UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

H. XIII. 10.

J 174.

ceis aultrius loci p̃ma sit fuata
sit̃ uenditor nõ tm̃ exceptã
emptorem p̃mẽt

Cauus ẽtus ita mercũ m
horreis ꝺ̃ntis ꝺ̃nte posso ẽtita uñ si
claues aplior ẽtis sint quo ta
cto ẽfectum emptor ꝺ̃nium ꝓpr
sessionem adipiscẽt ẽtiã aperiũt
horrea sp̃ uenditoris mercẽs nõ
fuerũt usucapio ẽfectum ẽcho ab
erũt

Qui fũdũ uenꝺit ut eũ
ẽta mercẽs ꝺ̃ducta ipse hãt ul si
uenerat ut ñ alijs ꝺ̃stitat̃ ut
simile aliq̃ pactũ ẽt ꝺ̃ fundo
ad ꝓpiendũ
ꝺ̃ q̃ ꝓpiget ẽt uenditor agẽ potẽt
aut

Olua mihi horreis ꝺ̃fossa
nã sint nõatum si uenditõe ẽcep
ta horrea uenditõi cessisse iudi
cium qui locum emptoris sucẽ
sit his eẽ ẽsulẽ uti possẽt q
uenditor cui tm̃ potiꝰ sit ẽ
tionẽ p̃stitui possõms p̃cipi
one si utrũq; possessio ꝓpiceat q̃n
ostitutõ; statuta. ℞ ꝓ eo
mor.

In lege fundi uenditi a
pidiane nec fundo ubi q̃ cẽnt
excepta erant. post mutũ cõsen
sum

[illegible]

ꝺ̃ fundo ea lege emerat ut sibi ita
pecunia traderet ea possessio ꝺ̃ uo
luisset; relicta decessit filiũ hẽrẽ
pecuniam soluit. pars tm̃ fami
liae hẽrẽdi mortuo suã uit nec si pẽ
soluat exempto cum uenditore
agere q̃n ita actum ẽt mes au tẽ
ꝺ̃ndi ñ potuit. Finita q̃ ꝺ̃ci
dis erant cum uendidisset ꝺ̃ns
ut ẽ si q̃ aut tempestate fẽm cẽt
pãtur ea frumenta mures corrup
erũt si modice fuerũt ꝺ̃cẽ fructui
nem emptas agi ea ex empto
mor. Hmodi pactũ ꝺ̃ pecu
niã ea lege uenꝺidit ut emp
tor aliam partem q̃n retineret
annis x. ea pecunia mãnos sing
ulos ꝺ̃ducta hãt. ita ꝺ̃ uenditi ne
gant posse ex uendito agi ut ꝺ
q̃ nondum fiat. ego ẽ puto. simo
ꝺ̃ nõ nullius fundi uenditi sit ut ẽ
ꝺ̃ducto pacisci. nam ipsum p
tium fundi ex ea pacto uenꝺi
tus fuerat. ex empto agi non

ab Cum mancipata fuerint
fundi ex pactum ẽt si quis in pe
cora sua sibi exceperit. ea singu
lorum sensu solent ita uti fructus
ex collatum. nam aut in pastu
uentes. aut uires omnes exceptae uide
buntur. hinc nec emptor posse si dom
ex hermas ex eis intus ex eis pec
ex sibi ut ea in ita hoc uti ex. ex ep
ea ex empto agi sua ex hua in
quin quin uenierat. ex ea
glans ex ꝺ̃ciderit. ut ius ex spec
tium. p̃ndere p̃mũ sed pium ex
q. appareat actum ẽ. si q̃ si ob eam
ex ex his arboribus q̃ ex se
ñ ex ex ꝺ̃ciderit. uenditoris ex ea
aut quae in arboribus fuisset ex p̃
ea uae ex ex emptoris. Si emo
pot uti ex eum rem uenꝺidisse ex
ea ꝺ̃no ita agitur. ne ad emptoẽ
ẽ sit. si hoc aut locato ẽ aut ali
ud genus ex.

Sapie 16 Item neq herba neq malagma
sanauit eos sed tuus
dne sermo qui sanat
omnia Beda Sermo
tuus hos qui ni te
ꝺ̃didicerit ꝺ̃ somat

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretorū doctoris. capellani episcopi Bosnoniensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcūqz docto eos digne legenti. predicanti. aut audienti. de tempore et de sanctis.

Basilius magnus in Homilia de iiii.
diebus ieiunij.

Noli imitari eue inobedientiam, noli
rursus serpenti adhibere in consiliu, qui
dum gratis fratum rarum, ubi suggesserit, ne
causeris infirmu corporis valetudinem,
ne dixeris te ieiunare ferre no posse.
Neque enim mihi istas excusationes pro
ferri, sed iuxta prouerbiu, strenti
loqueris, numini deo que nihil fugit.
Age dic mihi, ieiunare no potes, &
potes explere edulijs, potes confrere
corpus estate ponderes? Atqui infirmis,
no varia arborum copia, sed media & absti
nentia a medicis prescribi solere scio,
Qui fit igitur, ut cum ista possis, illa te
no posse causeris? Verum ventri facilius
est, tenuiu victu transmittere noctem,
an ro pia arborum grauatu ratare? imo
ne iacere quide, sed rebro hinc & hinc
verti, distentu ac gementem? Nisi forte
simul dicturus es illud, quod nauticu
facilius seruant nauim sarcinis onusta,
q eam que ad cursu expedita est, ar
cuis. Nam onerosa magnitudine gra
uatam, quamuis exiguus fluctus demer
git, Contra qua modicis sarcinis tem
perata est, facile sustinet undarum impe
tum, eo quod nulla res impediat eam
quo minus fluctu in altu surgentem
superet, Eiusdem ad modum & horu
corpora, assidua explatione degrauata,
facile a morbis demerguntur. Cæterum
que facili, tenuiq uantur alimonia, no
modo malu, quod a morbo expedita,
uimenta expectabatur, uelut tem
pestatis assultu effugiut, uerum etiam
presente iam egritudine, uelut
turbine querula rogante desistut,
Videlicet iuxta tua sententia laborio
sus erit quiescere q currere, & ono
sum esse q leuitati, sequide uidetur
congruentius esse infirmos deliqs
expleri q parce, tenuiq uictu,
et sequuntur deide pulcherrima.

No suspectatur querelis insidias struere
coniugio maritus respuens uxoris
familiare ieiunium. No
contabescit uxor zelotypia rerum
uiri amplexu ieiunii

Incipit tabula Alphabetica sup sermones de tpe venerabilis magistri Nicolai de Blony.

Abstinentia usq; ad corpales infirmitates aliqñ est licita aliqñ non. sermone. l. J.

Abstinētia mlti decipiunt in hac vita. f. l. J

Achilete ginis fabula ponit. ser. xcüj. c.

Accidie z auaricie detestatio pōit. f. xxiij. b

Accidiosus debet surgere ad laborē ꝓpter tria. sermo. cxxj. c. d.

Accidiosorū tria genera significant p tres fratres. sermo. cxxj. c.

Accidia cōparat paralisi. ser. xxiij. b.

Adam pdidit tria. sermo. i. g

Ade casus ostendit. ser. ij. in princi.

Adam in suo lapsu fuit emptus duplici morte. sermone. ij. in prin.

Ade pcti pcipuꝰ effectꝰ oñdit. ser. iij. in ꝑn.

Ade casum ꝙ sequntia oñdunt. ser. ij. in ꝑn.

Ade pcti ꝙ pcipuꝰ effectꝰ oñdit. ser. iij. in ꝑn.

Quātitas pcti ade oñdit. ser. iij. in ꝑn.

Quātitas pcti ade oñdit. ser. iij. in ꝑn.

Qñ graues sint effectus peccati originalis. sermone. iij. in prin.

Per q̄ sit revocata maledictio ade. ibidē.

Adolescētib⁹ sūt tria necessaria. ser. cxv. ꝑn.

Adolescētib⁹ sūt tria ꝑcauēda. ibidē. a. b. c

Adolescētes q̄re facilia ꝙa estimēt. ibidē. c

Adolescētes quare bñ sperāt. ibidē. c.

Adolescētib⁹ sunt tria ꝙponēda. ibidē. d. e. f

Adolescentiū obedientia quāta debeat eē ostenditur. ibidē. d.

Adolescentiū cōtinentia quāta esse debeat. ibidem. e. f.

Adolescentū sanctitudo in ꝙscientijs eorū quāta esse debeat. ibidē. e. f.

Adolescentū sanctitudo in ꝙscientijs eorū quāta esse debeat. ibidē. e. f.

Que sunt periculosa in educatione adolescentum. ibidē. f.

Adolescētib⁹ sunt tria ꝑdicēda. ibidē. g.

Adorādus est deꝰ a nob⁹ triplicit. ser. xxiij. d

Adoratio est multiplex. ibidē. d.

Aduene debēt inq̄ri q̄ sint. ser. viij. a.

Aduene debēt inquiri vñ sint. ibidē. a

Aduene debēt inq̄ri cuiꝰ generis sint. ibidē. a

Plures cautele debent bēi circa aduenas z peregrinos. ibidem. a.

Aduentꝰ xpi triplr describit. ser. ij. p totū.

Quid recolat ecclesia prima dñica aduentus. sermone. j. in prin. z. c.

Aduentū dei ad se merent tres statꝰ hominum. ser. j. a

Aduētꝰ xpi est cōmēdabil' triplr. ser. ij. e

Aduentū xpi desiderabāt antiq̄ ꝓtes pluribus de causis. ibidē. b

Aduentu dñi fuerunt antiqui multis annis frustrati. ibidem. b

Aduentꝰ xpi fuit desiderabilis ꝓpter multas rōnes. ibidē. b

Aduentꝰ xpi fuit acceptabilis aliquib⁹ hominib⁹. sermo. ij. c

Aduentus dñi fuit terribilis aliquib⁹ hominib⁹. ibidem. c

Aduenit xps māsuetꝰ triplicit. ibidē. c

Aduentū dñi desiderans quid facere debeat. ibidem. c

Aduentus dñi quare celebret. sermo. j. in prin. ser. iij. in prin. ser. xij. in ꝑn.

Aduentus dñi est susceptibilis a nobis triplicit̄er. sermo. iij. in prin.

Aduentꝰ dñi est gratiosus. ibidē. b

Aduenit xps saluare nō vindicare. ibidē. b

Aduentꝰ dñi est q̄druplex. ibidē. b

Aduentu dñi ꝙsequit homo triplicez fructum. ibidē. b

Aduentꝰ xpi est victoriosus. ser. iij. c

Volens bñdici ex aduentu dñi debet tria facere. ibidem. c

Quid colat ecclesia scōa dñica aduentus. sermone. iiij. in prin.

Aduentꝰ xpi effectus ostendunt. sermo. vj in prin. sermo. viij. d

Aduentus xpi in mentē effectꝰ describunt. sermone. viij. a. b.

Quomō cognoscat aduentꝰ xpi in mentē. ibidem. a

Quomō cognoscant ꝙditiōes xpi venientis in mentē. ibidē. a

Aduenienti xpo plura disponūt habitacula. sermone. viij. b. c.

In aduentu suo dedit xps duplicia precepta. sermo. xiij. in prin.

Aduentꝰ xpi in carnē cause describuntur. sermone. j. in prin. ser. iij. in ꝑn.

Aduentꝰ dñica prima ꝓponit eccia sessionē xpi in asina zc. ser. j. in ꝑn.

Aduentꝰ xpi est duplex. ser. j. in ꝑn.

Non recolit eccia aduentū corpalez xpi in prima dñica. ibidē in ꝑn.

Aduentꝰ prima dñica recolit eccia christū oñdentē miscōiam suā. ibidē in ꝑn.

Quare eccia instituit aduētū dñi. f. iij. i ꝑn.

Tabula

Benedictio data a xpo in primo aduentu suo quãta z que sit. ser. iij in pn.
Aduenientis xpi pprietates debent inquiria nobis. ser. xiij. a
In aduentu xpi necessaria est cõnexio gratie z veritatis. ibidem
Aduentus christi i mentẽ effectus plures sunt. ibidem. d
Adulatio aliquãdo ꝓtrariatur caritati. aliqñ non. sermone. vij. c
Adulatio ꝺriat caritati tripl'r. ibidẽ
Adulatio aliquãdo est peccatũ mortale. aliquãdo non. ibidem.
Adulatoꝝ detestatio ponit. ser. xv. a. b
Cautela ꝺ adulatores ponit. ibidẽ. b
Aduocatos tres dedit nob dñs. ser. lxxij. c
Affectus carnal' est duplex. ser. cix. a
Quis affectus generet veram dilectionez. sermone. cxix. c. ser. cix. a
Agenti bñ sunt duo necessaria. ser. xv. c.
Agens bene debet crescere in septẽ ꝑcipuis virtutiby. ibidem.
Alectoꝛ lapis habz tres ꝛtutes. ser. ix. c.
Alimento quadruplici pascit nos christus sermone. lxiij. a
Amen quid significet. sermo. iij. d
Amicicia est triplex. sermo. xx. d
Amicicie ꝑconia ponunt. ser. cj. c
Amicoꝝ genꝰ est duplex. ibidẽ. c. d. e
In veris amicꝭ debẽt tria esse. ser. xli. a
Amorẽ xpi ad aiam tria oñdũt. ser. xxxix. c.
Amorꝭ dei in hoie sũt tria signa. ser. lxxv. b.
Amoris xpi sunt tres gradꝰ. ibidẽ
Amoꝛ iocũdus duo reqrit. ibidẽ. c
Amoꝛꝭ affectꝰ sũt qnqz. ser. cix. a. f. cxix. e
Hõ ois affectꝰ generat veꝝ amorẽ. f. cix. a.
Quis affectuũ generet veꝝ amorẽ. ibidez.
Amoris carnalis sunt septez signa. sermone. cix. a. ser. cxix. e
Amoris est qdruplex gradꝰ. ser. cix. d
Amare tenet hõ deũ sup oia. ibidẽ
Affectꝰ amoris spũal' sit tripl'r. ser. cxix. f
Utꝝ hõ debeat diligere hoiez ꝑ se. ibidẽ
Ordo dilectiõis ponit. ser. cxix. g
Amoris inceptio qlis sit. ibidem
Amoris pfectus qualis sit. ibidem
Amoris pfectio qualis sit. ibidem.
Utrum teneatur homo diligere inimicuz ibidem. g
Utrum homo teneat magis diligere amicum qz inimicũ. ibidẽ
Amoris vel dilectionis primi gradus ponuntur. seriꝰ. cxix. g. b
Quis sit debitꝰ modus implendi ꝑceptuz dilectiõis primi. ibidẽ. b
Ex amoꝛe vt radice oꝝia mala oriuntur. sermone. iiij. b
Amoꝛ sui fecit ciuitatem babylonẽ scz diaboli. ibidẽ. b
Angelus est duplex. ser. ix. b
Angelus natura qd sit. ibidem
Angelus officio qd sit. ibidez.
Angeli vndecim sunt operatiões circa hominem. ibidem
Angelus bz qttuoꝛ ꝓprietates. ibidẽ. c
Angelus quare mittit. ibidẽ
Angeli creati sunt ꝓpter hoiez. ser. ij. in pn.
Angeloꝝ labor qs sit. ser. xxxv. c
Angelꝰ bz xi. imitabilia ab hoie. ser. ix. b
Johes baptista fuit angelꝰ officio. ibidẽ
Angelum debet imitari sacerdos in vndecim ꝓprietatiby. ibidẽ
Sacerdos est angelꝰ officio. ibidẽ
Angelũ ꝺz sacerdos imitari i qttuoꝛ. ibidẽ. c
Angeli ante incarnationẽ ꝓmiserũt se adorari ab homie. ser. xiij. b
Angeli mirantur in glorificatione sanctoꝝ hominũ. ibidem
Aníam a deo creatur. ser. xi. a
Aía rõnal' imortalitas declarat. ibidẽ
Aie triplicẽ defectũ ꝓtrahit ex pcõ. ibidez.
Aía bz septẽ spũales infirmitates. f. xxij. b
Quõ curent infirmitates aie. ibidẽ
Anie salutẽ volens debet venire ad christum qnqz modis. ibidẽ. c
Aía bz tria ꝑncipalia naturalia. ser. lxi. f.
In beatitudine quietant tria ꝑncipalia in anía nostra. ibidem
Aie nre ꝑciositas appet ex triby. ser. lxij. c
Hoies hñt se qdrupl'r circa aías suas. ibidẽ
Aía insti ꝺz arboꝛ qdruplicit. ser. xcix. b
Anie nre effectꝰ sunt plures. ser. cxviij. f
Corpus bz tria ab anía. ibidẽ
Anía ꝺz carni tria reddere. ser. cxxvi. d
Anía debet sibij ꝑpi tria reddere. ibidẽ. e
Quid operetur anía in homine vel in corpore. f. mo. cxxviij. e
Anie spũalia mẽbra q sint. ser. cxxx. b
Anie spũalia mẽbra quot sint. ibidẽ
Que sit rectitudo anie. ser. vj. in pn. b. c
Anía ꝺz qttuoꝛ ꝓsiderare. ser. vj. a
Anima est nuda sine doctrina apostolorũ. sermone. j. e
Aiam cuntẽ in bie pl'm gubnat xps. ibidez.

Tabula

Aiam xp̃s inducit in patriã. ser. j. e
Aie peccatricis detestatio ponit. f. vi. in pn.
Ania nõ recta spũaliter non est amica spõ/
si. ser. vi. in princi.
Ania sancta quõ leuet. ibidẽ a
Anime sancte appropinquat xp̃s p suũ ad/
uentum. ser. vi. b
Scõm modũ eleuationis anie erit mod⁹
approximatiõis xp̃i ad eã. ibidẽ
Ania quãto excellentio⁹ approximat dõ tan
to clario⁹ illuminabit. ibidẽ
Anie cultus q̃s sit. ser. xj. a
Qui degenerent a natura anie. ibidẽ.
Anie abusus q̃ sint. ibidẽ
Aie infirmitas ḡuior est lepra. ser. xxiij. b
Aia peccatrix q̃d facere dẽat. f. xxij. in pn.
Aie ꝓma infirmitas ẽ frenesis. f. xxiij. b
Aie scõa infirmitas ẽ febris acuta.
Aie tertia infirmitas est febr̃ simplex.
Aie q̃rta infirmitas est paralisis. ibidẽ
Aie q̃nta infirmitas est ydropisis.
Aie sexta infirmitas est epilensia.
Anie septima infirmitas est lepra
Anie alligatura que sit. ser. j. d
Anne cõmẽdatio optima ponit. f. xiij. c
Plures persone cõmendabiles sunt dicte
anne. ibidem
Anna fuit fide digna testis incarnationis.
sermone. xiij. c
Anna lu. ij. describit a trib⁹. ibidẽ
Anna q̃d significet. ibidẽ
Anna est interiectio. ser. j. f
Anna quõ interpretat. ser. xiij. c
Anna instruit claustrales in trib⁹
Anna instruit virgines.
Anna instruit viduas in plib⁹ ibidem
Anna habuit in se septẽ virtutes.
Antixpi natura ostendit. ser. iiij. c. d
Antixp̃s erit pur⁹ homo. ibidem. d
Antixp̃s nascet de tribu dan. ibidem
Antichristus fraudulenter obtinebit prin
cipatum. sermo. iiij. d
Antichristus regnabit annis trib⁹ cum di
midio. ibidem.
Per antichristũ doctores ruent. z p conse/
quens alij. ibidem
In antixp̃m ingredietur diabol⁹. ibidẽ.
Antichristus tentabit decipere fideles sex
modis. sermo. iiij. d
Antixpi adherentia oñdit.
Antixpi vita ostenditur ibidem
Antixpi opatio oñditur.
Apetibile oñe est triplex. ser. lxx. b
Aplorũ instructio ponit. sermo. j. e
Approximatio dei ad hominez est q̃druplex
sermone. vi. b. c
Approxiat de⁹ diuersis diuersimode. ibiõ. b.
Appropinquãdo anime immittit deus do/
lorem pro peccatis. ibidem
Appropinq̃t de⁹ mũdãtib⁹ ꝓscias suas
Appropinquat deus homini immittendo
timorem. ibidẽ.
Appropinquat deus homini immittendo
spem z ꝓsolationẽ. ibidem
Appropinq̃tõis dine ẽ donũ q̃druplex. ibi.
Appropinquationis donũ quadruplex li/
berat a tentatione. ibidẽ.
Appropinquatiõis diuie donuz q̃druplex
nos maxime ꝓficere facit. ibidẽ.
Aqua est septuplex. ser. lvij. c
Aqua est triplex. ser. xx. b
Aqua hz tres ꝓprietates. ser. xxxix. a
Aqua est speculũ pauper. ibidẽ
Aqua q̃d significet. ibidẽ.
Arbor tria habet. ser. xcix. a
Arbor quib⁹ cõparet. ser. xcix. in pn.
Arbor est triplex ser. xcix. b
Arbor̃ bonitas attẽdit er trib⁹. ibidẽ. c
Duo faciũt arborẽ fructiferã. ser. cxx. c
Architriclin⁹ q̃d significet. ser. xix. c
Architriclinus q̃d sit. ibidẽ
Arguũt i eccia gñal̃r peccãtes. f. xxxiij. b
Arguũt i eccia singl̃arit̃ ꝓsidẽtes. ibidẽ.
Arguunt in eccia virilit̃ pegrinãtes. ibidẽ
Arguit de⁹ argumẽta sua. ser. lxviij. b
Arguit diabol⁹ argumẽta sua.
Arguit mũdus argumẽta sua ibidem.
Arguit caro argumẽta sua.
Arundo hz tres ꝓprietates. ser. vij. d
Arundo q̃d significet. ibidẽ
Arundo cui cõparet. ibidẽ
Ascensiõis xp̃i cãe que fuerint. f. lxxj. in pn.
Ascendendo habuit christus quadruplicẽ
militiam. ibidem.
Ubi fuerit illa quadruplex militia a die re
surrectionis vsq; ad ascensionẽ. ibidẽ
Quãtũ gaudiũ fuerit in die ascẽsiõis. ibidẽ
Cui⁹ ꝓtute xp̃s ascenderit. ibidẽ
Ascẽdit xp̃s ꝓpter octo rões. ser. lxxi. c
Quo tpe ascenderit xp̃s. ibidẽ. f
Tempus ascensionis fuit ꝓgruũ ascensio
ni ꝓpter quattuor. ibidẽ
Dies ascensiõis fuit feria q̃nta. ibidẽ
Ascendit xp̃s hora nona. ibidem

Tabula

Ascendit xp̃us a monte olyueti. ser. lxxj. f
Ascendendus est ad templū. q̃tuor dupli/
catis gradib⁹. ser. cūj. d
Ascēdere debem⁹ spūal'r triplicit. ibidē.
Ascēdendo xp̃s fecit q̃tuor. ser. lxxj. c
Quid egerit xp̃s in die ascensiōis. ibidē. b
Ascensio spūalis q̄d req̄rat. ibidē.
Asini p̄rietates ponunt. ser. lxviij. c
Asinus quid significet. ibidē.
Asina quid significet. ser. j. c. e
Asine pullus q̄d significet. ibidē.
Quare intrauerit xp̃s in hierl'm in die pal
marū sedēs sup asinā. f. j. in p̄n. f. j. e. f. ij. c.
Asinū hz̄e vel aliud aial sil'e fuit mos ī opi
dis p vsu cōi paupe. ser. j. b
Asina z pull⁹ fuer̄t a custode dimissa disci/
pul'eo q̄ xp̃s cor custodis emollierat. ibidē.
Asinus est anial immundū. stultus. rude z
infirmū. ser. j. c.
Xp̃s sedit in die palmar̄ p̄mo sup asinā. se
cūdo sup pullū. t cio iter̄ sup asinā. ser. j. c.
Quid significet xp̃s.
Quid sit spūalis asina z pullus ibidē.
Quō dēam⁹ spūalē asinā subiugare.
Quomō debeamus spiritualem pullū asi/
ne subiugare. ser. j. e
Asin⁹ significat būiles sicut equus super/
bum. ibidem.
Qualē asinā eḡet xp̃s oñdik. ibidē.
Auaricie detestatio pōik. ser. v. d. f. cxij. a. b
Auari hñt sedecim penas. ser. cij. b
Auaricia aspicit car⁹ auruz q̃s solem p̄pter
quattuor. ser. cxij. b.
Auari dāna enumerank. ibidē. a. b
Auaror̄ cura oñditur. ibidē. c
Auarū nō posse satiari oñdik. ibidē. b
Auaricia cōparak ydropisi p̄opter multa.
sermone. cxvi. d. e. ser. cxij. b
Auaricie q̃tuor sūt species. ser. cxvi. d. e
Auaricie p̄rietates ponunt. ser. cxij. b
Xp̃s p̄posuit tres parabolas cōtra auaros.
sermone. cxxiij. a
Auis p̄dalis quid faciat. ser. cvij. b.
Augustini doctoris z epi p̄conia ponūtur
in generali. ser. j. in p̄n.
Auris dextera q̄d significet. ser. cxxiij. b
Auris sinistra q̄d significet.
Quidā hñt aurē dextrā tm̄.
Quidā hñt aurē sinistrā tm̄. ibidez.
Quidā nullā aurem habent.
Quidā ambas aures habent.
Quid significent illa spūaliter.

Baptismus iohā
bnis nō fuit sacr̄m. ser. x. d
Que fuerit necessitas baptismi
xp̃i. ibidem.
Utr̄ baptism⁹ xp̃i eccl'ie p̄sit oīb⁹.
Utrū nō baptizatus saluetur.
Baptism⁹ hz̄ diuersos effect⁹ī diuerk. ibiō
Baptizati mlta bona p̄cipiūt ex baptismo.
Infans baptizandus debz̄ teneri versus
meridiem. ser. x. d
Utrum credens se baptizatū cum non sit
saluetur. ibidē.
Baptismus xp̃i purificat hominez p̄m ser
successus tempor̄. ser. xix. b
Beatitudo in q̄b consistat. ser. xxxiij. e
Qui boīes videāt deū magis ī btitu. ibidē.
Quō btitudo sit eccl'is z ineccl'is. ibidē
Beatitudo est p̄miū. ser. xxxvi. e.
P̄o q̄b det beatitudo vt p̄miū.
Quib⁹ detur beatitudo.
Utr̄ btitudo sit eccl'is meritis. ibidem.
Utr̄ btitudo sit excedēs merita.
Utr̄ btitudo sit deficiēs a meritis.
Beatitudinis p̄conia ponit.
Alia ad btitudinē ē p̄ rētatōem. f. xliij. c
Diuerse opiones de btitu. ponūt. f. cj. ī p̄n
Beatitudo est duplex. ser. cvij. a
Btitudo trena ē fa miseria. ibidē
Tria disponūt boīez ad faz btitud. ibiō.
Que sit via ad btitudinē. ser. cxvij. in p̄n.
Utrū in beatitudine vn⁹ alio clari⁹ videat
essentiā diuinā. ser. lxxvi. f (xxxiij. e
Btitudinis obiectū ēvnū oīm beator̄. ser.
Beati nō sūt eccl'ie dispositi.
Utr̄ sit diuersitas btōr̄ i btitudie. ibidē
In quo consistat beatitudo.
Boīes dicunt beati triplicit. ser. cvij. a.
Bñdictio est triplex. ser. xij. b. ser. xvij. d. f
mone. xxvij. a
Bñficia diuīa recolētes hñt tria. ser. vj. b
Multa beneficia dei ad hominem enume
rantur. ser. liij. b
Beneficia dei sunt tria. ser. lxxv. f
Tria magna beneficia sunt necessaria bo/
minib⁹ inter se. ser. xc. in p̄n.
Beneficia diuīa recolētes hñt deū p̄piciuz
p̄ cōpassionē. ser. vj. b
Beneficia diuīa recolentes hñt a deo sub/
uentionē in necessitatib⁹. ibidē
Beneficia diuina recolentes obtinēt a do
leū deuotiōis, ibidem.

Tabula

Beneficia diuina recolentes obtinēt a deo
vinū dilectionis.ser.vj.b
Bñficioꝝ diuinoꝝ amor redimit nos a cor/
dis pusillanimitate.ser.vj.c (lxiiij.a.
Benignitas dī oñdit i trib⁹.f.xxxiiij.b.ser.
Benignitatis siue bonitatis dei sunt tres
primi effectus.ser.lxiiij.b
Bethagia est duplex.ser.x.c
Bethagia q̄d significet.ser.x.c.f.xij.b.
Bethania q̄d sit ꝛ q̄d significet.f.xij.b.f.x.c
Bethphage quō interptat.ser.j.a
Bethphage q̄d significet.ibidē
Bethphage vbi situet.ibidē.
Bonū est quadruplex.ser.xxix.a
Bonū fcm̄ tioze ñ bñ factū ē.f.v.in pn.
Bonum nō ex amore factum non bene est
factum.ibidem.
Bonum ex caritate factum est bene factuꝫ
sermone.v.in prin.
Bona boīs sunt triplicia.ser.xxvij.i pn.
Species corpis est mimū bonū.ibidē
Virtutes sunt magna bona.ser.xxi.in pn.
Potētie aīe sunt media bona.ibidē
Bona differre ad mozte q̄ malū sit.f.xvi.b
Bonoꝝ naturaliū pōit nobilitas.f.xxix.a.
Bonoꝝ naturaliū abusus detestat.
Quis vsus naturaliū bonoꝝ sit vsus.
Quis vsus naturaliū bonoꝝ sit abus⁹.ibi.
Quis circa qō bonū debeat occupari.
Que debeāt dici bona fortune.
Bonū ē triplex.ser.xxxij.a.f.lxx.b.f.cxiij.c.
Tria pcā oīa bona deuozāt.ser.xliij.c
Que bona sint optima.ser.lxiij.d
Bali vtiles sunt bonis q̄drupl'r.f.xcvi.d
Balū oziri ex bonis oñdit tripl'r.f.cvij.a
Bundani decipiunt in apzehensiōe bo/
ni.sermo.cxiij.e

Canes recogno
scunt beneficia eis exhibita
sermone.cj.d
Capharnaum q̄d significet
sermone.cxxiij.e
Caput significat xp̄m ꝓpter tria.f.xliij.b
Caritatis pconia ponunt.ser.cix.b
Caritas est triplex.ibidē
Caritatꝫ genite sunt q̄nq̄ signa.
Caritatꝫ pfecte sunt q̄nq̄ signa. ibidē.
Caritatꝫ roborate sunt q̄nq̄ signa.
In quib⁹ appareat caritas dei ad nos.ser/
mone.lxiij.b.c.ser.lxiiij.in pn.b
Quis dicat hīc verā caritatē.ser.xi.c
Caritate oīes ꝟtutes ozdinant.ibidē
Caritatis ozdo q̄s sit.ibidē
Caritatꝫ ad deū ꝛ ꝓximū gr̄a oīa suadētur
quecūq̄ suadent homi.ser.xi.c
Caritatis necessitas declarat.ibidē
Caro rebellat spū.ser.j.a
Rebellio illa est multū piculosa.ibidē
A carnis voluptate redimit nos dolor pro
peccatis.ser.vi.c
Castellū q̄d significet.ser.j.b.c.d
Castellū moralit est coz bois pctōꝝ.f.j.d
Quid significet asina ligata in b castello
Quid significet pull⁹ i castello cozdꝫ.ibidē
Quid significēt duo discipli in b castello
Casus triū i trib⁹ locꝫ tractat.f.xxvi.in pn.
Casus ade describit.ser.j.g.
Casū ade ñ potuit adā repare.ser.j.g
Adā in suo casu tria pdidit.ibidē
Causa est duplex.ser.xiij.d
Cause sunt quattuoꝝ.ser.xxvij.b
Cecitates corpales sunt septē.ser.xli.a
Cecitas corpalis q̄d sit.
Cecitates spūales sunt septē ibidē
Quid sit cecitas spūalis.
Que sint ille cecitates corpales.
Cecitas spūalis hꝫ tres ꝓditōes.f.xli.b
Cecitas mental' vnde veniat.ibidē
Ceco exhibuit xp̄s q̄ttuoꝝ.ser.xli.d
Celi,ꝓprietates ponunt.ser.v.a
Celi sunt decē.ser.lxxi.f
Celum est duplex.ser.v.a
Celum spūale est eccl'ia.
Quare eccl'ia dicat celū. ibidē
Celū spūale est homo.
Quis homo sit celū.
Celum est ꝓspicuū.
Celum est firmū.
Celum est latum ibidem
Celum est suspensum.
Dō ꝓspicuus opīone ꝛ vita est celū.
Homo pur⁹ fide est celum.
Homo firm⁹ spe est celū.
Cena xp̄i declaratur.ser.lvij.c
Cena xp̄i multipl'r cōmendat.
Cene xp̄i dispositio ꝛ ozdo ponit ibidē
Cene xp̄i fercula describunt.
Cōuiue cene dñi q̄ fuerint declarat
Cenā suā habet diabolus.ser.lxxxvi.b
Cena est triplex
Qualis sit cena diaboli ibidē
Que sint fercula cene diaboli
Qui sint conuiue cene diaboli

Tabula

Qui sint effectus cene diaboli.ser.lxxxvi.b
Qualis sit cena carnis z mūdi.ibidē.c
Que sint fercula cene carnis z mūdi
Qui sint cōuiue buj cene ibidez.
Qui sint effectus buj cene
Cena siue nuptie vel prandium christi est magnū q̄druplicit.ibidē
Triplices excludunt a cena xpi.ibidē
Triplices homines excusant se venire ad prandiū xpi.ser.lxxxvi.d
Excusantes se a cena domini triplicit pu/niuntur.ibidem.
Centurionis pconia ponunt.ser.xxij.d.e
Centurio quid sit
Centurionis peritio q̄ fuerit ibidez
Centurionis peritio q̄lis fuerit
Quare dixit xps cēturiōi.ego veniaz cū tñ curauerit seruū ej absens.ibidē
Quare dixerit cēturio xpo.dicj.xc.f.xxij.e
Qualis fuerit fides centurionis.
Quāta fuerit fides centurionis
Quid crediderit cēturio de xpo ibidē
Quare xps tñ laudauit fidē cēturiōis
Quare xps nō laudauit fidē leprosi
Quis fuerit ille centurio.ser.xxj.d
Quare christus fuerit miratus de fide centurionis.ibidem
Utr fides centuriōis fuerit maria.ibidē.
Cesaris auctoritas declarat.ser.cxxix.d
Cibus quid sit.ser.lxxxiij.g
Cibj facilit digestibil' q̄s sit.ibidē
Cibj difficult digestibil' q̄s sit.ibidē
Cinis in die cinej dz bñdici.ser.xliij.d
Cinis ille quare bñdicat.ser.xliij.d
Cinis ille significat q̄tuor.ibidē
Quare homies suscipere debeant cinerez benedictū.ibidē
Ciuitas q̄d significet moralit.ser.cij.a
Quid sit murus buj ciuitatis
Ex qua materia sit murj ille factj
Fossatū buj ciuitatis q̄ sit
Ciuitatis buj turres que sint
Ciuitatis buj ꝓpugnacula q̄ sint
Quid significet murj buj ciuitatj.
Quid significet fossatū buj ciuitatj.
Turres quid significent. ibidem
Ciuitatj ꝓpugnacula q̄d significēt
Ciuitatj bj scuta q̄d sint z significēt.
Ciuitatj buj galea q̄d significet
Ciuitatj buj sagitte q̄d significēt.
Ciuitatis buj arc q̄d significēt
Ciuitatis buj iacula q̄ sint
Ciuitatj buj vexilla q̄d significent.
Ciuitatj buj lozice q̄d significēt ibidē
Ciuitatj buj habitatozes q̄ sint
Ciuitas hec bz septē vicia.ibidē.b
Ciuitas hec bz septem plateas
Ciuitatj buj debellatio innuit.
Ciuitati huic dñs appzopinquit ibidē.
Ciuitatē hanc dñs visitauit.
Ciuitatē hanc dñs fleuit.
Que christus gesserit circa illam ciuitatez. sermone.cij.a.b
Ciuitas est triplex.sermo.cxxiiij.e
Ciuitas infima quid sit.
Ciuitas media q̄d sit ibidem
Ciuitas supioz q̄d sit.
Ciuitatis fundamēta q̄ sint
Ciuitatj buj fundamēta vbi sint ibidē.
Ciuitatj māsio q̄lis sit declarat
Ciuitatū trium ꝓditiones z ꝓpzietates de/scribuntur.ibidē.
Claudicatio quid sit.ser.vij.c
Claustrales instruunt in tribꝰ.ser.xiij.c.
Clemētie pconia ponunt.ser.xcvi.in pn.
Clemētia mazie decet pncipē.ibidē
Clemētia diuina in q̄ ꝓsistat.ser.xxix.a
Clemētia diuia in q̄ appareat.ibidē
Clerici vita significat p solē.ser.v.c
Clerici vita q̄lis esse debeat.ibidē
Clerici debent alios pminere ex sorte sue electionis.ibidē.
Clerici figurant p nazareos.
Clericus dz esse sanct in ꝓscia
Cleric dz esse mūd pudicicia ibidez.
Cleric debet esse vnctus sapia.
Cleric dz esse floridus sapia.
Color quid significet.ser.lxiij.d
Color ouiū xpi quis sit.
Color ouiū diaboli q̄s sit ibidem
Colozes diuersi q̄d significēt.
Cogitatio quid sit.ser.lvij.c
Cogitatiōis effect q̄s sit.ser.cxx.a.
Damnari potest quis p cogitatiōibꝰ sicut p operibꝰ.ibidē.
Cogitatiōes sunt duplices.ibidē.a.b
Cogitatiōes bone vnde sint.ibidē.a
Cogitatiōes male vnde sint.ibidē
Quas cogitatōes demōes cognscāt.f.cxx.b
Quas cogitatiōes demōes nō cognscāt.
Quis sit mod cognoscēdi cogitatōes
Cogitatiōes quō sint pcā. ibidē.
Quō diabol tentet p cogitatiōes.
Quō cogitatio moueat ad delectationē

Tabula

Quō cogitatio moueat ad ꝓsensum.ibidē.
Cogitationū malaruꝫ tria sunt genera.ser mone.cxx.b.c.
Cogitationes malas tria ꝑcipue repellūt. ser mone.cxx.f.g.
Cogitationum malarū occasiones multe sunt.ibidem.
Cognitio sui q̄s vtilis sit.ser.xlvij.c
Quō q̄s possit seipm cognoscere.ibidē.
Cōpassiōis bonitas declarat.f.xcvi.in ꝑn.
Cōmunicans dꝫ hīe q̄nq̄.ser.lviij.c
Completiones diuerse diuersimode mo/ uentur ad diuersa.ser.cxx.b.
Cōpūctiōis grāz q̄b⁹ de⁹ infūdat.f.xxi.a
Cōcubinaꝫ filij nō ordinant.ser.xix.e
Quare filij ꝓcubinaꝫ nō ordinent.
Cōcubinat⁹ detestatio ponit ibidē.
Cōcubina abrae fuit ꝺa vxor ei⁹
Cōcubine iacob fuerūt ꝺe vxores ei⁹
Concubine dauid fuerūt vere vxores ei⁹. ibidem.
Vtrꝫ ꝓcubinat⁹ sit in aliq̄ casu licit⁹
Cōculcant tria a secularib⁹.ser.xxxix.c
Cōculcat ꝓsona xp̄i a pluribꝫ.
Cōculcat ꝓsona xp̄i a pluribꝫ
Cōculcant verba xp̄i a pl'ibꝫ. ibidē.
Cōculcat xp̄s a peccāte mortalit.
Cōculcat xp̄s a piuratoribꝫ.
Cōculcat xp̄s ab incantatoribꝫ.
Conculcātur verba xp̄i ꝓpter reꝓhensionē culparū.ibidē
Conculcantur verba xp̄i ꝓpter asperā com minationē penaꝫ.ibidē
Conculcant verba christi ꝓpter assertionē veritatis.ibidem
Confessio dꝫ esse septiformis.ser.xvij.a
Cōfessio sex hꝫ ꝺitiōes.ser.xxij.d.c.
Confessio quid sit.l.f.
Confessiōis q̄litas declarat.ibidē.
Quō obligemur ad ꝓfessionē.ibidē.
In quib⁹ casib⁹ q̄s possit audire ꝓfessionē alteri⁹ parochiani.ibidē.
Cōfessio est obligatoria ꝓpter multa.ibidē.
Cōfessio quare fiat vocaliter.ibidē.
Cōfessio dꝫ hīe.xvj.ꝺitiōes.ser.l.g.h
Cōfessiōꝫ iterare tenet q̄s i.iij.casib⁹.f.l.b.
Quāta discretio req̄rat i iudicio ꝓfessiōis.
Cōfitēs tenet req̄rere ꝑtū ꝓfessorē ibiꝺ.
Querere impitū q̄z malū sit.
Utrū hōs plebanū imperitū teneat q̄rere aliū peritū.ibidem.
Que sunt ꝓsiderāda in ꝓfessiōe.ser.lj.b
Contra pudorē in ꝓfessione ponit pulchꝝ exemplū.ser.lij.b.
Contra pudorem in confessione est triplex medicina.ibidē.
Cōfessiōis nc̄itas oñdit m'tipl'r.f.cx.c.d.
Cōfessiōis cōmēdatio pōit.f.cx.c.d.f.l.ꝑn.
Cōfessiōis omissio detestat.ser.cx.c.d
Cōfessor q̄lis esse debeat.ser.cx.d.e.f.
Confiteri docto confessori ad quid sit vti/ le.sermo.cx.e.f.
Cōfessiōis pl'es ꝺitiōes ponunt.f.xlvij.b
Cōfessiōis optimi effect⁹ ponit.f.l.in ꝑn.
Cōfessiōis mod⁹ q̄s sit.ser.xxij.c.
Conscia bois dicit vinea.ser.xxxvi.d
Quare ꝓscia bois dicatur vinea
Vinee ꝓscie plura sunt necessaria
Conscia semp dꝫ esse timida ibidē.
Cōscia dꝫ hīe aliquā securitatē.
Conscia nō dꝫ nimis esse secura.
Cōscie mūdicia ꝓsistit in trib⁹.ser.xlvi.a
Mūdicia ꝓscie ꝓsistit.f.xlvi.in ꝑn.a
Conscia q̄d sit.ser.xlvij.a.ser.lj.a
Cōscia q̄lis ee debeat.f.xlvij.a.b.ser.lj.a
Cōscia quō purget.ser.xlvij.b.ser.lj.b
Que sint ꝓsideranda in purgatione consci entie.ser.xlvij.b.ser.lj.b.
Conscientias suas tenent homies discu/ tere.ser.xlvij.b.ser.lj.b.
Quare homines nō discutiunt ꝓscientias suas.ser.xlvij.b.ser.lj.b.
Cōscia hꝫ m'tiplicē actū.f.xlvij.d.f.lj.d.e
Cōscia q̄druplex repit.ser.xlvij.e.ser.lj.c.
Conscia cōparat vasi lato.ser.xlvij.e.
Conscia cōparat vasi fragili.
Coscia cōparatur vasi leso
Conscia cōparat vasi cauteriato
Conscia cōparatur rethi
Conscia dilatata q̄d sit.
Conscia infirma quid sit.
Conscia infirma vñ ꝓueniat.
Conscia ꝑturbata q̄d sit. ibidem
Conscia cauteriata q̄d sit.
Conscia trāquilla quid sit
Qui dicant hīe ꝓsciam latā
Qui dicātur hīe ꝓsciam infirmā.
Qui dicātur hīe ꝓsciam ꝑturbatā.
Qui dicātur hīe ꝓsciam cauteriatā
Qui dicātur hīe ꝓsciam trāquillā.
Cōscia q̄ diligētia debeat seruari t acquiri sermone.xlvij.c.
Cōscie error aliq̄n cāt ex ignātia.f.xlvij.f.
Cōscie error aliq̄n cāt ex negligētia. ibidē.

Tabula

Conscientie error aliqñ causatur ex superbia. sermone. xlvij. f
Conscientie error aliquãdo causat ex singularitate. ibidem
Conscientie error aliqñ causat ex affectu inordinato. ibidem
Cõscie error aliqñ cãt ex pusillanimitate. ibi.
Cõscie error aliqñ cãt ex pplexitate. ibidẽ
Cõscientie error aliqñ ex humilitate z cordis puritate. ibidẽ
Vtrum ille error ꝓprie nõ est error. ibidẽ
Primi septẽ modi sunt vitupabiles. ibidez
Vtrũ ꝓpter ꝺsciam debeat homo negligere famã. ser. xlvij. f. ser. li. e
Cõscie dom⁹ integrat ex tribꝫ. ser. li. a
Al quib⁹ cauẽdũ sit in domo ꝺscie
Conscia in quib⁹ obliget ibidẽ.
Quid sit fundamentũ dom⁹ ꝺscie
Innuectio ponit ꝫ pplexos. ser. li. b
Quõ dom⁹ ꝺscie debeat fundari. f. cxxi. b
Quõ dom⁹ ꝺscie debeat ornari
Quõ dom⁹ ꝺscie debeat tegi ibidez
Quõ dom⁹ ꝺscie debeat purgari
Consiliarius dz esse prudẽs. f. lxxij. in pn.
Cõsiliarij q̃les esse debeant. ser. xcvi. a
Cõsiliarij debẽt hꝫe q̃nq; ꝺditões
Consiliũ querere est naturale ibidẽ.
In ꝺsilio sex sunt vitanda
Cõsolatoz̃ triplicẽ dat nob⁹ de⁹. f. lxxij. a
Cõsolationẽ triplicẽ dat nob⁹ de⁹. ibidẽ
Consolatio quãta tribuatur cõfugientib⁹ ad chꝛistũ. ser. xxxi. c
Cõsolatõnẽ maxiaz pmittit xp̃s. f. xxxiij. d
Consuetudo est duplex. ser. xvi. b
Cõsuetudo mala quõ dẽat deleri. ser. xvi. b
Cõsuetudo bona quõ sit tenẽda
Consuetudo bona q̃ntũ obligat
Cõsuetudinis bone necessitas oñdit
Cõsuetudo bona ad q̃d req̃rat ibidez
Vtrũ ꝓtus sufficiat sine ꝺsuetudine
Cõsuetudines vtrũ sint mutãde
Parẽtes debẽt assuescere pueros ad bona
Nẽ malũ sit assuescere pueros ad mala
Cõtemplatio q̃d sit. ser. cliij. d
Contẽplari debem⁹ deũ tripl'r. ser. cvij. b
Contẽplatiõis genera sunt sex. ser. xx. b
Contẽpt⁹ terrenoz̃ cõmẽdat. ser. xxvi. b
Contẽnere mõm dz oĩs xp̃ian⁹. ibidẽ
Qualis cõemptus terrenoz̃ requirat in oĩm xp̃iano. ibidẽ
Cõemptus terrenoz̃ docet. ser. xliij. c
Contentiõis vituperiũ ponit. ser. j. a
Cõtritio debz esse septiformis. ser. xvij. a
Contritio q̃d sit. ser. l. a
Contritiõis effect⁹ quis sit
Contritio vnde oriatur
Contritio z attritio differunt
Contritio quid sit
Attritio quid sit ibidem
Contritio quid requirat
Attritio quid requirat
Attritiõis ordo ad ꝓtitionẽ ponit
Attritio dz pcedere ꝓtitionẽ
Cõtritiõis nccitas oñdit mltipl'r. f. l. a b c.
Vtꝛ attritio mereat deletõez pcti. ser. l. a
Vtrum contritio mereatur deletionẽ peccati. sermo. l. a
Cõtritio ẽ optia medicina q̃drupl'r. f. l. c
Cõtritiõis vtilitas oñdit ex q̃ttuor. ser. l. c.
Quare hoc nomen contritio sit impositꝫ z nõ aliud ibidem
Cõtritio quãta debeat esse. ibidẽ
Cõuersatio bona requirit tria. ser. lxxx. b
Cõuersatio bona q̃d sit. ibidẽ
De ꝺuersiõe gẽtiliũ q̃ttuor ponũt. f. xxij. f
Conuiue xp̃i sunt triplices. ser. lxxxvi. c
Conuiuiũ xp̃i magnificentia in glozia patꝫ ex nouez. ibidẽ
Conuiuiũ xp̃i quid sit
Conuiniũ xp̃i quale sit. ibidez.
Cõuiuij illi⁹ fercula que sint
Vbi sit hoc conuiuium
Coz multiplex est. sermo. xxxviij. b
Coz bonum quid sit
Coz ignauũ quid sit ibidẽ
Coz duplex quid sit.
Coz lapideũ quid sit. ser. xxxviij. d
Coz lapideũ tria resoluunt
Circa cor sunt tria facienda ibidez
Coz bz sex ꝓprietates
Coz hũanũ dz deo dari tripl'r. ser. xvij. b
Qui boies dicant hꝫe duplex coz
Quidã mutuãt coz suum deo
Quidã vendũt deo coz suum
Deꝰ vult nos sibi dare coz nr̃m liberalit
Deus vult nos sibi coz nostrum dare integraliter. ibidez.
Coz nr̃m debem⁹ deo extrahere
Deꝰ vult nos sibi coz nr̃m dare ppetualit.
Coz ꝓuũ z rectũ quõ differãt. ser. vij. b
Coz ꝓuum quid sit. ibidẽ
Coz rectum quid sit ibidem
Corona iustitie est q̃druplex. ser. xciij. c
Correctio filioz̃ z subditoz̃ dz fieri. f. xvi. d

Tabula

Quō correctio debeat fieri. ser. xvi. d
A qbo debeat correctio fieri. ibidē.
Corpus xpi est duplex. ser. cxix. a
Corpus xpi verū quid sit.
Corp⁹ xpi mysticū quid sit. ibidem
Quis loc⁹ debeat corpi glificato.
Corp⁹ nr̄m est carcer anie. ser. vij. b
Creature ḡre sint ꝺdite. ser. ij. in p̄n.
Finis ꝺditiōis creaturaꝝ qs sit.
A quo sint oīa creata. ibidem
Propter quē sint oīa creata.
Creaturarū est triplex gen⁹. ser. liij. b
Tria faciunt hoiem crescere. ser. xv. c
Crux xpi dicit scala. sermo. xxvi. a
Quare crux xpi dicatur scala.
Crux xpi figurat p scalā Jacob.
Crucis scalā oportet nos ascēdere.
Crux xpi dicit lectulus. ibidē.
Quare crux xpi dicat lectulus.
Quō xp̄s dormierit in ℔ lecto.
Multa ꝺcurrerūt ad hunc somnū.
In vno lectulo cruc̄ fuerunt duo sc̄z diuinitas z humanitas. ser. xxvj. a.
Unus assumebatur in hoc lecto. alter relinquebatur. ibidem.
Quare crux dicit lectulus z nō lect⁹.
Quid significet lectul⁹ ille in nob.
Crux xpi fuit figurata p lectulū iacob.
Quid significet lectul⁹ ille ī eccīa vl'i.
Crux xpi dicit nauicula. ibidē.
Quare crux xpi dicat nauicula.
Crux xpi quō fuerit disposita.
Crux christi dicitur pons.
Quare crux dicatur pons.
Culpe in p̄nti est triplex fruct⁹. ser. xcix. c
Curat⁹ p̄cipiunt q̄dā q̄ ponunt. ser. j. d

Daniel qd significet. sermo. xvj. in p̄n.

Dauid aliq̄n alios bene rexit z se male rexit. sermo. ij. a. (cxxvj. a
Debitor dei ē hō m'tipl'r. f. lxxvij. in p̄n. ser.
Debitum est multiplex.
Deo debem⁹ tria. ibidez.
Illa tria tenemur deo restituere
Quō possum⁹ illa deo restituere.
Utrum plene possimus deo debita reddere. sermone. cxxvj. a
Debitoꝝ q̄stitas oīa dic̄. f. cxxvi. a. f. cxxvij. d
Debita dimittunt hoi a deo. ibidē
Per qd dimittant illa debita. ibidē
Deceptio hoīm m'tiplex oīa dic̄. ser. cviij. a.
Defect⁹ aliorꝝ nō dēm⁹ ꝯsiderare. f. cij. ē.
Defect⁹ ꝓprios debem⁹ ꝯsiderare. ibidē
Defectus aliorū considerare maxime impedit a pfectu. ibidem.
Scientia ꝓpriorꝝ defectuū ē vtilissima. ibidē
Denarius diurn⁹ qd sit. ser. xxxiij. a
Denarius diurn⁹ qbo detur.
Denarius diurn⁹ p qbo det. ibidez.
Denarius diurn⁹ est vn⁹ in se. ibidē. c
In deserto hūerūt filij isr'l tria. ser. xlviij. b.
Desperatio quid sit. ser. lij. b
Desperationē tria inducūt. ibidē
Detractio quid sit. ser. lxxxviij. a
Detractiōis sunt tres modi. ibidē.
Cōtra detractionē sūt tria remedia. ibidē.
Deus est laudandus ab homīe triplici ratione. ser. ij. in p̄n.
Deus apparet homini. ser. vj. b
Quō deus appareat. ibidē.
In quibꝫ rebꝫ de⁹ appareat. ibidē.
De⁹ nō est causa mali culpe. ser. xij. d
De⁹ nō est p se causa dānatiōis. ibidē.
Potentia diuina est infinita. ser. xxij. g
Potētia diuia respectu q̄ꝝ sit. ibidē.
De⁹ cognoscit in creaturis. ser. xxiij. d.
De⁹ cognoscitur in scripturꝫ. ibidē.
Dei cognitio p qd acq̄ratur. ser. xxxj. b
Diuina cogtio dispositie hī p. vij. ꝑtutes. f.
De⁹ dz laudari ab oīb⁹. f. xxxij. a. (xxxi. b.
De qbo debet de⁹ laudari. ibidē.
Quō debeat de⁹ laudari. ibidē. b
Ad deū dz homo accedere. ser. xxxj. d
Necessitas accedēdi ad deū declarat. ibiō.
Diuinis ꝯsiliꝭ dz hō obedire. ser. xxxvi. a
Quattuor incitāt hoiez ad deū. f. xxxvij. a.
Quare de⁹ faciat aliq̄ ꝑ naturā. f. liij. ī p̄n.
Quare de⁹ faciat aliq̄ ꝑter naturā. ibidē
Quare de⁹ faciat aliq̄ supᵖ naturā. ibidē.
De⁹ est oīno imutabil'. ser. lxij. a
Deus alia mutat. ibidē.
Hō pōt deū cognoscere. ser. lxxiij. in p̄n.
Que possim⁹ de deo cognoscere. ibidē
De⁹ pmittit electis suis duo. ser. lxxiij. d
Dei opa p̄ncipalia sunt septē. ser. lxxvij. a.
Diuīe laudis materia ē septuplex. ibidē
De⁹ gubernat oīa. ser. lxxvij. b. ser. cvij. b.
De⁹ fecit tria circa hoiem. ser. lxxvij. b.
Deū esse pbatur ex trib⁹. ser. lxxxj. b
Deorū pluralitas venit ex hominib⁹. ex q̄t quor causis. ibidē c
Dei vnitatem pbant tria. ibidē. b
Personaꝝ trinitas pbat̄ tripl'r. ibidē. c.

Tabula

Personaꝝ trinitas q̄b ſignificet.f.lxxxi.e.
Trinitaꝫ veſtigiū multiplex ponit.ibidē
Imago trinitatis q̄d ſit.ibidē
In q̄b ꝯſiſtat imago trinitaꝫ.ibidē
Dei benignitas oñdit ex plūb.f.lxxxvi.a
Diuīe dulcedis effect⁹ ſūt q̄ttuoꝛ.ibidē
Deo ꝯueniunt tria.ſer.xcv.a
Deus eſt cā efficiens oīm.ſer.cvij.b
Deus eſt cauſa finalis oīm.ibidē
Diuina ſapia oſtendit.ibidem
Diuīe ſapie magnitudo oñdit.ibidē
Diuina bonitas in reparādo hominē oſtē ditur ex tribꝰ.ibidē.
Sapia dei eſt in duobꝰ.ſer.cij.f
Accedētē ad deū oꝛ hꝫe ſex grad⁹.f.cxxx.a.
Deus implet oīnia.ibidē.b
Deus eſt in oīnibꝰ creaturꝫ.ibidem
De⁹ habitat in aliq̄bus.ibidē.
De⁹ nō inhabitat in oīnibꝰ.ibidem
In q̄b hoibꝰ nō inhabitet de⁹.ibidē
Quid ſit deus venter.ſer.lxxxiiij.g
De⁹ venter hꝫ nouē ꝯditōes.ibidē
De⁹ vltīate fecit oīa ꝓpter ſeipm.f.ij.in ꝑn.
De⁹ angelos creauit ꝓpter hoīem.ibidē
De⁹ oīa creauit ꝓpter hoīem.ibidē
Deus in vita p̄ſenti videt a nobis per ſpe culum.ſermo.vi.b
Deus in vita p̄nti videt a nobis in ſpecie peregrini.ibidem
Acceſſus ad deū q̄d opet in nob.f.ix.in ꝑn
Receſſus a deo q̄d opet in nob.ibidē
Peccatoꝛ ſi velit nō poteſt p ſe accedere ad deum.ibidem
Peccatoꝛ ad deum ire volens indiget du croꝛe lucido.ibidem
Peccatoꝛ ad deum ire volens indiget pre parante viam.ibidem
Peccatoꝛis via ad deum eſt tenebꝛoſa ⁊ lu bꝛica.ſer.ix.in p̄rin.
Predicatoꝛ dꝫ pct̄ōē ꝺducere ad deū.ibiꝺ
Jo.bap.reduxit pct̄ōes ad deū.ibidē
Predicatoꝛ habet ex officio reducere pec catoꝛes ad deū.ibidem
Peccatoꝛ aliq̄n nō reducit pct̄ōem ad de um vite merito.ibidem
Diuine potentie infinite totus mūdus eſt exemplar tm̄.ſer.ix.a
Diuīe po.⁊ ſapie magnitudo declarat.ibiꝺ
Deū offendere eſt piculoſum.ibidē
Diuīe cognitiōis amplitudo oñdit.ibidē.
Deū nihil pōt latere.ibidē
Coꝛā deo debem⁹ caute ambulare.ibidē
Ex q̄b obligemur deū diligere.
Deus fecit oīa potenter. ibidem.
Deus fecit oīa ſapienter.
Deus fecit oīnia clemēter.
Dei gl̄iam debem⁹ q̄rere in oīb⁹.ſer.x.c
Deus non eſt occaſio dānationis data ſed accepta.ſermo.xiij.d
Diuerſa p̄patio hoīm ē in viā dei.ſer.ix.d
Dei voluntas eſt duplex ſer.xiij.d
Quid ſit volūtas bñplacita dei.
Quottuplex ſit volūtas ſigni. ibidē
Voluntati ſigni pōt reſiſti.
Dīne volūt. bñplaciti nihil pt rſiſtere.ibiꝺ
Deus pt creare q̄ vult.ſer.xiij.in ꝑn.
De⁹ pt mutare naturas q̄s ꝺidit.ibidē
Dei opa nō ſunt mirabilia cōparādo ad ſu am oīnipotentiā.ſer.xiij.in ꝑn.
Dei opa hoīb⁹ ſunt mirabilia.ibidē
Dei tria opa ſunt oīno mirāda.ibidē
Deum cōuertere pcōꝛem eſt mirabilius q̄ creare celum.ſer.xiij.b
Deus habet in ſe omnē ſufficientiā noſtrā. ſermone.xvij.in ꝑn.
Dei volūtatē bonā aliq̄ cogſcūt.ibidē.c
Dei volūtatē bñplacētē cogſcūt q̄dā.ibidē
Dei volūta.pfectā aliq̄ cognoſcūt. ibidem
Deus pōt impoſſibilia nature.ſer.xxij.g
Vtrū de⁹ repꝛobet aliquē.ibidē
Que ſit voluntas dei.ſer.xxiij.c
Dei volūtas eſt ad q̄nq;.ibidē
Quomō deus velit omnes hominꝰ ſal uos fieri.ibidem
Quomō intelligat illa ꝓpoſitio.de⁹ vult om nes hoīes ſaluos fieri.ibidē
Deus eſt erga hoīem clemens in ſuſcipien do penitentē.ſer.xxxij.a
Deus eſt erga homies diligens in puiden do.ſermo.xxxij.a
Deus eſt erga hoīem largus
Deus eſt pater familias. ibidem
Dei largitas declaratur.
Deo gr̄as agere monent tria.
Diuina miſcōia oñdit.ſer.xxxiij.a.b
Dīna puidētia ⁊ diſpēſatio cōmēdat.ibiꝺ.
Dei ordiatiōi reſiſtit q̄ pr̄ati reſiſtit.ibidez.
Deo oīes tenent ſeruire.ibidē
Diabolus triplicit opat.ſer.xxviij.c
Malicia diaboli declarat.ibidē
Diabolus ꝺr homo.ſer.xxviij.d
Diaboli malicia eſt q̄druplex.ibidē.e
Diaboli figmēta debem⁹ fugere.f.xxxi.b
Diaboli habitatio vbi ſit.ſer.xxxv.b

Tabula

Diabolus cognoscit aliquas cogitatiões nostras sermone.xliij.c.
Diabol⁹ nõ cogſcit oẽs cogitatões.ibidez.
Quomõ cognoscat diabolus cogitatiões nostras.ibidem.
Diabolus tria ꝓncipalit diligit.ser.xvij.b.
Diabol⁹ naturalit ẽ hoi infest⁹.ser.xxviij.c
Dies multiplex ostendit.ser.xvij.a
Temp⁹ dicit dies.sermo.xxxv.c.
Triduũ multiplex ostendit.ser.xvij.a
Triduum põt dici triplex modus conuersiõis.ibidem.
Digestio est duplex.sermo.cxvj.c.
Qui cibi sint facilr digestibiles.f.lxxxiij.g
Digiti q̃nq; q̃d significent.ser.cvj.b.
Diligend⁹ ẽ de⁹ a nob ꝓpter duo.ser.cix.c.
Jn q̃ appareat amor dei ad nos.ser.cix.c
Dulta sũt signa dilctõis dei ad nos.ibidẽ
De⁹ debet diligi sup oia.ibidẽ.d
Diligi dz deus spontanee.ibidẽ.d
Dilectõis nr̃e cã efficiẽs est de⁹.ibidẽ
Dilctõis nr̃e cã final dz esse de⁹.ibidẽ
Que dilectio hois sit pfecta.ibidẽ
Hõ tenet diligere deũ pl⁹ q̃s seipz.ibidẽ.d.e
Homo tenet deũ diligere gratis.ibidẽ.e
De⁹ nõ dz diligi ꝓpter ꝛpalia.ibidẽ.e
De⁹ nõ dz diligi ꝓpter hoiem.ibidẽ
Deus debet diligi ꝓpter seipm.ibidẽ
Dilectiõis p̃ceptũ ẽ pfectissimũ.f.cxviij.a
Diuine dilectionis pfectio potest ꝓbari ex septem.ibidem
Dilectionis p̃ceptũ dicitur singulare propter tria.ibidem.
Diligere deũ quid sit.ser.cxviij.b
Dilectionis obiectũ q̃d sit.ibidem
Tria mouent hoiem ad diligendũ deũ super oĩa.ser.cxviij.c
Diligi dz de⁹ pl⁹ q̃s hõ ꝓpter tria.ibidẽ
De⁹ triplicit est magis hoie diligẽd⁹.ibidẽ.
Uxor diligit virũ ꝓpter tria.ibidẽ.d
Jn p̃cepto dilctõis de⁹ tria p̃cipit.ibidẽ.e.
Dilectõis mod⁹ q̃s sit.ibidẽ
Dilectio bz sex ꝓprietates.ibidẽ
Tria mouẽt hoiez ad diligẽd ꝓxi.f.cxix.a
Homo tenet diligere ꝓximũ triplici necessitate.ibidẽ.a.b.c
Dilectio ꝓximi est vtil triplicit.ibidẽ.b
Quare de⁹ p̃cepit diligere ꝓximuz sicut se ipm.ibidem.c
Diligentes deum ad quẽ chorũ angelorũ ꝓtineant.sermone.xxvj.b
Dilectionẽ plura nutriũt.ser.xxxj.d
Diligere inimicũ est facile.ibidẽ.e
Dilectiõis ꝓximi est triplex grad⁹.f.lxxiij.e
Undecim acq̃rũt dilectionẽ.ser.lxxiij.c
Dilectio dña magnificat septupliciter.sermone.lxxvij.a
Quare de⁹ sit a nob diligẽd⁹.ibidẽ
Diuia dilectio cõmẽdat a septẽ.ibidẽ
Dilectio dei ad hoiem oñdit.ibidẽ.b.
Dilctõis t dulcedinis diuine effectus qui sint.sermone.lxxxvj.a
Jn nr̃a dilctõe ꝓtingũt q̃ttuor defectus.sermone.lxxvij.d
Dilctõez suã oñdit fil⁹ dei.iiij.mõis.ibidẽ.b
Dilexerũt apli xp̃m ardẽtissime.f.xxvj.b
Jn dilectiõe dei sunt grad⁹.ibidẽ
Dilectionis gradus sunt plures. t ordies diuersi.ibidem
Discipuli xp̃i habuerũt tria.ser.j.e
Duos discipulos misit in die palmarũ ipe xp̃s ẽ.sermone.j.d
Qui fuerint illi discipuli.ibidẽ.a.d
Discipli significat obedientiã de uotã.sermone.j.in princi.e
Discipli significat p̃dicatores oẽs.ser.j.a
Quare philipp⁹ fuit miss⁹ ꝓ asina.ibidẽ
Quare petr⁹ fuit miss⁹ ꝓ asina.ibidẽ.
Jn discipl'is fuit mira deuotõ obedi.ibidẽ.
Discipli secuti sũt xp̃m ẽt ĩ piculo.f.xxv.a
Discipuli habuerũt ad xp̃m fidelem amiciam.ibidem
Quare discipuli sint passi pericula mar⁹ p̃sente xp̃o.ibidem
Vera caritas discipulox ad christuz ostenditur.sermone.xxvi.b
Discipli xp̃i habuerũt q̃ttuor ꝛtutes.ibidẽ.
Discipulos xp̃i debemus sequi in quattuor virtutibꝫ.ibidem
Discipulat⁹ xp̃i ꝓt dupl'r intelligi ibidẽ
Discipli xp̃i debẽt eẽ hũiles ĩ.iiij.f.xxxij.d.
Discipl's xp̃i añ oia sit mãsuet⁹.f.xxvi.b
Discipul⁹ xp̃i dz ꝓtẽnere ꝛrena.ibidẽ
Relinq̃re oia ñ ẽ gue discipul' xp̃i.ibidẽ.
Dis hõ est discipul⁹ xp̃i generalit.ibidem.
Discordes dicunt aiales.ser.j.a
Discordes dicunt carnales.ibidẽ
Discordes dicunt diabolici.ibidẽ
Discordie virtutiũ multiplex ponit.ibidẽ
Discretiõis p̃coniũ ponit.ser.xij.a
Discretio q̃d sit.ibidem
Discretio q̃s necessaria sit.ibidẽ
Discretio q̃re dicat oculus.ibidẽ
Sine discretõe nlla ꝓtus põt pfici.ibidẽ

Tabula

Nullū opus est piculosius q̄ sine discreti/one actū.sermo.xij.a.
Plura bona exēpla ponunt de discretiōe. ibidem.a
Diuites in senio vix emendant.ser.xv.b
Diuitib⁹ q̄tuor sunt necessaria.f.c̄.b.
Diuitū picula oñdunt.ser.lxiij.a
Diuites hñt triplicē ignorātiā.f.lxxxiij.a.
Diuitiaꝝ vanitas declarat.ser.xvij.b.
Diuitie nō sunt p se male. sermo.xvij.b.ser mone.lxxxiij.a
Diuitie abutentib⁹ sunt male.ser.xvij.b.
Diuitie bene vtēt⁹ sunt adiuuamēta vir/tutis.ibidem.b.
Diuitie ad q̄d sint homī dāte.ser.xxix.a
Diuitiaꝝ pericula ostēdunt.ser.xxxij.c.ser/mone.lxxxiij.b
Diuitie dicunt spine.ser.xxxviij.b
Quattuor sunt cause q̄ redicunt diuitie spi ne.ibidem.b
Diuitiaꝝ est triplex gen⁹.ser.lxxxiij. a.c.d
Que sint diuitie spūales.ibidē.b
Que sint diuitie corpales.ibidē.b
Diuitie hñt tria.sermo.c̄.b
Diuitie dicunt māmona iniquitatis ꝓpter tria.ibidem.b
Diuitie dicuntur semen.sermo.xxix.a
Quid significent q̄tuor ꝯditiones spina/rū in diuitijs.sermo.xxxviij.b
Doctores decipient p antixp̄m.ser.iij.d.
Doctoꝝ puersitas q̄tū nocet alijs.ibiō.d.
Doctrina est duplex.ser.j.in p̄n.
Doctrina scolastica q̄d sit.ibidē in p̄n.
Doctrīa scolastica q̄lis eē dēat. ibiō in p̄n.
Doctrina vulgaris qualis esse debeat.ibi/dem in p̄n
Dolosoꝝ detestatio ponit.ser.liij.a
Dominꝰ xp̄i magnitudo oñdit.ser.xxvij.a
Dominū xp̄i pbat a trib⁹.ibidē.a
Dñs terren⁹ hz tres defect⁹.ser.lxxj.a
Dño nō licet accipe bona subditi ad nutū sermone.xxix.c
Domus dei est triplex.ser.lxxvj.f.
Dom⁹ q̄libet hz māsiones.ibidē.f
Quot māsiões sint ī q̄libet domo.ibidē.f
Dona dant diuersis rōib⁹.ser.xxij.d
Que dona det deus.ser.xxij.a
Dubitatio est triplex.ser.vij.b
Dubitatio infidelitatis q̄d sit.ibidē.b
Dubitatio infidelitatꝭ fuit ī iudeis.ibidē.b
Dubitatio tarditatꝭ q̄d sit.ibidē.b
Dubitatio tarditatꝭ fuit ī discipul'.ibidē.b.
Dubitatio pietatis q̄d sit.sermo.vij.b
Dubitatio pietatꝭ fuit in petro.ibidē.b
Johānes baptista dubitauit dubitatiōe pietatis.ibidem.b
Ducuntur aliq̄ triplicit'.ser.xliij.a
Quid sit educere.ser.lxxix.b
Quid sit abducere.ibidē.b
Quid sit deducere.ibidē.b
Xp̄s educit oues octuplicit'.ibidē.b
Xp̄s deducit oues q̄druplicit'.ibidē.b
Quō xp̄s introducat oues.ibidē.b

Ebrietas q̄d sit. sermone.xxj.c.
Ebrietatis detestatio ponitur. ibidem.c.
Ebrietatꝭ imago q̄lis sit oñdit'. ibidē.c.
Ebrietas aliquo modo est peior pctō so/domorū.ibidem.c.
Ebrietate mortu⁹ alexāder magn⁹.ibidē.c
Ebrietate ꝓfundunt' bonesti. ibidē.c.
Ebrietate ꝓtaminant' sancti.ibidē.c.
Ecclesia ꝓsiderat' dupliciter.sermo.xx.a
Quid sit eccl'ia q̄libet modo.ibidē.a
Eccl'ia est sponsa in nuptijs.ibidē.a
Ecclesie ornamenta q̄ sint.ibidē.a
Ecclesia dicit' celū.sermo.xxviij.
Ecclesia dicit' vinea.ser.xxxvj.b
Eccl'ie destructores q̄ sint.ibidē.b.d
Circa vineā eccie q̄tuor ꝓsiderant.ibiō.c.
Quare ecclesia tantū habz spirituale pote statem.sermo.lix.a.
In eccl'ia est duplex ptās.ibidē.b
Quid sit secularis ptās.ibidē.b
Cui ꝓueniat secularis ptās.ibidē.b
Quid sit spūalis ptās.ibidem.b
Cui ꝓueniat spūalis potestas.ibidē.b
Quare eccie edificentur versus meridiem sermone.lxxj.c.
Que sit illa meridies.ibidē.c.
Eccl'ia itex capit' dupliciter.ser.xx.a
Ecclesie pulchritudo declarat'.ibidē.
Quō eccia sit sponsa xp̄i.ibidē
Ecclesia quomō formata sit de latere chri/sti dormientis.ser.xx.a
Eccl'ia dupl'r clamat exurge.f.xxxviij.ī p̄n.
Eradicationis periculū in eccl'ia ostendit' ex trib⁹.sermo.xxviij.d
In ecclesia triplices homies exclamāt ex/urge.ser.xxxviij.in p̄in.
Quare dñs eligat aliq̄s.ser.xxxj.a
Quare dñs nō eligat aliq̄s.ibidē.

Tabula

Pō inducīt ad electionē ex trib⁹.f.liij.c
Electi odiunt a mūdo.ser.lxv.b.c.
Electi pstāt mūdo q̄nq; bn̄ficia.ibidē.c.
Elēosinā facere dz hō,pter tria.f.liij.c
Elemosina quid sit.ibidē.
Utilitates eccl'ie ponunt.ibidē.
Elemosina quō sit bona.ser.xc.a b.
Elemosina facta in peccato mortali valet ad quinq;.ser.xc.b
Elemosinā faciens debet habere duodeci ꝯditiones.ser.xc.a b.
Pn̄s supfluū tenet dare elēosinā.f.xc.c
Quis dicat hz̄e supfluum.ibidem.
Duodecī p̄mia dant,p largitiōe el'ie.ibidē.
Elēosinaꝝ tria sunt genera.ibidē.d
Elemosine sunt due.ibidē.
Elemosine cōmēdatio ponit.ser.cj a
Que elemosina sit maior.ser.xc.d
Elemosine effect⁹ ponunt.ser.cj.a
Elemosine bona ponunt.ser.xvij.a
Elemosina vna hora portat in celū omnia bona nostra.ibidē.
Elementa vtrū sint aīata.ser.xxv.d
Elephas hz os monstruosuz.ser.xi.a
Elephas hz multas ,p̄rietates.ibidē.
Elephas q̄d significet.ibidē
Elephas naturalit bibit vinū.f.xix.i p̄n.
Esse soli deo ,p̄rie ꝯuenit.ser.lxiij.a
Esse est triplex.ser.lxxv.in p̄n.
Estus quid significet.ser.xxxiij.c
Etates octo sunt.ser.xxxiij.in p̄n.
Etates mūdi q̄ sint.ibidē.a
Quātū durauerit q̄libet etas mūdi.ibidez.
Quid deus operatus sit in qualibet etate ibidem.
Etates homīs q̄ sint.ibidē.b.
Etates hominis mundi hore dici comparantur.ibidem.
Pomines tripliciter se ꝓparāt ad eucharistiam.sermo.lvij.c.
Pō tenet se ꝓpare ad eucharistiā.
Dupliciter sumit eucharistia. ibidem.
Quis dicat digne sumere eucharistiā.
Quis dicat indigne sumere eucharistiā
Qui sint effectus digne cōmunicantiū.ser.lvij.c.ser.lxxxij.d.g
Qui sint effectus indigne cōmunicantiuz ser.lvij.c.ser.lxxxij.g
Cōicanti sunt necessaria q̄ttuor.f.lvij.c
Cōicans debz hz̄e q̄nq;.ibidē.
Eucharistie sunt septē vtilitates.ibidē.c
Tria impediunt ad dignam preparationē sermone.lvij.d
Cōicans dz imitari x̄p̄m in trib⁹.ibidē.e
Eucharistie p̄coniū ponit.f.lxxxij.in p̄n. sermone.lxxxiij.in p̄n.
Corp⁹ x̄pi sumit sub spē aliena.f.lxxxij.b
Quare corpus christi non sumit sub ,p̄pria specie.ser.lxxxij.b
Sacerdos dz sumere sub vtraq; spē.ibi.
Ppl's dz sumere tm̄ sub spē panis.ibidē.
Nō oportere sub vtraq; specie cōicare ,pbatur multipliciter.ibidē.
Quare ecclesia dispensat p̄pl'o eucharistiaz sub vna specie tm̄.ibidē.c
Eucharistia sumit duplicit.ibidē.d
Quid sit sacramētaliter sumere.
Quid sit spūaliter māducare ibidē
Quis dicat sacramētalit sumere.
Quis dicat spūalit sumere.
In vro ꝝgis gl'iose fuer⁹ q̄ttuor.f.lxxxiij.a
Eucharistia mlt̄z figurz figurat.ibidē.b
Que ,pbēt veritatē hui⁹ sacri.f.lxxxiij.b.c.
Homīes tenent cōmunicare s̄m q̄drupli/cem gradū.ibidē.e.
Utrū liceat q̄tidie celebrare ibidē.f.
Utrū liceat q̄tidie cōicare.ibidē.
Utrum sit cōmendabile quotidie mandu care.ibidem.
Preparatio ad eucharistiam consistit ī tribus.ibidem.
Eucharistia vnde dicit.ser.lxxxiij.g
Quare ℔ sacr̄m dr eucharistia.ibidē.
Eucharistie effect⁹ qui sint.ibidē.
Cōmunicantes indigne incurrunt q̄ttuor pericula.ibidē.
Cautele 5 pricula illa ponunt.ibidē.
Excellens aliuz in rōnis acuitate dz excellere in honore.ser.cxxv.d
Excōmunicatio q̄d sit.ser.xxvij.d
Facilitas excōicatiōis detestat.ibidē.

Facies est duplex
f sermone.xliij.b
Facies spūalis q̄d sit.ser.xliij.b
Fama dupliciter diuulgat.ser.xij.a
Fame diuulgatio potest bene t male fieri. ibidem.a
Familia ē duplex ī hūano genere.f.xcvij.p̄n
Felicitas sanctoꝝ ostenditur ex quattuor sermone.xxviij.d
Illa felicitas ē q̄n hēat inimicū.f.ij.in p̄n.
Feria q̄nta ē q̄drupl'r ꝓuilegiata.f.lxxj.f
Festa debēt deuote celebrari.ser.xvj.b

Tabula

In festis debent christiani esse sine pecca/
to mortali.sermone.xvj.b
In festo melius aliqui laborarent in agro
q̄z saltarēt in festo.ibidem
Ad bñ festiuādū sūt tria necessaria.ibidē.
Fictio est multiplex.sermo.lx.
Non ois fictio est mala.
Aliqua fictio p̄t licite fieri. ibidez.
Quō christus finxerit.
Fides est triplex.ser.xxiij.d
Fides dicit recta tripliciter.ibidē.
Quid sit fides recta.ibidē.
Fides recta dz bīi in aduersis.ser.xxv.c
Quid sit fides maior.ibidē.c.
Fides ōr maior dupliciter.ibidē.
Quā inq̄sitōnē deam⁹ bīe de fide.f.xxxi.b
Quare non debeamus discutere occulta
fidei.ibidem.b.
Fidei p̄conium ponitur.sermone.xlix.
in p̄n.ser.lxij.p totū.
Fides est quadruplex.ser.xlix.b
Fides magna ꝺsistit in trib⁹.ibidē.c
Portamur ad optimā fidē.ibidē p totū
Fides bz q̄nq̄z nobilissima.ibidē.e
Fides quid sit.sermo.lxij.a.
Fides est multiplex.ibidē.b
Fides magna req̄rit q̄ttuor.ibidē.
Fidei integritas q̄ sit.ibidē.
Fidei sufficientia que sit.ser.lxij.c
Fidei p̄fectio que sit.
Que p̄cedant fidem ibidem
Que sequant fidem.
Fidei effect⁹ ē triplex.ser.lxij d.f.cxxxi.c.d
Tria sunt nob̄ necessaria circa fidē.f.lxij.d
Fidei plures effect⁹ ponunt.ser.lxxvi.d.e.
Quid sit credere in deū.credere deo.z cre/
dere deum.sermo.lxxvij.e
Fidei ꝺditiōes ponunt.ibidē.
Fides viuificat.ser.cxxxi.c
Fides q̄nta fuerit in discipulis.ser.xxv.c.
Fit malis sicut faciūt alijs.ser.cxx.b
Ad flagella dei debet homo esse parat⁹ p/
pter septem.ser.xcvi.c
Flagellox dei effect⁹ qui sunt.ibidē.
Fletus quid sit.sermo.xxij.f
Dupliciter capit fletus.
Qualis flet⁹ sit in inferno. ibidem.
In fletu sunt duo ꝺsideranda
Frondes significant pietatē.ser.j.f.
Fructus est duplex.sermo.xcix.c
Fruct⁹ bonox sunt duplices.ibidē.
Funiculus est duplex.sermo.j.c.
Funiculus quid significet.
Funiculus pcōx est duplex. ibidē.
Funes samsonis q̄t sint.
Funes samsonis q̄d significent.

Glaad ubi situe

g tur.sermo.xxv.a.
Gaudiū est triplex.ser.lxx.d.
In quo ꝺsistat quodlibet.
Gaudiū dicit mixtura vini.
Mixtura vini est duplex.
Gaudiū mūdi aliq̄b est mixtū.
Que sint illa de quib⁹ quis vere possit gau
dere. ibidez.
Gaudiū spūale quid sit.
Gaudij spūalis est triplex differētia.
Gaudium dei est plenū
Gaudiū nostrū non est plenū.
Gaudij mundani turpitudo ostendit.ser/
mone.lxv.in p̄n.
Gaudiū mūdanū q̄d sit.ser.lxv.in p̄n.
Mūdani gaudēt diuersimode.ibidē.a
Gaudere in mundi vanitate est vanū p̄o/
pter quattuor.ibidē.
Gaudiū electox est duplex.ibidē.d
Quale sit gaudiū electox.ibidē.
Gaudium vite eterne est maximū p̄opter
quattuor.ibidem.
Gaudium est quadruplex.ser.lxvi.d
Gentes septem fuerunt in terra promissio
nis.sermo.lxviij.d
Quid significent ille gentes.ibidē
Genesar ciuitas vbi situet.ser.xxv.a
Que sint acta iuxta illam ciuitatē.ibidē.
Gloria p̄t tripliciter appeti.ser.xlij.a
Glorie appetitus aliquādo p̄t laudabiliter
fieri.ibidem.
Glie appetit⁹ aliq̄n est pctm̄.ibidē.
Glia mūdana cōparat trib⁹.f. lxxxiij.i p̄n.
Gra p̄t ꝓmereri ab hoīe.ser.ciij.in p̄n.
Que iuuent ad gram.ibidem.
Dō nō placet deo sine gra.ser.cxxvij.e
Quō hō possit acquirere gram.
Deus nō nēcitate absoluta dat graz ibidē
Qua nessitate deus det gram.
Gre dei est triplex gradus.ser.viij.a
Quō gra amittatur.ibidem.
Gre vsus est multiplex.ser.viij.a.b.c
Gra quidā vtunt bene.ibidem.
Gra quidā abutuntur.ser.viij.a.b.c.
Quis sit effect⁹ boni vsus gre.f.viij.a.b.
Quis sit effect⁹ abusus gre.ser.viij.a b c.

Tabula

Ad gram disponũt tres ſtutes. f. viij. b. c.
Gra p se et directe ordinat in salutem hominis habentis. ser. viij. d
Utrũ gra necessario detur facienti quod in se est. sermo. viij. e
Gra habet octo effectus. ibidē
Non eodem modo oēs preparant ad gratiam dei. sermo. ix. d
Gra xpi est triplicit q̃renda. ser. xviij. a
Quid hō dēat facere p amissa gra. ibidē.
Gratia datur ſm mensuram deuotionis. sermo. xxiij. in prin.
Timor disponit ad gram. ser. xxv. c.
Gre necessitas ostendit. ser. xxix. a
Gra oz mane ꝓpe nouē rones. f. xciij. b
Gra subtrahit homi aliq̃n. ser. lxv. b
Gratiam nihil ita priuat sicut vana gloria. sermone. viij. a
Gratiam dei recipiũt inuacuum triplices homines. sermo. viij. c
Gre vsus q̃b z quō dēat fieri. ibidē.
Gre puatio est argumētū supbie. ibidē.
Gratiā impetrant oratio. sapia z memoria diuinoz beneficioz. ser. viij. c
Gratũ conseruant exercitium virtutũ misericordia z circūspectio. ibidē.
Grām merek ois disposit in mēte. ibidē
Gre plenitudo est triplex. ser. xvi. f
Ex gra sum in fide. ser. xviij. in pn.
Gratia dei nō potest queri sine difficultate z dolore. ser. xviij. ibidem.
Gratia non inuenitur nisi tempore debito queratur. ibidem
Gratia xpi debet queri vbi debet. et vbi oportet. ibidem
Sine gratia dei nihil pficit labor noster. sermone. xxv. in prin.
Gratia est multiplex. ser. xxix. c
Gras referre debem. ser. xxxij. a. f. cxi. c
Gratiaractio respectu dei necessaria est p bak tripliciter. ser. liij. b. ser. lvij. c
Quomō debeamus gr̃arumactiones deo reddere. ser. liij. b. ser. cxi. d
Q̃ vtilis sit gr̃aractio. ser. liij. b
Debem gras agere q̃ntuplicit. f. liij. b
Quo mouēt nos ad gr̃aractōnē. f. xcvij. c
Gr̃aractiōib sūme laudat de. ser. xiij. c
Gratiarũactio sola debet delectari christianum. sermo. cxi. a
Gratiarũactio est receptorũ augmentatio. sermone. cxj. a. b
Gras agere docuit nos xps. ser. xxxij. a
Inducunt nos plura ad gratiarũactionē. sermone. xxxij. a
Hale detestatio ponitur. sermo. xxiij. b. sermone. lxxxiij. g. ser. cxij. g
Hala bz q̃nq; malas ꝺditiões. f. lxxxiij. g
Hala tria causat. ser. cxij. g
Hala cōparat epilensie. ser. xxiij. d

Helizeus quid significet. ser. x. in prin.
Helizeum suscitare pueruz q̃d significet. sermo. x. in prin.
De helia quattuor ponunt. ser. x. b. c
Helias quid significet. ibidem
Hereticus quid sit. sermo. xcviij. a
Heresis quare pmittat. ibidē. b
Hereticisunt vitandi ꝓpter septem rationes. sermo. xcviij. d
Confessio christi Math. xi. destruit triplices hereses. sermo. xxxj. a
Hircus habet. xxj. ꝓprietates. ser. xciij. f
Hois casus ostēditur. sermone. ij. in prin. sermone. xxix. in prin.
Hois electio de paradiso ponit. f. ij. in pn.
Que fuerit causa positionis ade in paradiso. sermo. ij. in prin.
Homo rect est ꝺditus. ser. vj. in pn.
Qual fuerit illa rectitudo. ibidē.
Homo a deo habet esse. ser. ix. in pn.
Homis dignitas in sua ꝺditiõe ponit. ser. ij. in pn. ser. xxix. in pn. ser. cvi. i pn. f. lxxvij. a
In hoie sunt tria. ser. xi. in prin.
Hois statũ tria dignificant. ser. xi. a
Hoim q̃rūdā detestabil vita oñdit. ibidez
Homis vilitas q̃ntũ ad corpus oñdit. ser. xj. b. ser. xlij. b. c. ser. xcix. a
Hois miseria oñdit sufficient. ser. xi. b. c
Hoiem sanctũ tria faciũt. ser. xxviij. a
Homo est duplex. ibidem
Hoim triplex gen odit de. ser. xxxvi. i pn.
Quid sit agendum circa tales homies. sermone. xxxvi. in prin.
Homini multũ valet memoria incinerationis sue. sermo. xlij. c. d
Hō est arbor. ser. xlij. c. ser. xcix. a b
Homo est aliquo modo inferior irrationalibus creaturis. ser. liij. b
Homo obligatur deo. ser. lxiij. a. b
Homo est dignior aliquo modo angelis. sermo. lxiij. a. ser. lxiij. c
Quare deus nō fecit hoiem sine inclinamēto ad peccatū. sermo. lxij. a

Tabula

In festis debent christiani esse sine pecca/to mortali.sermone.xvj.b
In festo melius aliqui laborarent in agro q̃z saltarẽt in festo.ibidem
Ad bñ festiuãdũ sũt tria necessaria.ibidẽ.
Fictio est multiplex.sermo.lx.
Non ois fictio est mala.
Aliqua fictio põt licite fieri. ibidez.
Quõ christus finxerit.
Fides est triplex.ser.xxiij.d
Fides dicit recta tripliciter.ibidẽ.
Quid sit fides recta.ibidẽ.
Fides recta dz bñ in aduersis.ser.xxv.c
Quid sit fides maior.ibidẽ.e.
Fides dr maior dupliciter.ibidẽ.
Quã inq̃sitõnẽ dẽam⁹ hẽ de fide.f.xxxi.b
Quare non debeamus discutere occulta fidei.ibidem.b.
Fidei p̃conium ponitur.sermone.xlix.in p̃n.ser.lxij.p totũ.
Fides est quadruplex.ser.xlix.b
Fides magna ꝓsistit in trib⁹.ibidẽ.c
Portamur ad optimã fidẽ.ibidẽ p totũ
Fides bz q̃nq̃ nobilissima.ibidẽ.e
Fides quid sit.sermo.lxij.a.
Fides est multiplex.ibidẽ.b
Fides magna req̃rit q̃ttuor.ibidẽ.
Fidei integritas q̃ sit.ibidẽ.
Fidei sufficientia que sit.ser.lxij.c
Fidei pfectio que sit.
Que p̃cedant fidem ibidem
Que sequanť fidem.
Fidei effect⁹ ẽ triplex.ser.lxij d.f.cxxxi.c.d
Tria sunt nob necessaria circa fidẽ.f.lxij.d
Fidei plures effect⁹ ponunť.ser.lxxvi.d.e.
Quid sit credere in deũ.credere deo.z credere deum.sermo.lxxvij.e
Fidei ꝓdutiões ponunť.ibidẽ.
Fides viuificat.ser.cxxxi.c
Fides q̃nta fuerit in discipulis.ser.xxv.e.
Fit malis sicut faciũt alijs.ser.cxx.b
Ad flagella dei debet homo esse parat⁹ p/pter septem.ser.xcvi.c
Flagellox dei effect⁹ qui sint.ibidẽ.
Fletus quid sit.sermo.xxij.f
Dupliciter capiť fletus.
Qualis flet⁹ sit in inferno. ibidem.
In fletu sunt duo ꝓsideranda
Frondes significant pietatẽ.ser.j.f.
Fructus est duplex.sermo.xcix.c
Fruct⁹ bonox sunt duplices.ibidẽ.
Funiculus est duplex.sermo.j.c.
Funiculus quid significet.
Funiculus pcõx est duplex. ibidẽ.
Funes samsonis q̃t sint.
Funes samsonis q̃d significent.

Galaad ubi situe

g tur.sermo.xxv.a.
Gaudiũ est triplex.ser.lxx.d.
In quo ꝓsistat quodlibet.
Gaudiũ dicit mixtura vini.
Mixtura vini est duplex.
Gaudiũ mũdi aliq̃o est mixtũ.
Que sint illa de quib⁹ quis vere possit gaudere. ibidez.
Gaudiũ spũale quid sit.
Gaudij spũalis est triplex differẽtia.
Gaudium dei est plenũ
Gaudiũ nostrũ non est plenũ.
Gaudij mundani turpitudo ostendit.ser/mone.lxv.in p̃n.
Gaudiũ mũdanũ q̃d sit.ser.lxv.in p̃n.
Mũdani gaudẽt diuersimode.ibidẽ.a
Gaudere in mundi vanitate est vanũ p̃o/pter quattuor.ibidẽ.
Gaudiũ electox est duplex.ibidẽ.d
Quale sit gaudiũ electox.ibidẽ.
Gaudium vite eterne est maximũ p̃opter quattuor.ibidem.
Gaudium est quadruplex.ser.lxvi.d
Gentes septem fuerunt in terra p̃omissionis.sermo.lxviij.d
Quid significent ille gentes.ibidẽ
Genesar ciuitas vbi situeť.ser.xxv.a
Que sint acta iuxta illam ciuitatẽ.ibidẽ.
Gloria põt tripliciter appeti.ser.xlij.a
Glorie appetitus aliquãdo põt laudabiliť fieri.ibidem.
Gl'ie appetit⁹ aliq̃n est pctm̃.ibidẽ.
Gl'ia mũdana cõparať trib⁹.f. lxxxiiij.i p̃n.
Gr̃a põt pmereri ab boie.ser.ciij.in p̃n.
Que iuuent ad gr̃am.ibidem.
Põ nõ placet deo sine gr̃a.ser.cxxvij.e
Quõ hõ possit acquirere gr̃am.
Deꝰ nõ nccitate absoluta dat gr̃az ibidẽ
Qua nessitate deꝰ det gr̃am.
Gr̃e dei est triplex gradus.ser.viij.a
Quõ gr̃a amittatur.ibidem.
Gr̃e vsus est multiplex.ser.viij.a.b.c
Gr̃a quidã vtunť bene.ibidem.
Gr̃a quidã abutuntur.ser.viij.a.b.c.
Quis sit effect⁹ boni vsus gr̃e.f.viij.a.b.
Quis sit effect⁹ abusus gr̃e.ser.viij.a b c.

Tabula

Ad gram disponūt tres ꝑtutes. f. viij. b. c.
Gra p se et directe ordinat in salutem hominis habentis. ser. viij. d
Uterū gra necessario detur facienti quod in se est. sermo. viij. e
Gra habet octo effectus. ibidē
Non eodem modo oēs preparant ad gratiam dei. sermo. ix. d
Gra xpi est triplicit q̄renda. ser. xviij. a
Quid hō dēat facere p amissa gra. ibidē.
Gratia datur ꝑm mensuram deuotionis. sermo. xxiij. in prin.
Timor disponit ad gram. ser. xxv. c.
Hre necessitas ostendit. ser. xxix. a
Gra or mane ꝑpe nouē rones. f. xcij. b
Gra subtrahit homi aliqñ. ser. lxv. b
Gratiam nihil ita priuat sicut vana gloria. sermone. viij. a
Gratiam dei recipiūt inuacuum triplices homines. sermo. viij. c
Hre vsus q̄b z quō dēat fieri. ibidē.
Hre ꝓuatio est argumētū supbie. ibidē.
Gratiā impetrant oratio. sapia z memoria diuinoz beneficioz. ser. viij. c
Gratū conseruant exercitium virtutū misericordia z circūspectio. ibidē.
Grām merek ois disposit in mēte. ibidē
Hre plenitudo est triplex. ser. xvi. f
Ex gra sumꝰ in fide. ser. xviij. in ꝑn.
Gratia dei nō potest queri sine difficultate z dolore. ser. xviij. ibidem.
Gratia non inuenitur nisi tempore debito queratur. ibidem
Gratia xpi debet queri vbi debet. et vbi oportet. ibidem
Sine gratia dei nihil ꝓficit labor noster. sermone. xxv. in prin.
Gratia est multiplex. ser. xxix. c
Gras referre debemꝰ. ser. xxxij. a. f. cxi. c
Gratiaractio respectu dei necessaria est p/bat tripliciter. ser. lij. b. ser. lvij. c
Quomō debeamus grarumactiones deo reddere. ser. lij. b. ser. cxi. d
Q̄ vtilis sit grāractio. ser. lij. b
Debemꝰ gras agere q̄ntuplicit. f. lij. b
Quo mouēt nos ad grāractōnē. f. xcvij. c
Grāractiōib sūme laudat deꝰ. ser. xiij. c
Gratiarūactio sola debet delectari christianum. sermo. cxi. a
Gratiarūactio est receptorū augmentatio. sermone. cxj. a. b
Gras agere docuit nos xps. ser. xxxij. a
Inducunt nos plura ad gratiarūactionē. sermone. xxxij. a
Hule detestatio ponitur. sermo. xxiij. b. sermone. lxxxiij. g. ser. cxij. g
Hula bz q̄nq; malas ꝺditiōes. f. lxxxiij. g
Hula tria causat. ser. cxij. g
Hula cōparat epilensie. ser. xxiij. d

Helizeus quid significet. ser. x. in prin.
Helizeum suscitare puerū q̄d significet. sermo. x. in prin.
De helia quattuor ponunt. ser. x. b. c
Helias quid significet. ibidem
Hereticus quid sit. sermo. xcviij. a
Heresis quare ꝑmittat. ibidē. b
Heretici sunt vitandi ꝓpter septem rationes. sermo. xcviij. d
Confessio christi Math. xi. destruit triplices hereses. sermo. xxxj. a
Hircus habet. xxj. ꝓprietates. ser. xciij. f
Hois casus ostēditur. sermone. ij. in prin. sermone. xxix. in prin.
Hois electio de paradiso ponit. f. ij. in ꝑn.
Que fuerit causa positionis ade in paradiso. sermo. ij. in prin.
Homo rectꝰ est ꝺitus. ser. vj. in ꝑn.
Qual fuerit illa rectitudo. ibidē.
Homo a deo habet esse. ser. ix. in ꝑn.
Homis dignitas in sua ꝺitiōe ponit. ser. ij. in ꝑn. ser. xxix in ꝑn. ser. cvi. i ꝑn. f. lxxvij. a
In hoie sunt tria. ser. xi. in prin.
Hois statū tria dignificant. ser. xi. a
Hoim q̄rūdā detestabil vita oñdit. ibidez
Homis vilitas q̄ntū ad corpus oñdit. ser. xj. b. ser. xlij. b. c. ser. xcix. a
Hois miseria oñdit sufficient. ser. xi. b. c
Hoiem sanctū tria faciūt. ser. xxviij. a
Homo est duplex. ibidem
Hoim triplex genꝰ odit deꝰ. ser. xxxvi. i ꝑn.
Quid sit agendum circa tales homies. sermone. xxxvi. in prin.
Homini multū valet memoria incinerationis sue. sermo. xlij. c. d
Hō est arbor. ser. xlij. c. ser. xcix. a b
Homo est aliquo modo inferior irrationalibus creaturis. ser. lij. b
Homo obligatur deo. ser. lxiij. a. b
Homo est dignior aliquo modo angelis. sermo. lxiij. a. ser. lxiij. c
Quare deus nō fecit hoiem sine incitamēto ad peccatū. sermo. lxiij. a

Tabula

Hō saluād⁹ indiget triplici testio. f. lxxij. d
Homo habz triplex esse. f. lxxv. in ꝑn.
Hō est triplicit defectibil'. ibidem|
Hō debet triū recozdari. ser. lxxxv. a
Ista memozia impediūt tria ibidē
Hoīs instabilitas pueit ex ꝗtuoz. f. xcij. a
Hoīes radicant' in ẽra tripl'r. ser. xcix. b
Hō assil'at arboꝛi ꝙdruplicit'. ser. xcix. b
Quanta dona dederit deus homī sub vsura. sermo. c. d
Que dona dederit de⁹ hoī sub vsura. ibiō.
Homo debet tria mēsurare. ibidē
Homo debet tria cogitare. ser. cij. e
Hō dz ser in se ꝓsiderare. ibidē. f
Hō dz tria in ꝓmo ꝓsiderare. ibidē.
Hō ꝙ ad deū debz tria ꝓsiderare. ibidē.
Hoīm genus est dupler. ser. ciij. a b
Qui sint actus cuiuslibet. ibidē (ibidē. c
Hoī ē duplex ascēsus necessari⁹ ad salutē.
Homines pauci cognoscunt diuinā bonitatem. ser. cvij. c
Hō male se bz septupl'r. ser. cvij c
Homines circa deum tria non cogſcunt. ibidem.
Homo infirmat ꝓpter ąnqs. ser. cxx. g
Hominis status habet triplicem consideratione. ser. cxxvi. in ꝑn.
Hominis dignitas attenditur in plurib⁹. sermo. cxxviij. in ꝑn.
Hō ꝙd ꝓsiderare debeat. ser. cxxx. c
Homo ponit ꝓfidentiā in diuersis diuersimode. ser. cxxxj. a
Humane conditionis sunt quattuoz defectus. sermo. xli. in ꝑn.
Qualis sit hūana miseria. ser. xlviij. in ꝑn.
Opus creationis humane est op⁹ potētie diuīe z benignitatis. ser. lxij. a
Hominis natura est media inter deum et angelos. ser. j. in ꝓin.
Hō si ꝑseueraſſet in dignitate ꝓditōis sue fuiſſet exaltatus. ibidē
Hō est ꝑstātioꝛ oīb⁹ anīalib⁹. ibidē.
Hō quō sit elongat⁹ a deo. ser. j. a
Hō quō reductus sit ad deū. ibidē
Hoīes miſicoꝛdes merēt xp̄m ī se. ibidem
Hoīs defect⁹ est dupler. ser. j. g
Homo debet ad deum esse deuotus ꝓpter multa. ser. ij. in ꝑn.
Homo quanto clamoꝛe clamauerit ꝑ aduentu xp̄i. ser. ij. in ꝑn.
Clamoꝛ ille nō fuit exaudit⁹ ex ꝓdigno sed ex congruo. ibidem.
Hō ꝗre habeat statura rectā. ser. vi. in ꝑn.
Hō habet duplicē rectitudinē. ibidē
Hō pctōꝛ nō est rectus. ibidē
Hō dz leuare oculos ad ꝗtuoꝛ. ser. vi. a
Homo plus deum cognoſcens etiaz plus se humiliat. ser. x. c
Hō dz ꝓsiderare suas ꝓditiōes. f. xi. in ꝑn.
Hominis iusti ania compungit' ex quattuoꝛ. ibidem.
Homo bz triplicem naturā. ibidē.
Homo quid sit fm aīam. ser. xi. a
Homini tria insunt fm aīam. ibidē
Hō fm aīam est immoꝛtalis.
Anima homis est simplex.
Ania est libere voluntatis. ibidez
Anie imoꝛtalitas ꝓbat' naturalit'.
Hominis ingressus in mundz est abbominabilis. ser. xi. b.
Humanū ingressum in mundū multa ꝓsequunt' incōmoda. ibidē.
Hominis miseria in senectute ꝗlis sit ostēditur. ibidem
Homo debet esse misericoꝛs z cōpassiuus ad ꝓximū. ibidem. c
Homo dz laboꝛare ꝑ veritate. ibidē
Homo debet crescere ꝑcipue in septez viꝛtutibus. sermo. xv. c
Septem impediunt hominē a ꝓfectu spiritualī. ibidem. d
Septem iuuant hominē ad ꝓfectuz spiritualem. ibidem
Homo habet defectus naturales ꝓsequētes naturā totā. ser. xxij. d
Homo habet defect⁹ naturales ꝓsequentes naturā particularē. ibidē
Homo bz defectus penales. ibidē
Homo bz defectus culpabiles. ibidē
Homo carnalis quis sit. ser. xxvi. b
Homo rōnalis est dupler. ser. xxviij. b
Inimic⁹ hō cauēd⁹ est ꝓpt' ꝗtuoꝛ. ibidē. e
Homo est vinea electa. ser. xxix. a
Homo bz naturalia bona. ibidē
Homo non debet gratis expendere bona naturalia. ibidem.
Quid sit agēdū circa remanētes. f. xxxvi. ꝑn
Quid sit agēdū circa errātes. ibidē.
Quid sit agēdū circa retrocedētes ibidē
Homo dz esse purus in trib⁹. f. xxxij. d
Hoīem bonoꝛauit de⁹ tripl'r. ibidē. a
Hoīem ad deū cōpellit timoꝛ. ser. xxxvij. a
Hoīem ad deū stimulat pudoꝛ. ibidē.
Hoīem ad deū vꝛget temp⁹, ibidē

Tabula

Homo merek tripliciter.ser.xxxvij.c
Honor est triplex.sermo.xxiij.d
Honor quid sit.sermo.xxiij.c
Honorauit deus hominē in ꝺditione sua tripliciter.sermo.xxxij.a
Hora nona est priuilegiata quattuor priuilegijs.sermo.lxxj.f
Hospitalitas dz quattuor hr̄e.ser.xci.a
Hospitalitatꝭ sūt q̄ttuor vtilitates.ibidē.c
Hospes recept⁹ dz in se q̄ttuor hr̄e.ibidē.
Humilitas vera quid sit.ser.xxvi.b
Quātā hūilitatē dēat hō hr̄e.ser.xv.a
Humilitatꝭ p̄conijs ponit. ser.xxxi.a.b.ser.xlij.i ꝑn.f.lj.c.f.xciij.a.f.cv.p to.f.cxvij.ꝑn.c
Humilitatis necessitas declaratur.sermone.xxxi.d.ser.cv.in ꝑn.
Que sint inductiua ad hūilitatē.f.xlij.i ꝑn
Quid nos p̄cipue humilier.ibidē.a
Humilitas tria facit.ser.lij.a
Hūilitatis efficacia oñdit.ser.cv.in ꝑn.
Humilitas p q̄nq; acq̄rit.ibidē.d
Hūilitatꝭ vere sunt q̄nq; signa.ibidē.e
Hūilitatꝭ grad⁹ sunt duodecim.ibidē
Humilium exaltatio erit sublimis triplicitер.sermo.cv.f.
Ad humilitatē tria monent.ser.cxvij.c
Hūilis exaltatꝭ in p̄nti.triplicit.ibidē.d
Hūiles exaltabunt i futuro tripl'r.ibidē
Christus assumpsit humilitatem quattuor causis.sermo.xij.b
Humilitas in quo cōsistat.ser.viij.b
Humilitatꝭ effect⁹ qui sint.ibidē
Hūilitatis grad⁹ sunt duodecim.ser.xi.c
Huō ascēdam⁹ ad quēlibz gradū.ibidē
Hūilitas vera in q̄ ꝺsistat.f.xv.a.f.xxvi.b.
Ad vez humilē duo req̄runt.ser.xv.a
Humilitas dz esse tacita z leta.ibidē
Huis sit vere humilis.ser.xxvi.b
Huō hō possit vere hūiliari.ibidē.
Hūilitas ē maxīe nēcaria x̄piano.f.xxxi.d.

Ieent diuersi di

uersimode viciati.ser.cxxi.d
Ieiunij ātiq̄tas pacē declarat.f.
Utrū esus carnij licuerit in sta- (xlv.a.
tu nature lapse.ibidem
Ieiunij dictatur a natura ibidē.
Ieiunij psuadet a paganis.ibidē.
Ieiunij suadet a ꝓphetis.ibidē
Quare ieiunemus.xl.dies.ibidē.b
Quare nō ieiunam⁹ sicut x̄ps.ibidē c
Quare esus carnij sit vniuersaliter interdictus in ieiunio.sermone.xlv.e
Quare ova interdicant in q̄dragesima
Quare lac interdicat in q̄dragesima
Quare case⁹ interdicat in q̄dragesima.ibidē
Quare vinū non phibetur.
Quare solū semel in die comedit.
Quare pluries bibitur.
Que sit debita hora comedendi in ieiunio sermone.xlv.e
Quare vespere dicant circa meridiē i qua dragesima.ibidem
Quare nō sic fiat in q̄ttuor tp̄ib⁹.ibidē
Ieiunij soluitur ānt⁹pliciter.ibidē.f
Qui teneant ieiunare z q̄ nō.ibidē.g
Ieiunij meritoriū dz tria hr̄e.ser.xlvi.a
Que sit potissima ratio institutionis quadragesime.ser.xlij.in ꝑn.
Ieiunij nostrū dz duo hr̄e.ibidem.b
Quis sit debitus modus ieiunādi.sermo.xlij.b.xlvij.in princi.
Debit⁹ mod⁹ ieiunādi dz hr̄e.iij..f.xlij.d.
Ieiunij quare ꝺsulat x̄pianis.ser.ij.c
Ieiunij bona ponunt.ser.xvij.a
Jerusalē quō int̄pretur.ser.xxxiij.in ꝑn.
Jerusalē quare dicat castellū z nō ciuitas. sermone.j.b
Jerusalē quid significet.sermo.j.a
Ignis significat caritatem ꝓpter quattuor causas.sermo.lxxv.d
Ignis est triplex.sermo.iij.d
Ignij ꝺflagratio qualis erit.ibidem
Ignis infernalis qualis sit.ser.xxij.g
Ira aīe torq̄at igne corporeo.ibidem
Ignorantia est multiplex. sermo.xli.b.sermone.lvij.c.ser.cxxvij.
Ignorantia aliqua excusat omnino a peccato.sermo.xli.b
Ignorantia aliqua excusat a tanto non a toto.ibidem
Ignorātia alij accusat nō excusat.f.xlv.b.
Illabi quid sit.sermo.cxx.b
Quis illabatur anime.ibidem
Illuminat x̄ps multipliciter.ser.lxxviij.a
Impatientie detestatio ponit. ser.xxvi.b
Imperiū est sub sacerdotio.ser.v.a
Incarnatiōis x̄pi cause q̄ fuerint.f.j.in ꝑn. ser.iij.in ꝑn.ser.xxiij.in ꝑn. ser.lxi.in ꝑn. ser. lxxij.in p̄in.ser.lxxiij.in p̄in.
Incarnationis effect⁹ qui sint.ser.ij.in ꝑn.
Incarnatio nō est de ꝺdigno merita ab aliquo.ser.ij.in ꝑn.b ser.viij.in ꝑn.
Quomodo respectu eius fuerit meritum.

Tabula

sermone.ij.in prin.b.ser.viij.in prin.
Incarnatio fuit mlt̃ipl'r p̃figurata.f.ij.i p̃n
Incarnatio ē p̃ncipiū merēdi.ser.ij.b
Industria quid sit.ser.xxv.in prin.
Industria nihil valet sine adiutorio dei. ibidem
In inferno erit fletus.ser.xxij.f
Qualis erit ille fletus.ibidem
Infirmitates corporales sunt vtiles ad ḡt tuor.sermo.cxxiij.d
Ingratitudinis detestatio ponit.sermone lxxv.in prin.ser.cxj.p totū
Innocētie puritas tria req̃rit.ser.lij.a
Innocentia x̃piana ꝓsistit in trib9 q̃ requi/runt alia tria.ibidem
Innocentia b3 tres pedisseq̃s.ser.xlix.a
Iniuria vtrū debeat prosequi coram iudice.ser.xcv.d.ser.cxxvij.c
Quare de9 p̃hibuerit actō3 iiuriaꝝ.f.xcv.d
Intellect9 donū opat̃ in nob tria. ser.lxx.b
Intellect9 donū quid sit.ibidē
Inuentio rer̃ est multiplex.ser.xvij.b
Inuentio quedā fructuosa.ibidē
Inuenim9 tria in x̃po.ibidem
Inuidie detestatio p̃ponit.f.xxiij.b.f.xxxiij.d
Inuidia cōparat̃ simplici febri.ser.xxij.b
Inuitatoriū q̃druplex cantat̃.ser.cxxj.a
Inuitatoriū est q̃druplex cantor.ibidē
Inuitatorium triplex sibi ꝓprium habent malicioſi.ibidem
Joh.bap.misit ad x̃pm.ser.vij.in p̃n.a b
Joh̃es fuit captiuatus.ser.vij.a
Johis discipuli fuerūt ꝓuersi ad x̃pm.ibi.
Johes fecit inq̃ri a x̃po.tu q̃s es.ser.vij.a b
Utr̃ dubitatio fuerit cā b9 inq̃sitōis.ibidē
Johannes fuit ꝓpheta.ibidem
Utr̃ fuerit illuminat9 de oib9.ibidē
Johes cōmēdat̃ a x̃po q̃druplr.ser.vij.d
Johem cōmendauit x̃ps in absentia discipulorū iohānis.ibidem
Johes nō fuit arūdo triplici rōe.ibidē
Johes excessit ꝓphas alios ī trib9.ibidem.
Johannes baptista fuit angelus officio ñ natura.sermo.lx.b
Johes baptista q̃d significet.ser.x.in p̃n.'
Johannis tempe fuit opinio tempus messie esse primū.ibidē.a
Johannem inquisierūt iudei de x̃po reuerenter.ibidem.
Quattuor rōnibus fuerunt moti iudei ad id faciendū.ibidem
Johem baptistā tria extollūt.ibidē
Johes dicit se vocē ꝓpter q̃nq̃.ser.x.b
Johi ꝓueniebat baptizare ꝓpt̃ tria.ibidez
Baptism9 iohis erat vtilis ad tria.ibidē.
Quare iohannes misit discipulos suos ad x̃pm.ser.vij.in prin.a
Johannes omnes quos baptizauit misit ad christū.ser.vij.a
Johis discipli ꝛ x̃pi ꝓtēderūt.ibidē
Johis prudētia declarat̃.ibidē
Johes voluit certificari discipl'os suos in morte de x̃po.ibidē.b
Johem cōmēdant q̃ttuor.ibidē.d
Quō iohes p̃pauerit viā x̃po.ibidē
Johis hūilitas stabil'describit̃.ser.x.a
Christus videbat̃ non attingere dignitatem iohannis.ibidē
Johannes rñdit nūcijs ad se missis ad intentionē nō ad ꝟba.ibidē.b
Quō iohes baptizauerit.ibidē
Johes non absoluit penitentē.sed penitere docuit.ser.x.b
Johes multū accessit ad cognitōez.f.x.c
Joseph quid significet.ser.xiij.c
Joseph p̃coniū ponit.ibidē
Joseph non fuit naturalis pater x̃pi ſz putatiuus.sermo.xiij.a
Joseph quō interpretet̃.ser.xiij.c
Ypocrisis d̃testatio p̃ponit.f.xliij.a. f.xcviij.c
Ypocritaꝝ sunt octo signa.ser.xlij.d
Ypocrita cōpat̃ trib9 pessimis animalib9.ser.
Ypocrita cōparat̃ birco ꝓpt̃.xxj. (xcviij.f.
ꝓprietates.ibidem
Ypocrita comparatur vulpi ꝓpter.xviij.rationes.ibidem
Ypocrita comparat̃ lupo propter sex rationes.sermo.xcviij.b
Ire detestatio ponit.f.xcv.p to.f.xxiij.b.
Ire est triplex gen9.ser.xcv.in prin.a
Quib9 ꝓueniat q̃dlibet gen9 illoꝝ.f.xcv.a
Ira q̃d sit.ser.xcv.a.ser.xxij.b
Ira est ꝓiculosa ex trib9.ser.xcv.a
Ira sub tecto suo subtrahit tria bōa.ibi.b
Justus debet irasci ꝓtra duo.ibidē.c
Irasci est vtile aliq̃n.ibidē
Ira quedā est laudabilis.ibidē.d
Ira quedā est vituperabilis.ibidē
Ira occultat se sub triplici spē ꝟtutꝫ.ibidē.
Ira p zelū debet hr̃e tria.ibidē
Ira dei quid sit.ibidem.e
Ira cōparat̃ febri acute.ser.xxij.b
Judeoꝝ ꝓuersitas ꝛ ꝓuersio p̃ponit.ser.f.e
Judei sunt scādalizati in x̃po.ser.xij.d

Tabula

Judeoꝝ septuplex malicia oñdik. ser. xl. c.
Judei hñt nouē malicias. ibidē
Judea est mr̄ gentiū spūaliter. ser. j. c
Judei in fine mundi iterum recipient verbum dei. ibidem
Judici sunt tria necessaria. ser. cxxix. b
Judex dz bre aliquas cautelas. ser. lxvij. a
Judices q̄d debeant seruare. ibidē. b
Judiciū vicia describuntur. ser. cxxix. c
Judicij finalis seueritas oñdik. ser. lxviij. f
Quale iudiciū phibeat a xpo. ser. xc. g
Judiciū est multiplex. ibidem
Judicij aduētus vtil' est sctis. ser. iij. b
Judicij vtis terribilitas oñdik. ser. iij. i pn
Judiciū finale dr nouissimū. ibidē
Judicio generali oīa psentia z pterita iudicabuntur. ibidem
Judicij illius memoria facit penitere pro peccatis. ser. iij. in pn.
Judicij illius signa apparebunt stati post temp⁹ antixpi. ser. iij. a
Ante iudicium luna non dabit lumen suum. ibidem
Stelle nō cadēt realiter de celo sed fm apparentiam. ser. iij. a
Stelle obscurabuntur. ibidem
Judicio pacto corpa celestia recipient maius lumen. ibidem
Ante iudicium corpora celestia etiā spiritualiter obscurabunt. ibidem
Ante iudiciū eleuabit aqua extra terminū suum naturalē. ibidem
Ante iudiciū aqua iterum post eleuationē deprimetur. ibidem
In iudicio mouebūt ꝑtes celoꝝ. ibidez.
Quare iudiciū tot mirabilia p̄cedēt. ibidē.
Utrū q̄ndecim signa cōiter poni ꝛsueta veniant realiter vel spūaliter. ibidē.
Post turbatōes illas erit pax breuis. ibi. b
Post turbationes illas erit vniuersalis repulsio verbi dei.
Ante temp⁹ antixpi erit vniuersal' p̄dicatio euāgelij in toto mūdo. ser. iij. b
Ante iudiciū erit abhomīabilis ꝛcupiscētia hoīm in inuicem
Ante iudicium erit multiplex malicia hominum. ibidez.
Ante iudicium erit vniuersale odium iter homines.
Ante iudiciū terra erit sterilis. ibidez
Ante iudicium religiosi erunt hypocrite.
Ante iudicium erit inuentio nouitatū. ser/mone. iiij. b. e
Ante iudicium erit furtiua doctrina hypocritarū. sermone. iiij. b
Quomō in iudicio homīes videbunt filiū hominis. sermo. iiij. c
Xps psonaliē veniet ad iudiciū. ibidē.
Quid ante iudiciū faciet ignis conflagrationis. ibidem
Judicij p̄cedentia ponunt. ser. iij. d
Judicij ꝛcomitātia ponunt. ibidē
Judicij ꝛsequētia ponunt ibidē
Jugū significat timorē male hūiliātē. f. j. c.
Jugū xpi est triplex. ser. xxxj. d
Gravitas iugi quō debeat sciri. ser. xxxj. e
Justicia est duplex. ser. xciij. a
Quid sit iusticia platorū. ibidē
Justicia humana quid sit. ibidē
Justicie est quadruplex gen⁹. ser. xciij. b
Justicia phariseoꝝ q̄d sit. ibidem
Justicia supabundās q̄d sit. ibidē
Justicia coronat q̄druplici corona. ibidē. c
Justicia necessaria p̄latis. ibidē. d
Justicia necessaria est p̄ncipibꝰ. ibidē
Justicia in quo cōsistat. ibidē
Justicie sūt quattuor partes. sermo. xciij. d. z sermone. lxviij. d
Justicia q̄d sit. ser. xciij. d. ser. lxviij d
Quare princeps astringatur ad iusticiam. sermone. xciij. d
Memoria iusticie valet ad discussionē cōscientie. sermo. cx. a
Justicie diuine preconia ponunt. sermone xxvij. a. sermo. lxviij. d
Justicie, prietates q̄ sint. ser. xxix. b.
Justicie partes que sint. ser. viij. d
Nō oīes hoīes diligūt iusticiā. ser. lxviij. e
Quadruplices sūt hoīes facientes iusticiaz. sermone. lxviij. e
Justiciā ꝛcomitant septē ꝑtutes. f. lxvij. c.
Justicie esuries q̄d sit. ser. xlvj. e
Justicie sitis quid sit. ibidē
Justicie general' due sunt ptes. ser. lij. a
Justicia general' dr tres ptes. ser. viij. d
Justicie medium debemus tenere in oīnibus opibus nostris. ser. x. c

Labor est triplex
sermone. xciij. c. d
Que faciāt laborē duz. f. xciij. c d
Que faciāt laborē facilē. ibidem
Labor hoīm multiplex oñdik. ser. xxxiij. b
Quis labor sit bonus. ibidem

Tabula

Quis labor sit malus. sermo. xxxiij. b
In labore corpali duo ꝓsiderāt. f. xxxiij. e
Labor corpalis est vtilis ad tria. ibidem
Homo hortat ad laborē. ser. xxxv. a b
Tempus ps̄ens est valde opportunū ad la/
borem. ser. xxxv. c. d
Homo tenet laborare. ibidem. d
Quis sit labor oīm creaturaꝝ. f. xxv. e f g.
Laboranti nō ocianti dat p̄mū. ser. xxiij. c
Labor pctōr est vilis. ser. xxxij. b
Labor pctōr est dur⁹ z inutilis. it idē
Labor pctōrum est itermīabilis. ibidē.
Labor est duplex. sermo. xxxiij. e
Labor corpalis nō ē ma.⁹ fm se. ibidē
Labor spūalis est melior corpali. ibidē
Labor sctōr ī hac vita exp̄mit f. xxxv. ī p̄n
Ad laborē hortat nos mūdus. ibidē. a
Mūdus est instituꝰ ad laborē. ibidē
Laborantium in hac vita tria sunt genera
sermone. xxxv. c
Labor angelorū ostendit. ser. xxxv. e
Labor corporū celestiū ostendit.
Labor aīalium ostendit. ibidē
Labor elementorū ostendit.
Labor antiq̄rū patrū oñdit. ibidē. g
Laboris meritū oñdit. sermo. xxxvj. e
Lacrime sunt multiplices. ser. cij. c.
Ad quid sunt vtiles quelibet. ibidem
Lacrima p̄ncipaliter sanat pctm̄. ser. cij. d
Per q̄d bō meli⁹ puocet ad lacrias. ibidē
Lectulus quid significet ser. xxvj. a
Quare crux christi non dicat lectus sed le/
ctulus. ibidem
Leprosos plures mūdauit xp̄s. ser. xxij. a
Quare tactu mūdauit leprosos. ibidē
Leprosus q̄d significet. ser. xxij. a. ser. xxiij. a
Leproso dedit xp̄s tria p̄cepta. ser. xxij. a
Leprosus q̄d sit. ibidem.
Quō lepra generetur. ibidem
Lepra significat luxuriā. sermo. xxij. b
Modus mundationis ex parte christi est
quadruplex. ser. xxij. c
Lepra significat pctm̄. ser. xxiij. a
Leprosi pulchra dep̄catio ponit. ser. xxij. a
Leprosi cōmendatio ponit ser. xxiij. d
Que egerit xp̄s circa leprosuꝫ. ser. xxiij. a
Lepre effectus qui sint. ibidem
Lepre signa que sint. ibidem
Lepra mutat colorē z pilos. ibidem
Lepra quid sit. sermo. xxij. b
Leprosi fides babuit tres gradꝰ. f. xxiij. d
Lex est duplex. sermo. viij. c
Lex ver⁹ est grauior noua. f. viij. e. f. xxxj. c
Lex noua est p̄fectior veteri. ibidē
Lex qualis esse debeat. ser. lxvij. a
Lex est triplex. ser. lxxv. e
Lex natural' declarat. ser. xciij. in p̄n.
Lex noua excellit oēs leges. ser. xciij. a c.
Legꝫ noue z veteris dīa ponit. ser. xciij. c.
sermone. xxxj. e
Leges debēt hre q̄ttuor. ser. cxxix. b
Utrū leges debeāt mutari. ser. xvi. b
Lex diuina triplici modo est exponenda.
sermone. xxxviij. d
Legis diuine hystoriā dēm⁹ tenere. ibidez
Legem diuinam debem⁹ moraliter inter/
pretari. ibidem
Legem diuinam debem⁹ spiritualit intel/
ligere. ibidem.
Locutōis indiscrete picta oñdit. ser. j. d
Pitagore regula de loq̄ndo ponit. f. xvi. d.
Loquēdi regula bona dat. ibidē
Libertas aie ī ꝺditōe fuit triplex. ser. xi. a
Libertas qualit nūc sit in ania. ibidem
Luna significat ecclesiā. ser. iij. a
Luna est duplex. sermo. v. a
Lune p̄prietates z significata ponūt. f. v. d
Lupanaria debēt poni extra ciuitates. ser
mone. xxij. b
Lupus habet ser p̄prietates. ser. xcviij. h.
Lupus quid significet. ibidē
Luxurie detestatio ponit. ser. xxiij. b
Diabolus detestat luxuriā. ibidem
In luxuriosis ēduplex motiuū. f. xxxviij. b
Duplex remediū luxurie ponit. ibidē
Luxurie est triplex via. ibidē. d
Luxuria displicet deo. ser. xx. in p̄n.
Luxuria nocet corpi z anie. ibidem
Luxuria nocet subē tpali. ibidē
Luxuria significat p lepram. ser. xxij. b
Luxuriā sanare difficile est. ser. xxiij. b

Magistri bonitas

ā iudicatur diuersimode a diuer
sis. sermo. lxiij. a.
Mansio significat beatitudinē. ser. lxxvi. f.
Māsiones multe sūt in patria. ibidē
Malū vnde sit. sermo. cvij. a
Mala sunt quinq̄. ser. cxviij. c
Que sint illa mala. ibidem.
Mala cogitatio attenditur penes finem.
sermone. cxx. a
Mala cogitatio non attenditur penes p̄n
cipium. ibidem

Tabula

Quare malū nō deserit ab hoīb. ser. viij. d
Malum est duplex. ser. xiij. d
Quare de⁹ instituit mala pene. ibidē
Ubi sit malum. sermo. xxviij. c
Utrum sit bonū mala fieri. ibidem
Utrū sit malū mala fieri. ibidem
Malū corrūpit bonū sed nō totū. ibidē
Mali debent dimitti inē bonos. f. xxix. c
Malorum conuersatio inter bonos ē vti/lis septupliciter. sermo. xxx. b c
Mali sūt p̄mittēdi. ser. xxx. in p̄n. a b c
Mali separabuntur a bonis i iudicio. ser/mone. xxx. c
Utrum mali debeant omēs deleri de hac vita. ibidem.
Mali sunt duplices. ibidem
Malum est triplex. sermo. lxx. b
Mali sunt plures q̄z boni. ser. xxxiij. d
Quare deus mala permittat in mūdo. ser/mone. xxvij. in princi.
Differt de⁹ aliq̄n dare bona. ibidē
Malorum eradicatio p̄hibetur p̄pter tria sermone. xxviij. d
Malum est in bono. ibidem
Mala fieri nō est p se bonū. ibidē
Mala nō hūt causam efficientē. ibidē
Mala fieri nō est fieri. sed deuiare a bono sermone. xxviij. c
Utrū deus velit mala. ibidem
Malum culpe comparatur secum bonuz nature. ibidem
Mali p̄cisi debent extirpari. ser. xxx. c
Mali occulti sunt tolerandi. ibidē
Mali nō p̄cisi sunt tolerandi. ibidem
Infirmis est difficile conuersari cum ma/lis. ibidem.
Mare quid significet. ser. xcj. c
Maris amaritudines dulcorantur tripli citer. sermone. xcij. b
Mar̄ sunt tria pīcula metuēda. ibidē. d
In mari specialiter pereunt quattuor ge/nera hominū. ser. xxvij. c
Mare significat p̄sens seculū. ser. j. d
Mare. i. scīm multiplicit turbat. ibidē
In h̄ mari sunt triplices fideles. ibidē.
In hoc mari est triplex nauis. ibidē
Maris motus dū xp̄s fuit in naui nō fu/it naturalis ort⁹ sed volūtate xp̄i. ser. xxv. a.
Mare obediuit xp̄o. ibidē. d
Quare mūdus dicat mare. ser. xxvj. c
Mar̄ b⁹ secū mīre p̄ditōes ponunt. ibiō.
Maris p̄tās q̄d significet. ibidē.
Maria virgo sola inuenit gratiam apud deum. sermone. j. in p̄n.
Maria virgo attulit mundo gratiā copio sissime. ibidem.
Marie animā pertransiuit gladius qua/drupliciter. sermo. xcij. b
Marie martyriū fuit maius martirijs ali/orum. ser. xciij. b. ser. xciij. a
Maria habuit septem dolores successiue. sermone. xcij. b
Maria quō interp̄retur. ibidē.
Maria quid significet. ibidē
Marie p̄ueniūt septē p̄rierates. ser. xciij. a
Matrimoniū q̄d significet. ser. xix. d
Tria excusant actū mr̄imonialē. ibidē
Matrimonij p̄rierates ponunt. ibidē.
Matrimonij sunt tria bona. ser. xix. d
Matrimonij vsus t abusus ostendit. ser/mone. lxxxvij. in p̄n.
Utrū senes possint p̄trahere. ser. xix. d
Matrimoniū contrahere volens merito/rie debet plura h̄re. ser. xix. d
Act⁹ mr̄imonialis p̄t fieri p̄tuose. ibidē
Matrimonialis actus potest fieri cū pec/cato veniali. ibidē
Matrimonialis actus p̄t fieri sine oī pec/cato. ibidem.
Matrimonialis actus potest fieri cū pec/cato mortali. ibidem
Mr̄imoniū est a deo approbatū. ser. xx. i p̄n.
Medicus p̄fectus q̄d sit. ser. cxvj. a
Medic⁹ dr̄ p̄fectus ex q̄ttuor. ibidē
Quid opet̄ p̄fidētia infirmi ad medicū. ibi.
Medicina oportuna dr̄ h̄re q̄ttuor. f. l. c
Quid sit medicina oportuna. ibidē
Meditatio quid s.t. ser. ciij. d
Meditatio mortis tria facit. ser. cxiij. a
Mediū est efficac⁹ extremis. ser. v. b
Mediū est capacius extremis.
Medium est equali⁹ extremis. ibidē.
Medium est euident⁹ extremis. (x. c
Mediū ē loc⁹ hūilitat̄. cōitat̄ t vnitat̄. f.
Mediū ē loc⁹ stabilitat̄ t. p̄itat̄. ibidē.

Tabula

Dediū ꝙd significet in nob. ser. x.c
Deus debet erigi. ser. vj. in ꝓn.
Deritū quid sit. ser. xxxvj. b
Derēdi modꝰ fructuosus oñdit. ibidē
Deretur hō tripliciter. ser. xxxvij. c
Deritū virginū quale sit. ser. xxxviij. b
Deritū viduarū quale sit. ibidē
Dediū ꝫ iugatorū quale sit. ibidē.
Deritū ſm quid attendat. ser. lxxvi. f
Deritū nō rñdit premio ſm naturalē valorem ꝛ iusticiā. ser. lxij. d
Qualis iusticia sit in merito. respectu premiū. ibidem
Detreta quid sit. ser. xix. a
Diracula facere vtrum attestetur diuinitatem. sermo. vij. c
Quibꝫ causis miracula fieri debeāt ꝛ quibus non. sermo. xix. b
Ex miraculis xp̄i quidā fuerunt immerito scandalizati. sermo. vij. c
Diraculū habet tres ꝓprietates. ser. xix. b
Quare christus nō fecit miracula in puericia. ibidem. c
Quare christꝰ tam tarde incepit miracula facere. ibidem
Nō fuerit simplr ꝓmū miracl'm xp̄i. ibidē.
Dirabant parētes xp̄i de xp̄o. ser. xiij. b
Dirabant angeli in incarnatiōe. ibidē.
Que opa dicant mirabilia. ser. xiij. in ꝓn.
Diseria est ꝙntuplex. ser. xlvij. a
Diseria hūana ꝙd sit ꝛ quāta. ibidē
Diseria nature ꝫsistit in ꝙttuor.
Diseria culpe ꝫsistit in septē. ibidem
Diseria pene cōsistit in ꝙnq.
Diseria seruitutꝭ est ꝙntuplex.
Domo dz misereri ꝓximi. ser. xc. a
In q̄ debeat hō misereri ꝓximi. ibidē
Dultiplex miseria hꝰ mūdi oñdit. f. lxvi. c
Quare deus nō vniuersaliter misereat ſine punitione.. ser. xlvij. c
Diſcōie dei sūt septē. ser. xlvij. c. f. xcvi. b.
Diſcōie pconia ponūt. f. xc. i ꝓn. f. xcj. ꝓn.
Diſcōia ꝫsistit in trib. ser. xci. a
Diſcōia dei habet tria. ser. xcj. e
Diſcōia homis habet tria. ibidē
Diſcōia dei est triplex. ibidē
Diſcōia dei appet i octo effectib. f. xcvi. b
Diſcōia ꝫuenit xp̄o. ibidem
Quid maxime inclinet deum ad misericordiam. sermone. xcvi. c
Diſericordie diuine magnitudo declaratur. sermone. ij. a
Ad miſericordiā ptinet vt ꝙs alterī defectum reputet suū. ser. xix. a
Dixtura pulchra ire ꝛ miſericordie diuine ostenditur. ser. xlviij. c
Quid sit ira. ibidem
Quid sit miſcōia. ibidem
Mons ſigficat altitudinē ꝛ tēplatōis. f. j. a
Ex monte ascendit moyses postea descendit ꝙd significet. ser. j. b
Ex xp̄s monte ascendit ꝛ postea descendit ꝙd significet. ibidē
Mors est homini incerta. ser. ij. b
Mors dz meditari ab hoīe. ibidē
Oprima exempla ponunt de mēoria mortis. sermo. xlij. c
Mors est triplex. ser. cxiij. b c d
Sancti aliqñ grauit moriunt. ser. cxiij. b
Dānari moriunt q̄druplici morte. ibidē. c.
Mors culpe quid sit. ibidē
Mors culpe assimilatur morti naturali. sermone. cxiij. c
In morte naturali est certꝰ ꝓcessus naturalis. ibidem
In morte anie est ꝙdā ꝓcessus. ibidē
Peccatū dicit mors. ibidē
Aliq religiosi dicunt mortui. ibidē. d
In morte hoīs vtr̄ dēat fleri. ser. cxiij. e f g
Mors est duplex. ibidē. e
Mors boni hoīs nō est flenda. ibidē. f
In morte mali hoīs est flendū. ibidē
Quis fletus ꝓhibeatur in morte amici. sermone. cxiij. g
Processus i morte aie ꝫsistit i. vij. f. cxxx. b.
Mortuoꝝ genꝰ est triplex. ibidē
Mors casualis est piculosa. ser. xxv. c
Mors est duplex. ser. ij. in ꝓn.
A morte solus liberat qui morti nihil debet. ibidem
Mortum indecentia excusatur ꝓpter quat tuor. ser. lxxxiij. f
Ex motus rōnis sunt tres. ser. cxx. a
Motꝰ in cogitatiōe est triplex. ibidē
Motus primi vtrū sint pctā. ibidē.
Qui motꝰ dicant primi. ibidē
Mlieribꝫ phibent q̄ttuor ab aplo. f. xiij. d
Mulier chananea ꝙd significet. f. xlviij. a
Mulieres nō debēt predicare. ser. xiij. d
Mulieres alique p̄dicauerunt de speciali priuilegio. ibidem
Mulieres nō debēt cē aduocati. ibidē
Mundicia quid sit. ser. xxiij. d
Ad mūdiciā cordis. septē valent. ibidē

Tabula

Mundicie effect⁹ qui sint. ser. xxiij. d
Mūdiciā facit aqua sapie. ibidē
Mundiciā facit confessio. ꝓtritio. oratio⁹ tribulatio. ibidem
Mūdus est relinquēdus. ser. xvij. a
Mundus dicitur mare. ser. xxvi. c
Quib⁹ ꝙsulaꝝ relinquere mūdū. ibidē
Mundus totus fuit infectus trib⁹ vicijs. sermo. ij. in prin.
Mundi causa fuit bonitas. ibidē
Munus q̄ntuplex dedit nobis de⁹. f. c. d
Murmuratio est q̄druplex. ser. xxxiij. c
Murmuratio de denario diurno q̄lis sit exponitur. ibidem
Moles triplices murmurāt. ser. lxxxviij. a
Murmurant homines contra deu⁹ ꝓter quattuo⁹. ibidem
Murmuratio mꝫtiplex erit in iudicio. ser.
Murmuratio ꝙfuturaꝝ. f. xxxiij. d (xxxiij. c
Murmuratio operario⁹ quomō sit intelligenda. ibidem. c

Nauis ecclesie peri

Nauis ecclesie periclitaꝝ ꝙ nō submergiꝝ. ser. xxv. b
Nauis ecclie piclitaꝝ ꝓpt̄ tria. ibidē
Nauicula q̄d significet. f. xxv. b. f. j. d. f. xx/
Nauicula petri q̄d significet. f. xxv. b (vi. a
Nauicule periclitanti quadrupliciter succurritur. ibidem
Necessitas est duplex. ser. viij. e
Necessitas aliqua est in deo. ibidē
Necessitas extrema que sit. ser. xc. b
Negligētiū hoim ē q̄druplex gen⁹. f. xxxij. e
Negligētia cōparaꝝ somno. ser. xxix. b
Negligentes arguunꝝ. ser. ij. b
Negligentes sedent vel iacent ꝛ nō sequuntur christū. ibidem
Negligētie detestatio ponit. f. xxviij. in pn.
Negociatoꝛi sunt tria ꝙsiderāda. ser. lxiij. a
Negociatores habent statum periculosu⁹. ibidem
Negociato⁹ picula q̄ sint oñdit. ibidē
Nobilitas vera q̄ sit oñditur. ser. x. b
Nouissimos fieri primos et ecōuerso quō intelligendū sit. ser. xxxiij. a d
Nūer⁹ duodenari⁹ mꝫtiplex declaraꝝ. ser.
Nūeri duodēarij pfectō declaraꝝ. ibi. (xvi. f
Nuptie q̄d significent. ser. xix. a
Nuptie sūt mꝫtiplices. ser. xx. in pn. a b
Quib⁹ q̄dlibet gen⁹ ꝙueniat. ibidē
Nuptie p quid figurenꝝ. ser. xx. a
In nuptijs spiritualibus deficit quadruplex vinū. ser. xix. a (se nuptijs. ibidē
Nolacio suꝫ ē ꝙiugib⁹ q̄ xp̄s voluit iteresse/
Ad nuptias debēt iuitari pſone hōeste. ibi.
In nuptijs antiq̄ꝫ nō iueniꝝ saltatio. ibidē.
Nuptie q̄dā facte sunt sel' nec ap̄li⁹ sūt fien/
Nuedā nuptie sepe fiūt. ibi. (de. f. xx. i pn. a
Nue sint ꝓprietates quorūlibet nuptiarū. sermone. xx. in prin. a b c
Nuis sit sponsus ꝛ que sponsa in q̄busliꝫ nuptijs. ibidem
Nuō spōsus ꝛ spōsa sint ꝛ̄gines. ser. xx. a
In nuptijs inter xp̄m ꝛ aiam corrupte re integrantur. sermo. xx. b
In nuptijs corpalib⁹ ītegre corrūpūꝝ. ibi.
In nuptijs triplicib⁹ mutaꝝ triplex aqua i triplex vinum. ibidē
Nue sint ydrie nuptiarū verbi ꝛ nature humane. ibidem
Nuptie in lege nature sunt institute in officium. ibidem. c (um. ibidē.
Nuptie ī lege moysi sūt approbate ī remedi
Nuptie in noua lege sunt confirmate ꝛ sūt sacramentū. ibidem
Nualis vxor sit eligenda. ser. xx. d
Vxor est regenda mansuete.
Vxor est corrigenda secrete.
Vxor est diligenda cōplete ibidem.
Nilectionē ūlā apl's tripl'r mēsurat.
Vxores bone sunt grate triplicit.

Quid significet.

Quid significet. o. sermone. xlix. a
Obedire debem⁹ ꝓphis. f. xij. c
Obediētiā dñt subditi plat⁹. f. xv. a. f. xvi. e
Obediētiā dñt subditi tpalib⁹ dñis. f. xv. a
Obediētie necessitas oñdit. ser. xvi. e
Obediētie xp̄i p̄coniū ponit. ibidē
Obedire dꝫ ois fidelis dño deo. ser. xv. a
Obedientia vera q̄d sit.
Obedientia p̄ponit victimis.
Inobediētie morb⁹ ꝓcedit ex supbia
Obedientie vtilitas ponit ibidē.
Obedire deo i oib⁹ ē pfecta iusticia
Occiū detestaꝝ naꝛa. f. xxxv. p to. f. xxv. a
Occiū dissuadent tria. ser. xxxv. e f g
Occiū detestaꝝ scriptura. ser. xxxv. e
Occiū detestanꝝ sctō⁹ exempla. ibidē
Od dñe. quid significet. ser. j. f
Odij diuini ad hoiez sūt octo signa. f. iij. b.
Odiū fraternū ē maxīm viciū. ser. xcv. in pn.
In offensione alicuius sunt tria considerāda. sermone. xxxvij. b.

Tabula

Homo teñet remittere offensam ex corde sermo.cxxvij.b.ser.xc.e
Hō nō tenet iusticiā nō plenē ꝺ offendentē corā iudice cōpetenti.ser.cxxvij.b
Ad offensam sequunt tria.ser.xc.e
Utrum quis possit cogi ad remittendum offensam.ibidem
Utrū quis possit cogi ad recipiendū satisfactionem.ibidem
Oliua quid significet.ser.j.a
Oleum ꝺd significet.ser.j.a g
Mons oliueti ꝺd significet.ser.j.a
In monte oliueti quattuor notabilia cōtigerunt.sermo.lxxj.f
Opa bona vnde sint in hoīe.ser.j. in pn.
Opus meritoriū duo req̃rit.ser.xij.a
Opa bōa diuersi diuersimode opant. ibi.
Opera dei ad eius potentiā cōparata mirabilia nō sunt ser.xiij. in pn.b
Opa dei tria sunt oī mō mirāda.ser.xiij.b
Opa in gr̃a facta bñt tria.ser.lxxviij.c
Op⁹ aliqꝺ ꝺr pur aliqꝺ impur.ser.lij.a
Opus pcedēs ex timore ē ifirmū.f.v.i pn.
Operū nostrorū finis est gloria dei.r salus nostra.ser.viij.a
Hō oīs bona agentes bñ agūt.ser.xij.a
Qui sint optimi operatores.ibidem
Oꝛādū est in eccia ꝓpē septē rones.f.ciiij.c.
Oꝛans qualis debeat esse.ibidē.e
Oꝛās añ. oronē ꝺs ꝺnq; amouere. ibidem
Circa oronē aliq̃ errores incidert. ibidē.f
Supplicationis species fm apostolū sunt quattuor.ser.ciij.f
Deus differt exaudire oziones iustoruz,pter quattuor rones.
Oꝛandi modus est septuplex.ser.ciij.g
Quis modus sit melior inter eos.ibidem.
Templū ꝺsecraf ꝓpter ꝺnq; rones.ibidē.b
Utrq; tēplū ꝺsecraf ꝓpter ꝺnq;.ibidem
Oꝛādi modus debit⁹ tria req̃rit.f.xlviij.b
Pro ꝙ ꝺbeat homo orare.ibidē.a
Oronis effect⁹ ꝙ sint.ser.xlviij.c.ser.lxx.c
Oratio non exaudit aliqñ ꝓpter vndecim rationes.ser.xlix.d
Oronis necessitas oñdit.ser.lxix.in pn.a
Oratio in quib⁹ ꝺsistat.ibidem.a
Oratio quid sit.ser.lxviij.a.ser.lxx.a
Oroni iungit vox triplici rone. ser.lxviij.a
Qua intentiōe dēam⁹ deū orare. ser.lxix.b
Oro ꝺs ꝺnq; nobiles ꝺditiones.ibidem
Ad orandum debite septem sunt necessaria.sermo.lxix.c.d
Utrū oro petoris exaudiat.ibidē.c
Petitio est triplex.ibidē.d
Oratio quo tpe debeat fieri.ibidē
Oronis est duplex effectus.ibidē.e.f
Oronis sunt.xviij.fructus.ibidē.f
Ad oronē horant nos octo.ser.lxx.a
Xp̃s docet nos orare.ser.lxx.a b
Xp̃s docet nos duo orare.ibidem
Oro oñica optime exponit.ibidē.b
Oronis forma q̃ sit seruanda.ser.xxij.b
Oro ordinata que sit.ibidem
Orare ꝓpellūt nos tribulatōes.f.xxviij.pn.
Oratio quid sit.ser.xvij.a
Oronis bona que sint.ibidem
Osanna quid significet.sermo.j.f
Oues habent.xxiij.ꝺditiones.ser.lxxix.e

Palma quid signi
ficet.sermone.j.g
Qualis festiuitas sit dies palmarum.sermone.j.in prin.
Quid significet dies palmarū r in eo gesta Ibidem.
Quare sit institutū hoc festū.ibidē.
Quare prima oñica aduentus agat de hystoria palmarū.ibidem
In pcessiōe palmar̃ tria notant.ibidē
Quare hystoria palmarū recolatur bis in anno.sermone j.in prin.
Qua intentione hystoria palmaruz in aduentu agatur.ibidem
Qua intentione hystoriā palmaruz in die palmarū agatur.ibidem
Pane septuplici reficit nos xp̃s.f.xcvij a b
Qui sint illi septem panes.ibidem
In distributōe panū tria notant.f.liij.pn.
Pane septuplici reficit nos diabol⁹.sermone.xcvij.b
Panū multiplex ꝺnari⁹ ponit.ibidē
Ad ꝺd sint vtiles illi panes.
Quis reficiat illis panib⁹.ibidem
Panis doctrine quid sit.ibidē.d
Pape auctoritas quanta sit.ibidem
Paraliticꝰ quid significet.ser.xxij.f
Paradisi pconia ponunt.ser.ij.in pn.
Paruulus ꝺr esse pur⁹ in trib⁹. ser.xxxij.d.
Passio xp̃i cōmēdat a trib⁹.f.lxiiij.b
Passionem xp̃i meditari q̃ bonum sit.sermone.lxiiij.b.ser.xl.in prin.
Passio christi multos operatur effectus in nobis.sermone.lxiiij.c
Qui sint illi effectus.ibidem

Tabula

In passione xpi tristabantur triplices creature. sermone. lviij. in prin.
Que debeamus considerare circa passionem dñi. sermo. xl. a
Passionis christi dolor fuit causat⁹ ex tribus. ibidem. c
Passiõis xpi dolor colligit ex septẽ. ibidez.
Passionis christi copiositas colligitur ex tribus. ibidẽ. d
Quõ nos oporteat pati ī hac vita. f. xliij. b
Pastores duo sunt z duo dñi. f. lxiij. d
Pastores duo erũt z duo dñi. ibidẽ
Pastor mal⁹ in multis cognoscit. f. lxxix. c
Pater noster est deus. ser. xcj. b
Quot modis deus sit pater noster mr̃ nostra z frater noster. ibidẽ
Patrisfamilias bonitas cõmendatur a tribus. sermo. xxviij. b
Patiẽtia fideliũ cõparat auro. f. lxvi. a
Patie ꝟtus pt tribꝰ mõis exerceri. f. viij. b
Patiẽtie grad⁹ sunt duodeci. ser. lxxxv. b
Paupertas sancta super omia reddit commendabilis. ser. ij. in pn.
Paupes veri qui sint.
Pauptatis diuitie q̃ sint. ibidez.
Pauptas est via ad celum.
Pauperibꝰ omia tribuentes ꝓpter deũ sũt multũ cõmendabiles. ser. ij. a
Pauptas aurea qd sit.
Pauptas stat cũ diuitijs. ibidẽ.
Stat bonem esse pfectũ cũ diuitijs.
Pauptatis consiliũ quõ intelligat.
Pauptas voluntaria in tribꝰ excellit diuitias bñ dispensatas. ser. ij. a
Pauptas tria facit in homie. ibidẽ
Pauptatis ꝓconia ponunt. ser. iij. b
Pauptas xpi z mr̃is exprimit. ibidẽ
Pauptatẽ quare xps elegerit. ser. j. g
Pax cõmẽdat multipliciter. ser. lxi. d
Xps cõmẽdauit pacẽ tripliciter. ibidẽ
Christus cõmendauit pacem in morte seꝑ tupliciter. ibidẽ
Pax est triplex. ibidẽ. e
Pax maloꝝ est mala tripliciter. ibidẽ.
Pax iustoꝝ est triplex. ibidẽ
Pacis priuatio est inter homines ꝓpter septem rões. ser. lxj. f
Pax est triplex. sermone. j. a
Quibꝰ ꝓueniat q̃libet pax. ibidẽ
Qñ pax insit homibꝰ. ser. xi. c
In pace duo ꝓcurrunt. ser. lij. a
Pacifici significant ꝑ hierlm. ser. j. a
Pacifici q̃re dicunt filij dei.
Pacem attulit christus.
Pax debet hr̃i cũ primo. ibidem.
Pax debet haberi cũ deo.
Pax debet haberi cum seipo.
Pacis necessitas ostenditur.
Peccatũ vnde ꝓueniat. ser. xxxiij. in pn.
Petm̃ est laboriosum q̃druplicit. f. xxxiij. b
Petm̃ est pondus grauissimũ. ibidẽ. c
Petm̃ significat ꝑ cecitatẽ ꝓpt tria. f. xlj. a.
Pcti sunt quattuoꝝ incõmoda ibidẽ
Peccandi pcessus quis sit. ser. l. a
Ad pcti ablutionẽ tres act⁹ req̃rũt. ibidez.
Pcti odiũ pcedit ex q̃ttuoꝝ. ibidẽ
Recordari odiositatem peccati causat q̃tuoꝝ in aia. ibidem.
Petm̃ quot mala conferat. ser. lxiij. c
Petã significant ꝑ tenebras q̃druplici rõe
Petõꝝ vie q̃les sint. f. cx. a b. (f. xciij. a.
Peccandi causa est duplex. ser. cxx. a
Petm̃ ꝺr debitũ ꝓpt sex cãs. ser. cxxj. f
Mundus debet argui de tribus peccatis. sermone. lxviij. c d e f.
Mundus debet argui de tribus negligẽtijs. ibidem.
Peccati ꝺditiones ponunt. ser. lxxiij. a
Peccatoꝝ carnalium z spiritualiũ differẽtia ponit. ser. lxxiij. b
Status pcti dicit tenebre. ser. lxxviij. b
Spũsctus dat in ptritõe. v. mõis. lxxiij. a
Petm̃ nocet q̃druplicit. ser. lxxviij. c
Opa petõꝝ sunt mala ex triplici cã. ibidẽ
Petm̃ facit duo mala. ser. liij. b
Plura impediunt hominez ne resurgat a peccato. ser. cij. in pn.
Petm̃ sanant septem. ibidẽ. d
Pro pctis flendũ est q̃ntupl'r. ibidẽ
Petm̃ cognoscit sub q̃druplici forma. ibidẽ. e
Noies pñt peccare ꝑ tria. ser. xvij. a
Pcti malicia ptz ex tribꝰ. ibidẽ. b
Petm̃ amat diabolus. ibidẽ
Pcti multiplex detestatio ponit. ibidẽ
Petm̃ est septuplex. ser. xxiij. a
Quõ curetur quodlibet. ibidẽ
In peccato sunt tria. ser. xxix. b
Quid causauerint peccata primoꝝ parentum. ser. j. in pn. ser. ij. in pn.
Petõꝝ cautele sunt quattuoꝝ. ser. xxij. c
Que sint ille cautele. ibidem
Petõꝝ sunt tres ꝺditiões. ser. lxxix. e
Alibꝰ cogit hominẽ peccare. ser. lxij. a
Petõꝝ recedit a deo septuplicit. ser. cxxx. a.

Tabula

Peccata septez mortalia sunt similia septē bestijs. ser. lxviij. c
Utrum peccatores euadāt spe triplici. sermone. lxviij. f
Peccatoribꝫ quattuor sunt grauia que nō sunt grauia iustis. ser. lxxiij. b
Pctōr hz septē infirmitates. ibidē. c
Pctōr per se potest cadere. ser. cvi. a
Pctōr adducit ad xp̄m triplr. ibidē
Pctōres se excusant quintupliciter. sermone. cxxvi. e
Pctōz labor est grauissimꝰ. ser. xxxiij. b
Quare pctōr nō sentiat ħ onꝰ. ser. xxxiij. c
Pctōris clamorē ipediūt q̄ttuor. f. xli. c
Pctōr debet q̄ttuor facere. ibidē
In conuersione pctōris christus oñdit q̄ttuor. sermone. xli. d
Peccatorem debent mouere quattuor ad conuersionem. ser. xlviij. f
Peccatorꝫ astringit ad satisfaciendū duplici vinculo. sermo. l. f
Peccatori necessaria est intercessio ecclesie sermone. cvi. a
Ecclesia adducit pctōrem ad xp̄m multis modis. ibidem
Pctōr significat p surdū z mutū. ibidē. c
Peccatoꝝ miseria habet triplicem cōditionem. sermo. j. c
Quomō peccator possit se ad deum cōuertere. sermo. ix. in p̄in.
Pctōr dz dolere septupliciter. ser. xviij. a
In conuersiōe peccatoꝝ relucet misericor die diuine magnitudo. ser. xxxv. in p̄n.
Pctōr cōuersus letificat deū. f. lxxxix. d
Peccator conuersus letificat angelos. sermone. lxxxix. d
Peccator conuersus letificat alias creaturas. ibidem.
Pctōr cōparat decē relw. ser. lxxix. e
Peccatorē conuertere est maius q̄ celum creare. sermo. xiij. b
Inter iustum z impium est differētia quadruplex. sermo. lxxv. c
Quare manifestissimi pctōres non descendunt statim in infernū. f. lxiij. c
Peccatorū status periculosissimus declaratur. sermo. cx. a
Pctōr ligat duplici funiculo. ser. j. c
Quidā runpunt vincula pctōꝝ
Quidā soluūt vincula pctōꝝ. ibidē
Quidā p̄escindūt vincula pctōꝝ.
Omis pctōr vocat a xp̄o. ser. j. b
Pctā p̄oīcere quid sit. ser. ij. a
Diabolus nunq̄ fatigat p̄curando peccatum. sermo. xvij. b
Peccatū comparat febri quartane z alijs. ibidem.
Quādo in homine debeat dici esse peccatum. sermo. xxxiij. in p̄in.
In oīi pctō sunt duo.
Quid sit vinculū peccati. ibidem. c.
Quid sit iugū peccati.
Pctōr quō soluat. ser. j. c. d
Pene infernales sunt decem. ser. lxxv. f
Pena dignū faciūt hoīem tria. f. liij. d
Pnie sunt q̄ttuor incitamēta. ser. lxxxix. a
Pnie multa sunt impedimēta. ibidē
Pnie sunt quattuor effectꝰ. ibidē. c
Pnie facilitas declarat. ser. cxxi e
A pnia impedit hō p̄pter tria. ibidē. f
Pnia dz rūdere pctō triplicit. f. lxxiij. a
Pnie sunt tres partes. ibidē
Penitens debet hr̄e tria. ser. liij. in p̄n.
Penitens solet gloriari de trib. ibidē. a
In penitente oportet humiliari tria. ibidē
Penitens debet tria facere. ser. lix. c
Ad penitentiā festinandū est p̄pter septem causas. sermo. cx. a
Penitentia est via. ser. xij. a
Pnia vera quid requirat. ibidē
Penitentia quomō debeat inchoari. f. mone. xlij. in p̄in.
Que penitentia sit iniungenda diuitibus sermone. xlv. f
Penitentie vtilitas oñdit. ser. xij. b
In penitente est triplex dolor. ser. xviij. a
Utrum dolor penitentis possit esse nimius. ibidem
Que sint necessaria penitenti. ser. xxvi. a
Qualis sit pons pnie. ibidem
Penitens debet hr̄e quattuor. ser. l. i
Pnia est amara p̄pter quinq̄. ser. lij. b
Penitentie austeritas dulcoratur duplici pisce. sermo. lij. c
Penitentꝫ mltiplex ꝓsolatio ponit. ibidē.
Penitētia comparatur naui ꝓpter tria. sermone. xcij. c
Via penitentie debet esse clara per sapientiam. sermo. xij. a
Via pnie debet esse publica. ibidē
Penitere debet publice qui publice peccauit. ibidem.
In pnie via ꝓtingit error. ibidē
Que sit via regia in pnia. ibidem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tabula

Penitentia est via dñi. sermone. xij. a
Pnie via q̄ quid figurek. ibidē. b
Penitens dz fructificare opa miscōie. ibidō
Penitentia aliquorū est vtilis. aliquoz inutilis. sermo. xxvj. a
Pnia dicit lectulus. ibidē
Periculū est septuplex. ser. xxxv. b
Quid sit quodlibet. ibidem
Persecutio bonorum vel ecclesie aggrauatur ex septem rōnibz. ser. xcviij. i.
Tempore persecutionis oratio multū est necessaria. ser. xxv. c
Pedes sunt duplices. ser. lvij. c
Pedes spirituales q̄d sint. ibidē
Pedes spūales sunt lauādi aqua. ibidē.
Qualis sit aqua illa ibidē
Petra quid significet. ser. xxxviij. b
Petrus quō interp̄retur. ser. j. a
Petrus fuit vnus de adducentis asinam in die palmarū. ibidē
Pharisei oz vicia declarant. ser. xxxij. b
In pharisēis fuit zelus triplicis vicij. sermone. lxxxviij. a
Pharisei laborauerūt ꝫ tria in xp̄o. ibidē
Philippus fuit vnus de adducentis asinā in die palmarū. ser. j. a
Planetarū circuli quanti sint. ser. xxvij. a.
Plenitudo est triplex. ser. xvi. f.
Pompoſoz iactantia detestat. ser. xi. a
Ponderare debet hō tria. ser. cx. d
Porte sunt septem. ser. lxxix. b
Just⁹ dz ingredi p̄ septē portas. ibidē
Potentie diuine magnitudo ostendit. sermone. cvij. a. sermone. xxvij. a
Potentia dei summa quomodo probetur. sermo. xxvij. a
Preceptis sunt quīq; adiūgēda. f. lxxiij. b.
Precepta sunt adimplenda. ibidē
Quō sint adimplēda. ibidē.
Preceptoz obseruātia tria req̄rit. ibidē. a
Precepta obligāt ad obseruātiā. ibidē
Precepta dei habent sex optimas conditiones. sermo. lxxiij. c
Preceptum est triplex. ser. xxij. a
Quid sit quodlibet. ibidem
Preceptoz euangelicorū facilitas declaratur. sermone. xxxj. c
Preceptū generale est duplex. ser. j. b
Precepti in die palmaz forma ponit. ibi.
Precepti illi⁹ executio ponit. ser. j. d
Predicatio ybi dei cōmēdat. triplr. f. lv. a b
Predicationis infructuositas potest quadruplicīter cognosci. sermo. cvj. c
Predicatoz q̄litas docet. ser. j. a. b. c. d
Inuectio contra aptos predicare nolentes. sermone. j. b c
Predicatoz p̄ceptū insinuat. f. j. d. f. vij. c
Qua auctoritate predicauerit iohānes baptista. sermone. j. b
Forma predicatorū veritatis exprimitur in quattuor. ser. vij. in p̄n.
Predicatoz vtilitas oñdit. ser. ix. in p̄n.
Predicare nō debēt mulieres. ser. xij. d
Alique mulieres predicauerunt ex priuilegio. ibidem
Predicatōez visitāt aliq̄ laudabil'r. f. xxij. a
Predicationē visitāt q̄dā detestabilit. ibi.
Quare christus elegerit predicatores pauperes. sermo. xxxiij. b
Predicantiū sunt duo genera. ser. xcvij. b
Que sint illa genera. ibidem
Deus vult p̄dicatores esse. ser. xxxviij c
Qui debeant p̄dicare. ibidem
Predicationis officiū est graue.
Qui teneant p̄dicare z qui nō.
Predicatori debēt septē adesse. ibidē.
Que sint illa septem. ibidem.
Illa septē raro assūt p̄dicatoribz.
Utrum negligens audire verbuz dei peccet mortaliter. ser. xxxviij. e
Predicator dicit seminator. ser. xxxix. a
Predicatores sunt diligendi propter tria. sermone. xxxix. c
Que sint illa tria. ibidem
Predicatoris p̄stātia q̄nta dēat esse. ibidē
Utrū liceat cuilibet p̄dicare. ser. lxvij. d.
Predicatori necessaria est duplex humilitas. sermone. j. b
Predicatori necessaria est theorica z practica. ibidem.
Predicatori necessaria est missio a superiori. ibidem.
A q̄ xp̄s sit missus ad prandiū.
Predicationi vtilius intenditur q̄z p̄templationi. ibidem
Quare mūd⁹ sit ꝫ p̄dicatores. ser. j. c
Predicator meli⁹ docet vita q̄z lingua. f. j. d
Predicatores piscant fideles hamo. ibidē.
Quid sit rūpi rethe p̄dicatiōis. ibidē
Predicator bonus dignus est duplici bonore. sermo. j. d
Predicator bonus acquirit auream z aureolam. ibidem.
Predicator dz p̄parare triplicē viā. f. ix. d

Tabula

Prelatus est vnus homo alteri iuste a natura.sermo.cxxix.d
Angelus nō est plat⁹ homini.ibidē
Homo homini est platus.ibidē
Prelat⁹ innocens q̄s sit.ser.lix.d
Prelat⁹ penitens quis sit.ibidem
Prelatorum vita qualis esse debeat describitur.sermone.v.a
Prelatoꝝ vicia vituperank.ibidē.a b
Prelat⁹ eccl'iasticus dicit sol.ibidē
Prelat⁹ occidit sic sol q̄ druplicit.ser.v.b
Prelati dupliciter negligūt.ser.xxviij.c
Quid sit dormire plat⁹oꝝ.ibidē
Prelatoꝝ negligētia ē piculosa. ibidē.b.c.
Negligētia prelatoꝝ ꝓsistit in trib⁹.ibidē.b
Prelat⁹ qualis esse debeat.ser.xxxij.c
Utꝝ q̄s teneak recipe platurā.f.lxxix.d
Prelat⁹ malus cōparak.xiiij.reb⁹.ibidē.
Prelatus malus est fur z latro triplr.ibiō.
Prelat⁹ qñ sit in oriente.ser.v.b
Prelat⁹ qñ sit in occidente.
Prelat⁹ qñ sit in meridie. ibidem.
Prelat⁹ qñ sit in aquilone.
Prelat⁹ debet esse medius.
Quid sit prelatum esse medium vel in medio.ibidem.
Que debeāt esse in plato.ser.iiij.in ꝑn.
Prelatus quomodo se habeat recte ad deum.ser.iiij.in ꝑn.
Prelatus quomodo se habeat iuste ad proximum.ibidem.
Prelatus quomodo se habeat sancte ad se ipsum.ibidem.
Princeps est multiplex.ser.cxxix.a b c.
Qui sint officiales ei⁹.ser.cxxix.a b c
Ptātis secular; nccitas declarak.ibidē.d
Principat⁹ quare sint instituti.ibidē.e
Quare tm̄ homo regit hominez et nō angelus.ibidem.
Princeps debet hr̄e quinq;.ser.cxxix.g
Que sint illa quinq;.ibidē.
Principum auctoritas quanta sit declaratur.ser.cxxix.p totū.
Principum auctoritas qualis sit declaratur.sermo.cxxix.p totū.
Principes debent leges ꝺdere.ibidē.b
Princeps bon⁹ est appetend⁹.ibidē
Principes debēt hr̄e ꝺsiliarios.ser.xv.b
Quos debeāt habere.ibidem.
Principes plures boni enumerank.ibidē.
Princeps cōmēdak a trib⁹.ser.lxxxij.in ꝑn.
Profect⁹ spūal'is̄ septē ipedimēta.f xv.d.
Que sint illa impedimēta.ibidē.
Profectū iuuant septē.ibidē
Proficientib⁹ dak spūsctūs.ser.lxxiij.a
Proficiētes dicunk ambulare in via.f.ix.d
Promissio hoīm est duplex.ser.cxxvi.b
Quid ꝓmittak bonis.ser.xxxiij.c
Prophete falsi q̄d sint.ser.xcviij.a.e.i.
Prophete falsi debēt caueri.ibidē p totū.
Prophete sunt secretarij ꝓcipui.ser.xij.c
Que sit cā ꝓtempt⁹ ꝓphaꝝ.ibidē.
Proximo suo tenek homo tria.ser.cxxvi.f
Prudentes qui sint.ser.xxxj.in ꝑn.
Prudentia est duplex.ser.xxxij.b
Prudētia reꝓhensibil'est triplex.ibidē.
Prudentia bona est triplex.ser.xxxij.c
Quid sit quelibet.ibidem.
Puer vnde deriuek.ser.xv.a
Pueroꝝ ꝺditiones que sint.
Puer fuit chr̄istus. ibidē
Que fuerint ꝺditiōes xp̄i pueri.
Pueri debēt assuefieri bonis a iuuentute.sermone.xvi.b

Quadragesima est instituta ab ecclesia.sermone.xlij.in principio.
Querere deum debem⁹ z regnum celoꝝ.sermone.cxiij.a.b
Querere xp̄m est fructuosum.ser.xviij.c
Quis sit fructus ille.ibidē
Quō debeam⁹ xp̄m q̄rere.ser.xviij.in ꝑn.
Xp̄s inuenik a q̄rentib⁹.ibidē.a
Plura requiruntur ad debitam inquisitionem xp̄i.ibidem.b
Que sint illa requisita.ibidē.

Racha est interiectio indignātis.sermo.j.f.
Rationis redditio ꝓ opib⁹ nr̄is est timenda,ꝓter tria.ser.c.a.b.c
Tria impediūt redditionē rōnis.ser.c.a
Tria erūt in redditiōe rōnis nr̄e.ibidē.
In redditione rationis septē accusant hominem.ibidem.b
Ratio erit stricte reddenda.ibidē.c
Rationē reddem⁹ de quinq;.ibidē
Rationis ordo est triplex.ser.ij.i.
Ramos cedere quid sit.ser.f.g
Ramos palmaꝝ cedere.ibidē
Raptor est triplex.ser.cxxvi.a
Raptoribus suis infligit de⁹ ser.ibidē.b
Que sint illa ser.ibidem.

Tabula

Redemptio est quadruplex ser.vj.c
Xps redemit per passionem genus humanum.sermo.xiiij.c
Quare nō alio mō redemerit.ibidē
Difficultas magna fuit in redimendo hominem.ibidem
Refectio est duplex sermo.xxxiij.d
Quid sit quelibet.ibidem
Religiosus dicit sol.sermo.v.b.c
Religiosus debet lucere.ibidem.c
Quomō debeat lucere.ibidem
Religiosi habent tria pericula.ibidē
Religiosoz malox detestatio ponit.ibidē.
Qui sint mali religiosi
Religiosi hñt octo ingtitudies.ibidē
Religiosi sunt vt asina z pullus.ser.j.g
Que debeat religiosus habere.ser.v.c
Religiosus eclipsat aliqñ.ibidem
Religiosi mlti apparēt scī z nō sunt.ibidē
Religiosus qñ dicat occidere siē sol.ibidē.
Reprobatio quid sit.sermo.xxij.g
In reprobatione tria ꝓsiderant.
Reprobare ꝓuenit deo. ibidem.
Quomō deus reprobet.
In repbatiōe sūt tria ꝓsiderāda.
Quis sit modus reprobandi.ibidē
Res būane sunt triplices.ser.xxj.in ꝑn.
Respublica quid sit.ser.cxxix.a b c d.
Que sint partes reipublice.ibidem
Resurrectio generalꝫ qd sit.f.lviij.in ꝑn.
Qui gaudeant in resurrectione xpi.ibidē
Mulieres quesierunt xpm post resurrectionem xpi.sermo.lviij.a
Quō bō fiat ꝓceps resurrectōis xpi.ibiō
Angelꝰ apparuit in resurrectiōe.ibidē.b
Resurrectiōis glia oñdit.ibidē
Resurrectionem suam ꝓbauit xps quinq; modis.sermo.lviij.c
Milites fuisse meritos ꝓbat quntuplr.sermone.lviij.d
Resurgere xpm a mortuis oportuisse ꝓbatur octupliciter.ibidem
Resurrectionis veritas ꝓbat ser.lix.c
Resurrexit xps veraciter ser.lix.c
Resurrexit xps mirabiliter.ibidē
Xps apparuit quntuplr pꝰ resurrectōez.ibi.d.
Apparitio xpi duoby discipul' in emaus diffuse exponit.ser.lx.p totum
Quare christus apparuerit eis in specie pegrini.sermo.lx.b
Quare discipuli dixerunt christuz peregrinū.ibidem
Quare xps subito disparuit illis.ibidē.e
Xps stetit pꝰ resurrectionē ꝓpt tria.f.lxi.a
Xps stetit in medio ꝓpter tria.ibidē.c
Reges tripliciter regunt.ser.ij.a
In rege necessaria est iusticia.ibidē
Regis gladius est gladiꝰ columbe
Regū terre multiplex defectꝰ oñdit
Regis xpi mltiplex pfectio declarat.ibidez.
Regē xpm tria reddūt cōmendabilē
Qđ sit signū missionis regalis.ser.ij.c
Regem quid deceat.ser.ij.a
Rex dicit tripliciter.ibidem
Quis debeat rex dici.ser.ij.a c
In rege debent esse tria.ser.ij.a
Regnum est quadruplex.ser.lxx.b
Quid sit quodlibet regnū.ibidē
Regnū quō ꝓseruetur.ser.xiij.in ꝑn.
Relinquēdus est mūdus.ser.xxvij.a
Rixosoz detestatio ponit.ser.xxvj.b

Sacerdos est angelus officio nō natura.ser.ix.b

Sacerdos bz aliq opa ꝓpria.ibidē
Sacerdotes debent imitari angelos i qtuor.sermo.ix.c
Sacerdos omnis debet venerari a plebe sermo.cx.f
Sacerdotio subest imperiū.sermo.v.a
Sacerdotis officiū qđ sit.ser.ix.c
Sacerdotes ꝓparant xpo viam ministerialiter.ser.ix.d
Sanctitas vite p qđ acq̄rat.ser.xi.c
Sanctificatio nra ꝓsistit in q̄nq;.f.xiiij.a.
Sanguis būanꝰ naturalit bz tria. f.xl.b
Sanguis xpi est triplex bonū.ibidē
Cui sit bonum.ibidem
Sanguis caprinus resoluit adamantem. sermone.xxxviij.d
Salomon alios bñ rexit z se male.ser.ij.a
Saluos fieri oēs homes vult deꝰ. f.xxiiij.c
Illa ꝓpositio.deus vult omēs homies saluos fieri exponit q̄ntuplicit.ibidē
Nullꝰ saluat nisi deo inuitāte. f.xxvij.i ꝑn.
Salutem nostram ꝓpter tria ꝓcurare debemus.sermo.xxvij.b
Sunt z alia tria ad idem.ibidem
Salutis nre cause que sint.ser.xxvij.b
Saluat bō p multas virtutes.
Xps saluat q̄tuor genera homim.ibidē
Que sint signa pditiōis.ser.xxxj.c
Que sint signa salutis.ibidē.
Utrū sint aliq certa signa salutis.ibidem.

Utrū sint aliq̄ certa signa p̄dictōis. f.xxxi.e
Salutem triplicem dat de⁹.ser.cxxxj.e
Xpianus tendens ad salutem habet sex cō ditiones.sermo.xxviij.e
Utrum plures saluent q̄ damnentur vel econuerso.sermo.xxxiij.e
Salus est duplex.ser.j.f.
Salutis nr̄e q̄tuor sunt cause. f.xxvij.b
Salutis causa efficiens est de⁹.
Salutis causa formal' que sit. ibidem.
Salutis causa materialis que sit.
Salutis causa finalis que sit
Samson quid significet.ser.xxviij.in p̄n.
Samsonis capilli q̄d significēt.ser.xxix.b.
Samson quō interpretet.ser. xxviij.in p̄n
Samsonis hystoria de vulpibus exponit sermone.xxviij.in p̄n.
Samsonis oculi q̄d significent. f.xxix.b.
Samsonis septez crines ⁊ carcer quid si/ gnificent.ibidem.
Samuel quid significet.ser.xvj.in p̄n.
Sapientia diuina p̄conisat.ser.xxvij.a.
Sapientia est q̄druplex.ser.v.e
Sapientie est triplex effect⁹.ser.lxxx.b
Sapientia quid sit.ibidē.
Sapia homis de q̄b sit.ser.xxxij.in p̄n.
Sapientia mūdana q̄d sit.ser.cxxxj.a
Sapie mūdane detestatio ponit.ibidē
Sapia est duplex.ser.xv.e.⁊.xxj.d
Sapia mundi est triplex.ser.xxxi.a
Sapia reprehensibil' est triplex. ser.xxxij.b
Sapia bona est triplex.ibidē.c
Aliqui sunt pleni sapia dei.ser.xv.e
Alliq̄ sunt pleni sapia diaboli.ibidē
Sapientia hui⁹ mundi est terrena anima/ lis ⁊ diabolica.ser.xxxj.a
Satisfactoria sunt tria.ser.l.i.
Satisfactio tria req̄rit.ibidem
Satisfactio dz esse septiformis.f.xvij.a
Scandalū quid sit.ser.vij.c
Xps nō dedit scandalū.ibidē
Scandalū est multiplex.ibidē.e
Scandalū q̄n sit p̄cm̄ ⁊ quale.ibidē
Utrum pro scandalo vitando debeat ve/ ritas relinqui.sermo.vij.e
Scientia differt a prudētia.ser.lxxx.b
Donū scientie quid sit.ibidē
Scire nō possum⁹ tria naturalit.ser.iij.b
Que sint necessaria i acq̄rēdis scietijs.ser/ mone.xvj.d
Proficere i scia ptingit tripl'r.ibidē.f
Scripture sacre ꝓpetates ponūt.f.xxiij.d
Quomodo possim⁹ acquirere scientiā scri pture sacre.ser.xxxviij.c
Quō liceat exponere scpturā.ibidē.d
Que expositio sit licita ⁊ q̄ nō.ibidē
Secularia desideria que sint.ser.vij.d
Secular' stat⁹ significat p lunā.ser.v.c
In secularib⁹ dñis dñatur ancilla. ⁊ seruit domina.ibidem
Seculares domini sunt vacui celestibus bonis.ibidem
Seculariū dñoꝝ pricula oñdunt.ser.v.c.d.
Semē bone volūtat' est i nob.ser.xxviij.a
Semen capit q̄druplciter.ser.xxxviij.d
Verbū dei dr semen ꝑter tria.ibidē
Seminauit de⁹ triplex semen. ser.xxix.a
Semen triplex supsemiat diabol⁹.ibidē.c
Semen est multiplex.ser.xxxvij.c
Seminatio est multiplex.ibidē
Deus seminat tripliciter.ibidē
Domoviciat seminationem dei tripliciter sermone.xxxvij.c
Circa semen nature omnes homines ex/ ercentur.sermo.xxix.a
Circa semen fortune p̄rincipes et diuites exercentur.ibidem
Circa semen gratie occupantur p̄lati ⁊ spi/ rituales.ibidem.
Parabola de semine exponit.ser.xxxviij.a
Sermo est multiplex.ser.lüij.a
Dīa est inter sermonē dei ⁊ creature.ibidē
Sermones illi q̄b scribant.ser.j.in p̄n.
Septuagesima dicit septuagesima et car/ nispriuiū antiquū.ser.xxxiij.in p̄n.
Quare dicit carnispriuiū.ibidē
Quare illo tempe ecclesia deponat cantica leticie.ibidem
Sero significat diē iudicij ꝓpt tria.ibidē.c
Seruoꝝ genera sunt quinq̄.ser.cxxvij.a
Seruit⁹ vtrū sit licit⁹.ser.cxxv.a
Seruoꝝ diuerse sunt ꝯditiōes.ibidē
Serui debēt hr̄e q̄tuor ꝯditōes.ibidē
Seruoꝝ infideliū pena describit.ibidē.b
Seruum debet domin⁹ bene tractare ꝑ/ pter tria.ibidem
In seruis sunt q̄tuor laudanda.f.xxviij.e
Seruire deo tenemur.ser.xxxiiij.a b
Seruitus est multiplex.ser.cxj.g
Seruitiū septuplex tenemur deo.ibidē
Seruoꝝ triplex est genus. ser.cxj.p totū
Seruoꝝ duo sunt genera. ser.xcvij.in p̄n
Sexagesima est additus quadragesime sermone.xxxviij.in p̄cin.

Tabula

Quare in introitu sexagesime dicitur ter. exurge. sermo. xxxviij. in pn.
Signa multa ostendit deus humano ge/neri. sermo. v. a
Signum quid sit z qtuplex sit. ser. v. a
Signum est triplex. ibidem.
Quid sit signū beniuolētie dīne. ibidē
Quid sit signū diuīe remiscentie.
Quid sit signū diuine ꝓuidentie.
Significatur diuina sapientia per creatu/ras multipliciter. ibidē
Silentium indiscretum derelinquit in er/rore. f. mone. j. d
Silentiū est ex diuersis causis. ser. xvj. d
Simplicitas est multiplex. ser. xviij. b
Simplicitas aliq̄ est bona aliq̄ mala. ibid
Quis quā simplicitatē habeat. ibidē
Simplicitas intentiōis dz hīc tria. ibidē.
Symeon fuit tripliciter iust⁹. ser. xij. c
Symeon quid significet. ibidem
Symeon quō interp̄etur. ibidē
Sirenū ꝓprietates ponunt. f. xxviij. in pn.
Sobrietas in quo ꝓsistat. sermo. viij. d
Sobrietas quid sit. ibidem
Sol quid significet. ser. v. a b
Solis ꝓprietates ostendunt. ser. v. a. b
Sol spūalis quid sit. ibidē. a
Sol spūalis quō eclipset. ser. v. b
Solis spūalis ꝓprietates ponunt. f. v. a b
Sol hz q̄ttuor status. sermo. v. b
Solis eclipsis quō ꝓtingat. ibidem
Solis spūalis eclipsis quid sit. ibidē
Soles duo apparent aliquando. z quid si/gnificent. sermo. v. c
Sol habet octo ꝓprietates. ibidem.
Solis lux est delectabilis hominib⁹ ꝓpter multas rōnes. ser. lxxviij. in pn.
Solennitates iudeorum que sint. z quot. sermone. xvj. in p̄in.
Quare sint institute ille solēnitates. ibidē
Quo tempore celebrent. ibidē
Solēnitates quōsint celebrāde. ser. xvi. b.
Verū omēs iudei tenebant visitare hieru/salem in omni festo. ser. xvj. in pn.
Solēnitates fedant trib⁹ vicib⁹. ser. xvi. b.
In festis sunt tria necessaria. ibidē.
Soluere quid sit. sermo. j. c
Ligare quid sit. ibidem.
Vinculum quid sit. ibidem
Somnus quid significet. ser. xxix. b
Somn⁹ samsonis quid significet. ibidē
Somnus ione q̄d significet. ibidē
Sortilegior⁹ detestatio ponit. ser. lxxxj. d
Spes est duplex. ser. xxiij. d
Spes q̄d sit. ser. xxix. b
Quid debeam⁹ sperare z quō. f. lxxvi. d
Spes sunt multi effect⁹. ibidem
Ad spei erectionē valent tria. ser. iiij. d
Duplex gen⁹ hoīm est magne spei. f. xxv. c
Spes liberat nos a desperatiōe. ser. vi. c
Spes salutis q̄d sit. ser. xxij. d
Spes suffragij quid sit.
Spes salutis in solo deo poni dz. ibidē.
Spes suffragij in hoīe poni pōt
Spirit⁹ est quadruplex. ser. lxxv. a
Diuersi diuersis spiritibus diuersimode ducuntur. sermo. xliij. a
Spiritus vitales sunt tres. ser. xj a
Spiritussanct⁹ apparuit in aliquibus re/bus. sermone. lxxv. c
Spūssanctus non fuit ꝓsonaliter vnitus illis rebus. ibidem
Quid requirat ad missionem visibilez spi/ritussancti.
Quare mō nō mittit spūssctūs visibilit
Quare hora tertia apparuerit spūssctūs
Dies loc⁹ z tp̄s missiōis spūssctī ponit.
Loc⁹ missiōis spūssctī ponit. ibidez
Tp̄s missionis spūssctī ponitur.
Spūssanct⁹ est doctor z q̄lis. ser. lxxv. f
Qualis doctrina ei⁹ fuerit. ibidē
Spūssanct⁹ docet hoīes tria. ibidē.
Spūssancti dona sunt septē. ser. lxxx. a.
De donis spiritussancti habet tract⁹ dif/fusus. ibidem. b
Sex sunt pcā in spm̄sctm̄. ibidē. c
Illa sex pcā dicunt irremissibilia. ibidē
Spiritussanctus habet mulplicem opera/tionem. sermone. cvij. c
Spūssanctus est doctor ꝓfectus in trib⁹. sermo. lxvij. p totum.
Quare dicit spūssanctus doctor veritatis. ibidem. p totū.
Spūssctūs ꝓsolat decē modis. f. lxviij. a
Spūssanct⁹ dz multiplex. ibidē
Discretio spūssctī oñditur. ibidem
Spūssanctus mittitur ad nos z missus ē. sermone. lxxij. in pn.
Spūssanct⁹ habet multa noīa. ibidē. b
Multiplex est effectus spūssancti z decem nomina. ibidem.
Spiritussanctus in euangelio nomīatur tripliciter. sermo. lxxij. c
Spūssanctus ꝓsolatur triplicit. ibidem

Tabula

Spūssanct⁹ docet triplicē ꝓfitatē. f. lxxvij. c.
Spūssanctus docet veritatem tripliciter. z quos docet. ibidem.
Effectus missionis spiritussancti sunt plures. ibidem. d
Spūssanctus mittitur incipientibꝫ septez modis. ser. lxxiij. e.
Spiritussancti visitatio impeditur duobus. sermo. lxxiij. e.
Spūssanctus inhabitat hoīem ꝑpter octo virtutes. ibidem.
Deus libentissime inhabitat quosdā ꝓpter quattuor. ibidem.
Que sit necessitas missionis spūssancti. ibidē
Spūssctūs dr sctūs triplici rōne. f. lxxv. a.
Spūssanct⁹ fecit discipulos diligere xpm tripliciter. ibidem.
Spūssanctus eternaliter ꝓcedit a patre z filio sermo. lxxv. c.
Circa processionē spūssancti quattuor notantur. ibidem.
Spūssancti ꝓcessio est dupler.
Quid sit ꝓcessio eterna spūssctī.
Quid sit ꝓcessio tpalis spūssctī. ibidez.
Missio tpalis ad quid sit.
Missio tpalis ꝓbat multipliciter.
Spūssanctus missus est quintuplici figura. sermo. lxxv. d
Spūssctūs missus est in igne. ibidē.
Spūssctūs missus ē in specie colūbe. ibid.
Homo non potest certitudinaliter scire se hr̄e spūmsanctū. sermo. lxxv. e
Utrū quinqz res in quibꝫ apparuit spūssanctus fuerint vere res. ibidem
Sponsus ecclesie quis sit. ser. cxxij. b
Status secularium significatur ꝑ lunam. sermone. v. d
Status tres hoīm ꝑ tria designantur. sermone. ix. d. sermo. xiij. c.
Tres status hominū significant⁹ per alios tres. sermo. xiij. c.
Tres stat⁹ significant⁹ ꝑ tria loca. ser. j. a.
Tres status hominū merentur aduentuz dei in se. ibidem.
Tres status obsequunt⁹ xpō. ser. j. g
Triplex est status hominū. ser. ij. c.
Quid ꝓtineat ad quēlibet.
Qui sint illi tres hoīes. ser. xiij. c
Status xp̄ianoz est duplex. f. xciij. a.
Status spūalis imꝓportionabiliter excellit secularē. ser. v. a
Status spiritualis viri debēt excellere seculares in scitate vite. ibidē
Stellarum actio in hec inferiora declaratur. sermo. xix. a
Stelle quid significent. ser. v. e
In stellis ꝓsiderant⁹ ḡtuor. ibidē.
Stelle significant doctores. ser. iiij. a
Stellaz ꝓphetates ponunt⁹. ser. v. e
Stellaz spūaliū ꝓphetates ponunt⁹. ibidē.
Surdus ꝙd significet. ser. cvj. c
Surditas est triplex. ibidē.
Surditatis triplicis effect⁹ ꝙd sint. ibidē d
Superbia ē pctm̄ maximū triplicit. f. cv. a
Superbia ꝙd sit. ser. cv. a. ser. cxvij. a
Superbia ē pctm̄ generosuz nascēdo. f. cv. a
Superbia est viciū anxiosuz. ibidē.
Superbia est viciū cautelosum. ibidē.
Superbie sunt duo genera. ser. cv. b
Superbia occultat se sub tribꝫ. ibidē
Quō superbia cognoscat. ibidē.
Superbia fugat⁹ ꝑ tria. ser. cv. c.
Prima radix superbie ē ignorātia. ibidē.
Superbox dejectio ḡlis sit. ibidē. f.
Nullū pctm̄ pōt esse sine superbia. f. cxij. d
Superbie detestatio ponit. ser. cxij. d. e. f. sermone. cxvij. a. ser. cxiij. b
Superbia comparat⁹ aque ydropice ꝓpter tria. sermo. cxvj. c.
Tria sunt remedia ꝛ superbiā. ser. cxvij. a
Superbia est regina oīm viciox. ibidē.
Regina superbie hz ḡtuor regna. ibidē.
Superbia ē piculosa ꝓpter duo. ibidē.
Superbia cōparat⁹ freneti. ser. xxiij. b
Superbia est euidentissimū signuz damnationis. ser. xxxj. in ꝓn.
Sustinere debet hō tria. ser. xcvj. c
Suscitatio spūalis sex req̄rit. ser. cxxx. e

Tabernaculi uete

ris testamēti diuisio ponit. f. cj. c.
Tabernaculi veteris testamenti declaratio ponit. ibidē
Tabernaculi veteris testamenti mystica tio ponitur. ibidē.
Tabernacula sunt dilecta ꝓpter tria. sermone. cj. e.
Nō ascēdit ad tabernacula ꝑ tria. ibidē.
Tacendū est ꝓpter ḡnqz. ser. vj. d
Temperātia dz seruari in oibꝫ. ser. xlv. f.
Tpantie mediū seruare oportet. ibidē.
Templū dei tria requirit. ser. lj. in ꝓn.
Tempus ꝓsens est a nobis quadrupliciter obseruandū. ser. xxxvj. a.

Tabula

Temporis pñtꝫ multiplex cõmoditas ad opa meritoria oñdiť. ser. xxxvi. a
Temporalia dicunť mendacia, ꝓpter quatuor. ser. cxxiiij. a
Temp⁹ multiplex oñdiť. ser. xxxvi. a
Tenebre sunt duplices. ser. xxij. f.
Tenebre corporales habent quattuor cõditiones. ibidem
Tentare quid sit. ser. xxiiij. a
Quot modis ꝓringat tentare. ibidẽ
Talida temptatio homis a diabolo ostenditur. sermo. xliij. in p̃n.
Quare deus permittat hominẽ temptari. sermone. xliij. c
Quinqꝫ modis resistitur omnib⁹ temptationibus. ibidem
Temptatio quid sit. ibidem.
Temptatio fit sex modis. ibidẽ
Temptatiõis ꝓcessus ponit. ser. j. b
Tẽptatio cõpakaq̃ igni 7 oneri. ibidẽ.
Quot modis capit temptare. ser. xxiiij. a
Testamentũ dñi quid sit. ser. vi. c
Testis quid sit. ser. lxxiij. b
Testis q̃d debeat habere. ibidẽ.
Testꝫ cert⁹ certe ferat testimoniũ. ibidẽ. c
Testis incertus non ferat certũ testimonium sup incerto. ser. lxxiij. c
In teste septẽ requirunť. ibidẽ.
Apostoli habuerunt omnes conditiones testis. ser. lxxiij. c
Aplĩ fuerũt fidedigni testes xp̃i. ibidẽ
Falsi testimoniꝫ derestatio ponit. ibidẽ. b.
Quattuor faciunt falsum testimoniũ derestabile. sermo. lxxiij. c
Utrum possit aliquid recipi pro ferẽdo testimonio. ibidem.
Utrũ testimoniũ ex auditu valeat. ibidẽ
Thesaur⁹ reponit in trib⁹. ser. xlij. c
Timoris dei preconia ponũť. sermo. v. in princi. sermo. viij. b
Timoris dei necessitas declaratur. sermo. v. in p̃n. sermo. viij. b
Contra timorem recidiuãdi est triplex remedium. ser. lij. b
Timor quid sit. sermo. lxxx. a
Timor est septuplex. ibidem.
Timor cõparatur tribus. ibidẽ
Timor pietatis cõsistit in trib⁹. ibidẽ.
Tria debem⁹ timere. ser. viij. c
Exasperatio grauis ponit contra nõ timẽtes omnino. ibidem.
Timoris effectus qui sint. ser. v. in p̃n.
Timor liberat a ꝓsumptiõe. ser. vi. c
Timor includit in hũi⁹ vite. ser. viij. b
Tria debent timeri. ibidẽ. c
Timor est triplex. sermo. j. a
In tribulatione est maxima spes nr̃a. ser. mone. vj. in princi.
Optima animatio ad patientiã in tribulatione ponit. ser. lxv. p totũ. f. lxxvi. p totũ.
Triplex est causa ꝓtristationis electorum p⁹ xp̃o. sermo. lxv. b. c.
Constans ꝓpessio tribulationũ est signuꝫ firme fidei. sermo. lxvi. a.
Deus ꝓmittit suos hic tribulari ꝓpt octo rationes. sermo. lxvi. b
Tribulationes sunt patienter sustinende ꝓpter tria. ser. lxxvi. a b c.
Tribulatões sũt gaudent⁹ ꝓferẽde. ibidẽ. b
Tribulati a deo sũt a nob⁹ amãdi. ibidẽ
Pati magẽ signũ magne dilectõis. ibidẽ. e
Tribulationes remediantur tribus virtutibus. sermo. lxxvi. d. e
Tribulatio ꝓmittitur super iustos septem rationib⁹. ser. xcvi. d
In tribulatõedẽm⁹ r̃currere ad xp̃z. f. vij. b
Rectum cor non murmurat in tribulationibus sed prauũ. ibidẽ
Triduum q̃d significet. ser. xvij. a
Triduũ multiplex oñdiť. ibidẽ.
Triduum potest dici triplex modus ꝙuersionis. ibidem.
Trinitatis ꝓprietatem describere est periculosum. ser. lxxxi. in p̃n.
Productio personarum declaratur. sermone. lxxxi. p totum.
Personarum trinitas cum essentie vnitate ponit. sermo. lxxxi. p totũ.
Tristicia est maxima pena. ser. l. e.
Turbatio est triplex. ser. lxxvi. c
Turbari non debet cor nostrum propter quinqꝫ. ibidem.
Turbatio ꝓuenit ex multꝫ cãis. ibidẽ.
Turba quid significet. ser. j. in p̃n.
Turba in die palmaruꝫ exhibuit xp̃o tria obsequia. sermo. j. f.
Quomodo differant turbe p̃cedentes a sequentibus. ibidem.
Turbam prosternere vestimenta q̃d significet. ibidem.
Turbam frondes prosternere quid significet. ibidem.
Turbe laus vocalis exhibita xp̃o i die palmarũ quid significet, sermo. j. g.

Vana gloria quid sit. quō cognoscit̄ p septē. f. cv. b.
Que sint illa septē. ibidem.
Tria vicia causant̄ ex vana gl'ia.
Octo vicia oriunt̄ ex vana gl'ia ibidē.
Tres sunt cautele ꝓtra vanā gl'iam
Nihil ita priuat gr̄am sicē vana gl'a. f. vij a.
Uanum quid sit. ser. lxxvij. a
Uenatio aliqñ est licita. ser. xlvj. b c.
Uenatio aliqñ nō est licita. ibidē
Uenditio reddit illicita. p. modis. f. cij. c
Uenditores ⁊ emptores sunt duplices. ser mone. cij. c. d
Spūales venditores sūt triplices. ibidē
Defectus triplex consideratur circa rem q̄ venditur. sermo. cij. c
Uerbū dei audientes sunt quadruplices sermone. xxxvij. b
Tedium audiendi verbum dei vitupera/ tur. sermo. xxxvij. a
Xp̄s locutus est parabolice ꝓpter decez ra/ tiones. sermo. xxxvij. a. d
Quare discipuli inq̄sierūt a xp̄o intellectū parabolarū. ser. xxxvij. c. d
Quare xp̄s nō sp apte docuit. f. xxxvij. d
Utrum verba christi sint per doctores ex/ ponenda. ibidem
Utrum negligens verbū dei peccet morta liter. ibidem
Uerbi dei preconia ponuntur. ser. xxxix. in prin. sermo. xcvij. b
Septē impediūt fructū ✠bi dei. f. xxxix. c.
Uerbum dei cōparatur tribus. pani aque ⁊ semini. ibidem. a
Uerbū dei habz tres ꝓditiones. f. xxxix. b
Uerbi dei mira vtilitas oñdit. ibidē
Quintuplices sunt audientes verbuz dei. sermone. lv. e
Aliqd dr verbū vite ꝓpter q̄ttuor. ibidē. b
Quāta sit efficacia verbi dei. ibidē. d
Uerbū dei bz duodecim ꝓditiones. ibidez.
Doctores nō debēt spnere simplices. ibi. e.
Uerbū dei differt a nr̄o septupl'r. f. liij. a
Uerbū di docet mānuete viuere. f. xxxix. a.
Uerbū dei docet nullū ledere. ibidē
Uerbū dei dat singulis alimentū.
Uerbū dei debet teri meditatiōe.
Uerbum dei debet igne assari ibidez
Uerbū dei bz simpl'r ꝓponi simpliciby.
Quō panis verbi dei frangatur.
Uerbum dei dat mentis sanitatē.
Uerbū di impedit pedū ꝫculcatio. f. xxxix. c
Quid significet pedū ꝫculcatio. ibidē
Uerbū dei impedit pluuie carētia. ibidē
Uerbū dei impedit spinaz suffocatio.
Uerbū dei impedit clausure defectus.
Uerbū dei impedit nimia pfundatio. ibidē.
Uerbū dei impedit nimia inundatio pluuie. ibidem.
Uerbū dei impedit lapidū cumulatio.
Uerbū dei est anīe illuminatiuū. f. xxxix. b
Uerbū dei est anīe sanatiuū. ibidē
Uerbum dei est ꝓparatiuū vite eterne ⁊ donatiuū. ibidem
Quare verbum dei ꝓiectum in via non fructificet. ser. xxxviij. d
Uerbum dei in superbis est frigidu ⁊ du rum. ibidem. b
Uerbum dei in superbis est infructuosu ⁊ ponderosum. ibidem.
Ueritas est triplex. sermo. xj. c. ser. liij. a c. ser. lxvij. in prin. ser. lxxij. c.
Ueritas habet obstacula. ser. liij. in ꝑn.
Ueritas quid sit. ibidem. a
Ueritatē triplicē habuit xp̄s. ibidē.
Circa veritatē sunt tria obſuāda. ibidē. b
Tria faciūt fidē de aliquo dicto. ser. liij. d sermo. lxxij. in ꝑn. ser. lv. c
Dicta xp̄i sunt credibilia ꝓpter tria. f. liij. d
Quattuor impediūt a veritate f. lxvij. i ꝑn
Predicator veritat̄ dz hr̄e septē. f. lxvij. d.
Predicator veritatis debet esse idone⁹ tri plici idoneitate. ibidem
Qualē debeat esse doctrina veritat̄. ibidē
Quanta reuerentia debeant haberi docto res veritatis. ibidē.
Quid sit dictū credibile. ser. lxxij. in ꝑn.
Ueritas q̄rentiby nō dz occultari. ser. r. c.
Uestis quid significet. ser. j. e. f. g.
Immodrat⁹ vs⁹ vestimētoz ē duplex. f. vij. e
Inordinatio affectus circa vsum vestimē torū culpatur. ibidem.
Usus vestimentoz est licit⁹. ibidē.
Abusus vestimentorū est culpandus. ser. vij. e. ser. viij. d. ser. lxxxiij. d. e. f.
Quiby liceat vti vestimētis ꝓciosis. f. vij. e.
Homines excedunt in vestiby quinq; mo/ dis. ser. lxxxiij. f.
Uestꝫ triplex est hoi necessaria. ser. cxxij. d
Uestis nuptialis contexitur ex q̄nq; pticip p sertum. ibidem.
Uestimenta super asinam strata in die pal marū quid significent. ser. j. f.

Tabula

Uestes turbax q̄d significent.ser.j.f.
Uia ad mortem est lata.ser.xij.b
Uia dñi est facilis.ibidem
Septē sunt vie iniq̄tatis.ibidē
Uia triū dierx q̄d significet.ser.xvij.a
Uia est quadruplex.sermo.iiij.d
Uia dñi est difficilis.ser.xij.b
Qua via homo debet incedere.
Uia domini in principio est stricta in fine lata.ibidem
Uia diaboli in principio est lata ī fine stricta.ibidem.
Uia mandatorx quid sit.ser.xxxiij.a
Uia consiliorū quid sit.
Uia superogationū quid sit
Uia mandatorx est latior. ibidem.
Uia consiliorū est securior.
Uia superogationū est splendidior.
Qui noscant difficultatem vie diaboli.sermone.xij.b
Uiam triū dierx īpedit diabol⁹.ser.xvij.a
Uiciū ꝑmū nate hūane q̄ fuerit.f.cvij.a
Diuersi diuersimode sūt vicijs pleni.f.xv.e
Quasi omnia vicia induunt species virtutum.sermo.xxviij.c
Uicia sunt quasi latrones.ibidem.
Uidue instruunt in septē.ser.xiij.c
Uillicus habet q̄nq; officia.ser.cx.e
Ad quid valeant illa officia.ibidē.
Uinculum anime est multiplex. sermo.j.c. sermo.vij.b.sermo.xxxiij.c
Quomodo soluat vinculū.ser.j.c
Uulpecule destruentes vineam eccl'ie que sint.sermone.xxxvi.c
Uulpecule ille capiende sunt in tribus.sermone.xxxvi.c.
Uinea est vniuersalis eccl'ia.ser.xxxvi.b
Uinea est ꝺscientia.ibidem
Uinea ecclesie foditur.purgatur. edificat. sermone.xxxvj.c
Quid significent illa.ibidem
Uinea dñi quid sit.ser.xcix.in prin.
Parabola de ꝺductione operariorū in vineā dñi exponit.ser.xxxiij.ꝑ totū.
Uinea est duplex.ser.xxxvi.b
Uinea est eccl'ia ꝓpter sex rōnes.ibidē
Qui hoīes possint dici vinea.ibidē.d
Quale vinū det vinea vniuersalis ecclesie sermone.xxxvj.b
Quale vinū det vinea ꝺscie.ibidē.
Uinū est duplex.sermo.xix.a.
Quid significz mutatio aq̄ ī vinū.f.xix.ꝑn.
Quo anno christus mutauerit aquā in vinum.sermone.xix.a
Quis fuerit sponsus et sponsa in illis nuptijs.ser.xix.in prin.a
Uinū spirituale est triplex.ibidē.a
Illud miraculū ꝓbant quinq;.ibidē.b
Quare christus non creauit vinum nouū. Ibidem.
Uinum est triplex.ser.xxj.in ꝑn.
Uinū bonū triplex posuit xp̄s.ibidē.a
Uinum nouum diuine gratie habet tres effectus.ibidem
Uinū deuotōis hz tres effect⁹.ibidē
Uinū felicitat' et ne hz tres effect⁹.ibidē
Uinū multiplex dat diabol⁹.ser.xxj.b
Uinū diaboli hz tres effect⁹.ibidē
Uini natural' effectus ponunt.ibidē.c
Uini abusus nocet q̄druplicit.ibidem
Immoderatus vsus vini quattuor causat sermone.xxi.c
Uinū quibꝫ ꝑncipaliter noceat.ibidē
Utrū vsus vini sit homi licit⁹.ser.xxi.d
Uinū cupiditatis quid sit.ibidē.b
Uinū carnalis voluptatis q̄d sit
Uinum superbie quid sit ibidem
Quis biberit illud.
Uinū quibꝫ potissime noceat.ser.xxi.c
Uirgines instruunt in septē.ser.xiij.c
Uirginū ꝑconiū ponit.ser.xxxiij.in ꝑn.
Uirginitas habet tria.ibidem
Uirginitatis dignitas cansatur ex quattuor.sermo.xxxiij.a
Uirginitatis amenitas consistit in quattuor.ibidem
Uirgitat' vtilitas ꝺsistit ī q̄tuor. ibi.c d e.
Proprietates viduitatis t virginitat' ꝓnuntur.sermo.xxxiij.c
Uirtutis medium quid sit.ser.xvi.d
Uirtutis extrema que sint.ibidē
Ꝑ dz tenere mediū in oī actiōe.ibidē
Due virtutes recipient in iudicio copiosū premiū.ser.lxxx.b
Quid sit mediū septē virtutū.ser.lxi.b
Uita pñs est stat⁹ maxime gr̄e.ser.j.a
Uita contemplativa est simpliciter melior activa.ibidem.b
Uita activa est vtilior ꝺtēplativa.ibidē
Uita xp̄iana qualis esse debeat.ser.xxxi.d
Uita pñs volunt.vij.eratibꝫ.f.xxxiij.in ꝑn.
Uite presentis instabilitas declarat.sermone.xxvj.in prin.
Uita est duplex.sermone.xxviij.c.

Tabula

Vita viatoris cõparat ser rebꝰ. ser. xlij. a
Vtrum vita quieta sit possibilis in hac vita. ibidem.
Quibꝰ detur vita eterna. sermo. lxxvij. e
Vtrum aliquis possit ex ꝺigno mererivitam eternã. sermo. xcj. f
Vita euangelica que sit. ser. xxxj. ꝺ
Vita p̃sens est via. sermo. j. g
Vocatio boim a ꝺo ẽ ꝗntuplex. f. xxxiiij. a.
Vtrũ excusentur hi ad quos nõ puenit vocatio vel predicatio. ser. xxxiij. a
Vocauit nos deꝰ duplicit. ser. lxxxvi. ꝺ
Vocauit deꝰ generalit triplicit. ibidẽ
Vocatio differẽs ẽ respectu diuersorum. sermone. xxxiij. b
Que merces sit pmissa vocatꝭ. ibidẽ
Vocatõi xpi obediẽdũ ẽ ꝓpt duo. f. xxxvi. a
Vocatiõi parere dẽmꝰ ꝓpt tria. ibidẽ
Voluntas dei ẽ duplex. ser. xij ꝺ. ser. xxiij. c
Voluntas signi ꝗd sit. ser. xij. ꝺ
In ꝗbꝰ ꝓsistat voluntas signi. ibidẽ.
Volũtati signi põt resisti.
Voluntati beneplaciti nõ põt resisti. ibidẽ.
Volũtas bñplaciti ꝗd sit. ibidẽ.
Voluntas dei est ad septẽ. ser. xxiij. c
Voluntas dei est duplex. ibidẽ.
Voluptatũ carnaliũ detestatio ponit. sermo. lxxxvij. a. ser. cviij. a. ser. xxxvij. b
Tria faciunt cautũ contra voluptates carnales. sermo. lxxxvij. b
Voluptates carnales disuadent octo. sermone. lxxxvij. a
Voluptatis sunt tria nocumẽta. ibidẽ. c
Vtꝛ vouẽs teneaꝫ statꝰ reddere. f. cxxvi. c
Vtrum vouens teneatur omia implere ꝙ vouit. ibidem
Votũ licitũ tria reqrit. ibidẽ
Vsuram detestatur dominꝰ ꝓpter duodecim rationes. ser. xcvij. a
Vulpis hz. xvij. ꝓprietates. ser. xcviij. g
Quid significet vulpis. ibidem
Vxor quid significet. ser. lxxxvij. a

Xps uenit in mundum. sermo. j. a
Xps in mũdo oñdit tria precipua signa. sermo. j. a
Xps appropinquauit tribꝰ locis. ibidẽ
Xps debuit recipi a mundo. sermo. j. a. sermone. iij. p totum.
Xpo debeꝫ triplex honor. ser. j. g
Xps attulit tria. f. j. g. ser. xxxvij. in ꝑn.
Xps est rex humanꝰ triplicit. ser. ij. a
Xps vere ꝺr rex multipliciter. ibidẽ
Quid sit rex. ibidem
Xps fuit benedictus quadruplici benedictione. sermone. iij. a
Quõ pbaꝫ xpm missum a patre. ibidẽ. c
Diuinitas xpi fuit probata per miracula. sermone. j. c
Xpi ptãs ꝗnta sit declaraꝫ. ser. ix. a
Xpi sapientie pconiũ ponit.
Xpi clemẽtie preconiũ ponit. ibidẽ.
Xpi scientie preconiũ ponit.
Xps est deus. quia facit omia potenter. rc. sermone. ix. a
Xps regit omia tripliciter. ibidẽ
Xps ꝓpter ꝗtuꝛ clamauit. ser. x. b
Xpi preconium p os iohannis baptiste ponitur. ibidem. b c
Quanta debeat in nobis esse bũilitas ad xpm. sermo. x. c
Xpianꝰ verus ꝙs debeat dici. ser. xi. in ꝑn.
Xpianꝰ ꝗd facere debeat. ibidẽ
Xpi parentes mirabantur de gestis circa ipm. sermo. xiij. a
Circa xpm fuerũt tria mirãda. ibidẽ
Xps fuit mirabilis in omnibꝰ operibus suis. ibidem
Symeonis deuotio circa xpm in purificatione describit. ser. xiij. b
Symeonis bñdictio ꝙlis fuerit. ibidẽ
Xps fuit positus in ruinam quadruplicit. sermone. xiij. b
Quomodo xps fuit signum cui contradicetur. ibidem
Quis ꝓtradicat huic signo. ibidẽ
Xpi nativitas cum gestis circa ipm describitur. sermone. xiiij. c
In xpo tria dicebanꝫ in nativitate. ibidez.
Xps opere exercuit que nobis operanda docuit. sermo xv. in ꝑn.
Xps pfecit in sapientia. sermo. xv. in prin. c sermone. xvj. e. f
Quõ creuerit. ser. xv. in ꝑn. c
Xps fuit puer propter puritatem triplicẽ. sermone. xv. a
Xps voluit apparere propter quadruplicẽ rationem. ibidem
Xpi innocẽtia describit. ibidem
Xpi plenitudo in virtutibus describitur. sermone. xv. a
Xpi sapientia qualis fuerit. ibidem
Quõ fuerit amissus a parentibꝰ. ser. xvj. a

Tabula

Xp̃m audire in puericia stupebāt propter tria. sermone. xvj. c.
Festa circa amissionem xp̃i describuntur. sermo. xvi. a b c.
Multiplex medium ostenditur circa xp̃m sermone. xvi. d
Quare xp̃s ostenderit sapientiam i iuuentute. sermo. xvi. f.
Quō xp̃s fuerit plen⁹ gr̃a.
Utrum gr̃a xp̃i fuerit infinita.
Gratia xp̃i potuit dici infinita tripl'r.
Scientia xp̃i quāta fuerit. ibidē.
Xp̃i potentia quanta fuerit.
Xp̃i sapientia quanta fuerit.
Xp̃s est falco. sermone. xviij. b
Xp̃i p̃conīū septuplex ponit. ibidē. c
Improbatio quarūdā heresum circa natiuitatē dn̄i ponit. ser. xix. a
Proprietates duarum naturarum in xp̃o ostenduntur. ibidē
Xp̃m secuti sunt diuersi diuersis ex causis. sermone. xxij. a
Utr̃ in xp̃o fuerit vera admiratio. ibidē. e
In xp̃o est multiplex scientia. ibidē
Que sint obiecta scientie xp̃i. ibidē
Quare xp̃s multos curauit corporaliter. sermone. xxiij. in p̃in.
Xp̃i humilitas ostendit. ser. xxiiij. a
Xp̃s extendit manum suam ad hominē. p̃/ter septem. ser. xxiij. a
Xp̃s tetigit q̃nq̄s modis. ibidē. b
Xp̃s tangendo semp gr̃am intulit. ibidē.
Xp̃s quid significet. ser. j. in p̃n.
Xp̃i visitatio describitur qua mūdo appropinquauit. ser. j. in p̃n.
Xp̃s ostendit nobis signa amoris z pietatis. sermo. j. a
Xp̃s ꝺdescēdit nr̃e mortalitati. ibidē
Xp̃o incarnato splendor diuinitat̄ appropinquauit terris. ibidē
Xp̃m recepit zacheus hospicio. ibidē
Xp̃s insidet asino. sermo. j. d
Xp̃o debēt triplex honor. ibidē. g
Xp̃m debēt fideles p̃cedere p̃fessiōez. ibi.
Xp̃m debent fideles sequi p̃ mandatorum impletionē. ibidem
Xp̃o debent fideles prosternere vestimenta in via. ibidem
Xp̃s attulit paupertatē. humilitatē z asperitatem. ibidem.
Xp̃s prenunciauit aduentum suū multis figuris. sermo. ij. in p̃in.
Xp̃s prenunciauit āduentum suū multis preconijs. ibidem.
Xp̃i aduentū p̃nunciauerūt quidā a lōge. q̃/dā p̃pius. quidā p̃pinquissime. ibidē
Xp̃i aduent⁹ fuit gratiosus. desiderabil'r et acceptabilis. sermo. ij. a
Aduent⁹ xp̃i est admirabil' nouitas. ibidē.
Xp̃i aduentus est nouus. ibidē.
Statum regium attollunt tria que fuerūt in xp̃o. sermo. ij. a
Xp̃s tetigit plures leprosos. ser. xxiij. b
Quid significet tact⁹ eius. ibidē.
Qualis sit tactus dei ante incarnationē et qualis post. ibidem.
Xp̃i volūtas est ad septem. ser. xxiij. c
Xp̃o dormiente factus est motus in mari. sermone. xxv. a
Mod⁹ ille fact⁹ ē xp̃i volūtate. ibidē
Xp̃s dormiuit tūc p̃pter tria. ibidē
Xp̃o obediuit mare triplicit'. ser. xxv. d
Xp̃s assumpsit defectus naturales generales nō particulares. ser. xxv. e
Xp̃s assumpsit defectus penales nō culpabiles quosdā. ibidē
De xp̃o querere quis qualis quant⁹ sit q̃d significet. ser. xxv. e
Xp̃s intrauit nauem. ser. xxvj. a
Xp̃m dēm⁹ imitari in q̃tuor. ibidē
Xp̃i dn̄ium p̃bat a trib⁹. ser. xxvij. a
Omīa sunt in ptāte xp̃i duplicit'. f. xxxi. b
Ad xp̃m confugientes recipiunt consolationem. ibidem. c
Xp̃s venit in pauptate z q̃re. ibidē. e
Xp̃s elegit humiles discipulos. sermone xxxij. in principio.
Xp̃s hortat omēs ad tria. ser. xxxiij. a
Ad xp̃m venire possumus. ibidē
Ad xp̃m est multiplex via. ibidem
Xp̃i doctrina qualis sit z de q̄b⁹. ibidē
Turbe currebant ad xp̃m. ser. xxxvij. i p̃n.
Xp̃i exitus est quintuplex. ser. xxxvij. b
Quid sit quilibet. ibidem
Xp̃s custodit aliqua in nob⁹. ibidē
Xp̃s bis fecit conuiuiū corporale turbis. sermone. xxxviij. d
Xp̃s ꝺculcat tribus modis. ibidem
Xp̃s exhibuit iudeis septem beneficia. sermone xl. c
Spiritus malus non duxit xp̃m in desertum. sermone. xlij. a
Xp̃s fuit temptat⁹ in trib⁹. ibidem.
Que fuerunt illa tria. ibidem.

Tabula

Xps fuit filꝰ ąntupliciter.ser.xlviij.d
Xps est dns miscdie triplicit.ibidē.e
In xpo est ois scīa q̄druplicit.ser.lv.c
Xps fuit rex potentissimꝰ.ditissimus z sapi entissimus.ser.lvi.a
Xps q̄rū sit rex.ibidē.b
Xps venit ad quattuor.ibidē.c
Hūilitas xpi fuit triplex.ser.lvj.d
Xps exinaniuit se mltiplicit.ibidē
Xps adeptus est tria pro sua exinanitiōe. ibidem.
Xps in cena dedit triplex exemplum.fmo ne.lxxxij in prin.
Doctrina xpi in fact̄ oñdit.ser.lvij.in pn.
Xps dilexit nos q̄druplicit.ibidē.a
Xpi dilectio multas habet nobiles ꝓpieta tes.ibidem.
Xpi hūilitas sumit a duob⁹.ibidē.b
Xps oñdit q̄druplicē hūilitatē.ibidē
Xpm sequi nolle ex contemptu q̄s graue sit sermone.lvij.b
Xps liberauit hoīes.ser.lix.a
Xps est a nob rogād⁹ q̄dru; lr.ser.lx.e
Xps in oīb tenuit mediū.ser.lxj.b
Xps influit vitā duplicē.ibidē.c
Xps solus potest ratiōabiliter dici dns.p/ pter tria.sermo.lxxj.a
Xps in ascensione fecit quattuor notabi/ les ascensiones.ibidē.b
Xpm sedere a dextris dei patr̄ quid sit.ser mone.lxxj.f.
Xps dr sedere q̄druplicit.ibidē
Xps habuit nouē testimonia.ser.lxxij.d
Xps dicit pastor.ser.lxxix.a
Xps pascit q̄druplici cibo.ibidē
In xpo sunt tres sube.ser.lxxij.a
Xpm debem⁹ audire in q̄ttuor ꝑ.lxxxviij.c
Xpo appropinq̄ntes ꝓsequunt tria.ibidē.
Xps sedet tripliciter.ser.xcj.e
Xps voluit tradi a iuda propter quinq;.ser mone.cj.d
Xps legit ąnquies fleuisse.ser.cij.c
Xps habz ąnq; templa.ser.ciij.a
Xps ingressus est materiale templū sex vi/ cibus.ibidem
Qualia z quanta xps tolerauerit a iudeis sermone.ciij.b
De xpo sunt duo cognoscēda.ser.cviij.b
Xps fuit pfectissimus medicus ex duob⁹. sermone.cxvi.a.b
Xpi pulchritudo declarat̄.ser.cxij.c
Quales sint nuptie illius sponsi z sponse, sermone.cxxij.d
Xpian⁹ de ąbo interrogabit̄.ser.cxxiij.b
Xpi calciamentū q̄d sit.ser.x.c
Xps die quadragesima natiuitatis sue de/ dit duo p̄cepta.ser.xij.in pn.
Xps fuit fons omnium virtutum z gratia/ rum.ibidem.a
Xps fuit positus in triplex signū.ibidē.b
Xps positus fuit in signum pauptatis.ser mone.xij.b
Ubi hoc fuerit.ibidem
Xps fuit positus in signum virginitatis. ibidem.
Xps fuit posit⁹ in signū patie.ibidē
Quis ꝓtradicat huic signo.ibidē
Xpi propinquus potest homo faciliter fie ri.sermone.xiij.a
Xps est doctor vtilis.vtilior.vtilissim⁹.ser mone.xxxiij.a
Xps posit⁹ est in ruinā.ser.xij.b
Xps positus est in resurrectionem multo/ rum.ibidem.
Xpm confortauit angelus in passione.ser/ mone.xij.c
Xps liberauit nos a culpa.ser.vj.in pn.
Xps liberabit nos a miseria.ibidē.
Xps inuisibiliter venit in corda p̄parata sermone.viij.in pn.
Xps sustinuit omia mala vt sustinenda do ceret.sermo.j.b

Ypomenei fabu:

Ydola ponit.ser.xciij.c
Ydolatria quid sit.ser.cxxviij.a
Ydolatrie detestatio ponit.ibidem.
Ydolatrie triplex derisio ponit.ibidē
Ydropicus quid sit.ser.cxvi.c.d.e
Ydropic⁹ q̄d significet.ibidem
Ydropisis sunt q̄ttuor species.ser.cxvj.d.
Ymago est triplex i mūdo.ser.cxxviij.i pn.
Quid sit quelibet.ibidē
Ymaginum cultus olim fuit illicitus.ser/ mone.cxxviij.b
Ymaginū cult⁹ nūc est licit⁹.ibidē
Ymagines sunt institute in ecclesia triplici causa.sermo.cxxviij.c
Ymago in hoie quid sit.ibidē.e
Ymago in homie in q̄ ꝓsistat.ibidē
Ymago virtuosa q̄d sit.ser.cxxviij.f
Ymago anīe est multiplex.ibidem
Que questiones queruntur de q̄libz yma/ gine anime.ibidem.

¶ Sermones uenera
bilis magistri Nicolai de Polonia. decre
torū doctoris. capellani epi posnoniēsis.
qui viridarius nuncupant.

Dominica prima in aduentu.

Sermo I.

¶ Im ap
propinq̄ret dñs
Hierosolymis.
Math. xxi. mar
ci. xi. ⁊ Luce. xix.
Quoniam vt ait
magnū lumē ec
clesie excellētissi
mus pr ⁊ doctor
fidei beatissimus
augustin⁹ de ciuitate dei li. xxi. ca. xxi. Sic
de⁹ ops hoiem cui⁹ naturā q̄dāmō mediā
inter anglos bestiasq̄ ꝯdidit. vt si creato
ri suo ranq̄ ꝛo dño subdit⁹. ꝑceptū ei⁹ pia
obediētia custodiret. in ꝛsortiū trāsiret an
gelor sine morte media. beatā īmortalita
tem absq̄ vllo termiō ꝓsecutur⁹. Si autē
dñm deū suū libera voluntate superbe atq̄
inobediēter vsus offenderet. morti addi
ctus bestialiter viueret. libidinis seruus.
eternoq̄ supplicio post mortē esset destinā
dus. Hec Aug⁹. Ex q̄b⁹ ꝛbis ptz q̄nta fu
erit dignitas hūane ꝯditiōis quā i sui cre
atione accepit. In q̄ si pstitisset obseruan
do innocētiā. in ꝓsortiū trāsisset angelor.
ꝑpetua cū illis in claritate victur⁹. Si au
tez a statu innocētie degenerasset ipis be
stijs silis fieret. Uez q̄ hūana ꝯditio sua
su diaboli a primeua iusticia deuiauit. ac
ꝑ hoc de silitudine dei q̄ cūctis erat pstan
tior. vt dicit aug⁹. vbi supra ca. xxiij. versa
est in silitudinē bestiarū. Juxta qō cōgrit
ps. dicēs. Hō cū in honore eēt nō intelle
xit. cōparat⁹ ē iumētis īsipiētib⁹ ⁊ silis fact⁹
ē illis. Quapropter dei fili⁹ ex fōte pater
ne miscōie ꝓcedēs. venire dignat⁹ ē in hūc
mūdū. vt si hoiem bestialē ⁊ bruralē ad ꝑ
mā reduceret dignie silitudinis ꝯditionez.
Hinc ē q̄ apparēs in carne vt hoīi pctōri
deformitatē sue ꝯditōis culpabil' ostende
ret. appropinquādo hierosolymis ī asina
sedere dignat⁹ est. vt sic hoiem asinina fa
tuitate ignātia. desidia ⁊ stoliditate corru
ptū. ad priscinā sapientiā intellectū ⁊ scien
tiā cognitiōis sue reducere se velle. ⁊ ad h̄
venisse ostēderet. De qua q̄dē sessione su
per bestiolā asine ꝓponit hodierna die mr̄
scta eccl'ia euāgeliū. de q̄ ⁊ sup quo ad vtil'i
tatē christifideliū exp̄ediret aliq̄ breuit in
mediū ꝓponere. quo hoīes ad desideriū et
deuotionē ⁊ cōtemplationē tāti dōni tan
tiq̄ beneficij accenderent⁹ et inflāmarent⁹.
Sed q⁹ vt dicit ap'ls. ij. Cor. iij. Hō sum⁹
sufficientes cogitare aliq̄d a nobis q̄si ex no
bis. sed sufficientia nr̄a ex deo est. eo q̄ non
habet aliq̄d hō qō nō accepit a deo. i. Co
rinth. iiij. De⁹ enī ipe opat⁹ in nobis velle ⁊
pficere. Ad Philip. ij. Hinc dicit Aug⁹. li.
primo de correctiōe ⁊ gra. q̄ nullū bonū fa
cūt hoīes sive cogitādo sive volendo sine
agēdo sine gr̄a q̄ oīm est cā primaria ⁊ suf
ficiens. eo q̄ ipa sola opat⁹ in oīi agente. ⁊
ꝑ cōsequēs ois boni cā. inq̄t beat⁹ Tho
mas li. ij. cōtra gētiles ca. viij. Ut igit gra
tiā opportunaz huic opi nr̄o inueniam⁹. ad
illā gl'iosissimā in celis reginā angl'oz. ⁊ gra
tiosissimā in terris matrē orphanor. imo
oīm pctōrū tutricē ⁊ prectricē singl'orū ad
eā clamantium deuotis ⁊ pijs mentibus.
ac affectuosis suspirijs ⁊ vocibus recurra
mus. Dec enī est illa q̄ sola inuenit gratiā
apud dñm. Luc. i. Dec est q̄ genuit illuz ꝑ
quē gr̄a ⁊ veritas facta ē dñm iesuz xp̄m.
Joh. i. Dec ē ꝓfect⁹ sufficientis gr̄e. nō solū
sibi sed habūdātissime ⁊ copiosissime ple
nitudinē mūdo attulit vniuersō. Fm aug⁹.
in sermone q̄dā de ei⁹ natiuitate. Ad illā g̃
ꝯclamem⁹. vt de plēitudīe ei⁹ aliquā stillā
effūdat nob inq̄t Januēsis i suo katho. de
ipsi⁹ marie cōmendatiōe. Nō vt assequa
mur salutem⁹ eā oēs corde pio. mēte sere
nā. voceq̄ amena. dicētes ei illud qō ei an
gelus de celestib⁹ sedib⁹ attulit Aue ma
ria ⁊c. In isto euāgelio tria tanguntr. Fm q̄
de tribo fit mētio pncipalis. Est enī h̄ men
tio de xp̄o dei filio. de ap'lis ei⁹. ⁊ de turbis
iudaicis. In xp̄o notat⁹ maxima pietat⁹ mi
seratio In h̄ q̄ dignatus est appropinq̄re
huic mūdo. In discipulis xp̄i notat⁹ mira
obediētie deuotio. in hoc q̄ mādata ei⁹ q̄
ꝑcepit statim fecerūt. In turbis notat⁹ re
uerentie ⁊ honoris debita exhibitio. in eo
q̄ xp̄o veniēti occurrerūt. vestimenta stra
uerūt. voces extulerūt. Primū tangi t ibi.
Cū appropinquasset dñs hierosolymis.
Secm autē ibi. Cutes aūt discipuli fece

rũt sicut p̃ceperat eis ihesus. Tertiũ aũt ibi plurima aũt turba. Et isto mõ obmissis subtilitatibꝫ curiositatibꝫ diuisiõis scolastice ꝛ magistralis. in oĩbꝫ sequẽtibꝫ sermonibꝫ p̃cedã. vulgariꝫ simplici ãntoqꝫ facilioꝛi diuisiõe ꝓcent. p̃sertim cũ hos sermones. auctoꝛe deo. nõ nisi vulgo ꝛ simplici pplo in eccl̃ia recitãdos. nõ in scolis legẽdos ꝓpono intentiõe scribere ꝓponã. Et iõ indulgeant doctoꝛes si eoꝝ desideriꝭ sufficere simul nõ valeã. Facit enĩ ꝟ ruditas opis hui⁹. q̃ lac dare in potuꝫ paruulis in x̃po nõ escã puectis intẽdit. Vñ si similã subtilioris diuisionis ꝛ accuratioꝛis stili apperãt. alioꝝ q̃bus scolas docere cure ẽ. opa subtilioꝛa reꝛant. in quoꝝ cõpatiõe nostrũ hunc grossioꝛẽ furfurẽ. vulgaribꝫ vtiqꝫ vtcũqꝫ vtilem relinquãt. Videamus igiꝛ auspice deo de ꝓma particula euãgelij. in qua fit mẽtio de x̃po filio dei. in q̃ furit maxima pietatis miseratio. in ꝟ videlicet q̃ dignat⁹ est ꝓpinq̃re huic mundo. de q̃ dicit euãgelĩũ in ꝓncipio. Cũ appropinquasset ihesus hierl̃umis. Istud euãgelĩũ bis legiꝛ in ãno. semel vt ꝟ sub mystico sensu. Nõ enĩ hodie eccl̃ia recolit aduẽtũ x̃pi in hierl̃m corporalẽ. quo visitare dignat⁹ est ciuitatẽ ꝛ locũ illũ in quo passur⁹ erat. ꝓ nobis. sed port⁹ recolit aduẽtũ ei⁹ quo visitare dignatus ẽ hũc totũ mundũ ꝓ viscera miseꝛie sue. in q̃bꝫ visitauit nos oriens ex alto. vt ꝺr Luc̃. i. Oꝛtiqꝫ factũ fuit ꝓ eius incarnationẽ. ꝓ quã assumpta carne hũana visibilis fact⁹ nob apparuit Baruth. iij. Post hec̃ terris visus ẽ ꝛ cũ hoĩbꝫ conuersatus est. Alio tpe recolit istud euãgelĩũ eccl̃ia in dñica ramispalmaꝝ. sub sensu p̃prie lr̃ali. recitãdo hist̃oriã sue p̃sentialis visitatõis ad locũ ꝛ ciuitatẽ in quibꝫ passurus erat opando salutẽ in medio terre. Et iõ q̃libꝫ discret⁹ p̃dicatoꝛ istud euãgelĩũ debet exponere fm ꝓfoꝛmitatẽ repsentatiõis sc̃ẽ mr̃is eccl̃ie. q̃ nũc ꝓ illo nũc ꝓ isto sensu ꝟba sc̃ĩ euãgelij accõmodat. put videt deuotiõi fideliũ ꝓueniẽtius expedire. qõ heu paucoꝝ p̃dicatoꝝ moris ẽ plures enĩ indifferẽter istud euãgelĩũ exponũt ad lr̃am. qõ tñ non ꝓgruit tpi. ac ꝓ hoc cũ eccl̃ia nõ cõcoꝛdat ſz discoꝛdat Dicit ḡ. Cũ appropinq̃sset ihesus hierl̃umis. ¶ Saluatoꝛ nr̃ veniẽs in mũdũ triaꝺ nob fecit p̃cipua signa amoris miseratõis ꝛ pietat⁹. Primo enĩ nr̃e mortalitati cõdescendit. vñ dicit cũ appropinq̃sset. Secõ nũcios salut⁹ nostre ꝓuidit. q̃ misit duos discipl̃os. Tertio p̃cepta ꝛ monita salubria dedit. ibi. Ite i castellũ. Quãrũ ad primũ x̃ps veniẽs in hũc mũdũ primuꝫ signũ sui amoris ꝛ bñficiũ singl̃aris pietat⁹ nob ostendit. in ꝟ q̃ dignatus ẽ nr̃e mortalitati ꝺescẽdere. Et pcõ enĩ ꝓmoꝝ parentũ elõgatus fuit hõ a deo. ꝛ de⁹ ab homine. Juxta illud Isa. lix. Pcã nr̃a diuiserũt inter nos ꝛ deũ nostꝝ. Et in ps̃. Lõge a pcõribꝫ salus. Et hãc elongationẽ significat ille filius pdig⁹. q̃ recepta portione substãe paterne recessit in regionẽ longinquã. ꝛ viuẽs luxurioseꝝ ꝺissipauit eã vt ꝺr Luce. xv. Vñ q̃diu erat in eo statu non poterat appropinq̃re deo. venit ḡ filius dei et appropinquauit nob ꝓ susceptionẽ nr̃e mortalitat⁹. vt nos possemus appropinq̃re ꝺo ꝓ grãm adoptõis. Vñ in ps̃. Prope est timẽtibꝫ eũ salutare ipius. vt inhabitet gl̃ia eius in tra nr̃a. Gl̃a dei est filius dei. Vñ ꝺr Heb. i. Qui cũ sit splẽdoꝛ gl̃ie et⁹. Que q̃dẽ gl̃ia tũc appropinq̃uit terre. cũ filius dei carnẽ nr̃am suscepit. in q̃ redẽptõe facta hũanũ genus ad gl̃am ꝺuxit. vñ Luꝛ. Appropinquãs alligauit vulnera eius. Est ḡ vita pñs status mr̃ie gr̃e. in q̃ ꝓpe ẽ dñs oĩbꝫ inuocãtibꝫ eũ in v̄itate. Iõ ysaias ꝓsulit vnicuiqꝫ dicẽs. Querite dñm dũ inueniri p̃t. inuocate eũ dũ ꝓpe ẽ. Isa. lv. Et ꝟ est qõ nũc apl̃s p̃nũciãdo clamat dicẽs. Nũc enĩ ꝓpioꝛ ẽ nr̃a salus q̃ cũ credidim⁹. Ro. xiij. Circa istã appropinq̃tõnẽ nr̃i salutoris aduertẽdũ q̃ꝫ dñs spũaliꝛ appropinq̃re dignat. Dicit ei ꝟ q̃ appropinquit tribꝫ locis. s. hierl̃umis. bethphage. ꝛ monti oliueti. Et designãt ista tria loca tres stat⁹ hoĩm q̃ merent⁹ dei aduẽtũ ad se. ¶ Primi sũt pacifici. q̃ significanꝛ ꝓ hierl̃m. q̃ interp̃tatur visio pacis. Vñ in ps̃. ꝺr. In pace factus ẽ locus eius. Et Math. v. Beati pacifici. qm̃ filij dei vocabunꝛ. Quo cõtra seminãtes discoꝛdias filij diaboli vocanꝛ. vt dicit Grego. in pastorali. Juxta illud Prouer. vi. Oõ apostata vir inutilis. Et sequit. In oi tpe iurgia semiat. Nõverbũ tractãs Grego. in pastoꝛa. ca. xlvi. ait. Qui iurgia seminãt cuius sint seqces agnoscãt. Et sequit. Nisi ꝑus moꝛe superbientis angeli a conspectu conditoris mentis

auersione caderēt foras postmoduz vsq; ad seminãda iurgia nō venirēt. Hec hre. Quisq; ḡ deuz ad se venire cupit p grām. necesse est vt pacē añ oīa in se habeat. z hoc triplicē. s. cū deo. cū primo. z cū semetipo. In signū huius xps post resurrectōez ter legit pacez discipul' attulisse Joh. xxi. Cū deo tūc pax habeb'. cū eius p̄cepta ꝙuank'. Isa. xlviij. Utinam attendisses ad mãdata mea. facta fuisset velut flumē pax tua. Cū primo pax habeb'. cū eius bonū vt p̄riuz diligit'. z malū eius vt p̄riū vitat'. Juxta illud Matth. xxij. Diliges primū tuū sicut teipm. Exponit Ambro. id ē. ad qō teipm Unō Tho. iiij. 02. Nō tibi fieri vis. alteri fac. Et saluator Matth. vij. ait. Quecūq; volueritis vt faciāt vob hoīes. eadē facite illis. Sed certe multi sūt potius discordiam q̄s pacē primoz diligētes. q̄s apl's vocat carnales. i. Lor. iij. dicēs. Si int' vos est zelus z contētio. nōne adhuc carnales estis. Et Jaco. iij. 02. Si p̄tentiōes sūt inter vos. nolite gl'iari z mēdaces esse aduersus veritatē. Nō est ista sapia desursū. sed terrena. aīalis z diabolica. q̄ aūt desursū est sapiētia. primū quidez pudica est. deinde pacifica. Ecce quomō discordes vocat vnus apl's carnales. alter vero aniales et terrenos. imo qō peius est diabolicos. Et merito. qz vt dicit Aug. in li. de lite z p̄cordia. Lōtentio nō fit nisi p terrenis z carnalib; Tertio cū seipo hō pacē hz cū caro obedit spiritui. z spūs deo. Unde. i. Pe. ij. Abstinete vos a carnalib; desideriis q̄ militant aduersus aīam. Et ad Gal. Caro p̄cupiscit aduersus spm̃. Certe magnum periculū vbi caro rebellat spiritui. Hile ē enī ac si vxor viro rebeller. qō cū fit. tūc est ordo puersus in hoīe. sicut dicit Seneca Tūc enī pender domus capite deorsuz cū mulier viro ī domo impat. sic cū sensualitas rōni reluctat'. Scōs status hoīm qui merenk deī in se aduētū p grām. est hoīm habūdantiū in ꝙutib; qō designat locus bethphage Erat ei bethphage locus seu villa parula sacerdotū sub monte oliueti sita. in qua pecora ip̄is oblata ꝙuabank' z nutriebantur. z expleto officio vicis suemanebāt. vt dicit Remigi⁹. et mgr̃ in vita xp̄i. Uñ bethphage interp̄tat' dom⁹ buce sine maxillarū. ꝙm Piero. Bedā z Remigiū. Quia maxilla erat p̄ria pars sacerdotū in lege. q̄rū erat officiū verbū dei p̄dicare z legē ꝓponere. Per bethphage ḡ mystice significank' illi qui hñt habūdantiā et saturitatē bonoz celestiū in aīa. ad quos dñs libēter aduenit. Uñ zacheus quia dives in ꝙutib; erat. meruit xp̄m suscipere hospitio. Luc. xix. Sic martha qz habūdans erat in opib; pietat'. xp̄m meruit habere hospitē. Luce. x. Tertius stat⁹ hoīm q̄ merenk hodie suscipe xp̄m in se p grām. est status hoīm opib; miscōie insistentiuz. q̄ designank' p montez oliueti. Hons significat altitudinē ꝓtēplatiōis erga deū p opera iusticie. iuxta illud ps̄. Justicia tua sicut montes dei. Oliua significat pinguedinē cōpassiōis z miseratiōis erga p̄rimū. de q̄ oleo ꝛ Matth. vi. Unge caput tuuz oleo. Nō exponit ibidez Criso. Unge caput. i. xp̄m oleo misc̄oie. s. paupes reficiendo. Uñ Eccs. ix. cōsulit Salomon. Oleū de capite tuo nō deficiet. O salubre oleuz cū quo tñi v̄gines p̄rudentes ad nuptias spōsi admittūtur. Matth. xxv. Quisq; ḡ ad se vult hre dñi aduētū. studeat his tribus ꝙutib; insistere p̄cipuis. vt sit pacificus p quietē ad dñm. primuz. z seipm. per tranquillitatē. habundās ꝙutib; p cōuersatiōis honestatez. et cōpatiēs primoz defectib; p miseratiōis pietatē. Tūc enī erit ille cui merito appropinq̄bit dñs. p grē infusionē. Seqūtur lra. ¶ Tunc misit duos discipulos suos dicēs eis. Jte in castellum qō cōtra vos est. z statim inuenietis asinā alligatā z pullū cū ea. Soluite z adducite mihi. Dic scō oñdit signuz scōm p̄cipue benignitatis nr̄i saluatoris. ex eo videlicz q̄ nob nuncios salut' nostre p̄uidit. vñ dic Tūc misit duos discipl'os. Isti duo discipuli exp̄imūt in se typū seu figurā oīm p̄dicatorū. Est aūt sciēdū q̄ ꝙm Glosam et Criso. hi duo fuerūt philippus z petr⁹. q̄z p̄mus samariā q̄si asinā. Scōs corneliuz q̄si asine pullū adduxit ad fidē xp̄i. Petr⁹ interp̄tat' agnoscēs. Philippus vo os lampadis. p qō significat' ꝙm mgr̃m in de vita xp̄i parte p̄ma ca. xxvi. q̄ ad p̄dicandū tales debēt mitti. q̄ hñt agnitionē veritatis seu sciam ad intelligendū. z splendorē honestatis seu grām ad docendū. ¶ Et possunt h̄ elici plures cōditiōes p̄dicatori necessarie. Prima est vt sit intelligēs interius diuinas scripturas. qō notat' p petrū

Hcdo vt sit honeste ꝙuersatōis exteriꝰ. quod notat ꝑ philippū. Tertio vt sit disciplinatus in oib⁹. qđ notat ꝑ hoc qđ dicit discipulos. i. disciplinatos ꝓpter edificationē exempli. vt dicit mg̃r in de vita christi. vñ Thimotheo dr. Exēplū esto fidelium. Quarto vt sit firmat⁹ in ꝝbo. vñ dicitur duos. Tūc aūt est firmat⁹ pdicator in ꝝbo cū vita ꝙcordat doctrine in ipo. Vñ canit eccl'ia. Dū vox vitā remordet. dulcis est symphonia. Vnde Augu. li. de doctrina xp̃iana vocat illos fures ꝝbox dei q̃ boni volūt videri. loquēdo q̃ dei sunt. cuz mali sint. faciēdo q̃ sua sunt. In h̄ etiā xp̃s innuit fm Hiero. duplicē hūilitatē pdicatoribꝫ esse necessariā. scz cordis t corpis. t geminā caritatē. scz dei t primi. siue ꝓpter theoricā t practicā. scz sciam t opa. vt dicit Beda in Omel'. Et Criso. addit. Ideo duos misit. qz ꝑ duo generalia mādata dñe genus hoim a pcō absoluit. q̃lia sunt. Diliges dñz deū tuū ex toto corde tuo. t ꝓximū tuū sicut teipm. Remigius etiā dicit q̃ duos misit ꝓpter duos ordines pdicatox missox iudeis t gentilib⁹. siue ꝓpter duo testamenta. siue ꝓpter lr̃am t spiritū. q̃ debēt pdicatores pl'o annūciare. Attēdāt h̄ moderni pdicatores. q̃ hmōi ꝙditionib⁹ carētes. t in se adhuc tā scia q̃s moꝛib⁹ deficientes. audacter currūt ad kathedras. ignari scripturaꝝ. nō intelligētes q̃d loquunt aut de q̃b⁹ affirmāt. Quos beat⁹ Bern su per Canti. fmone. xviij. oñdit sil'es canalibus q̃ simul accipiūt t effundūt. h̄ est q̃ nō expectāres vt doceantur. statiz vt se putāt temerarie doctos t intelligētes. pdicare currūt. vñ dicit ibi Bern. Tante caritatis inārt sunt ꝑ q̃s nobis fluēta celestia manāt vt ante effundere q̃s infundi velint. loq̃ q̃s audire parationes. t prompti docere qđ nō didicerūt. t alijs pesse gestientes q̃ seipos regere nescīūr. Nec ille. Sūt t alij q̃ t si diuinas scripturas intelligūt. ipi tñ ꝑ repro bā vitā. ꝓpriā pdicationē suā ꝙfundūt. q̃b⁹ pl's tacite in eccl'ia audiēs fmones sepius rñdet. Cur g̃ que dicis. ipe nō facis Delicatus certe mg̃r est q̃ pleno ventre de ieiunijs dispurat. accusare auaricia t latro pt. t raro sacerdotis xp̃i os cū mēte ꝙcordat. inārt Hiero. in epl'a ad Nepociā nū. Est etiam hic notādū q̃ ante oīa pdicatori necessaria. est missio ꝑ superiorē. Vñ h̄ dr. Misit duos. Nullus enī apl'oꝝ pdicare ausus ē donec eis diceretur. Ecce ego mitto vos. Matth. x. Mar. iij. Lu. vi. t xij. t Joh. xx. t Mar. vlti. Vñ Heb. v. dicit paulus. Nemo assumat sibi honorē. sed q̃ vocat⁹ a deo tanq̃ aaron. Sic enī fecit xp̃s. sic apl'i. sic oēs eox successores. De xp̃o nāq̃ dr q̃ ipo baptizato t trāsfigurato audita est vox paterna de celo intonās. Hic est filius me⁹ dilectus in q̃ mihi bene cōplacui. ipm audite Ecce missio. Quā missionē xp̃s affirmans ꝑ ꝓphetā Isaiā. q̃dā vice sūpto libro ysaie legit apte dicens id qđ de eo scriptū erat. Spūs dñi super me. eo q̃ vnxerit me. ad euāgelizādū pauꝑib⁹ misit me. sicut habetur Lu. iiij. Sic iohes baptista ne putaretur ꝓpria temeritate ad pdicandū se ingessisse. auctoritatez diuine missiōis allegādo dixit. Ego vox clamātis in deserto. sicut dixit ysaias ꝓpha. id est. de me ꝓphetauit ita. Sic fecerūt discipli. Nā licet paulus in celo auctoritatē pdicandi accepat. eo q̃ didicit euāgeliū xp̃i nō ab hoie. sed ꝑ reuelationē xp̃i. vt dicit ad Gal'. tñ xp̃e nō ꝓpius pdicare cepit donec ascēdēs hierosolymā ad petrū ꝙtulisset cū eo euāgeliū. ne forte frustra curreret aut cucurrisset. vt dr ad Gal'. Sup q̃ dicit Hiero. ad augustinū in epl'a q̃ paulus nō audebat pdicare euāgelium nisi fuisset petri auctoritate roboratū. Hic dñs ait. Rogate dñm messis vt mittat operarios in messez suā. Lu. x. Ecce dicit Rogate. qđ est dicere. rogate licentiā a platis. nō ꝓpria temeritate vos ingeratis. Et hoc ꝙtra hussitas dicētes indifferent oib⁹ ꝝbis libet sine licētia platox esse pdicādū. Nec q̃ tur lr̃a. Ite in castellū quod cōtra vos est. Hic saluator iniūgit discipulis mandata salubria dicens. Ite. ꝑ quod arguit accidiosos t tepidos. negligentes t pigros. q̃ q̃si stantes tota die ociosi vt dicitur Matth. xx. nihil boni annunciāt christi populo. q̃ bus dicitur hic. Ite inquit in orbem predicate euāgelium. Quā multꝫ hoc ꝝbū rationabiliꝫ posset dici in claustris tacētib⁹. ad pdicandū pl'o dei aptis. t tñ tacentib⁹. Qui licet vite contēplatiue insistāt vt sibi ipis pficiāt. tñ interdū vtili⁹ facerēt si ꝓximoꝝ saluti intenderēt. t ꝝbo pdicationis pariter t exēplo in pl'o christiano ꝓficerēt exemplo moysi. qui nūc ascendit in montē cū deo locuturus. nūc descendit de monte

plm instructurus. vt dicitur Exod. xx. z exemplo xpi. qui nūc ascendit in montem orare solus. nūc descēdit de mōte turbas refectur⁹. curatur⁹ z doctur⁹. vt Math. v. Vñ Ber. tractās illud cantic. i. Meliora sunt vbera tua vino. Omelia. ix. dicit. Noli nimis insistere oculis pterēplatōis. quia meliora sunt vbera pdicatiōis. Hec tñ per hoc dico simplicit vitā actiuā esse meliorē pterēplatiua. sed ℔ dico ḡntū p cōparationē ad vtilitatē alior. qz actiua vtilior ē ptimo rū necessitati licet pterēplatiua q̄ ad se sit melior. sm Greg. sup Ezech. li. i. omel'. iij. et li. ij. omelia. ij. Sequit. Ite in castellū qđ cōtra vos est. Hic ponit forma mādati q̄ iubentur ire quid facere z quō facere. et hec est pfecta forma mandati. Primo ḡ determinatur eis loc⁹ ad quē debēt ire. qz in castellū. quid facere. qz soluere illā asinā. tertio quō facere. qz allegare necessitatez. ibi. Si quis vob aliquid dixerit. dicite. quia dñs his opus habet. De primo quo debēt ire. qz in castellū. Castellū dicebat hierlm tm mgrm in de vita xpi. siue pter situ siue pter fortitudinē. qz triplici muro z propugnaculis z fortaliciis ad modū cāstri clausa erat. vel vocauit eū sic despective. Jā ei nomē ciuitatis amiserat. qz ex libertate tē porali in seruitutē gētiū redacta et rōanis subiecta erat. Ite z. de libertate spirituali redacta erat. in seruitutē vicior. z de freqntia pl'or. in paucitatē inhabitator. z ideo dicit diminutiue castellū. Ite. non vocauit hierlm ciuitatē sed castellū. qz ibi non erat ciuiū vnitas sed multiplex discordia inter eos. et qz munita erat armis malicie pter veritatē. id est. pter xpm. Ite ḡ in castellū qđ cōtra vos est. siue p situ. siue p cōtradictionē futurā. Et statim scz añ portā in introitu ciuitatis. inuenietis asinam et pullū eius. sup quē nullus sedit. in biuio. i. loco publico alligatos z ad misteria pauperū deputatos. Nos ąppe erat ī illis regionib⁹ vt in singulis ciuitatib⁹ vl' opidis asinus vel aliud anīal ad sedendū aptū p pauperib⁹ hr̄etur pparatū. pter eos q̄ p pzia iumēta nō habebāt. Et si cui op⁹ erat itinere vnius diei eo vteret. z ei ptūc cibū ministraret. z tandē ad locū cōmunē reponeret. cui hitatores vb cōiter ō victualib⁹ puidebāt. Soluite et adducite mihi. Ecce forma quid faciēdi. Soluite z cū hoc adducite. Et tandē adiūgit quō. qz allegādo necessitatē dicite. Si q̄s vobis aliq̄d dixerit. pter dicēdo ne soluatis. qz dñs oīm scz generaliter. nō dñs istius aut illius terre. sed dñs celi z terre. rex regū z dñs dominantiū Apoc. xix. Dicat autē hic Triso. q̄ ⁊tus xpi pparauit cor dñi. i. custodis illorū anialiū. vt mor ad verbuz eor daret eis q̄uis ignoris asinā z pullū. Et hec ad litterā. q̄ntū videt exigere spūalis sensus necessitas. vt clarior fiat mystica intelligētia. ¶ Mystice itaq̄ castellū istud significat mūdū. discipuli significāt pdicatores. Mūdus vero est cōtra pdicatores. qz mūdus amat diuitias. honores z delicias. ecōtra pdicatores pdicāt paupertatez. abiectionē z asperitatē. Asina pl's iudaic⁹ pter stulticiā. Pullus est pl's gentiū. propter lasciuiā z peccādi ⁊suetudinē. Dicit ḡ discipulis. ite ad pdicatores z pdicatiōis officiū. ad sacramētorū mysteriū. in castellū. id est. mundum. q̄ multiplicit impugnat deū. scz erroribus incredulis z paganis fictionib⁹ in hypocritis z falsis xpianis. voluptatib⁹ ī impudicis z delicatis. vanitatib⁹ z pompis in supbis. cupiditatib⁹ in auaris z ambitiosis. Vñ Johes dicit. Tot⁹ mūdus in maligno posit⁹ est. i. in malo igne. Et vere in malo. quia q̄cq̄d est in mundo. aut est ⁊cupiscētia carnis. aut cōcupiscentia oculor. aut supbia vite. Qui q̄dē mundus est ⁊tra pdicatores. dissimili cōuersatione. tumide mētis obstinatiōe. pudibunda ozus obiurgatione. Et statī inuenietis asinā. Patet hic q̄ nō est excusatio pdicatoris dicētis q̄ nō habeat cui pdicet. qz ōr hic. statim inuenietz. q̄si sine magna solicitudine q̄rendi inuenietis asinā alligatā et pullū cū ea. Judea ē asina. pullus lasciu⁹ z indomitus gētilis pl's. nullo iugo legis ⁊suetus. Judea enī sm deuz et in spūalib⁹ mater ē gentiū. quia de syon exiuit lex. Et Joh. iij. Salus ex iudeis est. ¶ Et ponit̄ ℔ tres pditiones miserie pctor. q̄ debēt nos mouere ad q̄renduz. Prima ē bestialis silitudo. qz de boue iumēto est factū. Et iō dicit asinā z pullū eius. Secda miseria est spūalis ligatio. qz de libero fact⁹ est captiuus. Et ideo dicit alligataz. Ligatio ista ē p malā ⁊suetudinē. de qua dicit Augu. in li. cōfessio. Ligatus eram nō ferro. sed mea ferrea volūtate. Est autē sciendum q̄

duplici funiculo ligat hō peccator in aīa. scz argenteo z aureo. Argēteus funiculus est cupiditas argēti. de quo dicit apl's ad Thimo. Qui volūt diuites fieri. incidunt in tēptationes z in laqueū diaboli. Aure⁹ funiculus est carnal' delectatio. qz dulciter sonās sed irremediabilit' puniens. qz momentaneū est qđ delectat. eternū autez q̄d cruciat inat Greg. De his funib⁹ dr in ps. Funes pcātr circūplexi sunt me. q̄ ad primū. Et itez. Et funes extēderūt in laquz. q̄ ad scām. vtrobiq pluraliter dicit funes. qz ēplurima sūt vincula in h mūdo. Vincula sunt desideria viuēdi. oblectamenta voluptatū. Vinculū nostrū. auaricia. vinculū nostrū ꝓcupiscētia. inat Ambro. sup beati imaculati. Hi sunt funes samsonis. qb⁹ fuit alligat⁹ p dalidā. Judicū. xvi. Ez qđ cōsulit ꝓpheta dicēs. Dirūpam⁹ inquit vincula coz. z pūciam⁹ a nob iugū ipoz. vbi dicit Jnno. Vinculū est cupiditat'. et iugū timoris. Vinculū est amor male accendens. q̄ trahimur ad illicita. Jugū est timor male humiliās. q̄ premimur z retrahimur ne faciam⁹ vtilia. Dirūpam⁹ g̃ vincula z pūciam⁹ iugū Jsa. lij. Vicr'm ꝓsurge de sub iugo timoris. solue vincula colli tui. Et Jsa. lviij. Dissolue colligatiōes inīatis. solue fasciculos deꝑmētes. Et nota q̄ qđaz soluūt vincula. qđā rūpūt. qđaz pscindūt. Soluūt q̄ pcām fitent. Rūpunt q̄ ad artiora se trāsferūt. vt claustrales. vt dicit Hiero. ad paulinū. Prescindūt q̄ ad artissima se ꝓferunt. vt heremite. vt maria egyptiaca. paulus z anthoni⁹ z alij sancti. Tertia miseria q̄ cogit nos ad q̄rendū est vniuersalis multitudo. Vñ dr. statim inuenietis qz stultorū infinit' est numerus. vbiq enī occurrūt pcātres. Dicit hic aut Crist. q̄ boies dei filiū nō cognoscētes assimilant' asinis. Est enī asin⁹ aial īmūdū. rude. stultū z infirmū. Hic fuerunt boies ante xpi aduētū alligati prava ꝓsuetudie peccati. qđ vinculū est fortissimū. qz vetustate nō corrūpit vt alia. sz fortificat. Peccator enī cū in pfundū malor venerit cōtemnet Prouer. xviij. Soluite g̃ monitis vris ab erroribus z peccat' enodādo z extrahendo z solutos oñendo. z adducite mihi. in fide z moribus informādo. vt soluti a vinculis me seq̄ntur imitādo. Et si q̄s vobis aliq̄d dixerit. ꝓtradicēdo. dicite. quia dñs his opus hz. nō ꝓpter suā sz ꝓpter nostrā vtilitatē. Vult enī oīs hoies saluos fieri Thimo. i. z. i. ad Thes. iij. Hec est voluntas dei sanctificatio vra. Et ꝓfectim dimittet eos Mar. xi. dicit. dimittet illū. q̄si diceret fm Beda z Hugo. dimittet eos. s. hoies. post eoz cōuersionē in libertate ꝓprij arbitrij. Hā q̄ vocati sum⁹ dei ē. q̄ aūt digni vocatiōe viuim⁹. nostr pariter z dei est. Hec ille. ✠ Moraliter aūt castellū dño z suis apl'is ac sue gr̃e muneribus cōtrariuz. pōt dici coz hoīs pcātris. rationib⁹ z excusatiōib⁹. q̄si muris z ꝓpugnaculis cōtra dñm munitū. z p turrim elatiōis z per murū obdurationis z p serā pnacie firmatū. Asina aūt in eo ligata est aīa vinculat' peccatoz ꝓpedita. Pullus lasciu⁹ est affectus lubricus z malus. Duo discipl'i sūt timor z amor ordinat⁹. q̄ asinā z pullū soluūt dū a peccatis absoluūt. z dñm desup strat' vestib⁹. i. ornatis ꝓprijs virtutib⁹ z donis sedere faciunt. Dicit h Crist. q̄ antecz peccem⁹. libez habem⁹ arbitriū an peccare velimus. q̄ si semel peccauerim⁹. iā oīno nra ꝓtute cuadere nō possum⁹. sz sicut nauis fracto gubernaculo illuc ducat. vbi eā tēpestas impulerit. sic hō p pcām diuine gr̃e auxilio ꝓdito nō q̄d vult agit. sed qđ vult diabolus Et hoc vocat hic alligatura anie. Et subdit Crist. Ergo q̄dē nra volūtate z negligētie alligamur. sed p dei gratiaz z misericordiaz absoluimur. Et ideo Bern. dicit hāc esse magnā misericordiaz dei p quaz hō excutit iugū peccati a cervice sua. qđ oīno hūane ꝓprijs virtuti est impossibile. Hoc aūt totū factū est vt adimpleret qđ dictū est p ꝓphaz dicētē. Dicite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi māsuet'. sedēs sup asinā z pullū filiū subiugalis. Hic ponit approbatio ꝓsumatōis in adimpletiōe ꝓphetice auctoritatis. Jsta aūt auctoritas q̄ntū ad ꝓncipiū. sz dicite filie syon. ponit Jsa. lxij. vltimuz vero qđ sequit. ponit Zach. ix. ca. In Jsa. ponitur Ecce saluator tu⁹ venit. Sed in Zach. ponit. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus et saluator. z ipe paup. z ascēdens sup asinā et sup pullū asine. z disperdet q̄drigas effraim. z equū ō hirl'm z dissipabit arc⁹ belli. z loq̄t pacē gētib⁹. z prās ei⁹ a mari vsq; ad mare. z a flumib⁹ vsq; ad fines terre. Hoc q̄ factū sit vt dñs iesus xp̃s in itinere numerou⁹ generis vteret. in euāgelio p̃dicti ꝓphe-

tū est. vt dicit Aug⁹. li. xviij. de ciuitate dei ca. xxxv. Unde dicit. Hoc autē factum est vt adimpleretur. s. cōsecutiue nō causati/ue. fm Hozrā. Dicite filie syon. id est. ciui/tati hierusalē sitē sub mōte syon. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Ecce. demōstra tiuū est ostendētis. i. videte. non carnali a/spectu. sed spirituali intellectu virtutē ei⁹ aspicite. nō naturā corporalē in qua deci/piendi estis. sed ad opera p̄ que saluandi estis. Ita exponit Beda. Ecce rex tuus ve nit tibi. Hoc ideo ꝓpheta dixit diu ante cō stitutus. ac si eū p̄sentialiter videret. quez spirituali aspectu videbat. q⁹ ille ārequ na/sceretur iā erat. Et ideo dicit venit. Et ad dit tibi. s. si intellexeris venit tibi. i. ad tuā vtilitatē. si nō intellexeris venit contra te. Mansuet⁹ nō rigidus aut seuer⁹ Math. xi. Discite a me. q⁹ mitis sum et hūilis cor/de. q. d. nō venit in fastu regio. ꝓpter qō eēt odiosus. sed venit in māsuetudine. ꝓpter qō esset diligēdus. sedens sup asinā et pul/lū filiū subiugalis. i. asine sub iugo et one/re posite et domite. Asina enī grece latine subiugalis dr. in quoz vtroq; sedit christ⁹ ꝓpter mysteriū ad significādū q⁹ ipe debu/it subiūcere in vnā fidē. iudeos et gentiles. Et tangūtur hic q̄tuoz ꝓpter que mūd⁹ et p̄cipue iudei christū merito suscipe debue rūt. scz ꝓpter dignitatē. q⁹ rex. Secdo ꝓpter ꝓpietatē. q⁹ tuus. Tertio ꝓpter vtilitatez. q⁹ venit tibi. Quarto ꝓpter māsuetudinē. q⁹ mansuetus. Et potest addi q̄ntū. ꝓpter hūilitatē. sedens sup asinā. Nō sicut diabo lus. q̄ est rex sup oēs filios superbie. q̄ nō sup asina. sed sup equo ruffo eidē zacharie apparuit. Zach. i. Vidi in nocte et ecce ap/paruit sup equo ruffo. Et Apocal. ij. dicit de ipō q⁹ q̄ sedebat sup equo ruffo. datū est ei sumere pacē. id est. p̄missuz est ei tollere pacē et facere guerrā. vt nō esset pax i terra Isa. lxvij. Nō est pax impijs Ecōtra de fa milia xp̄i dicit. Pax multa diligētib⁹ legez tuā. Venit autē xp̄s ad multas vtilitates. de q̄b⁹ in sequētib⁹ patebit. Mystice hic datur p̄ceptū p̄dicatoribus vt annūciēt mi/litanti ecclie q̄ est filia illi⁹ ecclie triūphan tis in celo. Ecce rex tuus venit tibi. id est. ad tuā vtilitatē. nō ad suā. Nā de oīb⁹ ope rib⁹ eccl'ie deus nō vult nisi gloriā. iuxta il lud. Soli deo honoz et gl'ia. Et iterz. Om nia in laudē dei facite. Nobis aūt reliquit vtilitatez. iuxta illud. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis. vobis dicit nō mi/bi. Lu. xvi. Moraliter aūt p̄dicatores et curati hūt h̄ p̄ceptū vt diligant alias sub ditoz annūciādo illis veritatē opportunaz et necessariā ad salutē. Un eis dr. Dicite. q. d. Nolite tacere. nolite negligere. vñ Isa. lviij. dr. Clama. ne cesses. et annūcia popu/lo meo scelera eoz. et domui iacob peccata eoz. Et ob h̄ dicit Grego. in pasto. ca. xlij. Dicit incauta locutio in errorē ptrahit. ita indiscretū silentiū eos q̄ erudiri pote/rant in errore derelinq̄t. Un dr in canone q⁹ error cui non resistit approbabatur. dist. lxxxiij. Error.

Dixi secū do q⁹ in euāgelio p̄ senti fit mentio de discipul' xp̄i. in q̄b⁹ fuit mira obediētie deuotio et promptitudo. eo q⁹ oīa vt eis in/iuncta sunt statim fecerūt. vñ sequit. Eun tes aūt discipli fecerūt sicut p̄cepat eis ie/sus. In quo fm Hugonē de scto victore, datur p̄fecta forma obediētie. q̄ est nō solū facere qō p̄cipit. sed etiā sicut p̄cipit. Unō Lu. xiij. Factū est dñe vt imp̄asti. Et ad/duxerūt asinā et pullū et imposuerūt super eū vestimēta sua. et eū desup sedere fecerūt Ista vestimēta fm Basiliū signāt institu/ta ap'lica et exēpla atq; doctrinaz ipoz. q̄b⁹ cozda hoīm instruxerūt. vt deū habitato/rē habere possent. q̄b⁹ receptis a iudeis et gentib⁹ sedit in eis xp̄s. q⁹ nisi aīa bis in/structa et informata fuerit et ornata. deum sessorē h̄re nō poterit. Et Herō. sup Cantica fmone. xxviij. dicit. q⁹ vestimēta ista si/gnificāt doctrinā et mozes ap'loz. sine q̄b⁹ nia nuda est. et p̄ sequēs dñs ei insidere nō potest. Et iō eccl'ia curat p̄parare et pre/ornare se in vestitu deaurato ꝓtutū. Dec Herō. Asina aūt dñs sup vtrūq; aīal sedit. primo sup asinā. deinde sup pullu. tertio iterū sup asinā. significat q⁹ xp̄s p̄mo vēit ad iudeos. vt dr Math. xv. Nō sū missus nisi ad oues q̄ perierāt dom⁹ israel. Dein/de a iudeis fides eius trāsiuit ad gentes. iuxta illud. Vobis oportuit p̄mū p̄dicari regnū dei. sed quia repulistis illud et indi/gnos vos fecistis. ecce cōuertimur ad gen tes. Deinde in fine mūdi iterū de gentib⁹ p̄cedet ad iudeos. q⁹ post̄q; plenitudo gē/tū introierit scz in fidē. tūc reliquie israel salue fient. Rom. xi. Moraliter per asinaz

intelligit nra caro pigra. stolida ⁊ lasciua. ab anteriori debilis ad spūalia. a posteriori fortis ad tpalia. p pullū carnalis affect⁹ ⁊ vanū desideriū nostr. q rūc ligantur cuz voluptatū illecebris irretiunt. Hz ea soluere ⁊ subūcere debemus p ornatū ⁊rutū. ⁊ p mortificationē carnis. ⁊p ptritionē spiritus ptribulati. Unde Glosa sup illud ps. ⁊cij. parata est sedes tua de⁹. dicit. Humilis esto ⁊ quietus vt in te habitet de⁹. Hoc significat asina aīal quietum ⁊ humile. sicut equus significat superbū. de q dicit. Fallax equus ad salutē ps. xxxij. dicit ibi Glosa. q equus est supba opinio illoz q in viribz suis credūt saluari. Judith. ix. Nō in viribus equoz. i. superboz voluntas tua. neq; superbi ab initio placuerūt tibi. sed humiliū ⁊ mansueroz tibi semp placuit oratio. Talem ergo asinā xps ecꝛauit. qz talem mentem eundo in hierlm celestē regit ⁊ gubernat. ⁊ post hanc vitā in celestē patriā introducit ꝑm Remigiū.

F

Dixi tertio q in verbis pmissis fit mētio de tribus. in qbz fuit reuerētie ⁊ honoris debita et hūilis exhibitio. vñ sequit. Plurima autē turba strauerūt vestimenta sua. Ista turba tria fecit obsequia xpo valde honorabilia. Primo ipm antecedēdo ⁊ sequendo. Secdo viā pparādo. Tertio vocabz laudando. Unde dicit. Turbe aūt que precedebant. ⁊ significāt scōs patres veteris testamēti q pcesserūt in figura xpm. i. Loz. x. Omnia in figura ptingebāt illis. Turbe que sequunt significāt pres noui testamēti q christū sequunt p viā pceptoz ⁊ cōsiliorū. inter qs est talis differētia. qz sicut pcedentes aliquē nō vident eū. sed sequētes bene vidēt. ita sancti pres licet in xpm crediderūt. tñ eum psentialiter nō viderunt. Unī Job. Dies mei velociores cursore fugierūt. ⁊ nō viderūt bonū. Dicit Grego. i. xpm in q sunt omnia bona. Sap. vij. Venerunt mihi oia bona. Qui aūt dr de abraam. vidit ⁊ gauisus est. Joh. viij. intelligendū est vidit in spū ꝓpherico. nō in pntia corporali. Apli aūt q xpm seqbāt. viderūt xpm. ex quo ⁊ beatificantur a xpo Lu. x. Beati oculi q vident q vos videtis. Dico vobis qz multi reges ⁊ pphete voluerūt hec videre q vos videtis ⁊ nō viderunt. Secdo honorauit ista turba xpm viaz pparando vestibz suis ⁊ ramis. Uestes turbarū significāt mādata legis iudaice. Frondes foliorū tenent speciē pietatis. ⁊ trūcq; iā sub pedibz ponit xpianoz. qz ista oia xpiani pculcant q fuerūt cerimonialia iudeoz ⁊ solis vestimentis. apl'oz instituz ⁊ doctrinis ornantur. Beda tñ dicit q turbe q sternebāt vestimēta in via. significāt credētes ex iudeis q gloriā quaz habebāt ex lege videntes xpm deiecerūt in terrā. semetipos hūiliantes. Qui aūt ponebāt frondes. significāt illos q ante faciē gētilis ppli exēpla qsi ramos virētes ponebāt. vt sine offendiculo ambularēt p viā vite isti⁹ donec intrarēt i sanctuariū dñi. Tertio honorauit ista turba xpm. laudādo eū vocabz. ⁊ significat predicatores noui ⁊ veteris testamēti. q omis vna voce clamabāt. Osanna. i. saluifica filio dauid ablatiue. i. p filiū dauid. i. p xpm. Uel datiue. filio dauid. i. xpo osanna. vbi ꝓfitentur hūanitatē. Osanna fm Huguicio. hebreū est ⁊ in alteri⁹ lingue interpratione in toto trāsire non pōt. Osi enī salua vel saluifica interpratr. Anna interiectio ē depcātis. Et inde deberet dici osianna integre. sed corrupte dicit osanna. elisa voca li sz i. qō hebraice salua vel saluifica obsecro interpratr. subaudiēdo totū mūdū. Et fm B osanna est ꝓbū. ⁊ habet in se vim isti⁹ ꝓbi obsecro ex vi interiectionis. in q intelligitur ꝓbū obsecratiōis. Quidā autez dicunt q hebraicā linguā nouerūt. magis nos affectū obsecrātis significare. ⁊ ita erit interiectio. qz nec grecus nec latinus B interpretari p aliquā vocē potuit. Sicut nec illud. q dixerit fratri suo racha. q est interiectio indignātis. Uel sicut interiectio dolētis est heu. ita apud illos obsecrātis anna. ⁊ valet apud nos tñ sicut vtinā. qō est aduerbiū optandi fm mgrm de vita xpi. Et quia hec interiectio anna nō habeꝫ in latino eloqo. posuit p ea Hiero osanna. i. obsecro. Unī in ps. vbi. lxx. interptes posuerūt. O dñe saluū me fac. in hebreo scriptū est anna adonay osianna. qō Hiero. trāstulit obsecro dñe. salua obsecro. Idē nāq; significat o dñe p interiectionē obsecrātis qō obsecro dñe p ipm ꝓbum obsecratōis. Est ergo osanna qsi osianna. i. salua obsecro dñe. ⁊ est vna dictio ⁊ significat q aduentus christi salus sit mūdi. Unde subiungūt. Benedict⁹ q venit. i. gloriosus sit.

Vel fm Aug̃. a peccato singulariter immunis & imunes faciēs. q̃ venit p carnis assūptionē. i. incarnat⁹ ē i noīe dñi. i. in noīe patris miss⁹. ita dō pr̃e missus ad explendū volūtatē eius & glorificandū eū. Deinde iterū ꝑba repetentes cōuertūtur ad ip̃m. dicētes. osanna in excelsis. i. salua obsecro. Bis dicūt osanna. quia christ⁹ est saluator fm vtrāq; substātiā. scz diuinā effectiue. & humanaz meritorie. Et ad sciendum de q̃ salute intelligāt. determinātꝝ vbi se velint saluari. scz in excelsis. i. in celestibus. nō in infimis & terrenis. salua in excelsis q̃ prius saluabis ab inferis. Ecce duplex salus. vna in liberatiōe pene. alia i collatione glorie. vbi manifeste ostēdit q̃ aduēt⁹ christi nō tm̃ hominū. sed tot⁹ mūdi salus est. in excelsis. id est in celis & i terris. & terrena iungēs celestibus. vt oīe genu sibi flectatur celestiū terrestriuz & infernoz̃. ¶ Istum triplicē honorē debēt christiani hodie facere xp̃o spiritualit̃. Primo nāq; debēt p̃cedere xp̃m p cōfessionez. iuxta illud. Preoccupem⁹ faciē eius in cōfessione. Scdo seq̃ p mādatoz̃ impletionē vt dicat quisq; Vestigia illius secutus est pes meus. Hic xp̃s hortatur quēlibz. dicēs. Tollat crucē suā & sequat̃ me. Tertio debēt p̃parare viā christo p vestimēto/rū in via piectionez. Via est p̃sēs vita. in q̃ vestimēta sternim⁹ q̃n proximis exēpla virtutum ostēdimus. aut p martyrū. aut p cōtinētie. ꝓpositū. aut p ieiuniū. aut p exercitium. Vel vestimēta in via ad aduētū christi sternere & deponere. est antiquā ꝓuersationē peccati deponere. Ramos cedere de oliua est opa miscōie facere. Oliua enī misericordiā significat. Ramos palmaz cedere est de tēptatiōib⁹ triūphare & victoriam reportare. Palma enī victoriaz significat. Et significant̃ hic tres status xp̃o obseqn̄tes in eccl̃ia. prelati cedūt frondes. ꝓferentes exempla virētia sctōrum patrū ad exemplum fidelū. Seculares vestimēta. p̃iciunt. quia temporalia in xp̃i obsequiuz expendūt. Religiosi sunt vt asina & pullus. q̃ dñm in se portāt. in cordib⁹ suis p gratiaz habitare faciētes. ¶ Tertio debēt fideles laudare christū cū turbis. p q̃s significantur oēs ꝓtemplatiui q̃ oratioīi et diuīe laudi magis sunt intenti. Hic mouentur tria dubia. Primū est q̃re filius dei voluit incarnari. Ad q̃d respōdeo fm Berñ. sup Cant̃. sermone. xx. q̃ hoc fecit vt carnalū hominū q̃ nisi carnaliter amare non poterāt. cunctas primo ad sue carnis salutarē amoz̃ affectiōes retraberet. & deinde gradatim ad amoz̃em p̃duceret spiritualem. Hec ille. Scōm dubiū est quare christus nō est incarnat⁹. ante q̃z eo tempe q̃ factus est. Respōdeo fm Tho. super. iij. sn̄iarum dist. i. Et libro. iiij. compēdij. ca. vij. q̃ hoc decuit. primo ex eo vt homo defectū suum agnosceret q̃ erat duplex. scz in cognitiōe & in virtute. defectus i cognitiōe innotuit homini tempore legis nature. quo multi nō obstante lumine naturali in pessimos errores ydolatrie sūt prolapsi. Sed defectus i virtute innotuit homi tempore legis scripte. quia tūc nullus erudit⁹ p legez potuit iuguz peccati a se excludere. Ideo decuit. vt post ista duo tempora q̃si p̃parata veniret christus i mūdum & non ante. Tertium dubiū Quare ita pauper venire voluit in mūduz. Respōdeo q̃ h̃ fecit ideo vt homini nouā viam salutis ostenderet. Adam enī amiserat honorez. diuitias et delicias. Que tria voluit recuperare per alia tria scz honorem p superbiam. diuitias p auariciam. delicias p luxuriaz. Quia ergo adam p illa tria recuperare nō potuit amissam dignitatez. venit filius dei & attulit alia tria. scz paupratem cōtra mūdi diuitias. vt celestes acquireret. Secundo attulit humilitatem contra diabolum. p quaz eius superbiam destrueret. Tertio attulit asperitatem cōtra carnem. vt eā destrueret voluptatem. Unde quia totus mundus istis tribus vicijs erat infectus. necessario christus debuit venire cum tribus remedijs supradictis. Quare benedict⁹ sit quia ita venit in nomine domini. Cui⁹ benedictionis nos participes faciat idē ipse benedictus et glorioſus in ſecula ſeculorum Amen.

¶ Sermo secundus dominice prime in aduentu.

Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Matth. xxi. Si ꝓsiderem⁹ fratres carissimi buane dignitatis excellentiā. & donoz̃ ac beneficioz̃ affluentiā. q̃b⁹ eā diuīe libe-

ra'litatis erundãs ꝓfluuiũ miſericor diter viſitauit. abſq; dubio ſufficienter moueri poterit. imo z debebit volũtas oĩs mortaliũ vt in laudẽ z gloriã tanti largitoris aſſurgat z deuotiſſime ꝓrũpat. Sicut nãq; magn⁹ ille Aug. li. xi. de ciuitate dei. ca. xxi. z xxiij. dicit. Tota mũdi hui⁹ ingens creaturaꝝ varietas. ſolã dei bonitatẽ habuit cauſaz. eo q; vt dicit Joh. Damaſce. li. ij. ca. ij. Bonos z ſupbon⁹ deus nõ ꝓtentus ſuiipſi⁹ ꝓtẽplatione. ſuphabũdãtia pietatis z bonitatis etiã. puidit vt creaturꝫ benefaceret. atq; ideo vt creature bonitatez diuinitatis ſue participarẽt. eas ex nõ ente ad eſſe. pduxit z cõdidit vniuerſa. z cuncta. put cuiuſq; natura capax erat. beatitudinis participẽ effici voluit. vt dicit Plato i thimeo. Quãuis aũt ſic magna ſic decora ſic multiplicia creauit in celo z in tra in mari z in oĩbꝫ abiſſis. oĩa tñ nõ ꝓpter ſe. ſed ꝓpter hoiez creare voluit q; ſub celo ſũt vt ait Iſido. de ſummo bono li. i. ca. xi. Et Hugo. li. iij. de archa myſtica. ca. iij. in pncipio. Nec ſolũ ea q; ſub celo. ſed etiã q; ſupcelũ ſunt vt angelos cũ eoꝝ manſionibus beatis ꝓpter hoiem creauit z pdidit. eo q; oĩes adminiſtratorij ſunt ſpũs. ꝓpter eos qui hereditatẽ capiũt ſalutis. vt dicit ad Heb. ij. Merito ḡ ab hoĩe fuit laudãdus quẽ tantis mirificauit bñficijs. Primo q; dẽ dando ſibi eſſe qõ vtiq; ſine magna dei bonitate nõ fuit. vt dicit Aug. in li. iij. meditationũ. ca. v. Scõo dando ſibi oĩm creaturarũ dominiuz. vt ꝓſit piſcib⁹ maris et volatilib⁹ celi. Hẽñ. i. Tertio ꝓparãdo ſibi eterne beatitudinis ꝓmiuz. Ad hẽ enĩ fecit rationalẽ creaturã de⁹ vt eã ſũme beatitudinis faceret participẽ. vt dicit Aug. in li. de ſuba dilectõis. Et aũt iſta oĩa illeſa hõ ꝓſeruaret z finẽ debitũ p creaturas. ipm vidilicet creatorẽ. ꝓſequeret. poſitus ẽ in paradiſo voluptatis. vbi ſm Bernñ. ſup Canti. ſmone. xxxi. nihil indigẽtie ſenſit. odoriferis ſtipat⁹ malis. i. pomis. fulcit⁹ floribꝫ. glia z bonore coronat⁹. z ꝓſtitut⁹ ſup opa plaſmatoris. cui ſoꝛs erat z ſocietas cũ pncipibꝫ angelorꝝ. z cũ oĩ militia celeſtis exercitus. Dec ille. Erat itaq; hõ in ſuis naturalibꝫ ad imaginẽ dei. roboratus corpe. pictus ſpecie. ſpũ adimplet⁹. veſtitus aſpectu. dñis z mũdi poſſeſſor. vt dicit Aug. ſermone. ij. de annũciatiõe. Erat inſup in gratuitis. ꝓtẽplator dei aſſiduus. innocentia ſtipat⁹. caritate afflatus. ſapiã dorat⁹. prudentia fulcitus. iuſticia veſtit⁹. fortitudine vallatus. tẽperãtia cõpoſit⁹. ſtabilitate firmatus. vt dicit Ambro. in epla ad ſabinũ. Ecce ḡnta dignitas hũane ꝓditiõis. ḡnta excellẽtia dignitatis vltra ceteras creaturas. ḡnto donoꝝ benficioꝝq; diuinorũ ꝓrogatiua in eo relucebat. Verũ qz. vt dicit Aug. in ſmone ꝓdicto de annũciatiõe. nulla eſt felicitas q; non habeat inimicũ. eo q; ſm Saluſtiũ. in inidia ex opulẽtia orta ẽ. z iurta Hernñ. in li. de dilectõe dei. Sola miſeria caret inuidia. Princeps oĩm viciorũ vt dicit Aug. omelia. xi. dñ vidit adã de limo terre ad imaginẽ dei factũ. z tantis donis ornatũ. mor illis ſpoliauit eundẽ. pariter z demit. Vñ vulneranit eũ in naturalib⁹. z gratuitis ſpoliauit. vt patet i parabola de vulnerato. Lu. x. Sicq; adaz amiſſa tẽperantia intẽperat⁹ factus eſt. pdita caritate malus inuẽtus eſt. vt dicit Aug⁹. vbi ſupra. hñtur verba de pe. di. ij. Princeps. Quo factũ eſt vt idẽ ipe ꝓmus nr̃ parens de paradiſi delicijs q̃ſi ob crimen leſe maieſtatis a facie dñi. pfugatus. vagus fieret in terra. z q; vt paradiſi accola fieret deſpexit. in terre tugurijs velut in vallẽ miſerie z lacrimaꝝ miſerabiliter ẽ collapſus. in q; quidẽ valle miſerie. dignũ. p ſuis demeritꝫ cũ tota poſteritate ſua. eterne mortis excepit ſententiã. vt in eo implerẽt illud qõ ei a dño pdictũ erat. Quacũq; die comederitꝫ morieminí. Hẽñ. ij. Morte itaq; duplici. ſ. nature z culpe. vt ſic z corpus morerẽt qõ anĩe obedire nolunt. z ania interiret q; deo parere ꝓpoſit. Itaq; mors pnũ hoiez venit in mũdũ. vt dicit apl's. a qua nullus liberare potuit. niſi q; nihil morti deberet. vt ait Iſido. li. i. de ſũmo bono. ca. xiij. pter quod oĩes deſcẽdentes ab adam filij ire merito nuncupabãtur. Sicut dicit apl's. Erat⁹ inquit natura filij ire. Neceſſarius igitur erat mediator. h̃ eſt. reconciliator q; vt dicit Aug. in li. Enchiridion. ca. xxxiij. bancirã placaret. hoc aũt eſſe pur⁹ hõ nõ potuit. ſed neceſſe fuit eũ eſſe hoiem z deuz. qui ſm Anſelmũ in li. Cur de⁹ hõ. deberet ſatiſfacere vt hõ. z poſſet vt deus Sz qz nullus talinueniebat inter hoies. eo q; z ſi oẽs debebãt ſatiſfacere. eo q; oẽs peccauerãt z egebãt gr̃a dei. nõ tñ oẽs po

terant satisfacere. cū oēs hoīes essent potē tie finite. culpa autez p qua satisfacere de/ buerant erat infinita. vt dicit Tho. super sniaz. Ideoq; humanū genꝰ videns se in hmōi satisfactiōe defecisse in terris. clama bat ad dñm. dicēs. Emitte dñe manū tuā de alto. i. filiū tuū vnigenitū. quo videlicet mortē destruas. hoīem eripias. et p culpa ire satisfacias. H̄ est g̃ quod p̄figurabāt pa triarche. qō p̄cabāt. pphete. qō optabant sancti. qō desiderabāt iusti. qō inquirebāt pctōres dicētes illud Isa. lxiij. Utinam dirūperes celos z descēderes. Jn q̃ v̄bo magnus oñdit būane miserie cumul⁹. ad quē releuandū nō sufficiebat totus mūdi ambitus. qz nō inueniebaꝫ condignus. vt dr ad Rom. viij. Nō patet ex eo qz isti nō petūt remediū de terra sed de alto z de ce/ lo. Ulū p̄ius dicebāt. Emitte manū tuaz de alto. Et postea. Utinaz dirūperes ce/ los. Magnū desideriū. magnā necessita/ tem. magnūq; defectū indicat. Licet autē humanū genus non merebaꝫ exaudiri ex iusticia. tñ ꝓgruū fuit exaudiri ex misc̄oia. Unde deus pr̄ videns afflictionē pl̄i sui q̃ erat in egypto diabolice fuiturus. vt dicit Exodi. iij. z gemitū eius audiēs. nō ē ob/ litus clamorē paupez. eo q̃ de eo scriptuz est. Quia nō impetuū irascēt. neq; ineter nū cōminabit. misc̄oia mor⁹ filiū suū vni/ genitū mittere decreuit in mūdū. Cuius missionis aduentuz ne subito insperateq; veniret. multis voluit p̄figurare mysteriis z p̄dicere p̄conijs. Inter q̃s erāt quidaz q̃ de longe p̄dicebant. vt patriarche in lege nature. in figuris obscuris. qui etiā volue rūt videre eum sed nō viderūt. vt dr Luc. x. Quidā ꝑius q̃ eū p legē z pphetias ma/ nifestius ventuꝝ oñdebant. Sz hi clama bant. dicētes. Heu q̃s victur⁹ sit qñ hec fi ent. videbim⁹ eū. sed nō modo. Psa. xxiij. Quidā vero ꝑpinquissime eū p̄dicere me/ ruerūt. vt apli qui patriarchaz figuras. p pheta ꝙ scripturas implerividētes. christo venienti viā p̄parabāt. Fecit hoc baptista iohānes q̃ āmonēs pl'm dicebat. Dirigi/ te viam dñi. rectas facite semitas dei no/ stri. Fecerūt h̄ z apl'i. quib⁹ saluator veni/ ens p̄usq; alijs aduentū suū tam gratiosū innotuit. innotescensq; toti mundo publi cari mādauit. dicēs. Dicite filie syon. ecce rex tuus venit tibi māsuetus. q̃ fuerūt ver ba in p̄cipio themat⁹ ꝓposita Jn quib⁹ v̄bis tria tangunt circa saluatoris nr̄i ad/ uentū. Primo nāq; describit aduent⁹ filij dei vt cōmēdabilis z gratiosus ex admira bili nouitate sue maiestatis cū dicit. Ecce rex tuus. Scōo describit vt desiderabilis z affectuosus ex optabili vtilitate huma/ ne fructuositatis. cuz additur. venit tibi. Tertio describit vt acceptabilis z solatio sus ex ꝓpiciabili pietate diuine bonitatis. cū subūgitur mansuet⁹. Non g̃ hō ampli⁹ timeat p̄incipē mūdi ipm subiugantē. au diens qz venit rex suus vtiq; fortioz z po/ tentioz diabolo rege supbie. De quo Job xli. Ipe est rex sup omnes filios supbie. q̃ fortioz christ⁹ supueniēs cuz vicit. vniuer/ saq; eius arma abstulit. Matth. xij. nō de/ speret amplius neq; solicitet de aīe sue sa/ lute. qz venit sibi. Unō. Nihil soliciti sitis inquit apl'us. Dñs enī p̄ope est. q̃ scz sup plebit omnē indigentiā insufficiēte. Phi/ lip. iij. Non etiā formidet. nec phorrescat excellentiā imense maiestatis. qz venit mā suetus. vt dirigeret māsuetos in iudicio. z doceret mites vias suas.

A

Dixi primo q̃ in verbis p̄mis sis describit ad/ uentus filij dei vt cōmendabilis z gratio/ sus ex admirabili nouitate sue maiestatis. cū dicit. ecce rex tuus. Tangunt autez hic tria. magna ponderatiōe digna. Primo q̃ christi aduentus est admirabilis nouitas. de qua nouitate dr ꝓphetā. Ecce dies ve niūt dicit dñs. z suscitabo dauid germē iu stū. Et certe mirabilis nouitas. Quis enī audiuit tale. aut quis vidit sil'e. vt scz dñs dñoꝝ fieret ꝙuus ꝙuoꝝ. Sicut ipe d̄ se ait Seruire me fecist⁹ in iniq̃tatib⁹ vr̄is. Est g̃ nouū qz nūq; apparuit sil'e. vnus enī est z scōm scz sil'ez in H̄ nō bz. vt dr Ecc̄s iij. qz supza rōem z sup̄ naturaz. Ulñ p̄s. A dño factū est istud. z ē mirabile in oculis nr̄is. Ulñ Grego. Mirabil' natura. mirifice in/ ducta. assumēs qd nō erat. manēs qd erat. Scōo aduēt⁹ iste ē excellētissim⁹ maie/ state. qz rex. excelsa regal' maiestas ē in ter ris. i. pe. ij. Siue regi tanq; p̄cellēti obe/ dite. Sed qz tāta sublimitas paupi seruo est formidabilis. ideo tertio additur. tuus. Est enim rex humanus. Primo ꝓpter būa ne nature conformitatem. Hal. iij. Di/ sit deus filium suum. natum ex muliere.

Secūdo ꝓpter nature vnitatem. Philip. ij. Exinaniuit seipm formā ſui accipiens. z habitu inuent⁹ vt hō. Tertio ꝓpter doni largitatē Isa. ix. Paruulus nat⁹ est nobis. Ecce oīno rex tuus. Ista enī angelis data nō sunt. qz nusq̄ angl'os apphendit. sz semen abrae apphendit. Ad Heb. ij. Est ergo rex oīm generaliter. qz ipe est rex regū z dns dnantū. Apoc. xix. Et Thimo. vi. Sed tū est rex hoīs specialit ꝓpter ꝑdicta sic q̄ nec angelo⁹. q̄ tali modo nō indigue rūt. nec demonū. q̄ tali mō nō meruerunt. sed indigni fuerūt. vt ait Anselm⁹ in libro Cur deus hō. ca. ij. Sed ꝓtenti de ei⁹ admirabili nouitate z gratiositate. breuit videamus q̄s est iste rex glie q̄ vt hodie ingredit ad saluādas gentes. Est aūt rex vere dict⁹. qz nullus regit eo meli⁹. De q̄ in ꝑs. dicit. xxij. Dns regit me. z nihil mihi deerit. Duo dicit de isto rege. Primo quia regit. Et ꝑ triplicit ꝑm Innoc. grtuz sup isto ꝑsiculo. Primo vt dux viatorē ne deuiet Sap. x. Justuz deduxit dns p vias rectas. Secōo vt lux in tenebris ambulantē ne exorbitet. Joh. viij. Qui sequit me non ambulat in tenebris. Tertio vt pastor gregem ne a lupis pereat. Hiere. xxij. Nō suz turbatus te pastorē sequēs. De ꝑmo dr in ꝑs. Spirit⁹ tuus bonus deducet me in terrā rectā. Et Abacuc. ij. Deducet me victor in psalmis canentē. De secōo Joh. viij Ego suz lux mūdi. De tertio Joh. x. Ego sum pastor bonus. Bene ḡ dicit rex q̄ sic regit vt nauē nauta. vt rex regnuz. vt dux exercitū. De naue Jaco. iij. Plaues cū magne sint circūferunt a modico gubernaculo. Modicū gubernaculū apparuit tps veniens in mūdū ḡsi reputatiōis nullius. qz paruulus nat⁹. Isa. ix. De regno in ꝑs. Regnū tuū regnū oīm seculorū. De exercitu Isa. vi. Dnm exercituū vidi oculis meis. Bene regit iste rex boīem sic̄ oculus cecū. Job. xxix. Oculus fui ceco. dicit tps. Itez regit boīem sicut frenū equū. Ecc. xxviij. Facito frenos ozi tuo rectos. Nec solū regit freno sed etiaz stimulo. ne dormiret. ij. Lozr. xij. Datus ē mihi stimul⁹. Itē vt magister scolas. ꝑs. Qui regis isr̄l intende. Secōo dicit q̄ nō solū ita prudent regit. sz etiā habūdanter. cū addit. Nihil mihi sub isto rege deerit. hoc nō inuenit apud alios reges. sub q̄b⁹ subditi multa patiunt. defectus z incōmoda. nec est talis curia alicuius reg⁹ in q̄ nō oporteret seruitores ꝑ se de multis solicitari. Eccs. Vidi cūcta sub sole. z ecce labor z afflictio spūs. hoc nō est sub isto rege. q̄ suis audacter dicit. Nolite solliciti esse Math. vi. Unū petrus ꝓfident dicit proīcere in eū oēm solicitudinē. q̄m ipi cura est de vobis. Jō bene dicit. Nihil mihi deerit. Unū Aug. dicit. Pascit cōtementē se sz gentilē z iudeū. z nō pascet sequentē se sz xpianū. q. d. nō est verisimile. cū ipe ꝑmisit suis dicens Math. vi. Primū q̄rite regnū dei. z hec oīa adicient vobis. Unū Luc. xxij. dicit tps discipul'. Nūm misi vos sine sacculo z sine pera. nūq̄d ali q̄d vobis defuit. Qui dixerūt. Nihil. s. defuit nobis. Ꝑ nō ergo dr rex a regēdo q̄ nullus regit meli⁹. Est etiā rex quo nullus regnat excellētius. qz est rex regū. Apoc. xix. vū respectu eius alij reges sunt. sicut picti respectu regis veri z viui. Est insup rex a recte opando. Unū poeta Si bene regna regis dignus es noīe regis. Unū Isido. li. iij. de sūmo bono ca. ix. Recte reges vocāt q̄ seipos z subditos bñ regendo modificare nouerūt. Nō est aūt hoc facile inuenire in regib⁹ terrenis q̄n in aliquo deficiant. Nā quidāz si subditos bene regāt. seipos tū male decipiūt. Alexāder magn⁹ bñ imperabat alijs. sed male sibi. Quia vt dr de eo. vastabat eū furor aliena vastādi. ita q̄ ꝓpter nimiā auariciā cū poete corā eo finxiss ent aliū mūdū ꝓter istū. cupiditate maxia vexatus. intra se dicebat. vtinā posset ipm hre. Dauid bene rexit alios. sz se male. eo q̄ cōmisit adulteriū z homicidium. Salomon bene z sapiēter gubernauit ꝓpm. sed seipm pessime. qz libidine victus ad idolatriā ē prolapsus. Et q̄d de singulis dicere opus est. cū non est hō sup terrā q̄ nō peccet. Sunt alij qui bene se regunt. male vero subditos. vt simplices z idiote. De quibus Hieronym⁹ in prologo biblie in epistola ad paulinū. Sancta inḡt rusticitas solū sibi prodest. z quantuz prodest ex vite merito. tantū obest si cōtra eam inimicus surrexerit. Vult dicere q̄ quidaz reges et prelati bene viuunt quo ad se z deum. sed nesciunt gubernare defendendo ꝓmuz ab insultib⁹ inimicorū. Sed non sic chr̄istus. quia et quo ad regimen vite proprie bonus rex dicit. qz sine peccato. Joh. viij.

Quis arguet me de peccato. Et Petrus. In ore eius nō est inuentū mendaciū. qui pctm̄ nō fecit. Quo autē ad regimē aliorū dom̄ rex dicitur. qz de eo dr Par. vij. Bene oia fecit. qđ de nullo rege dici pt. iō merito dicit rex. ¶ Tria autē attollūt in xpo statū regium z eius regalē maiestatē cōmēdant. videlicet incōparabil' pietas. inflexibilis eqtas z omps ptās. Et ista tria debent esse in rege. De pmo quō in rege debet esse incōparabil' pietas ptz. Hā z si oībus pietas suadet Lu. vi. Estote misericordes. regib⁹ tm̄ oīno indicit z precipitur. eo q dicit Sen̄. li. ij. de clemētia ad neronē. q nihil decoris est in regēte q clementia. vñ poit explū q in signū hui⁹ rex apū sine aculeo est naturalit. qz natura nec seuum nec vltorē esse voluit. iō aculeū detraxit. z irā eius inermē reliqt. Un de rege dr Misericordia z veritas custodiūt regē. Et qs ergo clemētior rege xpo. q ad vnī⁹ homis deuotum gemitū oīa pcta dimittit et vindicta ppetuā in tpalē pmutat Unde de eo Path. xviij. dr q cū oblatus esset regi debitor decē miliū talentoz. ad simplicē petitionē oīa illi dimisit. p qđ significat transgressio decē pceptoz. quā dns ad deuotū gemitum relaxat Ezech. xviij. Quacunq; hora ingemuerit pctor. oīm iniqtatū suaz nō recordabor. Un Eccl. xviij. dr. Misericordia dñi sup oēm terrā. Non est sic de alijs regib⁹. q z si misericordes sunt i amicos. tm̄ seueri z crudeles in hostes. iuxta illud poete. Parcere subiectis et debellare superbos. Nō sic xps q facit solē suū oriri super bonos z malos. z pluit sup iustos z iniustos. Et qđ mirū q ita pius est cū habeat pfem pissimū. vt dr Lu. vi. vñ ei pprium est misereri semp z parcere. vt dicit Greg. in quadā collecta. De scdo. s. quō i rege debet esse inflexibilis eqtas ptz. Hā sic dicit Aug⁹. li. iij. de ciuitate dei. c. iij. Remota iusticia regna non sunt nisi magna latrocinia. Et iō z si rex debet esse pius in bonos tm̄ debet esse iust⁹ in maleficos. iusticia exigente. Ei enī dictū est illud a dño. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. Exodi xxij. In eo vt dicit policrat⁹ li. iij. c ij. rex p sonā publicā gerit q oīm iniurias z dāna sed z crimia oīa media eqtate perimit. Et sm ipm nō est h odij nō rancoris. qz gladius eius est glad⁹ colūbe. q sine felle rigat. sine ira cūdia ferit. z cū dimicat nullā omnino concipit amaritudinez. Talis rex xps est. de q dr Piere. xxiij. Regnabit rex z sapiens erit. z faciet iudiciū z iusticiā in tra. Ecce rex sapiēs in discernēdo. iudex i puniendo malos. iustus i remunerando bonos. Quia rex. iō nō potest in iudicio vinci ptāte. i. Thimo. vi. Solus potens est rex regū. Quia sapiēs. ideo seduci vel errare nō pōt. Quia iust⁹. ideo munere vl precio amore vel odio corrūpi nō pōt. Prouerb. vi. Nō accipiet p redēptione dona plima. Quia iudex. ideo vlciscī parat⁹. Piere. x. Quis nō timebit te o rex gēriū. Quia iterq rex. ideo reuerēdus a subditis. Quia sapiens. ideo audiēdus. Quia iust⁹. ideo metuendus. Quia iudex. ideo formidādus. De tertio videlicet quō dz esse potētia in rege ptz. Hā Prouer dr. xx. Rex q sedet in solio dissipat oīe malū intuitu suo. Tal' rex xps est. de q dicit Eccl. xviij. Deus sol⁹ iustificabitur z manet inuict⁹ rex in eternuz. Vere inuictus. ita vt demōes territi dicant. Quis ē iste rex glie. q. d. Nos habemus regē supbie fortē in inferno. Quis q est iste rex fortior illo. Dz rndēt angli dicentes. Dns fortis z potēs in plio. Fortis inquā. deiciēdo eū de celo. Potēs eū ejciendo de mūdo. Joh. xij. Nūc princeps mūdi hui⁹ ejcietur foras. Et dns potēs in plio. captiuos auferēdo de inferno Mat. xij. Uniuersa arma eius auferet. Timēda est q ista ptās boibus. ex quo ira intolerabilis est demonib⁹. Timēda ē paupi suo. ex q ita est formidabil' regi supbo. ¶ B

Dixi secū do q in ꝓbis pmissis describit adu ent⁹ filij dei vt desiderabil' z affectuosus ex optabili vtilitate hūane fructuositatis. cū addit tibi. Multū desiderabilis aduētus istius dñi est quē tot seculorū seculis z fere quinq; milib⁹ annorū z vltra totum expectauit genus humanū. Nec miruz si fuit ita desiderabilis patrib⁹ qui fuit ita vtilis omnib⁹. Isa. xxv. Ecce dominus deus noster iste. expectabimus eū z saluabit nos. Ecce fructuosa vtilitas q maior esse nequit. qz salus. que merito fuit sanctis desiderabilis. iuxta illud Aggei. ij. Veniet desideratus cūctis gentib⁹. Et Sen̄. pe/nulti. Ipse erit expectatio gentium. Et ibidē. Expectabo salutare tuum domine.

Circa qd sciēdū q antiq pres expecta/bant dñm z desiderabāt ꝓpter multas vti litates. z pser tim ꝓpter nouem. put scribit Inno. iij. sup illud ps. Et nūc q est expectatio mea. nōne dñs. ps. xxxviij. Primo nāq expectabāt eu z vt doctorem. Ozee. x. Temp reqrēdi dñm. cū venerit qui docebit nos iusticiā. Vñ tā qi post aduētū ipi dr Joel. ij. Exultate z letamini i dño deo vro. q dedit vobis doctorē iusticie. Hoc pmū desideriū epmik in antiphonis. Et pmo i pria añ. q incipit. O sapia. vbi habek in fine. veni ad docēdū nos viā prudentie Et sumik Lu. i vbi dr. Ad dandā sciaz salutis plebi ei. Principiū aūt añe. sumitur Ecci. xxiij. Scdo desiderabāt z expectabāt eū vt redēptorē. ps. Redēptiōem misit dñs pplo suo. Bursa i q fositra fuit ista redēptio fuit beata vgo. z significak hoc i scda añā. O adonay. Et sumik Judith vl. q moysi in igne rubi apparuisti. Ecce redēptio in bursa. Vñ subdik. veni ad redimēdū nos in brachio extento. Tertio desiderabāt z expectabāt eū vt liberatorē a limbo. Zach. ix. Tu qz in sanguine tuo eduxisti vinctos de lacu in q nō erat aqua. qō significak in tertia añā. O radix yesse. Et sumik Isa. xi. Et in fine subiūgik. veni ad liberandū nos. Quarto desiderabāt eu z vt liberatorez a carcere pctōr. Treñ. iij. Lapsa est in lacū vita mea. z posuerūt sup me lapidē. H expmik in ārta añā. O clauis dauid. Et sumik Isa. xxij. Et subdik. Ducit educ vinctū de domo carceris. sedentē in tenebris z i vmbra mortis. Et sumik h Isa. xlij. vbi dr. Dedi te in fedus pli. z in lucez gentiū vt apires oculos cecoꝝ. z educeres de cōclusione vinctū. de domo carceris sedentes in tenebris. Quito expectabāt eū vt illuminatorē cordiū Lu. ij. Qō parasti añ faciē oim pploꝝ. Lumē ad revelationē gentiū. Hoc expmik in qnta añā. O oriēs splendor. Et sumik Zach. vi. Et ibi subdik splendor lucis eterne. Et sumik Bap. xij. Et subdik. vēi z illumīa sedētes i tenebris z in vmbra mortis. Et sumik Isa. ix. ps. Exortū est in tenebris lumē rectis corde. Sexto desiderabāt eū vt ptectorem 3 hostes Isa. xix. Mittet eis salvatorē z ꝓpugnatorē q liberet eos. Hoc petik in sexta añā. O rex gentiū. Et subdik. Et dñator eaꝝ. Qō sumik Aggei vlti. Et in fine subdik. Veni salua hoiem. Sicut g expectauerūt dñm venturū in carnē. ita nos expectam eum venturū ad iudiciū vt remuneratorē z salvatorē. qō petim in septia añā. O emanuel rex z legifer nr veni ad saluandum nos. Sed q auxilijs scoꝝ indigem in pñti z in futuro. ideo de scis adduntur alie due añe. Vñ octaua est O thoma didyme. In q subdik. succurre nobis miseris. ne dānemur cum impijs. in aduētu iudicis. Nona añā est O ꝟgo ꝟginuz. Et bñ imediate añ natiuitatē xpi dr. q de ꝟgine natus est ille desiderat dñs. Sed qre scti pres tot seculis annoꝝ expectātes. in desiderio suo sunt frustrati. Quia Lu. x. dr de eis. Voluerūt hec videre. z nō viderūt. Glo. Voluerunt videre deū in hūanitate nra. z nō viderūt corpalr. licet spūalr sic Abraam q vidit et gavisus e. Joh. viij. Ad qō breuit dicēdū ꝑm Tho. sup. iij. sñaz. dis. iij. q. ij. ar. i. Qantiq pres nō potuerūt mereri in carnatione xpi ex trib. Primo qr merituz ꝑmi hois nō se extendit ad totā naturā humanā. Hz incarnatio est medicamētū totius nature hūane. nullo g mō potuit ab aliq puro hoie mereri. Scdo qr illud qd est ꝓncipiū merendi nō ꝑt cadere sub merito. Sed incarnatio qdāmō est ꝓncipiuz merendi. imo est cā oim meritoꝝ hūanoꝝ. Quia omia merita nra efficaciam habēt a xpo p quē gra z veritas facta est. g non potuerūt mereri. Tertio qr meritū hūanum nō se extendit vltra ꝺditionē hūanaz. q in h cōsistit vt aliq mereatur aliquā divinitatis z bonitatis participationem. sm q tota plenitudo divinitatis habitet i hoie. Hoc excedit cōditionē hūanā z oīe meritū humanū. g nullo mō cadere ꝑt sub merito nisi large dicatur meritū oīs participatio ad aliqd hñdū q ꝑcessit i genere hūano. Hec Thomas.

Dixi tertio q in verbis ꝑmissis describitur aduent filij dei. vt acceptabilis z solacios⁹ ex propiciabili pietate divine bonitatis. cū dr. Mansuet. Ac si eni diceretur. licet sit rex magnus z terribilis sup omnē terraz. tamen nō venit debellare aut iudicare homines sed demōes. Et ideo demonib⁹ venit terribilis vt eos iudicet. Joh. xij. Nūc iudiciū est mundi. hoib⁹ vero pi z miseri/cors z ꝓpiciabil. Quia Joh. iij. dicit. Deus

pater misit filiū vt iudicet mundū. sed vt saluet mūdus p ipm. Venit g eis māsuetus triplicit. Primo corde Math. xi. Discite a me. qz mitis sum z hūilis corde. Secūdo ore. Hiere. xi. Ego q̄si agnus māsuetus q̄ portat ad victimā. Tertio ope. Zopho. iij. Querite iustū. q̄rite māsuetū. Vēit ergo māsuetus vt mansuetudinē doceret suos suos corde ore z ope. Contra illū supbiam q̄ totū genus hūanū seduxerat. Istud dñs voluit oñdere in eo q̄ tpe passiōis venit sedens sup asinā sicut de eo ꝓpha pdixerat Zach. ix. Nō dñs facere voluit ꝓpter q̄tuor. Primo vt homi statū suū qualem tūc habuit insinuaret. Nō enī tunc erat similis asino ꝓpter pcm̄. Iuxta illū ps. Nō cū in honore eēt nō intellexit. cōparat⁹ est iumētis insipientibus z similis factus est illis. Sicut enī iumētū ō nullo alio solicitū est nisi de terra de q̄ vivit. Vñ ad eā sp inspicit. nihil curās de celestibus ita hō ante xpi aduentū dedit⁹ erat terrenis nihil curās de celestibus. Vñ sibi dicebatur illud Isa. i. Si audieritis me. bona terre comedetis. Nec solum qz terrena curabat. sed z dñm terre nō cognoscebat. sicut cōqritur dñs Isa. i. Cognouit bos possessorē suū z asinus ꝓsepe dñi sui. israel aūt me nō cognouit. Nec tūc cognoscebat scipm. sicut dñs flendo sup hierlm ostēdit añ hierlm Luc. xix. Si cognouisses supp. statū tuū z mala tibi iminētia fleres etiā. Secōo voluit h facere dñs vt supbiā iniq̄tatis destrueret. Vñ Zach. ix. Postq̄ dictū est. Ecce rex tuus venit tibi sup asinā. Sequitur z dispdaz quadrigā ex effraim z equū de hierlm. vñ Nassiodo. tractās illud ps. lxxv. Ab increpatione tua deus iacob dormitauerunt q̄ ascēderunt equos. Dicit q̄ hec ꝓpha dicit de illis supbis q̄ in actib suis gloriant. in quo non sedet xps. i. saluator. Iuxta illud ps. Nō saluat rex p multā virtutē. ps. xxxij. Glosa. Rex qui carnē suā regit non saluat p multā virtutē. s. si in ea psumit ascribēs sibi bona z nō deo. Nec solū rex talis non saluat. sed etiā gigas q̄i rege fortior. q̄ extra mūdū z suā ꝓcupiscētiā militat. nō saluabitur i multitudie virtutis sue. si. s. supbiēdo ꝑ deū se exaltat. Cuius rō sequitur q̄re isti ambo nō saluant. qz fallax equus ad salutē. i. supba estimatio q̄ ascēdit estimās se sua virtute saluādū fallax est. Vñ in habundātia virtutis sue. i. quātūcūq̄ sit pfectus. q̄ntocūq̄ius ꝓperat sic equus tāto ḡuius cadit sessor equi. Tertio voluit h facere dñs vt se simplices inhabitare oñderet iuxta illud. Cū simplicib⁹ sermocinatio eius. Quarto vt pcōres tāq̄ asinos ponderib⁹ pcōz oneratos sibi de cetero associādos mōstraret sm Crisost. Vñ ipe dicit Mat. xi. Trāsite ad me omēs q̄ laborat⁊ et onerati estis.

¶ Ex q̄b⁹ oib⁹ infero tria correlaria delectabilia mēri⁹ deuotis xpifideliū. Primo q̄ volēs vt xps in mentē hois hodie aduenīat. necesse h⁊ carnalia desideria rep̄mere Istud patet p h q̄ xps venit vt rex q̄ a regēdo dictus est. Rex autē sm Isido. li. iij. de sūmo bono ca. ix. dictus ē etiā q̄libz devotus. q̄ recte agit z sensus suos bñ regit. z mor⁹ resistētes sibi rōnabili discretōe cōponit. Hac rōne hodie ꝓsulit xpianis ieiuniū. p q̄ō ꝓcupiscētia refrenat z caro domat vt obediat impio rōnis. ¶ Secōo infero q̄ volēs vt xps in mētē hois aduenīat debet h̄e devotū desideriū ad celestia. Istud ptz qz xps nō venit i mūdū nisi desiderat⁹ a pribus. Vñ de iusta aīa ōr Desiderium cordis ei⁹ tribuisti ei dñe. ps. xx. Notāter dic desideriū cordis nō carnis. qz tale nō eraudit Job. xxxix. Clamor exactoris nō eraudit. ita expoit Innoc. iij. isto ꝓbū. ¶ Tertio infero q̄ volēs mereri xpi aduētū in se p gram̄ ⁊ h̄e pfectā māsuetudinē z hūilitatē. Istud ptz qz xps venit sup asinā hūilē z māsuetā. Vñ Jaco. i. In māsuetudine suscipite insitū ꝓbū. Et Ecci. i. Beneplacitū est deo fides z māsuetudo. Primi significāt incipiētes. q̄z est carnalia desideria rep̄mere z sic vicia vitare. Secōi significāt pficiētes. in q̄b⁹ sctā desideria ꝓtutū debēt crescere. vt dicit Hugo de archa mystica. Et tertij significāt pfectos q̄ dñt pfunda hūilitate ꝓtutes congregatas custodire ne pereāt sm Greg. in Ome. eo q̄ perit om̄e q̄d agit si nō i hūilitate teneat. De oib⁹ his ōr in ps. Declina a malo. q̄ ad primos incipiētes. Et fac bonū q̄ ad sctos. s. pficiētes. inq̄re pacē z psequere eā. i. psevera ter sequere sm Inno. iij. q̄ ad tertios. s. pfectos. Tales ḡ qui sic disponent in cor ꝓscientia merebunt h̄e gratiosius in se salvatoris aduētū p grām in p̄nti z in futuro p gl̄iam. Ad quā nos ꝓducat rex xps dñs.

¶ Sermo. III. dñice prime aduentus.

Benedict⁹ qui ue
nit in nomīe dñi. Matth. xxi.
Inter omīa q̄ humano generi
ex p̄uaricatiōe primi parētis inflicta sunt.
vnū est p̄cipuū q̄ mox vt peccauit hō p̄m⁹
incurrit maledictionē z obp̄obriū sempi
ternuz. Juxta illud Hen. iij. Quia audisti
vocē vxoris tue z comedisti de ligno ex q̄
p̄ceperā tibi nē comederes. maledicta ter/
ra in ope tuo. Istā maledictionē se hr̄e bñ
sensit. p̄beta q̄ ait Hiere. xv. Ue mihi ma
ter mea q̄ me genuisti virū rixe z virū di/
scordie in vniuersa terra. Et sequit. Omīs
maledicūt mihi. Sed q̄ vt dicit magnus
p̄r Aug⁹. in li. Enchiridion. ca. xlvij. Tan
tū fuit illud pctm̄ z tā magnū. ex quo scz il
lud maledictiōis obp̄obriuz p̄cessit. vt in
vno hoīe oīginaliter z radicalit totū gen⁹
humanū dānaret. qđ solui aut dilui nō po
tuit nisi p vnū mediatorē dei z hoīm iesuz
xp̄m. Hec ille. pinde sancti p̄res sciētes nō
p aliū eis restitui posse benedictionē q̄z p il
lū cui dictū est. In semīe tuo bñdicent oēs
gentes. Hen. xxij. de quor p̄s. ait. Eteni be
nedictionē dabit legislator. inuocabāt me
rito deū vt mitteret eis saluatorē q̄ libera
ret eos ab obp̄obrio maledictiōis sempi
terne. iuxta illud Hu. vi. Ipi inuocabunt
nomē meū z ego benedicā. Nō q̄dez fecit
deus p̄r p filiū suū bñdictū z gl̄iosuz in se/
cula. qñ misit eū i mūdū vt auferret obp̄o
briū z cōemptū ab hoīe. z redderet bñdi/
ctionē p maledictione. z vitaz p̄o morte.
Mirā quidē bonitatē diuīe pietatis hodie
recolit eccl̄ia. reducēdo ad memoriā fideli
bus tāte miscōie beneficiū. z gr̄as agendo
deo p̄r. q̄ misit filiū suū benedictū in no/
mine suo. Uñ hec fuit cā institutiōis hui⁹
tp̄is ab eccl̄esia vt a fidelib⁹ deuotius cele
br̄aret. Nam sicut dicit Aug⁹. sup iohem.
Nulla fuit cā veniēdi xp̄m nisi pctōres sal
uos facere. tollere morbos. tollere vulne/
ra. z nulla erat cā medicine. Uenit g̃ ma
gnus de celo medic⁹. q̄ tot⁹ mūdus vbiq̄z
iacebat egrotus. Uenus g̃ hūanū totū peri
erat. ex quo peccauit vn⁹ in quo totū erat.
Uenit hō vnus sine pctō q̄ saluos faceret
ab oīi peccato. Nō enī de celo ad terram
traxerūt eū nr̄a merita. sed nr̄a pcta. Hec
ille. Quō ergo nō est celebrandū tantū be/
neficiū in q̄ venit ille bñdictus i noīe dñi.
qui a maledictione peccati ꝑpetua totum
liberauit gen⁹ humanū. spemq̄z dedit ho
miniby. q̄ si tantā benedictionez dedit in
primo aduētu quantaz dabit in scō. Ut
dicit Bern̄. sermone de aduētu dñi. De
rito vt dicit Ambro. sup Lucaz p̄res san/
cti statuerūt vt vnusq̄sq⁹ hoc tp̄e digne se
p̄paret ad susciplendū ei⁹ natiuitatē. qui
vt bñdict⁹ venit in noīe dñi. vt dicūt v̄ba
nostri thematis. In quib⁹ v̄bis aduētus
iste describit. in q̄ christi aduētus ostēdit
a nobis susceptiōe dignus triplicit. Pri/
mo describit vt venerabilis z magnificus
ex gl̄ia aduenientis. q̄ benedict⁹. Scōo vt
amabilis z gratiosus ex parte utilitatis p
uenientis. q̄ venit. Tertio vt potēs et vi/
ctoriosus ex auctoritate mittentis. quia in
nomine domini.

Dixi primo q̄ in v̄bis premis
sis ostendit aduē
tus nr̄i saluatoris esse venerabilis z ma/
gnificus ex gl̄ia aduētus. q̄ bñdict⁹. Li/
cet aūt xp̄s fuerit bñdictus oīi bñdictio
ne que pōt cōmunicari creature. eo q̄ bñ/
dictionē omniū gentiū deus p̄r dedit illi
vt dicit Eccl. tū nē facia rediū tangā qua/
druplicē bñdictionē sibi dinit⁹ in patriar
chis ostensaz z p̄figurata. Scōo quadru
plicē bñdictionē sibi in suo aduētu in car/
nē exhibitā. De p̄mo quō quadruplex be/
nedictio xp̄i fuit in p̄riarchis p̄figurata
patet p̄mo. Dicit enī Hen. xij. ad Abraaz.
Benedicā benedicētib⁹ tibi. atq̄z in te be/
nedicent vniuerse cognationes tre. Quō
aūt hoc fieri debuit. declarauit angelus.
Hen. xxij. dicēs. In semine tuo benedicē/
tur oēs trib⁹ terre. Et q̄ nullus ali⁹ p̄ter
xp̄m apparuit in q̄ ista ꝑbetia esset adim/
plēta. ideo oportet dicere q̄ xp̄s sit istud
semen benedictū in quo dē⁹ benedixit om
nes trib⁹ terre. Uñ apl's ad Gal. iij. dicit
Christ⁹ redemit nos de maledicto legis.
fact⁹ p nobis maledictus. qđ tūc factū est
qñ pependit in ligno. Quia maledict⁹ om
nis q̄ pendet in ligno. Et ne q̄s hoc intel/
ligeret de aliq̄ alio. sicut iudei dicūt. stati
Apl's dicit. Abrae dicte sunt p̄missiones z
semini ei⁹. nō dicit et seminib⁹ q̄si multis.
sed semini tuo q̄ est xp̄s. Istud semē bene
dictū oīdens iā venisse dixit angelus ma
rie. bñdictus fruct⁹ ventris tui. Scōa' fi/
gura patet de isaac quā dedit filio suo ia/

cob. Gen xxvij. Ubi bñdicēs ait illi. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui bñ/dixit dñs. Seruient tibi omes pli. z adorent te triby terre. Esto dñs fratrū tuoruz z incuruent ante te filij mris tue. Qui maledixerit tibi. sit ille maledict9. Et q̄ bene/dixerit tibi. bñdictōibz repleatur. Certū autē est q̄ hec bñdictio non est adimpleta ad lr̄am totaliter i iacob. q̄ frater ei9 esau nō seruiuit sibi. imo iacob vocauit eū do/minū mittēs ei mūera. vt patet Gen. xxxij nec in aliquo alio ita pfecte sicut i xp̄o. De quo dr. quo ad pmū. hic est filius me9 di/lectus Matth. iij. z. xvij. Ecce odor filij ad patrē. Seruiāt tibi omes pli q̄ntum ad gentes. z adorent te triby scz iudeoz. Esto dñs fratrū scz xp̄ianoz. z incuruent añ te filij matris tue. scz synagoge. Ista oia exp̄s se dicunt de xp̄o. in ps. Deus iudiciū tuū regi da. Et sequit. Et dñabit a mari vsq̄ ad mare. Et seq̄tur. Omes reges fuiēt ei. Et sequit. Sit nome eius bñdictū in se/cula. ante solē pmanet nome eius. Et bñ/dictū nome maiestatis eius. Tertia figu/ra patet de iacob quā dedit iude Gen. xlix De quo dr. Nō auferet sceptrū de iuda. et dux de femore ei9. donec veniat q̄ mitten/dus est. z ipe erit expectatio gentiū. Lauabit in vino stolā suā. z i sanguie vue palliū suuz. Istud nō potest exponi de alio q̄z de xp̄o ad quez durauerūt duces iuda et sce/ptrū regni. z post eū nō. q̄ etiā de sanguine xp̄i aspersit corpus suū. vñ dicebat se vi/tem Joh. xv. z p̄sequēs sanguinē suū vi/nū. Quarta figura patet Num. xxiij. vbi balaam spūsancto in se irruēte. vt ibidē di citur benedicens tabernacul' iacob dixit. Qui benedixerit tibi. sit ille bñdictus. z q̄ maledixerit tibi. maledictiōibz repleat. Et sequit. Orietur stella ex iacob. z virga con surget ex israel. De iacob erit q̄ pdet reliq̄ as ciuitatis. Hoc nō pōt intelligi de aliq̄ q̄z de xp̄o. in cuius aduētu in mūdū ortra ē stella Matth. ij. Sicut ptestant gentiles magi dicētes. Vidim9 stellā eius. in signū q̄ ipe radijs sue doctrine illumīauit oēm hoiem venientē in hūc mundū Joh. i. gō nullus ali9 fecit. Fuit etiā virga q̄ntuz ad correctōez inimicoz. sicut pat̄ p̄cepat sibi. dicēs. Postula a me z dabo tibi gētes. Et se quitur. Reges eos in virga ferrea. In ad uentu etiā ei9 pdite sunt reliquie ciuitatis hierl'm q̄ pdiderūt iudei locū z gentes. vt dr Joh. xi. Ideoq̄z spūsctō or dināte pueri qui erierant obuiā xp̄o. clamabāt. dicētes Benedictus q̄ venit i noīe dñi. ad signifi/candum q̄ hic est de q̄ figure sub vmbra fi/gurabāt. de q̄by dicit apl's q̄ oia in figu/ra p̄tingebāt illis. Restat igit dicere q̄ de xp̄o ista oia fuerūt impleta. z p̄ p̄sequēs pa tet iudeos falsum dicere q̄ adhuc sint im plenda in antixp̄o. Quō autē ista circa in/carnationē xp̄i fuerūt impleta ostēdit p̄o pheta p̄s. xl. dicēs ad lr̄am de xp̄o. Qm̄ p̄ uenisti euz in bñdictiōibz dulcedinis. vbi dicit Inno. iij. Qm xp̄s in incarnatiōe sua fuit p̄uentus quattuor bñdictiōibz reali/bus. sicut ibi q̄tuor figuralibz. Prima be nedictio qua fuit p̄uent9 fuit immunitas peccati. vñ dicit. p̄uenisti. i. ante ortū dona sti. q̄ in peccato nō est p̄ceptus. Nos autē p̄uenimur in maledictiōe amaritudinis. q̄ in peccatis p̄cepit nos mr̄ nostra. z na/scimur filij ire. Secūda bñdictio fuit i vnio/ne duarū naturarū. de qua Luc. i. Bene/dictus fructus ventris tui. Tertia in ple/nitudine gratie z veritatis. Joh. ij. Quia nō ad mensurā datus est ei spirit9. sed cuz plenitudine Joh. i. Plenū gratia z veritā/te. Quarta benedictio glorie. quia ab in/stanti cōceptionis sue fuit comprehensor Isa. xxij. Erit scz christ9 in soliū glorie do mui patris sui. z suspendā sup eū oēm glo/riam domus patris eius. De his bñdicti/onib9 dicit Deutero. xxxij. Neptalim ha/bundantia pfruct. z plen9 erit bñdictioni bus. Dec Innocē. Ecce quō plenitudinē benedictionū habuit xp̄s in suo aduentu. quā nullus p̄ter euz habuit nec habere potest. Ideo z si alij sancti dicunt benedi/cti a dño z bñdictiones accepisse in mun/do. iste tamē excellētissime omia que in fi/guris fuerūt p̄stensa in se habuit. z cū be nedictionib in mundum venit. Unde de eo dici potuit veraciter. Benedictus qui venit. B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄e missis ostendi/tur aduentus saluatoris nostri gratiosus ex pietate diuine liberalitatis. quia venit. Magna siquidem diuine pietatis boni/tas apparuit in hoc. quia venit ad hominē qui venire nō potuit ad eū. Sed nūq̄d ve nit ad vindictā faciendā p̄o peccatis ei9.

Certe nō.sed venit in hunc mundū pecca tores saluos facere. vt dr.i. Thimo.i. Et ipe solus restat Lu.xix.dicēs. Venit enī fi li⁹ hoīs q̄rere⁊ saluū facere qđ pierat. Circa qđ sciendū q⁹ chr̄ist⁹ venit ad hoīem q̄/ drupliciter. Et fm̄ ß erit q̄druplex aduen t⁹ ei⁹ fm̄ Bern̄. Prim⁹ est aduēt⁹ ad hoīes ī mūdū. Hcōs in hoīes scz i mentē. Ter/ tius cōtra homies in morte. Quart⁹ simi liter ad iudiciū. Et significant hi quattu/ or aduent⁹ p ōrtuor septimanas hui⁹ tem poris sacratissimi. In ꝑmo aduētu venit ad hoīes p carnis assumptionez. In scōo venit in animū nostrū p gratie infusionē. In tertio ⁊ q̄rto veniet in iudiciū p meri/ torū discussionē. Propter ꝑmū aduentuz debem⁹ esse humiliati. Propter scōm cō/ puncti. Propter tertiū cauti. Propter q̄r/ tū circūspecti. De ꝑmo dr Joh.xvi. Exiui a patre ⁊ veni in mūdū. iterū relinq̄ mūdū ⁊ vado ad patrē. Felix itinerarius q̄ sicut a patre exijt. ita ad patrē redijt. Iste aduē tus fuit ad saluādū. sic dicit angel⁹ Mat. i. Ipe enī saluū faciet pp̄lm̄ suuz a peccatis eor. In isto aūt aduentu xp̄s assūpsit no/ strā humanitatē q̄ttuor de causis. Prima vt in ea nobis patrē ad miscōiam flecteret Unde glo.sup illū locū Apl'i. Qui etiā in/ terpellat p nobis. dicit. nō voce sed mise/ratione ⁊ ostēsione hūanitatis sue. semper enī hoīem assumptū ⁊ graue onus passio/ nis qđ sustinuit paterno vultui offert vt nostri misereat. Et hoc est qđ dr.i. Joh.ij. Aduocatū habem⁹ p nobis apud deū pa trem iesum xp̄m iustū. ⁊ ipe est ꝓpiciatio p peccatis nr̄is. Et nō tm̄ p nostris sed etiā totius mūdi. Scōa causa vt in ea diabo/ lum falleret. Adeo enī sapienter in hac vi ta cōuersatus est q⁹ diabolus ex certa sciē/ tia nunq̄ potuit cōp̄hendere eū esse filiuz dei. licet bene cōiecturabat eū esse filiū dei ex signis. sic clamabat dicens. Jesu fili dei vt ad venisti ante temp⁹ p̄dere nos. vt dr Mar.i. Videns enim ei⁹ miracula opina batur eū esse deū. sed videns ei⁹ famem ⁊ sitim credebat hoīem. ⁊ ita decipiebat. Et p ꝓsequēs vltimo decept⁹ est. q⁹ credēs se p̄curare mortē homis peccatoris p̄cura/ uit redemptionē homis. Un̄ dicit Isido. li.i. de summo bono ca.xiij. Ideo diabol⁹ q̄s iuste tenuit amisit. q⁹ iniuste redempto rem nr̄m occidit. Illusus est diabol⁹ mor/ te dn̄i q̄si auis. Nā ostensa chr̄ist⁹ sue car/ nis mortalitate quā interimendā ille appe tebat. abscondit diuinitatē vt laqueum q̄ eū velut auem improuidaz p̄udēti irreti/ ret decipula. Et sequit. Nā si innocēs xp̄s nō occideret. homo diabolo addict⁹ p̄p̄e uaricationē nō absolueret. Dec ille. Ter/ tio assumpsit carnē vt in ea hoīem glorifi/ caret. Un̄ ap'lus. Mortui estis ⁊ vita vr̄a abscondita est cū xp̄o. Saluatorē enī no/ strū expectam⁹ q̄ reformabit corp⁹ humili tatis nr̄e cōfiguratū corpori claritat⁊ sue. Quarto vt in ea hoīem ad suū amorē obli garet. Quid enī nos tantū ad amorē suuz obligare potuit q̄s q⁹ infirmitates nostras ipe portauit. vt dicit Bern̄. in li de diligē/ do deum. De scōo aduentu q̄ est in mentē p gratie infusionē in quo venit xp̄s ad in/ habitandū. dicit Joh.i. Verbum caro fa/ctum est ⁊ habitabit in nobis p gratiā. De qua inhabitatione dicit Joh.xiiij. Si q⁹ diligit me. sermones meos seruabit. et ad eū veniem⁹ ⁊ apud eū mansionē faciemus Ex isto aūt aduentu homo ꝓsequit tripli/ cem fructū. Primo gratuitā in filium dei adoptionē. quo ad hoc dicit. Pater meus diliget eum. Scōo grā spūssancti collatio nem. quo ad hoc dr. ad eū veniem⁹. Tertio collate gratie ꝓseruationē. q̄ ad hoc dicit. mansionē apud eū faciem⁹. Ista est dulcis sima sua inhabitatio. de q̄ dicit ipse Prou/ uer.viij. Delicie mee esse cū filijs hominū. Unde ipe stat ad hostiū ⁊ pulsat p gratiaz p̄uenientē. ⁊ si q⁹ aperit sibi. intrat p grati am subsequentē. ⁊ cenat cū eo p grām pfi/ cientem Apocal'.iij. De tertio aduentu scz in morte dr Lu.xij. Et vos parati estote. q⁹ qua hora nō putatis filius homis ve/ niet. In isto aduentu venter ad discurien/ dū nostra merita. Unde Matthei. De oī verbo ocioso reddent homies rationē. ad exigendū nobis credita scz bonorū natu/ ralū fortuitor⁊ gratuitor. De q̄b Mat. xxv. Uni dedit quinq̄ talenta. alij duo. alij vero vnū. Tūc enī regret lucrū de omnib⁹ istis. Iste aduētus est valde incert⁹. ⁊ ideo vt dic̄ Aug. ad dioscor. vigilare debet om nis xp̄ianus ne eū imparatū inueniat dn̄i aduētus. Quare aūt voluit esse diem ad/ uentus hui⁹ incertū. idem assignat ratōez ⁊ dicit in li. de vita xp̄iana. Ad hoc volunt dn̄s te nescire diem illū. vt q⁹ nesc⁊ q̄n ve/

niat sp sis parat⁹. Et Greg. xij. li. Hora. dicit. Ad hoc ꝺditor nr nos latere voluit vltimū diē nr̄m. vt dū ignorat̄ semp ꝓximus esse credat Et tanto ⁹sq; sit feruētior in opatione q̄nto incertus ē de reuocatione. vt dū incerti sum⁹ q̄n moriamur. semp ad mortē parati venire debeam⁹. Hec grego. De q̄rto aduentu ad iudiciū ꝺr Mar. xiij. z Lu. xxi. Tunc videbūt filiū hominis venientē cū ptāte magna. Iste erit terribilis aduētus malis. q; ad puniēdū eos z faciendū vindictā in natiōib⁹. bonis vero delectabilis. q; ad remunerādū. Primis dicet. Ite maledicti in ignē eternū. Hecū dis dicetur. Venite bñdicti p̄ris mei possidete regnū Matth. xxv. Sicut aūt ille ꝓmus aduētus xp̄i fuit desiderabil' patribus antiq̄s. ita iste desiderabilis iustis oibus. Omnes enī clamāt illud ps. Ostende nobis faciē tuā scz clare visiōis. z salui erimus Hec mirū q; desiderant cū dies iudicij sit eoz maxima vtilitas. Primo q; tūc exaltabunt iudicādo cū xp̄o Sap. iij. Judicabunt sancti nationes. Et Matth. xix. Sedebitis z vos iudicātes. Hcōo q; tūc liberabūtur ab oīi pena z miseria Isaie xxv. Auferet dñs oēm lacrimā ab oī facie. Apoca. xxi. Absterget deus oēm lacrimaz ab oculis scr̄oz. i. oēm causam lacrimandi ꝑ pena. Tertio q; liberabunt a ptāte peccandi Isa. xxv. Auferet dñs obꝓbrium pl'i sui de vniuersa terra. ps. Adhuc pusillū z nō erit peccator. Quarto q; tunc eripientur a ptāte diaboli Hau. i. Nō adiciet vt pt̄rāseat in te belial. Isa. xi. Nō nocebunt neq; occidēt. Quinto q; liberabunt a seruitute corꝛuptionis Rom. viij. Ipa creatura liberabit a seruitute corꝛuptionis. Sexto q; tūc videbūt facie ad faciē deū suum. i. Joh. iij. Hcūm⁹ q; cū apparuerit similes ei erim⁹. i. Coꝛ. xiij. Videmus nūc ꝑ speculū z in enigmate. tūc aūtez facie ad faciē. Dec Jnno. sup illud ps. xij. Usq; q̄ domine obliuisceris. ¶ Explicit.

Dixi tertio q̄n verbis ꝓmissis describit aduētus xp̄i susceptione dign⁹ vt potēs z victoriosus ex auctoritate mittēt⁹. q; in nomine dñi. De quo in ps. ꝺr Beatus vir cui⁹ est nomen dñi spes eius. Vere potentissimū z victoriosissimū nomē. in quo vt dicit ps. fidelis penetrat etiā murū densissimū iurta illud. Jn noie dñi trāsgrdiar murū Jn hoc solo noie dauid vicit goliam. sicut ipe testatur dicēs. Tu venis ad me cū basta z gladio. ego aūt cōtra te in nomie dñi. Potentissimū z victoriosissimū nomen in quo eiciunt demones Lu. x. Jn noie tuo etiā demonia subiciunt nobis. Et q; xp̄s fuit vnus de⁹ in suba cū p̄re. z ꝓsequens in potētia z virtute. ideo ad significandū eū esse equalē p̄ri spūssctūs ꝑ ora pueroz dabat ⁹ eo q; venit in noie dñi. Hoc ipse solus testabat Joh. v. dicēs. Ego veni in noie p̄ris mei z nō accepistis me. Si autez venerit in noie dñi testabant miracula q̄ erant ad gloriā p̄ris. vt dicit Lyra ibidez. Et q̄ nemo potuit facere nisi esset deus cū eo. vt dicit Nicodem⁹ Joh. iij. Et ipe sol⁹ dicit Joh. xv. Si nō fecissem opa in eis q̄ nemo alius fecit tē Est aūt sciendū q; signū q; aliq; venit in noie regis z de eius mandato z voluntate ē. q̄n maiores regis z ꝓsiliarij z generaliter oēs illi q̄ nō nisi regi obediunt. cū audiūt. ei famulant et obsequunt. Q̄n autē subiecti q̄ instabiles q̄dam ei obediūt. quid ā nō. signū est neq;ciē in subditis nō in dño veniēt̄. Hic ē in ꝓposito. Hā ps. diu ante clamabat q; xp̄us debuit venire in noie p̄ris sui. vt patz ps. cxvij. Bñdictus q̄ venit in noie dñi. Qui cū venit in mūdū mor⁹ oēs creature maiores de toto mūdo. z oēs secretarij scz angeli q̄ nō obediūt nisi soli deo ei fuierūt z obsecuti sunt būliter z fidelit. Istud ptz q; in natiuitate angeli cantabāt gaudentē Hl'ia in excelsis. vt ꝺr Lu. ij. Et hi etiaz in vita mīstrabāt ei vt patet Matth. iiij. Accedentes angeli ministrabāt ei. Jta etiā z alie creature irrōnales q̄ in opib⁹ supnaturalib⁹ soli deo obediūt xp̄o parebāt ad nutū. sicut ptz trāscurrendo a ꝓncipio sui aduētus in mūdū vsq; ad ei⁹ ascēsuz i celū totā seriē euāgelij. Hā in natiuitate ei⁹ celū dedit stellā regib⁹ in ductoꝛē ad p̄sepiū. Matth. ij. Itē mare solidū calcāti se ꝓbuit Mar. vi. Et idē mare trāquillitatē in tē pestate dedit Matth. viij. Surdi. muti. leprosi. ceci a natiuitate. claudi. demoniaci multi curati sūt. Et q̄ō oīm mai⁹ ē mortui suscitati sūt. Quō g̃ iudei p̄nt negare mei siā venisse. aut quō expectāt aliū venturū. Un̄ ptz q; ip̄i sūt sicut subditi instabiles z nequā. q; agte videtes tanta miracla i xp̄o

nolu erũt ei obedire. licet venisset in noie
dñi. Cũ aũt venerit antixps in noie suo il/
lum accipiẽt. Hinc ꝙritur iohes dicens.
Jn ꝓpria venit. z sui eum nõ receperunt. Et
qõ deteri⁹ est etiaz ignominiose tractaue/
runt. ps. lxxiij. Jn terra polluerunt taber
naculũ nois tui. i. xpm in q̃ de⁹ habitauit.
Et his oĩb ad piaz mentiũ ꝛsolationem
tria infero mẽoꝛialia. Primo q̃ ad ꝑmam
partẽ ſmonis. Qui volẽs ex aduẽtu xpi be/
nedictionẽ ꝛseq̃ glie z gre. necesse hz se avi
cijs custodire z ꝑuare ħ sacro tpe. Jstud
patz qz Eccl. xxxij. oꝛ Qui vigilaverit ad
illũ inueniet bñdictionẽ. Bene aũt vigilat
q̃ oculos mẽtis in ꝺo lumĩe tenet. ſm Gre
go. in omel. Secõ infero q volẽs ꝛsequi be
nedictionẽ z vtilitatẽ aduent⁹ dñi. necesse
habet diligent inſistere eloquio diuino et
ſmoni. Jstud ptz Deut. xxxij. vbi leui di/
cit pri suo. Qui custodierit eloquiũ tuũ et
pactũ tuũ ſuauerit. Bñdic eũ dñe. Tertio
infero q volẽs ꝛsequi bñdictionẽ xpi veni
entis in noie dñi. necesse hz oĩb⁹ miscdie
z pietatis intẽdere. Jstud ptz qz nomẽ do
mini nõ est nisi oleũ miscdie. vt oꝛ Cant. i.
Et iõ nullus eo dign⁹ est nisi misericoꝛs.
iuxta illud. Qui misericoꝛs ẽ miscdiaz ꝛse
quet. Cũ Eccl. vij. oꝛ. Paupi poꝛrige ma/
nũ tuã vt ꝑficiat ꝓpiciatio z bñdictio tua.
Cui⁹ ꝓpiciatiõis participes nos faciat be
nedictus q̃ venit in noie dñi Amen.

¶ Dñica ſcda aduẽt⁹ I. Sermo. IIII.

Erũt signa in so
le z luna z stellis. Luc. xxi. In
hac dñica ſcda ſcrã mẽ eccl'ia
facit mentionẽ de vltimo aduẽtu dñi. qui
erit ad iudiciũ finale in ipa cõſũmatiõe se/
culi. Nõ quidẽ iudiciuz apellat generale.
eo q in ipo xps ventur⁹ est iudicare vivos
z moꝛtuos. Dicit etiã nouissimũ. qz z si bo
die xps iudicat z ab hũani generis initio
iudicauit deijciens de paradiſo ꝓmos pa/
rentes. z boies sepe luunt ꝓ suis factz di/
uinit⁹ penas. tñ tũc erit nouissimũ. qz post
illud erit bonoꝛ plenissima z ꝛa felicitas.
z maloꝛ digna z ſũma infelicitas. Jn quo
etiã nõ solũ iudicabunt q̃ tũc fuerint iudi
canda. vez etiã q̃cunq; ab initio iudicata z
q̃cunq; vsq; ad illud tps adhuc iudicanda
sunt. apparebũt esse iustissima inqt Augu.
de ciuitate dei li. xx. ca. i. z. ij. Volẽs igit mr
sancta eccl'ia filios suos hr̃e illius aduent⁹
memoriã recolit euãgeliuz de illo nouiſſi/
mo die z eius antecedẽtib⁹ ſignis. vt ꝓ hoc
inducat hoies ad cõpunctionẽ z veraz pe
nitentiã. Hã sicut dicit Gre. xxij. li. moral'.
Terꝛoꝛ iudicis nõ põt virtuti nisi añ iudi/
ciũ. qõ vtiq; nõ est nisi ꝑ satiſfactionẽ pnie
ꝓ peccatis. Nõ solũ aũt memoꝛia illi⁹ tre
mendi iudicij valet ad inducẽdã cõpuncti
onẽ in hoie ꝓ peccatis ꝓteritis. sed etiaz ad
cautelã faciendã de futuris. Cui⁹ Crih. su
per Joh. omel'. xlv. dicit q mẽoꝛia iudicij
imperũ tenebit vehemẽtius oĩ freno. q. d.
q̃ tribꝰ carbenis frenari nõ posset. sola me
moꝛia futuri iudicij frenat. iuxta illud ps.
A iudicijs enĩ tuis timui. Hinc Job de se
dicit. Semp enĩ q̃si tumentes sup me flu/
ctus timui deũ. Job. xxxi. Sup q̃ Grego.
lib. xxi. moral'. in fine dicit q terꝛoꝛe iudi/
cij oĩs cura rez tpalium z carnis delecta/
tio oĩa despiciunt. Et li. xiij. dicit. Qui p
uerse agit. si iudiciũ tremẽdũ timeret. ma/
le nõ ageret. Cui⁹ Eccl. vij. Memoꝛare no
uissima z ineternũ nõ peccabis. Quod tra
ctans Gre. omel'. xxix. dicit. Hra põtis tẽ/
poꝛis ita agẽda sunt gaudia vt nũq̃ ama/
ritudo futuri iudicij recedat a mẽoꝛia Ut
igit ꝓ ꝓteritis doleamus. a futuris cauea
mus. põtis euãgelij serie de ipo iudicij ge
neralis oꝛdine audiam⁹. Pe q̃ aliq̃ me ve/
stre caritati dicturũ bꝛeuiter ꝓpono Uez
qz ista sine spũſſcti gra facere nõ valeo. di
cit enĩ Beda in omel'. sup illo verbo Joh.
Nemo põt venire ad me tẽ. Et si boies ab
hoib⁹ audiũt. tñ q̃ intelligũt. intus datur.
int⁹ choꝛuscat. int⁹ revelat. homies foras
ꝛbũ dei semiare põt. sz in vanũ laboꝛãt ni
si intus de⁹ docẽs apiat sensus. Quare ꝓ/
mo ꝓ impetranda gra spũſſcti vigilem⁹. q̃z
vt facili⁹ impetrem⁹ ad mr̃em gre q̃ spiri/
tuſcto ꝛcepit z pepit gram mũdo. recurra
mus. salutãtes eã ꝛbo anglico z voce ame
na dicẽdo Aue maria gratẽ. ¶ In illo tpe
Erũt signa ĩ sole z luna z stell'. z ĩ terris ps/
sura gentiũ. Jn euãgelio põt tria tãgunt.
Primo nãq; describit signa ꝑcedẽtia iudi
ciũ. cũ dicit. Erũt sig̃. Secõ describit iu/
dicis aduẽtũ. cũ oꝛ. Tũc videbũt. Tertio
addit ꝛsolationẽ iustoꝛ. cũ oꝛ. His aũt.

A Dicit g̃ primo describendo signa ꝑce
dentia iudiciũ. Erũt signa. Circa qõ sciẽ/
duz q xps hec ꝛba dixit apl'is feria tertia

post dñicā ramispalmar. Hā cū mltas parabolas iudeis in tēplo ipo die ꝓposuisset. tandē exiuit de tēplo. Et cā discipuli ostēderent ei edificia murorū templi ⁊ ciuitatis. xps ꝓdixit eis subuersionē illorū. q̄ ⁊ facta est p titū ⁊ vespasianū. ⁊ tandē subuūrit de ꝯsummatiōe seculi hoc qō dicit euāgelium hodiernū dicēs. Erūt signa. Sicut aūt dicit Nicolaus de lira sup Math. xxiiij. ca. Q̄ post tribulatōnē antixpi anteq̄s appareant manifesta signa iudicij erit xps breue in q̄ poterint illi q̄ decepti fuerint p antixpm penitere. Et ꝟ significat Apocal. vi. vbi dr. Factū est silentiū in celo q̄si media hora. Istud enī xps nō durabit nisi xl. dies vl circiter. Vñ dr Mat. xxiiij. Statiz aūt post tribulationē illorū dierū. i. paruo tpe elapso post tribulationē antixpi apparebūt signa manifesta ꝓpinqui iudicij. Vñ dicit. Erūt signa in sole. Mat. xxiiij. dicit. Sol obscurabit nō p ꝓpriationē lumis sui cū sit ei naturale. corpa autem celestia tūc manebūt in sua natura integra. Sed ista obscuritas erit p interpositionē alicuius corpis opaci. quēadmodum fit in eclipsi. Et luna. In mattheo dr. Et luna nō dabit lumē suum. Q̄ pōt intelligi dupl'r. Uno modo q̄ erit interposita inter terrā ⁊ solē. ⁊ sic pars lune q̄ est vsus terrā obscurabit cū nō habeat lumē nisi a sole. Alio mō per interpositionē nubiū obscurātiū. Et stell'. De stellis dicit Mat. xxiiij. q̄ cadēt de celo. nō q̄ntuz ad eaz substātiam. cū sint incorruptibiles. sed fm apparētiā. q̄ vere stelle abscondent nubiū densitate. ⁊ de nubibz versus terrā descendēt exalatiōes ignite q̄ dicunt stelle cadētes. Horra aūt dicit super Math. q̄ ista obscuritas solis ⁊ lune pōt dupliciter intelligi. vel p subtractionē ꝓprie luminositatis. ⁊ sic fm glosam sol ⁊ luna ad tps suo lumie priuabunt. vt iā dictuz ē. vt vicinū dñi nunciēt aduētum. Sed pacto iudicio ⁊ mūdo innouato mar lumē recipient. iuxta illud Isa. xxx. Et erit lux lune sicut lux solis. ⁊ lux solis septupliciter. Vñ dicit Crisō. q̄ pfamilias morietur. dom eius turbat. familia plangit ⁊ nigrus se vestimēris induit. Sic humano genere propter qō facta sunt oia circa finē cōtristato celi mysteria lugēt. ⁊ candore depositō tenebris induunt. vel obscurari dicunt. non diminutione sue luc sed supueniēte clari-

tate veri solis obscurari videbunt. ⁊ nulli esse luminis Isa. xxiiij. Erubescet luna et confundet sol cū regnauerit dñs exercituū. Sil'r q̄d dicit de stellis. Stelle cadent. ꝟ pōt intelligi q̄ntū ad mutationē luminositatis in obscuritatē. ⁊ ita cadēt nō a situ sz a lumine. vt ad tps lumie careant. vt vicinum dñi indicēt aduētū. Vel scdo q̄ntum ad apparitionē. Sicut enī nūc videtur vapor ascēdens inflāmat cadere ad moduz stelle. sic veniente iudice. tales inflāmationes crebrius ⁊ ampli fient q̄si signa inflāmationis mūdi. Vel tertio ꝟ dr ꝓpter scintillationē q̄ apparebit in aere ocul' stupefacis. De obscuratiōe solis dicit Orige. esse ꝓbabile et hoc. q̄ tunc circa ꝯsūmationez seculi. ex magno fumo elevato obtenebrabitur supior pars aeris. ita vt lumē solis nō luceat. De lune obscuratiōe ꝓbabile ē. q̄ cū luna nō recipit lumen suū nisi a sole. igit obscurato sole obscurabit luna De casu stellarū ꝓbabile est. q̄ exq̄ tanta erit obscuritas q̄ obscurabit sol ⁊ luna. mlto magis stelle obtenebrabunt. q̄ qm nō apparebunt iudicabunt ab homīb cecidisse. Hugo autē de ꝓrat hic dicit q̄ tūc erit vniuersalis eclipsis p totū mūdū q̄ nō fiet p lune interpositōnē. sed p vtutē diuinā. Et ideo durabit q̄ntū deo placebit. sicut in passione dñi factū fuit. Scdo pōt ꝟ intelligi metaphorice. q̄ tūc sol ⁊ luna ⁊ stelle merorem dei illius inspicere nō audebūt. sicut nec passionez xpi. Tertio pōt hoc intelligi mystice. quia tūc sol. id est. xps q̄ est sol iusticie obscurabit. eo q̄ subtrahet suis electis prātē faciēdi vtutes ⁊ miracula. Tūc etiā ꝓdicatio cessabit p quā xps mūduz illuminat. Luna etiā cōuertet in sanguinē. vt dr Iobel'. ij. Luna intelligit ecclia q̄ recipit lumē a sole xpo. que tunc polluet sanguine peccatorū ⁊ tyrānorū. Stelle sūt doctores q̄ ad iusticiam erudiūt hodie multos. qui tunc cadēt. q̄ a docendo deficiēt ⁊ cessabunt. loco quorum surgent pseudofalsi doctores. vt dicit Math. xxiiij. Et i terris pressura gentiū. Ista pressura i terris erit ex concursu multorū. q̄ fm Horrā hic cōsurgent ꝓpter terremotū maxime de locis montanis ⁊ insulis. Sed Hugo de sancto victore dicit q̄ ista pressura erit duplex. Una ꝓpter rugitū maris. quē tunc de ꝓpinquo audire erit horribile. Vñ i textu.

pre confusione sonitus maris ꝛ fluctuum
Erit enī ꝓmo nimia elevatio maris extra
terminū suū naturalē. s. vltra altitudinem
montiū. xl. cubitꝫ. iuxta illud ps̄. Mirabi/
les elatiões maris. Scōo erit ipsi⁹ nimia
ad infūna loca depssio. ita vt vix appareat.
Apoca. xvi. Mare iam nō est. Tertio erit
ipi⁹ horribilis sonit⁹. iuxta illud ps̄. Ele/
uauerūt flumia vocē suā. Propter ista er/
go vt dicit Hugo illi q̄ habitāt in marinis
partib⁹ ꝯcurrēt ad loca elongata a mari ti
more rugit⁹ maris ꝑ ꝯfusione sonit⁹ marꝫ
ꝛ fluctuū. sꝫ inordinata cōmixtiōe vndaꝝ
Vel fm ipm. ꝯfusionē istā possum⁹ intelli
gere ꝯturbationē nouā. q̄lis nunq̄ visa ē.
Et est h̄ multū ꝓbabile. Nā fm Jacobuz
de alexādria. Facta alteratiōe circa coꝛ/
pora celestia necesse ꝯfundet mare. qđ di/
sponit ꝑ corpa celestia. vt ꝺr ꝓmo Methe
roꝛū. Scōo ista ps̄sura erit ex ꝓsecutione
antixp̄i cor̄ā q̄ fugient hoies de regnis su
is ad pl̄m altex. Vel qꝛ opꝛimenk vndi/
q̄ ꝑ ipm. Et hec erit ps̄sura in terris. Ex h̄
aūt terroꝛe sequek in hoib⁹ immutatio. vñ
sequit in lr̄a. Arescētib⁹ homib⁹ ꝑ timoꝛe
sꝫ maloꝝ q̄ cernēt. ꝛ expectatione malorū
q̄ supueniēt in posterū vniuerso oꝛbi. i. vni
uersaliter. Ita dicit Hugo de sctō victoꝛe
Ex isto igit timoꝛe arescent hoies q̄ erant
opulenti ꝛ pingues. Nuia puer. xvij. dicit.
Spūs tristis exiccat ossa. Tūc enī imple
bitur illud Isa. xlij. Omēs man⁹ dissoluē
tur. ꝛ omīe coꝛ hois cōtabescet. Unusq̄sq̄
ad primū suū stupebit. et facies combuste
vult⁹ eoꝝ. Et illud Trenoꝝ. iij. Denigra/
ta est sup carbones facies eoꝝ ꝛc. Adhesit
cutis eoꝝ ossib⁹ aruit ꝛ facta est q̄si lignuz.
De ista expectatione q̄ supueniet vniuer/
so oꝛbi q̄ arescere faciet hoies ꝺr Matth.
xxiij. q̄ hoc erit tpe antixp̄i qñ erit tal⁹ tri/
bulatio q̄lis non fuit ab initio. Et merito
qꝛ tunc ꝓflabit illa ꝑsecutio ex trib⁹ ꝑsecu
tionib⁹. s. tyrānoꝝ. q̄ trucidauerunt olim
martyres. Hereticoꝝ q̄ impugnauerūt cō
fessoꝛes. Et falsoꝝ fratrū q̄ decipient sim/
plices. Et qꝛ ista simul ꝯcurrēt. ideo erit p
secutio maxima q̄lis nunq̄ fuit ab initio.
Hec est mirū q̄ hoies arescēt cū etiā virtu
tes celoꝝ movebunk. Hugo de sctō victo/
re ꝓmo exponit. i. angeli in nouā admirati
onē transibūt. vt etiā dicit glo. ꝛ ministeriū
pietatis in ministeriū vindicte ꝑmutabūt.
moti indignatione cōtra ꝓcēptoꝛes diuīe
dignatiōis ꝛ angelice. Scōo movebūtur
fm eū. i. cū xp̄o descendēt ad iudiciū. Ter
tio fm Horrā movebunk. i. ad modum ti/
mentiū se habebūt. Quarto movebunk ti
more reuerētie. q̄ licet semp sit in eis tamē
tūc maxime apparebit Job. xxvi. Colūne
celi ꝓtremiscūt ꝛ pauēt ad nutū eius. Dicit
Hre. Quid faciet ſgula deserti dū ꝓcunk
cedrus libani. Quinto movebunk more
terreno. sicut milites movenk moto rege
ad expeditionē. ciuitas feruet. pl̄s ꝓcitak.
sic xp̄o moto ad iudiciū angeli movebunk
fm Criso. Hexto fm Lyrā sup Matth.
Movebunk virtutes celoꝝ. i. illi angeli q̄
specialiter dicunk virtutes. q̄ruz est facere
miracula ꝛ signa. q̄ tūc movebunk ad faci/
enda diuersa mirabilia in celo. in aere. in
terra. in mari ꝛ in oīb⁹ abissis. ad incutien
dū terroꝛē iudiciꝫ venientis. Dicunk aūt vir
tutes celoꝝ angeli. siue qꝛ movēt celos fm
phos. siue qꝛ inhabitāt celos fm Horraz.
Hugo de ꝑatis dicit pulchrū dictū de h̄.
q̄ movebunk etiā angeli horroꝛe diuieviu
dicte. Nā fm Criso. licet nihil sibi conscij
sunt ꝛ in beatudine ꝓsūmati. tñ nō sine tre
pidatione ibi astabunt. scientes qꝛ tunc vir
iustus saluabit. vt ꝺr. i. Pe. iij. Quare aūt
tot terribilia signa p̄cedent iudiciuz gene/
rale plures rationes videnk esse sanctoꝝū.
Prima ratio fm Hre. est vt nos xp̄s para
tos inueniret tpe aduētus sui. vñ Matth.
xxiij. Et vos estote parati qꝛ qua hoꝛa nō
putatis filius hois veniet. Secūa vt nos
ab amoꝛe mūdi illicito cōpescat. duz eius
mala q̄ sequunk ante oculos mētis nostre
ostendit. Tertia vt semp in timoꝛe dei ma
neam⁹. vt si deū in tranquillitate metuere
nolum⁹. saltē eius vicinū aduentū ꝑcussio
nib⁹ attriti timeam⁹. Hec oīa Hre. ¶ B
¶ Ultra ista signa coꝛpalia colligunk alia
multa ex euāgelistis ꝛ apl̄icis scriptꝫ. Ma
gister in scolastica historia. Beat⁹ Hiero.
Horra ꝛ Lyra sup Matth. referūt ex ānā/
lib⁹ hebꝛoꝝ. xv. signa. prima añ aduentuz
xp̄i. Que primo referam ꝓpter vulgares ꝛ
simplices. Deinde ponā alia magis certio
ra ꝓpter spūales. Primū signū coꝛpale erit
q̄ erigatur mare. xl. cubitis sup montiū al/
titudines. stans in loco suo q̄si murus. ꝛ h̄
erit ꝓmo die. Scōo die tñ descēdet q̄ vix
videri possit. Tertio marine belue appa/

rentes sup mari dabũt rugit⁹ vsq; ad celũ Quarto ardebit mare ⁊ oẽs aque. Quinto herbe ⁊ arbores dabũt sanguineũ rorem. Sexto ruent edificia Septimo petre ad inuicẽ collidẽtur. Octauo fiet general' terremot⁹. Nono eq̃bitur terra. Decimo exibunt hoies de cauernis suis. ⁊ ibũt quasi amẽtes. nec poterũt mutuo loq̃. Undecimo surgẽt ossa mortuoꝝ ⁊ stabũt supra sepulchra sua. Duodecimo cadẽt stelle Tredecimo morient viuẽtes vt cum mortuis resurgãt. Decimoq̃rto ardebit celũ ⁊ terra. Quintodecimo fiet nouũ celũ et terra. ⁊ resurgẽt omẽs. Ista autez signa an fient successiue aut cõiunctim. aut interpolatim dubitat. An etiã sint vere futura in re dubitant doctores. Et ꝯ veniam⁹ ad certiora ⁊ spiritualia q̃ sunt decẽ. Primũ est vniuersalis securitas. Hã sicut fuit in diebus Noe qñ hoies magis secure nubebant bibentes ⁊ comedẽtes ⁊ gaudebãt. tunc supuenit diluuiũ ⁊ tulit oẽs. ita erit de die iudicij. vt dr Math. xxiiij. Sed cõtra hoc videt q⁹ ibidẽ dr surget gens ꝛ gentem. ⁊ sic erunt potius plia q̃ securitas. Rñdeo fm Triso. q⁹ p⁹ illa bella post famẽ ⁊ remotũ erit par breuis. xlv. dieb⁹. ꝺ q̃b Dañ. xij. dr ⁊ tũc reprobi pacẽ ⁊ securitatẽ sibi repmittent. i. Thessa. v. Cũ dixerint pax ⁊ securitas. tunc repentin⁹ supueniet eis interitus. i. subitanea diei iudicij ꝓditio. sic exponit ibidẽ Hozra. Secõo vniuersalis repulsio ꝟbi dei. iuxta illud. Nẽm escã abominata est ania coꝝ. Et illud. Mittaꝝ famem in terrã. nõ famẽ panis. sed famẽ ꝟbi dei. Sed ꝛ dr Math. xxiiij. Prius ꝓdicabitur hoc euãgeliũ regni in vniuerso orbe ⁊ tũc veniet cõsũmatio. Rñdeo q⁹ h̃ bñ verum est q⁹ ante tp̃s antixp̃i erit generalis ꝓdicatio euãgelij in toto mũdo. sed veniente antixp̃o cessabit. ita q⁹ septẽ eccl'ie vel septẽ dioceses aut puincie vel regna vix poterunt hr̃e vnũ ꝓdicatorẽ. iuxta illud Isa. Apprehendẽt septẽ mulieres. i. septẽ eccl'ie virũ vnum. i. ꝓdicatorẽ. Et de h̃ tpe datur ist̃ud signũ. Tertiũ signũ est apostasia in dignitate eccl'ie. vñ Dar. xxiiij. Cũ videritis abominationẽ desolatiõis stantẽ in loco scõ. Et illud licet ad lr̃am intelligitur de antixp̃o. q̃ veniens sedebit in tẽplo tanq̃ deus. vt dr. ij. Thessa. ij ⁊ Dañ. xi. tñ moraliter fm Hozrã intelligit etiã de malo ꝓlato qui dr idolũ abominatiõis ⁊ desolationis Zach. xi. O pastor ⁊ idol' derelinquens gregẽ. Tũc enĩ in primo ante diez iudicij erunt plati pessimi p impssiones seculares p preces. pciũ. munera. obsequia. pcise sicut ante destructionẽ hierlm. vt ptz in li. Dacha. Qui dicunt hic abomiatio ꝓpter fastidiũ respectu dei. ꝓpter prauitatẽ cordis. Prouer. xi. Abominatio dño cor prauũ. Tota enĩ intẽtio cordis ꝓlatorum tunc erit intenta auaricie. Hiere. vi. A mino re vsq; ad maiorẽ oẽs auaricie student. Secõo ꝓpter impietatẽ opis. Prouer. xvi. Abominabiles deo q̃ agũt impie. Tertio ꝓpter indignitatem oblatiõis. Prouer. xv. Victime impioꝝ abominabiles. Dicitur etiã desolatiõis abomiatio ꝓpter dispendium siue damnũ respectu primi. Desolabũtur etiã plati tunc ꝓp'lm. vel p negligentiaz officij. vel p corruptionẽ exempli. vel p subtractionẽ tpalis subsidij. Vñ Dar. xxiiij. sequit. Tunc q̃ legit intelligat. scz eccl'ie destructionẽ. plati dãnationẽ. pl'i periclitationẽ. Nec gozra. Quartũ signũ erit abominabilis cõcupiscẽtia adinuicez iuxta illud ij. Thimo. iij. In nouissimis diebꝰ scz circa finẽ mũdi. fm Hozrã. erunt homies seipos amãtes. Gozra. nõ deũ nec primum. Ex ꝓrio enĩ amore tanq̃ ex radice omnia mala oriunt. Quia vt dicit Aug. li. de ciuitate dei. Ciuitatẽ babylõis fecit amor sui vsq; ad cõtẽptũ dei. Quia q̃stio ꝓpter atis nihil hz q̃ de restitutiõe spoliatoꝝ. licet sequit in ap'lo. Cupidi. elati. voluptatũ amatores. hñtes quidẽ speciẽ pietatis Tangit multiplicẽ effectũ amoris ꝓpri. quorũ in generali ꝓmus est ꝓpetratio oĩs mali. Secundus est cõtempt⁹ sũmi boni. Tertiꝰ est simulatio catholice fidei. Erunt g̃ cupidi ad lucrũ pecuniarũ. diligẽtes plus nũmũ q̃ deum. Elati appetendo dñiũ. Superbi ex honore sibi impẽso. Blasphemi ad dei vituperiũ. Vel supbi in depssione aliorũ. fm Lirã. Quintũ signũ erit odium inter cõsanguineos. Vñ Math. xxiiij. Tradet autez frater fratrẽ in mortẽ. Et ij. ad Thim. iij. dicit q⁹ filij erunt parentibꝰ nõ obedientes. qõ vnicꝰ est ex odio. cũ naturalit debeant inclinari ad dilectionẽ. Et breuit. homines tunc habebunt ad inuicẽ generale odium. tam respectu ꝓximoꝝ superioꝝ q̃ respectu equaliũ q̃ respectu inferioꝝ.

vt dicit Hozra ibidē. Erunt enī inobediē/tes parentib⁹ siue carnalib⁹ siue spūalib⁹. z hoc q̄ntuz ad p̄cepta. Secdo ingrati quo ad beneficia recepta a parentib⁹. Scelesti quo ad grauiora maleficia etiā in persona parentū ꝑpetranda. Item ꝫ primū equalem erūt sine affectione. i. alioz miserie nō cōpatiendo. Sine pace scz alioz quietem ꝓturbando. Crimīatores. i. crimina alīs imponētes. eoz̄ fame detrahendo. Incōtinentes. i. peccat⁹ carnalib⁹ deseruientes. gule z luxurie vacando. z mlieres polluendo. Itē cōtra ꝓximū inferiorē immites. i. crudeles erga eos q̄s ꝑnt oppzimere. Sine benignitate. i. sine miscōia et largitate erga eos quib⁹ debēt subuenire. Prodītores. i. secretoz̄ reuelatores erga eos q̄bus debent cōsulere. Item erūt ꝓterea q̄ ad se. i. inuerecūde se bñtes. Tumidi. i. inflati aīo. Ceci. i. veritatis ignari. Antiqui tñ libri z greci nō bñt ceci. sed glosa exponit. Sterilitū signū erit sterilitas terre. iuxta illud Abacuc. vlti. Mentietur opus oliue z arua nō afferent cibū. dicit glo. Quia i vanū plantabunt. z arua nō afferent cibuz. i. campi carebunt segetib⁹. Abscidet de ouili pecus. i. interficiet vel deficiet. q2 ꝓter defectū pastus nō poterit seruari. Et non erit armentū in p̄sepib⁹. i. greꝫ boū in p̄sepib⁹. Matth. xxiiij. 02. Erunt pestilentie z fames z terremot⁹. Septimū signū erit p̄dicatio generalis euāgelij xp̄i vt 02 Mar. xxiiij. Dicit tñ Aug⁹. ibidē q̄ q̄n post p̄dicationē euangelij veniet. incertū est nobis sed ante nō veniet. Et hoc erit ꝓter inexcusationē ignorantie veritatis. Octauuz signū erit hypocrisis religioso⁹. Vñ. ij. ad Thimo iij. Erunt quidē bñtes speciē pietatis. i. xp̄iane religionis in exteriozi simulatione. q2 sacramēta xp̄i q̄ religiōis sunt. participabunt cū bonis. z ideo periculosi/ozes Matth. vij Attendite a falsis ꝓphet⁹ qui veniūt ad vos in vestimētis ouiuz. intrinsecus autē sunt lupi rapaces. Virtutē aūt ei⁹. i. rem ipius pietatis scz dilectionē dei z ꝓximi abnegātes corde z ope. ad Titū. j. Confitent̄ se nosse deū. factis aūt negant. Nonū signū erit adinuētio nouitatū Vñ. i. Thimo. iiij. 02 q̄ in nouissimis diebus erunt q̄dā attendētes spiritib⁹ erroris. id est. hoib⁹ in erroze ambulātib⁹. z doctrinis demonioz̄. i. hereticoz̄. Et sequit. phibētes nubere. ℞ est. dicentes nuptias eē peccatuz. z abstinere a cibis q̄s deus creauit. Aliaq̄ multa adinuenīet q̄ oīa vocat apl's ibidē ineptas z aniles fabulas. i. q̄s vetule solent narrare. z q̄ ꝓ nihilo sunt reputāde. Et. ij. Thimo iij. Semp discentes. i. discere volētes noua z curiosa quēadmodum athenienses. Actu. xvij. vt exponit Hozra. Decimū signū erit furtiua doctrina ml'orū hypocritaz̄. de quib⁹ 02 Matth. xxiiij. q̄ surgēt pseudoꝓphete z seducēt multos. De quib⁹ etiaz. ij. Thimo. iij. 02. Et ex his sunt q̄ penetrant domos. i. q̄ intrāt sub p̄textu religionis penetralia z secreta in q̄bus mulieres habitāt. vt eas facili⁹ decipiant z captiuas ducāt mulierculas. i. cicius seducāt ꝓter defectū rationis i eis. vt dicit Lira. Hozra dicit q̄ erūt q̄rentes occulta loca ad hereses suas p̄dicādas. cum tñ apl's dictū sit. p̄dicate sup tecta Mar. j. Sed Hozra exponit. penetrāt domos spūaliter. cuiuslibet qualitatē z ꝓditionez rimādo. vniuscuiusq̄ ꝓscientiā inq̄rendo. Undecimū signū erit abnegatio fidei. vñ Matth. xxiiij. Putas ne filius hois veniens inueniet fidē in terra. Et. j. Thim. iiij. dicit. Spūs autē supp̄. scīs dicit. s. reuelando manifeste. q2 in nouissimis tp̄ib⁹ discedent quidā a fide. i. aliq̄ notabiles ꝓsone. Semp enī remanebūt aliq̄ fideles xp̄i vsq̄ ad diē iudicij. Duodecimū signū erit discessio ab obediētia in vtroq̄ statu spūalium z secularium. De q̄. ij. Thessa. ij. dicit apl's. Nisi venerit discessio ꝓmū z reuelet⁹ ille iniquus scz antixp̄s. Quod fm Lirā q̄dam exponunt de discessione a romano imperio q̄ florebat tempe pauli. a quo iam recesserūt quasi omnia regna nec/gantia ei subditionē. z redditionē tributi a multis annis. Illud etiā imperiū caruit imperatoze multis annis. z tamē non venit antichr⁹stus qui debuit venire sub illa discessione. ꝓter quod alij exponūt de recessu ab obediētia romane ecclesie. a q̄ iam recessit diu grecia. Sed saluo meliozi iudicio mihi videtur melius intelligendum de recessu a fide catholica. non sic q⁹ oēs discedāt ab ea. sed q2 maioz pars credētiū discedet ab ea. quia tūc refrigescet charitas multoz̄ Matth. xxiiij. et per consequens vera fides deficiet. z tunc veniet antichr⁹stus facta dispositione ad receptionē ip⁹

Ita dicit Lira. Sed Hozra precise z sim/pliciter exponit. Et tunc. i. post manifestaz discessionē gentium a romano imperio. et particularīū ecclesiarū ab obediētia romane ecclesie. z hominū christianozuz a fide. tunc q̄si parata sibi via veniet antichrist⁹. Et hanc sententiā etiā approbat Augu. de ciuitate dei li. xx. ca. xix. circa mediū dicēs. Non absurde hunc textuz de romano intelligi imperio. C L

Dixi secūdo q̄ secūda particula huⁱ euangelij describit iudicis aduentuz. Cū dicit. Tūc videbūt filiū homis. i. post illa signa. z p⁹ illos. xlv. dies nō q̄ determinate p⁹ eos sz sic q̄ añ illos. xlv. dies ñ erit iudiciū sed post. tempe tū eo quo ignozat z nō sperat. Math. xxiiij. Qua hora nō putatis filius homis veniet. Tunc ergo q̄n homies erūt magis securi. tunc videbunt supple. vel int nolint etiā mali Apoca. i. Videbunt eum q̄ eū pupugerūt. Sed iste aspect⁹ erit terribilis eo q̄ videtes turbabunt terroze horribili Hab. v. Tunc inq̄ videbūt filiū hominis. boni in forma vtraq̄ diuina et humana. Mali tm̄ in forma hūana. z non q̄liter cunq̄ sed in nubib⁹ cuz potestate magna z maiestate. Plura dicunt de hoc aduentu. Primo q̄ erit clarus z notabilis. qz videbūt. Isa. lij. Oculo ad oculū videbūt Et. i. Loz. xiij. Tunc aūt facie ad faciē. sed diuersimode sicut supra dictuz est. Nō enī erit aliq̄d quod impediat visum humanū. eo q̄ ignis p̄cedet. q̄ omnes vapozes purgabit. in Ps. Ignis ante ip̄m p̄cedet. Secūdo iste aduent⁹ erit psonalis. quia filiuz homis. nō p legatū aut subiudicē vicariū. sed p se. i. Loz. xiij. Qui aūt iudicat me dominus est. Job. In carne mea videbo deum. Tertio iste aduētus erit terribil'. quia in nubib⁹ Actu. i. Quēadmodū vidistis eū sic veniet. Hoc aūt fiet in nubib⁹ Apoca. i. Ecce veniet in nubib⁹. Quarto erit potencialis. qz in maiestate z ptāte. Potestas ei⁹ apparebit ex mūdi conflagratione. qz ignis p̄cedet qui purgabit superficiem terre. Secūdo in vocis ỹrute. Ps. Dabit voci sue vocē ỹrutis. Mag ỹt⁹ voc⁹ fiet. ad cui⁹ soni tū nō erit aia ita alte ī celo nec ita pfunde ī iferno nec absc̄dita in cētro. q̄n stari cō pareat cū xp̄o. i. Loz. xv. Canet eī tuba. et mortui resurgent. Tertio potestas erit in ꝓmptitudine obediētie oīm angelorū q̄ sibi tanq̄ vero deo obsequūtur cōgregādo pulueres p̄o corporib⁹ suscitādis. Mat. xxiiij. Mittet angelos suos et congregabunt oīes a quattuor ventis celi. Quarto ista potestas apparebit in iudicandi auctoritate. quia pater oīe iudiciū dedit filio. Joh. v. Omne. i. tam omniū hominuz q̄s angelorū bonorū z malorū qui omnes iudicabunt. vt dicit Tho. parre. iij. q. lv. ar. vi. Locus aūt iudicij habetur Joel' iij. Congregabo oīes gentes in vallē Josaphat z disceptabo cū eis. Dicūt aūt doctozes q̄ boni stabunt cuz christo in aere. mali vero in terra. Ibi etiam ponet sig̃num crucis factuz et aere lucido. Crisо. aūt dicit q̄ apparebit ī christo. Et notandum q̄ illuc tunc de quo dicitur hic erit formidandum peccatoribus z deplozandū ꝓpter quattuor. Primo quia tunc non erit tempus meritorie actionis. Secūdo quia tūc nō erit temp⁹ excusatiōis. Tertio quia tūc erit temp⁹ amarissime separationis. Quarto qz tunc nō erit tempus fuge vel euasionis. De primo dicitur Math. xxij. Tunc dicet rex ministris. ligatis manib⁹ et pedib⁹ proijcite eum in tenebras exteriozes. De secūdo Math. xxv. Dicet rex his qui stabunt a sinistris. Esuriui z nō dedistis mihi manducare. Qui dicēt. Dñe quādo te vidimus. Ecce excusatio. Sed nō dabitur eis. Nō vni ex minimis meis fecistis. mihi fecist⁹. Discedite ā me maledicti in ignē eternū. De tertio dicitur Mat. xxv. Tunc sedebit rex z separabit eos sicut pastoz separat gregē suū. Ista separatiōz faciet pcm̄. z ideo maxime fugiendus est. De quarto ozz hic. Tūc videbūt filium hominis venientez in nubib⁹ cum ptāte magna. a qua ptāte nō restat fuga. iuxta illud Si ascēdero ī celū tu illic es. Dicit Aug. In celo te habeo repssozē. in inferno inq̄sitozē. ergo latere nō possum. D

Dixi tertio q̄ in isto euāgelio saluator addit ꝓsolationē iustoz. vñ sequitur. Dis aūt fieri incipientib⁹ scz q̄ dicta sunt scz signis z pdigijs z alijs. leuate vos capita vestra. Respicite p fidem. z leuate p spem. capita vra. i. corda vestra exhilarate. Quia fin Gre. Cū finitur mūdus cui⁹ amici non estis ꝓpe fit redēptio quā quesistis. Et ponit hic ca

put p mente. qz sicut capite regũtur membra. ita cogitatiões mẽte disponũtur. Capita ergo leuare est mentes ad celestia erigere. Tria aũt valent ad spei erectionem. Primo vt malũ transitoriũ nõ timeak. qõ fit cũ homo p rationẽ eleuatur. vñ in ps. Sup inimicos meos despexit oculꝰ meꝰ. id est. deorsum aspexit. Scõo vt in bonis tpalibꝫ fiducia nõ habeatur. in ps. Nolite ꝓfidere in ꝓncipibꝫ Tertio vt de ꝓpꝫs meritis nõ ꝓfidatur Job. x. Si iustus fuero nõ leuabo caput. Qm̃ appropinq̃bit redẽptio vra scz a tpali miseria Ro. viij. Nosipi intra nos gemim⁹ expectãtes redẽptionẽ corpis nri. Redempti eni sum⁹ p passionẽ xpi a culpa. sed non a miseria. sed tunc abvtroq; redimemur. Addit aũt vra scz q̃ redempti estis ꝑ pus a captiuitate culpe. Ps. Redẽptionẽ misit dñs pplo suo. nõ diabolo q̃ nunq; redimet. vt dicit Aug. in lib. de ecclesiasticis dogmatibꝫ. Deinde xps adducit similitudinẽ dicẽs. Videte ficulneã z oẽs arbores. cũ pducũt iã ex se fructũ. scitis qm̃ ꝓpe est estas. Quia h̃ signũ est accessus solis ad nos. Ita vos cũ videritis hec fieri. scz signa q̃ dicta sunt. Scitote qm̃ ꝓpe est regnũ dei. Hoc exponit q̃dam glo. ꝑmo de iudeis q̃ hodie sunt q̃si ficus sterilis. significati p illã ficũ in q̃ xps fructũ nõ inuenit. Cũ ergo hec ficus. i. ꝑplus iudeorũ susceꝑit fidẽ. tũc incipiet q̃si ficꝰ virescere. Cũ aũtẽ ozẽ fidẽ xpi cõfitebitur. tũc q̃si folia mittet. Cũ aũt fm fidẽ opabitur. tũc q̃si fructũ dabit. Et h̃ erit ꝓpinquũ signuz aduẽtus xpi ad iudiciuz. Vñ dr. Scitote qm̃ ꝓpe est estas. i. eterna serenitas z renascentiũ nouitas. Et de hoc dr Isa. x. Reliquie israel ꝓuertent. Scõo fm Gre. exponitur generaliter de fructu mũdi q̃ est eꝝ ruina. Ad hoc eni mũdus germiat vt q̃cũq; germinauerit casibꝫ consumet. Ultimo adducit xps ꝓfirmationẽ oim̃ ꝓdictoꝝ dicens. Amẽ dico vobis. Amen est signũ certificationis. z trm̃ valet. i. vere licet hoc nec grecus nec latinus q̃sq; trãsferre potuit p ꝓpie. Est ergo sensus. Amẽ dico vob. i. vere dico ego q̃ mentiri nõ possum. Non preteribit generatio hec scz ꝺ mortalitate ad immortalitatẽ totũ gen⁹ humanuz donec oia fiãt. Mat. v. Jota vnũ aut vn⁹ apex nõ ꝑteribit a lege donec oia fiant. Celũ z terra trãsibũt scz p cõmutationẽ innouationis. ꝟba aũt mea nõ trãsibunt. ps. Ineternuz dñe permanet ꝟbũ tuũ. Nõ ergo trãsibũt sine effectu impletiõis. Beda. celum z terra trãsibunt. i. innouabunt. deposita ꝓsorma. pmanẽte aũt ꝓsa subã. vñ ij. Pe. vlti. dr. Elemẽta ignis calore soluẽtur. Intelligit ꝙ hoc de celo aereo seu elemẽtari. qꝺ est ipe aer sub ꝓcauo orbis lune q̃ ꝓsumet z depurabitur a materia grossa p calorem ignis ꝓcedentis. Sicut deducit Aug⁹. de ciuitate dei lib. xx. ca. xiiij. tractans illud Opa manuũ tuaz sũt celi. Ipi pibũt. Nõ aũt celi illi in q̃bꝫ sunt sideraz stelle. vt q̃dã putauerũt. vt dicit Aug. ibidẽ. Circa istuz ꝟmonẽ moueo triplicẽ dubitationẽ. Pria est de qua etiã a pluribꝫ dubitare cognoui Utrũ ante generale iudiciuz antixps nascetur tanq; vn⁹ purus hõ psecutor⁹ eccle siam xpi. Scõm dubiũ. q̃lis erit ꝓsumatio huius iudicij Tertiũ vtrũ iudicium illud erit p sniam vocalẽ. Ad primuz rñdeo q̃ antixps erit vn⁹ hõ pur⁹ sicut aliqs nostrũ. z vnũ supositũ z individuum hũane speciei. Istud ptz p oẽs scripturas veteris z noui testamẽti. Et ꝑmo p illud Heñ. pe nulti. vbi dr. Fiat dan coluber mordens equũ ad vngulã. Ubi fm oẽs doctores dr q̃ antixps nascetur de tribu dan. q̃ est maledicta. vñ ideo nõ enumerat in catalogo patriarchaz sctoz. vt dr Apoc. vij. Scõo istud ptz p illud Dañ. xi. vbi dr. Stabit in loco eius scz xpi vilissim⁹. Dicit Piero. in glo. ordinaria. Antixps. s. q̃ in fine mũdi cõsurget de gente iudeoꝝ z de gente modica tam hũilis atq; despect⁹ vt nõ ei detur honor regius. sed fraudulẽter obtinebit ꝓncipatũ. z brachia pugnãtis ꝑpli romani expugnabũtur ab eo. et hec faciet qz simulabit se esse ducẽ veteris testamẽti z legꝭ dei. Et ingredietur vrbes altissimas et faciet q̃ nõ fecerũt ꝓres eius. Nullus eni iudeorũ ꝑter ipm̃ regnauit i toto orbe vnq;. z h̃ scm̃ scoz inibit ꝓsiliũ. Dec Piero. Itẽ ibidẽ oñdit q̃diu regnatur⁹ sit. s. p tps vnius ãni. z tpa scz duoꝝ ãnoꝝ z dimidiũ tpis. i. vn⁹ medij ãni. vt hr. xij. ca. Et hec expsius dicẽ ibidẽ text⁹ q̃ regbit p dies mille. ccc. z. xxxv. Itẽ ibidẽ oñdit q̃lis erit i vita. qz ꝓcupiscẽtijs femiaz. z sic luxuriosissim⁹. lz palã oñdat simulabit se castũ. vt dicit glo. Item ibidẽ ostendit quo veniet ad montem oliueti. quẽ vocat inclitũ z sctm̃. z veni

et vsq; ad summitatē eius. Et nemo auxiliabit ei. Et glo. dicit q; ibi sit periturus. Tertio h̄ idē patet p beatū Aug⁹. li. xx. de ciuitate dei ca. xix. q; exp̄sse dicit. Nō veniet ad viuos t mortuos iudicādos chr̄ist⁹ nisi p̄us veniet ad seducēdas in ania mortuos aduersari⁹ ei⁹ antix̄ps. Et sequitur. P̄resentia q;pe eius erit fm operationez sathane in omi ſtrute signis t p̄digijs mendacij et in omi seductione iniq;tatis his q; pereunt. Hec Aug. Item h̄ ptz p Ambro. sup illud. ij. Thessa. ij. Nisi venerit discessio p̄imū. P̄riusq; veniat x̄ps. regni romani defectio fiet. t apparebit antix̄ps qui interficiet scōs reddita romanis libertate sub suo tñ noīe. Itē istud ptz p Greg. xxv. libro moral. ca. xv. Quō antix̄ps regnabit ex culpa p̄l'i. t quō sancti p̄dicatores ꝓtra eum parū p̄ficient. li. xxxiij. ca. viij. Et quō tota intentio sua erit ad penas corporuz. cū se sciat in aniab⁹ nocere nō posse. Ibidē ca. ix. Et quō doctores sancti p eū ruent p quoz̄ ruinā erit ruina infirmoz̄. ibidem ca. x. Et quō diabolus ingredieť euz tanq; vas p̄rium. li. xxxij. ca. xv. Ecce omnes columne q;tuoz̄ p̄ncipales de eo loquunť cōcorditer. Itē x̄ps de eo dicit q; veniet alter in nomīe suo quē accipieť. Itez ap'ls dicit de eo q; in nouissimis diebꝫ reuelabiť ille iniquus hō peccati. ij. Thessa. ij. i. hō totaliter dediť⁹ pctō. sicut dicim⁹. Iste est totaliter agro dediť⁹ fm Gozrā ibidez. Isido. quoq; multa de eo ponit li i. de sūmo bono ca. xxvi. t. xxviij. que longū esset hic ponere. In libro aūt. viij. ethimologiaz boc ponit q; antix̄ps hierosolymis tēplū reparabit. t oēs veteris leg⁹ cerimonias reparare temptabit. Ad scōm. q̄lis erit ꝓsūmatio hui⁹ iudicij. Rñdeo q; q̄dā erūt hui⁹ iudicij p̄cedentia. quedā comitātia. q̄dā subsequētia. Antecedētia iudicij erūt vt p̄ncipatus antix̄pi. q; decipe temptabit fideles sex modis. scz sapia ꝑboz̄. simulatiōe ſtrutum. testimonio scripturaz̄. operatione miraculoz̄. pmissione diuitiaz̄. terroze p̄secutionū. Scōo erūt bella t p̄lia t cōmotiones locoz̄. vñ Matth. xxiij. t alia in sole et luna signa vt hic. Tertio erit mūdi conflagratio p ignē. Iste ignis ꝓsumet omīa vegerabilia. incinerabit būana corpa. t purgabit a fecib⁹ elementa. t sic clarificata renouabunť. Nō erit aūt in vna parte sed in oīi parte mūdi. t ascēdet ad tantā altitudinē ad quantā aque diluuij ascēderūt. vt ꝺr in. iij. sniaz̄. dist. xlvij. Et erit ibi virtute supnaturali concursus ignis elemētalis. ignis t̄restris t purgatoz̄ij t iferni. P̄er infernalē reꝓbi adurenť. P̄er purgatoriū iusti purgabunť. P̄er terrestrē terrenascētia t bruta ꝓsumenť. P̄er elemētalē elemēta subtilienť. Justis aūt nihil nocebit. sic tribꝰ pueris in camino ignis non nocuit. Noz̄ triū ignū erit actio successiua. habebit enī initiū. mediū t finē. P̄rimo nāq; iudicis aduentū p̄cedet. t q;si simul fiet p illū ignē purgatio iustoz̄ t punitio malorū. et incineratio corpoz̄ humanoz̄. Quo facto statim erit resurrectio mortuoz̄ t aduent⁹ x̄pi ad iudicandū. Et tūc ex illo igne inflāmabiť totus mūdus in circuitu. Et h̄ erit valde terribile tam magnū ignē. vñ Isaie vlti. Ecce dñs i igne veniet t i flāma ignis Terminato ꝺo iudicio tota caliditas exequeť sniam iudicis. inuoluet reꝓbos. et trahet eos ad infernū. q; ardebit vsq; ad inferni nouissima Deut. xxxij. Post hoc erit celū nouū t terra noua. Sol aūt stabit i parte sua oriētali. Et luna in parte occidētali. vt dicit Richar. de media villa super iij. sniaz̄. Sed si q̄ris. Quare p tātū ignē erit purgatio mūdi. Rñdeo q; sicut cōtra ardoꝛē luxurie induxit dñs diluuiū aque ad refrigerādū. ita inducet ignē ꝓtra repoꝛē caritatis ad inflāmādū. Tūc enī refrigescet caritas multoz̄ Mat. xxiij. Et tñ de scōo dubio. Ad tertiū cū q̄rit. an p̄latio snie illi⁹ iudicij fiat vocalis. Videť enī q; busdā q; nō. Quia dicit Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. xxvi. De⁹ ꝓsciētias reꝓborū cōuincet sine vlla fmonis plicitate. Et idē li. eodē ca. xv. dicit q; oēs iudicabūtur ex libro vite. vt ꝺr Apoc. xx. Per librū aūt vite intelligit q;dā ſtutē diuinā p q;m vnicuiq; sua facta oīa denť. Itē Ro. ij. ꝺr. Testimoniū reddēte illis ꝓscia ipoz̄ t inter se inuicē cogitatōnū accusantiū. Sz in ꝓtariū videť eē beat⁹ Bre. li. xxvi. moza. ca. xxi q; dicit q; illa ſba iudicij audiēt illi q; eius fidē saltē ſbo tenuerūt. Itē Aug. li. xx. de ciuitate dei ca. i. dicit. P̄er q;t dies tendať illud iudiciū. incertū ē. sed si fieret mentalis statim expediretur. ergo erit illa sententia vocalis. Respondeo breuiter fm Tho. in iij. sniarum dis. xlvij. q. i. ar. ij. t Robertum

Volgot sup li. Sap. ca. v. q illud iudiciū quo ad distinctionē bonorū z accusationē malorū z cōmendationem bonorū mētaliter pficietur. Et sic ille processus Matth. xxv. Esuriui z dedistis mihi māducare erit mētalis. Sed Volgot dicit. Salua reuerentia scri thome q erit tā vocalis q̄ mētalis. q. xps q̄ iudicabit erit deus z hō. Et ī vt deus iudicabit mētaliter. vt hō vocaliter. Et h̄ erit maius gandiū sensibile bonorū z maior dolor sensibilis malorū. Et ita ipe dicit q erit vocalis accusatio malorū z vocalis snīa. Dicit etiā ipe q reprobi iudicabunt de duobus. s. de p̄ceptis iusticie z opibus misc̄die. h̄ est. q. p̄cepta trāsgressi sunt iusticie. z opib⁹ misc̄die nō redimerūt peta prima g̃ snīa de meritis erit mētalis. Secūda de opib⁹ misc̄die erit vocalis vt appareat eos esse dignos misc̄dia. Q aūt dicit Aug⁹. de fmone. nō negat fmonē sz fmonis plīritatē. Et etiā q. z si nō in ꝑticulari saltem ī vniuersali iudicabunt vocaliter.

¶ Dñica scōa aduētus. II. Sermo V.

Erūt signa in sole z luna z stellis Luc. xxi. Quāuis vt ait ille magnus pr̄ Aug⁹. li. ij. contra pelagiū qñ timore pene nō amore iusticie fit bonū. nōdū bene fit bonum. Et huius dicti pōt esse rō. q. opus bonum p̄cedēs ex timore. nōdū pfectū est. eo q nō p̄cedit ex caritate. sine q̄ nihil pōt esse pfectū. vt dr. ī. Cor. xiij. Vnde dicit Joh. ī canonica q pfecta caritas foras mittit timorē. Vñ pater q opus p̄cedēs ex timore. iō est imp̄fectū. q. est inualidū z infirmum seu debile. cū sit sine caritate. q̄ sola dat robur pfectū cuilibet ꝑstanti. Verūtn̄ z si salus humana nō pōt pfecte haberi ex solo timore seruiēdo deo. timor n̄ dei z iudicior eius est initiū humane salutis ad fuiendū deo incitans. Vñ dicit Gre. v. li. moral'. q via dei a timore icipit. p quē peuenit ad fortitudinē sc̄z caritatis. Unde dicit Cassio. de institutis monachor. li. iij. q. p̄ncipiū nr̄e salutis sapieq̄ fm scripturas est deū timere. ex quo timore vniuersa vicia expellūtur z ꝑstantes fructificant atq̄ succrescunt. ita q tandē deueniāt ad pfectionē caritat'. put h̄ dare deducit beat⁹ Anthoni⁹ in collationibus patrū. Ex q̄bus ego infero q sic̄ nullus pōt esse cōsūmat⁹ in caritate pfecta diuine dilectiōis sine vero amore dei. ita nemo pōt initiare viā salutis z diuine dilectionis nisi p timorē dei. Hā dicit Bern̄. sup Canti. fmone. xxxviij. Quia sicut plenitudo leg' est dilectio. ita initiū salutis timor dñi. Et ob h̄ dicit Crisō. in fmone de Johāne baptista. q timor dei mētes corrigit. fugat crimīa. innocētiā seruat. pperam tribuit facultatē. que ofa sunt initia būane salutis z quedā ꝑparatiōes ad amorez dei. Vñ Cassio. sup ps. xxxiij. cōcludit q q̄ deū bene timet. etiā necesse est vt eu⁹ amet. Et ecōuerso. Qui deū bene amat. etiā necesse est vt eū timeat. eo q ille due res in vna celesti deuotione sociate sunt. Et q. sctā m̄ ecclesia dñica p̄cedenti recoluit aduentu⁹ dñi in carnē. multū amabilē z desiderabilem. ꝑter quē de⁹ merito erat diligendus eo q venerūt homī ofa bona pariter cū illo. vt dr. Sap. vij. Hūc habit in ista dñica re colit aliū aduentū terribilē ad iudiciū vltimū. ꝑter quē deus merito est formidād⁹. vt sic q̄ deū nōdū diligit p amorē. ad diligendū eū z sibi seruiendū moueat p timorem. In p̄mo enī aduētu erat dñs dulcis. sed in scōo erit rectus z iust⁹. Vñ ps. de eo Dulcis z rectus dñs. Sup q̄ Cassio. dic. Cū audis q. dñs tuus dulcis sit. attende q diligas. Cū audis. rectus. attende q timeas. vt timore z amore dei exciter⁹ legez eius custodias. Et Hugo in li. suo de aīa dicit. Si amor dei tenere te nō pōt. saltez teneat z terreat timor iudicij. metus iehēne. laquei mortis. dolores inferni. ignis vrens. vermis corrodēs. sulfur feruēs. flāma tartarea. z ofa mala. Dec ille. Et quia deus licet apparebit in iudicio cū nō sperat⁹. tamē omib⁹ vult innotescere. ꝑ inquū diem aduētus sui. Ideo vt homines se ꝑparent. quod vtiq̄ ex maxima misericordia facit. ideo p̄mittet quedaz signa. ꝑ inquum aduentū suū nunciantia. de q̄bus ī ꝑbis p̄missis dr. Erūt signa in sole ꝛc. In q̄bus ꝑbis tria tanguntur seu nobis cōsideranda occurrunt. Primo nāq̄ cōsiderandum est de signis in sole. Scōo de signis in luna. Tertio de signis ī stellis. Et quia de his aliquantū tactum est ad litteraz in p̄cedenti sermone. Ideo hic videndum est spūal'r ō eisdem. Hā fm Aug. sup Gen. ad līraz. in spūalib⁹ exp̄sitōibus ꝑ itas multo magis ꝑcordat q̄ in corpalib⁹. Scōm igi

tur ꝫ notak in ꝥbis ꝓmissis triplex defe/ ctus in trib⁹ statib⁹ añ ꝓsūmationē seculi. scz in supmo. medio z infimo. Primo igit describit defect⁹ in supmo. s. in spūali pla/ tor. cū dr. Erūt signa i sole. Secdo in me/ dio. s. secularīū rector cū dr. in luna. Ter/ tio in infimo. s. oīm indifferent subditor. cū dicitur. z stellis.

A

Dixi primo q ꝓmo describit defectus ꝓcedēs diuinū iudiciū in supmo statu. s. spūaliū ꝓ latoꝝ. cū dr. Erunt signa in sole. Circa qđ sciendū q notanf dr in themate Erūt sig. ad innuēdum q ꝫ nō loquit de q̄buscūq; signis diuinis sz tm̄ de futuris. vñ non dr Erāt signa. nec dicit sūt. sz dic erūt. Sicut enī dicit Robert⁹ bolgoth sup li. sapie ca. xvi. Deus hūano generi multa signa ostē dit. Quedā de ꝓterito. qdā de ꝑsenti. qdam oñdet de futuro. De ꝓterito ostēdit signa sue beniuolētie. ad ꝑs oñdit signa remi/ niscētie. sed i futuro oñdet signa puidētie. Signa beniuolētie sunt oēs creature fa/ cte z create homī ad fruiendū. Est ei signū qđ vnū offert sensui z aliud derelīq̄t intel/ lectui. Et ita oīs creatura sensibil seipam offert sensui z deū repsentat intellectui cu iusliber boni viatoris. Vñ fm Robertum lincolniensem epm in suis collatiōib⁹ fmo ne. lix. Omis creatura speculū est. de q̄ re/ sultat silitudo creatoris. Et istud deducit ꝓ longū passum. pbās q exq̄ in q̄libet crea tura relucet potētia ꝑis ꝓ quaz de nibilo aliqđ facta est. Sapiētia filij ꝓ quā sic pul chre facta ē. Bonitas spūssancti ꝓ quaz in esse suo ꝓseruata est z in ordie suo colloca/ ta. patet q oīs creatura ē signū benignita tis sui creatoris. Deus enī volens cōicare bonitatē suaz creaturis suis. vt dicit Da masce. li. ij. impssit cuilibet creature vestigi um suū ꝓ qđ repūtaret benignitatē dei in sapīa. z repsentādo amaret. et ꝓpetuo ipso frui appeteret. Et iō dr. Omis creatura est signū benignitatf dei. vel q benignitatez dei oñdit in se. vl q ex benignitate dei da ta est homī. Alia sunt signa reminiscētie. si/ cut septē sacra ecclesie. ꝓ q reducimur i me moriā passiōis dñice. Vñ Math. xxvi. lo/ quēs xp̄s de sacro corpis rangꝫ de memo riali passionis sue signo dicit. Hoc facite i meā cōmemorationē. q. d. hoc ē signū mee passionis. Hinc dr ad Heb. ij. q salus nra firmata est ꝓtestāte deo signis z portēntis z varijs ꝥtutib⁹ z spūssancti distributōibus. Alia sunt signa puidētie q̄ dabit de⁹ ad se/ cundū aduētū suū. ne oīno veniat pctōri/ bus impꝛouisus. Inter q̄ signa euidentis simū signum erit in sole luna et stellis. Nō quidē licet ad lr̄am ita futurū sit īmediate ante diē iudicij in celo visibili. nihilomin⁹ tñ ꝓmo spūalit his heu malis tribꝫ im/ pleri nō dubitak in celo spūali z intellectu/ ali. Et q sole hic accipim⁹ statū altuz et supmū. spūaliuz ꝓsonaz. ideo ꝓmo videa/ mus de celo in q̄ sol iste posit⁹ est. Celum igit vt dicit Bern. sup Cāti. fmōe. xxviij. est sancta mr ecclesia q̄ scrōz ꝥtutib⁹ z sapi entia velut celuz suis sideribus adornatur. Qui enī docti fuerint in eccl'ia. fulgebunt sicut splēdor firmamēti. Et q̄ ad iusticiam erudiūt multos q̄si stelle in ꝑpetuas eter/ nitates. Sicut enī celū est ꝓspicuū. purū. firmū. latū. suspenſuz. ita eccl'ia sctā habet boīes vita z opinione cōspicuos. fide pu/ ros. spe firmos. laros caritate. ꝓtemplatio ne suspēsos. Et fm Bern. hi sunt pluētes pluuiā salutarē. z tonāt increpatiōib⁹. cho/ ruscant miraculis. hi enarrāt gloriaz dei. Hec ille. In hac q̄ sancta eccl'ia velut in q̄/ dam mystico sole est stat⁹ spiritualiū viroꝝ z platoꝝ. Sicut enī sol ꝑest diei z luna no cti Bern. i. Sic stat⁹ spūalis ꝑest in spūali/ bus z portiorib⁹ bonis anie que sūt q̄ lux diei. Sicut dic Plotin⁹ put narrat Ma crobius li. i. de somno scipionis ꝥsus finē. Sol vocak dux z ꝓnceps z moderator lu/ minū reliquoꝝ. mens mūdi z cor celi. Lu na vero. i. statꝰ secularꝭ ꝑest tpalib⁹ q̄ sūt q̄ nox eo q oīa tpalia sunt vmbra noctꝭ. Ju xta illud sapie. v. Trāsierūt oīa velut vm/ bra. Itē sicut sol illumīat z nō illuminak. sic stat⁹ spiritualis bz informare secularē. z nō ab eo informari. Vñ plati spūales dī cunk lux mundi Math. v. Habet enī sta/ tus spūalis iudicare z dirigere secularē. z non econuerso. Juxta illud. i. Cor. ij. Ani/ malis hō nō percipit q̄ dei sūt. Stulticia enī ineſt illi. Spūal autē omīa diiudicat. z ipe a nemine iudicak. Vñ Canti. ij. dr de ecclesia. Pulchra vt luna electa vt sol. Il/ luminak enī in subditis vt luna. sed illumi nat in platis vt sol. Ex his infero ꝓmo q imperiū nō ꝑest sacerdotio sz subest. vt di/ citur de maioritate z obedientia. Solite.

xcvi. dis. Si imperator. Scdo infero q spiritualis status excedit seculares in maria z dissimili ꝓportione. patet. qz tanta est excellentia dignitatis sacerdotalis sup̃ temporales ꝙntus est excessus magnitudinis solis ad lunã. Constat aũt ꝑm Ptolomeũ i almagesti ꝓpositiõe. xviii. q sol excedit lunam q̃drageſies octies. Et ita tãta eminẽtia excedit spũalis dignitas secularẽ. Ita notauit Hosti. in ca. Solite. de maiorita. et obedientia. in apparatu suo. Ex his tertio infero q plati spũales z viri ecclesiastici debẽt esse excellentioris vite z sanctitatis in maxima z dissimili ꝓportiõe sup̃ laicos. Patet hoc. qz sicut excellunt dignitate. ita debẽt excellere sanctitate. cum sanctitas vite ponat eos in illa excellẽtia officii tam sancti. Alioq̃n vt dicit Canon. vilissim⁹ cõputandus est q̃ pfulget dignitate nisi pfulgeat sciẽtia z sanctitate. Et q̃ patet ꝓsequẽter q spũalib⁹ viris nõ sufficit vita cõmunis cũ laicis. aut eq̃lis ꝓuersatio sanctitatis cũ subditis. Quia dicit Bernũ. in epla ad henricũ zenonẽsem epm. Dignũ est vt in aliquo dissimilis appareat ab omnib⁹ vita pastoris Et Seneca epla. v. dicit. Illud agam⁹ vt meliorẽ vitã sequamur q̃s vulgus. Alioq̃n pfecto multũ deformis erit. si q̃s dignitate pcedimus ab his virtute separemur. inq̃t valerius maximus li. iv. ca. iij. Hinc est q Bernũ. in li. de cõsideratione ad eugenium li. ij. ca. xvij. dicit illũ prelatũ monstruosum q̃ habet sedẽ supremã. z vitã infimã. Non sufficit ergo plato ad salutẽ adequari subditis in vita z ꝓuersatione. nisi eos pcedat exemplo. vt dicit Beda sup Math. ponũtur ẏba. viij. q. ij. Nõ sufficere. Et ibidẽ ca. qualis erit. Pensandum igit nobis est q si nõ sufficit plato adequari subditis in vita q̃d dicemus de illo quẽ subditi pcellũt in ꝓuersatione z moribus. Certe hoc nõ est aliud nisi destruere ecclesiam. vt dicit Hiero. Vehemẽter enĩ ꝑm eũ destruit ecclesiam xpi meliores esse laicos q̃s clericos. Nã q̃lis erit edificatio discipuli si se itelligit magistro meliorẽ. Quid aũt dicem⁹ de illo q nedũ nõ trãscendit subditos i moribus bonis aut eis adequat in vite sanctitate. sed gõ deterius est. ipis suis subditis p oĩa assimilat in morũ prauitate z ꝓuersationis deformitate. vt sit verum illud Ozee. iij. Erit sicut ꝓp̃l's sic sacerdos. Et hoc est certe solem istũ eclipsari z ꝓuerti de luce in tenebras. de die in noctẽ. Nõ tũc fit q̃n viri spũales assimilari studẽt secularib⁹ in vanitate vestiũ. equor⁹. vasor⁹. edificior⁹. familiarũ z victualiũ. Nõ prochdolor est videre ad oculũ istis tp̃ib⁹ q̃n viri spũales equalẽ exercẽt imo maiorẽ pompã in vestibus. supfluitatẽ in cibis z potib⁹. bestialitatem in luxuria. fraudẽ in cõmertijs. dolum in ẏbis. auariciã in pecunijs. ambitionẽ in honorib⁹. Eqliter enĩ volũt esse hodie clerici diuites vt laici. similit̃ terrenis inhiant imo habũdanti⁹ ipam terrenorũ pcipiũt consolationẽ. Equaliter incedunt nitidi z ornati circũamicti varietatib⁹ tanq̃ sponsa ꝓcedẽs de thalamo suo. inquit Bernũ. li. iij. de ꝓsideratione. Vñ autẽ ista affluentia talib⁹ nisi de bonis spõse christi sancte eccl'ie quã negligẽtes sibũpis omia vsurpant. z assignata eius cultui. ꝓprio retinere questui nõ verent. nõ amici sponse sz emuli. Verba sũt ñ mea. sed deuotissimi Bernũ. sup canti. ꝑmone. lxxiij. Et tales dupliciter peccãt ꝑm eundẽ sermõe. xxiij. ibidem. Quia z aliena diripiũt. z sacris in suis vanitatib⁹ abutuntur. Hec ille.

Sed qm̃ in statu spũali triplex est ordo. ideo videam⁹ in speciali de q̃libet illoz q̃liter in vnoquoq; erũt signa tanq̃s in sole mystico. Est igit̃ q̃libet plat⁹ eccleſiastic⁹ sol dictus singulariter ꝑm intellectũ spũalem. Scdo q̃libet religiosus est sol dictus specialiter. Et tertio q̃libet cleric⁹ generaliter est dict⁹ sol. Quorũ q̃libet ante diem magnũ iudicij general' oñdz i se signa. q̃b⁹ appentib⁹. pi qu⁹ nũciabit̃ ad iudiciũ finale xpi aduent⁹. De ꝓmo. s. de sole singulari q̃ est q̃libet plat⁹ patet. Nã sol iste natural' est. situ cõmunior. aspectu clarior. z gradu excelsior. Propter ꝓmũ scz q est situ cõmunior. significat vitã cuiuslibet prelati. ꝓter scõm q est aspectu clarior. significat vitaz cuiuslibet religiosi. ꝓter tertiuz q ẽ gradu excelsior significat vitaz cuiuslibet clerici. Est igit̃ situ cõior q̃ ad vitã platorũ. Nam ꝑm oẽs astronomos Sol ẽ medius oĩm planetaꝝ. z tñ est princeps z dñs omniuz. Vñ Ambro. in exameron dic q sol ẽ oculus mũdi. iocũditas diei. pulchritudo celi. mẽsura tpm. virtus z vigor terrenascentiuz. dñs planetarũ. decor z pfectio omniũ stellarũ. Sic prelat⁹ debet esse superior vita.

medius tamē cōmuni influētia. Sic igit̄ prelat⁹ subditis puideat vt exemplo christi semp in medio sedeat. Est enim mediū capacius z efficacius. equali⁹ z euidenti⁹. Sedeat igit̄ prelatus in medio vt beneficia equali⁹ distribuat. Sedeat i medio vt euidenti⁹ p exempla luceat. Sic primo dicet cū christo. Ego aut̄ in medio vestrum sum sicut q̄ ministrat. Sic dicet illud .iij. Re. In medio populi mei habitodixit bona mulier heliseo. Quod tūc fit qñ prelat⁹ nec prece nec precio nec timore nec amore vel odio a via veritatis declinat. Habz autem sol materialis q̄ttuor status scz orientalem. meridionalē. occidentalē z septētrionalem. Tūc est in meridie p̄lat⁹ qñ medium tenet in oīnib⁹. nō declinans ad dextram in ꝓsperis. nec ad sinistrā in aduersis. qñ nō est alter diuitib⁹. alter pauperib⁹ in iudicijs. Et q̄ tunc est hora diei feruētissima. p quod significat q⁹ p̄latus debet esse caritate feruentissim⁹. Alias sine caritate si linguis hoīm aut angelor loquar nihil ꝑdest. i. Cor. xiij. Scō tunc p̄latus est sicut sol in oriente qñ totā affectionē cōuertit ad ꝓsanguinitatez. de qua traxit originem. Nō fit qñ nullū nisi suū ꝓmouet ad beneficia. De tali dicit illud in ps̄. Ortus est sol. i. p̄latus est exaltat⁹. z congregati sunt scz ad eū cōsanguinei. z in cubilib⁹ suis. i. in beneficijs collocabunt. Vel ortus solis significat ingressum in p̄latiōem. q̄ tunc obscuratur qñ p potentiā pecunias vel alias iniuste ingreditur. De q̄ Isa. xiij. Obtenebrat⁹ est sol in ortu suo. Tūc p̄lat⁹ sicut sol est in occidente qñ habet totā affectionem ad delectationē carnalē. Caro eni semper tendit ad occasum z corruptionē iuxta illud. Corpus qđ corrūpit aggrauat aiam. Tūc p̄latus sicut sol est ad aquilonē qđ fit tpe noctis. qñ imminēte aduersitatis obscuritate timet timore vbi nō ē timor. Inter oēs tū istos situs sol nunq̄ est in meliori dispositione q̄ in meridie. Hā tūc clarius illuminat. ardenti⁹ inflāmat. z omnibus equali⁹ se cōmūicat. Sic p̄lat⁹ nunq̄ est in meliori dispositiōe nisi cū p doctrinā ignorātes illustrat. p caritatē negligentes excitat. p opa bona vnicuiq⁹ iustū se demōstrat. De tali pōt dici tunc illud Eccī. vas admirabile opus excelsi sol in aspectu annūcians Eccī. xlij. Sed ecce mirabile est qđ legit̄ in Amos signū terribile. vbi dr q⁹ sol occidit in meridie. q̄ est hora q̄ deberet esse serenior clarior. z feruentior. Occidit aūt p̄lat⁹ q̄drupliciter. Primo qñ in ipo veritas vite iusticie z doctrine corrūpitur Scō occidit qñ deficit in eo veritas bonitatis scientie et disciplīe. Tertio occidit qñ qui posit⁹ est alijs in exemplū cōuertit̄ in scandalū z offendiculum. quo p iudicio apud deū nullū mai⁹ est. vt dicit Greg. in omelia. Nullū inq̄t preiudiciū maius tolerat deus q̄z a sacerdotib⁹ dū eos q̄s ad alior cōrectionē posuit de se dare exempla prauitatis cernit. Quarto occidit p̄latus qñ eclipsante ipo p negligētiā in subdit⁹. fides nō feruet sed tepet. caritas non feruet sed torpet. op⁹ nō lucet sed fetet. Heu beu ista eclipsis z obscuritas nostris temporib⁹ inualescit. Nubes enī ambitionis vanitatis auaricie z negligētie obscurant nobis hūc solez prelator vt impleat̄ illud qđ p̄missum est a deo Ezech. xxxv. Solez nube tegam. Fragilitas nubis vanitas ē ambitionis. Exponit Hilbert⁹ in quadripartito suo. Et certe q̄d expectam⁹ aliud nisi diem iudicij iminere. de ꝓpinquo. q̄ imminente sol cōuertet̄ in tenebras. Ut dicitur Joel. iij. Qñ videmus ros mala in statu spirituali z in hoc mystico sole q̄ lumen suū pdit z eclipsat̄ q̄si ꝓtinue. Restat igitur vt vicinū aduentū xp̄i suspicemur. Vnde vt dicit Glosa sup Jobelez. Cū omia fuerit obtenebrata. qđ vtiq⁹ fiet p obtenebrationem spiritualiū p̄incipaliter tūc dñs quasi leo de syon. terribili voce clamabit contra reprobos. vt terraruz fundamēta q̄tiant. Hec glo. Itez sicut illa obscuratio in sole materiali maxime generat̄ p interpositōez lune inter nos z solē. sic obscuritas status spūalis fit p maximā interpositionē rpali⁹ inter nos z deū. sicut ait Licomiensis sermone. lxx. in medio. ¶ Scō sol mysticos dicit̄ status religiōis ꝓpter aspectū clarioꝛē. Religios⁹ eni q̄libet ad hoc positus est vt luceat in candelabro religionis sue. Tertio in candelabro vniuersalis ecclesie. debet eni hr̄ verbum veritatis in opatiōe. z signū honestat̄ in cōuersatiōe. De tali dicet̄ illud Eccī. l. Quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Sed tūc iste sol eclipsatur qñ p scandalū vite talis religiosi ecclesia denigrat̄. Periculum

est religioso si apud se in conscientia labik. Maius aūt periculū si peccat in claustro. Sed maximū si operib⁹ mal' fideles scandalisat in publico. Et certe si volum⁹ aperire oculos z nō esse ita ceci sicut sumus. vi debimus istū solem maxime his temporibus eclipsari. Ita vt dicak de eo illud Apoca. vi. Sol factus est sicut saccus cilicin⁹. qō fit qñ religiosi qui deberēt vti cilicijs z accingi saccis. vtūtur delicios⁹ indumentis. Et sic ciliciū vertūt in bissum. Vel facrus est cilicinus saccus. qō fit qñ p hypocrisim exteriorē que apparet in sacco. malis operib⁹ deformāt interi⁹ cōscientiā. ꝓpriaz Scōm phos duo soles interdū apparent in celo. sed vnus est quedaz nubes similima soli z nō est sol. Et vocak pellion. et est signū future inundatiōis. Ita spiritualit multi religiosi apparēt esse sancti. tamē sūt maximi nequā. gestātes tm̄ cappas in plateis. z multa mala faciūt in angulis. Quorū multiplicatio in mūdo est signū future subuersionis. Unde. ij. Paralip. xviij. legitur q⁹ mortuus est achab rex isrl' mutato habitu occidēte sole. Mutatur habit⁹ z sol occidit cū religiosus terrenis adherens fideles scandalisat. Sed de his sufficiat dixisse pauca. Non enī sunt de foro nostro. Et potius tegenda sunt verēda q̄s reuelanda. iuxta illud poete. Postulat i facie menda coloze tegi. Tertio sol mystic⁹ dicak vita cuiuslibet clerici ꝓpter gradū eccl'sioze. Sicut em̄ sol materialis alijs corporib⁹ est situ altior z statu eminētior. sic clericus q̄libet sorte sue vocatiōis z electionis alijs dz ꝓeminere. Unī in lege clerici figurantur p nazareos q̄ interꝑtātur scī. mūdi. vncti vel floridi. Debet enī clericus esse scīus in cōsciētia. mūdus pudicicia. vnct⁹ sapiētia z floridus innocētia. Tales cum huiusmodi fuerint erūt sicut sol oriens in altissimis dei Eccī. xxvi. Clericus vt dicit Hiero. dicitur in sorte dñi vocatus. eo q⁹ ſm Isido. cleros grece sors latine vt dicit xxi. dist. Cleros. ad significandū q⁹ ipi sūt specialius deo ascripti. z in sorte suā vocati. Unde ipi hñt deum magis diligere q̄s alij. Et causa est. quia clarius hñt cognoscere. de pluribus gras agere. plura bñficia recognoscere. Sed proh dolor iste sol obscurak. Sicut dr in Apoca. Sol z aer obscurati sunt de fumo putei. Sol clerus. Aer populus. Puteus ꝓcupiscentia. Fumus nequicia. Sicut enī aer illuminatur a sole sic pl'us a clero. Sed qñ de puteo ꝓscientie corrupte clericorū z malicia vite ꝓcedit fumus scādali z infamie in subditos rūc sol z aer. i. vterq⁹ status denigrak. Clerus nāq⁹ p ꝓpriā nequiciā. Et pl'us p nequiciā cleri deformatur Sicut cecus cecū ducēs ambo in foueā cadūt.

Dixi secūdo q⁹ in ꝓbis ꝑmissis describit defectus status secularium rector⁹. cū dicitur. Erūt signa in luna. Bene aūt status secularium cōparak lune. ꝓpter ꝓtinuaz mutationē. Luna enī nunq̄s est in eodē statu. Hz qñq̄s est vacua superius et plena inferius. Nñq̄s est plena tota. Et qñq̄s nulla. Ita seculares dñi z rpales possessores. vacui sūt superius quātū ad celestia bona. sed pleni sunt inferi⁹ quātuz ad bona tpalia. Unī in talib⁹ est puersus ordo. eo q⁹ i eis dña cupiscit z anella saturak. qz ania est vacua. caro autē repleta. Scōo luna qñq̄s est plena. hz postea fit tota vacua. Sic diuites z potētes hui⁹ mūdi. quāto temporalib⁹ sūt magis pleni. tanto ꝓfutib⁹ vacui. Luna etiaz est qñq̄s q̄si nulla. z hoc est qñ ꝓiūgitur terre. Sic diuites seculi qñ ꝓiūgenk terre in morte. nihil erūt. iuxta illud ps. Dormierūt somnū suū. z nihil inuenerūt omēs viri diuitiarū in manib⁹ suis. Et. i. Thimo. vi. Nihil intulimus in hūc mūdum z nihil inde recipiem⁹. Eccs. v. Sicut egressus ē nudus de vtero matris sue. sic reuertek. z nihil auferet secū de labore suo. Sunt autē plura signa in hac luna nūciantia futurū ꝓpinquū aduētum xpi. Primū signū in luna est. Si cornua noue lune fuerint obcecata nube. z reliquū corpus luciduz. signū est tempestatis. imo si tpe veris appareat vnū cornu maculosum. z macula magna z nigra duret a prima die apparitōis vsq̄ ad quintā. significat tempestatē z aeris turbatiōem i futura estate. Sic moraliter si dñi seculares z temporales. q⁹ vt luna mutank Eccī. xxvij. in prelatiōe ipor⁹ seculari habuerint corpora plationis nebulosa nebula auaricie z terrene cupiditatis signū est turbatiōis in populo. Hā ex auaricia talium procedūt oppressiones subdit⁹ p adinuentiones nouaz⁹ statutionū. iurium z legum. Qñ ergo videbim⁹ multiplicari

dños temporales. aut eoꝝ pſides ⁊ officiales. ꝓcuratores ⁊ capitaneos. iudices ⁊ alios rectores regnoꝝ. ducatuũ. terrarũ. ciuitatũ. villaꝝ. ⁊ sic ō alīſ. auaros. raptores. ſacrilegos. inuētores cāꝝ iniuſtaꝝ. exāctores culparũ. oppreſſores innocentũ. tūc intelligere poterimus qz dies dñi appropinquat. eo q̄ in luna ſignũ p̄cederet eum aduentũ. O quantuz deberēt pudere reges ⁊ p̄ncipes de bonis officialibꝫ. iudicibus ⁊ rectoribꝫ populi ſui. Nā quid eſt dare p̄lationē in p̄lio homini ſtulto aut auaro. niſi gladiuz furioſo. ait Seneca. Impoſſibile eſt enī vt alios vtiliter regat quē ꝓprius error ſubuertit. inquit Policratus li. v. ca. vij. Proinde moyſi dr vt puideat ſibi viros timentes deū ⁊ odientes auariciā. Credemihi q̄ tot mala in ſubditis que cōmuniter videm⁹ nō oriunt ita ſepe aliūde q̄z de peccatis p̄ncipū aut officialiū ipoꝝ. Lege hiſtoriā numeroꝝ. ⁊ videbis qz propter peccatū zambri q̄ fuit vnus ex p̄ncipibus iſrael. in totū ꝑp̄m ira dei deſeuit nec ceſſauit donec phinees vindicauit pctm̄ in zambri. ⁊ eū pugione pforauit. Inde vſq; ad moyſen a dño egreſſus eſt vt tollat cunctos p̄ncipes ⁊ ſuſpendat eos in patibulo cōtra ſolē. Nō tractans Policrat⁹ li. v. c. ⁊ dicit q̄ rapi p̄ncipes ideo p̄cipiunt. eo q̄ negligentia p̄ſidentiū ſepiſſime ꝓuenit exceſſus ſubditoꝝ. Et certe iſtud vicium ſcz auaricie. hodie maxime eclipſat hāc lunā. Vñ Apoca. v. dr q̄ luna facta eſt ſicut ſanguis. Nō de ſanguine peccati intelligēdū eſt. ⁊ maxime rapine ⁊ auaricie rapacitatiſ ⁊ crudelitatiſ. iuxta illud Iſa. i. Dan⁹ vſq; plene ſunt ſanguie. Et Iere. ij. dr. In alis tuis inuent⁹ eſt ſanguis. Quod tūc fit q̄n potētes hui⁹ ſeculi alas ſue potentie ſuperbie ⁊ pompe dilatāt rubricati purpura. ſcarleto aut examento. in veſtibꝫ colorati incedunt de labore ⁊ ſanguine ⁊ ſudore pauperū. Notāter aūt dicit. In alis tuis q̄ſi cōparādo eos potius aui p̄darie vt falconi ⁊ nō homini. Tales enī ſunt falcones diaboli. qz ponunt ſup pugnū diaboli. qz p̄ſtituunt in eoꝝ officijs iniuſte. Vñ locus ſtatus ⁊ gradus q̄ bñt eſt p manū diaboli. vt dicit Robert⁹ holgot ſup libꝝ Sapi. ca. v. Caueant tm̄ ſibi tales qz in duplici periculo ſunt. Habēt enī oculos coopertos quodā velamine ne circa ſe conſiderēt. Et habent pedes laqatos q̄dam ligamine ne a dño ſuo auolent niſi q̄n placet dño p ſolacio ſuo ⁊ lucro. Ira eſt de iſtis ſecularibꝫ potentibꝫ q̄ excecati ſunt ad oīm̄e illud qō ad verā ⁊ ꝑpetuā felicitatē ꝑtinet. q̄ nō habetur in vita iſta. ij. Coꝝ. iiij. Deus hui⁹ ſeculi excecauit mētes infideliū. Nā tm̄ placet diabolo. deponit eis omnē cecitatē. vt iſta mūdialia veneńt. vt videāt p̄dā ſuā. Quo facto iterū redeūt ad manū diaboli. qz eius iuſſioni p oīa obtemperant. Sed q̄d ꝓtingit tali falconi. certe ⁊ ſi eſt in reuerentia dñi qz dum viuit i alto locat. ſed cū moritur turpiter eīcit caniby ad deuorādū. Sic tales potētes poſt mortē eīcient ad inferos. Baruth. iij. Vbi ſunt p̄ncipes gentiū q̄ in nauibꝫ celi ludūt. Sequit. Et terminati ſunt ⁊ ad inferos deſcēderūt. et alij in locū eoꝝ exurrexerūt. Nota q̄ tales ſunt deteriores falconibꝫ q̄ nō p̄edant niſi cū eſuriūt. ſed iſti oīm̄i tempe. Vñ Aug⁹. li. ij. de verbis dñi ſermone. ij. Filiū nobiſcum tollim⁹ ⁊ tm̄ rapimus. q̄ ſi aliq̄d tolleremus. nōne viuos boues vorarem⁹. Que eſt auiditas ꝓcupiſcentie. cū ipe belue bñt modū. Tunc rapiūt cū eſuriūt. parcūt vero p̄ede cū ſenſerint ſatietatē. Inexplebilis eſt ſola auaricia diuitū ſemp rapiunt ⁊ nunq̄z ſatiant. nec deū timent. nec hominē verent. Hec ille. Sicut autē auctor ſpere dicit q̄ luna nō eclipſat niſi p interpoſitionē vmbre terre inter ipam ⁊ aſpectū nr̄m. Vmbra terre ſunt iſta temporalia Sap̄. v. Tranſierūt oīa velut vmbra. que quanto plus interponunt inter oculū cordis in ſecularibꝫ tanto plus eclipſant in ſcientia. Iuxta illud. Peccata veſtra diuiſerūt inter vos ⁊ deum veſtrum ⁊c.

Dixi tertio q̄ inverbis premiſſis deſignatur defectus ſtatus infimi omniuz indifferenter ſubditoꝝ. cū dicit. Et ſtellis. Sicut enī ſoli cōparant p̄lati ſpūales ꝓpter mozū ⁊ exemploꝝ reſplendentiā. Et lune dñi tpales ꝓpter eoꝝ in ſubditos influentiā. Ita ſtellis cōparant ſubditi ⁊ omēs fideles chriſti. ꝓpter ipoꝝ vite relucentiā. Sicut enim ſtelle de nocte lucent. ita inferiores in nocte ignorātie p̄in ſuas viciſſitudines ſtat⁹ ⁊ conditiones illumināt mundū. et lucent in eccleſia chriſti p fidei ⁊ operationis bone meritū. iuxta illud Eccl. xliij. Species

celi gloria stellarū mundū illuminās. Cō siderantur aūt in stellis quattuor. que debent esse in quolibet christi fidele sivult dici vera stella. que sunt actus naturalis. effectus accidentalis. motus circularis. z cursus regularis. Lucent enī stelle naturaliter. illumināt accidentaliter. mouenk orbiculariter. currunt indeclinabiliter z regulariter. Sic fideles debēt lucere in seipis p puritatem cōscientie. Illuminare alios exemplo bone vite z claritate fame. Mouieri orbiculariter. i. faciliter p promptitudinem obediētie. et hoc quātū ad suos superiores. Currere regulariter quo ad deum per ordinē intentionis recte Vnde primo Apocal'. xxij. Ego sum radix dauid. stella splendida et matutina. Splendida vt nō sit cōcupiscentia in affectu. lasciuia in aspectu. immundicia in tactu. luxuria in actu. Ecce actus naturalis stelle. Isti enī sunt actus naturalis innocētie cuuslibet hominis. De secūdo scz de effectu accidētali dicit Math. ij. Stella antecedebat eos. s. magos. donec veniens staret supra domū vbi erat puer. Stella sm phum nihil aliud est nisi lux sui orbis diffundens circūquaqz radios sue claritatis. Quia fideles quiqz debent diffundere lucem sui nominis z fame ad adducendū exemplo suo alios ad christuz. iuxta illud. Sic luceat lux vestra vt videāt opera vestra bona z glorificent patrē vestrū qui in celis est. Et Apostolus dicit q nobis necessaria est vita nostra. proximis vero fama nostra. De tertio scz de motu circulari dicitur Baruth. iij. Stelle dederunt lucem in custodijs suis. vocate sunt. z dixerūt. assumus. Quod fit quādo quisqz fidelis reddit se promptuz et obedientē ad preceptū sui superioris. iuxta illud ps. In auditu auris obediuit mihi. Unde Bern̄. Verus obediens non p crastinat. nō protrahit. sed parat aures auditui. oculos visui. pedes gressui. et sic de alijs. De quarto scz cursu regulari dicitur Judicū. v. Stelle manētes in ordine suo z cursu suo cōtra zizaram pugnauerūt. i. cōtra diabolū. q interpretatur exclusio gaudij. quia nititur nos excludere de gaudio. Nō melius fieri nō potest nisi p regularez cursum. i. p rectā intentionē ad deū. Non sicut hypocrite q faciunt omia vt videank ab hominibz Math. v. Sed prochdolor hodie iam incipiūt fieri signa etiaz in stellis. eo q stelle. i. fideles quidā quodāmodo retrahūt splendorē suū. quidā obtenebrantur. z q̄dam cadunt. Retrahūt splendorem illi q multa bona possent facere elemosynis z alijs subsidijs pauperibz z defectuosis. sed ex auaricia z tenacitate retrahunt manū. Unde de ipsis dicit. Stelle retraxerūt splendorē suū. Obtenebrātur illi qui cū multa bona fecerunt cōmittunt vnū mortale peccatū. qō totū splendorem virtutū obfuscat. De quo Job. xxv. Stelle non sunt mūde in conspectu ei⁹. Cadūt illi qui post ppetrationez culpe desperant de venia. Unde Apocal'. viij. Stella magna scz p superbiā. cui nomen absinthius. cadens q̄si facula cecidit in aquas. Nos igitur videntes hec signa timeam⁹ domini vicinū aduentū. et eū solicite expectem⁹ vt tandē eum venientē iudicem securi videam⁹ dominū nostrū iesum christū q vivit z regnat in secula seculorū Amen.

¶ Dominica secūda in aduentu. III. Sermo. VI.

Leuate capita uestra quoniā appropinqbit redemptio vestra Luce. xxi. Sicut dicit Aug⁹. pater doctissim⁹ super Joh. hoc qō nos letificat in omnibz laboribz z periculis vite huius est amor noster in deū et pium studiū z certa spes z feruor. Sicut dicere Aug⁹. q inter pressuras z tribulationes nostras homo p caritatem z spem refrigeratur z quodāmodo elevat a depressione tristicie. Et qz in secūdo aduentu domini nostri ad iudiciū erit grauis tribulatio q̄lis non fuit ab initio ex quo gētes esse ceperūt. vt dicit Math. xxiiij. z Danielis. ideo maxime opus est tūc firma spe z pfecta caritate in deū. Spes enim est q̄ sola in eternitatē animū erigit. et idcirco nulla mala q̄ tolerat sentit. inqt Grego. li. vi. moral'. Ut igit tūc homines non deficiank per desperationē sed potiꝰ erigank ad deū per spem. informans saluator q̄d facturi sint sui fideles tēpore hmōi tribulatiōis hortatur eos ad erectionez animi di. Leuate capita vestra. In quibzverbis tria tangūtur. Primo namqz hortat saluator fideles suos hoc sacro tempe ad mētis erectionē. cū dicit. Leuate capita vestra. Secōo ani-

mat eos p aduent⁹ sui approximationē. cū addit. qm̄ appropinq̄bit. Tertio repromittit eis eternā ꝯsolationē. cū subiungit. redemptio vestra.

¶ Dixi primo q⁹ in ꝟbis p̄mis/sis hortatur fideles saluator⁹ suos hoc sacro tpe ad mētis erectionē. Ania nāq; nostra incuruata est p originalē infirmitatē. ita vt nō possit sursum respicere. sicut ꝯq̄rit̄ dñs. psalmo. xxxvij. Miser fact⁹ z curuat⁹ sum vsq; in finē. Vbi dicit q̄daz glosa. Miser fact⁹ sum q; sapientiā z scientiā amittēs. insipiētia z miseria repletꝰ sum. z curuat⁹ sum q; doloribus in mortē. q. d. q; enī p superbiā fui erectus volens esse vt de⁹. ideo sum in mortē curuat⁹. Dicit̄. tota die. i. tota vita ꝑi status ingrediebar. z de peccatis q̄ feci. et de malis q̄ patior. Hec ibi. Et q; p christi aduentū primū liberati sum⁹ iam a culpa. z in futuro liberandi sum⁹ p scōm aduentū a miseria. ideo saluator bene ammonet ad abiciendā hmōi tristiciā q̄ causat vultus deiectionē. Et suadet mētis erectionē dicens. Leuate capita vra. Sed nonne homo semp est rect⁹ z capite sursuz incedens. quā ergo rectitudinē req̄rit deus hic i eo. Rñdeo fm Bern̄. sup Cāti. sermōe. xxiij. q̄ in talibꝫ locutionibꝫ spūs est q̄ loquitur. spūalibꝫ spūalia cōparans. Ergo fm aiam nō fm carnē deus req̄rit homis rectitudinem. Hcōm enī aniam de⁹ fecit hominez rectū. ad imaginē z similitudinē suā. Ipse enī fm ꝓpriā rect⁹ est dñs deus nr̄. z non est iniq̄tas in eo. Rectus igit̄ dñs rectū fecit hominē sibi similē sine iniq̄tate. sicut et in ipo nō est iniq̄tas. Ex quo infert Bern̄. q; similitudo dei non est in carnali z luteagleba hoīs sed in aia. Istud patet q; iniq̄tas nō est viciū carnis sed mētis sine q̄ deus creauit hoīem. Vez tñ dicit ipe q; etiā rectitudo homis in statura exteriori non frustra sic creata est. Significat enim ista rectitudo exteriorꝰ illā interiorē rectitudinē in aīa. q̄ ideo statura sic recta facta est exterius. vt argueret z āmoneret illū interiorē hominē in aīa ad seruandā suā rectitudinē a deo sibi ꝯcreatā. videlicet originalē innocentiā z iusticiā. Ex q̄ ꝯsequenter patet fm ipm q; maxima verecundia z ꝯfusione digna est aīa. q̄ sensus suos declinat ad terrena. cū corpus ei⁹ semp oculos habeat ad celestia. Vñ talis aīa nō est iam celestis nature. sed scrofine est potius dicenda. Que enī debuit nutriri i croceis. amplexata est stercora. Et patet ꝯsequenter q; talis ania fm Bern̄. ibidē indigne inhabitat corpus hūanū. cū pon⁹ bestijs z brutis assimilari vult q̄ diuinis spiritibꝫ. Si ergo q̄ris q̄ sit curuitas ista a qua saluator cōsulit erigere caput mētis nr̄e. Certe nō alia nisi sapere q̄ sunt sup terrā. sicut econuerso cogitare q̄ sursuz sunt rectitudo ei⁹ est. Valde igit̄ homo deberet istā rectitudinē q̄rere. matime hoc sacro tpe aduēt⁹. Nam alias nō potest esse in dei dilectōne q̄diu hanc rectitudinē nō habz. Vnde dicit Bern̄. q; anīe nō habentes talē rectitudinē. nō sunt amice sponsi. cum sint amice mūdi. Et talis oīs est inimica dei Jaco. iiij. De amicis vero z dilectoribꝫ dei scptū est. Recti diligūt te. Cāti. j. Et in ps̄. Laudabunt omnes recti corde. Rectus corde fm Bern̄. est q̄ recte in oībꝫ sentit. z a recto q̄ō senserit in nullo dissentiat. hoc est. q̄ in se z in alijs rectitudinez vite diligūt. Et hi sunt in quibꝫ vt dicit Bern̄. in sermone ibidē. xxv. in fine. fides operat⁹ ex dilectione. z in q̄bus actio terrena nō incuruat fidem sed fides erigit operationē. Ex quibꝫ patet q; homo in peccatis existēs non p̄ōt dici rectus fidelis. patet q; nō est fides recta. ex quo iniq̄tates supgresse sunt caput eius. z sicut onus graue gūate sūt sup euz. Ex q̄ enī iugū diaboli grauatū est sup euz. quō ōt rect⁹. Duo igit̄ req̄runt̄ ad hāc rectitudinē scz opez rectitudo z fidei. Nā alterū sine altero rectū hoiem nō p̄ōt facere vt dicit Bern̄. ibidē. Exempli gr̄a. Multi sunt q̄ dāt elemosynam ex deuotiōe. vel orare vident̄ deuotē. bona sunt ista opa et recta. sed i tales tenent odiū fraternū vel aliud pctm̄ in se hñt. non ꝓsunt illa opa. q; nō recte sunt facta. cū sint sine fide recta operante p dilectionē. Q; si forte dicunt tales se hr̄e fidē ad deū z dilectionē ex q̄ hoc faciūt. certe mentiunt̄. cū fides dei sine dilectione ꝓrimi stare nō p̄ōt. z econuerso. Itē econuerso hñt multi fidē rectā. q; credūt oībus q̄ dicunt̄ de deo. sed nec isti sūt recti. q; nō hñt recta opa etiā si multa habeant. Nā quō rectū opus q̄ō causa vane glie fit. quō rectū op⁹ q̄ō maculat fraterna iuidia. detractio z silia. ¶ Ut igit̄ ꝓpo exhor-

tanti ⁊ amnonēti satisfaciam⁹. q̄ttuor b⁹e uiter sunt faciēda. ℙrimo nāq; leuādi sūt oculi cordis nr̄i ad ꝓsiderāduz ꝓpria delicta. Scōo dei beneficia. Tertio reprobo rū supplicia. Quarto iustoꝝ diuīa p̄mia. De ꝓmo quō leuādi sunt oculi cordis nr̄i ad ꝓsiderādū delicta ꝓpria. scribit ℙiere. iij. Leua oculos tuos in directū ⁊ vide vbi nūc p⁹ostrata sis. Tria dicit. ℙrimo vt leuet oculos q̄s p⁹ius habuit in fece terrenoꝝ infixos. ℙs. Infixus sum in limo p⁹fundi ⁊ nō est suba. ⁊ hoc q̄ ad derelictōem mali. qō ptinet ad incipiētes. Scōo vt eleuet eos nō quocūq; in obliquū sed in directum. vbi est mediū virtutis. qō ptinet ad adhesionē boni. ⁊ ptinet ad ꝓficiētes. Tertio vt ꝓsideret vbi nūc p⁹ostrata sit. qō ptinet ad ꝓseuerantiā in bonoꝝ ptinet ad ꝓfectos q̄ quāto plus ꝓficiūt tanto plus p⁹osternūtur ⁊ humiliātur. Scōo leuādi sūt oculi cordis nr̄i ad ꝓsiderandū dei beneficia. iuxta illud Job. xj. Si iniquitatem q̄ est in manu tua abstuleris. ⁊ nō p̄manserit in tabernaculo tuo iniusticia. tunc leuare poteris faciē tuam ad deū sine macula. et eris stabilis ⁊ nō timebis. ꝓposita tibi spe. Cum enī ab ania auferē iniusticia. ⁊ nō est ꝓpositum peccādi in ꝓsciēcia. stabit ania in bono. ⁊ tūc alia leuare poterit faciē ad deū capiendo plura bñficia. Hā ex hoc ꝓsequ⁹ illustratiōem mētis. renouatiōnē ⁊ rutis. efficaciā oratiōis. ⁊ delectatiōem ꝓtemplationis. Tertio leuādi sunt oculi cordis nr̄i ad ꝓsideranda reproborum supplicia. Scribitur de dauid. j. ℙaralip. xxj. q̄ eleuans oculos suos vidit angelū dn̄i stantē inter celū ⁊ terrā ⁊ euaginatū hñtē gladiū ⁊ ꝓtenduz ꝑ hierl'm. Angel⁹ iste significat xp̄m q̄ est medius inter celū ⁊ terram. q⁹ media tor dei ⁊ hoim De q̄ dicit. Medius vr̄m stetit quē vos nescit⁹. Iste habet euaginatum gladiū. i. sniam mortis oīm reprobis paratā. ℙs. Gladiū suuz vibrauit nisi cōuersi fueritis. Sed cōtra quē certe contra hierl'm q̄ int⁹pratur visio pacis i. contra hypocritas q̄ videnē esse pacifica ⁊ virtuosi apparēt. ⁊ sunt magni nequā i occulto. Cōtra istos g̃ noīe ⁊ nō re xp̄ianos sententiā durā euaginabit. dicēs illud Mat. xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Ite g̃ reprobi in ignē eternuz. Quarto leuādi sunt oculi cordis nr̄i ad ꝓsiderāda diuina iustoꝝ p̄mia. De q̄ Ezech. xj. Leuauerūt cherubin alas suas ⁊ rote cū eis ⁊ gloria dei israel erat sup ea. Nō tunc fit q̄n ania scā leuat⁹ in celū quātū ad intellectum ⁊ affectū. ⁊ voluit⁹ ꝓtemplādo diuersa p̄mia diuersoꝝ ordinū electoꝝ. ⁊ tunc repleē gloria. hoc ē intellect⁹ repleē cognitiōe ꝟitat⁹. ⁊ affect⁹ fruitiōe bonitat⁹.

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis p̄missis animat suos fideles p aduētus sui approximatiōem. cū dr. q̄m appropinq̄bit. Ania enī incurvata p originalē infirmitatē. elongat⁹ a deo per actualē iniq̄tatē. ideo opus hz gr̄a q̄ eaz sibi vniat. Quo g̃ ad hoc dr q̄ xp̄s p aduētū gratiosuz appropinq̄bit anie. Et q⁹ vt dicit Orige. omel'. j. sup Gen̄. Scōm modū eleuatiōis ad deū fit modus approximationis. De q̄ ponit exemplū. Sicut inq̄t nō eq̄liter oculi corp⁹is nr̄i illuminātur a sole. sed quāto q̄s in loca altioza ꝓscēderit. ⁊ oculus eius editioris. i. altioris specule intuitione fuerit p⁹eplat⁹. tāto altius ⁊ splēdoris eius radios p⁹cipiet ⁊ caloris. Ita eriaz mens nr̄a quāto alt⁹ ⁊ excelsius approp⁹iauerit xp̄o ac se vicinius luci splēdoris eius obiecerit. tāto magnificētius ⁊ clar⁹ eius lumīe radiabitur. Sicut ipe ait p ꝓpham. Approp⁹inquate mihi ⁊ approp⁹inqbo vob. dicit dn̄s. Et iter. Deus approp⁹inquans ego sum ⁊ nō de⁹ a longe. Dec Origenes. Scōm hoc igit⁹ videam⁹ quō deus diuersis diuersimode approp⁹iquat. Et q⁹ quadruplex mod⁹ eleuatiōis mētis ad deum sup̄dict⁹ est. Jō fm̄ h̄ q̄druplex erit approp⁹inq̄tio dei ad hoiem. Ex p̄ma igit⁹ eleuatione q̄ fit i ꝓsiderādo ꝓpria delicta. de⁹ approp⁹inq̄t homī immittēdo aie q̄si motiuū aduētus sui dolorē. De q̄ Jaco. iij. sic scribitur. Approp⁹inq̄te deo ⁊ approp⁹inq̄bit vobis. ⁊ mūdate man⁹ pct̄ores. et purificate corda duplices aīo. miseri estote ⁊ lugete. Horāter dicit. Mūdate man⁹ ⁊ corda ad significādū q⁹ volētes habere deū ꝓpriū. debēt habere vtrāq; mūdiciā cordis i intentione ⁊ manuū in opatiōe. cōtra hypocritas q̄ mūdāt ea que sūt foris calicis et parapsidis. intus aūt sunt pleni rapina et dolo Matth. xxiij. Talib⁹ ergo q̄ sic mundant ꝓsciam p simplicē ⁊ rectā intentiōem ⁊ opa faciūt p iustā actiōem. approp⁹inquābit dn̄s dando gr̄am vt p⁹mouean⁹ in me-

lius ⁊ vt liberent ab angustijs. Dicit glosa interliniaris sup ꝑba Jacobi vbi sup. Et scōa eleuatiō mētis. q̄ est ad recolendum diuina bñficia. appropinquat de⁹ ímittendo anie amorē. iuxta illud Lu. x. Samaritanus aūt vulnerato appropinquās. misericordia mot⁹ alligauit vulnera ei⁹. infundens oleū ⁊ vinū. Notāter dicit. Misericordia mot⁹. ad innuēdum q̄ deus q̄ loco moueri nō potest. tñ miscōia mouet. in q̄ apparet maxima fortitudo miscōie q̄ etiaz deū sufficit mouere. Qui ergo recolit diuina bñficia. ista habz q̄ sequunt. Primo habet deū. pciū p cōpassionē. hoc notat cum dicit. appropinquit vulnerato. Secundo alligat vulnera eius. dando in necessitatibus q̄buscūq; remedia ⁊ ꝓferēdo beneficia. Tertio infundit oleū deuotiōis ⁊ vinū dilectionis. Et terria eleuatiōe mētis que est ad recolendū reprobor⁹ supplicia appropinquat de⁹ imittēdo timorē. In hui⁹ figurā iesus cū appropinq̄ret porte ciuitatis naim. suscitauit filiū vidue tangendo loculum Lu. vij. Porta ciuitatis cōsideratio ē extremi iudicij. Nā in porta finis est ciuitatis. ⁊ a porta vel ingredimur ciuitatē vl egredimur de ciuitate. Sic in extremo iudicio l' ingressus fiet ciuitatē celestē. l' egressus. q̄ abstt. de ea. Locus g̃ in q̄ iacet mortuus tangit p xp̄m. cū ꝓscientia pctōris timore iudicij stimulat. Quē enī nō ꝓcutiat illud. ij. Cor. v. Oēs nos oportet astare et manifestari ante tribunal xp̄i. vt recipiat vnusq̄sq; prout gessit siue bonū siue malū. Et q̄s est iste quē ista nō terreāt. Quid enī terribili⁹. q̄d acerbius illa expectatiōe iudicij. cū audim⁹ nos ad generale ꝓciliū inuitatos imo citatos. vbi nullus deerit. nō defendet aliās. nō erit acceptio ꝑsone. nō suffragabitur vlla tergiuersatio. vbi nulla erit dissimulatio. vbi reddet de oīi ꝓbo ocioso ratio. vbi multo magis discutietur quē gradū quisq; in eccl'ia tenuerit. qualit. qua intentiōe. q̄bus mentis. quibus suffragijs ad eū introierit. q̄liter in eo vixerit. q̄liter alijs ꝓfuerit. Et q̄d sequit. vt recipiat vnusq̄sq; inq̄t prout gessit. O durū verbū. vt recipiat mala in illa vita. q̄ nunc recipit bona Luc. xvj. Fili recordare q̄ recepisti bona in vita tu. Et vt recipiat bona. q̄ nūc recipit mala. Ibidē. Et lazarus sil'r mala. nunc vero hic consolat tu vero cruciaris.

Et q̄rta eleuatione sc̄z mētis ad ꝓsideranda iustor⁹ premia appropinquat deus anime imittēdo spem ⁊ ꝓsolationē. De q̄ Luc. vltī. dicit q̄ cū fabularent⁹ discipuli ⁊ secum q̄rerent ambulātes in via. ip̄e iesus appropinquans ibat cū illis. Nō est aūt verisimile q̄ loq̄retur aliud extraneū q̄ḡ ꝓ ꝓtebatur in cordibus discipulor⁹. sc̄z de spe resurrectionis et gaudij celestis. De q̄ enī erat inter eos q̄stio. ideo dñs appropinquauit eis infundēdo spem. ⁊ ꝓfirmādo gr̄am cōsolatiōis. Vñ de eis scribit q̄ reuersi sunt in hierl'm cū gaudio. q̄ fit cū nobis in cōtemplatiōe celestis patrie apparet sicut in specie pegrini. q̄diu enī hic sum⁹ videm⁹ eū in enigmate ⁊ p speculū. nō in essentia. Nā videm⁹ eū adhuc more discipulor⁹. nō in hierl'm sed extra hierl'm. nō in domo ꝓpria. sed in itinere. Tūc aūt videbim⁹ eum sicuti est. Sed q̄d dñs fecit istis. sequit. q̄ finxit se longius ire. ⁊ sic recessit. Ad significandū q̄ hic apparet nobis trāsitorie. cū ad tp̄s dat gr̄am ꝓsolatiōis. quā diu vult subtrahit vt sic auidius reuocet ⁊ fortius teneat. vt dicit Bern̄. sup Cantica. sermone. lxxiij.

¶ L

Dixi tertio q̄ in ꝑbis ꝓmissis saluator reprom̄itit fidelibus suis eternā cōsolationē. cum addit. Redēptio vr̄a. Ex eo nāq; q̄ p originalem infirmitatē sum⁹ incuruati ad malum. ⁊ elongati p actualē iniq̄tatez a bono. inde venim⁹ in miseriā ⁊ captiuitatē p temptationis penalitatē. a q̄ liberari nō possum⁹. nisi p aduentū gr̄e diuine. q̄ cū appropinquerit menti nostre. tūc liberabit eā ab huius modi penalitate. vt confiteat ania. Quia apud dñm miscōia. ⁊ copiosa apud eum redemptio. Et q̄ est q̄druplici dono appropinq̄tionis diuine ad nos. imēsum habem⁹ pfectū ⁊ pciū nostre redēptionis a tēptatione. cui subiecti eram⁹ ante aduentū gr̄e Doloz enī pctōr⁹ nostror⁹ nos redemit a carnis voluptate Isa. l. Nūq̄d abbreuiata ⁊ paruula facta est man⁹ mea vt nō possim redimere. aut nō est in me ꝓtus ad liberandū. Ecce in increpatiōe mea desertum faciā mare. ⁊ ponā flumia in siccū. q. d. Ex magnor⁹ largo bñficio dei est q̄ dñs mittit nobis redēptiōem. q̄ increpat p dolor⁹ ez in lecto. vt dr̄ Job. xxxiij. ac p hoc liberamur a carnis voluptate. q̄ significatur per

mare.eo q̄ oīis delectatio carnal'in amaritudinē cōuertit.que etiā dr flumen.q̄a fonte originalis cōcupiscentie deriuatur. Scdo amor beneficiorū diuinorum redimit nos a cordis pusillanimitate. Pe q̄ in ps. Redemptionē misit dns pl'o suo.mā dauit in eternū testamentū suū. Notanter dicit ista redemptionē testamentū domini Testamentū enī qd vltimo nobis dns reliquit est memoria dilectiōis sue.quā mandauit in eternum seruare. Hoc est.vt semp q̄diu viuim⁹ manifestaret p exhibitionez opis.t nō interrūpatur ex pusillanimitate cordis. Et bene p̄mittit.mandaut in eternū testamentū suū. Cetera mandata qnq̄ expirabūt.sed dilectio in eternū stabit. Jō dicit mādatū eternū t testamentum sempiternū. Tertio timor ex p̄sideratiōe suppliciorū redimit t liberat a p̄sumptione. Qui enī cōsiderat districtionē extremi iudicij t examinis.nō p̄sumit etiaz de opib⁹ bonis. Piere.xv. Liberabo te de manu pessimorū t redimā te de manu fortiū. Dan⁹ fortium sunt opa virtutū.q̄ tunc bene dirigūtur si eorū extrema pensant. Eccl.vij. Recordare nouissima t in eternū nō peccabis Nouissima ista sunt.mors.iudiciū.t gehēna. Morte nihil p̄t cogitari horribili⁹. iudicio nihil terribilius.gehenna nihil intolerabilius. Qñ enī timor ad ista accedit. tunc peccatū expellit.t negligentiā nō admittit.p qō homo dr liberari a p̄sumptōe. Quarto spes t cōsolatio diuina redimit a desperatione. iuxta illud Ps. A custodia matutina vsq̄ ad noctē speret israel in domino. Quia apud dñm misericordia t.c. Desperat homo q̄ fragilitas inclinat eū ad culpam t seueritas vel iusticia iudicis querit vindictā. Sic videt angelū ejectū de celo. t hoīem exulem de paradiso.mundū deleri diluuio.linguas cōfundi diuersiloq̄o. ciuitates exuri diuino incendio.sanguinez martyrū fundi tyrānorum gladio. Sed nō desperes.q̄ apud dñm misericordia copiosior est q̄z nra peccata. Haz t si cōsumpsisti oīes dies in vanitate inuētutis.saltez in senectute cōuertere t saluaberis. Quia et dns.xj.hora.i.in vltima etate hominis mittit in vineā.t reddit mercedē.quā nob⁹ p̄stare dignetur copiosus redemptor dominus noster iesus christus.

¶ Dominica tertia in aduentu. I.

¶ Sermo VII.

Cum audisset iohannes in vinculis opa christi. Matth.xj. Luce.vij. In hac tertia dñica scta mater ecclesia recolit aduentum xp̄i in mortē cuiuslibet hominis.in cui⁹ figura inducit euāgelium de Johāne baptista.q̄ pinquus morti.vinctus in carcere herodis.misit duos discipl'os suos ad xp̄m.ad certificandum eos de aduētu xp̄i. significans p hoc q̄libet fidelis debz ante mortē suā sollicitus esse de salute sua.vt instāte morte sua certus sit de aduētu xp̄i ad ip̄m p̄solandū t saluādū. Hui⁹ figura habet Josue.ij.ca. Ubi iosue misit duos viros exploratores ad p̄siderāduz terraz p̄missionis. Qui reuersi ad iosue narraue runt ei oīa que acciderant eis. Sic fecit et iohānes mittēs duos discipulos ad xp̄m q̄ p̄misit nobis dare terrā viuentiū.nō lacte t melle manantē. sed gl'ia humanitat̄ t diuinitatis sue habundātem. Qui renūciauerūt iohāni ea q̄ viderunt t audierūt facta a xp̄o. Scdo hoc idē figurat.ij. Reg. ij. Ubi abner misit nuncios ad dauid dicens.fac mecū amicicias t reducam ad te vniuersum isr̄l. Abner interp̄rat p̄fis mei lucerna. Et significat iohem baptistaz. de quo saluator ait. Johānes ip̄e erat lucerna lucens t ardēs. Iste g̃ abner mittit ad dauid.i.ad xp̄m.q̄ interp̄rat manu fortis. De q̄ in ps. Dns fortis et potens in plio. Mittit autē nūcios iohes ad xp̄m vt faciat secū amicicias.nō vt ip̄e recipiat in amicū xp̄i.cū iā fuerit amic⁹ xp̄i ex vtero mf̄is sue. De q̄ saluator ait q̄ ip̄e fuit amic⁹ sp̄ōsi gaudēs bonis xp̄i.sed vt amicicias p̄curaret inter xp̄m t discipulos suos q̄ de xp̄o dubitabāt.vt sic videres signa t miracula ei⁹ in xp̄m p̄fecte crederēt.t i amicicia recipenk p fidē.de q̄ q̄dē missione ira dicit euāgeliū. Cū audisset iohes in vinculo opa xp̄i. In h̄ euāgelio tria describunt. Prio nāq̄ describit iohis p discipl'os interrogatio. Scdo describit saluatoris ad interrogationē p̄posita data rn̄sio. Tertio ponit iohis p xp̄m cora turb̄ cōmēdatio. Primū tangit cū dr. Cū audisset iohes in vinculo. Scdm cū dr Et rn̄dens ihs ait illis. Tertiū cū dr. Illis aūt abeuntib⁹ cepit ihs dicere ad turbas de iohanne.

A

Dixi primo q̄ hic p̄mo describitur Johannis p̄ discipulos suos interrogatio. cū dicatur in p̄ncipio. Cū audisset iohēs in vinculis opa xp̄i. p̄ro quo sciēdū q̄ sicut dicit Higardus in Cronica sua. Johānes fuit in vinculis p̄mo anno p̄dicatiōis xp̄i. qui de eisdez vinculis misit duos discipulos ad xp̄m. Sed verius alij dicūt q̄ hoc factuz fuit scdo anno p̄dicatiōis xp̄i ante pascha Causam aurē detentiōis sue p herodē. vt refert mg̃r in scolastica historia. Joseph⁹ narrat dicēs eū p̄dicasse hoibus iusticiā. z obtentu baptismi multos congregasse in vnū. Timensq̄ herodes dispendiū populi sui sequētis iohannē. captiuauit eum posteaz decollauit. Ob qō ipe herodes postea solus miserabiliter fuit victus p exercitū arethe regis Uerius tñ dicit q̄ ipe iohannes audiens herodē rapuisse vxorem philippi fratris sui. z cū ea publice adulterari. exiuit de heremo in quo iā diu morabatur artissimā vitā ducens. z venit ad herodem arguēdo eū de adulterio p̄dicto. Propter qō herodes irat⁹. misit mīstros z tenuit z alligauit i vinculis iohem. vt ꝛ expresse Mar. vj. Et posuit eū in carcerē vt dicit Math. xiij. Et hoc est qō dicit lra Cū audisset iohēs in vinculis scz sedens i carcere herodis. Et vt refert Cronica. et ij. liber historie ecclīastice hoc factū est in castello seu opido quodā arabie trans iordanē. qō dicebaī Matherūthe. Cū g̃ audisset opa xp̄i. i. miracula tā in doctrina q̄ in ope Actu. x. Pertrāsiuit bene operādo z sanādo oēs oppressos. Mittens duos discipulos suos. duos p̄ter h̄ vt eis reuersis magis credaī. q̄ in ore duoz vel triū stat oīe verbū Deutero. xvij. Ait illi scilicet xp̄o p discipulos. vl illis. i. discipul' missis vt ponerēt h̄ quod seq̄tur. Tu es qui venturꝰ es. an aliū expectam⁹. q. d. ad discipulos Si mihi nō creditis q̄ testimoniū phibeo de xp̄o. vosipi interrogate vtz ipe sit ille q̄ venturꝰ est. scz messias in lege promissus q̄ debet saluare isrl. an aliuz expectamus. Ubi dicit Criso. q̄ duos ostēdit venturos. scz xp̄m z antixp̄m. Joh. v. Ueni ego in noīe p̄ris mei z nō accepistis me. veniet alter in noīe suo. illū accipietz Sed vt euidentiꝰ pateat causa huiꝰ q̄stionis. est sciendū q̄ vt colligit Joh. iij. ca. Cū iohēs baptizaret in ennon. qō idē est q̄d aqua. iuxta salem q̄ est villa a q̄ melchisedech dictꝰ est rex. vbi multe aque erāt. z nōdū iohannes missus esset in carcerē. Extūc facta est questio inter discipulos iohis z inter iudeos de baptismo. Discipuli enī iohis vidētes q̄ iohēs oēs quos baptizabāt mittebat ad xp̄m. sed xp̄s econuerso nō mittebat ad iohem p se baptizatos Et ex h̄ iudei dicebant xp̄m maiorē iohāne. Et ideo ꝓtendebant cū eis discipuli iohis indignati cōtra eos q̄ eoz mg̃rm minoreꝫ reputabant xp̄o. cū tñ ipsi iohez preferrēt etiā xp̄o. Et p̄pter hoc dicebāt iohāni. Rabi. quē tu baptizasti trās iordanē. Et cui testimoniū p̄hibuisti. i. clarū eū z circūspectū hoibꝫ ostēdisti. Ecce hic baptizat et oēs veniūt ad eū. q. d. dimisso te z ꝓtempto. Sed iohēs volēs eos ab errore reducere leniter eos corrigebat dicēs. Nō potest hō aliq̄d accipere scz bonitatꝫ nisi fuerit ei datū desup. q. d. Quicq̄d habet ipse a deo habet. z ideo si vos ꝓtradicitꝫ ei. deo ꝓtradicitis. Uerū licet sic iohēs discipulos de xp̄o certificasset. nihilomin⁹ adhuc de xp̄o dubitabant an ipe esset messias. Cū g̃ iohēs postea detentus esset in vinculis z in carcere herodis antip̄is. videns sibi mortē imminere zelans p discipulis suis. ne ipsi in errore p̄missō ipso decedēte p mortē perirēt. misit eos ad xp̄m. vt psonaliē experirenī de ipo an ipse esset q̄ p̄missus erat i lege maior iohāne. Fecit aūt iohēs prudenter q̄ experiri voluit xp̄s opeꝛ xp̄i. vt sic factis docerētur q̄ verb̄ eruditi nō poterāt. vt dicit h̄ Crisō. Formar aūt eis q̄stionē caute. Nō ei dicit Ite ad xp̄m q̄ melior me est. Quia sic ipi estimassent eū de se humiliūe sensisse. et p̄sequēs sibi plus adhererēt. sed formar q̄stionē vt ipi interrogēt eū. z sic videāt opa q̄ p ipsuz fiebāt. z discāt distātiā inter ipsuz z illū. ¶ Sed h̄ q̄rit cur iohēs q̄ xp̄m digito mōstrauerat dicēs. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit pcā mūdi. hic de xp̄o dubitādo interrogat an ipse esset. Rūdeo breuit fm Hre. in omel. vj. q̄ nō q̄rit dubitādo de aduētu ipsi⁹ in mūdū. Uz reqrit vt sciat si is q̄ p se in mūdū venerat. p se etiā ad inferni claustra descēdat. vt quē precurrēs nascendo mūdo nūciauerat. hūc moriēdo z ad inferos p̄currēdo nūciaret Ait g̃. Tu es qui vēturꝰ es. ac si apte dicat. Sicut p hoibꝫ

nasci dignat⁹ es. an etiaz p hoibz mori digneris insinua. vt q̄ natiuitat⁹ tue precursor extiti. mort⁹ etiā precursor fiam. vt venturū te inferno nūciē. quē iā venisse mūdo nūciaui. ¶ Hz di. tñ iohes fuit plus q̄z p/ pha. vt dr hic in euāgelio. quō ḡ ipm p se descēsurum ad inferos nō cognouit. Rñdet Bre. in omel. j. sup Ezech. q̄ spūs pphetie nō sp mentē eqliter de oibz illumiat. qñqz enī de pñtibz tm docet. qñqz de futur⁹ tm. qñqz de vtrisqz. Johānē ḡ solū de pñti illuminauerat. oñendo illi oia q̄ circa mysterū incarnatiōis ei⁹ fuerūt. sz nō que circa xpi mortē vel descēsuz ad inferos. z sic solui dubiū. Hz Hilari⁹ hic simpl⁹ dicit q̄ nō ꝓpter se sz ꝓpter discipl⁹os suos iohes misit ad xpm vt auctoritatē dict⁹ suis opa cōferret. Nec xps ali⁹ expectare ꝯ cui testimoniū opa prestitissent. ¶ Potest tñ distingui triplex mod⁹ dubitatiōis. Primus est infidelitat⁹ q̄ fuit i iudeis. Secūs tarditat⁹ q̄ fuit in discipul⁹. Lu. vlt. Tertius pietat⁹ vt in petro Mat. xvj. Absit a te domine. Et de isto mō vltio dicūt q̄dā iohez dubitasse sicut pr̄ videns filiū pegrinaturū. dicit licz sciat. vis pegrinari. Circa istā partē euāgelij trahunt tres morales doctrine. Prima ē q̄ iohānes existens in carcere z vinc⁹ ad xpm mittit. ad significandū q̄ nos in tribulatiōibz positi debemus ad xpm z ei⁹ auxiliū recurrere. Ad hoc fre quēter de⁹ imittit tribulationes in nos vt xpm ex eis reqram⁹. Hā fm Bre. xxvj. moral⁹. Aures cordis sepe perturbatio aplit q̄s mūdi psperitas claudit. Vñ fm Aug. sup ps. xxxj. Inter rectū z prauū cor hec ē differentia. q̄ prauū cor de tribulatiōibz murmurat. rectum cor in tribulatiōibz exultat. Talis fuit ille q̄ dicebat. Libenē gl'iabor i infirmitatibz meis. Debem⁹ ḡ pot⁹ agere gr̄as xpo hūiles preces ad eū mittere qe tribulatiōis. vt in ipsis ꝓsolatione valeamus inuenire. Secūa moralitas ē. q̄ iohānes q̄diu fuit liber extra domū herodis. liber de xpo z palā nūciabat veritatē. Hz intra domū herodis inclusus. formar q̄si dubitationē de vitate. ad significandū q̄ predicatores vitatis q̄diu sunt liberi extra curias regū z pncipū. libere ānūciāt veritatē. sz cū beneficijs detinent⁹ z q̄si ligantur in curijs magnator. vt sept⁹ subticent veritatē. De qbz dr Rom. j. Cōmutauerūt veritatē dei in mēdaciū. Et isti dicūt adulterantes verbū dei. ij. Cor. iiij. Tertia moralitas est q̄ iohānes iminente morte sua discipulos certificari de xpo voluit. ne i errore perirēt. ad significandū q̄ pfessamilias maxime debēt intēdere sup oia vt eorū filij z familia in recta fide et bonis moribz succedant z relinquant. nō sicut q̄dā qui cogitant pl⁹ quō filios suos in diuitijs z thesauris relinquāt. iuxta illud ps. Dimiserūt reliquias suas paruul⁹ suis. nō curantes si filij sint luxuriosi. ebriosi. lusores. vani z insolentes. Allegorice aūt iohānes interpretatur gr̄a dei. q̄ quidē tūc in vinculis ē q̄n vicijs carnis vel mūdi obsidet z tenet ligata ne pficiat Ro. j. Veritatē dei in iniusticia detinēt. Corpus etiā nr̄m carcer ē impediens aīam ne pficiat in ꝓtēplatiōe veritatis. fm mgr̄m in de vita xpi. Vñ Hap. ix. Corpus qō corrūpit aggrauat aīam Et Ro. vij. Quis me liberabit de carcere mortis hui⁹. Vincula q̄bz homo ligat in hac vita sunt multiplicia. Primū est originale. Secōm vinculuz est originale pene q̄ tenebant pr̄es in limbo. Isa. xlij. Dedi te in fedus ppl'i mei vt educas de pclusiōe vinctū Tertiū vinculū est actuale culpe. In ps. Funes pctōr circūplexi sunt me. Hec vincula fuerūt sedechie Iere. xxxix. Obsidetur ciuitas. sz anīe p prauā delectationez. capitur p prauā opationez. rex excecat⁹ per prauā ꝓsuetudinē. vincit⁹ p obstinationez. Quartū vinculuz pñtis miserie Ozee. x. In funiculis ade trabam te. p bos ei trahuntur ad deū. iuxta illud Greg. Mala q̄ nos hic premūt ad deuz ire cōpellunt. De istis vinculis mittēdi sunt duo nuncij ad xpm. Et pmo positū ꝓfitendi de pteritis. z positū cauendi de futuris. Per hec enī duo certificat aliqliter bō q̄ xpus venit in mentē ei⁹ p grām. Post istos duos discipulos iterz mittat alios duos sz abstinētia z deuotā oronē. Per pmū reuocat⁹ animus ad sapientiā. Sicut ptz de daniele Daniel⁹. j. Et de salomone Eccēs. ij. Per scōm dubietates si q̄ sunt circa fidē soluunt⁹. vt dicit Aug⁹. Post istos duos mittat alios duos sz timorē. q̄ ꝓparat viā gr̄e z caritati in corde hoīs. In ps. Initiuz sapie timor dñi. z amorē q̄ ipaz gr̄az ꝓcurat. Juxta illō

Ego diligēte me di.i. dilectōe mea ꝓfuo. Dixi secūdo q̄ in ꝑbis L ꝓmissis euāgelīū ꝑtis ꝓsequēter describitur saluatorꝭ nostri ad interrogationē sibi ꝓpositā data responsio. cū sequit. Et rñdēs ihesus ait illis. Euntes renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ vidistis. Que audistis scz ab aliis anteq̄ huc venistis. ⁊ q̄ vidistis postq̄ huc venistis. Poterant bene isti discipuli dicere illud ps. Sicut audiuim⁹ sic vidim⁹. Uel sic. Que audistis in ꝑdicatiōe ⁊ vidistis in miraculoꝝ operatione. q. d. Lessent ꝑba. vbi loquūtur opa. Et est documētum ꝑdicatoribꝫ vt nō solū ꝑbis. sed etiā factis ꝓfm doceant. Ne dicat de eis illud Math. xxiij. Dicunt enī ⁊ nō faciunt. Quia fm Bern̄. Efficaci⁹ est vox operis q̄s fmonis. Sed dicet res q̄re dicit. Renūciate iohāni. cum tñ vt dictū est iohānes ꝓse nō dubitauerit sz discipuli. Rñ. vt p eoꝝ rñsionem iohānes cōsolaret. sicut p eoꝝ dubitatiōe turbabat. Item q̄re xps nō arguit hesitationē istoꝝ sicut illoꝝ Math. ix. Ut q̄d cogitatis mala in cordibꝫ vris. Rñ. q̄z illi ex malicia. isti ex ignorātia dubitabāt. Deinde xps recitando miracula coꝝ ipsis facta dicit. Ceci vident. claudi ambulāt ⁊c. Sicut ꝺr Lu. vij In ipa hora xps mltos cecos claudos et infirmos coꝝ istis discipul' curauit. ⁊ enumerat h sex euidētia opa q̄ fm ꝓphaz vaticinia oñdebāt manifeste ipm eē xpm. Primo ponit cecoꝝ illūiatiōez. vñ dic. Ceci. s. ꝑus. videt mō. q. d. Si sciret⁹ ꝓphaz sepcta apte intelligeret⁹ me esse messiā in lege ꝓmissū. Nā Isaias de me ꝓpheravit di. Isa. xxxv. Deꝰ ipe veniet ⁊ saluabit nos. tūc aperiēt ocli cecoꝝ. ⁊ aures surdoꝝ patebūt. Tūc saliet sicē cerui⁹ claud⁹. ⁊ apta erit lingua mutoꝝ. Hoc ḡ erat ꝓmū signū aduētꝰ xpi visio cecoꝝ vt Isa. xlij. Dedi te in lucē gētiū. Istud ipletū ē de duobꝫ cecis q̄bꝫ xps donauit visuz. vt Math. xx. ⁊ Lu. xviij. Et in ceco nato de q̄ Jo. ix. Claudi ābulāt. ℔ nō legit exꝑsse i euāgelio. sz ꝓbabile ē q℔ fecit coꝝ eis. vt ꝺr Lu. vij. q̄ coꝝ eis curauit mltos a languoribꝫ eoꝝ. Legit ꝓterea Mat. xxj. Et accesserūt ad eū ceci ⁊ claudi in tēplo. ⁊ sanauit eos. Claudicatio aūt ē q̄ dā lāguoꝝ in potētia gressiua ꝑuans recto incessu hoiez. Leprosi mūdant Mat. ix. Et Lu. xvij. exꝑsse de h̄ bř. Math. ponit de vno. Lucas de decē. ⁊ sic. xj. lepsos mūdauit xps. Surdi audiunt. Istud habet Mar. vij. vbi xps fecē surdo saudire. Mortui resurgūt. Istud ptz de lazaro Joh. xj. Et de puella archisinagogi Mat. ix. Et ō adolescēte Lu. vij. Ista miracula visa dabāt vez testioniū q̄ xps fuit filꝰ dei vt dic Ambō. Pauperes euāgelizāt. i. denūciāt hēre regnū celoꝝ. vt ꝺr Mat. v. Beati pauperes spū. ⁊ sic ꝑ euāgeliū beatificant fm Hier̄. Uel euāgelizant. i. in euāgelio instruūt. vt in ꝑdicatōe sit nll'a dīa inter pauperes ⁊ diuites. Isa. lxj. Ad ānūciādum pauperibꝫ misit me. Antiq̄tus eni soli diuites btificabant. in xta illud ps. Btm̄ dixerūt pplm cui hec sūt Ul' euāgelizant. i. euāgelizāt fm ātiq̄m ḡmaticā vt sit deponēs. vl' euāgelizant. i. ꝑ euāgeliū curant ⁊ credūt magꝭ euāgelio q̄s diuites. vñ Jo. vij. nūq̄d ex ꝓncipibꝫ aliq̄s credidit in illū. sz turba hec q̄ nō nouit legē. maledicti sunt Istud hodie videm⁹ ꝓtinue qñ vetule ⁊ pauperes intrēdūt fmoni vl' ꝑdicatiōi. diuites ꝺo vacāt somno ⁊ voluptati. Et patēt h duo documēta. Unū ē q℔ xps voluit ꝑdicare pauperibꝫ. Pro vt ꝓncipiū nr̄e fidei nō eēt in magnificētia secli. sz in ꝺrute dei Jac. ij. Pauperes elegit deꝰ. diuites i fide. ⁊ heredes regni. Secūo vt ostē dat nō eē acceptōez ꝑsonaꝝ apud deū. fm Hiero. Tertio vt ꝓfūdat superbiā phariseoꝝ ⁊ adulātiū ꝑdicatoꝝ. q̄ n̄ nisi diuitibꝫ ꝑdicāt. dicēres. Et q̄d deberē ꝑdicare verecundi q̄ me nō itelligeret. ꝺ q̄s Greg. di. Utinā vl' saltē vnā aiaz ꝑdicatōe mea lucrifacerē. Sz di. tñ mlti scīt ꝓphetā esse illū. ⁊ tot miracla faciebāt. quō ḡ erāt ista attestātia xpi diuitatē. Nā thobias fuit illūiat⁹ ꝑ filiū suū ex ifōmatōe āgli Thob. xj. Helias suscitauit mortuū. iij. Reg. xvij. Rñ. q℔ oēs illi fecerūt vt mīstri dei ꝺrute alīēa. Xps āt h̄ fecit vt dūs auctē ꝓphā. vñ de ipo ꝺr ips Qui fac⁹ mirabilia sol⁹. Dic glo. Alij sci fecerūt mirabilia. sz ñ soli sz cū do. Xps āt solus. q̄z ꝓpa ꝺrute. vñ Jo. xv. dic de se. Si nō venissez ⁊ opa ñ fecissez q̄ nēo alꝰ fec in eis. pctiñ ñ h̄rent tē. ibidē. Spūal'r āt hec oīa ⁊ hodie xps fac in nob ꝑ suā ꝑdicatōez nā ꝑ ꝑbū. ꝺi illūiant errātes et ignātes. q̄s excecauit malicia ipoꝝ. vt dicitur Bap. r. Claudi recte incedūt q̄s incuruat diuturna affectio in malo. iij. Reg. xviij. Usq̄quo claudicatis in duas ptes. Leprosi mūdant

quos maculat īmūdicia ꝯcupiscētie carnalis.üij. Re.v. Erat vir fortis z diues sed leprosus. Surdi audiunt ꝙs detinet duricia obstinate mētis. Ps. Ego aūt tāq̄ surdus nō audiebā. Mortui resurgūt.i. separati a vera vita q̄ est deus viuificātur p grām inhabitātem. Sap. xvj. Occidit homo p maliciā aīam suā. Paupes euāgelizātur.i. defectuosi in gra z vtutib ditant per xp̄m. In ps. Paupes facti sumus nimis. Hec sunt q̄ tollit fides z p̄dicatio xp̄i. Hā rario iā illuminat. affectio rectificat. cōcupiscētia extinguit obstinatio frangit. peccatū fugatur. gra dat. Sic q̄ possum⁹ dicere. Venerūt mihi oia bona pariter cū illa. Sap. vij. Tandē sequit. Et beat⁹ q̄ nō fuerit scandalizatus in me. Hic certificat discipulos illos p opa passionis sue future. Vñ dicit. Beat⁹ q̄ nō fuerit scādalizatus in me. Hugo de sctō victore dubitando sc̄z de mea diuinitate sicut vos. z h̄ tūc cū me viderit pati. z nō me negabit. Et in h̄ corrigit inuidiā istoꝝ duoꝝ q̄ scandalizabant de xp̄o. Vñ. Beat⁹ q̄ nō fuerit scādalizatus xpe passionis. sicut ille bon⁹ latro q̄ videns cū pati vt hoiem cōfessus est eum deū. vt ꝺr Lu. xxiij. Econuerso male dictus latro siniſter q̄ de xp̄o fuit scandalizatus dicens. Si filⁱ dei es salua temetipm z nos. vt ibidē ꝺr. Sed certe visis tot signis nō scandalizari debuerūt sed āmirari. vt dicit Grego. in Omel'. Sed vñ p̄cessit istud scandalū. certe ex h̄. q̄ incredulis stultū visum est. vt p hoīb⁹ auctor vite moreret. z inde ꝺtra eū homo scandalū sumpsit. vnde ei debitor ampli⁹ esse debuit. Imq̄t Grego. in Omel'. Hā sm ipsum. Tanto ab hoīb⁹ dignius honor ād⁹ est. quāto p hoīb⁹ indigna suscepit. Nec ille. Sed di. tū Matth. xvij. ꝺr. Ue homini illi p quē scandalū venit. quō ergo xp̄s fuit causa scādali. Rñ. q̄ xp̄s nunq̄ fuit causa scandali actiue. sed bene materia z occasio esse potuit. vñ z petra scandali ꝺr Isa. viij. Petra enī nullū scādalizat. q̄ facit nature sue debitū. Sed de petra cecus vel incautus scandalizat qui ledit. Vñ scandalū in greco idē est q̄ offendiculū seu ruina vel impactio pedis sm Jobem in catholicō. z Augu. Et diffinit sic scandalū. est dictū vel factū vel signū cuⁱ occasione trahitur ꝙs in p̄sensum mortal' peccati. Sed glosa sup Matth. dicit q̄ est dictū vel factū minus rectū p̄bens alīs occasionem rume. Modo ꝺstat q̄ xp̄s nulli dabat cām actiue ruine. licet ipi sumebant tam ex ꝟbis q̄ ex factis suis occasionez scandali male interpretādo ea. z murmurādo contra illa. Vñ christus nō dicit. Beat⁹ qui nō fuerit a me scandalizatus. sed dicit in me. ¶ D

Dixi tertio q̄ in ꝟbis p̄missis describitur Johannis p xp̄m cōmendatio. Et h̄ quadruplicit er. Primo enī cōmendat a constātia p̄seuerantie. p cōparationē arūdinis. Scōo a vestiū asperitate. p cōparationez curie regum. Tertio ab excellētia ꝓphetie. p cōparationē cuiuscūq̄ ꝓphete. Quarto ab officū dignitate. p cōparationē ad ministeriuz angeli. vnde dicit. Illis aūt abeūtib⁹. Voluit eū cōmendare corā discipulis. Primo ne ei adulari videret. hoc enī est puersorū q̄ in facie laudāt. z in parte vituperāt. Secūdo ne discipuli in cordib⁹ suis de iohanne extollerent. supra xp̄m eum reputātes. Cepit ergo dicere de iohanne ad turbas. Et causa fuit hui⁹ cōmendatiōis vt amoueret de cordib⁹ turbaꝝ dubitationē. Ex eo enī q̄ iohānes p̄us xp̄m demonstrauit aperte. z nūc de ipo querit quasi dubitatiue. potuit turba scādalizari de iohanne q̄ esset leuis z inc̄stans. nūc sic. nūc sic credēdo. Ideo xp̄s cōmendat iohānē de ꝓstantia p̄seuerātie fidei quā habuit ad christū a p̄ncipio vsq̄ ad finē. z tam extra vincula q̄ in vinculis. Dicit ergo. Quid existis in desertū videre. arūdinez vento agitatam. Matth. iij. ꝺr q̄ exibat ad eū oīs hierosolima z omis iudea z ois regio circa iordanem. Nec mirū. cū ipe esset p̄mus heremicola noui testamēti. z vite excellentissime. Est aūt sciendū q̄ arūdo est leuis z vento faciliter cedēs. Scōo est int⁹ vacua z fructu carens. Tertio est in fundamento valde debili. quia in luto posita. Ista tria remouet christus a iohāne. Non enī fuit leuis z mobilis. quia nec in aduersis nec in p̄speris a soliditate fidei mouebatur. vt dicit Hilarius. Secūdo non fuit vacuus. quia gratia dei ex vtero matris sue repletus Lu.j. Tertio nō fuit ī fundamēto debili. sed firmo. q̄ ī fide xp̄i fundat⁹. Fides aūt xp̄i est illa petra supra quam fundata est ecclesia. Matth. xvj. Super hāc petrā

edificabo ecclesiam meam. quasi ergo di/ ceret. vos putatis eum leuem. sed certe nō est leuis sz pstās in oi tpe. Scōo cōmēdat eū a vestimētoz aspitate dicēs. Sed quid existis videre hoiem mollib vestitū. Si/ cut enī dr Matth. iij. Ipe iohes erat in de serto. cui⁹ esca erat locuste que sunt parua animalia volātia p modū saltus z repiunt in deserto indec. z frixta cum oleo sunt cibi paupez. Silr mel siluestre qđ repitur in truncis arboz vel herbis pratoz. vt habe tur. j. Reg. xiiij. Vestimentū aūt eius erat de pilis camelo. et zona pellicea pcinge/ bat. Ex qbz patet austeritas vite ei⁹. Vult ergo xps dicere. q si iohes esset adulator. ipe nō esset in deserto. sed in regio palacio vbi mollib vestirē. qbz vestiunt q in do/ mib regū sunt. Ad hoc enī multi adulantur magnatib vt cū ipis cōmorantes delicijs vtant. Sed hoies veritatis talia aspernā tur. Vñ narrat Valeri⁹ maxim⁹ li. iiij. ca. iij. Q qđā arispus dixit diogeni olera la/ nanti. Si dionisio adulari velles olera ñ lauares. Cui ille rñdit. Si tu ista edere velles dionisio adulari nolles. Et sequit. Dic veridicus annūciator veritatis. ma/ lens oleribz sustētari qz magnatibz adula/ ri. Tertio cōmendat eū ab excellētia pphe/ tie. Vñ sequit. Sed qđ existis videre pro pphetā sz tm. existimātes eū pdicere futu/ ra solū sicut ceteros. Etiā dico vobis plus qz ppheta. qz ipe etiā psentialiter christū demonstrauit. quē pphete solū pdixerunt. In tribz aūt excessit pphetas. Primo in eo qz dīnū pphetaz baptizare meruit. Scōo qz pphetie sue effectuz digito monstrauit. Tertio qz nōdū nat⁹ pphetauit. p os scūli/ cet matris elizabeth. vt dicit Orige. Quar to cōmēdat ab officij dignitate cum dicit. Hic est enī de q scriptū est. sz p Malachi am. pphetā ca. iij. Ex psona dei pris ad fili um. Ecce ego sz de⁹ pr mitto Joh. j. Fu/ it homo missus a deo. Angelū. Ecce offici um dignissimū. qz angelicū. quoz est reue lare secreta diuina. z vitā innocentē z celi/ bem ducere. q pparabit viā ante faciē tuā id est. ante manifestationē tuā in mundo. Johānes enī pparauit viā in cor dibz fide liū. s. pdicatiōi xpi. baptismo xpi z vite xpi. Nam pdicauit penitentiā vt dr Matth. iij Hoc postea fecit xps Matth. iij. Johan nes baptizauit in aqua. xps aūt in aqua et spū. vt dr Joh. iij. Johānes vitā duxit ce/ libem. vt dr Matth. iij. Christus autez nō habuit vbi caput reclinaret in matia pau/ pertate. lassitudie z defectuositate vsqz ad mortem. mortē aūt crucis. Vñ in ps. Pau per sum ego z in laboribz a iuuētute mea. Et sic pparauit xpo viā. i. corda audiētiū ad recipiendū xpm p pdicationē suā et ba ptisma suū. Unde de xpo dr in ps. Parau lucernā xpo meo. Attendat g quisqz qual' est hic cui ipa veritas testimoniū phibuit. Et hic exposita est forma pdicatoz veritatis in qttuor. Primo vt sint pstantis fidei. ne sint arundo q a vento tollit. Matth. v. Se/ cūdo vt sint in vita austeri. ne mollibz in/ duantur. Tertio vt sint clari i noticia scri/ pturaz ad modū pheraz. Quarto vt sint celestis conuersatiōis more angelorū. Phi/ lip. iij. Nostra cōuersatio in celis est. E

Circa materiā pītis sermonis tria oc/ currūt dubitabilia. Primū est vtrū omne scandalū sit mortale pctm. Scōm vtrum vsus pciosoz vestimētorū sit omnib equali ter phibitus. Tertiū vtrū adulatio sit sem per mortale pctm. Ad primuz respondeo sin Tho. ij. q. xliij. arti. ij. q scandaluz est duplex. actiuū z passiuū. Contingit autez fieri dictū et factū alicui⁹ esse occasionem peccādi dupliciter. Uno modo p se qñ scz aliqs p se suo malo facto vel verbo inten/ dit aliū ad peccatū inducere. vel etiā si ipse hoc nō intendit. tñ factuz est tale q de sui ratione habet vt sit inductiuū ad peccan/ dū. Puta q aliqs publice facit peccatū. vel quod habet similitudinē peccati. z h vocā/ tur scandalū actiuū. Sed p accidēs qñ p ter intentionē operātis z preter conditio nem operis aliqs male dispositus induci tur ad peccandū. Puta cum quis inuidet bonis aliorū. z sic ille qui facit non dat oc/ casionem ruine. sed ille sumit occasionem scandali passiue. Ex his infero q scanda/ lum est semp peccatū in eo qui scandaliza/ tur. similiter actiuū. potest tñ scandalū pa tientis esse sine peccato agētis. Sed tunc an semp sit mortale. Respondeo q nō sem per. quia scandalum ex infirmitate vel ex ignorantia non est mortale. cū sit defectus cōsequens naturā sicut z alij. et hoc vocat scandalū pusillorū. Matth. xviij. Sz scāda lū ex malicia z inuidia maloz puertētiū bo na facta vel ꝓba bonoz. est semp mortale.

Et hoc vocatur scādalū phariseoꝝ. de qbꝫ dicit saluator. Sinite eos. ceci sūt ⁊ duces eorū Matth. xv. Et ꝓ tali scādalo nūqꝫ aliqua veritas est obmittēda. Ad scām dubium rñdeo sm Thom. ij. ij. q. clxviij. ar. j. Q in ipis rebus exterioribꝫ quibꝫ hō vtit non est aliqō vicium sed ex parte homis q immoderate vtit eis. Que quidē immoderantia pōt esse duplex. Uno modo ꝑ comparationē ad ꝯsuetudinē hoim cū quibus aliꝫ viuit. Uñ Aug⁹. in li. cōfessionū dic. q ea que contra mores hoim sunt flagicia sunt. ⁊ ꝓ ꝯsequēs vitāda. qz turpis pars q nō cōgruit suo vniuerso. Alio mō est immoderatio in vsu taliū rerū ex inordinato affectu mētis. Et quo ꝯingit qñqꝫ q hō nimis libidinose talibꝫ vtitur. siue sm cōsuetudinem eoꝝ cū qbus viuit. siue etiā ꝑter cōsuetudiem. vt dicit Aug. in de doctrina christiana. Cōtingit aūt ista inordiatio affect⁹ triplicit̄er. Uno modo q aliꝫ ex superfluo cultu vestiū gloriā querit. sicut dives epulo Lu. xvj. Alio mō q ꝑ istū cultuꝫ querit delicias corpales. sicut etiaꝫ dives idem q induebat purpura exterius ad vanā gloriā. ⁊ bisso subtus ad delectationeꝫ. Tertio q nimiā diligentiā ⁊ solicitudineꝫ apponit ad exteriorē vestiū cultū. etiā si nō sit inordinatio ex parte finis. Alio mō cōtingit ista inordinatio ex parte defectus. Uno mō ex negligētia homis quaꝫ hō nō adhibet ad hoc vt exteriori cultui honeste vtatur. Sicut illi qui trahūt vestimētum p terraꝫ. quos appellat phus molles. vij. Ethi. Alio mō ex eo q ipm defectū exterioris cultus ordinat ad vanā gloriaꝫ. De q dicit Aug. in li. de sermone dñi in mōte q etiā in sordibꝫ ⁊ lutosis vestibꝫ pōt esse iactantia. ⁊ tanto periculosior. quāto sub nomine seruitutis dei decipit. Ex his infero plura. Primo q qñqꝫ redditur cultū ⁊ ornatum vestiū peccatū sc̄z superfluitas vt vestes mulierū p terram ⁊ lutū ptense. Secō pciositas vltra statū ꝯgruum. Tertio curiositas vltra ꝯsuetudinē cōis vsus. Quarto mollicies vt ꝓpter delectationē. Quinto nimia speciositas ꝓpter vanitatis apparentiā Secō infero q in dignitatibꝫ constituti. ⁊ ministri altaris licite vtunt pciosioribꝫ qꝫ ceteri. patet qz nō vtunt ꝓpter sui gloriā. sz ad significandū sui ministerij excellentiaꝫ vel cultus diuini. Et ideo in eis nō ē vicio sum. Tertio infero q vti viliorib⁹ vestib⁹ cōpetit his q alios verbo ⁊ facto ad penitentiā hortant. sicut fuerūt ꝓphete De quibus ad Heb. xj. dicit q circuierūt in melotis. in pellibꝫ caprinis. Unde quidā glo. dicit Matth. iij. Qui pniam p̄dicat habituꝫ penitētie p̄tendat. Ex his patet q ornat⁹ vestiū nō eqliter oīmibꝫ cōpetit. sed sm diuersas ꝯditiones et status. Unde Tho. dicit ibidem post Aug. in epla ad possidoniuꝫ. Q mulieres hñtes viros pñt se licite ornare ad placendū viris suis. Et tamē si vidua hoc faceret vel virgo q nō intēdit habere virū peccaret mortaliter si ad placendū viris aliaꝝ hoc facerēt. Sed si ex qdaꝫ leuitate hoc facerent peccarēt venialiter. Oīmibus tñ feminis nudare capita. generaliter dicit esse pctm̄. vt dicit j. Pe. iij. Nō obstante etiā cōsuetudine quacūqꝫ que nō est in hoc laudabilis. Sil'r dicit. Omnib⁹ feminis generaliter ꝓhibita est fucatio. q est quedā species fictionis. ⁊ nō pōt esse sine peccato. Unde dicit Aug. Fucari figmentis q rubicundioꝝ vel candidioꝝ appareat. adulterina fallacia est. Nō tñ talis fucatio semp est mortale pctm̄ nisi qñ fit ꝓpter lasciuiā vel in dei ꝓtemptū. Et in ꝟ casu dicit Ciprian⁹. q tales maius deo dedecus inferunt qñ id qō ille formauit reformare cōtendūt. Dicit tñ q aliud est tingere pulchritudinē nō habitā. ⁊ aliud est occultare turpitudinē ex aliq̄ causa ꝓuenientez. puta ex egritudine vel hmōi. hoc .n. est licitū. j. Cor. xj. Que putam⁹ ee ignobiliora mēbra corpis. his honorem habūdantiorem circūdam⁹. Ad tertiū dubiū de adulatiōe rñdeo breuiter sm Tho. ij. ij. q. cxv. ar. j. q peccatū mortale est qō cōtrariat caritati. Adulatio aut̄e qñqꝫ contrariatur caritati qñqꝫ nō. Cōtrariatur aūt caritati triplicit̄er. Uno mō rōne ip̄i⁹ materie. sc̄z cuꝫ qs laudat alterius peccatū. ⁊ hoc est mortale peccatū Isa. v. Ue qui dicūt malum bonū Alio mō rōne intentionis. cū vicz qs adulat alicui ad ꝟ vt fraudulent̄ ei noceat vel corporaliē vel spūaliē. Et ꝟ est etiam mortale pctm̄. Prouer. xxvij. Melioza sūt ꝟbera diligētis qꝫ fraudulēta oscula odiētis. Tertio cū laus adulatoris sit alicui occasio peccādi etiā ꝑter adulatorē intentionez. Et i ꝟ oportet ꝯsiderare vtr̄ sit occasio data l'accepta ⁊ qualis ruina subsequatur. sicut recte de

scandalo dictū est. Si aūt ꝗs ex sola aui/ditate delectādi alios vel etiā ad euitādū aliqō malū vel ꝓsequendū aliqd in necessita te alicui adulat⁹ fuerit. nō est ꝓtra caritatē Ulñ non est pctm̄ mortale sed veniale. Ex his ptz qñ adulatio sit pctm̄ mortale et qñ veniale. Et qz ista tria pcta maxime nocēt Ideo fugiēda sunt a nobis vt xpo veniēti in morte nra. expeditiz parati occurram⁹. letiqz eū videamus. Nō nobis ꝓcedere dignetur ipe dns nr̄ qui viuit z regnat in secula seculorū Amen.

¶ Dominica tertia in aduentu. II.

¶ Sermo VIII.

¶ Tu es qui uentu

rus es. an aliū expectā⁹. Mat. xj. Sicut dicit gl'iosum lumen ecclie beatus Aug⁹. sup Joh̄. Et in glo. j. Thimo. j. Deū de celo ad terrā nō tratulerunt merita nra sed pcta nra. Hā vt dicit Ambro. sup Lucam. Ille iustus venit ad nos pctōres. vt ex peccatoribus faceret iustos. Pius venit ad impios. vt nos faceret pios. Humilis venit ad superbos. vt ex superbis faceret hūiles. Docille. Sicut igitur xps veniēs in mūdū corpaliter semel. nō venit nisi ad faciendū de pctōribus iustos. vt p hoc redderet eos sibi habitacula z receptacula mūda in quibus habitaret. Ita sine dubio vbicūqz hodie z semp invenit talia habitacula sibi digne in aia ꝑparata nō differt venire p gratiā inuisibiliter. Quē quidē aduentū qlibet fidelis debet i se sentire. z sentiendo de eo sepius inqrere an in ei⁹ mentē dei filius p graz dignatus sit descēdere. dicēs verbis thematis. Tu es qui venturꝰ es. In qbus vbis circa aduentū xpi in mentē insistēdo tria nobis cōsideranda occurrūt. q circa hui⁹ sancte qstionis nre thematis moueri pñt. Primo igitur inqrendo de aduētu xpi in mentez. inqrendū est de ꝓditione adueniētis. Secūdo de cōpetenti dispositiōe suscipiētis. Tertio de frnctuosa opatione inhabitantis. Conditio adueniētis est alta z mirabilis. qz dei filius. Dispositio suscipiētis est ima z hūilis. qz mens hoīs. Opatio inhabitātis ē efficax z vtil'. qz salus. Dicam⁹ g̃ iam qrentes a xpo. Tu es q̃ ventu. A

¶ Dixi primo qꝺ inqrendo primo ꝺ aduētu xpi in mentē hoīs salutifero. inquirenduz ē de cōditione aduenientis. Ista est enī cautela qua vtimur erga aduenas alienos z pegrinos ignotos z extraneos vt gram⁹ abeis. Qui sint. vnde sint. aut cuius generis sint. Sicut q̃situm est a iona pheta. q̃ terra tua. aut ex quo populo es. Ecce fm Jozram sup Jonā. j. querit regio. persona. ciuitas. Et sequitur. Quo vadis. z qꝺ ē opus tuum. Videamus ergo de ꝓditione aduenientis filij dei. Et breuiter inueniemus quia nō venit de terra qualicūqz mortalium. eo qꝺ regnū suum nō est ex hoc mūdo. Joh̄. xix. Uenit ergo a regalib⁹ sedib⁹. vt dicit Sap. xviij. z de terra viuentiuz. in q̃ est oīe bonum z nullū malū. Dec est terra bona z secura. pmissa filijs israel. vt dicitur Deutero. viij. Uenit etiā de pl'o non qualicūqz sed de celesti. Et ipe dns celoz̄ q̃ dicit de se. Celum z terram ego impleo. Uerūtamē licet iste nobilissim⁹ hospes in natura diuina sit altus et mirabilis. tñ in natura humana est mitis z corde humilis mā suetus z amabilis. Matḥ. xj. Ideo cōditio istius aduentus ex duob⁹ cognoscit. Partim enī est seuer⁹ z formidabilis. Juxta illud. O rex gētiū quis non timebit te. Ꝑro ista enī parte scz nature diuine ē plenus iusticia z eqtate. Juxta illud ps̄. Justus dns z iusticias dilexit. equitatez vidit vult⁹ eius. Ex alia vero parte iste hospes est māsuetus z placabilis cū sit homo hominis filius q̃ naturaliter ē anial mansuetum politicuz z ciuile. Poli. j. Ꝑro ista enī parte dicit de eo qꝺ diffusa est gra in labijs eius. Et quib⁹ patet qꝺ aduētus xpi i mentem humanā est cum veritate z gratia. Juxta illud ps̄. Misericordia z veritas obuiauerūt sibi. Sunt autē ista duo connexa sibi in visitatione z aduentu xpi in mentez vt alterū sine altero plenam visitationem nō faciat. Hā sicut dicit Bernh̄. sup Cantica. sermone. lxxiij. circa medium. Severitas iusticie dei sine misceōia. onerosa est. Misericordie vo hilaritas sine iusticia. posset videri dissoluta. Amara ē veritas. feruor leuis z nesciēs modū. plerūqz z insolens ipa deuotio. Econuerso aūt multi nō pfuit accepisse gram̄. p eo qꝺ tpaliter de virtute pie nō acceperūt. Et hoc eni plusqz oportuit complacuerūt sibi in ea. dū non veriti sūt veritatis obtuitus. nondū respexerūt ma/

turitatem. magis aũt leuitati hilaritatiq; dederũt. Inde factus est vt in q̃ priuatim exultare voluerũt gratia priuarent. Nec Bern. vbi supra per totum. Ex his infero primo q; gratie dei triplex est grad⁹. Primus in veritate z iusticia operũ nostrorũ. qd̃ tũc fit qñ opus nostrũ est bene decẽter discrete z prudẽter circũstancionatũ. Hec enim est donũ dei. q; ds scit debite exercere actũ virtuosum. Nam vt ait Bern. sermone. xiij. Continentia carnis. cordis industria. volũtatis rectitudo. dona dei sũt. Unde Salomon de se dicit. Sciebaz q; non potui esse cõtinens nisi tu deder⁹ mihi Sap. viij. Et apl's ait. Quid habes qd̃ nõ accepisti. i. Corinth. iij. Saluator ds concludẽs ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et vere nihil. Nam oĩe bonum siue sit gratuitũ siue naturale a gratia dei est. qz nullum bonuz est qd̃ ipe non velit esse. cui⁹ velle est facere. Non est ergo bonũ qd̃ ipse non faciat. inqt Linconiẽsis sermone. cxl. Magnũ igitur donũ gratie est diuine scire aliqd facere prout est faciendũ. Secundus grad⁹ gratie diuine est in promptitudine volũtatis et affect⁹. qd̃ tunc fit quãdo homo inuenit se promptũ ad opera virtuosa z salutifera. Et hec volũtas non est nisi a deo q; operat in nobis velle et proficere. ideo donũ dei est. nõ enĩ habet a nobis. iuxta illud Apli. Non enĩ sumus sufficientes cogitare aliqd a nobis q̃si ex nobis. ij. Corinth. iij. Et Bern. sup Canti. sermone. lxxiij. dicit hũc gradũ superiorem ad primũ. Nam qd̃ prodest scire quid te oporteat facere si non dea z velle z facere. Nam scienti z nõ facienti peccatum est illi. Item sciens volũtatem domini sui z non faciens vapulabit plagis multis Luce. xij. Patet ergo q; alterũ sine altero nõ sufficit imo nec expedit. Tert⁹ gradus gratie diuine est in ordinatione operum ad debitũ finem. Finis aũt operum nostrorũ est gloria dei z salus nostra. Unde Bern. sup Canti. sermõe. lxxiij. in fine dicit q; gratia nõ prodest vbi veritas nõ est in intentione operũ imo plus obest. Ex q̃ infero q; nihil ita priuat hominẽ gratia sicut vana gloria. patet. qz ibi non est veritas in intentione. Eo q; tales omia operãtur vt videantur ab hominib⁹. qd̃ est reprehensibile per christum Math. v. z. xxiij. O q̃ multi hodie accipiũt munus gratie. sz statim illud amittũt propter carentiã veritatis. Sicut iudas accepto munere eucharistie quia in veritate nõ ambulauit. z mala intentione sz tradendi christũ. qd̃ sequitur de eo. post buccellam introiuit in euz sathanas. Quã multi corrupta intentõne hodie cõmunicãtes similes sunt inde. qz ad temp⁹ a peccatis abstinent. sed intenti onem peccandi nihilomin⁹ habent. Sũt et alij qui p eo q; ad suã gloriam z laudem bona ostentant gratiaz amittũt. Sic diabolus q̃ fuit factus in decore maximo. vt Isa. xiij. Et Ezech. xxviij. omnia amisit. De quo scriptuz est. Perdidisti in decore tuo sapientiam. Quã multi et alij qui sibi sufficere credentes. dicunt. Quid mihi deest. sed amittũt oĩa. dum se sufficere credunt sibi. Sic quinq; fatue virgines sufficere credentes lampades vacuas sine oleo. merito audiũt. nescio vos Math. xxv. Sed z illi q̃ p eo sue dignitat⁹ merito gratiam miraculorũ datã credunt z gloriant cũ acceperint. merito audiũt. Nescio vos. Discedite inquit a me maledicti. quia non noui vos Math. Sed z alij q̃ singularitate acceptam gratiã sibi datã credunt. duz ceteros q; despiciunt. audiũt publicanuz iustificatum. phariseũ vero damnatũ Luce xviij. Isti sm Bern. sup Canti. smone. xij sunt fures dei. eo q; furant gloriã quã ipe deus sibi reseruauit dicens p ꝓphetã. Gloriam meã alteri nõ dabo. Sed timeãt isti fures ne cuz iuda laqueo inferni suspensi crepent medij Math. xxvij. B

Dixi secũdo q; inqrendo de aduentu christi in mentẽ hominis inquirendũ est de conuenienti dispositione suscipiẽtis. Sic enĩ quesitũ est a iona quo vadis. Certe si gramus a christo q̃ vadat. Breuis est eius responsio. quia ad humilẽ. Sic enĩ ait ex p̃sona sui ꝓpheta Isa. lxvi. Ad quẽ inquit respiciam nisi ad humilẽ z trementẽ sermones meos. Duo dicit. s. hũilitatẽ z timorẽ De sunt due ẽ virtutes q̃ preparãt habitatiõnẽ dignã gratie diuine. De ꝓma sz humilitate dr Jaco. iij. De⁹ superbis resistit. humilib⁹ aũt dat gratiã. Et p̃s. ait. Qm̃ excelsus dñs z humilia respicit. De timore Luce. i. Misericordia ei⁹ a pgenie in pgenies timentibus euz. Sed quia timor respicit

humilitatem et includitur in ea. quicquid facit humilitas per timorez facit. Videamus ergo qualiter hec hūilitas cum alijs virtutibꝫ disponit habitaculū huic hospiti venīeri. Sūt ergo tres virtutes disponētes huiusmodi habitaculū gratie diuine. Prima est fides. iuxta illud Prouer. i. Audi fili mi disciplinā patris tui. z ne dimittas legē matris tue. vt addatur grā capiti tuo. i. menti tue scz in psenti. z torques scz glozie in futuro. Duo pcipit hic seruare. scz disciplinā preceptorū dei patris. z fidem credēdorū ecclesie matris. Vaz alias fides sine operibꝫ pceptorum mortua est. Jaco. ij. Sed quia cōsilia disponūt ad pcepta. vt dicit beat⁹ Tho. hinc est q volēs pparare habitatōem venture glozie debet etiā ꝓsilia custodire. Juxta illud Prouer. iij. Custodi legem atqz ꝓsiliū. z erit vita aie tue z gratia faucibꝫ tuis. Nec solum fides meretur dei visitatiōem qualēcūqz vel leuem vel breuē. sed etiā gratie ipi⁹ diuturnam in habitatiōem Juxta illud. Habitare chzistū p fidem in cozdibꝫ vestris. Secunda virtus q disponit habitaculū aduenienti gre est patiētia. Ūñ paulo patienti afflictionē dictuz est. Sufficit tibi gratia mea. ij. Coz. xij. Tūc autē vera patiētia est. cū homo se bene circūspecte et vigilanter habet cōtra tempramēta diaboli. cōtra flagella dei. cōtra cōtumelias primi. Nam sicut Grego. dicit sup Ezech. Homelia. vij. Tribꝫ modis virt⁹ patiētie exerceri soler. Alia nāqz sunt q a deo. alia q ab antiq aduersario. alia que a primo sustinemus. A primo nāqz pscutiones. damna z contumelias sustinem⁹. Ab antiquo aduersario tempramēta. A deo aūt flagella toleram⁹. Sed in his oīnibꝫ modis vigilāti animo oculus mētis debet semetipm circūspicere. ne ꝓpter mala primi protrahat ad retributionē mali. ne cōtra tempramēta aduersarij seducat ad delectationē vel ꝓsensum delicti. ne cōtra flagella opificis ꝓruat ad excessum murmurationis. Dec ille. Ecce qnta prouidētia opus est. Tertia ꝑtus est que disponit habitaculū aduenīeri gre dīuine in aia homis. Est humilitas vera. de qua Jaco. iiij. dicit. Deus superbis resistit. humilibꝫ aute dat gratiā. Idē ozat Prouer. iij. sub alijs verbꝫ noue trāslationis. Illusozes ipe deludit. māsuetis aute dat grāz. Et. i. Pe. v. Dñs superbis resistit. humilibꝫ autē dat gratiā. Ubi glo. ostendens i quo cōsistat hec humilitas dicit. Humiliatez primo dicim⁹ vel qñ aliqs p abluēdis peccatis incipit salubziter atteri. vel scdo qñ spontanea mētis deuotōe pfectiozes deo humiliant z primis. vel tertio qñ cōtra psecutozes p patiētie virtutez anim⁹ armat ad omne genus hūilitatis. Dec glo. Sed quia hec omia deficerēt absqz timoze dei. Ideo ad omnia ista timoz est necessarius. Omēs eni virtutes pparātes z disponentes habitaculū gratie dei sine timoze sunt debiles. Dec eni est q fortitudinez in oībꝫ gignit. vt dicit Grego. li. v. moral. Ūñ ps. Firmamentū est dñs timentibꝫ eum. Iste etiā timoz facit vt nihil de cōtingentibꝫ circa preparationē mētis obmittatur. Nam vt ozat Eccs. vij. Qui timet deū nihil negligit. Nō Grego. exponit. i. li. moza. dicens. Timere est nulla q faciēda sunt bona preterire. Ex his infero q sicut psumptuosi superbi z accidiosi negligēter obmittūt procurare ea q sūt saluti ipoz necessaria. ita viri timose timētes prudent q oportet ō oīnibꝫ. Figura de Gabaonitis Josue. ix. qui timentes a facie filioz israel. caute eis prouiderūt. ne ab eis destruerent. Ūñ Epimenides phūs legitur dixisse. Beata ciuitas que tpe pacis timet bellum. (L) Que autē debet timere quilibet homo. ostenditur in vitis patruz li. ij. parte. iij. vbi dicit q abbas helias dixit. Tres res timeo. Una quādo aīa egressura est de cozpe. Aliam qñ occursurus sum deo. Tertiā qñ de me fuerit pferenda sentētia. Maxime autē timoz iste valet ad retundendā superbiā que gratiā nititur expellere. Refert Macrobius li. Saturnaliū q carnes apzoz delate in lumine lune ꝓtrabūt ex nimio humoze putrefactionē. ita q nihil videntur valere ad esum humanū. Contigit autē q q̄dam venatozes istud ppendissent. q̄ cum p die nō possent omēs apzos ad ciuitatē deferre. vnus prudētioz ex eis dixit q carnes illas in multis partibꝫ acutis eneis configerēt. infixo vnicuiqz parti clauo eneo. sicqz detulerunt carnes illas saluas a cozruptione. Lux lune splendoz significat vane glozie. in qua putrefiunt oēs virtutes. Ꝑ quā ē remedū timoz dñi. q̄ hō dz ꝓfigere coz suū. Juxta illud ps. Cōfige timore

tuo carnes meas.a iudicijs ei tuis timui. Proinde dicit Bernũ.sup Canti.sermone lv. In veritate cõperi nihil eque efficax esse ad gratiã promerendã retinendã z recuperandã.q̃ si omino coram deo inueniaris nõ altrũ sapere sed timere. Beat⁹ enim homo q̃ semp est pauidus. Dec ille. Et quia gratia diuina qñq̃ arridet cũ aduenit. qñ q̃ recedit z abit.qñq̃ denuo redit. Unde circa omia ista debet esse homo pauidus. Ideo bene dicit sapiens semp.non semel vel aliqñ.sed p omni tempore. Sed dices q̃re debeo timere.p gratia cũ adest.cũ vtiq̃ potius deberẽ gaudere. Respondet Bernũ.vbi supra.q̃ ideo timere debes. ne forte nõ digne operaris ex ea. Hã hoc ammonet Aplus. Videte ne in vacuũ gratiã dei recipiatis. Et ad discipulũ ait.i. Thimo.iiij. Noli inq̃t negligere gratiaz que in te est. Et de semetipo dicebat. Gratia dei in me vacua non fuit.i. Cor.xv. Sciebat homo cõsiliũ dei hñs.redundare.z ptem/ptũ donãtis donũ negligere nec expendere ad qd donatũ est. Idq̃ intolerabilẽ superbiaz iudicabat. Q q̃ multi sunt hodie vacui receptores gratie diuĩe. q̃ aut in dignitatibꝫ.honoribꝫ. sedibꝫ z officijs q̃buscunq̃ aut etiã ordinibꝫ secularibꝫ z spũalibus cõstituti nõ exercent ea que ipor officia reqrũt. Hi p certo inuacuũ graz dei receperũt. Hã q̃plures sunt sacerdotes.sed pauci missas legẽtes.pauciores pfessiões audientes.paucissimi pdicantes. De qb⁹ Crisо.dicit q̃ mlti sacerdotes pauci sacerdotes.multi nomĩe pauci re. q̃ mlti reges pncipes.milites z barones.sed pauci pauperũ defensores. Et vtinã soli met nõ fierent egenor oppressores. Similes tutori q̃ in subditũ z sibi cõmissum deseuit pupillum. Nõ vtiq̃ maxime impietatis z infidelitatis est.vt ait Policrat⁹ allegando platonẽ li.suo.v.c.vij. Idẽ etiaz est in talibꝫ.fm eũ.ac si eũ mucrone suo iugules. ob cuius defensionẽ ab eodẽ traditũ tibi gladiũ accepisti. Quã multi sunt alij in puatis officijs.z ipi hñtes diuisiones gratiaz.qui tñ in vacuũ recipe se ostendũt.duz in eis occiantur. Multi q̃z z alij q̃ z si agũt ex donis gratie ipis collatis.tñ effectũ gr̃e arrogãt sibi.z hi peiores sunt. In qb⁹ vt dic̃ Bernũ. sup Canti.sermone.lv.diabolus et si non valet impedire actionẽ. saltem curat impedire intentionẽ.vt dicant tales. Manꝰ nr̃a excelsa.z nõ dñs fecit hec omia. Sed z hi nõ minus in vacuũ gratiã.pbant accepisse cũ ex eius opatõne remanẽt vacui et inanes. Omia enĩ in eis vento superbie euanescunt. Ex his patet q⁹ duplices sunt homines in vacuũ gratiaz recipiẽtes. Primi sũt ociosi. Scõi sunt vaneglorioſi. Ut igitur gratiã vtiliter recipiamus.vtamur ea corde z ope. Corde cogitãdo. meditãdo z ptemplando diuina beneficia.in celo.i terra.in mari.i aere.in reipo.z sup omia i domino iesu christo tibi misero collata. Ore similiter de ipis loquẽdo. vt ex habũdantia cordis os loquat Colos.iiij. Sermo vester semp in gratia sale sit pditus. Sed de multis verũ est hodie illud. Pocuerũt linguas suas loqui mẽdaciuz.z in pſ. Os tuũ habũdauit malicia. Sequit. Sedẽs aduersus fratrẽ tuũ loquebaris. Ecce detractio. Et iterũ in Pſ. Uenenũ aspiduz sub labijs eorũ. Quor os maledictiõe et amaritudine plenũ est. Uere maximũ venenum sermo impudic⁹.qui toxicat etiaz aiam.quod nullũ venenũ facere põt. Tertio vti gratia in opatiõe. Quãto enim plura operat quis.tãto maiorẽ gratiã habere approbat. Quia fm mẽsurã operatiõis bone accipit mẽsura dilectiõis diuĩe.inat Grego.i Omel.sup illud Joh. Si q̃s diligit me sermonẽ meũ seruabit. Nõ solum autẽ timẽdum est homi cũ habet gratiaz. ne ea indignetur.sed multo plus timẽdum est ei cũ ab eo aufertur. tũc enim non deficit gratia sibi.sed ipemet deficit. vt dicit Bernũ.sup Canti.sermone.lv. Audi q̃d dicat dator gratie. Sine me nihil potes facere. Time ergo subtracta gratia cũ sis sine deo.ac si mox casurus. Time z cõtremisce.deo tibi vt sentis irato. Time quia reliquit te custodia tua. Nec dubites i causa esse superbiã. etiã si nõ appareat. etiam si nihil tibi cõscius sis. Quod enĩ tu nescis. scit deus.z q̃ te iudicat.ipe est.sed nec q̃se cõmendat ille probat⁹ est.sed quem deus commẽdat. Nũquid cõmẽdat te deus cuz gratia priuat.aut nũq̃d humilibꝫ dat gratiam.humili aufert datam. Et ergo argumentuz superbie.priuatio gratie est. Quãq̃ tamẽ interdũ nõ pro superbia que iam est.iz que futura est etiã subtrahatur.sicut patz de paulo.qui nõ quia extolleretur. sed ne

extolleret patiebatur stimulus. Sed siue iā existis siue nō dū. supbia tñ semp cā erit subtracte gre. Dec Bern. Jā si gra redierit, piciara. multo amplius tūc timendū ne forte ꝓtingat recidiuus parti. Juxta illud. Ecce factus es san⁹. vide ne deteri⁹ tibi cōtingat. Jobis. Audiuim⁹ recidere ꝯs incidere esse deterius, pinde inualescēte periculo inualescit z met⁹. Dicit Bern. Beat⁹ igit es si cor tuū triplici repleueris timore isto. vt timeas q̄dez, p recepta gra. amplius ꝓ amissa. plus ꝓ recuperata. Dec Bern. Et qz parū esset hoiez parare habitaculū aduenienti gre in aīa ei⁹. silr modicū vl nihil cōmoditatis foret suscipe gram ad tēpus nisi eam sciret diutius ꝓfuare. ideo p oīb istis vltra ea q̄ dicta sunt. est sciendus q alie ⁊rutes ꝓparant habitaculū gre aduenienti. alie eam impetrāt. z alie eā cōseruant. Disponūt z ꝓparant mentē ille tres de q̄bus dictū est. scz fides paiētia et humilitas. Impetrāt. memoria diuinoz beneficioz q̄ in hoie facit esurire grām. vt sic esurientes implent bonis Lu. j. Jtez sapientia. Juxta illud Prouer. üü. Dabit capiti tuo augmēta graz. ōr de sapia. Jtez tertio oro devota. Un orantib⁹ apl'is cecidit spūssctūs Actu. xj. Cōseruāt vero tres. scz iustica operū seu exercitatio ⁊rutuz. Prouer. xüü. Inter iustos morabit gra. Et p̄mittitur. Stult⁹ illudit pcīm. qui scz sine operib⁹ seq̄ntib⁹ se habere grām vel saltez in fine inuenire putāt. Scō pietas z misericordia Ecci. xvij. Elemosyna viri q̄si sacculus in via. z grām hominis q̄si pupillaz cōseruabit. Tertio diligens sui circūspectio z vigilantia ad pseuerandū in bono. Un de incircūspectis ōr. Gratie satuoz effundent Ecā. xx. Et eiusdē. xxj. Cor fatui q̄si vas ꝓfractū. oēm sapientiā nō tenebit. Cū igitur sic hō fuerit dispositus z paratus in mēte. certe z absq̄ dubio merebitur gratiā diuinam. ¶ D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis q̄rendo de aduentu xp̄i in mentē hominis. q̄renduz est de fructuosa ei⁹ z efficaci oparōe gre inhabitantis. Et qz inhabitatio gre in mente nostra ordinat̄ p se z directe in salutē nostrā. Ad hoc ueni filius hois dicit seveniſſe q̄rere z saluū facere. hoc significat z nomē suū. iesus. qđ interpretatur saluator Matth. i. Aduent⁹ igit eius in mentē nō aliud operat̄ q̄s ea q̄ sunt salutis. Nā ad h̄ venit gra vt subueniat lapsis. illumiet cecos z vacuos impleat. Jta dicit Aug. sup illud ad eū veniem⁹. Un Beda describens multiplicem oparionē hui⁹ aduētus sup Canti. li. iij. tractans illud. Veni in ortū meū. sic dicit. Veni vt errātes corrigam. infirmātes adiuuem. z dubitātes in fide ꝓfortem. bene agentiū fructib⁹ pfectis q̄si suauissimis floribus pascar. certātes ab hostiuz insidijs defendam. z victores hostiuz ꝑpetue mee visionis corona remunerē. Dec ille. Et qz salus hominis incipit ab vna parte iusticie. z tendit seu, pficit p aliam q̄usq̄ ꝓsumet̄ p tertiā. que sine gra esse nō p̄t. ideo breuiter videamus de oīb⁹ ist' effectib⁹ gre quō in mente nra p gratiā ordinant̄. De ipa ei gratia scribit. j. Joh. ij. Unctio docet ō oībus scz partib⁹ iusticie general'. Prima autē pars iustitie est declinatio mali. Scōa adhesio boni. Tertia pseuerātia in bono. Jsta omia aduenies gra diuina in mēte hois opatur z efficit. Un apl's ad Titū. ij. ca. describens ei⁹ efficaciā sic ait. Apparuit gra saluatoris nostri oīb⁹ hoīb⁹. erudiens nos. vt abnegantes impietatē z secularia desideria. Ecce declinatio mali. Impietatem dicit auersionē a bono incōmutabili. Secularia desideria dicit q̄ ptinēt ad cōuersionē ad bona cōmutabilia. ſm Horā Uel ſm Remi. sup locū istū vbi dicit. Abnegantes. i. a nobis repellētes impietatez id est. omnē libidinē superbiā z ambitōez. Secularia desideria. i. cupiditatē seculariū honoris z cetera carnis desideria. Alexander tñ de Dal'. dicit impietatem illud qđ est cōtra cultū dei vt pctā z omia vicia. vana doctrina. sortilegia. diuinatiōes z similia. Secularia desideria sunt illa q̄ enumerantur. j. Joh. ij. ꝓ cupiscētia oculoz. cōcupiscentia carnis. z supbia vite. Et hec ē prima vtilitas gre aduentis. expellere. s. pctā z purgare domū mētis ad dignū habitaculū spiritui scto ꝑparandum. Scōa pars iusticie est adhesio boni quam docet gra. Juxta illud Sap. viij. Doctrix enī ē disciplīne dei z electrix operū eius. Duo dicit de ea. Primū q̄ est castigatrix passionū q̄ntū ad primā partē iusticie ꝓmo dictam. Scōo q̄ est electrix oparionū quantū ad exercitationes oparionum. Hic exponit

Volgot ibidē. Quid autē docet opari. subditur. Sobrie q̄ ad nos. iuste quo ad pximos. pie quo ad deū viuam⁹ in hoc seculo Sobrietas fm Alex. de hal'. cōsistit in abstinentia z ptinentia. nō solū cibi z pot⁹. sz etiā omniū q̄bus ad necessitatē bō debet vti. vt oīnūby tpate vti sciat. O q̄ necessaria esset ista gra nostris tpib⁹ vt instrueret nos sic sobrie viuere quo ad nos. q̄ qz prochdolor deficit. ideo in nullo boies habent tēperantiā. Nā sine mēsura bibunt z comedunt. sine modo dormiēdo qñ vigilandū est. z vigilant qñ dormiendū est. Sine mēsura vestiunt. Haz que mēsura est caudas pendere pallioz intrantū vt abomiatiōez z horroꝛē bonis viris in eccl'ia inducant. Aut q̄ abusio est illa trahere p terrā z lutū que sufficere possent p tegumēto pauperū z egenoꝛū. Et que insup impietas est erga deū. z irreuerētia erga sacra. z pcipue venerabile sacramentū altaris sic caudis illis pulueriſare z altaria squaloꝛe pulueꝛ cōspergere. Videāt qui eusmodi sunt q̄ntā temperantiā bñt in talib⁹. Preterea iustícia quā docet gra est q̄ reddit vnicuiq; iuxta statū suū. z pser̄tim pximo qđ suum est. nō solū restituendo alienū. sed etiā cōicando pximū Lu. vj. Mutuū dantes. nihil inde sperantes. Et illud. Frange esurienti panē tuū. Isa. lviij. Nō solum ille iust⁹ est q̄ nō recipit alienū vel receptum restituit. sed etiā ille multo iustioꝛ est q̄ cōicat pximū. Nō ergo dicit. Redde panē alienū. sed frange tuū. Pietas etiā est cultus dei. quez docet gra. z est cultus pxie būilis z devot⁹. q̄ tūc fit qñ pio mentis affectu diuine pfectioni nos ptra oīa pericula cōmittim⁹. z inter flagella etiā gras referimus ei q̄ prior pro nobis maiora sustinuit. apud quē patiētia pauper nō pibit in finē. Sed qz ista parū pdessent sine pseuerātia in talib⁹. ideo gra docet pseuerantiā oīm. Quo ad ꝑ subdit. Expectantes beatā spem. i. tādiu ista fuate. expectātes beatā spem. i. beatitudinez sperata q̄usq; veniat. z aduētū magni dei. z saluatoꝛis nr̄i iesu xp̄i. i. aduentū xp̄i ad iudiciū. q̄ est magnus deus z saluatoꝛ nr̄. Hic exponit Horra sup epl'am ad Titum. Ex his iā patet rn̄sio ad q̄stionē qua q̄rit. Quare z vnde est q̄ hodie homies malos moꝛes nō abiiciūt sed eos potius ptinuāt. fructes deserūt z in eis nō exercitant. in deuotione ad deū deficiūt. primos offendūt z semetipos turpiter z inhoneste confundūt. in bono cepto nō pseuerāt. nec opera ad finē pducunt. sed port⁹ ante finē deseruūt. Et est breuis mea rn̄sio. qz causa omniū istoꝛ est defect⁹ gre. cū quaveniēte oia bona veniūt. vt ꝛ Bap. vij. z ea discedēte. oia bona discedūt. z oia mala pueniūt. Juxta illud. Sine me nihil potestis facere. Joh. xv. Et igitur aduentū xp̄i p gratiaz in mentes nr̄as mereamur. pparem⁹ coꝛda nostra p fidē. patientiā z būilē devotionē. Nā in rei veritate sperare poterim⁹. q̄ si fecerimus qđ in nobis est. nō fraudabit deus desideriū nostrū. iuxta illud qđ scriptū est. Desideriū inquit pauperꝝ exaudiuit dñs. pparationē coꝛdis eoꝛuz audiuit auris tua. Videꝛ qz dicit q̄ desiderium z cū ꝑ pparationē exaudiuit. Multi inquit desiderāt vocibꝰ oꝛis z coꝛdis. sed nō ppārant bonis opatiōibꝰ. ideo vtrūq; ꝓiungitur. qz alterū sine altero nō sufficit. (E)

Sed hic merito queriꝭ vtruz gra diuina detur necessario homi. se q̄ntuz potest ad gratiā pparanti. Ad qđ arguitur ꝓmo q̄ nō. qz cuicūq; deus dat gratiā dat eā libere z gratis ex sola miscōia. Igiꝭ q̄ntumcūq; se bō disponat. in libera volūtate dei est dare gratiā vel nō dare. Item bō cōparatur ad deū sicut lutū ad figulum. Jere. xviij. Sicut lutū in manu figuli. sic nos in manu dei. Sed lutū quātūcunq; bene pparatū. nō accipit formā a figulo ex necessitate. ergo nec homo gratiā a deo quantūcunq; se pparet. Ad oppositū est glo. sup illud Rom. viij. Justificati p fidem. pacē habeamus. Et est Augusti. vbi sic ait. Deus recipit ad se cōfugientes. aliter esset iniquitas in eo. Sed impossibile est q̄ in deo sit iniquitas. Ergo impossibile est q̄ nō recipiat ꝓfugientes ad eum. necessario ergo sequitur q̄ dabit gratiā. Preterea Apoc. iij. dicit. Ego sto ad ostiū z pulso. si quis aperuerit mihi intrabo ad eū. Sed iste qui disponit se facēdo qđ in se est. aperit sibi. ergo necessario intrabit ad eū. Cōfirmat. qz isto aperiente sibi aut intrat aut nō. Si nō. ergo frustra pulsat. qđ impiū est dicere Si intrat. ergo gratiā dat Preterea Anselmus de casu diaboli ca. iij. dicit. Deꝰ nō dedit diabolo gratiā. i. pseuerantiā. qz ipe noluit accipe. Unde nō ideo non accepit.

quia deus nō dedit sed ideo deus non dedit. qz ipe non accepit. Ergo q̄cunq; se preparat vt accipiat. necessario recipiet. Ad istud dubiū respōdet Holgot sup librum sapiētie ca. xij. distinguēdo q̄ q̄dam ē necessitas coactionis. z q̄dam ē necessitas infallibilitatis. Necessitas coactiōis nullo modo cadit in deo. sed bene necessitas secunda. z hoc ex pmisso suo z pacto siue lege statuta. Et hec nō est necessitas absoluta. sed vocat bene necessitas pseq̄ntie. Uñ nō stat cū lege statuta q̄ viator faciat qđ in se est. disponēdo se ad gratiam nisi habeat gratiā. Posset tñ deus mutare legez circa aliquā psonā si vellet. z talis quātūcūq; se disponeret nec haberet. qz dispositio hominis nullam causalitatē hz respectu gratie de necessitate. sed tñ de ꝓgruo. qz gratia excedit omnē opationē naturalē. Nec est possibile q̄ hō mereatur p q̄dcūq; opus naturale vel morale primā gratiā de condigno. Ad rationes. Ad primaz ꝓcedo q̄ dat ex misericordia z ex gra sua. p tanto q̄ talem legē misericorditer statuit z obſuat. Sed stante lege. necesse dat gratiā necessitate cōsequētie. Ad scām q̄uis simus lutum p cōparationē ad deū aliq̄ modo. nō tñ similitudo currit in oñibz. nec est pactū inter artificē z lutuz. z dato q̄ foret artifex q̄ posset frangere pactū. pacti lege manēte Nec lutū potest aliq̄d apud artificē pmereri. nec ex cōgruo nec ex cōdigno. In hac tñ questione magis pie q̄ logice loquēduz est. Quicūq; tamē est certi sumus q̄ si preparauerimus corda nra veniet ad nos saluator nr̄ sicut pmisit discipulis dicēs. Ad eū veniemus z mansionē apud eū faciem? Quod ipe facere dignet q̄ viuit z regnat i secula seculoz Amen.

¶ Nota fm Gozrā sup epistolā. xiij. ca. ad Hebreos. Gratia dei multos habet effectus. Primo ei filios dei gignit. ad esse spirituale. pducendo. sicut cōiunx fecunda. qz viuere idē est qđ esse. j. Loz. xv. Gratia dei sum id qđ sū. Secūdo genitos nutrit. in esse illa cōseruādo. sicut nutrix sedula. Sapi. xvj. Omnia nutrici gratie tue deseruiebant. Tertio erudit. de necessarijs instruendo. sicut sapiens magistra. ad Tit. ij. Apparuit gra dei. erudiens nos z̄. Quarto. ptegit. a periculis liberando. tanq̄ gubernatrix siue nauis tuta. Eccl. xxxiij. Alii quotiens vsq; ad mortē periclitatus sum causa horū. sz gra dei liberat? sum. Quinto purgat. a peccatis iustificādo. tanq̄ salubris medicina. Rom. iij. Justificati gratis p gratiz ipius scz dei. Sexto iuuat. i bonis corroborādo tanq̄ efficax socia. j. Lo rinth. xv. Plus oñibz laborauī. nō ego autē. sed gratia dei mecū Septimo cōfortat in temptatiōibz roborando. tanq̄ stabilis amica. j. Thimo. ij. Tu ergo fili cōfortare i gratia dei. Octauo saluat in vitā eternaz tanq̄ fidelis aduocata. Roma. vj. Gra dei vita eterna. Ps. Gratiā z gloriā dabit dñs Quā nobis prestare z̄.

¶ Dominica tertia in aduentu III.

Sermo IX.

Ecce ego mitto

Ecce angelū meū ante faciem tuaz q̄ preparabit viam tuā ante te. scribit Matth. xj. Et Malach. iij. Oñs vt ait assertor veritatis pcipuus magnus pater Augus. sup ps. lxx. Ad hoc vt sit homo aliq̄d cōuertat se ad illum a quo creatus est. recedendo enī frigescit. accedendo feruescit. recedendo tenebrescit. accedēdo clarescit. A q̄ enī habet vt sit. apud illū habet vt bene sit. Qui ergo vult simul esse cū deo. nō ab illo recedat. sed ad illū accedat. Dec ille. Uerū quia peccator homo z sive lit interdū ad deū accedere. p se tñ hoc facere nō potest. eo q̄ peccata viā qua ad deum redire deberet infecerunt. iuxta illud. Uia impiorū complantata lapidibz. Et in Ps. dicit. Uia eorū tenebre z lubricū. z angelus dñi. q̄d deterius est. psequens eos. Ideoq; necesse habet peccator hre ductorem z vie preparatorē. Ex q̄ enī est in tenebris. debet habere lucidum ductorez. Et ex q̄ ē i lubrico. dz hre vie pparatorē. Ex q̄ habet angelū psecutorē. necesse debet hre angelū protectorez Volens igit saluator nr̄ vt ad eū securi accedamus. z p viā tutā reuertamur. puidere dignatus est de ductore z pparatore vie salutaris. z p per predicatores nūcios z seruos suos. Quoruz vnūquēq; dirigens ad hominē dicit. Ecce ego mitto angelū meū. In q̄bus verb tria describunt multuz peccatoribz maxie isto sacro tpe cōsolatoria. Et licet ista vba sint dicta ad litteraz de ioh̄e baptista. q̄ debuit preparare viā fidei xpo in mūdū venturo.

tñ cõgrue possunt cõpetere cuilibet p̃dicatori ab ecclesia misso ad p̃dicandũ z ostendendum viaz salutis cuilibet peccatori. q̃ nõ minus vtiliter q̃z alter iohãnes baptista. z si nõ vite merito. saltem ordinis sui officio faciet z p̃parabit viã fidei. z morum iustitie diuine in cordibꝫ fideliũ. Unde vt peccator nõ desperet. sed p̃solet̃ de salutis sue p̃sidio. ad eum dicit̃ p̃bũ saluatoris et p̃sona sui. Ecce ego mitto Vbi p̃mo describit̃ hec missio nuncioꝝ x̃pi z redditur cõmendabilis tanq̃z auctẽtica a mittentis auctoritate. cũ dicit̃. Ecce ego mitto. Secũdo redditur cõmendabilis a missi dignitate. cũ dicit̃. angelũ meũ. Tertio redditur cõmendabilis a missionis vtilitate. cũ dicit̃. q̃ p̃parabit viã. Mittẽtis auctoritati est fideliter obediendũ z obtemperãduz humiliter. Missus est reuerẽter tractãdus. z honorãdus decẽter z venerabiliter. Missionis vtilitati est pseuerãter insistendũ et intendendum vnanimiter.

Dixi primo q̃ hec missio redditur cõmẽdabilis. Primo ex mittẽtis auctoritate. cui obediendũ est fideliter z hũiliter. Nõ enim est simplex p̃sona. Nõ p̃elat⁹ spiritualis vl̃ secularis. Nõ rex aut p̃inceps q̃ oĩes possunt inobedientes suos i corpe dumtaxat corripe. Sed hic est dñs q̃ cũ occidit corpaliter. habet potestatẽ aiam mittere in gehennã. vt dicit Matth. Hic enĩ est qui de se ait. Ego dñs et nõ alius p̃ter me. Et iterũ. Ego dñs formans terrã z creans celos. Idcirco cũ sit magne auctoritat̃ dñs est ei obediendũ. p tanto nãq̃z dicit signãter. Ecce ego mitto. Certe si angelus. si patriarcha. si p̃pheta. si papa x̃pi vicari⁹ in terris q̃ habet claues regni celoꝝ ex successione petri Matth. xvi. si imperator aut rex qui nõ sine causa gladũ portat. si dux aut comes vel p̃inceps q̃ ad vindictam maloꝝ. laudẽq̃ bonoꝝ missi st̃. Pe. ij. nunciũ suum vel legatũ mitteret ad nos. iustũ esset z dignũ vt ei parerem⁹. q̃nto magis ḡ obediendum est deo. cui venti z mare obediunt Matth. viij. z cui curuat̃ oĩe genu. celestium. terrestriuz z infernoꝝ. Philip. ij. Hic enĩ est q̃ vt dictuz est de se ait. Ego dñs et nõ alius p̃ter me. Et iterũ. Ego dominus formans terrã z creans celos. In q̃ ostendit suã immensaz potestatez. Nã formare terrã z creare celũ est p̃tis infinite. cũ p̃ductio raliũ sit de nihilo ad aliq̃d. Oĩs aũt potẽtia mẽsurat̃ p̃portionem facti ad id ex quo fit. Tanta est enim potentia facientis. quantum factum excedit illud ex quo fit. Oĩe autẽ aliquid q̃ntumcũq̃z vile z paruũ in infinitũ excedit nihil. Igitur cũ ratio inuenerit celũ z terrã esse aliq̃d ex nihilo. z decurrerit ab his ad potentiã facientis. mẽsuraueritq̃z eaz p̃portionẽ facti ad illud ex q̃ fit. videt̃ certe hec egressa nõ a minori q̃z ab infinita potẽtia. Sic igitur celũ z terra sunt simulacruz seu exemplar infinite dei potẽtie efficiẽtis. Ita dicit Robertus lincoñiẽsis in suis collationibꝫ sermone. lix. Ista potẽtia infinita p̃z ex operũ eius multitudie magnitudie z pulchritudine. Quis enĩ sufficienter exprimat diuersitates terraz. genera arboꝝ z herbarũ. genera fructuũ z granoꝝ. genera colorũ. genera cantilenaz. genera odoꝝ z floꝝ. genera caruiũ z piscũ z sapoꝝ. genera lapidũ z oĩm metallorũ. genera animaliũ z stellarũ z multitudinẽ angeloꝝ. Quis sufficienter exprimat q̃z sit admirabilis in omnibꝫ tanta diuersitas faciei. Quis digne edisserat. q̃nta sit illa sciẽtia q̃ sciuit distinguere tam diuersa. Cũ enĩ se habeat ad infinita talia p̃ducenda. cũ nihil p̃ducat̃ q̃ p̃us nõ fuerit in illa sciẽtia sm̃ similitudinẽ ideale necesse est esse illã sapientiã infinitã. Vnde cũ p̃pheta dixisset. Qui numerat multitudinẽ stellarũ. et oĩbꝫ eis nomia vocans. Statim adiunxit. Magn⁹ dñs deus noster z magna virtus ciuꝰ. z sapiẽtie eius nõ est numer⁹. Et j. Re. ij. dicit̃. Deus scientiarũ dñs ẽ. z ipi p̃parant̃ cogitatiões. Quia igit̃ sic sapiens z potens ẽ. p sapiẽtiã oĩa discutiet. z p potentiã oĩa puniet. Unde apl'us p̃sideras ista dicit ad Heb. iiij. cap. Viuus est sermo dei z efficax z penetrabilior oĩi gladio ancipite. pringens vsq̃z ad diuisionẽ anie z spũs. Compagũ quoq̃z z medullarũ z discretor cogitationũ z intẽtionũ cordis z nulla creatura inuisibilis ẽ in p̃spectu eius. Sed oĩa nuda z aperta sunt oculis ei⁹. ad quez nobis sermo. q. d. de oĩbꝫ istis tenemur sibi reddere rationẽ. Et hoc infert Horra sup locũ p̃dictuz q̃ ideo timendũ est offendere talẽ iudicez q̃ scit z põt oĩa. Q̃ q̃nta sapiẽtia z sciẽtia in isto iudice. q̃ vt dicit Horra ẽ discretor co/

gitationuz cordis. scit enī de quo q̄s cogitat. z intentionē ipaz cogitationuz. Scit enī vt dicit Hozra ad quē finē cogitatiões tendūt siue ad bonū siue ad malum. Scit etiā cuiusmodi peccatuz q̄sq; faciat. z quō eadē pcā adinuicē sint connexa. Scit ad q̄ pcā q̄sq; magis afficiat. Nec est vlla creatura scz terrena celestis vel infernalis inuisibilis in ꝓspectu eius. i. in pñtia diuinitatis ei⁹. Job. xxvj. Nudus est infern⁹ coram illo. cui⁹ est diuinitas vicina oñi rei. Uñ oñia celestia terrestria z ifernalia nuda. i. discoopta z reuelata sunt et aperta. i. plene manifesta oculis ei⁹. i. visioni eius si lr̄ dei Ecci. xxiij. Oculi ei⁹ lucidiozes sole. circūspicientes oñes vias hoim. Sequit. Ad quē nobis sermo. Quereret enī aliq̄s q̄d ad nos si ita clare oñia intuet. ideo subdit. Ad quē nobis s̄mo. i. cui oportet nos de oñib⁹ reddere rationem. ij. Coz. v. ca. Oñes nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i. Ex q̄ infert Hozra q⁹ valde diligenter debem⁹ nos custodire. ex q̄ nihil potest eū latere. Uñ Boecius. v. li. de ꝓsolatione in fine. Magna nob est indita necessitas pbitatis. si nō dissimulare velim⁹. cum oia agim⁹ ante oculos iudicis cūcta cernētis. Ex his iā pater immēsitas auctozitatis istius dñi mittētis angelū suū. Ipse enī est q̄ oñia fecit. oia nouit. omia regit. Roma. xj. Qm̄ ex ipo z p ipm z in ipo sunt omnia. Ipi honoz z gl'ia. Et ptz vlteri⁹ s̄m Hozrā vbi supza. Ex B tenemur deū diligere q̄ fecit oia. ꝓpter nos. q⁹ nos sum⁹ fines oim inferiozū. Tecus enī diligeret eū multū q̄ daret ei visum. sic nos deuz q̄ dedit aiam z corpus. Breuiter igit colligendo oia supzadicta dico q⁹ ist⁹ mittētis dñi pater potētia sapiētia z clemētia in oīb⁹ supzadictis. Fecit enī oia poteter. q⁹ de nihilo Ecci. xviij. Qui vivit in eternuz creauit oia simul. Et. ij. Machab. vij. Peto fili vt respicias in celū z ad terraz z ad omia q̄ in eis sunt. z intelligas q⁹ de nihilo fecit ea deus Ecci. j. Uin⁹ est altissimus creatoz oim. Secdo fecit ea sapiēter. q⁹ sine vllo vicio Joh. j. Omnia p ipm facta sunt et sine ipo factū est nihil. i. pcm̄. Exponit Hozra vbi supza z Pś. Oia in sapia fecisti. Uere in sapia. q⁹ oia in nūero pondere z mensura Sap̄. xj. Tertio fecit ea clementer q⁹ sine vllo merito. Pś. Oñia q̄cūq; voluit dñs fecit. q⁹ oia fecit sua clemēti bonitate z volūtate Sap̄. ix. Dñe multe misc̄die q̄ fecisti oia verbo tuo. Ideo dz Mar. viij. Bene oñia fecit. Nō solū aūt oia fecit. sed etiā nouit oia. Dester. xiij. Dñe qui habes oim scientiā. Nouit aūt oia primo eterna liter. q⁹ ex se nō ex alio Ecci. xxiij. Dño enī deo anteq̄z crearent oia sunt agnita. Secundo pncipaliter. q⁹ sine aliq̄ medio successore sed in seipo. Uñ supza dixit Apl's. Nō est vlla creatura inuisibilis coram eo. Tertio certitudialiter. q⁹ sine aliq̄ dubio. Joh. xvi. Nunc scimus q⁹ scis oia. z nō est opus tibi vt q̄s te interroget. Ideo petr⁹ Joh. vlti. dicit. Dñe tu scis oia. Nec solus fecit z nouit oia. sed etiaz regit omia. Pś. Omia a te expectant vt des illis escam in tpe oportuno. Regit aūt oñia pfecte sine defectione Ecci. xlij. Omia duplicia. vnū ꝓtra vnū. Et nō fecit quicq̄z deesse. Secdo regit benigne. q⁹ sine seueritate Sapi. xj. Misereris oim. q⁹ oia potes. Tertio regit iuste. quia sine inordinatiõe Sap̄. xij. Cū ergo sis iust⁹. iuste oia disponis. Ideo Pś. dicit. Aperiente te manū tuaz oia implebunt bonitate. Auertente aūt te faciez turbabunt rē. Ecce auctoritas mittētis q̄ tam potens tam sapiēs z tā clemēs dicere merito pōt Ecce ego mitto rē. B

Dixi secūdo q⁹ hec missio redditur cōmendabilis ex missi dignitate. q⁹ tractādus ē honorabiliter z venerabiliter. cū dz. Angelū meū. Et q̄m hic non loq̄tur de angelo s̄m naturā sed s̄m officiū. Johes enī baptista de quo ista dicta sunt nō erat angel⁹ p natura. sed s̄m officiuz. Ideo q̄libet sacerdos dei. missus pp'lo in salutē. sil'r dicit angelus officio. Uerū q⁹ dicit thema nostrū Mitto angelū meū. ex hoc dak intelligi q⁹ quidā est angelus nō dñi sed sathane. Jō de oñib⁹ istis videam⁹. Primo ergo dico q⁹ sacerdos itelligit ꝓgrue p angelū. Sic enī scribitur. j. Coz. xj. Mulier debet hr̄e velamen sup caput. ꝓpter angelos. Glo. i. pter reuerentiā sacerdotū q̄ nuncij dei sut Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiā. z legem requirunt ex ore eius. q⁹ angelus domini exercituz est. Ratio huius denoiationis methaphorice s̄m Robertum Holgot super libz̄ Sapi. ca. xvj. est. Quia sacerdotem decet angeluz in rj.

conditionib⁹ imitari q̄ in his versib⁹ contin
entur. Pascit t hortatur ducit vehit excit
at arcet. Quat congaudet punit laudat si
ne sumptu. Prima igit operatio angeli cir
ca nos fm ordinē istorū versuū est pascere
Cui⁹ exempluz habem⁹. iij. Reg. xix. Ubi
legimus q̄ angelus detulit panē t aquam
ad heliā dormientē. t famelicū inde pauit
Surge inquit t comede. grandis enī re
stat tibi via. Isto modo moraliter ꝓprium
est sacerdotis pascere populū verbo et ex
emplo t subsidio temporali si possit. Unō
petro ter signāter dictuz est. Pasce. pasce.
pasce. Joh. xxi. Bis autē dictū est ei. pasce
agnos meos. t semel. pasce oues meas. Ad
innuendū differentiā inter doctrinā neces
sariaz iuuenib⁹ t senib⁹. Nā senib⁹ simplex
admonitio sufficit. Juuenib⁹ vero opus
est tam verbis q̄z verberib⁹ vt debite doce
antur. Secūa operatio quā angelū legim⁹
circa nos exercere. est exhortari. Cuius ex
emplū habem⁹ Matth. ij. Angelus dñi ap
paruit in somnis Joseph dicēs. Surge t
accipe puerū t matrē eius t fuge i egyptū.
Hanc operationem imitat sacerdos sana
cōsilia priuatim suggerendo. Tertio tene
tur ducere p bonā t aptā cōuersationem.
Exemplo Raphaelis Thob. v. Ego inqt
angelus ducāt reducā eum ad te. Et sicut
victoria exercit⁹ est gloria boni ducis. ita
sanctitas populi attribuit p merito sacer
dotis. Unū Crisō. de dignitate sacerdota
li libro. iij. Bene agente pl'o vnusq̄sq; pro
merito suo remunerat. Sacerdos autē p
bonis omniū. Habebit enī p ꝓprijs bonis
aureā. p acq̄sitione aureolā. Hec Crisost.
Et ideo fm eundē Crisō. sup Matth. Ho
melia. xxx. Sacerdos ē in pl'o sicut radix
in arbore. t sicut stomach⁹ in corpe. Quē
admodū inqt cū videris arborē cū marci
dis foliis. intelligis q̄z aliquā culpā hz cir
ca radicē. Ita cū videris populuz indisci
plinatū t irreligiosum. sine dubio cogno
sce q̄ sacerdotū ei⁹ nō est sanū. Hec Cri
sosto. Sed fm Plinium t Isidō. xi. Ethi
mologiarū ca. iij. Salamādra est serpēs
q̄dam. cuius inter venena maxima vis est
Hec si truncū vl radici arboris irrepserit.
omia poma ei⁹ intoxicat t omnes ramos in
ficit. Reuera isto modo diabolus q̄ more
salamandre semp viuit in igne. radices ec
clesie. i. sacerdotes sic intoxicat t inficit his
diebꝫ q̄ fm omnes rami ecclesie ab eis pec
cati venenū assumūt. Juxta illud Ro. xi
Si radix sctā t rami. t p oppositū. Si ra
dix infecta t rami erūt nocui. Ulteri⁹ dicit
Crisō. q̄ sacerdos est in grege sicut stoma
chus in corpe. Quēadmodū inqt medicus
qui primo ingredit ad infirmū statim ō sto
macho eius interrogat. t eū cōponere festi
nat. Quia si stomachus san⁹ est. totū cor
pus validū est. Si aūt distemperatus fue
rit totū corp⁹ infirmū est. Ita si sacerdotiū
integrū fuerit. tota floret eccl'ia Si ait cor
ruptū fuerit omniū fides marcida est. Et
infra. Sicut stomachus accipies cibū co
quit ipm in semetipo. t p totū corp⁹ disper
git. Sic sacerdotes accipiūt scientiā fmo
nis per scripturas ex deo. t excoquētes eā
in se. id est. tractantes t meditantes apud
se vniuerso populo subministrant. Et in
fra. Sicut in corpore si membrū aliquod
fuerit infirmatū. nō omnino languet t sto
machus. Si autez stomachus languerit.
inueniunt et mēbra infirma. Sic si aliqs
peccauerit xpianorū nō omnino peccat et
sacerdos. Si autē sacerdos fuerit in pec
catis. totus populus cōuertet ad peccata
Et ideo dicit Isidō. libro. iij. de summo bo
no ca. xxxvi. Sacerdotes pro populoruz
iniqtate damnantur. si eos aut ignorātes
nō erudiant. aut peccantes non arguant.
dicente dño per prophetā. Speculatorez
dedi te domui israel. Si nō fueris locut⁹
vt custodiat se peccator a via sua mala. ille
in iniqtate sua morietur. sanguinem vero
de manu tua requirā. Quartus act⁹ ange
licus fm p̄dictos versus est vehere. i. trās
portare. Deferūt enī boni angeli aias mo
rientiū in celum Lu. xvi. Factum est autē
vt moreretur mendicus et portaret⁹ ab an
gelis in sinum abrae. Sic sacerdotes an
gelici de terrenis desiderijs ad amorē ce
lestium transferunt penitētes. quādo eis
confitendo peccatis pristinis moriuntur.
s. Pe. ij. Peccatis mortui iustitie viuam⁹.
Quintus actus angelic⁹ est excitare Act.
xij. Angelus domini astitit. t lumen resul
sit in habitaculo carceris. percusso⁹ late
re petri excitauit eum dicens. Surge ve
lociter. Et petrus dormiens in carcere est
peccator irretitus mala consuetudine. ia
cet inter duos milites vinctus catenis
duabus. et duo custodes ante ostium cu

stodiunt carcerem. Duo milites mors et demon. Mors insidiat corpori. Demon anie. Due carbene amor delectandi t consentiendi. Duo custodes ne homo ostium cõfessionis exeat. psũptio venie t confidentia vite prolixe. Quic astare debet sacerdos angelus et eũ corripiendo excitare t pcurere t nõ palpare. Sextus act⁹ angelicus est arcere poteſtatẽ demonũ. Sicut Raphael de Asmodeo. q suffocauerat septem viros Sare Thob. v. Consimiliter sacerdos debet arcere oẽs malos p censuras ecclesiasticas. Demones etiaz p adiurationes sacras. ne nocent viris bonis. Septimus actus angelic⁹ est orare. Unde legimus Actu. xvi. q paulo apparuit p visum angel⁹ in specie viri macedonis dicens. Transiens macedoniam. adiuua nos. Qui dicitur fuisse macedonũ prepositus. q coruz a paulo supplicauit salutem. Sic sacerdos p salute populi tenet orare Octauus actus angelicus est. quia angel⁹ gaudet penitentiby de peccatis. Luc. xv. Gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore penitentiã agente. Et penitentia pli gaudium debet esse boni sacerdot⁹. Nono angelus punit. iiij. Reg. xix. Venit angel⁹ domini t percussit in castris assyriorũ centum octoginta quinq milia. Sic sacerdotum est sententias excõmunicatiõis ferre ptra cõtumaces et rebelles. Decimo angelorũ officium est laudare Isa. vj. Clamabãt alter ad alterũ. et dicebant. Sanctus. sanctus. sanctus. dñs deus. Doc etiaz sacerdotibus dinoscitur cõuenire. j. Esdre. iij. Steterũt sacerdotes in ordine suo vt laudarent dñm. Ultimo angelus est sine sumptu. Sicut patuit in angelo Thob. v. qui fuit magne vtilitatis t parui sumpt⁹. Lõ similiter sacerdotes relicta cupiditate tẽporaliũ. de decimis t oblationibus tñi vniant. Similiter cũ spiritualia ministeria liter largiunt. nihil p eisdem recipiãt pro mercede ne symonie vicio maculent. ¶ Ubi cõsequẽter aduertenduz q angeli ẽtruor habent cõditiones in quibꝫ sacerdotes habent eos imitari. Sunt enĩ immateriales siue substãtie separate. intellectuales. pleni scientia t veritate. Sũt motores orbium. t rectores hominũ. Primo angeli sunt immateriales. Spiritus enim sunt. t carnẽ t ossa nõ habent. Et tales debent esse sacerdotes p cõtinentiaz vt mot⁹ passionũ nõ sequant. In cuius figura dicitur est petro. Caro t sanguis nõ reuelauit tibi. Math. xvj. Barbotus de lapidibus ca. iij. dicit de alectorio. Primo q lapis ille nõ generat nisi in gallis castratis. Secõo q extinguit sitim. Tertio q reddit hominẽ honorabilẽ. Et quarto disertum. Iste lapis significat moraliter cõtinentiã clericalẽ. qui nõ inuenitur nisi in his q se refrenant a carnis desideriis propter meritum vite eterne Math. xix. Sunt enim chi qui semetipos castrauerunt propter regnum celorũ. Hec virtus extinguit sitim fornicationis carnis infecte t illicite cõcupiscentie Bap. x. Data est illis aqua de petra altissima t requies sitis de lapide duro. Lapis durus est cõtinentia. Durũ est enim contra stimulum carnis calcitrare. Hec virtus facit hominẽ honorabilẽ. Sicut incõtinentia facit hominem confusibilem. Judith. xiij. vna mulier fecit confusionem in domo nabuchodonosor. Hominem facit disertũ. id est eloquentẽ. et acceptum in loquẽdo tam in oratione q̃s in pdicatione. Et per oppositũ sacerdotes infames de incõtinentia nec digni sunt orare nec predicare. Sunt igiť sacerdotes immateriales t substãtie separate. In cuius figura dicitur de Nathan Ecci. xlvij. Et surrexit Nathan prophetа. t quasi adeps separatus a carne. Et de talibus angelis dicitur in Ps. Facit angelos suos spirit⁹ Secundo angeli sunt intellectuales pleni scientiꝫ t veritate. Sic sacerdotes dei debent pollere scientia sacre scripture. Et ideo cõuenientius sanctitũ est de magistriꝫ et ne aliquid exigant pro licentia docendi q aliquis magister i theologia habeatur in metropolitana ecclesia qui doceat sacerdotes. Omnes autẽ tam Cathedrales q̃s alie ecclesie quibus suppetunt facultates habeant in grãmatica qui clericos gratis instruant et etiam alios iuxta posse Et iõ dicitur signãter Aggei. j. Interroga sacerdotes legem. super quo dicit Piero. Considera sacerdotum esse officiuz interrogatos de lege respondere Si sacerdos ẽ. sciat legem domini. Si ignorat legem domini. ipe se arguit non esse sacerdotem. Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiam. t legem exquirunt de ore eius. quia

angelus domini exercituū est. Tertio sūt motores orbium a quibus causatur ⁊ generatur quicqd inter corporalia procedit ad esse. Hic sacerdotum officiū esse debeat mouere nobiles ⁊ potentes. quorū virtute regantur subiecti ad cultum dei. Johan. v. dicitur de angelo qui descendebat ī tempus in piscinā ⁊ mouebatur aqua. Ad quā qui primus descendebat sanabatur. Piscina aque est persona magne potētie. In hanc descēdit angelus sacerdos vl curatus quādo eius cōsciētiam examinat de delictis. mouet aquam qñ limitat suaz potentiā ad regulas iuris diuini. Quarto angeli sūt rectores hominū ⁊ custodes. fin sanctos. ⁊ eodē modo sacerdotes ⁊ curati q̄ pro subditorū animabꝫ habēt coraz deo respondere. In ps̄. Angelis suis mādauit de te. vt custodiāt te in oīnibus vīs tuis. Talis igitur sacerdos quisq̄s fuerit vere angelus domini dici poterit. Et si nō per naturam. saltem p officium et imitationem. Qui quidē angelus mittitur a deo ad instruēdum. vt dicit Isaie. xxiij. Et est verbum dñi mandātis predicatoribꝫ. Ite inquit angeli veloces ad gentem cōuulsaz ⁊ dilaceratam. ad populū terribilem. post quem nō est alius. ad gentem expectantez ⁊ cōculcatam. cuius diripuerunt flumina terram eius.

¶ D

¶ Dixi tertio q̄ hec missio reddi tur commēdabilis ex missionis vtilitate. cui pseuerāter est insistendum. cum dicitur. pparabit viaz tuam ante te. id est. ante offensionem tuam. Et quia hec pparatio que fit p sacerdotes in mēribus fideliū. nō est nisi ministerialis. Ipi enim sunt ministri per quorū officium predicatiōis ⁊ doctrine. deus auctor principalis preparat corda fideliū. vt sint digna ⁊ receptacula gratie diuine. Unde Isaie. lxj. de sacerdotibꝫ dicit. Vos sacerdotes dñi ministri vocabimini dei nostri. Et paulus pro omnibꝫ dicit. Ministri christi sunt et ego. Qualiter autem deꝰ preparat corda fidelium habitū est in. sermone precedenti. Ideoq̄ hic solum restat videndū de via quomō diuersi diuersimode in eaz preparātur. Alius enim de inuio reducitur ad viam. Alius in via deducitur p viā. Alius deducitur super viaz. Alius de via educit ad patriam. De inuio ad viam ducitur cecus. In via per viā ducitur iustus In via sup viam ducitur perfectꝰ. De via ad patriam ducitur sanctꝰ. De p̄mo quomodo de inuio ad viam ducit cecus dicit Ozee. ij. Ecce ego sepiā viam eius spinis. ⁊ sepiam eā maceria ⁊ semitas suas nō inueniet. ⁊ seq̄tur amatores suos. ⁊ nō apprehendet eos. ⁊ queret eos ⁊ nō inueniet. Et dicet. Vadam ⁊ reuertar ad virum meum priorem. quia bene mihi erat tunc magis q̄ nunc. Istud alludit facto qō contingit circa cecos q̄ tunc dirigūtur ad viā quando aliquod obstaculū vel impedimentum inuenīūt in inuio. Unde quādo se sentiūt inter spinas aut tribulos. cūc intelligūt se non esse in via recta. ⁊ sic cogūtur querere viam. Moraliter. Sic etiā deus volens peccatorē reducere ad viā veritatis ⁊ iustitie ponit eum inter spinas. i. mittit in eum tribulationes ⁊ angustias q̄bus cōpunct peccatoꝝ nō valens procedere vlterius ad peccandū reducitur ad viā salutis. Unde tribulationes sunt signa misericordie diuine. Unde Apocal. iij. dicit. Ego q̄s amo arguo. Et Bern̄. dicit. Nullum testimonium amoris eius credibilius. nullū certius in vita ista q̄ quod desiderat propheta dicens Correpiet me iustus in misericordia. Licet enī videtur esse iratꝰ tñ est misericors. iuxta illud. Cū iratus fueris misericordie recordaberis. Super quod verbum dicit Rich̄. Volo irascaris mihi pater misericordie. sed ea ira q̄ corrigis deuiū. nō qua excludis deuia. Nō enim cū irasceris sed cum te sentio iratū tunc maxime sentio te propiciū. Ad hoc enī irasceris vt sentiam iram. ⁊ sentiens corrigā qō peccaui. De secundo quō in via per viaz ducit iustꝰ dicit Ps̄. Deduc me dñe in via tua. ⁊ ingrediar in veritate tua. Et q̄si dñs rñdēs dic ibidem. Oculi mei ad fideles terre vt sedeāt mecum. ambulās in via immaculata h̄ mihi ministrabat. Et iterū. Intelliga in via imaculata quando venies ad me. Via ista imaculata est via ẏrtutis ⁊ iusticie. que dicitur imaculata. qz non patit in se maculas viciorū. De tertio scz quō super viā ducit perfectꝰ. loquit sapiens Prouer. iij. Viaz inquit sapiētie monstrabo tibi. ⁊ ducaz te p semitas eq̄tatis. quas cū ingressus fueris. non artabunt gressus tui. et currēs nō habebis offendiculū. Ista tria designant

tres status. scz incipientiū. proficientiū et pfectoꝝ. Incipientes deserūt malū. ideo q̄si ceci reducunt de inuio ad viā. Proficientes operant bonū. ideo ambulāt in via. Perfecti pseuerāt in bono. ideo gradiunt sup viam. Non solū enim oportet nos sunt implere p̄cepta. sed etiā cōsilia. Post hos status sequit alter. q̄ de via ducitur ad patriam. Et iste est sanct⁹. Ps. Deduc me dñe i via eterna. i. qua itur ad eterna. Et iterū. Deus in sancto via tua. Hec est triplex via quā angelus domini. i. q̄libet predicator p̄parat in cordibꝫ fideliū. Nam ei⁹ est officiū peccatores q̄si cecos ducere de inuio ad viam ne aberrent a salute. Justos ducere p viam in via ne declinent a bono. Perfectos ducere super viam vt proficiāt. z perficiant ne cessent. Solus autē dei facere vltimū. i. sanctum ducere de via ad patriā vt premium accipiat. Quod nobis p̄stare dignetur iesus xp̄s p secula bñdictus.

¶ Dominica quarta in aduentu I.

¶ Sermo X.

Diserūt iudei ab hierosolymis Joh. i. In hac q̄rta dñica scā mater ecclesia recolit q̄rtū aduentū xp̄i in mentē homīs p gratiā. De q̄ ipe saluator Joh. xiiij. dicēs ait. Si q̄s diligit me sermonē meū seruabit. z pater meus diliget eum. z ad eū veniemus. z mansionē apud eū faciem⁹. Et Apocal. iij. Ego sto ad ostiū et pulso. si q̄s mihi aperuerit. intrabo ad eū z cenabo cū eo. Volens igitur ecclesia fideles inueni paratos ad suscipiendū gratiaꝫ huiusmodi. hodie per iohannē baptistā p̄cursorem xp̄i intonat dicens. Dirigite viaꝫ domini. Viā v tiqꝫ nō corporaliū pedum. sed mentaliū affectionū. Tenet aūt hic iohannes formā cuiuslibet p̄dicatoris q̄ venienti xp̄o p̄parat viā in cordibꝫ fideliū. Unde significat p seruū heliseī de q̄ dicit. iiij. Re. iij. Ubi heliseus misit seruū suum ante se cū baculo suo ad suscitandū puerū mortuum. sed non surrexit puer. Per heliseū intelligitur xp̄s. per seruuꝫ iohānes. per baculum predicatio. per mortuū genus humanum. Quia sicut dicunt omnes doctores. Johannes per baptismū z predicationem peccata nō dimisit. sed animas hominū ad xp̄i reuerentiā z audientiā p̄parauit. Sed heliseus. i. xp̄s aduenies qui interpretatur dei mei salutare. suscitauit puerū. i. genus humanū mortuū a peccatꝫ originalibꝫ z actualibꝫ liberauit. Dic z hodie predicatores p̄parant corda fidelium p verbū sue predicationis. xp̄s aūt veniēs in mentē eoꝝ. viuificat corda per gratiaꝫ sanctificationis. Et iō nemo predicatori docenti tribuat quod ex ore docentis intelligit. Quia nisi intus sit qui doceat doctoris lingua inuanū laborat. inquit Gregorius in Omel. penth. Quapropter ante omnia p̄ro gratia xp̄i p spiritū sanctū nob dāda laboremus vt aliq̄d ad salutem de verbis euāgelij hodierni intelligere valeam⁹. Quod vt assequamur ad matrē gratie virginem glorioſam recurram⁹ salutātes eaꝫ voce amena dicentes Ave gratia z.

¶ Dixi primo q̄ in verbis euāgelij p̄sentis describit interrogatio facta p iudeos de iohannis baptiste cōditione. cū dicit in p̄ncipio. Miserūt iudei. Istud factū est circa annū. xxx. eratꝫ xp̄i. vt dicit mgr in scolastica hi. Stabat enī iohes in deserto p̄dicās baptismū pnie. Quē iudei reputabāt xp̄m p̄ter vite sctitatē. Et iō volētes certificari de ℔. miserūt ad euꝫ sacerdotes z leuitas. Dicit aūt hic Lyra. q̄ tpe p̄dicatōis iohis erat famosa opinio. z mane in hierlm. vbi vigebat studiū legis z p̄phaꝝ q̄ tps messie eēt de p̄rio. Prio q̄ videbāt ab eis ablatū regnū esse. Ac ℔ fuit eis datū p signo Esa. xlix. Scōo q̄ videbāt cōpletas hebdomadas dictas a daniele de aduētu sctiscto. q̄ cōplete erāt in natiuitate xp̄i. vt dz Dan. ix. ca. p̄ter q̄d messiā de p̄rio expectabant. Et alia parte videbant iohānis baptiste mirabilem natiuitatem. Secundo eius excellentem sanctitatem z meritū vite Tertio eius doctrine prudentiā efficaceꝫ

Quarto baptismi nouitatem. Vnde propter ista suspicati sunt eū esse christum. propter quod miserunt solennes nūcios ad eum. volentes scire sup hoc veritatez. Veruntamē Criso. dicit q maliciose venerūt Et potest hoc esse verū de phariseis. q̄vt Magister in de vita xpi audita opinione quā turba habebat de iohāne. moti cōtra eum q sibi baptizandi officium preter ordinem legis. z traditionē eorum assumpsisset indebite. Et dubitantes an messias esset miserunt ab hierosolymis. Sed quantum ad iudeos simplici animo fecerūt. vt dicit Orige. volentes inquirere veritatez. Et hoc patet quia in modo querendi habuerunt magnā ad iohannē reuerentiaz. Ab hō ex quattuor. Primo ex psonis mittentibus nuncios ad xpm. quod notatur cum dicitur. Miserūt iudei. i. de tribu iuda. q̄ erant nobiliores in populo. Secundo ex loco missionis cū dicit. Ab hierosolymis. que erat ciuitas sacerdotalis z regia. et q studium legis et prophetarū z cultꝰ diuinus vigebat ibi. Similiter ipsa erat caput regni. Tertio ex parte nunciorū cum dicit. sacerdotes z leuitas. qui erāt solennes p sone. z maxime quia illi sacerdotes z leuite qui fuerunt missi erant de secta phariseorum. vt dicit hic. Et isti erant magis religiosi z famosi in toto illo populo. Quarto ex modo interrogādi cum dicit. vt interrogarent eum. Tu quis es. quasi volentes acquiescere dictis eius. Dicit enī Crisost. q̄ iudei ita fide dignū estimauerūt esse Johannem. vt ei de seipo dicenti crederent. Querunt ergo dicentes. Tu quis es. Dicit hic Criso. q̄ iudei multū affecti erāt ad iohannem. Indignū enim estimabāt eum subiici christo. pter mlta que iohānis claritatem demonstrabāt. Quorū primus est genus illustre. principis eni sacerdotū filius erat. Scōm erat dura educatio. Tertium erat humanoꝝ despectio. In xpo aūt videbatur genus humile. quod ei exprobrabant dicētes. nōne hic est filius fabri. Similiter diera fuit in christo cōpetens z humana. vnde vocabāt eum carnū voratorem z vini potatorē. Similiter vestimēta erāt honesta. z cōuersatio humana. Sz quia iohānes cōtinue mittebat ad xpm. et iudei refutabant xpm. volentes ergo iohānem magis habere in magistrū. mittūt ad eum opinātes blandicijs eū allicere ad cōfitendū se esse christū. Unde dicit. Tu q̄s es. nō quasi ignorātes sed ad cōfitendū se christū inducere volētes. Et patet hic fm Hugo. de sancto victore. q̄ isti exprimere nituntur pferre iohannē christo. quasi indignum reputātes xpm z vilem ac ptempnibilem q ei merito iohes nō subesse sed pesse debeat. et ratione generis z ratione sanctitatis. Unde tm̄ credebant iohāni q si se dixisset etiaz dei filiū credidissent. Christo aut̄ in nullo credere volebāt. Unde ei potius dixerūt. Tu de teipo testimonium dicis. testimoniū tuum nō est veruz Joh. viij. z alia multa. Moraliter. Isti nolentes subijci christo propter eius genealogiam pauperem et vitam cōpetentē et humanā. significant illos tam in statu seculari q̄z spirituali. qui dedignātur subijci prelatis eoruz aut̄ dñis minus generosis vel minus sanctis mīn? doctis vel mīn? sapientibus. Cōtra quos est Apl'us dicens. Obedite prepositis vestris. nō tm̄ bonis sed etiā discolis. j. Pe. ij. Hoc fecit z christꝰ q̄ per omnia subdit? erat parētibꝫ suis. Dicit Bernū. Quis quibꝫ. deus hominibꝫ. vt patet Lu. ij. Et ipe xps fecit reddi tributa etiā gentilibꝫ impatoribꝫ vt Math. xvij.

Dixi secūdo q̄ in secū/da parte huius euāgelij describit beati iohis baptiste stabilis et cōstans humilitas. z h̄ in offibꝫ suis respōsionibꝫ. Tm̄ dicit. Et confessus est Et nō negauit. Et cōfessus est q̄z nō sum ego xps. Dicit h̄ Greg. in Omel'. q ex ista rnsione cōmēdatur iohis hūilitas. q̄ cum tante virtutis esset vt xps credi potuisset. elegit solide subsistere i se ne humana opinione raperet inaniter supleꝫ. Dicit g̃. Et cōfessus est. Hugo de scto victore. Cōfessus est publice se nō esse xpm. z nō negauit supple veritatē. scz se esse pcursorē ipi. Vel nō negauit scz silendo. Aliqui enī negant veritatē tacēdo. de q̄bus dicit. Qui tacet cōsentit. de re. iur. q̄ tacet. libro. vj. Et confessus est q̄z nō sum ego xps. scz vt quidaz vestrū opinātur. Vel ad min? vt h̄ dicere mā chinātur. z ita manifeste pcutit corda eoꝝ. Licet enī vt dicit beat? Tho. illi nō quererēt vtrū esset xps vbis. tm̄ intentiōe. Et iō intentioni rndet magr̄ q̄ q̄stioni fm Horrā. De hac fideli confessiōe dicit Math. x.

Omnis q̄ cōfitebitur me coram hominib⁹. confitebor z ego eum. Johānes maxime cōfessus est quia cū posset reputari christ⁹ noluit. Et sic ſm Grego. dum nō vult rapere nomē christi. factus est membrū xpi. Et interrogauerūt eum. Quid ergo Helias es tu. Dicit beat⁹ Tho. super Joh. q duo querebant. scz personā z psone officium. Prima q̄stio fuit de psona. oēs alie sequētes sunt de officio. Unde sequit. Et interrogauerūt eum. Fraudati ab intentione sua z remota priori opinione. dicūt. Quid ergo scz es. Non expectāt respōsionem prioris q̄stionis. sed statim opponūt aliorū opiniones dicentes. Helias es tu. Dicit Tho. q a populo iudeoz sicut expectabatur xps venturꝰ. sic helias ipm p̄cursurꝰ. Malach. vlti. Mittā heliā tesbiten Et ideo videtes iohannem nolle se fateri christū. instāt vt saltem se dicat heliā. Uñ dicunt. Quid ergo. Helias es tu Querūt de helia primo. quia helias apud eos maioz ceteris habebat ſm Crisoſ. Hoc̄o q in helia p̄cessit figura baptismi. qui diuiso iordane cū heliseo ptransiuit. Ut dicit. iiij Reg. ij. Tertio q helias latitauit in spelūcis ad modū fere. z quia austere vixit. Sic iohānes vt ptz Matth. iij. Quarto quia sicut helias maximū zelū habuit in corrigendo. vt patet. iij. Reg. xix. Sic iohānes corripuit herodē. vt ptz Matth. xiiij. Propter ista ergo putabāt helias. etiaz in persona ſm errorē illoruz q̄ dicebāt q anima vnius homis post mortem intrare posset corpus alterius homis. z facere silia opera Maxime aūt hoc putabāt de helia qui nō fuit mortuus sed in paradisum translatus. Uñ putabāt eum rediſſe de paradiso z habitare more pristino in deserto. Sed beatus iohānes respōdet non sum. Sed cōtra hoc videt. Christ⁹ enī dicit Matth. xi. Si vultis scire. ipe est helias q venturꝰ est. Et ciusdē. xvij. Dico vobis helias iam venit. Et tunc intellexerūt q de iohanne baptista dixisset eis. quō ergo negauit se h heliaz. Rñdeo ſm Dionisiū. Intellectus diuini. i. angelici distribuūtur in substantiam virtutē z operationē. silr alia oia. Johannes ergo negat se esse heliā q̄ntum ad substantiā persone. Christus aūt dicit eū heliam q̄ntū ad virtutē z operationē. Uñ angelus annūciatoz sue p̄ceptionis nō dixit. Ipe p̄ibit ante illū in psona helie. sed in spiritu z virtute. Luce. i. id est. in similitudine operū. ſm Tho. Deinde ponunt tertiam q̄stionē dicētes. Prophēta es tu. ſm Crisoſ. querūt de illo. pheta quē silez moysi expectabant. De quo Deute. xviij. Prophetam suscitabit vob dñs de fratribꝰ vestris. ipm tanq̄ me audietis. Uel. pheta es tu. i. helizeus quē antonomastice. phetam esse dicebant. q̄a duplicez spiritū helie habuit. z ob hoc credebat esse iohānes. Qui z diuisit iordanē. q̄ significat baptismum. Et iohānes baptizabat. z sic eū putabant helizenm q̄ dicitur auctoritative. pheta. Et respōdit. nō sum. Sed cōtra. tū Lu. j. Zacharias spūsancto dicit eū esse. phētā. Tu puer. pheta altissimi vocaberis. Respōsio. q. prie loquēdo. pheta dicitur p̄dictoz futuroz. Johes ergo q̄a p̄sentē ostēdit nō futurū p̄dixit. ideo nō fuit. pheta. sed plus q̄z. pha. Ita soluit Grego. Sed cōtra Ď videtur. q̄a si fuit plus q̄z prophēta. igitur. pheta. q̄a minus includit in maiori. Rū. ſm Lyram. q vere nō fuit. phēta ille quē moyses predixit iudeis loco sui venturuz. Hoc enī de xp̄o dictum fuit ad litterā. Unde iohannes intelligens ipos q̄rere de illo magno. pheta recte respōdit ad intentionē eoruz scz nō sum xps quem vos estimatis sicut p̄ius. Dixerūt ergo ei scz illi nuncij p̄siderātes q nihil magni dixit de se. volentes aūt modū scire ne vacui redirent ad mittentes q̄runt quarto. Quis es vt respōsum demus his q̄ miserunt nos. q̄d dicis de teipo. Hanc questionem iā fecerant. sed dolus fecit eam iterari. Unde causaz falsam subjciūt dicētes. vt rñsum demus his. q̄s dicāt. non aliud q̄rimus nisi vt responsuz reportem⁹ mittentibus. per q̄d obumbrabant dolū quē habebant in corde ſm Hugo. q̄d patet q statim vt audierūt respōsuz q̄d iohannes diceret de seipo. arguerunt euz. dicentes. Quid ergo baptizas. Sed iohānes tanq̄ cōstans z humilis. humilia z vera de se respondit dicens. Ego vox clamantis in deserto. q. d. ego sum q̄si vox respectu xp̄i. q̄ est verum verbū de corde p̄is aī secula genitū. z modo huic mūdo visibiliter incarnatū. Nō rūdit iohes. p̄riā nominationē. neq̄ genus nobile neq̄ patriam. vt diceret. Ego sum iohānes filiꝰ zacharie ponti

ficis de hierlm ciuitate. de tribu leui. sic̃ fa
ciũt vani iactitatores cũ q̃rit. imo cum nõ
queritur ab eis. Ego sum talis dignitatis
filius palatini. castellani aut alteri⁹ ex p/
auis tauis⁊ patribꝫ. despicientes p hoc a/
lios. Contra quos dicit Hiero. in episto
la ad thalanciã. Sola apud deum nobili
tas est nõ seruire peccatis. atq; clarus esse
virtutibꝫ. Quid ergo prodest illi nobilitas
quẽ sordidant mores. Aut quid nocet illi
generatio vilis quẽ mores adornant. inq̃t
Crisо. super Math. tractans illud patrẽ
habem⁹ abraam. Magis g̃ iohannes re/
spondit illud de se p quod ad xp̃m ptine/
bat. Vñ dicit Ego vox clamãtis i deserto
Vbi primo affirmat se esse p̃cursorem xp̃i
dicens. Ego vox clamãtis in deserto. i. ego
sum ille de quo scriptum est Isaie. xl. Vbi
dicitur vox clamantis in deserto. dirigite
viã domini. i. ego suz ille qui debet clama/
re in deserto iudee. vt homies se p̃parent
ad aduentũ xp̃i in mũdũ. Vocat autem se
iohãnes vocẽ. xp̃m autẽ verbũ. iudeaz ve/
ro desertũ. Vocem se vocat. Primo q⁊ si/
cut vox precedit verbũ. ita iohãnes xp̃m.
Luce. j. Ipe preibit ante illũ. Scõdo quia
sicut vox est xpinquior verbo q̃s sonus. ita
iohãnes xpinquior fuit xp̃o quãtũ ad pre/
sentiam corporalẽ. q⁊ ip̃m digito demon/
strauit q̃s alĩ xphete qui eũ a longe p̃dixe/
runt. Tertio q⁊ sicut vox manifestat v̄bũ.
ita iohãnes nascendo baptizando p̃dican
do moriẽdo xp̃m manifestauit. Vñ Joh. j
Hic venit in testimoniũ vt testimoniuz p/
hiberet de lumine. Quarto quia sicut vox
trãsit⁊ deficit. verbũ autez remanet. Sic
iohãnes trãsiuit de hoc mũdo. xp̃s autez
pmansit post eũ. Vñ Joh. iij. dixit iohan/
nes. Me oportet minui. illũ autẽ crescere.
Quinto q⁊ sicut vox est inutilis sine verbo
ita baptismus iohãnis sine baptismo xp̃i.
Vnde hic dicit. Ego quidẽ baptizo aqua.
medius autã vr̃m stetit quẽ vos nescitis.
Dicit aũt se iohãnes vocem nõ qualiscũq;
verbi silẽter aut secrete prolati sed v̄bi da
mantis. ideo dicit Vox clamãtis. Christ⁹
eni clamabat primo ideo q⁊ maifestare ve
ritatem venerat. Vñ Joh. vij. Stabat ie
sus⁊ clamabat. Scõdo q⁊ iudei ab ipo ma
xime distabãt. Jn ps. Elongasti a me ami
cũ. ideo necesse fuit xp̃m clamare. Tertio
q⁊ surdi erant. Vñ Isaie. xlij. Quis surd⁹
nisi seruus meus. Quarto q⁊ xp̃s p̃ter in
obedientiã eorũ cũ indignatiõe loquebat
ideo clamare dicit. Vñ in ps. Tũc loquet
ad eos i ira sua. Et vbi clamat hec vox Di
cit in deserto. Judeã vocat desertũ Mat
thei. xxiij. Ecce relinq̃tur vobis dom⁹ ve/
stra deserta. Deserta est iudea. i. destituta⁊
derelicta solacio redẽptoris⁊ gratia chri/
sti Actu. xiij. Vobis primũ oportuit p̃di/
cari regnũ dei. Sed q⁊ indignos vos fec
istis vite eterne. Ecce quertimur ad gẽtes.
sic eni precepit nobis dñs. Sed quid cla/
mabat ista vox. certe hoc q̃ seqũtur. Diri/
gite viã dñi. Ad litterã. Johãnes in deser
to clamabat Math. iij. Johãnes venit p̃/
dicans in deserto. ⁊ clamabat. dirigite viã
dñi. q⁊ predicabat penitẽtiã. p quã dirigit
via peccatoris ad deũ. q̃ scz est obliqua q̃/
diu peccat. dirigitur autẽ p mandator ob
seruantiã. Vñ Joh. xiij. Si quis diligit
me sermonẽ meuz seruabit. Et seqũtur. Ad
eũ veniemus. Ecce via. Beatus aũt Tho
mas hic dicit q̃ loquit̃ de via iustitie que
xp̃o est preparãda. De qua Isa. xxxv. Se/
mita iusti recta est. Quod tunc fit quando
homo totus subditur deo. vt scilicet intel
lectus per fidẽ. volũtas per amorẽ. opera/
tio per obedientiã deo subijciatur. Sz cõ
tra Piere. v. dicit. Non est in volũtate ho/
minis via eius. neq; virivt dirigat gressus
suos. ergo hortat ad impossibile. Rñ. ver
est q̃ solius dei est dirigere viã homis per
gratiã⁊ caritatez. sed homis est preparare
se quãtum in ipo est ad directionẽ. Unde
Greg. Via dñi dirigitur cũ ad p̃cepta cor
preparatur. Et qui missi fuerant erant ex
phariseis. Hic describit querentiũ impro
bitatem. Inter iudeos quidẽ erãt tres se/
cte scz Saduceorũ Exeorũ⁊ phariseorũ.
inter quos phariseі erãt inuidi⁊ malicioſi
contra christum De quibus hic dicitur q̃
isti nunc̃ erant ex phariseis. Qui vt dicit
Crisost. nesciũt querere sed inuidere. Un
de querunt improbe dicentes. Quid er/
go baptizas. si tu non es christus. neq; he
lias neq; propheta. quasi dicant. Vñ tibi
hec auctoritas q̃ vsurpas tibi alienũ offi/
cium. ⁊ inducis nouum ritum⁊ secram no
uam. Si tu non es christus q̃ potestate. p
pria baptizabit. neq; helias qui in trãsitu
iordanis significauit baptismũ. iij. Reg. ij
Neq; propheta. cui⁹ officiũ est baptizare.

vt ptz de heliseo. iiij. Reg. v. qui iussit baptizari Naaman principem. q̄i ergo dicāt Cum te dicis nō esse aliquē illoz trium q̄bus scriptura ꝓcedit baptizare. sine auctoritate facis z stulte. Dicat Criso. Quia nō potuerūt blandicijs supplantare. accusationes immittere tempt̄at. Orige. hic dicit q̄ isti fuerūt alij nuncij a ꝓcedentib. q̄d pater q̄ illi reuerēter. isti improbe ḡrūt. Hz Aug⁹. Grego. z Criso. dicūt fuisse eosdē sacerdotes z leuitas. tm̄ nobiliores exphariseis. inter q̄s etiā erāt sacerdotes et leuite. Isti ergo videtes cōcursum populi ad iohannis baptismū. volentes impedire istū nouum ritū tanq̄s inuidi dixerūt iohanni Quid ergo baptizas. q̄si dicāt. qnō audes baptizare. Similes sunt inuidis dicētib⁹ videntib⁹. Nolite videre. Isa. xxx. Hz audiamus respōsiuā prudentē. Rndit eis iohannes exprimēdo veritatem sui officij dicens. Ego baptizo in aqua. i. lauo exterius tm̄ nō tanq̄ xps interi⁹ sed ad ipm̄ ꝓparo. Actu. xix. Johes baptizauit baptismo penitentie oñdens eū cui crederēt. Ego baptizo in aqua in pniam. nō in spiritu. in remissionē peccatoz. Doceo eī penitere sed nō possum absoluere. ꝓparo ergo corpora lauando ad designandū illū q̄ ventur⁹ est baptizare i spūsctō auctoritatiue etiā animas abluendo. Non debetis ergo mirari si nō existēs xps. helias aut ꝓpheta baptizo. Baptismus enī meus non est pfectus nec cōpletus. q̄ solū est in corpe nō in anima. Vñ ego lauo corpora in pniam. z in signū pnie purgātis animas. Hec mgr̄ in de vita xpi. Et est sensus ex ista expositione. Ego baptizo in aqua. i. ego q̄ fuz pur⁹ homo lauo corpora. sed veniet alter in spū. i. q̄ erit deus z hō. z ille lauabit pfecte vtrūq̄z scz aiam z corpus. Corpus corpe suo et aiam spūsancto q̄ est deus Actu. j. Johannes q̄dem baptizauit aq̄. vos aūt baptizabimini spūsctō. Conueniebat autez iohānī baptizare. ꝓpter tria. Primo q̄ licet nō eēt xps. erat tm̄ pcursoz eius. ergo debuit parare viā. sua pdicatione pdicatiōi xpi. z baptismo suo baptismo xpi. Hcōo q̄ licz nō esset helias psona. erat tm̄ virtute Luce. j. Tertio q̄ licet nō esset ille ꝓpheta singularis. erat tm̄ plusq̄s ꝓpheta cōmunis. Erat etiā vtilis ille baptism⁹ ad tria. Primo ad assuefactionē ad baptismū xpi. Hcōo ꝓpter emendationē. q̄ baptizabant ꝓfitentes peccata sua. z tertio. ꝓpter xpi manifestationē. sicut statim seq̄tur.

¶ Dixi tertio q̄ in euāgelio ꝓsenti ponit xpi p iohānem laudabilis cōmēdatio. Vñ sequitur. Medius aūt vr̄m steterit. i. xps est inter vos quē predico. qui est mediator dei z hoim. Et dicit. Medi⁹ vr̄m sterit. i. cōiter viuēs. inter homies vitā cōmunē ducit quē vos nescitis scz q̄ntū ad diuinitatez Joh. viij. Neq̄s me scitis neq̄s patrē meū. imo simpliciter eum negauerūt coram pilato. Quē vos nescitis. i. hoc q̄ ipe sit scūs hō existēs deus capere nō potestis ꝼm Tho. Et etiā nescitis q̄s magnus sit ꝼm naturā diuinaz q̄ in eo latet Job. xxxvj. Ecce deus magnus vincens nr̄am scientiā. Exponit ergo duplicīter. Vel ꝼm humanā naturā. z sic xps steterit medius inter iudeos. z q̄ cōmuniter ꝙuersat⁹ est cū eis. habitu inuētus vt homo. Ad philip. ij. Lu. xxij. Ego in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Scōo q̄ntuz ad diuinā naturā in medio vr̄m est. i. i omnib⁹ creatis Sicre. xxij. Celū z terraz ego impleo. z tm̄ nemo scit eum ꝓpter cecitatem z obstinationē cordis. Joh. iij. Lux venit in mundū. z dilexerunt homines tenebras magis q̄s lucē. Ipe est q̄ post me venturus est scz ad pdicandū ad baptizandū z ad moriendū. quē ego vt pcursoz ꝓnuncio. Tota enim iohannis vita fuit quoddam preparatoriū ad xpm q̄ ante me fact⁹ est. i. q̄ me precedit honore z dignitate. Et sic pcedit me tanq̄s pfectus impfectū. z tanq̄s dñs seruū. Quasi di. ꝼm Criso. Nō ergo me existimetis maiorē. q̄z si tempe suz prior in pdicatione. tm̄ posterior sum ordinis dignitate Licet enī post me natus est xps. tm̄ ante me factus est dignitate z mihi ꝓlatus tanq̄s clarior z honorabilior seu maior z dignior. Ante me ergo factus est. sinceritate cōscientie. innocētia vite. fame decore. Ante me est diuinitate q̄ ab eterno est. Unde ipse maior me est. Ego enī sum seruus. ille dñs. Ego miles. ille imperator. Ego homo fragilis. ille deus fortis. Cuius non sum dignus corrigiam calciamēti eius soluere. quod vtiq̄z vile z humile officiū est. q. d. tante dignitatis ē q̄ ego nō suz dignus sibi seruire. nec eius minister vocari etiam in vltimo ministerio. quod est

discalciatio. Et hoc fm Hozrã. Uerũ est quia nullus quantũcũq; bon⁹ debet se dignum reputare. vt etiã christũ discalciet. Unde Centurio Math. viij. Domine nõ sum dign⁹ vt intres sub tectũ meũ. Et hoc patet q; iohãnes multũ accesserat ad dei cognitionẽ inquãtũ ex ꝓsideratiõe diuine magnitudinis se totaliter vilipendebat et nihil se esse dicebat. Sic z abzaam cũ deum cognouisset. dixit. Loquar ad dñm cũ sim cinis z puluis Geñ. xviij. Et ꝓz etiã ex hoc q; quãto hõ se a deo longe i sua imperfectione distare cõspicit. tanto magis erga deũ de se hũilia sentit z seipm reprehendit. Unde Job. xlij. cũ deus vidisset dixit Nunc oculus meus videte. idcirco reprehendo me z ago penitẽtiã. Sed ꝓtra istã litterã videt. Uũ enĩ xps nõ detulerit calciamẽta que apl'is prohibuerat Lu. x. Et ipe qõ docuit fecit Actu. j. Quõ verũ loq̃tur iohãnes de calciamentis xpi. Propter istam rationem dicit Lira z Hozra. scũs Tho. z mgr in devita xpi. q; ista locutio est methaphozica. Uñ dicit Lira q; iohes loquebat hoc p q̃ndam sil'itudinẽ. sicut homo aliq̃s suã paruitatẽ z alteri⁹ excellentiã exprimens dicit. non sum dign⁹ religare sotulares ipi⁹. Nec mirũ quia homo cõparat⁹ deo nihil est fm ipm. Allegozice vero fm Hozrã. calciamentũ est hũanitas xpi. pes calciatus deitas humanata. cozrigia calciamẽti est vnio naturaz. Soluere ergo cozrigiã calciamẽti est explicare mysteriũ vnionis. ad qõ indignuz se dicit iohes Isa. liij. Generationẽ eius q̃s enarrabit. q. d. nullus. q; nemo est dignus. Et intelligendũ est q; licet iohes z alĩ doctozes explicauerũt aliq̃ de vnione hũanitatis cum deitate. nõ tñ pfecte z ad plenũ sed impfecte. Alio modo fm Tho. exponit fm illud qõ ponit Deutero. xxv. Ux cũ aliq̃s moziebat sine liberis frater ei⁹ scz defuncti cogebatur recipe vxozẽ eius z ex ea semen fratri suo suscitare. Ux si eã noller recipere in vxozẽ tunc aliq̃s ꝓpinquus defuncti eã recipere volens debebat illũ discalciare i signũ cessionis hui⁹. z illã in vxozẽ recipe. et domus ei⁹ debebat vocari domus discalciati. Unde dicit. Cui⁹ nõ sum dign⁹ solvere cozrigiã calciamẽti. i. nõ sum dignus habere sponsam q̃ sibi debeb̃at scz ecclesiaz. q. d. Nõ sum dign⁹ vt vocer spõsus eccle/sie q; cõsecratur a christo in baptismo spũs Ego enĩ baptizo in aqua tm̃. Uñ Joh. iij Qui habet sponsam sponsus est. Tandez describit locũ vbi hec facta sunt ꝓpter meliozem certitudinẽ dicẽs. Hec in bethagia facta sunt trãs iozdanez. vbi iohãnes erat baptizans. Quidã legunt in bethania. et male. quia bethania est iuxta montẽ oliueti ꝓpe hierl'm. Joh. xj. z Math. xxvj. Et illa multũ distat a iozdane Est ergo alia bethagia supza iozdanem. et altera tñ parte fluminis in sozte duaz tribuũ et dimidie. fm Grego. Lyrã. Crisо. z Tho. Et ita etiam habek in greco. Sed apud nos vicio scriptoz cozruptũ sicut alia multa. Ad litterã ideo ponit istũ locũ. vbi erat iohes baptizans. vt reducat illis ad memoriã qui tunc adhuc viuebãt. z locũ nouerant. et sic magis certi erant z crederẽt. Spũaliter bethagia interpretat domus obedientie. ad significandũ q; necesse est p obedientiaz fidei ad baptismũ puenire. Jozdanis interpretatur descensus. z significat fm Orige. xpm qui descendit de celis nõ vt faciat voluntatẽ suã. sed voluntatẽ patris sui. q; etiam ideo descẽdit vt nos lauaret a peccatis in sanguine suo Apocal'. j. Hozaliter instruimur de trib⁹. Primo in iohe instruimur vt in oñib⁹ nostris opibus. gl'iaz dei nõ nr̃am queramus. sicut ipe iohannes q; christo oñia pfectioza ascpsit. et se ad ipi⁹ honorẽ extollendũ precursozẽ dixit. Unõ xps Joh. viij. Si ego gloziã meaz quero. glozia mea nihil est. Et apl'us. Oñia i gloziã dei facite j. Loz. x. Scõo instruimur vt veritatẽ a nobis querentib⁹ nõ occultemus sed quod falsum est negem⁹. qõ verũ asseramus. sicut iohãnes negauit qõ non fuit. cõfessus est qõ fuit. Uñ dicit Aug⁹. in libzo de agone xpiano. Quiveritatẽ occultat. z q̃ pdit mẽdaciũ. vterq; re⁹ est. Ille q; prodesse non vult. Iste quia nocere desiderat. Hec ille. Uarime autem veritatẽ fidei locoz tempoze opportunis quilibet tenetur confiteri publice oze. Nam Roma. x. dicit q; coꝛde creditur ad iusticiam. oze autem fit confessio ad salutem. Tertio instruimur hic vt in oñibus nostris actionibus semper medium iusticie obſuem⁹. exemplo christi qui medius stetit. Medũ enim est locus humilitatis. locus cõmunitatis. locus vnitatis. locus stabilitatis. lo

cus proximitatis. Ad significandū qz nos debemus semp̄ uersari inter alios humiliter. oīibus esse indifferēter cōmūes ad utilitatē. cū oīibꝫ esse pacifici ⁊ unanimes in aduersis esse stabiles. oīibꝫ esse proximi. Juxta illud Ambro. Oīis homo omni homini primus est. ¶ Hic occurrunt tria dubia. Primū est utrū baptism⁹ iohānis p̄ferebat gr̄am. Scōm utrū baptismus xp̄i fuit necessario instituendus. Tertiū utrū baptismus xp̄i eq̄liter p̄ficiat oīibꝫ. Ad primū rn̄deo q licet baptismus iohānis potuit dici sacrāmētū large sicut alia sacra legalia. eo q significabat rē sacrā scz baptismuz xp̄i. tn̄ non conferebat gratiā. Unde ut dictuz est ideo fuit ī aqua solū. qz exterius lauabat. interi⁹ autē non p̄ferebat gratiā. nec remissionē pctōz. Un̄ dictus est baptism⁹ hois. Quia in eo iohānis operatio visibilis erat exteri⁹ lauātis. non inuisibili gr̄a dei operātis interius. Sed tn̄ ⁊ illa opatio a deo erat nō ab homine. Sed hois dictus est. qz nihil ibi gerebatur qō non ageret homo. Forma aūt huius baptismi erat. Ego te baptizo ī nomine venturi xp̄i. Et isti sic baptizati p iohannē. rebaptizabanť p christuz. ut cōmuniter dicūt oīes doctores sup. iiij. sn̄iaz. dist. i. ⁊ specialiter iohānes de monte leonū. qui h̄ ibi ponit. p una conclusione. Ad scōm dubiū rn̄deo. Q baptismus xp̄i fuit necessario instituēdus. Cuj⁹ ratio. quia oīa legalia ⁊ circūcisio p quā originale abluebatur in morte xp̄i fuerunt terminata. nec extunc p̄fuerūt sed seruātibꝫ obfuerunt. Jdeo necesse fuit instituere unuz sacramentū cōmune ad remissionē pctōruz. in quo daret renouatio mētis a pctō veteris homis. ⁊ in quo esset depositio viciorz ⁊ collatio virtutū. Hec Joh. ibidē. Ad tertium dubiū sm eundē sup. iiij. dist. iij. Q sacramentuz baptismi diuersi diuersimode recipiūt. Quidā enī suscipiūt sacramētū ⁊ rem. ut oīes paruuli ⁊ adulti deuoti. In paruulis enī delet originale. In adultis vero originale ⁊ actuale. Quidaz suscipiunt sacramentū tn̄ ⁊ non rem. ut adulti ficti. nō habētes verā cordis p̄tritionem. Aliqui vero suscipiūt rem ⁊ nō sacramētū. ut illi qui patiunť p̄ xp̄o habētes fidem eius. Uel illi q̄ hūres fidē xp̄i nullo modo possunt baptizari. Ex q̄ patz q illud Joh. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ⁊c. intelligitur de illis q̄ possunt et p̄temnūt. Secundo patz q adultus putans ⁊ credens se firmiter baptizatū. licet non sit. p̄sertim si p̄babilē habet de hoc credulitatē. ut qz habitat inter parētes ⁊ christianos fideles ⁊ gerit se in oīibꝫ ⁊ reputat ⁊ ab alijs reputatur. p christiano. posito q p negligentiā parentū non esset baptizatus in aqua ipe saluabitur. patet qz talis baptizatus est p spiritū sanctū in fide christi. Jta notāt doctores ō baptismo ⁊ ei⁹ effectu. c. maiores.

¶ Dominica. IIII. in aduentu. II.

¶ Sermo XI.

¶ Vquis es. Johā

t nis. j. ca. Summū decus p̄sulū magnus pater Augustin⁹ describens verū christianū sup̄ ps. xxxij. sic ait. Ipe est christian⁹ qui in domo sua pegrinū se esse cognoscit. Patria enī nr̄a sursum est. Hec Aug. Et alludit ꝓbis apli ad Heb. xiij. dicētis. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē sed futurā inquiram⁹. Ex q̄ patet q hō maxime deberet p̄siderare suā cōditionē. ⁊ maxie illā que cū facit christianū. Hec est aūt p̄sideratio sue penalitatz ⁊ miserie. quā deberet hō frequēter pensare. ut p eā ad cōpunctionē afficiať. Unde sicut dicit Grego. xxiij. libro moral'. Hec est una de quattuor q̄litatibꝫ q̄bus viri iusti ania in cōpunctionē afficitur. cū aut maloz suorū reminiscāť. p̄sideraus ubi fuit. ubi erit ubi est. ubi nō est. Et hanc p̄sideratiōnē dicit Hre. xxiij. li. moza. Pro spe sortitudis fundamentū. Et Hugo li. j. de ania ca. ir. vocat eā summā philosophiā. Et vere sūma sapiētia est seipm cognoscere p̄uz dei. Per hanc enī hō ascendit ad deū. ut dicit Cassiodo. sup illud ps. Miserere mei de⁹ qm̄ infirm⁹ sum. Ut igitur hō vere christianus dici valeat. ut fundamētū oīm ꝓtutū in se ponat. ut sūmā sapientiā acq̄rat. in re q̄dā ⁊ merito sibi indicāť ut statū p̄ditionis agnoscat. Nō tūc tanto facili⁹ faciet si se q̄s ipe sit interroget p ꝓba nr̄i thematis. dicēs ad seipm ⁊ pie q̄rens. Tu q̄s es. In q̄bꝫ ꝓbis tria nobis p̄siderāda occurrunt. Scōm enī triplicem naturā in homie triplex sibi q̄stio ē necesse formāda. Jn hoīe siquidē est aīa substātia nobil'. Corp⁹ subavilis. et vita mutabilis. Scōm hoc ergo

triplex erit questio de homīe. Prima quid sit fm animā. Scōa quid sit fm corpalez substantiā. Tertia quid sit fm vitā. de q̄/rum quolibet q̄rendo dicat. Tu quis es. Prima questio respicit hois dignitatem. Scōa hois vilitatez. Tertia vtriusq; ho/minis sanctitatem. ¶ A

¶ Dixi primo q̄n verbis p̄mis/sis cōsideranda ē questio p̄ma de homis dignitate. q̄d sit hō fm aīam q̄rendo. Tu q̄s es. Et certe si ho/mo vel⁹ vult rn̄dere q̄d sit fm aīam Dicet nō aliud nisi q̄ fm aīam est simplex suba. Scōo q̄ est imortalis ⁊ ppetua. Tertio q̄ est sui iuris ⁊ libera Que tria si p̄sideranť maxime dignificāt statū ⁊ p̄ditionē ipsius hois. Primo igit̄ dicit eā esse subaz simpli/cem B est incorpoream vt dicit Aug. in li. de diffinitione anīe. Et p hoc hō omnē crea/turā corporalē dignitate nature p̄cellit. in/quit Aug. sup Gen̄. Ad lr̄am. Hec solū est simplex suba q̄liscunq; sed ē simplex suba. rationis particeps. corpi regēdo accōmo/data. dicit idē Aug. li. de q̄ntitate aīe. Est aūt talis suba anīe nostre vt eā non possit gignere formare vel creare alius nisi de⁹. Unī Origē. sup Exod. Omel. j. dicit. Ego nō puto q̄ q̄libet hoīm possit aīam gigne/re. Unī ipe adam in initio creatiōis sue di/cens ad euā ait. Hoc nūc os ex ossibꝫ meis ⁊ caro ō carne mea. Hec tm̄ ⁊ addidit ⁊ aīa de anīa mea. Ecce fm Origē. Nue de ter/ra sunt sua esse p̄fitet. Nue autē scit de ter/ra nō esse. non audet dicere sua. Dic ⁊ la/ban. q̄ cū dicit ad iacob. q̄m os meū ⁊ caro mea es tu. Hec ipe ampli⁹ aliq̄d videt ad/dere suū. dicens tm̄ suū q̄ terrene consan/guinitatis agnoscit. Hec Origē. de q̄ late ⁊ diffuse p Aug⁹. li. vij. sup Gen̄. ad lr̄am. ⁊ li. j. ⁊ ij. de origine ⁊ natura aīe p totū. Se/cundo ad istā inq̄sitionē rn̄dens hō dicit aīam suā immortalē ⁊ ppetuaz. De q̄ dicit Hre. li. iiij. dialogoz. Tres vitales spirit⁹ creauit omps deus. Unū q̄ carne nō tegit. Aliū qui tegit. sed nō cū carne morit. Ter/tium q̄ carne tegit ⁊ cū carne moritur. Pri/mus angeloz. Scōs hoīm. Terti⁹ aialiū. Istud aūt q̄ anīa hūana est immortal'. nō solū est credibile fm sctōs per fidē. sz etiā pbabile p phicaz rationē fm phos. Unō Plato in thimeo ca. iij. ⁊ v. inter multa er/ronea q̄ de anīa fingit humana. hoc verum interserit q̄ aīa hūana est imortalis ⁊ fm q̄ vicerit passiones vel vincet ab eis p̄mia/bitur vel punietur post mortē. Idez pbat ipe in li. ad sedronem quē de aīa cōposuit. Idem ptz p Ouidiū. xv. Methamorpho/seos. vbi dicit pytagoraā dixisse. Mortea/rent anīe priore relicta. Sic de nouis do/mibꝫ viuūt habitāt̄q; recepte. Calcidi⁹ q̄z in cōmento sup thimeum platonis dicit. Corpore deposito cū liber ad ethera per/ges. Euades hoīem fact⁹ deus ether⁹ al/ti. Itē Hermes trimegistus ad Asclepiū p̄ope p̄ncipiū. Omis aīa immortalis est. Et Aristo. xxj. li. de aialibꝫ ca. iiij. dicit. q̄ intellect⁹ est ab extrinseco ⁊ solus habz eē diuinū. Idē pbat. ij. de aīa. vbi dicit q̄ aīa intellectiua distinguit a vegetatiua. sicut incorruptibile a corruptibili. Ad idē pul/chre in li. de pomo ⁊ morte. Itez Seneca epla. v. dicit q̄ mors nō eripit vitaz sed in/terimit. Veniet iterū qui nos in lucē repo/nat dies. Item epla. xiiij. que tm̄ cōmūiter nō habet dicit. Juuabit te aliq̄d de anīaz immortalitate q̄rere imo ⁊ credere. Verū quia tam a ppheris q̄ a sanctis fides de ħ catholica sufficienť diuulgata est. ideo nō oportet vlteriori persuasioni de hoc insi/stere. quare ista sufficiant. Tertio homo re/ spondet ad interrogationē sibi factam. di/cens animā suam esse voluntate liberam. Libertas siquidē anime nostre in sui p̄/ma creatione fuit triplex. scz quia fuit crea/ta libera a peccato. a miseria. a necessitate. vt dicit Bern̄. de libero arbitrio. Verum tamē licet anīa p peccatū primi hominis hu/ic triplici defectui iā sit addicta. nihilomi/nus tamē adhuc habet libertatem que est potestas seruandi rectitudinē. vt dic⁹ Ans/elmus i libro de libero arbitrio ca. j. Nue quidez libertas quodāmodo naturaliter semper est in homine. licet fm ipm nō sem/per ea vtatur. que etiā ita fortis est vt nul/la res homini rectitudinem p̄dictam. i. iusticiam quam habere valeat auferre. q̄/diu hac libertate voluerit vti. Hec Ansel/mus. Ex his iam potest apparere dignitas et nobilitas anime humane que sic creata est in decore et nobilitate vt ad imaginem ⁊ similitudinē dei dicatur facta. Hā vt ait Bern̄. sup Cāti. fmōe. lxxxi. Per simplici/tatē nature imortalitatē ⁊ libertatē aīa dr ad sil'itudinē dei facta. licet nō ad eq̄litatē.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eo q̄ multo ínferiori modo et gradu anīa habet simplicitatē sui esse sil'r immortalitatē sil'r libertatē q̄z deus. Ille em̄ habet esse simplex cui hoc est esse q̄d beatū esse. Anima vero est esse q̄d viuere. Vnde dr est vita viuēs et viuificās. Similiter aīa hoc idē habet sed dispari modo. qz aīa est vita a creante creata. q̄ nisi ab illo nō esset sic nisi ab ipo viuificata nō viueret. Hec Bernard⁹. Sed heu homo parū ista dignitatē aduertit. Vadit em̄ sicut scriptuz est de illo in psalmo. Homo cū in honore esset nō intellexit cōparatus est iumentis insipientibz z similis factus est illis. Heu heu pauci hodie simplicitatē nature anīe sue attendunt. q̄ cū deberent fm animaz simpliciter z spūaliter viuere sicut ipa simplex et spūs est. viuūt ecōuerso dupliciter et carnaliter et q̄d deterius est bestialiter Dupliciter viuūt q̄ in aliq̄ volunt videri vt hoies. sed in aliquo viuūt vt animalia. et isti sunt q̄daz mōstra in natura. Refert Ualerius maxim⁹ in libro. j. c. üj. q̄ ī quodaz loco infans natus fuit cū elephātino capite. Sic certe multi hodie habēt corpus humanū. sed caput. i. mentē. que ē caput aīe habent elephantinā. Elephas em̄ habet caput mōstruosuz cōtra morē aliorū animaliū. habet em̄ os suū sub mento Sic isti habēt os suū nō in celū apertum p deuotionē. sed in terrā depressum p vanam operationē et locutionē. Juxta illud ps. Quorū os maledictiōe et amaritudine plenū est. veloces pedes eorū ad effundē dū sanguinē. vt sic vere assimilent elephāti nō solū in capite sed etiā in ceteris disformitatib⁹. Dicit enim q̄ elephas delectatur in sanguie. Vñ bellatores ad prouocandū elephantes ad transitū pugne. solēt oīsione vue mori puocare. Morus enim habet similitudinē sanguis in colore rubedinis. Et significat crudelitatē in homine q̄ delectat effundere sanguinē innocētū. Ideo ps. bene dicit. Veloces pedes eorū ad effundendū sanguinē. Sanguinē aūt dico et si nō semp corpalem. tm̄ victū et panē acq̄situm p sudorē. Juxta illud. Panis egentiū vita eor. q̄ accipit eū homo sanguis est. Elephas etiā dr habere pedes rectos sine curuaturis genuū z poplicū. Et significat illos superbos qui nulli reuerentiā vel honorez impendunt, nolentes cuiq̄z incuruari. Sed illi audiāt apl'm Ror. xiij. Cui honorē. honorē supple reddatis. Sed q̄d mirū si homini nō faciūt reuerentiā q̄ eam deo denegāt facere. Videm⁹ enī plerosq̄z in ecclesia dei infra ipa sacra missarū solēnia. erecta ceruice. pede distēto. fronte impudica assistere. et velut elephantes supbos. ymo velut simulacra insensata z statuas mutas. pedē in terra rectū defigere. nec eū etiā vel vix infra elevationē hostie sacre incurvare. et illū dumtaxat vnicū. nec terre q̄dez pfecte adherentē. cum tm̄ in noīe ihu omne genu flectat Philippēn. ij. Duplices sūt illi etiā q̄ aliud agūt ope aliud intendūt cogitatione. vt vanegloriosi. q̄ faciūt opa sua vt videant. Hath. v. Duplices et illi sunt q̄ videri nolūt q̄d sunt. sed q̄d nō sūt. ymo nō solū nolūt videri sed etiam nec patiuntur fm Bern̄. sup cantica sermone. lxxxij. Hā vt dicit Prosper in libro de vita cōtēplatiua. Superbz vult credi cōstans. prodigus liberalis. auarus diligēs. temerari⁹ fortis. inhuman⁹ parcus. gulosus humanus. ignauus quiet⁹. timidus caut⁹. Nec ille. Duplices sunt z illi q̄ in aperto fingūt bona. in occulto agūt mala. in vestimētis ouiū veniētes intus autem lupi rapaces. Duplices et illi q̄ cū male fecerint bonis excusationib⁹ se excusant. Hā deprehensi dicūt fm Bern̄. Et si male feci parū tamē feci. et si multū nō tm̄ mala intentiōe. sz vt inde bonū pueniret. ypocrita nō sūt faciēda mala vt veniāt bona inq̄t apostolus De numero taliū vident esse moderni curienses apud reges et pncipes. q̄ pter bonū reipublice multa in supbia et abusiōe vestiū. equoz. apparatuū. exercitiorū. iocorū. ludorū et dissolutionū adinuenerunt. asserētes per hoc rempublicaz pmoueri z magis insigniri. Sed certe mētita est iniquitas sibi. fabricādo excusatiōes in peccatis. q̄d tamē est maximū viciū et tardi⁹ penitere pmittit. Sicut dicit Cassiodor⁹ sup illud ps. Ad excusandas excusatiōes in peccatis. Certe pudeat tales manifesta rōne cōfundi. Quis enī sapiēs dicat laudabilē tantā sumptuositatē vestiū vl' aliorū iocaliū breui tpe duraturā. sine magno dispendio reipublice procedere. certe nullus. Non vult hoc respublica vt fructum longi tpis breuis mora cōsumat in vani/

tatibus et insanijs falsis. vult respublica non superfluis sed moderatis regi supti/bus. eo q in oībus semp regīt moderatione rationis. put inquit Policratus li. v ca. ij. Ratio aūt semp deprecat ad optima p. Ethicor. Et semp mediū tenet in omnibus. j. Ethicor. Multū ergo reprehēdē/di sunt tales qui pprie supbie fastū. abusū. excessum. pompā t iactantiā. vanitatem et dissolutionē ascribere reipublice vilitati non verenť. Quis eīm nesciat multas pro uincias ducatus t regna sine talibꝫ vanitatibus. nō modo bene et pacifice regi sed etiā disponi feliciter. At vbi supbia et vanitas in omnibus. quē erit par ab hostibꝫ que felicitas in rebus. creatore omniū ante oīa prouocato. Nisi forte quis dicat. deū talibus fore propiciū. quē tamē legimus et angelū vt fulgur de celo pro eo q eleuatus esset in decore suo deiecisse. sicut scptū est. Deiecisti eos dū alleuarenť. Sed nec primis pepercisse parentibꝫ. De quibꝫ scriptum est. Increpasti supbos. Nec dubiuz q̄n de Adam t Eua loquiť sm Augu. Q si illis qui dūtaxat sola psumptione mētis elati. iniquitatē meditati sunt in corde suo. diuina animaduersio nō pepercit. quō tibi parcet q̄ nō solum in corde tuo vana vane cōcepisti. sed ore t ope multipliciter. ac per hoc damnabiliter multoplus effudisti. Decipieris sane si maiori delicto minora vel nulla adhiberi flagella arbitraris. cū scriptum sit. Juxta mensurā delicti. erit et plagarū modus. Attendant pinde hmōi dignitatē anime sue t simplicitatē eius in vita moribꝫ t cōuersatione ostēdant. ne audiāt illud Ue duplici corde filijs sceleratis. Hec minus a natura anime sue degenerant q̄ īmortalitatē eius aut nō credētes aut non attendētes multis eā peccatis mortificāt quod in eis est. Anima siquidē t si omnis immortaliter viuit vita naturali. nō oīs tī viuet vita spūali. Qualis eīm vita in penis in qua meli⁹ foret nō nasci. mors potius est. t ideo grauior. q̄ peccati nō nasce. Deniqꝫ mors pessima Ita igit que sm carnē viuit anima. viuēs mortua est. cui reuera bonū erat oīno nō viuere q̄ sic viuere inquit Herū. sup cantica sermōe. lxxxj. Q q̄ multi sunt q̄ quasi īmortalitatis sue oblīti. dicunt illud Sapīe. ij. Ex nihilo nati sumus. t post hec erim⁹ tāq̄ si nō fuerim⁹ Uenite ergo t fruamur bonis que sunt. t vtamur creatura tanq̄ in iuuētute celeri. Tales q̄ sic vtunť vita ista. nihil curantes de futura. vocat apostolus miserabiliores oīb⁹ hominibꝫ. Sicut patet. j. Cor. xv. Si tm̄ in hac vita sperātes sum⁹. misera/biliores sumus oīb⁹ hominibꝫ. Sūt et alij q̄ a natura anime sue degenerant i eo q̄ eius libertatē in seruitutē redigūt. ita q̄ cuz aīa eoz deberet esse libera vt dña. ipi faciūt eam ancillā. Nam q̄ seruit pctō seruus est peccati. Hec tī voluntas excusanda est. Ipa eīm nō coacta. sed volēs se seruā fecit t facit. Jdo quis excusabit cū ipa fecerit. inq̄t Herū. sup cātica. sermōe. lxxxj. Uir igiť attendat homo cōditionē aīe sue sepius eam q̄ntum ad ista tria interroget. Tu quis es.

B

Dixi secundo q̄ in vbis p/missis p̄side randa est scā questio. que est de hominis vilitate quantū ad corporalē substantiam Et certe ad istam interrogationē si homo vult verū respondere. nō aliud respondebit nisi illud Job. xiiij. Homo inq̄t natus sum sm carnē de muliere. breui viuēs tē/pore. repletus multis miserijs. Ecce vilitas triplex est. in ingressu in mundū. in progressu per mundū. in egressu de mundo. scz fragilitas. breuitas. et calamitas. Primo itaq̄ tāgit ingressum in mundū qui est satis turpis et abominabilis. quia natus de muliere. et sic de fragili substantia. et de turpi materia. Unde corpus hūanū inter oīa corpa formatū est ex viliori materia. Nā celestia corpa ex luce facta sunt. pisces t volatilia ex aqua. flatus t ventus ex aere gressibilia ex terra sola. corpa vo nostra nō sunt ex terra sola. sed limosa et lutosa. sicut patet Heū. j. Formauit inquit hominem deus de limo terre. Cōsiderās ergo aquatica. se vilem inueniet. Considerans aerea vilioꝛem se reputabit. Et considerās celestia vilissimū se estimabit. Unde Innocē. in libro de vilitate humane cōditiōis lib. j. ca. ij. sic de hoc ait. Homo formaⁿ de puluere. de luto. de cinere. q̄d q̄ vilius. ō spurcissimo spermate cōceptus. in pruritu carnis. in feruore libidinis. in feroꝛe luxurie. in labe peccati natus. q̄d deterius est nat⁹ ad laborē timorem et dolorē. quod q̄ miserius est ad mortem. Quid igitur homo

nisi lutuz et cinis. Hinc eñ homo dicit ad deū. Memento quesō q sicut lutum fecē/ris me et in pulueren reduces me. Nōne sicut lac mulsisti me et sicut caseum me co/agulasti. Hinc et deus dicit ad hominem. Cinis es et in cinerez reuerteris. Et Job de se dicit. Comparatus sum luto. et assi/milatus sum fauille et cineri. Quid ergo lutum superbis. de quo puluis extolleris. vnde cinis gloriaris. Dec ille. Que autem incōmoda cōsequunt ingressum in mūdū hominē. Certe vt idem enumerat ibidem cap. v. Quidā eñ concepti pus q̄ nati mo/riunt. Alij et si nati. tamē deformati z mō/struosi nascunt. vt nō homīes sed abomi/nationes videant. Plerisq diminuti mem/bris et sensibus corrupti. amicoz tristicia infamia. verecundia propinquoz. Et ge/neraliter oīes sine scientia. sine virtute. si/ne verbo. flebiles. debiles. imbecilles oriū/tur. parū a brutis distantes. ymo vili9 na/scentes. Nam illa vt orta sunt statim gra/diuntur. Nos autē non solū erecti pedib non incedim9. verūetiaz incuruati manib non reptam9. Et sequitur. cap. vij. ibidem. Nudus egreditur. nudus reuertit. pauper accedit. et pauper recedit. Et ca. viij. O vi/lis humane conditiōis indignitas. Indi/gna conditio vilitatis humane. herbas et arboꝛes inuestiga. ille de se producunt flo/res et frondes. tu de te lendes pediculos z pulices et lūbricos. Ille de se fundūt oleū. tu de te sputū. Ille spirant odoꝛē. tu fetoꝛē Qualis est arboꝛ talis fructus. Nō potest arboꝛ mala fructus bonos facere Math. Secunda vilitas hois est fm corpus in progressu p mundū. qui est valde breuis. Juxta illud ps. Dies annoz nostroz i ip/sis septuaginta āni et amplius laboꝛ et do/loꝛ. Unde Eccs. ix. dicit. Nemo est q̄ semp viuat. Unde Job. xiiij. Breues dies hois sunt. Super hoc dicit Grego. vij. lib. mo/raliū. Et super illud Job. x. Memento q sicut lutū ꝛc. li. ix. et. viij. multa per longum passuz. Similiter Bernardus in medita/tionibus suis. Et Seneca in libro de bre/uitate vite per totum. Et epla. lxxx. vbi sic dicit. Uita breuis est sicut fabula. et cōpa/rat puncto cui9 pars non est. Unde Job xxj. In puncto ad infernū descēdent. Su/per quo Gregoꝛ. li. xv. Moral. dicit. Omis longitudo p̄sentis vite pūct9 esse cognoscit, cum fine terminat. quia de preterito nihil tenet. de futuro nichil habet. Et Seneca epistola cētesima tertia dicit. Uita nostra prima est nihilo. Unde Sapie. ij. Exigu/um est temp9 vite nostre. Ecce patet breui/tas tēpis. Tertia vilitas hominis est fm coꝛpus in egressu de mundo. qui est pena/lis doloꝛosus et flebilis. imminet eñ tunc circa egressum de mūdo. senectus. febris. et moꝛbus. Ideo Augustin9 liboꝛ de ver/bis domini sermone. j. dicit. Fragilioꝛes sumus q̄ si vitrei essemus. quia et si vitro casus timeat. non tamē senect9 aut febris nobis vero si casus nō accidit. temp9 an/nihilat. Quaz aūt misera illa etas sit qua egredimur de mūdo ostendit Innocenti/us q̄rtus liboꝛ p̄mo de vilitate hūane cō/ditionis cap. ix. dicēs. Si quis ad senectu/tem processerit. coꝛ eius affligitur z caput cōcutitur. languet spūs. feret anhelitus. fa/cies rugatur. et statura curuatur. caligant oculi. vacillant articuli. nares effluunt. ca/pilli defluūt. tremit tactus. deperit actus. dentes putrescūt. z aures surdescūt. Be/ne facile p̄uocatur et difficile reuocatur. Cito credit. difficile discredit. Tenax z cu/pidus. tristis z querulus. veloꝛ ad loquē/dum. tardus ad audiendū. laudat antiq̄s spernit modernos. vituperat p̄sens. com/mendat preteritū. Suspirat et anxiat. coꝛ/pet et infirmat. Audi poetam. Multa se/nez circūueniūt incōmoda. Dec ille. Post omnia ista misera moꝛs succedit q̄ est om/nium terribiliū terribiliꝛ. iij. Ethicoꝛ. Querit autem p̄s. Quis est homo qui vi/uet et non videbit moꝛtem. q̄si di. nullus. Si igitur omnes moꝛimur et sicut aque dilabimur. ij. Reg. xiiij. Quare oīes hu/miliari debemus. considerantes q̄a post moꝛtem nihil erimus. nisi puluis et cuis fetoꝛ et hoꝛroꝛ. Uersus. Post hominē ver/mis. post vermem fetoꝛ et hoꝛroꝛ. Sic in non hominē vertitur oīs homo. Ut igi/tur homo humiliet sub potenti manu dei attenta huiusmodi vilitate coꝛporalis sue substantie. sepius in seipso recogitet gue/rendo a seipso. Tu quis es.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis/sis consideranda est tertia questio qua queritur. quid sit ho/mo fm vitam. Et si respondere velit verū respōdebit vtiq̄ q̄ homo nō est aliud fm

vitam nisi sanctus pius verus iustus pacificus. et aliis virtutibo adornatus. Sic enī dicit Bernī. super cantica. Homo sic fuit a deo pfecte creatus vt huic nihil deesse putaretur. Nam quid huic derat. quē misericordia custodiebat. veritas docebat iusticia regebat. pax fouebat. Dec ille. Sicut ergo in his virtutibo creatus fuit ad h vt tandem per eas ad regnū celorum trāsferretur. Sic exquo peccauit ad h de paradiso huc expulsus est vt restauratis eisdem virtutibo. in sanctitate vite et iusticia coram deo suo viuens. regnum celor assequeretur. Et hec est hominis sanctitas Et quia omnes virtutes ordinant in caritatem z caritate informant. vt dicit Gregī. Ideo quisq; vult ad pristinam dignitatē z innocentiā originalem redire z sanctitatem acquirere. ante omnia debet studere vt veram dilectiōem habeat. Veram autē caritatem habet z ordinatā ille qui pmo non diligit quod nō est diligendū. Secūdo et si diligit non amplius diligit q̄d minus diligendum est. Tertio qui z si diligit nō min⁹ diligit q̄d est amplius diligendū. Quarto qui non minus nec amplius diligit q̄d eque est diligendū. Verba sunt Augusti. in libro de doctrina xpiana. Quecūq; ergo alia homini suadent illa omia suadent causa dilectiōis z p cōsequens causa salutis. Ut pudicicia corpis. castigas aīe. veritas doctrine. inquit Augu⁹. ibidem. Si igitur sanctitatē vite acquirere volumus. studeamus insistere illis virtutibus supradictis. vt sic p misericordiam primo nostre anime. Secūdo proximi defectibo compatiētes subueniam⁹. sic enim scriptū est de nobisipsis. Miserere anime tue placens deo. Scriptū est et de primo. Quomodo potes ita esto misericors Thob. iiij. Dec in tantū est necessaria homini vt omnis summa christiane religionis in ea dicatur consistere. inquit Ambro. sup epl'am ad Thimo. iiij. ca. Nihil enī ita cōmendat christianū q̄ miseratio charitatis. inquit Ambro. de officijs. Et fm Piero. in epl'a ad nepocianū. Impossibile est talem a do nō exaudiri. cum habeat multos intercessores. Secundo studere debet homo z diligenter attendere. vt acquirat veritatem. Est aūt triplex. scilicet vite doctrine et iusticie. vt dicit Augustin⁹ in libro de libero arbitrio. et Gregī. Tūc aūt vt dicit Bernī. in libro de. xij. gradibo humilitatis. inquirimus veritatem in nobis cum nosmetipsos dīudicam⁹. in proximis cum eor malis cōpatimur. in sui natura cū meditādo mūdo corde contēplamur. Ad primū gradum ascendim⁹ per laborem humilitatis. Ad secundū per affectū cōpassionis. Ad tertiū per excessum cōtemplatiōis. Tanta vero huius virtutis ad salutem hominis est necessitas. vt sine ea cetera non valeāt. Ipa enī sola liberat. sola saluat. sola lauat inquit Bernī. in quodaz sermone. Tertio homo debet studere iusticiā. Est autez iusticia reddere vnicuiq; quod suum est. fm Bernī. in sermone. scz superiori reuerentiā. equali consiliū et auxiliū. subdito custodiam et disciplinā. Idem ponit Anselmus in libro Cur deus homo. Ultimo debet homo acquirere pacem. Tūc autem vera pax est hominis quādo et caro anīo iudice regitur. et anim⁹ deo pfside gubernat. inquit Leo papa in sermone. Tunc etiam est vera pax. a dei volūtate non diuidi z in his que solius dei sunt delectari. Quādo enī sensualitas nulla parte resistit voluntati. et voluntas nulla parte cōtradicit rationi. tūc est serenitas mentis. et tūc est regnum dei. Ad quod nos pducat. tē.

¶ Dominica quarta in aduentu. III. Sermo. XII.

Dirigite viam domini. sicut dicit Isaias pphēta. Joh. j. transsumptiue et originaliter Isa. xl. Quoniā vt ait colūna fidei et totius sanctitatis exemplar magnus ille pater patrū Aug⁹. in epistola ad Dyascorum. Non aliā quisq; ad capescendū et ad obtinendū salutem veritatis viā debet inuenire quā que inuēta est ab illo qui gressuū nostroz tanq; deus vidit infirmitatē. Dec ille. Quia igit multi multas vias viuendi sibi excogitāt. Nam vt Aug⁹. idem testat in libro confessionū suaz. Non solū hodie sed etiam tempe suo. alius sic alius sic in via dei ibat. Inter istos vero sic diuersimode incedentes sunt quidā qui z si in via incedūt. tamē oblique et non recte. Ideo Johannes baptista veniēs in mundū preparare viam domino. in cordibo fi-

delium. Juxta vaticiniū de se per prophetam Jsaiam diutius promissum. per thema premissum oēs exhortando vt eandem viam rectā faciant dicit. Dirigite viā domino. q̄si di. Exquo natiuitas xp̄i imminet de proximo. per quā venturus est z nasciturus dei filius in vobis per gratiā. Jdcirco vt via sit in vobis recta et nō obliqua. dirigite viaz domini. Ad hoc em̄ vt dicit Ambrosi⁹ sup Lucam. hoc temp⁹ nō sine causa aduentus domini vocat. Jdeo em̄ sancti patres celebrare ceperūt aduentum christi vt se vnusquisq; fidelis prepararet et emūder. vt digne dei sui valeat natiuitatem celebrare. Hec ille. Et quia nō potest se melius preparare quisq; q̄z si recto corde rectā viam deo paret. Jdeo hortat precursor eius dicens. Dirigite viā domini sic dicit Jsaias ꝓpha. In quibꝫ bis tria tanguntur. Primo nāq; hortatur nos Johannes ad rectā penitentie actiones. cum dicit Dirigite viā. Secūdo ostendit actionis rectevtilitatē. cum addit. domini. Tertio vtriusq; subiūgit necessitatem. cū subdit. sicut dicit Jsaias. A

Dixi primo q̄ in verbis premissis hortatur nos Johannes ad rectā penitentie actionem. cum dicit Dirigite viā. Jsta via non est alia nisi penitentia que sola est via iustorum qua ad paradisum tendunt. iuxta illud p̄s. Nouit dominus viā iustorū. Que dicitur via recta. quia recte tendit in celū. Sicut via impioꝝ dicitur obliqua. Juxta illud p̄s. In circuitu impij ambulant. Ad hoc autem vt hec via sit bona requruntur plura. inter que p̄cipuū est vt sit recta. Primo nāq; hec via penitētie debet eē clara p illuminantē sapientiā z discretionem Juxta illō Prouer. iij. Justoꝝ semita q̄si lux splendens procedit et crescit vsq; ad perfectā diem. i. ad eterne beatitudinis claritatē Unde sicut via noctis obscura multū est periculosa. q̄ sepe in fine errorem iducit. ita via penitentie sine discretione z obscuritate intelligentie facta. nihil proficit. Refert Henric⁹ de vrmaria libro. iij. de perfectiōe interioris hoīs. c. j. Q cū inter sanctos patres diutius de grā acquirēde perfectōis quererēt. que nā esset virt⁹ vel obseruātia q̄ posset hoiez a dyaboli laqueis z tēptatiōib⁹ custodire. vel p quā recto tramite possit ad culmen pfectōis ascendere. Uentū est ad sermonē Anthonij. Cunq; alij aliā ꝓtutē. alij aliā dicerēt. Nam quidā dicebāt ieiuniū. q̄dam ꝓtinentiā. q̄dam mūdi ꝓemptū. quidā charitatē z humanitatē. Btūs Anthoni⁹ tandē intulit. Omnia hec q̄ dixistis vtilia sunt sitientib⁹ deum z cupientib⁹ ad eū peruenire. Hz sola discretio est q̄ omnia laudabili fine ꝓcludit. Quā multi obmittētes ꝓuersatiōez suā laudabilē nō laudabili fine ꝓcluserūt. quia sine discretione i inceptis ꝓtutib⁹ nō potuerūt pdurare. Et subdit Anthoni⁹. Dec em̄ ꝓtus est q̄ docet quēlibet ad pfectōz tendē tem via regia semp incedere. Est em̄ vt ait idem Hēric⁹. c. ij. discretio ocul⁹ aie Juxta illud Lucerna corpis tui ocul⁹ tu⁹. Hat. vj. Que ido dr oculus. quia oīm nostras cogitatiōes z actus nostros discernit atz plustrat. Illa ät discretio nō est nisi rectū iudiciū rōnis. q̄ errante oīa pctōz tenebris implicant. Jdeo saluator addit. Si oculus tu⁹ fuerit simplex. totū corp⁹ tuum lucidū erit. si aūt nequā fuerit. totū corp⁹ tuū tenebrosum erit. Jstud patet ō Saul q̄ ꝓtra p̄ceptum Samuelis estimās victimas magis placere deo q̄z obedientiā. diuinā offensam incurrit. Sil⁹ Achab rex q̄ credens meliorē fore misericordiaz parcēdo regib⁹ sibi diuinit⁹ traditis q̄z seueram executionē diuini p̄cepti. iram dei incurrit et acerba morte interijt. sicut z Saul. Nō solū aūt discretio lucerna corpis dr. sed etiā sol ab apl⁹ appellat. Juxta illud Sol nō occidat sup iracundiā vestrā. Expōit Hēricus tomes alij. i. iudiciū rationis. Dinc Salomon ait. Omnia fac cū cōsilio. i. cum moderamine discretōis. Ex qbus infero q⁹ sine discretōis grā nulla ꝓt⁹ p̄t stare vel pficere. Istō patet em̄ Hēricū vbi sup. c. iij. Sola discretio quēlibz hoiez fixo gradu pducit ad deū z omēs ꝓtutes illesas ꝓseruat. Sine q̄ multi conatu feruido laborantes a ꝓtutū culmīe ceciderūt. Hec mitz cū hec sit omniū ꝓtutū generatrix ꝓseruatrix et moderatrix. Ihēm dicit Bern⁹. sup cātica fmōetit. Nō hz hostis callid⁹ machinamētū efficaci⁹ ad tollēdū caritatē ō cordib⁹ fideliū q̄z si efficere possit vt i ea incaute z nō cum rone ambulet. Refert Hēric⁹ ibidē ex collatiōib⁹ patz Q q̄dā senex q̄nq̄ginta ānis in heremo maximā continentiā seruauit.

ita vt in die pasce eam etiã nollet relaxare nec ceteris fratribꝫ cõuiuere. Quẽ dyabolus illudẽs accessit in specie angeli. sibiq; psuasit q; iam esset tante sanctitatꝭ vt nulli posset discrimini subiacere. etiam si in fluuiũ mergerek. Quod ipe experiri volens. in puteũ se iecit. ibiq; periit. ꝛ ꝫ nõ ꝓpter aliud vt dicit Henric⁹. quia plus suis diffinitionibꝫ ꝙ patrũ institutis voluit obedire. Refert etiã de quibusdam duobꝫ fratribus q; cum p heremũ trãseuntes. fame deficerent occurrerũt eis pagani ferocissimi. offerentes eis panes. quos vnus pyrtutem discretiõis nõ tanq; ab homine sed a deo oblatos suscipiens comedit. Alius vero recusans tanq; ab homine nõ a deo datos. fame consumpt⁹ est. Refert etiã de quodã qui secũ filium in monasterio habuit. cui dyabolus persuasit vt eum exemplo Abrahe immolaret. q̃d ipe statim impleuisset nisi filius videns patrem accuẽtem gladium aufugisset. Expremissis ergo sm eundẽ Henricũ. c. ix. ibidem patet. q; discretio est mater ꝛ origo omniũ virtutum. que nõ nisi vera humilitate acquirit quod tunc fit cum omia agenda. ymo cogitatões singulares seniorꝫ reseruantur examini. vt in illo suo iudicio credẽs sibi seniorum diffinitionibꝫ acquiescat. ꝛ quid bonum quid malũ debeat iudicare eorũ traditione cognoscat. Talis certe tũc unl latenus decipi poterit qui nõ suo iudicio sed maiorꝫ vsit exemplo. Hec ibi sententialiter. Secũdo via penitentie debet esse publica p exemplũ bone operatiõis. Numeri. xx. Publica gradiemur via sine omi offendiculo. Quod fit p exemplꝫ sancte edificationis Prouerb. xv. Via iustorum sine offendiculo. Certe non bñ agit pniaz occultã q̃s p publico scãdalo. Sicut ille q; verecundat in pane ꝛ aqua ieiunare coram hominibꝫ p ebrietate vel fornicatione. de q̃ pluribꝫ suspect⁹ est. Tertio via pnie debet esse impolluta. Juxta illõ ps. Ambulãs in via imaculata h̃ mihi mistrabat. Polluta est pnia que de vno peccato facit pniaz. et aliud simile vel aliud committit. Mala pnia qr ieiunat et tñ inebriat. Abstinet a cibo sed non a detractiõe vel iocorisu ꝛ dissolutione. Vltimo via pnie dz eẽ directa p rectitudinẽ intentiõis. Hec erit vobis via directa. vt stulti nõ errẽt p eam Stulti dicunt apud seculares penitẽtes eo q; derident subsannant et deluduntur. Sed certe apud deuz sunt vltra ceteros electi. j. Cor. j. Que stulta sunt mundi elegit de⁹. Et ecõuerso sapiẽtes reputãt apd secl'ares astuti. dolosi. supplãtatores. fraudulenti. deceptores. de q̃bꝫ dr. Sapiẽtes sunt vt faciãt mala. Stulti igit reputatõe bũana penitẽtes ipi habẽt viã directã penitẽtie vt nõ errẽt p eã. Error in via fit cũ homo declinat ad dexterã vel sinistrã Vñ filij isrl' dixerũt ad Heon regẽ amorreoꝝ Nũeri. xx. Via regia gradiemur nec; declinabim⁹ in agꝝ nõ in vineã. nõ bibemus aquã de lacu. Via regia. sm Origẽ. sup libꝛũ Nũeri omel'. xij. ad finẽ. est via xp̃i qui dicit de se. Ego sum via. Et de q̃ rege dr ĩ ps. De⁹ iudiciũ tuũ regi da. Quã ꝓfitet se q̃s fidelis incedere in baptismo cuz abrenũciat diabolo ꝛ oĩb⁹ pompis ei⁹. Silr cũ in pnia ꝓponit nõ ee vsurũ vllis voluptatibꝫ eius. nõ agro auaricie. nõ vinea voluptatꝭ aut gule ꝛ ebrietatꝭ. nõ aqua de lacu lasciuie. Sic q; non vult declinare ad dexterã vel sinistrã. qr nec; ad opera nec; ad sensus dyabolicos mens fidelis penitentis debet recurrere. Policrat⁹ ꝛo li. iiij. ca. ix. exponit p dexterã vehementiã ꝛutꝭ. Per sinistrã ꝛo excessum virtutis q̃ ĩ medio cõsistit. Unde sicut omis vehemẽtia inimica est salutꝭ. sic excessus omis culpa. bonarũ q̃ rez ꝙ suetudo nimia. pessima ẽ. Unde Ethic⁹. Insani sapiẽs nomẽ feret equ⁹ inic̃. Ultra q̃ fatꝭ ẽ ꝛutẽ si pent ipaz Et ph̃s dicit. Cane q̃d est nimiũ. qr si hec ipa cautela modestiã deserit eo ipso a tramite ꝛutꝭ incaute recedit. Salomon q̃z dicit. Noli inq̃r nimiũ esse iust⁹. Unõ fm ipm. Nimia hũilitas maxia ps superbie est. Ad sinistrã declinare est p abruptã vicioꝝ ꝛutũ q̃z deuiare. Nec ille. Sup oĩa autez via penitẽtis debet esse recta p intentiõez. Unde saluator reprehendens phariseos ait. Omia opa agũt vt videanꝭ ab hoĩb⁹. Penitẽtes igit nihil debẽt facere gr̃a hũa ne laudis sz ad gl'az dei ꝛ salutem ꝓpriam. Juxta illud. Sic luceat lux vestra coram hoĩb⁹ vt videãt opa vestra bona. ꝛ glificẽt pr̃em vestr̃ q̃ in celis ẽ. Ex his ifero pmo q; ad bonũ op⁹ ꝛ meritoriũ duo requirũt scz cognitio veri ꝛ amor boni. Primũ pz p illud q̃d dictũ ẽ sup de discretiõe q̃ docet

verū cognoscere. sine q̄ nulla ꝑfus incipit neq; ꝓficit ſm Henricū. Hcōm patet sc̄z de amore boni ꝙ btm Bern̄. i lib.o de dispensatōe z p̄cepto. Ubi dicit. Ut interior oculus ꝙe simplex sit. duo illi arbitror esse necessaria. sc̄z ꝑitatē in electōe. Ecce cognitio veri ꝙ discretōz. Et caritatē i intentōe Ecce amor boni. Pro isto sciēdum q̄ ſm Bern̄. i li. de ꝯsideratiōe ad Eugeniū hominēs diuersimode se habēt ad bōa opa. Quidā em̄ bona diligūt z tm̄ mala nesciēt vel ip̄rudēter agūt. vt sūt illi q̄ libenter bn̄ facerēt. sz q̄ nō querūt a sapiētibꝫ qūo facere debeant. contingit sepius q̄ mala putantes bona agunt imp̄rudenter. De q̄bꝫ dr Isa. v. Ue q̄ dicitis malo bonum. Isti nō sunt omino mali. q̄ z si in eis deest discretio q̄ verū agnoscāt. tm̄ deest p̄uersitas q̄ iniquitatē nō diligant. In eo g̃ q̄ bonuz diligūt. boni sunt. sed q̄ malū faciūt. mali sunt. Sūt z alij q̄ bonū agūt sed malū intendūt. Sūt z bij mali. q̄ bonum agunt sed intentione p̄ana. z sic ꝑmiscent bonū malo. Alij sunt qui bonū agūt sed malum credunt. Pij peiores sunt. quia bonū nō agerent si ipsum bonum fore scirent. Alij sunt q̄ malum agūt sed intendūt bonum. et bij similiter mali. q̄ non sunt facienda mala vt eueniant bona. Alij sunt qui veritatem nō agnoscūt. z p̄uersitatē diligunt. bij pessimi. q̄ et in rōne et in voluntate deformati. De bijs dr. Corrupti sunt. s in ratione. et abominabiles facti sunt i studijs suis Alij sunt q̄ bonū cognoscūt in rōne z diligūt i operatiōe. bij optimi Isti soli sūt q̄ faciūt dño viā rectaz in cordibꝫ suis. q̄a rectū recte faciūt. De q̄bꝫ dr in ps. Et deduxit eos i viā rectā. vt iret in ciuitatē habitationis. Isti em̄ recto tramite ꝓgūt i ciuitatē celestem. et recte operant̄ z recta intentione illud amāt. bij g̃ z nō alij dirigūt dño viam. Uerū q̄ multi sunt beu his tēporibus qui rectum non recte agūt. Jō hortatur Johannes dicens. Dirigite viā domino.

B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄ missis Johānes ostēdit pnīe z cuiuslibꝫ bone actionis vtilitatē. cū subdit. dñi. Ac si em̄ dicat. merito hāc viā dirigere debet̄ vos serui. Erq̄ eā ipe dñs z saluator vī p̄or dilexit. Unde dicit glosa sup Math. Uia dñi pnīa est. ꝙ quā de⁹ ad nos descēdit z nos ascēdimus ad ip̄m. Istā viā p̄figurādo i se cū appinq̄ret hierl'm. Primo venit bethphage. Hcōo ad montē oliueti ascēdit. Dicit aūt q̄ p̄mo egressus de Bethania et tūc p̄mo trāsiuit ad p̄dicta loca. Dec fuit via dñi corpal' cūdo ierl'm materialem. Sed nostra est moralis tendendo ierl'm celestem. Primo ergo dñs exiuit de Bethania. Bethania interp̄tat dom⁹ afflictiōis. z significat i peccatore vehementē doloris afflictōz ꝙ p̄trītionē. a q̄ p̄mo viā sue p̄uersiōis q̄libꝫ peccator dz incipe Juxta illō ps. Dolor me⁹ in ꝓspectu meo semp. i. in cognitōe peccati Hcōo pctōr p̄cedit vsq; Bethphage. z significat ꝓfessiōez. Bethphage em̄ interp̄tat dom⁹ bucce seu oris. z significat ꝓfessionē vocalē. Juxta illō ps. Dixi ꝓfitebor aduersum me iniusticiā meā dño. Tertio appinquit ad montē quez z ascendit. z significat eleuationē mēt̄s ꝙ deuotionē or̄is ad deū. Hā ſm Aug. oratio nō est aliud nisi ascensus mentis in deū. Quarto ascēdit ad mōtem. nō quēcūq; sed olīueti. z significat elemosinaz largitionē. p̄ pinguedinez olei. Debet em̄ penitens fructificare bōa opa z p̄cipue elemosinas. redimēdo ꝙ eas peccata. Juxta illud Daniel. iiij. Peccata tua elemosinis redime. Et Luce. xj. Date elemosinā z omnia mūda sunt vobis. Talis g̃ merito dicere poterit. Ego sicut oliua speciosa in campis. Quisq; ergo taliter penitentiā agit ꝙe viā dñi dirigit. Nō est tamē leuiter transeundū. q̄ Johānes non simpliciter dixit Dirigite viā. sz addere studuit. dñi. volēs significare aliquā aliā eē viaz q̄ vadūt pctōres ad damnationē q̄ non est dñi sed dyaboli. De q̄ saluator Math. vij dic. Arta e viā q̄ ducit ad salutē. z pauci g̃diunt ꝙ eam. Lata ꝙo est que ducit ad perditionem. Et ꝙe lata. Nam diam⁹ viā latā apud nos in qua possunt cōcurrere et sibi met inuicez obuiare duo vel tres currus. Sic via dyaboli est ad tm̄ lata q̄ non solum duo aut tres currus sed etiaz septem simul cōcurrentes possunt sibijnuicē obuiare. Sūt em̄ septē genera moraliū peccatoz que in via dyaboli simul ꝯcurrūt. et vnū nō impedit aliud sz se in pace obuiando ꝑtereūt. z ideo dicitur via lata z ampla. Sed licet sit lata tm̄ est multum grauis et laboriosa, via vero ꝙi est leuis et facilis,

Juxta illud Math.xi. Jugum em̄ meum suaue est z onus meū leue. Ūñ ps. dicit ō se. Uiam mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. cum dilatasti coꝛ meū. Uidet em̄ a principio via domini arta vt vix possit homo progredi per eam. sed processu temp̄is ita dilatatur vt libere possit currere per eam. Quod fit cum homo ex charitate oīa facit. Tunc em̄ amanti nihil erit difficile. Econuerso via dyaboli a p̄ncipio ita lata est q̄ homo libere discurrit qua vult. Sed postea ita artatur q̄ nō potest progredi de loco. Nō fit cum mala cōsuetudine peccandi ita afficitur vt non possit ad bonū moueri Juxta illud. Peccatoꝛ cū in p̄fundū malorum venerit contemnit. Dinc est q̄ ista via diaboli multum est laborioſa z ad extremum fatigabilis sicut damnati cōquerūtur dicētes Sapie. v. Lassati inquiūt sumus in via iniquitatis et pditiōis. Ambulauim⁹ vias difficiles. viam autē domini ignoꝛauimus. Istud verificat ꝑm Rupertū bolgot. vbi supra. in oīi genere hominū peruersoꝝ. qui inter nobiles et milites p̄ vanitate et fama volantib⁹ in oꝛe hominū totaliter se exponūt. sustinentes plus de pena i vno toꝛneamēto seu hastiludio vl̄ bello. q̄s sanct⁹ monach⁹ in decem annis. Itez mercatoꝛes qui mare transeūt personalit̄ sustinētes p̄iculosas latronū insidias. maris tēpestates et naufragia. certe isti expeꝛiunt istas vias dyaboli esse difficiles. Similiter clerici vel laici q̄ magnoꝝ regū vl̄ comitū vel episcopoꝝ curias aggrediunt ad seruiendū. certe etiaz isti sciunt q̄ntum ista via habet difficultat̄. vbi seruiūt multis annis cū remoꝛsu conscientie. cum obiurgationib⁹ dominoꝝ. cū inuidia socioꝝ. cū oīi infoꝛtunio coꝛpali. Et ideo oīes illi siue subditi siue domini q̄ peccato seruiūt ꝑ felicitate mūdi dicere possunt Lassati sumus in via iniquitatis. Sūt aūt septem vie iniquitatis q̄ sunt valde difficiles. z tū hominib⁹ valde amabiles. Et huius causa eē nō potest nisi ignoꝛātia. Omnis em̄ via est difficilis. si sit montuosa. spinosa. lutosa. tenebꝛosa. tumultuosa. sumptuosa. et tediosa. Montuosaz vadunt superbi et ambicioſi. que via est periculosa. quia de modico lapsu iminet magnū periculū. Quia ſm Greg. q̄nto gradus altioꝛ tanto casus grauioꝛ. Sed certe ipsi sunt similes leporibus. qui facilius currunt contra montem ascendendo q̄s de monte descendēdo. Item isti facile ascendūt ad dignitatē z cū magno conatu z velocitate sed de dignitate difficulter amouēt. Secunda viā scz spinosā vadūt auari. Spine em̄ sunt diuitie Luc. viij. Quia habēt pūctionē laboꝛis in acquirendo z doloꝛis in amittēdo. Tertiaz viā scz lutosam eligunt luxuriosi. de q̄b⁹ in p̄s. Inq̄nate sunt vie illius in oīi tempe. Ūñ dicit in oīi tempe Quia tales z si non agūt turpia. cū de eis meditant z loquunt. Ideo dicit in oīi tēpoꝛe. scz in mēsa. in solaciis. in collatiōib⁹. in somno. in vigilia. in die z nocte. Quartā viā scz tenebꝛosaz eligūt inuidi q̄ p malicia. p̄ria sunt excecati. z vbicūq⁹ sunt i tenebꝛis ambulāt Prouer. ij. Relinquūt iter rectū et ambulāt p vias tenebꝛosas. ps. Fiat via illoꝝ tenebꝛe. Sed tales timeāt q̄ nesciūt vbi coꝛruāt Prouer. iiij. Via iꝑioꝝ tenebꝛosa nesciūt vbi coꝛruāt. Quintam viam scz tumultuosam eligūt iracūdi z plenam p̄essura. quia vbicūq⁹ sunt p̄essura est. Sicut narrat de quodā Seneca in de ira capitulo. viij. qui dicebatur Leleus qui fuit iracundissimus. et ideo sedicioſissimus. Unde ps. Contritio et infelicitas in vijs eoꝝ. Sextā viam eligunt gulosi videlicet viam sumptuosam. Mercatoꝛes non libenter vadunt vias sumptuosas vbi est caristia panis et potus. q̄a plus perderent in via vna nocte q̄s lucrarentur in die. Uia sumptuosa est taberna. vbi homo plus expendit vna hoꝛa quod sibi sufficere posset tota die. Unde i psalmo. Dec via illoꝝ scandalum ipsis. Septimaz viam eligunt accidioſi. Isti enim licet nichil faciant boni. tamen sunt quasi cōtinue fatigati. Est enim accidia quoddā spirituale tedium in bis que dei sunt. Ita q̄ oīe illud quod ad diuinū pertinet officium reputatur ab eis nimis lōgū. Dij volūt habere longum p̄andiū sed bꝛeues gratias Garrulationes diuturnas. et hoꝛas sincopatas somnum infantis. et missam venantis. Infans habet necessario dormire et multum. quia in somno maxime nutritur. Dec ergo sunt omnes vie iniquitatis quas debet homo derelinquere. et viam dñi incedere Juxta illud Isaie q̄nquagesi mo q̄nto. Derelinquat impius viam suā. z

vir iniquus cogitatiões suas. Et Ezech. vj. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Verum q̄ multi sunt qui in his vijs decipiunt. Trāseuntes em̄ viam dyaboli credūt se transire viam dñi. Nam viuētes ad supfluitatem. credūt viuere ad necessitatē Jō petendus est dñs vt doceat nos cognoscere vias suas. Juxta illud ps. Vias tuas dñe demōstra mihi. Et iterū. Notam fac mihi viā in q̄ ambulem.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis Johannes describit hui⁹ vite necessitatē. cum dicit. Sic dicit Isaias pphēta. Magna siquidem necessitas incumbit facere aliq̄d ex p̄cipientis autoritate p̄cipue pphete. Prophete aūt sunt secretarij p̄cipui dei. Ideo q̄ ipsi p̄cipiunt humiliter exequi debem⁹. Quia ergo dirigere viam istam suadet prophēta Isaias. Ideo ei est obediendum. Ac si em̄ dicat. Non solum ista via est dirigēda quia est domini. sed etiaz quia hoc suadet pphā. Circa quod sciendū q̄ necessitas nobis incumbit obediendi pphetis. z ℞ multiplici ratione. Primo ꝓpter mittentis autoritatē. dñs em̄ illos mittit et ipi ei⁹ nuncij sūt Hieremie. vij. Mīsi ad vos seruos meos pphetas. Et Math. xxiij. Ecce ego mitto ad vos pphas z sapientes et scribas Qui ergo obedit nūcio obedire debet et dño. Unde christus dicit. Qui vos audit me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit eū qui me misit. Unō Ezechielis dicitur. iij. Domus israel nolūt audire te q̄ nolunt audire me. Secūdo ꝓpter dicentis dignitatem. nō em̄ loquunt ex ꝓrio sensu. sed inspirati a spūsancto. ij. Pe. j. Non volūtate humana allata est aliquādo prophetia. sed spirtusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Propter hoc dicebat ips Math. x. Non em̄ vos estis q̄ loquimini. sed spūs patris vestri qui loquit in vobis Tertio ꝓpter doctrinā ꝓphetie z vtilitatez Illuminat em̄ animā per spūalem intelligentiā. ij. Pe. j. Habem⁹ firmiorē prophēticum sermonē. cui bene facitis attendentes. Quarto ꝓpter bonorum eterne glorie adeptionē. ij. Paralip. xx. Credite prophetis eius z cuncta venient vobis prospera Unde dñs phariseis exprobrās ait. Si crederetis Moysi. crederetis forsitan et mihi. De me em̄ ille scripsit Joh. v. z Luce. xxj. Si prophetis non credent. nec si quis ex mortuis surrexerit credent. O q̄s parua fides hodie adhibet scripturis pphetarum. quas homines mundani aut vertunt in dubiū aut oīno non credūt ita esse. Sed q̄d mirum si seruis non creditur. cū domino non credit. Juxta illud Johannis. Si me audierint et vos audient. Si sermonē meū seruauerint z vestrum seruabūt. Si me persecuti sunt et vos persequent. Unde autem talis contēptus in hominibz nō credētibz verbis dei et prophetaz. Certe ex defectu charitatis et dilectiōis ad deum. Nam scriptum est. Quod q̄s non diligit. facile cōtemnit. Si cōtēnit. igitur nō credit. ex quo pro nihilo reputat. Cum ergo hodie homines p nihilo habeant terram desiderabilē. vt dicitur in psalmo. Non mirū q̄ etiam omnia que dicunt de ea nō attendūt neq̄ credūt Nos igitur fratres attendētes prophetica suasionē. humiliter obediamus ei. vt sic iuxta pphete consiliū viam domini hoc sacro tempe dirigam⁹ quatenꝰ p eam gradiendo sine offendiculo ad vitaz possim⁹ peruenire eternaz. Ad quā nos perducat ipe dñs noster ihs xps Amen.

¶ Dominica infra octauas natiuitatis xpi

¶ Sermo. XIII.

Erāt pater et mater Jhesu mirantes super his. Luce. ij. cap. Morale est omnibz regibz et principibz terras suas nouiter ingredientibz. vt se malis et inobedientibus rigidos et seueros per iusticiaz ostendāt. bonis vero z subiectis benignos z clemētes appareant. Iste em̄ due virtutes mature cōseruant regnū. per primā irrogātur malis supplicia. per secūdā aūt distribuūtur bonis beneficia. De his duabus virtutibz dicit Prouerbiorū. xx. Misericordia et veritas custodiūt regē. z clementia roborat thron⁹ eius. Un̄ Virgilius ysomādo Eneam troianū romane vrbis fūdatorem legit dixisse li. vj. Eneidos. Tu regere imperio pplos romane memēto. Hec tibi artes erunt paucis imponere mores. Parcere subiectis. et debellare superbos Christus dñs noster est rex regū et princeps regum terre. vt dicitur Apocal. primo.

Qui veniens vt nouus homo in mundū nouā p̄cepta dedit mūdo. fm Grego. in quadā omelia. Dedit aūt duplicia p̄cepta que oīb; q̄dragesimo die natiuitat; sue in templo fecit ꝓponi et publicari. scz iusti/ciam supplicioꝝ et clementiā p̄mioꝝ. Nam ipe venit reprobis in suppliciū eternū. iu/stis vero in vitā eternā Math. xxv. Hinc est q̄ cum christus esset p̄sentatus in tem/plū ipo die purificatiōis Marie. beatus ille senex Symeon ista duo de ipo p̄reco nisabat dicens. q̄ ipe positus esset in rui/nā z in resurrectionē. In ruinā reprobis. z resurrectionē electis. vt ex ruina repro/bi reportarent supplicia. z ex resurrectiōe iusti reportarēt p̄mia. Que quidē audien tes parētes xp̄i. mirabāt merito de his que dicebantur de illo. vt dicit euāgelius. Super quo charitati vestre aliqua breui ter dicere ꝓpono. Verū quia ista absq; sal uatoris nostri auxilio facere non valeo. Sicut em̄ dicit Bernardus sup cantica sermone. xij. Predicatores non imperio sed ministerio suo nobis exhibent noua z mansueta ꝑba. deus vero manēs i ipsis ipe facit opera. Dec ille. Eapropter p̄ im petrāda spūssancti gratia tam mihi ad lo/quendū q̄z vobis ad audiendū ad deū re/curram⁹. scientes quia benignus est spiri tus sapientie z nō cōsueuit dissimilis esse inuocantibus se. Qui sepe z anteq̄z inuocet dicit. Ecce assum. inquit Bernū. super can tica sermone. xv. in p̄ncipio. Quod vt asse quamur matrē gratie salutem⁹ dicētes ei. Aue maria gra plena tē. In euangelio p̄/senti tria tanguntur. Primo tangit paren/tum xp̄i admiratio. cū dicit Erant pater z mater eius mirantes. Secūdo Symeo/nis de xp̄o vaticinatio. cū dicit Et bene/dixit illi Symeon. Tertio Anne prophe tisse cōfessio. cum sequitur. Et erat Anna.

A

Dixi primo q̄ in euāgelio p̄/senti tangit p̄mo parentū xp̄i admiratio. Unde dr Erant pater z mater ei⁹ miran/tes circa quod sciendū q̄ cū Maria vir go q̄dragesimo die post partū xp̄i iuxta le gis p̄ceptū venisset in templū ad offeren/dū xp̄m cū oblatione in lege descripta. scz cū colūbis vel turturibus aut agno. Extūc Symeon qui tūc ministrabat in templo veniens in spū accepit puerū i vlnas suas, et gratias agēs deo q̄ meruit videre xp̄m promissum patribus antiq̄s cecinit canticū nouū. carmen deo nostro dicens. Nūc di mittis seruū tuū dñe. Que oīa videtes et audientes parentes xp̄i mirabant. Et hoc est quod dicit Erant pater z mr̄ eius. Pater scilz Joseph. qui fuit pater putati/uus xp̄i z nutricius. Unde Luce. iij. dicit q̄ xp̄s putabat filius fabri. Bonus faber pater xp̄i. non Joseph q̄ fabricabat ligna. sed deus qui fabricatus est aurorā z so lem. et cetera sidera. Et mater eius. id est beata virgo Maria. que fuit vera mater christi. eo q̄ omnia ad conceptionē requi/sita. que vera mater dare potest puero mi nistrauit. vt dicit Damascen⁹. Mirabā/tur aūt non quia ignorarent infantez illū esse deum. sed quia sic cito erat notificat⁹ mundo. pastoribus rudibus. et deuotis magis. Secundo mirabant. quia non so lū ab angelis. sed etiā ab hominib; cōcor/diter iam laudabat. vt a Symeone z An/na et pastorib. Tertio mirabant. q̄ quan to vlterius tanto plura cognoscebant de eius maiestate diuinitatis. Nō ergo erant mirantes dubitando. sed assentiendo et congaudendo. Juxta illud Tunc mirabi tur et dilatabit cor tuum Isaie. lx. Causa aūt ammiratiōis ponit. cū subdit. sup bis que dicebant de illo. Omnia em̄ mirabi/lia circa xp̄m. Mirabilis nāq; erat conce/ptio. q̄ p̄ter ordinē et supra naturā sine vi ro z de ꝟgine sola. Quod Aug⁹. dicit mi/rabili⁹ q̄z mundū creare Mirabile nomē habuit. quia ihs. quod interpt̄at saluator. Math. j. Ipe em̄ saluū faciet p̄l'm suū a pctis eoꝝ. Magnū mirabile q̄ tam exilis infantulus videbat q̄ tamen saluatoꝝ mū/di p̄dicabat. Unū in ps. Admirabile est no mē tuū in vniuersa terra. Isa. ix. Vocabit nomē ei⁹ admirabilis. de⁹ fortis. princeps pacis. pater futuri seculi. Mirabilia fue/rūt ista. homo fragilis et de⁹ fortis. filius pauperis et princeps pacis. in tempe nat⁹ et pater futuri seculi perpetu⁹. Mirabilis etiā fuit eius tota vita. Unde de ipo dicit Hester. xv. Vade mirabilis es dñe et fa/cies tua plena est grā. non vnius gr̄e sed omniū grā. Ab eo em̄ p̄cedunt omes di uisiones grā fm mensuram donatiōis. Unde ipe fuit fons et origo omniū fructū et gratiarū. vt dicit Bernard⁹ sup cantica.

¶ Dnica infra octa. natiuitatis christi

¶ Et notādū q tria fuerūt mirāda circa xpm. scz q dicta sūt ō eo. Scōo q dicta sūt ab eo. Tertio q facta sunt ab eo. Dicta aūt erāt de xpo multa p patriarchas z pphas. Nā Jacob pdixit eū diu ante venturum. Genē. Nō auferet sceptrū de iuda. Similiter Balaā vocauit eum stellā ex Jacob. Silr Jsaias vocauit eū florē et matrem eius vgam. sup quē florē requiescere debebat spūs dñi. Quod vtiq; mirabile satis est. Patriarche etiā multa figurabāt ō eo De qbus longū esset tractare. q oīa mr non ignorabat. sed spūsancto docta pfecte sciebat. Et ideo nō mirabat. qz ista de eo sūt dicta. sed qz ista excedebāt supza itellectū licet nō supza fidem. Mirāda etiā erāt q dicebant de eo ab Elizabeth que spūsco repleta prophetauit mariā esse matrē dñi et xpm esse benedictū fructū vētris eius. Similiter mirāda erāt dicta p Zachariā et pastores. vt dictū est. Similiter miranda erāt que dicta sunt p magos q dicebāt Vbi est q natus est rex iudeoz. Vidimꝰ stellā eius in oriēte et venimꝰ cū muneribus. Scōo miranda erant que dicta sūt a puero xpo. Flam eius rīsa z sermones qs pferebat vertebāt hoīes in stupozem. Vnde Luc. ij. Stupebāt aūt oēs qui audiebāt sup prudentia et responsis eius. z videntes āmirati sunt. Mirabant iudei qūo lras sciuisset cū nō didicisset Jo. vij. et Luce. iiij. Omes dabāt illi testimoniū z mirabant in vbis gre que pcedebant ō ore ipiꝰ. Tertio mirāda erāt q dicta fuerūt ab eo. Fecit em mirabilia in vita sua. Eccī. xxxi. Mirabant em turbe dicentes Bene omia fecit et surdos fecit audire et mutos loqui. Marci. vij. Un ps. ad ipsꝰ facta cōtemplāda inuitādo dicit. Venite et videte opa dñi q posuit pdigia sup terrā. Vere pdigia et mira. Prodigia. qa futura gaudia prendūt. et mira sunt qz nulli alteri nisi sibi cōueniūt. ināt Heldenk sup vbo pdicto. In omnib⁹ itaq; dictis z factis mirabilis apparuit xps. vt de eo ps dicat. Mirificauit dñs scz deꝰ pr. sanctuz suū. scz filiū suū. q anthonomasice z simpliciter sine quocunq; addito ōr sanctus. eo q ipe naturaliter et ab eterno in essentia sua nō participatiue ōr sanctus. Vnō Luce. j. Quod em nascet ex te sanctū. vocabitur filius dei. Vnde Innoc. sup vbo ps. pdicto. Mirificauit dñs pater xpm q est sanctus sanctoz. i. mirabilez fecit octo modis. scz in cōceptiōe Hiere. xxxi. Creauit dñs nouū sup terrā. femina circūdabit vir. Inclinearꝭ ibidē. gremio vteri sui. Item mirabilē fecit eū in natiuitate sua. quia porta clausa exiuit Ezech. xliij. Porta hec erit clausa intrāti z exeunti. Tertio in pdicatione Joh. vij. Nunqā sic locutus est homo sicut hic loquit. Quarto in passione sustinēdo Jsa. l. Posui faciē meā vt petrā durissimaz. Quinto in morte elementa mutādo Math. xxvij. Sol obscuratus est z petre scisse sunt. Sexto i resurrectione cuz celeriter resuscitando. Psal. Non derelinques aiam meā in inferno Septimo. qz sepulcro clauso exiuit. Octz in ascensione faciendo eū ascendere in celum cuz triūpho Jsa. lxiij. Quis est iste q venit de edom tinctis vestibus. Nec ille Merito ergo parentes xpi mirabantur. videntes tam mirabilia iam de pūti. z credentes mirabiliora de futuro. ¶ B

2ª **Dixi secundo** q in euangelio pūti consequenter describitur Symeonis de christo vaticinatio. cuz subditur. Et benedixit illis Symeon. Tria facit Symeō. Prio parentib⁹ christi benedicit. Secundo de christo predicit. Tertio Marie passionis dolorem indicit. Vnde dicit. Et benedixit illis. scilicet Marie et Joseph Symeon. Nec benedictio fuit ex affectu cōgaudendo bonis ipsoz. id est. Marie et Joseph. Vnde huius benedictiōis formam exp̄essam nō habemus. Sed benedictio ista potest intelligi gratiarū actio. sic enim benedicit creatura creatori. ipsum gr̄aruz actiōib⁹ prosequēdo. Vnde benedixit eis id est. quasdaz gratiaz actiones obtulit p eis deo. Erat enim consuetudo apud iudeos q sacerdos circa oblationē pueri in templo laudib⁹ et hymnis decantatis benedicebat parentibus. Hoc est. quandaz imprecationē salutis et psperitatis dirigebat pro eis ad deum. vt deus eos conseruaret in bona vita et casto cōiugio et cōcederet eis bona temporalia et consimilia. Sed contra hoc videtur illud ad Hebre os. vij. vbi dicitur. Quod minus est a maiori benedicit. ergo Symeon non debuit nec potuit bñdicere marie q fuit eo maioz

Respõsio. verũ est q̃ h̃ maĩ benedicit a minozi. nõ merito sed officio et mĩsterio. z sic fuit h̃. quia Symeon et si non erat maioz merito. tñ erat maioz officio. qz sacerdos. Est tamẽ hic sciendũ q̃ triplex est benedictio. Una qua creatura benedicit creatorã. et hec fit bonũ optando. Alia q̃ creatoz benedicit creaturã bonũ augendo. et hoc vel in numero vel in merito. Sic enĩ crescit ecclesia. Alia est q̃ creatura benedicit creatorẽ vel laudãdo vel bonũ ei attribuẽdo. et ita etiã maius a minozi benedicitur Sequitur et dixit. s. ex reuelatione spũssancti ꝓphetiã q̃ sequit ad mariam nõ ad Joseph. quia illa sola erat mater eius ꝑa. sed ille putatiu⁹ pater. Unde Marie incũbebat cura maioz de xpõ. Ideo dixit ad mariã cõuertens sermonẽ ad eam ꝓphetãdo de puero. Ecce positus est hic. i. christ⁹ cõstituꝰ. nõ p cãz sed p occasionẽ in ruinã. Glosa. nõ credentiũ q̃ eius p̃dicationi et resurrectiõi et omnib⁹ alijs eius factis detrahẽt. et ex hoc occasionẽ ruine habebũt. Et in resurrectõez multoz. in ist'. i. credẽtiũ q̃ crediderint et a peccatis mũdati in aĩa spũaliter surrexerint. Scõo in ruinã viciozũ. et in resurrectionẽ ꝟtutũ. Ab adã eñ vsq; ad xp̃m regnauit peccatũ. Unde xp̃o aduenĩẽte debuit ruere illud regnuz cũ rege superbie dyabolo et renouari regnum ꝟtutũ Roz. v. Sicut p inobedĩẽtiaz vnius peccatozes cõstituti sunt multi. ita p obedientiaz vni⁹. iusti ꝓstituti sũt multi. Tertio positus est in ruinã demonũ z in resurrectionẽ multoz. i. angelozũ. quozuz ruina repata est p xp̃m. Quarto in ruinã superbozũ et in resurrectionẽ humilium. Luce. j. Deposuit potẽtes de sede z exaltauit humiles. Eccĩ. x. Sedes ducũ supboꝝũ destruxit. et sedere fecit mites pro eis. Quod factũ est tñc quãdo supbos inde⁹ reiecit et humiles gentiles assumpsit. Et in signum cui cõtradicetur scz ab incredulis et crucifixozib⁹. Istud potest itel ligi multiplicitez ſm q̃d multiplex ẽ signũ xp̃i. Nam ꝓmo signũ suũ est euangelium. De quo in ps. Dedisti metuentib⁹ te significationẽ vt fugiãt a facie arcus scz diuine sententie. Huic cõtradicũt mali christiani q̃ contrariãtur euangelio malis factis. cũ tñ dicãt Math. v. Esto cõsentiens aduersario tuo dũ es secũ in via. i. sacre scripture ſm Aug. Scõm signũ xp̃i fuerũt miracula. Sicut etiã de Stephano Act. vj. dz q̃ faciebat signa. Huic signo cõtradicitur ab infidelib⁹ iudeis q̃ videntes signa contradixerũt xp̃o Joh. xij. Cum ergo vidissent tot signa nõ crediderũt in eum. ymo blasphemauerũt ea dicentes. In beelzebub principe demonioz ea facere. Tertiũ signũ xp̃i fuit vexillũ crucis in q̃ ipe pepẽdit. De q̃ Hiere. l. Leuate signũ. p̃dicate z nolite celare. Et istud signũ datum fuit in signum reconciliationis homĩs ad deum. Isaie. xij. Propter hoc dabit dñs ipe vobis signum. Huic signo cõtradicũt ingrati q̃ rursum crucifigunt filiũ dei in semetipsis. vt dicit ad Hebre. vj. Et tales vocat apostol⁹ inimicos crucis xp̃i Philippẽ. iij. Preterea xp̃s positus fuit in signũ aliud triplex. Signũ scz paupertatis z hũilitatis in presepio. Luce. ij. Hoc vobis signũ. inuenietis infantẽ pannis inuolutũ. Ecce pauptas. Sed huic signo contradicunt ambitiosi z auari Eccĩ. xij. Sicut abominatio superbo humilitas. ita execratio diuiti pauptas. Secundo positus fuit i gremio ꝟginitatis in signum castitatis. Isa. Dominus dabit signũ. ecce ꝟgo concipiet. Huic cõtradicunt luxuriosi Eccĩ. xxj. Audiet luxuriosus z displicebit ei. Tertio positus est xp̃s in cruce in signũ patientie et obedientie Treñ. iij. Posuit me q̃si signũ ad sagittam. s. iudaic⁹ populus. Huic contradicũt impatientes et inobedientes. Et sic patet q̃ xp̃s positus est malis in ruinã p scandalũ ipoz. q̃ tam ex dictis q̃z ex factis eius scandalizati sunt. Unñ Isa. viij. dicit Christus petra scandali z lapis offensionis non p cãm sed p occasionẽ. Similiter positus est in signũ cui ꝓtradicit a iudeis a gentilib⁹ ab hereticis nõ credentib⁹ ipm verum mediatorẽ et a prauis xp̃ianis cõtradicentib⁹ ei p vitã malaz. Ad Titum. j. Confitent̃ se nosse deũ. factis aũt negant. Deinde Symeon cõuertit se ad p̃dicendũ passionis dolorẽ ꝟginĩ Marie et passione xp̃i futurũ. Unde dicit. Et tuam ipsius animaz ptransibit gladius. Beda sic exponit. i. gladius et dolor dominice passionis ptransibit animã ip̃i⁹ tuam. i. cruciatꝰ. Non eñ potuit videre filiũ crucifigi sine doloris affectu materni. Secũdo sic. pertrãsibit gladi⁹ doloris aiaz tuã q̃ est ipse⁹

christi. quia ipse dicit. Omnes anime mee sunt. Ezechiel. xviij. Tertio sic. pertrãsibit gladius doloris animã tuã. i. non figet in te perpetuo. sed cito transibit ⁊ cessabit vel finietur. Quarto sic. gladius doloris pertransibit animã ipsius. i. christi tuã. i. quaz tu reputas vt tuam. ſm Crisosto. quia ineffabili affectu amoris ania Marie erat anime xpi colligata. Sed Bernũ. exponit de gladio amoris. q̃ per Mariã trãsiens venit vsq; ad nos. quia de plenitudie eius accepim⁹ vniuersi. ¶ Ex his patet q̃ martirii Marie fuit maius martirio quorũcũq; martirũ. Primo quia istud martirium amoris. aliorz vero sanctorz fuit martirium fidei. Maior autẽ est charitas q̃s fides. j. Cor. xiij. Secundo quia alij martires pcussi sunt in corpe. ista vero in corde. Tertio quia passa est in parte impassibili scilz in mente. ſm Hiero. in sermone de ei⁹ assumptione. Dolores em̃ q̃s effugit parturiens hos sustinuit christo cõpatiẽs. vt dicit Damascen⁹ ⁊ Anselm⁹. Quarto q̃ alij martires passi sunt alijs instrumentis q̃z christus. ista eodem cũ christo Quinto q̃ alij passi sunt post christuz. ista simul cum christo ⁊ in christo. i. eodem ictu q̃ christus Habuit autem plures dolores successiue Primũ vt hic quãdo ei Symeon prenũciauit passionẽ christi. Secũm q̃n angelus ammonuit eam ad fugã cum xpo Matth. ij. Tertiũ habuit in amissione filij i comitatu. Luce. ij. Quartũ in captione filij per iudeos. Quintũ in flagellatione ipsius p Pilatum. Joh. xix. Sextũ in crucifixiõe filij. Septimũ quando ipm vidit lancea p fozari. Istos dolores nos debem⁹ habere p cõpassionẽ mẽbroz christi. quotiẽs ei tales iniurias videmus inferri totiẽs debemus compati. quia quod vni minimo fideli fit. christo fit. Matth. xxv. Deinde ponitur effectus et sequela proueniẽs ex huiusmodi passione doloris. Unde sequitur Ut reuelent ex multis cordib⁹ cogitationes. Multoz nãq; cogitatiões erãt clause et abscondite de christo vsq; ad tempus passionis eius ⁊ resurrectionis. que tunc patuerunt ⁊ reuelate sunt. Nam crucifixo christo reuelate sunt cogitatiões iudeorũ. Nam ante eius natiuitatẽ omnes Messiaz expectauerũt. sed ipso nato quidã ipsi⁹ magisterio adheserũt ⁊ in eum crediderunt. quidã vero respuerũt. Tunc ostensum est illud occultũ maleficiũ iudeoz. q̃ pri⁹ clamabãt Benedict⁹ qui venit in nomine domini. nũc clamauerũt Crucifige eũ. Tunc reuelata est fragilitas apl̃oz. qui prius parati erãt ⁊ in mortẽ ⁊ in carcerẽ cũ christo ire. tempe passionis relicto eo omnes fugierunt. Multoz ergo cogitatiões reuelate sunt. q̃ prius dubitabant dei filiũ. q̃ videntes eũ resurrexisse crediderũt. qõ pus facere nõ audebant. Et sic reuelate sũt cogitatões seu intentiões multoz ãlic̃ serv⁹ quisq; habuit ad christũ in vita sua. Hoc em̃ patuit in passione sua. Quia inimici et increduli fuerũt scandalisati in xpo. Amici aũt eius ⁊ fideles in fide fuerunt confirmati.

¶ 4.

¶ **Dixi tertio** q̃ in vbis euangelij describitur cõsequenter Anne pheterisse cõfessio. Unã subditur. Et erat Anna prophetissa. Ista cõfessio Anne fuit laudabilis testimonij de xpo. Unde licet esset mulier cuius de iure suspectũ est testimoniũ nisi in certis casib⁹ Tamen ista merito vite sue et spũssancti illustratione meruit fieri testis christi et misterioz eius. Voluit autẽ christus hẽ ml̃tos testes. quia debuit habere multos cõtradictores. Unã dicit. Et erat anna. Describit eam tripliciter. Primo a gra spirit⁹ sancti. Unde dicit. Erat Anna pphetissa. Hoc dicit ad differentiã aliaz sanctarũ feminarũ eiusdẽ nominis. Fuerũt em̃ quinq; psone laudabiles istius noĩs. Prima fuit mater Samuelis pphete. j. Reg. j. Secũda vxor Raguel. Thobie. vj. Tertia vxor vel mater Thobie. Thob. j. Quarta mater sancte Marie virginis gl̃iose. Quinta fuit filia Phanuel. vt h̃. Unde secũdo eam describens a dignitate nature. dicit. filia Phanuel. de tribu asser. qui asser erat vn⁹ de duodecim patriarchis. et octauus i ordine inter eos Et sic cõmendat a generis nobilitate. Sed diceres. tamẽ h̃ est vanũ. cum omnes simus de limo terre nobiles ⁊ ignobiles. Rñsio q̃ nobilitas multum facit ad h̃ ne homo a moribz maloz suoz degeneraret. et i eo est appetenda. vt dic̃ Hieronim⁹. Tertio cõmendat eã a sanctitate vite. que pcesserat in diebz multis. id est. p. uecte etatis erat. et ex hoc erat magis honorabilis. quia psona senis honorabilis.

Leuici.xix. Item ex hoc erat magis fide/
digna. Job.xij. In antiquis est sapientia
Et vixerat cum viro suo annis septem. et
non plus.a virginitate sua.id est.a tempe
amisse virginitatis sue. Et hec vidua erat
vsq; ad annos octuagintaquatuor. Et ita
fuit in statu virginali. coniugali et vidua/
li perfecta. Que non discedebat a templo
id est.a loco vicino templo. Glosa.quia cir
ca templū frequens erat.ideo eam nō dis/
cedere dicit.non q; ad horā nō discesserit.
Jeiuniis quo ad se.et obsecrationib quo
ad deū. Vel ieiuniis cōtra peccata carnis
obsecrationib contra peccata cordis.ser/
niens deo.scilz die ac nocte orans. de die
em ieiunabat.et nocte orabat. ps. In die
mandauit dominꝰ misericordiā suaz z no
cte canticū eius. Probabile etiā est q; mul
tas elemosinas faciebat. Hec igitur An/
na supueniens ipsa hora qua Symeō su
scepit puerū et benedixit deum. Supue/
niens ergo spūsancto duce confitebat do
mino.id est.laudabat deū p tanto bñficio
ps. Confitebor tibi domine in toto cor/
de meo. Et loquebatur de illo.instruens
populū.oībus.scz fidelib qui iugo Hero
dis alienigene grauati.liberationē popu/
li et ciuitatis expectabāt.promittebat em
per christū in proximo liberationē a dya/
bolo. Et vt perfecerūt oīa sm legē moy
si que requirebant ad purificationē Le/
uitici.xij. reuersi sunt in galileam.non sta/
tim.sed post septem annos. Nam sicut di
cit Mathe⁹ parentes christi ammoniti p
angelū.recesserūt in egyptū. Ibiq; erant
vsq; ad obitū Herodis septē annis. quo
mortuo reuersi sunt in galileam ciuitateꝫ
suā nazareth.et habitabant ibi. Nazareth
autē interpretat flos. Ad significandu; q;
christus qui erat flos de radice Jesse de/
scendēs debuit habitare nō alibi ꝫ in flo
rida ciuitate.vt eius cōuersatio esset flori/
da. Ibi em voluit cōuersari vbi concept⁹
erat de spūsancto. Puer autē. Cōmendat
hic xp̄m quantū ad pfectū corporis. Se/
cundo quantū ad pfectū anime Profect⁹
corpis erat.quia crescebat.scilz corpore.z
cōfortabat.id est.roborabat infantilia mē
bra.vel confortabat spiritusancto. Sicut
etiā Luce.xxij. Apparuit ei angelus con/
fortans eū.id est.xp̄m hominē. quia in eo
habitat oīnis plenitudo deitatis corpora
liter Colloc.ij. Plenus sapientia quantū
ad intellectū.et hoc inq̄ntum homo. non
inq̄ntum deꝰ. Et gratia dei erat in illo.id
est. in xp̄o sm q; homo q̄ntum ad affectū.
Joh.j. Plenū gratia et veritate. Et se ple
nus sapientia.quia in eo sunt oēs thesau
ri sapientie et scientie absconditi. Ad Co
loss.ij. Moraliter in euāgelio tanguntur
tres status ad nostraz informationē. scilz
actiuoz et seculariū. deuotoz z spūalium.
contemplatiuoz et claustraliū. Actiui z se
culares significant per parētes christi.scz
Mariam et Joseph. Maria interpretat
amara. et significat amaritudinē cōpun/
ctionis et contritionis. Juxta illud. Ma/
gna est velut mare ptrino tua. Et hoc per
tinet ad incipiētes. Secūdo Joseph in/
terpretat accrescens.et significat profectū
in virtutib.in quib debent crescere acti/
ui q̄nantum ad proficientes. Juxta illud.
Ibunt de virtute in virtutē. Tertio xp̄us
significat perfectos. De christo em dicit
q; fuit plenus sapientia.et gra dei erat in il
lo. Que duo perficiūt hominē. Nam ple/
nitudo sapientie fugat ignorantiā agēdo/
rum. plenitudo gratie fugat culpā noxioz
Secundo deuoti et spūales significātur
per Symeonē. Symeon em interpretat
confitens. seu laudans.et hoc est spūaliū.
qui semp debent instare diuinis laudib.
Juxta illud. Semp laus eius in ore meo
Et sicut Symeon predixit xp̄m esse i ru/
nā malis.et in resurrectionē bonis. Sic
spūalium et specialiter p̄dicatoz est predi/
cere malis supplicia.bonis vero premia.
Juxta illud Et qui bona egerūt ibunt in
vitam eternā. Qui vero mala in ignē eter
nū. Matth.xxv. Ibunt hi in supplicium
eternū iusti vero in vitam eternā. Tertio
contēplatiui et claustrales significant per
Annam viduā. Vidua enim est desolata
oīni cōsolatione.et cōtempta ab oīnib eti
am suis. Unde.j. Thimo.v. dicit apostol⁹
Vidua desolata speret in deum. Dicit ibi
Hostra. Desolata.nō habens domū vel fa
miliā. Vel desolata.id est.a suis prempta.
et mū di solatio destituta.speret in deo. id
est sperare debet in deū.z instet obsecrati/
onib z orationib die ac nocte.id est.opor
tunis tempib diei et noctis. Ecce verum
officiū claustralium. Quoruz primum est
carentia dom⁹ vel familie propie. licet in

cōmuni ista haberi possint Actu. iiij. Erāt illis omnia cōmunia. et nihil proprīū esse dicebant. Secundū est desolatio primorum. Juxta illud Qui nō reliquerit prēm et matrē pter me. nō est me dign⁹. Math. Tertiū est vt taliter spem ponat in deū. nihil de ōsentib⁹ vel crastinis solicitando. Unde Philippen. iij. Nihil solliciti sitis. Et Math. vj. Et de vestimēto quid soliciti estis. Nunc ps. dicit. Jacta cogitatum tuū in dnō et ipse te enutriet. Specialiter tamē hic instruunt virgines cōugate et vidue in ista Anna. Virgines in eo p mo vt virginitatis siue castitatem seruent integrā vsq ad cōiugium. sicut ista ō qua hic dicit q virginitatem suā seruauit vsq dum virū duceret. Et dicit Jacob ō Alexandria q seruauit eam tredecim annis et tunc fuit nupta. Sed de multis verum est hodie illud Hieronimi ad Paulam et Austochiū in epla. q plurime puelle pus fiūt vidue q̄s nupte. Vult dicere q pus virginitatē perdunt q̄s nubāt viris in matrimonio. Secūdo cōiugate informant. vt cū viris suis caste viuant et continenter. carnē suā nō diuidendo in plures. Unde Heñ. ij. dicit. Erūt duo. nō tres vel q̄tuor in carne vna. Ista em̄ septē annis sic vixit cum viro suo. Tertio informant vidue vt post mortē maritor deinceps continenter et deuote viuāt. christo adherētes in virtutib⁹ spūalib⁹ t corporalib⁹. Et hoc exemplo Anne que habuit in se septē virtutes. quas etiam describit apl⁹s. j. Thimo. v. Prima est spes de deo. q debet eis esse loco viri. Unde dicit hic. Et hec vidua. id ē. separata a viro t adherēs deo erat. j. Thimo. v. Que ṽe vidua est speret i deo. Secunda eras diuturna vt sit in ꝓposito fixa. Unde. j. Cor. vij. Dico autē viduis et innuptis. bonū est si sic pmanserint. Nō em̄ debet esse vidua ad annū vnū vt tandem nubat sed vt in viduitate perseueret. sicut hec que vidua erat vsq ad octuagintaquatuor annos. Et sic erat centuz et quatuor annor in toto. Tertio vt frequentet ecclesiā. Est em̄ quasi semimonialis et colore vestiū. et ligatura capitis. nisi q professio deest. Unde ista non discedebat de tēplo. Quarto debet fugere mūdi delicias t vacare ieiunijs. per que libidines extinguat Judith. viij. Habebat iudith cilicium. et ieiunabat omnib⁹ diebꝫ vite sue. preter neomenias. id est. festa et sabbatū. Hinc apl⁹s dicit Q vidua in delicijs viuēs mortua ē. j. Thimo. v. Lira. id est. ꝑpe mortē spūalē est. Hozra. Viuens vite nature in corpore mortua est vita gr̄e in anima. cuius sepulcrū est corp⁹ delicijs vacās. Roz. viij. Si sm̄ carnē vixeritis moriemini. Quito debet orationib⁹ insistere. Unde ista insistebat die ac nocte. Petro vt sit elemosinis intenta. j. Thimo. v. Si sanctor pedes lauit. si hospicio recepit. Unde ō Anna dicitur q seruiebat. q̄d intelligit de seruitute pietatis. que ad oīa valet. j. Thimo. iij. Septimo debet intendere vt nō sit ociosa j. Thio. v. Non solū ociose sed et verbose. id est. plene ṽbis inutilib⁹. loquentes que nō oportet. Hozra. id est. turpia t religioni nociua. Unde ō Anna dicit q instabat obsecrationib⁹. i. diuinis allocutiōib⁹. non humanis ꝓfabulationib⁹. j. Cor. vij. Que igit̄ mulier soluta est a lege viri sui medita re debet i lege dñi die ac nocte. In lege dei nō verbis seculi et fabulis vanis. D

Hic occurrūt tria dubia. Primum est vtrū deus possit esse auctor mali vt ruine alicuius vel damnatiōis. Respondeo. Q aut querit̄ de causa per se. aut de occasiōe seu causa p accidens. Item aut querit̄ de malo culpe. aut pene. Et tūc dicendum. q loquēdo ō malo culpe. de⁹ nunq̄ ē auctor mali culpe. et p cōsequēs nec damnatiōis vt causa p se. licet bene sit interdū causa p occasionē. non vtiq̄ p occasionē datam et bonitate sua. sed acceptaz a malicia liberi arbitrij. Unde sic iudei in verbis xp̄i bonis et factis suis sanctis fuerunt scandalisati. et ita sumpserūt occasionē damnati onis et christo. sed ipse non dedit eis eam. nec intendebat nisi eor salutem. Sed loquendo de malo pene deus est causa pene Quia sm̄ eius iusticiā mala culpe ordinātur sub pena Et sic dictante iusticia deus fecit et instituit mala penaz diuersaz siue temporaliū p̄sentiū siue eternorū et futurorū. Unde illud. Non est malū in ciuitate quod deus nō fecit. Secunduz dubiū vtrum dei voluntati possit aliquid resistere. Respondeo q volūtas dei est duplex. scilicet voluntas signi. vt est in ꝓceptis et consilijs. que sunt signa sue voluntatis. et tali bene potest quis resistere cōtemnēdo

vel obmittendo vel negligendo seruare p̄cepta vel consilia sua. sicut fecerunt iudei. De quib⁹ Actu. vij. dicit Stephan⁹. Dura ceruice vos semp̄ restitistis spiritui sancto. Alia est voluntas beneplaciti. ab eterno intēta a deo. Et huic nullus potest resistere. Unde Job. ix. Si subuerterit omnia quis resistet ei. quasi di. null⁹. Et Hester. xiij. Non est qui possit resistere voluntati tue. domin⁹ omniū tu es. Et tali volūtati nō potest quis cōtradicere. Et iō no tanter dicit in littera. Positus est in signū cui cōtradicet. id est. bene stat q̄ voluntati signi contradicet. Et hoc de facto tm̄ non de iure. sed nō voluntati beneplaciti. Tercium dubiū. Utrum mulieri liceat i eccle/sia publice p̄dicare. ex quo Anna h̄ de xp̄o i templo multa p̄dicauit. Respōdeo q̄ nō. Unde. j. Cor. xiij. Mulieres in ecclesia taceant. Nautē de Anna dicit dicendū q̄ p̄uilegia paucor⁹ legem cōmunē non faciūt. Hoc em̄ fuit p̄uilegiū speciale p̄ter eius sanctitatē z merita vite. Unde. j. Thimo. ij. dicit. Docere mulieres in eccl̄ia nō p̄mitto. Et ratio fm̄ Hozam ibidē Quia si loquitur magis incitat ad luxuriā. sicut dicit glosa Eccl. ix. Colloquium ei⁹ sicut ignis exardescet. Unde Chrisosto. Edocuit quādoq; mulier virum. et oīa subuersa sunt. Alia etiā ratio potest reddi fm̄ eundē Chrisostomū. quia hoc genus mulierum nimis loquax est. Tertia rō. quia i ea minus viget ratio. Unde Lira sup̄ locum apostoli p̄dictum dicit. Quia docere est opus sapientis. Sapientia vero nō viget in mulieribus. de cōmuni cursu. Quarta ratio. Quia fm̄ Liram sup̄. j. Cor. xiij. Mulier naturaliter est subdita viro. Iō non debet p̄cipere sed audire. Quinta ratio. quia si iste modus esset in ecclesia. tūc videretur esse similis ordo in ecclesia qui apud gentiles vbi in templis veneris et dyane mulieres p̄dicabant. Et sic fm̄ Liram videret ecclesia sumpsisse ordinē suū a gentilib⁹ nō a iudeis. cū tamē salus a iudeis est. Joh. iij. Sexta ratio. quia mulieribus p̄hibet quod est minus. scilz querere publice in ecclesia. igitur quod est maius. De primo habet. j. Cor. xiij. Si aūt voluerint discere. domi viros interrogēt. Septima ratio. quia fm̄ Liram p̄hibetur eis aduocatio fm̄ leges. igitur p̄dicatio a fortiori. Concludendo igitur dico q̄ aplus p̄hibet quatuor mulieribus. Primo publice viros docere. vt. j. Thimo. ij. Secūdo in ecclesia loqui vel p̄phetare. j. Cor. xiij. Mulieres in ecclesia taceant. Et si dicat. Et tamen alique mulieres fuerūt p̄phetisse. vt Delbora. Judicum. v. Et in nouo testamēto quatuor filie p̄bi/lippi. Actū. xxi. Item Magdalena legitur in partibus Marsilie p̄dicasse. Respondeo q̄ p̄iuilegia paucorū legem cōmunē nō faciunt. Tertio p̄hibent mulieres viris p̄esse. Ephe. vj. Mulieres viris suis subdite sint. Quarto mulieres debent velato capite orare. j. Cor. xj. Omnis mulier orans aut p̄pheras nō velato capite deturpat caput suum.

Q Dñia infra octauas nativitat⁹ xp̄i. II

Sermo. XIIII

Q Hāt pater et ma

ter eius mirantes super his q̄ dicebantur de illo. Luce. ij. capitlo Celestium secretorū scrutator⁹ mirabilis ille magnus pater Augustinus ostendēs opera dei non esse mirabilia. libro. xxj. de ciuitate dei. sic ait. Sicut non fuit impossibile deo quas voluit creaturas instituere Sic nec ei est impossibile quando voluerit quas instituit naturas mutare. Necille. Vult dicere Augustin⁹ Q consideratā dei omnipotentia in se nulluz opus ab eo factum est mirabile. Uerūtamen opa dei ex alia parte sunt hominib⁹ multum mirabilia. Nam licet in rebus mirabilib⁹ tota ratio faciendi est potentia facientis. vt dicit Augustinus in libro. lxxxiij. questionū z in epistola ad Volusianū. Tamen ratio humana mirabiles res reputat quarū ratione et causas inuestigare non valet z cōprehendere non potest. Maxime vero de talibus ammirat que p̄ter cursum nature contingūt. vel quia rara sunt. vel quia nimis pulchra. vel quia nimis magna. vt quia nimis parua. vt dicit Hugo in libro de operibus trium dierū. Quia igit̄ omnia que contigerūt circa natiuitatem chr̄isti fuerunt p̄ter cursum nature. vt est generatio ex virgine ipsa manente illibata. Fuerunt etiā rara. quia a seculis inaudita. Fuerūt nimis pulchra. quia speciosius

forma pre filijs hominū natus est. Flimis magna. quia dei filius de sinu patris in sinu matris visus est. et cum hominib⁹ conuersatus est. Baruth. iij. Flimis parua. q⁹ in paruo corpore magna virtus occultata est. Paruulus enim datus est nobis. Isaie. ix. Et cum horum omniū ratio humana causaz et rationem inuestigare non valeat. eo q⁹ pat⁹ dei exuperat omnē sensū. Natiuitas enim christi credi potest. inuestigari non potest. vt dicit Ambrosius libro contra Gentiles et errores coz. Merito igitur parentes christi mirabātur de omnibus que dicebantur de christo. vt dicit nostrū thema. In quibus verbis tria notantur. Primo parentum christi commendatio. cum dicitur. Erant pater t mater eius. Secundo describitur eorum de operibus christi meditatio. cum dicit. mirantes. Tertio subiungitur predicte admirationis ratio. cum dicitur. super his que dicebantur de illo.

¶ A

¶ Dixi primo q⁹ in verbis premissis primo describitur parentū christi cōmendatio. cuz dicitur. Erant pater et mater eius. Certe magna dignitas. esse patrem t matrē christi. Patrez dicit Joseph. matrē dicit Mariam. Verūtamen licet ambo cōmendabiles et operibus iusticie. quia ambo iusti coram deo. Nam de Joseph dicitur. Q⁹ cum esset iustus voluit occulte dimittere eam. Matthei primo. De Maria loquitur prophera. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatē. propterea vnxit te deus deus tuus oleo lecticie. id est. gratia spiritussancti te repleuit pre consortibus tuis. Tamen Marie dignitas incomparabiliter superat et excedit dignitatez Joseph. et in sanctitatis merito. et in singulari propinquitatis ad christum priuilegio. Licet enim Joseph dicatur pater christi. tamen solū modo putatiuus. et sic fictus. et sic simulatus. apparens et non extistens. vmbra nō veritas. Non sic autem est de matre. que vera mater extitit. que ex propijs sanguinibus concepit. vt dicit Johannes damascenus. Et propio lacte pauit vbere de celo pleno. vt dicit Gregorius. Ideo obmissa cōmendatione Joseph respectu christi intendamus soli cōmendationi virginis glorioſe. que fuit vera mater christi. et per consequens christo propinquissima. Conueniunt autem sibi sex proprietates. que sunt in qualibet matre respectu filij. quas ipsa etiam habuit. ergo vera mater fuit. Que sunt solicitudo prouidendi. auctoritas iubendi. necessitas diligendi. facilitas impetrandi. intimitas compatiendi. singularitas concipiendi et pariēdi. Nulla autez mater sic proprie et singulariter vnice est mater prolis sue vt Maria mater christi. Nam sicut dicit Johannes damascenus libro tertio. capitulo secundo. post assensum virginis spiritussanctus superuenit in eam purgans ipsaz et virtutē susceptiuam verbi dei tribuens simul autē et generatiuaz. et obumbrauit super ipsam altissimi virtus. velut diuinuz semen. et construxit sibi ex castissimis et purissimis sanguinibus carnem animatam anima rationali non seminans sed creans Item capitulo .xxiij. dicit. Usq⁹ ad virginem matrē in parentibus et voluntas seminauit et natura germinauit. Sed spiritussanctus virum de virgine mirabiliter propagauit. Hec ille. Sicq⁹ pater primum et secundū. scilicet singularitas concipiendi et pariendi. qua sola Maria sic concepit et peperit vt similē nusq⁹ habere possit Juxta illud Tu sola supergressa es vniuersas. De tertio patet scilicet de solicitudine prouidendi et nutriendi. Sicut em̄ dicit Bernardus. Nūquaz Martha sic solicita fuit circa christum vt Maria. Martha em̄ suscepit euz hospitio. sed in vtero Maria. Illa operuit veste. hec carne. Illa pane et vino. ista lacte proprio pauit. Vere ergo dici potest de ea quia satagebat circa christuz. De quarto scilicet de auctoritate iubendi scribitur Prouerbiorum. f. Audi fili mi disciplinaz patris tui. et ne dimittas legē matris tue. Hoc vero impleuit christus quando dixit. Non veni vt faciam voluntatē meam. sed voluntatem eius qui misit me patris. Similiter de matre eius scribitur. quomodo erat illi subditus. et descendit cum ea de Nazareth. Luce. ij. Unde Bernhardus dicit. Q⁹ deus femine obtemperet. humilitas sine exemplo. q⁹ femina deo p⁹

cipetur. sublimitas sine modo. Hoc enim nulli nature conceditur. Nam sancti angeli et si possunt rogare. non tamen impetrare. Unde Hieronimus in sermone de assumptione. Scimus beatā virginē tanti esse penes deum meriti. vt nihil horum que vellet efficere aliquatenus posset effectu carere. De quinto scilicet de facilitate impetrandi dicitur. iij. Regum. ij. vbi Salomon matri dixit. Pete a me mater mi quid vis. Non enī fas est vt auertam faciē Unde Bernhardus dicit. Aduocatā vis habere apud christum. ad Mariaz recurre. exaudiet vtiqz matrē filius De sexto scz de necessitate diligendi. Si enim est mater. diligit. ij. Regum. j. Sicut mater vnicum amat filium. ita te diligebam. Et in hoc virgo ista excedit omnem creaturam. Nam licet seraphin maxime deū diligunt tamen a Maria superantur. Nam vt dicit Bernardus super cantica. Amor christi non solum animā Marie confixit. sed etiā pertransiuit vt nullam in pectore virginali particulam vacuaz relinqueret. sed tota anima. toto corde. tota virtute diligeret. Hec ille. De septimo scilicet de intimitate compatiendi patet. Nam compatitur frater fratri. nutrit puero. sed matre mater filio. Unde. iij. Regum. iij. Commota erant viscera matris super filio quem rex decreuerat occidere et diuidere. Unde sequitur. Date huic infantez. Hec est enim mater eius. Sic ista virgo compatiendo christo excellentius matrem se probauit. Unde ꝟ dicitur per Symeonē ad eam. Tuam ipsius animā pertransibit gladi⁹. Ubi Bernhardus dicit. Alij sancti et si passi sunt pro christo in carne. tamen in anima pati non potuerunt quia immortalis. Maria ea parte passa est que impassibilis haberetur. Ideo alijs sanctis martyribus plus passa est. quia amplius dilexit Ideo plus omnibus doluit. Nos igitur si volumus propinquitatem christi acquirere. studeamus matrem istam imitari in suis affectibus et operibus. vt sic ꝑmo cōcipiamus christum per mundam cogitationem. Secundo pariamus eum per bonam operationez. Tertio seruemus eum per solicitam custodiam. Quarto iubeamus et precipiam⁹ nostre voluntati vt obsequatur preceptis et obediat volūtati diuine. Quinto diligamus eum et toto corde. Sexto impetremus commissorum veniam. Septimo cōpatiamur passioni sue per iugem memoriā. Sic poterimus dicere mater eius spiritualis. Nec putes te parue estimationis et cōmendationis. q̄ mater eius spiritualis dici possis. Nam cū christus cōmendaretur a muliere quadam inter turbas vt ei diceretur. Beatus venter qui te portauit. volens christus potius gloriari de spirituali cognatione et propinquitate fidelium q̄z corporali matris sue respondit. Quin ymo. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Luce. xj. Et iterum dicentibus sibi quibusdam. Ecce mater tua et fratres tui foris stant volentes tibi loqui. Respondit christ⁹. Que est mater mea. et qui sunt fratres mei. Et sequitur. Extendens manuz in discipulos suos dixit. Ecce mater mea et fratres mei. Quicunqz ergo fecerit voluntatez patris mei qui in celis est. ipse est meus frater soror et mater. Matthei. xij. Vides et audis quia caro non facit primum deo sed spiritus. Unde Johānis ꝑmo dicitur. Dedit eis potestatem filios dei fieri. qui non ex voluntate carnis sed et deo nati sunt. Qui ergo fecerit voluntatem christi iste propinquus est christi. Sed que est voluntas eius. ostendit apostolus dicens. j. Thessal. iij. Hec est volūtas dei sanctificatio vestra. Sanctificatio autem illa consistit in eo quintupliciter. Primo vt abstinemus a cōmissis malis et de eis penitemus. ij. Petri. iij. Nō tardat dominus promissionem suam sicut quidam existimant. sed patienter agit propter vos. nolens aliquos perire. sed omnes ad penitentiam reuerti. Secundo in eo vt presentes tribulationes sustinea⁹ j. Petri. iiij. Qui patiuntur fm voluntatez dei. creatori fideli cōmendent animas suas in benefactis. Tertio vt in oīnibus ꝺo gratias agamus. j. Thessal. vltio. In omnibus gratias agentes. Hec est voluntas dei. vt bonum exemplū alijs ostendamus j. Petri. ij. Sic est voluntas dei vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentiam hominum ignorantiam. Quarto. vt proximis misereamur. Deu. xv. z Matth.

ſt. Miſericordiam volo et non ſacrificiū. Ecce dei voluntas vt ſimus miſericordes Quinto. vt ſalutem eterne beatitudinis conſequamur. j. Thimo. ij. Deus vult omnes homines ſaluos fieri. et in agnitionē veritatis venire. Et his patet q̄ facile q̄s iſtis modis poterit acquirere chriſti pro/pinquitatem.

B

Dixi ſecundo q̄ in vobis p̄/miſſis deſcribitur parentum Chriſti meditatio. cum ſubditur. Erant mirantes. Quauis autez omnia mirabilia opera dei ſunt Iuxta illud. Mirabilia teſtimonia tua domine. ideo ſcrutata eſt ea anima mea. Tamē tria ſunt opa dei p̄cipua om̄i modo miranda. ſcz xp̄i incarnatio. de qua mirabāt parentes eius. vt h̄ dr. Secūdo p̄cōris conuerſio. de qua hodie mirāt hoīes. Tertio beatoz glorificatiōez. quā mirabūt in futuro nō ſolū parentes xp̄i. non ſolū hoīes moderni z iuſti. ſz etiā angeli beati. De primo patet quo merito parētes xp̄i mirabātur ei⁹ incarnationē. Et hoc p̄cipue ꝓpter tria. Primo ꝓ eo q̄ tantus fuit hūiliatus cui⁹ potētie nullus reſiſtere poteſt. cuius ſapiētie nullus reſpondere poteſt. cuius glorie nullus ſe cōparare poteſt. Vñ btūs Thomas ꝓtra gētiles li. iiij. dicit. q̄ inter opa diuina miſteriū incarnatiōis marie excedit. nihil em̄ mirabili⁹ cogitari poteſt q̄s q̄ de⁹ ſit hō. Secūdo merito mirabant̄ ꝓ eo q̄ ꝓ incarnationē xp̄i illa antiq̄ſſima diſcordia q̄ inter deū z hominē p q̄nq̄s milia annoz z amplius durabat reconciliationem ſumebat z pacē. Sicut ap̄lus ait Epheſ. ij. Tertio merito mirabant̄ q̄ tam abiectus ſcz hō in deū exaltabat̄. z quē angeli ymo bruta deſpiciebant z dedignabātur a deo honorabatur. non ſolū autem mirabātur opus incarnationis ſed etiam affectū dei patris qui tanta charitate motus eſt vt filiū ſuū vnigenitū daret. Joh. iij. Vnde dicit apoſtolus. Propter nimiā charitatem quā deus habuit ad nos filium ſuū miſit Inſuper mirabantur et incarnatiōis modum. Modus em̄ fuit valde ſapientiſſimus et ordinatiſſimus. Vt ſicut diabolo ſuggerente Eua conſentiente et peccatuz ꝓducente mors intrauit in orbē terraꝝ Sic angelo nūciante. ſpūſancto obūbrāte. virgine conſentiente et filiū ꝓducēte. vita daretur mundo. Poſt hec oīa mirabantur incarnationis effectū quo ad hominē redemptū. qui ita redemptus eſt vt in nullo deficiat. Ps. Copioſa apud eum redemptio. Nam redemptus eſt a culpa originali et actuali. in gratiā reſtitut⁹ originalez. virtutibus decoratus per ſanctimoniā ſpiritualē. Certe mirabilia. Mirabantur ꝓterea de incarnatiōe chriſti. nō ſolū parentes ſed etiam angeli homines z demones. De angelis primo patet. Nam cum ſe ante incarnationē adorari permitterent poſt incarnationem nunq̄s adorari voluerunt. Apocalip. xxj. Dixit angel⁹ Johanni cum ſe adorare vellet. Vide ne feceris. conſeruus em̄ tuus ſum et fratrū tuorum. De ſecundo patet quomodo videlicet hoīes mirabantur. Nam multi ita mirantur chriſti incarnationē et natiuitatez q̄ vſq̄s modo non poſſunt credere. vt Judei heretici et pagani. ꝓ impoſſibili habentes huiuſmodi incarnationē. Hz certe audiant tales illud quod dicitur Luce primo. Non erit impoſſibile apud deū om̄e verbum. De tertio quomodo demōes mirabantur. patet quia nunq̄s poterant comprehēdere q̄ tanta maieſtas em̄ poſſet humiliari q̄ de⁹ ſummus poſſit fieri homo infimus. Videbant em̄ eum eſurire. ſitire. algere. calere. laſſari. triſtari. et pauere. propter hec nō credebant eū deū. Cū vero vidiſſent eum in nullo peccare. demones fugare. cecos illumiare. mortuos ſuſcitare. leproſos mūdare. timuerūt ee deū Et ſic p vtraq̄s pte dubitantes mirabant̄ eſſe eū talē qualē nunq̄s viderunt. Sed dicere tm̄ Luc. iiij. dicitur. Sciebāt eū eſſe xp̄m. Reſpondeo q̄ nō ſciebāt certitudinaliter ſz vehemēter p̄ſumebāt. Vñ vt dictū eſt. Et parētes z angeli z hoīes z demōes mirabant̄ ei⁹ incarnatōez Iuxta illō Ecci. Mirabilia opa illi⁹ z gl̄oſa z abſcōſa. Mirabilia hominibus. gloriosa angelis. abſconſa demonibus. Secundum opus dei de quo hodie mirantur homines eſt peccatoris conuerſio. De qua dicit Bernardus ad cartuſienſes. Illa mirabil' eſt. homines multuz mirant̄. quia deus fecit viſibilia ex nichilo q̄ creauit mundum et

ordinem creaturarum. Sed multo mirabilius est cum deus vnum peccatorē conuertit viuificat et iustificat. Hinc Augustinus dicit. Maius est peccatorem conuertere q̄z creare celum z terrā. Sed dicet res. hoc videtur falsum z impossibile Ad quod respondeo q̄ hoc verum est. Et hoc propter tres rationes. Primo ideo. quia peccator demeruit suam iustificatōnē per quā se fecit inhabilem ad eam per culpaz. Quod nō fecit celum et terra que seruant suum ordinem z officium. Deus enim tm̄ odit peccatorem q̄ vix eum tollerat in terris. et nisi eum refrenaret misericordia. faceret in quolibet quod fecit in Dathan et Abiron. quos viuos terra deglutiuit. z in Sodoma et Homorra. quos ignis celi extussit et consumpsit. Secundo quia ad peccatoris iustificationem deus indiget aditorio. quo ad quid scilicet homis voluntate. quia qui creauit te sine te non saluabit te sine te. Et hoc pater q̄ maius est miraculuz conuersio peccatoris q̄z cratio celi. Patz q2 nō est dictū in creatiōe celoz. Beati celi. quia creati sunt. Sed dr in cōuersione peccatoris. Beati quoruz remisse sunt iniquitates. Tertio. quia omnes angeli gaudent in peccatoris cōuersione. Luce. xv. Gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Et tm̄ gaudent ac si mundum in mille solib9 faceret clariorem. Hinc dicitur Math. xv q̄ cum accessissent quidā ad hiesum habētes secum mutos. cecos. claudos. et debiles. curauit omnes ita vt mirarentur. Facit hoc z hodie in animabus quod fecit in corporibus tunc et tamen nemo miratur Curat enim peccatorem cecum in cognitione. mutum in oratione. claudum in affectione. debilē in dei operatōne. Et istud est maius mirabile primo Tertium opus dei de quo mirabantur angeli in futuro licet et hodie mirentur est beatorum glorificatio. Cum enim videbunt angeli homines remunerari in corpore et anima. valde mirabuntur. eo q̄ deus hoc secretum a seculo solum sibi reseruat. Iuxta illud Isaie. Secretum meum michi. Cum ergo hoc primum viderint quod nūquaz viderunt valde mirabunt. Et hoc et pluribus causis. Primo. quia ad glorificationem electorum generālem omnes angeli vocabuntur. Qui tamen ad nullum opus dei huc vsq̄z conuocati sunt. Sic em̄ scribitur Math. xxv. Cum venerit filius hominis et omnes angeli cum eo. Dicit em̄ Alexander de halis q̄ cum deus descendit in terram. non omnes angeli descenderunt cum eo. nec cum econuerso ascendit omnes cum eo ascenderunt. quod tamen fiet in resurrectiōe generali. De qua dicitur. Aduocauit celum desursum z terram discernere populum suum. Secundo. quia ad hominis glorificationem totus mundus ornabitur. Ad hunc diem festum nunquā fuit opus tam magnum z laudabile p2o quo se totus mundus vestiret. patet quia nec in natiuitate. nec in resurrectione. nec in ascensione christi. sz tūc primo cum homo glorificabitur. Iuxta illud Isaie. Ecce ego creo celum nouum et terram nouam. Tertio. quia vita electorū coram omnibus laudabitur Math. xxv. Esuriui et dedistis michi manducare. et sic de alijs. Et certe hoc mirabile est. non minus ceteris. Valde enim est mirabile vt creator creaturam laudet et cōmender. cum dominus secularis vir seruum suum aliquando commender. Ipse tamen dicet non solū vniuersaliter omnibus sed etiaz singulariter. Euge serue bone et fidelis. quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te constituā. intra in gaudium domini tui.

Dixi tertio q̄ in verbis premissis subditur predicte ammirationis ratio. cum dicitur. Super his que dicebantur de illo. Que autē dicebantur de christo. Refert Lucas q̄ tria erant. scilicet ab angelis. a pastoribus et a Symeone. Angeli cantabant gloriā in excelsis deo. Pastores annunciabāt que viderant de puero. Symeon benedixit parentibus pueri. et prophetabant de puero omnes tamen glorificabant puerum. Angeli attribuebant gloriam deo p2o incarnatione christi. Pastores reuersi sunt glorificantes z laudantes dominū in omnibus que audierunt et viderunt. Symeon etiam benedixit eum dicens. Nunc dimittis seruum tuū domine s̄m verbuz tuum in pace. Luce. ij. habentur omnia

ista. Per istos tres significantur tres sta/tus. scilicet incipientium. proficientiũ. et pfectorũ. Qui oñes p opere incarnatõis xpi debent laudare deum z gratias agere deo pro tam magno beneficio et tam im/mẽsa dilectõe. q videlicet tñ se exinaniuit vt pasceretur omniũ pastor. et visus est et adamatus est ab inope pauper. factus di/lectus propter similitudinẽ. nõ solum au/tem. sed et propter mansuetudinẽ et iusti/ciam. Q per eum scilicet promissiones ad/implete sunt. q iniquitates remisse sunt. q superbi demones cum principe suo iu/dicati sunt. Inquit Bernhardus sup can tica ser. xxx. Ubi sicut dicit idẽ Bern. super cãtica sermõe. xj. ad finem. Licet christus potuisset aliter redimere genus humanũ absq; vlla difficultate. maluit tamen cum iniuria sui. Et hoc ideo. ne pessimi et odio sissimi vitij ingratitudinis actionem repe riret in homine. Hanc multum fatigatio nis assumpsit ideo vt multe dilectiõis ho minem teneret. cõmoueret ad gratiarum actiones difficultas redemptionis quem minus fecerat deuotum conditionis faci litas. Quid enim dicebat homo creatus et ingratus. Gratis quidem condit⁹ sum sed nullo amoris vel laboris grauamine. Hi quidem dicit. et factus sum quemad/modum z vniuersa. Quid magnum est. cũ quilibet in magna verbi facilitate dona/uerit. sic beneficium attenuãt creationis. humana impietas magnitudinis materi/am non sumebat. vnde amoris causa esse debuerat. Sed obstructum est os loquẽ/tium iniqua luce clarius. Iam iam patet quẽadmodum pro te homo dispendium fecerit. de domino seruus. de diuite pau/per. caro de verbo. de dei filio hominis fi lius fieri non desperit. Memento iam te et si de nichilo factum non tamen de nihi lo redemptuz. Sex diebus condidit om/nia. et te inter omnia. At vero per toros triginta annos operatus est salutem tuaz in medio terre. O quantum laborauit su/stinens carnis necessitates hostis tempta tiones. Nonne sibi crucem aggrauauit igno miniam mortis cumulauit horroẽ. Dec Bernhardus. Nec itaq; considerantes puenisse hominibus et incarnatione chri sti. tam angeli q̃ pastores. q̃ Symeon glorificabant et laudabant deum. Quib⁹ auditis tanquã nouis et insolitis merito parentes eius mirabantur. Nos igit̃ fra/tres charissimi pro tam maximo benefi/cio christi studeamus ei reddere laudem et gloriam. Non solum autem pro isto sed etiam pro omnibus alijs beneficijs diui/nis. Nichil enim deus vult ab homine ni si gloriam et laudem. Nec melius hono/ratur quibuscunq; incensionibus vel ob/lationibus q̃s gratiarũactionibus. Unde Hermes trimegist⁹ libro suo de natura deorum inquit. Q exquo in deo sunt om nia et ipse est omnia nos non habẽtes q̃d dignum ei reddamus gratias agentes ei ipsum adoremus. Nec enim sunt summe incensiones cũ gratie aguntur deo a mor talibus. Nec ille. Agamus igitur gratias deo pro omnibus vt per hoc a minimis veniamus ad maxima. Et de opere redẽ/ptionis perueniamus ad beatitudinem glorificationis. Quam nobis prestare di/gnetur dominus noster ihesus christus. Amen.

¶ Dominica infra octauas natiuitatis christi. III

¶ Sermo. XV

Per ihesus cre/

Proficiebat et confortabatur plenus sapientia et gratia dei erat i illo. Luce secũ do capitulo Ueritatis assertor precipuus magnus pater Augustinus in libro de vera religione scribens de operã/tionibus christi quas operatus est operã/do salutem in medio terre. sic ait. Tota vi ta christi in terris per hominem quã ges/sit disciplina morum fuit. Omnia em̃ bo/na mundi christus contẽpsit que contem/nenda docuit. et oñia mala sustinuit que sustinenda precepit. Hec ille. Uult dicere Augustinus q̃ christus veniẽs in mun/dum omnia facienda per nos vel vitan/da a nobis in se exemplificauit. Intra il/lud Johannis. xiij. Exemplum enim de/di vobis vt et vos ita faciatis. Unde sicut alia opera sue conuersationis cum factus esset perfecte eratis nobis proposuit in ex emplum. sic et opera sue infantie. vt sic om nibus omnia fieret. Em̃ Ambrosium sup Lucam libro. iij. Et ideo euangelista põ/derans huiusmodi infantie eratz nobis

in exemplū ꝓpositā de christo notāter scri/bere non obmisit dicens. Puer crescebat. Nec em̄ dubium quin ꝓter nos ista dicta sunt. Nam sicut idē Lucas in eodē capitulo in fine ait. Proficiebat etate sapientia z gratia apud deū et apud homīes, dicēs enim. proficiebat apud deum. addidit. et apud homines. vt daret intelligere quia qui sanctus erat propter homines. homi/nib⁹ proficere voluit et proficere se ostēde/bat. Licz igitur fm diuinitatē crescere nō poterat i sapiētia et gratia. tamē in assum/pta hūanitate fm carnis subaz vere cresce bat. fm vero sapientiā et gratiā animē nō crescebat sed se crescere ostendebat. fm q̄ i corporis magnitudine procedebat se ma/iorem sapientiā habere ostendebat. qui ta men ab instanti conceptiōis sue omni sa/pientia fm etiā animā plenus erat. ꝓter nos igitur sicut factus est puer ita et cre/scebat z cōfortabatur plen⁹ sapientia. sicut dicit thema nostr̄. In quibus verbis tria tangūtur. Primo christi puritas admira/bilis. cum dicitur Puer. Secundo pro/fectus eratis delectabilis. cū dicit. cresce/bat et cōfortabat. Tertio plenitudo virtu tum incōparabilis. cū subditur. plen⁹ sa/pientia z gra dei erat in illo.

¶ A

Dixi primo q̄ in verbis prę/missis tangitur puritas christi admirabilis. cum dicitur. Puer. Sicut autē dicūt om̄es grāmatici puer dicit a pura etate. eo q̄ illa etas pura sit z innocēs ab om̄ib⁹ delictis. Ideo chri/stus voluit eam ostēdere vt significaret q̄ nō nisi tales qui essent vt pueri mundi in/trabūt in regnū celorū. Luce. xviij. Sini/te paruulos venire ad me. Talium enim est regnum celorū. Voluit ergo apparere par uulus quadruplici ratione. Primo ad do cendū homīes innocentie puritatē. Puer em̄ dicit a puritate. Christus autē habuit triplicē puritatē. scilicet originalis concu/piscentie. actualis ignorātie. et corporalis impotētie. Christus em̄ sanctificat⁹ ab in/stanti cōceptionis sue. tp̄s fuit plen⁹ sapiē/tia ab eodē instanti. et christus nullā resi/stentiā habuit in eodem corpe suo. Ideo fuit depuratus ab omni infectione. Fuit etiā purus triplici puritate. cogitationis. locutionis. et operationis. Habuit enim cogitationes mūdissimas. locutōnes vti/lissimas. z operatiōes sanctissimas. Unde dicitur de eo. j. Petri. ij. Qui peccatum nō fecit nec inuentus est dolus in ore ei⁹. Ta lem puritatem debent habere om̄es serui dei. Primo em̄ debent esse mundi cogita tione. Iuxta illud Jacobi. iiij. Purificate corda vestra duplices animo. Secūdo de bent habere puritatē vt sint mundi locu/tione Job. xxviij. Sententiā puraz labia mea loquent. Prouerbioꝝ. xv. Sermo pu rus pulcerrim⁹ firmabitur ab illo. Ter/tio debent habere puritatē operationis. j. Thimo. ij. Volo viros in om̄i loco orare leuantes puras man⁹ ad deū. Jacobi. iiij Emundate manus vestras peccatores. O q̄s pauci sūt hodie tales pueri q̄ proch dolor potius habent cogitatiōes iniquas Iuxta illud. Cogitauerūt iniquitates in corde. locutiōes immūdas. Ps. Vana lo cuti sunt vnusquisq̄. Et vtinā tm̄ vana et non scurrilia vel mēdosa aut etiam dolo/sa. Timeāt igitur tales illud p̄s. quod cō/minat⁹ eis dicens. Disperdet dom̄in⁹ vni/uersa labia dolosa. et linguā magniloquā Habent etiam operationes fetidas et in/fectas feroze luxurie Iuxta illud. De cada ueribꝫ eorum ascendet feror. Iobel' p̄mo. Computruerūt iumenta in stercore suo. Vere magnus feror quem etiam demo/nes abominant. Cōmuniter videmus q̄ qui comedit alleum non sentit fetorem al/terius comedētis. Dyabolus comedit al/leum. quia fetidis z immūdis cogitatiōi/bus locutionib⁹ et operationib⁹ delectat. In signum hui⁹ in quodam obsesso habi tauit in sepulcro fetido. vt dicit Marci. v et tamē horret fetorē luxurie. p̄sertim il le demon qui est nobiliorꝫ nature vltra ce/teros. Istud patet de quodaz astrologo z nigromantico. De quo refert Robertus holgoth super libꝝ Sapientie cap̄. ix. Q cum quadam vice demonē soluto more in/uocasset post longā expectationē et carmi num suorū iterationem. tandem apparuit stans a longe et vestibus obturans nares suas. A quo dū quereret incantator. qua/re ita tardasset. et quare ita a remotis se te nuit. Respondit demon. Feror inquit lu/xurie tue non permittit me ad te accede/re. O si sic abominantur demones istum feroze. q̄nto magis angeli boni. Secūdo christus voluit esse puer ad docendū obe

dientiam et subiectionē. Puer enim subiectus est parentibꝫ. ymo oībꝫ. sic christꝰ fuit. vt dicit Luce. ij. Erat inḡt subditꝰ illis. Sic quilibet fidelis debet esse subditus et obediens superioribus suis. Juxta ḡd suadet apostolus dicēs. Oīs anima sublimioribꝫ potestatibꝫ subdita sit. Et iteruꝫ. Obedite prepositis vestris. Subiecti estote oi create hūane. s. Pe. ij. et Ephe. v. Subiecti inuicem in timore christi. Tunc autē vera est subiectio ⁊ obedientia cum subditus nihil agit iuxta voluntatē ꝓpriam sed superioris. Unde dicit Bernhardus sup cantica sermone. lxxj. Grande malum propria voluntas. que facit vt bona tua bona nō sint. Hinc est ḡ. j. Reg. xv. dicitur. Melior est obedientia ḡs victima. Quod tractans Gregoriꝰ. xxxv. libro Moral. dicit. Obedientia merito victimis preponitur. quia per victimas aliena caro. per obedientiā vero voluntas propria mactatur. Attēdant hoc filij erga parentes. attendāt serui erga dominos. subditi erga prelatos. et generaliter omnes fideles. erga suos confessores. vt nihil agant contra eorū voluntatem. Nam quicquid contra preceptum illorū aut consiliū aut suasum fuerit. mortiferum est et vane glorie deputatum. ita dicit Bernardus sup cantica sermōe. xix. ad finem. O ḡs multi hodie sunt qui oīa iuxta caput suum faciunt tam carnalibus ḡs spiritualibus parentibus non obediētes. et sensum suum preferre ipsorū voluntati conantes. quod vtiqꝫ nō ex alio ḡs ex superbia procedit. Nam sicut dicit Hugo. ō duodecim abusionibus. Inobedientie morbus ex superbie tumore procedit. Sicut sanies ex vlcere. sic ex superbia cōtemptus manat. Sed attendant isti christuꝫ dominū ḡ deus existens obediuit parentibus. nō despexit magister discipulos. deus homines. verbum et sapientia dei patris fabrum et feminā. dicit Bernard⁹ super cantica sermonē. xix. Tertio christus voluit apparere puer ad docendū humilitatē. Parvulus enī humilis est et superbire nescit. Sic christus Phil. ij. humiliauit semetipsum formā serui accipiēs. Per qō ꝫps informare voluit filios fideles q̄ nisi humiliarent sicut parvulus nō intrarent in regnū celorū. vt dicit Math. xviij. Nō est enī via ad celestem exaltationē nisi per humilitatem. Uñ. j. Petri. v. ōr. Humiliamini sub potenti manu dei vt vos exaltet. Et Eccli. iij. Quanto maior es humilia te in omnibꝫ. et coram deo inuenies gratiam. Hinc dicit Bernardus super cantica ser. xxxv. q̄ oportet humiliter sentire ō se nitē tem ad altiora. ne dum supra se attollitur cadat a se nisi in se per veram humilitatez solidatus fuerit. Et subdit. Nō nisi humilitatis merito. maxima obtinentur. Tunc autez est vera humilitas. cum non solū ea per que nos deus per seipsum humiliat. libenter accipimus. sed etiā cum ab alijs illata libenter tolleramus. Job per deum fuit humiliatus. Dauid per hominē maledicentem sibi. Et dico notanter quādo libenter illata tolleram⁹. Nam fm Bernh. vbi supra. multi humiliātur qui humiles nō sunt. Alij enī cum rancore humiliātur alij patiēter. alij ⁊ libenter. Primi rei sunt. Secūdi innoxij. Tertij iusti. Js ergo vere humilis est qui dicere potest. Bonū mihi quia humiliasti me. Hoc non potest dicere qui inuit⁹ est. Multo minus hoc dicere potest qui murmurat. neutri horum promittimus gratiā q̄ humiliatur. Est tamen inter istos duos differentia et cōuenientia. Nam differūt in hoc quia qui invitus patitur. in patiētia sua possidet animā suaz. Qui vero murmurat simpliciter perit in anima sua. Conueniūt autem in hoc quia neuter eorū gratiā consequitur nec meretur. Et si vnus eorū scz qui murmurat iram mereatur. quoniā non humiliatis sed humilib⁹ dat gratiā suam. Ille vero vere humilis est qui humiliationem vertit in humilitatem. Et ipse est qui dicit deo. Bonum michi quia humiliasti me. Et predictis patet q̄ ad vez humilez requiruntur duo. vt scilicet sponte ⁊ libēter humilietur. Debet ergo tacita esse et leta humilitas. Talis fuit Paulus qui dicit. Libenter gloriabor ī infirmitatibus meis vt in me habitet virtus xp̄i. Hec Bernh. sm̄aliter vbi supra. Quarto christus voluit apparere puer propter paruam reputationem. Puer enim pro minimo reputatur. Sic christus Jsaie. liij. Despectus est vultus eius. vnde nec reputauimus eum. Abdie in principio. Ecce parvulū dedi te in gētib⁹. Cōtemptibilis tu es valde q̄ dō docuit nos vt simpliciter et non gloriose

viuamus. Talis fuit Dauid qui de se dicebat. Adolescentulus sum ego et cõtemptꝰ Et apostolus. Si adhuc hominib⁹ placerem christi seruus non essem. Vere sic est q̃ qui hominib⁹ studẽt placere. magne sũt reputatiõis. Qui vero diligũt veritatẽ et soli veritati intẽdũt placere. nullius sunt in mundo reputatiõis. ymo sunt magne derisionis. Iuxta illud Deridet iusti simplicitas Job. ℣ Unde hodie adulatores ꝓualent viris iustis ⁊ sanctis et doctis quia oĩa ad placitũ dominoꝝ dicũt Et ꝓpter hoc quia ad placitũ oĩa dicunt reputant eis amici. Sed in rei ꝓritate sũt deceptores ⁊ capitales inimici. Nã vt dicẽ Robertus bolgot sup libꝝ Sapie cap̃.x. Similes sunt illi q̃ suauiter radit sꝫ gutur amputat vel genam tergit sed oculum eruit. Unde Ecci.xij.dicit. In labijs suis indulcat inimicꝰ et in corde suo insidiatur vt subuertat te in fouea. In oculis suis lacrimabitur inimicꝰ ⁊ quasi adiuuãs suffodiet te. Unde Seneca epl'a.viij.dicit. Venit ad me blandus inimicꝰ ꝑ amico .vicia sub virtutũ noĩe surripiunt. Certe hoc est hodie videre ad oculũ .q̃ nullus vicia maiora inducit in regib⁹ ꝓncipib⁹ ⁊ ceteꝛ⁹ nisi adulatores asserentes ea esse virtutes. Nam prodigalitatem liberalitatẽ dicunt. humilitatẽ fatuitatẽ asserũt .deuotionem ⁊ cultũ dei monachatũ ꝓsuadent .superbiam honestatẽ astruũt. voluptatẽ ⁊ delitias in solatiũ vertũt. Et ita hominẽ seducunt ⁊ in malis moribꝰ firmãt. vt quandoq̃ vsq̃ ad mortẽ in malis ⁊ prauis moribꝰ consenescat. et moritur in eisdem. Unde si q̃s vult aduertere quare diuites etiã in senũ vix emendant. facile videbit hoc ex adulatorũ blandicijs puenire. Nam cum se credũt bonos ex assertiõe adulatoꝝ quomodo possunt cõuerti vel in melius mutari. Unde Seneca dicit epl'a.xcv. Non sumꝰ contenti modica adulatione. ymo si quis nos sanctissimos modestissimos ꝓdicet torũ acceptamꝰ tanq̃ nobis debitũ. Et cũ credimus eis q̃ nos laudant non corrigimus nos. nec mutari volumus. quia nos optimos credimus esse. Dec ille. Et ideo sentẽtia Platonis fuit ꝓut dicit in libro de dictis phoꝝ .Q̃ homines ex inimicis magis q̃ ex amicis ꝓficiunt. Quia dũ inimici eis errores improperãt corriguntur. Amici vero nõ improperãt eis errores sꝫ tollerant ⁊ occultant. Unde dr Matth.x. Inimici hois domestici eius. Isa.iij. Populo meus q̃ te btm̃ dicũt ipi te decipiunt et seducũt. Tales ergo nõ sunt amici .sed inimici. Nam sicut Policratus dicit libro iij.c.iij. Adulator omis virtutis ẽ inimicꝰ eoq̃ magis cauendus q̃ sub amantis specie nocere nõ desinit. donec rõnis obtundat acumẽ. et luminis modicuꝫ q̃d adesse videbat extinguat. Certe vt idem ait. grauissime tales peccant. cũ eis nocent et sub eis infideliter agunt quib⁹ fidem debent ⁊ tenent. circũuenientes blandicijs ⁊ in sordes viciorũ ꝓcipitantes. Quid odibilius fraude ⁊ dolo. quo sub ymagine amoris et fidei in simplicẽ ⁊ credulũ ⁊ quod detestabilius est amicũ pfidie et inimicicijꝝ nequicia exercetur. O quo multiplicati sunt hodie tales sup numerũ .dicit Policratꝰ vbi supra ca.vj. Et vere ita multiplicati vt nõ sit locus iustis et bonis viris in curijs ꝓncipum ante ipos. Et quib⁹ oĩb⁹ iam ꝓtãntum noceant adulatores ipis magnis dominis. Si igitur volũt ab eis bene cauere duo eis sunt necessaria. Primo vt in ꝓncipio talib⁹ resistant. Unde dicit Policratꝰ libro.iij.c.vij. Primos adulatorꝝ cõgressus impugna. Quod tũc fit quãdo vt dicit Seneca epl'a.xcv. nos metipsos tales reputamꝰ quales nõs esse scimus. non quales nos adulatores cõmendant. Refert Seneca ibidez de Alexandro Q̃ cũ ab alijs diceret filius Jouis illius dei. cõtigit q̃ in obsidione ciuusdã ciuitatis dũ circuiret muros sagitta percussus est. Cũ q̃ vulnus vehementer doleret ait. Omnes me filiũ Jouis esse dicunt .sed vulnꝰ hoc me hominẽ esse probat. Sic debet facere talis ꝓnceps vel dominꝰ. Vos me dicitis prudentẽ .sed ego non inuenio hoc in me. Vos me dicitis temperatũ. sꝫ ego sentio in me defectũ matimuꝫ in excedendo modũ ⁊ tẽpꝰ .⁊ sic ꝺ alijs. Sic dicebat Virgilius de se sicut narrat Policratus. Deq̃ quoq̃ dicunt vatem. sed nõ ego credulus illis. Unde Katho dicit. Plus alijs de te q̃ tu tibi credere noli. Secũdo necessariũ est eis vt semp habeant aliquos viros iustos et litteratos secũ. qui eos cõtra tales ꝓmuniant et ꝓcustodiant. et eos euadere doceant. Ezechias cũ essꝫ vir iustissimus

et sanctus. Legit tñ Isaiam pphetā in cō/silio habuisse. Dauid et si sanctissim⁹ z ipe pphet, pphetar. tñ habuit Nathan pphaz in cōsilio suo. qui eū de nō edificando tem plo premonuit et pro peccatis adulterij z homicidij corripuit. Salomon licet sapiē tissim⁹. tamen Nathan pphetā z Sadoch sacerdotē in consilio suo habuit. Carolus pius imperator habuit doctissimū Alcui/nū. Trayanus iustissim⁹ imperator sapiē/tissimū Plutarcū phm. Nero licet nequā tamen habuit ipse Senecam. Alexander Aristotelez prudentissimū. Ptholomeus septuaginta interpretes libros. Nec mir, q tūc bene stabant eozū principat⁹ et quo sapientissimis regebant. cū sine sapientia nullus potest stare principat⁹. inquit Po/licrat⁹ libro. iij. cap. vj. Unde Socrates Appollinis oraculo sapientissim⁹ iudicat⁹. Tunc demū fore respublicas beatas asse ruit si eas phi regerent aut eozū rectores studere sapientie cōtigisset. Tales ergo vi ros honorent pncipes et non contemnāt si bene volunt impare. Si tamen viri bo ni p veritate cōtemnant nō debet p mag/no reputari. quia nō ipsis sed cōtemptori/bus ve. Nam vt ait Cicero. Cuius aures clause sunt veritati vt verū audire nō pos/sit eius salus desperanda est.

¶ Dixi secundo q in ybis pre missis describitur profectus etatis christi delectabilis cū dicit. Crescebat et cōfortabat. In hoc christus se verā carnē assumpsisse demon strauit nō fantasticā. Sicut em puer esse voluit. sic in virū non nisi successiue ado/lescere voluit. Unde dicit. Crescebat sm humanā naturā. Nam sm diuinā. Mag/nus domin⁹ z magnitudinis eius non est finis. In hoc tamen saluator nos docere voluit vt in nostris actionib⁹ quas bene agendo incipim⁹ nō sistam⁹. sed semper in eis ad meliora tendētes, pficiamus. et sic spiritualiter crescam⁹ vsq in virū pfectum Duo tamē hic dicūtur de christo. Primo quia crescebat. Secūdo quia proficiebat ad significandū cuilibet bene agenti duo esse necessaria. Primo augmentū virtutū interiorū. Secundo, pgressus in illis vir tutib⁹ et exercitatio exteriox. Unde Da/chab. ir. dicit. Cepit Jonathas crescere z proficere. De primo patet. Debet em cre/scere in septē pcipuis virtutib⁹. Et primo in certitudine fidei et cognitiōis. Unde. ij Cor. x. Spem habem⁹ crescentis fidei ve stre. De modicitate fidei reprehensus est Petr⁹. modice fidei quare dubitasti. Ma thei. xiiij. Sed bene creuerat mulier cha/nanea que audiuit. Mulier magna est fi/des tua. Et Centurio cui dictū est. Nō in ueni tantā fidem in israel. Secūdo debet crescere in feruore deuotiōis. q feruor ma xime lucet in oratiōis cōtinuatione z lacri marū effusione. Hester. xj. Fons paruus creuit in fluuiū maximū. Hoc est. Parua deuotio in pncipio et pauce lacrime i pue ricia debēt postea crescere i fluuiū i senio. Sicut fecit Dauid q dicit de se. Lauabo per singulas noctes lectū meū lachrimis Sed certe multi feruēt in principio q de ficiūt in fine z in senio. Tertio debet cre/scere in exercitatione opez virtutis. Pro/uerbiox. iiij. Semita iusti quasi lux splen dida, procedit z crescit vsq ad pfectū diem. id est. die mortis. que est pfecta dies. No/die em nō est pfectus dies. quia interdum habem⁹ lucē gratie. interdū tenebras cul/pe. quia nūc boni nūc mali sumus. Quar to debet crescere in pfectione charitatis quo ad deū. Ephe. iiij. Veritatē autez fa/ciētes in charitate crescam⁹ in illo. Bernū. Qui habet magnā charitatē magnus est. q paruā paruus est. et q nullaz nichil est. j. Cor. xiij. Si linguis hominū loquar. zc. Et sequit. nihil mihi prodest. Quinto de/bet crescere in amore voluntarie pauper/tatis Bern. xlj. Crescere me fecit deus i ter ra paupertatis mee. Quod tūc fit quādo homo quanto vlterius tanto plus diligit paupertatē, pter deum. Sexto debet cre/scere in puritate castitatis. erga seipsum. Math. vj. Considerate lilia agri quomō crescūt. Candor liliorū significat castita/tē fideliū. Septimo debet crescere in vir/tute pietatis quo ad proximū. Job. xxxj. Ab infantia mea creuit mecum miseratio Tria autē faciūt hominē crescere. scz gra benedicēs Job. j. Operib⁹ manuū ei⁹ be/nedixisti. z ideo possessio ei⁹ scz fructū cre/uit in terra. Secūdo doctrina erudiēs q̄i lac puerū crescere facit. j. Pe. ij. Quasi mō geniti infantes lac cōcupiscite. vt in eo cre scatis. Tertio tribulatio patiens facit cre/scere sicut aqua arborē. Exo. j. Quāto ma

gis oppūnebant filij isrl. tāto magis cresce/
bāt. (O) De scdo quo dz pficere homo
dr Luce. ij. Qm ihs pficiebat apud deuz. s.
p bonā rectā intentionē. Et apud hoies
p exempli exteriozis ostensionē. Un sicut
nobis necessaria est vita nra. ita proximis
nostris fama nra. xij. q. j. nolo. Et iō apls
ait. Prouidētes bona nō tm cozā deo. sed
etiā cozā oīnb hoīb. Dz certe pauci sūt
hodie q ita pficiāt. cū multi pnt deficiāt.
Jō videam que impediūt hoiez. Septē
sunt que impediūt hoiez a spūali pfectu.
Primū igit est psumptio sufficientie. sicut
in illo q dicit sibi. satis est iam nibil tibi de
est. De quo in ps. Ego dixi in abundātia
mea nō moueboz in eternū. Dz tales de
pmittit cto cadere. Unō sequit. Auertisti
faciē tuā a me rfact sum pturbat. Secū
dū est viriū lassitudo. quādo em diu labo
rauit homo in bello spūali. post tāq vilis
fatigat rlassascit. Talis fuit Helias q pe/
tiuit p tedio anime sue. vt mozeret. Sed
certe apls docet huic obuiare Hebre. xij.
Recogitate eū q talem sustinuit a peccato/
ribz aduersus semetipm pradictoz. vt nō
fatigemini aīs vris deficietes. Tertium
est occursus aduersitatū Juxta illud Elti
nā mozui essem. Regū. xiij. Talibz em
maioza occurrūt tptameta Dz audiāt ta
les q fidelis de est q nō patiet vos tēpta/
ri sup id qd potest. j. Coz. x. Quartū geli/
cidiū tepiditatz q pstringit rnō pmittit flo/
rē vel fructo egredi. De q puer. xxvj. Dicit
piger. leo est in via. Job. xv. ledet qsi vinea
in pmo floze. Nō tūc fit qn in talibz nōdū
desideria bona roborāt. Quintū est occu
patio tpalū. De h. j. Reg. xvij. figura qūo
Dauid i armis Saul nō potuit pcedere.
Jō Matth. xix. 02. Si vis pfecto eē vade
rvēde oīa. Nō cū audisset abijt tristis.
Sextū est erubescētia seculi. De h Job. vj
Uenerūt vsq ad me rpudore coopti sūt.
Septimū est vilescētia spūaliū. De h Nu
meri. xxj. Anīa nra nauseat. ¶ Sūt autez
ecōuerso septē q iuuāt hoiez ad pfectum.
Primū est existimatio pprie imperfectionis
Job. xj. Cū te psumptū putaueris oriers
vt lucifer. Secūdū est pudoz defectionis
Berū. Non pficere. deficere est. Niere. vj.
Facti sunt retroisū. Tertiū ē timoz amis/
siōis Matth. xxv. talibz dz. Ei q nō hz rād
videt habere auferet ab eo. Quartū seue/
ritas exactōis. Repetit em dns talentum
cū vsura. Luce. xix. Quare nō dedisti pecu
niā meā ad mēsam. Quintū hostiū multi/
tudo rfortitudo. Unō dz hō laborare vt
sit fortis rarmat ptra eos Ephe. vj. Non
est nobis colluctatio aduersus carnē rsan
guinē. sz aduersus rectores tenebraz huz
Sextū pmū magtudo qd mal dabit ma
gis laborāti. j. Coz. ix. Unusqsq mercedē
suā recipiet sm suū laborē. Septimū breui
tas tempis cōcessi ad pficiendū Eccs. ix.
Quecūq facere pt manus tua instanter
operare. ¶

Dixi tertio q in in verbis pre
missis tangit ple/
nitudo virtutū xpi incōparabilis. cū dicit
Plen sapientia rgra dei erat in illo. Duo
dicit de xpo. Primo q erat plen sapientia
Secdo q gra dei erat i illo. Plen sapietia
fuit. qz ipe sapietia est dei pris p quē facta
sunt oīa Prouer. viij. Cū eo erā cūcta cō/
ponēs. Et pmittit. Un preparabat celos
aderā. Et de multis alijs. Un apls dicit.
q ipe est i q sūt oēs thesauri sapie rscie
dei absconditi. Qm si sic. merito Jacob di
cit. Si qs indiget sapientia postulet eam
a deo Jaco. j. Bene dicit a deo. nō a mun/
do. nō a carne. nō a dyabolo. Non est hec
sapientia de sursum sed est aīalis terrena
rdyabolica. Animalis est in luxuriosis q
totum intellectū ad voluptatē conterūt.
Qui melius sciūt bonisare cozisare rblā/
diri cq ozare aut cozā deo flectere. Terre/
na sapientia est in auaris q facilius sciunt
discurrere decē miliaria ad foz cq decem
passus facere ad ecclesie chor. Dyabolica
sapia est in supbis q melius sciūt cōpone/
re capitis flozes cq animi mozes. melius
sciūt ornare corpo cq animam. Isti g tales
nō sunt pleni sapietia xpi. sed ab ea vacui.
et sunt pleni sapia dyaboli. Sūt ād diuer/
si diuersimode pleni diuersis vicijs. Pam
qdam sunt pleni dolo p occultam cordis
machinationē Eccī. j. Coz tum plenū est
dolo. Alij pleni maledictione p sermonis
seueritatē. ps. Quoz os maledictōne ple/
num est. Alij pleni iniqtate p opationem.
ps. Repleti sunt iniqtate rimpietate sua.
Alij pleni ypocrisi p sanctitatz simulatōez
Matth. xxiij Uevobis ypocrite q int est.
pleni iniqtate et oīm spurcicia. Alij pleni
cupiditate p auariciam Roz. j. Repletos

oñi iniq̃tate et malicia ꝛ auaricia. Alij pleni adulterio p carnalē voluptatē. ij. Pet. j. Hij sunt oculos plenos habētes adulterij ꝛ incessabilis delicti. Alij pleni vino et cerulsia p ebrietatē Sapie. ij. Vino p̃cioso nos impleam⁹. Alij pleni ira p indignationē Luce. iiij. Repleti sunt ira in synagoga hec audiētes. Alij pleni supbia. Sicut legit de Anthiocho. j. Macha. ix. q̃ repletus supbia spirabat in iudeos. Ut igit isti pleni sint sapia xp̃i euacuēt istā plenitudinē. Nam vt dicit Aug⁹. Si vis recipe q̃d nō habes. effunde q̃d habes. Nō em̃ mittit vinū nouū in vtres veteres. Vnc apostolus hortat dicēs. Expurgate vetus fermentū vt sitis noua cōspersio. Fuit etiaꝫ xp̃s plen⁹ gr̃a. Juxta illō Joh. j. Vidim⁹ eū plenū gr̃a. Et q̃o nō plen⁹ q̃ nō ad mēsurā recepit gr̃aꝫ sed ad abundantiā et redundātā. Nam est via veritas ꝛ vita. Ipe est oñibꝫ oñia factus. attulit veritatē vt doctor. māsuetudinē vt liberator. iusticiā vt cognitor. inq̃t Aug⁹. sup Joh. Et ideo ipe est fons omniū carismatū ſrtuū donorū ꝛ gr̃aꝝ. Sicut mare oim fontiū ꝛ flumini⁹ origo. inq̃t Bern̄. sup cantica ser. xvj. Rogem⁹ igit vt nobis aliquā stillā sapiēcie ꝛ gr̃e sue impartiri dignet quatenꝰ per gratiā eius possim⁹ puenire ad gloriā. Ad quā nos pducat pater ꝛ filius.

¶ Dñica infra octauas Ephe. I.

Sermo. XVI

Cum factus esset ihs annoꝝ duodecim. Luc. ij. ca. Postq̃ mater sancta eccl̃a descripsit nobis infantiā nr̄i saluatoris in dñica p̃cedenti. Nūc in ista dñica intendit nobis describere puericiā eiusdem ostendendo que q̃nta ꝛ q̃lia xp̃us egit in etate duodecim annoꝝ q̃o vicz audiebat doctores iudeoꝝ attētissime ꝛ rñdebat illis prudentissime. Cuius figura habet. j. Regum. iij. Ubi Samuel indicauit visionē Heli sacerdoti seniori ꝛ euenit sermo ei⁹ in israel que reuelauerat ei dñs. Samuel interp̃tat postulat⁹ a deo ꝛ significat xp̃m qui postulat⁹ fuit a sanctis patrib⁹. Juxta illud. Emitte agnū dñe dñatorem terre. Hic ergo Samuel. i. xp̃s indicauit ꝛ manifestauit visionē. i. sapientiam quā vidit i abscondito p̃silio dei p̃tis. Juxta illud Joh. Que/cūq̃ audiui a patre meo nota feci vobis. Hoc aūt xp̃s p̃apue fecit in etate puerili ipis sacerdotib⁹ iudeoꝝ quoꝝ figuram tenuit Heli sacerdos. ꝛ euenit sermo p̃out dixerat eis xp̃s. q̃ oñia impleta sunt i iudeis quecūq̃ erāt dicta a xp̃o Juxta illud Non p̃teribit generatio hec donec omnia fiant. Luce. xxj. Simile etiā habet in figura Daniel. ij. vbi Daniel adhuc puer loq̃t sapientiā inter sapientes babilonis. interp̃retās omnia somnia regis. Daniel puer significat xp̃m. sapientes babilonis significant sacerdotes ꝛ doctores iudeoꝝ. Babilon em̃ p̃fusio interp̃tat. ꝛ apud iudeos tūc omnia erāt cōfusa in ordine suo. eo q̃ celestib⁹ p̃eponebant terrena ꝛ derelicto deo adheserūt dyabolo Juxta illud Joh. viij. Vos ex patre dyabolo estis. Unde ꝺ ipis potuit dici illud ps. Cōfusi sunt. q̃m deus sp̃euit eos. Q aūt Daniel interpretatus est somnia regis significat q̃ xp̃us diuites huius seculi q̃ in diuitijs q̃si somniant longā vitā ꝛ tm̄ breuiter viuūt. ꝛ quib⁹ dyabolus ꝛ mūdus p̃mittit delicias. ꝛ soluit miserias cum exsurrexerint de somno mortis. Tales xp̃s somniātes veniēs docuit dicens illud Luce. xxj. Facite vobis amicos de māmona iniq̃tat⁹. Et iter. Diues difficile intrabit rē. Et de hac doctrina saluatoris quā cepit facere anno puericie sue duodecimo. hodiernū loq̃t euāgeliū. De q̃ loq̃ vestre charitati intēdo sed q̃ sine gr̃a saluatoris nr̄i ista facere nequeo. cū dicat Bern̄. sup cātica ser. xij. Sic⁹ origo fontiū ꝛ fluminū mare est. ita ſrtuz et sciaꝝ dñs xp̃us. Quis est em̃ dñs nisi ipe rex gl̃e xp̃s. Et iuxta cāticū anne Ipe ē⁹ sciaꝝ dñs. Ut igit de ꝺ fonte gr̃e diuie aliq̃d hauriam⁹ ad matrē gr̃e p̃mū recurrā⁹. salutātes eam voce amena dicētes ei Aue gr̃a plena. In euāgelio p̃ñti tria describū⁹tur. Primo nanq̃ describit xp̃i a parentib⁹ suis amissio. cū ꝺr. Cum esset ihs annoꝝ duodecim. Secō describit eius inuētio. cū subdit. Factū est autē. Tertio describitur eius humilis ꝛ mitis subiectio. cū additur. Et descēdit cū illis.

Dixi primo q̃ in prima parte euāgelij ꝺscribitur xp̃i a parentib⁹ suis amissio. cum ꝺr. Cum esset ihs annoꝝ duodecim. Pro q̃ sciendū q̃ licet multe fuissent solēnitates ꝛ

festiuitates iudeor. tñ tres erāt p̄cipue. scz Pascha. Penthecostes et Scenophegia. Pasca erat in memoriā exit' eor. ō egypto Penthecostes in memoriā dationis leg̃ p̄ Moysen a deo. Scenophegia i memoriā habitatōis q̄draginta ānis in deserto. Et de his ita fuit p̄ceptū Deutro. xvj. Ad locū quē elegerit dñs accedes z offeretis holocausta z victimas. De victimis habetur Leuit. xxiij. de oblatiōib'. Hūe. xxviij. et. xxix. Quotiēs aūt omes vniuersaliter ire tenebant dicit̄ Exo. xxiij. vbi dicitur q̄ tribꝰ viciby in anno scz in aprili. i iunio. in septembre. Et subdit̄ p̄ singl'os annos mihi festa celebrabitis. Glo. in pasca. i pēthecostes. in scenophegia. Dicit̄ etiam ibi. Ter in anno apparebit oē masculinū coram dño deo tuo. Et sic omis masculus de vniuersis finib' isrl' debebat se p̄sentare i irl'm z offerre hostias determinatas in lege. De mulierib' aūt nō erat p̄ceptū. sz si comitabant viros suos bonū erat. Dicit̄ etiaz q̄ q̄ remoti erāt a duab' festiuitatib' p̄ minoribꝰ causis poterāt remanere. sz a festo pasce non excusabant. nisi causa infirmitatis vel causa hostilitatis capitalis. Et ē q̄d dr. Q̄ cum xp̄s factus esset annor. duodecim ascendentib' illis scz Joseph et necessitate p̄cepti legis. et Maria ex p̄silio bñplacīti. et xp̄o ex leg̃ edicto hierosolimam tāq̄ metropolim. vt̄ erat sacerdotiū z tēplū. iuxta p̄ceptū dñi. fm p̄suetudinē diei festi. i. quā requirebat dies fest' pasce ex cō suetudie laudabili. Nō q̄ in die pasce ascēderēt sed in vigilia. fm Horrā. Et ē documentū vt ad ecclesiā etiā in vigilijs venire mus si fieri p̄t. Consūmatisq̄ diebꝰ scz azimor. cū redirēt dicit̄ glosa q̄ illa solēnitas p̄relabat octo diebꝰ. Ita vicz q̄ in q̄rtadecima luna aplis p̄ueniebant ad vesperam z comedebāt agnū paschalem. postea pagebant septē integros dies. vt habet Deutero. xvj. vbi dr. Septem diebꝰ comedetis absq̄ fermento. Et nota h̄ q̄ iste ascensus erat occultus fm Augustinū z magistr. in historijs p̄ter metuz Archelai. Nam christus etiam ammonitōe angeli erat in egypto septē annis vsq̄ ad obitum Herodis ascalonite. quo defuncto successit ei filius Archelaus q̄ in iudea regnauit p̄ eo. Audiens ḡ hoc Joseph timuit illuc ire. Herodis filius Herodis sequeret p̄z in malicia ad perdendū puerū xp̄m. Et ideo ammonit' iterꝰ p̄ angelum iuit in Galileā z mansit in Nazareth. et sic de Nazareth latent' ascendebat ad solēnitatem paschalē cum christo et Maria in templū irl'm. Ita q̄ nō essent inter turbas notati et p̄spicui. z maxime i festiuitatib' q̄ homines sunt alijs intēti. Boni ad cultū dei. mali ad lucra z vanitates. Et cū redirent scz parentes eius domum. remansit puer ihus in irl'm. Hugo. Preferens scolas theologie parentib'. Et nō cognouerūt parentes eius. Sed Beda hic querit. Q̄uo potuit xp̄us a parentibus obliuiscendo relinqui q̄ tanta prouidentia parentū nutriebat'. Respondendū est. q̄ filijs isrl' ad festa confluentib' vl' ad p̄pria redeuntib'. mos erat seorsum viros et seorsum feminas incedere. pueri ꝫo cū quolibet parente indifferenter ire poterāt. Ideo q̄z dr. Maria z Joseph vicissim puerum ihm putasse quē secum nō cernebant cum altero parente reuersum. Q̄ñ Zacha. xiij. dr. Familie et familie seorsum. z mulieres eor. seorsuz. Et ideo sequit'. Existimātes aūt eum esse in comitatu. cognatorum vel notor. q̄ simul fuerant comitati scilicz a Nazareth. venerūt scz eodem die reuersionis iter scz versus galileā. et h̄ sine puero. Et requirebant eū sero inter cognatos et notos. Glo. id est inter vicinos inter q̄s esse consueuerat aliquādo. Et nō inuenientes eū p̄mo die reuersionis in domum. reuersi sunt in irl'm. scdo die. requirebāt eum tertio die. fm glosam. Alij dicūt q̄ venientes domū p̄ma die de irl'm querebāt eū inter cognatos z notos secūda die. et non inuenientes eum reuersi sunt in bierusalem z querebāt eum tertia die. Sed modica est in h̄ differentia. Lira dicit. Q̄ reuersi domū querebāt seq̄nti die z nō inuenientes eū ibi. reuersi sūt tertia die irl'em et querebāt eū q̄rta die. z tunc inuenerunt.

¶ Et h̄ sunt tria documēta moralia. Primū est vt nō solū p̄cepta leg̃ diuine et p̄essa sz etiā p̄suetudines laudabiles seniorū nr̄or. obseruem⁹ exēplo parentū xp̄i q̄ fm p̄suetudinē diei festi ascendebāt i templū. Et h̄ ideo ne sociale bonū turbet' quia dissimilitudo oīs discors est. vt dicit Hugo. Unde dicit Aug⁹. li. vj. de doctrina xp̄iana. Quisq̄s sic vtit̄ rebꝰ exterioribꝰ vt metas p̄suetudinis bonor. inter q̄s p̄sit' excedat

aut aliquid. aut flagitiosus est. Et idez dicit Thomas secūda secunde. q. clxix. ar. j. Intantū aūt seruanda est bona consuetudo vt nullus estimet sine ea leges q̄ntumcūq; salubres diu posse subsistere. Nam sicut dicit Robertus holgot sup̄ libz Sapientie. c. xviij. Ad faciendū homines virtuosos nō sufficit solus sermo legum psuasiuus cū multi iuuenes et alij preterui etiam metu penarū legalium a malis nō possunt retrahi. Et ideo requiritur bona consuetudo que paulatim exterminat inclinationē passionis ad vicium. Unō ipse dicit q̄ posito q̄ aliqui habeant virtutes ex inclinatione dispositionis naturalis vt bene complexionati. alij ex doctrina p exercitiū studij. non sufficit nisi assit consuetudo p quam ipse appetitus inclinet ad bonum. Habet em̄ cōsuetudo quandaz vim et violentiā inclinantē ad bonum. Et ex hoc patet q̄ ad bonitatē morum requirit bona consuetudo. Que quidez cōsuetudo sicut z lex antiqua nō est aliqualiter sine mutatione z euidentissima causa mutanda. Nam sm̄ phm̄. ij. politicoz. nullo modo expedit ciuitati vt faciliter mutet et abroget antiq̄s leges z cōsuetudines. quia hoc est inducere homines ad obediendū legibz. et p consequens mutare eas est inducere ad ptemnendum eas. z sic ad debilitandū z destruendum eas dem. Et ideo dicit Holgot ibidem. q̄ melius est sinere quosdaz paruos errores modicos z leues q̄s soluere leges antiquas. Dec ille. Secundū documentum est parentibz vt assuefaciant pueros suos ex iuuentute ad diuinū cultum z bonos mores. Unde Treñ. iij. 02. Bonū est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua. Et Hieronim⁹ epl'a. lxxxix. ponit exempla de bestiis animalibz qualiter nō nisi a iuuentute sua possunt domari. et de arbustulis quaz arbores flecti possūt nō nisi in iuuentute. Unde prouerbium est q̄ canis inueteratus nescit ire vinculat⁹ vel catbenatus. Hinc Seneca dicit ō se epl'a lxxij. Ante senectutez ozaui vt bene viuerem in senectute curaui vt bene morerer. Hinc Salomon cōsulit Eccēs. xj. Mane semina semen tuū. Et Eccl. xxv. Que i iuuentute non congregasti. quō in senectute inuenies. Et beatus Aug⁹ sup̄ Johannē omel'. xxij. reddit bonum rationē naturale dicens. Q̄ memoria iuuenū est q̄si thesaurus in quē quicq̄d posuerit in seniū cōseruant. Seneca etiā dat secundā rationez Epl'a centesimatertia dicēs. Q̄ iuuentus hominis est etas optima. z sic ad benefaciendū magis opportuna apta et congrua Par et idem Seneca aliā rationē terciam quia illa etas est fortissima q̄ntuz ad ingenium z vires corporis. Epl'a. cxxxvij. Et epl'a. xcij. Non est igitur spectandum bene operari vsq̄z in seniū. quia sm̄ Grego. li. j. omelia xx. omel'. j. illa etas est per omia miserа. Et hoc sicut dicit Tulius libro ō senectute, pter tria. quia reuocat a reb⁹ agēdis z quia corpus facit infirmū z omnib⁹ voluptatib⁹ priuat z nō procul est a morte O q̄s multi senes dicunt illud Job. xxix. Quis mihi detur sim iuxta dies pristinos Nunc deridēt me iuuenes pauci temporis Ista deberent aduertere parentes filios aut filias habentes q̄s grauiter peccāt assuefacientes eos a puericia ipoz ad malū ad vanitates seculi. ad coreas. ad ludos. ad spectacula. ad bouisationes. Quos etiam postea in senio retrabere non possunt. Juxta illud. Quod puer assuescit dū vult dimittere nescit. Talibus christus cōminatur in die iudicij ve fletum et planctum dicens illud Luce. xxiij. Filie hierusalem nolite flere sup̄ me. sed z pro eo q̄ vos condemno iuste. sed super vos et filios vr̄os flete. quos sc̄z sic docuistis peccare. Tertium documentum est vt dies festos iuxta preceptum diuinum in omni puritate et deuotione mentis celebrem⁹ exemplo xp̄i Marie et Joseph. qui fuerunt omni pu/ritate et innocentia preclari. Tales enim debent esse christiani in festiuitatib⁹ vt sint absq̄z peccato mortali. Alias enim totum erit deo odibile quicquid ab eis fuerit in peccato mortali tūc factum. Unde multz cōminatur dominus illud Malachie. ij. Dispergam super vultum vestruz stercus solēnitatum vestrarum. Et Jsa. j. Solennitates vestras odiuit anima mea. Treñ. pmo. Uiderunt eam hostes et deriserunt sabbata sua. Amos. v. Odi et proieci festiuitates vestras dicit dom̄in⁹. Ecce quomodo deus vocat tales solennitates ster/coza et abominationes. Tribus autez peccatis solēnitates nostre vitiātur z polluuntur. Primo p ineptaz leticiā. De qua

dicit Aug⁹. in li. de .x. cordis. Q melius facerent alicȝs in agro suo aliqd vtile q̄ in theatro solaciosus existeret. z melius semīe corū die sabbati lanā facerēt q̄ in festis turpiter saltarēt. Unde de cōse. dist. j. Qui die. dicit q̄ q̄ die dñico p̄termisso diuino officio ad spectacula vadit excōmunicetur. Secōo p gulam. de qua dicit in epla Hieronim⁹ ad Eustochiū. Valde absurdū est nimia saturitate velle honorare martirem quē sam⁹ deo placuisse ieunijs. Tertio p superbiā. homines em̄ in festis magis ornant exterius z p̄ sequēs mutuo ad peccatū se prouocant. Unde q̄si in figura huius Dyna filia Jacob cū egressa essz vt videret mulieres regionis illius a Sichen filio Emor euci p̄ncipis terre Sichimitarū corrupta est. Gen. xxxiij. Dicit aūt ibidem magister in scolastica historia p⁹ Josephū q̄ tūc erat solēnitas Sichimitis in qua Dyna sola transiuit ad vrbem emptura ornamenta p̄uncialiū mulieruz. Ecce p̄ter ornamenta supbie Dyna in festo p̄didit castitatem. Contra ista tria necessaria sunt alia tria ad bene festiuandū. Occupatio circa licita salutaria z diuina. Uñ si desinas ab oīibus secularib⁹ et nichil mundanū geras sed spūalib⁹ operib⁹ vaces. hec est obseruatio sabbati christiani. inqt Origē. sup Exo. Omel. xxx. Secundum est corporis afflictio. Unde Leuitī. xxiij. dr Affligetisq̄ animas vestras in eo. Et iterz. Oīs anima que nō fuerit afflicta die hoc. peribit ō populo meo. Notanter dicit. anima. Quia ista afflictio dz p̄cedere ex deuotione anime interioris affectus per pietatem ad deū nō per exteriorem tm̄ ostentationē vt in ypocritis qui ieiunant vt videantur ab hominib⁹ Math. vj. Tertiū est humilis et deuota oratio. q̄ cōsistit in mentis ad deū erectione. De q̄ dicit Greg. in registro. Die dominico a labore terreno cessandū est. atq̄ oīno orationib⁹ insistendū. vt quicqd negligentie p̄ sex dies agitur. p diem resurrectionis dominice expietur.

Dixi secundo q̄ in secunda parte h⁹ euāgelij describit inuentio xp̄i. Unde sequit. Factū est aūt post triduū inuenerunt illū in templo. Determinantur hic plura circa istam inuentionem. Primo temp⁹. Secūdo locus. Tertio actus. Uñ dicit. Factū est post triduū. i. quarto die. Fm Hugonē. inuenerūt illū in templo. id est. in atrio templi. nō in theatro vel foro vel ludo vbi lasciui iuuenes inueniri solent. sed in loco oratiōi et doctrine sacre deputato. In medio doctoz. Glo. p̄o reuerentia q̄ eminebat fm Hugo. Vel vt melius posset oēs audire. Fm Liram. et cuz eis melius conferre. Audientē illos et interrogantē. Prius audientē. postea interrogantez. Justa illud sapientis. Prusq̄ audieris nō respōdeas. Eccl. xj. Stupebant aūt qui audiebant cum super p̄udentia et respōsis ei⁹. Stupoz fm Johannē damascenū est ex incōsueta ymaginatiōe. Unde quia iudicialem puerū nunq̄ audierant stupebant. Et hoc p̄ter tria. Primo quia mira et occulta misteria de christi aduentu et de redēptione generis humani proferebat discurrens p̄ scripturas eoz. Unde de ipso potest dici illud Job. xxviij. Occulta produxit in lucem. Secūdo quia iuuenilem etatem p̄tendebat de qua sapientia antiquorum procedebat. Job. xij. In antiquis est sapientia. Tertio quia hunc nunq̄ ab aliquo per exercitiū exteri⁹ didicisse cognouerant. Uñ Joh. vij. dicerūt postea. Nūo hic litteras scit cum nō didicerit. Super quo aūt stupebant sequit. Sup p̄uden tia scz interrogandi. Et responsis ad questiones propositas p xp̄m datis. Et i hoc vtrāq̄ naturaz christus ostendebat scōm Chrisostomū et Bedam. humanā. q̄ humiliter audiebat. diuinā. quia subtiliter respōdebat. Et videtes ammirati sunt. Glo. Maria z Joseph. z mlti alij. Et dixit mater eius ad illū. Mater dixit nō Joseph. qui fm Liraz non audebat eum arguere. sciens ip̄m dei filiū. sed mater ex maria dilectione excellēs quia verus amoz domiuiū nescit. dixit ad eū Fili q̄d fecisti nobis sic. vt remaneres nobis ignorantib⁹. Nō increpat eū virgo fidelis. sed querit vt alij doceant. fm glosam. Ecce ego et pater tu⁹ dolentes querebam⁹ ꝛc. scz ō absentia tua que nobis est durissima. Sed heu multi hodie dolent de amissione capraz plus q̄s filioz. Sed ḡre dolebāt. Nūq̄d quia credebant p̄rijsse xp̄m q̄ nō est dicendz. cū virgo z Joseph credebāt eū dei filiū. Glo. Primo dicit ideo. q̄ timebāt ne Archela⁹

aliquid in xpm attemptasset z ne ipsi fuis/sent occasio mortis xpi. Secūdo fm Ori/genez. quia timebant ne sic cito redisset in celum. Tertio fm Grego. qz maternis af fecta visceribz cū lamentis inquisitōez do lorosam ostendebat. Sed xps respondet corrigēdo matris dicta. Et quid est q me querebatis. scz inter cognatos z psangui/neos. i. quid in causa est vl' ꝓpter quid hoc fecistis. An nesciebatis. q. d. Scio qz scie/batis quia in his locis templo z negocijs siue operibz que patris mei sunt. salz cele stis non Joseph putatiui. sed dei. oportet me esse. Sicut em ad prēm ita ad filiū cu/ra templi ptinet. inquit h' Beda. Et ipsi. i. circūstantes scribe z scolares nō intellexe/rūt verbū hoc quod locutus est ad illos. i. Joseph et Maria. quid vellet innuere p hoc verbum. cū nō vellet dicere q cura tē/pli et spūaliū gubernatio equaliter ad euz cum patre ptineret. fm Bedam Joh. xvij. Mia mea tua sūt z tua mea ¶ Dora liter hic sunt tria documēta. Primū est vt in oīibz nostris actionibz medium teneamus si volumus amissam sepius gratiaz inuenire exemplo parentū xpi. qui nō nisi in medio doctoz xpm inuenerūt. Hoc au tem mediū est virtutis nō loci. quelibet cī virtus habet duo vicia. vnū superabūdā/tie aliud defectus. vt liberalitas prodiga/litatem z auariciā. Prodigus dat vbi nō debet. Auarus nō dat vbi debet. In me/dio istoz est liberalis qui dat vbi debet. et nō dat vbi nō debet. z sic de alijs. In sig/num huius xps legit sepius in medio ha/bitasse. vnde in medio hyemis natus est. In medioveris ꝑceptus. in medio noctis natus. In diuersorio que est media dom' inter duos parietes locat'. In medio bo uis z asini positus. In medio doctoz hic In medio latronū in cruce. In medio di/scipuloz post resurrectionē. Unde ipe est mediatoz dei et hominū. j. Thimo. ij. Se/cundū documentū est vt in acquirēdo sci/entiā salutis prius audiam' q̄z loquamur vel doceam'. Unde xps h' prius audiuit postea interrogauit. Hinc Salomon ait Ecci. xviij. Antequā loquaris disce. Et p/uerbioz. xviij. Qui prius respondet q̄z au diat stultū se esse demōstrat. Et ideo Ecc̄s ij. ponit regula oīi loqui volenti cum dz Tempus tacendi tempus loquēdi. prius dicit tempus tacendi esse obseruandum. Unde Hieronim' refert sup Ecclesiastē i originali Q̄ disciplina pitagoricoz erat tacendo p q̄nquēniū z postea eruditos lo qui. vt discam' et nos loqui prius z postea ad loquendū ora reserem'. Unde Grego. super Ezechielē Omel'. x. dicit. Ille loqui veraciter nouit q̄ prius bene tacere didicit Et ad idem in pastorali libro. ij. cap. xiij. et xvj. Similiter Hieronim' epla. lvij. pre/scindēda est lingua vt que loqui nescit di/scat vel saltem tacere. Est aūt tacendū qñ/q̄z ꝓpter plura. Primo ꝓpter signum sapiē/tie. Unde Ecc̄i. xx. dz. Est tacens q̄ inue/nitur sapiens. et est odibilis q̄ procax ē ad loquendū. Secō ꝓpter insolentiā audito/rum Ecc̄i. xxxij. Ubi nō est auditus non effundas sermonē. Unde Macrob' li. j. Saturnaliū. ca. j. Cum Socrates ī quo dam cōuiuio ad loquēdū hortaret. respō/dit. Que pns locus et temp' exigit ego nō calleo. z que ego calleo nec locus nec tem/pus callet pns. Calleo idem est q̄d subtili ter sapio vel intelligo. fm Katholicon. Tertio tacendū est ad intelligenduz dicta ꝓposita. Unde Hieronim' de se dicit epla. ij. Q̄ voce promptur⁹ eram. mēte prius pingebā. Quarto tacendū est ꝓpter assistē/tium honorē Ecc̄i. vij. Noli esse verbosus in medio presbyteroz. Et Ecc̄i. xxxij. Au/di tacens et p reuerentia accedet tibi bōa gra. Et sequit. Adolescens loquere vix in tua causa Quinto tacenduz est ꝓpter peri/culi maioris vitationē. Unū ꝓpba. Auditui meo dabis gaudiū. Sup q̄ Aug'. omelia lvij. dicit. Tutius aliq̄n audit veritas q̄z p/dicat. Quia in primo humilitas custodit. In secundo vit nō surripit quantulacūq; iactātia. Et est h' speciale documentū om/nib' plātis q̄ prius debēt audire in studio sacrā scripturā q̄z alijs predicare. Ne tūc querant discere q̄ debent alios docere. xxxvj. dist. §. Acce. Unde Dauid prius et gratia spūssancti donū percepit postea gu bernationē regni assecut' est. ij. Regū. xxij. Et dns prius posuit verba sua in ore Je/remie. postea constituit eum sup gentes et regna. Iere. j. Sic xps prius aplos do/cuit. postea ad predicandū misit. Et ō hoc Bernardus sup cantica ser. xviij. circa pn cipiū. Et patet ex his q̄ nullus habz excu sationez addiscēdo z studēdo ab alijs ex̄q

videt xp̃m audisse q̃ tñ fuit fons sapientie ꝺ̃ri et sapientia dei p̃ris. vt dicit Beda hꝫ Unde Augustinus de se dicit. Ego senex et episcopus tot annorum a iuuene et collega meo nondum anniculo paratus sum edoceri xxiij.q.iij. Si habes. Et canon xxxviij.dist.dicit. Nulli propt obprobriũ senectutis vel nobilitatis a paruulis eruditis et mimis si q̃d forte est vtilitatis inq̃rere negligat. Tertium documentũ est parentib vt filios suos ymo et subditos ex amore nõ ex odio corrigãt exemplo beate virginis dicentis hꝫ. Fili q̃d fecisti nobis. Fili dicit. nõ nequã. nõ maledicte. non fatue. nõ q̃d peius ꝺ̃r seu est dyabole. Unde canon dicit. xlv. distinc. Cum beatus. q̃ leuiter castigatus reuerentiam exhibebit castiganti. Et est dictum Senece. asperitatis aũt nimie increpatio nec correctionem recipit nec salutem. Et glosa ibidem dicit q̃ ex̃q̃ ꝓlatus nõ seruat reuerentiam subdito nec subditus tenet sibi seruare eã econuerso. xc. dist. esto. xxj.q.v. de forma. Uerũtamen p grauioribꝫ delictis licitum est corrigere etiã ꝺ̃ga filios. Prouer. xxiij. Percute filiũ ꝺ̃ga et animã eius liberabis a morte. Hoc fecit beatus Benedictus q̃ demoniacũ quẽ ꝓcibꝫ curare non poterat correctione fugauit. Sic xp̃s maleversantes in templo flagellauit Marci vndecimo. et Mathei. xxj. Et apostolus tradidit hominez sathane corpaliter vexandum. j. Cor. v.

¶ Dixi tertio q̃ in vltima parte huius euãgelij tãgitur xp̃i subiectio. Unde sequit. Et descẽdit cum illis. scz Maria et Joseph et venit Nazareth vbi erat domicilũ Joseph. vbi etiã xp̃s conceptus est. et ibi ostendit etiã hodie fons de quo xp̃us aquã hauriebat Et erat subdit illis. Hern. Quis q̃bꝫ. deus hominibꝫ. Et mr̃ ꝓseruabat oĩa ꝺ̃ba hec in archa memorie. ꝓferẽs ea in corde suo. quo vicz ꝓphetie implebãt de xp̃o que oĩa postea aplis declarauit. vt dicit Piero. in sermõe de assumptõe. Et hec collatio erat ei delectabil. Puer aũt pficiebat etate. hoc vez est. q̃z crescebat q̃ntũ ad augmentum corpalis q̃ntitatis. de infantia ad puericiam. et vlterius pficiẽdo vt dicit Grego. et sapientia et gra. Hlo. nõ p augmentũ sz p exercitiũ. hoc est tñ dicere. q̃ xp̃s nõ ꝓfecit in maiori sapia et gra q̃ habuit ab istanti ꝓceptiõis sue. sed bñ illã sapientiaz et graz exercuit coram alijs. et ita in effectu q̃ntũ ad ostensionẽ magꝭ apparebat illa sapientia ꝑm q̃d ille crescebat. et ꝑm q̃ ille volebat sic̃ pficit sol in luce cum plurima illuminat Apud deũ et apud homies. i. ad laudẽ dei et honorẽ et ad vtilitatez hominum. Roz. xij. Prouidẽtes bona. nõ tñ coram deo sz etiã coram hominibꝫ. Hic dat forma humilitatis omnibꝫ sapientibꝫ q̃ videntes filiũ dei sic humiliatũ parentibꝫ. et ipi non dedignent humiliari et obedire suis parẽtibꝫ. et si non carnalibꝫ saltẽ spũalibꝫ. vt dicit Beda. Unde Augꝰ. in libro et ope monachoz dicit ꝓtra q̃sdam. Quid iniquius q̃ velle sibi obtemperari a minoribus et nolle obtempare maioribus. Unde recte obedientia victimis ꝓponit. Quia p victimas aliena caro. p obedientiaz ꝓpria voluntas immolatur. inquit Grego. xxxv. li. moral. tractans illud. j. Regũ. xv. Melior est obedientia q̃ victima. Et Bernardus de noua militia dicit. q̃ nec studium bone actionis. nec ocium sancte cõtemplatiõis vt lucerna penitentis extra obedientiã cẽ poterunt. ꝓpter quod idez Bernardus arguit superbos sermone. xix. super cantica dicens. Non legistis quam formã obediendi puer ihs tradiderit. Nã cũ remansisset in hierusalem et ditisset. Jn his que patris mei sunt oportet me esse. nõ acquiescentibꝫ parentibꝫ eius. sequi illos in Nazareth non desperit magister discipulos. deus homines. verbũ et sapientia fabruz et feminam. Quid etiam addit scriptura. Erat inquit subditus illis. Quousq̃ sapientes estis in oculis vestris. deus se moralibus tradit et subdit. et vos in vijs vestris adhuc ambulatis. Nec ille.

¶ Hic occurrũt tria dubia textualia. Primũ est de etate christi. Secundum est de plenitudine gratie. Tertiũ de plenitudie sapientie ipsius. Primũ dubium est quare christus in etate duodecim annorũ voluit archana sapientie sue demonstrare. Et respondetur breuiter q̃ hoc ideo. quia iste numerus tam in veteri q̃ in noua lege multis est misteriꝭ consecratus. Nam in veteri testamento duodecim erant patriarche magni. filij Jacob. q̃ totũ cultum diuinũ p mundũ dilatauerũt Heii. et i no

uo testamēto duodecim apostoli q̄ p̄dicatione sua fidem xp̄i p orbem terraꝝ diffuderūt. vt Luce. Item in veteri testamēto duodecim fontes in helym erant. Exodi. Et in nouo duodecim cophini ex saturatione turbaꝝ p xp̄m aplico misterio collecti. vt Math. xiiij. In veteri testamēto. xij. erāt boues t. xij. leones ex p̄cepto dñi p salomonē in templo facti. Et in nouo testamento. xij. iudices p xp̄m in duodecim sedib⁹ electi. vt Math. xviij. et multa sil̄ia. Quia ergo iste numer⁹ est p̄fectus. ꝑstitutus vicz ex duob⁹ senarijs. qui est numer⁹ p̄fectus. ideo christo dedicatur ad significandum in nobis duodenariā p̄fectionez scz decem p̄ceptoꝝ et duplicis charitatis. dei et primi. Ad secundū dubiū de plenitudine gr̄e tria sunt consideranda scilicet an christus habuit plenitudinē gr̄e. Secundo an illa gr̄a fuit infinita. Tertio an illa gr̄a potuit augmentari. Dico ergo primo ſm Thomā sup. iij. Sententiaꝝ dist. xiij. ℞ plenitudo gr̄e est triplex scz sufficientie. vt in sanctis omnib⁹ in quib⁹ est gratia sufficiens ad omnes virtutes t expulsionem omniū peccatoꝝ. Secūda ē plenitudo copie sicut in tota ecclesia. quia nulla gratia ei deest que non sit in aliquo eius membro. Tertia est plenitudo singularis p̄rogatiue que fuit in beata virgine per quā t peccatum et potentia peccandi etiā venialiter tollitur. Sed p̄ter has plenitudines est plenitudo gratie christi ꝓpter gratiam vnionis. qua summe deo vnitur quia in vnitate persone et ꝓpter gratiam capitis non solum habuit gratiā sufficientem ymo i omēs effudit eam abūde. Ita vt etiam faceret aliquos per ministerium ad gratiam inducentes. per quem modū caput influit corpori. et facit q̄ aliqua mēbra etiaꝝ alijs mēbris aliquo modo influant. Et etiam plenitudo gratie singularis inquantū habuit gratiā que ipsum perficiebat quantū ad omnes virtutes et omnes virtutum vsus. et quantum ad omnē effectum gratie. Ad secundū aūt dicendū q̄ gratia dei fuit infinita quantū ad essentiam sicut quelibet alia creatura. Sed tamen tribus modis potuit dici infinita. Primo ex cōiunctiōe ad diuinitatē in q̄ntum vnus xp̄i actus est et a diuitate et ab anima gratia informata. Secundo quo ad ipam rōnem gratie quia omnis rō gratie q̄ntum ad omnē eius effectum fuit in christo. nec fuit eius gr̄a finita vel limitata ad aliquē effectū determinatū gr̄e. sed omnem modū. omnē gradum gratie habuit. Tertio quantū ad effectū. quia per gratiā quā habuit xp̄s potuit in infinitos operari redemptionē. Et per hoc patet ad tertium q̄ etiā gr̄a xp̄i a principio fuit fini vltimo vnita quasi suo termino. q̄n autez res in suo termino est tunc possibilitas tota ē et capacitas impleta. quare gratia sua augmentari nō potuit. ¶ Ergo h̄ oz proficiebat gr̄a. intelligendū est nō i re sed ſm manifestationē in alijs. vt dicit glosa et Hozra et Lira. Ad tertium dubium de plenitudine sciēie christi tria dico ſm Thomā super tertio Sententiaꝝ dist. xiij. Primo q̄ in christo fuit scientia creata Ratio ſm ip̄m quia talis scientia ptinet ad p̄fectionē nature humane. Secudo dico q̄ christ⁹ per sapientiā suā cognouit omnia que sunt vel aliq̄n fuerūt vel aliq̄n erūt. q̄ alias nō fuisset in aīa omniquaꝝ p̄fect⁹. Verūtamē dicit Thomas q̄ eoꝝ que nec sunt nec fuerūt nec erūt. que tñ de⁹ pt facere. scīa taliuz xp̄o nō inest. Quia anima xp̄i oīm potētiā dei nō comprehendit. Tertio dico q̄ xp̄s p̄profecit aliquo mō in scīa t aliq̄ modo nō ꝓficere eīm in scīa ꝓuenit tripliciter vel ſm essentiā vel ſm exp̄ientiaꝝ. Primo mō nō creuit. q̄ ab instāti conceptiōis aīa xp̄i p̄fectissima fuit in sapīa. Secōdo mō creuit t p̄fecit in q̄ntū ea q̄ certissima nouit et sciebat exp̄imētalit̄ didicit Et talis scīa alicui acq̄rit̄ q̄n rē videt p̄n tem sensibilit̄ q̄ntū cunq̄ p̄fectā demōstratōez de ea ꝑus viderit. Et tanta de istis.

¶ Dñica infra octauas Epiphanie. II

¶ Sermo. XVII

Post triduū inue
nerūt eū in tēplo. Luc. ij. Plosuz vas t organū spūssci magr⁹ p̄ Aug⁹. oñdens magnitudinē t sufficiētiaꝝ diuine bonitatis cū cris hominib⁹ impensam. super Johannez sermone. xix. sic ait. Deus totum tibi est. Si esuris. panis est. Si sitis aqua tibi est. Si in tenebris es. lumē est. Si nudus es i mozalitate. vestis tibi est. Hec ille. Vult dicere q̄ deus omnem sufficientiam nostram habet in se.

Sicut ait aplus. Sufficientia nostra ex deo est. ij. Cor. iij. Merito itaq; inuenien dus est a nobis. eo q; omnia bona nobis pariter cum illo veniũt Sapientie. vij. Et sapientia dei que filius suus est dicit Qui me inuenerit inueniet vitam et hauriet sa lutem a domino. Prouerbior. viij. Verũ tamen quia multi et diuersi diuersimode hanc sapientiam querũt. nec tamen inue/ niunt ꝓter defectũ loci et temporis. ideo christ⁹ veniens in mundũ volens in se pre figurare modum sue inuentionis spũalis nõ nisi post triduũ a parentibus se permi sit in templo inuenire. sicut dicit nostrum thema. In quib⁹ verbis tria circa acquisi tionem gratie diuine tanguñ. Primo nã q; describit inueniendi tempus. quia post triduũ. Secũdo inuentionis actus. q; in uenerũt. Tertio aptus loc⁹. ḉa in templo.

A

Dixi primo q; circa acquisitio nem diuine gra tie tangitur inueniendi tempus. quia post triduũ. Istud triduum figuratur per il/ lud Exod. de quo dicit. Filij israhel volẽ tes exire egyptũ dicebant Pharaoni. Vi/ am triũ dierum itineris ibimus ad sacri/ ficandum domino deo nostro. Spiritua liter fm Origi. Amelia. iij. super Exo. Nõ vult Moyses vt seruiat populus in egy/ pto domino sed vt exeat egiptum in deser tum et ibi seruiat domino. hoc est sine du bio. quia donec quis in tenebrosis seculi actibus manet et in negociorũ obscurita/ te versatur nõ potest seruire domino. Nõ enĩ potest seruire deo et mãmone. Exeun dum est ergo de Egypto. relinquendus est mundus. Relinquendus dico non lo/ co sed animo. nõ itinere proficiscendo sed fide proficiendo. Audi hec eadem Johã/ nem dicentẽ. Filioli nolite diligere mun/ dum neq; ea que in mũdo sunt. Nam omne q̃d in mũdo est. aut est desiderium carnis aut desideriuz oculorum. aut supbia vite. Quo aũt iubet pficisci ex egipto. sequitur Viam inq̃t triũ dierũ ibim⁹ in heremum. Que est via triũ dierũ que nobis incedẽda est vt exeũtes de egypto puenire possim⁹ ad locũ in q̃ immolare debeam⁹. Ego viam illũ intelligo q̃ dixit. Ego sum via veritas z vita. Hec via trib⁹ diebꝰ nobis incedẽda est. Qui enĩ confessus fuerit in ore suo do minũ ihum xpm z crediderit in corde suo q; deus illũ suscitauit a mortuis tertia die saluus erit. Hec ergo est triduj via ꝑ quã peruenit ad locum in quo domino immo letur et reddatur sacrificium laudis. Hoc quantũ ad misticũ intellectũ. Si ẏo etiã moralẽ q̃ nobis pertutilis est requiramus locum. Iter triduj de egypto. pficiscamur si ira nos ab omni inquinamẽto corporis et anime z spũs conseruem⁹. vt quẽadmo/ dum dixit apostolus. integer spũs et aia et corpus nostrum seruetur in diem domi ni nostri ihu christi. Triduj iter proficisci/ mur de egypto. si rationalem. naturalem. moralem sapientiã. de rebus mundialib⁹ auferentes ad statuta diuina conuertim⁹. Triduj iter proficiscimur de egipto si pu/ rificãtes in nobis dicta facta vel cogitata spiritualia opera i nobis cõpleam⁹. Tria enĩ sunt hec ꝑ que homies peccare possũt Efficiamur mũdi corde. vt possimus deũ videre. Hec Origeñ. Quomõ aũt diabo/ lus impedit istã viã triduj i nobis. oñdit idem ibidem dicẽs. Dum populus dei de egipto vellet exire. dicebat Pharao. Non longe abeatis. Non vult lõge a se fieri po/ pulum dei dyabolus. Vult enĩ et si nõ fa/ cto. saltem sermone peccare. Et si nõ in ser mone. saltem cogitatione delinquere. Nõ vult vt a se totuz triduũ pficiscañ. vult in nobis vel vnũ suũ diẽ habere. in alijs du/ os. in alijs totũ triduũ ipe possidet. Sed illi beati qui integrum ab eo triduum se/ cedunt. et nullam in eis suam possidet diẽ Hec ille. Possum⁹ aũt breuiter colligere z alio sensu istud triduũ intelligere. vt pma dies sit pudor pro cõmissis Secunda do lor pro bonis amissis. Tertia dies amor desiderij pro bonis promissis. Prima di/ es pro malis cõmissis inducit nos vt co/ gitemus quid fecimus. quia patrem mise ricordem offendimus. quia tam feda tam pessima perpetrauimus. Ista dies in no/ bis plena est verecundia. Juxta illud ps. Tota die verecundia mea contra me est. Secunda dies pro bonis amissis indu/ cit nos vt cogitemus quid amisimus. Et certe inuenimus. quia paradisum in quo creati sumus. celum ad quod creati sum⁹. et etiam angelorum societatem et perpetu am amenitatem perdidimus. Hec est illa dies plena amaritudinis. Amos octauo.

ponam nouissima eius quasi diē amarā. Tertia dies est dies amoris desiderij pro bonis promissis. Hec est dies illa in qua Hester parauerat se et ingrediebatur ad Assuerum. Unde dicitur. die tertia induta est Hester. Ista dies est serena et iocunda. quia hominē ponit in bona spe. Dicit enim sibi tali die. Delectare in domino. et dabit tibi petitiones cordis tui. Triduū etiā istud potest dici triplex modus cōuersionis ad deum. scilicet contritio. confessio. et satisfactio. Nam non nisi post ista restauratur gratia perdita in homine. Contritōis dies si debet esse perfectus. debet esse septiformis. Nam contritio debet esse mozosa et intenta nō perfunctoria. Solitaria non publica. Integra non diminuta. Ordinata nō confusa. Propria nō aliena. Gemebunda non deliciosa. Iusta non simulata. Hec septez tanguntur in illo verbo Ezechie dicentis Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Secunda dies est confessio. que etiam debet esse septiformis. scilicet. Festina non tarda. Humilis et verecunda. Aperta nō palliata. Uera nō ficta Integra non diuisa. Flebilis non ridiculosa. sed lacrimosa. Obediens z prompta De hac dicitur in Psalmo. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā domino. et tu remisisti impietatē pec. cē. Quasi dixisz Proposui ad te appropiquare. et tu ad me appropinquasti. Tertia dies est satisfactio que etiā debet esse septiformis. sm q septē requiruntur ad hoc. vt perfecta mundicia peccati habeatur. ¶ Primo em requiritur ad perfectam satisfactionem abstinentia a peccato. Sicut primo medicus imponit infirmo abstinere a cibo Johannis. viij. Vade z amplius noli peccare. Secundo requiritur restitutio aliene rei. quia nō dimittitur peccatum nisi restituatur ablatū. Tertio requiritur humilitas. sic dicebat Job. Ago penitentiaz in fauilla et cinere. Quarto requirit memoria mortis. Eccli. vij. Recordare nouissima tua et in eternū non peccabis. Quinto requiritur ieiunū Joel. ij. Cōuertimini ad me in ieiunio et fletu. Sexto requiritur elemosina. Luce xi. Date elemosinā et oīa mūda sunt vobis. Septimo requirit oratio debita z deuota Unde hoc genus peccati nō ejcitur nisi in ieiunio et oratione. Jeiunū curat pestes corporis oratio pestes mentis. Et potest esse spirituale triduū. et his tribus scilicz oratione elemosyna. z ieiunio. Oratio facit nos appropinquare deo in anima Jeiunū in corpore. Elemosyna in bonis temporalibus. Bona dies oratio in qua homo tm ascendit q pernenit in vna hora ad deū. Oratio em sm Augustinum est ascensus mentis in deum. Unde Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se penetrat celū. Felix dies quo ita iter nostrū prosperatur vt quo nō possemus per mille annos peruenire. in momento in ictu oculi peruenia⁹. Bona etiā dies dicitur elemosina que in vna hora portat oīa bona nostra in celum. que totus mundus portare non posset nec transferre. Eccl. Elemosyna viri q sacculus ante ipm precedet. Sed et ieiunium bona dies est que corpus nostrū ita aptum reddit vt vna hora plus mereatur ieiunijs q̄ gulosus in mille. Unde Niniuite in triduo ieiunū obtinuerūt veniam delictorum. Jone. ij. Laboremus igitur vt post hoc triduum christū inuenire spūali ter valeamus. ¶ B

¶ Dixi secundo q̄ in ꝟbis premissis describitur inuentionis christi actus. cum dicitur. Inuenerūt eum. O q̄ dulce verbum. vere nihil puto dulcius resonare in aure q̄ cum dr Inuenerūt eum. quē eum. vtiq̄ deū et hominē dominū. totius cōsolationis patrē. Inuētio istius igit dñi multū est fructuosa. Pro quo sciendū q quidam inueniūt aliq̄d. cuius inuentio est vana vt thesaurū temporalē. Quidā inueniūt aliquid. cuius inuentio est mala. vt peccatum et eius turpitudinem. Quidam inueniūt aliquid. cuius inuentio est nobilissima et fructuosissima. vt christum. et igit gratiam suam. De ꝑmo quo quidā inueniunt aliq̄d cuius inuentio est vana. vt thesaurū temporalē. Res em tempales sunt vane in cōparatiōe ad eternas. Hōne primo vanum est quod teneri nō pt. sed tot⁹ mūdus non pt tenere quin diuitie tpales defluāt. ymo sunt sicut anguilla. que q̄nto plus stringitur q caudā. tāto facilius elabit. Secū do vane sunt etiā diuitie. q̄ mentē hois replere nō possunt. Quia scriptū est. Auar⁹ nō implebit pecuniā. Arescat ei ignis pariter

crescẽtibꝫ lignis. Crescit eĩ amor pecunie
q̃ plus pecunia crescit. Dicit Poeta. Cre/
scit eĩ sine fine. quia crescit ĩ infinituꝫ. fm
Phm. j. politicoꝝ. Nec mirũ. Ania eĩ ho/
minis est spũs. diuitie vero sunt corpales
Nõ patet q̃ corpꝰ nõ pt implere spm̃. cũ
nõ habeãt ad se inuicẽ ꝓportiõez. Actꝰ aũt
actuoꝝ debẽt eẽ in bñ ꝓporcionatꝫ ad in/
uicẽ. Unũ Bernũ. ĩ sermõe dedicatõis dicit.
Q̃ aia in h̃ est ad dei ymaginẽ facta. qr oc/
cupari pt. repleri nõ pt. nisi capacitate dei.
Quicq̃d minꝰ est deo. eam nõ iplebit. Cre/
tio vane sunt res tpales. qr sunt sĩles dor/
mienti. q̃ se credit habere mlta sꝫ euigilãs
nihil inuenit. Job. Diues cũ dormierit ni
hil secũ affert. Aperit oculos suos t nihil
inuenit. ps. Dormierũt somnũ suũ. t nichil
inuenerũt oẽs viri diuitiaꝝ in manibꝫ su/
is. Videam⁹ q̃d inuenit diues ille purpu/
ratus et diuitꝫs. q̃ nec gutt̃ aque potuit
ab Abrahã obtinere. Luc. xvj. Quid ille
q̃ dixit. Ania mea habes multa bona repo/
sita in annos plurimos. epulare. Sꝫ au/
diuit statim. Stulte hac nocte morieris.
demones repetẽt aiaꝫ tuã a te. t hec q̃ con
gregasti cuiꝰ erũt Lu. xij. Sꝫ diceres. Mi
rũ est q̃ vos dñe damnatis diuitias. que
tã sunt vtiles ad acq̃rendũ regnũ celorũ.
Luce. xvj. Facite vobis amicos de mam
mona iniq̃tatꝫ. vt cũ defeceritis recipiant
vos in eterna tabernacula. Ad q̃d dicẽdũ
q̃ diuitie simplr nõ damnãt sꝫ abusus di/
uitiaꝝ. Unũ Augꝰ. sup ps. lxj. dicit. Diuitie
si affluãt nolite cor apponere. Ille q̃ nõ hꝫ
nõ ambiat vt habeat. Qui hꝫ nõ supbiat.
Et ideo nõ dicit Nolite habere. sꝫ cor appo
nere. Nõ eĩ damnat diuitias. vñ merea/
mur celũ. sꝫ cor apposituũ. Dec Augꝰ. Et h̃
dicit Ambro. li. viij. sup Lucã. Q̃ diuites
crimen habẽt. nõ in facultatibꝫ sed in bis
qr vti nesciũt. Nã diuitie vt impedimenta
sunt reprobis. ita bonis sunt adiuuamen
ta frutis. De scõo quõ q̃dam inueniũt ali
q̃d cuiꝰ inuentio est mala non tm̃ vana. et
talis res est peccatũ ꝓtra deũ t ꝓtimũ per
petratũ. Patet aũt eius malicia et tribꝰ
primo qr est deformitas. quã detestatur
deꝰ. Scõo quia est iniq̃tas. quã amplexat̃
dyabolus. Tertio quia est infirmitas. q̃
dissipatur totus mũdus. De primo patet
quõ deus odit eius deformitatẽ. Nam sic
dicitur Gen. vj. Deus videns malicia bo
minũ sup terram induxit diluuiũ sup ter/
ram ad delendum peccatũ. Non est ira ve
hementis ire quis. vt destruat domũ suã.
Nauis cam viderit denigrataꝫ et tũ de⁹
destruxit mũdũ. quod erat opus suũ pro/
pter peccatũ. Non est aliquis q̃ ira detesta
retur vas aureũ ꝓpter vnam maculã in eo
factã. sed maculã abstergit et vas reseruat
Et tamen deus animã que est pulcrior au
ro et lapide pcioso. cum sit ad ymaginẽ su
am destruxit ꝓpter vnum peccatum. Sa/
pientie xiij. Odio est domino impius et i/
pietas eius. Super omnia patet q̃ deus
odit peccatũ. quia vnigenitũ suum cruciã
gi pmisit ꝓpter illud. Juxta illud Ysaie. liij.
Propter scelus populi mei percussi illum
Secundo peccatũ est malum. quia placet
dyabolo. Cuius signuꝫ est tripler. Primo
quia ipe non vult aurũ nec argentũ. sꝫ nõ
animas peccatrices quibꝫ ditatur t pasci/
tur. Gen. xiij. Da mihi animas. cetera tol
le tibi. Unũ ipe est sicut aniꝫ rapat que dili
git cor prede. sic ipe cor hominis peccato/
ris. Unde legitur q̃ dyabolus interroga/
tus a quodã. quid plus diligeret. Respon
dit tria. scilicet primam lunam. rotam so/
lis. et ferrum molle. hoc est cor quod com/
ponitur et illis tribus litteris. que habẽt
illas figuras. Secundum signum quod
dyabolus amat est peccatũ. quia in procu
rando peccatum nunquã fatigatur. Jam
enim sunt sex milia annorum et quadra/
ginti. trigintaq̃nqꝫ anni quo nichil aliud
fecit nisi procurauit peccatum. Unde in/
terrogatus a domino vbi fuisset. Respon/
dit. Circuiui terram et perambulaui eam
Job primo. Unde idẽ dicit Job. xxij. Qui
me comedunt. non dormiunt. quasi dicat
Non bibunt nec comeduut. Tertium si/
gnum est. quia dyabolus amat peccatum
quia nunq̃ꝫ peccato saturatur. Jam enim
deuorauit multa milia hominum. et tamẽ
adhuc est famelicus querens quem deuo
ret. prima Petri. v. Unde Job. Absorbebit
fluuium et non mirabitur. sed habet fidu/
ciam q̃ et iordanis fluat in os eius. Ter/
tio peccatum est malum. quia corrumpit
totum mundum. Est enim sicut infirmi/
tas qua mundus dissipatur. et precipue si
cut febris terciana. Quia quicq̃d est in mũ
do aut est concupiscentia carnis. aut cõcu
piscẽtia oculorũ. aut supbia vite. j. Joh. ij.

Et ex ꝑ dic̃ Jobes q̃ tot⁹ mũd⁹ i maligno posit⁹ ē. Est etiã sic̃ febr⁹ q̃rtana ꝓp̃ q̃ dru/plicē gradũ. scz cordis oris opis z ꝓsuetu/dinis. Est eĩ pctm sic̃ febr⁹ q̃tidiana z ꝑti/nua q̃ ē valde piculosa. z ꝑ ꝓp̃ pctm ſupbie q̃ est i oĩ pctõ. Est etiã pctm sic̃ podagra in pedib⁹ ꝓp̃ pctm accidie. Paralisis ꝓpter pctm ire. ydropisis ꝓp̃ pctm auaricie. Do/lor viscer̃ ꝓp̃ pctm inuidie. Squinancia ꝓp̃ peccatũ gule. Lep̃ ꝓp̃ peccatũ luxurie. Vincit Isa. j. A plãta pedis vsq̃ ad ver/ticẽ nõ est i eo sanitas. Ecce qũo pctm cor/rũpit totũ mundũ. De tertio scz qũo aliq̃ aliq̃d inueniũt cuius inuẽtio est fructuo/sissima. Nõ est eĩ tm̃ bona sz valde bona. Et hec est inuẽtio xp̃i z gr̃e ei⁹. Pro q̃ sciẽ/dũ q̃ cũ aliq̃d inuenit statim inq̃rit q̃d sit illud q̃d inuentũ ē Si g̃ q̃s inueniẽs xp̃m p gr̃az vult scire q̃d sit in effectu. certe vide bit maxima vilitatez z maximũ fructum.

Multa sunt que desideranť in ꝟ mõdo. que tm̃ nullo mõ p̃nt inueniri nisi in xp̃o. Nam ꝓmo desiderãť copiose diuitie. Hec cũdo in diuitijs mlta reqes. Tertio in di/uitijs z requie lõga z salubris vita. Jsta ĩ inueniunť ꝟ aliquo modo Sz hec in xp̃o plene habenť. Primo in eo inuenim⁹ thes/aurũ incõpabilẽ oĩm diuitiaz. De q̃ dr in p̃s. Gl̃a z diuitie i domo eius. Et ipsemet dic̃ p Salomonẽ. Mecũ sũt diuitie z gl̃a Vñ Sapie. viij. dr. Et si diuitie appetãť i vita q̃d sapia locupletius. Et itelligiť ꝟ de sapia increata. q̃ est xp̃s. vt exp̃oit Robert⁹ holgoth. Scõo inuenim⁹ in eo requiẽ im perturbabilẽ. Jurta illud Joh. In mũdo pressurã habebitz. in me aũt pacẽ. Vñ aug⁹. li. confessionũ dicit. Inq̃etũ est cor meũ dñe nec p̃t req̃escere nisi in te. Et idẽ dicit. Ve aie peccatrici q̃ sperauit si a te recesserit se aliq̃d melꝰ habiturã. Ipsa z reuersa i tergũ z in latera. dura sũt oĩa z tu solus requies Nec ille. Tertio inuenim⁹ i eo vitã itermi/nabilẽ. Vita ei⁹ p̃ns breuis ē z misera z af/flictiõib⁹ plena. Xp̃s ãt est vita lõga. Vñ i p̃s. Lõgitudie dier̃ replebo eũ. Et ꝑ puer. Lõgitudo dier̃ i dextera ei⁹. Et q̃nta lon/gitudo. certe carẽs fine z termino. Scõo xp̃s ē vita nõ solũ lõga sz oĩno felix et btã z solatiõib⁹ plena. Vñ i p̃s. Dñe apud te ē fons vite. Joh. Hec est vita eterna. Et p̃s Delectationes in dextera tua vsq̃ in finẽ. rc.

Dixi tertio q̃ in ꝟbis p̃missis describiť apt⁹ loc⁹ inuẽtiõis xp̃i. cũ dr. In templo. Nec mir. Rex ei apt⁹ inueniť in aula q̃s i taberna. z q̃libet in ꝓprio domicilio facili⁹ q̃s i alieno. Cũ igiť tẽplũ sit aula xp̃i z domicilũ suũ spẽale. eo q̃ vt ipe dicit ꝟ. in his q̃ ꝓris mei sunt oportet me esse. volẽs significare q̃ ma/re hereditario z successione p̃na tẽplũ sit aula ei⁹. Merito g̃ ibi inuẽt⁹ est tãq̃s i ꝓpa sede. Vñ p̃s. Dñs i tẽplo scõ suo. Et iterꝝ ꝓpha. Veniet ad tẽplũ sctm̃ suũ dominator dñs. Suũ dicit vt innuat ad eũ iure spãli ptinere. Et q̃r vt idẽ saluator ait. Templũ nõ est aliud nisi dom⁹ orõnis. Igiť q̃ vult xp̃m inuenire nullibi apt⁹ eũ inueniet sic̃ in orõne. quãq̃z z alibi inueniť. Pro q̃ bre/uiter sciendũ q̃ xp̃s inueniť in tribꝰ locis. scz in p̃sepio afflictõis corpal̃. Presepium eĩ in q̃ iacuit durũ fuit. Stramẽta vilia z dura. q̃r fenũ aridũ. Ad significandũ q̃ ipe inueniť in afflictõe corpali z tribulatõe nr̃a Vñ ipe ait p p̃s. Cũ ipo sum in tribu/latione. Sic inuenerũt eũ pastores. q̃ de/bent spẽaliter mortificare corpa et mẽbra sua ad exemplũ alijs ostendendũ. Sicut fecit apl̃us q̃ ō se dicit. Castigo corp⁹ meũ. z i seruitutẽ redigo ne cũ alijs p̃dicauerim ipe reprobꝰ efficiar. Per ꝟ etiã significat q̃ pastores z plati debẽt esse solliciti ō scr̃ur̃ sanctor̃. que sunt cibꝰ aiar̃. Verbũ eĩ dei ē q̃d nutrit aias. Matth. iiij. quod debet in/ueniri in p̃sepio sacre scripture. Secũdo inuenit⁹ christus in stabulo. Et hoc a ma/gis. vt dicit Matth. ij. Magi significant oĩes ꝓficientes diuites in bonis operi/bus. q̃ etiã debent esse sapientes p discre/tionez. Dũ ergo inueniũt eum in stabulo humilitatis. quia quanto maior es humi/lia te in oĩbꝰ Eccl. iij. Magna fuit bũlt/tas magor̃. q̃ tam diuites z sapientes ō lõ ginquo venerũt ad vnũ puerũ. z cum hoc ad stabulũ. Et quid fecerũt. certe procidẽ tes adorauerũt. Apertis thesauris obtu/lerunt ei auruz. Sic ꝓficientes debẽt hu/militer adorare p deuotionem. offerre per sanctam operationẽ. Aurum rerum tem/poraliũ. thus serẽ orõis. et mirram morti/ficationis carnis. Tertio inuenit⁹ in tem/plo per deuotam orationẽ. et hoc a paren/tibus vt dictũ est. i. ab his q̃ faciũt volun/tatem eius. Sicut ipse dicit Matthei. xij.

Qui fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis ē
ipe me⁹ frater soror ⁊ mr̄ est. Et ptinet istō
ad pfectos q̄ in oīb⁹ int⁹lligūt q̄ sit volū
tas dī bn̄placēs ⁊ pfecta. Incipientes q̄dē
intelligūt q̄ sit volūtas dei. scz abstinere a
malo. j. Thessa. iiij. Hec est volūtas dei vt
abstineat⁊ a fornicatōe. Proficientes itelli/
gūt q̄ sit volūtas dei bn̄placēs. s. adherere
bono. Isa. Ecce ser⁹ me⁹ intelliget. scz vo
lūtatē meā. Isa. liij. Sz pfecti itelligunt q̄
sit volūtas ei⁹ bn̄placēs ⁊ pfecta. scz pseue
rare ī bono. Et isti deū inueniūt ī pfectio/
ri loco. qz in tēplo. Queram⁹ igit eū etiaz ⁊
nos vt inuenire ip̄m possim⁹ h̄ p gr̄az ⁊ in
futuro p gl̄az. Amem.

Dñica infra octauas Ephie. III

Sermo. XVIII

Dolentes quere/
bamus te. Luce. ij. cap̄. Egregi⁹
ille doctor magn⁹ p̄r̄ Aug⁹. sup
ps. ciij. ostēdens necessitatē querēdi deū.
tractans illud ps. Querite faciē ei⁹ semp.
dicit. Si semp querit de⁹ q̄n inuenietur.
et respondēs idē ipe ait. Semp dixit ido.
qz in tota vita q̄ h̄ viuit ⁊ q̄p̄rimū nos h̄
debere facere cognouim⁹. q̄m ⁊ inuentus
querēdus est. Jam deū inuenit fides. sed
adhuc eū querit spes. Caritas aūt et in/
uenit eū p fidē et eū querit habere p spēm.
Ubi tūc sic inuenit vt vltra nō queratur.
Nec ille. Vult dicere Aug⁹. Qz in tota vi
ta nostra querenda est gr̄a diuina p quaz
possimus inuenire randē gloriā celestem.
Nam licet p fidem inuenim⁹ gratiaz. eo q̄
ex magna gr̄a dei factū est vt in fide sua si/
mus. p spem tn̄ inquirim⁹ rem ill⁹ gratie.
scz veritatē patrie celestis apertā quā h̄ in
speculo ⁊ enigmate tenem⁹. Verū qz vita
pn̄s nō est solatij nec iocū dicat⁊. sic salua/
tor ait. Nūc q̄dē tristiciā habet⁊ Joh. xvj.
Jōo de⁹ vult vt nō q̄litercūq̄s sz dolentes
queram⁹ eū. Nam vt dicit Bern̄. ser. xxiiij.
Si nolum⁹ frustra querere. queram⁹ ve/
raciter. queram⁹ frequēter. queram⁹ pseue
rāter. vt nec queram⁹ p illo aliud nec ī illo
aliud. sz nec ab illo ad aliud cōuertamur.
Facil⁹ est em̄ celū ⁊ terrā transire. q̄m vt sic
querēs nō inueniat. sic petēs nō accipiat. ⁊
sic pulsanti nō aperiat. Dec ille. Quisq̄s g̃
querere vult deū attēdat parētes eius. ne
frustra querat. Illi em̄ nō ridentes sz do/
lentes querebant eū. sicut dic̄ n̄r̄m thema.
In q̄bo verbis tria tanguntur. Primo que/
rendi x̄p̄m lamētabilis modus. cū dr̄ Do
lētes. Secōo diligens inq̄sitionis actus.
quia. querebam⁹. Tertio inq̄sitōis christi
quesit⁹ fructus. quia. re.

Dixi primo q̄ in ſbis p̄mis/
sis circa inq̄siti
onē x̄p̄i tangit querēdi modus lamētabil
cum dr̄ Dolentes. Non potuit euāgelista
melius facere q̄z q̄ ita euidēs ſbū ⁊ ad q̄
rendū x̄p̄m aptū a parentib⁹ x̄p̄i plarū nō
obmisit. Nam gr̄a dei nō pt quen sine dif/
ficultate ⁊ dolore. Et h̄ ideo vt dulcius po
stea ab hoīe teneat et libēt⁹ possideatur
Quod em̄ difficilius querit. dulcius inue
nitur. inquit Aug⁹. sup ps. ciij. Difficul/
tas aūt ista exprimit p hoc verbum dolen
tes. quod designat cordis ardorem. Pro
quo sciendum q̄ gr̄a christi querenda est
tripliciter. scz in tempore vbi oportet ⁊ sic
oportet. In tempore p̄mo. istud est temp⁹
p̄sentis vite. De quo dicitur. Ecce nunc
tempus acceptabile. ecce nūc dies salutis
Ideo ꝓpha dicit. Querite dn̄m dū inueni
ri potest. Et itez ap̄lus. Dum tempus ha
bemus operemur bonum. Non in tempe
quesierunt q̄nq̄ virgines fatue. quib⁹ dic/
tum est. Nescio vos Matthei. xxv. Unde
Bernardus super cantica sermone. lxxv.
Nunc tempus acceptabile ad querendu
in quo plane qui querit inuenit. Et hec est
vna causa quare non inuenitur christus a
querentibus se. cum non queritur in tem/
pore oportuno. Secūda causa est vt que/
ratur vbi oportet. Dicit autez Job. xxviij.
Quia non inuenitur in terra suauiter vi/
uentium. Quia gratia christi in hominib⁹
voluptuosis ⁊ resolutis potius amittitur
q̄z inuenitur. Et ideo ibi frustra queritur.
Unde Sponsa. quia quesiuit eum in le/
ctulo per noctem. non inuenit eum. In
nocte extra tempus congruum. In lectu/
lo extra locum aptum. Nox significat te/
nebras culpe ⁊ peccatorū. in quibus quā/
diu quis morat⁹ non inuenit christum.
quia longe a peccatorib⁹ salus. Lectulus
significat deliciarum voluptatem. Unde
de mala muliere scribitur Prouerbiorum.
Intexui funibus ex egipto lectulum me/
um. Funes egypti significant consuetudi
nem deliciarū huius mundi. quib⁹ lect⁹

voluptuosoꝝ interiꝫ vt ab eo mīme auellatur. Tertia causa vt querat sic oportet. q̄d fit cū diligēter ardēter nō ꝓfunctorie aut negligēter. sz corde ardēti q̄rit z oīno īfatigabiliter vt dicz. sic q̄siui ꝑs. cū dixit In toto corde meo exq̄siui te. Hz ō ħ videbit ī seq̄nti mēbro Hoc ꝙ tertiū .s. cordis ardorē dicit ꝑbū nr̄i thematis. dolētes. Debet em̄ hō ꝓ amissa gr̄a vt eā inueniat multuz dolere. z ħ ꝓpter plura. Debet ꝓmo dolere ꝓpt̄ dei offensam quē ꝓtra se grauiter puocauit. Nā insustētabilis est ira dei in pctōres vt ōr. ij. Paral. xxxvj. Sic dolebat q̄ dicebat. Quādiu ponā ꝓsilia in aīa mea. dolorē in corde meo ꝓ diem. Et qz null⁹ potest nos reconciliare deo nisi xp̄s. q̄ est pax nr̄a z mediator dei z hoīm. Jō cū isto dolore querēdus est Scō dz dolere peccator ꝓpter vilē seruitutē dyaboli quā īcurrit peccando Job. viij. Qui facit pctm̄. seru⁹ est peccati Un̄ ps. Dolor me⁹ in ꝓspectu meo semp. Et q̄a nullus ꝑt hominē liberare ō hac seruitute nisi xp̄s. De q̄ ōr. Si filius vos liberauerit. ꝛc liberi eritꝭ Jō est querendus cū isto dolore tāq̄ nr̄ ꝓpugnator fortissim⁹. Ipe em̄ dicit Piere. xxix. Luz quesieritꝭ me in toto corde vro inueniar a vobis z redimā captiuitatē vestrā. Un̄. ij. Paral. xv. ōr. In tota volūtate quesierūt dn̄m z inuenerūt. z ꝑstitit eis dn̄s requiē ꝑ circuitū. Tertio dz dolere ꝓpt̄ oīs boni z spūalis meriti amissiōez. q̄ dyabol⁹ eū crudeliter spoliauit. qui em̄ in vno peccat mlta bona pdet. vt ōr in Eccliaste. De hoc Job. xxx. ōr. Oīm nocte ꝓfozat os meum doloribꝫ. Et Dauid. Ego āt paup sum et dolens. q̄si di. depaupat⁹ sum. ī bonis meritorijs. Ideo sum dolēs. Ad ħ ergo recuperandū debz hō querere dolēdo xp̄m vt oīm bonoꝝ restauratorē Juxta illud p̄s. Inḡrēres aūt dn̄m nō minuent oī bono. Et Sapie. vij. ōr. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Quarto dz dolere peccator ꝓpt̄ naturaliū vulneratōz. ꝑ quā impotens ad bonū reddit z q̄si sterilis z infructuosus efficit. Dyabolus em̄ non tm̄ spoliat gratuitꝭ. sz etiā vulnerat ī naturalibꝫ Luc. x. De ħ doluit Dauid q̄ dixit. Nm̄ defecit in dolore vita mea. Et subdit. Nm̄ infirmata est ī pauptate vr⁹ mea. Ecce vtrūq̄. paupertas ꝓpt̄ spoliatōez gratuitoꝝ z defectio fortitꝭ ꝓpter vulnerationē naturaliū. Debz ergo peccator q̄rere xp̄m ad medendū huiusmodi vulnerationē. q̄ infundat oleū et vinū vulneribꝫ Luce. x. Quinto dz homo dolere ꝓpter miseriā z calamitatē quā patitur. Sicut Job doluit. vj. c. Utinā appenderent pcā mea q̄bꝫ irā merui et calamitas quā patior in statera. q̄si arena maris hec grauior appareret. Unō z ꝑba mea doloze sunt plena. ꝓ ro ista miseria repellenda dz pctōr q̄rere xp̄m tāq̄ ꝑsolatorē. De q̄ ōr in ps. Adiutor in opportunitatibꝫ ī tribulatiōe. Et seq̄t. Non dereliq̄sti querētes te domine. Tertio dz pctōr dolere timore iehēnalis pene. quam ꝓpter pctm̄ meruit. Rom. vj. Stipēdia peccati mors ꝓ ro isto dolebat Dauid q̄ dicebat. Dolores mortꝭ circūdederūt me. i. obligatio ad mortem. Et Job. x. Dimitte me vt plangā doloreꝫ meū. Cū isto dolore dz querere peccator xp̄m vt liberatorē z redemptorē. q̄ sol⁹ potest eruere de manu inferi. Septimo debet dolere peccator de honore z hereditatis eterne amissione. a q̄ se peccādo excludit. Juxta illud Isa. Tollat⁹ impius ne videat gloriā dei. De ħ dolebūt dānati grauiter. dicētes illud Piere. viij. Transiuit messis. finita est estas. i. temp⁹ aptū ad bn̄ operandū. z nos nō saluati sum⁹. Cū isto dolore dz hō querere xp̄m vt hereditatis redditorē Juxta illud Amos. v. Querite me z viuetꝭ. supple in eterna vita. Et psal. Querite dn̄m z viuet anima vestra.

¶ Sed ħ occurrit dubium. vtꝝ iste dolor ꝓ ro peccatis possit esse nimius. Ad quod sine argumentis breuiter respōdendo fm Robertum holgot super librū Sapiētie ca. v. dico q⁹ in penitente est cōsiderare triplicem dolorem. Unus est essentialis penitentie. et est in ipa voluntate. videlicz displicētia de peccato inquantū peccatū est offensa dei. Et ista displicentia est essentialiter contritio. Et quia iste dolor directe causatur et charitate in deum. que fm legem datā nimis intendi non potest. Jō iste dolor nō potest esse nimius. Alius est dolor non essentialis penitentie. Et iste est in sensualitate. et est passio appetitus sensitiui. Et iste dolor causatur vno modo ex redundantia doloris vel displicētie in voluntate per modum quo vires inferiores se obtemperāt in suis actibus viribus superioribꝫ. vt ōr tertio de aīa. ¶ Appetit⁹ in

tellectiu⁹ rapit aliqñ sensitiuñ sic̄ spera speram. Tertio ꝑt capi dolor ille in penitente ꝑ afflictōe corꝑali. Et isto mō tertio possibile est q dolor penitentis sit nimius ꝓm multos doctores. Sed de isto tertio dolore q causat ex afflictōe corꝑali ꝓstat q ꝑt esse nimi⁹. qz nō licet alicui inferre sibiꝑsi intentiōe causam mortis. Hz de scdo dolore posset esse dubiuz. exq̄ ille dolor causat directe z naturaliter ex displicētia voluntatis. cū ipa displicētia possit ee nimia. nō apparet quō talis dolor non possit esse nimius. Ideo videt dicendū q si penitens ex vehementissimo amore ad deū tm̄ doleret de suo peccato. quē causaret dolor i appetitu sensitiuo tante intensionis q corrūperet armoniā corꝑis necessariā ad vitam z sic induceret mortē. nō esset iste dolor excessiu⁹ in genere mortis. nec superfluus. sed virtuosus z opus ꝓfecte penitentie. Hoc tm̄ supposito q volūtas sic penitēs nō ferretur directe in istam passionē causandaz ꝓpter mortē consequendā. sed tm̄ ꝓpter displicentiā ꝓ peccato. inquātū offendit deū et sic legim⁹ quosdam cōmendatos de ꝓfectione virtutis. ℂ B

Dixi secundo q in verbis ꝓmissis describit diligentis inquisitiōis actus cum dicit. Querebam⁹. Ad hoc aūt q iste act⁹ inquisitionis sit bene regulatus z ordinatus plura requirunt. que Salomon exꝑmit dicens Sapie. s. In simplicitate inḡt cordis querite illuz. Primo ḡ requirit rectitudo sancte ꝓuersatiōis. Ihō dicit In simplicitate. Scdo gratitudo pie deuotiōis Ihō addit. cordis. Tertio solicitudo discrete inḡsitōis. Ihō subdit. ḡrite. Primo ḡ requirit ad debitā inḡsitionē rectitudo sctē ꝓuersatiōis. vt querat in simplicitate. Ista aūt simplicitas dz esse cū prudentia. sic̄ dr Math. x. Estote prudētes sicut serpētes z simplices sic colūbe. vñ Gen. xxv. dr de Jacob q vir simplex habitabat i tabernacul'. z tm̄ ḡnte prudētie fuerit erga fratrē suū Esau i emēdo ꝓmogenita. erga patrē in suscipiēdo bñdictōez. erga auūculū i custodiēdis gregib⁹. erga vxores eas patiēter regēdo. et i mult⁹ alijs. Debet ḡ ista esse simplicitas colūbina nō asinina Rom. xvi. Volo vos sapiētes ee in bono. simplices aūt i malo. Maxime aūt debet esse ista simplicitas sine plica vane intentiōis. sine ruga false opatiōis. sine tegumēto palliate fictiōis. Prima simplicitatē non hñt q faciūt opa de genere bonoꝝ intētiōe humane laudis vel lucri ꝓpalis. et nō ꝓpter laudē dei. Contra q̄s dr Math. vj. Si oculus tu⁹ fuerit simplex. totū corp⁹ tuū lucidum erit. Nō exponēs Aug⁹. li. ij. de sermōe dñi in mōte dicit. Oculus dr intētio. qa q̄libet in opere suo finē intuet. Per corp⁹ vero cōgeries opm intelligit. Tūc aūt oculus est simplex qñ intentio solūmodo in deū dirigit. et qñ sic est tūc tota ꝓgeries opm lucet iusticie coꝝ deo resplendet. Vñ Bre. sup Azechielē omel. vij. Si nra intētio apud deū fuerit simplex. eius iudicio nra actio tenebrosa nō erit. Secundā simplicitatez nō habēt heretici qui veris sentētijs fidei christiane errores falsaꝝ opinionū igerūt De his dr Eccl. ij. Ve duplici corde. labijs scelerat⁹. z manib⁹ malefacientib⁹. z patēti ingredienti duas vias. Hōne duplex cor vbi veritatē sic palliāt q eam dū videtur ostendere ad edificationē. laborāt ad subuersionē. Et iste sunt due vie Mathei. vij. Attēdite a falsis ꝓphet⁹ q̄ veniūt ad vos i vestimētis ouiū. intrinsec⁹ aūt sunt lupi rapaces. Tertiā simplicitatē nō habēt pditores z dolosi. q ꝓtendūt vnū i ore z aliud in corde. De qb⁹ in ps. Labia dolosa i corde z corde locuti sūt. De talib⁹ etiā dic Jacob Vir duplex aīo inco̅stās est in oīb⁹ vijs suis. Dicit Aristo. xviij. li. de aīalib⁹. Q in aīali nō est nisi vnū cor z z vna aīa. Et ido mirabile est q isti hñt duo corda z duas aīas. ymo tot corda q̄t dolos. Scdo reqrit ad debitā inḡsitōz ḡtitudo pie devotiōis. Ubi sciēdū q deꝰ exigit cor hūanū sibi dari tripl'r scz liberalit. integralit. z ppetualit. Primo vult deꝰ q dem⁹ sibi cor nostr⁹ libere. h̄ est. liberalit. Et dico dem⁹. nō mutuem⁹. nō vēdā⁹. sz q donem⁹ Illi sibi mutuāt cor q̄ sibi seruiūt ꝓ ꝓpali ꝓspitate ꝓsequēda Et qñ eis subtrahit ꝓspitas subtrahūt z illi cor a do. Illi aūt vendūt q̄ eū diligūt ꝓ mercede Qui tm̄ de do cogitāt q̄nq̄ iam de beneficijs ab ipo se ꝓcepisse cognoscūt. Primi mutuant sub spe cōmodi futuri. sed isti vendunt ꝓ mercede iam accepti beneficij. De quib⁹ dicit. Populus h me labijs honorat. cor autem eoꝝ longe est a me. Illi autē cor suū deo dant q merā de

bonitatē et bñficia spūalia cogitantes. nec nō z amore celestis patrie cor suū custodiendū z regendum in manibꝫ dei ponunt. Et istū modū exigit sibi dē⁹ si bñ ꝓsidereꝫ ꝓuer. xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū. q̄i d. Fili p creatiōem. fili mi p informatiōem. fili mi p redemptionē. Vult ḡ dē⁹ q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m liberaliter. et hoc p donatiōnē p̄hebe cor p dilectionē tuuz. p cōpassionē mihi. p deuotionez. Vult scō q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m integraliter Matth. xxij. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Est em deus sic hō zelotipus. q̄ nō permittit vxori sue alios diligere. Exo. xxxiij. Noli adorare deū alienū. Dñs cui zelotes nomen eius. Dñs est emulator. Hec mirum certe. solus eūm nos redemit. Auis eūm generosa cū diu volauerit z se fatigauerit et predā suam ceperit. cor prede sue requirit Xp̄s aūt est ille generosus falco q̄ p nobis volauit de celo in ꝑgis vtez. de ꝑgis vtero ad patibulū. de patibulo ad infernū. de inferno in mūdū. de mūdo in celū. Et ideo merito vēdicat sibi totū cor. Parare ergo dē⁹ei cor nr̄m. sic aui p̄dali parat cor prede sue. Primo em extrahit cor. lauat z cōmit z niger sanguis exp̄mit z ꝑtes discidit. Sic moraliter extraham⁹ cor nr̄m per petōz occultoz recordatiōez. Vñ ps. Effundite cor ā illo cor da vīa. Lauet p lacrimaz supinfusionē Jere. iij. Laua a malicia cor tuū vt salua sis. Cōprimat p cōtritionē Juxta illud. Cor ꝓtritū z hūiliatuz de⁹ nō despicies. Et sanguis. i. petm̄ exprimat p ꝓfessionē. Faciam⁹ ḡ vt de corde exeant cogitatiōes male. furta. adulteria. Et tandē discindat p penosam satisfactiōem. Et tūc dz sibi totaliter dari p deuotionē. Sic ipe dē⁹ petit Joel. ij. Cōuertimini ad me in toto corde vio. Ecce qūo querēdus est de⁹ in toto corde nr̄o. Tertio vult q̄ dem⁹ sibi cor nr̄m ꝑpetualiter. Solent em hoīes qñ volūt simplr̄ z ꝑpetuo aliq̄d dare alicui facere sibi bonā cartā z bñ scripta. z postea signāt eā sigillo. z tūc eum ponūt in possessionē. z tūc est secur⁹ de suo p petuo. Isto mō vt deū de aīab⁹ nr̄is asserem⁹ p ꝑpetuo. faciam⁹ ei cartā seu lr̄az de corde nr̄o. scribēdo in ea mādata z preceptа sua ꝓuer. vij. Scribe illā ī tabulis cordis tui. Et postea signeꝫ sigillo. scz būanitat̄ xp̄i. q̄d sculptū fuit multis lr̄is in passione. Hꝫ est. applicem⁹ p deuotā ꝓtem/plationē mēti nr̄e illius passiōis memoriā z hꝫ deuote memorādo. Canti. viij. Pone me sic signaculū sup cor tuum. z tūc ponamus in possessionē. i. in habitatōz cordis nr̄i per gr̄az. Ephe. iij. Det vobis dñs rm diuitias gl̄e sue corroborari p spm̄ eius ī interiori hoīe habitare xp̄m p fidē in cordib⁹ vr̄is. Hoc est ḡ in simplicitate cordis querere xp̄m. sic dictū est. Tertio ad debitā inq̄sitionē xp̄i req̄rit̄ solicitudo discrete inq̄sitionis. Et q̄ ad hꝫ dē⁹ eū inquirere sapienter cum trib⁹ magis. De q̄b⁹ dz Mat. ij. Q̄ quesierūt eū stella duce. Et nos duce Maria. que stella maris appellat̄. Vñ Bern̄. sup Missus est. omil. iij. dicit. Si ī surgūt venti tēptationū. si incurris scopulos tribulationū. respice stellā. invoca mariā. quere nō solū sapienter sed etiā diligēter. exemplo mulieris dragmā amittentis Luc. xv. q̄ lucernā accēdit. Ecce op⁹ discretionis. domū everrit. ecce opus diligēt̄ investigatōis. nec cessat donec inueniat. ecce opus ꝑseueranter. pfectōis. Cōuocat vicinas ad ꝓgratulādū. Ecce opus leticie spūalis nec solū queram⁹ sapiēter aut diligēter. sz ꝑseueranter. Juxta illud. Petite z accipiet̄ pulsate z aperiet̄ vobis. Et ibi parabola de amico. media nocte veniēte ad amicum z petēte tres panes Luce. Et sequit̄ q̄ si perseuerauerit pulsans. surget et dabit sibi q̄t/q̄t habet necessarios.

¶ Dixi tertio q̄ in ꝟbis p̄missis tangit̄ inq̄sitōnis xp̄i quesit⁹ fruct⁹. cū dz. Te. Magn⁹ sicḡ fruct⁹ est querere xp̄m. q̄ adepto nihil vlterius homo desiderare queat. Istud aūt nō ꝑt melius ostendi nisi p suū ꝟriū. Sic em dicit Aug⁹. in li. de ciui. dei. Facilius dz de celesti beatitudine q̄d ibi non est q̄z q̄d ibi est. Ita facilius cōprehēdere possum⁹ q̄d sine xp̄o incurrim⁹ p abnegatiōem q̄z quid assequmur p affirmationē. Jō parētes xp̄i nō valēres ad plenū describere q̄d essz xp̄s quē querebāt direxūt simplr̄ te. Te inquā primo vt dicit Aug⁹. in soliloquijs q̄ est vera vita. in q̄ z a quo z p quē bta que bta sūt oīnia. Te a quo auerti est cadere. In quē conuerti resurgere est. In quo manere cōsistere est. Te a q̄ exire mori est. z in quē redire reuiniscere est. Te quē nemo amittit nisi decept⁹. Quē nemo querit nisi admo/

nitus. Quez nemo inuenit nisi purgatus. Secūdo te q̄ es medicamentū non sano. regula p̄rauo. lux tenebroso. habitatio deserto. inq̄t Aug⁹. in li. de ciuitate. Tertio te q̄ es diues in miscōia. magnific⁹ in iusticia munific⁹ ī gr̄a. numerator copiosissimus remunerator equissim⁹. liberator pyissim⁹ Gratis respicies būles. Juste iudicans innocētes. misericorditer saluās petōres. ait Bernū. in ser. lxij. Quarto te. quē diligēdo oīa in te reperim⁹. te q̄ licet sis vnus quē querim⁹. tñ oīa in te ꝓtinent. O lucrū mirabile. O cōpendiū singulare. cur nos p diuersa fatigam⁹. Ad ipm q̄ vnanimiter festinem⁹ post quē bona cūcta vltra ñ querim⁹ sz tenem⁹. inq̄t Cassiod. sup ūllud ps. Inq̄rentes aūt dñm nō deficient oī bono. Quinto te. q̄ es splendor nūq̄ deficies vita indefessa. nō moriens. fons sp scatu/riens. seminale vite seminariū. sapiētie p̄n cipale p̄incipiū. Jniciale boritatis iniciū. inq̄t Alanus de planctu nature. Sexto te sine q̄ nullū p̄t esse vez gaudiū. et cuz quo est verū gaudiū. q̄d q̄ possederit nemo tollet illud ab eo. Cui cōparata oīnis iocunditas meror est. oīnis suauitas dolor est. oīne dulce amaz. oīne decor fedum. oīne postremo q̄dcūq̄ delectare posset molestū inq̄t Bernū. in epla. Et breuiter te septimo apud quē est sapiētia sine ignorātia. memoria sine obliuione. intellect⁹ sine errore. rō sine obscuritate. inq̄t Bernū. in q̄dā sermōe Et his patet fruct⁹ inq̄sitōis xp̄i q̄ continet in se oīa bona. ita vt nemī eū deserenti bonū sit. et cui aduenit oīne bonū ipm inueniēti. Jn ipo nāq̄ est oīne bonū bonestū. delectabile. et expediēs. q̄d nō ē in aliq̄ alio insimul inuenire. q̄s multe sunt delectationes in creaturis. sz tñ nō honeste. et si honeste nō tñ expediūt. Jō petr⁹ bñ dixit Joh. vj. Dñe ad quem ibim⁹. scz a te. Nos igit frēs dolētes p ꝓtritōez. queram⁹ xp̄m p bonā opationē et p̄nie actionē. vt cum eo oīa bona inueniam⁹. Ad q̄ nos pducat q̄ sine fine vivit et regnat. per oīa deus benedictus.

Dñica p̄ma p⁹ octauas Epiphanie .I.

Sermo. XX

APtie facte sunt nu in chana galilee. Joh. ij. ca. Post q̄s scā mr̄ eccl'a fidelibus suis de xp̄o ꝓposuit eius mirabilē natiuitatē vt in festo natiuitat⁹. eius infantiā. vt in prima dñica post festū natiuitat⁹. eius et puericiā vt in dñica p̄me p̄cedenti. Nūc ista dominica ꝓponit eius mirabilē virilitatē in q̄ fuit in. xxx⁹. āno. Tūc em̄ xp̄s incepit facere miracula. Quoz p̄mū fuit istud de q̄ in euāgelio p̄nti. scz mutatio aque simplicis in vinū optimū. Quo viso discipuli ei⁹ fuerūt in fide cōfirmati. Jn h⁹ figura legit q̄ ysaac fodit puteū et repit aquā vinā Gen. xxv. Xp̄s em̄ in nuptijs istis de puteo sue diuinitatis ex aqua mortua terrestri producit vinū. ex cui⁹ pductiōe discipuli eius et pl'es alij in aia fuerūt p fidē et graz xp̄i vificati Jxta illud ps. Vinū letificet cor hois. Jn h⁹ figura etiā legit. iij. Reguz. ij. vbi Helize⁹ misit sal in aq̄s Jericho. et sanate sunt a sterilitate. Sic xp̄s mediante carne hūana aq̄s in vinū ꝓuertit. Cū de⁹ p̄ sal. i. diuinā sapientiā. ꝑ est. fuū filiū. in aq̄s Jericho. i. h⁹mū di mutabilitatem dispositi incarnandā. Quas aq̄s pessimas ita sananit. q̄ nec mortalitas eterne dānationis. nec sterilitas bone opatōis in ipis nisi voluerim⁹ repiri amplī⁹ poterūt. Sic aūt ōr in naturalib⁹ Elephas naturaliter bibit vinū. et p̄ animal ad plūs. Sic apostoli et alij cōuiue er̄ vino fuerūt aīati ad patiēdū p xp̄o Vñ in fine euāgelij ōr Ere dicerūt in eū discipuli ei⁹. Dic ponat textus euāgelij. Sup q̄ enangelio pauca loq̄ vie caritati intēdo. Vez q̄ ꝑ sine gr̄a nri saluatoris facere nequeo. Lo q̄ dic Bernū. sup cantica ser. ij. Omnia ꝓba etiā ꝓphaz sine gr̄a xp̄i q̄d sunt nisi somnium et superbia. oēsq̄ ꝓphe sine xp̄o elingues sunt et muti Et ideo necessaria est p̄nti gr̄e xp̄i. cuius admirā de doctrine fluēta sunt velut q̄dam fons fluens et saliēs in vitā eternā. Jpe est cui ille q̄ ꝓmittit oīni petēti dare aquā vinū doctrie salutar⁹. Jpe et hodie mutauit aquā amarā in vini letificantis dulcedinez. Ut igit idē dñs nr̄ aquā l'ralis sensus et intelligentie mutet nobis in vinū spūalis intelligentie. eo q̄ sm̄ Bedā in omelia hodierna tñ distat inter sensum l'ralez et misticū ōnem inter aquā et vinū. Nō vt facilius assequamur ad matrē gr̄e ad cuius pces hodie mutata est aqua in vinū recurramus. vt eius intercessiōe suffragio auxiliū gr̄e recipiam⁹. salutātes cā voce amena dicētes

Aue Maria gra plena. ꝛc. In pncti euage/lio tria describunt circa hui⁹ miraculi pa/rationē occurrentia. In pma pte descri/bunt quedā antecedentia miraculū. cum or. Nuptie facte sunt. In secūda describū/tur quedā comitantia miraculuz. ibi. dicit g̃ eis ihs Implete ꝛc. In tertia ponunt̃ur quedā subsequētia post miraculū. ibi. Ut aut̃ gustauit ꝛc.

¶ A

Dixi primo q̄ in pma parte euangelij describuntur quedā antecedentia miraculū. cū or. Nuptie facte sunt. Ista antecedētia fue/runt celebritas nuptiaz. defectus vini. in/stantia matris xpi. et obediētia ministroz. De q̄bꝫ p ordinem videam⁹. Dicit g̃. Nup/tie facte sunt. Circa ꝟ est sciendum q̄ ꝑm magistz in scolastica historia istud factum est in tricesimo pmo anno etatis xpi. Nam cum xps cēt baptisat⁹ tricesimo anno etatis sue. statim post baptismū iuit in desertum in quo temptatus fuit a dyabolo. Deinde etiens de deserto venit iterꝫ ad Johannē et ibi aliquadiu morabat. vt sic Johānes frequenter daret testimoniū de ipo in sui pñtia. vt sic ab alijs agnosceret. Luz ergo Johannes quadā die phibuisset de chri/sto testimoniū dicēs. Ecce agn⁹ dei. Sta/tim duo discipuli Johānis. scz Andreas ꝛ Johānes euāgelista ꝑm q̄sdam. vt etiaz Lira dicit. secuti sunt xpm. Andreas aūt mox accedens Petrū frēz suū adduxit eū ad xpm. quē xps tunc Cephas noiauit. i. capitaneū. et idem sonat ꝟ nomē Petrus qō interptat fundamētū ꝑm Lirā. In cra/stinū aūt cum veller ihs ire in galileam. in reditu illo iterꝫ vocauit Philippū q̄ statim inueniēs Nathanaelē frēz suū adduxit eū ad ihm. ꝛ sic xps habuit q̄nqz discipulos. Post vocatōnez igit discipuloz tertia die facte sunt nuptie iste. ō q̄bꝫ ꝟ or. Et ꝟ fuit iā reuoluto integro āno a baptismo xpi. Uñ vocatio discipuloz facta est i fine pmi āni. Dicit g̃. Facte sunt nuptie in chana gali/lee. i. in quadā villa sic dicta chana. que sita est in terra galilee. Et ꝟ ponit ad differen/tiā alteri⁹ ville q̄ or etiā Chana. scz sita est i alia terra. Iste nuptie cuius fuerunt nō ex primit. sed tñ cōiter oēs doctores tenēt q̄ fuerūt Johannis euāgeliste. quē dñs tūc de nuptijs nubere volentē vocauit i disci/pulatū suū. vt dicit Hiero⁹. in ꝓlogo Jo/hannis. Sponsa ꝟo or fuisse maria mag/dalena ꝑm q̄sdaz. Sed nō ē verisile. ex eo q̄ Magdalena fuit diues et nobilis atqz ꝑm seculū spectabilis ꝛ illustris. q̄ non de/sponsaret Johanni piscatoris filio rusti/cano et paupi. Cuius pauptas patet i hoc q̄ sufficientiā vini hīe nō potuit ꝓ celebri/tate nuptiaz. Ueri⁹ g̃ or q̄ spōsa istaz nup/tiaz fuit quedā ꝟgo nomine Anathita ꝑm magistz i de vita xpi. Sequit lra. Et erat mater ihu ibi. Ista lra multū facit ad ꝟ q̄ iste nuptie fuerūt Johannis q̄ fuit nepos Marie ꝟginis. Nam nisi attinuisset ex ꝓp/inqua linea ꝓsanguinitatis isti sponso. nō fuisset inuitata. Sed cū Maria filia Sa/lome vtoz zebedei voluisset facere filio suo Johanni nuptias. misit in nazareth. q̄rto miliario a chana. ꝛ trimauit sibi istas nup/tias. ꝛ sic ipa ante alios venit ad prepara/tionē nuptiaz. Uñ seq̄t. Et erat mater ie/su ibi. Non est vocat⁹ Joseph. Quia vt di/cit mgr̃ in scolastica historia. ꝛ mgr̃ in devi/ta xpi. credit fuisse iam mortu⁹. Vocat⁹ est aūt ihs tanq̄z ꝓsanguine⁹ nubētis sponsi. et discipuli eius tanq̄z familiares christi. Non q̄ iam fuissent veri discipuli. q̄z non/dum pfecte adheserāt xpo. sed iā seqnebā/tur eū gra cuiusdā familiaritatis ꝛ societatis amicabilis cupiētes instrui de doctria ei⁹ Et deficiēte vino. Non est putanduz casu fortuito ꝟ accidisse. sed diuia or dinatione vt scilicz iste defect⁹ esset occasio miraculi. Que quidē defectū ꝟgo btā intelligens et ex cor de pūssimo totalē defectum p̄uenire volēs. ne ꝓfusio appareret. inuitauit filiuz quē sciebat ad ꝟ potentē. ꝛ etiā attendens q̄ iam pfectio etatis in qua xps facere mi/racula aptus esset et potentiā diuinitatis sue ostendere deberet. Dixit g̃ mater eius ad illū. Uinuz nō habēt. q̄i d. Da eis vinū. Uel puideas ꝑm potentiā diuinā qua de nihilo etiā oia potes facere. vt habeāt suf/ficiētiā vini. In ꝟ notat misericōdia maxia ꝟ/ginis gl̃iose. Ad misericōdiaz em̃ pertinet vt q̄s defectū alterius reputet q̄i suū. Quia mi/sericors or q̄i miser cor habēs. ij. Cor. xij Quis infirmatur ꝛ ego nō infirmor. Sic btā ꝟgo defect⁹ alioz subleuare volēs dic. vinū nō bñt. Sz q̄d ei rñderit xps. audia/mus. Quid tibi inq̄t ꝛ michi ē mulier. Et isto ꝟbo sūpsit occasionē sui erroris Ma/niche⁹. dicēs xpm habuisse cor⁹ fāt̃asticū

ꝛ nihil sumpsisse de ꝟgine. ꝓ eo q̄ ꝫ dicit. Quid tibi ꝛ mihi est mulier. q.d. nihil a te habeo. Et est modus loq̄ndi apud nos. q̄ dicim⁹ reprehendēdo alios nobis extraneos ꝛ impertinentes. Quid tu habes ad me. Sil'r et ꝫ ꝟbo valentius hereticus dixit xp̄m nō assumpsisse carnē ex ꝟgine. sz attulisse coꝛp⁹ celeste. Ebion autem hereticus dixit xp̄z natū ex semīe viri. ꝓ eo q̄ ꝫ ōr mulier. vñ iste neq̄ dixit. q̄ cuius ꝟgo ꝓcepit. ꝟgo peperit. sed post partū ꝟgo nō pmānsit. Et cū isto fuit alter q̄ dicebat Delindius. qa fm eos mulier videt importare corruptionē Sed ꝓtra istos dicit Aug⁹. Si credis ꝫ evangeliste dicenti. Quid tibi ꝛ mihi est mulier. crede ꝛ eidem q̄ dicit. Stabat iuxta crucē mater ihu Maria. Vñ apl'us clamat Gala. iiij. Misit de⁹ filiū suū natū ex muliere. factū sub lege. Et mulier ibi non dicit corruptionē sed sexū. fm Augustinū iuxta illud Gen. iij. quod dictū est de Eua Mulier quā dedisti mihi socīa. Cōstat āt q̄ Eua tūc fuit ꝟgo nōdū ab Ada cognita Est ḡ alter sensus catholic⁹ fm Augu. hic Quid tibi ꝛ mihi est mulier. In xp̄o sic̄ dē fuerūt due nature. scz diuina fm quā competebat ei agere ꝛ facere miracula. et hūana fm quā cōpetebat ei pati. Vñ. Quid tibi ꝛ mihi est mulier. i. illud q̄d facio miracula nō recepi a te. Et ideo imperiū tuum nō debeo facere q̄n tu vis. q̄ diuīras mea nō obedit tibi sz illud tm̄ in q̄ debeo pati. id est. hūanitas. illam recepi a te. sz h⁹ passionis nondū venit hora. Sed Chrisost⁹ dicit ad lras. Q̄ ꝟgo btā voluit p̄uenire talem defectū vini. vt xp̄s suppleret anteq̄ totaliter deficeret. Sed si ita fecisset xp̄s. nō fuisset notum existentibꝫ ꝛ cōuiuantibꝫ ibidem. ideo distulit vsq̄ ad horā totalis defectus. Et ideo dicit. nōdum venit hora. q.d. Ego solus noui melius tēp⁹ oportunū ad faciendū miraculū. cū mihi soli ꝫ competat ex deitate in qua tu mecum non cōmunicas. Et ideo q̄d mihi ꝛ tibi. supplerē est cōmune in deitate. q.d. nihil. Nōdū venit hora mea. i. nondū cōuiue cognoscūt vini defectum. et sic miraculū non essz eis gratū. Postquā ergo cognouerint faciam vt sit eis maius bñficiū. Eccs. viij. Omni negocio temp⁹ est. Ex isto ꝑscillianiste sūpserunt errōis sui occasionem dicentes. animā hominis esse subditā fato seu constellationi celesti. ita q̄ homo nō posset aliquid facere nisi fm influxū celestiū coꝛporum. sed ꝫ est falsum. Quia cum intellectus rōnalis sit immaterialis. nō potest subiici actioni coꝛpali. ꝓter q̄ō influxus siderū non pringit directe ad ip̄m. Et ideo Ptholomeus in cētiloquio dicit. Q̄ sapiens dominabitur astris. scz q̄ non sequitur appetitū sensitiuū in quē inclinat astra. Sz sequit̄ dictamen rōnis. Et etiaz q̄ anima rōnalis est potentia libera. ergo potest q̄n vult et quid vult operari. alias homo excusarē a peccato. sicut ꝛ bruta que determinata sunt ad vnā partem ꝛ agunt ex necessitate nō voluntate electiua liberi arbitrij. Et ideo nec habent meritū nec demeritum. Multo ergo min⁹ in xp̄o hoc debuit esse. cui subiecta erant omnia celestia. Math. vltimo. Data est mihi oīs potestas in celo ꝛ in terra. Sed quāuis mater xp̄i fuit repulsa. tamen de misc̄ia filij nō diffidit dicens ministris. Oīa quecūq̄ dixerit vobis. scz. filius meus. facite. Optima doctrina gloriose virginis ꝓ quā docet ꝓfectionē iusticie. Perfecta nāq̄ iusticia est deo in oīb⁹ obedire. Exodi. xxiij. Oīa quecūq̄ ꝓcepit nobis dñs faciem⁹ Nō nō cōuenit nisi ō solo deo. Homo em̄ potest aliq̄n errare. vñ in talibꝫ q̄ sunt contra deum hominib⁹ obedire non tenemur Actuū. v. Oportet magis obedire deo q̄ hominib⁹. Deinde describunt vasa in q̄b⁹ miraculū patratū est. Unde sequit. Erāt autem ibi ydrie lapidee sex posite fm purificationē iudeoꝛ. Dicit Lira. q̄ ex traditiōe senioꝛ iudei sepius lauabāt ꝛ purgabant vasa. vt ōr Math. xxiij. Et ad istum vsum posita erāt ista sex vasa seu ydrie. ab ydoꝛ quod est aqua. quasi vasa aquatica. ex q̄b⁹ iudei sepius lauabant. quādo aliq̄s de cōmunis immundū vel morticinū tangebat Ut ōr Leuitici. xi. et Marci. vij. Capientes singule metretas. i. mēsuras binas vel ternas. Metreta fm Isidoꝛ. xvj. ethimo. est mensura ꝓtinēs decē sextarios. Sextari⁹ aūt ꝓtinet duas libras. Hic cluciunt tres moralitates. Prima est q̄ iste nuptie significant nuptias inter xp̄m et ecclesiam. De q̄b⁹ Math. xxij. Fecit nuptias. scz de⁹ pater filio suo. De quib⁹ etiā dicit apostolus Ephesioꝛ. v. Sacramentū hoc magnum est. dico aut̄ in xp̄o et ecclesia. De nuptie

celebrate sunt in chana galilee. Chana interpretat zelus. Galilea trāsmigratio. ad significandū qz illi sunt digni p̄mio cr̄e xp̄i q̄ zelo deuotōis z feruoris trāsmigrāt ō statu culpe ad gr̄az. q̄ ō morte ad vitā. Dis nuptijs interfuit Maria sic̄ nuptiaz cōciliatrix. qz p eam z eius intercessionē p̄mio gimur xp̄o Ecc̄i. xxiij. In me ois spes vie z fir̄itat̄. Discipuli etiā vocati sunt. qz ipi sūt q̄si paranymphi cōiungēres xp̄o eccl̄iaz. ij Cor. xj. Despondi vos vni viro v̄ginē castam exhibere xp̄o. ¶ ät vinum defuit ibi significat q̄ vinū spūale triplex in veteri testamēto ante xp̄m deficiebat. scz vinū mordax iusticie. q̄d nr̄ samaritan⁹ vulneribus sauciati infudit. p̄s. Potasti nos vino cōpūctionis. ¶ Scō deficiebat vinū letificatiuū. scz sapientie in p̄s. Vinū letificet cor hois. Meditatio em̄ sapie matie letificat Sapie. viij. Nō hz amaritudinē p̄uersatō illius. Tertio vinū inebriatiuū. scz caritatis Can̄. v. Bibite z inebriami k̄mi. Istud ergo triplex vinū deficiebat in veteri lege. Primo qz iusticia legis impfecta erat. sed xp̄s eam pfecit Math. v. Nisi abūdauerit iusticia vr̄a. Vinuz sapie deficiebat. q̄a occulta z figuralis erat ei⁹ sapia. j. Cor. x. Omnia in figura p̄mingebāt ill̄. sed xp̄us eā luce manifestauit. Prouer. viij. Viā sapie mōstrabo tibi. Vinū caritatis deficiebat qz accepant spm̄ seruitutis in timore. sz xp̄s aquā timoris p̄uertit in vinū amoris. Caritas em̄ diffusa ē in cordib⁹ nr̄is per spm̄ sanctū q̄ dat⁹ est nobis. Ad Romanos. v. Scōm documentū q̄d elicit h̄. est magnū solatiū oīm̄ p̄iugib⁹. Nā xp̄s voluit interē nuptijs et cā. vt dic̄ Beda. vt approbaret z honoraret statū p̄iugalē. Nam sic̄ de v̄gine voluit nasci. sic a vidua anna voluit laudari z nuptijs postea dignat⁹ est interesse. vt designaret oīm̄ stat⁹ esse salubres. Per h̄ etiā dedit exemplū hūilitatis. vt q̄ntūcunq; alti sapientes sancti z digni sum⁹ nō dedignemur ad inferiores descēdere rōne necessitatis coz fm̄ Crisz. z Augz. Et ptz dignitas mr̄imonij ex p̄nria xp̄i. mr̄is sue benedicte z discipulo⁹ xp̄i z miraculi ei⁹ primi.

¶ Faciūt aūt multa ad cōmendationem mr̄imonij. Primo em̄ cōmendat̄ a natura Scō ex scptura. Tertio p sctōz exēpla. Primo a natura eo q̄ nihil ita naturalissimū sic̄ p̄ducere sile. ij. de aia. Doc pz Tomi bus viuēt̄ib⁹. Vñ sic̄ naturale est homini comedere ad p̄seruandū p̄sonā. p̄iaz. ita generare ad p̄seruandā spēm̄ hūanaz. Insignū h⁹oia aq̄tica aerea z trena aiantia sil̄ morant̄ z p̄sortiū. p̄riū diligūt. extraneoz aūt odiūt. Nam leo adulterā p̄sequit̄ et occidit. Similiter Liconia Turtur etiā post primū alium nō requirit. Scōo cōmēdatur a scriptura Math. xix. vbi dr. ¶ Deus ab inicio creauit masculū et feminā. p̄pter quā homo dimittet p̄rem̄ et matrē. Item facit et illud qz p istum actum p̄iugale vitatur fornicatio. q̄d est graue peccatum. j. Cor. vij. Unusq̄sq; p̄pter fornicationē habeat p̄priam vxorem. Item facit ad cōmendationē eius indiuidua p̄iūctio. q̄ tāta est vt nō liceat p̄iugib⁹ ab inuicē separi nisi ratione adulterij. vt ibidē dr. Tertio patet p sanctoz exempla. Primo qz omnes patriarche z q̄ oēs. p̄phe in isto statu fuerunt Item q̄ xp̄s matrē suam voluit in isto statu viuere. et ipse voluit sub mr̄imonio nasci. Item voluit nuptijs interesse. et sic exp̄resse approbauit eas. Tertiū documētū est vt facientes nuptias nostras. honestas p̄sonas inuitem⁹. sic isti fecerūt. Non sicut nos facim⁹ q̄ inuitamus ribaldos. potatores. bouisatores. saltatores. citaristas. p q̄s grauia cōmittunt̄ peccata. Contra q̄s dicit Aug⁹. in sermōe de nuptijs. Nupsit Abrahe Sara. Accepit Moyses Zephoram. Accepit ysaac Rebeccam. Duxit Jacob Rachel et Lyam. Accepit Thobias Saram. Tot nuptie antiquoz et verius amicoz dei in quib⁹ nullus inuenit̄ saltator nec organū pulsasse nec citharas pcussisse nec tybias implicasse. tē. Hec Augustinus.

¶ B

Dixi secundo q̄ in scōa parte h⁹ euāgelij describunt̄ quedā cōcomitantia miracl̄m que fuerūt mīstroz obedientia in ydriaz impletione. in vini ex aqua facti hausione. in ad architriclinū delatione. Unde sequitur. Dicit ergo eis ih̄s scz rogatus a mr̄e. dicit ministris. Implere ydrias aqua. licz em̄ aliq̄ntulū aque fuisset in ydrijs. tamē qz nō plene erant. ideo iussit impleri ydrias. Vñ seq̄t. Et impleuerūt eas vsq; ad sūmū. Et istud fuit ad euidentiam miraculi maiorem q̄ aqua fuit apposita de nouo p̄ ministros q̄ sciebant totalem defectū vini.

plura faciunt ad pbationē miraculi hꝫ posita. Primū fuit qꝫ iste ydrie erāt vasa aq̄tica ⁊ nunq̄ ad vsum vini deputata. ne ḳs suspicaretur aquā infusam vel supfusaz fecisse sapozē vini cōtra xisse. Secunduz est qz ista vasa erāt notabilis q̄ntitatis. quia capiētes ydrie singule metretas binas vel trinas. ne ḳs diceret. ⁊ si vinū ibi factū est. tamen ita modicū qꝫ hū discerni nō potuit an fuisset verum vinū. Tertiū est qꝫ mīstri impleuerunt illam aquā nō discipuli xpi. ne diceret ḳ suis discipulis occulte dedisse vinum adimplendū Quartū fuit quia impleta erant vasa vsq̄ ad summū. Eo qꝫ aliquid de aqua ad purificandū fuit ablatū. et sic ille defectus fuit de nouo supletus. ne diceretur fuisse ibi vinum ab antiquo. Quintū fuit quia iussit illud afferri architriclino. qui erat senioz in cōuiuio ad pzobandū nō sponso aut sponse. sed architriclino. Dicitur autem ab archos qō est pnceps. et triclinium qō est locus vbi homines sedent in cōuiuio. quia antiquitus comedebant sedētes in lectis. propter quod in scriptura dicuntur comedentes accumbere vel recūbere. Et ideo locus ille vocatur triclinū. quasi locus triū mensarum. Est ergo architriclinus nomē appellatiuū nō propriū. et significat illum qui pncipaliter inter cōuiuas sedebat. Et probabile est qꝫ fuerit aliquis sacerdos illius temporis. qui stabat ad benedicenduz nuptias. ad instruendū qualiter debebant pcedere fm legem ⁊ statuta seniozum. Isti ergo iussit pzius afferri. quia iste cui cura fuit totius cōuiuij commissa. non comedebat vsq̄ post alios. et ideo fuit magis sobzius ad iudicanduz de vino q̄ qui sunt repleti cibo et potu. Unde illi iussit afferri pzius. vt veritate cognita alijs predicaret. Sed diceres quare hodie pzohibentur sacerdotes nuptijs interesse. Rn̄deo ideo qz multe ibi fiunt dissolutiones et quib⁹ possent scandalizari. Unde canon. Hic occurrūt tria dubia. Primū est quia christus pzius repzessit matris petitionē tāquā indignā. dicens non esse faciendum miraculum ad eius instantiā. et tamen fecit. Rn̄deo pmo ideo. quia mater xpi petebat ex affectu materno humane nature. Secūdo quia petebat pro consanguineis. Tertio quia petebat pro suppienda indigentia pauptatis. Modo pro istis trib⁹ non debet fieri miraculum. Primo quia est opus diuinum. ergo nihil habet cōmune cuz potestate humana. sicut virgo putabat. qꝫ rōne humane nature quā habuit christus ab ea. cōpetisset xpo facere miracula. Secūdo. nō est acceptio psonarum apud deū. ideo nō pro consanguineis est faciendū miracm. Tertio non ppter indigentiā sed dei gl'iaz declarandaz faciendū est miraculum. Ne rūtamen quia mater christi sancta mulier erat. ⁊ illi p q̄b⁹ petebat. pauper et hūiles erāt. et gloria dei in christo. discipulis manifestanda erat. Ideo christus exaudiuit licet post modicū tempus petitionem matris. Secundū dubium quare nō creauit nouum vinū potius q̄ de aqua mutauit. Rn̄deo licet maī ⁊ mirabilius est ex nihilo aliquid facere q̄ ex aliquo aliquid. Hz tamen nō est ita credibile et euidēs et ideo christus condescendit capacitati eoruz vt crederēt citius. Secundo fecit hoc ad cōfutandū heresim marcionis et manichei hereticoz qui dixerunt ista visibilia esse a dyabolo. Ut ergo christus ostendat istas creaturas esse bonas. christus fecit ex istis creaturis plura miracula. Tertio vt ostenderet nō se oīmino nouam doctrinā conderet et veterem reprobare sed potius adimplere Matth. v. Non veni soluere legē sed adimplere. Tertiū dubium quare nō fuerunt ibi tunc pauciozes vel plures q̄ sex ydrie. Respondeo diuina ordinatione factum fuit. Ad significandum qꝫ per aduentum christi baptismus christi habet vim purificandi homines in sex successiuis tempozum. fm Thomam. scz in puericia. innocentie. adolescentia. virilitate. senio. et decrepitu. Hcōm Augustinum autem qꝫ capiebāt metretas binas vel ternas. significat hoc qꝫ in nomine trium diuinarum personarum fit baptismi collatio. vel ppter duos populos. scilicet iudeos et gentiles. ex quibus constructa est ecclesia. ¶ E

¶ Dixi tertio qꝫ in tertia parte euangelij describuntur huius miraculi subsequentia que fuerūt plura. Architriclini publica predicatio. et discipulozum in fide confirmatio. Dicit ergo. Ut āt gustasset architriclin⁹. scz q̄ magis sobzi⁹ erat aquā. supplebus. vinū mō facta. dic spōso. arguēdo eū rusticitatis. Qis bō pmo bonū vinū ponit

¶ Dnica prima post octa. epiphanie

id est. in principio conuiuij. vinum bonū ponit ad mensam. Hoc est de consuetudine illarū partium et illius temporis veteris legis. in quo vigebat carnalis delectatio. ita q̄ gule intenti optima queq; et electissima apponebant in principio mense. Quod tamen apud christianos non debet esse magne reputationis. Quia ſm Hieronimus christus voluit nos esse christianos non medicos. Et cum inebriati fuerint dat illud quod deterius est. quia iam nō percipiunt bonitatem nec sapozem. Tu autem seruasti vinum bonū. id est. optimuz. vsq; adhuc. id est. ad finem conuiuij. Dicit hic Chrisostom⁹ q̄ christus oīa miraculosa fecit perfectissima. Nam socruz Petri ita perfecte curauit q̄ statim surgēs ministrauit. Marci. j. Et paraliticum ita perfecte sanauit q̄ surgens tulit grabatum suum. Joh. v. Sic etiam hic fecit vinum electuz et optimū quale potuit esse de mūdo. Noraliter ita fit q̄ hereticī primo ponunt pulcrum vinum et dulcis doctrine. sed postquā homines inebriati fuerint assentiendo eis tunc dant id quod deterius est. scz errorem et perfidiam. Proverbiorū. xxiij. Ingreditur vinum blande sed mozdet vt coluber. Item multi sunt qui in principio sue conuersionis dant christo bonū vinū per bonam conuersationē sed postea i vitam carnalē degenerant. Ad Gala. tertio. Sic stulti facti estis vt cum spiritu ceperitis carne consummamini. Christus autez in principio nō ponit vinum dulce sz amarum. Matth. vij. Arta est via que ducit ad vitam. Sed postea successiue quanto magis homo procedit in ea. tanto magis sentit suauitatem maiozem. Proverbioz. iij. Ducam te per semitas equitatis. quas cū ingressus fueris non artabuntur gressus tui. et currens in eis non habebis offendiculū. Hoc fecit initiū signoz̄ suoz ihs in chana galilee. Quidam dicunt q̄ christus bene ante hoc fecit plura miracla occulte sed manifeste nullū in chana galilee nisi hoc primo. Et ideo dicunt q̄ hoc fuit primū in ordine illoz̄ que fecit in chana. Sed hoc est falsum. Nam ſm Thomam xps nolut facere miracula in puericia ne viderent esse fantastica. sed primo tūc cepit facere ea q̄n erat bene habuit pfectā. Ergo istō erat simpliter primū miraculū in ordine omniū miraculoz̄ xpi. Et ex hoc patet falsā esse historiā de infantia xpi. i q̄ multa apocrifa narrant quō xps creasset passeres de luto et euolare fecisset. et alia hmōi. Et manifestauit gloriā suā. i. potentiā suam. qua glorioſus esset. Et crediderunt in eū discipuli eius. i. illi qui futuri erant eius discipuli vel discipuli de psenti. licz nondū perfecti. Eo q̄ illi quos iam xps elegerat pus crediderūt i eū sic in virū sctm̄ et recta pdicātē sz mō crediderī i eū tāq; in deū. ſm Tho. Dicit autē magr̄ in de vita xpi. q̄ xpus post istud miraculum dixit Johanni. Dimitte hanc sponsam et sequere me. qui statim secutus est eū. et est argumentū q̄ spōsus de psenti potest intrare claustz. de psenti vxoris. Sponsus aūt de futuro etiā potest intrare claustz. vt patet de spōsalibo. Sed opponit victor si Johānes in actū carnis cōsenserat. igit amiserat virginitatē. quō q̄ xpo in cuū permānsit. vt ō eo dicit Hiero. Rūdeo q̄ virginitas aut perditur corpaliter aut mentaliter. Si pditur corpaliter tūc perdit irrecupabiliter. aut perditur mentaliter et tūc recuperatur per penitentiaz. xxxiij. q. j. Si Paulus. Et sic fuit virgo. ¶ D ¶ Hic occurrūt tria dubia. Primū est quare matrimoniū sit institutū. Secōm vtrū actus mr̄imonij possit fieri meritorie. Tertium vtz et aliq̄ causa possit habere quis cōcubinam. Ad pmuz respondeo ſm Holgoth sup librum Sapientie. c. iij. q̄ matrimoniū institutuz est in paradiso ante peccatū. et hoc fuit in officiū nature. scilz vt fieret propagatio speciei humane. Et hoc fuit in statu innocentie tm̄. Secundo institutū fuit in statu legis scripte. et hoc fuit in remediū et in officiū. In remedium scilicet infirmitatis humane. propter vitandam fornicationem. In statu autem gratie est in officium in remedium. et cum hoc in signum. Significat enim cōiunctio maris et femine carnalis. coniūctionem christi et ecclesie per nature conformitatē. qua verbū caro factum est. Unde Archidiacon⁹. xxxij. q. j. Cum societas. dicit. Licet in desponsatione repreſentet illa coniunctio qua xpus copulauit sibi ecclesiā fide et dilectione. tm̄ in sola carnis permixtōe significat illa piunctio q̄ sibi ecclesiaz copulauit pformitate nat̄e. ¶ Ad secōm dubiū q̄ q̄rit vtz iste act⁹ possit esse

meritoꝝ. Rñdeo q sic. Sūt ãt tria excu/
santia istū actū a pcō t ipm facientia me/
ritoriū. scz fides. proles. t sacramentū. fm
doctorē subtilem sñp. iiij. Sñiaꝝ. di. xxxj.
Fides in ꝓposito nō est virt⁹ theologica de
qua Hebre. xj. Fides est substantia reruꝫ
sperandaꝝ. Et. j. Coꝝ. xiij. Nunc aũt ma/
nēt fides spes t charitas. Sz ħ accipiť fi/
des ꝑut est quedã ⁊tus moralis ꝓtēta sub
iusticia. p quaꝫ homo adimplet efficaciter
illud q̃d ꝑmisit. t vocať fidelitas. Vnd ad
fidem ꝰseruandã inter coniuges requiriť
q̃ neuter corpus suum alteri deneget. nec
alieno cõcedet ad opus carnale. iuxta spõ
sionem in facie ecclesie factam. Ita dicit
Holgoth vbi supra. Et ħ ptz q si quis eo
animo ꝰbit vt non seruet fidem alteri. im
peditur mr̃imoniũ fm Archid. xxxij. q. ij.
Oñe bonum. Item in prole attendiť vt
amanter suscipiať t religiose informeť. Et
q̃ ad ħ matrimoniũ est quasi naturale. vt
dicit Thomas sup. iiij. dist. xxxj. q. j. Quia
ad ħ nata ĩclinat mediãte libero arbitrio.
vt proles educaretur ad pfectum statum.
q̃d fit p obligationem viri et mulieris. Et
hec est ratio quare in nlla alia specie fit de
terminatio maris ad certaꝫ feminã. Quia
fm cum alia aĩalia quoꝝ filij statim pos/
sunt sibi victum querere. vel ad quoꝝ su/
stentationē sufficit vnum. non indigent ta
li obligatione. Et patet ex hoc fm Archi/
diac. in cano Oñe bonum. Si quis cõ/
trahit intentione nō habẽdi prolẽ. impedi
tur matrimoniũ t non cõtrahiť. Sed q̃d
dicemus de senibus qui istam intentiõem
certissime habẽt. Rñdeo q nō obstat. quia
nō deducunt eam in pactum. Et etiã qz il
loꝝ matrimoniũ t si nō est in officiũ. est tñ
in solatiũ mutue seruitutis. Tertiũ q̃d ex/
cusat istuꝫ actũ est sacrm. Et accipiť sacra/
mentũ ꝓ illa indissolubilitate. ne aliq̃n ĩ vi
ta separenť. Et ideo si quis intentiõe quã/
doqꝫ separandi ab vxore ꝰtrahit. impeditur
mr̃imoniũ. Et istud sacramentũ sp reqriť
in ꝓncipio ꝰctus. Vñ quãuis postea mu/
tet alter illoꝝ volũtatẽ nō nocet dũmodo
a ꝓncipio ita intẽdebat. Patet ergo ex his
q̃ q̃libꝫ volẽs meritorie ꝰbere debet istas
tres causas hẽre in intentõne. Vñ si q̃s ha
beat istas cauſas ꝓncipaliter ꝑt etiã alias
hẽre secundario. ꝓpter q̃s ducit vxorem vt
ꝑt diuitias. amicos pulcritudinẽ. t sic de
aliꝫs. fm Petꝝ t Thomã. Et vt ista patẽt
meli⁹. pono ħ sex mẽoralia dicta. Primũ
est. actus matrimonialis ꝑt fieri sine pcõ
Istud patet ex ħ q ꝓ ipm implet ꝓceptuꝫ
diuinũ Heñ. j. Crescite t multiplicamini.
Sed implere ꝓceptũ est meritoriũ. Item
p ipm implet act⁹ iusticie illius. De qua. j.
Coꝝ. vij. Vir vxori reddat debitũ. t simili
ter vxor viro. Secõm documentũ. act⁹ ma
trimonialis ꝑt fieri ⁊tuose seruať circum
stantiꝫ ab hoĩe existẽte in gr̃a. vt faciendo
qñ oporteret. t sic oporteret. t ad debitũ finez.
Et ħ est ⁊tuose fieri t p ꝰsequẽs meritorie
Tertiũ documẽtũ act⁹ mr̃imonial' est tũc
simpl'r meritoꝝ t absq̃ oñi pcõ mortali
t veniali. qñ ē causa religiõis. i. causa plīs.
t causa iusticie reddẽdi debitũ. t seruandi
fidẽ ꝑmissam. Quartũ documentũ. acce/
dens ad vxorẽ ex sola delectatõe quam hz
ad vxorẽ. nõ vt ad quãcũq̃ mulierẽ sed vt
ad vxorẽ. peccat venialiter. Patet quia vt
sic nõ intendit aliq̃d bonũ ꝓncipale de tri
bus ꝓdictꝫ sed solã delectatõem. Igiť pec
cat venialiter. qz mr̃imoniũ indultum est
ad vitandã fornicationẽ. talis ãt indulgẽ/
tia est de pctis venialibꝫ. fm Thomã ĩ. iij
Sñiaꝝ. dist. xxxj. Et idem ponit Holgoth.
Quintũ documentum. accedens ad vxo/
rẽ ex delectatõe excedenti quã hz. nõ vt ad
vxorez. sed vt ad quãcũq̃ mulierẽ cũ q̃ ita
facere vellet. etiã si nõ esset vxor eius. pec/
cat mortaliter. Patet qz vt sic equipollet
fornicationi. exq̃ nullus bonũ mouet ipm
ad ħ. t cum hoc qz excedit limites mr̃imo
nij. eo q ꝓ accedit simpliciter vt ad quãcum
q̃ mulierẽ Sextũ documentũ. delectatio
supflua in osculis tactibꝫ t abusus in mo/
do delectandi. de facili sunt pctã mortalia
Inter coniuges patet. qz talia excedũt li/
mites mr̃imonij. et qñq̃ sunt occasio pec/
catoꝝ Sodomiticoꝝ. vt sepi⁹ audiuim⁹ ĩ
ꝓfessione Et licet ista sint vilia t turpia ad
dicendũ audiendũ vl' legendũ. tñ sunt vti/
lia ad sciendum ꝓfessoribꝫ. ꝓpter q̃d ita di/
stincte sunt ħ posita. Ad tertiũ du/
bium scz ꝺ ꝰcubinis habẽdis Rñdeo fm
Thomã p tria dicta. Primũ est q ħe cõ/
cubinã est contra legem nature. Istud pa
tet. qz cõcubina vt cõmuniter querit pro/
pter delectationem solam. Et posito q ẽt
ad prolem procreandam. tamen nõ est in/
tẽtio ad educatõez prolis debite ordinate

ad cultū diuinū. Quia vt videmus cōiter pessimā curā gerūt pcubinarij de filijs suis. ꝓt qđ cōiter fiūt male morigerati ⁊ indisciplinati. fures. bibuli. lusores. ⁊ fornicarij. qz sequit̄ ꝑēm sua proles. Et hac ratiōe phibēt̄ etiā tales ordinari. qz timor ē ne sint parētū imitatores in malo. Scōo dico q̄ accederead cōcubinā semp ē pcm̄ mortale. Patet qz est cōtra amicitiā. q̄ debet esse ad alterꝝ. Est em̄ ꝓtra proles bonū qz ꝓtra eius educatiōez. vt dictū est. et cuz ħ qz fit ex inordinata delectatiōe sine intētione boni finis. scz proles. Tertio dico q̄ nūq̄ fuit licitū quacūq̄ dispositōe hīe cōcubinā necꝫ fm legem diuinā nec hūanā. Quia hoc essz ꝺ finem ꝑncipalē mr̄imonij scz bonum proles. Sz diceres. cū Jacob habuit cōcubinas. sil'r Dauid. sil'r Salomon. Rñsio fm Thomā sup. iiij. Sententiaz. dist. xxxiij. Si fuerūt eis mr̄imoniali/ter cōiucte vsq̄ ad tpa vite. sed ꝑ tāto concubine dicebant̄ qz ad eas nō ꝑtinebat dispositio familie nec operꝝ domesticoꝝ cōmunicatio. vñ simpl'r erant vxores. qa ad thoz deseruiebant viris. Sz fm qđ cōcubine. qz nō dispensabāt familiā. dicebātur Illa q̄ tm̄ dicebatur vxor que habuit regimen totius dom⁹. Sed iterū diceres. tū xxxiij. dist. Js q. 6z. Si qs nō ꝑt hīe vxorē. saltē loco eius habeat ꝑcubinā. Rñdeo q̄ ibi cōcubinā nō vult intelligere mulierē solutā. sed vxorē ductā sine solēnitate dotis. vt est modus pauperū. Preterea dico q̄ hīe ꝑles viros vnivxorj magꝫ est contra naturam. q̄s hīe vni viro ꝑles vxores. fm Thomam vbi supra.

¶ Dñica ꝑma p⁹ octauas Epiphanie. II.

Sermo. XX

In Apte facte sunt

Joh. ij. cap. Nm̄ vt ait ille magn⁹ ꝑ Aug⁹. in li. ō doctrina christiana. Luxuria est inimica deo. inimica virtutib⁹. pdit omez subaz. ⁊ ad tps voluptatez diligēs futurā nō sinit cogitare pauptatē Dec ille. Vult dicere Aug⁹. q̄ luxuria tā deo q̄ homini in corpe ⁊ aia ⁊ tpali substātia est nociua in pñti ⁊ in fuꝺo egestatis inductiua. Ut igit̄ ħ malū vitare hoīes possent. omipotēs ds i ꝑma creatiōe mūdi q̄s cito ꝑmū hoiez creauit. sociā sibi feminaz adiūxit in vxorē. vt essent duo ⁊ nō ꝑles in carne vna. q̄ten⁹ hō sic legitimo vtēs cōiugio vicia luxurie effugeret ⁊ euitare possz. Vel qz multi quer̄ in dubiū verterēt talē ꝓiunctionē legitimam masculi ⁊ femie. nō eē sacramentū nec in se licitā. ideo veniens dei fili⁹ in mundū ħ ipm̄ ꝓiugiū tanq̄ licitū ⁊ sanctū voluit approbare ⁊ ꝓfirmare. Nō qđem tūc dignat⁹ est facere qñ. ad nuptias cū mr̄e sua vocat⁹ nō recusauit venire. sed eas sua ꝑnia dignat⁹ est honorare. et miraculo in eis facto manifestissime decorare. De qbz qđez nuptijs dr Nuptie facte sunt. ¶ In qbz ꝯbis ꝓsideranda ē cōmendatio venerabiliū nuptiaꝝ q̄ facte sunt ꝑ xp̄m. Et qz qđā fcē sunt semel ⁊ nūq̄ de cetero faciende. Alie sepe fiūt. ⁊ sep⁹ sunt iterande. Tertie vero semp fiunt et cōtinuant̄. Prime sunt inter deū ⁊ hūanā naturā. Secū de sunt inter deū ⁊ fidelem aiaz. Tertie ꝯo inter hominē ⁊ hominē. i. inter virū ⁊ feminā. Dico igit̄ q̄ nuptie semel facte inter deū ⁊ humanā naturā sunt sacramērales ⁊ mistice. q̄ sunt bonitate incōpabiles. Alie sunt allegorice seu tropologice ⁊ morales. gr̄a et pietate amabiles. Tertie sunt hūane ⁊ corpales multumvtiles. ¶ A

¶ Dixi primo q̄ quedā sūt nuptie q̄ semel facte sunt inter deum et humanam naturam sacramērales ⁊ mistice. que sūt bonitate incōparabiles. Ex q̄ siqđem caritate ⁊ bonitate indicibili dei filius. dines in oēs. gl'a ⁊ honore ab eterno coronat⁹. hūanā naturā tam despectā q̄s abiectā pauperculā ⁊ anicillā duxit in sponsam et ꝓiugem dulcissimā. Sicut filius regis amore captus anicille cuiuscūq̄. que nō generis nobilitas. nō forme speciositas. nō r̄trū dignitas. nō diuitiaꝝ copia. nō parentū amicicia. sz sola benignitas ad viuēdum sibi attraxit. Juxta illud Joh. iij. Sic dē dilexit mundū vt filiū suū vnigenitum daret. O q̄s ad mirabiles nuptie q̄s sublimes ⁊ incōpabiles. Et ꝯe mirabiles. qm̄ vt dic̄ Ber̄n. sup cantica ser. lxx. Omniuz pastor extraniuit seip̄m ad ħ vsq̄ vt pasceret. ⁊ inuēt⁹ est inter lilia. adamat⁹ est ab inope. paup factus dilectus ꝓpter similitudinem. nō solū autem sed et ꝓpter veritatē mansuetudinem et iusticiam. q̄ per eum scz promissiones adimplete sunt. q̄ iniquitates remisse sunt.

q̄ supbi scz p̄ncipes demones vna cū suo rege iudicati sunt Hec ille. De nuptie figurate sunt Gen. xxviij. vbi dicit ysaac ad Jacob. i. p̄ ad filiū. Non duces tibi vxorē de genere chanaā. Et vade z pficiscere ī mesopotamiā Syrie. De causa v̄o p̄hibitionis h̄ habet. xxij. q. ij. Chanaan interpretat possidens domos z significat angelos q̄z dñs naturā nō assumpsit. Ipi ei semp possidēt domos celestes. Et hūanā naturā assumere dignat⁹ est. q̄i ō syria. Syrij interp̄tant sublimes. z significat gen⁹ hūanū q̄d sublime fuit p creationē. q̄ ad ymaginē dei factū. Hinc dicit ap̄l's. Nusq̄ angelos ap̄prehēdit. scz semē abrahe. ad Hebre. ij. Et dicit. semē Abrahe notanter. q̄ fm Horrā sibi facta est p̄ncipaliter p̄missio Gen. xv. In semine tuo bñdicent̄ oēs gentes. De nuptie facte sunt in chana galilee. id est. in celo trāsmigratiōis filij dei. Chana enī interp̄tat zelus. Galilea trāsmigratio. Per h̄ enī ostendit quē zelū habuit ad nos dei filius. q̄ p̄ nos de sede maiestat̄ in exiliū nr̄e hūanitat̄ voluit descēdere. inrm̄ q̄ oēs defect⁹ nr̄os assūpsit. p̄ter ignorātiā z p̄ctm̄. ad Hebre. ij. Debuit p oīa fratribus assimilari. i. debuit p oīa scz naturalia. i. in oībus defectibus naturalibus q̄ p̄sequunt̄ nat̄as fribus assimilari. vt scz eēt nat⁹. educat⁹. passibilis. mortalis. z hmōi. Et h̄ ideo vt ibi sequit vt misericors fieret actu. vicz q̄ natura aeterno erat misericors z fidel'. i. nullū fallēdo. Nec Horra. Spōsa v̄o. i. hūana natura fuit traducta ī domū spōsi in ascensione xp̄i qn̄ nat̄a hūana introducta ē ī thalamū celestē Canti. j. Introduxit me rex ī cellas vinariā. Et his nuptijs secute sunt alie q̄ sunt inter xp̄m et ecclesiā. De quibus apostolus dicit Ephe. v. Viri diligite vxores vestras sicut xp̄s ecclesiam. et tradidit seipm pro ea. vt ipam sanctificaret lauacro aque in verbo vite. vt exhiberet ipe sibi gl'osam eccl'az. nō habentez maculā neq̄ rugā aut aliq̄d hmōi. sed vt sit sancta z immaculata Et post pauca dicit. Sacramentum hoc magnū est. dico aūt in xp̄o et eccl'a. i. inter xp̄m et ecclesiam. In his nuptijs pulcer ē sponsus. pulcra et sponsa. Juuenis ē spōsus. virgo est sponsa. De pulchritudie spōsi dicit in p̄s. Speciosus forma p̄e filijs hominū. De pulchritudie spōse dr Canti. iiij. Ecce tu pulcra es amica mea. De virtuscz virginitate dicit Jsaie. Habitabit iuuenis cū virgine. Ornatus est spōsus. q̄a amictus lumine sicut vestimento. Ornata sponsa. q̄ astitit in vestitu deaurato. circūdata varietate p̄rouer. vltimo. Fortitudo z decor indumentū eius. Sed diceret quis. Cetera bene cōueniūt. sz nescio q̄o dicas sponsam ecclesiā. pulchram et insup virginem. Quomodo enī pulchra de qua dr. ymo ipsa de se dicit. Nigra sum sed formosa. Quo dicis eam v̄ginē q̄ fornicaria appellat Ozee. j. c. vbi dr Sume tibi mulierem fornicariā. Et fm glosam. verbū ē patris ad filiū vt ducat sibi ecclesiā fornicariam. i. ecclesiā ex gētib⁹. Rūdeo q̄ eccl'a considerat̄ dupl'r. Vel fm statū p̄destinatiōis in iustis et innocentib⁹. z sic semp formosa et virgo. Vel fm statū p̄nt̄is iusticie. et sic nigra est z fornicaria. Quia denigrat̄ sepius vicijs. z fornicatur cum alienis. scz demonibus. Sicut dicit prophet̄a et persona dei. Tu autem fornicata es cū amatorib⁹ multis. tantū modo reuerte. z ego suscipiā te. Jtē eccl'a adhuc p̄siderat̄ dupliciter. vno mō vt a p̄ncipio fideliū z a p̄ncipio fundatōis sue. sic scōm se totā p̄sidera ta est pulcra z formosa z virgo. q̄ ab initio q̄ de⁹ nonciā et fidē sui p̄ib⁹ inspirauit sz fuerūt aliq̄ iusti rectā fidem de deo tenentes. Sicut saluator dicit. Incipiēdo a sanguine Abel iusti vsq̄ ad sanguinē Zacharie. Math. xxiij. Alio mō p̄siderat eccl'a vt est vocata in multa p̄te de gentib⁹. z sic potest dici fuisse nigra olim. sed nunc formosa. olim fornicaria. nūc v̄go. quia castitas mentalis recupat̄ p̄ pniam. licet corporal nō fm Hiero. ad Eustochiū. xxij. q. v. Si Paulus. Dicit etiā Bern̄. sup cāta xxvj sermōe. q̄ hoc etiā potest intelligi de eccl'a militante. que nigra est p̄ propter conuersationē tetram. quā p̄ius habuit p̄ter ymaginē huius mundi. Nunc vero est formosa p̄ter celestem similitudinē. quā sibi cōmutauit ambulans in nouitate vite. Nec ille. De nuptie fuerunt nunciate in patriarchis. scz per Abrahe spōsionem. quado credidit deo et reputatū est ei ad iusticiā. Procedere per angeli salutationem. Consummate per verbi incarnationē. Consummate in christi crucifixione. quando p̄fluxit sanguis et aqua in redemptōz Joh. xix. Tuc em̄ sicut de latere Ade dormient̄ formata

est Eua. Hic de latere xpi i cruce pendẽtis formata ẽ eccla. Facte sunt ãt he nuptie in chana galilee. i. i celo trãsmigratõis. Quia ex magno zelo caritatis quã hũit xps ad ecclesiã dedit se p ea. Juxta qd ipe dicit per pphã. Zelus dom⁹ tue comedit me. ℣

¶ Dixi secundo q cõsiderãde sunt alie nuptie allegorice t morales. gra t pietate amabiles. q̃ sepe fiũt int deũ t fidelẽ aiaz. Iste nuptie sepe celebrãt i psecutiõe pcõz. Despõsabo eã aia deo. vt dr Ozee. ij. ca. Despõsabo te mihi i iusticia t iudicio i miscdia t miserationib⁹. Istd mrimoniũ figuratũ est in ziugio Moysi et ethiopisse. Hueri. cij. De q̃ dic Bernũ. Moyses duxit ethiopissam. sz nõ ei⁹ potuit mutare colorez. Sed xps quã adamauit adhuc ignobilẽ t fedã gl'osaz sibi exhibuit. Vñ i ziugio nro ẽgines corrũpunt. in ziugio ẽo xpi corrupte restaurãt. He nuptie iniciãt p ptritõz cordis. t verã fidẽ de remissione pcõz Ozee ij. Despõsabo te mihi in fide. Ratificant in sancta opatione. t ℞ tũc cũ bõ adheret dõ tristẽs vn⁹ spũs cũ eo. j. Joz. vj. Cõsũmãt in gle adeptõe. qñ tenebit eũ sponsa. vt nũq̃ eũ dimittat. Cantic. iij. In his nuptijs dz eẽ triplex bonũ. scz fides. ne vnq̃ aia a spõso suo xpo adulteret cũ diabolo. timẽs illud ps. Perdidisti oẽs q̃ fornicãt abs te Scdo, ples bonoz opm. qz maledicta sterilis q̃ nõ pepit Ero. xxiij. Sic apls dicit Q mulier saluabit p filioz generatiõez. j. Thio. ij. id est. p bonoz opationẽ. Tertio reqrit sacramẽtũ. i. insepabilitas vt nunq̃ sepet a xpo Ozee. ij. Despõsabo te mihi in sempiternũ. Bñ dicit in sempiternũ. quia de⁹ ex his nuptijs aiaz trãsfert in celũ. vbi celebrat cũ ea nuptias eternales. vt dicit Mat. xxij. Vñ figurãt ille nuptie celestes p nuptias Asueri regis t Hester. Asuer⁹ interptat beatitudo Hester iterptat bũilis. qz nõ nisi bũiles suscipiet xps ad illas nuptias. Lu xiij. Cũ vocat⁹ fueris ad nuptias discube in nouissimo loco. Et seqt. Quia oĩs q̃ se bũiliat exaltabit Jn his g nuptijs aq̃ mutat in vinũ. Hã i pmis aq̃ vindicte diuie mutata ẽ in vinuz amoris. Jn scõis aq̃ legaliũ figurar mutata ẽ i vinũ spũalis intelligẽtie. qz eccla ẽba legis recipit vt spiritualia. Joh. vj. Verba q̃ locut⁹ sũ vobis spũs t vita sunt. Jn vltimis ẽo nuptijs q̃ sunt int deũ t aiaz mutat aqua voluptatis secularis in dulcedinẽ sctẽ pteplatiõis et deuotiõis. qñ gustato spũ. desipit aie oĩs caro. vt dicit Bre. Habẽt t iste nuptie suas ydrias. Hã pme nuptie int deũ t hũanã naturã scz int q̃nq̃ sensus exteriores t cor sertũ. qs de⁹ p suã incarnatiõez mirabiliter in nobis reparauit t repleuit. cum alias añ ei⁹ incarnationẽ fuissent q̃i vacui. vt dicit Bernũ. in li. de amore dei ẽ⁹ finẽ i nuptijs q̃ sunt int deũ t aiaz sũt ser ydrie tribulatões. de qbz Job. v. dr. scz fames. sitis. frig⁹. calor. lassitudo. infirmitas t mors Que oĩa repleta sũt caritate p incarnatõz xpi t vnionẽ ei⁹ cũ eccla. Jta vt hoies agẽtes pniaz. ista nedũ nõ refugiũt sz etiã amplectũt. vt dic Bernũ Jn his tertijs nuptijs q̃ sũt int deũ t hũanã aiaz sũt ser ydrie. s. ser genera pteplatiõis. put hõ ex ser creaturis pcipit sibi gaudiũ spũale p graz inhabitantẽ. Primũ est circa creaturas que habẽt eẽ trin. Scõm circa ea q̃ viuũt. Tertiũ circa ea q̃ sentiũt. Quartũ circa ea que discernũt vt hõ. Quintũ circa ea q̃ apprehẽdũt vt ãgel⁹ Sextũ circa ea que sunt inco phẽsibilia. vt est dõs trinitas creator istoz. Dem⁹ g̃ opaz t diligentiã frẽs kr̃i vt has nuptias custodiã⁹ solicite ne rũpam⁹ deo nro fidẽ dyabolo adherẽdo p pctm. He simus steriles a bonis torpẽdo. ne violem⁹ sacramẽtũ añ finẽ vite nre bonũ deserẽdo

¶ Dixi tertio q in ẽbis pmissis psiderãde sunt nuptie que semp fiũt et cõtinuant inter hoiez t hominẽ. i. inter virũ t feminã. et sunt multum vtiles. Et certe vtiles. Nam coniugium in lege nature institutum est in officium. Genesis primo. t no no. Crescite et multiplicamini. Secundo in lege scripta fuit approbatuz in remedium. vt propter fornicationez vnusq̃q habaret vxorem suam. Tertio in lege noua confirmatũ per xpm tanq̃ signũ sacramẽti inter ipm et ecclesiã. Ephe. v. In officiũ nate fuit institutũ. vt scz fieret ppagatio speciei. In remediũ pcipiscẽtie vt psulat infirmitati t vitet culpa. Et i signũ sacramẽti. vt i reuerẽtia habeat. Podie tamen est tam in officium q̃m in remediuz. Et tãdo coniugium est valde ecclesie vtile. qz q̃dãmodo perpetuat ecclesiã et reddit eã quasi immortalem. Unde Sapientie. iiij. dicit

O q̄ pulcra est casta generatio cum cha/ritate. fm Rabanū z Volgor. Et sequitur Immortalis est memoria illius. qz et apd deū nota est et apud hoīes. Immortalis dr. qz nūq̄ vsq̄ in finē deficiēt boni in ec/clesia dei. Vlq̄ qz iste status cōmunior est ceteris in eccl'a z ad ipm indifferēter sept' p̄currūt oīes. q̄ tñ ignorāt se debite dispo nere ad illū z regulate viuere in illo. B Jōo de q̄tuor circa ꝟ videam⁹. Primo igit videndum est q̄liter vxor sit eligenda. Scōo qualiter corrigēda. Tertio qualit dirigēda z regēda Quarto qualr diligēda Est em vxor eligēda discrete. dirigēda mā suete. corrigēda secrete. diligēda cōplete. Ut sit electio p discretaz deliberationem. directio p mansuetā gubernationē. correc/tio p discretā informatōez. z dilectio per cōpletā cōicationem. Primo g vxor est eli gēda discrete nō subito nec p̄cipiranter ra pienda. eo q talis feruor in p̄ncipio parit penā in futuro. Exemplū hēm⁹ in Sichē Hen. xxxiij. q̄ ad p̄mum aspectū dyne filie Jacob eā rapuit z mori voluit nisi eā du/cere posset. q̄d z fecit. Sed q̄d factum est. certe cū tota ipse posteritate sua z ciuitate occisus est. Nō igit in eligēda vxore habea tur talis aspect⁹ ad formā vel ad spēm mu lieris. ꝓp̄ quā multi pierūt Eccl. ix. Non ad diuitias. nō ad parētes. sed p̄cipue ad bonos mores. Nā intm̄ est grōsum nego/ciū bñ nubere q̄ teste Salomōe donū dī ꝓp̄rie reputat. Prouer. xix. Dom⁹ z diuitie dant a parētib⁹. a dño vxor bona. Distin/guit Aristo. viij. ethicoz. c. iij. spēs amicicie vicz vtile. delectabile. z honestū. ꝟ est ꝓpter bonos mores. z ista sola est p̄fecta amicicia. et quicq̄d est boni in duab⁹ p̄mis spēb⁹. to tū est in ista. vnō ista ꝓp̄rie sola est amicicia māsiua. Amicicia ꝓp̄ vtile q̄ est mercatorū z senū trāsit beneficio vtilitatis cessante. Amicicia ꝓp̄ delectabile q̄ est iuuenū. ces/sat velociter delectatiōe trāseūte. Et ideo dicit Aristo. q̄ amicicie iuuenū sunt de fa cili trāsmutabiles ꝓp̄ duo. Primo q̄a fm etatē variam⁹ delectatōez. nō em eadez de lectatio placet adolescēti q̄ placet puero. Scōo qz incipiūt amare. nō ex p̄fecto iu/dicio rōnis sz ex passione. passio autē cito trāsit. z ideo velociter amāt z velociter ces/sant. Sz tertia amicicia q̄ est ꝓp̄ bonū ho nestū bz istas ꝓditōes. qz mansiua z rara. qz fūdat sup bonos mores. que i ꝟtuosis semp manet. Rara aūt est. qz pauci sūt vir tuosi. z indiget hec amicicia lōgo tpe z cō/uictu z expientia mor. Vnō dicit ibidem Aristo. Nō est scire ad inuicē verā dilectio nē nisi modius salis cōsumet. Cū igit vi/ri ad vxorē debeat esse amicicia māsiua. ñ poterit fundari super pulchritudinē. quia trāsibit illa ꝓuer. xxxi. Fallax gr̄a z va na est pulchritudo. mulier timēs deū ipsa laudabit. Nec poterit fundari sup diuiti/as. qz illa amicicia est ꝓp̄ vtile. et est amici/cia p accidens. qz bona diligunt z nō p̄so/na. Vñ Hiero⁹. lib. j. ꝭ Jouinianū refert q̄ Marcia catbonis filia minor cū quere ret post amissum maritum. denuo cur nō nuberet. Rñdit se nō inuenisse virū qui se magis vellet q̄ sua. Quo dicto vt dic̄ Hie ronim⁹ ostendit diuitias magis eligi sole re q̄ pudicitiā. Nec Jeronim⁹. Certe nec hodie pudicitia nec honestas morum mo uent ad nuptias. sz tm̄ diuitie z libido Et ideo nec p̄seuerat amicicia. nec ꝓuenit p/les apta. Vñ Chrisо sup Matth. omel. j. Salomon genuit booz de Raab. Qui in/quit fm imperium dei accepit vxorem a deo ꝓmissam in ꝟtute generat filios etiaz in seipsis virtutes habentes. Booz enim interp̄tat robur. Qui aūt accipiūt vxores ex ꝓmissione dyaboli in infirmitate gene/rant filios nec valētes nec fortes nisi i ma lo et ad penam sue irregularitatis nō ad gaudium z p̄solationem. Et infra Booz genuit Obeth q̄ interp̄tat subditus. Hic autē q̄ diuitias eligunt et nō mores. pul/critudinē et nō fidem. et quod in meretri/cibus solet queri hoc in ꝓiugib⁹ optant. p terea nō generant filios subditos vl' sibi vel deo. sed ꝓtumaces ꝓtra se et ꝓtra deū. Dec ille. Huius exemplū habet exp̄esse Thobie. vj. vbi Sara filia Raguel' septez viris tradita fuerat quos singulos prima nocte demon quidam nomie Asmodeus suffocauit. virgine manente intacta. Et cō cum Raphahel suggereret minori Tho/bie vt eam duceret. z q̄ sibi debebat vxor Timenti ei dixit. Audi me et ostendā tibi quibus p̄ualere potest demonium. Hij sunt nāq̄ q̄ coniugiū ita suscipiūt vt deū a se et a sua mente excludant et sue libidini vacent sicut equus et mulus. in quib⁹ nō est intellect⁹. habet sup eos p̄tātē demon.

Dominica prima post octa. epi.

Tu aũt cũ acceperis eã ingressus cubiculũ. p tres dies ꝓtinẽs esto ab ea. nihil aliud nisi oronibus vacabis. Trãsacta aũt tertia nocte accipies virginẽ cuz timore dei. z magis filioz amore ꝙz libidinis eam duces. z habebis in vxorẽ. vt in semĩe abrae benedictionẽ in filijs consequaris. Refert methodius martyr ĩ libello suo. z Robertus Holgot sup libruz Sap̃. c. r. z. c. iij. q. vt colligitur ex historia Heñ. vj. Cũ cepissent homies multiplicari in terra et filios ꝓcreassent Anno. cc. a creatione mundi videntes filij dei. i. filij serh. filias cham. q. essent valde pulchre. acceperũt sibi vxores. Et qz tñ eas diligebant q abutebant̃ muliuo vxoribz fratrũ suoꝝ. ideo dñs visa eorũ malicia induxit diluuiuz. Ideo vxor volenti nubere est eligenda discrete. exemplo abrae. q adiurauit eliezer seruũ suuz q nõ acciperet vxorem filio suo ysaac de filiab⁹ chanaan Heñ. xxiij. Sic iacob sibi etiã mature puidit de vxoribus seruiẽs p illis xiij. annis Heñ. xxix. Non sicut nostri qui ad vnã z primã visionẽ femine in corea vel ad vnã collocutionẽ blandam cum ea. statim desponsant̃ et clãdestine. Nõ apud catholicos debz esse vituperabile. cũ z apud paganos illicitũ reputaret̃. Mã ꝓout recitat Ambro. de quadã virgine q cũ optaret̃ a viro q̃dam rñdit. Maritũ nõ est eligere meũ sed parentũ. Sc̃õ vxor ẽ regenda mãsuete. nõ cũ tyrãnide. nõ cũ austeritate vel rigore. verbis nõ verberib⁹. amore nõ timore. dulcedine non amaritudine. Colos. iij. Viri diligite vxores vr̃as. z nolite amare esse ad illas. Uñ vt dicit Robertus Holgot sup libruz Sap̃. ca. iiij. Mulier ideo formata est. nõ de capite. nõ de pede. sz ꝺ costa. in signũ q nec debet esse dña nec ancilla. sed socia viro suo. Sicut notat eẽ mgr sniarũ. ij. dis. xvij. z tale regimẽ cum cõcordia est. Tria enĩ sunt in q⁹ spiritussctus dicit sibi bñplacitum esse Eccĩ. xxv. In trib⁹ bñplacitũ est spiritui meo. q̃ sunt ꝓbata coram deo z homib⁹. cõcordia fratrũ. amor ꝓximoꝝ. z vir z mulier bene sibi ꝓsentiẽtes. Tertio vxor est corrigẽda secrete nõ cũ cõfusione vel verecundia publice vel ꝓtemptibiliter arguẽda. Unꝺ Varro dicit. Cõiugis viciũ aut tollendũ aut ferendũ. Qui tollit viciũ cõmodiorem cõiugem efficit. q̃ fert. seipm efficit meliorẽ

Et ideo merito fuit arguẽda seuera austeritas triũ viroꝝ. De quib⁹ narrat Valerius libro. vj. ca. iij. Quoꝝ ꝑm⁹ vocabat̃ Sulpicius gaius. Hic publice vxorem repudiauit. qz in publicũ ꝓdierat discooꝑto capite. Sc̃õs dicebat̃ Sempronianus sophus q̃ similiter vxorẽ repudiauit. qz ausa ẽ ludo se spectare marito ignorãte. Tertius dicebat̃ Petellus. hic vxoreꝝ. p eo q vinũ biberat fuste ꝑcussit. Unoquoꝝ existimante optime illã violate sobrietatis penas exoluisse. Unde q̃cunq femina vini vsum ĩmoderate appetit virtutib⁹ ianuam claudit z vicijs aperit. Dec Valeri⁹. Non sic fecit Job q̃ vxorẽ licet pessimaz arguebat sed secrete et modeste. Quasi inq̃t vna de stultis mulierib⁹ locuta es. Job. ij. Nõ dixit. stulta es. sed q̃si stulta. vel quasi vna de stultis. O vbi sunt nostri q̃ eas meretrices vocant. nec noĩe ꝓrio appellant. Nõ sic fecit helcana vir ille bon⁹. pater Samuelis ꝓphete. q̃ vxorem suã annã corrigens ait. Anna cur fles. quare nõ comedis. q̃ob rem affligitur cor tuũ. Nostri aũt dicunt. Comede meretrix pessima. Nõ gratis nõ comedis. forte cogitas de alio. Quarto vt est diligenda cõplete. Istã cõpletionez caritatis z amicicie q̃ esse debet inter virũ z vxorem apl'us mẽsurat tripliciter. Primo modo p dilectionẽ dei ad ecclesiã. q̃ fuit maxima. Alio modo p dilectionẽ viri ad corpus ꝓprium. Tertio modo p dilectionez viri ad seipm. Pro ꝑmo dicit ad Ephe. v. Viri diligite vxores vr̃as. sicut xps dilexit ecclesiã. z tradidit semetipm. p ea. Pro scõo dicit q viri debent diligere vxores sicut corpus ꝓprium. Pro tertio dicit q debẽt diligere eas sicut seipos. Nec ĩmerito bone vxores sunt ita diligende. Sunt enim bone vxores grate in cõiuendo. in cõdolendo z in cõmoriendo. Unde narrat Valerius de regina vxore metridatis lib. iij. ca. v. Quantuz amauit virum q̃ tonsis capillis habituq̃ virili assumpto. equis et armis se assuefecit vt virum fugientẽ. per terras extraneas sequereť. Rare hoc faciunt vel nulle nostris temporib⁹. q̃ mox fugiente marito alteri adherent. Narrat etiam quomõ romanus graccus cum duos apprehendisset serpentes. masculũ. et feminam. certificatus fuit p aruspicez q̃ dimisso masculo. vxor sua moreretur celeriter.

dimissa femina ipe moreret. Ille statim feminā mitti iussit. sustinuitq; in ꝓspectu suo seipm interitu serpentis occidi. Ecce amor viri ad vxorem. qz pori elegit mori qꝫ vxorem ꝓmitteret. Scdo sunt vxores grate z pie in ꝯdolendo. Narrat Valeri ibidē. Q cū lacedemoniꝰ a spartanis eēnt capti. z ad decollandū in carcere ſuati. cōiuges eoꝝ velut allocuture viros suos ꝓituros intrauerūt carcerē. impetrato a custodib⁹ aditu. cōmutataq; veste p simulationē dolozis velatis capitib⁹ eos abire passe sunt z saluti restituerūt. Sz heu nr̄i xpis femine nō solū nō zelant p salute viroꝝ. sz etiaz quedā mortis venena aut interitū p alios ꝓpinant. Tertio sunt grate in cōmoriēdo. Narrat Diero. ꝓtra Jouinianū li. j. q; indi z ossa pene barbari vxores plurimas hūt. Apud indos lex est vt vxor carissima cū marito defuncto cremet. he igit contendunt inter se amoreviri. z ambitio summa certantiū est ad testimoniū castitatis. Jtaq; victrix in habitu. ornatuq; pristino iuxta corpus defunctū accubat. amplexās illud z osculans. z supositos ignes pudicicie laude ꝓtemnens. Ecce qꝫ grata mutui amoris apud paganos inter ꝯiuges indicia. Nos igit tanꝫ xpiani ꝓmissa studeamus ſuare q̄tinus ꝯiugiū nostrum possit nobis esse nō culpa ad damnationē sz meritū ad salutē eternā. Ad quā nos deꝰ qui regnat p infinita secla pducere dignet. Am̄

De eadem dñica. III. Sermo. XXI.

OMnis homo primum bonū vinū ponit. et cū inebriati fuerint dat qđ deteri⁹ est. Joh. ij. ca. Sicut dicit magnū sidus ecclesie beat⁹ Aug⁹. in libro de libero arbitrio. z in li. de ꝟbis dñi. Virtutes q̄b⁹ recteviuitur. magna bona sunt. Species aūt quorumlibet corꝑum sine quibus recteviui potest minima bona sunt. Potentie vero anime sine q̄bus recte viui non pōt media bona sunt. Hec ille. Vult Aug⁹. distingue re in reb⁹ humanis triplicē differētiā esse. scz qz quedā sunt bona supma. quedā infima. quedā media. Cui ꝯcordat thema nostrū qđ recōmendans. prudentiā būanaz. dicit q̄ddam vinū bonū ꝓmo apponi. q̄ddam vero postea apponi. qđ deteri⁹ est. nō tū simpliciter malū. p qđ exꝓsequēti ūnuquoddā vinū esse infimū. z sic maluz de se. Scōm ꝗ in ꝟbis ꝓmissis tangunt tria. Primo gratie diuie tāq; boni vini electio. cū dicit. Omis homo ꝓmū vinū bonū ponit. Scdo malicie z culpe diabolice reiectio tanꝫ vini pessimi. z hoc p cōparationē ad bonū. qz vbicūq; fuerit vnū oppositoru. ibi z reliquuz. z opposita iuxta se posita magis eluceſcūt. Tertio crapule būane regulatio. cū dicit. qđ deterius est. Primū vinū est laudabile. scōm vituperabile. tertiū tolerabile. Primū omīno purū. scōm oino feculentū. tertiū indifferens. Primū ponit xp̄s. scōm diabolus. tertiū caro z mūdus.

Dixi primo q; in ꝟbis ꝓmissis tangit gratie diuine tanꝫ boni vini electio. cū dicit. Omis homo ꝓmū bonū vinū ponit. Iste hō pōt dici xp̄s. De quo ꝺr in pluribus locꝭ Homo q̄daz fecit cenā magnā Luce. xiiij. Si aūt fecit cenā aut prandiuz necessario posuit in ea vinū. Nō est autē verisimile q; tantus hō regius posuerit vinū maluz sed magnificētia regia dignū. vt dicit Hester. j. Vinū quoq; magnificētia regia dignuz apponebat. Vnde deus pater exquo facit hodie xp̄e gr̄e nuptias filio suo. vt dicitur Matth. xxij. pfert vinū electū pro bonore suo. Ponit aūt xp̄s triplex bonū vinuz. scz cōpunctiōis. deuotiōis z fruitiōis. De quo ptz in ps. Potasti nos vino cōpūctionis. Istud vinū homini auertēti se a peccato est amarū. q tūc sentit amaritudinem et dolorem. ac si vinū recens z forte biberet. De hoc vino dicit saluator Luc. v. Nemo mittit vinum nouuz in vtres veteres. Et verū est quia gratia cōpunctionis non infundit cordi habēti vetustatem peccati. sed ambulāti in nouitate vite. Propter qđ clamat Aplus. Renouamini spiritu mentis vestre Ephes. iiij. Ac si diceret. Vinuz nouum gratie diuie prope est. ideo ꝑparate noua vasa. i. ꝑparate corda vestra domino. Hoc vinuz facit tres effectus. Primo prouocat peccatoꝝ confessionem. Sicut enim in ebrioso nullū manet secretū. sic in compuncto corde z habēte istam gratiam Prouerbi. xxvj. Nullum secretum manet vbi regnat ebrietas. Qui enim hoc vino inebriat⁹ fuerit quicq̄d habet in corde revelat. z quicq̄d diu latuit patefacit. Et sicut vinum nouū lagenas rumpit. sic gra-

tia compūctōis cor aperit Job. xxxij. Enventer meus quasi mustū absq; spiraculo qđ lagenas rumpit. O q̄s pauci bibunt de isto vino q̄ male cōfitent & peccata abscondunt. Scđo istud vinū inducit ad suiipi⁹ humilitatē & contemptū. Treno iij. Inebriaberis atq; nudaberis. Inebriaberis sz vino cōpunctiōis. et tūc quasi nudatur homo qū sibiipi vilescit. & coram alijs despicit semetipm. Sicut maria magdalena q̄ fm Grego. qz semetipam grauit erubescebat intus. nihil estimabat q̄ erubesceret foris. Ideo dr Iere. xxiij. Fact⁹ sum sicut vir ebrius. & q̄si hō madidus a vino. O q̄s optimū vinū humilitas sui. Tertio istud vinū p̄stat securitatē & audaciaz. sic vinū materiale. Facit ei audacē cōtra demones. ij. Esdre. iij. Omnē mentē vertit i securitatē. Bona securitatē habent penitentes hītes, pmissionē regni celestis. Juxta illud Math. iij. Penitētiā agite. appropinq̄bit vobis regnū celoz. Scōm vinuz qđ ponit xp̄s est vinū deuotiōis. Et istud vinū facit tres effectus. Primo facit timidos audaces ad oīa faciēda sustinenda. Roma. viij. Quis nos separabit a caritate xp̄i. Bene potauerat iste in tertio celo. ideo fuit sic audax q̄ nec gladiū nec ignē nec ąc q̄s durū timuit. Sic & petrus q̄ prius fuit timidus negando xp̄m. postea fuit audax pfitendo qñ dixit. Magis oportet obedire deo q̄s homib⁹ Actu. v. De h̄ vino letificatur tristis vt sit iocūdus. Istud patz de apl'is. q̄ cū musto madere putabant. vt dicitur Actu. j. ibant gaudētes a cōcilio qm digni habiti sunt p nōie iesu ꝓtumeliā pati. Actu. v. Ps. Vinū letificat cor hoīs. O si nos biberem⁹ istud vinū saltē semel vel vnā guttam q̄s libēter sufferrem⁹ tribulationes. Sicut paul⁹ q̄ hū potauerat de ipo. de seipo dicit. Libenter gliabor in infirmitatib⁹ meis. ij. Cor. xij. Sed heu pauci bibimus. ideo nihil patimur. Tertio de isto vino dicit paup. Sicut enī ebri⁹ vino materiali oīa se credit possidere. cū nihil habeat. Sic deuotus q̄sq; hīs gratiā. oīa videt habere. Juxta illud. Nihil habētes & oīa possidētes. Et quō nō oīa habet q̄ deum habet Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Tertiū vinū qđ ponit xp̄s oīib⁹ beatis. est vinū eterne felicitatis & fruitionis beate. De q̄ dicūt beati hodie xp̄o. Seruasti vinū bonū vsq; adhuc. De hoc etiā dicit xp̄s Math. xxvj. Bibā illud nouū vobiscū in regno p̄ris mei. Optimū vinū. Primū ei est bonū. scōm meli⁹. tertium vero h̄ optimū. qz purissimū Isa. xxv. Faciet dn̄s cōuiuiū vindemie defecate. i. sine fece tristitie. eo q̄ ibi absterget de⁹ oem lacrimā ab ocul' sctōr. Apoca. xxj. Optimū vinū. pter tres effectus. Primo qz faciet obliuisci oīm dolorz. sicut vinū materiale facit obliuisci plagaz. Prouer. xxxj. Bibant & obliuiscant egestatis sue. & doloris nō recordent amplius. Scđo qz inducet copiā & habundantiā sctē leticie i aīa. Ps. Inebriabunt ab ybertate domus tue. Et certe magna habūdantia vbi oīe qđ volent sanctī erit. & quod nolēt nō erit. Tertius effect⁹ qz gratis dabit vnicuiq;. Isa. Uenite & bibite absq; vlla cōmutatiōe vinum & lac. i. humanitatē tanq; lac. & diuinitatē tanq; vinū. & sic erit liberale vinuz. Et sic ptz de p̄mo vino qđ est bonū & delectabile fm tres gradus.

¶ B

Dixi secūdo q̄ in ꝑbis p̄ncipis describit malicie & culpe diabolice tanq; vini mali & pessimi reiectio. qđ est vinū virtupabile. Istud vinū. pinat diabolus. Primo p culpaz in psenti. scđo in futuro p penā hic dat pgustare. sed in futuro pfecte potabit peccatores. Dat autē multiplex vinum fm multiplicem culpā. Primo vinū īmoderate cupiditatis. Joel. j. Expergiscimini ebrij & flete & vlulate oēs qui bibitis vinum in dulcedine. Hoc vinuz bibebant filij Job cū sororib⁹ suis in cōuiuio Job. j. Qui postea interempti sunt. Dat scđo vinū carnalis voluptatis Prouer. xx. Luxuriosa res vinū. et tumultuosa ebrietas. Quicūq; his delectatur. nō erit sapiēs. Sic bibit loth Gen. xix. Qui inebriatus cōmisit incestuz cum filiab⁹. Tertio dat vinum supbie. De quo Prouerb. iij. Comedunt panem impietatis. & vinum iniq̄tatis bibunt. Notāter dicitur vinū iniquitatis in superb. i. inequalitatis. Et que maior inequalitas q̄s non subesse superiori. non cōformari equali. & contemnere inferiorē. O q̄z plures exterminauit vinum istud vt dicit Ecci. xxxj. Certe multos. quia diabolum de celo. hominem de paradiso. reges de solio vt Nabuchodonosor Anthiochum & Saul. De

quib⁹ longuz esset hic tractare. Post istud vinum culpe ministrabit diabolus vinuz pene eterne. De quo in ps̄. Ueruntamē fex eius nō est etinanita. bibent oēs peccatozes terre. O vinum pessimū penetrās ad interioza cozdis. De quo dicitur Isaie xxix. Inebriabimini t nō a vino. q̄si dicer. imo a pena. Istud vinuz habebit tres effectus maledictos sc̄z amaritudinem. qz erit amarissimū. Secō qz erit turbulētissimū. Tertio qz erit mortiferū. De p̄mo dicitur Deute. xxxij. Uua eoz̄ vua fellis et botrus amarissim⁹. Hiere. xxiij. Ecce ego cibabo eos absinthio. t potabo eos felle. Habebunt enī damnati cibū t potū. quia patienk in cozpore t ania. Tertio erit turbulentissimū. qz turbabit damnatoz̄ conscientias. Unde in ps̄. Turbati sunt t moti sunt sicut ebrius Isaie. xxiiij. Clamoz erit in plateis sup̄ vino. In plateis enī inferni vnus dānatus litigabit contra aliū. qz ibi filius maledicet patri. et filia matri. dicēs illud. Ue mihi mater mea. quia me genuisti virum doloris. Hiere. xv. t Isaie iij. Tumultuabik puer cōtra senez. Nec solum seinuicē litigabūt. Uerū etiā p̄ra deum. quē blasphemabūt. vt dick Apoc. xvi Tertio erit mortiferū siue toxicatū. Fm illud Deutero. xxxij. Fel draconū vinū eorum. et venenū aspidū insanabile. Et p̄opter hoc dicik Hiere. lj. In caloze eoz̄ potus eoz̄. t inclinabo eos vt sopiank t dormiant somnū sempiternū. Malus somn⁹ ppetue mortis. Ecce vinū amarum turbulentū et mortiferū. ex quib⁹ patet q̄s sit pessimum t p cōsequens fugiendū.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄emissis tangik intemperantie būane tanḡ vini deteriozis descriptio. cū dicitur. Quod deteri⁹ ē. Istud vinū est carnis t mūdi. De quo dicitur Pro uerb. xx. Luxuriosa res est vinū. Et ap'lus ad Ephes. v. Nolite inebriari vino ī quo est luxuria. Isto vino cōtinue potank mūdani t carnales qui nihil aliud q̄s desideria carnis p̄ficientes. dicūt illud pessimuz verbū Sap. ij. Vino p̄cioso et vngento impleamus nos. et non p̄tereat nos flos tēp̄oris. O q̄s quersus ozdo rationis in ta lib. in eo q̄ dicunt impleam⁹. Non sufficit eis bibere ad necessitatē. sed addunt ad superfluitatē impleamus. cū tamē vinū in iocunditate et moderatione sit creatum ab initio. vt dicit Eccl. xxxj. Unde ibidē. Exultatio anie vinū cū temperātia. Ecce quō non culpatur vinū in se. nisi immoderate sumptū. Ideo dixi notanter q̄ vinū istud est deterius. non tamē simpliciter maluz. sed quasi indifferens. quia sobrie poratuz confert saluti. sed superflue sumptū nocet anie t cozpori. Quomō autē nocet breuiter audiamus. Unde sciendū q̄ vsus vini immoderat⁹ nocet homini quadruplicit. Primo quia est detrimentum libertatis. Secūdo quia inducit confusionez bonestatis. Tertio quia est cōplementuz voluptatis. Quarto quia est experimentuz seu signū faruitatis. De p̄imo patet. nam p̄ima radix seruitutis et ignobilitatis fuit p vinū. vt dicitur Genes. ix. Ubi noe cū plātasset vineā et fructū collegisset exp̄sso sue co bibit. et inebriatus est. dormiensq̄ i tabernaculo nudauit femora. Ad quez accedens filius suus cham. et videns nuditatem eius patrē derisit. Quod pater resciens. ipsum cū filijs suis in sempiternū p̄petua seruitute damnauit. Et hec fuit origo seruitutis. Sicut dicit Aug. tit. de ciuitate dei ca. xv. Ecce plura mala. Primo p̄iuatio vsus rationis t sensus. vt se non sentiat vt bestia. et sit q̄si dormiens. Hoc notatur in eo quia dormit. Secundo expoliatio virtutū ymo etiam diuitiaz. quia cōmuniter magni potatozes fiunt pauperes. Juxta illud. Qui amat vinum et pinguia non ditabitur. Istud patet ad oculū in nostris artificijs qui cōtinue capiūt pecuniam ex artificio. et tñ non ditank non ex alio nisi quia amant haustum bonuz et bonum gustū. Ubi enim magnus dominus non daret vnū grossum. ipi dant duos p̄o recenti pisce vel carne. Sed quid contingit eis in senium. certe egestas maxima. quia tales vt cōmuniter in mendicitate moriuntur. Tertio facit derisibilem. non solum inimicis sed etiaz amicis. quia filijs. Quarto inducit seruitutez in successoribus. Nam filij potatozum cōmuniter subijciuntur seruituti aliozū. Sicut Noe fecit filio. Propter quod sicut dicit Aug⁹. in lib. o ad sacras virgines. Multi p̄ter vinum amissis honoribus ignobiles remanserunt. et laribz paternis profugi. vtam non vbi sumpserunt finierūt. Scōq

vinum immoderate sumptuz est confusio honestatis. Confundit enī z deturpat hominis honestatē. Unde Innocentꝰ in de vilitate humane cōditionis. Quid turpꝰ ebrioso. cui fetor in ore. tremor in corpore. promit stultra. pandit occulta. Cui mens alienatur. facies transformat. nullū erit secretum vbi regnat ebrietas. Et Seneca epistola. cxx. Non est animꝰ in sua potestate ebrietate deiectus. quēadmodū multo dolia ipa rumpunt. Et quod in imo iacet. in summā partē vis caloris eructat Istud videre est ad sensum. Naz multa ebrij faciunt cōtra honestatem q̄ sobrij erubescunt Ideo Seneca dicit. Ebrietatem nihil esse nisi volūtariam insaniā. Refert Seneca vbi supra epistola. lxxxviij. de Alexādro macedone. Q̄ inebriatus ictum ciruz sibi carissimū ac fidelissimū inter epulas trāsfodit. et intellecto facinore cū esset sobrius mori voluit. Fingitur a quibusdam. put refert Volgot super libzum Sapie. ca. ij. Q̄ imago ebrietatis sic pingebat a romanis. Primo imago puerilis. cornu habēs in manu. et in capite coronā de vitro. Puerilis pingebat in signū q̄ facit hominē puerum et linguem z insensatum more pueri. Cornu hēbat in mānu i signū q̄ spumbat et prodit secreta et clamādo revelat. Corona habebat vitreā. quia reputat se gloriosum z divitez. cū nihil habeat. Et hec est vna causa. q̄re regib et principib phibebat vinum. Moli inq̄t sancta mulier mater salomonis o lamuel vinū dare regib. ne obliuiscātur iustorū iudicioz. Unde Robertus Volgot infert sup libz Sapie. ca. ix. Q̄ nihil ita periculosum est reipublice sicut ebrietas in rege vel pncipe. Unde dixit Sapiēs. Ue terre cuius rex puer est. z cuius pncipes mane comedūt. Et certe vere quia vt dicit Volgot a tali pncipe vltiōes indebite aut indefinite et pcipites irrogāt. consultationes accepte in iniuriā aliorum incaute revelantur. ordinatiōnes reipublice cōcesse et vtiles retractātur. Narrat Valerius libro. vj. ca. ij. Q̄ mlier quedam innocens damnata fuit a philippo rege temulento et ebrio. que pprie innocētie conscia clamauit. Appello inquit a philippo ebrio ad sobrium. Quoverbo regē ebrietatem excussit. qui causam diligenter inspexit. et mulierem liberam a pena dimisit. Tertio vinum est cōplementū voluptatis. Verecundia nanq̄ bona multos cohibet a peccatis. et vbi illa p vinuz aufertur. voluptas que latuit in corde sine pudore se detegit. Unde Seneca epistola. cxx. dicit plures pudore peccandi q̄s bona voluntate prohibiti sunt a scelere. At vbi possedit animū nimia vis vini. quicquid mali latebat emergit. Hec Seneca. Quarto vinum est experimentum fatuitatis. quia si homo sit dispositus ad quodcūq̄ maluz. in ebrietate potest de eo capi experimentū Eccī. xxxj. Vinum corda supbozum arguit. id est. ostēdit et ponit. Ex premissis iferro q̄ ebrietas et omis potus inordinate z intemperate sumptus nocet cuilibet statui. Patet ab inferiori ad superius cū confusione arguendo. Nam si paup est nō dirabitur. sicut supra patuit. Si dives ē de pauperabit et substātia nudabitur. Si iuuenis est non docebitur. Quia fm Boecium. Vinū immoderate sumptū turbat acumen ingenij. Si est senex et doctus infatuabitur. quia vinū et mulieres apostatare faciunt sapientes Eccī. xix. et. xxxj. Istud patuit in salomone. qui licet sapientissimus. tamē infatuatus est ebrietate et voluptate. iij. Regū. xj. Deniq̄s si castꝰ est. ipe polluetur. Patet de Loth qui ebrius incestum cōmisit cū duabꝰ filiabus. z quez Sodoma non vicit vina vicerunt Genes xix. Et quo ad hoc dicit Orige. super Genes. Omelia. v. Q̄ licz Loth excusari posset q̄ pposītum et volūtatem peccandi non habuit. inculpandus tamen est. quia vino nimis indulsit. Et ideo dicit. Q̄ ebrietas peior fuit q̄s Sodoma. quia ebrietas decepit. quem Sodoma non decepit. Uritur ille flammis mulierum quem fulfurea flamma non vsit. Preterea si quis honestus ē ebrietate cōfundetur. Quia vt dicit Hieronymꝰ ad occeanuz in epistola. Hoc ad vnius ebrietatis horam nudauit femora que p sex centos annos sobrietate conreterat. Sed et si quis fortis est vincetur Patet de holoferne. quem nimia ebrietate sopitum Judith vidua occidit Judith xiij. Et de Alexandro de quo refert Seneca epistola. lxxxiij. Q̄ licet eum totus mundus superare non potuit. tamen sola intemperantia vicit. quia in ebrietate letale poculū hausit. a quo et obijt. Postremo

si quis sanctus est ipe contaminabit ebrie re. Unde sacerdotibus q̄ sancti erant pro hibebatur vinū quādo tabernaculum in grediebāt̄r. Sicut patet Leuitici. x. ne in sanctitate contaminarent. Et p̄missis patet Q licet omnib⁹ sit vinum nociuum. tamen p̄cipue regibus et principibus. sa cerdotib⁹ et sapientib⁹. continentib⁹ et vir ginibus. Et est ratio. quia isti tenent magis esse sobrij et ratione vigere. Unū Hie ronym⁹ vocat vinum venenum Epistola xcv. dicens. Sponsa christi vinum fugiat vt venenum. Refert Papias Q vinū pri us vocabatur venenum. sed postq̄ toticū inuentū est. tunc illud vocatur vinū. istud venenum. ¶ Circa p̄missa occurrit dubium satis pulchrum. Utrū vsus vini sit homini licitus. et idem de quolibet po tu inebriante Et videt q̄ non. quia dicit Ecclesiastes. ij. ca. Cogitaui a vino abstra here carnem meam vt animā meam ad sa pientiam transferrem. Sed sine sapientia homo nō potest saluari. ergo ꝛc. quia Sa pien. vij. dicitur. Neminem deus diligit ni si qui cum sapientia habitat. Igitur neces se est homini abstrahi a vino. Secūdo q̄ Roma. xiiij. dicitur. Bonū est non mandu care carnem nec bibere vinū. sed cessare a bono virtutis est vitiosum et illicitū. Ter tio quia Hieronym⁹ dicit. vinum cū car nibus post diluuium est dedicatuz. Chri stus autem venit in fine seculorum. Ideo extremitatem traxit ad principium. ergo tempore legis christi est illicit⁹ vini vsus. Ad oppositū est Apostol⁹. i. ad Thimo. v. dicens. Noli adhuc aquā bibere. sed mo dico vino vtere. Ad questionem respōdet Holgot super libz̄ Sapie. ca. ij. dicēdo. Q̄ p se loquendo vsus vini homini ē val de licitus. potest tamen cōtingere q̄ alicui homini sit illicitus. vel ex conditiōe biben tis vel aliorū qui de suo facto forte scāda lizarentur. Ex conditione bibentis. quia forte ex tali potatione perdit caput linguā et pedes de facili. Vel quia ex voto ad ab stinentiam se astrinxit. Ad primū ergo di co q̄ licet hoc sit p̄fectionis ꝛ consilij. nō ta men vsus vini. ideo est illicitus. Aliter du pliciter q̄ sapientia est duplex. Una que a deo infunditur. Alia p studium et doctri nam acquiritur. Et certe respectu p̄me dis ponit abstinentia a vino. respectu ꝑo secū de non. Ad secūdū dico q̄ Apostolus pbi bet solum romanis conuersis ad fidem q̄ nec carnibus nec vino vtantur in scanda lum christianorum de nouo conuersorum. Ad tertium dico q̄ Hieronym⁹ vult dice re q̄ christus a vino retraxit tanq̄ ab im pedimento p̄fectionis si excessiue sumat. Nos igitur fratres potius de illo vino p̄mo scz gratie christi cōpunctionis ꝛ deuo tionis sumamus. et vinum diaboli simpli citer malum abūciamus. Quarinus vino materiali temperate vtentes ad vinū sem piterne fruitionis ꝓueniamus. Ad quod nos perducat iesus christus.

Dominica secunda post octauas Epiphanie. I. Sermo XXII.

Cum descendis set iesus de mōte. Math. viij. et Marci. j. Luce. v. capt̄. In hac dominica recolit mater sancta eccle sia duo magna beneficia humano generi per christū impensa. scilicet beneficium ra tionis lepre ꝛ paralisis. Quas duas pas siones ꝛ infirmitates xp̄us miraculose in duobus hominibus perfecte subito vnico verbo curauit. significans p hoc q̄ si nos deuote ad ipsum clamauerimus. exemplo istorum ab omnib⁹ infirmitatibus mētis nostre curari merebimur. In figura hui⁹ maria sororis moysi que p̄opter murmur a domino p̄cussa fuit lepra. clamās ad do minū sanata est. Flume xvj. Sic debet fa cere anima lepra peccati infecta. dicēs cū Psalmo. Ad dominū cum tribularer cla mau. In figura huius etiaz Naaman sy rus curatus est a lepra p lotionez in aqua iordanis. ad significandū q̄ nos curarivo lentes a lepra peccati. debemus lauari in aquis lacrimarū. et hoc septies. id est. om ni tempore vite nostre. Magna ergo con fidentia datur hodie peccatoribus quos deus paratus est ab omni infirmitate mē tis curare. si et dum ad eum deuota humi litate recurrant. exemplo istius leprosi de quo ita dicit euāgeliū. Cū descendisset ie sus de monte. Dic textum hic. Sup quo vestre caritati aliq̄d dicere expediret. Ue rum quia omnes fere infecti sumus lepra peccati. ita q̄ si dixerimus q̄ peccatuz non habemus. nosmetip̄os seducimus. ꝛ veri

tas in nobis nō est. j. Joh. j. Omnes enim peccauerunt et egent gratia dei. Roma. v. Ideoq; necessaria ē nobis gratia spūssancti p quam corda nostra ab hac peccati lepra mundarentur. Nam sicut dicit Beda super illo Joh. xv. Petite et accipietis. Si interiora vestra spiritus dñi rectus nō impleuerit. cor mundū vnde sit non habet. Unde dominus testatur q̄ pater dabit spiritum bonum petentibus se. pfecto vt ostendat q̄ qui ex seipis mali sunt p acceptaz spiritus sancti gratiā boni effici possunt. Hec Beda. Ut igitur gratiā spiritussancti obtinere mereamur matrē gratie salutemus dicentes ei voce amena Aue gratia plena.

In euangelio ꝓsentia tria describunt. Primum est lepre p xp̄m mundatio. ibi. cū dicitur. Cum descendisset ihesus. Secūm ē serui centurionis a paralisi curatio. ibi. cū autem introisset capharnaum. Tertiū est gentilium ad xp̄m conuersio et iudeoz reprobatio. ibi. dico autē vobis. ¶ A.

¶ Dico primo q̄ in verbis euāgelij describitur primo leprosi p xp̄m mundatio. cum dicit. Cum descendisset. Pro quo sciendum q̄ ista mundatio facta est primo anno p̄dicationis xp̄i. Christus enī cōuocatis apostolis suis quadā vice ascendit in montē thabor. qui mons est in syria. vel fm alios in galilea. et ibi elenatis oculis in discipulos docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu. Cui etiam sermoni interseruit oratiōez dominicā scz pater noster. vt dicit magister in Scolastica hist'oria. Quo facto misit discipulos de illo monte ad p̄dicandum per iudeam tm̄. prohibens eis ne intrarent ciuitates gentiuz nec samaritanorum. Et deinde descendens de illo monte occurrit ei leprosus in turba que sequebatur xp̄m ab illo monte scō miliario a capharnaum. Iste igit leprosus cepit clamare ad xp̄m dicens. Dñe si vis potes me mundare. Et tangunt hic plura circa istā mundationē. Primo locus q̄ in descensu montis. Scō ꝓsone corā quibz. q̄ in presentia turbarum. Tertio grauitas morbi. Ecce leprosus. Quarto deuotio z humilitas infirmi. veniēs adorabat. Quinto deuota oratio z supplex depcatio. Dñe si vis. Dicit ergo. Cū descendisset ihesus de monte. scz post cōpletum sermonem corā discipulis in monte factū. Secute sunt eū turbe multe. Diuersi et causis diuersis christum sequebant. fm Origē. Quidā ex deuotione ꝓpter sanctitatē sue vite et doctrine. vt Magdalena. Johāna. z alie sancte mulieres. Alij ex curiositate vt viderent miracula z audirent noua. vt simplices in dei. Alij vt insidiarent vt pharisei. et alij vt ab eo curarentur. sicut infirmi. de q̄bus erat vnus iste de quo dicit hic. Ecce leprosus. Uersus. Morbus. signa. cis. blasphemia fuere. Causa. cur dñm turba secuta fuit. Hic multi hodie vadunt ad p̄dicationem. non vt edificentur sed vt nouitates audiant aut vt in sermone sacerdotez capiant z calumnient. sicut pharisei. q̄ miserunt ad xp̄m vt caperent eum in sermone. Sed audiuerūt eis dici Quid me tentatis hypocrite. Sequitur. Ecce leprosus veniēs adorabat eū. In marco habet q̄ venit genu flexo. Et in Luca habet q̄ p cadens in faciem suā rogabat. In q̄ ostenditur pfectio sue humiliationis z deuotionis. Quid aūt dixerit aut quō orauerit sequitur dicēs. Dñe. ecce ꝓfessio veritatis. si vis. nō petit simpliciter q̄ eū mūdet. sed hoc posuit in eius voluntate. Ergo iste leprosus confitet in xp̄o posse. quia dñe potes. Deprecatur velle. Si vis. Supponit necesse. me mundare. Sapie. xij. Subest tibi posse cuz volueris. Et sic ptz q̄ iste leprosus habuit magnā fidē de xp̄o z deuotionē ad xp̄m. Ut̄ Origē. in Omel. ex ꝓsona istius leprosi dicit. Tu q̄ digne adorarz q̄ merito colerz. te ego vt dñm adoro. ideo q̄ z dñm dico. Per te enī omnia facta sunt. ideo si vis potes me mūdare. Voluisti vt hec īmūdissima lepra sup me veniret. siue ꝓpter mea pcā. siue ꝓpter tuā prudentiam. vt mirabiliter me mūdās magnificeris. oia dispensanter z prudenter facis. z salutē largiter tribuis. Siue g̃ hāc leprā. ꝓpter pcā mea portaui. dimittēs culpas meas munda me. Siue ꝓpter tuā prudentiā. mirabiliter me mūda vt ab omibz magnificeris. Dñe g̃ si vis potes me mūdare. Nō dubito. nō fallor. nō dico sicut ille q̄ filij sui salutem deprecabatur dicens. Si quid potes adiuua me. sed scio quia omia potes. ideo q̄ non potentiam peto. non fortitudinem quero. has enim scio esse in deficiētes sed tantū voluntatem tuam deprecor. Si vis

ergo potes me mundare. mihi ad beneficium. tibi ad laudez. videntibus autez ad miraculū et ad proficiendi doctrinā. Hec Origenes. Deinde sequitur curatio. Unde dicit. Et extendens manū iesus dixit. Volo. Mundare. Licet christus potuisset curare vnico verbo sicut cōfitetur centurio infra in euāgelio. tamē apponit manum. quia humanitas christi erat ḡsi organum seu instrumentuz ipsius diuinitatis. Et ideo sicut artifex operat̄ mediante instrumento. sic virtus diuina in christo per applicationē humanitatis aliqua faciebat. vt eam tangẽs cōiunctum instrumentum diuinitatis declararet. Sed contra. Fuit in lege prohibitū tangere leprosum. ergo christus cōtra legem fecit. Leuit. xiij Christus autez non venit soluere legem Math. v. Respōdeo. prohibitū fuit illi q̄ non potuit curare. sed non illi qui potuit. Unde helias et helizeus tangendo leprosos nō peccauerunt. Similiter nec christus. Et de helia et helizeo habet. iij. Regū. xvij. Et. iiij. Regū. iiij. Et iste tact⁹ necessarius fuit propter multa. Sin Hozram super Lucā. Primo propter exemplū humilitatis. scz vt doceret nullū propter maculā corporis esse spernendum Et hoc est contra illas delicatas dñas que dedignātur manibꝫ anulosis et ornatis tangere infirmos in hospitali. Cōtra quas Aug⁹. in libro de vita christiana multū inuehit. cōfundens eas non vt christianas sed peiores paganis. Secūdo fecit hoc christ⁹ propter destructiōem hereſis manicheorum dicentiū christū habere corpus fantasticū Tertio propter ostensionē sue potētie per quam tulit istius leprosi contagiū. Quarto propter manifestatiōem temporis gratie et cessationis legaliū. Uñ licet christus aliter curare potuit. nō tamen aliter decuit ex causis predict̄. Dicit ergo. extendēs manū. quod fuit liberalitatis contra auaros. q̄ habent manū curtam. breuē et aridam. Nō sic christ⁹ qui manū suam aperuit inopi. Prouerb. vlti. Tetigit qō fuit humilitatis contra superbos. vt dictū est. dicens. Volo. cōtra inuidos qui nihil boni volunt. Mundare. quod est potestatis cōtra incredulos. Et est hic imperatiuus. id est. munderis. vel sis mūdus. vt sint due constructiones. Et confestim mūdata est lepra eius. Quia ipe dixit z facta sunt omnia. Augustin⁹ dicit hic. Nihil mediuz inter p̄ceptum eius et opus. Mundata est lepra festinātur. quia confestim. totaliter. quia mūdata. nō tm̄ diminuta lepra eius. id est. tam notabilis viri qui sic magnifice credit. plenissime confitetur. z fiducialiter accedit. Unde Origē. Magnifice credis. magnifice z mūdaris. plenissime ꝓfiteris. plenissime et letificaris. Deinde sequitur mandatū triplex. Primū fuit vt taceret miraculū. Scōm vt publicaret sacerdotib⁹ mūdationem. Tertiuz vt offerret munus in testimoniū. De primo dicit. Dixit ergo ei iesus. Uide nemini dixeris. scilicet miraculum factū. Istud christ⁹ fecit nō sine magno mysterio. Sed diceres. tamen Thobie. xij. dicit. Opera dei reuelare z cōfiteri honorificum est. ergo nō est ꝓhibendum. Ad quod respondet. q̄ p̄ceptū q̄dam est obligans ad faciendum. Sicut illud Exodi. xx. Honora patrē. Et hoc est p̄prie dictum p̄ceptū. Aliud est temptans ad probandū. z hoc est impropꝛie dictum. Ut illud Genes. xxij. Tolle filium tuū vnicum et offer mihi illum in holocaustū. Tertium est p̄ceptum docēs ad faciendū vt hic Unde istud nō obligat ad faciendū. sed instruit ad aliquid cognoscendum. et sic fuit hic p̄ceptum nō simpliciter ꝓhibens actū sed aliquid circa actum. Unde p̄ hoc christus docuit nos vt beneficia que facimus non diuulgemus sed subticeamus. et hoc vt abstineamus a mercede humane et vane glorie. Secūdo christus hoc fecit propter facti sufficientiā. quia ira euidēs erat miraculuz vt non esset necesse sermonem tractare quod opere p̄tendebat. Tertio propter credentium spontaneam maiorem voluntatem. Unde hic glosa dicit. Nō imperatur silentium. sed quia meliores reputabat q̄ fide spontanea magis ḡ qui speratis beneficijs credidissent. Secundo precepit illi dicens. Uade ostende te sacerdotibus. Istud fecit christ⁹ propter plura. Primo ꝓpter legis p̄ceptum. Nam Leuitici. xiij dicebat. q̄ nullus debuit mūdatus restitui ad cōmunem habitationem hominuz nisi p̄ius indicaret mūdatus p̄ sacerdotis iudiciū et fieret p̄ eo oblatio. Jō dicit. Uade ostende te sacerdotib⁹ Fecit ergo xp̄s hoc ꝓpter legis approbationez q̄ p illo tempore

bona erat. Scõo ꝓpter potestatis manifestationem. vt ostenderet se posse q̃ lex nõ posset. Tertio vt haberet testes miraculi. Quarto propter ipoꝝ utilitatẽ vt videntes crederent ⁊ saluarentur Quinto ꝓpter honorẽ sacerdotiꝫ impendendũ. Sexto ꝓpter mysticam doctrinã vt innueret q̃ ad spiritualem mundationẽ necessarium est officiũ sacerdotis in susceptione sacramẽtorum. Et sequit. Et offer munus qõ precepit moyses in testimoniũ illis. Istud habetur Leuit. xiiij. Et glosa dicit sup Lucã Q offerebant tortã panis ⁊ duos turtures et sextarium. id est. duas libras olei. Sed Leuit. xiiij. dicit. q̃ erant duo agni/culi immaculati ⁊ ouis annicula absq; macula. ⁊ tres decime simile. ⁊ olei sextarium. Sed hec fuit oblatio diuitũ. illa aũt pauperum. Sed ptra. Christus venit ad euacuandũ legalia. ergo nõ debuit ea precipere. Rñsio. Nõ prius debuit auferri signuz omnino q̃s cõfirmatũ esset signatum. i. donec corpus christi fuisset glorificatũ. ⁊ ideo a resurrectione dñi legalia quantũ ad ceremonias cessare debuerũt. nõ autem ante. In testimoniũ illis. i. vt testimonio ipoꝝ mundus habearis. vt si forte velint te postea expellere. obꝫcias eis. quia a te munera iuxta legis preceptũ receperũt. ¶ B Circa mundationez huius leprosi tria sunt notãda spiritualiter. Primo q̃d significet iste leprosus. Scõo q̃ sunt necessaria ad mundationẽ lepre spiritualis. Tertio quis sit modus mũdationis eius. De primo sciendũ q̃ iste leprosus significat genꝰ humanũ. Leprosus siquidẽ est turgidus p superbiam. Hiere. xiij. Putrescere facã superbiam. Rabidus p inuidiã Zacha. xiij. Oculi eius contabescẽt. Tepidus p accidiam Apocal'. iij. Utinã calidus esses aut frigidus. sed q̃ tepidus es. Calidꝰ p auariciam Eccl. xxiij. Anima calida q̃si ignis ardens. Putridꝰ p gulã Michee ij. Propter immundiciã eius corrumpẽt putredine pessima. Turbidus p iracundiã. Ps. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius. Fetidus p luxuriam. Isa. xxxiiij. Et cadauerib; eorum ascendet fetor. Et bene luxuria, ꝓpter suum ꝓtagiũ significat p lepram. Primo q̃ corpus deturpat. j. Corinth. vj Qui fornicat in corpus suũ peccat. Scõo q̃ sitim ⁊ ardorẽ ꝓcupiscẽtie generat. Est enim malũ istud tale quod nõ potest illud odire stomachus saturat⁹. vt dicit Hiero. Tertio q̃ approp̃inq̃ntes inficit. Eccl. xiij Qui tetigerit picem. coinq̃nabitur ab ea. et ideo in ciuitatib; bene ordinatis leprosi de ciuitatib; pellunt. Et p istũ modum lupanaria deberẽt extra ciuitates collocari. Quarto q̃ membra consumit ⁊ vastat. scz oculũ intelligentie. Aures obedientie. Nares discretionis. Capillos deuotiõis. Manus bone operationis. Barbam fortitudinis supcilia sancte indignatiõis. pedes sancte affectionis. linguã oratõis ⁊ p/dicationis. Ideo. j. Corinth. vi. dicit. Fugite fornicationem. Et sic patet de primo q̃d significet ista lepra. ¶ De scõo que sũt necessaria ad mũdatiõnẽ. Sciendũ q̃ tria. Primũ est mentis humiliatio. Unde dicit in Luca q̃ pcidens in faciẽ adorabat. Et hic dicit q̃ veniens adorabat. q̃ omnia denotant humilitatẽ p quã homo meret gratiam. Jaco. iiij. Deus superbis resistit. humilib; aut̃ dat gratiã. Hoc est contra nostrates q̃ in ecclesia stant erecti vt statue et columne. cũ tamẽ in nomine iesu omne genu flectatur. ad Philip. ij. Isti timent pulverem caligarũ. ⁊ nõ timent sordes aiaruz. vt dicit Aug⁹. in li. de sermone dñi i monte. Scõm est deuota supplicatio. Unde in Luca habet. Rogabat eum. Matth. xviij. Omne debitũ dimisi tibi. q̃m rogasti me. Tertiũ est ꝑfidentia de diuino auxilio in eo q̃ dicit. Dñe si vis potes me mundare. q̃si dicat non dubito de potestate sed de voluntate. Et si enim tu omnipotẽs. ego tamẽ indignus. Istam formã ꝓditionalis orationis deberẽt seruare orãtes. maxime postulantes temporalia. que non nisi sub cõditione sunt petenda. scz inquãtũ deseruiunt necessitati temporali et saluti. vt dicit Augusti. ad probã de orando deum. Ista enim est ordinata oratio quãdo ea q̃ principaliter respiciunt salutẽ simpliciter petimus. ea vero que nescimus quomõ aut q̃/liter saluti deseruiãt sub conditione petamus. dicit sanct⁹ Thomas scõa scõe contra illos qui petunt temporalia. siue vtilia sint ad salutem anime. siue non. cum tamẽ Paulus reprehensus est q̃ petebat amoueri a se stimulum qui sibi fuit vtilis. ij. ad Corinthios. xij. Sic patet secundũ scilicet que sunt necessaria ad mundationem.

¶ L · De tertio q̄s sit modus mūdatio/nis spiritualis ex parte xp̄i. Et patz q̄ iste modus ꝓsistit in quattuor. Primū est parata largitas miscōie Vñ extēdit manū suam. Prouerb. j. Extendi manū meā et nō fuit q̄ aspiceret. Scōm est infusio gratie. ibi. tetigit eum Apocal. iij. Ego sto ad ostium ꝛ pulso. Tertiū est desideriū salutis humane. j. Thimo. ij. Vult oēs homīes saluos fieri. Quartum est remissio culpe. ibi. mūdare. Ezech. xxxvj. Effundā supervos aquā mundā. ꝛ mūdabimini. Sed q̄ parū valeret mūdatio anīe a peccato. si non adhiberek cautela in futurū. ideo ponunk h̄ q̄ttuor cautele peccatoꝝ. Prima ē cōtritio seu dolor ꝑpetuus de pctō. quotiens enim hō recordabik peccati ꝑpetrati ꝛ iam dimissi vt statim doleat. Vñ dicik. Confestim discessit lepra. Scōa est erubescentia de peccato vt illud occultet. et nō publicet alijs. Vñ ōr. Nemini dixeris. contra illos de q̄b dicik Isa. Peccatū suū sicut sodoma ꝓdicauerūt. Tertia est pctī p ꝓfessiōez manifestatio. Vñ dicik. Vade oñde te sacerdotib⁹ Jaco. v. Cōfitemini alterutruz pctā vestra. Quarta est satisfactio. De q̄ dicitur. Offer munus tuū. scz tortam panis audiendo verbū dei. q̄d est panis anie. duos turtures scz ꝑseuerantiā duplicis castitatis scz corpis ꝛ anie. septariū olei in septem operib⁹ miscōie ꝛ pietatis. Et ponitur hic pulcher modus ꝓfessionis. Debet enī cōfessio esse ꝑmo spontanea. nō coacta. Unō dicik. Vade. q. d. non expectes q̄ veniat ad te ꝑsbyter in agone Eccī. xvij. Viues ꝛ sanus ꝓficeberis. Ps. Voluntarie sacrificabo tibi. Scōo debet esse nuda ꝛ apta. non palliata ad excusandas excusatiōes in peccatis. Propter q̄d ōr. Oñde. non inuolue. Prouer. xxviij. Qui abscondit scelera sua nō dirigetur. Tertio debet esse ꝑpria. ideo addik. te. nō aliū. Sicut fecit adam Genē. iij. imponēdo culpā eue. Eccī. iij. Nō confundaris cōfiteri pctā tua. Quarto debet esse sacramētalis. vñ dicit. sacerdoti. nam laico facta nō est sacramētalis. licet habeat speciē sacramēti. cū laicus absoluere vel ligare nō possit. Quinto debet esse satisfactoria. Vñ dicit. Et offer munus. i. satisfac ꝑ peccato. Sexto vt sit ordinata nō cōfusa. Ideo dicik. q̄d ꝑcepit moyses. Debet eī penitens parere arbitrio discreti sacerdotis iuxta ꝑceptū scripture. vñde pnīa regulariter danda ē �means canones. nisi aliud sua deat necessitas. de quo de pnīa. Et tm̄ de primo principali.

¶ D

Dixi secūdo q̄ in scōa parte euangelij describitur seruj Centurionis a paralisi curatio. Unde sequik. cū introisset capharnaū. Ponunk hic tria. Primo petitio centurionis fidelis ꝛ deuota. q̄ accessit. Scōo p̄missio curationis a xp̄o. ibi. ego veniam. Tertio effectus curatiōis. ibi. Dixit iesus centurioni. Dicit ergo. Cū descēdisset iesus de monte. Hoc an statim factū sit. scz q̄ post descensuz mōtis introisset capharnaum. incertū habek ꝛm Aug⁹. accessit ad eum scz fide ꝛ desiderio. ꝛm Hugonē non facie tm̄ sed immaculato corde. ꝛm Orig. Centurio iste fuit gentilis ꝛ alienigena. et erat centum militū princeps. positus a romanis ad custodiā principalis ciuitat̄ galilee scz capharnaum. quia tota terra illa subdita erat romanis. ꝑpter quod iudei dixerunt pilato. Regem nō habemus nisi cesarem. Sed cōtra Luce. vij. habetur. misit ad eum seniores. Respondeo ꝛm Augusti. q̄ accessit ꝛ si nō psonaliter. tamen p nuncios. Est autē regula. Quod quis facit p alium. per se facere videtur. de reg. in. libro. vj. Quod quis. Scōo ꝛ si non accessit corporaliter. tamē spiritualiter. Tertio ꝛ si non accessit corporaliter. tamen per seniores ꝛ familiares christo legationē suaz misit. Dicit autē Lyra. q̄ nō accessit personaliter. quia gentilis erat. reputans se indignum ad hoc impetranduz. sed misit ad christum principes iudeoruz. vt dicik Luce. vij. vt per eos curationem serui facilī⁹ impetraret. et dicitur accessit ad eum Centurio. scilicet per amicos. Centurio q̄ habebat centum homīes in armis sub se ad custodiam terre ipsius. ne forte velit cōtra romanos rebellare. Iste autem Centurio auditis miraculis christi firmiter credidit q̄ possit sanare filium suum qui erat ei valde carus. vt dicitur Lu. vij. Ideo de eius sanatione fuit solicit⁹. Hoc est cōtra malos dominos. qui statim vt fuus egrotare ceperit derelinquunt eum in media via. cum dicat sapiens. Seruus fidelis sit tibi sicut anima tua. Ecclesiastici. xxxiij. Et ibidem. Quasi fratrem tracta illum.

z Ecc. vii. Seruus sensat⁹ sit tibi dilect⁹ Sed iam q̄ritur inter suos vt fidelis q̄s inueniat. z Math. Quispuras est seruus prudēs z fidelis. Deinde ponit ei⁹ petitio Domine puer me⁹ iacet in domo paralitic⁹ z male torquet. Quartuor exprimit in ista petitione. Christi potentiā. Dñe. serui impotentiā. iacet in domo. infirmitat⁹ magnitudinē. paralitic⁹. magnitudinis angustiam. male torquet. Dicit g̃ dñe. scz q̄ viuificas z mortificas. s. Re. j. Puer me⁹ nō aberate sed a familiaritate. ꝓtra superbos dominos q̄ seruos ꝓtemnunt vt obnoxios. iacet in domo nō expulsus de domo. ꝓtra inhūanos q̄ pellūt i plateas eos. s. Re. xxx Dereliquit me dñs meus q: egrotare cepi. Et nō leuiter infirm⁹ sed paralitic⁹. Paralisis ds a para qđ est re. z lisis solutio. q̄si resolutio. z male torquet. Sed q̄re nō attulit eum ad xp̄m sicut illi q̄ submiserūt alium p tectū. Respondeo q: credebat i absentia posse curare xp̄m. Vñ Orige. Non est opus oñdere omia vidēti. Seq̄tur xp̄i pmissio cū dicit. Ego veniā z curabo eum. Pulchrū verbū ad ꝓfusionē medicoꝝ qui ad paupes venire dedignant. z si veniunt ex tūc nō nisi p̄tarato p̄cio. ad diuites aūt currūt irrequisiti. Sed q̄re dicit. veniam. cū m̄ eum solo verbo in absentia curauit. Respōdeo q̄ fecit ꝓpter hoc. Primo vt fidē in eo suscitaret. q̄ diceret. nō sum dign⁹ rc. Secdo vt ꝓfunderet superbiā diuitū qui ad paupes in necessitate descendere dedignant. Vñ Beda z glosa dicunt q̄ xp̄s ad filiū reguli descendere noluit. vt ds Johā. iiij. ne diuitia s honorare videret. hic vero se iturū pmisit ne seruilē conditionē sperneret. Cū aūt xp̄s esset in via misit centurio nūcios obuiam ei vt ds Luc. vij. dicens. Dñe nō sum dignus vt intres sub tectū meū. Non dicit palaciū. aulā. curiaz. vel thalamū sed tectū. licet esset p̄nceps. Hoc aūt dixit q: gentilis erat vnde timebat ꝓuersari xp̄o. q: iudeis abhominabile erat comedere z bibere cū gentilibus. et etiā intrare domos eoꝝ. vt ds Actu. x. Et forte ideo fm Rabanū. q̄a gentilis erat. et idola i domo sua habebat. Et ideo ex humilitate christū a domo sua repellebat. timens ne aliq̄d in domo sua esset qđ offenderet. z in ꝑ xp̄m credebat esse deum z omia scire. Vnde Aug⁹. Dicendo se indignū p̄stitit se dignū. Sed tm̄ dic ꝑbo. firmiter credebat q̄ absens solo verbo seruū suū curare poterat. ꝓpter ꝑ dicit. dic verbo tm̄ z sanabit puer meus. Credidit eni q̄ dei dicere est facere. iuxta illud. Ipe dixit z facta sunt. Et ꝑ. pbat p̄ simile per se dicens. Nā z ego hō sum sub ptāte cōstitutus. scz p̄sidis vel imperatoris. q. d. Si ego q̄ purus hō sum sub alio positus z habeo potestatē in seruos. q̄ mihi obediūt ad voluntatē. multo magis tu q̄ nulli es subditus. z oīes tibi subditi sunt. Vñ ex ꝑ arguit q̄ possit angelis imperare vt sanarēt filiū eius. ¶ Sed ꝓtra. cū xp̄s sufficeret sine ꝑbo curare nō debuit dicere. dic verbo. Respōdeo q̄ nō dixit ex infidelitate sed ex discretione. scz q̄ alij scirent q̄ a xp̄o curatus esset. z sic ad fidem ei⁹ ꝓuocaret. Vnde dicit. Nā z ego homo sub z scz fragilis. sub potestate cōstitutus. habēs sub me milites. z dico huic vade z vadit. ōntū ad negociū implendū in absentia. Et alio antiqua grāmatica est. i. alij veni et venit. quantū ad officiū implendū in p̄sentia. z seruo meo fac ꝑ z facit. multo ergo magis tu hoc potes facere. Audiēs aūt iesus miratus est. audiēs scz verba centurionis ex p̄ssiua tante fidei vt dicit Lyra. q̄ subvelamento carnis agnouisset excellentiā diuinitatis miratus est. ¶ Sed di. Quō in xp̄o fuit āmiratio que ꝓsurgit in homie ex alicui⁹ incogniti z insoliti inspectiōe. Christus aūt ab instanti ꝓceptiōis fuit plenus sapiētia. nec aliq̄d de nouo agnouit. ideo videt q̄ in xp̄o nō fuit āmiratio fm rem scz tm̄ fm apparentiā. q: ad modū se āmirātis habuit. nec fuit ibi falsitas. q: hoc fuit ad designandū aliq̄d verum. scz fidē centurionis z infidelitatē iudeoꝝ. Sed verius dicit Lyra q̄ in xp̄o fuit vera ammiratio. ad ostēdendū veritatez humane nature. Ad cuius euidentiā sciendū q̄ in xp̄o ponitur duplex sciētia. Una diuina q̄ est eterna. et fm hoc nō potest esse āmiratio. q: nihil de nouo cognoscit. Alia humana z creata Et hec est duplex. Una visiōis rerū in verbo q: aīa xp̄i ab instanti ꝓceptiōis cognouit oīa in ꝑbo que cognoscit ꝑbū notitia visionis z hec sunt oīa q̄ hñt esse fm quācūq̄ dām tp̄is. cuiusmodi sūt p̄ntia p̄terita z futura. z iō fm hāc sciam ñ fuit āmiratio i xp̄o sic nec īnouatio. Alia ē scia in xp̄o

qua cognoscit in ꝓprio genere res. Et hec est duplex. vna habitualis. z in illa non est aliqua nouitas. qz ab instanti conceptiõis ania christi fuit ꝑfecta oĩm̃ habitib̃ om/nũ scientiaz. Alia experimẽtalis. sicut aliquis habens habitũ sciẽtie p doctrinã experitur p intuitionẽ rez in effectu. Et isto modo in aĩa christi aliq̃d erat de nouo cognitum. z sic ex inspectione illius hoc modo incogniti prius. poterat in ipso de nouo ammiratio causari. Et sic fuit inꝓsito. Et sequit. Et sequẽtib̃ se dixit. scz discipulis. Amen dico vobis. nõ inueni tantaz fidem in israel. i. in ꝓlo iudaico. quia licet aliqui de iudeis firmiter crederẽt. vt discipuli eius. tamẽ ꝓncipales eius nõ credidẽrũt. vt multitudinẽ ab eius fide auerterent. z ideo cõcludit saluatoz. Amen dico vobis. nõ inueni tantã fidem. i. fidelitatez id est tantũ signum fidei vel tantã fidei facilitatez. scz in credendo fm̃ Hozrã. Sed contra. Maioz fuit fides in dauid z alijs de tribu israel. quia cũ hoc habuerũt cum fide ꝓphetiaz. Respondeo q̃ nõ loquit̃ de oĩm̃b̃ descendẽtib̃ de israel. sed tm̃ tũc ꝑsentib̃. fm̃ mgr̃m in scolastica histo. Sz Hozra dicit q̃ notãter dicit̃. nõ inueni. scz ahtea. et p hoc excludit̃ beata virgo. q̃ fuit de israel. ꝓtunc. z ideo nõ dixit nõ inuenio modo. sed nõ inueni ꝓpius tantã fidem ĩ iudeis quantã in gentilib̃. licet in paucis inuenerim. sicut dicim̃. Nemo est in hac domo. cũ tamẽ sint alĩq̃ ad quos loq̃mur. ita in apostolis licet fuit fides ꝑfectioz nõ tm̃ ita facilis sicut in istis. z sic q̃ntũ ad facilitatem ꝑfertur etiã apl̃is. Et patet ꝑ hoc. qz Jairus archisinagogus iudeoz petẽs ꝓ filia dixit. veni anteq̃ moriat̃ filia mea Et martha licet dilexerit christũ. tm̃ dixit. domine si fuisses hic. Et ita ꝑsentiã solum optabat. Sed dicquare nõ ita laudauit fidem leꝓsi. de q̃ habet̃ Math. viij. sicut istius. Rñdeo ideo. qz ille iudeus erat z exꝓphetis instructus. et ideo merito credere debuit. Iste vero tanq̃z gentilis nõ. Vnde Criso. ponit q̃ sicut in modico fmone sapientie plus laudat̃ rusticus q̃z pꝫus. ita factũ est hic. F

Dixi tertio q̃ in tertia parte describitur gentilium ad fidem cõuersio. z iudeoꝝ reꝓbatio. Unde sequit. Dico autem vobis. Accepta occasione ex fide huius gentilis ꝓdicit hic christus cõuersionẽ gentiliũ z reꝓbationem iudeoꝝ. Tangit autez hic quattuoꝝ. Primo cõuersoꝝ numerositatẽ. qz multi. Diuersitatem ab oriente z occidẽte. viam qua veniãt ad gloriaz. qz recumbent. dicit ergo. Dico autẽ vobis. qz multi ab oriente z occidente. Glosa. i. ab oĩ parte venient ad fidem Isa. lx. Filij tui de longe venient. Et hoc est qđ ꝑs ait Job. x. Et alias oues habeo que non sunt ex h̃ ouili rẽ. Haymo. Ab oriente veniẽt qui statim illuminati transeũt. ab occidente q̃ ꝑsecutiones vsq̃z ad mortẽ tolerauerũt. p fide. Vel ab oriente venit q̃ ab infantia deo seruit. ab occidente q̃ in decrepita etate ad deum cõuertitur. Et recũbent. nõ carnaliter iacentes sed spiritualiter requiescẽtes. non temporaliter potãtes. sed eternaliter epulantes cũ abraam. q̃ fm̃ Piero. fuit pater gentiũ p fidem credendaz. Isaac et iacob ab eo descenderũt. Istis autez tribꝰ facta est ꝓmissio terre sctẽ. p quã terra celestis intelligitur. Filij aũt regni. i. iudeoꝝ. vel filij regni vocatione vel electione. ꝓmissione nõ consecutione. nomĩe non re. q̃ ꝓ regno cõsequendo facti fuerunt. sed se indignos reddiderũt. ideo eijcient̃ a facie et visione dei in tenebras exteriores. scz gehenne. qz in se habent interiores. Interiores tenebre dicunt̃ cecitas mẽtis. exteriores vero nox damnationis. fm̃ Grego. Et Piero. dicit. Ideo dicunt̃ exteriores. quoniã qui a deo expellit̃ foris amittit lumen. Quid ibi passuri sint ostendit. ibi erit fletꝰ et stridoꝝ. Per methaphoraz loquit̃. fm̃ Haymonem. solent enĩ oculi ex fumo coacti lacrimas educere. dentes vero ex nimio frigore solent stridere. Ostendit̃ ergo q̃ reꝓbi in inferno calorẽ intolerabilẽ z frigꝰ sustinebunt. fm̃ illud Job. xxiij. Ibunt ab aquis niuium rẽ. et per h̃ Piero. arguit. q̃ erit ꝑa resurrectio corpoꝝ ꝓpter passionẽ membroꝝ et ossium. Rabanus autẽ dicit q̃ etiam hic significat̃ indignatio affectus quẽ mali habebunt seu impenitẽtes. vt dicitur Sap. v. Et sic flebunt sup se. Uterz autẽ ille fletus sit corporalis. dicendum est fm̃ Horazã q̃ nõ. qz cum pena illa sit eterna. p cõsequens lacrime ille in infinitũ resolverentur. z excederent quantitatẽ maris. Item exquo tũc nõ erit motus celi. ꝓ

ꝓsequens nō erit alteratio in corꝑibus. Et Lyra dicit. In fletu duo considerāda sunt. scz tristicia animi. ex qua ꝓcedit fletꝰ. z hic fletus est tam dānatoꝝ hominum ꝙ̄ demonū. Aliud est ex parte corꝑis. lachrymarū resolutio z turbatio cerebri z oculorū. z ista nō possunt esse in spiritibꝫ separatis. sed post resurrectōnē ꝙ̄ntū ad aliquid. erit in hominibꝫ dānatis. qz ibi erit ꝓdicta cerebri z oculoꝝ ꝑturbatio. Sed non erit ibi lacrimaꝝ fluxꝰ a capite. vel resolutio ꝓpter cessationē motꝰ celi. Ex quo patet vlterius q̄ ibi erit stridor dentiū q̄ nō importat aliquā corruptionem. sed tm̄ dolōris ostensionē. Et dixit iesus centurioni. Vade z sicut credidisti. s. ꝑfecte. fiat tibi. i sanatione serui. Et sanatus est puer in illa hora dicit Raban⁹. Fidei merito ostēdit ipetrasse salutem serno. vt fidei robur magis in eo creſceret quo ꝑspiceret q̄cūq; vellet ꝑ illam impetrare se posse. z sic vere fiet oī homini. ſm Origē. qz ſm mensuram remetietur ei. Spiritualiter ꝑ istū paralitꝫcum significat peccatoꝝ accidiosus. primo ꝓpter subiectionē voluntatis in malo. vñ dicitur q̄ fuit seruus. et q̄ facit peccatū ſuus est peccati. Joh. viij. j. Pe. ij. A quo q̄s superatus est eiꝰ seruus est. Augꝰ. Peccatoꝝ est seruus tot dominoꝝ quot viciorꝝ. Secundo ꝓpter fatuitatē intellectꝰ. vnde dicit q̄ fuit puer. qui enī secratur ocīū stultissimus est. Tertio ꝓpter quersitatē affectus. Unde dicit Prouer. xiij. Vult enim et nō vult piger. Treno. ij. Jacuerunt senex z puer in terra. Quarto ꝓpter imbecillitatez bene operandi. vñ dicit paralitic⁹. Exodi xv. Fiant immobiles q̄si lapis. Quinto ꝑpter corruptionē primoꝝ. qz in domo. i. in ſocietate aliorū. Sexto ꝓpter antietatē doloris. qz male torquetur. Et hoc ꝓpter vermez ꝓscientie q̄ eum semp pungit et rodit Vñ Augu. Juſſiſti dñe et sic est. vt sit sibi pena inordinatꝰ animꝰ. Ut ergo cureꝝ iste peccatoꝝ debet ratio homis q̄ p centurionem significat accedere ad deū z sctoꝝ ſuffragijs impetrare hūiliter salutē hoi peccatori. z hoc ꝑ fidē verā z ꝑfectā ſm quam vnicuiq; fiet put credit. ¶ Hic occurrunt tria dubia. Primū est vtrū deꝰ possit ea q̄ sunt nature impossibilia. Secōm vtr̄ ad deū ꝑtineat aliquē reprobare. Tertiuz vtrū ignis sit corꝑoreus. Primū dubium

mouek ex eo qz lepra est morbꝰ ꝑ naturam incurabilis maxime inueterata. Et iō q̄rit̄ vtrū deus possit ea q̄ sunt nature impossibilia. Ad qō breuit dicēdū ſm Tho. sup primo sententiaꝝ dist. xlij. Q deus potest omīa facere que sunt impossibilia nature. saltem q̄ non implicant ꝓtradictionē Et ratio quia ꝑtus eius est infinita ꝓpter qō potest operari in instanti. quod nature nō competit. Item qz potest agere immediate sine causis secūdis. qō natura nō potest. Item qz potest agere nullo ꝑsupposito. sicut etiā habet esse non receptū ab alio quod nature non cōpetit. Et quibꝫ patet q̄ christo q̄ fuit verus deus cōpetebat sanare in instanti quācunq; infirmitatem. sicut istius leprosi q̄ ꝑ naturā fuit incurabilis. et istius paralitici. quia in primo erat moriturus. vt dicit Luce. vij. Ad secundū dubiū qō mouetur de iudeorū reprobatione. an ad deū ꝑtinet aliquē reprobare. Respondeo ſm Thomā ibidem dis. xl. et in ꝑma ꝑme. questi. xxiij. arti. iij. videtur enim q̄ nō. quia nullū reprobat quem diligit. Sed deus omīa diligit Sap. xj. Sz contra Malach. j. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui. Respondeo z dico q̄ sic. Unō sciendū q̄ sicut ꝑdestinatio est ꝓparatio gratie z glie. sic reprobatio potest dici subtractō gratie z ꝓparatio pene eterne. Patet ergo q̄ ad deū ꝑtinet aliquos reprobare. Primo ex ordine iusticie. sicut enim iustum est bonos premiari ꝓpter meritū. ita iustum est malos puniri ꝓpter demeritū. ergo ꝓportionabiliter. sicut dei est illis preparare gloriā quos scit futuros bonos ꝑdestinando eos ad beatitudinē. sic eius est illis ꝑparare penā q̄s scit futuros malos. ordinādo eos ad eternaz mortē. z ꝫ est reprobare. Item sicut figulus ex eadez massa facit vas ad gloriā z aliud ad ꝓtumeliaz. z vtrūq; ad ꝑfectionē domus Sic deus q̄ſdam reprobat vt in eis reluceat iusticia. q̄ſdam saluat vt in eis reluceat miscōia. Et sciendū est q̄ in reprobatiōe tria ꝓsiderantur. scz casus in culpā. amissio gr̄e ordinatio culpe ꝑ penā. Primū nō facit deus nec vult. sed tm̄ ꝑscit culpā. Secōm nō facit. sz vult z ꝑscit. Vult ideo. qz vult oīe bonū. sed istū amittere gr̄am est bonuz qz iustū. sed hec subtractio gr̄e ordinatio excecatio ob duratio. eo q̄ gr̄a est lumē anie. z sic deꝰ est

causa bonꝝ nō immittēdo culpā sed subtrahendo grām. Tertiū scz ordinare culpā ꝓ penā. scit vult ⁊ facit deus tanq̄ vniuersal puisor. q̄ malū culpe de se ordinat ꝓ penā. ne aliq̄d maneat deordinatū. Itē dr deus diligere oīa. qz oīb vult bonū. nō tñ quod cūq̄ bonū. ⁊ ideo malos dicit odire. qz eis nō vult vitā eternā. qua indigni sunt ꝓpter demerita ipoꝝ. Ad tertiū dicendum q̄ fm Tho. sup. iiij. sniaꝝ dist. xlv. q̄ cū ignis inferni sit corporeus. notū est aias igne illo rorqueri. cū ibi nō sit alius ignis. Nam fm Greg. in li. dyalo. Ignis infernalis ē locus aiaꝝ dānatarū. ⁊ vt ē instrumentū diuine iusticie vindicant̄ detinet anias in ipō locatas vt exire ab eo non possint nec suā exequi voluntatē. sed ibi q̄si ligate ⁊ in carcere ꝑpetuo tenenk. ⁊ ita ille ignis fm ℟ est aiab nocius. ⁊ sic ania ignē se detinētē sentiens. ⁊ sibi nociū videns. ab ipō igne ꝓ hunc modum cruciak. Et est rōnabile. vt sicut aīa peccando corpalib rebꝫ se subdidit. ita corpali igne q̄ inter corpa summe ē actiū⁹ cruciet. ⁊ sic patet solutio.

Dñica scōa post octauas epiphanie. II.

Sermo XXIII.

Ecce leprosus ue

niens adorauit eū Math. viij. Magnus pr̄ Aug⁹. sup Joh. ⁊ etiā sup epl'am. j. Thimo. j. oñdens causaz aduentus xp̄i de celo ad terrā dicit in hec ꝟba. Nulla alia causa veniēdi xp̄o dño fuit. nisi pcōres saluos facere. tollere morbos. tollere vulnera nulla erat causa medicine. Venit g̃ de celo magn⁹ medicus qz ꝓ totū mundū vbiq̄ iacebat egrot⁹. Nec ille. Vult dicere Aug⁹. q̄ ex tanta fuit infectio in mūdo pcōrū. q̄ nullus eā curare potuit. necesse fuit venire illū magnū medicū xp̄m q̄ sanat oīa infirmitates nr̄as. Ad ℟ igit oñendū xp̄s multos voluit curare corpaliter vt significaret se eos velle ⁊ posse mūdare ⁊ curare spūaliter. De q̄rū numero curauit istū leprosuz. De quo dr. Ecce leprosus ⁊c. In q̄b ꝟbis tria dicunk de isto leproso que sunt necessaria cuilibet pcōri volenti a xp̄o curari spūaliter in aīa a pcō. Primo nāq̄ describit eius morbꝫ deformis ⁊ cōtagiosus cū dr. Ecce leprosus. Scōo addit ei⁹ labor difficilis ⁊ ꝛtuosus cū dr veniens. Tertio notat ei⁹ deuotiōis feruor multū copiosus cū dr. adorauit eū.

Dixi primo q̄ in ꝟbis ꝓ/missis describitur huius infirmi morbꝫ deformis ⁊ cōtagiosus cū dicit. quia leprosus. Iste leprosus significat hoiem peccati lepra infectū. et ℟ ꝓpter plures causas. Et ꝓmo i genere. Primo enim pcm̄ aufert homini man⁹ et pedes. i. bonas opationes ⁊ affectiōes. Unde Judicū. j. legitur q̄ Adonibesech amputauit. lxx. regibꝫ sūmitates pedū ⁊ manuz. Adonibesech interp̄atur fulgurans. ⁊ significat diabolū. q̄ tanq̄ fulgur cecidit de celo Luc. x. Iste ḡ amputat man⁹ et pedes vt nō ꝓcedant in opationes bonas nec in affectiones scās. nec solū pedes ⁊ manus sed ⁊ aures ne legē dei audiant ⁊ obediāt. nares ne odorez xp̄i sentiant Ezech. xxiij. Nasum ⁊ nares p̄cident tibi. Et breuiter totus hō maculak. ita vt sit ineptꝰ ad offerendū dño. Leuit. xxij. dr de hostia. Omnis macula nō erit in ea. Et ideo dr morbꝫ generalis. qz oīa corrumpit in hoīe. Sed tñ diuersimode. ⁊ fm ℟ varia sunt eius signa. put dr Leuit. xiij. Nā q̄busdā est mutatio coloris in carne vl' pilis. et significat accidiosos. qz mutāt cor ⁊ variāt. Jnsta illud. Vult ⁊ nō vult piger. Treno iij. Quō mutatus ē color optim⁹. In q̄busdā est inflatio cutis ꝓ supbiaz Job. xv. Quid te eleuat. In q̄busdā est corrosio carnis siue depressio ꝓ corrosionē musculoꝝ. ⁊ significat inuidiā q̄ corrodit ⁊ ꝓsumit Prouer. xiij. Putredo ossiū inuidia. Quarto in q̄busdā est ruptura cutis. ⁊ significat iram. q̄ facit furoreꝫ cordis erumpe exter⁹ in opus vel ꝟbū malū. Prouer. xvij. Spiritū ad irascēdū facilē. q̄s poterit sustinere. Quinto in q̄busdā apparet vlcus. ⁊ significat luxuriā. q̄. puenit ab intrinseco Jac. j. Unusq̄sq̄ tēptat a ꝓcupia sua. Sexto i q̄busdaz apparet vuln⁹ ꝓbustiōis. ⁊ significat auariam Michee. vj. Adhuc ignis i domo impij ⁊c. Septio in q̄busdā apparet fluxꝰ capillorꝝ. ⁊ significat gulā q̄ ꝓsumit bona ꝓpria. vt ꝑz in filio ꝓdigo Luc. xv. Sed iste species curant septē britudinib. Uñ xp̄s postq̄s p̄dicauit de eis in monte descēdēs curauit istū leprosuz sub mōte. vt daret intelligi lepā peccati posse curari illis britudinib. Superbia curak eni pauptate spūs. id ē humilitate. Accidia. lucru deuotiōis.

Dominica secunda post octa. epi.

Ira. mãsuetudie Gula. esurie iusticie Inuidia. miscoia. Luxuria. mundicia cordis Auaricia. pace. qz auari nunq̃ sunt in pace. Quia vt dicit Job. Cũ fuerit pax ipse insidias suspicat. ℣ Vbi sciendu3 q3 ania nr̃a habet infirmitates mltas. quarũ oim grauior est lepra Et p̃mo hz frenesim supbie. Et merito supbia cõparat frenesi. Sicut enĩ frenetic⁹ patitur mẽtis alienationez. qz nec bene iudicat de seipo nec de alijs. imo seipm iudicat valentiorẽ q̃nto ẽ infirmior. Eodẽ mõ supbus oĩs p̃temnit. nec aliquẽ discernit. vel. p̃alĩq̃ reputat. z se sufficientẽ solũ estimat. z sibi plusq̃ habet semp arrogat. Jstã mentis alienationez. p̃ sua supbia patiebatur nabuchodonosor. De q̃ Daniel. iiij. Qui dixerat deambulãs in aula sua. Nõne hec est babylon magna. quaz ego edificaui in roboze fortitudinis mee z in gl̃ia decoris mei. Sed q̃d ei accidit. Statim enĩ diuina vrute eiectus ẽ ab hoĩbus z cũ feris vixit z passus est alienationẽ mentis. z videbat sibi q3 esset bos in anterioribz. z in posterioribus leo. Et post septem menses restitutus p̃ preces Danielis ad sensum. licet nõ statim ad regnũ. Et tunc legitur dixisse. Oĩes vie dñi iudicia z gradientes in supbia põt bũiliare Daniel. iiij. Sicut aũt dicũt medici Cura frenesis in p̃ncipio est euacuatio sanguis z alioz superfluoz q̃ ad cerebrũ ascendẽtes turbãt vsum rõnis. Sic euacuatio oĩm bonorũ que cognoscim⁹ nos hr̃e a deo. facit in nobis humiliatez z sanat supbiam Ecc̃i. iij. Synagoge supboz nõ erit sanitas. Secũda infirmitas spũalis est ira. z hec cõparat sibi acute. Cui⁹ accidentia sunt. q3 hõ habz p̃tinuũ calorem z sitim maximã. fm Con/stantinũ li. vij. viatici ca. de causis. Sic est de hoie iracundo q̃ ad quodlibet ẏbũ statim incendit in ẏbis gestu vultu z sic de alijs. habet etiã sitim maximã. qz semetipm cupit vindicare. Et talis q̃libet die incẽdere oĩes vicinos suos p̃ nichilo. Hanc infirmitatẽ patiebat herodes. q̃n vides q̃m illusus esset a magis. iratus ẽ valde. z mittens occidit oĩes pueros q̃ erant in bethlem. z in oĩbz finibz eius. Ecce p̃cessit calor nimius. z secuta est sitis irrõnabilis vltio/quã si inspicit iracũdus certe cessabit z mitigabitur. Nã si dñs est pius z misericors parcens inuocantibz eum. pudeat ergo seruum esse ita ad vltionẽ p̃ronũ. Jstud etiaz est oleũ quo apl̃i vngebant infirmos et sanabantur Marci. vj. Tertia infirmitas ẽ inuidia. z hec cõparatur sebi simplici. que nũc calescit nũc frigescit. Sic inuidus modo gaudet de aduersitate bonoz. mõ tristatur de eoz p̃speritate. Nã fm Aug. in q̃dam ſmone Inuidia est odiũ aliene felicitatis. Sic infirmabatur Layn inuidens p̃speritati Abel. Sic Rachel Lye fecũditati. Saul dauid felicitati. Sic diabolus homini. Sic p̃curat⁹ est lapsus mundi et moꝛs x̃pi. vt dicit idez. Quarta spũalis infirmitas est accidia. z cõparat paralisi q̃ est mẽbroz dissolutio z debilitatio. ita q3 motum debitũ p̃ficere nõ p̃nt. Sicut ille qui iacuit. xxxviij. annis iuxta piscinã. z nunq̃ potuit descẽdere in eam Joh. v. ca. z figurat inueteratos diez malozũ. q̃ sunt iuxta sacrã piscinã cõfessionis q̃ridie z nunq̃ ingrediũtur in eã donec debeant mori. Nescio certe quã spem tales hñt de salute. cũ dicat leo papa in ſmone de epiphanie. Non dormiẽtibz p̃mittit regnũ ecloz. nec ociozdesidia rozpentibz beatitudo eternitat̃. p̃mittitur. Jsta infirmitas sanat̃ p̃ valde calida. qz si ex vna parte cõsideret calor pene gehẽnalis z ex alia calor caritatis x̃pi excitantis ad opa ẏrutis z detestantiz accidiaz poterit de facili curari Piere. iij. Cõuertimini filij reuertẽtes z sanabo auersiones vr̃as. Quinta infirmitas spũalis ẽ auaricia z cõparat ydropisi fm Pedaz. Cui⁹ p̃prietas ẽ. qz q̃nto magis bibit tanto magis sitit Eodẽ mõ auarus q̃ nũq̃ dicit sufficit Vñ silis est inferno q̃ q̃ntoscũq̃ deuoꝛauit nũq̃ dicit sufficit. Sic nec si oẽs thesauri cõfluxerint i auarũ. vt dicit Augu. in epl̃a ad comitẽ. Jn h̃ etiã est insatiabilioꝛ insatiabilitate bestiaꝛ q̃ nunq̃ raptũt nisi cũ esuriũt. parcũt vero p̃de cũ senserint satietatez. Sed auar⁹ semp cupit nũq̃ satiat̃. nec deũ timet nec hoiem verek. nec p̃ximi nec fratri obtẽperat. nec amico fidẽ seruat. viduam oppr̃imit. pupillũ inuadit. liberos i seruitiũ reuocat. testimoniũ falsum pfert. res moꝛtui occupat q̃si z ipe nõ moriat̃. Sed q̃ insania acq̃rere aurũ z pdere celũ. Jnq̃t Aug. in li. de ẏbis dñi. Jstã infirmitatẽ habuit diues ille q̃ dixit Lu. xij. Destruã horrea mea z dilatabo ea. Silr alexãder qui

vno mundo non erat potentus. sed plures occupauit. Ista infirmitas sanat p elemosinarum largitionē. Isa. lviii. Frange esurienti panem tuū. et sequit. tunc erumpet q̄si mane lumen tuū. et sanitas tua citius orietur. Sexta spiritualis infirmitas est gula et ebrietas subuertēs iudiciū rationis. et cōparatur epilensie que facit hominē cadere corpaliter. sic gula moraliter in oīa genera peccatorū. cū sit ingressus et ianua ad omia vicia. Ut dicit Valerius li. ij. ca. j. Et lib. vj. ca. iij. Et Crisō. sup Math. Unde vbi regnat ebrietas. ratio exulat. intellect⁹ obtunditur. inq̄t Petrus Rauanēsis in quo dā sermone. et Hugo de scō victore. Istaz infirmitatē patiebatur dives epulo. Luce xvi. Qui epulabat quotidie splēdide. Hec infirmitas sanat p abstinentiā. Septima spiritualis infirmitas est luxuria. et cōparatur lepre q̄ nascit ex calore corrupto et deordinato. Istā infirmitatē patiebat Salomon q̄ habuit reginas. lxx. et cōcubinas ccc. Qui cū esset senex deprauatum est cor eius p mulieres. iij. Re. xi. Necest infirmitas ptagiosa. et ideo dixi q̄ est periculosior ceteris. Nā sicut videm⁹ q̄ homo conuersans superbo. superbiam nō de facili induit. qz q̄nq̄z et si vellet nō facultas deest. Sil'r conuersans sicauaris aut iracūdis. et sic de aliis. sed pversans luxuriosis statim et ipse tentatur ex vbis et factis eoz. Un̄ vbi superbus nō inficit vnū. luxuriosus inficit centum. Et q̄ deter⁹ est. nō potest esse ita homo sapiens. ita fortis anio. ita scūs ꝓposito quin ex societate maloz et luxuriosoruz rangat. qz et ferreas mentes libido domat inquit Piero. ad paulā et eustochiū. Et sicut lepra est morbi incurabilis. ita omnia sunt incurabilia in hoīe durante vicio luxurie. Quia dicit Hre. in moralib. Exquo semel luxuria mentē occupauerit. vix eam bona desideria cogitare pmittit. Sūt enī vicioſa desideria. qz ex suggestione desiderij oritur cogitatio. ex cogitatione affectio. ex affectione delectatio. ex delectatiōe consensus. ex ꝓsensu opatio. ex opatiōe cōsuetudo. ex ꝓsuetudine desperatio. ex desperatione peccati defensio. ex defensione gloriatio. ex gloriatiōe damnatio. Hec Greg. Ecce ptagiosus morbi et incurabilis igit merito lepre comparandus.

¶ Dixi secūdō q̄ in vbis p̄missis describitur huius leprosi labor difficilis et laboriosus. Ad cū dicit. Uenies. Nihil enī datur operanti. sed tm̄ laboranti. Nihil se elongauit. sed tm̄ appropinquauit. Un̄ dr in Ps. Ecce qui elongant se a te pibunt. Et de appropinquantibus dr. Appropinquate deo. et appropinq̄bit vobis. Quia igit iste impendit laborē veniendo. ideo ꝓsecut⁹ est salutē. Pro q̄ sciendū q̄ si volum⁹ salutē ꝓsequi aliaz nraz debemus venire ad iesuz. et p q̄nq̄z modis. Primo scz p fidem credēdo. Sic venerūt tres magi duce stella Math. ij. Vidimus inq̄t stellā eius in oriente et venim⁹ cū muneribz adorare eū. Bona fides q̄ venit cū muneribz. i. cū bonis opibz sine q̄bus mortua esset Jaco. ij. Scdo debemus venire penitēdo. Sic venit filius pdigus ꝓsumpta tota suba sua Lu. xv. Un̄ ꝑs vocat ales di. Uenite ad me oīes q̄ laboratis et onerati estis. Et Ps. in pſona aliū dicit. Uenite adorem⁹ et pcidamus ante deum. Tertio debem⁹ ad eū venire amando et desiderādo. iuxta illd Lu. ij. Trāseam⁹ vsq̄ bethleem et videam⁹ hoc vbuz. Sic venerunt discipuli xpi Andreas et philipp⁹ Johan. j. Uenerūt inq̄t et viderūt et mānserūt. Notanter dicit. et mānserūt. qz caritas q̄ mouet ad deum. nō pmittit discedere. Quarto debem⁹ venire cōpatiendo. Sic venerūt oīes misericordes et visitatores pauperū egenoz debiliū et infirmoruū Math. xxv. Infirm⁹ erā et in carcere et visitastī me. Quinto et vltimo debem⁹ venire ad deuz in morte euolādo. Juxta qd Ps. petit di. Oñ venā et appa. añ fa. dei. O dulcis occūdus aduētus. de q̄ idē Ps. ait. Uenientes aūt venient cū exultatiōe portantes manipulos suos. Tūc cantabūt sancti dicentes. Uenite exultem⁹ dño. Sed certe qz venire ad xpm ex nobismetipis nō possumus sine aditorio dei pris Juxta illud Joh. vj. Nemo pt venire ad me nisi pater me⁹ traxerit eū. Cur aūt ex nobismetipis venire nō valem⁹. Certe in promptu est ratio et causa. pter multos defect⁹ in nobis. Impedit enī primo infidelitas Johā. viij. Ego vado et queritis me. et vbi ego sum vos nō potestis venire. Scdo voluptas carnalis Lu. xiiij. Uxorem duxi. et ideo non possum venire. Tertio satuitas aie Mat.

xxv. Nouissime veniūt z relique virgines dī zc. O q̄s difficilis aduētus ad xp̄m. Hā nec credēdo possum⁹ ad xp̄m q̄uenire nisi pater traxerit nos. qz sensus et ratio fidei repugnāt z retrahūt. eo q̄ fides nō habet meritū cui hūana ratio p̄bet experimentū Sil'r nō possum⁹ venire ad xp̄m amando qz retrahit mūdus z caro. Caro enī cōcupiscit aduersus spiritū Gal'. v. Nec p̄mittit venire euolando. q̄a diabolus retrahit impediēdo. Sed nos nō timeam⁹ qz si pater nos traher. mūdus. caro et diabol⁹ nō p̄ficient. P̄s. Si exurgat aduersum me p̄lium. in h̄ ego sperabo. ¶ D

Dixi tertio q̄ verbis p̄missis describit huius leprosi feruor multus copiosus. Ex magna enī fide z deuotiōe quā habuit ad xp̄m venit z adorauit eū. Magna fuit fides p̄mo q̄a licet ler p̄cepisset oīb⁹ leprosis ire ad sacerdotes p mundatione lepre. nō ipe obmissis sacerdotib⁹ legaliū q̄siuit solū xp̄m credens q̄ posset eū curare p̄ter sacerdotium. Et q̄a nullus h̄ ante ip̄m fecerat. ideo dicitur q̄si nouū factū p̄ter qđ p̄mittit. Ecce Scdo maior fuit fides in h̄. qz licet sciret xp̄m sanctissimū z crederet eū verū deus z hoiem. sicut patet ex eo q̄ eū dn̄m appellās ait. Dne inquit si vis potes me mundare. Et cū sciret z videret se abominabilē z im mundū. xp̄m vero mūdissimū z absq̄ oīi macula non formidauit ad eum accedere. Sed fiducialiter accessit dī. intra se illud P̄s. Fiducialiter agā z nō timebo. z quia istud fuit magis mirabile. Ideo dr. Ecce veniēs leprosus. Tertio fuit i eo fides maxima. Haz cū oīes p̄ncipes z pontifices. scribe z legisdoctores. pharisei z legisperiti habuissent z tenuissent xp̄m. p vno puro homie nec ei honorē diuinū exhibuissent. ipe solus ei diuinos honores exhibuit. et laudes impendit. Quo ad h̄ additur. Veniens adorauit eū. Circa qđ est sciendū q̄ triplex est honor. quē impendim⁹ supiori. Aut enī de⁹ est. z sic eū adoram⁹ z honoramus adoratōe latrie q̄ soli deo debet. Unū Deutero. vj. dr. Audi israel dn̄s de⁹ tuus vnus est. Et Deute. xxxij. Videte q̄m ego sum solus z nō est ali⁹ p̄ter me. Aut non est de⁹ sed aliq̄d excellēter ptinens ad deum. z sic adorarur adoratōe iperdulie. vt ꝺ̄go mater xp̄i. Aut est aliq̄d qđ ptinet ad deū. sed tm̄ inferiori modo. z sic adorat adoratione dulie. vt sancti in celo. z plati spūales z seculares in terra. Sic abraaz adorauit angelos ad se venientes Gen. xviij. Sic et loth. Sic Jacob Esau pcidens coram eo pron⁹ in terrā Gen. xxxiij. Sic filij iacob adorauerūt Joseph in egypto Gen. xlvij. P̄ma adoratio est oīb⁹ excellentior. qz fit ex maxima fide z pfectissima scz informata caritate z maxia hūilitate. Ad maximaz enī fidē z pfectissimā hūilitatē ptinet q̄ ꝺ̄s subdat se vt suo creatori z oīpotēti bene factori. Est igitur a nobis de⁹ adorādus. exēplo istius leprosi triplicīter. P̄rimo fide recta. Scdo spe firma. Tertio caritate pfecta. Tunc aūt est fides recta qñ hō credit in deū z credendo tendit in eū p amorē z ei tanq̄ fini vltimo adheret. Scdo dr recta qñ est bonis op̄ib⁹ ornata. Tertio qñ ē caritate informata. Caritas enī dr forma fidei. q̄a p eam actus fidei habz p̄rie informari et pfici. vt dicit Tho. in. iij. sniaz. dis. xxiij. Ubi aūt nō est talis fides. nō ē adoratio vera. qz z demones credūt z adorāt z ptremiscunt Jaco. ij. Scdo adorādus est spe firma z sincera. qđ fit qñ in eo tota spes reponit⁹ Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Est aūt duplex spes. Quedā enī est salutis. z ista ē in solo deo reponenda. z sic solus deus adorat adoratiōe latrie. et corpus eius rōne ypostatice vnionis. Alia est spes suffragij. q̄ p̄t haberi in aliq̄ creatura dignissima z deo. p̄inqua. vt in beata v̄gine. q̄ adorat adoratione iperdulie. Tertio adorādus est pfecta caritate. s. ex toto corde z ex tota ania ip̄m diligendo. et oīne sue dilectiōi ptrariū nō admittēdo. Licet ei hō nō p̄t diligere deū semp actu. intātū vt nullū actū extraneū aliq̄n admittat. q̄a hoc nō est p̄ntis stat⁹. p̄t tm̄ sic diligere vt nō admittat actus ptrar⁹ caritati. q̄ est mortale pctm̄. z tūc talis adorat deū nihilominus pfecta caritate h̄ p gratiā in futuro p gloriā. Ad quam nos perducat.

¶ Dñice scde. III. Sermo XXIIII.

Extendens manū Jesus tetigit eum dicens. Volo. Mūdare. Matth. viij. Sic dicit ille magn⁹ pater Aug⁹. in lib. de verbis ap̄l'or. Si leuis esset morb⁹. ptemneretur medicus. Si morbus contemneret. me-

dicens non ḡreret. Si medicus ꝓtemnere tur. morbꝰ nō finiret. Ideoꝙ sup habundauit delictū sup habūdauit ḡra. Hec ille. Unde dicere Aug⁹ q̄ fm mensurā deuotionis ad deū dat peccatoꝝ ḡra iustificationis a peccatis in anīa. vt q̄nto quis feruentius ḡrit etiā si grauius deliq̄t. facilius veniam impetrat Lu. vij. Dimissa sunt ei peccata multa. qm̄ dilexit multū. Et merito. Est enī lex dei. vt qua mensura mensi fueritis remetiet vobis a deo Luc. vj. Quia igitur leprosus iste magne deuotiōis et fidei fuit ad xp̄m. Ideo t si morbū habuit būana opinione incurabilē. tn̄ obtinuit curationē. Un̄ ad p̄mā eius supplicationis vocem. xp̄s nō tardauit eū curare. Sz extendens manū tetigit eū dī. Volo. Undare. In q̄bus ꝙbis tria de saluatore nr̄o circa curationē hui⁹ leprosi tangunt. Primo enī in extensione t tactu man⁹ sue xp̄s ostendit humilitatē opis. Secō in voluntate oñdit benignitatē cordis. q̄a dic. Volo. Tertio in mūdatione potestatē diuinitatis. vñ addit. mūdare imperatiue. i. mūderis statim ad verbum meū.

¶ A

¶ Dixi primo q̄ in ꝙbis premissis tangit in extēsione t tactu manus xp̄i būilitas operis. Duo aūt dicunt hic de xp̄o. Primo q̄a extendit manū. Secō q̄ tetigit. t vtrūq; signū humilitatis maxime. eo q̄ in hoc ꝓdescendit cōpariendo sue creature. pter q̄m t carnē assumpsit t in ea būiliauit est. forma serui accipiens. habitu inuent⁹ vt hō. Philip. ij. Primo igit videam⁹ q̄re xp̄s extendit manū ad hominē. Et dicendū q̄ ꝓpter septē rationes.. Primo enī extendit eā ad temptandū seu ꝓbandū bonitatē hois p damna aut tpalia mala. Un̄ Job. ij. Extende manū tuā t tange os eius t carnē eius et videbis q̄a nisi in faciē benedixerit tibi. i. maledixerit. Sed nō fecit Job sicut diabolus estimabat. Sed post oīa dāna benedixit deū. glorificando deū in oīb⁹. Iste tactus ꝓbat q̄s est verus filius dei t q̄s nō. Illa patiens ūtū tactū est ver⁹ filius dei. impatiens nō. eo q̄ patiens dicit. Proba me deus t tempta me. Sed impatiēs statī murmurat t scandalizat. Juxta illud Job. ūū Tetigit enī te plaga t ꝯturbat⁹ es. ¶ Sed diceres. Un̄ omnia deus nouit. q̄re tāgit hominē temptādo. Rñdeō fm Robertū bolgot sup libꝝ Sap. ca. iij. Ut temptare ꝓprie est experiri aliq̄d de aliq̄ vt habeat ei⁹ cognitionē. Sicut hō temptat vinū t magister discipulū. Aliter ꝺz temptare q̄s aliquē volens manifestare ꝓditiōes ei⁹ aliis. Primo mō deus tēptare nō potest Secō mō bene pt. Un̄ Ecc. xxij. Tēptauit deus abraā. Tertio mō ꝺz tēptare q̄s callidecipe experiētiā alicui⁹ bois cū intētiōe fallendi. Et sic ꝓprie cōuenit diabolo t nullo modo deo. Un̄ Jaco. j. ꝺz. Deus neminez temptat. Glo. Deꝰ temptat erudiēdo. non seducēdo. nec inducēdo ad malū. sed exercendo t hortādo ad meritū. Tercio extendit manū ad erudiendū p illatā infirmitatē vel aliā afflictionē Isa. viij. In fortitudine manu erudiuit me dñs. t hoc facit exp̄tate. Ideo ꝺz Apocal. iij. Ego q̄s amo arguo castigo. Tertio extendit manū ad donandū nobile donū alicuius beneficij. Sicut ꝺz in Ps. Aperis tu manū tuaz. et imples oīe aīal bñdictione. Hoc mō extēdit hic lep̄roso manū. cui ꝓtulit aīe t corpis sanitatē. Nullū enī xp̄s sanauit in mēte. Ideo sponsa cōmendans eū dicit Cant. v. Dan⁹ illius tornatiles aurei. plene iacinctis. i. domis gr̄e. Quarto extēdit manū ad dirigendus errantē sicut ptz i cruce. Surdis enī ostenditur via signo man⁹. Jō q̄rit dñs Prouer. j. Extendi manū meā t nō fuit q̄ aspiceret. Sed quā viam oñdit in cruce certe asperitatē passiōis. j. Pe. ij. Christ⁹ passus est p nobis. vob relinquēs exemplū vt sequamini vestigia ei⁹. Quinto extēdit manū ad erigendū lapsuz de pfundo vicioꝝ p auxiliū gr̄e. Ps. Emitte manū tuā de alto. eripe me de aq̄s multis. Sexto extēdit manū suā ad flagellandū reprobos. ꝙ facet in die iudicij generalis. Juxta illud Ps. Extendisti manū tuā t deuorauit eos terra. Un̄ ꝺz Exodi. Ecce man⁹ mea erit sup equos. i. luxuriosos. sup asinos. i. accidiosos. sup camelos. i. auaros. sup boues. i. superbos t oues. i. ignaros. Septimo extēdit manū suā ad amplexandū. s. aīas iusto rū in exitu hui⁹ seculi. Un̄ Cāti. ij. ꝺz. Dextera illius amplexabit me. Hicq̄ ptz quō septiformiter deꝰ extēdit manū suaz. Secūdo videndū est de tactu. q̄ nō solū extēdit eā. sed t tetigit. qō fuit signū maioris pietatis. Dicit aūt in euāgelio. q̄ ꝙ factū ē de

¶ Dominica secunda post octa. epi.

scendente ihesu de monte. z bene ꝙntum ad mysteriū. Anteꝙ dei filiꝰ de monte celesti in mundū descēderet p incarnationē. grauem nimis tactū habuit z grauiter tange/bat. Tetigit enī Jacob z neruos eiꝰ emarcuit Heñ. xxxij. Tetigit ꝓmogenita egypti z occidit Exo. xij. Tetigit Job z omia sua ꝓsumpsit. Job. j. ij. z iij. Hūc aūt exquo descendit de isto monte celesti z factꝰ est hō. leuiter tangit. z tangēdo grāz tribuit. Vñ Luce. vj. dr. Q omis turba ꝙrebat eū tangere. qz virtus de illo exibat z sanabat omnes. Et Mar. vj. Quotꝯq tangebāt eū salui fiebant. Hec mirū si tactus xpi hoc faciebat cū z lapides ꝓciosi hoc faciant. ¶ B ¶ Pro quo sciendū q ānqz modis dñs in euāgelio leuiter tetigit z semp gratiā cōtulit. Tetigit leprosum z mūdauit. vt h. Hāc mundationē petit ps. Miserere mei deꝰ. z sequit. A peccato meo mūda me. Scdo tetigit oculos cecoꝝ z eoꝝ corda ad sui cognitionē illustrauit. vt ptz Matth. ix. Hec mirū Ipe enī est lux vera q̄ illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū Joh. j. Tertio tetigit linguā muti. z ad ꝓfessionē diuine laudis resoluit Marci. vij. Expuens tetigit eū. z solutū est vinculum lingue eius. z loq̄bat recte. Recte loq̄tur q̄ peccata sua pure ꝓfitetur. z in deuota laude dei z gratarū actione exercet Juxta illud ps. Cōfitebor tibi dñe in toto corde meo. narrabo omnia mirabilia tua. Quarto tetigit surdū. z aures eius ad audiendū celestia paresecit Lu. xxij. Cū tetigisset auriculam eius sanauit eum. Dicit aūt q illa dextera erat auricula. Dextera est q̄ audimus celestia. Sinistra qua audimꝰ terrena. Sed ꝓch dolor quidā hñt tm sinistrā. quibus diabolus amputauit dextrā. z sunt detractorū auditores. cantilenarū z ꝙborꝝ ocio/sorū auscultatores. Quidā vero hñt dextram. q̄ tm audiūt celestia. z nō attendunt terrena vana. Quidā hñt ambas q̄ z celestia audiunt z terrena licita attendūt z vtilia. Quidā neutrā habēt q̄ nec delectātur in celestibꝰ nec terrena licita attendūt. De q̄bus dicit. Aures hñt z nō audiēt. Quinto xps tetigit paruulos gratiā illis infundendo Matth. xix. Oblati sunt ihesu paruuli vt tageret eos. z ait illis. Sinite paruulos venire ad me. Talium est enī regnuz celoꝝ. Glosa. Tangit dñs paruulos vt dedicat pusillos cū maioribus. Sic tetigit istū leprosum cui gratiā iustificationis in anima contulit. £

Dixi secūdo q̄ in ꝙbis ꝓmissis xps ostendit benignitatē sui cordis cū dicit. Volo. Et quid vis dñe. Certe nō aurū nec argentū. nō thesauros ꝓciosos qui oēs apud me sunt. Sed q̄d volo. vtilitatem humanā z salutē vt oēs saluent z in celū inducant z reducant vnde exierūt. Circa q̄d sciēdū q̄ xps habet voluntatē ad septem multuz vtilia. Primo enī volūtas dei ē ad nostrā cōuersionē. ij. Pe. iij. Non tardat dñs promissionē suaz sed patienter agit ꝓpter vos. nolens aliquē perire. sed oēs ad penitētiam reuerti. Ezech. xviij. Nunq̄d volūtatis mee est mors impij. z nō magis vt conuertatur z viuat. Dec aūt ꝓuersio fit p contritionē. Vnde ꝓuersio est q̄si balneū in q̄ mali humores exeunt p sudorē ꝓtritionis Sicut aūt ad hoc q̄ sudor sit signū sanitatis. oportet q̄ sit generalī. ita oportet q̄ cōtritio sit. p omiby delictis. Juxta illud ps. Lauabo p singulas noctes lectum meū. i. ꝓscientiā non p oēs noctes. sed p singulas. i. p singula vicia. Scdo voluntas dei est mūdatio nostra. Vñ in euāgelio. Dñe si vis potes me mundare. Ait ille. Volo. Mūdare. Dec aūt fit in ꝓfessione. Omnia enī in ꝓfessiōe mūdant. Vñ Ambro. Isa. j. Lauamini z mūdi estote. q. d. lauatoriū paratū est. tū mūdamini. Signū immundicie est magnū. q̄n ūmūdus habēs lauatorū paratū nō vult se lauare. Nō potest aut ē quis meliꝰ peccatū mūdare q̄z si eū post lotionē expandat. Expansio ista ꝓscientie ē apertio cordis sacerdote Luce. xvij. Jte ostēdite vos sacerdotiby. Et sequit. q̄ cum irēt mundati sunt. Tertio volūtas dei est sanctificatio nostra. j. Thessal. iiij. Dec est voluntas dei sanctificatio vestra. vt abstineatis ab omni fornicatiōe. vt sciat vnusquisq̄z vas suū possidere in sanctificatione. s. quo ad seipm. z honore q̄ ad primū Vel sanctificatio refert ad iustificationē interiorem. Honor autē ad opationē exteriorē. vt sic homo mūdetur interius z exterius Sed heu multi sunt sicut vasa. mundi exterius p honestā cōuersationē. sed sunt pinguesz immūdi interius p malā affectionē. De q̄bus dñs Matth. xxiij. Ue vobis q̄ simi/

les estis sepulchris dealbatis. intus autē pleni rapina. Hi sunt q̄ malūt habere pulchram caligā q̄m ꝓscientiā. Qui purgāt vestem a sordib⁹ sed dimittūt mentē squalere sceleribꝫ. Cōtra quos Aug⁹. in q̄daz sermone mirat di. Quid est qđ vis hr̄e malū. dices vtiq̄ nihil. nō vxorē. nō filiū. nō seruū. nō tunicā. nō caligam. et tm̄ vis habere malā vitam. Rogo te ꝑpone aīam tuā caige tue. Dec ille. Quarto volūtas dei est oc cultre veritatis cognitio. j. Thimo. ij. Vult oēs hoies saluos fieri. t ad cognitionez sui nois venire. Ista aūt cognitio est per fidei illuminationē. p quaz homo cognoscit eterna gaudia beatoꝝ t supplicia reprobo rū. Sed diceres. quō verū est q̄ de⁹ voluit oēs homines saluos fieri. cū multi damnant Math. xxij. Multi enī sunt vocati. pauci vo electi. Ad qđ rñdeo fm Horam vbi sup. t fm glosaz ordinariā. q̄ b̄ potest intelligi q̄nq̄ modis. Quoꝝ trēs primi ptinent ad voluntatē beneplaciti. duo vero vltimi ad voluntatē signi. Tres ꝑmi distinguunt sic. Prim⁹ intelligit cū condicione sic. Vult oēs hoies saluos fieri. s. si volūt. qz ꝑ ipm deum nō stat q̄ oēs nō saluant. Secōs modus intelligit cū implectione sic. Vult omnes ho. sal. fieri. i. oēs q̄ saluant vult saluos fieri. qz null⁹ nisi eo volente saluat. Hic etiā intelligitur illud Joh. j. Illuminat oēm hoiem venientē in hūc mundū. i. nullus illuminat nisi p eum. Tertⁱ⁹ modus intelligit cū restrictiōe distributionis. sic. vult oēs ho. sal. fieri. i. de omni genere aliq̄s. Colliget enī electos a q̄ttuor ventis. Ut dicit Math. xxiiij. Alij duo modi distinguunt sic. qz ꝑmus intelligitur de ꝑsenti t q̄si affectiue. sic. Vult omnes. i. facit oēs velle. qz oēs naturaliter volunt salui fieri. Quia fm Boeciū. cognitio veri t amor boni naturaliter vnicuiq̄ sunt inserta. Et iste modus intelligitur de voluntate signi q̄ est impletio. Secōs modus intelligit de futuro. sic. Vult oēs ho. sal. fieri. quia ꝑcipit t ꝑsulit t hortat vt sal ui fiant. q̄ oia signa sunt diuīe voluntatis. Sic q̄ vult oēs ho. sal. fieri in futuro et venire in ꝓtū ad cognitionē veritat⁹ xp̄i q̄ est veritas Joh. xiiij. Ego sum via ꝟitas t vita. Itē quedā glosa dicit q̄ volūtas dei necessitatē libero arbitrio nō imponit. t sic ꝯsuis nō oēs ho. sal. vult fieri voluntate ꝑsequēte nisi peniteāt. vult tm̄ oēs volūtate beneplaciti. Jō qz fm Joh. Damasce. volūtas antecedēs seu bn̄placiti respicit ordinē nature ad salutez q̄ nihil hz in se et sua creatiōe saluti ꝓtrariū. Cōsequēs aūt seu signi volūtas respicit ordinē ꝑsone et actib⁹ suis ad saluationē vel dānationem. eo q̄ ꝑsona et sua opatiōe habet multa saluti ꝓtraria. Qđ aūt deus vult oēs hoies saluos fieri. illud patet q̄ multa signa. Primo quia oīib⁹ dat documenta cōmunia. War. vlti. Euntes in mūdū vniuersū p̄dicate euāgeliū oī creature. Qui crediderit t baptizat⁹ fuerit ꝛc. Deus aūt nullū vult violenter saluare. qz iniusticiā faceret qui tm̄ est iust⁹ t iusticiā facere docet. Secūdo istud patet ex eo qz dat beneficia cōmunia Jaco. j. Dat omnibus affluenter. Math. v. Solem suū facit oriri super bonos t malos. Tertio qz dat remedia communia. s. sacramēta. Juxta illud Ps̄. Oni ꝑpiciat oīib⁹ iniq̄tatib⁹ tuis. q̄ sanat oēs infirmitates tuas Math. xj. Venite ad me oēs q̄ laboratis t onerati estis. t ego reficiā vos. Tollite iugū meū sup vos. Quarto dat preciū cōmune Roma. viij. Filio p ꝓprio nō pepercit. sed p nobis omnib⁹ tradidit illū. Quinto qz reseruat premiū commune Ecci. xxiij. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me. j. Cor. xv. Ut sit de⁹ omnia in omnib⁹. Dabit enim denarium diurnum vnicuiq̄ in vinea sua laboranti. id est in fide vsq̄ in finem suū. Quinto voluntas dei est. cordis nostri in amorē eius inflāmatio. Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā. et quid volo nisi vt ardeat. Ad istū ignem valet multū meditatio beneficiorū Ps̄. In meditatiōe mea exardescet ignis Sexto voluntas eius tribulationū ꝑpessio. j. Pe. iij. Oni patiunt fm voluntatem dei. fideli creatori cōmendant anias suas Sic castrū quod nō potest defendere capitaneus cōmēdat domino ꝓprio. Hebre. x. Patientia vobis necessaria est vt voluntatem dei facientes reportetis repromissionem.

Dixi tertio q̄ in verbis premissis ostendit christ⁹ in mundatione bn̄ leprosi potestatē suę diuinitatis. cū dicit. Mundare. Certe potestas singularꝫ ptās eius solius. potestas eterna. Quia imperat creaturis t obediūt

ei. Vñ Baruth. iiij. dr. Stelle vocate sūt
z dicerūt assum⁹. Sic q̄cito dixit huic le/
proso. statim mūdat⁹ est. p qō significat q̄
si q̄sierim⁹ mūdari a xp̄o in aīa nr̄a a pecca
tis. mūdabimur continuo si ip̄e voluerit.
Est aūt mūdicia fm Alex̄ā. de bal'. vtriusq̄
bois integritas amoris intuitu obfua/
ta. Ad quā q̄dez p̄seq̄ndā plura req̄rūtur.
Et p̄mo valet aqua sapie seu ꝟbi dei Joh.
xiiij. Jam vos mūdi estis ꝓpter fmonē quē
locutus sum vobis. qz ꝟbū dei q̄si speculū
oñdit maculas cordis z dat aquā gr̄e. Pro
uer. xiij. Doctrina bona dabit grāz. Figu
rat p mare eneū. i. lauatoriū templi. de q̄ la
uabant sacerdotes circa qō erant appensa
multa specula ad ꝓspicēdū maculas ablu
endas. Exo. xxxviij. Lauatoriū istō signi/
ficat gratiā q̄ abluit culpas. Ad q̄s abluē/
das debet hō se disponere p diligentē ꝓsi/
derationē ꝓscientie. ne q̄d remaneat īmūdū
z hoc nō pōt esse sine ꝟbo dei. qō est q̄si spe
culū oñdens vnicuiq̄ deformitatez suam.
Vñ Sap. vij. dr de sapia. q̄ est candor lu/
cis eterne. z speculū sine macula dei maie/
statis z imago bonitatis ei⁹. Quia vt dicit
Holgot. In scriptura sacra. diuina maie/
stas p fidē inspicit q̄si in q̄dā speculo mun
dissimo in q̄ nulla ē macula falsitatis. j. Co
rinth. xiij. Videm⁹ nūc p speculū. Vñ to/
ta cognitio quā de deo habem⁹ in p̄nti est
specular'. in q̄ obiectū nō repsentat p se sz
p suā sili'tudinē z nō p lineā rectā sed refle/
xam. Sed videbim⁹ eū in futuro sicuti ē.
nō p creaturas sed īmediate q̄si p lineā re/
ctam. Nō solū autē vt dicit Holgot in spe
culo sapie q̄ est sacra scriptura videm⁹ de/
um sed etiaz mores nostros. s. quales esse
deberem⁹ si fm legez dei viuerem⁹. Unde
Hiero. in ep'la ad demetriadem virginez.
Uerte inq̄t lectiōe diuina vice speculi. fe/
da corrigendo. pulchra conseruādo z pul
chriora faciendo. Scriptura enī p verbū
dei. est feda oñdens z corrigi docēs. sicut
dicit Grego. sc̄do moral'. ca. j. Sacra inq̄t
scriptura q̄si quoddā speculū est q̄d oculis
mentis opponit. vt in ea nr̄a facies videat
Ibi enī feda ibi pulchra nr̄a cognoscunt
q̄ve longe a pfectu distam⁹. Et sicut ille q̄
habet in facie maculā manifestā abhorret
se videre in speculo. ita notabiliter vicioſi
in vita abhorrent se p̄sentare. Dicit Hol/
got vbi sup̄. Ubi sacra scriptura manifeste
p̄dicatur. Et tales sunt q̄bus nullū specu
lum bene placet. sicut narrat de quadā de
formi z turpi domicella. Ista enī distortā
habuit faciem oblongā. z quoties inspexit
speculū doluit z offendebat. deformitatez
tm̄ suā imputauit semp speculo. Vñ plura
specula fregit q̄s alie oēs mulieres. Ita
dicit esse in eccl'ia de hom̄ib⁹ multū vicio/
sis nec vitam suā emendare volentib⁹. qui
bus nullus bon⁹ sermo placet. ꝓtra quēli/
bet bene p̄dicantē offendunt. semp ꝓpen/
dunt vitā suā esse distortā z turpem in isto
speculo. nō tm̄ se corrigūt p penitētiā. Hz
quantūcūq̄ audierint se bene descriptos.
statim ꝓpter veterez ꝓsuetudinē obliuiscū/
tur quales in speculo describunt. De tali/
bus dicitur illud Jacobi. j. Si quis audi
tor est verbi dei et non factor. hic cōpara/
bitur viro consideranti vultū natiuitatis
sue in speculo. Consideravit enī se z abijt.
z statim oblitus est qualis fuerit. z ideo p/
mittit. Estote factores verbi et non audi/
tores tm̄. fallentes vosmetipos. Secun/
do ad istam mundiciā faciendā valet con/
tritio cordis. ex qua est aqua lacrimarum.
cui admiscēdus est cinis. i. memoria mor/
tis vel ꝓprie conditiōis vel christi. Ps̄. La
uabo p singulas noctes lectum meū. Ter
tio valet frequens confessio. j. Macha. iiij
Judas mundauit templū. Judas interp̄
tatur confitens. Et in Ps̄. dicitur. Facta
est iudea sanctificatio eius. s. israel. iiij. Re
gū. v. Lauare septies i iordane. Septies
dicit ꝓpter septē peccata mortalia. Quar/
to valet vite austeritas. sicut defricatio cū
panno aspero. Math. iiij. Johannes ha/
bebat vestimentū. Item elemosynarū lar
gitio Luce. xj. Date elemosynam. Quin/
to valet oratio Luce. ix. Factum est dū o/
raret species vultus eius altera. z vestitus
eius albus z fulgēs. Orando enim acqui/
ritur mundicia. Dicit ista leprosus volens
mundare lepram orauit deuote. d. Dñe si
vis potes. z. ij. Macha. xiij. Sancte san/
ctorū conserua domū istam impolluta z q̄
nuper mūdata est. Sexto valet lima cor/
rectionis. Unde Bern̄. dicit ex ꝑsona do/
mini. Ille solus amic⁹ est q̄ a me aduētū di/
stricti iudicis maculas mēt's tergit. Hz mul
ti sūt q̄ ex lima ꝓtrahūt rubiginē. De qui/
bus in Ps̄. Destruxisti eum ab emundati
one. Septio valz ignis tribulatōis. De q̄

dicit Ambro. Sicut aurū bonū ita eccle/sia cū vritur detrimentū nō sentit. sed ma/gis fulgur eius auget. Sz diceres. qs est effectus buⁱ mundicie. Rñdeo certe q̄ maximⁱ. Hā talibꝫ deus dat habūdanter dona grāe. Job. xvij. Mūdis manibꝫ ad/det gratiā z fortitudinē. Scō qz in tali/bus habitat. Vñ Augⁱ. Mūda tm̄ cubi/culū cordis. intus est q̄ eraudiat. s. Paral. xxix. Nō homini pparat habitatio sz deo. Item qz tales amat z grām labioꝝ tribu/it Prouer. xxij. Qui diligit cordis mūdici/am habebit amicū regē. Itez qz eos in sui societatē recipit In ps. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. z seqtur. Innocēs ma/nibꝫ z mūdo corde Mat. v. Beati mundo corde. qm̄ ipi deū videbunt. Ad quā visio/nēm nos ꝓducat deⁱ ꝑ secula benedictⁱ.

Dñica tertia post octauas Epipha. I.

Sermo XXV.

Ascendente ieſu in naviculā Math. viij. Mar/ci. iiij. Luce. viij. Duabus dñicis immediate p̄cedentibꝫ recitata sunt duo magna christi miracula. in q̄bus apparuit eis diuina potētia ꝑ mutationē aque in vi/nū z curationē leprosi et paralitici. Hūc in/ſtā dñicā ꝓponit sancta mater eccl̄ia aliud miraculū diuine sue potētie. scz subitā mi/tigationē maris. in cuⁱ figura moyses ꝑ/cussit aquam. z ꝑplo transeūtiter p̄buit. Exodi. xiiij. Sic christus mari imperā/uit z quieuit. Simile etiā habetur Josue iij. vbi filij israel portantibꝫ archam do/mini ꝑ iordanē cesserūt aque. ita xp̄o q̄ est archa deitatis existēte in mari cessauerūt motus ventorū. De qua q̄dem mitigatio/ne sic loquit̄ p̄sens euangeliū. sup q̄ euan/gelio expediret vobis fratres carissimi ali quid audire ad salutē. sed quia sine gratia xp̄i nihil possumus facere. ipo testāte qui ait Joh. xv. Sine me nihil potestis face/re. Super quo verbo Henricus de vma ria lib. xiij. de pfectione interioris hoīis ca. j. dicit. Nihil prodest industria sine ad/iutorio dei. quoniā nobis magno conatu labozantibꝫ nihil ꝑficimus nisi ꝑ dei gra/tiam ꝑsperati. Hec ille. Istud bene patuit in euangelio hodierno vbi xp̄o dormien/te. id est. ad tempus auxiliū gratie subtra/hēte discipuli pibant. Si autē illi fuerunt in periculo q̄ xp̄m indubie p̄sentialiter ha/buerūt secū. quid de nobis erit de q̄bꝫ du/bium est an nobiscū sit ꝑ gratiā. cum ne/mo scit an odio vel gratia dei dignⁱ sit. Ec/clesiastes. ix. Ideoq̄ recurramⁱ ad matrē eius benedictā clamantes ad eam vt mini/get nobis fluctus buⁱ seculi. Sicut enim dicit Plinius q̄ alcion est quedam paru/a auis. que cēdit ouа sua tempore hiemali et tempestatis iuxta mare ponit diebus illis fit maxima tranquillitas. Et Isido. refert de quodā pisce q̄ dicit echinus. Q̄ in ma/gna tempestate tenet immobiliter nauem ne pereat. Sic beata virgo facit nobis ha/bendo de nobis curā in mari huius mun/di ponendo auxilia sua in periculis nostr̄is. Et tenendo nos in mānu misericordie sue ne pereamus. ideo ad eius auxiliuz recur/ramus vt gratiā impetremus dicētes om/nes. Aue maria gratia. In illo tempore. Ascendente ieſu in naviculā secuti sunt eū discipuli eius. &c. In p̄senti euangelio cir/ca istam tempestatez tria describunt. Pri/mo eni describitur discipulorū cū xp̄o na/uigatio. et circa hoc maris cōmotio. Unō dicit. Ascendente ieſu in naviculā. Scō describitur discipulorū xp̄i sollicita postu/latio. cū dicit. Et accesserūt. Tertio descri/bitur buⁱ cōmotionis mitigatio. cū dici/tur. Et surgens ieſus.

Dixi primo q̄ in hoc euange/lio primo descri/bitur discipulorū cum xp̄o nauigatio. z cū hoc maris cōmotio. Unde dicit. Ascēden/te ieſu in naviculam. Et ꝓ isto sciendu/z q̄ cū xp̄o primo anno p̄dicatiōis sue quo/dā die turbis p̄dicasset ad mare sedens in nauicula de semine verbi dei. quō diuersi mode impedit fructus eiⁱ. z de multis alijs. extunc eo die cū sero factū esset. vt dicitur Marci. iiij. xp̄s iussit discipulos suos ad alias partes nauigare remotas ad p̄dicā/dum. z sic nauigauerūt a galilea in terram geraseno/rum. Genesar eni est vrbs arabie trans iordanem iuncta monti Galaad in tribu manasse. non longe a stagno tyberia dis in quo pozci precipitati sunt. vt dicit Glosa. Nauigantibꝫ igit discipulis facta ē tempestas marⁱ. h̄ est q̄ dō dicit. Ascēdēte ieſu in naviculā secuti sunt eū discipuli eiⁱ. quia mēbra debent sequi caput. discipuli

Dominica tertia post octa. epi.

magistrū. Ecce fidelis amicicia. ḋa non solum sequunt̄ christū in terra ⁊ in loco securo. sed etiā in mari periculoso. ⁊ ideo dicebat eis. Vos estis q̄ permansistis mecum in temptationibus meis Luce. xxij. Sed sunt multi qui hominē sequunt̄ in prosperis sed non in aduersis. Iuxta illud Eccl. vj. Est amicus ſm̄ tem⁹. et nō pmanebit in tempore tribulationis. Hic⁊ multi relent sequi christū ad terminū vie felicis ad gloriā. sed nolunt seḋ per viā scilicet penitentie. ⁊ sic volunt habere cōsequens sine antecedēte. Seq̄tur littera. Et ecce motus magn⁹ factus est in mari.

Iste motus nō est ortus naturaliter ꝛ ad imperiū christi. Psā. Qui conturbas p fundum maris. sonū fluctuum eius. Ita vt nauicula operiretur fluctib⁹. id est. fere fluctus transibant nauem. Et attendendum est q̄ christo p̄sente discipuli tempestatem passi sunt. in quo ꝺdemnatur temeraria p̄sumptio quorundā. q̄ ita securi sunt in vita ac si nullum esset periculū. Unde dicit Augusti. Nemo securus debet esse in vita ista que tota temptatio ē. Ubi ergo securitas. ex quo illi q̄ cū christo sunt tempestatē patiunt̄. Ipe vero dormiebat. ⁊ hoc ꝓpter duas causas. Primo vt veritatem in se nature humane monstraret. Scḋo vt miraculo futuro occasionē daret. Unde Glosa dicit q̄ in hoc facto verus homo mōstratur qui dormit. ⁊ verus deus q̄ tempestatem maris suo imperio trāquillat. quod nulli hominū licet facere. Marci. iiij. dicitur. q̄ erat ipe in puppi scilicet in vltima parte nauis sup cernical dormiens. Cernical dicit̄ qđ sub capite ponit̄ subcapitale vl' pnluinar ſm Catholi. Hugu. ⁊ Papiam. ⁊ producit penultimā. quasi sub cervice positū. Dormiente ergo christo orta est hec tempestas. et hoc ꝓpter tres causas. Primo p̄pter discipulorū terrorez vt territi clamarent ad dominū. Sepe enim tribulatio oculos ⁊ os ad deū aperit. quos prosperitas clausit. dicit Grego. Secūdo ad proditoris correctionem. Unde Glosa dicit. Merito turbat̄ nauis in qua proditor est cū beatis. Et qui suis meritis firmi erant turbantur alienis. Frequenter enim pro pter malorū societatem temporaliter boni affligunt̄. Tertio ad diuine potestat̄ ostensionē. q̄ in sedatione ostenderetur. sicut ⁊ factū est.

B Mystice tria h̄ sunt consideranda. Primo q̄d significet nauicula in mari. Secūdo quomō christus securi fuit discipuli. Tertio quomō xp̄o dormiente oritur tempestas. Nauicula ista significat crucē. quā xp̄s ascendit in passiōe. De q̄ Sap. xiij. Et tiguo ligno credūt homines animas suas ⁊ trāseuntes mare p̄ ratem liberati sunt. Et ōr diminutiue nauicula. ḋa ita stricta erat q̄ xp̄s in ea nō potuit vtrūq; pedez sc̄orsum ponere nec caput inclinare. vñ inclinato capite emisit spiritū Joh. xix. Et pede altero sup̄ alterū crucifixus est. Ista etiā nauicula significat statū pnie. Nā sicut dicit Hiero. pnia ē scḋa nauis post naufragiū. scz actualiū pcōrū. Et bene pnia dicit̄ nauicula diminutiue. quia penitētes debent pati defectū ⁊ diminutionē in oīb⁹. Debent enī habere potum parcū ⁊ panē durū. Contra nr̄os penitentes. q̄bus si iniungit̄ penitentia in pane et aqua ieiuniū. ipi comedunt pisces assos ⁊ hmōi. Et si iniungit̄ eis ieiuniuz in cibis. ipi faciūt eis delicias tantas q̄ nūq̄s sentiunt se ieiunare. cū tñ pnia dicta sit q̄ puni tentia. ſm Hugo. in lib. de mysteriis eccl'ie dei. Debet ergo atteri corpus p̄ abstinentiam q̄ntū valet nō q̄ntū placet. inq̄t Gre. xxj. libro moraliū. Ista etiā nauicula significat eccl'iam q̄ significat̄ p̄ archam noe. in qua q̄cunq; nō fuerat periret diluuio Gene⁹. viij. Quia q̄ extra eccl'iā est. necesse ē vt pereat morte eterna. ſm Hiero. ⁊ damascenum papā. xxiij. q. j. Nūn vetus. Et bene cōparat̄ naui. habet enī gubernaculuz fidem Jaco. iij. Nōne naues cum magne sint modico gubernaculo circūferuntur. Per fidem enī inter pspera ⁊ aduersa dirigimur. Unde sancti p̄ fidē vicerunt regna Hebreo. xj. Scḋo in hac naui est anchora. i. spes Hebreo. vj. Firmissimū solaciū habem⁹ q̄ confugim⁹ ad tenendū ꝓpositaz spem. Tertio velū est caritas Ezech. xxvij. Bissus varia de egypto extra est tibi in velum vt poneret̄ in malo. i. in xp̄o. Qui q̄nto plus vento impellitur tanto citius ad portum perducitur. ḋa mala que nos premunt ad deum ire compellunt. Et sicut in illa archa erant animalia munda cū immundis. sic in ecclesia cum reprobis electi Math. xiij. Ex omni genere piscū congreganti. Dicitur etiam de archa q̄ quāto

plus fluctuabat tāto plus eleuabat. qz ec/
clesia quāto plus fluctib⁹ temptationū flu
ctuatur. tanto plus apud deū exaltat. Ūñ
Hilarius. Proprium est eccl'ie vt tūc vincat
cū leditur. tūc intelligat cū arguit. tunc se/
cura sit cū superata videtur. Archa enīz p
quā eccl'ia significat inundatiōib⁹ cōcussa
eleuata est in sublime. Hec Hilarius. Et
Crisosto. dicit. Nō cessat insidias pati ec/
clesia. nō cessat impugnari. sed in noīe xp̄i
semp superat. semp vincit. Et post multa.
Qui impugnat eccl'iaz. semetipm dissoluit
z fatigat. eccl'iam aūt fortiorez oñdit. Hec
ille. Verūtm̄ z si nauis eccie submergi ñ po
test. periclitari tm̄ pōt. Periclitat autē p⁹o/
pter tria. vel qz est infirma. vel qz tēpestas
imminet. vel qz nauta dormit. Ita eriā aīa
periclitatur vel p̄pter infirmitatem fidei.
Unde petro dictū est. Modice fidei qua/
re dubitasti. vel qz tempestas imminet. que
dupliciter insurgit. qñq̄z p ventū. scz p sup
biam. Unde dicit. Flauerūt venti z dirue
runt domū Math. vij. qñq̄z p fluctuū va
liditatem. id est. psecutionē temporalium.
Ūñ in Ps̄. Eleuauerūt flumina fluct⁹ su/
os. Tertio cū nauta dormit. i. ania i vicijs
quiescit. Ūñ dicit. Nescitis diem neq̄z ho/
ram Matth. xxiiij. Ūñ saluator hortatur
nos dicēs. Si q̄s vult venire post me ab/
neget semetipm. z tollat ~~cruces suā. hoc~~ est
dicere. Ascendat nauem suā. In hanc na/
uem ascendūt quidā p martyriū toleranti/
am. p p⁹oximi cōpassionē z p⁹oprie carnis
mortificationē. Et isti p⁹prie sunt discipuli
x̄pi. Sed notabile est q̄ x̄po dormiente in
naui nō extra fit tempestas in discipulos.
qz x̄po patiente in cruce. orit temptatiōis
z psecutionis pcella in eos. vñ Mat. xxvj.
dicit. Relicto eo oēs fugierūt. z Joh. xx.
dicit. q̄ congregati erāt p̄pter metū iudeorū.
Et hoc dicit Glo. Nemo pōt sine tēpta
tione ducere vitam istam. ij. Thimo. iij. di
cens. Oēs qui pie volunt in x̄po viuere
psecutionē patient. Dormit aūt chris⁹ ta
libus qz fides christi in cordib⁹ sorpta vi/
detur q̄ tpalib⁹ affluunt. vel dormire x̄pus
dr cū tardioribus subuenit auxilijs. E

Dixi secūdo q̄ in scōa parte euangelij descri
bitur discipuloz x̄pi solicita postulatio cū
sequit. Accesserūt ad eum discipuli eius z
excitauerunt eum. dicentes. Domie salua
nos perimus. Dicit hic Orige. q̄ tant⁹ ter
roz inuaserat eos vt nō leniter aut mode/
ste seu cum decentia suscitarent christum.
sed cum impetu et clamore. dicentes. Do/
mine salua nos perimus. quasi di. Tu po
tes adiuuare et nos indigemus. et in hoc
allegant potestatem diuinam. Domine. et
necessitatem humanam. perimus. Sed
quid respōdit eis dominus. sequitur. Di
cit eis iesus. Quid timidi estis modice fi/
dei. quasi diceret. Si ~~nouistis potestatez~~
~~meam in terra. cur non creditis in mari.~~
Modice fidei eos dicit. et eo quia fm Cri
sosto. credunt eum tantū vigilantem impe
rare mari. et tempestati. non autez dormi/
entem. In Luca habetur. vbi est fides ve
stra. quasi diceret. si haberetis fidē non ti/
meretis. sic fieret vobis qō velletis z ven/
tos z mare placaretis. Unde Lu. xvij. Si
habueritis fidem vt granū sinapis dicet⁹
huic arbori tē. Omnia enī possibilia sunt
credenti. Hic sunt tria moralia documen
ta. Primuz est q̄ inter alia que nos dispo/
nunt ad gratiā christi. vnum est timor. vn/
de discipuli timore percussi accesserūt ad
christum. Hinc dicit Salomon. Initiuz
sapientie timor domini. Hinc. ij. Paralip.
xx. dicitur. Josaphat rex timore p̄territus
totū se obtulit ad rogandū deum. Et Jo/
ne. j. dicit. Timuerūt naute et clamauerūt
ad deum suum. Secundū documentū q̄
in periculis persecutionuz necessarius est
recursus ad orationē. hoc autē maxime p̄
latis ecclesie cōperit. qui tenent loca apo/
stolorū. Isti enī debent semper clamare vi
gilantes super gregē suum. et dicentes il/
lud Ps̄. Exurge quare obdormis domie.
et ite rū illud. Uigila sup nos eterne salua
tor. sicut canimus in quadragesima. Si
fatui gubernatores huius nauis scz eccle
sie. qui cū deberent deū orationibus exci/
tare. ipm magis faciūt dormire in hoc sci/
licet q̄ ad humanū auxilium magis confu
giunt q̄z ad diuinum officiū. vt dicit Hor/
ra super Lucā. Tertium documentuz est.
vt in aduersis fidem rectam z veram haba
mus. Hec est enim victoria que vincit mū
dum fides nostra. dicit mundū. id est. mū/
di pericula. j. Johannis. v. D

Dixi tertio q̄ in vltima parte euangelij describ/
tur huj⁹ tempestatis mitigatio. Unde se/

quitur. Tunc surgēs iesus de illo loco in quo erat imperauit tanq̄ dom⁹ ventis et mari. et in hoc ostendebatur deus fm Glo Ecci. xliij. In fmone ei⁹ vētus siluit z cogitatiōe sua placauit abissuz. i. pfundū maris. In luca ōr. Increpauit ventū. scz tanq̄ causam tēpestat⁹. z tempestatez tanq̄ effectū. Glosa ibidē dicit. Omnis creatura sentit creatorē z paret. z sentit increpationē. Existo dixerūt q̄daz heretici q⁹ oīa elementa essent animata ex q̄ sentiūt imperiū christi. Sed fallunt. cū ista increpatio sit methaphorica nō ꝓpria. Cū rei nō intelligenti nō sit increpatio. eo q⁹ peccare nō potest. Sed sicut q̄s cū increpatur cessat ab ope. sic venti cessabant ad imperiū z nutū xpi. Vñ etiā oīa inanimata xp̄o sunt sensibilia. q̄ apud nos sunt insensibilia. Hinc dicit Baruth. iij. Stelle vocate sunt. z dixerūt. assumus. Et facta est trāquillitas magna. In ꝟ apparuit magna ptās. quia magna facta est trāquillitas dicit Glosa. Vñ in ꝑs. Tu dñaris ptāti mar⁹. Et Thob. iij. Post tempestatē tranquillū facis. Pauore hoies mirati sunt. Homines vocat discipulos adhuc mortē corporalē. i. carnalē timentes. vel hoies fm Glo. z Bedam. qui erāt in naui. vel q̄ erant in littore. vt naute z alij. Sed verisimilius est q⁹ vtriq; mirati sunt. Sed discipuli min⁹. eo q⁹ magis erant assueti videre miracula. z magis certi de ptāte diuina. Mirati sunt inquā ad inuicē dicentes. Qualis est hic. i. q̄s magn⁹ z potens. q. d. Moyses virgam tenebat z orabat vt mare diuideretur. Hic aūt ꝓcepit z obedit et nō tm̄ intellectuali obediētia. sed sicut materia obedit artifici. dum ī illa voluntas fit artificis. Legit mare xp̄o obediuisse. Primo q⁹ ad ei⁹ imperiū quieuit vt hic. Scōo q⁹ se ei calcabile pbuit. vt Math. xiiij. q⁹ piscū copiam dedit vt Luce. v. vbi ad imperiū christi discipuli cōprehenderunt multitudinē piscū copiosam. In quo pfundit inobediētia hoīm qui soli deo obedire ꝓtemnūt. Prouer. j. Vocaui z renuistis. ¶ Hic occurrūt tria dubia. Primū est de dormitione xpi. que ē defectus humane nature. occasiōe cuius querit vtrū xp̄s debuit assumere humanā naturā cū hmōi defectib⁹ z infirmitatib⁹. Scōm est de fidei magnitudine. vtrum in vno possit esse maior fides z in alio minor ex quo hic dicit. Modice fidei q̄d timetis Tertiū dubiū est vtrū de xp̄o possit queri. quis q̄lis q̄ntus. sicut hic hoies dixerūt. Ad primū dubiū dicendū est fm Tho. super. iij. sniaz dist. xv. q⁹ sic. cui⁹ ratio est. q⁹ quicq̄d deus in nob fecit assumere debuit. vt sic ea que dei sunt trāsfunderet in nobis. In nobis aūt deus fecit q̄sdam defectus naturales. sicut famē z sitim. aliquos penales. sicut mortē z infirmitatē. z iō omnes tales defectus debuit assumere. vt ea in se deo offerret et nobis deum placaret. Nō aūt debuit assumere defect⁹ peccabiles. q⁹ tales nos a deo deordināt. Nec debuit assumere defectus q̄ nō sequunt̄ tota naturā. sed ex particularib⁹ causis eueniunt. sicut lepra febris z alia. Silr non debuit assumere defectus q̄ important defectum gre. vt ignorātia z difficultas ad bonū. Et sic patet ad ꝑmū quare xp̄s dormire voluit. ¶ Ad scōm de fidei magnitudine vel modicitate. Rñ deo fm Tho. ij. ij. q. v. ar. iiij. Ex fides pōt dici in aliquo maior Uno mō ex parte intellect⁹ ꝓpter maiorez certitudinē z firmitatez. Alio mō ex parte voluntatis ꝓpter maiorē promptitudinez seu deuotionem vel confidentiā. Vñ chananea cōmendatur Math. xv. O mulier magna est fides tua. Et petro dictum est Math. xiiij. Modice fidei quare dubitasti. Modica enim fuit fides petri. quia timuit mergi. Hic modica fuit fides istorū discipulorum. quia et si crediderunt christum posse sedare tempestatem. tamen extimuerunt eum. non credentes q⁹ dormiendo hoc posset facere. z propter minorez confidentiaz dicitur modica fides. ¶ Ad tertium dicendū q⁹ omnes tres questiones. scilicet quis. qualis. quantus veraciter possunt queri de christo. Ratio. quia ī scripturis būt veras responsiones. Quis enim querit de persona Luce. v. Quis est hic qui dimittit peccata. Et potest ad hoc dari triplex responsio ad designationem sue potentie Johā. j. Hic est qui baptizat in spiritusancto. Alia in designatione sapientie Baruth. iij. Hic est de⁹ noster. et nō estimabitur alius aduersus eum. Tertia in designatione sue clementie. j. Johan. v. Hic est qui venit per aquam et sanguinem. Et ita hic est potens z sapiens et clemens. Qualis querit de conditiōe. vt hic

Et potest dari ūteruz tripler rūsio. Primo q̄ ipe est speciosus sanctī. Qualis est dilectus meus. z sequtur. Rubicūd⁹ z pulcher. Scdo ipe est gl̄iosus. Heb. vij. Talis decebat vt nob esset pontifex scrūs. Tertio ipe est vtuosus. j. Cor. xv. Qualis est celestis. tales sunt celestes. Quant⁹ querit de magnitudine Heb. xij. Intruemini ḡntus sit iste. Et est tripler rūsio. Primo q̄ est altior oīb⁹ sublimitate. Ps. Excelsus sup oēs gentes dn̄s. Latior oīb⁹ imm̄sitate Ps. Dn̄abitur a mari vsq̄ ad mare. Longior oīb⁹ eternitate. Exodi. xv. Dn̄s regnabit in eternū z vltra. Ad quod regnum nos perducat zc.

Dn̄ica tertia. II Sermo XXVI.

Ascendente Iesu in naniculā secuti sunt eū discipuli eius. Et ecce mot⁹ magn⁹ factus est in mari. Matth. viij. Sicut ait magnus p̄ Aug⁹. x. li. Confessionū. Nemo securus debet esse in vita ista q̄ tota temptatio noīat. vt q̄ fieri potuit ex deteriori melior ne fiat ex meliori deterior. Nec ille.

Vult dicere Aug. q̄ vita p̄n̄s adeo est instabilis z vaga vt in oīb⁹ actionib⁹ hūanis nihil restet nisi timor z pauor. Nō ostēdēs idem Aug. in li. de pcōz meritis z remissione sic declarat. Jam in⁹t quisq̄ nr̄m bonū opus suscipe. i. agere z implere nūc scit. nūc nescit. nunc delectat. nūc nō delectat. nunc nouit nō sue esse facultatis sed diuini muner⁹ esse. vel q̄ scit vel q̄ delectat. nūc nō nouit oīa p̄dicta. Nec ille. Et certe ita est q̄ nō est securitas in oīb⁹. sed p̄tinua instabilitas. nedū in mūdo sed etiā in celo z in paradiso. Hā dicit Bern̄. in q̄dā sermone. In celo cecidit angelus sub p̄n̄tia diuinitatis. in paradiso adam de loco voluptatis. in mūdo iudas de scola saluator⁹. Si ergo in celo vl̄ in paradiso n̄ fuit securitas multo min⁹ in mundo. Et q̄ infert Aug⁹. in epl̄a ad dioscorū. q̄ in mūdo isto non timere nō dolere nō laborare nō periclitari impossibile est. Istud bene figuratū est in euāgelio p̄n̄ti. Ubi xp̄o ascendēte in naniculam cū discipulis suis fact⁹ est mot⁹ magnus in mari vt dicunt ꝑba n̄ra thematis. In q̄bus ꝑbis ꝓpositis de trib⁹ fit mentio notabilis. Primo de xp̄o. Scdo de discipulis eius. Tertio de mari. Scōm h̄ tria bic tanguntur. Primo enī describit xp̄i humilitas. in eo q̄ ascendit in naniculā. Secūdo describit discipulor⁹ pietas quaz habuerūt ad xp̄m. in eo q̄ secuti sunt eū discipuli eius. Tertio describit vite p̄n̄s instabilitas. in eo q̄ mot⁹ magn⁹ fact⁹ ē in mari.

Dixi primo q̄ in ꝑbis p̄positis describit humilitas xp̄i. eo q̄ ascendit in naniculaz. Certe magne hūilitatis signū in xp̄o q̄ cū posset vt deus ambulare semp sicco vestigio sup aquas. eo q̄ ipse est q̄ ambulat sup pennas ventor. Tū vt hō fragilis apparere volens ascēdit in naniculā. Non tū sine occulta causa z mysterio nr̄e salutis speciali. Per h̄ enī significare vult ḡntū nobis i vita p̄n̄ti p̄nia sit necessaria. Si enī ipe dominus oīm qui sine peccato venerat illud qō. p pcō institutū est subire dignatus est Quāto mag⁹ nos peccatis obnoxij debemus libent⁹ assumere staruz p̄n̄e. sine q̄ ad patriā puenire nō possum⁹. Naniculā igit ista significat crucē quā xp̄s in passiōe sua ascendit. Et certe si p̄siderem⁹ totā vitam xp̄i nihil aliud inueniem⁹ eā nisi naniculā. sed tū in passione euidentius ō ascendisse istam naniculā. q̄ coram toto mundo passus est. De ista naui exponit illud Sapie xiiij. Et riguo ligno credūt boies animas suas trāseuntes mare p ratem liberari sunt.

Pro quo sciendū q̄ crux xp̄i multa nomina habet. ꝓpter mltas cōmoditates nobis ex ea puenientes. Naz vt dicit Holgot sup libruz Sap̄. ca. xiij. Primo ōr scala. p quā xp̄s ascendit. Un figurat⁹ p scalā quā vidit Jacob cui⁹ cacumē tangebat celū. z angelos ascendēres z descēdentes z dñm innixum scale Gen̄. xxviij. Sup hāc g̃ scalam z nos oportet ascendere si volum⁹ ad veram gloriā puenire Juxta illud Gal. vi. Mihi autē absit gloriari nisi in cruce domini nr̄i ihesu christi. O q̄s faruus esset q̄ altitudinez turris sine scale suffragio vellet ascendere. Sic qui altitudinē celestē sine penitentie remedio vult adipisci. Secundo crux christi dicitur lectus in quo ipse obdormiuit. Quando dominus in meridie declinat se ad dormiendū in estate. solet fenestre thalami sui claudi vt quietius dormiat. Isto modo xp̄s q̄n̄ fatigatus de misera vita ista dormire volebat in lecto crucis. fenestra mūdi. i. sol videbat clausa.

¶ Dominica tertia post octa. epi.

qñ facte sunt tenebre sup vniuersam terrā a sexta hora vsq; ad horā nonaz. Ulñ in figura. ij. Para. xxiij. dicitur de Joab rege hierlm. Occiderūt eum serui sui i lectulo suo et mortuus est. Tūc impletū est dictum xpi q̄ dudū añ pdixerat dicēs. Erūt duo in lecto vno. Unus assumet. alter relinquetur. Duo in lecto crucis xpi fuerūt. diuinitas z humanitas. Diuinitas relinq̄batur libera. sed hūanitas fuit ad penam assumpta. Et noranter dicitur crux xpi lectulus z nō lectus. Nā ita stricta fuit q̄ nō habuit vbi caput reclinaret nec vbi genua collocaret. Ulñ figuraliter pōt de hoc exponi illud Gen. l. qō de Jacob legit. Finitis inquit mādatis q̄bus filios instruebat. collegit pedes suos in lectulo. z mortuus est. Sic q̄libet xpian⁹ volens decedere de hac vita, puidere debet vt nō moriat extra lectulū pnie. in quo lectulo debz semp q̄escere. i. quietā vitā ducere z a tumultib⁹ seculi sequestratā Alias nō certe bene agit pnia. si nondū mens a curis seculi ē sequestrata. Hinc est qō Bern. sup Canti. Sermone. xlvij. tractans illud sponse. Lectul⁹ nr florid⁹ dicit. In ecclia dei lectul⁹ in quo quiescat. claustra existimo esse et monasteria. in q̄b⁹ quiete viuit a curis seculi z solliciti dinib⁹ vite. Sed attende q̄ audis. qz cum audis penitentiā dici lectulu. audis pariter cū z florida nominari. ad significandū qz penitēti nō sufficit dimittere qō malum ē. nisi etiā bonorū operū z virtutū floribus redoleat. Et quo patet q̄ pnia illorū qui solū mala dimiserūt. nō tū i bonis operib⁹ se exercent. est inutilis lectulus. nō vtiq; florid⁹ sed marcid⁹ et aridus. in quo xps sponsus anie dedignat quiescere et quo solum in florido cōsueuit pausare. Sed quid dicam. Certe sunt alij deteriores pdictis q̄ non solū habent lectulū aridum sed insup pungitiuū. s. vticis vepribus z tribulis stratū. Et sunt illi q̄ licz pecata deseruerūt. tamē nō ad supioris volūtatem z obedientiā. sed ad priam viuunt. arbitrantes solū bonū qō p eos fuerit excogitatū. factū aut inuentū. Malus lectulus inobedientie in q̄ xps dedignat quiescere. q̄ tante obediētie fuit vt mori eligeret q̄ non obediret deo patri. vt dicit Bern. sup Canti. sermone q̄ supra. Sed si adhuc oculū mentis ad alios puertam⁹, Certe inueniemus pmissis deteriores q̄ non solū lectulū habent aridū z vticis pungitiuis constratū. sed insup z feduz habēt z putridum seu fetidū. Et sunt illi q̄ post possessionem ad similia vel deteriora puertunt vicia. q̄bus nō solū priam pscientiā. sed z ceterorū turbant societatez z cōmunitatem. Istorū lectulus fetidus ē z abominabilis deo. eo q̄ quicād tales facīt odit de⁹. Juxta illud. Cum extenderitis manus vras auertā oculos meos. z cū multiplicaueritis oronē nō exaudiā. O pudeat regē glorie ad talem lectulū inuitare. Quisq; ergo vult vere penitere. Primo necesse ē vt malis dimissis nō ocio torpeat sed vtutibus insistat, puidendo insup vt nō in se solum sed etiā in alijs p exemplū bonū glorificetur xps. Juxta illud Math. v. Sic luceat lux vestra coraz hominb⁹. Tertio crux xpi or nauicula q̄ xps p mare hui⁹ sec̄li nauigauit z puenit in ciuitatē suā. Pro q̄ sciendū qō in paruis aqs opat pons. Videz in magnis facit nauis. z ita homines vno vtunt p reliquo. Hinc ē q̄ xpi crux et vita sua penalis or nūc nauicula. nūc aūt pons Nauicula or, pter stricitudinē pncipij z finis z latitudinē medij. Sicut enī xpi crux erat dispositā q̄ in capite erat stricta z i pedib⁹. sed in medio ad duo brachia erat lata. Sic z stat⁹ pnie videt esse dispositus. Nā in pncipio puersiōis vident penitenti grauia pcepta. Juxta illud Joh. vj Durus ē hic sermo. Silr in fine pnie maxia stricticitas, pter graue z strictā de oib⁹ rōnē. De q̄bus maxime timere debet penitēs ne, p aliq̄ obmisisset satisfacere. Uidet etiā penitenti difficil pnie finis. qz desperat de viribus suis. timēs nō posse in pnia pdurare vsq; i finē. Hz aduertere deberet qz si tot annis potuit guissumū iugū diaboli sufferre. multo magis cū auxilio dei poterit iugū el⁹ ferre. Cū dicat saluator Math. xj. Jugū enī meū suaue est z on⁹ meū leue. Uerū tñ status pnie in medio ē latus z diffusus. Postq̄ ei hō cepit bonū opus statim caritas paulati diffundit in corde suo p spīm sctm. vt or Rom. v. Que oia guia leuigat z dura alleuiat z emollit. Ulñ apl's de se dicebat. Omnia possum in eo qui me confortat. Dicitur etiam crux christi pons, pter eundē vsum. vt dictū est. z significat eē statum pnie quo peruenitur ad portū salut⁹.

Et q2 vt dicũ est qđ opatur nauis in aquis magnis. ꝑ pons in paruis. ad significãdũ q̃ penitẽtia est remediũ tam ꝓtra pctã magna q̃ mortalia q̃s etiã cõtra parua q̃ venialia. Est tñ notabile q2 sicut dicit Robert⁹ bolgot sup librũ Sap̃. ca. xiiij. Pons penitentie nõ est sicut ceteri pontes. fixus q̃ immobil'. sed ẽ pons q̃ leuat de die q̃ attrahit de nocte. ita vt q̃ voluerit sup illũ pontem trãsire oportet q̃ veniat de die. Dies est vita nr̃a Jxta illud. Ecce nũc dies salutis. Nox est nox in q̃ nihil opari poterimus Jxta illud. Venit nox in q̃ nemo operari põt. Tũc ergo pons iste eleuabit a nob vt vltra p eum trãsire nõ possim⁹. q2 tu n omnia satisfactoria cessabunt. q̃ sola iusticia exercebit opus suũ Math. xxv. Amen dico vobis. nescio vos. Et ꝓmittit causa est ianua. qđ est dicere. eleuat⁹ est pons misericordie. et sola iusticia iam q̃scit in cubili suo. Dum g̃ temp⁹ habem⁹. ascẽdam⁹ naiculã cũ xp̃o. ne supueniẽte tẽpestate maris submergamur. q̃ enĩ nõ fuerit i archa noe pibit regnãte diluuio. vt dr̃. Heñ. viij. Qui nõ inuẽtus erit in statu pnie. in morte submergẽt in penis inferni. Tũc enĩ intrabunt aque vsq̃ ad aiam. Jn ps̃. Intrauerũt aque vsq̃ ad aniam meam.

Dixi secũdo q̃ in ꝟbis ꝓmissis describitur ap̃lor̃ pietas quã habuerũt ad xp̃m. in eo q̃ dicit. Secuti sunt eũ. Mira caritas apostolor̃. Nã cũ scirent grauia esse pericula maris. xp̃m aũt nondũ vidissent imperare mari. nihilomin⁹ pñtia sui carere nõ valẽtes etiã simul cũ eo ascenderũt nauiculaz. cõmittentes se discrimini maris. p̃ desiderio amoris xp̃i. Et istud est pfectũ signũ caritatis xp̃i in homĩe q̃ nõ solũ in ꝓsperis sed etiã in aduersis adherer xp̃o nõ solum in amenitate terren or̃ sed etiã in amaritudine tribulationũ. Unde Aug⁹. sup illud ps̃. Ad annunciandũ mane misericordiaz tuã. z veritatẽ tuam p noctẽ. dicit illos vere laudare z diligere deũ q̃ nõ solũ p diẽ ꝓsperitatis sed etiã p noctez aduersitatis laudãt deum. Exemplo enĩ discipulor̃ z nos seq̃ debemus xp̃m in omnib. maxime autez in q̃tuor virtutib⁹ que fuerunt in istis discipulis in q̃bus xp̃m imitati sunt. Primo in mansuetudie z humilitate. Jpis enim dictum est Math. xi. Discite a me quia mitis sum z humilis corde. Secõdo in humilitate ad deũ. Tertio in ꝓcẽptu terren or̃. Jpi enĩ sunt q̃ relictis omnib⁹ secuti sunt xp̃m. Math. iiij. z Lu. v. Quarto in feruẽti dilectione. Jpi enĩ tantũ feruebãt in dilectiõe xp̃i q̃ parati erãt in mortẽ z in carcerẽ ire. Luce. xxij. Quisq̃s g̃ vult esse discipulus xp̃i z eũ vult sequi. necesse est ꝓmo añ oiaꝛ sit mansuet⁹ q̃ ad ꝓximũ vt cũ eo habeat pacẽ z ꝓcordiã in terra. si vult hr̃e partẽ et hereditatẽ secũ in celo. Talis enĩ fuit ille q̃ dicebat. Cũ bis q̃ oderunt pacẽ erã pacificus. Sed ꝓchdolor nob nõ sufficit nõ esse pacificos cũ nõ pacificis. sed etiã ipos pacificos ꝓturbam⁹. inuicẽ irridẽtes inuicem ꝓuocantes. Qđ etiã ex vicio supbie z elationis nõ dubitat ꝓcedere Jxta illud Prouerb. xiij. Inter supbos semp iurgia sunt. Maximũ signuz q̃ hõ est adhuc crudus z carnalis. qñ est iuriaz ipatiẽs. Vñ j. Corinth. iij. Cũ sit inter vos zelus z ꝓtentio. nõne adhuc carnales estis. vñ Jaco. iij. Q̃ si zelũ habetis z ꝓtentiões sunt in cordib⁹ vr̃is nolite gl'iari mendaces esse aduersus veritatẽ. Nõ est enĩ ista sapia desursum sz terrena aialis z diabolica. Ubi enĩ zelus z ꝓtẽtio ibi inꝟstãtia z oĩe op⁹ prauũ. Hec ille. Uides q̃nta mala opaꝛ in patientia q̃ hoiem facit esse discipulũ diaboli z ad oĩe opus malũ aptũ z paratũ. Est tñ valde mirabile q̃ hõ ꝓtra primũ suũ dure se habeat. cũ naturaliꝛ sit ad mansuetudinẽ ĩclinat⁹. sicut oñdit cora sua exterior dispositio. Hã vt dicit Crisꝰ sup Math. viij ca. Nõ est creatus cũ cornib⁹ vt cervus tigris aut centaur⁹. vt cornib⁹ ventiler aliũ. nec cũ pede z calce dura z acuta vt equ⁹ vt calcitret in aliũ. nec cũ dente feroci. vt lupus canis z leo vt mordeat alium. nec cuz rostro acuto aut vngula curua et forti vt rapiat aut cõprimat alium vt falco herodius accipiter aut aquila. sed creatus est cuz oĩbus membris valde cõperentibus et mansuetis. vt in oĩib⁹ mansuete se haberet erga primum. Ex quo infero q̃ homo rixosus est potius bestia q̃s homo. Unde in ps̃. Comparat⁹ est iumentis insipientibus et similis factus est illis. Ecce turpitudo rixosi. Hec solum est similis bestie siluestri. sed vt dictũ est similis est diabolo et est diabolus incarnat⁹. Jxta illud qđ de diabolo scriptũ est Math. xiij. Iniqui⁹

hō supseminauit zizania tritico. Et Prouer. vj. dicit. Homo apostata vir inutilis. z sequit. In omni tpe iurgia seminat. Nō tractans Greg. in pastorali parte. iij. dicit. Q si filij dei sunt qui pacē faciunt. procul dubio sathane filij sunt qui pacē ꝓfundūt Hec ille. Scō volens seq̄ christū cum discipulis debet habere humilitatē q̄ ad deum. Tunc autē est vera humilitas. qñ homo ex ppria cognitiōe sibīpi vilescit. z omnia bona soli deo attribuit z sibi mala Uñ dicit Bernū. sup Canti. 4mone. xlij. Q cuz homo sine dissimulatione z palpatione inspicit semetipm intus ad lumē veritatis. sine dubio oportet humiliari z in oculis suis vilior reputari ex vera cognitiōe sui. Et istū vocat primū graduz humilitatis. Si vero homo nō solū apud se sed etiā in oculis aliorū quantū in se est vult reputari vilis. z tūc habet pfectiorē gradum humilitatis. ¶ Sed di. dñe hoc est graue q̄ homo reputari velit apud homies ingloriius z vilis. Nā ad ꝟ oportebit eū oīs ꝓpios defectus exponere hominib. Nō phibet Crisō. dicēs. Nō dico tibi vt te prodas in publicū. Nūdeo q̄ hoc non ꝑcipit homini vt vilem se habeat seu faciat apud hoies. sed dico q̄ hoc sufficit si solū q̄ntum ī ipso est velit reputari. z dico quātum in ipo est. Quia vt dicit Bernū. Plerūq̄ non expedit innotescere oīb⁹ oīa q̄ nos scim⁹ de nobis. Cū etiā hoc phibetur ne homo notificet mala sua q̄ notificata nocere possent ea scienti vel noscenti. Et ideo dicit q̄ntuz in ipo est. Tertio volens sequi xpm cū discipulis debet habere ꝓemptū terrenoruz. Sicut enī z apl̄s oīa p christo ꝓempserunt. sic xpianus q̄libet facere debet. Uñ apl̄s dicit de se. Omia arbitratus sum vt stercora. vt xpm lucrifaciā. ¶ Sed di. hoc est valde graue. Nūdeo certe q̄ nō. Nō enī ꝑcipitur relinquere omia sed ꝓsulit. ꝑcipitur tñ ꝓtemnere omia sub pena dānatōis Uñ dicit in Ps. Diuitie si affluant. nolite cor apponere. Non dicit. Nolite possidere diuitias. sed amare phibet. ergo affectus nō census. Uñ saluator caute ꝓponit ꝟba sua. Si q̄s inquit venit ad me. l. p fidem. z nō odit patrē suum z matrē z vxorē et filios fratres z sorores adhuc aūt z aiam suā nō potest meus esse discipulus Luce. xiiij Ubi dicit Nicolaus de Lyra. Q̄ odiuz accipitur large inq̄ntū ꝓturbatio parentū vel amicoꝝ nō dimittit puenire ad fidem. sicut ptz de sancto Crisanto z alijs. vel de seculo ad religionē. Adhuc autē z aiam suam. i. vitā corporalē eā ꝓtemnēdo ꝓpter deum. parat⁹ vitam suā exponere. p fide casu necessitatis occurrente. Et hic sciendū q̄ discipulat⁹ xpi ſm Lyrā sup. potest intelligi dupliciter. Uno mō generaliē ſm statum cōmunē fideliū. sed ad ꝟ sufficit fides cū obseruatione mandatoꝝ Alio mō cum ꝟ q̄ obseruatione ꝓsilioꝝ. Hec Lyra. Nō ergo hic dñs prohibet possessionez terrenorū. q̄ ſm Ambro. sup Lucaz sunt adiuuamenta frutis. sed phibet sollicitudinez nimiā z excessiuā circa ea Math. vj. Nolite solliciti esse dicētes q̄d manducem⁹ aut quid bibemus z̄. Sufficit enim cuilibet xpiano ꝓtempt⁹ terrenoꝝ in affectu. vt ea nō diligat. vt in eis spem non ponat. vt de eis elemosynam faciat. vt ea in honorem dei z primi vtilitatē z suā exponat. Quarto volens sequi xpm cū discipulis istis debet habere feruentē dilectionē. Sicut enī supius dictū est Jpi apl̄i xpm ardentissime dilexerūt. z ideo ipi ſm doctores cōparant ordini seraphin. q̄ semp in dei amore ardent. Et quo etiā creditur q̄ ad illuz ordinez supreme ierarchie suprem⁹ sunt recepti. Nō xps oīdens expresse dixit Joh. xiij. In ꝟ inquit cognoscent oīes q̄ mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicem. Sed in hac dilectione sunt gradus. Juxta illud Cantic. ij. Ordinauit in me caritatem. vt dicit Augu. in lib. de doctrina xpiana Q primus gradus diligendi est diligere deū. Scō animā proximā. Tertio aiam proximi. Quarto corpus proximum. Quinto corpus primi. Christ⁹ tñ tacet de se hic. tñ dicit de dilectiōe nr̄a ad inuicem. Licet enī vt dicit Bernū. sup Cantica sermone. lj. In bene affecta mente dilectioni homis dilectio dei ꝑfertur. tñ i bene ordinata actione sepe etiā aut semp ordo oppositus inuenit. Nā z circa primi curaz z plus vrgemur z pluries occupamur. z infirmioribus fratribus diligētiori sedulitate assistimus. z paci terre magis q̄s celi glie humanitatis iure z ipa necessitudine intēdimus. In his tñ oīb⁹ homo semper tēdit ad dilectionē dei. Et ideo bene apl̄us dixit. Quia qui diligit proximū legem im-

pleuit.i. diligendo proximū diligit z deuz. quia alterū sine altero stare non potest. vt dicit Augustinus.

¶ Dixi tertio q in verbis premissis describit psentis vite instabilitas. cū dicit. Ecce motus magnus factus est in mari. Bene autē z conuenienter mūdus iste dr mare. Sicut ei mare raro quiescit sed in pximo motu est. sic hoies in hac vita nunc sani nūc infirmi. hodie viuim⁹ cras morimur. et sic hō nūq̄ in eodē statu pmanet. Et ideo dicit Seneca Momento mare euertit. z vbi modo luserunt nauigia. ibi statim absorbent. Itē sicut mare mortuos ejcit. sic mundus istos q̄ sibi mortui sunt vt viri pfectiui. De q̄bus apl⁹ dicit. Mortui estis mūdo. Colos. Itē in mari pisces magni deuorāt minores. sic in mūdo potētes opprimunt minores. ps. Deuorant plebē meā sicut escā panis Eccl. xiij. Pascua sunt diuitū pauperes. Itē mare habet arenā. que sterilis z grauis est. sic finis mūdi huius est infructuositas Rom. vj. Stipendia pcti mors Itē sicut in mari nō est locus mansionis. sic in mūdo. Hebre. xiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē. sed futurā inquirimus. Itē sicut in mari parua nauis nō valet. sic homo paru⁹ in virtute resistendi tēptationibus nō valet in mūdo morari. Ideo talib⁹ psulitur intrare claustrū z fugere mundū. Ouidius epla. xiij. Nō ideo debet pelago credere si qua. Audet in exigua ludere cimba sola. Istud mare oportet ecclesiā trāsire velit nolit anteq̄ ueniat ad portū terre pmissionis scz terre viuentiū. De q̄ mari plura dicunt in ps. ciij. B mare magnū z spaciosum manib⁹. illic reptilia quoz nō est numer⁹. Draco iste quē formasti ad illudendū ei. omnia a te expectant. vt des illis escam in tpe. Primo ergo dicit q B mare. s. pntis seculi est magnū et spaciosum manibus. i. opib⁹ exercendis tā bonis q̄ malis Et Innocen. exponit. i. difficile opatiōib⁹. Secdo dicit q in eo sunt reptilia quoz nō est numer⁹. i. hoies mali z spūales neq̄cie z temptationes diabolice et ipsi demones. Eccl. xj. Multe sunt insidie dolosi. Tertio dicit Q in isto mari sunt aīalia pusilla id est. falsi fratres z heretici. q̄ nō apte nocent cū magnis. i. cū potentib⁹ z hereticis. z tū illic naues. i. singule ecclesie pertransibunt ad gloriā z requiē p̄ gubernatorē xp̄m q̄ eas gubernaculo crucis ducit De quo Sap. xiij. dicit. Benedictū lignū p q̄ fit iustitia. Quarto dicit q illic dr̄a co iste facinorosus. i. lucifer. siue sit hic pse siue p ministros. quē formasti fm subst̄antiam nō fm vitiū superbie ad illudendū ei. scz vt ei illuderet a bonis angelis et a bonis hoibus. z xp̄s p̄cipue illusit ei Job. xl. Illudet ei q̄si aui. Sicut enī illudit aui q dū vult capere escā capit laqueo vel hamo. sic diabolo illusit xp̄s. p̄tendit ei escaz humanitatis sub qua absc̄dit ferrū diuinitatis. z dū voluit deuorare humanitatē captus est potētia diuinitatis. Ad hoc tū dicit Innocē. Q in mari draco maximū est aīal q̄ in mari habitat. z licet sit magnū z forte. tū de facili ei illudit. cū gallina assata quā ponūt in partica z ipe insequit gallinā z ipi insiliūt supra dorsum ei⁹. z siccapiunt eū. Sic factū est diabolo cui ostensa est caro xp̄i. quaz dum capere voluisset captus est Isa. xxxvij. Ue qui p̄daris. nōne z ipe p̄daberis. Inter cetera tū q̄ de mari referunt est hic vnum in ꝟbis themat⁹. Quia motus magn⁹ fact⁹ est in eo. Et reuera in vita pñti z in mūdo isto magn⁹ motus est. q. cōtinua instabilitas z mutabilitas in oīb⁹. Vñ poeta Ouidi⁹ tristiū lib. v. epla. ix. Passibus ambiguis fortuna volubilis errat Et manet in nullo certa re nat⁹ ve loco. Sed modo leta manet modo vultus sumit acerbos. Et q̄s nō videt q̄ esse mutabilitatē tā in natura. vt in creaturis q̄ in fortuna. vt in bonis t̄palib⁹. tā in culpa vt in peccatoribus. q̄ in pena vt in miseris z dānatis. Semp enim creature mutant z mouent iā de iuuētute in senīū. iam de vita in mortē. Sic z t̄palia nūc crescūt nūc decrescūt. Sic z pctōres nūc deprimūtur p culpā. nūc eleuant⁹ p gratiā. Sic miseri z dānati nūc vadūt ad calorē nimiuz. nūc ad aquas niuiū. z ideo bene mor⁹ magnus est in B mari. Singulariter tū B pōt dici de mūdo fm allegoriā in quo magn⁹ est mor⁹ tribulatiōis z pscutiōis tyrānor⁹ quē solus xp̄s mitigat. qui nisi mitigaret nullus sustinere posset. Vnd ps. lxxxviij. dr de xp̄o. Tu dñaris potāti maris. motuz aūt fluctuū eius tu mitigas. Vbi dicit Innocē. P̄tās maris ē altitudo secli cui dñis dñat⁹ q̄ velint nolit p̄ncipes z tyranni sub/

sunt ei. Sed ḋa posset ḋs dicere. Si dña
tur dñs potestatib⁹ his. q̄re sustinet q̄ op/
primunt pauperes ⁊ sanctos. Ad hoc est re/
sponsio. q̄ dñs motū fluctuū eius. i. tribu/
lationes ⁊ psecutiones q̄s sanctis inferūt
nō vult auferre penit⁹. sed ita mitigat eas
vt sustinere possent ⁊ in eis mereantur san
ctī. Nec ille. Non ergo desperem⁹ fratres
ḋa ⁊ si motus insurgunt tribulationū in h̄
mūdo a diabolo et eius ministris. cñ fide/
lis est de⁹ q̄ nō patiet vos temptari sup id
q̄ possum⁹. sed faciet cū temptatiōe pro
ventū. vt possim⁹ sustinere. p q̄bus tribu/
lationib⁹ finaliter nobis retribuet coronā
salutis eterne. Qđ nobis p̄stare dignetur
ipe dñs p secula benedictus Amen.

¶ Dñica tertia. III ¶ Sermo XXVII

Domie salua nos

Dperimus Matth. viij. Sicut di/
cit magn⁹ pater Aug⁹. in li. de dif/
finitionib⁹ Nullū credimus ad salutē nisi
deo inuitante venire. Nullus autē inuita/
tū ad salutē nisi deo auxiliante opari. Nul
lū insup nisi orantē auxiliū p̄mereri. Hec
Aug⁹. Et ideo apli in discrimine vite cōsti
tuti ad diuine pietatis p̄sidiū cōfugientes
orant supplices. di. Dñe salua nos perim⁹.
O si apli a deo vocati electi ⁊ p̄destinati in
tribulationib⁹ p̄stituti nō nisi orātes auxi
lium meruerūt. q̄ntū putamus nos mise/
ros ⁊ indignos tot temptatiōib⁹ p̄ssos ⁊
circūdatos oportere clamare. ⁊ orādo im/
petrare auxiliū in tpe oportuno ne peam⁹.
Ideo ei differtur bonū ⁊ crebrescūt mala
in mūdo vt oratio feruescat. Dicit glosa su
per. Ps. lxxvij. Hinc saluator ait. Opor/
tet semp orare ⁊ nō deficere Luce. xviij. O
si orant illi q̄ deū p̄sentē habēt ⁊ p̄pinquū
q̄ntū nos a q̄bus longe est salus. Dicam⁹
ergo ⁊ nos. Dñe salua nos perim⁹. In q̄/
bus verbis tria ponunt. Primo enī apo/
stoli p̄firent divine maiestatis potestatez.
ibi. Dñe. Sc̄o inuocāt sue bonitatis pie/
tatem. ibi. salua nos. Tertio oñdūt tribu/
lationis sue grauitatē. ⁊ rutis sue ⁊ resisten
dī infirmitatē. ⁊ clamoris sui necessitatez.
quia perimus.

¶ A

Dixi primo

q̄ in p̄dictis premis
sis primo confiten
tur apli divine maiestatis potestatem ibi.
Dñe. Certe magna ptās cui mare et venti
obediūt. imo oīa elementa. Et gō est pl⁹
Oīa creata celestia terrestria ⁊ infernalia
Ad Phil. ij. Oīs enī creature digne obe
diunt ei. Oīes homies digne seruiunt ei
Oīes angeli digne iubilāt ei. Oīes de/
mones digne tremūt ei. Sed q̄m reprobi
nō attēdūt xp̄i dominiū supra se. Ideo ne/
cesse est vt p̄templemur q̄le est istud domi/
niū. Probat aūt ei⁹ dominium a potentia
summa. a sapientia lucida ⁊ iusticia firma.
De primo quō dominiū istud p̄bat a poten
tia sūma que attribuit patri. Patet. Hā po
tentiā sūmā dei probat op⁹ diuinor⁹ ma
gnitudo. Hā tam magnū tam altū tam im
mensum ē facere aliq̄d de nihilo. vt oīes
philosophi nequaq̄ hoc apprehendere po
tuissent. Qui nullo mō hoc p̄cedere volue
rūt vt de nihilo aliq̄d fieri possit. Hec mi/
rū cū nulla potentia q̄ntūcūq̄ magna hoc
facere p̄ōt fm naturalem rationē Vnō si
ueniret oīes potētie creaturar⁹ non pos
sent vnā muscā aut vnū granū papaueris
creare. Si ergo oīs mūdana potētia tam
spiritualis q̄ corpalis nō p̄ōt ex nihilo pro
ducere creaturā. Quāta ergo ē illa potētia
q̄ immēsa q̄ infinita. q̄ de nihilo fecit tam
nobilia tā magna elemēta tā sublimia cele
stia corpa tā spiritualē creaturā. Scripsit
Rabi moyses q̄dā subtilis astronomus ⁊
theologus maxim⁹. q̄ libet circul⁹ plane
tarū habet in grossitudine spaciū q̄ngen/
tor⁹ annor⁹. i. q̄ntū hō posset p viā planā in
q̄ngētis ānis incedere ita q̄ q̄libet die iret
p q̄ttuor miliaria. ⁊ q̄dlibet miliare cēt du
orū miliū passuū. Et addit q̄ inter circulū
⁊ circulū est similiter spaciū q̄ngentor⁹ annor⁹
Et si tanta magnitudo in q̄libet inferiori
circulo. q̄d postea ē in celo stellato. q̄d vlte/
rius in aqueo. q̄d in empireo. Quāta ergo
istius dñi potētia. Qui tā maxia de nihilo
p̄duxit. Vñ Hester. xiij. bene or. Dñe rex
omp̄s in ditione tua cūcta sunt posita. Et
nō est q̄ possit resistere voluntati tue. Tu ei
fecisti celū ⁊ terrā. ⁊ oīa q̄ celi ambitu cō/
tinētur. Timēda ē g̃ ista potētia q̄ sicut de
nihilo fecit oīa. Ita oīa p̄ōt in nihilū
redigere. Multi sūt reges et p̄ncipes qui
vellēt suis aduersarijs tātū facere q̄ eos i
nihilū redigerēt. Sed certe exeq̄ nō p̄ōt
q̄d intēdūt. Hō sic iste rex cui paret ⁊ obse
q̄tur oīs creatura ad nutū ⁊ ad voluz. Et

ideo timeant peccatores inimici ei⁹ in ꝺs cū vult potest executōni sentētiā suā demā dare. Etiā si ad nihilum velit eos ꝓterere. Juxta illud ꝑs. Ad nihilū deductus est in conspectu eius maligⁿ. Exponit Innocen. i. diabolus. O si sic potens est ī diabolum regē omniū maloꝝ. quāto magis cōtra subditos eius. Scōo ꝓbatur dominium xp̄i a sapiētia lucida. Sicut enī potentia eius ꝓbatur a magnitudine creature. ita sapiētia eius a multitudine. Quis enī sufficiēter exp̄imat diuersitates terrarū. genera arboꝝ z herbarū. genera fructuū z granoꝝ. genera coloꝝ z. genera cantile narū. genera odoꝝ z floꝝ. genera carniū. piscīū et sapoꝝ. genera lapidū z oīm metallorū. genera anialiū. stellarū z multitudinē angeloꝝ. Quis sufficiēter exp̄imat. ꝙs sit admirabilis in homīb⁹ tanta diuersitas facierū. Quis igit digne dicere pōt ꝙs sit mirabilis ista sciētia q̄ scīuit distingere tam diuersa Unꝰ ꝓbeta cū diuisset. Qui numerat multitudinē stellarū. z oīm⁹ eis noīa vocans. Statim adiūgit. Magnus dñs nr̄ z magna virt⁹ eius. z sapie eius nō est numer⁹. Et. j. Reg. ij. ꝺo. Deus sciētiaꝝ dñs est. O admirabilis deus q̄ sic oīa sapienter dispositi. sic ꝓspicaciter intuetur vniuersa. vt nō sit q̄ se abscōdat a scientia z noticia eius. Unꝰ ad Heb. iiij. ꝺo. Omnia nuda z aperta sunt oculis ei⁹. Timēda est hec sapiētia illis qui abdita z occulta locā ad peccandū q̄runt. q̄ z si homīb⁹ abscondunt. deo tū latere nō pōt. Ipe enī est qui scrutat corda z renes hoīm. Tertio dominiū xp̄i ꝓbat a iusticia firma. Et hoc ꝓbat operū ei⁹ rectitudo. Adeo enī rect⁹ est iste iudex nr̄. vt nullis ꝟbis nullis blādimētis nullis donis oblatis. nullis aduenientib⁹ aduocatis a iusticia flecti possit. Hoc patuit ꝓmo dū angelis melioribꝰ z nobilioribꝰ nec ad horā pepcit. sed mox eos a suo ꝓsortio reiecit. z penis eternis refuauit. Bideꝝ apparuit in ꝓmo homīe. quez de paradiso expulit. z posteritatē suā miserīs exposuit. Nullius ḡueretur potentiā. nullius formidat iusticiā. sic oēs peritt. sic exigit ipoꝝ culpa. Unꝰ ꝑs. dicit. Justus es dñe z rectū iudiciū tuū. Sicq; ꝓz dominiuz dñi ist⁹. Cui merito dicunt apli. Dñe.

¶ Dixi secūdo q̄ in ꝟbis premissis tangitur quō apli invocant bonitatis xp̄i pietatez. cū dicūt. Salva nos. Duo dicūt. salu⁹ auctoritatē. Salua. salutis ꝓgruitatez. nos. De ꝓmo videndū quō ordinat salus nr̄a deo. ꝓpo q̄ sciendū q̄ ad salutē nr̄am sit z ad cuiuslibet alterius rei naturalis compositionē cōcurrūt q̄ttuoꝝ cause. scz efficiens. formalis. materialis z final⁹. ſm Horam sup epl̄am. j. Thimo. ij. Sicut enī ad pictura ꝓcurrit pictoꝝ efficiens. forma coloꝝ. materia paries. finis spes vel merces. Ita ad saluationē nr̄am efficiens est deꝰ. ipo restante Isa. xliij. Absq; me nō est saluatoꝝ. Ideo petit ꝑs. Saluū me fac deꝰ. Hō est enī salus nisi a deo. sicut dic⁹ Aug⁹. in lib. de vera religiōe ca. xx. Ad hāc salutē ꝓcurandā debēt nos mouere tria ex parte dei saluatoris. ꝓmo qz vult deꝰ et ꝓcipit. Ipe ei ē q̄ mādat salutes iacob. Subditus enī ꝺz obedire mādatis ꝓlati. deus dñs. nos serui. Ipe aūt vult oēs hoīes saluos fieri. j. Thimo. ij. Hō est ḡ culpa dñi ⁊ nr̄a. Unꝰ merito subūgit. Qui respuit volentē se saluare respuet. Scōo qz ad hoc venit in mūdū z in mortē Luce. ix. Filiꝰ hominis nō venit aias ꝓdere ⁊ salvare. Merito ḡ ꝓtemnit a deo q̄ tantū bñficiū ei⁹ cōtemnit. j. Thim. j. Fidelis ſmo z oi acceptione dignⁿ. qz iesus xp̄s venit in hūc mūdū pctores saluos facere. Hic ē Joseph q̄ dicit Heñ. xlv. ꝓpo salute vestra misit me. Tertio qz gratis salutē tribuit. Fatuꝰ eēt valde q̄ p nihilo posset habere regnū imo oīne bonū. z se faceret indignuz. ꝑs. ꝓpo nihilo saluos facies illos. ad Titū. iij. Nō ex op̄ib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos. Ergo ad ꝓcurationē salutis nr̄e vt ḡet nos voluntas dei. aduētus xp̄i. facilitas dādi. Ecce causa efficiens salutis. Scōo ad salutē nr̄am materia ē necessaria. Est aūt materia salutis rōnalis spūs. Unꝰ ꝑs. Anias pauperū saluas faciet. Ad hanc salutē ꝓcurandam debēt nos mouere tria ex pte anie. ꝓmo qz deo carioꝝ. Deus enī amat aias Sap. xj. Quāto enī vnū melius z carius ē dño. tanto in meliori custodia ponit z saluiori. Ideo. j. Lor. v. ꝺz Tradidi eū satbane vt spūs ei⁹ saluus fiat in die dñi. ꝑs. Dic anie mee. salus tua ego sum. Scōo qz in se ꝓcliosioꝝ. Mercatoꝝ enī pannū ꝓciosiorem intēdit saluare magis. nū. Reg. vij. Reliq̄runt tētoria fugierūtq; tm̄ anias suas sal

nare cupientes. Tertio q̄ salutis capacior. q̄ sine ea nō est salus hoīm. Puer debz discere officiū cui⁹ capacior ē Heñ. xxxij. Vidi dñm facie ad faciē. Corpus ei nō salvatur nisi p aniam. Uñ ania est capacior salutis. Tertio ad salutez req̄rit forma. Est autē forma salutis gr̄a siue v̄tus. Unde. ſ. Thimo. ij. 01. Saluabit p filioz generatiōnē. Exponit Hozra. i. bonoz operū pductionē. Et p isto sciendū q̄ saluat hō p virtutes gratuitas. Primo p fidē sicut p lucē dirigit homo ad portū. p recognitōez dñi z seruicij saluat feodū. z negando amittit. Mar. vlti. Qui crediderit saluus erit. qui vero nō crediderit cōdēnabit. Secūdo p spem. sicut laborās spe mercedis acquirit sibi victū. Ps̄. Saluos facis sperātes in te dñe. Rom. v. Spe salui facti sum⁹. Tertio p caritatē. Homo enim libenter saluat amicū. Unde melius valet amic⁹ in via q̄s inimic⁹ in corrigia. ij. Thes. ij. Caritatem veritatis nō receperūt. Quarto p tēperantiā. sicut infirm⁹ p dietā. Ps̄. Saluos facis sperātes in te dñe. Rom. v. Spe salui facti sum⁹. Tertio p caritatē. Homo enim libenter saluat amicū. Unde melius valet amic⁹ in via q̄s inimic⁹ in corrigia. ij. Thes. ij. Caritatem veritatis nō receperūt. Quarto p tēperantiā. sicut infirm⁹ p dietā. Ps̄. Saluos facies filios paupez. sicut fruct⁹ p desiccatiōnē ab incorruptione Prouerb. ix. Qui applicabitur ei descēdet ad inferos. Hā q̄ ab scesserit ab ea. saluabit. Quinto p iusticiaz sicut in oī curia reus p dēnatur z iustus saluat Eccl. xxx. Salus aīe in sanctitate iusticie. Ps̄. Salus iustoz a dño. Sexto p prudentiaz. sicut serpens obturādo aures saluat se. z ludens ludo scaccoz dādo scaccū saluat ludū Isa. xlvi. Dabo in syon salutē. Et Isa. xxxij. Diuitie salutis sapia z scientia. Septimo p fortitudinē. Sicut miles fortiter luctādo z pseuerando Hiere. xxx. Ips tribulationis Jacob z ex ipo sal. Matth. x. Qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. Quarto ad salutē req̄ritur causa finalis. Finis aūt salutis nr̄e est status glie ad. Phil. iij. Saluatorez expectamus dñm nr̄m iesum xp̄m. q̄ reformabit corpus būilitatis nr̄e p figuratū corpi claritatis sue. Ad hanc salutē pcurandā debent nos mouere tria siliter ex parte finis. Primo euasio periculi culpe. Uiator enī existens in nemore vel in mari festinat ad locū salutis. vt euadat periculū. Ps̄. Dñs illuminatio mea z salus mea. quē timebo. Ezech. xxxvi. Et rovobis in deū et saluabo vos ab oīb⁹ inq̄nametis vr̄is. Sic dicit hic. Salua nos perimus. Secūdo a motio mali pene. Homicida enī vl latro festinat ad refugiū salutis vt euadat patibulū. Ps̄. Saluasti nos de affligētib⁹ nos. Ps̄. Salua mē de ore leonis. Tertio ad eptio celestis patrie z leticie. Captiu⁹ enī solut⁹ a carcere libenter pcurat locū recreatiōis et leticie. Ps̄. Saluū fac pl'm tuū dñe. Nos g̃ dicamus iā saluatori nr̄o cū beatis apl'is Salua nos. De scōo scz de salutis ogruitate quā apl'i exp̄imūt in v̄bis p̄positis. cū addunt Salua nos. Nos inquā q̄s ogruum est saluare tanq̄s mgr̄o scolares. tanq̄s dño seruos. tanq̄s dilecto amicos. Saluat aūt ips q̄tuor genera hoīm q̄ ogruuz est sibi saluare Primo humiliter penitentes Matth. i. Ipe saluū faciet pl'm suū a peccatis eoz. Scōo saluat deuote orantes. ſ. Reg. vij. Nō cesses orare p nobis ad dñm vt saluet nos de manu philistinoz. Tertio saluat tribulatiōes mūdi. p xp̄o patienter sustinētes vt hic in piculo ostitutos cū xp̄o. Uñ sequit. Surgēs imperauit ventis z mari. Mare aūt significat amaritudinē p̄ntis seculi. vt dictū est. Quarto saluat se longanimiter expectātes. q̄ scz bonū q̄ō ceperūt vsq̄ in finē p ducūt Apoc. iij. Tene q̄ō habes ne alius accipiat coronā tuam. Et apl's. Qui tenet teneat. donec̄ medio fiat. Et Matth. x. Qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. In psona talium dicē apl's ad Philip. iij. Saluatorē expectam⁹ dñm iesum xp̄m. q̄ reformabit corp⁹ būilitatis nr̄e p figuratū corpi claritatis sue. ¶

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis oñdūt tribulationis sue grauitatē. v̄tutis sue ad resistendū infirmitatē. z clamoris necessitatez. cū dicūt. Dñe perim⁹. Magna necessitas est tribulatōis grauitas est perire in corpore z subtrahi de hac luce. in q̄ est locus merēdi. Et multū z magnū p̄sequitur periculū q̄ maius esse non pōt. si homo intempestiue subtrahat p mortē casualē de hac vita. cū frequenter ex hac morte rapiat in peccatis incōtritus ad mortē eternā. Ideo apl'i merito cōpulsi sunt clamare. allegātes tribulationis grauitatē. ſ. periculū vite. di. perim⁹ Q si apl'i periculū vite corpalis metuētes q̄ tamē in p̄scientijs eoz securi erant z p̄fecti. sicut apl's de se dixit. Nihil mihi p̄sci⁹ sum. cōpellebant clamare p liberatiōe. q̄ntū nos miseri cōscientia peccatoz gra-

nari z de nostra damnatione certi debere/
mus clamare in oronib⁹ v r a peccatis qui
bus ania z corpus nostrū simul periditā/
tur saluaremur. Circa qō sciendū q li/
cet multi sint q pereūt in hoc mari mundi
huius. cū fm Alexandrū quattuor genera
specialiter perire legunt. Primi sunt insi/
pientes in discernēdo. qui scz nec creatorē
suū cognoscūt. nec res secū creatas estima
re sciunt. Un Seneca dicit q tunc p ratio
nem recte homo viuit. si diuina prius esti/
met. z dignitatem reb⁹ vt sunt ex earū na/
tura pstituat. Ui sunt etiam qui nec prete/
ritam vitā suam recogitant nec pntē or/
dinant nec de futura prouident. Cum tū
fm Senecā tota vita nostra trib⁹ tempo/
ribus debeat ordinari eo modo. Et ratio.
qr homo alias est i periculo. Qui enim ni/
hil de preteritis malis cogitat vitaz pdit.
Qui autē nihil de futuro meditat. in om/
nia mala incaut⁹ incidit. Ideo dicit Aug.
Nulla maior egestas qz indigere sapiētia.
z q sapientia nō eget. re nulla egere omni/
no pōt. Prouer. xvij. Quid pdest stulto ha
bere diuitias. cu sapientiā emere nō possit
Item hi sunt vere insipientes q in his que
ignorant nec correptionē nec correptorez
curant. Prouerbio. ix. Noli arguere deri/
sorem ne oderit te. Ideo de talib⁹ dicitur
Baruth. iij. Quia nō habuerūt sapientiā
perierūt propter suam insipientiā. Secū/
di sunt pigri et tediosi in operando. z sunt
illi q solum corporis sui cōmodo intēdūt.
in nullo labore vtili z virtuoso se exercen/
tes. et hos vocat apl⁹ Philip. iij. inimi
cos crucis xpi. qui terrena sapiunt. quorū
venter deus est. z gloria eorū in confusio/
ne ipor⁹um. Ui sunt etiam q semp viuere in
cipiunt. et nullum vnqz vite sue fructū ostē
dunt. z tales vocat apl⁹ Judas in sua epi
stola arbores infructuosas bis mortuas.
Ideo dicit Beri. Stultus q viuit mor/
tem potius dico qz vitaz. Quō enī est vita
cum sterilitate. Arbor arida et sterilis. nō
ne mortua indicat. Sic stultus eoipo q
inutiliter viuit. mortuus iudicat etiam vi
uens. et tales quāto diutius viuūt tanto a
deo plus elonganť. Ideo de eis dicit. Ec
ce qui elongāt se a te peribūt. pdidisti om/
nes q fornicant abs te. Q quāti sunt nūc
temp⁹ tales q iam in consumpta etate qsi
incipiūt viuere dū intendūt negociatiōib⁹
vsuris. lucris z alijs. ac si primo inciperēt
viuere. vt dicit Seneca. Quid aūt est tur/
pius fm ipsum qz senex viuere incipiens.
Tertij sunt indisciplinati in cōuersando.
Et hoc sequit ad duo. Primo. cū enim est
insipiens in cognoscēdo. z piger in operā/
do. seqtur indisciplina z dissolutio in con/
uersando. Sicut enim dicit Alexāder. ad
virtutū exercitium in corde interius seq/
tur morū compositio in corpore exterius.
et ecōuerso. Unde Baruth. iij. dicit. Viaz
discipline nō inuenerūt. pterea perierūt.
Ideo Ps. consulit. Apprehendite disciplī
nam ne quando irascatur dñs. z pereatis
devia iusta. Quarti sunt insatiabiles i pec
cando. et hoc sequit cōgrue ad pdicta. qa
cum est insipiens z ociosus z moribus in/
disciplinat⁹ z curiosus. seqtur q sit ad om
ne pronus peccatum z insatiabilis z fame
licus. Quia peccati delectatio non satiera
tem sed famem parit. Unde filius prodi/
gus consumpta tota portione cū meretri/
cibus dixit. Ego aūt hic fame pereo Lu
ce. xv. Uere fame perit qui in aliquo crea/
to bono extra deum satiari querit. Quia
dicit Aug⁹. in libro confessionū. Omis co
pia que deus nō est inopia est. Nos igitur
ne pereamus de via iusta. semp clamem⁹
ad dominū iesuz christū vt nos liberet de
periculis vite pntis z perducat per hoc
mare spaciosum ad portuz salutis eterne
Quod nobis prestare dignetur cē.

Dñica quarta post octauas epipha. I Sermo XXVIII.

Simile est regnū celorum homini qui seminauit
semen bonū Math. xiij. Mar
ci. iiij. Dominicis trib⁹ pcedentibus osten
dit nobis mater sancta ecclesia potentiam
mirificā nostri saluatoris. z hoc in opatio/
ne miraculoz tam in terra qz in mari. Nūc
ista dñica sequēti vult oñdere ipius sapi/
entiam. pfundissimā. et hoc p salubrē para
bolā z exēploz salutariū eruditionez. Un
in hac dñica vult nos docere qntū nob no
ceat nra negligētia. z h in eo q nobis dor/
mientib⁹ z in custodia nri corpis torpenti/
bus. diabolus tanqz inimic⁹ supseminat
nobis menti nre vicia. et ita inficit in nob

semen diuinū in nobis seminatū. Jn figura huius samson missis tricētis vulpibus cuz igne cōbussit omnia sata philistinoz. vt dicitur Judicuz. xv. Sampson licet sepe significat xpm in scripturis. q̄ntū ad q̄dam mysteria sue passiōis z resurrectiōis. tamē hic significat diabolū. nec absurde. Sepeni fm Grego. p rem iustā significat iniusta. Interp̄tatur aūt sampson q̄si sol eoz. sol ꝓpter illā claritatem in qua creat⁹ fuit. De qua dicit Ezech. xxviij. Tu signaculū similitudinis dei. in paradiso deliciarū fuisti. Sol ergo dicit eoz̄ qui ūnitant eum in claritate superbie. quia ipe est rex super oēs filios superbie. vt dicit Job. xli. Hic ergo mittit tricentas vulpes. i. mltas astutias dolos et fallacias quibus cōburere nititur oēm semen diuine gratie et veritatis. Et hoc est qō dicit de eo ✠ dormiētibus hominb⁹ supseminauit zizania. Simile dr de syrenib⁹ monstris marinis. q̄ cantu suo sopiūt nauras. et postea in somno cum naui subuertūt. Sic intendit diabolus. p̄ponit vera z intēdit falsa. oīdens dulcia z exhibēs amara. Sic dicit euāgeliū p̄sens qō pronūciatur populo ita. Simile est regnū celoz̄ zc. Sicut autē habet ex eodez capl'o q discipuli exquisierūt exp̄sitionē huius parabole a xpo. p quod significant istam parabolā magni fore mysteriū et intellectus spiritualis. Si ergo apli quesierūt intellectū mysticuz. multo magis nos querere debem⁹ gratiaz spūssancti a christo. Nam iuxta Aug⁹. Qui sine xpo prudēteż se existimat. nō ꝓuidus sed stultus appellādus est. xxvj. q. ij. qui sine. Ab ipo enī datur gratia vnicuiq; fm mensurā donationis eius. Ad Ephes. iiij. j. q. j. Multe. Ut igitur ipe in nobis bonuz semen gratie sue semiare dignet ad matrē eius p̄ssimā que sine virili semine ex sola spūssancti superuentiōe semē vite eterne xpm filiū dei cōcepit z peperit recurram⁹. salutāres eaz voce amena dicēres. Aue maria gratia.

Simile est regnū celoz̄ homini q̄ seminauit semē bonū in agro suo zc. In euāgelio p̄ncipaliter tria describunt. Primo nāq; describitur diuina bonitas. in eo q̄ seminauit semen bonū. Secdo describit diabolica iniq̄tas. in eo q̄ supseminauit zizania. Tertio describitur diuine iustitie equitas. in eo q̄ ordinate iussit segregare zizania a tritico. Primū describit in principio. ibi. Sile ē regnū celoz̄ homi q̄ seminauit semē bonū. Secōm cū dr. cū aūt dormirēt homines. Tertiū cū subdit. accesserūt ergo serui eius. ¶ A

¶ Dixi primo q̄ in p̄ma p̄te describit diuina bonitas in eo q̄ seminauit semē bonū. Unde dicit. Dixit iesus parabolaz hanc. Istud factum ē anno p̄dicatōis p̄mo. Postq̄z enim xps in domo quadaz indeoz̄ p̄dicasset. ex tūc ibidē scribis iudeis z phariseis ꝓfutatis de ipoz̄ blasphemia. p quā opa sua diuina ascribebāt beelzebub p̄ncipi demoniozū. exiens inde venit ad mare gētilium ibiq; sedēs in nauicula plures parabolas dixit. Inter q̄s ista fuit vna p̄capua. Dicit aūt Hiero. ✠ parabola est rez̄ discrepantiū sub aliq̄ similitudie facta collatio. Simile est regnū celoz̄. i militans ecclesia. q̄ dicit celū. scz. ꝓpter vite sublimitatē qua debet viuere. iuxta illud. Nra aūt ꝓuersatio in celis est. Philip. iij. Propter claritatem doctrine. q̄ debet fulgere Matth. v. Sic luceat lux vra. Tertio ꝓpter stillaz. i. psonarū diuersaz̄ mltiplicitatē. De q̄ Gre. xxvij. li. moza. ca. iij. tractās illud Job. Qui auffert stillas pluuie. Duo inq̄t in bacvita sūt genera hoim. Unū bene viuētiū sed nulla docentiū. Aliud non recte viuentiū sed tñ recta docentiū. sicut i celi facie alie stelle p̄deunt q̄s nulle pluuie sequūtur. alie p̄deunt q̄ arentē terrā magnis imbrib⁹ infundūt. Simile est ergo regnū celoz̄. i. negocium militāris eccl'ie. homi. i. xpo q̄ seminauit semē bonū. i. fidem suā plātauit i cordibus fideliū p predicationē. vel bonū semē est volūtas bona. fm Gozrā. in agro suo. i. in eccl'ia vel mūdo. Duo dicit ꝓpter hereticos q̄ dicebāt mūdū visibilez a malo deo creatū. q̄d falsum ē. Unū in simbolo. creatorem celi z terre credim⁹ vnū deū. ¶ Bz dicens. quō est semē bone volūtatis i nob. cū tñ nō simus sufficientes cogitare aliq̄d a nobis. ij. Coz. iij. Rñ deo i nobis ē z ex nobis q̄ntū ad cooperatiōem nō q̄ntū ad infusiōem. ¶ B. Circa istud ē sciēdū q̄ bic tangūtur ꝓditiones requisite vnicuiq; christiano ad salutem cōsequēdam meritorie. que describūtur i his verbis. Et tanguntur sex ꝓditiones. Primo vt sit homo. per vitam rationalem. nō bestia per sensualitatem. Unde dicit. Simile est regnū celoz̄

homini.non bestie.naz reuera nullus me/retur admitti ad regnum celorum nisi ra/tionabiliter viuens. Nō paret ex eo q̄ adā factus fuit homo in aiam viuentē in sta/tu innocētie.qui si tenuisset imaginez dei. que est in parte rationali peruenisset ad re/gnum celorū.etiā sine morte media. Sed q̄d scriptū est de eo in Ps. Homo inq̄t cū in honore esset nō intellexit.cōparatus est iumētis insipientibꝫ. Bernꝰ.sup Cantī.ser/mone.xxxvj. Ecce qualē se homo inuenit de similitudine dei in similitudinē iumenti. Uñ cui prius ex psona sancte trinitatꝭ di/ctum fuit. Ecce adaz q̄si vnus ex nobis fa/ctus est.illi postea bestie poterant dicere. Ecce adam factꝰ est quasi vnus ex nobis.

¶ Sed diceres.que ē vita ratōnalis z hu/mana.z q̄ bestialis z pecorina. Rūdeo bre/uiter ꝼm Bernū.in q̄busdā suis sententijs. Ntria facit hominē rationalē z sanctuz in vita.scz victus sobrius.actus iustus.et sensus pius. Victus sobꝛiꝰ.si cōtinēter.si socialiter.si obedienter.si caste.si caritatiue z humiliter vixerim?. Sed p̄ continentiā castitas.p̄ socialitatē caritas fouetur. Actꝰ iustus erit si fuerit rectus discretus z fru/ctuosus. Rectus p̄ bonā intēt̄ionē.discre/tus p̄ mensuraz possibilitatis.fructuosus p̄ vtilitatez p̄ximoꝝ. Sensus pius erit si fides nostra deū sentit summe potentez summe sapientē summe bonū.vt p̄ eiꝰ po/tentiā credamus adiuuari infirmitatē no stram.p̄ eius sapientiā nr̄am credam? cor/rigi ignorantiā.p̄ eius bonitatē nr̄am cre/damus abluī iniquitatē Decille. Ecce de scripsi tibi hominē rationalē nō vtiqꝫ phi losophicū z naturalē sed vt catholicuz z fi delem. Si autē queris.q̄s sit homo besti/alis. Rūdeo ꝼm Augꝰ.in libꝛo de salutari/bus documētis. Bestialis homo est q̄ fa/cit quod vult.q̄n vult.quantū vult sine tē/pore sine mensura sine modo comedit bi/bit dormit ludit quādo vult quantū vult nullā habens mentē ad celestia implicatꝰ terrenis neglectus eternis. Uñ aplūs.j. Corinth.vj. Animalis inquit homo nō perci pit que dei sunt.stultitia enī ineſt illi. Et ve re talis stultus est q̄ ꝼm carnez viuit. De q̄ aplūs alibi. Si ꝼm carnē vixeritis morie mini. Et iterū ad Philip.iij. Qui terrena sapiunt quoꝝ deus venter est et gloria in confusione ipoꝝ.imo nō homo sed dia bolus incarnatus. Secūda conditio vite rationalis z humane.vt sit actiuus nō oci/osus. Unde dicit qui seminauit. Uita si/quidē p̄sens data est homini ad semina/dum bona opera. Unde Job.v.dicitur q̄ homo ad laborē nascitur. Quecūq̄z semi/nauerit hic homo.cadē et metet. Et notā/ter dicit.q̄ seminauit.non qui metit. Ad se minandū enī hic positi sumus. aliud autē tempus futurū ad metendū expectamus. Unde Eccles.xi. Mane semina semē tu/um.z vespere non cesset manus tua. Ecce tota die vite p̄sentis p̄cipit seminare.certe non agros terrenos tantuz q̄ corpus nu/triunt.sed actus iustos q̄ mentē reficiunt. Prouerb.xi. Seminanti iusticiaz merces fidelis. Est autē iusticia rectitudo volūta/tis p̄ter se seruata ꝼm Anselmū de libero arbitrio ca.iij. Tertia conditio vite rōna/lis est.vt sit homo circūspectus. Uñ dicit. seminauit semen nō dicit paleam. Unde de multis dicit illud Osee.viij. Ventū se/minabūt z turbinē metent. Hoc faciūt va negloriose superbi z ambitiosi.q̄ omnia fa ciunt vt videant ab hominꝫ Math.v. Et isti nō seminant semen.sed paleam vacuaz z vento plenā. Quarta conditio.vt sit ho/mo in electione volūtatis rectus. Uñ di/cit.semen bonū.nō malū.vt scilicet sciat re probare malū z eligere bonū. Quinta con ditio.vt sit de gratia diuina solicitus.sine qua nihil omnia valent. Unde dicit in agro. nō inter spinas diuitiaruz.nō in via luxu/rie.non in petra obstinationis.sed in agro bene p̄ gratiam dei dispositō. Cantic.viij. Egrediamur in agruz. Sexta cōditio.vt sit magis p̄prie saluti q̄m aliorū intent?. Uñ dicitur. Multi neglectis p̄prijs semi/nant in agris alienis. contra illud. Agris tuis sitientibus alieni irrigandi nō sunt. Unde ꝙqueritur ille sapiens. Posuerunt me custodē in vineis scz alienis. Uineam meā nō custodiui. Multi enī in plationib. officijs.dignitatibꝫ alioꝝ vtilitati intenti. p̄priā negligunt salutē.de q̄bus dic Bernū. sup Cantic.sermone.xxxi. Uideꝝ inquit audaciam plurimoꝝ quos videm? de su/is vineis nō colligere nisi spinas et tribu/los.vineis tamē dominicis se ingerere.et nō nisi fures veri sunt et latrones.non cu stodes nec cultores. Hec Bernū. Et tantū

de prima parte euangelij.

Dominica quarta post octa. epi.

Dixi secūdo q̄ in secūda parte enāgelij describitur diabolica inimicitias. Vñ sequit. Cum aūt dormirēt homines. Dicit tāgit tria. negligentiā custodie. i hoc q̄ dicit. cū dormirēt. seminationem falsitatis. ibi. venit inimicus. manifestationē seminis. ibi. cū aūt creuisset. Dicit ergo. Cū autez dormirēt homines. id ē praui prelati ad custodiā z cautelā gregis dñici pigritādo agerēt. quorū somno id ē negligētia supueniēs diabolus supseminauit zizania. Vñ. j. Pe. v. dicit. Vigilate q̄a aduersarius vr diabolus circuit querens quē deuoret. q̄ supseminauit zizania. id ē errores. Zizania ad litterā est nomen cuiusdā herbe nociue segetibus. q̄ alio nomine dicit loliū. z ē generis etrocliti. femini in singulari. z neutri i plurali. Et dicūt quidā q̄ in singulari, producit penultimam. in plurali corripit. Unde vsus. Est zizania sunt zizanie zē. Et pomit hic p errore falsitatis quē diabolus p suggestiones suas seminat. vt homines in peccata mortalia involuat. et hoc facit in medio tritici. i. i medio bonorū z electorū in ecclesia dei. Glosa. pmiscēdo hereticos electis. vel i medio trinci in corde homis in q̄ erat bona volūtas. z abijt. scz aduersum suū occultando. q̄ trāsfigurat se in angelum lucis. Notandū q̄ sicut prelati tripliciter negligunt. ita diabolus tripliciter operat. Dormiūt enī prelati vel corpore inertie. Prouer. vj. Festina discurre. suscita amicū tuū. ne dederis somnū oculis tuis. vel cū resoluūtur lasciuia. Amos. vj. Dormitis in lectis eburneis z lasciuitis in stratis vris. Uel tertio. cum premūtur ignorātia siue culpa. j. Thes. v. Nō dormiam⁹ sicut ceteri. sed sobrij sim⁹ z vigilemus. Uidens hec diabolus apponit inter eos triplex studiū. pmū venit. supseminat. z abit. venit p suggestionē erroris. supseminat p cōsensum homis. z abit in occultatione erroris sub specie veritatis. Cū autē creuisset herba. Hic subdit erroris manifestatio. Vñ. cū creuisset herba. i. cū fideles pfecissent in fide z moribz. z fructum fecisset. i. bone spei opa monstrasset. vel creuisset. p profectū fidei. z fecisset fructum. p effectū opis boni. q̄ fides sine operibz mortua est. Jaco. ij. tunc apparuit zizania. i. manifestauerūt se hereticoz dogmata. Error enī manifestat post exitū veritatis. nō enī habet principiū nisi in vero. qō verū euētus oñdit. Vñ post pphetas pseudopphete. post christū antichristus. Dic ē argumentū q̄ cū homo spiritualis esse ceperit tūc iudicat oīa. Scōm glosam hic sunt tria moralia documenta. Primū est q̄ negligētia plaroz magis est piculosa q̄ simpliciū. Patet. q̄ eoz occasiōe diabolus multa mala facit in subditz. Illa autem negligētia cōsistit in tribz. scz nō reparando q̄ sunt reparanda in plebe. ij. Paralip. xxiij. Leuite negligentius egerūt. z loquitur de sartatectis reparādis. Secūdo recusando disciplinā dei. Prouer. j. Despexistis oīm cōsilium meū. et increpationes meas neglexistis. Tertio q̄d iustū est non exequēdo Sap. iij. Impij autē sm q̄ cogitauerunt corripiōnē habebunt. q̄ neglexerunt iustum z a dño recesserūt. Quādo ergo defectus non emendātur. quādo ad propriā vtilitatem viuitur. quādo iusticia nō ministratur per prelatos. dicuntur spiritualiter dormire z dare occasionem diabolo seminandi mala semina viciorū z errorum. Scōm documentū est q̄ diabol⁹ ex deprauatione voluntatis sue iam quasi naturaliter cuilibet homini est infest⁹. Unde dicitur inimicus eius. Facit autez hoc ipo inuidia. De qua dicitur. Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarū. Dolet enim illas sedes celestes quas aut noluit aut neglexit homines ex lutea materia constantes adipisci. xvj. q. ij. Ulisis. Et econtrario q̄si naturaliter homo odit diabolum non inquātum creatura dei sed inquantū sibi aduersum. Unde Matth. vj. Aut vnum odio habebit et alium diliget. aut alium sustinebit et alterum contemnet. Tertium documentum est q̄ multa vicia et fere omnia sub specie virtutum sepius introducuntur in medium populi. et ideo opus est magna cautela. Et de hoc Jsidorus libro. iij. de summo bono capl'o. xxxv. per longū passum. ponens etiā in hoc differentiam inter peccata spiritualia z carnalia. Dicit enim. Quedaz vicia species virtutum preferunt. ideoq̄ pernicioſius suos sectatores decipiunt. quia se sub velamine virtutuz tegunt. Nam vicia que statim virtuti contraria apparent. cito dum palam veniunt emendantur. Propter qō sequaces eorum de talibus erubescūt. car-

nales plerūq; p insensibilitatez mētis non agnoscūt viciū esse culpabile qō dignū videtur damnatione. Et exemplificat ibi q; modo sub pretextu iusticie crudelitas agit. Sic remissa segnicies dicit mansuetudo. z indulgentia pietas. pdigalitas dicit liberalitas. tenacitas. temperantia. pertinacia putatur cōstantia. timor dicit obedientia z humilitas. procacitas vocis. p lubricitate castitas iudicat. pigricia p quiete reputatur. inquietudo dicit sollicitudo. pcipitatio seruor boni studij notatur. tarditas bene agendi dicit consilij mora. Et ex illō ipe pcludit. q; multi se iustos credūt. cū tamē sint reprobi. pter quod fm ipm caute est homini ambulandū. Vicia enī sunt quasi latrones. q; quasi quieti p viam nobiscū incedunt. sed habita oportunitate nos occidunt. fm ipm. De hoc aūt Aug. in libro de cōflictu virtutū z viciorū. ¶ D

¶ Dixi tertio q; ī vltimā pte euāgelij describitur iusticie diuine eqtas. in eo q; iussit vtrūq; ab altero segregari. z vt dignum fuit suo loco reponi. vnde seqtur. Accedētes autē serui patrisfamilias. i. angeli. vel fm Lyrā pdicatores z plati p deuotā orationē tanq; solliciti fideles z deuoti circa res oīes. dixerunt patrifamilias. i. deo psulentes euz in corde suo. Dicit hic Triso. Volētes discere oportet interrogare Dñe scz q; oīa potes. nōne bonū semen semiasti in agro tuo scz p apostolos z pdicatores in mūdo. Ecce tangit seminator qz deus. Quis aūt cōtra illū ausus est seminare semen malū. qs ergo ausus ē cozrūpere in agro tuo. qs ausus ē intrare. vnde ergo zizania habet. q; si admirative loquunt. Et ait illis. Inimic⁹ homo hoc fecit. i. diabolus. q; dicit hō ab homīe deuicto sicut scipio african⁹ ab africa deuicta. Dicit ergo homo. qz sub specie humane rationis hoīem decipit. vel qz ab initio homini inimicabat Hecñ. iij. Inimicicias ponā inter te. vel qa hoīem voce humana decepit. Serui autez dixerūt. Vis ibimus z colligem⁹ ea. i. placeat tibi q; ea/mus z de medio euellam⁹. vel excōmunicādo eos vel separando brachio seculari inuocato. sicut petrus furore succēsus statī amputauit auriculā dextrā Math. xxvj. similiter discipuli Lu. ix. Vis dicamus vt ignis descendat. Et ait illis. nō. Et ratiōnē subdit pacientie sue z expectationis. Ne forte colligētes zizania de medio ecclesie occidendo oīes pcōzes. eradicetis simul z triticū. Vñ fm Hugonē. phibet eradicatio festinata. Et glosa dicit. q; hic datur locus penitētie. z monemur nō cito amputare. quia q; hodie errat. forsitan cras defendet veritatez. Et fm Hozrā. phibet eradicatio festinata quā nō pcedit āmonitio cōminata. De qua ad Titū. iij. Hereticū hominē post vnā z secundā correptionē deuita. Secdo dānosa qñ multitudo est in causa vel pnceps. vel qñ ñ fuit causa maiesta z redundans in iniuriā ecclie. Tūc enī tolerandi sunt mali. p pace eccie. Tertio suspiciosa qñ nō habet certitudo de heresi vl vicio alicuius. Vis trib⁹ modis phibet eradicatio ne simul eradicet z triticuz. Nō fit qñ aliqs ex leui suspitione excōmunicat. q; putatur zizania cū sit triticum. vel qñ sine monitione. et q; alij scandalizantur. quia nō seruatur iuris ordo. Vel qñ multitudo. qa q; nunc est zizania. cras erit triticuz. O vtinā aduerterēt ista nostri pontifices fulminantes et talibus qualibuslibet causis etiam sine monitione pcedenti interdicti sententiā pro duobus grossis. quib⁹ dicitur illud quod seqtur. Sinite vtrasq; crescere vsq; ad messem. id est. iustos z peccatores multiplicari ad temp⁹ iudicij. z in tempore messis. i. in die iudicij. et hoc erit prope punctum iudicij. et hoc intelligendum est de illis qui non sunt notorij neq; pertinaces neq; cōuicti de pertinacia. neq; imminet vniuersale damnū ecclesie. dicam messoribus. id est. angelis. Colligite primū zizania. id est. peccatores. excludendo eos primum a consortio beatorū. z hoc quo ad penaz damni. et alligate ea. quo ad penam sensus in fasciculos. id est. diuersis penis plectite. Alligate quo ad perpetuitatem vt non possint euadere. Unde in Ps. Ad alligandos reges eorū in compedibo. z nobiles eorū in manicis. zc. Et quo ad penarum varietatē in fasciculos non in vno fasce. quia pro modo quemstrans sue vnusquisq; punietur. et quo ad penarum acerbitatem. quia ad comburendum scilicet igne inextinguibili. Triticum autem meum congregate in horreum meum. ¶ Notatur hic felicitas sanctorum. Primo ex eo. quia ad eorum consolationem mali

mittentur prius ad gehennam. Unde in ps. Letabitur iustus cū viderit vindictā. manus suas lauabit in sanguine peccatoris. Secdo quia habebūt felicitatē, priam. qz triticum meū. Tertio societatē beatarz. qz cōgregate. Quarto ex loci iocunditate. qz in horreū meū. scz mee celestis habitationis. vbi ego primus sum tanqz granū frumenti. Joh. xij. ¶ Hic occurrūt tres moralitates fm tres status psonaruz. que sunt paterfamilias. inimic⁹ eius. z fui et⁹. In patrefamilias habem⁹ qd amemus z quid imitemur. Et hec sunt quattuor a q/bus p ordinē cōmēdat bonitas eius. Nō patet in seminādo bona in celo. vt angelos bonos. licet aliq̄ sua volūtate facti sūt mali. vt dicit Jsido. lib. j. de sūmo bono ca. x. Secōm est eius patientia in tolerādo mala. Unde ait rndendo querentiby vltionem. Inimicus homo h̄ fecit. Tertiū est sapiētia. qō patet in pcauendo pricula. vñ alt. ne forte colligentes. Quartū est iusticia i reddendo vnicuiqz iuxta merita. Unde dicit in tempore messis. Secdo i inimico habem⁹ quid vitemus z detestemur. videlicz q̄druplicē eius maliciam. Prima est qz venit vt inimicus. Secda eius act⁹ periculosus. qz supseminauit. Tertia quia locus soli deo aptus qz in medio tritici. mediū aūt est locus vtutis. Quarta qz tps improuisuz. qz dormientiby hominby. Tertio in seruis habemus qd laudem⁹ z imitemur. z sunt q̄tuor. Fidelitas in h̄. q̄ accesserūt ad patrē ne pditores viderent. sollicitudo qz quesierunt. dñe. nolentes celare damnū. Obedientia. vis ibim⁹. non eni absqz nutu eius audebāt facere. Zelus. in h̄ q̄ dicunt z colligemus ea. In ps. Zelus dom⁹ tue comedit me. ¶ Hic occurrunt tria dubia. Primū vnde sit malū. Secundū vtrum mala fieri sit bonū. Tertiū vtrū maluz corrūpat totū bonū. Ad primū rndeo fm Horam sup. Matth. Q malū licet nō habeat causam efficientē ex parte actiōis. qz deus nō est causa mali. nec cām efficientez ex parte sui qz nihil est. nec habet inclinationem naturalē ex parte loci. quia ager bon⁹ est z ad bonū ordinatus. Sed licet nō habeat causam efficientē sed tm habet deficientez scz liberū arbitriū. Unde Aug⁹. dicit q̄ malum est act⁹ incidens ex defectu boni. Jtē substantialiter est in bono z per ipm agit z corrumpit. Jtē licet natura nō ex ei⁹ institutione. tamen ex eius operatiōe z corruptione prona est in malū. et ista omnia sunt causa intrinseca mali. causa autem extrinseca est suggestio diaboli. vt hic dicit dominus. inimicus homo hoc fecit. Ex his infero fm Thom. pma pme. q. clviij. arti. j. Q malū non est natura quedam. sed ē absentia boni. Unde Dionisius. iiij. ca. de diuinis nominib⁹. Q malū non est existens neqz bonum. et per hoc dicit q̄ malum nō agit neqz desideratur in virtute boni adiuncti. per se autē est infirmuz z preter voluntatem z intentionē. Secundo infero q̄ maluz est in bono vt dicit August. in enchiridion. et ita malum est in libero arbitrio et voluntate. a qua procedit tanqz ab origine. z sic voluntas est causa peccati nō efficiens sed deficiens. Nam vt dicit Thomas sup. ij. sententiarz dist. xxxvij. Voluntas fm quod habet respectū ad suuz principium a quo est. scilicet ad deum. non est nata elicere aliquid ex se nisi bonum. sed fm quod habet respectum ad principiuz ex quo est nihil. cum ipsa volūtas sit ex nihilo tendit ad effectum. Si ergo scire volumus vnde sit malum culpe materialiter dicim⁹ q̄ ex nihilo. Si vero formaliter. dicimus q̄ ab absentia boni debiti. scilicz speciei. modi et ordinis. Originaliter autē a libero arbitrio et voluntate. Et tantum ad primū dubiū. ¶ Ad secundū dubiū cū queritur vtrū mala fieri sit bonū. Respondeo fm Thom. super. j. sententiaruz. dist. xlvi. Q mala fieri per se non est bonuz. qz vt dictum est quia nec a bono causantur. cum non habent causam efficientez sed deficientem. nec mala fieri est natura. sed priuatio. nec mala fieri est fieri. sed ab ordine deuiare. et sic non est per se bonum sed p accidens. Primo ratione boni quod inde elicitur. vt persecutio tyrannorū non est p se bona sed per accidens ratione patientie martyrū que ex ea elicitur. Et per hoc etiam soluitur dubitatio. an deus vult fieri mala. dicendum q̄ non fm causalitatem. quia non causat ea. Sed bene vult fm nō prohibitionem. in quantū ea non phibet. voluntate psequente. cū possit ea phibere et etiā inquantū ex eis elicit bonuz. Quod fit triplicīter. Primo propter specialez vtilitatem vt firmiores z abiliores resurgāt.

Scdo quantū ad vtilitatē cōmunē. vt qñ et peccato suo alios punitur. ex q̄ procreatur pars bonus stat⁹ toti⁹ cōmunitat⁹. vt qñ aliquis ex pcto alterius detestādo ipm feruentius in amorē dei rapiat. Ad tertiū dubium vtrū malū possit corrūpere totū bonum. Rñdeo ſm Tho. in ꝑma ꝑme. q. xlviij. ca. iij. q̄ non. qr vt dicit Aug⁹. in enchiridion. q̄ malū non pōt consumere bonū. Unde ptz q̄ malū culpe cōpatit secum bonum nature. et veritas scripture cū zizania erroris. In diuersis autez psonis hoc apparet melius. vbi semen veritat⁹ stat cū zizania corruptionis. Vnaz fides formata stat cū venialibus malis. et informis cum mortalibus. et sic ptz solutio hui⁹ dubij. et tantum de isto sermone.

Dñica ārta. II. Sermo XXIX.

Simile est regnū celorū homini q̄ seminauit bonum semen in agro suo. Cū autem dormirēt homines venit inimic⁹ et superseminauit zizania Matth. xiij. Sicut dicit magn⁹ pater Aug⁹. in sermone. ij. de annunciatione. Dor vt de⁹ omps locut⁹ est in hui⁹ mūdi exordio. cūcta creata sunt illico pependit celū. statim stetit terra. mare defluxit. Deinde fact⁹ est homo similis deo. q̄ roboratur corpe. pingit specie. spiritu adimplet. vestitur aspectu. ꝓstituit dñs et mundi possessor. Itaq; ſm Bern̄. super Cantica. ſmone. xxxi. Collocat⁹ in paradiso voluptatis nihil molestie. nihil indigentie sensit. odoriferis stipat⁹ malis. fulcit⁹ floribus. decoratus gloria. et honore coronatus. et ꝓstitutus sup opa manuū plasmatoris. Cui sors erat et societas cū principibus angelorū et cū oīmi militia celestis exercit⁹. Erat itaq; vt dicit Ambro. ad Sabinum. Primus homo recens dei op⁹. cōfabulator assiduus. ꝓtemplatione dignificus. innocentia stipatus. caritate afflat⁹. sapientia dotatus. prudētia fulcitus. iustitia vestitus. fortitudine vallat⁹. temperantia cōpositus. stabilitate firmat⁹. Hec ille. Ecce quāte dignitat⁹ fuit homo in sui prima creatiōe. Qui vere fuit vt bonū et optimū semen in agro paradisi creatus et seminatus. Verū qr vt ait Aug⁹. vbi sup. Nulla est felicitas q̄ nō habeat inimicū. eo q̄ inuidia ex opulentia orta est. vt dicit Salustius lib. j. Princeps oīm malor⁹ quē scriptura inimicū homis appellat. dūvidit homīnē de limo terre ad imaginē dei factum. et tantis donis ornatū. mox illis spoliauit eundē et peremit. Sicq; prim⁹ homo amissa temperātia intēperat⁹ fact⁹ est. pdita caritate malus inuētus est. Ponunt ꝥba de pnīa di. ij. princeps. Et breuiter oīmib⁹ virtutib⁹ a deo homini infusis. diabol⁹ cōtraria vicia velut zizania tritico inseruit. vt dicunt verba nr̄i thematis. In quib⁹ ꝥbis tria tanguntur. Primo diuine bonitatis dementia in eo q̄ semīauit bonū semen in agro suo. Secdo humane tepiditatis negligentia. Cū dormirent hoies. Tertio diabolice inīq̄tatis et puersitatis malicia. q̄ inimicus venit et superseminauit zizania tritico. et abijt.

Dixi primo q̄ in verbis ꝓmissis describit diuine bonitatis clementia. in eo q̄ seminauit bonū semen in agro suo. Et certe magna bonitas diuine clemētie apparuit in hoc q̄ nullis meritis exigentib⁹ humanā ꝓdidit naturā. ita bonam vt esset capax sūme beatitudinis et diuine fruitionis. vt dicit Damascen⁹ libro. ij. ca. ij. Et Aug⁹. lib. xj. de ciuitate dei ca. xxi. et li. xij ca. ix. Circa qđ sciendū q̄ deus in agro mūdi huius seminauit triplex semen bonū scz nature. fortune et gratie. De ꝓmo quō seminauit semen bonū nature. De q̄ semine dicit Piere. ij. cap. ex ꝓsona dñi. Ego plantaui te vineā meā electa. oīe semen verū. Notanter dicit electa. Non est enī cōmunis vinea sed electa. qr nō ad cōmunē vsum sed ad electū opus est creata humana natura. Unū p excellentiam ōr vinea electa. In cui⁹ cōparatione oīes alie creature sunt vt ortuli paruiuel vineale paruule. eo q̄ humana natura immediate ordinat⁹ ad deum. cum oīa ꝓpter ipam sint creata. Ipa aūt ꝓpter solū deum vt dicit Hugo. de archa Noe. Que etiā dicitur oīe semen verū ꝓpter naturalē incorruptionē in qua cōdita est. Istud semē est quasi fundamentū omniū alior⁹ seminū. Hā tolle bonū nature. non est bonū fortune nec gratie. Dagne ergo estimatiōis et ponderis deberēt esse apud nos bona naturalia. sine quib⁹ oīa alia bona nō subsistunt. Sed di. q̄ sunt ista naturalia bona aut cui⁹ vtilitatis. Rñdeo. certe ista sūt

viuere moueri. sentire et intelligere. p que cōuenim⁹ cum oīb⁹ creaturis. Hā viuendo cōuenim⁹ cum arboribꝫ ꝛ plantis. Mouendo cū celestibꝫ sperꝫ et elemētis. Sentiendo cū aialibus volucribꝫ et piscibus. Intelligēdo cum deo ꝛ angelis. Preterea si recurramus ad istarū potentiarum ꝛ officia. ꝛ instrumēta. nō parua bona esse inuenimus. Hā sensus exteriores ad mltā nobis deseruiūt. Quorū quēlibet cum amittimus irremediabili dolore pcutimur. in oīm precio q̄ possum⁹ redimim⁹. ꝛ ablatū incōparabili thesauro reparam⁹. Attēdamus igit̄ pro quāto vellem⁹ pdere auditū vel visum vel tactū ꝛ sic de alīs. Aut q̄ntū estimamus bñficium si p aliquē medicum infectū sensum aut debilitatū nō dico ablatū recuperam⁹. multo igit̄ magis debemus ponderare dei beneficiuz ex cui⁹ dono pdictos oīes sensus ummeriti ꝛ gratis recipimus. Uñ si p toto mundo nollet homo ista naturalia pdere. certe multū teneꝫ deū diligere. q̄ tanta dignat⁹ est sibi exhibere. Licet autē homo gratis ista a deo receperit. tñ non gratis ea expendere debet. sed oīa ad laudē ꝛ honorē dei exponere. ꝛ ex eis fructū bonoꝝ operuz fructificare. sicut dr Colos. j. Ambulate ināt digne do fructificantes in oīm ope bono. Ad hoc ei data sunt nobis naturalia ista vt in bonis operibꝫ exerceam⁹. Uñ dñs cōparat ea ān/ q̄s talēta q̄ dedit seruo ad negociandum fideliter ꝛ fructū afferendū. ꝛ lucrū reportādum in tpe oportuno Matth. xxiiij. pmittens se remuneraturū maioribꝫ bonis seruum fidelē q̄ predicta talēta bene dispēsaret. vt dicit ibidem Matth. xxv. Sed heu multi sunt q̄ naturalibꝫ bonis abutuntur. Hā q̄dam ea absondūt nec ea ad vtilitatē proximorū aut ppriā exercere volūt vt desides et pigri. Et isti sunt siles illi nequā seruo q̄ talentū sibi cōmissum absondit. Nō fit cū homo bonis naturalibꝫ sicut ē cognitio naturalis intellect⁹ nō vnī ꝓpter eterna sed terrena. vt exponit Hozra. Alij qui expendūt sed inutiliter vt mūdani curiosi et vani. Q quāti sunt tales mali fui prudētes in secularibꝫ. in tpalibꝫ. in vanis ꝛ caducis. in excogitādis negociatōibꝫ. artificijs ꝛ lucris alīs. in edificādis domibꝫ. castris. munitionibꝫ. piscinis. predijs ꝛ q̄stibꝫ alīs. tñ inueniēdis nouis coloribꝫ. sarturis. inscisuris. foderaturis. in cōponēdis vestibꝫ crinibꝫ. cincturis et picturis diuersis. In his vero q̄ spectant ad aniaz nullā diligentiā facientes nec prudentiā scientes. De q̄bus dicit̄ p prophetā. Sapientes sūt vt faciant mala. bona autem facere nesciūt. Di ergo dicūtur absondere bona naturalia aut saltē inutiliter expendere. ¶ Sed diceres quō absondunt aut inutiliter expendūt. et quo ea ita exercent in diuersis actionibꝫ satis vtilibꝫ vsui hūano sine quibꝫ vita pīs nō ducit̄. Ad q̄d rñdeo. Q oīa p/dicta licet sint licita. tñ si nō ordinantur in eterna oīno sunt inutilia. et q̄si absondita. et quo nō puenit inde aliq̄s fructus anie. Quis autē nō videat q̄liter multa acq̄rūt diuites et predicti. Siliter superbi ꝛ vane glorioſi ambitioſi et alij. q̄ tm ex his oīmbꝫ modicā vel nullā faciūt anie vtilitatez. In elemosynis. pijs opibus. paupeꝝ sustentationibꝫ ecclie ornatibꝫ ꝛ alīs honorez dei ꝓcernētibus. Unō dicit Criso. q̄ sicut ille q̄ semen accepit causa seminādi. ꝛ accipiēs tpe seminatiōis nō semīauit. dño suo damnū facit. et si semen nō pdidit. Qui tñ poterat lucrū facere si oportuno tpe seminasset Ita iste qui bona tpalia accepit a deo ꝛ ea nō expendit ad honorē dei sed ad vanitatem seculi. exq̄ lucrū nō fecit damnat⁹ ꝛ inutilis seruus iudicat̄. Matth. xxv. quē dominus iubet mitti in tenebras exteriores vt dicit̄ ibidē. vbi erit fletus ꝛ stridor dentiū. De scdo patet quō de⁹ ex bonitate sua gratuita semīauit in agro hui⁹ mundi bona fortune q̄si aliud semen bonū q̄ sustentari possum⁹. De q̄ semīe dicit̄ Geñ. xlvij. vbi pl's egypti dixit ad Joseph. Eme nos in seruitutē regiā et prebe nob semē ne deficiente cultore terra redigatur in solitudinē. Et ait Joseph. Accipite semina ꝛ serite agros vt fruges habere possitis. Hoc seruauit expresse deus cū primo homi dixit. Producat terra herbaz virentē et facientē fructū. vt sit vob et cūctis animātibꝫ in escam. Per quod significat oīa fortune bona que homies p industriaz acq̄rūt. ordinātes ea ad sustentatiōem corpis sui. Nam sine ipis subsistere nō posset eo q̄ calor naturalis agit in corpus. Unde si non haberet cibum cōsumeret corpus homis. Et si enim p cibū homo nō possit reparari in humido radicali. potest tñ retardari

ne ita cito cōsumatur. sicut oleū t licmē in lampade nō potest se defendere quin consumatur sed retardat ab oleo ne tam cito cōsumatur. Omnes ergo diuitie būane ad hoc date sunt homini vt eas ad sustentationē corporis sui t vtilitatē proximi cōuertat. Nā sicut sunt diuitie adiuuamēta bonis. sic t reprobis sunt nocumēta si eis abutuntur. Dicit Ambro. libro. viij. sup Lucam. Un Hiero. in epistola ad Babinaz. Diuiti nō obsunt opes si bene vratur eis. Bonus vsus diuitiarū est si in eis fiduciā nō posuerit vt eas pauperib erogauerit. Nā sicut dicit Beda sup Lucā. xij. capitl'o Nō reprehēditur diues q terraz coluerit. vel fructus in horrea cōgregauerit. sed q fiduciā vite in his posuerit vel pauperib nō erogauerit. Nec ide diues nō exandi tur in inferno posit⁹. qa diues fuit in mundo. sed qa in diuitijs posit⁹ pauperē exaudire noluit. Augusti. in Omelia de diuite. Hinc est q diuitie bene dicunt semen. qa seminari debēt per diuites vt crescant et multiplicent. fructūq afferant in celo. Juxta illud. ij. ad Cor. ix. Multiplicabit semē vestrū et augebit incremēta frugū iusticie vestre. Sicut enī videmus si semen nō seminatur minuit. Si seminat multiplicat t augetur. Unde Apl's dicit. Qui parce seminat. parce t metet. Et qui semiat in benedictionib⁹. de bñdictionib⁹ t metet vitā eternā. Ecce bonus fructus hui⁹ seminis De tertio quomō deus ex bōitate sua gratuita semiauit bonū semē gratie in agro huius mūdi. De q Isaie. j. dicit. Nisi dñs reliquisset nobis semē sicut Sodoma fuissemus. Et sicut Gomorra siles essem⁹. Uere sic est. Nā sine gratia nihil valent bona naturalia vel fortuita. Nā quid pdesset homini si haberet vitā nature t vitā opulentā fortune. exq nō bñet vitā gre. p quā solā habet verū t bonū esse. Naz ex sola gra habetur humana sufficientia qntum ad esse bonū. cū homo ex suis naturalib⁹ non possit aliq̄d cogitare meritorie a se quasi ex se. sed sufficientia ei⁹ ex deo est. ij. Cor. iij. Et ideo Isaias bñ dixit q sine tali semie fuissemus sicut Sodoma t Gomorra. Quarū plus viuens vita nature t fortune propter defectū gratie abusus est vtraq illa vita t absorptus est viu⁹ in inferno. Hinc Dñs ait. Nisi quia dñs adiuuisset me. scz p vitam gratie. paulomin⁹ habitasset in inferno ania mea. Et iterū in alio loco dicit idē. Melior est misc̄dia tua sup vitas. vbi dicit Innocē. iij. q hoc p tanto dicit quia nullius vita quātūcūq sancta sufficit homini nisi assit misc̄dia vl' gratia dei. sm q̄d dicit Grego. Uita sanctoz succūbit si pietas dei desit. Et tangūtur hic tres status hominū q̄ habēt singulos respect⁹ ad singula predicta semia. Nā circa semen nature debēt omnes pusilli t magni. senes et iuuenes. diuites t pauperes. spirituales et seculares exerceri. vt de semie naturaliū bonorū producāt fructū bonoris t honestatis. Eccl. xxiij. Circa scēm semen scz bonorū fortune debēt occupari maxime diuites principes t habūdātes in seculo. vt p ducant fructū elemosyne et largitat'. vt sic faciant amicos de māmona iniq̄tatis Luce. xvi. Circa tertiū debēt exerceri plates et spirituales. q̄ sunt dispensatores t admini stratores multiformis gratie xpi. vt ait Apostolus. Ut ex ea pducant fructū salut' subditorū. Ipis enī dictū est. Lucā illius babe Luce. x.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis pmissis tangitur būane tepiditatis negligētia cuz additur. Cū autē dormirent homies. Quod exponit Glosa. i. cū negligēter agerēt p torporē et ocium. Unde ei cuius agrū spine t vitice repleuerūt Prouerb. xxiij. dicit. Usq̄quo piger dormis. Malus somn⁹ et quo proueniunt tot pericula. vt homo amittat fructū naturaliū fortuitorū t gratuitorū bonorū. Et certe sic est q negligētia inducit multa mala. t ex paruis deuenit ad maxima. Quia sicut dicit phūs prio celi. Parvus error in principio. maximus fit in fine. Nā sm Robertū Holgot super lib⁹ Sapiētie ca. iij. Primodialis causa omīs pene tam in boīe q̄m in angelo fuit negligentia. Si enī homo vel angelus a deo creatus in gratia. bene fuisset vsus in naturalibus t gratuitis sibi datis. nūq̄m apparuisset angelo cōueniēs aliq̄d deordinatū. Non enī dei excellentiā appetiuisset. nec vnq̄m homo iudicasset dictis t psuasionib⁹ serpentis ac quiescere. sed quia neglexerunt vti gratijs sibi datis pmissi sunt cadere in errorē propter peccatū negligētie. et de errore negligentie in peccata superbie et inobedientie

Et ideo ipe Polgot radicem omnium cul
parū dicit esse negligentiā que finaliter pa
rit contemptū. Ut dicit Prouerb. xviij. Et
nota q̄ iste est ordo cadendi in homie q̄n
cumq; fuerit in statu pfecto. videlicet p̄
mo negligere modica. loqui ociosa. et raro
confiteri. aride dicere diuinū officium. que
videntur modica esse. Et ex his diabolus
inducet in grossissima peccata. Sicut cir
ca dolium sunt magni circuli q̄ liganť par
uis funiculis Solutis ergo paruis funi
culis soluuntur magni circuli. z sic totum
dolium. Sic dicit Sapiēs Eccl. xix. Qui
spernit modica. paulatim decidet ad ma
iora. Iste est ergo malus somnus q̄ sic om
nia bona destruit anihilat z cōfundit.

¶ Recte aūt negligentia cōparatur som
no. Sicut enī in somno quiescit homo. et
priuat ōmib; que habet. sic in somno negli
gentie z culpe omnib; virtutib; spoliatur.
Istud figurat in somno Jone. de quo di
citur q̄ fugit a facie dñi i tharsis. z intrās
naue obdormiuit sopore graui. z venit ma
gnus vētus. z facta est tempestas z nauis
periclitabatur. Finaliter aūt Jonas fu
it proiectus in mare vbi cadens in ventrē
ceti. amisit crines capitis. z factus ē calu⁹.
Ubi dicit Glosa. Grauis sopor ꝓphete si
gnificat hominē torpentē sopore erroris.
cui nō sufficit fugere dominū. sed insup q̄
dam recordia obtutus ignorat dei iram z
securus dormit. qui tandē proiicitur in ce
tum. i. in infernū. Sicut enim cetus habi
tat in obscuro z in fluctib; magnis z in pro
fundo maris. Sic infernus dicit esse i ob
scuritate maxima z in pfundo terre. Unō
in ewāgelio dicit in corde terre. Sicut enī
cor est in medio animalis. sic infernus ī me
dio terre. Tandē capillis decaluat. i. virtu
tib; z gratijs spoliat. Q̄ ergo Jona dormi
ente surgunt venti significat. q̄ torpente
ocio z desidia in homie quolibet surgunt
temptationes a diabolo. Unū xp̄o dormi
ente orta est tempestas Math. viij. Quis
aūt sit modus spoliandi hominē virtutib;
z gratijs in somno culpe. pulchre figurat ī
somno samsonis. De quo Judicū. xvj. vbi
dicit Q̄ fecit eum dalida reclinare in sinu
suo z dormire sup genua sua. Et ex h̄ tria
facta sunt circa eū. Primo enī oculi sibi eru
untur. Secūdo capilli abscidunť. Et tertio
incarcerat z laborare cōpellit. Spiritua
liter aūt p dalidam q̄ intep̄tatur pauper
la significat caro. sup cuius genua dormit
samson. q̄ interp̄tat sol fortis. et significat
animā que pulchra est instar solis z fortis
p virtutē que tūc dormit cū carni cōsentit.
Et hoc tria veniūt ei. Primo enī oculi erut
untur. i. cognitio vite p̄ntis ne ꝑsideret q̄
modo mūdū ingredit pgredit z egredit. z
iste est oculus sinister. Dexter oculus ē vi
te future q̄ cōsiderat mortē corporalē. pe
nam iehennalē. z gloriā eternalez. Secūdo
ei crines p̄cidunť. septē numero. z signifi
cant septē virtutes. tres theologice. s. fides
spes z caritas. z q̄tuor cardinales. s. iusti
cia. temperātia. prudētia z fortitudo. Pri
mo fides in statu culpe anihilat. qa ex quo
desunt opa bona. sine illis mortua est. Ja
cobi. ij. Et ideo deo displicet Heb. xi. Si
ne fide impossibile est placere deo. Secūdo
spes frustrat. Sperauerat enī saluari. sed
ecce ꝑfundit in spe. Unde Aug⁹. sup illud
Rom. v. Spes nō ꝑfundit. dicit. Cōfun
ditur q̄ qđ sperauerat nō inuenit. Tertio
caritas infrigidat. q̄ tūc caritas multorū
refrigescit Math. xxiij. Quarto talis nō
habebit prudentiā discernēdi. Prudentia
enī vt dicit Grego. est cognitio rez scz ap
petendarū vel fugiendarū. vt dicit Tullⁱ⁹
Prouer. xv. Vir prudens diriget gressus
suos. Quinto nō habebit fortitudinē suf
ferendi aliq̄d p deo. Fortitudo enī est in
sufferendis molestijs p deo. vt dicit Aug.
Sexto nō habebit iusticiā subueniēdi. qa
iusticia est in subueniēdo miserī. Justicia
enī ꝓprias vtilitates negligit. z primoz ne
cessitatib; magis q̄ suis subuenit. vt dicit
Ambro. in lib. de paradiso. Septimo nō
habebit temperantiā. q̄ cōsistit in coercen
dis delectatiōib; prauis ſm Aug⁹. Tertio
z vltimo Samson incarcerat. i. ertūc ania
captiua erit diaboli. Unū sequit. Duxerūt
eū gazam. z posuerūt in carcere. Ubi tunc
dicere pōt illud. Funes peccatoz circūple
xi sunt me. Malus carcer vbi est obscuri
tas. fetor z fames. Sic est in peccato. Pri
mo obscuritas agendoz. q̄ pctōr non no
uit statū suū. neq; deū neq; primū. nec co
gnoscit futura mala sibi imminētia. Luce
xix. Si cognouisses z tu. Secūdo fetor. Jo
helis. ij. Computruerūt iumēta in sterco
re suo. Ps. Putruerūt z corrupte sunt ci
catrices mee. Tertio fames. q̄ nō satiatur

m z

oculus visu. nec aurꝫ auditu Eccē. j.

Dixi tertio qꝫ in ꝟbis ꝓmissis describit diabolice iniqtatis ꝛ puersitatis malicia. cū additur Uenit inimicꝰ ꝛ supseminauit zizania i medio tritici ꝛ abijt. Inimicꝰ iste diabolus ē. De qꝫ dicit Hen. iij. Inimicicias ponaꝫ inter te ꝛ ipm ꝛ inter semē tuū ꝛ semen eiꝰ. dicū est primis parentib⁹. Iste ergo venit p dolū ꝛ fraudem circūueniēdo astutia sua ꝓmos parētes. ꝛ aggrediendo eos fallacibus ꝓmissis supseminauit zizania malicie siue in medio tritici. i. in medio bonoꝝ naturaliū fortuitoꝝ ꝛ gratuitoꝝ. Uñ in bonis nature seminauit zizania ꝓcupiscentie. vt destruat fructū bonoꝝ ꝛ honestatꝫ innocentie ꝛ naturalis iusticie Istud semen maledicit ꝛ increpat Dañ. c. xiij. d. Semē chanaan ꝛ nō iuda. Species mulierꝫ decepit te. ꝛ ꝓcupiscētia subuertit cor tuum. Secdo in bonis fortune supseminauit semen auaricie ne fructificet fructū liberalitatis ꝛ elemosyne. Istud zizania increpat Salomon Eccl. vij. di. He semines mala in sulcis iniusticie. ꝛ nō metes ea in septuplū. Iniusticia est cū qꝫ babūdat. ꝛ nō largitur indigēti Prouer. xxij. Qui seminat iniusticiā. metet mala. ꝛ virga ire sue ꝓsūmabitur. Tertio in bonis gre supseminauit zizania. ꝛ ꝟ multiplex ꝑm multiplices gras ꝛ dona dei gratuita. Hā diuisiones gratiaꝝ sunt multiplices. Ut ꝛ. j. Cor. xij. Diabolus ergo cuilibet ꝟtuti nititꝫ supseminare viciū ꝓtrariū. Hā si qꝫ est caritatiuus nititur sibi supseminare discordiā ꝓtra primū. silr odiū. iram ꝛ invidiā. Si qꝫ habet sciētiam dei ꝛ sapientiā. nititur sibi inducere ꝛ supseminare zizania hereſis ꝛ errorꝭ. sed ꝟ est maledictū semen ab initio. vt dicitur Gen. xij. Sic si qꝫ habet abstinentiā ieiuniū. temperantiā. nititꝫ inducere ꝛ supseminare sibi dissolutiōem. crapulā ꝛ lasciuiaz. sicut xpo ieiunāti. Si filꝰ dei es. dic vt lapides isti panes fiāt. Et breuiter i omnib⁹ gratuitis bonis nititꝫ supseminare zizania vane glie. cū nō sit aliqd bonum minimū cui diabolus nō immiscere cupiat superbie ꝛ vane glie viciū. Talit supseminauerat i pbariseis. de qb⁹ saluator ait. Omnia opa eorū faciūt vt videant ab hominib⁹ Matth. v. ꝛ xxiij. capl'is. Hoc enī diabolus intēdit vt qꝫ recta facta sunt ipꝰ laudis cupiditate amittant. Ideo dicit Augꝰ. in epla ad dsc scoꝝ. Ex cetera vicia in peccatꝫ. superbia vero in recte factis est timēda. Nos igitꝫ frēs carissimi studeamꝰ esse vigiles vt astucias istiꝰ inimici ꝑcauētes. semē bonuz i nobis a deo semiatū ad fructū ꝓducāꝰ eternoꝝ ꝑmioꝝ. Qđ nob ꝑstare dignetur ipe dñs ꝛc.

Dñica quarta. III. Sermo. XXX.

Sinite utraqz crescere vsqz ad messem Matth. xiij. Gloriosus pr̄ Aug. tractās illud Ps̄. Cū bis qđ oderūt pacē. eram pacificus Ps̄. cxix. sic ait. Hūc mali a bonis separari nō pñt. ferēdi sūt ad tps. mali i area nobiscū esse pñt. in horreo esse nō pñt. Et sēctur. Et forte qđ hodie mali apparēt. cras boni erūt. Et qđ hodie de bonitate supbiunt. cras mali inueniūtur. Quisqꝫ ḡ malos humiliter ad tps fert. ipe puēit ad reqez sempiternā. Hec Aug. Et qđo verbis ptz qđ ratione mali a bonis sunt tolerādi. vt scz de malo in bonū ꝓuertāt. ꝛ ita lucrifiāt nob. qđtinꝰ ad idē regnū celoꝝ nobiscū puenīāt. He igitꝫ tales a bonis ante tps extremi iudicij deleant. sed potiꝰ tolerent et expectētur Prouidēs saluator āmonet d. Sinite vtraqz crescere vsqz ad messem. In qđo verbis tria sūt ꝓsiderāda. Primo nāqz ꝓsiderandū est de pmixtiōe bonoꝝ cū malis. qꝫ vtilis sit cōmunio ꝛ participatio bonoꝝ malis. vt sic vera sit xpi admonitio qꝫ hortat di. Sinite vtraqz crescere. Secdo cōsiderandū ē de pmixtiōe maloꝝ cū bonis qꝫ sit expediēs ꝓuersatio maloꝝ ipis bonis. vt sic vex sit ex altera pte ꝟbū xpi qđ dicit. Sinite vtraqz crescere. Hā vtrisqz dicitur Sinite vtraqz. ꝛ bonis ꝑcipit vt sinant cū eis malos crescere ꝛ habitare si volūt permanere. ꝛ malis ꝓsulit vt bonis adhereant. si volūt malū euadere ꝛ ad bonū redire ꝛ ꝑficere p bonos. Tertio ꝓsiderādū est de vtriusqz ptis pseuerāti lōganimitate qđusqz iubeat se inuicē tolerare. Cū dr vsqz ad messem. i. ad secli ꝓsūmationē.

Dixi primo qꝫ in ꝟbis premissis ꝓsiderandū ē de pmixtione bonoꝝ cū malis. qꝫ vtilis sit cōmūio ꝛ participatio bonoꝝ malis. vt sic ꝟa sit ſnia xpi qꝫ hortat di. Sinite vtraqz crescere. i. bonos malis pmisceri. Pro quo sciēdū qꝫ licz qñqz bōi ꝓuersantes mal' sint

in piculo. q3 rez natura sic ē vt ḡties bon⁹ malo ꝓuḡiḱ. nō ex bono mal⁹ melioraḱ. sz ex malo bon⁹ cōtamiaḱ. vt dic̄ Crisost. super Mat. Huscḡ tm̄ pt eē piculū si mali bonis ꝓuersenť. q3 ex hmōi ꝓuersatōe successime anim⁹ maloꝝ pt inducī ad bonū. iuxta illō Alani de ꝓleumatibꝫ. Gutta cauat lapidē nō vi sz sepe cadēdo. Licz ḡ societas malo rū sepi⁹ bonis mlta generat mala. Tm̄ ecō uerso societas bonoꝝ mlta generat sp bo na. nec vnḡ pt esse inutil' societas bonorū mal'. eo q bonū ē fortⁱ⁹ i agēdo ḡ malū in resistēdo. Eo q bonū ē ens i natura. malū aūt nihil ē. vl' saltē puario boni. Facilior ē ār actio bⁱt⁹ i ꝓuarōez ḡ ꝓuarōis in hītz Jō sp boni vtiles sunt mal' sic̄ infra dicet. Hiādē mal' ꝓio vtiles sūt boni ad salutē q̄d pz ex eo. Nā si iuēti fuissent. x. viri iusti in. v. ciuitatibꝫ p āgl'os ꝓpter nefandissimā z detestādā luxuriā subuersis. ꝓpter illos pepcisset dñs vniuersis. vt legiť Genē. xviij. Sc̄do societas bonoꝝ ē vtil' mal' ad bono rū exterioꝝ vbertatē. qō pz ex illo Genes xxx. vbi dixit Iacob ad laban. Hodicū ba buisti añḡ vēr̄ ad te. Hūc aūt dixⁱ⁹ es. bñdixiḡ tibi deus ad itroitū meū. Sed q̄d istud nō attēdunt. Si nāḡ de⁹ ꝓpter scōs hoies regna bñdicit. credūt illud cū sint mali ac ire z vindicte dei obnoxij se me russe. Si ꝙo de⁹ bñdictionē elōgat et ḡsi maledicēdo terrā sterilitate aut alia q̄uis impulsatōe rundi sinit illud nō i se sz in iu stos z scōs retoꝝ quēt. Et vbi de iustoꝝ so cietate z cohabitatiōe i grāz actiōes deo refe rēdas ꝓsurgere debebant. ibi remoꝝdere eos z q̄ḡ de finibꝫ suis ꝓpellere ne ꝑ mali cijs eoꝝ redarguanť festinār. Idē pz ex il lo Genē. xxxix. vbi bñdixit dñs domui egy pti ꝓpter ioseph z diuitias mlt̄iplicauit. Ec cl'e scōꝝ societas etiā in tpalibꝫ nedū fideli bus sz etiā infidelibꝫ ꝓfert opē. Tertio so cietas bonoꝝ ē vtilis mal' ad belli militiā z ei⁹ exercitationē z ꝓtinuatōez. Istud pz Josue. xxiiij. vbi legiť q̄ fuiuit dño israel cunct⁹ diebꝫ ioseue z seniorū q̄ nouerāt opa sensu 3rio. q̄ post mortē ioseue z seniorꝝ q̄bꝫ dā mirabilibꝫ dei q̄ fecit isrl' constabat. no uis inscijs de eisdē exoꝝtis recesserť a dño z multiplicať claudicauerūt vt ꝑ totū libꝝ Judicū pz. Si ḡ saluari cupiūt reges et ꝓncipes ac maioꝝes natu orbis terre intē/ dant vt de rectoꝝibꝫ puideāt iust⁹ z sctis. q̄ legē dei nouerūt. Multitudini parcit de⁹ ꝓpter paucos bonos Num. omel'. ix. Orig. Q ntū debēt oꝝare subditi vt det eis de⁹ rectoꝝes fm coꝝ suū z nō fm duriciā coꝝdis eoꝝ. quēadmodū i Job scribiť q̄ ꝓpt' pctā ꝓpl'i facit de⁹ regre hypocritā. Huscḡ autē plus timēdum ē ꝓl'o subdito q̄ḡ sub ꝓside iniḡ z legⁱ⁹ diuie ignaro. Haz q̄d restat nisi total' ꝓfusio z deoꝝdiatio in tra q̄ ꝓncepⁱ⁹ trāsgrediť diuia ꝓcepta. Necesse ē ei vt alīḡ sil'r faciāt. Quia poeta dic̄. Regⁱ⁹ ad exēplū tor⁹ cōponť oꝝbis. Nic ē q̄ ex ꝓcepto dñi iubeť rex recipe legē z deuteronomiū a sa cerdotibꝫ vt i ea cōtinue legat z fm legem dei iudicet. Deut. xvij. Si forte di. durū ē h̄ cū raro reges z ꝓncipes lr̄ati occurrunt. sz lr̄az z tot⁹ scr̄ture ignari. Rn̄. q̄ i eo ca su sufficit q̄ aliḡs eruditos z ꝓitos i sacris scr̄turⁱ⁹ secū hēant q̄ eos de talibꝫ iformēt. Ut dic̄ Policrat⁹. quēadmodū fecisse le gunť antiq̄ reges. s. Karolus. troian⁹ et alij multi catholici z gētiles. Et de ꝓharaone pessimo i ps. cū oꝝ. Cōstituit eū dñz dom⁹ sue z ꝓncipē oīs possessiōis sue. Secūť. Ut eruditet ꝓncipes ei⁹ sic̄ semetipm. z senes ei⁹ prudētiā doceret. Innoc. s. de his q̄ dei erāt. Nō ē eni credēdū. vt dic̄ Aug. tm̄ pro phetā intēdisse opi tpaliū. ita q̄ n̄ intende ret opi spūaliuz. Sed res ꝙtunť hodie añ oc'os nr̄os huic ꝑria snic. Viri ei ꝓruden tissimi z exercitatissimi i oīb⁹ sciētijs ꝓ ni hilo reputanť. nec vocanť ad ꝓncipū cōsi lia. z si vocanť. nō stať dict⁹ eoꝝ. saltē in his q̄ vulnerāt ꝓsciam. Sz certe timeāt ꝓnci pes q3 nisi eos hēant secū. ncce ē eos deui are ad sinistrā. Quia ceci sunt sine ill'. cecū/ q̄ oīne cōsiliū eoꝝ. Lec⁹ aūt si ceco ducatū ꝓbeat. nōne ābo i fouā cadēt ꝓcipitatiōis. Vñ Judic̄. xviij. i figura legiť. q̄ filij dan ceperūt lachis ciuitatē. z hoies occiderūt. q3 cū nullo hoim habuerūt q̄cq̄z societat⁹ Hic cōtingit talibꝫ q3 vicini sunt piculo q̄ nolunt hr̄e cōsortiū bonoꝝ viroꝝ secū nec eos diligunt. Quarto vtilis ē societas bo noꝝ mal' nō tm̄ bonis ad aliq̄lē mētis illu stratiōnē z ad dei laudis inductionē. Istud pz. j. Reg. xix. vbi serui saul missi ad capi endū dauid morantē cū samuele z alijs ꝓ phetis. q̄z cato venerūt stati ꝓphetare cepe rūt. Venit randē z saul vt caperet dauid. Sz z ipe ꝓphetare cepit. Si ḡ mali iuncti

bonis pſertim hac intētiōe vt bonos ptur
bent ꝓpherāt. Dat intelligi ꝙ mali ad ſcōs
currūt vt ipis cōiuncti a deo illūiatiōez in
tellect⁹ ꝓſcq̄nk ⁊ laudē dei accēdank. Qui
to vtilis ē ſocietas bonoꝝ mal' ad īpetran
dū neceſſaria. nō ſolū boib⁹ ſz etiā eoꝝ aīa
lib⁹. Et iſtud ptz de helia .iūj. Re.iij. vbi p
pter honorē reg' ioſaphat deū vex colent'
helias īpetrauit aq̄s exercitui dari. q̄ iā tā
in ſe q̄z i aīalib⁹ defecerāt. in q̄ tñ erant alij
duo peſſimi reges. Videāt ꝫ reges ⁊ ꝓnci
pes ꝙ q̄s eis tpalia ſepi⁹ ꝓuidenk. qz nō ꝙ
alios q̄z ꝙ bonos ⁊ ſctōs q̄s ipi nō aduer
tunt. Certo vtilis ē ſocietas bonorū mal'
ad vite corpalis ꝓſuationē. Iſtud ptz Da
niel'.ij. Vbi audito crudeli reg' mādato ꝙ
deberēt interfici cūcti ſapiētes babyloniſ.
Daniel iuit ad ſocios ſuos vt quereret ſit'
miſcōiam a dño ⁊ reuelata ē danieli nocte
viſio reg'. quaz nullus magoꝝ cognoſcere
potuit. Vñ ꝓpt' danielē pepcit rex vniuer
ſis ſapiētib⁹ babylonis. Sic certe ⁊ hodie
ꝙ vn⁹ boni viri cōſiliū multi īnocētes ſal
uank in vita īpoꝝ. imo ſaluank in vita oēs
boies iterdū tota cōitas aut regnuz. Sic
ptz de ioſeph q̄ vidēs ꝙ totū regnū egypti
fame deberet pire. prudēti vſus ꝓſilio. ml'
ta horrea q̄. vij. ānis ſufficere potuiſſent ꝙ
uidit ⁊ toto regno miniſtrauit. Certe tūc
mag' pfuit ioſeph ſapia q̄s tot⁹ egypti pe
cunia. Et ptz ꝫ ſil'r ō iuda machabeo poſt
cui⁹ mortē ſtatī vt bachides ꝓſtituit iniq̄s
dños regiōis. orta ē fames valida. ꝙ q̄d da
tur ītelligi ꝙ viuēte iuda ñ fuiſſet. Septi
mo ē vtilis ad oīa mala facili⁹. leui⁹. liben
ti⁹ ⁊ pſeuerāti⁹ pferēda ⁊ ſuſtinēda. ꝫ patz
de. vij. frīb⁹ machabeis q̄ paſſi ſt' ſub anthi
ocho. ij. Mach. vij. vbi cū ꝓm⁹ poſit⁹ eēt
ī ſartagie ardēti. relicq̄ ipm cū mre eoꝝ ad
ꝓſtātiā martyrū hortabank. ſicq̄z vſq̄ advl
timū. Sic certe viri ſancti ⁊ hodie multū
valerēt nobis ſi eos tpe tribulatiōis acce
derem⁹. Ipi enī ſūt q̄ vices dei agētes ī tri
bulatiōe ſciūt dilatare corda hūana ꝙ ſpm
ſcm̄ q̄ datus ē eis. ꝙ q̄s de⁹ ꝓſolat' ſuos in
oi tribulatione iporū. Sic ꝓſolatus ē pe
trū in carcere ꝙ angelū. Octauo vtil' ē ſoci
etas bonoꝝ malis ad aſſeq̄ndū ſpūſſcti il
luſtratiōē ⁊ redundātiā. Iſtud ptz Actu.
ij. de petro ⁊ alijs diſcipul' xpi. q̄. ſſ. recipiē
tes ſtatum p̄dicare ceperūt gētib⁹ ⁊ iudeis
infidelib⁹ q̄ ſtatim etiā. ſſ. receperūt. ⁊ idem
etp̄ſſe habet Actu. viij. ca. Vbi ad impoſi
tionē manus petri ⁊ iobis ſamaritani gen
tiles receperūt. ſſ. Nono vtilis eſt ſocietas
bonoꝝ mal' ad mitigāduz aeris vel maris
picula. Iſtud ptz Actu. xxviij. Vbi legit' ꝙ
boies q̄ erāt cū paulo ī naui tpe ḡuiſſimo
tēpeſtatis ꝓpter ſocietatez pauli ſalui facti
ſunt. Legit' ei ꝙ angel⁹ ſibi dixit. Ecce do
nauit tibi de⁹ oēs q̄ nauigāt tecuz. Ecce q̄
modo ſocietas bonoꝝ ꝓdeſt mal'. qz nedū
a morte eterna ſz etiā a tpali ⁊ ſubitanea li
berat ⁊ ꝓſeruat. Propter ḡ hmōi multipli
cia bñficia ⁊ vtilitates et ſocietate bonoꝝ
malis ꝓueniētes. oīb⁹ ſingulis pcōib⁹ p
cipit' vt ſe eoꝝ ꝓſortio iūgāt. Vñ eis dicit.
Sinite vtraq̄z creſcere. ꝫ eſt dicere. Sini
te ſctōs vobiſcū viuere ⁊ nolite eos repel
lere. ℣

¶ Dixi ſecūdo ꝙ conſideran
dum eſt etiā de
pmixtione maloꝝ cū bonis q̄s ſit expediēs
⁊ neceſſaria ꝓuerſatio maloꝝ ipis bonis.
vt ſic nō ſolū mali audiant Sinite vtraq̄z
creſcere. ſz etiā boni attendāt diligēter q̄d
eis p̄cipit'. Sinite vobiſcū malos viuere.
ꝫ eſt. Sinite vtraq̄z creſcere. Et certe expe
dit bonis hr̄e in ꝓſortio malos ꝓpter ples
vtilitates q̄s licz ipi mali ignorāt. Et ꝓmo
mali ſunt ꝓmittendi creſcere cū bonis. vt
boni exerciteñk ꝙ maloꝝ conſortiū. Iuxta
illud Judic. iij. Ne fūr gentes q̄s dereliq̄t
dñs vt erudiret in eis iſraelē. Et Viere. p.
oīe flagellū erudier⁹ hier'm. Flagellū vo
cat malos. Filios ꝓo vocat iuſtos. Nō ꝫ
flagellū p̄ſtat filio apud p̄em. ꝫ mal⁹ iuſto
apud deū ⁊ eius maieſtatē. Ecce vtilitas.
Vñ Iſido. li. iij. ca. xlij. de ſūmo bono dic.
Idcirco ſūt neceſſarij mali bonis. vt q̄ties
deū offendūt flagellenk ab ipis. Vince ē q̄
Aſſur ꝛ̄ga furoris dñi vocat Iſa. x. Et ꝫ
dicit Iſido. q̄ bz aliquē vſuz in ꝫ mōo ma
loꝝ iniq̄tas. qz boni ꝙ eos ad p̄nē vitā o
diendā ⁊ futurā deſiderādā erudiunk vt ꝙ
ficiāt. Sic enī dū filij iſrl' ad terrā ꝓmiſſio
nis ꝙ moyſen de egypto educi debuerūt.
acri⁹ ab egyptijs vrgebank. vt ſm Iſido.
et mal' q̄ patiebank in egypto diſcerēt ad p
miſſaz patriā anhelare. Et andē ſniam ple
quit' Aug. li. de fide ad petrū. c. xij. Scōo
vtiles ſunt mali bonis vt boni ex eoꝝ tri
bulatiōib⁹ humilient Vñ ps. pſalmo. cv.
Tribulauerūt eos inimici coꝝ. ⁊ humilia

ti sunt sub manib eoꝝ Judic. vj: Hūliat⁹ est isrl in ꝓspectu madian. Et certe ꝺ̄ sup/bos ⁊ pomposos hoies. necessariꝫ sūt ma/li hoies. vt qz soli nolūt ꝓria spōte hūlia/ri deo. hūlienk saltē inuiti. Sic enī factuꝫ fuit filijs isrl. De qbꝫ ꝺz. Hūliati sunt sub manib inimicoꝝ. Expōit Innoc. q̄ humi liati sunt humilitate subiectōis nō ꝟtutis. Mala hūliatio. vbi de diuite fit paup. de rege ribald⁹. de libero fuus. de herede ex/ul. de milite rustic⁹. de sacerdote agricola. de tēplo stabulū. Ista oīa ꝓtingūt ꝓp sup/biā. Ad quā humiliādā ꝓmittunt mali ho mines. Tertio vtiles sūt mali bonis vt bo nis eos purgent. Malach. iij. Sedebit ꝓflans ⁊ emūdās argētū. ⁊ purgabit filios leui. Quarto ad ꝟ tolerādi sūt mali. vt sive lint ꝓuertank exēplo bonoꝝ. Isa. xxx. Pro pterea expectat ꝺn̄s vt misereatur vr̄ri. In ps. Cū sctō sctus eris. ū. Pe. iij. Nolēs ali qs pire expectat. Unꝺ Aug. sup ps. liij. ꝺic. Q̄ vis malus nō solū ꝺ̄ ō viuit vt ꝓ eū bo nū exerceat. sz etiā vt ipemet corrigat. Dec ille. Quito ad ꝟ tolerādi sunt mali vt gtꝫ puniant si ꝓuerti noluerit. Leui. xxvj. Si nolueritꝭ recipe disciplinā ꝑcutiaꝫ vos se/ptics. Interlinearꝭ. Ut sic crescit iniq̄tas. sic crescat ⁊ pena. Unꝺ Bre. Quos enī diu/rius vt ꝓuertank expectat. nō ꝓuersos du rius dānat. Josue. xj. Dn̄i sn̄ia fuit vt ꝺu rarenk corda. Sexto ad ꝟ tolerādi sūt ma li cū bonis. ne forte sil cū eis boni eradicēt. Sicut ꝟ ꝺz. Sinite inq̄t vtraq̄ crescere. malos in malicia. vt q̄ fordet fordescat ad/huc Apocal. vlti. Malū crementū qꝺ pfi/cit in peius. ij. Thimo. ij. Sic ecōtra boni pficiunt in bonitate ⁊ iusticia. j. Machab. iiij. Jonathas cepit crescere in virtutibus Sinite g̃ vtraq̄ crescere ad messez ne for/te eradicantes zizania eradicetis ⁊ triticū. Hoc est. ne volētes delere malum deleatꝭ bonum. Sicut enī dicit Aug. sup. Ps. liij ⁊ lij. Plerūq̄ cū tibi videris odisse inimicū. fratrē odisti. Septimo vt ꝟtutes bonoꝝ melius clarescerent. Nā si nō essent inimi/ci nō essent plia. Si nō essent plia nō eēnt triumphi. Si nō essent triūphi nō eēnt mi lites. Itaq̄ inimici faciūt claros milites. Sic nō esset ꝟtus q̄cunq̄ si nō ꝟ̄et aliq̄d contrariū. nec splendidior et examinatioꝝ fieret. Nō ꝓbata vero nec examinata non est ꝟtus. Ita dicit Orige. sup. librū Num. Omelia. xiiij. circa principiuꝫ. Et inducit ibi multa exēpla scr̄oꝝ. Nā si nō esset mali/cia fratrū ioseph. ipe nō creuisset in princi/pem in egypto. Et breuiter si nō esset tra/ditio iude. nō esset passio xp̄i. ⁊ ꝓ cōsequēs nec redēptio nr̄a. Ex his infert Orige. Q̄ deus nihil ociosuꝫ ꝓmittit in ꝟ mundo. qz nō solū vtik bonis ad bonū opus. sz ⁊ ma/lis. Occauo vt diuina iusticia reluceat co euidētius. Sicut enī deꝰ ex miscōia saluat iustos. ita ex iusticia dānat malos. Ideoq̄ vt iusticia dei appareat i eis cū dānabūtur nō sunt añ tps delendi. Nono vt sapia dei reluceat in ꝟ mōo. Sicut enī dicit Aplus Hūdus ē sic̄ dom⁹ magna in q̄ sunt vasa q̄dā in honorē. q̄dā in ꝓtumeliā facta. et in hoc apparet sapia dei q̄ in nll'o deficit. sz in oībus ꝓuidit. Si enī eēnt oīa vasa mūda. non ita refulgeret eoꝝ decor. sic̄ cōparata imūdis. Unꝺ Aug. dicit i Enchiridion. q̄ malū suo loco positū cōmedat bonū. qz cō traria iuxta se posita. magꝭ eluceſcūt. Pro pter g̃ has vtilitates ferēdi sunt mali. ꝓmi/scui bōis ⁊ boni malis. Ut vtrobiq̄ illi ex istis ⁊ isti ex illis ꝓficiant. ⁊ de malo mali i bonum q̄q̄ succedentes consurgant. ⁊ boni de bono in melius semp ꝓcedant. ꝓficien/tes de virtute in virtutem.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis ꝓmis/sis considerandus est de ꝓseuerāti longanimitate bonoꝝ. s. et malorū q̄usq̄ tolerādi sunt mali a bonis ⁊ ꝓuersent mal. vsq̄ ad messez. Messis ista est dies iudicij extremi ⁊ ꝓsūmatio seculi. p/pter q̄tuor cās. Primo ꝓpter fructuū col/lectionē. Ps. Uenientes aūt venient cū exul tatiōe portātes manipl⁹ suos. Secꝺo p pter ap̄liorē receptōez. Hō ei paz semis ꝓ ijcit ⁊ ml'tū recipit. sil'r ⁊ iust⁹ Ro. viij. Nō sūt ꝓdigne passiōes. vñ Mat. xix. Centuplū accipiet. Tertio, ꝓt refectōez. Prouer. vl. dicē vnicuiq̄ tē. Date ei de fructu manuū suaꝝ. Ps. Labores ma. tu. tē. Quarto ꝓt repositionē in horreū. Math. iij. Paleas comburet igni. Triticum autem congre/gabit in horreum suum. Et hic dicit. Col/ligite primum zizania et alligate ea in fas/ciculos. Triticum autem meū cōgregate i horreū. Usq̄ g̃ ad hanc messem necesse est iustos cōuersari malis. ¶ Sed diceres. ꝟ est durū ⁊ est ꝓtra scripturā q̄ ꝓhibet ꝓuer sari bonos malis. Nā dicit Sapiēs. Qui

tetigerit picē coinq̄nabit ab ea. Itē Isaie lij. Recedite recedite. abite. pollutū nolite tagere. Itē in ps̄. 6z. Supbo oc'o z insati/abili cor de cū h̄ nō edebā Et apl's. j. Lor. v. di. Si q̄s frater noīat fornicator inter vos. cū hmōi nec cibū sumere debet'. Ad ista breuiter rn̄deo. q̄ duplex est cohabitatio bonor cū malis. Quidā corpe tm̄ i humanis actib' licit'. vt in ptractib' alijs honestis. Quidā corpe z mente. vt ī actib' eorū guersis z ꝓsuetudinib' aut moribꝫ detestandis. Tūc dico q̄ dn̄s ꝓhīs scpturas ꝓhibet cohabitiōem bonor cū mal' corpe simul z mēte. ne eis ꝓsentiāt in aliq̄bꝫ prauis moribꝫ. Et h̄ dicūt scripture. recedite scz mēte. sicut dauid noluit cōicare mente supbis z auaris. Et qđ dicit de pice. vez ē q̄ difficile ē euadere ptagiū tangēti picē. nō tñ est impossibile. Ubi pfect' z firmis i sanctitate. facile est cōicare guersis. licz ímpfectis videat difficile. non tñ ipossibile. Paulus aūt ꝓhibet sumere cibū cū fornicarijs manifest'. p sniam eccl'ie ꝓcisis. nō aūt occultis. Unde in signū h⁹ dn̄s cū iuda occulto suo traditore māducauit. Iuxta illō. Qui intingit mecū manū in parabsidē. Hinc ē q̄ dicit Inno. exponēs illud de xpo ps̄. c. Nō adhesit mihi cor prauū. Dicit cor prauū scz iude nō adhesit mihi ī amore. quia ipm nō dileri. declinātez a me malignū. nō cognoscebā. i. nō approbabam. Et sequitur. Supbo oc'o z insatiabili corde. i. cū iuda q̄ hēbat oculū supbū. eo q̄ noluit regule et legi subīci saluator'. z cor insatiabile p cupiditatē. q̄ fecit eū vendere saluatorē mūdi cū hoc nō edebā. Nō dicit nō edebat mecū qz edebat corpaliter. sed dicit cū h̄ nō edebam. qz nō me ei socialē z ꝓsentaneū exhibebam. licet patiēter sustinerē q̄ederet panes meos mecū. Sed alijs discipul' me socialē exhibebā. qz placebat mihi eor societas. Hec Inno. Et his infero q̄ licz infirmis difficile ē ꝓuersari mal', ꝓpter timorez ruine z ptamiatōis. tñ pfect' z firmis in fide. vtile ē ꝓpter lucrādū eos aut arguēduz eor mala. Sic fecit dn̄s iude. quē vt auerteret a pua intentiōe voluit ꝓuersari secū. Sic multi sancti legūtur int' malos ꝓuersari. Nā loth cast⁹ fuit ī sodo. Gen̄. xix. z noe in generatōe sua q̄ mala erat inst⁹ vixit Genes. vij. Joseph q̄z i egypto cast⁹ pmansit. Gen̄. xxxix. Sic samuel iter filios bely pessimos scōs extitit. j. Re. ij. Sic iter idolatras pessimos. vij. milia viror remāserūt intacta. iij. Re. xix. Sic thobias inter alios idolatras māsit deicola Thob. j. Sic hie remias int' pessimos detractores ſiratē ñ tacuit Hiere. xlviij. Et ezechiel iter incredulos z subuersores bitasse mēorat Ezech. ij Et q̄bꝫ videt bōis z pfect' malicia ipior ñ obesse. dūmō recedāt ab eis mētalit'. z si habitēt corpal'r. Un duobꝫ modis ñ te maculat malū. Si aut ñ ꝓsent' aut redarguis. xxiij. q. iij. a mal'. Sed h̄ pulsat q̄stio aim Utrū ī aliq̄ casu mali pñt deleri de hac vita. Ad qđ rn̄deo. q̄ mali sūt duplices. Aut enī sūt publici z p eccīaz p̄cisi. aut occulti z ab eccīa tolerati. In p̄mo casu 6z. Valeſi cos ñ patiar' viuere sup trā Ex. xxij. In scdo casu 6z. Tu bon⁹ tolera malū. q̄ abel esse rēnuit quē cayn malicia ñ exercet. inq̄t Hre sup Ezech. omel'. lx. xxij. q. iij. Tu bon⁹. Sic iudā dn̄s tolerauit. In plibꝫ g̃ casibꝫ mali tolerant. Prio si ē difficile segregare malos a bonis. z tūc tolerādi sunt. ne boni z inocētes sil' peant. xxiij. q. iij. Cuius. Un theodosi⁹ ipator g̃uit fuit reprehensus p btm̄ Amb. q̄ inocētes cū iniq̄s z scelera/tis sil' occiderat. Scdo q̄diu mali p iudicū eccīe nō publicant. ij. q. j. Multi circa p̄ncipiū. Et ō cohibitōe dicor. vña. i. c. vl. xv. q. vl. ca. vlt. Tertio tolerādi sūt vbi eor correctō ñ despat. xxiij. q. iij. cj. Quarto si eor pctā nō sūt manifesta. xi. q. j. nolite. ij. q. j. multi. Quīto si ex eor pturbatōe pax eccīe vlis ñ turbat. xxiij. q. iij. tu bon⁹. qz ꝓpt pisces malos rhetia ñ sūt rūpēda. neq; ꝓpter hedos grex deserend⁹. neq; ꝓpt paleā area relinq̄nda. xxiij. q. ij. q̄s̄. Nō sūt g̃ indifferent deserēdi mali. sz patient tolerādi. Cuius de malo ad bonū q̄nq; ꝓuersi possint nobiscū guenire ad patriaz claritat', eterne. Ad quam nos z.

Dñica q̄nta p⁹ oc. epi. I. Ser. XXXI.

Confiteor tibi pa

ter dñe celi z tre Matth. xi. In. x

Dñica prima pcedēti scta mr ec/clesia ꝓposuit nob salutiferā doctrinaz nr̄i saluatoris ī parabola semis. nūc ista dñica pñti ꝓponit nob quib⁹ a christo ista doctrina reuelatur. z q̄ sunt digni reuelatōis doctrine celestis. quia tm̄ humiles. Ui cui sunt speciales discipuli christi. sibi eterna/

liter a deo dari. Unde Glosa sup illud Johannis. vj. Hec est voluntas patris mei q̄ misit me. vt oīe quod dedit mihi nō perdam ex eo. Dicit interlinearis. Christo datus est tm̄ humilis. Et sequit ibidem. de timentibus perit. de humilibus nihil. Unde salvator Math. xxviij. dicit. non est volūtas dei vt perdatur vnus de pusillis istis. vbi Glosa Hieronymi dicit. Sola hūilitas ē signū imitationis dei. Et ſm Gregoriuz. Sicut euidentissimū signum reprobōrū est superbia. ita electorū humilitas. Unde Jacobi. iij. dicit. Et. j. Pe. v. Humilibus autem dat gratiam suam. Et Isaie. lxvj. Ad quem respiciā nisi ad humilem. In signū aūt huius dei filius allectus humilitate virginis gloriose descendere dignatus est ad homies Juxta illud Luce. j. Respexit humilitatem ancille sue. Talibus etiā dominus specialiter reuelare dignatus est suorum secretorū mysteria a seculis abscondita. Unde in Psalmo. Intellectū dat paruulis. Glosa. i. humilibus. Ideoq; dei filius agens gratias deo patri p talibus dicit in euangelio p̄senti. In illo tempore. Respondēs iesus dixit. Confiteor tibi pater domine celi et terre. Iste est textus isti⁹ euangelij. in quo signanter audiuim⁹ q̄ veritas sacre doctrine reuelat a deo humilibus. Ut igitur reuelet nobis a deo patre p̄ eius vnigenitus filiū ante oīa gratiam eius postulem⁹ sine qua indigni ad talia oīa sumus. Unde Jacobi. j. dicit. Si q̄s indiget sapiētia. postuler eam a deo. Christus aūt est sapientia et virtus dei patris. vt dicit. i. Corinth. i. et. ij. et ad Roma. xi. Hinc Bern̄. sup Canti. sermone. xxij. dicit. Incassuz quis laborat in acq̄sitione virtutum et scientiarū si aliūde sperandas eas putet q̄ a domio virtutū. cuius doctrina seminariuz est prudentie. Unde soli illi prudentes sunt dicendi qui eius doctrina imbuti sūt. Dec ille. Quod vt facilius impetremus ad matrez gratie virginem gloriosam. cui reuelata sunt secreta celestia recurramus omnes. dicētes voce amena. Aue maria gratia plena do.

¶ In euangelio p̄senti tria describuntur. Primo diuina sapientia a sapientibus abscōsa humilibus manifestata ostendit cum dicit. Confiteor tibi pater dñe ꝛc̄. Secundo eterna refectio laborantibus in penitentia pmittitur. cū dicit. venite ad me. Tertio iugū legis diuine suaue esse p̄hibetur. cū concludit. Jugū enim meū suaue ꝛc̄.

Dixi primo q̄ in prima parte euāgelij sapientia diuina sapientibus abscōsa humilibus manifestata ostendit. cū dicit. Confiteor. Premittit aūt hic determiatio temporis. cū dicit. In illo tpe. Respondens iesus. Istud factū est anno p̄dicationis primo. postq̄ xp̄s designauerat septuaginta discipulos. et eos misisset ad predicandū. q̄ reuersi a p̄dicatione dixerūt xp̄o. Domine. etiaz demonia subijciunt nobis. quod reprehendit statim et dixit. Nolite gaudere q̄ demonia vobis subijciunt. sed gaudete q̄ nomia vestra scripta sunt in celis. ita dicitur Luce. x. Et q̄a iterum q̄ apostoli erāt in p̄dicatione alibi. xp̄us p̄dicauit iudeis. cū tamē p̄dicatiōem ei⁹ reiecerūt turpiter. quorū penam xp̄s dixit fore maiorē in inferno q̄ntū ad peccatū incredulitatis q̄ sodomitarū. vt patet ibidem modicuz ante. Postq̄ aūt exprobrasset iudeis q̄ ei⁹ p̄dicationē repulissent. in illo tpe Respōdens iesus scz tacite q̄stioni quā potuissent facere xp̄o. scilicet q̄re p̄dicasset nō crediturus. et non p̄dicasset crediturus. Glosa tamē dicit q̄ respondet illi questioni. Que ē ratio q̄ plus iudaicus vni⁹ dei cultor filiuz dei in carnē venientem reiecit. quē gentilitas tam prone recepit. Huic ergo obiectiōi respondens dicit. Confiteor tibi pater. i. gloriam tuā declaro ſm Lyraz. Gratias tibi ago et in te exulto ſm Hugonem. Unde Luc. x. dicit q̄ in illa hora iesus exultauit in spiritu sancto et dixit. Confiteor tibi. p deuoraz laudem. pater. p eternā generationez. dñe celi et terre. p temporalē creationē. Primuz est cōtra Sabellium p̄fundentē p̄sonas. Dic aūt distinguit vna ab alia. q̄a vna cōfitetur alteri. in q̄ patet pluralitas ip̄aruz. Hoc̄m est contra Arriū. q̄ negauit xp̄m dei filiū p naturaz. q̄a vocat eū patrem. q̄ p̄prie sic dicit p generationez. Tertiū est contra Manicheuz. q̄ ponebat duo p̄ncipia. illa sensibilia dicens a malo deo. et celestia a bono. Cōtra hoc dicit. hic dñs idem celi et terre. i. creature superioris et inferioris. q̄ abscōdisti. Ecce ratio p̄fessiōis siue gratiarū actionis. scz reuelatio veritatis ip̄is paruulis. Et hec facta ē p misericordiaz. et p oppositū abscōsio veritatis facta ē superbis. et p̄ iusticiaz.

Et preponitur abscōsio veritatis. quia superbi iudei verbū veritatis repulerūt. ꝗd postmodū gentiles humiles receperunt. vt habetur Actuū. xiij. dicit ergo. Abscondisti hec archana fidei z sapientie tue. que in aduentu filij tui sunt impleta. a sapientibus z prudentibꝫ. scilicet scribis z phariseis ꝑm suā reputationez scilicet. sapientibꝫ in credēdis. z prudentibꝫ in agēdis. vel sapientibꝫ in lege vel prophetis. z prudētibꝫ in mūdanis. vel sapientibꝫ z prudentibus ꝑm superficiem exteriorē. vel ꝑm humanā philosophiā. de qua. j. ad Corinth. j. Stultam fecit deus sapientiaz huiꝰ mūdi. Hec autē est triplex scz animalis terrena z diabolica Jaco. iij. Animalis in voluptuosis z luxuriosis. terrena in cupidis et auaris. diabolica in superbis et ambitiosis. Et a talibꝫ absconsa est diuina sapiētia. quia isti sunt sapiētes in oculis suis tantū nō simpliciter. et reuelasti ea paruulis. i. humilibus. z intellectū suū in obsequiuz fidei captiuantibꝫ. Ecce ergo depressio superborꝫ z exaltatio humiliū Et patet hic ꝑm Lyrā ꝙ causa ex parte credentiū fuit humilitas eorū. que ad sapientiam disponit. vt dicit Prouerb. xj. Ubi humilitas ibi sapientia Ex parte aūt non credentium. est eorū superbia. ꝙ est intellectus excecatiua. Dz ex parte dei causa fuit simplex volūtas diuina. Et hoc est ꝙd subdit. Ita pater ꝙniam sic placitū fuit ante te. ante quē nihil iniustum placere potest. Nullā vero aliam rationem reddere voluit filius dei. ꝙre illos reprobauerit. z hos elegerit nisi solū bene placitū patris. in exemplum. vt secreta dei discutere non presumam⁹ in cōfusionez illorū qui de secretis dei volūt querere rationē. cū dicit Aug⁹. de ciuitate dei. Himirum que fiūt sola volūtas est ratio facientis. Uerūtamē z si causa huiꝰ reprobationis vel electionis assignari nō possit i speciali potest tamē in generali ꝑm Lyrā. Ut scz in electis dei. appareat dei misericordia. i malis aūt iusticia. Quia sicut ad gloriā regis terreni nō solū pertinet aula in ꝙ strennui milites honorant. sed etiam patibulū in ꝙ malefactores puniant. Sic ad gloriam regis celestis nō solū pertinet ꝓmiatio bonorū. sed etiam punitio reprobꝫ. In speciali tamē non potest ratio assignari ex parte dei ꝙre istū eligat et istum dimittat. nisi simplex ei⁹ volūtas. vt dicit Aug⁹. sup Johannem. Quare istū trahat. illū ꝙo dimittat. noli velle diiudicare. si non vis errare.

(B) Sed diceres. tamē gaudere de excecatione hominū infideliū malū est. Respondeo ꝑm Lrisō. Christus nō agit gratias de absconsione. sed de reuelatōne ꝫ. Omnia mihi tradita sunt a ꝓre meo. Istud cōtinuat sic ad precedentē clausulam. Dixit enī primo ꝙ causa illius reuelationis ꝓpria z immediata fuit voluntas patris. ne puretur ꝙ etiā filius nihil operet ad hoc. ideo ponit se vt causaz mediā. Christ⁹ enī est ꝓ quez omnis ꝓcessus gratie derivat ad nos. z hoc est ꝙd dicit. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Hoc verū est tam ꝑm naturā diuinā. ꝑm quā habet esse a patre. z ꝓ ꝓsequens z posse. licet habeat idem esse et posse cū ipo. z sic omnia tradita sunt sibi ab eterno. Secōm autē naturā humanā omnia tradita sūt in potestate xpi. z ideo a patre. Et hoc dupliciter Uno modo ꝙ ad auctoritatem. z sic omnia subdita sunt sibi ab instanti cōceptionis. ꝙ eo ipo quo natura humana verbo est vnita omnia creata sunt subdita xpo z pedibꝫ eius. Alio modo ꝙntum ad effectū. z sic in iudicio omnia erunt subdita christo z pedibus ei⁹ quādo perfecte implebitur volūtas eius in omnibus. vt dicit ad Hebre. ij. Sed que omnia. dicit Horra. Omnia scilicet secreta. superiora inferiora z media. celestia. terrestria z infernalia. corporalia. spiritualia. z vtrisq; cōiuncta. que omnia tradita sunt xpo. ad creandum z recreandū z ad glorificandum. vel omnia etiā increata essentialia. eternalia et spiritualia. vt potentia. sapiētia z bonitas. z eternitas. que dicit plura. ꝓter diuersos modos significādi. ꝙ oīa tradita sunt filio a ꝓre ꝙ generationē. cū sibi cōsubstantialē genuit omnia possidentem ꝑm Rabanum. Omnia ergo. i. dominiū sup omnia vel notitiam omnium. Habuit enim christus omnium scientiam. et si non omnium potentiam que creature dari non poterat. Sequitur. Et nemo nouit filium nisi pater. Dic xps ostendit forte causam huius reuelationis. quia noticiam habet huius z maiorum. et hoc a patre. Quia nullus est in trinitate gradus. nihil prius aut posterius nihil maius aut min⁹. et iō ondit sciaz cū/lē esse ꝓris z filij dicēs. Neo nouit filiū nisi

pater. Nemo hic non accipitur proprie. id est. nullus hō. sed large. id est nullū suppositū intellectual' nature novit filiū scz essentialiter plene z perfecte. Hoc dico pter hoies qui cognoscunt per fidem. et beatos q̄ per manifestam visionē. qui licet clare videant diuinam essentiā. tamē eam nō cōprehendunt. Nisi pater. nō excluditur spūssanct⁹. vt sit exceptio essentialis aut psonalis. neq̄ novit patrē quis nisi filius. et cui voluerit filius revelare. z ita fili⁹ est causa revelationis. q̄si diceret. ne miremini si omnia mihi tradita sūt a patre. q̄a aliquid maius habeo. scz noscere patrem z esse eiusdē voluntatis z essentie cum ipo. Et hoc dicit fm Hilariū. ne sic quid minus i ipo q̄s in deo esse putetur. Per hoc autē q̄d dicit se potestatem habere revelare patrē. nō negat eiam quin habeat potestatem revelandi se. Vnde fm Aug⁹. vij. de trinitate. Revelatur pater p verbum suū. sicut verbū nostrum temporale z trāsitoriū z illud de quo loquimur z seipm ostendit. sic filius dei z se z patrem. q̄a ipm ita est. et hoc patet q̄d pater.

¶ Dic sumunt tres moralitates. Prima q̄ volentes habere clarā cognitionē divine volūtatis quāta sit ad agēda z ad credēda in salutaribꝫ. maxie debent studere humilitatem que inter alias virtutes disponit homiem ad cognitiōem divie sapiētie. Sunt enim septez virtutes que disponūt ad hoc. Prima est castitas. vt in Joseph. cui pter castitatem datū fuit donū interpretatiōis somniorū Genes. xl. Secūda est abstinētia. vt in daniele. Daniel. j. Tertia est oratio. vt in dauid. ij. Reg. xv. Quarta contemplatio. vt in Salomone. iij. Reguz. iij. Quinta solicitudo. in mardocheo. Hester. j. Sexta patiētia. in Jobāne euāgelista. Apocalip. j. Septima humilitas in discipulis. vt hic. Secunda moralitas. vt ea que nobis sunt occulta fidei non discutiamus temere. Unde Ambro. libro. j. de trinitate. Aufer argumētum vbi fides queritur. piscatoribꝫ creditur nō dyaletic⁹. Et Augusti. super Johannē. Noli intelligere vt credas. sed crede vt intelligas. intellectus merces fidei est. Et pter hoc dicit Grego. xxv. moraliū. Et hisꝫbis docemur ne temere diffusa cōsilia de aliorum vocatione et aliorū repulsione p̄sumam⁹. Et facit hoc cōtra illos qui etiam de temporali electione aliquorū dispntant. dicentes. Ut quid istū deus elegit in talem prelatū. qui nō est alicuius vtilitatis. nō attendentes illud q̄ deus facit regnare hominem hypocritā. pter peccata populi. Job. xxxiij. Tertia moralitas est vt sortilegia. incantatiōes z alia figmēta diaboli fugiamus. et quo audim⁹ q̄ omnia pater dedit filio in potestatē. ab illo ergo potius queramus nostre necessitatis suffragia q̄ omnia potest. nō a diabolo qui nō potest amplius q̄s pmittitur. vt patet Matth. viij. et p beatū Grego. li. j. moraliū.

¶ Dixi secūdo q̄ in secūda parte euāgelij eterna refectio laborantibꝫ in penitētia pmittitur. cū subditur. Venite ad me oēs. Et tria dicit. venite. tollite z discite. ad innuēdum q̄ ista tria sunt nobis necessaria. scilicet fides p quaz accedamus ad deū. amor per quē voluntarie seruim⁹ deo. z opus p quod efficaciter implem⁹ mandatum. Dicit ergo venite. q̄si diceret. p me filium habetis facilē accessum ad deū patrē Joh. x. Per me si q̄s introierit sālē. et venite ad me scilicet prius credentes in me per fidem. Joh. xiij. Nemo venit ad patrem nisi per me. Dicit ibi Thomas. q̄ nullus pōt venire ad noticiā patris. nisi p verbū suum. q̄d est filius. Sicut eni volens se revelare verbo cordis quod profert ore. induit q̄dāmodo ipm verbū litteris vel voce. Ita deus volens se manifestare hominibꝫ verbuz suum ab eterno carne conceptum carne induit in tempore. et sic nullus potest pueni re ad noticiā patris nisi per filium. Vnde ē q̄ philippus reprehenditur. petens sibi patrem ostendi. cui dictū est. Qui videt me videt z patrem meū. Bene ergo dicit. Venite ad me credendo p fidem. Isaie. lx. Venient ad te curui filij eorum. Ad me inq̄t comitandū per imitationē Joh. j. Magister vbi habitas. venite et videte. venite ad me fruendū per glorificationez Matth. xxv. Venite benedicti patris mei. Venite ad me vos clausi ad me ostium veritatis Johannis. x. Ego sum ostiuz. vos egri ad me medicū salutis Luce. v. Samaritanus infudit vinum et oleum sauciato. vos naufragi ad me portum quietis Johānis. xvj. In mundo pressuraz habebitis. in me autez pacē. Omes indifferēter qui laborantiꝫ

et onerati estis. Laboratis inquã sive ꝼm naturã. in q̃ nascimur. q; hõ ad laborẽ nascat. Job. v. sive ꝼm culpã. in q̃ transgredimur. Piere iv. vt iniq̃ agerẽt laborauerũt. sive ꝼm penã in qua morimur. Genes. iii. Maledicta terra in opere tuo. Specialiter tamẽ hic xp̃us loquebat ad iudeos. q̃ laborabãt sub onere legis. q̃d nec ipi nec patres eorum portare potuerunt. Act. xv. Similiter loquebat ad gentiles laborantes in cultura idolorum. De quo Isa. xlv. Labor egypti. Nobis autẽ qui laboram⁹ in voluptatibus. vt luxuriosi. auari in cupiditatibus. ambitiosi in dignitatib⁹ dicitur etiã venite qui laboratis. scilicet labore stultissimo. Eccles. i. Labor stultorum affliget eos. Et vere stultus. q̃a ad Roma. vi. dicitur. Stipendia peccati mors. Ecce merces laboris. Sed nũquid vocat ad alium laborem. certe non. Dicit enim. Et ego reficiam vos. triplici scilicet cibo. doctrine. eucharistie et glorie. Bona refectio que famem nescit ꝑpetuo. Psalmista. In loco pascue ibi me collocauit. Deinde subdit aliud inuitatoriũ ad tollendum iugũ suũ dicens. Tollite iugum meũ sup vos. id est legem meã euangelicam. que dicitur iugum. q̃a est lex amoris. et p consequens iungit fideles ad veritatẽ. iudeos z gentiles. Amor enĩ est vis vnitiua ꝼm Dionisiũ. Et attende benignitatez saluatoris. quia non imponit inuitis iugum suũ. sed sponte hortatur. Unde Math. xix. Si vis ad vitã ingredi serua mandata. Et Eccl. xv. Deus ab initio constituit hominẽ in manu consilij sui. Josue vlti. Si malum vobis videtur timere dominũ. optio vob̃ datur. Hinc dicitur in canone. Ex voluntariũ militẽ eligit christus. xv. q. j. Nõ est. et. xxxiij. q. v. Tunc saluabitur. ¶ Notanter autẽ dicit iugum meũ. quod est triplex. scilicet euãgelice ꝓdicationis. Eccl. vltimo. Collũ vestrũ subijcite iugo illius. Secundo diuine dilectiõis. Osee. vij. Reuersi sunt vt essent absq; iugo. Tertio iugum crucis. sive mortificatiõis. quod carnem spiritui subijcit. Trenorũ. iii. Bonum est viro cum portauerit iugũ. Et dicit meum. propter exemplaritatẽ. quia ipse tulit illud pro nobis. docendo. diligendo. sustinendo. super vos. id est. vt vobis ꝓsideat in oĩbus doctrina mea. et ꝓcipiat sup vos. i. in ratione vestra et volũtate. q̃ est superior pars aĩe vestre. in qua debet esse dilectio. super vos. i. in corpore vro. Hallat. vi. Stigmata dñi in corpore meo porto. Rabanus dicit q̃ hoc dicit. vt in reuerentia habeamus iugũ diuie legis. nõ concultantes. sed venerantes. Et discite a me. scilicet sine fallacia. simpliciter intelligendo. sine postilla memoriter retinendo. sine pigricia efficaciter complendo. a me. docente verbo et exemplo. quia mitis sum. in moribus exterius. scilicet nullũ ledẽdo. z bumilis interius in affectibus neminez contemnendo. Istis enim duob⁹ modis maxime nutritur dilectio. corde. nõ solum exteriori apparentia vt hypocrita. qui bumiliatur ꝓ humanis laudib⁹. Math. v. Receperunt mercedem suã. Et sequit̃ premium. et inuenietis requiẽ animabus vestr̃. scilicet in ꝑsenti et futuro. De ꝑsenti dicit Eccl. vlti. Hodiciũ laborani et inueni mihi multã requiem. De secũdo Isaie. xxxii. Sedebit populus meus in multitudine pacis et in tabernaculis fiduciæ et i requie opulenta. ¶ Dicebatur tria documenta moralia. Primum est q̃ nõ est excusatio homis cuiuscũq; de salute sua quin ad deum venire teneat. Istud patet. q̃a ad hoc filius dei descendit vt verbo z facto vocaret homies ad salutẽ. Unde ipe dicit Johãnis. iii. q̃ deus sic dilexit mũdũ. vt filiũ suum vnigenitũ daret. vt omis qui credit in eum nõ pereat Joh. x. Ego veni vt vitã habeant. Et Math. xviii. Venit filius hominis querere et saluũ facere quod perierat. Idez Luce. xix. Hinc Joh. xv. dicitur Si nõ venissem et locutus eis nõ fuissem peccatũ nõ haberent. Ad hoc significãdũ. xp̃s voluit tam crebris vicib⁹ dicere ad homines istud verbũ quod hic ponit venite. qñq; post me. vt Math. iiii. et Lu. v. qñq; ad me. vt hic. Et Joh. v. Omis q̃ venit ad me. cũ ergo aperte vocat nullus excusari potest. ad Roma. ij. Quapropter inexcusabilis es o homo Joh. xv. Nũc ergo nõ habent excusationez de peccato suo. Hinc q̃ regula ap'lus ponit. q̃ in statu legis euãgelice regula est q̃ ignorans ignorabit. i. Corinth. xiiij. Scõm documẽtũ est. q̃ licz xp̃i anis necessarie sint oẽs ꝓfectus. maxime ea volunt bũilitas. a qua se xp̃us denominare voluit vt rex bumilitatis. et dominus mititatis.

Et ideo xps sepius nos ad humilitatem magis q̄ ad alias virtutes inuitat. Sicut patet Math. xvij. Nisi efficiamini sic parulus iste. Et Luce. xviij. Omis qui se exaltat humiliabit. Et Luce. xxij. Qui volu/erit esse maior. sit sicut minister. Et ratio. quia humilitas ē radix omniū ⁊ rutū. vt dicit Ambro. Et ideo saluator non ait. Discite a me mundū fabricare. et oīa in eo creare. miracula facere. mortuos suscitare. sed discite quia humilis sum. inquit Aug⁹. in li. de ver. do. vbi etiam vocat humilitatē fundamentū totius fabrice spūalis. Tertium documentū est. q⁹ vita xpiana debet esse quieta mente. sed laboriosa corpore. ad significandū hoc quod dicē b christus. Inuenietis requiē animabus/stris. Hoc contra ociosas virgines. viduas. et vetulas. que in b se dicunt maxime esse christianas ⁊ cōtemplatiuas si ociēt nihil laborantes. Cū tm vita euāgelica ē requies animaꝝ nō corporꝝ. Unde or in ps Labores manuū tuaꝝ quia manducabis sequit. Beatus es. scz in pnti. ⁊ bene tibi erit in futuro si hec facies. ¶ E

¶ Dixi tertio q⁹ in vltima parte euangelij iugū legis diuine suaue esse phibetur. cum dicit. Jugum em̄ meū suaue est et onus meum leue. q. d. xps. ideo debetis iugum meū potius q̄ iugum veteris legis portare. quia iugū veteris legis erat graue ꝓpter multiplicitatem moralium. ꝓpter austeritatez iudicialiū. ꝓpter defectū sacramentoꝝ iustificantiū. Sed sic est euangiliū meuz q⁹ est iugum suaue ⁊ onus leue. qz ad ipm portandū sufficit sola caritas. Unde Rabanus dicit. Quid suauius iugo xpi. quid onere leuius. abstinere a malo. bonū velle amare oīes. odire nullū. eterna sequi. p/sentiby non capi nulli inferre aliquid q̄d si bi fieri nō vult. Et Greg⁹. iij. moral⁹. dicit Nō graue mētiby nostris imponit qui vitare oīe quod ꝑturbat ꝓcipit. qui deciinare oīa laboriosa onera huius mundi monet. Hic occurrūt tria dubia. Primū ē quare xps voluit apparere mūdo. et nō potius nobilib⁹ et famosis fm seculū i familia. vectura. equitatura. vestib⁹. cibis. thesauris. ⁊ alijs. Rndeo fm Greg. ⁊ Crisp. hic q⁹ ad hoc humilem se exhibuit. ad hoc lubrica contumeliaꝝ. ad hoc torsionū probra et passionū tormenta toleravit. vt superbum hominem nō esse doceret deus. Ecce prima causa scz ratōne nostre exemplaritatis. Secundo ideo. quia fm Gre. exquo nostre perditionis causa fuit superbia. in saluatore nostro debuit esse humilitas. vt contraria cōtrarijs curarent. Et q̄bus patet quare ita diues noluit esse potens. Ratio. quia illa sunt vt cōmuniter signa superbie. Christus aūt venit facere ⁊ docere in se. ideo debuit hīe signa humilitatis in vestitu. in familia. ⁊ in oīi vita sua Et quo patet q⁹ sicut euidentissimū signū perditionis est superbia. ita salutis humilitas. Nō patet. quia sicut illi sequunt dyabolum qui est rex super oīes filios superbie. ita isti xpm. qui dicit Discite a me. quia mitis sum et humilis corde. et sic vtrobiq⁹ verum signū. ¶ Secundū dubiū. vnō est q⁹ multis videntur esse grauia ꝑcepta legis euangelice. cū tamen dicantur leuia Respondeo fm Augu. in li. de verbis dñi q⁹ oīe hoc est ex absentia gre spūsancti. q̄ q̄cito adest oīa apparebunt facilia. quia spes future beatitudinis omnia alleuiat. Et hoc est quod dicit Raban⁹ super illud Math. vij. Arta est via que ducit ad vitā. Arta est inquit in principio sed processu tēporis ineffabili dulcedine dilectionis dilatat. sicut dentiby obstupentiby in hoīe in principio grauat comedere quod postea delectat. Et glosa sup illud. j. Joh. v. Mandata eius grauia nō sunt dicit. Que in natura sui dura sūt ⁊ aspera. amor dei ⁊ spes premij facit esse leuia. Propter quod dicit Henricus de vmaria. li. xxiij. de perfectione interioris hominis. c. xvij. Q̄ qui dicit sibi grauem vitā euangelicā. suam imbecillitatē non illius grauitatem accusat.

¶ Tertium dubium. Utrū iugū legis nouē sit leuius iugo veteris legis. Videtur em̄ q⁹ non. cum ibi phibeat solum manus vt non occidas. hic autem animus. vt nō irasci. Ibi actus. hic concupiscentia. Qui viderit mulierē ad concupiscendū mechatus est eam. Math. v. Ad hoc respondeo fm Thomam in. iij. sniaz. dist. xl. ⁊ prima scōe. q. vij. arti. iij. Q̄ lex vetus est grauior multiplici de causa. Primo. quia lex vetus nullo modo iustificabat causando iustici/am infusam. que est a solo deo per gratiaz sed solū docebat. qz in obseruatōe māda/

torū eius forma iusticie cōsistit. que grauissima est. Secūdo grauis erat. qz phibēs pctm. specialem reatum addebat. inq̄ntuz nō solum naturalē legem transgrediebat. sed etiam inq̄ntum legis scripte transgressor erat. Tertio quia solum tempalia promittebat. et si promittebat eterna. hoc satis obscure et in figuris occultis. Unū Hebreoz. x. dr. Umbram habens lex futurorum bonoz. Modo certū est q̄ faciliꝰ quilibet seruit pro eternis q̄ p caducis. Quarto quia illa lex erat timoris. noua āt amoris. quia data est ex maxima charitate effusionis sanguinis christi. modo faciliꝰ ꝺs implet ex amore q̄ ex timore preceptum. Quinto lex vetus artabat ad multa cerimonialia. etiā inuitos. Unde et si non fuit peccatū tangere morticiniū. tamen si nō faciebant ea que in lege ꝓpter hoc mandabant peccabant mortaliter. ad q̄ noua lex non artat. et si ad aliqua tamen ad pauca. Nam sicut refert Augustinus ad inquisitōnes Januarij. Rabi Moyses enūerat precepta legalia plus q̄ mille septingenta. ad que omnia tenebantur. Noua autē nō habet nisi septem sacramenta. ad quorum quedam nō oīes tenentur. vt ad ordinē et matrimoniū. Si autem ꝺr q̄ in moralibus plura prohibet noua q̄ vetus. Dicendum est. q̄ hoc verum est. sed cum hoc auxilium gre ꝓfert ad oīa implenda. q̄ gratia oīa leuiat. ſm Augustinū. et cuz hoc habemus adiutoria multa sacramentoz. Unde ſm Scotū. Et si potuerūt mereri grām p̄ ꝓmo modo. bene quidem. ſz ad grām p̄cipiendā nō habuerūt aliquod sacramentū p̄ter circūcisionem. que fuit cōtra originale. Similiter dicendum est de iudicialibꝫ. q̄ valde pauca sunt a xp̄o tradita. licet per eos qui habēt declarare legem christi. et statuere leges in ecclesia vt p̄incipes plura sunt superaddita. ad que etiā tenent fideles obseruanda. vt in canone. distinc. xix. c. j. Preterea de difficultate vtriusq̄ legis nūc apparet q̄ q̄ntū ad actꝰ exteriores lex vetus est grauioz. quia plura cerimonialia et iudicialia. Quantū aūt ad interiores actus qui sunt implere delectabiliter opus virtuosum. grauior est noua. quia prohibet animū et motū interiorem. et q̄ ex amore impleant p̄cepta. Et sic lex noua nō amanti est difficilioz. ſz facilima amanti. quia virtus delectationem habz annexam. per quā homo faciliter implet opus virtuosum. Ex his infero corollarie q̄ lex noua est perfectioz lege veteri. ꝓpter plura. Primo quia fini ꝓpinquioz. eo q̄ immediate aperit ianuā celi. Vetus autem destinabat ad limbū. Secūdo qz versatur circa bona gre et glorie. illa circa bona nature et fortune. Isa. j. Si audieritis me bona terre comedetis. Tertio qz completioz nō indigens supplemento. compendiosioz. ꝺa vno verbo impletur. Rom. xiij. Qui diligit primū legez impleuit. Unūoz ꝺa vtrūq̄ salz corpus et animā beatificat. Ideo ꝺr semita salutis nostre. ꝺa paucioribꝰ instrumentis indiget. Et ꝺa remouet cerimonialia et imolatiōes. et offert ꝺo spiritum contribulatū contriti cordis Item p̄fectioz in hoc ꝺa. phibet nō solum manū sed etiā animū. Et si diceres. tamen etiam vetus hoc prohibet dicens. Non cōcupiscas. Respondeo. q̄ hoc est in paucioribꝰ. ꝺa solum in duobꝰ p̄ceptis. scilz mechie et auaricie. Et licet prohibeat mechiā interiorē. tm transgressoribꝰ nō infligebat penā. ſm Hiram in ꝓlogo sup Matheū. Item patet h. ꝺa capro consilio difficillimo noue legis. ſd est diligere inimicos. h est facilius q̄ ymolare agnū paschalez. Ratio. ꝺa ad diligendū quēlibet hominē natura inclinat. Secundo ꝺa talis dilectio nullū damnū infert. sed vtiq̄ comodū Tertio ꝺa dilectō magis confortat tam corpus q̄ animā. q̄ odiū. Prouer. xvij. Animus gaudens etatem floridam facit.

Dñica quinta. II. Sermo. XXXII

Confiteor tibi pater dñe celi et terre ꝺa absc̄ondisti hec a sapiētibꝰ et prudētibꝰ et reuelasti ea parvul. Math. xj. Sic dic magr̄ Augꝰ. sup ps. lxx. Int oīa q̄ hominē scire oporteret. h est tota scientia boīs. scire ꝺa ipe nihil est p se. et qm̄ quicqd est. est deo est. et ꝓpter deū est. Hec Augꝰ. Vult dicere Augꝰ. q̄ homo ꝓsiderata sua fragilitate oīa sua debet referre in deū et de oīb gras sibi agere. et oīa sibi attribuere. Unū Gregorius li. xxiij. moral. ostendens q̄ sit vera sapia boīs. dicit q̄ ꝺa sapientia afficit. id ē. humiliat nō extollit. nec supbientes quos impleuerit sed lamentantes facit. Et q̄z

ptz q nō pdest sapīa. ymo plꝰ obest. si nō af
fuerit būilitas. Hā sic dicit apl's. Scīa in
flat. caritas aut ē edificat. Quia igit phari
sei nec se nec sua in deum referebāt. nec ex
sapīa quā habuerūt būiles ē volebāt. sz po
tius supbia inflati. de se z suis meritis psu
mebāt. Hinc ē q saluator veniēs in hunc
mundū dimissis ill' būiles dignat' ē eligē
re discipulos qbꝫ sue diuitatis archana ma
nifestaret. qs approbās. z illos reprobans
gras do pī agit di. in ꝟbis ꝓpositis. Confi
teor tibi pr dñe celi z terre. qr rē. In quib
ꝟbis ad tria mōnemur. Primo ad digne
agendū gras deo exēplo xpi q ait. Cōfite
or tibi. rē. Secdo inducimur ad deponen
dū alas sapīe z fugiendū vanā gl'iaz q in
phariseis ad tm reprehendit. vt merito ab
eis secreta celi abscōdant. cū dr. qr abscon
disti. Tertio hortamur ad āplectēdū hūi
litatē q ad tm cōmēdat. vt merito ꝓ eam
apl's abscōdita celestia reuelent. cū dicit.
Reuelasti ea paruulis. ¶ A

¶ Dixi primo q primo in verbis
premissis āmone
mur ad digne agēdū gras do exēplo xpi q
ait. Cōfiteor tibi do. pr rē. Et certe dignū
ē agere homini gras do. exq filiꝰ dei ꝟsub
stantial' pri laudat cū z gras agit sibi Eccī.
xxiij. Magna gl'a ē seq dñm. z exq ois cre
atura ꝟfitet z laudat nomē suū. Vñ ps. de
deo dicit Cōfessionē z decorē induisti. vbi
dicit Innoc. Q deū laudāt z magnificāt
oīs creatē. q̄z laudibꝫ q̄si q̄busdā vestibꝫ
vndiq circūdat' est. Vñ dicit. Cōfessionē
induisti. Cōfessionē appellat laudes creatu
raz q illiꝰ magnitudinē ꝟfitet. z q̄d addit.
z decorē. iō dic. Quia i decore creaturaz. de
or illiꝰ agnoscit q creaturas fecit Sapīe. xiij
Quāto magis speciosior ē dñator corz qui
eas fecit. Cū g ois creatura ꝟfitet dei boni
tatē. dei potētiā z sapiaz. magis hō dz assur
gere ad hmōi ꝓfessionē laudis p deuotam
gratiarum actionē. ¶ Sūt aūt tria i ꝟbis thema
tis inducētia z monētia hoiez ad gratiaz
actionē deo faciendā. s. collatio bonoz gra
tuitoz i eo q ipe fecit se nob prēm. Vñ dr.
Cōfiteor tibi pr dñe. Secdo bonoz gl'e z
celestiū. in eo q ipe est dñs celi. q nob celū
reseruat i pmiū. Tertio bonoz nature z for
tune. i eo q ipe ē dñs terre. q nob oia terre
nascētia dedit advsū. Merito igit laudan
dus ē a nob. cū ab eo oia habeā. Et primo
ab ipo hēm bōa gre. qr ipe ē origo omniū
bonoz gratuitoz. Sic em mare est origo
oīm fontiū z fluminū. Ita ds ē origo ⁊tu
tū z sciaz. Ipe ei est dñs ⁊rutū. vt dr i ps.
Et ipe ds sciaz dñs ē. s. Re. s. Ab ipo ē pti
nētia carnis. cordis idustria. rectitudo vo
lūtatis. Si qs callet ingenio. si qs nitet elo
quio. si qs moribꝫ placet. Inde scīe. Inde
sapīe. Ymo. Thesauri siqdē scie z sapie oēs
abscōditi sūt ibi. Quid casta ꝓlia. iusta. iu
dicia. sctā desideria. miscōie fontis illi sunt
Que ois ex q a deo effluūt vt q̄dā flumina
ne cito exsiccēt z fluere cessent. ad deū cōti
nuo debēt refluere vt itez fluant. Quia vt
dicit Sapiēs. ad locū vñ exeūt flumia re
uertūt vt itez fluāt. Nō fit p ꝓfessionē lau
dis z gratiarum actōis. Vñ apl's dicit. In oib
gras agētes deo. Hoc est vt ait Bern. sup
cantica ser. xiij. Quicqd sapie q̄cqd ⁊rutis
te hīe ꝟsidis. ⁊ruti dei z sapie ascribe z de
puta. Et licet infinita sūt dona gratuita. p
qbꝫ ei dēm gras agere. tm istud qi pcipuū
occurrit q dignat' est fieri pr nr Deus. xxx
ij. Hūqd nō ipe est pr tuus q possedit te et fe
cit z creauit te. Et Mat. xxiij. Prez nolite
vob vocare sup terrā. vn' ē em pr vr i celo
Iste pr adeo ē benign' q oīno nichil hz
seueritatis. eo q ei ꝓpriū ē sp misereri z par
cere. vt dicit Greg. Propt' q̄d dicit apl's eū
prēz misericordiaz z deū tot' ꝓsolatiōis.
ij. Cor. i. Ostēdit aūt homini cuilibz tripli
cē graz z miscōiaz. p q̄ a q̄libz ē glorifican
dus z laudād'. Nā ipe ē clemēs i suscipiē
do. erga penitētē z errātē. Diligēs i puidē
do. erga deficientem. larg' z magnific'. erga
perētem. De ꝓmo qūo ē clemēs i suscipien
do. erga penitentē. hēt Lu. xv. de filio pdi
go. quē reuertentē cū lōge adhuc eēt vidit
eū pr p approximationē. z miscōia mot'
ē p cōpassionē. accurrēs p pietatis accelera
tionē. cecidit sup collū. p gre reconciliatōez.
z osculat' est p dilectōez. Et ait. Cito pfer
te stolā pmā innocētie. z date ei anulū fidei
formate. et calciamenta bonoz op'm. Ecce
miscōia ist' prīs. q a reo reuertēte ñ exigit
sed tribuit. Quicqz adeo benign' ē vt q̄ntū
cūqz offendat. nō possit obliuisci miserati
onū suaz. Juxta illud Isa. xlix. Nūqd mr
pt obliuisci infantē suū vt non misereat fi
lio vteri sui. Verūtamē et si illa oblita fue
rit. ego nō obliuiscar tui. Secdo apparet mi
sericordia z gra ist' benigni pris. quia est

diligens in puidēdo. Nam ipe est sollicit⁹ de nra salute pl⁹ q̄ nos. Et apparet ista sollicitudo in eo q⁹ filiū suū misit in mundū. vt dr Joh. iij. Qui venies more sapiēt⁹ mulieris. dr agmā pditā z ouē amissaz. animā dico hūanā. ita sollicite q̄siuit q⁹ etiā ppt eā z ad crucē ascēdit. z ad inferna vt eā eriperet et reduceret descendit. Hinc ps. ait. Dñs sollicit⁹ est mei. Et se sollicit⁹ ē pl⁹ de vna aīa humana q̄ de toto mūdo. Juxta illud Nūqd cura ē deo ō bob. Hinc dic Bern. sup cātica ser. lxviij. q⁹ licet deo incūbat gubernatio z admīstratio tot⁹ create. tñ oīa ista de⁹ facit ppt hoiez. de q̄ solo cura ē deo. sicut dicit aplus. Oīa inq̄t ppter electos Et iz puidentia dei sit erga oēm creaturā. tamen cura eius est erga solū hoiem De q̄ dicit Petr⁹ aplus. Omem sollicitudinem pjicientes in eū. qm ipi est cura de vob. Ele re magna cura deo erga aīaz. quā ita dilexit vt se daret p ea. Nec est em ouis errās cui⁹ cura etiā supnoz cure gregū. i. āgeloz est plata. Deniq̄ illis exposit⁹ pastor descēdit ad istam q̄siuit diligēter. Inuentā non reduxit. iz reportauit. noua sacies angelis festa gaudioz. Qui q̄ppijs hūer⁹ dignat⁹ est iponere. certe curā ei⁹ habebit. Hec ille sm̄aliter vbi s. Pro tāto itaq̄ bñficio aīe impenso q̄s dubitat dignas ē grazarcriones deo refundendas. vt sicut ille aīe liberationi fuit intēt⁹. ita aīa illi⁹ honori intendat Un̄ dicit Bern. in psona aīe sup canti. ser. lxviij. tractās illō spōse. Dilect⁹ me⁹ mihi z ego illi. Ille mihi z ego illi. Ille mihi. q⁹ benign⁹ z misericors. ego illi. q⁹ nō sum ingrata. Ille mihi per grām et gra. ego illi graz p gra. Ille mee liberatiōi. ego illi⁹ honori. Ille saluti mee. ego ipi⁹ volūtati Ille mihi z nō alteri. qm vna sū colūba ei⁹. ego illi z nō alteri. q⁹ nō audio voces alienoz. Hec Bern. Tertio benignitas ist⁹ pīs apparet q⁹ ē larg⁹ z magnific⁹ erga petentem Joh. xvj. Si q̄d petieritis patrē in noīe meo dabit vob. Et q̄d dat. ps. rñdet. certe graz z gloriā dabit dñs. Et Math. vij. Lu. xj. dr. Si vos cū sitis mali nostis dare bōa data filijs vris. q̄nto magis pr vr dabit spm̄ bonū petētibus se. Hatia largitas dare se ipm. Spūs āt sctūs ē idē cum pre z filio. Dando ergo spm̄ sctm̄ dat se tota trinitas Un̄ p tāta gra z benignitate merito ē laudāda clementia tāti pīs dicēdo Cōfiteor tibi pr̄. Secōm q̄d debz movere hoiez ad gratiarū deo faciendā est collatio bonorū celestiū. s. bonoz glorie. z h̄ tangit in eo q⁹ xps ꝓfitet p̄r tāq̄ dño celi. Un̄ dic. dñe celi. Sic laudauit eum Dauid q̄ dicebat. Cōfitebor dño fm̄ iusticiā ei⁹ z psallā nomini dñi altissimi. i. ad honorez nois dñi. Lu. ij. Gloria in altissimis dō Et merito laudād⁹ est tāq̄ dñs celi. Ipe ei celū creauit. nō ppt se sz ppt hoies. Nō em̄ indiguit celo tāq̄ loco ꝓtinente. q⁹ ipe manet extra oīa z intra oīa z sup̄ oīa z infra oīa. inquit Hre. sup Ezech. omil. viij. Un̄ ipe p ꝓphaz dicit. Celū z terrā ego impleo. Creauit q̄ celū ppt angelos. z angelos ppt homies. vt dr in ps. Angelis suis mandauit de te. Et ad Hebre. ij. Oēs sūt admīstratorij spūs. ad h̄ vicz vt hoies simul cū angelis i celesti gloria exultēt. ps. Exultabūt sci in gla Merito igit̄ est glorificand⁹ ab hoie q̄ tanta gloriaz fecit ppt hoiez. vt cū secū faceret participē. j. Pe. v. Cū apparuerit princeps pastoz. tūc z vos apparebitis secū i gloria. Gloria aūt illa ꝓsistit in clara notica visionis dei cū pfecta laude. Tunc em̄ videbimus cū sicut ē. j. Joh. iij. Et facie ad faciez vt dicit apostol⁹. Tūc laudabim⁹ creatorē oīm z largitorē bonoz celestiū. Juxta illō ps. In deo laudabimur tota die. Tūc ꝓfitebimur ei in seculū sup oīb⁹ q̄ fecit nobis Tertio q̄d debz movere hoiez ad gratiarū onē deo faciendā. est collatio bonoz naturaliū z fortuitoz. h̄ tāgit in eo q⁹ xps dicat prem̄ suū dñm terre. Sic ei est gloriosus in sanctis suis celestib⁹. vt tñ nō obliuiscat pauperū suoz in terris. Un̄ ipe dat escam oīni carni. et in ipm̄ oculi omnū sperāt. vt det illis escā in tpe. Aperiēte ei eo manū suā oīa implent bonitate Ipe multiplicat frumentū z fructū vini z olei. Ipe dat rore celi z pinguedinē terre. Ipe dat panē nr̄m q̄tidianū. z ipe disuadet sollicitudinē superflūa. se sufficientē ponens puisorem. Dat. vj. Nolite sollicīti esse di. q̄d mād⁹ aut q̄d bib⁹ aut q̄ opiemur. Scit em̄ pr̄ vr̄ q̄ his oīb⁹ indigetis. Pro his g̃ z tāt⁹ necessario laudādus z glorificādus est de⁹ Nunquā p hec tpalia q̄ largit̄ sic inceda⁹ vt non amittā⁹ et̄na Sz fuera a mīt⁹ hodie possz de⁹ querere. Si ego sū pr̄ vr̄ vbi ē honor me⁹. z si dñs ego sū vbi est timor me⁹ Ma lachie. iij. Siquidem honorem p honore

t timorē pōmipotentia reḡrit ab homīe. Honorauit boiez in creatiōe triplr. Prio qz fecit eū cū deliberatōe Hen̄. j. Faciam⁹ boiez. Scdo qz fecit eū ad ymaginē suam ibidē. Tertio qz preposuit eū oīby creaturʒ ibidē. Debem⁹ g̃ merito honorē. Timorez aūt dēm⁹ ei. qz est dūs celi t terre. t sic oīm potēs Math. v. Timete eum q̄ pt aniaz t corp⁹ mittē in iehennā. Nō g̃ frēs pigrite/ mur assurgere ad gr̃am reddendā qui no biscū fecit rantā miscōiaz t gr̃am in oīmib⁹ pmissis Jurta illud. Danti mihi gratiam. dabo gl̃az. Un̄ ōr Deut. v. Ipe ē laus tua q̄ fecit hec magl̃ia. Et Dan. iij. ōr. Laudo magnifico t glīfico regē celi dūm tre.

Dixi secundo q⁹ in ꝑbis pre missis inducimur ad deponēdū alas supbie et fugiēdū vanā gloriā q̄ in pharisēis tm̄ repbendit. vt merito ab eis secreta celestia abscōdāt. cū ōr. Abscōdisti hec a sapientib⁹ t prudē tib⁹. Hoc loco nō repbendit sapīa vt ē do/ nū spūssancti. nec prudentia vt est vna ꝑt⁹ de quatuor cardinalib⁹. sed abusio vtriusʒ. Unde licet sapīa sit donū spūssci q̄n eā hō a deo se hīe credit t oprat. vt ōr Jaco. j. Si qs indiget sapīa postulet eā a deo. Et Eccl. j. Oīnis sapīa a dño deo est. tm̄ si hō credit eam hīe a seipso t p meritʒ suis. vel credit hīe eam cū nō habeat. non est donū dei sed viaū spūs maligni. Tales em̄ ar/ guit ꝓpha di. Ue q̄ sapiētes estis in oculis vr̄is. Et apl⁹ Roz. j. Putātes se sapien/ tes. stulti facti sunt. Sic etiā ē t de prudē tia. de q̄ apl⁹ ad Roma. xij. ammonet di. Nolite prudētes esse apud vosmetipsos. Falsa g̃ est sapiētia t prudentia phoz. qui cum dōm sapientie t prudentie cognouis/ sent. nō sic dōm sapientie t prudētie glori/ ficauerūt sed euanuerunt in cogitationi/ bus suis. t obscuratū est insipiēs coz eoz. Dam putantes se sapientes stulti facti sūt vt ōr. Nō g̃ repbendit h sapiētia vt ē virt⁹ aut donū. sed vt elatio mētis t tumoz ani mi q̄ veritatē impedit. t ne sapīe aditū clau dit. Jurta illud Aug⁹. in libro ꝑfessionuz. Tumoz mētis obstaculū est ꝑtaʒ. Pro q̄ sciendū q⁹ sapīa t prudentia que h repbē/ ditur est triplex. Prima est in acquirēdis diuitijs. Scda in gustandis delicijs Ter tia in inferendis malicijs. De pma ōr Ba/ ruch. iij. Filij Agar exq̄sierūt prudentiā q̄ de terra est. Qui argentū thesaurizant. et aurū in q̄ confidunt homines. t nō est finis acq̄sitiōis eoz. nec inuētio opm illoz̄. Et seq̄t. Quid ꝑfuit illis illa prudētia. Exter minati sunt inq̄t t ad inferos descenderūt t alij in locū ipoz surrexerūt. De his etiā prudentib⁹ ōr Luce. xvj. Filij inq̄t huius seculi prudentiores sunt filijs lucis in gene ratione sua. Suffeciisset si dixisset. ita pru dentes sunt sicut filij lucis. Hūc aūt dicit prudētiores. ad ꝓfusionē vtriq̄ nostraz. qa illi ardētius querūt tpalia q̄z isti etna. Un̄ legit in vitis patrz. q⁹ quidā eps videns quā/ dam mulierē ad seculū se ornantem dixit ingemiscendo. O deo omipotens q̄d facio etq̄ vni⁹ diei ornat⁹ istius mulieris. toti⁹ vite mee ornatū superauit. Quāta em̄ dilige tia q̄nta pigmenta q̄nta ornamēta ista ad/ hibuit vna die vt placeret seculo ad vnaz horā. t ego nihil boz apud me feci vt pla/ cerem deo in mente in perpetuū. timeo ne hāc mihi de⁹ in iudiciū. pducat⁹ sit i testi/ moniū. Scda prudentia t sapīa ꝓsistit in delicijs t voluptatib⁹. t est illoz q̄ sūt sile brutis. quoz sensus est in bonis pascuis eligendis Eccl. xix. Nō est cogitat⁹ bonus prudentia peccatoz. sed cogitat⁹ impij est execratio. qsi dicat execrabilis est et male/ dicta hec prudentia carnis. qz est mortʒ in ductiua. Un̄ ad Roma. viij. ōr. Prudētia carnis mors est. Tertia prudētia cōsistit i inferendis malicijs. que est filioz dyaboli De q̄ ōr Hen̄. iij. Serpens erat callidior. Alia lra hz. prudentior cūctis animātib⁹ terre. Nō exponēs apl⁹ dicit. ij. Coz. xj. Timeo ne sicut serpens Euā seduxit astu cia sua. ita corrūpant sensus vr̄i et excidāt a simplicitate que est i xpo ihu. O pessima prudentia serpentʒ. de q̄ dicit Aug⁹. iij ser. iij. ad heremitas q̄ hz totū venenū i gut/ ture. vt in pmptu possit homiez occidere. Tales fuerunt isti pharisei q̄b ꝓpter xpi merito fuit absconsa. eo q⁹ fuerūt multum astuti in acquirēdis t cōgregandis tpali/ bus. in delicijs t voluptatib⁹. in inferēdis primis molestijs. et malicijs inexcogitabi libus. Ideo quia hec sapientia nō fuit de sursum sed fuit terrena. q̄ntum ad eorum auariciā. animalis q̄ntum ad eoz gulam t lasciuiā. et dyabolica q̄ntum ad odiū. fra/ ternū t excogitatā maliciā. Ideoq̄ meri/ to dicitur de eis. Quia abscōdisti hec a sa/

pientiby. (A) Sed nō sic frēs dēm⁹ eē sapientes ⁊ prudentes ꝫn potius triplicē aliam sapientiā ⁊ prudentiā acquirere debemus. Quarū prima est in expugnanda inimicicia dyaboli. De q̄ Math.x. Estote prudentes sicut serpētes ⁊ simplices sicut columbe. dicit Aug⁹. in ser.xij. ad hemitas Q prudētia serpentis in h̄ marie ꝓsistit. qz dum ledi suspicat totum corp⁹ pro capite exponit. Sic nos libentius debem⁹ exponere corp⁹ nostr̄ oīnib⁹ penalitatib⁹ q̄s xp̄z ꝙ est caput nostr̄ in honore suo aut in preceptis suis offendi ꝑmittam⁹ Juxta illud Dañ.xiij. quod dixit Suzanna. Mel⁹ est mihi incidere in man⁹ hominū q̄s derelinquere legem dei mei. Hoc est dicere. mel⁹ est vt peccem in corpore q̄s in capite. Sic fecit Andreas Petrus Bartholomeus. Sic Agnes Dorothea Katheria Margaretha. Et alij q̄ vt gloriarent ibāt ad tormenta ne fidem ꝑderent xp̄i. Scā prudētia christianor̄ est in dispensanda temporali substantia. De qua dr Luc.xij. Quis putas est seruus prudens et fidelis quez ꝓstituit dñs sup familiā suam. vt det illis cibum in tpe. Quod Crisost. exponit de quolibet christiano. ꝙ ideo accepit a deo terrenā substantiā vt de ea faciat opa pietatis. Jsta est prudētia formice. q̄ colligit in estate vt habeat vñ viuat in byeme. Ad quam Salomon remittēs auarū quemlibet ait Vade inq̄t piger ad formicā ⁊ disce prudētiā. Sed certe multi dedignant prudētiā formice. qz paruū animal exile ⁊ imundum. Quib⁹ offero camelū ꝙ adeo prudens est. vt cū sentiat se h̄e magnā gibbositatem q̄ ꝓhibet eum intrare ostiū dom⁹ curuat genua. Et sic humiliat⁹ ⁊ incuruat⁹ intrat domū. Raro tū diues eū imitat. ꝙ scīs quia domū celestē intrare xp̄r diuitias nō possit nō deponit eas p distributionē elemosynar̄. Hz q̄d deterius est mala malis cumulans more herinacij diuitijs velut pomis se inuoluit. q̄b⁹ grauat⁹ tandē domuz redire nō p̄t. ⁊ sic occidit a venatorib⁹. Et de istis verē est illud Lu.xviij. Facilius ē camelū p foramē acus trāsire q̄s diuitē in regnū celor̄. Ponit aūt h̄ facilius nō ꝓpe nec cōpatiue. sz abusiue. qz ⁊ camelū trānsire p foramē acus ⁊ diuitē intrare i regnuz celor̄ vtrūq̄ est ipossibile. Tū possibilius est camelū trāsire p foramē ac⁹. i. min⁹ difficile ⁊ min⁹ impossibile. qz h̄ p̄t facere deus sine lesione iusticie sue. q̄d nō p̄t facere saluādo diuitē impiū ⁊ imisericordē. Et ideo dicit Herū. Q facilius est camelū trāsire p foramē acus. qz camelus hz vnū pōdus diues duo. vnū ꝓpriarū possessionū ⁊ terrenar̄ diuitiar̄. aliud ꝓpior̄ pcōr̄. Hic ꝙ exponit. facilius. i. min⁹ ipossibile ē camelū trāsire p foramē acus. Tertia prudētia bona xp̄ianor̄ est in pcauēda fallacia. De q̄ dicit apl'us. j. Pe.iij. Estote prudentes ⁊ vigilate. Jsta prudētia pertinet ad ꝓlatos. q̄ debent vigilare ⁊ custodire vigilias noctz sup gregē suū. Qua prudentiā xp̄s docēs apl'is ait. Estote prudētes sicut serpētes. ⁊ simplices sicut colūbe. Nō tractās Augustin⁹ in sermōe ad heremitas p̄dicto ait Duo h̄ ꝓcipiunt. quor̄ vnū sine alio nōvalet. Simplicitas em̄ sine astucia stulticia reputat. Astucia em̄ sine simplicitate. superbia cōprobat. Hoc est tantū dicere. volo vos esse sapientes in bono. simplices autez in malo. vt dicat apl'us. Et exponit Greg. p̄mo moral'. et in pastorali. c.xxv. Sic de bt̄o Job legit q̄ erat vir simplex ⁊ rectus. ac timēs deū. Talis debet esse plat⁹ ⁊ quilibet dñs tempalis. vt in se sit simplex. simpliciter viuendo. Sapiens aūt subditos suos ꝓtegēdo. defendēdo. gubernando. et ꝑ eis vigilādo. Et tm̄ de secūdo. ¶ D

¶ Dixi tertio q̄ in ꝑbis ꝓmissis hortamur ad amplectēdū hūilitatē q̄ ad tm̄ cōmēdat. vt merito xp̄s eā apl'is celestia secreta reuelet. cū dr. Reuelasti ea puul'. Et q̄d mir. sinō magnis nec ambulātib⁹ i mirabilib⁹ sup se. puulis secreta celestia reuelat. cū ipe dñs omniū nō in forma magni sz i forma paruuli huic mūdo apparere dignat⁹ ē Juxta illud Isa.ix. Paruulus nat⁹ est nob. Recte igit̄ ordo ymo ꝙa et sūma cōtas ⁊ iusticia. vt puulus dñs puulos hēat discipl'os q̄b⁹ secreta suor̄ misteriorū reueler. Circa q̄d sciendū q̄ veri discipuli xp̄i q̄ volūt esse dona ⁊ secreta celestia ⁊ q̄cūq̄s grāz dona. debēt eē instar puulor̄ hūiles. mitie in q̄tuor ꝓtib⁹. Prio em̄ puul⁹ est pur⁹ ab oī imū dicia. qz de talib⁹ scribit. Ꝑv sunt qui cū mulieribus nō sūt coinq̄nati. Apocalip⁸ Sic q̄libet hō ⁊ mitie penitēs dz esse purus Isa.j. Lauami et mū di estote. Debet aūt esse pur⁹ ⁊ mūdus. Prio in cogitatōe

Jaco.iiij. Emundate manus vestras pec catores. purificate corda vñ duplices aio Scdo in locutõe Job. xxviij. Sententiaz puram labia mea loquent. ꝓuerbiorum xv. Sermo purus pulcerrim⁹ firmabitur ab illo. Tertio in opatiõe. j. Thimo. ij. Uiros volo in oñi loco orare. leuãtes puras man⁹. i. opationes mũdas hũtes. Secundo subiect⁹ est paruulus parentib⁹ p debitam obedientiã. Nihil em tũc differt a seruo. vt dr Gal. iiij. Sic quilibet seruus xpi dz esse subiectus suo supiori vel plato. vel parẽtib⁹ carnalib⁹ si eos hz. vel spũalibus si illos nõ hz. Uñ. j. Petri. ij. dr. Subiecti estote oñi hũane creature ꝓpter deuz. siue regi q̃i ꝑcellenti. siue ducib⁹ tãq̃ ab eo missis. Hoc non aduertunt hussite hereti. q̃ subtrahunt obedientiã supioribus. nõ regi. nõ ꝓncipi. non epo. nõ cuicũq̃ spũali vl tẽporali dño obedientes. sed ambulantes ĩ vanitate cordis z dissolutõe corꝓis sui iuxta voluntatẽ ꝓpriam. Unde Ephe. v. apl's dicit Subiecti inuicẽ in timore xpi. O cõfusio ipsor xps dñs rer celi z terre subiect⁹ erat parentib⁹. vt dicitur Luce. ij. Et põtificib⁹ q̃uis sceleratissimis. z sacerdotib⁹ iudeor in his que ad deum erãt. z imperatoribus soluendo theloneũ pro se z Petro Math. xvij. et faciendo reddere cesari que sua sũt. Et isti maledicti oñib⁹ se subtrahunt. Tertio paruulus est humilis et superbire nescit. sic quilibet seruus christi Unde Math. xviij. Quicũq̃ humiliauerit se sic paruulus iste. H maior est ĩ regno celor Unde cuilibet penitenti ꝓsulit Jacob. c. iij. Humiliamini in ꝓspectu dei et exaltabit vos. Eccl. iij. Quanto maior es humilia te in omnib⁹. Bene dicit Jacob⁹ in ꝓspectu dei. vt sit humilitas ꝑa nõ ficta vt ex corde ꝓcedat. vbi deus intuet. non vt ypocrite humiliant coram hominib⁹ tm̃. Unde et Salomon ait in omnib⁹. non in vna opatione. sed in omnib⁹. Multi enim sunt q̃ et si volunt videri humiles in vna opatione non tm̃ in alia. Et ideo dicit. humilia te in omnib⁹. scz in potentijs. scientijs diuitijs. et sic de alijs. Quarto est paruulus modice reputatõis. Sic quilibz christian⁹ nõ debet se reputare nec bona sua p aliquo. licet ea alij reputent ꝓ multo. Uñ licet ipe ab alijs exaltatur z laudat. tñ ipse nõ debet exaltare. Hinc est q̃ non est dicendum. q̃ exaltat humiliabit. sed q̃ se exaltat Ubi sunt illi qui de nobilitate se iactant. q̃ de diuitijs. q̃ de elemosynis. q̃ de ieunijs. de longis orationib⁹ z omnia sua reputãt ꝓ maximo. q̃quid fecerint. dixerint. cogitauerint. Cum tm̃ xps in tota vita sua noluit reputari ꝓ aliq̃. Unde de eo dicitur Isa. liij. Nec reputauim⁹ eum. Et Abdie. Ecce paruulum dedi te in gentib⁹. Contemptibilis tu es valde. Quia g̃ erãt pharisei apud se magne reputationis superbi elati. Sicut patet de vno cor Luce. xviij q̃ iactabat se de ieunijs ó decimis z alijs. Ideo ꝓpter cor ꝓgressam ꝓsumptionem z temeritatẽ absconsa sunt eis diuina misteria. iusto dei iudicio. z reuelata sunt discipulis christi tanquã paruulis. i. humilib⁹ et cõtemptibilib⁹. nullius apud se estimatiõis. Nos ergo si volumus vt nobis dominus voluntatem beneplacitor suorum aperiat et manifestet. studeamus esse paruuli z humiles. vt sic ad celestem celsitudinem vna cũ christo peruenire mereamur. Quod nobis tc.

¶ Dominica quinta. III
Sermo. XXXIII

Uenite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos. Mathei. xj.

Quoniã vt ait magnus pater Augustin⁹ in libro de libero arbitrio. ostendẽs vnde ꝓuenit homini pctm̃ in hec ꝓba. Uolũtas auersa ab incõmutabili bono. z uersa ad ꝓpriũ bonũ. aut ad exterius aut ad inferius peccat. Et exemplificat dicẽs. Ad ꝓpriũ ꝓuertit cum sue voluntat⁹ vult esse. Ad exterius cum alior opa vel quecunq̃ ad se nõ ptinent cognoscere studet. Ad inferius cum voluptatẽ carnis diligit. Et q̃ dicto colligit q̃ nus est pctm̃ in hoie nisi cũ auertit a deo ad creaturaz. Tũc em efficit mala volũtas. nõ qr malum est q̃ se vertit. puta illa creatura. sz qr uersa ẽ ipa ꝓuersio. Inqt idẽ Aug⁹. in li. xij. de ciui. dei. Quia igit fere oẽs hoies in mũdo auersi sunt a deo salutari suo. z vniuersi post ꝓcupiscentias suas currũt ad malũ absq̃ vllo pauore. vbi g̃uiter laborãtes onerant z multipliciter lassant. vt dr Sapie. v. Lassati inquiunt damnati. sum⁹ in via pditõis. Jõ filius dei vnigenit⁹ descẽdẽs de sinu ꝓris

ad terras. cōpatiendo labori ꝛ oneri pcō/
rū. eos reuocare ad se a tam miserabili ser
mute ꝛ oppressiōe dignat⁹ est. Nō factuꝫ ē
cū eo pdicante ꝓbo suo dulcissimo vocan/
do ad se pariter ꝛ inuitādo cūctos oppres/
sos a dyabolo. dicebat. Venite ad me oēs
q̄ laboratis ꝛ onerati estis ꝛc. In ꝓbis istis
tria describunt. Primo dulcis ammontio
xpi. q̄ oēs ad se ꝓperare inuitat. cū dr Veni
te ad me omēs. Scōo describit tediosa ꝛ
miserabilis afflictio hominū q̄ dyabolus
p pcm eos fatigat. cum dicit. qui labora/
tis ꝛ onerati estis. Tertio promittitur de
siderabilis ꝛ solatiosa ꝓsolatio qua salua/
tor ad se venientes tanquaꝫ suos fideles
seruos consolari se obligat. cum dicitur.
et ego reficiam vos. scilicet cibo eterne fe/
licitatis.

¶ Dixi primo q̄ in ꝓbis ꝓmis/
sis ꝓmo describit dulcis āmonitio xpi q̄ oēs ad se ꝓperare
inuitat. cū dr Venite ad me oēs. Pulchrū
inuitatoriū saluatoris nīri q̄ ad se veīre am
monet. Dicit ār Robert⁹ holgoth sup libꝝ
Sapie. c. ū. q̄ in oīnib⁹ actib⁹ siue bellis si
ue pacis dulcis est āmonitio. ꝛ āmonitio mlt/
tum iuuat. qr fm ꝓba sua totus exercit⁹ re
gulat. Hec ille. Hinc est q̄ sicut Valerius
refert de q̄dā rege q̄ semp dixit suis milti/
bus Venite. Hunc⁹ autez dixit Ite. Sic
rex nr xps volens nos animare ꝛ ammo/
nere. facit inuitatoriū dulcissimū dicens.
Venite ad me omnes. Tria dicit. Primo
ad vitam hortat venite. Scōo terminum
vie ostendit. ad me. Tertio generali sentē/
tia nullū excipit. oīnes. Primo g̃ ad viam
capescendā hortat dicens Venite. scilicet
a statu culpe ad statuz gr̃e. ꝛ a statu gr̃e ad
statū gl̃e. Venite inqt ꝓmo p viā mādato/
rū Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi ser
va mādata. Et Matth. xxij. Oīa parata
sunt venite ad nuptias. Et Lu. xiij. Di/
sit seruo suo. dicere inuitat⁹ vt venirent. scz
p viā mādatoꝝ. q̄ est via lata ꝛ patēs. Se/
cūdo venite p viā ꝓsilioꝝ. q̄ est via securioꝛ
ꝛ q̄si semita a latronib⁹ tuta Mat. xix. Si
vis pfect⁹ esse vade ꝛ vēde oīa. Hoc est dicere.
Si nō vis spoliari a dyabolo. nihil habe/
as. Diuitie siq̄dē sunt laque⁹ omnib⁹ ince/
dentib⁹ ad deū. Eo q̄ dicit ap̄ls. Qui vo/
lūt diuites fieri incidūt in tēptatiōes et in
laqueū dyaboli. Hinc ꝓs. ait ꝓquerendo.
In via hac q̄ ambulabā. abscōderunt su/
perbi laqueū mihi. Et seq̄t. Et funes extē
derūt in laqueū. iuxta iter scandalū posue
runt mihi. Scandalū dicit diuitias. quia
multi p eas offendunt. Unde dicit Salo
mō. Beatus diues qui inuent⁹ est sine ma/
cula. ꝛ qui post aurū nō abūt. nec sperauit
in pecunie thesauris. Hoc est dicere. Beatus
q̄ non fuerit scandalisat⁹ in eis. Multi ei
ꝓpter diuitias perierūt. Sicut patet de di
uite Luce. xvj. Et de alio Luce. xij. Qui g̃
omnib⁹ renūciat ꝓpter xpm nō bz q̄ scāda
lisetur aut capiat a dyabolo. Juxta illud.
Cantabit vacuus cor̄ latrone viator. Et
Gregorius dicit. Depredari ō̄siderat qui
thesauꝝ in via publice portat. Et ꝓ sic est
quia pauper semp securi sunt. diuites au
tem nunq̄. Juxta illud Leuitici. Terre/
bit eos sonitus folij volantis. Et Job. xv.
Cum fuerit pax inimicicias suspicantur.
Tertio venite p viam superogationum. q̄
est via splendidioꝝ Matth. xiij. Dñe si tu
es iube me venire ad te sup aquas. ad He
breos. xij. Curramus ad ꝓpositum nobis
certamen. Per viam mandatoꝝ vadit ad
xpm q̄ dat elemosynā de supfluo. Luc. xj.
Date elemosynā et oīa mūda sunt vobis.
Sed p viam consilioꝝ vadit ad christum
q̄ non solum de supfluo sed etiā de necessa
rio eam dat. Sicut illa vidua de qua sal/
uator ait. Oīnes inquit diuites illō quod
supfluū eis erat miserunt in gazophilaciū
hec aūt vidua misit totum victū suū. Per
viam superogatiōis vadit ad xpm q̄ non
solū amico ꝓximo indigēti in casu necessi/
tatis dat. sed etiā inimico ꝓsone sue. extra
casum etiā necessitatis bñficia spūalia vel
corpalia largit. Juxta illud. Si esurierit
inimic⁹ tuus ciba illū. Et illō. Orate p ꝓse
quentib⁹ vos. vt sitis pfecti sic p̄ vr celest⁹
Matth. v. Sed qr parū esset viam scire si
nescireꝫ modus incedēdi p eā. ideo necessa
rius est modus veniēdi. q̄ est triplex. Pri/
mus scz p fidē xpi. Joh. vi. Nemo potest
re post me nisi p̄ me⁹ traxerit eū. scz p fidē
Scōus p amorē bonitatis. Cantiū. Veni
colūba mea in foraminib⁹ petre et cauernis
macerie. Tertius p operaꝝ xpi. Joh. iij.
Qui facit xpitatē venit ad lucē. Et Luc. ix.
Si q̄s venerit post me abneget semetip̄z
et sequatur me. Sed qr parum esset scire
viam ꝛ modum incedendi per eam nisi ci

retur et terminꝰ vie. ideo sequitur. ad me. Pro quo sciendum q̄ quidam veniunt ad christum. quidam post christum. quidam per christum. Ad christum veniūt. vt hic. Venite ad me. scz tanq̄ ad magistrum docentē discipuli. audiēdo fideliter. Et quid doces domine iheſu. Obsecro dic nobis. Et certe respondet ipe illud Isaie. xlviij. Ego dominus deus tuus docens te vtilia. Nō dicat subtilia. vel curiosa. vt phi et alij vani. sed vtilia. Que. Certe illa que describunt Mathei. xxij. vbi querenti quod sit mandatū magnum in lege. Respondēs dicit. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. z ex tota aīa tua. et ex tota mēte tua. et primū tuū sic̄ teipz. Ecce doctor vtil'. Doce et adhuc z alia vtilia. vt fiere deū. iuxta illud in ps. Venite filij audite me. timorem dñi docebo vos. Ecce vtilior doctor. quia docet audire. et cum hoc timere. Docet insuper omnē modum seruiendi deo. Prouerbiorum. iij. Audite filij disciplinam patris vestri. Ecce doctor vtilissimus. Quam ergo adhuc scolaz meliorem expectam⁹. aut cur in vanum aurū et argentum in studijs expendim⁹. cum habeamus tam sufficientem et breuem doctrinā ad salutem. et magistrum liberalem et pium sine precio docentem. Hinc Isaias arguens dicit. c. lv. Quare appenditis argentū non in panibꝫ et laborem vestrū non in saturitate. Secundi sunt qui veniunt post christum conuersantē tanq̄ discipuli post pedagogum ipm imitando Math. iij. Venite post me faciam vos fieri piscatores hominū. Terij sunt qui veniūt per christum patientez tāq̄ p oltiū in ipm credēdo. Jo. xiij. Neo potest venire post me ad patrem nisi p me Et Joh. x. Ego sum ostium. Dijs oīibꝫ potest dicere christus. Ego sum via dirigens in cōuersatōne. veritas instruens in predicatione. vita ad vitam eternam inducens in passione. Sed quia adhuc paruz esset viam scire et modum inueniendi. et terminū. si nō essz generalis admissio omniū indifferenter ad xpm. ideo addit oīs Venite inquit ad me oēs. Nō est em̄ acceptio psonaz apud deū. sed in oīi gente q̄ bona agunt placitū est deo. Actu. x. Unde apl's dicit q̄ nō est iudeus neq̄ grec⁹. non est distinctio aliq̄ in eccl'a sz oēs sunt eēles p charitatē xpi. q̄ facit diuersoz cor vnū. et aīaz vnā. Uñ nulla est acceptio nec q̄ntuz ad etatē. qz ita iuuenis sic̄ z senex placz dō. Nec est distinctio q̄ntū ad ꝺditiōez sapie. qz ita sapiens sicut insipiens seu simplex. Nec q̄ntū ad ꝺditiōem diuitiaz. qz ita diues sic̄ paup. Nec q̄ntū ad generis nobilitatē. qz ita seruꝰ sic̄ z dñs. Nec q̄ntū ad cōditionē sexꝰ. qz ita mulier sic̄ vir. Nec q̄ntū ad ꝺditionē quoz cuiq̄ donoz naturaliū fortuitoz vel gratuitoz. qz in fide xpi simil' in vnū diues z paup. Jō dr. Oīes q̄ venite ad aquas. omes venite. nullus remaneat in domo mundi hꝰ. sed oēs exite de domo patris vestri. scz mundi. et de cognatione corporalis voluptatis. et venite ad me Et tantum de primo. ¶ B

¶ Dixi secundo q̄ in ꝟbis premissis describitur tediosa z miserabilis afflictio hoīm q̄ ꝺyabolus p pctīm eos fatigat. cū dicitur Qui laboratis z onerati estis. Certe vez dicit Salomon qz miseros facit pl'os peccatū. Prouer. xiij. Que maior miseria q̄s esse in labore. z cū ꝟ sub onere. Duo q̄ hic dicit de peccatore. Primo qz laborat. Secūdo qz onerat. De labore dr p xpbaz Jere. ix. Ut inique agerēt laborauerūt. Revera sic est q̄ nō est aliq̄d opꝰ seculi in q̄ nō oporteat q̄ntē laborare boiez. Hā i ꝺgregatiōe ꝺseruatiōe z ꝺditōe diuitiaz nō ē nisi labor z afflictio spūs Eccs. j. Vidi oīa que sb sole erāt. z ecce oīa labor z afflictō spūs Sil'r i amore deliciaz z ābitōe honoris pe multum magnus est labor. ita vt dicāt Prob. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis. Hapie. v. Et attēde pl'a circa hunc maledictū laborē q̄ ē cū oīb⁹ pessimis ꝺditōib⁹. Hā labor iste ē durꝰ vilis. tutil'. intermiabil'. Durꝰ est labor iste. qz boiez cū oīb⁹ viribꝫ fatigat eo q̄ oēs potētie tā exteriores q̄s interiores in eo succūb ūt z deficiunt ab opatiōibꝫ suis. et ita fatigant q̄ ad nullus bonū opus valēt pcedere. Uñ demōes significātur p egyptios q̄ durꝫ laboribꝫ affligebāt filios isrl' illudētes eis. Illudūt demōes pctōri ꝓmittētes delectatōz momētaneā. z soluētes cruciatū etnū. vñ Hre. Momētaneus est quod delectat. eternū est quod cruciat. Sufficeret tū si labor eēt durꝰ. sz tū cū ꝟ pulcer z decorꝰ aut honestꝰ. sed ecce labor pctī z etꝰ opus ē vile valde. Uñ de pctōre dr Sapie. xv. Luto vilior est vita eiꝰ. Et

ſe valde ē vile. qz ī die nouissimo q̄libet se
cure noiabit opus suū. vt faber suoz ymo
z roztoz. pctoz aūt nō audebit dicere opus
suū. Si em̄ ap̄lus pbibet ne malū op⁹ no
minet int vos. multo magꝭ coz̄ deo. Ter
tio istud ē op⁹ nō solū durū z vile. sz etiā va
nū z inutile. Si em̄ eēt vile z inhonestū sz
tm̄ vtile. aliq̄d eēt. sz ecce oīno inutile est
Juxta illō Roma. vj. Quē fructū habuistꝭ
tūc in q̄b⁹ nūc erubescitꝭ. Et Luce. v. Per
totā noctē laboz̄tes nihil cepim⁹. Sapie
ij. Vana ē spes eoz z laboz̄es eoz̄ inutiles
z acerbi. vt Boeth⁹li. iij. de ꝓsolatu. ꝑsa. vij.
dicit de voluptatib⁹. Quarto ille moꝛbus
q̄s intollerabiles doloz̄es q̄i q̄ndā fructuz
neq̄ssime fruētū solet afferre comedentib⁹
Vñ Isaias cōpat pctm̄ telis aranee. que
sūt inutiles Isa. lix. Telas aranee texuerūt
Eccl. xvij. O⁹ne op⁹ coz̄ruptibile ī fine de
ficiet. z q̄ opaī illō ibit cū illo. Sic Sam
son moziēdo z puertēdo domū cū inimicꝭ
suis perijt cū illꝭ. Nec solū ē infructuosuz et
dānosum. sz etiā inq̄etū est et gnal⁹. Si em̄
eēt post op⁹ pctī quies aliq̄n z q̄d essz. Sz
ecce labor pctoz interminabil⁹ erit Piere.
xvj. Seruietꝭ dis alienis q̄ nō dabit vob
requiē die ac nocte. Die sz pñtꝭ vite. et no
cte sz mortꝭ. Vñ ps. Laboz̄abit in etnū z
viuet adhuc ī finē. Jō dr Eccl. xviij. Cum
ꝓsumauerit hō tūc incipiet. z cū q̄euerit. i.
q̄escere putauerit opabit. Sic accidit illi
diuiti Lu. xij. q̄ postq̄ laboz̄auit in cōgre
gādis diuitijs. z credidit se q̄escere dictū ē
ei. Stulte hac nocte demōes repetēt aīaz
tuā a te. h̄ est dicere. De laboze isto q̄ labo
rasti ꝓgregādo diuitias venies ad laborē
supplicioz etnoz. Cū gr̄alit sit op⁹ pctī ita
laboziosū ita duz ita vile ita inutile ita dā
nosū ita interminabile. merito ē fugiēdū ab
eo ad xp̄m. sic agricola vel colan⁹ a tirāno
fugit ad mās uetū dn̄m. ℒ De scdo q̄d
dr. Et onerati estꝭ. Sciēdū q̄ pctm̄ est mi
mis gue z tm̄ q̄ nec celū nec tra ip̄m porta
re potuerī. sz subito vt āgel⁹ peccauit pene
trādo celū z trā cecidit ī infernū. Jō d ipo
scribit in ps. O⁹n̄ inimicitates mee supgresse
sūt caput meū. z sic on⁹ gue guate sunt sup
me. Expōit Jnno. Sic on⁹ gue guate sunt
q̄z iugū diaboli nec leue nec suaue ē sz gra
uat. z dic guate sūt sup me. i. guit impsse et
guātes. guit deꝑmētes et manētes sūt sup
me. vñ Job. vij. dr Quare me posuisti ꝛ trū
tibi. z factꝰ sum mihi metip̄i gnis Isa. lxvj
Solue fasciculos deꝑmētes. Sz queret
Jnno. vñ ē q⁹ hō portat tm̄ on⁹ z tū n sētit
Rñdet q̄ iō. q̄z aut ē mortu⁹ aut ebri⁹ vl furi
osus. vñ pctoz ē sic̄ sim ea q̄ nō sētit plota
sibi alligatā q̄diu sedet vl iacet. sz cū vult
surrū ascēdere tūc plota trahit eā q̄ intēdū
cogit cadere. sic pctoz hodie ñ sētit on⁹ pcti
sz cū voluerit ascēdere ī celū tē pctm̄ trahet
eū ī infernū. Job. xxj. In pūcto ad ifernū
descēdēt. Jō ꝓpha āmonet di. Dirrūpā vi
cula eoz. z picā a nob iugū ip̄oz. s. demo
nū. Duo dic. sz vinculū z iugū. q⁹ fm Jn
noc. ista duo sūt in q̄lib⁹ pctō. aut vinculū. i.
amoz cupiditatꝭ. aut iugū timoꝛꝭ. Vinculū
ē amoz male accēdēs q̄ trahimur ad pctm̄
z ad illicita. timoz est iugū male būlās q̄
p̄mimur z ītrahimur ne faciā⁹ vtilia Utrā
q⁹ g abiciēdū ē a nob. Juxta illō apl⁹ He
bre. xij. Deponēteſ oē pōd⁹ z circūstās nos
pctm̄ p patiētiā currā⁹ ad ꝓpositū nob cer
tamē aſpiciētes ī auctorē fidei z ꝓsūmato
rē ih̄m xp̄m. Duo p̄cipit. z fugā mali z ꝓpo
sitū boni. h̄ ē dicere. declinate a malo z facite
bonū. q. d. Reiecto ope diaboli q̄d ē op⁹ gr̄
ue z laboziosū. assumite op⁹ di q̄d ē suaue z
leue. vñ Mādata xp̄i gnia ñ sūt. dr. i. Job
v. Et ꝛe ñ sūt gnia. qz surrū hoiez ferūt nō
deoz sū deꝑmūt. vñ sūt sic ale aīāl. q̄ sz gra
ues sint ī se. tm̄ aues ñ sētiūt eas sibi gnes
sz leues Et sic bacul⁹ q̄ iuuat boiez ad ei
dū. q̄ sz videat in se pōderosus ē m̄ leuis.
Sic est de p̄ceptꝭ dei. iō curram⁹ ad xp̄m
omi excusatōe semota. cū nō hēm⁹ aliquā
occasionē excusādi. vt dictū est.

℣ Dixi tertio q⁹ in vbis ꝑmissis
rāgit desiderabilē
ꝓsolatō q̄ saluator ad seueriētes tāgs suos
fideles seruos ꝓsolari se obligat. z ego re
ficiā vos. Dic h̄ Horra sup isto vbo. q⁹ xp̄s
ꝓmittit ꝓsolari suos triplici cibo. s. doctri
ne. cucharistie. z gl̄e. Et ꝛe maria ꝓsolatio
q̄ maioz neḡt itelligi. cū idudat oēs alias
siue sint fm naīaz. siue fm fortunā siue fm
gr̄az. Si m̄ volū⁹ loq̄ ꝓpe ad lr̄az fm illud
tps q̄ xp̄s loq̄batꝰ vba ista ad discipulos et
alios pctoz̄es. tūc refectio ista accipiēda ē
fm significatōz primā z imediatā ut ēnios
xp̄i. Intēdebat em̄ xp̄s tūc ad se ꝙuersos
recipe p baptismi sacramētū z missionem
spūs sancti. De qua refectōe ꝓuenit̄ psa
dixit ꝓpha in psalmo. xxij. dicens. Super

aqñā refectōis educauit me. aīaz meā conuertit. Dicit Jnno. q̄rē q̄ aq̄ refectōis ibi significat baptismū ad lr̄az. qz ī aq̄ fit. Sz aq̄ refectōis dr duob⁹ modis. qz reficere ē reformare. z reficere ē satiare. Baptism⁹ g̃ reficit. i. reformat sīlitudinē dei. quā dya/bol⁹ deformauerat p̄ p̄cm̄ Jsa. j. Lauami z mū di estote. Glo. lauami aqua baptismi Et Zach. xiij. dr. Erit fons patens domui Dauid in ablutōz p̄cōr̄ z mēstruate. Itē baptism⁹ reficit. i. satiat. qz in baptismo datur spūssanct⁹ q̄ replet et satiat. Q̄ aūt dak spūssanct⁹ ī baptismo hēt Math. iij. Ipe vos baptisabit spū sancto z igni. Q̄ spūssanct⁹ repleat habēt Actu. ij. Repleti sunt oñes spūscō. De hac duplici refectōe habēt Actu. ij. vbi ꝑr⁹ dicit. ꝑnīaz agite. et baptisēt vnusq̄sq̄z in noīe dñi nostri ihu x̄pi in remissionē p̄cōz. z accipietis donū spūssancti. In remissionē p̄cōz. ecce p̄rimū. accipietis. ecce scōum. Sup hanc g̃ aquā refectōis. dicit iustus educauit me sic̄ puer. fidei nutrimēto. q̄ di. recepto sacramēto baptismi q̄ fundamēto. paulatim alia sacramēta recepi q̄ nutriūt aīaz Abacuc. ij. Qui incredulus est nō erit aīa eius recta in semetipo. Just⁹ aūt in fide sua viuet. Ezech. xlvij. Aque descēdebāt ad lat⁹ templi dextrū. et post subiūgit. oñis ania viuens ad quā puenerit torrens iste viuet Et ideo dicit bñ q̄ sup hāc aquā educauit me dñs. Ad q̄d aūt valeat ista refectio statim subdit. animā meā ad se conuertit. vt scz mūdanis opib⁹ nō insudet vel nō intēdat. quo min⁹ ad eū libere possit currere. Sic conuerterat ap̄lm q̄ de se dicebat Hebr. xiij. Nō habem⁹ h̄ manentē ciuitatē. sz futurā inq̄rim⁹. Nec g̃ bona est refectio q̄ ita mentē saciat dulcedine dei in p̄nti vt obliuiscatur delectationē seculi. Phil. iij. Oīnia arbitror vt stercora vt x̄pm lucrifaciā. Si ꝑo volum⁹ loq̄ de refectōe fute gl̄e. tūc nō minus est vez. q̄d x̄ps. pmittēs dicit. z ego reficiā vos. Hāc codē mō refectur̄ se. pmittit vt dictū est p̄mo. qz reficiet electos in etna gl̄a. i. reformabit de miseria ī gl̄iaz. de corruptiōe ī incorruptōez. de imp̄fectōe ad p̄fectionē. de speculo et enigmate ad clarāvisionē. Juxta illud Reformabit corp⁹ būlitatis nr̄e ꝑfiguratū corpi claritatis sue. Phi iij. Hoc āt fiet cū corruptibile h̄ induerit incorruptōez. z mortale h̄ induerit immortalitatē. Et iterū. Cum venerit q̄d p̄fectū est. euacuabit quod ex parte est. Et iter. Videm⁹ nunc p̄ speculū in enigmate tūc aūt facie ad faciē. Ecce refectio. id ē. reformatio p̄fecta. Hēdo ī fuko reficiet. i. satiabit totū hoiez Juxta illud p̄s. Satiabor cum apparuerit gl̄a tua. Vbi dicit Jnnocent⁹ q̄ hec satietas erit in impletione desideriorū p̄fecta. P̄s. Qui replet in bonis desideriū tuū. Quando aūt erit sacietas hec aut vbi. statim dicit. Cum apparuerit gloria tua. scz cuilibet iusto in se et in alijs. j. Joh. iij. Kīmi. nūc filij dei sum⁹. sed nondū apparuit q̄d erim⁹. Cum aūt apparuerit similes ei erimus. Ad quā gloriam nos perducat ih̄s x̄ps Amen.

Dominica septuagesime. I Sermo. XXXIIII.

Simile est regnū

Celoz homini p̄ifamilias Mat. xx. Dominica hodierna diuersimode a diuersis appellat. Nā vulgares nostri vocant eam antiquū carnisp̄riuiū. Eo q̄ ab hac dominica antiqui patres disponebant se ad ieiuniū q̄dragesime. Vnde z nuptiar̄ solēnitates z cārica leticie obmittebant. vt animū suū ad dignos penitētie fructus pagēdos in q̄dragesima assuefacerent. Multa etiā in cibis extūc obmittebāt. qz carnes de cetero nō comedebāt. sz tm̄ ouа et lacticinia. q̄bus vtebantur vsq̄ ad octo dies. Post hoc autē a dñica Exurge. ūmediate sequenti obmisso esu ouorum solū lacte vtebāt vsq̄ ad dñicā Esto mihi. in qua dominica deinceps omnia obmiserūt. Quia ergo in hac dominica carnibus p̄riuabantur. Ideo carnisp̄riuiū antiquorū patrum appellatur. Quē modū adhuc grecoz ecclesia obseruat. Alij autem appellāt hāc dñicaz septuagesimam. vt lr̄ari z spūales. P̄o eo q̄ in ea recolit captiuitas. lxx. annor⁹ q̄b⁹ iudei capti. ducti sunt in babilonē p̄ Nabuchodonosor regē Assiriorū. vt habetur. iiij. Reg. vltimo. Et. j. Esdre. v cap̄. Sub Joachim rege Juda. et postea sub Sedechia eius successore. Vbi filij israhel in maxia tristicia existentes. habitabāt sup flumia babilonis. faciētes tuguria. z suspendentes cytharas z liras suas. q̄b⁹ laudare deū in terra sua ꝑsueuerāt in salicib⁹ et alijs arboribus. Juxta illud ī p̄s.

Sup flumina babilonis illic sedim⁹ ⁊ fle/
uim⁹ dū recordaremur tui syon. id ē. irl'm
In salicibꝫ in medio ei⁹ suspēdim⁹ organa
nr̄a. Quia illic interrogauerūt nos q̄ capti/
uos duxerūt nos ꝟba cācionū. Imnū cā/
tate nob de cāticꝫ syon. i. sic ꝟsueuistꝫ ī ciui/
tate syon. Quibꝫ illi rñderūt. Nūo cātabi/
mus canticū dñi in tra aliena. Spūaliter
āt scrā mr̄ eccl'a sub ista hystoria recolit mi
stice statū deuiatōis sue. q̄ deuiauit p cul/
pā a gr̄a. Hierusalez em̄ interptatur visio
pacꝫ ⁊ significat paradīsuz in q̄ hō debuit
videre deū ī pace ppetua. Habucho dono
sor significat dyabolū q̄ est rex cōfusionis
et̄ne. Qui ꝓpter peccata nr̄a captiuauit nos
in vita pñti. in q̄ circūdederūt nos gemit⁹
mortꝫ ⁊ q̄si dolores inferni. s. frigus. estus.
sitꝫ. fames. lassitudo. egritudo. ⁊ mors ipa.
Scie amaritudo. feror. ⁊ tenebre īteriores
Ut dicit Vuilhelm⁹ in rōnali pre. vs. Cō/
parat aūt vita ista tota. lxx. quia septē eta/
tibꝫ voluit. Octaua em̄ eras est resurgētiū.
Unde sic ante finē. lxx. annor̄ oēs iudei
in terrā suam redierūt. Sic oēs electi añ
finē septime etatis redibūt ad patriā cele/
stem. Obmittim⁹ g̃ cantica leticie ad signi/
ficādū q̄ nō sum⁹ in patria sz ī tra aliena.
Iuxta illud Heb. xiij. Non habem⁹ hīc ma/
nentē ciuitatē. sz futurā inq̄ram⁹. ymo su/
mus in hāc mūdo tāq̄ in graui captiuitate.
vt nō q̄ volum⁹ bona sz que odim⁹ mala fa
ciam⁹. Iuxta illud ap'li. Nō q̄d volo bonū
ago sed q̄d odi malū. Sum⁹ em̄ etiā in ter
ra inimicor̄. q̄ spoliauerūt nos gratuitis
vulnera uerūt in naturalibꝫ bonis. ⁊ abie/
rūt semiuiuo homine relicto. plagꝫ impo/
sitis multꝫ Luce. x. Et ideo possumus bo
die dicere illud Job. xxx. Uersa est ī luctū
cythara nr̄a ⁊ organū nr̄m ī vocē flentium
Nō g̃ ridēt hodie nisi stulti ad īstar illor̄ q̄
flētibꝫ alijs sapiētibꝫ ipi gaudēt ī luctu Cō
tra illō sapiētꝫ Eccī. xxij. Musica ī luctu ī/
portuna narratio. Dic ē q̄ eccl'a ob mittit
hodie cātica oīa āgelica. vt all'a. ⁊ ī tra. ⁊ as
sumit būana. s. laus tibi xp̄e. nō q̄ eāpolle/
ant int̄ se. sz qr̄ ista vor̄ ē hūilitatꝫ ⁊ meror̄.
Ulex. qr̄ tristicia scī mortē opat̄. Jō eccl'a
tpando istū gemitū elector̄ adducit tam ī
epl'a q̄s ī euāgelio tripler remediū ⁊ pmū
Nā remediū est vt sivult plene liberari ab
bis miserijs laboret in vinea dñi pñtꝫ eccl'e
excolēdo diligēt̄ ortulū ꝓscie sue extirpan
do de ea vicia. postea ī stadio vite pñtꝫ cur/
rat p pnīe opa. deinde virilit̄ in agone pu/
gnet ꝺ dyaboli rēptamēta Nō si fecerit tri
plex pmiū hēbit. qr̄ laborāti dabit denar⁹
currēti brauiū. ⁊ pugnāti corona. bīrudi
nis et̄ne. q̄ etiā hīc denar⁹ nuncupat. De q̄
q̄dē denario sic loq̄t euāgeliū. In illo. tp.
i. d. s. p. h. Silē ē regnū celor̄ hōi pūsami/
lias q̄ exijt pmo mane ꝺducere oparios in
vi. s. tē. Sup isto euāgelio expediret aliq̄
dicere. sz qr̄ sine gr̄a. s. iūsta facere ñ possīs
Dicit ei Salomon Eccs. ix. Uerti me ad
aliud. s. ꝓsiderandū. ⁊ vidi. s. itelligēdo. nec
velociū ē cursū. s. q̄ currāt ꝟtuose sine gr̄a
diuia. Ror. ix. Nō ē volēt̄ nec̄ currēt̄. sz
dei miserēt̄. nec fortiū ē bellū. s. victorio/
sū sine gr̄a dī. s. Mach. iij. de celo ē fortitu
do. nec sapiētiū panē. s. doctrie ꝓuer. xxj
Dois ē animū ꝑpare ⁊ dñi gubernare lin
guā. nec doctor̄ diuitias. esse. s. frūctuosas
sine gr̄a Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapia ⁊
scia. nec artificū graz. s. ad opandū sine do
Joh. xv. Cū g̃ nihil sine gr̄a xp̄i facere pos
sum⁹ merito recurrā⁹ ad eū. Ipe em̄ ē pcu
rator vinee militatꝫ eccl'e. vt dr̄ in euange/
lio pñti q̄ hz ꝺducere oparios. i. pdicato/
res in op⁹ salutare aīar̄ fidelīū suor̄. De
igit̄ p ipm̄ ꝺducamur in vineā sacre scptu/
re. flozescz doctrine decerpam⁹. ⁊ frūctum
salutꝫ degustem⁹ recurrā⁹ ad ꝟginē gloz
salutātes eam voce amena dī. Aue maria
gr̄a plena. In pñti euāgelio ꝺscribūt tria.
Prio diuīe bonitatꝫ magnitudo. cum dr̄.
Silē ē regnū ce. Scōo oñdit eiusdē libe/
ralis remunerātiōis rectitudo. cū dr̄. Cū
sero factū esset. Tertio arguit būane inu/
dētie ingratitudo. cū cōcludit. Et rndens
vni illorum dixit.

Dixi primo q̄ in pma parte euangelij dēcri
bit dīne boitatꝫ magtudo. cū dr̄ Silē ē re.
ce. Circa q̄d sciēdū q̄ cū xp̄s ī fine scōi an
ni sue pdicatōis pdicasꝫ ꝺceptū diuinū.
auari hīc audiētes deridebāt eū Jō ipe ꝺ
suit tres pabolas. Una ꝺ diuite epulone.
alia ꝺ villico iniqtatꝫ. vt dr̄ Lu. xvj. Tertia
ꝺ istaz ad discipl'os suos docēs p hīc
vita vel p opa miscdie vl' p opa iusticie esse
vinendū. Postq̄ g̃ docuit opa miscdie ege
nis exhibere ī diuite ⁊ villico. hīc iam decē
opa iusticie facere et operari in hoc mūdo
vbi sum⁹ quasi in quadā vinea ī q̄ bonorū

opm fructuꝫ faciliter cumulare possum⁹. Vñ dic̄ lra. Sil'e ē reg.cc. hoi pīfamili/as.i.pñs eccl'a vl' vita iustoꝝ i ꝟ mōdo sil'is est negocio cuiusdā hois pīffamilias .q̄d fit vel fieri potuit a q̄dā hoie p̄efamilias Et ꝟ i isto.qz sic̄ ille pīfa. remūerat primo nouissime veniētes.ita dn̄s gētiles q̄ i fine scl'oꝝ credidēr̄t .pus fm̄ merat q̄s iudeos eo q̄ plenitudo gētiū pus dꝫ intrare i reg nū celoꝝ.z postremo oīs isrl' salu⁹ fiet. Cū ēn iudei pus tpe p̄cesserāt gētiles i seruitō dei. Sil'r q̄nq; de⁹ pus remūerat eos qui posteri⁹ ad pniaꝫ conuertūt q̄s eos q̄ diu⁹ i ea steterūt. q̄nis em̄ pmogeniti ius pmoge/niture possideāt. tm̄ sepi⁹ p stulticiā p̄dunt. Sic pꝫ de Esau z Jacob Ben̄. xxvij. et de Ruben Ben̄. xlix. Est g̃ ꝟ de⁹ pīfamilias. Xp̄s ꝟo ei⁹ p̄curatoꝝ. Operarij p̄dicatores. Denari⁹ vita eē̄na. Vinea eccl'a vl' aīa iusti fm̄ Bre. Basiliū. z Crisō. Vote sūt etates mūdi vel homis. Et fm̄ ꝟ plana ē lra sine mag̃ intricatiōe quā sub ꝟ sensu xp̄o duce p̄segr. Dicat g̃ q̄ iste pīfa. exiuit pmo mane Iste pīfa. est de⁹ z dn̄s vniuerse creature. cuius est terra z plenitudo eius. Dicit aūt Crisō. ꝟ q̄ de⁹ pꝫ domū magnā q̄i tristegā. in cuius supmo sunt victores vt in celo. in infimo victi. vt in inferno. in medio certā/tes. Qui exiit pmo mane. i. in pma mundi etate. que hora fuit ab Adam vsq; ad Noe Vñ fm̄ Aug. totū tps h⁹ mūdi ē q̄si vnus magn⁹ dies. cui⁹ mane fuit initiū creatōis ade. finis ꝟo seu sero erit psūmatio scī iūdicio finali. z ita etates scl'oꝝ medie i hac die sūt q̄i hore. Pria g̃ hora fuit ab adā ad Noe. qz illa fuit prima etas. q̄ etas cōtine/bat. x. generatōes patꝝ. q̄z vn⁹ successit al/teri. prīnēs in se duo milia ānoꝝ. et. ccccc. lxvj. annos. Que tota perijt diluuio. exce/pto Noe met octauo. Dī aūt de⁹ extūc exis se q̄i pria hora. nō q̄ tūc eēt incarnat⁹ vl' de celo descendēs visibilis fact⁹. sꝫ qz tūc fuit aliq̄b̄ modo iust⁹ manifestat⁹. Qui eū esse creatorē suū cognouerūt. Et ꝟ dicit Bre. in omel'. Qñ de⁹ nō cognoscit. in secreto ē. Qñ ꝟo cognoscit. de occulto p̄cedit. Ad notitiā ergo frequēti⁹ exiuit. q̄nto ampli⁹ sui notitiā dedit. Exiuit aūt tūc de⁹ p̄duce/re operarios suos. i. iustos z seruiētes sibi z nomen suū alijs manifestantes. Et notā/ter dicit operarios. nō ꝟbarios. non locuto/res. sꝫ bi factoꝝes Jaco. j. Estote factoꝝes verbi. Operarios etiā dicit nō destructoꝝes vt sūt heretici. in vineā suā. i. eccl'aꝫ militā/tē. cui⁹ palmites fuerunt p̄mi iusti. scilicꝫ Abel vsq; ad vltimū electū. Operarij ergo i vinea dn̄i sūt p̄dicatoꝝes z iusti recte viuē/tes. q̄ alios ꝟbo vel exēplo ad bn̄ viuendū inducūt. Et sic fm̄ Crisō. recte viuētes sūt operarij. z fm̄ ꝟ vinea ē iusticia. palmites vir/tutes. vt māsuetudo benignitas. Opa er/go nr̄a sunt opa iusticie. fm̄ Crisō. non vt agros colam⁹. nō vt diuitias acq̄rā⁹. q̄uis ꝟ sine peccato facere possum⁹. non tm̄ sunt opa nr̄a Attendāt ꝟ seculares opa iusticie negligētes z solis opib̄ coꝝpalib̄ insudā/tes. Attendant qz Adam ꝑ eo q̄ iusticiam oꝝiginalē negleꝝit. eiectus est de paradiso. Judei qz solis coꝝpalib̄ laboꝝib̄ insiste/bant. eiecti sunt de terra ꝓmissiōis. ymo ō terra eterne habitatōis. Sic fiet de alib̄ q̄ colūt ꝟ terras z negligūt aīas. congregant diuitias z perdunt virtutes. mali operij iniq̄taꝫ. q̄b̄ dicet illud Mat. xxv. Discedi te a me operij iniq̄taꝫ. q̄a nūq̄ vos noui. Conuentiōe āt facta cum illis ex denario diurno. Circa istud sciendū q̄ licet ō me rito debet seruire creatura etiā absq; vlla spe ꝓmissiōis. eo solo q̄ in ipo viuim⁹ mo/uemur et sum⁹. Actu. xvij. tm̄ hūana creatu/ra specialiter ei seruire debet. Quia illi ōs p̄parauit ab eterno nō qualecūq; esse et viuere. sꝫ summū eē z viuere. z btm̄ esse et btm̄ viuere. Et ꝟ hic ōr denar⁹ diurnus. Vita etem̄ bta cōsistit in visiōe clara deita tis. q̄ in ꝟ assil'at denario. qz dat̄ ꝑ impleti one decē p̄ceptoꝝ dei. z qz bz ymaginē su/premi regis in se. in cuius visiōe tota bea/titudo consistit. Est ergo hec cōuentio fm̄ Crisostō. vite eterne. ꝓmissio p̄o labore. et diurno denario. i. ex eternitate vite. Si cut em̄ in denario nō est finis neq; p̄inci/piū. sic in gloria celesti. Et ōr diurn⁹. quia dat̄ laboꝝātib̄ i die gre. Tota em̄ vita p̄e sens est dies in qua lucet sol iusticie xp̄us dn̄s Joh. xij. Ambulate dū lucē habetis. Dicit scōs diurnus. qz dabit̄ in die glorie In ps. Melior est dies vna in atrijs tuis Et dicitur notanter denarius diurn⁹ nō nocturn⁹. Primo qz nō datur laboꝝātib̄ i nocte culpe. Secundo qz ad cōsequendaꝫ vitā eternā. sufficit etiaꝫ vna dies laboris meritoꝝ cum gratia diuina. et ideo nō di catur mensur⁹ a mēse, vel annal' ab anno

vel ebdomadaꝫ ab ebdomada. ymo posset
dici horinus ab vna hora. qz etiã sufficit ad
ipm pmerendũ vna hora. Ezechiel. xviij.
Quacũqz hora pctor ingemuerit. oim iniq
tatũ suaꝝ nõ recordabor. Ptz ℞ ō latrone.
Secꝫ. misit eos i vineã suã vt colerẽt z cu
stodirẽt eã. Gen. ij. Tulit dñs hoiez et po
suit in paradisũ vt oparet z custodiret illũ
nõ vtiqz vt ibi oparet agriculturã. Hz vt
ſuaret originale iusticiã ſm Aug. sup Gen.
ad lr̃az. q̃d ē bñ notãdũ. Et egressus circa
horã tertiã. Hic ponit scda missio diuina
Ista hora tertia fuit a Noe vsqz ad abraã
ptinẽs gñationes paꝝ decẽ. ãnos ãt ducẽ/
tos. xiij. In hac ḡ etate itez deꝰ exiuit non
p loci mutatoz. sz p sue bonitatꝭ diffusioz
in creata subiecta. in q̃ tpe aliq̃ sctꝰ ad eru/
ditionẽ alioꝝ missꝰ fuit. vt Noe. sem. z thare
z abrahã. Tũc ãt or magꝭ exisse. quia illo
tpe magꝭ se manifestauit. Noe em facta est
exp̃sa pmissio. sub Noe etiã factũ est diluꝝ
uiũ. p q̃d figurabat generatio baptismal
ſm Hozrã. Vidit ḡ tũc alios p miseratoz.
et miserꝰ est, ppt tria. Primo qz ſtates erãt
inq̃ntũ recti p naturã. Scdo i foro. inq̃n/
tũ detẽti p mũdi ꝓcupiscentiã. Tertio. q̃a
ociosos inuenit. inq̃ntũ fugiẽtes bonã opã
tionẽ Foꝝ ḡ mũdꝰ ē in q̃ ſm Crisꝰ. calũnie
iudie. ptẽtones. negocioꝝ diuersoꝝ tumul
tuositates z oia sũt venalia. Ociosi ḡ sunt
oẽs i mũdo q̃a bono z debito ope ōficiũt
Quatuor ãt sũt p̃cipua i foro mũdi. Primo
deceptio auaricie Jere. ix. Unusq̃sqz a pxi
mo suo se custodiat. z Mat. xviij. Tradet
ãt frater frẽz i mortẽ. Et ꝑ sic ē. qz p diui
tiꝭ pessimis mutuo se frẽs occidut Secdo
i mũdo est luxuositas luxurie Abacuc. ij.
Usqzquo aggrauas ꝺ te densũ luxũ. Ps.
Eripe me ō luto vt nõ infigar. Tertio i mũ
do ē volubilitas incõstãtie. Treñ. i. Pctm̃
peccauit irl'm. ꝓpea instabil' fcã est. Quar
to i mũdo ē ociositas accidie. qz fere oẽs
iacuerꝭ in terra. senex z puer. Treñ. ij. Hz
Crisꝰ ponit differẽtiã int̃ mortuũ z ociosũ.
Nã q̃ dyabolo seruit mortuꝰ ē. q̃ ãt opꝰ dei
nõ opaꝫ ociosus est. Qui aliena tollit mor
tuꝰ ē. q̃ sua nõ dat ociosus ē. Quãto i mõdo
isto sic in foro oia sũt venalia. Juxta illud
Eccꝫ. v. Pecunie obediũt oia. Et certe ℞ ē
videre in iudicijs secl'aribꝫ. spũalibꝫ. i mi/
stris eccl'az. dñoꝝ. in artificijs. i amicꝭ. in
subditꝭ. qz nullꝰ mouet pedẽ sine pecunia.
cũ multa possent hoies mutuo p̃are sibi
gratꝭ. p̃sertim q̃ gratꝭ acceperꝭ Lu. vj. Gra
tis accepistꝭ gratis date. Secꝫ inuitatio.
Et ait illis. Ite z vos i vineã meã. s. vt co/
latis z dilaterꝭ z custodiatꝭ. z q̃d iustũ fue/
rit dabo vob. supple. iuxta meritũ z sup̃ co/
dignũ Roꝝ. viij. Nõ sũt ꝺ digne ẽ. Secꝫ
obediẽdi, pmptitudo. Illi ãt abierꝭ. s. obe/
diẽdo z volũtatẽ dei faciẽdo. Et intelligen/
dũ est illi. i. aliq̃ ex illis. qz multi remanserũt
extra hãc vineã i gẽtilitate. sic oẽs descen/
dẽtes de Caym. z postea de Cham. Sic
ꝑz Gen. Item ãt exiit circa horã sextã z no
nã. z fecit sil'r. Hic ponit tertia z q̃rta voca
tio z missio in q̃ itez exiit deꝰ p maiorẽ ma
nifestationẽ. s. circa horaz sextã que fuit ab
abrahã vsqz ad moysen. Et nonaz que est
a moyse vsqz ad aduẽtũ xp̃i. Hilarꝭ tũ diẽ
q̃ sexta etas fuit a moyse vsqz ad dauid Et
nona a dauid vsqz ad xp̃um. Nec etas ab
abrahã vsqz ad dauid ptinet gñationes. xiij
annos ꝺ nongẽtos. xlij. Et itez a dauid
ptinet generatiões. xiij. ãnos ãt. cccc. lxxx.
Et hec fuit satis plena hora. Si ãt dicim⁹
nonã a moyse vsqz ad aduẽtũ xp̃i et xp̃ci/
la ptinet gñationes. xiij. ãnos ꝺ q̃gentos
lxxxviij. Circa illã igit horã exiit p̃familꝭ p
maiorẽ manifestationẽ. z fecit sil'r. s. voca/
do z mittẽdo in vineã. Et p̃t dici q̃ etiam
tũc fecit sil'r. inueniẽdo q̃sdã stantes ocio/
sos. eo q̃ multi tũc sub onere legꝭ stãtes a
p̃mio regni celestis torpebãt Juxta illud.
Neminẽ ad pfectum p̃duxit lex Hebr. vij
In ista etate missi fuerũt operarij ad eru/
ditionẽ alioꝝ. vt Moyses ẽ. Circa. xj. ꝺ
horã exiit. Hic ponit vltima vocatio quã
fecit dei filius p se. q̃ in vltimis temporib⁹
p se apparẽs exiit. i. p seipm apparuit. s. Joh
ij. Nouissima hora est. et inuenit alios stã/
tes. Glosa. gentilẽ et iudaicũ pplm a bono
ope torpentẽ. Stabat em̃ iudaic⁹ popul⁹.
stabat z gentilis. vterqz tm̃ ociosus et p su
perbiam ceruicosus Job. xv. Lucurrit ad
uersus deũ extẽto collo. Et dixit illis salz
iudeis p seipm. gentilibꝫ ãt p ap'los. p quos
in omnez terrã exiuit sonus p̃dicationis.
Secꝫtur increpatio. Quid hic statꝭ ociosi
tota die. q. d. de operando nõ potestis ra/
tionabiliter excusari. cum z loc⁹ congruat.
qz ℞ facultas supperit. qz adhuc stat. secus
esset si iaceretis. z laborare nõ possetꝭ. ꝺs
iuuat. qz tota die ociũ dãnificat. Jõ dicit

tota die ociosi. Quid ergo statis.id ē. qua ratione.cum habeatis conductores collaboratores.laboris suauitatē.mercedis p/pinquitatē. hic in loco laborioso. piculoso.suspitioso.z lutoso ad opus dato. Statis aūt mandatoz meoz obliti.ad rugitū leonis stupefacti.carnis illecebris confir/mati.mūdi vinculis detenti.tota die.id ē. tota vita.ociosi.vobis nihil proficientes. proximis nō subuenientes.deo nō seruiē tes.hostiby nō resistentes.imposteꝝ nō.p/uidentes. Taliby autē q̄d dicā audiam⁹. Sequitur ēm. Ite z vos in vineam meā. Sed audiamus primo quomō ipi se excusant. Dicunt ēm. quia nemo nos cōduxit. Patet hoc de gentiliby esse verum. qui nō habuerunt prophetas nec doctores.sicut iudei.qui cōducti per legem naturalem et scriptā erant. Et ideo gentiles dicūt. Nemo nos cōduxit. Ideo non mirū q̄ hucusq̄ ab initio mundi stamus ociosi.scz a lege diuina.nō tamen a lege dyaboli vacui. Sed diceres.tamen gentiles z si legē nescierunt. tamen naturaliter ea que legis sunt faciebant.vt dicat aplūs. Respondeo q̄ hoc erat valde obscure.z ideo quia non habebāt etpresse predicationis ꝓba z diuina p̄cepta potuerunt dicere Nemo nos cōduxit. Quiby ille ait. Ite et vos in vineā meam. Interponit hic coniūctionem copulatiuā.ad significandū quia gētiles adiuncti sunt iudeis. Quiby dī Ite z vos gētiles in vineā meam cōpatiendo z credendo.cōfitendo z ope laborando. Et posset b esse dubitatio vtz alique gētes excusari possint de nō credendo in xpm. Rndeo. q̄ si essent alique gentes ad quas nō peruenisset vnꝰ predicatio christiane fidei possent excusari Iuxta illud Joh.xv. Si non venissem.s.per me et per meos.z locutus eis fuissem.peccatum non haberent Dicit ibi Thomas.s.infidelitatis.pro quo nec dā/narentur.licet bene actualia peccata suffi/cerēt eis ad dānandū Sed difficile est dicere q̄ ad aliquos non peruenisset predicatio christi.cum dicatur in Psalmo de apostolis. In omnē terrā exiuit son⁹ eoz. Uñ aplūs Roz.j.et.x.probat oēs esse inexcusabiles. Exquo ēm fides est ex auditu.quo possunt excusari. Exquo in omnē terram exiuit sonus eorum.scilicz aplōz. ¶ B

¶ Ex ista littera habemus tres moralitates. Prima est. vt attendamus diuinā erga nos benignitatem.q̄ ostenditur in pluribus nobis. Primo q̄ de⁹ fecit se nobis pium et misericordem. vnde hic dicit paterfamilias Exquo patet q̄ ipe est creator noster Deuteron.xxxij. Nunquid non ipse est pater tuus qui fecit te. Secūdo q̄ ipse est prouisor noster. Dat ēm escam omni carni. Etiam pullis coruoz inuocantiby eum. Coruus dyabolus ꝓpter nigredinē vicio rū.pulli eius peccatores quos etiaz pascit dñs.quia super eos facit solem suū oriri. Math.v.et.j. Pe.v. Ipsi cura est devobis Tertio q̄ ipe est generalis omniū dispensator. Ideo dr pfamilias q̄ habeat multā familiā. Reges apud eum sunt prelati. quoz vnusq̄sq̄ dicit ō se illud in ps. Ego aūt ōstitut⁹ sum rex ab eo sup syon.i.super fideles. Principes sunt inferiores prelati. missi a superioriby in vtroq̄ statu spirituali et seculari.ad vindictam malefactorum. laudem vero bonorum.j. Petri.v. Serui sunt ministri et predicatores . quos misit dominus hora cene dicere inuitatis vt venirent. Luce.xiiij. Ecce benignitas dei erga genus humanū ex qua processit ordo ecclesiastice hierarchie.ita vt nihil desit ecclesie in vlla gratia.i. Loz.j. Et ideo dicit apostolus q̄ que a deo sunt ordinata sunt Exquo infert q̄ qui rsistit potestati .dei ordinationi resistit. Secunda moralitas est q̄ omnes tenētur deo seruire. Pater.quia omes hic vocant de quacūq̄ etate. Unō in pma etate vocāt pueri i statu innocētie. Et bñ puericia cōpat prime etati mundi. Sic ēm in illa fuit diluuiū.ita in puericia fit submersio p oblitionem. eo q̄ illa etas valde prona est ad malū Gen. viij. xij.q.j. Omis etas. Tertia hora est adolescentia. Sicut ēm in illa tertia etate fuit inuenta lingua hebraica. Sic in adolescentia homo incipit perfecte loqui. Sexta est iuuētus.et ista includit virilitatem. Et sicut in illa fuit prima regum electio. Sic in ista apti sunt homines ad regendum se et alios. Unde statutum est vt nullus promoueatur in sacerdotium nisi in vicesimo ān to anno. Et in epum non nisi in tricesimo que est etas iuuenilis et virilis . Nona est senectus. Sicut ēm in illa etate plebs hebreoz fuit crebris malis q̄ssata sub Roy se. Ita senes multis afficiunt incōmodis,

vt dicit Tulius in libro de senectute. Un decima aūt hora est decrepitus in qua est amplius labor et dolor. Qualibet ātē istaꝝ horarū patet homī gra xpi. Sed attende quia cū oībus promiserit pmiuz. istꝫ nihil promissum est. sed eis tm̄ dictū est. Ite et vos in vineā meam. Ad significandum qz decrepiti non ex iusticia. sed ex gra saluāt. Et merito. quia tales offerunt deo feces sue etatis pro quibus nō merenť ex iusticia recipere premiū sed suppliciū. Juxta illud Malach. Si obtuleritis cecum aut claudum quis accipiet ꝫ de manibus vris. Nō vticz senes faciunt q̄ cecitatē. curuitatem. clauditatem. et oēs defectus deo offert et tamen deus ista acceptat. et si non ex iusticia. tamen ex misericordia. Ex his arguit Ambro. li. vj. Exameron. c. tj. q̄ satꝫ magna cecitas est hominū pūtis seculi. q̄ nō cognoscunt creatorez suū. cum oīs etas mundi cognouit eum. Et idem dicit in libro de paradiso. c. vj. comparādo istas etates hominis ad etates mundi satꝫ pulcre. Tertia moralitas est q̄ in ecclesia militāti specialiter tres status arguī merentur p ceteris. scz generaliter peccātes. singulariter presidentes. et viriliter peregrinantes. Omnibus em̄ dr. Quid statis tota die ociosi. Peccantibus em̄ peccati locus. est locus contagii. presidentibus gradus officii. est locus periculi. peregrinantibus laqueus mūdi est locus exilii. Ergo omnibus dr. Quid hic statis. q. d. Surgite. abite. quia nō habetis hic requiem. Peccantibus dr Surgite ad remedium querendum. Presidētibus. Ite ad exercitium cure faciēdū. Peregrinantibus dicitur. Non habetis requiem patrie ad manendum. Et tm̄ de primo.

Dixi secundo q̄ in secta parte euangelii tangit diuine remunerationis liberalis rectitudo. cum sequit. Cum sero autem factū esset. Istud sero est cōsummatio seculi. quia tunc finiet dies salutꝫ et nox perpetua peccatoribus subsequetur Tūc em̄ requiescent post laborez anime sanctorum. Apoca. xiiij. Ammodo iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis. Contra hoc fecit lucifer. qui mane voluit habere mercedē et quiescere in sede acquilonari. cum tamen nihil adhuc laborasset Isa. xiiij. Quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. Similiter Adam mane voluit esse sicut dij sciens bonū et malum. Utinā expectasset in sero sue etatis prouectionis. Lucifer em̄ vixit vnaz horam in celo steril. Adam vero vixit. vij. et Eua vixit duas. Ecce mali operarij. Et bene mors hominis dicitur sero. ꝓpter obscuritatem. frigiditatem. oblitionē. retributionē et cōplectionū. Item sero potest intelligi dies iudicij primo quia tunc vnusquisqz ad domū suā reuertet de agro huius mūdi vt recipiat. p. ut gessit. Secūdo quia tūc accendent lucerne quando fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoz. Tertio. quia tūc vnuscjs. qz apparebit qualis fuit hic postquā stabit ad dexterā vel sinistram. In hoc ergo sero dicet dūs vinee. id est. de⁹ pater filio suo tā ꝯ procuratori suo. cui oīa dedit in manus Joh. xiij. Uoca operarios et redde illis mercedem suā. scz sine diminutione. j. Cor. ij. Unusquisqz ꝓpriā mercedē accipiet ām laborem suū. Ista merces bene intelligitur gra. q̄a est quedam inchoatio glorie cū gloria nō sit aliud ꝯ gratia ꝓsummata Incipiens a nouissimis vsqz ad primos. Greg. dicit. Et hoc impletū est tūc quādo latrones prius ꝯ Petrū deus saluauit. et ita nouissimus in labore. s. fit primꝰ in premio. Hoc ostensum est etiā in gentibus et iudeis. Quia gentibus conuersis ad fidem data est prius gratia xpi. iudeis pro maiori parte in infidelitate remanentibus. Et est ordo diuersus inter iusticiam et misericordiā. Quia iusticia incipit a matis Exechiel. ix. A sanctuario meo incipite. Sed misericordia a minimis. Et ideo hic fm Chrisо. non fit iusticie contrariū sed misericordie ostensiuū. Cum autē venissent q̄ circa horam vndecimā venerant. Glosa. i. gentiles. q̄ quasi decrepiti sunt vocati. acceperūt singulos denarios. i. singula merita in vita eterna. vel eandem eternitatez cum his q̄ ab inicio mūdi sunt vocati. Et dr denarius vita eterna. que erit singulis equalis. ꝙntū ad durationē. nulli longior nulli breuior. licet meritoꝝ diuersitate alij alijs clarius fulgebūt. j. Cor. xv. Stella differt a stella in claritate. Et licet sit in se vnus denarius iste. tamen est multiplex ꝓpter accipientiū differentiā. Uenientes autem et primi. i. iudei. arbitrati sunt. i. apud se estimauerūt q̄ plus essent accepturi. scz

dignioꝛem locū in regno celoꝛū. Accepe/
runt autē et ipi singulos denarios. id est.
singula merita in vita eterna. Et accipien
tes murmurabant aduersus patrēfamili
as dicentes. Dij nouissimi vna hoꝛa fece/
runt. id est. non diu expectauerūt. nec sub
legis onere laboꝛauerunt. et pares nobis
illos feciſti qui poꝛtauim⁹ pondus diei et
estus. id est. diu sub onere legis sudauim⁹
et longioꝛa carnis temptamenta sustinui/
mus. Act. xv. Hoc ē onus q̄d nec nos nec
patres nostri potuerūt poꝛtare. Et sic on⁹
dicuntur onerosa opera legis. Estus vero
vrentes temptationes. quas inflamabant
maligni spūs ad emulationē et odium gē/
tium iudeos irritantes. Sed ista exposi/
tio nō videtur pꝛocedere ſm litteraꝫ. que
dicit q̄ nullus in fine mūdi murmurabit
de pꝛemio suo. sed erit contentus. Et ideo
Gregoꝛius dicit q̄ intelligitur hoc de san
ctis in limbo tunc existentibꝫ. qui longo tē
poꝛe ibi fuerūt. videntes aūt gentiles no/
uiter cōuersos simul cum eis pduci ad re/
gnum. quasi murmurabant q̄ eis similes
fierent. Sed hoc iterum stare non potest.
cū murmuratoꝛi hic dicatur. An oculus
tuus nequā est. quod nō potest dici ō san
ctis patribus. Et quo Lira vult cōclude/
re q̄ ista parabola nō se extendat ad elec/
tos in fine mūdi. sed ad eos qui fuerunt
sub statu gratie tempoꝛe christi. et ita tem/
pus gratie intelligit hic sero. Sed salua
reuerentia istius patris potest intelligi de
vtroq; tempoꝛe. Nam de tempoꝛe grē non
est dubiū quando iudei murmurabāt ad/
uersus gentiles. pꝛo eo q̄ gentiles recep/
tiꝛant in cōmunionem et consoꝛtiū fide/
lium. Sicut patet Actuū. xj. vbi discepta/
bant iudei contra Petrum. pꝛo eo q̄ com
municauit et mnaducauit cum gentibus.
Similiter Actuū. vj. dicitur q̄ factum est
murmur greciꝛ aduersus hebꝛeos eo
q̄ despiciꝛent in ministerio vidue eoꝛum.
De tempoꝛe autē consummationis seculi
pt sic intelligi pꝛimo p regulā Liconij ſm
quā fit sermo ad alios ꝛ alios de eadē mul
titudine nō mutata voce. Sicut i psalmo
Cum occideꝛet eos. querebant eum. non
occisi. sed alij remanentes. et sic est sensus
q̄ accipientes vocatione. nō adeptiōe. q̄a
et si laboꝛauerunt. non tamen finaliter in
gratia peꝛstiterūt. et sic murmurabant. scz
mali visa gloꝛia beatoꝛ in iudicio. Hecū/
do exponitur hoc de pꝛesenti murmurati/
one. vt scz in pꝛesenti murmurent qui i fu/
turo sunt tale pꝛemiū accepturi. sicut iam
dictū est de iudeis et gentibꝫ. Judei enim
mouentur cōtra gentiles. videntes cosdez
equalia dona cū eis recepisse et gratiā spi/
ritussancti cum eis accepisse. Sicut patet
Actuū. vj. et. x. cap. Tertio hoc intelligitur
per sinthesim talem figurā. id est. per spon
taneā concessionem. id est. ponamus q̄ sic
diꝛerint extūc ita eis poterit ꝛesponderi.
Quarto potest dici de murmuratiōe ad/
mirationis. In iudicio eīm erit magna ad
miratio iudeoꝛū de tanta gloꝛia gentium
et de tanta remuneratione sanctoꝛū noui
testamenti. quoꝛū multi pꝛeferentur anti/
quis patribꝫ. Sed quomodo tunc expo/
nemus quod sequitur An oculus tu⁹ ne/
quā est. ibi videbit.

¶ D

¶ Dixi tertio q̄ in vltima parte euāgelij arguitur
humane inuidentie ingratitudo. cū sequi
tur. At ille ꝛespondens vni eoꝛū dixit. Cō
futat hic murmuratiōnē per suā equitatē
Et hoc dupliciter. Pꝛimo non inferendo
iniuriam. Secundo faciendo iusticiam.
Uni ergo dixit. quia vna et equalis erat
omnibus murmurandi occasio. Marci
xiij. Quod vni dico omnibꝫ dico. Amice
per fidei susceptionē. et si non per operati/
onem. nō facio tibi iniuriam Job. xxxiij.
Absit a deo impietas. et ab omnipotenti
iniquitas. Nonne ex denario diurno con/
uenisti mecum. id est. ex cōformitate yma/
ginis et reformationis ſm Hieronimum
Istud posset dici multis inuidis qui sibi
reputant iniuriam fieri et sibi subtrahi q̄d
alijs datur. Similiter et superbi cum eis
aliquis pariſicatur. Tāta est peruersitas
inuidi q̄ gratiaꝫ fratri impensam estimat
suam iniuriā. et q̄ illi fuerit collatum. inui/
dia reputat sibi ablatum. Est eīm inuidia
doloꝛ aliene felicitatis ſm phm. Dicit er/
go. Nonne ex denario diurno. id est. p ob
seruatōe decalogi paꝛ tibi videt vita eter/
na pꝛo qua mecum cōueniſti Vade ergo.
de malis exponitur. in ignem eternuꝫ. ſm
interliniarē glosam. Reddo tibi ſm opus
tuum in te. itaq; iustus sum. De bono sic
intelligitur. Tolle quod tuum est. quasi di
cat. Paratus sum tibi reddere mercedem

tuã. vade intra in gaudiũ dñi tui. vel desi/ ne admirari. vel perseuera in incepta iusti cia. vel habe patientiã quousq; tollas mer cedem tuã. Volo aũt huic nouissimo dare sicut z tibi. Glosa. Gratia z misericordia ẽ vt equalis tibi fiat populus gẽtilis. huic nouissimo in penitẽtia feruẽti. sicut et tibi primo in innocentia. An nõ licet mihi. tã/ q̃ iudici. quod volo facere. scilz misericor/ diam et iusticiã. An oculus tuus neq̃ est. Glosa. vocat intentionẽ oculũ inuidia ple num. Et exponitur hoc simpliciter de iu/ deis. q̃ ex humana infirmitate murmura bant contra gentiles. Scõm Hieronimũ exponitur. Aunq̃d benignitas mea est ti/ bi causa inuidie. Si aũt exponam⁹ de ele/ ctis in futuro iudicio. tũc dicendum est q̃ ibi oculus eorũ nõ dicitur nequã propter culpã. sed propter admirationẽ inequali/ tatis. quia ipsa admiratio procedit ex con sideratione diuine iusticie magis q̃ ei⁹ mi sericordie infinite. quoniã ego bonus sũ. scz per essentiã. z ideo nõ possum malum agere. sed ex natura bonitatis mee abun/ danter cõmunico oĩ̃bꝫ fm q̃d mihi pla/ cet. Deinde cõcludit sensum mistice quez hic intẽdit principaliter inferre. Sic erũt nouissimi primi. id est. in hoc negocio. pri/ mi fm tẽpus. erũt nouissimi fm statum. et nouissimi primi. Deutro. xxvij. Aduena q̃ tecũ morat̃ur in terra. ascendet super te. z erit in caput. et tu eris in caudaz. Aduena est gentilis populus q̃ iudaico pplo est eq̃/ tus. Unde Ephe. ij. Jam nõ estis hospi/ tes z aduene. Et sic erunt nouissimi pmi. id est. gentiles q̃ videntur minoris meriti erũt maioris premij. Chriso. Non oĩes primi nec oĩes nouissimi ad numerũ ele ctorũ pertinent. Multi em̃ sunt vocati scz ad fidẽ z meritũ fm presentẽ iusticiã. pau/ ci vero electi. ad premiũ beatitudinis eter ne. Sicut oĩes canonici vocant̃ ad elec/ tionẽ. vnus tñ efficitur epꝰ. Sic Gedeon multos vocauit ad bellũ. sed paucos ele/ git Judic. vij. Sicut oĩes currũt in sta/ dio sed vnus accipit brauiũ. j. Cor. ix. Si cut in horreo multũ est de palea. parũ de grano. Sic multi filioꝝ israel exiuerũt de egypto. pauci vero intrauerũt terrã pro/ missionis. Unde Math. vij. Angusta est porta z pauci intrant per eam. Quare aũt sunt pauciores boni q̃ mali. triplex posset assignari ratio. Una est vt ecclesie defẽsio attribuatur deo. Secũda vt nemo confi/ dat de viribꝫ suis. Piere. xvij. Maledict⁹ homo qui confidit in homine. Tertia vt detur intelligi. bonos nõ subsistere ex na/ tura sed ex gratia. Unde in ps. Cũ essent numero breui. paucissimi et incole ei⁹. Et sequit̃. Non reliquit hominẽ nocere eis. et corripuit pro eis reges. Unde si boni plu/ res essent q̃ mali in promptu eleuarentur ad superbiã cũ semp viderent sepe ma/ lis. z eis esse potentiores. que occasiones essent eis eleuandi in superbiã et mentis iactantiã. ℭ Hic occurrũt tria du/ bia. Primũ est de labore vinee. Utrũ eã labor corporalis sit homini meritorius. Secundũ de denario diurno. Utrũ beatitudo omniũ electorũ sit equalis. Tertiũ de multitudine vocatorũ et paucitate ele/ ctorũ. Utrũ plures damnabunt̃ q̃ salua/ buntur. Ad primũ dubiũ. Utrũ labor cor poralis sit homini meritorius. videtur ei q̃ nõ. Dicitur em̃ Eccs. j. Quid habet hõ amplius ẽ labore suo quo laborat sub so le nisi vanitatez. ergo labor ille est vanus. Item Eccs. iij. dicitur ad hominẽ sub re/ prehensione. Unus est. scz singulariter. et secundũ nõ habet. scz nõ filiũ. nõ fratrẽ. et tñ laborare nõ cessat. Et sequitur. Ut q̃d fraudo animã meã bonis. Preterea vita laboriosa corporalis inquietat hominem Sed hoc est malũ. Prouer. xvij. Melior est buccella panis sicca cũ gaudio q̃ plena domus diuitiꝫ cũ iurgio. Ubi Hieroni/ mus dicit. Justicia requiẽ habet. iniq̃s laborem. Ergo laborare est opus iniquũ Sed cõtra est q̃ otiosus arguit̃ Prouer. vj. Usq̃quo piger dormis. Vade ad for/ micã et discе ab ea. Et saluator hic repre/ hẽdit otiosos dicẽs. Quid statis tota die otiosi. Sed hoc nõ potest intelligi solum de labore spũali. eo q̃ dicitur Job. x. Nõ ad laborem nasciẽ. Igitur etiaz de labore corporali. qui homini est cõnaturalis. De quo etiã primo homini dictũ est. In sudo re vultus tui vesceris pane tuo. Heñ. iij. Ad istud breuiter dicendũ q̃ sicut dicim⁹ de vita contemplatiua et actiua. ita de isto labore corpali et spũali. Scõm aũt oĩes doctores. vita contẽplatiua est melior q̃ actiua simpliciter. licet quo ad aliqua acti ua possit esse vtilior. vt ẽ de renunciatiõe.

Nisi cum prudem. Dico ergo q labor corporalis fm se non est malus. licet spiritualis eo sit melior. Unde in labore corporali attenduntur duo. scilicet cupiditas et necessitas. Quo ad primum finem. labor ille est pessimus. et dissuadetur a christo Mathei. vj. Quid solliciti estis &c. Quo ad secundū finem est bonus. et suadetur a prophetis et sanctis. Unde in psalmo. Labores manuū tuarum qui manducabis beatus es. Et Prouerbiorū. xij. Qui operat terrā suam. satiabitur panibus. Est autez vtilis iste labor ad tria. Primo ad vitandum ocium. et quo multa mala proueniunt. eo q mlta mala docuit ociositas. Secundo ad representandum statum huius incolatus. qui est status meritorius. Unō Hugo super Ecclesiasten primo dicit. q labor illorum quibus hec vita amara est. pro pacientia coronatur. Tertio ad exercitium pietatis. Unde apostolus. Qui furabatur iam non furetur. magis autez laboret manibus vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Ad illa que ante opposita inducunt dicendū. q in illis arguit solicitudo excessiua. que est causa cupiditatis. non autē que est causa pietatis. Unde super illud. j. Thimo. iij. Exercitatio corporalis ad modicuz vtilis est. dicit Augustinus q labor corporalis solum est vtilis ad opera pietatis in presenti vita. et ita nō oīno reprehenditur. sed solum in comparatōne vite contemplatiue inferior esse demonstratur. q vita contemplatiua quā ibi vocat pietatem et hic et in futuro pmanet. Et ideo pietas ad oīa valet. Ad secundū dubiū Utrū beatitudo oīm electorū sit equalis. videtur eīm q sic. ex quo deꝰ qui est summū bonuz ab oībus i gloria cognoscitur et videtur. et oēs eo sufficiēter fruuntur. et sic non videtur vnus alio beatior. et hic dicitur q oēs receperunt singulos denarios. et sic vnus nō magis alio. Sed in cōtrarium est apostolus qui dicit. Q vnusquisq recipiet propriā mercedem fm suū laborem. Rūsio fm Thomā super Johan. xiij. Et sup. iij. Sentēciarum. distinc. xlix. Q loquendo de beatitudine q̄ntum ad obiectum quod deus est. erit in oībus equalis. quia deus omnibus vt beatificans se ostendet. Z q̄ntum ad dispositionem beatorum non erit equalis. ḡa vnus alio clarius videbit. Ad idem Thomas in prima. q. xlij. articlo. ix. Q summa veritas ab oībus beatis fm diuersos gradus conspicitur. sed quantū ad modum visionis prefigitur diuersimode terminus ex intentione dirigentis in finem. Hec ille. Sicut omnia leuia sursum tendunt. Sed tamen fm magis et minus fm q̄d participant de leuitate. Unde Lira super Johannē. xiij. tractans illud In domo patris mei mansiones multe sunt. dicit. q licet beatitudo nullam diuersitatē habeat ex parte sui. tamen ex parte beatorum est diuersitas in participando istud obiectum fm varietatem meritorum. quia aliqui vident clarius alijs. et fruuntur perfectius fm maioritatem habitus charitatis que facit animam capacem obiecti. Et idem dicit tractans illud ps. Exultabunt sancti in gloria. letabuntur in cubilibꝫ suis. q notanter dicit in cubilibus suis pro diuersis gradibus seu mansionibus. vbi vnus alio clarius videt et dulcius fruitur. Ex quo infero duo fm Thomam sup Johannem. Primum est q ex quo beatitudo consistit in dei cognitione. ad quaz homo disponitur per puritatem intellectus. igitur qui habet intellectum magis mundū et eleuatum a terrenis tanto magis et perfectius deum videbit. Secūdum est q ex quo beatitudo consistit in dei fruitione et delectatione. ad quaz homo disponitur p amorem. igitur qui habet cor magis feruens in amore dei magis delectabitur in diuina fruitione. Ad tertiū dubiū Utruz plures damnabuntur q̄s saluabūtur. pro eo q hic dicitur. multi vocati et pauci electi. Ad hoc dicendum est q istud non potest diffiniri certitudinaliter. Isidorꝰ eīm pmo libro de summo bono cap. x dicit. Q tot saluabuntur quot angeli ceciderunt. Gregorius autē dicit. q tot saluabuntur q̄t boni permanserunt. Similiter Anselmus in libro pmo Cur deus homo. capi. xviij. Et Augustinꝰ super ps. xlvij. Sed siue sic dicatur siue sic nullū istorū imponit necessitatē q hic plures et illic pauciores saluent vel damnent. Ideo Thomas in prima parte. questione. xxiij. articulo. vij. dicit. Q iste numerus soli deo est cognit⁹. Dicit tamen ipse ibidem in solutione argumenti tertij q pauciores sunt qui saluā

tur.z in hoc misericordia dei apparet q̄ aliquos in illam salutē erigit. a qua plurimi deficiunt p̄m omnez cursum et inclinationem nature Sed quia ista sunt supra nos Ideo dicamus sicut in alijs absconditis diuinorū secretorū. clamantes cū apostolo. O altitudo diuitiarū sapientie et scientie dei.zc.

Dominica in septuagesima. II Sermo. XXXV

QVid hic statis tota die ociosi. Mathei.xx. Quoniā vt ait magnus pater Augustinus libro de operibus mōachorū. Nullo modo decet vt in ea vita vbi senatores fuerūt laboriosi fiāt opifices ociosi. Dec ille. vult dicere. q̄ valde indignū est vt in p̄sentivita nos peccatores et peccatis pleni q̄ p̄ remissione peccatoz merito laborare debemus. ocio et desidia torpeamus. ex quo sancti qui fuerunt quasi senatores z principes et erga nos iusti sancti et innocētes tanta passi sunt q̄ nullus eoruz sine graui labore peruenire potuit ad regnū celoruz. Hinc dicit Chrisostom⁹ sup Matheum. q̄ qui habent spiritū dei nō sūt cōtenti sedere ociosi. Sed ipe spiritus qui est i eis vrget eos aliquid bonum apprehendere. Quia igitur homīes in hac vita in bonis se exercitare negligūt. et salutē laboribus iustis bonorū operū acquirere tepescunt. ideo saluator arguens eorū accidiā. increpando dicit. Quid hic statis tota die ociosi. Ex quibus verbis arguitur hūana negligentia ab inutili ociositate ex trib⁹. Primo quidem iuste arguitur et reprehenditur ex parte loci conuenientis. cū dicitur. Quid hic. in ista vita p̄senti. Secundo arguitur ex parte temporis congruentis. cū dicitur. tota die. Tertio ex parte damni subsequentis. cum additur. statis ocio/si.

A

DIxi primo q̄ hic arguitur humana negligentia ab inutili ociositate. Primo ex parte loci conuenientis. cum dicitur. hic. i hoc mundo. in p̄senti vita. vbi est locus conueniens ad laborandū omnibus. quia vt dictū est. Hic est vinea fertilis omnibus laborare volentibus. Vnde hoc ostendit natura loci. quia iste mundus non est nisi quasi quidam ager in quo homo primus cuz sua posteritate positus est vt operaretur terrā. vt dicitur Geneſis.iij. vnde ei dictū est. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Nō ergo in ocio. sed in sudore vultus comedēdus est panis noster. Sed vere multi comedunt eum in ocio. vt vsurarij. feneratores. mercatores. et alij leccatores. qui de suis lucris illicitis viuunt. et aliorū sudores bibunt et comedunt. cum tamen manibus p̄prijs esset vnicuiq; nostrum laborandū Juxta illud. j. Thes. iiij. Operemini manibus vestris. Et ſcā Theſſa. vltimo. Si quis non vult operari non manducet. Sunt autem plura que mouent hominē ad laborē salutarē preci/pue in hoc mūdo. que sumunt ex parte cōmoditatis loci huius mūdi. Primum est. quia in hoc mūdo tantū est locus laboris institutus a natura. Job.v. Homo ad laborem nascitur vt auis ad volandum. Et ēriaz quia vt dicit Holgoth super librum Sapientie.cap̄.xv. Locus p̄sentis vite est medius inter celū et infernum. In celo est summa quies et nullus labor. In inferno summ⁹ labor et nulla quies. Ergo conueniens est vt in hoc mundo sit quedam cōmixtio laboris et quietis. tamen plus debet participare de labore. quia vicinior est inferno q̄s celo. Laborem autez huius mūdi facilitant nobis et alleuiant plura. Primo. quia habemus supra solicitos cōductores. paratos adiutores. et veraces p̄missores. De primo christū. de secundo sanctos patres. De quorum persona apostolus dicit. ij. Thessa. iij. Obsecram⁹ vos in domino vt operantes panem suū manducent in silentio qui ciusmodi sunt. scilicet curiosi aut ociosi. Ecce quomodo solicitat apostolus ad laborem. Jtē alius scilicet Dauid solicitat. Labores manuū tuarū quia māducabis. scilicet in p̄senti vita. beatus es. scilicet in futura vita. quia quecūq; seminauerit homo in mundo. eadem et metet in celo. Secundo. q̄a in mūdo habemus coadiutores coadiuuantes ad onus ferendū. tot adiutores sunt quot iusti in hoc seculo. quorum vnusquisq; alterum iuuat. Juxta illud. Alter alterius onera portate. Sed tertio quia in mūdo

isto habemus mercedis promisse securita
tem. Sapientie.iij. Bonorum operū glo
riosus est fructus. Promittitur autez ista
merces per christum hic qui promittit de
narium diurnū. Promittitur etiam p Jo
hannem baptistam amicū christi dicentez
Penitentiaz agite appropinquabit vobis
regnum celorū. Machei.iij. Similiter et
per Petrum Actuū.ij. Similiter et p Ja
cobum Jacobi ꝑmo. Beatus vir qui suf
fert temptationē.quoniaz cum probatus
fuerit accipiet coronam vite.scilicz eterne.
quā repromisit deus his qui diligūt eum.
Et ista sunt tria.que mouent hominē ad
laborem salutarem in vita presenti ex par
te cōmoditatis loci. ¶ Sunt autē
alia que mouent ex parte alia.scilicz mari
me incōmoditatis. Vnde laborandus est
continuo propter vitanda illa incōmoda.
Primo siquidem mundus iste est pericu
losus.quia quasi plen⁹ periculis.que enu
merat apostolus.ij. Corinthio.xj. dicens.
periculis fluminum. periculis latronum
periculis ex genere. periculis in ciuitate.
periculis in mari.periculis in falsis fratri
bus .vnde homo semper habet materiam
laboris meritorij pre manibus . caute se
habendo ab istis et cum istis. Unde Job
vij.dicitur. Militia est vita hominis sup
terram. Periculum fluminū est periculuz
diuitiarum. vbi perit humilitas .quia ver
mis diuitum superbia.vt ait Augustinus
Ideo ammoner prophecta vt cauti simus
in diuitijs dicens. Diuitie si affluant .no
lite cor apponere.scilicet ne per superbiam
perdatis humilitatem. Sed periculum la
tronum est periculum deliciarum.que de
struunt cordis quietem.vñ Osee quarto .
Fornicatio et vinum z ebrietas auferunt
cor. Tertium periculum est ex genere .scili
cet et generis nobilitate.vbi est zelus et i
uidia ad inuicem.quia vnus eleuatur cō
tra alium.contra quos dicitur Malachie
secundo. Nūquid non est pater vnus om
nium nostrū. Quartum periculum ex gen
tibus.id est.et superioribus .fratrib⁹.pa
rentibus.qui sepius impediunt profectū
salutis. Unde saluator. Qui non odit pa
trem suum et matrē suā.non est me dign⁹.
Et Abacuc.ij. Ue qui edificant syon i san
guinibus. Quod faciunt illi qui omia vo
lunt facere propinquis et amicis. Quin
tum periculum est in ciuitate.vbi sunt dis
sensiones.conspirationes .vbi perit pax z
tranquillitas. Ps̄. Uidi iniquitatē et con
tradictionem in ciuitate. Sextum pericu
lum est solitudinis.et sunt singularitates
vbi perit auxilium et solacium. Eccs.iiij.
Ue homini soli .quia cum ceciderit non
habet subleuantem se. Septimū pericu
lum est maris huius seculi .vbi perit cha
ritas .ad Romanos.xij. Nolite conforma
ri huic seculo. In hoc mari magno et spa
cioso.ymo et periculoso est ille magnus ce
tus dyabolus.de quo dicitur in Psalmo.
Draco iste quez tu formasti ad illudendū
ei. Contra quem precauendū est semp ne
mergat nauē anime in profundum infer
ni. Et est mirabile q⁹ quocūq⁹ se vertat ho
mo semper habet dyabolum sibi aduersuz
Nam si vult incedere per terrā in vita acti
ua.statim dyabolus occurrit sicut leo .cir
cuiens et querens quē deuoret.j. Petri.v
Si homo vult eleuari in celū in vita con
templatiua .statim dyabolus occurrit vt
princeps tenebraruz harum .militans in
aere.et volitans inter celum et terram .vt
dicitur Ephes.vj.capitulo. Si vero ho
mo vult ascendere infra per consideratio
nem et meditationē penarum infernaliuz
ibi occurrit dyabolus.quia ibi est propri
us locus eius. Et sic semper homo habet
materiā exercitij cum eo. Secundo.quia
iste mundus est suspicios⁹ .ideo merito
in eo laborandū est et ambulandum cau
te. Nescimus em̄ quis sit amicus quis ini
micus . Ezech.ij. Cum scorpionibus ha
bitas. Et apostol⁹ Paulus dicit . q⁹ sum⁹
in medio nationis praue . Semper ergo
homo debet esse in labore prouidendo de
se.quia semper est in suspitione. Tertio.qa
iste mundus est non tm̄ suspicios⁹ sz eti
am omnino dolosus. Unde Hieremie.ix.
Habitatio tua in medio ydoli in dolo re
nuerunt me scire. Hinc Hieremie.ix. dici
tur . Unusquisq⁹ se a proximo suo custo
diat.z in omni fratre suo non habeat fidu
ciam.quia omnis frater supplantans sup
plantabit.et ois amic⁹ fraudulēter incedet
Et Abdie.in ꝑn. Qui comederit tecū po
net insidias subtus te.non est fiducia i eo
Adhuc enim mozatur Judas cū christo

in mensa.ad huc manꝰ tradentis nobiscuꝫ est.sicut predixit saluator. Tradet autem frater fratrem in mortē.et eritis odio omnibus hominibꝫ propter nomen meū. Et certe sic est si volumus aduertere. Certum est ꝙ qui vult hodie veritatem christi verbo et facto dicere aut annūciare et docere odio habetur a principibꝫ et seculi hominibus.vmo etiam a propꝛijs parentibus. iuxta illud apostoli.Omnes qui pie volūt viuere in christo persecutionem patiēt. Ita homo ex omnibꝫ istis habet materiā laboꝛis si voluerit se exercitare in ea. Unde merito hominibus dicitur. ꝺd hic statis.hic scilicet in hoc mundo tam periculoso.tam suspitioso.tam doloso. cum baꝺeatis solicitos conductoꝛes.adiuuātes. autiliatoꝛes.et mercedis promissoꝛes. Et tantum de primo. ¶ E

¶ Dixi secundo ꝙ in ꝯbis premissis arguitur humana negligentia ex parte temporis congruentis.cū dicitur.tota die. Si quidem valde opoꝛtunum est tempus vite presentis. Est enī ad modum diei clarissime. De hac die dicitur in Psalmo.ciij. Oꝛtus est sol et congregati sunt. et in cubilibꝫ suis collocabunt. Et sequitur. Exibit homo ad opus suum .et ad operationem suam vsqꝫ ad vesperam. Exponit Innocentiꝰ. Oꝛtus est sol.scilicet iusticie christus.quod factum est resurgendo.quādo clarificatus est toto oꝛbe. Et sequit. Exibit homo ad opus suum.id est.quilibꝫ iustus et fidelis ad opus bonum .vt incipiat bene opari dū licꝫ.nec tm̄ ad vnū opus incipiendum.sed etiam ad multa perficiēda.vnde addit ps. et ad operationem suam multiplicem.quia dedit eis potestatem cuiuslibet operis.sicut dicitur Luce .xix. et hoc vsqꝫ ad vesperā.id est.vsqꝫ ad mortem suam. De qua Job.ix. Venit noꝛ qm̄ nemo potest operari. Uel vsqꝫ ad vesperā. id est.vsqꝫ in finem mundi.in quo grauis impetus inferetur ab antichristo.intantū vt vix liceat tunc bene operari. Tanta enī erit persecutio illis diebus ꝙ si fieri posset etiam electi mouerentur. sicut dicitur Mathei.xxiiij. Quādiu igitur hec dies lucet nobis operemur bonum. ne tenebre mortis nos comprehēdant. Notanter autez dicit prophera. Exibit homo ad opus suum .id est. ad bonum. quod proprie est suum.quia naturaliter homini inest appetitus boni.vt dicitur in de Lon.et.j. Ethicoꝛum.ꝙ ratio semper deprecatur ad optima. Hinc est ꝙ omne opus bonum tantum est proprie opus hominis.peccatum autem est opus ꝺyaboli.quia per ipsū primo cōmissum est.et per ipsum in mundo adinuentum. Juxta illud. Invidia ꝺyaboli moꝛs intrauit in oꝛbem terrarū. Et reuera pauci sunt hodie qui propriū opus laboꝛant.omēs enim fere per totum hunc diem vite presentis intendunt operi alieno.scilicet ꝺyaboli.carnis vel mundi. Aliquidam laboꝛant circa honoꝛes.quidam circa voluptates. quidam circa diuitias. pauci autem sunt qui circa virtutes et opera salutis. Sed cerreveniet vespera.veni et sero mortis nostre quādo vnusquisqꝫ vi debit fructum laboꝛis sui. Unde Anselmus in libꝛo de similitudinibus ponit. In hac vita sunt tria genera laboꝛantiuꝫ a mane vsqꝫ ad vesperam in modum molentiuꝫ. Doꝛum nancꝫ primus quicquid molit ponit in saccum et abscondit. Alter vero partem in flumen negligentie cadere sinit.partem vero vento rapi et dispergi permittit. Tertius autez quicquid molit impetus fluminis secum tollit.vel ventus dissoluit.veniente autē vespere quando a laboꝛe cessatur et fructus laboꝛis inquiritur.quid putas singulos habituros Qui farinā totam seruauit totum laboꝛez suum bene recognouit. Qui vero partem recollegit.inde letatus est quod habuit.inde mestus est quod flumen amisit. Quive ro totum amisit.eo tristioꝛ fuit. ¶ Doꝛaliter flumen cursus seculi designatur. ventus vana gloꝛia. molendinum quod tota die molit.presens laboꝛ est huius seculi. qui a mane vsqꝫ ad vesperam nunqꝫ finit. Mane nobis erat quando nati sumus. Uespera vero erit quando per mortis debitum de hinc transibimus. Tempus igitur presens dies est in qua laboꝛare debemus.vt in vespera viuamus. Et sicut mola circūducta ad eundez semper locum reuertit. Sic laboꝛ iste singulis annis more solito reiteratur. Modo nāqꝫ arat.metitur.seminatur. panificatur .comeditur.

Et iterū ad idem reuertit. In vespera aūt quando dicetur. Voca operarios et reddē/ tur iusti. pura seruata farina tota sua. alij vero qui non totam eam seruauerunt. in hoc mesti erunt. leti tū q2 ex alia parte fru/ctificauerūt. Qui vero pro laude vanitat3 sue fecerūt. isti farinā totaliter perdiderūt et mesti erunt. quia nullum fructum attu/lerunt. Isti sunt qui dicent. Per totam no/ctem laborantes nihil cepimus. Luce. v.

¶ D Si igitur quis querit. ꝓpter quid in presenti vita laborare debet. Certe re/spondeo q2 propter tria. scilicet propter cō/uenientiam temporis. propter penitentiā cōmissi sceleris. et propter vehementiam promissi muneris. De primo patet. Nam vita presens est tempus per modum vigi/lie precedentis ad festa sequentia. sicut ait Volgoth super librum sapientie cap'o. ix. In vigilijs solent homines laborare fer/uenter et diu. vnde et prolixiorem horam comedendi differunt quando3 vs9 in se/ro. In festo vero solent quiescere z solacia/ri. Sic in presenti vita tan9 in vigilia de/bemus abstinentiam longam tenere. Jux/ta illud. j. Pet. v. Sobrij estote et vigilate. Et. ij. Corinth. vj. In omnibus exhibea/mus nos sicut dei ministros. in ieiunijs. in vigilijs. in laboribus multis. Et hoc9 in festo beatitudinis eterne quiescamus. Apocalip'. xiiij. Amodo dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis. Et sicut sa/tuus esset qui in vigilijs vacaret a labore et in festo laboraret. sic qui in presenti ocia/tur vt in eternum laboraret quando alij festiuabunt. Secundo tenemur laborare propter penitentiā cōmissi sceleris. Sicut em̄ magna gratia ess3 rustico si dominus eū a seruitute perpetua absolueret pro la/bore vnius diei. sic homini magna fit gra/tia a deo q2 pro labore virtuoso sue penitē/tie dimittitur sibi seruitus perpetua culpe propter quaz debuit in inferno perpetue laborare. qui em̄ seruit peccato. seruus est peccati. Johānis. viij. Justum est ergo vt nos peccatores diem istum semel in septi/mana. id est. tota vita nostra laboremus. vt a seruitute ꝑpetua die octaua resurrectio/nis nostre liberemur. Tertio laborare te/nemur in virtuosis actibus propter vehe/mentiā promissi muneris. Nam sm̄ Rober/tum holgoth vbi supra. Cōsideratio mer/cedis accendit amatores laboris. maxime si attendat homo quia non nisi per labore̅ venitur ad mercedē. Narrat sextus Juli9 Stragematū libro. j. cap. xlj. Q Cir9 rex persarum volens animos populariū con/citare ad bellū contra medos. tali vsus est cautela. Dutit exercitum ad quandam sil/uam vbi populum tota die in maximis la/boribus occupauit in silua illa succidēda. in crastino vero iussit epulas lautissimas ꝑparare et exercitū cum gaudio et tripu/dio conuiuari. Et circuiens p turmas in/terrogauit quis illorum dierū eis magis placeret. Responderūt q2 dies secundus placuit eis plus q3 p̄m9. Quibus ille sub/iūxit. Sicut p labore̅ hesternū ad hodier/nū puenistis ꝓuiuū. sic felices beatiq3 esse nō potestis nisi p̄us medos vicerit3. Sic moraliter nō possum9 peruenire ad beatitu/dinē nisi p̄us hic deuincā9 medos. i. demo/nes actibꝰ ꝑtuosis. nec ad cōuiuiū puenire possum9 nisi p labore̅ p̄sentē. Refert Boeti/us li. iiij. metro vltio historiā triū virorū q3 maiores labores sustinuerūt. p gl'a tpali cō/sequēda. scz Agamenon. Ulixes. z Hercu/les. Agamenō ita fuit strēnu9 q2 Troiā de/ce annis vallās. finaliter deuastauit. Ulixes ita fuit fortis q2 Polliferū gigantē mono/culū q3 omnes suos socios deuastauerat p/ suā audaciā interemit. Terti9 scz Hercules xij. picula. que lōgū esset enumerare susti/nuit. z viriliter finali' triūphauit. Si g̃ gē/tiles tāta sustinuer̄t. p gl'a caduca fragili z tpali. multo magis nos. p gl'a eēna debem9 oīa fortiter pati. et sufferre labores p̄sen/tis vite.

¶ E Dixi tertio q2 in verbis pre/missis arguit humana negligentia ex parte damni subse/quentis. cum dicitur ociosi. Certe graue damnū prouenit ex ocio. Sicut em̄ dicit Hieronimus in epistola ad Demetriadē nihil in scto̅ ꝓpositi deteri9 est ocio. q3 nō/ solū nō acq̄rit noua. sz etiā parta cōsumit. Ecce damnū grauissimū. Dūr aūt tria que dissuadent nobis ociū. scz natā. scḗptura. et sctōz exēpla. Et p̄mo natā dissuadet ociū. Nēs em̄ create tā corpales q3 spūales. tā/ visibiles q3 inuisibiles. tā celestes q3 terre/stres. tam supcelestes q3 infernales vs9 ad

diem nouissimū sunt in quodā exercitio .z quasi quodā ministerio diuine seruitutis vnūquodq; iuxta conditionē suam officiū suum implendo. Nam supcelestes angeli non sunt ociosi sed semp laudāt deum dicētes. Sanctus Sanctus Sanctus dominus deus sabaoth.zc. Etiaz quidā eoz̄ mouent oꝛbes celestes. vt dicit Volgoth Sapientie.xvj. Intellige. delectabiliter sine pena z fatigatione. vt dicit philosophus.z. methaphisice. Quidam vero secreta diuina inferioꝛibus annunciant et alios illuminant purgant et pficiunt. Alij vero vt inferioꝛes ad nos in custodiam z protectionē contra demones in mundum diriguntur. vt dicitur ad Hebꝛe. secūdo. Oīnes sunt administratoꝛij spiritus i ministerium missi pꝛopter eos qui hereditatem capiunt salutis. Dicit Hozra. Oīnes de qualibet hierarchia pꝛima media z infima. licet non semper mittuntur de superioꝛi nisi ex causis specialibus fm eū. Secundo creature celestes. vt stelle. sol luna. et alia coꝛpoꝛa sunt in continuo motu et nunquaz quiescunt. Juxta illud. Oꝛitur sol et occidit et in circulos suos reuertit. ibiq; renascens girat per meridiem. Q si cui dubium est saltim per banc rationem de motu solis cōtinuo certificetur. Quia eo moto cresc̄it et decrescunt et eo cessante cessarent viuere. sicut dicit Volgoth super libꝛum Sapientie capitulo.xij. Unde Plotinus sicut narrat Macrobius super somnuz scipionis libꝛo pꝛimo versus finez. dicit q; sol est coꝛ celi. ideo. quia sicut coꝛde cessante a motu animal viuere non potest. Ita nec q̄cq; viuere potest motu solis cessante. Etiam luna moueri ex eo arguitur. quia ista inferioꝛa motu suo nunc humectantur nunc desiccantur. sicut dicit Macrobius in saturnalibus. pꝛope finem. Et ita de ceteris stellis verum est q; sunt in cōtinuo motu. et cursus suos peragunt fm determinata tempoꝛa. Tertio creature medie. scilicet aeree. terrestres. et aquatice. sunt in continuo exercicio. Nam aer iste est in continuo flatu et nunc inspiratur et nunc respiratur. nunc ad oꝛientē. nunc ad occidentem ventilatur. De quo in Psalmo. Qui pꝛoducit ventos de thesauris suis. Aues vero in aere semper volitant et circueunt mare et aridam. Aquis semper fluit et refluit. omniaq; flumina intrant mare. et iterum fluunt de mari. Pisces maris qui perambulant semitas maris. quidam vadunt ad retia in vsum hominum. quidā ludunt homini in admiratione. et quidam in exercitationem. z quidam in penam. Similiter animalia pusilla cū magnis oīnia suo modo laborant in officijs eis iniunctis. licz non laboꝛāt pꝛo necessitate coꝛpoꝛis neq; nent. Matth.vj. Sic ergo oīnes creature detestāt̄ ociū. et amplectūtur laboꝛem. ad exemplar hominī ostendendū. Insuper. Oīnis spiritꝰ laudat dominū. vt dicitur in Psalmo. cl. Et ignis grando niz glacies spiritus procellarum faciunt verbum eius. hoc est. officia iniuncta eis peragunt. ¶ F Secundo scriptura dissuadet ocium tam veteris q̄ noui testamenti. Et j. Geneseos ij. dictum est homini. In sudoꝛe vultus tui vescꝛis pane tuo. Secūdo Dauid dicit. In laboꝛe hominū non sunt. Et sequit. Ideo tenuit eos superbia. operti sunt iniquitate et impietate sua. Tertio Salomon dicit Pꝛouerbioꝛ.xxi. Anīa dissoluta esuriet. Exponit Gregoꝛius in pastoꝛali parte tertia. Esuriet. scilicet semper spargendo desideria per voluptates. Et iteruz Pꝛouerbioꝛ.xxj. idem dicit. q; in desiderio est omnis ociosus. Dicit em̄. Desideria occidunt pigrum. noluerunt em̄ quicq; manꝰ eius operari. Et Pꝛouerbioꝛū.xx. Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo estate. et non dabitur illi. In nouo etiam testamento saluatoꝛ de ocioso dicit Q̄ dyabolus inueniens eum vacantem. dicit. Reuertar in domum meā vnde exiui. Et sic assumptis septez nequioꝛibus se ingressi habitant ibi. vt dicitur Matth.xij Ecce graue damnū ex ocio. scilicet superbia. iniquitas. et impietas. esuries et mendicitas. z super oīnia demonū societas.

¶ B Tertio sanctoꝛum exempla dissuadent nobis ocium q̄ veteris tam noui testamenti. Et pꝛimo exemplum pꝛimi nostri parentis q̄ expulsus de paradiso habitauit cōtra eden. ad significandū q; vt dicit Aug. in li. de bap. parvuloꝛ. Q̄ i laboꝛibꝰ q̄ sunt delicijs contrarij. erudiēda est caro peccati. Eden em̄ interpꝛat sedes deliciaꝝ.

Dominica septuagesime

Item Hoc vir iustus in generatione sua centū annis archam fabricauit. vineam plantauit. et labores manuū suarū man/ducauit Genesis. vij. viij. et nono capitul'. Item Abrahā fuit tante prouidentie. vt haberet boues asinos t seruos plurimos vt dicitur Genesis. xij. et quod plus est tā/tum diues erat vt scriptura de eo non ta/ceret sed diceret. q̄ erat diues valde in pos/sessione auri et argenti Genesis. xiij. in pn/cipio. Isaac quoq; filius eius nō ociosus sed studiosus et operosus circa agrum se/minauit in terra sua. et inuenit illo anno centuplum. Benedixitq; ei dominus. t lo/cupletatus est homo. et ibat proficiens at/q; succrescēs donec magnus vehementer effectus est. Habuitq; possessionem ouiū et armentorum et familie plurimū. Gene/sis. xxvj. Sed et Jacob in seruicijs duris seruiuit apud Laban auunculuz suū pro duabus vroribus pascendo greges et fo/diēdo puteos annis quatuordecim. vt di/citur Genesis. xxix. Longum est pertransi/re oēs patriarchas qui pastores ouium se appellare non sunt dedignati. vt patet Exodi. Veniamus ad christum caput no/strum. et de ipso quoq; scribitur per psal/mistam. Egenus et pauper ego sum. Et iterū. Pauper sum ego. et in laboribus a iuuentute mea. Q si non credis audi q̄d Johannis q̄rto dicitur. Et Jhesus qui/dem fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontē. Fatigatio autem illa erat ex discur/su predicationis. quo circuibat ciuitates et castella docens et sanans oēs. vt dici/tur Marci sexto. Sed nec minus apostoli hocipsuz fecisse leguntur. Petrus siqui/dem primo post vocationem etiam redijt sepius ad piscationē cū Johanne et Ja/cobo et filijs Zebedei. vt dicitur Luce. v. et Johannis. xxj. Paulus de se dicit. Q operatus est manibus ne quenq̄ de fide/libus grauaret. Infiniti sancti laboribus victum quesiuerunt. Sed quid recenseo hystorias. breuiter cōcludo. q̄ nō nisi post laborem aliquis sanctorū quieuit in celo. siue sit labor corporis. qui valet ad opera pietatis Jutta illud apostoli. Laboret au/tem magis manibus suis. vt habeat vnde necessitatem pacienti tribuat. siue spiritua/lis. qui dicitur ipe pietas que ad oīa va/let ꝓmia Thimo. iij. Sicut ergo maxima est vtilitas et labore siue corporali. siue spi/rituali iustis proueniens. sic maximū dā/num reprobis et ocio subsequens. Nam dicit Bernhardus libro secūdo de consi/deratione. Ociositas est mater nugarum nouerca virtutū. Facit enim virum sorte3 precipitari in reatū. et suffocata virtute nu/trit superbiam et viam construit ad gehē/nam. Jōo Hieronimus dicit. semper ope/ris aliquid facit vt te dyabolus inueniat occupatum. Dyabolus est sicut fur qui vi/dens equum ociosum in campo. ascendit ipsum. non sic autem occupatum labore. Unde ociosus est sicut castrum sine mu/ro. quod ab hoste capitur facile Et sicut terra sine cultura. que spinas vicioruz pro/fert Et sicut arbor autumnalis infructuo/sa et mortua Et sicut vinea neglecta. Jōo fratres charissimi excussa negligentia la/bori salutifero insistamus. vt per virtutū exercitia possimus peruenire ad eterna p̄/mia. Ad que nos perducat pater et filius et spiritussanctus Amen.

Dominica in septuagesima. III Sermo. XXXVI

Te et uos in ui/neam meam. t quod iustum fue/rit dabo vobis. Mathei. xx. cap̄. Sicut dicit maximum t glorioſuz lumen omniū ecclesiarum sole splendidius bea/tus Augustinus in libro de nouo canti/co. Tria sunt genera hominum que odit deus. scilicet remanentes. retrocedentes. et oberrantes. Excitandi sunt remanen/tes. retrocedentes reuocandi. errantes in viam reducendi. tardi et hortandi. celeres imitandi. Qui non proficit remansit i via Qui forte ampliori proposito declinat ad illud quod deterius reliquerat reuersus est retro. Qui fidem deserit a via erravit. Hec Augustinus. Cum igitur in vita pre/senti multi remanentes retrocedentes et oberrantes sint. volens dei filius omnes ad profectum salutis eorum dirigere hor/tatur remanentes vt ad bonū assurgant. reuocat retrocedētes vt in incepto pficiāt et bonū non deserant. et errantes ad viā reducit. vt rectis gressibus in via salutis

incedant. ac per hoc omnes et singulos ad salutarem laborem animas spe mercedis et congruentie future hortatur dicēs Ite et vos in vineā meā. et quod iustuz fuerit dabo vz. In quibus verbis tria describū/tur. Primo enī describitur dei ammonentis benignitas. cū dicitur. Ite et vos. Secundo describitur merendi opportunitas. cum dicit. in vineā meā. Tertio pmittitur premioz eternoz prompta liberalitas. cū dr. quod iustū fuerit dabo vobis.

A

Dixi primo q̄ in verbis premissis primo describitur dei ammonentis benignitas. cum dicit ex persona sua. Ite z vos. Reuera magna benignitas hortari incitare ammonere ad salutē quos iusticia exigente posset in momēto etiā deprimere in gehennā. Dicit g̃ Ite z vos. Parēdū est huic ámonitōi ymo p̄ceptōi. pter duo. Primo ex parte p̄cipientis. pter alia tria. Secūdo ex parte nostra. pter alia tria. Ex parte p̄cipientis christi. primo ideo. quia est potentissimus. vnde potest etiā inuitos cogere ad eundū. Juxta illud Hester. xiij. In dicōe tua cūcta sunt posita. z nō est q̄ possit resistere volūtati tue. Dñs enī omniū tues. Secūdo. quia est sapientissimus. Unde nihil potest p̄cipere erroneū. cū sit sapientia dei patris per quē fecit z secula. Debze. j. Et per quē attingit a fine vsq; ad finē fortiter z disponit omnia suauiter. vt dicitur Sapie. viij. Quia ipe est optim⁹. vñ nihil in eo maliuolum. Juxta illud Luce xv. ij. Nemo bonus nisi solus deus Quid ergo restat ex p̄dictis nisi parere iussioni. obtemperare p̄ceptioni z obsequi sue ammonitioni. Secūdo parendū est huic p̄ceptōi ex parte nostra. eo q̄ nō est aliqualis excusatio aut excusatōnis occasio i nobis nō parendi. per quā iuste et legitie possemus ab executione huius mandati excusari. Et primo ratiōe cōmoditatis omniū circūstantiarū. scilicet temporis habitatiōnis et societatis. Tempus siquidem in quo nobis p̄cipit est multum accōmodum congruum et per omnia arridens. sicut canit ecclesia hodie. Dies absoluti p̄tereunt. dies obseruabiles redeunt. tempus adest zc. De quo dicitur. ij. Corinth. vj. Ecce nūc tempus acceptabile. ecce nūc dies salutis. Ad quid autem acceptabile. ostendit Salomon Ecclesiastes. iij. dicēs Tempus nascendi. scilicet virtutes. z tempus moriendi. scilicet vicia. tempus plantandi. scilicet bonas cogitationes. et tempus euellendi. scilicet suggestiōes dyaboli. Tempus occidendi malam voluntatē. et tempus sanandi. id est. satisfaciendi. scz p̄o cōmissis delictis. Tempus destruendi. et tempus edificandi. destruendi mala. edificandi bona. Unde idem Salomon hortatur Ecclesiastici. iij. dicens. Fili obserua tempus et declina a malo. Et ostendens quosdam tempore abuti. dicit Eccl. xx. Lasciuus et imprudens non obseruabit tempus. Sunt autem quatuor quare istud tempus vite p̄sentis est valde a nobis obseruandum. tum quia breue. tum quia instabile. tum quia irreuocabile. tum quia oportet de eo rationem reddere Primo ergo quia est breue. non est inuiter expendendum. Job. xiij. Breues dies hominis sunt. j. Corinth. vij. Tempus breue est. Sapientie. ix. Homo infirmus et exigui temporis. Uetule peregrinātes non solent in via diu sedere sicut viri. quia tarde ambulant. et quia tota dies quātūcūq; longa vix eis sufficit ad attingendum terminum sibi ipsis positum. Ideo scientes suam tarditatem et temporis brevitatē cito festinant. Sic nos facere debemus qui sumus modo debiles sicut vetule. patres nostri erant gigantes velociter currētes. Ps. Exultauit vt gigas ad currendū viam. Quod potest dici de quolibet sancto. qui erant nimis fortes in diuino seruitio. propter abundantiam charitatis qua feruebant ad deum. Nos vero in quibus refriguit charitas. vt dicitur Matth. xxiij in cōparatione ipsorum sumus vt locuste fragiles et debiles. et ideo tempus nobis commissum valde debemus ponderare vt vtiliter expendamus. Secūdo obseruandum est tempus. quia est instabile. quia non potest diu seruari. et ideo statim est vendendum vel cōmutandum. Eccliastes. xviij. Tempus velut vmbra pretertit. Et Sapientie. ij. Umbre similis est trānsitus noster. Umbra ita cito currit sicut lux que velocissima est. Sic currit et tempus. ideo breue est vt dicit philosoph⁹. vj. physicoz. q̄ de tempore non habemus plus nisi nūc vel instans. q̄i nō stans. q̄ nūq; in

eodem statu permanet. Unde nescio qua ratione verū dicit homo de se in etate prouecta. habeo quinquaginta vel sexaginta annos cum nō habeat vnā diem nec vnā horā propter transitū precedentē t propter fluxum preteritū qui nihil est in se. Unde Ouidius. Labitur occulte fallaxq; volubilis etas. Et nichil est annis velocius. tamen quia labitur occulte multi nō aduertunt q; pretereat tempus. Eccl. vj. Est qui locupletatur parce agendo. et nescit q; tēpus pretereat et mors appropinquet t relinquat oīa alijs. Tertio obseruanduz est tempus quia irreuocabile. Nam si quis perdiderit diuitias potest recuperare eas si sanitatem potest recuperare omnia preter tempus. Reuersio eīm finis nostri consignata est et nemo reuertitur Sapientie ij. Et Job. xvj. Ecce eīm breues anni trāseunt. et semitā per quam nō reuertar ambulo. Unde Ouidius. Nec que preterijt hora redire potest. Quarto est obseruandū. quia de ipso rationē debemus reddere. Si eīm tuum esset posses damnū tuum tollerare. nunc autē quia mutuo accepisti oportet te de ipso rationē ponere. ideo illud amittere non est damnū leue. Unde Trenorū primo dicit. Uocauit aduersum me tempus. Et Bernhard⁹ dicit. Omne tēpus tibi impensum requiretur a te qualiter sit expensum. Et Anselmus dicit. O anima mea quid dictura es. Si enim seruus damnatur quia reddit pecuniam nō multiplicatā. quid facturus est qui nec habet quaz referat. ymo illam amisit. Quid dicturus est qui ita negligenter custodit. qui nec dū scit vbi vel qualiter amisit. O quid dicturi sunt illi qui dicunt hodie. deducamus tempus in solacijs. O miserabile solaciuz quod sequitur eternum supplicij. De talibz conquerit Job. xxiij. Dedit ei deus tempus penitentie t ipe abutitur eo. Hoc deberēt ponderare nostri curienses consumētes tēpus in locis. vanitatibus t ludis. in voracitate. ebrietate. et luxuria. quorū omniū villani sunt meliores qui nūquā pereunt tempus. ymo cauentur q; eis nō supperat ad laborez necessarios. qui raro inuenunt vacare illicitis Secundo parendum est huic preceptori propter cōmoditatē habitatiōis loci. Habitatio nostra est in loco cōgruo ad laborē t apto ad operatiōez. qm̄ sum⁹ in loco omnib⁹ necessarijs sufficienti. ita vt null⁹ possit dicere. nō sufficiūt mihi pro laboze alimēta. nō vestimenta. de his dñs sollicitus est pro nobis Math. vj. Hinc ppheta ait. In loco pascue ibi me collocauit. Optima pascua nature doctrine t gratie. Quid ergo restat nisi operandū. Uerum t si locus est aptus ad tēpus. tm̄ multū timenduz est q; nimis est ruinosus. Unde Augustin⁹ in quodā sermone. Ecce ruinosus est mūd⁹. Et super epistolā Johānis dicit idem. q; mundus transit et concupiscentia eius. Tertio ad parendū huic iussioni facit cōmoditas societatis. Multi eīm sancti sūt fuerūt et erunt in ecclesia dei qui nobiscū collaborant. Unde circa primā tertiā sextam nonā et vndecimā horas etiuit dominus et cōduxit vniuersos in vineā Hebze. x. Cōsiderem⁹ inuicē in puocatiōe caritatis t bonoz operū. Et sequit. consolātes tanto magis q̄nto videritis die appropinquantē retributōis. Ubi glosa dicit. Sublenatio laboris est visio collaboratis Lassz. sup ps. lxxx. Perfecti viri cōmunib⁹ se hortant exemplis. t alter alteri⁹ virtutes imitātes mutue dilectōis se incēdio cōphēdūt. Sic ecōtra mala societas multū ē periculosa Unū glosa Prouer. ij. dicit. Malā societatē fuge. ne mala que aspicis t corrigere nō vales imitari incipias. Ex cōiuctu enim mozes formant. quia qui tangit picē coinquinabitur ab ea.

¶ Dixi secundo q; in verbis p̄missis describitur meritorum humanorum fructuositas. cum dicitur. in vineam meam. Sicut dicitur Johan. xv. Christus appellat seipsum. discipulos autem suos palmites. Ex quo oportet q; sit locus vitis et palmitis. qui merito dicatur vinea. Hec autē est ecclesia catholica in qua christus vitis est. et fideles sunt palmites. Quisquis ergo vere vult fidelis appellari. necesse est vt sit palmes verus et in vite manens. vt dicit ibidem. et ideo dixit q; hic describitur oportunitas meritoz nostroz. merita eīm nostra nullibi pñt esse fructuosa nisi in vinea dñi. i. in eccl'a. eo q; extra eccl'az nō est merēdi locꝰ. qz ibi nō hēt gr'a nec sp̄ūs sctūs nec rem̄ssio pecōz. j. q. j. rem̄ssione. t. c. m̄lti. xxiij. q. j.

Alienus. Si ergo ꝗs vult mereri vitam eternã oportet vt sit in hac vinea. z cũ ℞ vt ꝓiungat z adhereat viri xp̃o scz ꝑ caritatẽ xxiij. q. iij. Cũ ꝗs. z. xcij. dist. legim⁹. Licz aũt vt puto ꝓuenienter in sermõe p̃cedenti assignauim⁹ cõuenientiã z similitudinem eccle ad vineã. z posuim⁹ multiplicẽ distinctionẽ vinee. cũ p̃to aliquali edificatõne et diffusione istius materie ℏ solũ de dupli/ci vinea subiũgem⁹. Est autẽ prima vinea generalis omniũ. scz sancta et vniuersalis eccl'a. Est z alia singularis et specialis cuiuslibet xp̃iani. scz ꝓsciẽtia ꝑtia. Et Bern̄. sup cantica sermone. xxxj. dicit q vinea ecclesia sancta est. in qua apostoli palmites. domin⁹ vitis. et pater agricola est. In fide plantata. in charitate radicata nutrita et defossa surculis discipline. penitentiuꝫ lacrimis rigata stercorata p̃dicantiũ verbis Et sic sano exuberans vino in quo est letitia. sed non luxuria. vino totius sanitatis nullius libidinis. Hoc certe vinum letificat cor hois. hoc constat et angelos bibere cum leticia. Denicꝫ gaudent in penitentia z ꝓuersiõe peccatoꝝ. saluẽ hois sitientes. lacrime penitentiũ vinum eoꝝ. Hec ille. Hec prima ꝺr in psalmo. lxxix. Vineã de egypto trãstulisti. Innoc. dicit. Vinea domini est eccl'a ꝑter sex causas. Primo ꝑ inutilitatez ligni abscisi. Non em̄ vtile est lignũ vitis abscisum nisi ad cõbustionem Sic homo abscisus ab ecclesia Ezech. xv Fili hominis ꝙd fiet de ligno vitis et omnibus lignis nemoꝝ que sunt inter ligna siluaꝝ. Nunquid rollet de ea lignũ vt fiat opus. aut fabricabit de ea paxillus vt dependeat in eo ꝙdcũqꝫ vas. Ecce igni datũ est in escam. Hac rõne eccl'a dicitur fons a quo si ꝗs ꝑcisus ẽ aresc̄it. xxiij. q. j. Omnib⁹. Secũda ratio quia vinea tormento fructificat. scz in fossione terre et abscisiõe ramusculoꝝ. Si autem in pace dimittit tunc degenerat et non facit fructum. Sic ecclesia tribulationib⁹ z oppressionib⁹ magis magisqꝫ fructificat. Vnde domin⁹ cõquerens de vinea ista dicit Isaie. xxvij. In prelio gradiar super eam. succendam eam pariter. quasi di. Parum fructificat in prosperitate. sed ego faciã eam fructificare in aduersitate. Et tangit consuetudinẽ quarundam regionũ. in quibus dã locis multiplicantur vinee ꝙ quasi in siluas degenerant. et tunc homines comburunt eas. et postea optime fructificant. Tertia ratio. quia sola vinea vinum habet. Sic sola ecclesia vinũ doctrine saluaris habet. Vnde dicit ecclesia Cantico. viij. Dabo tibi poculum ex vino condito. Vinum condi tum dulce est et medicinale. Matthei. vij. Nunquid colligunt de spinis vuas. quasi diceret. Non habetur saluaris doctrina a iudeis aut gentib⁹ aut hereticis. sed m̄ ab ecclesia. Quia de illis dicitur Deutro/nomij. xxxij. Fel draconum vinũ eorum. et venenum aspidũ. Quarta ratio. quia et pinguedine debilitatur vinea et luxuriat. Sic in vinea ecclesia ex abundantia temporalium nascitur luxuria in palmitib⁹ scz in clericis. et ex hoc debilitatur et insipidum fit vinum. id est. doctrina ecclesie. Quia multis potest dici illud Romanoꝝ ij. Qui predicas non furandum furaris. qui dicis nõ mechandum mecharis Isa. primo. Vinum tuũ mixtum est aqua. id est carnali voluptate insipidum factũ. Sed olim dicebatur canticoꝝ. vij. Guttur tuum sicut vinum optimũ. Guttur sunt predicatores. Sed modo vtinam bonum esset guttur ecclesie quod tunc fuit optimum. Quinta ratio. quia vinea radicata inter petras in eminenti loco in radijs solis meliùs vinũ facit. Sic illi de ecclesia qui fundati sunt et firmati in duricia penitẽe. in eminentia vite. in feruore charitatis. melius docent et operantur. Hieremie. xxxi. Adhuc plantabis vineam in montib⁹ Samarie. Samaria interpretatur custos domini vel coniũcta domino. Et penitentia et charitas coniungũt hominẽ deo. et dñi habitum custodiũt Matth. iiij. Penitentiam agite appropinquabit vobis regnum celorum. Johannis. xiiij. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veniem⁹. et mansionem apud eum faciemus. Ecce custodia domini. Sexta ratio est. quia sicut vinea paxillis z baculis. ita ecclesia dei et sanctorum adiutorio celestium desideriorum alligata et recta tenetur. Vñ sponsa loquens sanctis. id est. amicis sponsi Cantico. ij. dicit. Fulcite me floribus. stipate me malis. quia amore langueo. Desideria eternorũ sunt flores. ex quib⁹ fructus bonorũ operum sequunt Ecci. vj. Vincula illius sunt

alligatura salutaris. Recte g ecclesia cōparatur vinee. de qua vlterius dr. transtulistz scz de infidelitate ad fidem. de errore in veritatē. de prauis moribz in sanctā cōuersationē. eiecisti gētes. i. superbos et voluptuosos. et idolatras auaricie reprobasti. z plātasti eam. ex humilibz et abiectis. ¶ Lor. j. Videte vocationē vestrā fratres. quia nō multi nobiles. nō multi sapientes fm carnem. nō multi potentes. sed que stulta sūt mūdi elegit de⁹. In hac ergo vinea colligebat est operandū. Iuxta illud Gal'. sexto. Dum tempz habem⁹ operemur bonuz ad oēs. Opus autē vinee est vt plantet per plātos et pdicatores. ¶ Lor. iij. Ego plantaui. apollo rigauit. Hiere. j. Constitui te vt euellas nociua z errores. destruas z dissperdas. scz prauos mores. et dissipes occasiones. edifices ad fidē. et plātes ad virtutes. Ista vinea. id est. ecclesia hz vulpes ipam destruētes. de quibz in canticis dicitur. c. ij. Capite nobis vulpeculas paruulas que demoliunt vineas. Vulpecule sūt heretici. quia callidi fedi et indomiti. fm Thomam ibidem. Paruuli false humilitatis fictione. crescentis doli suspitione. velata veritate. Vel paruas fm Horam id est. in ipo inicio fraudis. ne maiores effecte amplius noceāt. cum scz creuerit in dolo. Vel paruule. quia viles sunt q demoliunt vineas. i. pcipicia faciūt. i. suffossiones. Vel demoliunt vineas falsa scripturarū exposītione. pestifera conuersatione. erratica predicatione. ¶ E) Sed diceres Math. xiij. 02. Sinite vtraz crescere. Respondeo hic fm Thomam sup Cantica. Verū est. si est spes de correctōne eoz permittendi sunt. accepta ab eis cautiōe de fidei cultu. alias si nō est spes de correctiōe tūc non sunt pmittendi viuere. Sed nota supra quomodo sunt capiēdi. Certe triplicer. retibus. sagittis. et canibz. Retibz id est. sententijs scripturarū. Sagittis. id est. pfectione exemplorū bonorū. Canibz id est. sagacitate subtiliū disputationum. Secūdo fodit vinea p confessores. Vnde Ezechiel. viij. dicit confessori. Fode parietem. Et cū fodissem. et ecce oīs similitudo reptiliū. quia post diligentē inquisitionem in cōfessione apparent reptilia vicioz. Tertio purgat p prelatos Jo. xv. Oēz palmitē nō ferentem fructū abscidet eum. et omnē qui fert fructū. purgabit eum vt fructū plus afferat. Purgatio ista fit p iusticie falcem. Unde Canticoz. ij. Temp⁹ putatiōis aduenit. Sed diceres. q̄re purgat palmitē ferentē fructū. Respondeo. propter duo vt plus ferat fructū. et cū hoc qz ab oīi viciosa specie nō solū ab ipso vicio cauendū est. Unde et si non est malicia in palmite. cū forte est species vel occasio nisi purget. Vnde apl's dicit. j. Thessa. vlti. Ab oīi specie mala abstinete vos. Quare edificat vinea p viros iustos. Isaie. v. ~~Sepiuit eam z edificauit turrim z torcular extruxit in ea. Sepes eū est munimē tum hoc operantiū. quo sepiunt ne exterminent.~~ Torcular pacientia. Turris contemplatio. Vindemiatores eius sunt angeli. Apocalip. xiij. Misit angelus falcē in terram. Math. xiij. Messores angeli q colligent zizania a tritico et separabūt ab inuicē in fine mundi. ¶ D) Secunda vinea est singularis. id ē. cōscientia cuiuslibet iusti. Et neglectoz hui⁹ vinee sic increpatur p Salomonē. Prouerb. xxiij. Per agrū hominis pigri transiui. z p vineā viri stulti. Et ecce totū repleuerant vrtice et operuerāt superficiem eius spine. z maceria lapidū destructa erat. Sed q̄d de malicia vinee dicim⁹ nondū bonitatē eius audientes. Est etiā sciendū q fm Berū. sup cantica sermone. lxij. et. lxiij. Vinea cuiuslibet hominis est sua cscientia. in qua fides est vitis. virtutes palmites. botrus opus deuotio vinū. Et est vera similitudo. Hā sicut dicit Berū. sermone. lxij. vbi supra. Nec absqz vite palmes. nec virtus sine fide aliquādo. Sine fide ēm impossibile est placere deo. Hebre. xj. In hac ergo vinea vt dicit sermone. lxij. Berū. nihil incultū. nihil desertū debet sapiēs derelinquere. Stultus vero ista cūcta apud eū neglecta inueniēs. cūcta iacentia. inculta z sordida nō est vinea. Stulto qūo vinea est. vbi nil plantatum nil elaboratū. nusqz paret. tota spinis silvescat et tribulis. Stulti vita et vinea si fuerit. iam est redacta in solitudinē. vbi vitis fructus. vbi botr⁹ boni operis vbi vinū letitie spūalis. Q̄ g irridet sapiens. vt dictū est sup. vineā stulti significat fm Berū. q̄ bona nature et gr̄e que forte p lauacrū regenerationis acceperat tanqz que plantauit de⁹ et non homo primā suā

vineā.in nō vineam.iste negligendo rede/
git.deniq; nō ꝑt vinea esse.Nam stultus q̄
viuit.mortuꝰ potius amat.vt dicit Bernꝰ.
q̄ vitā.Quo vita cū sterilitate.arbor ari/
da t in sterilitatē versa.nōne mortua iudi/
cat.sic stulti eoipso q̄ inutiliter viuit mor/
tuus est.Soli ergo sapienti ꝓuenit habe
re vineā vel esse vineā.q̄ vitā hz t lignū fru
ctiferū in domo dei Et sequit post pauca.
Bona vinea.iusti bona vita.ymo bona vi
nea iustus.cui virtꝰ vitis.cui palmes actio
cui vinū testimoniū cōscientie.cui lingua
torcular exꝑssionis.Ista vinea debet cu/
ram gerere de duobꝫ.scz de frequēti puta/
tione t de custodia forti. De ꝓmo ptz.Nā
putatio ꝓscientie adeo est necessaria semp
vt nō modicū periculū faciat modica ne/
gligentia Et in h̄ reꝑhenditur quorūdam
falsa securitas q̄ se putant pauca vel nul/
la emendatione digna habere.cū ēm dicat
Bernꝰ.sup cantica sermone.lviij.Quis ita
ad vnguem oīa a se supflua resecauit vt
nil se habere putet dignū putatione.Et se
quitur.Credite mihi et putata repullulāt
et effugata redeunt.t reaccendunt extricta
t sopita denuo excitant.Parū est ergo se/
met putasse quod sepe putandū est.ymo si
fieri posset semp q; semp q̄d putari opor/
teat si nō dissimules ꝫuenis.Et sequitur.
q̄ntūlibet in h̄ corꝑore manēs ꝓfeceris.
erras si vicia putas emortua.non magis
cōꝑtessa.Hec ille.De secūdo qūo necessa
ria est fortitudo custodie ꝺr Threnoꝝ.iij.
Edificauit i giro meo t circūdedit me fel/
le et laboꝛe.Ecce bonus murus.laboꝛ cō
tinuꝰ et afflictio carnis.Hec ēm custodiūt
ꝓscientiā.Juxta illud Castigo corꝑꝰ meū
et in seruitutem redigo.O bona vinea sic
plantata sic putata sic fortificata.Quisq;s
ita viuit vt bona plantet t etiaz diligentꝰ
ꝓsideret custodiatq;.bonus est vindemia
toꝛ.Dicit autē Bernꝰ.sup cantica sermone
lxiij.Q̄ maxime cauendū est vince a vul/
pibus.Juxta illud.Capite nobis vulpe/
culas paruulas que demoliuntur vineas
Vulpes ēm intelligit detractoꝛes et adu/
latoꝛes.Detractoꝛ occulta vulpes.sz adu
latoꝛ manifestꝰ.a quibꝫ vulpibꝫ cauenduz
est.quia adulatoꝛ et detractoꝛ capiēdus ē
beneficijs atq; obsequijs.monitis saluta/
ribꝫ t oratiombꝫ ad deū. quousq; t detra/
ctoꝛ inuidiā et adulatoꝛ simulatōez depo/
nat.Hec Bernhardus.

Dixi tertio q̄ in ꝑbis ꝓmissis describitur ꝓmio/
rum eternoꝝ cōgrua liberalitas.cum dici
tur.quod iustū fuerit dabo vobis.Premi
um istud est denarius diurnꝰ.id est.eter/
na beatitudo.que finē nō habet.t dat om
nibꝫ in hac vita bene laboꝛātibꝫ.Licet aūt
sit iusta et equa merces ista sanctoꝝ et pre/
miū beatoꝝ quo ad congruentiā.eo q̄ con
gruū est vt illis detur quies in futuro qui
laboꝛauerūt in p̄senti.Juxta illud Apocal.
xiiij.Amodo dicit spūs vt requiescāt a la/
boꝛibꝫ suis.Et sequitur.Opera ēm illoꝝ
sequunt̄ illos.Hoc etiā addit ecclesia fm
quosdā.et iustū est.vt qua mensura mensi
fuerint.h̄ deo seruiēdo vt eadem remetia
tur eis in futuro.cū deo cōregnando Lu/
ce.vj.tamen nō est equalitas ꝓmij ad meri
tū q̄ntum ad condignū.Ex condigno ēm
importat equalitatē ꝓmij ad meritū fm
rectā existimationē.Hz congruū solū fm
liberalitatē donātis.fm q̄d decet cū dare
et congruo.quia decet liberalitatez dei vt
oīm̄ q̄ se nō ponit obicem vitā eternā tri/
buat.Dicit Thomas in scdo sniaz distin.
xxviij.q.iij.De hac mercede et ꝓmio dicit
Hecā.xv.Ego merces tua magna nimis.
bene dicit magna nimis.Erit ēm magna
supra meritū.sicut dñs ꝓmittit centuplum
accipietis t vitā eternā possidebitis Jaco.j.
dat oīnibꝫ affluēter.Plus ēm dat q̄ aliqs
mereat.Sapie.iij.In pauca verati i multa
bñ disponet.Romanoꝝ.viij.Nō sūt con/
digne passiōes hꝰ tpis ad futurā glaz.Bñ
dicit.nō sūt ꝺigne.q; sunt sup speratum
Phil.iij.Par dñi erupat oēz sensū.Ideo
ꝺr Isa.lx.Tūc videb et afflues t mirabit
t dilatabit cor tuū.Mirabit ät bō q; sup
q̄ spauit accipiet a dño.iij.Re.x.Nō crede
bā narrātibꝫ donec ipa venirē t viderem.
Jtē sup desideratū.vñ Salomōi dictū ē
iij.Re.iij.Hec q̄ nō postulasti dedi tibi scz
divitias t glaz.Jtē sup cogitatū.j.Loꝛ.ij
Oculꝰ nō vidit.nec auris audiuit nec in cor
hoīs ascēdit q̄ deꝰ ꝓparauit diligēntibꝫ se.De
bis q̄tuoꝝ ꝺr Lu.vj.Mēsurā bonā.ecce ꝓ
mū.t ꝓfertā.ecce scōm.t coagitatā.ecce ter
ciū.t superfluentē.ecce q̄rtū.dabūt in sinū
vīm.Cogita q̄d vis.cropta.desidera.supe
rat et excedit oīa illa felicitas.illa etnitas.
illa bitudo.Ad quā nos ꝓducat.

Dominica sexagesime. I Sermo. XXXVII

Cum turba mul/ta esset cū ihu z de ciuitatib⁹ ꝓpe/rarēt ad eū dixit p similitudinez. Exit ꝙ seminat semiare semē suū Lu. viij. Sicut dicit magn⁹ p̄ Aug⁹. sup Joh. in quadā om̄l. Attulit xp̄s veritatē vt doctor mānsuetudinē vt liberator iusticiā vt cogni/tor. Hec ille. Et merito xp̄s ista afferre de/buit mūdo q̄ nemo ali⁹ afferre potuit. p̄ce/sertim cū tot⁹ mūdus in maligno positus et errore pollutus et a dyabolo op̄ressus z peccat⁹ fuisset obnoxius. Quid g̃ mirū si hoies ad se venire attrahebat. ꝙ veritatez oēs docebat. in ỹitate z caritate non ficta. ꝙ mānsuet⁹ z mitis sic̄ ouis ad occisionē du/cus offerb⁹ se būliabat. ꝙ iusticiā regni ce/lestis oīb⁹ p̄dicabat. Sic g̃ turbe p̄dicāte xp̄o velut odorifer⁹ floribꝫ oblectate curre/bāt ad eū dicētes illud Cāticor. j. Trahe me post te. curremꝰ i odore vngēt⁹ tuor. Nō tractās btūs Ber sup cāti. ser. xxij. di/cit q cū xp̄s fact⁹ eēt nob sapia a deo iusti/cia mstificatio z redēptio. ex his tāꝫ vngē/tis p̄ciosissimis sup mōtes aromatū de ce/lestib⁹ spēb⁹ ꝓfect⁹ tāta eccl'e nares odoris suauitas replenit vt mox a ḡtuor partib⁹ mūdi excitata illa dulcedine supnū ꝓpera/ret ad spōsum tāꝫ vera illa regia austri se/stinās a finib⁹ terre audire sapiam Salo/monis. opiniōis siꝺez odore. i. fame bō/noticia, puocata. ꝙsꝫ is ꝙ ab eterno ex p̄/sapia erat. fact⁹ est i tpe iusticia iustificatio z redēptio. vt hor ꝙꝫ in odore currere pos/set. Hec Ber. Merito g̃ ad xp̄m currebāt turbe sic nr̄m thema dicit Cū turba mlta esset cū ihu. In qbꝫ ꝑbis tria describūtur. P̄imo describit hoim erga xp̄m affectio/devotio feruētissima. cū dr Cū turba plu/rima eēt cum ihu z de ciuitatib⁹ ꝓperarent Scdo diule manifestatōis dignio ḡtiosis/sima. qz exit ꝙ semiat. Tertio ciusdē verbi dei cōmendatio excellētissima. cū dr. semi/nare semen suum.

A

Dixi p̄imo q̄n ꝑbis p̄mis/sis p̄mo describit hoim erga xp̄m affectio z devotio fer/uētissima. cū dr. Cū turba mlta eēt cū ihu z de ciuitatib⁹ ꝓperarēt ad ihm dixit p silli/tudinē tā. Affectio z devotio istius turbe ad xp̄m ex q̄ ꝓperabant ad eū. nihil aliud i no/bis nisi celere z festinā cōuersionē ad xp̄m significat. Exq̄ em̄ nescim⁹ die neq̄ horam mortis nr̄e. z exq̄ nescit homo finē suum, certe sine dilatione dr ꝓperare ad christum. Juxta illud Eccl̄i. v. Ne tardes ꝓuerti ad deū. z ne differas de die in diem. Et q̄ꝫ multa sunt hominez agitātia stimulātia et attrahētia ad deū. mirū est tñ q̄ nō ꝓperat ad eum. P̄imū g̃ agitās seu cōpellēs ad deū est timor. De q̄ dicit poeta. Pedibus timor addit alas. z reuera si nolum⁹ deci/pi multas causas ruine homo inuenit i se z ex se. ꝓpter quas necesse est eum ꝓperare ad xp̄m vt euadat ruinā sibi imminentem Nam si homo ꝓuertit se ad sanitatē ꝓtiā. inuenit qz illa est sicut lasciuus equ⁹. de q̄ timendū est ne ꝓpter sui vehementiā ꝓrecī/pitēt vbiqꝫ in foueā. Vñ Beñ. xij. dr. P̄ro/ni sunt sensus hois in malū ab adolescen/tia sua. Si vo ꝓuertit se ad fragilitatē suā inueniet se omino infirmū. qz spūs quidē ꝓmptus est caro aūt infirma. Mat. xxvj. Et ob ꝫ facile seducibilis z difficile erigi/bilis. qz p se cadit z ex se p se autē aut ex se nō resurgit. vt dicit Jsiō. libro. j. ō summo bono. Dine dr in psalmo q hō est spūs va/dens z nō rediēs. Si etiā se ꝓuerterit ad hostē. est ibi timor maxim⁹. Nā si cōsideret hostē carnē hostē domesticū. magn⁹ timor qz iuxta Boetiū. Nulla pestis efficacior ad nocendū q̄ꝫ familiaris seu domestic⁹ inimi/cus. Et iuxta dictum saluator⁹. Inimici hois domestici eius. Hic em̄ hostis nr̄is armis ꝓtra nos dimicat. z nr̄is sagittis et lāceis cōtra nos pugnat. qz corpo q̄ carni subuenim⁹, hostē nutrim⁹. dicit Bre. i mo/ralib⁹. Et Beñ. in exhortatōib⁹. Si autē homo ꝓuertit se ad aliū hostē. scz mundū. et hic grauior. qz vt dicit Ber. Seuit mū/dus sicut lup⁹. Vñ saluator mittēs apl'os ait Math. x. Ecce ego vos sic̄ oues i medio lupor. Lup⁹ aūt nō aliud facit nisi q̄ rapit z dispergit oues Job. x. Ecce seuicia. Si vo ꝓuertit se bō ad hostē aliū scz dyabolū. ꝙ z astucia prudētior. qz serpēs erat prudē/tior cūctis animantib⁹ sup terrā Beñ. ij. et diuturnitate tpis experientior. z malicia no/cendi nequior z ideo deterior. qz vt dicit j. Pe. v. Sicut leo rugiens circuit querens quē devoret. Vñ caro est sic̄ catul⁹ dome/sticus. quia q̄diu macer est obediens est z,

p z

blandit. sed ꝓpm̃ increpat ꝺtit in rabiē et mordet dñm. Mūdus est vt lup⁹ qui simulat se sub pelle ouina. sz intrinsecus est plen⁹ rapacitate Math. xj. Dyabol⁹ simulat se agnū. vt dicit Aug⁹. in meditatōnib⁹. sed deuorat vt leo. Quis g̃ nō timebit ab his hostib⁹. Certe sufficiēs est cā timoris. z p̄sequēs acceleratōis ad xp̃m. q̃ est pter⁹ refugiū z firmamentū ab omnib⁹ istis Vñ in ps. Dñs firmamentū meum z refugiū meū. in ꝟ ego sperabo. O q̃ntū ꝓperaret q̃ pdōes equū vel res alias ablaturos sibi timeret. vl̃ q̃ inimicū post tergū sequētē cerneret. celerrime curreret. Certe ꝟ est de omnib⁹ pdict⁹. qz velocissime p̄sequūt hoiez Trenoz. iiij. Velociores fuerūt p̄secutores nr̃i aq̃lis celi. Sufficiens causa fugere. velocitas p̄secutoris Scōa causa faciens ꝓperare ad deū est pudor stimulās. Vultis currentib⁹ spectatores dicunt. intendite nouissimū. Multi sanctoꝝ ante nos cucurrerunt velociter post xp̃m. sicut Dauid qui dixit. Cucurri in sitī. et in q̃nta sitī aperit dicens. Sicut ceruus desiderat ad fōtes aquarū. ita desiderat anima mea ad te deus. Similiter alij viri z femine senes z iuuenes vt ōr. in p̃ti euāgelio q̃ de ciuitatib⁹ ꝓperarent ad eū. Pudeat nos esse nouissimos z sustinere insultum sanctoꝝ in nouissimo die. Bruce cū nouissimā persequunt et mordent. Sic nobis timendum est si fuerimus vltimi. Tertia causa ē tempus vrgens. Non mirū si patriarche olim nō ꝓperassent in seruitio dei q̃ diu vixerūt et multum tp̄is habuer̃t. sed nos ꝓperare oportet. qz tps breue vite nr̃e. j. Jo. ij. Ho. nissima hora est. glosa. z ideo ꝓuenit instare Eccī. xxxvj. Festina tps z memēto finis Eredunt multi se hīe multum de tempe. z ecce mors in ianuis est. cum em̃ dixerint pax z securitas tunc repentin⁹ eis superueniet interitus. Job. xxj. In puncto ad infera descendūt. Quarta causa est loc⁹ recipiens. Cursores ituri ad villas nō multum ꝓperant. quia omni hora intrare possunt. sed ituri ad ciuitates que claudi possunt ꝓperant ne foris maneant. Vnic⁹ est locus ad quem tendim⁹. et modo patet et cito dicetur. clausa est ianua. Mat. xxv. Unde Hebre. iiij. dicit. Festinem⁹ ingredi in illam ciuitatē. Sed nec ptereundū est quod ōr. ꝓperabant de ciuitatib⁹ ad ihm. Si ciuitatenses ꝓperabant ad ihm relict⁹ ciuitatib⁹. quid dicturi sunt villani si illi ō ciuitatib⁹ ꝓperabant. Quid dicturi sunt ciuitatenses q̃ nec dum in ciuitate volūt statutis diebꝫ venire saltem semel in septimana ad eccl'az. vbi est ih̃s per specialē cultuz z deuotionem. Linitas m̃ h̃ bñ significat mundū. in quo est munitio securās. negociatio dirans. et deductio consolans. Nec licet olim fuerunt in mūdo. tamē iam mūdus senuit z oīa ista amisit. vt dicit Gregorius. Jam em̃ mundus tot amaritudinib⁹ plenus est. vt ipse mundus iam nos a se repellat et ad xp̃m inuiter. Verūtamē si adhuc predicta essent in mundo. adhuc tamē ꝓperandū esset de mundo ad xp̃m. quia in ipo habetur securitas plenior. Johan. xvj. In mundo p̄ssurā habebitis. ī me autē pacem. In ipo negociatio vtilior quia care emit nostra z in leui foro dat nobis sua. quia ꝟm Augustinū. Regnū celorum tm̃ valet q̃ntum habes. In ipso ē deductio suauior. Sapie. viij. Non habet tediū q̃ictus illius. Properemus ergo ad Ihesum dimissis ciuitatib⁹. id est. mundi huius delectationib⁹. oportet ergo exire ō operib⁹ seculi vt quis veniat in consortiuz christi.

¶ B

Dixi secundo q̃ in ꝟbis p̃missis tangit̃ tur diuine manifestatōis dignatio gratiosissima. cū ōr. Exiit. Et q̃s sufficit sufficienter cogitare hāc grāz aut cōpensare digne qua filius dei exiens de sinu p̃is dignatus est huic mundo apparere. certe nullus Unde ap'lus dicit. q̃ ꝟm suā miscōiaz salvos nos fecit. ad Titū. iij. Legitur autem q̃ntuplex exit⁹ nr̃i saluatoris q̃ dignat⁹ est gratiose exire ad plura. Primo em̃ exiit a p̃ie p eternā generatōem Joh. viij. Ego ex deo p̄cessi z veni. Et eiusdem. xvj. Exiui a patre. Michee. v. Egressus eius ab initio a diebꝫ eternitat⁹ eius. Scōo venit de celo p incarnatōez. ps. A summo celo egressio eius Hal'. iij. Misit de⁹ filiū suū in mūdum. Missio hec seu egressio incarnationis est. Tertio exiuit ab vtero ꝺ̃ginis p̃ regalez generationē. Ipa est em̃ porta clausa qua dñs deus israel egressus est. Ezechi. xliij. Unde cantat eccla. et exiuit p̃ aurea porta. Ysa. xlj. Egredietꝫ virga de radice Jesse. id est. xp̃s de ꝺ̃gine. Cantat eccl'ia. Virgo

dei genitrix ꝛga est. flos filius eius. Quarto exiuit de mundo p mortē. ꝓs. Domini domini exiē mortis. Dicit ꝺđa glosa. Domini dñi mortis. id est. xp̄i. q̄ est dñs mortis non fuit alter exiēs de ħ mūdo q̄ꝑ mortem. Joh. xiij. Sciens ihs q̄ venit hora eius vt transeat de ħ mūdo ad p̄z. Quiro de occulto sue ꝓuersatōis. ad manifestationē sue p̄dicatōis. de q̄ exitu ꝺr ħ q̄ exiit seminare. Exiit ār ad ḡtuor. Primo ad operandū Jurta illud ꝓs. Exibit hō ad opus suū. Xiij. j. Cepit ihs facere ⁊ docere. Secūdo ad pugnandū ꝓtra dyabolū Jsa. xlij. Dñs sicut fortis egrediet sicut vir p̄lia/tor. Michee. j. Egrediet dñs de loco scō suo. veniet vt saluet ꝑp̄lm suū. Mathei. xij. Cum fortis armat⁹ custodit atriū suum i pace sunt oia que possider. si aūt fortior illo supuene. ⁊c. Tertio ad cōducendū operarios sicut patuit dñica p̄cedenti. quomodo exiit circa horā p̄mā tertiā sextā nonā et vndecimā. Quarto exiit ad seminandum. sicut ꝺr Canticor. vij. Egrediamur in agruz. Et licet diuersimode seminat vt patebit in sequēt⁹. tñ p̄cipuum semen ad q̄d exiit in incarnatione in hūc mundū fuerunt semia donor⁹ gratuitor⁹ Ante incarnationē xp̄i totus mūdus fuit sterilis. sed per ipm fecundat⁹ est semine gr̄e Joō dixit q̄ iste exitus est gratiosissim⁹ q̄ exiit in mūdum seminare semen gratuitū. Sicut aūt dicit Alexāder de hales. q̄ p̄mo bon⁹ agricola terrā excolit. excultā seminat. seminatam irrigat. ⁊ si necesse est extirpatores malaz herbaz cōducit. et tandē metit. ⁊ messum in horreū ꝓgregat. Ita dñs q̄ factus est colon⁹ ꝓpter nos exiit in terram vt ꝺr Diere. xiij. p̄mo vt istam terrā scz cor nostrū excoleret Valde eñ homo indigebat bono cultore. Jsta eñ terra ꝓp̄ peccm̄ p̄morum parentū erat plena spinis et tribulis Hen̄. iij. Spinas ⁊ tribulos germiabit tibi. Et ita erat siluestris terra. ꝓp̄ ħ xp̄s exiit portās. ꝓp̄ijs humeris aratrū crucis. Unō Joh. xix. ꝺr. Exiuit in eū q̄ ꝺr calvarie loc⁹ vbi crucifixerunt eum. Ibi p̄mo euulse sunt spine parentū nr̄or. ij. Reguz xxij. Prevaricatores aūt sicut spine euellent vniuersi que nō tollunt manibꝰ. Post q̄ aūt xp̄s aptauerat agrū mūdi huius et cordis nostri extunc exiit seminare sicut p̄miserat Ysec. ij. Seminabo eam mihi i terrā. et miserebor ei⁹ que fuit sine miseri cordia. Hoc semen petebant antiq̄ patres Hen̄. xlvij. Da nobis semina. ne pereunte cultore terra redigatur i solitudinē. Postq̄ vero seminauerat in terram cordis nr̄i diuersa dona gratiar̄ ꝓm diuersas diuisiones extunc iterꝫ exiuit ad irrigandū. q̄d factū est q̄n post ascensionē suā misit spm̄. scz in corda fidelium. Unū Judicum. v. ꝺr. Celi ac nubes distillauerūt aquas. scilicet gr̄az spūscti. Dic est ros de q̄ Jsaie. xxvj. Ros tuus ros lucis. Sic eñ ros est refrigerū cōtra estū in estate. sic spūsanct⁹ contra estū ꝓcupiscentiaz in corde Eccī. xxiij. Flōne ardorē refrigerabit ros. Et sic ros est incrementū omniū frugū. q̄r eo deficiēte deficiūt fruct⁹. sic gr̄a spūscti deficiente in mūdo nullius op⁹ est meritoriū. Unde ꝺr nūc eccl'e xp̄i ꝑ ꝓphaz Jsa. xxx. Dabitur pluuia semini tuo vbicūq̄ seminaueris in terra. ⁊ panis frugū terre erit vberrimus ⁊ pinguis. Hoc est dicere. oīe ꝺđcūq̄ sacerdotis erit acceptabile ⁊ meritoriū ad salutem. Verū q̄r interdū opus est extirpatōe ad agrum purgandū a malis herbis. ihū xp̄s nō negligens ꝓuidit de scīs apostol' ⁊ p̄dicatorib⁹ q̄ ad ħ missi sunt vt destruāt vicia ⁊ euellant errores. edificent virtutes ⁊ plantent vtilia Diere. j. Ecce ānta diligētia xp̄i circa culturā cordis nostri. Hz q̄a oīa p̄dicta nihil valerēt si custodia seminis deesset. Ideo et de hac xp̄s nō minus est solicitus q̄ꝑ de p̄dictis. Custodit ergo semen gr̄e in corde nr̄o diuersimode. Hā adhibet custodiā sensuū. ne dyabolus sic fur intret ꝑ fenestras in cor hois Joel'. ij. Per fenestras apertas introibit sicut fur. Apponit ⁊ sepem timoris sui. quez videns dyabolus in hoīe nō audet accedere. maxime cū videt hoīez ex timore ad caritatē p/cedere al's nichil timet. Sicut aues p̄mo timent formidinē. sed postea videntes q̄a nō mouet vt homo. stercorisant sup eā. sic dyabolus hominē timorosum p̄mo nō audet cēptare. sed si videt q̄ nō ꝓficit ꝺ bono in melius. post audacter eū aggredit. Et tantum de secundo.

¶ Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis describit dignatio nis et gr̄e xp̄i operatio efficacissima. cum ꝺr. semiare semen suū. Multi eñ multa seminauerūt ante xp̄m. sed nullū semen ita

fuit vtile ita fructuosus ita efficax homini
bus sicut semen filij dei. qđ est donum gra
tuitū. vt dictū est ꝛ ideo ꝺr semē suū per ex
cellentiā. nō extraneū. nō alienū. scz dyabo
li vel hereticī. qr dyabolus semiat zizania
Matth. xiij. Et hereticꝰ errores Job. xiij.
Qui seminat dolores. Plures etiā alij di/
uersa semiabant. sed mala. de qbꝫ in ps. ꝺr
Semē impioꝝ pibit. Jō rpō venit cū opti
mo semīe qđ fructificat i centupluz. Qūo
gñt semiat vtiliter ꝛ efficaciter ꝛ excellent
in suis fidelibꝫ opa bona ꝛ meritoria bre/
uiter videam⁹. Uñ cum oīe opꝰ bonum
hoīs nō sit aliud nisi semē dei et q ꝺr spe/
rare fructū in vita etna. Juxta illud Isaie
xxvj. Omnia opa nra operatus es in nobis
dñe. Certe impossibile est q nō sit magna
vtilitas aut q nō sequat maxim⁹ fructus.
vbi deus semiat aliqđ in hoīe aut p hoīez
Et qr bō tripliciter meref. scz corde ore et
ope. ideo triplicē fructū et triplici seie ꝓsec
tur. De corde siqđez p oculos semia emit/
tit lacrimarū. qtiens p pctis plorat et qbꝫ
lacrimis accipit fructū exultatōis ꝛ leticie
Juxta illud ps. Qui seminat i lacrimis in
exultatōe metet. Et Matth. v. Bti q lugēt
Ecce semē lacrimosū. qm ipi ꝓsolabūtur.
ecce fructꝰ gaudiosus. Scōo deꝰ seminat
semē suū p os hoīs. semē dico sane doctri/
ne. q recōciliank discordes. q eruditū igna
ri. q excitank pigri. Zach. viij. Semē pacis
erit. Sed qđ operak istud semē. certe mul
tū. Matth. v. Beati pacifici. i. pacē pcuran
tes. vt exponit Horra. qm filij dei vocabū
tur. ecce fructꝰ. Tertio deꝰ semiat semē su/
um p manꝰ. i. opa hoīs. vt p opa misceōie et
pietatis. ij. Cor. ix. Qui semiat in bñdicti/
onibꝫ de bñdictionibꝫ et metet vitā etnaz.
ecce fructꝰ ꝛ vtilitas istius semis. Pro oīm
bus istis dicit Bern. sup cātica ser. xxxviij
Seminasti tibi ad iusticiā si ex fa cordis
tui noticia timuisti deum. teipm hūiliasti.
fudisti lacrimas cordis. elemosynas pro/
fudisti. ceteriscz pietatis actiōibꝫ mācipa/
sti. si ieiunijs et vigilijs afflixisti corpus. si
pectus tūsionibꝫ. celos fatiscis clamoribꝫ.
ħ siqđem semiare ad iusticiā est. Semina
q sunt bona opera. bona studia. semina la
crime sunt. Ibant inquit et flebant mittē/
tes semina sua. Sed nunquid semper fle
bunt. Absit. sed venient cū exultatiōe por/
tantes manipulos suos. Merito cum ex/
ultatione. quia reportant manipulos glē.
Nec ille. Unde licet in quolibet homine
principalis seminator ad oīa opa bona
sit rpūs. Isa. xxvj. tamen cū sit homo liberi
arbitrij sepius viciat modū seminandi. et
hoc tripliciter. Primo si non semiat semē
bene depuratū et electū. Tunc autez non
erit depuratū qñ homo mala intentione
puta vane glorie seminat bonū opus. vel
qñ in mortali peccato bona facit. Ideo ꝺr
Numeri. xviij. Oīa que offertis domio
electa erūt. Et ratio fm apl'um Gal. vj. qa
quecūqz seminat homo eadem et metet.
Unde ꝺr Eccl. vij. Fili ne semines mala i
sulcis iniusticie. et non metes ea in septu/
plum. Glosa. in gehenna. vbi sunt septem
pene. ignis. vermis. fetor. fum⁹. tenebre. vin
cula. frigus. Secundo viciat modū semi/
nandi. si parce seminat. debet eīm liberalit
seminare. alias qui parce seminat. parce et
metet. ij. Cor. ix. Hilarem eīm datorem di
ligit deus. Unde dicit Bernhardꝰ. Mo/
dica seminis detractio. non modicum est
messis detrimentum. Tertio viciat homo
modū seminandi. si nō spargit semen i ter/
ram bonā. aptam ꝛ cōgruā. sed periclō ex/
positā. vel in se periculosam. aut periculo
primā. Terra ista est bona volūtas. sicut
hic dicitur in qua quicquid semiak centu/
plum metetur. vt hic dicit. Sed accidit se
pius in terrā malam. pūci semē bonorum
operū et semina virtutū. Et ꝓmo secus viā.
quod fit cum opus ꝓpter apparentiā homi
nū fit. Matth. v. Omnia faciūt vt videātur
ab hoīb⁹. ecce seminatio. Et sequit. Amen
dico vobis. receperūt mercedē suam. ecce
fructus inutilis. sic seminat ypocrita. Se/
cundo semē pūcitur supra petrā. i. cor du/
rum. Est autē cor durum quod nō dimit/
tit offensaz fratri petenti Matthei. vj. Si
offers munus tuum ad altare et ibi recor
datus fueris quia frater tuus habz aliqđ
aduersum te. relinque ibi munus tuum. et
vade prius reconciliari fratri tuo. ꝯsi dē
mollias prius et conteras petre duriciaz.
et sic seminabis. Tertio proūcitur semen
inutiliter inter spinas. Spine sunt diui/
tie male congregate. presertim vbi homo
tenetur ad restitutionem multorū que il/
licite acquisiuit vel rapuit. et talis quādiu
non restituit aliena. frustra pro deo ad ele/
mosynas dat multa, quia non dimittitur

peccatum nisi restituatur ablatum. vt dicitur de regulis iuris .libro.vi. ¶Peccatum. ¶Nos ergo fratres disponam⁹ terram cordis nostri. et purgemus eam per confessionem. scindamus per contritionē. et tunc seminabimus per satisfactionē opera bona pro quibus recipiemus mercedē eternam. Quam nobis cōcedere dignetur pater et filius et spūssanctus.

¶ Dominica sexagesime. II Sermo. XXXVIII

¶Exit qui seminat

e seminare semen suum. Luce. viij. Math. xiij. Marci iij. Dominica hodierna vocatur sexagesima .et terminatur in feria quarta post pasca. sicut septuagesima terminatur sabbato post pasca Que quidē dominica a sanctis patribus addita est quadragesime. Primo ideo .qa vt dicit magister in rationali. olim fuit institutū. vt sabbatuz ieiunaret. sed quia populus et ieiunio ferie sexte precedentis debilitabatur. Ideo Melchiades papa et Siluester relatauerunt et istā dominicaz loco illius ieiunij supleuerunt. Vocatur autē sexagesima. quia ab ipa vsqz ad quartā feriā in albis sunt sexaginta dies. Secundo ideo ista dominica additur a sanctis patribus ad representandū statuz viduitatis sancte ecclesie. que hoc tpe quasi desolata. sponso suo christo in celū rapto. gemit et meret. Et quia p̄miū viduitatis est fructus sexagesimus. ideo ista dñica dicitur sexagesima. ad significandū q⁹ omes gementes in hac valle miserie fructu sexagesimo consolabuntur. Verū quia spūs tristis exsiccat ossa. Ideo spūssanctus consolatur hodie ecclesiā tā in epla z hoc in verbis Pauli hortando vt tribulationes libenter sustineat. et in eis glorietur vt in ea habitet virtus christi In euangelio aūt proponit seminationē bonorū operū vt eis insistat. maxime cum christus sit velut seminator optimus qui parat⁹ est seminare bonū semē. dūmodo ager cordis nr̄i ad h̄ prepareť. Sed qz pch dolor h̄ tpe q̄ quasi omes ebrunk in furiā mentis z alienationē cordis. semen diuinū in paucis fructificat. ymo potius conculcak destruik suffocak z corrūpitur diuersis modis et diuersis peccatis.

Jōo eccla clamat ad christū pro suis filijs dicēs in introitu misse. ¶Exurge quare obdormis domine zc. Et ponit triplex exurge Quidā em̄ sunt in eccla qui a diuersis premuntur sed non deiciunk. Quidā qui premuntur et deiciunk. Quidaz vero qui nec premunk nec deiciunk. cū quia aduersa nō tollerāt periculū est ne aduersa ipos frangant. Clamat ergo ecclesia ad christuz vt exurgat quasi obdormiens. ad confortandū primos quos quasi ad tēpus nō curaſ se videť Clamat vt exurgat ad ꝓuertendū secundos q̄s quodāmodo quasi repulisse videbak z faciem ab eis auertisse. Clamat ad tertios vt exurgat ad adiuuādū eos in ꝑsperis. z liberādo eos ab aduersis. Sic ḡ eccla que in precedenti dñica quasi desperās clamauerat di. Circūdederūt me. nunc se quasi eripi postulans ait p introitū. ¶Exurge. zc. In illo tpe Cum turba plurima cōueniret et de ciuitatib⁹ properaret ad ih̄m dixit per similitudinē. ¶Exit qui seminat seminare semē suū. zc. Dicturus aliqua caritati vestre sup euangelio predicto hoc p me facere non valeo. qz vt dicit Augustin⁹. Omnis predicator nō ē nisi cophinus seminātis. Semīator aūt ꝟbi dei pncipal'est spūssctūs. cui⁹ doctrīa seminariū est prudētie. vt dicit Ber. sup cāti. ser. xxij. Et ideo i omne q̄d cogitā⁹ in omne q̄d agim⁹ sp orandū est vt z ipo aspirāte cogite⁹. et ipo adiuuāte facia⁹. inqt Greg. sup Ezechielē oml'. x. ꝟsus finē. Quapropter p impetranda spūssancti gra ad matrē gre recurram⁹ salutātes eā more solito p Ane maria .zc.

In euāgelio pñti tria describūk. Prio em̄ q̄dā pabola p xp̄m turbis ꝓponik. cū dicik. Cū tba zc. Scdo eiusdē pabole ab aplis xp̄i sēsus inqrik. cū dr Interrogabāt aūt eum Tertio dicte parabole p xp̄um intelligentia aperik. ibi. Quib⁹ ille ait. ¶A

¶Dixi primo q̄ i ꝟbis euāgelij prio pabola p xp̄m turbis ꝓpōik. cū dr. Cū turba plima. Circa istō ē sciēdū q⁹ istō fctm̄ ē circa finez āni pmi pdicatōis xp̄i. Vñ cū xps eēt i domo q̄dā turbis ad eū irruētib⁹ exiuit inde et venit ad mare. ibiqz ascendens nauiculam loquebatur in parabolis ad turbas. Inter quas parabolas primo ꝓposuit istā parabolā dicēs Exit q̄ seminat. Dicit ergo Cū turba plurima cōueniret. Beda dicit.

Q sicut in turba fuit diuersitas psonarū. ita diuersitas voluntatum. qz diuersis de causis sequebāt xpm. Cum ꝫconuenirēt simul. z pperarent de ciuitatibꝫ affectuose z desideranter. dixit p similitudinem. Vere magna deuotio turbe fuit q̄ relictꝫ nō turgurijs villaꝝ. nō laboribꝫ agroꝝ. sz pallacijs et delicijs ciuitatum amenissimarum currebāt ad xpm. cuius sermo videbatur eis sup mel dulcior. Eccī. xxiij. Spiritus me⁹ sup mel dulcis Sed nescio quō istud ita viluit. vt multis vertatur verbum dei in nauseā. dicentibꝫ multis vanis et securlaribꝫ Anima nostra nauseat sup cibo isto leuissimo. i. lubrico z abominabili. Sz q̄d mirū q̄ palato non sano pena est panis. q̄ sano est suauis. ſm Augustinū in li. ꝓfess. De talibꝫ dr in ps. Omnē escam abominata est anima eoꝝ. z appropinquauerūt vsq; ad portas mortꝭ. Audeo dicere q̄ modernis temꝑibꝫ multi vadunt ad infernuꝫ. ex isto signo ꝑcipue quia abominant verbū dei. Dixit p similitudinē. Quare christus voluit loqui parabolice et nō aperte. Rn̄deo. ꝓpter plura. Primo ſm Horam pro. pter indignos quibus clausus ꝺbuit esse sensus verbi dei. vt videntes nō videant. z. Math. xij. Nolite sanctū dare canibꝫ. Unde Dyonisi⁹ ad Thimotheuꝫ in epla dicit. Tu vero ab immūda mlitudie vni formi custodi. Secūdo vt vestigiū diuine sapientie in creaturis sumerek. sicut hic in semine p comparationē ad verbū dei. Ro. j. Inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta cōspiciūr. Tertio vt ex vno verbo plures intellectus caperenk ad exercendū humanū ingeniū. Un̄ Math. xiij. Regnū celoꝝ cōparak thesauro abscondito. q̄ ꝑt diuersimode intelligi. Quarto vt predicatio a simplicibꝫ facilius retineretk. et paulatim ad incognita ducerek animꝫ eoꝝ. Quinto vt in maiori reuerentia haberek z studiosius inquireretk. Unde i ps. Beati qui scrutant testimonia eius. addit Chrysk. super Math. Sexto vt sit ordo inter doctores et simplices. Si em̄ oīa nuda essent. quid opus esset doctoribꝫ. z si oēs oīa scirent ordo mūdi esset cōfusus. Nam doctoribꝫ loquitur deus p Isa. Loquimini sacerdotes in cordibꝫ populi huius. Simplicibꝫ aūt loquit illud Deut. xxxij. Interroga patrē tuū z annūciabit tibi. Septimo vt boīes in scripturis laborātes mereank ḃ q̄d ociosi nō pñt. z p orationē impetrēt sciaz cū caritate. Unde dicit Chrysk. Non est abscondita in scripturis veritas sz obscurata. nō vt nō inueniāt q̄ querūt eam. sed vt non videant eam q̄ eam querere nolūt. Octauo vt q̄ volunt querere eā humilienk Math. xj. Reuelasti ea paruulis. Nonaz causam dat Ysi⁹. libro. j. de summo bono. cap. tm. Ideo quedā obscura quedā aperta sunt. ne si cūcta paterēt statim intellecta vilescerent. z si cuncta clausa existerent cōfestim diffidentiā gignerent. Decimā causaz dat Greg⁹. sup Ezechielē parte ꝑma. omelia. j. Plerūq; in sacro eloquio. ita⁹ aliq̄d obscure dr vt dispensante miscōia dei multiplicit̄ exponak. Septimo Exijt q̄ semiat semiare semē suū. Semiator iste xps est. q̄ exijt primo de sinu ꝑris in vrē matris. ſm Greg. Et de vtero mris in mūdū. de mundo ad crucē. Sed qūo exijt q̄ vbiq; fuit z ē. Rn̄deo ſm Chrysk. nō loco sed habitudie. i. nouo mō et seculis incognito. qz p incarnationē. Joh. xvj. Exiui a ꝑre z veni in mūdū sez ad declarandū ꝑris mei voluntatē. vñ dicit. Qui seminat. scz ꝟbū. vtiq; q̄d apud ꝑrem vidit. istud semiat. i. hoibꝫ indicat per se z p suos apl̄os. semen suū non alienum. Ex quo patet q̄ semen verbi dei matie debet esse reuerentie. quia nō est verbum hominis sed dei. Unde dicit Augustinus in libro ꝺ doctrina xpiana q̄ xps ē semiator. Sz ꝑdicator est cophin⁹ seminās. Nolite igit attēdere ad vilitatē cophini. sz ad vtilitatē z dignitatē semis z seminātis. Sz multi attēdūt ad eloquētiā ꝑdicatoris z pulcritudinē potiꝰ q̄z ad vtilitatē ꝟbi delectātis dulcedie amena ꝟboꝝ. cū m̄ agricola ñ advertit de q̄ cophino semiet ligneo vl lutreo sine etiaz lineo vel canapeo. Sic nec nos ad eloquētiā ꝑdicatoriz sim⁹ attēdētes. q̄ ñ pñt esse oia vasa aurea aut argētea. sz etiā ficilia ī domo dei. s. eccl̄a. ij. ad Thimo. ij. Quid g̃ de eloq̄ntia. etq̄ ꝟbū euāgelij z exemplū vite vtrobiq; ponit equaliter. ¶ Et dū sciat. i. doctor vl ꝑdicat. aliō cecidisse⁹ viā. Hic ponūt q̄druplices dr̄e boim audientiū ꝟbū dei. Quoꝝ ꝑmi fūt q̄ habēt cor vagū p lasciuiam. Ulia ista mūdus est. cuius viatores sunt homines. In q̄ ꝑsona dicit ps. Aduena ego sum apud te. Sz na dicit ps. Aduena ego sum apud te. Sz tñ spāles viatores mūdi fūt et⁹ dilectores

Vñ fm Hugo. terra sec⁹ viã sũt corda pec
catoꝝ mũdo cõiũcta p amoꝛẽ varijs cogi/
tatõibꝫ ⁊ demonũ suggestõibꝫ puia ⁊ apta.
⁊ p ꝯis conculcata ⁊ ꝑtrita ab eis p malũ
cõsensum ⁊ factũ fm Lirã. Vñ Job ꝓque
rit in ꝑsona taliũ. Uenerũt latrones ⁊ fece
rũt sibi viã p me. Job. xix. Et ꝓculcatũ est
scz malis cogitatõibꝫ ⁊ ꝑuis affectõibꝫ Et
volucres celi. i. demões. q̃ dicũt volucres
celi. qz sunt spũalis ⁊ celestis nature. vel qa
in aere habitãt. Tã licet multi sint i infer/
no. multitũ habitãt in aere ad tẽptandu
nos vsq; ad diẽ iudicij. Post diẽ aũt illuc
oẽs detrudenꝫ i infernũ. Sic dicit Augꝰ.
li. iij. sup Gen. ad lrãz. et Thomas i ꝑma
ꝑte. q. lxv. arti. iij. Et isti volucres comede
rũt illud. i. rapuerũt de corde ꝟbũ. quia de
monũ suggestiõe ꝟbũ amittit Deut. xxij.
Deuorabũt eos aues morsu amarissimo.
Circa ꝟ notandũ q̃ in hoibꝫ luxuriosis ẽ
duplex motiuũ. scz extrinsecũ. ipe dyabol⁹
suggerẽs. ⁊ intrinsecũ. scz ꝓcupiscentia Et
q̃bꝫ duobꝫ fit generatio carnaliũ peccato/
rũ Jaco. j. Cõcupiscẽtia cũ ꝓcepit. tãq; et
pze dyabolo parit pctm. Scõo notandũ
q̃ in luxuriosis hoibꝫ ꝟbũ dei duplex dã/
nũ patit. Unũ est qz ꝓculcat a trãseuntibꝫ.
Cõculcatio est frequẽtia malaꝝ cogitatio
nũ. quibꝫ opꝓmit verbũ dei. Scõm ẽ q̃a
deuorat ab auibꝫ. Comestio est suggestio
demonũ. Terno notandũ q̃ cõtra ista de/
bent esse duo remedia. Primũ est vt terrã
cordis nr̃i spinis mẽorie passiõis xp̃i sepi
am⁹ Juxta illud Ecc̃i. xxviij. Populę sepi
aures tuas spinis. Nam fm Origꝰ. nõ est
remediũ melꝰ ꝓtra malas cogitatõnes q̃s
mẽoria crucis xp̃i. Scõm remediũ vt ter
rã clausam cordis nr̃i coopiam⁹ de super
frute charitatꝭ. De q̃ ꝛ. Q̃ caritas operit
multitudinez pcõꝝ. Et aliud cecidit sup̃
petrã. Hic ponit scõa differẽtia auditoꝝ.
q̃s cõpat ꝟ petre. ⁊ significat homies duri
cordis p superbiã ⁊ ꝓteruiã mentis. Petra
em̃ est frigida infructuosa dura et pẽdero
sa. et ista oia sunt in superbo ⁊ duro corde et
rebelli q̃ primo est frigidũ ad oẽ bonuz
per ignauiã mentis et accidiam. Secun/
do infructuosum in verbis. infructuosuz
in operibꝫ. quia fructus taliũ est sicut la/
nugo que a vento rollitur. Sapiẽtie. v.
Et Sapie. iij. Labores eoꝝ sine fructu.
Tertio est durũ ita vt nõ moniꝫ. nõ blan
dicijs. nõ promissis. nõ mínis. nõ terroꝛi/
bus conterit. vt dicit Bern̄. ad Eugeniũ.
Quarto est ꝑderosum. q̃ pẽdere suo de
ꝓmit aiam̃ ad infernũ. Juxta illd Sa
pientie. ix. Terrena inhabitatio deꝓmit
sensum multa cogitantẽ. Sed audiat tale
coꝛ quid ei dꝛ Eccl̃i. iij. Coꝛ durũ male ba/
bebit in nouissimo. Dicit ergo aliud. scz se
mẽ cecidit sup̃ petrã. i. sup̃ coꝛ durũ. q̃d est
coꝛ dyaboli. De quo dꝛ Job. xli. Coꝛ eius
indurabitur tanq̃ lapis. Et dicitur illud
coꝛ durũ fm glosam q̃d non est aliquo vo
mere fidei penetratũ. in quo non est verus
amoꝛ nec pseuerantie virtus. Et natũ. ad
hoꝛam. Cito em̃ semen supra petrã nascit
qz non habet terre profunditatẽ Jdeo sta
tim ad superficiem erumpit. Sed cito per/
ditur. qz nõ habet humoꝛẽ. scz deuotiõis
aut gratie. Ysce. viij. Culmus stans. non
est in eis spica neq; granũ. Attendant hoc
superbi qui sine gra volũt aliquid boni fa
cere. cum dicatur Job. viij. Nunq̃d pote/
rit virere scirpus absq; humoꝛe. q. d. non.
quia sine gratia nihil possumus facere Jo
hannis. xv. Sed contra. Videt q̃ semen
istud debuit destruere petrã ⁊ mollificare
eam. Nam dicitur Hieremie. xxiij. Nunq̃d
non verba mea quasi ignis. et quasi mallę
us conterẽs petram. Respondeo q̃ petra
fuit obstinata intantum q̃ non potuit cõ/
teri. Unde etiã argumentũ est q̃ superbi
non obstinati conterunt. obstinati autem
nequaquã. Et ita est defectus ex parte re/
bellis animi. et hoc est valde notabile di/
ctum. Cum deus nõ faciat alicui violen/
tiam ꝓpter voluntatem liberi arbitrij.
Et aliud cecidit inter spinas. Hic ponit
tertiam differentiam auditoꝝ. per quos
significantur auari. Dicuntur autẽ spine
diuitie. Primo. quia in oꝛtu molles sunt.
Job. xxx. Sub sentibus delicias reputa
bant. Ita enim oriunt diuitie. q̃ ꝑmo ho/
mo habet bonum ꝓpositũ congregan/
di eas vt habeat vnde faciat elemosynas.
et statum suum honeste deducat. et sic pal
liat inicium sue cupiditatis. Secundo
in processu pungunt. quia fm Gregoꝛium
in omelia. cũ labore acquirunt diuitie et
cũ timoꝛe possident. Tertio qz currẽtes i/
pediũt. Unũ q̃ spinã habet in pede currere
nõ ꝑt. Sic q̃ volũt diuites fieri incidũt i
tẽptatões ⁊i laqueũ dyaboli. j. Thimo. vi.

Quarto q3 amplectẽtes se cruentãt. Sic diuitie possessores. Eccl. xj. Si diues fueris nõ eris ĩmunis a delicto. ꝟñ Grego. in omĺ. Diuitie spine sũt. q3 cogitationũ suarũ pũctiõibꝫ mẽtẽ lacerãt. z dũ vsq3 ad peccatũ trahũt q̃si inflicto vulnere cruentant Et Jsa. li. iij. de summo bono. c. lxiij. dicit Nũo diues erit q̃ꝛ quẽ suis stimulis res ipe ne careãt faciũt inq̃etũ. Nõ ḡ mirũ q̃d seq̃t. z simul exorte spine suffocauerũt illõ. i. sollicitudies z inordinate affectões ita occupauerũt mẽtẽ q3 ꝟbũ fructũ spũalẽ i eo facere nõ potuit. Bz ɔ. Fortꝫ debuit esse semẽ ꝟbi dei q̃s spine diuitiaꝝ. igit debuit ꝑ/ualere. cũ bonũ fortꝫ sit in agẽdo q̃s malũ eo q3 malũ naꝛa nõ est. vt dicit Dyonisius Rñdeo q3 ꝟ nõ ẽ ex ipotẽtia ꝟbi dei. sed ex malicia volũtatis hũane q̃ semẽ repellit z spinis se subicit. q̃s ettũc necesse ẽ eẽ fortiores. q3 subiectum auditoꝛ auxiliaꝛ eis. Jn ꝟ significanꝫ illi q̃ ꝑmo ɔuersiõis calore ad ꝟtutes se accingũt. accedẽte ꝟo ꝓgressu. dũ ĩmoderate terrenis rebꝫ incumbũt infirmi apparẽtꝫ desideriꝭ abstrahũt. Jn/q3 Jsiõ. li. ij. ō ſũmo bono. c. xj. Et aliõ ce/cidit. Hic põit q̃rtã differẽtiã auditoꝛ diꝯ/cẽs. Aliud. s. semẽ cecidit supꝫ terrã bonã. i. de alto vẽit. Jsa. lv. Nũo descẽdit ymber z nix de celo. sic erit ꝟbũ meũ q̃d egrediet ō ore meo. Terra bona ẽ coꝛ docile et mite Jaco. j. Jn mãsuetudie suscipite ĩsitum ꝟbũ. z oꝛtũ fecẽ fructũ cẽtuplũ. Jn Math. bẽt. z fecẽ fructũ. aliud tricesimũ. s. i ɔiugaz aliõ sexagesimũ. s. in viduis. aliõ cẽtesimũ in ꝟginibꝫ. Ad ɔiugatos ptinet fides trinitaz z ĩpletio decalogi. Ad viduas decalogi ĩpletio z sex opa miscoie. Ad ꝟgines ĩpletio mãdatoꝝ veteꝛ legꝭ z ɔsiliꝯ noue legꝭ Attẽdãt nr̃i ꝑdicatores q̃ cuꝫ seviderẽt statiꝫ nõ ꝓficere i auditoꝛibꝫ tepescũt dicẽtes se frustra laboꝛare. cũ tñ ꝟ iste semĩatoꝛ seminauit ꝑmo scõo z tertio frustra. z q̃rto fructũ reportauit. sic Dauid nõ nisi in q̃nto lapide Goliã supauit. sic discipli tota nocte laboꝛãtes nihil ceperũt. et tñ i vno ꝟbo xpi ml̃tos pisces ɔphẽderũt. z iõo debẽt pseueraãter laboꝛare. Hec dicẽs clamabat. Hic excitat auditoꝝ attẽtiõz. Vñ hec dicẽs. s. ꝑmissa clamabat. nec mĩꝝ q3 surdis loq̃batur Jsa. xlij. Surdi audite. Jn ꝟ q̃ clamabat significat se alta dixisse. Qui bz aures. scz coꝛpis, audiẽdi. i. ad audiendũ. audiat. auribꝫ mẽtiꝭ. i. spũaliter. i. hec ꝟba ꝑmissa intelligat. Bz Hre. sup Ezech. pte. ij. omĺ. ij. dicit. q̃ꝟ intelligit de auditu spũali. cũ quo laudes dei sine sono audiũt. quas aures nõ habent oẽs. Et iõo electi dei oꝛ. qui bz aures tales. audiat. q. d. vos q̃ spũales estis attẽdite. licet alij seculares ista negligant. Vñ apl̃us dicit q3 aĩalis hõ nõ ꝑcipit q̃ dei sunt. stultitia enim ĩest illi. spũalis autẽ oia ɔdiudicat. Bz ɔ de xpo oꝛ. Jsaie. xlij. Non clamabit nec audiet vox eꝰ in platcis. Nũ deo vez est de clamoꝛe impacẽtie. non de clamoꝛe vitaꝝ z doctrine. L

Dixi secundo q3 in scõa parte euãgeliꝯ. ꝑfate parabole ab apl̃is xpi sensus inquiritur. Vñ seq̃t. Interrogabãt ḡ eũ discipuli eius. scz vt mgr̃m. seruñ dñm. contra iniq̃tos et superbos. qui cum audiunt aliq̃a obscura vl̃ non placita in sermone. statim detrahunt et cõfundũt. non querẽtes ad quez sensum predicatoꝛ locutus est. Dicit hic Lira et idem habetur in glosa q3 discipuli non statim nec subito interrupto sermone coꝛam turbis interrogauerũt christum. sed cum esset iam in domo. et seorsum a turba. vt dicitur Marci. iiij. In quo docemur de duobus. Primo vt de secreti cõscientie et sacre scripture nõ statim in publico predicatoꝛes quos audimus reprehendamus. sed in secreto queramus. Secundo vt si intelligentiã diuinoꝝ assequi volumus postponaꝫ curis mũdi donũ sacre scripture soli cũ solo dño meditãdo z oꝛãdo instem9. Est etiã notandũ q3 xps sepe ita obscure ꝑdicauit maxime coꝝ turbis q3 necesse habebãt discipuli eũ querere de spũali intelligẽtia. Ad significandũ q3 predicatoꝛ nõ semp dz ita plane effundere verba ꝑdicatõnis q3 etiã a quibusl̃ibet capiat fatuis. xñ Hẽric9 de Urmaria lib. iiij. de pfectione interioris hominis. c. xij. dicit. Cave ne hec q̃ lectione et experiẽtia studioꝛeq3 didiceris vane glorie seductus amore immũdis hominibꝫ passim ingeras. ne illud incurras quod sapiens air. Noli inquit applicare impium ad pascua iusti. Nõ enim expediunt stulto delicie. nec opus est sapientia vbi non est sensus. Et alibi. Noli te sanctum dare canibus. D

Dixi tertio q3 in vltima parte

euãgelij dicte parabole sensus mistic⁹ per xp̃m aperiꝛ.cum dr. Quib⁹ ille ait. Vobis datũ est nosse.s.trãꝫ a me illumiatꝫ z spẽ/ lib⁹ z familiarib⁹ amicꝫ z fidelib⁹ credẽtib⁹ q̃ habetꝫ oculũ purgatũ ad intelligendũ. Actu.xv. Fide purificãs corda eor. Vo/ bis igiꝛ datũ est nõ venditũ.sed donatum Ideoꝯ q̃d gratis accepistis.gratis date. misteriũ regni dei.i.occulta sacre scripture que est introductoria in regnũ dei Mat. xij.Auferetur a vobis regnũ dei.i.sacra scri/ ptura.dictũ est iudeis. Ceteꝛꝫ aũt in para bolis.i.incredulis datũ est solũ in parabo lis z similitudinib⁹ cõgruis. Ut videtes.i. sapiẽtes z fideles se reputãtes ingenio suo. nõ videant.i. p̃uenꝛ spũali intellectu. Uel videntes foris humanitatẽ .non videant intus virtutẽ operantẽ. et audiẽtes . foris verbũ.nõ intelligant.intus spũalẽ sensuꝫ. Isa.vj. Audite audientes z nolite intelli/ gere. Notandũ ꝟ q̃ fm Grego.quidã pu/ rabãt quosdaꝫ naturaliter p̃ditis nature. q̃sdã nõ salubꝛis.quosdã fo sic se habere vt eor volũtates eos ducant vel ad mel⁹ vel ad peius. Sed hoc falsum est. Unde ꝟ vobis datũ est.intelligitur.i.vobis volen/ tib⁹ et simpl'r dignis. Et q̃ dicit.vt viden/ tes nõ videant.ly vt nõ est ꝟ causatiuũ sed consecutiuum . Non enim quia chriſt⁹ ita predicauit.ideo isti non intellexerũt Sed ita consequens fuit. vt non intelligerent quia sp̃euerunt. ¶ Sed diceres . quare xp̃s eis non reuelauit vt intelligerent. Rñ deo fm Theophilũ ne gui⁹ peccarẽt con/ temnẽdo si intellexissent Deinde sequit ex positio. Est aũt hec parabola.i. iste ẽ sẽsus misticus huius parabole.semen est verbũ dei. Aduertẽdũ est fm Ihiõ.li.j.de summo bono.c.xix.q̃ lex diuina triplici modo sen tentiãda est. Primo vt historiace. secundo tropologice.tertio mistice.i.iuxta lr̃aꝫ.iux ta moralẽ.et iuxta spũalem sensum. Opoꝛ tet ergo sic historiã tenere vt eam z moza/ liter debeam⁹ interp̃tari z spũaliter intelli gere. Hoc est cõtra illos q̃ oĩnia ad lr̃aꝫ re torquent z defacili errant. vt iudei et mul ti heretici solaꝫ litterã sectantes.semen est verbuꝫ dei. Et ista littera videtur q̃ istud euangelium nõ esset per doctoꝛes exponẽ dum. Nam dicit hic glosa q̃ vbicunq̃ do/ minus aliquid exposuit ad petitionẽ apo stolorũ cauendũ est ne aliquid plus vl' mi nus verbis eius addamus. Ad quod re/ spondeo q̃ verbum est aliquod pl⁹ vel mi/ nus quod est contrariũ vel superfluũ. Deu/ tro.iiij.et.xij. Non addetis ad verbum q̃d locutus sum vobis. Et Prouerbioꝛ.xxx. Ne addas quicq̃ verbis illius. Unde ex pono. Semen est verbum dei. Hic scien dum q̃ in sacris scripturis semen quãdo/ q̃ dicit homo. vt Math.xiij. Bonũ semẽ filij regni. Aliud semen est christus. quod etiã dicit granũ frumenti. Johãnis.xij. et Genes.xxij. In semine tuo benedicentur omnes tribus terre. Tertium seminatuꝫ a nobis.scz bona opera Ps. Euntes ibãt et flebant mittentes semina sua. Quartuꝫ est verbũ dei. De quo Isaie p̃mo. Nisi do/ minus reliquisset nobis semen verbi. sicut Sodoma fuissemus. Et de isto hic dicit q̃ semen est verbum dei. ¶ Et satis cõpe/ tenter verbum dei dicitur semen.p̃ter plu ra . Primo quia sicut semen est necessariũ ad vitã coꝛporalẽ.sic verbũ dei ad sustẽ/ tationẽ anime. Unde de officio oꝛdinarij. inter cetera dicit Innoc.tertius. Q inter cetera que ad salutẽ spectant populi chri stiani pabulum verbi dei sibi permaxime noscatur necessariũ. Quia sicut coꝛpus na turali .sic anima spirituali cibo nutrit. Eo q̃ non in solo pane viuit homo.sed in om/ ui verbo quod p̃cedit de oꝛe dei. Secũ/ do quia sicut semen debet esse purum ad seminandũ.ita verbum dei debet esse pu/ rum a palea vane glorie.et a luto et pulue re intentionis terrene et erroꝛis cuiusli/ bet. Unde ad Gal.vltimo. Qui seminat in carne.id est.ratione carnalis tĩ cõmodi. de carne et metet coꝛruptõem. Tertio q̃a sicut semẽ tpe famis abscõditũ in duẽ ma/ gnũ piculũ hominib⁹.sic p̃dicatio tpe z lo/ co oportunis p̃fo subtracta mlta facit in/ cõmoda. Unde Prouer.xj.dr. Qui absco dit frumẽta in tpe famis maledicet in po/ pulis. Bñdictio aũt sup caput vendentiũ. Et p̃ꝫ coꝛrigẽdi sunt q̃ p̃nt z nolũt p̃dica re habentes copiã libꝛorũ et victualium. Ut sunt multi prelati occupati tempoza/ libus voluptatibus aut etiam laboꝛibus Opꝛ certe hec oportuit facere. z illa nõ ob mittere. Attẽdant hij quid ꝓdest ꝓuidere familie de cibo coꝛpis et negligere cibum mentis.nutrire coꝛpoza cito moꝛitura . et moꝛtificare animas in eternum victuras

Et in signū huius christ⁹ nō legit nisi bis fecisse cōuiuiū corporale turbis vt dicitur Marci.viij. Et Joh.vj.sed tamen sepius legitur fecisse p̄dicationē .que est cibus animarū. Consequenter audiam⁹ diuersitatē fructificationis verbi dei. Unde sequitur Qui autē secus viā.id est.illi q̄ audiūt z nō faciūt.vt dicit Jaco.j. Et hij tante sunt in aduertentie ira q̄ etiā nec in p̄dicatiōe cōpungunt vt bene facere incipiant. Et bene hoc conuenit luxurie .que est via publica. Isa.lj. Posuisti vt terrā corpus tuū.et q̄si viam transeuntibus. Et Ezech.xvj. Expo/suisti fornicationē tuā oīi transeūti. Secundo quia via lutosa et immūda. Tertio quia nulli cogitationi clausa. Deinde veit dyabolus p suggestionē z temptatiōem. et tollit verbū de cordibus corū.id est.impedit ne verbū dei in ip̄is remaneat.sed vt illud dimittant et potius labant̄ p consensum, ne credentes salui fiant .scz p fidē formam. Et hoc facit ex inuidia ne substituāt sibi homines in locū de quo cecidit. Unde Sapie.ij. Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarū. Sed cōtra. Dyabolus est ira debilis q̄ nō potest aliquē cogere ad malū .vt dicit Augustin⁹. Item nō potest illabi anime. quia hoc est solius dei .vt dicit magister in.ij. Sententia x. distin.viij. Respondeo q̄ nō tollit p violentiā sed procurando suggestiōes et impedimēta. Unū in ps. Laqueū parauerūt pedibus meis. scz demones. Et sequit. Et incuruauerūt animā meā .et ideo occasionaliter dicitur dyabolus tollere verbū dei de corde hominis. Quantū ad secundā differentiā ex ponit dicēs. Nā q̄ sup̄ petrā. hij sunt q̄ cū audiuerūt.in gaudio suscipiunt verbū dei vt sunt supbi.q̄ audito verbo p̄dicationis cōtra fastū pompe ip̄or humiliant in sermone z suspirant.sed hij radices non habent.scilz p̄funde firmitatis. Sapie.iij. Adulterine plantatiōes nō dabunt radices altas.q̄ ad temp⁹ credūt z in tempore temptatiōis recedūt. Sicut Saul q̄ fuit cum p̄phetis p̄pheta.et cū malis sortileg⁹ sortileg⁹.vt habetur.j. Regū.xix. et.xxviij. Talis ille fuit Balaam p̄pheta.q̄ cum populo israelitico voluit bona morte mori sed cito post in eius pernicie et destructionem scandalū mulierū madianitarū procurauit ad luxuriā et ydolatriā cos inducendo.vt habet Nūeri.xxv. Unde Greg⁹. in omł. Petrosa terra humorē nō habuit. quia hoc quod germinauerat ad fructū p seuerantie nō p̄duxit. Sic Pharao sepius p̄ponebat dimittere p̄pl'um dñi. Sed cessante plaga mutabat voluntatē.vt dicitur Exodi.ij.iij.et.iiij. Et ideo dr de ip̄o Qui duratū est cor Pharaonis Exo viij. Similes sunt multi q̄ in ecclesia suspirant.cū cōtra vanitatē seculi p̄dicare audiunt. sed mox vt eox cōspectui species delectabilis occurrerit oblīuiscunt eorū que audierūt Sed aduertendū q̄ tria resoluūt cor lapideū.scz malleus mortis Eccī.vij. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. Secūdo humor sanguinis carnis. qui etiā adamantē resoluit. quē nec ignis nec ferrū resoluere potest.vt dicit Aug⁹. libro de ciuitate dei. Et significat memoriā passionis x̄pi . qua effusus est sanguis eius p̄ciosus. Tertiū est ignis iferni. Job xxviij. Lapis solutus igne.in es cōuertē. Sequit tertia differētia. Quod autem in spinis cecidit. hij sunt scz significati p spinas. q̄ cū audierint verbū. a solicitudinib⁹ z voluptatib⁹.id est.desideriis carnalibus vite huius suffocant. Cūtes scz de loco p̄dicationis ad sua negocia.implicant curis secularib⁹.et nō referūt fructū.id est.bona opera. Et notanter dicit. suffocant. quod p̄prie ptinet ad strangulationez gutturis, vt sit sensus. suffocant.id est.bonū desiderū nō p̄mittūt descendere ad cor. Deinde cōcludit dñs quartā differentiā. Quod aūt cecidit in terrā bonā.i.in bonos auditores q̄ verbū dei satagūt in ventre memorie retinere. hij sunt q̄ i corde bono p̄ industriā naturalē z optio.p gr̄az. retinēt.scilz mēoria z fructū.s.bōe operatiōis afferūt i patientia.scz expectatiōis p̄mior. sicut agricola expectat fructū p̄ciosum pacienter. Jaco.v. Adūertendū q̄ bona terra cordis debet esse p̄mo purgata p contritōem et humilē confessionē z studiose clausa. Hoc ptra p̄mos qui sunt via. Scōo debet esse irrigua nō sicca nec arida.contra secundū.et hoc per hūorē deuotionis. Tertio extirpata a ve/p̄ribus z curis secularib⁹.contra tertium. Talis terra dabit fructū suū in tp̄e opportuno. ¶ E) Hic occurrunt tria dubia. Primū vtr̄ deus vult immutabiliter esse

seminatores p̄dicatores verbi sui. Secūm

vtrū ad seminādū z pdicādū ꝟbū dei qui/ libet sacerdos dz intendere. Tertiū vtruz negligentia audit⁹ ꝟbi dei sit pctm̄ mortale. Ad ꝓmū rñdeo fm scm̄ Tho. sup illud cāticoz. v. Dilect⁹ me⁹ misit manū suā p foramē. q de⁹ vult īmutabiliter esse pdicatores ꝟbi sui. Nō apparet ex q̄nq; signis. Primū est. qz ipe ad hūc mūdū venit nullius egēs z de sinu p̄ris egredies. in terra p nobis ꝙuersari voluit z docere. Scōm est qz ipe pdicatores euāgelij elegit. Johan. xv. Ego vos elegi z posui vos vt eatis z fructū afferatis. Tertiuz est qz sic electos docuit euāgeliū. Math. v. Quibꝫ postea dixit. Qđ in aure auditis. p̄dicate sup tecta. Quartū ē q doctos misit ad pdicandū Luce. ix. z. x. Misit illos binos z binos. Quintū est q missis etiā tpale subsidiū ordinauit. ibidē edētes z bibētes q̄ apud illos sunt. Et sic patet solutio ad ꝓmū. Ad scōm An quilibet huic officio debeat intēdere. breuit rñ deo. q nō. nisi ad ꝟ teneat ex officio sue p̄lationis vel ex obedientia superioꝝ. Unde cuicūq; istud officiū nō est iniunctū vel ex plātione cure aiaꝝ vel ex mādato superioris non tenetur illi intēdere. Pro q̄ facit illud notabile dictū Augꝰ. xix. lib. de ciui. dei. ca. xix. ꝟsus finē. Quū scm̄. scz ꝓtemplatōis querit charitas. veritatis negociū iustum accipit necessitas caritaꝝ. Quā sarcinam si nullus īponat pcipiende ac intuende vacandū est veritati. Si autē imponit⁹ suscipienda est ꝙpter charitatis necessitatem. Ecce manifeste dicit Aug⁹. Q si nō imponit istud officiū nō est ei intendendū. sz potius vacandū est ꝓtemplatōni. Et certe si aduerterēt multi grauitatē hui⁹ officij potius ab eo abstinerent q̄s ei intenderent. Dicit enī Thomas vbi supra sup cantica Q timendū est officiū p̄dicationis. qz raro assunt p̄dicatori que adesse debent. Et sunt septez. scz pfectiovite Math. xij. Nūquid potestis bōa loq cū sitis mali. Et p̄s. dicit Peccatori autē dixit deus. quare tu enarras. Et Luce. vj. Eice ꝓmū trabē. Roꝝ. ij. Qui alium doces teipm nō doces. Secūdum est veritas doctrine Trenoꝝ. ij. Prophete tui viderūt tibi stulta et falsa nec aperiebant tibi ignominiā tuam vt te ad penitentiā puocarent. Tertium est obseruatio cōgrui tempis Eccl. iij. Ne reuereariꝫ prīmū. nec retineas verbū in tempore salutis

Quartū est constātia in aduersis. Ezech. xiij. Non ascendistis ex aduerso. nec posuistis vos murū fortem pro domo israel vt staretis in prelio in die dñi. Quintū ē terrenoꝝ cōtempt⁹ Ezech. xiij. Violabāt me ad pl'um ꝙpter pugillum hordei. Michee iij. Hec dicit dñs sup ꝙpheras q̄ seducunt pl'um meū. q̄ mordent dentib⁹ z predicāt pacem. Et si quis non dederit in ore eorū quippiā sanctificant sup eum pliū. Sextū est excussio corpis. Marci. iij. Circuibat ihs totā galileam docens in synagogꝭ eorum. Septimū est pietas miserationis. j. Thes. ij. Neq; aliquando fuim⁹ in sermone adulationis sicut scitis. neq; in occasione auaricie. deus testis est. Hec sunt septē lucerne sup candelabꝝ. z septem spice i culmine vno. Unde Origen. super cātica dic. Time igitur ne vita maculosa ne ꝟitas angulosa ne tempus incōpetens ne mēs vacillans ne auaricia abducēs ne torpor detimens ne seueritas obdurans in te permaneat. Hec ille. Facit istud bene contra hussitas. q̄ dicūt passim quēlibet sacerdotem debere p̄dicare vbiq;. quod friuolum est et insanū. De quo alibi dixi in festo diuisionis apostoloꝝ. z in tractatu meo quē contra hussitaꝝ errores scripsi tē. Ad tertium dubiū An subditi negligentes audire verbū dei peccent mortaliter. Rūdeo q̄ sic. patet istud per Augustinū z ponitur in decreto. j. q. j. Interrogo. Ubi ipe expsse dicit q negligens auditor verbi dei pariformiter peccat sicut negligēs susceptor corporis chr̄isti. Sed iste peccat mortaliter propter irreuerentiam tanti sacramēti ergo z ille. Hinc statuit eccl'a vt nullus infra sermonē predicatōis audeat sine magna necessitate exire. alias exiens ex contemptu excōmunicādus est. Sed nullus excōmunicatur nisi p mortali pcō. vt patet. xj. q. iij. per totū. ergo iste peccauit mortaliter. De hoc in canone de consecratione distinc. ij. Sacerdote.

Dominica sexagesime. III Sermo. XXXIX

Semen est verbū

dei. Luce. viij. Gloriosus pater Augustin⁹ ostendens que sit vera chr̄istianoꝝ sapientia. sic ait in libro de libero arbitrio. Non aliam putam⁹ esse sa

Nota bñ inferiꝰ vbi Salustius sup Albertꝰ ritatur Presumit forsitan Albertꝰ ꝓ se nasci tuꝝ ꝓpositum ꝙ habet a suis interpretandus esse terminibus

pientiā verā nisi ꝑitatē in q̄ cernit et tenet summū bonū. Vult dicere Aug⁹. Qvera sapia ꝙsistit i ꝟbo dei. vbi recōdita est veritas ei⁹. in q̄ qdē ꝟbo dei cernit de⁹ ꝑ fidē et tenet ꝑ spem. Juxta illud aplī. Videmus nunc ꝑ speculū et in enigmate. Verbū igit doctrine salutaris xp̄i est tota nr̄a sapia. q̄ alit pascit et gubernat aīa nr̄a. vt dicit Ambro. Uñ sic nihil ꝑt viuere sine cibo sibi cōuenienti. sic nec aīa rōnalis ꝑt subsistere sine ꝟbo dei. Et ꝓpt̄ h̄ dicit Ambro. tractās illud. Eloquiū tuū vinificauit me. Qꝛ non ē aliq̄s alind q̄d viuere faciat aīaz rōnalem q̄z eloquiū dei. Qui ãt pascit oēs ostēdit Aug. sup Gen. li. v. c. iij. di. Qꝛ altitudie superbos irridet. ꝑfunditate attētos recreat. virtute magnos pascit. affabilitate parvulos nutrit Recte q̄ saluator ait. Qꝛ semē est ꝟbū dei. Sic em̄ semē est refectio omniū viuentiū. ita ꝟbū dei oīm credentium q̄d saginat animaz. q̄d impinguat viscera. inq̄t Ambro. in ser. de q̄dragesima. Verū est q̄ nostr̄ thema q̄d inuit Qꝛ semē ē ꝟbuz dei. In q̄bz ꝟbis circa istud venerabile semen tria cōsiderāda occurrūt. Primo q̄ ē ꝙsiderāda ꝟbi dei ad semē materiale ꝓprietatis similitudo. vt sic dicat semen Secdo ꝟbi dei vtilitaꝫ magnitudo. vt sic ꝟbū dei nō vacuū nec inane nec apparēter. sz veraciter et vtiliter in nob operet. q̄d desigt. ꝟbuz substantiale est. Tertio ꝙsiderāda est ꝟbi dei impedimentoz multitudo. eo q̄ ad similitudinē semis in mlt̄z nō fructificat. q̄d desigt vltimū. scz ꝟbū dei.

¶ A

¶ Dixi primo q̄ in ꝟbis p̄mis ꝙsiderāda est ꝟbi dei ad semē materiale ꝓprietaꝫ siꝫitudo. vt sic dicat semen Est ãt sciēdū q̄ ꝟbū dī cōpat tribz. s. aque. pani. et semini. q̄ oīa sūt valde vtilia būano generi. intm̄ vt sine eis vita ista duci nō possit. Et ꝑmo ꝟbum dei hz siꝫitudinē et ꝓprietatē ad aquā ꝓpter tria. Prio ꝓpt̄ ei⁹ cursus facilitatē. Secdo ꝓpter eius humectatoz. Tertio ꝓpt̄ ei⁹ claritatez et pspicacitatē. Primo ꝟbū dei cōpat aque ꝓpt̄ eius cursus facilitatē. Aqua em̄ mouet se et facile currit et oīb se ꝙformat Sic verbū dei docet oēs morose et mānsuete viuere nullū ledere. Uñ ipa est aq̄ siloe. q̄ currit cū silētio. vt dr Isa. viij. Doc etiā ostendit sua superficiak ꝓtinuatō. que plana videt. qz ꝟbū dei oia dura asꝑa et rigosa cōplanat. et oēs docet ꝙuersari honeste et plane sine oi asperitate. Uñ apl⁹ q̄ hāc aquā bñ bibe rat instruit di. j. Cor. xiij. Oīa in vobis fiāt honeste et fm ordinem. Et certe videmus q̄ ꝟbū dei auditores diligētes scīt se cōformare moribz oīnuz sine offensa. p loco. ꝓ psona et negocio. Scit em̄ gaudere cū gaudentibz. flere cū flentibz. Uñ apostolus dicit sic. Quis infirmat et ego nō infirmor. q̄s scandalizat et ego nō vror. q. di. vtiqz. et ꝓpter h̄ dicit. q̄ oīnibz oia fact⁹ est. j. Cor. ix. Uñ Catho. Constans et leuis vt res expostulat esto. Tempib mores sapiens sine crimine mutat. Jtē Salust⁹ sup Albertū Cōsulo q̄s eris q̄ pacis federa queris. Consonus esto lupis cum q̄bz vuere cupis. Sed hodie ita quersi sunt homines. vt cū viderint virū vel femina moribz illoz q̄bz ꝙuersat se honeste coaptare. inconstantie ascribunt. cū tñ h̄ nō sit inconstantie. sed prudentie Uñ Marc⁹ de formula honestevite dicit. Si prudentia amplecteris idem oīnibz vbiqz eris. et pur rū aut tpm varietas exigit ita te accōmodabis tpi. ne te in aliq̄bz mutes sed magis aptes. Sicut man⁹ eadē est et cū in palmā extendit et cū in pugnū cōstringit. Hec ille Unde Ambro. in lib. iij. Exameron dicit. Qꝛ aqua eadē est in oīnibz locis coaptata fm diuersitatē loco. quia inter vaporosa feruet inter vmbrosa frigescit. sole repercussa exestuat. niuibz irrigata in glacies indurescit. Secdo verbū dei compat aque ꝓpt̄ humectationē naturalez. Dicit Ambro. in Exameron de opib tertie diei. Qꝛ aqua ē alitrix omniū virgultoz diuersos singul⁹ vsus ministrās. Sic verbū dei dat singulis alimentū vt faciāt fructū iuxta necessitatē sue ꝙditionis tpe oportuno Juxta illud ps. Erit tanq̄ lignū q̄d plantatuz est sec⁹ rc. O q̄s felices sunt q̄ iuxta ista aquaz residēt. et q̄s infelices qui lōge ab ea sedent Verū licet oīnis aqua humectatione sua est vtilis. tñ aqua pluuialis incōparabiliter est vtilioꝛ. Uñ videm⁹ q̄ plus ꝑdest parua pluuia oꝛtulo q̄s magna q̄ntitas aque fluuialis. sic vtilioꝛ est aqua modica ꝟbi xp̄i et doctrine eius ad salutē q̄s multa voluminа doctrine ꝓhoꝛ aut quoꝛūcūq̄s alioꝛuz Deutro. xxxij. Locrescat vt pluuia doctrina mea. fluat vt ros eloquium meum. Et iō vocat ista aqua. aq̄ sapientie salutaris

Dnica sexagesime

Eccl.xv. Et in ps. Sup aquaz refectionis educauit te. De hac aq̃ dr in ps. lxvij. Pluuiã voluntariã segregabis de hereditati tue. Innoc. i. doctrinã z gr̃am volũtariã. i. gr̃is a te datam. Fm q̃d glosa adducit illud Jaco. j. Volũtarie genuit nos ꝓ boveritatis sue. Sz q̃d dicit. segregabis. s. a iudeis ad gẽtes sepatã dabis. Math. xxj. Auferetur a vobis regnũ. Sz certe mirat Aug⁹. in tractatu de bñ dicrõnib⁹ Esau z Jacob. q̃re cũ dñs eq̃liter pluit sup segetes et spinas. nõ eq̃liter ista ꝓficiũt in bonitate fructus. sz fruct⁹ segetis ad hoꝛreũ. spinaz ꝓ ad ignẽ. Dicit Aug⁹. q ꝓ nõ est ex pte pluuie sz ex pte radicis. Videat g vnusq̃sq̃ q̃lẽ radicẽ habeat qua trahat pluuiã bonam. Dulcis em̃ est pluuia. sed radix amara coꝛ malũ. Dec ille. Tertio ꝓbũ dei comparat aque ꝓter eius figuralẽ repsentatõez. que est pspicax z lucida. In aqua em̃ apparent facies humane. vt dicit Bernũ. siluestris in libro q̃ dr microcosm⁹. Unde aqua tenet vicẽ speculi ad vsuz pauperz. Prouer. xxvij. In aq̃s resplendẽt vult⁹ pspicientiũ. Sic nos in ꝓbo dei z doctrina sacra faciem aie nre. i. mores nostros pspicim⁹. Unde diẽ Hre. ij. li. moral. q sacra scptura ẽ sicut speculũ in q̃ facies nra videt. Ibi em̃ feda. ibi pulcra nra cognoscim⁹. vel q̃s longe a pꝛofectu distam⁹ vel q̃ntũ ꝓficimus. Dec ille. Preterea diẽ Ber. sup canti. ser. xxij. Sermo diuin⁹ est aqua nõ modo potans sed z lauans. dicẽte dño. Jam vos mũdi estis ꝓter sermonẽ quẽ locutus suz vobis Sz pchdoloꝛ multi spernẽtes hãc aquã clarissimã. bibũt de aqua fetida z turbulẽta. scz astucia b⁹ mũdi. Ut illi q̃ libenti⁹ audiunt pfilia de tpalib⁹ q̃s salutaribꝫ. si q̃s eis ad lucra. ad vanitates seculi. ad delectabilia mũdi cõsulat. libẽter bibũt aquã istã. Cõtra q̃s dr Piere. ij. Quid tibi vis i via egipti vt bibas aquã turbidã. q. d. Quare nõ bibis poti⁹ aquã de celo descendentẽ. cui⁹ fons est ꝓbũ dei in excelsis. Eccl. j. q̃s aquã de luto scli z via fetẽtẽ z stantẽ. Nõ est turbulentioꝛ aqua nisi in via. ita vt eã z pecora mundade dignent bibere. Uerũtamen porci eã libẽter bibũt. sic hoies immunde pscie immũda libẽter audiũt. Refert Seneca li. j. De naturalib⁹ q̃stiõib⁹. q ea que p mediũ aque apparẽt grossioꝛa vident. Et idẽ pbat in gspectiua. Sic hoies munda ni qz sp in aqua astucie secular⁹ ꝓsanc apparẽt eis maioꝛes q̃s in rei ꝓitate sunt. Putant em̃ se nobiliores ditioꝛes z sapiẽtioꝛes. cũ tñ sepi⁹ sunt viliores apud hoies z deum. Scõo verbũ dei cõpaꝛ pani ꝓter tria. Primo ꝓter similitudinẽ pꝛeparationis. Scõo ꝓter similitudinẽ conditõnis. Tertio ꝓter similitudinẽ opatiõis. Primo ꝓter similitudinẽ pꝛeparatõis Sicut em̃ panis fit de excussis ẽnis a palea. z ptritis in mola. z igne coctis. Sic ꝓbũ dei dr esse purũ a paleis adulatõis. vt ꝓbi dei pdicatoꝛ nulli blandiaꝛ. alias em̃ est adulter nõ pdicatoꝛ. Un̄ apl⁹. Neq̃ adulterãtes ꝓbũ dei. Scõo dr ꝓteri meditatõe z cogitatiõe deuota. Juxta illud ps. Meditabar in mãdat⁹ tuis q̃ dilexi. Hoc ꝫ illos q̃ nihil q̃s sonat littera in scripturis inquirũt cum tñ dicaꝛ. Lra occidit. spũs aũt viuificat. Et saluatoꝛ Joh. vj. Uerba que locutus sum vobis spũs et vita sũt. Tertio dr igne assari. Nam cruda pasta nõ valet ad comedendũ. Ignis iste est spũs scti⁹ qui i mente nra accendit coꝛ z omnẽ humoꝛem carnalitaz desiccat. vt diẽ Ber. sup canti. ca ser. xxij. Un̄ Ezech. xxiiij. dr de spũsctõ. Consumenꝫ carnes. i. carnales affectões z coquaꝫ vniuersa cõpositio. i. oꝛnat⁹ sup. fluus et ossa tabescent. i. rigide et rebelles voluntates reducenꝫ ad modestiã. ccce vtilitas spũs sancti. Scõo dr verbum dei panis ꝓter similitudinẽ cõditionis. Conditio panis est q̃ cõiter in parua q̃ntitate apponiꝫ seruo z in grossioꝛi. dño ꝓo vel plato in magna z subtiliori. Apost⁹ nõ integer gluniꝫ sed frangiꝫ. Sic verbũ dei simpliciby est ꝓponendũ simplr z grossa expositione Pꝛelatis ꝓo vel sapiẽtib⁹ subtiliter z accute Un̄ apl⁹ dicit de se. Ego nõ potui vobis loqui tanq̃ spũalib⁹ sz tãq̃ carnalib⁹. Et itez. Lac vobis potũ dedi non escam. Et itez. Sapientiaz loq̃mur inter pfectos. In signũ b⁹ tps turbã panibus oꝛdeaceis refecit Joh. vj. Frangiꝫ ꝓo iste panis cũ expositõib⁹ z gl̃osis sctõz patrũ interptatõib⁹ declaraꝫ Sz forte in multꝫ locꝫ quiriꝫ hodie eccl'a illõ Treñ. iij. Paruuli petierũt panẽ z nõ erat q̃ frãgeret eis Notãter dicit frãgeret. qz licet ml'ti pdicãtes. pauci tñ vtiliter declarãt misteria scripturaz. Tertio ꝓbũ dei dr panis ꝓter similitudinẽ opatõis. qz panis opaꝫ sanita/

tem. vires ꝛ robur fortitudinis auget. ꝛ ne hō deficiat sustētat. Sic panis ꝟbi dī operat sanitatem mētis. ꝑs. Panis cor hois cōfirmet. Dat fortitudinē in via et in labore sustentat. qz verbum dei contra tētatiōes animat et sustentat Unū. Si dimisero eos ieiunos deficiēt in via. Unū dicit Hiero. super epl'az ad Ephe. li. j. Q nihil sic in hac vita virū sapiētē tenet et inter turbines et pssuras mūdi equo aīo manere persuadet sicut meditatio et scia sacre scripture ꝛ verbi diuini. Tertio ꝟbū dei cōparat semini. vt h. Et qz supꝰ ostensum est in sermone p/cedenti deū esse seminatorē et auctoritatiuū et pncipalem. Hūc aūt videndū ē quō pdicator est seminator instrumental' ꝛ ministerialis. Dicit aūt pdicator semiator et pdicatio seminatio ꝓpter plura q̄ fiunt de semine. Semen em̄ in manu tenet. in terram picit. ꝛ opportuno tpe semiatur. ꝛ magnus inde fructꝰ expectat. Primo g̃ verbuz dei cōparatur semini. Sicut em̄ semē accipitur in manu Deū. xlvij. Accipite semia ꝛ seminate agros. Bene dicit. accipite. id ē. opib implete. Manus em̄ nr̄e opera nr̄a sunt. Unū Innoc. sup illud ꝑs. Dare magnū ꝛ spaciosū manib. i. opib. Semia g̃ accipe est verba dei opib adimplere. Dic dixit pdicator egregius de se. Non audeo aliq̄d loq̄ eoz que p me nō efficit xp̄s Secūdo spargit semen ybiq̄ pdicādo nō tm̄ in vno loco Isa. xxxij. Beati q̄ semiatis sup oēs aquas. h̄ est dicere. Beati q̄ pdicatis euangelium oīi creature. Marci vltimo Multa aque multe populi multi. Apoc. xvij Sic fecit xp̄s q̄ semiauit p ciuitates et castella circuiens Marci. xj. et Mathei. ix. Tertio pdicator dr seminator ꝛ semē ꝟbū dei ꝓpter tpis oportunitatē. Tempus em̄ tacendi et tempꝰ loquendi Eccs. iij. Hunc em̄ oportune nūc importune seminandū est. j. Thimo iij. Dicit tū Salomon Prouer. xv. q̄ sermo oportunꝰ optimꝰ. Unde Grego. in pastorali dicit. q̄ pdicator debz esse discretus in silentio. vtilis in verbo ne aut tacēda pferat aut pferenda reticescat. Quarto pdicator dr semiator et semē verbum dei. qz sicut in semine expectat fructꝰ hoc est merces eterna Jac. v. Agricola expectat pciosum fructū. sic pdicator non dz desperare si non statim videt fructum pdicationis sue. sed expectet donec afferat tē/pozaneū ꝛ serotinū. quia certe impossibile est q̄ verbum dei sit vacuū quocunq̄z ecidcrit Juxta illud Isa. lv. Sicut descendit imber et nix de celo. ꝛ illuc vltra nō reuertitur. sed inebriat terrā et infundit eam. et germinare facit eam. et dat semen sereneti. et panem comedenti. Sic erit verbuz q̄d egredietꝰ de ore meo. nō reuertetur ad me vacuū sed faciet quecūq̄z volui ꝛ ꝓsperabitur in oīb ad q̄ misi illud. Nec ibi. Tria h̄ dicit de ꝟbo suo dīs. Dicit em̄ cē inde hoc est q̄ ego eum cōparaui aque. q̄ de ymbre procedit Dicit illud esse panem h̄ est q̄ ego cōparaui illō cibo ꝛ pani. Dicit illō cē semen. h̄ est q̄ non ego sed dīs illud cōparat semini. Sicq̄z patet q̄ verꝰ dicit nostrū thema. qz semen est verbum dei. ¶ B

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis ꝑmissis considerāda est verbi dei vtilitas magnitudo. vt sic verbum dei nō vacuū nec inane nec apparēter. sed veraciter et vtiliter in nobis operetur q̄d designat verbū substantiale est. Est em̄ verbū dei aīe sanatiuū illuminatiuū ꝛ inflāmatiuū et gl'e eterne ꝓparatiuum et donatiuū. De ꝑmo patet. Uerbū enim dī sanat morbū anime expellēdo et curando pctm̄. Dum em̄ verbū dei deuote auditur homo de pctō cōpungit. et sic sanata ania gr̄a aduocat. Unū dr in ꝑs. Misit verbum suū et sanauit eos. Et licet h̄ possit exponi de verbo incarnato q̄d est xp̄us Joan. j. Uerbum caro factū est. aut de ꝟbo inspirato. q̄d est gr̄a. ꝛ nō mīꝰ est verū de ꝟbo pdicato. q̄d est verbū doctrine xp̄i. ꝛ eterius auditō. Unū Sapie. xvj. dr. Filios autem tuos neq̄z draconū neq̄z venenatoꝝ vicerūt dentes. Misericordia em̄ tua aduenies sanabat eos. In memoria em̄ sermonū tuoꝝ exterminabant ꝛ velociter sanabant. ne in altā incidētes oblionem. nō possent tuo vti adiutorio. Et seq̄t. Etenim neq̄z herba neq̄z malagma sanauit eos. ꝛ tuus dīe sermo q̄ sanat oīa. Ubi dicit Robertꝰ bolgorb q̄ sermo dei deuote cōceptus sanat oēs infirmitates plusq̄z malagma. q̄d idem est q̄d emplastrum et herbis coctis cum oleo ꝛ butiro vel aliq̄ alio. Licet aūt verbum dei nō videt sanare statim. Non mīꝝ. Exq̄ em̄ est medicina non statim nec subito effectum inducit. ꝛ ꝓ/cessum tpis ꝛ cū mora auditoꝝ corda cōp

uertit. Cum eñ vt dicit Volgoth p vigin ti annos quieuerit in aia. tūc ꝓmo incipit opari. Q aūt h dicit de draconе significat dyabolū. De q in ps. Draco iste quem formasti ad illudendū ei. Dicit aūt Jsidor⁹ xij. ethimologiaꝝ. cap. viij. q draco licet sit maior omniū serpentū. nō tñ hz venenum in dentibꝫ. sed habet quandāvim in cauda et ꝓbere potꝰ q interitu nocet veneni. Innocuius aūt est a venenis. vnde si quē ligauerit occidit. De q nec elephas tutus est. quez nodis suis illigat. z suffocatū ꝑmit. Nec Jsidor⁹. Aristoteles tñ dicit in de ꝑ/ prietatibꝫ elementoꝝ q draco venenosus est sicut ꝓtigit tpe regis Philippi in armenia. Et idem narrat Solinus in libro de mirabilibꝫ mundi. q exꝓesse dicit q nō in cauda sed in dētibꝫ venenū habet. Nec obstat q carnes eius ethiopes comedunt. vt dicit ps. Pedisti eū escam ꝑplis ethiopum q poterit esse q sibi venenū ex dentibꝫ excutiāt. sicut medici faciunt serpētibꝫ p aliquā artē vel caudā abscidūt in q latet venenū. Petrus patriarcha hierosolimitan⁹ dicit. q occiso imediate fel ejiciāt ꝺ eo. z sic nō obest esui eoꝝ a quibus comedit ꝓpter tē/ periem caliditatis. quia est frigidissimus. Dicit Solinus q mercatores quibusdā carminibꝫ dracones mansuetos faciūt. et eis frena imponunt. q̄s insident et vsq; ad ethiopiam ꝑducentes vendūt. Sp̄aliter serpens seu draco dyabolus est. q licet nō hz venenū in capite. tñ hz vim quandaz z fortitudinē in cauda. Quia licet in principio bone opatiōis nō insidiet homini. tñ i cauda. i. i fine impedit ne homo bono fine terminet opus suū. Vñ in figura h⁹ ꝺr serpenti q insidiari deberet calcaneo femine id est. fini bone opatōis Genē. iij. Contra q istū draconē si q̄q; hominē sua cauda illigauerit eū a ꝓposito bono deiecerit ē medicina verbi dei. Et certe nō est aliq infirmitas q nō sanet verbo dei. ex q draconis ꝛrus eo superat. Unde de verbo dei ꝓt dicit illud Lu. vj. Q virt⁹ de illo exibat z sanabat omes. Sc̄do diuinū verbū est aie illuminatiuū z inflāmatiuū. Nam z intellectū dat paruulis. illuminādo rōnez. et affectū inflāmat. Vñ ꝺr in ps. Lucerna pedibus meis verbum tuū z lumē semitis meis. i. illuminat ad p̄cepta et inflāmat ad cōsilia q sunt quasi semite. Et in alio psalmo. Pre/ ceptum dñi lucidū illuminās oculos. Dicit Innoc. Oculos cognitionis ꝫ ignorātiam. et oculos amoris ꝫ ꝓcupiscentiam. Dos illuminat sacra scriptura p verbum dei et virtutem eius. Nec Innoc. Tertio verbū diuinū est vire et gle donatiuū. Hā postq; aia est ab omi pcō sanata. z ab omi ignorātia illuminata et insup igne diuino inflāmata. nō restat nisi vt deducat ad gloriā. vt dicit dñs Joh. iiij. Qui verbū meuz audit et credit ei q misit me habet vitā eternam. Unde Lu. xj. ꝺr. Beati q audiūt verbum dei et custodiunt illud. Ecce ꝓbi dei vtilitatis magnitudo.

Dixi tertio q in verbis ꝑmis/ sis ꝓsideranda est verbi diuini impedimētoꝝ multitudo. cū ꝺr. verbum dei. Mirabile est q cū verbuz dei sit maxime virtutis Jutra illud. Dñs dabit verbum euangelizantibꝫ ꝛrute multa. Psalmo lxvij. Innocentius. Uirtute mlta. id est. virtute sua que multa est. Ps. Magna virtus eius. et tamen nō semper facit fructū sed multipliciter impedit. hoc tamen non est ex pte ipi⁹ verbi sed ex parte cordis humani. Unde licet aqua ꝺ se dulcis sit tñ si p terrā sulfuream excurrit amara efficit. sic patet de aquis marath. et panis licet sit dulcis palato sano. cū infirmo est penalis et amarus. vt dicit Aug⁹. in libro ꝓfes. Unde Ambro. sup Beati immaculati. dicit. Nūo pūt verba dei dulcescere faucibꝫ tuis in q̄bꝫ est amaritudo nequitie Et licet semen purū sit dum est extra terrā tamen seminatū in terra. z paleis sordidatur et luto vilificat z gelu mortificat z spinis suffocat z petra aridat. q omia sunt ex parte terre suscipiētis z nō ex parte dei seminantis. Sunt igitur septē impedimenta q impediūt ne semen ꝓbi dei fructificet in mente hominis. Quoꝝ quatuor ponūtur in euangelio pñti. Quoꝝ primū est cōculcatio trāseuntiū. et pinet ad pctm luxurie Isa. lij. Posuisti vt terrā corpus tuum. et quasi viā transeuntibꝫ. Luxuriosi enim aperiunt cor. et apertum dimittunt omibꝫ cogitationibꝫ immūdis exponēdo De his ꝺr Hiere. ij. Sub omi ligno frondoso tu prosternebaris. i. ad omne delectabile q̄d erat aspectu delectabile. dedisti cor tuum. vt delectatōe mala fruaris. Et Ezech. xvj. Diuisisti pedes tuos. i. affectiones cordis

tui.omni transeunti.i.cuilibet turpi cogitationi. Talis fuit ille q̄ de se dicit Eccs .ii. Non prohibui cor meū ḡn omni voluptate frueret. In his g̈ non fructificat verbum dei.sed quicq̄d audiunt conculcant Iuxta illud Eccī.xxj. Audiet luxuriosus et displicebit ei.et picet illud post tergum suū. Hūt autem tria que hodie ab hominib⁹ secularib⁹ conculcant.que tm̄ matimo precio essent cōparāda et omni studio veneranda. Primo spōsa xpi. Secōo psona christi. Tertio verba christi. Sponsa christi conculcatur cū anima hoīs vilipendit et nō reputat.p aliq̄ De hac spōsa dicit christ⁹ Sapie.vij. Hāc amaui et quesiui mihi assumere spōsam .et amator factus sum forme illi⁹. Hāc sponsat christ⁹ in fide et dilectōe Ozee.ij. Sponsabo te mihi in fide. Quantū aūt amat hanc sponsam.patet primo q̄ ꝓpter eam descēdit a supremo celo in ſginis vterꝫ. Secōo mltos labores triginta tres annos sustinuit Tertio mortē durā subiit Quis igit auderet sponsam regis conculcare. et tm̄ sponsas christi nullus verek conculcare. Cōculcat aūt cū p peccatū vilificat Ezech.xvj. Conculcata es in sanguine tuo. Secūdo conculcat psona xpi. Nō g̈ mixti spōsa.et spōsus. Istud dictu et auditu terribile est.et tm̄ verꝫ ē. Cōculcat autez xps primo .qm̄ i pctō mortali sumit et in fetidū cor mittit. Unde ꝙquerit. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplātatiōes. Sed o miser qm̄o audes illū indigne sumere quem Iohānes baptista nō audebat tāgere.aut petrus timuit secū cohabitare. Exi inquit a me dñe q̄ hō pctōr sū. Et Centurio non audebat cū in domū suā suscipe. Nō sū in ḡt dign⁹ Iō dns Mat.vij.phibus d. Nolite sctm̄ dare canib⁹.et margaritas nolite,picere añ porcos .ne forte conculcēt eas pedib⁹ suis. Secōo conculcat xps a piurātib⁹. De q̄bus dr in ps. Inimici mei subsannauerūt me. Et i alio. Cōculcauerūt me inimici mei tota die. Tertio conculcat xps p incārationē Abacuc.j. Taces conculcate ipio iustiorē se. Tertio conculcant verba xpi q̄ sūt medicine vulnez nrōr.tm̄ p nihilo ꝑputāt.ita q̄ ad nihilū iā valēt sz conculcāt ab hoīb⁹ sicut sal abiectū Mat.v. Cm̄ ātē v̄ puenit .certe ex tribus.s.,ꝓpter durā reprēsionē culpaz.q̄ reprehendūt pdicatores ipos pctōres. Sed certe felix reprēsio quā seq̄t salutar⁹ ꝙuersio. Nō g̈ sunt conculcādi sz amādi pdicatores.q̄ meliora sūt vulnera diligent⁹ q̄s fraudulēta oscula odiēt⁹. Secōo ꝓpter asperā cōminatōez. Postq̄z em̄ pdicatores cōminat pctōrib⁹ mlta tormēta stati incurrūt odiū. Sic patet de Michea ꝓpha.cui dicit rex. Ego odi eū q̄ nō ꝓphetat mihi nisi malu Tertio ꝓpter assertionez vitar⁹. Veritas em̄ odiū parit. Dicit Crisē.et Ambro. in glosa sup illō.j.Cor.iij. Vos nobiles nos aut ignobiles dicit. Libere et sine adulatōe veritatē pdicātes.et gesta pue vite arguentes grāz nō hūt apō hoīes. Hiero.q̄z sup illō Gal.iij. Ergo inimic⁹ vob fact⁹ sum verū dicēs.sic ait. Nec ē pditio vitar⁹ vt eam sp inimicicie ꝓseqūnt sic p adulatiōez pniciose amicicie ꝙrunt. Nec ille. Nō g̈ dz pdicator timere conculcatōz taliū.sz audacē pdicare vitatē.q̄ meli⁹ē ꝑ vitate pati supplicium q̄m p falsitate et adulatōe recipe būficiū Secundū impedimm̄tū semis ē pluuie carēcia et terre siccitas.p q̄d significat indeuotio et negligētia.q̄ ad accidia .q̄ caret hōre deuotōis. Et dr cor durū cor accidiosi.quia nec timore conculcat nec amore flectit.et istud ē ꝓprie cor draboli. De q̄ Iob.xli.dicit.Cor ei⁹ indurabit q̄si lapis et strenue q̄si malle⁹ incudis. Sz de tali dr. Cor dur male hēbit in nouissimo Eccī.iij. Et qm̄o male .certe male.q̄.p duricia cordis hēbūt duriciam tormētor ꝓuer.xix. Parata sūt derisorib⁹ iudicia et mallei puerissimis stultor cor poribus. Ecōtra de bono corde dr in ps. Quaz bonus isrl deus his q̄ recto sūt corde Et Matth.v. Bti mūdo corde. Et in ps. Cor mūdū crea i me deus. Sz de mltis hodie pteruis et rebellib⁹ possz dici illō Ier. v. Indurauerūt facies suas sup petram Et Zach.vij. Cor suū posuerūt vt adamantez Tertiū impedimētū seis diuini sūt spinarū suffocatio. Spine sūt diuitie .et merito quia pūgūt et lacerāt .retrahūt et retardāt. Pungūt i acqrēdo cū labore Eccs.iij. Vidi vanitatē sub sole vn⁹ ē et scōm nō hz et labozare nō cessat.nec saciāt oculi ei⁹ diuitijs. Secōo q̄ cū timore possidēt. Iob.xv. Sonit⁹ terroz⁹ sp̄ī auribus illi⁹. Tertio qa cū dolore pdūt. Diuitie em̄ congregate malū dñi sui peunt i afflictiōe pessima. Pas puncrōes hodie nō sētiūt.sz sentiēt postea infernales. Quartū impedimētū est claussure defect⁹. Hoc significat p viā publicā

quenūq; est clausa. Vñ sic ꝙbum dei con/
culcatur per lutum luxurie in via cordis.
ita et volucres celi. i. demones comedunt
illud in via cordis. ꝓpter defectum clau
sure. z ꝫ ꝙ supbiā. q̄d ē ꝓprie pctm̄ dyaboli.
vt dicē btus Thomas in ꝑma ꝓme. Ubi
em̄ nō est clausura hūilitat; ymo vēt vani
rat; z supbie oīa bōa dissipat. Vñ saluator
Math. vj. Attēdite ne iusticiā vīaz faciat;
corā hoīb. ꝫ ē dicere. puidete ne iuxta viā
semiet; q̄z dyaboli q̄i latrūculi iter nostrū
obsidēt q̄rētes nos de ꝟtutib; spoliare. vt
dicit Greg⁹. in omł. z ꝫ matīe ꝙ supbiam
Quintū ipedimētū extra euāgeliū ē nimia
ꝑfundatio gnī in terra. ita q; gnū ꝓpt multi
tudinē terre nō ꝑt libere exire. et significat
auariciā ꝙ quaz hō trena diligēs cumulat
intm̄ q; cor nō ꝑt in deū eleuari. Septimū
ipedimētū ē nimia inundatio pluuie. z sig
nificat gulā q̄ semē ꝟbi dei i corde submer
git. Vñ Luc. xxj. 02. Attēdite ne grauētur
corda vīa crapula z ebrietate. Ista igit̄ plu
uia oz ee moderata. Octauū impedimē
tū ē lapidum cumulatio nimia. z significat
irā odiū z inuidiā. Irat⁹ em̄ z inuidus oīa
cū lapidib; vult vlcisci. z vindicare se de oī
bus dure z aspe. Quo ꝫ de mitib; oz Jac.
j. In mansuetudie suscipite insitū ꝟbū q̄d
ꝑt saluare aīas vrās. Quā salutē nob ꝓce/
dat seminator ver⁹ xp̄s dn̄s. Amen.

Dominica quinquagesime. I

Sermo. XL

Tradetur gentibus z illudet z flagellabit z ꝟspuetur. Luc. xviij. Sic dicit magn⁹ pr̄ Aug⁹ in q̄dā sermōe. Ut nos filios oī fecit vnic⁹ fili⁹ dei. Emit sibi frēs sanguine suo. approbauit reprobat⁹. redemit vēdit⁹ honorauit ihonorat⁹. viuificauit occisus. Dec ille. Vult dicere Aug⁹. q; hō multuz deberet pōderare passionē xp̄i z nō ita de facili ruere in pcā. Matīe isto tpe q̄ etiaz boies ex sola mala ꝙsuetudie peccāt. ꝑser/
tim sciētes. q̄z fili⁹ dei ꝓpt ipos tanta susti/
nuit. z eos passiōe sua filios oī adoptiuos
fecit. Vñ sicut dicit idē Aug⁹ in li. de ꝟgi/
nitate Tor⁹ nob oz infigi in corde q̄ totus
ꝓ nobis fuit crucifix⁹ in cruce. Ut igit̄ ho/
mines caueāt a pctis z retrahāt a vanis et
noxijs. scā mr̄ eccl'a recolit hodie in euan
gelio xp̄i passionē. vt ꝙsiderātes cum talia
passum ꝓ eis. z ipi sibi cōpatiēdo nō deli/
cijs resoluāt sz cōpunctōe cōpatiant. Ac si
em̄ diceret eccl'a filijs suis z vnicuiq; ipoz
O hō noli tm̄ amittē bñficiū. ꝓterea xp̄s
dñationi mort; se subdidit vt te ō iugo do
minationis dyaboli erueret. Ille suscepit
mort; seruitutē vt tibi tribueret vite eterne
libertatē. inq̄t Ambro. sup ꝑs. Bti imacu
lati. Ac si etiā diceret xp̄s. O hō vide q̄ ꝓ te
patioz. nō est dolor sic̄ q̄ crucioz. Ad te cla/
mo q̄ ꝓ te morioz. Uide penas q̄b affli/
gor. vide clauos q̄b ꝓfodior. z lz sit tātus
dolor exterior. int⁹ tm̄ ē planct⁹ gutioz. cū te
tam ingratū passiōis mee exꝑioz z intueor
Ista dic̄ Ber. sup cātica in ꝑsona dn̄i in q̄/
dā sermōe. Cū igit̄ passio xp̄i nr̄m amorez
matīe ad xp̄m afficiat z nrāz deuotōz blan
dius alliciat. iusti⁹ exigit z artius strīgit. vt
dicit Bern. sup cantica ser. xx. merito eccl'a
recolēs nrām redemptōz tā caro ꝓcio em/
ptam ꝓponit xp̄s tormēta. sic̄ ipe ꝑdixerat
in ꝟbis ꝓpositis. Tradet inq̄t gētib; z illude
tur. In q̄b ꝟbis describit modus nr̄e re/
dēptiōis. q̄ nō fuit ꝙueniētioz q̄z ꝙ passio/
nē xp̄i Que q̄dē passio fuit triplici ꝓpriule
gio ornata. Primo sic̄ dez passio xp̄i fuit ꝑ
tiosa. Secō q̄z fuit dolorosa Tertio quia
fuit copiosa. Que tria breuiter ꝙ ordinem
transcurramus.

Dixi primo q̄ in ꝟbis ꝓmis/
sis describit̄ pas
sio xp̄i vt ꝑtiosa. Ista ꝑa apparet ex pluri
bus. Si em̄ aduertam⁹ q̄s q̄ntuz z q̄lē q̄s
passus est. certe inuenim⁹ q̄z oīa fuerūt de
ꝑa. Et ꝓmo si attēdam⁹ q̄s passus ē. quia
vnigenit⁹ fili⁹ dei i quē ageli desiderāt ꝓspi
cere. j. Pet. j. z q̄ ē splēdoz z figura dei ꝓpris
Deb. j. Iste inq̄t q̄ cū do ꝓze sedēs sup che
rubin ituit abyssos z q̄ oīa q̄cūq; voluit fe
cit i celo z in terra in mari z in oīb; abyssis
nō est dedigt⁹ pati ꝓ nobis. Vñ ad Tyrū
ij. oz. Dedit semetipz ꝓ nob vt nos redime
ret ab oī iniq̄tate. Ista ꝑām erga gen⁹ hu/
manū admirās ipe fili⁹ dei dicit Joh̄. iij.
Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vnigeni
tū daret ꝓ nobis. Nō tractās Rupert⁹ lin
conienſ ser. xxv. dicit q; optimo mō dandi
z plenissimo dat⁹ est ꝓ nobis creator. cum
fact⁹ est talis q̄ perpetuo z ꝑfecte frui posse
mus. Nō vriq; factū est ꝑ eius natiuitatez
z passionē. Certe maxima dilectio apparu
it in eo erga hoiez q̄n de⁹ factus est filius

homis vt sugeret vbera regens sydera. et esuriret panis. sitiret fons. dormiret lux. ab itinere via fatigaret. falsis testib⁹ ꝓitas occultaret. iudex viuoꝝ ac mortuoꝝ a iudice mortali iudicaret. ab iniust⁹ iusticia dānaret. flagellis disciplīa cederet. spinis botrus coronaret. ꝛtus infirmaret. sal⁹ vulneraret. vita moreret. Hec Aug⁹. Scōo si attēdam⁹ q̄ntū passus ē. ꝛ certe multū. qz a plāta pedis nō ē inuēta i eo sanitas. Nō em̄ i vno mēbro sz i oīb⁹ passus ē. Juxta illud ꝑs. Fodérūt man⁹ meas ꝛ pedes meos. dinumerauerunt oīa ossa mea. Nec in mēbris exterioribus tm̄ sz etiā interioribus qz in corde. Juxta illud. Et cor meū derelīqt me. Tertio si ꝑsiderem⁹ ꝙt̄ q̄s passus est. Dicit āt Petr⁹ ap̄lus. j. Pe. iij. Xp̄s pro nob⁹ mortu⁹ est iustus p iniustis. Et paul⁹ Rom. v. dicit. Cuz adhuc infirmi essemus xp̄us mortu⁹ est p impijs. Vix enim quis p iusto morit. Nā p bono forsitan q̄s audeat mori. Cōmendat āt deus charitatez suā in nobis. Dm̄ cū adhuc pctōres esse/mus xp̄s p nobis mortu⁹ est. Nec ibi. Nō solū aūt tunc p iniustis impijs ꝛ pctōrib⁹ dignatus est mori. sed ꝛ nūc quotidie iniustis et peccatorib⁹ permittit se dari in sacramento altaris. quia iniusti sunt eoipso quo peccando fiunt ingrati. Quod q̄ntuz xp̄us sibi ponderet ostendit Augustinus in quodā sermone ō die iudicij dicens ex ꝑsona xp̄i ad peccatorem et ingratū. Cur me grauiori criminū tuoꝝ cruce q̄s illa in qua q̄ndam pependerā affixisti. Grauior mihi est crux criminū tuoꝝ in q̄ mortuus pendeo. q̄s illa in qua quondam morte oc/cisurus. tui misertus volens ascendi. Nec ille. Istam ergo pietatem amorem et gratiam qua nos ita gratiose redemit. et oīi tempore et maxime hodie quando maxime temptamur a mundo carne et dyabolo debemus meditari et recordari dulciter. Hodie enim temptat mūdus vanitatibus. quia vnus vanus homo alium ad vanitatem protrahit. Caro nostra currit ad delicioſa et suauia. ꝛ dyabolus suggerit noxia et superba. Contra que omnia passio domini est meditāda. ꝑsertim recolendo. ex q̄nta pietate ꝛ gratia fuit. p nobis pctōrib⁹ ꝛ indignis facta. Nihil em̄ ita bomīnē excitat ad deuotionē sicut memoria passionis xp̄i. Sanguis āt xp̄i est summū medicamentū aridítatis cordis nostri.

CB Dicit āt Robert⁹ holgoth sup libz̄ Sapie. c. xj. q̄ sanguis hūan⁹ hz̄ tria naturalit̄. Primo qz fecū dat lignū aridū. Scōo qz sanat corp⁹ languidū. Tertio qz causat cementū solidū. Primo fecūdat lignū aridū. Dicunt nakales q̄ si lignū fuerit arefactū. optimū remediū est stati in pncipio arefactōis apponere sanguinē hūanū. Narrat etiā Hermes egipti⁹ q̄ rosarium plantatū i terra cōmixta cū sanguīe. ad coloꝛē modicū ignis oīm̄ tpe anni producit rosas. Moraliter hō est q̄i arbor. vt dicit Marci. viij. Video hoīes q̄si arbores. q̄ arescit tunc p pctm̄ q̄n ꝛ de deo nō cogitat vt deberet. q̄ tunc nō hz̄ deuotionē. nec facit delectabiliter que dei sunt. Jobelis. j. Ligna agri aruerunt. q̄m confusū est gaudium a filijs hominū. In isto q̄ casu nō est melius q̄s ad radicem cordis talis persone apponere sanguīem christi calidum per meditationē deuotam. Ista enim meditatio accendit statim amorez in hoīe qui est calor naturalis hominis. Tali amore accēsus erat Bernardus q̄ loquēs ad xp̄m i ser. xx. sup cantica ait. Super omnia redidit te mihi amabilem bone ihu calix passionis tue quem p me bibisti. opus nostre redemptōis. Hic em̄ sup oīa amorem nostrū sibi vendicat. hic nostrā deuotōez blādi⁹ allicit. Nec ille. Et ideo sicut dicit apostolus Hebre. ix. Oīa pene fm legem in sanguine mundantur. et sine sanguis effusione non fit peccatoꝝ remissio. Sic q̄ sanguis fecundat lignum aridum. Secūdo sanguis sanat corpus languidum. Sic enim legimus consultū Constantino imperatoꝛi lepꝛoso q̄ balnearetur in sanguine calido puerorū et curaretur. Refert etiam Holgoth vbi supra. q̄ est quedam infirmitas puerorū. et vocatur crugles. periculosa valde nisi per aliquod remediū curaretur. Est autem remedium tale contra eam. q̄ puer vngatur sanguine hominis q̄ prius illum morbum passus fuerit. Isto modo corporis nostri mortalitas est mirabilis infirmitas. quia continue morimur fm Senecam. Ut ergo ista infirmitas curaretur in nobis. i. de mortalib⁹ fieremus q̄ mortales passus est xp̄s vt p eius sanguinem ꝛ mortem nos ad immortalitatē pue/nirem⁹. Unde Bernardus in q̄dā sermōe

O bone ihu qd tibi et morti. nos deliām? z tu soluis. nos peccauim? et tu luis. Passio ergo tua ē opus sine exemplo. gra sine merito. caritas sine mō. Bene ergo dictuz est q passio sua fuit gratiosa. Tertio sanguis causat cementū solidum. Refert bolgoth vbi supra. Q antiqui volentes facere edificia perpetua cementū humano sanguine miscuerunt. Vnde etiaz de vertigrino rege Britanie in historia Britonum dicitur. Q cum edificaret turrim in monte Eury in vallia. Quod cementariy ō die operabātur tellus alio die absorbuit. Cōsuluerunt ergo magi dicto regi q iuuenez qndā inqri faceret qui pīez terrenū nō haberet. Cuius lapides et cementū sanguine aspersi pstarent solidū fundamentum. Moraliter ante xpi passionē sic erat ī mūdo q qcqd boies edificauerunt q̄ntūcūqz bene edificarent. moraliter bñ viuēdo. totū immediate absorbebatur a terra. quia oēs in puteū inferni descenderūt. nec stare potuit edificiū meritoz̄ donec aspersi essent sanguine iuuenis q̄ prēm non hēret in terra. et h fuit xps. qui fuit in celis sine matre. et ī terris sine patre Hebre. vij. Accessistis ad mediatorem noui testamenti ihm et sanguinis aspersionem melius loquentem q̄s Abel. Isto ergo sanguine cementū ecclesie melius conglutinatur et solidatur vt deo amore indissolubili inhereamus qui prius procul ab eo distabam?. Ephe. ij. Vūc ār in christo ihu vos qui ali quando fuistis longe. facti estis prope in sanguine christi. Unde statim post passionem xpi omniū credentiū factū ē coz vnū et aia vna in xpo. Et h vtiqz nō nisi p passionem xpi et sanguinez per quē charitas christi diffusa est in cordibus fidelium. vt dicitur Romanoz. v. Sicqz patet prima nostri thematis particula. quevt deductū est sufficienter ostendit q passio xpi quam modo recolit ecclesia fuit gratiosa.

L

¶ Dixi secundo q in verbis pmissis considerandū est qūo passio xpi fuit dolorosa. qd ostendūt ꝓba nostri thematis. cum dz. Illudet flagellabit z conspuet. Iste dolor causatus est christo ex tribo. Primo ex pte tradentis Jude. Secō ex pte crucifigētis synagoge. Tertio ex pte crudelitatis penē De primo patet in ps. liij. vbi xps conquerendo de malicia dolo et fraude Jude sic ait. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiqz. Et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset. absc̄ōdissem me forsitan ab eo. Tu vero hōvnanimis dux meus et notus meus. Qui simul mecū dulces capiebas cibos. in domo dei ambulauim? cū pfensu. ps. liij. Et ponūt ibi plura dolore plena z intollerabilia. Innocentiū. Primo eīm intolerabilis est persecutio q̄ fit ab amico. Secō qñ est impuisa. Tertio si ē illata a socio secretorum. Quarto qñ fit ab illo q̄ deberet eū docere. Quinto si inferatur a familiari. Sexto si a commensali. Septimo si a contubernali. Nec oīa fuerunt in Juda. propter qd eius traditio fuit xpo nimis dolorosa. Ex quo patet q quanto plura dona quis recepit a christo. tanto grauius peccat cōtra christū. Unde grauius peccat senex q̄s iuuenis. quia plura habet. scz etatem et sapientiā maturam. Et grauius rex vel princeps q̄s miles vel ciuis vel colonus. et grauius diues q̄s pauper. et grauius spūalis q̄s secularis. et grauius regularis q̄s spūalis. Unde dicit Innoc. q per malicia Jude h significantur octo partes ingratitudinis religiosoz. scilz inhūanitas. inimicicia. scandalū. pditio. pssioz reuelatio. inhospitalitas. deuiatio. et contradictio. que deus grauius tolerat a religiosis q̄s alijs quibuscūqz. Secundo ista passio fuit dolorosa christo ex parte crucifigentis synagoge. Christus eīm in tota vita sua multa bona fecit iudeis plus q̄s alijs gentibus. Jurta illud. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua nō manifestauit eis. sicut iudeis. maxime cum tantum esset notus in iudea deus. Et cum vt ipse saluator dixit. salus tantum ex iudeis est. Johannis iij. Unde ipse dicebat eis quasi ammirando coz malicia per eos contra eū conceptam. Multa bona ostendi vobis. propter quod boz opus vultis me lapidare. Job. x. Ista bñficia enumerās Psalmista psalmo. xxxiij. dicit in psona xpi. Ego autem cum mihi molesti essent. Innocētius. scz iudei. induebar cilicio. id est. sub carne mortali latebam. nec ostendebam potentiam sumendo vindictā. Ecce primum beneficiū. scilz mansuetudo puersationis.

Scōm fuit hūilitas. Tertiū fuit ieiuniū. Ūñ subdit. Humiliabā in ieiunio aiam meā. Hec dubiū ḋn̄ p boīb⁹ nō p se ieiunabat. Quartū fuit desideriū q̄ salutem eoꝝ desiderabat. Sicut patet Joh. vj. Hec est voluntas patris mei qui misit me vt oīe quod dedit mihi pater non perdam ex eo. Quintū est quia p̄ro eis orauit. Ideo subditur. et oratio mea in sinu meo conuertetur. Innocenti⁹. Ego homo orabam ad me dēum. Sextum est quia eos diligebat Unde addit. quasi ꝓximū t quasi fratres nostrū sic cōplacebā. i. habui eos sicut fratres et ꝓximos. Septimū est qz de peccatis eoꝝ dolebat. Ūñ addit. quasi lugēs et contristatus. Innoc. de peccatis eorum. sic humiliabar cōpatiendo eis. Luce. xix. Videns ciuitatē fleuit sup illam. Quantā autem maliciam retribuerūt sibi iudei ꝓ predictis beneficijs ostēdit idē psalmista ibidē paulo ante dicēs in psona xpi. Dn̄ gratis⁹ abscōderūt mihi interitū laqui sui supuacue exprobrauerūt aiaz meā. Notā ter dicit gratis. i. sine causa. sicut Pilat⁹ confessus est palam. ego nō inuenio ī isto causam vllā. Vel dic̄ gr̄ꝫ fm Innoc. i. nō ꝓductī vt milites. Math. xxvij. Gratis q̄ absconderūt laqueū fraudulentie vt me interimerent. qñ scz ꝓsilia faciebant et insidias mittebant vt me ad mortem traherent Joh. xj. Collegerunt pontifices et pharisei consilium. Supuacue exprobrauerūt aiam. i. obprobrijs accusauerunt aiam meam. querentes eam perdere supuacue. id est. inaniter vel sine causa. Et in isto versu fm Innoc. multiplex malicia iporꝝ designatur. Innuitur enī ꝑmo eorum malicia. quia gratis. Secundo fraudulentia. quia absconderunt. Tertio crudelitas. qz interitum. Quarto stultitia. quia superuacue. Quinto contumelia. quia exprobrauerunt. Sexto presumptio. quia aiaz meaz. Alias etiā ipoꝝ malicias idē ps. ibidē infra enumerans dicit. Primo. qz aduersus xpm letabantur et ei insultabant. Ūñ dic̄ Aduersum me lerati sunt. Secūdo. quia ꝓtra eū ꝓspirabant. vt pz Math. xxvj. vbi ꝓgregati fuerunt vt Jhm dolo tenerent et occiderent. Tertiū est. qz eū flagellabāt Ideo addit. Congregati sunt sup me flagella. Quartū est. quia eū ignorantem reputabant. Unde addit. Et ignorani. i. ad modū ignorantis me habui. et etiaz reputatus fui. Quintum fuit scisma. Ūñ sequitur. Dissipati sunt. i. p scisma diuisi. qz quidam dicebant. Non est hic homo a deo q̄ sabbatum nō custodit. Alij dicebant. quo potest homo peccator hec signa facere. et scisma erat inter illos. Sextum fuit eorū obstinatio. Ūñ addit. nec cōpūcti. Septimū fuit eoꝝ dolositas. Ūñ dic̄ Tēptauerūt me Math. xxij. Quid me tēptatis ypocrite. Math. xxvij. Si filius⁹ dei es. descēde de cruce. Ocrauū fuit derisio eoꝝ. cū dicit Subsannauerūt me subsannatōne. i. frequēti. Nonū fuit crudelitas eoꝝ. vñ dicit. frenduerūt sup me more feraꝝ. dentibꝰ suis. i. dentiū collisione seuiciam cordis sui exprimebant. Ecce q̄ dolorosa passio ꝓ tantis beneficijs reddere xpo tanta maleficia. Unde xps aggrauando peccatū ideorū dicit Canticoꝝ. j. Filij matris mee pugnauerūt ꝓtra me. Od exponit Ber. sup cātica ser. xxx. Filij matris mee. i. Annas Cayphas et Judas filij synagoge fuerūt. qui pugnauerūt contra xpm suspendētes eum in ligno. Quantus autem dolor impugnari a fratre matris eiusdem. Hz notāter dicit matris mee. id est. synagoge. nō pāis. qz nō habebant deū pr̄em. sed et pie diabolo erāt. homicidey. qz sic̄ ille homicida erat ab initio. vt dr Joh. viij. Tertio ista passio fuit dolorosa ex pte crudelitatis pene. Tanta enim fuit crudelitas et acerbitas dolorīs q̄ oīa que potuerūt excogitari ignominiosiora ī oīibus membris fuerunt irrogata xpo. Juxta illud q̄d ipse de se dicit in ps. lxxxvij. ad patrem. Super me confirmatus est furor tuus. i. versus es vehementer et perfecte iratus mihi. Et quare. quia oīes fluctus tuos induxisti super me. Innoc. exponit. id est. omia genera tormētorū. Jone. ij. Omnes gurgites tui t oīes fluctus tui super me trāsierunt. Certe magna crudelitas xpm inter latrones suspendere Isaie. liij. Cum iniquis deputatus est. t maxime iam mortuum vulnerare. vt patet Johannis. xix. Hinc canitur in ymno. Quo vulneratus insuper mucrone diro lancee. Et dicitur dira lancea. cum tamen dicatur. dulce lignum. dulces clauos. Et hoc est ideo. quia magna crudelitas fuit mortuum vulnerare. Hoc est q̄ Salomon in persona gru-

eligentiū dixit Sapie. ij. Morte turpissima ꝺemnem⁹ eū. ꝺtumelijs et tormentis interrogem⁹ eū. Turpissima non solū sed etiā crudelissima. qz ꝑ totū corꝑ⁹ ita vt etiā et dolore illo aīa xp̄i maxime doleret Jux ta illud ꝙd ipe ꝺquerit in psalmo. lxxxvij. Repleta est malis anima mea. malis dicit Innoc. pene nō culpe. Aīa em̄ xp̄i cōpati/ens corꝑi repleta fuit pena z dolore. Ma thei. xxvj. Tristis ē aīa mea vsq; ad mortez Ostendit ista dolorosam passionez verba thematis. cū dicit. Illudet flagellabit cō/spuet crucifiget z occidetur. Ad quid autē ista oia sustinere voluit. certe nō ad aliud nisi ad salutē nostrā. Nam vt ait Hieroni mus sup Math. Cōspui voluit vt nos la uaret. velari voluit vt nobis velamē culpe et ignorantie cordis nostri auferret. In caput percuti vt caput nostrum Adam sa nitati restitueret. Colaphis cedi et verbis deridi. vt nos et labijs z manibꝫ z ver/bis et operibus applaudamus. Tanto ḡ ꝺeus ab hominibꝫ magis est honorand⁹ ꝙnto ꝙ hominibꝫ indigna suscepit. Inqt Bre. in quadā omelia. ¶ D

Dixi tertio q̄ in ỹ. p. describit passio xp̄i vt copio sa. Nō colligit et oibꝫ ꝑbis nr̄i thematis simil sumpt⁹. cū dr. Tradet illudet ꝺspuet flagellabit. et sic de alijs. Ad ꝟ em̄ vt dicit Herū. in oīibꝫ mēbris voluit pati vt om nibꝫ mēbris sui mistici corꝑis. ꝟ est. oīibꝫ fidelibꝫ suis copiosam z sufficientē ostēde ret redēptionē. Un̄ dicit Leo papa in ser/ō ieiunio septimi mēsis. Q effusio sangui nis xp̄i ꝑ iniustis tam potēs fuit ad p̄miū tam diues ad p̄ciū. vt si vniuersitas capti uoz in redemptorem suū crederet. nulluz tiranica vincula retinerent. Et Aug⁹. de ꝑbis dñi dic. Q si totus mūdus cū mor/te xp̄i appendatur minus videt hīe. Unde dr in psalmo. Quia apud dñm misc̄dia. et copiosa apud eum redemptio ¶ Sed di. quo copiosa redemptio. ex q̄ tam mlti per/eūt q̄tidie. et multi vocati pauci electi. Rn̄ deo q̄ copiosa ē redemptio q̄ntū ad suffi/cientiā. qz omnes sufficit saluare q̄ saluari volūt. licet nō sit copiosa ad efficaciā. qz nō oēs efficit saluos. illos p̄sertim qui saluari nolunt. Un̄ ipe xp̄s vult oīes saluos fie ri. vt ꝺr. j. Thimo. ij. non tamen oīes sal/ui fiunt. quia non oīes volunt. Quis er go locus erit desp̄ationi. ex quo tam copio/sa est redemptio per passionem xp̄i. Quis desperabit de xp̄o q̄ dabit veniam et glo/riam. ex quo dedit sanguinem suū et aīaz p̄o peccatoribꝫ. Cum enim desperatio sur gat ex triplici consideratione. vel culpe sue in Juda. vel offense sicut in Caym. vel pe/ne. vt in Saul. ij. Regū vltimo. Ecce san/guis xp̄i mundat culpam. Nam confiden dum est q̄ deus non voluit delectationez culpe ꝓpter cuius odium effudit sanguinē Apoc. j. Dilexit nos et lauit nos a peccat⁹. Mater lauat puerum in aqua. Sed xp̄us nos in sanguine. Secūdo conciliat offen sam. ꝙfidendū est q̄ pater cōdonabit peni tenti filio. ex quo dedit sanguinez peccato/ri. Colo. j. placuit per ipsum reconciliari. Tertio exsoluit penam quia aufert eterni tatem et mitigat acerbitatē Unde iam nō oportet de pena computare cuz aliquo ꝫ cum eius vicario. tam care emit nos q̄ po stea non fuit qui retrahere posset forum. j. Petri. j. Non corruptibilibꝫ auro aut ar/gento empti estis Nec tria figurata sūt in passione. quia inclinauit caput in signū re missionis offense. Exiuit aqua de latere ī signum ablutionis culpe. et sanguis in si/gnum redemptionis pene. Mathei. xxvj. Hic est sanguis qui p̄o vobis et p̄o mul tis effundetur in remissionem peccatorū. Et ideo Herū. super cantica sermone. xxij dicit. Passio tua domine ihu xp̄e vltimuz refugium. singulare remedium. deficiente sapientia. iusticia non sufficiente. succū benti bus meritis. illa succurrit. cum defecerit virtus mea. non conturbor. non diffido. Scio quid faciaz. Calicem passionis xp̄i accipiaz z nomen dñi inuocabo. Hec ille. Et sermone. lxs. dicit. Quid tam ad mortē quod nō xp̄i morte saluetur. Si ergo ve/nerit in mentē tam potens tam efficax re/medium. nulla possum morbi malignita/te terreri. Et ideo liquet errasse illum qui ait. Maior est iniquitas mea ꝫ vt veniam merear. Nec ibi. Confidenter igitur spere mus in passione xp̄i z tuti erimus ab om/nibus insidijs mundi carnis et dyaboli. p quā euademus culpam. ꝙsequemur vemā gratiā et tandem gloriā. Ad quā nos ꝑdu cat pater. zē.

¶ Dominica in quinquagesima. II

Sermo. XLI

Cecus quidaz se debat sec⁹ viā mēdicās Lu. xviii Sic dicit btūs Aug⁹. in li. de caritate. deus medicamentū est nō sano. regula ē puo. habitatio deserto. lux tenebro so. Pec ille. Et exp̄mit h Aug⁹. qtuor defectus hūane ꝯditōis. scz lāguoꝝ ī potētia agibili. qntū ad opatōz boni. depuatōz in ꝯcupiscibili qntū ad elctōz boni. desertōz in malo qntū ad defectū ī irascibili. z cecitatē ī elctōe qntū ad cognitōz i rōnali. Voluit g dicere Aug⁹. q genⁿ hūanū ex puaricatōe p̄moꝝ pentū p̄missa mala icurrerat. tū qz lāguiduz erat opari bonū ex se. iuxta illō. ij. Coz. iij. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nob. tū qz erat depua/tū vt potⁿ ꝯcupisceret malū. p bono Isa. v Ue q̄ dicit⁊ bono malū. z malo bonū. tum tertio qz erat desertū ī malo a q̄ p se resurgere nō potat. iuxta illō ps. Infic⁹ sum ī limo p̄fūdi. z nō est suba. i. auxiliū. tū q̄rto qz erat obscuꝝ z tenebroſū. vt nō h̄et debitā z verā cognitōz veri z falsi. Ulñ ꝓba cō/q̄rebat. Lozruit ī plateis ei⁹ vitas. Quia g nō fuit q̄ genⁿ hūanū a p̄missis defectib⁹ liberaret. vēit dei filⁿ z factⁿ ē medicīa salutarz⁊ nō sano. habitatio dēserto. lux tenebroso. Jō cec⁹ sentiēs xp̄m p̄tereūtez cū turba petyt a tenebr⁊ cecitat⁊ illuīari. Que q̄dem cecitas describīt in ꝟbis p̄missis. cū dr Cecus q̄dā sedebat. In ꝟ. p. tria sūt ꝯsideranda. Prīo circa h⁹ ceci curatōz hūane cōditōis infelicitas. in eo q̄ dr Cec⁹ q̄dā. Scdo ei⁹ prudēs sagacitas ī eo q̄ clamat ad deū Tertio saluatoz⁊ pietas. i eo q̄ curauit eū.

A Dixi primo q̄ ī ꝟ. p. ꝯsiderāda ē circa h⁹ ceci curatōez hūane ꝯditōis infelicitas. in eo q̄ dr Cec⁹ q̄dā. Jnē mltas miserias z incōmoda hūane nāe ex culpa p̄moꝝ pentū inflicta ē cecitas. q̄ iō dr infelicitas. qz ē pena. pueniēs ex illa infelici culpa p̄moꝝ pentū. p quā felicitatē celestē amisērūt. Et qz ista infelicitas nō vēit sola. sz cū mlt⁊ alijs comitib⁹ et miserie sue socijs. iō h ei⁹ describūt ꝯditōes. scz qz erat quidaz. scdo qz sedebat. tertio qz sec⁹ viā. qz mendicabat. Prīo g videam⁹ q̄liter cecitas ista q̄ ē pctm excecat mentē hois. Scdo quo ex ea mlta mala pueniūt z cōmittūt. De p̄mo quo ꝯgrue p cecitatē significat pctm dicit Hophonie. j. Ambulabūt vt ceci. qz dño peccaueŕt. Ulñ vt dicit Robertus holgorth sup libz Sapie. ij. Oīne pctm natū ē supnaturaliter excecare. z ob h septēvicia capitalia septē inferunt cecitates mētales. q̄b⁹ corr̄espōdēt septē cecitates corpales. q̄i sacra scptura notant. Prīo em mētē excecat superbia p̄ sua nimia claritate Eccli. xliij. Sol suis radijs effulgēs excecat oculos. Sol ē gl'a pompe mūdialis. z figurat per Pauli cecitatez. De q̄ Actu. ix. Circūfulsit eū lux de celo. z cadens in terrā nihil videbat. De hac cecitate p̄ exponi illō Roz. xj. Cecitas ex pte ꝓtigit in isrl' Jsrael em⁹ interp̄tat vir videns deū. z significat hoiem donis nature z fortune p̄euentū. Cuius/modi sunt hoies ingeniosi specioſi fortes et diuites. Hec em oīa sunt materia superbie. Ulñ Aug. in q̄dā epl'a. Vicia cetera in pctis. supbia ꝟo ī rcte factⁿ cauēda ē. ne illa q̄ laudabiliter facta sunt ip̄i⁹ laudis cupiditate amittāt. Scribit Seneca ad Lucilū. epl'a. lxxxvj. q̄ ꝟoz sua famulā quandā habuit q̄ subito facta ceca videre desijt. incredibilem rem tibi narro. sed tamē verā. Nescit se esse cecam. sz sp pedagogū suum rogat vt recedat de domo in q̄ est. dicit em domū teneb⁹osam esse. Et subdit Seneca. Hoc inq̄t q̄d in illa videm⁹ nobis accidit. Nemo se auaz intelligit. nemo se cupidū. Ceci ducē querūt. nos sine duce errāmus. z dicim⁹ nō ego ambicioſus sum. sed vrbs ipa magꝫ exigit ip̄as. nō ē meū vicīū q̄ iracūdus sum. q̄ nō dū ꝓstitui cerni gen⁹ vite. Adolescentia facit q̄ nos decipimus. nō est extrinsec⁹ malū nostrum intra nos est. in visceribꝫ sedet. Sed ideo ad sanitatem difficulter pueniūt⁹. qz nos egrotare nescim⁹. Nec Seneca. Nec fuit cecitas ep̄i Laodicie. cui dr Apocal'. iij. Dicis qz diues sum z locuples z nullius egeo. et nescis qz tu es miser et miserabilis z pauper et cecus et nudus. Ecce mala cecitas superbia. Secunda cecitas est inuidia. et hec figuratur per cecitatē Heli sacerdotⁿ. De quo. j. Regum. ij. dicitur. Caligauerūt oculi eius et nō poterat videre lucernam ardentē donec extingueretur. Isto modo est de inuido. q̄ lucernā ardentē. id est. personam gratioſe viuentē et p̄spere cor̄a deo et bonis viris merito approbandā. videre nō potest q̄n ledatur in corde per inuidiā.

Auian⁹ narrat de cupido ⁊ iunido simł iter agẽtib⁹. Vox ō celo venit ad eos di. Petat vn⁹ vestrum q̄cq̄d voluerit ⁊ hẽbit. Sic tñ q̄ socius suus habebit duplū. Fuit ḡ mag̃ ꝓtroversia inter eos q̄s eoz peteret. randē inuid⁹ peto inq̄t vt eruał michi oculus. ℏ ideo dicit vt socio suo .ſ. cupido cruerētur ambo oculi. In figura hui⁹ōr de Saul. j. Re. xviij. Q̄ nō recto oculo inſpiciebat da uid postq̄ dauid triūphauit de philisteo. Vñ ōr inuid⁹ q̄i nō vidēs alioꝝ ꝓsperitatē vel felicitatē. Tertia cecitas ē iracūdia. De q̄ ps. Turbat⁹ est a furore oculꝰ me⁹. ℏ ē dicere intra Carbonē. Impedit ira animuz ne possit cernere verꝝ. Hec significat ꝑ cecitatē Lamech. q̄ hñs arcū voluit sagittare. ⁊ putās se occidere ferā bestiā occidit hominē Cayn. sic narrat mgr̃ i hiſtoria sup Gen. c. iiij. Ita est de hoibꝫ iracūdis. ⁊ pre certim de iudicijs excecatꝫ ꝑ irā. q̄ putātes se occidere vicia occidūt ipm hoiez. De talibꝫ ōr Ephe. iiij. Ignorātia ē in illis ꝓpter cecitatē cordis eoz. Dicit āt Petr⁹ de lapidaria i tractatu de oculo morali. q̄ oculi iracūdoz naturaliter sūt infecti. ui si quē inſpiciāt cū ꝓtigerit eos vehemēter irasci. Hñ refert Solin⁹ in li. ō mirabilibꝫ mūdi q̄ i sicilia sūt q̄dā mulieres q̄ lucie nūcupā tur habētes duplices pupillas i oculꝰ q̄ solo visu dicūt ꝓmere. si forte quē respexerit cū fuerit irate. Ita ē moraliter ō iracūdis q̄ oīa corrūpūt ⁊ destruūt cū fuerint irati necaliquā ꝟitatē admittūt aut cognoscūt q̄d dyabol⁹ eis ꝓcurat. sic piscatoꝝ turbās aquā ne pisces retbe videant. Sic ipe turbat eis oculū rōnis. vt cadāt i laqueū dyaboli. Et ideo expedit talibꝫ vt cū se sentiunt iratos. suspēdere sniaz de oibꝫ q̄ tūc agūt siue vlciscēdo siue declarādo. sic fecit Archita tarentin⁹ q̄ volēs villicū suū punire ꝓ eo q̄ sibi agros destruxisset. sentiens se iratū punitionē suspendit dicēs. Sume/ rem de te vltionē si iratus non essem. inq̄t Valerius maxim⁹ libro. iiij. Unde phus dicat duo esse impedimēta consilij. scz irā ⁊ festinantiā. In hiſtoria Roꝝ. legit̄ Q̄ cuz quidam phus Theodosiū imperatorem nimis ꝓnū vidisset ad irā. sibi consuluit vt cum se iratū sentiret vigintiq̄tuoꝝ lrās ꝓius mēte receſeret. ⁊ post ℏ statueret q̄c/ q̄d vellet. Hoc ideo dicit. vt saltim tāto tpe. recensendo lrās deliberaret. Quarta cecitas est accidia ⁊ figurat ꝑ cecitatē Thobie q̄ dormiēdo cecitatem incurrit. Thobie. ij. In accidiosis em̃ oculi mentis sunt semp gravati ad torporē. Math. xxvj. Erāt em̃ oculi eoꝝ ḡuati. ideo inuenit eos dormientes. Iste somn⁹ ⁊ cecitas accidit homini ex ꝓsideratione pene future ad quam obligatus est. quā si ꝓsideraret nō dormiret nec in bono repesceret. Refert in vitis patrū q̄ abbas Achilles cuidaz fratri cur pateret accidiā scisciti rñdit. Jō accidiā pateris qz nōdū vidisti ꝑmia q̄ spam⁹ ⁊ supplicia q̄ timem⁹. Dirū tñ est q̄ peccōr interdū sentiēs se deo obligatū in multꝫ. audacē dormit. Refert Macrobius in saturnalibꝫ q̄ Augustus imperator audito eo q̄ q̄dā mercator multis debitis obligat⁹ obisset. q̄ tñ invita illa debita penit⁹ nihil curās fortiē dormiebat. iussit sibi ei⁹ culcitrā comparari. Cūq̄s ei⁹ familiares mirarēt. respondit Habenda est et diligenda hec culcitra ad somnū. in qua ille dormire poterat q̄ tantꝫ debitis obligat⁹ erat. O q̄nti sūt hodie tales mercatores q̄ sentientes se obligatos ad eternas penas dormiūt. nec ad eccl̃ias debito tpe surgūt. maledicta talū culcitra Helinādus ydrimōtis monach⁹ refert q̄ cū quidam epūs Philipp⁹ noie belvacensis in monasterio ipsoꝝ pnoctasset. cras hora ꝑma veniens idem Helinād⁹ cepit eum in strato stertentez curiose arguere di. Aues celi ⁊ porci terre iam surrexerūt et epi adhuc dormiunt. Quod ipe audiens rñdit. Vade miser et occide vermes tuos. Cui ille. Ego q̄ paup sū occido vermes meos corpales. te autem quia dives es occidēt vermes tui in inferno. sicut scriptum est. Vermis eoꝝ nō morietꝫ. ⁊ ignis eoꝝ non extinguet̄. Quinta cecitas est cupiditas q̄ hoies facit similes talpis semp fodientes in terrenis. Et hec cecitas facit hominem pauperē ⁊ mendicū. Vñ figurat ꝑ cecitatē illius mēdici q̄ sedebat sec⁹ viā. Hz dicit̄ quo dicis quarū ⁊ diuitē pauperē. Rñdeo certe q̄ sic. Nā dicit Seneca epl'a. xxxviij. nō qui parū hz paup est. sed qui pl⁹ cupit. Unde ille dives vere est q̄ modū tenet in diuitijs. Modus aūt est duplex. Primus hīe q̄d necesse est. prim⁹ q̄d satis est. Dicit Seneca. Sexta cecitas est gula q̄ frequēter excecat hominē spiritualiter ⁊ corpaliē. Prouer. xxiij. Ne rex cuius pri⁹ rex qui rixe.

cui fouee. cui sine causa vulnera. cui suffosio oculoꝝ. Nonne bis qui morãt in vino et studentes calicibꝰ epotãdis. Vñ dicit Policratus lib. viij. c. vj. Q̃dam pbus legit dixisse q̃ gula cibos terit sed oculos vorat Septia cecitas est luxuria q̃ aufert oculũ mẽtis. Vñ poeta. Quis amor cecꝰ qz nõ ẽ arbiter equꝰ. Hã deformes pecꝰ iudicat eẽ decus Vñ fm Hre. xxj. li. moral. Cecitas mẽtis ẽ ꝑma filia luxurie. Ista cecitas ẽ Dãsonis q̃ in sinu Dalide ꝑdidit oculos. Iudic. xvj. Custodiẽdꝰ ẽ igit oculꝰ mẽtis ne excecet. Et est mirabile q̃ oculus corpalis in luxurioso ita vehemẽs ẽ q̃ excecat oculum mẽtis. Hã fm Quintlianũ i li. causaꝝ. Vigis nris in animũ ꝑ oculos via ẽ. Hiere. ix. Ascẽdit mors ꝑ fenestras nras. Hoc aũt in luxuriosis marie ꝓfigit vbi ex visu z risu bõ puocãt ad illicita. Vñ dicit Helinãdus. Stulta ẽ castitas q̃ inordinate ridet vel aspicit indeceter. Jõ dixit Job. Pepigi fedus cũ oculis meis vt nõ cogitarem q̃cq̃ de ꝛgie. Sicq̃ ꝑz q̃o pctã mortalia figurãt ꝑ cecitatẽ ꝓuenient. ℣ Restat subiũgere q̃o hec cecitas mẽtis aduẽit homini cũ pessimis accidẽtibꝰ z ꝓditionibꝰ. Sũt ãt ples ꝓditões etꝫ h i rbeate posite. Prima ꝓditio cecitatis pcti ẽ ignorantia respectu rei q̃ cognoscẽdaꝝ. qz non videt. Secõdo pigricia respectu rei agẽdaꝝ. qz sedet Tertio penuria z defectꝰ rispectu rei habẽdaꝝ i h qz mẽdicat. De prio ꝑz. Hã pctõr caret cognitõe rei cognoscẽdaꝝ ita oino q̃ nullaz rẽ bñ diiudicat. sic dicitꝰ de ceco q̃ nec albũ nec nigꝝ discernit. Vñ nõ ẽ lippꝰ aut luscus aut monoculus sz ꝑfecte cecꝰ. Isa. lix. Quasi absq̃ oculꝰ attrectauimꝰ. Duo oculi aie. s. ꝓsideratio glie vt ꝓuocemur ad bonũ. z ꝓsideratio iehẽne. vt ꝛuocemur a malo. Ille dext. iste sinister. qz q̃ pctõr nec hz amorẽ boni nec timorẽ mali. iõo vtroq̃ caret Qui ãt hz vnũ illoꝝ dr monoculꝰ. Certe si ꝓsideraret pctõr glaz brõz in celo. q̃nta sit. pla bona ꝑ ea ipenderet. Et si ꝓsideraret penas diuitis epulonis a mlti malis pedẽ retraheret. qz q̃ factꝰ ẽ oino cecꝰ. ideo decipit. qz cecitas cognitõis inducit ignorãtiã. Ex h ãt q̃ pctõr est cecꝰ i cognitõe incurrit multiplicẽ ignorãtiã. Hã icurrit ignorãtia sciẽdoꝝ. qz nescit q̃ tenet scire Nec ãt ignorantia q̃q̃ est gue pctm. q̃q̃ leue. Vnõ q̃q̃ excusat pctm. q̃q̃ incusat. Est eim q̃dã ignorãtia simplicitatis. q̃ aliq̃s obmittit scire ea q̃ ptinẽt ad salutẽ. cũ tñ sciat se obligari ad sciendũ illa. De hac dr. Ignorans ignorabit. Ignorantia alia ẽ crassa. qua aliq̃s negligit scire ea que tenet scire. De qua dr Sopho. j. Tribulabo homines. et ambulabũt vt ceci. Isa. xlij. Quis cecꝰ nisi seruꝰ me? Alia ẽ ignorãtia affectata. q̃ q̃s affectat nescire ea q̃ tenet scire. Vñ ps Noluit intelligere vt bñ ageret. Alia ẽ ignorãtia maligũ. q̃ q̃s est ptinax i errore. fm quẽ modũ dr Isa. vj. Excreca cor ꝓpli hui⁹ Pee q̃tuor ignorãtie significãt ꝑ q̃tuor cecitates. Hã ignorãtia simpliciũ z idiotaꝝ significat ꝑ cecũ mutũ. qz obmittit interrogare ea q̃ tenet scire Ignorãtia crassa significat ꝑ cecũ surdũ. ꝓpt negligẽtiã audiẽdi ea que tenet scire Ignorãtia affectata significat ꝑ cecũ claudũ. ꝓpter volũtatẽ ignorãdi. Ignorãtia obstinata significat ꝑ cecũ demoniacũ. Mat. xij. Oblatꝰ ẽ ei q̃dã demoniũ hñs. cecꝰ. z mutꝰ. Licet g̃ ignorãtia simplicitatis sit venialis in simplicibꝰ. tñ ẽ i plaris dãnabilis. qz isti tenẽt alios docere z illuminare. Iuxta illõ. Isa. xlij. Dedi te in fedꝰ ꝓpli vt apires oculos cecoꝝ. Et Roꝝ. ij. Confidis te ducẽ cecoꝝ. Et hec ignorãtia i sacerdotibꝰ dãnabil' dupler ẽ. s. sciẽdoꝝ q̃ ad ꝓsiliũ aiaꝝ. q̃d tenent dare pctõribꝰ. discernẽdo inter lepꝝ z lepꝝ. Leuit. xiij. Et docẽdoꝝ q̃ ad ꝓdicatõꝛ fidei z mãdatorũ. Alia ãt dãnabil' ignorãtia ẽ iudicãdoꝝ. z hec tã in scl'aribꝰ tã in spũalibꝰ gnciosa ẽ. qz subuertit iudicia Eccl. xx. Extrema z dona ceciãt oculos iudicũ Mat. xv. Sinite illos ceci sunt z duces cecoꝝ. Hꝛtiq̃ rectoribus oñibꝰ cõiter dr. Alia est ignorantia credẽdoꝝ z faciendoꝝ. q̃ etiam est damnabil' in oñibꝰ cõiter. Nam q̃ ignorat credẽda. ignorat a q̃ est. Qui ignorat faciẽda. ignorat ad q̃d factꝰ est. z vtriq̃ pessimũ. Secunda cognitio cecitatis in pctõre est pigricia respectu agẽdoꝝ. q̃ ad h dr. sedebat. Sedẽt q̃ pigritãt. Istos ammonẽs ps. ait. Surgite postq̃ sederitis. q̃ manducatis panez dolorꝛis. quasi di. Satis diu sedistis qui pigritastis. Canticoꝝ. ij. Surge ꝓpera amica mea. Michee. ij. Surgite et ite quia non habetis hic requiẽ. Hõ est g̃ sedendũ sz currendũ i via dñi. ps. Viã mãdatorũ tu. cucurri. Incõueniẽs ãt ẽ ista sessio pctõris ꝓpt tria. Prio qz via ps̃. iuxta illõ Hre.

Dominica quinquagesime

Quasi in via sum⁹ q̄ ad patriā pgim⁹. Non est ḡ sedendū sec⁹ viā sz in termiovie Heb. iij. Festinem⁹ ingredi ī illā requiez. Tunc em̄ sedebim⁹ ḡtete t optime Isa. xxxij. Sedebit pl'us me⁹ in pulcritudie pacz. in tabernaculis fiducie. et in requie opulenta. Heu q̄nti hodie sedēt māducare t bibere t surgunt ludere. s. Cor. x. Sz q̄d accidit. certe pterūt illa die. xxiij. milia. Itē incōueniēs est sedere. qz turba pteriēs scrōz soli/citat nos ad trāseundū. Jocūd⁹ est em̄ cū turba ire. vt di. Ire. qz labor alleuiat. Itē incōueniēs est sedere. qz ibus trāsit q̄diu ē vita pñs. postea q̄escet. t dicet illō Nescio vos Math. xxv. Et est ḧ sciendū q; ī ḧ valde exp̄mit pctōz pditio in hac vita t statu miserie. qz sedet. In statu ei nature stabat hō p integritatē nature t recitudinē. quā deplorabat Job ī carnis putredie sedēs ī sterq̄linio. Grabat etiā qz oīm̄by creaturz p̄erat. quā deplorabat Jeremias Trenoz iij. Sederūt in terra senes. Stabat in copia ois boni. sz abiect⁹ est in statū paupta/tis t sterilitatz. quā deplorauit Helyas sedens sub iunipero. iij. Re. xix. Ecce mala pditio cecitatz. scz ī spectu agēdoz. Tertia pditio cecitatz h⁹ pessima. est respectu rerū habēdaz. qz dr q; fuit mēdicans. De qua Ecci. xiij. Heu ssima pauptas in ore impñ. ps. Diuites egerūt t esurierūt. Sic fili⁹ pdig⁹ cōpulsus est mēdicare Lu. xv. Tolerabilis est mēdicitas in pūti. sz in futuro nō. Prouer. xx. Mēdicabit estate. i. ī fuko q̄ ois messis est ꝓgregata. t non dabit ei. Sic mendicauit diues epl'o guttā aque q̄ negata ē ei. Lu. xvj. Huc ḡ ē mēdicandum Lu. xj. Petite t accipietz. pulsate t aperiet⁹ vobis. Exp̄missis oīm̄by colligūt q̄tuor. incōmoda pcti. scz errare. palpare. cespitare. t cadere. Errat pctōr ī electōne siue in discretōe boni t mali Treñ. iij. Errauerūt ceci in plateis. polluti sūt sanguīe. Sc̄o palpat pctōr q̄si manib⁹ ī opatōe. nō videns q̄ nō q̄ tpe q̄ or die. pcedendū sit in actiōe. Isa. lix. Palpauimus sic ceci. Tertio cespitat q̄i pedib⁹. t ḧ in ꝓuersatiōe. q̄d signifi/cat Thob. ix. Pater cec⁹ cepit pedib⁹ offendēdo currere. Leuit. xix. Nō ponas coraz ceco scādalū. Quarto cadit ad desperatōz Math. xv. Si cec⁹ ceco ducatū p̄beat. nō/ne ambo ī foueā cadūt Ista ḡ ḧ notāt per ordinē. Prio cecitas errorz. cū dr Cecus q̄dā. Sc̄o cespitatio. cū dr. sedebat. Jō em̄ sedebat qz ābulādo cespitare timebat. Tertio palpatio. qz mēdicās. qz incerte exp̄tēdit manū t palpat cum alicis ei porrigit. Quarto casus. cū dr. sec⁹ viā. Nō em̄ a via lōge recedere audebat. qz ruinaz timebat. Sic ḡ describit stat⁹ pctōrz ꝓuenienter p infelicitatē cecitatz h⁹ pauris. L

Dixi secūdo q; in isto ceco attendēda est prudēs sagacitas. in eo q; diligēter t sagaciter ꝑpauit ad illumiatōz. Tria āt oīndit valde notabilia prudētie opa. Prio qz q̄siuit. Prima pditio prudētz q̄rere bonū. Sc̄o qz clamauit seu periuit. Tertio qz respōdit Quesiuit p̄mo q̄d ḧ esset q; ibs trāsiret cū turba. sic tu pctōr q̄re. ecce turba pterit. qz generatio pterit t generatio aduenit Eccs. i ḡ. Re. xiij. Oīes morimur t q̄si aque dilabimur. Quere ḡ q̄d est ḧ Deut. xxxij. Interroga pr̄es tuū t dicet tibi. Certe q̄ ḧ q̄reret sepi⁹ t cogitaret ī eternū ñ peccaret. q; icz se cogitaret morituz Ecci. vij. Recordare nouissima tua t ī eternū nō peccab. hec est ḡ p̄ma pditio prudētz. Sc̄da pditio istius ceci fuit. qz clamauit seu periuit di. Jhu fili Dauid miserere mei. Increpab⁹ vt taceat t tm̄ clamat. Turbe increpātes sm̄ Greg. in omł. sūt cogitatōes viciozz p̄teritoz q̄ fecimus. q̄ hois mētē impediūt ne xp̄m audiat. Sz q̄d faciendū ē. certe mlto magz clamandū Quia sm̄ Greg. Quāto guiozi tumultu viciorz p̄mimur tāto magz ozoni instare dēm⁹ Sūt āt qtuor q̄ ipediūt clamorē in pcōre. s. oris obstructio. q̄d fit p murmuratōz ꝑ deū. q̄ dicūt pctōres pcussi Enserui tui flagell' cedimur t iniq̄ agit ꝑ nos Exo. v. Et isti hñt os obstructū ad bonū. t apertū ad malū. ps. Obstructū est os loquentiū iniq̄. Sc̄m est obtenebratio. q̄d fit p mortis occupationē. Mors em̄ est sic̄ nox. in qua q̄sq; pulsauerit ad ostiū ciuitatis suspectus habetur. Mathei. xxv. Nescio vos. Et p̄mittitur. Media nocte clamor factus est. Tertium est elongatio. q̄d fit per prosperitatis dissolutionez. Unde filius prodigus recessit in regionem longinquaz cū substātia sua. Lucc. xv. Quartum est tumultuatio. quod fit p terrenoz occupationē. Unde Zache⁹ nō poterat vidēre ihm̄ p turbā Lu. xix. Ista oīa pauperis ceci superauit. t ideo exaudiri meruit.

Nam nō murmurauit ꝓtra defectū cecitatis. ſz eam hūiliter ē ꝓfessus. Interrogat⁹ eīm rīdit. Dñe vt videā lumē. nec i tenebrꝫ noctꝫ ſz de die xp̄m q̄siuit cū trāsiret p viā q̄d vtiq; fuit p viā de die. nec ſe a xp̄o elongauit. ſz secus viā sedit nec tumultū turbe aduertit. ſz turba īcrepāte magꝫ clamauit. Jēo exaudiē. Sic peccator q̄libet dꝫ primo oīa paciēter a deo inflicta sibi ferre. dicēs illud. Merito hec patior q̄a peccaui. Scō oportune penitere z ꝓfiteri anteq̄ ponaē in lecto egritudis. h̄ sigt dies. Ecce nūc dies salutis Roꝛ. vj. Tertio approximare deo bonis opib⁹ Jaco. iiij. Appropiquate deo z approp̄inq̄bit vobis. Quarto nō attēdere impedimēta h⁹ seculi. p̄s. Ego āt tanq̄ surdus nō audiebā. Tertia cōditio. q; prudēter rīdit. Dñe vt videā. nō aurū sed solē. Auarus eīm gratius intuet aurū q̄ solem. et ideo fidelis nichil plus debet petere q̄ vt videat voluntatez domini vt eam sciat facere.

D

Dixi tertio q; in ſbis p̄missis ꝓsiderāda est christi benignitas quā huic ceco exhibuit. Dicunt aūt pl'a de xp̄o q̄ circa curatōz h⁹ cecifecit. scz lōganimitatē. pietatē. caritatem. et ptātez. Et p̄mo lōganimitatē. q; stans ihs In q̄ notat expectatio lōganimis. non eīm sedet vel iacet. ſz stat. ne dicas illud vulgare. Expecta paciēter. tū sedes ī sicco. ſz stat q̄i expectās cū labore Isa. j. Laboraui sustinēs. Itez Isa. xxx. Expectat nos deus vt misereat nr̄i. Noli g tardare Eccl. v. Ne tardes ꝓuerti ad dīm. Unū Aug⁹. in li. de bono ꝓscie. c. xxij. Tardius siqdē videt ꝏ pctōz veniā dare q̄ ipe pctōz veniā accipere. Sic eīm festinat absoluere a tormento ꝓscie sue q̄si pl⁹ eū cruciet cōpassio miseri q̄ ipm miser passio sui. Scō oīdit ei pietatē. in eo q; ei ducatū p̄stat. Unō iubet illū adduci ad se. peccator eīm cec⁹ in cognitione. infect⁹ in affectōe. depssus in volūtate. aduersarius z hostis in sua opatiōe nec sciret nec vellet nec p se auderet accedere ad appetitum diuine maiestatis. nisi ducatum haberet. Prouidit ergo nobis diuina bonitas sufficientē ducatū in suis angelis quib⁹ mandauit de homine vt custodiant eum in oīb⁹ vijs suis. in apostolis. in p̄dicatoribus quib⁹ dicit illud Math. xxj Ite et adducite mihi. Tertio ostendit ei cbaritatem q; interrogat. interrogando excitat ne sit negligēs in orando. Unū dicit. Quid vis vt faciā tibi. Pctōr deberet pon⁹ interrogare cū Paulo. Dñe q̄d me iubes facere Act. ix. et tū dñs pot⁹ interrogat d. Quid vis vt faciaz tibi. q. d. Quicq̄d petieris et corde habebis. Ps. Desiderīū aīe eius tribuisti ei. Joh. xvj. Si q̄d petieritꝫ p̄ez in noīe meo dabit vob. Sed q̄d rīdit ceca. Dñe vt videam. et q̄d. vt videā et placeam corā deo in lumine viuentiū. Quarto ostēdit xp̄s potestatē qua potēter sanauit eaz Unū ait. Respice. Et seqūt. et cōfestim vidit z sequebat eū magnificās deū. Ista q̄nor dñs hodie cōiter in quersione pctōis exercet. Nā p̄mo lōganimit⁹ expectat. Scō ex pietate ducatū p̄stat. Tertio ex caritate ad orādū excitat. Quarto orātē potēter sanat in visu aīe a cecitate culpe dicens. Respice. z quid. certe peccata. vt ea caueas et doleas. cognoscas que fecisti. caueas que non fecisti Piere. iij. Leua oculos tuos in directum. et vide vbi modo prostrata sis. Prosternit⁹ anima in cogitationib⁹. i ꝛbis in opib⁹. Respice scō vilitatez pcī z damnū suū. Piere. ij. Scito z vide q; malū et amaz ē te fliq̄sse dīm deū tuū. Respice tertio bona vt facias Roꝛ. xij. Ut p̄beris que sit volūtas dei bona z b̄nplacens z pfecta Respice inq̄ vt voluntatez dei cognoscas z cognitā facias. Que aūt sit volūtas xp̄i ꝏ Prouer. xj. pondus equū. i. opus rectū. et iustū. est volūtas eius. Quecūq; eīm vis vt faciāt tibi alij ipse facillis. Ecce p̄dus equum Luce. vi. Qua mensura mensi fueritis. Male mensurat qui recepta bona a deo expendit. non in seruitio dei ſz mundi vel dyaboli. Respice quarto inimicum vt caueas. Ps. Illumia oculos meos ne vn q̄ obdormiā in morte ne quādo dicat inimicus meus prevalui aduersus eum. Respice quinto iudicij et iudicis seueritatem vt timeas. Apoca. xx. Vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum. a cuius cōspectu fugit celum et terra. z vidi mortuos pusillos et magnos stantes ante thronum. et aperti sunt libri. id est. cōscientie. et iudicati sunt mortui ex his que scripta erāt in libro. Respice vltimo claritatē celi vt desideres. Apoc. xxj. Vidi ciuitatē scrāz irl'm. Et seqūt. Ciuitas illa nō eget sole. Ad quā nos ꝓducat. Tē.

Quarta feria cinerum. I Sermo. XLII

Memento homo quia cinis es et in cinerem reuerteris. Gen. iij. c. Hodie fres kmi incipit tps qdragesimale. qd qdē tps ad hoc potissime institutū ē a scris pribus vt i eo pcā q̄ p̄ supbiā ꝺ̄ pcepta dei cōmisim⁹ toto anno. p̄ hūilitatē cordis ꝓtriti expie/ mus. Sicē supbia ē radix oīm malozū morisq; fomentū. vt dicit Policrat⁹ li. iij. ca. iij. pcedit inobediētia diuini mādati. et hoc fit p̄ supbiā vt dicit Isiō. de sum. bo. c. xx viij. ita hūilitas est fundamētū oīm ꝟtutū. vt dic̄ Aug⁹. li. de ꝟ. dñi. Propt̄ qd q̄ vult se uerti ad dñm necesse hz ab hūilitate i choare. qz hūilitas est via q̄ redeamus ad patriā. inq̄t Aug⁹. sup Joh. Ulñ Aug⁹. cō cludit sup illud. Emūdabor a delicto ma/ ximo. q̄ sic iniciū hūane apostasie seu fces sus a deo ē supbia. q̄ durante nullaten⁹ pt redire ad innocentiā. nec hz vitā imacula tā. Ita iniciū accessus ad deū ē hūilitas. q̄ habita habeť et restituiť innocētia. Et q̄ hz fm ipm. q̄ sic recedētibꝰ a deo p̄mū vi/ ciū supbia. ita redeūtibꝰ ad deū vltimū vi ciū supbia z p̄ma ꝟt⁹ humilitas. Hz qz ni hil ita hoiez inducit ad hūilitatē sic cogni tio suiꝑsi⁹. qlis ē ad pñs. qlis erit in futo. Juxta illō Lu. xix. Si cognouisses z tu. s. fleres. Ulñ dic̄ Bre. pj. li. moral⁹. q̄ sic nihil mentē hois ab amore carnaliū voluptatū abstrahit q̄ si quale corꝑ⁹ suū mortuū i fu turū sit pēser. Jō eccl'a volēs hoiez induce/ re ad ꝓtritōez et verā uersionē reducit in memoriā ipi⁹ statꝰ sui ꝺditōis pñtē z futurā dicēs. Memēto hō qz cinis es z in cinerē reuerteris. In qbꝫ ꝟbis āmoneť hō ad du/ plicē ꝓsideratōz. Primo āmoneť ad ꝓside ratōez fragilitat⁹ sue. statū vilē z miserabi/ lē vt eā iugiter in memoria teneat. cū dicit Memēto hō qz cinis es. Secōo āmoneť ad ꝓsideratōz fuť calamitat⁹. statū defor/ mē z horribilē. qz i cinerē reuerteris. C Dixi primo q̄ in ꝟ. p̄. āmone tur hō ad suam fragilitatē vilē et miserabilē. vt eā iugiter i memoria teneat. cū dr. Memēto hō q̄a ci/ nis es z i cinerē reuerteris. Circa q̄d sciēdū ḡ inē cetera q̄ corā deo humiliāt nos. vnū pcipuū est pudor et ꝓsideratōe, q̄ric infir/ mitat⁹ seu fragilitat⁹. Si em̄ attēdim⁹ ma teriā ex q̄ sum⁹. certe videbim⁹ eā multum vilē z miserabilez. eo q̄ materia ex q̄ sum⁹ non est aliud q̄ cinis z puluis. Eccl. xvij. Quis hō terra z cinis. Quid aut vil⁹ aut fragil⁹ cinere. Ulis est cinis ꝑt̄ ꝺculcati/ onē. fragilis ꝑt̄ facilē dispersionē. Sic est certe vita nr̄a. q̄ q̄ntūcūq; se eleuauerit ni/ hilomin⁹ vltio ꝺculcabit. nō solū ab hoib⁹ sz etiam a canib⁹. Ps. Aleuās allisisti me. Sil'r q̄ntūcūq; vita nr̄a videť fort⁹ et soli/ da. nihilomin⁹ q̄si vapor fumi dissoluetur. Jac. iij. Que ē vita nr̄a nisi vapor ad mo/ dicū apparēs. Hinc Isa. xl. dr. Omis caro fe nū z ois gl'a ei⁹ q̄si flos feni. Et seq̄t. Uere fenū ē ꝑplus. exsiccatū ē fenū z cecidit flos Ulñ reprobi dicūt Sapie. ij. Trāsibit vi/ ta nr̄a tāq; vestigiū nubis. z sic nebula dis soluet̄ q̄ fugata est a radijs solis z caloze il lius aggrauata. vbi dic̄ Robert⁹ holgoth q̄ vita hūana compať multis reb⁹. sed nūq; compať alicui rei stabili aut ꝑmanēti. sz re bus trāsitorijs vel caduc⁹. Compať em̄ vi ta hūana aliq̄n herbe vel flori. q̄nq; nubi. q̄nq; rori. q̄nq; hospiti. q̄nq; cursori. q̄nq; cineri. q̄ oia sunt transitoria et caduca. De ꝑmo dic̄ ꝑs. Mane sic herba trāseat ma ne floreat z trāseat. vespe decidat z arescat Ubi fm̄ psalmistaz diuidiť hūana vita in tria tpa. in puericiā. adolescentiā z senectu tē. Mane est puericia. floridū est adolesce/ tia. vespe est senect⁹. in q̄ decidit hō ꝑ infir/ mitatē. indurať ꝑ mortē. z arescit ꝑ resolu/ tionē in puluerē. et sic homo cōpať herbe. Secōo vita nr̄a compať nubi. Sic dicitur Job. vij. Sic ꝺsumiť nubes et ptrāsit. sic q̄ descēdit ad inferos nō ascēdet. Sic em̄ nubes de inferioribꝰ eleuať caloze celesti. z ascēdit volatq; in altū ad tps. et q̄n̄ est in sua altitudie circūferť z agitať ꝺtinue z si/ ne q̄ete. z tandē iteꝝ i terrā resoluta descē/ dit. Ita hoies in vita pñti ozium⁹ ō terra. eleuanť ad dignitates et honores. vbi cir/ cūagitanť fatiganť inquietanť. z tandē de dignitatibꝰ decidūt z ꝺcertunt in terram. Job. xxx. Abstulit q̄i vent⁹ desideriū meū z velut nubes ptrāsiit sal⁹ mea. Qualit̄ aūt in nullo ḡdu i nulla dignitate est quies ꝑ/ fecta. pulcre declarat Boecius li. ij. ō con. pro. iij. Quis est inq̄t tam copiose felicita tis vt nō ex aliq̄ pte stat⁹ sui qualitate tur/ beť. Et ibi ostēdit quō licet aliq̄s sit nobil'

r

tū ꝓpter himiā curā et solicitudinē famulie vellet esse ignobilis. alter orbat⁹ suo filio q̄ alteri hereditas sua debetur deuolui extraneo. Tertio ꝓpāt vita hūana rori Osee vj. Vlita vīa q̄ nubes matutīa t sicut ros mane ptransiens. Aristo. ij. Methaurorū dicit q̄ ꝑmanentia roris nō est nisi vnius diei. Quarto ꝓpāt vita nr̄a hospiti. Eccī. xxix. Transi hospes orna mēsam. t que in manu tua habes ciba ceteros. Quilibz ei nr̄m stat invita ista sicut in hospitio nō sic in domo. Vñ Tulius in lib. de senectute. Sapiens ex hac vita discedit tāq̄ ex hospitio nō ex domo. Cōmorandi em̄ diuersorū natura dedit nobis nō habitādi locum. Recept⁹ in hospitio. vsum hz domus vasorū. lecti. et hmōi. sed nō dominiū. q̄ nihil secū aufert. sz emit libere t exp̄dit. t sic in fine ꝑ oīa cōputare tenet. Sic est de nobis in vita ista. Sum⁹ in hospitio bui⁹ mundi. vsum mūdanorū possum⁹ hīe. sed nihil nobiscū asportare in morte. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū aufert. Inde mūdus est sicut bunides. de q̄ dr fabulose q̄ recipiebat homines sub specie pietatis. sed habita oportunitate eos occidebat. Sic mūdus vocat ad dignitates. ad honores. delicias. sz improuise occidit Luc. xij. Stulte hac nocte demones repetēt aīaz tuā a te. Job. xxi. In pūcto ad infera descendūt. Quinto vita hūana cōparatur cursori Job. ix. Dies mei velociores fuerūt cursore. fugerūt t nō viderī bonū. Vñ. i. Job. ij. dr. Mūdus trāsit t cōcupiscentia ei⁹. Ecce cursus vite nr̄e dr cursor. Sexto vita humana cōpar̄ cineri. ꝓpter eius vilitatē. Quid em̄ est vil⁹ illa materia ex q̄ cōposit⁹ est hō. Vñ Innoc. q̄rt⁹ li. ij. de vilitate hūane ꝓditōis. c. iij. dicit. Formauit de⁹ hoīez de limo terre. q̄ ceteris ē indignior elemētis. planetas fecit ex igne t stellas. flat⁹ t ventos ex aere. pisces t volucres ex aqua. hoīes et iumēta fecit de terra. Cōsiderās g̃ aq̄tica servilē inuenīet. Cōsiderās aerea se viliorē agnoscet. Cōsiderās ignea se vilissimū reputabit. nec valebit se parez facere celestibz. nec audebit se pferre t renis q̄ parē se t silez recogīscet iumētis. vñ Eccīe. iij. dr. Un⁹ est hoīm t iumētor interitus t equa vtriusq̄ ꝓditio. t nihil hz hō iumēto āpli⁹. ō terra orta sūt t ī terrā pit reuertūt Et seq̄t. Quid em̄ hō nisi lutū t cinis. hoc em̄ hō dicit ad deū. Memēto q̄ sicut lutum feceris me. t ī pulueē reduces me. Et de⁹ ad hoīez ecōtra dic. Cinis es t in cinerē reuerteris. Hec ille. Istā vilitatē ꝓprie ꝓditionis bñ aduertebat ille rex Anathoclea q̄ cū esset rex Sicilie ꝓp̄ et⁹ triūphos laudabiles fact⁹. nūq̄ tñ voluit vti i mēsa sua aureis vasis t argēteis. sz luteis. Interrogatus ār cur ħ faceret. rñdit q̄ sz eēt rex Sicilie fact⁹. tñ erat origie lutifiguli fil⁹. Jō voluit recordari de statu sue origis ꝑ illa vasa q̄ ꝑ su⁹ faciebat ex artificio suo. Ita refert Policratus li. v. et Polgorh sup li. Sapientie. c. vij.

B

Dixi secundo q̄ in ꝑ. p. amonetur hō ad ꝑsiderandū future calamitat⁹ statū deformē t horribilē. cū dr. i cinerē reuertēris. Vere mag̃ ymo maxima deformitas post hoīez ꝑmis. post ꝑmē feror et horror. vt dicit Ber. in suis meditatōib. Per hec autē ꝑba āmonet q̄libz hō ad mēoriā mort⁹ sue ꝑ quā redigēt in cineres. Tūc em̄ reuerent puluis in terrā suā. vt dr Eccīe. xij. Ad cui⁹ mēoriā hortat nos Salomō dī. Memorare nouissima tua t in eternū nō peccab. Eccī. vij. Nouissima ār ista sunt quatuor. Mors. iudiciū. gehenna. t gl'a. vt exponit Ber. in q̄dā sermōe. Inter q̄ mors est ꝑncipalissimū t q̄ horribilissimū. Juxta illud Alani. Esto memor q̄ pulvis es et ꝑmiv esca. In gelida putrēs q̄n iacebis humo. Nō erit ī mūdo q̄ te velit vltra videre. Cū tua rādior sit caro rupta cane Et Bern. dic. Quid feridi⁹ hūano cadauere. q̄d horribil⁹ mortuo homīe. Cui⁹ sic erat in vita gratissim⁹ amplex⁹. fit in morte horribilis aspect⁹. Quā docūq̄ g̃ recogitat hō q̄d est. multū hūiliabit. Hz q̄n recogitabit quid erit ꝑe oīno ꝓtremiscet. t scipm̄ coram do psternet t deiciet. vt ptz de rege Achab. iij. Re. xxj. q̄ audita cōminatōe mort⁹ sibi ferā ab Helia statī hūiliat⁹ est. Et idē ꝑz de niniuit⁹ q̄ audita cōminatōe subuersiōis eorū hūiliati sūt. vt dr Jone. iij. Nec g̃ dz cē xp̄iani iug⁹ mēoria vt q̄cūq̄ vadat sp cogitet illud poeticū. Forma gen⁹ mores sapientia res t honores. Nō retinēt hoīez q̄n redit in cinerez. Et ꝑe q̄tiēs hō tēptat⁹ superbia nō ē meli⁹ remediū nisi dicere intra se ipm illud Eccī. x. Quid superbis tra t cinis. Istud attēdētes reprobi dicebāt. put dr.

Sap̃. ij. Extinct⁹ cinis erit corpus nostr̃. Istud ꝺbū deberēt sp hẽ ī mēoria hoies delicati supbi. elati. ociosi. pigri. ō pulchritudine. fortitudine. vel q̃cūq; speciositate corpis gloriātes. vt recogitēt qz corp⁹ corp nō erit nisi extinct⁹ cinis. Job. xxxiij. Defficiet ois caro sil̃ t hō in cinerē reuertet. Et Isa. xxxiij. Erūt pplī q̃i de incendio cinis. Sit g nr̃a meditatio t frequēs recordatio qz extinct⁹ cinis erit corp⁹ nr̃m. In signuz h⁹ dak cinis sup capita hūana. vt dicit Robert⁹ holgoth sup. ij. c. li. Sapie. qz prunc ōr. Memēto hō qz cinis es t ī cinerē ruertes. ℒ Valet ār recordatio h⁹ incineratōis ad tria. scz ad fugiēdū tēptatōez. ad ꝓseruādū deuotōez. ad ornādū orōez. que tria marie sunt necessaria ℞ rpe q̃ drageſi/mali. Primo itaq; valet incineratōnis recordatio ad fugiendū tēptationē. Experimētū esse ōr t ponit in Alberto libro suo ō vegetabiliby. q si corvus nidificauerit ī arbore t ova posuerit. p talē cautelā pt facilit ipediri ne de ouis pullos valeat pcreare. accipiāt cinis vitri t subtiliter ponāt inē lignū t corticē arbor⁹ portāt⁹ nidū. t q̃diu ibi cinis durabit nūq; plificabit. Corvu⁹ ē dyabol⁹ intra illud Theodoli. Corvū p/fidie damnāt aialia queq;. Hō moraliē est arbor Matth. vij. Arbor bōa bonos fructus facit. In ista arbore dyabol⁹ nōne p tēptatōz nitit nidificare. ova ponere. t tandem pullos pducere. Nidū facit de ramusculis cogitationū diuersar. Ova ponit ō ramusculis puersar delectationū. pullos pducit p ꝓsensum malar operationū. Si g istū corvū ipedire volum⁹. t si nidū fecerit p aduēticias cogitatōes. t si sua ova posuerit p surrepticias delectatōes. ne pducat pullos p opatōes. accipiā⁹ cinerē vitri. Vltrū ē caro nr̃a. q frāgit cū ictu. Cinis vitri h⁹ ē mēoria stat⁹ quē statū hēbit caro post morte. q erit stat⁹ cinerꝭ Job. xiij. Memoria nr̃a cōpabit cineri. Ponā⁹ g istū cinerē sub cortice. i. sub nr̃a exteriori ꝓuersatione p puras t occultas meditatōes mortꝭ. et infallibiliē nūq; ꝓsentie⁹ suggestiōiby dyaboli p cogitatōes ꝓceptas. t ℞ est q̃d dicit aplus ad Heb. ix. q cinis vitule aspersus inq̃natos sc̃ificat ad emūdatiōez carnis. Dul⁹ cinerꝭ mēoriā nō solū xp̃iani sz etiaz pagani multū hēbant p̃ oculis. Nā sic refert Jobes galienſ in suo cōmuniloq̃o gte vij. Et Robert⁹ holgoth sup. ij. c. li. Sap̃. Et auctor li. cordial. t hēt ī vita scti Johis elemosinarij q sic fuit antiq⁹ de impatore postq̃ fuit coronat⁹. Tūc em̃ astātiby exercitib⁹ veniebāt monumētor edificatores cū marmoribus diuersi coloris t q̃rebāt ab eo. de q̃li marmore iuberet sibi fieri monumentū insinuātes p ℞ ei futur⁹ statū sue in cineratōis. Postea ꝺo ℞ idē circa electiōez pape fieri ꝓsuetū est. Nā accēsa stupa vn⁹ corā papa nouiter electo pclamabat dicēs. Pr̃ sancte sic vadit gl'a mūdi. Hoc idē legit de Johāne elemosinario. q fuit patriarcha cōstantinopolitan⁹. q ꝺū sepulchr̃ sibi fieri pcepisset nūq; voluit illud pfici. sz ordinauit q in magnis solennitatiby cū esset ī honore suo veniēs vn⁹ ad eū dicebat Dñe sepulchr̃ impfectū est. iube illō pfici. qz nescis q̃ hora fur vēnt⁹ est. Hec ibi. Refert etiā Johānes galienſ sic narrat in q̃dā antiq̃ scpto. q cū filj⁹ vnic⁹ cuiusdaz nobilis religionē intrasset. venissetq; pr̃ vt eū abstraheret. Cūq; ei egressū psuadere nō posset. dixit filj⁹ pr̃i. q si auferret vnā ꝓsuetudinē q erat in patria sua egrederet. Ad q̃d faciendū pr̃ annuit. Cūq; pr̃ requisisz q̃ esset illa ꝓsuetudo. Rñdit q illa. scz q in ei⁹ terra eccl̃ie morientē senes sicut iuuenes Hō audiēs pr̃ in monasterio eū dimisit. et cū eo ibidē deo seruire cepit. Referē etiam in li. cordial. t idē legit in li. de dono timoris. q q̃dā vir magne lr̃ature t in pbia doctus. dat⁹ vanitatiby audiēs semel in matutinis legi de lōga vita patr̃. t q sp dicebat in fine ad quēlibz illor illō. Et mortu⁹ est Et ex ℞ capiēs q q̃ntūcūq; hō viueret. nihilomin⁹ deberet mori vltio. ꝓcēpsit oia et intrauit ordinē pdicatorū. in q̃ fact⁹ ē mgr̃ in theologia parisi⁹ t vir etimie sanctitatꝭ. Legit etiā de q̃dā milite flagicioso q nullā pniaz a papa Alexādro sibi impositam voluit sustinere. Tandem papa dedit sibi anulū suū vt illū. p pnia portaret. t q̃cūq; euz respiceret. p morte sua cogitaret. Qui cū fecisset. tandez post aliq̃t dies redijt ad papā dicēs. q parat⁹ sum quācūq; aliā penitentiā pter istā implere. Idem legit de q̃dam alio pctōre. q cū nullā pniaz vellet acceptare. intūxit sibi ꝓfessor vt p̃ciper seruo suo q sp in pmo ferculo baculū decorticatū sibi pntaret dicēs. Dñe ad mēoriā reducatꝭ q necessario debem⁹ mori. sz nescim⁹

vbi q̄llo vel q̄n. Cū ãt p aliq̄d tps ꝑ faceret
z osme q̄d comedebat sibi in tediū verteret
dixit ꝓfessori suo q̄ pat⁹ eēt oēz aliã pniaz
agere. qz i eo oño coz erat ꝓturbatū. Quic
q̄d igit hō facit sp dz hẽ mẽoriã mortꝭ sue
dicẽs illō Job. xxxij. Nescio q̄diu subsistã
z si post modicū tps tollat me factor me⁹.
Nam hō ẽ in ꝓtinuo cursu ad mortẽ. sicut
dic Aug⁹. in li. de ỹ. dñi ser. xl. et ideo sp dz
mortẽ hẽ ꝑ ocul'. Refert Joh. galienꝭ pte
ij. sui cõmuniloquij. Et idẽ hẽt in vita scī
Barlaam q̄ q̄dã fugiẽs vnicornẽ cecidit i
q̄ndã foueã. i q̄ vidit arborẽ quã duo mu/
res. vn⁹ albꝰ alter niger ad radicem effode
bant. In fundo etiã vidit draconẽ terribi
lẽ cũ deuorare volentẽ. de pariete ꝺo vidit
exire q̄tuor capita aspidũ q̄ eũ inuadẽtiũ
Et elenãs oculos vidit exiguuz mellis de
ramis illius arboris descẽdere. z oblitus
omniũ tradidit se ad querendũ dulcedinẽ
illius mellis. Sic est de pctõribꝰ q̃s sequi
tur vnicornis scz mors. Fouea autẽ mũ/
dus iste. Arbor est mẽsura hꝰ vite. q̄ con su
mitur albo z nigro mure. id ẽ. die nocte q̄z
Quatuor capita aspidũ sunt q̄tuor elemẽ
ta. Draco expectãs est diabol⁹ Stilla mel
lis est delectatio mũdial'. sine pctõ quã in
quirũt toto affectu pctõres. obliti mortis
sue. Quos increpat ps. di. Ut q̄d diligitis
vanitatẽ. Quia ꝙ multi nr̃m frẽs isto ãno
dulcedie delectatõis mũdialis illecti. ob/
liti erãt mortꝭ sue. Jõ eis reducit illud ho
die ad memoriã. Quis est homo q̄ viuet z
nõ videbit mortẽ. Oẽs eñ morimur z q̃si
aq̃ dilabimur. ij. Re. xiiij Et. j. Loz. xv. In
Adam oñs moriunt. ¶ Secundo
cinis iste ꝓseruat deuotoz. Ignis eñ cine
ribꝰ coopt⁹ optime ꝓseruat. z maxie in cine
ribꝰ iuniperi. Un Jsid. vij. etbimo. c. ij. dic
q̄ iuniper⁹ arbor sic vocat q̄i gignens pri.
id est. ignẽ generãs. eo q̄ prune si ex ei⁹ cine
ribꝰ cooperiant ꝑ annũ durant. Spũalit
ignis deuotionis z dilectiõis diuine si dz a
nobis bñ z diu ꝓseruari necessaria ẽ mor
tis nr̃e memoria ꝓtinua. Un Leuitici. vj.
dr. Ignis in altari meo sp ardebit. i. dilec/
tio dei in corde sp viuet z durabit. ¶ Ter/
tio cinis iste ornat orõez. q̄nto vero magꝭ
paup se humiliat z necessitates suas decla
rat. tanto facilius q̄d petit impetrat. Sic
nos q̄nto magꝭ fragilitatẽ nostrã coꝝ dõ
exponim⁹ tanto citius ab eo exaudimur,
Sic Abrahã fecit cũ volẽs orare ad deũ
dixit. Loquar ad dñm cũ sim cinis et pul/
uis Gen. xviij. In hꝰ figurã iudei orare vo
lentes capita cineribꝰ asperserũt. Unde ta
liter orantibꝰ dabit corona ꝑ cinere Isa.
lxj. Contra vero nõ curantes hẽ memo/
riã hꝰ cineris dr metrice p quendã. Dic hõ
vas cinerũ h̃ q̄d confert flos speciẽ. Lo/
pia q̄d rerũ. mors vltima meta dieꝝ. Flo
rens marcescens i morte cadẽs nigrescẽs.
Et aliter. Forma genus mores sapia res
z honores. Non retinent hominẽ quin re/
dit in cinerez. Ortus cuncta suos repetũt
matrẽq̄s requirũt. Et redit in nihilũ quod
fuit ante nihil. Nos igit ꝑmissa attenden/
tes humiliem⁹ aias nr̃as coꝝ deo. z pulue
rem nos reputãtes veniam deuote pecca/
toꝝ postulem⁹. quatenꝰ obtenta venia pec
catoꝝ. gratiã ꝓsequamur. per quã ad glo/
riam queniam⁹ sempiternã. Ad quam nos
ꝓducat ihs xps dñs noster.

¶ Quarta feria cinerum. II Sermo. XLIII

¶ Cum ieiunatis no
c lite fieri sic ypocrite tristes Math
vj. Sic dicit Aug⁹. in sermone de
q̄dragesima. Cõgruit nr̃e deuotiõi vt qui
dñi crucifixi passionẽ celebraturi sum⁹. re/
primẽdaꝝ carnaliũ voluptatũ crucẽ nobis
ipsis faciam⁹. Hec ille. In q̄by ꝺbis Aug⁹
tangit causam ꝓcipuã institutõnis ieiunij
quadragesimalis. Et eo ei⁹ q̄ in primo ce
lebraturi sum⁹ passionẽ xpi z redemptiõez
generis hũani. dignũ est vt xp̃o patienti ꝑ
nobis etiaz h̃ tpe cõpatiamur. Nam dicit
ap̃lus. Si cõpatimur z conregnabimus
Et itez. Sicut inquit socij passionũ est.
sic eritis et cõsolatõnis. Uñ sic christus ꝑ
passionẽ crucis venit ad resurrectionẽ im
mortalitatꝭ. ita nos debem⁹ venire ꝑ mor/
tificationẽ carnis ad resurrectionẽ gratie
spũalis. et tandem glorie celestis. Verum
qz nihil ita disponit hominẽ ad passionez
et mortificationẽ carnis. necnõ ad omniũ
viciorꝝ expulsionẽ et virtutũq̄s acquisitõez
sicut abstinentia z ieiuniũ Jdcirco sancta
mater eccl'a ante festum pasce p̃cmittit ie
iuniũ quadragesime. Quod quidem ieiu/
niũ vt dicit Aug⁹. in sermone de ieunio,
purgat mentẽ. subleuat sursum cor contri
tũ z humiliatũ. ꝓscientie nebulas dispgit,

libidinū ardores extinguit. castitatē lumē accendit. Nec ille. Et q̄ patet vt dic̄ Hieronim⁹ in epl'a ad Demetriadem q̄ soluz ieiuniū non pfecta virtus. sed ceteraz virtutū fundamentū et sanctificatio ⁊ pudicicia sine qua nemo videbit deū. Sed quia multi indiscrete ieiunantes fructū sui ieiunij nō consequūt̄ quia ad vanā gloriam ieiunant. Ideoq̄ saluator ponens fundamentum hodie oīmib⁹ ieiunare vtiliter volentibus dicit Cū ieiunaz. vt dicit textus. In illo tpe. Cum ieiunatis nolite fieri sic̄ ypocrite ⁊c̄. In isto euangelio dn̄s ⁊ saluator noster p̄mo intendit nos retrahere ab indebito modo ieiunandi. Secundo intēdit tradere debitū modum ieiunandi ibi. Tu autē. Tertio intendit debitū modum docere thesaurizandi. ibi. Attendite ne ⁊c̄.

Dixi primo q̄ intendit nos saluator noster retrahere ab indebito mō ieiunandi. cū dicit. Cum ieiunatis nolite fieri ⁊c̄. Extermināt em̄ facies suas vt videantur ab hominib⁹ ieiunātes. Amen dico vobis receperūt mercedem suam. Ubi tria tāgit. Primo em̄ christus prohibet falsam simulationē. vnde dicitur Nolite fieri sicut ypocrite. Hoc ideo dicit. quia vt dicit Chrysostom⁹ sciebat dominus vanam gloriā ex oīm opere bono procedere Idospinā vane glorie que nascatur in terra bona iubet p̄scindere ne suffocet ieiunij fructum. Non autē potest fieri vt non sentiatur qui ieiunat. sed melius est vt ieiunium te ostendat q̄z tu ieiunium. Non autē dicit non sitis. sed nolite fieri. Prohibet em̄ voluntatem que est radix merendi vel demerendi. Nec dicit. nolite esse. sed fieri. Nam vt dicit Chrysostomus. non potest fieri vt sit hilaris qui ieiunat. Ideo dicit. Nolite fieri. Qui autem per ypocrisim pallentes apparent. illi non sunt tristes sed fiunt. qui autem naturaliter propter assiduum ieiunium tristis est non fit tristis. sed vere est.

Sed di. vtruz appetitus vane glorie sit peccatum. videtur em̄ q̄ non. quia nullus peccat in hoc q̄ deo assimilatur Ephes. v. Estote imitatores dei. Sed in hoc q̄ quis gloriam deū imitatur. Isaie. xlij. Omnem qui inuocat nomē meū in gloriā meā creaui eum. Item Tullius de Tusculanis questionibus dicit q̄ oīes prouocāt ad bonū gratia glorie Romanoz. xij. Prouidentes bona non tm̄ coz̄ deo. sed etiaz coz̄ oīmib⁹ hominib⁹. Item sm̄ Thomā secūda secūde. q. centesima. xxxij. ar. v. Licz appetitus glorie de se nō sit vitiosus tamen appetitus vane glorie est vitiosus. Qui potest fieri tripliciter. Uno modo ex parte rei de qua quis gloriam querit. puta quia res nō est gloria digna. quia fragilis vel caduca. Alio modo ex parte eius a quo gloriā querit. puta hominis. cuius iudiciū nō est certum. Tertio ex parte ipsi⁹ qui gloriā appetit. puta quia appetitum huiusmodi non refert ad vltimū finem. puta ad honorē dei et proximi salutē. Ad p̄mū dicendū q̄ bene homo potest appetere gloriā ad vtilitatē alioz. Math v. Sic luceat lux vestra ⁊c̄. Et in hoc deum imitatur qui non propter se sed ꝓpter nos gloriam suā querit. Ad secundum dicendū q̄ quis propter appetitum glorie celestis bene operans laudatur. Ad tertium dicendū q̄ homo potest ostendere sua facta alijs vt in bono proficiant. Dicit autē Thomas ibidem arti. ij. et. iij. q̄ christianis gloria q̄ñq̄z est pcm̄ capitale. quandoq̄z etiā est mortale. prout videlicz ꝓpter eam quis amittit mercedē eternā. Quandoq̄z etiā est venale. vt quando nō repugnat charitati Dicit ergo Thomas q̄ virtuosum opus amittit in vita eterna si ꝓpter inanem gloriā fiat. si illa etiā sit peccatū veniale. Unō subdit. Exterminant em̄ facies suas vt appareant hominib⁹ ieiunantes. vbi adiungit prauā intentionem dicens. Exterminant em̄ facies suas. id est. demoliuntur vel decolorant vel deformant. faciem suā. id est. venustatē pulchritudinem ⁊ formositatez faciei sue vt tristiciā simulēt. Et ita animo forsitan letantur. et in vultu gestant luctū. Sicut em̄ dicit Gregor⁹ apud tales ora pallescunt. corpus debilitate quatitur. pectus interrumpentibus suspirijs vrgetur Quid tāto labore aliud nisi estimatio humana cogitatur. Et tale ieiunium non est purum coz̄ deo. quia non venit de ratione continentie sed de arte fallacie. vt dicit Leo papa. O si ille qui ieiunat tristis est. et tristem se facit ypocrita est. Quāto magis iniquior est qui non ieiunat. sed figmētis quibusdam in facie sua pingit vel fingit venalem pallorē quasi ieiunij signum.

Sed quereret q̃s. Quare dñs dicit illos ypocritas q̃ deformãt vultũ suũ ieiunãdo cũ deformitas nõ sit signum vane gl'e. q̃ sepulcra t formosa req̃rit. Rñdeo q̃ vt dic̃ Aug⁹. Jactãtia nõ solũ est in solo corpeaꝝ rep nitore t pompa. sz etiam i ipis sordib⁹ luctuosis est. Et eo piculosior est q̃ sub nomine sanctitaꝫ decipit. Deide ieiunij ypocritaꝝ manifestat fructũ di. vt appareãt hominib⁹ ieiunãtes. Hozra. pl⁹ q̃ alij di. Sic ille phariseꝰ Lu. xviij. Nõ sũ sic ceteri hoim. Jeiuno bis i sabbato. Sz q̃d talib⁹ dñs cõminat audiã⁹. Amen dico vobis recepe rũt mercedẽ suã. scz q̃ntũ desiderauerunt. vbi cõminat eis futurã dãnationẽ. Nõ dicit recipiũt de pñti. sed receperũt. q̃ talis adeo breuis est q̃ nihil hz de pñti. Et ido dicit Hiero. q̃ non est tutũ labijs hoim cõmittẽ gloriã suã. arche vtiq̃s sine serã t sine claue. Nam laus tua congesta in os meũ. in prãte mea est non in tua. Cum meo libitu possum laudare t vel derogare tibi.

¶ B Tu autem cum ieiunas. Hic est secunda pars euangelij in qua intẽdit tradere debitum moduz ieiunandi. Dicit autem. Tu autem cum ieiunas vnge caput tuum oleo. et faciem tuaz laua. Si hoc ad litterã esset faciendũ. certe ridiculum esset vt dicit Beda. Et hoc idem Origenes sup Leuit. omelia. t. Et ideo fm Rabanũ istõ est intelligendũ metaphorice. accipit hoc a palestinis. q̃b mos est in festꝰ caput vngere oleo. Unge ḡ caput tuũ oleo. i. festiuũ et hilarem te exhibe. t faciem tuã laua. ad lrãm. s. ne sordidus appareas. Duo dic̃ cõtra duo. Unge oleo leticie cõtra tristiciam ypocritaꝝ. Laua faciẽ aqua mũdicie ꝓtra exterminatoem. Uel laua faciẽ. i. ꝓscientiã a malo tergẽdo. Uel vnge caput. i. mẽtem in bono ꝓgaudẽdo. Et iste sũt due partes iusticie. s. declinare a malo. t facere bonũ. t sic scrificat ieiuniũ. Circa istud sciendũ q̃ ieiuniũ nr̃m duo dz hz̃e. Primo vt sit mixtũ cũ elemosina. t ido dic̃. Unge caput tuũ oleo. i. xp̃m q̃ est caput nr̃m. oleo misericoꝛdie cũ suis pauperib⁹ Isa. lviij. Frãge esurienti panẽ. Hoc ãt reputat xp̃s sibi factũ q̃d fiut suis paupib⁹ impẽsum Mat. xxv. Nõ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Secundo ieiunium nostrum debet habere rectam intentionez. Et ideo dicit laua faciẽ. id est. intentionem. ꝓpter deũ b faciendo. Uñ seq̃t. ne videaris hoĩb⁹ ieiunans. In h̃ remouet intentõz p̃uã. s. appetitũ fauoris t laudis bũane q̃rere. Sua/det em̃ rectã intẽtionẽ. cũ subdit. sz p̃i tuo id est. deo q̃ est p̃ tu⁹ p creatõz. p adoptionẽ. p glorificationẽ. q̃ est in abscõdito. Glosa. p̃i tuo celesti. q̃ est inuisibil'. vel q̃ habitat in corde p fidez. Ps. Ipe em̃ nouit abscõdita cordis Isa. xlv. Uere tu es deꝰ absondit⁹. Uñ deo ieiunat q̃ p amore eius se macerat. et q̃d sibi subtrahit alteri dat. Sequit. Et pater tu⁹ q̃ videt te in absconditto redder tibi. Quasi di. fm Remigium. Sufficit tibi vt deꝰ q̃ est inspector ꝓscientie idẽ sit t remunerator Sap. x. Redder deꝰ mercedez laborꝫ sctoꝝ suoꝝ. ¶ Circa ista sciendũ q̃ fm Cryc. spũaliter facies anie ꝓscia intelligit. Primo. sic em̃ in cõspectu hoim gratiosa est facies pulcra. sic in ꝓspectu dei speciosa est ꝓscia mũda. Hcio. q̃a sic p faciẽ cogscit hõ ab homie. sic p ꝓsciaz cognoscit seruꝰ dei a seruis diaboli. Unde Thimo. 2o. Nouit deꝰ q̃ sunt eiꝰ. q̃ angelis dixit Apoc. vij. Nolite nocere terre t mari donec signem⁹ seruos dei in frontib⁹ eoꝝ. Frons est supior ps rõnis. fm quã ꝓscia si bona est signat signo dei. si mala signo diaboli. Juxta illud Lauteriatã habẽtes ꝓsciaz. Tertio. quia sic in facie modica macula magnã deformitatẽ pulcritudinis inducit. nõ sic ãt in alijs mẽbris. Sic parũ q̃ntũcunq̃ modicũ etiaz minimũ veniale. marie reputationis est in ꝓscia humana. Nam omne q̃d fit ꝫ ꝓsciaz edificat ad iehẽnam. ¶ Secundo sciendum est q̃ hic per caput intelligitur christus. Primo. sic em̃ a capite dependẽt oẽs sensus. sic ois sapia intellect⁹ scia t prudentia a xp̃o. Uñ apls dicit q̃ in ipo sunt oẽs thesauri sapiẽtie t scie Col. ij. Secundo. q̃ sic capite dolẽte oia membra dolent. ita xp̃o p nobis passo debem⁹ cõpati. iuxta illud. Si crim⁹ socij passionũ. crim⁹ t ꝓsolationum. Talis fuit Paulus q̃ dixit. Quis infirmat t ego nõ infirmoꝛ. Tertio. q̃nia sicut ꝓ capite omnia mẽbra se exponũt t opponunt. t ipm a lesione. ꝓtegunt. vt ptz de serpẽte q̃ caudã exponit. p capite. Sic q̃libet fidelis. p bonore dei sui. corp⁹ suũ t subaz tẽpalem exponere dz. ymo vitã suã corpalez vt saluet hoiez et fidẽ christi integrã. vñ dicit salua

gustinus exponit. Noli amare vitā tuā p̄re
xpo. si vis hīe vitā in xpo. (L) Secūd.
Nolite thesaurizare vob thesauros i terra
Superi⁹ docuit simplicitatē in opib⁹ me/
ritoꝝ. nūc docet simplicitatē in opib⁹ su/
pererogatōis docēs p̄fectū ꝓ nēptū terreno
rū ꝓpter deū. Et p̄mo phibitionē ponit de
nō collocādis thesauris in ſo piculo. Se
cūdo ponit ammonitōem de reponēdo in
tuto. ibi. Thesaurizate vob ⁊c. Dicit ergo
Nolite thesaurizare vob thesauros i tra.
id ē. ita facie⁊ opa bona nō p̄p̄ fauoꝝē hu/
manū. nō p̄p̄ amoꝝē tpaliū. q̄ mag⁊ sūt p̄ē/
nenda p̄p̄ deū q̄s ꝓgregāda p̄p̄ suū piculū
Nolite ḡ thesaurizare in terra. i. in trāsito/
rijs terre ꝓgregādo. terrenū emolimentū
querēdo ō spūali ope. vbi erugo. i. rubigo
aut tinea. i. ēmis ōmolīt. aut vbi fures fu/
ranť. Raban⁹. Mala depositoria terra in
q̄ depositū panť ab oīi genere coꝝpaliuꝫ
detrimentum. a sensibili vt est tinea. ab in/
sensibili vt est erugo. a rationali vt fures.
Per eruginem que ineſt metallis intelli/
gitur auaricia. per tineam q̄ deveste nasc̄ť
⁊ vestem ꝓsumit luxuria. ꝑ fures superbia
Ista tria p̄cā oīa bona furanť ⁊ effodiūt.
in delectatōe. in ꝓsensu. ⁊ opatōe. Et scien/
dū q̄ in trib⁹ reponiť thesaur⁹. in auro. in
argento. ⁊ i vestib⁹ p̄ciosis. Metalla timēt
eruginē. vestes tineam. lapides nihil boꝝ
sed tm̄ fures ſm̄ Rabanū. Et ſm̄ Chryſo.
significať ꝑ hec tripler interitus oīm bo/
noꝝ terrenoꝝ. Aut eīm a semetipīs vetera
scunt. vel ꝑ tineaꝫ. sicut vestimenta aut ab
ipis dīis luxuriose viuentib⁹ comedun/
tur. aut ab extraneis dolo vel vi. calūnijs
vel aliq̄ iniq̄ modo diripiūť. (A) Allegorice
ſm̄ Rabanū Erugo significat ſupbiā. q̄ d̄
coꝝē virtutū obfuscat. Tinea q̄ vestes latē
ter rodit inuidiā. que omne bonū studiuꝫ
lacerat. et compositionē vnitatis diſſipat.
Fures sunt heretici et demones qui sem/
per ad hoc sunt intenti vt spiritualib⁹ spo/
lient. Laus ergo celestis cū sit eterna. fur
to surripi non poteſt nec tinea demoliēda
inuidie. nec erugie superbie excecāda ſm̄
Hilarium. Et ideo sequitur. Thesauriza
te ergo vobis thesauros in celis. vbi nec
erugo neq̄ tinea demolitur. et vbi fures
non effodiunt neq̄ furantur. Celum au/
tem hic intelligit Augustinus non istud
coꝝporeum sed spirituale firmamentum,
quod est locus glorie sanctoꝝum. Unde
dicit Chryſoſtom⁹. Substantiam tuam
ergo illuc colloca vbi patriam tuam ha/
bes. Ecce tutus locus. scilicet celum. Ubi
nec erugo. quia ibi nulla vetustas. nec ti/
nea. quia ibi nulla passibilitas. neq̄ fures
quia ibi nulla violentia vel fraus. Et se/
quitur. Ubi est enim thesaurus tuus. ibi
est et coꝝ tuum. Quasi di. Bene dico cauc.
quia vbi est thesaurus tuus. id est. si in ce/
lo est. in celo est et coꝝ tuum. Si in terra ē.
et coꝝ tuum in terra. Quasi di. ſm̄ Chry/
ſoſtomū. Et si nihil hoꝝum que dicta sunt
veniat non paruum tamen damnū susti/
nebis inferioꝝibus affixus. et coꝝum ſer/
uus factus. et a celestibus cadens. nichil
celestium cogitare poteris. Hieronimus
hoc intelligit non solū de pecunia sed etiā
de cunctis possessiōibus. Nam guloſi de⁹
venter ē. lasciui thesauri sunt. lubrica ama
toꝝum libido. Huic seruit vnuſquiſq̄ a
quo vincitur. Ubi ergo habet coꝝ vbi thes/
aurum. Et his patet que sit vtilitas ele/
mosyne. Qui enim collocat thesaurum su
um in terra. non habet quid ſperet in celo
Ut quid ergo aſpicit in celum vbi nihil re
positum est. Unde dupliciter peccat. Pri/
mo. quia male congregat. Secundo quia
coꝝ habet in terra. (D) Circa iſta no/
tandum q̄ dīs in hoc euangelio intendit
tradere debitū modum ieiunandi. Ad q̄d
quatuoꝝ requiruntur. Debet eīm ieiuniuꝫ
nostrū esse intentione rectū. sanctitate pu/
rum. moderatione discretuꝫ. ⁊ humilitate
manſuetū. De p̄mo q̄ debet esse rectū nō
distoꝝtū per appetitum vane laudis. vt fa/
ciunt ypocrite. qui plus querunt apparere
q̄s esse tristes. Sunt autē plura signa ypo
critarum. Primū est. quia peccata grauia
alleuiant. et leuia aggrauant. sicut fuerūt
pharisei qui traditōnes suas ponderabāt
sed mādata dei p̄o nihilo reputabāt. Se
cundo quia se laudant ypocrite et alios vi
tuperant. Sicut pharise⁹ Luc. xviij. Ter
tio quia quicquid peccant in alios retoꝝ/
quent. et sua mala occultant. circumlocu/
tione confitentur. Quarto quia si offen/
duntur non dimittunt nisi vlciſcantur. ſo/
li autem offendentes alios non curant.
Quinto quia si cui bene fecerint valde pō
derāt. sed alioꝝ bn̄ficia nō curant. Sexto
quia cū coꝝrigunť egreferūt ⁊ murmurāt.

sicut pharisei dicentes. Dgr hec dicēs cō tumeliā nobis facis. Septimo qz libēter ociank cū tū amoz dei seruos eius nō pati tur ociari. sed opak magna fm Gregoziuz. Octauo qz oīa opa sua ad ostentationē fa ciūt. vt h tristes. Decūdo ieiuniū nr̄m dz esse sanctitate purū. De q̄ Jobel'. ij. Cani te tuba in syon. sanctificate ieiuniū. Jn q̄ aurē hec puritas sanctitatis ꝓsistit subdit dicens. Congregate pl'm. Ecce vnitas ca ritatis q̄ matie hodie requirit. Male g̈ ie iunat q̄ rancorē in coꝛde ꝓtra ꝓximū fuat Et sequit. Egrediet sponsus de thalamo suo. z sponsa de cubili suo. qm̄ in h̄ sacro ie iunio etiā ab illicitis amplexionib⁹ est ab/ stinendū. Tertio ieiuniū nr̄m dz esse mo/ deratione discretū. vñ dicit ap'lus Roꝛ. xij. Rationabile sit obsequiū vestꝛm. Omia em debēt fieri fm discretionē rōnis. cōtra no stros ieiunantes q̄ in nullo seruāt moduz circa ieiuniū. Nam que est discretio rōnis comedere semel z infinities bibere. absti/ nere a cibis z ingurgitari pocul'. Aut que discretio abstiere a carnib⁹ et carnalia opa facere. Un̄ dicit Fulgent⁹. Jeiunijs nr̄is adhibenda est tēperies vt coꝛp⁹ nostꝛm nec saturitas exciret nec inedia īmoderata de biliet. Ecce discretio rōis. Nos g̈ fratres studeam⁹ in om̄ib⁹ discretionis modū ser/ uare. quaten⁹ ieiuniū nr̄m sit vicioꝛ nr̄oꝛ ablutio z acquisitio virtutū. vt non solum deleat ꝓterita que cōmisim⁹. sed etiā repel lat futura q̄ cōmittere possem⁹. vt di. Ber. sup cantica sermone. xxxviij. Quarto ieiu/ niū nostꝛm dz esse hūilitate mansuetū. Sic em̄ dicit Piero⁹. in quadam epl'a. ieiunia nō solū debēt esse moderata sz etiā fcā in om̄i mentis hūilitate. q̄ ita attenuēt coꝛp⁹ vt mentē nō eleuēt. ne res hūiliratē gignet supbiā z vicia ō virtute nascank. Jn signū h⁹ ponik hodie cinis sup capita nr̄a ad oste dendū nos merito debere hūiliari ex plu/ rib⁹ cauk. Et ꝓmo in signū recogitāde nr̄e creatōis cuius ꝓmoꝛdial' materia fuit q̄si cinis Job. xxx. Cōparat⁹ sum luto. Scdo in signū recogitāde resolutiōis. qz in cine/ rē resoluemur. fm h̄ dic̄ Job. xxxiij. Nis caro deficiet. ꝓpter h̄ dic̄ sacerdos Memē to hō qz cinis es z ī cinerē reuerter̄. Unde Eccl. xvij. Oēs boies terra et cinis. Cum igit̄ hō tā creatōe q̄z resolutiōe sit cinis nō audet supbire Eccl. x. Quid supbis terra et cinis. Tertio ponit cinis in signū hūil tatis Eccl. xl. Occupatio magna creata est filijs Adam. Et post sequit. A ꝓsidente vsq ad humiliatū Jone. iij. Peruenit verbū istō ad regē z sedit in cinere. Quarto in signu ꝓtritōis. Piere. vj. Cōspgere cinere. luctū vnigeniti fac tibi planctū amaꝛ. Quisq̄s g hodie cineres capit h̄ cogitet. qz sic puluis z cinis ē ex creatōe. sic erit z in resolutiōe. Que cogitās ꝓterak ō pctis. querēdo gra tiā p quā possit ꝓsequi veniā pcōꝛ. z tandez gloriā supernoꝛuz. Ad quā nos. ꝛc.

Dñica Jnuocauit. I Ser. XLIIII

Octus est iesus d ī desertū a spū vt tēptaret a dya/ bolo. Matth. iij. Om̄ vt ait Aug⁹ sup ps. lxj. vita nr̄a ī hac pegrinatiōe nō pt eē sine pctō nec sine tēptatōe. Cui⁹ rō ē fm ipm. qz pfect⁹ nr̄ p tēptatōz fit nr̄az. nec sibi q̄sq̄ innotescere pt nisi vicerit. nec pt vice/ re nisi certauerit. nec pt certare nisi īmici z tēptatōes habuerit. Nec ille. Liz ār tota vita hūana ñ sit nisi tēptatio. vt ō Job. vij. Militia ē vita hoīs. tū diabol⁹ nō eq̄liter oēs tēptat. nec eq̄liter oī tpe tēptatos exercet Nā vt dī. Jsiō. li. iij. ō sum. bo. c. v. diabol⁹ suis fautoribꝫ blādit. dei ꝛo suis molit tē/ ptamēta ꝺria exēplo dñi q̄ se p⁹ baptismuz a diabolo passus ē tēptari. Nō innuit fm ipm. qz tūc ꝺ eū quē possidet dyabol⁹ seuit acrius qñ se ꝛture diuīa ab eo expellendū cogscit. Un̄ īmūd⁹ spūs tūc discerpit pue rū gut⁹ in q̄ habitabat qñ ad tpī iperiū exi re ab eo coact⁹ ē. Nec ille. Un̄ Bre. li. xxv. moral'. di. Nostis nr̄ q̄nto magis nos sibi rebellare ꝓspicit. tāto apli⁹ expugre prēdit Eos em̄ pulsare negligit. q̄s quieto iure possidere se sentit. Nec Hre. Nuia igit tpe isto q̄dragesime ꝛe penitēres dyaboli ops/ bus renūciātes. ad xp̄m ꝓuerti nitunt̄. chꝛistoq̄s adherendo seruire ꝓponūt. z ab/ iecta seruitute dyaboli dura. in qua usq̄ to to anno detinebant̄. ad iugum dñi leue et suaue festinare contendunt. Ideo dyabolus contra eos foꝛtius armat̄ di uersis temptationib⁹. Teste beato Remi/ gio in omelia hodierna. sic dicente. Jtuḋ nobis sollicite cōsiderandū. q⁹ statim post baptismū temptatōes dñs ꝓtulit diaboli. vt intelligam⁹ qz tūc tēptatōib⁹ dyaboli ar ti⁹ ꝓmimur q̄n ab eo⁹ seruit ute⁹ dominio

recedere cepim⁹. iustecz ac pie cū xp̃o viue/re voluerim⁹. z post pauca Sic em̃ rex nō ꝓtra subditos sed ꝓtra rebelles nationes bellū mouet. Ita dyabolus validius eos quos a sua seruitute recedere et ad leue iugz xp̃i festinare viderit impugnat. Tunc em̃ grauiores temptationes demonū sentiunt quando aliquod bonū inchoare voluntꝫ positū. Quod in exẽplo israhelitarū dicam⁹. Qui tūc a Pharaõe duri⁹ afflicti legūr qū ꝑ Moysen et Aaron ad terrā p/missionis sūt vocati. Dec ille. Volẽs igit ecc̃a filios suos premunire ꝓposuit hodie euãgeliū in q̃ legit de tẽptatiõibꝫ xp̃i. istruens oẽs ꝯe penitẽtes vt se caute habeãt circa assũptoez pnie ipoz. Et si forte diabol⁹ eos aliqbꝫ tẽptatiõibꝫ vexauerit recordent de mõ vincendi eũ illoricz q̃ vicit eũ xp̃us tũc qñ duct⁹ ẽ in desertũ vt tẽptaret a dyabolo. sic dicat euãgeliũ. Duct⁹ ẽ ihs i desertũ a spũ vt tẽptaret a dyabolo. In ꝯbis p̃missis tria ꝓponũr. Primo nãqꝫ ꝓponit xp̃i tẽptatiõis ꝓpatio q̃ fuit ꝑ spm̃ scm̃. cum dr Duct⁹ ẽ ihs a spũ. s. scõ. Scõo ꝓponit loci in q̃ tẽptat⁹ ẽ descꝛptio q̃ fuit desertũ. cũ dr. in desertũ. Tertio subiũgit intẽtio finalis dyaboli. q̃ fuit ꝑ spm̃ malũ. cũ addit. vt tẽptaret a dyabolo.

A

¶ Dixi primo q̃ in ꝟ. p̃. ꝓponit tẽptatiõis xp̃i p̃paratio q̃ fuit ꝑ spm̃ scm̃. cũ dr Ductus est ihs a spũ. Sicut em̃ dicit Remig⁹ in om̃l. Absqꝫ vlla ambiguitate credendũ ẽ xp̃m fuisse ductũ a spũsancto i desertũ. Nec miretur quis cũ audit christum a spũsancto ductũ ad locum temptationis. Nam nisi xp̃s spũsancto fuisset ductus in desertum nequaqꝫ spũs malign⁹ talẽ oportunitatẽ z occasionẽ tẽptãdi eum habuisset. Vñ dicit Remig⁹ qz eũ ibi spũsctũs duxit vbi occasionẽ tẽptandi malign⁹ spũs inueniret. Dãdus em̃ erat dyabolo loc⁹ tẽptandi vt fieret xp̃o occasio supandi. Dec ille Bon⁹ fuit iste ductor q̃ xp̃um ꝑspere duxit et reduxit. sic ille Raphael angel⁹ Thobie ductor. q̃ ait. Ego sanũ ducã eum et reducaz Tali ductore maxime nobis op⁹ ẽ isto sacratissimo tpe. sine quo nõ possum⁹ cũ dyabolo bellare. nec in terrã promissionis celestis peruenire. Figura Exodi. xv. vbi sine Moyse duce filij israel nõ potuerũt terram ꝓmissionis intrare. Sed certe multi isto anno dncebanr malis ductoribꝫ. Nũ dã em̃ vt dicit Holgoth sup. xix. c. li. Sapientie ducebãr illecebrosa sensualitate. sic illi q̃ nõ fm veritatẽ rationis sed fm passionem vixerũt. Qui non quod honestũ. sz quod delectabile est in omnibꝫ sequebanr. Sic ductus est ille iuuenis vecors qui sequebar mulierẽ ornatã z blandientez sibi. vt dr Prouer. vij. De quo ibi dr. Secut⁹ est eam quasi bos ad victimã. Mulier ista significat sensualitatẽ carnis nostre q̃ sepius seducit iuuenes. q̃diu autẽ sic ratio sequir sensualitatem et sensualitas ducit rationem tamdiu est necesse hominẽ errare et postea periclitari. et ideo necesse est sensualitatẽ hmõi hodie mortificando subiicere rõni sicut ancillaz dñe ne ei dominet. sed seruiat. Narrat Fulgentius ꝓmo mitologiaz q̃ admetus rex Alcestam duxerat in vxorem. Contigit Admetum infirmari. Consuluit Appollinem deũ qũo posset ab infirmitate liberari. Respondit Appollo q̃ curari nõ possit nisi alia ꝑsona de suis ꝓpinquis ꝓ eo voluntarie moreret. Quo intellecta Alcesta mortez spõte subiit et Admetus fuit curatus. Moraliter Spũs et caro in homine sunt sicut vir et vxor. Sed cũ vir. i. spũs noster infirmat ꝑ pecm̃. non potest aliter curari. nisi vxor sua id est. caro moriat. i. mortificet ꝑ penitẽtiã. quod fit per ieiuniũ et maceratiões alias corporales. Quod cum fuerit reuiuiscet spiritus noster Iuxta illud Romanorum viij. Si scõm carnem viveritis moriemini. Si autẽ spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Et apostolus Gal. v. amonens dicit. Spiritu ambulate et desideria carnis nõ perficietis. Et infra. Si spiritu ducimini non estis sub lege Si ergo aliqui ducti sunt spiritu carnis isto anno. iam ducanr spũ rationis ista quadragesima. vt temptationes valeant fugare. Secundo quidã ducebantur isto anno puersa familiaritate malorũ seu societate. Nuquidem societas est multũ periculosa. Eo ꝙ hominẽ bonum transmutat successiue in malum. Cuius ratio est. quia vt dicit Hugo de sancto victore. libro suo de arra Ea est vis amoris vt talem te necesse sit esse quale est illud quod amas. et cui dilectionis societate iungeris. Et Hinc dicit Dyonisius. iij. libro de diuinis noib⁹.

Q amor hz q̄ndā vim vnitiuā et transfor/
matiuā q̄ nō dimittit amatores suos eē sz
amatorꝫ. Et idō Valeriꝰ ad rufianū dicit
Ethicū ē videre cui se hō det z pūgat ī societatem
Hoc vbū sūme ē notādū iuuēibꝰ q̄ ducūt
puersa societate illoꝝ q̄ eos ad vicia inuitāt
Hic dicūt reprobi Prouer.j. Veni nobiscū
insidiemur sāguini. marsupiū sit vnū oīm
nr̄m. Et Sap.ij. Venite fruamur bonis
q̄ sūt. z vtamur creatā tāq̄ ī iuuētute cele/
riter. vino pcioso z vngēto nos impleam⁹.
Et nō ptereat nos flos tp̄is Coronē⁹ nos
rosis añq̄ marcescant. Nullū pratū sit qō
ñ ptrāseat luxuria nr̄a. Nemo nr̄m ersors
sit luxurie nr̄e. vbiq̄ flin q̄m⁹ sig leticie nr̄e
q̄m hec ē ps nr̄a z hē sors nr̄a. Opprimā⁹
paupez iustū. z nō pcam⁹ viduę. nec reuere
amur canos m̄lti tp̄is. Dec ibi. Ecce quō
mala societas inuitat se mutuo ad pctā di
uersa. Et iō q̄dā senex informās filiū suū
dixit. Talē q̄sq̄ fore q̄lē sibi nectit amore.
Sermo veridic⁹ ait ipe fit alter amic⁹ Cui
pcordat Aristo.ix. Ethicoꝝ di. q̄ amic⁹ est
alter ipe. Hui⁹ em̄ mores imitat cuius hz
amores. Recordēt igit oēs tales illō Pro
uer.xvj. Vir iniqu⁹ ducit amicū suū p viā
nō bonā. Nec mir. Etq̄ em̄ talis societas
puersoꝝ nō hz ducē nisi spm̄ malignū. me
rito nō pt duci nisi ad p̄cipiciū. eo q̄ cecus
cecū nō ducit nisi in foueā Lu.vj. Ipi em̄
demōes duces sunt cecoꝝ. Mat.xv. Nec
ducūt nisi ad tenebras exteriores vbi erit
fletꝰ ⁊c. Mat.xxij. Tertio ducebāt quidaz
isto āno z ducūt hodie a spūsctō vt sūt oēs
innocētes z ve penitētes q̄ ducūt p viā iu
stic̄ mādatoꝝ legꝫ diuine. Juxta illō q̄d
spūsctūs dic̄ ad aiaz talis hoīs. Ducā te
p semitas eq̄tatꝫ z viā sapie mōstrabo tibi.
Iste est bonꝰ ductor quē petebat ps. dicēs
Spūs tuꝰ bonꝰ deducet me ī terrā rectaz.
Isto spū q̄ ducūt filij dei sunt Juxta illud
Roma.viij. Qui spū dei agunt hij filij dei
sunt. Sed di. quō iste est bonꝰ spūs qui
ducit in tēptationē sicut h̄ duxit xp̄m. cum
tm̄ nos oram⁹ vt nō inducamur in tēptati/
onē Math.vj. Rñdeo fm̄ Henricū deyz/
maria lib.ix.c.ix. Qlicet spūsctūs p̄mittit
nos tēptari. nō tm̄ p̄mittit in tēptatōe supe
rari. Vñ nō petim⁹ vt nō tēptemur. sed vt
in tēptatiōe non supemur. Hoc em̄ est fm̄
Henricū in temptatōem induci. i. ꝑsensuz
p̄bere tēptatori. modo h̄ nō facit spūsctūs
q: pot⁹ nos liberat a malo tēptatōis. non
p̄mittēs nos tēptari sup̄ id q̄d possum⁹. sz
facies cū tēptatione puētū vt possim⁹ sustī
nere. Et Horra sup Math.vj. exponit. ne
nos inducas ī tēptatoꝝ. i. nō p̄mittas nos
induci in tēptatoꝝ p ꝑsensū vt succūbam⁹
Tūc em̄ inducimur. i. int⁹ ducimur q̄n hz
in nob efficaciā et vincimur. Hoc ātra spū
sctō non est sz a maligō. Et idō lz spūsctūs
duxit xp̄m ad locū tēptatōis. nō tm̄ p̄misit
eū succūbere in temptatōe. ℣

Dixi secundo q̄n x.p.ꝓ
nitur loci in
quo xp̄s temptatus est descriptio. cum dz
In desertū. Per istud desertū significat
p̄s vita. Sic em̄ filij isrl nō potuerūt in/
trare terram p̄missionis nisi mansissent in
deserto sustinentes multa mala. Sic nec
nos possumus ingredi in celum nisi pari/
amur hic aliqua dura et aspera p penite/
tia. Luce vltimo Oportuit xp̄m pati. z ita
intrare in gloriā. Et sicut filij israel in illo
deserto sustinuerunt tria. sc̄z longā z peri/
culosam peregrinationem. magnam et vi/
ctoriosam hostiū expugnationez. grauem
et intollerabilē sitis arefactōem. Sic nos
oportet hic agere vitā vt peregrinos De/
bze. xiij. Nō habem⁹ h̄ manentē ciuitatem
sed futurā q̄nā inquirim⁹. Filij em̄ israel
in deserto fecerunt eis tuguria. non ciftra
non pallacia. sed de fragili materia taber/
nacula. Sic nos facere debemus. Quod
tm̄ est contra multos curiosos edificātes
edificia delicioſa. qui nimis solicitant cir/
ca lapides mortuos. et negligunt viuos.
ac si in eternum hic essent mansuri. Com/
muniter tamen videm⁹ q̄ hij qui talia edi
ficia fabricant breuiter ea inhabitant. vt
dicit Volgoth Sapientie. xj. non cogitā/
tes de verbo saluatoris Marci. xiij. Cui
cum quidā discipulus dixisset. Magister
aspice quales lapides z quales muri. Cui
xp̄s dixit. Amen dico vobis. nō relinquēt
lapidem super lapidē. Tales similes sunt
edificantibus turrim Babilonie qui cum
et hoc vellent magnificare nomen suū tur
piter fuerunt a deo confusi. vt dicitur Ge
nesis. xj. Hinc Bernardus in libro de cu/
ra rei familiaris ait. Ad edificandum co/
gat te necessitas non voluntas. Secū do
filij israel in deserto habuerūt magnaz ci

victoriosam hostiū expugnatōz. Sic nos in ħ mundo dēm⁹ viriliter pugnare ꝯ carnē mundū z dyabolū. Demon pugnat ꝯ nos duplici manu. ſ. occulta ſuggeſtione z apta impugnatōe. Suggeſtionē vincam⁹ p prudentiā. q⁹ rerū extitus prudētia metitur. Sic fecit xp̄s ħ. vincendo eū non pōtēcia ſz ſapia ſcpturaz. Impugnationem vincam⁹ p patientiā. q equanimiē tribulatio rollerat. Duō⁹ pugnat duplici manu ſcz ambitiōe honoꝝ z amoꝝ diuiciaz. Ambitionē vincim⁹ timoꝝ iudicij. q⁹ diſtrictiſſime iudicabūr q̄ ꝑſunt in honoribꝫ Sap̄. vj. Judicū duriſſimum bis q̄ ꝑſunt fiet. Scōaz ſcz amoꝝ diuiciaz vicim⁹ amoꝝ xp̄i pauꝑis naſcēdo. viuēdo. moriēdo. Et ſm ꝓſilū ap̄li. habēres alimēta z q̄bꝫ tegamur bis ꝓtēti ſim⁹. Caro pugnat duplici manu. ſcz gula et luxuria. Primā manum amputare debem⁹ p abſtinentiā. modera te bibēdo z comedendo. Secundā p ꝓtinētiā. Tertio filij iſrael habuerunt in deſerto grauē z intollerabilē ſitis arefactōz Nam ſicut ꝺr de eis. multitudo eoꝝ ſiti aruit. Et Sapie. xj. ꝺr. Sitierunt z inuocauerūt deum. Sed diuina ꝓuidentia factū eſt q eū non potuiſſent bibere aquā p amaritudine. vt ꝺr Exo. xv. immiſſo lig no verſe ſunt in dulcedinē. Et cum hoc de petra produxit eis aquas largiſſimas. ſic nos debemus eſſe in continua ſiti diuine dulcedinis. vt nobis omnes delectatiōes mundi videantur amare. Juxta illō Phi lippenſ. iij. Omnia arbitrat⁹ ſum vt ſterco ra. Et Gal. vj. Mihi abſit gloriari niſi in cruce. Vñ dicit Aug⁹. Omnis copia q̄ non eſt deus me⁹ inopia eſt. Dicat ergo quilibꝫ nr̄m illud ꝑs. Sitiuit in te ania mea. Ad ſcōaz ſitim hmōi eſt invocandus fons aq̄ viue dñs xp̄us. q̄ de ſe dicit. Si quis ſitit veniat et bibat. Et Johannis. iiij. Si q̄s biberit ex hac aqua quam ego dabo nō ſitiet in eternum. Sicut autem deus in deſerto filios iſrael rexit ne victualibꝫ deficerent. protexit ne coram hostibꝫ ſuccumberent. et direxit ne in ſolitudinibꝫ viā perderent. Sic dominus facit nobis ſi in eo ſperabimus Juxta illud Iſaie. li. Ponam deſertum eius quaſi delicias. Ecce ꝓmū. et ſolitudinem eius quaſi ortuꝫ dñi. Ecce ſecundū. Gaudiuꝫ et letitia inuenietur in ea. Ecce tertium.

Dixi tertio Et q̄ in verbis ꝓmiſſis deſcribitur intentio finalis dyaboli. q̄ fuit p ſpm̄ malignū ad decipiēdū xp̄m. cū ꝺr. vt tēptaret a dyabolo. Circa q̄d ſciēdū q⁹ licet xp̄s temptatus eſt a dyabolo finaliter ad ħ vt experiret in eo ſi eſſet filius dei tū ſpūſſanctus duxit xp̄m in deſertū vt tēptaretur a dyabolo. ad dandū nobis exēplū reſiſtendi. Nam ſic dicit Aug⁹. in li. de ꝺa religione ad romanū. ca. xix. in ꝓn. Dec triplex tēptatio in xp̄o hoīe quē aſſumpſit cauenda miſtrata eſt. Et ſm ħ tria ħ ſunt conſideranda. Primo qualiter et vnde ꝓcedit temptatio. Secundo quare de⁹ permittit temptari homines. Tertio qūo reſiſtendum eſt temptationi. De primo ſciendum q⁹ temptatio nō eſt aliud niſi ꝓbatio mētis humane. qualis ſit in ſcipſa Eccleſiaſtici. xxxij. Vaſa figuli probat fornax et homines iuſtos temptatio tribulationis. Et fit ſex modis. ſcilicet a parte inferiori. ſuperiori. anteriori. poſteriori. a dextris z a ſiniſtris. Prima temptatio ab inferiori eſt contemptibilis. et eſt illa q̄ fit a carne Et cōſiſtit in exceſſu cibi potus. et in alijs actibus carnalibus. ad q̄s caro eſt prona. Et eſt duplex. Quedam ab exteriori. vt in cibis et potibus et alijs vanitatibꝫ et voluptatibꝫ. Quedam ab interiori. vt in concupiſcentia deſideriorū carnaliū. Scōa ē a ſuperiori. i. a rōne que aīe pars eſt ſuperior. cum ſcz ipſa rō conſentit et delectat z quaſi captiua trahitur ad obſequendum carni. Et hec fit tribus modis. ſcz ſuggeſtiōe. delectatione. et ꝓſenſu. Suggeſtio eſt ex parte diaboli. Delectatio ex parte carnis. Cōſenſus ex parte rationis. vt dicit Aug⁹. in libro de ſermone dñi in monte. de pe. di. ij. Sic̄ tribꝫ gradibus Et iſte modus fuit in temptatione ꝓmi hominis. vbi primo ſerpens ſuggeſſit. poſtea Eua delectata ē. vltimo Adam conſenſit. In ſuggeſtione eſt ſemen peccati. In delectatione nutrimentū. In conſenſu vero perfectio. Et ex hiis elicitur q⁹ non omnis temptatio eſt peccatum. ſicut temptatio que eſt in ſola ſuggeſtione p quam homini peccata aut quelibꝫ illicita ꝓtra eius voluntatem in cogitatione occurrūt. z iſta vocat temptatio humana. j. Corinth. x. Temptatio vos nō apprehendat niſi būana. et eſt veniale pcm̄.

depe. dis. ij. Inde hec. Tẽptatio q̃ fit p̃ suggestionẽ malaꝝ cogitationũ cũ ꝓsẽsu ẽ pctm̃ vt dicit Hre. ibidẽ. Tertia ẽ tẽptatio ab ĩteriozi. hec ẽ demonũ. ꝛ hec ẽ valde timẽda qz ĩ via q̃ ãbulãt nob laq̃os parãt p̃s. Laqueũ parauerũt pedib meis. Sz dicit q̃ dyabol⁹ nõ p̃t ab ĩtra tẽptare. qũo g̃ p̃t aĩe bũane añ faciẽ et laq̃os tẽptationũ ponere Et et q̃ nõ p̃t aĩaz nr̃az intrare cũ solus deꝰ h̃ possit vt illabat aĩe. vt dicẽ mgr̃ ĩn. ij. sñiaz. dis. xiij. Et Aug⁹. li. de spũ ꝛ aĩa. ca. xv. Ad q̃d breuiter dicẽdũ ẽ fm Ysid. li. ij. c. v. de sum. bo. q̃ dyabol⁹ nõ est ĩmissor cogitationum. sic q̃ ibi intrãs ĩ cor hoĩs eas mittat ꝛ suggerat. sz est bñ incentor vicioꝝ. qz nullibi ꝓcupie fomẽta succẽdit nisi vbi p̃us p̃ue cogitatõis delectatões aspexerit quas si a nob sperni aspexerit. sine dubio ꝓfusus abscedit. Ex his infero duo. Prio q̃ dyabol⁹ noscit cogitatões illas hominũ q̃ sibi aliq̃ mõ p̃ sensus aut alias passiões. affectões. q̃litates. aut alias dispositiones exteriozes apparẽt. ꝛ fm h̃ put viderit homine ad talia affectũ suggerit sibi taliũ rerũ tẽptatões. Scõo infero q̃ illas cogitationes q̃ nõdũ sunt de interioribꝫ aĩe nr̃e p̃ aliq̃ sig̃ ꝓpalate. eas oĩno adire non p̃nt. De his ita loq̃t Aug⁹. li. ij. retractationũ. et habenẽ ẽba. xxij. q. v. q̃dã loco. vbi dicit Quodã loco dixi. s. in li. de spũ ꝛ aĩa. c. xvj. Demões aliq̃n hoĩm dispositões nõ solũ voce platas. vel etiã cogitatõne ꝓceptas. cũ sig̃ quedã ex aĩo exp̃munt in corpe. tota facilitate p̃discere. Et seq̃t. Nã puenire ista ad noticiã demonũ etiã p̃ nõnulla experimẽta cõptũ est. Hec ille. Et Cassiaꝰ lib. collationũ patr̃. collatõe. vij. ca. xvj. ita ait. Nulli dubiũ est q̃ possint spũs immundi cogitationũ nr̃aꝝ attingere q̃litates. sz indicijs sensibilibꝫ forinsecus eas colligẽres. i. aut ex nr̃is dispositõibꝫ aut ex h̃bist studijs in q̃ p̃sius nos p̃speꝛerit inclinari. Terez illas q̃ nõdũ de interius anime p̃dierunt adire oĩno non p̃nt. Ipas q̃z cogitationes quas ingerũt. vtr̃ suscepte vel quẽadmodũ suscepte sint nõ p̃ ipꝰ aĩe naturã. i. p̃ illum interiozẽ motũ in medullis vt ita dicerim. ipꝰ latitantẽ. sed ex moribꝫ atq̃ inditijs exteriozis hoĩs depbendunt Decibi. Ex his ꝓsequẽs pz illud q̃d dicit Ysid. li. ij. de sum. bo. c. v. q̃ dyabol⁹ q̃n decipe quẽq̃ querit p̃us naturam ynjuscuiusq̃ attẽdit et inde se applicat. vñ aptũ hominẽ ad pctm̃ ĩsperit. Et ea em̃ gre diabolus hoĩes temptat q̃ eos p̃ excrescẽtem humorẽ facile inclinari ad vicia conspicit. vt fm hũoris ꝓsperssionẽ adhibeat ꝛ temptationẽ. Figura huiꝰ habek in Balaam. q̃ in figura dyaboli cõtra pp̃lum dei. ex ea parte p̃cepit pnicioſos p̃tendere laqueos ex q̃ sensit eos facilius esse lapsuros. Nã ꝛ q̃ aquã ducit alicubi non eã p̃ aliã p̃ẽ mittit nisi vbi eius ĩpetũ attendit. Hecille. Quarta temptatio est a posteriozi. et hec ẽ memoria pctoꝝ p̃teritoꝝ ad delectandum cũ videlicet q̃s exultat in reb⁹ pessimis q̃s gessit. ꝛ sepe ex recordatõe reaccendit vt rideat q̃s inidipm̃ tã q̃s canis ad vomitum. q̃d faciunt hoĩes post pasca redeuntes ad moꝛes pctoꝝ p̃stinos. Et tales vocat ãm̃brosius irrisores ꝛ nõ penitẽtes. qz irrisor est ꝛ nõ penitens q̃ cõmittit iterez ea q̃ nouit er plangebat. Tales fuerunt iudei qui recordati sunt carniũ cepaꝝ ꝛ porroꝝ in egypto. q̃ p̃ eo murmure grauiter fuerunt puniti. vt dr̃. Numeri. xj. ꝛ xvj. capitul⁹. Quinta temptatio est a dextris. i. a p̃speritate. cuꝫ sc̃z arridet homini fortuna. ꝛ p̃speritas ẽ non miscetur aliqualis miseria. Sz q̃d dr̃ Prouer. j. de talib⁹ audiam⁹. Prosperitas stultoꝝ pdet eos. Sexta temptatio est a sinistris. Hec est aduersitas p̃mens. p̃ quaz interdũ homo cogit̃ aut murmurare aut blasphemare ꝓtra deũ. De sc̃o quare sc̃z deus p̃mittit hoiem temptari. cũ in melꝰ fuisset homini si fuisset intẽptabilis. et sic quidã dicunt. glorioſior fuisset bõ si nõ potuisset temptari. Ad q̃d breuiter dicẽdum q̃ sicut dicit mgr̃ sñiaz. dis. xxxij. c. j. q. bõ multũ gl̃ioſior est in h̃ q̃ p̃t nõ consentire temptatõi q̃m si tẽptari non posset. Et ideo deus hominẽ temptari p̃misit vt inde glorioſiorẽ reportaret victoriã. Et q̃ cõcludit Wolgorh. ꝛ. ca. li. Sapie. q̃ homo sicẽ ordinat⁹ ad beatitudinem q̃ eam mereat declinãdo a malo et faciendo bonũ. Et quo cõsequenter sequit q̃ cõis via concessa ad beatitudinẽ nõ est nisi p̃ temptatiõez. Vñ nec ita cõuenienter posset homo p̃ingere ad beatitudinẽ sine temptatione. Et in signum h⁹ dicit Wolgorh xp̃um sustinuisse temptatiões ab extrinseco ram a demonibus q̃m a malis hoĩb⁹. Et q̃b⁹ pz fm Ven/ricũ de vtmaria li. xviij. de pfectõe iteriozi

hois.c.xj. Q si vir fort⁹ viueret intẽpat⁹.ei⁹ fortitudo nõ esset laudabil'. Cui⁹ rõ est fm ip̃z.q; sic locũ victorie hz nõ possz.z eodẽ mõ dicendũ de alijs virtutib⁹. Unde apl's dicit. Virtus i infirmitate pficit. Permittit aũt de⁹ electos temptari spẽalit̃ ppt̃ triaviz ad exercendũ nr̃e nature ꝓbitatez. ad retundẽdũ nr̃e censure vanitatẽ. ad pmerẽdũ vite eterne felicitatẽ. Prio pmittit nos tẽptari ad exercendũ nr̃e nature ꝓbitatez. Habem⁹ eñ vsum liberi arbitrij ꝑ gr̃az informatũ. Uñ voluit de⁹ vt oñdam⁹ h̃ i nobis qũo sum⁹ viriles in resistendo dyabolo z mãdatis diuinis obtẽperãdo. Sic põit exemplũ Holgoth sup. iij. c.li. Bap̃. dicẽs de illo milite q̃ hz̃et arma alic⁹ regis cũ equo z eis vti negligeret p bonore regis. Sic hõ habẽs ymaginẽ dei z arma sua. vt dr Eph vj.c. Si negligit ꝺ dyabolũ pugr̃e multuz vilis reputat̃. Legit̃ de Constantino q̃ semel volens ꝓbare q̃ essent veri x̃piani. precepit q̃ oẽs q̃ vellẽt secũ adorare ydolũ remanerẽt secũ in palacio. q̃ ꝺo nollẽt exirẽt. Quo facto illi q̃ erant veri x̃piani exiuerũt. Qui ꝺo erãt ficti z ypocrite. adulatores regis remãserũt. Quos imꝑator statim a se reiecit tãq̃z deo suspectos. Illos ãt veros x̃pianos ad se recepit. Sic facit de⁹ ꝓbãs hoies ꝑ tribulatões z temptatiões. vt appareat q̃s sit ver⁹ x̃pian⁹ aut q̃s fict⁹. Unde Eccl̃i. ij. dr. Fili accedẽs ad seruitutem dei prepara ãiam̃ tuã ad temptatõez. Sc̃do pmittit nos de⁹ tẽptari ad retundẽdũ nr̃e censure vanitatẽ. nisi eñ temptaremur nimis cito ꝓter defectũ nr̃e cognitõis ꝺ accepti⁹ donis dei supbirem⁹. sic dicit de se Paulus. Ne magnitudo reuelationum extollat me. datus est mihi stimulus carnis mee angelus satbane q̃ me colapbizet Uñ Gre. no. li. moza. c. xxxvj di. Supna dispẽsatio idcirco nos tota sibi intentione seruientes carnis nr̃e pmittit temptatõib⁹ concuti. ne mens nr̃a in supbiã audeat ꝑsũpti one securitatis eleuari. vt dũ pulsata tre/pidat in solo auctoris adiutorio fidez roburis⁹ spei figat. Et. xix. li. moral'. c. iij. expo/nens illud Roz. vij. Ulideo aliã legẽ i membris meis repugnantẽ legi mẽtis mee. dicẽ sic. Ad ima caro trahit ne extollat spirit⁹. ad summa trahit spũs ne ꝓsternat caro. Spũs leuat ne iaceam⁹ in infimis. Caro aggrauat ne extollat ex summis. Nec ille.

Et ideo ꝑs. tali mõ optans tẽptatõz dicit. Proba me de⁹ z tẽpta me. Glo. i. indica me cẽ pbatũ. nõ tibi q̃ oia nosti. sz mihi z hoib⁹ Nisi eñ tẽptaret negligentes essem⁹. Dicitur ꝙ de⁹ tẽptare isto mõ vt erudiat. homo vt sciat. dyabol⁹ vt seducat. Uersus. Datria temptare scire seducere ꝓbare. Tertio pmittit nos deus temptari ad pmerẽdum vite future felicitatem. Jac. j. Beat⁹ vir q̃ suffert temptationẽ. quia cũ ꝓbatus fuerit accipiet cozonã vite. De tertio sclz qũo sit resistendũ temptatõib⁹. dic̃ Hugo in lib. de ꝓfectib⁹. Q omib⁹ temptatõib⁹ q̃nq̃ modis resistit̃. Prim⁹ est temptatões malas a mente auertere p aliquas occupationes q̃b⁹ obliuiscat̃ homo impugnatõis Unde Hiero⁹. Semp aliquid facito vt te dyabolus inueniat occupatũ. Sc̃ũdus modus. materias z occasiones temptationis fugere et declinare. marie carnales. q̃ approꝑinquantes sibi incendunt vt ignis. Unde licet in ceteris vicijs posset expectari congressus. in vicio tñ carnali nõ nisi fuga restat. Unde apl's nõ dicit. pugnate ꝫ fornicatõem. sed dixit. fugite fornicatõem Et q̃ cõcludit Hugo vbi supꝫ. Q sz exercitare se ad pugnã spontaneã ꝫ vicia spũalia. sez iram inuidiã vanam gloriam. aliq̃n vtile est vt homo ꝑ pacientiã instruat̃. Tñ in carnalib⁹ vicijs h̃ facere periculosum est z stultũ. sed fugiende sunt cozũ pugne et a memoria excludende et occasiones cozuz tollende. Unde ꝓter h̃ fm ipm dñs noluit se de luxuria temptari pmittere. vt doceret ñ ꝺbere nos igerere hmõi tẽptatõi etiã in spe triumphi z pmij. Cum eñ hec temptatio habeat delectationẽ admixtã. et in h̃ vicio concepti sum⁹. ita vt non solũ mẽs sed etiã cozp⁹ in eo delectet. piculosus ẽ ei⁹ aditus. sicut hostis qui intrat vbis muros aliꝫs fauẽtes hz si itra portas irrupit tpaz potentus capit. Unde apl's. Omne pcm̃ q̃d homo facit extra cozpus est. Qui aut̃ fornicat̃ in cozp⁹ suũ peccat. Tertio patienter z humiliter virgã dei sustinere. vt se dignũ iudicet afflictione et labore pugne et patienter tolleret. confidens q̃ ei ꝓueniat in bonũ. Quia sic placabilis erit cti⁹ dñs z ipe purgabit̃ a pctis z nudabit̃ a vicijs z ditabit̃ virtutib⁹ z meritis. vt dicit Greg⁹. Quarto ozõi incũbere et auxiliũ supne virtutis ꝑ se z ꝑ alioz suffragia implorare. qz

nec nris viribꝫ nr̃ meritꝫ nec prudẽtia pos sum⁹ de tot hostibus triumphare vel sine letali vulnere transire. nisi protecti manu dei t eius adiutorio ꝓfortati. p̃s. Invoca me in die tribulationis. Ad hoc em̃ de⁹ per mittit q̃ꝫ hominẽ temptari vt excitet ad oratiõis studium t ꝓfugiat ad deũ t expia tur eius auxiliũ. Quinto vt homo stude at singulis vicijs singula remedia adhibe re. quia nõ oĩa vicia eodem remedio cu rantur. Sꝫ sicut diuersis morbis diuer sa remedia apponunt. ita et vicijs. vt lubri cis ꝓtinentia. superbis humilitas. auaris largitas. et sic de alijs. que sepius recitan tur. Post quarũ supationẽ temptationuꝫ nos perducere dignet ihs xps victoriosis simus triumphatoꝛ satbane ad gl̃az sem piternam. Amen.

Dominica Invocavit. II

Sermo. XLV

Cum ieiunasset quadraginta diebꝫ et quadraginta noctibus postea esurijt. Math. iiij. Sicut dicit Gregoꝛ⁹ in omĩ. hodierna. Qui a paradisi gaudijs p cibũ cecidim⁹. laborare debem⁹ inq̃ntũ possumus vt p abstinentiã resurgam⁹. Ex quibus verbis patet q̃ ieiunijs hũane reparationi fuit necessariũ. Et ꝓpter h̃ dei filius videns humanũ genus p potũ gule cecidisse. in assumpta forma hũana ieiunare voluit vt sic ieiunandi formã doceret. sic ꝺr i ꝑbis p̃missis. Cum ieiunasset. Circa vero materiã istius sacratissimi ieiunij tria sunt consideranda. Primo quidẽ de ieiunij institutione. Scõo de ieiunij obseruatione. Tertio de ieiunij efficaci t vtili remuneratione. Institutio ieiunij tangitur. cum ꝺr. Cum ieiunasset. Obseruationis modus. cã ꝺr. quia quadraginta diebꝫ et quadraginta noctibꝫ. Utilis remuneratio. cũ ꝺr. postea esurijt.

Dixi primo q̃ h̃ ꝓsiderandũ est de ieiunij istitutione. Circa q̃d tria sunt videnda. Prio q̃o ieiunium sit a natura dictatũ. Secundo q̃o a paganis et gentilibꝫ persuasum. Tertio q̃o a sanctis patribꝫ institutum t confirmatũ. De ꝑmo q̃o ieiunium sit a natura dictatum ꝑz. Natura em̃ dictabat ab exoꝛdio siue creatiõis carnes nõ esse comedendas. sed tm̃ viuendũ esse fructibꝫ oleribus et radicibus. Vñ dicit Boet⁹ secundo de ꝓsolatõe q̃ felix nimium prior etas ꝓtenta fidelibꝫ aruis. Ieiunia consueuit soluere glande. Refert mgr̃ i historijs sup Heñ. q̃ filij Adam vsq̃ ad diluuiũ. q̃ etas durauit p duo milia annoꝝ. t. dc. lvij. vixerũt solũ herbis t radicibꝫ t pomis p tantũ tẽpus ad diluuiũ. Et fm Aug. in de ciuitate li. xv. c. ix. Ab adam vsq̃ ad diluuiũ cõputabunt anni fm codices nr̃os duo milia ducẽti. sexaginta duo. Scõm aũt hebreos mille sexcenti. lvj. Nullis annis nõ comedebãt carnes sz herbas tm̃. Nã autẽ feras occidebãt faciebãt solũ ꝑ pellibus. et ꝺo⁹ vestimẽta ꝓparabãt. carnes vo canibus ꝓiciebant vsq̃ ad diluuiuꝫ. Et post pauca vinũ cum carnibꝫ manducauerũt. Vñ dic̃ Hieronim⁹ li. j. ꝺ Iouinianũ. et hec̃ in decreto dist. xxxv. Ab exoꝛdio inq̃t ꝺdinõis hũane nec carnibꝫ vescebamur. nec dabamus libellũ repudij. nec p̃pucia nobis erat piebant. Hoc cursu vsq̃ ad diluuiuꝫ vsq̃ puenim⁹. Post diluuiũ aũt cũ damnatõe legis quã nullus implere potuit carnes i geste sunt ad vescẽdũ. Et post pauca vinũ cũ carnibꝫ post diluuiũ dedicatũ est. Glo. id est. in vsum humanũ licite assumptum. Constat aũt q̃ lex nature duranit ab adã vsq̃ ad Noe fm oĩes. ymo vsq̃ ad Moysen. In illa ꝺ etate naturali instinctu dicãte. hoĩes nõ vtebant carnibꝫ. nõ tm̃ sine misterio t occulta dei dispensatiõe. Nam sic dicit Ambro. xxxv. di. sexto dic. Ido sexto die create bestie. vt sciret homo q̃ cum bestijs creatis ortꝫ est simul illi cedendi ptãs t vsus escaruꝫ. vbi cibus cepit ibi finis factus est mũdi. ibi cepit sua incremẽta nescire vbi ceperũt circa eũ opa feriari. i. cessare. Quo indicio declaratum est q̃ ꝑ cibos mũdus deberet imminui ꝑ q̃s deꝛit angeri. Ex bis ꝓcludit Ambro. in sermone de ieiunio. q̃ ieiunium nõ est nouellũ cũ in paradiso ab inicio fuerit institutũ. Sz hic occurrit dubiuꝫ. Ex q̃ em̃ fm legem nature esus carnium non licuit. quare deus voluit tot diuersa animalia creare nisi vt omnia cũ grãrum actione sumerent. et nihil esset reciendum. vt dicit aplus. Ad q̃d rñdeo fm Hieronimum ꝺctra Iouinianũ li. ij. Quicquid oĩa in vsus hominũ creata sunt. nõ tamẽ in vsum ciborũ. Nam ideo dicũt immunda

ḡsi adiuuamēta. eo q̄ adiuuāt hoīez ī aliq̄ ūñ. Bos creat⁹ est ad arandū. Equus ad insidendū. Canis ad seruādū ꝛ custodiendū. Cap̄ ꝯo ad lac. Mus ad lanificiū. Et sic diuersitas aialiū lapidū ꝛ herbaꝝ non sunt frustra creata. ¶ Dz di. Quid fiet de porcis. caprcis. ceruis. damulis. leporibꝫ. aprīs. anseribꝫ. anetis. Si ista nō ad vsuꝫ comedēdi creata sunt. frustra sūt. Rīdeo tibi q̄sq̄ es. Dic mihi cur elephantes. leones lupi. vulpes. vippere. scorpiī. creati sūt. q̄ nūq̄ ad vsū hoīm ꝓueniūt. Et ex ħ dicit Piero. q̄ multa sūt aialiū gña. nō ad esum ꝫ ad medicinā creata. Legat q̄ volucrit libꝝ medicoꝝ. q̄ nullaꝫ herbā. nullū lapidē. nullū aial ꝓtermittūt q̄d ad sue artis vtilitatē nō referāt. Et breuiter q̄sq̄ de hoc dubitet q̄ carnes aialiū ꝑncipaliter non sunt date ad esū. audiat videat vel legat in Genesi a ꝑncipio ꝑmi capli. quo deꝰ prius creauit herbā ꝛ olera virētia q̄ꝫ aialia bruta et corpulēta. Ad significandū ꝛ vtiq̄ ſm Ambl. li. ij. Exameron. q̄ simplicē et naturalē cibū voluit deꝰ reliq̄s cibis anteferri. q̄m iste sobrietatis reliq̄ voluptatis atq̄ luxurie cibi sunt. In ħ em nobis oñdit temperātie documētum. vt victu herbaꝝ atq̄ oleꝝ pomoꝝq̄ ꝓtēti simꝰ. quē obtulit nāta ꝛ donauit liberalitas dei. q̄ tā dulcis ꝛ grꝰ ē vt etiā repletis esuī sit ꝛ voluptati. vñ ad secūdas mēsas solet dari. Hec Ambroꝰ. Et ideo diathearcꝰ ꝑhus dixit aureū seculū ī q̄ hoīes tm̄ oleribꝫ vescebāt. De scōdo q̄o ieiunium a paganis ꝛ gētilibꝫ sit ꝑsuasum ꝑ tripliciter. Et ꝑmo a ꝑhis puris nāalibꝫ. Scōdo a ꝑhis medicis. Tertio a ꝑhis catholicis. De ꝑmo q̄o ieiuniū suadetur a ꝑhis puris nāalibꝫ et gētilibꝫ ꝑ. Nā vt recitat Piero. li. ij. 5 Iouinianū monachuꝫ Licet Epicurꝰ q̄dā ꝑhs fuisset inuētor delicieꝝ. ob ħ q̄ in eis summā brūtudinē cōstituebat. tm̄ ad ħ postea ꝓuenit q̄ in oīb⁹ libris suis nihil de carnibꝫ ꝛ epulis sumendū. cē ꝓsuluit. ſz tm̄ pomis ꝛ oleribꝫ suasit esse vtendū rōnem dicēs. q̄ carnes ꝛ epule exquisite. ingēti cura ꝛ sollicitudie ꝑparātur maioreꝫq̄ penā hūt in ꝑparando q̄ꝫ volup/tatē inuēdo. Itē Diogenes detestat epulas carniū. vt refert Piero. asserēs tirānos ꝛ subuersores vrbiū bella vel hostilia l'ciuilia mouere. nō ꝑ oleꝝ ac pomoꝝ victu simplici. ſz ꝑ carnibꝫ ꝛ delicijs epulaꝝ. Preterea Hermon ꝑhus narrat qñ egipti sacerdotes. oīb⁹ mūdi negocijs postpositis. sp in tēplo a vino ꝛ carnibꝫ fuerūt abstinētes. onī q̄ ꝛ lac ꝛ carnes vitabāt. q̄ꝫ vnū carnes liquidas. alteꝝ colore mutato sanguinē esse dicebāt. Josephꝰ etiā dicē fuisse tres sectas iudeoꝝ scz. phariseos. saduceos. et eseos. q̄ꝫ eseos dicit fuisse a carnibꝫ abstinentes. ita vt q̄tidianū ieiuniū in natura conuertēt. Item Eubolus ꝑhus narrat ꝑsarū magos ꝛ doctores sapientissimos excepta farina ꝛ olere nihil aliud ī cibo sumere. Fertur etiā qñ in Eulesina ꝓuincia nō solū a piscibꝫ ꝛ volucribꝫ abstinet ꝓplus. ſz etiā a q̄busdā pomis. Item Xenofon ꝑhus asserit polenta ꝛ cardamomoꝝ sale ꝛ pane ꝑ/sas viuere. Item Cardesanes babilonꝰ. apud indos gimnosophistas tāte ꝓtinentie describit. vt solū pomis ꝛ farine cibo vtāt. et cū rex ad eos venerit illos adorare solitꝰ sit. sueq̄ ꝓuincie pacē in eoꝝ ꝓcibꝫ sitaq̄ arbitret. Item Euripedes ꝑhus ī creta insula refert ꝑhas ꝛ sacerdotes Jouis nō solū a carnibꝫ abstinuisse. ſz etiā a coctis cibis. Item Xenocrates ꝑhus refert tres leges in tēplo Meloſine dee Athenis cē positas. scz deū venerādū. ꝑntes honorandos. ꝛ a carnibꝫ abstinendū. Orphe⁹ etiaꝫ in carmine suo carniū esum penitꝰ detestat. Preterea refert Piero⁹. Arabes ꝛ saracenos lacte cameloꝝ vesci. porcoꝝ ꝯo carnibus nūq̄ vti. Itē Friges ꝛ pontici ſmiles albis ꝑ delicijs vtunt q̄ in cauernis ligni nascūt. Orientales ꝛ libij solū locustis vescunt. Sirij ꝯo cocodrillis crenis. Affri ꝯo nitidis lacertis solent vesci. Ictiofagi q̄ꝫ gens errās in littore marīs rubri pisces sup petras assant calore solis. et ħ solo alimento viuūt. Q si oēs istos q̄s stulte facere dicat. ꝛ absq̄ rōne. audiat comicū poetā de ipoꝝ numero. cur hec faciāt dicentē. Sine cerere inq̄t ꝛ bacho friget venꝰ. Ec ce intētio taliū cur hec faciāt. q̄ vicz vt castitatē seruēt. Q si gētiles tāte castitatis fuerūt q̄ ydola adorabāt. q̄nto magis studēdū est xpianis castitati ꝛ ꝓpantie q̄ deū celi ī se recipe intendūt. Nam q̄ ꝓpatio xpi ad belial. Secōo ieiuniū suadet a medicis ꝛ ꝑhis etiam ꝓpter sanitatē. Dicit em̄ ypocras in amphorismis q̄ crassa ꝛ pinguia corpora q̄ crescendi mēsurā excrescūt. nisi cito ablatione sanguinis minuāt. in paralisim et

pessima morboꝝ gña erũpe necesse ẽ. Itez Galien⁹ cõmẽtator ippocrat⁹ vir doctissim⁹ dicit q̃ hoies voluptuosi et impinguati nõ põt diu viuere nec diu esse sani. aiasq; eoꝝ dicit esse q̃i luto inuolutas nihil tenue nihil celeste cogitare. habẽt ista de con. di. v. Ne tales. Et ẽ dictũ Piero. Itez Seneca epl'a. viij. dicit q̃ multos morbos ml'ta fercula fecerũt. Itẽ sic dicit Piero. li. ij. ℈ Jouinianũ q̃ multi podagrici z morbos articulares pacẽtes p abstinentiã fuerũt curati. Ehũ Horac⁹ irridet bonoꝝ ciboꝝ appetẽtiam q̃ ꝓsumpti relinquũt pniaz. Versus. Sperne voluptates nocet empta dolore voluptas. Item Juuenalis poeta. O prodiga rex luxurics nũq̃ paruo contẽta paratu. Et post multa. Discite q̃ paruo licet pducere vitã. Et q̃ntũ natura petat satis est. Boecius q̃z li. ij. de ꝓsola. dicit Q̃ tam appetit⁹ ciboꝝ plen⁹ est anxietate q̃ etiã sacietas plena est pnia. dicẽs infinitos morbos z dolores quasi q̃sdam nec̃cie fruct⁹ humanis referre corpib⁹. Chrys⁹. etiam in epl'a ad Hebre. oml'. xix. dicit Q̃ nichil sic egritudinẽ fugat vt moderata ffectio. Ehũ di. Piero. li. ij. ℈ Jouinianũ q̃ null⁹ timeat oleribꝫ morbos gñari. Refert Policratus li. viij. c. vj. q̃ Galien⁹ cuilibet sp indixit ieiuniũ decimo die. asserens nõ de facili aliquẽ sic ieiunantẽ in morboꝝ infirmitates incidere. Et ex ℔ Policrat⁹ valde cõmendat illas puincias in q̃bꝫ feria sexta ieiunatur. asserens ℔ nõ solum cõuenire religiõi et deuotioni xp̃iane sed etiã incolumitati z sanitati. Refert Põpey⁹ trogus q̃ deterrimus Silicie tirãnus Dionisius dũ gule z edacitati dedit⁹ erat oculoꝝ lumẽ amisit. Nihil eñ est qõ citiorẽ inducit caliginẽ oculoꝝ nisi ingluuies. qz vt ait Horatius Edacitas cibos terit ſz oculos vorat. Tertio ieiuniũ sctõꝝ patꝝ exẽpla commẽdat. Et ꝑmo ieiuniũ cõmendat ex eo. quia beatitudo paradisi sine eo nõ potuit dedicari. Nam vt ait Hieronim⁹ Adam prim⁹ homo p̃ceptum in paradiso recepat ne de vna arbore comederet. q̃d quidem p̃ceptũ q̃diu seruauit in paradiso stetit Comedit et eiectus est vxorẽ accepit Quicq; ieiunãs in paradiso virgo fuerat in terra copulat matrimonio. Nec Hieronim⁹ li. ij. contra Jouinianũ. Preterea tpe diluuij. dñs quedam aialia ꝓcessit ad esum. quedã vero immũda dixit et ꝓhibuit. vt p̃ ℔ in alicꝫ abstinentiã cõmendaret. Moyses q̃draginta diebꝫ z noctibꝫ in monte synai accepturus legem ieiunauit. ieiunus loquebat cũ domino. pl'us vero saturat⁹ idola fabricauit. In Exo. legit q̃ Moyse orante z populo ieiunãte. tota die dimicauerũt filij israhel contra Amalech. z vicerunt. Josue p̃ ieiunium suũ solis et lune stationẽ impetrauit. Anna vxor Helchane p̃ ieiuniꝫ impetrauit Samuelẽ filiũ de se nasciturũ. Samson et Samuel vinũ et siceram non bibebant. qz filij repromissionis erant. z p̃ abstinentiã ieiuniiq; cõcepti sunt. Samuel congregatum populũ in maspha ídicto ieiunio roborauit et hostibꝫ fortiorẽ fecit. Saul cum maledictionis sniam ℈ philisteos pugnans ꝓtulisset in eum q̃ panem vsq; ad vesperam comederet. Jonathas q̃ causa victorie fuerat sorte deprehenditur et vix populi precibꝫ liberat⁹ a morte. David licet sibi petiũ iam dimissum a Nathã pphera audisset. tamen in cilicio et ieiunio penitentiam egit di. Cinerem rãq; panem manducabã. Helyas quadraginta dieꝝ. ieiunio p̃parat⁹ in monte dominũ vidit. Et hac de causa saluator Moysen z Helyam ob ieiunioꝝ consortia in mõte transfiguratus secum ostẽdit in gloria. Achab impiissimus rex ieiunio impetrauit vt sententiã domini euaderet. et in posteros ei⁹ vlcio fieret. Ezechias rex ieiunio et cilicio victoriam contra assirios et regem Senacherib impetrauit. Niniuite ieiunio irã dei mitigauerunt. quam vtiq; Gomorra z Sodoma mitigassent si ieiunassent. In Babilone magi et arioli periclitant. quia somniũ regi declarare nescierunt. Daniel vero et tres pueri ieiunio reuelationẽ eius merentur. pastiq; leguminibꝫ pulchriores et prudentiores inueniunt. Deniq; Daniel in lacum leonũ missus ieiunio liberat. et ad consolandũ ei angelus mittitur. et Abacuc cum cibo destinatur. In Leuitico p̃cepit dominus vt omnis anima decimo die septimi mensis vsq; ad vesperam sub pena mortis ieiunaret. Abrahã vitulum immolauit. sed butirũ et lac etiam angelis hospitibꝫ exhibebat. Ita dicit Ambrosius in sermone de ieiunio. xxv. dist. in euangelio propter sexto die. ad finem. In euangelio p̃opter ieiuniũ et abstinentiaz Johãnes baptista

cōmēdat a christo q eo maior inter natos mulierū non surrexit. Item Anna pphetissa post lōga ieunia xpm suscipere meruit. Centurio cornelius vt spūsanctū mereretur accipere anteq̄ baptisatus ieiunauit. Paulus apostolus post famē et sitim z labores ceteros atq̄ pericula enumerat etiā crebra ieunia. Denicq̄ quid recensea plures. cū solus domini nostri ihu xpi exemplus abstinentie sufficere possit. q̄ baptismū suū ieiunio dedicauit. Si ergo ieiunauit ille qui sine culpa fuit nec in malum flecti potuit. quanto magis nos ieiunare debemus q̄ et vicijs pleni sum⁹. z ad cōmittendū mala proni. eo q omnis etas ab adolescentia prona est in malum Gen. viij. et. xij. q. j. Omis etas. Sicq̄ patet institutio ieiunij satis auctoritativa. que est a deo pcepta in paradiso. ante legem per filios Noe et Moysen seruata. sub lege per pphetas z sanctos. sub gra a xpo z discipulis eius obseruata. (B

¶ Dixi secundo q circa istō sacratissimū ieiuniū videndū est ō eius obseruatione q̄d notatur cū dicitur. quadraginta dieb⁹. Et ꝑ videndū est de pluribus. Primo quāto tempe sit continuandū. quia quadraginta dieb⁹. Secundo a quib⁹ isto tempe sit abstinendū. Tertio an oēs ad hoc ieiuniū obligantur. De primo quanto tempe istō ieiuniū sit continuandū. Respondeo q ex emplo xpi quadraginta dieb⁹ et noctibus Iste cīm numerus videtur esse consecrat⁹ z priuilegiatus multis gratijs. Unde sic filij israel non potuerūt ingredi in terram pmissionis nisi quadraginta annis mansissent in deserto Exo. xvj. Ita nos nō possum⁹ ingredi in celestē irl'm nisi p tantū tēpus deuote ieiunem⁹. In signū h⁹ Moyses z Helyas quadraginta dieb⁹ ieiunauerūt. Nec tū vacat a misterio q tanto tpe et non pluri nec pauciori institutum est ieiuniū ab ecclesia. Nam ſm Grego. in omelia pūtis dūice. Sicut omniū bonoz nostrorū ita z tpis iubemur decimas dare. Uñ q̄ p totū annū a deo multa bona recepim⁹ Ideo de ꝑ hodie decimātes q̄dragīta dies ieiunam⁹ A pima em dūica q̄dragesime vsq̄ ad pascā sex hebdomade sunt. quarū dies sunt q̄draginta. et ex q̄b⁹ dū sex dies dūice subtrahunt de ieiunio remanent tm triginta sex dies abstinētie. q̄ sunt q̄ decīa anni. Ut g̃ numer⁹ q̄draginta dierū quib⁹ xps ieiunauit impleat recipiunt q̄tuor dies pcedentes hebdomade. vicz feria quarta q̄nta sexta z sabbatū. et ſm ꝑ ō q̄dragesima. Sz cū triginta sex dies p̄dicti sint decima. ccclx. diez tm. et ann⁹ stat ex. cccl xv. dieb⁹. et sex horis. pz q cū ieiunam⁹. xxxvj. dieb⁹ rone decime tpis. remanēt q̄nq̄ dies indecimati et sex hore. sed de ill' ieiunam⁹ q̄tuor dies precedēt hebdomade vt sacer numer⁹ impleat. et ſm ꝑ adhuc remanent triginta hore indecimate. vicz vn⁹ dies q̄ tinet. xxiij. horas. z sex hore. Sz p̄t dici q p decima illius tpis in sabbato sctō tardius cenamus. Alicubi tardius ō nocte ppē ꝑ missa celebrat. lxxv. dist. Nō a patribus de cse. dist. j. Jeiunijs. Ponunt hec de cō. dist. v. q̄dragesima. Est aūt tanta districtio h⁹ ieiunij vt soluens vnā diē ipi⁹. totaz quadragesimā soluere videat. vt ō. con. dist. iij. Nō licet. et nō oportet. Ubi ō q illi q̄ in cena domini cenabāt totā q̄dragesimā inhonorabāt. Et ꝑ glo. infert q nichil reputat ieiunasse q̄ vnū diē non ieiunauit (L Sed di. cū i q̄dragesima imitemur ieiuniū xpi. vt pmissum est. z ipe statim p⁹ baptismū. scz post Epiphaniā suū ieiunū inchoauit. querit quare ꝑ tpe ieiunium inchoamus. et illud cū pasca continuamus z non eo modo q̄ ipe ieiunauit. cum ipsius actio nostra debz esse instructio. Ad quod duplex est ratio. Prima. q2 in quadragesima repītam⁹ pplum irl' q̄ fuit q̄draginta annis in deserto. et statim post celebrauit pascha. Secūdo q2 homines tpe verno ad libidinē naturaliter cōmouent. ad quam restringendā instituta est ꝑ tps ieiunij. Tertio q2 xpi passioni resurrectio pcinuat. igit rōnabile fuit vt afflictio nra cōtinua esset passioni saluatoris. vt tandē cū eo cōregnet vt dic̄ ap'lus. Quarto q2 filij irl' p̄ius q̄ agnum comederēt se affligebāt z lactucas agrestes. i. amaras comedebāt. Ita et nos p pnie amaritudinē dēm⁹ pius affligi vt statim p⁹ digne possim⁹ comedere agnū vite. i. corp⁹ xpi. vt sic mistice capiā⁹ pascalia sacramēta. Ita dic̄ Guilhelm⁹ in rōnali sub titulo de q̄dragesima. (D Circa pmissa querit quare pot⁹ feria q̄rta et nō alio die ieiuniū inchoam⁹. Ad q̄d rndeo ſm mgr̄z in rōnali. vbi sup̄. q ꝑ est q̄druplici ratiōe.

Primo q3 xps legit feria ḡrta suū ieiuniū inchoasse. ꝗd ex inde colligit q3 nat⁹ est die dñica Et si ꝙs diligēter cōputet extūc vsq3 ad. xxx. annū. fm rōes cōputi inueniet eū i tertia feria fuisse baptisatū. z seqnti die in/trās desertū ieiuniū inchoauit. Secdo iō feria ḡrta. q3 Salomō in ḡrta etate tēplū edificauit. z nos qi fūdamētū illi⁹ tēpli ꝗd ex nob ꝓstruit iacim⁹ ieiunādo. vt in pasca tēplū dñi eē possim⁹ Unū apl'us. Tēplū dī scim ē ꝗd est vos. Tertio iō q3 eccl'ia cū in diebꝫ dñicꝫ ꝙdragesime nō ieiunet ꝓpt gaudiū r̄surrectōis dñice q illo die fcā est i di/scipul'. Dñs aūt legit bis comedisse. semel cū discipul' eūtibꝫ i Emaus. z iterꝫ cū discipulis qñ itrauit ianuis clausis. iō incipit ieiunare ab hac feria ḡrta antecedēte dñicā il/lā. q ꝓpt hoc vocat caput ieiunij. Ex his p3 q die dñico nō ē ieiunādū. cū etiā scī p̄es vt Anthon⁹ z Paul⁹. z hemite ecclī die dñico nō ieiunabāt. vt di. Isid. lxxvj. di. p⁹ pasca. Idē dic Hier. ad Lucinū d Utinā. oī tpe ieiunare possem⁹. nō tñ h dico q dieb⁹ do/minicꝫ ieiunandū putem. ibidē. c. Utinaz Unū statutū est q si ꝙs tāḡ h ꝓtinētie cōue nire iudicās die dñico ieiunauerit i eiusdē diei ꝓceptuz. anathema sit. xxx. di. Si ꝙs. Quarto q3 tpe ad bellū ꝓcedim⁹. Iōoꝫ q̄tuor ꝛtutib⁹ q p q̄tuor dies istos signifi/cank armati eē dēm⁹. scz iusticia. fortitudie prudētia z tpantia. De secdo a qbꝫ z quo sit isto tēpe abstinendū. hoc est. quibus cibis vtendū sit. et quibus nō. et cū hoc de mo/do vtendi. Ad primū ḡ cum querit a qui/bus sit abstinendū in isto ieiunio. Rndeo q a carnib⁹ ouis lacte z caseo z ab oīb⁹ q̄ semētinā trahunt originē carnis. vt dicit magist⁹ in rationali sub titulo de ieiunijs quatuor tempoꝛ. Unde dicit Gregorius scribēs Augustino anglo ꝛ episcopo. z ha betur in decretis. iij. dist. Deniqꝫ q equuz est vt qui his diebus a carnib⁹ animaliū abstinemus. ab oīb⁹ quoqꝫ q̄ semētinā trahunt originem carnis ieiunem⁹ a lacte videlicet caseo z ouis. (E) Sed h occurrunt dubia plura. Primo quare esus carniū generaliter in oīi ieiunio sit inter dictus. Secūdo quare ouū lac et caseus specialiter isto ieiunio sint interdicta. Ter tio quare ꝓmittitur vsus vini z nō carniū cum vtrūqꝫ ad luxuriā disponit. Quarto ḡre sep⁹ ꝓmittimur bibere, z semel come/dere. Quīto an liceat tpe ieiunij indifferē/ter oīnib⁹ piscib⁹ vti. Sexto an liceat electuarijs p̄o ꝓseruatione sanitatis vti. Se/ptimo que hora diei sit cōueniēs ad come dendū isto tempe. Et per h determinabit de modo abstinēdi. De primo quare esus carniū generaliter in oīi ieiunio sit interdict⁹. Rndeo fm Thomā scōa secē. q. cl/vij. arti. viij. q exquo ieiuniū est indictum z institutū ad reꝓmendas cōcupiscentias carnis. Delectatio autē carnis consistit in cibis carniū. que i comedēdo maxīmā ha bent delectatōnē z etiā advenerea. quocāt z ideo ab his cibis ꝙ multiplicāt materiā incitamēti carnalis ad concupiscentiaz. vt est cibus carniū ecclia isto tempe inhibit. Aliā rōnem ponit mgr in rationali sub ti tulo de ieiunijs ḡtuoꝛ tpm. Q cū de⁹ ma/ledixisset terre p ꝓsequēs maledixit oīnib⁹ ꝓcreatis ex terra. vt sunt animalia. Inde ē q omne genus carnis quod in terra ver/satur tam quadrupedia q̄ aues i ieiunijs non licet comedere. Aque autem deus nō maledixit. quoniā per aquam baptismi fu tura erat remissio peccatoꝛum. Hoc enim elementum est dignissimum quod sordes abluit. et super quod spīritus dñi ani/te mundi constitutionem ferebatur. Sed quereres. mlte sunt aues que circa aquas versank. et que ex eis vel in eisdem nascunk quare ḡ nō comedūk isto tpe. Rndetur fm mgrm ibidē. q ex eo. licet in aqis generank tñ in terra percipiunt nutrimenta. z sic ad terram pertinere dicunk. Sed quid dice/mus de castoꝛe. cuius caudam in ieiunio comedimus. Rndeo fm mgrm ibidē. Q oīa animalia habētia formā q̄drupedis ex vna ex piscis ex alia ꝓte possunt comedi. ex ea parte q̄ apparent pisces. ex alia vo mi/nime. vt est biuerus siue castoꝛ. Ad secun/dū quando querit quare ouū lac et caseus in quadragesima specialiter sint interdic/ta. Rndeo fm Thomam vbi supꝫ. q licz in aliis ieiunijs seruāda est cōsuetudo patrie eo q circa talia vnaquaqꝫ puincia i suo sen/su habundat. lxxvj. dist. Utinā. Tū qa ie/iuniū quadragesimale solēnius est. Tum qz ad imitatōz xpi obseruak. Tū quia etiā ꝓ ipm disponimur ad redemptōis nostre misteria deuotius celebranda. Et ideo in quolibet ieiunio interdicit esus carnium vniuersaliter. in ieiunio aūt q̄dragesimali

spēaliter lac ⁊ ouа. Ad tertiū qñ q̄rit quare pori⁹ p̄mittit vsus vini q̄ esus carniū. cū vtrūq; ad luxuriā disponat. Dicit em̄ ap̄l's Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Ephe. v. Et Prouerb. xx. Luxuriosa res vinum. Rēdeo fm Thomā vbi supra. Q licet vinum supfluē sumptum disponit ad luxuriā calefaciendo corpus. tamē illō cito transit. Nō sic aūt multitudo būoris que et carnib⁹ p̄cedit ⁊ diu durat. Unde notanter dicit apostolus. nolite inebriari vino. nō āt dicit. nolite bibere vinū. Nam vinū in iocūditate creatū ē ⁊ modice sumptū acuit ingeniū. Un̄ dicit mḡr in⁹ sōnali in titulo de ieiunijs q̄tuor tpm. q̄ i ieiunijs vinū ita bibere p̄mittimur vt ebrietatē o'm nino fugiam⁹. Alioquin si hoc concederet restat vt oīa que corpori libent sīm̄liter faciamus. iij. dist. Deniq;. Ad quartū q̄ ⁊ p̄mittimur pluries bibere ⁊ semel comedere. Rēdeo q̄ cū m'ri cibi tēpe ieiūij sint de natura frigidi vt legumia. ⁊ p ōñs indigestibiles. necesse fuit p̄ter digestiōez ciboz moderatā pot⁹ sumptōz p̄mitte. Unde in p̄nciali romanoz scribit q̄ penitens dz vti modica ceruisia. scz quantū ad necessitatē digestionis et sustentationē nature. Sine cibo em̄ diutius durare possum⁹. cū sit nature grossioris. ⁊ p ōñs nō cito alterabilis in substantiā. Potus aūt cum sit subtilis cito est alterabilis ⁊ p ōñs indiget ꝓtinuo supplemento. Et h̄ dicit Thomas vbi sup̄ ar. vj. Q si ds̄ imoderate vtat potu. potest peccare ⁊ meritū p̄dere ieiunij. Sicut etiā si immoderate cibū in vna comestione sumat. Nec ille. Ad q̄ntū An tpe ieiunij licet at indifferēter oīb⁹ piscib⁹ vti. matie ex̄q quidā pisces sūt delectabiliores q̄z carnes vt sturiones. salmones. et alij. Rēdeo q̄ lz h̄ verē sit. tn̄ eccl'a respicit ad illud q̄d comm⁹ ē. vt dicit Tho. vbi sup̄. cōmunius aūt est q̄ carnes delectabiliores sūt piscibus. ⁊ ideo pisces nō p̄hibent⁹ sz carnes. Et q̄ p̄z q̄ etiā pisces quantūcūq; delectabiles⁹ in ieiunio licite comedunt. Un̄ dicit Bre. iij. dis. Deniq;. q̄ piscū esus ita x̄piano cōcedit⁹ vt hoc ci infirmitatis solacium. nō luxurie pariat incendiū. Et seq̄t Deniq; q̄ a lacte abstinet nequaq̄ sumptuosiora marinaruz beluarū cōuiuia p̄pararet. Unde ecclesia iniungit penitētibus p̄ro cibo paruos piscaculos. vt. lxxxij. dist. Presbyter.

Sed multis videtur q̄ etiā pisces quantumcūq; magni non nocent si ad necessitatem nō ad superfluitatem sumantur. Ad sextum quando queritur an liceat p̄ro cōseruatione sanitatis electuarijs vti. Rēdeo fm Thomaz vbi sup̄. ar. vj. q̄ electuaria lz aliq̄ modo nutriant. non tn̄ p̄ncipaliter assumunt⁹ ad nutrimentū sed ad digestionē ciboz. vñ nō soluūt ieiunū sicut nec aliaz medicinarū assumptio nisi forte quis in fraudem electuaria in quantitate magna assumat p modum cibi. Q̄gr tn̄ in rationali de ieiunijs quatuor tempoz̄. dicit. q̄ electuarijs nō aliter vti licet nisi sīc alio delicato cibo. secus est in medicina curatiua. p̄seruatiua tamen vbi nullum est signum infirmitatis instantis. recipe non l'cet. Unde de consecra. distinc. v. Contraria. dicit Ambrosius super Psal'. cxix. Q contraria diuine religioni p̄cepta medicine sunt. q̄ a ieiunio reuocant. q̄ glosa intel'ligit in homine sano. Quidam autez dicunt q̄ p̄ro nulla medicina nec etiā p̄ro electuarijs ieiunium soluitur. nec p̄ro potu ante cibū vel post. Hic em̄ videtur indictū et consuetudine eccl'esie ieiunātis et hoc tollerantis. Et per hoc soluitur dubium de senascalcis et incisoribus regum et ducum qui p̄gustantes cibos nō soluūt ieiunium. Ad septimū quando queritur que hora sit debita ad comedendū isto tēpore. Respondeo fm Thomam vbi supra arti. vj. Q cū ieiunia ab esca sint instituta ad concupiscentiā refrenandū. ita tamē q̄ natura saluetur. Ad hoc autem videt⁹ sufficere vnica comestio p quā homo potest et nature satisfacere ⁊ tn̄ cōcupiscētie aliquid detrahit. dimittendo comestionum vices. Et ideo ab eccl'a statutū est vt semel a ieiunantib⁹ in die comedat⁹. Nunc āt vnice comestioni deputat⁹ ꝓueniēs hora nona. Jō q̄ fm Tho. vbi s. ar. vij. ex̄q hora sexta sit cōis hora alijs diebz ad comedendū vt ieiunās aliquā afflictōz sentiat p culpe satisfactōe ꝓueniēs hora comedēdi. ieiunātibz tarda⁹ circa horā nonā. Cōuēit etiā ista hora fm eū mīsterio passionis x̄pi q̄ fuit completa hora nona q̄ inclinato capite tradidit spīm̄. Jeiunantes autem dum suam carnē affligunt. passioni x̄pi conformantur. fm illud Gal'. v. Qui christi sunt carnem suaz crucifixerunt cum vicijs et concupiscētijs

Preterea ista hora est ꝓueniēs ꝑt differē/
tia ieiunij nr̄i et iudeor. q̄ a vespa i vesp3
ieiunabāt Leuiti. xxiij. A vespa i vesperaz
celebrabit sabbata vr̄a .affligetisq; aīas
vr̄as. Ut ergo status gratie perfectior sta
tu veteris testamēti appareat nos comedi/
mus in die hora nona q̄d ipi fecerūt nocte
Iuxta illud. Nox ꝓcessit.dies aūt approp̄i
quauit Ro. xiij. Istā rōem etiā tāgit mgr̄
in rōnali sub titulo de q̄dragesima dicēs.
Q̄ exq̄ tps q̄dragesime est tps pnīe. Peni
tētes aūt ꝓuertūt a tenebris ad lucē. Jō
hora vesptina ꝓuenit et canūt vespe hora
nona q̄ cōsueuerūt cantari circa tenebras
noctis alijs diebꝫ. Unū in ꝓcilio Babilonēsi
statutū est. de ꝓse. di. j. Solet. vt null⁹ ante
horā nonā i q̄dragesima comedat. q; nul/
laten⁹ tales credēdi sūt ieiunare si aīa man
ducauerit ꝯ vesptinū celebrēt officiū. Itē
alia rō fm mgr̄m i rōnali. vbi sup̄. q; q̄dra
gesimali tpe, ꝑt dispositōz ad pascalē solē/
nitatē et correctōz delictoꝝ ꝑteritoꝝ sancti
oribꝫ opibꝫ insistēdū ē. Jō ꝓuisum est vt eo
tpe q̄ seruā⁹ illa ieunia plures ozonū sup/
pletiōes ieiunij agam⁹. Et ꝓpter h̄ nō solū
horas alias. vel. etiā vesp̄as aīa cibū dici/
mus. Premissis tm̄ q̄tuor diebꝫ aīa Jnuo/
cauit h̄ nō seruāt. ad significandū ꝑmariā
dispositōz penitētiū q̄ in suis ꝑmoꝝdijs n̄
pūt tot scr̄itatis obseruātijs insudare. Ar/
chidiacon⁹ aūt in dicto canōe. solet. dicit q;
cū tps ieiunauit q̄dragīta diebꝫ nichil co/
medēdo. nos q̄ fragiliores sum⁹ nō valētes
eū in toto imitari. saltē tardi⁹ etiā post ve/
speras comedim⁹. vt sic i afflictiōe maiori
sibi ꝓformemur ¶ Sz di. q̄d erit de sim/
plicibꝫ q̄ horā nonā pūctualit nō cogscūt.
vt villani. z alij. Rūdeo fm Tho. vbi sup̄
arti. vij. Q̄ licet ieiuniū reqrat horam de/
terminatam. nō tm̄ fm subtilē determina/
tionē sed fm grossam estimatiōez. Suffi/
cit em̄ q; sit circa horā nonaz. et h̄ quilibet
cogscere pt. Unde fm ipm modicū augmē
tū vel modic⁹ defectus non multū nocere
potest. Dicit etiā Thomas q; si cui ꝓpter i/
firmitatē vel etatem vel aliq̄d hmōi h̄ cede
ret in magnū grauamen. esset cum eo in ie
iunio dispensandū vel vt aliq̄ntulū pr̄eue/
niret horā. Unde in dicto 3r concilio. Si
vero aliqs necessitate ꝓstrict⁹ fuerit vt ad
missam venire nō ualeat .estimata vesptia
hora cōplera oratione sua ieiuniuz soluat.
Hec ibi. Et his dic mgr̄ i rōnali sub titu/
lo de q̄tuor tpib⁹. q; comedere aīa horam
ante missaz in ieiunijs statutis z necessarijs
est mortale pctm̄. in volūtarijs ꝓueniale.
¶ Sz h̄ occurrūt plā dubia. Primo
q̄re nō ē tarat⁹ numer⁹ z q̄ntitas cibor. sic
tarat⁹ est numer⁹ comestionū z horaz. Se
cūdo an diuites peccāt vtendo isto tpe de
licatis cibis. Tertio quib⁹ modis frangit
ieiuniū per gulam. De primo dicendū. q;
non potuit tarari numerus ciboꝝ nec q̄n/
titas eadē oīnibꝫ ꝓpter diuersas corporuz
cōplexiones ex q̄bꝫ cōtingit q; vnus maiori
alter mīori cibo idiget. sz vt plurimū ḡes
pūt p vnam comestionē nature satisfacere
Et ideo talis tarat⁹ numerus comestionū
et nō numerus ciboꝝ. Unde. iij. Ethicoꝝ
Refert cōmentator de q̄daz q; comedit se/
mel vnū bouē. z tm̄ nō dicebat gulosus. q̄a
nature satis faciebat. et tamen si alter co/
mederet in q̄ natura nō indigeret rūc dice
ret gulosus. Hinc dicit Aug. in li. q̄stionū
euāgelij. q; iusticia xp̄ianoꝝ nō ꝓsistit in
mia abstinētia a cibis nec etiā in māduca/
tione quoꝝcūq; ciboꝝ. sz in eq̄tate tollerā
di inopiā et tp̄antiā per habundantiā. nō
se corrūpendi atq; opportune sumendi. vel
nō sumendi ea quoꝝ non vsus sed concu/
piscentia reprehēdenda est. Et sc̄h. Non
em̄ interest omino q̄d alimētoꝝ sumas vt
succurras necessitati corp̄is dūmodo cō/
gruas i generibꝫ alimētoꝝ his cū q̄bꝫ nōbi
viuēdū est. neq; q̄ntū sumas interest. cū vi
deamus alioꝝ stomachum citius saturā/
ri cibis. z eos tamē illi ipi cibo. i. huic cibo
quem cōcupiscūt quo paruo saturant ar/
dēter z ir tollerabiliter et omino turpiter
inbiare. Alios autem plus paulo poculo
sz sumpto satiari. sed inopiam tollerabili
ter perpeti vel ante horā positas epulas si
id in tempe aut op⁹ sit aut necesse sit cū ra
quillitate aspicere neq; tangere. Habētur
hec. xlj. dist. q̄d dicit. Et q̄bꝫ ꝓcludit Aug⁹.
q; q̄ntitas ciboꝝ ꝓ ꝓgruentia ꝑsone vl ne/
cessitate sanitatis sumpta nō nocet. si nō fue
rit ex gula. sz cū tranquillitate animi non cū
nimio appetitu. Unū idem Aug⁹. li. de do/
ctrina xp̄iana. c. xv. dicit. Q̄ in talibꝫ attē/
dit causa vtendi et modus appetendi non
ipm factū. xlj. di. Quisqs. Ad idem Aug⁹.
in sermone de quadragesima. Ad secūdū
an diuites peccant vtendo isto tēpe cibis

delicatꝰ. Rñdeo distinguẽdo. Aut enĩ diuites ℔ faciũt ex eo q̃ nõ sentiãt afflictõz ieiunij in aliq̃. vt facilꝰ id ꝓtraſeat. ꝛ ſic dico q̃ peccãt. q̃ ſic ſp volũt eẽ in eiſdẽ delicijs. et nũq̃ vel ſaltẽ iſto tpe affligi ꝓ pcis. Aut ℔ faciũt ex ꝓſuetudie ſue infirmitatꝭ ita q̃ ñ aliter viuerent q̃s ꝓſueuerũt. vel q̃ locꝰ pſona ꝛ tps circa eos ꝓſiderata talia requirt. ꝛ ſic dico q̃ nõ peccãt niſi forte venialiter. Vñ di. Aug. li. iij. de doctria xp̃iana. c. xv. In oib⁹ talib⁹ nõ vſus ciboz ſz libido cõſiderãda ẽ. Et ſeq̃. Que tgit locꝭ ꝛ pſonis ꝛ tpib⁹ ꝓueniãt diligẽt attẽdẽdus ne temere flagicia reꝓhẽdã⁹. Fieri enĩ ꝓt vt ſine aliq̃ cupidis vicio l' vozacitatꝭ ꝓciosiſſimo cibo ſapiẽs vrat. Inſipiẽs ãt ediſſima gule flãma i vilisſimũ cibũ erardeſcat. et ſanꝰ q̃sq̃ maluerit more dñi piſce veſci q̃s lẽticla more Eſau. aut ozdeo more iumẽtoz. Nõ ẽ ꝯ natura cibor i causa ſz mod⁹ appetẽdi ꝛ ordinatꝰ eſt repzobãd⁹. xlj. dis. Quiſq̃s. Et q̃ ꝓz ſm Aug. ſup epl'az Joh. q̃ delicie q̃libz ſi absq̃ deſiderio ꝓcipiant nõ officiũt. ꝛ vi les cibi appetẽter accepti impediũt ꝓfectũ abſtinẽtie. Dauid enĩ aquã ꝓcupitam effudit. ꝛ Helyas carnẽ comedit. xlj. dis. Deliciæ. Et his infero saluberẽ ꝓſiliũ ꝓ diuitib⁹ in penitẽtijs iniũgẽdis a ꝓfeſſoribꝰ obſeruãdũ. vt diuitib⁹ iniũgãt potiꝰ elemoſinaruz largitõz q̃s cibor ꝓciosoz abſtinẽtiã. Iſtõ ꝓz Aug. i li. de ſ. do. dicẽte. Nõ cogãt diuites paupes cibis veſci. ſ. i pnĩa. Fin Hugonẽ vtãt ꝓſuetudie ifirmitatꝭ ſue. i. fragilitatꝭ ꝛ delicatõis ſue ſm Hug⁹. Hz doleãt aliẽ ſe nõ poſſe ſuſtẽtare. ſi ꝓſuetudinẽ mutãt egrotãt. vtanꝫ ſupfluis. i. ꝓciosis. deinopib⁹ neceſſaria. ſ. ad eoz ſuſtẽtatõz. vtãt ganꝫ. Et his rñdeꝫ ad tertiũ dubiũ q̃ q̃rit ſm Greg. i. moral'. de con. di. v. Quiq̃ modis. Primo ſi tps ſtatutũ ꝓuenit vt Jonathas Scõo ꝛ ſi nõ ꝓuenit ſz abi lautõres q̃rit. vt iſrlite i deſerto Tertio q̃n ea q̃ ſumẽda ſũt expetũt ꝛ ꝓcurari accuratꝰ. ꝛ ℔ intelligẽ ſine causa. vt filij Heli i ſilo vt dictũ ẽ ſ̃ ſz i ipa q̃ntitate ſumẽdi mẽſura refectõis excedit. vt ſodomite. Quito q̃n ꝛ ſi abiectꝰ ẽ q̃d deſiderat ꝛ tñ ipo eſtu ĩmẽſi deſideriꝰ deteriꝰ peccat. vt Eſau. Et ꝓ iſto vltio mõ dic Aug. ſup epl'az Roꝫ. xiij. Nõ ꝓt pozcũ ſz ꝓt pomũ ꝑm⁹ hõ iterũꝫt. ꝛ Eſau ꝑmatuz ſuũ nõ ꝓt gallinã ſz ꝓt lẽticulã pdidit. nec tps de carne ſz de pane tẽptatꝰ ẽ. Idẽ Hre. li. xxx. moral'. et Bern⁹. in apologia.

De tertio ꝓncipali q̃ q̃rit An oẽs fideles ad ieiuniũ q̃dragesime teneãt. Rñdeo breuiter ſm Tho. ſcõa ſcõe. q. cxlvij. ar. iij. q̃ ieiuniũ i cõi cadit ſub ꝓcepto legꝭ naſe. ſz de termiatio tpis ꝛ modi ieiunãdi ſm ꝓueniẽtiã ꝛ vtilitatẽ ꝑſ̃ xp̃iãi cadit ſub ꝓcepto iuris poſitiui. q̃d ẽa ꝑlatꝭ eccl'e inſtitutũ. Et q̃ vt dic idẽ ar. iij. ꝓcepta dei ſũt ꝓcepta iuris natural'. q̃ ſm ſe ſũt ō neceſſitate ſaluꝭ ſz ſtatuta eccl'e ſũt de his q̃ nõ ꝓ ſe ſũt ō neceſſitate ſaluꝭ. ſz ſolũ ex inſtitutõe eccl'e. et iõ ꝓnt eẽ aliq̃ ipedimẽta ꝓt q̃ ad obſeruãda ieiunia hmõi q̃dã nõ teneãt. Et ℔ ꝓz q̃ vbi ẽ euidẽs causa ñ ieiunãdi licite ſoluũt ieiuniũ eccl'e. ſic ꝓz i pueꝛ q̃ ꝓter debilitatem naſe nõ ꝓnt ieiunare cũ naſa ipoz idigeat freq̃nti cibo ꝛ nõ ml'to aſſũpto ſil'. tũ etiaz q̃ indigẽt ml'to nutrimẽto ꝓter neceſſitatez augmẽti. q̃d fit ō reſiduo alimẽti. Et ido q̃s diu ſunt i ſtatu augmẽti q̃d ẽ vt in pluribꝰ vſq̃ ad fine tertij ſeptenij ñ teneãt ad eccl'aſtica ieiunia. Dic tñ Tho. ibidẽ q̃ ꝓueniẽs ẽ vt etiã in ℔ tpe ſe ad ieiunãdũ exerceant. pl⁹ vl' min⁹ ſm modũ ſue etatꝭ. Oñq̃ tñ ſm ipm magnã tribulatõe iminẽte in ſignũ pnie artioꝭ etiã pueꝛ ieiunia indicũt ſic etiã iumẽtꝭ. Legit Jone. ij. Boies ꝛ iumẽta non guſtẽt q̃cq̃ nec aquã bibẽt. Sic etiam ozt Jobel. ij. Sctificate ieiuniũ. vocate cetuz ꝯgregate puulos ꝛ ſugẽtes vbera. Lõcordat Guilhelm⁹ i rõnali ſub titulo q̃uoz tẽpoꝛ di. Ex ieiunia eccl'e ſolui nõ debẽt. q̃a ad ea teneãt dolicapaces. cũ et ipi delinq̃re pnt. Diſpẽſari tñ ꝓt circa ℔ cũ impuberib⁹ ꝛ etiã cũ ꝓſtitutꝭ in maioꝛi etate. ꝛ cũ ſenib⁹ ꝛ infirmis ac debilib⁹. Hz q̃d ō mulieribꝰ q̃ ſine ſcãdalo viroꝛ nõ ꝓnt ieiunare. Rñdeo q̃ volũtaria ieiunia debent i ℔ caſu dimitte. ſz indicta ꝑ eccl'az nõ. lz forte ſm ipz ꝛ i ill' ſacerdos ꝓter ſcãdalũ cũ eis valeat diſpẽſare. Hz q̃ro an ieiunia ꝑ eccl'az idicta poſſint rdimi. Rñdeo ſm Guil. q̃ ñ niſi ſbſit neceſſitas caſual'. Volũtaria tñ ieiunia vl' i pnĩa iniũcta ꝓnt redimi etiã ſi nlla cã ſubſit dũmõ vtilioꝛ ſit ꝓpẽſatio. Itẽ q̃d de pegrinãtib⁹ l' laboꝛatoꝛib⁹. Rñdo ſm tho. vbi ℔. c. iij. q̃ ſi pegrinatio l'laboꝛ ꝓt cõmode differri l' diminui abſq̃ ꝏtriñto coꝛpal'

ꝓcepta dei ſunt ꝓcepta iuris naturalis quo ſaltẽ ſz ſunt de neceſſitate ſaluis

salutz ⁊ exteriorz statꝰ q̄ reḡrūk ad ꝓfuatōz
corꝑal' vel spūalis vite. nō sūt ꝑpt̄ hec ieiu/
nia ꝑtermittēda. Si āt imineat necessitas
statim pegrinādi ⁊ magnas dietas faciēdi
vel etiā multū laborādi ⁊ cū ꝫ nō ꝑnt ieiu
nia obseruari nō obligat̄ hō ad ieiunādū.
qz nō videt̄ fuisse eccl'e intētio statuētz ieiu
nia. vt ꝑ ꝫ impediret alias vias ⁊ magz neces
saris causas. Dicit m̄ Tho. q̄ in his recur
rēdū est ad superioris dispēsatōez. nisi forte
vbi ita ē ꝓsuetū. quia ex ꝫ ipo q̄ ꝓlati dissi
mulāt videt̄ annuere. Quid ō paupib⁹ mē
dicātib⁹. Rñdeo q̄ si ꝑnt sufficient' hīe q̄d
eis sufficit ad vnā comestōz. non excusant̄
alꝫ si nō sufficit excusant̄. vt illi q̄ frustatiz
elemosinas mēdicāt. Sicqz ꝑz de ieiunij
obseruatiōe qualiter sit debite seruandū.
qz ad tps horā ⁊ modū. ⁊c.

Dominica Inuocauit. III

Sermo. XLVI

Est tm̄ tertiū membꝝ ꝓcedēt̄z ꝓmōis

QVm ieiunasset quadraginta dieb⁹ et quadra/
ginta noctibus postea esurijt.
vt sup. Expediēz duob⁹ ꝑncipalib⁹
circa sacrū ieiuniū occurrētib⁹ scz de ieiu/
nij institutiōe auctoritatiua. ⁊ de ei⁹ obser/
uatione debita. restat de tertio scz de ieiu/
nij remuneratiōe saluifica. Vtez qz remu/
neratio in spūalib⁹ nō dat̄ nisi ꝑ actu ꝟtu/
osoz meritorio. meritū āt ex circūstātijs de
bitz ponderat̄. Jōo ꝫ videam⁹ de pluribus.
Et ꝓmo qūo ieiuniū nr̄m dz eē meritoriū.
Scōo q̄le recipit ꝓmiū. Ad ꝫ q̄ ieiuniū
nr̄m sit meritoriū dz esse ꝓmo afflictiuum
ad diuinā miscōiaz inclinādam. Scōo dz
eē mundū ad interiorē ꝓsciaz pulcrifican/
dā. Tertio dz esse piū siue passiuū ad fra/
ternā miseriā subleuandam. De ꝓmo ꝛ. ſ.
Zach. iij. Jeiunauerūt in die illa ⁊ indue
runt se cilicijs. Ecce q̄ vult bñ ieiunare dz
adiūgere aspitatē vestiū interiorū. vt non
vtat̄ delicatz camilijs ſz aspioribus vt sic nō
solū habeat aspitatē ciboꝝ ſz etiā vestimē/
torū. Sic em̄ rex niniue indut⁹ sacco ieiu/
nauit. Jone. iij. Vñ canim⁹ Immutemur
habitu. Et q̄ ꝑz q̄ male ieiunat q̄ in aliq̄
isto tpe habitū si pōt nō imutat. ꝑz qz ha/
bitus taliū indicat in eis vanitatē. Scōo
ieiuniū debet esse mundz ad interiorem
ꝓsciētiā pulcrificandā. mundicia aūt ista
consistit in tribꝫ. scz vt hō abstineat ab om
nib⁹ iniquitatib⁹ ⁊ ab illicitis voluptatib⁹
seculi. q̄d est ꝓfectum ieiunij. De con. dis.
v. Jeiunij. Secundo vt homo abstineat
ab indiscreta ⁊ immoderata ciboꝝ refecti
one. de conse. dist. v. Sint tibi. et ca. Non
dico. Et hec duo ieiunia licet semper sint
seruanda maxime tm̄ isto tpe in quo inter/
dimus animas deformatas pulcrificare.
Tertio vt homo certos cibos subtrahat.
maxime q̄ ad voluptatē ⁊ ad libidinē indu
cūt. vt dictuz est. de con. dist. v. Deniq; Et
q̄b⁹ infero q̄ ad mūdiciā ieiunij necessaria
est abstinētia. nō solū a cibis ſz etiā ab om
nib⁹ dissolutionib⁹ delectatiōib⁹ et volup/
tatib⁹. Nam q̄d prodest ieiunare viscerib⁹
et luxuriari vanitatib⁹. abstinere a cibis et
errare peccatis. lxxxvj. dist. Quid prodest
Item nihil prodest ieiunare et orare nisi
mens ab iniq̄tate reuocet. ⁊ ab obtractati
onib⁹ lingua cohibeat̄. de con. dis. v. Nihil
pdest. Hinc dicit Gre. sup Leuiticū omi.
xj. Vlis ostendā tibi q̄le te oporteat ieiuna/
re ieiuniū. Jeiuna ab oīi pcō. nullum ci/
bū sumas malicie. nullas capias epulas
voluptatz. nullo vino luxurie ꝓcalescas. ie
iuna a malis opib⁹. abstine a mal' fmōib⁹.
ꝓtine te a pessimis cogitatiōib⁹. Et sequit̄.
Tale ieiuniū deo placet. Hec ille. Nocet
q̄d eccl'a clamat ī ꝑncipio q̄dragesime. Cō
uertimī ad me ī toto corde vīo. tā ī exteri
oꝛi q̄ ī teriori opatōe cordis. ꝑ tale ieiuniū
aīa purificat̄. Et ꝑz ex his q̄nta diligentia
sit ꝫ tpe a venatōe abstinendū. cū ieiuniū
ipm̄ nihil valere dicat̄ si in eo venatio ex/
erceat̄. Vñ dicit Canon. lxxxvj. dis. Ere di
ctū Amb. ī fmōe de q̄dragesima. An puta
tis illū ieiunare frēs q̄ ꝓmo diluculo non
ad eccl'az vigilat. nō beatoꝝ martirū loca
sancta ꝑquirit. sed surgens cōducit seruu/
los. disponit retia. canes. pducit. saltus sil
uasq; perlustrat. Seruulos inq̄ secū tra/
hit. fortasse ad eccl'iam magis festinantes
⁊ voluptatib⁹ suis peccata accumulat alie
na. nesciens se reum futurū tam de suo de
licto q̄s de perditiōe seruoꝝ. Et hoc dicto
duo colligunt̄. Primo q̄ non potest ieiu/
nare efficaciter ad salutez arti venatice in
sistens. Sicut dicit glosa in dicto capitulo
Scōo q̄ dñs distrahēs seruos a seruitio
diuino. ꝑsertim illis temporib⁹ quibus
tenent̄ esse circa eccl'ias ipsoꝝ. ḡuiē peccat

et tenetur pro omnibꝫ pcis eoꝝ. de testibꝫ Sicut. Et. xxij. q. v. Qui compulsus.

(B) Sed diceres. vellem dñe scire an semp venatio est mortale pcm̃. Respõdeo breuiter. de laicis loquẽdo tũc venatio cõsiderat dupliciter. aut em̃ fit causa voluptatis aut cã necessitatis. Si causa voluptatis tũc est illicita ex tpe. vt dieby q̃drageſime z ieiuniorum. xxij. q. viij. Si nulla. Et lxxxvj. distin. An putatis. vt dicit glo. in. c. Qui venatoribꝫ ibidez. Et pisto facit Anthoñ. Butrij. in caplo de clerico venatore. q̃ dicat. Q venatio licita ẽ laicis in dieby cõmunibꝫ. sz in q̃drageſimalibꝫ z pcipuaꝝ festiuitatũ q̃bꝫ venire debẽt homies ad ecclesias ordinate. etiaz laicis est interdicta. vt allegato. c. Qui venatoribꝫ. et. c. An putatis. de cõse. dist. iij. Irreligiosa. Et dist. v. Jeunia. Si aũt pter necessitatez. scz propellibꝫ vel carnibꝫ. et tũc etiã est licita clericis. Et habet. lxxxvj. dist. Qui venatoribꝫ. in pma glo. Et q̃d mirũ si causa necessitatis pmittit venatio cũ et furtũ causa necessitatis pmittit. vt notat ibi glo. ij. c. discipulos. de con. dist. v. de furtz. c. Si q̃s. qz necessitas nõ hz legem. vt dist. j. Sic. Uñ. ppt̃ necessitatẽ David comedit panes ꝓpositiõis. xxv. q. j. §. Dis ita. Et. p necessitate famis pt pz distrahere filiũ. vt. C. de pñbꝫ qui filios distrahũt. l. ij. Et est ratio. quia in necessitate oĩa debent esse cõmunia. xlvij. dist. Sicut bij. maxime cibaria. ff. ad. le. Rodi. de iactu. l. ij. C. Cum in eodem natu. ¶ Et

¶ Sed diceres. Domine nõne Esau erat venator. vt in Gen̄. Nõne Nemroth venator erat. Nõne sanct⁹ Eustachius venator erat. Respõdeo q̃ singula q̃ Esau venator erat z bñdictionez amisit. quia pctor erat. vt dicit Hiero⁹. in ps. lxxxv. habet. lxxxvj. dist. Esau. Item Nemroth venator erat quia hominũ raptor et depredator erat. p pter quem cõfusio linguarũ circa turrim Babilonis facta erat Gen̄. c. Preterea Eustachius venator erat. sed nõ ideo sanct⁹ q̃ venator. Uñ in q̃ntũ venator nõ potuit sanctificari nisi alia bona opa affuissent et a venatione cessasset. vt dicat glo. iij. lxxxvj. dist. Esau. Et. xxxv. dist. Quorũdam. Uñ dicit Hieronimus q̃ penitus in scripturis sanctis non inuenimus aliquem venatorem. piscatores autem inuenim⁹ sanctos. in dicto. c. Esau. Et bis concludit Policratus libro. j. cap̃. iij. q̃ inspiciendo patriarchas in lege nature. Deinde descendendo ad duces iudices. reges. pphetas. sub lege veteris testamenti nullus legitur fuisse venator. nisi tm̃ hismahelite et gentes q̃ deum non nouerũt. Q si forte cesares aliqui legunt venatores dicit ipe q̃ bene potuit fieri. nunc̃z autem legunt venatores fuisse phi aut sapientes. vt Socrates Plato Aristotiles Seneca Archita tarẽtin⁹. et sic de alijs. Et multo minus in nouo testamento tales nõ leguntur. ex quibꝫ ipse dicit. Q venatica si oĩno reprobari non potest. tamen indifferens videt. et eo quia vilius animũ et immoderato voluptatis cursu concutit et fundamentũ rõnis subuertit. non tamen ob hoc erit omnino culpabilis. cum et vinum quod inebriat subuertit rationem. Potest ergo venatica vtilis esse et honesta ex loco. id est vt sit i pro pio vel in cõmuni. tempore. modo. id est. non nimium. persona. et causa. scilicet recreationis. Hec ille.

¶ Dominica Reminiscere. I Sermo. XLVII

Sciat unusquisqz

s[uum] vas suũ possidere in sanctificatione et honore. j. Thessalonicẽ. iiij. c. Quanis puritas mẽtis nre in oĩbꝫ operibus meritorijs necessario sit pponẽda iõ. q̃ nemo prudẽs mittit vinũ nouũ i vtres veteres. vt ibi Mat. ix. tũ circa op⁹ ieiunij et abstinẽtie sũme videt necessaria. alioq̃n nichil prodest homini ieiunare et orare et alia religionis bona agere nisi mẽs ab iniquitate renocetur. de cõsec. dist. v. Nihil. Unde dicit Augustinus super Johannẽ. Ieiunium magnum et generale est abstinere ab iniquitatibus et ab illicitis voluptatibus seculi. quod est perfectũ ieiuniuz Tuncergo fm ipm bene ieiunamus cum bñ viuim⁹. cũ ab iniq̃tatibꝫ abstinem⁹. Hec ille. Et iõ isto sacro tpe q̃drageſime valde necesse ẽ vt q̃libz nrm abstinendo a cibis. etiã studeat abstinere a vicijs Ille ei bñ abstinet a cib̃ q̃ z a malicie actibꝫ z a mõi ieiunat ãbitiõibꝫ. inq̃t Isid. li. ij. ỏ sũ. bo. c. xliij. Propter q̃d fm ipm q̃ a cibis abstinent et pue agũt demões imitãt. q̃bꝫ esca non est. z iniq̃tas sp adest. Et q̃b pz q̃ hõ tpe abstinentię q̃drageſimal' maxie pz abstinere

a vicijs ⁊ ꝓpria volūtate. Cui⁹ rō est. qz iste est ꝑm⁹ effect⁹ ieiunij q̄ drageſimal'. vt dicit Ber. sup cātica ser. xxxviij. Hz qz nihil p/dest abstinere a malo nisi etiā fiat bonum. iuxta illō. Declia a malo ⁊ fac bonū. ⁊ Isa. j Quiescite discere agere ⁊ discite bñ facere Jō ad pfecte agendū necesse ē vt hō effu/gat⁹ vicijs instet ꝑ tutibꝫ q̄bꝫ aīa scrificatur decorat ⁊ ornat. Et iō aplus hortat i ꝑbis theat⁹ ad hmōi scrificatōs isto tpe acquirē dā dicēs. Sciat vnusq̄sq; vas suū possidere in scrificatione ⁊ honore. In q̄bꝫ verbis āmonet q̄libet ad puritatē cordis et ꝓscie sue acq̄rendā. Ex q̄ enī ꝓscia nra ē recepta culū gre diuie eo q̄ ē tēplū spūssancti Jux ta illud. Templū dei sctm est q̄d est⁹ vos. j Cor. vj. Jō ꝓscia hmōi debet ḃ tpe apta/ri ⁊ preparari vt fiat dignū habitaclm do/mino deo ⁊ receptaculū spūisancto. Pro cuius latiori deductiōe tria sunt videnda Primo itaq; attendendū est qūo vas cor/dis nr̄i. i. ꝓscie sit vas integr̄ ⁊ bñ fundatū. Scdo qūo dz esse ornatuz ⁊ decoratum. Tertio qūo ⁊ in q̄d officiū tale vas sit de/putatū. Que tria cū fuerint q̄libz hō possi debit vas suū in sanctificatione ⁊ honore

Dixi primo q̄ ad ḃ q̄ ds pos sideat vas ꝓscie sue in scrificatōe attēdere dz qūo sit vas integr̄ ⁊ bñ fundatū. Est āt ꝓscia fm Damasce. lex itellect⁹ nr̄i. Scom āt mgr̄m i cōpēdio li. ij. c. liij. est cognitio sui ipsi⁹. Et ꝓstituit seu integrat ex tribꝫ. scz ex accusatōe ꝑteritor̄ pctōr̄. ⁊ r̄murmuratōe pñtiū. ⁊ cautela futuror̄. Nā ḡ q̄s accusat se de ꝑ teritz remurmurat pñtibꝫ ⁊ cauet fu tura pctā. tūc bz integrā ꝓsciaz. Fūdat āt ꝓscia sup solidā doctrinā sic dicit salnator Mat. vij. Omis q̄ audit ḃa mea hec et fac ea assimilabit⁹ viro sapiēti q̄ edificauit do/mū suā sup̄ petrā. Petra āt erat chr̄istus. j Cor. x. Sūme āt cauendū ē ne ist̄ud vas sit erronee fabricatū. s. ne sit nimis largū vel nimis strictū. qz oē q̄d ē ꝺ ꝓsciaz edifi/cat ad iehennā. xxviij. q. j. §. Et his. Unō fm Robertū hol. sup li. Sap̄. c. viij. Dicta mē ꝓscie pl⁹ obligat q̄s ꝑceptū plati. sic bēt de sen. ex. Inq̄sitiōi. Et omis ꝓscia siue re/cta siue erronea siue in per se malis siue in differētibꝫ obligatoria est. qz in oibꝫ talibꝫ viuēs ꝺ ꝓsciaz facit ꝺ illud q̄d credit ꝺ le/gē ꝓhibitū. Un̄ dicit glo. iij. i dicto Aug̃. ꝺ allegato Ex his. Q̄ o m̄e q̄d fit ꝺ ꝓsciaz ꝑ/cepti vel phibitōis edificat ad iehennam Ex q̄ bz fm glo. ibidē q̄ si pl⁹ comedam q̄z debeā q̄uis est ꝺ ꝓsciaz nō m̄ pecco mor/taliter. xxv. dis. §. Crimis. Ubi dic̄ Aug⁹. in libro de purgatorio. q̄ q̄tiēs q̄s accipit de cibo aut de potu pl⁹ q̄z necesse est peccat venialiter. Nō glo. intelligit q̄n nō accipit ex ꝓcēptu sed ex casu ⁊ nō ad ingurgitatōz al's esset pctm̄ mortale. vt dz. iij dis. Deni q̄. Si ḡ dz recte fūdari bōna ꝓscia pui/dēdū est ne sit aut nimis larga. qz tal' gene rat p̄sūptionē. ⁊ sepe dicit malū bonū. sal/uat etiā damnādū. vel ne sit nimis stricta. qz talis generat desperatōez. ⁊ sepe dicit bo/nū malū. ⁊ damnat cū ḃ saluandū. Sit ḡ ꝓscia talis q̄ nō faciat aliq̄d ꝺ ꝑceptū dum nū nec facere intēdat. ⁊ sit in rali ꝓposito q̄ licet faciat aliq̄d de q̄ dubitat an sit facien/dū vel nō. libenter illud faceret ⁊ nō obmit teret q̄d sciret esse bñplacitū deo. B

Dixi secundo q̄ attendere debem⁹ q̄li/ter vas ꝓscie debeat esse ornatū ⁊ decoratū Hz qz nihil ꝑt ornari nisi ꝑus purget. ⁊ iō ꝑmo videā⁹ q̄liter ist̄o vas sit purgandum Purgamētū āt h⁹ vasis ē frequēs ꝓfessio. q̄ ē q̄i scopa h⁹ vasis. ad quā tenēs ē cōfi/gendū quotiēs nos aliqua ꝑua cōmisse cognoscim⁹. Nihil āt sic hortez ad purgan/dū ꝓscia excitat freq̄nt⁹ sic cognitio gra/rū defectuū. Sic ei q̄ clar⁹ diligēt⁹ ⁊ sepe⁹ ispicit vas aliq̄ ptes. tāto mel⁹ purgat eas Ita q̄ diligenn⁹ scrutat defect⁹ ꝑtios. eos mel⁹ ꝓfitet. Et q̄ ꝑz fm Bre. xxxv. mora. q̄ q̄nto q̄s mīn⁹ videt tāto min⁹ sibi displi/cet. ⁊ q̄nto maior⁹ gr̄e lumē r̄cipit. tāto ma g⁹ reph̄ēsibilē se eē cog̃scit Que āt ꝓsideranda sūt hoī circa purgatōz ꝓscie di. huga. in de aīa. c. ij. Q̄ illa vt vicz ꝓsideres vndere nis. quo tendis. quomodo viuis. q̄d agis. quid obmittis. quantū quotidie ꝓficis. vel q̄ntū defic⁹. q̄bꝫ affectibꝫ freq̄nt⁹ r̄ag̃/ris vel q̄bꝫ tēptatōibꝫ a malig̃ spū acr⁹ im pugr̄. nec solū attēdas q̄lis sis. ⁊ etiā q̄lis eē debeas. Nec ille. Hz q̄s est nr̄m q̄ talia diligēter cōsideret. q̄ ꝓscia suā cū debit⁹ circūstan/deratōe discutiat. q̄ eā cū debit⁹ circūstan/tijs faciat. In ꝓfessiōe sic q̄dē pctōr̄ ꝓsidera re oportet fm Augu. in libro ō penitentia. vt consideret qualitatem criminis in loco in tpe. in pseuerantia. in varietate persone.

z quali hoc fecerit temptatiõe. z ipius vicij multiplici executõe. De q̃ latius hr̃ de pe. dis. v. cõsideret. Als aũt ꝓfessio facta. potꝰ est simulatio ficta z hypocritica q̃z cõfessio Ũñ Hugo li ij. de aníã .c. xv. vocat eã vulpinam confessionẽ. q̃ est ficta breuis rara z tepida. Refert Ouidius li. viij. metham or phoseos. Et Isido. li. xv. ethimologiarũ. ℣ dedalus fecit quandã domũ cũ varijs vijs ita ꝑplexis q̃ nullus eã exire posuit si ne glomere. Et illa domus vocabat labo rintus. q̃ maximũ laborez íntus habuit. Et in illa domo inclusit vnũ monstrũ q̃d er vna medietate fuit homo z ex alia bos. ea intentione vt in ꝑpetuũ ibi pasceretur z nunq̃ exiret. Sic fecit diabolus q̃busdã ꝓscientiã ꝑplexam diuersis modis. nũc ti more. nũc pudore. nunc negligẽtia. nũc di laratõe. z sic íntus occultat mõstrũ. i. mon struosum peccatũ. vt nullus cõfessor pos sit intelligere nisi cũ maximo glomere z la bore. Et isti sunt multũ fatui q̃ ꝑ talem cõ fessionẽ volunt abscondere peccatũ. quod tñ deo est notũ. Cõtra quos dicit Aug. su per Jobez Omel. xli. Quocũq̃z fugerit nõ fugit seipam mala ꝓscientia. nõ est q̃ eat. seq̃ tur se imo nõ recedit a se. peccatũ enim q̃d fecit intus est. Propter q̃d dat cõsilium di cens ibidẽ. Si vis a deo fugere. ad ipsuz fuge cõfitẽdo nõ latẽdo. cõfiteri potes. la tere nõ potes. Hec ille. Et Isido. lib. ij. de sum. bo. c. xxvj. dicit. q̃ homo poterit om nia fugere ꝓter cor suũ. Non enĩ põt rece dere quisq̃z a seipo. Ubicũq̃z enĩ abierit re atus sui ꝓscientia eũ non relinq̃t. Quãuis enĩ humana iudicia subterfugiat omis q̃ male agit. iudiciũ tñ ꝓscientie sue effugere nõ potest. q̃ plene notat malũ quod gessit. Hec ille. ℭ Sed hic occurrit dubiũ. quare videlicet hoies hodie nõ discutiũt bene ꝑpriam conscientiã nec ꝑprios cõside rant defectus. Ad q̃d rñdeo q̃ hoc ẽ ideo. q̃ plus aliena facta ponderant q̃z propria. Juxta illud Math. vij. Quid vides festu cam in oculo fratris tui. trabem aũt ĩ ocu lo tuo nõ consideras. Ũñ Prosper lib. ij. de vita cõtemplatiua dicit. Tamdiu quis peccata sua nosse z flere debere ignorat q̃z diu considerat aliena. ℣ si mores ad se ipm conuersus aspiciat. nõ requirit quod in alijs reꝓhendat. sed qõ in seipo lugeat. Et ideo Marci. xiij. dicit. Videte vosmet ipos. Unde Basilius in exameron lib. iij. dicit. ℣ omniũ creaturarũ difficilimũ est cognoscere seipm. Et ponit exemplum de oculo corporali qui alia conspicit. se autez nõ videt. Sic dicit z de cõscientia. que a cute delicta aliena cõtemplans tardior est erga suorum cognitionẽ vicioꝝ. Hz ad huc occurrit fortius dubiũ vnde videlicz ꝓuenit negligentia ꝓprie discussionis et consideratio peccati alieni. Respõdeo fm Grego. libro. xxxj. moraliũ. ℣ hoc ꝓuenit ex superbia z elatione. que cordis oculum p elationis tenebras extinguit. et qua vt di cit Crisost. sup Math. ꝓuenit hoc q̃ alter alterius culpam cito intelligit. suaz autem difficile. Quia homo in causa alteri⁹ tran quillum habet animũ. in sua aũt turbatũ Perturbato autez cordis nõ ꝓmittit ho minẽ considerare quod bonũ est. Et ideo dicit Aug⁹. libro. iij. de ciui. dei. ℣ remo tis obstaculis insane opiniõis scelera nu da iudicent. nuda ꝓpensentur. nuda inspi cient. fallacia tegimina z laudes vane glo rie auferantur. z apparebunt miserie pecca torum. Et quibꝫ omnibꝫ infero. q̃ nihil ita facit ad veram cognitionẽ sui melius q̃z q̃ humiliter de se sentit Istud patet ꝑ beatũ Herñ. ō. xij. gradibꝫ hũilitatis. vbi sic di cit. Humilitas est virt⁹ qua verissima sui cognitione homo sibimetipsi vilescit. Et Crisostomus in suo policraticon li. iij. dicit. Qui humilis corde est. alijs se indigniorẽ arbi tratur. Et quo dicto patet q̃ homo ꝑ hu militatẽ facile venit ad sui considerationẽ z ecõuerso. Refert Macrobius li. j. q̃ ap pollo cõsultus a quodã que esset via certi or ꝓueniendi ad beatitudinez. Rñdit. Si teipm agnoueris. Ũñ apud gentiles com munis erat opinio. hoc dictuz ~~gnotosoli~~ ~~tos~~. i. agnosce teipm de celis descendisse. put ait policratus libro. iij. ca. ij. Hoc ẽ er go prima scientia homis. scire seipm. put dicit Herñ. sup Canti. 4mone. xxxvj. que 4m ipm nõ inflat. sed humiliat. Ũñ Aug⁹. lib. iij. de ciui. dei. ꝓfert eam omibꝫ scietijs Et Isaac in suo libro de diffinitionibꝫ di cit eam esse summã pbiam. scz cognoscere seipm. Postq̃z sic vas conscientie ꝑ suffici entem discussionẽ confessiõis fuerit mun datũ z purgatũ. necesse habet ornari z de corari. Pictura aũt ista consistit in duobꝫ. sicut dicit nostrũ thema. s. in sanctificatiõe

ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟΝ

z honore. In sanctificatione virtutū. Ps̄. Domū tuā dñe decet sanctitudo. z honore scz ne dehonorē aliq̄ turpitudine vicior. sicut faciūt illi de q̄bus Ps̄. Homo cū in honore esset nō intellexit. Nec Horra. Debet ergo ornari vas istud puritate cōscientie interi⁹. exterius vero cōuersationis honestate. Refert Aug⁹. li. v. cōtra Julianū et scō retractationū. c. lxij. q. rex q̄dā Cipri. deformis specie thalamū suū fecit depingi pulchris imaginib⁹. vt earū aspectu vxor eius pareret prolē pulchram. Sic homo in memoria sua debet collocare pulchras imagines. i. honestatē cōuersatiōis. z puritatem cōscientie scrōr patrū vt ipas inspiciendo sil'r faciat. Qō cum fuerit. cōscientia nr̄a erit vas āmirabile opus excelsi Eccl. xliij. Vere āmirabile q̄ in tam fragili corpore tā speciosa ꝓscientia. ij. Lor. iiij. Habemus thesaurū istū in vasis fictilib⁹.

¶ Dixi tertio q̄ammonetur hō ad considerandū vas sue cōscientie quō z in q̄d officiū sit deputatū. Circa q̄d sciendū ſm Robertum Holgot sup li. Sap. ca. xvij. Cōscientia homis habet multiplicē actuz. Est enī conscientia accusatrix praue transgressiōis z releuatrix nr̄e depssionis. cōseruatrix bone possessionis. z vindicatrix fracte pfessionis seu pmissionis. Primo igit̄ conscientia est accusatrix sue trāsgressionis. Jurta illud Roma. ij. Testimoniuz reddente illis cōscientia ipor. z inter seinuicē cogitationū accusantiū. Istū accusatorē maxime debem⁹ timere. Nā vt dicit Seneca in li. de moribus. Nullū cōscium pcōr tuor magis timueris q̄z teipm. Alienū enī potes effugere. te nunq̄z. Sicut aūt caritatiu⁹ accusator primo accusat ad partē. z postea si non emēdauerit. extunc publice, pclamat eum. Sic cōscientia nr̄a primo secrete hic in pseti vita nos arguit. z si nō emēdabim⁹ vitaz nostrā. extunc in generali iudicio, pclamabit. Et ideo. j. Lor. xj. Si nosmetipos iudicaremus. nō vtiq̄z iudicaremur. Scōo cōscientia ē releuatrix sue depssionis. In omni enī depssione vel tribulatōe terrena. singularis cōsolatio ē bona cōscientia. ij. Lor. j. Hec nr̄a hec est. testimoniū cōscientie nre. Un Ambro. in li. de officijs dicit. Bene sibi cōscius. falsis nō debz moueri cōuicijs. nec estimare plus ponderis in alieno cōuicio q̄z in sue cōscientie testimonio. Et Hrego. sup Ezechie. Omel. ix. dicit. Quid prodest si omes te laudāt z cōscientia accuset. aut q̄d obest si omes derogant z sola cōscientia defendat. Propter q̄d Aug⁹. scribēs cuidā manicheo dicit. Senti de augustino q̄cq̄d libet. dūmodo me sola cōscientia in oculis dei ñ accusat. xj. q. iij. Senti. Et Aug⁹. dicit. Quē cōscientia defendit liber est inter accusationes. ecōuerso vero liber sine accusatione esse nō potest. quez sola q̄ interius addicit. i. iudicat cōscientia accusat. Un Aug⁹. sup Ps̄. xxxvj. suadens custodire cōscientie innocentiā dicit. Custodi intus innocentiā tuā vbi nemo opponit causam tuā. pualebit in te falsuz testimonium. sed apud hoies. Nunq̄d apud deū pualebit vbi causa tua dicenda est. q̄n deus erit iudex alius testis q̄z cōscientia tua nō erit. inter iustū iudicē z ꝓscientiā tuaz. noli timere nisi causam tuā. Nec Aug⁹. Tertio ꝓscientia est cōseruatrix bone possessiōis. Un Bern. Sanū vas ꝓscientia. z seruandis secretis idoneum. nullis patens insidijs. nullis violentijs cedens. vpote nec manu nec oculis accessibil'. Quicq̄d in eaz posuero. securus sum seruabit. imo et defuncto restituet. quocūq̄z vado ipa erit mecum. ferens depositū q̄d seruandum accepit. vbi gloria vel ꝓfusio ineuitabilis p̄ q̄litate depositi. Nec Bern. Propter h̄ Polgot comparat eam carte. in qua merita nostra ꝓscripta sunt. p quam assecuramur de premio paradisi. j. ad Thimo. i. Finis precepti caritas de corde bono z ꝓscientia pura. Ecce finis. s. premium vltimatū p̄cepto debitū. vñ est sic̄ privilegium sup hereditatem. q̄d est bene seruandum a vicis z vermib⁹. quod sepius est videndum z purgandum. sicut fecit Paulus Actuū. xxiij. Studeo sine offendiculo ꝓscientiaz habere ad deum. Quarto ꝓscientia est vindicatrix sancte pfessionis seu pmissionis. Omnes siquidē xpiani sunt. pfessi seruare deo fidem. z eius precepta implere. ideo quotiens hoc infringunt. conscientia nō solum accusat. sed etiā vindicat mordendo z pungendo. iuxta illud Prouer. xij. Est qui promittit. z quasi gladio pungit̄ conscientia. i. est qui promittit z nō implet. Et vere magna est pena remorsus conscientie in peccatore. que semp timet penam p peccatis

sibi debitam. nec solū timet debitā penam sed etiā multo maiorē q̄s actualiter sibi inferetur. Juxta illud Sap̄. xvij. Frequenter enī p̄occupant pessima redarguēte cō̄scientia. Ubi dicit Holgot. q̄ iniqui sepe p̄occupant. i. p̄concipiunt pessima. i. maxime penalia eis inferenda. redarguēte eos cō̄scientia q̄ iudicat sibi penā maiorē debere q̄s actualiter inferr̄. Uiere. ū. Arguet te malicia tua. Uñ Aug⁹. confessionū. j. Justissimi dñe vt sit sibi pena inordinat⁹ anim⁹. Et Aug⁹. in de vera innocētia lib. ix. c. xix. Nulle pene grauiores sunt q̄s male conscientie in qua cū non habeat deus. cōsolatio nō imponit. Est aūt multū mirabile inter cetera q̄ q̄ntūcūq̄ p̄cōr ab alijs innocēs z iustus iudicat. nihilomin⁹ tñ eum conscientia sua mordet z torquet z dignū supplicio iudicat. Unō dicit Juuenalis libro. v. Q̄ sic est de cō̄scientia. sicut fuit antiquit⁹ de iudice. q̄ cum iudicare aliquē debuit dignum morte. misit in vrnā lapillos nigros z eos effudit coram pl̄o. z sic reum ostēdit esse condemnandū. Q̄ñ aūt debuit boīez innocentē liberare. effudit albos lapillos. in testimoniuz innocentie. Ex q̄b dicit Juuenalis. q̄ q̄uis alijs sue malicie euadat iudiciū iudicis. tñ a seipo cōdemnat. et dignus supplicio iudicatur. Et ideo dic̄ Seneca in lib. de moribus. Mala cō̄sciētia sepe tuta est. secura nunq̄s. ¶ Est aūt sciendum q̄ q̄dam h̄nt conscientiā ad modū vasis ip̄oz diuersimode se h̄ntis. Quoddam enī ē vas dilatatū. q̄ddam fragile et nō firmū. q̄ddā p̄turbatū seu lesum. q̄ddā cauteriatū. i. signatum. Sic q̄dā habēt cō̄scientiā dilatatā. q̄dā infirmatā. quidaz p̄turbatam. q̄dā cauteriatā. Dilatatam habent illi q̄ nō ponderant nisi grauia peccata. z istoz cō̄scientia ē sicut rethe h̄ns lata foramina. vbi non cōprehendunt nisi magni pisces. sed parui euadūt. sic rales non ponderāt ociosa verba vel iuramenta vel mendacia. nisi essent coram iudice. vel nisi graviter offenderent. primū. z sic de alijs. Sicut hodie multi dicūt. Nō ē pctm̄ spoliare bona eccl'iastica eundo ad bella. Quibus rñdeo sm̄ policratū. Q̄ sicut ille q̄ retinetur pupillū defendere. si eū solus inuadat grauiter peccat. Sic miles q̄ eccl̄esiaz defendere debuit. si eā solus impugnat in deū grauiter peccat. Juxta illud. Qui tangit vos tangit pupillaz oculi mei. Ex q̄ dicit policratus li. v. c. xiij. Q̄ deus honorē vel contemptū sacerdotū. suū reputat. vnde statuit Constantin⁹ imperator. vt q̄cūq̄s res vel p̄sonas eccl̄esie inuaderent capite punirent. Hodie vero nullus punit etiaz solo verbo vt phibeat. Refert Jobes Galiensis in suo cōmuniloquio. Q̄ Jul⁹ cesar phibuit spoliare templa hostilia sub p̄uatione dextre man⁹. Et Policrat⁹ lib. vj. ca. xvij. narrat. Q̄ exercitus Brēnij ducis māsit inuictus q̄s diu nō spoliauit templū appollinis. Qui cū illud inuasit. subito cū exercitu suo fuit pemptus. Similiter etiā dicit de Alexandro. Q̄ etiā sacerdotibus iudaicis contra quos pugnabat pepercit. Multo igit magis deberēt milites chr̄i stiani sacerdotiū honorare. Alij sunt q̄ habent conscientiā satis infirmā p̄ oppositū. q̄ nō magna pctā. sed etiaz parua graviter ponderant. nō tamē sicut debēt sed pl⁹ iusto. z que nō sunt peccata iudicāt esse pctā. Et hec conscientia frequēter a temptatione diaboli. puenit. q̄ sic inducit boīes ad ꝑplexitatem peccandi. Et tales vidi temptatione cessante habuisse frequēter cō̄scientias largas. Tertio sunt alij q̄ habēt cō̄scientiā p̄turbatam. vt sunt illi q̄ p̄pter commissa facile desperant. Contra q̄s Bern̄. sup Cant. sermone. lxij. dicit. Q̄ cōtra talem conscientiā nihil est efficacius nisi vulneruz x̄pi sedula meditatio. Quarto sunt alij q̄ habēt conscientiā cauteriatā. vt sunt illi qui ponderāt parua. sed de magnis nihil curant. Sicut pharisei colantes culicem. camelū aūt glutierūt Math. xxiij. Et hi sunt hypocrite. vt dicit Ap̄l's. j. ad Thimo. iij. In nouissimis inquit diebꝫ veniēt quidam hypocrite. cauteriatam habentes conscientiā. Glo. Hoze. Cauteriatā. i. corruptaz tam erroze doctrine q̄s culpe q̄s etiam igne cōcupiscētie. Isti sunt signati caterio diaboli. vt ꝺz Apoc. xiij. Nos igit hui⁹modi conscientias fugiētes. studeam⁹ habere cō̄scientiā illam de qua Hugo lib. ij. de anīa ca. ix. dic̄. Tranquilla conscientia est que omibus est dulcis. nulli grauis. vtens amico ad gratiā. inimico ad patientiam. cunctis ad beniuolentiā. quibus potest ad beneficentiā. cui nec deus sua pctā imputat. q̄ ea nō facit. nec aliena. quia nō approbauit. nec negligentiam. quia nō ta-

cuit. nec supbiam. qa in humilitate pmansit. Dec ille. Intantū autē est seruāda ista conscientia. vt etiā si simul cū fama seruari nō possit. potius sit perdēda fama q̄ ꝓscientia. sicut dicit Seneca. epl'a. lxxiij. Nemo inquit potest estimare virtutem q̄ quis hoīm famaz pdit ne ꝓscientiā pderet. Talem ergo ꝓscientiā habētes ranq̄z vas sanctificatū z ornatum aptū faciemus ad recipiendā gratiā. z randē ad ꝓsequendaz gloriam. ¶ Circa p̄dicta est sciendum q̄ ſm Thomā erroz ꝓscietie octo modis causatur. Primo ex ignorātia. qñ scz nescit q̄s quid eligendū sit vel declinandū. De hoc dicit Cum ignoramꝰ quid agere debeamꝰ hoc soluz residui habemꝰ. vt oculos nr̄os dirigamus ad te. Scōo ex negligentia. vt q̄ quis negligit ꝓscientiā exercere. vl' si nescit se expedire z negligit tūc ab alijs querere. Tertio ex supbia. vt cum quis nō humiliat intellectū suum. vt scz meliozibus z sapientiozibꝰ se velit credere. Cōtra quos ait Apl'us. Captiuantes omnē intellectū in obsequium fidei. hoc est dicere. Q̄ quilibet in credēdis plus debet ꝓsentire fidei q̄z sibi. Quarto ex singularitate. quia homo sensum sequēs ꝓprium nō cōformat se alijs. nec seq̄tur vias cōmunes bonorum. Unde Rum. Extrema castroz ꝓsumpsit ignis. Quinto ex affectu inordinato. q̄ sepe ꝓscientiam inclinat ad illud quod homo tunc appetit. et sic facit eam a sua rectitudine deuiare. Seneca. Perit oīe iudicium cū res transierit in affectum. Sexto ex pusillanimitate qua q̄s timet nō timenda ſm rectū iudiciuz rationis. Isa. Dicite pusillanimes ꝓfortamini. z nolite timere. Septimo ex pplexitate q̄ homo se credit inter duo pcā positū. q̄rum alterū impossibile est declinare. Sed sciendū q̄ pplexitas nihil est. potest tñ alijs esse pplexꝰ ſm q̄d. scz ſm erroneam ꝓscientiā. qua deposita erit liberatꝰ. Octauo vero modo ex humilitate z cordis puritate. Und Gregoꝛꝰ Bonarū mentium est ibi culpas cognoscere vbi minime reperiē. Primis septē modis erroz est reprehensibilis. Octauo vero modo est cōmendabilis nec erroz dicendebet. sed humilis suoz̄ defectuuz recognitio. dūmodo nō sit nimia. ¶ Sed diceres vtrum. pter cōscientiā pdenda sit fama. videtur q̄ sic. q̄a dicit Augꝰ. ad Constantinum archiepiscopū mediolanenſ. xi. q. iij. In cunctis que in hac vita aduersa pueniunt. sola est sicut nostis omnipotentis dei districtio pensanda atq̄z ad cor proprium semper recurrendū. vt nullius ibi lingua implicet vbi conscientia non accusat. Dec ille. Et Glosa ibi dicit q̄ propter nullius linguam credat se aliquis reum. Sed in contrariuz est Canon. xij. q. j. Nolo. vbi dicit Augusti. non solum requiritur cōscientia propter nos. sed etiaz fama propter alios. Respondeo ſm Glo. in ca. Senti. xi. q. iij. Q̄ quando sumus inter tales qui parati sunt imitari z nō reprehendere. vn de ne rales corrumpam⁹. exemplo viri debemus vt fama nostra luceat coram eis. Sed si sumus inter tales qui parati sunt reprehendere. tunc sufficit cōscientia. Un Math. xv. christus dixit discipulis suis. Sinite eos ceci sunt et duces cecorum.

Dominica Reminiscere. II. Sermo XLVIII.

Miserere mei dō mine fili dauid. filia mea a demonio male vexat. Matthei xv. Sanctus Augustinus diffiniens q̄d sit miseria humana in libro de diffinitiōib⁹ sic ait. Miseria est copia tribulatiōis z inopia cōsolationis. quādo multifarie quis patitur z a nemine relevatur. Dec ille. Ex q̄bus verbis patet q̄ miser dicit q̄ z multa mala patitur z a nemine cōsolatur. Talis autē fuit ista mulier chananea q̄ patiebat demonē in domo sua imo in filia sua. quē effugare nō poterat aliq̄ huius mundi potentia vel prudētia. eo q̄ nō est potestas super terram q̄ comparetur ei Job. xli. Inde est q̄ audiens dei filium huic mūdo apparuisse. credensq̄z eum habere potestatez super oīa demonia imo super omnē creaturam. merito cucurrit ad eum. exponēs q̄z miseriā suaz coram illo ait. Miserere mei dñe fili dauid. In q̄bus verbis tria describuntur. Primo hui⁹ mulieris instans petitio. ibi. Miserere mei. Scōo salvatoris ad miserādū inclinatio. ibi. dñe fili dauid. Tertio subditur cause curationis allegatio. cum dicitur. Filia mea male a demonio vexatur.

¶ A

Dixi primo q̄ in ꝯbis p̄missis tangit hui⁹ mulieris instās petitio cuz dicit. Miserere mei dñe. Hec mulier significat quēlibet hoiez peccatorē. q̄ hz filiā demoniacā. i. ꝓscientiam petō occupatam z obsessam. q̄ si vult euadere. necesse est eū ad deuz clamare in oꝛone. z maxime isto tpe. Tempꝰ enī q̄dragesimale est tp̄s p̄cipuum oꝛonis deuote. vnde isto tpe q̄libet petōr debet dicere ad xp̄m p liberatione anīe sue a petō. Miserere mei. Circa q̄d tria breuiter sūt ꝓsiderāda. Primo. p quo sit oꝛandū petōri. Scōo quō. Tertio q̄s sit effectꝰ oꝛonis. De primo ptz q̄ hō debet oꝛare. p multꝫ miseriis euadendis z multis bonis celestibꝫ consequēdis. Sunt aūt miserie hoīs in hac vita. scz nature. culpe. pene. seruituz. z ignorantie. Ūñ Job. xiiij. oꝛ. Homo natus de muliere. breui viuens tpe. repletꝰ multꝫ miseriis. Quelibet aūt harū miseriarū ī multis cōsistit. Et prima miseria nature est q̄ hō de nihilo est. Isa. xlj. Ecce vos estis de nihilo. Scōo qz in nihilū fluit Eccī. xiiij. Alia generant z alia deficiunt. sic generatio carnis z sanguinis. Tertio qz cōtinue alteraī. Nunq̄z enī in eodez statu p̄maner. Job. xiiij. Quarto ꝙa corrūpitur. Ps. Inmiseriis nō subsistent. Ecce miseria nature p̄ro q̄ amouēda debet hō q̄ntūcūq̄z sanctus deū oꝛare. Scōa miseria ē culpe seu peccati. Et p̄mo qz pctm̄ ambilat hoiem. Ezech. xxviij. Nihili factus es. Scōo ꝙa spoliat Luce. x. Incidit in latrones q̄ euz spoliauerūt. Tertio qz cremat post mortē. Eccī. xxvij. Conterek cū delinquēte delicium. Quarto qz corrodit ꝓscientiaz sicut vermis. Piere. ij. Arguet te malicia tua. Quinto qz vulnerat Eccī. xxj. Quasi rumphea bis acuta oīnis iniq̄tas. plage illius nō ē sanitas. Sexto qz obstat miscōie dei. Piere. v. Peccata nr̄a p̄hibuerūt bonuz a nobis. Ecce miseria culpe. p ꝙbus amouē dis peccatoz sufficientem habet causam oꝛandi isto tpe ad deū. Tertia miseria ē pene Et p̄mo sollicitudinis in h̄ modo. Eccī. xl. Occupatio magna creata est oīb hominib. Scōo pena laboris. Job. v. Homo ad laborē nascitur. Tertio morboz. Eccī. xl. Moꝛs. sanguis. ꝓtentio. Quarto damnoꝛū scz rerū vel amicoz. Eccī. xl. Oīnia q̄ de terra sunt in terrā conuertunt. Quinto mortis. ij. Reg. xiiij Oīnes morimur. z sicut aque dilabimur. Ecce miserie pene hꝰ mūdi. quas etiā nullus q̄ntūcūq̄z sanctus p̄t effugere. Quarta miseria est ꝙtutis. Et hec ē multiplex. Prima enī est seruitꝰ carnis nr̄e. cui etiā inuiti obedimꝰ. Roma. vij. Video aliā legem in mēbris meis contrariā legi mētis mee. Scōa ꝙtus mundi. j. Joꝛ. vij. Que nupta est. cogitat q̄ sunt mūdi. Tertia ē peccati venialis. Rom. vij. Non q̄d volo ago bonū. sed qō odi maluz. scz veniale. Ultima seruitꝰ erit in futuro. scz infernalis. De q̄ Matth. xxv. Ibunt hi in supplicīū eternū. Quinta miseria ē ignorantie. qz homo hic ignoꝛat tam suū p̄ncipium q̄z finē q̄z etiā meritū. De initio scribitur. ij. Reg. iij. vbi oꝛ. Ego sum hō ignorans egressum meū z introitū meū. De fine scribit Eccs. ix. Nescit hō finē suuz. De merito oꝛ Eccl's. ix. Nescit hō vtrū amore vel odio dign⁹ sit. Ecce si homo vult aduertere istas miserias in q̄lib est. cuiuscūq̄z status. dignitatis vel ꝓditiōis fuerit. certe satis inuenit vtilē occasionē oꝛādi ad christū. dicens. Miserere mei dñe. vide humilitatē meā z laborē meū. supꝛadictū. B

De scōo quō sit oꝛandū. Tria aūt requiruntur ad debitū modū oꝛandi. scz q̄liter homo debet se p̄parare ad oꝛationē. q̄d in ea facere. q̄d post eā sequi. Precedere debz oratione ab exterioꝛibꝫ negocijs coꝛdis reuocatio. ij. Reg. vij. Inuenit seruus tuus coꝛ suū vt oꝛaret. Notāter dicit inuenit. q̄si ei coꝛ suū habet ꝓditū homo q̄diu est terrenis occupatꝰ Ozee. x. Diuisum ē coꝛ eoꝛū. nūc interibunt. Dine est q̄ ꝑ sacro tpe deberent cessare negocia seculi. vt nundine z alia fora. ꝓter meliorē recollectionē coꝛdis Ūñ Matth. vj. dñs dicit. Tu autē cū oꝛaueris intra cubiculū tuum. scz recolligas mentē ab exterioꝛi occupatione. et clauso ostio sensuū. oꝛa patrē tuū. Scōm est sui ipius recognitio. vt videlicet hō p̄rios defectus diligēter ꝓsideret. fm enī q̄ miserias suas sup descriptas diligēt⁹ cōsideraverit. fm h̄ ad deū deuot⁹ oꝛabit. Ūñ ps. Miserere mei deꝰ. z seq̄tur. Quīm iniq̄tatē meā ego cognosco Et Bern. dic. Debem⁹ nosmetipos q̄si facie ad faciē coꝛā deo cōstituere. z ī lumine eius. pspicere de nobis. ipis tribulationē nobis venire. Modus mendicatiū est vt dic Isido. q̄ sana mēbra

abscondunt. z egra ostēdunt. vt magnitudo miserie excitet homies ad misericordiam. Sic nos mala que fecim⁹ coram deo ꝓponere debemus. bona autē si qua sūt q̄i pro nihilo reputare. Tertiū est diuine maiestatis cōsideratio. Ps. Uacate z videte. quoniā ego sum deꝰ. Multū enim nos attentos debet reddere hoc q̄ cū domino loquit. Gen. xviij. dixit abraam. Loquar ad dominū cum sim cinis z puluis Ecce ꝓparatio ad oronem. Scdo q̄ntū ad modum orandi req̄ritur q̄d in ea sit faciendum. Et certe in oratione requirit maxima deuotio. q̄ q̄dem deuotio tria req̄rit. scz intentionis puritatē. desiderij magnitudinez. z fidei ac spei certitudinē. De puritate habet. j. Petri. Uigilate in oronibꝫ. Dicit Glo. ne animus aliud cogitet ꝓter id solū quod precatur. Pessima ergo est oratio q̄ ad deū orat. z mente turpia cogitat. De talibꝫ dicitur Math. xv. Populus hic labijs me honorat cor aūt eorum lōge ē a me. De scdo. s. de desiderij magnitudine dr Iere. xxix. Cū quesieritis me in toto corde vro. tūc inueniar a vobis. Magnitudo enim desiderij dicit clamor orātis. Unde bec chananea dicitur signāter clamasse post xp̄m. q⁹ ex magnitudie desiderij orabat. iuxta illud ps. Clamaui i toto corde meo. exaudi me domine. De tertio scz de fidei ac spei certitudine dicit Jaco. j. Postulet aūt in fide nihil hesitans. Ha q̄ hesitauerit similis ē fluctui maris. z seq̄tur. Nō ergo estimet hō ille q̄ aliquid accipiat a deo. Legit de Alexandro q̄ cū nō posset potentia sua ꝓcludere quasdā gentes inter mōtes. orauit ad deū celi ꝓfidenter. z ꝓclusi sunt montes sup illos. Si ergo hoc factū est ad ꝓces infideliū pagani. q̄nta faciet deus p suis fidelibꝫ fideliter orantibꝫ. Tertio quantū ad modū orandi req̄ritur vt hō sciat q̄d debeat seq̄ eius orationē. Debet enī sequi oronē gratiarūactio. Sicut dicit Apls. In omnibꝫ gr̄as agentes. Et dico sequi. nō ꝓcedere. Sic enī eccl'ia facit q̄ in fine misse z cuiuslibet hore dicit. Benedicam⁹ dño. nos autem in ꝓncipio. Ideo phariseus Lu. xviij. male suā missam inchoauit a gr̄arūactionibꝫ di. Gratias ago tibi dñe q⁹ nō sum sicut ceteri hoīm. raptores. iniusti. adulteri. velut etiā hic publicanus. Nō sic xp̄ianus sed vt dicit Prouer. xviij. Justus in principio debet esse accusator sui. z in fine debet gratias agere. p bonis sibi collatis a deo z ꝓ malis amouendis ab ipo. z sic erit debita oro ¶ De tertio vltimo. q̄s sit effectus oronis sciendum q⁹ vt dicit Glosa sup. ps. lxxxvij. Oro est quasi nuncⁱ. q̄ ad deum intrat z illic mandatū pagit quo caro peruenire nequit. Hugo aūt in lib. iij. de ꝓfectibꝫ nouiciorū ca. penul. ponit multos ꝓfectus oronis quibꝫ alias bonas actōes ꝓcellit. Inter q̄s ista est ꝓcipue q⁹ peam facilius impetram⁹ que petimus a deo q̄s ꝓ alia bona opera. ita vt. q̄q̄s breui oratiōe aliquis obtineat q̄ diutius p alios labores z pia opera obtineret. Unde in omni casu. in oīi periculo. pro oīi desiderato. semp inuenimus sanctos principaliter ad orationis refugiū cōfugisse. q̄si promptⁱ ibi quod peterent ꝓsequerent. Uñ Mat. xxi. Oīnia quecūq̄z in oratione petitis. credite quia accipietis Quid enī oratio nō potest. Oratio iraz iudicis placat. Sicut patet Exo. xxxij. Orante moyse placatus est dñs. venia impetrat. Math. xviij. Omne debitū dimisi tibi quoniā rogasti me. temprationis impetū sedat Num. xi. Et Exo. xvij. Orante moyse victus ē amalech. in periculo liberat. Ps. Ad dñm cū tribularer clamaui. z exaudiuit me. Et breuiter tam temporalia q̄s spiritualia dona impetrat. Merito igitur debem⁹ cū ista muliere clamare dicentes. Miserere mei z̄c. ¶ Dixi secundo q⁹ in verbis premissis tāgit salnatoris nostri ad miseranduz inclinatio. cū dicit. dñe fili dauid. Uerba enī ista que hic ponunt p istā mulierē bonam ꝓlata ad xp̄m valde inclinant xp̄m ad misericordiam eo q⁹ exprimūt xp̄i vtrāq̄z naturē. scz diuinam z humanā. Scōm enī naturā diuinā confitetur eū esse omnipotentē. Jōo dicit. Domine. Scōm vero naturā humanam dicit eū filium dauid. oīnibꝫ cōpatientem. eo q⁹ dauid in misericordia sua conscutus fuit sedē regni. vt dicit. j. Mach. ij. Fuit enī misericors nō solū in amicos sz etiā in inimicos. Sicut patz de Saul. de semei z absolon. pro q̄bus ipe orauit. z ad eos se mā suetissime habuit. pluraq̄z beneficia eis pro eorū malicijs rependit. Unde si ergo dicat. Dñe. scz qui potens es. eo q⁹ subest tibi posse cū volueris Sapie. xij. et

Hester. xiij. Domin⁹ vniuersoꝝ tu es. Fili dauid. q̄ ita misericors es vt dauid. a q̄ tu descendis. vt dicit Math. j. Unde qz filius dauid es nō decet te degenerare a moribus boni patris. licet ergo indigna sim⁊ gentilis ⁊ inimica nomis tui. tamē memēto dñe dauid. ⁊ oīs māsuetudinis eius. ⁊ noli retribuere mihi mala p̄ malis. sz potius bona. Christus fuit fili⁹ respectu plurium diuersimode. Fuit enī filius Abrae ⁊ dauid p̄ repromissionē ad eos sacram. qz ex eoꝝ semine nasci debuit. Fuit fili⁹ marie. p̄ter naturę sue ex ea susceptionē. Fuit filius Joseph p̄ estimationē Fuit filius fabri p̄ exprobrationē. Fuit filius dei propter naturę diuine in eo ⁊ in patre identitatē. In ps. Filius meus es tu. Jsta aūt oīa mouent christū ad misericordiā sup peccatoꝝ. Ideo bene dicit Fili dauid.

Ē Sciendū autē q̄ xp̄us est dñs misericordie. ⁊ hoc tripliciter. Primo quia habet deū patrē misericordiarū. ij. ad Cor. j. Benedictus de⁹ ⁊ pater domini nostri ie/su xp̄i. Scō qz in redemptione sic sanguinem suū fudit vt deinceps sicut pater misericordiarū oīm̄ eā dare posset. In ps. Qui redimit de interitu vitā tuā. Tertio q̄a ipe efficit misericordiā vbi nulla suppetunt merita. Unde sic fabricator vl̄ artifex esset dñs rei corp̄alit̄ facte si causaret materiā sicut causat formā. Sic xp̄s est dñs misericordie ⁊ creator misericordie q̄ facit misericordiā. meritis nō exigentib⁹. ⁊ propter istas tres causas dicit xp̄s de⁹ diues in misericordia Eph. ij. Surgit aūt ī xp̄o magnitudo misericordie et promptitudo ad miserādū ex trib⁹ vt dic̄ Holgot sup libz̄um Sapie ca. ix. Primo ex naturali p/prietate. Scdo ex naturali p̄tate. tertio ex experimentali necessitate. De p̄mo patet. nā sicut p̄prium est igni calefacere. soli lucere vel illuminare. ita est p̄prium xp̄o misereri. Un̄ canit eccl̄ia. Deus cui p̄prium est misereri semp̄ ⁊ parcere. Et ideo dicunt scti q̄ deus q̄si innit⁹ punit et coacte ⁊ tarde. sic̄ homo tarde facit illud qđ innit⁹ facit. fm Crisō. Est enī xp̄s tardus in puniendo. ⁊ velox in miserādo. sicut ignis tarde descēdit ⁊ velociter ascēdit. ita xp̄us velocissime miserek. ⁊ tarde ⁊ cū magna expectatōe punit. Un̄ in ps. dr. Longanimis et multū misericors. In signū aūt hui⁹ q̄ cū dolore punit pc̄ōres dicit p̄ phetā Isa. j. Heu ego p̄solabor sup hostib⁹ meis. Ubi ponit interiectionē dolent̄. q. d. cū dolore ⁊ displicentia p̄solabor. Sicut g̃ nulla res pōt p̄dere suā p̄priā operationem totaliter q̄diu manet. licet valeat impediri vel retardari ad tp̄s. ita nullo mō obliuiscet miserari deus. nec p̄tinebit in ira misc̄ias suas. imo cū irat⁹ fuerit misc̄ie recordabit Habacuc iij. De hac mixtura misc̄ie ⁊ ire Greg. sup Ezech. Omel. p̄ma pulchre declarās dic̄. Quō deus q̄n irascit nō oīno irascit. sz ineffabili mō ad culpas p̄sequitur ip̄os pregit pc̄ōres. Ad qđ adducit duas hystorias. Una de captiuitate dec̄ tribuū. quaz deꝝ licet ordinaret ad correctionem p̄pli. simul tn̄ eis p̄uidit de p̄phetis ⁊ sc̄tis q̄ eos ī illa captiuitate p̄solarent. Nisi inq̄t irat⁹ esset. p̄pl̄m in captiuitatē minime tradidisset. et nisi omīno irat⁹ esset. electos suos cū illo in captiuitatē nō mitteret. Alia hystoriam adducit de p̄plo isrl̄ quō missis exploratoribus dec̄ de eis redeūtes murmurare fecerūt p̄tra deū. intantū vt dicerent se seductos. Dñs g̃ iratus dixit q̄ null⁹ eoꝝ terrā p̄missionis intraret. quo audito. statim se lachrymis cōpunxerūt ⁊ statī armis parauerūt se p̄tra p̄pl̄m ad obtinendū terram p̄missionis. q̄bus dñs p̄ moysen dixit Nolite ascendere neq̄ pugnetis. nō ei sum vobiscū. ne cadatis coram inimicis vr̄is. vbi dicit Greg. Pensandū est si cū ipīs nō erat cur eos ne ascenderent. p̄hibebat. Hi cuz ipis erat q̄d est q̄ ait. nō sum vobiscū. Sz certe cū ipis erat ne perirent. sed cum ipis nō erat vt vincerent. Et in h̄ dicit Grego. q̄ deus gerit mozē patris q̄ filio delinq̄nti irascitur. reph̄endit. increpat. verberat. sz si hunc in p̄cipicia ire cōspexerit ne mortis periculū incurrat. manū tenet ⁊ retinet. ¶ Sed diceres ⁊ q̄reres q̄s deū cōpellit punire ⁊ nō p̄stare misc̄iaz liberantē totaliter a pena exquo ē potens. Rn̄det Crisō. Tu inq̄t pc̄ōr q̄ misc̄iaz nō desideras. sic̄ enī desideranti misc̄iaz si denegat crudel̄ est ita si nō desideranti misc̄iaz p̄staret iniustus esset. Q̄ si q̄ris q̄s est iste homo q̄ nō vult misc̄iaz. Rn̄det. Tu q̄ p̄manes ī peccatis. Desiderare nāq̄ misc̄iaz dei est cōuerti ad deū. Ille g̃ desiderat misc̄iaz dei q̄ timet irā eius. Qui enī irā dei nō timet. nō desiderat misc̄iaz eius sz spernit ⁊ cō/

temnit. Scdo dñs est misericors ex generali ptāte. Quāto enī hō vel bestia in potētia est maior. tanto ē ad clemētiā prompti/or. sicut patet de leone. Iuxta illud poete. Parcere pstratis scit nobilis ira leonis. Sic catulus si mordet leonē. leo nō se vindicat de catulo. sed si catulus catulū mordet. mutuo se dilacerāt. Silr mulieres ḡa naturaliter fragiles. crudelissime se vindicant qñ possunt. Vñ Eccl. xxv. Non ē ira sup irā mulieris. Quia ergo dēs infinitus est in potentia. iō omniū miserek. Diseris enī omniū qr omnia potes Sap. xij. Tertio xps ē misericors ꝑpter experimentalē necessitatē. Medicꝰ potest scire gravitatē alicuius morbi triplicīter. s. p speculationē. vt in libro. p examinationez. vt in signo. p experientiā. vt in corpe suo. Quierqo ꝓmo mō scit morbū. multū cōpatitur infirmo. Sed ḡ scdo mō. magis. Sed ḡ tertio mō. maxime cōpatik. Sic xps licet cognouit gravitatē infirmitatis nre in libro sapiētie eterne. tex hoc fuit misericors. sic misereturꝰ pater filioꝝ miserꝰ est dñs. qñ ipe cognouit figmentuz nrm Sed postq̄ incarnatꝰ est tꝓuersatus cū hoibꝫ t curauit infirmitates eorū. Tūc habuit maiorem cōpassionē t miscōiaz. Postq̄ aūt solꝰ temptatꝰ est. esuriuit t sitiuit t occisus ē. et tunc expertꝰ est infirmitates nras p experientiā. Et iō ex hoc maxie misericors factus est. Patet ḡ maximā miscōiaz esse dei erga genus humanuz. q̄ ita extensa est q a sūmo celo attingit vsq̄ ad infernū. implet etiā totā terrā ita late q nō sit qui se abscōdat a calore eius. Hoc aūt facit oīb⁹ diebus vite humane. Vñ in Ps. Misericordia eius ab eterno t vsq̄ in eternum sup timentes eū. In q̄bus aūt apparet ista misericordia dei sup homies. certe in pluribus. Vnde vt dicit Bernū. sermone. lxxxviij. t Inno. sup Ps. lxxxviij et. cvj. Septē sūt miscōie dei. Prima est qr hoiem in seculo a multis peccatis custodit. qr sicut in multa mala incidit. ita i maiora potuit incidisse nisi dñs custodiusset. Scda dissimulatio t retardatio vltionis. Tertia. qr cor ad penitentiā cōuertit. vt amara fierent q̄ prius male dulcia erant. Quarta qr penitentem misericorditer suscipit vt esset de numero illoꝝ de q̄bꝫ dicit. Beati q̄rū remisse sunt iniq̄tates. Quinta qr deinceps dedit abstinendi virtutē ne paterek recidiuum. Sexta ē qr dedit gr̄az ꝓmerēdi bona etia Septia ē spes obtinēdi. Dicamꝰ ḡ saluatori nr̄o. Miserere mei dñe fili dd. t da nob miscōias p̄dictas. matie isto sacro tpe. F

Dixi tertio q in verbis premissis tangit causa curationis huiꝰ demoniace filie. p matrē suā allegatio cū dr. Filia mea male a demonio vexatur. Pro q sciēdū q in ista muliere potest q̄libet pctōr sibi sumere exemplū cōrendi de pctō suo. Nā sufficiens ē materia ꝓtritiōis si alia nō adessent ad surgendū de pctō t q̄rendū miscōiaz dei ipa miseria peccati. q̄ ita vexat hoiem more demonis vt eam nō sinat ad horaz quiescere. Iuxta illud. Seruietis dñs alienis q̄ nō dabit vobis requiē die ac nocte. Et p isto latius deducendo est aduertendū q̄ q̄truor sunt cause q̄ sufficienter pñt mouere pctōres ad ꝓterendū de pctō. Tres ponit Robertus epūs linconien' sermone. cxiij. in suis collationibꝫ. Quarta vero sumit hic ex euangelio et ꝑbis thematis. Prima igit causa ē timor pene future. p pctō. Scda horror feditatis peccati. Tertia rubor t verecūdia p pctō. Quarta anxietas t dolor succedēs peccato vel pueniens ex pctō. De ꝑma patet. Nā mirū est q̄ quis nō ꝓterak de peccato timore penaꝝ iehennaliū si eas intime meditetur. maxime si ꝓstituet sibi aūt oculos mentis stagnū sulfuris ardētis. cuius ignis tenebrosissimꝰ. fetidissimꝰ t vrentissimus. insup inextinguibil'. Si meditetur etiā transitꝰ illius miserabil'. quo trāsibūt damnati ab aq̄s niuiū in calorē nimiū. vbi erit stridor dentiū horribilis medite' insuper lectū in q̄ post illud balneū reponet. de q̄ Isaie xxiij. dicit. Subter te sternetur tinea. t operimentū tuū erunt vermes. Nihil ibi occurret aspectui nisi dire facies cruciendū. Ibi auris audiet vlulatū horribilem. Ibi nares ꝑ suaui odore habebūt fetorē. Ibi zona funiculū. pro crispanti crine cilicium. De istis dicit Isaie. iij. Ibi os t pauimenta exardescit siti Job. xviij. Sup omnia ista vt dicit Crisō. erit hoc durissimū. q videbunt se ꝑ parua delectatione tantā perpetuitatem glorie amisisse t se a conspe

cru sanctor exclusos esse. Scōa causa cō
tritionis est horror fedit atis pcti. Est enī
peccatū. diaboli pgenies. mortis parens.
nature corruptio. boni puatio. anie captī/
uatio ꝛ deformatio. Peccatū nāq; supma
anie faciē in qua debet gerere reformatio/
nem summe ꝛ ineffabilis pulchritudinis.
vertit in deformitatez sūme turpitudinis
Homo nāq; debet gerere reformatā ima/
ginē trinitatis. sed p pctm deformat in si/
militudinē bruti anialis. Dicit nāq; Hie/
ro. sup illū locuz Ezech. Homo hō de do/
mo israel. q; bis dicit hō ad denotandū q;
q̄libet debet esse gemin⁹ hō. exterior vide/
licet ꝛ interior. Qui vero p ꝓcupiscentiam
bestialē iā deformat hoiem interiorē. iam
nō est hō sed bestia. Quid autē ē deformi⁹
hoiem esse extra. ꝛ bestiā intra. Hanc fedi/
tatē peccati attendens Seneca dixit. Si
scirem hoies ignoraturos ꝛ deos ignosci/
turos nō peccarē. Si gēlis tantū horro
ret pctm pudeat xpianū deteriorē fieri pa/
gano. Tertia cā ꝓtritiōis est verecūdia et
rubor p pctō. Magna siq̄dem verecundia
peccare coꝝ decē viris prudentib⁹ et seni/
bus. quid aūt coꝝ deo. longe incōparabi/
lior verecūdia. ꝛ ideo maxima verecundia
seq̄tur pctores qñ aperient libri ꝓscientie
ipor ꝛ iudicabunt de bis coꝝ toto mūdo
ꝛ angel' dei ex bis q̄ scripta fuerint in libr̄
eor. vt ór Dañ. vij. ca. ꝛ Hiere. xx. Cōfun
dēturve hemēter. qr nō intellexerūt obpro
briū sempiternuz. qō nunq̄ delebit. Hec
tria sunt hodie valde ponderāda. Quar/
ta cā ꝓtritiōis ē doloris angustia quā cau/
sat pctm in ꝓscētia hois. Ūñ quo ad hoc
mulier ista dicit. Filia mea a demōio male
vexat. Vexatio ista ē remorsus ꝓscie que
est maior oi pena in hac vita. Eo q; cuncti
dies paupis mali. Sicut enī nō ē oblecta
mentū sup cordis gaudiū qō. puenit ex vir
tute. vt ór Eccl. xxx. Eo q; vtus hñtē se psi
cit ꝛ opus ei⁹ laudabile reddit. ij. Ethic. et
semp opaf delectatōnē i hoie. sic pctm q̄d/
libet mariaz tristiciā generat i remorsu cō
scientie. Ūñ Hiere. xxiij. Dabo eos i vexa/
tionē cūctis gentib⁹. ℞ est ꝗ vexari filiā a de
monio qō aiaz remorderi ex pctō. Jz cer
te mirū ē q; pauci hodie istā vexatiōez attē
dūt. q toto fere āno hñtes demoniū pcti i
aia. vsq; quaq; distulerūt clamare ad xpm
p liberatiōe. Jz nō miz. facit enī diabol⁹
eis delectationē q̄ndā ad tps pcti. q̄ illecti
pctores nō sentiūt anxietatez ꝛ remorsum
ꝓscie. Sicut enī valde ebri⁹ nō sentit puli
ces in dormiēdo. imo nec frig⁹ graue. nec
interdū ictus fortes. ita pctores inebriati
istis delectatōib⁹ mūdi nō sentiūt anxieta
tē pcti. iuxta illud ꝓuer. xxiij. Verbera
uerūt me. sed nō dolui. traxerūt me ꝛ ego
nō sensi. Sed certe sentiēt tales graue ve/
xationē q̄n tradenf tortorib⁹ Mat. xviij.
Tunc enī oculos q̄s culpa clauserat pena
apiet. vt dic Hre. A q̄ nos custodiat pr̄ cē.

¶ Dñica Remiscere. III. Ser. XLIX

O Mulier magna

O est fides tua Math. xv. Qñ vt
ait magn⁹ pr̄ Aug⁹. in li. de ver
bis dñi. Nulle maiores dignitie. nl'i bono
res. nulla h⁹ mōi ē maior suba q̄s ē fides ca
tholica. Que pctores hoies saluat. cecos
illuminat. ꝛ infirmos curat. catheciumenos i.
nouiē credētes baptizat. fideles iustificat.
penitētes reparat. iustos augmētat. mar/
tyres coronat. ꝟgines viduas ꝛ cōiugales
casto pudore ꝓfuat. clericos ordinat. sacer/
dotes ꝓfuat. et in etna hereditate cū sctis
angel' collocat. Hec ille. Ecce q̄nta pōt fi/
des catholica q̄ sic oēs stat⁹ fideliū trāscur
rit. vt ñ sinā se abscōdat a calore ei⁹. Et ppe
ħ idē Aug. sup Jo. cōparat eā radici. Sicē
eni i radice arbor̄. nulla pulcher appet pul/
chritudis spēs. ꝛ tm q̄d ē i arbore pulchri
tudis vl' decor̄ ex illa pcedit. Sic ex fidei
hūilitate q̄d meriti q̄d bitudis aia su
sceptura ē ex fidei fundamēto pcedit Hec
ille. Quia igit hāc fidē velut bonā radicez
hec ml'r habuit. iō a xpo sanitate filie impe
trata audire meruit. O ml'r magē fides ꝛ.
In q̄b⁹ ꝟbis circa fidei cōmēdatiōez hic p
xpm facrā tria sūt videda. Et prio ꝓsiderā
da ē fidei nobilitas ꝛ excellētia. qō notaf in
ꝟbo exclamatiuo ꝛ admirabili cū ór. o ml'r
Secōo ꝓsiderāda ē fidei imēsitas ꝛ magni
ficētia. qō notaf cū ór. magē. Tertio ꝓside
rāda ē fidei vtilitas ꝛ efficacia. quod nota/
tur cum dicitur. Fides tua.

¶ Dico primo q; primo ꝓsiderā/
da est in ꝟbis p/
missis fidei nobilitas et excellentia. q̄d no
taf in verbo exclamatiuo et admirabili. cū
ór. O ml'r. Sicut enī dic Priscian⁹ i maio
ri volumie. vbi agit de interiectiōe q; o est

interiectio admirationis. Et Brecisius ait q̄ est nota seu signuz stuporis. Est ḡ in ꝓposito signū admirationis vel laudis vel cōmendatiōis. vt sit sensus. O mulier. s. fide admirabilis. in fide laudabilis vl' in fide cōmendabilis. Est autē fides catholica admirabilis. laudabilis z cōmendabil' ex multiplici nobilitate. Cōparat enī diuersis reb' valde nobilib'. Et primo arche testamenti. Scōo stelle firmamenti. Tertio petre fundamenti. Item scōo cōparatur mūdo speculo. dextro oculo. z p̄cioso ānulo. Item tertio cōparat fides signo vexillari. scuto militari. z radio solari. De p̄mo quō fides cōparat arche testamenti. dicit Exo. xxv. Sicut enī archa moysi nō excedebat ꝓpiatoriū. sed archam ꝓpiatoriuz excedebat. sic per fidē z nunc̄ sine fide habetur ꝓpiatoriū peccatorū Unde ad Hebre. xi. dicit. Sine fide impossibile est placere deo. Scōo fides cōparatur stelle firmamenti. z p̄cipue stelle maris. quia ostendit nauigantib' portū sc̄z gratie et salutis. Dicit etiaz stella matutinalis. quia p̄uenit solem iusticie anteq̄ veniat ad iudiciū. Dicitur etiaz stella orientalis. q̄ ducit reges spirituales. z facit eos xp̄m adorare. Hec est stella trium regū q̄ venientes ab oriente xp̄m adorauerūt non alio vtiq̄ q̄ fide. vt dicit Math. ij. Tertio fides cōparatur petre fundamenti. Sicut enī supra petrā est forte edificium. sic supra fidē oīe opus bonum Math. xvi. Sup hanc petrā edificabo ecclesiam meā. i. super hanc cōfessionē fidei. Exponit Hozra. Item fides alijs trib' nobilib' rebus cōparat. sc̄z mūdo speculo. dextro oculo. z p̄cioso annulo. De p̄mo quō cōparat mūdo speculo. patet. Hā sicut turris magna cernit in paruo speculo. sic maiestas z magnitudo diuina in speculo fidei repsentatur. Un ipa est speculū sine macula. vt dicit Sap. vij. z. j. Cor. xiij Videmus nunc per speculū z in enigmate. Et quid videmus. certe dei potentiaz. sapientiā et bonitatē. Potentia eius consideratur in magnitudie creature. De qua Sap. xiij. dicitur. A magnitudine speciei creature cognoscabiliter poterat hoz creator videri. Sapientia eius in ordine z dispositione. q̄ oīa in certo numero. ponder z mensura facta sunt. vt dicit Sapie xiij. Bonitas eī ostenditur in dulcedine z vtilitate creature. Un Sap. xvi. dicitur. Dulcedinē tuā quā in filios habes ostēdebas. Licet aūt ista euidētissima opa deus ostendit nobis p fidem. plures tamē nr̄m ea nō attendūt. nec deū per hoc cognoscūt Juxta illud Isa. j. Cognouit bos possessorem suū. z asinus p̄sepe dn̄i sui. Israel aūt me non cognouit. Scōo fides compat dextro oculo. In homie sidē sunt duo oculi. Unus sinister q̄ de naturalib' iudicat. Alter dexter. sc̄z fides q̄ omnia naturalia q̄s intellectualia in obsequiū fidei christi captiuat. vt dicit. ij. Corinth. x. Et sicut q̄ amittit oculū dextrū inutilis est ad bellum. q̄ scutum cooperit sinistrum. sicq̄ non habet fidē. inutilis est ad pugnandū contra diabolū. Unde naas. i. diabolus dicit habitatoribus Jabes Galaad. In hāc feriam vobiscū pactum vt eruam oēm vestrū oculos dextros. j. Reg. xi. Un diabolus est sicut cornus. qui cū cadauer inuenit p̄mo oculū inuadit. Sic diabolus p̄mo oculū destruere intendit. Tertio fides cōparatur p̄cioso annulo. Sicut enī i ornatione sponse p̄mo annulus ponit. sic i xp̄iano fides ornat rationē. Un Ozee. ij. dicitur. Sponsabo te mihi in fide Et ē iste annulus aureus. q̄ lucidus p verā cognitionem z sonorosus p sinceraz confessionem. Roma. x. Corde creditur ad iusticiā. ore aūt fit cōfessio ad salutē. Item fides cōparat adhuc alijs trib'. sc̄z signo vexillari. scuto militari. z radio solari. Fides nāq̄ē vexillum regis. nā sicut vexillū monstrat q̄ rex est p̄n's. maxime vt terreant hostes. sic fides est signū q̄ rex regū oīpotens deus p̄sens est in pugna vel in temptatōne vt fugiant hostes. id est. demones. i. Petri. v. Cui resistite fortes in fide. Et sicut vexillū ponitur in arce vrbis. sic fides in eminentia rationis. Unde i Ps̄. Posuerūt signa sua signa super summū De hoc signo dicitur Isaie. xi. Leuabit dn̄s signū in nationibus. i. fidez super credētes. Scōo fides est sicut scutum militare. Cōparatur aūt istud scutum s̄m Robertū Holgot linconiensē. in suis collationibus sermone. x. capitulo. sic. Nam ibi est scripta patris potentia. filij sapia z bonitas spūssancti. Tegit istud scutū corpeo hūanitatē xp̄i. q̄ō dealbat intrā mūdicia z innocētia xp̄i. et gl'a resurrectionis. rubricat sanguine passionis. tacin-

crinaꝝ amore celestium. De hoc scuto dicit Treno. iij. Dabis eis scutuz cordis labo/rem tuū. qsi diceret ex labore passiōis tue ipsi securabūtur ab hostibus. De hoc scu/to dr Ephes. vi. In oibus sumētes scutū fidei i q̄ possitis oīa tela nequissimi ignea ex/tinguere. vbi dicit Hozra q̄ fides dr scutū Sic enī scutū cetera arma ptegit et primū occurrit. ita z fides. Ipa enī est pma in cō/structione z vltima in destructione. Et sic diabolus licet plus odiat caritatē. tñ pius impugnat fidē. vt ea destructa noscat etiā destruere caritatē. z sic fides est pria in im pugnatione. z i destructōe vltia. Vñ glo. z sumit de prudēcio poeta. Prima petit cā/pum dubia sub sorte duelli. Pugnatura fi/des. Referr papias z habet in expositione sup Juuenalē satira scōa. z idē narrat Ro/bert⁹ holgot sup libz sap. c. xviij. q̄ Nu ma pompilio sacrificāte cecidit q̄dā scu/tū de celo qō dicū est ancile. datūq; est re/sponsuz q̄ illic foret romanū imperiū. vbi illud ancile foret fuatū. Numa igit fecit il lud scutū bene occultari. z alia. xij. nūero fe cit parari. Postea aūt scutū fidei cecidit ō ce lo. qz xp̄o veniēte de celo. fides inotuit mū do. Ubicūq; ār hec fides fuabit. demonis fraus extirpabit z xp̄i pseuerabit imperiū. De isto scuto pcesserūt alia. xij. qz. xij. sunt articuli fidei xp̄iane. Sicut aūt scutuz de/fert in sinistra parte. sic fides nō ē nisi in vi ta pñti. vt dicit Hozra sup ep̄lam Eph. vi. Potest aūt sinistra intelligi aduersitas cō tra quaz armat matie fides. Tertio fides cōparat radio solari. Sic enī sol videt ra dijs solū. p̄rijs nō alienis. ita de⁹ ñ cogno scitur nisi p fidē pme z sūme veritatis non lumie natural' rōnis. Vñ Eccs. xi. Dulce lumē z delectabile ē oculis videre solē. scz xp̄m p fidē. Sic g̃ ptz quō fides ē admira bilis z cōmēdabil' ex multis nobilibz rebus quibus cōparatur.

¶ B

Dixi secūdo q̄ in ꝓbis p̄mis/sis describit fi/dei magnificētia. cū dr Magna est. Circa qō sciēdū q̄ fides q̄dā est extorta. vt demo nū. q̄ credūt inuiti z inuolūtarij z cōtremi/scūt. vt dr Jaco. ij. Alia ē fides mortuoz. vt pctōrz. z isti dicunt importuni vt mali xp̄iani veritati resistēdo z psequendo. q̄si longe distātes a portu salutis. De q̄bz Jac. ij. dr. Fides sine opibz mortua ē. Et ad Ti tū. j. Confitent se nosse deū. factis autē ne/gant. q. d. fm Hozrā ibidē. q̄ plus est fact; q̄s verbis. j. Joh. ij. Qui dicit se nosse deuz z mādata eius nō custodit. mendax ē. Ter tia fides est modica. vt impfectoz. De qua Isa. liij. Dñe q̄s credidit auditui nro. Et Math. xiiij. Modice fidei q̄re dubitasti. Quarta fides est magna vt pfectoz. De q̄ dicit hic. O mlier magna ē fides tua. Pri/ma fides scz demonū est in oibz malis xp̄i anis. q̄ ideo credūt deo. qz nō valent sibi re sistere. imo videt q̄ in eis ē deterior fides q̄s in demonibz. qz demones credētes con tremiscūt. Isti autē sine vllo timore diuini iudicij ꝓpetrant mala. vt dr Eccl's. viij. Fi des mortuoz est in oñibz hereticis fidem xp̄ianā psequētibz. Fides vero modica est in xp̄ianis de dei misericordia diffidētibz. q̄ ad temp⁹ credunt z in tpe temptationis rece/dunt. Lu. viij. Cōtra q̄s dicit Ap̄l's j. Co/rinth. x. Fidelis ē deus q̄ nō patietur vos temptari sup̄ id qō potestis. Modica etiā est in illis q̄ sunt solliciti plus de tpalibz q̄s de eternis. Math. vi. Quid solliciti estis modice fidei. q̄si de dei puidentia dubitā/tes. Fides pfectoz̄um est corde credere et ore pfiteri. operibz agere. z in his oñibz cō stanter z firmit̄ stare. Talis fuit fides ist⁹ mulieris quā xp̄s appellauit magnā. tum qz pagana existēs xp̄m verū deū ꝓfessa est. tum q̄a magne deuotiōis fuit q̄ sic sepius clamauit. tum qz a ꝓposito non recessit do/nec impetrauit quod petijt. Ecce ergo ma gna fides ¶ L Tunc autē in nobis ē fi des magna si habeat deuotionē magnifi/cam. que cōsistit in tribz. Prio scz si in solo deo cōfidat. Scdo si in aduersitate nō de ficiat. Tertio si ꝓpter dilationē petitionis nō desistat. De primo patet q̄ tunc dicitur fides magna. si in solo deo cōfidat. etiaz si ratio vel natura ꝓtradicat. Talem fidem habuit Abraam q̄ vetulus de vetula cre/didit sibi posse dari a deo filiū. Unō de eo dicit. q̄ credidit abraam deo z reputatum est ei ad iusticiā Genes. xv. Hebre. xi. z Ro ma. iiij. Talem fidē nō habuit Thomas. q̄ credere noluit donec palparet. Cui simi/les sunt nostri xp̄iani qui nolūt credere p/dicatoribz donec eis ad sensuz probetur. et sicut cecis palpitantibus in manum ba culus detur. De his dicit Gregorius. Fi des nō habet meritum cui humana ratio

prebet experimētū. De scdo. quō fides ōr magna si in aduersitate non deficiat. sz pl⁹ inualescat. De q̄ Math. xvij. Si habueritis fidē vt granū sinapis. q̄d granuz q̄nto plus terit. tāto plus crescit z fortius viget Si illi q̄ hñt ꝓstantiā in aduersis q̄nto pl⁹ patiunt. tāto plus fortificant. sicut fuerūt sancti martyres q̄ p fidē vicerūt regna. Heb. xj. Uñ. j. Joh. v. Hec ē victoria que vincit mūdū fides vra. Sed multi sunt hodie q̄ videtes ventū validū stati mergunt z tribulatiōib⁹ opprimunt. sic̄s petro Math. xiiij. imo deteriores petro. Petr⁹ ei videns ventū validū timuit. isti aūt in paruo vēto tēptatiōis succūbūt. Et iō petr⁹ audire meruit. Modice fidei. qđ isti nō merent audire sz pot⁹ eis dicendū est nulli⁹ fidei. Tertio fides ē magna si ꝓpter dilationē petitionis nō desistat q̄usq; obtineat. Talē fidez habuit hec mlr. Prio enī in solo deo cōfidentiā posuerat. qz ad ipm de finib⁹ egressa cucurrit. Scdo i aduersis ꝓstātiā tenuit. qz canis appellata sustinuit patient. Tertio qz licet sep⁹ repulsa tñ a petitiōe nō destitit sz fort⁹ institit. iō ōr magna. Talez fidē nos debē⁹ hre. marie isto sacro tpe ꝓfidentes de xpo. qz si non statim tñ suo tpe dabit nob q̄d petim⁹. Ista apud eu3 qđ differt nō aufert. sed misericordit finaliter pficitur. Sed prochdolor sunt multi q̄ statim vt nō sentiūt a se remoueri tēptatiōes tribulatiōes z alios defect⁹. aut cū nō vident eis puenire ad nūtū optata p q̄b⁹ petunt. cessant z desistūt ab oōne. Sz tales nō attendant illud qđ ōr. Si pseuerauerit pulsans dabit ei. Lu. xi. z iterꝫ Lu. xviij. dicit. Oportet semp orare z nō deficere. ¶ Prio q̄ sciendū q̄ oō non sp exaudit. ex multis causis. Primo ex meritis culpaꝫ orātis Isa. j. Cū multiplicaueritis oōnē non exaudiā. manus enī vre plene sunt sanguine. z Joh. ix. Scim⁹ qz pctōres de⁹ nō audit. Scdo qz nō feruenter orat sed tepide. Viere. xxx. Orabitis z ego exaudiā. cū q̄rietis me in toto corde vro. Tertio si nō pseueranter orat. De q̄ Luc. xi. Si pseuerauerit pulsans. Quarto si diffidit orās Jaco. j. Qui enī hesitat. nō estimet q̄ aliq̄d accipiat. Quinto qz nociuū forte petit Mat. xx. Nescitis q̄d petatis. Sexto vt magis ad petendū puocet. Quia dic̄ Ber. Sctā desideria dilatiōe crescunt. Septio vt tanto cautius custodiat q̄d impetrat. ſm Criso. Octauo vt hūliet orans cū tardius exaudit⁹. Nono vt in aliud tp⁹ differat exaudit⁹ magis ꝓgruū petēti Decimo vt aliorū suffragijs q̄rant iuuari. z p hoc pprio repriment. sicut Ezechias rex petijt isaiam vt oraret. p eo. Sic paulus petijt alios vt orarēt p eo liberando ab infidelib⁹ q̄ erāt in iudea Math. xviij. Si duo ex vob⁹ consenserint de oī⁹ z. Undecimo vt nō exaudiatur ad voluntatē sed ad vtilitatē. sicut paulus q̄ petijt amoueri stimulū carnis. z tñ audiuit. Sufficit tibi gra mea. nā⁹ virtus in infirmitate pficit. Ex his ergo poterit um colligunt que valēt ad exauditionem oōnis. sz culpe remotio. feruor⁹ instātia. fidei ꝓfidentia. hūlitas. aliorū suffragia. studiosa ꝓuersatio. vtiliū petitio. z pseuerātia. q̄ cū habuerit impossibile est vt petens nō exaudiatur. ¶ E

Dixi tertio q̄ in ꝓbis ꝓmissis describit fidei vtilitas z efficacia. cū ōr. Fides tua. Et statim sequitur. Fiat tibi sic̄ petisti. Ecce vtilitas. Non ḡ est vacua fides xpiana sed vtilis et fecunda. z h̄ ad plura. Est enī fides aie vnificatiua. mūdi ꝓemptiua. intellect⁹ illuminatiua. diabolice tyrānidis effractiua. z miraculoz impetratiua. De ꝑmo quō fides est anie viuificatiua. Unde Heb. x. Abacuc. ij. ōr. Justus aūt meus ex fide viuit. Multi fuerūt illius opinionis q̄ nullus nisi p martyriū saluaret. Jdeo ꝓtra h̄ dicit. Justus aūt meus. i. nō soluz martyr sed etiā fidel⁹ cui nō imminet passio. vt exponit Horra. Et h̄ est qđ dicit. Just⁹ aūt ex fide. i. q̄ me z fidē iustificatus viuit. i. vitam glie in futuro. q̄ interim viuit vita gre in pnti. ¶ Sed di. quō tu dic⁹. nō vita aie est eius caritas ſm oēs doctores. s. Joh. aug ōr. In h̄ scim⁹ q̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā. q̄m diligim⁹ frēs. Rñdeo q̄ h̄ loquitur de fide formata q̄ nō est sine caritate vt implicat caritatē nō excludit. Q̄ntū debēt ponderare xpiani audientes fidē esse eorum vitā sine q̄ impossibile est placere deo. Debre. xi. immo displicere est necesse. vt dicit Bern. sup Cātica. Sicut bō sine vita displicet etiā amic⁹. z sicut arbores xpiane nō hñtes vitā squalide apparent z deformes. Et iō maxie homines deberent laborare pro defensione fidei. vt salua sit et illibata

ꝑseruet. sicut aĩalia laborãt ꝓ ꝺ kñãda vita tpali. Sed heu parũ ẽ ꝙbusdã fidẽ nõ defendere nisi eẽ soli eã impugnẽr. vt heretici et falsi xp̃iani ꝓsequntes ecclias. spoliantes pauperes. oppimentes orphanos z vidu/as. Isti nõ solũ in se vitam fidei suffocant. sed z in alijs eam suffocare cõtendũt. Se cũdo fides est intellect⁹ illuminatiua. De quo Apl's Ephe.v. Eratis aliqñ tenebre. nũc autez lux in dño. Nõ est maior cecitas cecitate infideliũ q̃ sine fide idola ꝓo deo colũt. z ita mortuos ꝓ vita depcãtur. vt ꝺr Hab.xiij. Deteriores oĩib⁹ bestijs. Naz oĩes creature cognoscũt deum z cõfitentur eũ suo modo. qz oĩis spũs laudat dominũ. soli idolatre nõ cognoscũt deuz qui dat escam omni carni. vt ꝺr in .Ps. Et in q̃ viuimus mouemur z sum⁹. qui nõ longe ẽ a quolibet nr̃m. Ipsius enĩ z gen⁹ sumus. Actu.xvij. Sed q̃d dico de infideliby cuz potius mirandũ est de fideliby Qui cognoscentes deũ ꝙ scripturas z verbuz dei. adhuc nõ sicut deum glorificãt. sed obscuratum est cor insipiẽs eor. dũ inrẽdũt incantationiby. sortilegijs. nigromancijs. augurijs. somnijs. ꝓnosticationibus. Quos omnes arguit Apl's ad Gal'.iiij. Hũc inq̃t cognouistis deũ. imo estis cogniti a deo. quõ cõuertimini iteruz ad egena z infirma elemẽta. quibꝫ denuo seruire vultis. Dies observatis z mẽses z tempora z ãnos. z post pauca. Ubi est ig̃ beatitudo vestra. Attendant ergo tales qz pessimã fidem habẽt et nõ illuminatiuã. sed excecatiuã in cordiby eorũ. Cõtra quos ꝺr xxvj. q. v. Nõ liceat. q⁹ attendere inanem signoz fallaciã in cultugijs seruãdis. in domiby edificandis. et in arboriby plantandis. incantatio illicita est. Similit̃ incãtatio illicita est ligare pater noster ad collũ dolẽtis. sic facũt mres pueris. De quo ꝺr. lxxxvij. dis. qm̃. Et tales oĩes sũt infames. vj. q. j. infames. Tales nãq̃ sũt xp̃iane fidei z baptismi sui violatores. xxvi. q. vij. nõ obseruetis. Tertio fides est diabolice tyrannidis expulsiua. Hec mirũ qz oĩis diabolica ptãs est finita. Fides autẽ qz innititur dei potẽtie infinite. ideo oĩia põt. Unde oĩia possibilia sunt credẽti. Licet ergo diabolus sit tante potẽtie vt nõ sit potestas in terra q̃ cõpare tur ei tñ xp̃s veniens in hũc mũdũ. dedit suis fidelib⁹ ptãtem sup oĩia demonia. vt ꝺr Luc.ix. z Mar.vlti. Signa autẽ eos q̃ crediderint hec sequẽtur. in noĩe meo demonia eijcient. Huic ergo ꝙ fidem resistimus qñ eius temptatiõi nõ obedim⁹. z sic eum superam⁹. j. Pe vlti. Cui resistite forte in fide. Quarto fides ẽ oĩis mũdane opulẽtie ꝓtemptiua. Nihil enim sic ꝓtemnit oĩia. pspera mũdi sicut fides vera. Et quid mirũ si ꝓtemnit caduca. vana z transitoria. ex quo certa est de eternis z ꝑpetuis in infinitũ meliozibus. Unde dicit Iero. Qui verã fidem de deo habet. nõ querit in his miserijs fieri dines. Unde ad Hebre.xi. Sancti per fidem vicerunt regna. Quinto fides ẽ miraculozũ impetratiua. Cuius ratio ẽ. qz fides credit ea q̃ sunt supra naturã z supra rationẽ. z ideo ea impetrat q̃ etiã sunt supra naturã. Unde ꝺr Apostolis. Habete fidem dei. qz quicũq̃ dixerit huic monti tollere z mittere in mare et nõ hesitauerit sed crediderit. qz q̃dcũq̃ dixerit fiet ei. Et beat⁹ Grego.ij. dyalogozũ dicit. Qui deuota mente deo adherẽt. cuz rerũ necessitas exposcit exhibere signa in vtroq̃ solẽt vt mirabilia quoq̃ aliqñ ex patre faciãt aliqñ ex potestate illis a deo ꝓcessa. Et quid mirũ si fideles faciant mirabilia ꝙ fidem q̃d est minus ex quo illis collatum est a deo q̃d est maius. scz filios dei fieri. vt dicit Joh.j. Rogemus igit̃ oĩpotentem dñm vt in nobis fidem suã taliter augeat. qtinus in ea fideles z ꝓstantes hic viuamus ꝙ gratiã. vt tandẽ ad vitam ꝙmiamus eternam. Quã ꝛc.

Dominica Oculi. ¶ Sermo Li.

Cum eiecisset demonium locutus est mutus. et admirate sunt turbe. Luce.xi.

Sicut dicit Augustin⁹ sup Johez. Seruus peccati quo fugit se secuz trahit. quocunq̃ fugerit nõ fugit seipam mala conscientia. non est quo eat. sequit̃ se imo non recedit a se. peccatũ enim quod facit int⁹ est. Uis audire cõsiliũ. Si vis a deo fugere. ad ipm fuge ꝓfitendo. nõ aliquid ipi latendo. Confiteri enim potes. latere nõ potes Hec ille. Uult dicere Aug⁹. Q̃ homo nõ potest melius suos defectus euadere q̃m si se deo offerat in ꝓfessiõe. eo ꝙ vt dic̃ Aug⁹. in li. de pnia. Confessio est salus animarũ. dissipatrix vicioz. restauratrix virtutũ. q̃d

Confessio

plura. obstruit os iferni. portas aperit paradisi. Nec ille. Istud bene oñsum est i illo homie q̄ z demoniū habuit z mutus fuit. que vt euaderet ad xp̄m cōfugit. Quem xp̄s ita curauit vt z demoniū eiceret z mutus loqueret et turbe admirarent. significans p̄ xp̄us q̄ qui xp̄o p̄sentabit isto sacro tempe in confessione. z a culpa liberabitur z ad laudes dei reparabit. z de⁹ per ipm z alios glorificabit. sicut dicūt verba nostri thematis. In q̄bus p̄missis considerāda sunt tria p̄ sacratissimo tpe xp̄i fidelibus summe necessaria. Temp⁹ eni q̄dragesime est tempus pnie. p quā homo a demonio liberat z ab ipo demoniū eiciat. Et ideo p̄ tria tangunt ad pniam p̄currētia z ipam pniam sic eius partes integrales cōponētia. s. contritio. cōfessio z satisfactio. Sicut eni triby modis deus offendimus. s. corde. ore et opere. ita his triby debemus penitere. Corde dolēdo p peccis p cōtritionem. Ore cōfitēdo p locutionē. Opere bona agendo p satisfactionē. Primo igitur in p̄dis ūtis notat cōtritio cordis. demonis z peccī expulsiua. cū dicit. Cū eiecisset demoniū. Scdo notatur cōfessio oris. p̄riorū defectuū ostensiua. cum dr. locut⁹ est mutus. Tertio subiūgit satisfactio operis. debitor⁊ solutiua. cū dicit. admirare sunt turbe.

A

Dixi primo q̄ in p̄dis premissis notatur cōtritio cordis. demonis et peccati expulsiua. Sicut enī dicit Aug⁹. in li. de ſmone domini in monte. Et ponit de pnia di. ñ. tribus gradib⁹. Q̄ omē peccm incipit a suggestione. deinde tendit ad delectationez. z p̄uenit ad p̄sensum. Primo enī cogitat peccator q̄ mala sunt. Scdo cogitatiōi acquiescit. Tertio p̄sentit in opus. inq̄t Hiero. lib. j. sup Amos. z ideo ver⁹ penitens penitentiā suā debet incipe a p̄tritione cordis. q̄ incepit p̄cipaliter ō malo cogitare. Est aūt p̄tritio gemebūdi cordis cōmotio salutaris. seip̄m lacrimar⁊ eruptione testificans. Ita diffinit Hugo. Oritur aūt ista p̄tritio ex recordatione peccī z timore iudicij. ſm ipm. Aug⁹. tñ diffinit sic. Contritio est dolor p peccō voluntarie assumpt⁹ cū p̄posito p̄fitendi z satisfaciendi. Dic aūt dolor facit ß q̄ p̄m in p̄tritione cordis ante oris p̄fessionē dimittit. Debet tñ penitēs habere voluntatē cōfitendi ecclie si tps adsit. Alio q̄n nō est vere penitēs z nō dimittitur ei p̄cm. Si vero dimisso peccō in cōtritione cordis etiā habita volūtate confitendi postea mittit voluntatē z nolit p̄cm confiteri. iam ē reus. nō peccati iā dimissi sed peccī quod cōmittit nolendo z cōtemnēdo p̄fiteri q̄d est aliud a peccō iam dimisso. ita dicit Guido de Bayſio i rosario decreti de pe. dist. j. ca. Quis aliq̄n. in glo. finali. Sed q̄ anteq̄ homo ꝓueniat ad p̄tritiōez multa sunt necessaria. Et q̄nq̄ hō decipit credens se habere p̄tritionē. cū n̄ habeat solā attritionē. Ideo de his triby ē bic videndū. Pro quo sciendū q̄ tres sunt act⁹ in anīa q̄ req̄runt ad ablutionē peccī. Primus actus ē oditiōis peccī. q̄ ꝓuenit ex recordatione ip̄i⁹. Nullus ei⁊ vere penitet de peccō nisi odiat illud. Nullus aūt odit nisi recordet de ipo. Unde dr ep̄o Ephesi qui fuerat lapsus in p̄cm Apoca. ij. Memor esto vnde excideris. z age pniaz. Recordatio aūt illa q̄ttuor facit in anīa. Nam ex ea hō intelligit quō p̄cm fuit diuine gr̄e peremptiuū. q⁊ eū expoliauit donis gratuit⁹. Scdo q̄a fuit lucratiuū i finite pene. Tertio q̄a fuit amissiuū gl̄ie. Quarto q⁊ est offensiuū maiestatis diuine. Ista ergo q̄ttuor faciūt statim odiū peccī. Odiū aūt ista p̄cedit ex q̄ttuor. scz si p̄sideret quō peccata sunt feda z inhonesta. Scdo quō anīa sicut bestia h ñs aculeū. Tertio quō onerosa. q̄a celū z terra ip̄m portare non potuerūt. Quarto q⁊ nociua. q⁊ mergūt corp⁹ z aīam in p̄fundū. Istis q̄ ad mēoriam reductis z diligēter inspectis. p̄cm h⁊ odibilē causaz. Postq̄ igit hō h⁊ odiū peccī. statim tale odiū sequit̄ tristicia. eo q̄ naturaliter homo tristat⁊ ꝓtra illud q̄d nō vult. sicut naturaliter delectat⁊ in illo q̄d vult. Ista g̃ tristicia de malo nolito dr attritio. q̄ q̄dē attritio nō ē nisi q̄dā assensus ad p̄tritiōez p̄fectā. vt dic Guido de Bayſio in rosario decreti de pe. di. iij. pductio. Ubi sic in corpore libo illa dicunt attrita. q̄ aliq̄ mō sunt trita. s̄z nō p̄fecte. s̄z p̄tritio ē q̄n sil⁹ oēs ptes sūt trite p diuisiōes ad mīma. z sic p̄tritio ē q̄dam displicentia de peccatis. sed non perfecta. contritio autem est perfecta. Et ideo ſm Bonāuenturā in ſmōe de maria magdalena. Attritio nō meret remissiōem peccī mortal' de ꝓdigno. q⁊ ex pur⁊ natalibus nullis

Contrito & ipsi⁹ affectus

potest resurgere a morte anime. sicut nec a morte corpis. qđ est min⁹. Quilibet aũt ex puris naturalib⁹ põt esse attrit⁹. Similiter etiã attritio nõ merek infusionez gratie de ꝺigno. qđ est donũ supnaturale. Benetiñ quis merek peccati remissionẽ z infusionem gr̃e p attritionẽ de cõgruo. Ratio. q⁹ cuilibet beniuolo dñoꝺeꝺz sufficere ad capiendũ eius beniuolentiã. si seru⁹ ei offerat seruitiũ qđ põt. licet eius gr̃e nõ sit cõdignũ. Et ideo q⁹ creatura ex puris naturalib⁹ nõ põt plus deo offerre citra p̃uiz actum attritionis deus p sua benuolentia illũ acceptat. licet sit ei nõ cõdignus de cõgruo. De cõgruo ꝺz qñ obsequium non correspõdet merito. sed est minus merito. Sed de ꝺigno qñ obsequiũ correspondet merito. Sicqz ptz de attritõne. Postq̃ aũt homo fuerit attrit⁹ extũc sequit contritio. q⁹ sicut attritio sequit odium peccati. sic ꝯtritio attritionẽ. Cõtritio enĩ est supernaturã. z ideo p̃supponit attritionez q̃ est fm naturã. Contritio enĩ est supnaturalis q̃ꝺãmoꝺo. Sed attritio est mere naturalis. Vñ de attritione fit ꝯtritio p solã gratie ꝯiunctionẽ. Sicut enĩ eadẽ est pulchritudo hois in luce z in tenebris. sed qñ est in tenebris nõ delectat nisi ponak in luce. z ita sunt idẽ essentialiẽ isti duo act⁹. sed differũt accidẽtaliter. sic oculus dormiẽtis z ocul⁹ vigilãtis. Attritio ei est sine gr̃a. sed ꝯtritio in gr̃a. Ex p̃missis infero q⁹ cõtritio merek remissionẽ peccati mortal' cum pe z infusionẽ gratie. nõ solũ de ꝺgruo sed etiã de ꝺigno. Et ratio. q⁹ ex q̃ act⁹ in gr̃a mereretur de ꝺigno gloriaz. multo magis gratiã z culpe carentiã. q̃ sunt ordinata ad beatitudinẽ sicut ad finẽ. Sc̃õ infero q⁹ actus ꝯtritiõis nõ est dign⁹ tantis p̃miis ex natura sua sed ex sola ordinatiõe diuia. Sicut ex institutiõe p̃ncipis et voluntate eius denari⁹ valet vnum panez ex ꝺigno instituẽtis. nõ aũt ex natura sua. cũ vnus panis melioꝛ sit oñi auro. Ita ex institutione diuina est q⁹ ꝯtritio tantuz valet apud deũ. Tertio ex his infero istud memoriale dictũ. oñi veneratiõe dignissimum. Q⁹ ꝯtritio inter oia q̃ sunt saluti hois necessaria. est magꝭ necessaria. magis oportuna. z magꝭ vtilis. ¶ B) De quib⁹ trib⁹ videamus p ordinẽ. Et p̃mo ꝯtritio est magꝭ necessaria aliis oib⁹ ad salutẽ. Dicim⁹ aũt aliquid esse simpliciter de necessitate salutis. sine q̃ salus nõ põt haberi. Salus aũt humana p pcm̃ amittitur. et ideo nõ põt reꝛhaberi nisi p illud q̃ꝺ pcm̃ destruit z gratiam perditã restituit. hoc autẽ est ꝯtritio. z ideo ꝺz necessaria. patet aũt ei⁹ necessitaꝭ p cõparationez ad alia q̃ sunt saluti hũane necessaria. Et p̃mo patet p cõparationem ad baptismũ q̃ necessari⁹ est ad salutẽ. Jxta illud Joh. iij. Nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aq̃ z spiritu scto. Tñ ꝯtritio magꝭ est necessaria ad salutẽ. q⁹ nullus adult⁹ p baptismũ sine ꝯtritione põt saluari. q⁹ ficte accedẽs ad baptismũ suscipit sacramẽtuz z nõ rem sacramenti. z sic est in pcto mortali. postea cõuertitur z saluak. Sc̃õ idẽ patet p cõparationẽ ad ꝓfessionẽ z p̃niam q̃ post baptismũ sacramenti ẽ necessaria ad salutez. Jxta illud Luc. xiij. Nisi p̃niam egeritis oñes simul pibitis. z tñ ꝯtritio ẽ magꝭ necessaria ad salutẽ q̃ istud sacramẽtũ. cũ sine ꝯtritione nihil pficiat. z tñ in casu necessitatis sola cõtritio sufficit sine isto sacro. ĩmo ante istud ꝓfert gr̃am qñ ip̃m p̃uenit. In ꝯtritione enĩ ejcik demoniũ culpez cõfertur gr̃a ad digne suscipiendũ sacramentũ p̃nie. Vñ in ꝑs̃. Dixi cõfitebor z tu remisisti. Tertio istud ptz p cõparationẽ ad sacramentũ eucharistie. q̃ est de necessitate saluꝭ in adultis. iuxta illud Joh. vj. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hois. z ꝫ loco z tpe oportunis. z tñ ꝯtritio ẽ amplꝭ necessaria. q⁹ sine determinatiõe z loco z tpis parata est. In oib⁹ enĩ alijs excusat impossibilitas. In ꝯtritiõe aũt nulla cadit excusatio. q⁹ si pcõr sine ip̃a morik. dãnak. Et ratio tante artitudinis p̃cepti ẽ. q⁹ contritio semp ẽ in volũtatis nr̃e ptãte p̃uia attritione. Quarto ptz istud p cõparationẽ ad sacramẽtũ redẽptionis hũane. qđ fuit sũme necessariũ ad salutẽ. dicẽte Caypha p spm̃. Expedit vobis vt vn⁹ hõ moriak pro pplo. Joh. xj. Et tñ vt dicit Bonauẽtura. in isto sacro actus ꝯtritiõis aie xp̃i q̃ fuit in cruce ꝯtrit⁹ de peccatꝭ nr̃is. maxime ꝺz esse saluꝭ bris. q⁹ aie passio est fortioꝛ ad merẽdũ indulgentiã z efficacioꝛ q̃z passio corpis. De hac aũt ꝯtritiõe xp̃i hr̃ Matth. xxvj. vbi dicit xp̃s. Tristis est ania mea vsqz ad mortem. z ista tristicia de peccatis nr̃is fuit cũ summa gratia que ẽ cõtritio pfecta. z virtute hui⁹ cõtritionis xp̃i habẽt virtutẽ oñs

contritiones nre ad delendū peccata. Ut dicit Isa.lxi. Misit me vt mederer cōtritos corde. ¶ De scōo scz ō cōtritiōis oportunitate aduertendum. Quia medicina est summe oportuna qñ habet circa se ꝗttuor. Primo qñ est facillima. qz alīq medicine sunt ita difficiles q homies pelige/rent potiꝰ infirmari z qñqꝫ mori qꝫ suscipere ipas. Quēadmodū dz q mulier illa quā sanauit xps multa fuit a medicis perpessa Mar.v. Scōo qñ est celerrima. qz diuti/ne cure nō solū grauāt infirmū sed attedi/ant z medicū. sic dz Ecci.x. Tertio qñ ē in/tegerrima. qz qñ sanat vnū membrū alio ī languore remanente. totū corpꝰ infirmuz remanet. z ideo non est medicina oportu/na. Et ideo xps sanando cecū corpalit. sa/nauit z mētaliter. Joh.ix. ne videret cura partialis. Qñ nunqꝫ curauit aliquē in cor/pore quē nō curaret in mente. Quarto qñ est saluberrima. Hūt enī nōnulle medici/ne q licet morbū pscindant. tñ nō statim sa/nitatē pfectaz conferūt. Et ideo medicina tunc est oportuna qñ ipa sumpta morē sa/nitatis restitutiua sicut fuit medicina naa/man. cuiꝰ caro restituta est sicut caro pue/ri. iūi. Reg.v. Hunc autē ista medicina cō/tritionis q est instituta ad curandū plagaz aut morbū pcti mortal' est facillima. Quia sicut dicit beatꝰ Augꝰ. in lib. de libero ar/bitrio. Nihil ram est in ptāte voluntatis si cut actus eiꝰ. Cuiꝰ signū est. qz licet aliqua creatura possit nos impedire ad eundum nō tñ simpliciter cōpellere ad nolenduz. z qz ad actū nolendi sequit attritio. z ad istā sequit ptritio. ideo nihil ram in ptāte nra est sicut ptritio. z sic est medicina facillima z p p sequēs magis oportuna. Scōo ipsa est medicina celerrima. qz nō tardat p ho/ram vel momentū. sed in eodē tpe quo ap plicatur sanat. sicut sol emittit radiū suuz. Tertio ipa est integerrima. qz impossibile est vnū vulnus peccati sanari p ptritionē quin z oīa alia sanent. cū diuina indul/gentia non sit diuisa. Quarto ipa est salu/berrima. qz nō solū plagam curat. sz z gra tiaz q est vita pfecta. z anīe sanitatē indu/cit. z demū in posterū a peccatis pseruabit Ideo Ps. dicit. Sanat ptritos corde. et alligat ptritiones eoz. qntū ad peccatorū pseruationez (D) Hunc restat videre de tertio. scz de cōtritiōis vtilitate. Istud autē patet ex ꝗttuor. Prima vtilitas ē. qa p ipam pena eterna totalit dimittit. Quā/to enī est maior pena ꝺdemnatiōis. tanto maior est actus absolutiōis. z ideo cum pe na peccati mortalis sit infinita in inferno. certe infinite vtilitatis erit actꝰ quo ista pe na dimittit. Hoc aūt est p ptritionē. Se/cūdo qz p ipm pena purgatorij diminuit. Licet enī in ptritione pena inferni totalit dimittatur. tamē ad penā tpalem obligat. si cōtritio nō sit tanta vt sufficiat ad totuz euacuandū. Pena aūt purgatorij diminui tur p penā hꝰ mōi. Hoc autē fit p tristiciā cōtritiōis. q frequētata diminuit vel tota/liter anihilat illā penaz. Tertio qz p ipsam gratia diuina augeť. qz fm Augꝰ. Caritas semp meretur augeri. vt aucta mereat z p/fici. Actus aūt ptritionis cū sit informat caritate auget gratiaz. z facit deo maxime esse gratū z dilectum. qđ homies maxime debent desiderare. Quarto qz p ipam glo ria eterna accumulat. qz p augmentū gra/tie z meritoꝝ augentur gradꝰ in vita eter na Juxta illud. Qua mensura mensi fueri tis remetiet vobis. (E) Circa pdicta mouentur tria dubia. Primū est quare il/le dolor p peccatis q dicit contritio sic di/ctus est z nō aliter scz attritio. cōfractio cō scissio. cōuulsio. cōmixtio. z sic de aliis. Se cundo qre deus penaz p peccato mortali voluit esse tristiciā ptritiōis magis qꝫ aliā. sicut dicit diffinitio ptritionis. Tertio qn tus debet esse ille dolor vel tristicia ptriti/onis p peccato in quolibet homine. vt sit pfecta cōtritio dicat z sufficiens. Ad pmū dicendū est q valde cōgrue dolor ille pro peccatis est cōtritio z nō cōfractio vl attri tio seu quouis modo. Hā fm Archidiaco num de pe. di. iij. pductior. Sic in materi aliby durū dicit qđ nō cedit tactui. hoc aūt dicit frangi qđ p aliquod fortꝰ ī ptes ma/gnas confringitur seu diuidit. Conteri ve/ro qñ totaliter in partes minimas redigi tur et anihilat. Ita cor homis durū dicit qñ diuine inspirationi q̄si manui se tangē ti non cedit sed obuiat. scz dum in affectu peccandi morat. Frangi vero qñ a ꝓposi/to resipiscere incipit. cuius nonduz totaliter conuertatur. Conteri qñ affectus peccati destruit. fm omnē sui partē in eo totaliter destruit. z hoc fit quādo voluntas pfecte ab effectu peccati resilit. Unde talis resilitio cōtritus

dicāt. qz talis resilitio doloz quidā est. ideo p dolorē diffinitur. Hō cōuenit cōtritioni vt est actus virtutis. sed vt ē pars sacramentiadditur cū ꝓposito confitendi z satisfaciendi. Ad scām dubium quo ārit̄ ārē de⁹ penā ꝑ peccato mortali voluit esse tristiciam ꝯtritionis. Rñdeo fm Bonāuenturā. Nec cum pcm̄ sit maxima culpa. ideo reārit maximā penā. Iuxta illud Deutet. xxv. Scām mensurā peccati erit z plagaꝝ modus. Nō est aūt maioz pena ꝙ tristicia ideo illa a deo est imposita in contritione. Nec aūt sit maxima penaꝝ. patet hoc q̄drupliciter. Primo hō patet in inferno. qa demones q̄ maxime peccauerūt. vt dicit̄ ī Ezech. nullaz penā sensus habent. nisi tristiciam quā patiunt̄ in volūtate qua peccauerūt in q̄ non potest esse aliq̄d afflictiuz nisi tristicia. Non ei patiunt̄ in natura abigne sensibili vel etiaz in intellectu. cū sint intellectus separati. ideo solum patiunt̄ in voluntate tristiciā. q̄ est eis maxima pena. Scōo idē patet in purgatorio. vbi ita est pena grauis q̄ nō est sibi sil̄is in ista vita. vt dicit Aug⁹. z qz illa pena infligek aniabꝫ cm̄ separatas a corpe. z nō videk in quo aliō ꝙ in voluntate. hoc aūt tm̄ est ꝑ tristiciaz. et ideo illa pena est maxima tristicia. Tertio idē patet in hac vita. qz licet mors sit h̄ vltimum supplicīū. cm̄ aliqui eligūt mortez vt euadant tristiciam. Sicut ptz in illis q̄ interficiunt seipos ꝓ tristicia aut mortem sibi pcurant. Sicut fecit saul. j. Reg. xxxj. qui vt tristiciā illusionis effugeret mortez sibi pcurauit. Quarto idem patet de gl̄ia paradisi. Quia sicut dicit Hugo. Si pena inferni posset sumi cū amore z voluptate nō esset pena. Ita econuerso si felicitas paradisi esset cū displicentia non esset gloria. z ideo tristicia est maxima pena q̄ tantam felicitatez absorbere posset. Ideo deꝰ voluit tantā penam infligi. ꝑ peccato. ꝑ q̄m posset ista maxima culpa expiari z deꝰ posset placari. Vñ dicit in Ps̄. Cor ꝯtritum z humiliatum deꝰ nō despicies. Ad tertiuz dubium quo ārit̄ quār⁹ debet esse ille doloz ꝯtritionis. Rñdeo fm Archidiaconū in c. in accusatione. de pe. di. j. Tant⁹ debet esse ille dolor ꝙ cōtritus debet magis eligere esse in inferno sine culpa q̄ peccare. Dicit enī Anselm⁹ in lib. de similitudinibꝫ q̄ aliqs magꝫ debz eligere in inferno eē sine culpa q̄ in paradiso cū culpa. Quia innocēs in inferno nō sentit penā. pcōr ī paradiso nō gaudet de gl̄ia. Vñ dicendū est fm beatū Tho. ꝙ ꝯtritus debet z tenek in generali magꝫ velle pati quācunq̄ penā q̄ peccare. z hoc ideo. qz ꝯtritio nō pōt esse sine caritate ꝑ quā oīa dimittunt̄ pcā. Ex caritate aūt plus hō diligit deū q̄ seipsuz. peccare aūt est facere ꝯtra deum. penitere aūt est pati ꝯtra seipm. Vñ caritas h̄ reārit vt quālibet penā homo cōtrit⁹ ꝓeligat culpe. sed in speciali descendere in hāc penā vel in illā nō tenek. imo stulte faceret q̄ seipm vel aliuz solicitaret sup hmōi penis particularibꝫ. qz terribilia ī particulari cōsiderata plus terrēt. z ideo descendere ad ꝯsiderationē hmōi particulariū penaꝝ eēt hoīes inducere in desperationē. z ꝑ consequens pbere occasionē peccandi. Sic igit̄ patet ꝑma pars nr̄i sermonis q̄ est de vtilitate ꝯtritionis q̄ demoniū ejicitur pcī de corde homis. z hō disponit ad sacrām̄tuz confessionis.

F

Dixi secū̄ do q̄ in ꝑbis ꝑmissis notaꝫ confessio ozis ꝓprioꝝ defectuū ostensiua. cū dicit Locut⁹ est mutus. Nō est maioz mutitas nisi qñ homo tacet dānū anīe. z illud non oñdit aliq̄ nutu signo vl̄ ꝓbo extrinseco ei q̄ posset sibi subuenire. Hoc aūt facit peccatoz q̄diu ē in pcō. Et iō postq̄ ꝑ gratiā dei in ꝯtritōne culpa sibi fuerit dimissa. statim loquit̄ z exꝑmit ꝓprios defectus. petēs sibi penā tꝑalem imponi ꝑ eterna. Hoc ḡ significat iste mut⁹ q̄ electo demōio ꝓxm̄ statim locut⁹ est. qz vere ꝯrit⁹ nō pōt dissimulare pcm̄. sed statim loq̄tur ꝯtra se. iuxta Job. Loquar in amaritudine aīe mee. Hec ḡ locutio significat sacrm̄ confessiōis in quo pcōr loq̄ debet corā vicario xp̄i. Circa q̄ō est videndū ꝑmo de necessitate h⁹ sacramenti. scōo de modo eiusdez. tertio de vtilitate. De ꝑmo scz de necessitate ē sciendū q̄ confessio fm Aug⁹. est ꝑ quaz mozbi latens spe venie apīt. Et Raymūdus addit corā deo z sacerdote pcōr declaratio. Ex qua diffinitiōe hñtur duo. s. q̄ hō debz declarare sua pcā vocaliter. Scōo q̄ dz ea declarare corā sacerdote Ex hoc statuit ecclesia q̄ q̄libet postq̄ ad annos discretōis puenerit tenek ꝯfiteri pcā sua oīa sel̄ i anno ꝓprio sacerdoti. Nota hic plura. qz dic̄

v

oīa sua pcā. ergo et venialia. licet nō ita de necessitate absoluta teneāt ad ꝓfessionē venialiū sicut mortaliū. tñ exquo nō possumus vitā eternā ꝑseq̄ sine remissiōe venialiū. tenemur ad eoꝝ ꝓfessionē. vt dic̄ Thomas in. iiij. di. xvj. Scōo dicit q̄ semel tenemur in anno. ℞ est verū de ꝓcepto. sz de ꝓsilio sepius. Tertio dicit q̄ tenemur ꝓprio ꝓprio sacerdoti. ꝓprius hic intelligit plebanus vel q̄ habet auctoritatez epi vel pape iuxta dispositionē iuris z statutoꝝ. quinci alium. Sunt tñ ānq̄ casus in q̄bꝫ pōt q̄s audire alienū parrochianū. sicut notat archidi. de pe. di. v. Placuit. Primo cum ille extraneus in sua parrochia peccauit. Secūdo si mutauit domiciliū. Tertio si ē vagabundus. Quarto si petit z obtinet litteram a ꝓprio sacerdote suo quē videbat imperitū volens ire ad discretū. Vñ in eo casu nō peccat si eum vitat tanq̄ insufficientem. qō facere posset z in baptismo. Quinto in articulo necessitatis. Nec ꝓbant. vj. q. iij. Placuit. Et bis patet q̄ ad ꝓsequendū veniam pcōꝝ necessaria ē vocalis ꝓfessio. Vñ habens q̄ntāc̄unq̄ ꝓtritionē si ꝓtemneret cōfiteri dānaret. Falsum est g̃ z bericū dicere. sufficit soli deo cōfiteri. Hā dicit Canon de pe. dis. j. Taciturnitas. Vbi est taciturnitas ꝓfessiōis nō est sperāda venia criminis. Istud exemplificauit xp̄s q̄ lazarū suscitatū iussit discipul' religandu. Joh. xj. z xj. q. iij. tunc vera. Itē mittendo decē lepꝝosos ad sacerdotes q̄ cū irēt mūdati sunt. vt dic̄t Lu. xvij. ¶ Sed di. q̄re teneāt homo ꝓfiteri sacerdoti exquo dimissa sunt sibi pcā in contritione. Rñdeo sm Hosti. in sūma. de pe. z re. ca. tu dic. Ex peccatoꝝ duplici vinculo ad satisfaciēdū astringitur. Uno q̄ ligat ad deū. Alio q̄ ad ecclesiam. Primū in ꝓtitiōe remittit. Scōm i ꝓfessione relaxat. Facit de sen. excō. a nobis. De pe. di. j. multipler. z ca. quez peniter. Et ista est ꝓma ratio q̄re teneāt homo cōfiteri sacerdoti. scz ꝓpter taxationē pene tē porālis p sacerdotē infligendā. Scōa ratio pōt esse. q̄ homo nō debet esse deterioris cōditiōis bestijs q̄ cōfitent suos defectus naturales homini. eo modo q̄ pñt. vt dicit glo. sup illo versu. Confessio z magnificentia opus eius. Ita hō debet suos defectus cōfiteri ꝓbo vocali in q̄ habundat. Tertia ratio q̄ exq̄ hodie verbuz caro factum est. z humiliatuz ꝑ pctīs nr̄is deletis. z vnitū est humanitati obligauit nos q̄ humiliem⁹ verbum nr̄m loq̄ndo cōtra nos. nō solū deo sed homini. q̄d fit in confessione vocali. Quarto q̄a cū hodie peccamus nō solū cōtra deū. sed etiā contra hominē. debem⁹ cōfiteri nē solū deo sicut in veteri testamēto. sed etiaz homini loco dei cōstituto. nec ꝓpter h̄ q̄ dimissa est culpa in cōtritione. superflua est cōfessio. q̄ vt dic̄t archidi. de pe. di. iij. ꝓductior. z Hugo cardinalis. adhuc necessaria ē ad humiliteratez z iusticiā exercendā. p̄sertim vt satisfaciat ecclesie. q̄ lesa est ꝑ m Joh. andree. z etiā ꝓpter fidē quā pcōr habet credēs auctoritatem clauiū in eccl'ia. Item tertio ꝓpter obedientiā quā exhibet ministris dei. Itē quarto ꝓpter interdictoꝝ z amissoꝝ recuperationē ad q̄ restituit⁹ p sacerdotē. de pe. dist. j. multipler. z ca. nōnulli. Vñ ergo legit q̄ sola cōtritio sufficit. intelligendū est in necessitate z nō alic̄. de pe. di. iij. baptismi vic̄. Preter aūt necessitatez. necessaria ē vocalis cōfessio alteri. tum q̄a dolor quē hō habet p pctō nō potest cōstare eccl'ie nisi manifestetur verbo. de pe. di. j. Porro. tum q̄ tuncūq̄ se homo diiudicet solus. etiam si sit doctissim⁹. nō ē certꝰ de dimissione pcī sibi facta. sed semp pendebit pauid⁹ in altera vitā. nisi manifestet h̄ alteri. vt dicit archidi. in Can. Remittunt. Cui⁹ rō. q̄a nullus in re sua bñ iudicat. xvi. q. vi. c. j. z q. j. q. iij. c. vlti. Necesse ē igit vt pcōr ponat se in manibꝰ alteri⁹ q̄ eū de remissione pcōr certificabit z iudicabit penāq̄ satisfactoriam taxabit z auctoritate clauiū eccl'ie absoluet. Vñ dicit Joh. de lignano. in c. cōis vtriusq̄. de pe. z re. ℣ ad h̄ reād. cōfessio post cōtritionē. q̄a sine ea cōtritio nō habz effectū. si habeat oportunitas cōfitēdi. Jō si pctīm nō sit oīno dimissuz in cōtritione. remittet ꝑ cōfessionē. q̄ est sacramēralis et effectiua gr̄e. vt notat de purga. canonica. ca. Accepim⁹. Gra enī cōfert ꝑ man⁹ impositionē. xxiij. q. iij. notandū. ℞ Consequēter videndū est de mō confitendi. Est aūt modus cōfitēdi vt cōfessio sit bñ circūstantionata multis cōditiōibꝰ. Quas pōit archidi. de pe. di. v. cōsideret. Primo q̄ recte vt sit volūtaria. Nihil enī apud deum gratū nisi volūtariū. Ps̄. Exvolūtate mea cōfitebor ei. Item. Volūtarie sacrificabo

tibi. t ꝓfitebor nomini tuo. vt nō sit confessio anthiochi q̄ ꝓcussus infirmitate confessus est. sed nō etaudit⁹. ij. Macha. ix. De p̄. xv. q. j. merito. qz voluntariū militez eligit ꝑs. Scō debet esse simplex vt nihil plus vel minus dicat q̄z necesse sit. nō simplicitate asinina vel rudi. nec vulpina et astuta. sed columbina. De q̄ Math. x. Este simplices vt columbe. Tertio debz esse humilis. Eccī. iij. Lozā ꝓfes bytero humilia aiam tuā. cōtra illos q̄ vno genu flectūt ante sacerdotē. vel capuciū non deponūt. vel querūt locū pulchrū ad confitendum. Isti sunt filij pharisei illi q̄ stās egit gratias. nō humiliter flectēs Lu. xviij. Quarto debet esse pura. i. recta intentione facta sine hypocrisi. nec ꝓpter vitandū penā temporalē. vt faciunt rustici. q̄ ne ꝓhibeant comedere azyma in pascha cōfitent vt nō excōmunicent. quod alias nō essent facturi. Quarto debet esse fidelis. vt tam cōfessor q̄z confitens sint in fide. Alias nec rem nec sacramentū reciperet. i. q. i. Remissio. Et q̄ patet q̄ cōfessio hereticoz t scismaticoz nulla est. qz extra eccīam nō est remissiōis locus. Petto q̄ fiat spe venie. alias nō valet. sicut fecit cayn q̄ dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄z vt veniā merear Gen. iij. de pe. di. j. Voluisset. i. magnitudo pcī mei excedit bonitatē dei q. d. sm Archi. nō pōt deus tantū mihi dimittere pctm. qō est maxima blasphemia. Septimo debet esse nuda nō palliata. nō verbis obscuris vel dubijs inuolura. sed apertis t honestis. Prouer. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur. qui aūt reuelat ea. misc̄biam cōsequet. Octauo debet esse verecunda. Quia verecūdia magna est pars penitētie. de pe. di. j. Quem penitet. Nono debet eē amara Job. x. Loquar in amaritudine anie mee. Sic confitebat petrus cū lacrimis. de pe. di. i. Idem. Decimo debet esse integra. vt omnia pcā maiora t mīnora dicat cū circūstantijs. de pe. dis. v. cōsideret. Pctōr ei est sic infirmus q̄ debet oīdere omia vulnera sua si curari desiderat. vt dō. j. de cōsola. Circūstantie vero iste notent in his ſſibus. q̄d. vbi. p quos. cur. q̄tiēs. q̄n. Et alij. Aggrauat ordo. loc⁹. psona. sciētia tempus. Etas cōditio. numerus. moza. copia. causa. Et modus in culpa. status altus. luca pusilla. Et ħ est vez vbi ex circūstātijs nō sequit reuelatio vel detectio pcī alterius. qz tūc nō est opus. Vñ pctōr caueat ne dimidiet cōfessionē. cōfitendo vni de ħ alteri de alio ꝓpter rubozē. vel ne de eo sit suspectio. nā ꝑ certo talis tenet iterare cōfessionē. Hūc sunt aūt q̄tuoz casus i q̄bus q̄s tenet iterare cōfessionē. Prim⁹ si est cōfessus illi qui caret vsu clauiū. vt sacerdoti simplici. vel monacho non electo ꝑ ordinē. neq̄ cōmisso ꝑ plebanū. Vel si habet vsum clauiū. nō tamen est casus suus. Vñ ipm remittit ad supiorē cozā quo iterū cōfitetur. Scōs si habenti vsum clauium cōfitet. sed ille nescit absoluere. Tert⁹ si cōfitens oblit⁹ est penitentiā sibi iniunctam. Quart⁹ si dimidiat cōfessionē. tacendo aliq̄d mortale. vt ħ. in his ergo tenetur iterare. Addit Johes de lignano q̄ntū cassum ħ si cōfitetur cū ꝓposito nō deserēdi pctm. Undecimo debet eē discreta. Expo nit Archidi. de pe. di. v. cōsideret. i. separata t distincta. nō in genere. vl' vt dicat mortale et veniale. Vel discreta. i. ordinata. vt scz pctm cū circūstantijs ordinate pnuncier. Alij aūt dicūt discreta. i. prudēter et sapienter facta. vt scz t confitens discrete se habeat. et sacerdos discrete absoluat. et nō est malus sensus ꝓpter illos qui dicūt. Exq̄ est me⁹ plebanus. q̄lis sit talis sit. ego teneoz sibi obedire t cōfiteri. ipe videat q̄liter me absoluat. Certe tales decipiūtur. Quia dicit saluator. Cecus cecū nō ducit nisi in foueā. Vñ dicit Johes de ligna. in ca. Omis vtriusq̄. de pe. t re. q̄ libet tenetur confiteri suo ꝓrio sacerdoti. nisi ille sit imperit⁹ t indiscret⁹. Tūc eni debet q̄rere parrochian⁹ discretū. qz nō ꝑdest absolutio quo ad deū ei q̄ quereret indiscretū. vt p imperitiā eū absoluat. vt notat. xij. q. iij. Quō. Nō intantū vez est vt etiā sine licentia ꝓrij sacerdotis imperiti t indiscreti. possit parrochian⁹ alteri discretiori cōfiteri. maxime si iminet periculū in mora. vl' ipe ꝓrius nō vult dare licentiā alibi cōfitendi De pe. di. vi. Placuit. Hoc cōtra nros qui q̄runt cōfessoz es alleuiātes eis pctā. Sic fecit lupus cōfitens leoni. Nā cū asinus esset cōfessus q̄ comedisset senū. de curru cadens homis cuiusdaz in via grauiter fuit inclamat⁹ t cōdemnat⁹. Sed postq̄z lup⁹ leoni cōfessus est q̄ deuozasset oues et boues. Rūdit leo q̄ ħ sibi licuit facere. cū ad

hoc eū natura inclinaret. Sic isti pauperes grauiora diuitibꝫ alleuiāt. Ideo dic̄ Aug. in lib. de pe. z habenť verba sua de pe. di. j. Qui cōfiteri vult oīno confiteať sacerdoti quē meliorē potest habere z confiteať illi q̄ scit soluere z ligare. Melioré h̄ intellige n̄ in vita sed in sciētia. q̄ h̄ nō absoluit merito vite sed clauiuꝫ auctoritate. In iudicio igit̄ cōfessionis maxime req̄rit discretio cōfessoris vt sciat discernere inter lepꝛā z lepꝛaꝫ Leui. xiij. Et vt sciat appēdere pcm̄ sicut est appendendū. nō fm caput ꝓriū. sz fm staturā sctōrū patrū. Juxta illud Piero. Nō afferam⁹ stateras dolosas. dicētes h̄ graue. illud leue. sed afferam⁹ diuinā stateram de scꝑturis sanctis z in ea q̄d sit graue q̄d leue appendam⁹. Dinc dic̄ Bonauētura in quodā sermōe. q̄ sacm̄ cōfessiōis maxime institutū est ad pcōz patrocinium acq̄rendū. q̄ sic videmus in causis ciuilibus q̄ cōmuniter boies indigēt patronis q̄ sint periti in iure vt penas iuris possint vitare. Jta multo magꝭ dicit in spūalibꝫ. et ideo expediens est sacerdoti sua pcā reuelare. q̄ de vitandis eis sanū cōsilium possit dare. ꝓter qō eligēdus ē sacerdos doct⁹. qui tale consiliū sciret dare. Ex q̄bꝫ infero q̄ nō excusať quis. Si habens plebanuꝫ vel cōfessorē minus peritū. nō q̄rit magis peritum. credens p obedientiaꝫ excusari. Ratio. q̄ q̄libet debet esse solicit⁹ de salute anie sue z querere medicinā meliorez cū eam pōt habere. Duodecima cōditio confessionis est q̄ debet eē frequēs. De pe. di. j Quē penitet. Ubi licet statutū eccie sit q̄ q̄libet cōfiteať in anno semel in pascha. tm̄ p h̄ non dať licentia remanendi in pcō vsq; ad horam illā. Sicut dicit archidi. de pe. di. v. in pnīa. Sed bene eccīa puidit ne alicui daudať ingressus ecclie vel sepultura ante vnū annū sicut facit post annū. Tenetur ergo pcōr cōfiteri freq̄nter. qñ habet opꝛtunitatē z possibilitatē. Hā fm archi. de pe. di. iij. Ille ret. Quilibet teneť esse in tali statu in quo pnīam agat z pcm̄ sibi remittatur. Ecci. v. Pcōr enī est sicut fur q̄ semp est in mora. et ideo cum detinet alienum. semp auget pcm̄. Teneť aūt q̄s confiteri citius q̄z in. xl. in q̄ttuor casibꝫ. Primo ratione sacramēti. cū vult cōicare. Secundo rōne periculi mortis. Tertio rōne cōscientie. qñ dictat sibi esse cōfitendum. Quarto rōne dubij. vt si non sperat se postea habere cōfessorem quē nūc habet tūc oportet cōfiteri. Sicut ecōuerso pōt differre cōfessionē si sperat temp⁹ deuot⁹ vel cōfessorez credit h̄re discretiorē quē expectat. Jta dic̄ Johes de lignano. Tredecimo debet esse secreta. siue sint occulta peccata siue manifesta. semp debet esse i secreto. vt dic̄ Crisō. z h̄ tam q̄ ad confitentē q̄z etiā cōfessorē. Quartodecimo debet eē accusans vt homo nō excuset se nec pcm̄ suum. de pe. di. iij. Illud vero. Quintodecimo debet esse festina Ecci. v. Ne tardes cōuerti ad dn̄m. Sedecimo debet esse parata ad obediendū. scz sacerdoti. de pe. di. v. cōsideret. Et dic̄ Bonauētura Q̄ talē peccat mortaliter q̄ non accēscit rōnabili confessori. Ne sunt ergo bone cōditiones confessionis. quas q̄libet debz ꝛuare. Deinde dicenduꝫ eēt de effectu cōfessiōis q̄z vtilis sit. Sed de h̄ in ꝓcedēti fmone sufficiēter dictum est. vnō ibi recurratur. quia ibi plene de hoc positum est.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis tangiť tertia ps pnīe. scz satisfactio opis. diuine indignationis placatiua. Cū dr. z admirate sūt turbe. Inter alia mirabilia dei satis mirabile est videre hoiem cōuersum a pcō ad deum. cum vt sic de filio diaboli fit filius dei. Sed mirabil⁹ est talē videre satisfacientē pro pcō. contemnentē delectabilia. appetentē tristiaꝫ grauia. Magna q̄ admiratio cōtempt⁹. gl'ie despect⁹. secl'ariū occupationū segregatio z terribiliū ꝓpssio. vt dicit Crisō. Et ideo merito ipa satisfactio opis ꝓ pcīs volūtarie assūpta inducit stupoꝛez z admirationē. De q̄ dr in themate. Et admirate sunt turbe. s. sup eo q̄ pcōr dolet in ꝓtritiōe. loquiť ꝺ se in cōfessione. et bonis opibus insudat in satisfactiōe. Pro q̄ bene iter sciendū. q̄ q̄libet accedens ad sacm̄ pnīe dz h̄re ista q̄ttuor. Primo ꝓpositū obediendi cōfessori suo in oib⁹. Secō ꝓpositū nō peccādi. Tertio nō solū ꝓpositū dimittendi mala. sz etiaꝫ opandi bona. Quarto ꝓpositū satisfaciēdi. q̄ satisfactio ē ps pnīe. Juxta illud in Ps. Nm̄ ego in flagella parat⁹ sum. Ista aūt satisfactio cōsistit i tribꝰ scz in ieiunio. oꝛone z elemosina. Hā vt dic̄ Piero. Ieiunio curanť pcā carnis. oꝛone pcā mentis. elemosina pcā cupiditatis.

Quicqd enī est in mūdo. aut est ꝯcupiscentia carnis. aut ꝯcupiscētia oculoꝝ. aut vite supbia. ſ. Joh. ij. Ideo tria debent esse remedia satisfactoria ꝗbus placarek diuina offensa. Primo g requirit ieiuniū. Sicut enī videmus ꝙ infirmis nō dak caro grossa aut vinuz inebrians. sed datur eis simplex diera. ſ. panis z aqua. Ita infirmis spiritualiter. z maxime infirmātibꝫ pctō luxurie dandū est ieiuniuz z parcitas cibi. vt in quo peccauerūt puniant. Hab. xi. Unde Apls talibꝫ dicit. Nolite inebriari vino in quo est luxuria Eph. v. z saluatoꝛ Lu. xxi. Attendite inqt ne grauētur corda vra crapulat ebrietate. Sicut aūt videm⁹ ꝙ infirmis de ꝗbus desperak oīa ꝯcedūtur delicata. illis vero de quibꝫ est spes subtrahūtur. Sic facit deus pctōribꝫ. Hā cū eis in pfessione p sacerdotes imponit abstinētiā ciboꝝ delectabiliū. signum dat ꝙ ipe vult eos saluare. Unī Johel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vro. in ieiunio z fletu z planctu. Et sequit. Quis scit si ꝯuertatur z ignoscat deus. Sed certe mlti in hac abstinentia decipiunt. nā quidā abstinent a carnibꝫ. Sed tñ ꝑparant eis loco carniū ita delicata. q̄ sunt z difficiliozis ꝑparationis z pcij maioris. Et isti multū errant. Hā fm Aug⁹. in sermone de aduentu. non ē hoc suscipe abstinentiā. sed nutrire luxuriam. Alij sunt ꝙ z si abstinent a carnibꝫ z delicatis piscibꝫ tñ stomachū onerāt vilibꝫ legumibꝫ ita vt ad illicita ptrahātur. vt dic Hiero. in epla ad furiā. Alij sūt ꝙ p abstinentiā carnis ita corpus debilitant ꝙ postea reddūtur inabiles ad bona opa exercenda. z hec est fatuitas. cū non caro extinguenda sit. sed vicia rēmenda. vt dic Hrego. lib. xxx. moral. Sed h quero vtruz illi qui sic ex abstinētia infirmitates incurrūt peccāt mortaliter. Ad qd rñdeo ꝙ fm Augu in glo. sup epla ſ. Thimo. iiij. ca. deus vult sibi seruiri prudēter vt nō nimietate debiles fiant. z postea medicoꝝ suffragia reqrant. Tñ nō obstat hoc ꝙ aliqui se ieiunando debilitāt z i infirmitates incurrūt. nec ꝯtra dei voluntatē faciūt. qz non naturam carnis intendūt debilitare sed lasciuiam. Unī tales fm Horrā sup epla predicam nō peccant. dū tñ debitū modū non excedunt. Q̄ g Hrego. reprobat talē abstinentiā. verū est. si sit icōsiderate facta et si sit nimia. Hinc dicit Apls. Rōnabile sit obsequiū vrm. Rom. xij. Sunt z alij peiōres q̄ licet a cibis abstinent nō tñ a vicijs. sed mens eoꝝ inflata supbia. ira. odio. z sic de alijs. Cōtra quos dicit Hiero. ad Lelantiā. Quid frutis habet vinū nō bibere z ira z odio inebriari. Et tales silēs sūt de monibꝫ quibꝫ cibus abest z culpa adest. vt dicit Hiero. sup Amos. Sc̄o reqrit ad satisfactionē penitētis elemosina. q̄ debek ab oīibꝫ qui auaricia peccauerūt. vt sic il licite ꝯgregata. licite erpēdāt. z de māmona iniqtatis faciant sibi amicos Luc. xvi. Unī Thob. iiij. ōr. Elemosina ab oīi pctō z a morte liberat. z nō patik aīam ire ad tenebras. Sed aduerte ꝙ nō de oīnibꝫ illicite acquisitis facienda est elemosina. sed solum de his q̄ nō tenek quis ad restitutōez. sicut sunt illa q̄ quis lucrat⁹ est dieby festiuis vel ludis. phibitis vel alijs fraudibus vel nimia cupiditate et auaricia habendi ductus. Ubi aūt quis tenek ad restitutionem. nō faciat elemosinā. sed ante oīa restituat male ablata. vt in furto. rapina. vsura z sic de alijs. Sic fecit Zacheus Luc. xix. Si quez inqt defraudaui reddo quadruplum. z dimidiū bonoꝝ meoꝝ do pauperibus. Ecce male acquisita restituit. z de bonis elemosinā fecit. Tertio z vltimo ad satisfactionē reqritur oīo debita. q̄ debek superbis. vanegloriosis. pomposis. curiosis vt sic in spiritu humilitatis z in corde ꝑrito suscipiank ad veniam. Oratio enī vt dicit Damascenus. nō est nisi eleuatio mentis ad deum. Sicut ergo superbus dum fuit in statu elationis erectus erat cōtra deum. Sic modo humiliatus debet prosterni ante deum z eleuari ad placandum deum. Tunc aūt penitens humiliter orat qui seipm ḡa puluis sit humiliter videt. q̄ nihil sibi virtutis tribuit. q̄ bona que agit esse de miscōia ꝓditoꝛ agnoscit. inqt Hrego. in lib. moral. Multū etiaz iuuat puritatem orationis si in omni loco. oīi tempore nos ab actibꝫ temperemus illicitis. si semper ab ociosis sermocinationibꝫ auditum pariter constringamus z linguam castigemus. Ita dicit Beda de templo Salomonis z̄c.

¶ Dominica Oculi. II. Sermo LI.

Sermo LI

Reuertar in domum meam vnde exiui. Lu. xi. Sicut dicit beat⁹ Aug⁹. in q/dam Omelia sup Johem. Jeiunium magnū z generale est abstinere ab iniq̄tatib⁹ z ab illicitis voluptatib⁹ seculi. qđ est perfectum ieiuniū. Un̄ fm ipm. Tunc bene ieiunamus cū ab illicitis abstinem⁹. Hec ille. Vult dicere Aug⁹. q⁹ ad pfectū ieiuniū req̄ritur puritas pfecta mētis ab oīni iniquitate. qz nihil pdest homini ieiunare et orare ac alia religiōis opa facere nisi mēs ab iniq̄tate reuocetur. Dicit Hiero. de cō/se. di. v. Nihil. Ex quib⁹ ptz q⁹ q̄libet nost⁹ maxime ist⁹ sacro tpe abstinendo a cibis. necessario debet abstinere a vicijs. Ille eī bene ieiunat a cibis q̄ z a malicie actibus z a mūdi abstinet ambitiōib⁹. inq̄t Isido. li. ij. de sūmo bono ca. xliij. ꝓpter qđ fm ipm. q̄ a cibis abstinēt z praue agunt demones imitant. quib⁹ esca nō est. z iniq̄tas sp adest. Est ergo ꝓmus effect⁹ hui⁹ sacri ieiunij in nobis. vel saltē debet esse. vt aīa magis abstineat a vicijs z ꝓpria volūtate. vt dic̄ Bern̄. sup Cantica fmone. xxxviij. Sed qz nihil prodest abstinere a malo nisi etiam fiat qđ bonū est. Juxta illud Ps̄. Declina a malo z fac bonū. Et Isa. j. Quiescite querere agere. discite bene facere. Jō post⁹ hō abstinuerit a vicijs. necesse est vt nō ocio torpeat. nec negligētia repescat. sed continue ad queq⁹ bona manū ponat. z cor suū dirigat. Alioquin si ocio resolut⁹ a bono ope desistat. domū ꝑscientie sue facit vacuā in quā diabolus facilter intrat. z multo grauius post dimissaz culpā hoīem vacantē z ocio/sum possidet q̄s ante possidebat. Quib⁹ igit nuper ꝑfessis z nouit⁹ ad deū post ꝓpetras culpas q⁹ersis. timendū est ne si ocio/si inueniant⁹. a demone graui⁹ occupent⁹. et illud qđ olim iudeis ꝓtigit audire mereantur scz verbū durū z amarū thematis. qđ dicit diabol⁹ oīnib⁹ ociosis. Reuertar ī domum meā vnde exiui. Uerbū istud tangit illos q̄ post remissionē pct̄oz. nihil boni faciunt. vel q̄ in grauioza pcta recidiuāt. q̄s diabolus ꝺz grau⁹ possidere. Uterq⁹ ergo ist⁹ cauendū est nob⁹ hodie. ne videlicet z ocio torpeamus z in pctā pristina re/cidiuem⁹. ne maiori nūero demonū possideamur plus q̄ ante. z ħ. ꝓpter ingratitudinem. Et qm̄ vt ait Bern̄. sup Cant. fmone. xliij. Anīa q̄ iam non in carne ambulat sed in spiritu. dom⁹ dei efficitur. ímo templū spūssancti. Juxta illud Apli. Templū dei scm̄ est qđ estis vos. Ideo puidendū est homini. vt si velit effici vera domus et habitatio dei. z repellere a se societatē diaboli. ne ad eam reuertat. ꝑscientiā suā caute z debite disponat maxime ħ sacro tempore. vt eā toto anno habitaculū dei et nō diaboli faciat. Ad qđ quidē tria sunt necessaria q̄ in verbis ꝓmissis sunt ꝑsiderāda. Primo qđem quō dom⁹ cōscientie nr̄e sit fundanda. Secdo quō ornāda. Tertio ad quē vsum seu actuz sit depurāda. Debet igitur dom⁹ ꝑscientie nr̄e habere solidum fundamentū. decens ornamentū. z bonestum actum.

A

Dixi primo q⁹ in verbis ꝓmissis circa domum ꝑscientie ꝑsiderandū est quō sit fundanda vt habeat solidū fundamentū. Debet aūt fundamentū ꝑscientie fundari sup solidaz doctrinā. Sicut dicit saluator Matth. vij. Oīmis q̄ audit verba mea hec z facit ea assimilabitur viro sapienti q̄ edificauit domum suā supra petram. Petra aūt est doctrina xp̄i. qđ petra erat xp̄s. j. Cor. x. Super hanc ergo petrā edificauit ecclesiaz suam z ꝑscientiā cuiuslibet. Est autez ꝑscientia fm Damascenū. lex intellect⁹ nostri. Vel fm magistrū in cōpendio li. ij. ca. lij. est cognitio suūpius. Et ꝑstituitur seu integratur ex tribz. scz ex accusatione ꝓteritoz. peccatoz. ex remurmuratōne ꝑsentiū. z cautela futuroz. Nō ergo quis accusat se de ꝓteritis. remurmurat de ꝑsentib⁹. z futuris cauet. tunc habet integrā ꝑscientiaz. Sed q̄ ista nō possent bene stare nec diu durare nisi haberent aliquod fundamentū. Jō ista oīnia debent fundari in doctrina xp̄i. sti fm quā debent regulari. Summe aūt cauenduz est ne ista domus erronee fabzicata vl nimis larga vel nimis stricta. qz oīne q̄d fit cōtra ꝑscientiā edificat ad ebenam. xxxviij. q. j. Ex bis. z Roma. j. Un̄ sicut dicit Robert⁹ Holgot sup lib. Sap. cap. viij. Conscientia plus obligat q̄s precepta prelati. Sicut habetur expresse de sententia excōmunicationis. Injūctioni. Et omnia excōmunicationis. Injūctioni. Et omnis conscientia siue in p se malis siue in innis differentib⁹ obligatoria ē. Quia in omnib⁹

talib⁹ veniens ꝓtra ꝓscientiã facit cõtra illud qõ credit ꝓtra legẽ esse ⁊ phibituꝝ. Vñ dicat glosa in dicto Canone Ex his. q⁹ omne qõ fit cõtra ꝓscientiã p̃cepti vel phibitionis edificat ad iehennã. Ex quo ꝑz vltrius ꝑm glo. ibidẽ. q⁹ si plus comedã q̃s debeam q̃uis est ꝓtra ꝓscientiã. nõ tñ peccat mortaliter. xxv. di. ꝯ. Criminis. vbi dic̃ Aug⁹. ⁊ sunt verba sua in li. de purgatorio. q⁹ quotiens q̃s accipit plus de cibo aut potu q̃z necesse est. venialiter peccat. qõ glo. intelligit. qñ nõ accipit ex contemptu sed ex casu. ⁊ nõ ad ingurgitatõnẽ. Alias eẽt mortale. iiij. di. Deniq̃z. Et ex his iam patet q⁹ omne qõ fit contra ꝓscientiã. diuersimode obligat ad iehennam. qz qñq̃z venialiter. qñq̃z mortaliter. Si ergo recte debet ista domus fundari. tria sunt illi cauẽda. Primo ne sit nimis larga ⁊ ampla. q̃a talis generat p̃sumptionez. ⁊ sepe dicit malo bonum. sepe etiã saluat damnandũ Secõdo p uidendum est illi ne sit nimis breuis ⁊ stricta. qz talis generat desperationẽ. ⁊ sepe dicit bono malũ. ⁊ damnat cũ hoc saluandũ Sit ergo ꝓscientia talis q⁹ nõ faciat aliq̃d cõtra p̃ceptũ diuinũ nec facere intendat ⁊ sit in tali ꝓposito q⁹ licet faciat aliquid de quo dubitat an sit faciendũ vel non. libenter tamẽ faceret. ⁊ nõ obmitteret illud qõ sciret placitũ deo. Tertio ꝓuidendum est ne hanc domũ fundet quis sup aquas voluptatis. vel sup arenam cupiditatis. qz talia fundamenta nõ sunt solida. Postq̃z enĩ flauerint venti. venerint flumina ⁊ descenderit pluuia. cadet hec domus. Qui non fundat bene ⁊ firme ꝓscientiam suã in doctrina chr̃isti. statim imminente temptatione carnis que intelligit̃ per pluuiam. vel terrene cupiditatis. que p flumen. vel superbie. que p ventũ intelligitur. anihilatur et subuertitur temptationib⁹ succumbendo vt exponit Hozra sup Math. vij. ca.

Dixi secũdo q⁹ in verbis p̃missis circa domum ꝓscientie ꝓsideranduꝝ est quomõ sit ornanda ⁊ decoranda. Sed quia nihil potest ornari nisi ꝓius purgetur. Unde ꝓscientia debet ꝓius purgari postea ornari. Sicut etiã dicit euangeliũ. Inuenit eam scopis mundatã ⁊ ornatã. Ideo ꝓius videndũ est q̃liter ista domus sit purganda. Purgamẽtuꝝ aũt huius dom⁹ est frequẽs confessio. q̃ est q̃si scopa hui⁹ domus. Ad quã toties est ꝓfugiendũ q̃tiens nos aliq̃ p̃aua cõmisisse cognoscimus. De hac scopa ꝺz in ꝑs. lxxvi. Exercitabar ⁊ scopebã spiritũ meũ. s. p ꝓfessionẽ. Exponit Inno. id est purgabã in ꝓfessione ab imundicijs pcõꝝ venialiũ q̃s attrahit spiritus. Vere iste bene domũ suaz seruauit q̃ nihil inuenit nisi venialia que scopebat. De mortalibus enĩ nõ diceret. scopebam. q̃a non scopatur lutũ de cloacis vel fossis sed tenuis puluis de pauimento. Vnõ hic ꝺz. Inuenit domũ suam scopis mũdatã. scz q̃tidianarum ꝓfessionũ ⁊ ornatã virtutib⁹. Nihil aut̃ sic hoiem ad purgandũ ꝓscientiã frequentius excitat. sicut cognitio ꝓpriozũ defectuũ. Sicut enĩ q̃ clarius ⁊ diligenti⁹ et sepius inspicit dom⁹ alicui⁹ angulos. tanto melius purgat eos. Ita qui diligenti⁹ scrutatur defectus ꝓprios eos melius cõfitetur. Et q̃ patet ꝑm Grego. xxv. lib. moral'. Q̃ quanto q̃s minus se videt. tãto minus sibi displicet. Et q̃nto maioris glorie lumen percipit. tanto amplius reꝓbensibilem se cognoscit. Que aut̃ sũt homini cõsideranda ⁊ inspiciẽda circa purgationem ꝓscientie dicit Hugo li. iij. de aĩa. c. ij. Q̃ illa videlicet vt cõsideres vnde venis. quo tendis. quomõ viuis. quid agis. q̃d obmittis. q̃ntum hodie ꝓficis. vel quãtũ deficis. quib⁹ affectib⁹ frequẽtius tangeris. vl' quib⁹ temptationibus a maligno spiritu acrius impugnaris. nec solum attẽdas q̃lis sis. sed etiam q̃lis esse debeas. Hec ille. Sed heu quis nostrũ est q̃ talia diligẽter consideret. qui confessionem suam cum tali consideratione discutiat. qui eam cuz debitis circũstantijs faciat. In confessiõe siquidem peccatoꝝ oportet considerare ꝑm Aug. in li. de pe. vt ꝓsideret q̃litatẽ crimis in loco. in tpe. in pseuerãtia. in varietate p̃sone. ⁊ q̃li b̃ fecerit tẽptatõe ⁊ ip̃i⁹ vicij multiplici executione. de pe. di. v. ꝓsideret. Alis aũt cõfessio alit̃ facta. port⁹ est simulatio ficta ⁊ hypocritica q̃s cõfessio. Vñ Hugo li. ij. de aĩa ca. xv. dicit eã vulpinã cõfessionez ideo. q̃a est ficta. breuis. rara ⁊ tepida. Refert Ouidi⁹ li. viij. methamorphoseos. et Isido. li. xv. ethimo. q⁹ Dedalus fecit q̃ndã domũ cũ varijs vijs ⁊ ita ꝑplexis q⁹ nullus eaz exire potuit sine glomere. ⁊ illa domus vocabatur laborintus. qz maximum

laborē intus habuit. z in illa domo inclu/sit q̄dā monstrū. qō ex vna medietate fuit homo z ex alia fuit bos. ea intentiōe vt in ppetuū ibi pascerek z nunq̄z exiret. Sic sacit diabol⁹ q̄busdā cōsciam ita pplexaz di/uersis modis. nunc timore. nunc pudore. nūc negligētia nūc dilatione. z sic intus occultat monstrū. i. pctm̄ mōstruosuz. vt nullus cōfessor possit intelligere nisi cū maxi/mo labore. Et vere isti sunt mlti fatui. qz p talē cōfessionē volūt abscōdere pctm̄. qō tm̄ deo est notū. Cōtra q̄s dic̄ Aug⁹. super Johem Omel'. xlj. Quocūq̄z fugerit nō fugit seipam mala cōscia. nō est q̄ eat. seq̄tur se. imo nō recedit a se. pctm̄ enī qō facit in/tus est. Si vis a deo fugere ad ipm̄ fuge. nō latendo sed cōfitendo. Cōfiteri potes. latere nō potes. z Jsido. lib. ij. de sūmo bono ca. xxvi. dicit. Q̄ hō omnia poterit fuge/re p̄ter cor suū. Non enī pōt recedere q̄s q̄z a seipo. Ubicūq̄z enī abierit reatus sui cō scientia illū nō derelinquit. Quānis enim humana iudicia subterfugiat ois q̄ male agit. iudiciū tm̄ pscientie sue effugere non pōt. Hā si alijs celat q̄d agit. sibi tm̄ celare nō potest. q̄ plene nouit malū quod gessit. Hec ille. ¶ L) Sed hic occurrit dubiū Quare videlicet hoies hodie nō discutiūt bene p̄riam pscīam. nec p̄rios psiderant defectus. Ad qō rndeo. q̄ h̄ est ideo. qz pl⁹ aliena facta ponderāt q̄z p̄ria. Juxta illud Math̄. vij. Quid vides festucaz in oculo fratris tui. trabē aūt in oculo tuo nō considerasti. Unī Prosper in li. ij. de vita ptem/platiua dicit. Tamdiu q̄s pctā sua q̄ nosse z flere deberet ignorat q̄diu psiderat alie/na. Q̄ si mores suos ad seipm conuersus aspiciat nō requirit qō in alijs reprehendat. sed quod in seipo lugeat. Et ideo Marci xij. dr. Videte vosmetipos. Quare autez hoies facil⁹ alieā dūdicāt q̄z p̄ria dic̄ Basilius in Exameron lib. iij. Q̄ ideo difficile est cognoscere seipm. quia sicut oculus oīa alia a se pspicit. se autē non videt. sic dicit esse z de conscientia. que acute aliena delicta ptemplans. tardior est erga suorū cognitionē pctōrū. ¶ Sed adhuc occurrit fortius dubiuz. vnde videlicet puenit ista negligentia p̄rie discussionis z pside/ratio peccati alieni. Rndeo cm Greg. xxxj. libro moza. Q̄ hoc puenit ex supbia z elatione. que cordis oculuz p elationis tenebras extinguit. ex qua vt dicit Crisō. sup Math̄. puenit cōmuniter h̄ q̄ alter alterius culpā cito intelligit. suā autez difficile. Quia homo in causa alteri⁹ tranquillū habet animū. in sua aūt turbatū. Perturbatio aūt cordis nō pmittit hominē psidere quod bonū est. Et ideo dicit Aug. li. iij. de ciuitate dei. Q̄ remotis obstaculis insane opinionis. scelera nuda iudicent. nuda pensent. nuda inspiciant fallacia tegimina z vane laudis glorie auferant z appareant miserie pctōr. Ex q̄bus oībus infero q̄ nullus melius ad cognitionē sui peruenit q̄z qui humiliter de se sentit. Istud patet p beatū Bernā. de. xij. gradibus humilitatis. vbi sic dicit. Humilitas est vtrus q̄ verissima sui cognitione homo sibimetipi vilescit. Et Crisō. in suo policraticon lib. iij. dicit. Qui humilis ē corde. indigniorez se alijs arbitrat. Ex quo dicto patet q̄ p humilitatē facile venit ad sui cognitionez. z ecōuerso. Refert Macrobius li. j. Q̄ apollo cōsultus a quodā que cērvia certior pueniendi ad beatitudinē. Rndit. Si te/ipm cognoueris. Un apud gētiles cōmunis erat opinionis hoc dictuz. Gnotosolitos. i. cognosce teipm. qō dicebant de celo descendisse. put ait Johes policrat⁹ lib. iij. ca. ij. Hec est g̃ prima scientia homis scire seipm. prout dicit Bern⁹. sup Cantica sermone. xxxvj. Que quidē scientia sm ipsuz nō inflat sed humiliat. Unde Aug⁹. li. xiij. de ciuitate dei ca. j. p̄refert eam oībus scientijs. z Jsaac in lib. de diffinitionib⁹ dicit summā philosophiam cognoscere seipm. Postq̄z autē domus pscientie nre p̄ sufficientem discussionē pfessionis fuerit mūdata z purgata. extunc necesse habet ornare decorari. Ornatus aūt iste seu pictura cōsistit in sancritate fructū z iusticia bonorus operū. Juxta illud Pss. Domū tuā dec de/cet sanctitudo. Et Lu. j. In scitate z iustitia cora ipo. seruiam⁹ illi. Hoc ē qō Aplus admonet di. j. Thes. iiij. ca. Sciat vnusq̄sq̄ q̄z vas suū possidere in scificatiōe z bonore. ne. s. in honorē alieq̄ turpitudie vicios. sicut faciūt illi de q̄b⁹ in Pss. Nō cū i bonore eēt nō intellexit. Duo g̃ req̄runt ad ornamētū isti⁹ dom⁹. s. puritas mētis interior. z bonestas conuersatōis exterior. Refert Aug. li. v. 5 Julia. z. ij. retractatōnū. c. xv. q̄ rex q̄da Affrī deformis specie thalamnz suum fe/

cit depingi pulchris imaginibꝫ. vt earuꝫ aspectu vxor sua pareret pulchrã prolẽ. Sicut hõ deberet i mẽoria sua collocare pulchras imagines. i. honestatẽ ꝓuersatiõis z puritatẽ ꝓscientie sctõrꝫ patrũ. vt ipos inspiciendo silr faciat. Nõ cũ fuerit. tũc ꝓscientia nra erit dom⁹ pulcherrima z ornatissima in q̃ libenter recꝛescet qlibet. cũ sit ad inhabitandũ apta. Vñ Sap. viii. Intrans domũ meã ꝓquiescaꝫ cũ illa. s. sapia. z sequtur. Non enĩ habet amaritudinẽ ꝓuersatio illius. nec tediũ ꝓuictus illi⁹. sed letitiã z gaudiũ. Certe sic est q̃ hõ nullibi melius quiescit q̃ in ꝓscia sua bona. Alibi enĩ quiescere nõ põt in bonis exterioꝛibꝫ. quia diuitie honoꝛes. voluptates habẽt amaritudinẽ. z tediũ generãt z fastidiã z satietatẽ. ita q̃ homo illud qõ prius optauit. itex fastidit z remittit. Ideo dicit Rabanus in glo. libꝛi Sapie ca. viii. Ex coꝛpales diuitie coꝛpus grauãt. spũales vero mentẽ releuãt. z tanto magis esuriunt q̃nto magꝫ comedunt. In illis apperit⁹ placet. experientia displiceꝛ. Augent spũales delicie desideriũ. q̃nto magis sumunt auidius amant. Vnde ille. Eandẽ sniam ponit beat⁹ Hre. In tali ergo loco bonũ est q̃escere. Sed q̃ parũ valeret purgatio z ornat⁹ istius dom⁹ nisi bene cooperirek. ideo cooperimẽtũ ei⁹ est honesta exemplaritas ꝓuersatiõis exteꝛioꝛꝫ vt qlibet illud qõ habet interi⁹ in ꝓscia. pferat exteri⁹ in ꝓuersatiõe alioꝛ ad exemplũ Iuxta illud Math. v. Sic luceat lux vra coꝛã hoĩb⁹ vt videãt opera vra bona z glorificent patrẽ vrm q̃ in celis ẽ. Et h̃ est qõ dꝛ Math. x Qõ in aure auditꝫ ꝓdicabitis sup tecta. i. sup honestã ꝓuersationẽ. Sic q̃ patet scõm quõ hec domus ꝓscie nre debet ornari. purgari z operiri ad laudẽ nominis xpi.

D

Dixi tertio q̃ ꝓsiderandũ ẽ circa ꝓmissa in quem vsum domus ꝓsciẽtie nre sit deputãda. vt sic habeat officiũ z acrũ seu opus honestũ in se. Ex quo enĩ est domus purgata. ornata z bene cooperta. nõ licet in ea q̃cq̃ praui aut inhonesti agere. Unde dñs de domo sua eiecit ementes z vendẽtes boues z oues z columbas di. Auferte ista hinc. q̃si dicat. nõ licet talia officia z tales actus in domo tam egregia exercere. Sic est dõ domo ꝓscientie nostre cum sit habitatio spiritussancti. nõ licꝫ in ea aliq̃d aliud exercere q̃ quod ꝓcernit honoꝛẽ spiritussancti z salutem nostrã. Pro quo sciendum q̃ ꝓscientia nostra habet multiplex officiũ honestũ seu actum multiplicẽ nimis vtilẽ. Sicut enĩ in domo bene recta. quattuoꝛ ꝓsone ꝓsueuerũt deputari ad singula coꝛ officia. Nam vna deputat vt accuset oĩes transgressoꝛes in domo inobediẽtes patrifamilias. Secũda deputat vt releuet oĩs defectus q̃bus videnk opprimi in domo habitantes. Tertio vt ꝓseruet oĩes possessiones sub bona custodia. Et quarta vt vlciscatur oĩes iniurias in alterutruꝫ cõmissas. Hic est de domo ꝓscientie nostre. que est accusatrix ꝓpraue transgressionis. releuatrix nostre depꝛessiõis. vindicatrix fracte ꝓfessionis seu ꝓmissionis. Primo igit ꝓscientia est accusatrix ꝓpraue transgressionis. Iuxta illud Roma. ii. Testimonium reddente illis ꝓscientia ipoꝛ. z inter se inuicẽ cogitationũ accusantiũ. Istũ accusatorẽ maxime debem⁹ timere. Nam vt dicit Seneca in libꝛo de moribꝫ. Nullũ ꝓsciuꝫ petoꝛũ tuoꝛ timueris magis q̃ teipm. Alienũ enĩ pores effugere. te nunq̃. Sicut autẽ caritatiuus accusatoꝛ ꝓmo coꝛrigit ad partẽ. z si nõ emendauerit extunc publice ꝓclamat eum vt dꝛ Math. xviii. Sic ꝓscientia nostra ꝓmo secrete h̃ in ꝓsenti vita nos arguit. z si nõ emendabim⁹ vitã nostram. extunc in generali iudicio ꝓclamabit. Et ideo. j. Coꝛ. xi. Si nosmetipos iudicarem⁹ nõ vtiq̃ iudicaremur. Cũ iudicamur a dño coꝛripimur vt non damnemur. Secũda ꝓscientia est releuatrix nre depꝛessionis. In oĩ enĩ depꝛssione vel turbatione terrena. singularis ꝓsolatio ẽ ꝓscientia nra bona. ii. Coꝛ. j. Glia nra hec ẽ testimoniũ ꝓscie nre. Vñ Ambꝛo. in li. de offic̃ dicit. Bene sibi ꝓscius falsis non debet moueri ꝓuicijs. nec estimare pl⁹ põderis in alieno ꝓuicio q̃ in sue ꝓscie testimonio. Et Grego. sup Ezech. Omel. ix. dicit. Quid ꝓdest si oĩes te laudẽt. z conscia te accusat. aut q̃d obest si oẽs derogẽt z cõscientia te defendit. Propt̃ qõ Aug. scribẽs cuidã manicheo dicit ita. Senti de Augustino q̃cq̃d velis dũmõ sola me cõscia ꝛoculis dei nõ accuset. xi. q. iii. Senti. Unde sicut liber sine accusatiõe esse nõ põt. quez sola que interius iudicat cõscia accusat. sic

liber est quem ꝓscientia defendit. liber etiã int' accusatiões. vt dic' Gre. Nic' qõ Aug. suadens custodire cõscientie innocẽtiã. super Ps. xxxvi. sic ait. Custodi int' innocẽtiam tuã vbi nemo oppꝛimit cãm tuã. pualebit in te falsum testimoniũ. sed apud homines nunqd apud deũ valebit. Vbi causa tua dicẽda est qñ deus iudex erit. ali' testis qꝫ cõscientia nõ erit. inter iustũ iudicez t cõscientiã tuã noli timere nisi causaz tuaz. Dec Aug' ¶ E) Sed ꝫ occurrit dubiũ Exquo enim. vt dictũ est. ꝫ homo nõ debet timere detractiões hoim dũ se sentit in cõscientia innocentẽ. Queritꝫ vtrũ ꝓpter cõscientiã sit ꝓdenda fama. t videt qꝫ sic. ꝗa dicit Grego. ad Constantinũ epm mediolanensem. xi. q. iij. In cũctis q̃ in hac vita aduersa pueniũt sola est sicut nostis oĩnipotentis dei districtio pensanda atqꝫ ad corꝓriũ semp recurrendũ. vt nulli' ibi lingua implicet vel rephendat vbi cõscientia nõ accusat. Dec ille. t glo. ibi dicit. Qꝛpter nullius linguã credat se ꝗs reum. Sed in cõtrariũ est Aug'. xi. q. j. noli. vbi dicit qꝫ nõ solũ nobis est necessaria cõscientia nra pꝛopter nos sꝫ etiã fama ꝓpter ꝓximos. Ad qõ rñdeo ꝶm glo. c. Senti. xi. q. iij. Qꝛ qñ sumus inter tales q̃ parati sunt imitari t nõ rephendere facta nra ne tales corrũpam' exemplo nro. niti debem' vt fama nra luceat corã eis. Sed si sum' inter tales qui parati sunt nos rephendere. tũc sufficit cõscientia. Vñ Matth. xv. xps dixit discipul' Dimite eos. ceci sunt t duces cecoꝝ. ꝫ est qꝫ in isto casu vt dicit Robert' Holgot super lib. Sap̃. ca. viij. Intantũ ꝓponderat bonũ ꝓscientie bono fame qꝫ ꝓ salute ꝓscientie perdi debet bonũ fame cum gaudio vbi necessario alteꝝ oporꝛtet obmittere. vñ Seneca. lxxxiij. epla dicit. Qꝛ nemo plus valet estimare virtutem in hoie qꝫ qui pdidit famã hoim ne ꝓderet ꝓscientiaz. Vult dicere qꝫ ꝓ hoc virtuoso exercendo etiaz ꝓ mediã infamiã est ꝓcedenduz. Hicqꝫ ptz solutio dubij. Tertio ꝓscia est ꝓseruatrix bone possessionis. De q̃ dicit Bern̄. Sanũ vas ꝓscientia t fuandis secretꝫ idoneũ nullis patens insidijs. nullis violẽtijs cedens. vtpote nec manu nec ocul' accessibil' Quicqd in eã posuero. secur' sum. fuabit viuo. restituet defuncto Dec ille. Propter qõ Holgot cõparat eam carte in qua merita nra scripta sunt. ꝓ quaz assecuramur de ꝓmio paradisi. j. Thimo. j. Finis ꝓcepti ẽ caritas de corde puro t ꝓscientia bona. Ecce finis scz premiũ vltimatuz ꝓ ꝓcepto debitum. vñ ꝓscientia est sicut ꝓulegiuz super aliquã hereditatẽ. qõ est bene fuandũ a rineis t vermibꝫ. qõ etiã sepius est reuidendum t purgandũ. Illud fecit Paul' Act. xxiij. Studeo sine offendiculo ꝓsciaz habere ad deũ. Quarto ꝓscientia est vindicatrix fracte ꝓmissionis. Omes siqdẽ ꝓpiani ꝓfessi sunt fidẽ seruare deo et ei' ꝓcepta implere. Ideo q̃riens hoc infringũt. cõscientia nõ solũ accusat sed etiã vindicat mordendo t pungẽdo. iuxta illud ꝓuer. xij. Est q̃ ꝓmittit. t q̃si gladio pungit ꝓscientia. Est qui ꝓmittit t nõ ꝓmpler. Et vere magꝫ pena est remorsus ꝓscie in pctõre qui semper timet penã sibi ꝓ peccato debitaz. nec solũ timet debitã penã sed etiã multo maiorem qꝫ actualiter sibi infert. Iuxta illud Sap̃. xvij. Frequẽter enim ꝓoccupat pꝛsuma redarguente ꝓscientia. t sequit. Semper enim ꝓsumit seua ꝓturbata cõscientia. Vbi dicit Holgot. Qꝛ iniqui sepe ꝓoccupant. i. ꝓconcipiũt pessima. i. maxime penalia eis inferenda. redarguente eos ꝓscientia. que iudicat sibi maiorẽ penam deberi qꝫ actualiter infertur. Viere. ij. Arguet te malicia tua. Unde Aug'. j. ꝓfessionũ dicit Iussisti dñe t sic est vt sit sibi pena inordinatus animꝰ. Et Aug'. in libro de vera innocen. lib. ix. ca. xix. Nulle pene grauiores sunt qꝫ male cõscientie. in qua cũ nõ habet deus. ꝓsolatio nõ inuenit. Est aũt mulcz mirabile qꝫ qñtũcunqꝫ pctõr ab alijs iudicatur t innocens. nihilominꝰ ramẽ cõscientia sua eum mordet t torquet. dignũ supplicio iudicat. Unde dicit Juuenalis lib. v. Qꝛ sic est ꝺ ꝓscientia sic fuit anriquꝰ de iudice. qui cum aliquem iudicare deberet dignum morte. misit in vrnam lapillos nigros. t eos effudit coraz populo. t sicrem ostendit esse ꝓdemnandũ. Quãdo autem debuit hominẽ innocentem liberare. effudit albos lapillos in testimoniũ innocentie. Et hoc dicit Juuenalis. Qꝛ quis aliquis conscius sue malicie euadat iudicium iudicis. ramen a seipso condemnatur. et dignus supplicio iudicatur. Et ideo dic' Seneca in lib. de moribꝫ. Mala ꝓscia sepe tuta ẽ. secura nunqꝫ. Est aũt sciendus

q̄ diuersi diuersas hñt ꝓsciētias. Quidaz eni hñt ꝓscientiā dilatatā. alij infirmā. alij pturbatam seu lesam. alij cauteriatam seu signatā. Dilatatā ꝓsciam hñt illi q̄ nō ponderant nisi grauia pcā. z istoz ꝓscia est sic rethe hñs lata foramina. vbi nō cōprehendunt nisi magni pisces sed parui euadunt. Sic tales nō ponderāt ociosa verba vl' iuramenta vel mēdacia. nisi essent cozā iudice. vel nisi grauiter offenderēt primuz. Apud istos nulla sūt venialia. Mortalia vero raro nisi grossissima. q̄ clamoze pl'i eis innotescunt. Alij hñt ꝓsciam infirmā p oppositū. q̄ nō solum magna sed etiā parua z minima grauit ponderāt. z de nō pctō faciunt pctm. z hec ꝓscia freq̄nter a temptatione diaboli puenit. q̄ sic inducit hoies ad pplexitatē peccādi. Sicut legit de quodā beremita. q̄ omnē feminā videns despiciebat z post eā spuebat. cum tñ femina nō sit malū in se nisi male q̄uersanti. Tales sunt etiā illi q̄ pectere caput in sabbato dicunt esse pctm. z tñ ducere fimū nō dicunt pctm illo die. Alij sunt q̄ hñt ꝓscientiā pturbatā vt sunt illi q̄ pter pcā cōmissa desperant. Cōtra q̄rū ꝓsciam nihil ita efficax est sic meditatio vulneꝝ xp̄i. vt dic̄ Bernū. sup Cantmone. lxiij. Alij sunt q̄ hñt ꝓsciam cauteriatā. vt sunt illi q̄ ponderant parua. sed de magnis nihil curāt sic̄ pharisei fuerūt. colentes culicē. cameluz autem glutiētes. Matth. xxiij. hoc est obseruātes mīma. negligentes maxīa. Sm q̄ exponit Orige. z hi sunt veri hypocrite. vt dic̄ Apl's. j. Thim. iiij. In nouissimis inq̄t diebꝫ exurgēt q̄dā cauteriatā hñtes ꝓscientiā. Cozra. i. cozruptam cū erroze doctrine. q̄s culpe q̄z etiaz ꝓcupiscētie. Isti sunt signati cauterio diaboli. de q̄ Apoc. xiij. Isti oīes hñt ꝓsciam erroneā. z ita domū male fundataz. peius edificatā. z pessime oznatā imo deformatā

F Sed di. vnde. puenit iste erroz cōscientie. Rñdeo q̄ ex octo causis. Primo ex ignozātia. q̄n hō nescit q̄d eligendū sit vel quid declinandū. De hoc dz. ij. Paral'. xx. Cū ignoramus q̄d agere debeam⁹ hoc solum habem⁹ residui vt oculos nr̄os dirigam⁹ ad te. Secūdo ex negligētia. vt cum q̄s negligit ꝓsciam excutere. vel si nescit se expedire z negligit. tunc eni ab alijs querere debet. Tertio ex supbia vt q̄n q̄s n̄ humiliat intellectū suū. vt scz melioribꝫ z sapientioribus se velit credere. Contra q̄s Apl's captiuantes omnē intellectū in obsequiū fidei. Hoc est dicere. q̄ in credēdis plus debet hō ꝓsentire fidei q̄m sibi. z in agēdis pl⁹ alijs q̄m sibi. Quarto ex singularitate q̄ homo sensum sequēs. p̄rium non ꝓformat se alijs. nec sequit vias cōmunes bonoꝝ. Nume. xi. Extrema castroꝝ cōsumpsit ignis. Quinto ex affectu inordinato. q̄ sepe cōscientiā inclinat ad illud qō hō tunc appetit. z sic facit eū a sua rectitudie deuiare. Seneca. Perit oīne iudiciū cū res venerit in affectū. Sexto ex pusillanimitate q̄ quis timet nō timenda sm rectū iudiciū rationis. Isa. xxxv. Pusillanimes ꝓforamini. Septimo ex pplexitate. q̄n se hō credit inter duo pcā positū esse. q̄rū alterū est impossibile declinare. pplexitas tamē nihil est nisi simplicitas in se. pōt tñ aliqs esse pplexus sm quid. scz sm erroneā ꝓsciam. q̄ deposita crit liberat⁹. Octauo ex būlitate z coridis puritate. Vñ Grego. Bonaꝝ mentū est tibi culpas agnoscere vbi minime reperitur. Primis septē modis erroz est reprehensibilis. octauo vero modo est cōmēdabilis. nec erroz dici potest. sed humilis suorum defectuū cognitio. dūmodo nō sit nimia. Preter oīes istas est ꝓscientia bona q̄ est in fide vera z caritate non ficta. De q̄ dicit Hugo lib. ij. de anīa ca. ix. Tranquilla ꝓscientia est q̄ est oīb⁹ dulcis. nulli grauis. vtens ad gr̄am amico z inimico ad patientiā. cunctis ad beniuolentiā. quib⁹ potest ad beneficia. cui nec deus sua pcā imputat. quia nō fecit. nec aliena. q̄ nō approbauit. nec negligentiā. quia non tacuit. nec supbiaz. quia in humilitate p̄manſit. Hec ille. Istam ergo ꝓscientiā studeam⁹ seruare vt in ea quiescentes p gratiā. tandē possimus gaudere p gloriā. Qō nobis z̄c.

Dominica Letare. I.
Sermo LII.

Et puer unus hic. q̄ habet q̄nq̄ panes ordiaceos z duos pisces Joh. vj

Sicut dicit Aug. in li. Soliloquioꝝ c. xij loquēs ad deum in p̄sona totius generis humani in hec verba. Scio domine deus z hoc confiteoꝝ. q̄a vbicūq̄ sum sine te. male est mihi p̄ter te. non solū extra me sz etiā intra me. q̄a oīs copia que nō ē de⁹ me⁹.

mihi est inopia? egestas.? subdit. Exaudi me Exquo'a bonitate tua vnica ? sūma ?pali/ um rerū multiformitas p carnales sensus lapsum nature nr̄e desubstātiauit seu de/ formauit.? dū multa ab vno diuisit. facta est habūdantia laboriosa ? egestas copio/ sa. dū aliud ? aliud seq̄bar ? a nullo imple/ bar. dū te nō amplectebar incōmutabilē ? singularē ? indiuisuz. quē secut? non erro. quē ?secut? nō doleo. quē possidens satiak totū desideriū meū. Hec Aug. Vult dice re Aug. q? sicut fuit de ip̄o sic ante aduētuz x̄pi hūanū genus non potuit in aliq̄ bono creato satiari. Vñ licet habuerit tūc mul/ tiplices delectatiões. in creaturis celestib? terrestrib?. aq̄ticis. ? alias ?solatiões mul/ tipliciter exq̄sitas. om̄es tñ ille nō potue/ runt satiare desideriū gener? hūani donec veniret filius dei. Quia vt dicit ?pha. Desi/ deriū pauper exaudiuit dñs. ? iter in alio Desideriū anie ei? tribuisti ei. nō vtiq̄ de/ sideriū carnis aut ?cupie voluptatis. sed anie ? spūs. Iste g dñs veniēs repleuit de sideriū anie nr̄e. q? satiauit aiam inanez. ? aiam esurientē satiauit bonis. Bonis vti/ q̄ celestib? ? gratuitis. Hoc signare voluit saluato? nr̄ satiādo istā turbā. de q̄ in euā/ gelio. quā q̄dē q̄nq̄ panib? o? deaceis ita p fecte saturauit vt insup. xij. cophini rema/ nerent. significās vtiq̄ q? ip̄e copiose ? ha bundāter oīb? escā anie admīstrat Jaco. j Dat oīb? affluenter. De q̄ quidē satiatōne loquit nr̄m thema. describens panes ? pi/ sces q̄b? x̄ps satiauit turbā illā vnde erāt. q? a quodā puero. de quo o?. Est puer vn? hic q̄ habet ?c. In q̄bus verb̄ describū tur tria hoc sacro tpe cuilibet x̄pifideli necessa/ ria. Primo q̄dē describit innocentie puri/ tas cū o?. Est puer vn? hic. Secō pnie au steritas. cū addit. qui habet q̄nq̄ panes o? deaceos. Tertio cōsolatiōis iocūditas. cū subditur. ? duos pisces. Ista sunt q̄ h̄ tpe maxime peccato?ib? sunt post remissionez pcō?um multū necessaria.

¶ A Dixi primo q? in ?bis premis/ sis describit ino/ centie puritas x̄pifidelib? post remissionez necessaria. Sicut enī dicit Hiero. sc̄a ta bula post naufragiū est pnīa p quā hō re/ uertit ad innocētiā baptismalē. q̄ q? mari me isto sacro tpe oīb? digne penitētib? resti tuta ē. ideo maxie debēt esse cauti ? solliciti ne eis quoq̄ modo auferat. Vñ Ps. āmo/ nens oēs tales q̄b? restituta ē innocentia. dicit. Custodi innocētiā ? vide equitatem. Dicit glo. Custodi innocētiā ne sc̄z error/ queak a te. Juxta illud Apoc. iij. Tene q̄ habes ne alius accipiat coronā tuā. Et vi de equitatē fm Innoc. i. fide ne facias ali/ q̄d nisi equū. Et in his ?bis tanguntur due partes iusticie generalis. q̄b? se hō habz er ga deū debite ? p̄timū. Vñ quo ad deū di cit. Custodi innocentiā. Quo ad p̄timū. et vide equitatē. vt sc̄z nō facias alīs q̄ tibi nō vis fieri. q̄m̄ sunt reliquie boī pacifico id ē. q̄m̄ dñs reliq̄t hec duo. sc̄z innocētiaz ? equitatē q̄si in testamēto pac? Eccl. xliiij. Stratuit ei testamētuz pacis. ? Joh. xiiij. Pacē meā do vobis. In pace aūt ?currit hec duo sc̄z innocētia q̄ nulli noceam?. ? eq̄ tas qua cūctis vt equū est subueniam? Cu stodi g̃ innocentiā. vt nulli malū inferas ? vide equitatē vt oīb? bona facias. q̄ē esse pacificū. Vñ Tull?. Primū fundamētuz iusticie est ne cui noceas. deinde vt cōi vti/ litati deseruias. Istā innocētiā etiā deseri bens idē Ps. ait ps. xxxiij. Diuerte a malo ? fac bonū. inq̄re pacē ? p̄sequere eā. Et po nit hic latius partes iusticie seu innocētie. Primo enī ad puritatē innocētie p̄tinet co hibere manū ab ope malo. iō dicit. diuerte a malo. quia in via hui? vite occurrūt sepe pe?ius ? malū. ? ab vtroq̄ diuertendus est.

¶ Sed diceres q̄re nō dicit por? relinque a malo. Rñ. fm Jnno. q? iō. q? nos sum? de biles. modo vbi nō ē fortitudo. ?silior est dū est. Prouer. xxiij. Vir sapiens fort? ē. ? vir doctus robust? ? validus. q? cum de spositiōe itur ad bellū. ? erit salus vbi mul ta sūt ?silia. Secōo ad puritatē innocētie p tinet promptitudo ad bene agendū. vñ ad dit. Et fac bonū. nō enī sufficit diuertere a malo nisi istud sequatur. sc̄z facere bonū. Hoc debent pensare penitentes hodie. vt nō credāt eis sufficere si iam cauent a ma lo de q̄ penitent. nisi etiaz bonis opib? de/ mosynis et oīb? et ieiunijs intendant. Tertio ad puritatē innocētie req̄rit inqui sitio pacis ad deū ? ad p̄timū. ne si q̄s ini riam fecerit. p̄timo incidat in manus dei. ? ideo addit. inquire pacē. fm Innoc. i. in/ quire quō pacē habeas cū deo ? primo e cū teipo. Rom. xij. Cū oīb? pacem hūere cū in q̄scieris p̄sequere eaz. i. p̄fecte sequere cam

Necessaria enī est diligētia in ingrendo. et ideo dicit nō tm̄ quere sed ingre. i. intente gre. Itē necessaria est pseuerātia in sequendo pacē. z ideo dicit nō tm̄ seqre sed pseqre. i. pseuerāter seqre Matth. x. Qui pseuerauerit vsq; in finez hic saluus erit. Uel dicit ingre. i. interi⁹ gre pacem in cōsciētia. qa exterius nō est nisi bellū z turbatio. Joban. xvi. In mūdo pressurā habebit⁹. i. me aūt pacem. Eccs. j. Vidi cūcta que sub sole erant. z ecce vniuersa vanitas z afflictio spirit⁹. qa cor semp vult ad exteriora vagari. Unde cōquerit Ps̄. Cor meū dereliqt me. z ideo bene addit pseqre eam q̄si fugientem Heb. xij. Pacē seqmini cū oīnibus. Et p̄missis colligit q̄ innocētia xp̄iana cōsistit in trib⁹. scz in abstinētia a malo. Secūdo in exercitatione in bono. Tertio in pseuerātia vtriusq;. Et hec tria reqrunt alia tria. Nā abstinentia a malo requirit bonam voluntatē z rectā que semp ad bonū tendit. z nō flectitur ad malū. Als nō esset recta. Exercitatio in bono reqrit puritatē operationis. vt opus nostrū nō sit pmixtum aliq̄ macula. Perseuerātia vero in vtroq; reqrit cōstantiam. vt homo nūq; recedat a bono. Hec tria tanguntur Ps̄. xvij. vbi dicitur. Et retribuet mihi dn̄s sm̄ iusticiā meam. z sm̄ puritatē manuū mearū retribuet mihi. Quia custodiui vias dn̄i nec ip̄ie gessi a deo meo. Ecce ista tria. Nā bonam voluntatē tangit. cū dicit. Et retribuet mihi dn̄s sm̄ iusticiā meā. Bonā operationem tangit. cū dicit. z sm̄ puritatē manuū mearū. Perseuerantiaz tangit. cū addit. Quia custodiui vias dn̄i. Est g̃ sensus. Retribuet mihi dn̄s sm̄ iusticiā meā. Innoc. exponit. i. sm̄ bonā voluntatē meā. Anselm⁹ dicit. Q iusticia est rectitudo volūtatis p̄opter se seruata Et sm̄ puritatē manuū mearū retribuet mihi. Puritas manuū. i operū. Ubi sciendū q̄ opus dr impurū ratiōe carnalis affectionis Isa. j. Man⁹ vre plene sunt sanguine. Itē cū fit p̄pter mūdi cōpiscentiam Hiere. vi. Ut qd mihi thus de saba affertis. z calamū suauc olentē de terra longinqua. Et etiā cū fit causa inanis gl̄ie Matth. vj. Attendite ne iusticiā vram coram homib⁹ faciatis. vt videamini ab eis. Alioqn mercedē nō habebitis. Un̄ Greg. Uecordia magna est magnum agere z laudi inbiare. qa vnde celum mercari potuit inde numū transitor⁹ q̄ sermonis q̄rit. Ultimo addit de pseuerātia qz custodiui vias dn̄i. Uie dn̄i sunt opa vel viuendi ordines. Itē vie dn̄i sunt p̄cepta z phibitiones p qne itur ad deuz Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata dei. Ps̄. Uiam mandator⁹ tuor⁹ cucurri. Et bene dicit. custodiui. nō solū ambulaui. Quia mlte sunt insidie z laquei i his vīs. Ps̄. In via hac q̄ ambulabā absconderūt superbi laqueum mihi. Jō dicit Hiere. vi. State sup vias vr̄as z videte. z interrogate de semitis anti/quis q̄ sit via bona. nec postea impie gessi a deo meo recedēdo Joh. vi. Dn̄e ad quē ibimus. v̄ba vite eterne habes. Aug. in li. p̄fes. Dn̄e si vis vt fugiā a te. da mihi alterū te. vt a te fugiā ad te. a te iusto. ad te misericordē. hec est g̃ puritas quā necesse ē custodire cuilibet penitenti. ℂ B

Dixi secūdo q̄ in v̄bis p̄missis describit penitentie austeritas. cum dr. habet q̄nq; panes ordeaceos. Recte aūt pnia cōparatur panī ordeaceo. Tum qz dura. tum qz aspera. tum qz pungitiua est. Grauis enī videt oīb⁹ incipientib⁹ nōdū assuetis. Un̄ Isa. xxv. Dabit tibi dn̄s panē artū z aquā breuem. Sed certe si hō incipit pensare gravitatē sue culpe z asperitatē iehenne future. dulcescet ei sine dubio iste panis Nāvt dr Prouer. xxvij. Anīa esuriens etiā amarū p dulci sumet. Talis fuit dauid q̄ de se ait Lineruē inqt tanq; panē manducabā. Un̄ aūt. pueniat ista austeritas z prosperitas in pctōre. ita q̄ pnia videt sibi panis nō triticeus sed ordeaceus. videam⁹ breuit. Hic aūt dr in v̄bis thematis. panes isti ordeacei erāt nūero q̄nq;. ad significādū q̄ pnia habet q̄nq; gra impedimēta q̄ amarricant homī pniam. p̄pter q̄ q̄nq; videt pnia eis multū austera z dura. Primū impedimentū ē pudor p̄alandi seu revelandi. Secūm timor recidiuādi. Tertiū ardor delectādi. Quartū torpor p̄stolandi. Et q̄ntū desperatio veniā obtinēdi. Primus igit q̄d facit austeritatē pnie ē pudor p̄alandi seu revelandi pctm̄. Qui obuiat oīb⁹ penitere volētib⁹ z maxīe hypocritis z superbis q̄ volunt apparere hoīb⁹ deforis sani z pulchri. cum tū sint int⁹ fetidi. Pudet enī z p̄fundūtur revelare hoī q̄d soli deo notū ē. Et ꝑ ei suspect⁹ habebor z videbor et q̄si nulli⁹ esti/

mationis reputabor. q̃ tñ pri⁹ videbar bominib⁹ pudicus. castus. sobrius. humilis. z quietus. Ecce quō asper z amar⁹ ē iste panis ꝑmus volenti penitere. Sed certe mirū est q̃ diabolus aufert homi pudorē. cū autē vult penitere tūc ingerit sibi eundez. Unde q̃dā sctūs vidit diabolū in eccl̃ia cum hoīes voluerūt ꝓfiteri discurrere ad quēlibet. z cuilibet volēti in facie insufflari. Et adiurat⁹ q̃d faceret. Rñdit. Reddo q̃d abstuli. Reddo enī eis mō in ꝓfessione pudorem cū volunt ꝓfiteri quē eis abstulerā cū voluerī peccare. Cōtra hunc pudorē ē triplex medicina. Prima. s. ꝓsideratio rōnis naturalis Si enī nō erubuisti facere qō inbonestum z inutile fuit. non debes erubescere ꝓfiteri. qō honestuz z vtile ē. Unō Bern̄. dicit. O insania nimia hoīm. pudet ablui. et nō pudet coinq̃nari. pudet sordes abstergere. z nō pudet ꝓtrahere. Abstergit caliga. z ꝓtemnit ablui aīa. Scōa medicina ē virt⁹ diuine intuitiōis cui nihil celare potes etiā minimā cogitationē. Deb. iij. Omnia nuda et apta sunt oculi ei⁹. Et Boetius. v. de ꝓsola. in fine dicit. Quia agim⁹ ante oculos iudicis cuncta cernētis. Ad q̃d ḡ illi erubescis cōfiteri q̃ hoc nouit anteq̃ factū eēt. Tertia medicina ē reuelatio future ꝓfusiōis Naum. iij. Reuelabo pudēda tua z oñdaz gentib⁹ nuditatē tuā et regnis ignominiā tuā Diere. xx. Cōfundentur vehement⁹ q⁹ nō intellexerūt obꝓbrium sempit⁹nū. qō nūq̃ delebit Sopho. j. Scrutabor hierl'm in lucernis. z visitabo sup viros defixos in fecib⁹ suis. Eccl̃i. iij. Est ꝓfusio adducēs ignominiā. z ē ꝓfusio adducēs gl'iam. Bona ꝓfusio ꝑm Aug⁹. in pñti q̃ hō erubescit h̄ pctā vt in futuro nō erubescat. Sic ḡ ꝓz de ꝑmo pane ordeaceo. Scōs panis ordeace⁹ siue scōm impedimentū agēde pnie qō amaricat hoī penitentiā est timor recidiuādi. z iste multos retrahit. q⁹ q̃daz timent q⁹ nō possint a pctis abstinere. de q̃b⁹ ponunt penitere. vel q̃a nō pñt ferre pniam eis iniunctā. Dicūt ei. Ad q̃d vis penitere hodie cū cras in idem redibis. Cōtra h̄ impedimētū ē triplex remediū. q̃d dulcoꝛat istū panē ordeaceum. Primū ē ꝓsideratio pene pñtis. q⁹ modicitas. Scōm eiusdē leuitas. Tertium tpis mom̄tanea breuitas. Cū ecōuerso intuet future pene magnitudo incōparabil'acerbitas intolerabil'. eternitas interminabilis De q̃b⁹ omib⁹ Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Unde Job. vj. dicit. Qui timet pruinā. i. penā tpalez. irruet sup eū nix magna. Igit̄ alleuiatio z dulcoꝛatio pnie ē re cogitatio futuroꝝ suppliciorꝝ. De q̃b⁹ Isa. xxxiij. Quis poterit habitare cum igne deuoꝛāte. z q⁹ habitabit cū ardoꝛib⁹ sempiternis. Ecce scōs panis ordeaceus. Tertius panis seu tertiū impedimētū agende pnie est ardoꝛ delectandi. q̃ diabolus ꝓsuadet homi di. Recollige hō miser delectationez in q̃ versaris. et vide q⁹ sine ea nō possis ducere vitā tuā. Sed certe ꝓtra h̄ est facile medicina. Recoꝛdari videlicet q⁹ momētanee um ē qō delectat. sz eternū q̃d cruciat. vt dicit Bre. Aliud remediū ē recoꝛdari ꝑbilius q̃d dic̄ Apl's. Omnia possuz i eo q̃ me ꝓfoꝛtat. Nō solum ḡ talē delectationē possibile ē vitare sz etiā qualēcunq⁹ maiorem. Quia vt dic̄ salnatoꝛ. Omnia possibilia sunt credēti. z marie q⁹ nō ꝑmittit de⁹ temptari nos sup id qō possum⁹ sustinere. Quare⁹ panis oꝛdeaceus seu q̃rtū impedimentum agēde pnie ē toꝛpoꝛ pstolandi. q̃ oriē et duplici ꝑsumptiōe. vicz ex ꝑsumptiōe vite p̄ te z final' venie. Vere maxia difficultas et asperitas ist⁹ panis q̃ pctoꝛ sibi blandit vitā longā z largā dei ꝓpiatione. Sz ꝓtra h̄ est remediū illud Aug⁹. Qui tibi veniaz spopondit die crastinā non ꝑmisit. ne tardes ḡ conuerti ad dñm Eccl̃i. v. Quia breues dies hoīs sunt Job. xiij. Quin⁹ panis oꝛdeaceus seu q̃ntū impedimētū agende pnie ē desperatio veniaz obtinēdi. Hāc inducūt tria. Primo ꝓsideratio q̃ntitatis pcti. sicut Cayn Gen̄. iij. Maioꝛ ē iniquitas mea q̃ vt veniā merear. Sz ꝓtra h̄ est passio xp̄i. quā si q⁹ ꝓsideret. nō ꝑt hr̄e tanta pctā q̃ p eius passionē nō possent expiari. vt dicit Bern̄. Quia vt oꝛ in Ps̄. Nō solum sufficiēs. sz copiosa apud deū est redemptio. Scōo desperationē inducit frequens casus recidiuatiōis. Cogitat enī pctoꝛ et desperat. di. Ad q̃d penitebo. cum hodie facā z cras cadā. Sz cōtra h̄ habet remediū q⁹ dulcoꝛat istum panē. illud dictū saluatoꝛis Matth. xviij. Nō dico tibi vsq⁹ septies. sz vsq⁹ septuagies septies. Un̄ xp̄s ē sicut medic⁹ q̃ nouit centies infirmū curare reciduantē. sicut dic̄ Aug. de pe. di. iij. §. Itē q⁹ frequenter. z ca. sequēti. Tertio de-

sperationē inducit ꝓsideratio diuturnitatis. ꝙ quā sibi hō dicit. tantū inueterat⁹ sū in ꝟ pcō z tādiu in eo steti q̄ nunq̄ magis misciam obtinebo. z tō nō ꝓficebo. Hz ꝓtra ꝟ est illud qō dr ī Ps. Misericordia dñi ab eterno z vsq̄ in eternū. sup timētes eū. Et Ezech. xviij. Quacūq̄ hora ingemuerit pcō. de pe. di. iij. Adhuc instāt. Unō Leo papa. Misericordie domini nec mensuras possum⁹ ponere nec tpa diffinire. Ecce q̄z austeri panes ordeacei sunt ista q̄nq̄ impedimēta penitentiū. q̄ tñ si bene masticati fuerint faciles z dulces sunt ad māducandū ex grā diuina. q̄ vnicuiq̄ hodie ꝓsto est Et ideo nulli ē dubitandū q̄ si velit voluntatem apponere. ꝓmiā. oīa erunt sibi facilia q̄ mentiri nō pōt q̄ dixit. Jugū enī meum suaue ē. z onus meū leue. Math. xj.

Dixi tertio q̄ in ꝟbis ꝓmissis describit penitētiū ꝓsolatiōis iocūditas. cum dr. Et duos pisces. Licet nāq̄ penitētib⁹ aliq̄ vident aspera austera z amara ex vna parte. tñ ex alia multa sunt delectabilia z iocūda. q̄ ita faciliant z leuigāt onus pnie q̄ nō videtur homo in aliq̄ grauari. Hūt autē ista duo. scz amor z spes. q̄si duo pisces dulces. Amor enī est piscis ita dulcis q̄ q̄ gustat de eo nō sentit oēs tribulatiōes z amaritudies h⁹ seculi z oēs difficultates pnie. z oīa q̄cūq̄ sibi occurrerint in bonū ꝙuertit. Unū Roma. viij. dr. Scim⁹ q̄m diligentib⁹ deū oīa cooperant in bonū. Et enumerat ibi ap'lus multa genera penaꝝ. passionū z tormētoꝝ que oīa penitēti sunt dulcia. ꝓpter amorez quē hz. Dicit enī ibi. Quis nos separabit a caritate xpi. q. d. nullus. nec aliq̄ tribulatio pnie. eo q̄ sola pcā diuidūt inter nos z deū nr̄m Isa. lix. Quis g̃ separabit nos a caritate dei. An tribulatio. s. corpis afflictio. que fit in pnia. certe nō. q̄z gliscūq̄ sit pena penitentis ipe semp dicit. Si bona suscepimus de manu dñi. mala aūt q̄re nō sustinemus Job. ij. Queritur vltra. An angustia. i. anteras mēris. Sicut susanna dixit. Angustie sunt mihi vndiq̄ Dan. xiij. q. d. non. Nec angustia. i. tristicia poterit nob nocere dūmodo fiducia cor nr̄m habeat ad deum. Unū dr Dan. xiij. Querit vltra. An pscutio. z certe nō. q̄z dauid multas pscutiones passus est a saule. que sibi nihil nocuerunt vt ptz. s. Reg. p totum. Querit vltra. An fames. i. penuria cibi. que iniūgit communiter penitenti. z certe nihil nocebit. q̄z amor dei in homie oīa ista suffert. z p̄ dulcedine interiori nō facit sentire famē. sicut patuit in helia z moyse. q̄ vltra humanam estimationē ieiunauerūt. z tñ ita alacres z leti fuerunt ac si delicatis cibis pascerent Et idē patet de Daniele exp̄sse z socijs ei⁹. q̄ solis leguminib⁹ vtentes z cibos regios spernētes. valde alacres z formosi videbātur. sicut ptz Dan. j. Querit vltra. An nuditas. i. penuria vestiū. z certe itez nihil nocet. Quia iobes portabat vestimētū de pilis camelorz. et tñ fuit maxime cōmendat⁹ Math. xi. Querit vltra. An periculū. z certe nō. q̄z paulus in multis periculis erat. z tñ in oīb⁹ lei⁹ fuit. vt dr. ij. Cor. xi. Querit vltra. An gladius. z certe nō. q̄z multi martyres lapidati sunt. secti sunt. in ore gladij occisi sunt. z tñ oīa vicerūt p fidē z amorez xpi. vt dicit Heb. xi. Propter qō concludit ap'l's Rom. viij. Q̄ in his oīb⁹ positi superam⁹. i. vincim⁹ ꝓpter eū. i. p ꝟtutē z amorem ei⁹ qui dilexit nos. Ecce q̄nta iocūditas ꝓsolationis cuilibet vere penitēti pueniat ex amore dei. quez neq̄ mors neq̄ aliq̄ creatura pōt separare a deo. z p ꝓsequens nulla tribulatio vel sustinēria corpalis vel mentalis pōt esse sibi difficilis vel amara. si vere diliget deum. Quia vt dicit Piero. Amanti nihil ē difficile. Hinc dicit in Ps. Gloriabunt in te oēs qui diligūt nomē tuum. nō dicit. Tristabunt Unū Bern̄. de. xij. gradib⁹ hūilitatis. Q̄ q̄s dulcis et suauis ē cibus caritas. q̄ fessos alleviat. debiles roborat. mestos letificat. iugūq̄ veritatis facit suaue z onus leue. Hec ille. Deus piscis dulcoras austeritatē pnie et leuigans oēs tribulatiōes pūtis vite est spes z certitudo aūtiū diuini in oīb⁹ aduersitatib⁹ ex certa expectatione futuroꝝ gaudioꝝ pueniens. Unū fm mgr̄m sniaꝝ li. iij. Spes ē certa expectatio future beatitudinis ex dī grā z meritis puenies. Quisq̄ g̃ asperitate pnie se grauari sentit. recurrat ad spē z oīa leuia inueniet. oīa dulcia estimabit. Hā sicut amor oīa lenit in hoīe eo q̄ vt dictū est. Amanti nihil est difficile. sic et sperāti. Unū Isa. xl. dicit. Qui sperant in dño mutabunt fortitudinē. assument sibi pennas z volabunt z non deficient. Hinc Bern̄. sup illud Ps. xc. Quoniā tu es dñe

spes mea. dicit. Si seniat mundus. si fremat malignus. si caro concupiscat aduersus spiritū. si exurgat aduersum me plūz. in ℞ ego sperabo in te Isti aūt duo pisces sic se hūt q vnus scz amor capiē in aqua dulci scz caritatis. q dulcor est sup mel ⁊ fauum. Iuxta illud. Spūs meus sup mel dulcis Spes vero capiē in aq amara. eo q nō pt esse sine meritis hūanis. q vrigz cū difficultate ⁊ amaritudine puenīūt. virtus enī est circa difficile. vt dr. j. Ethi. Vñ qui sperare vellet pmiū sine meritis psumptuosus eēt Et ideo iste piscis est ex aq amara. Amor aūt est ex aq oīno dulci. Quia amor n ponderat merita. vt dicit Gre. in omel. de maria magdalena. Audax enī et intrepid⁹ irruit ad pmiā maiestatis. Et bñ isti duo pisces iunguntē. Sicut enī in cōuiuijs magnatoz apponūtur diuersa diuersa. ⁊ nūc pisces recentes ⁊ dulces. nunc vero salliti. vt q nō pōt gustare de istis gustet saltez de illis. Sic in cōuiuio xpi pūtis vite apponūtur ista duo. vt q nō audet accedere auda/cter ad pmiam diuine maiestatis. vtpote pusillus in amore sicut ē incipiēs. saltē speret de dei gra. ⁊ meritis suis q̄libus talibz. ⁊ sic nichilomin⁹ reficiat pane pnie ℞ p gram vt in futuro possit refici pane eterne psolationis p gloriā. Ad quam nos ꝛc.

Dñica Lerare. II. Sermo. LIII.

Accepit Ihesus panes. ⁊ cū gratias egisset distribuit discumbentibz Joh. vj. ca. Sicut dicit beat⁹ Aug. in li. lxxtuq. questionū. Debem⁹ deo illud attribuere vt cū fatea/mur aliq̄d posse qō nos fateamur inuestigare nō posse. In rebz enī mirabilibz tota ratio faciendi ē potentia facientis. Vult dicere Aug. q deus multa facit ⁊ pōt facere. quoz rationē nos nescim⁹ assignare. Vñ em ipm. Si q̄ritur q̄re de⁹ aliq̄d facit sup naturā ptra naturā vel pter naturā. Quare tam mirabilia tā incōprehensibilia tam insolita tā inusitata fecerit. nō pōt alia ratio melioz reddi nisi q ita sue potentie placuit. Ideo g talia facit q pōt. Et q distributio q̄nq panū q̄nq milibz hoim p xpm facta ad satietatē fuit opus a seculo inauditū. ⁊ ideo stupendū ⁊ mirabile. ideovere pbauit xpm esse verū filiū dei. q cum pre ⁊ spūsctō vnus deus existēs. sua admirabili potentia fecit talia. Grū rationē hūana ratio inuestigare nō potuit. Ad ℞ igit oīdēdū xps accepit panes. ⁊ cū gras egisset distribuit discūbentibz. In q℞ verbis tria dicunt de xpo que hoc sacro tpe cuilibet vere penitenti pmaxime sunt necessaria ad salutem. Primo enī dicit q xps accepit panes. Secdo gras egit. Tertio distribuit. In acceptione panū notatur ei⁹ hūilitas. qa cū potuisset nouos panes creare p oīpotentiā. voluit tū pexistentes ⁊ paratos accipere ad oīndendā humilitatē. In actione gratē notatur ei⁹ deuotio. q ad deū oīa referebat. In distributione panuz notat eius liberalitas q̄ cunctis ad vota ministrabat. ⁊ vnicuiq; iuxta desideriuz suum p̄uidebat. Que tria q̄libet penitēs debet hre. Primo pter hoc q exiuit tā de statu culpe ad statū gre. ⁊ de filio diaboli fact⁹ est filⁿ dei. debet esse hūilis ⁊ pauidus coram deo. ne de accepta gra supbiat ⁊ inflet̄ur. Secdo pter hoc q a deo mlta bona recepit ⁊ amissa recupauit. debet esse devot⁹ et sedul⁹ vt gras p omnib⁹ agat. Tertio pter h vt pena transitoriā ⁊ satisfactoriā in psessione sibi iniunctā redimat. debet esse liberalis vt bona sua egenis distribuat. Sicq; ptz q in his tribz xpm debet imitari. a

Dixi primo q in verbis pmissis tangit nr̄a saluatoris hūilitas p quā penitentē instruit. vt sit coram deo pauidus ⁊ hūilis ne de accepta gra supbiat. in h q panes accepit. Magna hūilitas xpi qui cū in forma dei eēt nō rapinā arbitrat⁹ est se esse equalē deo sed exinaniuit semetipm. formā serui accipiēs ⁊ habitu inuētus vt hō. Ad Phil. ij. Et cū esset eiusdē potentie cū pre. portans oīa verbo vrtutis sue p quē deus pr̄ fecit et seculā. vt dr ad Heb. j. imo cum esset ille qui oīa q̄cunq; voluit fecit in celo ⁊ in terra mari ⁊ in oīb⁹ abissis. ⁊ q dixit ⁊ facta sūt omnia. Iste talis ac tantus accepit panes ad reficiendum turbas. quas potuit solo nutu satiare. Ad quid aūt hoc fecerit nisi ad instruendū nos vt in omnib⁹ hūiles simus. Unde Aug⁹. in lib. de verbis dñi dicit in psona xpi. Discite a me. nō mundū fabricare. nō cūcta visibilia ⁊ inuisibilia creare. nō in ipo mundo mirabilia facere. mortuos suscitare. Sed qm̄ mitis sum et humilis corde. Cogitas magnam cōstituere

fabricam celsitudinis. de fundamēto ꝑus cogita hūilitatis. Hec Aug⁹. Et licet cuilibet homini semp de hūilitate ꝓuidendū est. eo q̄ hūilitas in oīb⁹ hominib⁹ valde est spectabilis. Nā vt dicit Valeri⁹ ep̄s in quodā sermone. humilitas in paupe grata est. in diuite gl'iosa. cū homini penitenti maxime ē necessaria. p̄sertim isto sacro tpe q̄ homo de peccat⁹ veniā accepit in ꝓfessione. z tendit ad virtutū recollectionē z p̄stinā restaurationē. circa q̄ duo maxime sibi est timendū nisi habuerit hūilitatē. Pro q̄ sciendū q̄ humilitas tria bona facit penitenti. Primo enī hūilitas oīa vicia comprimit ne resurgāt. Secōo oēs virtutes perditas acq̄rit z restaurat. Tertio restauratas custodit. De ꝑmo dicit Aug⁹. in li. de vīb⁹ dñi. q̄ hūilitas ē sicut medicina oīb⁹ cōsulens. Ipa enī oīa tumēntia z supba cōprimit. oīa tabescentia z infirma seu fragilia in hoīe reficit. oīa superflua resecat. oīa deprauata corrigit. Que enī superbia sanari p̄t. si hūilitate filij dei nō sanat. q̄ iracūdia sanari p̄t. si pacia filij dei nō sanatur. Hec Augul. Ecce fm dicta ist⁹ sancti hūilitas cōprimit vicia ne resurgāt. z maxime deprimit superbiā. ne mens hoīs de cetero eleuetur ꝓtra deū. Refert phs in li. de aīalibus Q̄ ceruus intrās siluaz deꝑmit cornua et incuruat ne p ramos arboꝝ in cursu retrahatur z retardet. Sic debet facere penitens. q̄ hodie intrat siluā z solitudinē pnie vt deponat cornua superbie. ne p eā retrahatur z retardet a salute sua. Vñ ps. cōsulit pctoribus di. Dixi iniq̄s. nolite inique agere z delinquentib⁹ nolite exaltare cornu. Ps. lxxiij. Istud maxime tangit penitentes illos qui p eo q̄ iam mala de quib⁹ penitent nō agūt. magne reputationis se reputant. Vñ eis dr. Nolite exaltare cornu. Nō exponit Jnno. Nolite exaltare cornu. p superbiam. dicēdo vos in p̄ esse iustos. q̄ peccata nō cōmittit⁹. dicētes cū supbo pharisco Lu. xviij. nō sum sicut ceteri hoīm. raptores. iniusti. Nō enī sufficit declinare a malo. nisi etiā fiat bonū. ideo q̄ declinat a malo z tm bonū obmittit. non debet exaltare cornu. ꝑsumendo aut defendēdo se. q̄ talibus dicet. Esurini z nō dedistis mihi māducare. Ite maledicti. Hec Jnno. De tribus aūt solet hō penitens gl'iari z supbire q̄ necesse est repmi p humilitatē. scz de generis nobilitate. de mortis ꝓtemptu. z de vite sanctitate. Credit enī q̄ p hec tria possit in celū ascendere. q̄ nobilis dei creatura quā impossibile ē a deo dānari cū sit ei⁹ imago. Secōo q̄ credit se ita fortē q̄ etiaz mortē p eo suscipet. z sicut strēnu⁹ miles eam nō timeret. Tertio q̄ etiā multa p abstinentiā z sanctitatē suā pmeruit. Ista tria tangit ps. dicēs. Dixi iniq̄s nolite exaltare in altū cornu vrm. i. nolite supbire. quia neq̄ ab oriente. i. a generis nobilitate supbire debetis. neq̄ ab occidente. i. a ꝓtemptu mortis. neq̄ a desertis montib⁹ id est. a sanctitate z abstinentia. Et seq̄tur medicamentū humilitatis quib⁹ ista oīa cōprimunt. Dm deus iudex est. qui fm innocentiā nobilior strēnuior z sanctior. z tm non fuit supbus. sed hūiliauit semetip̄m vsq̄ ad crucis ignominiā. Et certe ista verba satis oīdunt cuilibet vere penitenti q̄ntum humiliari debet. cū nō habeat materiam supbiendi ex tota vita sua. q̄ neq̄ p̄ncipio. neq̄ fine. neq̄ medio. habet aūt sufficientē materiā ex oīb⁹ istis hūilitatis. si velit aduertere. Vñ fm Jnno. q̄rtū sensus est. nō debetis supbire. q̄ nihil habet⁹ in vobis vnde superbire possitis. sz tm humilitatis materiā in vobis inuenire potestis. q̄ neq̄ ab oriente. i. a p̄ncipio vite vre. neq̄ ab occidente. i. a fine. neq̄ a desertis montib⁹. i. a tota vita vra sc̄z potestis supbire. sed magis humiliari. Per desertos montes qui cū magna difficultate colunt. z vix bonum fructū faciunt. de facili autez spinas z tribulos afferunt. bene significat vita hoīs que cū magna difficultate ad bonum trahitur. de facili autē ad malum. Unō de his trib⁹ dicit Job. xiiij. Homo natus de muliere. Ecce p̄incipium vile. Breui viuens tpe. Ecce finis terribil'. Repletur multis miserijs. Ecce medijū miserabile. De his ergo nō potest supbire. Vñ Innocen. tert⁹ de vilitate humane conditionis. Unde superbit homo cui⁹ ꝓceptio culpa. nasci pena. labor vita. necesse mori. ne ergo extollat cornu. maxime q̄m de⁹ iudex est. qui superbos humiliat. Sic g̃ patet p̄imū quomō humilitas hominē a malo retrahit. De scōo quō humilitas oēs virtutes in hoīe reparat z restaurat. Est enī humilitas in virtutib⁹ sicut radix in arboribus. que si sana fuerit. spes ē bona de

ramorū fructificatione. Sic si humilitas pfecta fuerit in homīe. omia fructificabūt opera virtutū que prius mortua fuerunt. Recte sicut post mortificationē radicis in hieme. supueniente vere restituit pulchritudo z decor ramorū et spes est de fructu. Sic recuperata humilitate oīa recuperant z reuiuiscūt in penitente que non possent reuiuiscere ex se sine hūlitate q̄si sine radice. Un dicit Grego. xxvij. li. moraliū. Origo ⁊rutis hūlitas est. veraciter illa in nobis pullulāt q̄ in radice ꝓria. i. hūilitate perdurāt. a qua nimiruz si abscidit arescit Hec Grego. Et hec ē ratio ſm Gre Quia omniū virtutū incrementū est a caritate q̄ ab humore viuificāte. Qui humor si debz diffundi in ramos sursum. ꝑus oportet eē in radice deorsum. Qui ergo hūilitatē habet. habet pariter z caritatem. qua habita oīa rehabent. q̄ oīa bona reuiuūt cuz illa. z q̄ ad hoc scz ad humorē viuificantez ꝺ est in hūilitate. Aug. sup Joh. Omel. viij de pe. di ij. Radix. dicit caritatē etiā eē radicem omniū bonorū. que tū sine hūilitate nō potest esse. q̄ hūilitas est ꝓrius loc⁹ caritatis. De tertio quō hūilitas oīes ⁊rutes i se penitēte custodit. Dicit Micro. sup Matth. xix. ca. Hūilitas est ꝺseruatrix custosq̄ virtutū. z nihil est qō ita deo gratum faciat hoīem z hoibz q̄z si vite merito ñ magni sed hūilitate eē infirmi videant. Multum g̃ debet penitens solicitari de hūilitate. ne bona q̄ agit sine ea amittat. Dicit enī Grego. Omel. vij. Qui sine hūilitate ⁊rutes ꝺgregat. in ventū puluerez portat. Et viij. li. moral. idem dicit. Perit oīe q̄d agitur si nō hūilitate custodit. Ex his oībz ptz q̄ sūma nr̄e pfectiōis. in hūilitate cōsistit. Un dicit Hugo li. iij. de claustro anie q̄ ipa est inter ⁊rutes sicut mel int̄ apotecarias species. Sicut enī mel cōcordat cū oībz speciebz ꝺfectionibz medicine. Ita ex hūilitatis dulcedine ꝺdiunt oīa genera virtutū. Et ex h̄ ꝺsequēter ptz q̄ nō potest quis vere dici pfectus qui hac virtute ꝑuatus est. Ita dicit Lassiodo. super illud Ps. Humiliat⁹ sum vsq̄quaq̄. Per hanc enī ſm ipm mēbra xp̄i scīunt diaboli vicis superbiā. Per hanc fideles sup regna p̄ficiunt. Per hanc superbia tyrānica superat. Per hanc in eternū martyres coronātur. Quisq̄s ergo digne penitere se dicit. diligenter attendat vt humilitatez habere studeat. quatinus z mala preterita cōprimere z bona perdita restaurare z ea cōseruare possit. B

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis tangit nostri saluatoris grāz actio p quā nos ad deuotionē z diuine laudis confessionē informat. Et certe necessitas magna incumbit homini vt reddat altissimo grās. cuius videt dei filiū agere grās deo pr̄i. Si ei grātias agit deo pr̄i ꝺsubstātialis et⁹ filius q̄ oīa bona oībz largit z q̄ existēs plenus grā z veritate oībus dat dona grāz. cū in ipo sint oēs thezauri sapie z scientie dei. q̄nto magis hō paup z mendic⁹ et p oīa in se defectuosus. merito debet grās agere p oīb⁹ beneficijs sibi a deo pstitis. Circa q̄d sciendū de tribz. scz de grāz actionis necessitate. Secōo de ipārū vtilitate. Tertio de eaz q̄litate. De pmo. s. de necessitate grāz actiōis ptz. q̄ ex triplici genere creaturarū inducit homo ad reddendū grās deo scz ex genere creaturaz q̄ solū habent esse nature. Secōo ex genere illaz q̄ habēt esse nature z gr̄e. Tertio ex genere earuz q̄ habent esse nature gr̄e z glie. Primū patet nā creature hūtes esse nature tm̄. non celsant laudare deū z sibi grās agere. put pōt eo q̄ oīs spūs laudat dōm. Un Dan. iij inducunt creature terrestres. aq̄tice. aeree ignee. simplices. mixte. sicut sunt aq̄. volucres celi. pisces maris. ignis. grando. nix. glacies. frigus. estas. sol. luna. z stelle. pentes z volucres pennate. z vniuersa germinantia in terra. Hec enī oia bñ dicūt dōm. suo mō. z faciūt homī scīpas materiā bñdicendi z laudādi deuz. p tantis bñficijs ipi homini a deo in istis creaturis exhibitis. Un Seneca dicit Epla. lxxxiij. hanc esse iustitiā naturalē ſm quā ꝺuenit vnicuiq̄ qđ suum ē reddere. s. bñficio grās. Et certe in h̄ creature irrationales inueniunt mult⁹ hominibz meliores. q̄ ille nō negligūt hāc iusticiā. hō autē nō curat. Dicit enī Seneca q̄ agri fertiles nō negligūt hanc iusticiaz. q̄ multo pl⁹ reddūt q̄z acceperūt. Si g̃ insensata reddūt grās. Certe marie hō necessitatur exemplo eorum ad idem faciendum. maxime cum omnia bona a deo constat hominem habere. Unde omnis profectus ad diuinitatis numen referendus

est. Quia vt dicit Aug. in quadā epla. Nihil cōstat esse bonū nisi qō ab ipo dinoscit eē collatū. Secōo idem ptz ex genere creaturaz q̄ hūt esse nature z grē. vt fuerunt scti viri. pīarche. pphe. apli. pfessores. martyres. vgines. vidue. oēsq̄ sancti. q̄ dū viuerent in terr̄. p oib bonis gratuit̄ a deo ipis collatis matias grās agebant. Uñ q̄dā ipoz offerebāt dona z sacrificia. oblatiōes. decimas z holocausta. Quidā vocib in celum dei bonitatē extollebāt. cantātes z psallētes in cordib suis dño. Quidā eum datorē largiflui alijs pdicabāt. Uñ ille bñ gratus fuit q̄ dixit. repleat os meum laude. vt cantem gliaz tuā. tota die magnitudinem tuā. Tertio idē ptz ex genere creaturarū. q̄ habent esse nature grē z glie. vt sunt angeli beati z anie sctōz in celo. De q̄b dr̄ i Pſ. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe. in secula seculoz laudabūt te. Jnno. exponit. In domo illa celesti. nō manufacta. in secla seculoz. i. ineternū laudabūt te. i. grās agēt pter beneficia a te collata. z pter tuā bonitatem. In pſ. Laudate dñm q̄m bon⁹ est. De illa domo dr̄ Isa. lj. Gaudiuz z leticia inueniet in ea. grārū actio z vox laudis. Et Apocal. iiij. dicit. Ex sancti requiem die ac nocte nō habent dicēdo. Sanct⁹ s. s. q̄ erat z q̄ est et q̄ ventur⁹ est. Si igit in oīm loco dīationis ei⁹ benedicit deus. vt dr̄ in Pſ. ciij. eo q̄ fm Jnno. Ubiq̄ terraz. ybiq̄ creaturaz effluit largitas sue bonitat̄. Quid facit miser hō si nō laudat deū q̄ adhuc posit̄us est i loco horroris z vaste solitudinis cum videat sctōs angelos laudare eū in loco voluptatis. Q si illi laudant q̄ tñ ita securi sunt de gloria vt eā nullaten⁹ amittere possint. quare nō laudat homo q̄ nescit an odio vel amore dignus sit Eccs. ix. Ut q̄q̄ p̄uenire ad gloriā de miseria possit.

Sed di. z quid mirū domine si de⁹ laudatur ab alijs quib multa bona fecit z facit. Ego autē qui semp miseriam patioz in hac vita. p quo ei gratias agere debeo. Ad quod respondeo. Q nō mirum q̄ gratias non agis ex quo dona tibi a deo data non sentis vel nō intelligis. Natura porcorum est q̄ non eleuant caput sursum vt videant quercum. sed tm glandem deorsum considerant. Nesciunt enim glandez cadere de arboze. sed credūt in terra generari. Sic tales quia nesciūt a deo omnia eis descendere ideo non referunt gratias. Unō multi dicunt. Quis ostēdit nobis bona. Dicit enim Cassiodo. in quadaz Epistola. Qui quāta sibi grā collata sit nō intelligit vl̄ ne scit quātas largitori gratias debeat. nō intelligit nec enim potest quis plene intelligere quod accepit nisi meminerit quid ante meruerit. Hec ille. Et ex hoc concludit Seneca Epistola. lxxxij. Q nemo scit referre gratias nisi sapiens. eo q̄ ipe omnia examinat secum. quid accipit. quādo. vbi. z quēadmodū. Patet ergo solutio dubij. de quo queritur q̄ christianus non agens gratias deo nō facit ℟ nisi ex stultitia sua maxima. Qui si esset sapiens sciret et vellet eas referre. Sed di. Domine ego libenter scirem z addiscerē istam sapientiā qua deo gratias scirem referre. Ad quod ego respondeo. Q ista sapientia faciliter acquiritur si oculus mentis nostre ad diuia beneficia conuertatur. De quibus Pſ. psalmo. cij. sic enumerans ea dicit. Benedic anima mea domino. et omnia que īt̄ra me sunt nomini sancto eius. z sequit̄. Benedic anima mea domino. z noli obliuisci oīes retributiōes ei⁹. Quasi di. Si alia nō essent sufficeret hoc q̄ ipse retribuit tibi bona p malis. Cogita ergo q̄ male facis z seceris et inde videbis retributōes dei. qui te nō damnauit sed ad penitentiā vocauit et expectauit. et ml̄ta bona tibi tribuit. Retributiones etiā dicit. id est iteratas et frequentes donationes z condonatōes. has ergo non debemus obliuisci Isaie. xlvij. in fine. Nō obliuiscaris mei. Deleui enim vt nubem iniquitates tuas. z quasi nebulam peccata tua. Et enumerat ibi Psalmista ser magna beneficia. pro quib hō maxime deberet gratias agere. Primum est venia peccatorū. Unde quo ad hoc dicit. Qui propiciatur omnib iniquitatib tuis Isa. xlvij. Ego sum. ego sum ipe qui deleo iniquitates tuas propter me. z peccatorum tuorū nō recordabor. Bene dicit omnibus. quia simul dimittuntur omia. Unde Michee vltimo dicitur. Deponet iniquitates nostras et proiciet in profundū maris omnia peccata nostra. Mare est penitentia in quo submerguntur egyptij. id est peccata z demones. Pecūm duo mala facit. Unū est qō obligat ad penam eternaz. Secōm ē q̄ vulnerat z debilitat aiaz. vt iu.

potens sit ad bonū. Uñ nō sufficit vt pena dimittatur nisi z vuln⁹ cureť. Ideo deus scōm bñficiū homini oñdit in ℔ q sanat et curat aīe vulnera. Pe q̄bꝫ seq̄tur. Qui sanat oēs infirmitates tuas Luc.x. Alligauit vulnera ei⁹. Sed q̄d ē q sanat oēs infirmitates. Cum apl's dicat.ij. Cor.xij. Quia virtus in infirmitate pficit. Solutio Loq̄tur ℔ de aīa et de infirmitatiby aīe q̄s dñs sanat. licet non sanet infirmitates carnis in q̄bꝫ virt⁹ pficit. Dicit aūt oēs infirmitates. q2 multe sunt infirmitates aīe. Auaricia eni est q̄si ydropisis. Ira febris. Superbia apostema. Heresis lepra. Inuidia bolism⁹. Luxuria gomorra. tisis inuidia. Pas g̃ oīes infirmitates sanat dñs i seruis suis marie hoc sacro tpe q̄dragesimali p sacm pnie. Tertiū donū est q nō solū sanat infirmū pcōrem. sed suscitat euz q̄si mortuū. ideo addit. Qui redimit de interitu vitā tuā. s. pcio sanguinis sui Ecci.xx. Est q̄ multa redimat modico pcio. scz xps sanguine suo. Sed nūq̄d xp̄i sanguis modicū est preciū. Solutio. modicū q̄ntitate magnū valore. j. Cor.vi. Empti estis pcio magno. j. Pe.j. Nō corruptibiliby auro aut argento empti estis sed precioso sanguine agni. Quartū donū est coronatio. de q̄ seq̄tur. Qui coronat te in miscōia z miserationib⁹. s. p victoria quā habes ex pugna. Hz di. rñ apl's dicit. q coron nr̄a ē ex iusticia. ij. Thimo. vlt. Reposita ē mihi corona iusticie. Solutio. miscōia ē q dñs pmisit. iusticia q reddit. Innoc. aūt dicit q iō dr̄ corona miscōie. q2 licet meritis reddat. tñ ex maxima miscōia dei est q ipse dat gr̃am. q̄ est fundamentū meriti. z fm ℔ istud donū est gr̃e collatio. Quintū donū ē adimpletio desideriorū. Uñ seq̄tur. Qui replet in bonis desideriū tuū. Prouer.x. Desideriū suum iust̄ dabit. Quid aūt desiderat aīa iusti vel q̄ replebitur. Certe ipo deo. Quia dicit Aug. Animā dei capacē nihil minus deo implere pōt Prouer.xi. Desideriū iustorū oīe bonū est. i. deus. z fm hoc istud donū est precū exauditio. Et notant dicit. Replet in bonis. q̄ scz bona desiderātur. Nam cū bona nō sunt nō adimplet̄ desideriū. Uñ Luc.ix. Petentiby ylrionez discipulis. dictū est. Nescit⁹ cui⁹ spūs est⁹. Hex rum est mētis renouatio. Uñ seq̄tur. Renouabitur vt aq̄le iuuētus tua. Dicit glo. natura aq̄le est q cū senescit habet rostrū durū z ponderosum. z ita nō pt comedere. sed hanc duriciaz deponit. alliendo rostrū ad petrā. Hoc faciet de⁹ aie. qñ deposita ponderositate corpis eius in morte ad gustandū suā dulcedinē eam eluabit. Facit hoc z in pñti vita p gr̃am. per quā deposita vetustate culpe renouat eaz in spiritu mētis. vt dr̄ Eph.iiij. vt sic i nouitate vite ambulet Rom.vi.i. Reg.x. Mutaberis in virū alium. Sunt z alia plura bñficia que ibidem enumerat di. Miseri cors z miserator dñs. longanimis. s. p patientiā. z multū misericors scz expectando q̄uersionē. nō in ppetuū irascetur. neq; interū cōminabitur. q. d. nō vlciscetur i futuro sed in pñti. q̄d fm Gre. fit ex miscōia. nō fm pcā nostra fecit nobis. i. nō tm verberat in p̄senti q̄ntuz meruimus. neq; fm iniq̄tates nr̄as retribuit nobis. q2 cuz magna flagella deberet retribuere. p magnis peccatis. parua z pauca retribuit Job.xxxiij. Ut eram dignus nō recepi. Maxime aūt in hoc miseret. q2 fugat longe a nobis pcā. Uñ dr̄. Scōm altitudinē celi a terra corroborauit miscōiam suā sup timētes se. Quantū distat ortus ab occidente. longe fecit a nobis iniq̄tates nr̄as. Sup oīa ista deus dr̄ misericors maxime. q2 oīa homini facit gratis. Uñ sequit. Quō miseretur pater filioz. s. gratis Pater eni miseretur filioz. nutriendo eos. necessaria ministrando. docēdo. castigando. Sic miser⁹ est dñs timētiby se. Ecce q̄nta beneficia deberēt hoiem semp mouere ad gr̃aratiōes deo reddēdas. Maxime cū ℔ sacro tpe quo p̄ter bona naturalia z fortuita hoīe maxia bona gr̃e in remissiōe pcōr. sociū sunt collata. Restat videre de scōo. s. de utilitate gr̃aratiōis. Est aūt utilitas vna inter pl'es ista q̄ hō gr̃as agens de paruis meret recipe magna. iuxta illud Cas. lib. iiij. epl'a. Innitat ad mag̃ q̄ gratāt suscipit modica. z spē ō futur⁹ accipit q̄ trāsacta beneficia recognoscit. Hec ille. Uñ Bed. sup Cant. fmōe. xiij. ponit exēplū. Q sic aque oēs tō intrāt mare vt iteꝝ fluāt. ita hō debet referre oīa bona in deū. vt iterum ea iterū ab eo accipiat eadem vel maiora. De tertio scz de qualitate gr̃arū actiōis q̄les debēt esse sciēdū q gr̃as debē⁹ agere q̄ng modis. Primo deuote z iocunde. z merito

iocunde. qz sine merito dant nobis beneficia dei. iuxta illud. Gra dei sum id qđ sum. Scđo magnifice. qz magna dant nob. ij. Macha. j. De magnis periculis a deo liberati magnifice gras agimus. Talis ille fuit q dicat. Magnificate dnm mecū. Jnnocen. i. laudando z pdicando eū magnū annunciate. Tertio assidue qz ptinue beneficia ipendunt nobis Eph v. Gras agẽtes sp de oibꝫ et p oibꝫ. Quarto integre. qz oia sunt bona z integra q dant nobis. j. Thes. v. In oibꝫ gras agite. Quinto pstanter. scz tam in psperis qꝫ in aduersis. Un Augu. sup illud Ps. Repleat os meū laude. dicit q tota die. i sine intermissione laudare in psperis qz cōsolaris. in aduersis qz corrigeris. Et Crisi. in tractatu de symbolo dicit. Si venerint mala bñdicite vt dissoluā tur mala. Si pspera venerint bñdicite vt pseuerent prospera.

Dixi tertio qđ in vbis pmissis describit saluatoris nri panū distributio. p quaz nos ad liberalitatem largitiōis elemosinaz isto sacro tpe informat. Licet eni multa sint inducentia isto sacro tpe ad largitōnē elemosinaz tam pphetica qꝫ aplica scripta. tū maxime exemplū xpi mouere nos debet ad ħ faciendū. Qui distribuit panes esurientibꝰ turbis. cōpassus miserie eoz. Un ista dnica vocatur dnica panū ad significādum q nos debem⁹ nrm panē frangere esurientibꝰ z eoz esuriem sariare. si volumus satiari a deo cū apparuerit gl'ia sua. maxime cū elemosine nre sint satisfactorie p peccatis nostris. Un Dan. iij. dicit. Peccata tua elemosinis redime. Et Luc. xj. dz. Date elemosinaz z omnia munda sunt vobis. Pro q sciendū q homo inducit ad faciendaz elemosinā isto sacro tpe ex tribꝰ. scz si consideret quis petit eam. p quo petit. z ad qđ petit. Primo igit psideret qs petit eaz. qz deus. p cuius amore petit eā mendicus. Deus eni intantū diligit pauperes q quicqđ fit eis pter amorē suum reputat sibi factum Unde Math. xxv. dz. Quāmi ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. Petit igit de⁹ elemosinā p pauperē suum a quo dines petit qñqꝫ regnū. Et ideo cū dines negat pauperi modicū frustuz panis timere debet q deus nō audiet eū cū ab eo petet regnū eterne felicitatis. Un Prouerb. xxi. dz. Qui obturat aurem suā ad clamorē pauperuz. clamabit ipe et nō exaudiet. Scđo debet psiderare qđ petit. qz petit nō nrm sed suū Quid eni habes qđ nō accepisti dic Apls. Et ideo valde ingrat⁹ est q pauperi negat modicā elemosinā. cū ipe habeat a deo habundantē mensam suā. Unde dz. j. Paral. xxix. Tua sunt dne oīa. z q de manu tua accepimus dedim⁹ tibi. Tertio debet hō psiderare ad qđ petit. deus eni petit nō ad dandū sed mutuanduz. nec tm ad duplas sed centuplas vsuras Matth. xix. Centuplū accipiet. Et ideo valde ingrat⁹ est deo q ad tales vsuras non vult mutuare deo. ad quas tū mutuaret iudeo vel saraceno. Un dines est sicut mercator q non debet vacuus redire domū. sz cū lucro. lucz aūt diuitiaz ē elemosina. Ad ħ eni de⁹ dedit diuitias alicui vt de eis misereat pauperibus. Alioqn tali mercatori iutili tollet talentū. z dabitur alteri meliori. vt dz Math. xxv. Quia sepe de⁹ tollit diuitias aliaz. et dat eas pūs z cōpassiuis. Q qnti mercatores sūt hodie in scło. diuites dico. q stulte mercant. dātes illis merces suas q eis reddere nō pūt i nundinis future gl'ie. tales sūt multa dātes bystrionibꝰ p vana gl'ia dilatanda. de q tū nihil iueniēt i futuro. Quia de talibus dz illud Math. v. Receperunt mercedē suā. Nos igit nō sic. sz faciam⁹ nobis amicos de māmona iniq̄tat. q nos recipere possint in eterna tabernacla tpe necessitatis. Ad q nos pducere zc.

Dnica Judica. I. Sermo LIIII

Veritatem di

co vobis qre vos nō creditis mihi. Joh. viij. Sicut dicit Aug. in lib. de agone xpiano. Errat qsqs se veritatē cognoscere putat q adhuc neqter viuit. Vult dicere Aug. q nullus malo⁹ efficaciter pōt veritatē cognoscere. Quid igit mirū si iudei mali existentes in se. nō poterant vitatē a xpo dictā z factā cognoscere. nec suis opibꝰ z mōnibꝰ credere. pser tim cū ipi fozēt ita supbi. ita inflati. vt omnem in se sufficientiā habere arbitrent. Un salvatoz eis ait. Quō inqt potestis credere q gloriā ab invicem accipitis. z gloriā que a solo deo est non qritis. q. d. vana gl'ia z superbia vra obstat vobis ne credatis in me. Unde Aug⁹. de se dicat in li. pfes. Quādiu

inflatam faciez mētis sue habuerit tumēs
seculari pompa z vanitate. veritatē nō po/
terit cognoscere. Unde Grego. Tumor mē/
tis obstaculū veritatis. Cum igit ex parte
xpi nulla causa fuerit q̄re veritati sue cre/
dere nō debuissent. restat vt eoz pfidia et
incredulitas ex parte malicie eoz totali/
ter existat. Ideoq; saluator arguens eoz
maliciā ait. Si veritatē dico vob. q̄re vos
nō creditis mihi. In quib; ꝟbis tria tan/
gunt. Primo sermonis xpi cōmendatio. i
eo q̄ dicit. Si veritatē. Scō describitur
eiusdē pia pdicatio veritatis salutaris an/
nunciatio. Cū dicit. dico vobis. Tertio ar
guitur malicie obduratio. cū dicit. Quare
vos nō creditis mihi.

A

Dixi primo q̄ in verbis p̄mis
sis tangit sermo/
nis xpi cōmendatio i eo q̄ dicit. Si verita
tem. Sermo siquidē christi maxime repu
tationis. dignitatis aut excellentie fuit vl/
tra omnē sermonē humanū aut angelicū.
quia totalis. pura z sincera ac omnimoda
veritas. Unde cum omis homo sit mendax
vt dicit in Ps. Omis homo mendax. De/
us autē verax est Roma. j. Sermo huma
nus pōt interdū esse verus. interdum fal/
sus. interdū z si verus. nō tamen veritas.
Sicut Apl's ad Titū. j. dicit de poeta q̄/
dam. Testimoniū inquit hoc verū est. vez
est dicit. nō dixit. veritas est. Et notanduz
fm Hozrā Eph. iiij. Veritas ē multiplex.
quā debemus facere. Prima est scripture.
Daniel. x. Annunciabo tibi qđ exp̄ssum ē
in scriptura veritatis. Scōa veritas ꝓscien
tie. ij. Lozr. xi. Est veritas xpi in me. id ē. in
mea ꝓscientia. Tertia loquele. Prouer. xij
Labium veritatis firmū erit in ꝑpetuum.
Quarta vite. Jobes in sua Canonica ter
tia. Maiorē hoz nō habeo gratiā q̄z vt au
diā zc. Quinta doctrine. Math. xxij. Sci
mus q; verax es. Sexta iusticie. Isa. xlij.
In veritate educet iudiciū. Septima re/
munerans glie. Job. viij. Veritas libera/
bit vos. Sed heu veritas scripture puerti
ab hereticis Dan. viij. Prosternet veritas
in terra. Veritas cōscie pmutat ab hypo/
critis. Ozee. iiij. Nō est vitas in terra. Ve/
ritas logle deridet a stultis Job. xj. Qua/
re detraxistis sermonib; veritatis. Jā eni
correctoz detractoz reputat. Veritas vite
diminuit in mūdanis. Ps. Diminute sūt
veritates a filiis hoim. Veritas doctrine
impugnat ab emul. Bal. v. Quis vos im/
pediuit veritati nō obedire. Veritas insti
cie captiuat ab iniq̄s qui veritatē dei in in
iusticia detinēt Rom. j. Isa. lix. Justicia lō
ge sterit. qz corruit in plateis veritas zc.
tas nō potuit ingredi. Veritas glie p vili
pcio vendit a reprob. Prouer. xxiij. Qui
cognoscit facie in iudicio. nō bene facit. iste
z p buccella panis deserit veritatem. Iti
sunt peiozes iuda. q̄ xpm vendidit p xxx.
denarijs. isti oēs cōmutāt veritatē dei i
mendaciū. Roma. j. Sil'r sermo angelic9
cū sit creature. q̄ de se deficibilis ē nisi con
seruet p gram. pōt eē interduz ver9. si a bo/
no angelo pferat. z q̄ntūcūq; a bono pfera
tur. posset pringere q̄ etiā esset falsus. cōsi
derata pditiōe mutabilitat. q̄ est fm natu
rā. licet nō fm gram. Omnis eni creatura
citra deū versibilis ē fm naturā. p zcōtra.
hinc dicit Apl's Gal. j. Q; si angel9 bonus
p̄ supposituz. de celo descēdens euāgelizare
rit vobis aliud q̄z annūciauim9 vobis no
lite credere. imo dicit. anathema sit. Doc
aūt nō pōt dici vitas cui apl's facit disce/
dere z nō assentire. cū absit ab apl'o vt ver
tatē phibeat credere. Et tñ si p̄ suppositu
ita pringeret angelū annūciare. nō esset si/
bi credendū. Ideo nullus sermo cuiuscū/
q̄z creature pōt dici simplicit veritas sicut
xpi q̄ est sapia dei p̄ris q̄ aliud annunciare
vel dicere nō potuit nisi qđ i deo p̄ vidit.
Unde Hozra sup epl'am. j. Thes. ij. verbum
dei differt a nro in septē. Prio in vitate. q̄
de9 verax. oīs hō mendax. Scōo in muta
bilitate. qz nō est de9 vt hō vt mēriāt necre
filij9 hoīs vt mutet. Hunc xxiij. Math. xxv
iiij. Lu. xxi. Celū z terra trāsibūt. Tertio i
spūalitate. Qui de tra ē de terra loquitur.
Joh. iij. z Joh. xi. ꝟba q̄ locut9 sum vobis
spūs zc. Quarto in fruositate Math. xv.
docebat eos tāq̄z ptātē hīs. Quinto in sua
uitate Joh. xij. Hunc q̄z sic locut9 est homo
Sexto in vtilitate. Joh. vj. Dñe ad quem
ibim9. ꝟba vite eterne hēs. Septimo in p
fectione Acci. xlij. Cōsūmatio fmonū ipe
est Quare bene dictū ē q̄ sermo christi cō
mendatur excellentissime vltra sermones
humanum z angelicum. in eo q̄ dicit veri
tas. Unde omia vera ideo vera sūt. qz vitas
q̄ xps ē adequant. Haz sic dic Lincolien.
in suis collatiōib; sermone. xix. Veritas

adequatio ſmonis ⁊ rei. cū. ſ. res ita ē ſicut ſonat. Precipua itaq; ỹitas est adeq̃tio ſiue cozrespondẽtia seu ꝯformitas rerū sūmo ſmoni. H̄ est ỹbo pr̃is eterno. Illo inquā ỹbo p q̃d pr̃ eternaliṫ dicit. ⁊ ỹbo scripture q̃d p ora coz. ꝺz q̃ scripturaz edidẽrūt. Pec autē veritas triplex ē. scz sermonis operatiōis et intentiōis. ſm Robertum Wolgot sup libz Sap̃. ca. vj. Veritas sermonis ē q̃n ita sit sicut ꝺz. et q̃d dicens ita credat sic̃ dicit. Nā licet ita sit in re sicut dicit hō. si dicens aliter credit esse q̃ dic̃. ipe loq̃tur ꝓtra ꝺsciam ⁊ peccat. Unde ap̃lus Eph̄. iiij. dic̃. Deponẽtes falsitatē. loquimini veritatez. vnusq̃sq; cū pximo suo. q̃m sum⁹ inuicē mẽbra. Scda veritas ē operationis. ⁊ ꝺsistit in ꝺformitate opis ⁊ ſmōis. Cui⁹ ꝓtrariū est fraus ⁊ dolus ⁊ simulatio. p quaz aliq̃s dicit pulchra ỹba. ⁊ simulat se amicū. ⁊ tñ occulte eū odit. et ponit ei insidias. de q̃ loq̃tur. ſ. Joh̄. iij. Nō diligamus ỹbo neq; lingua sed opere ⁊ veritate. Tertia ỹitas ē intentiōis. ⁊ ꝺsistit in cōformitate intentiōis ad op⁹. vt videlicz opus q̃d de suo genere ē bonū. nō fiat ex appetitu laudis hūane. nec ex q̃cūq; vana intentione. sed vt honoz dei ꝓncipaliter intẽdat. Joh̄. iiij. Veri adoratores adorabūt pr̃z in spū ⁊ veritate. i. scrā intentiōe cōiūcta cū exteriozi opatione. Hec ḡ triplex veritas i xp̃o fuit. ⁊ p xp̃m nobis ē restituta. Unde sic̃ dicit Linconien̄. vbi sup̃. Ante lapsuz pximi parentz fuit in terra ỹitas. Sed eo labente recessit a terra. nec potuisset reuerti in terrā. nisi ỹitas de terra oꝛta esset. i. verbum p̃r̃is de carne ỹgenis. Chr̃ist⁹ ḡ istaz triplicē veritatē habuit. Nā ipe nō potuit aliter loq̃ q̃ res se habuit. Sicut enī dicit Aug⁹. xij. de trinitate. Ratio hūana in beret eternis speculādis seu ꝺspiciendis aut ꝺsulendis. Cōspiciendis ſm q̃d coz veritatē cōtuek ⁊ speculaḳ. Cōsulendis q̃n ꝺsulit regulas eternas de alijs iudicādo ⁊ ordinādo. Et licet hō ſm pximū modū inspiciendo eternā veritatē nō ḅz peccare. quia peccare ē p auersionē ab eternis regul̃. q̃d nō ꝓtingit nisi p pctm̃ mortale. in q̃ nullo cadit dum diuinis intẽdit. tñ ſm scōm modū scz ꝺsulendo eternas regulas pōt ꝺsentire in actum q̃ est ꝑter regulas hmōi vl̃ cōtra eas. ⁊ ita pōt peccare venialiter vl̃ mortaliter. Chr̃istus ḡ veritatē habuit sp in sermone. q; sp inſpiciebat eternā veritatē. ſm quā cognouit res sicut se hẽbant in suo eē. Et ideo decipi nō potuit etiā. q; sp ab eternis regulis nō discessit nec auerti ab eis potuit. Unī ipe de se veraciter ⁊ singulariṫ dicit. Ego sum via veritas ⁊ vita. Scdam veritatē habuit. q; semp oīa q̃cunq; ỹbo p̃cepit. facto impleuit. Unī Act̄. j. Cepit ieſus facere ⁊ docere. Tertiā veritatē habuit. q; oīa q̃cunq; fecit in laudē ⁊ honorē dei p̃r̃is ordinauit. Unī in euāgelio p̃nti. Honorifico p̃rem meū. ⁊ vos inhonorastis me. Hz certe licet hanc triplicē veritatē xp̃s nobis de celo attulit. ⁊ post lapsuz ꝑmi parentis mūdo restituit. tñ iterū ⁊ iterq; veritas ista i multa parte deperijt. Unde clamat ꝓpha. Corruit in plateis veritas Isa. lix. Suffi ceret ad penā q; corruisset tm̃. sed q̃ deterius est. iā perijt q̃si totaliter. Unde ozeas clamat Ozee. iiij. ca. Non est ỹitas. q̃ ad seno est miscōia. q̃ ad pximū. nō est scīa dei. q̃ ad deum. in terra. Maledictū ⁊ mēdaciū. homicidium ⁊ furtū ⁊ adulteriuz inundauerunt. ⁊ sanguis sanguinē tetigit. Suffecisset q; deficiente veritate ī terra. terra eēt inanis et vacua sicut in ꝓncipio creatiōis fuit. sed ecce deficiente veritate. q̃ deteriꝰ est oīa mala que deteriora excogitari pñt repleuerunt terrā. nec solū repleuerūt sed etiā inundauerūt ad habūdātiā. Duo ergo h̄ dicit ꝓpha. Primo defectū veritatz miscōie et sc̄ie in terra. Scdo copiā iniquitatz. In ea defecꝰ veritatz oñdit faciliter ſm oēs tres modos veritatz. Nā ꝓma veritas. ſ. q̃ hō ita loq̃tur sic̃ est in re deficit in terra. i. aīa terrena. q̃n cogitatio et⁹ ⁊ voluntas ỹbo scripture et verbo bñplaciti dei ꝺformis ⁊ adeq̃ta non est. ac p h̄ nec sermo exterioz. nec opus et⁹ exteri⁹. ỹbo dei. i. filio dei adeq̃tur. Scda veritas. q̃ hō ita facit ⁊ opaṫ sicut loq̃tur. defecit etiā hodie in terra. eo q; ſm Linconien̄. dicim⁹ decoratissimas oꝛones ⁊ ỹba. volum⁹ autē ⁊ facimus ꝛria. ꝓmittim⁹ bona ⁊ solum⁹ mala. Et in h̄ ſm eū sum⁹ silēs vitijs. q; ꝓmittimus vuas ⁊ soluim⁹ labruscas. Promittimus enī pximis nr̄is in foljs ⁊ floribꝰ. interdū in foljs ⁊ floze ỹboz. simplicitatē et fructū dulcē. i. op⁹ bonū. ⁊ soluim⁹ amarū. Silēs ēe sum⁹ in h̄ pomis crescētibꝰ iuxta mare mortuū q̃ colore suo p̃tēdūt maturitatē ⁊ gustū. suauissimum. ⁊ cū carpuntur

nō soluūt nisi inanitatē ꝛ fumi euanescen/
tis feroꝛē. Hec Inconienk.ꝛ sat; terribili
ter ꝺ dolosos. Tertia veritas.q̄ bō ita loq̄
tur sicut ē in re.ꝛ opak sicut loquik.et sicut
opak ita intēdit.defecit hodie in tra. eo ꝙ
boies hodie multa gr̄a vane laudis faciūt
ꝛ opank. De q̄ꝫ dicit saluatoꝛ Math.vii.
Attendite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos
in vestimētis ouiū intrinsecus aūt sunt lu
pi rapaces.ꝛ hi sunt hypocrite. Hos cōpa
rat Hre.li.viii.moza.symoni q̄ crucē q̄dez
xp̄i poꝛtauit.sed tn̄ in eo moꝛtuꝰ nō fuit.qꝛ
ois hypocrita coꝛpus p abstinētiā afficit.
sed tn̄ p amoꝛē gl'ie mūdo viuit. Nō solum
aūt vacua ē terra veritate.vezetiā miscōia
Nā sicut ptz ex supdictis in illa triplici ve
ritate exp̄ssus ē amoꝛ dei.q̄ qui caret.neces
sario caret amoꝛe primi.ꝛ sic caret miscōia
Sicut enī qui hz veritatē.diligit deū.qui
est vitas.ita q̄ diligit deū. diligit ꝛ primū.
j. Joh.iiij. Hoc mādatū habemꝰ a deo vt
qui diligit deū diligat ꝛ primū. Qui g̃ ca/
ret vitate.caret miscōia primi.in q̄ amoꝛ
ad primū maxime oñdik. Nā fm Inconi
ensem. Miscōia ē amoꝛ releuationis mise
rie aliene. Hec hodie in tra nō est. qꝛ oīs
q̄runt q̄ sua sunt nō q̄ alterius. Et taliꝫ vt sic
nō est mēbꝛū xp̄i. Nō solū autez veritas et
miscōia.sed etiā scia dei vacua est in terra.
Scientia nāq; dei ē cognitio cū amoꝛe.q̄
cognoscit bō q̄d debet deo.ꝛ quid ꝺz pri/
mo.ꝛ q̄liter se habeat ad deū.ꝛ q̄liter ad p
rimū. Et quid mirū si abest scia dei.ex quo
spūssctūs q̄ est doctoꝛ vitatis ꝛ totiꝰ sapie.
abest,prter immiscōiaz ꝛ impietatē hoim.
Sed audiamꝰ mala seq̄ntia.sequik enim.
maledictū ꝛ mendaciū inundauerūt.s.i lo/
co veritatis.homicidiū.furtū. adulteriuz.
loco miscōie.ꝛ sanguis sanguinē tetigit lo
co scientie dei. Hendax sermo ē cū vnum
ꝺz.ꝛ aliud credik. Malus sermo ē cū id q̄d
credik dicik.sed et malo ꝛ nō recto affectu.
In vtroq; autē istoꝝ vitas esse nō pt. Ho/
micidiū aufert vitā coꝛpis.vel partes vite
vt mēbꝛa coꝛpis. Furtum aufert possessio
nē vel partē eius. Adulteriū aufert psonā
cōiunctā sacro.scz vtoꝛē.qui g̃ ista aufert p
rimo imisericoꝛs ē in primū ꝛ crudelis. et
p ꝓsequēs nō est i eo miscōia. Ira ꝛ ista suc
cedunt hodie in mūdo loco miscōie. Loco
autē scie dei succedit sapia mundi.q̄ ē stulti
cia apud deū. j. Coꝛ.iij.ꝛ hec ē fm Linco/
nienk. calliditas excogitandi ꝛ adinuenīē/
di quō acq̄rat ꝛ pficiat i se voluptates car/
nis mūdi ꝛ diaboli. Un̄ ꝺz hec sapia terre/
na in auarꝫ animalis in luxuriosis.ꝛ diaboli
ca in supbis Jaco.j. Q autē dicit bāc sapi
entiā mūdi sanguinē ꝓpha.recte dic. Nam
sicut gutta sanguis alteri gutte succedit.ꝛ
sic ꝓsequnter. Hic q̄ inuenit vnā voluptatē
necesse ē inuenire ꝛ aliā.p quā illā ꝓseqūtur.
ꝛ cū illa nō possit acquiri sine alia. necesse ē
iteꝝ excogitare aliā.ꝛ sic in hac sapia volu/
ptatem voluptati cōnectit q̄si catbenas et
petrn̄ petō addit.ꝛ hoc ē qō sanguis sangui
nē tetigit. Eradicemꝰ igit hoc sacro tempe
ista maledicta semina q̄ succreuerunt loco
veritatis miscōie scie. ꝙsiderātes enoꝛmi
tatē ipoꝝ. Hendaciū siquidē est ita pesti/
mū q̄ suā crudelitatē exercet in aīam boīs
Un̄ Sap̄.j. Os qō mentik occidit aiam.
Maledictū est ira pessimū q̄ totā naturā
ꝛ dignitatē homis ꝙfundit. Sicut enī di
cit scriptura. Principiū oīs opis verbum.
Sed si p̄ncipiū fuerit ingnatuz.quō pt ē
mundū qō de tali p̄ncipio est natū. Unde
Eccl.v.ꝺz. Honoꝛ ꝛ gl'ia sermones sentari
Tolle ꝟbum.ꝛ q̄d ē homo nisi aīal bruti.
Preterea solum verbū est qō iustificat cō
dēnat. Un̄. Ex oze tuo iudico te. Luc.xix.
ꝛ ipm est qō solū coingnat boiem de coꝺe
pcedens Math.xv. Preterea solū ꝟbum
gerit exp̄ssam sili'tudinez verbi incarnati.
Un̄ si nō esset alia ratio.tn̄ ob reuerentiaz
xp̄i qui ē verbū dei p̄fis.cuiꝰ verbū nr̄m ge
rit sili'tudinē ex voce visibili ꝛ itellectum/
uisibili cōpositū.sicut et deitate ꝛ carne.ad
huc ꝟbum nr̄m esset abstinendū a maledi
ctione. Un̄ Ap'ls dicit. Oīs fmo malus
nō pcedat de oze vr̄o. Et iteꝝ. Benedicite
ꝛ nolite maledicere. Eradicemꝰ ꝛ homici/
dium.qō ira pessimum est q̄ videk bō talis
q̄si sui partē amputare ꝛ pjcere a se. Cum
eni oīes boies sint inuicē mēbꝛa subyno
capite xp̄o. vt dicit Ap'ls manifestuz est q̄
qui occidit vnū boiem.ipe amputat vnuꝫ
mēbꝛum de coꝛpe xp̄i mystico. imo ipe sibi
amputat comēbꝛū.ꝛ h nō solū coꝛpaliē oc/
cidendo. vezetiā spiritualiter in coꝺe pxi
mū odiendo. q̄niā qui odit homicida est.
Joh.iij.ca. Eradicemꝰ ꝛ furtū.qd tam pes
simū est. vt cum bō nititur ditari de alieno
coꝛpaliter.ipe ad summū depauperat in p
coꝛpaliter.ipe ad summū depauperat in p
ꝛio spiritualiē.eo ꝙ apud furē lucꝛ est in

archa sed damnū in scientia. cū sit transgressor diuini mandati. Vñ Apls cōsulit talib⁹ hodie dicens. Qui furabat iam non furetur. magis aūt laboret operando manibus suis vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Eph. iiij. Eradicem⁹ a adulteriū. qđ tam pessimū est. vt pter illud de⁹ occiderit vna die multa milia hoīm peste. vt dicit Regum. Hystoria habetur de dauid. Eradicem⁹ a sanguinē sapiētie secularis vt simus sapientes ad faciendū bona nō ad ptranda mala. Sic enī primo nō erimus sapientes in oculis nr̄is. nec prudentes apud nosmetipos. sed erim⁹ potius discipuli v̄itat⁹ q̄ nos docebit vias dñi rectas.

Dixi secū do q̄ in ver/ bis p̄missis tangitur pia nr̄i saluatoris p̄dicatio a veritat⁹ salutaris pcōribus annūciatio. cū dr. Dico vobis. Certe magna pietas. si cōsiderem⁹ quis. qđ p̄dicauerit. Quis enī. q⁹ mgr a doctor veritatis. imo ipa summa veritas. Qui licet olim pphetas a alios sctos patres mūdo locut⁹ est. nouissime aūt p filiū suum pcōribus loqui dignat⁹ est. vt dr. Debze. j. Et q̄ olim locutus e in visione sanct⁹ suis. vt dicit in Ps̄. Nunc loq̄ dignatus e etiā pcōribus palam. a in occulto locut⁹ est nihil Joh. xviij. Qui q̄ olim locutus e semel. vt dicit in Ps̄ nūc loq̄ dignat⁹ est multiesies a pluries. Erat enī q̄tidie docens in templo. Si etiā p̄siderem⁹ quib⁹ locut⁹ est. apparebit maxima pietas. q⁹ pcōribus et inimicis suis capitalib⁹ q̄ eum cuz p̄e suo oderūt. vt dr Joh. xv. Bonus g̃ annūciator veritatis xp̄s. q̄ oīm odio ppposuit veritatem. nec eā deseruit. pter odiū. Sic nec pter amiciciā a fauorē ab ea resilijt. Vñ ei dictū est. Magister scim⁹ q⁹ verax es. a viā dei in veritate doces. Nō enī respicis ps̄onam hoīm De hoc habet Math. xxij. Circa qđ sciendū q⁹ cuilibet xp̄iano tria sūt circa veritatis. pfessionez obseruāda. Primo enī veritas a q̄libet est diligēter inq̄renda a cū maximo studio. Scōo veritas est defendenda cū odio. Tertio q⁹ ipa est pferenda oīm amico seu socio. De primo quō veritas est inq̄renda cū studio. de q̄ dr Eccli. ij. Pius a misericors est dñs a remittit i die tribulationis pcām. a protector est oīm inq̄rentib⁹ se in veritate. Ecce veritas nō dat nisi inq̄rentib⁹ se. Quō ergo nos volum⁹ scire veritatē sine inquisitione diligēti. Inquisitio aūt ista cōsistit in humili a deuota postulatione a deo. Vñ Jaco. j. dr. Si q̄s indiget sapiētia. postulet eā a deo. a Salomon de se dicit. Optaui a dat⁹ est mihi sensus Sap̄. vij. Exq̄ Holgot sup lib. Sap̄. ca. vj. infert. Q⁹ pietas. boni mores et ofo deuota sunt vie ad veritatē acq̄rendā. Et Aug⁹. li. j. de monomachia ca. iiij. dicit. Q⁹ ad hoc vt veritatis sciētia detur nob⁹ a deo necessario e diligentia a pietas adhibēda. altero fiet vt sciētes inueniamur. altero vt mereamur. Hec ille. Sic g̃ patet primus. De scōo quō veritas ē defendēda cū odio patet. Dicit enī Salust⁹. q⁹ veritas parit odium. obsequiū parit amiciciā. sed tñ veritas p̄ualet finaliter. Vñ. ij. Esdre. iiij. dr. Magna e veritas oīm⁹. Dicit de Jona q⁹ dictus fuit fil⁹ veritatis. p eo q⁹ cū ab helia pph̄a fuisset suscitatus. mater eius dixit helie. Nunc in isto cognoui q⁹ vir dei sis. a ꝟbū dñi i ore tuo veꝛ ē. iij. Reg. xvij. Et ex illa hora ionas vocatus ē fil⁹ veritat⁹. De iona aūt legim⁹ q⁹ multa sustinuit aduersa sed tñ finaliter fuit liberat⁹ ab oīm⁹. Nā in mari periclitabat. postea piscetus fuit in mare a deuorat⁹ a pisce. tandē eiect⁹ ad litus a feruore solis adustus. Ira vt peteret animē sue vt moreretur. vt pt̄z Jone. j. a. ij. a iij. capl̄is. Ecce q̄ntas tribulationes passus est filius veritatis. In signū hui⁹ q⁹ q̄ vult dicere veritatē. multa eū oportet pati a detractorib⁹. subsannatorib⁹. calūniatoribus. Sed tñ si p̄stans fuerit. finaliter liberabitur. Vñ Joh. viij. dr. Si mānseritis in sermone meo. vere discipuli mei eritis. a cognoscetis veritatē. a veritas liberabit vos Vulgariter videm⁹ q⁹ cū sacerdos die dominico aspergit pl̄m. tūc omēs deponūt capucia. oculos aperiūt. facies exponūt. et appropinquāt sacerdoti. Sed si eis habūdanter aquā in faciez fundat. omēs statim oculos claudūt. a refugiūt. a se ab aq̄ defendunt a manib⁹ ptegūt Sic ē de veritate q⁹ q̄n ab aliq̄ p̄dicatore v̄itas p̄dicat⁹ in generali. tūc oēs libent⁹ audiūt. sz si valde corrigit a increpat vicia in q̄b⁹ iacent. statim eis displicet v̄itas. Juxta illud. Audiet luxuriosus a displicebit ei. Vñ de talib⁹ dr. ij. ad Thim. iiij. A v̄itate q̄dē auditū auertēt. et ad fabulas conuertent. Hoc q̄ꝫ vez sit hodie apparet i nr̄is auditoribus. q⁹ ad lr̄am libēt⁹

audiunt ꝓdicationē fabulis mixtaz ꝯ̄ meram scripturā. z tm̄ illū dicūt bonū ꝓdicatorē q̄ hystorias refert. nō qui ꝓdicat euāgeliū. Tertio veritas ē ꝓponenda oī amico z cuilibet socio. Dicit enī Aristo. j. Ethico. Q̄ ambobꝰ existētibꝰ amicis. scīm̄ est ꝓ honorare veritatez. Et oñdit hoc rōne sic. Quia nō amamus veritatez ꝓpter hoīem. īmo ꝓpter veritatez diligim⁹ hoīem. Ergo magꝭ amāda ē veritas. Et iō plato reprobando opinionē mgr̄i sui socratꝭ dicit. Q̄ oportet magꝭ curare de vīrtate ꝯ̄ de aliq̄ alio. Et q̄b⁹ ptz q̄ hō tenet̄ rumpere destruere amicicīā quācūq̄z ꝓpter veritatē. Alias si nō ꝓhonorat veritatē amico. oportet q̄ ꝓ amico dicat falsa vel faciat mala. q̄ tm̄ si ꝓhonoraret veritatē nō faceret illa. ¶ Circa ꝓdicta oritur dubiū. vtrū ꝓ scādalo vitando veritas sit obmittenda. Ad qō respondeo. q̄ veritas ē triplex. scz doctrine. iusticie z vite. Veritas vite ē obseruantia legꝭ diuine. Veritas doctrine est ꝓdicatio eiusdē. Veritas iusticie est snīa iudicis vel testimonīū ꝓ veritate. Et ista triplex veritas ꝓ nullo scādalo ē obmittēda. Uersus. Scandala ꝓ vita doctrina iusticiaq̄z. Tu nō effugies. q̄ sunt in reliquis fugiēda. Primo ꝓ vita. q̄z nullus hō ꝓ aliquo scandalo fugiendo debet peccare mortaliter. nec doctor vel ꝓdicator debet falsuz ꝓdicare ꝓ q̄cunq̄z scandalo vitando. tacere tm̄ pōt z debet si ita sit q̄ auditores ex sua doctria deteriores sint. Sil̄r nec iudex debet ferre falsam snīam. vel testꝭ falsum testimoniuz ꝓ q̄cunq̄z scandalo vitādo. pōt tm̄ iudex ex causa interdū differre snīam. vel testꝭ tacere ad tp̄s. Juriste tm̄ dicunt q̄ licz vīras vite nullo modo ē obmittēda ꝓpter scandalū tm̄ veritas doctrine z iusticie bñ obmittūtur ꝓpter scandalū. Uersus. Astveruz vite doctrine iusticieq̄z. Primū sp habe. duo ꝓpter scandala linque. Sed q̄q̄d sit. h̄ ē tenendū. q̄ licet vīras doctrine z iusticie ꝓpt scandalū possint differri vel taceri. non tm̄ falsa doctrina ꝓpter scandalū debet doceri. sicut nec falsa snīa ꝓtra aliquē ꝓnūciari. Un̄ nō excusat Origz. q̄ falsa docuit ne scādalum generaret inter q̄sdaz hereticos. vt solus testat in planctu suo. sic nec pilat⁹ excusat q̄ tp̄m false ꝓdēnauit. ne iudeos aduersus se ꝓuocasset. vl̄ ne indignatiōez cesaris incurrisset. vt ptz Joh. xix. O vtinaz ista attenderēt illi q̄ ne indignatiōem suoz dn̄oz incurrāt. vīratē subticēt z cōmēdant falsitatē. approbātes vitiosa facta coz. dñi facere iō ne scandalizarēt dn̄os suos. et ne eos ꝓuocarēt ad indignationē. O nequaz infideles fuit rales. Quid ei infidelꝰ est ꝯ̄ eū cui fidē debeas circūuenire vīroz blandicijs. Quid odibilꝰ? fraude et dolo. q̄ sub imagine amoꝭ z fidei ī simplicē z credulū z q̄d plus ē amicū. inimicicia z ꝓfidie nefa cia exercet. Inq̄t Policra. li. iij. c. iiij. Et q̄ infero q̄ licz adulari cuilibz ꝓtio sit pena. grauissimū tm̄ ē si fiat suo bñfactori. vñ fm Policratū. vbi supꝝ ca. xv. licet tyrānī aures mulcere licitū ē. tm̄ amico adulari nō licet. Et nāq̄z licet adulari quēlicz occidere potero occidere tyrānū nō mō licitū est ꝫ equū z iustū. Patet igit ex p̄missis q̄ illis maxīe tenemur dicere vīratē z eā nō obmittere ꝓpter q̄dcūq̄z scandalū q̄ nob sunt amicicie magꝭ iūcti. vel q̄ nr̄i sunt bñfactores. eo q̄ talibꝰ tenemur ex caritate magꝭ bonū velle. z iō tenemur eis vīratē dicere z ꝓsulere. nō ad volūtatē. ꝫ ad vtilitatē. Hō sic ōdaz curiēses. q̄ dicūt. Ego fuio dn̄o ꝓncipi deliter. iō oportet me facere q̄cq̄d mihi iuſerit. O nequā fuit⁹ que ꝫ legē diuinam et būanā iussis ꝓncipis ē obedire parata. nō ne hec ē apta adulatio q̄ in omibꝰ obsequit ad voluntatē. ad vīratē vero nihil. ¶ D

¶ **Dixi tertio** q̄ in vbis p̄missis arguit malicie iudeoz obduratio. cū dr. Quare vos nō creditis mihi. Sicut dic Arīs. tria sūt q̄ faciunt dictū alic⁹ credibile. ꝯ̄uis n demōstratiue loq̄tur. vicz p̄udētia vt⁹ z benuolētia. Cuius cā ē fm eū. q̄z ꝓpt opposita istoū dilectim⁹ alicui nō demōstratiue loq̄nti. vicz ꝓpter imp̄udētiā. q̄z reputam⁹ eū ignarū aut ꝓpter malicīā. q̄z ꝯ̄uis vel sciat. nō tm̄ē amicus veritatꝭ z iusticie. Aut ꝓpt defectuz benuolentie. q̄z in casu licz sit p̄udēs z ꝓtuosus. nō tm̄ reputam⁹ eū benuolū q̄ velit ꝓsulere id qō nob expediens iudicabit. Sed q̄n hec tria ꝓcurrūt in aliq̄ reputam⁹ eū p̄udentē. vīuosuz z benuolū. tūc absq̄z dubio credim⁹ dictꝭ suis. ꝯ̄uis ea ne quaq̄z demōstret. Sic de xp̄o loq̄ndo ipse venerat in mūdū ꝓsuadere z ꝓdicare. non aūt dicta sua demōstrare. z iō doctria sua nō scīa sed fides apellat. vt dic Apostol⁹ in p̄ libz. Sap. ca. xviij. Sūt aūt dicta sua

credibilia ꝓpter tres rōnes ꝓdictas. Tum q2 in eo viguit p2udētia. cū cēt sapīa dei patris. Tū q2 in eo fuit ſ̄tus. q2 oīa bene fec̄ Mar. viij Tū q2 in eo fuit beniuolentia ad nos. q2 dilexit nos z lauit nos a peccat̄ nr̄is i sanguīe suo Apoc̄. j. Et iō Ps. signāter dixit. Testimonia tua dñe credibilia facta sunt nimis. Cū igit̄ null⁹ defect⁹ fuerit ex parte xp̄i q̄n sibi credi oportuit. necesse est vt total' defect⁹ fuerit ex parte iudeorū q̄ sibi credere nolebant. Et iō p xp̄m recte tang̃ inexcusabiles arguunt in ꝓbis ꝓpositis. Quare vos nō credit̄ mihi. q. d. ex sola malicia ꝫ in vob ꝓcedit. q2 credere n̄ vultis. Et circa ꝫ sciendū q2 tria reddūt hoiem inexcusabiles z pena dignos oñdūt. s. magnitudo scie in peccāte. silitudo culpe i iudicante. z ineptitudo cause i allegāte. Primū igit̄ qđ reddit hoiez inexcusabilē ē magnitudo scie in peccāte. Quanto enī hō hz clariorē noticiā de deo. tanto magis peccat ceteris paribus. Et iō de ꝑhis dicit Aplus Rom̄ j. q2 inuisibilia dei eis p creaturas intellecta cognoscuntur. z tñ euanuerūt in cogitatiōibus suis. z obscuratū est insipiēs cor eor. in tantū vt idola colerēt. Silr dicit saluator de iudeis Joh. xv. Si nō venissem z locut⁹ eis nō fuissem. pctm̄ nō hr̄ent. Nūc aūt excusationē nō hūt de pctō suo. Quia q̄ not⁹ erat in iudea de⁹. merito debuit agnosci z filius ei⁹ Sicut ipe dicit. Si nō facio opa p̄ris mei. nolite credere q. d. exp̄ssam silitudinē p̄ris in opib⁹ gero. z iō nihil ē q2 vos excusari possit q2 vos nō credit̄ mihi. Patet ex his q2 ꝓsilis est rō de malis xp̄ianis. q̄ multā noticiā de deo hūtes z cōtinue de ipo audiētes peccāt nihilomin⁹. acsi deum nunq̄ nouissent. z tanto gui⁹ q̄nto nouerunt eū clarius. Vñ Lu. xij. 02. Seru⁹ sciēs voluntatē dñi sui z nō apulabit plag̃s multis. Secūd reddit hoiem inexcusabilē est silitudo culpe in iudicāte. Nā enī q̄s deprehenditur in crimīe z vult alios p eode punire. nullā pōt excusationē p̄tendere. sicut fuerūt falsi iudices susanne Dan. xiij. Ideo apl's dicit Rom̄. ij. Inexcusabil' es o hō. in q̄ ei alium iudicas teip̄m ꝓdēnas. Sic iudei qui voluerūt xp̄m ꝓdēnare z lapidare. vt 02 in euāgelio. soli digni erāt lapidatione nec excusari poterāt a morte. Ex q̄ enī p blasphemia quā putabāt in xp̄o eo q2 sibi honorez diuinū ascribebat veraciter voluerūt eum lapidare. multo magis ipi iuste lapidandi erant q̄ xp̄m dei filiū esse negārez. deū patrē blasphemabāt. z multa falsa ei ascribebant. Tertio reddit inexcusabilē hoiez ineptitudo cause in allegāte. Nā enī cā q̄ allegat in manifesto nulla ē vel ꝓficua p mendaciū. nō est excusatio sed aggrauatio ad p̄cedens delictū. Sicut ptz de inuitatis ad cenā Lu. xiij. Qui q2 ficias excusatiōes allegabāt. reiecti sunt z alij loco eor. inuitati Tales fuerūt iudei q̄ allegabāt ꝓtra xp̄m falsas allegationes. d. cū hr̄e demoniū nō dū hr̄e q̄nq̄ginta ānos z abraam vidisse. et sic de alijs. Nr̄i aūt xp̄iani alit̄ se excusant. sed tm̄ inexcusabiles sunt apud deū Nā q̄dā se excusant p lasciuā societatē. d. Mala societas me induxit ad peccandū. sz mala excusatio q̄ concedit pctm̄ z alios accusat. Cōtra q̄s Seneca dic̄. Obmitte excusationē. nēo peccat inuit⁹. Et Hiero. dic̄. Multitudo peccātiū impunitatē nō facit criminū. Alij se excusant p diuinā voluntatē. q̄z aliq̄ dicūt deū p̄scisse eos pctōres. z velle eos tales esse. z sic excusant ꝓstellationes et tpa z influxus stellar. sed certe falsa ē excusatio. q2 deus nō ē auctor mali. z etiā q2 vir sapiens dñabit̄ astris. vt dic̄ Ptolomeus. Alij se excusant p carnalē fragilitatez. d. se nō posse a talib⁹ abstinere cū habeāt talem cōplexionē. Cōtra q̄s Hiero. in explanatione fidei. z allegat mgr̄. ij. sniar. dist. xxxvj. Execram⁹ inq̄t eor blasphemiā qui dicūt impossibile a deo ꝓceptuz. nec oīa mādata a singul' sed ab oīb⁹ in cōi posse fuari. Alij se excusant p finalē vtilitatē. sicut illi q̄ auferūt alijs bona vt inde faciāt elemosinas. z ita vestiunt vnū z spoliāt dec̄. Nos igit̄ dimittam⁹ excusatiōes in pctis. z simpliciter nr̄as culpas ꝓficeamur vt gr̄am inueniam⁹ z gl̄iam ꝓsequamur. Ad quā.

¶ Dñica Judica. II. ¶ Sermo LV.

Qui ex deo est verba dei audit Joh. viij. Sicut dic̄ Aug⁹. in lib. de benedictiōib⁹ esau z iacob. Simul pluit dñs sup segetes z spinas. Sed segeti pluit ad hoz reū. spinis ad ignē. z tñ vna est pluuia. Sic ꝓbus dei omnes cōpluit. videat quisq̄ qualē radicē habeat. videat q̄sq̄ q̄ trahit pluuiaz bonam. Si eam trahat vt generet spinas. nunq̄d iō pluuia dei accusanda. Antecz̄ veniat ad

radicem dulcis est pluuia illa. dulce est verbum dei donec veniat ad cor malū. Nec ille. Vult dicere Aug. Q verbuz dei variat ſm varietatē auditoꝝ. Unō ſi inuenit cor bonū fructificat in eo. ſi maluz nihil facit. Quia g iudei erāt peſſimi cordis. eo q̄ diabolū imitabant in ſuis opib⁹. z ideo verbū xp̄i in eis fructificare nō potuit. Apl̄i vero erant optimi cordis ideo qz xp̄m in oīb⁹ imitabant. z ideo multū fructū in eis z per eos in alīs fecit verbū dei. Hanc g̃ differentiā auditoꝝ deſignās ip̄s h̄ait. Q qui ex deo eſt ꝓba dei audit. ꝓterea vos nō auditis qz ex deo non eſtis. In q̄b⁹ ꝓbis tria tangunt. Primo doctrine z p̄dicatiōis ſalutaris cōmendatio ex dignitate z excellētia in eo q̄ dr. verbuz dei. Scō notat verbi dei vtilitas z efficacia. cū dr. qui ex deo eſt. Tertio notatur auditoꝝ diuerſitas et differentia. cum dicitur. Audit.

¶ A

¶ Dixi primo q̄ in ꝓbis p̄miſſis tangit doctrine z p̄dicatiōis xp̄i cōmēdatio ex ſingulari dignitatis excellētia. in eo q̄ dr verbum dei. Certe nō p̄t excogitari maior dignitas p̄dicatiōis z ſermonis xp̄i q̃ vt ſit ꝓbuz dei. Hā ſi p magno appendunt ꝓba p̄ncipis. et p maiori regis. z p maxīo imperatoꝝ vel pape. Quāto incōparabiliter plus appendēda z ponderāda. dignificanda z extollēda ſūt verba dei. q̄ nō eſt vt bō vt mentiat. aut vt filius hoīs vt mutet. Num. xxiij. Si g̃ q̄s dedignat iuſſa p̄ncipis regis vel imperatoꝝ ſeu etiā pape. q̄ qm̄ eſt hō errare p̄t. certe ñ p̄t dedignari ꝓba dei q̄ errare nō p̄t. Hā ip̄e ſolꝰ eſt z rectū iudiciū eius. z ip̄e q̄ pcedunt de labīs eiꝰ nō faciet irrita. vt dr in .Pſ. Pro q̄ ſciendū q̄ predicatio doctrine euangelice ſeu ꝓbi dei cōmendat a triplici cā valde dignissima. Eſt enī p̄dicatio nr̄a ꝓbū nō q̄lecūq; ſed ꝓbū veritatis puriſſime. Scō qz eſt ꝓbū vite delectabiliſſime z īmortaliſſime. Tertio qz eſt ꝓbū dei q̄ ē auctoritatis potētiſſime. De p̄mo p̄z dignitas ꝓbi diuini ex eo q̄ eſt ꝓbū veritatis puriſſime. xp̄s nāq; dixit de ſe Joh. xiiij. Ego ſum via veritas z vita. Si g̃ xp̄s eſt v̄itas. quō nō ꝓbū ſuū. cū ex vero nō p̄cedat niſi verū. vt dicit phs. ij. p̄ior. Unde Joh. xvij dr Sermo tuꝰ v̄itas eſt. Dicit aūt ꝓbū dei ꝓbū veritatis multis rōnib⁹. Primo qz a veritate originaliter originat. Originat enī a ſolo xp̄o q̄ eſt v̄itas. Unde Colos. j. dic̄ Apl̄s. Audiſtis in ꝓbo veritatis euāgelij. i. xp̄i qui eſt v̄itas. vt exponit ibidez Hozra. Scdo dr verbū veritatis materialiter Act. xxvi. Veritatis z ſobrietatis ꝓba loquor. Tertio qz in veritate formaliter. ij. Cor. ij. Sicut i veritate oīa locuti ſunt. Quarto qz p̄terveritatē finaliter Joh. xviij. Ego in h̄ natus ſum vt teſtimoniū ꝓhibeā veritati. Eſt aūt verbū p̄dicatiōis verbū veritatis nō cuiuſcūq; veritatis p̄mixte ſed puriſſime. Unde in p̄s. xj. dr. Eloquia dñi eloq̃a caſta. argēto ignē examinatum. Ecce puritas. Sed q̄ igne examinatū. certe igne ſcīſpūs. Unde in ꝓbo dei nulla ē rubigo duplicitatis vel falſitatis. ſed ē ſicut vas puriſſimū a rubigine purgatū. Ut dr Prouer. xxv. Et q̄ ad h̄ ibidē ſequit. pbatū terre. i. a terrenitate. vel purgatū a tra. qz nō p̄mittit terrā ſed celum. H nō facit doctrina Ariſtotil. ſocratis vl̄ platonis. q̄ nō niſi ō terra garriūt more ranarū in terra repentiū z coaxantiū. Hec ſolū eſt pbatū a tra. ſed etiā purgatū ſeptupliciter. id ē p ſeptiformē grāz ſpūſſci. De hac puritate dr Pſ. xviij. Lex dñi imaculata p̄uertens aīas. teſtimoniū dñi fidele ſapiam p̄ſtans paruul. Juſticie dñi recte letificātes corda. p̄ceptū dñi lucidū illumians oculos. Ecce itez puritas. et poſt pauca. Judicia dñi vera iuſtificata in ſemetip̄a. i. incōmutabiliter vl̄ nō egētia teſtimonijs aliorū vt iuſta eſſe pbent. ſm Jnno. H nō facīt verba alioꝝ q̄ indiget multis teſtimonijs z pbatiōib⁹. vt vera eſſe oñdant. qō nō ē neceſſariū in ꝓbo dei qō ex ſe vez eſt. ita vt nō indigeat pbatione. Scdo ꝓbuz dei cōmendat ab eo q̄ eſt ꝓbuz vite delectabiliſſime z immortaliſſime. Unde oīa alia ꝓba p̄ter ip̄m ſe q̃ſi mortua. qz nos ducūt ad mortē nec habent i ſe ſpīm vite ſeu viuificantē p gratiam. vt ſunt ꝓba pho. z ſapiētū hui⁹ mūdi q̄rū ſapiētia ſtultitia ē apud deū. z q̄d dr. eſt p̄udētia ip̄oꝝ mors ē. vt dicit j. Cor. iij. z Ro. viij. Hō ſic aūt ꝓbuz dei. q̄d ē verbū vite. eo q̄ ā ſeruat illud. mortē nō videbit in eternuz. vt dr in euāgelio. Unde ſalnator ait Joh. vj. Verba q̃ locut⁹ ſum vob ſpūs z vita ſunt.

¶ B Dicit aūt ꝓbū vite. p̄ter plures rōnes. Prio qz bz in ſe q̄ndā vitā. De bze. iiij. Viuus ē ſermo dei et efficax. ij cor. Deparat ſemī Lu. viij. Semē ē ꝓbū dei. Secundo dr ꝓbū vite qz indicat vitā ſicut lux

viam Joh. vj. Verba vite eterne habes. iō cōparat lumini. in Ps̄. Lucerna pedib⁹ meis v̄bum tuū. Tertio q⁹ cōfert vitam sicut panis. Deut. viij. ⁊ Matth. iiij. Non in solo pane viuit hō. ideo cōparat pani Eccl̄i xv. Libauit illū panevite ⁊ itellect⁹. Quarto q⁹ ducit ad vitā eternā. sicut fons q̄ ducit ad alueū sue o⁹iginis Joh. iiij. Fiet i eo fons aq̄ viue saliens⁹ in vitā eternā. ideo cō parat fonti Eccl̄i. j. Fons sapie. Vñ in cōparatione v̄bi dei oēs sciētie sec'ares sunt sicut putei ⁊ cisterne fetidā aquā p⁹inētes. Juxta illud. Foderūt sibi cisternas dissipatas q̄ p⁹inere aquā nō p̄nt. Sed tm̄ mirū est q⁹ multi cariꝰ bibūt aquā istā scientie secular⁹ q̄s verbi dei. sicut multi legiste. poete. sophiste ⁊ alij. q̄s arguit p̄pha dicēs. Quid tibi vis vt bibas in via egypti aq̄m turbidā. q. d. q̄re nō bibis potius clarā sciētiā sacre scripture. de q̄ o⁹ Isa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontib⁹ saluato⁹is. scz nō alteri⁹. Et zacharie. Erit fons patens domui inda. Notant⁹ dicit patens q⁹ nulli abscondit⁹. vel q⁹ patēter ⁊ nō obscure sed lucide oīb⁹ loquit⁹. Vñ alie scie respectu v̄bi dei sunt q̄si aque furtiue q̄ dulciores apparent. vt o⁹ P⁹ouer. ix. cū tm̄ sint interdū deteriores et impuriores. Tertia cōmendatio v̄bi p̄dicatiōis est q⁹ est v̄bum dei. Si alia cōmēdatio non esset. sufficeret ista ad oēm dignitatē ⁊ excellentiā q⁹ ē verbū dei habitans in excelsis. Vñ in Ps̄. xi. Eloquia dñi eloq̄a casta. Et in Ps̄. cxviij. Lex dñi. testimoniū dñi. p̄ceptū dñi. iustitie dñi. ⁊ iudicia dñi desiderabilia sup aurū ⁊ lapidē p̄ciosum multū. ⁊ dulciora sup mel ⁊ fauū. ⁊ sic merito p̄ferunt⁹ oīb⁹ desiderabilib⁹ mūdi. Hō est g̃ excusatio de nō audiendo v̄bo p̄dicatiōis. cū nō sit verbū hominis sed dei. nec cuiuslibet dei sed dei de o⁹ū ⁊ dñi dño⁹. De q̄ in Ps̄. o⁹. De⁹ deo⁹ locut⁹ est. ¶ Tria aūt reddūt dictuꝫ alicui⁹ esse magne auct⁹itatis. scz potētia. sapia ⁊ bonitas. q̄ oīa in deo p⁹currūt. et iō verbū suū est magne auct⁹itatis. ⁊ p⁹ cō sequēs a nemie p⁹emnēdū. Primo in deo est sūma potētia. Vñ q̄d̄ p̄cipit obediē/dum ē. ne seq̄tur p⁹ceptū vindicta ⁊ rebellē pena. Vñ in Ps̄. lxxv o⁹. Tu terribilis es ⁊ q̄s resistet tibi. ex tūc ira tua. q. d. Tu terribilis es futur⁹ iudex Eccl̄i. xlij. Terribilis dñs ⁊ magn⁹ vehemēter ⁊ mirabil⁹ potentia illi⁹. Et q̄s resistet tibi. q. d. nullus q⁹ tu es potentissim⁹ Job. ix. De⁹ cui⁹ ire nemo resistere p̄o⁹. ⁊ ibidē. Quis restitit ei ⁊ pacē habuit. Vere terribil⁹ dñs. nō solū paupib⁹ sed etiā regib⁹. Auferet eni sp̄m p⁹cipum subito q̄ vult. Vñ o⁹ in Ps̄. p̄dicto Terribili apud reges terre. Innoc. exponit q⁹ eos in p̄nti a regno expellit. ⁊ in futuro rediget in carcerē inferni. Si g̃ tam potentissim⁹ dñs est. ideo metuēdus ē ⁊ verbis eius necessario est obediendū. Hoc̄ q̄d facit dictū alicui⁹ auteticū est magnitudo sapie. Vñ Salomoni credit⁹ et v̄ba eius valde ponderank. q⁹ sapiēs reputabatur. Sed certe x̄p̄s maio⁹ ē q̄s salomon. vt o⁹ Matth. xij. Ecce plus q̄s salomon h̄. Ille eni habuit sapiam creatā ⁊ ab alio mēdicataꝫ. Iste autē h⁹ sapiaꝫ increatā. de q̄ o⁹ Ego ex o⁹e altissimi p⁹odij. Hest eni v̄buꝫ q̄d deus p⁹ de co⁹de suo eructauit. nō factum nec creatū sed ab eterno genitū. Vñ si q̄s indiget sapia postulet eā ab eo q̄ dat oīb⁹ affluenter Jaco. j. Horāter dic̄ dat. nō mendicat ab alijs sed dat alijs. In ipso nāq̄ sunt oēs thesauri sapie ⁊ scientie dei absconditi. Colos. ij. Ubi dicit Hō⁹a. q⁹ hoc o⁹ p⁹ tanto. q⁹ in x̄po ē oīs scia ⁊ sapientia q̄druplicit. scz p⁹mo efficāter Eccl̄i. j. Fons sapie v̄bum dei in excelsis. Ab ipso eni est oīs sapia et scia. Scō formalit⁹. q⁹ ei⁹ aīa oīm sapia ⁊ scia informata est. Joh. xvj. Nūc scim⁹ q⁹ scis oīa. Tertio materialiter. q⁹ sapia est de diuinis. ⁊ scia de humanis. Ipe autē est ver⁹ deus ⁊ verus hō. ideo dicit ap'lus. j. Lo⁹. ij. Nihil iudicaui me scire inter vos nisi iesum x̄p̄m. Quarto exemplarit⁹. Ps̄. Oīa in sapia fecisti. Si g̃ ita sapiēs est x̄p̄s q⁹ nulla sapia vel scia sibi deest. certe merito v̄bum ei⁹ est audiendū. Tertiū q̄d reddit verbū alicui⁹ aut ēti/cū est affect⁹ beniuolentie. Nullus aūt h⁹ erga nos maiorē beniuolentiā ⁊ affectum feruentiorē p̄ter x̄p̄m. q̄ tm̄ exarsit bonitate caritat⁹ sue erga nos q⁹ posuit aiam suā p nobis Joh. xv. Maiorē caritatē nemo h⁹ nisi vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. ⁊ mortē. nō dico talē qualē suo⁹it p nobis. sed mortē vilissimā ⁊ turpissimā. q⁹ mortē crucis Phil'. ij. ⁊ Hap. ij. Morte turpissima p⁹demnem⁹ eū. Merito igit⁹ tam bon⁹ dñs tam sincer⁹ amic⁹ a nob est audiend⁹ q̄ nō p⁹fulit nobis aliud q̄ q̄d nr̄e saluti vi/

det expedire. Unō ipe p ꝓphām dicit. Ego deus tuus docens te vtilia. D

Dixi secūdo q̄ in ꝟbis p̄mis/sis notat ꝟbi dei vtilitas ⁊ efficacia. cū ōr. Qui ex deo ē. Au/ditus siquidez verbi dei inter cetera opat q̄ hō sit ex deo p imitationē ⁊ ꝯformitatez ad deū. eo q̄ ꝟbum dei p amorez in corde transformat amantē in amatuz. Unī hō li/bens auditor ꝟbi dei trāsformat in deum. vt iā potius dicat de⁹ vt nō hō tm̄. Juxta illud ꝑs. Ego dixi dij estis. ⁊ xp̄s ℔ exp̄onit Joh. x. Q℔ dictū est ad eos ad q̄s sermo dei fact⁹ est. Magna igit efficacia ꝟbi dei q̄ facit hoīem esse ex deo. Unō. j. Joh. iij. Qui nouit deū audit nos. q̄ non est ex deo nō audit nos. Et p̄t ee ad ℔ alia rō. naz cū deus sit spūs vt ōr Joh. iij. Hō aut ⁊ si sit spūs fm aiam fm quā nat⁹ est ꝯformari deo tanq̄z spūs spiritui. tñ ex q̄ hz carnez q̄ militat aduersus aiam. vt ōr Gal. v. ⁊ cu/ius membror lex repugnat ⁊ ꝓtrariat legi mentis. vt ōr Rom̄. vij. Hinc ē. q̄ si totus hō deberet ꝯformari deo fm se totū. oportet q℔ fiat p aliq̄d mediū q̄ posset de carna li hoīe fm corp⁹ facere spūalez fm spm̄. vt sic totus hō esset spūalis ⁊ totus ꝯformis deo. ℔ aut nō p̄t fieri nisi p verbuz dei q̄ de carnali facit spūalē. Verbuz enī dei est gladi⁹ qui amputat totā carnalitatē a spū anie. Unī ōr Eph. vi. ⁊ Heb. iij. ōr gladius spūs. Quia vt dicat Hozra ibidē. spiritū a carne diuidit. ptingēs ad diuisionē anie ⁊ spūs. Hec est ḡ efficacia ꝟbi dei q̄ facit ho/minē esse ex deo p ꝯformitatē ad deū. Unī. j. Joh. iij. ōr. Qui seruat mādata dei. ī illo manet. ⁊ ipe in eo. Ut aūt euidenti⁹ pateat efficacia ⁊ multiplex vtilitas ꝟbi dei breui ter sciendū q℔ ꝟbum dei facit. xij. fructus i vero auditore. Unī cōparat ligno vite q̄ affert. xij. fruct⁹. vt ōr Apoc. penul. Quos fruct⁹ enūerat Hozra sup ep̄lam ad Col. j. ca. ⁊ aliq̄s etiā tangit Archidi. Guido de Bayſio in rosario decreti. j. q. j. in ca. inter/rogo. Prima ḡ vtilitas verbi dei est q̄ illu minat p cognitionē. Unī cōparat lumini in ꝑs. Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. ⁊ lu men semitis meis. Secōo inflāmat p dile/ctionē. Unī cōparat igni Ecci. xlviij. ꝟbuz ip̄ius q̄si facula. ꝑs. Ignitū eloquiū tuuz vehemēter. ⁊ fuus tuus dilexit illud. Ter tio cōpungit p ꝓtritionē. Unī cōparat mal leo Jere. xxiij. Nōne ꝟba mea q̄si malle⁹ ꝓterēs petras. Quarto liq̄facit p lacrima/rū puocationē. Unī cōparat flatui. ꝑs. E/mittet verbū suū et liq̄faciet ea. flauit spūs eius ⁊ fluent aq̄. scz lacrimar. Quinto refi cit p sapozē. vnō cōparat pani Deute. viij. Nō in solo pane viuit hō. sed in oi ꝟbo dei Sexto. pregit p virtutē. vnde cōparat gla dio Eph. vi. Gladiū spūs q̄ est verbū dei Septimo ꝯfortat p spei longanimitatem Unī ōr ꝟbū solacij. In ꝑs. Memor esto verbi tui seruo tuo in q̄ mihi spem dedisti Octauo ꝯfirmat p pseuerantiāt fortitudi nē. vñ ōr verbū virtutis Heb. j. Portans omnia ꝟbo virtutis sue. ꝑs. Verbo dñi ce/li firmati sunt. Nono mūdat p culpe ablu tionē. vñ ōr verbū gr̄e Actu. xx. Cōmēdo vos deo ⁊ verbo gr̄e eius. ⁊ Joh. xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vob. Decimo sanat p nature lese sana tionē. i. reparationē. vñ ōr verbuz saluans. Actu. xiij. ⁊ in ꝑs. Misit ꝟbum suū et sa/nauit eos. Undecimo ḡnificat p gr̄e ⁊ hu/tum infusionē. ꝓpter q̄d ōr verbū iustitie et pacis Ecci. v. Ja. i. In māsuetudine suscipi te insitū verbuz q̄d p̄t saluare aias vras. Duodecimo viuificat p vite eterne collati onē. vñ ōr verbū vite Act. v. Joh. vi. Ver/ba vite etne habes. Propter hos effect⁹ et vtilitates ꝟbū dei a nob est diligenter au/diendum. E

Dixi tertio q̄ in ꝟ. p. tangit ꝟ/bi dei auditor di/uersitas ⁊ differentia q̄ colligit ex his verb cū ōr. Qui ex deo ē ꝟba dei audit. q. d. mul tiplicit se hō hz ad verbū p̄dicatiōis. q℔ q̄/dā audit vt q̄ ex deo ē. q̄daz non audit q℔ ex deo nō ē. Circa q̄d sciēdū q℔ q̄dā nō audiūt/ oīno verbū. Quidā audiūt sed nō reuerē/ter. Quidā reuerent sed nō tenēt memori/ter. Quidā reuerēter ⁊ mēoriter. ſz nō vi/liter nec opabiliter. Quidā aūt reuerent me moriter ⁊ opabiliter. De p̄mis q̄ nō audiunt nec audire volūt ōr in ꝑs. Nō audiūt ꝓphe⁹ me⁹ legē meā. ⁊ isrl nō intēdit mihi. ꝓ his hic ōr. ꝓterea vos nō audit⁹ q℔ ex deo non estis. Et q̄d graui⁹ ꝓphō q̄z nō audire leges ⁊ dñm. Et iō notanter dicit ꝓphs meus. q. d. Si nō esset ꝓphs nō esset mirū q℔ non audi ret legē meā. Huc aūt ꝓphs me⁹ ⁊ oues pa/scue mee nō curāt audire vocē meā. Sed sicut aspis surda obturat aurē suam. Acti

etiã diceret mirũ mihi est q̃ ꝓp̃s meus cui multa bona specialit̃ feci. eo q̃ nõ feci talit̃ oĩi natõi sicut huic z nõ audit me. cum tñ audit me ꝓp̃s alien⁹. Juxta illud ꝑs. Populus quẽ nõ cognoui seruiuit mihi. in auditu auris obedijt mihi. Isti q̃ nolũt audire sunt multiplices. Hã q̃dã nõ audiũt ex simplicitate vt illi q̃ oĩno nõ intelligũt p̃dicantẽ ꝓpter ei⁹ subtilitatẽ. z isti forte ĩ multa parte excusari p̃nt. q̃ libẽter audirent si intelligerẽt. in q̃ casu totus defect⁹ est in p̃dicante q̃ nõ vult condescẽdere capacitati auditoz. cũ tñ xp̃s turbis sub monte p̃dicauit Math. viij. significãs turbis planiora z facliora esse predicanda. z nõ alta nec subtilia. Alij nolunt audire ex curiositate. vt docit sapiẽtes seculares. dicẽtes. ad q̃d audirẽ illum ribaldũ nihil scientẽ. cũ tamẽ ego pl̃a scio. Cõtra q̃s ẽ canõ de ꝑse. dis. ij sacerdote. vbi dic̃ glo. Q̃ q̃ exierit õ p̃dicatiõe ꝓtẽnẽs sacerdotẽ min⁹ peritũ excõicetur. De ℟. xxxviij. dist. sedulo. Rõ autẽ q̃re doctiores nõ debẽt spernere simplices in p̃dicatiõe est. Primo q̃ vt dic̃ Crisost. super epl̃a ad He. Ea q̃ nouim⁹ si sepi⁹ audiã⁹ ãpli⁹ cõpũgimur. Ũñ plato legit discipulos suos docuisse in morte sua q̃ libentius mgr̃os suos audirẽt q̃s eoz scripturam legerẽt. Scõdo q̃ q̃ dñs vnica facie se offert inspicienti. ℟ mgr̃ sub pl̃ib⁹ facieb⁹ ea offert audiẽti. Tertio q̃ ꝑ hoc dat exemplũ alijs audiẽdi. Ũñ xp̃s q̃uis eẽt sapientissimus. tñ voluit audire doctores in templo Lu. ij. ad significandũ hoc q̃m. Itez illud ℣s. sup dictũ. Popul⁹ quẽ nõ cognoui seruiuit mihi zc. est ℣bũ xp̃i ad iudeos p̃cipaliter. q̃ dixerũt xp̃o. recede a nob scias vias tuas nolum⁹. z sic noluerũt audire. z tñ gentiles q̃ nõ nouerant deũ audito ℣bo p̃dicationis xp̃i ꝑ ap̃los starim susceperunt obediẽter. Ũñ Actu. xiij. Quia indignos vos fecistis ℣bo vite z repulistis illud. ecce conuertimur ad gẽtes. Potestis ℟ hodie de mult̃ dicere. q̃ deũ z ei⁹ p̃dicationẽ minus audiũt. imo audire ꝓtẽnunt. q̃b⁹ tñ de⁹ maiora bñficia exhibuit z oñdit. Illi ℣o q̃bus minora oñdit mag̃ audiunt. Ũñ cõiter videmus q̃ in p̃dicatiõe plures sunt populares z sectares q̃s spũales. et plures subditi q̃s p̃lati. z plures femine q̃s viri. et plures pauperes q̃s diuites. et plures serui q̃s dñi. In signum b⁹ turbe seq̃bant xp̃m. q̃s p̃ncipes pseq̃bant eũ z doctrinã ei⁹. Ista ẽ ergo p̃ma ꝓditio malox q̃ audire nolũt. Scõi sunt q̃ licet audiũt. nõ tñ reuerẽter sed negligent. Sũt enĩ plures q̃ dormitãt z stertunt infra ℣monẽ sicut porci in stabulo. ac si audirẽt fabulas. z isti audiãt terribile dictũ beati Aug⁹. in q̃dã ℣mone. z ponit̃ j. q. j. Interrogo vos frẽs z sorores q̃d vob⁹ pl⁹ videt esse ℣bum dei an corp⁹ xp̃i. Et si vultis vez rñdere. dicet̃. q̃ nõ sit min⁹ verbũ dei q̃z corpus xp̃i. et iõ nõ minus reus ẽ q̃ ℣bum dei negligẽter audit q̃z ille q̃ corp⁹ xp̃i negligẽtia sua in terrã cadere pmittit. Vbi dicit Archidi. in Rosarijs decreti. q̃ inter corpus xp̃i z p̃dicationẽ est tal' cõparatio q̃ ad nos q̃ nõ min⁹ pdest nob p̃dicatio q̃z corp⁹ xp̃i. argumẽto de ꝑse. dis. j. q̃ autẽ. q̃ ꝑ p̃dicationẽ dimittunt mortalia. z ita videt plus pdesse ℣m Laurenciũ. Hã licet p̃dicatio sit corpe xp̃i mior dignitate. eã tñ sumentib⁹ z audientib⁹ ẽ maior efficiendi pt̃ate. Predicatio enĩ ẽ cã correctiõis z uersiõis ad deũ. z ꝑ ꝑsequẽs cã remissiõnis peccati. Hec Archiõ. ibidẽ. Tertij sit q̃ audiũt reuerẽter. nõ tñ tenẽt audita memoriter. de q̃b⁹ Bre. sup Ezech. omel. x. dicit. q̃ tales sunt vacui. q̃ mente intellectũ sacri verbi pcipiũt. sed obliuiscẽdo z nõ seruando q̃ audierũt. in cordis sui visceribus. i. in mẽoria nõ reponũt. Ũñ idẽ Bre. i ome. xv. sup euãgelia ponit exẽplũ. Q̃ sic̃ signũ languor⁹ stomachi ẽ si cibũ acceptũ reiicit. sic signũ est infirmitat⁹ spũalis i pctore q̃n audita verba nõ retinet in mẽoria. sed statim obliuiscit. sicut ille q̃ inspicit speculũ. q̃z cito recedit nõ recordat de pulchritudine sua. vt ꝺr Jac. j. Quarti sunt q̃ licz audiunt reuerẽter. z mẽoriter retinẽt. nõ tamẽ opabilit̃ seu obedient. q̃ libenter audiunt dulcia ℣ba z ea dulc⁹ recordant. q̃z ꝑm ea facere nõ curãt. z tales sil'es sunt illis q̃ veniũt in theatrũ vt audiãt delectabilia. non vt edificent ꝑ ea. vt dicit Seneca. epl̃a. cc. Quinti sunt q̃ audiũt reuerẽter mẽoriter z effectualiter. z isti sunt optimi cordis. de q̃b⁹ ꝺr Lu. viij. q̃ cũ audierint corde optimo z pfecto retinẽt. z fructũ afferũt in patientia. z de his dic̃ Bern. in q̃dã epl̃a. Aurez bona ẽ q̃ libẽter audit vtilia. prudẽter discernit audita. obedient̃ opat̃ intellecta Et iõ dicit Aug⁹. sup illud ℣s. In q̃ corrigit adolescẽtior viã suã. q̃ ℣ba dei frustra cu-

stodirenk in mẽoria si nõ custodirenk in vi ta. Isti ḡ sunt vtiles auditores ꝟbi dei qui custodiũt ꝟbũ dei Matth.xij.t Lu.xi. Be ati q̃ audiũt ꝟbũ dei t custodiũt illud. Lu stodiũt int vt illũenk ad cognitionẽ. vt i uitenk ad ꝟtutẽ. q̃ informenk ad sapiam. q̃ reformenk ad decorẽ. q̃ fruank ad iocundi tatem. int Bern. sup Cant. Ad quã iocũ ditatem patrie celestis nos ꝓducat q̃ sine fine viuit t regnat. Amen.

Dñica Palmarũ. Sermo. LVI.

Ecce rex tuus ue nit tibi Matth.xxj.t Zacha.ix. Juxta testimoniũ scripture to ta vita xpi vsq; ad ꝓsummatiõez ꝓtinet sit honorẽ t ignominiã t luctũ. leticiã ꝑeuntẽ t tristiciã subsequentez. Patet ꝫ ꝓmo in ei annunciatione. vbi angelus leta nũciauit marie di. Aue gra tc. t tñ postea Simeon nũciauit sibi tristiciaz q; gladi dolozis p trãsiret coz ei Lu.ij. Jrẽ in natuitate vbi nato xpo angeli cantabãt. pastozes venert magi adozauerũt t munera obtulerũt. sz ci to post herodes q̃siuit quex ad extinguen dũ eũ Mat.ij. Unde statim leticia xpi et ho noz a magis exhibit. ꝟsus ẽ in tristiciaz et ignominiã fuge herodiane ꝑsecutiõis. De nicq; xps sepi a iudeis mgr appellat. cõtu melijs ẽ affectus t quicijs. ita vt sup hono rẽ magistralẽ subsequeret ignominia. Nõ q̃ dem exꝑssius t euidẽtius hodie exꝑssuz ẽ t ostensum. cũ post honorẽ t reuerentiã ꝓ cessionis. post exhibitionẽ honozis et lau dis. cito post feria. vi. prima morte turpissi ma fuit ꝓdẽnatus. Unde hac de cã hodie p letã t honestã ꝓcessionẽ legit passio dolo rosa. ad significãdũ q; ꝓsperitas honoz t le ticia hi mũdi finaliter intendit ad ꝑpetuam miseriã ignominiã t dolorẽ. Et q; iste ho noz xpo exhibit nõ fuit ex cõtingẽti seu ex adinuẽtione hũana. sz ꝑti ordinatõe di uina. eo q; licet xps exinaniuit semetipsuz formã serui accipiens. ad Phil.ij. sed tñ in formã diuinã mãsit semp pri eccl̃is in gria diuinitat. t iõ licet in forma hũana quã p nobis assũpsit voluit in honozari t ꝓfundi tñ in maiestate diuinitatis merito debuit venerari t adozari. Jn hũana siquidẽ foz ma venit vt ꝟtus obediens vsq; ad mortẽ crucis. In diuina vero venit vt ꝑceptoz t rex destruens ignominiam crucis. Et iõ ne cũ veniret vt hõ ꝓtẽptibilis t hũilis ab ho minib; despiceret. voluit deus pr vt ei ad uentus secõ nunciaret. Unde Zacha. ꝓba longe aduentũ ei ante ꝓdicẽs dixit. Ecce rex tuus tc. q̃tin ꝑ hoc iudeos redderet inexcusabiles. cũ viderẽt eum vt boiez pcõ rẽ asino insidentẽ. t tñ nibilomin vt regẽ suscipent. in gria maiestat dei ꝑfulgentez. Hoc ḡ qõ hodie eccia recitans dicit. Ecce rex tuus venit. Jn q̃b ꝟbis q̃tuoz ꝓpo nunt. q̃ nos ad obuiandũ occurrendum huic regi inducũt. Primo excellẽtie digni tas. q; rex. Jpe eni est rex regũ Apoca.xix. Secõ notat nature ꝓprietas. q; tuus. caro eni t frater nr ẽ. vt dicit Bern. Tertio for tune cõmoditas. q; venit tibi. Nob eni da tus ẽ Isa.ix. Quarto clemẽtie pietas. qua mãsuet sup asinã. A De ꝓmo sciendũ q; licz iste rex apparet debilis. tñ est potẽtissimus. eo q; oia sibi subdita sunt Matth. xl. Data ẽ mihi oĩs prãs i celo t in tra. et in Ps. Dñs fortis t potens ipe ẽ rex gle. Da bet aũt duplicẽ familiã sui exercitꝰ. vnam fm deitatẽ multũ potẽtissimã. s. ix. ordines angelor Job.xxv. Hũq̃d est numer milit tũ ei. q̃z vnusq̃sq; posset subuertere mun dũ. Secõm ho hũanitatẽ habuit exercitũ xij. apl̃or. t lxxij. discipl̃or. p q̃s ad fidẽ to tũ mõm ꝓuertit. Est scõo iste rex ditissim licet videat pauprim. q; in thesauro eius sunt diuitie t gl̃ia. vt dic ps. Cui diuitias nra ditata ẽ paupras. Cui gl̃a nra bono rata ẽ ꝓfusio. Est tertio iste rex sapientissi mus. licz videat stult. q; in eo sũt oĩs the sauri sapie t scie absconditi. Ad Colos.ij. Unctus aũt iste rex ẽ spũsctõ in instãti cõ ceptiõis sue. in q̃ collata sunt ei tria. s. rana ꝟbi. imunitas pcti. t plenitudo gr spũsct Sed insignia accepit in passiõe q̃n facta est pncipat sup hũez eius. i. crux in q̃ pci palit triũphauit. sicut dic apls in epla ho dierna. Propt qõ t de exaltauit illũ. Arct q̃tus tria solebant esse insignia regalia. sz purpura. corona t sceptrũ. Christus aũt p purpura circũdatus ẽ clamide coccinea. p dyademate corona spinea. p sceptro virga arundinea. Arma but regi nõ sunt carna lia sed spũalia. ij. Cor. x. Titulus b regi t Jesus nazarenus rex iudeorũ. In q̃ro ꝟtus huius regi declarat. Hã ꝓmo dicit

bitur q̄ sit saluator. qz ihesus sic interpretat Matth. j. Ipe enī saluū faciet pp̄lm suum a peccatis eorū. Scō describit q̄ sit amator puritat. qz nazarenus qđ interpretatur floridus Cant. ij. Ego flos cāpi. Tertio q̄ sit strēnuus gubernator. qz rex iudeor.

(B) Scō notat huius regis naturę. ppter quam tuus. Xp̄s enī est rex nr̄. qz licet sit rex generalr oīm. angelor. s. hoīm z demonum. cū nulli ita specialit dat est sic homi. Uñ nec in natura angelica nec demonū venire voluit. In natura angelica nō. ppter naturę angelice innocētiā. q̄ nō indiguit reparatiōe. In natura demonū nō ppter naturę diabolice lapsum irremediabilē z culpā que nō fuit capax z digna restauratiōe. Jō soli generi hūano datus ē. qđz indiguit ratione culpe. z digna fuit ratiōe fragil naturę. Est g̃ generis rex hūani ppter pla. Primo qz in natura hūana incarnat. Scō qz in eadē temptatus. Tertio qz in eadem passus. Quarto qz in eadē reparat. Quinto qz in eadē vēturus. Quocūq; g̃ ꝓtras tu est tuus. Uere bñficiū maximū hr̄e deū excelsum ita ꝓprium ita prīm ita nob vnitum. Nā si ꝓuertas te ad opa sue misc̄die q̄ bus alias creaturas misericordit regit fouet z disponit suauit. multo suauius regit z gubernat gen hūanū. cui nō solū esse et viuere vt ceteri. sed beatū ee z beatū viuere ꝑpetuumq; disponit z ordinat Lu. xvij. Ego dispono vob regnum. Si vero te cōuertas ad opa iusticie sue. q̄ualīs creaturis iuxta ꝺignum tribuit. multo iustius humana opa remunerat. eo q̄ ea sup̄ merita coronat. Rom. viij. Nō sunt ꝺigne passiones huius tpis ad futurā gloriā. z citra demerita punit. eo q̄ inferno penā infinitam facit finitā. q̄ntū ad intēsionē. (C) Tertio notat fortune cōmoditas. qz venit tibi. i. ad tuā utilitatē dat. Rom. viij. Quō nō oīa nob cū illo donauit. qz pūtia ad sustentationē. futura ad fruitionez. Uenit g̃ nobis ad q̄ttuor. Primo in exēplū ꝺuersationis. Exo. xxv. Inspice z fac ām exēplar Uñ Job. xiij. Exēplū enī dedi vob. Scō in pcū redēptiōis Apoc. v. Redemisti nos deo in sanguīe tuo. j. Pe. j. Redēpti est nō corruptibilib⁹ auro vl argento. Tertio in viaticum pegrinatiōis Heñ. xxviij. dixit ia cob. Si fuerit mecū de⁹ et custodierit me in via q̄ quam ambulo z dederit mihi panem ad edendū. scz in eucharistia Joh. vj Ego sum panis viuus. Quarto in pmiz remūeratiōis. Juxta illud Heñ. Ego sum merces tua magna nimis (D) Quarto notatur huius clemētie pietas. qz mansuetus. de quo dicit Beda in omel. Uide speciem aduētus eius. nō sedet ī curru aureo ꝑciosa purpura fulgens. nec ascēdit super feruidū equū discordie amatorē. nō vides in circuitu eius gladios splendētes aut cetera ornamēta terribiliū armor. sz ramos florētes. qui sunt testimonia pietatis. Uenit ergo māsuetus vt nō per potentiam timeretur sed q̄ māsuetudinem amaret. De hac humilitate loq̄tur ap̄lus in hodierna epla. in qua describit suā māsuetudinē excellentem z humilitatē. que fuit triplex. magna maior z maxima. Magna qz ille q̄ fuit inuisibilis factus est visibilis z de sublimi tam humilis. Maior in hoc q̄ rex regum factus ē seruus. Maxima qz splēdor paterne glorie factus est in similitudinem homis pctōris. Uñ dicit glo. Exinaniuit semetipm. id est ꝓpria dignitate se exuit vt in humilitate nobis imitabilis eēt. vbi dicit Augus. Ecce habemus humilitatis exemplū. sup̄bie medicamētum. quid g̃ intumescis o homo. o pellis morticinea qđ tē deris. o sanies ferida quid inflaris. prīceps tuus humilis. z tu superbis. caput humile z membrū sup̄bus. Et christus exinaniuit semetipsum quadruplicater. Primo quo ad diuinas in natiuitate. qz pānis vilibus involutus Luce. ij. Scō in cōuersatione. q̄a sine hospicio Luce. ix. Uulpes foueas habent. Et Mara. xi. hodie legit Circumspectis omnibus cum iam vespere esset. Glosa. si eum aliquis hospicio recepisset. nullo eum recipiente exiuit in Bethaniam. Tertio ī morte. quia nudus pendit in patibulo. vt reducat nos in statum innocētie. in quo primi parentes nudi erant. et non erubescebant. Secundo exinaniuit semetipsum quo ad potentiam quando permisit se capi et crucī affigi Unde ei dictum est. Alios saluos fecit. seipsum saluum facere non potest Matthei. xxvij. Tertio exinaniuit semetipm q̄ ad sapiaz. qñ coram caypha pilato z herode nihil respōdit. Ps. Ego aūt tanq̄ surd nō audiebam. et sicut mutus nō aperiens os suum Quarto exinaniuit se q̄ ad pulchritudinē.

quoniam ille in quem angeli desiderant ꝓspicere. cui⁹ pulchritudinē sol ⁊ luna mirant. ce⁹ alapis deformat. Vñ Isa. liij. Non est ei species neq; decor. Scdo magꝫ hūilitas xp̄i in ꝟ apparuit. q; accepit formā serui vt subesset Lu. ij. Erat subdit⁹ illis nec tm̄ serui sz etiā mali fui vt vapularet. ⁊ fui peccati vt penā solueret cū culpaz nō b̄ret. Vñ Isa. liij. dicit. Disciplina pacis nr̄e super eū. ꝑs. Que nō rapui tūc exoluebam. Ipe fuit tanꝫ fideiussor. q; deficiēte ꝓncipali soluit de ꝓprio. ꝓpter q̄d non est oblini scēdus. Juxta illud Eccl. xxix. Bram fide iussoris tui ne obliuiscaris. dedit enī aiaz suam ꝓ te. Sed q̄d ꝑ ꝟ meruit. oñdit apl⁹ statim. dicēs. Propt̄ q̄d exaltauit illū de⁹. Ubi tangit tria ꝓmia. Primū acceleratio resurrectiōis. q; nō expectauit generalē resurrectionez. sed tertia die resurrexit. p̄s. Nec dabis scm̄ tuū videre corruptionē. vñ dicit. Propter q̄d exaltauit illū de⁹. q; natura hūana in resurrectiōe excellētior ē facta. Scdo tangit dilatatio nois. vñ dicit. Et dedit illi nomē q̄d est sup oīe nomē. i. manifestū eum fecit esse filiū dei. in q̄ solo est salus Actu. iiij. Nō est aliud nomē sub sole rē. Tertiū est iudiciarie dignitas potestatis Math. v. Potestatē dedit ei iudiciū facere. vñ dr. vt in nomie eⁱ oīe genu flectatur Isa. xlv. Uiuo ego q; mihi flectetur oīe genu. Hūc videndū est de honore hui⁹ regis. Honorat⁹ est aūt dupliciter a turbis. Primo verbis. scdo factis. Verbis quidē. q; que ꝓcedebāt ⁊ q̄ seq̄bantur clamabāt. Osanna bñdictus q̄ vēit in nomine dñi. i. bñdictione digu⁹ ⁊ gr̄az actiōe ꝓseq̄ndus. Et in ꝟ fatent̄ eū a deo venisse tanꝫ filiū dei in noie p̄ris. In hoc autē q̄ dicūt osanna in excelsis. fatent̄ eū saluatorem mūdi. Osanna enī interp̄tat obsecro salua. Factis aūt tripl'r bodie ipm̄ honorauerūt. Primo cū ramis ⁊ floribꝫ obuiando. ramos i via sternēdo. vestimēta ei subiiciendo. Hanc venerationē bodie signauit eccl'ia in ꝓcessiōe. sed multo ꝑfectius eā fecit q̄z illi. Illi q̄dez frondes ⁊ vestimenta sternebāt. sed nos corpaz aīas flectim⁹. Illi tp̄alit' nos eternal'r. Illi post gl'iaz ignominiā intulerūt nos sp̄ glorificam⁹ cundē Illi clamabāt ꝑus. Bñdict⁹ q̄ venit i noie dñi. postea vero. Crucifige crucifige eum. Primus dixerūt rex isr'l. postea. Regē nō habem⁹. ꝑus saluatorē appellabāt. postea irrisserunt dicētes. seip̄m saluū facere non p̄t. Illi ꝑus flores obtulerūt. postea spineam coronā imposuerūt. ꝑus vestimenta ꝓna strauerūt. postea sua partiti sunt. Hz nos sp̄ ⁊ vbiq; bñdictū in secl'a p̄dicam⁹. regez regū ⁊ ſitemur. saluatorē ꝓclamam⁹ corona q; gl'ie ⁊ honore dignū iudicamus. Ad quā gloriā nos ꝓducat rē.

In die Cene. Sermo LVII.

Exemplum dedi vobis. sic scribit Joh. xiij. Tota vita xp̄i nr̄i saluatoris non sit aliud q̄z nr̄e salutis exēplar. eo q; oīs xp̄i actio est nr̄a instructio. vt dicit August. tū xp̄s appropinq̄nte hora mortis sue ꝑfectiora voluit suis fidelibꝫ exempla oñdere ad oñendū q; ipe erat verus mg̃r ⁊ dñs ꝓut de se dicit. vos vocat⁊ me mg̃r ⁊ dñe ⁊ bene dicitis. Sum eteni. Et reuera ꝑfectus mg̃r erat ⁊ dñs. q; q̄cunq; docuit ꝑus ipse fecit. Juxta illud Act. j. Cepit iesus facere ⁊ docere. Et in ꝟ xp̄s cōfundit pharisēos. De q̄bꝫ dr Math. xxiij. Dicūt enī ⁊ nō faciunt. nec solū in hoc ꝑfectionē suā declarauit q; ea q̄ docuit fecit q̄liter cūq; sz multo amplius in ꝟ q; ea fecit manifeste. s. ad gloriā dei p̄ris Joh. viij. Honorifico patrem meū. hoc etiam ꝓcepit apl⁹ di. Math. v. Sic luceat lux vr̄a coram̄ hoib⁹ vt videant opa vr̄a bona ⁊ glorificent p̄rem vestrū rē. Sed nec̄ hoc tm̄ari potuit ꝑfectio sui magisterij. eo q; ipe dedit exēplū nō in vno bono sz etiā i oīb⁹ ꝓtrib⁹. ad Titū. ij. Ꝓbe te exēplū bonor⁹ op̄er⁹. nec solū in oīb⁹ sed etiā oīb⁹ statib⁹ Math. v. ⁊ Lu. xi. Nō ponūt lucernaz sub modio sz sup candelabrū vt luceat oīb⁹ q̄ in domo sē. Quia igit̄ tal'ac tant⁹ mg̃r xp̄s fuit q̄ ꝓnus i factis q̄z in ꝓbis laborauit. nec solū facti occultis sz etiā manifestis. nec in pauc⁊ sed in oīb⁹ et oīb⁹. Jō merito de se dicere potuit ꝓbū ꝓpositū. Exemplū dedi vobis. Dedit aūt xp̄s hūano generi i cena bodierna triplex exemplū efficacissimū ⁊ sufficiēs ad salutē. Primo q̄dem dedit exēplū caritat' in hoc q; vsq; in finem dilexit suos. Secūdo dedit exemplum humilitatis in hoc q; pedes lauit discipul'. Tertio dedit exēplū benignitatis in hoc q; corpus suum tradidit discipulis. vndevolens q; sil'r nos faciam⁹

ꝛ dictis trib⁹ virtutib⁹ adornemur. dicit. Exemplum dedi vobis. ¶ A

Diri primo q̄ xp̄us hodie dedit nobis exēplū caritat̄. in ꝟ q̄ dilexit suos. Circa q̄d sciēdum q̄ xp̄s dilexit suos ūq̄ druplicit̄. cuius dilectiōis siltudinē nō est inuenire. Prīo nanq̄ dilexit nos grat̄. nullus enī merit̄ exigentib⁹ nr̄is tanta bñficia nob cōtulit. Vñ Ozee. xiij. dicit ipe. Diligā eos spōtanee. ꝛ. Joh. iij. In ꝟ est caritas nō q̄ nos dilexerimus deū. sed qm̄ ipe prior dilexit nos. Propter q̄d Bern̄. dicit. Q̄ xp̄s dilexit nos ꝓtrario mō q̄ mūdus diligit suos. Mūdus siquidē dicit. Dilige me ꝛ ego diligam te. Christ⁹ aūt dicit. Dilige me q̄ prius dilexi te. Haz ḡs prior dedit illi ꝛ retribuet ei. Rom̄. xi. Scō dilexit xp̄us suos satis. i. sufficiēter ꝛ habūdanter q̄. p eis dedit in mortē aiam suā. Et talē mortem q̄ nec obprobrios⁹ nec amarior potuit inueniri. Propter q̄d Eccl. xxix. dr. Hām fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit enī p te aiam suā Apoc. j. Lauit nos a pcīis nr̄is in sanguīe suo. Tertio dilexit resistētes. i. inimicos ꝛ pcōres. Et hec fuit mag̃ dilectio. nā si magna ē dilectio aiam ponere p amicis. vt dr Joh. xv. multo maior dilectio est p inimicis. Vñ dicit Bern̄. Vere dñe tu maiorē dilectionem habuisti. ponens eā p inimicis. Hinc dicit apl's. Cū adhuc inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ p mortem eius ad Eph. ij. ꝛ ad Rom̄. v. Quarto dilexit nos nondū existētes. q̄ nō solum p mortuis q̄ iam in limbū descēderūt. nec solum p viuis q̄ tūc in mūdo erant. sed etiaz p nobis q̄ nōdū fuim⁹ ꝛ p illis q̄ adhuc futuri sunt post mille ānos xp̄s mortuus est. Vñ Job. xxxviij. dr. Ubi eras q̄n ponebaz fundamēta terre. q. d. natus nō eras i die passionis mee. Ex q̄bus oībus infero q̄ xp̄i dilectio erga gen⁹ hūanū fuit liberalissima. q̄ gratis. fuit p̄ciosissima q̄ ex ania totali. fuit insolita ꝛ stupenda. q̄ erga pcōres. et fuit latissima. q̄ erga nō existentes. Et ex his sequit̄ q̄ fuit pfectissima vltra nostraz dilectionē q̄ nunq̄ est grat̄. nunq̄ ex tota/li anima. nunq̄ erga tot ꝛ tales inimicos. nunq̄ erga nōdū existētes. Verūtā ꝛ si nō pōt esse in nob⁹ tanta dilectio sicut ī ipso ñ saltem dz esse tal' in nob⁹ sic̄ est possibilis. Juxta illud Matth. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. et ꝓximū tuū sicut teipm. Ecce modus nob possibil'. scz diligere deū ex toto corde. ꝛ ꝓximū sicut se. Exq̄ ptz q̄ homini nō sufficit diligere deū q̄liter cūq̄z nisi diligat cordialiter. nec soluz cordialis sed totalis. q̄ dicit ex toto corde. Ex quo infero q̄ illi q̄ occupant̄ corde circa plurima nō pfecte diligūt deū. hoc patz q̄ min⁹ feruent in amore dei ꝓpter distractionē. Vñ Lu. x. dr. Unū est necessariuz. Hoc deberēt cōicantes pensare hodie. vt obmissis alijs recolligerēt cor suū ad diligendum deū. Vñ caritas est sicut ignis q̄ minus calefacit in domo magna q̄s parua. Sic min⁹ ardet in corde distracto ad diuersa q̄s in recollecto ad vnū. Bene aūt ponitur dilectio dei in corde. ad significandū q̄ hō debet vitare omne mortale q̄ extinguit caritatē. ꝛ p ꝓsequens vitā aīe. Nam sic vitat omne nociuū q̄ extinguit cordis vitam corpaliter. Unō extincta caritate p mortale homo dicit̄ mortuus in ania. nō est tñ sic de alijs ꝟtutib⁹. videlicz fide ꝛ spe. que nō oīno extinguunt̄ p mortale. sicut p/bat Apl's. j. Cor. xiij. Si habuero omnē fidem. ita vt mōtes transferaz ꝛc. Cōpatit̄ tamē caritas veniale. sicut ꝛ cor leuē dissipationē q̄ nō infert mortē. Prouerb. xxiiij. Septies in die cadit iust⁹. s. sepe. non tñ a caritate sed in caritate. ꝛ iō nō desinit ee iustus. Et tantum de primo. ¶ B

Dixi secūdo q̄ xp̄s hodie ostēdit nobis exemplū būilitat̄. in ꝟ q̄ lauit pedes apl'or. Ista būilitas extuob⁹ sumit̄. Prīo magnitudo h⁹ sumit̄ ex pte ei⁹ q̄ lauit. Scōo ex pte eor ḡs lauit. De prīo q̄s lauit dic̄ xp̄s. Si ego mgr̄ ꝛ dñs laui pedes vr̄os. Quibus aūt lauit piscatorib⁹. ꝛ pt̄ q̄d. vt nos idē faciam⁹. Legim⁹ hoies hoīb⁹ pedes lauisse. vt hr̄ Gen̄. xviij. Jrē legim⁹ angel' hoies pedes lauisse Gen̄. xviij. Hz nūq̄ legim⁹ angelos hoīb⁹ pedes lauisse. Et mlto minus deū legim⁹ hoīb⁹ pedes lauisse. Vere ḡ magna būilitas. vere magnū miraculū ꝛ insolitū nouūq̄ factū. q̄ dñs angl'or terrestrium ꝛ infernor⁹ p potētiā. mgr̄ oīm sapientissimus p singulorum occultorum noticiam inclinari dignatus est ad pedes rusticorū piscatorum. Hinc petrus attendens tantam nouitatem dixit. Nō lauabis mihi pedes in eternum. Nonne angelis ꝓcipere

potuit vt lauarent pedes apl'oꝝ ſz noluit. ſz poꝛi⁹ p ſeipm fecit. vt exemplū daret nobis ſil'r faciendi. Et in h̄ dedit ſpeciale documentū nobilib⁹ iuſtis doctꝭ et innocētib⁹ vt nō ꝓtemnant ingnobiles pctōꝛes ignaros z iniuſtos. Oñdit autē xp̄s in vita ſua q̄druplicē hūilitatē. Primo q̄ ad diuitias. q̄ natus in vili panniculo inuolui voluit Lu.ij. Inueniet⁹ infantē pānis inuolutuz z poſitū in p̄ſepio. Scōo q̄ ad honoꝛes q̄ ꝛex eſſe refugit Joh.vi. Et domū ꝓpriā cōtempſit hr̄e Lu.ix. Vulpes foueas habēt Tertio q̄ ad delicias. q̄ eſurijt Math.iiij z ſitiuit Joh.iiij. Quarto q̄ ad potentiaz. ſapiam z pulchꝛitudinē. q̄ ſe impotentez. neſcientēz deformē oſtēdit. Condēnauit q̄ diuitias. honoꝛes z delicias. potētiā. ſapientiā z pulchꝛitudinē ſeculi. que ſūt poꝛte mortis. z q̄ſq⁹ amicus eſſe voluerit mūdi in his inimic⁹ xp̄i ꝓſtituet. vt ꝛ Jaco.iiij. Et q̄b⁹ infero ꝑmo q̄ nullus grauius peccat illo qui ꝓtēnit ſequi veſtigia xp̄i in p̄dictis exēplis hūilitatis. z apperit ea q̄ ille cōtempſit. Patet q̄ ꝓtēnit p̄fectū exemplar. z p ꝓſequēs neceſſe eſt eū errare in via ſalutis. ſicut ſcriptoꝛē auertentē oculos ab exemplari. ꝓpter q̄d moyſi dictū eſt. Inſpice z fac ſm exemplar q̄d tibi mōſtratū ē in mōte Exo.xxv. Et quib⁹ vlteri⁹ infero q̄ appetens ea q̄ xp̄s ꝓtempſit. z ꝓtēnens q̄ appetijt. peccat mortaliter. z p ꝓſequēs dānatur. Iſtud ptz p Aug⁹. in lib. de vera religione vbi ꝓbat h̄ ſolū eē pctm̄ mortale in p̄dictꝭ duob⁹ caſib⁹ vicz appeteret ꝓtēnere.

¶ Dixi tertio q̄ xp̄s hodie oñdit exemplū ſue benignitatis in h̄ q̄ corpus ſuū tradidit ad māducandū diſcipul'. Hodie enim xp̄us fecit grāde cōuiniū q̄d in vita ſua nūq̄ fecerat. Hā licet legi⁹ q̄nq⁹ milia de q̄nq⁹ panib⁹ ſatiaſſe Joh vi. nō tñ de ꝓprio corpe. Et ideo iſtō cōuiniū ē ſūme bēignitat⁹. Iſtud ſignificatū eſt p cōuiniū regis aſueri q̄ āno tertio imperij ſui fecit grāde cōuiniū cunctis principib⁹ ſuis Hester.j. Hic xp̄s poſt legem nature z legē ſcriptā ſub lege gr̄e inſtituit hoc ſacr̄m. Hrande aūt ꝛ cōuiniuz h̄. q̄ grādis alb⁹ angeloꝝ in coꝓponit. Hrandes debent eē qui māducāt. Hrādia quoq⁹ dona ꝓfert. ꝓpter q̄ neceſſe eſt bene eſſe diſpoſitū. p̄paratū z aptatum q̄ ad tale cōuiuium intrēdit accedere. Iſtud ſignificauit ſaluato⁹ in lotiōe pedū diſcipuloꝝ. Et notanter lauit pedes q̄ ſunt extrema z viliora pars coꝛpis. ad ſignificādū etiā mīma eſſe purgāda añ ſumptionē h⁹ ſacr̄i. Hāc aput myſticū in hoīe ē intentio q̄ ꝛ eē homine recta. Pan⁹ eſt opatio q̄ ꝛ eſſe ſcā. Et facies ē ꝓuerſatio q̄ debz eſſe honeſta. Sed hec oīa nō ſufficiūt. niſi eriaz pedes lauent⁹. i. affectiōes nr̄e q̄b⁹ adhuc ꝓtinet puluere terreno⁹ gradimur. ſint munde. Aliq̄n eni⁹ ꝛunt⁹ calore ire. inuidie vſ'q⁹. Prouer.vi. Hunq̄d ambulare pōt hō ſup p̄runas vt ñ cōburant⁹ pedes ei⁹. Aliq̄n diſſoluunt⁹ frigore negligentie Math.xxiiij. Orate ne fuga vr̄a fiat in hieme. Aliq̄n collidunt⁹ ad lapidē fidei heſitatiōe. Aliq̄n inquinant⁹ luto. ſ. carnis voluptate Trena. Horꝺes ei⁹ in pedib⁹ eius. Aliq̄n aſpguntur puluere vane gl'ie Math.x. Excute puluerē de pedib⁹ vr̄is. iō iſti pedes indigent multiplici et frēq̄nti lotione. Et ꝑmo aqua amare cōpunctiōis. Ps. Lauabo p ſingl'as noctes. i. p ſingula pcā mundabo ꝓſciam meā. Scōo aq̄ ꝓfeſſiōis Prouer. xviij. Aqua pfunda v̄ba. ſ. cōfeſſiōis et ore viri. Oīa eni⁹ in ꝓfeſſiōe lauant⁹. Tertio aq̄ coꝛpalis afflictionis. Ps. Cōtribulatio capita ꝺraconū in aq̄s. capita ꝺraconū in aq̄s. Quarto aq̄ fraterne cōpaſſionis Eccl.iij. Ignē ardentem extinguit aqua. Quinto aqua deuotionis. Ps. Et audiuit dñs vocem fletus mei. Sexto aq̄ ꝺiuini ſermonis. Naum.iij. Aquam pone obſidionē hauri tibi. i. retineas v̄bz ꝺei tibi contra temptationē Joh.xv. Jam vos mundi eſtis ꝓpter ſermonē meū quez locutus ſum vobis. Prolatiōi tñ hui⁹ materie declaratione tria ſunt hic conſideꝛāda. Primo nanq⁹ videndū eſt q̄liter ſit p̄paranda ad cōionē hui⁹ ſacr̄i. Scōo de impedimētis hmōi p̄paratiōis. Tertio de effectu hui⁹ ſacr̄i. De ꝑmo ſciendū q̄ triplr ſe habent homines p̄parāt ad h̄ ſacr̄m. Quidaz eē p̄parant ſe ſufficienter nō ſm veritatē ſed ſm ꝓpriam habilitatem. ita q̄ eſtimant ſe carere pctō. q̄ tñ ſi facerēt maiorē inq̄ſitionē ꝓſcie inuenirent ſe reos. Sed tñ ſunt parati q̄ ſi ſcirent pctm̄ in ſe vellēt cōfiteri. nō tamē apponūt ad hoc oīm̄ modā diligentiā. z hūiuſmodi gratiam non recipiant. ꝓpter obicem peccati. nō incurrunt tamen offenſam. q̄ nec ſuſcipiūt digne nec indigne. q̄uis ſint indigni.

Scdo quidaz se ꝑparant indigne. vt illi q̄ oīno ꝓtemnunt vel negligūt se ꝑparare et ꝓscientiā discutere. Et tales z si ꝓfitenk̄ aliqua. nō tñ volunt apponere diligentiaz ad examinandū ꝓsciam. nec hñt ꝓpositum firmū penitēdi inq̄ntū occurret eis aliq̄d peccatū. z hi sumūt indigne. Nos arguit apl's di. j. Loz. xj. Qui māducat z bibit īdigne. reus erit corꝑis et sanguinis dñi. Glo. ita incurrit offensaz diuinā ac si xp̄m crucifigeret. Tertio q̄dam se ꝑparāt digne. vt illi qui vere ꝓtriti. cōfitenk̄ pure de sibi notis peccatis. examīantes ꝓscias cū circūstātijs peccōz. habentes ꝓpositū penitēdi de oīb? quecūq̄ obliti sunt q̄ libenter cōfiterenk̄ si recordari possent. Et tales in ꝫ casu p ipaz cōionem ꝓsequūtur gr̄am remissiōis peccatorū nō solū ꝓfessoz. sed etiā oblitorum. Ex q̄ ego infero q̄ in hoc casu si q̄s sacradi ligenti discussione sue ꝓscie q̄uis nō sufficienti ad cōionē accedit aliq̄ peccō mortali in eo manente qō ei? cognitionē subterfugiat nō peccat imo magis extri sacramentū ꝓsequit remissionē peccati. qz istud sacramentū venialia delet z mortalia oblita.

Sed diceres. videk̄ hoc q̄dāmodo īiustū q̄ deus imputet homini culpā pcti ꝛ obliti ꝛū. cū nemo ad impossibile obligak̄. Ad qō rñdet Tho. de Argentina in. iij. dist. x. Triplex est ignorantia. s. inuincibilis et hec excusat a toto z a tanto. Alia est crassa seu neglecta. z hec excusat a tanto sed nō a toto. Tertia ē affectata z hec nec a toto nec a tanto. imo talis aggrauat. vt dicit mgr̄ i ij. sniaz. di. xxij. Modū autē ꝑparatōis ex ꝓsse ponit euāgeliū. Christus enī volēs tradere discipulis corꝑus suū ꝑmo a cena surrexit. scdo vestimēta deposuit. tertio lintheo se ꝑcinxit. q̄rto pedes lauit. Que q̄t? tuoz cōicanti sunt necessaria. Primo ei debemus gulā fugere. hoc est a cena surgere. Scdo auariciā fugere. ß est vestimēta deponere. Tertio luxuriā detestari. ß est lintheo se ꝑcingere. Quarto affectiones puras hr̄e. hoc ē pedes lauare. Primū significatur q̄ israelitas q̄bus māna nō est datuz ꝓius nisi deficeret farina egypti. Scdi significank̄ p iudaz qui loculos habuit. Vñ post buccellā introiuit in eum sathanas. Tertij significank̄ p dauid q̄ ante esuz panū ꝓpositionis cōtinuit tribo diebꝫ. Quarti p sacerdotes leuiticos. q̄ p? sanctificabā tur. i. mūdabank̄ anteq̄ offerrēt sacrificiū.

D Scdo videndū ē de impedimētis ꝑparationis. Tria aūt impediūt ꝑparationē dignā. s. irreuerētia accedendi. ꝓpositz peccādi. z infectio ꝑcedentiz ꝓpositi. De primo dicit apl's. Cōuenientibꝫ vob̄ in vnuz id ē. simul z ꝓfuse z inordīate irruentib ad altare. Et cā huj? subdit. Unusq̄sq̄z enī cenā suā ꝓsumit ad manducādū. qō intelligitur. qz sicut tūc isti q̄ hic arguūt non expectabāt debitū tp̄s. puta missam sz ante sumebāt cenā. Ita z mō quidā ꝓter festinātiam eundi ad comedēdū se indeuote ingerūt ad cōionē. Alij etiā ante tp̄s statutū. puta ante dies istos magne septimane in medio q̄dragesime vl̄ cito post cōicāt. putātes se iā solutos a statuto ecclie. q̄ tñ se decipiunt. eo q̄ canon dicit eē cōicandū semel in anno videlicz circa festuz pasce. de pe. z re. Omīis. Hoc vicio etiā laborāt q̄daz spūales. q̄ interdū añ missaz distrahunk̄ z dissoluunk̄ iocis z risib. z interdū ꝓbis turpib increpātes mīstros altaris de negligētijs Alij vero trāscurrētes ꝓsuetas oīones. vt ꝫ dilecta z alia. nō recordantes seipos q̄d faciūt aut q̄d dicūt. Si ꝫ volūt digne z reuerent cōicare sint ꝑmo pacifici z q̄eti. sint patiētes iniuriaruz. sint alacres z leti. sint longanimes z ꝓseuerātes q̄usq̄z diuinū officiū finiak̄. vnus altez ꝑmittendo ante se. reputando se indignū z oēs alios dignos Scdm qō impedit ꝑparationē dignaz est ꝓpositū peccandi. qō notak̄ cū dicit. z alius quidē esurit. i. famem peccādi patitur. Ps. Apposuerūt adhuc peccare. Isti sunt silēs unde q̄ manducauit corꝑus xp̄i. z tñ habuit intentionē tradendi xp̄m. vt dr̄ Joh. xiij Tertiū qō impedit dignā ꝑparationez est infectio ꝑcedentis ꝓpositi. de q̄ dr̄. Ali? aūt ebri? est. j. Thes. v. Qui dormiunt. nocte dormiūt. z q̄ ebrij sūt. nocte ebrij sūt. Inebriak̄ hō peccando. dormit nō penitendo. ꝓterea dr̄ Joel'. j. Expergiscamini ebrij z flete. i. aiam ad pniam reuocate. z dolete ꝑ pctō. Tertio videndū ē de efficacia hr̄ sacri.

E Sunt aūt vtilitates ei? septē. Prima qz vnit z incorꝑorat xp̄o Joh. vj. Qui māducat carnē meā in me manet et ego in eo. Scdo qz fortificat. Ps. Panis corꝺ hois ꝓfirmat. Tertio ad deuotōnē excitat. Ha pi. xvi. Omīe delectamītū i se hñs. Quarto augmētat fidē. iij. sen. di. xxiij. Quito spez

subleuat Math. vlti. Vobiscum sum vsq; ad ꝯsummationez seculi. Sexto renouat memoriã diuine caritatis. j. Cor. xi. Hoc facite in meã cõmemorationez. Septimo mũdat a venialibꝫ ꝛ pseruat a mortalibꝫ. et oĩes virtutes auget. vt dicit Damasce. ꝛ Innocẽ. Ex quibꝫ oĩbꝫ istud colligam⁹ qꝫ volens digne accedere ad hoc sacrm debz xpm imitari tanq; exemplar pfectũ in tribꝫ pcedẽtibꝫ virtutibꝫ. Prio vt sit caritatiu⁹ erga deũ ꝛ proximũ. Scdo vt sit humilis in reputatione ad seipm. Tertio vt sit benignus ꝛ misericors erga egenuz q̃ tria cũ habuerit recte accedet. ꝛ p ꝯsequens cõsequeꝫ ꝙ sacramentũ eucharistie in pñti gratiã ꝛ in futuro gloriã. Quã nobis ꝛc.

In die sancto Pasce.

Sermo LVIII.

Surrexit non est hic. Marci vlti. Int cetera mirabilia diuine sapie opa quibꝫ vniuersa in hoc mũdo regit ꝛ gubernat. illud q̃dãmodo nõ minus mirabile videtur qꝫ nunq; gaudiũ pcedit tristiciaz. sed semp tristicia pcedit gaudiũ. Juxta illud Thobie. iij. Post tristiciã ꝛ lacrimas gaudiũ infundis. Et est hec lex diuine nõ solũ sapie sed etiã insticie contra legẽ mundane iniq̃tatis ꝛ nequicie posita. Nam iuxta legez seculi semp verecundiam pcedit gratia ꝛ honor. sicut grandinem pcedit coruscatio. vt dicit Eccl. xxxij. Uñ Prouer. xiij. Extrema gaudij hũani occupat luctus. Econtra vero est de lege diuina fm quã gaudiũ seq̃tur tristiciã ꝛ risus dolorẽ. Hoc apparet hodie in dño nro saluatore q̃ ꝙ eo qꝫ nudius tertius grauí fuit tristicia angustiat⁹. Juxta illud. Tristis est ania mea vsq; ad mortem Math. xxvj. Hunc resurgẽs a mortuis gaudio vniuerse creature est circũdat⁹. Omes enĩ qui tũc secũ tristabant ꝛ cõpatiebant. nunc ĩmẽso gaudio gauisi sunt. In passione siquidem christi tristabantur tripplices creature. scz pure corporales sicut terra q̃ tremuit ꝛ sol obscurat⁹ fuit. Secũdo pure spũales sicut angeli. de qbus dr Isa. xxxiij. Angeli pacis amare flebãt. Tertio cõposite creature vt homines. videlicet apli ꝛ mulieres. Iste g̃ omes creature resumpserunt gaudiũ cũ xpo resurgẽte. Hã terra p gaudio tremuit et q̃euit. vt dr in Ps. Sol apparuit clarior q̃ vnq; antea fuerat. vt dicit Aug⁹. in ſmone hodierno. Scdo angeli gauisi sunt gaudio magno de nra redemptione. ꝛ magis de sua reparatiõe. ꝛ marie de dñi sui resurrectione. Uñ Joel. iij. dr de eis. In die illa stillabũt montes dulcedinẽ. ꝛ colles fluent lacte ꝛ melle. Hõres angeli maiores. colles minores qui hodie dulciter letari sunt. Tertio gauisi sũt apli viso dño Joh. xx. Gauise sunt mlieres. q̃cipue mater xpi q̃ plene fuit amaritudine. Gauisa ẽ magdalena. qz recupauit dilectũ a morte ad vitã. Gauise sunt ꝛ alie pie mulieres sequẽtes xpm. qz p eum nõ fuerũt desolate. Gauisi sunt in sup ꝛ scti pres in limbo. et ꝓpter tria. qz de loco infimo erepti sunt ad locũ supiorẽ. Scdo qz de caligine renebraz eleuati erãt ad clarã visionẽ dei. Tertio qz de ꝯsortio ꝛ vicinitate demoniũ translati sunt ad ꝯsortiũ angelor. Nõ solũ autẽ ꝑdictis creaturis. sed etiã nob pcatoribus magnũ debet esse hodie gaudiũ. ꝛ tribꝫ. Primo ex parte nri capit⁹ xpi. q̃ vt hodie post depssionẽ eleuat⁹ est ꝛ exaltat⁹. Si eni gaudiũ est nobis de eo qꝫ amic⁹ surgit de ifirmitate ad vitã mortalẽ. q̃ntomag⁹ cũ surgit ꝺ morte ad vitã ꝑpetuã. Nec solũ surrexit ad vitã qualẽcunq;. sed vitã honorabilẽ. vitã delectabilẽ. vitã excellẽtissimã. qz vtꝺ. Phil. ij. Exaltauit illuz ꝛ donauit illi nomẽ qꝺ est sup oĩe nomẽ. Scdo gaudium nob debet esse ex parte aduersarij nri. Si eni gaudiũ est de triũpho ĩ bello post quẽ tñ timetur futura seditio. q̃ntomagis gaudiũ esse dz de triũpho inimici taliter prostrati. q̃ sic cecidit vt ñ adũciat vt resurgat. ꝛ qꝺ plus. non solum hostis pstrat⁹ est sed etiã tota ꝑda ei⁹ quã tulerat. ꝛ vniuersa arma ei⁹ ablata sũt. vtꝺ Lu. xj. Tertio gaudium nobis dz esse ex parte nri ꝓfectꝰ subditum nobis dz

tristes de morte xpi ad noue alacritatis letitiã eas anians dicit de xpo resurgente. Surrexit nõ est hic. q̃ ꝟba legunt in euangelio hodierno. In q̃bꝫ ꝟbis tria tanguntur Primo nãq; describit dñice resurrectiõis pangelũ annũciatio. cũ dr. Surrexit. Secũdo addit vera eiusdẽ annũciatiõis ꝓbatio. cũ dr. nõ est hic. Tertio ex vtroq; colligit xpi resurgẽtis ꝓditio. q̃ surrexit nõ ẽ h.

Dixi primo q̃ in verbis ꝯmissis describit dñice resurrectiõis pangeluz annũciatio. cũ dr surrexit. Circa q̃d sciendũ q̃ resurrectio dñi annũciat mulieribꝫ nõ q̃buscunq; neq; q̃cunq; nec q̃litercunq;. Et ideo tria ꝓsideranda hic occurrũt. Primo itaq; considerandũ est q̃les fuerũt mulieres q̃bꝰ resurrectio dñica nunciat. Secõo q̃lis fuit annũciatoꝛ. Tertio q̃li modo annũciauit. De ꝑmo dicit in ꝓncipio euangelij. Q̃ iste mulieres vna sabbatoꝝ. i. ꝑma die pꝰ sabbatum venerũt mane orto iam sole cũ aromatibꝫ ad monumẽtũ xpi vt vngerẽt iesum Erant enĩ iste mulieres deuote. q̃rũ deuotio oñditur in turba fm Ja. de Alex. Primo enĩ fuerũt amoroſe z deuote ex emptione ꝑciosi vngenti. Vñ licet scirent q̃ Joseph ab arimathia z nicodemus q̃ sepelierunt coꝛpus xpi. q̃ vnxissent illud. vt dicit Joh. xix. Eo q̃ ioseph z nicodemus attulerunt mixturam mirre z aloes q̃si libras centũ. z sepelierũt coꝛpus dñi. tñ iste mulieres q̃si p nihilo reputantes illã vnctionez voluerũt p seipas eã xpo impendere. Haz sicut dicit Alexãdrinꝰ. Cõditio veri amantis ẽ vt magis eligat ipe obsequiũ rei amate impendere q̃uis alius iã impẽdit. Vlis g̃ amoris agebat in istis mulieribꝫ vt vellent tangere z vngere coꝛpꝰ xpi. q̃ minꝰ carum reputabant q̃d ab alijs fuiꝛdatũ sine illis. Secõo iste mulieres fuerũt diligẽtes feruide z sollicite. Nõ patet ex eo q̃ nõ expectabant plene die sed valde mane. Vere magnꝰ amoꝛ z diligens istaz mulieꝛ fuit. Cũ enĩ incõueniẽs sit mulieri foras egredi valde mane. impetus tñ amoris postponit oẽm q̃ videbat incõuenientiã fm Alexandrinũ. Tertio iste mulieres fuerũt viriles z anioſe. Nõ ptz ex eo. q̃ nullũ impedimentũ nec aliq̃d periculũ retardare eas potuit ab obsequio xpi. Fuerũt autẽ q̃nq; impedimẽta. Primo enĩ fuit lapis magnꝰ appositus. de q̃ dicebãt. Quis reuoluet nobis lapidẽ istũ. Secõo fuerũt custodes appositi custodie. ne coꝛpus xpi subtraheretur Tertio erat sigillũ principis sacerdotuz z phariseoꝝ appositũ. Quarto q̃ nullũ discipulorum xpi audebãt assumere in aurilũ. ne diceret q̃ discipuli eiꝰ furati sunt eum. Quinto q̃ horribile est valde videre coꝛpus mortuũ in monumẽto z ptractare. z p̃cipue de nocte. ita q̃ mr timeat filiũ ꝓpriuz mortuum. Sed in istis mulieribus vincebat amoꝛ fragilitatẽ nature. q̃ nõ solũ nõ timebant sed etiaz desiderabãt cũ feruoze videre z vngere. Tantũ enĩ dilexerũt eum viuũ q̃ nõ timebãt posse timere ꝏ mortuo Non g̃ eas retraxit feroꝛ sepulchꝛi. q̃a sic dicit Alexandrinꝰ. sic fuerunt delectate in amoze viuẽtis q̃ nullũ fastidiũ credebant posse ꝓcipere de mortuo. Magis g̃ ponderabant ꝟt xpi coꝛpus inungerẽt q̃d intãtum viuũ dilexerũt vt nõ paterent ipm putrefieri vel incinerari. sed adhibitis remediis a putredine cupiebant ipm incoꝛruptum z illesum ꝓseruare. Ex q̃bꝫ infero q̃ volens esse gaudij particeps p̃ntis solẽnitatis. tria debet hr̃e supradicta. Primo vt sit deuotus z amoroſus p ꝓpriã actionem. Q̃nquis enĩ multi mlta faciũt ad honoꝛez dei. nõ tñ ipe cesset ꝓpter ꝟ. sed faciat q̃ pot. nec reputet aliq̃d factũ p deo p alios si ipe nõ fecit. Talꝫ fuit vidua Lu. xxi. q̃ licz sciuisset mlta fuisse facta z impẽsa ad edificiũ tẽpli. tñ ipa nihilominꝰ oĩa p nihilo reputãs misit in gazophilaciũ era minuta duo. q̃d est q̃drans Volẽs g̃ hodie p gr̃az cõionis eucharistie resurgere cuz xpo sil̃r faciat vt mittat duo era minuta in coꝛpꝰ iesu. i. duo p̃cepta dilectõis vicz dei z primi. nec reputet aliq̃d facta alioꝝ q̃bꝫ ipi merenꝛ vt ĩ eis ꝓfidat sz ꝓpria faciat. Dicit enĩ apl's Galꝫ vj q̃ vnuſq̃sq; onus suũ portabit. z q̃cunq; seminauerit hõ. eadẽ z metet. Vñ dic Galꝫ Eccs. ix. Q̃cũq; ꝑt manꝰ tua instanter operare. Tua dicit. non aliena. Et est hoc contra illos qui dicunt videntes diuites clericos aut ecclesias. Isti habẽt ab alijs. nõ opus est vt eis detur. Quid enĩ tibi de alterius merito. si tu non dederis. Vnuſq̃sq; enim sibi meretur. Nec enim Xpistus vituperauit viduam. sed commendauit. que alijs multa largientibus. ipsa pauca dedit. Secundo infero q̃ volens esse

particeps hodie resurrectiõis spũalis xpi in aĩa sua p grãm cõionis eucharistie dz esse feruidus. diligẽs z sollicit⁹ circa sui p/ paratiõem. Sicut enĩ iste surrexerũt valde mane. sic ille q̃ preparãt se ad cõionem. debet valde mane surgere. Mane surgit z vadit q̃ aliquot diebꝫ ante cõionez abstinet ab illicitis. Sed valde mane. i. feruide z sollicite surgit q̃ ab initio q̃dragesime nõ solũ ab illicitis sed etiaz a licitis abstinet. Sicut fecit aplus q̃ dicit de se. Oĩa mihi licent. sed nõ oĩa expediũt. Tertio in/fero q⁹ volens esse particeps resurrectiõis spiritualis xpi in aĩa sua p grãm cõionis debet esse virilis z anios⁹ ꝓtra temptati/onem. Sicut enĩ iste fuerũt anios⁹ contra pericula. sic q̃ hodie cõicat debet esse firm⁹ in intentiõe. z anios⁹ i suo ꝓposito ad ex/ponẽdum se oĩibꝫ difficultatibꝫ pnie Si enĩ iniũgitur ei ieiuniũ. nõ reputet difficile. quia hoc possunt verule aut ꝛgines tenellule. multomagis ipe vir. Si elemosine iniũgũtur. nõ reputet difficile. qz p hoc nõ minuit bursa. Juxta illud. Sũt qui distribuũt opes z ditiores fiunt. Si iniũgũtur oꝛones. nõ reputet difficile. qz oꝛãtibꝫ nihil est impossibile. Juxta illud Luce. et Math. Oĩa quecũq; petitis. credite qz accipietis. Et q̃ oꝛare reputat difficile. sciat qz etiã solum desideriũ pauperũ exaudi uit dñs. vt dicit Ps̃. Oĩa ergo amãti sũt possibilia. Ex quibꝫ finaliter ifero q⁹ nihil sic hoiem animat z fortificat in via penitẽtie sic spes de deo. Juxta illud Ps̃. Spera in deo z ipe faciet. Et iterũ Aug⁹ dicit. Quis sperauit in deo z derelictus ẽ ab eo. q̃si di. nullus. Sed diceres. vñ procedit hec spes. Rñdeo fm Alexãdrinũ q⁹ ex magnitudie amoꝛis. Hã vis amoꝛis fm ipm facit amãtez bone spei. vt nihil reputet impossibile. sed credit esse parata q̃ suffragãtur amoꝛis desiderio. Jdeo dicit Therencius. Q vbi est min⁹ spei. ibi debz esse pl⁹ amoꝛis. qđ intellige ad augẽdum spem.

B Secõ videndũ est q̃lis fuit annũciatoꝛ huius gaudij. Et patet ex euãgelio. qz fuit angelus dñi bonus z i specie lucidus. Quicq; ei hic dicũtur de isto nũcio. Primo qz in iuuenili etate apparuit. q̃ est etas floꝛida. ad significãdum q⁹ in ista etate xps surrexit. z nos resurgem⁹ Eph. iij. Donec occurramus oĩes i virũ pfectum in mẽsuram etatis plenitudinis xpi. Secõ dz de eo qz sedebat sup lapidem. p q̃d significat xpm fuisse eleuatũ sup oĩem grauitatẽ p dotem subtilitatis. quã dotem habebũt electi p resurrectionẽ. qz tũc corpus nulla ĝutate deprimet⁹ quin libere possit esse supra omnẽ grauitatẽ. Tertio dicit q⁹ sedebat dextris p quã significabat resurrexisse xp̃m ad vitã perpetuã. z sic habere dotẽ immortalitatis. vt dicit Greg. in Omel. Jam enĩ ei vltra moꝛs nõ dñabit Roma. vj. Unde nullã passionẽ caloꝛis vel frigoꝛis faciõez nec quãcũq; aliã alteritatẽ corpis potuit sustinere. z silr electi post resurrectionẽ erũt. Quarto dz de isto annũciatoꝛe q⁹ aspectus eius erat sicut fulgur. q̃d subito mouet ab oꝛiente in occidentẽ. z significat dotẽ agilitatis p quã corpus xpi nulla grauitate tardabatur q̃n posset libere esse vbi vellet. similiter erũt electi post resurrectionẽ. qz sic dicit Aug⁹. Jbi erit ꝓtinus corpus vbi volet anim⁹. Quinto dz de eo q⁹ coopertus erat stola candida. z significabat xpm hre dotem claritatis. De q̃ Ps̃. dicit. Amicte lumine sicut vestimẽto. et ꝓpter h̃ corp⁹ eꝰ nullo vestimento indiget. nec ꝓpter aeris intemperiẽ. qz fuit impassibilis. nec ꝓpter erubescentiã. qz innocens. nec ꝓpter ornatum. qz amictus lumĩe. Vñ superflua est q̃stio de hoc quale vestimentũ xps habuit post resurrectionẽ. aut q̃le habebũt electi. hoc enĩ excludit p dotem claritatis. Sicut enĩ sol nõ indiget alia tunica q̃ vestiat vltra ꝓpriã lucem. sic nec tũc electi indigebũt. Juxta illud Math. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol in regno pr̃is eoꝝ. Tertio videndũ est de modo annunciationis seu insinuatiõis glorificationis corpis xpi De q̃ dicit angelus. qz surrexit. q. d. Ille q̃ erat in monumẽto depssus pmissione sua. post ignominiã illi idem resurrexit virtute z potentia sua ad gloriã. Et in hoc oñdit angelus q⁹ glorificatio xpi p resurrectionez fuit virtuosa. da virtute ꝓpria surrexit. Nõ enĩ dixit resuscitatus est p aliũ. sed surrexit p se tanq; potens dñs. hoc significabat illud qđ ante dixerat iudeis. Soluite templũ hoc z in tribꝰ duo suscitabo illud Joh. ij. Suscitabo dicit scz egomet nõ aliꝰ. qz vt dicit Joh. c. Ego habeo potestatẽ ponere aĩam meã et iterum sumere eã. Ex quo seqꝝtur q⁹ resurrectio xpi fuit multũ gloꝛiosa. et hoc quia

fuit virtute ppria nō aliena. Ūñ maior honor est duci belli si absq; suffragio medicorū de vulneribꝫ surgit q̄s si cum eorū adiutorio. Et q̄ impossibile erat omīno apud iudeos xp̄m nō solū virtute ppria resurgere. sed etiā virtute diuina. eo q̄ eū nihil cōmune cū deo habere dicebāt. Juxta illud Joh. v. Quia tu cū sis homo facis te eē deum. Et ideo tanto maior gl'ia fuit xp̄o q̄ ppria z nō aliena virtute resurrexit. Dinc. j. Pe. j. dicit. Deꝰ suscitauit eum a mortuis z dedit illi gloriā. Et ad Phil. ij. et dedit illi nomē quod est sup oīe nomē. scz ℔ nomē q̄ vocatur verus deꝰ. Et tantū de primo.

Dixi secūdo q̄ in v̄bis ℣ Ēmissis additur vera eiusdē annūciationis ꝓbatio. cū dicit nō est hic. vnū confirmabat angelus scz q̄ surrexit. alterū in vim ꝓbationis negabat scz q̄ nō esset in sepulchro. Et vere nō fuit in sepulchro p pñtiam būanitatis q̄ iā surrexerat ad gloriā maiestatis. Et vt ꝓbaret se verū dicere descēdit ad singularem demonstrationē dicēs. Ecce locus vbi posuerūt eū. q. d. Si v̄bis meis ñ creditis saltē vacuo credatis sepulchro. Circa q̄d sciendū q̄ xp̄s suam resurrectionez multiplicit ꝓbauit. Prima ꝓbatio fuit lapidis remotio. Ūñ dicit hic. Quis reuoluet nobis lapidem zc. Et sequit. viderūt reuolutū lapidem. Scōa ꝓbatio fuit lintheaminū z sudarū ablatio. Ūñ Joh. xx. dicit. q̄ petrꝰ et iohes viderūt lintheamina z sudarium in vnū locum posita. Tertio p tactū magdalene. Quarto p fractionē panis Luce vlt. Quinto angelico testimonio. vñ hic angelus dixit mulieribꝫ surrexit. Joh. xx. dicit q̄ fuerūt duo angeli. Angelus aūt bonꝰ efficax testis est. q̄ mentiri nō potest. Licet aūt z postea multis argumentis seu signis visibilibꝫ hoc idē xp̄us ꝓbauit. tñ ista sunt ipo die resurrectionis facta ad significandū ista eē necessaria oī cōmunicāti. Primo enī verus cōicans debet hr̄e lapidis reuolutionē. i. remotionē duricie cordis z obstinationē eiꝰ. Nā in cor inueterati nō descendit gr̄a Sap̄. i. Nō habitabit in corde subdito peccatis. Ideo de electis dr̄ Ezech. xi. Dabo eis cor nouum. z spm nouum tribuam eis. z auferā ab eis cor lapideū. nec aliter suscitat⁹ est lazarus nisi ꝑius amotꝰ est lapis Joh. xi. Lapideus cor. sm Bern. q̄d nec cōpunctione mollit nec minis cōterit. nec beneficijs allicit. paratū ad flagicia ingratū ad beneficia. Scōo necessariū est cōmunicanti ad. ꝓbandū sinceritatē sue ꝓscietie z veritatem spiritualis resurrectionis lintheaminum z sudarij ablatio. Sicut enī tunc angelus abstulit lintheamina z sudariū q̄bus corꝑ xp̄i erat inuolutum. vt nudū appareret z vacuū sepulchrū. Sic necesse est oīm cōmunicāti auferre velamina circūstantiarū et ostendere nuditatem peccati. q̄ scriptuz est Prouer. xxviij. Qui abscondit scelera sua nō dirigēt. Tertio ē tali homini necessariū ꝓbari p tactum. id est reꝑhendi a prelato. accusari a proximo flagellari a deo. Sic enī probat deus electos eē filios suos Heñ. xxvij. Dixit Jsaac ad iacob. Accede ad me fili mi vt tangā te z ꝓbem te si tu es filꝰ meus Apocal. iij. Quos amo arguo. Quo ꝓtra de reprobis dr̄. argue stultū z oderit te. Prouerb. ix. et Eccl. xxxij. Homo peccator vitabit correptionē. Quarto necesse est ꝓbari talem hominē per fractionē panis. scz p largitionez elemosine. Juxta illud Jsa. lviij. Frange esurienti panem tuū. Quinta ꝓbatio est testimonium ab his qui foris sunt. z ꝑcipue a viris angelicis. scz ꝑdicatoribꝫ. prelatis. doctoribus. confessoribꝫ discretis. Quem enī ipi approbant dignū cōmunione approbatus est Matth. xvi. Quodcūq; ligaueris tis zc. His enī argumētis probatur quis vere spiritualiter resurrexisse. Sed q̄ hic dicit p angelū de xp̄o. quia nō est hic. Unde merito q̄ritur. vbi tunc post resurrectionem erat. Rūdeo sm Alexandrinū. Q̄ ex quo corꝑi glorificato nō debeb̄ determinatus locus hic inferius. patet q̄ xp̄s erat tunc vbi volebat. z forte cū sanctis qui cuz eo surreterunt erat in amplissimis finibꝫ orbis z extremis maris. vel forte habitabat in paradiso terrestri. Hec Jaco. de Alexan. z Albertus de padua. ℣ D

Dixi tertio q̄ in verbis premissis colligit ex vtroq; xp̄i resurgētis ꝓditio. q̄ surrexit. nō est hic. Per hoc enī cōfutatur falsitas iudeorū dicentiū xp̄m esse subtractū. z cōfirmat veritas fideliū. Circa q̄d sciendum q̄ iudei audientes custodes ꝑdicare xp̄m resurrexisse inierunt cōsiliū dantes pecuniam copiosam militibꝫ custodibꝫ vt dicerēt q̄ eis

dormientiby discipuli essent furati corpus eius. vt dicit Hath. vlti. Sed ꝟ falsuz est ꝓpter plura. Primo qz discipuli erāt homines paupes z idiote. ideo nō audebāt appropinquare sepulchro. Exq̄ enim tantū timuerūt eo viuente. vt eo relicto oēs fugissent. q̄nto amplius post mortem. Scōo qz lapis magn⁹ aduolutus nō potuit amoueri sine strepitu q̄n suo sonitu custodes excitasset dormientes circa sepulchz. Tertio qz si voluissent furari. hoc fecissent prima nocte sepulture. qñ nullus adhuc erat custos. Quarto q̄a nouus modus furādi esset mortuū absq̄ lintheaminiby asportare. Quinto q̄a mirū esset q̄ tantam habuissent cōmoditatē asportādi q̄ denudassent corpus. cui fortiter inherebāt lintheamina cōglutinata vngentis mirre z aloes. Sexto qz nemo fur. sic est stult⁹ vt circa rem superfluam occupet. cuiusmodi ē lintheamina cōuoluere z cōplicare. z sudariū similit. Ex q̄by oīniby patet mendaciū iudeoruz ꝓ hoc q̄ dicūt ideo xp̄m nō resurrexisse. quia nō est inuētus in sepulchro. sed port⁹ eē furatū. Et ex hoc ecōtra ptz fides veritatis xp̄ianoz. dicentiuz xp̄m vere resurrexisse. ideo qz nō est inuētus in sepulchro. Iuxta verbū angeli dicētis. Surrexit. nō est hic Ecce locus ꝛc. Circa q̄d sciēdū q⁹ velit nolit audire pfidus iude⁹. necessario resurrexit xp̄s. Iuxta illud Joban. xx. Oportuit xp̄m resurgere ex scripturas. ꝛ ꝫ multiplici rōne. Primo q̄dem ꝓpter dignitatē sue sanctificationis. Neq̄ enī dignū erat vt sctūs sanctoz tamdiu in puluere maneret. iuxta illud Ps. Nō dabis sctm tuuz videre corruptionē. idē habet Actu. ij. Deus suscitauit iesum solutz doloribz inferni. iuxta q̄d impossibile erat teneri eū ab eo. Secūdo oportuit eū resurgere ꝓpter obedientiā passionis. Phil' ij. Factus est obediens vsq̄ ad mortē. Sequitur ꝓpter q̄d deus exaltauit illū. Glo. in resurrectiōe. Tertio oportuit eum resurgere ꝓpter ei⁹ vtilē dñationē Ro. xiiij. In hoc xp̄s resurrexit vt viuoz z mortuoruz dñetur. Cū g̃ iaceret mortu⁹ adhuc nō posset dici dñs mortis sed subiect⁹. Unde Roma. vj. dicit. Mors illi vltra nō dñabitur. Quarto oportuit eū surgere ꝓpter euāgelij p̄dicationē. Si enī non resurrexisset nullus p̄dicare ausus fuisset remissionem peccatoz in noīe ei⁹. Un Lu. xxiij. Oportebat xp̄m pati z resurgere a mortuis z ꝓdicari pniam z remissionē pctōrū in oēs gentes. Quinto oportuit xp̄m resurgere ꝓpter nr̄am iustificationē. Juxta illud Roma. iiij. Mortuus est ꝓpter delicta nr̄a z resurrexit ꝓpter iustificationē nr̄am. Sexto oportuit eū resurgere ꝓpter fidei ꝓfirmationem. qz nisi resurrexisset nequaq̄z filius dei credere⁊ ꝓpter q̄d dicit apl's. Dedit illi nomen q̄d est sup oē nomen. Glo. i dei. ꝫ nomen q⁹ possit vere dici filius dei. non q⁹ ip̄m ante nō habuit. sed qz mūdo incogniti fuit Un. j. Cor. xv. arguit apl's. Si xp̄s nō resurrexisset vana esset fides nr̄a. Septimo surrexit ꝓpter spei eleuatōnē. q⁹ sicut resurrexit nō remanebūt mēbra. s. pe. j. Regenerauit nos in spem viuā q⁹ resurrectionē iesu xp̄i. Octauo oportuit eū resurgere ꝓpter nr̄az resurrectionē in corpe. Si enī nō resurrexisset. gl'iam q̄dē beate visionis potuissent hr̄e fideles in ania meritoq̄ passiōis ei⁹. sz gl'iam corpis resurgēt⁹ nūq̄z habuissent. qz resurrectō xp̄i oportebat cē cā nr̄e resurrectiōis. Juxta illd. j. Cor. xv. Xp̄s resurgēs a mortuis ꝓmitte dormientiū. qm̄dē p̄ hoiem mors z p̄ hoiz resurrectio mortuoz. Et sic in adā oēs moriūt. ita z in xp̄o oēs viuificabunt. ꝓpter q̄d arguit apl's. j. Cor. xv. di. Si xp̄s rsurrexit z nos resurgemus. Ex his oiby infero q⁹ participes resurrectiōis xp̄i eē cupim⁹ z cū eo in gl'ia regnare volum⁹. necesse est ꝓmo vt cū sctis mulieribz nō vacui sz cū aromatibz bonoz z odorāriū opez ad xp̄m accedam⁹. Sūt aūt tria vngēta mētis. s. peccatiois q̄ ꝓficiunt et iaz ex vilissimis speciebz orti ꝓscie nr̄e. s. ex pctis. Vngēta cōpassionis q̄ ꝓficiunt amarissimis speciebz. i. ex cōbz miserijs ꝓxoz. z vngēta deuotōis q̄ cōficiunt ex pciosissimis speciebz. i. oiby bñficijs diuinis. Ps. Introibo i potētias dñi. dñe mēoraboz iusticie tue so. Vngēta lingue sunt ꝓfessio ad accusandū seip̄m. Exhortatio ad edificādum p̄im. Exp̄catio ad laudādū deū. Vngēta manuuz sūt operatio miscōie. vicz tā corpalia q̄z spūalia. Cū illa aūt vngētis nō ē tardandū sz festinādum ad surgēdū valde mane Ecci. v. Ne tardes conuerti ad dñm. sed q̄z ꝓmū sol intelligentie nobis lucet. statim ꝓperem⁹ q̄tin⁹ xp̄m q̄ est vita nr̄a inuenire mereamur. Ad quā vitā nos ꝑducat q̄ viuit z regnat de⁹. Amen.

Feria scda pasce. Sermo LIX.

Surrexit dominus vere z apparuit Symoni petro Lu. vlti. Om̃ vt ait Aug. supra p̃s. xcv. Vendere se homies potuerũt sed redimere nõ potuerũt. Ideo venit xp̃s q̃ dedit sanguinẽ in p̃ciũ z redemit orbem terraꝝ. Dec ille. Et q̃bꝫbis ptz q̃ redemptio hũana ꝑsiderata q̃ntũ ad hoiem fuit op9 magne miscõie. eo q̃ nõ cadit sub merito alicuꝰ hois viatoris. cũ om̃is talis sit obnoxius pcõ. Juxta illud Ro. v. Oẽs peccauerũt z egent gr̃a dei. Et ob h̃ ista festiuitas pascalis vltra ceteras festiuitates xp̃i z scõꝝ plus dz esse hoiby celebris tãq̃ recordiũ magne pietatis diuine. Juxta illud Isa. lxiij. Miscõiarũ dñi recordabor. Natiuitas siquidẽ xp̃i fuit op9 magne misericordie z pietatis. sed resurrectio pfecti onis gr̃e z ꝑsumatioris iustificatõis. Quia iuxta Hre. Nihil nobis nasci, pfuit nisi redimi pfuisset. In natiuitate data ẽ spes redemptõis. q̃ tunc debitũ ꝓ nobis solui. sed in passione expiata est culpa ꝓuaricationis. q̃ tũc sufficiẽter reatũ culpe abstulit. In resurrectiõe vero spem adipiscẽde glie secũ sine om̃i impedimẽto oñdit. vnõ xp̃s resurrexit vt exemplar nr̃e resurrectionis. sicut clamat eccl̃ia in cantico vulgari dicẽs. Christ9 surrexit ex̃epluz ꝓpl'o dedit. q̃ resurgem9 z sibi ꝓregnabun9. Nõ canticũ ad honorẽ dñice resurrectiõis more solito ꝓmo decantem9. z postea mr̃em dñi salutabim9 ꝓ impetrãda gr̃a diuina dicẽdo. Aue maria gr̃a z̃c. In q̃bꝫbis tria tangũtur. Primo nãq̃ describit resurrectio xp̃i vt potens z magnifica. q̃ surrexit domin9 Scõo vt verax z nõ fantastica. q̃ ꝑe. Tertio vt potens z publica. q̃ apparuit petro. Sic ḡ xp̃s surrexit potent' vt magn9 dñs z potens in ꝓlio. Surrexit veracit' vt carẽs oi figmẽto. Tertio surrexit potent' z publice vt oñsus ꝓncipali discipulo. q̃ Petro.

Dixi primo q̃ describit resurrectio xp̃i vt potens z magnifica q̃ surrexit vt dñs. Sicut ẽi dicit apl's. j. Cor. viij. Siq̃dẽ sunt dij multi z dñi multi. nullus tñ est tant9 et talis tã q̃ magnific9 dñs sicut xp̃s. de q̃ dz Tu solus dñs. s. ꝑ essentiã. alij vero participatiue. vñ in femore suo scriptuz est. Rex regũ z dñs dñantiũ Apoc. xix. Et licz xp̃s ab instanti sue cõceptiõis habuit h̃ dominiũ. tñ illud nõ oñdit nisi post resurrectionẽ suã. In dieby siquidẽ suis ante mortez legit de eo q̃ subditus erat parẽtiby Lu. ij. Sed post resurrectionez dicit de se. Data est mihi oĩs ptãs in celo z in terra Math. vlti. Magna certe ptãs dñari a mari vsq̃ ad mare. Et sicut pr̃ dicit filio. Dabo tibi gentes hereditatẽ tuã z possessionẽ tuã terminos tre. Et itez in alio p̃s. Adorabunt eũ om̃es gẽtes oẽs reges t̃re ei. Circa q̃d est sciendũ q̃ xp̃s est dñs tãq̃ potens z dñans vniuersle creature. Habet siq̃dez triplicẽ ptãtem. scz in celo. in inferno et in terra. z ita dz in sũmo z infimo z in medio dñationis ptãtẽ. vt nõ sit q̃ se abscõdat ab eo. vñ p̃s. Si ascẽdero in celũ tu illic es. si descẽdero ad infernũ ades. Si sumpsero pennas diluculo. z habitauero ĩ extremis maris. Ecce celũ infern9 z mũd9. Dominium xp̃i in celo apparet ꝓmo in h̃ q̃ om̃s angelice ptãtes adorant eũ Juxta illud p̃s. Adorẽt eũ om̃s angeli eius. Et Apoc. iiij. Seniores. xxiiij. pcidebãt ante sedentẽ in throno z adorabãt eum mittẽtes coronas suas ante eũ. Ista aũt adoratio in celo non est aliud nisi vera z exp̃ssa recognitio sctõrũ angeloꝝ z hoim in celo regnãtiũ q̃ eorũ ꝓmia a nullo habẽt nisi a xp̃o. et h̃ notat' in eo q̃ dicit. submittebãt coronas suas ante eũ. q̃ om̃e meritũ eoꝝ q̃ sancti adepti sunt ꝓmia celestia. nõ sibꝫpis sed gr̃e diuine ascribũt. Juxta illud. Quid habes q̃d non accepisti. Scõo dñium sue ptãtis apparet in celo in h̃. q̃ ipe est q̃ habet clauẽ dauid. q̃ claudit z nemo aperit. aperit z nẽo claudit. Vñ ipse dicit Ezo. xxxiij. Miserebor cui voluero. z ꝑcipius ero in quẽ mihi placuerit. Tante libertatis z ptãtis est iste dominus q̃ nullius seruitijs. ꝑabꝫ. ꝑcijs aut fauoribꝫ aut terroribꝫ põt ab aliq̃ obligari sed oĩa bñplacito suo refuauit. vnde p̃s. Om̃ia q̃cũq̃ voluit dñs fecit in celo z ĩ terra. Tertio apparet ptãs dñatiõis eius in celo in h̃ q̃ nullũ sibi patit̃ resistentẽ. nõ solũ verbo aut facto sz etiã sola cogitatiõe. Vñ lucifer necdum exp̃sserat ore nec oñderat ope q̃ poneret sedẽ suã ad aq̃lonẽ sz q̃cito cogitauit h̃ mẽte. subito deiect9 est ꝑ istuz dñm Isa. xiij. De q̃ casu dñs q̃ sua ptãte fact9 sit dicit Lu. x. Videbã sathanã tanq̃

fulgur de celo cadentē. Glo. videbā. i. pñs eram. q. d. hoc factuz ē potestate mea. Q si sic subito deiecerat tam altuz quid fiet de inferiori. Si sic regez supbie strauit q̄d faciet familiari suo. Si sic potentē q̄ntomagis debilē z infirmū hoiem. Et si sic p solamentis cogitatione q̄d erit p oris exp̄ssione z opis patratione. De potestate in inferno patet q̄ etiā ibi eam habeat z exerceat. qz ipe est iudex q̄ tradit reos ministris. z ministri tradunt tortoribz. Sicut dicitur Matth. v. ca. Ipe est dñs ille q̄ postq̄z ceciderit corpus habet ptātem aiam mittere in iehennā. Uere est g̃ dñs inferni Luc. xj. Istam ptātem sui dominū xp̄s ostēdit maxime in resurrectione sua. Hā separata ania a corpe ipo die parasceues. statim aia xp̄i cū diuinitate descēdit ad debellādas tartareas ptātes. Quē vidētes demones terriri z turbati q̄ nunq̄z talē ad se descēdisse viderant. intra se dixerūt. vt ait Aug. in sermone hodierno Unde vēit tam fort̄ q̄ ad nos tam potenter ingressus est. Q̄ undus q̄ nobis subdit̄ fuit nunq̄z nobis talem mortuū misit. Quis g̃ est q̄ sic intrepidus fines nr̄os ingreditur. z nō solum supplicia nostra nō veretur. verū etiā alios de vinculis nr̄is potenter absoluit. Ecce quō demones senserūt xp̄i potentiā in inferno De ꝟ habet figura in li. Machab. vbi dicit q̄ iudas machabeus surrexit vt defenderet pp̄lm suum et dilatauit gl̃iam pp̄lo suo. Et seqūtur. Sil̃is fact̄ est leoni in opibus suis. Cōparat leoni xp̄us in ꝟ. qz sicut leo ad nullius bestie occursum pauet. vt dicit de eo. ita xp̄s intrepidus fuit ad occursuz demonū q̄s potenter deuicit et spoliauit vt dicit Lu. xj. Si aūt fortior eo supuenerit vniuersa q̄ habuit auferet z spolia eius distribuet. Sed p̄ isto latī aduertendum Q cū fm fidem catholicā ponat q̄druplex infern̄. scz dānatoz. purgatoriū. limbus pueroz. z limbū patrū. Ad nullū tū horuz xp̄s dicit descendisse p̄ter q̄z ad limbū sanctorū patrū. Uerū est p essentiā. licet p effectum ad oēs descēdit. aliter tū z aliter. qz ad infernū damnatoz descēdens habuit hunc effectū. q̄ eos de sua incredulitate et malicia p̄futauit. Illis aūt in purgatorio spem p̄ceptis dedit. Patribz autez in limbo p solo peccō originali detentis. lumē eterne glorie infudit. Hec Thomas parte tertia. q. lij. ar. ij. Pro cui⁹ meliori mēoria pono triplex memoriale documētum. Primū est q̄ xp̄s eos q̄ sunt in inferno dānatorū nō liberauit in resurrectiōe. Rō h⁹ fm Tho. sup. iij. sniaz di. xxij. qz ibi sunt oēs obstinati z nō sunt capaces liberatiōis. vñ nō ex insufficientia liberatiōis. sed ex indispositione coz nō sunt liberati. p̄ter q̄d cānit ecclia. In inferno nulla ē redemptio. Scōm documentū. pueri in limbo nō sūt liberati. ex eo q̄ nullus tūc meruit liberari nisi q̄ fuit membrū xp̄i p fidem vel fidei sacramentū. vt puta p baptismū in nouo. z p circūcisionē in veteri testamēto. z p sacrificia i lege nature. qz tū nullū hoz pueri habuerūt. igit̄ ꝛc. Tertiū documentū. alii qui sunt in purgatorio nō sunt liberati. qz virtus passiōis xp̄i non se extendit nisi ad remouendū originale p̄cm de se. z ad remouendū culpā actualē. q̄d nō fit nisi p susceptionē alicuius sacri vel baptismi vel p̄e Ideo nō decuit eos liberare. nisi forte dicatur q̄ in hac vita meruerūt vt p passionē xp̄i liberarent̄. vel forte fm Tho. tūc speciali gr̃a factū fuit xp̄o de nouo passo. q̄d tūnūc fieri nō potest. Et ita patz modus quō christ⁹ dominū sue ptātis exercuit i inferno. De ptāte in mūdo patet q̄ xp̄s est ver⁹ dñs post resurrectōnē in mūdo. sicut de se dixit. Data est mihi oīs ptās in celo z terra. Pro q̄ sciendū q̄ sicut ōr. xcvj. dis. Duo sunt q̄ppe imperator auguste q̄by p̄ncipaliter hic mūdus regit̄. scz auctoritas sacra pontificū. z regalis ptās. vna spūalis. alia temporalis est. Sed tū spūalis ptās longe est excellētioz r̄pali. vñ dicit Amb. i pasto. suo ibidē. xcvj. di. duo sūt. Honorz sublimital spālis nullis poterūt cōparatiōibz adeq̄ri Si regū fulgori cōpares z p̄ncipū diademati. longe erūt inferius q̄z si plumbi metallū ad auri fulgorē cōparet. Quippe cum videas colla regū z p̄ncipum submitti genibz sacerdotū z osculata coz dextera. oforibz coz credant se cōmuniri. Et sequitur Nihil enī in hoc seculo excellēti⁹ sacerdotibz. nihil sublimi⁹ epis dici pōt. Et p̄e illa ptās spūalis noīe celi. r̄palis vero noīe terre intelligi. Xp̄o igit̄ data est oīs ptās celi terre p⁹ resurrectiōem. qz sacerdotal' z regalis in ipo excellēter extitit. De sacerdotali ōr. Heb. xj. Precursor p nob introuit iesus fm ordinē melchisech pōtifex fact⁹.

¶ Feria secunda pasce

De regali dr Malach. j. Rex magnus ego sum dicit dñs exercituū t nomē meū horribile in gentibꝫ. Preter aūt has ptātes est in xpo tertia ptās distributōis. q2 sacerdotium t regnum cui vult distribuit. t ascendens in celū vtrāq; ptātē relict ecclie. Vñ xvij. di. dr. oñs. Q xps solus fundauit ecclesiā romanā t beato petro etne vite claui gero terreni simul t celestꝫ regni cōtulit ptātem. Sed q2 nēo militās deo implicet se secularibꝫ negocijs. Ideo dispensatiue factū est vt eccia solius spūalis ptātis auctoritatē habeat sed executionē tpalis potestatꝫ regibꝫ t pncipibꝫ cōmisit. Hm q̄d deducit Bern. li. iij. de cōsideratiōe ad eugenium ca. iij. ¶ B Licet aūt vtraq; ptās scz sacerdotalis t regalis sint in eccia. tamē multo excellentꝫ sunt i xpo. Primo ex eo q2 ptās xpi est pmarie institutiōis. Instituit q̄s vult sacerdotes. t dignitates ordinat Apoc. j. Fecit nos regnum t sacerdotes deo t pri suo. Eph. iij. Ipe dedit q̄sdā q̄dem aplos. q̄sdā aūt pphas. alios vo euāgelistas. alios autem pastores t doctores. Ite distribuit regna Prouer. viij. Per me reges regnāt. p me pncipes imperant. t legum cōditores iusta decernūt. Scdo excellit dnatiōe. ptās eni ei⁹ est eterna. t regnuz ei⁹ q̄d nō auferet t qō nō corrūpet. vt dicit Dan. vij. Et ꝑ quo ad regalē ptātē. De sacerdotali vo dr Heb. vij. Jesus eo q̄ maneat in eternū. sempiternū hz sacerdotiuz Tertio excellit auctoritate. Ipe eni est pncipalis rex t sacerdos. alij tāq; ministri Sapi. vj. Audite reges qm̄ data ē ptās a dño vobis. t virtus ab altissimo t ministri estis regni eius. De sacerdotibꝫ vo dr. j. Cor. iij. Sic nos existimet hō vt ministros xpi t dispensatores mysteriorum dei. Ecce vtriq; minister. Quarto excellit efficacia. Reges eni pñt occidere. viuificare autez non pñt. Sed de xpo dr Bap. xviij. Tu es dñe q̄ vite t mortis hēs potentiā. deducis ad portas mortꝫ t reducis. Silr sacerdotes licz sacra adhibeāt ad viuificandū aiam. solus tñ xps offert gram p quā est vita aie. t liberat a morte pcti Matth. ix. Sciatis q2 filius hois hz ptātē dimittendi pcta in terra. Quinto excellit iudicio. q2 finale iudiciuz vtriusq; ptātis sacerdotalis t regal' ad eū finaliter deuoluet a q̄ nulla erit appellatio. Joh. v. Potestatē dedit illi iudicium facere q2 filius hois est. Sexto excellit retributione pmij. Premia enim regum t sacerdotum sunt tpalia Sed ipe p meritꝫ vniuscuiusq; habet ptātē dandi pmia vel penas eternas. vt dr Luc. xij. Postq̄ occidit corpus habet ptātē aiam mittere in iehennā. De premio vo eterno dr Joh. viij. Dedisti ei ptātem omis carnis. vt omne q̄d dedit ei det ei vitā eternā. Et sic ptz quō xps resurrexit potenter vt dñs. vñere t merito pōt dici q̄ extꝫ habet ptātem celi mūdi t inferni. vere surrexit hodie vt dñs. ¶ E

Dixi secūdo q̄ in vbis pmissis describit resurrectio xpi vt vera. t nō fantastica. quia surrexit carens oīi figmēto. cū dr. Surrexit vere. Circa q̄d est sciendū q̄ dñs surrexit faciter. mirabiliter vtiliter t eternaliter. et p ordinē seq̄ns surrexit exēplariter. De pmo dicit q̄a surrexit vere. Istā veritatē xps probauit multis argumētis euidētissimis. Primo q̄a. xl. die vb apparens discipulis semetipm prebuit viuū in multis argumentis. Actu. j. Scdo q̄a oñdit manꝰ t pedes t latus Joh. xx. Tertio q̄a comedit. vñ dicit. Habetꝫ hic q̄d māducet. At illi obtulerūt ei partē piscis assi. t ita de multis alijs. q̄ nō pōt facere corpus fantasticuz. Sic q̄libet nr̄m deberet facit resurgere vt possit dicere illud. iij. Re. xx. Memēto dñe q̄modo ambulauerim cora te in veritate t in corde optimo t pfecto. Sed econtrario de falso penitēte dr Apoc. iij. Scio opa tua q̄a nomē bēs q̄ vivas t mortuꝰ es Lu. xvj. Vos estis q̄ iustificatꝫ vos coram hoibꝰ. deꝰ aūt novit corda vra. Isti sunt sepulcra dealbatis a foris. intꝰ autē pleni fetore. vt dr Matth. xxiij. Et sunt sicles lupis palliatis ouili pelle Matth. vij. Scdo surrexit xps mirabiliter qz clauso sepulchro. sicut etiā fuit mirabiliter natꝰ clauso vginis vtero. Fuit autē positꝰ in sepulchro nouo in syndone mūda t in orto florido. Sic verꝰ penitēs resurgens a pctis dz xpm reponere in sepulchro pscie sue renouato p pniam. in tali videlicet q̄d sit mundū. acti adhuc in eo nullus iacuisset. Debet enī oīno obliuisci preteritaz delectationū. ac si eas nunq̄ habuisset. Debet esse firmi. propositi t duri ad resistendū temptatiōibꝫ. sicut lapis ictibus. Scdo dz reponere xpm in syndone mūdicie t castitatꝫ tam cordis q̄ oris q̄ operis.

Tertio debet reponere xp̃m ver⁹ penitẽs in orto floꝛido fꝛuctum. vt sic refloꝛeat caro eius ⁊ aĩa p gr̃am q̃ emarcuerat p culpã Itẽ de tertio q̃ xp̃s surrexit vtiliter. qz capta pꝛeda. Sic hõ resuscitat⁹ p gr̃az debet viuere vtiliter nõ ociari tota die Matth. xx. laboꝛare ĩ vinea dñi ex denario diurno. vt ptz ibidẽ. Istud enĩ etiã aĩalia bruta et virgulta facũt. nã vermiculi steriles sunt p hiemẽ. silꝛ aĩalia sterilescũt in hieme ⁊ q̃i mortificant in fꝛute generatiua ⁊ motiua. Silꝛ arboꝛes mortificant in hieme in virtute vegetatiua. Silꝛ grana frumẽti cadẽtia mortificant Job. xiij. Que tñ oĩa resurgũt m̃lto vtili⁹. q̃a q̃dã centuplũ fructũ afferunt. Sicut ptz de granõ milij et papaueris. Sic deberet ver⁹ penitens fructificare fruct⁹ honoꝛis ⁊ honestat⁹. vt dicat illud Eccl. xxiiij. Ego q̃si vitis fructificaui suauitatẽ odoꝛis. Si enĩ fuit inutil⁹ coꝛde q̃a inq̃tatẽ meditat⁹ est ĩ cubili coꝛdis sui. astitit oĩi vie nõ bone. malicĩã aũt nõ odiuit. iã post ꝓuersionẽ lex dei sit ĩ coꝛde ip̃i⁹ meditet cũ coꝛde suo nocte. Jã exerceat et scopet spm̃. i. purget eũ ab inani cogitatõe. Jã in meditatiõe sua exardescat ignis spiritussancti. ⁊ feruoꝛ caritat⁹ ⁊ dilectõis dei ⁊ pꝛimi. Si etiã fuit inutilis oꝛe. qz os ei⁹ foꝛte habundauit malicia. ⁊ lingua ei⁹ concinnabat doluz. i. dolose finxit dolos. Si datus ad detrahẽdũ sedẽs aduersus fratrem suũ loq̃bat⁹. ⁊ aduersus filiũ mr̃is sue ponebat scandalũ. Jam os suũ aperiat et mediteť sapĩam. Jã os suum apiat ⁊ attrahat spm̃ veritat⁹. vt loquat⁹ pacẽ cũ pꝛimo suo. Jã ponat oꝛi suo custodiaz. vt nõ loq̃tur opa hoĩm. sed et oꝛe suo pficiat laudez diuinã. septies in die laudãs dñm. Jam loquat⁹ de testimoniis dei in ꝓspectu regum. Sic enĩ vtilit⁹ surget in ꝓbo. Q̃ si foꝛte fuit olim inutilis ĩ facto ⁊ ope. qz foꝛte cõfessus est se nosse deũ oꝛe. factis aũt negauit. vt qz videns furẽ currebat cũ eo ⁊ cũ adulteris poꝛtionẽ suã ponebat. Nã qui furat⁹ est iã nõ fureť. sed iuxta cõsiliũ apl̃i magis operet manib⁹ suis vt habeat vnde tribuat necessitatẽ patienti. Hec ẽ enĩ vera resurrectio spũalis m̃lt⁹ vtilis. Itẽ de q̃rto q̃ xp̃s surrexit eternaliter ꝓ Roma. vj. Q̃ resurgens ex mortuis. iã nõ moꝛiť. mors illi vltra non dñabiť. Sic nos resurgere debemus vitãdo relapsum pcti. q̃a irrisoꝛ est et nõ penitẽs q̃ deflenda iteꝛ cõmittit vt dic̃ Amb. Jsti nõ cũ xp̃o sed cũ lazaro resuscitanť. q̃ iterũ mortuus ẽ. Et q̃a ista oĩa instruunt nos spũaliť resurgere a pcto. Jõcludiť q̃ xp̃s resurrexit exẽplariť ad nostrã instructionẽ. Juxta illud Ro. vj. Quõ xp̃s resurrexit a mortuis. ita ⁊ nos ĩ nouitate vite ambulemus. ¶ D

Dixi tertio q̃ describiť xp̃i resurrectio vt patens ⁊ publica. in ꝟ q̃ oñsus ẽ ꝓncipali discipl̃o sc̃z petro. Sicut enĩ dicat xp̃s. Non pot⁹ ciuitas abscõdi sup̃ montẽ posita Matth. v. Et Lu. xi. Nemo accẽdit lucernã ⁊ ponit eam sub modio. Quid enĩ pfuisset xp̃i resurrectio si nobis nõ patuisset. si discipulos latuisset. si ip̃is pbata nõ fuisset. Jdeo xp̃s volens facere fructũ sue resurrectõis in nob̃ multiplici eã apparitione pꝛobauit. manifestãdo se discipul⁹ suis ⁊ alĩs pꝛout dicit Mar. xvj. Surgens iesus mane pꝛima sabbati apparuit ꝓmo marie magdalene. Et modũ apparitõis oñdit Joh. xx. Maria stabat ad monumentũ foꝛis ploꝛans. ⁊ significat statũ diligentiũ q̃ p amoꝛe ploꝛãtes nolũt recedere q̃usq̃ dilectum inueniãt. In hac apparitõne affuerũt duo angeli. q̃ eam ꝓsolabanť de dilecto. nec mirũ q̃ angelos vidit q̃ pie incepit et pie pseuerauit. nec etiã mirũ q̃ de eoꝝ ꝓsolatione nõ fuit ꝓtenta. q̃a diligẽtes deũ nõ sunt cõtenti ꝓsolatione creaturaꝝ nisi videãt deum quẽ q̃runt facie ad faciem. Juxta illud Ps. Quid enĩ mihi ẽ in celo. ⁊ a te quid voluĩ sup̃ terrã. Ex q̃ infero q̃ ꝓtent⁹ ꝓsolatione terrenoꝝ nõ req̃rens clarã deivisionẽ affectualiť. nõ vere diligit deũ. Patet. quia spez ponit in creatura. ⁊ p creatoꝛe diligit creaturã. ⁊ sic nõ vere diligit deũ. imo iam nõ diligit. De his ꝓqueriť dñs p ꝓphetaz. Dereliq̃runt me fontẽ aque viue. ⁊ foderũt sibi cisternas dissipatas. q. d. Dereliq̃runt me ꝓsolatoꝛẽ oĩm ⁊ foderũt sibi ꝓsolatões vanas ⁊ insufficiẽtes q̃ eos satiare nõ pñt. Joh. iiij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iteruz. Scdo apparuit mulieribus a monumẽto recedentib⁹. de q̃bus Matth. xxiij. dicit Q̃ exierũt de monumẽto cũ timoꝛe ⁊ gaudio magno currentes nũciare discipul̃. Et ecce iesus occurrit eis di. Auete. Jste signi ficant statũ ꝓtẽplantiũ q̃ ꝓtinue recedunt

ab hoc mūdo p ptemptū ḡsi a monumēto fetido. sicut fuit paul⁹. qz oīa fetida reputans dicit. Oīa arbitrat⁹ sum vt sterco/ra. Et bis iesus occurrit ꝓsolādo ꝛ adiu/uando eos Isa. lxiij. Occurristi letāti ꝛ faciēti iusticiā. Sed audiam⁹ qđ dr de ist mulieribꝫ. qa ille accedētes tenuerunt pedes iesu. p qđ significat q tales debēt i opibus suis accedere miscōiam dei ꝛ iusticiaz vt dicāt cū ps. Miscōiam ꝛ iudiciū cantabo tibi dñe. Tertio apparuit petro. vt dicit hic Luc. vlti. Nescit tñ qñ aut quō. Et ista apparitio ē ꝓsolatio petri. Dicit enī Ber. Magna dignatio dñi q ei specialit p ceteris voluit apparere quē de negatiōe p ceteris rea ꝓscia ꝓfundebat. Significat ḡ ista apparitio statū penitentium. nā qa petr⁹ a cōspectu dñi exiuit foras ꝛ cepit flere. meruit istā dñi apparitionē. Sed q̄re eū pmi serat cadere qui eum p ceteꝛ plus dilexit. Rādeo fm Greg. Q in h magne pietatis dispensatiōe oñdit dñs q eū quē cunctevoluit pficere ecclie pmisit cadere. vt i sua culpa disceret ḡliter alijs debeat misereri Ecc. xxx. Intellige q sunt primi tui ex te ipo. Un dido enee rñdit. Nō ignara mali miseris succurrere disco. Ex q̄ infero q licet meli⁹ sit bñe platum innocentē q̄ntum ad fructū intercessiōis apud deū. tñ meli⁹ ē habere penitentē q̄ntū ad cōpassionē miserationis. Quarto apparuit duob⁹ discipulis in emaus euntib⁹. qđ interp tat populus abiectus. vel desideriū consiliū. et significat statum religiosoꝝ. q elegerūt esse abiecti in domo dñi magꝭ q̄ habitare i tabernaculis pcōꝝ. ꝛ q̄ desiderāt ꝓtinue implere cōsilia diuina sez pauptatē. castitatez ꝛ obedientiā. Quinto apparuit. xj. discipulis simul congregatis Joh. xx. ꝛ significat statū pfectoꝝ q̄ in vnū congregant oīa sua opera. ꝛ portas sensuū suoꝝ clausura discretionis custodiūt. Det ergo de⁹ vt et nobis appareat in corde p grām. ꝛ in futuro p gloriā. Qđ ipe nobis pstare dignet ꝛc.

Feria tertia pasce. Sermo LX.

Duo ex discipulis iesu ibant ipso die resurrectionis in castellū qđ erat i spacio stadioꝝ. lx. ab hierlim noīe emaus Luce. xxiiij. ꝛ Mat. xxviij. ꝛ Joh. xx. Pro ba/benda ꝓtinuatiōe euāgelij hesterni sciēdū est vt dicit Aug⁹ de ꝓcordia euāgelistaruꝫ Q cū maria magdalena venisset ad sepulchrū ꝛ nō inuenisset iesum in monumento sed solū angelū sedentē sup reuolutū lapidē vt dictū est heri. Maria vtiq; ex instinctu āgli ꝛ p̄cepto iuit stati ad apl̄os. xj. Et signāter locuta ē petro ō resurrectiōe dñi. petrus aūt audita tā expectabili reuelatione cū iohanne ibant ad monumentum. ꝛ venientes nō inuenerūt quicq̄ ibi nisi lintheamina inuolura in vnū locū ibi. vt dicitur Joh. xx. Illa autē volens adhuc certius experiri de resurrectiōe xp̄i seq̄bat petrū ꝛ iohem. Cū illi recessissent. illa sola pstitit ibi lamentādo ꝛ mansit. vbi stati apparuerūt ei duo angeli. cū q̄bus ipa colloquebat de facto p quo venerat. Et ipsa sic loquente vidit illos angelos attente aspicientes in locū q̄ erat post eā. Illa aūt cōsiderata attenta aspectione angeloꝝ post se vt dicit Orige. vtiq; esse aliq̄d suspicabat post se. Et sic stati retrospexit ꝛ inuenit iesum stantē post se in forma ortulani. Jes⁹ vero noīauit eā noīe ꝓsueto. dicēs Maria Qui illa. Raboni. ꝛ pfectēr voluit osculari pedes ei⁹. sed eo nō pmittēte. illa mox cucurrit ad discipl̄os dicēs eis q̄ viderat. ꝛ i illo trāsitu cadē maria inuēit alias mulieres cū q̄b⁹ cōuecta ibat p viā. Cū aūt pcessissent occurrit eis stati iesus. vt dr Mat. xxviij. di. eis. Auete. et pmisit eis tangere pedes suos. p̄cepitq; eis vt dicerēt aplis. q̄ ꝛ fecerūt dicētes. Vidim⁹ dñm. Hicq; iā xp̄s eis bis apparuit. Tertio aūt apparuit petro redeunti a sepulchro. vt dicit Aug⁹. Licet nullus euangelistarū hoc dicat exp̄sse. Dis ergo iā trib⁹ apparitionib⁹ factis eodem die resurrectionis domini duo discipuli audita iam nouitate de resurrectōne christi ab apostolis ꝛ mulieribus. licet adhuc imperfecte crediderunt resurrectiōez domini quasi ex quadam dubitatōne ibāt ad quoddam castellum nomine Emaus. q̄bus euntib⁹ sic i via dñs apparuit eis. Et hec fuit q̄rta apparitio de q̄ dicit in euāgelio hodierno. Duo ex discipul̄ iesu ꝛc. Ubi euāgelista tria facē. Primo oñdit quō xp̄s ō se loq̄ntib⁹ apparuit. Scōo quō eis enarrauit scripturas ip̄is dubitātib⁹. Tertio quō manifestauit se ipis discūbentib⁹ ibi. tūc aperti sunt oculi eoꝝ. Quo ad pmuz

dicit sic. Duo ex discipul' ihesu ibāt ꝛc. Qui aūt fuerūt isti duo discipuli diuersimode sentiunt doctores. Quidā dicūt q̄ fuit ꝟn⁹ cleophas. et alter vt dicit Theophil⁹ fuit lucas cuāgelista. q̄ ꝓpter humilitatē se non noiauit. Hoc sentit Bre. in moza. sed Ambro. videt dicere sup lucā q̄ nō fuit lucas sed al⁹ noie almeon. q̄d verius creditᷣ. Hā lucas post⁹ fuit discipul⁹ apl'oꝝ q̄s ex discipulis xp̄i. sicut ꝓbat ꝑ Johem in ꝓlogo eiusdē cuāgelij ꝛ Aug⁹. quicq̄d tñ sit ō isto modice vtilitat̄ᷣ est nobis ad sciendū. Isti ergo duodiscipuli ibant ipa die resurrecti onis dñi. post illas tres apparitiōes xp̄i in quoddā castellū qđ distabat ab hierl'm. lx. stadijs. que scz. lx. stadia faciūt septē milia/ria cū dimidio vt dicit Albert⁹. Nicolaus tñ de Lyra dicit q̄. lx. stadia faciūt q̄ttuoꝝ leucas integras sine q̄ttuoꝝ stadijs. sed hē solū ex diuersa cōputatione illoꝝ. nomine emaus. q̄ fm Bedā dicebat post hoc Nicopolis. q̄ p⁹ expugnationē iudee fuit restaurata sub marcho ꝛ armelio et anthonio. sed mutauit nomē. Et ipi loq̄bant ad inuicez non q̄si credētes. vt dicit Theophilus. scz vt stupentes in reb⁹ extraneis. De q̄ aūt inter cetera loq̄rent. dicit q̄ de his omnib⁹ q̄ acciderāt. scz tpe passionis xp̄i in ꝓtio facte. vtputa de traditione. flagellatione. crucifixione ꝛ sepultura. ꝛ demuz apparitione mulieribꝫ facta. Et credendū est q̄ isti duo discipuli nō sine magno dolore loq̄bātur. de his oīb⁹ que acciderāt. exēplo q̄ruz nos ea que vidim⁹ ꝛ audiuim⁹ de opib⁹ xp̄i annunciare alijs debem⁹. ꝛ ꝓferre inter nosmetipos. Juxta illud Job. vij. Quapro/pter ꝛ ego nō parcā ori meo. loq̄r in tribulatione spūs mei. ꝓfabulabor cū amaritudine anie mee. Et factū est dū fabularent secū. Fabula dicit cōpositio ex mirᷣ incredibilib⁹. q̄ vero isti mirabant de his q̄ acciderant. nec ea plene credebant mātie de resurrectione. Jdeo fabulari dicunt. ꝛ secū q̄rerent scz toto conatu adinuicē de saluatore. Vñ. ij. Paral'. xv. In tota volūtate sua quesierūt dñm ꝛ inuenerūt eū. De q̄b⁹ aūt q̄sierunt inter se facile ē videre. q̄ forte de illis q̄ fuit tāta puersitas iude vt traderet dñz suū. Et quō xp̄s nō restitit capientib⁹ eum. Itē quō apl'i eius tanq̄ pusillanimes nō defenderūt eū sed fugierūt ab eo. Inter cetera tñ querebāt quo deberēt diuerti. exq̄ fuerunt sine p̄re. ꝛ quā vitā eligerent. Ultimo an possibile fuisset eum resurgere. ꝛ an illa vera eēnt q̄ ꝑ mulieres dicebant. Cū aūt illa cū amaritudine ꝓfabularent. tunc ipe iesus. de q̄ scz loq̄bant. appropinquās ibat cum illis. Ecce iuxta vulgare, puerbiū. Lupus ē in fabula. dū. s. ipe supuenit de quo loq̄bant. Theophil⁹ spirituale corpus qđ habebat xp̄s nulla impediebat loci distantia q̄n statim adesset vbi ꝛ cū q̄b⁹ volebat. Attende quō familiaris ē xp̄s de se loquētib⁹ Matth. xviij. Ubi duo vel tres ꝓgregati fuerint in noie meo illic ego in medio eoꝝ sum. Quia aūt in ista scz ꝓfabulatione occurrebāt dubitabiles q̄stiones. quas ipi ꝑ se nō sufficere poterāt ad soluendū. ideo ponit eoꝝ ignorātia. vt ōt. Oculi aūt eoꝝ tenebant ne eū agnoscerēt. habebat enī passionē in oculis que dr aurisia. vel fm alios acrisia. latine vero dr inuidentia. ꝛ est duplex. vel q̄n rem p̄ntē nō videm⁹. vel q̄n visam nō cognoscimus. q̄n freq̄nter rē visam querim⁹ aut quā manu tenemus. (B) Theophilus ponit tres causas hmōi apparitiōis xp̄i pegrine. Prima vt discipuli nō timētes eū dicerēt totā suā intentionē coram ipo. Secdo vt intelligerent q̄ licet idez sit corp⁹ xp̄i q̄d resurrexit sicut ꝓpus. nō tñ oīb⁹ esset visibile. sed quib⁹ vellet. Tertio vt intelligerēt q̄ post mortē ꝓuersatio ei⁹ nō erat digna hoīb⁹ sed angelis. Brego. tñ dicit q̄ talē se illis demōstrauit exteri⁹ in oculis corpis q̄lis apud illos erat int⁹ in oculis mētis. Jpi enī xp̄m amabant. ꝛ tñ de ipo dubitabāt. Propter amorē igit̄ se oñdit eis. sed ꝓpter dubitatiōez cognitiōis sue speciē ab eis abscōdit. Pōt dici q̄re nō cognouerūt eū apli. Prio q̄ eoꝝ oculi tenebant ꝛ forte fuit ex tristicia ꝛ dolore cordis repleti. Vel vt dic̄ Aug. in ipis oculis operatiōe sathane caligo q̄dā erat fusa alicui⁹ bōnis causata. ꝑ quā diabolus volebat impedire cognitionē xp̄i. vel vt ōt Dar. q̄ in alia specie oñsus ē eis. Et sic ad illos. Dic ponit xp̄i allocutio de eoꝝ dubitatiōe. Exq̄ enī ipi nō aduertebāt ꝛ ꝓpīs nec loq̄batur sibi. Jpe puenit eos vt ꝓuocaret eos ad colloquiū. ꝛ dicēs. Qui sunt hi sermones q̄s ꝓferᷣ adinuicē q̄. Exq̄ nihil mihi loq̄mini tūc signuz ē q̄ aliq̄d arduuz inter vos tractaris. et estis tristes et sic nihil loq̄mini mihi. hoc eis ꝓpterea

℣ Feria tertia Pasce

Joh.xvj. Quia plorabitis vos ⁊c. Sz ne viderent aliqd inhonestū tractare statim respōdebat sibi vn⁹ ex illis noīe cleophas ⁊ dixit ei. Tu solus pegrin⁹ es. s. p hac vice q̄ venisti ad diez festū in hierlm cū alijs. vtor Joh.ij.⁊.vij. Et ly sol⁹ nō facit exclusionē aliorū pegrinor sed excludit cognitionē ab eo sic apparente. de manifesta morte iesu. vt sit sensus. Cū multi pegrini sunt in hierlm q̄ de ℏ facto sciūt. tu solus es inter eos q̄ hec ignoras. ⁊ hoc est mirū. Et bene dicit isti xp̄m pegrinū. Primo q⁹ erat de longinq̄s partib⁹ celi. Secō vt dic̄ Beda. q⁹ longe natura ei⁹ ab eis p resurrectiōis gloriā distat. Tertio q⁹ fidei eorū erat extraneus. Ps. Extraneus fact⁹ sum fratribus meis. ⁊ pegrin⁹. Cōtra arguit eū. Et nō cognouisti ea q̄ facta sūt. Licet dicāt pegrini ꝯsueuerūt inq̄rere de nouitatib⁹. tu aūt existens circa tales nouitates mirū est q̄ ignoras. Et ne excusaret de obliuiōe dicunt norant. q̄ sunt facta in illa his dieb⁹. i. nouiter ⁊ recenter. Quib⁹ ille dixit. Quenō q̄rit ex ignorātia. vt dicit Lyra. sz sicut mgr sciens aliqd pfecte. q̄rit nihilomin⁹ a discipulo. vt audiat intentōez suā. Deinde dr̄ rnsio discipulor. In q̄ cōmendant xp̄m tripliciter. s. respectu dei. respectu sui et respectu primi. Et dixerūt ei de iesu nazareno. Ecce cōmēdatio patric. i. florido. Cañ. ij. Ego flos campi. Cōmendāt ℣ tutē. quia vir fuit. i. virtuosus Lu.vj. Uirtus de illo exibat ⁊ sanabat oēs. Itē cōmendāt officium q⁹ dicūt pha. Joh.vj. Nic ē vere pha Et dicit glo. dicunt eū pham. tacēt aūt de filio dei. q⁹ nō pfecte crediderūt. vel q⁹ licz sciunt ⁊ credūt. tm̄ timent reuelare sibi. timentes ne eēt vn⁹ ex hostib⁹ xp̄i. ⁊ sic nescientes cū q̄ loquunt tacent de filio dei. Itē cōmendant opus dicētes. Potens in ope ⁊ ꝓmone. ſm Lyrā. pdicatiōis in suscitandis mortuis. ⁊ sic de alijs curandis infirmis. Quāte aūt sit potētie xp̄i ꝓmo dr̄ Lu. iij. Stupebāt aūt in doctrina ei⁹. q⁹ ī potestate erat ꝓmo illius. Itē cōmēdant euz respectu dei. Coram deo. accept⁹. s. deo in oib⁹ pdictis Matth.iij. Hic ē filius me⁹ dilectus in q̄ mihi cōplacui. Itē cōmendant eū respectu primi di. Et omi pplo. Omis pplis gaudebat in vniuersis q̄ gliose fiebāt ab eo Lu.vij. Et ita describunt eū in vita Coseqnter describūt. qd factū est i morte. Et quō. certe p inuidiā tradidēr eū sūmi sacerdotes. sz pilato ⁊ gentib⁹. q̄ tñ eū venerari debuerant. in dānationē mortis. ℏ habeā Matth.xxvij. Et insinuant genus mortis dicētes. Et crucifixerūt eū. vnō aggrauant eis causē tristicie. q⁹ post hec omnia sperabam⁹ q̄ ipe redemptur⁹ eēt isrl. q. d. q̄uis tristes fuimus ꝓter mortem suam. tñ spes resurrectionis sue mitigabat l nobis aliqliter tristiciā. nunc autē q̄a non resurrexit desperamus multo fortius. Et dicit Theophilus q̄ ipi estimabant xp̄m solum redemptur⁹ israel. i. iudeos a seruitute romanor. ⁊ fieri solum regē terrenū. q̄d ⁊ iudei hodie a messia expectant. cū tamen q̄renduz est ꝓius liberari a seruitute peccati. Et nunc sup hec oīa dies est tertia hodie q⁹ hec facta sunt. ℏ dicunt ipi ſm Lyram. reducētes in memoriā q⁹ predixerat tertia die se resurrecturū. Sicut etiaz dicit Theophilus. Cōsequēter subiūgūt de resurrectiōe quasi hesitando. adducentes testimoniū mulier⁹ ⁊ alior⁹. vnde dicūt Sed ⁊ mulieres q̄dam ex nr̄is terruerūt nos. Hoc intelligēdū ē q̄ ad ablationē corporis xp̄i. de q̄ turbabant apli audito isto a mulieribus. nō autē de resurrectione annūciata p ipas q̄ eis erat ꝓsolabilis. Subiūgunt tps testimonij mulier⁹ q̄ ante lucē fuerunt ad monumentum. dum adhuc tenebre essent Joh.xx. Et nō inuēto corpe. dā dicit Lu.xxiij. Q̄ ingresse nō inuenerunt corpus dñi iesu. Et q̄ isti dicūt q⁹ nō inuento corpe xp̄i mulieres exierūt cito de monumēto ad dicendū q̄d sacrū est aplis. dicētes se etiā visionē angelor vidisse. vt habetur Joh.xx. vnū ad caput aliū ad pedes iesu in sepulchro. Qui sz angeli. dicūt eum viuere Lu.xxiij. Quē queritis viuentē cū mortuis. surrexit. nō est hic Et abierūt q̄dam ex nostris. s. socijs et aplis xp̄i. s. petr⁹ et iohannes. vt dicit Joh.xx. Et ita inuenerunt. sz corpus christi sublatum et monumentum apertum et vacuuz. et linthea mina et omnia alia sicut eis mulieres dixerunt. Ipsum vero non inuenerunt sz ibi in loco sepulchri. licet postea eum in via inuenissēt vt dicitur Matth.xxviij. Ecce bone mulieres sunt aliquādo audiende. Ulī Gen.xxj. Sara dixit abrae. Ejice ancillā ⁊ filiū ei⁹. Et noluit abraā. Sz dñs de⁹ dixit ad eū. Omia q̄ locuta ē tibi Sara audi

voce eius. ¶ His itaq; auditis p xpm a discipulis illis duobꝰ. z pcepta int' cetera eoꝝ dubitatione de sua resurrectõe tanq; pius mgr dubitationes eoꝝ cõfutat scptu ras allegatz ratõne pbat. vt sequit'. Et ipe dixit ad illos. scz arguens eos ex eoꝝ mñsi one. O stulti. s. p cecitatẽ intellectus z igno rantiã. maxime aũt stulti qz credebãt solũ redmptionẽ israel tpalẽ. z nõ etnam z spũa lem. z tardi corde. i. duri mente. ad creden dum in oibꝰ q̃ locuti sunt ꝓphete. scz de xpi morte z resurrectione. Vñ Actu. ij. ðr. De us q̃ pnunciauit p os omniũ ꝓphetaꝝ pati xpm suũ. sic impleuit. Consequent' arguit rõne. Est enī modꝰ pbandi alicui p aucto ritatẽ z rõnem. Cũ q̃ xps allegasset ꝓphas. ꝓsequit' arguit rõne. Dicit' ad Heb. ij. De cebat enī eũ p passionẽ ꝓsummari. vbi glo. id est. nisi xps pateret homo nõ redimere tur. vñ dicit. Hõne oportuit xpm pati z ita intrare in gloriã suã. q̃si arguat. Illud q̃d est diffinituz ab etno ex consilio trinitatis nõ potest variari. sed xpm pati fuit diffini tũ isto modo. q̃ oportuit eũ pati. oportuit q̃dem. i. necesse ꝓditionale fuit. scz si redẽ ptio homis ordinari debuisset. nõ aũt ne cesse simplicit'. Quia q̃uis alꝰ modus re demptiõis fuisset possibilis. nullus tñ ita fuit ꝓgruus sicut passio xpi. Sed in ðrũ Greg. xxj. li. moza. Qui fecit nos de nihilo. ꝑter suã passionem nos potuit redimere. Vlez est de absoluta potẽtia nõ autẽ ordi nata. Et q̃ oportuit xpm pati vt dicit Ly ra. Tum propt' ordinationem. tum propt' xpi exaltationẽ. tũ ꝑter hũani generis re demptionẽ. tũ propt' scpture impletionez. Vñ Hiero. sup illud ps. lxvij. Et dñi dñi exitus mortis. Glo. Ac si di. Quia de mor te indignaris bũana conditio. patient' fer mortẽ. qrr dñi qui pctm nõ fecit. Dñi dico exitus ab hac vita nõ alius fuit q̃s mortis id est. p mortẽ. Et ita intrare i gloriã suaz id est. in gloriã p xpm acq̃sitã. q̃ gloria con sistit in doribꝰ anie z in glorificatiõe ab om ni pl'o. Nocenī merito sue passiõis xpus acq̃siuit. qz meruit glorificari ab oi pl'o si cut verus deus Phil. ij. ¶ Dic no tanduz q̃ si xpm oportuit pati z tũc intra re in gloriã suam. q̃d nos miseri dicturi fa cturiq; sumus qui nihil patimur. z tñ volu mus intrare in gloriã alienã. Et incipiens a moyse z oñibꝰ ꝓphetis interptabat illis in oñibꝰ scripturis. q̃ de ipo erant in sigñ ris pdicte videlicz in hen. quõ de latere xpi formata fuit eua. sic de latere xpi ecclia. Item quõ abel p sacrificium deo placuit. Cayn vero displicuit. Sic hostia xpi acce pta fuit deo. iudeoꝝ victime displicuerũt. Et cayn abel ex inuidia occidit. Sic iudei xpm. Itẽ quõ abraam obtulit filiũ in mon te. Itẽ quõ iacob vidit scalã celos tangen tem in mysterio sctẽ crucis. Itẽ quõ moy ses eduxit sexcenta milia hoim. exceptis pu eris z feminis. Itẽ quõ noe crapulat' a vi no denudatus est coraã filijs. Sic xps po tatus in cruce aceto denudat' ab eis. ps. Confusio operuit faciẽ meã. Duo filij illu dentes ei scz iudei et gentiles. di. Hach q̃ destruis tẽplũ dei z. Sed surges a mor tuis maledixit vnũ scz iudeos. Itẽ quõ fi lij isrl' peccãtes morsu serpentiũ pumi sa nati fuerũt et aspectu serpentis enei. Item de samsone quõ adamauit dalidã. Hõem allegauit eis poetica figmẽta. nõ philoso phica argumẽta. q̃ licet etiã fuisset aliq̃ de xpo tñ paruã potuissent facere ꝓbationez de ipo. q̃ port' allegauit moysen q̃mus fu it ꝓphetaruz q̃ de xpo multa pdixerat vt de Deut. xviij. Et ꝓseqũnter alios ꝓphas alle gauit vt Isaiã. liij. q̃ dixit. sicut ouis ad oc cisionẽ ducꝰ est. Itẽ Hiere. xi. Ego quasi agn' mãsuetus q̃ portat' ad victimã. z licõ alijs. breuit' allegauit alios ꝓphas in q̃dã generali. adducendo tñ ꝓncipalia dicta de xpo. z q̃ntũ sufficiebat ad ꝓpositũ oñdẽdũ. vt dicit Lyra. Et appropinq̃bãt castello q̃ ibant. nõ fuit eis tediũ in via audire eum. z ita delectati in sermone cito se estimare rũt venisse. Et ipe finxit se longius ire ac remotius intẽdebat ire ad locũ magis de stantẽ. Sed a. d. tñ fictio duplicatas ẽ. Et illa est peccatũ. quomõ hoc ꝓuenit. Dicen dũ fm Aug⁹. Nõ omnis fictio est menda ciũ. sed solũ illa qñ illud q̃d fingimus nihil signat. sed qñ in aliquã rem refert' non est mendaciũ sed figura veritatis. vt hic erat. Per istam enī fictionẽ q̃ finxit se longꝰ ire. significabat fm Grego. q̃ longe erat et q̃si pegrinus a fide eoꝝ. Et coegerunt eum. z. alliciebant eum verbis. et postea fortiter ꝛ cerunt eum honeste. dicentes. Mane no biscum domine. quoniã aduesperascit. idẽ incipit fieri nox. Et q̃ hoc sit verum ostẽ dunt per signum cum dicũt. z inclinata est

iã dies ad occasum. Et hoc nos tenemur pegrinos nõ solũ hospitare. sed eos etiaz ad domos nr̃as cogere z ip̃m dñm iesum depcare vt in istis diebꝫ z aliis oĩbꝫ mane/ at nobiscũ. Et ḡa iusta petentibꝫ nõ est de/ negãdus assensus. subdit g̃ exauditio eoz cũ dicit. Et intrauit cũ illis. Cui⁹ rõnẽ assi gnat lyra di. Quia pdictũ desideriũ eozuz disponebat ad fidei cõplementũ. Et factũ est dũ recumberet cũ illis. q̃q̃ eũ reputa/ uerũt pegrinũ tñ eũ locauerũt ad mensaz cũ illis. z nõ seorsum. H̃ est ꝓtra dños potẽ tes. Sciebant enĩ q̃ dicebat eis. Hã semp paupes habebitis vobiscũ. i. hr̃e poteritꝭ. Math. xxvi. Et q̃ ōz ꝓseqũter q̃ actus vel fabula nõ abscondit in sacco. ideo narrat euãgelista q̃ xp̃s q̃ hucusq̃ latuit gl̃iaz ma gnifice iã oñdit. vñ dicit. Accepit panẽ z bñ dixit ac fregit z porrigebat illꝭ. Hoc miruz est q̃ ipe dñs accepit nõ exoratus aut hor/ tatus sed simplr accepit ipis irrequisitꝭ panẽ quẽ consueuerat mãducare z in ipo fruteꝫ diuinitatis sue oñdere. z bñdixit. i. verbis aliqbꝫ dedicauit. ac fregit. p se. talit ac si q̃s cultello acuto scidisset. z porrigebat illis. s. tanq̃ dispensator eorũ. Et ita dicit Lyra. q̃uis alibi careat auctoritate lr̃a pñs ō fra ctione. (E) Et apti sunt oculi eoz. Hec est tertia ps in q̃ oñdit quõ xp̃s cognit⁹ est ab eis. vñ dicit. Et apti sunt oculi eoz. fm glo. Lyre. Quia voluntarie se eis oñdit in effigie q̃ erat cognoscibilis ab eis. Vñ fm Aug⁹. dicit. Quãuis ipi sine oculis nõ am/ bulauerẽt aptis. tñ impedimẽtũ q̃d fuit huc usq̃ eis oppositũ fuit remotũ. Trit. tñ dic̃ q̃ nõ sensibiles. sed oculi mẽtis fuerunt in eis aperti. z ß bene ꝓcordat cũ lr̃a in q̃ ōz. in fractione panis. Non enĩ cognouerunt aspectu vel auditu. Hoc enĩ fuit moris eiꝰ. vt fm modũ solitũ panẽ frangeret. de q̃ ipi recordati sunt. z cognouerũt eum esse xp̃m. Et ipe euanuit ab oculis eoz. oñdẽs q̃ ha bebat corp⁹ glorificatũ. q̃d subito pt trãs/ parere ꝓ dotẽ agilitatꝭ vt dicit Lyra. Qua re aũt subito est abscõsus ab eis. q̃ ita eum diligebãt. Rñdet q̃ ꝓpter tria. Primo fm Theophilũ vt animꝰ ipoꝝ magis accẽde retur in amorẽ ipius. Scõo ne esset causa erroris. putantibꝫ q̃ tale corpus hr̃et sicut ꝓius. Tertio fm Glo. subtrahit carnali/ bus oculis species infirmitatꝭ. vt mentibꝫ incipiat apparere gl̃ia resurrectiõis. Quo facto discipuli dixerũt ad inuicẽ. sic lamen tando q̃ tamdiu eũ desiderabant. et tamẽ tam cito disparuit. Q̃ autẽ desideraſſent eũ. oñdunt ipi di. Nonne coꝛ nr̃m ardens erat in nobis. ac si dicãt. q̃nta nr̃a diligen/ tia q̃ nõ aduertebam⁹ tam optimũ sociuz. cũ tñ coꝛ nr̃m sensit cum esse dñm nostrũ. oñdens ip̃m q̃s esset. Et quo aũt ardebat coꝛ eoꝝ subiungũt. Dum loq̃reꝝ nobis in via. s. amicabiliter z fauorabiliter dulciter z suauiter. Et aperiret nob scripturas. q̃a fm Theophilũ. ꝗba xp̃i intrabãt p aures vsq̃ ad coꝛ eorum. Et q̃ nescit tarda moli mina spũssancti gr̃a. Ideo hi discipli ex ac censione amoris. surgentes eadẽ hora re/ gressi sunt in hierlm. ad alios discipulos q̃ erãt in hierlm congregati ꝓpter metũ iude oꝛum. vt dicit Joh. xx. Nec tardabat eos via longa nec hora serotina nec causa ar/ dua ꝓpter quã venerant. vt dicit Albertus. sed potius instigabat eos amoꝛ ad annun ciandũ xp̃i resurrectionẽ. ideo subdit. z in/ uenerũt eos congregatos. quia adhuc z tho mas fuit cũ illis. z sic erant oĩes. xi. z plu/ res alij. s. virgo beata. maria magdalena et alij amici xp̃i. Ideo ōz. Et eos q̃ cum ipis erant. di. q̃ surrexit dñs. Et addunt vere. nõ ficte. vt dicũt iudei. nec fantastice vt di/ cunt manichei. sed vere. i. viuifice viuit coꝛ pus a q̃ anĩa recesserat in morte z sanguĩe sparso reassumpto. Et ad cõfirmationẽ di cti inducũt apparitionẽ petri. ac si dicerẽt. Pro certo vera est apparitio quã vidit pe/ trus quia ipe est. aliter ipe non crederet ni si esset ita in re. Sed si dicerek. tamen iam petrus fuit periurus. ergo nõ debuit in testi moniũ induci. Dicendus. q̃ fuit secum sup eo iam dispensatũ. Sicut patet Mar. xvi. vbi angelus insinuauit culpã eius dimis/ sam. Et ipi narrabãt que gesta erãt in via. scz de confabulatione et negligentia. et de allegatione scripturarũ salutifera. z sic de alijs. Ultimo quomõ cognouerunt eũ in fractione panis. Et cõpoꝛtauerũt eis gau dium in simul de vera visione christi gra/ tiosa. Sed super hoc verbo quod dicitur Rogauerunt eum vt maneret cum eis. Ex/ emplo coꝝ a nobis est rogandus qua/ druplicit̃er. Primo per caritatis amicitiã. Secundo per oratonis instantiam. Ter tio per mentis opulentiam. Quarto ꝓ pa/ cis confidentiã. De primo scz de caritatis

amicicia dicit Joh. xiiij. Si qs diligit me sermonē meū seruabit. Et pater meus diliget eū. z ad eum veniem⁹. z māsionē apud eum faciem⁹. Scdo de oronis instātia dicitur Lu. xlvi. Coegerūt eum dicētes. mane nobiscū dñe. Tertio de mētis opulētia dicit Lu. xix. In domo tua oportz me manere. Quarto de pacis pfidētia dr Joh. x. Querebant ieſum apphendere iudei. z exiuit de finib⁹ eorū. z abiit trans iordanem in locū vbi Johānes erat baptizans pri⁹. z mansit ibi. Ecce xps fugiēs pſecutiones manet in loco pacis. Ps. In pace fact⁹ est locus eius. Isido. Qui pacē amplectitur. xpo in se māsionē parat. Pro qua māsione vt maneat nobiscū hic p gratiā. z i futuro nos cū eo pducat ad gloriā. ipm glorificantes implorem⁹. Quod nobis prestare dignetur pater z fili⁹ z. ss. Āmē.

In octaua Pasce. I. Sermo. LXI.

Tetit ieſus in medio discipulor⁹ z ait. Pax vobis Joh. xx. Sicut dicit brūs Aug. sup. Ps. lxviij. sermone. ij. Duo qdem nob in genere būano nota erāt. vnū autē incognitū. nasci quippe z mori oēs sciebam⁹. sed resurgere z ineternū viuere nesciebamus. vt ergo oēderet nobis xps qđ nō noueram⁹ suscepit duo que noueram⁹. Nec Aug⁹. Et qbus verbis patet q xps iō nasci z mori voluit sicut ceteri hoies. z tandē resurgere a mortuis. vt resurrectōe sua doceret se esse supra hoies. ac p hō spem daret homib⁹ resurrectiōis future. Vñ dic Augusti. lib. de symbolo tractatu pmo in fine. Credim⁹ resurrectionē carnis q̄ pcessit in xpo vt hoc speret corpus qđ pcessit in capite. Dec ille. Sed qa hec difficilia sunt ad credendū. Ideo xps multiplici argumēto suā resurrectiōem pbauit. docēs nō eē impossibile homib⁹ qđ in ipo fuit iam inchoatū. pter qđ sic dicit Aug⁹. in ſmone de resurrectione dñi. Christus voluit resurgere eo tpe q̄ cūcta reuiuiscunt vt oēderet per hominī esse possibile q qnq; rediret ad vitam. exq; terrena scētia videt redire ad vegetationē. Hā ſm ipm. Sicut post hiemalis frigoris frigidā sepulturā. qdāmō pullulare elemēta oīa festināt. vt resurgente dño z ipa resurgere videant. Hā ex resurrectione dñi aer salubrior. sol cādidior. terra fit fecundior. extūc surculus vires cit in frutice. herba crescit in segete. vinea letat i palmite. Si igit cū florescit xpi caro oīa floribꝫ vestiunt. necesse est vt aliqn hō credat se resurrecturū. Dec ille. Ad hoc igit probandū efficacius dñs volēs resurrectiōis sue veritatē pbare apparuisse legitur apls ipo die resurrectionis. z post hoc die octauo eiusdē vt veritate resurrectiōis sue pbaret nos ō resurrectōe nra accertior aret. Qui qdem veritatē resurrectiōis sue xps pbās stetit in medio discipulorū suor. dicēs. pax vobis. Principaliter tria fecit Jesus post resurrectiōem int discipl'os. Primo q stetit. scdo qa in medio. tertio qa dixit pax vobis. In qbꝫ verbis xps post resurrectiōem suā psolat suos fideles tripliciter. Primo qdem psolat eos tanq; fort⁹ et potens ad auxiliandū. cū dicit. stetit iesus. qz expectat. Scdo psolatur eos tanq; ver⁹ mediator ad recōciliandū qa in medio. Tertio cōsolatur eos tanq; qetator ad pacificandū qa dicit pax vobis. et ita oēdit se esse auxiliatorem. recōciliatorē z pacificatorē. Ā

Dixi primo q xps cōsolat suos fideles p resurrectionē tanq; fortis z potens ad auxiliandū in hoc q stetit. Stetit aūt xps post resurrectōnē suā triplici de causa. Primo ad vocandū vt ad pniam veniam⁹. Omnis enī eius vita. oīs doctrina ad hoc fuit ordinata. vt factis z ꝫbis nos vocaret ad pniam. Et ideo qa ad pniam venire renuit oē illud infringit z destruit. pter qđ xps venit. Qaūt xps ad hoc stetit dr Joh. xij. In die int magne festiuitatis scz scenophegie. q dies significabat statū beatitudis sue fm. Lyrā. stabat ieſus z clamabat dicens. Si qs sitit veniat ad me z bibat. Cōstat autez qa nō vocabat tūc ad bibendū aquā materialē quā nō hēbat in copia cū eā sol⁹ penerit a samaritana Joh. iiij. Et iō intelligit illud ꝫbū de aq pnie. ad quam xps vocabat pcōres. Q si xpm vocantes pcōres multi tūc secuti sūt qn tū adhuc nec ei⁹ miracula viderāt nec pmia exhibita psiderabāt qui tū z nos rei sum⁹. q vt dicit Hre. in omelia sup Matth. z miracula audim⁹ z pmia cognoscim⁹. nec tū ad xpm venim⁹. Scdo stetit dñs nr post resurrectiōez suā. qñ parat ad auxiliandū z fortādū ne i tribulatiōib⁹ deficiam⁹. Quis enī int tot pricula iter tot

mala z tot aduersarioz discrimina se ponere posset aut auderet. nisi sibi dns adesset z vacillantē animū confortaret. Quō g beatus stephan⁹ inē aduersarios staret sicut inter apes nisi xp̄m stantē z confortantē videret. Vñ ipe dixit Actu. vij. Ecce video celos aptos z iesum stantē a dextris dei Stantē dicit notanter. i. cōfortantē me in tribulationib⁹. Tertio steterit dñs post resurrectionē suā ad auxilianduz vt aduersarios vincam⁹. Quis enī tanto hosti cū fortitudine tam sagaci cū nocere cupienti resistere posset nisi dns benign⁹ adiuuaret. Juxta illō Ps. Nisi q⁹ dns adiuuisset me. paulominus habitasset in inferno aia mea. Ad qđ significandū dr Josue. x. In agro. i. certaminis campo leuabat oculos suos ad viruz q se stantē cogitatū tenentē gladiū. Cui dixit. Noster es an aduersarioz. Et ait ille. Princeps sum exercit⁹ dñi. Quis g timor esse pt ab hostib⁹ vbi tal z tant⁹ ē ad succurrendū parat⁹ dns Juxta illō Ro. viij. Si deus nobiscum qs contra nos. Et itez in Ps. Si exurgat aduersuz me pliū in hoc ego sperabo. Et itez. Non timebo milia plm circūdantiū me. scz si tu es mecum.

¶ B

¶ Dixi secūdo q xp̄s solak electos suos tanq̄ mediator⁹ parat⁹ ad reconciliandū cum dr. steterit in medio. Circa qđ sciendū q xp̄s in tota vita sua sp tenuit mediū. Nā in medio noctis nat⁹ est. in medio animaliū posit⁹. in medio doctoz sedit. in medio ploz stetit. iuxta illud. Medius aūt vestrum stetit quē vos nescitis. In medio latronuz crucifix⁹. In media nocte resurrexit. In medio discipuloz post resurrectionē stetit. vt patz hic. Ad significandū q nos qui resurgere a morte culpe volum⁹ p gram. debem⁹ sp in oīb⁹ opib⁹ nr̄is virtuosis mediū tenere. Aliz nec aliter bti adepti sunt gliaz. nisi q⁹ mediuz tenuere beati. Aliter ei opa nra nō ēent virtuosa. Vñ phs. j. Ethic. determiat q oīs virtus ē in medio. qđ pz pmo in virtutib⁹ cardinalib⁹. Nā prudētia circūstant duo extrema Unū p modū excessus. s. nimia curiositas. Aliud p modū defect⁹. s. fatuitas. prudentia vo tenet mediū. nō declinās ad extremū curiositatis nec fatuitatis. Jte iusticiam circūstant duo extrema. Unuz p modum excessus. s. nimia severitas. Aliud per modū defect⁹. s. nimia lenitas. Justicia vo tz mediū ñ declinās ad severitatē. l' lenitatē. Jte temperantia z circūstāt duo. Unū p modū excessus. s. gulositas. Aliud p modū defect⁹. s. extenuitas. Temperātia vo non declīat ad aliq̄d. Jte fortitudinē circūstāt duo. Unū p modū excessus. s. crudelitas. Aliud p modū defect⁹. s. pusillanimitas. sz fortitudo tenet mediū. Hoc idē ptz in virtutib⁹ theologicis. Nā fidē circūstāt duo extrema. Unū p modū excessus. s. leuitas faciliter oib⁹ credēs q audit. Aliud p modū defectus. s. tarditas difficulter credēs. Fides g tenet mediū q⁹ credit credēda. et nō credit nō credenda. Silr spem circūstant duo. Unū p moduz excessus. s. psumptio. Aliud p modū defect⁹. s. desperatio. sz spes tenet mediū. q⁹ sperat sperāda. z nō sperat nō sperāda. Caritas autē nō hz mediū. q⁹ nō tenet modū. eo q in diligēdo deū nō est modus fm Bern. Nō enī qs tantū diligere pt deuz qn adhuc plus posset aut deberet diligere. Vñ fm ipm. Modus diligēdi deū est mod⁹ sine mō. Ad significandū igit q nos debem⁹ in oib⁹ nr̄is actib⁹ fuare mediū virtutis. xp̄s hodie in medio steterit Vñ Bern. dic. Tene mediū si nō vis pdere modū. ¶ Steterit aūt xp̄s in medio propter tria. Primo vt q⁹si sol in medio celi illuminaret. Secōo vt q⁹si bitumē diffūcta cōbinaret. Tertio vt q⁹si cor oīa membra debilia viuificaret. De pmo ptz. nā sol est in medio planetaz sub se bīs tres planetas videlicet venerē. mercuriū z lunā. sup se. martem. iouē z saturnū. Isti aūt planete nec de se lucēt nec in pñtia sol' apparēt. ad significandū q sine xp̄o qlibet in se deficit Johā. xv. Sine me nihil potestis facere. Et ois bonitas bonitati xp̄i cōparata. nulla esse apparet. Juxta illud qđ he Isa. lxiij. Oīs iusticie nre q⁹si pann⁹ menstruate. q est res vilissima. De secōo ptz q xp̄s steterit in medio. vt q⁹si bitumē diffiuncta cōbinaret. Cōbinauit autē xp̄s diuersa. Prio hoiem cū deo. Unū. s. Thi ij. Mediator dei z hoim hō xp̄s iesus. q iō mediator dr q⁹ reconciliauit hoiem deo Deut. v. Ego sequester z medius fui inter deum z vos. Vñ dicit Hozra sup locū pdictū ad Thimo. Q ante aduētū xp̄i non erat q vtrūq⁹. s. deū z hoiem posset arguere. z ponere manū in amboz Job. ix. Deus enī purus mediator esse nō potuit. q⁹ immortal' z iust⁹ erat vnde in nullo cū hoīe cōueniez

A

bat. nec hō purus. qz peccare potens erat. nec angelus bonꝰ qz impassibilis. nec angelus malus. qz iusticie insuscepti-bil'. Sz hō xp̄s ħ potuit qz z iustꝰ erat cū ōo. z mor talis factꝰ est cū hoīe. Factꝰ est ḡ mediator fm Horrā ibidē nō vt deꝰ solum sed vt deꝰ z hō simul q̄ mediator est mediatiōe subli mi. qz cōicat naturā extremoꝝ. Hec Hor ra. Scōo cōbinauit hoīem cū creaturꝭ. qz creature vt angeli q̄ prīꝰ homini aduersa bant in veteri testamēto faciētes vindictā in pctōribꝫ. nūc gaudēt de pnīa pctōrū. vt ōr Lu. xv. Et q̄ prius pmittebāt se adora ri Deū. xviij. nūc phibēt. vt ptz Apoca. vlt. Vide ne feceris. deū adora. Tertio cōbina uit hoīem hoi. qz iudeos cū gentibꝫ i vnaz fidē cōiunxit. Ulñ ex duobꝫ parietibꝫ fecit vnū edificiū. ꝓpter q̄d z lapis angularis vo cat. Ps. Lapidē quē reꝓbauerūt edifican tes. ħ est factꝰ in caput anguli. Tertio xp̄s stetit i medio ad vinificādū mortuos. sicut coꝝ i medio coꝝpis. vñ ipe dicit Joh. xiij. Ego sum via ꝟitas z vita. Et Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt. z habundāti⁹ habeāt Duplicē vitā xp̄s influit mēbris suis. s. vi tam gr̄e z gl̄e. Et qz ħ nō est aliq̄ factū pfe ctius q̄ post xp̄i resurrectionē. iō ad oñdē dum noue vite acq̄sitionē xp̄s stetit in me dio vt illumīator ꝓ exēplaris vite z doctri ne splendorē. z vt cōbinator z copulator p caritatꝭ z dilectiōis ꝓiunctionē. z vt recōci liator z mediator ꝓ offensa pr̄is p sufficien tē expiationē. ꝓpter q̄d de eo merito ōr. q̄a stetit in medio.

¶ D)

¶ Dixi tertio qz xp̄s ꝓsolaꝭ fide les suos tāq̄ q̄era tor mitissimꝰ ad q̄erandū z pacificāduz. cū ōr. Pax vob. Ꝓro q̄ sciendū q̄ fm Aug. i li. de ciuita. dei. Tale ē bonū pacis vt in rebꝰ creatis nihil gratiosiꝰ soleat audiri. nihil delectabiliꝰ ꝓcupisci z nihil vtiliꝰ possideri. Et iō xp̄s intantū bonū pacis sepiusꝰ cō mendauit vicz nascēdo moriēdo z resurgē do. Hā sic dicit Dassio. li. j. epl'a. x. Epl'a. xxij. Ad laudē regnantꝭ ptinet si ab oīb⁹ pax amet. Quid ei melⁱ ꝓncipez ꝓdicet q̄s q̄etus pl's. cōcors senat⁹. tota respublica. moꝝ honestate vestita. Dec ille. Quia igit xp̄s fuit verus rex regū z dñs dñantiū. vt ōr Apoc. xix. Jō pacē amare docuit verbo pariter z exēplo i vita z morte z post mortē In vita q̄dē. nā eo nato angeli cantabant. In terra pax hoīb⁹ ꝛc. Lu. ij. Hāc etiā di scipulis ꝓdicandā cōmisit. vt ptz Lu. x. In quācūq̄ domū itraueritiꝭ. ꝓmū dicite. Pax huic domui. Scōo eā cōmēdauit i morte ex eo q̄ capi et flagellari. crucifigi et occidi voluit. vt nos ad pacē diuinaz reduceret. Juxta illud Ephe. ij. Vos q̄ eratis longe. facti estis ꝓpe i sanguie xp̄i. Et seq̄tur. Ipe eni est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnuz. Jō xp̄s ōr deus pacis. j. Thes. v. Ꝓro qz est pacis au ctor Eph. ij. Ipe ē pax nr̄a. Scōo qz ē pa cis amator. Ps. In pace factꝰ est. Itē. Cū bis q̄ oderunt pacē ꝛc. Tertio qz pacis alla tor. Ps. Oriet in diebꝫ eiꝰ iusticia z habun dantia pacis. Quarto qz pacis p̄dicator. Eph. ij. Veniēs euāgelizauit nobis pacē. Quinto qz pacis emptor Isa. liij. Disciplina pacis nr̄e sup eū. Sexto qz pacis dator. Joh. xiiij. Pacē relinq̄ vob. Septimo q̄a pacis p̄miator Matth. v. Bti pacifici. Ter tio pacē cōmendauit post mortē vt ħ. Haz resurgens a mortuis. pluries legit pacem aplis dedisse. sic ptz in euāgelio hodierno Et q̄ infero q̄ inimicꝰ est pacis q̄ ea q̄ ad pa cem sunt iter hoies destruit. z p ōīs inimi cus xp̄i. Istud ptz ex eo qz destruit oīe il lud fundamētū p q̄d xp̄s in mūdū venit. in mūdo vixit. z de mūdo exiuit. z post mortē in celo regnat. z qz in oīb⁹ p oīa in pace factus ē locꝰ eius. ¶ Æ) Sed ne q̄s decipiat in noīe pacis eq̄uoco. iō aduertendū q̄ triplex ē pax. s. maloꝝ. iustoꝝ. z bonoꝝ. Pria detestabilis. scōa cōmendabil'. tertia desi derabil'. Prima igit pax ē maloꝝ detestabi lis. z p ōīs fugiēda. de q̄ dicit ꝓpha. Zelauī sup iniq̄s. pacē pctoꝝ videns. Et ꝓsistit i ba bundātia diuitiaꝝ. deliciaꝝ z honoꝝ sine molestia q̄rumcūq̄ tribulationuz aut im pedimētoꝝ. Juxta illud Ps. Prompta ria coꝝ plena. eructātia ex ħ in illud. Bo ues eoꝝ fetose. habundātes ingressibꝫ su is. Filie eoꝝ cōpsite circūornate vt silim do templi. Hō est ruina macerie neq̄ trāsie neq̄ clamoꝝ in plateis eoꝝ. Dec aūt licz vi deant hoiem pacificare tñ in rei ꝟitate nur bant. Est ḡ hec pax maloꝝ triplr mala. licz appareat eis bona z delectabilis eoꝝ opini oni. Et ꝓmo ē mala in ħ. qz licz iocunda ap pareat. tñ ē amaritudine plena. Apparet se cura. tñ est repētini interit⁹. Apparet ipūis libera z tñ vindicta plena. Apparet ꝓmo io cunda z tñ est amara. Hā quō est ꝑa iocun

ditas in diuitijs vbi timeꝫ ꝓtinuari bellū. ꝓ eis bellat ꝙscia arguēs de male acq̄sitis. Oppримit, prim⁹ alienare ꝛ spoliare cupiens. Caro rebellat habūdātiā ex eis habens Diabolus insidiaꝫ diuersis ꝑcis illaqueans. Et sup oīa quō ille pacez hz cui sola memoria mortis amara est Eccl. xli. O mors q̄ amara ē mēoria tua homi pacem hñti in delicijs suis. dicit glo. Qui mūdi psperitatem ꝛ diuitias diligit amara est illi mors corpalis q̄ talis future vite gaudia paruipēdit. Scōo hec pax ē mala. q̄ licet aparet secura. est tñ repentini interitus. j. Thes. v. Cū diterint pax ꝛ securitas tunc repentin⁹ eis supueniet interitus. Tertio hec pax ē mala. q̄ pmittit impunitatē et libertatē ꝛ tñ ē vindicta plena. sicē ꝛ latrones spurank ꝛ tñ eis impunitatē, pmittūt Timiles sunt muri q̄ currit ad caseum vsq̄q̄ muscipula capiaꝫ. Et vulpi q̄ gallinas inuadit donec laqo suspendaꝫ. ꝛ lupo q̄ ouez inuadit donec pedica capiaꝫ. Et talib⁹ cōminaꝫ dñs Deut. xxix. Ne dicas in corde tuo. pax ē mihi ꝛ ambulabo in ꝓuitate cordis mei. et seq̄ꝫ. Veniēt sup eū oīa maledicta. ꝛ ꝙsumēt eū in ꝑditiōe. Scōa pax ē instor cōmēdabilis. ꝛ ꝙ ꝓs diligēda Et illa est triplex. s. interior q̄ est cordis. exterior q̄ est ꝑcis. ꝛ supior q̄ ds diuinitaꝫ. Prima est hois cū seipo. Scōa hois cū ꝓximo. Tertia hois cū deo. D ephma ꝑz. nā q̄n null⁹ est error in intellectu. null⁹ amor nocꝫ i affectu nulla mala operatio i effectu. tūc ve pax est i corde būano. Vñ Phil. iiij. dic apls. Pax dei q̄ exuperat oēm sensū custodiat corda vra. Nostra exponit. i. volūtates vras i caritate. s. a mala affectiōe Prouer. iiij. Oi custodia serua cor tuū. Et intelligentias vestras. Nostra. i. ab oi errore. De scōa pace scz exteriori q̄ est pax ꝑcis ds Ro. xij. Si fieri ꝑt q̄d ex vobis ē pacez cū oib⁹ hoib⁹ habentes. Ista aūt pax nō ē aliud nisi cōcordantiū in bono aiox tranq̄llitas. vt dicit Cassio. sup psalteriū. Et q̄ ꝑz q⁹ hoies cōcordes in malo nō pñt veraciꝫ dica pacifici. licet fingank pacē hre inter se. Vñ Tullius in li. de officijs vocat eā portꝰ cōspirationē q̄s pacē vel amiciciā. sicut ꝑz de pilato ꝛ herode. q̄ in morte xpi facti sunt amici Et ista pax maloꝝ ē multū ꝑiculosa iustis. Quia dicit Hre. in pasto. Sicut multū nocet si vnitas desit bonis. ita valde ē noxiū si vnitas assit maliꝫ. qz si puersoꝝ negocia in pace iungiꝫ. pfecto eoꝝ malis accibꝰ robur augeꝫ. Et iō dicit Isido. de summo bono. Quia valde optādū est vt mali sint discordes ad hoc vt opa bonoꝝ nō impediāt. Est q̄ pax bona exterior iustoꝝ. q̄n hō ꝓximo suo ꝓcordat i bono. ꝛ oīa turbāta animuz ꝓximi sui vitat ꝛ fugit. oīa ꝙ sibi ad salutē ꝑtinentia, puidet. ita q̄d vni placet alteri acceptū est. Sed valde mirabile est q̄d dicit Hiero. sup ps. lxxxij. tractans illud Q̄m cogitauerūt vnanimit simul aduersum te. Infelix ꝓpls dei nō ꝓt in bono tantaz hre ꝓcordiā q̄ntā mali hñt in malo. Vñ autez turbaꝫ pax ista, primoꝝ adinuicem oñdit Hre. in q̄dā omel. Q̄ maxie hoc fit, p rebus temporalib⁹. vt dicit Seneca in li. de moribus. Quietissima vita ageret hoies in tra si hec duo ꝙba tollerenk. s. meū ꝛ tuū. ¶ Et solent reddi. vij. cause, ꝓpter q̄s pax nō ē inter hoies. Sicut ponit Archi. xxiij. q. j. noli. ꝛ Johes andree in ca. de aplice. de sñia et re iudicata li. vj. Prima q̄ nō puniunt male factores Juxta illud Eccs. viij. Quia non ꝑfertur cito cōtra malos sñia. absq̄ timore vllo fiūt hoim ꝓpetrāt mala. Scōa habundantia temporaliū Gen. xiij. Facta est rixa inter pastores Abraam et loth. Tertia q̄ nō occupank pugna ꝓtra demones Eph. v. Non est nobis colluctatio aduersus ꝛc. Vñ videm⁹ q⁹ carētes bellis extraneoruz cōiter inter se bellāt. Quarta q̄ nō ꝓsideramus q̄ diuitijs coꝝ⁹ ꝛ aiam ꝑdim⁹ Dicre. xlvj. Fortis impegit in fortē. ꝛ ambo pariter corruerūt. Ita q̄ nō ꝓsideram⁹ dubium euētū belli. ij. Reg. xj. Uari⁹ est euētus belli. ꝛ nūc hūc nūc illum occidit gladius. Hectra q̄ nō fuam⁹ ꝑcepta dei nec decimas soluimus Isa. xlviij. Et Baruth. iij. Utinā attēdisses ad māndata mea. facta fuisset sicē flumen pax tua. xlvj. q. j. Reuertimi Vñ q̄d nō accipit xp̄us tollit fiscus. xvj. q. vij. maiores. De tertia pace. s. supiori q̄ est deitaꝫ. Dicit leo papa in q̄daz ẽpīōe. Tūc est vera pax hoib⁹ ꝛ vera libertas q̄n et caro animo iudice regiꝫ. ꝛ anim⁹ deo ꝓside gubernaꝫ. Hec est vera pax a dei volūtate nō diuidi. ꝛ in his q̄ soluus dei sunt delectari. Q̄n eni sensualitas nulla parte resistit volūtati. ꝛ volūtas nulla parte ꝓtradicit rationi. tūc est serenitas mētis. ꝛ tūc est regnū dei. Tertia pax est beatoꝝ q̄ est multū deside-

rabilis. z est illa q̄ electi dei fruunt deo ī ce
lo quietati z pacificati in appetitu suo. nihil
vltra desiderare volētes fm Boeciū de cō
solatione. Sunt enī tria in aīa nr̄a p̄ncipa
lia naturalia. Primū est cognitiuū. z ē intel
lectus nr̄ q̄ vniuersa cognoscim⁹. Secun
dū amatiuū. z est nr̄ affect⁹ q̄ amāda diligi
mus. Tertiū est nr̄ effect⁹ q̄ opationi insi
stim⁹. Hec aūt oīa in celo q̄etant z pacifi
cant. Nā intellect⁹ nr̄ q̄escit in cōtēplatiōe
p̄spicacissime veritat⁊. q̄escit affect⁹ in dul
ci p̄gustatione suauissime bonitat⁊. Tertio
quietat effect⁹ in p̄tinuatiōe trāquillitat⁊.
Ibi enī est sūma p̄udētia. sūma scia totuz
intellectū implēs. ita q̄ nihil remaneat in
eo vacuū. Et satiat intellect⁹ ad plenū. Ba
ruth. iij. Disce vbi sit p̄udētia. vbi sit ꝓtus.
vbi sit intellect⁹. vt scias simul vbi sit lumē
oculoz z pax. Ubi sunt q̄ q̄ multa scire cu
piunt. z ꝑ scire negligūt. q̄ scito oīa scirent.
Dicit tñ Hre. Quid ē qđ nō videāt q̄ vidē
tem oīa vident. Ibi etiā est sūmū gaudiū.
Ideo affectus sūme z ad plenum quiescit.
Isa. vlti. Ego declinabo sup eā. s. sup aīaz
flumen pacis. Nō dicit guttā sz flumen p
pter copiā z habundātiā gaudioz. Ibi eti
am erit b̄titudo etna z intermiabil⁊. Et iō
effectus seu opatio nr̄a sūme q̄etabit⁊. q̄z si
ne fine. Juxta illud Isaie. xxxij. Sedebit
p̄ꝑs me⁹ in pulch̄itudine pac⁊. in tabernā
culis fiducie. z in requie opulēta. Istam q̄
pacē frēs desideremꝰ fugiētes pacez seculi
vanā z trāsitoriā z inq̄rentes eternā q̄tin⁹
de pace gr̄e p̄ueniam⁹ ad pacē glorie et̄ne.
Ad quā nos p̄ducat p̄ꝰ z fili⁹ z ꝓ. ſſ. Amē.

In octaua Pasce. II. Sermo. LXII.

Beati qui non vi/
derunt z crediderunt Joh. xx.
Sicut dicit Aug⁹. in li. de ver
bis dñi. Nulle maiores diuitie. nulli hono
res. nulla b⁹ mundi maior ē suba q̄ ē fides
catholica. q̄ pc̄ōres hoies saluat. cecos il
luminat z infirmos curat. fideles iustificat.
penitētes reparat. iustos augmētat. z i eter
na beatitudine cū sanct⁊ angelis collocat.
Hec ille. Ex q̄bꝫ ptz q̄ hoies marie debēt
esse soliciti ad hñdam fidē z de oīb⁹ ptinēti
bus ad fidē. eo q̄ fm graduz fidei caritate
informate recepturi sūt p̄mia in celo. Jux
ta illud Aug. in li. de ouib⁹. Ille apud deū
plus bz loci q̄ plus attulit nō argēti sed fi
dei. Hinc saluator ait. In domo p̄ris mei
mās̄iones multe sunt Joh. xiiij. Nō vtiq̄
nō est nisi ꝓpter diuersitatē meritoꝝ et fi
dei radice p̄cedentiū. in q̄ quidā certius et
deuot⁹ se p̄me ꝓtati subiecūt q̄ alij. Un̄
fm hoc etiā fides ē maior in vno q̄ in alio
vt dicit Tho. ij. ij. q. xxij. ar. vij. Cū igit̄ ex fi
de sicut ex radice oīa nr̄a merita p̄cedant.
ita vt q̄cq̄d meriti q̄cq̄d beatitudis aīa no
stra susceptura ē ex fidei fundamēto proce
dat. vt dicit Aug⁹. sup Joh. recte saluator
cōmendans suos fideles dicit. Beati qui
nō viderūt z crediderunt. q̄si di. Si beati
sc̄ illi q̄ viderūt et crediderūt. q̄ntomag⁊ illi q̄
nō viderūt z crediderūt. Un̄ Aug. sup Jo
hannē dicit. Fides ē credere qđ nō vides
Sed forte diceres. Ergo fides scī Tho
me fuit diminuta z imp̄fecta. q⁊ visa credi
dit. Credidit enī xp̄m resurrexisse tūc p̄ri
mo q̄n eius vulnera vidit z palpauit. Nñ
deo certe nō. imo fuit p̄fecta fides. q⁊ aliud
vidit aliud credidit. Uidit enī hoiem z cre
didit deū. vt dicit sc̄us Tho. ij. ij. q. j. arti.
iiij. in solutiōe p̄mi articuli. Una ē q̄ fides
nr̄a cū ap̄lis. q̄ iz videret hūanitatē ēt⁹. nō
iteri⁹ credidiss̄et deitatē. sicut z nos q̄ nihil
hoz videtes vtrūq̄ credim⁹. z iō eadez est
beatitudo nr̄a cū illis. Sicut ḡ beati q̄ vi
derunt z crediderūt. ita beati q̄ nō viderūt
z crediderūt. Circa ꝙba nr̄i th̄omatis tria
sunt ꝓsideranda q̄ oīb⁹ xp̄ianis ꝓsideratio
ne sunt digna. Primo de fidei excellentia.
Scō de fidei sufficiētia. Tertio de fidei
efficacia. q̄ tria q̄ ꝓsiderabunt reuera beati
erūt. q̄ nō viderunt z crediderunt.

Dixi primo q̄ ad hoc vt homi
nes beati sint qui
nō viderunt z crediderūt requiritur vt co
gnoscant fidei excellentiā. Tanta siq̄dem
est excellētia fidei supra alias ꝓtutes. vt cū
oīb⁹ ꝓtutes xp̄ianis aut p̄cipiant aut p̄
suadeant. a nulla tñ carū denoīent p̄terīz
a fide. Un̄ nec a spe dicunt sperales nec a
caritate caritatiui. nec a fortitudie fortes.
nec a tp̄antia tēperati. nec a p̄udētia p̄u
dentes. nec a iustitia iusti z sic de aliis. sed
a sola fide dicunt xp̄i fides. Et iō Aug. sup
Jobem appellat eā fundamētū oīm aliarū
virtutū. Nō declarās Tho. ij. ij. q. iiij. arti.
vij. q̄ p̄ se z simplr̄ fides est p̄ma ꝓtus inter
oīb⁹ ꝓtutes theologicas. q⁊ natural⁊ co
gnitio nō p̄t attingere ad deū fm q̄d ē ob

lectum beatitudinis put tēdit in ipm spes z caritas nisi p fidē. g fides est pma virtus inter vtutes theologicales. s. inter caritatē z spem. z multo magis inter virtutes politicas seu morales ipa ē pzima. qz nō pñt esse vere vtutes nisi psupposita fide. vt dicit p Aug⁹. in li. otra Julianū. Vñ apl's dicit Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. Et itez. Oīne qd nō est ex fide peccatū est. Rom. xiiij. Ex his pcludit apl's q fides est suba sperandaz rez argumētuz nō apparētiū Heb. xi. Nō Dionisi⁹ in li. de diuinis noibz. c. vij. exponens dicit. Q fides est manēs credentiū fundamētū collocās eos in veritate z in ipis veritatē. Et hoc dicit apl's subam sperandarū rerū. i. causam subsistēdi in nobis res sperandas. s. bona futura. Et ß vel in futuro qz faciet subsistere in nob res sperādas in patria p apertaz visionē. vel in pñti. qz tā facit nob eas subsistere p spem z expectationē. Vñ glo. sup illud Matth. j. Abraaz genuit ysaac. i. fides spem. Itē dz argumentū. i. pbatio siue demonstratio qdā rez nō apparentiū. quia fides ostēdit nobis inuisibilia. Et ß vel fides antiquoz patrū. qz enī ita crediderūt. g ita est. vel fides nra est. qz enim fides ita dicat. sequtur g ita ē. Hec Hozra. sup epl'am Heb. xj. c. Et his ptz excellētia bui⁹ vtutis qz in hoc ysistit fm Tho. ij. ij. q. iiij. ar. j. est pma inchoatio rez sperandarū in nobis. Per assensuz enī fidei habem⁹ vtualit omnes res sperādas. In ß enī speram⁹ beati ficari q videbim⁹ apta visione veritatē cui p fidem adherem⁹. Hec Tho. Et iō saluator beatificat illos q sibi p fidem adherēt dicens. Beati q nō viderūt z crediderunt. Est tñ hic sciendū q inter fidē spem z caritatem ē talis ordo q p fidē dirigit homo i via. Et qz via ardua est spe oīnipotēte initiatur. z p caritatē sūmi boni attrahitur. Vñ Aug⁹. dicit Q fides nos deo supponit z subjicit. spes erigit. charitas vnit. Fide agnoscimus nos sub deo esse. z debitores nos esse seruicij. Spes nos eleuat vt audeamus aggredi qd supra vires nras est. Caritas autē facit nos esse cū deo. z tñ de primo.

¶ Dixi secū do ß q ad hoc vt homines btī sint requirit vt cognoscant sue fidei sufficientiā. Multi enī bñe se credūt fidē sufficientez z debitam at. ß pfectā ad salutē. q tñ in reive ritate eam nō hñt. Et iō necesse est cognoscere sufficientiā fidei ad salutē requisitaz. Circa qd est ꝑsideranduz de tribz. Primo de diuersitate fidei in diuersis boīb. Secundo de integritate fidei. Et tertio de pfectione z fufficiētia fidei. De ꝓmo sciēduz q circa fidez sunt multe diuersitates. Est enī in qbusdā fides viua. in qbusdā mortua. in qbusdā fides ficta. in qbusda nō ficta. sed vera. in qbusdā fides magna. in qbusdā fides modica. in qbusdā fides implicita. in qbusdā aūt explicita. Fides viua est fides q potens ē elicere debitas operationes. De q Abacuc. 02. ij. Just⁹ aūt ex fide viuit. z hec vocāt fides p dilectionem operās fm Hozrā ad Heb. xj. vñ ibi ipe ponit. Justus ex fide viuit. vita gre in psenti z viuet in futuro vita glie. De fide mortua 02 Jaco. ij. Fides sine opibz mortua ē Et hec 02 fides informis. i. carēs forma. q est caritas. sicut corp⁹ carens aīa. q est eius forma z vita. Vñ glo. sup dictū Jac. dicit. Fides sine opibz mortua ē. Quibz opibus reuiuiscit fides. q prius erat mortua. et informis fit formata z viuēs. Hec glo. Sed di. vere dñe in ß est mirabile q fides informis fit formata. z sic de mortua itez viua. Quis autē nō mirēt q totiens de⁹ mortuum suscitet qtiens pctōris fidē p peccatuz mortuā iteruz viuificet. Et sic totiens erit mortuoz suscitatio qtiens pctōz absolutio. cū tñ nunqz pōt esse viuū. Rñ. fm Tho. ij. ij. q. iiij. art. iij. Q qñ de fide formata fit informis. z ecōuerso. nō mutat ibi fides. sed mutatur subiectum fidei quod est anima q quandoqz habz fidem sine caritate. qñqz aūt cū caritate. Nō est g mirādū q de mortuo fiat viuū. hoc enī facit gra. q est vita aīe spūalis. q totiens qtiēs pōt abesse adesse. qō nō fieret si eēt forma essentialis. Fides ficta est eoz q ad temp⁹ credūt z in tpe tēptatiōis recedūt Matth. xiij. z Luce. viij. Fides nō ficta ē de q 02. j. Thimo. j. Finis pcepti est caritas ex corde puro. ꝓscientia bona. z fide nō ficta. Unde qd dicit caritatē pcedere a fide. Exponit Hozra dicēs. qz dilectio pcedit originalit z dispositiue ex potentia cognitiua. imo minimus actus caritat⁹ ex fide pcedit q est in intellectuali habitu. ō modicitate fidei 02 Mat. xiij. Modice fidei qre dubitasti. z Mat.

vſ. ꝙntomagis vos modice fidei. Dic̃ Rabanus. Modica fides est q̃ in deo de tpalibꝫ spem nō habet. Et hec ē fides imperfectoꝝ. vt dicit Hozra sup Epl̃am. ij. Thes. iij. de qua dr Isa. liij. Dñe ꝙs credidit auditui nr̃o. Alia est fides magna. z hec ē pfectoꝝ. de qua Math. xv. dictū est mulieri. O mulier magna ē fides tua. Ad ꝟ aũt vt magnā fidem ꝙs habeat reꝺrunt ista ꝙtruo. ꝓmo vt de deo magna sentiat. vt centurio q̃ credidit curari vno ꝺo filiū suuz. Math. viij. Cui dictū est a dño. Nō inueni tantā fidē in israel. Scꝺo vt bona trāsitoria intuitu eterne retributiōis ꝓtemnat Heb. xi. Fide moyses grādis effect⁹ est relinquēs egyptū. Dicit Hozra. i. cōtempsit egypti gl̃iam in q̃ oñdit q̃ p fidē est cōtemptus bonoꝝ tpaliū. Nec Hozra. Tertio vt in aduersis de deo cōfidat. Unꝺ. ij. Thes. j. dicit apl's. In oibꝫ gr̃as agite q̃ fides vr̃a supercrescit. Hozra. sup habundātia caritatis. vel supercrescit. i. in tribulatiōibus nō deficit. Ero. i. ꝙnto magis oppꝛimebant egyptij filios isr̃l. tanto magis crescebant. Quarto vt cū hō petit a deo z statim nō accipit. a ꝓposito non desistat. sicut chananea Math. xv. cui dictum est. Magna ē fides tua. De fide implicita quā tenent oēs bñ dr Heb. xi. Fides est suba sperādaꝝ rerū. q̃d fit cū homo oīa credēda in genere credit. De fide explicita quā tenent soluz bñ plati dr. j. Pe. iij. Parati sp ad satisfactiōez oīmi poscenti vos rationē de fide spe z caritate. Et sic ptz de fidei diuersitate. ¶ B

¶ Sequit de fidei integritate. Nā q̃d p/desset bñ fidē in parte z i parte nō. sic credere in pr̃em aut in filiū. vel in pr̃em z filiū nō autē in spm̃ sc̃m. z sic de alijs. Debet ꝙ esse de oibꝫ articul's simul explicite vl' implicite. Unꝺ dicit sc̃us Tho. ij. ij. q. v. arti. iij. Q̃ sic pc̃m mortale cōtrariat caritati. ita discrederet vnū articulū ꝓtrariat fidei. Unꝺ Jaco. ij. dr Qui peccat in vno fact⁹ est oīm reus. Sicut ꝙ caritas nō remanet in hoie postꝙ vnū pc̃m mortale. sic nec fides postꝙ discredit vnū articulū fidei. Ex his infert sc̃us Tho. q̃ hereticꝰ q̃ discredit vnū articulū fidei nō hz habituz fidei nec formate nec informis. q̃d mgr̃aliter ibidē deducit. Si aũt q̃rit in q̃ cōsistat hec integritas fidei. Rñdeo s̃m Tho. q̃ nō solū consistit in bis q̃ sunt vt articuli fidei. sꝫ etiaz in bis q̃ sunt vt p̃cepta eccl'iastica. Et sic s̃m istū doctoꝝ tūc fides ē integra q̃n bō inheret doctrine eccl'ie. q̃ pcedit ex ꝟitate p̃ma et scripturis sacris. ranꝙ infallibili diuine regule Si aũt ea q̃ sunt fidei alio mō tenet ꝙ p fidem. nō dr bñ fidem sed opinionē. Unꝺ ex his ptz solutio ad illud dubiū q̃ q̃rit. An il le dicat hereticus q̃ ex bis q̃ eccl'ia docet. q̃ vult tenet. z q̃ vult nō tenet. Dicendū ē enī breuiter q̃ talis si ꝟ pinaciter tenet. est hereticꝰ. eo q̃ tal' nō inheret eccl'ie vt infallibili regule sꝫ p̃prie volūtati. z sic hz potius opinionē ꝙ fidē s̃m p̃priā voluntatem. Nec Tho. Attende q̃ audis vel legꝫ dicta istius doctoris dicēs. eccl'ie p oīa in bis q̃ fidei se obedire debere. Sed forte diceres. verꝫ ē in bis q̃ fidei sunt tm̃ nō in alijs. Ad quod ego rñdeo q̃ nō solū in bis. verꝫ etiā i alijs Nā sic dicit Augꝰ. in li. de cura p mortuis agenda. q̃ si nulla eēt auctoritas sacre scripture q̃ doceret orare p defunctꝫ. tanta est auctoritas eccl'ie romane z eiꝰ ꝓsuetudo q̃ p lege firmissima sine dubitatiōe ē tenēda. Et ꝟ apertꝰ. Idē Aug. dicit in li. ꝓtra faustum. q̃ nō crederet euāgelio nisi eū auctoritas eccl'ie cōmouerer. Hoc etiā aptissime scribens ad Hieronymū epl'a. xviij. dicit. Cōtra aptissimū morez eccl'ie nēo sentiat. Et Damasce. li. iij. suaz sniaz dicit. Semper ꝓsuetudo eccl'ie ꝟuāda ē. Sil'r Hieronymꝰ ꝓtra viligātiū in epl'a dic̃. Quid necesse ē in manꝰ sumere q̃d eccl'ia nō ꝓcipit. Itē Aug. in li. Samsonis. xj. di. eccl'iastica rū. oñdit multa ex sola ꝓsuetudie eccl'ie tenenda. sicut signatio crucꝫ in fronte. bñdictio hostie triplex. plixitas canonis. orare ꝟsus orientē. bñdictio fontꝫ. oleū vnctiōis in baptismo. q̃ oīa tacita ac mꝫstica trāditione patrū sunt magꝫ ob ꝟuata silentio q̃ publicata scripto. Quāta possent ꝟ arguī ꝟ hereticos dogmatizantes ꝺ veraq̃ spēcie. de decimis. de indulgentijs z alijs. que omnia sunt contra p̃cepta ecclesie z consuetudines ipsius approbatas. ¶ L

¶ De tertio sc̃z de sufficientia z perfectione fidei ptz. Nā tūc dr sufficiēs z pfecta fides. q̃n est de oibꝫ creationis. recreatiōis z glorificatiōis. z habeat in symbolo apl'oꝝ. q̃rū ꝓfessio est sicut q̃dā scala Jacob. xij. q̃ ꝺibꝫ ꝓstructa. cuiꝰ cacumē celuz rangit per quā angeli descendūt z ascendunt. Et dñs insup innixus ē illi. ꝟ est dicere q̃ q̃cq̃d p̃ci

net ad diuinitatē xp̄i z hūanitatē ei⁹ ad trinitatē p̄sonarū z eccl'ie sacramēta. sufficienter ibi tradit. Un̄ dicit Tho. ij. ij. q. ij. artic. viij. Ad credere trinitatē explicite est de necessitate salut⁹ tpe noue legis z gr̄e. qz oīs q̄ renascunt in xp̄o h̄ adipiscunt p̄ inuocationē trinitatis. sm illud Math. xl. Euntes in mūdū vniuersum p̄dicate euāgeliū oī creature. baptizātes eos in noīe p̄is z filij z ss̄. imo vt ipe ibidē dicit. Mysteriū xp̄i explicite credi nō p̄ot sine fide trinitat⁹ qz in mysterio xp̄i hoc cōtinet⁹ q̄ filius dei carnē assumpserit. q̄ p gr̄am. ss̄. mūdū renouauit. z iterū q̄ de spūsc̄o cōceptus sit. Ex his p̄z q̄ sufficiētia z p̄fectio fidei nr̄e cōsistit maxime in his duob⁹ que omēs explicite necessario credere tenent. scz trinitatem p̄sonar⁹ in diuinis z mysteriū natiuitatis. passionis. resurrectiōis. ascēsiōis xp̄i z missionis. ss̄. z oīa cōtēta in simbolo apostolor⁹. Un̄ sm Guilhel. de lata petra. p̄ter hoc particule fidei in simbolo apl'or⁹ p̄tente dicte sunt articuli qz p ipsos hortamur ad credendum z ipi creditī artant nos ad amorē vel timorē dei vel aliā affectionē ad deū. Addit aūt p̄dict⁹ doctor q̄ nō oīa credenda p̄nt dici articuli fidei. Sūt enī q̄dā que fidē antecedūt. vt q̄ sunt iuris natural. sicut est h̄ q̄ primo nō est nocendū. Quedā vero p̄sequūtur fidē. vt h̄ q̄ antix̄p̄s ē futurus. que nō sunt credenda. Ex p̄z ex his m̄stos errare di. nihil credēdū eē nisi q̄d ē de deo. q̄d falsuz est simpl'r loq̄ndo. cū credere carnis resurrectionē nō sit de deo sz de homie. z nō est articul⁹ fidei. Verūtn̄ loquēdo strictius nō est alius articul⁹ q̄cūq̄ creditī ab eccl'ia q̄ nō reducat⁹ ad deū mediate vel īmediate. cū oīa credēda sapiūt vl' dei potentiā aut sapientiā aut bonitatē. sicut p̄z intuenti scripturas z creaturas cē.

Dixi tertio q̄ ad hoc vt homines beati sint p̄ fidem. simul necesse est vt cognoscāt eius efficaciā. Est aūt effectus fidei p̄cipuus triplex. Primo qz deo multū placet. Secundo qz diabolo multū displicet. Tertio q̄a hoīb⁹ multū p̄dest. De p̄mo 9r Ecc̄i. j. Beneplacitū est deo fides z mansuetudo. Et ideo placet deo. qz sine ipa nihil placz deo. Heb. xj. Sine fide impossibile est placere deo. nec mirū. Ipa enī est porta p̄ quā p̄nceps noster x̄p̄s intrauit ad cor hoīs. Prius enī intrauit p̄ fidē in mentē v̄ginis q̄s in ventrē Lu. j. Beata q̄ credidisti. Nō tractans Aug. in lib. de v̄ginitate dicit. Beatior fuit maria cōcipiēdo fidem x̄p̄i q̄s carnem x̄p̄i. Materna q̄nq̄as nihil marie p̄fuisset nisi felici⁹ x̄p̄m cor de q̄s carne gestasset. Itē ad tantū deo placet q̄ oīa q̄cunq̄ vult impetrat apud deū vnde centurioni dictū est Math. viij. Sicut credidisti fiat tibi. Item animā deo despōsat Ozee. ij. Sponsabo te mihi ī fide. Scō diabolo displicet multū. qz ipa eū fugat Dar. vlt. Signa eos q̄ crediderit hec seq̄ntur. In noīe meo demonia ejiciēt. j. Jo. v. Hec ē victoria q̄ vicit mundum fides vr̄a Heb. xj. Scti p̄ fidē vicerūt regna. s. mūdi z carnis z diaboli. Itē fides ē lorica z scutuz ꝯ diaboli tela. i. Thes. v. Induti lorica fidi. In hac enī p̄sistit tota nr̄a resistētia cōtra diabolū. i. Pe. vlt. Cui resistite fortes in fide. Tertio fides hoīb⁹ multū p̄dest. Nā ipa ē lucerna ad quaz in nocte h⁹ vite ambulat. ij. Cor. v. Per fidē ambulam⁹ z nō p̄ speciem. Itē p̄ ipam fiūt hoīes habitaculū x̄p̄i spūale Eph. iij. Habitare x̄p̄m p̄ fidē ī cordib⁹ vr̄is. Itē fides regit tot⁹ vitā hoīs in gr̄a dei Abacuc. ij. Justus aūt ex fide vivit Exponit Guilhel. de lata petra. i. vitā suaz regit z gubernat. Itē p̄ fidem habet beati tudo vie z patrie. De p̄ma dicit hic. Beati q̄ nō viderūt z crediderunt. De scōa dicit i. Joh. v. Vitā habetis eternam q̄ creditis in noīe filij dei. Hab. ij. Qui ex fide sunt benedicent cū filijs abraam. Nec ḡ reportat finem salutis animarū nostraruz. vt dicit i. Petri. i. Unde Joh. vi. Omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitā eternam. Sed vt hec oīa nobis proficiant tria sunt nobis necessaria. Primo scilicet vt habeamus fidem rectam seu certam. ne spiritu erroris decipiamur. sicut de multis predixit Apostolus. In nouissimis diebus quidam discedent a fide. attendentes spiritibus erroris. i. Thimo. iij. Secundo vt habeamus fidem fortem. ne per asperitates cadamus. sicut petrus ambulans supra mare. cui dicum est. Modice fidei Matthei. xiiij. Tertio vt habeamus fidem operosam per dilectionem. ne p̄ ocium euanescat. quia fides sine operibus mortua est Jaco. ij. Qd̄ cū habuerim⁹. cer

te filū dei erim⁹ p fidē vt ōr Gal'.iiij. z mor tem eternā eadem⁹. z vitā eternā atq; bea titudinē ꝓsequemur. Quod nobis ꝓesta/ re dignetur zc̄.

Dñica scđa p⁹ pasca. I. Ser. LXIII

Ego sum pastor bonus Joh.x. Quāuis deus oīmipotēs ab initio mūdi mi/ rabilis in maiestate sua apparuit in vniuer sa rerū ꝓductione iuxta illud Ps̄. Mira/ bilia opa tua dñe. ac p hoc ondenit sufficient potentiā suā. sapientiā z bonitatē. tm̄ q; hō ex p̄uaricatione diuinor̄ mādator̄ sic fuit infectus. vt nec attēderet dei potentiā per memoriā. nec sapiam p rōnē. nec bonitatē p voluntatē. ꝓptiā. vn̄ q̄si oblit⁹ tantor̄ bo norū. dereliquit factorem suum. et recef sit a deo salutari suo. Juxta illud Deute/ ronom. xxxij. Deum qui te genuit dereli/ quisti. et oblitus es domini creatoris tui. Sz quia scriptū est. q; altissim⁹ benignus est sup ingratos. Nō ex eo patuit. q; licz vi disset boiez sic ingrū. bn̄ficia sua sibi ñ sub traxit sz auxit z cumulauit. Hā q; homies nō curabāt opus creationis venit fil⁹ dei vt impenderet op⁹ recreatiōis seu repara/ tionis hūane. vt sic saltē hoies maioribus bn̄ficijs p̄ueti. bōitatē dinā sup̄ se agscerēt z eū velut bonū pastorem amarent. Appro pinquās igit̄ passioni dñs. vt alas suor̄ discipulor̄ ad se amandū erigeret cōmen/ dans bonitatē suaz dicit. Ego sum pastor bonus. In q̄b⁹ ꝓbis describit bonitas di uina q̄ntū ad impensaz homi pietatis de mentiā. Impendit aūt diuīa bonitas hoi triplicē bōitatē seu pietatē ſm triplex op⁹ sue bonitatis. Hā triplex ē eius opus ma/ xime pietat⁹. videlicz opus creatiōis. opus recreatiōis. et opus glorificatiōis. Scōm hoc tria sunt ꝓsiderāda in ꝓbis p̄missis q̄ diuinā pietatē cōmendāt. Primo itaq; cō/ mendat diuina bonitas q̄ ad ei⁹ essentialē entitatē z ℞ p opus creationis. cū ōr Ego sum. Scđo cōmendat ei⁹ immēsa bōitas q̄ ad eius inestimabilē caritatē. z ℞ p opus recreatiōis. cū dicit. pastor. Tertio cōmen datur ei⁹ infinita bonitas. quo ad ei⁹ ppe/ tuā z interminabilē iocunditatē. cū ōr. bo/ nus. Quo ad p̄mū op⁹ de⁹ ōr bonus. quo ad scōm melior. q̄ ad tertiū optim⁹. In oī/ bus aūt simul ꝓsiderat⁹ apparet bon⁹. Jō de se dicere p̄ōt. Ego sum pastor bon⁹ zc̄.

Dixi primo q; in ꝓbis p̄ missis cōmenda tur divina bonitas q̄ ad ei⁹ essentialē enti/ tatem. z ℞ ex ope creationis. cū dicit. Ego sum. Nulla creatura p̄t dicere veraciter istud. Ego sum p̄ter solū deum. cui hoc ꝓprie cō/ uenit. vt dicat. ego sum. rōne triplici. Pri/ mo ratione immutabilitatis. q; i essendo sp̄ idē ipe est. z immutabil' est. Ps̄. Tu aūt idem ipe es. Un̄ ipe dicit. Ego deus et non mutor. z Jaco. j. Apud quē nō est trāsmu/ tatio. Hoc ꝓfitetur balaam Num. xxiij. di/ cens. Nō est deus q̄si hō vt mentiat. nec vt filius hois vt mutetur. Un̄ Permenides phs dixit. q; de⁹ mobilē orbem rotat. sz se immobilē ꝓseruat. Istud ptz in Esau. de q̄ ōr Heb. xij. q; locū pnie non inuenit q̄q; cū lacrimis q̄sierit Hen̄. xxvij. Et de anthi/ ocho. ij. Mach. ij. ōr Rogabat deū a q̄ non erat misc̄iaz ꝓsecutur⁹. Sz di. nōne Hie/ re. xviij. ōr ex ꝓsona dei. Si impius egerit pniam sup̄ pcō suo agam z ego pniam su/ per malo q̄ cogitaui sibi. Et iter Ezech. xviij. Quacūq; hora pcōr ingemuerit om niū iniq̄tatū suar̄ non recordabor. Ad q̄ rñdeo. q; ista mutatio nō ē in deo. sz i hoie sic mutato. Un̄ volūtas diuie p̄destinatio nis final' semp eadē manet q̄ntūcūq; hois volūtas mutet. Dicendū ē q; deus mutat sniam. sed ꝓsiliū nunq̄. Per būc modū lo/ quit Amb. de pe. di. j. Novit deus mutare sniam sz interlocutoriā p̄nti⁹ iusticie si tu noueris mutare vitā et mutare delictum. Scđo deo ꝓuenit esse ꝓprie. ꝓpter ei⁹ omi/ potentiā. q̄ de nihilo p̄ōt aliq̄d facere. z ab iecti glorificare. sicut ipe de se dicit Isaie xlv. Ego sum de⁹ z nō est alter. formās lu/ cem z creans tenebras. Tertio ꝓuenit sibi ꝓprie esse rōne sūme benignitat⁹ quā oñdit in dimittendo culpā z cōferendo gratiam Isa xliij. Ego sum q; deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. Huius aūt entitat⁹ p̄mo apparet magnū bn̄ficiū in creatiōe. vbi deus dedit esse nature. Hā licz ad potētiā p̄tinet crea/ re. bonitat⁹ tm̄ est potētiā mouere z ea ope/ ri applicare. Un̄ Aug. dicit. q; iō nos sum⁹ q; de⁹ bon⁹ ē. z inq̄ntū sum⁹ boni sum⁹. Et ad idem dicit Damasce. lib. ij. c. ij. Quia bo nus et supbonus est de⁹. nō est ꝓempt⁹ suiipsius contemplatione. sed supbabūdā tia pietatis z bonitatis mor⁹ attemptauit

vt cuilibet generi beneficeret vt sua bonitate participaret. Nec ille. Ex qbꝫ īfero q̄ opꝰ creatōis būane ꝫ sit opꝰ potētie diuīe. ꝯntū ad hoc q̄ tantā creaturā ex nihilo fecit. nō est opus benignitatꝭ diuīe. q̄ ad ℔ q̄ eam sine meritis p̄cedentibꝫ dignat̄ est facere. z cuncta ꝓpter hoīem creare z condere in mūdo. q̄ etiā deꝰ nō tam mirabilit̄ q̄ delectabiliter ꝓpter hoīem creauit. sic vt p illa deū cognosceret z amaret. Vñ Aug⁹. p. ꝯfeſ. c. vj. dicit. Celum z tra z oīa q̄ in eis sunt. ecce vndiq; mihi dicūt vt te amē. nec cessant dicere hoībꝫ vt sint inexcusabiles Rom. j. Et q̄ ꝯsequenter īfero q̄ būanū genus maxie obligat̄ ad amandū deū etiā supra angelicā naturaz. q̄d ꝓz ex eo q̄ nulli angelorꝫ tanta būficia in creatiōe sunt collata vt homi. Hā angeli hñt esse pulchrū. q; spirituale tm̄. sed hoīes spūale z corporale. Angeli creati sunt ꝓpter deū. Creaturaūt nō ꝓpter angelos. sed ꝓpter hoīes. et ita hoīes maiorīs sunt dignitatꝭ. q̄ creati ꝓpter deū. z cū ℔ creature ꝓpter ipos vt sint q̄dāmodo dñi creaturaꝝ. z solū recognoscāt dñm deū suuz. Propter q̄d dicit Hugo in li. de arra anie. Magno debito obligata es aīa mea. z multū accepisti. z nihil a te habuisti. z p his oībꝫ nō habes q̄d retribuas nisi tm̄ vt diligas. Hā q̄d dilectione datū ē nec meli⁹ nec decēti⁹ q̄z p dilectionē rependi pōt Sap. vj. Diligis oīa q̄ fecisti. Nec ille. Sz certe pugnat ꝓtra mīros ordo iste. q̄ creaturā p creatore diligūt. et nō solū vt nō dñenk creature vt dñi sed etiam subijciunk sibi vt serui. sic̄ supbi q̄bꝫ dñak diabolus. Auari q̄bꝫ dñak terra. luxuriosi q̄bꝫ dñak ꝓpriū corpus. Et de his vez ē q̄d dicit Sapiens. Creature in odiū homi facte sunt. q̄d tūc fit q̄n eis nō abutik. Sz dicetes. erq̄ in odiū homi facte sunt. g̃ homo nō peccat ex se sz ex illis creaturꝭ. Rñdeo ſm Holgot sup li. Sap. c. xiiij. q̄ nō ē imputandū creaturꝭ nec bōitati vl̄ speciei creature. si hoīes i amore mūdanoꝝ ꝓtra honorē dei figank. sz tm̄ imputādū est homini q̄ male vtik creaturꝭ. Vñ Aug⁹. in li. de vera religiōe. c. xxviij. dicit. Nec aq̄ malum nec aīal malū q̄d in aere vuit. Hā iste subē bone sunt in se. sz maluz est volūtaria ꝑcipitatio in aq̄ z suffocatio quam mersus pank. Stilus ferreus alia parte q̄ scribamus. alia parte q̄ deleam⁹ fabricat⁹ ē. i suo genere pulcher z ad vsum nr̄m accōmodatus. Et si qs q̄z eadē parte scriberet q̄ delek z ea velit delere q̄ scribik. nullo mō stilū malū fecerit. sz ipm factū in re inturpak. Nec Aug. Et p ℔ tollunk excusatiōes q̄rūdā in pcīs dicētiū z allegātiū iterdū carnis ꝓprie fragilitatē eos ipellere ad pctm̄. aut iterdū diabolū cos cogere ad peccādū. Quibꝰ respōdeo q̄ nullū horū cogit eos peccare. sz ipimet sunt cā pcī efficiēs. Haz ſm Holgot vbi sup. Cōcupiscētia in carne nō necessitat aliquē ad pctm̄. licet bñ incitat. z ℔ p peccato p̄mi parentis. est tm̄ in voluntate sua si velit vt possit ei resistere. Sed diq̄re deus meli⁹ sine tali incitamēto nō creauit hoīez. Rñdeo ſm Bre. li. ix. moza. c. xvj Ex hoc iō fecit. ne bō in supbiā eleuek ex p̄sumptiōe securitatis. vt dū pulsata trepidat. in solo auctoris adiutorio robustius spem figat. Nec ille. Sil⁹ diabol⁹ non cogit ad pctm̄. Quia dicit Bern̄. sup cantica ſmone. lxxxvj. Impulsoꝝ hoīs diabol⁹ est. impulsoꝝ mundus. impulsoꝝ hō. Quis est iste hō si q̄ris. Quisq; sui. noli mirari. Ulsq; adeo impulsoꝝ hō sui est et suimet p̄cipitatoꝝ. vt nō sit q̄d in altero pulsore formides. si ipe ꝓprias a te contineas manus tuas. sensus tuos. Nec ille. Et tm̄ de p̄mo.

Dixi secūdo q̄ in ver/ Bbis p̄missis cōmendak diuīa bonitas q̄ ad eꝰ immensaz caritatē. p quā hoīem recreauit. cū ōr Pastor. Juxta illud. Pauit eos in innocentia cordis sui. Nō enī creat⁹ fuit i innocentia. sz cito eā amisit z ea longo tpe caruit. Vñ q̄si multꝭ mūdi annoꝝ famē ipius pass⁹ ē. Juxta illud. Famē patienk vt canes. Venit ḡ filꝰ dei z attulit panē angeloꝝ Joh. vj. quo reficit orbē terraꝝ. Et ℔ tūc. q̄n virtute passiōis sue satiauit aīam esurientem bonis. Tūc ei esurietes z sitietes i q̄bꝫ aīa p̄ expectatiōe salutꝭ defecerat. sedētes i tenebris z ī vmbra mortꝭ inferni. vinctos in mēdicitate z ferro impleuit bonis. Vñ merito dici pt pastor. q̄ sic ouē p̄ditam ꝓpꝫ humeris in cruce imposītā reportauit ad caulas eccl'ie militantꝭ. z eā saturauit oīnibus delicijs spūalium gaudiorū. z ē istud beneficiū caritatis diuīne erga hoīez maiꝰ q̄z p̄imū. q̄ est speciale homi. sic q̄ nulli alteri. Hā angeli mali nō sunt recreati. sz tm̄ hoīes. sicut dicit Damasce. li. ij. c. iij. Quod

hoibꝫ est mors angelis est casus. Vñ sicut hō post mortez est insanabil' sic demões pꝰ lapsum. Jō. Ps. recolens istud bñficiū dicit. Benedic aīa mea dño. z noli obliuisci oēs retributiões eius. Et sequitur. Qui sanat oēs infirmitates tuas. Et q̄ infero q̄ bō maxime dz z specialr amare deū. z specialiter vitare eꝰ offensam q̄ taliť sanat eū Vñ Ps. dicit. Nō fecit taliť oīi natōi. Et vere nō fecit alicui. cui sic puideret de multiplicibꝫ remedijs. sacrīs. indulgentijs. q̄bus sanari possumꝰ. Magnitudo aūt diuine caritatis in recreatōe hūana apparuit i hoc q̄ nō q̄litercūq̄ recreauit sed sic bonꝰ pastor dedit aīam suā p ouibꝫ suis. z istud est signū excellētissime caritatis. iuxta illud Joh. xv. Maiorē hac dilectionē nemo hz nisi vt aīam suam ponat q̄s p amicis suis. Et q̄ ptz dignitas aīe hūane. q̄ sic placita fuit deo. q̄ p eo posuit aniam suā. Juxta illud Sap. iij. Placita erat deo aīa illiꝰ. p/pter hoc properauit illū educere de medio iniq̄ tatis. Apparet aūt p̄ciositas aīe nre ex tribꝫ. Ex eiꝰ dolorosa amissiōe. Ex eiꝰ diligenti inq̄sitione. Ex eiꝰ carissima redēptione. Primo ptz ex eius dolorosa amissiōe. Sapiens enī nō dolet multū de amissiōe rei parue. xps aūt sapia dei p̄r plꝰ de dolore monstrauit de amissiōe paucaꝝ aīarū q̄z si totū aurū arabie pdidisset. Nā mlta talenta auri suo tpe pdita sunt. ciuitates cōbuste z destructe. p q̄bꝫ xp̄m nullatenꝰ legimus fleuisse. Sed certe de pditione aīaꝝ paucaꝝ legiť fleuisse. vt dr Lu. xix. Videns ciuitatē fleuit sup illā. Glo. plangit reprobos q̄ nesciebāt etiā cur plangebant. sed exultabant in rebꝫ pessimis. Patet g̃ q̄ xp̄s amat aīas. Juxta illud Sap. xj. Parcis etiā oībus q̄z tui sunt dñe q̄ amas aīas. Scdo idē ptz ex eiꝰ diligenti inq̄sitiōe. Sapiens enī nō multuz curat si pdiderit aliq̄d vile. Sed xp̄s i remotissimis partibꝫ aīam q̄siuit. xxxij. annis laboriose in pauptate z labore. Narrāt fabule q̄ Orpheus vxorē suam q̄siuit vbiq̄. nec eā inuenit donec in infernū descēdisset. Sic xp̄s etiā p redēptionē aīaꝝ in infernū descēdit. Ps. Dñe eduxisti ab inferno aīam meā. Tertio ptz hō idē ex eius cara redēptione. p q̄ redimēda videns xp̄s totū mūduz nō sufficere dedit scip̄m. j. Cor. vj. Empti estis p̄cio magno Et iō ipe ē solus custos aīaꝝ. cetera cōmisit famulis vt tpalia. Ps. Custodit dominus aīas sctoꝝ suoꝝ. Et Sap. iij. Justoꝝ aīe in manu dei sūt. Licet aūt sic deꝰ amat aīas hūanas. tñ valde mirū est q̄ homines eas sic vilipendūt. Nā maiorē curā impendunt sordidis sotularibꝫ q̄s aīabꝫ peccatricibꝫ. Vñ Augꝰ. in quodā sermone. Quid vis bñe malū. nō vxorē. nō filiū. nō filiā. nō tunicam. nō caligā. Rogo p̄pone aīam tuam calige tue. Sūt aūt hoīes diuersi erga suas aīas. Nā quidā eas pdūt. q̄daz vendūt. q̄dam impignorāt. q̄dā p nihilo dāt. Vendunt cupidi p diuitijs. exponētes se rapinis. furtis. piurijs. falsis mercatiōibꝫ. vnde Ecci. x. dr. Nihil ē iniq̄us q̄s amare pecuniam. Dic enī z aīam suā venalez hz. Sedo aliq̄ aīas suas pdūt vt ociosi. negligentes. accidiosi. nō curātes nisi q̄ vna die vadat z alia succedat. Ecci. xx. Est q̄ pdit aīaz suam p̄ p̄fusione. Tertio aliq̄ aīam suā impignorant. vt sūt illi q̄ illicite diuitias. delicias honores acq̄rūt. vt ad tp̄s bene bēant. q̄ in senectute nō bñtes q̄ soluere. q̄z vitam p̄suetā dimittere nō p̄nt. aīas demonibus tradūt. z sic pignꝰ pdūt. Sunt z alij q̄ aīas suas ñ p se sz p suis ipignorāt vt plati q̄bdz illud. iij. Reg. xx. Custodi virū istū. q̄ si lapsus fuerit. erit aīa tua p aīa illius. z ido deberēt curare vt tēpestiue pignꝰ reuerēt a mutuante. Quarto aliq̄ aīas suas p nihilo dant. vt sūt inuidi. iracūdi. q̄z ceteri peccatores aliq̄d p aīabꝫ recipiūt. vt supbi honores. auari diuitias. luxuriosi delicias. sz isti nullū delectabile. sed plenū amaritudine. Et iō de talibꝫ dr illud Hester. iij. Trahens me mortī et periculo. Cōsiderem⁹ igit tantā dignitatē aniaꝝ nraꝝ. z eas honoremus. z caro p̄cio appendam⁹. Christus enī p eis dedit aīam suā q̄s nō dedisset p toto mūdo Dicere. xij. Reliq̄ domū meā. dimisi hereditatē meā. dedi dilectā aīam meaz in manꝰ inimicoꝝ. propter hō dr Ecci. xxx. Bratiā fideiussoris tui ne obliuiscar. Dedit ei p te aīam suā. Et tantū de scdo.

¶ Dixi tertio q̄ in p̄. p. cōmēdat bonitas xp̄i q̄ ad eius intermiabilē iocunditatē. z hō quo ad opus glificatōis. Pro q̄ sciendū q̄ hz bona nature sint bona ifima bona gr̃e sint bona media. nlla tñ simplr dicūť bona nisi bona gl̃e. Cui⁹ rō ē. q̄z oia bona tā nature q̄s gr̃e ordinanť in bona gl̃e. z sic bona gl̃e cōpte

hendūt in se oīa bona Exo.xxxiij. Veni oīdā tibi oīe bonū. De q̄ apl's dic. nec auris audiuit nec oculꝰ vidit nec in coꝛ hoīs ascēdit q̄ deꝰ ꝓparauit diligētibꝫ se. Ex q̄ infero q̄ bona gl'e sūt marie bona. qꝛ oīm bonoꝛ in se ꝯtinua. Scōo infero q̄ bona gl'ie marie sunt ꝛ nō cadūt sub merito nr̄aruꝫ passionū. Istud ptꝫ qꝛ finiti ad infinitū nulla ēportio. Unī Ro.viij.oꝛ. Nō sunt cōdigne passiões hꝰ tp̄is ad futurā gloriaz. Et Hab.iij.oꝛ. Oīm donū ꝛ par ē electis eiꝰ. Ex q̄ ꝑ tertio infero q̄ ꝓmiū regni celestis nō dat sanctꝭ nisi ex liberalitate ꝛ acceptatiōe diuia. Unde dicit Robertus holgot sup libꝝ sap.c.iij. exponens lr̄am ꝓdictā. q̄ pars eterne beatitudinis q̄ ē futura electis est donū dei liberalit'ē ꝛ sup ꝺdignitatē passionū. ¶ Sed ꝺ. ex q̄ sic est q̄ hō ex suis naturalibꝫ nō ꝑt mereri ex ꝺdigno vitā et'nā. Quero a te. nunq̄d saltē hō adiutus ꝑ gratiā diuinā possit eā mereri ex ꝺdigno. Uidet ei q̄ sic. Quia dicit apl's. ij. Thimo.iiij. De relīq̄ reposita est mihi coꝛona iusticie. Si g̃ est coꝛona iusticie. g̃ iuste reddit. et ꝑ ꝓpꝛis ex ꝺdigno. Ad qd̄ rñdeo q̄ istud dictū intelligit dupl'r. Uno mō q̄ merita hoīs tm̄ valeant naturalit'. puta q̄ tāta sit bonitas in natura ꝛ suba meriti q̄ ei debeat' vita eterna. Alio mō q̄ tātū valeat legalit'er institutione legꝭ. Sicut ꝓꝛaua pecunia cuꝓꝛi ex natura sui siue naturali valoꝛe ñ valet tantū q̄ntū vnꝰ panis. sed ex institutōe ꝓncipis tātū valet. Isto mō opa nr̄a ex sua naturali bonitate nō merent' vitā et'nā de ꝺdigno sz de ꝺgruo tm̄. qꝛ ꝺgruū est q̄ homini faciēti ꝙm suā potentiā finitā deb't ꝓꝛemiū vite eterne scōm potētiam infinitā. ꝑt etiā dici q̄ opa nr̄a sunt ꝺdigna vite eterne ex gr̄a nō ex suba actus. Statuit ei deꝰ q̄ bene operās i gr̄a hēbit vitā eternā. Et iō ꝑ gr̄am ꝛ legē ꝓncipis nr̄i meremur de condigno vitā eternā. Et ꝙm hoc oꝛ iustū ꝓꝛemiū. qꝛ deꝰ constituit debitoꝛ ex natura sui ꝓmissi nō ex natura nr̄i debiti cōmissi. Sicut dicit mgr̄ sniaꝝ li.iij.di.xx.c.iij. Ex q̄bus infero q̄ licet deꝰ iuste retribuet dādo sanctꝭ ꝓmia. tm̄ ꝑsiderata insufficiētia meritoꝛ ipsoꝝ in se in relatiōe ad ꝓmia et'na. ex mera bonitate sua eos saluabit. Juxta illud Treñ.iij. Miscōie dn̄i qꝛ nō sumꝰ consumpti. Et apl's dicebat. Gr̄a dei sum id q̄d sum. Et ite. Gr̄a dei vita et'na. Quatuoꝛ aūt oñdunt indignitatē nr̄am ad gloriā quā deꝰ dat sup̄ cōdignū. vicz imporentia nature. q̄ de se ē nuda nō hn̄s aliq̄d vñ placere possit iuxta illud Dich.vj. Quid dignū offerā dn̄o Job.xlij. Nō natꝰ ꝛc. se quit'. Et dignū ducis sup eū ꝛc. Scōm est imūdicia culpe. ō q̄ Lu.xv. Pr̄ peccauī in celū. nō sum dignꝰ vocari. Tertiū ē insolentia negligētie. Mat.xxij. Lu.xiiij. Ruptie q̄dē parate sunt. sz q̄ innitati erāt non fuerunt digni. Quartū est insufficientia pn̄ie. qꝛ licet pn̄ia nr̄a possit esse digna benignitate acceptatiōis ꝛ pietate reputatōis. Juxta illud Math.iij. Facite dignos fructꝰ pn̄ie. nō tm̄ est digna eq̄litate retributiōis vel ꝓportionabilitate satisfactōis. Cumꝰ rō. qꝛ passiones breues ad durādū. leues ad portandū. pauce nūero. parue merito. iō nō pn̄t cōparari ad ꝓmia q̄ sunt et'na. vni/uersalia ꝛ delicioſa. ad Titū.iij. Nō ex opibus iusticie q̄ fecim̄ sed ꝙm miscōiam suā saluos nos fecit Thob.ix. Si meipm̄ tradam tibi in seruū nō ero ꝺdignus. qꝛ ḡ nec digni sum̄. nec digni esse possum̄ nisi ꝺdignos dignificet deꝰ Hester.vj. Hoc honore dignꝰ est quē rex vult honoꝛare. Jō nō ē rogandū qꝛ digni sim̄ sed vt dignos efficiat.ij. Thes.j. Oramus sp̄ ꝙ vob vt dignetur vos vocare vocatiōe sua Et Paral'.vl. Quia indignū saluabis me ꝙm magnā misericoꝛdiā tuā laudabo te semper omnibꝫ diebus vite mee ꝛc.

¶ Dñica scōa pꝰ pasca. II. Ser. LXIIII

Bonus pastoꝛ ami

b mā suā dat ꝙ ouibꝫ suis Johan.x. Et si deꝰ oēs diligat oēm creaturā vt ꝺ. Sap̄ xj. Diligis oīa q̄ sunt. et nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti. Tū m'kto intēsiori ꝛ feruentiori caritat' affectu diligit genꝰ hūanū Tanto ei caritat' feruoꝛe erga hoīes videt' eē accēsus. vt q̄i oīm alioꝝ q̄ ꝑt hoīes creauit oblit' ipi soli met hoī tm̄ intēdat. vñ illud. Aūḡd de boby cura ē deo. j. Coꝛ.ix. q̄ si di. nō. Hinc dic̄ Aug. sup Joh. Q oīa diligit deꝰ q̄ fecit. sz inter illa magis diligit creaturas rōnales. ꝛ de ill'ea ap̄lis q̄ sunt mēbra vnigēiti filij ei. Hec ille. Signū aut̄ huius dilectionis diuine erga hominez in hoc apparet q̄ ei vult maius bonum q̄ ceteris creaturis. Ex quo signo vt dic̄ Tho. ꝑma ꝑme. q.xx. arguit' magnitudo amoꝛis.

Cū enī amare sit velle bonū alicui. ꝓstat q̄ ꝗntū est ex pte boni ipsius quod quis vult amato. illū dicit magr amare cui mal⁹ bonum vult. Cū g̃ deus velit nob summū bonū ꝓstat q̄ nos maxie diligit. Signū autē q̄ vult nob sūmū bonū apparuit in ħ q̄ vt nos redimeret dedit vnigenitū filiū suum. cui nō pepcit sed ꝓ nob oīb tradidit illum. Rom. viij. Cū g̃ nō sit maius signū caritatis intensior q̄ mors ꝓ amicis. z xp̃s ħ fecit. merito pōt de eo dici. q̄ ipe tanq̄ bon⁹ pastor aīam suā dedit ꝓ ouib suis. De tribus fit mētio in ħ verbo. s. de benignitate nr̄i saluatoris seu creatoris. ibi. bonus pastor. Scdo de ꝓciositate redēptōis. ibi. dedit aīam suam. Tertio de dignitate hūane ꝓditiōis. ibi. ꝓ ouib suis. De ꝓmo in q̄ describit benignitas nr̄i creatoris ꝛ. q̄ bon⁹ est pastor. Ista benignitas apparet in multis vt oñsum ē in ꝛmone ꝓcedēti. Sz maxime relucet in tribus. s. in bonitate instructionis. scdo in bonitate gubernatōis. tertio in bonitate educatiōis. ¶ A Quantum ad ꝓmū ꝛ. bonus magr. ꝗntū ad scm dicitur bon⁹ dns. ꝗntū ad tertiū ꝛ. bonus pastor. De ꝓmo. s. de bonitate instructōis ꝛ. Mar. x. Magr bone q̄d boni faciā vt habeam vitā eternā. Circa q̄ sciendū q̄ alit pueri bonos magros eligūt. aliter adolescētes seu viri. Pueri nāq̄ dicūt illos bonos magros. q̄ eis obtēperāt ad volūtatē nō ad vtilitatē. q̄ ꝓmittūt eos ociari z ludere z dies deducere in solacijs. Sed certe mali sē magr̄i tales. q̄ finaliter sunt ruina z ꝑditio puerorum in senectute. Ecōuerso ē de magris adolescentū q̄ eligūt tales q̄ eos corrigant instruāt. vacare vl ludere nō ꝓmittāt. sed studere in moribz z sciētijs cōpellāt. vt ꝓ ħ securi reꝺescāt. Prim⁹ magr̄ significat diabolū q̄ ꝑest vanis hoīb. q̄b oīa ad volūtatē z libitū ipor ꝓcedit. vt postea eos ī inferno eternal̄r fatiget cruciatib z penis. Huius magr̄i discipul⁹ ille fuit q̄ dixit. Aīa mea hēs multa bona reposita ī annos plimos Lu. xij. Sz q̄d sequit stari audiunt. Stulte hac nocte repetēt demōes aīam tuā a te Ecce post breue ociū long⁹ labor. Tal̄ fuit z ille q̄ ad breue tp̃s induebat purpura et bisso. z epulabat q̄tidie splendide. sed tandē sepult⁹ ē in iferno Lu. xvj. Scds magr̄ significat xp̃m q̄ docet nos vtilia. z nō ꝓmittit ociari ad horam. sed ꝓtinue laborare vt postea eternal̄r reꝺescam⁹ a laboribz Apoca. xiiij. Ammō iā dicit spūs vt reꝺescāt a laboribz suis. Docet āt triplicē doctrinā. s. ꝓceptor Exo. xx. Nō mechaberis. nō furtum facies. nō occides z sic de alijs. Cōsiliorum. Si vis pfect⁹ eē vade z vēde oīa q̄ hēs da paupib. z veni seqre me Mat. xix. Tertiā superogationū vt illud. Orate p̄ inimicis vr̄is. bñfacite ill̄ q̄ oderūt vos. Et illō. Si q̄s pcusserit te ad vnā maxillā ꝓbe ei z alterā. Et illud. Si q̄s tollit a te tunicā. da ei pallium Mat. v. O q̄s facil̄ doctrina h⁹ magr̄i z q̄s vtilis scīa. nō facere alijs q̄d sibimet hō fieri nō vult. Nō etiā a nata boī vidit ī corde iscr̄ūtū. Ro. j. Nihil g̃ difficultat̄ ꝓcipit q̄ vitare solū malū inūgit. Et certe si q̄s videret vtiq̄ difficili⁹ ē boiem occidere q̄ nō occidere. Difficili⁹ ē adulterari q̄ eē castū. Difficili⁹ ē furari q̄ de ꝓpio viuere. Si ꝗ dicat. z si ꝑcepia sūt facilia. ꝓsilia nō difficilia. Quia vendere oīa z dare paupib vt dr̄ Mat. xix. ħ ē maxie difficile. Rñ. ꝛm Tho. in li. de pfectiōe vite spūal. c. vij. Q dns nō ea rōne dedit ħ ꝓsiliū q̄ diuites pfecti esse nō possint aut ītrare regnū celor. s. q̄ de facili nō p̃nt. Cū de abraā legit q̄ fuit pfectus. z tū fuit diues Gen. xvij. Sil̄r z dō zacheus z alij. Ex q̄ ifero ꝛm Tho. q̄ cōstat diuitē esse pfectū q̄ nō hz aīm diuitijs irretitū sed totalit̄ deo ꝓiūctū. Vñ Eccl. xxxi. dr̄. Beat⁹ diues q̄ inuēt⁹ est sine macla. z q̄ post aurū nō abijt. Magne enī ẏturis diues cē oñdit. z pfecta caritate fixus in deo. q̄ ex affectu diuitiar malicia pcti nō trahit qui p⁹ aurū ꝓcupiscēdo nō vadit. nec in diuitijs cōfidendo se extollit. Sed certe ꝛm ipm pauci sunt tales diuites. Hā ꝗnto maior ē beatitudo. z virt⁹ diuitijs talit instituri. tāto mior taliū est nūer⁹. Vñ seqt. Quis ē h̄ z laudabim⁹ eū. Fecit enī mirabilia in vita sua. Vere mirabilia fecit qui diuitijs affluentib cor nō apponit. Et si q̄s est talis vere ꝓbat pfectus. Sed attēdite q̄d addit iste magr̄ in hoc consilio. Si vis int pfect⁹ esse vade z vende oīa que habes. Tria sūt cōsiderāda negociatori. q̄d. qñ z q̄mō vendat. Quid vt merces nō membra sua vendat. Illa enī vendūt boies ꝓudētes. quibus carere optime p̃nt. Nemo vendit aut oculū. manū. pedē ꝛc. Sed domū agrū ꝛc. Anima autē melior est oculo manu z omnibus membris etiaz glorificatis. vt dicit

Augustin⁹. Nescit ergo negociari qui vendalez animā exponit. Docet ergo pfectus magister. vt vendam⁹ quecūqz habemus. nō quod sumus. Nam quid prodest homini si vniversum mundū lucretur. se autem perdat. Secundo debet scire quando vēdat. scz quando plurimū valet. vt tempore nundinaz. Nundine nostre sunt tēpus presentis vite. in quo vnus ciffus aque frigide datus in nomine xpi multum valet. Ecce nūc temp⁹ acceptabile. ij. Cor. vj. et Eccs. iij. Tempus vendendi tēpus emendi. post morte vero oīa regna mūdi nullius sunt estimationis. Tertio scire debet qūo vendat vt det vilius et melius recipiar. Stultus mercator qui recipit argenti marcā z dat marcā auri. Peior qui perdit mēdza in foro. Pessimus qui animā vēdit pro obulo. Deu quanti hodie p dolos. sophisticationes et fraudes in venditione z emptione perdūt animas p modico pcio. decipientes se mutuo. Secūdo benignitas istius domini apparet in bonitate gubernationis. Oīa enim cū mansuetudine et trāquillitate gubernat Sapiētie. viij. Disponit oīa suauiter. Unde Trenoz iij. Bonus est dominus sperantibz in eum. Et Naum. j. Bonus domin⁹ cōfortans in die tribulatiōis. Exquo ergo bonus dñs merito ei seruiendū potius qz alteri. Nam iusti. facile. et vtile persuadent sibi esse seruiendū. Justum. quia nobilis quo nullus dignior. vnde non sufficit ad hoc angelus vt ei seruiat homo. multo minus dyabol⁹ Apocal'. xix. Vide ne feceris conserv⁹ eīm tuus sum Item facile. quia mandata eius grauia nō sunt. pma Johannis. v. Hec est dei. vj. Jugum eīm meū suaue est. Non sic dyabolus. De quo Piere. xvj. dicit. Serviveris dis alienis qui non dabunt vobis requiez. Item vtile est sibi seruire quia liberalis et potens volens plene remunerare. Matth. xxv. Euge serue bone et fidelis quia in pauca fuisti fidelis. supra multa te constituaz. Non sic dyabolus qui seruos suos perdit Johan. x. Fur nō venit nisi vt furet et mactet et perdat. Iste est Abimelech q seruos perdit z perditur cum illis. Judicū. ix. Tertio benignitas nostri creatoris apparet in bonitate educatiōis. Unde dicit de eo q est bonus pastor. Pascit aūt nos quadruplici alimento. Primū est corporalis alimonie. hūc cibū etiam pstat irrationabilibz animalibz. Unde ps. Oculi omniū in te sperāt dñe. et tu das escā illorum in tempe oportuno Item idem. Qui dat escam oīi carni. Sed certe pauca sūt q hunc cibū a deo se habere cōfitentur dicentes. Si nō laborarem nihil haberē. O stultitia. Responde queso qs dedit tibi mēbra ad laborandū. secūdo qs dedit sapientiaz z industriā ad inveniendū. tertio quis dat profectū ad consequendū z perficiendum opus inceptū. nōne deus. Ergo qd habes quod nō accepisti. j. Cor. iiij. Q si accepisti qd gloriaris quasi non acceperis. Nam nec parētes tui tibi relinquere potuissent nisi thesaurizassent. nec thesaurizassent nisi scivissent. nec scivissent nisi a deo accepissent. Ergo a deo potius habetur qd habetur a parentibz. nec fortuna tibi conferre quicqz potest preter deū Nam ceca est prosperitas sine auxilio divino. sicut deducit Henric⁹ de vzmaria li. de perfectōne interioris hominis li. xiij. c. j. tractās illud Johannis. xv. Sine me nihil potestis facere Nōne sic est. Nam quid prodest nostra industria sine deo cū oīa etiā que toto anno ymo tota vita laboram⁹ z conquirim⁹. vnius hore momento sepius contingit redigi in faullā deo solo pmittente. qd si volente vel precipiente et nosipsi in nihilum verteremur Trenoz. iij. Misericordie domini qa nō sumus cōsumpti. Secundū alimētum est spūalis intelligētie. Cibus eīm spiritualis est verbū dei. q anima pascit p rectam eius intelligentiā. Unde ps. Dominus regit me z nichil michi deerit. in loco pascue ibi me collocavit. Super aquaz refectionis educavit me. animā meā cōvertit. Matth. iiij. Non in solo pane vivit homo. sed in omni verbo qd procedit de ore dei. Ex quibz patz q seculares z vani spernentes auditionē verbi dei. quantūcunqz habundēt tempalibz delicijs famelici sunt z mortui. patet quia in solo pane corporali volunt vivere qd esse nō potest. Cum ei compositi sunt ex corpore z anima. patz q sicut corpus vivit pane materiali. ita anima debet nutriri pane spūali verbi dei. Alioqn talis homo nō vivit pfecte z plene. sed semiplene. et p cōsequēs est semivivus. quia solū vivit fm corp⁹. nō aūt fm animā. et p ꝓns tal' hō nō est hō. Ecce pulcra pclusio

q̄ nō audiens verbū dei nō est bō. Unde Isa.j. Nisi dñs reliquisset nobis semē ꝓbi sui sic̄ Sodoma fuissem⁹, z quasi Homor ra similes essem⁹. Constat autē q̄ Sodo/ mite puertētes ordinē nature. nō merebā/ tur dici homines nec habitare cū homib⁹ in terra. Ideo submersi sunt cū demonib⁹ in infernū. vt dr Ezech. xix. Tertiū alimen/ tum est sacramentalis eucharistie De quo Joh. vj. Nisi manducaueritis carnez filij hominis nō habebitis vitā in vobis. Sz attende istius cibi magnitudinē. Dicit em̄ de ipo q̄ est panis angelor. Sapiētie. xvj. Panem angelor p̄stitisti eis. paratum de celo, habentē omne delectamentū et om̄ez saporez suauitatis. Quod ꝓ tanto dico vt sciat se debere fore magnū qui mandu/ caturus est hunc panē. Unde Augustino dictum est in li. ꝓfes. Libus sum grandiū. cresce z manducabis me. Unde Salomō ait. Ad mensam magnā sedisti. scito q̄a ta/ lia te oportet p̄bere. O vtinam recordare/ mur quid accepim⁹ in hoc sacramēto vti/ nā caueremus a recidiuo isto tempe ne iu/ diciū manducarem⁹ z biberemus. i. Lor. xj. Indigne sumit qui cōmittit ea que no/ uiter accedendo dimiserat ad tempus In digne cōmunicat q̄ eicit tantū dñm ita re/ center hospitatum. Unde apl'us clamat. ij. Lor. vj. Hortamur vos ne inuanū gr̄am dei recipiatis. Et itez. Holi negligere gra tiā q̄ in te est. j. Thimo. iiij. Glosa. Gratiaz dei inuanū recipit q̄ post remissionē pcōr in bonis operib⁹ se nō exercet. Un Greg⁹ dicit q̄ gr̄a vacua eē nō potest in bonis. qz semper operat magna si est et vbi est. Si autē operari negligit gr̄a non est. Quartū alimentū est celestis glorie q̄ non pascunt nisi electi i celo. Unde illud Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis in regno meo. Et itez. Beatus qui manducat panē in regno dei. De his pascuis Ezech. xxxiij dicitur. In pascuis vberrimis pascā eos. in montib⁹ excelsis erunt pascue eorū. Et tm̄ de ꝓmo ꝓncipali. B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄ missis tangit p̄ciositas nr̄e redemptionis. cū dr. dat aiam suā. Magn⁹ affectus charitat⁹ ostendi tur in tribꝰ ꝓmis effectib⁹ benignitatis. scz q̄ creator nr̄ fact⁹ est nobis bonus mgr̄ in/ struendo de vita eterna. vt sciamus ad eā puenire. Secundo q̄ factus est bon⁹ dñs in gubernando z regendo. ne ꝓtingat nos in aliquo sub eius regimine deordinari. Tertio q̄ factus est bonus past⁹ in edu/ cando. ne contingat nos in vita def:cere et defectu nutrimēti et alimenti vtriusq̄ ho/ minis. Sed certe maximū benignitat⁹ est signū q̄ aiam suam dignatus est ponere ꝓ animab⁹ nostris. vltra quā charitatez nemo maiorē habet Joh. xv. Unde. j. Jo bannis. iij. In hoc est charitas dei in nob quoniā ipe posuit aiam suam ꝓ nobis. Tria aūt dicunt h̄ de eius mirifica et ine/ narrabili bonitate quā exhibuit nobis in sua passione. Primo q̄ passio sua fuit ni/ mis liberalis et gratiosa. Unde dicit. dat. Non em̄ cōmutauit nobiscū de simili qui omino indigni eram⁹ in om̄ib⁹ et insuffici/ entes. Ezech. xiij. Non sunt cōdigne passio/ nes huius tp̄is. Nec vendidit ꝓ aliquo p̄recio Job. xxviij. Non dabitur aurū ob/ risum. i. fulgidū ꝓ eo. nec accōmodauit ad temp⁹. sed donauit se, p nobis ꝑpetuo. soluēs ꝓ nobis liberaliter q̄d tenebamur. Ps. Que non rapui tunc exoluebā. Ideo dicit notanter. dat. Secūdo ostenditur q̄ passio tp̄i fuit nimis chara z p̄ciosa. m̄b q̄ dedit aiam qua nihil p̄ciosi⁹ estima/ ri potest. etiam si totus mundus advnius anime estimationē conferat. vt dicit salua/ tor Matth. xvj. Quid prodest homini. ꝛc. Et Matth. vj. Nonne anima plus est q̄ esca. Et ratio quia om̄es alie creature spe/ cies sunt aliqualis similitudinis dei. cum sint quedam vestigia similitudinis dei. ꝛz valde remotissime ab eius perfectione di/ stantes. anima vero humana est ad yma/ ginem dei facta et similitudinē eius. z per ꝓsequens valde ꝓpinqua perfectioni eius. Quod si non esset nō diceretur hominib⁹ Estote pfecti sicut pater vester celestis pfe ctus est Matth. v. Cum autē christus nō solum fuisset homo sed etiā de⁹ patz q̄ aia eius ex ꝓiunctione cū verbo in vna pson⁹ fuit maxime pfectōis. Unde de ea dr q̄ nō ad mēsurā dat⁹ est ei spūs sic̄ nob Joh. iij. et. j. Unde. Vidim⁹ eū plenū gr̄a et vitate. Tāte g̃ pfectiōis aiaz plenā oīb⁹ donis. g̃/ cīs. beatitudinibus. fructib⁹. dotib⁹. z alijs om̄ib⁹ copiosissime dotarā. dare ꝓ nobis pctōribꝰ nōne excedit om̄ez nr̄am estima/

tionē z sufficiētiā. Ulñ Iere. xij. 02. Dedi dilectā animā meā in manꝰ inimicoz. q. d. recordare q̄d fecerim p te Eccī. xxix. Brāz fideiussoris tui ne obliuiscaris. dedit em̄ p̄ anīmā suā. Et his pz q̄ magne reputatōis debet esse apud nos memoria passionis xp̄i. q̄ dedit tam liberaliter animaz tam p̄ciosam. suam p̄opriam nō alienam

¶ Si autē queris q̄d lucri aut quid magni nobis acciderit aut euenerit ex morte z passione xp̄i. Rñdeo tibi. certe q̄ maxima necessitas fuit vt xp̄s poneret animaz suā p̄o nobis p passionez suā. Peccatum em̄ quantū ad pñs quatuoz mala confert nobis. Nam p̄mo tollit nobis locum. peruertit motū. coꝛrumpit affectū. z ꝛstringit p reatum ad penā. De p̄mo p̄z. Nam omnis creatura habet locū ſm exigentiam et formē sue debitū. ita vt q̄nto creatura nobilioꝛ tanto locus ei debeꝫ altioꝛ. Et hꝫ pz in oñibꝫ creaturis. Differūt em̄ spēs creaturaꝝ ab inuicez ita q̄ due eq̄les inueniri nō possunt. Unde pz q̄ in celo archangeli sunt sup angelos. p̄ncipatus sup archangelos. et p̄tātes sup p̄ncipatus. z sic ō alijs Et hoc idem pz in coꝛpoꝛibꝫ. qz sup terrā est aqua. et sup aquā est aer. et sup aerē est ignis. et sup ignem est celū stellarū. z super celum stellatū est celum cristallinū. supꝫ q̄d est celum empireū. q̄d q̄a est nobilissimuz ē sup oñe celū locatū. Hoc idem patet in rebus elementatis. Nā supra ligna est metallū. z sup metalla sūt herbe. z supꝫ herbas sunt animalia. et sup aīalia sunt homines. Et sic ſm gradū nature hō est supioꝛ ī natura. Et ideo oñibꝫ creaturꝭ in p̄moꝛdio creatōnis rerum hō oñibꝫ est p̄epositus. Unū Gen. ij. Ut p̄sit piscibꝫ maris z volucribꝫ celi. Hz hūc gradū hō nobilis amiserat p̄ pcm̄. Unde sicut in gradu nature hō fuit altioꝛ aū pcm̄. ita inferioꝛ factꝰ est post pcm̄. qz pcm̄ ignobilitat et vilificat aīaz. z ponit in ea turpissimā formā. ꝓpter q̄d dicit Augꝰ. q̄ pcm̄ nō est dignꝰ pane q̄ vescit. Rō aūt hꝫ p̄t esse. qz oīs creatā q̄ntūcūq; sit vilis gerit aliquā silitudinē creatoris ad minꝰ in esse. Pcm̄ aūt ē recessus ab esse. Et cū homo peccat efficitur nichil ꝓpter q̄d hz potius dissimilitudinē q̄z similitudinē. Unde Augꝰ. dicit in li. confeſ. q̄ inuenit se longe esse a deo in regione dissimilitudinis. Passione aūt xp̄i pcm̄ delet Juxta illud Apoca. j. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. q̄ peccatoꝛes lauant. sed delero pctō restituit locus. Uñ ad Heb. ix. Qꝛna sacrificatio quicūq; erat delenit. In signū hꝰ scti p̄es de limbo educti ꝓducti sunt vsq; ad celuz. Ac si diceret. qz p passionē xp̄i in qua xp̄s dedit aīaz suā locus humane nature debitus ſm eius p̄meuā oꝛiginē restitutus est Et sic pz q̄nta vilitas fuit dante animam xp̄o. p nobis. Et est triplex gradus dilectionis. primi. Primꝰ impēdere. p salute xp̄i. q̄ alia. vel ea totaliter vel ꝑticulariť admistrādo. j. Coꝛ. xiij. Tradidi oēz subaz in vsuz paupez Scōus exponere coꝛpꝰ laboribꝫ. fatigatōibꝫ. tribulatōibꝫ. ij. Thimo. ij Laboꝛaui vsq; ad vincula. p vīa exhoꝛtatione. Tertiꝰ ponere aīaz. j. Joh. iij. In hoc cognouimꝰ charitatē dei in nob. vt sic ipse posuit aīaz suā p nobis. ita z nos. Et hꝫ in necessitate est p̄cepti. extra necessitatem est p̄fectionis. Anima aūt hꝫ intelligiť. put vnificat coꝛpus. nō. put viuificať a deo. Secūdo pctm̄ peruertit motū. Quicūq; enim aliquid opať intendit aliquez finem. aliter eius operatio non p̄ueniret in finē. et quicūq; mouēť intendit terminū ad quē debz p̄uenire z in ipo quiescere. Terminus aūt in quo natura rōnalis quiescit est solꝰ deꝰ. Nā appetitus naturalis ī nullo bono creato potest hīe quietem nisi p̄ueniat ad deū. Juxta illud Augꝰ. Fecisti nos ad te. z inquietū est coꝛ nostꝝ donec ꝛuertamur ad te. Et q̄ homo locū sue quietis diligit. z illud q̄d diligit diligenter inspicit. Juxta illud p̄uerbiū. Ubi est coꝛ tuū. ibi oculus Ideo natura fecit hominē rectū z oculos posuit ei in alto ad respiciendū quietꝭ sue terminū Juxta illud Ouidiꝰ. Os homini sublime dedit celumq; videre. Jussit z erectos ad sydera tollere vultus. Sed pctm̄ peruertit istum motū. Ratio. quia peccatuz est graue. Juxta illud p̄s. Sicut onꝰ graue grauate sunt sup me. Quod patet. quia angelum peccantem celū ferre non potuit sed in infernū dimersit. Nec solum aggrauat sed etiā mōētanee deꝑimit. Unde Job. xxj. In puncto ad inferna descēdūt. Et Luce. x. Uidebam sathanam quasi fulgur de celo cadentez ¶ Sed di. Unde est dñe q̄ hodie multi peccatoꝛes etiā manifestissimiñ descendūt in infernū. Rñdeo

q̄ ꝺ est ex passione xp̄i in qua xp̄us posuit
aiam̄ suā vt nobis obtineret locū penitē
tie. Un̄ ipe dixit. Ego si exaltatus fuero a
terra. oia trabā ad meipm. Quantū cūq; ꝺ
peccatū graue sit hodie tanta facilitas ve/
nie p3. q̄ ad vnū gemitū pct̄m dimittitur.
Sicut patet de publicano Luce. xviij. Et
ꝺ non est nisi p passionem xp̄i. Tertio pec/
catum cor̄rūpit affectum. Est em̄ peccatuz
sicut humor frigidus et reumaticꝰ q̄ tollit
appetitū. Sic peccatoribꝫ nichil spūale sa/
pit. q̄ si dulcedinē spūalem gustarēt om̄ia
mundana derelinquerent. Juxta illꝺ Au
gusti. Gustato spū desipit ois caro. Xp̄us
autē p suam passionē nr̄m affectū accēdit.
Juxta illud Bern̄. Sup oia te amabilem
fecit mihi bone ihu calix passiōis tue quē
p me bibisti. Extēsio em̄ omniū mēbrorū
xp̄i q̄bꝫ nos q̄i ad se trahere videt istū de/
notat affectū. Et sic p3 tertia vtilitas ex eo
q̄ xp̄s posuit aiaz suā p nob. Quarto pec/
catū ꝯstringit p reatū ad penā. Hoc em̄ exi
git iusticia dei vt q̄cūq; peccat puniat. Pe/
na āt pensat ex culpa. Culpa āt ꝺ3 pensari
ex pte eius in quē peccat. q̄ maius pecca/
tū est q̄n peccat in bonū infinitū. scz ī deū.
cuius p̄cepta ꝓtēnunt. vn̄ pena p pct̄ō de/
bita erat eterna. Iꝫ xp̄us p suā passionē pe/
nā eternaz nob abstulit. et ipe in cor̄pe suo
peccata nr̄a tulit sup lignū. i. penā pct̄i ptu/
lit in cor̄pe suo. vt ꝺ3 in epl̄a hodierna. Hā
passio xp̄i in q̄ xp̄s posuit aiaz suā fuit tan
te v̄tutis q̄ sufficit ad expiandū oia pecca
ta totius mūdi. etiā si essent mille mundi.
Unde per hanc eius passionē opant̄ om/
nia sacramenta. q̄ a passione xp̄i sumpsert
virtutē. vt baptismus ablutionē. peniten/
tiā. remissionē. Hec q̄ fuit necessitas passi/
onis xp̄i. quia ita efficax est et vtilis meri/
to ꝺ3 p̄ciosa et gratiosa. Et ꝺ de secundo.

¶ Dixi tertio q̄ ¶ D.

in verbis p̄miſ/
sis describit benignitas nr̄i redēptoris ex
dignitate hūane ꝓditiōis. cū ꝺ3. p3o omiꝫ
suis. Certe magna dignitas hūane condi
tionis ee ouem dei. P3o q̄ sciendū q̄ sicut
in p̄nti vita. ita et in futura semp erūt duo
dn̄i t pastores. et duplices servi seu oues
videlicz xp̄s et dyabolus. Xp̄s aūt habet
oues suas signatas ex q̄bꝫ cognoscunt ee
sue. et dyabolus suas. Uerūtamen in hoc
est differentia. Q̄ servi dei dicuntur oues
ꝓter innocentiā. Servi aūt dyaboli dicū
tur hedi seu hirci ꝓter feto3ē immūdicie.
Et iste ordo sicut est ꝫ in statu vie sic erit ī
statu fute vite. Hath. xxv. Statuet oues
q̄dē a dextris. hedos āt a sinistris. Sc̄m
hoc q̄ xp̄us dicit ꝫ oues suas fideles illos
in quibus operata est passio sua effectū sa/
lutis. Sicut autē videm̄ q̄ pastor bonus
discernit oues suas ab extraneis aut p co
lo3em aut per signū aut p vocem. Ita xp̄s
fideles suos cognoscit p̄mo per colo3em.
Color em̄ omiū xp̄i est simul mixt̄ albus t
niger. Sed omiū diaboli est aut albus t̄m
aut niger t̄m. Figura habet Genesis. xxx
vbi oues Jacob erant albe et nigre simul.
Sed Laban debuerunt esse nigre t̄m vl̄
albe t̄m. Color niger t̄m sine albedie signi
ficat t̄m nigredinē t obscuritatē ꝑscie nul
lam habentē virtutis p̄uritatē. vt est oino
in malis. de q̄bꝰ ꝺ3. Proz. j. Obscuratus est
insipiens cor eoz. Color albus t̄m signifi
cat ypocrisim superficialem illoz q̄ sūt velut
sepulcra dealbata. intus aūt fetida. Mat.
xxiij. Et ꝫ est color ꝺemoz dyaboli. Color
autem omiū xp̄i est simul mixtus. albus p
interiorem puritatē innocentie. et niger p
exteriorem humilitatē ꝙuersationis t pa/
cientie. De quo ꝺ3. Cantico3. j. Nigra sum
sed formosa. Ecce simul nigra aia p humi
litatē exteriōris ꝙuersationis. sed formo/
sa per puritatem innocentie interioris af/
fectionis t recte intentōnis. Sc̄o discer
nit xp̄s oues suas p signum. Istud autez
signum est charitatis. De q̄ Ephe. j. Sig
nati estis spū p̄missionis dei. Istud est
signum quo postes domus in superlimi/
nari signari p̄cipiunt. Exo. xij. Et Ezech.
ix. Quod si quis non habuerit peribit a
vastante angelo. quia qui charitatem non
habet frustra querit in alijs placere deo.
j. Cor. xiij. Si linguis hominum loquar.
charitatez aūt non habeam nihil sum. Di
cunt autem doctores q̄ etiaz deus ī electis
suis habet certū signum sue p̄destinatio
nis q̄ signauit eos. Juxta illꝺ apl̄i. Novit
deus q̄ sunt ei⁹. intm̄ q̄ sine hō peccat sine
sit in gr̄a sp illud signū manet in eo in illū
finē t effectū. vt terreant inimici ei⁹ t acce/
dant amici eius. De q̄ expresse habetur de
pe. dist. ij. firmū. et est dictū Augu. in li. de
cor̄reptione et gratia. nota in ca. firmū sic
dicit. Firmū fundamētū dei stat ꝛmobile

habēs signaculū ꝺ. scz qꝝ scit deꝰ q̄ sunt eiꝰ. Dicit glosa ꝓma q̄ illi q̄s deꝰ elegit ꝛ īmo/biliter i fide fundauit ꝓseuerāt firmi. Qui āt perit nō erat finaliter de fūdamēto ꝛ de ꝓdestinat⁹. Quale āt sit illud signaculū q̄d est īmpssum talib⁹ dicit glo. ij. q̄ mēti taliū est īmpssū q̄dā īsigniū. amicꝰ vt accedāt inimicꝰ āt vt territi fugiāt. ꝛ ꝺ etiā fit dum sunt mali. vñ scit deꝰ q̄ sunt eiꝰ. ij. Thio. ij. id est. amat et defendit ꝓdestinatos suos. etiā dum sunt mali. Et nota q̄ ꝺ q̄ eos ꝓtinue munit apparet hostibus ꝛ amicꝰ q̄ ipi sunt signaculū dei inter ꝓdestinatos. Habent em̄ ꝓdestinati etiā dū sunt mali q̄ndā caracterē q̄ distinguunt a damnādis. Vñ et tribu Juda duodecī milia signati. Tertio xp̄s cogscit oues suas ꝓuocē. Vox em̄ ouiū xp̄i est blanda dulcꝰ ꝛ būl. Hā electi dei ꝛ si oia māsuete faciūt. matie tñ inverbis dulces sūt. Juxta illō Eccī. xlv. Inverbis suis mōstra placauit. q̄d tūc fit qñ electi dei etiā tirānos mūdi dulcedine ꝛboꝝ cōprebēdūt. Vñ eis dictū est a xp̄o. Dabo vob os ꝛ sapiaz cui nō poterūt resistere oēs aduersarij vi. Lu. xxj. Cōtra āt oues diaboli loquūt pacē cū ꝓximo suo. mala āt in cordib⁹ eoꝝ. Et itez in ps. Verba oris eiꝰ iniq̄tas et dolꝰ. Tales em̄ publice bonos īsamāt. occulte detrahūt. ꝛ vbi p̄nt persequunt. De q̄b⁹ in ps. Sedens aduersus frēm tuū loquebaris. et aduersum filium matris tue ponebas scandalū tē. Quisq̄s ꝺ habz colorē albū ꝓ interiorē puritatē. nigꝝ per exteriorīs ꝓuersatōis hūilitatē. signū charitatꝭ ꝓ deuotōem ad dñm. affectiōem ꝛ vocis dulcedinē ꝓ pietatꝭ allocutōem. ꝛe ꝺ est ouis ꝓ qua xp̄s posuit aiaz suā. vt sic eam per grām hic sibi eligeret et in futuro ad dexterā in gl̄a circa se statueret. Quod nobis p̄stare dignet̄ pater et filius ꝛ spūs/sanct⁹ Amen.

¶ Dominica tercia post pasca. I

¶ Sermo. LXV

Modicum et iam non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem. Joh. xvj.

Hec verba dñi nr̄i ihu xp̄i ꝓmittūt nob⁹ duo. Primo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis. Secūdo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue humanitatis. Ad ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓmittit nob⁹ duo. Primo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis in hac vita. Secūdo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis in futura vita. Ad ꝓsentiā sue diuinitatis in hac vita ꝓmittit nob⁹ duo. Primo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis in hac vita ꝓ gr̄am. Secūdo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis in hac vita ꝓ glōriā. Ad ꝓsentiā sue diuinitatis in hac vita ꝓ gr̄am ꝓmittit nob⁹ duo. Primo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓ gr̄am in ꝓsenti. Secūdo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓ gr̄am in futuro. Ad ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓ gr̄am in ꝓsenti ꝓmittit nob⁹ duo. Primo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓ gr̄am in ꝓsenti ꝓ ꝓsolatiōem. Secūdo ꝓmittit nob⁹ ꝓsentiā sue diuinitatis ꝓ gr̄am in ꝓsenti ꝓ ꝓsolatiōem ꝓmittit nob⁹ duo. Prim

Dixi primo Ca q in verbis pmissis tangit pmo filios hoīs scī momentanea vanitas. cū dr. Quid gaudebit. Est aūt sciendū q seculares z mūdani gaudēt diuersimode. Quidā eīm gaudent i vanitate mūdi. q̄dam vo in voluptate pcti. Primū gaudiū ē periculosū z vanū. Scōm pnicio/sum et vesanū. Primū gaudiū ostendunt esse vanū q̄tuor. scz facilitas casus. ignorā/tia status. cause gaudij transitus. z multi/plicitas reat⁹. De pmo istud gaudiū osten/dit facilitas casus. Merito eīm qui timet nō gaudet. vt q̄ videt domū proximi cōburi. Sic aūt est de mundo quē dei exigenti/bus suis peccatis ptinue parat⁹ est destrue/re Juxta illud Piere. xlv. Quos planta/ui ego euello. Istud pz de Lucifero. Adā. Juda. et vniuersa terra que periit diluuio Quō ergo tu queris tibi gaudia. Et quo infero q̄ h probat pcipue vanitatem gau/dij. quia gaudem⁹ in statu in quo possum⁹ damnari. Secūdo probat istam vanitatē ignorantia status. Merito dolet z nō gau/det viator qui dubitat de rectitudine vie. Nemo autem scit an amore vl' odio dign⁹ sit. Eccē. ix. Thobie. v. Quale michi gau/dium est qui in tenebris sedeo. zc. Tertio istud gaudium probant esse vanum cause hmōi gaudij transitus. Sicut eīm videm⁹ q̄ plus dolet q̄s gaudet pater videns fi/lium hodie nasci et cras mori. Sic z mun/dus transit et cōcupiscentia eius. de quo gaudemus. Job. xx. Gaudiū ypocrite ad instar puncti. Quarto gaudiū istud pbat esse vanum multiplicitas reat⁹. Vane eīm expendit⁹ superflua q̄ obligat ad multa. In multis aūt offendim⁹ oīes q̄d emēdare renemur luctu non gaudio. Jō vane gau/demus. Unde Isa. xxij. Vocauit nos do/minus ad fletū et ad planctus. De secūdo gaudio scz q̄d est in voluptate de quo gau/dent insani. dicitur Eccī. xix. Qui in iniq̄/tate gaudet denotabitur. i. de nota libri vi/te delebitur. Quod ostendūt quatuor. scz efficiens materia forma z finis. Aliquan/do eīm iudicat res vituperabilis rōne effici/entis. vt dona iniquor. Aliq̄ rōne mate/rie. vt nūm⁹ plūbe⁹. Aliq̄ rōne forme. vt homo monstruosus. Aliq̄ ratione finis. vt sirenaz cantus. Sic gaudiū peccatorū fm q̄libet sui causam vituperabile z in/sanū est. Et primo ratione efficientis. Si laborans ad mortem rideret et gauderet reputaretur insanus z freneticus. peccans mortaliter laborat ad mortem anime. Jō Eccē. ij. Risum reputaui amentiā. et gau/dio dixi quid frustra deciperis Vere deci/pitur q̄ ignorantiā status. quia si aduerte/ret peccati maculā. offensam et penā fleret fm illud. Luē. xix. Quia si scires et tu. sub audi. fleres. Secundo istud gaudiū est i/sanum ratione materie. Fatuus reputare/tur qui ignem ad se cōburendū vel laqueū ad se suspendendū vel gladiū ad se interfi/ciendū faceret scienter et gaudenter. quod facit qui gaudet de peccato. Jō Prouer. xv. dr. Gaudium est stulto facere stulticiaz. Hij sunt qui cum male fecerint exultāt in rebus pessimis. Tertio ratiōe forme. Fa/tua esset mulier que coram viro suo osten/deret signa impudicicie sue. Sic fatui sūt qui in choreis comesationibus ludis et hu/iusmodi gaudent. quia in hoc culpam suā deo et hominibus manifestant. sicut illi qui dixerūt Sapientie. ij. Venite z fruamur bonis Isa. xxiij. Ingemuerūt qui letabā/tur corde. cessauit gaudiū timpanor Jō dr. j. Lor. vij. Tempus breue est. reliquus est vt qui gaudent sint tanq̄ non gauden/tes. Quarto istud gaudiū est insanum ra/tione finis. Piscis sumens cibum cū ha/mo. auis granum in laqueo. fatue gaudet. quia ex hoc statim sequitur dolor mortis. Unde ij. Ethicor dr. Cuius finis malus ipm quoq̄ malum. finis gaudentiū i pec/cato est malus. quia Job. xxi. dr. Tenent timpanū et cytharam et gaudent ad sonū organi. sed in puncto ad infernū descēdūt Scabiosus dum fricat gaudet. Sed illa fricatio vertit ei in pernicie z in angustiaz. Sic huiusmodi gaudiū Prouer. xiij. Ri/sus doloze miscebitur. et extrema gaudij luctus occupat. Ideo peccatoribus gau/dentibus dr Jaco. iij. Nunc miseri lugete et vlulate. Sicq̄ patet primū membrum nostri thematis quod ostēdit huius secu/li momentaneā et fatuam vanitatem.

Dixi secundo Cb q̄ in verbis pmissis ostēdit electoz dei in hac vita me/ritoria penalitas. cū dr. vos aūt pertransibi/mini. Sicut aūt dicūt doctores q̄ p̄ verbum xpi. voluit significare miseriā bu⁹.

mūdi quam debuerūt pāti discipuli sui et oēs electi z p quā debuerūt mereri para disi gloriā. Uer qz miserie pēnz seculi cō/munes sūt oībz electis dei. vltra ḡs apli specialiter debuerūt alias pati Jōo ipi erāt specialiter ꝓtristati ꝑ tpo. Erat āt triplex causa ꝓtristatōis eoz. Primo absentia xpi cui ꝓpīna erat eis toto mūdo dilectissima Juxta illud Joh. xvj. Ad quē ibim⁹ verba vite eēne habes. Secūda cā fuit odiū mūdi Tot⁹ em mūd⁹ odio habuit apl̄os. qđ fuit đ redios ū z tristabile. Un saluator eis p dixerat. Eritis odio oībz hoīlz ꝓpt nomē meū. Tertia cā fuit seuicia dyaboli q̄ tirā/nos cōmouit ꝺ apl̄os. vt psequrent eos ver bis z facts z infamia z in rebz z ī coꝛporibz. itavt oēs q̄ occiderit eos arbitrarent obsequū se pstare deo Joh. xvj. Jsta triplex tristicia figurauit tristiciā oīm electoꝛ dei ī vita p/senti. qz ex his tribz habēt cām tristicie. Et ꝑmo ex absentia xpi qđ tūc fit qñ de⁹ ad tē pus subtrahit suis grāz vt videāt electi q̄ obliti a deo. Un ps. Obliuiscēris inopie nre z tribulatōis nre. Sūt āt subtractōis b⁹ cause multiplices. inter ḡs cā ꝑcipua est supbia. Interdū em subtrahit gr̄a vt eā af fectuosius grār. Interdū vt aliq̄n inuētā mel⁹ z diligēt⁹ seruēt. Interdū āt ne ne/gligētes fiāt. Interdū q̄busdā ꝓpt eoꝛ su/perbiā Sic em gr̄a ꝑmerēt ex humilitate vt dicit Bern. ser. lv. sup cātica. iuxta illud Hūlibz dat grāz. ita subtrahit ꝓpt supbiā ad eū finē vt postea tales sciāt q̄ mō ꝺo ser uiēdū sit cū timoꝛe z exultādū cū tremoꝛe Jnqt idē Bern. sup cātica ser. lxxiij. Et fit magne tristicie causa. qz sm Ber. ibidem. Sic aduēt⁹ gr̄e cā ē oīm bonoꝛ. eo q̄ q̄nto cito aduenit coꝛ durū z lapideū facit molle z sanū. Incipit q̄z euellere. destruere. edifi care. z plātare. rigare arida. reneb ꝛosa illu/minare. clausa reserare. frigida inflāmare. necnō mutare ꝑua in directa z aspa ī vias planas. Ita ecōuerso absentia gr̄e ē causa oīm maloꝛ. eo q̄ statim coꝛpet coꝛ z lāgue re incipit. ac si cacabo bulliēti subtraheret ignis. Et ex ꝺ necesse ē tristari aiaz. vt dicit Ber. tādiu donec iterꝝ reuertat. z solito re calescat coꝛ. Valde ḡ timendū est homini ymo ḡuiter ꝓtristandū de eo q̄ gr̄a sibi in/terdū subtrahit cū tūc relinq̄t eū custodia sua. nec dubiter in cā ē supbiā etiā si non appareat. etiā si nihil tibi ꝓsci⁹ sis. qđ em tu nescis scit de⁹. quāq̄z nō sp ꝓpter supbiam q̄ iam est sz q̄ futura est vt subtrahat. sicut ꝑz de Paulo. j. Coꝛ. xv. Sive ḡ iam exi/stens sive nōdū sp supbia est in cā. Inquit Bern. vbi sup ser. lv. Et ideo dicit ibidem Bern. q̄ nihil ita ē efficax ad grāz ꝑmeren dam retinendā et recuperandā q̄z si oīno coram ꝺo inueniar⁹ nō alte sape sz timere. qz btūs hō q̄ sp est pauidus. Et iterꝝ. qui timet deū nihil negligit. Secūda cā tristicie electoꝛ dei in hac vita est odiū seculariuz. sed certe nō ꝺz eē tristicia elects. q̄ odiūt a secularibz. Nam qđ magni est odiū ab eo q̄ se etiā odit. talis autē est mūdus q̄ sctos odit. q̄ etiā seipm odit. Qui em diligit ini/quitatē odit aiam suaz. et q̄ sibi nec⁹ cui bon⁹. Imo multū ꝺz eē delectabile bonis q̄ odiūt potius q̄z diligant a secularibus. Nam eoꝛ amoꝛ nō est nisi inimicicia dei. Jaco. iiij. Qui voluerit eē amic⁹ mūdi. ini/micus constituit dei. Quid ḡ magni si bo/nos odit mūdus q̄ t deum odit. Joh. xv. Odio habuerūt me gratis. Unde Joh. di cit. j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mū dus. Et certe nō mirandū qz opa mundi sunt ꝺperibz electoꝛ ꝺria ad inuicē. q̄ nul/lo mō ꝓuenire pōt. Un xps arguit di. Nō pt vos inqt odisse mūdus. dixit q̄busdaz impfecte adhuc eū sequentibz. me āt odit. qm testimoniū ꝓhibeo ꝺ ipo qm eius opa mala sunt. Unde ꝺz Bap. ij. in persona re/proboꝛ dicentiū contra iustū virū. Gra/uis est nobis ad videndū. qm ꝺrius ē opi bus nr̄is. ¶ L) Est tm vticz satis mirā dum q̄ mundus odit electos dei et ꝓbos homines. non habens gratitudinē ad eo rum bñficia. Ipsi em doctrina sua illumi/nant mundū Math. v. Sic luceat lux ve/stra. Et ibidem Vos estis lux mūdi. Uere magna ingratitudo extinguere lucernam in medio noctis. Sic odire sanctos z ma time ꝓdicatoꝛes illuminantes verbo veri tatis. Secūo ipi sunt q̄ disciplina castigāt mundū. Nam ꝑ eos iudicatur mundus. j. Coꝛ. vj. Et si in vobis iudicat mundus. Hoc autē iudiciū est magne pietatis quia tendit ad cōmendationē. Cum em iudica/mur a dño coꝛripimur. vt nō cū ꝺ mundo damnemur. Et ideo magna ingratitudo est odire tales iudices castigantes z disci/plinātes malicia nostrā. qđ est signū solius repꝛobi boīs. Juxta illud. Peccatoꝛ vita/

bit correptõez. Imo est signũ hois despe/rati.qz scptũ est. Pctõr cũ venerit in pfun dũ malor ptemnet.s.correptõnez. Tertio ipi orone imuãt mundũ. Vñ in ps. Dixit vt disperderet eos.si nõ Moyses electus ei⁹ sterisset i pfractõe tc. Dic ps. Pro eo vt me diligerẽt detrahebãt mihi.ego aãt ora/bam. Quarto ipi mundũ sua cohabitatõe pseruãt Gen.xviij. Nõ delebo mũdũ pter qdraginta iustos. Et certe quicqd ds mũ do facit in bñficijs t donis fortune et grẽ omnia dat pter bonos. Math.v. Pluit su per iustos t iniustos. Prius dicit super in stos.qz pter merita ipor etiã malis pluit q de seno merenk.qz vt dicit Aug⁹. Pctõr inqntũ talis nõ est dign⁹ pane quo vescik. Quinto ipi mundũ prouidẽtia sustentant sicut Joseph totũ egyptũ prouidẽtia per septem annos tempe famis sustentabat. vnde t saluator dict⁹ est a pl'o egypti. De q̃ ps. Constituit eũ dñm domus sue. t pn cipem omnis possessionis sue. Vt erudiret principes eius sicut semetipm .t senes ei⁹ prudentiã doceret. Pudeat xpianos prin/cipes deteriores esse pharaone gentili re ge.qui t si malus in alijs.tamen in h bon⁹ fuit q bonũ t sanctũ virum sibi in cõsiliuz assumpsit.cuius consilio et prudẽtia rem/publicam gubernaret. Tertia cã electorũ dei est in hoc mundo q non solũ despiciũ/tur in animo a secularibz sed etiã psequun tur verbo et facto ab eisdem. Juxta illud pseqmini de ciuitate in ciuitatẽ. Et apl's.q Thimo.iij. Omes q̃ pie volunt viuere in xpo psecutionẽ patienk.i.q religiose et scẽ volunt viuere in xpo. Sz certe non debet esse magna tristicia et h q psequunk a mũ do.cum xps mgr et dñs omniũ prius pse cutus est ab eo. Joh.xv. Si me persecuti sunt t vos pseqẽk. Et etiã cũ omis sancti q placuerũt deo p mltas tribulatiões trã/sierũt fideles Judith.viij. Sz qd et tali p secutõe seqk. Audiam⁹ illõ Math.v. Bti q̃ psecutõem patiunk pter iusticiã. Si igi tur bti q̃ patiunk.igik maledicti q eã infert Nõ est g tristandũ de penalitatibz h⁹mũ di sz in dño confidendũ. q de oĩbz tribulatõibz liberabit electos Juxta illõ ps. Multe tri bulatões iustor.t de oĩbz his liberabit eos dñs. Dic pz qre de⁹ pmittit h malos pspe/rari t gaudere. bonos aãt ptristari. Videk cũ h q̃si iniustũ. Vñ Boec⁹.iij. de psolati one.ca.vj. Que inqt pt esse maior confusio q̃ vt bonis aduersa et malis pspera con/tingat. Videk etiã q de⁹ qsi approbet iniq/tatẽ malor p h q eos pmittit pspari Ad qd rñdeo cm Hugonẽ sup illud Eccs.iij. Vidi sub sole inqtatẽ loco iudicij. q semp apud deũ malicia habet penam suã.t vir/tus pmiũ. pena tamẽ culpe nũc est occulta postea aãt erit manifesta. Et iõ iustũ est iu/dicium dei t ipe iustus iudex. Job.xxxiij. Deus nõ pdemnabit frustra.nec omnipo tens subuertet iudiciũ. De quo Gre.xxxiij li.moral'.ante finem dicit. Qtalia nõ eue niunt bonis nõ est incõueniens. Hoc em est ne longa felicitate luxurient vt ait Boe cius vbi supra. De h etiam Aug⁹.lib.primo de ciuitate dei.cap.ix.querit cur diuia mi/sericordia ad impios ingratosq ducniat. Et soluit di.placuit diuine prouidentie i/postez bona dare iustis qbz non fruentur iniusti.et mala impijs qbz non cruciabun/tur iusti et boni. Ista vo tempalia volut vtriscz eẽ cõmunia. Nõ est g̃ ira dei diuite in sticie q mali,pspernk h t letank vt in futu ro perpetuo tristẽk. Et ecõuerso boni nũc tristank vt in futuro perpetue letenk. Unde iustissime pmittit h bonos tribulari.vt ex erceantur t purgenk t purgati glorificenk. In igne em pbak aurum.t boies accepta biles i camino tribulatõis Eccl.ij.t Sap. iij. Temptauit de⁹ illos et inuenit eos di/gnos se. Et tantum de secundo.

¶ D

Dixi tertio q̃ in verbis pmis/sis describit pmia tua elector felicitas cũ dr. Sed tristicia vra vertetur in gaudiũ. Est aũt sciendum q licet indubitanter tristicia pñtis vite cõ uertek electis in maximũ gaudium in vita futura. tamẽ etiã ipi electi habẽt maximũ gaudiũ h in spe.expectantes illud gaudiũ in re. Et ideo sicut reprobi hic habent du/plex gaudium.scz vanũ et periculosũ et in sanum et pnicioſum .vt dictũ est in primo membro. Ita sancti habẽt duplex gaudiũ vicz vnũ verũ t grosum.aliud vez et glo/riosũ. t sic tristicia eor vertek in duplex gau diũ. Primũ g̃ gaudiũ habẽt iusti etiã dum sunt in hac vita grosum t vez.qd consistit in volũtate boni Prouer.xxj. Gaudiũ est iu/sto facere iudiciũ. t pauor est operantibz ini/qtatẽ. Gaudẽt siqdẽ boni de bñficijs dei.

de edificatõe p̄timl. de sanctitate stat⁹ p̄rij
z de aduersitatib⁹ mundi. Sz maxime de
aduersitatib⁹ mũdi. qz eas sciũt esse vtiles
vnde gaudet iustus de aduersitate sic̃ mer
cator de mercimonijs lucrosis Matth. v.
Beati eritis cũ maledixerint vobis homes
Gaudete in illa die z exultate. qm̃ merces
vra copiosa est in celis. Item gaudet sicut
debitor in debitis acq̃rendis Act. v. Ibãt
apli gaudentes a ꝓspectu ꝓcilij. qm̃ digni
habiti sunt p̄ noĩe ihu ꝓtumelijs pati. Jtẽ
sic̃miles ꝑbus in torneamẽtis. qz ibi ꝑbat
z acq̃rit gl̃iaz. Sic hõ paciẽs in aduersis
Jac. j. Omne gaudiũ existimate cũ in vari
as tribulatiões incideritis. Ecce gaudiũ
p̄fectis vite. Scõm gaudiũ habent iusti in
spe future gl̃e. De q̃ Matth. xxv. Euge ser
ue bone z fidel. tc̃. intra in gaudiũ dñi tui.
Primo ℔ gaudiũ gloriosuz ostendit aspe
ctus gratissime pulcritudinis. Si enim
delectabile est oculis videre solẽ siue crea
turarũ pulcritudinez. q̃nto delectabilius
erit videre pulcritudinem creatoris. Jõo
p̄s. dicit. Letificabis eos in gaudio cum
vultu tuo. Scõo ondit ℔ gaudiũ amplex⁹
dei et amplex⁹ summe dulcedinis. Si em̃
amplex⁹ sponsi delectat sponsam. q̃nto pl⁹
amplex⁹ dei q̃ est splẽdor lucis eterne dele
crabit aiaz. Jõ Apoc. xix. ꝺr. Gaudeam⁹ z
exultem⁹ z dem⁹ gl̃az deo. qz venerũt nup
tie agni z vxor eius p̄parauit se. Felix aia
q̃ põt dicere. Leua eius sub capite meo. et
dextera eius amplexabit me. Tertio ostẽ
dit ℔ gaudiũ expulsus omnis inq̃etudis.
Isaie lxj. Gaudens gaudebo in dño. Si
gaudet q̃ de vno stulto se liberat. q̃nto ma
gis q̃ de oĩb⁹ stultis et stulticijs liberabi
tur. Jdeo ꝺr Isa. xxxv. Gaudiũ et leticiaz
obtinebunt z fugiet dolor et gemit⁹. quia
absterget deus omnẽ lacrimaz ab oculis
eorum Apoca. xxj. Quarto ostendit ℔ gau
diũ maximũ obtentus eternus dicte bea
titudinis. Si quis gaudet quod tamen
nõ durat nisi per dimidiã diem. quantum
gaudebit de conuiuio eterno. Vñ in euã
gelio. Jteruz videbo vos et gaudebit cor
vestrũ. et gaudiũ vestrũ nemo tollet a vo
bis. Doc est plenum gaudiũ Johan. xvj.
Petite et accipietis. vt gaudium vestrum
plenum sit. Felix ergo tristicia in laboze p̄
sentis vite et penitentie q̃ in illud gaudiũ
conuertetur. Doc gaudium meruit appe
tendum est vbi vis rationalis videbit p̄ri
mã pulchritudinẽ. cõcupiscibilis amplexa
bitur summã dulcedinez. Jrascibilis tene
bit omnimodã quietudinẽ et totus homo
eternam beatitudinem. Ad quam nos ꝑ
ducat tc̃.

Dominica tertia post pasca. II Sermo. LXVI

Tristicia uestra
vertet in gaudiũ Joh. xvj. Sic̃
dicit Raban⁹ sup illud Matth.
xxij. Multi sunt vocati tc̃. Ad fidẽ plures
veniũt sz ad celeste regnũ pauci ꝓducũtur
Omnes em̃ canonici vocant ad electionem
sed vnus eligitur. Vnde. multi sũt vocati
pauci vero electi. Dec Raban⁹. Cui⁹ dicti
ratio p̄t esse. quia licet multi sint fideles no
mine. pauci tamen re. Jlli enim tm̃ sunt fi
deles re et nomine. qui ita ambulant in fi
de sicut xp̃s ambulauit Juxta illud j. Jo
hannis. ij. Qui dicit se in xp̃o manere de
bet sicut ipe ambulauit ambulare. Xp̃s ãt
toto vite sue tempore nõ nisi in tribulatio
nibus miseriis et defectib⁹ huius mundi
patienter vixit. Vnde idem voluit perpe
ti suos fideles Juxta illud. Si quis vult
venire post me abneget semetipsum. et tol
lat crucem suam tc̃. Crux autem ibi intel
ligit mortificatio carnis a desideriis mũ
danis. Vnde dicit Augustin⁹ in quodam
sermone. Nullus seruus christi sine tribu
latione est. cum putas te nõ habere tribu
lationes. nondum cepisti esse christianus.
Talibus ergo et non aliis qui hic tribu
lantur et tristantur. tristicia vertitur i gau
dium. planctus in iubilum. et dolor tem
poralis in leticiam sempiternam. Dij em̃
soli sunt electi ad p̄mium eternum qui
bus ℔ dicit p̄ xp̃m. Tristicia vestra verte
tur in gaudiũ. In q̃b⁹ ꝑbis describit diui
na consolatio qua cunctos fideles ꝓfortã
do exhilarat. Circa q̃d tria ponit. Primo
presentis vite acerbam miseriã. qz tristicia
vra. Secundo huius miserie breuem per
sistentiã. quia vertetur. Tertio celestis pa
trie ꝓbennẽ leticiam. quia in gaudiũ quod
nemo tollet a vobis. Per primum solidan
tur in fide. Per secundũ in spe eleuantur.
Per tertium in charitate firmantur.

Dixi primo A q̃ p̄mio ponitur

pñtis vite acerba miseria. qz tristicia vīa. p q̄d solidank in fide. Vñ dicit Jac. Om̄e gaudiū existimate frēs cū in varias tēptaciões inciderit. Et seq̄t. sciētes qz pbatio fideivr̄e paciaz opat Jac. j. Ubi dicit glo. ordi. Jō tēptamini aduersis vt p̄ pbare possitis q̄ firmā fidē future retributiōis in corde gesteſ. Et j. Pe. i. Hūc oportet cō tristari in varijs tribulatōib. vt pbatio fidei vr̄e multo pciosior sit auro q̄d p ignez pbak. Glo. ordi. Nō cueniūt nobis tribulatiões ad malū sz iō vt pbatio. i. vos pbati fideles in camino tribulationū decocti. oī rubigine vetustaſ careatſ. Notant aūt cōpat paciaz fideliū auro. primo qz sm glo. ordi. ibidē. Sic in metallis nihil ē auro p̄ciosius. ita hec apud deū est oī laude dignissima. cū in paciētia aīas nr̄as possidebimus Luc. xxj. Sic em̄ aur̄ in fornace examinatū z pbatū cui⁹ sit fulgoris apparebit. Ita fideliū ꝓstātia iter p̄ssuras videt ꝓtēptibilis sz finito certamie in iudicio q̄nte sit gl'e apparebit. Vñ ōr. Preciosa in ꝓspectu dñi mors scōr ei⁹. ꝓpter q̄d seq̄t. Inuenia tur in laudē z honorē z gl'az i reuelatione ihu xp̄i. i. in die iudicij. sm iterlineare. q. d. vt inueniak in laudē z gl'az vt laudabiles z glorioſi sitis p ꝓstantiā. sm glo. ordi. z vt inueniak in honorē vr̄m. vt dicatur vobis Venite bñdicti. Scdo paciētia fidelium ꝓpak auro ꝓpt̄ firmā ꝓstātiā. Hā sm Aug. sup p̄s. lx. Sic in fornace ardet palea et in cinerē r̄tit. z sic p ꝓnas annihilak. ita auruz purgak z a sordib⁹ eruit. Sic ē de malis z iustſ. qz mali i tribulatiōib⁹ murmurant z cadūt p impaciaz. iusti aūt fortiter stant. Vñ ponit exemplū Aug. vbi s. Ars sic artifex nouit de artificiato q̄d faciat. z artificiatū nō murmurat. Sic et iusti. ꝓpter q̄d dicūt se aur̄ iusti. tribulatō ignis. artifex ōs Ubi me ponit artifex tollero. iubeor ego tollerare. Nouit em̄ ille purgare. Propter q̄d de iustis ōr Sap. iij. Tāq̄ aur̄ i fornace. zc. Ex q̄bꝫ ego infero q̄ sic signū firme fidei in xp̄iano ē ꝓstās paciā tribulationū ita signū ūmpfecte fidei z debilis ē ipacia earūdē. De primo pz Sap. iij. vbi ōr. Tāq̄ aur̄ in fornace pbauit illos z q̄si holocausti hostiā accepit illos. Ubi dic̄ Robertus holgoth q̄ pena iustor̄ est vehemēs argumentū seu testimoniū diuine acceptōis et dilectōis. z h̄ ē itelligēdū q̄n ex caritate z p suo amore sustinet sm Robertū. q̄d dico ꝓpter hereticos z scismaticos q̄ dyabolo instigante ardētissime vadūt ad ignē vel tormēta. Sz certe nihil eis p̄ficit pena ad p̄miū. sz potiꝰ incipit ad ꝓpetuū supplicium. Dicit em̄ Aug⁹. in li. de fide ad Petr. q̄ta libz nihil pdest etiā mors p xp̄i noie susceptа. Cui⁹rō est. qz nō ex charitate sz ex vanitate gl'e hūane paciūt. Et vide qz Salomon ꝓpat paciaz iustor̄ nō solū auro. sed etiā holocausti hostiā vocat eā. Pro q̄ sciēdū q̄ holocaustū erat p̄cipuum inter sacrificia q̄ deo offerebank. z fiebat de armētis et pecudib⁹ z auib⁹. z de isto nihil hēbat sacerdos qui obtulit pro parte sua. sed totum cremabatur deo. Et ideo dicebatur holocaustum. ab olon quod est totum. z cauma incendium. q̄i totum incendium. Vñ sz sacerdos in alijs sacrificijs aliq̄n sibi reservebat partem. aliq̄n dabat offerēti. sz i holocausto non. licz sm legē potuit sibi sacerdos pellē vēdicare. Sic est de martiribꝰ q̄ patiunt tribulatiões q̄ totaliter deo sunt imolati z accepti. licet mundus detraherit eis pellē. i. gr̄az secularē. De scdo sz de impacientia fideliū ōr Dicere. vj. Argentū reprobū vocate eos. quia dñs proiecit eos. O q̄s felix erit q̄ possit dicere illud p̄s. Argentum igne examinatū. probatum terre id est. a terra. nihil habens terrene vanitatis. sed purgatū igne charitatis septupluz id est. a septē capitalib⁹ peccatis q̄ sunt radices vniuerse iniquitatſ. (B) Quare aūt deus ꝓmittit suos h̄ tristari et tribulari. plures possunt assignari rōnes. Prima est. ꝓpter legis diuine ordinationē ab antiquo staturam. Nam statuit deus per multas tribulationes sanctos intrare i regnū celor̄. Unde sicut cōmune est p̄miū omniū elector̄ in celo. qz vnus denarius diurn⁹. ita voluit esse cōmune p̄dus diei festus tribulationis. Unde non murmurant ibi laboratores precedentes contra patremfamilias q̄ plura vel maiora pondera. sed q̄ eadez. diutius tamen q̄s sequentes portauerūt. Hic dicit glo. ordi. sup illud j. Petri. iiij. Nolite peregrinari in feruore. quia antiqnū z frequēs est electos dei pro salute eterna in p̄senti aduersa pati. Hec glosa Istud p̄z incipiēdo ab Abel iusto. Abraham. Isaac. Jacob. Moyse. et sic de alijs patribus veteris testamenti qui per tribu

Dñica tertia p̄ pasca

latiões pbati amici dei facti sūt. vt hēk Judith. viij. ℣ Heb. xj. Scdo fit ℔ ad distictionē electoꝝ a reprobis. Hā tribulatões sūt euidētia sigñ dilectōis diuie Heb. xij. Quis est filꝰ quē nō corripit p̄. Et econuerso euidētissimū signū r̄probatōis ē ꝓtinua pspe ritas Juxta illud Job. xxj. Ducūt i bonis dies suos. ℣ i pūcto ad inferna descendūt. Tertio fit ad terrorē maloꝝ. Unñ dic̄ glo. sup illō. ſ. Pe. iij. Tēpꝰ est vt iudiciū incipiat a domo dei. Si āt p̄mū a nob. q̄s finis illoꝝ q̄ nō credūt euāgelio. Interliniaris Si p̄mū fit ℔ iudiciū a nobis. si ℔ cruciat q̄s amat. si flagellat filios. q̄d spare debēt serui neq̄ssimi. Et glo. ordi. dic̄. Si tāta ē fragilitas mortal' vite. vt nec iusti q̄dē q̄ in celo sunt hāc sine tribulatōibꝫ ꝑpē innumerā viciate nāe labem trāseāt. q̄nto magis hij q̄ a celesti gr̄a sunt extranei. i. aliem. cer tū damnatōnis sue exitū expectant. Hinc Bre. iij. li. moral'. querit. Quid est q̄ omps deus sic vehemēter in ℔ seculo despicit q̄s sublimiter ante scīa p̄legit nisi hoc q̄ fide liū pietati pateat q̄m idcirco eos p̄mit i infimis q̄ videt quō remuneret in summis. Et seq̄t. Hinc ḡvnus q̄sq̄ colligit quid illic sint passuri q̄s reprobat si ℔ sic cruciat q̄s amat. aut quō feriēt q̄ iudicio arguēdi sūt si sic vita eoꝝ p̄mit q̄ ipo iudice ℣ teste laudant. Et Hiero. sup illō. Et venit sup me indignatio tua. Job. iij. Cōsideret ḡvnus q̄sq̄ q̄ pena sequat' iniq̄s si ℔ ita castigat iustos. Hec Hieroꝰ. Quarto fit ℔ ad cautelā etiā bonoꝝ. Unñ Hieroꝰ. sup illud Job vj. Sagitte dñi in me sūt q̄ꝝ indignatio ebibit ispm meū. vbi dic̄ iterliniar' glo. Spiritū elatiōis. Spūs ḡ hois ebibūt sagitte eū supne animaduersiones mētē ab elatōe cōpescūt. Justoꝝ em̄ mēs nō solū ppēdit q̄d tollerat. sz etiā pauet q̄d restat. videt q̄lia i hac vita patiāt. metuit ne post hāc vitā ḡuiora patiāt. Jam ḡ snīaz tollerat i pena sed minas adhuc vēturi iudicis formidet et culpa. Hoc est q̄d dicebat ap̄lus. Nihil mihi ꝑscꝰ sum. sz nō in ℔ iustificatꝰ sum. ſ. Cor. iij. Quasi em̄ di. fm Simonē ō cremona. Licz mihi nihil ꝑscꝰ sū. ꝑscia r̄morde. sz nī in ℔ nō iustificatꝰ sū. i. nō ideo me iustū reputo. q̄ ꝑt eē aliq̄d delictū q̄d nescio. Eccs. ix. Nemo scit an odio vl' amore dignus sit. Hec ille. Magnū ergo donum est tribulatio iustis q̄d datur ad cōseruandam sanctitatē ℣ vitandam elationē. Nam que videntur nobis sancta. apud deum sunt valde sepe iniqua. Et ideo ne homo ex suis operibus superbiat sed potius humiliet datur ei tribulatio. Unde sup illud ſ. Pe. iij. Justus vix saluabitur. dicit glo. ordi. Tanta est iusticia diuina vt interdum que nostro iudicio videntur iusta. dei iudicio inueniunt iniusta. Juxta illud ſ. Regum. xvj. Homo videt que foris sunt. deus autem intuetur cor. Hoc est q̄d dicit Hieronimus sup illud Job. iij. Venit sup me indignatio tua. Deus pater bona agentes flagellat vt purget. q̄ nostra perfectio culpa non caret. Hec ille. Johannis. xv. dicit saluator. Omnē palmitē ferentē fructum pater purgabit vt fructuz plus afferat. eo q̄ qui sanctus est sanctificet adhuc. Quinto fit hoc ad expiationem viciorꝝ et cōuersionem ad deū. Unde Job. vj. Hec sit mihi consolatio vt affligens me dolore nō parcat. Quasi di. fm Grego. Hic parcit vt in eternum feriat. sed meh feriat nō parcēs q̄d est michi cōsolatio. Timet enim sibi ℔ parci. Ubi dicit Hieronimꝰ. Electi dū se perpetrasse illicita nouerint si perscrutantes inuenerint quia ꝓ illicitis nulla aduersa perpessi sunt. immensa formidine tabescūt. pauore estuant. suspitionibꝫ malis agitant' ℣ laborant. Ac si aperte diceretur. hic quidem parcit vt feriat imperpetuum et non parcendo imperpetuuz parcat. Et affrictione enim consolor qui ad spem salutis ex vulnere reddor. Hec ille. Cui cōcordans Grego. super illud Job. v. Beatus homo qui corripitur a domino. dicit. Duobus modis vulnerat deꝰ suos quos ad salutem reducit. Aliquando enim percutit i corpore vt mentem sanet. Aliquādo sine exteriori flagello duriciā mētis suo desiderio ꝑcutit ℣ sic sanat eam q̄ secura quiescebat in mundo mortua. Sed dū mens ad deum anhelat et oīnia secularia despicit. oīnia ei mox vertunt' in temptationez et eam affligunt. Sed dum transitorio labore affliguntur a perpetuo liberantur. Unde subdit. In sex tribulationibus liberabit te et in septima non tanget te malum. Senario numero p̄sentis vite operatio et discursus significatur. quia sexto die deus hominē ꝓdidit. ℣ septio q̄euit In sex ḡ tribulatiōibꝫ liberat ne i septīa tāgat

malū. qz ħ erudiēdo atterit. sz ī die iudicij a ħbere abscōdit. Nec ille. Certo fit ħ ꝓpt mēt nr̄e ad celestia eleuatōz. Uñ tribulationes date sūt iust sic pene volucri q̄b ad supiora volat. De q̄ dr Job. v. Hō ad laborē nascit z auis ad volādū. Ubi dic iterlinear Hieronimi. Inde mēs ad sūma volat vñ caro ī infimis durit laborat. Hō g ad laborē nascit z auis ad voladū. q. d. Jō corp̄ flagellat vt mēs ad deū volet. Greg. in glo. ozd. ibidē. Quo exterior pena castigat eo mēs leuat ad supna. Uñ dr Hō ad laborē nascit. qz impossibile est in hac peregrinatōe sine labore esse. sz in eo q̄ caro afligit mēs ad petēda alta leuat. Nec Gre. Uñ ps. Ad dñm cuz tribularer clamaui.

Septimo fit ħ ꝓpter meritoz accumulati onē. Dicit em̄ Isid. in epl'a ad Lipanum. Quanto in ħ seculo psecutōibz. pauptate. inimicoz potētia vel morboz crudelitate fuerim̄ afflicti tanto post resurrectōem in futuro maiora p̄mia ꝛsequemur. Et Gre. li. iij. moral'. Tāta spes in deo solidior surgit q̄nto p illo quisq̄ grauiora pertulit. qz nequaq̄ retributiōis gaudiū de eternitate colligit quod nō ħ p̄ius pia retributione seminat. Et li. xxvj. moral'. dic. Bācto/rū mentes gloriosiorē sibi non ambigunt manere victoriā q̄z dū p̄munt aduersitate Unde glo. sup illud Jac. j. Omne gaudiuz dicit. Tribulatio in p̄nti iusticia in futuro auget coronā. Octauo fit ħ ad virtutū approbationē. Nam nemo q̄ntū pfecerit nisi inter aduersa cognscit. quia vnusq̄sq̄ supni doni grāz in trāq̄llitate quietis ꝓcipit. sed q̄ntū pfecerit in aduersitate ꝓturbat' ostē dit. Ait Gre. xxxiij. li. moral'. Aduersitas q̄ bonis viris obicit ꝓbatio ſtrut est nō indicium reprobatiōis. vij. q. j. Aduersitas. Unde tribulatio est sicut malleus q̄ ꝓbat ollam an sit firma vel solida vel fragilis z infirma. Si em̄ est solida sonabit. si fragilis crepabit. Uñ Hiero. sup illud Job. vj Nec fortitudo lapidū fortitudo mea ē. nec caro mea enea est. Interlinear. Ere aclapidibz insensibilia corda signant q̄ sepe et supnos ictus accipiūt z tñ nulla ꝓcussione molescūt. Quo ꝛ dr electi ꝓphaz Ezech. xxxvj. dr. Tollā a vob cor lapideū et dabo carneū. Nō tractās Greg. dic in glo. ozdi. Lapides ꝓcussi clarz sonū nō reddūt. q̄d facit es. Sz qz vt lapis vita caret. sensum in sonitu non hz. Sic alicq̄ sunt ita duri vt etiā ꝓcussi sonitū nō reddāt būilis ꝓfessionis. Alij vo reddūt sz nō et corde. z ita nō sentiūt bona q̄ loquūt. Nec ille Ecōtra vo est de electi q̄ de oīibz grās agim̄t di. Si bona suscepim̄ de manu dñi. mala āt q̄re nō sustinea? Job. ij. Ita suadet aplus. j. ad Thes. v. In oīibz grās agite. sz tam p/speris q̄z aduersis. Qualit' aūt tribulātur electi oñdit Rupt' sup ca. iij. li. Sapie di. Sancti tribulant z tēptant ac vexantur. Primo tribulāt in penis. vexant in verbis tēptant in diuinis p̄missis. Sz ꝛ tribulationē penaz habēt spem imortalitat' ꝛtra vexationē ꝛtumeliaz habēt spem etnē trāquillitat'. z ꝛ diuinā tēptatōz habēt spem ꝓcipue dignitat' Et tm̄ de p̄mo.

Dixi secundo

q̄ in p. p. describit p̄ia' miserie breuē psistentiā. cū dr. vertet. p q̄d in spem eleuant. Quis em̄ posset subsistere in tot miserijs z tribulatōibz si nō q̄nq̄z finē eaz speraret. Dicit aūt miseria p̄nis vite breuis. qz vertet. ymo nō solū vertet sed totaliter subuerterur. quādo abstergz deus omnē lacrimam ab oculis sanctoz. Propterea christus loquens apostolis de vita p̄senti dicit. Modicū et non videbitis me. Quasi dicat. Temp' tribulationis z penalitat' quod ex absentia mea habetis est quasi punctū respectu eternitatis Isaie. lxiij. Ad punctum in modico dereliqui te. et in miseratione magna congregabo te. In momento indignationis abscōdi faciez parumper et in misericordia sempiterna misertus sum tui. Unde Sapie. iij. dicitur. In tempore erit respectus illozum. Quasi di. ſm Robertum. In puncto modico et instanti passi sunt sed in tēpore p̄lixo z longo. scilicet eternitate erit respectus illozum. id est. p̄miatio. que dicitur respectus. sicut solet dici quando dominus liberaliter remunerat seruentem. dando sibi magnum aliquid. Bene iste respexit eum. Sic certe deus bene respicit sanctos quando supra modum et proportionem retribuet pro labore mercedem. Juxta illud. ij. Corinthioz. iij. Illud em̄ quod in p̄senti est momentaneum et leue tribulationis nostre. supra modū i sublimitate eterne glorie pondus operatur in nobis. Hoc est quod dicitur Sapientie. iij

¶ Dñica tertia p̄ pasca

In paucis vexati in multis bñ disponētur. Ubi dicit Robert⁹ q̄ si illa q̄ patiunt electi in p̄nti cōparent ad ea q̄ in futuro dabunt bonis p̄ mercede. licet sint in se valde multa. nō in compatione eoꝝ valde pauca. Roma. viij. Non sunt ꝯdigne passiones h⁹ tp̄is ad futurā gl̄az. Pro q̄ sciendū q̄ temp⁹ vitē fe tria i se ꝯtinet. Primo brevitatē duratōis. Scō penalitatē ḡuis afflictionis Tertio labilitatē ꝯtinue mutatōis. Jō dicūt reprobi ista tria ꝯsiderātes. Extiguū t cū tedio est tp̄s vite nr̄e Sap. ij. De brevitate duratōis dr̄ Sap. iv. Nō ifirm⁹ t exigui tēp̄is. De penalitate dr̄ Job. x. Tedet aiaz meā vite mee. De q̄b⁹ duob⁹ sil̄ loq̄ns Seneca epl̄a. iij. dicit. Propone tp̄is .pfūdi vastitatē t vniuersū ꝯplectere. deinde ꝑ ꝙd etatē vocā⁹ hūanā. opa imensa. t videbim⁹ q̄ etiguū sit ꝙd optam⁹ ꝙd expēdim⁹. Ex ꝑ q̄ntū lacrime. q̄ntū solicitudines occupēt. q̄ntū more anteq̄z veniāt optata. q̄ntum valitudo. q̄ntum timor. q̄nti labores lucrus t pericula t intelliges etiā vita minimum esse ꝙd vivit. Nec Seneca. Huic ꝑcordans Aug⁹. sup̄ ps. xxxvj. dicit. expones illud Adhuc pusillum t nō erit peccator. Si toto illo tempe viueres ex q̄ Adā ꝑadiso emissus est vsq̄z ad hodiernū diē. certe videres vitā tuā ñ fuisse diuturnā q̄ sic auolasset. Uniuscuiusq̄z vita q̄nta ē. adde q̄ntoslibet annos. duc longissimā senectutem. quid est. nōne aura matutina. Et idē sup̄ psal. vj. Cum dies iudicij venerit tunc sentient pctōres. q̄m non sit longa omnis vita q̄ transijt. Et Hiero. lib. iij. sup̄ Amos Fabul fugaci⁹ seculo rebusq̄z seculi. q̄ dum tenemus amittimus. t p infantiā iuuentutem puericiā ac virilem t ingraueſcentem. t maturā etatē annosq̄z vltimos senectutis imitamur t currimus. t nesciētes ad mortis terminos peruenimus. De penalitate vite dicit Ambro. in sermone de quadragesima. Tanto malis hec vita repleta est. vt compatōne ei⁹ mors remediū putet esse nō pena. Denicq̄z Job dicit militiā esse vitā hois sup̄ terrā. Et ostendens ḡre deus ea ita brevē fecit. Dicit ideo vt molestie ei⁹ q̄ ꝓsperitate vinci nō poterant tp̄is exigui/tate finirent. Que aūt sunt iste penalitates oñdit Aug⁹. sup̄ illud Jac. iiij. Que ē vita via nūl vapor. sic dicēs. Ulira hec vita dubia. vita ceca. vita crū nosa. quā dolores exterminat. ardores siccāt. aera morbidant. esce inflant. ieiuniū macerat. ioci soluūt. tristicie ꝙsumūt. solicitudo coartat. securitas ebetat. diuitie iactāt. paupies deicit. iuuentus extollit. senectus incurvat. infirmitas frangit. et post hec oīnia mors interimit et vniuersis gaudiis finem imponit. ita vt eē desierint nec fuisse putēt. Nec Augustin⁹. De labilitate continue mutatōis dr̄ Eccl. xviij. De mane vsq̄z ad vesp̄az imutabilē tēpus. Et ꝑe sic est. q̄r Job dicit Nō natus de muliere brevi viues tpe repleī mlt̄z miseriis. Et sequit. nunq̄z in eodē statu p̄manet Semp enī est in cursu rapidissimi tēp̄is. puericiā abscondim⁹. deinde adolescētiaz deinde senectutē Inq̄t Seneca epl̄a. lxxj. Et Valerius maximus li ix. de memoria lib⁹ dictis dicit. Q̄ cursus medij temporis vite hūane est. p̄t fortuna gubernat. mō aspero mō trāquillo motu pagit. Ex istis patet triplex fatuitas hominū mūdanoꝝ. p̄sumentiū longitudinem nō obstāte brevitate. diligentiū amaritudinē nō obstante penalitate. differentiū mozum rectitudinem nō obstante tēp̄is instabilitate. Ideo q̄z iuxta ꝙsiliū apl̄i ad Hal. vj. Dū tps habem⁹ opemur bonū. Senes. debiles. t impotētes non habēt tps sed habent a tempore. Infirmi t grauiter patientes nō habēt tps. cū nō sint sui cōpotes. mortui trāsierunt tps suum. Et ideo nec senect⁹ nec morbus nec mors expectande sunt ad bene viuendum. sed statim incipiendum est dum tempus nostrū est. Sed de multis verū est illud Job. xxiiij. Dedit ei dē⁹ tempus penitētie t ipe abutit⁹ eo in superbiaz. Propter q̄d p̄s ꝙquerit. Tēp⁹ faciēdi dñe dissipauer⁹ legē tuā. Uū ille sapientissim⁹ computat⁹ qui dicit. Bene vixi. non q̄ dicit bñ viuā. De q̄ Seneca epl̄a. xlix. di. Beatissimus t securus sui possessor est q̄ crastinuz sine solicitudine expectat. et quisquis dicit vixi. quotidie ad lucrum surgit. Unde Marcialis li. epigmatū. Epigmate. l. Hō est crede michi sapiēq̄z dicere viuā. misera nimis vita est crastina viuere hora. Et ꝑ ē q̄d dicit Aug⁹. de verbis dñi. oml̄. xv. Age pniaz semp esto correct⁹. lōge q̄dem est dies iudicij. sed vniuscuiusq̄z dies vltim⁹ longe esse nō p̄t. q̄r brevis est vita. t ipa brevitas semper incerta ipa res est q̄ multos occidit. dum dicūt cras. cras. t subito hostiū

claudit ꝛ remaneſit cū voce cornina quia nō habuit gemitū colūbinū. Nec Auguſtin⁹ Eſt ergo fatuitas ſumma iuuentutē vel tēpus preſens expendere in peccatis. ꝛ de tēpore futuro ꝙd nō eſt nr̄m ſemp ſpem hr̄e. Unde dr̄ Eccl̄s. vij. Ne impie agas multū ꝛ noli eſſe ſtultus ne moriaris in tempe nō tuo. Ideo ad Gal̄. vj. dr̄. Bonum faciētes non deficiam⁹. Unde metrice ſic dr̄. Vita breuis caſuſq; leuis nec eſt ſpes ſperandi. Quāta ſeres tanta feres ſit cura parandi plura. Seras vt nō plura feras ne non ſe uiſſe. Peniteat. dum nil valeat iam penituiſſe.

¶ Dixi tertio ꝙ deſcribit celeſtis patrie perhēnem leticiā. qr̄ gaudiū. p ꝙd in charitate confirmamur ꝛ pficimur. Circa ꝙd ſciendum ꝙ ātuor vicibꝫ ſit mēcio in pñti euangelio ō gaudio. ſic̄ pz intuenti. ideo ātruplex gaudiū eſſe diſtinguit. Primū eſt mundane ꝓſperitatis ad fugiēdū. qr̄ ꝓtemptibile. quo ad ħ dr̄. mundus gaudebit. Secūm eſt interne ſinceritatis ad poſſidendū. quia delectabile. ꝙ ad ħ dr̄. gaudebit cor̄ veſtrum. Tertiū eſt fraterne charitatis ad diffundendū. qr̄ cōmunicabile. ꝙ ad ħ dr̄. Triſticia vr̄a ꝓuerſ in gaudiū. Quartū eſt etne felicitatꝭ ad pfruendū. qr̄ ꝓtēplabile. ꝙ ad ħ dr̄. Gaudiū vr̄m nemo tollet a vob. De p̄mo gaudio ꝙd eſt fugiendū qr̄ fermentat̄ antrierate. maculat̄ carnalitate. alteratur in ſtabilitate. anguſtat̄ breuitate. Et quibus reddit̄ ꝓtēptibile. Q̄ ät ſit fermētatū ꝛ nō purū pz. qr̄ nō eſt dare gaudiū in vita iſta in mūdo ꝙn plus habeat doloris ꝙ refrigerij. qr̄ riſus dolore miſcebit̄. et extrema gaudij luctus occupat. Non eſt riſus ſine mixtione doloris. ꝛ nō eſt gaudiū ſine occupatione luct⁹. ꝓpter ħ dr̄ in Jobele. Cōfuſum eſt gaudiū a filijs hoīm. De ſecundo ꝙ quō maculat̄ carnalitate pz. qr̄ p̄us incendit̄ inepta leticia ꝛ tūc accēdit̄ cōcupiſcētia ꝛ ꝑhibit̄ immūdicia. Et tūc auditur vox illa Sap̄. ij. Uenite fruamur bonis q̄ ſūt tāq; in iuuētute ꝛtamur creaturꝭ feruiliter. vino p̄cioso ꝛ vngēt̄ nos ipleā⁹. nec ꝓtereat nos flos tp̄is. coronem⁹ nos roſis anteqū marceſcāt. nullū ꝓratū ſit quod nō ptrāſeat luxuria nr̄a. De tertio ꝙ alterat̄ inſtabilitate. pz. qr̄ nō p̄t eſſe ſtabile ꝙd fūdatur in inſtabili qr̄ mūdus trāſit ꝛ ꝓcupiſcētia ei⁹. Berñ. Cur q̄ futur⁹ nō curat gaudiū implicat̄ amore terren⁹ atq; illi⁹ inuolui. vanitas recipit. curioſitas deducit. voluptas inficit. cupiditas afficit. luxuria inquinat. torquet inuidia. cruciat triſticia. turbat iracūdia. ſicq; miſeris vicijs oīb⁹ q̄ſi p̄mta diſpergit̄ mēs. querit nec inuenit vbi requieſcere poſſit. De ḡrto ꝙ ſcz anguſtatur breuitate pz p illud Job. xx. Scio q̄ laus impior⁹ breuis eſt. ꝛ gaudiū ypocrite ad ī ſtar p̄cti. In p̄cto nō eſt longitudo neq; latitudo nec ſpiſſitudo. Ita in gaudio ſeculi nō eſt longitudo duratōis. nec latitudo valoris. nec ſpiſſitudo repletōis. Quia dr̄ in Job. In p̄cto ad inferna deſcēdit. qr̄ in p̄ctuali gaudio ꝓfidit̄ et i p̄ctuali medio ad inferna deſcēdit. Tenēt inquit tympanū ꝛ cytharā ꝛ gaudent ad ſonū organi. ꝛ in p̄cto ad inferna deſcēdit. Secundū gaudiū eſt in⁹ne ſinceritat̄ delectabile ad poſſidendū. de q̄ ap̄lus. Gl̄a nr̄a ħ eſt teſtimoniū ꝓſcie nr̄e. ꝓt quō dr̄ Eccl̄. xxx. Nō eſt oblectamētū ſup cordis gaudium Et Seneca. Nō eſt gaudiū niſi ex virtute ꝓſcia. Iſtud gaudiū purificat̄ aduerſitate pulcrificat̄ fertilitate. pacificat̄ ſecuritate. dulcificat̄ ſuauitate. De primo tū qr̄ ſcūs bō ꝓbat̄ ꝛ vētilat̄ in tribulatōe. ac ēptatōe purior efficit̄. Un̄ Jac̄. j. Oīne gaudiū exiſtimate frēs cū i varias ēptatōes ꝛ caderit⁹ ſciētes quia probatio fidei veſtre patientiam operat̄. Pacientia autem opus perfectū hz. De ſcdo vicz fructu bonor̄ opm̄ ſic dr̄ Gal̄. v. Fruct⁹ ät ſpūs charitas. gaudiū pax. pacia. lōganimitas bonitas. benignitas. mānſuetudo. ꝓtinētia caſtitas. Un̄ ꝓfecū ditatē bonor̄ opm̄ ꝛ fructū brūs Ber. ꝓpat ꝓſciaz agro bñdictōis. Conſcia inde bōa ē titul⁹ religiōis. ager bñdictōis ēplū Salomonis. ort⁹ deliciar̄. aureū rectiſtorium. gaudium angelorum. Arcba federis. theſaurus regis. aula dei. habitaculū ſpūs ſancti. liber ſignatus et clauſus. i die iudicij aperiendus. De tertio. Ubi cū minus ē peccati maior eſt ſecuritas. Stimulus autem ſeu aculeus eſt peccati. Unde qui eo caret nichil ſibi eſt conſcius. audet loqui. arguere. mori. viuere. iudicis adire preſentiam. et expectare ſententiam. Non eſt ergo regnum dei eſca et potus. ſed iuſticia et pax et gaudium in ſpiritu ſancto. Ror. xiiij. Ratio ē. qr̄ q̄ ineūt hoc pact̄ ꝓfitia

sequit eos gaudiū. Prouer.xij. De quarto ad pacem em̄ seq̄t tranquillitas. tranq̄llitatē suauitas. suauitatem iocūditas. Eccl.j. Religiositas custodie iustificabit cor. iocūditatem atq; gaudiū dabit. Multor bñficior recordatio iocūdissima est. Vñ Ber. sup cantica. Nihil gloriosius testimonio cōscientie. cū veritas in mēte fulget z mens i veritate se videt. sed qualēpudicā verecūdiam pauidā circūspectā nichil admittentem q̄d euacuet gloriā ꝓscientie. attestante sibi in nullo ꝓscientia q̄ erubescat pūtiam veritatis. Sed ecōtrario null⁹ dolor acrior. amarior. z acerbior. remorsu cōscientie corrupte. vbi remordet ꝓpria consciētia. terret diuina sentētia. incerta possibilitas resurgendi. incerta oportunitas ꝓficiendi. incerta causalitas moriendi. Tertiū gaudium est fraterne charitatis ad diffundendū cōmunicabile. hoc est gaudiū charitatis q̄ non gaudet super iniquitate. cōgaudet em̄ veritati. j. Cor. xiij. Gaudū meum aut aplūs omniū vestrum est. Hoc em̄ gaudiū pmū est de peccatorū reconciliatione z conuersione. Sic paterfamilias ostendit gaudiū ad filiū prodigū Luc. xv. Epulari iquit z gaudere oportebat. quia frater tu⁹ mortuus fuerat et reuixit. perierat z inuētus est. Secūndo de penitētis conuersiōe Sic gaudet angelus de sue custodie delegato. dum reductus ad statum gr̄e purgat et ꝓsperatur per opera penitentie. Lu. xv. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore z̄. Tertio de cōcordi cōnexione Sic gaudet prelatus de subdito. Philippē. ij. Implete gaudiū meum vt idem sapiatis. Eandem charitatē habētes vnanimes id ipsum sentientes. Et quarto de pseuerantie cōsummatione. Sicut gaudet doctor de discipulo. Phil. iiij. Itaq; fratres mei charissimi. Gaudiū et corona mea. sic state in domino charissimi sicut membra in corpe vno dolear⁹ z ꝓgaudeatis sic. sic rami in stipite. z pseueretis sic. sicut palmites in vite et fructificetis. Hoc em̄ gaudiū charitat⁹ oīa suffert. oīa credit. oīa sperat. oīa sustinet. j. Cor. xiij. Vñ ait Ber. sup cantica ser. xix z debiles roborat. mestos letificat. esurientes reficit. iocūdat reficiētes. q̄ nō querit q̄ sua sūt. sz q̄ ihu xp̄i. Quartū est gaudiū eterne felicitat⁹ ad pfruēdū. q̄ ꝓtēplabile. Beatitudo est gaudiū de veritate Aug⁹. j. pfes. non semiplenū sed supplenū. Primo quia est incōprehensibile captu. Mat. xxv Intra in gaudiū dñi tui. De q̄ Anselm⁹ in pslogiō. c. vltio. Inueni plenū gaudiū et pl⁹q̄ plenum. Pleno quippe corde. plena mente. plena anīa. pleno toto hoīe gaudio illo. Adhuc supra modū superat illō gaudium. nō em̄ illud totū gaudiū intrabunt gaudentes sed toti gaudentes intrabunt gaudium. Secūdo quia est impmiscibile luctu Isa. lj. Gaudiū et exultationem obtinebūt z fugiet dolor z gemitus. Tertio q̄ infastidibile gustu. Isa. xij. Hauriet⁹ aq̄s in gaudio de fontibus saluatoris. Et. lj. Gaudiū et leticia inuenie͡t in ea z gratiarū actio et vox laudis. Quarto q̄ inamissibile statu. Joh. xvj. Gaudiū vīm nemo tollet a vobis. Istud gaudiū promittit xp̄s suis pro tristicia quā h̄ patiuntur. Ad q̄d gaudium nos pducat ipe gaudior eterno rum auctor qui viuit et regnat. z̄.

Dominica quarta post pasca. I Sermo. LXVII

Cum venerit ille spūs veritat⁹ docebit vos oēm veritatē. Joh. xvj. Sic ait Aug⁹ in epla ad btm̄ Piero. incōpabiliter pulcrior est vitas xp̄ianor q̄s helena grecorū. Dix certe ē. cur hoīes xp̄iani i acq̄renda veritate sint multū desidiosi. cū vt refert Troiana historia. p acq̄rēda helena. multa Paris cū suis Troianis subīt pricula. et tandē vite discrimina. Sed certe i ꝓmpto causa est triplex. Nam sic dicit Rabi moyses li. j. c. xxx. allegando Alexandrū ꝓbm̄ grecū. tria sunt que impediūt hoīes appre hendere veritatē. scz amor altitudinis. Ecce superbia. profunditas rei inuestigande Ecce rerum celestiū excellentia. et ignorā tia inquisitoris siue breuitas potētie. Ecce defectus nature. In nostro autem tempore quarta causa est quam non numerat Alexander. quia nō erat tempe suo. et hec est societas nutritiua. quam vt dicit Rabi moyses. In natura hominis est amor sequendi illud cum quo habet societatem et diligere ea in quibus nutritus est. adeo q̄ videbis habitatores villarum. licet sint ibi in sordibus et in defectu delectabiliuz

et in malicia ciboꝝ vt odiant habitationē ciuitatū nec delectātur in delicijs eaꝝ. sed eligunt potius ea in quibꝫ enutriti sunt q̄ ea in quibus non sunt. licet meliora sunt. Hec ille. Hec autē oīa quicūq; velit attendere faciliter inueniet. Nam in nobis ē amor altitudinis et vane glorie. ita vt pro pheta cogeret clamare contra nos dicens Nolite extollere in altum cornu vestꝝ. Dicit autē Gregor⁹ q̄ tumor mentis est obstaculū veritatis. Istud fatetur de se Augustin⁹ in li. confeſ. pluribꝫ vicibꝫ. Secundo profunditas rerū inuestigandaꝝ tanta est sicut dicit Aug⁹. in quodā sermōe ad heremitas q̄ phi q̄uis subtiles ad vnius apis naturā inuestigandaꝫ ad plenū puenire nō potuerūt. multo minus ad inuestiganda celestia. ad q̄ se habet intellect⁹ būanus. sicut oculus noctue ad lumen solis. vt dr̄ scdo Methā. Tertio ignorantia inquisitoris siue brevitas potentie. q̄ tanta est in nobis sicut cochlear ad totū circulum maris. vt Augustin⁹ dicit de seipso. Unō Sapie. ix. dr̄. Homo exigui temporis et minor ad intellectū iudicij et legis. Quarto societas nutritiua q̄ tanta est in nobis. vt animalis homo nō sapiat q̄ dei sunt sed q̄ mūdi. Cum igit̄ homo ex seipso deficeret in apprehensione veritatis. necessarius fuit talis doctor mūdo q̄ amoueret p̄dictos defectus. quibꝫ amotis doceret omnē veritatem. hic aūt non est nisi spūssanctus. qui oīes p̄dictos defectus amouet in nobis Nam f̄m Grego. in moral. ipe mouet memoriā. ipe mouet voluntatē. ipse docet rationem. Et sicut dicit Bern̄. in quodā sermone. Ipse dat robur vite. vt quod per naturam nobis est scire z apprehendere ipossibile. p gratiā fiat possibile. nec solū possibile sed etiā facile. Ipe est em̄ spūs bonus spūs fortis. spūs rectus. spūs dulcis. infirma roborans. aspera planās. corda purificans. quicq̄d in hoc seculo neḡ videtur difficile et angustū leue facit z latum Hec idem Bern̄. sermone. lxxiij. Nec mirū. Nā sicut dicit Leo papa. Uelox est sermo sapientie. et vbi deus magister est cito discit q̄d docetur. Talē igitur ac tantū doctorē sufficientissimū sibi patriq̄ equalem. attenta nostra ignorantia z alijs multiplicibus defectibꝫ in apprehendēda veritate ipe dei filius dn̄s et saluator noster suis discipulis et cōmuniter nobis oīmbus mittendū promittit. qui cū venerit docebit nos omnem veritatē. sine oīi impedimēto. eo q̄ nulla in discendo mora est vbi spūssanct⁹ doctor est. Inquit Beda omel. j. super Lucam. Circa istā materiā que est de spūssancti aduentu. tria sunt consideranda materie circa hoc nomē dignissimū q̄d dr̄ et appellatur spūssanctus et doctor veritatis. Et quia veritas est triplex f̄m Grego. Ideo cōsiderandū est quo spūssanctus nō solus docet vnā veritatē sed omnē. scilz iusticie. doctrine. z vite. Est ergo spūssanct⁹ pfect⁹ et vtilis doctor. ex his tribꝫ quia docet veritatem iusticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ et iudicibus. Est secundo pfectus et vtilis doctor q̄a docet veritatē doctrine in episcopis. prelatis. et predicatoribꝫ. Est tertio perfect⁹ et vtilis doctor. q̄a docet veritatē vite in omnibꝫ generaliter statibꝫ gradibus officijs z conditionibꝫ. scz incipientibꝫ. proficientibꝫ et perfectis. Bene g̃ de ipo dr̄. q̄a docet omnem veritatem.

Dixi primo q̄ spūssanctus ē pfectus et vtilis doctor. ex eo quia docet omnē veritatē iusticie in regibꝫ p̄ncipibꝫ z iudicibꝫ seruādam custodiendā et diligendā. Un̄ Moyſi qui fuit p̄mus iudex populi dei dictum est. Prouide ex oīi plebe viros potentes et timentes deū. in quibꝫ sit veritas et qui oderūt auaricā. Exo. xviij. Ecce precipit prouideri de viris in iudices assumēdos in quibꝫ est veritas iusticie. Sine em̄ hac veritate nō stant recta iudicia. nec durant p̄ncipatus aut regna. Circa q̄d cōsideranda sunt tria. Primo qualiter se debeat habere rex p̄nceps aut quilibet iudex ad iusticiā. scz q̄d circa hoc cauere debeat. Secūdo q̄d circa veritatē iusticie seruare debeat. Tertio q̄ virtutes debent cōcomitari iusticiā. De p̄mo scz quā cautelam debēt seruare oīes iudices. Est aūt cautela talis vt caueat ne sit maior iusticia q̄ debeat nec minor q̄ debeat. Tunc autē maior est q̄ debet quando excedit in puniendo sine oīi misericordia. Nam ß nō est facere iusticiam sed iniuriā. sicut dicit Tullius in li. de officijs. Summū ius summa iniuria est. Tunc aūt est minor q̄ debet ē q̄n oīno delictū remanet impune. z q̄ado facilitas venie p̄bet incentiuū delinquēdi.

Ideoq; spūssanct⁹ dr doctor veritat⁊ iusti/
cie.qz ipe docet sic ꝑitatē vt tñ non obmit
tat miscōiam. Nam iuxta Psalmistā. Di/
sericordia ⁊ veritas sp obuiant sibi. Ergo
sic docet miscōiaz vt tñ iusticiā nō obmit/
tat. Ret em̄ nō solū ꝓ miscōiam sed etiā ꝓ
iusticiā erigit terrā Prouer.xxix. Secū da
cautela omniū iudicū dz esse circa obser/
uationē iusticie legum. Tūc aūt iusta ē lex
qñ nō discordat a diuina lege.nulla em̄ lex
fa et iusta est nisi que est ꝓformis diuīe le/
gi. Unde Deut.xvij.dr. Si difficile ē am
biguū fuerit iudiciū apud te inter sangui/
nem et sanguinē.⁊ iudiciū inter portas tu
as videris variari.surge ⁊ ascēde ad locuz
quē elegerit dñs deus tu⁹.veniesq; ad sa/
cerdotē leuitici generis ⁊ ad iudicem q̄ fue
rit illo tēpe.queresq; ab eis q̄ indicabūt ti
bi iudicij veritatē. ⁊ facies q̄cūq; dixerīt
q̄ ꝑsunt loco quē elegit dñs deus tuus. et
docuerint te iuxta legem eius. sequerisq;
sententiā eoz.nec declinabis ad dexteram
nec ad sinistrā. Et post pauca. Cum fue/
rit rex ꝑstitutus describet sibi deutrono/
miū legis huius in volumine accipiēs ex/
emplar a sacerdotib⁹ leuitice trib⁹ et habe
bit secū.legatq; illud oīnib⁹ diebꝫ vite sue.
Hec ibi. Ecce qualibus legib⁹ iudices de/
bent vti.quia tñ illis q̄ sunt ꝓformes legi
diuine. Unde omniū legum inanis est cē
sura nisi diuine legis ymaginē gerat.vt ait
Aug⁹.li.viij.de ciuitate dei.c.vj. Debent ḡ
oēs leges.oīa iura.oīa statuta ema/
nare a lege dei. Unde Prouer.viij. dicit sa
pientia diuina. Per me reges regnāt ⁊ le/
gum cōditores iusta decernūt. Attendāt
aūt ꝑ illi qui multa contra deū et iusticiaz
statuunt.ꝓhibentes testari in extremis
eccl̄ijs aut pauꝑib⁹. Item alia multa in
grauamen mīstroz dei statuentes.q̄ oīnia
nō solum discrepant a diuina lege ſz etiaz
nituntur subuertere diuinā legem. Sub/
lato em̄ ⁊ destructo sacerdotio dei necesse
est et legē dei deficere.vt dicit apl's Hebre.
vij.Translato sacerdotio necesse est vt trās
latio legis fiat. Tertia cautela circa iustici/
am est ne ab ipis iudicib⁹ violet in eoz ꝑ/
sonis.sed sicut volunt alijs iuste fieri ita ⁊
ipi obtempent legib⁹ et constitutionibus
iusticie.nec attendant ꝓsonam diuitis vel
potentis. consanguinei vel affinis.sed se
ꝓmo deinde alios oēs indifferēt legū iusti
cia percellant et constringant. Sicut nar/
rat Johannes Ballensis libro ꝓmo ī suo
cōmuniloquio.et etiā in breuiloquio.c.iij.
Et Ualerius lib.vj. de Seleuco senatore
romano q̄ constituerat vt deprehensus in
adulterio vtroq; oculo orbaret. Contigit
ḡ primo suū filium in adulterio comꝑhen
di. Cum aūt tota ciuitas ꝓpter honorē pa
tris vellent filium a tali pena liberare.cla
mantib⁹ cunctis ad prēm.pater vt legi per
ipm constitute satisfaceret prius sibi ocu/
lum vnū.deinde filio aliū eruit.in q̄ osten
dit se et misericordē prēm quia vnū oculū
filio reseruauit.⁊ iustum iudicem .qz vtiq;
duos oculos iuxta legem eruit. Idez nar/
rat de carūdo consule.qui statuit ne quis
in consiliū cū gladio intraret. Contigit ḡ
q̄ veniens de villa.oblitus gladij q̄ accin/
ctus erat.consilium subito vocatus intra
uit. A consedente aūtē admonitus cur cū
ferro intrasset.statī extracto gladio se trās
fixit. Ecce qualis fuit obseruantia istoruz
circa leges. Econtrario vero est hodie q̄
multi iudices statuunt leges quas cogunt
seruare inferiores Soli aūt digito eas ta
gere nolunt. Ideo Ualerius libro.ix. re/
fert Anathasium ꝑhm dixisse.leges esse si
miles araneaꝝ telis. que parua animalia
retinent sed magna trāsmittūt. Ita bis le
gib⁹ pauꝑes ꝓstrigi.potētes vero absoluī.

¶ B De secundo que circa iusticie ve/
ritatem iudices ⁊ potētes seruare debent.
Primo vt sint diligentes causas audiēdo
et examinando.non sicut quidam cursum
vel raptim transcurrētes causam.cum te/
dio sedentes in iudicio.debent ḡ alijs om
nibus postpositis se cum diligentia loca/
re ad iudicandū.sicut narrat Helynādus
in gestis romanoz de Trayano impera/
tore.qui cum equitare debuisset ad bellū
et iam equo insedisset.vidua quedam ipm
ꝓ iusticia sibi facienda pecijt. Cui cum
ille responderet se facturum postq̄ de bel/
lo rediret. Respondit illa. Forte inq̄t non
redibis. Et imperator alius igitur impe/
rator tibi faciet. Cui illa. Ergo illi merces
erit.non tibi. Quibus verbis compunct⁹
imperator de equo descendit.in loco sedit
causam diligentissime examinauit.et iustā
sententiā tulit. Secundo vt diligant iusti
ciam publicam magis q̄ vitam ꝓpriam
vt dicit Augustin⁹ de ciuitate dei li.v.c.xvij.

Et Tullius libro primo de officijs. capitulo tertio. Unde narrat Julius frontin⁹ et etiam Valerius libro quinto. Q Lodrus rex athenienſium conſuluit Appollinem deum ſuum quomodo victoriam de hoſtibus ſuis Peloponenſibus reportaret. accepit reſponſum. vt non aliter niſi ipe moreretur in bello. Quo audito ſe in habitu pauperis inter bellantes miſit. ibiq; occiſus eſt. Sicq; maluit mori dum vincerent ſui q̄z viuere ſuis ſuperatis. Duo enim erant precepta Platonis volentibꝫ prodeſſe reipublice. vt ait Tullius libro primo de officijs. Unum vt vtilitatem ciuium ſic tueank vt quecunq; agāt ad eam referant. obliti comodorū proprioꝝ. Alterum vero. vt totum corpus reipublice curent. nedum partem aliquā tueantur reliquas deſerant. Quod quia antiqui ita fecerunt. ideo paruam rempublicam magnam fecerunt. Sicut ait Carbo. Cuius verba recitat Auguſtin⁹ q̄nto de ciuitate dei. capitulo. xiij. Unde et antiqui iudices nunq; volebant eſſe ditiores in officio iudiciario q̄z ante. Sicut narrat Vegeci⁹ libro octauo de re militari de Aulio regulo. qui adeo pauper fuit q̄ vxorem liberoſ q̄z i agello paruulo collocauit. qui ab vno villico colebatur. Idez narrat Auguſtin⁹ q̄nto de ciuitate dei. capitulo. xviij. de Quintino dictatore qui primus fuit poſt imperatorem q̄ nō plus in dignitate voluit habere q̄z quatuor iugera agri. que pri⁹ ipſe colebat ſuis manibus. Unde Cambiſes rex Perſarum iudicem corruptum muneribus excoriari fecit. z ſuper cutem patris filium collocauit. vt diſceret melius iudicare q̄z pater. Attendant hoc iudices qui ex culpis et penis pauperum volunt ditari. Narrat Auguſtinus vbi ſupra. Q cum quidam iudex romanus compertus eſt habuiſſe decem pondera argenti in vaſis ſuis. ex ſenatu pulſus eſt. Tertio requiritur vt iudices cum deliberatione ſententiam ferant. non precipitanter. Iuxta illud Job. xxix. Cauſam quam neſciebam diligenter inueſtigabam. De quo per Gregorium. xix. libro moraliuꝫ. Ad ferendam inquit ſententiam nequaq; precipites eſſe debemus. ne temere et indiſcuſſa iudicemus. Et ibidem. Maiora crimina tardius credenda ſunt. ſed cum probata fuerint citius ſunt punienda. Exēpla in p̄mpto ſunt q̄nta mala fecit facilis credulitas cōtra aliquē. Ecce Joſeph ad facilem credulitatem Putifari incarceratus eſt. Geneſis. xxxix. Suſanna ſine diſcuſſione debita condemnata eſt. Danielis. xiij. Unde Theodoſius imperator ſtatuit. vt nulla ſententia niſi poſt triginta dies exequeretur. Quod et nūc ſeruat eccleſia ad vnguē. Sicut patet de appellationibus in capitulo Ab eo. libro ſexto. Narrat Pollicratus de athenienſibus iudicibus q̄ in quadam cauſa dilationem fecerunt centum annorum. Cauſa autem erat. q̄ quidam vir cū ſuo filio preuignum ſuū. id eſt. vxoris ſue filium priorem occiderat. Illa vero virū et filium eius occidit viceuerſa. Accuſabatur ergo mulier de duplici homicidio. Illa pietatem maternam quam habuit ad filium allegabat pro quo vlcionem fecerat. Cum ergo dubitarent multi iudices. ad philoſophos anthenienſes cauſa deducta eſt. Quam ipi videntes dubiam. et ſatis pro vtraq; parte ambiguam. centum annis dilationem fecerunt. Non quod poſt illud tempus negocium diffinire vellent. ſed q̄ nullus eorum ſuperuiueret. et ſic negocium indiſcuſſum remaneret. ne pietati preiudicarent. Ecce quanta fuit in antiquis iudicibus maturitas. (L)

Q De tertio quomodo iuſticia debet ornari virtutibus dicit Macrobius ſuper ſomnum Scipionis libro p̄mo. et Bernhardus ſermone. iij. Q iuſticia eſt virtus ſeruans vnicuiq; quod ſnum eſt. De qua veniunt innocentia. amicicia. concordia. pietas. religio. affectus. et humilitas. Innocentia debet eſſe primo in his que iuſticie veritatem adminiſtrant. vt nulli iniuriam faciant. Talis fuit Titus imperator. De quo dicitur q̄ nullum factum recolit in morte quod penitendum eſſet. vno excepto. quod tamen non prodidit. Unde et in morte conqueſtus eſt vitam ſibi eripi immereti. Narrat etiaꝫ Solinus libro p̄mo Q in quadaꝫ inſula rex eligitur. qui eſt ſenex moribus. et clementia inueteratꝰ qui ſine filijs eſt. ne regnum fiat hereditarium. qui ſi in aliquo peccato deprehendatur. morte mulctatur. Item amicicia quā ta fuit in antiquis. Quilibet enim bonus alterius vt proprium procurabat. ſicut q

fert Tullius libro tertio de officijs. Narrat Auicus florus in historia Romanorū Q̄ medicus Pirri regis nocte ad Fabricium venit promittens se Pirrum occisurum veneno si sibi aliquid polliceretur. Quem Fabricius vinctum iussit reduci ad dominū suum. Pirrus autem admiratus dixit. Difficilius ab honestate Fabricius q̄ sol a cursu suo auerti potest. De cōcordia que maxime iusticie vtilis est. vt dicit Augustinus Epistola quinta. Qualis fuerit in antiquis narrat Elegecius libro quarto. Q̄ obsidente Hanibale Cassilinam ciuitatem. tantam inopiam perpessi sūt. vt murem centum denarijs emerent. eiusq̄ venditor fame periret. Quod ideo fecerunt ciues vt fidem Romanis seruassent. et concordiam cum eisdem. Consimile narrat Valerius libro quarto. de vera amicicia et concordia duorū sociorum scilicet Amonis et Phistie. quorum vnus fideiussit pro alio apud Dyonisium cuz certa die et hora statuendum. veniente hora cū ille non rediret. oēs fideiussorez morte damnabant. Et ecce subito redijt ille. De quo admiratus Dyonisius. se in eorum societatem tertium assumi postulauit. De pietate que est cultus veri dei vt dicit Augustinus Epistola. xxxiij. quanta fuit in antiquis dicit Valerius libro primo. Q̄ nō dubitauerunt sacra impijs seruire. et inde se humanarū rerum regimen habere estimantia si diuine potentie fuissent bene et constanter famulata. Unde pari vindicta deorum et parentum violatio expiāda erat. Similiter erat in illis affectus et humilitas etiam erga inferiores. ita q̄ legitur de Trayano sicut refert Helynandus. q̄ cum filius eius equitaret indomitum equum habens. ex cuius pedibus filius cuiusdam vidue fuit interfectus. ei dem vidue sibi conquerenti filium pro filio illius vidue dedit. Hec sunt septem columne que debent sustentare domum iusticie Proverbiorum nono. Sapientia edificauit sibi domum. excidit columnas septem. His enim adornatur veritas iusticie. et sine ipsis iusticia est sordida et vilis infirma et debilis. Unde Augustinus de ciuitate dei libro secundo. capitulo. xx. narrat Ennium poetam dixisse. Moribus antiquis res stat Romana virisq̄. Quasi dicat. Q̄ sine moribus nec viri profuissent reipublice. nec mores sine viris valuissent.

¶ D ¶

Dixi secundo q̄ spiritussanctus est perfectus et vtilis doctor in episcopis et prelatis et viris spiritualibus scilicet predicatoribus. per quos docet veritatem doctrine. His enim dictum est illud Marci vltimo. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Unde Paulus instruens Thimotheum dicit. Predica verbum. insta oportune importune. argue. obsecra. increpa. Circa quod tria sunt consideranda. Primo quis est ydoneus veritatis doctrine annunciator. Secundo qualis debet esse doctrina veritatis. Tertio quante reuerentie et honestatis debet esse annunciator doctrine veritatis. De primo scilicz quis est ydoneus veritatis doctrine annunciator. patet per Augustinum de Ancona. tertio libro de ecclesiastica potestate. questione. xv. articulo secūdo. dicentem talī esse necessaria septem. Primum est. si per eum veritas fidei non peruertatur. Secundum. si per eum ecclesie mandatum non contemnatur. Tertium est. si per eum peccatum accusatione dignum toto conatu fugiatur. Quartum est. si per eum nouus viuendi ritus non inueniatur. Quintum est. si per eum verbum dei etiam delectabiliter audiatur. Sextum est. si per eum charitas christi non spernatur. Septimum. si per eum de operibus bonis mūdi gloria non queratur. Probationes horum obmitto propter prolixitatem. Cum autem talis fuerit. Extunc vltimo requiritur. vt ab ecclesia ad predicandum veritatem doctrine mittatur. Hoc est contra Hussitas docentes et asserentes cuilibet sacerdoti licere predicare etiam sine licentia superioris. Contra quem errorem sunt multe scripture. Et primo patet de christo. qui cum esset filius dei. habens omnia in potestate sua Johannis. xiij. tamen non prius cepit predicare q̄ de coelo intonans et parte patris diceret. Hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacuit.

Et sequitur. Ipsum audite. Luce tertio. et Matth. xvij. Horra super epistolam. ij. Thime. ij. Cōmenda fidelibus qui sunt ydonei et alios docere. dicit. Idonei tri/plici idoneitate. vita. scientia. et facundia. Propter quorum defectum clamat Hie/remias. A. a. a. domine deus. Ecce nescio loqui. Hoc idem patet Isaie. vt dicit Lu/ce quarto. vbi christus probans se missuz a deo. accepto libro Isaie prophete. legit illud quod de eo scriptum erat. lxj. capitl'o in hec verba. Spiritus domini super me eo q' vnxerit me. ad euangelizandum pau peribus misit me. Hec ille. Secūdo idez patet de Johanne baptista qui licet sanc/tificatus in vtero tamen non nisi p missio/nem predicauit Johannis. j. Fuit homo missus a deo. Missionē autem suam quia interior erat probauit auctoritate scriptu/re prophetice que ō eo dicta erat. Ego vox clamātis in deserto. sicut dicit Isaias. nec tamen predicare cepit donec fieret ad euz verbum domini in deserto. vt patet Luc. iij. Vbi dicit Albertus magnus q' p hoc data est sibi auctas predicandi. Tertio idē patet de Paulo. qui cum esset doctor om/nium gentium a deo electus. vt dicit Actu/um nono. tamen non audebat predicare sine licentia Petri. vt dicit Augustinus ad beatum Hieronimum in epistola. Sicut etiaz ipe refert de se ad Gal. scribens. De/inde inquit ascendi hierosolimam et con/tuli euangelium cum Petro ne forte inua cuū currerem aut cucurrissem. Unde Ro manorum. x. dicit. Quomodo predicabūt nisi mittantur. Et sic patet primū. Secū/do videamus qualis debet esse doctrina veritatis. Et patet q' doctrina veritatis debet esse honesta et vtilis et etiaz docilis. Et primo honesta. vt sit honestis verbis. Et quo enim doctrina veritatis est verbū dei. certe cum maxima honestate dicendū est et etiam audiendum. Unde Augusti/nus dicit. j. q. j. Interrogo. q' eadem reue/rentia debet haberi ad verbum dei ne ali/quid de eo inuanum obmittatur quē ha/betur ad corpus christi ne in terram mit/tatur. Secundo debet esse vtilis. Hō em multis sed efficacibus opus est. Inquit Seneca. Tertio debet esse docilis vt gra tanter audiatur. Hoc autem quia non po test predicator habere a se cum sit donum dei. debet multuz orare ad deum. vt deus det verbo suo virtutem. Unde Prouer/biorum. xvj. dicitur. Hominis est prepa/rare animū. domini autem est gubernare linguam. Ante omnia etiam vigilandum est vt doctrina veritatis careat omni adula tione. Nam dicit Chrysostom' sup Mat/theum. Si propter timorem mortis tace re veritatem impium est. propter miseruz ventrem et honoris vani spem. grauioris culpe est. Nemo ergo propter fauorez hu/manū veritatez occultet sciens quia nō est nouū sed antiquum q' libere et sine adula tione veritatem predicantes et gesta pra/ue vite arguentes. gratiam non habebunt apud homines. Inquit Ambrosius sup epistolam primā Corinthior. iiij. Et Hie/ronimus super epistolam ad Gal. quarto dicit. Hec est conditio veritatis vt ei sem per inimicicie consequantur. sicut per adu lationem perniciose inimicie conquirun/tur. (E) De tertio quante reuerentie debent esse annunciatores veritatis dicit apostolus ad Thimotheum. Presbyteri qui bñ presunt duplici honore digni sunt maxime qui laborant in verbo dei. Dicit etiam beatus Gregorius ānto libro Re/gistri sui scribens Mauricio imperatori in hec verba. Non indignetur domin' me us sacerdotibus. sed eis debitam reue/rentiam impendat propter eum cuius ser ui sunt. quia illi quandoq; dij. quandoq; angeli in scripturis appellantur. vt dicitur Exodi. xxij. et Malachie. iij. Unde Con stantinus vt refert tripertita historia libro quinto. Cum in concilio trecenti essent cō gregati et contra se mutuo querelas con/scriptas in libellis sibi obtulissent. omnes libellos igne facto in medio ipsorum com bussit dicens. Non est dignum vt ego ho mo existens deos iudicem. Deus enim deos iudicare debet. Ego enim debeo a vobis iudicari. vos autez a nemine. Et idem imperator legitur dixisse. Si aliquē in clericali habitu turpiter agentem vide/rem. amictu z clamide mea ipsum cooperi rem ne videretur. Et ideo vt dicit Augu/stinus. Iste imperator diu in magna pro/speritate regnauit. libro ānto de ciuitate dei. capl'o. xxv. Idem patet de Theodosio

qui propter maximam obedientiam et reuerentiam quam exhibuit bō Ambrosio diu regnauit z psperabat contra inimicos in oībus. Econtra vero inobediētes ꝓphetis z sacerdotibꝫ semper pessime finierunt Sicut patet de Saul. Unde Ecc̄i.x. dicitur. Sedes ducum superbozū destruxit dominus. et sedere fecit mites pro eis.

¶ F

Dixi tertio q spūssanctus est perfectus z utilis doctor veritatis vite. que necessaria est omnibꝫ hominibus. Nec autē consistit in sanctitate et in iustica coram deo. vt dr Luc.j. Ita vt homo innocenter viuat ad deum z proximū. seruando mandata dei diligēdo deum super omnia z proximū suum sicut seipm. habendo etiā deuotionē ad deum z miscōiam ad proximū. Nec est veritas vite que homini multa bona facit. Nam primo facit placere deo. Juxta illud ps. Cō placui in veritate tua. Et recte. quia misericordiā et veritatē diligit de⁹. Secundo quia talis veritas in quocūq; fuerit. oīa pcellit vt dr.ij. Esdre.iiij. Omes em dicūt z clamant. q magna est veritas et omnibꝫ pualet. Et reuera pualet. Nam tales apud deū multa mirabilia legunt fecisse. vt apostoli et eoz sequaces. quia erant simplices sicut colūbe. Tertio q veritas operatores suos in oībus custodit Ecc̄i.xxvij. Uolatilia ad sibi similia ꝙueniūt. et veritas ad eos qui operantur bonū reuertet. Quarto quia regnū celoz ingredi facit Isa.xxvj Aperite portas z ingredietur gens iusta in eis custodiens veritatē. Quinto ꝺa opus quodlibet meritoriū efficit Isa.lxj. Dabo opus eoz in veritate. Sz pch dolor hodie est verum illud ps. Diminute sunt veritates a filijs hominū. Diminute dicit. quia et veritas insticie et doctrine et vite in omnibus diminuunt. Unde hoīes hodie diuersimode se habēt ad veritatē. Hā quidā eam odio habent. vt hoīes supbi Joh.xv. Odio habuerūt me odio gratis. dixit xps pharisēis de supbis pharisēis. alij vero detrahunt veritati Job.vj. Quare detraxistis sermonibꝫ veritatis. et hoc faciunt inuidi. Alij em captiuam detinēt. vt Romanoz.j. Veritatem in iniusticia detinēt. Alij eam impugnāt. vt necesse sit eā cadere Isa.lix. Corruit in plateis veritas. Alij eam ꝓ vili precio vendunt Prouerb.xxviij. Pro buccella panis deserit veritatē. Sed quicq; sit. i fine veritas triumphabit. z inimicos suos prosternet. et amicos suos liberabit. Joh.viij. Uos cognoscetis veritatem. et veritas liberabit vos scz a culpa. z tandez a pena et miseria pīsenti. deinde dabit gloriam. Quam nobis cōcedat christus qui est via veritas et vita. Amen.

¶ Dominica quarta post pasca. II

¶ Sermo. LXVIII

Cum uenerit paracletus. ille arguet mundū de peccato et ō iudicio z de iusticia Joh.xvj. Inspicientes sane et considerātes totum illud seculi euum quod a mundi exordio vsq; ad christi defluxit aduentum. absq; dubio nihil in eo inuenire poterimus nisi tribulationes et dolores tristicias turbationes et lachrimas. oppressiones iustorum et angustias multiplices et varias. paucos autem vel nullos consolatores aut liberatores ab eisdem. Juxta illud Ecclesiastes.iiij. Uidi calūnias que sub sole geruntur. et lachrymas innocentum. et neminem consolatorem. nec posse resistere eorum violentie cunctorum auxilio destitutos. Prouide clamabāt iusti ad dominum tantis oppressi calamitatibus. tantis afflicti mesticijs ac tantis destituti auxilijs vt mitteret eis consolatorē z propugnatorem. protectorem et liberatorem. Juxta illud Isaie.xix. Et clamabunt ad dominum a facie tribulantis et mittet eis saluatorem et propugnatorē qui liberet eos non solum saluatorem. sed et protectorem postulantes. Hec mirum q sic clamabant cum oppressi fuissent non solum tribulationibus multis sed etiam malis. Psal.lxx. Quantas ostendisti michi tribulationes multas et malas. Multas propter diuersitatem temptationis. eo q dyabolus tūc non solum impellebat ad peccatū sed etiā attrahebat. et malas propter crudelitatez afflictionis. eo q dyabolus dire et crudeliter deseuiebat in sanctos. Unde et tempore christi chananea de filia sua confessa

est. quia male a demonio vexabatur Matthei. xv. Et vere multiplici malo vexabantur antiqui patres tunc Juxta illud. Repleta est malis anima mea. salicz miseriis presentis vite. et vita mea in inferno appropiquauit. vbi timor erat ꝺ̄ varijs supplicijs perpetuo tempore. Videns igitur ꝺ̄s pater affectionem populi sui qui erat in egypto huius mūdi tanq̄ pater misericordiarum. et deus totius consolationis miseretus est in misericordia et miserationibꝫ. et et magna misericordia misit filium suum vnigenitū in saluatorem. ad Thitum. iij. Qui ꝑm suam misericordiam saluos nos fecit. et et miserationibus multis post hoc misit spm̄ sanctū nobis in protectorē et cōsolatorem. qui ꝑm multitudinem doloꝝ nostrorum in corde nostro consolationibꝫ suis letificauit multipliciter animas. nostras. vt dicitur p̄s. lxxxiij. quatinus et si ostēdit nobis tribulationes multas et malas ad tempus. tamen conuersus ad nos iterum oculo pietatis et misericordie consolatus est nos. et de abyssis terre. id ē. de profunditate tristiciarū reduxit nos. Ps. lxx. propter quod idez spūs sanct⁹ paclit⁹ dr id est. consolator. cuius aduentū saluator noster mundo vtilem et necessarium p̄dicens in verbis thematis ostendere dignatus est. dicens. Cum venerit inquit paraclitus. In quibꝫ verbis describitur spūs sanct⁹. Primo vt merentium z deficientiū consolator. quia paraclitus. Secundo vt negligentium et errantiū reprehensor. ꝺa arguet mundum. Tertio ostēditur culparum et negligentiaꝝ quas arguit dignus vltor. quia de peccato. de iusticia. et de iudicio.

¶ a

¶ Dixi primo q̄ primo describitur spūs sanct⁹ vt merentium et deficientium consolator. quia paraclitus. Ipse enim ꝑm Bernbardum sermone. lxxiij. est spiritus bonus. spūs sanctus. spiritus rectus. spirit⁹ dulcis. spūs fortis. infirma roborans. aspera planans. corda purificans. quicquid in ℞ seculo nequaz videtur difficile et angustū leue facit et latum. obprobrium gaudium iudicat. despectionem exaltationem esse persuadet. Dec Bernbardus. Que oīa certe magne sunt hominis consolationes Circa quod notandum q̄ quando nutrix recedit a puero. puer tristatur et ploꝛat. et licet ipa puerum hortetur z moneat q̄ nō ploꝛet nec doleat. puer tamen cum recesserit statim clamat et ploꝛat. quantumcunq̄ cito se rediturā promittat. nec cessat a fletu donec nutrix lac in os suū mittat. Isto modo christus nutricius fuit apostolorū Osee vndecimo. Ego quasi nutricius ephraym. Effraym interpretatur frugifer. et figurat apostolos. qui fruges doctrine seminabant. quibus totus mundus fuit saturatus. Iste ergo nutricius accepit licentiam ab apostolis recedendi in celum. vt dicitur Johannis. xvj. Vado et venio ad vos. et tamen isto non obstante ipsi se a tristicia non poterant continere. vt dicā hic. Sed quia hec locutus sum vobis. scz de meo recessu. tristicia implenit cor vestrum Ideoq̄ christus spm̄ sanctum eis consolatorem promisit mittere tanquam lac dulcissimum Isaie. lx. Lac gentium sugges. et mammilla regum lactaberis Istud lac est dulcissimum super mel Ecclesiastici. xxiij. Spiritus enim meus super mel dulcis. Isto lacte hodie consolatur nos spiritus sanctus et reficit de die in diem mitigando amaritudines huius vite et dulcorando eas. Verūtamen spiritussanctus facit interdum sicut prudens mulier que scies lac non posse durare in propria substātia et dispositiōe naturali quin corrumpatur et resoluatur a caliditate simul et corrumpatur admiscet dulcedini lactis amaritudinem mordicinioꝝ. id est. quorundā bolorum que preseruant lac a putrefactione et condensant illud in caseum solidum. qui dudum durare potest. Isto modo spiritussanctus videns q̄ habens gratiā cuius et consolationem posset de facili extolli et superbire. non estimans se similem esse ceteris. sicut phariseus Luce. xviij. ad incutiendum timorem proponit diuine iusticie equitatem. et ad incutiendum doloꝝ proponit proprie culpe iniquitatem. et sic amaricat sibi consolationes presentis vite et conseruat eam a putredine superbie. Si tamen videt animā multum timentez seueritatem iusticie aut excessiue turbatez de iniquitate proprie culpe. statim ne de-

speret misericordiam proponit propicia/
tionis diuine. per quā erigit ad spem. Sic
mater filio quem interdum acu pungit ta
cit ad os ne nimis lacti insistat. Sed vi/
dens eum nimium flere. finaliter consola/
tur lactando ad plenum ipsum filiū. Sz 4
circa hoc aduertendum quibus datur ista
consolatio. Et certe non datur illis qui h̄
habent consolatiões proprie voluntatis
et temporalis voluptatis. De quibus di/
citur Luce. vj. Ue vobis diuitibus qui
habetis hic consolationem vestram. id est
qui abutimini diuitijs ad voluptatem. vt
exponit Lira. Unde dicit beatus Bern/
hardus. Delicata est nimis diuina conso/
latio et non datur admittentibus alienaz 5
Nec consolatio est vana propter durario/
nis paruitatem. Zacharie decimo. Uane
consolabantur. Nec solum vana sed etiam
onerosa propter fastidiū generationem.
Nam scōm beatum Augustinū. Bonum
temporale dilectum cum non habetur de
sideratur. cum adipiscitur vilescit. Hinc
est q̄ Job omnibus amicis eum in dolo/ 9
re cōsolantibus dixit. Consolatores one/
rosi vos omnes estis. Job sedecimo. Con
solatur ergo spiritussanctus illos qui ni/
hil consolationis habent in mundo. qui
sunt quasi populus eius specialiter elec/
tus. De quibus dicitur Isaie. xlix. Con/
solatus est dominus populum suum. Cō
solatur autem eos scōm diuersos status.
Consolatur nāq̄ primo contemplatiuos
infundendo eis dulcedinem sue cognitio
nis. per quam vident bonum eternum. et
in eo delectātur. De quo dicitur Isaie ān
quagesimo p̄mo. Consolabitur dominus
syon. Syon interpretatur specula. Et si/
gnificat illos qui speculantur et vident de
um per speculum scripture et in enigma/ 2
te fidei. Secundo consolatur sperantes.
resurrectionem corporum expectantes.
Psalmista. Hec me consolata ē in humili
tate mea. Unde de talibus sperantibus
dicitur prima Thessalonicen. iiij. Conso/
lamini inuicem in verbis istis. Et per hoc
infundit deus suis dulcedinem sue dilec/ 3
tionis. Tertio consolatur proficientes
in virtutibus Actuum nono. Ecclesia edi
ficabatur in timore domini et consolatio/
ne spiritussancti replebatur. Quarto con/
solatur lugentes pro peccatis propriis et
alienis. Mathei quinto. Beati qui lugēt.
quoniam ipsi consolabuntur. Isaie sexa/
gesimo p̄mo. Ad annunciandum mansue
tis misit me. vt consolarer omnes lugen/
tes. Quinto consolatur omnes caste viuē/
tes. Job vicesimo nono. Cor vidue con/ 5
solatus sum. Sexto consolatur in libris
sacris legentes et studentes. primi Ma/
chabeorum duodecimo. Habemus sola/
cium libros sanctos. Et Romanorū ān/
decimo. Quecūq̄ scripta sunt ad nostraz
doctrinam scripta sunt. vt per pacientiam
et consolationem scripturarum spem ha/
beamus. Septimo consolatur patientes
acerbitatem presentis tribulationis. secū
da Corinthioz. j. Consolatur nos in om/
ni tribulatione nostra. Item in eodem.
Sicut habūdant in nobis passiones xp̄i
ita per ip̄m xp̄m habundant p̄solationes 8
Octauo cōsolatur būiles in factis suis. ij.
Cor. vij. Deus būiles cōsolatur. Et Ju/
dith. viij. Expectemus humiles consola/
tionem eius. Nono consolatur deū timen
tes. sicut patz de Symeone timorato Lu
ce. ij. qui expectans p̄solationē erat iustus
et timoratus. Decimo p̄solatur pusillani/ 10
mes. id est. illos qui non audent aggredi
difficilia opera virtutū. timentes succum/
bere. Uel penitentiam non audent assu/
mere. timentes non posse perficere. Qui/
bus dicitur Isaie. xxv. Dicite. pusillani/
mes confortamini. et nolite timere. Nec
autem consolatio spiritussancti non est va
na. sicut illa mundana sed plenissima Isa.
vltimo. vt repleamini ab vberibus conso/
lationis vestre. Item non est vilis sed pre
ciosissima. Isaie. lxiij. Oculus non vidit.
Item non est fragilis aut momentanea. sz
durabilis et longissima. Isaie tricesimo
quinto. Letitia sempiterna erit super ca/
pita eorum.

B

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis de/
scribitur spiritussanctus vt negligentium
et errantium reprehensor. cum dicitur. ar
guet mundum. Et merito mundus argu/
endus est tanquam plenus malicia. Nam
sicut dicit. j. Johannis vltimo. Mūdus
totus in maligno positus est. Quicqd est

cm̃ in mũdo aut est concupiscentia carnis aut cõcupiscentia oculor aut superbia vite. j. Joh. ij. Quo ~~g nõ est arguendus~~ q̃ nihil boni in se habet. Vbi notandũ q̃ merito mũdus arguit a spũsancto. qz ipe mũdus cũ suis socijs sc̃z carne z dyabolo ꝓtra nos arguit. Arguit autẽ spũsanct⁹ veraciter et demõstratiue. sz mũdus arguit cũ suis socijs fallaciter z sophistice seu seductiue. Arguit xps p certas demõstratiões. mũdus p rethoricas psuasiões. demon p sophisticas obligatões. caro p insolubiliũ deductiones. Primo arguit xps p spm̃ sanctũ disputando demõstratiue. vt nos doceat et corrigat. Procedũt em̃ sue demõstratões ab inuẽtis ꝓncipijs z notissimis nobis. q̃ de peccatis nr̃is. vñ dr̃ h̃ arguendũ mundũ de peccato. Isti argumẽto nõ est inter nos q̃ sciat respõdere. Quia si dixerim⁹ q̃ pctm̃ nõ habem⁹. nosmetipsos seducim⁹ z ver̃itas in nobis nõ est. j. Joh. j. Vñ Job. ix dr̃. Quãtus ego sum vt respondeã ei. z loquar verbis meis cum eo q̃ etiaz si habuero quippiã iustũ nõ respondebo sed meum iudicẽ deprecabor. Sic rñdit ei mulier deprehensa in adulterio Joh. viij. qñ xps ei geometricas demõstratiões digito ꝓtraxit in terra. Et ideo ꝓfusionẽ z ꝓclusionẽ euasit. dicente sibi xpo. nec ego te condẽnabo. vade et amplius noli peccare. Sic respõdit Dauid ad Nathan. ij. Re. xij. cum eum argueret de adulterio et homicidio. Ille dixit. peccaui dño. Cui statim Nathan dixit Translulit dñs pctm̃ tuũ. nõ est ergo melior rñsio xpo arguẽti nisi hũilis confessio pcr̃z. Hcõ arguit mũdus p rethoricas psuasiones Apoc̃. iij. Suadeo tibi emere a me aurũ ignitũ z probatũ vt locuples fias. z vestimentis albis induaris. Est em̃ psuasio mũdi vt colligas lucreris z vnde/cũq̃ poteris pquiras. z cum diues factus fueris tũc p opera pietatis satisfacies deo ꝓ peccatis tuis. Unde mũdus ꝓmo suadet querere q̃ sunt mundi et postea q̃ sunt dei. Xps vero oppositum Math. vj. Primũ querite regnũ dei et iusticiã ei⁹. Unde sicut rethor per vera exempla suadet. Sic mũdus dicẽs. Hõne Abraham diues fuit Dauid rex magnific⁹. Gregorius elemosinarius et tamen amici dei singulares fcr̃i sunt. Et sic de multis alijs sanctis qui cũ sanctitate diuitias habuerũt. Sed cerne mẽtira est iniquitas sibi. Nam diues epulo ad tormenta rapt⁹ est. et alter diues dilatans horrea sua. animã demonibꝫ rapiẽdus exalauit. Et beatus est diues qui est inuentus sine macula. Semper enim diuitie maculant et inquinant ꝓpter anexas voluptates z alia vicia. Ideo ist̃e rationes mundi nõ debent christianos mouere. quia licet cũ diuitijs xpo bene seruire sit possibile. eo q̃ ẽm Ambro. super Lucam. diuitie sunt electis adiuumenta virtutũ. tamẽ beatus diues qui nõ abijt post aurum. nec sperauit in thesauris pecunie. Quod Salomon ꝓ miraculo cõputat. Ideo securius est viam pauptatis eligere et maioris est perfectionis. ideo respõdeamus mundo illud Actuum. xxvj. In modico suades me christianum fieri. Et queramus ab eo quam securitatem nobis faciet q̃ tamdiu viuemus donec diuites efficiamur. et q̃ tunc bonam habebim⁹ voluntatem ad elemosynas faciendas. Jõo Psalmista bene respondit mundo sic sibi promittenti. Pauciratem dierum meorum nuncia michi. Et numerum dierum meorũ quis est. Refert Marcialis libro Epigramatum. Epigramate. xiij. de quodam rege Romanorũ qui dicebatur Priscus. qui frequenter quesiuit a Marciali tali magistro qualis ipse foret si ipse fieret diues et potens. Cui Marcialis respondit Q̃ vellet ꝓius scire a prefato rege qualis esset ipse et si esset vt leo. Quasi dicendo. Tantando eum et sibi tacite respondendo. q̃ talis ipse esset si fieret diues et potẽs qualis est leo. eo q̃ esset superbus ratione diuitiarum. quia vermis diuitum est superbia. Juxta illud apostoli. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere. Secundo q̃ etiam esset crudelis ratione potentie quia potentes sequitur crudelitas Juxta illud Jaco. ij. Nonne diuites per potẽtiam opprimũt vos. Interliniar⁹. sc̃z auferendo bona vel ꝓberando pauperes. Unde Marcial⁹ ponit pdictã historiã i his vꝫ Sepe rogare soles qualis sim prisce futurus. Si fiam locuples simꝫ repente potens. Quemꝫ posse putas mores narrare futuros. Dic michi si fias vt leo qualis eris. Non ergo mundus audiendus est

cum istis sophisticis et deceptoriis argumentis. Unde ⁊ si nobis talia persuadeamus tanquaz surdi non audientes ⁊ nō aperientes os nostrum. Mittamus eum latrare sicut canē vbiq; scientes eius astuciam. Quia que promittit non adimplet. aut si implet in malum nostrum conuertit. Ad hoc enim nobis blanditur vt decipiat. ſm Augustinum. Quantos enim vidimus ante nos qui mundi promissis illecti laborauerunt. fudauerunt. et vires exhauserunt. pro consequendis honoribus dignitatibus. aut prelationibus. Postq; autem melius eas sunt adepti. transierūt ad patres. ita vt verum sit illud p̄ma Johannis secūdo. Mundus transit et concupiscentia eius. Ideo dicunt reprobi hodie in inferno. Quid nobis profuit superbia. aut diuitiarum iactantia quid cōtulit nobis. scilicet lucri Sapientie quinto. Et sequitur. Transierunt omnia velut umbra. et tanquam nuncius precurrens. et tanquaz nauis que pertransit fluctuantē aquam. cuius cū pertransierit non est vestigium inuenire. neq; semitam carine illius in fluctibus. Certe multi se estimant felices si adipiscerentur honores. ille episcopatum. ille canonicatum. et sic de alijs. Sed ipis contingit q̄ multo velocius descendunt de illis honoribus ad infernuz q̄ prius ascendant ad talem gradum. Sepius vidimus nostris temporibus atq; vtinam non vidissemus. q̄ multi pro prelaturis litigauerunt decem annis. quas adeptivit vno anno ī eis manserūt. Unde ipsis ꝓtingit sicut illis qui in mari decipiuntur per insulam ceti. Cetus enim quando colligit in dorso arenam supra quaz crescunt gramina et herbe virescunt. vnde apparet nauigantibus quasi insula. qui nauigantes decepti descendunt de nauibus volentes pausare et faciunt ignem ad comedendum comestibilia. Sed cetus sentiens ignem mergitur in profundum. et sic illi precipitantur. Sic est de talibus. Jō contra talem deceptionem vtamur cautela ipī? vulpecule. que cum ascendit glaciē prius apponit aurem diligenter. et si sentit sub glacie fluentem aquam nullo modo in illa glacie moratur. quia signū est q̄ aqua est prope superficiem glacici. et sic glacies est tenuis Sic nos perpendamus prius. mundus non est durabilis sed fragilis. ideo non cōmittamus nos periculo. Tertio arguit demon per sophisticas obligationes. Obligat enim hominem ad falsitatem. vnde ante primum peccatum fecit falsam propositionem mulieri. Genesis. iij. Nequaquā moriemini sed eritis sicut dij. Sed qui tales obligationes admittunt adducet eos dominus cum operantibus iniquitatem. Et ideo dicamus nos sibi illud Danielis. iij. Non oportet nos de hoc respondere tibi. Quarto caro arguit p̄ insolubilium deductiones. quia ipsius argumentationes vix solutiones recipiunt. in quibus quotidiana est pugna. sed rara victoria. Jacobi p̄mo. Unusquisq; tēptatur a concupiscentia sua abstractus ⁊ illectus. Interliniaꝝ Bede. Abstractus a recto intinere. ⁊ illectus ad malum. Et quid ex hoc sequitur. certe pessima conclusio. sicut ibidem sequitur. Deinde inquit Jacobus. concupiscentia cum conceperit. scilz delectando et consentiendo. ſm interlinerem. peccatū parit. scilicet perducendo ad actum manifeste. Peccatum vero cū consumatū fuerit generat mortem. Sed nos scientes quia caro que concupiscit aduersus spūm non possidebit regnum dei. respondeamus carni illud apostoli. Debitores sumus non carni vt ſm carnem viuamus. Si enim ſm carnem vixerimus morieмur. Si autē spiritu facta carnis mortificauerimus viuemus. Unde caro est sic exactor. cuius vox ſm dictum Job nō est exaudienda. Et tantum de secundo.

Dixi tertio ¶ E

q̄ in verbis p̄miſsis ostēditur spiritussanct? culparum ⁊ negligentiarum quas arguit dign? esse vltor cum subdit. de peccato. de iustitia. ⁊ de iudicio. Ecce tres culpe et tres negligentie. propter quas homines mundani sunt arguendi in quolibet sermone faciendo per sacerdotem. De peccato quidem quod habent. De iustitia quam non habent nec faciunt. De iudicio quod non timent. Circa quod sciendū q̄ mūdani homines septez mortalibz laborātes merito sūt arguēdi a spūsctō. et p̄sequenter a p̄dicatoribz ⁊ viris spūalibz sicut illi qui permittunt optimos

fructus ortorum suorum depasci. ymo de
uastari a septem bestijs. Vel qui se volun/
tarie exhibent lacerando septem crudelis/
simis animalibus et bestijs horrendis.
Quas bestias enūerans Salomon Sa
pientie. xj. capitulo. dicit primam esse vsū.
per quam intelligitur gula. Tum quia vs/
sus est animal voratz in melle specialiter de
lectatur. Secundo quia fetum producit
informem. id est. turpem. et non habentez
expressam formam corporis et membro/
rum. quia tradūt naturales. q vsa mas/
sam carnis parit sine lineamentis et par/
tibus organicis ordinate distinctis. Sic
gulosi et voraces et delectationibus dedi/
ti. quicquid faciunt totum ad carnis com
modum conuertunt. Sicut patet de ar/
tificibus nostris qui omnia que laborant
perbibūt et deuorant. Et ideo partus eo/
rum et proles operum ipsorū non est nisi
carnalitas quam prohibet apostolus di/
cens. Carnis curam ne feceritis Roma/
nor. xiij. Secunda bestia est leo. per quaz
significatur superbia. quia ceteris anima/
libus appetit dominari. Unde Ambrosi⁹
in Exameron de opere sexte diei dicit. Q
et natura sua est ferocissimus z superbus
aliarum bestiarum seu ferarum quasi rex
consortia dedignatur. Sed neqz ei vlla fe
ra sociatur et cum rugit. cetera animalia
formidant. Dec est regula omnis superbi.
quia dedignatur alijs se sociare. et alij ti/
ment et verentur eum accedere. Propter
quod contra tales dicitur Ecclesiastici. vij
Noli esse q̄si leo in domo tua subuertens
domesticos tuos. Tertia bestia fuit ira ple
na. et vocatur iracundia Et hec figuratur
per quoddam animal quod ab Aristotele
libro. vij. capitulo secūdo de animalibz vo
catur Abane. quod est animal quoddam
magnitudine quasi ceruus. quod contra
consuetudinē omniū aliorum animalium
habz fel in aure simile felli hominis in co
lore. et est amarum valde. causatiuū vehe/
menter ire et ferocitatis. Sic homines ira
cundi videntur habere fel in aure. Quia
quantumcūqz quis eis loquatur dulciter
amicabiliter et pacifice et honeste et mo/
deste. et etiam rationabiliter semper eis vi
dek sonare in auribus iniuria. Unde sem
per portant fel in aure. quia quicquid au/
diūt in amaritudinem conuertūt. et quia
illud fel dicitur esse simile felli hominis. Ideo dicitur. quia talis homo iracundus
loquitur aut defendere intēdit semper ra/
tionibus probabilibus. sicut homo pru/
dens defendere ostendit se. Unde Actuū
vij. dicitur de Symone. In felle eā ama
ritudinis video te esse. Et Deutro. xxxij.
Fel draconum vinum eorum. et venenuz
aspidum insanabile. Uua eorum uua fel/
lis. et botrus amarissimus. Quasi dicat.
Siue verba eorum. siue opera. siue ratio/
nes. siue intentiones eorum. omnia sunt
insanabilia. Quarta fuit bestia ignora. per
quam significatur accidia. Homo enim
pigricie datus. non potest cognosci de fa/
cili. modo vult vnum. modo alterum Pro
uerbiorum. xiij. Vult et non vult piger. et
Prouerbiorum. xxj. Desideria occidunt
pigrum. Et ista bestia significatur per asi/
num. qui in quibusdam partibus est ani/
mal ignorum. sicut in Polonia. De quo
Boecius de consolatione. prosa tertia. lo/
quens de accidioso dicit. Segnis et stu/
pidus torpet. asinum viuit. Est autem pro
prietas asini q in anteriori parte videtur
quasi ad modum crucis in cruribus pro
ribus et brachijs dispositus. et ibi est val/
de debilis. sed in posteriori parte est mul/
tum fortis. vnde ibi onera portat. Sic est
de accidioso et pigris. quia ea que sūt cru/
cis. id est. penitentie aut mortificatōis car
nis nihil sufferunt. sed ad ea que sunt car/
nalia et lumbos respicientia sunt nimis for
tes. Similes diabolo patri eorum. De
quo dicitur Job. xl. Fortitudo eius in lū/
bis eius. et virtus eius in vmbilico. Sed
bonum esset q tali asino daretur dicrium
illud. De quo Ecclesiastici. xxxiij. Libaria
et virga et onus asino. panis et disciplina
et opus seruo. id est. seruienti corpori in
opere diuino. Quinta bestia fuit spirans
vaporem igneum. et vocatur luxuria. et fi/
guratur per duos dracones. qui in duo/
bus montibus Armenie viam publicam
tanta pestilentia infecerunt q nullus per
eam transire potuit quin subito morere/
tur. Sicut narrat Aristoteles libro suo
de proprietatibz elementorum. qd factū Socra
tes erecta sibi altissima turri i loco multū
distante a mōtibz q speculū factū de calide

deprehēdit. in quo speculo vidit illos duos manifestos draconēs. vnū exvno mōte aliū et alio vaporem emittere. quo aer infectus homines inter montes per viā euntes interfecit. Accidit autem istud tempore Philippi patris Alexandri magni sicut ibidem narrat. Per quod significant duo status. scilicet laycorū et clericorum. q̄ hodie dediti luxurie. illi adulteria cōmittentes. isti concubinas fouentes tanq̄ duo dracones venenosi. homines simplices in via mandatorum dei incedentes exemplo prauo scandalizant et inficiunt. De quibus Iohelis. ij. Dabo prodigia. id est. monstra in celo. id est. in spiritualibus. et in terra. id est in laycis. sanguinem scilicet peccati. et ignē id est. ardorem concupiscentie. et vaporem fumi. id est. famam malā volantem ab eis et inficientem alios. Vocat autē ea monstra seu prodigia. quia reuera monstruosum est vt in talibus dignitatibus constituti sic agant. Sed hodie non est ꝟ monstruosum propter vsitatam cōsuetudinem qua frequenter hoc videmus. Unde non miramur videndo prelatū lasciuū. nec cōiugatum adulterū. Sicut nec Balaam expauit aut miratus est ad vocem asine loquentis. quāuis monstruosum esset. quia in exercendo artem magicam talibus monstris fuit consuetus. Sicut magister dicit in historijs super. xxij. capitulū numerorū. Petro ponit Salomon odorem fumi qui naturaliter est liuidus seu pallid⁹ et obscurus. per quem designatur inuidia. Proprium est enim inuidi occultas detractiones. damnationes. et diffamationes quasi quendam liuidū fumum emittere. vt claritatem fame beatorum denigret. Hij sunt similes vulpi. que naturaliter fetet. hec habet proprietatem ſm naturales quia cum taxus quoddam animal valde bonestum parauerit sibi foueam. vulpis in absentia sui. statim currens mittit ibi fetidum fimum. ita q̄ superueniens taxus propter fediratem fouee relinquit vulpi foueam suam. abhominans et contemnens eam amplius. Et sic vulpis sibi acquirit alienum hospicium. non laboriose sed potius cautelose. Ista est natura inuidorum qui videntes bonestum statum aliquorū bonorum hominū. non valentes eos alicer de eorum sedibus aut dignitatibus vl officijs expellere. diffamant et detrahunt eis ac accusant eos crimine pessimo apud alios superiores. Et tandem contingit q̄ boni viri antequaz lites intrent cum eis. carius dimittunt et resignant illa beneficia quibus illi tanquam vulpis taxo sucedunt. sed certe non diu prosperantur in eis. Sicut Briccius post sanctum Martinum. qui multa passus est. Septima bestia est que ab oculis scintillas horrēdas emittebat. et significat auaricia Que q̄d videt in mundo cōcupiscit. et quasi ad omnes diuitias scintillas concupiscētie emittit. Unde comparatur igni qui crescit per appositionem combustibiliū. ij. de anima. Prouerbiorū. xxx. Ignis nū quā dicit sufficit. Et primo Politicorum dicitur. Concupiscentia crescit in infinitum. Scintille ergo ignee in auaro sunt concupiscentie et desideria plura habendi. Hec concupiscentia significatur per cattum qui habz oculos igneos et scintillantes. Unde ſm Papiam Catta grece idem est quod videt latine. Et ideo dicitur cattus quia videt in nocte sicut de die. Nam ita prudenter venatur predam suam in tenebris sicut in luce. Isto modo prudentes seculi tam spirituales q̄ seculares venātur in tenebris id est. in curijs et atrijs principum. tam a dextris q̄ a sinistris. iuste et iniuste. per phas et nephas. De quibus dicit Job. xxviij. Omne preciosum videt oculus eius. Et Ecclesiastes p̄mo. Non saciatur oculus visu. nec auris auditu implebitur. Et Ecclesiastes quarto. Laborare non cessat et non saciantur oculi eius diuitijs. Et per oppositum boni talia fugiunt. dicentes illud Psalmiste. Non proponebā ante oculos meos rem iniustam. Hec septem bestie significantur in dracone magno. qui habuit capita septem. vt dicitur Apoc. xij.

D Secundo mūdus est arguendus de peccato. sicut ille rex qui potens resistere inimicis suis permittit se vltro et spontanee seu volūtarie ab eis capi. Unde inimici nostri significantur per septem gentes pestiferas quas expugnauerunt et vicerunt filij israel. Sicut dicitur Sapientie. xvij. et Judicū. iij. Fuerunt autem gentes iste scōm eorum nomina Hergeseus. Amorreus. Lueus. Etheus. Abananeus. Jebuseus. et etiam Pherezeus.

vt dicit Deutro. vij. Hergeseus interpretatur colonū eiciens. et significat superbiaz que primū colonum celi. id est. angelum. z postea Adam colonū paradisi eiecit. Ista gens arguit per donum spūssancti scilicet per timorem dñi. per quem homo vincit aduersa. Unde p timorē dei homo depressus eleuatur ad superiora tanqz intrepidꝰ cōtra aduersa. Juxta illud. Qui timet dominū ñ expietur quicqz mali. Amorreꝰ interpretat amaricans vel amara loquens. z significat inuidum qui totus est felleus semper amara diffundens. Unde Ouidius p̄mo metamorphoseos. Pectora felle nitent. lingua est suffusa veneno. Risus abest. nunqz nisi fauere dolores. Iste arguitur per donum intellectus. quo homo intelligēs proximū sue nature cōpartitipē dulcem se proximo suo reddit. Terraeus. et interpretatur lapides colligens. et significat iracundū z riosum. qui semper colligit lapides offensionis et scandali. ꝯ bus alios offendit. Sicut Semei contra Dauid. ij. Regum. xvj. Iste arguit per donum cōsilij quo consulitur nobis p xp̄m. Juxta illud Math. v. Noli resistere malo sed si quis te percusserit ad vnā maxillam prebe ei et alteram. Quartus pl'us Ethe us. qui interpretatur stupor vel formido. et significat accidiam. que facit hominem stupidum et formidantē opera virtuosa. Iste arguit per donum fortitudinis. Gregorius. xvij. moral'. Fortitudo spiritus est carnem vincere proprijs voluptatibꝫ. presentis vite dilectionem extinguere. Econtra carnis fortitudo est transitoria sine cessatione diligere. contra flagella conditoris insensibiliter perdurare. Quintus populus Chananeus. qui interpretatur possessor vel negociator. et significat auarū seu cupidū. qui per varias negociationes possessiones acquirit et auget. Augustinus ō verbis domini sermōe. xv. Que ē ista auiditas concupiscentie. cum et ipe belue habeant modū. tunc rapiunt quādo esuriūt parcunt vero prede cum senserint satietatem. Insaciabil' est sola auaricia diuitum. semper rapit et nunqz saciatur. nec deum timet. nec hominē reueretur. nec patri parcit. nec matrē cognoscit. nec fratri obtemperat. nec amico fidem obseruat. viduam opprimit. pupillum inuadit. liberos in seruicium reuocat. testimoniū falsum proferres mortui occupat. Que est animarū insania amittere vitam et appetere mortem. acquirere aurū et perdere celum. Iste arguitur per donum pietatis. que monet ad tribuendū pauperibꝫ ex misericordia propter deum. Narrat sextus Julius primo libro stragematū. cap. iiij. Q cum emulus Paulus consul in lucanis iuxta littus angusto itinere exercitū duceret et tarētini ei classe insidiati. agmen eius essent aggressi. Ille captiuis eorum latus suum protexit. quos videntes Tarentini retrahere runt tela et sagittas. Ita qui vult euadere sagittas dyaboli habeat ad latus suū pauperes. qui sunt quasi quidam captui in ō mundo. Sextus populus est Jebuseus qui interpretat presepe. et significat gulā. que suadet homini semper stare ad presepe. Iste arguēdus est per donum scienne. per quā homo scit tempare viuere. Philippen. iiij. Scio habundare. scio et penuriā pati. Septimus populus est pherezeus. qui interpretat disseminans terram. et significat luxuriosum. qui illicite seminat semen suum. Hall'. vj. Qui seminat in carne de carne metet corruptionē. Iste arguendus est per sapientiā. id est. per sapidā scientiam. id est. saporem celestiū. quibus gustatis vilescit omnis dulcedo carnalis. fm Augustinū. Secūdo mundus merito est arguēdus de iusticia quā non habet. Cū enim iusticia omnibꝫ sit necessaria vt dicit Tullius. ij. li. de officijs. cap. xij. tantum q etiam solitario homini. id est. per se moranti opinio. id est. fama est necessaria. Et fm ip̄m cap'o. iij. Ad rem publicaz regendam tm̄ est necessaria. vt nec illi qui de maleficio vel scelere pascuntur sicut latrones possint sine vlla particula iusticie viuere. Cuius tanta vis est fm eum vt etiam latronum opes firmet atqz augeat. Imo vt idem dicit li. j. de offic. cap. xiij. nullū est vitium quod a iusticia vacare debeat. Propter quod idem dicit ibidem. cap. iiij. q iusti virtutis splendor est maximus. ex qua viri boni nominā. Et phus. v. Ethicorum vocat eā clarissimā virtutū. eo q fm Tullium li. ij. de offic. cap. iiij. fundamentū perpetue cōmendationis et fame iusticia est. sine qua nihil potest esse laudabile. Virtutis huius fm Ambro. li. j. de offic. prima

est pars in deū. vt scz que sunt dei deo reddant Math. xxij. Secunda in patriaz. vt scz defendat z in pace cōseruetur. Tertia in parentes. deinde in oīes. Et fm hoc iusticia describit q̄ est virtus per quā vnicuiq; quod suū est tribuit. fm Augustinū xix. de ciuitate dei. cap'o. j. Et Macrobi⁹ dicit. Justicia est quando vnicuiq; qđ suū est seruat. Quod exp̄essius declarat Ber. sermone. iiij. dicens Justicia est virtus q̄d suū est vnicuiq; tribuens. superiori scilicz p̄lato obedientiā et reuerentiam equali. id est pari consiliū et auxiliū. contra eius ignorantiā z infirmitatē. inferiori custodiam z disciplinā. Que omnia viguerūt i antiquis patribꝫ. nō solū deicolis sz etiā ydolatris z paganis. et ideo tūc aureū seculuz dicebat. Adeo eīm viguit in paganis iusticia q̄ etiā vtilitatē reipublice ꝓprie vite p̄ponebant. Sicut ait Aug⁹. li. v. de ciuitate dei. c. xvij. Et Tulli⁹ li. j. de officijs. iij. c. Nam sicut Julius frontin⁹ et Valeri⁹ li. v. narrant. Codrus rex atheniensium videns q̄ aliter ciuitas sua liberari nō posset nisi ipe interficeret. Ipe amore liberatiōis ciuitatis se libere obtulit morti. De quo ait Virgilius. et iurgia Codri. Maluit eīm mori dum vincerent sui q̄ viuere suis superatis. Aliqui amore patrie depauperabāt ad extremū. Sicut narrat Augustin⁹ libro. v. de ciuitate dei. ca. xviij. de lucio valerio. Et Vegecius ca. viij. de re militari. de Julio regulo. qui de summis diuitijs vix in vno paruo agro collocati sunt cum coz vroribꝫ. Et idem narrat Augustinus de Quincio et de multis alijs. Non mirū ergo q̄ tunc mundus ordinate steterit. Hūc aūt ꝓpter defectū iusticie quādo omnes in eccla xpi querūt que sua sunt non que ihu xpi. necesse est oīa deordinari. Eo q̄ fm Augustinū li. iij. de ciuitate dei. cap'o. iiij. Remota iusticia quid sūt regna nisi latrocinia. Ideo sapiens clamat vt rectores et p̄sides p̄lati z iudices ad reformandū statū mundi et eccl'e xpi diligant iusticiam dicens Sapie. j. Diligite iusticiā qui iudicatis terram. Notāter dicit. diligite iusticiam. nō solū. facite iusticiā. Nam fm Roberti bolgoth. multi sunt qui faciūt iusticiā. sed tamen eam nō diligūt. et ideo merito sunt a spū sancto arguendi. ¶ E Et sunt eorū quatuor genera. Primi sunt appetentes bonores et reuerentiā. Secūdi vindicantes rancores per impatientiam. Tertij lucratiui munerū. Et quarti dissimulatiui scelerū. Primi sunt qui licet non diligunt iusticiā. volunt tamen videri iusti i Arguūt delinquentes. vituperant vicia. et docent virtutes. puniūt sine misericordia. et tamen cū intentione corrupta. quia non ob aliud nisi vt honorificētur ab hominibus. et vt vocent iusticie zelatores. Tales fuerūt scribe et pharisei. De quibus Matthei. v. Nisi habūdauerit iusticia vestra pl⁹ q̄ scribarum. zc. Secundi sunt vindicatiui rancoris et impacientie. p̄rerendunt se amatores iusticie et nō sunt. Sicut enim iusticia vult vindicare delicta. Sic et ira iniuriam. Unde phus dicit. Ira est appetitus vindicte. Iratus autē dolet vindictam quasi patiens aliquid iniustū. Sed quādo punit delectat. sicut dicit. iij. Ethicorum. ca. xij. Tales fuerūt illi duo senes nequā. qui Susannam condemnabant. Daniel'. xiij. Unde inter passiones malas in iudice ira est peior. quia impedit animū ne possit cernere verum. et in penis nescit medium tenere. Sicut refert Seneca libro de ira ad nouatum. de iudice quodam ini quo qui furore accensus ꝑdemnauit tres milites innocētes. Unum iussit occidi. q̄a ꝺ via redierat sine socio cōmilitone impones ei q̄ eū occidisset. p̄cepitq; statim cuidā cōmilitoni astanti q̄ eū duceret ad supplicij locū vbi morte plecteret. Cum autē esset eductꝰ redijt socius eius sanꝰ z incolumis. p̄ro q̄ alius plectēdꝰ ducebat. Videns aūt scōs miles ꝺ q̄ primū ducebat ad supplicium redijt ad iudicē. z ambos milites cora eo p̃sentauit. Quos vt vidit tirānꝰ furore repletꝰ et succēsus iudiciū tale dedit. Primo dixit. te iubeo occidi. q̄ iussus es occidere z nō obediuisti. Scōo dixit. te iubeo occidi. q̄ damnatꝰ es. Tertio. te silr iubeo occidi. q̄ causa occisionis cōmilitoni tuo fuisti. Et subdit Seneca. O q̄ solers est iracūdia ad fingēdū causas furorꝫ. Tres eīm puniri sunt ob vnū innocentiā. Et iōo ꝺ Jac. j. Ira eīm viri iusticiā dei nō opat. Et certe nō solū nō opat sed etiā destruit. Tercij sunt lucratiui munerū. p̄tendūt eīm se iusticiā diligere. sed mentiunt. q̄ plꝰ diligūt pecuniā. ꝓpter quā faciunt iusticiā. Isti nō sunt amatores iusticie sed mercatores.

ēd q̄ apud eos q̄ plus dat ō pecunia plus reportat ō iusticia. Quib⁹ maledicitur per ꝓphaz. Isa. v. Ue q̄ iustificat⁊ impiū ꝑ munera. ⁊ iusticiā iusti auferis ab eo. Quarti sunt dissimulatiui scelez. sic illi q̄ videnk esse cōpassiui. et ita nō vlciscūk nec punīūt delicta. ⁊ isti faciūt ad modū matrⁿ. q̄ non sustinet ligari vel aduri filiā frenetica. quā postea videbit omino vesanaⁿ. Sicut dic̄ Aug⁹. in q̄dā epla. Et ista est falsa ⁊ insana māsuetudo vel pietas. ymo pot⁹ est crudelitas alioz. q⁊ ꝑ ꝓ q̄d dimittīk inultū malū vni⁹. multi exēplo et⁹ depuank. Ideo dicit Iero⁹. Secande sūt putride carnes. ne totū coꝛp⁹ inficiak ⁊ putrescat. et vna ouis morbida a caulis est repellenda ne totus grex inficiak. ⁊ vna dom⁹ accēsa extinguak ne tota ciuitas cōburak. Et tm̄ de ista iusticia. ¶ Tertio de iudicio arguendus est mund⁹. q̄d nō timet. Et merito. cū em̄ illud iudiciū sit multū horribile i quo etiaⁿ hū q̄ videbank iusti vix saluabunk. vt dr. ſ. Pe. iiij. multo magⁿ mūdus q̄ plenus est peccatis arguēd⁹ est. q⁹ nō timet tale iudiciū. De q̄ dr Isaie. xxx. Ecce nomen dñi venit de longinq̄. ardens furoꝛ eius. ⁊ grauis ad portandū. Uñ tūc dicēt reꝓbi xp̄o illud Sap̄. v. Grauis est nobis ad videndū. Et circa h̄ notandū q⁹ ista est differentia inter bonos ⁊ malos. q⁊ boni timēt de peccatis suis. ⁊ timēt deū ante iudiciū. vñ dicūt illud ps. Cōfige timoꝛe tuo carnes meas. Hoc em̄ ꝓsulit sapiēs Eccī. v. de ꝓpiciatu pctōꝛ noli esse sine metu. Et iō taliter timenti deū bñ erit in extremis et in die defunctōis sue benedicek. vt dr Eccī. j. Et ꝑ oppositū reꝓbi q⁊ nō timēt peccata sua nec verenk peccare. Ideo etiā nec deū timēt nec eius iudiciuⁿ. Sed certe veniet dies q̄n timebūt q̄n timoꝛ erit ad penā nō ad emendā. q̄n dicent. Timoꝛ ⁊ tremoꝛ venerūt sup̄ me. ⁊ ꝓtexerunt me tenebre. tūc em̄ veniēt in cogitatōe pctōꝛ suoꝛ timidi ⁊ traducēt illos ex aduerso iniq̄tates iꝓoꝛ vt dr Sap̄. iiij. Propter q̄d dicit Bre. xiij. moral. Uitari nāq̄ terroꝛ iudicis nō nisi ante iudiciū pōt. non mō cernitur ſz p̄cibꝫ placak. Cum ꝓo in illo tremendo examine sederit. et videri p̄t. ⁊ placari non p̄t. quia facta p̄auoꝛū q̄ diu sustinuit tacit⁹. simul oīa reddet irat⁹. Uñ necesse est nunc timere iudicem cū no ndū iudiciū exerceat, cū diu sustinet. cum adhuc mala tollerat q̄ videt. ne cū hunc in retributōem vltionis iusticia ꝓcusserit. tanto in iudicio districtus feriat quāto diutius ante iudiciū nos expectat. Hec Gregoꝛius. Pro quo lan⁹ deducēdo ad incutiendū metū peccatoꝛibus de rigoꝛe iusticie diuini iudicij est sciendum q⁹ malefactoꝛes ⁊ criminosi et rei ex triplici causa solent ꝓfidere se euasuros impune. Primo qñ sperant q⁹ p̄t declinare et enitare rigoꝛem iudicij. vt q⁊ sine examine fiat emenda ꝑ mediatiōem amicoꝛū et arbitriū bonoꝛ. ⁊ non ꝑ strepitū iudicialem. Secūdo sperant se rei ꝓbabiliē euasuros licet non omnino impune si possint subire iudiciū. sic tū q⁹ habeant iudices et assessoꝛes fauoꝛabiles ipsis. Tertio modo ꝑ translationē ꝓsonaꝛ suaꝛ. vt ꝺa reus in vno regno potest ꝓuersari in alio. et sic euadere iudiciū translato domicilio. Hz certe nullo istoꝛ modoꝛ p̄t euadere peccatoꝛes. Primo q⁊ illud iudiciū erit cum examine rigidissimo. in quo etiam minimū verbum ociosum ponderabit⁹ Math. xij. Imo nō solū verba sed etiā cogitatōes examinabunk. et ita tam verba q̄z cogitata q̄z etiā facta q̄z etiam gressus nostri minimi iudicabunk. Job. Tu quidē gressus meos dinumerasti. Nec solum mala commissa appendenk sed etiā bona obmissa cōputabunk. Sicut patet de diuite epulone Luce. xvj. Et de illo q̄ abscondit pecuniā dñi sui. et nichil lucrat⁹ est. Marci. xv. Ideo nō poterūt mali declinare rigoꝛem iudicij. Secōo iudices erunt seueri ⁊ nullo fauoꝛabiles reꝓbis q̄ntucunq̄ ꝓximo quis vel cognatus. Quia sancti fm Greg. tanta rectitudine iusticie diuine ꝓstringēt vt nulla ad reꝓboꝛ cōpassione moueāk. Unde dr Sap̄. iij. Judicabunt sancti nationes. Glosa Holgoth. tanq̄ assessoꝛes xp̄i Math. xix. Sedebitis et vos iudicantes. Hij em̄ sunt seniores cū q̄b⁹ xp̄s vēturus est ad iudiciū Isa. iij. Hij sunt etiā senatoꝛes cū q̄b⁹ sedebit nobilis vir i poꝛta. Prouer. vlt. Quia ꝑ sancti indicabūt qui sunt veracissimi. ideo nō poterūt fieri q̄n mala facta puniank. Unde nota q⁹ durus est reo ⁊ graue si rex sit sibi extraneⁿ. q̄ sibi in nullo penitus teneāk. Secōo si sit talis q̄ a iuris regla nullaten⁹ abducāk. Tertio si est talis de cuius iniuria reus accusatur

Sic erit in iudicio. in q̄ se sancti reddent peccatoribꝫ extraneos. Hec mix. quia xp̄s etiā dicet reprobis Nescio vos Mat. xxv. Uñ t fatuis rñdent prudētes. Ite ad vēdentes et emite vob. Secundo nullo mō declinabunt a regula iuris. qz sanctitas ē iusticia. qz tūc iam erunt induti nouū hominē q̄ sm deū creatus est in iusticia t sanctitate veritatis Ephe. iiij. Tertio ipi erūt hostes impioz q̄s impij in hac vita cōculcauerūt Abacuc. j. Respicis ꝓtēptores. et taces cōculcante impio iustū. t ideo tunc vicissim ipi calcabūt eos Malach. vltio Calcabitꝫ impios cū fuerit cinis sub plāta pedū vioz. Dis igit cōpensatis timendū esset diuinū iudiciū sempq̄ de ipso foret cogitandū. Hā dicit Greg. omi. xxxix. Pūs tpis leticia sic est agēda vt nūq̄ amaritudo futuri iudicij a mēoria recedat. Et Ber. sup psalmū Qui habitat. Quid tam cauendū. q̄d tam plenū anxietate et vehemētissima solicitudie excogitari pt. q̄ iudicandum astare illi terrifico t deifico tribunali. t incertā adhuc subitāq̄ districto iudice expectare sniaz. vbi iudex teste non indiget. vbi vitas discutit intentōes. Et in quadaz epla ad Robertū monachū dicit. Veniet q̄ male iudicata reiudicabit. illicite iurata cōfutabit. q̄ faciet iudiciū iniuriā patiētibꝰ. vbi plus valebunt pura corda q̄s astura ꝓba. t ꝓscia bona q̄s marsupia plena. qñ iudex non fallet ꝓbis nec flectet donis. Dec ille. Item q̄ ad tertiū non poterit reus se tūc trāsferre de vno regno ad aliū. vt subterfugiat illud iudiciū. qz oēs tūc oportet nos astare añ tribunal xp̄i. vt dicē aplus. nullo excepto. Et Johel. iij. dz Vertite oēs gentes de circuitu t congregamini Vos q̄ frēs pcā detestātes queram⁹ iusticiam dei iudicātes nosmetipos in pñti. vt futurū illud terribile iudiciū euadere et p̄mia celestia ꝓsequi possim⁹. Quod nobis p̄stare dignetur. zc.

¶ Dominica quinta Rogationum. I Sermo. LXIX

Petite et accipietis. Joh. xvj. Sic dicit Aug⁹. in libro de diffinitōibꝰ. Nullū credim⁹ ad salutem nisi deo iuuāte venire nullū iuitatū nisi deo auxiliāte opari. nullam nisi orantē auxiliū pmereri. Et quibꝰ ꝓbis p̄z q̄ licz de⁹ ꝓsto sit dare cuilibz auxiliū salutē. illud tñ nō dat nisi p̄ mediū oīonis. ymo esto q̄ de⁹ sine oīonis medio non nullas ꝓtutes homiby infū dat. illas tñ nō cōplet nec pficit absq̄ oīois iugitate t perseuerātia. sm Henricū de vrmaria de perfectione interioris hois. lib. ix. c. j. Hinc est q̄ saluator ad iugē oīois pseuerantiam exhortās ait. Oportet semp orare Lu. xviij. Ite, puocās nos ad orandū oñdit oīois nře exauditoz facilē i hodierno euangelio dicens. Petite et accipietis. zc. ¶ In illo tpe dixit ihs dis. suis. Amen amē dico vob Si q̄d petieritis pr̄ēm in nomīe meo. zc. Sequit thema Petite t accipietz. In quibus ꝓbis duo tanguntur. Primo hortat ad oīois deuotionem. Petite. Scdo, promittit oīois deuote exauditōez. et accipietis.

¶ A Circa pmū hortat ad oīois deuotionē dicens. Petite. q̄d pmo pmiserat dicens. Si q̄d petieritis pr̄ēm in noīe meo dabit vobis. Uñ sciendū q̄ vt dicit Hēricus de vrmaria. li. ix. c. j. de pfectōe iteriorz hois. Cordis pfectio cuiuslibet iusti hois ad iugē t indisruptam oīois pseuerantiaz tendere dz. et q̄ntū hūane fragilitati cōceditur ad pr̄inuā tranq̄llitatē mētis niti dz t ad ei⁹ ꝑpetuā puritatē ꝑpt̄ quā possidēdā t omnē laborē corpis t ꝓcussionē spūs indefesse querim⁹ t iugit exercem⁹. Hec ille. Et q̄b ꝓbis p̄z q̄ mltū necc̄aria est oīo ad salutē. Circa q̄d videndū est de duobus. Primo de cōmēdatōe oīois. Scdo ō forma t mō orādi. vt sic iuxta ꝓsiliū saluatoz exhortātz debite petā⁹. Est āt circa pmum sciendū q̄ sm Robertū hol. sup illō Sap. xviij. Tetigit āt t tūc iustos tēptatio mortis. q̄ oīo est moraliter scala nře ascēsiōis ad deū. scdo scutū nře defensiōis. tertio nūci⁹ nře legatōis. q̄rto reddit⁹ nře subiectōis. q̄nto ē speculū nře cognitōis. inq̄t Hugo li de pfectu nouicioz. Prio dico q̄ oīo est scala nře ascēsiōis. Per hāc em ascēdi⁹ ad deū. et a trenis ad celestia nos leuā⁹ Ecc. xxxv. Oīo hūiliāt se nubes penetrat. Uñ oīo sm Damasce. li. iij. c. xxvij. diffinit. Est ascēsus mētz ad deū t decentiū petitio. Et hugo de pfectiby nouicioz di. q̄ oīo mētez magz a terrenis eleuat t elōgat q̄s cetere actiones. qz ille negociāt cum Martha circa freq̄ns misterū inferi⁹. ista cū Maria pedibꝰ dñi inhērēs. eū solū sibi ꝓpiciū ēē exo-

rat. Nec ille. Et q̄ pz q̄ ī oꝛõe plꝰ reꝑrik̄ eleuatio mẽt̃ ad deū q̄ voc̃. vñ di. Bre. xxviij moral'. q̄ oꝛare ẽ amaros gemit⁹ ī ꝓpũctõe ñ ꝥba ꝓposita ꝛsonare. Et Idẽ. xij. moral'. Vera postulatio ẽ nõ ī oꝛis vocibꝫ ſz ī coꝛdis cogitatõibꝫ. Valẽt ioꝛes voces apꝫ aures ꝺi ñ faciũt ꝥba ſz desideria Jõ ō moyse tacẽte ꝺꝛ. Quid clamas ad me Exo. xiij Et de anna. j. Re. j. ꝺꝛ q̄ nõ loquẽs oꝛabat ꝝ ẽ q̄d saluatoꝛ suis electꝫ p̄cipit Mat. vj. d. Intra cubiculũ tuũ. z clauso hostio oꝛa pr̃ẽz tuũ. ¶ Sz di. Et q̄ oꝛo nõ ẽ nisi ascẽsus mẽt̃ ad deū. g̃ frustra vor adiũgit̃. z p ꝓñs vocalit̃ nõ ẽ oꝛandũ. Rñdeo q̄ ꝛz oꝛo ꝓncipal'r ꝺz eẽ p eleuatõz mẽt̃. tñ ex ꝓsequnti vor ẽ neccaria. Vñ di. ps. cxlj. Voce mea ad dñm cla. vo. m. ad. dñm dep̃. sũ. Sz tũ plꝰ ẽ mẽte q̄ voce oꝛãdũ seu psallẽdũ. ꝓtra discãtizãtes nimis dissolute ī choꝛo. ꝺ q̄s ẽ extrauagãs Johis vicesimisecũdi q̄ incipit Decreta scõz. q̄ suspẽdit tales ab officio p octo dies ſm Jero. sup epl'az Ephes. iiij. z põit. xcij. dis. Cãtãtes. ℔ ñ itelligẽtes hussite errãt di. Deꝰ ẽ cognitoꝛ coꝛdiũ. g̃ ñ ẽ oꝛãdũ vocal'r. q̄d falsũ ẽ. Nã ſm Jo. an. ī Clemẽ. Si dñm de reli. z ve. scõz. in glo. magn̄. Vor adiũgit oꝛõi triplici rõne. Prio ad excitãdũ ītercioꝛẽ deuotõz. Verb̃ eñ et signis nosipos ītericꝰ excitãꝰ ad scm̃ desideriũ augẽdũ. vt di. Aug⁹. ad pbã. Et ea rõe fiũt incliatões capitꝫ. vt ō imunitate ec. de cer. li. vj. z genuflexiões ad Phil. ij. Scõo ad redditõz debiti. vt scz seruiat ꝺo ſm se/ipm totũ coꝛde z coꝛpe. de ꝓse. di. iij. Hũ/ q̄. Tertio ex q̄dã redũdãtia ab aĩa ī coꝛp⁹ exvehemẽti affectõe. vñ ps. xv. ꝺꝛ. Letatũ ẽ coꝛ meũ z exultauit lĩgua mea. Vñ di. Hugo li. ō pfecti. nouicio q̄. q̄ ꝛz ꝺs plꝰ attẽdat coꝛ q̄ ꝥba oꝛ. tñ iõ ꝥba apponi⁹ vt cũ mẽs pigra ẽ se ad leuãdũ ī deũ. p ꝥba oꝛõis sustẽtata iuuek̄. z mẽoꝛia ꝺo inḧeat. intellect⁹ surs̃ tẽdat. affect⁹ p ꝺuotõz iflãmat⁹ gustet qm̃ suauis ẽ dñs. ex itentõe sacre oꝛõis afflat⁹ Deꝰ ei q̄ creauit nos scit q̄d nob necessit añq̄ petã⁹ eũ. z iõ ñ indiget vt p oꝛõez insinuẽ⁹ ei q̄d desideraꝰ Jtẽ q̄ ad ℔ fec nos vt bñ faceret nob g̃tuito p semetipz. oꝛõne nr̃a ñ idiget flecti ad miserãdũ q̄d disposuerat facere. ſz ampliozẽ nob ī ℔ pfectũ. pcurat. vt g̃z nob bñ faciat sic ab eterno disposuit. z tm̃ oꝛõis nr̃e studiũ ad multiplicẽ nob vtilitatẽ ꝙuertit. atq̄z ita oꝛo nr̃a nõ ẽ cã eꝰ bñficẽtie sz via vt si ñ ꝓpter illã cãz. p illã tm̃ viã nob misereat. Nec hugo. ¶ ℬ Sz di. Quid intẽdiꝰ cũ oꝛãꝰ. q̄. vl' petiꝰ q̄ opet q̄d disposuit se factuꝝ p tpe. z ℔ videt frustra. Nã sine nr̃is petitõibꝫ q̄cq̄d disposuit se factuꝝ pficiet. Vel petiꝰ q̄ mutet dispositõz z volũtatẽ suã. z velit sic̃ nos volumꝰ z ℔ ipossibile ẽ. cũ ꝺs ñ possit mutari. Rñdeo ſm Ro. holgoth. vbi s. q̄ ñ intẽdiꝰ dñi vel diuinaz disositõz mutare sz magz̃ instare vt ꝓpleat. Sic ei deꝰ disposuit q̄ ea que circa nos ꝓsumabũt. p nr̃as oꝛões mereb̃ũt ꝓsumari. xxij. q. iij. Obtineri. Et iõ di. Boeciꝰ de ꝓso. psa. iij. q̄ q̄ ponũt ꝺ necitate oĩa euenire auferẽt illud bũani gñis mutuũ cũ deo cõmercũ oꝛõis spandi z depꝛecãdi. Non g̃ cũ oꝛãꝰ deũ mutare. ꝓponꝰ vel ad nos ĩclinare. sz magz̃ nos ad deũ leuare z nr̃az volũtatẽ suo bñplacito ꝓformare. et ℔ pulcre declarat Dionisiꝰ. c. iij. ꝺ diuinis noĩbꝫ p duo exẽpla. Primũ ẽ si imagiemur vnã cathenãm̃ l'unẽ ꝺ celo pẽdẽtẽ. z nos attrahẽdo eã nitamur surs̃ scãdere. nõ eam vtiq̄z q̄ surs̃ cẽt z deoꝛsũ eq̄l'r descẽde facerem⁹ ad terrã. sz p eã nosmetipos ad sup⁹ erigere⁹. Scõm exẽplũ Si essem⁹ in naui exñte in aq̄ z tenerẽ⁹ funes fortes ī mano. alligatos ad rupẽ ĩmobilẽ. z trahem⁹ fortiter funes illos ñ mouerẽ⁹ rupẽ ad nos. sz ecõtrario nos z nauẽ mouerẽ⁹ ad rupem. Sic cũ oꝛãꝰ ñ trabim⁹ ad nos ĩmobilem deũ virtute. sed nos potius trahimus ad deũ. eleuãdo mẽtẽ nr̃az p piũ z bñlẽ affectũ. fide spe z caritate subnixa. vt ait Hugo de studio oꝛãdi. Scõo oꝛo ẽ scutũ nr̃e defensiõis. Vñ ꝺꝛ de Aaro q̄ oꝛãdo cũ moyse p mitigatõe ignis ī pplum immissi a deo. Properas bõ sine ãrela. scz ipe z aaro ꝺp cari p pplis. pfers fuitus sue scutũ oꝛõez z p ices̃ũ depcatoz allegãs sthtit ire Sap. xviij. Narrat hist̃oie bzitonũ q̄ rex archicar⁹ illustr̃z depictã bũit imaginẽ x̃gis bũdicte filiũ suũ ī bzachijs baiulãtẽ. Ad bãc g̃ ymagiez q̄tiẽs ī pssura belli iciper fatigari r̃sperit. ex cui⁹ scuti ituitu vires recẽt recepit. Vñ li. vij. ciusdẽ hist̃oie ꝺꝛ q̄ clipeꝰ su⁹ p̄tescen dicebat. Dic etiã Jo. an. in decr. Si dñm. in glo. magn̄. q̄ ī ytalia ī illis x̃tib⁹ Exurgat deꝰ. debellati sũt subito mlti/rani. q̄ armis debellari nõ potuer̃t. Nõ figuratũ ẽ ī Moyse oꝛãte. q̄ oꝛãte vincebat pl⁹ z deficiẽte vincebat Exo. xvij. z xxxij

di.c.vlt. Refert etiã triptita hĩstoria Hugo floriacẽn.z Helinãd. Ruffus cetigz hĩstoriogphi.q Theodosi⁹ ipator senior suis oriõib⁹ miraculosaz victoriã obtinuit ꝺ Eugenĩ⁹ z Arbogastẽ.q̃z iacula vehemẽtissim⁹ vel⁹ frozẽbat ĩ ipos.z iacl'a ꝓiz theodosĩ⁹ cũ maiozi fortitudie vltra mẽsurã humani ic⁹ ipingebat ĩ illos. Et ħ voluit ille Claudiã⁹ poeta q̃ tũc flozuit ꝺi. O nimiũ dilecte deo cui militat ether. Et ꝓiurative nũr ad classicavẽti. Hoc ãt obtinuit theodosĩ⁹ oio.q̃ tal' fuisse ferr̃. Ops ös tu nosti qi noie xpi filĩ tui vltõis iustevt puto ꝓtelia suscepi. Hin alĩr.ĩ me vindica. Si ꝯo cũ iusta causa z in te ꝓfisus huc veni porrige dexterã tuis.ne forte dicãt gẽtes vbi est de⁹ eoz. Tertio oio est nũci⁹ nr̃e legatõis. Vñ aug⁹.sup ps.lxv.ꝺi. Orõis pure magẽ ẽt⁹ z velut fidel' nũci⁹ mãdatũ pagit z illuc penetrat q̃ caro nõ puẽit. Vñ ps. Intret ĩ cõspectu tuo oio mea. Inclia aurem tuã ad pcẽ meã. Quarto oio ẽ reddit⁹ nr̃e subiectõis. Cadit em̃ oio sub ꝓcepto.z determiate z indetermiate. Determiate q̃dẽ fm Dolgoth vbi s. q̃ntũ ad mĩstros eccl'e q̃ sub ꝓcepto eccl'e ad horaſ canonicas obligãt. Indetermiate ꝯo q̃ntũ ad oẽs. Ois ei hõ tenẽr salutẽ suã ꝓcurare q̃ꝺ sine oriõe adulto ñ ꝓcedit. Vñ orare mẽtal'r fm ipm ẽ de iure naturẽ.z reducit ad scõm ꝓceptũ ꝑ metabule. scz Memẽtoryt diẽ sabbati sctifices. Tps ꝯo laicꝰ orãdi nõ istituit ex statutꝰ canonũ nisi diebꝫ festiuis.q̃ tenẽr diuinis officijs itẽsse vt mĩstrꝰ ꝓ pl'o orãtibꝫ suã intẽtiõez ꝓformẽt. De hac redditiõe ꝺr Olee.xiij. Reddẽ⁹ vitl'os labioz nr̃oz. fm Dolgoth. ĩ. deuotas oriões. Quito oio est specĩm nr̃e cognitõis. Vñ ꝺicẽ hugo ꝺ ꝓ fec.nouicioz.q oio ẽ specĩm q̃ꝺ facẽ cogĩscere defectꝰ suos vl' pfectꝰ.qz ꝓscia ibi se sibi lucidꝰ repñtat. vl' ꝓ pfectu ĩ fiduciã spei leta erigit. vl' ex defectꝰ ꝓsideratõe cõfundit.

¶ L De scꝺo scz ꝺ forma z mõ orãdi est sciẽdũ q ad ħr debite petat z oio suũ ꝓse quat effectũ. put ꝺr. ij. dialogoz. septẽ sunt nẽcaria. Prio siq̃dẽ i corde orãtꝰ ꝺz cẽ fidꝰ caritatꝰ. vt scz ex ꝺsiderio amorꝰ deũ petat q̃ꝺ tãgit i euãgelio vbi ꝺr Si petieritꝰ prez Scꝺo ꝺz eẽ irrepħensibilitaſ ꝓscie. vñ Ja.j ꝺr. q ille quẽ repħendit ꝓscia de pcto ꝺr vir duplex aio et icõstãs ĩ oib⁹ vijs suis. Ubi glo. diẽ ordi. Duplex ẽ q̃ genua ad precez flectit.z mordẽte ꝓscia ꝺ ipetratõe diffidit Duplex q̃ vult gaudere cũ deo z scl'o. q̃ de bonis q̃ agit ñ deũ ſz fauorẽ q̃rit. Nec ille Vñ. j. Jo. iij. Si coz nr̃m ñ repħendit nos. fiduciã habeã⁹ z q̃cq̃d petieri⁹ accipiẽ⁹. Et Paul⁹. Volo em̃ vos orare ĩ oĩ loco leuãdo puras mã⁹ ad deũ. j. Thĩo. ij. Ex quib⁹ ꝑz q orãs ꝺz cẽ a vicijs imaculat⁹ z ꝺo accepti⁹. Respexit ĩq̃t dñs ad abel z mũera eius Ben. iij. ꝑus ad abel. postea ad mũera. Hic ẽ q ex ꝺat⁹ corde illud q̃ꝺ ꝺat acceptat. ait Bre. xxv. mora. Ex q̃b⁹ ꝑz ꝓmã cãz ñ erauditõis oronũ nr̃az eẽ culpã ꝺmeritoz orãtis. fm Aug. li. ꝺ pfec. nouicioz. Vñ Isa. j. ꝺr. Cũ multiplicaueritꝰ orõez vrãz ñ exaudiã. Et subdit cãz Mã⁹ em̃ vre plene sunt sanguĩe. i. pctõ. Et Jo. ix. ꝺr. Pctõres de⁹ ñ exaudit Isa. lix. Pctã vra abscõderũt faciẽ ei⁹. ¶ Sz ꝺ. q̃ pctõres nõ ꝺñt orare ꝓ eoz. quersiõe. q̃ꝺ ẽ ꝺ illõ Ezech. xviij Quacũq⁹ hora pctõr ige. tẽ. et Lu. xviij. Orãs publican⁹ ẽ exaudit⁹ Rñdeo fm Tho. scꝺa. ij. q. lxxxiij. ar. viij. q oio pctoz, pcedẽs ex desiderio peccãdi nõ exaudit. sz bñ q, pcedit ex desiderio bone fame. ñ q̃i ex iusticia. qz tal' ñ mereꝛ sz ex pura mia. Jdẽ põit Jo. an. inde. Si ꝺñm. Tertio ꝺz eẽ irremeabil' ad pctã q̃ plãgũr i oriõe sic ꝺici⁹ etiã ꝺ pnia Jrisoz ẽz ñ penitẽs q̃ q̃ꝺ penitet itez cõmittit ꝺ pe. di. iij. jrrisoz. vij Bre. di. x. moz. Cũ mala gesta deflevers i oriõe. neq̃z rursũ facias q̃ꝺ ĩ pcib⁹ itez plãgas. Quarto ꝺz eẽ recõciliatio offẽse fris Mat. v. Cũ offers mun⁹ tuũ añ al.z ibi r̃coz. fr̃i. qz fr̃ tu⁹ ħz aliq̃ꝺ aduer. te. va. recõ. fri tuo. Et itez ꝺñs Mar. xj. Cũ stabitꝰ ad orãdũ ꝺimit. si q̃ꝺ hẽtꝰ aduersus aliquẽ Quito ꝺz eẽ ordiabilitas petitõis. petẽdo vnũ q̃ꝺ ẽ nccariũ. vñ ĩ euãgel'. ꝺr Si q̃ꝺ petieritꝰ. Expõit Joh. gallẽs ĩ suo cõlocio pte. vj. ꝺi. vj. id ẽ. si petieritꝰ illud q̃ꝺ ẽ vez bonũ. put etiã exponit aug. oml'. iij. ħ ẽ q̃ꝺ saluator ꝓ se expõit ꝺi. Mat. vj. ꝓmũ q̃rite reg. dei ¶ D Circa q̃ꝺ sciẽdũ q fm Jo. gallẽs. vbi s. triplex est petitio. scz casta. q̃ venia ꝺ pctis petit⁹. castior. q̃ sposi dona petit. castissima q̃ ipe spõsus petit. put latius deducẽ cõmentator in li. ꝺ diuis no. Vñ aug. i epla. xlvij. ad pbã vrorẽ adelphi ꝺi. Ora ꝓmũ btãm vitã quã oẽs appetũt. Quid aliꝺ oportet orare nisi q̃ꝺ oẽs cupiũt. Una ĩcht peccã a dño. Licz ãt ꝓncipal'r petẽdum ẽ regnũ celoz. tñ pũc

etiã peti tpalia, pmouẽtia ad ipz. ñ tñ vt finẽ
i eis ꝓstituã⁹. sz vt adminicla bñtudis ꝓse/
ñnde. vt scz ĩstrumẽtal'r nob defuiãt. q̃i ad
sustẽtatõz vite coꝛpal' exercẽde ad act⁹ ꝓtuo
sos. fm Jo. an. i glo. magꝫ. cle. Si dñm. de
reliquijs ⁊ veneratõe scõꝝ. vñ ⁊ Socrates
put refert Ualeri⁹ li. vij. c. ij. dicebat. Nihil
vltra petẽdũ a dijs imortalib⁹ q̃ vt bõa tri
bueret. itelligẽdo indetermiate ⁊ idistincte.
subdẽs Qui tribuere bona de facili solent
etiã eligere aptissime pñt Uerũtñ fm aug.
ad pbã. Etiã determiate pñt peti bõa tpa
lia put et ozõne dñica colligit. vbi peti⁹ pa
nẽtẽ. Sz ea itẽtõe vt dictũ ẽ. inq̃tũ valẽt ⁊
pmouẽt ad etna. Ad idẽ archi. de pe. dist. j.
Nõ sufficit. Uñ dic̃ q̃ nõ dem⁹ i ozõe pete
tpalia ad salutẽ nõ ptinẽtia. sz etna ⁊ spũa
lia. vt sũt fides spes ⁊ caritas. De q̃b Lu.
xj. et alia septẽ i ozõe dñica ĩclusa. Hec Ar
chidiaco⁹. Secto dz eẽ pfectibilitas opis
Job. xxvij. Neq; ꝛphẽdit me coꝛ meũ i oĩ
vita mea. Ubi dic̃ Greg. xxj. moral. q̃ si id
q̃d ꝓcipit dñs facia⁹. id q̃d peti⁹ apud deũ
obtinẽ⁹. hec eĩm ꝓgruũt vt ⁊ ozõne opatio
⁊ opatiõe ozo fulciat. Treñ. iij. Leue⁹ coꝛ/
da nr̃a cũ maib⁹ ad dñm i celos. Lozda cũ
maib⁹ leuat q̃ ozõez suã cũ opib⁹ roboꝛat.
Septio dz eẽ idefessa pseuerãtia Luc. xj.
Et si pseuerauerit pul. zc̃. Et saluatoꝛ Lu
ce. xxiij. Oportz sp ozare Et. j. Thes. v. Si
ne itermissiõe ozate. ꝑs. Sẽp laus eⁱ i oꝛe
meo. Nomĩe ozõis itelligũt bona opa. fm
glo. ibidẽ. vt ait aug⁹. i de pfectõne iusticie.
Uñ. Nõ desinit ozare q̃ nõ õsinit bñ face/
re. Dicẽ q̃d apl'us ait. ij. Thes. ij. Brãs sp
agẽtes ꝓ vob. Nõ exponit Haymo di. Q̃
ꝓt assiduitatẽ quã ꝑ singl'os dies ⁊ noctes
ferebat h̃ ait. qz i scptur̃ patr̃ legi⁹ q̃ apl's
vsq; ad q̃rtã hoꝛã laboꝛi manuũ iĩstebat.
⁊ ab illa hoꝛa vsq; ad decimã hoꝛã ꝓdicati
oni opaz dabat. ⁊ p⁹ illã dabat ⁊ pcurabat
paupeꝝ ⁊ pegrinoꝝ hospitalitatẽ. suiq; coꝛ/
poꝛ⁊ nccitatẽ. p noctẽ ꝙo ozõi insistebat. ꝓt
illã g̃ assiduitatẽ ꝓdictoꝝ ait. sp grãs agere
Dec ibidẽ. Nõ ẽ g̃ intelligẽdũ q̃ oib⁹ alijs
opib⁹ actiue vite obmissis sp eẽt ozandum
Sz q̃ certz hoꝛis ⁊ ꝓcipue canonicis est ad
ozõez recurrẽdũ. alijs ꝙo hoꝛ⁊ ⁊ tpib⁹ opi/
bus iust⁊ vacandũ. Uñ dic̃ Huido ō bani/
sio i rosarijs decreti. ō pe. di. j. Nõ sufficit.
in ꝙbo iciunijs. exponẽs ꝓdictũ ꝙbũ apl'i.
Sine itermissiõe ozate. i. nõ itermissis ho
ris canonicis. De q̃b ꝑs. Septies i die zc̃.
Alias. Sine intermissione ozate. id est. sp
iuste viuite et eterna desiderate. Quia fm
ipsum Justus non desinit ozare nisi desi/
nat iustus esse. Semper ozat qui semper
bene agit. Et Augustin⁹ dicit. Ipsum de/
siderium boni ozatio est. E

Dixi secundo q̃in ꝑ. p. pre
mittit dem
te ozõis exauditio. cũ ỏz. ⁊ accipiet⁊. Dag
fiducia. matia securitas ozãdi. ex q̃ p illam
certificamur ō exaudiẽdo quẽ ozã⁹. q̃ neq;
q̃ nos ad ozãdũ. puocaret nisi dare vellet
fm Cryſ. Describit igit affect⁹ ozõis vnico
ꝙbo. cũ ỏz. accipiet⁊. s. gr̃az i pñti. ⁊ glã i fu
turo. Circa q̃d sciẽdũ q̃ fm Jo. an. in glo.
ma. cle. Si dñm. De reliquijs ⁊ ve. sctoꝝ.
duplex ẽ effect⁹ ozõis. hz ei ꝛmutẽ meriti ⁊
ipetrãdi. Meremur ãt duplr̃ p ozõẽ ꝓ
qz vitã⁹ p eã tptatõz. q̃d ẽ maximũ meritũ
Uñ Jero. sup Mat. xiij. In tptatõz itrat
q̃ ozare negligit. Et aug⁹. di. Oño ẽ ozatio
pstidiũ. aduersario icẽdiũ. ãgel' solaciũ. do
ctũ sacrificiũ. Nam ꝓncipalr̃ valet ꝛ vicia
spũalia. Uñ Jero. sup Mat. xvj. tractãs
illõ. Hoc genꝰ demonioꝝ nõ eicit nisi in ie
iunio ⁊ ozõe. q̃d hẽt etiã Mar. ix. Non sa/
nat oc'm q̃d sanat calcaneũ. sanãt pestes
coꝛpis ozõe. iciunio sanãt pestes mẽt⁊. Ex
q̃ dar quit fatuitas nõ nll'oꝝ q̃ cuilibz pcõ
indifferẽt satisfactõis q̃d cũ q̃ medijs appo
nũt. cũ tñ diuersis mor̃b⁹ diuersa remedia
sint apponẽda. xxix. di. Necce. xlv. di. Licet
l. di. Ut ꝓstitueret. xlviij. di. Comestatões.
Uñ facietes ꝛrijs silẽs sũt medici. igitis q̃
vno colirio volũt oĩm ocl'os curare. vt dic
Jero. i epl'a ad Ephes. Est g̃ remediũ dam
dũ exẽplo saluatoꝛ⁊. q̃ fm Greg. i omĩ. super
Mat. Lubrici⁊ ptinẽtiã. tenacib⁹ largitatẽ
iracũdis mãsuetudinẽ. elat⁊ bñlitatẽ pci/
pit. Jniũgat g̃ luxurioso iciuniũ q̃d indu/
cit ptinẽtiã. auaro elemosina q̃ iducit largi
tatẽ. superbo ozo q̃ inducit bñlitatẽ. Sco
meremur p ozõez. qz pcedit ex radice cari
tat⁊. penes quã ꝓsistit oẽ meritũ. zc̃ fõsvi/
nus. ō pe. di. ij. caritas. Extra ō regularib⁹
licz. i fine. Uñ ipossibile ẽ existẽtẽ in carita
te nõ exaudiri. ꝑs. Dilexi q̃m exaudi. dñs.
Dicit ãt Hugo ō pfec. nouicioꝝ. q̃ de⁹ nõ
tñ vult ozari q̃d añ disposuit donare. sed
vult vt pl⁹ ozãdo mereamur p fidẽ q̃ obtie
re ꝓficim⁹ petita ⁊ p caritatẽ q̃ exaudituꝝ

ãpli⁹amẽ⁹. iuxta illõ Valeri qñ ⁊c. Itez vt pl⁹ mereamur p hũilitatẽ q̃ i supplicatõe p/ seuerã⁹. Itẽ vt pl⁹ mereamur p õsideriũ q̃ bõa adipisci cupim⁹. maxie ꝟtutes vñ deo placeã⁹. Hec hugo. De ꝟtute ꝟo ipetrãdi ꝑz q̃ ozo ꝟtute sua oĩa ipetrat. iuxta illõ Marci.xi. Oĩa q̃cũq̃z ozã. pe. credite qz ac cipietz. Vñ Boeci⁹. v. õ ꝓsol'. i fine dic'. Nõ frustra i deo spes ponit ⁊ pces ponuntur preces eĩ q̃ recte fũt inefficaces esse non pñt. Et subdit. hũiles pces i excelsa pozri gite. Et Ber. in meditatõib⁹ di. Et duob⁹ vnũ spare dẽm⁹ undubitant. aut dabit no/ bis q̃d petim⁹. aut q̃d nouit eẽ vtilius. Et Aug⁹. in li. sniaz. psperi dicit. q̃ ozãs mise ricorditer audit. ⁊ misericordit nõ audit. Quid eĩm infirmo sit vtile magz nouit medi cus q̃ egrot⁹. De his Valeri⁹ li. vij. c. ij. dic' Sepe vot⁹ petim⁹ q̃d nõ ipetrasse melius fozet. Et ponit duo exẽpla. Appetis diuiti as q̃ multz fuert exicio. honozes ꝛcupiscis q̃ ꝙ plurimos ad malũ exitũ deduxerunt. Regna tecũ ipe voluis. q̃z exit⁹ sepe mise/ rabiles cernunt. splendidis ꝛuiuꝰ man⁹ inicis. at hec vt aliq̃n illustrãt ita nõnunq̃z fundit⁹ domos euertũt. Suadet g̃ celesti arbitrio nos submitti. qz vt dictũ est. q̃ tri buere bona possunt de facili etiam elige/ re aptissime pñt. Et ex his ꝑ haberi faci/ lis ꝛiectura et ꝓbabil' agnitio q̃re i ozõib⁹ nris nõ sp exaudimur. qz vicz illud nobis inutile est ad salutẽ q̃d petim⁹. vel fozte in/ discrete petim⁹. i. licet vtile. sz ad finẽ malũ ordinat ꝑ nos. Sic filij Zebedei bonum optabãt. quia sedere ą dextris ei ⁊ sinistrz sed mala intentõe. qz ex ambitiõe. Jõo au/ diuerũt. Nescitis q̃d petatis Mat. xx. Et Ja. iiij. Petitis ⁊ non accipitis. eo q̃ male petitis. Fit etiã q̃nq̃z dilatio exauditõnis fm Hugo. in li. de ꝓfectu nouicioꝝ. vt ma/ gis ad petendũ ꝓuocemur. Juxta illud Beriñ. Sancta desideria dilatõe crescũt. vt tanto cautius custodiatur acceptũ quo difficili⁹ impetratur. Et Chrysostom⁹ di cit. Deus ad hoc beneficiũ suũ ꝓtrahit vt non sit nobis inutile quod donat. Fit preterea hoc ad humilitatẽ ozantis dũ tar diius exaudit. Et sic duo bona ꝓueniũt. sz vt soleꝛs repzimat elatio. et tamen peti tionis nõ cassek effectus. Unde dic' Hugo vbi supza. Si pzo voto non succedit susti neat assidue. Ipa nãq̃z tarditas ꝓficies est vite ꝓfectus dum humiliamur. ⁊ per hoc melius a superbia defendimur. quia sepe nimia ꝓficiẽdi securitas mentẽ ex/ tollendo deicit. et feruoꝝ continuatus vi/ res corꝑis exhaurit. Et ideo deus pie cursum nostrũ tempat vt lõgius ꝓcedea/ tur. Hec Hugo. Fit etiã dilatio hec vt ad illud temp⁹ exauditio differat quod magz congruũ et vtile est peteti. Sic Moyses gloriã dei sibi ostendi petijt. quã tamẽ nõ tunc sed post videre meruit. Fit etiam di/ latio talis vt etiã aliozũ suffragijs querat adiuuari. quia fozte ardua est petitio. vel vt ꝓsumptio ꝛprimatur. sicut Ezechias misit ad Jsaiam vt ozaret ꝓ eo et popu/ lo. Josias ad Oldam. Unde et apostolus a romanis iuuari in oratione postulauit. Romanoꝝ. xv. Obsecro vt iuuetis me in orationibus vestris vt liberer ab infideli/ bus. Hinc saluator Matthei. xviij. dicit. Si duo consenserint ex vobis de oĩi re quãcunq̃z petierint fiet illis a patre meo q̃ est in celis. Ultimo fit dilatio ꝓmo nega/ cio exauditiõis ꝓpter vtilius. contrariũ ei⁹ quod petitur. sicut apostolo fuit vtilioꝛ stí mulus carnis quẽ petebat ter amoueri. q̃ tamen ab eo nõ est amotus. vt virtus i in/ firmitate perficeretur. Unde dicit Hugo vbi supza. Utilioꝛ est sepe exercitatio tri/ bulatõnis q̃z quies ꝓsperitatis. licz hãc plus optemus. Hec Hugo. Unde Jaco/ bus. Tristatur aliquis vestrũ. ozet equo animo ⁊ psallat. Dicit glosa ozdi. Ne mur/ muret ⁊ iudicia dei vituperet. sed ad eccle/ siam currat. ⁊ flexis genibꝰ vt deus cõsola/ tionẽ mittat ozet. ne seculi tristicia q̃ mor/ tem operat absoꝛbeat. ⁊ crebza psalmodie dulcedine nociuã pestem de coꝛde pellat. Hec ibi. ¶ Ad sciendũ autem fina liter ꝑticulariter ⁊ singulariter fructũ pe/ titionis nre. bꝛeuiter notandũ. q̃ ozo nra impetrat multa nobis bona. tam in ꝑsen/ ti q̃z in futuro. tam aĩe q̃z coꝛpoꝛi. tam nob q̃z alijs nris. nec tantũ amicis sed etiã ini/ micis. Unde dicit Hugo q̃ ꝓma vtilitas ozõis est qz p eã facili⁹ impetram⁹ q̃ a dño desideram⁹. ita q̃ q̃nq̃z bꝛeui ozõe aliquis obtineat quod diuturnis alijs laboꝛibus et pijs operib⁹ vix obtineret. Vñ dicit ipe q̃ sancti ꝑ oĩi desiderio in oĩi periclo in oĩi casu sp inueniũt ꝓncipaliter ad ozõis remediuz refugisse. qz ꝓmptius ibi quod

petebāt ꝺ ſeq̄rēt. Quid ei oꝛo ñ ꝑt efficere ſm ipm. Oꝛo iudicis irā placat Exo. xxxij. Oꝛauit moyſes et placat⁹ eſt dñs. Scō pctōꝛi veniā ipetrat Mat. xviij. Oīme de/bitū dimiſi tibi q̄m rog. me. Tertio tēpta/tōis ipetū ſedat Apoc. xj. Oꝛauit moyſes ꝛ abſoꝛpt⁹ ē ignis Exo. xvij. ꝺ amalech Quar to vicia coꝛdis expellit. ps. Diſpge il. i ſtu te tua. ꝛ depōe eos ꝓtector me⁹ dñe Quīto i picꝺo libat. ps. Inuoca me in die tribula/tōis. Et iteꝝ. Ad dñm cū tri. da. Sexto a picul' defēdit Math. xxiij. Oꝛate ne fuga vīa fiat i hyeme aut ſabbato Math. xxvj. Vigilate ꝛ oꝛate ne itretꝝ i tēptatōꝝ Septi mo ab hoſtib⁹ vidicat. pꝝ ꝺ oꝛōe Ezechie ꝛ iſaie ꝑ ſenacherib Iſa. xxxvij. Octauo dif ficultatē cōplanat Joſue. vj. Vociferante pl'o muri iericho coꝛruert. Nono failiari/tatē ꝺi ꝓfert. ps. Prope ē dñs oīb⁹ inuo. eū. Iſa. Clamab. ꝛ dicet. Ecce aſſū Decio ſcō rū āgeloꝝ pūtiā adducit. ps. puenert ꝓnci pes ꝓiū eti pſallētib⁹ Undecio. ſpūſſcī gr̄az ipetrat. vñ oꝛātib⁹ apl'is cecidit ſpūſſctūs. Et Lu. xj. Pr̄ dabit ſpm̄ bonū petētib⁹ ſe. Duodecio. ſaplaz donat Jaco. Si q̄s indi get ſa. poſt. eā a ꝺo. Ecc̄. lj. Queſiui ſapiaz palā i oꝛōe mea. Tredecio. gr̄az p̄dicādi i/petrat Epheſ. vj. Oꝛātes p mevt det mihi ſmo i aptōe oꝛs mei. Quartodecio reuela tōꝝ ſecretoꝝ ipetrat Jere. xxxiij. Clama ad me ꝛ ānūciabo tibi gn̄dia ꝛ firma. Quinde cio ptātē q̄rūlibꝫ miracl'oꝝ. Ja. v. Helyas oꝛauit vt ñ plueret. ꝛ ꝓ puero ſuſcitādo. iij. Re. xvij. Sedecio aerꝫ tpiez. ſic tpe bti gre gorij Decioſeptio tpalia ſ̄bſidia. ps. Oculi oīm i te ſpant Decio octauo q̄rūlibꝫ aduer ſitatū merek ſblatōꝝ. iij. Re. viij. Fames ſi obóta fuerit aut peſtilētia aut coꝛrupt⁹ aer aut erugo aut locuſta aut rubigo. et ſic de alij⁹. Seq̄t. Si q̄s coḡuerit plagā coꝛdis ſui ꝛ extpādit mā⁹ ſuas i domo hac. tu exau dies i celo i loco hitatōis tue. Hec ibi. De cionono q̄rūlibꝫ vtiliū ꝛ neccarioꝝ donati/onē. Roꝝ. x. Quicūq̄z inuocauerit no. dñi ſalu⁹erit. Et breuit oia ſaluti ꝑria repmit ꝓfert ꝛ ꝓſeruat, pficua h in gr̄a ꝛ poſt vitaz eternā. Ad quā. ꝛc.

Dñica. v. Rogationū. II Ser. LXX.

Tēte et accipie/tis. vt gaudiū veſtruz plenū ſit Jo. xvj. Aug⁹ li. ꝺ moꝛib⁹ eccl'e Tāta ē pulcritudo iuſticie. tāta ē iocūdit⁹ luc̄ eēne. h ē icōmutabil' ꝓitaꝝ atz ſapie. vt etiā ſi ñ liceret i ea ap̄l⁹ manere q̄z vn⁹ ꝺiei moza. ꝓpt h ſolū inūerabiles āni h⁹ vite ple ni ꝺlicijs ꝛ circūfluētia bonoꝝ tpaliū recte meritoq̄z ꝓtēnerent. Nec ille. Et q̄h ꝺbis pz q̄ ꝓ ꝓſeq̄ndavita etna hoies ml'tū debe rēt ꝺ ſudare. marie exp̄ oēs delicie h⁹ mūdi ꝛ queq̄z opria ipi⁹ ꝓ nihilo reputēt i ꝓpatōe eiuſdē. Hinc ē q̄ ſaluatoꝝ nr̄volēs nos eſſe ſolicitos de hmōi gaudio vite eēne iſtruit q̄l'r illō acq̄rere debeā⁹. p meditū ſcꝝ oꝛōis. cū dic. Petite ꝛ accipiet⁹. vt gau. ve. ple. ſit. Circa q̄d tria deſcribū. Prio excitat affec⁹ nr̄e ꝺuotōis. cū ꝺr Petite. Scꝺo pnun/tiat certitudo diuīe aſſecuratōis. cū ꝺr. acci pietꝫ Tertio oñdit libalitas ſufficētiſſime remūeratōis. ibi. vt gaudiū vīm plenū ſit.

A

Dixi primo q̄ prio excitat affect⁹ nr̄e ꝺuotōis. cū ꝺr Petite. Merito at excitat nr̄a affectio ad ꝺeuotoꝝ oꝛōis Sic ei ꝺi. Aug⁹. i li. de ſpū ꝛ aia. Oꝛo ē cōuerſio mētꝫ i ꝺeū p piū ꝛ hūile affectū. Ad quā q̄/ꝺē oꝛōez hortāt nos pl'a. Et prio ois crea tura. Dixꝫ em̄ ē valde q̄ hō ꝺeū ñ laudat q̄z q̄libꝫ creata ad ꝺeū laudādū ſp inuitat. Dicit ei Aug⁹. Si placēt opa ꝺei. i. create ex ipis ꝺeū lauda ꝛ i artificē eoꝝ retorque amoꝛē. Vñ Lira ſup illō ps. Omis ſpis lau. dñm. i. omis creata eſt occaſio laudis ꝺiuine ipi homini. Scꝺo ad h hortāt nos ſcptura diuina. Vñ in ps. Imola ꝺo ſacri ficiū laudis ꝛ redde altiſſimo vota tua. Et Eccl. xviij. Non impediarꝫ oꝛare ſemp. Et j. Mach. iij. Et nūc clamem⁹ omis in celū. Tertio ad h hortāt nos antiq̄z patrū exē pla ꝓtēs em̄ vtriuſq̄z teſtamēti. oia ſua opa oꝛōe ꝓfirmabāt. Jurta illud Jo. iij. Pr̄s nr̄i in mōte h ꝺoꝛauer̄t. vñ Noe primus edificauit altare ꝺño ꝺeo. Nec ꝺubiū q̄n ibidē oꝛauit offerēs holocausta. vt dicitur Gen. viij. Sil'r ꝛ Abrahā Gen. xviij. Qui oꝛauit ne ſubuerteret Sodoma. Simili ter Jſaac ꝛ Jacob. vt patet in mult⁹ locis Sil'r moyſes Exo. viij. Sil'r oīs ꝓbete vſq̄z ad xp̄m. De xp̄o aūt in ml'z locis euā/gelij legitur q̄ aſcendēs in montē ibi pno/ctabat in oꝛatōne Sil'r de apoſtolis patet Actu. j. q̄ erant perſeuerantes in oꝛatōe. Petrus q̄z ꝛ Johānes aſcēdebāt in tēp̄lū ad horaz oꝛōis nonā. Paulus quoq̄ ꝺicit

Fleto genna mea ad deuz ꝓcēm. Quarto hortat nos ad ꝫ dignitas ageloꝝ orōnes nrās do offerētiū Thobie.xij. Qñ orabas cū lacrīs ego offerebā orōez tuā do Quinto hortat nos ad ꝫ ꝑeminētie hꝰ ꝓtuꝫ. licz em iciunīū ⁊ elemosina sint magne ꝓtutis apud deū. tñ videt seruire q̄dāmō orōni. Sūt em q̄ due ale. De q̄b di. Isi. ⁊ Crisꝰ sup Math.xviij. Qui vult orōnē suā volare ad deū faciat illi duas alas. s. elemosinā ⁊ iciunīū Thob.xij. Bōa ē orō cū iciunio ⁊ elemosina. Sexto hortat nos ad ꝫ facilitas hꝰ opis. Un glo. sup illō Justꝰ ät miserebit ⁊ retribuet. dicit. Sēp ē aliq̄d iusto q̄d det. saltē orōez. Septio hortat nos bonorabilitas hꝰ opis. Hā ꝼm Isi. cū legimꝰ de nobilicū loq̄t. sz cū orāꝰ nos cū do loq̄mur. Idē aug. sup ps. lxxxv Octauo hortat nos necessitas hꝰ opis. Sine em orōe nullum opꝰ ꝓt valere.ij. Paralip.xx. Cū ignorāꝰ q̄d agere debeāꝰ ꝫ solū hēmꝰ residui vt oculos nros ad te leuemꝰ. Et iō saluator bñ dixit Luce.xviij. Oportet sp orare ⁊ ñ deficere. Sz di. placet dñe q̄ orare me debere scio. sz p q̄ orandū sit nescio. Ad q̄d ego rñdeo. Si scire desideras ꝑ q̄ orādū sit. nō mltꝝ phia tibi ē opꝰ. Aduerte sic̄dē illō breuissimū. Pr̄ nr̄ ⁊c. nr̄i saluatoꝛ. ⁊ inde ꝓcipies vez modū orōis. In orōe sic̄dē dñica ꝑdicta duo docz orare xp̄s. s. ꝑt collatōez boni ⁊ amotōez mali. vñ iste ē totaꝰ finis ⁊ effectꝰ orōis xp̄iane. vt amoneāꝰ mala ⁊ cōsequāt bona. De q̄b duob breuit trāscurrendo orōez dñicā videāꝰ. B Est ät scien dū q̄ dñica orō ꝓtinet septē petitōes. i q̄z q̄tuor petimꝰ collatōz bonoꝝ dicēdo. Sāctificet nomē tuū. aduenīat regnū tuū. Fiat volūtas tua. Panē nr̄m ⁊c. In trib aūt petimꝰ amotōez maloꝝ. Et dimitte nobis Et ne nos. Sz libera nos. Dicimꝰ g̃ ꝓ nr̄ vbi ꝓmo captā diuinā benivolētiā dicendo pr̄ nr̄. Pr̄ inq̄z i q̄ credimꝰ ꝑ fidē Jo.j. Dedit eis ptātē filios dei fieri. noster. q̄ diligiꝰ ꝑ caritatē. Qui es i cel̄. i q̄ spamꝰ ꝑ spem. Sc̄ificet nomē tuū. Dic ꝫ Gozra. q̄ cū oñe appetibile sit triplex. s. collatō bonī. ablatio mali. ꝯfirmatō vtriusq̄. Ista petitio ꝓtinet ꝫ tria. Et q̄ bonū ē triplex sz celeste. gl̄e. bonū spūale sz gr̄e. bonū tpale sz nat̄e. Malū ät auferēdū ē triplex sz ꝑteritū pn̄s ⁊ futuꝝ. vt ꝑteritū remittatur pn̄s vitet. futuꝝ ꝑcaueat. Prima g̃ petitio est vt ꝯfirmemur i bono sine malo. vñ dic. Sc̄ificet nomē tuū. Gozra. i. firmet i nobis honor tui nois. vel sc̄ificet nomē tuū i nobis. sz i intellectu ꝑ verā cognitōz. i affectu ꝑ sc̄āz dilectōez. i mēoria ꝑ firmā adhesionē. i exercitio toti⁹ bois ꝑ bonā opationem. vt sc̄ā sit i nobis sapia filij. dilectio spūssc̄i. firmitas pr̄is. opatio indiuisa trinitat̄. Sc̄ificet g̃ nomē tuū q̄d ē pr̄. vt te tāq̄ filij sp honorē⁹. nomē tuū. q̄d est dñs. vt te tāq̄ serui sp timeāꝰ. nomē tuū q̄d est ihs. vt a te saluatore salutē habeāꝰ. nomen tuū q̄d ē xp̄s. vt a te xp̄o xp̄iana sp vitā teneāꝰ. ne habeāmꝰ nomē xp̄i ⁊ opa ānixp̄i Ergo sc̄ificet ꝑ benivolētiā in corde. ꝑ reuerētiā i ore. ꝑ efficaciā in ope. ꝑ gl̄az in remuneratōe. Hec gozra. Hēric⁹ ät de vrmaria sic exp̄oit Sc̄ificet nomē tuū. i nob ꝑ bōa exēpla ⁊ sc̄ā desideria. i. ita fac nos viuerent ꝑ nos tevniuersi glorificēt. Sc̄m Crisꝰ. vt nom̄ tuū ꝑ nos bonorificet ⁊ glorificet. vt nūq̄z a laude ⁊ honore tuo cessemus nec i mēte nec i ore nec i ope. ꝯcordat cū Gozra. Ex q̄ pz q̄ nō petimꝰ q̄ nomen dei q̄d ē sc̄m sc̄ificet in se. q⁹ ꝫ ē supuacuū pet̄e. sz petimꝰ vt ꝫ nomē q̄d ē sc̄tissimū i se sc̄ificet i nob ꝑ bōa exēpla ⁊ sc̄ā desideria. Nō g̃ petimꝰ q̄ aliq̄ sc̄itas de nouo deo accrescat. q⁹ ꝫ est impossibile ꝼm Liram sup Math.vj. Sz q̄ sc̄itas q̄ ei eternaliter iest reluceat i creaturis. Et ꝓmo ⁊ ꝓncipaliꝫ querāt in būanis opib ꝼm q̄d dicit apl̄s j. Cor.x. Oñia in gl̄az dei facite. Hec nicola⁹ de Lira ꝼm glo. Per istā ät petitōem petimꝰ donū sapiētie. cui⁹ ꝓtute nobis concedat ne a sc̄ificatōe hꝰ nois discrepemꝰ sz pr̄is celestis nomē tāq̄ nomē veri eius filij in nobis vita ⁊ moribꝫ ostendamꝰ. ⁊ ꝫ excludat vicium superbie. que oñia non ad laudē et glorią diuini nominis sz vane glorie operatur. Secunda petitio est. Aduenīat regnum tuum. Hic petimus donum glorie. aduenīat. id est. ad nos veniat regnum tuum. De quo Mathei.xxv. Venite benedicti pr̄is mei percipite regnum. Tu em regnabis in nobis. non dyabolus. nō mundus. nō carnalis affectus. Gozra sic exponit. Aduenīat regnum dei. q̄drupliciter sz sacre sc̄pte ꝑ cognitōz ⁊ destruat regnū erroꝝ ⁊ ignorātie. Sc̄o regnū eccl̄e xp̄i ꝑ dilatatōz ⁊ exaltatiōnē ⁊ destruat regnū synagoge antixp̄i. Tertio aduenīat regnū

gre di z destruat regnū malicie pcī Quarto regnū eterne gle z destruat regnū pnīs miserie z fuge. Notāter āt dicit h Adueniat. i. ad nos veniat. qz fm Hēricū de vrma ria in tractatu dnice orōis. c. iiij. Nos pondere mortalitatī pgrauati ad illud venire nō possum⁹ nisi p manū gre z miscōie sue nr affect⁹ ad eius desideriū z ꝓsecutōez misericorditer subleuet. Sic āt Lira expōit qz exq nō possum⁹ ad dnm venire nisi ipse prius veniat ad nos. vt di. Aug⁹. sup Joh. ideo petim⁹ aduenire regnū. i. beatitudinē eternā. q bn ōr regnū. qz ibi habeb plena z pfecta copia oīm bonoz. z p hāc petitōem excludit auaricia q nō querit regnū dei. sz regnū h⁹ mūdi. Et ira auaricia spāl'ꝓtra riat regno dei, pter inclinatōem affect⁹ ad ipa terrena. Hec Henric⁹. Per hāc scōam petitōz petim⁹ donū intellect⁹. q cor mundab vt de⁹ videri possit. Hoc em donū tria opab in nobis p q disponimur ad regnum dei ꝓsequendū. Nā ꝓmo mentē instruit ad sane intelligendū ea q fidei sunt. Scōo intellectū instruit ad recte credendū. Tertio mentē purgat ad pure ītelligendum. Hec Hēric⁹. Tertia petitio. Fiat volūtas tua sicut in celo z ī terra. Hic petim⁹ illō p qd possem⁹ ꝓseq beatitudinē fm Liram. Hec āt est impletio diuine volūtatī p scrāz operationē. qz frequnter volūtas ei⁹ nob est incognita. z qn cognoscit adhuc impotētes z pigri sum⁹ ad implendū Jōo tertio petim⁹ Fiat volūtas tua. i. inspires nobis ꝥtutē z ꝓpositū ad implendū tuū bnplacitum volūtatī. Addit aūt. sicut in celo z ī terra. Bri em q sunt in celo qz sunt ꝓiuncti īmediate regule diuine ideo nō pnt deficere nec deuiare a diuīa volūtate. z ideo nos q sum⁹ ī via q nō sum⁹ sic ꝓiūcti petim⁹ vt diuīa gra h suppleat in nobis tenēdo volūtatē nr̄am ad suā in opib⁹ nr̄is sicut ꝓformāt illi qui sunt in celis. Hec Lira. Petim⁹ g h donū gre. p gram em fit volūtas dei in nob. nō oram⁹ aūt vt voluntas dei sit. q̄si nō possit esse sine nr̄a petitōe. qz illam facit etiaz nobis non petentib⁹. vt dicit Liprian⁹. sz oramus vt libertas nostri arbitrij societur p gram sue voluntati. vt dicit Jeronimus. Henric⁹ aūt pulcre sic exponit generalius sicut exponit Hozra Fiat volūtas tua. in pcōz ꝓuersione. in cōuersoz sanctificatione. in sanctificatoz glorificatōe. Hec em tria vult de⁹ a nobis. Un Ezech. xviij. dic Hunqd volūtatī mee est mozs impij. q. d. non. Et. s. Thek. iiij. ōr. Hec est voluntas dei sanctificatio vīa. Et Joh. vj. Hec ē voluntas patris mei q misit me vt omis qui videt filiū et credit in eū habeat vitā etnā. Sicut in celo z in terra. i. sicut in angelis ita in hominib⁹. sicut in iustī ita in pcōrib⁹ sicut in xpo ita in eccl'a. sicut in rōne ita in volūtate. Quarta petitio. Panem nostrū quotidianū da nobis hodie. Hic fm Horam petim⁹ donū nature. p qd instrumēta liter ducimur ad beatitudinē fm Liram. Et videre quatuoz q petit fm Hozraz. Panem ināt nō carnes nō pisces. i. non aliqd supfluum. sed qd necessariū est nature. qd signat p panem. Eccī. xxix. Principiū vite hominis aqua et panis. Scōo addit nostrū nō ōr meū. et h ideo fm Cryso. vt nemo sibi rpalia appropriet. qz fm ipm oia que dat nobis deus nō soluz nobis dat sed etiam alijs p nos. nec dicit alienū sz dicit nostrū id est. de nr̄o iusto labore nō de alieno sanguine. vt vsurarius facit q d alieno viuit. Tertio addit. quotidianū. ita pōit Lucas. sed Mathe⁹ ponit supsubstantialē. i. superadditū substantie ad sustentatōez nature. Bn tn dicit. q̄tidianū. nō annuū. i. p annū integz vel decem annis, puisum vel ī horreis reseruatum. Quarto addit. da nobis Quasi di. Quia nec minimū habere possumus nisi tu des. Psalmista Qui dat escam omni carni. Et dicit nobis qui sumus fili. qui etiam subuenimus fratribus indigentibus. Et addit. hodie. id est. in psenti vel hodie. quia nescimus si in crastinū perueniamus. Chryso. Pro cibo quotidiano iussit orare. vt nequaq̄z vlteriorīs diei cura cōcurreret. Generaliter tn exponit ista petitio Panē nr̄m. de pane q̄ntuplici. De pane penitentie ad releuationē languoris Psalmista. Surgite postquā sederitis q manducatis panem doloris. Panem intelligentie contra famem erroris. Eccles. ix. Libauit illum pane vite et intellectus. Panem eucharistie ad impinguationem amoris. Johannis sexto. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. z. Qui merito dicitur supersubstātialis. quia fm Liram transcēdit vitam corpalem. et dat vitā eternā. Petēdo aūt h sacramentū petim⁹ alia oīa q ordināt ad ipm. vt patz. iij.

Sniaz. Dicit etiã quotidian⁹. qz fm eum q̃tidie ip̃m sumim⁹ p̃ mistros eccl̃ie. q̃ ℞ sacramentũ p̃cipiũt p̃ se z tota cõmunitate. Itẽ petim⁹ panẽ gl̃e ad delectatiõem saporis Luce. xiij. ℞ũs q̃ mãducat panem in regno dei. Item petim⁹ panẽ nature. De q̃ habituz est. nec mirum. Nam cum anima non exerceat operationes meritorias nisi in corpore. patet q̃ requiritur sufficientia victus ad vitam corpalem cõseruandam. et p̃ ℞ fm Liram petunt oĩa necessaria vite. Sed q̃ quita petitio. Dimitte nobis debita nostra sicut z nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̃is. Hic incipit p̃ma petitio p̃ amotione mali. Et p̃mo petit p̃ auferendo malũ p̃teritũ. i. culpe ꝑpetrate. Vñ oz. Et dimitte tu scz q̃ habes p̃tẽ dimittẽdi petã nob̃ petoribꝫ. debita nr̃a. i. peccata q̃bꝫ aĩa obligat ad penã. Sz qz q̃ vult miscoiaz impetrare a do necesse est vt exhibeat eã p̃mo Ideo oz. Sic z nos dimittim⁹ debi. nostrz id est. relaxam⁹ irã z maliuolentiã Juxta illud Ecci. xxviij. Relinque p̃ximo nocẽti te. z tũc deprecãti tibi petã soluẽt. Sz diceres videt ex ℞ q̃ debitũ pecuniariũ sit debitoribꝫ nr̃is dimittendũ. Sil'r q̃ emẽda p̃ offensa nõ sit petenda q̃d est valde difficile Rñdeo q̃ ista dimissio intelligit duplicit. Uno mõ q̃ntũ ad offensaz. z hec ẽ necessitatz. qz tenemur oẽs diligere ex charitate. Alio mõ q̃ntũ ad iniuriã. z ℞ nõ est necessitatis licet sit superogatiõis. Sic eĩm ablatam pecuniã nõ tenet q̃s auferẽti dimittere. sed eam repetere p̃t. Sic de iniuria sibi illata p̃t q̃s recõpensatiõem p̃ emendã petere fm oz dinẽ iust̃icie. Sic g̃ fm Liraz nec emendã nec pecuniã tenetur dimittere. sz solũ offensam. i. rancorẽ de corde. Et patz fm Henricũ. q̃ oẽs tenemur ad istã oz̃õez quia nõ est aliq̃s ita sanct⁹ q̃ in aliq̃bꝫ non offendat vel delinquat. et ℞ vel p̃ mẽtz euagationẽ vel p̃ inordinate cogitationis obreptionẽ. vel labat̃ in verbo p̃ ignorantiaz vel errorẽ. vel aliq̃d fiendũ obmittat p̃ obliuionẽ vel ex fragilitate hũana labatur p̃ ociosum sermonẽ. vel q̃ñq̃z titillet̃ pervane gl̃e subreptiõem vel recedat a distrctiõe pfectionis p̃ aliquã suũpsi⁹ ꝺdescẽsiõez. Et qz ista sunt venialia. ideo nullus ita est sanct⁹ q̃n teneat dicere Dimitte nob̃ debita nr̃a. Melius ãt oz Dimitte nobis debita nr̃a q̃ peccata nr̃a. qz in p̃mo petim⁹ dimitti penã z culpam. q̃d nõ fieret in scõo. qz peccatũ q̃ñq̃z dimittit̃ ad culpã. et tñ remanet reatus ad penã. Debita aũt nr̃a dicuntur q̃ tenemur deo. vt religionem z veneratiõez nobisipsis debitã gubernatiõem. p̃ximis nostris mutuã dilectiõem. Et ideo quãdo ista debita nõ soluim⁹ vt dẽm⁹ tũc deoita. i. peccata ꝓtrahim⁹. p̃ quibꝫ deo penã debemus. Nec debita g̃ nobis dimitti petim⁹. tam quo ad culpã q̃ q̃ ad penam. cum dicimus. ꝺbita nostra. Nec Henricus. Et ne nos inducas in temptatiõem. Hic petim⁹ p̃ro cautela futuroz malorum. Quasi di. Et si nos permittas duci p̃ sensum vt exercitemur. non tñ induci per cõsensum ne succũbam⁹. tunc eĩm inducimur. id est. inducimur. q̃ñ habet efficaciã temptatio. ℞ ẽ. q̃ñ vincimur. Nec Hozra. Et ℞ est q̃d dicẽ hic Lira q̃ nõ petim⁹ vt nõ temptemur. qz temptari nõ est malum sed magis ad virtutis exercitiũ. q̃ viriliter resistitur. ꝑter quod dicit ps. Proba me deus et tempta me. Sed petimus ne in temptationez inducamur. id est. ne a temptatione deuincamur. Unde fm Henricum petimus vt in omni temptatione que fit vel a carne vel a mundo vel a dyabolo possimus per auxilium gratie diuine victoriaIiter triumphare. Unde fm ipsum in temptatiõem inducit est scienter temptationi ꝓsentire. Sz diceres. tamen de⁹ neminẽ temptat vt dicẽ Jacobꝫ. quomodo g̃ petim⁹ non induci in temptatiõem. Respondeo. Uerũ est deus non inducit aliquẽ in remptationẽ causaliter z effectiue. sz bene permissiue. Ideo sic exposui. ne inducas'. id est. induci permittas. Sz libera nos a malo. Septima petitio in qua petim⁹ vt a malis p̃sentibꝫ liberemur. quasi d. Dimittas p̃terita mala p̃caueas a futurz. z a p̃ñtibꝫ libera. A malo inquã mũdi q̃ positus est in maligno. s. Joh. vltimo. A malo carnis vt non agam quod nolo Roz. vij. A malo dyaboli q̃ male verat Math. xv. Ita dicit Hozra. Lira autem dicit q̃ hic petimus liberari a malo p̃sentis pene. scilz a fomite peccati inclinante nos ad petm̃. Sil'r petim⁹ amoueri alia mala p̃ñtz vite q̃ p̃ñt nos ad petm̃ ducere. Amẽ. q̃d ẽ ℞ũ optatm̃ respectu p̃cedẽtiũ fm Liram. z sic ẽ oratio adumpletiõis oĩm petitoz. Prima petitio petit fidẽ. scõa spem. tertia caritatẽ. q̃rta fortitudinẽ. q̃nta

iusticiã. sexta prũdentiã. septima tempantiã. Prima est ꝺ luxuriã. q̃ nõ sacrificat ſz pol/luit nomen. Scõa ꝺ auariciã. q̃ non cupit regnũ celi sed terre. Tertia ꝺ accidiã. q̃ ni/hil facit. Quarta ꝺ gulã. cui panis nõ suffi cit. Quinta ꝓtra irã. q̃ rancorẽ nõ dimittit Sexta ꝓtra supbiã. q̃ in tẽptatõz inducit. Septima ꝺ inuidiã. q̃ malũ alteri⁹ querit. Ex his pz q̃d petere a deo dẽm⁹. qz collati onẽ boni ꝛ ablatõnem mali.

¶ E

¶ Dixi secundo q̃ in verbis istis tãgitur certitudo diuĩe assecuratõis cũ ꝺr. accipie tis. nõ dicit. q̃d accipiet ſ. sed intelligit illõ q̃d dicit ꝑpha. gr̃az ꝛ gl'az dabit dñs. Acci/piet ſ g̃ indubitãter ꝛ certissime. habundãt ꝛ copiosissime. De ꝑmo ꝺr h. Si q̃d petie/ritis prẽm in noĩe meo dabit vob. vbi dic Eryſ. Petẽtis negligentia rep̃hendit vbi de dantis miscõia nõ dubitat. Hic Ber. dicit. Nemo nr̃m quipendat ozõnez suam. Dico enĩ vobis q̃ ipe ad quẽ ozam⁹ ñ par/ipendit eam. sed post̃q̃ egressa sit de ozẽ nr̃o ipe scribit eam in libro suo. Et sequit. Ex duobꝫ vnũ sperare dẽm⁹ indubitãter. qz aut dabit q̃d petim⁹ aut q̃d nouit vtili⁹. Hec Berñ. Quis g̃ nõ petet videns illũ q̃ mẽtiri nõ pt sic indubitanter ꝓmittẽ. Nõ solum aũt ꝓmisit dare ſz ꝛ iurauit Luce. j. Sic̃ iurauit ad Abrahã prẽm nr̃m datuꝝ se nobis. Si se. multo magſ alia oĩa a se. De scõo ꝺr Jac. j. Postulet aũt a deo q̃ dat oĩ̃ibꝫ affluẽter. ꝛ nõ ĩproperat. et dabit ei. Econtra dyabol⁹ q̃ pauca dat et vana. sed mlta ĩproperat Eccĩ. xx. Exigua da/bit ꝛ mlta ĩproperabit. Certe exigua dat secularibꝫ ꝛ vanis in delectatiõe momen/tanea. sed multa ĩproperabit. in exactiõe in pena perpetua. Juxta illud Greg. Mo mentaneũ est q̃d delectat. eternũ q̃d cruci/at. Notanter autẽ dicit. dat affluenter. Et certe sic est. qz sepius plus dat q̃ petimus Ephe. iij. Potẽs est aũt oĩa facere super habundãter q̃ petim⁹ aut intelligim⁹. Pa tet h̃ in petitõe filij pdigi. q̃ petijt annume/rari solũ mercenarijs. ſz pr eũ in filiũ econ uerso recepit. ꝛ oĩa vt filio suo restituit Lu. xv. Patet h̃ de Job q̃ recepit multa plꝰ p⁹ tribulatiõem q̃ habuit ante in sua posſes/sione. Job. xlij. Jdẽ ptz de Aaron q̃ petijt vt ꝛ̃ga flozeret et nũ accepit nõ solũ flozen tem sed etiã fructiferam. Hũe. xvij. Jdẽ pz de Salomone. iij. Re. iij. q̃ petijt sapiam ꝛ accepit insup pacẽ ꝛ diuitias. Jdẽ patet ꝺ Zacharia p̃ie sancti Johãnis. q̃ petiuit ſi/bi dari filiũ ꝛ obtinuit nõ solũ filiũ. ſz etiã ꝑpham maximũ. ymo plꝰ q̃ ꝑpha. q̃ maior nõ surrexit. Ecce q̃ aperte videm⁹ liberali tatẽ dantis. Bene q̃ dicit. Petite et accipe tis.

¶ D

¶ Dixi tertio q̃ in ꝛ̃bis ꝓmissis tangit liberalitas diuina. q̃ est sufficientissime remunerato/nis. cũ ꝺr. vt gaudiũ vr̃m plenuz sit. Circa q̃d sciendũ q̃ triplex est gaudiũ. Quoddã enĩ est vacuũ omino. q̃ddam semiplenum quoddam plenum omnino. Primum est falsum. scõm verũ. tertium pfectũ. Primũ mũdi. scõm iusti. tertiũ dĩ. Primũ abiciẽdũ scõm diligendũ. tertiũ semp inquirendu. De ꝑmo ꝛ secũdo simul tractabim⁹ p com parationẽ ad seinuicẽ. vt melius q̃libz il loꝝ in suo valore appareat. et ꝓsequẽter de tertio. Sciendũ igit q̃ gaudiũ mundi cõ sistit in vanitatibꝫ ꝛ delectatiõibꝫ momen/taneis ꝛ caducis. De quo Job. xx. ꝺr. Doc scio a ꝓncipio ex q̃ est posit⁹ homo sup ter/rã q̃ gaudiũ impioꝝ breue est. ꝛ gaudium ypocrite ad instar pũcti. De scõo ſz ꝺ gau dio iusti et boni hois q̃d ꝓsistit in virtuti/bus ꝛ meritis ac alijs donis gratuit⁹. De q̃ Eccĩ. xxx. Non est oblectamentum sup cordis gaudiũ. Quo enĩ nõ debet gaude/re vir iust⁹ habens spem certã de remune/ratiõe suoꝝ meritoꝝ. Roꝝ. xij. In spe gau/dentes. Sic gaudebãt apli. q̃n digni ba biti sunt p noĩe xp̃i contumeliã pati. Act. v Differt aũt gaudiũ istud spũale a gaudio mundi carnali in pluribꝫ. Et ꝑmo et puri/tate. quia istud gaudiũ spũale est pnz. Ba pientie. viij. nõ habet amaritudinem con/uersatio ipi⁹. vnde est sicut vinum forte ad ĩebriandũ. Econuerso. gaudium mundi est ĩmpurũ. De q̃ Prouerb. xiij. Extrema gaudij luctus occupat. Unde Isa. j. Vinũ tuum mixtũ est aqua. Et Boecius. ij. ꝺ cõ solatione dicit. Q̃ multis amaritudinibꝫ dulcedo felicitatis hũane respersa est. Ni rum est aũt q̃ cũ polonĩ nõ libẽter bibunt vinũ mixtũ vt ytalici. sed purũ. q̃ etiã non ita libenter bibũt gaudiũ spũale purum ꝛ nõ dimittũt ĩpurũ gaudiũ mũdi. q̃d est pessima mixtura mixtũ. Est ãt gr̃a mixtũ da plici mixta. ſz remorsu ꝰscie et solicitudie.

cruciante. Remorsus ꝺscientie est sic̃ mor
bus regius q̃ rodit carnē ꝛ magnis expen
sis indiget. sicut gallinis ꝛ alijs que ponū
tur supra locū. que q̃nto plus ponunt̃ tan
to plus ꝺsumūtur. et plus ꝺsumit̃ morbo
q̃ sustentetur fomento. Ira est in isto gau
dio. quia plus remordet remorsus ꝺscien
tie q̃ delectet. dulcedo iocūditatis transi
torie ꝛ mundane. Vnde Salomon dicit.
Melior est buccella panis cum gaudio q̃
plena domus diuitijs cū iurgio. Prouer.
xvij. Secundo istud gaudiū est mixtū so
licitudine cruciante. De qua dicit Bernū.
Q̃ diuitie mūdane cum labore acquirun
tur. cū timore possidenť. et cū dolore amit
tuntur. Non est g̃ gaudium in diuitijs. in
delicijs. et vanitatibꝫ. sed potius tristicia ꝛ
miseria insaciabilis. Juxta illud Job. iij.
Qui biberit ex hac aqua sitiet iterꝫ. Unde
concludo cū Richardo de duodecim pa
triarchis ca. xxxv. Q̃ qui vult in veritate
gaudere oportet nō solū falsam delectatio
nem sed etiā vanā ꝓturbatōem excludere.
Et quo infero q̃ qui adhuc in infimis de
lectatur. interna ꝓsolatione vtiq; indign⁹
est. Secūdo infero q̃ null⁹ ꝑ se potest gau
dere nisi q̃ de internis ꝛ veris bonis gau
deat. vt dicit Richardus. Hinc Psalmista
ait. Quā magna multitudo dulcedis quā
abscondisti. Notanter dicit. abscōdisti. ꝺd
tractans Richardus dicit. Quid mirū si
eam mundi amator nescit quā diligentibꝫ
se ꝑs absconḋit. Hinc ꝑs. ait Dedisti leti
ciam in corde meo. Dicit i corde. nō extra.
Et ꝑs dicit. Intra in gaudiū dñi tui. Nō
dicit. exi in gaudiū dñi. Mat. xxv. Et his
patet ꝑm Richardū ca. xxxvij. q̃ mens que
per varia desideria fluctuat. quā adhuc se
culariū curarū procella exagitat ad illud
internū gaudiuꝫ nō ꝓtingit. Hec Richar
dus. Scḋa differentia spūalis gaudij est
continuitas ꝛ discontinuitas. Prouer. xv.
Secura mens quasi iuge ꝓuiuiū. Econ
uerso de gaudio mūdi Job. xx. Gaudium
ypocrite ad instar puncti. Ypocrita ꝺr esse
mūdus. q̃ falsus. Tertia differentia ē di
gnitas et indignitas. q̃ spūale est de reb
ꝺignis. Philipen. iij. Gaudete in domio
semper. Econuerso seculare de voluptate
membrorū turpiū. vt dicit Seneca epla
lxvij. Hoc em̄ gaudiū non est aliud nisi lu
puriari in spectaculis inebriari impingua
ri. nihil mali pati. Prouerb. iij. Stultorū
exultatio ignominia. Quarta differētia est
salubritas et nociuitas. Nam spūale gau
dium salubre est in hoc. quia gustato spiri
tu desipit omis caro. vt dicit Aug⁹. Econ
uerso. Gaudiū mundi facit ꝓtemnere om
nia celestia. q̃ animalis homo nō ꝑcipit q̃
dei sunt. Stultitia em̄ inest illi. j. Corinth
ij. Ex his patet in quo differt gaudiū mū
ḋi a gaudio spūali. Et patet etiā ꝟ q̃ in in
finitū beatior et felicior est gaudens gau
dio spūali q̃ corporali. Quia dicit Richar
dus vbi supra cap. xxv. Quanto pl⁹ exteri
us iustus videť infelicior eo interius bea
tior est. Econuerso ille q̃nto plus videtur
exterius felicior tanto plus interius mise
rabilior. De tertio gaudio scz dei. quod est
oīno plenū atq; ꝑfectum breuiter vidēn
dum. Istud em̄ gaudiū ꝓsistit in dei visio
ne. Juxta illō ps. Letificabis eū in gaudio
cū vultu tuo. Istud gaudiū erit plenum ꝛ
ꝑfectum ex diuersis. Primo ex reg̃ illius
pātria. quem sancti videbūt in matimo de
core. quo viso ita implebunť q̃ vlteri⁹ non
poterunt velle quicq̃ aliud. De quo Isaie
xxxiij. Regem in decore suo videbūt. Illa
visio erit plenitudo ꝑfecta ex tribꝫ scalicz ex
deitate ꝛ humanitate ꝛ fraternitate xp̃i ad
nos. Secūdo erit illud gaudiū perfectuꝫ
a societate sanctorū. et ꝟ tripliciter. a multi
tudine. Apocal. vij. Vidi turbam magnā
quaꝫ nemo. ꝛc. A nobilitate. quia Maria
angeli et oīes reges Apoc. v. Fecisti nos
deo nostro regnū. Tertio ab amicabilita
te. q̃ vnusq̃sq; gaudiū alterius reputabit
suū. Tertio erit plenū illud gaudiū ab in
ferno. ꝓpter tria. Primo q̃ illū euaserunt.
scḋo q̃ hostes videbunt cruciatos. tertio
quia petiū amplius destruet. Quarto erit
plenū illud gaudiū a mūdo. ꝛ ꝟ tripliciter
q̃ miseriam mundi huius euaserūt. Se
cundo quia tantū hostem tam debiles vi
cerunt. Tertio quia amplius eū nō time
bunt. Sic ergo sancti perfectū gaudiuꝫ et
plenū non possunt habere nisi in celo. Hā
licet in pūti ꝑ gratiam habeant verū ꝛ pu
rum gaudiū. vt dictum est. tamen habent
quodāmodo semiplenū. eo q̃ q̃ḋiu sunt i
corpore peregrinanť a domino. et corpus
quod corrumpit̃ aggrauat animā ꝛ deprī
mit terrena habitatio sensū mlta cogitan
tē. et q̃ caro cōcupiscit aduersus spm̄. ꝛ q̃

nō ꝙd volo ago bonū. sed ꝙd odi malū Et his de causis ꝺr esse ꝯsi semiplenū. qz et si spūs ꝓmptus est. caro aūt infirma. Sed in celo tūc erit plenissimū. qz ad nutuz aīe seruiet corpus z abscedet oīs tristicia z impedimentū ꝙdlibet Isa. xxxv. Gaudium z leticiā obtinebūt. fugietq; dolor z gemit⁹. Ad quod gaudiū ꝑducat nos dñs ihesus xp̄s Amen.

¶ In ascensione domini. Sermo. LXXI.

Dominus ihesus postq̄ locutus est eis assumpt⁹ ē in celum et sedet ad dexterā dei Marci vltimo. Quāuis de omnib⁹ christi opib⁹ q̄ in nr̄a humanitate opat⁹ est operā/do salutē in medio terre multū gaudendū eo ꝙ quicq̄d in assumpta humanitate nr̄a fecit. totum nob ꝓtulit ad salutē. vñ nobis natus est vt Isa. ix. ꝺr. Nobis datus est in passiōe. ps. Propter te sustinui obprobri/um. operuit ꝓfusio faciē meā. Et. j. Pet. ij. Christus passus est pro nobis. nobis etiā resurrexit. Quia vt dicit ap̄lus. Resurre/xit ad iustificationē nr̄ā Roz. iiij. Que oīnia plena sunt gaudio. multo ꝛ̄ maioz exultatio. z gaudium multo ꝛ̄ incōparabilius nobis esse debet de ope ascensionis sue in celum. eo ꝙ gl'a ascensionis xp̄i tot⁹ dispē sationis diuine quā in carne nr̄a opat⁹ est. fuit cōplementum Juxta illud Ephe. iiij. Qui descendit ipe est et qui ascendit super omnes celos vt adimpleret oīa. Unde dies ascensionis est dies requietōis z q̄etz xp̄i. in quo requieuit ab omni ope quod re parauerat Gen. ij. Unde ipe dicit ad pr̄ez Job. xvij. Opus consummaui ꝙd dedisti mihi. Magno igitur gaudio nobis gau/dendū est hodie. ampliozq; exultatione q̄z de natiuitatis aut resurrectionis eius mi sterio gratulandū. Nam et si gaudium an gelus cum multitudine milicie celestis an nūciauit mūdo in natiuitate Luce. ij. illud tamen gaudium impfectum erat. eo ꝙ nihil nobis nasci ꝓfuit nisi redimi ꝓfuisset. vt dicit Gregorius in cāntico pascalis sab/bati. licet etiam gaudiū magnum z maius p̄cedenti fuit ō xp̄i passione. p quā sumus deo reconciliati. eo ꝙ vt dicit ap̄lus Roz. v. Justificati sumus in sanguine ipius ab ira ꝑ ipm. Illud tamen gaudiū etiā nōdū fuit plenum et ꝓsummatuz. eo ꝙ sancti p̄ tres de limbo educti celum ascendere nō poterant donec ianua celi aperiret. ꝙd nō ꝓius fieri potuit q̄z p ascensionē xp̄i. Qui ascendens iter pandit ante eos. Michee ij. Gaudium resurrectōis quāq̄z in se mag num fuit eo ꝙ corpus mortale stolam tūc induit glorie immortalis. Juxta illō Con cidisti saccum meū et circūdedisti me leti/cia. Ps. tamen nihilominus illud gaudiū nondū fuit completū. Primo et eo quia q̄z diu xp̄us sic mansisset in carne glorificata cū discipulis conuersando in mūdo. spūs/sanctus non fuisset datus. eo modo quo datus est de celo. Juxta illō. Nisi ego abi/ero paraclitus non veniet ad vos Jo. xvj. Secundo quia nisi xp̄s ascendisset. spes nostra ascendendi in celū frustrata fuisset Et quo eīm caput non p̄cessisset. quō mem bra seq̄ potuissent. Aut et quo victo⁹ mor/tis ad locū immortalitatis non ascendiss quomodo spes mortaliū hominū fuiss illuc ꝑueniendi. Si eīm filius reg/aulam non ingredit. quō seruus pānosus ingre/di speratur. Propter quod Augustinus i sermone de ascensione dicit. ꝙ resurrectio dñi est spes nostra. Sed ascensio christi ē glorificatio nostra. Et ibidem. Nos chri/sti moꝛs vinificauit. resurrectio erexit. sed xp̄i ascensio ꝺsecrauit. Dum enim dom⁹ noster naturam humanā sideribus poꝛta uit. credentib⁹ celum patere posse mōstra/uit. dum vincentem in celestib⁹ eleuauit. vi ctorē mortis quo sequamur ostendit. In/quit Aug⁹. sup illud Actuū. j. Eleuatus ē in celum. In hac ergo solēnitate delerum est finaliter cyrographū nostre damnatio nis. mutata est sententia nostre corruptio nis. Illa enim natura cui dictum est. terra es et in terram ibis. hodie in celū init. ait Gregorius omelia. xxix. Cui concordans Chrysostom⁹ in omelia dicit. Natura cui⁹ causa paradisus a cherubin custodiebat. hodie supra cherubin cum summo bono re suscepta est. et natura cui dictū est. terra es et in terram ibis. hodie in celum init. z sine termino supra celos regnat. Dec ille. Fateri igitur oportet quia et si per nativi tatem xp̄i passionē et resurrectionem deo patri sumus reconciliati. et a dyaboli ser/uitute erepti. per ascensionē tamen christi possessoꝛes sumus paradisi effecti. et cōsig

mari. Inquit Leo papa in sermõe hodierno. pluraq; recepim⁹ p ineffabilẽ ascensionis xpi gloriam q̃s per dyaboli perdideramus inuidiam. q̃ quos dyabolus de primi hominis felicitate eiecit. hos hodie dei filius sibi corporatos ad patris dextrã collocauit. Dec Leo vbi supra. Merito igit nobis gaudendũ est xpo ascendente in iubilo. cum non solũ xpi videamus gloriam sed etiam carnis nostre in ipo sup omnes choros angelor⁹ exaltatiõem. sicut hodiernum testatur euangelium in verbis ꝓpositis. quia dominꝰ ihs assumptus est i celuz ⁊ sedet ad dextram dei. In quibus ꝑ bis tria describuntur. Primo naq; describit misteriũ dominice ascensionis q̃ntum ad ascendentis ꝓprietatem. cum dr. Dñs ihs. Secũdo describitur q̃ntum ad ascendentis veritatem. quia postq̃ locutus est. Tertio q̃ntum ad loci sublimitatẽ. q̃ assũptꝰ ẽ in celum ⁊ sedet ã dextris dei.

¶ Dixi primo ¶ A

q̃ in verbis premissis primo describit misteriũ dñice ascensionis q̃ntum ad ascendentis ꝓprietatem. cum dr. Dñs ihs. Circa q̃d sciendum q̃ ihs xps in tota vita sua se voluit pauperz ostendere et defectuosum Juxta illud ps. Ego autẽ pauꝑ sum et dolens. tamen in ascensione sua voluit se ostendere dñm fortem et virtuosum. intantũ vt etiaz angelice potestates admirantes eius virtutis potẽtiã ab alijs querebant. Quis est iste rex glie. Et rñderũt alie. Dñs virtutum ipe est rex glorie. ꝛm Dyonisiũ li. primo de celesti hierarchia. c. vij. Hec solũ angeli inferiores sz etiã superiores et deo immediati intra se querebant di. Isaie. lxiij. Quis est iste qui venit de Edom. q̃ respondente. Ego sum qui loquor iusticiam. statim dixerũt. Quare ergo rubrum est vestimentum tuũ. Ubi Hugo dicit q̃ per istam immediatã iterrogationem apparet q̃ fuerũt summe virtutes. Nec mireris q̃ ita querebant angeli ab alijs de xpi forti et potenti ascensione. Licet em̃ multi scirent ipm hominẽ eẽ. ꝯ tamen sciebant humanaz naturã supra se exaltandã. inquit Hieronim⁹ super illud ps. Tollite portas. Ideo bene et congrue xps in ascensione sua dicitur Dñs ihesus. Qui enim in incarnatione sua apparuit vt paruulus et egenus. eo q̃ similẽ vocẽ emisit oĩbꝫ plorans Hab. vij. Et in passiõe apparuit vt seruulus despectus. quia hũiliauit semetipm formã serui accipiens. factus obediens vsq; ad mortẽ. habitu inuẽtus vt homo. Philippen. ij. Iste hodie apparuit vt antiquus dier⁹ Daniel. vij. Plenus iubilo exultatiõis. ps. Ascendit deꝰ in iubilatione. et dñs in voce tube. ꝓpter quod in toto corpore sancti euangelij quatuor euangelistaꝝ q̃uis xpo multa ineffabilia merita per euangelistas sunt attributa. signanter tamen circa ascensionez suã admirabilem Marcus eum hic appellat dicens. Dominus ihesus postq̃ locutus est eis assumptus est in celũ. Pro quo sciendum ꝛm Robertum holgoth super libzum Sapientie capl'o. xij. In toto mundo non est res que possit rationabiliter appellari dñs ꝓter xpm. Et hoc ꝓpter tres causas. Prio quia homo dispensator mutuator et mendicator. et ideo non potest rationabiliter dñs appellari. Et addetres impotentias seu insufficientias in omni dño terreno. Prima est. quia quilibet dom⁹ magis indiget seruo q̃ seruus eo vt communiter. Unde videmus q̃ centũ serui cõtentantur in vno dño. vnus autẽ dom⁹ vix contentatur centũ seruis. Et ꝟ signuz est q̃ plus indigent dñi seruis q̃ serui dominus. Patet etiam hoc. quia dom⁹ q̃nto maior et potentior est. tanto maiori indiget seruorum obsequio et defensione q̃ seruus protectione domini. Secunda impotentia est. quia nullus dom⁹ terrenus potest facere seruũ liberum. cuius probatio est. quia ipsemet non est liber. Seruit enim malis affectionibꝫ cupiditatibꝫ. ire. impacientie. et sic de alijs. Unde Seneca Epistola. xlvij. Seruus es. ostende quis non sit. alius libidini. alius auaricie. alius ambitioni. oĩes timori seruiunt. Imo sicut docet Seneca in prouerbijs suis. Domini vt cõmuniter magis timent q̃ serui. Revera sic est quia qui a multis timetur. multos timet. Regibꝫ peius est multo q̃ seruientibꝫ timendũ. quia illi singulos. illi vniuersos timent. Vult dicere. q̃ vna ꝑ uata persona habet forte vnum quem timet. et alia ꝑuata persona habet vnũ quez timet. ita q̃ singuli habent singulos. sz domini et prelati habent vniuersos. Tertia impotẽtia est quã domini terreni sustinẽt

q̄ non possunt cōpellere homīez ad eis ser
uiendū velit nolit. qz eis nūq̄z bene seruit
et aliquis inuitus. ℣er oppositum āt xp̄s
est dñs veraciter z realiter. ℣primo qz nul
lo seruo indiget nec p̄ eius seruicium sibi
aliquid accrescit. ymo econtra ipe suo
seruit potius quē semper custodit. ℣s. Cō
serua me dñe qm̄ speraui in te. dixi domi
deus meus es tu. qm̄ bonoz meoz̄ non
eges. Et ℟ ostendit xp̄s spēaliter in ascen
sione. quia eo ascendēte licet angeli sibi oc
currerunt. non tm̄ in auxilium. non in sub
sidium. non in adiutoziū. Inquit Augus
sup illud Actuū. j. Elevatus est in celum.
Secundo veraciter appellat dñs christ⁹.
qz ipe seruientes liberos facit. ymo reges.
Apoca. v. Fecisti nos deo nostro regnum.
et regnabimus. Hoc apparuit in ascensio
ne sua in qua xp̄s tāq̄z nobilis homo abijt
in regionē longinquā accipere sibi regnuz
et reuerti. Luce. xix. Ubi duo dicit de xpo
℣primo. quia abijt in celū accipere sibi re
gnum. ℣er ascensionē em̄ suā xp̄s accepit
regnū celeste iure hereditario sibi. nobis
aūt iure adoptionis. vnde ipe est heres re
gni. nos aūt coheredes eius. Juxta illud
Romanoz. viij. Heredes quidē dei. cohe
redes aūt xp̄i. Tcio dicit de eo q̄ debet
reuerti. sicut angeli hodie ap̄lis testati sūt
dicentes. Hic veniet quēadmodū vidistiz
eum ascendentē in celum. quod tunc fiet
q̄n̄ vnūquēq̄z visitabit in morte sua parti
culariter et in iudicio generali vniuersali
ter. tunc em̄ introducet vnūquēq̄z in pos
sessionem huius regni. Juxta illud Joh.
xiiij. Si abiero et p̄parauero vobis lo
cum. iterz veniā z accipiā vos ad me. vnde
nos sumus serui illi qui expectant domi
num suū quando reuertat a nuptijs. Lu
ce. xij. Tertio non solum homo. ymo tota
creatura velit nolit sibi seruit in celo et in
terra z in inferno. quia si obediat suis pre
ceptis voluntarie et virtuose seruiet deo
ad declarandum diuinā misericordiaz in
p̄senti ad tempus et in futuro perpetue
prosperabitur Juxta illud Romanozum
viij. Omnia cooperantur in bonum bis
qui sm̄ p̄positum vocati sunt sancti. Si
vero nolit diuinis seruire p̄ceptis volū
tarie seruiet deo inuoluntarie. ad declarā
dum diuinā iusticiam in p̄senti ad tem
pus. et in futuro perpetue. Et ideo omis
homo necessario seruiet ei vel in suo pala
cio celesti vel in suo ergastulo infernali in
eternum. Et ideo dicit ℣psalmista. Mag
nus dominꝰ z laudabilis nimis. et magni
tudinis eius non est finis. Et iterz. Ordi
natione tua perseuerat dies. quoniaz om
nia seruiunt tibi. Et quia hoc nulli compe
tit homini. ideo nemo potest rationabili
ter et vere dominꝰ appellari. Istud sas ad
uerterat Octauianus augustus. sicut de
eo narrat Suetonius de vita. ej. Lesar.
Domini inquit appellatōem vt maledictū
et obp̄probriū semper exhorruit. dominū
q̄z se appellari nec a liberis aut a nepotib
suis vel serio vel ioco passus est. Dec ille.
Non sic est de christo. quē omnes creatu
re etiam inuite dominū p̄clamant. eiz
obsequunt z seruiunt. In signum cuius
superioz creatura vt angelica q̄z media ir
rationalis. vt nubes. aera. et lucida. q̄z in
fima rationalis et corp̄orea. vt homines
in sua ascensione fuit in suum obsequium
ordinata. Et tantum de isto principali.

℟

Dixi secundo q̄ in verbis
p̄missis de
scribitur misteriuz dominice ascensionis
q̄ntum ad eius veritatē cum dicitur. post
q̄z locutus est apostolis. Omnia enim que
christus gessit post resurrectionem suam
quadraginta diebus vsq̄z ad diem ascen
sionis sue et horam eiusdem. fuerunt testi
monia veritatis sue carnis. Nam p̄ea ani
me simul et carnis immortalitas designa
batur et veritas nature humane declara
batur. Sicut ait Leo in quodam sermōe
Unde eius comestio. eius locutio. et alia
gesta humana fuerunt vera testimonia sue
nature humane veraciter reassumpte post
mortem per gloziam resurrectionis. ꝓp
pter quod n̄ ociose nec frustra. hic dicit q̄
Narcum q̄ dominus ihesus p̄ius locu
tus est apostolis z tunc ascendit. Circa hō
sciendum q̄ ipso die ascensionis ad cōfir
mandā veritatem sue nature fecit quatu
or notabiles operationes. ℣prima fuit. qa
discipulos increpauit dure. scilicet de du
ricia cordis et corum infidelitate. vt verba
que eis diceret artius in ipis impressa re
manerent. sm̄ Gregoriū in omelia hodier
na. quia illa que cum passione timoris vel
tristicie ingerūt artius retinent. Secunda

fuit quia eis officiū p̄dicationis iniūxerat dicens. Euntes in mundū vniuersum. p̄dicate euangeliū. Tertio quia tunc formā baptismi instituit dicēs. In nomine p̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti. Quarto quia grām miraculoꝝ eis contulit dicens. Signa autē eos ⁊c. Ista autē a fantasmate vel fantastica creatura fieri non potuissent. Secundus actus quo voluit xp̄s confirmare miraculū sue ascensionis fuit familiaris comestio. quia post p̄dicta fuit cū eis familiarissime p̄ansus. vt dr Actuū. j. Conuescens inquit ascendit. Quod tractās Gregoriꝰ i omelia dicit. Comedit et ascendit vt p effectū comestionis veritas patesceret carnis. Tertius actus quo christus voluit cōfirmare istud misteriū fuit associalis itinerātio. qr post illam benedictā resurrectiōem christus egressus est cum eis. vñ dr Luce xxiiij. Eduxit eos foras in Bethaniam. et iuit cū eis vsq; ad montez oliueti. In ista aūt processione fuit mater xp̄i cū alijs sanctis mulieribꝫ. que etiā vt pie creditur interfuerūt illi refectioni. sicut colligitur Act. j. vbi dr. Q ascendente ihu regressi sunt discipuli dñi vbi manebant cū mulieribus ⁊ matre ihu. Ista autez regressio denotat q̄ xp̄us inde etierat qñ post cibū eduxit eos foras. Uñ nō est verisimile q̄ in tali domo fieret cōuiuiū matre dñi absente. Similiter dicendū est de p̄cessione. Non est enim verisimile q̄ xp̄s vellet matrē suā carissimā sic derelinquere desolatā. vt eundo in celū eam non benediceret. Quartus actus xp̄i fuit affectualis statio. Non eīm postquam peruenit ad montē statim euolauit sed aliquādiu steterit. sicut amici valefaciētes in vltima valefactiōe solent figere gradū. Horam aūt istius stationis quatuor xp̄i operationes declarant. Primo. quia apostolis querentibꝫ de consummatione seculi. xp̄s respondit. Non est vestrum nosse tempora vel momēta que pater posuit in sua potestate. Et quo elicitur q̄ p̄dicator aut doctor veritatis non debet se occupare cum inutilibꝫ questionibꝫ. cuiusmodi sunt questiones de futuris euentibꝫ. et p̄cipue de fine et consummatiōe seculi. Sed potius de illis que p̄nt subditos edificare. Quod est contra illos qui vt scioli videant aut fauorem auditoꝝ acquirant introducūt dubia scolastica in p̄dicatiōe. Cōtra quos dicit Hieronimꝰ in epl'a ad Damasum papam. De scripturis disputantē. non decet articulis argumenta cōquirere. nec et flumine tulliane eloquentie ducendus riuulus. nec aures quintiliani flosculis et scolari declamatione mulcende. sed pedestrē et quotidiane similitudinis et nulla lucubratiōe redolens oratio necessaria est que rem explicat. sensum edisserat. obscura manifestat. Dec ille. Secūdo istam morā declarat. quia christꝰ dedit p̄ceptū q̄ in ciuitate illa manerent donec virtutem celestē reciperent. vt dicit Luce vltimo. Etꝫ habetur q̄ volens gratiā spūssancti accipere debet quietari a tumultu viciorū et seculariū seu ciuiliū negociorū. Secūdo et hoc habet q̄ nullus debet p̄cipitare ad p̄dicatiōem faciendam nisi prius sederit ad diuinā ꝛturē et doctrinā p̄cipiendā. Contra nostros p̄dicatores qui quādoqꝫ inconsiderati p̄dicant. Tertio in ista statiōe dedit eis promissum de missione spūssancti dicens Actuū p̄mo. Accipietis virtutē spūssancti in vos. Quarto in ista statione dedit eis benedictionem. vt dicit Luc. xxiiij. Benedicens eis ferebat in celum. Et his omnibꝫ colligitur modus spiritualis ascensionis post christuz de statu culpe ad statum gratie. Ad quod requiritur p̄mo increpatio duri cordis vt conterat ad dolorem ⁊ ad penitentiā. Ps. Increpuerunt me renes mei Sic enim deus increpat superbos vt humilientur. Secūdo requirit comestio panis doloris. Ps. Linerem tanꝫ panem manducabam. Tertio requiritur associatio virtutū. Penitens eīm debet congregare virtutes dispersas. Quarto debet stabiliri in bono. Abacuc. iij. Requiescam in die tribulationis. et ascendaz ad populū. Post que omnia merebit homo benedictionem a domino. et misericordiam a deo salutari suo. Iuxta illud Ps. Quis ascendet in montez domini. aut qs stabit in loco sancto eius.

E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describit mysteriū dominice ascensionis q̄ntum ad loci sublimitatē. quia assumptꝰ est in celū. et sedet a dextris dei. De qua sublimitate dicitur in p̄s. A summo celo egressio eius. ⁊ occursus eius vsq; ad summuz eius. Huius

ascensionis figura habeat.ū. Paralippo. xx/ ix. vbi dicit. Consurgens diluculo Ezechi as rex ordinauit omnes principes ciuita/ tis et ascendit in domū domini. Sic xps resurgens diluculo .vt dicitur in psalmo. adunatis z congregatis discipulis q̄ sunt principes ciuitatis sancte videlicet eccle militantis et triumphantis. Dē. Princi/ pes populoz cōgregati sunt cū deo abra/ ham. coram eis ascendit in domū domini id est. in celum supremū et excellentissimū qui est locus spūalis domini dei pīs sui i quo sedit ipe ad dexterā eius Circa quod plura sunt videnda de modo ascensionis xpi. Primo igitur videndū est qualit. scdo quando. tertio .vnde. quarto et vltimo ad quem locū. Quantū ergo ad primū quali ter xps ascendit est sciendū q̄ xps ascēdit in corpe lucidissimo et clarissimo Psalmi/ sta. Amictus lumine sicut vestimēto. Licz autē christ⁹ post resurrectionem habuerit corpus glorioſum z clarū. illa tamen clari/ tas non fuit oculis apostoloz ita manife/ sta ante ascensionem. ymo fuit coz oculis contpata vt eius corpus possent videre. sz in ascensione tūc illa claritas fuit eis ostē/ sa. Secūdo ascendit benedicendo aposto los et benedicendo deuz prēm. id est. lau/ dando et gratias agendo deo pīi. Tertio eleuatis manibus ferebatur. Et q̄rto ocu/ lis versis ad orientem. Psalmista. Ascen/ dit sup celos celoz ad orientē. Ex quo pri mo instruimur vt q̄nto quis ad maiorem honorē sublimat tāto magis debet leuare manus suas orando z gratias agendo ad deum. Psalmista. Leuaui oculos meos in montes vnde veniat auxilium mihi. tc. Secūdo elicitur et hoc q̄ ecclesie debent construi ad orientem. vt sacerdos diuina celebrans vultum habeat ad orientem. sic xps respiciebat ad orientem. Sed nota q̄ ecclesia non debet edificari versus quē/ cunq; ortum solis. sed solum versus ortū solis equinoctialis. videlicet qualis fit cir ca festum sancti Lamperti et sancti Gre/ gorij. Non autem versus solsticium estiua le siue hyemale. Cuius ratio est. quia eccle sia que militat in terris temperare se debz equanimiter in prosperis z aduersis. Ita notat Archidiaconus. de consecrat. dist. j. Nemo. Similiter etiam et infans bapti/ zandus debet teneri verso vultu ad orien tem dum mergitur in fontem. vt sic vultū habeat sicut ille in cuius nomine baptizat

Vide h' de mō ascensionis

D Sed diceres vtrum Christus solitarius elevatus est in celum. vel cum qua militia. Ad quod dicendū q̄ habuit quadruplicem militiā. Primo angelorum sanctorū. qui secum ascenderant de infer/ no patrum. qui ibi ministrabant portādo animas eorum in sinum Abrahe. vt patet Luce. xvj. de Lazaro. sicut nunc militant nobis in mundo. Secundo cum milicia sanctarum animarū quas de inferno ex/ traxerat. cum nulla adhuc ascendere potu it propter clausuram ianue. Tertio cum milicia sanctarum animarū de mundo cū in istis quadraginta diebus post resurre/ ctionem credendum sit multos iustos ho mines esse mortuos. et de paruulis fide/ lium non est dubitandū qui omnes chri/ stum associabant in celum. Et quo nō ha/ bebant necessario descendere ad infernū damnatorū. nec purgatorium. nec ad lim/ bum destructum. Quarto cū milicia san/ ctorum resuscitatorū qui in corporibus eo/ rum quasi noua milicia fm quosdaz cum christo ascenderunt. licet quidam dicāt q̄ isti patres resuscitati per christum tempo/ re resurrectionis sue iterum dormierunt. fm Augustinū ad Euodium in epistola. quod etiam cōmuniter tenetur per beatū Thomā tertia parte. q. liij. articulo tertio Ista autē tota milicia dicit a quibusdam fuisse in paradiso terrestri vsq; ad horam ascensionis xpi. Sed verius est vt dicatur semper christo adh̄ esisse et cum associasse quocunq; conuerteretur. Qualis autem et quanta fuit exultatio et iubilatio istius sanctissime milicie. quis sufficit dicere. Nā licet angeli perpetuum gaudium habeant de visione diuinitatis christi. Sicut dicit Petrus. j. Pet. j. In quem angeli desi/ derant prospicere. tunc tamen et visione glo riose hūanitatis christi sic mirabiliter glo rificate speciale et accidentale gaudiū as/ sumpserunt. Et quia hoc videtur quibus/ dam sciolis ridiculū q̄ angelis noua leti/ cia accidat. ideo audiant glosam sup ver/ bo Petri predicto. vbi sic dicit glosa ordi/ naria Tanta est eius hominis qui passus est pro nobis posterior gloria. vt etiā ange/ lice in celo virtutes cum sunt eterna felici/ tate predite. non solū immortalis dicant

magnificentiã sed etiam assumpte eius humanitatis claritatẽ semp aspicere gaudeant. Nec glosa. Et quo rogo nõ fuit speciale gaudiũ angelis videntibus christuz introducere in celum tantã multitudinez animarũ sanctarũ quibus replendus erat casus demonũ Ephes.j. proposuit in xpo scz deus pater restaurare omia que in celis sunt. Quanta etiã letitia fuit sanctoruz patrum propter inferni ereptionem et angelorũ associationẽ et celestis regni adeptionem. Sed hic occurrit dubium a quo aut per quẽ christus fuit assumptus in celum. eo q̃ hic in themate dicit. assumptus est. Et Actuũ ꝑmo dicitur. Eleuatus est. Non autem dicitur. ascendit proꝑia virtute. Ad quod dicendũ q̃ christus primo et principaliter ascendit virtute sue deitatis qua etiã et resurrexit. Unõ sicut ex deitate sua potuit resurgere ita et humanitatem supra celos eleuare. Psalmista. Exaltare domine in virtute tua. Sed secundario etiam ascendit virtute anime glorificate ex cuius redundantia glorificabat corpus. vt dicat Augustinus ad Dioscorum. Tanta cñ est obedientia corporis ad aiam in glorificatis q̃ vbi volet spiritus ibi protinus erit corpus. fm btũ Augustinũ libro. xxij. de ciuitate dei. Et ideo ex virtute anime volentis vt corpus suũ immortale et incorruptibile esset ī loco celesti. corpus christi ascendit in celum. et nõ solum virtute diuina. verũtamen ex quo virtus diuina principaliter mouebat christũ ad ascendendũ. ideo dicit assumptus vel eleuatus scilicet virtute diuinitatis sue. que hoc principaliter operabat. ¶ E

¶ Sed adhuc diceres. Quare christus ascendit in celũ. Respondeo q̃ ad hoc duplex est ratio. scz tam ex parte ipsius xpi q̃s etiã ex parte nostri. quare voluit ascendere. ex parte christi quo ad ea que fecit propter nostrã salutem. Nam per hoc primuz nobis viã preparauit Johannis. xiij. Vado parare vobis locum. vt scilicet vbi ego sum illic etvos sitis. Secũdo ascendit ad interpellandũ pro nobis. licet enim iustis sint omnia facilia presentib tamen facilior. vt dicit Tullius ad Brutũ amicũ suũ. Et vulgo dicit. facies hominis. facies leonis. Representatio igitur humane nature quã christus assumpsit et ī celũ introduxit non est nisi quedã pñtialis interpellatio ꝓ nobis. Ideo Johannes appellat eũ aduocatũ nostrũ. j. Johannis. ij. Tertio vt spm̃ sanctũ nobis mitteret sicut ipe dixit. Nisi ego abiero. paraclitus non veniet Si aũt abiero mittã vobis eum. Johannis. xvj. Quarto vt reciperet regnuz nobis et ius possidẽdi. Unde xpi ascensio est causa nostre ascensionis inchoatiue. nõ ꝓ modum meriti aut per remotionẽ phibentis vt ei⁹ passio. sed est causa exemplaris. quia xpus cũ sit caput nostrũ ascẽdit ī celũ ei oportet nos coniũgi. eo q̃ nõ ꝑt esse caput sine mẽbris. sed vbi est gloria capitis illuc tendat mens et corp⁹ Inquit Gregor⁹ in ꝑmone festiuitatis hodierne. Ex parte vero nra est quadruplex ratio. Prima ꝓpter fidei augmentũ Joh. xx. Beati q̃ non viderũt z crediderunt. Secũda ꝓpter spei nostre sublleuationẽ Joh. xiiij. Si abiero et preparauero vobis locũ. iterq̃ veniã et accipiam vos ad meipm. Tertia ad erigendũ caritatis affectũ in celestia Math. vj. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuũ. Col. iij. Que sursum sunt sapite. non que super terram. Quarto vt augeat reuerentia ad ipm dũ non estimam⁹ eũ hominẽ tm̃. sed sicut deũ verũ. Unde mag⁹ reuerek rex in aula z corona ꝓpria q̃s in domo cõmuni z mitra despecta. ij. Cor. v. Si cognouim⁹ fm carnẽ xpm scilicet prius. sed iam nunc non nouimus. ¶ F Deinde restat videre de tpe q̃ fuit eleuat⁹ z assũpt⁹. Et ibi dicendũ ẽ de quatuor. Prio de anno. scõo de mense. tertio ỏ die. q̃rto de hora. Annus fuit fm Aug. ī li. ỏ mirabilib⁹ sacre scpte. decimus etatis circul⁹. Hẽ. i sexto millenario annorũ ab inicio mũdi. Sic enim. vj. die opa sua cõpleuit. z. vj. die pm⁹ hõ de paradiso eiect⁹ ẽ. Sic xps. vj. millenario cõpleuit op⁹ redẽptois z hoiez reduxit ad paradisũ exultatõis Unã a creatõe mũdi vsq̃ ad dñicã ascensionez fuerũt q̃nq̃ milia ducẽti z. xxxiij. anni sine medio fm cõmunẽ cõputatõez Bede. licet fm aliq̃s aliter. de q̃ nõ est vis. Ascendit aũt xps ī mẽse maij. Hã passus vicesima q̃nta die mensis marcij z surrexit. xxvij eiusdẽ mẽs. fm Aug. de ciui. Uñ qz ab illo fluxerũt. xl. dies ad ascensionẽ. Et sic ascensio fuit q̃nta die mẽsis maij. Et fuit istud tempus congruum ꝑmo. qz in isto mense agri adimplent. roze et vaporibus terram.

Christus passus est ũne sma. qnta die mensis marcij & surrexit xxvij eiusdẽ mensis

ſimplētiby. Sic xp̄s terrā viuentiū aniīa/
bus impleuit ſanctis. Secūdo qz ſic nūc
totus orbis letaf, pter aeris tēperiē. Sic
ſancti tūc exultauerī qñ amenitatē ſue pa/
trie viderūt. Tertio ſicut nūc aues canūt
cantica ſuauiſſima. ſic electi angeli cātaue/
rūt cantica glorioſiſſima. Quarto ſicut ce/
li nūc ſerenanf magf q̄ alio tpe, pter aerf
puritatē. Sic ſancti angeli tūc fuerunt se/
renati ad lrām. qz tūc cepit angelos illumīa
re fm acf hierarchicos vt eſſent clariores
q̄ ante. cū ibi ſit hierarchia q̄ntuz ad hūa/
nitatem. Ūñ Dyoniſius dicit de angelica
hierarchia. q omēs angeli gaudent moto
p̄e quod factū eſt in aſcenſione. eo modo
quo ſupra dictū eſt. Nunc videndū eſt de
die aſcenſionis. Fuit aūt dies aſcenſiōis
feria q̄nta. q̄ quadrupliciter eſt p̄iuilegia/
ta. Primo qz in ea creati ſunt piſces. et bñ
congruit miſterio. qz ſicut piſces poſt creati/
ōnē remāſerūt in aque amaritudinib. ſic
diſcipuli poſt aſcenſionē in tribulationib
ſicut eis dictū eſt. Plorabitis z flebitf vos
Scōo iſta die fuerunt aues create Gen. i.
per q̄d ſignificaf gaudiū angelorū ultra q̄s
hodie ſaluator volauit ſup̄ cherubin. Ter
tio iſta die fuit xp̄s in templo oblatꝰ. Nam
a dñico die in quo natꝰ eſt vſq̄ ad q̄ntā fe/
riā quadrageſime diei poſt ſequentf puri/
ficatio dñi terminaf. Ita hodie fuit ab an
gelis deo patri oblatus Iuxta illud Dañ.
vij. Aſpiciebam in viſione noctis. z ecce in
nubib celi filius hois veniebat. z vſq̄ ad
antiquū dier̄ puenit. z in ꝓſpectu eius ob/
tulerūt eū. et dedit ei poteſtatem. Quarto
iſta dies cōſecrata eſt miſterio paſcalis re
fectionis. Nam iſto die chriſtus comedit
paſca cum diſcipulis in cena. z ibi inſtituit
euchariſtie ſacramentū. q̄d fuit ymago illi/
us eterni cōuiuij. ad quod hodie ſancti p
xp̄m fuerūt introducti. dicente dño aplis
in cena. Ego diſpono vobis regnuz ſicut
diſpoſuit mihi pater. vt edatis et bibatis
ſuper menſam meā in regno meo Lu. xxij.
De hora vero aſcenſionis chriſti ſcienduz
q chriſtus aſcendit hora nona. q̄od patz
ex eo quia poſt p̄andium. vt dicit Actuū
primo. que hora multum fuit congrua ad
hoc. Primo. qz illa hora Adam fuit de pa/
radiſo expulſus ſcilicet ad auram poſt me
ridiem deo deambulante in paradiſo Ge/
neſis. iij. Unde congruū fuit vt eadez ho/
ra reduceretur in paradiſum. Sic enī de
us ſaluauit humanū genus per ſimilia. vt
docet Auguſtinꝰ in libro de doctrina chri
ſtiana. Secūdo. quia eadem hora fuit pa/
radiſus clauſus et ab angelo cuſtoditus.
ita vt a nullo aperiri poſſit. Sic econuer/
ſo hodie per chriſtum eſt apertus. vt a nul
lo claudi poſſit. Tertio. quia iſta hora ad
infernum deſcendit. vt patet Matth. xxvij
Hora nona emiſit ſpiritum. Unde quia
tunc multum hūmiliatus fuit deſcenden/
do gratioſe ad inferos. debuit hodie exal/
tari glorioſe aſcendēdo ad ſuperos. Quar
to. quia illa hora infernus fuit ſpoliatus.
debuit ergo eadem hora celum eſſe dita/
tum. Nunc videam⁹ de loco breuiter aſcē/
ſionis. Fuit autem locus aſcenſionis ſue
mons oliueti. vt patet Actuū primo. Qui
mons fuit locus ſue orationis in nocte. vt
patet Luce. xxi. Ideo ſicut ibi eleuabatur
ſpiritualiter in oratione ad patrem. ſic de/
buit eleuari corporaliter ad patrem de eo
dem. Secundo. quia ibi fuit captus. liga
tus. expauit. reduit. Luce. xxij. Ideo cum
per meritum ſue paſſionis debuit exalta/
ri. congruum fuit vt inde exaltaretur vbi
mereri cepit Sicut de quibuſdaz ſanctis
etiam legimus. Tertio. quia ibi creditur
chriſtus antichriſtuz interfecturus fuiſſe
ſpiritu oris ſui. Zacha. xiij. Egredief do/
minus et p̄eliabiſ contra omnes gentes
et ſtabunt pedes eius ſuper montem oli/
ueti. qui eſt contra hieruſalem ad orientez
Quarto. quia ibi creditur chriſtus iudica/
um facturus. ſicut patet Joheliſ. iij. Con
ſequenter de loco ad quem aſſumptus ſit
chriſtus ſciendū q aſſumptus eſt vſq̄ ad
ſupremuz celum. Pſalmiſta. Et occurſus
eius vſq̄ ad ſummū eius. Et ad Epheſ.
iiij. Ipſe aſcendit ſuper omnes celos. Po
nunt aūt ſancti decē celos. vt patet p bea
tum Thomaz in prima parte ſūme. q. lxx.
arti. iij. Primū celū aſcendendo eſt celum
lune. Scōm mercurij. Tertium veneris.
Quartū ſolis. Quintū martis. Sextum
iouis. Septimū ſaturni. Octauū ſyderei
ſeu ſtellatum. Nonū criſtallinū ſeu aquei
Decimum empireum. in quo ſunt angeli
fm Bedam et Baſilium. Hoc celum eſt
ſuper omnes celos alios corporales. Et
dicitur celum celorum. quia in eo eſt ſtabi/
litatio angelorū ſanctorū et animarum

beatar̃ z est locus corpor̃ glorioso. ī hoc celū oīes homines glorioſi euolant Ibi virgo gloriosa reſidet ſuper choros angelorū omniū poſita. vltra quā christus reſidet Iutta illud Ephes. j. Constituit eum ſuper oīnes principatum et poteſtatem. et ſuper omne nomen quod nominatur ſiue in hoc ſeculo ſiue in futuro. Nec est putandum q̄ christus in aliquo celorū predictorum corporeor̃ citra empireum morat⁹ ſit per diē aut etiam per horā vnaz. vt aliq̄ erronee fingūt dicentes eū in q̄libet celo p vnum diem. aut etiaz per horam manſiſſe et in die penthecoſtes primo ad dexteraz patris veniſſe in celū empireuz. et tūc mor miſiſſe ſpm̃ ſanctū. Puerile est hoc credere de homine puro glorificato. quia corpus glorificatū mor vbi ſpiritus velit. erit vbi vult. ſed ſine dubio quilibet ſanctus vult citius eſſe in loco ſibi diuinitus deputato Ideo eq̄uo non est retardans ſtatim ibi efficitur vbi est locus eius. multo magis hoc credendum est de christo. Quomodo autē ſedet a dextris dei. Reſpondeo ſcōm Bonauenturā q̄ hoc intelligitur ſic. id est ſedet in celo empireo ſm̃ humanitatem a dextris dei. id est. in potioribus bonis. ꝺa excellit tam angelos q̄ homines loco et dignitate. Pro quo ſciendum q̄ ſm̃ Thomam parte tertia. q. lviij. articulo ſecūdo. per dexterā ſm̃ Damaſcenum intelligitur gloria diuinitatis. ſm̃ vero Auguſtinum beatitudo p̄ris z iudiciaria poteſtas. Seſſio ergo regiam z iudiciariā dignitatē deſignat. Christus ergo ſm̃ naturā diuinaz habet cū patre predicta oīnia equaliter in eadem maieſtate. ſed ſm̃ naturā humanā dicitur ſedere in potioribꝫ bonis vltra alios beatos. intantū q̄ ipa natura humana in xpo est beatior omnibꝫ creaturis a ſe. et ſup illas habet regiā z iudiciariā poteſtatē Licet antez q̄nq̄ legitur ſtare in celo. ſicut Stephan⁹ vidit ihm̃ ſtantē. hoc intelligit q̄ntum ad eius adiutoriū eſſe paratū Sedere aūt xpo cōuenit vt h̄ōr primo ad deſignandū q̄ nullū habet defectū ſed babz appetitum quietatū et ſaciatū ſicut ille qui ſedet quieſcit a motu. Secūdo dicit ſedere. quia est iudex viuor̃ et mortuorū. Acc. t. Ad quē pertinet ſedendo iudicare. vt de ſententia et re iudicata. Cum eterni. li. vj. Tertio ad ſignificandū quietē poſt laborem quē per vitaz ſuam tota hic ſuſtinuit. Pſa. Paup ſum ego a iuuētute mea. exaltatus aūt. ꝛc. Quarto ad ſignificandū ſtabilitatē z reuerentiā honoris quā tota curia celeſtis ſibi exhibet. Pluries cm̃ legitur in Apocal. q̄ ſancti ſtant ante thronuz agni ſubmittentes coronas ſuas. z laudantes eum ſine ceſſatione. Non est ḡ putandum deū patrē habere corporalia mēbra. ſcz manus aut pedes aut caput. vt ſic xp̄s a dextris patris ſederet. ſz tm̃ eo modo q̄ dictū est iſtud est p ſimilitudinē moraliter intelligendum. Cuius ſedis partiapes nos efficiat qui viuit et regnat in ſecula ſeculorū Amen.

Dñica infra octauā aſcenſionis. I Sermo. LXXII

Cum uenerit paraclitus quē ego mittā vobis a patre ſpm̃ veritatis qui a patre procedit. ille teſtimonium perhibebit de me. Johānis. xv. Sicut dicit philoſoph⁹ ij. methaphiſice in principio. Tria ſunt q̄ faciunt dictum alicuius credibile quānis non demonſtratiue loquatur. videlz prudentia. virtus. et beniuolētia. Cuius cauſa est ſm̃ eum. quia propter oppoſita illorum diſcredimus alicui non demonſtratiue loquenti. videlicet vt propter imprudentiam. quia reputamus eum ignarum. aut propter malitiam. quia quāuis verus ſciat. tamen non est verus amicus veritatis et iuſticie. aut propter defectum beniuolentie. quia in caſu licet ſit prudens et virtuoſus. non reputamus tamē eum beniuolum q̄ velit conſulere illud quod nobis expediens iudicabit. Sed quādo iſta tria ꝯcurrunt in conſiliario q̄ reputamus eum prudentem. virtuoſum. et beniuolū. tunc abſq̄ dubio credimus dictis eius q̄uis ea nequaquā demonſtret. Loquendo igitur de christo ſic est. Christus venit in mundum perſuadere et predicare. non autem dicta ſua ſcientifice demonſtrare. et ideo doctrina ſua nō ſcientia ſed fides vocatur. Sunt autē dicta ſua credibilia. id est. ad credendū poſſibilia. q̄b merito credi debet. ꝓpter tres rōnes p̄dictas. tum q̄z in eo viguit prudentia. cū eſſet ſcia dei patris. tum quia fuit in eo virtus. quia bene

oia fecit Mar.viij.rũ qz in eo fuit beniuolẽ
tia ad nos.qz dilexit nos t lauit nos a pec
catis nr̃is in sanguĩe suo Apoc.j. Et ideo
dicta sua sunt nimis credibilia. Unde ꝑs
Testimonia tua dñe credibilia facta sunt
nimis. Uerũtamẽ licz xp̃s fuissz ita verax
t prudẽs vt nõ posset in ore ei⁹ dolus inue
niri.vt.j.Pet.ij. Ita fruosus t bonest⁹ vt
nõ possit in tota vita argui de mimo pctõ
Joh.viij. Ita beniuol⁹ t benign⁹ vt etiam
inimicꝭ suis bñficerit t peis oauerit. Tñ
nichilomin⁹ guersi iudei sic erant excecati
malicia.vt ista oia p aliq̃ nõ reputãtes ip/
sius testimonia q̃ phibebat de etna sua ve
ritate p nihilo habebãt. Uñ licz xp̃s in ħ
nat⁹ esset t ad ħ venisset in mundũ vt testi/
monium phiberet ꝟitati.vt dr̃ Joh.xviij.
ipseꝫ sponte se submittebat reprehensioni.
vt si male in aliq̃ locut⁹ esset testimoniũ p/
hiberent iudei cõtra ipm de malo.vt dicit
ibidẽ Joh.xviij.tñ iudei videntes eũ ipis
ꝟriũ in eo q̃ eoz pctã arguebat. eoz ope/
ribꝫ ꝓtradicebat.filiũ dei se noiabat.nl̃o
mõ ei credere volebant.sed eũ pot⁹ perse
quebant dicentes illud Sap.ij.Circum/
ueniam⁹ iustũ.i.xp̃m.fm Holgoth.qm̃ in/
utilis est nob̃ t ꝓtrarius est opibꝫ nr̃is.t v/
perat nob pctã legꝭ.t diffamat in nos pec
cata discipline. ꝓmittit se sciam dei ħie et
filiũ dei se noiat. Quia igit̃ mund⁹ xp̃o cre
dere noluit nec eius testimoniũ tam ō pec/
catis ꝓpria q̃ testificat⁹ est q̃ p eis mundus
esset puniendus t damnãdus q̃s etiã ō se/
ipo testificat⁹ est se vez dei filiũ t sic oĩa
a se dicta verissima. Ideo necesse fuit adiũ
gere sibi vnũ aliũ contestẽ scz spm̃sanctuz.
q̃ veniens in mundũ dicta xp̃i ꝟfirmaret ĩ
bonis et electis. Juxta illud q̃d sancti pe/
tebant. Confirma ħ de⁹ p spm̃sanctum q̃d
opat⁹es in nobis p filiũ tuũ.vt in ore duo
rum staret omne verbũ. Peruersis autem
testimoniũ phiberet ꝟitati.ostendẽs oĩa
a xp̃o dicta esse vera t ipm fuisse verum dr̃
filiũ. Hinc est q̃ salnator recedẽs ab apo/
stolis ad pr̃em ne apostoli vacillarẽt si mũ
dus dictis xp̃i credere nollet.nec advocez
ꝑdicatꝭis apl̃oz flecti vellẽt.ꝓmittit spm̃
sctm̃ se missuz a pr̃e.q̃ veniẽs testimoniuz
phiberet de xp̃o.sicut verba nostri themа
tis dicũt. Cũ venerit paracl⁹.ꝛc. In qui/
bus verbis tria ponunt circa missionem
spũsancti occurrentia. Primo nãq̃ descri
bitur magna benignitas dei patris et filij
sui.spm̃sanctũ mittentis. cum dr̃.mittam
vobis a pr̃e Scdo immẽsa iocũditas spi
ritussancti in mentẽ homis venientis.q̃ re
niet vt paraclitus t spũs veritatis. Terno
subdit efficacissima vtilitas spũsancti missio
nis.cuz dicitur. Ille testimoniũ phibebit
de me. A

Dixi primo q̃ primo describit benignitas magꝭ dei patris et filij sui spm̃sanctũ mittentis. cum dr̃. Paracl⁹ũ mittam vobis a patre. Pro quo sciendum q̃ benignitas dei erga nos peccatores in multis apparuit fm q̃ multiplicẽ nobis consolatores misit. Pri/mo nãq̃ apparuit dei magna benignitas ĩ ħ q̃ filium suũ misit in consolationẽ omi/bus peccatoribꝫ. Juxta illud Isaie.lij.et transsumptiue Luce.iiij. Spũs dñi super me ꝛẽ. Et sequit. Ad euangelizandum pau peribus misit me vt consolarer lugentes. Secundo dedit spiritumsanctũ et misit ĩ cordа fidelium transfundendo. vnde dici tur paraliticus.id est.consolator Actuum. ix. Ecclesia edificabatur ambulans in ti/more dei et consolatione spiritussancti re/plebatur. Tertio dabit nobis consolatio/nem totã trinitas se nobis in pr̃emiũ lar/giendo Isaie vltimo. Quomodo si cui ma ter blandiatur.ita consolabor vos. In pri ma consolatione magnam ostendit nobis gratiaz quia per filium suum vnigenitum in nostra corporali humanitate apparentẽ dignatus est nos consolari visibiliter. Ba ruth.iij.post hoc in terris visus est.et cum hominibus cõuersatus est. Simile est ac si filius imperatoris descendisset ad reos in carcerem et consolaretur eos. Uere ma gna consolatio facta est a deo hominibus in hoc q̃ filius suus tam familiariter tam amicabiliter tam socialiter.et super omia tam humiliter cõuersatus est cum eis cor poraliter. Sicut dicit Johannes.prima Joh.j. Quod fuit ab initio quod audimus et vidimus oculis nostris et manus nostre contractauerũt de verbo vite. Si/mile ac si medicus cum egris comederet et biberet. Certe magna consolatio esset si bi tam familiariter conuersari filio regis vt ad vnam buccellam panis ad re descen deret quando tibi placeret. Sic est de fi/lio dei.qui etiam ad peccatorem homines

descēdit sabbato mādducare panē. vt dicit Luce. xiiij. Et ad ḡndā phariseū sil'r. vt dr Luce. vij. Hōne etiā maior ꝓsolatio eēt tibi si tu existēs iā morti adiudicat⁹ ad regis filiū ꝓfugeres ꝓ liberatōe. Sic eīm factū ē de xpo ad quē aptꝛopinq̄bāt pctōres ꝛ publicani vt eruerenk a morte Luce. xv. Sic magdalena cucurrit ad eū. Lu. vij. Sed ꝛ maria ꝓsolatio eēt tibi si inꝛ ipas medias flāmas posit⁹ ꝛ vndiq; circumsept⁹ sic̄ tres pueri in camino ignis nō habēs refrigerium. sz omni ꝓsolatōe ꝛ spe destitut⁹ inueni/ res. nō solū ꝓsolatorē ꝙ balē q̄ te inꝛ flāmarū incendia ꝓfortaret ꝛ animaret ad ꝓstantiā sz etiā in momēto oculi de ipis sine offensa eriperet. Dō fecit xps. Hā cū exigen/ tib⁹ pctis nris nob dictū eēt a deo. Pergite in lumie ignis vri ꝛ in flāmis q̄s accendistis vob Isa. l. Ac si diceret. Ite maledicti in ignē eternū. Mat. xxv. Ipe deus pr̄ misit filiū suū q̄ nō solū nos cōfortauit in penalitatib⁹ ꝛ doloꝛib⁹ ac miseriis ꝓ pctō susceptis. sz etiā nos de eis in momēto eripuit. ita vt dicat homo illud Eccī. lj. libera sti me de manib⁹ querentiū aiaz meā et de portis tribulationū que circūdederūt me. a pssura flāme q̄ circūdedit me. ꝛ i medio ignis nō sum estuat⁹. Scdo nō solū de⁹ ꝓsolatus est hoiez fm sensus corpales visibiliter ꝓ filiū suū in corpe apparentē q̄ pūtia corporali visitauit nos. ꝛ ꝓsolatus est nos in omni tribulatione nra. quod fuit magnum donū. sed etiaz misit spīnsanctū tam visibiliter sicut in linguis igneis sup apostolos ad ꝓsolatōz aiaꝝ nraꝝ Juxta illud psalmi. Scōm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo ꝓsolationes tue letificauerūt aiam meā. Et ħ certe fuit tanto maꝝ donū q̄nto bonū anime maius est bono corporis. Nec in ħ ꝓtenta est dei benignitas. sed animab⁹ nostris maiorem ꝓsolationez ꝓ spūsancti aduentū infudit. eo q̄ ipsum nobis dedit q̄i quendā aduocatū. q̄ omnes necessitates nras deo patri exponit. et postulat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarrabilibus. Romanoꝝ. viij. i. postulare nos facit ꝛ docet q̄d petere debem⁹ nobis vtile ad salutē Quāta esset ꝓsolatio homini si rex aut ꝑnceps ip⁹ doceret eū de intentōe sua priusq̄s ab eo peteret q̄d ei vtile esset petere. aut q̄d ille vellet ei dare. Sic est de deo q̄ nos docet ꝓ spūsanctū q̄d nobis expedit petere ad salutē. Sed ꝛ maior esset ꝓsolatio si inꝛ dex ad causam iam pditam aduocatū peritum daret ad eam reformandā. Hoc fecit deus pr̄ homini mittēs spūsanctū q̄ i conspectu dei allegat ꝓ nobis nostrā fragilitatem. dyaboli iniquitatē ꝛ inuidiā. ꝛ filij dei quā sustinuit pciosam passionē. Sz ꝛ maximā ꝓsolationē nob⁹ in ħ dedit ꝓ spūsanctū qm̄ in ipo nos adoptauit sibi in filios ꝛ heredes Gal. iiij. Misit de⁹ spūm filij sui ī corda nra clamantē. abba pr̄. Tertio insuper deus ꝓsolatōem finalē ꝓparauit. se/ ipm exhibendo omnib⁹ diligentib⁹ se. quā oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in corhoīs ascendit. Isaie. lxiiij. que erit tam in corpe q̄s in aīa in gl'a eterna. Vbi exultabimus ꝛ satiabumur ab vberib⁹ ꝓsolatōis nostre Isa. vltimo. Et ibi erit magna consolatio de visione humanitatis xpi quā videbimus corpaliter Juxta illud Isaie. lij. Oculo ad oculum videbūt. sed maior erit de visione deitatis. quā videbim⁹ fm aiaz et spūaliter. qz tunc videbis ꝛ affluES ꝛ mirabitur et dilatabit corꝛ tuū. nō solū corp⁹ sed etiā corꝛ tuū. Isa. lx. Maxima autē erit de vtraq; sz de humanitate xpi et deitate patris et filij ꝛ spīritusscī. Et tantū de primo.

¶ b ¶

¶ Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis describit immēsa iocūditas spūsscī in mētez hoīs venientis. in ħ cū dr q̄venit vt paclitus ꝛ vt spūs veritatis. Circa q̄d sciendū ē q̄ spiritusscūs hz multa noia in scriptur⁹ rōne multiplicis effectus quē opat in homine. De quo dicit Bern. in q̄dā fmōe. Spūscūs multiplex dr qz multiplr ꝓcedit fidelib⁹ et inspirat. Concedit eīm ad vsum. ad miraculū. ad salutē. ad auxiliū. ad solaciū. ad feruorē. Ad vsuz vite bonis ꝛ malis cōmunia bona habundantissime tribuēs Ad miraculū in signis ꝛ pdigijs. Ad salutē cū in toto corde reuertimur ad dīm deum. Ad auxiliū cū in omni colluctatione adiuuat infirmitatē nostram. Ad solaciū cū testimoniū phibet spiritui nro q̄ filij dei sumus. Ad feruorē cū in coꝛdib⁹ pfectorum vehemēt⁹ spirās. validū ignē caritat⁹ accēdit. vt non solū in spe filioꝝ dei sed etiā in tribulatōib⁹ gloriemur. ꝓtumeliam gloriā reputātes. Hec Bern. Ex his patet q̄ ꝓpt hmōi diuersos effectus q̄s in nobis opat

spūssanc⁹. licet ipe idem sit z vn⁹ in oīb⁹ donis. diuidēs singulis prout vult. tñ. diuersimode eū cōuenit noīari. ꝓpter q̄d fm Bernñ. in fmone lxxiij. appellat quandoq; spūs bonus. spūs sanc⁹. spūs rectus. spiritus dulcis. spūs fortis. infirma roborās aspera planans. corda purificans. quicq̄d in hoc seculo nequā videt difficile et angustum. leue facit et latū. obprobriū gaudiū iudicat. despectiōem exaltationē esse psuadet. Hec Bernñ. Sed vt magis in pticulari cognoscam⁹ effectus spūssci a q̄ denoīatur aduertendū q⁹ spūssctūs viginti noīb⁹ noīat a Salomone. vt pz Sap. vij. c. vbi sic dr. Est em in illa. s. sapia. spūs. intelligētie. multiplex. vnic⁹. subtilis. modestus. disertus. mobilis. incoinquinat⁹. certus. suauis. amans bonū actū. q̄ nichil verat benefacere. humanus. benignus. stabilis. securus. omnē habens virtutē. oīa pspiciēs. et q̄ capiat oīes spūs intelligibiles. mundus. subtilis. Primo ḡ dr spūssctūs spūs intelligentie seu sapie. licet em filio dei appropriat sapia. vt dicit ꝑmo sniay. di. xviij ca. r. eo q⁹ gignitur a paterna memoria permodū ꝓbi. vt pz. vij. de trinitate. c. xiij. Hilomin⁹ spūssctūs etiaz dr spūs sapie seu intelligentie. qz a sapia pīe z a sapia filio procedit. vt dr h in euangelio. Un dr spūssanctus fm Holgoth sup lib⁹ Sapie. c. vij. quia oia q̄ facta sunt sanctificat. Sanc⁹ at in latino dr idē q̄d est agios i greco. Agios em grece q̄i sine terra latine. Spūs ḡ itelligentie dr primo sctūs p tanto. qz eos q̄s sanctificat purificat ab amore terreno⁹ z transfert ac ꝓuīgit ad amorē celestiū. Jōo qz in specie ignis cōuenienter descendit in apostolos. nō in specie aque vel aeris que elemēta in diuersis partib⁹ superficiei terre coherēt. sed in specie ignis q̄ imediate corporib⁹ celestib⁹ ꝓximat. sic pz ꝑmo methe/ror⁹ circa ꝑncipiū. In signū h⁹ q⁹ illos q̄s incēdit amore. facit necessario terrena superpēdere z ad celū ascendere. et ideo vocat spūs sanctificationis Ror. j. Secdo dicit multiplex ab effectu. ꝓpē multiplicia dona q̄ ꝑstat Jsa. xj. Requiescet sup eū spūs dñi spūs sapie z intellect⁹. spūs ꝓsilij z fortitudinis. spūs scie z pietatis. z replebit eū spiritus timoris dñi. p q̄ dona q̄i p septē ḡdus boīes ꝓfecti aditū celestis vite inueniunt. Nā p timorē dei humiles p pietatē misericordes. p scīaz discreti. p fortitudinē liberi p ꝓsiliū cauti. p intellectū prudi. p sapiētiā maturi fiūt. Jnqt Bre. sup Ezech. in q̄da om̄l. Tertio dr vnicus formaliter z causaliter z etiā effectiue. q̄si nos vniēs deo spe fide et caritate. z etiā primo Ephe. iij. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinc'o pacis Quarto dr subtilis. qz viros sctos facit subtiles in eligendo. docendo. z faciendo. q̄b⁹ sanctos suos exornat Ezech. xvj. Jndui te subtilib⁹. z ornaui te ornamēto. Quinto dr modest⁹. qz suos modestos facit. ad Hal'. v. Fructus aūt spūs est caritas. gaudiū. pax. modestia. castitas. Septo dr disertus. q̄si disertos faciens de balbucientib⁹ z infantib⁹. sic pz de ap'lis in die pentecostes. Sic z hodie q̄q; vocat ad religionem vel ad scolam rudes. et facit ꝑdicatores et doctores disertissimos. Sapie. r. Sapia aperuit os muto⁹. z līguas infātiū fecit disertas. i. eloquētes. Et intellige eloquētes sapiēter. Hoc em est spāle donum dei. q⁹ alīq̄s sapiēter eloq̄t. Nā multi habent eloq̄ntiā sine sapia q̄ mag⁹ officiūt q̄ pficiūt. Sic docet Aug⁹. li. ij. de nupcia z origine aie. Et Seneca epla cētesima. xij. Septimo spūssctūs dr mobilis. i. moueri faciens. pmpte z obedienter q̄uis in seipm mobilis perseueret. Jsto modo apostoli moti sunt ad predicandum Johannis xxi. decio. Posuiros vt eat⁹ z fructū afferatis Octauo dr incoinq̄natus. z h est vez. tam formaliter q̄z effectiue. qz nō inhabitat nisi loca munda. Ul'ñ de apostolis canit⁹ q⁹ inuenit eos receptacula munda. et tribuit eis carismatū dona. Nono dr certus ꝑa inconstantes et mendaces et desperantes ij. Thimo. j. Scio cui credidi. Decimo dicitur suauis. Sap. xij. O q̄z suauis est spiritus tuus dñe. Facit em suaues et mites non impacientes z amaros. non turbidos vel impetuosos. ij. Lor. vj. In omnib⁹ exhibeam⁹ nos sicut dei ministros. in longanimitate. in suauitate. in spūsancto Unde cimo dr amās bonū actū. Facit em boīes congaudere de profectu alieno. Et hoc est contra inuidos Romano⁹. v. Caritas dei diffusa est in cordib⁹ nostris. Duodecimo dicit q⁹ nichil verat facere bonū. Imo hortat bñ facere bonū ei q̄ potest. Proner. iij. Noli phibere bonū facere ei q̄ potest sed z tu ipe si potes bñ fac. Hoc ē ꝺ negligentes ar

contra malos cōsiliarios q̄ dissuadēt dñis ōpa pietatis facere. Tredecimo oz hūan⁹ qz hoies diligit. Prouer. viij. Delicie mee esse cū filijs hominū. qz facit hoies humanos nō belūinos nō bestiales Sapie. xij. Oportet esse iustū et humanū. Quartodecimo oz benignus quasi bene ignitus. q̄a bene ignitos disponit Sap. j. Benignus est em̄ spūs sapientie Ephe. iiij. Estote inuicem benigni. misericordes donātes vobis. Decimoq̄nto oz stabilis. quia stabiles facit z pseuerantes in bono. nec obstat q̄ prius dictus est mobilis. Illud em̄ p tāto oz quia facit nos moueri de virtute in virtutem. Sed postea facit stabiles in bono. j. Loz. xv. Itaq; fratres stabiles estote et immobiles. Sedecimo oz securū. quia securos nos facit p spem que est certa expectatio future beatitudinis ex gra dei z meritis pueniens. Creditoz q̄n habz pignus certus est de suo. Sic deus certificās nos de beatitudine. dedit spm̄ sanctū in pignꝰ Ephe. j. Signati estis spū p̄missionis. q̄d est pignus hereditatis vestre. Decimoseptimo oz. omnē habēs virtutē. quia est patri et filio coequalis et p̄substātialis Job xxxiij. Spūs dei fecit me et spiraculū omnipotētis viuificauit me. Decimo octauo oz oīa pspiciens. cum qz spūs q̄ oīa scrutatur. j. Loz. ij. Tum qz facit oīa prudēter pspicere. quia de p̄teritis dat cautelam de p̄sētib⁹ circūspectionē. de futuris prouidentiā. j. Lozinth. ij. Spūalis homo omnia dyudicat. Decimonono dicit talis q̄a capiat oīes spūs intelligibiles z cape faciat oīa dona spūssancti. mediantib⁹ quibus homo intelligit Ecc̄i xxxix. Si enim dominꝰ magnus voluerit spū intelligētie replebit illum. scz iustum. Vicesimo dicit spūssanctus esse mūdus. Nec mirū. quia ipse est lux vera que illuminat omnē hominē. Johannis p̄mo. Et ideo mūdus in se existens facit mūdos. Psalmista. Loz mūdum crea in me deus.

Ultra istas viginti conditiones spūssanctus in euangelio nominatur tripliciter. Primo oz paraclitus. quod idē est q̄d consolatoz vel aduocatꝰ. qz cōsolat p̄cōres ne desperent de venia. nam postq̄ homo peccat statim mordet a cōsciētia. dicēte q̄ male fecit. z ex hoc hō incipit erubescere dolere et timere de peccato cōmisso. Si indiscrete dolet aut timet deū de offensa. incidit in desperationē z laqueū dyaboli. Necesse est g̃ vt spūssanctꝰ p̄solet dando spem de venia. reducendo peccatoz miscōiaz diuinā q̄ vincit eius iusticiā. et ex ꝟ q̄si quadā letitia exhilarat mentē peccatoz. Consolat autē spūssanctꝰ tripliciter. Primo cōsolatiōes in tribulatione largiendo. p̄ma Thes. j. In tribulatione multa cū gaudio spūssancti. Scō dona carismatū nobis in tribulatiōe augendo. Roz. v. Tribulatio patientiā operat. Et post. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is p spm̄ sctm̄ q̄ datus est nobis. Tertio quanta sint gaudia que recipiem⁹ p modicis istis tribulationibus demonstrādo. Roz. viij. Ipe spūs reddit testimoniū spūi nostro. Et sequit. Existimo q̄ nō sunt cōdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā gloriā. ij. Loz. iiij Id quod modicū est et leue tribulatiōis nre &c. Paraclitus etiā interp̄tat aduocatꝰ. Vñ tres aduocatos dedit nobis deꝰ. Primo filiuz suū. j. Joh. ij. Aduocatū habem⁹ apud deum p̄rem. Scō spm̄ sanctū. vt h. Tertio virginē gloriosam. de qua clamam⁹ Eya ergo aduocata nr̄a. Et hec est magna securitas p̄cōz. Scō spūssanctus dicit doctoz veritatis. vt hic dicit. Et Johan. xvj. Ipse vos docebit omnē veritatem. Docet aūt primo veritatē cognoscere. veritatē diligere. et veritatē operari. Docet veritatez doctrine. vt recte de deo credam⁹. Docet veritatē iusticie. vt recte cū p̄ximis viuamus. docet veritatez vite. vt recte nosmet viuendo iuste et sancte regulem⁹. Hic est magnꝰ doctoz quē appellat Salomon omniū artificez Sap. vij. Omniū artifex docuit me sapientia. Sed quē docet iste doctoz. certe nō oīes sed tm̄ hūiles z mites Isa. xxviij. Doctoz paruuloz. i. humilium Math. xj. Reuelasti ea paruulis. Et p̄ḡ. Intellectū dat paruulis. Et item. Docebit mites vias suas. Hinc est q̄ spūssanctꝰ in colūba apparuit. q̄ est auis mitissima. Docet scō hominē spernentē mūdi delectabilia Isa. xxviij. Quē docebit scientiam et quez intelligere faciet auditū. ablactatos a lacte. i. a dulcedine mundane voluptatis Qualiter aūt docet iste doctoz. certe tripliciter. Primo interius inspirando sctā desideria. z inflāmādo ea ad bonū. illuminādo intellectū ad cognitionē veri. z incitan

do affectū ad volitōez boni. necnō ꝓmouē
do oēs sensus exteri⁹ ad ꝓsecutōem eiu dē
Scō p scripturas docendo exteri⁹ p vocē
p̄dicatoꝝ. quoꝝ clamore homo inducitur
ad cognitōem sue deformitatis. ad agniti/
onē diuīe bonitatis. ad desideriū iusticie ꝛ
sanctitatis. Unde sacra scptura est sic spe/
culū in q̄ oīa deformia et pulcra videnť.
videlicet pcā et virtutes. pena ꝛ p̄mia. su/
perioza ꝛ inferioza. Sed multi sunt certe
q̄ non amant ꝟ speculū sic illa mulier q̄ ba
buit oblongā faciē ꝛ turpē. vñ q̄ties inspe/
xit speculū sp deformitatē imputauit spe/
culo. ꝛ sic multa specula fregit. Sic multi
psequunť p̄dicatōem impurātes sermoni
q̄ eos ꝓfundit ꝛ deturpat por⁹ q̄ decorat
cum tñ ipimet sunt in culpa q̄ deformitatē
talē nolūt p prauā cōsuetudinē deponere.
Unde ipi sunt silēs aque bñdicte. ad cui⁹
aspersionē oēs aperiūt oculos. sed tempe
aspersionis claudūt. Iuxta illud. Audiet
luxuriosus et displicebit ei. Sciendū aūt
q̄ triplex est veritas scz bone vite. Hec nū
q̄ est obmittēda etiā si scandalū oriť. ꝛ ad
quēlibet ptinet. Alia iusticie. Hec ad iudi/
cem ptinet. Alia discipline. Hec ad platū
ptinet. In his duob⁹ q̄nq̄ obmittiť propť
scandalū. sed prima non. Unū Beda. Uti/
liūs scandalū nasci pmittitur q̄ veritas re
linquať. De re. iurſ. Qui scandalizauerit.

¶ D

¶ Dixi tertio q̄ in ꝟbis p̄missis
describit efficacissi
ma vtilitas spūssancti missionis. cū dicit.
Ille testimoniuz phibebit de me. Reuera
magna vtilitas mūdo facta est p missionē
spūssancti visibilem et inuisibilē. Per visi
bilē in eo q̄ ex hmōi missione visibili du/
biī fuerūt in fide ꝓfirmati. videtes ꝛ audiē
tes q̄ spūsctūs ꝓfirmat ꝛ approbat doctri
nā xpi. fidem eius ꝛ opa p ipm facta fuisse
diuina virtute confirmauit. Incredulī ꝟo
fuerunt cōpuncti ex hoc ꝛ ad fidē incitati.
videntes q̄ xps sicut pmisit mittere spiri/
tumsanctum. ascendendo. ita ꝫpleuit.
Unde ex hoc cum de cetero firmius vt ve
rum deū et nō tm̄ vt hominē ceperunt ve/
nerari et in eū credere tanq̄ in deū verum
qui potest mittere spm̄sanctū equaliter cū
patre. Circa quod sciendū q̄ xp̄us multi/
plex testimoniū legitur habuisse. Primuz
a patre Joban. v. Testimonium perhibet
de me pater qui misit me. Secūdo a seipso
Johannis. viij. Testimoniū perhibeo de
meipso. quia scio vnde veni. Tertio a spū/
sancto. vt dicitur hic. Ille testimoniū per/
hibebit de me. Unde hī sunt tres qui testi
moniū dant in celo. pater. verbū. et spirit⁹
sanctus. j. Joban. v. Et quia ista testimōia
iudeis videbantur suspecta. quia pater p
filio in testimoniū nō admittitur. nec fil⁹
p̄ro seipso. sicut ei dicebant. Tu de te testi/
moniū dicis. testimoniū tuū non est verū
Johānis. viij. ideo necesse fuit mittere spi/
ritū sctm̄ qui est testis generalis omniū in
storū. Sed certe iudei falsi et mali testimo
niū patris non admiserunt. p filio in eius
baptismo. vbi vox patris audita est. Hic
est filius meus dilectus Matth. iij. Et in
transfiguratione similiter Matthei. xvij.
Licz enī in causa ciuili vel criminali pater
non admittitur p̄ro filio in testimoniū. tū
in causa vbi agitur de erate aut cognatiōe
seu linea consanguinitatis et attinentie
p̄ximitatis admittitur sm̄ leges et cano/
nes. quod etiam ipi iudei fecerunt de ceco
nato. illuminato per xp̄istū. in cuius testi/
moniū admiserūt patrē ceci et matrem ad
dicendū et testificandū si esset eoꝝ verus
filius. vt dicitur Johannis. ix. Hunc autē
deo patri. p filio suo vnigenito credere no
luerunt. p̄ma Johānis vltio. Si testimo/
niū hominū accipimus. testimonium dei
maius est. qui testificatus est de filio suo.
Sed quid miruz. Ceci enī erant et duces
eorū. scz cecoꝝ. vt dicitur Matth. xv. Et nō
in causa ceci recte iudicauerūt. in causa ūt
lucis. scz xp̄i male. eo q̄ lux venit in mūdū
et dilexerunt homines magis tenebras q̄ lu/
cem. Cuius ratio sequiť. Erāt enī eoꝝ ope
ra mala Joh. iij. Inde est q̄ sicut nocturne lu
mine solis excecate male iudicabant luce
tenebras et tenebras lucez. Isa. v. Acceste
igitur fuit mitti radiū solarem scz spūm san
ctum qui illuminaret oculos cecoꝝ. hoc ē
quod ait ap̄lus ad Ephe. j. Det vobis spi
ritum sapientie in reuelatione et agnitōe
eius illuminatos oculos cordis vestri vt
sciatis que sit spes vocationis eius. que di
uitie glorie hereditatis eius in sanctis et
que sit supeminens magnitudo virtutis
eius. et quasi cecis grosse et familiariter p/
baret. et testificaretur q̄ xp̄s est in dextera
dei sedens cōsubstantialis et coetern⁹ deo

patri.z q̄ nō est aliud nomē sub sole in quo necesse esset saluari credētes q̄ in nomine ipsius. Ultra p̄dicta testimonia xp̄s būit alia. Primo a scripturis Joh.v. Scrutamini scripturas in q̄bꝫ putatis vos vitā eternam hīe. et ille sunt q̄ testimoniū phibent de me. Scō ab opibꝫ Joh.x. Opera que ego facio testimoniū phibent de me. Tertio a miraculis. Joh.xv. Si nō venissez z opa non fecissem in eis q̄ nemo alius fecit pctm̄ nō haberent. Quarto a turbis. Jo. xij. Testimoniū phibebat ō eo turba Quinto ab apl'is Actu.iiij. Virtute magna reddebant apl'i testimoniū. Sexto a Johanne Joh.primo. Hic venit in testimoniuz zc̄. Attende g̃ tu pctōr. Ecce si xp̄o fuit necessariū testimoniū ita verax. ita famosuz .ita laudabile. ita multiplex. ita fidele. ita p̄robabile. q̄ tñ in nullo potuit esse suspectus. nec argui de peccato. qūo nos peccatores sine testimonio bono pure ꝓscie aut bonorū opez saluarivolum⁹. Uñ homini saluādo triplex testimoniū est necessariū. Prīo ꝓscie. vt in nullo remordeat eū ꝓsciētia. ij. Loz.j. Hēc nr̄a hec est testimonium ꝓscie nr̄e. Scō bone fame vt vita nr̄a in nullo sordeat apud alios.j. Thimo.iij. Oportet testimoniū bonū hīe ab his q̄ foris sunt. Tertio necessariū est testimoniū deuotionis lacrimose. vt in aliq̄ patiamur z tribulemur in pñti. sicqz plorem⁹ deuote peccatis cor̄ deo q̄ fecit nos. De his tribus ōr. j. Joh.vltio. Tres sunt q̄ testimoniū dant in terra. Spūs scz ꝓscie nr̄e. aqua puritatis nr̄e fame. et sanguis tribulatōis et passionis q̄ lacrimis eliquat. sicut fuit ī xp̄o. cuius sudor fuit sicut gutte sanguinis decurrentis in terrā zc̄.

¶ Dnica infra octauā ascēsionis. II

¶ Sermo. LXXIII

Ille testimonium

Ille testimonium phibebit ō me. et vos testimoniū phibebitis quia ab inicio mecuz estis. Joh.xv. Sicut dicit Rupertus bolgoth sup libz̄ Sapientie. cap.ix. Licet ex cognitōne creaturaz assurgere possimus aliqualiter in dei noticiā q̄ntuz ad multa. videlicet q̄ est bonus potens et clemens. Juxta illud Romanoz.j. Inuisibilia dei a creatura mundi p ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspiciuntur. Tamen ad cognoscēdum euidenter ꝓsilia sua z p̄cepta que vult nos seruare in hac vita. ptingere non possum⁹ sine ipsius reuelatione. Unde Salomon Sapiētie.ix. dicit. Quis hominū poterit scire consiliū dei. aut quis poterit cogitare quid velit deus. Cogitationes em̄ mortaliū timide et incerte. prudentie nr̄e. Ex quibꝫ ipe infert q̄ cū de his que deus p̄cepit et consulit non potest constare nob nisi p reuelationē fidei de credendis z agēdis. Ergo talis sapientia p quā ℔ nobis reueletur est necessaria. Et quia talis sapientia nō est nisi a xp̄o in quo sunt oēs thesauri sapientie et scientie dei absconditi. vt dicit ap̄l's. Ideo merito fuit necessaria filij dei missio in mundum. q̄ veniens annūciauit nobis voluntatē cōsiliorz et p̄ceptorum diuinorū. zillius eterne ut incōmutabilis veritatis quā vidit apud patrē esset testis. sicut ipe solus ad Pilatum dixit Joh .xix. Ego in ℔ natus sum et ad hoc veni vt testimoniū perhibeam veritati. Ipse g̃ quādiu fuit in mundo quid aliud nisi doctrina sua et exemplis ac miraculis illuminabat mundū. sicut verus doctor veritatis. ymo sicut ipsa vera et sempiterna veritas dei. Juxta quod de se ait Johannis .xiij. Ego sum via veritas et vita. Verum quia filius dei p̄fecta salute nostra debuit redire ad patrem. Ideo ne mundus obliuisceretur illius veritatis quā xp̄s verbo et exemplo docuit necesse fuit mittere spiritū sanctum qui ea que christus docuit z fecit in cordibus fidelium confirmaret. Unde christus recedens corporali p̄sentia de mundo ad patrē promittit apostolis spiritum sanctū vt confirmatorez veritatis sue dicens. Ille testimoniū perhibe. de me. zc̄

Circa istam materiā de tribus videndum est fm q̄ tria tanguntur in verbo p̄roposito. Tangitur em̄ de persona spūssancti cū dicitur. Ille. scz paraclitus spiritussancti⁹. Secundo tangitur de fidelitate testimonij. cum dicit .perhibebit testimonium de me. Tertio de personis apostolorū qui fuerunt testes christi ydonei .cum dicit. Et vos testimoniū perhibebitis quia ab inicio mecum estis.

Dixi primo

¶ a q̄ hic describitur persona spūssancti. cum dicit. Ille. de quo p̄mittit. paraclitus quē ego mittā a patre

spm̃ veritatis qui a patre ꝓcedit. Et sic ꝑ/sona spūs̄ancti describit in hoc ꝓnomine demonstratiuo a duobꝫ. fm q̃d illud ꝓ/nomen demonstrat illa p̃cedentia de spū/sancto ꝓmissa. scz q̃ est paracl⁹. z q̃ a p̃/ꝓcedit. In quo describit ꝑsona spūs̄ancti q̃ntum ad duo. Primo em̃ describitur fm effectum tempalem. in eo q̃ dr paraclitus. quasi ꝛsolator. q̃ consolatur nos in omni tribulatiõe nostra. similiter spūs veritatis quia docet omnẽ veritatẽ. eo q̃ omnis veri/tas a quocũq; dicat a spūsancto est. scõm Ambro. super epl'az. j. ad Corinth. xij. vbi sic dr. Nemo potest dicere dominus ihus nisi in spūsancto. nec vlla veritas potest di ci sine ipo. Secũdo demonstrat istud ꝓ/nomen ille. ꝑsonam spūs̄ancti fm ꝓcessi onem eternalem. in eo q̃ dicit q̃ a ꝑe ꝓ/cedit. que ꝓcessio fm Thomã nõ est aliud nisi eius emanatio per modũ amoris quo pater diligit filiũ. et econuerso. Sed quia nõ est ꝓsentis negocij ingeniosos de al/tis docere. sed tm̃ lac dare paruul' nõ escã. Ideo obmissa inquisitione eternalis ꝓ/cessionis videndũ est de effectib⁹ tempora lis missionis. Qui quidem effectus sunt multiplices. fm q̃ tactũ est in sermone ꝓ/cedenti. Sed vt materiaz ampliorem de hac habeamus et tanta beneficia gratan/ciis recolamus que nobis ex missiõe spi/ritus̄ancti ꝛtinue fiunt vltra ea que dicta sunt. Est sciendũ q̃ est triplex status fide/lium in ecclesia militanti. scz incipientium ꝓficientiũ et perfectoꝝ. quib⁹ oñib⁹ fm diuersitatem capacitatis mittitur diuersi mode spūs̄anc⁹. Prim⁹ ergo status est in/cipientiũ. cui spūs̄anctus mittit fm septez modos. Datur em̃ ꝓmo oñib⁹ electis inci pientiũ z nouiter ad deum ꝛuersoꝝ vt re/missor. Scõ vt vinificator. Tertio vt mũ dator. Quarto vt nouator. Quinto vt li/berator. Sexto vt eruditor. Septimo vt auxiliator. Et sumunt̃ isti septẽ modi iuxta tres partes penitẽtie. que sunt cõtritio in corde. ꝛfessio in ore. et satisfactio in ope. Et ideo oportet vt penitentia tribus mo/dis respondeat peccato. Datur g̃ in cõtri/tione q̃ntũq; modis fm q̃ntũq; ꝛditiões pcti. Per pctm̃ em̃ aia deũ offendit. Itẽ ꝑ pec/catũ aiaz occidit Sap. xvj. Homo p malicia occidit animã suã. Itẽ maculat. Item vetustat aiaz. Itẽ subicit seruituti animaz. q̃ oĩs q̃ facit pctm̃ serꝰ est peccati. Cõtra ħ ergo ꝓmo q̃ pctm̃ opat in aiaz offensam dei dat spūs̄anctus vt remissor. Vñ Jo. xx. Accipite spm̃ sanctm̃ q̃z remiseritis pctã re/mittũt eis. Et ꝑ ħ dr Matth. xij. Qui di/xerit ꝑ spm̃ sanctũ verbũ nõ remittetur ei. Secõ ꝓtra mortẽ peccati dat vt vinifica tor Ezech. xxxvij. Intromittã in vos spm̃ et viuetis. Et ꝑ ħ Ephe. ij. dr. Deꝰ qui dives est in misericordia, ꝑ ħ nimiã charitatẽz qua dilexit nos cũ essemus mortui pecca/tis conuiuificauit nos. Tertio contra ma/culã datur vt mundator. Isa. iiij. Omnis qui relictus fuerit in ſyon z residuꝰ ꝛc. Et sequit. Si sanguinẽ lauerit de medio hie rusalem in spũ iudicij Roꝝ. v. Audacius scripsi vobis fratres sanctificans dei euã/geliũ vt fiat oblatio gentiũ accepta deo et sanctificata i spūsancto. Quarto datur vt innouator cõtra vetustatem peccati. De q̃ Ephe. iiij. Deponite vos fm pristinã con/uersationẽ vestrã veterem hominẽ q̃ cor/ruptus est fm desideria erroris. Renoua mini aũt spũ mentis vre et induite nouũz hominez. Et ps. Emitte spm̃ tuũ Ezech. xxxvj. Dabo vobis cor nouũ et spm̃ nouũ ponã in medio vestri. Quinto cõtra seruitutẽ datur vt liberator Roꝝ. viij. Lex spi/ritus vite in xpo liberauit me a lege pecca ti mortis. Sicq; patet q̃o datur spūs̄an ctus in cõtritione. In ꝛfessione autem da/tur vt eruditor. Spūs em̃ domini repleuit orbem terrarũ. et ħ quod cõtinet omia scientiã habet vocis Sap. j. Scientia vo cis est confessio ꝑ quam homo scit aperi/re vulnera aie sue. Vltimo in satisfactione datur vt auxiliator. Vnde apl's. Spūs dñi adiuuat infirmitatẽ nostram. Pã q̃d oremus sicut oportet nescimus. Sed ipse spūs postulat ꝓ nobis gemitib⁹ inenarra/bilibus. Prouer. xviij. Spūs viri sustenta/bit imbecillitatẽ suã. Et Isa. xliij. Effun/dam spm̃ meũ sup̃ semen tuũ et benedicti/onem meã sup̃ stirpem tuã. et germinabũt inter herbas quasi salices iuxta ꝓterfluen tes aquas. Unde gloriose virgini dicitur sub tipo anime ꝛcipientis que debet cõci/pere ihm xpm Spūs̄anctus superueniet in te. Luce. j. Quia sine spūsancto nec con tritio nec confessio nec satisfactio merito/ria esse potest. Consequenter sequit qualiter spūs datur anime proficiẽti in feruido

et gratijs ⁊ pcedenti de virtute in virtutē. Et certe datur tali spūssanct⁹ ąnqs modis Nam pfectus aīe aut est in ope boni aut ī sustinētia mali. Est ḡ spūssanct⁹ in ope boni vt inflāmator ne torpeat ⁊ infrigideret aīa ad bonū Luce.xij. Ignē veni mittere ī terrā. ⁊ qđ volo nisi vt ardeat. Roꝝ.v. Caritas dei diffusa est in cordibꝰ nr̄is. Secūdo dat tali aie vt ductor. Vñ ī ps. Spūs tuus bonꝰ deducet me in terrā rectam. Et Ezech.xxxvj. Spīm meū ponaz in medio vestri ⁊ faciā vt in pceptis meis ambuletis. Tertio datur vt roborator ne deficiant. Ephe.iij. Flecto genua mea ad deum vt det vobis virtutē corroborari p spīm in interiori homine. Quarto dat in malis sustinēdis vt defensor ne succūbant Judicum xiij. Irruit spūs dñi in Samsonē et dilaceranit leonem. Quinto dat vt ꝓsolator nē desperet Sap̄.xij. O q̄s suauis est dñe spūs tuꝰ in nobis Eccī.xxiiij. Spiritus meꝰ sup mel dulcis. Roꝝ.xiij. Pax et gaudiū in spūsancto. Sic patet de scōo statu. Uideamꝰ de tertio statu salz pfectoꝝ. qui iam in sanctitate pseuerāt. His dat spiritꝰ scūs alijs ąnqs modis. perfectio āt aie cōsistit in tribꝰ. Primū ē firmitas ⁊ pseuerātia in bono. et q̄ntū ad ħ dat vt ꝓfirmator ps. Uerbo dñi celi firmati sunt. Et iterꝝ. Spū ꝓncipali ꝓfirma me. Hcōm ē cognitio archanoꝝ celestiū. et q̄ ad ħ dat vt illuminator. qz aīa obumbrat p carnē. Itē vt eleuator. qz erigit aīaz ad ħ qđ est supra se. Itez vt reuelator mōstrando et offerendo celestia secreta. De illumīatōe dr Eccī.xxxvj. Ostende nobis lucē miscōie tue. De elatiōe dr.j. Lozij. Nobis reuelauit deꝰ p spīmsanctū suū Spūs em̄ oia scrutat etiā pfunda dī. Ezech.viij. Eleuauit me spūs dñi inter celū ⁊ terrā ⁊ adduxit me ī visiōe dei. De reuelatione dr Joh̄.xiij. Ille vos docebit oīnia. Et Joh̄.xvj. Que ventura sunt annūciabit vobis. Tertiū in pseuerātibꝰ est bonoꝝ adeptio eternoꝝ. ⁊ q̄ntū ad ħ datur vt glorificator. Ephe.j. Signati estis spū pmissionis scō. q̄ est pignꝰ hereditatis nostre in redēptōem. Sic pz multiplex effectꝰ missionis trīalis spūsci q̄ merito dr paracltꝰ ille. q̄ ꝓsolator. quia oīnibus statibꝰ ꝓsolatōnem sua pūtia affert. vt supra dictū est.

¶ Dixi secundo q̄ in verbis pmissis tangitur de fidelitate et veritate testimonij cū dr. testimoniū phibebit de me. Hō pōt esse fidelꝰ et verius testimoniū nisi cū est a teste vero ⁊ de re vera ⁊ intētione pfecta seu recta. Ista aūt tria ħ tangūt. Testis em̄ verus est spūssctūs qz illa res de qua testificatur fuit veritas summa. qz vnigenitus filius dei. quia de me. Intētio fuit recta. q̄ phibebit. i. pfecte ⁊ sine oīm fraude exhibebit testimoniū. nō mēdaciū. Et circa ħ aduertendū q̄ q̄ vult testificari in aliq̄ causa debet habere directorē spm̄scm̄. q̄ verum testimoniū phibere docet de veritate rei ⁊ cause. Alias si voluerit aliq̄s loqui ex proprio certe necesse est vt loquat falsitatē exemplo dyaboli. de quo dr Joh̄.viij. Cū loquit ex ꝓprijs. mendaciū loquit. quia mendax est. Tūc aūt dirigit spūssanctꝰ hoīem ī testimonio ferendo q̄n nulli falsitati testimoniū phibet. nullā veritatē negat q̄n dz. nullū testimoniū vendit. nihil testificat nisi de quo certus est p sensus ꝓprios. Unde Exo.xx.dr. Non falsum testimoniū dices. Et ratio. quia falsus testis tribꝰ pſonis est obnoxius. i. culpabilis et ad satisfaciendū obligatus. deo quē cōtemnit. iudici quem decipit. innocenti quē ledit. Et Augustinꝰ in sermone de decē plagis dicit. q⁹ octaua plaga qua plagat iste mūdus ad modum egypti est locusta. aīal dente noxiū. ⁊ significat falsū testimoniū. Quid em̄ vult nisi nocere mordendo ⁊ ꝓsumere decipiēdo Jōo Hal'. v. dicit apl'us. Si inuicē mordetis in uicē cōsumemini. Tales sunt sicut illi qui ꝓtra xp̄m insurrexerūt testes uniq̄ Matth. xxvj. Unde Ambro. in sermone de passione dñi ait. Ex cū xp̄us veritas est q̄ ꝓ falsitate vel ꝓ vili ꝓcio veritatē vendūt christū occidunt. Tales sunt deteriores illis custodibus qui ꝓ eo ne veritatē resurrectionis dominice publicarent pecuniā acceperūt a iudeis. nec tm̄ veritatē tacuerunt sed eam annūciauerūt. Harraſ li. vj. Ecclesiastice hīstorie cap̄. ix. Ex tres falsi testes insurrexerūt ꝓtra scm̄ Narcissum episcopū hierosolimitanū ꝓfirmātes sub sacramento iuramēti q̄ddā factum contra eū. quoꝝ vnus dixit ita esse. confirmās vt si ita non esset igne ꝓsumeret. Alꝰ dixit ita esse. q⁹ si ita non esset regio morbo corrumperetur

Tertius dixit ita esse. q̄ si ita nō esset ocu/
lus orbaret. Sanctus vero cuius vita ⁊ pu
dicicia ab oīb⁹ noscebat. in desertum se/
cessit. ibiq̄ pluribꝫ annis delitescebat. Et
ecce diuina vltione factū est. q̄ ꝑmo a pua
scintilla ignis domo succensa cū oīi fami
lia oīmq̄ pecore succēsus est⁊ combustus
Secūdus a pedib⁹ morbo regio vsq̄ ad
verticē replet atq̄ cōsumitur. Tertius vi/
dens eor exicū. nec se potuisse latuisse di/
uinū oculū. cunctis audientib⁹ sera pnia
vniuersum sceler⁹ pandit ordinē ⁊ ī lachry
mas ꝓrumpit. licq̄ luminib⁹ orbat⁹ est. Et
Narcissus quasi ō celo rediuiu⁹ ex impro/
uiso redijt. et mlto magis erga eum amor
hoīm crcuit. Ecce q̄d nocuit sctō viro false
obiectū crimen. et q̄ntū nocuit sceleratꝫ vi
ris testimoniū falsum. Consimile narrat
Hieronim⁹ de quadam sctā femina Epla
cxiij. q̄ falsis testib⁹ cōuicta sup adulterio
iussa est cū suo adultero decollari. Cunq̄
vir ille cū ea infamatus timore penar⁹ fal/
se cōfiteret se illud crimen cōmisisse. statim
vno icto decollatus est. Cum aūt ad eam
ventū esset. rīdit. Testis est mihi deus. nō
ideo me negare velle ne peream. sed ideo
mentiri nolle ne peccem. Cum igit decol/
lari deberet. ecce ad ꝑmū ictū rasure modi
ee sanguinē emisit. Secundo fibulā auri
ex collo excussit. Tertio in ꝓcussorem gla/
dius est reflexus. et se ferire nō posse confi
tetur. Substituit statim alius percussor.
et similiter ꝓcussa concutit. Secundo ab
eo ꝓcussa cessatur. Tertio vulnerata ꝓ/
sternit. Quarto percussa visa est mori. con
ducta domū a clericis ad tumulū reuixit
dicens. Dīs mihi adiutor nō timebo q̄d
faciat mihi homo. Hec Hieronimus.

(Et) Ad detestationē huius criminis
sez falsi testimonij multa faciūt ꝙm Guil/
helmū de lata petra. Primo. quia talis te/
stis manū illam qua periurat diabolo dat
Unde quicq̄d illa manu tangit siue se sig⁊
siue cibum suum. est acsi manu dyaboli se
signaret vel suū cibum. Scōm est quia ta
lis magis est inuerecūdus dyabolo quia
fugit crucem vel euangeliū vel corpus xp̄i
Iste autez audacter accedit ad omnia illa
sup que iurat. Tertiū est quia talis est fal/
sarius dei qui iuramentuz tīn instituit ad
confirmandū veritatem in modum sigilli
Iste aut̄ isto sigillo regis eterni signat et
ꝓfirmat falsitatem. Quartū est. quia istud
peccatū habet spēalem maledictionem. vt
patet Zacharie. v. vbi dr q̄ falsi testis tam
ligna q̄ lapides domus omnia sunt male
dicta. Et ergo mirum est q̄ cum terra non
absorbet. Undevt cōmuniter videmus q̄
tales male habent in p̄senti. Juxta illud
Eccī. xxiij. Vir multum iurans non rece/
det de domo eius plaga. Attendat etiā ta/
lis quia tenetur ad restitutionem omnīū q̄
ꝓximus eius amisit per eius testimoni/
um. vt dicit Thomas scōa secunde. q. vij.
Et facit bene. xiij. questione. v. Non sane.
Et questiōe sctra. Si res aliena. Et ij. q. j.
Notum. Item septem annis penitere de/
bet. xxxj. q. v. Si quis. Item est infamis ⁊
a testimonio repellitur. xxij. q. v. Si quis
conuictus consimili penitentia punitur.
ad falsum iuramentū aliquē inducit vel ꝓ/
mittit. xxij. q. v. Si quis. Bene ergo dictū
est q̄ quisquis vult esse ydoneus testis dr
habere spīmsanctū directorem. Tūc autez
spūssanctus illum dirigit qui vt dictuz est
puram veritatē dicit. et hoc nō causa alic⁹
precij vel amicicie vel amoris vel timoris
vel odij vel cuiuscūq̄ priuati cōmodi. Die
quereret aliquis. Utrū in aliquo casu licz
testi aliquid recipere ꝓ ferendo testimo/
nio. Respondeo q̄ non nisi tīn expensas.
iij. q. ij. venturis. Et si accipit. turpiter ac
cipit. et restituet ei a quo recipit. nisi ille de
derit ad corrūpendum testem. et tūc debz
dare ei in cuius iniuriā accepit. Secūdo
quereret quis quid faciet testis q̄ nō est de
facto certus. Respōdeo ſm Thomā scōa
secūde. q. vij. in testimonio nō debet homo
incertū ꝓ certo asserere. Sed dubiū de
bet sub dubio pferre. et de quo certus est
ꝓ certo asserere. Uerūtamen dicit Tho
mas contingit aliquādo ex labilitate hu/
mane memorie q̄ quis reputat se certum
esse de eo q̄ falsum est. Ideo si aliquis cū
debita solicitudine recogitans existimet
se certum esse de eo quod est falsum nō pec
cat mortaliter ℔ asserens. Quia non dicit
falsum testimoniū per se ⁊ ex intentiōe sed
per accidens et ex contingenti extra illud
quod intendit. Tertiū dubium an valet
testimoniū illoꝝ qui solum ex auditu alio/
rum deponunt et an licet iurare. Respon/
deo q̄ testis debet iurare de eo quod vidit
audiuit aut manu cōtractauit. vt etiam dr

j. Joh. j. Tamen in causa matrimoniali vbi agitur de cōsanguinitate admittuntur testes de auditu. Ita tñ q̄ tales audiuerunt a suis senioribꝫ et non ab alijs. et cum hoc si sunt persone graues. hoc est. bone vite ⁊ bone fame. Item si essent plures testes et quilibet eorū audiuisset ab alio q̄ alter. nō valeret testimoniū nisi quilibet illorū audiuisset a pluribꝫ. a duobus ad minus. vel nisi ipi coniūcti audiuissent a duobꝫ. Ita notatur in capitulo. licet ex quadam. de testibus. Secus autē est quando testes inducunt ad probandū prescriptionem. Nā tunc testimoniū valet de auditu. Possunt em̄ tunc dicere q̄ semp viderunt et audiuerunt ita esse. nec vnq̄ viderunt vel audiuerunt contrariū. et q̄ cōmunis est et fuit semp opinio q̄ sic fuit. ⁊ q̄ nō extat ptrariꝫ vel inicij memoria. Ita notatur in glosa vltima de pscriptione. ca. j. li. vj. Sint ergo cauti testimoniū ferentes. ne contra spiritū sanctū ferant si contra veritatem ferant testimoniū. Nā de spiritu sancto ⁊ de quolibet fideliter testificante christus solū gloriatur se testimoniū habuisse in ꝓbo themanis dicens Ille testimoniū perhibebit de me. scilicet qui certā veritatē testificat.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis fit mentio de psonis apostolorꝫ qui fuerunt testes idonei ad perhibendū testimoniū veritati. cū dr. Et vos testimoniū perhibebitis quia ab initio mecū estis. Circa quod sciendū q̄ ad hoc vt quis sit testis legitim⁹ ⁊ habeat psonā pro testimonio ferendo ydoneaz requiruntur plura. que notantur in his versibus. Conditio. seruus. etas. discretio. fama. Et fortuna. fides. in testibus ista requires. Primo ergo requiritur conditio. videlicet vt non sit seruus. quia non recipitur in testimoniū. Nam seruus sepe metu dominantis testimoniū supprimit veritatis. de verborꝫ significatione. forus. Secundo requiritur seruus. quia femina non admittitur in testē in causa criminali. xxx. iij. questōe. v. Mulierē. nisi cū de crimine cauliter agitur. Tunc em̄ admittitur etiaz contra clericos. vt de testi. quoniā. Nō admittitur etiā in testamentis. Instituta de testamēts. §. testis. Tertio requirit etas Nam in ciuilibus non admittitur minor quatuordecim annis. iij. q. iij. ca. j. In criminalibꝫ non minor. xx. vt ibidem dicitur Quarto requiritur discretio. quia non admittitur in testimoniū furiosus siue mēte captus. ij. q. vj. Tria. Quinto requiritur fama. Nam infames a testimonio repellūtur. de testibus cogendis. Preterea. Nec prodest penitentia. quia ⁊ si animas per penitentiā saluare possumus. infamiā tamē abolere nō possumus. ij. q. iij. §. Hinc colligitur. Sexto requiritur fortuna. scilicet an locuples. an egenus. an lucri causa q̄d faciat. iij. q. ij. Testiū. Septimo requiritur fides. quia infidelis contra fidelē non admittitur. ij. questione. vij. Si hereticus Et quia ista omia fuerunt in apostolis. iō fuerunt legittimi testes pro christo. Apostoli em̄ non erant serui sed liberi. Unde Joban. xv. Jam non dicam vos seruos. et maxime post missionē spūssancti. Tunc em̄ liberati fuerunt per gratiā adoptiōis. quia vbi spūs dñi ibi libertas. Item non em̄ dedit nobis deus spiritum timoris. ij. Thimo. j. Et Romanorꝫ. viij. Non accepistis spm̄ seruitutis iterꝫ in timore Secundo erant viri. quia viriles et constātes. ita vt audacter dicerent regibus et principibus. Magis oportet obedire deo q̄ hominibꝫ. Non ergo erant vt femine molles sed vt viri audaces. Tertio erant perfecte etatis. sicut patet ex eorꝫ legendis. Nam quidam erant citra tricesimū annū. quidā citra quadragesimū. quidam citra q̄nquagesimū. fuerunt etiā discreti et prudentes sicut serpentes. et simplices vt columbe. Matthei. x. Fuerunt et bone fame. quia nullis criminibus respersi sed de proprio labore viuentes. Nam et rerbibus victuz querentes. vt dicitur Matthei. iij. Fuerunt locupletes non auro sed spiritu sctō. Juxta illud apostoli. In omnibꝫ diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni sapiētia. ita vt nihil desit vobis in vlla gratia. Tales deberent esse predicatores moderni successores apostolorꝫ qui testimonium perhibebant xpō coram omi ppło. maxime vt non sint serui viciorꝫ sed liberi. vt vicz omia faciant nō ex timore sed ex amore vt filij dei. Perfecta enim charitas que debet esse in talibꝫ foris mittit timorem. j. Joban. iij. Item vt nō sint delicijs et voluptatibꝫ resoluti. Unde eis dicit. Sint

lũbi vñ pcincti. Luce.xij. Lũbos pcinge/re est carnis lasciuiã p ꝓtinentiã coartare. Inquit Gregoꝛi⁹ ibidẽ. Item vt sint per/fecte etatis.nõ vt quidã nescientes ꝙd aut de quib⁹ affirmant.vt dicit apl'us. Ꝫ cer te multis potest dici illud.ij. Regũ.x. Et.j. Paralip.xix. Manete i ciuitate donec cre scat vobis barba. Requirit etiã discretio t sufficiẽs scientia.quia dicit Gregoꝛi⁹. In/decoꝛ est vt alios debeant regere qui seip sos nesciunt gubernare. Requirit etiã fa/ma. Nam nobis necessaria est ꝓsciẽtia no stra ſz primis fama.vt dicit apl'us. Habe tur.xij.q.j. Nolo. Debet etiã esse locuples i virtutib⁹.vt sic luceat coꝛã omnib⁹ lux ei⁹. Math.v. Ultimo debet esse fidelis deo t primo.vt sibi dicat illud Math.xxv. Eu/ge serue bone t fidelis. Quisquis ergo ta/lis fuerit recte sibi dicetur a domino.quia ille testimoniuꝫ perhibebit de me ꝓ quo accipiet coꝛonam vite.

In die penthecostes. I Sermo. LXXXIIII

Si quis diligit me sermonem meuꝫ seruabit.et pater meus diliget eum. et ad eũ venie/mus et mansionẽ apud eum faciem⁹. Jo/hannis.xiiij. Festiuitatis hodierne solen/nia sancta mater ecclesia dignis veneratur obsequijs.tantoꝙ spũali iocunditate leta tur in domino quanto coꝛda fideliũ san/cti spũs dulcedine perfusa in dei dilectiõe dilatant. Hodie nãꝙ charitas dei diffu/sa est in coꝛdibus nostris per spm̃sanctuꝫ qui datus est nobis Romanoꝛ.vi.to. per quem quidẽ spm̃sanctum recepim⁹ pign⁹ salutis.robur vite.scientie lumen. Inquit Bernhardus in quodam sermone. Ab h̃ die tuba euangelice predicationis intonu it. Ab hoc die ymbꝛes charismatũ flumi/na benedictionum oĩe desertũ hui⁹ mũ/di et vniuersam aridam rigauerunt. In/quit Leo papa in sermone hodierno. Ho die deus pater digito suo. scilicet spiritu/sancto. noue legis precepta .et legem vite et disciplineꝫ in coꝛdibus fidelium scripsit Non quidem legem timoꝛis sed gmoꝛis. Non enim accepistis spũm seruitutis ite/rum in timoꝛe.sed accepistis spũm adopti onis. Judeis data est lex quaꝫ nec ipi nec patres eoꝛum poꝛtare potuerunt Actuꝫ xv. Nobis vero iugum suaue hodie impo situm est .et onus leue Matthei vndecio. Nec mirum . quia spũssanctus qui hodie datus est spiritꝰ est bonus et suauis Sa/pientie.xij. Qui attingit a fine vsqꝫ ad finẽ fortiter et disponit omnia suauiter .vt dici tur Sapientie.viij. Illos ergo antiquos invoce tonitrui dando legem duram in ta bulis lapideis docuit Exodi.xix. Nos in ignis claritate in sono aure dulcissime dã/do precepta vite et legem gratie suaueꝫ in coꝛdibus nostris benigniter informauit. Magna igitur differentia .magna distan tia.ymo maximũ chaos inter nos et anti/quos firmatum est.eo q⁹ lex amoꝛis et di/lectionis data est nobis ad vitam.illis ve/ro lex timoꝛis et vltionis ad moꝛtem. Vñ apostolus vocat legem antiquam occisio/nis.nouam autẽ viuificationis.ij. Coꝛin/thoiꝛ.iij. Illis positum est simul cum lege velamen super coꝛ eoꝛum. Nobis autẽ ab latum est velamen vt reuelata facie gloriã domini speculantes in eandem ymagineꝫ transformemur a claritate in claritatẽ tan quaꝫ a domini spiritu. Inquit apostolus ibidẽ i fine. Ergõ igitur nobis data est lex domini immaculata testimonium domini fidele.exquo data sunt nobis eloquia do/mini eloquia casta.argentuꝫ igne spiritus/sancti examinatum .merito et dilectione seruandum est.quia quod per dilectioneꝫ datum est. melius q̃ per dilectionem ser/uari non potest. Augustinus in suis me/ditationibus. Vnde si fideles veraceꝫ filij sumus patris nostri celestis qui dedit nobis spiritum adoptionis filiorum ser/uemus precepta sua ex dilectione. Illud enim est signum dilectionis et adoptiõis nostre a deo. Juxta illud Gregoꝛij. Pro/batio dilectiõis est exhibitio operis. Sic enim saluatoꝛ ait. Si diligitis me manda ta mea seruate. Et sequit. Qui habet man data mea et seruat ea.ille est qui diligit me Johannis.xiiij. Propter quod etiam sal/uatoꝛ noster ostendens veros adoptionis filios suos dicit h̃ in euangelio hodierno. Si quis diligit me sermonem meum ser/uabit.ꝛc. In quibus verbis tria proponũ tur. Primo nanꝙ proponitur mandato/rum dei obseruatio.quam deus a nobis exigit et requirit.cum dicitur. Si quis di-

ligit me sermonem meū seruabit. Secundo proponitur obseruationis mandatorum dei remuneratio. quam deus homini repromittit. cum dicitur. Et pater meus diliget eum. Tertio subinfertur personarum diuinarum visitatio. quam tota trinitas homini exhibere intendit. cum additur. ad eum veniemus.

A

Dixi primo q̄ in verbis premissis primo ponitur mandatorum dei obseruatio. quā deus a nobis exigit et requirit. cum dicit. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. ⁊c. Sicut em̄ dicit Lira super ista littera. Obedientia in ope pcedit et amore existente in corde. Et ideo signum dilectionis diuine et dispositio ad habendum spiritumsanctū est amor et obedientia diuinorum preceptorum. Juxta illud Johānis. xiiij. Si diligitis me mādata mea seruate. Pro quo sciendum q̄ circa mandatorum dei obseruationem tria sunt attendenda. Primo. q̄ mandata dei sunt necessario implenda et obseruanda. Secundo. quomodo sunt obseruanda. Tertio. q̄ mandata dei sunt effectualiter tenēda. De primo q̄ sunt et qua dā necessitate implenda. patet hoc. quia mandata nostri saluatoris sunt mandata magni domini ⁊ summi regis qui habet potestatem vite et mortis. qui occidit et viuere facit. percutit ⁊ sanat. et non est qui de manu sua possit eruere. Deutro. xxxij. Necesse est ergo implere que precepit Et hoc tribus ex causis. Primo. quia mandata sua non sunt impossibilia credenti. Deutro. xxx. Mandatum quod ego precipio tibi hodie non supra te est. Ecce implendi possibilitas. ex̄q̄ non est supra hominem. Supra te nō est quod non nisi per te fieri potest. Supra te non est quod potentie tue subiectus est. Unde saluator bene dicit. q̄ omnia possibilia sūt credenti. Secundo quia non sunt inutilia speranti. Juxta illud ad Hebreos. vij. Reprobatio fit mandati precedētis propter infirmitatem eius et inutilitatē. Quasi dicat apostolus Q̄ propter hoc refutātur mandata. quia sunt debilia et inutilia. vnde possumus concludere a cōtrario sensu. q̄ si mandatum reprobatū fuerit inutile sicut cerimoniale. necessario mandatus morale est obseruandū tanq̄ vtile. Inde est q̄ mandata legis veteris q̄ntum ad cerimonialia hodie sunt omnino inutilia. et per consequens non seruanda. Juxta illō Lex et prophete vsq; ad Johannē. scilicet quantū ad cerimonialia. iudicialia vero in aliquibus sunt seruanda et in aliquibo nō Sed moralia in omnibus. Qualis autez vtilitas est seruantibus mandata in noua lege. certe maxima. Juxta illud. Si vis ad vitā ingredi serua mandata dei Matthei. xix. Tertio sunt seruanda necessario quia non sunt difficilia diligenti. Juxta illud. j. Johannis. v. Mandata eius grauia nō sunt. Ubi dicit glosa interlinearis. Q̄ notanter dicit. grauia nō sunt. eo q̄ nō trahunt deorsum vt talentum plumbi. sed sursum vehit et excelsos facit custodia mādatorum. Et glosa ordinaria ibidez dicit. rationē assignando quomodo grauia non sunt. quia ea que sūt dura et aspera. timor dei et spes premij facit leuia. Unde dicit glosa. Si quis grauia esse iudicat infirmitatē suaz accuset. quia forti sunt leuia. Et vere nō sunt grauia. quia oīe quod natū est ex deo etiā vincit mūdū. et per ꝓsequēs ⁊mpler mandata. Hec glo. Un Aug⁹. li. iij. cōfessi. Uerus amor nō sentit amaritudines sed dulcedinē. quia sapor amoris dulcedo est. Et idem ibidem. Qui amat nō laborat. Omnis em̄ labor non amantibus grauis est. Et Hieronim⁹ in quodam sermone. Nihil amantibus durū nullus labor difficilis. Ama christū et facile videbitur difficile. Et Petr⁹ raueñ. in quodam sermone dicit. Nil durū nil amarū nil graue nil letale cōputat amor verus. q̄d ferrū que vulnera. que pena. q̄ mors amorē prevalent pdere pfectuz. Impenetrabilis est lorica. respuit iacula. gladium excutit. pericula insultat. mortem irridet. si amor est vincit omnia. Hoc est quod dicit apostol⁹ Roz. viij. Quis nos sepabit a caritate xp̄i an ignis an gladius. ⁊c. Et bis patet q̄b mandata diuina grauia sunt aut quibus leuia. Nam peccatoribo charitatem nō habentibo valde sunt grauia. iustis vero habentibo charitatem facilia ⁊ leuia.

B

Sūt aūt quatuor grauia peccatoribus que nō sunt grauia viris iustis. scz onera peccatorz. opera mandatorum. vicinū bñficiū. et djunū iudicium. De primo dicit

in persona eorum Psalmista. Iniquitates mee supgresse sunt caput meū. et sicut onꝰ graue grauate sunt sup me. Certe maxime grauitat' est pcīm q̄d ita subito penetrat totā grossitudinē terre z in pūcto ad infera descendere facit. Job. xxj. Ducūt in bonis dies suos. Refert Robertꝰ holgoth super libꝝ Sapīe. c. ij. Q̄ si ponat' ferrū ad magnetē in libra eadem ferrū sibimetipsi non erit graue. ℔ est. sua grauitas in nullo pmouebit suū descensum. Sed tm̄ descēdit q̄ntum grauitas magnetis pmittit. vñ non plus ponderabunt ambo q̄ꝫ solꝰ magnes. Cuius ratio est. quia magnes naturaliter attrahit ferrum. Ferrum significat duriciam cordis nr̄i. Magnes significat xp̄m attrahentē nos ad se p grāz. Job. vj. Nemo potest venire ad me nisi pater meꝰ traxerit eū. Quādiu homo cōiūctus ē deo per gratiā et charitatem. homo nō est sibi metipsi grauis. Nam deus ipm̄ supportat et pfortat. Ad Philipp. iiij. Omnia possum in eo qui me cōfortat. sed si diuidit homo a deo per pcīm mortale. et ponitur in alia parte libre statim fit sibimetipsi grauis. in tantū q̄ si moriat statim descendit ad īfernum. Job. vij. Posuisti me contrariū tibi et factus sum michi metipsi grauis. Cur non tollis pcīm meū. et quare non aufers iniquitatem meā. Quasi di. Aufer a me iniquitatē et statim ero iuxta te in alia parte libre et nullo modo ero mihi grauis. Job xvij. Pone me dñe iuxta te. et cuiꝰ vis manus pugnet contra me. In figura huius vidit Zacharias mulierem sedentē in amphora habentē in ore suo massam plumbi et dictū est. pphete q̄ hec est impietas. Zacha. v. In signum huius q̄ iniquitas opilabit os suū. et q̄ omīs iniquitas grauis est. Eccī. xxij. Supra plumbū quid grauabitur. Ideo Isaie. j. dr. Ue genti peccatrici. populo graui iniquitate. semini neqꝫ. filiis sceleratis. Hodo malis hominib⁹ grauia videnk opera mandatorū. cum tamen sint facilia iustis. Hec mirum q̄ eis videntur grauia cum tm̄ in rei veritate non sunt quia ipi sunt debiles et infirmi z impotentes. ps. Ipi infirmati sunt et ceciderunt. Scimus quia ignis est totaliter leuis. terra totaliter grauis. mixtuꝫ vero ex terra et igne est partim leue et partim graue. Et si terra pdominetur. mixtum tale descendet Si ignis ascendit. Sic est de anima humana. Psalmista. Anima mea sicut terra sine aqua. Charitas est ignis Lu. xij. Ignem veni mittere in terram. Quando ergo anima non est separata a terra fit totaliter grauis Eccī. iij. Cor neqū cruciabitur doloribus et peccator grauabitur. Tunc em̄ descendit semper ad dilectionē terrenorū. Psalmista. Usquequo graui corde. Hꝫ si fiat cōmixtio charitatis ad animaz. tunc eleuatur sursum Colo. iij. Que sursū sunt sapite. Quia ergo iusti multum habent de isto igne charitatis. ideo omīa eis sunt facilia. Iuxta illud Tulij ad Brutū in quadaz epistola. Justis omīa sunt facilia. Vñ Leo papa in sermone de apparitione domini. Nil arduum in hominib⁹. nil asperū mitibus. facile omnia preceptaveniunt in effectum quando et gratia pretendit auxilium et obedientia mollit imperium. nec dura ibi necessitate seruitur vbi diligitur quod iubetur. Dec Leo papa. Tertium quod videtur malis graue est vicinum beneficium. Displicet em̄ malis q̄ boni qui viuunt e vicino iuxta eos benefaciunt et bene viuunt. Unde dicunt de bono et iusto viro. Grauis est nobis ad videndum. Sapientie secundo. Econtra est de iustis qui congaudent aliorum felicitati. gaudētes cum gaudentibus. Quartū quod malis est graue est diuinum iudicium. Isaie xxx. Ecce nomen domini venit de longinquo. ardens furor eius et grauis ad portandum. Hec mirum. quia quanto graue ab altiori loco descendit tanto fortiꝰ premit. Christus autem descendet a summo celo et ideo grauissime eos obruet. Iuxta illud. Super quem ceciderit lapis iste cōteret eum. Matthei vicesimo primo. Electis vero illud iudicium erit optabile et delectabile. quia tunc appropinquabit redemptio eorum. De secundo quomodo mandata dei sunt obseruanda sciendū q̄ mandato debetur dilectio et voluntatis deside rium. Iuxta illud Psalmiste. Expectabā salutare tuuz domine. et mandata tua dilexi. Secundo directio quantum ad rationis consilium. vt scilicet fm̄ ea homo omnia sua consilia dirigat. ps. Ad omnia mādata tua dirigebar. omnemviaz iniquā odio habui. Tale consilium deberet esse catholicorū dñoꝝ. vt nō esset ꝯ diuinū pceptuꝫ.

In die penthecostes

Tertio mādato debet electio t libertat' arbitriū. ps. Fiat man⁹ tua vt saluet me. qm̄ mādata tua elegi. q̄d fit q̄n homo ex libertate et bona volūtate nō inuit⁹ nec coactus mādata obseruat. Un̄ dicit Aug⁹. sup ps. lxvj. Nō ē amic⁹ recti q̄n si fieri posset malet illud q̄d rectū est nō iuberi Quarto mādata sunt reuerēter audienda. q̄d fit quando homo tam aure cordis q̄m cordis ea attendit. t h̄ pinet ad potentiā intellectiuā Baruth. iij. Audi isr̄l mandata vite auribus pcipe. vt scias prudentiā. vbi tāgit duplicē audiētiā scz intrinsecā t extrinsecam Contra somnolētos in predicatione. s. q. s. Interrogo vos frēs. quid est maius. corpus xpi an verbū dei. Quinto sunt memorialiter custodienda. t h̄ pinet ad potentiā retentiuā Prouer. vij. Qui custodit mādata custodit aiam suā. De tertio q mādata sunt effectualiter implēda. t pinet h̄ ad potentiā operatiuam Ecci xxiij. Peccator transgredies mandatū dñi incidet in pmissionē neḡ. vñ dicit Aug⁹. sup illud ps. In q̄ corrigit adolescentior viam suā. Custoditio verbor dei intelligēda est opatio ꝓceptor. Frustra em̄ custodiunt in memoria si nō custodiunt in vita. Nam verba dī tenendo agunt q̄dam ne obliuiscant. agūt viuendo ne corrigant.

Dixi secundo q̄ in verbis pmissis tangit obseruatōis mādator remuneratio. cū dr. Et p̄ meus diliget eū. Un̄ multiplicē remuneratōem h̄z in futuro cōsequunt mādator diuinor obseruatores Sūt em̄ mandata dei in hac vita alimēta dulcoris. sunt medicamēta doloris. Sūt argumenta diuini amoris. sunt etiā in vita eterna augmenta perpetui honoris. sūt ornamēta fulgidissimi decoris. et sunt fulcimenta eterni vigoris. De primo dr. Ecci xxiij. Nihil dulcius q̄m respicere in mādata dñi. De secundo Ecci. xv. Si volueris mandata conseruare conseruabūt te. scilicet a dolore pcti. De tertio ps hic in euāgelio. Si quis diligit me sermonem meū seruabit. et pater meus diliget eum. De quarto ps. Tunc scz in futura vita non cōfundar cum perspexero in omnib⁹ mandata tua. Unde tūc damnati dicent qui spreuerunt mandata dei illud Thobie. iij. Facti sumus in obprobriū et fabulā gentib⁹. quia nō egim⁹ ꝓcepta tua. De ānto Matth. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eor. Justi videlicet qui iusticiā pceptor dilexerunt. et iuxta ea iuste viverunt. De sexto Prouer. vij. Serua mandata mea t vives. Sed quia inter oīa ista saluator ponit vnū pceptum scz reciprocam dilectionem dei patris qua diligit omnes obseruatores mādator. ideo sciendū q̄ multa sunt que acquirunt dilectionem dei et quodāmodo inclinant deum ad diligendum hominē. Primum est deuotio mentis quo ad affectum Ecci. xlv. Dilectus deo t hominibus Moyses. qui interpretatur aquacitas. et designat hominem deotum aquis lachrimarū habundantem. Unde Bernhardus libro de amore dei cap. vij. tractans illud Geneseos pmo. Spiritus domini ferebatur super aquas. dicit. Spiritussanctus procedens a patre et filio qui ab inicio creature superfertur sup aquas id est. super mentes filiorum hominū fluentes. omnibus se offerens. omnia ad se trahens inspirando. noxia arcendo. p uidendo vtilia. deum nobis et nos vniendo deo. Nec ille. Secundum est contemplatio regni celestis quo ad intellectum. Psalmista. Diligit dominus portas syon super omnia tabernacula Jacob. Porte syon interpretantur contemplatiui quasi speculatiui celestium gaudiorū. quas portas diligit dñs plus q̄m tabernacla iacob. id est. actiuos. qr Jacob interpret' subplantator. t significat hoīes incipientē subplantare vicia. Tertiū est doctrina. fitas q̄ ad locutionē Cap. viij. Dominus omnū dilexit illā. scz aiam. Et post seq̄t. Doctrix ē disciplie. Quartum ē iusticia opis boni q̄ ad actōes. ps. Diligit iustos dñs Prouer. xv. Qui seq̄t iusticiā diliget' a dño. Quintū ē honor et gl'a sancte conuersatiōis q̄ ad boni exempli ostensionē Isaie. xlviij. Et quo honorabilis fact⁹ es in oculis meis t gloriosus. ego dilexi te. Sextum est hylaris et iocunda elemosinarum largitio quo ad primū. ij. Cor. ix. Hylarē datorem diligit de⁹. Septimū est virginitatis incorruptō q̄ ad corp⁹ primū Joh. xiij. Cōuersus petrus vidit illum discipulum quē diligebat ihs. Dicit de Johanne q̄ fuit ꝓgo. et Prouer. xxij. Qui diligit cordis mundiciā. habebit sibi amicum regem. Octauum est

portæ Sion et tabernacula Jacob quid significent

discretio sapientie in cognoscendis Sap. viii. Neminē diligit deus nisi cū q̄ sapientia habitat. Nonū est puritas innocētie in faciendis Ozee. xi. Puer israel z dilexi eū. Decimū est simplicitas intentiōis recte in appetendis. j. Paralip. vlt. Scio q̄ probes corda et simplicitatem diligas. Ultimum est obseruatio diuini sermonis. vt ḣ dicit. Pater meus diliget eum. Certe maxima vtilitas est sermonis diuini auditio et obseruatio. que tanti dñi procurat dilectōez. procurat insup etiam aīaz nr̄az ab infirmitatib⁹ diuersis curatōem. Ūñ obseruatio sermonis diuini maxime curat z sanat oīs infirmitates nostras spūales. iuxta illud. Sermo tu⁹ dñe sanat oia Sap. xvi. Homo peccator habet septem graues infirmitates scilz supbiam tanōz frenesim et mentis alienationez. que necse nec alios bene iudicat. Sed ista curatur sermone diuino. qui suadet humilitatem. dicens illud Ecclesiastici. iij. Quāto maior es humilia te in omnibus. Secūda infirmitas est ira. que est quasi febris accuta. paciēs calorem et sitim maximā. Sic ira cōtinue sitit vltionem cum calore iracūdie. Sed et istam curat sermo diuinus dicens illud Jacobi. Ira viri iusticiam dei nō operatur. Jacobi p̄mo. Tertia infirmitas est accidia que comparatur paralisi. que est membrorum debilitatio et dissolutio. ita q̄ p̄rios actus perficere non possunt. Ista curatur per valde calida. scilicet per considerationez ignis infernalis. Quarta est auaricia. et significat per ydropisim. que tanto magis bibit de tanto plus sitit. Ista curatur per elemosinam et opera pietatis. Juxta illud Frange esurienti panem tuum. Isa. lviij. Quinta infirmitas est icrericia. et significat inuidiam que infirmitas facit hominē pallidum et glaucum. et nō permittit sua siccitate fel diffundi per venas. Sic inuidus homo per inuidie siccitatem fit pallidus et glauc⁹. Unde Ouidius. Inuidus inuidia comburitur intus et extra. Intus scz in anima. et extra scz in corpore. Sed talis infirmitas potest curari sermone diuino. vbi dicitur Diliges deuz ex toto corde. z proximū tuum sicut teipsum. Sexta infirmitas est gula. et significatur per epilensiā que facit hominē cadere corpaliter in ignem et in aquā. Sic gula in diuersa genera peccatorū. sicut patet de Loth Gen. xix. Ista curatur per abstinentiā. Juxta illud apostoli Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Septima est luxuria. q̄ compat lepre. q̄ nascit ex calore corrupto z deordinato. et est contagiosa Sic luxuria hec sanatur per cōtinentiā. Juxta illud Luce. xij. Sint lumbi vestri p̄cinct. Ecce quō ad oīes infirmitates sermo diuinus adhibet remedia. z ideo maxime est vtilitatis. D

Dixi tertio q̄ in ȳbis p̄missis tangit diuinaz p̄sonaz gratiosa visitatio. quā tota trinitas homini facere intendit. cū dz. Et ad cū veniem⁹. scz ego z pr̄ et spūssc⁹s. z māsionez apud eū faciem⁹. Circa q̄d sciendū q̄ duo h̄ ꝓpōit q̄ de⁹ suis electis ꝑmittit. Prio suā gratiosaz aduentū z descensionē ad hoīz ibi. ad cū veniem⁹. Secōo suauissimā suaz in corde ip̄i⁹ hois inhabitatōz. ibi. Et mānsionē apud eū faciem⁹. O q̄z dulc⁹ hospes aīe dulce refrigeriū homini pctōri. De primo sciendū q̄ dñs venit in mēte hominis multipl'r. Ad q̄sdam em̄ dedignat venire sic ad pctōres in pctis manētes Juxta illd Sap. j. In maliuolam aīmā nō intrabit spūs sapie. Ubi dicit Nolgorb assignādo rōnem b⁹. q̄z si vnū ctrariorū sit in summa nihil secū cōpatit de suo ctrario. De⁹ autē est summa bonitas. z ideo nullo mō habitat cū malicia. Natura em̄ respuit ctraria siū gāt. dicit Boeci⁹ de ꝓsolatōe. Et nō sapia in maliuolā aīmā non intrabit. Et dicit notāter nō intrabit. q̄z nō solū nō inhabitabit sed nec introibit in eā. Ad quos dā aūt venit z descendit sed eos non inhabitat diu. sic illos qui ad vomitū reuertūt sm Liram sup Johez. De q̄b dz. ij. Pe. ij. Ctrales sunt similes cani reuertēn ad vomitū et sus lote involutabro luti. Ubi glo. ordi. dicit. Canis cū vomit abū q̄ pectus p̄mebat. p̄ijcit. sed cū ad vomitum reuertit vnde leuigat⁹ fuerat rursus occupat. Sic q̄ nequicia q̄ mentis intima p̄mebat confitendo p̄ijcit. post ꝓfessionē dum repetit resumit. Sus dum in luto lauat sordicies efficit et reuertit. Sic q̄ pctīs plangit nec tamen deserit. pene grauiori se subicit. qui et ipsam quam flendo potuit veniam habere contempsit. et quasi in luto aqua semetipsum voluit. quia dum fletibus suis

In die penthecostes

vite immundiciã subtrahit añ dei oculos sordidas ipas etiã lacrimas sac. Nec glo. Circa quod sciendum q̃ duo sunt impedimenta quibus impedit visitatio et inhabitatio spũssancti. vnum quod impedit visitationem eius est mentalis malicia. z quo ad hoc dicit. Peruerse cogitatões sepant a deo. i. peruerse affectões cogitatõis. Secundũ q̃d impedit mansionẽ dei in homine est immũdicia corpalis. vnde licet ĩ maliuolã animã nõ intrat sapientia diuina. tñ ĩ corpus subditum peccatis non negat q̃n intret. sed diu non inhabitat. Cuius dicti potest esse ratio vt ostendat differentiam inter pctã carnalia et spũalia. et mãie peccata malicie cuiusmodi est ira. inuidia. superbia. quia ista sunt minoris verecundie sed maioris culpe ſm Gregoriũ. Sz peccata carnalia sunt maioris verecũdie z minoris culpe. z ideo vt cõiter facilius conteruntur homines de peccato carnali et cuz maiori verecundia satisfaciunt q̃s de peccatis spũalibus. Vnde peccata spũalia sicut odium. inuidia. ira. superbia. magis in hominib⁹ ꝛnuant q̃s peccata carnis. Et ideo dicit q̃ in maliuolã aiaz nõ introibit spũa liter sz ĩ pctõres z reos carnaliũ pctõz bñ intrat aliq̃n sz nõ inhabitat in eis ſm Robertũ holgoth sup libz Sapientie. cap. j. Vnde Gregoriꝰ dicit. Maliuola anima ẽ que in corde tenet odiũ et rumorẽ. Corpꝰ autẽ subditũ peccatis est q̃d ſm apostolum fornicationi non dño seruit. Propterea dicitur Isa. lv. Derelinquat impius viã suã et vir impius cogitatiões suas. Ad quosdam vero deus venit p iustificationẽ a peccatis et inhabitat ac manet ibidem in tozdibus coz pseueranter p gratiã cõfirmantem corda coz in bono. Tales fuerũt apostoli vt dicit Lira sup Joh. in q̃b mansit deꝰ p grãm in pñti. et postea per gloriaz in futuro. ℭ Manet autẽ pz et filius z spũssanctus in quibusdã fo spealiter z libẽtissime. et ſ in quibusdã fo spealiter z libẽtissime. et ſ ſm diuersas ꝟtutes q̃b hõ diuersimode meret dei inhabitatõez in se. vñ ꝓma ꝟtus que meret dei habitatõez in homie est credulitas vera Ephe. iij. Habitare xp̃m p fidem in cordib⁹ vris. supple det vobis ſ ꝺs vt ſ sequamĩ. Scda est fortitudinis cõstantia que habetur per spem Isa. xl. Qui sperant in domino mutabũt fortitudinez. Psalmista. Tu autẽ ĩ sancto habitas laus israhel. Sanctũ vocatur firmũ. Undeoz Sanctificetur nomen tuum. id est. firmetur. Tertia est deuotio interna. j. Reg. viij. Dixit dominꝰ vt habitaret in nebula. Nebula humida est et designat animã penitẽtis cõpunctionis lachrimis humectatam. Quarta est cõuersatio celestis. Psalmista. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis. id est in celestibus viris. Quintũ est discretio respectu inferioz Prouerb. viij. Ego sapientia in consilio habito. et eruditis interfum cogitationib⁹. Sextum ẽ cõtemplationis speculatio respectu supernorum. Ps. Factus est in pace locus eius et habitatio eius ĩ syon. quod interpretatur specula. De q̃ dicit Hiere. xxxj. Statue tibi speculã. Septimũ est mẽz hũiliatio respectu omniũ istoz Isa. lvij. Habitat dñs cum ꝓtrito z hũili spũ vt viuificet spñm humiliũ z viuificet coz cõtritoz. Octaua ẽ dilectio operosa. de qua dz hic. Si q̃s diligit me. zc. Sequit. Et pz meus diliget eum. z ad eum veniemus zc. Spealiter autem z libentissime manet deus et inhabitat q̃sdam ꝓpter quatuoz ꝓpter q̃ amicꝰ solet manere apud amicũ. Primo eñ libentissime manet homo apud illũ qui eũ spealiter et instanter rogat z quasi trahit per palliũ. sic de illis duob⁹ discipulis dz Luc. xxiiij. Qꝝ coegerũt xp̃m dicẽtes. Mane nobiscũ dñe q̃ tã aduespascit. p q̃d significãt illi q̃ totũ tps vite sue ĩ bono deduxerũt. z tandẽ feliciter cõsummauerunt. q̃ scz mane puericie in virilitate quasi meridie. ĩ senectute q̃i vespere. semper domino placuerũt. Sedo libentissime manet amicus vbi opulẽter reficit. Sic xp̃s mãsit apud Zacheũ Lu. xix Hodie in domo tua oportet me manere. Zacheꝰ eñ erat ꝓnceps. et ipse diues. Sciuit dominus quia apud diuites est bonũ hospitiuz. Diuites sunt homines opulenti virtutibus. scz iusticia. misericordia. humilitate Unde quanto ditioz est hõ. tanto maiozes habebit amicos. Quia dz Prouer. xix. Diuitie addũt amicos plurimos. p ſ etiã significat q̃ dñs libẽtissime manet vbi mlta paupib⁹ largiunt. j. Joh. iij. Qui habuerit substanz hui⁹ mundi. Et sequitur. Quo charitas dei manet in eo. Tertio libentissime hõ manet vbi est pax et securitas. Sic xp̃s mãsit trãsiordanẽ vbi iohes

erat baptizãs. eo q̃ iudei querebãt eũ iter ficere Joh. x. Et locꝰ ille vocatꝰ est Betha/nia. q̃ interptat obedientia. p q̃d designat q̃ xps liber moratꝰ in loco obediẽtie. vbi subditi obediũt platis. Cuius rõ est. quia ibi securus est q̃ eũ nec mũdus nec diabolus inimici eius eiciunt. Sic puer xpus mansit in irlm in templo Luce. ij. Hieru/salem interptatur pacifica. In pace g̃ libẽter manet. Non mirek g̃ peccatoꝝ q̃ in eo xps nõ manet. qũo eĩ manebit in illo hospitio vbi dona sua sunt in piculo. Dic eĩ. Bern. Periclitat castitas in delicijs. hũilitas in diuitijs. pietas in negocijs. veritas in multiloquio. charitas in ꝟ neq̃ seculo. Quarto libentissime homies manent vbi diligunk et habent amicos. Sic christus apud Marthã et magdalenam mansit qz eũ diligebant. Signũ autẽ fuit qz eum diligebant. qz ad nutum sibi seruiebant. t oĩa mãdata sua t sermones suos seruabãt. Magdalena eĩ sedebat secus pedes dñi audiẽs verbũ illius. Martha aũt ministrabat. Per q̃ significat amoꝝ dei et proximi. Unde habens amorem istũ duplicẽ vite. scz actiue. qui p Martham. et contemplatiue. q̃ p Magdalenã significatur habz xpm hospitem. Nos igit fratres charissimi studeam⁹ xpo dignũ cordis hospiciuz preparare. vt tandẽ suã societatem mereamur obtinere. Quod nobis prestare dignetur xc̃.

In die penthecostes. II. Sermo. LXXV

Paraclitus autez spũssanctus quẽ mittet vobis pr̃ in noĩe meo illevos docebit oĩa Jo. xiiij. Si ꝓsideremꝰ frẽs charissimi natura nr̃e ꝓditiõem in seipsa. q̃ntum ad esse nature. q̃ntũ ad esse gr̃e. et q̃ntũ ad esse gl̃e. absq̃ dubio nihil inueniemꝰ nisi fragilitatem imbecillitatem et vanitatẽ. Nam quãtum ad esse nature tota vita nr̃a nõ est nisi corruptio. eo q̃ oĩs caro corrumpit viaz suã Ecc. viij. Unde esse nr̃m est valde fragile infirmũ et debile Juxta illud Seruꝰ tuus sum ego. hõ infirmꝰ et exigui temp⁹ Sap. ix. Exiguũ eĩ et cum tedio est tempus vite nostre Sap. ij. Et Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. Quantũ etiaz ad esse gratie vita nostra non est nisi defectio. eo q̃ q̃ntumcũq̃ homo sit perfectus t̃ sanctus q̃ntuz potest acquirere p naturã sine gratia nihil faciet meritoriũ ad salutem vite eterne. Unde dicit Salomon. Si quis cõsummatus fuerit inter filios hominum si abfuerit ab illo sapientia tua. in nihilum computabit Sapientie. ix. Quantum ẽ ad esse glorie vita nostra non est nisi oĩno moda frustratio. eo q̃ si difficile estimãm⁹ que in terra sunt et que in ꝓspectu sunt inuenimus cum laboze. quanto magis que in celis sunt quis inuestigabit Sapientie nono. Quia igitur homo consideratus in se multum defectuosus est tam sua naturalia in vita ista dirigere q̃ gratuita acquirere. q̃ etiam celestia possidere sine grata spũssancti. Unde est q̃ necessario habet postulare donum eius qui cum venerit docebit omnia supradicta. Juxta illud Sapientie nono. Sensum tuuz quis sciet nisi tu dederis sapientiam tuã et miseris spiritum sanctũ tuum de altissumis. Et Sapientie. xix. dicitur. Uani sunt oĩes homines in quibus non subest scientia dei. Et quibus patet magna necessitas missionis spũssancti. Nam a corruptione in esse nature renouari non possumus nisi p ipsum. eo q̃ natura nostra corrupta per peccatum originale. nõ nisi per ipsum renouatur ab infectione originalis culpe. Juxta illud Ps̃. Emitte spm tuum et creabũtur et renouabis faciem terre. Johannis. iij. Nisi quis renatus fuerit et aqua et spiritu sctõ. xc̃. In signũ hꝰ spũssanctꝰ sereba⁹ sup aq̃s Gen. j. Et i colũba sup xpm baptizatũ Mat. iij. A defectõe etiã culpe actual⁹ purgati i esse gr̃e nõ possum⁹ ꝓfirmari i bono nisi p spm̃sctm̃. eo q̃ lz gr̃az gr̃is datã generalit accipim⁹ oẽs. tñ nõ nisi p spm̃scm̃ cõfirmamur i eo p gr̃az gr̃ũ faciẽtẽ. Unde dicit Ps̃. Cõfirma hꝰ deꝰ q̃d operat⁹ es i nobis In signũ hꝰ datus est spũssanctus i specie ignis hodie ad ꝓsolidandũ infirma. ad roborandũ debilia. ad fortificãdũ dissoluta. Nam p ipm corrector sunt semite eoz q̃ sũt in terris. t p eũ didicerũt homines que ubi placent Sapie. ix. Quantũ vero ad esse gl̃e sum⁹ certificati p firmã t indubitã spem eo q̃ accepimus spiritũ sanctũ pignus hereditatis nostre Ephe. j. In signũ cui⁹ spiritus sanct⁹ dr descendisse de altissimo celo. Sap. ix. Nisi miseris spiritũ sanctũ tuũ ꝺ

altissimis. quia per ipm ad altissimū celorū spes est nobis data gueniendi. Altum est celū planetarū. altius stellarū fixarum. altissimū est celū empireū. quod dicitur celum trinitatis. in quod celū recipiunt anie sanctor. et hoc nō est nisi per spm̄ sanctum qui animas illuc deducit. Psalmista. Spiritus tuus bonus deducet me in terrā rectam. Ut igitur de tanto renouatore confirmatore et deductore qui nos docet omnia hec loqui et audire valeamus. ab ipso primū gratiā loquendi z audiendi iploꝛ q̄rem⁹ et si nō visibiliter saltē inuisibiliter in nos descendat in igne deuotionis incendendo nostrū desideriū ad audiendū. et i lingua dirigendo sermonē nostrum ad eloquēdū vt possim⁹ doceri omnia supradicta. quod vt facilius assequamur matrem glorie imploremꝰ dicētes Aue maria gr̄e plena z̄.

¶ Paraclitus spūssanct⁹ quē mittet pater in nomine meo ille vos docebit oīa. Johannis. xiij. Sicut dicit Dyonisius. ij. ca. de diuinis nominibꝫ habent causata causalium receptas ymagines. Causalia vocat causas. causata vocat effectus. ymagines vocat similitudines. Hoc est tantum dicere q̄ opus factū creatū vel productuꝫ ab aliquo habet similitudinē ad illū a quo factū est creatum genituꝫ vel productum. Idcirco sicut deus pater per verbū creando imprimit rationali creature suā similitudinē quantū ad esse nature. sic appropriate loquendo per spm̄ sanctū recreando imprimit suā similitudinē quantū ad esse gratie. Juxta illud Augustini libro tertio cōtra Faustum. Verbo suo sumus conditi et instituti. sed gratia sua scz spiritusancto nos genuit vt essem⁹ filij et discipuli. Proper quod verbum incarnatū quod nascitur ex substantia patris. ipostaticum amorem. id est. cōsubstantialem qui ab eis procedit tripliciter cōmendat in verbis propositis di. Paraclitus. Primo enim ponit nobis istum amorē tanꝫ clarum et nobilem ex magnificentia personali. cum vocat eum paraclitū spm̄sanctum. Secūdo inducit modū possibilem huius amoris et influentia liberali. cum dicit. Quez mittet pater in nomine meo. Tertio ostendit fructum eius missionis efficacem z vtilem et sufficientia virtuali. cū subditur. ille vos docebit oīa.

¶ Dixi primo. Ca q̄ primo proponit nobis amorē qui est spūssanctus tāꝫ clarum et nobilem ex magnificentia psonali. cum dr. spūssanctus paraclitus. Magna plane et pfectissima est ista nobilitas qua maior nequit inueniri inter oīes spirit⁹. Dicit eī Bernhardus in floribꝫ suis lib. ix. cap̄. xxvj. quatuor esse genera spirituum. scz pecorū. hominū. angelorū. quorū nullum istorū possumus appellare nobilitate perfectū. sed solus spūs dei qui oīes alios condidit z modū nate eis tradidit. ille solus est nobilitate perfect⁹. et illa nobilitas bene exprimitur in h̄ q̄ dr spūssanctus Attribuit aūt h̄ nomen sibi duplici rōne. Primo. quia sicut dicit Aug⁹. iij. libro de trinitate. Qui cōmunis est amboꝫ vocat proprie quod ambo cōstituunt. scz q̄ p̄ est spūs et filius est spūs z p̄ est sctūs et filius est sanct⁹. z q̄ procedit ab vtroq. ideo vocat spūssanct⁹. Secōo ex ipa significatōe. q̄ h̄ nomē spūs in rebꝫ corporeis impulsionez q̄ndā z incitationē significat. Nā flatum et ventū spm̄ vocam⁹ Est aūt primū amoris q̄ impellat z moueat volūtate amātis in amatum. Sanctitas illis rebꝫ attribuit que in deū ordinant. Ista ḡ psona q̄ procedit p modū amoris pprie spūssctūs vocat. Tertio q̄ q̄ sunt vnū amore dicunt vnū spiritu. z q̄ spūssctūs est amor. ideo pueniēter spūssanctus dr. Ita dicit beatus Thomas super primo Sniaꝝ dis. x Bene ḡ congruit hoc nomē spūssancto vt dicat spūs. navbi vult spirat Joh. iij. Ex cuius spiratione homo in dilectione et amore dei perficit totaliter Spiranit eī hodie in aplos. ex q̄ spiratione fuerūt matie accēsi in amore di. Ab illo eī die amauerūt xp̄m insepabiliter. vñ q̄ pus relicto eo oīes fugerūt. deinceps et pampli⁹ colla sua p eo tiranis exposuerūt z submiserūt. Ita q̄ nō solū ꝓba tirannorū aspera. obprobriosa. et cōtumeliosa. sed et nec durissima ꝓbera z attrocissima tormēta eos a xp̄o separare potuerunt. di. illud. Quis nos sepabit a caritate xp̄i. an ignis an gladius. Romanoꝝ. viij. Secōo amauerūt xp̄m insepabiliter Juxta illud Lantico. vltio. Aque multe nō potuerūt extinguere caritatem. vbi glo. ordi. dicit. Aque multe sunt persecutiones. Unde flumina persecutionum vel carnalium voluptatū

nō potuerūt in aplis extinguere charitatē Tertio amauerūt eū pseueranter. Jo.xv. Maiorē dilectionē nemo hz nisi vt aniaz suā ponat qs.rē. ¶ B Sed diceres. que sunt signa huius amoz spiritussancti per que possum cognoscere me hre amorē suū. Respondeo tibi q amor dei in homine ex tribz potest cognosci. Primo ex obseruatione pceptoz Joh.xv. Vos amici mei estis si feceritis que ego pcipio vobis. Secundo ex superogatiōe consiliorū. Johā. xiiij. Si quis diligit me sermonē meū seruabit. Notanter dicit. sermonē. non preceptū. vt includat etiā consilia que sunt posita in sermone xpi euangelico. Tertio ex fide credēdoz Joh.xvj. Ipse pater amat vos. quia vos me amastis et credidistis. Sunt autē tres gradus huius amoris xpi sm Hugonē in libro de pfectōne nouicioru. Primus est sic amare cōcessa a deo et vtcis vt tamē illicita deuitet. z amori dei nullius rei amorē preponat. sicut illi qui sic ea que mūdi sunt diligūt et tamē in eoz amore vel cupiditate peccata mortalia deuitāt seruando que deus precipit facere. z tenendo que prohibet ab eo. Iuxta illō Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata dei. Et iste est primus gradus amoris per quē homo pmo incipit ingredi viam vite. Propter hoc oz. Si vis ad vitaz ingredi. Secundus est cū homo volūtate pleniori z affectu seruētiori nō solū cōmunia precepta contentus est seruare sine quibz nō est salus. sz etiā ad oīa q dei sunt studiosus est et voluntarius tam faciēdo in se qz i alijs pmouendo z cōsulendo. qd est pprie bonorum et religiosoz. De quibz dicit Bern. Nō est vestrū circa cōmunia languere precepta. neqz ꝑ solū qd pcipiat deus sed qd velit. Unde aplus. Probantes q sit volūtas dei beneplacens et pfecta. Quantū enim amas dñm tuū tantū studiosior es pmouere beneplacitū eius vbi potes et honorē et cauere eius offensam z inhonorationez fidelis etiā famulus ea diligentia qua cauet dñm suū in se offendere per peccatum ita etiā cauet et dolet eum inhonorare ab alijs p scandalum et prauū exemplū. quia indisciplina famulorū redūdat in dedecus dominoz. Quis em̄ fidelis famulus patienter sustineat contemptū domini sui. iniurias. ne dicam. promoueat sed augeat.

Tertius gradus huius amoris est tanto affectu estuare ad deū q sine ipo quasi viuere non possit coartatus desiderio dissoluendi et esse cum xpo. Talibus viuere est in fastidio. et mori in desiderio etiam p dura tormenta. Hoc desiderio fecit Andreā amplecti crucem. Stephanum orare pro lapidantibz. qui ei celum patefacebat qd anhelabat ingredi. Laurencium deridere carnifices. Vincencium prouocare torores. Agatham letissime ire ad carcerem. et ceteros gloriosos martires gaudere in tribulatiōibz. Sic apostoli amore isto die inflāmati ibant gaudentes a cōspectu concilij. quoniam digni habiti sunt pro nomine ihu contumelia pati Actuum qnto. Experiamur igitur in nobis z probemus si huius amoris ardorem in aliquo istoz sentimus nutriamus istum ignez spiritus sancti inflāmātes nos ad diuinū celestiū et contemptum terrenorum. ardeam⁹ pariter mutuo igne charitatis ad proximos vt dig habitacula spiritussancti ee mereamur. Q si quod absit nondū igne isto incaluimus. incendamus eum in cordibus nostris sanctis desideriis. orationibus. ieiunijs. elemosinis. Sicqz petamus cuz decentes. Accende lumen sensibus. vt scilicz sensus nostri non dispergantur ad illicita sed intendant ad recta. vt os nō loquatur iniqua. oculi non concupiscant lubrica. nares non odorent suauia. aures nō delectentur in verbis aut sonis lasciuie. et manus studiantur ab operibus nequicie et malicie. sed totus homo exterior intendat ad honorem dei et salutem sui et proximi. vt sic infuso amore cordibz ifirma nostri corporis virtute perpetua firmentur. Et hīc de primo.

¶ L

¶ Dixi secundo q saluator in ꝟbis suis inducit nob modū possibilē b⁹ amoris ex influētia liberali. cū dic. Quē mittet pr in nōie meo. Uū deus pr z filius vnus de⁹ cū spū sco ex mag liberalitate influxerūt spūm sanctū cordibz hūanis. quē qdāmodo videbat ip possibile exigētibz aut pon⁹ phibētibz peccatis nris qbz corda nra tanqz vasa immunda erāt ad suscipiendū tantū donum diuine dilectionis. Huic igit quia p passionē christi emundata sunt purificata et pulchrificata. ideo infusa est dulcedo spiritussancti

In die penthecostes

Circa cuius missionē videndum est de pluribus. Et primo de eius processione eternali. quō procedit a patre z filio. Secundo de eius missione tpali. Tertio de figura visibili in qua semel missus est. z de invisibili in qua semp aut sepe mittitur. z circa ista de tpe. die. hora. loco missionis eiusdem.

De primo sciendum q̄ spūsctūs processione eternali procedit a patre z filio. Juxta illud Joh. xvi. Paraclitus quē ego mittam vobis a patre spiritū veritatis q̄ a patre procedit. Item aplus. Misit deus spiritum filij sui in multis locis scripture. Et hoc pbatur q̄druplici exemplo. Primū est q̄ sicut mūdus fuit creat⁹ a patre z filio et spūsctō ita p eandē voluntatē p̄ z filius spirāt spiritūsctm. Nō est tantū dicere ſm Aug. lib. de trinitate. q̄ sicut generatio filij est rō productionis in esse earū naturali. ita processio spūssancti eterna procedentis vt amor patris in filiū. z econuerso est causa z ratio oīs liberalis donatiōis z oīs effectus causati in creaturis. Scōm exemplū est de mente nostra in q̄ noticia generatur a ratione. z a noticia z rōne procedit amor. quia nullus diligit nisi q̄ cognoscit ſm Aug⁹. xv. de trinitate ita spūsctūs a patre z filio. Tertiū exemplū est de sole q̄ generat radiū sicut patet verbū. z radius cū sole pducit ardorez Sic filius cum p̄re spm̄sctm. Quartū exemplū est Damasce. q̄ dicit q̄ sicut eua fuit producta ex substātia ade. ita filius ex substantia p̄ris. z sicut fet⁹ de substantia vtriusq;. ita spūsctūs de patre z filio. Sed in quez procedebat spūsctūs ab eterno a patre z filio. cū nulla creatura fuit in quā procederet. Rndeo q̄ procedebat sicut z nūc procedit a patre in ipmmet patrē. q̄ quicq̄d habet spūssanctus a patre habet. z iō habet esse in patre ſm Aug. Scōo procedebat sicut z procedit nunc a filio in ipm filium met. q̄ in ipo habet esse sicut verbū i patre ſm Ambro. Tertio procedebat sicut nūc procedit a patre i filium. q̄ q̄ sit in filio habet a p̄re. Quarto procedebat z procedit a filio in p̄rem. q̄ habet esse in patre z econuerso. Et iō dicit amor mutuus. Et illa duo ſm Richar. reḡrunt ad hoc q̄ sit iocūdus amor. q̄ dicit caritas. q̄si cara vnitas duorū. hoc est cōtra Bre/cos z ruthenos. rusticanos et rurales rivaldos q̄ negant procedere spm̄sctm a filio in p̄rem. sicut a patre procedit in filiū. nō attendentes q̄ magnā iniuriā faciunt dei filio in hoc. Nam p hoc asserunt implicite q̄ dei filius non diligat patrem. q̄d est absurdissimū. Nō p̄z sic. Quia si spūsctūs q̄ est amor procedit a patre in filiū z nō econuerso a filio in patrē. tunc p̄r amat filium. sed filius nō reamat ipm. z sic valde esset degener filius. q̄d est stultissimū cogitare. cum z bruta amant parētes suos. De scōo sciendū est q̄ licet spūsctūs eternaliter procedit a patre z filio. vt dicit in verbis nr̄i thematis. Quē mittet pater in noīe meo. Nec sūt due processiones spūssancti sz tm̄ vna. ſm Tho. sup. j. sniarū di. xiij. Nec p istam missionez tpalem facta est aliqua mutatio in spūsctō. sed bene in creatura scz in hoīe in q̄ est mutatio ſm rem. In spūsctō autē solū ſm rationez. Ulm̄ processio tpalis spūssancti nō est aliud q̄m exitus p̄sone a p̄sona scz nouo modo inhabitātis creaturā z cōferentis sibi dona aliqua z virtutes. Istud aūt conuenit spirituisctō q̄ est radix oīm̄ boni. eo q̄ est amor. Ulm̄ ex quo dona nō procedunt liberaliter nisi ex amore alicui⁹ ad alterū. Idcirco spirituisctō merito attribuit virtus liberalis dandi dona dei. q̄d cū sit dicitur spūssanctus procedere tpaliter in creaturas seu hoīes. Probatur aūt ista missio tpalis multipliciter. Primo p illud Jobelis. Effundam de spū meo sup oēm carnē. Item dauid. Emitte spm̄ tuū. Itē Isaie. Requiescet sup eum spiritus dñi. Et petr⁹. j. Pe. j. q̄ discipuli euāgelizauerūt spūsctō misso de celo. in quē desiderant angli p̄spicere. que oīa sonant missionē temporalē. Fuit aūt missus tpaliter a patre z filio. Nō patet primo ex eo. q̄ ideo dicit pater expectasse filij ascensionē in celū vt ambo mitterēt eum ad significandū q̄ haberēt ambo potestatem mittendi ipm. Unde Joh. xvj. nisi ego abiero paraclitus nō veniet ad vos. Secundo q̄ sic p̄r z filius cōcorditer spirāt spiritūsctm. ita cōcorditer miserūt. z ideo appellatur spiritus concordie z pacis z vinculum caritatis ſm Apl̄m. Ex his infero q̄ sicut a duabus p̄sonis. videlicet p̄re z filio vinculo caritatis colligatis missus est. ita nō potest nisi inter duos haberi ſm Bre. Unde dñs. Ubi duo vel tres cōgregati fuerit in noīe meo i medio eorū sum. Mat. xviij. Jō p̄ps apl̄is congregatis binos et binos misit ad p̄dicandū. ad significandū q̄ spūsctūs

missus fuit tpaliter a patre et filio

in cōgregatione caritatiua cōsistit. Ex hoc vlteri⁹ patet q̄ tm̄ duo sunt p̄cepta caritatis. scilicet dei et p̄imi. vt sicut a duob⁹ missus est. sic respectu duorū esset missus semel in terris. vt dicit Johā. xx. Accipite spiritū sanctū. z semel in celis. Juxta illud Actuū. ij. de q̄ habetur in epistola hodierna. ¶ D Circa tertiū q̄ spiritussanctus missus est in quintuplici specie seu figura. videlicet in specie ignis ardētis. lingue loquētis. z colūbe volātis. sicut sup̄ christuz baptizatū. tonitrui tonātis. ḡa fact⁹ est repente de celo sonus sup̄ apostolos. et nubis rozāt⁹ sup̄ christū trāsfiguratū. Jn specie ignis ardentis z lingue z tonitrui. ideo sup̄ apostolos descēdit q̄tinus eos potentes faceret z claros. Inter enī oīa elementa nullū est ita actiuū. z hoc habet p̄ calozē nullū ita clarum. z hoc p̄ splendozē habet. ḡa ergo vt dicit Holgot sup̄ libz̄ū Sapie cap̄. ix. Apostoli potuerūt dicere xp̄o cum eos misit ad p̄dicandū in ascensiōe. Domine quō nos relinq̄s z ad iudeos trāsmittis. si verba tua falsa dixerunt. si miracula tua demonijs asscripserūt. si tue sanctitat⁹ apparentiā in scandalū conuerterunt. q̄d inter eos facere poterim⁹ nos ignari q̄ habem⁹ paruā scientiā. nos infirmi q̄ habem⁹ paruam potentiā. nos realiter peccatozes qui habem⁹ lesam p̄scientiā. nos nō reputati q̄ nullā habem⁹ in mūdo audientiā. z nos aridi. q̄ nullam habem⁹ celestis rozis habundantiā. Et ideo spiritussctūs missus ē p̄ oīnib⁹ istis vt reformatoz defectuū. in linguis dat⁹ est q̄ntū ad omniū scientiaz noticiam. p̄ quod designat eloquētia vocis. q̄ multū est p̄dicatozi necessaria. Non soluz enī doctoz z p̄dicator debet docere elegāter. sed etiā suauiter z delectabiliter. sm̄ Augusti. iiij. de doctrina xp̄iana ca. ij. Secōo in igne datus est q̄ntū ad relucentiā claritatis. q̄ntū ad opez z miraculoz̄ operatiōnē. Vñ apostoli claruerūt miraculis z signis sicut z linguis Actuū. ij. Per man⁹ aut̄ apostoloz fiebant signa z p̄digia multa. Per primū aut̄ habuerūt magnā scientiā. Per scōm magnā potentiaz. Spiritualit̄ ignis iste in nobis significat caritatē. Vnde q̄ Luce. xij. Jgnē veni mittere in terrā. et q̄d volo nisi vt ardeat. Vñ spūssanctus q̄ est caritas patris z filij ideo in igne missus ē. ḡa inter oīa elemēta ignis ē maior⁹ actiuitatis. Secōo q̄a motiue tendit sursū. Tertio q̄a crescit in infinitū p̄ appositionē combustibiliū. ij. de aīa. Quarto q̄a est forma omniū alioz elementoz. Sic sm̄ Holgot sup̄ libz̄ū Sapie cap̄. xvj. Inter omnes virtutes caritas est magis actiua. Amoz enim dei sm̄ Grego. operatur magna si est. Secōo tēdit sursum. nam incipit a deo. et oīa ordinat in deū. z sicut ignis maxime calefacit ad superius minus ad lat⁹. z minime deorsum. Ira habens caritatē maxime in deū. minus in scipm̄ z p̄ximū. minimū habet ad corpus suū z mundū. Tertio caritas crescit in infinitū. Nam bonis operib⁹ augetur nec finē habet augmēti in p̄senti vita. q̄a hic incipit in futuro nunq̄ terminatur. Quarto est forma omniū virtutū. q̄a sine caritate nullus actus virtut⁹ est meritozius. Sed certe mirabile est q̄ hodie ignis iste fere extinctus est. ita vt impleatur illud dictū christi Matth. xxiij vbi dixit. q̄a refrigescet caritas multoꝝ. Vñ hodie potest dici illud Sap̄. xvj. Jgnis sc̄z spiritussanctī et caritatis. virtutis suc. id est potētie sue z actionis. oblitus est nec mirū est. q̄a modo ignis peccatoz tantū est incensus. vt ignis spūssancti oīo non possit habere virtutē suam. Sicut enī dicit Salomon. sm̄ ligna silue exardescet ignis. Vñ quāto ignis habet materiā ligni magis siccā. tanto facilius exercet virtutem z actionē suā. et per oppositū de materia cruda et humida que resistit actioni ignis. interdū tantū q̄ etiā eum totaliter extinguit. Sic est hodie in mūdo. ignis spiritussancti habet materiā crudā. quia corda hominū humore voluptatis z carnalitatis madidata. Ps̄. Jntrauerūt aque vsq̄ ad animā meā. z ideo ignis spiritussancti refrigescit z extinguit. Ignis autez peccati z culpe inuenit corda humana sibi bene aptata arefacta z exiccata ab omni humore gratie. q̄a arsit tanq̄ testa virtus mea. Ps̄. Et semē natū in corde arsit q̄a nō habuit humorē gratie Luce. viij. Ideo bene incensus ardet z cōsumit corda peccatoꝝ. Job. xxxj. Ignis est vsq̄ ad cōsummationē deuorans. Et Eccl. ix. Cōcupiscētia ejus ignis exardescet. Ad tantū autē inflāmatus est vt etiā cōsumat iam speciosa desereti. hoc est. non solum ardet ignis carnalis concupiscentie. aut auaricie in simplicibus.

Sed etiã in doctis ꝛ plãtis maioribus. eo q̃ supcecidit ignis auaricie ꝛ nõ viderunt solẽ. Omnes enĩ a maiore vsq; ad minores student auaricie. Inde ẽ q̃ hodie nõ appa/ret ignis diuin⁹ in specie lingue loquẽtis veritatẽ efficaciter. ꝺa oĩs canes muti fa/ci sunt nõ valentes latrare. lingue nanq; ap̃lorũ claues celi facte sunt. Job. xx. Oz nostre facte sunt porte iferni. ꝺa lingue no/stre transierũt in terrã. nõ celestia sed ter/rena cogitãtes. nec aparet hodie ignis di/uinus in specie ignis lucentis. ꝓpter q̃d nõ lucet lumen nostrũ coraz hoĩbus p exem/pli boni ostnsionez. Sed pot⁹ descendit faticiosa ꝛ fumans fumũ scandali pnici/osum ꝛ fetidũ. Tertio descendit spũsctus in specie columbe volantis. ꝓpter simplici/tatẽ. innocentiã ꝛ patientiã. Mat. x. Esto/te prudẽtes sicut serpentes. ꝛ simplices si/cut columbe. Et ista tria data sunt aposto/lis cõtra tres defect⁹. Nã apostoli p̃dicare debuerunt pncipibꝫ. qui fidez impugna/bant p potentiã. Itẽ philosophis q̃ impu/gnabant p sapientiã. Tertio populis rudi/bus ꝛ diuersis qui ap̃los nõ intelligebant ꝓpter idiomatis differentiã. Dedit g̃ chri/stus spiritũsanctuz ap̃lis fm Holgot sup libꝝ Sap̃. ca. ix. in specie columbe vt vin/cerent p patientiã. dedit in specie lingue vt informarẽt p sapientiã ꝛ idiomatis differẽ/tiã. in specie ignis vt lucerent p miraculoꝝ euidentiã. ꝛ vt purgarẽt mentes hominũ sicut ignis aurũ p fidei potentiã Actu. xv. Fide purificans corda eorũ. Quarto da/tus est in specie tonitrui tonantis. eo q̃ fa/ctus est repente de celo son⁹. ad significan/dum q̃ spiritussanct⁹ dat virtutẽ implen/di p̃cepta. ꝺa sonus facit audire. ꝛ p conse/quẽs obedire p̃ceptis. q̃d bene aparuit in apostolis. Vñ dicit de petro q̃ tantaz ha/buit virtutez in p̃dicatione vt vna die tria/milia ad ipius vocẽ tanq; tonitrui magni cõuerterent. Dicit autez Albertus. r. libro de ꝓprietatibꝫ rerũ. q̃ tonitruũ cum descen/dit in fulmine tunc magis ledit ꝛ multum obest. sed si cũ chorusctione ꝛ sine fulmi/ne tunc bene. pdest. Sic est de modernis p̃dicatoribꝫ ꝛ plãtis. Si enĩ tonarẽt. i. p̃di/carent cũ chorusctione. i. cũ luce bone vi/te. vere multum p̃odessent sicut apostoli. Sed ꝺa tonant cũ fulmine tĩn increpatio/nis dure ꝛ sine chorusctione bone vite. iõ magis nocent. De quibus veruz est illud Math. xxiij. Dicunt enĩ ꝛ nõ faciũt. q. di. fulminant ꝛ nõ chorusctant. ĩmo quod dete/rius ẽ aliq̃ ee coreisant. Quito datus ẽ spi/ritussanctus in specie nubis rorãtis. sicut super christũ trãsfiguratũ ad oñendũ q̃ mentes spirituscto afflate irrigantur roze supne benedictiõis Beñ. xxvij. Det tibi de⁹ ỗ roze celi ꝛ de pinguedine terre habũdan/tiam. (E) Ex his colligo breuiter istud documentũ q̃nis homo nõ possit certitu/dinaliter experiri se habere spiritũsanctuz sicut nec potest scire se habere caritatẽ. Ec/cles. ix. Nescit homo vtruz gratia an odio dignus sit. q̃nq; tamẽ signa potest habere fm que verisimiliter potest cõiecturare spi/ritũsctm̃ se habere p gratiã. ꝛ accipiũt ista quinq; signa fm supradictas figuras in q̃/bus aparuit spũsctus. Aparuit in specie nubis sup christũ trãsfiguratũ. ꝛ significat habundantiã lacrimaruz de nube cordis descendentẽ. In signũ huius spũssanctus ferebat̃ super aquas. Ps. Flauit spirit⁹ tu/us ꝛ fluent aque. Qui ergo libenter plorat p peccatis. signũ est doni spiritussancti i eo manẽtis. Scom signũ dimissio iniuriaz. quod significatur per columbã que felle ca/ret. ꝛ ideo ira caret. q̃ndo ergo se hõ prom/ptum inuenit ꝛ benignũ ad remittendũ in/iuriam sibi factã. euidens est signuz q̃ ha/bet spiritũsanctũ. cũ quo nullũ odium sta/re põt cũ sit amor. Tertium signũ est desi/derium supnorũ. ideo spũsctus aparuit i specie ignis. Sicut ignis naturaliter tendit sursum ꝛ se celo cõiũgit. ita spiritussanctus corda illorũ quos accẽdit sursum eleuat vt terrena fastidiãt ꝛ celestia desiderent Eze/chiel. viij. Eleuauit me spirit⁹ inter celuz ꝛ terrã. Et dñs dicit inter celũ. nõ in celum. ꝛ inter terram. nõ in terram. quia i celo sunt omĩo beati. in terra auari. ideo mediũ de/bent tenere electi. nũc celuz cõtemplando p desideriũ. nũc in terra proximoꝝ vtilita/ti seruiẽdo per pietatis officiũ. Sic moy/ses nũc ascẽdebat in montẽ ad loquẽdum cũ dño. nũc descẽdebat populũ guberna/turus sub monte vt dicitur Exo. Et chri/stus nũc ascẽdit cũ discipulis in montem. nunc descendebat ad turbas sub monte. Math. v. Et quo infero q̃ deseruiẽs vite cõtemplatiue ꝛ actiue. magnũ habet donũ spiritussancti. Quartũ signũ est obediẽtia

preceptor. quod significat p sonum tonitrui. q obedire facit. de hoc sepe dictum est hic. Quintū. refrigerium tribulationū. vñ quādo homo in tribulationibus gaudet. signum est q habet spiritū scīm. q habet qui roris refrigerium. ne sterilitate tribulationum terra cordis sui cōsumat Ecci. xviij. Pone ardorē refrigerabit ros. Unō petit ecclesia. Sanctispirit⁹ corda nra mundet infusio. t sui roris intima aspersiōe fecundet. In signū huius dat⁹ apparuit in nube An autē iste figure et species spirit⁹ ignis columba t alia fuerūt res vel tantū apparentes. Dicit Tho. in. iij. parte. q. xlix. arti. vij. Q fuerunt vere res ministerio angelorum facte. que expleto officio suo redierunt in priorem materiā. fm Aug⁹. in lib. de agone xpiano. q nō decet spiritū scīm fallacit apparere. Sz an eis fuit vnit⁹ spiritussanctus in vnitate psone sicut natura humana cōiuncta est filio dei. Dicendū q nō. sed tm̄ p illas figuras visibiles mōstrata ē spiritualis t interior missio seu donatio spiritussancti. Vñ nec ille res. scz colūba et alie fuerunt beatificate sicut hūana natura in xpo. fm mgrm in pmo sniar. di. xvj. Sed quare hodie nō fiunt hmōi visibiles apparitiones. Rñdeo q iam ducti sum⁹ ad fidē Unde sicut cessauerūt miracula. ita t missio visibilis. Vñ dicit Tho. sup. j. sniarum di. xvj. Q ad talem missionē visibilē requirunt tria. Primo tpis opportunitas. q̄ non fuit in veteri testamēto. q. nondū venerat plenitudo tpis Gal. iiij. Scōo req̄rit gratie plenitudo. que nō fuit nisi in xpo. in signum cui⁹ misit visibiliter spiritū scīm. sic hospes qñ habet habundātiaz vini. p se et alijs tunc exponit visibilē circulum. al's nō. Tertio requirit ecclie necessitas. t iō solū debuit fieri in primitiua eccl'ia ad fidei p̄batione. Unde patet ex his q̄re nr̄is plat⁹ nō debet fieri visibilis missio. quia cum fides sit satis cōfirmata nō indiget tali missione visibili. sed potius inuisibili. Mittit autē inuisibiliter q̄tuor psonis. Primo existentibus in puritate et mūdicia. q. fm apl'm Corda mūda templū sunt. ss. Scōo existentibus in statu libertat⁹ t miscōie. q. vbi spiritus dñi ibi libertas. Tertio existentibus in statu hūilitatis t obedientie Isaie. Super humilē requiescet spūs meus. Quarto existentibus in statu amaritudinis t penitētie Ezech. iij. Abij amar⁹ in indignatione spiritus mei. Spirit⁹ ei dñi mecū erat p fortitudinē me. Fuit etiā missus q̄tuor vicibus p⁹ christi passionē. Primo discipulis orantibus vt hodie. Scōo illis quibus man⁹ imponebat apl'i vt Actu. viij. Tertio p̄dicationē deuote audientibus. Unde Actu. x. Decidit spūs sanct⁹ sup omnes qui audierūt v̄bū. Quarto sacramentū baptismi suscipientibus. Sicut patet cū apollo esset corinthi. De tempore vero missionis sciēdū q missus ē. l. die post resurrectionē Lu. xxiij. Sicut enim. l. die post eductionē iudeorum de egypto descēdit dñs in montē synai. ita christ⁹ educturus aiam ab de inferno misit spiritū scīm in mētem ipor. Dies vero missionis fuit dñica. qua die etiā credit natus t resurrexit t mūdum creauit ac angelos in beatitudine cōfirmauit. ita apl'os recreauit t p gratiā cōfirmauit. Hora vero fuit tertia vt p̄z Act. ij. Illa hora christ⁹ electus est de ciuitate baiulans sibi crucē. Unō eadē hora voluit reddere bona p malis. Scōo ad significēdum p hoc legē gratie. que est tertia. Nam prima fuit nature. Scōa scripta. Tertia gratie que tunc incepit. Tertio ad significandum q spiritussanct⁹ est psona tertia in trinitate. Loc⁹ missionis fuit ciuitas hierusalem. que interp̄tatur visio pacis. quia nō nisi pacificis datur spūssanctus. Beati pacifici quoniam filij dei vocabunt Matthei. v.

F

Dixi tertio q in verbis premissis ostēdit salvator fructū missionis spiritussancti vtilem t efficacem et sufficientia virtuali. cum dicit. Docebit vos omnia. Nunq̄s apparuit doctor tantus qui in oīm facultate posset docere expedite eo q omniū habere memoriam t noticiā t in nullo deficere pot⁹? est diuinitatis q̄ humanitatis. vt dicit Lodic. de veteri iure enucleando. lege pma. tertia quia oīa nemo habere pōt. inquit ibidē. Sed spūssanctus disponit oīa suauiter vt dicit Sap. viij. Et etiā replenit orbem terrar. t hoc q̄d pertinet oīa sciētia habet vocis. vt dicit Papi. j. Ideo docebit vos oīa. Est ḡ sufficientissim⁹ doctor. j. Joh. ij. Unctio docet vos de oīb⁹. Interlineris. de omib⁹ tenēdis. Dicit autē. ss. vnctio fm Glo. ordi. q. sacramentū eius constituit in vnctiōe visibili. vel dicit vnctio caritat⁹

que diffusa ē in cordib⁹ nr̄is p spm̄scm̄ qui datus ē nobis. q̄ ad obseruāda mandata cor q̄d implet inflāmat. Nec glosa. Dic est doctor q̄ mentes hoīm illumiat z veritatē oñdit. inq̄t Linconiēsis sup̄ pmo posteriorū. Vñ dicit glosa ordi. sup̄ locū. j. Joh. ij. pmo allegatū. Nemo docēti tribuat q̄d ex ore docentis intelligit. q̄ nisi int⁹ sit q̄ doceat. lingua doctoris exteri⁹ inuanū laborat. De generali doctrina huius mgr̄i dic̄ Sapiens. Ipe enī dedit mihi hoz q̄ sunt scientiā verā. vt sciā dispositionē orbis terrarū. z virtutes elementoz. initiū z psūmationē z medietatē tpm. vicissitudinū pmutatōs z psuatōes tpm. moz imitatōes z divisionē tpm. āni cursus z stellaz dispositiones. naturas bestiaz. vim ventoz. z cogitationes hoīm. differentiā virgultoz z virtutes radicū z q̄cunq̄ sunt absconsa z improuisa didici. Omniū enī artifex docuit me sapientiā Sap̄. vij. Docet aūt spūssanct⁹ homies scire tria q̄ sunt multū ad salutez necessaria. videlicet flagicioz turpitudinē que ppetrauim⁹. beneficioz multitudinez que reportauim⁹. supplicioz magnitudinē que meruimus. Prima igit̄ scia quā docet spūsctūs hoiem z q̄ nobis ē necessaria ad salutē est flagicioz turpitudo q̄ ppetrauimus. vt illa discutiam⁹. nosmetipos paruipendam⁹. z nō supbiamus Hiere. ij. Argu et te malicia tua z auersio tua increpabit te Scito z vide q̄ malū z amarū est reliq̄sse te dñm deū tuū. Sed certe multi hūt defectum scientie hui⁹ q̄ sunt prudētes in defectib⁹ alioz ponderādis z circa seipos negligentes. Contra q̄s Bern̄. in li. suaz meditationū. Multi multa sciūt z seipos nesciunt. Alios inspiciūt z seipos deserunt. Ideo signāter dicit spūsctūs per apl'm. j. Thessa. v. Sciat vnusq̄sq̄z vas suū. nō alienū possidere in sanctificatione z honore Secdo spūs docet psideratione beneficiorū q̄ reportauim⁹. inter q̄ primum est creatio. fin oīm creaturarū sub prāte nr̄a subiectio. Tertiū redēptio in q̄ se nobis q̄dāmodo filius dei subiecit. j. Cor. xv. Filio⁹ erit subiectus ei q̄ subiecit ei omia. Tertio spūsctūs docet psideratione supplicioz q̄ meruimus. Et certe multa sunt supplicia penalia in inferno. q̄ si psiderarem⁹ a multis peccatis cauerem⁹. Ponunt aūt breuiter in his versib⁹. Sitis esuries frig⁹ ignis fetor z horror. Tenebre dsperātvincti vermesq̄z rodentes. De ista scia dr in Ps̄. Conuertant pctōres in infernū scz p cōsiderationē. omes gentes. i. gentiliter viuentes q̄ obliuiscunt deū. scz iustū vltorē i inferno. Et sequitur. Sciant gentes qm̄ homines sunt scz mortales z puniēdi si delinquunt. Sed certe multi sunt q̄ hanc sciaz tanti doctoris nō aduertūt admittentes pot⁹ scientiā spūs immūdi, p scia spūsscti z p consilio spūs benigni accipiūt psilium spiritus maligni. p psilio spirit⁹ veritatis recipiunt psiliuz spūs erroris. p doctrina spiritus psolatiōis accipiunt doctrinā spiritus desperatiōis z ppetue desolationis. Sed ve talib⁹ discipulis talē mgr̄m spiritum malū hūtib⁹ q̄ agitat eos psinue sicut saul. j. Reg. xvj. trahendo de pctō in pctm̄. z tandē impellēdo in infernū. Ideo sequamur diligēter doctrinā doctoris boni spiritussancti q̄ nos ducet p viam rectā in vita psenti z tandem in vitā eternam.

¶ In die penthecostes. III.

¶ Sermo LXXVI.

¶ Ne turbetur cor

Ne vestrum neq̄z formidet Joh. xiiij. In verbis istis tria tanguntur. Primo tps animat discipulos ad patiendum viriliter mundi tribulatiōes. dicens. Nō turbetur. Secdo āmonet eosdē ad credendum veraciter dei reuelationes. q̄ credit⁹ in deum z i me credite. Tertio promittit eisdem fideliter dandas eternas retributiones in domo pr̄is. ¶ A) Circa primuz dicit. Non turbet cor vestrū. scz p turbationes seculi q̄ mortē operantur. ij. Cor. vij. Non turbet. de pūtib⁹ malis. neq̄z formidet. de futuris. vputa de morte eis imminente futura et tpo passuro p pūti. Circa q̄d sciendū q̄ fm Rober. Holgot super illud Sap̄. Doctrix est discipline dei. Disciplina dei est nobis in hac vita necessaria. iuxta illud Sap̄. iij. Sapientiā z disciplinā q̄ abiecit infelix est. ideo potius est gaudēdū de hmōi disciplina q̄z turbandū. z B pter tres rationes. z hoc fm ipm. Quantumcunq̄z enī disciplina dei q̄ psistit in tribulationib⁹ huius mundi sit dura. nihilominus est patient sustinēda fm ipm. Primo pter castigantis dilectionē. Secdo p pter peccantis correctionem. Tertio pter

temptantis deiectionē. ¶ Primo, ꝓpter castigantē dilectionē. Ille enim q̄ castigat pr̄ noster ē amic⁹ t redēptor Heb. xii. Quis est filius quē nō corripit pr̄. Q si extra disciplinā estis. cui⁹ participes facti sūt oēs. scz amici dei. g̃ adulteri t nō filij estis. Hoc patet in mr̄e xp̄i t in discipul' suis. q̄ filū dei dicunt. Nō esset magnū si hō recipet ictuz ꝓ amore amici qui ꝓ eo fuisset acerrime vulnerat⁹. xp̄s aūt nō solū vulnerat⁹ est ꝓ nobis. sed t crucifixus et occisus Isa. liii. Vulnerat⁹ est ꝓpter iniq̄tates nr̄as. attritus ē ꝓpter scelera nr̄a. Disciplina pac⁹ nr̄e sup eum. g̃ t nos ꝓ amore eius disciplinari debem⁹ Heb. xii. Fili mi noli negligere disciplinā dñi tui. neq̄ fatigeris dū ab eo argueris. Dicit Marbod⁹ li. suo de lapidibꝫ ca. xix. Si maritus ponet sub capite uxor⁹ dormientis magnetē experiri potit an sit adultera vl' fidelis. q̄ si adultera. cadit statim ex lecto. acsi manu hoīs excussa. Si fidelis cōuersa ad maritū amplexat eū. Sic aīa hūana sponsa dei Ozee. ii. Sponsabo te mihi in fide. postꝫ hz sub capite sue dure cerucis magnetē tribulatiōis. si ē fidel' cōuertetur ad dñm ꝓ gr̄arū actionez t humiliationē oronē t deuotionē. dicēs illud Roma. viii. Quis nos separabit r̄c. Si adultera. cadit de lecto ꝓ sciētie. p impatientiam t murmurationē ꝓtra deū. Supponitur aūt esse lapis in dormiendo. i. q̄n homo ad maiorē t trāquilliorē statū t quietationē se disponit. tunc de⁹ sibi tribulationes t disciplinā immittit iniurie Job. xxxiii. Quādo irruit sopor sup homines t dormiunt in lectulo. tunc aperit aures virorū t erudiens eos instruit disciplina. Ds exponit Grego. xxxi. moraliū. Aures cordis sepe tribulatio aperit quos mūdi prosperitas claudit Et quo infero q̄ signū diuine dilectionis alicuius homis. est patiens pessio tribulationis. Un Aug⁹. in quodā sermone. Nullus seruus xp̄i sine tribulatione est. Si putas te nō habere psecutōes nondum cepisti esse xp̄ianus. Unde Hieronym⁹ sup illud in glo. ordi. Job. Nūq̄d homo deo cōparatione iustificabit aut factore suo purior erit vir. dic̄. Purior ē factore suo vir estimat si contra flagellū que relaz portat. Et debet scire quia impie nō affligit qui ex nihilo fecit. t conditor natura non est iniquus iudex culpe. Hec ille. Hieronymus sup illud Job. iii. Uenit super me indignatio tua. in glo. interlineari. Quāuis in loco quolibet positi cogitādo. loquendo t agendo peccamus. tunc tamē p tria hec anim⁹ effrenacius rapit cū mundi ꝓsperitate sublevat. sancti aūt viri cor ad ꝓsiderandū gloriā suam reprimūt. linguam ab immoderata locutione restringunt. opus ab iniquitatis captione castodiunt. t tamē super hec oīa flagella sustinent in hac vita. Cuius ratio fm Grego. in glosa ordina. redditur. Si hec scz bona agentes flagellat pater vt purget. quia nostra ꝓfectio culpa nō carer. Unde additur Et venit super me indignatio. Cōsideret ergo quisq̄ que pena manet in iniquos. si ita hic castigat iustos. Hec ille. Et Grego. super illud in glo. ordina. Testa sanem ra debat. Ideo premit iustus vt glorios⁹ remuneretur. Et ostenditur quid expectet iniquus cum sic premitur qui audire laudatur. Hec ille. ¶ B Secundo tribulationes sunt patienter sustinende ꝓpter peccantis correctionē. Ps. Disciplina tua correxit me in finē. t disciplina tua ipsa me docebit. Unde Petrus Rauanēsis in q̄dam epistola. Ideo te forte punit temporaliter deus. vt eterne mortis ardores pena temporalis redimat. In edificatione templi prius oīes lapides malleis tundebantur. ne in illoz positione sonus malei audiretur. nec in horreo dei reponitur granum donec flagellis triturarū aurpedibus sit excussum. Unde ad Hebr. xii. dicitur. Omnis disciplina in p̄senti nō videtur gaudij esse sed meroris. postea aūt fructum pacatissimū exercitatis p eaz reddet iusticie. Et Greg. dicit. Ideo dominus quibusdam hic parcit vt eos imperpetuū puniat. ideo aūt hic ferit vt eternū parcat. Multum debet nos armare ad tolerandum tribulationes t temptationes diuine pietat⁹ dispensatio que hostem emittit et retinet. laxat et refrenat. alia ad tentandum dat. sed ab aliis relegat. Mala enim cū multis eueniunt. mia conditoris ex speciali gratia dispensat. vt que coacerbata perimerent. possent diuisa tolerari. Glosa interlinea. sup illud Job. Ecce vniuersa que habet in manu tua sunt. tñ i eū ne extendas manū tuā. Jrē Biero. sup illud Job. Sagitte domini in me sunt. q̄s

indignatio ebibit spiritū meū.i. destruit.ss. ꝓsolationē. Sagitte dei spīm hois ebibūt cū snie supne aīaduersiois mentē ab elatione cōpescūt. Justoꝝ eni mens nō soluz ppendit qō tolerat.sed etiā pauet quod restat.videt qlia in hac vita patiť. metuit ne post hanc vitā grauiora patiať. Jam ḡ sententiā tolerat in pena.ſz minas adhuc venturi iudicis formidat ex culpa. Hec ille. Itē sup illud Job. Que prius tangere nolebat aīa mea.ꝓsideras q̄ pdidit.nūc p̄ angustia cibi mei sunt. Interlinearť.i.pre desiderio eternitatť. Ubi Greg. Aucto desiderio celestiū angustiať et p illis amara seculi non metuit.q.d.i.mala seculi iā sunt dulces cibi p̄ amore celi. Et cū hec sunt dulcia. quis det vt veniat petitio mea.vt q̄ cepit ipe me cōterat. Qui p flagella deo appropinquare desiderat dicit. Qui cepit ipe me ꝓterat.qz aliqñ deus incipit ꝓtritionē viciorz. z ipo initio homo extollit.z sic hostť excussus ḡ uior assumptis spiritibz aliis surripit z virtutes cōterit. Ideo subdit. Solnat manū suā.i.exerceat effectū. Dū eni inflatis lōga p̄speritate supbis amorē suū p flagella exercet ꝙsi manū suā ad ferienda vicia ligatā tenet.z succidat me. Cū eni dolor vel temptatio nos pcutit elatio mētis succisa cadit vt iam q̄rat manū leuanť. vnde subdit Et hec sit mihi ꝓsolatio vt affligēs me dolore nō parcat.q.d. Quibusdā h̄ parcit vt interniū feriat.sed me h̄ feriat nō parcens q̄dest mihi ꝓsolatio. Timet eni h̄ sibi parcz tē. Ad idē Hiero. ibidē. Electi dū se ppe trasse illicita nouerūt si pscrutātes inueniunt qz p illicitis nulla aduersa ppessi sunt in formidine tabescūt. pauore estuāt. suspicionibz malis agitati laborāt. Acsi apte diceret. Nic q̄dem parcit vt in ppetuū feriat. z nō parcendo in ppetuuz saluet. Ex afflictione enim consolor q̄ ad spem salutis ex vulnere cert⁹ reddor. Hec ille. Ibidē Hiero. Aliq̄ aduersari⁹. aliq̄ nos ꝓterit de⁹. Ex cōtritione aduersarij. a virtute deficimus. Ex ꝓtritione dei. in virtute laboram⁹ Item Greg. vbi sup. Sagitte.i.pcussio dei que nō me vt multos inemēdatos dimittit.sed ebibit spīm.i.elationē cōpescit. vt dicam.defecit spūs me⁹. z nō solū gemo q̄ patior: sed timeo quod minaris. z boc̄ quod dicitur. Terrores domini militant cōtra me.ne post hec mors eterna sequať. Nec Gregorius. Item Hieronymus super illud Job. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea est.nec caro mea enea est. Interlinearis. Ere ac lapidibus. insensibiliū hominū corda significantur.que sepe et suppnos ictus accipiunt.et tamen nulla pcussione mollescunt. Quo contra de electis per ꝓpheram dicitur. Tollam vobis cor lapideum z dabo carneum. Grego. in glosa ordinaria Lapides percussi claram sonum non reddunt.quod facit es. Sed quia lapis vita caret sensum in sonitu non habet. sic aliqui sunt ita duri vt etiam percussi sonitum non reddunt humilis confessiois. Alij vero reddunt sed non ex corde. et ita non sentiunt bona que loquuntur. Item Hieronymus ibidem. Reprobozū mens quia solum presentia diligit plerumq̄ alienā tanto exīstit a verbere quāto post exteriora remanet durabilitate. ¶ Ex quib⁹ omnibus infero q̄ tribulationes temporales non solum sunt patienter sustinende. sed etiam amanter perferende. patet. quia roralīter cedunt ad nostrum cōmodum et vtilitatez salutis.que est nobis desideratissima. Ex quibus vlterius sequitur q̄ hi per quos deus nos tribulatur sūt a nobis amandi Matthei.v. Diligite inimicos vestros. quasi di. Diligite eos per quos saluamini. ¶ Tertio tribulationes sunt sustinende p ꝓpter delectionem temptantis. Prosternitur nanq̄ caro mundus et demō per eas. Unde contra temptationem carnis solēt sancti sibiipis disciplinam infligere. sicut Gregorius dicit.ij.dialogorū.ca.ij.de beato Benedicto q̄ cum de quadam muliere quam ꝓpius viderat temptaretur. exut⁹ indumento.nudum se spinarū aculeis et vrticarum incendijs proiecit. Mundus etiam deuincitur p hoc q̄ quāto homini magis aduersa succedūt in eo tanto min⁹ curatur ab eo. Unde Aug⁹. in libro confessionū. regratiatur deo q̄ oēs delectatōnes suas mltis amaritudinib⁹ respersérat. Demon deuincit q̄ ei⁹ pspera spernunť. q̄b⁹ spretis laqueos ei⁹ z rēdiculas euadimus Item nota q̄ turbatio est multiplex. Pria laudabil. q̄ est p pcō p̄rio Isa. xxxij. Obstupescite opulente z cōturbemini. Scōa ex primorum cōpassione Job. xxxiij. Dei⁹ molliuit cor meū.et omnipotēs cōturbauit

me. Sic helizeus turbatus erat z fleuit videns mala q̄ factur⁹ erat Azahel. iij. Reg. viij. Tertio ex gr̄e subtractōe. vt ille q̄ prⁱ dixerat. Ego aūt dixi in habundātia mea nō moueb⁹ ineternuz. Gratim dicit. Auertisti faciē tuā. z factus sum ꝑturbatus. Scōa turbatio est ꝓmissibilis. sicut ē turbatio sil̄itudinis ī vita activa Lu. x. Martha turbata ē erga plima Hiere. xlix. Turbati sunt ꝑ sollicitudine. ḧescere nō potuerunt. Vñ z maria turbata est in ſmone angeli audiens q̄ puer generaret Lu. j. Tertia turbatio est ꝓhibitiōis. q̄ est impatiētie de q̄ hic āmonemur. Non turbet cor vr̄m. Et h̄ ꝓpter plura. Primo dñi exemplo Aug⁹. Deuotus miles zc. Scōo int⁹ gr̄az cōfortantē. sicut olla plena ad ignē nō crepat. Tertio sacrā scripturā. Ps̄. Parasti in cōspectu meo zc. Quarto dei obedientiā. ḧa sic p̄cepit Matth. xxiij. Videte ne turbemini. Quinto ꝓ tēplationē supnor̄. ij. Corinth. j. Sicut habundāt passiones sic et ꝓsolationes. Jtē turbatio ꝓuenit ex multis causis. Primo ex indiscrete platoꝝ p̄ceptione. sicut de saule qui interp̄rat aburēs j. Reg. xiij. Turbauit pater meus terram. Sed Ap̄l's dicit. ij. Cor. vlti. Potestatez dedit mihi deus edificare non destruere. Colos. iij. Patres nolite ad iracundiā p/uocare filios. Scōo ex subiectoꝝ deordinatione. Sunt enī quidā verbosi. de quibus Eccl. xxviij. Homo iracūdus incēdit litem. z vir peccator conturbabit amicos. Alij inobedientes. Unde achab ad heliā. Tu nec es q̄ conturbas israel. Rñdit helias. Nō ego sed tu z domus p̄ris tui q̄ dereliquistis mandata dei z secuti estis baalim iij. Reg. xviij. Tertij sunt ꝓpriet̄arij. Vñ j. Paral. ij. dicit de Achor. Turbauit israel z peccauit in furto anathematis. Quarti sē discordes. seditiosi. sic dixit iacob ad sime onēr leui. Turbasti me z odiosū fecisti chananeis Exo. xxxiij. Nō ḡ turbet cor vr̄m. q̄ tribulatiōes leues et breues. Et tm̄ de primo. D

Dixi secūdo q̄ saluator nos ad credendū veraciter diuīas reuelatiōes āmoner. cū dic. Creditis in deū sez p̄rem. z in me credite. s. ex ꝓsequenti. sm̄ Aug. Et bñ post exhortatiōnē ad tribulatiōes patient̄ pferēdas. subdit de fide q̄ est q̄si remediū tribulationū. Per fidē nāq̄ illumiat z purgat oculos mētis vt clare aspiciat fructus tribulationuz. q̄ facto libenter tolerabunt Actu. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Unde dicit Hiero. Fides clarificat picula vt appareāt q̄ in tribulatione latebāt. Circa q̄d sciendū q̄ tres sunt virtutes q̄bz remediant amaritudines turbationū. Prima ē spes. scōa fides. tertia caritas. De spe ptz triplr. Hā ipa est remediū triplicis piculi. Primo iminēte tēpestate tpalis tribulatiōis. accidēte necessitate corpalis dissolutiōis. z supueniēte plitate criminal' desperatiōis. Primo siquidez est remediū iminēte tēpestate tpalis tribulationis. tūc enī maxime debem⁹ spare de dei miscōia affutura. Ps̄. Qm̄ in me speranit liberabo eū. Exemplū de h̄ in vita scī Martini q̄ nunq̄ fuit securior nisi q̄n indit in latrones int̄ alpes. vnō tūc vn⁹ latro securim sup̄ caput ei⁹ vibrabat. sciens miserico⁹ dē deū in tēpatiōibz affuturū. Summa cautela militū antiq̄z fuit omia q̄ videbantur terribilia z bone spei cōtraria ad ꝓfidentiā interp̄rari. sicut narrat sext⁹ iulius stragematū li. j. c. i. Uñ cū Scipio affricanus ex italia in affricā exercitū traduxit z ipe de naui deberet descēdere. cecidit sup terrā. Considerās igit̄ milites attonitos de casu. ipm lapsuz materiā spei fert. Audite int̄ milites. affricā opp̄ssi. Cōsiliū cesar Julius cū nauē ascēdere deberet. cecidit in terrā. z militibz ꝓsternat⁹ dixit. Teneo int̄ te terra z mare. q. d. nec sic recedo q̄n ad te redibo. z sic verbo illo milites spe rare fecit se in terraz p̄riā redituz. Item strictoꝝius dux q̄dā militū cū equitū sanza equoꝝq̄ pectoꝝa cruēta subito p̄digia apparuissent. z milites inde ꝓsternerent. Uc/croꝝa int̄ nobis pmittit. iste partes nō p/prio sed hostili cruore solēt aspergi. Item garrimūd⁹ theban⁹. cū fax de celo nocte fuisset delapsa. z eos q̄ tunc secū erant terruisset metum cōceptū sic fugauit dicēs. Lumina numina oñdūt. q. d. Dij nobis mittunt lumē vt animēt. Isto mō viri sci z iusti oia terribilia q̄ eis accidūt. vel maloꝝ p/secutione seu mundana mutatiōe vel coꝝporis infirmitate interp̄rantur in bonum. Et quanto maioꝝ materia timoris incutitur. tanto feruentioꝝ eoꝝum spes erigit. iuxta illud Job. xiij. Etiam si occiderit me i/ea illud Job. xiij. Etiam si occiderit mei cū sperabo. Scōo spare debem⁹ ꝓfident

accidente necessitate corpalis dissolutiõis ꝓuer. xiij. Sperat iust⁹ i morte sua Et sicut docet Arist. in lib. de pomo z morte. Non est pbi timere mortẽ. sed magis gaudere z bone spei esse iminente morte. Et ꝫ declarat duabꝫ rõnibꝫ. Prima ꝙ rendo ab eis. Creditis in ãt q est differẽtia iter hominẽ z bestiã. Credim⁹ inquiunt. Et an ꝙ inquirit vitatẽ z rectitudinẽ merek graduꝰ altissimos. Et rñderũt. credim⁹ inquiunt. Quibꝫ ille. Si sic. ꝙ exꝯ nõ in pñti veniũt illa ꝑmia ꝙ rectꝰ dank oportet q ī alia vita. ꝙd si sic. igit aĩa ñ dz timere mortẽ. Scõa ratio. Creditꝰ in ãt q mors nõ est nisi separatio aĩe a corpe. z rñderũt q sic. Quibꝫ ille. Exꝯ sic. cũ corpus sit semp ꝓtrariũ aĩe. igit nõ debem⁹ dolere de recessu aĩe a corpore. ꝙd est ꝓtrariũ sue ꝑfectioni z delectationi. Sic deberet facere ꝙlibet xp̃ian⁹ vt nõ turbek sed gaudeat exire de carcere h⁹ corpis. di. cũ aplo. Infelix ego hõ ꝙs me liberabit. In signuz hui⁹ legit de Aristo. q facie leta mortuus est. Tertio sperare debemus supueniente ꝑplexitate criminalis desperatiõis. Ecc. ij. Scitote q nullꝰ speravit in dño z ꝓfusus est. Dicit Jpocras i amphorismis. Desipientie cũ risu facte securiores sunt ꝙꝫ cũ tristicia facte. q de ꝓximis est spes cure. sed nõ de scõis. Sic peccatoꝝ cũ adhuc sperat de deo facile penitebit. iuxta illud. Speret ꝙ metuit. moritu/ros viuere vidi. Spe duce. victuros spe morĩẽte mori. Vñ Ber. in ſmone. Tu es dñe spes mea. Quicũd agẽdum ꝙcũd declinandũ ꝙcũd tolerandũ ꝙcũd oprandũ. tu es dñe spes mea. Nec vero vna oĩm ꝓmissionũ causa. ¶ E Scõo fide remediank tribulatiões. Vñ dr Heb. xj. Sancti p fidẽ vicerũt regna. obturauerũt oꝛa leonuz. sortes sacri sunt in bello. ꝑbati sunt. rẽpta/ti sunt tẽ. Regna dicit tã carnis mũdit dia/boli. iõ xp̃s dicit. Creditꝰ in deũ z i me credite. q d. Si vincere tribulatiões cupitis necesse ẽ vt in me fidẽ recta habeatis. Et notanter dicit in me credite. non me. nec deme. Nã demones etiã credũt deũ z deo. q credunt eũ esse punitorẽ maloꝝ. Sed credite in me. s. amãdo me. z bonis opibꝫ eundo in me. que est fides informata caritate. Talis autẽ fides vtilis est ad ãqz. Primo ad pcõz remissionẽ Actu. x. Huic oĩes ꝑ/phete testimoniũ ꝓbibent remissionẽ peccatoꝝ accipe ꝑ nomẽ eius. Scõo fides est vtilis ad demonũ ꝓfusionẽ Mar. vl. Signa eos ꝙ crediderint hec seqntur. In nomine meo demõia eĳciẽt. Inde ẽ q paul⁹ vocat fidẽ scutũ quo vincunk tela diaboli. Eph. vj. In oĩbꝫ sumẽtes scutũ fidei. Refert papias in expositiõe sup Juuenalem satira. ij. z idẽ habek in glo. q numa pompilio sacrificante cecidit ꝙddã scutuz de celo quod anchille dictũ fuit. datũqz est rñsum q illic foret romanuz ĩperium vbi illud anchille foret ſuatuz. Numa. xj. alia scuta fecit vt essent. xij. numero. et q illud ꝙd de celo datũ fuit maneret occultũ. Sic scutũ fidei de celo datũ est ꝑ xp̃m. ꝙ vbicunqz fuerit. demonũ ỹtus extirpabik z ĩperium xp̃i ꝑseuerabit. Sunt autẽ illa scuta. xij. ꝑpter. xij. articulos fidei. Tali scuto fuit munitus daniel. ꝙ credẽs deo suo liberat⁹ est. vj. eiusdẽ. Tertio fides cõfert optatoꝝ ꝓsecutionẽ Marci. xj. Quodcunqz orãtes petitis credite q accipietꝰ. Narrat magister in hystoriis q cum Alexander venisset ad montes Caspios. Miserunt ad eũ filij captiuitatis. x. tribuũ egrediendi licentiã postulantes. cunqz ꝙsisset causam captiuitatꝰ. accepit eos recessisse a deo israel. vitul' aureis ĩmolando. z ꝑphetas dĩ pdictuz esse ideo a captiuitate ñ redituros. Tũc rñdit Alexander q artius eos includeret. Cũqz infinitis molibꝫ vias ꝓcluderet. videꝫ humanum laborẽ deficere rogauit deum vt hoc ꝑficeret. ꝙd z factum est. Vñ dicit Josephus. Deus quid facturus est ꝑ fidelibꝫ si tanta fecit ꝓ infidelibus. Ad idez Johan. iij. de regulo qui fidem diminutã adhuc habebat. cuius filium sanauit chriſt⁹. Idem de Centurione. cuius seruuz chri/stus sanauit Math. viij. Quarto fides cõfert electoꝝ benedictionẽ Joh. xx. Beati qui nõ viderũt. Ubi ſm Bre. nos etiã sumus signati qui eum quem carne nõ vidimus mente retinemus. ¶ Tertio caritate remediank tribulationes. co q amanti nihil est difficile. Vñ dicit Aplus q caritas oĩa suffert. Videmus in secularibus auaris q multa patiunk ꝓpter ĩpetum cupiditatis z feruoꝝ ẽ auaricie. Incõparabiliter aũt caritas est feruẽtioꝛ. quã si quis habet. oĩa libẽter patik. Dicit enĩ Aug. sup illud. Ideo dilexi mandata tua sup auruz. q caritas magis diligit deũ ꝙꝫ auruz cupi

ditas. Ex q̄ infero q̄ signū dilectionis est magne ad deū si q̄s magna patitur. z maioris si maiora.

F

Dixi tertio q̄ xp̄s p̄mittit p̄re miū di. In domo patris mei. Circa q̄d sciendū q̄ dom⁹ dei est triplex. Prima eccl'ia militās. s. Thi. iij. Scias quō oporteat te in domo dei ꝓuersari. In q̄ domo sunt multi homies tanq̄ mansiones. in q̄bꝫ deus manet iā p fidem. Eph̄. iij. Habitare xp̄m p fidez in cordibꝫ vr̄is. in aliq̄bꝫ p fruitionē caritatis. s. Lor. xv. Ut sit deus oīa in oīibꝫ. Secūda dom⁹ triūphans eccl'ia. Ps̄. Replebimur in bonis domus tue. in q̄ tot mansiones q̄t sancti in q̄bꝫ deus manet p gloriā. Tertia domus est ipe deus. ij. Lor. v. Habem⁹ domū nō manufactā in celis. In q̄ domo manet volūtas hoīs p fruitionez caritatis. s. Joh. iiij. Deus caritas est. z q̄ ma. in ca. in deo ma. zc. In hac domo q̄ est deus multe sunt mansiones. i. diuerse participatiōes beatitudinis ip̄i⁹. q̄ qui plus diligit z pl⁹ cognoscit. maiorē locū habebit. z ita vnus ē alio beatior. fm q̄d est melius dispositus. Exemplū de fonte oīibꝫ cōmuni. de q̄ tamen plus accipitur maiori vase q̄ minori. licet vnum sit obiectū veritatis. vn⁹ denarius diurnus. Eandē sn̄iam pseq̄tur Lyra in glo. sup illud Exultabūt sancti in gloria. letabunt in cubilibꝫ suis. s. diuersis q̄dibus seu mansionibꝫ. vbi dicit notanter. q̄ dicit Ps̄. de gloria scr̄oꝝ pluraliter cubilibꝫ ꝓpter diuersitatē graduum seu p̄mioꝝ ip̄oꝝ sanctorū. q̄ licet sit beatitudo eadem omniū obiectiue nō tn̄ formaliter. quia licet oīes sancti vident deū z eo fruant. tn̄ vnus ip̄m videt clari⁹ altero. z dulci⁹ fruitur ip̄o. Dec lyra. Ex hoc infero duo. Primo q̄ q̄ntū est ex parte diuine essentie in se vnus alio nō magis videt q̄s oīes. q̄ omnes eandē vident licet nō totaliter. Secūdo q̄ntō est ex parte videntis vnus alio clarius videt. fm q̄d magis est dispositus lumine glorie ad recipiendū diuinā essentiā. Ex q̄ tertio infero q̄ licet oīes beati vident diuinā essentiā eq̄liter q̄ntū ad eius essentiā in se. tn̄ non eq̄liter vident in eo omnia. sed q̄nto q̄s clarius videt tanto plura in ea videre potest. Sicut quāto clarius noverit q̄s p̄ma p̄ncipia. tanto plures ꝯclusiones ex eis p̄t elicere. Dec Tho. sup. iij. Sz q̄re ista beatitudo vocat mansio. Rn̄det Tho. sup. iij. di. xlix. q̄ māsio dicit respectu motus. z in deo beatitudo q̄ terminat motuz appetitus tendentis in deū p̄t dici māsio z ita diuersi gradus beatitudinis diuerse mansiones dicunt. Sed quō attenditur isti gradus diuersi mansionū. Rn̄deo. fm diuersos gradus meritoꝝ. Meritū autez attēdit fm gradū caritat⁹ informant⁹ operationes q̄bus meremur. Et ideo diuersi gradus beatitudinis attendunt fm diuersos gradus caritatis. Ex hoc infero q̄ licz martyriū. doctoratus z ꝑginitas recipiāt vnam z eandē aureolam. tn̄ z inter martyres nō oīes eq̄lem habent licet eandē. sed ille q̄ fuit fortior in pugna cōtra mundum habet maiorē. Silr inter ꝑgines nō oīs equalē. q̄a ille maiorē que plus cauebāt occasiones corruptionis q̄s alie. Silr inter doctores nō oīes equalē. sed ille maiorē q̄ sua doctrina magis fugauit vicia de cordibus q̄s alius zc.

Feria secunda Penthecostes. I.

Sermo LXXVII.

Sic deus dilexit mundū vt filiū suū vnigenitus daret. vt oīis q̄ credit in eū nō pereat. sz habeat vitā eternā Joh. iij. Sic dicit Aug⁹. in li. suputationū. suputatiōe iij. Justū est vt creatura laudet creatorez. Ipe eni ad laudandū se nos creauit q̄ nostris ñ indiget laudibꝫ. eo q̄ ipe ēbrus incō prehēsibilis. nullis indigēs. ipe sibi sufficiens. Licet aūt ad laudādū deū hō obligef multiplicit⁹ ratie tn̄ debitor ē laudare deum z gr̄as illi agere p miscdia et⁹ z inenarrabili caritate q̄ nos sic indignos amauit saluauit p vnicū z dilectū filiū suū. Sic ei dilexit mundū vt filiū suū vnigenitum daret vt viuam⁹ p eum. De q̄ tā ineffabili diuina erga nos miscdia idē Aug⁹. li. p̄dicto suputatiōe. ij. gr̄as agens dicit. Gr̄as ago deus pieratī tue q̄ p ihesum xp̄m filiū tuū dn̄m nr̄m cū p̄dicti fuissem⁹ culpa nr̄a mirabiliter recupasti nos. Gr̄as ago pieratī et misitas tibi gr̄as refero ex cotis p̄cordijs meis. qui semper tuam inenarrabilem dilectionem quāq̄ miseros z indignos mirabili bonitate amare dignatus es. misisti eundem vnigenitum tuum de sinu tuo ad publicū nostrū saluare nos peccatores et

filios perditionis. Et q̄busdaz interpositis pensans huius diuīe pietatis magnitudinē exclamat dicens. O īmensa pietas O ineffabilis caritas vt liberares seruuz filiū tradidisti. deus factus est hō. vt pdit homo de potestate demonū erueret. Hec Aug⁹. Quapropter volēs scā mater ecclesia inducere nos ad laudandū z diligēduz deum p tanto beneficio redemptiōis nr̄e recolit hoc beneficiū magnū. Quod quia inter dona dei que hodie per spiritūscm̄ fidelib⁹ collata sūt. p̄cipuū z maximū videtur vt tanto maiori affectu hō ad diligendum deū p caritatē que hodiē diffusa ē in cordib⁹ nostris p spiritūscm̄ qui dat⁹ est nobis moueat. z si alia dona paruo ponderant hoīes p̄cior pauca gr̄arūactiōe refundant. istud saltē tanq̄ euidētissimuz tanq̄ vtilissimū mūdo z tanq̄ diuine miscōie et liberalitatis īmensissimū donū quo maⁱ excogitari nō potest pijs laudib⁹ hodie veneremur. Nō quidē beneficiū breuib⁹ z efficacissimis ꝑbis ꝓponit saluator dicens in ꝑbis nr̄i thematis. Sic deⁱ dilexit mūdū z̄c. In quib⁹ verbis tria nobis de diuia dilectione proponunt. Primo nanq̄ describit diuine dilectionis pietas gratiosa. cū dicit. Sic deⁱ dilexit mundū. Secūdo subdit eiusdē dilectiōis īmēsitas copiosa. q̄ vt filiū suum daret. Tertio subinfertur dicte pietatis vtilitas efficax et dulcorosa. cū dicit. vt viuam⁹ p eum. A

Dixi primo q̄ in verbis p̄miss is describit diuine dilectionis pietas gratiosa. cuz dz. Sic deus dilexit mundū. Magna siquidē ē dilectiōis pietas eū amare q̄ etiaz readamat Iuxta illud Prouer. viij. Ego diligentes me diligo. Et poeta. Si vis amari ama. Sed certe maior est dilectionis pietas amare eū qui nonduz amat nec readamare cupit. Taliter factuz est de dei dilectione. Ipe enī amauit mundū. cū tm̄ mūdus euz nō readamaret. īmo odiebat. Iuxta illud Ps̄. Superbia eoz̄ qui te oderūt ascendit semp. Circa q̄d sciendū q̄ deus dilectionē suā magnificauit ad hoīem pluribus modis. ꝓter q̄s merito a nobis ē diligēd⁹ laudādus z glorificādus. Et p̄mo dilectio eius magnificat. i. magna a nobis ōz z p̄dicatur ex p̄uentione tarditat⁹ nr̄e benīuolētie. Secō ex oīssione sue potentissime ꝑtutis. Tertio ex p̄uidētia sue ordinatissime sapientie. Quarto ex copiosa z clementissima caritate sue mīe. Quinto ex benignitate sue patientissime tolerantie. Sexto ex mansuetissima equitate sue iusticie. Septimo ex largissima liberalitate sue remuneratissime leticie. Que septē faciūt meritō īn nobis septuplicē diuine laudis materiā. cui oīnia que laudē dei sonant p̄tīnt includi. Ista enī sunt p̄ncipalia dei opa. ad q̄ oīnia alia reducunt. Ita dicit Hugo li. de ꝓfectib⁹ nouicioz. Primuz igit̄ quod magnificat z cōmendat diuinā dilectionē erga nos est p̄uentio tarditat⁹ nr̄e benīuolētie. Iuxta illud. j. Joh. iiij. In hoc est caritas nō q̄m nos dilexerim⁹ deū. sed q̄m ipe p̄ior dilexit nos. Sup quo dicit glo. īterlinearis. Nō p̄ius dilexim⁹ deū vt merito dilectionis ipe diligeret nos. sed ipe dilexit nos. vt p̄ueniente gr̄a oīnes post ipsuz deū amarem⁹. Et in hoc de⁹ fecit ꝓtra consuetudinē mundanā. nā seculares nō diligunt nisi p̄us diligant. Vñ dicit Bern̄. in lib. de amore dei ca. vj. Hec ē iusticia filiorū hoīm. Ama me. q̄ amo te. i. deo me debes amare q̄ te amo. Et sic p̄us volūt homines diligi ab alijs. vt sic postea diligant alios. Sed certe deus pater nō sic dilexit nos. q̄ nos cū p̄ius dilexerim⁹ sz ipe nos p̄uenit. ꝓter quod Bern̄. dicit vbi supra. Rarus est q̄ possit dicere. Amo te vt ames me. i. p̄uenio te amore p̄us vt tu post hoc me readames. pauci sunt qui hoc facerēt sed hoc deus fecit Vñ subdit Bern̄. Sic dñe sic amasti nos p̄ior vt amaremus te nō q̄ egeres amari a nobis. Sed q̄ q̄ fecisti nos esse non poteramus nisi amādo te. Hec ille. Si ergo meritū queritur quare aut quo merito sit deus diligendus. Illa causa p̄cipua illud meritum p̄cipuū est. quia ipe p̄ior dilexit nos. dignus plane qui readametur. p̄sertim si aduertat quis quos quantūcq̄ amauerit. Quis enī ꝑm Bernar. in libro de diligendo deuz ca. ij. nisi is cui omnis spiritus confiteretur. deus meus es tu. quoniā bonoz̄um meoz̄um non eges. Et reuera huius caritas. maiestatis quippe non querentis que sunt sua. Quibus autē tanta pietas vel caritas exhibebit. certe indignis. cū adhuc inimici essemus recōciliati sum⁹ deo. Certe duplex cā. q̄ dilexit de⁹ gratis z inimicos. q̄ntū vero

dilexerit patebit infra. Scõo cõmẽdatur diuina dilectio ad homiẽm ex oñsione sue potentissime ꝛrutis in creatione. scz q̃ ita magna. tam varia. tã solida nobis virtute plena potuit facere. sic facile. sic subito. sic decenter ex nihilo pducere. ꝛ sup nihil locare. cũ extra mundũ nihil sit. sup q̃d moles mũdi q̃si sup basim. i. fundamentũ collocauit Bap. xiij. Si virtutẽ ꝛ opa earuz inuisibilium rerũ ꝛ factoꝝ mirati sunt. intelligant ab eis qñ qui hec ꝓstituit fortior est illis. In quo quidem ope creatiõis magnalia dei homini collata sunt. et vsui pstita. ꝛ sensui manifesta. Hã fm Bernñ. in lib. de diligendo deũ ca. ij. Necꝫ enĩ q̃s alius ãministrat cibuz oñi vescenti cernenti lucem ꝛ spiranti flatũ. Et licet alia inumerabilia deus in creatione homĩ ꝓtulit beneficia. ista tñ sunt pcipua. nõ quia excellẽtiora sed qz necessaria corpi sũt. Hec Bern. Q̃ si ad supiora respiciam⁹ inueniem⁹ maiora beneficia in creatione homini collata q̃ntuz vicz ad aiaz. Hã in aia inuenies tria ista scz dignitatẽ scientiã ꝛ virtutẽ. Dignitatem in homĩe arbitriũ dicit Bernñ. In q̃ ei numirũ datũ est nõ solũ ceteris pemineꝛe. sed ꝛ ceteris pfidere aniantib⁹. Scientiam vero qua eandẽ in se dignitatẽ agnoscat. nõ a se tamẽ. Itẽ virtutẽ qua scz ipsuz a quo datur ꝛ inḋrat nõ segniter. ꝛ teneat fortiter cũ inuenerit. Et q̃dlibet istoꝝ duplex beneficiũ fm Bernñ. vbi supꝛa. Hã dignitatẽ demonstrat humanã nõ soluz nature pꝛogatiua sed ꝛ potentie dominatus. eo q̃ terroꝝ hoĩs sup cuncta aniantia terꝛe imminere decernit Heñ. ix. Scientiaq̃ duplex erit scz si bancipam dignitatez vel aliud q̃dcũq̃ bonuz ꝛ nob ineſſe ꝛ a nobis nõ esse nouerim⁹. Virtus etiã duplex erit scz si auctoꝛẽ ꝓsequi inḋrimus. inuentoq̃ inseparabiliter adherem⁹. Et ista beneficia sunt ita generaliter oñib⁹ collata. vt nõ solum catholici. sed etiã pagani ex his deum laudare merito debeant. Hã vt dicit Bern. vbi supꝛa. Quis fidelis ignoꝛat suo coꝛpi nõ ab alio in hac moꝛtali vita supdicta illa necessaria ministrari. vñ videlicet subsistat vnde videat vñ spiret q̃s ab illo q̃ dat escaz oñi carni. q̃ solem suũ oꝛiri facit sup iustos ꝛ iniustos. Itẽ quis etiã impius putet alium eius q̃ in aia splendet humane dignitatis auctoꝛẽ ꝓter illũ q̃ in Geneſi loq̃tur. Faciam⁹ hoĩem ad imaginẽ ꝛ siliꝛudinez nostrã. Quis aliũ scientie largitoꝛez existimet nisi istũ qui docet hoĩez sciẽtiã. Quis etiã donũ virtutis aut putet datũ aut speꝛet dandũ q̃q̃ de manu dñi virtutũ. Et quibus infero fm Bernñ. q. ꝓpter pdicta deus meꝛeaꝫ amari etiã ab infideli ꝛ pagano. Ratio huiꝰ fm eũ. qz ꝛ si nesciat rationẽ. scit tñ seipm. Et q̃ secõo infero q. inexcusabilis est oñis infidelis si nõ diligit dñm deũ suuz tota aia ꝛ tota virtute sua. Ratio huiꝰ fm Bernñ. qz clamat ei intus innata ꝛ nõ ignota rõni iusticia. que ex toto se illuz diligere debeat. cui totũ se debere nõ ignoꝛat. Tertio magnificaꝫ dei misecõia erga hoĩem ex puidentia oꝛdinatissime sue sapie. Omnia enĩ gubernat ꝛ regit sapiẽter ꝛ suauiter Sapi. viij. Attingit a fine vsq̃ ad finẽ fortiter disponit oĩa suauiter. vbi Salomon duo dicit de deo. Primo q. oĩa subdunt sue gubernationi. Secõo q. oĩa disponit misericoꝛditer. ¶ B Sed diceres quõ omnia gubernat cũ videam⁹ multa mala fieri in mũdo. Unde q̃ ista pcedũt ex quo deus sũme bonus ꝛ sume potens oĩa regit. Ad q̃d rñdeo fm Holgot sup lra pdicta Sapi. viij. Q̃ deꝰ gubernat oñia cũ sit causa efficiens oĩm. ꝛ finis oĩm vnde oñia efficat ꝓter se. Et sicut ad honoꝛẽ suũ ꝓgruit omnia in se dirigit sicut in finẽ. Hoc autez est gubernare. scz dirigere res in finẽ aliquem intentũ. Est tñ sic gubernatoꝛ oĩum q̃ gubernat mediantib⁹ causis secũdis Uñ coꝛpoꝛa grossioꝛa ꝛ coꝛruptibilia gubernat ꝑ coꝛpoꝛa celestia ꝑ angelos sive intelligẽtias. Duiꝰ ratio ẽ. qz maioꝛis bonitatis cõicatio est si gubernãs ꝛ efficiens causalitatem efficiẽdi ꝛ gubernãdi alĩs sub se ordinate cõicet q̃s si supioꝛa primarenꝰ ab inferioꝛ gubernatiõe ꝛ omnia ꝑ seipm gubernaret. Et ideo ad oñendũ suã pfectionez in causando ꝛ cõicando pfectiõem suã creatuꝛe sic cõicat q̃busdã gubernatiõem aliorũ. Et quo iã patet q. si deus ꝑ se in mente singula gubernaret ꝛ ageret nihil male fieret. modo qz idem effectus fit a deo bene ꝛ ab hoĩe male. iuste a deo ꝛ iniuste ab hoĩe. ꝛ ideo male accidit ex parte hoĩs nõ ex parte dei. Hec q̃ ponit Holgot ibidẽ exemplũ Si dñs dicat seruo trahaꝫ leuit coꝛdas istam sic q. eã nõ frangam⁹. ꝛ seruꝰ trahẽs iniuriter frangit eam. Ista fractio est a dño

ꝛ a seruo. ꝛ tñ seruus peccat ꝛ male facit et nō dñs. Hic dr statuit q creature rōnali vult coopari in suis opationiby. vt cursus nature maneat quā instituit. sine qua nul/la res potest aliqd agere. imo nec esse p mo mentū. Qm igit creatura rōnalis facit con tra legē dei sibi a deo pfinitaz. cuius a deo gubernet ꝛ pfuetur. ꝛ deus eidē generali ter cooperet. sicut coopatur igni cōburen do. soli lucendo. tñ creatura male facit le/gem trāsgrediendo. nō aūt deus q sic facit sicut lex sua statuit. Sed qntū ad scōm di ceres. quō dicis q deus disponit oīa sua/uiter ꝛ misericorditer cū videam⁹ paruu/los nō baptizatos puniri eternalit p pctō originali Un vidr q in istos nullā exercet miaz. Itē Ja. ij. dr. q qbusdā fiet iudiciuz sine misericordia. Ad pmū dico fm Rober/tum Holgot vbi sup. Ex quo nō bapti/zatis posset infligere nō solū carentiā diui ne visionis. sed posset oēs anihilare si vel/let. ꝛ ideo in ℞ agit cuz eis misericordit. q esse humanū habebūt et viuent sine pena Tren. iij. Misericordia dñi q ñ sum⁹ con sumpti. Ad illud Ja. ij. dicendū q lz imise ricordes nō psequūtur misciam eos a pe na totaliter liberantē. psequunt tñ miseri/cordiā aliqd de pena debita relaxantē. qa citra pdignū punient sicut alij oēs p deme ritis suis dānabunt. Quarto commendat dei dilectio erga hoiem ex copiosa ꝛ clemē tissima caritate sue misciē. Tanta enī est misciā diuina ad hoiem vt nō solū miseri cors dicat sed etiā ipa misciā appellet. Iu xta illud Ps. Deus me⁹ misciā mea. nun q aūt dicat deus me⁹ iusticia mea q̄uis iu stissimus sit. vñ Salomon vocat eū specia liter dñm misciē Sap. ix. Deus patrum meor ꝛ dñe misciē. ij. Lor. j. Benedictus deus ꝛ pr dñi nri iesu xpi pater misciarū Et Eph. ij. dicit. Deus dives in misciā. In q aūt apparet hec misciā. certe in mul tis. Nā qcqd est in mūdo totū est misciā. Ps. Misciā dñi plena est terra. eo q mi/serationes ei⁹ sup oīa opa eius. Et reue/ra sic est. Nā oēs creature licet ex poten/tia pducte sunt potenter. tñ pseruātur ex clementia misericorditer.. Un Sap. xj. di citur. Quō aliqd pmanere posset nisi tuvo luisses. aut qd a te vocatū nō esset pseruare tur. Parcis aūt oīby qm tua sunt dñe q amas anias. ꝓter qd Aug. dicit. xxij. de ci uitate dei. ca. xiij. Q si deus subtrahat re bus suā potentiaz ꝛ misciam. nec pgredi poterunt ꝛ suis diuersis motiby pagere tē pora. nec prorsus in eo q create sunt per/manebunt. Nō expssius idem Aug⁹. in li. de vera religione dicit ca. xxiij. Dr p sum mam sapientiā oīa fecit. ꝛ p summaz be/nignitatē oīa pseruat. Idē sup. j. ꝛ ij. ca. Hen. ꝛ in li. de trinitate. ꝛ in multis alijs lo/cis cōsimilē ponit sniam. Sed aduerte qz q̄uis sic generaliter cōseruet q̄ pduxit. spe cialiter tñ homies gubernat p clementiā. Et notāter dicit Salomon. Parcis autē oīby qm tua sunt dñe Sap. xj. Parcs in quit dñe oīby fm Holgot. ꝛ peccantiby q digni forent si placeret tibi statim in infer/num detrudi. Sed parcis eis tu q oīes hoies vis salvos fieri. j. Thimo. ij. Nō aūt huius est. qa tua sunt dñe Sap. xv. Etiaz si peccauerimus tui sumus q anias amas Hocideo ponit non q deus simplr amet anias tm ꝛ non corpa. sed pulegialiter. qa seipm eis in ppetuū fruēdū pparauit. qsi g diceret. ideo pmo misericors es. qa tua sūt. cōtra malos dños. q ideo nō parcūt sub/ditis. qz eorū sunt. Scdo ideo es miseri/cors qa amas animas. ꝓtra malos plātos amātes decimas ꝛ oblationes. Aliā etiam assignat rationez diuine misciē Sap. xj. dicens. Misereris oīm qm oīa potes Ec cli. ij. Scōz magnitudinē illi⁹. sic ꝛ misciā eius cū ipo est. Tales debent esse nri plati imitatores dei vt qnto essent potentiores tanto clemētiores. Sicut Alexander ma gnus deuictos pl⁹os plus clemētia q̄ po/tentia ꝓstrinxit. vñ. iij. Reg. xx. dicitur. Re ges israel clemētes sunt. Ista tria conside rans specialit Salomon a deo facta circa hoiez. Sap. ix. dic. Fecisti oīa ꝓbo tuo Ec ce potentia. ꝛ sapia tua cōstituisti hoiem vt dñaretur creature tue q̄ a te facta est. vt di sponat orbē terrarū in eqtate ꝛ in iusticia ꝛ in directione cordis iudiciū iudicet. Quin to dilectio dei attendit ad hoiem ex beni/gnitate sue potentissime tolerantie q̄ non solū pctōres sustinet. sed etiā iustificat et a pctō defendit ꝛ grām merēdi donat. ꝛ occa siones merēdi. puidet. et sacra q̄si vasa grē instituit. vt p ea infundat grā iustificans a peccato. Dat etiā spūsctm fidelib⁹ ad com punctionē ad eruditionē ad cōsolationē ꝛ ad varias virtutes. ꝛ grārū actiōes facien/

das. faciens de inimicis dei amicos filios
z heredes. z liberum arbitrū ad bonuz p/
mouens nec tñ libertatē auferens. de u/
uoluntarijs faciens volūtarios nō cogen
do sed inspirādo z occasiones procurando.
Ista dicit Hugo li. de pfectib⁹ nouicioꝝ.
Ista benignitas circa pctōres maxie appa
ret in hoc q dissimulat eoꝝ peccata pter
penitentiā. i. expectans sub dissimulatiōe
nō fictionis sed bone affectionis. pter pe/
nitentiā. i. vt ipi peniteant interdū duz sic
eos clemēter expectat Roma. ij. Ignoras
qm benignitas dei ad pniam te adducit.
Glosa dicit Hic patientia dei bonitate ple
na opus suū pter pctā non despicit sed p
penitentiā abluit z pie fouet z nutrit Eze/
chiel. xviij. Si impius egerit pniam ab oi
bus peccatis q fecerit vita viuet. z sic omni
um iniquitatū suarū nō recordabor. Sex
to dilectio dei cōmendat erga homiem ex
mansuetissima equitate sue tēperatissime
iusticie. Nā q̄uis sit iustus. est tñ in tali iu/
sticia multū mansuetus. eo q temperat ri/
gorem iusticie pietate clemētie. Unde vehe
mentissime miseret. sed tardissime punit. z
si punit citra ꝺdignū punit. eo q in infer/
no penā infinitā q̄ntum ad intensionē fa/
cit finitā vt tolerari possit. z etiā quia non
totaliter cōsumit dānatos. q̄d fieret si ect
ī infinitū intēsa. Unū dicūt damnati. Mi/
sericordie dñi q nō sumus cōsumpti Tre
no. iij. Unū ipe dedignatur irasci z q̄si inui/
tus iusticiaz exercet Juxta illud Ps̄. xxix.
Quoniā ira in indignatione eius. vbi dicit
Innocen. quart⁹. exponens litterā. i. ipe in
dignatur irasci. quia inuit⁹ punit Isaie. x.
Adhuc paululū modicū q̄z z cōsummabit
indignatio mea. Quasi di. nolo punire sta
tim. ideo expecto te paululū z modicuz ad/
huc. Unde Hiero. Quicq̄d mali patimur
vicij nostri est q̄ dulcem deuz vertimus in
amarū z cogimus seuire nolentē Treñ. iij.
Non enī humiliauit ex corde suo z abiecit
filios hominū. i. non fuit voluntaz sue vt
abiceret homies a se. Unde de eo sicut de
clementi principe z mansueto iudice dicit
p poetaz. Est piger ad penas princeps ad
pmia velox. Quicq dolet totiens cogit esse
ferox. Et ideo dicit Ps̄. de eo q vita in vo
luntate eius. i. ipe vult vitam hominū non
mortē. Unde in Collecta. Deus cui pprium
est misereri semp et parcere. Unde de his
duob⁹ Ezech. xviij. Nunq̄d volūtaz mee
est mors impij dicit dñs. q. d. nō. In signū
autē huius q cuz displicētia punit dicitur
Isa. j. Heu cōsolabor sup hostib⁹ meis q̄si
di. cū dolore z displicentia cōsolabor. Uñ
sicut nulla res potest pdere suā priaz ope
rationē totaliter q̄diu manet licet valeat
impediri vl retardari ad tps. ita nullo mo
do obliuiscetur misereri de⁹. nec ptinebit
in ira misciās suas. imo cū iratus fuerit
misciē recordabit Abacuc. iij. Unde Gre/
go. sup Ezech. Omel. j. dicit. Q̄ qñ deus
irascitur nō omino irascitur. sed ineffabili
modo cū culpas psequit ipos. ptegit pecca
tores. Ueruntñ licet ita iusticiā cū pietate
in psenti temperat. veniet tñ tps post diem
iudicij qñ districtissime puniet eos q̄ mo/
do ptemnūt benignitatē z patientiā eius.
Ideo dicit Ps̄. vbi sup. Ad vesperam de/
morabit fletus. q̄d ꝑm Innocē. q̄rto intel
ligitur de vespa finis mūdi qñ proijcent
mali in tenebras exteriores Matth. xxij.
Tūc enī iusticias iudicabit. Septimo di/
lectio dei cōmendat erga hoīem ex largissi
ma liberalitate sue leticie quā cūctis fideli
bus reddet. Et vere largissima liberalitas
q̄a p paruo z breui merito eternam z ine/
fabilem sanctis in celo dat gloriā leticiā z
felicitatē. z oīa eis ordinat in bonū. tam
bona q̄z mala etiā aliena. et non solum ma
la pene sz etiā culpe vt de bonis priis glo/
rientur. z de alienis cōgaudendo delecten
tur. et de malis priis gaudeant quia eua/
serunt. de alienis quia similia non incide/
runt. inquit Hugo in libro de pfectib⁹ no/
uicioꝝ. Patet autē largissima libertas re
tributionis diuine. quia sup merita pmi/
at z coronat. ad Roma. viij. Non sunt con
digne passiones huius tpis ad futurā glo
riam. Et reuera nō sunt. quia nec oculꝰ vi/
dit. nec auris audiuit. nec in cor hominis
ascendit que pparauit deus diligentib⁹ se.
Ex his patet quantū deus dilexit mūduz
dando z exhibendo sibi tot z tanta benefi/
cia. Que cōsiderans Psalmista mirat di/
cens. Quid est homo q memor es eius. aut
filius homis quoniā visitas eum. q. d. sm
Innocen. Quid est homo tam fragil Be/
nef. vi. Non pmanebit spiritꝰ meus in ho
mine. quia caro est. Item tam brevis vite.
Jac. iij. Quid ē vita vestra. vapor ad mo/
dicum parens. Ps̄. Quasi olera herbaruꝫ

cito decident. Item putridus p internaz corruptionē Job. xxv. Homo putredo et filius hominis vermis. Item fetidus per peccatū Joh. ix. Quadriduanus enī ē z fetet. Item imbecillis ad surgendū. Ps. Spiritus vadens z nō rediens. Item vanus in ope. vanior in sermone. vanissimus in cogitatione. Ps. Uniuersa vanitas oīs homo viuens. Item seruus diaboli p peccatū Hiere. xvj. Seruietis dijs alienis Joban. viij. Qui seruit peccato seruus ē peccati. Et hoc bene z notāter exprimit in verbo vltimo nre principalis particule. cū dicit Sic deus dilexit mundū. q. d. Mundus malignū. qa totus in maligno posit⁹ erat. mundū immundū. mundū fetidū. turpez z abiectum. z qd plus. inimicū dei.

¶ Dixi secū do q subdit in verbis thematis eius dem pietatis immēsitas copiosa. Et reuera copiosior pietas. qa nō solum de⁹ pater mundū dilexit qualecunqz munus dando aut donū. sed etiā dedit filiū suum vnigenitū. Unde dicit. j. Joh. iiij. In hoc apparuit caritas dei. quoniā deus misit filiū suum vnigenitū in mundū vt viuam⁹ p eum Ubi dicit glo. ordina. In hoc dilectio patris pbata ē. qa misit filiuz. dilectio filij. qa venit sicut deus nō expectauit vt eum diligeremus. Et quibz verbis patet q copiosa multū est dilectio diuina erga hominez qa vt hic dicit glosa. dilectio patris pbata est qa misit filiū z dilectio filij in hoc qa venit. Unde de⁹ pater misit filiū. nō qa indigeret. sed ex sola caritate. z cū haberet vnicum z vnigenitū. noluit habere vnū. id est. solitariū. sed vt fratres haberet adoptauit illi q cū illo possiderent vitā eternam. Hec glo. ordina. vbi sup. Filius etiaz dei misit se ex maxima caritate quam habuit ad homines. Unde dicit Aug⁹. in li. suppurationū cap. ij. Quoniā benign⁹ amator omniū filius tuus deus nr loqtur ad deū patrez cuius pijs visceribz nō satis visum ē vt se inclinaret homo fact⁹ ex virgine maria nisi etiā subiret crucis patibulum effuso sanguine. pter nos. in nram salutē venit pius deus. z venit pietate et bonitate sua. venit querere z saluū facere qd perierat. quesiuit ouem pditam. inuenit z eā in humeris suis reportauit ad caulas gregis pius deus z vere multū pius pastor. O caritas. o pietas qs audiuit talia. qs sup tanta misdie viscera nō obsupescat. qs non miretur p pter nimiā caritatem tuā qua nos dilexisti. Hec Augu. Licet igit illa magna caritas fuit z dilectio quā deus pater oīnibus generaliter exhibuit in illis beneficijs aut saltem exhibere parat⁹. Ista tamē caritas quā filius aut pater p filiū singulariter suis electis exhibuit multo maior ē z copiosior. Juxta illud Ps. Apud euz copiosa redemptio. Un dicit Bern. li. de diligendo deum ca. ij. Judeus sane siue pagan⁹ nequaqz talibz aculeis incitat amoris quales ecclesia experit. que ait. vulnerata caritate ego sum. Et rursum. Fulcite me floribus stipate me malis. qa amore langueo. Lernit regem Salomonē in dyademate quo coronauit eū mater sua. Lernit regez vnicum patris sui sibi crucē baiulantem. Lernit cesum z cōsputū dñm maiestatis. Lernit auctorē vite z glorie cōfixum clauis. p cussum lancea. obprobrijs saturatuz. tandem illam dilectā aiam suā ponere p amicis suis. Et post pauca. Uidet deinde mortem mortuā z mortis auctorē triumphantem. videt de inferis ad terras. de terris ad superos captiuaz duci captiuitatem. Hec Bern. Que oīnia vere sunt magne caritatis z dilectionis filij dei signa erga hominem.

¶ D Circa qd breuiter sciendū q sicut de⁹ pater multipliciter oīndit dilectionem suā erga hominē. ita dei filius etiā eaz ostendit. z p cipue ē tribus modis ẽm Volgot sup libz Sap. ca. xvj. Primo eni dilexit nos sicut pater summ⁹ pueniendo raritatem nre beniuolentie. Scdo abluit feditatē nre ingratie z scientie. Tertio supat quantitatē nre sufficientie. Quarto prepparat ad voluptatē delicias affluentie. De p mo scz de puentione nre tarditatis. Bern. Dulcis iesus pmus est in accessu z vltim⁹ in recessu. z ideo cōparat cordi qd ē pmuz viuens z vltimū moriens. in signū huius petit sibi dari cor Prouer. xxiij. Prebe mihi cor tuuz. Unde dicit Volgor. Prius homo recedit a deo p peccatū q deus euz relinqt subtrahendo sibi gratiā. Scdo abluit feditatem nostre ingratie z scientie. deleuit enim peccatū p priam sanguinis effusionem. delet etiā peccatū actuale per sacramentalē penitentie lotionem. Apocal. j. Dilexit nos z lauit nos a peccatis nostris.

in sanguine suo. Sanguis designat amorem z causat amorē. Ūñ sanguinee cōplexiones sunt naturaliter amatiue z amātes Ūñ iuuenes sunt magis amatiui q̄z senes ꝓter sanguinis habūdantiā ampliorem. Hieronym⁹ ꝯra Iouinianū li. j. allegans xenofontē hoc scripsisse de ifantia titi maioris. Scribit ingt Hiero. Xenofon occiso abradago z viro quē panteon vxor miro amore dilexerat collocasse se iuxta corpus lacerū et confosso pectore sanguinem sui mariti vulneribꝫ infudisse. Isto modo anie nostre fideles deberēt corpori christi lacerato ꝓ nobis facere. vt ꝓ eius vulneribus sanguinē cōpassionis infunderent. et eū ita feruēter diligāt sicut ipe dilexit eas. Ephes. v. Ambulate in dilectione sicut et xp̄s dilexit nos. z tradidit seipm ꝓ nobis. Tertio dilectio xp̄i superat q̄ntitatem nostre sufficiētie. Plura enī nobis tribuit q̄z psecte intelligere vel desiderare sciam⁹ vel sufficiam⁹ suū amorez recōpensare. Unde ap̄s vocat caritatē christi nimiā Ephe ij. Sicut enī dicit Crisō. de reparatiōe lapsi. Nemo amicoꝝ carnaliū etiā si sit in hoc supra modū insaniens ita ex ardescere potest in amorē dilecte sue sicut deus effundit in amorē aīarū nostraꝝ. Quattuor enī defectus in dilectione nr̄a contingūt a quibus amor xp̄i est alien⁹. Sunt enī aliq̄ qui licz amenk. nō tamē readamant amatores suos. sicut sunt ingrati. Ecōtra de⁹ dic̄ Prouerb. viij. Ego diligētes me diligo. Sc̄i sunt q̄ diligūt sed ꝓpter propriā vtilitatem. indigent enī beneficijs amicoꝝ. Cōtra q̄s Seneca in quadā Epistola. Negociatio ē amicicia q̄ ad cōmodū attendit. ꝯm Arist. viij. ethicoꝝ. Cū sit amicicia ꝓpter vtile sūt nūmi amici inter oīes. Et hoc etiā plangit Ouidius. ij. de ponto. di. Turpe q̄dem dictu. sed si modo vera fatemur. Vulgus amicicias vtilitate pbat. Per oppositū xp̄s nō diligit nos ꝓpter suā vtilitatē. q̄a nostrꝫ nō indiget ad fructū suum sed nos ad fructū nostrū Ephes. j. Gratificauit nos in dilecto filio suo. i. ḡtos nos fecit Ozee. xiij. Sanabo cōtritiones eorū. z diligam eos spontanee. Sunt tertij q̄ diligūt dominez sed nō nisi in ꝓsperitate z felicitate sua Iuxta illud Boecij. ij. de consolatione. Felicitas amicū infortuniū inimicū facit. Unde dixit q̄dam. Exemplo didici q̄ ꝓsperitatis amici. Res amplectunk nō nos sz nostra sequunk. Et iterū alter metrista. Non sunt ꝓsone sed prosperitatis amici Quos fortuna tenet dulc̄ acerba fugat. Per oppositū xp̄s q̄ tunc maxime diligit dominē qñ a mūdo deserit z a malis hominibꝫ agitatur. Ūñ ipe dicit in Ps̄. Cū ipso sum in tribulatione. Et iterū. Oñ pater meus et mater mea dereliq̄runt me. dñs aūt assumpsit me. Quarto in mūdanis amicis inuenik defect⁹. q̄a multi diligūt viuentem. sed mortuū psequūtur z odiūt. cuiusmodi sūt nōnunq̄z fratres filij z vxores seru⁹ z executoꝝ. Cū enī fuerit homo defunctus. tūc isti q̄ de bonis suis eū magis iuuare debuerant spoliant z p̄dank. Ūñ metrice dicit. Post mortis morsum vertit dilectio dorsum. Finita vita finik amoꝝ scintilla. Per oppositū xp̄s diligit viatorē dū viuit sz longe ampli⁹ post mortē Joh. xiij. Cū dilexisset suos vsq̄z in finē dilexit eos. hoc est imperpetuū. Hiere. xxxj. In caritate ꝑpetua dilexi te. Quarto oñ dit xp̄s suam dilectionem ad nos voluptatē deliciarum affluentem ꝓparando. Unde ij. Thessa. ij. Dilexit nos et dedit consolationem eternam. q̄ quanta sit sancti nitunk exprimere et non possunt. Unde Aug⁹. de moribꝫ ecclie et manichei. Tanta est pulchritudo iusticie. tanta est iocūditas lucis eterne. Dece immutabilis veritas atq̄z sapiētia. vt si etiam nō liceret in ea amplius manere q̄z vnius diei hora. ꝓpter hoc solū innumerabiles anni huius vite pleni diuitijs z circūfluentia bonoꝝ tēporaliū recte meritoq̄z cōtemnerenk. Et Crisost. de reparatione lapsi. Si q̄tidie oporteret tormenta perferre si ipam iehennaz parvo tēpe tolerare ꝓ vt xp̄m possemus videre in gloria viuentē eius sanctoꝝ numero sociari. non esset dignū pati omne q̄d triste est modo vt tanti boni rāteq̄z glorie participes haberemur. Hec ille. ¶ E

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis nostri themak subinfertur diuine dilectionis vtilitas efficax z dulcorosa. cum dicit. Ut omnis q̄ credit in eū nō pereat sed habeat vitā eternā. Certe magna vtilitas et dilectione diuina. qua factum est vt oīnis credens nō pereat. sed eternaliter consequak vitā eternā Circa quod sciendū q̄ sicut hic patet vita

eterna nō datur nisi credētibꝫ in xpm. notāter autē dicit. Omis q̄ credit in ipm. nō dicit. q̄ credit ei. aut q̄ credit ipm. Nam fm glo. ordi. Jaco. ij. Aliud est credere deū. aliud credere deo. aliud credere in deū. Credere deū est credere q̄ sit. Credere illi ē credere vera esse q̄ dicit ipe. Credere in illum est diligere illū. Primū t scōm est multoꝝ maloꝝ. sed tertiuꝫ tm̄ bonoꝝ. Est g̃ fides xpianoꝝ credere in xpm. i. bene operādo p dilectiōem in ipm intēdere. Un̄ hec est fides formata q̄ sola iustificat. Alias autē fides informis sine opibꝫ dicit mortua. Hinc est q̄ Ja. arguēs cōtra phos t fictos xpianos dicit Jaco. ij. Quid pderit frēs mei si fidem q̄s dicat se habere. opa autē nō habeat. nunq̄d poterit fides saluare eum. Et post pauca. Sic fides si nō habet opa. scilicet quibꝫ reuiuificat fm Interl. mortua est in semetipa. q. d. Sicut anial mortuuꝫ dicit q̄d nō vllo modo pcipitur moueri. sic ania q̄ dicit se fidem tenere t opa nō oñdit nō est viua. eo q̄ signa vite aie fidelis sunt motus opeꝝ bonoꝝ. Et ideo Jaco. ibidē subdit dicēs. Sed dicet q̄s. Tu fidem habes. t ego opa habeo. Ostende mihi fidez tuam sine opibꝫ. t ego oñdam tibi ex opibꝫ fidem meā. Tu credis q̄niā vnus est deꝰ. bene facis. t demōes credūt t cōtremiscūt Et sequitur. Uis o homo scire maius. qm̄ fides sine opibꝫ mortua est. Abraam pater noster nōne ex opibꝫ iustificat⁹ est offerens filium suū Isaac sup altare. Uides g̃ q̄niā fides cooperabat opibꝫ suis. Et ex opibꝫ fides pfummata est. t impleta est scriptura. dicēs. Credidit abraam deo t reputatuꝫ ē illi ad iusticiā. t amicus dei appellatus est. Ex quibꝫ cōcludit Jaco. dicēs. Uideꝫ q̄ ex opibꝫ iustificatur homo. non ex fide tm̄. Sil̄r autē t Raab meretrix. nōne ex opibꝫ iustificata est. suscipiēs nūcios. et alia via ejciens. Et quo psequēter cōcludit p exemplū Jacob. Sicut enī corpꝰ sine spiritu est mortuum. ita et fides sine opibꝫ mortua est. Hec Jaco. Super quibꝫ verbis dicit glo. ordinari. Ideo debetis bene agere. q̄a fallunt qui solam fidem sufficere credūt. Sed diceret q̄s. Tamē Pharisi vlti. dicit. Qui crediderit et baptizatꝰ fuerit saluus erit. Soluit hoc glosa ibidē dicēs. Ex hoc intelligit̄ de fide pfecta que p dilectionē operat. Inducit autē duo exempla ad hoc pbandū scz de abraam Genes. xxij Et de Raab Josue. ij. Un̄ dicit glosa. ordina. Q̄ abraam licet p fidem quā habebat esset iustus. tū p opera q̄ addidit amplius est iustificat⁹. que nisi fecisset meritū precedentis fidei amisisset. Unde fm glo. ordi. Licet Apls ad Romanos dicat Abraam fuisse iustificatū p fidē sine operibꝫ. hoc intelligendū est de operibꝫ q̄ precedebāt. q̄a p opera que fecisset ante fidem. iustus nō fuit sed sola fide. Hic autez dicit Jaco. Q̄ abraam p opera iustificatus est. q̄d intelligit̄ de operibꝫ sequentibꝫ fidem. p que amplius iustificatur. cum iam p fidem iustus fuisset. Unde paulus laudat fidei ꝓstantiam. Jacobꝫ aūt opeꝝ magnificentiā. Hec glosa. Jsta tractans latius Jsido. in libro diffinitionū dicit. Inter fidez t opus hoc distat. q̄ ex fide possibilitas nobis operis inchoatur. ex ope ipa fides pficitur. Opus enim fide pueniturꝫ fides operibꝫ consummatur. Opera autē sine fide nequaq̄ prodesse possunt. quia nō valet a malo declinare t agere quod ptinet quippe ad salutez q̄ ipm salutis vel nescit vel negat auctorem. Item fides sine operibꝫ nequaq̄ prodest. quia nō potest p fidem deo placere qui deum cōtemnit in opere. Ob hoc t fides sine operibꝫ mortua est Juxta Jacobum. et opus abs fide vacuū est Juxta Paulum. Paulus pdicat ante fidez nullo modo esse opus bonū. Jacobꝫ narrat nihil valere sine opere bono. ac p hoc iuxta primuꝫ opera fidem pcedentia nihil prosunt. Juxta alterum subsequētia multuꝫ prosunt. Jacobus dicit. Abraam pater noster ex operibus iustificat⁹ est. Paulus dicit. Credidit abraam deo t reputatū est ei ad iusticiam. Quid ergo vteraq̄ se destruunt. Absit. sed vtiq̄ nos instruunt. Nam fm paulū Abraam ex fide iustificari meruit quādo credidit. fm Jaco. Ex operibꝫ placuit. quoniaꝫ temptatus imolandū filium suū nō recusabat. Hec Jsidorus. Est ergo ūmutabilis sententia. ineffabilis veritas. t indubitata patrū auctoritas neminē saluari posse sine fide formata. hoc est bonis operibꝫ adornata. quod etiā hoc ipm vocabuluꝫ et nomen ostendit. Nam fides dicit a facio t dico. Unde qui facit quod dicit hic fidel⁹ est. Inquit Aug. in sermone. xxij. Talis fides vbicunq̄ fuerit omnia potest omnia

impetrat Marci.xj. Omnia quecūq; orā/
tes petitis credite z accipietis. hac fide ni
hil pciosius nihil honorabilius Un Au/
gusti. de verbis domini. Nulle maiores di
vitie. nulli honores. nulla hui⁹ mūdi ma/
ior est substantia q̄ est fides catholica. que
peccatores homies saluat. cecos illumiatz
infirmos curat. catbecuminos baptizat. fi
deles iustificat. penitentes reparat. iustos
augmentat. martyres coronat. virgines z
viduas z cōiugales casto pudore pseruat.
clericos ordinat. sacerdotes cōsecrat in
eterna hereditate cum sanctis angelis col
locat. z breuiter beatitudinē confert sem/
piternā. Quia beati qui nō viderunt z cre
diderunt Joh. xx. eo q̄ qui ex fide sunt be/
nedicentur. Hal. ij. Ad quā beatitudinem
nos pducat q̄ sine fine viuit z regnat Amē

Feria secunda Penthecostes. II Sermo LXXVIII.

Lux venit in mū
dum et dilexerūt homies ma/
gis tenebras q̄ lucem. Erant
enim opa eorū mala Joh. iij. Inter alia q̄
bus homies delectant in hac vita est clari
tas lucis solaris. Juxta illud Eccles. xj.
Dulce lumē z delectabile oculis videre so
lem. Un Thobias cecus effect⁹ angelo si/
bi annunciante gaudiū rndit. Quale mihi
gaudium est q̄ in tenebris sedeo z lumē cē/
li non video. Et licet omis lux stellaz om/
niū sit hominib⁹ delectabilis. tū marie ho
mines diligunt solem. pcertim q̄a vt dicit
Macrobius sup somniū scipionis lib. j.
Inter omia visibilia est deo similius. put
etiā dixit Plato. Tum ratiōe quantitatis.
quia nullus planetarū eo maior. z ipe exce
dit terram centies sexagesies septies. vt di
cit Alfraganus differētia. xxij. Tum ratio
ne potestatis. quia omnib⁹ influit. z omes
stellas q̄si dux potestate pcedit z princeps
vt dicit Plotin⁹. Tum ratione claritat⁹. qz
plenus est luce sine oīi macula. z ideo di/
citur q̄si solus pfecte lucens. Moraliter lo/
quendo christus est verus sol iusticie. De
q̄ dicitur Malach. iiij. Qui in infinitū est
similū⁹ deo patri q̄ iste sol materialis. et
ratione q̄ntitatis. q̄a in infinitū omnia ex
cedit. Attingit enī a fine vsq̄ ad finez Sa
pien. viij. Et ipe altior est celo. profundior
abisso. vt dicit Job. xj. Item rōne potesta
tis. qz ipe cum deo patre eq̄lem habet po/
testatem. z ei obediunt celestia. terrestria et
infernalia. Philip. ij. Item tertio rōne cla
ritatis. Ipe enī habet eternā claritatez cū
patre. cum dicit Joh. xvij. Pater clarifica
me claritate quā habuisti priusq̄ mundus
fieret. Que quidē claritas excedit omnem
claritatē creatā q̄ntācunq̄. Un Hap. vij.
dicit. Candor ē lucis eterne z speculū sine
macula dei maiestatis z imago bonitat⁹ il
lius. Et sequit. Est speciosior sole et super
omnē stellarū dispositionem luci cōpara/
ta inuenitur prior. Et Eccl. xxiij. dicit. O/
culi dñi lucidiores sole. Et ideo cōcludit
Boecius. Q deus potest dici sol q̄si solus
lucens. z hoc idē dicit Homer⁹ in li. de laū
de solis. Sed q̄uis divine lucis radius
ipe dei filius se nobis tam multiplicit ma/
nifestauit in mūdo. Nunc se panē vocans
in famelicoz satiationē. nunc vitē in deso/
latorū consolationē. nunc lucē in cecorū il
luminationē. vt dicit Hugo de scō victo
re sup primum capitulū celestis ierarchie.
Verū tamen est q̄ mūdus tanta ipius be
neficia parumpendens magis vanitati la/
benti adhesit. et pro luce tenebras dilexit.
Hinc ē q̄ filius merito dicit mundus esse
arguendum ex h q̄ cū ipe venit vt lux qui
per se et p spiritū sanctum mundum illumi
nare dispositum. tamen mūdus plus dilexit
tenebras q̄ lucem que fuerūt verba in pn̄
cipio proposita. In quibus verbis tria de
scribuntur. Primo nanq̄ describitur divi
ne bonitatis magnitudo et excellentia. q̄a
lux venit in mūdū. Secūdo humane inīq̄
tatis ingratitudo z malivolētia in eo q̄ di
lexerunt homines magis tenebras q̄s lu/
cem. Tertio subiūgitur huius ingratitu/
dinis origo z causa. cū additur. Erant enī
opera eorū mala.

Quia

Dicit primo q̄ in verbis p̄mis/
sis primo describitur divine bonitatis magnitudo z excel
lentia in eo quia lux venit in mundū. Ve/
re magna bonitas dei que videns totum
mundū tenebrosum multiplicabus tene/
bris dignatus ē mittere filium suum qui
est splendor paterne glorie. Ad Hebr. j.
Qui ad hoc venit vt illuminaret omnē ho
minem venientē in hunc mundū. Erat ei

go christus lux arguens malos Ephes. v. Omnia q̄ arguūtur a lumine manifestant Erat lux dirigens bonos Joh. xj. Ambulate dum lucē habetis. Erat lux delectās iustos. Unde Eccles. xj. Dulce lumē z delectabile ē oculis scilicet iustorū videre solem. Ista lux lucet triplicit̄er. In signis p potentiam. Juxta illud ℣s. Illuxerunt coruscationes tue orbi terre. In verbis p sapientiā Abacuc. iij. Splendor eius vt lux erit. In exemplis eius bonitas. Joh. viij. Qui sequit̄ me nō ambulat in tenebr̄ Sequit̄ scilicet p imitationem ope℟. Ista lux non minus hodie lucet p gratiam spiritussancti in mundo primo lumine scientie. Unde in ℣s. IllumināS tu mirabilit̄er a montibꝫ eternis. Montes eterni sūt apostoli. q̄ dicunt eterni. quia ab eterno p̄ ordinati z p̄electi. Juxta illud Eph. j. Elegit nos in ipo ante mundi cōstitutionem. Et ij. Thimo. j. Vocauit nos vocatōe sua sancta. non fm opera nostra sed fm propositum suum. i. fm suam eternaz p̄ordinationez. Exponit Bozra ibidē iuxta illud Roma. viij. Scōm propositum vocati sunt sancti. Di montes hodie sunt illumīati a xp̄o p spiritū sanctum qui descendit sup eos in flamma z luce ignis. quos ita illuminauit lumine sapientie z scientie sue. vt haberēt scientiā omniū linguarū z omniū pertinēcium ad salutem. etiam super omnes sanctos veteris testamenti patres. Unde qui liber eorum potuit dicere illud ℣psalmiste Super senes intellexi. quod exponit Lyra ad litterā de apostolis. qui fm ipm intellexerunt super sanctos patres. Ab his ergo montibus sic illuminatis hodie et nos illuminamur p eorū doctrinam. p illuminationem saluatoris dñi nostri iesu christi qui illuminat nos p euangeliū. vt dicit ij. Thimo. j. Secūdo illuminat nos lumine leticie spiritualis. ita q̄ hoies post missionem spiritussancti multo libentius z ardentius fuiūt deo q̄z ante. sicut artifices libentius operant in luce diei q̄z noctis tenebris. Unde. Nox p̄cessit dies autez appropinquauit. Roma. xiij. Et ideo q̄libet xp̄ianus dicere potest illud. Dedisti leticiam in corde meo. Et p̄mittitur. Signatū est super nos lumē vult̄ tui domine. Tertio illuminat nos christus semp per gratiam spiritussancti lumie gratie. Eram⁹ enī aliquādo tenebre. nunc autē lux in domino Ephe. v. Et hoc ꝓpherabat Jsaias. Orietur in tenebris lux tua Jsa. lviij. Et iō vnicuiq̄ dicitur hodie. Surge illumīare hierusalē. quia venit lux tua. lux vtiq̄ gratie que nos facit filios lucis. Unde Eph. v. Ut filij lucis ambulate z̄. Est tñ aduertendū q̄ christus illumīat diuersimode p loco et tempore. Nam illuminat in mūdo valde vtiliter. in celo valde delectabiliter. z in futuro iudicio valde terribilit̄. De prima illuminatione dicitur Joh. j. Erat lux vera que illuminat omnē hominē venientem in hunc mundū. Et ipe de se dic̄. Ego sum lux mundi. Johis. viij. Ista autē illuminatio est valde vtilis mat̄ie ad duo. vel contra malū vel p̄opter bonū. Cōtra malum tria genera hominū illuminat. Et primo peccantes ad cognitionē peccati. sic sole illuminante videntur atbomi. Hanc illuminationē petebat ℣psalmista. Petam⁹ z nos cū eo dicentes. Domine qui illumīnas lucernam meā illumina tenebras meas. Et istud est primū donum spiritussancti in cōuersiōe peccatoris. quo cognoscit vilitatem et grauitatez peccati ex quo surgit ad contritionē. Secūdo illumiat christus penitentes ad expulsionē cogniti peccati. Sicut sole oriente repellunt nebule. z sicut illucescente die purgant sordes domestice. Unde Luce. j. Visitauit nos oriens ex alto. Et seq̄tur. Illumināre his q̄ in tenebris z in vmbra mortis sedent. vmbra mortis ē peccatū. quia ē quasi figura z imago mortis eterne. Tertio illumiat pugnantes ad cautelā recidiui. sic illuminato malo passu fugiunt hostes z vitatur casus. Jdeo ℣psalmista petijt. Illumia oculos meos ne vnq̄z obdormiā in morte. ne quādo dicat inimicus meus p̄ualui aduersus eum. Quia ergo hec tria parat⁹ est nobis facere christ⁹. Jdeo vnicuiq̄ hodie dicendū ē illud. Surge q̄ dormis z exurge a mortuis z illūiabit te xp̄s. Preterea ad bonū illūiat xp̄s p spm̄ sctm̄ tria genera hominū sc̄z p̄dicātes ad cognitiōez dicēdoz. Sic enī luna illūiata a sole illūiat nos. vñ in ℣s. Declaratio sermonū tuoz illūiat et intellectū dat paruulis. Sicut enī oculꝰ nō videt colorātū sine lumīe. sic necverum potest intelligere intellectꝰ sine spūssancti illuminatione. vñ ℣s. Preceptū dñi luci-

dum.i.luce decoratuz p spiritū scm̄. Hinc clamat ecclesia. Accende lumen sensibz. Et vere necesse est istud lumē sensibz n̄ris. naz nisi adsit intus q̄ doceat. doctoris lingua inuanum laborat extra. Inquit Grego. in omelia sup Joh̄. Un̄ Linconienſ. super. j. posterioz̄ dicit. q̄ vnus est doctor q̄ mentes hoīm illuminat z veritatem ostendit. Scdo illuminat obedientes ad honestatē morū. Sic scriptor illuminat librū vt pulchrior z preciosior habeatur. Jdeo Isa. lx dictū est. Surge illumiare scz obediendo surgez illuminare scz honeste cōuersando quia venit lumē tuum scz x̄ps. Sic mulier honestius se gerit quanto nobiliori desponsatur. Tertio illuminat pseuerantes ad pueniēdū i regnū. Sic i die candela illuminante puenit viator ad terminū. Ps̄. Deduxit eos in nube tota die z tota nocte in illuminatiōe ignis. Ecce q̄ vtiliter omnibus statibz hominū ista lux illuminat in mundo. Scdo x̄ps illūiat in empireo celo delectabiliter. De qua illuminatione Apocalip. xxj. Claritas dei illuminabit eā scili/cet ciuitatē supernā. z lucerna eius ēagn̄. Jsta autē illuminatio erit etiā nobis vtilis ad tria. videlicet securitatez sine metu. sic illuminatio assecurat timidū q̄ in tenebris horret. Jdeo Ps̄. dixit. Dn̄s illuminatio mea. Et sequitur. a quo trepidabo. Si candela illuminans assecurat quāto/magis deus. Secūdo illūiatio ista causabit in nobis iocunditatē sine fletu. Sic illuminatio delectat oculū. Sic lux mitigat morbū q̄ de nocte magis grauat Eccl. xxxiij. Illuminans oculos dans sanitatez et vitā. Tertio causabit in nobis eternitatez sine defectu. Lux enī facit ad pseruationē īferioz̄. sic lux superna ad ppetuitatē verorū. Apocal. vlti. Dn̄s deus illumiabit eos z regnabūt in secula seculoz̄. De tertia illuminatione que erit terribilis in iudicio dicit. j. Corinth. iiij. Illuminabit abscondita tenebrarū z manifestabit abscondita cordiū. Amos v. Reuelabit quasi aqua iudiciuz. z iusticia q̄si torrens fortis. Quasi aqua dicit pter nimiā habundantiā penarū q̄s deus tunc reuelabit q̄ impetū aque torrētis. Nec hodie sunt clausa vt dicitur Deutero. xxxij. Nōne hec abscondita sunt apud me z signata xc̄. Interlinearj. in futuro iudicio reuelāda. Sed tn̄ bonis ista illuminatio erit delectabilis. q̄a in Ps̄. dicit q̄ magna multitudo dulcedinis tue quaz abscondisti timentibz te Quā abscōdisti scz nunc. sed tūc reuelabis illuminādo vultuz tuum sup nos. z oñendo clare iuxta illud Oculo ad oculū videbūt Job. xxviij. Abscondita pducet in lucē Sicq̄ patet p̄mū scz diuine bonitatis magnitudo z excellētia. in eo q̄a lux venit in mundū.

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis tangitur humane puersitatis ingratitudo. cū dicit. Et dilexerūt magis homines tenebras q̄s lucem. Et q̄s dubitat maximā esse puersitatis ingratitudinē q̄n ille qui habitat lucez inaccessibilē ad nos venies dignat̄ est nobiscum cōuersari vt nos filios lucis efficeret. Et tn̄ nos plus diligim̄ tenebras peccatorū q̄s lucē bonoz̄ opez. plus tenebras culpe q̄s gratie. plus tenebras miserie presentis q̄s lucē glorie future. Et ideo multū sumus ingrati. Sicut aūt dictū est q̄ x̄ps venit nos efficere filios gratie. sed nos tendimus semp ad statū culpe. Jdeo dicit nobis. Dilexerūt homines magis tenebras q̄s lucē. Dicit ergo stat̄ culpe merito tenebre. Primo q̄a obscurat intelligentiā. Secundo q̄a excecat p̄scientiam. Tertio q̄a tenebras q̄rit z ad tenebras tendit. Primo ergo obscurat intelligentiā. Videm̄ enim q̄ quidā quātocūq̄ laboze z studio acq̄sierūt scientiā si ad statū culpe mortalis declinauerint. nō nisi ea q̄ carnis sunt sapiūt. nec mentis oculū vnq̄ ad spiritualia z ad celestia cōtemplanda subleuant. Juxta illud Ephes. iiij. Hoc dico z testificoz in domino. vt nō ambuletis sicut z gentes ambulant in vanitate sensus sui. tenebris obscuratum habētes intellectū. alienati a vita dei p ignorantiaz que est i illis pter cecitatem cordis ipsoz̄. Nec ibi. Dicit ibi Lyra. Obscuratū habētes intellectū. q̄a vicia z mala/xime carnis causant ebetudinem mentis. Sic habek ad Rom̄. j. vbi dicit. Obscuratū est insipiēs cor eoz̄. Dicētes eni se esse sapiētes. scz in talibz. stulti facti sunt in spiritualibz. Exponit Lyra. z hui⁹ exēplū habem⁹ exp̄ssum i Salomone. Cui⁹ cor depranatū ē pter mlieres. ita q̄ ad idolatriā lapsus ē. Ecce magē cecitas. Scdo stat⁹ culpe excecat p̄sciam. vt in q̄nto malor̄ piculo homo positus sit non agnoscat. j. Joh. ij.

Feria secunda penthe.

Qui odit fratrem suū in tenebris est vsq; adhuc. Et infra. Et in tenebris ambulat. z nescit quo eat. quoniā tenebre obcecauerunt oculos eius. Ideo dicit Luc. vj. Vide ergo ne lumen q̄d in te est tenebre sint. i. ne intentio tua mala sit. Ex qua p̄scientia obscurat etiā si illō q̄d agit aliq̄n bonū videt. Tertio stat⁹ culpe tenebras materiales q̄rit Isaie. xxix. Ue q̄ profundi estis corde vt a dño abscondatis consiliū. quoz sunt i tenebris opa. z dicunt. Quis videt nos z q̄s nouit nos. Et sequit. Peruersa est hec vestra cogitatio. Et in euāgelio p̄senti dicit. Omnis q̄ male agit odit lucē Eph. v. Nolite cōmunicare op̄ib⁹ infructuosis tenebrarū. magis aūt redarguite. Et talib⁹ reducēdū est illud poete. Cum q̄d turpe facis q̄d me spectante ruberes. Cur spectante deo nō magis ipe rubes. Et illud. quia veniet dominꝰ q̄ illuminabit abscōdita tenebrarū z manifestabit cōsilia cordium. j. Corinth. iiij. Quarto status culpe ad tenebras ducit Math. xxij. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ mittite eum in tenebras exteriores. Et Math. xxv. Seruū inutilez mittite in tenebras exteriores. Et Math. viij. Filij aūt regni mittent⁹ in tenebras exteriores. i. a facie dñi. Dicit interlinearis. in eternā noctez q̄ hic sponte ceciderūt in tenebras exteriores. i. in cecitatez mentis. Quis ḡ nō videat aut intelligat magnā esse ingratitudinem diligere tantā mentis cecitatē. ob missa illa claritate lucis gratie. Ideo bene dictū est q̄ merito arguit humane puersitatis ingratitudo.

Dixi tertio q̄ in verbis premissis describit humane ingratitudinis origo z causa. Cū dicit. Erant ei opa eoz mala. Circa q̄d sciendū q̄ sicut opera in gratia dei facta sunt meritoria z bona. ita extra gratiā facta sunt demeritoria z mala. q̄ntū ad vitam eternā. licet in genere suo sint bona. Et ratio. q̄ gratia dat operi nostro formā. Juxta illud. j. Corinth. xiij. Si linguis hominū loquar caritatē aūt nō habeā tc. Et ideo quodlibet opus extra gratiā z caritatē dei factuz est malū. eo q̄ nō rendit finaliter in deum. Est autē regula q̄ opus denoīatur a fine. z cuius finis bonus ipm quoq; bonū. z econuerso. Ideoq; q̄a illi qui sp̄euerāt fidem xp̄i male ordinabant opera sua in malum finē. cū sine fide impossibile sit placere deo Hebreo. xj. Concludit eis merito xp̄us q̄ erāt eoz opera mala. Sunt aūt opa peccatorū mala ex triplici causa. Primo quia multū vilia. Secōo q̄a multū vana. Tertio q̄a multū nociua. Est ergo p̄mo opus peccati malū. q̄a vile. Dicit enī de pcr̄ore Sapi. xv. Luto vilior est vita eius. Et vereval de vile est. q̄a in die nouissimo q̄libet noīabit opus suuz z faber z sutor. Sed peccator nō audebit nominare opus suū. Quō enī audebit nomīare opus suū. cū omis q̄ taliter agit dign⁹ est morte. vt dicit Roma. j. Nec solum q̄ agunt sed etiā q̄ talib⁹ p̄sentiunt. vt dicit ibidē. cuiusmodi sunt nonez alienis peccat⁹ laborātes. De quib⁹ habet versus. Justio consiliū p̄sensus palpo recursus. Participans mutus non obstans nō manifestans. Secōo pctm̄ est opus maluz. q̄a vanū. vñ Ps. Ut quid diligitis vanitatē. Vanū est q̄d est infructuosum. Si esset vile sed tm̄ fructuosuz. adhuc nō esset mirū si aliquis id operaretur. Sed certe peccatū non solū est vile sed infructuosuz. Unde Roma. vj. Quē fructū habuistis in quib⁹ nunc erubescitis. Si possunt dicere illud Lu. v. Per totā noctem laborātes nihil cepimus Sapie. iij. Vacua ē spes eoz z labores eoz sine fructu et inutilia opera eorū Isaie. lix. Telas aranearū texuerunt Ecce vanū opus. Tertio opus peccati dicit malū q̄ nociuuz Juxta illō Eccl. xiij. Omne opus corruptibile in fine deficiet. et qui operat illud gibit cū illo. Et si q̄s vult scire in particulari nocumēta peccati. attē dat p̄mo q̄a aufert gratiā Eccl. xx. Effa/ tuorū. i. peccatorū effundet Eccl. xxj. Corsarus q̄si vas p̄fractū. omnē sapientiā. i. gratiam nō tenebit. Secōo quia debilitat naturā. vt patet. q̄a p̄ter peccatū esurimus z sitimus. vt dicit Grego. v. dist. Ad eius vero. Et tādē morte morimur. Unde ps. dic̄ p̄fitēdo penā peccati. Miserere mei domine. q̄nia infirmus sum. sana me dñe. q̄nia conturbata sunt oīa ossa mea. Tertio q̄ peccatū elongat gloriā. Ps. Longe a peccatorib⁹ salus Isaie. lix. Peccata nostra diuiserunt inter nos z deum nostrum. Ultimo quia obligat ad penam. Prouer. xiij. Miseros facit homies pctm̄. miseria eterna vtiq; Roma. vj. Stipendia pcti mors. Ecce quō opa pcr̄orum mala sunt. tum q̄

vilia. tum quia vana. tum qz nociua. Inde est q̄ psalmista hortat dicens. Qui diligitis dñm odite malū. Exponit Innocē. id est diabolus vel quodlibet peccatū. Et apl̄us ad Roma. xij. Odientes malū. Multum ergo hō debz timere ne recedat a gratia xp̄i. sine qua veniunt sibi omia mala. sicut cū ea veniūt omia bona vt dicit Sap. vij. Et certe valde fatuus est hō qui nō attendit opa sua dū sunt in gratia dei facta. Nam tūc sunt valde honesta cōtra vilitatem. Vñ Prouer. vlti. Laudent eū in portis opera eius. i. laudabilē ostendāt. z Roma. xiij. Induamur arma lucis. Secūa qz tunc sunt valde breuia Eccl. vi. In opere illius exiguū laborabis. z cito edes de generationib illius. Tertia qz tunc sunt valde vtilia. qz sunt opa nostre salutis. vt dicitur Philip. ij. Nos ergo fratres simus grati de gratia q̄ modo lucet nobis tpe gr̄e. facientes nobis opa lucis. vt tandē mercedez recipiamus in luce eterna. Quam nobis concedat z̄c.

Feria tertia Penthecostes. I.

Sermo LXXIX.

Qui non intrat per ostium in ouile ouiū hic fur est z latro. q̄ autē intrat p ostiuz pastor est ouiū. huic ostiarius aperit. Joh. x. Sicut dicit Ambro. in quodaz sermone. Omia habem⁹ in xp̄o z omia inueniemus. Si grauaris iniq̄tate. iusticia est. Si vulnera curare desideras. medic⁹ est. Si febrib estuas. fons ē. Si indiges auxilio. fr̄us est. Si mortē times. vita est. Si tenebras fugis. lux est. Si celū desideras. vita est. Si q̄ris alimentū. cibus est. Hec Ambro. Et q̄bus v̄bis pater multiplex nr̄i redēptoris erga nos pietas q̄ omnib omia fact⁹ est. Vñ q̄a boibus celū vsq̄ ad suum aduentū clausum erat. oēsq̄ errauerūt sicut oues errātes. vt dicitur in Ps̄. z. j. Pe. ij. z defecerāt lassati in via iniquitatis z pditionis. ita vt nō possent portam z ostiū ingredi paradisi. carētes introductore tanq̄ ceci errātes in plateis Treno. iij. Ideoq̄ xp̄s veniens in mundū nobis factus ē via salutis Joh. xiij. Ego suz via. nec solū via q̄ ducit nos ad regnuz. sed etiā factus ē ostiū regni. q̄ introrsū ad regnū. nec solū ostium sed etiā pastorē se fecit ouium q̄ introducit oues z ante illas vadit p̄or. s. ascendēdo i celū. Insup dignat⁹ ē ordinare pūssimū ostiariū spiritūscr̄m. q̄ omnib p ostiū. hoc ē. p fidem xp̄i intrāb aperit benigniter. De quib omnib loq̄tur presens euāgeliū. Qui nō intrat z̄c. In quib verbis tria ꝓponunt fm tres status trium psonarū. Primo nanq̄ describit implicite ꝓditio mali pastoris cū dicit. Qui non intrat p ostium in ouile ouiū. Secōo describitur ꝓditio boni pastoris. ibi. Qui aūt intrat p ostium. Tertio describit ꝓditio ouium respectu quar̄ tales bon⁹ z malus pastor dicunt. cū subiungit. Ouile ouiuz. Et pastor ē ouiū z̄c.

Dixi primo q̄ primo describitur implicite cōditio mali pastoris. Sed licet pus describitur ꝓditio mali q̄ boni pastoris. pus tñ dicendū est de bono pastore. scōo de malo. eo q̄ naturaliter prius ē bonū q̄ malū et tpe z dignitate. Cōditio igit boni pastoris describitur. Cū dicit primo qz intrat p ostiū. Secōo q̄a ostiarius ei aperit. Et quis est iste pastor melior q̄ xp̄s. q̄ fm Greg. pascit nos quos condidit. Nos eni sumus oues pascue eius q̄ introuit p ostiū. i. p testimoniū sacre scripture omniū ꝓphetar̄ in ecclesiā. nō temeritate. ꝓria aut vsurpata ambitione sed dei p̄is ordinatiōe. Vñ Secu. r. Huic omnes ꝓphete testimoniū ꝓbident. Ipe etiā nō assumpsit sibi honorē. sed vocatus ē a deo tanq̄ aaron Heb. v. Unde se dicit Ps̄. ij. Ego aūt rex ordinat⁹ sum ab eo. scz deo p̄re. Huic ergo ostiarius. s. spiritussanct⁹ aperuit portas iusticie q̄s ingressus ē xp̄s. Circa q̄d sciendū q̄ xp̄s merito dicit pastor. qz pascit suos. Iuxta illud Ps̄. Dñs regit me z nihil mihi deerit. Alia ira habet fm Innocen. q̄rtū. Dñs pascit me. Pascit aūt quadruplici cibo. quo nihil ē melius. z ideo nō solū meretur dici pastor bonus. sed etiā optimus. Primo cibus est sacramētalis scz corpis xp̄i Joh. vi. Caro mea vere ē cibus. Sed q̄s pascit isto cibo dicit in Ps̄. Edent pauperes z saturabunt. Pauperes dico spiritu. i. humiles z non inflati Matthei. v. Secundus cibus ē doctrinalis. Hieremie. iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascent vos scientia et doctrina. Tertius cib⁹ est gratie eternal' Math. v. Bti q̄ esuriūt z sitiūt iusticiā

Feria tercia penthe.

Quart⁹ cibꝰ est glorie eternalis Luc.xxij. Ego dispono vob sic disposuit mihi pr̃ vt edatis z bibatis sup mensam meam in regno meo. Quis ergo dubitabit nisi insanus de pastu z cibo tanti pastoris.q̃ sicaf/fluenter z multiplicater et ita ꝑciose pascat suos. Unde bene dicit in ps̃.xxij. Dominus pascit me z nihil mihi deerit. Glo. Innocen.scz in via pñti. Propter q̃d domin⁹ Mat.vj. dicit illos modice fidei q̃ sub ei⁹ cura existentes soliciti sunt q̃d comedant aut bibãt. Et reuera modica fides est fm Rabanũ.q̃ nec de minimis certa est.cuiusmodi est past⁹ z cibꝰ human⁹. Un Augus. Pascit ꝓtemnentẽ se.z nõ pascet sequentẽ se.q.d.nõ. Et bñ dicit q̃ nihil deerit homi sub isto pastore.nã non solum pascit cibis vberrimis. Juxta illud Ezech.xxxiij. In pascuis vberrimis pascã eas sed etiaz potat aqua refectionis.ꝓter q̃d ps̃. clamat hec duo confitendo dicẽs. In loco pascue ibi me collocauit. Et seq̃tur. Sup aquam refectiõis educauit me. Bene dicit refectionis.q̃ xp̃s aquã baptismi nobis mĩstrat que nos reficit z reformat z satiat. Reformat similitudinẽ dei in homĩe quã diabolus deformauerat p pcm̃. Un dicit omnibus xp̃s. Lauamini z mũdi estote Isaie.j. Glosa. Lauamini aq̃ baptismi Zach.xiij. Erit fons patens domui dauid in abluti/onẽ peccatoz. Reficit etiã.i.satiat baptismus.q̃ in baptismo dat spũsctũs qui replet z satiat. Q̃ aũt datur spũsctũs in baptismo habet Math.iij. Ipse baptizabit vos in spiritusctõ. Q̃ autẽ spũssanctus replear. habet Actu.ij. Repleti sunt oms spiritussancto. De hac duplici refectiõe habet Actu.ij. vbi petrus dixit. Penitentiã agite z baptizet vnusq̃sq; vr̃m in noĩe dñi nr̃i ie/su xp̃i in remissionẽ peccatoz.z accipietis donũ spũssancti in remissionẽ pcrõũ. Super hac g̃ aq̃ educauit nos xp̃s sicut pue/rũ nutrimẽto fidei.q̃ recepto paulatiz alia sacramẽta recipim⁹ que nutriũt aiam. Mirũ est q̃ nos male reficimur tot z tantis cibis istius pastoris z ꝓtinue existẽtes sup aquã refectionis.vñ sumus sil'es vaccis fetis q̃ eribant de flumĩe q̃ in pastu paludis virecta carpebãt Ben.xlj. Scõo xp̃s ẽ pastor qz introducit oues p ostiũ p q̃d solus intrauit. (B) Sunt aũt septẽ portẽ seu decẽ ostia p que q̃libet iust⁹ debet intrare supnam bierusalẽ.q̃ significat p septẽ portas ciuitatis bierl'm. De q̃bus Ieemie.iij Prima porta fuit gregis Hec est cõuersio pctõrũ p quã fm Innocẽ.grex dñi dispersus reducit ad ouile dñi. Ps̃. Introite portas eius in ꝓfessione.j. Pe.ij. Eratis sicut oues errãtes.sed ꝓuersi estis ad pastorẽ.et eadẽ porta dicta fuit ꝓbatica piscina. Secũda porta dicta fuit porta piscium. Hec est porta mortificatiõis carnis amaritudo.in qua viget aĩa sicut pisces in aq̃ maris.z eadem porta dicta ẽ porta dauid.q̃ interꝑta tur manu fort⁹. Tertia porta fuit porta vetus.q̃ dicta ẽ etiã iudiciaria.p quã significatur ꝓtemptus mũdi z egressus a mũdo.q̃ habet duplicẽ vetustatẽ q̃ cognoscit ab illo qui cognoscit mundũ Naum.iij. Quividebit te resilier a te. Quarta est porta vallis.p quã intelligunt defectus terrenorum. Et hec porta dicit Hyon.i.vallis pieratis vel porta iosaphat.i.domini iudiciũ. q̃a de solis opibus pieratis fiet iudicium Math. xxv. Quinta porta est sterquilinij.p quam significat humilitas ex ꝓsideratione ꝓprie fragilitatis. Sexta porta est porta fontis. p quã significatur cõpunctio deuote oratiõnis.q̃ debet ꝓcedere ex duob⁹ fontibus scz ꝓtritionis z caritatis. Per has portas dñs nr̃ introducit suas oues in supnã bierusalem. Unde christus est bonus pastor quia educit.deducit z adducit. Educit de egypto.deducit p desertũ. adducit ad terram ꝓmissionis. Primũ fit p fidem. scõm p caritatẽ. Tertiũ p spem. Et nõ soluz educit deducit z adducit.sed etiaz ducit circũducit et introducit. Isti modi habent hic in euangelio in parte. reliqui alibi. Dicit enim hic q̃ cũ emittit oues ante eas vadit. postea ingredient oues z egredient z sic de alijs. Videam⁹ ergo breuiter de his. Primo ergo christus educit a culpa Sapie.x. Eduxit illuz a delicto suo. Scõo ab amore ꝓprio Sapie.x. Eduxit illum de limo terre. Tertio de mala consuetudine inolita p peccatuz Michee.vj. Eduxi te de terra egypti.de domo seruitutis liberaui te. Sicut enim egyptij violenter faciebant filios israel seruire sibi.sic ꝓsuetudo. Quarto educat a difficultate bñ opandi.ps̃. Eduxit me in latitudinẽ Actu.xij. Petr⁹ narrabat quõ eduxit eũ dñs de carcere. Quinto de sui custodia ad exercitiũ spiritual' plij.

j. Paralip. xj. Tu eras q̃ ducebas z reducebas israel. ad plium. Sexto ab actiua vita ad ꝓtemplatiuã Ezech. xxxvij. Facta ē sup me manus dñi. z eduxit me in spũ dñi. Septimo educit a statu meriti ad pmiũ. Michee. vij. Educet me in lucez z videbo iusticia eius. Octauo educit aiam de corpore Sap. iiij. Placita erat illi ania illius. ꝓterea, ꝓperauit illã educere de medio iniquitatũ. Item ducit xp̃s ꝓmo viatorẽ p viam mandatorũ Prouer. iij. Ducã te p semitas eq̃tatis. Itẽ deducit de bono in melꝰ ꝓficientez. Et hoc multꝫ modis. q̃a adducit p viam timoris ad inferiora. scz oñendo penas inferni. p viam spei ad superiora. scz oñendo pmia regni Sap. xvj. Tu domine ducis ad portas mortis et reducis. Scõo deducit ad hũilitatẽ p ꝓpriã suiipi⁹ diiudicationẽ. Jobelis. iij. Deducã eos in vallem iosaphat. z discceptabo cũ eis. Vallis significat humilitatẽ. iosaphat iudiciũ significat. Tertio deducit p operũ moderationẽ Sap. ix. Deducet me in opibꝫ meis sobrie. Quarto deducit p intentiõis rectitudinẽ Sap. x. Justũ deduxit dñs p vias rectas. Itez circũducit infirmos q̃si p viam planã z magis tutã Exo. xiij. Nõ eduxit dñs pl'm p viã terre philistinoꝝ q̃ vicina est. ne forte peniteret si vidisset aduersũ se bella cõsurgere z reuerteret in egyptuz. sed circũduxit p viam deserti que est iuxta mare rubruz. Et Deut. xxxij. Circũduxit eum z docuit z custodiuit q̃si pupillã oculi sui. Item xp̃s adducit ad viã rectã vocando p gr̃am inspirationis z signũ boni exẽpli Isa. xlviij. Vocaui eũ z adduxi eũ z directa est via eius. Et hic dicit in euãgelio. Cum emiserit oues ante eas vadit. s. p ostẽsionẽ boni exempli. Itẽ introducit primo ad videndũ suggestiones malorũ vt caueantur Ezechi. viij. Introduxit me p ostiũ domus dei. q̃d respiciebat ad aquilonez. z ecce ibi sedebant mulieres plangẽtes adonidem. i. amasiũ veneris. Scõo ad videndũ ortũ gr̃e in penitentibꝫ Ezech. xj. Eleuauit me spũs z introduxit me ad portam domus dñi orientalẽ que respicit solis ortum. Tertio in feruens desideriũ caritatis. Canti. j. Introduxit me rex in cellã vinariã. Quarto in patriã Miere. iij. Introducam vos in syon. Tertio xp̃s est bonus pastor q̃a defendit oues ab insultibꝫ inimicorũ. Ps. xxvj. Dñs protector vite mee. a q̃ trepidabo. q. d. fm Innocen. a nullo. Et põt esse sensus. a quo boiẽ vel a q̃ re. Vnd̃ sensus est q̃ quẽ dñs protexit nec boiem nec aliud timere põt Prouer. xxviij. Fugit impius nemine psequente. iustus aũt quasi leo absq̃ timore erit. vñ bene dicit. a quo trepidabo. q. d. necq̃ timebo intus in corde neq̃ trepidabo exterius in corpe Gene. xv. Ego protector tuus sum Ecci. xxviij. Protector potentie firmamentũ fortis. Qui q̃ habet talem protectorẽ a quo trepidabit. certe a nllo Ecci. xxviij. Qui timet dñm ñ trepidabit. Hoc ē q̃d saluator de se dicit. Pater q̃s dedisti mihi nõ pdidi ex eis quẽq̃ Joh. xviij. Protexit aũt xp̃s a tribꝰ inimicis scz a mũdo q̃si a lupo Math. x. Ecce ego mitto vos in medio luporuz. A carne tanq̃ ab vrso Tren. iij. Ursus insidians factus ē mihi. A diabolo tanq̃ a leone. i. ꝓv. Circuit q̃rens quẽ deuoret q̃si leo rugiens. Lupus est aial rapacissimũ. z significat tyrãnos mũdi rapientes pauges xpi. Vñ Joh. x. Lupus rapit et dispgit oues. Ursus est aial diligẽs mel. z significat carnales delectatiões Job. xx. Cũ dulce fuerit in ore eius malũ abscõdet illud sub lingua sua. Leo est aial supbuz. et significat diabolũ. q̃ est rex sup omes filios supbie. Aliter põt intelligi ista aialia insidiãria homini. De q̃bus ꝺr Amos. v. Quõ si fugiat vir a facie leonis z occurrat ei vrsus et ingrediat domũ z innitat manu sup parietẽ et mordeat eum coluber. Per leonem fm Innocen. intelligitur tyrannica ꝓcuratio. quia supbus est z ferox. Per vrsum q̃ infirmus est capite z durissima pelle tegit. significantur heretici qui infirmitatẽ capitis. i. mentis infidelitatem patiunt z duri et incorrigibiles Prouerb. xxviij. Leo rugiẽs z vrsus esuriens princeps impius sup populũ paupem. Per colubrũ mordentez in domo. domesticus inimicꝰ intelligitur scilicet falsus frater. Ab istis oĩbꝫ ptegit et defendit suos christus dando scutũ patientie. Unde petit Ps. Esto mihi in deum protectorem z in locuz refugij. Et bene petit non solũ protectionis auxiliũ sed etiaz refugij suffragium. Homo enĩ ꝓtegitur in bello. sed refugiũ habet in castrum vel in turrim vbi iam non pugnat. sed lassus de pugna reficitur z quiescit. Sic fm Innocẽ.

sup. Ps. xxx. Dñs nos protegit ī pugna cū in actiua vita laborantes corroborat vt ieiunio z oratione z operib⁹ miscōie oīe genus demoniorū a nobis effugem⁹. Mat. xvij. Hoc genꝰ demoniorū nō eijcitur nisi p oratiōnē z ieiuniū. Et Thobie. xij. Bona est oratio cū elemosina z ieiunio. q̄niaz elemosina a morte liberat. z ipsa est q̄ purgat peccata. Domꝰ aūt refugū est domꝰ viro iusto in contēplatione. vbi non pugnat sed ꝓsolatione dei reficit et securꝰ quiescit post laborē. De isto castro refugū habetur ꝓuer. xviij. Turris fortissima nomē domini. ad ipam currit iustꝰ z exaltabit. Dñs est fortitudo resistentib⁹ in bello Jaco. iiij. Resistite diabolo z fugiet a vobis. Sed ē refugiū lassis z fugientib⁹ Matth. xj. Veni te ad me oīes q̄ laboratis. Ps. Dñs firmamentū meū z refugiū meū. Et iterū idē Ps. Dñs fortitudo plebis sue. Cōtra ergo istos oīes inimicos armat nos apl⁹ dicens ad Thi. ij. Sobrie z pie z iuste viuam⁹. Sobrie cōtra carnē. iuste ꝓtra mūdū. pie contra diabolū.

Dixi secūdo q̄ in verbis ꝓpositis describitur mali pastoris cōditio. cū dicit. Qui nō intrat p ostiū in ouile ouiū sed ascēdit aliūde hic fur ē z latro. Circa q̄d sciēduz q̄ pastor malus scz prelat⁹ tam spūalis q̄z secularis cognoscit a multis. Et primo ab ingressu in prelationē. Debet eni ingredi iuste z sancte tanq̄z aaron vocatus a dño Hebre. v. Talis fuit Salomon q̄ de se ait Sap. ix. Tu aūt elegisti me regē pl'o tuo z iudicem filiorū tuorū z filiarū tuarū. q. d. fm Robertū Holgot. Nō me ingessi p presumptionē nec me intrusi p violentaz occupationem. Et q̄ auctoritate informat princeps z q̄libet prelat⁹ circa statū suū q̄ttuor cōsiderare. videlicet q̄ non sit immissus p intrusionem. q̄ nō sit remissus p dissimulationē. q̄ nō sit negligtor culparū. q̄ nō sit acceptor ꝑsonarū. Primo ergo ꝓsideret prelat⁹ vel princeps q̄ nō sit īmissus p intrusionē sed vt vere possit dicere verbuz predictū. Tu me elegisti. z vt possit dicere illō Ps. Ego aūt constitut⁹ sum rex ab eo sup syon montem sanctū eius p̄dicans preceptū eius. Et notanter dicit primo. ego scz alijs pstantior. fm Innocen. Sicut dicit de Saul q̄n debuit constitui rex. j. Reg. ix. Non est vir de filijs israel melior illo. Scōo dicit ꝺstitut⁹ id est. cōmuni ꝓsensu statutus ab eo. s. deo vt etiā in illo cōsensu, ꝓpter deū z inspirationē sanctispirit⁹ ꝓueniant nō p violentiā. sicut Ozias qui voluit sibi vsurpare sacerdotium z pcussus est lepra. ij. Paralip. xxvj. Et sicut Alchimus q̄ in cōgregato exercitu venit in hierusalē. z mortuus ē intestatus. i. Macha. ix. Item nec p sanguinē sicut Abimalech. de q̄ Judicum. ix. dicit. q̄ fratres matris eius abierūt de eis ad omēs viros sichen z inclinauerūt cor eorum post Abimalech dicētes. frater nr̄ est. Item nec p ineptum seruitiū. vt legit in Josepho. q̄ postq̄z romani essent adepti sacerdotium. vendiderūt illud. Et dico notāter ineptū seruitiū. Nā ꝓ honesto seruitio licite datur beneficiū. Vñ notat Archidi. j. q. j. Ordinationes. Q̄ eps potest dare p̄bendam p remuneratione seruicij. ita vt ly p notet non causam finalē sed excitatiuā. i. non debet eā dare finaliter vt eū remuneret beneficio tali p seruitio. Sed q̄ excitatur tali seruicio ad dandū tali psone tanq̄z valenti z idonee. ideo dat beneficiū. Unde obsequium nō debet esse causa finalis sed excitatiua. Sed diceres. Sic pecunia pōt dari epō vt sit causa excitatiua. Rūdeo fm Archidi. vbi sup. Q̄ tale obsequiū non debet esse causa excitatiua ad danduz sed ad cognoscendū merita pstantis obsequiū. quibus cognitis danda ē p̄benda p ipis nō p ipo seruitio. Unde dixit quidā. Curie p̄latorū pbatorie sunt clericor. Si aūt daretur pecunia p hoc non pbaret fidelitas aut aliquod meritum honestum. Hec ille. Contra oīes modos illicitos supdictos dicit in Canone. viij. q. j. Moyses amicus dei fuit cui facie ad faciē locutus ē de⁹. potuit itaq̄z successores ꝓncipatus sui filios facere. z posteris, ꝓpriam relinquere dignitatem. sed extraneus de alia tribu elegit ie sus. i. Josue vt scirem⁹ principatuz in populos non sanguini deferendū esse sed vite. Ar nunc cernim⁹ plurimos hāc rem beneficio habere vt nō querāt eos in ecclesia colūnas erigere quos plus agnoscāt ecclesie, pdesse. sed q̄s vel ipi amant vel quorum sunt obsequio deliniti. vel, p q̄bus quispiā maiorū rogauerit. z vt deteriora taceam q̄ vt clerici fierent muneribus impetrāt. Hec Hiero. vbi glosa dicit. q̄ consuevit dici q̄

Pro honesto seruitio licite datur beneficium

si ꝑces sunt ꝓ digno nō inducūt simoniaz. ſ qꝫ. Quibusdā ß vez est. si nō sunt cōsanguinei sui. vt de etate et ꝗlitate. Brixeñ. tñ nō credit q ꝑces ꝫ sanguineoꝝ inducāt simoniā. si fiant ꝓ digno. vt ſ. q. ſ. latoꝛē. Da ꝛime cum ꝯs possit ꝑ se etiam rogare si dignus ē. vt de simonia. tua. Sed ß vez est de nō curatis beneficijs. Nā curatū beneficium nullus ꝙntūcunꝫ sit idoneꝰ ꝑ ꝓ se petere. qz eoipo reddit indignꝰ ſm ſ. Tho. ij. ij. q. c. ¶ DOst tñ notādum q ꝯ se credit dignū z ꝑlaturā sibi oblataz nō recipit moꝛtaliter peccat. viij. q. ſ. Olim. z ca. Qui ꝑatum. z de ß. ij. ij. q. clxxv. ar. ij. Hoc exꝑesse in glo. habes. viij. q. ſ. ī scripturſ. sup ꝟbo mūe. g. Ad ꝙd autē debꝫ pastoꝛ z ꝑlatus intrare subdit in Pſ. Cōstituꝰ suꝫ ꝛex ab eo. a regendo. Act. xx. Attendite vobis z vniuerso gregi in quo. ſſ. posuit vos regere ecclesiā. Sed ß multi nō faciūt. de ꝙꝝ ꝯꝗritur dñs Ezech. xxxiij. Hō quesierunt pastoꝛes gregē meuꝫ. Hoc idē addit in eo q dicit super ſyon. qđ interꝑtat specula vt speculetur. hoc ē officiū ꝑlati vt speculetur z denūciet aduētū hostiū Isa. xxi. Sup speculā dñi ego sum stans z sup custodiam meā totis noctibus Ezech. xxxiij Speculatoꝛē dedi te domui israel. Addit z tertium. ꝑdicans ꝑceptū eius. ß reꝙritur in ꝑlato Aggei. ij. Interroga sacerdotes legem. nec sola reꝙritur scia. sed ipe actus ꝑdicandi reꝙritur Unꝰ nō dicit sciens ꝑdicare. sed predicans Ezech. iij. Si dicēte me ad impiū morte moꝛieris. nō annunciaueris ei. ipe impius in iniqtate sua moꝛietur. Sanguinē autē eius de manu tua reqrā. Et notāter dicit predicās. vt nō ꝓpus curā recipiat ꝯs ꝑdicare sciat. sicut multi faciūt q curas recipiunt z tūc ad studiuꝫ veniūt. sil'es stulto medico q in periculum suū curam reciperet egrotantſ ad moꝛtez. z tunc ꝓmo veniret audire phisicā. z egrotū relinqueret incuratū. ꝓpter hoc ꝺr. ¶ Prouerb. vi. Si spoponderis ꝓ amico tuo. ſ. curā recipiendo. defixisti apud extraneum manum tuā. scz apud deum q extraneus ē in exigēdo rōnem. Fac g qđ dico tibi fili mi et reipm libera. discurre. festina. nō ad studiuꝫ. z ꝓpter hoc dicit festina. suscita amicū tuuꝫ id est subditum in pctō moꝛtuū. z qđ debꝫ ꝑdicare subditur. ꝑceptum eius. vt sit sermo nō de trufis sed de diuinis. Unꝰ auctoritas dicit. Felix lingua q̄ nescit nisi de diuinis cōponere sermones. Nec ofnia Innocē. q̄rtus super Pſ. scōm. De aliꝫs nō ꝓsequar mēbris. qa istud pōt sufficere ꝓ presenti. Uere g beatus erit talis pastoꝛ q sic ꝓ hostium canonice electiōis ingrediet in ouile predicatiōis. Alias si ꝓ impressiōem vel potentiā secularē vel ꝓ sanguineitatē vel preces vel pcium vel seruitiū intraverit. vere nō pastoꝛ sed fur z latro ē appellandus. Pro q sciendū q ꝑlatus malus multipliciter vituperat in scripturis. Prio enī vt dicit Egidius in Serapigra dicit murile lignum z muro demone plenꝰ. q cum vacat oꝛa loquele nō latat. Et bene cōparat ligno putrido. qđ de nocte lucē habet apparētem z nō existētem. Scdo cōparatur lixiuio qđ alios lauat z seipm madat. xxxij di. q. vi Tertio cōparat ſm Aug. in li. cōtra hereticos canali lapideo. i. q. i. Si fuerit ꝓ qđ aqua defluit ad oꝛtulos. seipm autē nō irrigat. Quarto ſm Nicolaū papā cōparatur faci accense. xv. q. vlti. c. fi. Que sibi detrimētum prestat z alīs lumē in tenebris. Quinto ſm Aug. cōparat cani impudico. q nec reprimit in se rōnem habet nec suā crimina detersit. Sexto cōparat coꝛuo. xxiij q. vij. c. Non omnis. quia de morte hominū gaudet sicut de cadauere coꝛuus. dicēs illud. O moꝛs moꝛde meos meliꝛes paroꝛchianos. Per plateas vadaſ. meliꝛes sermihi tradas. Septimo cōparat fonti sine aqua. ij. q. vij. c. Genti. qz nullā sitim pctōrum refrigerāt nec aquā sapientie q̄ portarent subditos habēt. Octauo cōparat fatuo infatuato ſm Hiero. ad Eliodoruꝫ. qa ad nihilum valet nisi vt ꝺsculcetur ab hoīb. xx. q. vij. Non omnes. Nono cōparat porco. xxxvi. di. in mādatis. ꝓpheroꝛē in q̄versat. xx. di. Scōm. Decimo cōparat leoni rugienti z lupo rapaci Ezech. xxij. ꝓpter supbiā et tyrannidē gulositatē z rapacitatē. lxxxij. dist. Fibil. Undecimo cōparat rustico a rusticitate. xlvi. dis. in ꝓn. Duodecimo cōparat gallo gallinacio q ducꝛ ē pullꝛ sed non generatoꝛ. z bz modū galline. qz nō cantat sicut gallus. i. nō ꝑdicat vt plat⁹. sed rauce sicit z rauce murmurat. Itez nō pugnat vt gallus strēnuus ꝓ subditis. xliij. dis. nulli. Item sicut ille se impinguat. sic iste intendit epul' z rubentibꝫ buccis rpm pauperē ꝑdicat. xxxvi. di. Eccl'ie pnceps. Tredecī-

mo dicit mercenari⁹ Joh.x.xliij. di. sit re/ ctor. z habet in pastorali Greg. ca. xv. qa p/ pria lucra z non aiaz ḡrit. viij. q. j. Sunt q dam. Decimoḡrto ds fur z latro. vt hic in euangelio. Primo qz aliunde ascendit ad ouile xpi. Scō mactat z pdit boies ma/ lo exemplo. Tertio qz furatur aias deo z portat z adducit diabolo. Sed qd accidit furi. certe capit⁹ suspensio. z latroni capit⁹ decollatio. ira malo plato ꝓuertetur dolor eius in caput ei⁹. z in verticē ipius iniqtas eius descendet. Ps. vij. Ubi fm Innocē. ḡrtū notatur pena dānationis mali plati. qz ꝓuertetur dolor ei⁹ in caput ei⁹. s. si ma/ le pst. z in verticē ipi⁹ iniqtas ei⁹ descēdet Prelat⁹ enī caput z vertex est eccl'ie. et ob hoc non solū p suis sed p peccat⁹ alioz pu nietur. Ūñ Hum. xxv. Fornicat⁹ est ppl's. z iratus dñs dixit ad moysen. Tolle cun/ ctos pncipes ppli z suspende eos ad solem Ūñ bene dicit. In verticē ipi⁹ iniqtas ei⁹ descender. qz tunc mali plati q modo sunt sup alios in honoribꝫ. tunc erunt infimi in cruciatibꝫ. Ūñ Ozee. x. Congregabunt su per eos ppli. Ecce q infimi erūt qñ corripi entur z punient ꝓter duas iniqtates suas Duas enī iniqtates hz malus plat⁹ pro pter qs puniet ꝓria scz qua gessit. z subdi/ toz scz qua nō correxit. Et hic modus dā natiōis eoz habet a dño. dicēte Isaie. xxij Vade z dic ad sobnā ppositū templi. Ec/ ce dñs asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinacius scz pedes sursum z ca/ put deorsum. fm illud Isa. xiij. Ueruntñ ad infernū detraber⁹ in pfundū laci. Hie/ ro. Unde incipit pctm̄ inde supliciū. q fu erunt pmi in pl'is primi punient in penis. Ūñ Sap. vj. dicit. Potentes potent⁹ tor/ menta patient. Attendite ḡ paupes pasto/ res difficultatē status vr̄i. z nolite pcipita re ad fastigiū plationis ꝓter tantū piculū Qsi vos pesse ꝓtingat nō pesse sed pdesse studeatis. z tantum de secundo.

Dixi tertio q in verbis premis/ sis describit condi/ tio ouiū respectu ḡrū tales bon⁹ z malus pastoz dicunt. Circa qd sciendū q fideles xpiani dicunt oues. Juxta illud Ps. xliij. Dedisti nos tanq̄ oues escaz in gentibus Sunt aūt ꝓprietates ouis in his versib⁹. q̄s ponit Innocen. ḡrtus sup Ps. pdicto. Feta bidens dormit vestita lupum timet imbres. Carne iuuat pelle vellere lacte ſi/ mo. Cernit humū balans edit herbas bo stia velox. Pastorē seqtur in grege sola do/ let. Ruminat innocuo cornu pede vertice duro Tonsa tacet maculat morbida peste gregem. Primo igit ouis ē feta. i. fructuo/ sa. Ps. Oues eoz fetose Isa. xl. Fetas ipe portabit. Hic fideles sūt fructuosi p opa pietatis. Scō ds bidens. qz duos habet dentes incisiuos qb⁹ carpit herbā. z pascit in hortis. vbi magna aīalia non pñt pa/ sci. Sed fidelis debet hre duo. scz mundi ciam ꝓscie z humilitatē cordis. Vireta qui/ bus pascit est sacra scriptura q̄ parulos pascit et phos dimittit inanes Math. xj. Abscondisti hec a sapientibus. Tertio dor/ mit vestita. Hoc special'r intelligit ad lr̄az de religiosis q̄ in vestib⁹ dormiūt. Neemie iij. Ego z fratres mei nō deponem⁹ vesti/ menta nr̄a. Quarto lupū timet infernalez. Joh. x. Lupus rapit z̄. Quinto fugit im/ bres. i. ꝓscientie remorsiones Prouer. xix. z. xxvij. Tecta iugit pstillātia litigiosa mu/ lier. i. ꝓscia mala. Sexto carne iuuat. quia carnalia p̄sidia paupib⁹ xpi ministrāt Job xxxj. Quis det de carnib⁹ ei⁹ vt saturemur Septimo pelle iuuat. i. carnis maceratio ne sue p̄sunt alijs. Ps. Extendēs celum si/ cut pellem. i. hoiem sanctū. Octauo iuuat vellere. i. exteriore ꝓuersatione Job. xxxj. De velleribꝫ ouiū meaz calefact⁹ est paup Nono iuuat lacte. i. ꝓsolatione Cant. iij. Mel z lac sub lingua tua. Juuat etiam fi/ mo. i. increpatōe Eccl. xxij. De stercore bo um lapidatus est piger. Decimo cernit hu mum. Ecce hūilitas Lu. xviij. Nec aude/ bat oculos ad celū leuare. Bene cernebat humū Abraam q̄ dixit Gen. xviij. Loquar ad dñm cuz sim puluis. Undecimo balat nō vlulat vt lupus q̄ respicit celū z sitit san guinem z carnes Math. xxvj. Loq̄la tua manifestū te facit. Duodecimo edit herbas id est auctoritates scripture spūaliter intelli git. Tredecimo fuit in lege hostia. ira fide/ les macrant sua corpa in pceptoz obserua tione. Ps. Estimati sum⁹ sicut oues occisi onis. Decimoḡrto ē velox Eccl. xxxij. Ho ra surgendi nō te trices. i. nō tardes. z eius dem. v. Non tardes ꝓuerti ad dñm. Deci/ moqnto pastorē sequit Joh. x. Sequunt me z ego vitā eternā do eis. Decimosexto libenter ē in grege Actu. ij. Erāt oēs pariť

in eodem loco.i. in vnitate caritatis. Deci septimo sola dolet. ꝓpter illud Eccl'es.iiij. Ue soli qr si ceciderit nō habet subleuantem se. Ideo Lu.x. dicit. Misit dñs binos z binos. Decimooctauo ruminat' oues z pater nr Deut.xiiij. Sus q̄ diuidit vngulam nō ruminat imūda erit. Decimonono innocuo cornu q̄a nulli nocet p tyrānidez. Matth.iij. Neminē cōcutiatis. Uicesimo pede duro ad sustinēdas psecutiones Iere.xiij. Nunq̄d offendant pedes vr̄i ad locū caliginosuz. Uicesimoprimo. vertice duro ad sustinēda obꝓbria Ezech.iij. Dedi faciem z frontē tuā duriorē frontibꝫ eorū. Uicesimosecūdo. Tonsa tacet. sicut tꝑus. Isa.liij. Coram tondente se obmutescet. q̄d fit cū p tꝑalibus nō litigat iniuste. Uicesimotertio. morbida inficit gregē Ecci.xiij. Qui tangit picē coinq̄nabit ab ea. Et hec de bonis ouibꝫ ¶ Sunt aūt alie oues male scz boies pctōres q̄ cōparant aīalibꝫ mutis z insipientibꝫ. Ps. Cōparat' est iumētis insipientibꝫ. Sicut enī iumēta inclināt se ad terrena. sic pctōres ad terrena desideria. Ps. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. Secūdo q̄a tm̄ que carnis sunt querunt Phil'. iij. Quoꝝ de' venter est. Rom. viij. Qui fm carnē viuūt q̄ carnis sunt sapiunt. Tertio qr vn' aliū indiscrete impetit Ezech.xxxiiij. Lateribꝫ z humeris vr̄is impingebatis z cornibꝫ vr̄is ventilabatis oīa infirma pecora donec dispgerent foras. Cōparat aūt peccatoꝝ diuersis aīalibus ꝓpter diuersa pcā. Assimilat enī porcꝫ p detractionē. Porcus enī stercora comedit. sic detractores pcā alioꝝ z turpitudines Ps. Sepulchrū patens ē guttur eoꝝ Secūdo cōparat equo p luxuriaz Iere.v. In domo meretricꝫ luxuriabant eq̄ amatores in femias. Tertio asino p stoliditatē z pigriciā. Quarto bouī p solicitudinē tꝑalē. q̄a quotidie terrā versant sicut boues. Job.j. Boues arabāt z asine pascebantur iuxta eos. Quinto vitulo p castrimargiam Iere.l. Effusi estis sicut vitulus sup herbam. Item symee p curiosam ꝓuersationē Rom.xvj. Holite ꝓformari huic seculo. Se primo leoni p incōsideratā audaciā. Prouer. vlti. Leo fortissimus aīaliū. ad nullius pauebit occursum. Octauo vrso p crudelitatem Treno.iij. Ursus insidias fact' est mihi, Nono pardo p varietatē Iere.xiij. Nunq̄d potest ethiops mutare pellē suaz, aut pardus varietatē suam. Decimo vulpi p dolositatē Matth.ix. Uulpes foueas habent. Iste sunt oues infernales z aīalia gregis infernalis q̄s mors finaliter depascet. Ps. xlviij. Sicut oues in inferno positi sunt. mors depascet eos. Malꝰ pastor diabolus z mors. mala pascua ignis ꝑpetuus. Nos igit tantū periculū attendentes simus oues pascue dei p gratiā vt mereamur duci ad pascua glie eterne. Quam nobis p̄stare dignet pastor bonꝰ xp̄s dñs n̄r.

Feria tertia Penthecostes. II. Sermo LXXX.

Ego sum ostium Joh.x. Sicut dicit Aug. in lib. de vera religione ca.xxj. Sicut homo de paradiso expulsus est vt veniret ab eternis ad tꝑalia. a copiosis ad egena. a firmitate ad infirma. Itaq; fm eū ca.xxiij. ibidē facta est homini habundātia laboriosa. z si dici pōt copiosa egestas. Ista aūt oīa puenerūt homini ex clausura paradisi z celestis regni. Ad q̄d quidē regnū licet hō desiderasset puenire. eo q̄ fm Boeciū. iij. de ꝓsolatione. Oīes boies naturaliter ad vnū finē beatitudinis nituntꝰ puenire. Tamen q̄a ꝓhibente deo et exigente pctō humano nullus poterat istud mereri ex debito aut ꝓdigno. eo q̄ nō sunt condigne passiones huiꝰ tꝑis ad futurā gloriaz. Roma. viij. Ideoq; necessarius fuit talꝫ ac tantus ductoꝝ z portulanꝰ qui būanuz genus potenti ꝑtute ꝓduceret ad regnū celorū. z si nō ex iusticia tñ ex misericordia. Iste aūt ductoꝝ z ostiarius est spūsctūs in quo est summa benignitas scā z iusta. vt dic̄ Augusti. li. j. sup Gen. ad lr̄am. Qui quidē fm eū nō ex indigentia sed ex beneficētia veniens vt amoꝝ in opa sua factꝰ est eis ianua paradisi. ita vt ō se veraciter dicere posset verbū ꝓpositū. Ego sum ostiuz. vbi supra. Obmissa curiositate diuisionis thematis pn̄tis breuiter ad vtilitatē xp̄ifideliū duo hic tanguntꝰ de spūsctō qui dicit ostiū. Nā ostium habet duplex officiuz. videlicet excludere seu ꝓhibere malos z includere bonos. Ideo de his duobꝫ est ꝓacticanduz p p̄nti. Uerū quia dignius officiū z principalius est includere bonos q̄ excludere

malos. ideo primo spūssanct⁹ describitur vt benignus amator ⁊ ꝓseruator bonorū ⁊ iustorū. cum dicit. Ego sum ostiū scz aperiendo talib⁹ regnum celorū. Scōo describitur vt expulsor ⁊ ꝓhibitor reprobor. cū dicit ibidem. Ego sum ostiū scz excludendo malos a ꝓmio beator. ¶ A. ¶ Videamus igit de ꝑmo quō spūssanct⁹ est benignus amator ⁊ ꝓseruator bonorū ⁊ iustor. nullum signū amoris maius esse potest inter amicos ⁊ dilectos nisi benignus respectus ⁊ gratiosa munera. Sic est de spiritu sancto q benigne respicit humiles amicos suos. Iuxta illud Bap. iiij. Respectus illius in electos illi⁹. Et Isa. vlti. Ad quē respiciam nisi ad humilē. non solū autē respicit benigniter sed etiaz donat eos gratiose ⁊ copiose. eo q ab ipo est oīe datum optimū ⁊ omne donuz pfectum. Jaco. j. Pro q sciendū q spūssanct⁹ donat suos dilectos amatores septē donis quib⁹ donis ipi merentur puenire ad premiuz regni celestis. ita vt verū sit q mediantib⁹ donis p̄dictis spūssanctus sit velut ostiū paradisi omnibus suis electis. Sunt autē septez dona spūssancti. de quib⁹ Isa. xj. dicit. Spirit⁹ sapientie ⁊ intellect⁹. cōsilij. fortitudis. scientie. pietatis ⁊ timoris. que dona sunt q̄si septē ostia paradisi. Ueruz quia timor est initiū sapiētie. vt dicit in Ps. Ideo de ipo tanq̄ de principali ostio est dicendū. De q̄ tria sunt videnda. Primo q̄d sit. scōo q̄lis sit. tertio q̄ntus sit. De ꝑmo dicit Aug. Q timor nō est aliud nisi fuga mali. De secundo qualis sit dicit beat⁹ Thomas Q sex sunt species eius scz naturalis. mūdanus human⁹. seruilis. initialis ⁊ finalis. Naturalis est q̄ homo timet mortē ⁊ oīa nociua nature. Iste timor non est meritor⁹ nec demeritor⁹. quia nō subest anie arbitrio. Hoc timore xp̄s timuit mortē Mat. xxvj. Et dicit naturalis nō a natura instituta sed destituta. q̄a est pena p pctō ꝑmorum parentū inflicta Iste est cū spūsancto sed nō a spiritu scto. Scōs timor mundanus q̄ scz alios nimis timet de reb⁹ suis transitorijs mūdanis et tpalib⁹. Et nascit ex nimio amore rerū tpaliū. Isto timore peccauerunt iudei in xp̄m. occidendo euz ne ꝑderent locū ⁊ gentē Joh. xj. Iste nec a spiritu nec cū spiritusancto. Tertⁱ timor est humanus q̄ nascit ex nimio amore p̄sentis vite. De quo Math. x. Nolite timere eos q̄ occidunt corpus. Iste q̄q̄z ē mortalis. quādo scz quis potius committeret peccatū mortale q̄s amitteret vitam suam. Talis fuit in petro q̄ negauit xp̄m ne perderet corpus. q̄q̄z venialis. vt cum potius quis faceret veniale q̄s ꝓmitteret se occidere. Iste nec est a spiritu. nec cū spiritu scto. quia gratiā spūssancti secum nō cōparitur. nec a spiritu scto datur sicut nec mūdan⁹. Quartus timor seruilis quo scz q̄s timet peccare, ꝓter iehennā principaliter. tamē habet voluntatē peccandi si peccatuz posset trāsire impunitū. ⁊ quantū in se est vellet iusticiā dei ñ esse vt posset ꝓpetrare culpam. De quo dicit Apl⁹ Roma. viij. Nō enim accepistis spiritū seruitutis iterū in timore. Et licet iste timor sit donum spiritussancti. non tamē cum spū scto. sicut aurora est a sole non tamē est cum sole. Ue-runtamen ꝓparat locum spiritui sancto sicut seta filo. ⁊ ratione hui⁹ est bonus. sz rōe ꝑmi malus. Iste est a spūsancto. sz nō cū. ss. Quint⁹ est initialis. De quo in Ps. Initium sapientie timor dñi. Iste timor duo facit. Timet enim puniri ⁊ timet a deo separari. sed principaliter a deo separari. Iste licet timeat malū incurrere. tamen plus timet deum ꝑdere. ⁊ ita quodāmodo incipit amare. ⁊ sic introducit caritatem. Iste est a spiritussancto ⁊ cū spiritusancto. ꝑm Tho. Sextus filialis. Nam sicut filius añ omnia timet offensam patris. etiā si pater nō intenderet eum punire. Sic homo iust⁹ non peccat etiam si nihil mali sibi sciret ex eo accidere. Unō, ꝓprie timet offendere deum. etiam si, ꝓter peccatū nō separaret ab eo. ⁊ ī hoc differt ab initiali. quia ille timet separari. iste vero tm̄ offendere. Unde initialis est imꝑfectorum. sed filialis pfectoz. Isti ambo sunt a spiritussancto ⁊ cum spiritussancto. Est etiam alius timor qui erit in patria scz reuerentie. De q̄ dicit in Ps. Timor domini sanct⁹ ꝑmanet in seculū seculi. Reuerentia vero est resilicio cōsiderata magnitudine dei in, ꝓria paruitate. De tertio quātus est iste timor. ⁊ cuius ⁊ quante vtilitatis. Scienduz q cōparat trib⁹. Primo ostiario custodienti ingressum. Scōo iusticiario punienti maleficū. Tertio speculatori euigilanti exercituz. De primo patet quomō timor custodit ostiū cordis ne

veniat inimicus tenendo baculū vel gladi
um. penitētie videlicet pene eterne. Dicit
enī peccatori volenti peccare. Timete eū
q̄ potest occidere corpus. t potestatē habet
aīam mittere in iehennam. De scō quō
punit vt iusticiarius patet. Nā sicut iustici
arius ponit in loco eminenti furcas vel su
spendiū ꝓter metū transeuntiū. Sic ti
mor nititur semp crucifigere t suspendere
a delectationib⁹ seculi corpus hois tanq̄
latronis. Ps̄. Confige timore tuo carnes
meas. De tertio q̄mō euigilat sicut specula
tor patet. Nam sicut speculator tempe bel
li nō sinit homīes dormire denunciando
pericula. Sic timor dñi tempe huius vite
mortalis semp hoīem monere non cessat.
Juxta illud Prouerb. xxviij. Beatus ho
mo q̄ semper ē pauidus. Et notāter dicit
semp. q̄a bonus hō tam in malis timet ne
in ea incidat. tam ī bonis. q̄a nescit an sint
deo grata. Juxta illud Eccēs. ix. Nescit ho
mo an odio vl amore sit dignus. Unde Job
ix. dicit. Verebar omnia opera mea sciens
quia nō parces delinq̄nti. Et sicut specula
tor tempe guerre maxime mādat custodi
re portas ciuitat̄. Sic timor portas sen
suum q̄si ibi sit totū periculū. Unde Hie
re. dicit. ix. Mors intrauit p fenestras no
stras. ¶ Sequitur de scō dono. scili
cet pietatis. q̄d cōsistit in tribus. scz in cul
tu dei in veneratione sacre scripture t i ho
nore proximi. Requirit ergo pietas vt dei
maiestatē veneremur t p̄fiteamur. Req̄rit
scō vt credamus ꝓbis sacre scripture fir
miter. t custodiam⁹ ea solicite t fideliē di
spensem⁹ ea. Req̄rit tertio vt reuereamur
seniores. cōformemur eq̄libus t subueniā
mus inferioribus. Tria autē homo ꝓsequitur
p pietatē. Primo decentē cōuersationem.
Scō prudentē negociationem. Tertio
habundantē remunerationē. De p̄mo pa
tet. Nā vir pius benedicet a deo. placet p
ximo. et vacat a malo. A deo benedicetur
p gratie spiritualis infusionē. placet proxi
mo p iustā cōuersatiōez. vacat a malo p in
ternā deuotionez. De scō quō prudenter
negociat̄ patet. q̄a de sordib⁹ aliorū lauat̄.
de malis melioratur. de pauptate ditatur.
de infirmitate sanatur. de onere alleuiat̄.
Vere bene mercatur qui deo tribuit sim
plū vt recipiat centuplū Luce. vj. Date et
dabitur vobis. Et sequitur. mensurā bonā
confertam t coagitatā dabunt in sinu ve
strū. Et Matth. xix. dicit. centuplū accipie
tis t̄. Nam p calice aque frigide recipit ce
lū Matth. x. Unde Aug⁹. Prebe tectū ac
cipe celū. Et ideo de⁹ potest dicere homi
ni illud Osee. xj. Circūuenit me in negoci
atione sua effraim. De tertio quō remune
rat habundāter. Pro quo sciendū q̄ due
virtutes venient ad iudiciū que recipient
solariū copiosum. scz caritas t misericordia. Ca
ritas ei aliena bona facit sua. Juxta illud
Particeps ego sum omniū timentium te.
Misericordia seu pietas sua facit aliorū.
ij. Corinth. j. Sicut fuistis socij passionū
sic t cōsolationū. Hec enī est lex instor mer
catorū vt sint socij in damnor lucro. Quis
autē potest cogitare aut dubitare q̄nte cō
solationes iustor⁹ dabunt vni pio homini
p vno obulo quē aliq̄n dedit in vsum vni
uersitatis centū pauperum. Sic patet de
bis q̄ contribuūt p hospitali. Sequitur de
tertio dono scz scientie. Cuius act⁹ est do
cere. recte cōuersari in medio natiōis p̄ua
e t peruerse. Tria vero ad hoc req̄runtur
vt aliquis bene cōuersetur. Primus est vt
habeat rationes quib⁹ se defendat ab im
pugnātibus fidem suā. Scōm est q̄ a ma
lo abstineat. Tertiū est q̄ bene t prudēter
bona temporalia administret. Jtē p istud
donum scitur ne sub specie boni malus la
teat. Item p hoc donū scit homo quid sit
a quo sit t ad quid sit. Differt autē scientia
a prudentia. q̄a prudentia p̄cedit ex princi
pijs iuris naturalis. sed scientia ex princi
pijs fidei. Unde eius actus est circa electi
onē boni t dimissionem mali. Sequitur de
quarto dono scz fortitudinis. Est aūt for
titudo firmitas cōtra molestias. Unde cō
paratur triplici generi scz fornaci que au
rū probat. radici que lignū portat. t lorice
que ictum portat. De p̄mo patet. Nā sicut
fornax facit aurum decorus. sic fortitudo
hominē reddit honestū Prouer. xxxj. For
titudo t decor indumentū eius. De secun
do patet. Nā sicut radix portat pond⁹ ar
boris. frondes. fructus. flores. folia. sic vir
tus fortitudinis sustentat omnia merita et
opa nostra. Unde Josue. j. Cōfortare t esto
robustus. De tertio patet. Haz fortitudo
sicut lorica protegit ab ictib⁹ diaboli carnis
t mūdi. Sicut patet de Barbara Kathe
rina Dorothea Margaretha et aliis que

infragili sexu devicerunt hostes. Unde. j. Macha. iij. dicit. De celo fortitudo ē. Sequit de quinto dono scz cōsilij. Differt aūt cōsilium a prudētia. qa cōsiliū oñdit vtruz aliquid sit agendū. prudētia vero quo fine z qbus medijs vel circūstantijs adhibitis. quo tpe z qliter aliquid sit agendum. Unde cōsiliuz vt est donū nō est aliud nisi prudens vel exercitata in medio ptemplatiuo rum z actiuorū bonoz deliberatio de operibus arduis siue mereamur ab ea siue non Et sicut ad scientiā ptinet eligere bonū et reprobare maluz. sic ad cōsilium ptinet cauere pericula q̄ sunt in hoc cōsilio. Sicut autē donum scientie habet regere pietatē. ita donū consiliij habet regere fortitudinē. Differt autē scientia a cōsilio. qa consiliuz est circa arduū z difficile. scientia vero circa bonum z malū. Sequit de sexto dono intellectus. Circa quod sciendū q donum prudentie z cōsiliij differt a dono intellect⁹ z sapiētie. qa consiliū z prudētia ad actiuaz ptinent vitam. z sunt de actibus. Intellect⁹ z scientia ptinent ad ptemplatiuā. Unū intellectus est cognitio speculatiua. z q̄si per visum qua cognoscim⁹ deum in cōparatione ad creaturas. Sapientia vero ē cognitio dei absoluta z q̄si p gustum. Unū sapientia dicit delectationē quandā supra cognitionē intellect⁹. de vtroq; dicit in Ps. Gustate z videte. vnde videre ptinet ad intellectum. gustare ad sapiētiaz. qa qō intellect⁹ accute inuenit hoc sapiētia mature dispo nit. Valet autē intellectus ad tria. qa per ipm cognoscim⁹ supioza equalia z inferiora. Supioza iuxta illud Roma. j. Inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta cōspiciuntur. sempiterna quoq; ei⁹ virtus z diuinitas. Equalia iuxta illud Eccl. xxxj. Extelpo intelligē que sunt. primi. Nam in frigore siti nuditate debeo intelligere alteri⁹ miseriam. Ps. Beatus q̄ intelligit sup egenum z pauperē. Inferiora etiaz cognoscimus que sunt infra nos. scz aiam z corpus nostrū. Unū intellectus est sicut ocul⁹ dirigens affectū in oīm motu interiori. qa aiam informat z trāquillat. corpus aūt quietat. libez vero arbitriū stabilitat z pseruat Unū deo dicit. Intellectus bon⁹ oīmbus facientibz eū. qa nō faciens q̄d intellect⁹ et scientia dictat. non merebit dici hō sed bestia. Juxta illud. Homo cū in honore esset nō intellexit. cōparat⁹ est iumētis insipiētibz z̄.

Sequitur de vltimo dono sapie. Est aūt sapiētia donuz dei q̄ dulcediem gustam⁹. vñ sapia dicit q̄si cū sapore virtutū sapida scientia. Circa qō sciendū q sapia habet triplicem effectū. Est autē donū splendidissimū sapidissimū z pfundissimū. Primo splēdidissimū supra solē z stellas. qa sol solum oñdit nobis ea q̄ sunt supra nos z infra celum. Sapia autē oñdit oīa videlicz inferna vt timeam⁹. mūdū vt ptemnam⁹. celum vt appetam⁹. deū vt laudemus. Unde Sap. vij. dr. Q sapia est speciosior sole z sup omnē dispositiōem stellaz. Scdo est donū sapidissimū ad instar mellis. imo supra mel Eccl. xxiij. Spirit⁹ me⁹ sup mel dulcis. Et sicut post gustū mellis nō sapit vinū. ita post ꝑsideratiōem diuinorū vilescunt temporalia. Grego. Gustato spiritu desipit omis caro. Tertio est donū pfundissimū ad instar maris. imo pfundior oī mari. qa nullū habet pfundum. pterea dicitur Roma. xj. O altitudo diuitiarū sapie z sciētie dei. Istud donū ideo dicit donuz qa nunq̄s p studiū acq̄ritur nisi p inspiratiōnem habeat. Ideo dicit Jaco. j. Si qs indiget sapia postulet eam a deo. Hec ergo dona quisq̄s habuerit. sibi ostiū celi patebit. z tantū de primo.

Dixi secūdo q̄ spiritus sctūs describit vt expulsor reproborz excludēdo malos a premio beatoz. z hoc in eodē q̄ dicit ostium. Nā ostū est arcere malos a ꝑsortio bonorū. pter h̄ enī facta ē clausura ostij vt arceantur stulti a sapiētibz. improbi a pbis. inhonesti ab honestis. nullus aūt est stultior improbior aut inhonestior pctōre. z pfertim peccāte in spm̄ sctm̄. eo q talis est blasphemus. vt dr Math. xij. Pro q̄ sciendū q licet oēs pctōres merentur excludi a ꝑsortio beatoz. vt dr Apoca. vlti. Foras canes z venefici. tm̄ peccātes in spm̄ sctm̄ specialit merentur excludi. Unū nota fm Lyrā sup Math. xij. ca. z Horrā ibidē. sex sunt peccata in spm̄ sctm̄. scz desperatio. pſumptio. obstinatio. finalis impenitētia. inuidētia fraterne grē. z impugnatio veritat⁹ agnite Que pctā dicunt ad tantū grauia q̄ appellant irremissibilia. saluatore teste. Omne pctm̄ z blasphemia remittet hoīb. Qui aūt peccat in spm̄ sctm̄ nec hic nec i futuro

remittet ei. Pro q̃ latꝰ intelligendo scien/dū est q̃ tripliciter boies peccāt. Quidam ex infirmitate. isti peccāt cōtra p̄em. Quidam ex ignorātia. isti cōtra filiū. Quidā ex malicia. isti cōtra spm̄ sanctū. Prima duo sunt remissibilia. tertiuꝫ vero nō. Ille peccat ex infirmitate qñ̄ ꝑpter impetū passiōis vel illatꝫ vel innate iudiciū ratiōis obruit. Ille peccat ex ignorātia qñ̄ ignoratur aliquid eoꝝ quoꝝ sciētia retraxisset a peccato. Ille peccat ex malicia qñ̄ ex certa deliberatione sine temptatiōe vincēte ꝑpter se placet peccatū. Sed di. quō istud peccatū est irremissibile. etꝯ q̄diu homo est in hac vita potest ꝓsequi veniā pctōrum. cum sit adhuc viator in via t nōdū in termīo vie. Ex hoc enī videt pnīa esse frustra vl̄ insufficiens remediū pctōrum. Rñdeo q̄ nō dicitur ideo irremissibile q̄ deus nō possit illud remittere. nec sic q̄ē impossibile ad remittendū. ḋa sic pctm̄ solius diaboli est irremissibile. Sed dicit irremissibile q̄ntuꝫ ad pctōrez indispositū q̄ nō est paratus in aliquo suscipe remissiōem eiꝰ. cū sit ꝓiuatꝰ oīmi facilitate t dispositiōe ad remissionez suscipiendā. Vñ peccatū tale tollit omnez rationē excusatiōis. t ponit rebellionē voluntatis ad deū vocantē. vñ ralīū ꝓuersio est q̄si miraculosa et ex gr̄a. Primo q̄ abiectionē miscōie. sicut peccant desperati qui nolūt ꝓfidere de miscōia sicut Cayn. Secundo q̄ abiectiōem timorꝭ dei t eius iusticie. Sic peccāt p̄sumptuosi nō timētes deum. Tertio q̄ abiectionē veritatꝭ cognite. Sic peccant veritatꝭ impugnatores qui scienter viā veritatꝭ repellūt. Quarto q̄ abiectionē diuine gr̄e alicui collate. Sic peccant inuidi fraterne gr̄e. Et nō accipit hic inuidia put aliq̄s inuidet fratri vel singulari p̄sone. sed qñ̄ in eo est tanta malicia q̄ displicet sibi de gratia dei crescēte in mundo. Quinto q̄ abiectionē turpitudinis cōmisse. Sic peccant finaliter impenitentes q̄ nolunt habere displicentiā. imo si deus daret eis gratiā penitēdi nollent penitere. tanta ē in eis malicia. Sexto q̄ radicatiōnem in pctō qñ̄ firmāt ꝓpositū oīno in peccato. t sic ē obstinatio. Ex his ptꝫ vnde ḋ peccatū in spiritū sanctuꝫ irremissibile. ḋa videlicet obuiat directe p̄ncipio. q̄ quod fit remissio peccatoꝝ. Ista enim sex que abiecit a se peccatoꝝ sunt p̄ncipia cōuersionis ad deū. q̄bus repulsis non est via ad cōuersionem. Unde dicit hoc peccatuꝫ ex malicia. ḋa homo scit t potest resistere sed ex certa malicia eligit peccare ꝛc.

De sancta Trinitate. Sermo LXXXI.

Quod scimus loquimur Joh. iij. ca. Omnis bumane nature cōditio ad cognoscendū deum naturaliter sit inclinata. ipsiꝰ q̄ secretoꝝ multū sit auida. eo nimirū ḋa ignitiōe t fruitione ipsiꝰ tota sua beatitudo cōsistit. tam fm̄ phicam inuestigatiōez q̄ fm̄ sanctoꝝ patrū determinationes. Et ob hoc nō immerito ad cognitionē dei naturali appetitu stimulat t cogit ꝓcēdere. vt q̄s qualis aut q̄ntus sit ille q̄ suū est p̄ncipium t finis sua beatitudo t eterna felicitas cōtempletur t cognoscat. Verū q̄ infirmitate cōditiōis sue ꝓpedita multipliciter retrahit. idcirco ab huiusmodi cognitione diuersimode abstrahit t impedit. Quo fit vt maꝰ sit periculū circa hmōi inquisitionē q̄ lucrū. Nec imerito. ḋa scrutatoꝝ maiestatꝭ. q̄nto plus se circa eam occupant. tanto plus oppr̄imunt a gl̄ia. Prouerb. xxv. Propter q̄d ꝓpter ineffabilis trinitatis piculosum ē describere p̄sertim ex triby causis. Primo ꝓpter altitudinē mysteriꝭ. scō ꝓpter magnitudinē piculi. tertio ꝓpter penuriā ꝓbi t ebetudinē intellectus. De altitudine mysteriꝭ exclamat ap̄s Roma. xj. O altitudo diuitiaꝝ sapie t sc̄ie dei. Unde Augꝰ. j. de trinitate vocat eā excellentissimā rem. Voluit enī deus secretum istud sibi ꝑ̄pi tm̄ seruare Isa. xxiiij. Secretum meū mihi. secretū meū mihi. Vñ cum posuerit de⁹ tenebras latibulū suum. ps. Et sūma sapia q̄ deus est abscōdita est ab oculis omniū viuētiū. vt dicit Job. xxviij. non imerito nō est q̄ nouit sensuꝫ dñi Ro. xj. Solus enī ipse se tm̄ ꝓfecte nouit cuius scientie cōparatiōe oīmis scia būana ḋ ipo imꝑfecta est. Aut mgr̄ in. j. lib. sniaruꝫ dist. xxxv. ca. j. De magnitudine piculi dic Augu. Nullibi laboriosius q̄rit̄ et piculosius erratur. Inq̄t mgr̄ in. j. li. sniaꝝ di. ij. cap. j. De penuria ꝓbi t ebetudine intellectꝰ bumani dicit Aug. li. vij. de ciuita. ca. xiij. Excedit supeminētia dīnitatꝭ vlitati eloquij

facultatē. ḋa verius cogitat q̄s dicit. z verū est q̄s cogitatur. nec mirū cū deus habitet lucē inaccessibilē. j. Thim. vi. Ad quaz intellectus humanꝰ nō potest ascēdere. eo q̄ habet se ad eam sicut oculus noctue ad lumen solis. ij. Methaphisice. Et Aug. p̄mo de trinitate dicit q̄ hūane mentis acies in tam excellenti luce nō figitur. Candor enī est lucis eterne. z speculū sine macula Sapi. vij. ꝓter q̄d a narratiōe ipi⁹ lingue defi ciunt. vt dicit mg̃r de causis. ꝓpositione. vi. nec mirū cum sit sup omnē narrationē. vt dicit mg̃r ibidē. z ipm intelligere ē impossibile. vt dicit Dionisi⁹. li. de diuinis noīb. Non ei hūano aut seculi sensu loquēdum est de ipo Job. xxxij. Multa nāq̄ dicim⁹ de eo z deficim⁹ Eccl. xliij. ḋa altior est celo Job. xi. Imfectū igit meū vidētes oculi mei clamant cū apl'o. O altitudo diuitiarū. Defecerūq̄ ꝓriuz pronunciantes labia mea pollura clamant. Mirabilis facta est scia tua ex me. cōfortata est z nō potero ad eam. scz attingere. Nempe si illustris hilarius doctor excellentissimus. q̄ nemo altius de trinitatis sūme scripsit archano coactus est finaliter dicere. Mihi in sensu labes ē. in intelligētia stupor. in sermone vero non tā infirmitatē sed silentiū cōfiteor. habenk verba lib. j. sniarū di. xxxij. cap̄. v. Et Aug⁹. in sermone. xvij. ad heremitas ꝓfitetur se nō posse quicq̄ ꝓfecte de ea cognoscere. Alanus etiā de se loquēs in lib. de planctu nature. ꝓriuz confitendo defectum dicit. Ad hanc videlicet trinitatis excellentiā mei intellect⁹ebet ingeniū. meeq̄ rationis cōfunditur lumen. Intelligentia vero nō intellecta miratur. insensibilitas sensus obtundit. et cū in his oīnib⁹ naturaliū omniū ratio languear. sola fidei firmitate tante reiveneremur archanū. Nec Alanus. Et cui⁹ verbis patet q̄ tam excelsa maiestas credi potest. inquiri nō potest. Sicut enī dicit Aug⁹. in tractatu de visitatione infirmoz. ꝓmone. ij. circa ꝓncipiū. Ō mirabile de trinitate z vnitate. de vnitatis deifica trinitate sacr̄m magn̄ē credēdū ē. exponēdū Quid g̃ mihi restat nisi flere cū videā tot pr̄es imo. ꝓphas obmutuisse. Nā Hieremias puer ē z nescit loq̄ quicq̄. Hiere. i. Isaias vir polluti labij censetur. Isa. vi. Moyses nullū se reputat d. Quis ego sum vt dicā verbū Exo. iij. Paulus z si vsq̄ in tertiū celū rapt⁹ fuisset z vidisset gl'az dei. narrare tū non vult hoīb. ij. Cor. xij. Quid itaq̄ miz si ego q̄ sum vir paup z tenuis. i. Reg. xvij. Nō vtiq̄ exigui tpis ac minim⁹ ad intellectū iudicij z legis Sap̄. ix ponā custodiā oris meo z tacebo. corde dūtaxat credēs ad iustitiā Ro. x. ore aūt hūiliter hūilia ꝓfitens q̄ fidē catholicā possint roborare z ꝓfirmare in cordib⁹ fideliuz ac ipos incredulos ad eandē inuitare. vt aūt h̄ facere possim cōpetenti⁹ ad illū recurro q̄ habet altitudinē diuitiaz sapie z scie. vt dicit in epl'a hodierna. in cui⁹ manu et sumus nos z ſmones nr̄i Sap̄. vij. A quo ois sapia descēdit Eccl. i. z Jaco. i. Qui etiam ē ꝓsūmatio oīm nr̄oz sermonū Eccl'i. xliij. Dicā ego ad deuz deus me⁹ vita mea fortitudo mea z laudatio mea. dignare me laudare te. da mihi lumen in corde. verbū in ore. vt cor meū meditetur gloriā tuaz. et lingua mea cantet tota die laudes tuas. Sed ḋa non est pulchra laus in ore peccatoris. et quia vir polluti labij ego sum. munda obsecro cor meum ab oīni inquinamēto. Verba sunt Aug⁹. in libro supputatio/num parte. ij. que omnia vt facilius assequi valeamus ꝓ impetranda spūssancti gratia matrē gratie salutemus dicentes. Aue maria zc. Quod scimus loq̄mur Johā. iij. Qm̄ vt ait Aug. in li. supputationū pte. ij. Sanctissime trinitatis imensam ꝓfunditatem mens hūana cōcipere non pōt. nec oratoria lingua narrare. nec diffusi sermones. nec bibliothecaz volumia q̄unt explicare. Nā vt dicit idē. Si totū mūdū replean libri. tua scia dñe inenarrabil' non pōt enarrari. qm̄ ꝑe indicibil' es. nullo mō scribi poterz nec ꝓcludi. Jōq̄ ego nō aliud q̄s q̄d scio loquar de tāta excellētia sūme trinitatis. Si enī fil⁹ dei nō aliud loq̄ voluit nisi q̄d sciuit. quid ego loquar amplius nisi q̄d scio. z vtinā scirē me scire. z scirē loq̄ illud qō gestio. nō pudebit me tū superer/rore depḥēdi z repḥendi sicubi me errare ꝓtingat. cū z nicodem⁹ legis doctor z princeps iudeoz meruit audire a xp̄o. Tu es mg̃r in isrl' z hec ignoras Sz nimiz audiuit. in nocte enī venerat z noctis pīssus tenebris enigmate p speculū deuz speculabat. Ego vero filius gratie z luminis reuelata facie deū speculando lucidi⁹ abscōdita fidei producā in lucē. vt sic ego cū oīb⁹ xp̄iāis ō fide

sancte trinitat⁹ dicam⁹ certitudinal⁹ oĩb⁹ infidelibus. ḋa quod scimus loq̃mur. Similе Joh. üj. Nos scimus q̃d adoramus. vos nescitis q̃d adoratis. In q̃bus ꝟbis ad bonorē sancte trinitatis tria sunt considerанda. que fidē catholicā ꝛ apostolicā roborant ꝛ cōfirmant. Et quia tria sunt ꝟba nostri themat⁹. ideo triplex est cōsideratio. Primo itaq̃ ꝯsiderandus est de hoc q̃ deus est. Scōo q̃ deus vn⁹ est. Tertio q̃ deus in psonis trinus est. Primū ꝓbat vniuersalis ꝛ sūma pfectio. ḋa est q̃ psupponitur oĩb⁹. Scōm ꝓbat essentialis coniunctio. ḋa vnus est. vnde in themate singulariter ꝺr q̃d. Tertiū ꝓbat nūeralis psonarū discretio. cū dicit. scimus ꝛ loquimur pluraliter. nō est ergo dictū que. sed q̃d singulariter. vt oñdatur vna esse scientia vna potentia vna bonitas patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. vnde q̃d scit pater scit ꝛ filius et spūssanct⁹. nō ergo plura ille q̃z iste scit aut potest aut vult. ideo nō que sed q̃d dictum est. ad significandū vnitatē essentie. quia sicut vnū est omniū scire posse ꝛ velle sic ꝛ esse. nec dictū est scio aut loquor singulariť. sed scimus ꝛ loq̃mur pluraliter ad significandū pluralitatē psonarū distinctiuam. ḋa licet sit vna essentia omniū. est tñ diuersa. ꝓprietas relationum ꝛ pluralitas psonarum.

¶ A ¶

¶ Dixi primo q̃ considerandus est de hoc q̃ deus est. q̃d. pbat vniuersalis et summa pfectio. Triplex autē testimoniū. pbat deum esse. Primo nanq̃ hoc testanť scripture. Secundo clamant creature. Tertio dictat ratio nature. Primo deū esse testantur scripture. Nam Gene. j. dicitur. In principio creauit deus celū ꝛ terram. Item Ps. Ab eterno ꝛ vsq̃ in seculū tu es deus. Et ide. Deus nr̄ rex ante secula. ꝛ ipe vocať deus deor. p excellentiā. vñ Ps. xlix. Deꝰ deorū dñs. q̃d exponit Innocen. üj. i. deus sanctor deor vel excellentissim⁹ deor. Nam fm apl'm. j. Cor. viij. Sunt dij multi ꝛ domini multi. nobis tñ vn⁹ est iste deus deorū dñs. s. dñantiū. j. Thimo. vj. Rex regū ꝛ dñs dñantiū. Hoc idem ꝓfitetur plato in Thimeo dicēs cū deum deor. i. angelorū. Et ḋa infinita sunt testimonia scripture testantia deū esse. q̃ inducere eēt nimis plixū ideo de ipis supsedeo. pertim cū catholicis nō paganis loq̃r. q̃ hmōi scripturas fideliter credūt ranq̃ fideles ꝛ veras. Secūdo creature clamāt deū esse. Omnia enim suo mō clamāt. qm̄ ipe fecit nos et nō ipi nos. Tñ Aug⁹. r. ꝓfessio. Interrogaui de deo meo celū. nunq̃d tu es deꝰ me⁹. ꝛ dixit. nō sum. Interrogaui terrā ꝛ ea q̃ in ipa sunt. ꝛ vnūq̃dq̃ rñdit. nō sum ego deꝰ. Sed ipe fecit nos ꝛ nō ipi suple nosmet fecimus nos. Creatura nāq̃ est q̃si q̃ddā speculum in q̃ mūdo in q̃ deus ꝓspicať. Et sicut in celo in creatore creatura. sic in hac vita creator est in creatura. Juxta illud. Videmus nūc p speculū ꝛ in enigmate. j. Corinth. xiij. Et Rom. j. Invisibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoie p ea q̃ facta sunt intellecta cōspiciunť. sempiterna q̃z virtus ei⁹ ꝛ diuinitas. Et hinc dicit Ambro. Qđ q̃ invisibilis ē vt a visibilib⁹ posset sciri. opus fecit q̃d opificem visibilitate sui manifestaret. vt p certū incertū posset sciri. Et ille deus omniū crederet q̃ hoc fecit q̃d ab hoie impossibile ē fieri. Et Bern⁹ sup Ps. Qui habitat. dando rationē ꝓsimilē dicat q̃ hec visibilia iō facta sunt vt q̃si quodam vehiculo creature ad cognitionē creatoris assurgant. Unde deꝰ istū mundū visibilez ideo fecit vt in eo sapiam dei legat ḋcunq̃ voluerit. Et norant⁹ dixit ap'lus. Invisibilia dei pluraliť. ḋa pluribus modis cognoscitur veritas dei p ea q̃ facta sunt. Et ꝓpetuitate nāq̃ creaturaꝝ intelligiť ꝓditor eternus. Et magnitudie omps. Et ordine et dispositione sapiēs. Et gubernatiōe bon⁹. Unde Isa. xl. dicit. Leuate oculos vros. videte quis creauit hec. qui educit in numero militiā eorum. Et Job. xij. dicit. Interroga iumenta ꝛ docebunt te. ꝛ volatilia celi ꝛ dicent tibi. Loquere terre ꝛ rñdebit tibi ꝛ enarrabunt pisces maris. Tertio deum esse dictat ratio seu discursus nature. Nam fm discursum ratiōis ex notitia effect⁹ deuenim⁹ ad cognitionē cause. Uñ licet vn⁹ effect⁹ habeat multas cās secūdarias. tñ deuenīē dū est ad ꝓmā cām. als eēt ꝓcessus in infinitum. verbi gratia. video p ductum esse animal. vnde silogiso q̃ ꝓducitur istud est ab alio ex semine naturali. coagente celo ꝛ influxu stellaruz. Sed ramen nec illud aīal p influxū stellaꝝ ꝓduxisset illud nisi illam virtutem habuisset ab alio quod dat omnibus et non recipit

ab aliquo. z hoc ē deus. De isto modo phi losoph⁹ p viam mot⁹ probauit deum esse tanq̄ primū motorē. viij. Phisicor. Item ratio naturalis dictat q̄d creatura mundi nō est ab alia creatura. cū opus tot⁹ crea ture excedat potentiā creataz. ꝓpter quod oporet ponere deū qui est tante potentie vt pducat talem creaturā z faciat tale celū z talem terrā. Unde Aug⁹. Accedat q̄cūq; vis creata z faciat tale celum z talem ter ram. z dicā quia de⁹ est. Sed q̄a nulla cre atura talis est nec talia facere valet. cōstat sup omnē creaturā esse illū qui fecit hec. ac p hoc illū esse deum humana mens cogno scere potuit. Et hoc dicit Aug⁹. de ciuita te dei. Q̄ post q̄z sūmi philosophi viderūt nullū corpus esse deū. viderūt etiā q̄a quic q̄d est mutabile nō esse deum omniūq; p̄n cipiū. z ideo omnē aniam mutabilesq; spi ritus transcenderūt. deinde viderūt quod mutabile est. nō potest esse nisi ab illo q̄ in cōmutabiliter z simpliciter est. Intellexe runt igit eum z oīnia ista fecisse z a nullo fi eri potuisse. Un̄ hec est tota ratio q̄re gen tiles ab ignorātia sua de deo sunt inexcu sabiles. cū vt dicit Bap. xiij. A magnitudi ne speciei z creature. cognoscibiliter pote rat creator hoz videri. Itez sicut deducit magister Alexāder nequā In oīni natura corporea q̄ntūcunq; sit modici valor⁹ p̄t ratio humana videre infinitā dei potenti am. infinitā sapientiā z infinitā dei bonita tem. z p ꝓsequēs deū esse. vbi gratia. vt de Athomo fiat exempluz. Satis enī approx bat humana ratio z acceptat q̄ mēsura po tentie agentis sumat⁹ fm ꝓportionem facti ad illud de q̄ fit. hoc ē trīm dicere breuiter. tanta est potentia faciētis q̄ntū ipm factū excedit illud de quo fit. Cū ergo ratio in uenerit Athomuz esse aliq̄d ex nihilo. et si sciat q̄ Athomus excedat nihil in infinitū ꝓducet q̄ potentia educens athomum de nihilo ad esse est infinita. Hcōo inueniet ratio q̄ cū Athom⁹ sit corpus habet in se tres lineas intersecātes se ad angulos re ctos. in qua sectione posito circulo circum scribi potest spera infra athomuz. q̄ facto videbit ī spera infinitos circulos posse de scribi. imo infinita corpora infra sperā esse imaginā da. z vltra infra circulos oīes fi guras fore inscriptibiles que sūt infinite. super quas infinite possunt erigi demon strationes tam de magnitudinibus q̄z de minimis. Igitur videbit ratio humana in Athomo vel in flore infinitā scientiā obie ctiue descriptā. Infinitā vero scientiaz nō potuit descripsisse quodcūq; agens nisi sa pientie infinite. igitur hūana ratio inueni et in vno Athomo infinitā sapientiā cōdi toris. Tertio videbit ratio humana in as secutione hui⁹ infinite sciētie q̄ est in atha mo est magna vtilitas siue delectatio anie admirabilis. Et si forent infiniti intellect⁹ infinitas haberet delectationes. imo vn⁹ intellectus in infinituz potest delectari in acq̄rendo noticiaz istius athomi. ergo p̄t ratio cōcludere q̄ ille qui athomū creauit est infinite bonitatis. q̄a ratōe infinite vti litatis de sua bonitate creauit. Sic igit ex minimo Athomo potest hō cōcludere de um esse infinite potentie. sapientie z boni tatis. Et per istum modū veteres philoso phi gentiliū cōcluserunt deum esse. verum tamen dicit Aug⁹. xviij. de ciuitate dei. ca. xxviij. Q̄ ipi philosophi noticiā dei acce perunt a ꝓphetis q̄ oīes philosophos tā grecos q̄z barbaros p̄cesserunt. z tam ver bo q̄z scripto dei noticiā docuerunt. Et iō deum esse statim a principio mūdi p Adaz z filios suos extitit probatū. Cui dicto q̄ dam assenserunt. quidā dissenserunt. sicut modo de alijs articulis videmus. Isti er go philosophi audientes deuz esse z fuisse a dei cultoribus ꝓbatū. poterant ex regi mine mundi z rerū vniformi gubernatio ne toraliter assensisse. Et quia p reuelatio nem antiquā diuulgatū est apud oīs gen tes legibus vtentes deū esse. z q̄d est oīm bus notum videtur esse ab ipa natura no tum. Ideo Robertus Holgot super libz Sapie cap. xiij. existimat Damascenuz. q̄. sententiaz ca. iij. dixisse. Q̄ cognitio existē di deū naturaliter nobis inserta est. q̄z uis non ingenij naturalis inuestigatione. sz di uina potius reuelatione dei noticia oīm fuerit cōmunicata. Unde dico fm Robert um. vbi supra q̄ multo facilius est deū. id est fidem de deo inuenire q̄z seculū estima re. quia bene vtentibus naturali ingenio deus seipm aliquo mō reuelat. vl' p extrin secā informationē vl' p intrinsecā inspirati onē. vñ narrat mgr in hystoriis scolasticis sup Genesim de dispsione filiorū. noe ha buisse quendā filiū nomie ionicū q̄ accepit

a deo donū sapientie ꝛ inuenit astronomi
az. Sicut igit potuerūt addiscere ad men
surandū q̄ntitatem solis ꝛ lune ꝛ terre. ita
potuerūt didicisse colere vnū deum. Nec
Holgot. Ista ideo sic late ꝛ aliq̄liter natu/
ralib⁹ rōnib⁹ deduxi ꝛ pbaui. vt oñderē no
bilitatem humani ingenij. quo si hoīes re
cte vterenť p multa parte etiā circūscripta
fide in noticiā dei deuenirent. Tu tñ pdi/
cato⁹ hmōi rationes simplicib⁹ ne p̄dices.
vel si p̄dicare cupis facilē ex his tibi ꝛ bre/
uem collige sniam. lecto⁹ tñ studiosus p se
poterit ex his nō paruū elicere. pfectum et
specialē inuenire in eis delectationē ꝛ con
solationē de noticia diuīa.. ꝛ tantū de isto.

Dixi secūdo q̄ scdo nr̄i thematis p̄sideratio dicit q̄ vn⁹ est de⁹. q̄d pbat essentialis cōmunicatio. vnde dicit in themate q̄d scimus ad innuendū vnitatē singularē nō pluralem. Istud aūt pbať auctoritate scripture. pheralis. ꝛ ratione discursus naturalis. De p̄mo patet. Haz scriptura testať di. Deutero. vj. Audi israel deus tuus vn⁹ est. Item Exo. xx. Ego sum de⁹ tuus. non erunt tibi alij dij p̄ter me. In quo noie fm Ambro. lib. j. de trinitate. nomē nature et potestatis diuine insinuať. Item Exo. iij. loquens moysi dicit. Ego sum q̄ sum. non dicit q̄ sumus. Et si quesierint nomē meū. vade ꝛ dic eis q̄ est misit me ad vos. Quod tractans mgr̄ sniarū lib. j. di. ij. ca. xiij. dicit dicēs. Ego sum. nō nos sumus. ꝛ q̄ est. non qui sum⁹. aptissime declarat vnū. solū deū esse. In cantico etiā Exodi legiť dñs omnipotens nomē eius. nō ait dñi vnitatem volens significare. Item Ps̄. Tu es deus solus vt excludat pluralitatē essentie non psonarū. Item Eccl. j. Unus est altissim⁹ creato⁹ omnium omipotens Malach. ij. Nunq̄d nō vnus deus creauit nos Deut. xxxij. Videte q̄m ego sum solus ꝛ nō est alius deus p̄ter me. Item Sapie. xij. Non est alius deus p̄ter te cui cura est de oñib⁹ Itē Isa. xliij. Ego dñs formās celos ꝛ stabiliens terrā ꝛ null⁹ mecū. Et ibidē. Absq̄ me nō est de⁹. Et xlv. ca. Ego dñs et nō est alter Baruth. iij. Qui fecit stellas h̄ est dominus nr̄. ꝛ nō estimabiť ali⁹ aduersus istuz. Itē Thobie. xij. Nō est alius de⁹ omipotens p̄ter eum. Itē j. Cor. viij. Null⁹ de⁹ nisi vnus. Item ad Gal. iij. Deus aūt vn⁹ est. Item j. Thimo. vj. Solus potens est rex regū ꝛ dñs dñantiū. Item Math. xix. Unus est de⁹ bonus. p̄ter ergo istū vnum deū omes dij gentiū demonia. ꝛ bi si sunt dij in celo ℞ aut in terra. j. Cor. in. viij. certe ipi nō sunt dij. vt dicit Hiere. ij. cū sint/ lum similitudines aīalium aut lapidum Sap̄. xiij. Os habent ꝛ nō loquent. eo q̄ sunt opera manuū hoīm. Confundantur ergo omes qui adorant sculptilia ℣ Sed vnde venit hoīb⁹ pluralitas deorum. Rñdeo fm Beri. de parentinis ira cratu de officio misse. Quer q̄tuor causis. Primo ex imbecillitate humani intellect⁹ qui ad tantū debilitať fuit ex peccō q̄ non potuit suum cognoscere creatorē. Unde homines inquirētes creatorem ꝛ ipm nō cognoscentes regere ista sensualia. totū regimen attribuebant astris pulchrioribus ꝛ dignioribus. Ideo aliq̄ colebant solē. aliq̄ lunam. aliq̄ aerem. aliqui ignē aut spiritū cōcitatum ozbis terrarū deos putauerunt. Sap̄. xiij. Caldei coluerūt ignem ꝛ apud gentiles dicebatur vulcanus fm Remigium. Iste fingebatur q̄si faber claudus. et dicebať fabricare fulmina iouis. q̄ iouē superiorem partē aeris dixerunt. Sed vulcanum mediā regionē aeris. de qua procedunt fulmina. Hoc autē caldei fecerūt colentes ignē p̄ter nimiā ꝛ fortissimā actionem ignis. Unde dicebant deum ipōrū esse potentiozē omnib⁹ alijs dijs. ꝛ p̄ter hoc se pius pugnabant cū alijs nationib⁹ pbantes eoꝛū deum esse potentiozē. Unde q̄dā vice obligauerūt se cū egyptijs q̄ cui⁹ de⁹ esset potentioz. illi adhererent. Sed egyptij ponentes quoddā vas plenū aqua iuper caput beli sui dei. sacris in eo mulť soraminib⁹ obturauerūt cū cera. postq̄ aūt imposuerunt illud idolū igni resoluta cera effluxit aqua de vase et extinxit ignem. et ita fuerunt superati ꝛ cōfusi ab egyptijs Alij coluerunt neptunum deū maris. Alij plutonem. dicentes eum deum inferni. Alij iouem dicentes eum deum celi. Alij cererem dicentes deam terre. Alij bachum. dicētes deū vineaꝝ. vñ caldei coluerūt figuras solis ꝛ lune ꝛ stellaꝝ. Hz greci figuras hoīm tā masculoꝝ q̄ femiaꝝ. Egyptij aūt aīalia bruta terrena ꝛ aquatilia. arbores ꝛ germināria coluerūt. vñ colebāt deā ysim ꝛ ouem bouē ꝛ hyrcū ꝛ vitulum ꝛ porcum.

Alij aũt corũ. Alij accipitrẽ picũ ⁊ vultu/
rem. ⁊ cocodrillum ⁊ aquilam cattum ⁊ ca/
nem. lupum symeam ⁊ draconem. Alij cepe
⁊ alleum et spinas ꝓ dijs coluerunt. Sed
vnde oĩa ista nisi ex inordinata dilectõe ad
creaturã. Vñ dicit Orige sup li. Judicum
omel. ij. Unusq̃q; q̃d p̃ ceteros colit q̃d sup
oĩa venerat ⁊ diligit hoc sibi deꝰ est. si q̃d
illud ẽ q̃ ꝓponerat dilectioĩ tue. hoc tibi
deus est. Hec Orig. Ex his ptz q̃d p̃dicti
gentiles pluralitatẽ deoꝝ habuerũt ꝑ plu
ralitatẽ ⁊ diuersitatẽ delectationũ ĩ creatu
ris ad q̃s erant affecti. Scõo pluralitas
puenit ex adulatiõe hoĩm. Nã alicꝙ volen/
tes placere dñis. ipis se ad tantũ subijcie/
bant q̃ honores diuinos eis attribuebant.
Sicut ꝺr Judith. vj. Sciant oẽs gentes
q̃ nõ est deꝰ in tra nisi Nabuchodonosor.
Tertio pluralitas deoꝝ puẽit ex cordiali
affectione. Nã alicꝙ p̃es tantũ afficiebant
ad filios. vel ecõuerso filij ad p̃es nimio
amore q̃ post mortẽ eoꝝ fecerũt eis imagi/
nes q̃b cultũ idoloꝝ fecerũt impendere.
Vñ dicit Sap. xiiij. Acerbo enĩ luctu do
lens pr̃ sibi cito rapti filij fecit imagines. et
illum q̃ tũc q̃si homo mortuus fuerat nũc
tanq̃ deũ colere cepit ⁊ ꝓstituit inter suos
suos sacra ⁊ sacrificia. deinde interueniẽte
ꝛpe cõualescente iniqua ꝓsuetudine hic er
roꝝ tanq̃ lex custoditꝰ est. ⁊ tyrãnoꝝ impe
rio colebant figmenta. Hec ibi. Istam hy
storiam de origine idoloꝝ narrat Fulgẽ/
tius in li. j. mithologiaꝝ. i. fabulaꝝ in ꝓnci
pio. Et Alexãder nequã in scintillario po/
esis ca. j. de sirophone viro ditissimo ĩ egy
pto. q̃ post mortẽ quem nimiũ dilexerat fi/
lij sui fecerat statuã ad similitudinẽ suaz. ⁊ eaz
adorari fecit. Serui aũt adulatorie ĩ fauo
rem dñi flores offerebãt illi imagini ⁊ coro
nas seu crinalia plectebãt. ad quã imaginẽ
ꝓfugientes. veniã sunt adepti. veneratiq̃
sunt illud timoris porꝰ affectu q̃ amoris.
Vñ Petronius. Primus in orbe deos fe
cit timor. Huius hystorie narratoꝝ
antiq̃ssimꝰ est dyaphãtes lacedemoniorũ
auctor ꝛm Fulgentiũ. Hoc tñ ĩ hystoriis
scolasticis sup. xj. ca. Beñ. aliam narrat hy
storiam de ortu ydolatrie dicꝙ Ninus rex
assyrioꝝ mortuo belo pr̃e suo in solacium
doloris sui imaginẽ pr̃is sui fecit. ⁊ ꝓfugi
entibꝫ ad eã veniã ꝓcessit. ꝓter q̃d homies
ceperũt illi idolo diuinos honores exhibe
re. ⁊ huiꝰ exemplo alij caris suis faciebant
simulacra. Et Lactantius dicit q̃ optimi
quiq̃ virorũ deoꝝ honore ꝓsecrabantur.
Hinc romani suos ꝓsecrauerunt cesares.
⁊ ethiopes suos reges. Et tangit Jsidoꝰ
vij. Ethimologiaꝝ. ca. ij. Unde apud egy
ptũ ysis. apud cretam iuba. apud latinos
faunus. apud romanos quirinꝰ. Et istos
ydolatras luculenter derisit didimus rex
Bragmanoꝝ. vt ptz ĩ Epla ad Alexãdrũ
magnũ. vbi post multa dicit. O vos felicis/
simos dixerim q̃rũ ⁊ religio crimen ẽ ⁊ vi/
ta supplicium. magna mala pacez appellatis.
q̃d ꝑ tanto dixit. q̃a ridiculũ est tot hr̃e de/
os. quoꝝ vnus trahit ad bellũ tot entões.
alter ad luxuriã. alter ad lucrum. alter ad
ebrietatẽ. ⁊ sic de alijs. Quarto pluralitas
deoꝝ puenit ex demoniorũ sagacitate. qui
a ꝓncipio conabant similes esse altissimo
Isa. xiiij. Vñ vsq̃ ad diẽ iudicij ꝫ semp in
tendũt vt hoĩes ad ydolatriaz ꝓtrahãt. ad
q̃d vt eos alliciant rñsa in staruis dabant.
nõnunq̃ etiã satisfaciebãt desiderio hoĩm
offerentiũ eis sanguinẽ aut siliã. q̃ demo/
nes dicunt delectari in hũano sanguine.
Pater aũt omniũ istorũ fatuitas q̃ petunt
auxilia a demonibꝫ q̃ nihil possunt nisi q̃d
dñs p̃ceperit vel ꝑmiserit. Sicut ꝺr Ba/
pi. xiij. ꝑ sanitate infirmũ dẽcatur. ꝓvi/
ta mortuum rogat. ⁊ in adiutoriũ inutilez
inuocat. ⁊ ꝑ itinere petit ab eo q̃ ambulare
nõ potest. ⁊ de operãdo ⁊ de omniũ rerum
euentu petit ab eo qui in omnibꝫ est inuti/
lis. ¶ D Ex q̃bus patet stulticia maloꝝ
christianoꝝ qui ⁊ ꝑ auxilio ad sortilegia
confugiunt. ⁊ futuroꝝ euentuũ signa ob/
seruant. que omnia sunt ꝓtra cultũ vnius
dei. Unde dicit Augu. de doctrina xp̃ia/
na ca. ij. q̃ tales obseruationes sunt superſti/
tiones. sicut cũ aliquis videt vestes in som
no a soricibus rodi. timet aliquid infortui
ti euenire. Unde legitur Catho quendaz
derisisse qui sibi ꝑ mirabili infortuito si/
gno nunciauit caligas esse ꝑ sorices corro
sas. Ecce inquit nõ est mirabile. sed mira/
bile fuisset si caligę sorices corrosissẽt. Jtẽ
superstitiosum est si aliquis surgens de le
cto ad lectum redeat. quia sternutauit an/
teq̃ se potuit calciare. Jtẽ cũ boi singultã/
ti ꝺr. teneas manu dextra pollicẽ manꝰ si/
nistre. Jtẽ cũ ꝑ malo accipit si duobꝫ ami/
cis simul ambulãtibꝫ puer medi⁹ occurrat

ꝛ intercurrat inꝫ eos. siꝫ aliud aīal. estima
tur enī q̄ hec amicicia sit diuidēda. Simi
le est. redire domū si hō statim ꝓcedēs of
fenderit. ꝛ plura alia recitat ibidem Augꝰ.
Tale est hodie si monachū q̄s videat non
esse ꝓsperū iter. Sed diceres. tñ multi ita
esse ꝓbauerunt q̄ talia signa sunt vera. vel
etiā q̄ cartule ligature ꝓsonis infirmis fa
cte ꝛ alligate ꝓsunt. quō ergo nō est eis cre
dendū. nā sepius cōpertū est non esse ꝓspe
rū iter. si auis in silua in sinistra manu cla
mauerit. vel si lupus p̄ viā trāsierit aut si
milia. Itē mlti experti sunt labores incho
are feria sexta nō esse bonū vel iter arripe
re. Ad q̄ rñdeo ꝯm Augꝰ. in li. de doctrina
xp̄iana. q̄ ille significatiōes q̄ sunt cause fu
turoꝝ euentuū bene p̄nt obseruari. vt q̄ ē
tp̄s nebulosum signū est pluuie. Sz si nul
la est in eis causalitas. sed tm̄ dicit q̄ inter
dū significat talem euentū. sicut cum pice
garriunt significat aduentū hospituz. ex q̄
talis significatio nō est a deo instituta. Di
cunt doctores oēs tales obseruatiōes si
gnoruz introductas ab humana vanitate
coopante demonū malicia q̄ nituntꝫ hoīes
ꝓtrahere in errorē. ꝛ pōt fieri q̄ aliq̄ sic ac
cidit opatione demonū. nō tñ sic semp acci
dit. ꝛ si sequit hoc ē per ludificatiōnē demo
num. q̄ hoc facit ideo vt hoīes sibi ī maio
ribꝫ credant. Vñ cū nulla ratio possit esse
q̄re occursus sctōrū hoīm vt monachi vel
p̄s byteri. venationē vel piscaturā impedi
at. manifestū est istud esse supsticiosuz ꝛ er
roneum. ꝛ hoc etiā oñdit ex frequēti falsi
tate signi. Dico ḡ talibꝫ qui dicūt sepius ꝓ
basse tanq̄ veꝝ. q̄ ꝑ fit de temptatione de
monū. ꝓter eoꝝ falsam credulitatē ꝓcedē
tem quā adhibēt demonibꝫ. Et tō vt dicit
Polgot sup li. Bap̄. c. xiij. Obseruatores
talū multa incōmoda recipiunt ꝓter eoꝝ
falsam fidē que alij nullaten⁹ patiunt q̄ de
talibꝫ nō curant. Et Policrat⁹ li. ij. ca. j. di
cit. Rusticanū ꝛ forte aselli puerbiū est qui
somnijs aut augurijs credit nunq̄ esse se
curū. Ego sniam verissimā ꝛ fidelissimam
puto. Dec ille. Vñ q̄q̄ talibꝫ demones ꝓ
curant dolorē capitiꝭ aut oculoꝝ vt ad eos
recurrāt sepius. ꝛ eis offerāt supsticiosa fa
cta sicut muscas aut carbones aut crines
mortuoꝝ. q̄ cū appensa fuerīt collo patiēt
vident curari. cū tñ in reiueritate nō curāt
eo q̄ ille dolor nō fuit natural' cōplexiōis
sed solū vexatio diaboli. q̄ ad tp̄s illū ho
minē vexauit in capite turbādo sibi mem
bra ꝛ cruciādo. Siꝫ oc'os aut nares aut
aures aut ventrē cōmouēdo seu etiā ꝑtur
bādo. ꝛ cū ad eū recurrit patiēs ꝯbis vl' ali
q̄bꝫ factꝫ vel ligaturis tūc cessat a tali vexa
tione. ꝛ videt curare. Sz di. tñ aliq̄n alij
ganꝫ ꝯba euāgelij vel p̄salterij in collo. Rñ.
q̄ si illa ꝯba cū deuotiōe alligentꝫ intētione
bona vt deꝰ ad eoꝝ appensionē curet pari
entē nō ē aliq̄d mali. Sed q̄n credit q̄s q̄
illa ꝯba ex ꝯtute ꝓpria curēt febres ꝛ phibe
ant morbū caducū. ꝛ q̄n eis admiscentꝫ ca
racteres ignoti seu noīa aliq̄ extranea. vel
q̄n nō pmittitꝫ q̄ ꝓsona portās sciat q̄d ibi
p̄tinet. nō est dubiū q̄ ꝑ totū sit supsticio
sum. Et tales redarguit Crisꝫ sup Mat.
di. Nōne euāgeliuz semp in eccl'ia legit. ab
oīb⁹ audit. Cū igitꝫ euāgelijū in auribꝫ posi
tū nihil ꝓdest. quō verba eiꝰ circa collū po
sita ꝓdesse p̄nt. vbi ꝯtus ē euāgelij in figu
ris lr̄aꝝ aut in intellectu sensuū. si in figu
ris. bene ꝛ circa collū suspēdunt. Si in in
tellectu. igitꝫ melius in corde posita ꝓsunt
q̄z circa collū suspensa. Pōt aūt q̄ruoꝝ mo
di p̄dici ydolatrie reprobari sic moraliter
Primo enī illi nō credūt deū vnū q̄ omnia
asscribunt astris ꝛ stellis. et ꝯm ꝑ ꝓperari
se credūt. Contra q̄s Dicere. r. dt. Signis
celi nolite metuere. Alij q̄ plus hoīb⁹ q̄z dō
obediunt. Cōtra illud Actu. v. Magis o
portet obedire deo q̄z hoīb⁹. Alij q̄ plus di
ligunt parētes q̄z deū. Cōtra q̄s saluator.
Si q̄s plus diligit p̄rem aut m̄rem non ē
me dignꝰ. Alij q̄ ꝓ sanitate vel ꝓsperitate
ꝓsulunt sortilegos. Quib⁹ oīb⁹ dr. Nō ha
bebitis deos alienos Exo. xx. Sedo deū
esse vnū ꝓbatur rōne discursus naturalis.
Plā simplex forma deiratꝫ si nō esset vna ꝛ
eadē nūero sz cōicabilis plib⁹ ꝓtraheret a
liq̄ addito ad esse singulare. ꝛ ita apponere
tur alteri. nec eēt simplicissima. q̄d ē falsus.
Itē si eēnt plures dij aut oēs eque poten
tes essent regere mūdū ꝛ creare creaturas
aut nō. Si sic. tunc cū vn⁹ eque potens esset
oībus ipo sufficiente alij superfluerent. cum
peccatuz sit fieri per plura quod potest fie
ri per paucioza. Si autē nō essent eque po
tentes tūc nō eēnt dij veri. cū do attribuit
oīpotētia. Itē aut essent eque cōcordes
aut discordes. Si discordes. sequit deor
dinatio creaturaꝝ que nolūt male dispo

ni.rij. Verbaphisice. Si cõcordes igit dato vno sup fluũt alij. Item sicut ẽ in naturalibꝫ sic est ĩ diuinis. Sed hic oĩs pluralitas rẽdit ad vnũ. ergo ĩ diuinis similit. Nã hic in naturalibꝫ oĩes homies reducunt ad vnũ scz ad Adam. Oĩs celi reducunt z cõtinẽtur sub octaua spera. oĩa tempora cõtinentur sub vno euo. Vñ sex dies faciũt vnã septimanam. q̃ttuor septimane vnũ mẽsem. xij. mẽses faciũt vnuz annum. q̃nq; autẽ anni faciũt vnũ lustrũ. z sic de aliꝭ. z sic oĩa reducũtur ad vnũ. Ita etiã erit ĩ diuinis q̃ oĩa reducũtur ad vnum creatorem.

¶ Dixi tertio q̃ nr̃i themat's cõsideratio dic̃ q̃ deus est trinus ĩ psonis. q̃d probat numeralis psonarũ distinctio. cũ subditur. scim⁹. z loq̃mur pluraliter. ad significãdũ tres psonas patris z filij z. ss. Hec aũt trinitas psonarũ. pbat tripliciter. Ipa ei patet ĩ scpturis oñditur in figuris. relucet ĩ creaturis. De primo quõ scrã trinitas patet in scpturis. dicit Heñ. i. Faciam⁹ hoĩem ad imaginem z similitudinẽ nostrã. Qõ exponit magister sn̄arũ lib. i. di. ij. ca. iij. Dicẽs enim. faciam⁹ ad nostrã. pluralitatẽ psonarũ ostẽdit. Dicens vero ad imaginẽ. vnitatẽ ostendit essentie. Ut enĩ dicat Aug⁹. in lib. de fide ad petrum. Si in illa natura patris z filij z. ss. vna esset trĩs psona nõ diceret. Faciamus hoĩem ad imaginẽ nostraz. Cũ enĩ dicit ad imaginẽ. vnam esse naturã oñdit. ad cuius imaginẽ homo fieret. Cum vero dicit nostrã. oñdit eundẽ deum. nõ vnam sed plures esse psonas. Unde dicit Hylarius. iij. lib. de trinitate q̃ his v̄bis significatur q̃ in trinitate nec diuersitas est nec singularitas nec solitudo sed similitudo z pluralitas seu distinctio. Et idem li. iij. de trinitate dicit. Per hoc q̃ dicit ad imaginem z similitudinẽ nõ excludit pluralitas psonarũ. q hoc q̃ dicit faciamus ad nostrã. nõ excludit essentie vnitatẽ. Itẽ hec trinitas exprimit ibi. cũ dicit Heñ. j. In principio creauit de⁹ celũ z terrã. vbi p deum significat pater. p principiũ filiũ. q̃ ait Jo. viij. Ego principiũ q̃ z loq̃r. Itẽ spũs scs denotat. cũ dr̃ ibidẽ. Et spũs dñi ferebat sup aquas. ferebat intellige nõ localit̃ sed potẽtialiter sm Aug. ad Orosiũ. Itẽ ps. dicit. Verbo dñi celi firmati sunt, z spũ oris eiꝰ oĩs v̄tus eor̃. Verbo. ecce filiꝰ dñi. ecce pr̃. z spũ oris eius. eccc. ss. Itẽ idẽ ps. Bñdicat nos deus de⁹ nr̃ z be. nos de⁹. vbi dicit ter deus. Itẽ Isa. vj. dr̃ q̃ seraphin clamabãt ter Sanct⁹ s. s. dñs. ad significãdũ psonarũ pluralitatẽ. q̃ aũt q̃ dicit dñs z nõ dũi. significat vnitatẽ sube. Itẽ Dar. vlt. dicit saluator aplis. Ite in orbẽ vniuersũ pdicate euãgeliũ oĩ creature bap. eos in noĩe pris z fi. z. ss. In noĩe dicit nõ in noĩbus. ad significandũ essentie vnitatez. sm Anb. li. j. de trini. Tria aũt noĩa tres psonas oñdunt. Itẽ. j. Jo. v. Tres sunt q̃ testimoniũ dant in celo. pr̃. v̄bũ. z. ss. Et hi tres vnũ sunt. Itẽ apls ad Gal. iij. Misit de⁹ spm̃ filij sui. Ecce tres psone. Itẽ Rom. v Qm̃ ex ipo. s deo pre. z p ipm̃ scz filiũ. et in ipo scz spũ scto sunt oĩa sm Augu. li. de trinitate. Sc̃o trinitas psonarũ oñdit in figuris. Significat enĩ pmo p tres angl̃os qs abraam vidit z vnũ adorauit Heñ. xviij. Secdo significatur p tres digitos q̃bꝫ eq̃liter appendit̃ moles terre. Isa. xl. Tertio p tres ciuitates refugij eq̃liter a se distãtes. Deute. iij. Quarto p tres digitos eq̃lit̃ in pariete scribẽtes Dañ. v Quinto p tres paginas ĩ vna vite fixas Heñ. xl. Sexto per tres portas ciuitat̃. qs vidit Ezech. vt habet Ezech. ¶ Tertio hec trinitas psonarũ relucet in creatur̃ in q̃bꝫ vestigiũ trinitatis. De q̃ dicit Weldenf. sup illud ps. In factis manuũ tuarũ meditabar. Vestigiuz trinitatis relucet in creatur̃. Nã potẽtiaz dei manifestat creaturarũ ĩmensitas. Ecce pr̃ cui appropriat potẽtia. Sapiam oñdit creaturarũ decor. Ecce filius cui appropriatur sapia. Benignitatẽ oñdit creaturarũ vnitas. Ecce spũs scus. Cõsiderem⁹ q̃ in q̃bꝫ hec tria ꝓsistunt. Immẽsitas ẽ in duobus. s magnitudie z multitudie. Multitudo ẽ in tribꝫ. vicz visibilibꝫ. inuisibilibꝫ z p̃mixtis. Magnitudo ĩ mole z spacio. Moles in massa z pondere. Spaciũ in lõgo lato z pfundo z alto. Decor in q̃ttuor. in situ motu specie z q̃litate. Situs i cõpositiõe z ordine ĩ loco et tpe. Tps in p̃terite. loc⁹ naturalis aialis z rõnal. Localis añ retro dextrorsum z sinistrorsum sursum z deorsum. Naturalis in incremẽto z decremento. aialis in sensibꝫ z affectibꝫ. Rationalis in factis z consilijs. per hec phi ad cognitiõẽ vitatz̃ summe puenerũt. Sz obmissa

ista curiositate veniam⁹ ad simplicē veritatem. Relucet enī trinitas psonarū in superioribꝫ creaturis vt in sole scz q⁹ mouek lucet z calet. Sicut ergo ibi illa tria sunt sed tñ indiuisibilia. ita tres psone in vna indiuisibili natura inquit Aug⁹. in li. de verbis domini. Scdo in creaturis inferioribꝫ. sicut in aqua fons generat riuū. Riuus stagnū z tñ vna est aqua. Itē in ligno. eadez est radix q̄si parens. stipes q̄si filius. et ramus q̄si spūssanc⁹. Tertio relucet in creaturis mediis scz in homibꝫ in q̄bꝫ sūt tres ordines electoꝝ. scz ordo cōiugalis q̄si pater q̄ generat aliū. z a nullo alio ordine pcedit clericalis q̄si genit⁹ in ꝓiugali tanq̄ filius a patre. z religiosoꝝ ab vtroq̄ scz a ꝓiugali z clericali. q̄ tres ordines sūt distincti ꝓprietatibꝫ. nō tñ sunt tria corpa mystica sz vnū corpus in xpo. Sed q̄a hoc expssius apparet in homie. ideo de homie sumam⁹ exemplū. Dicit enī q⁹ homo creatus est ad imaginē z similitudinē dei. De q̄ dicitur in ps̄. xxxij. Signatū est sup nos lumen vult⁹ tui dñe. vbi vult⁹ dei dicit essentia vnitatis z trinitatis psonaꝝ. Iuxta q̄ sum⁹ similes deo fm Innocen. q̄rtū. Sumus enī sīles ei q̄ntū ad essentiā. q̄a sicut deus etern⁹ est ita z nos ꝓpetui. z q̄ntum ad trinitatē psonarū q̄a similes sum⁹ patri p memoriā. filio p intelligentiā. spirituiscō p dilectionē seu voluntatē. Dec Innocē. Cui ꝓcordās Berñ. in li. de amore dei ca. xij. dicit. Q⁹ sicut ex pre gignit filius z ab vtroq̄. ss. Sic ex memoria z rōne voluntas ꝓcedit. Ut q̄ deo inhereret creata in boīe rōnalis ania. memoriā sibi vendicat pater. rationē filī⁹. voluntatē ab vtroq̄ spūssanctus. Sed vt ista facili⁹ z latius intelligas z in imagine z silitudine creatoris tui ad quā creatus es delecteris nobilitatē tuaz attendēs aduerte q⁹ duo in auctoritate pmissa innuuntur. Primo enī dicit q⁹ homo creat⁹ est ad imaginem dei. Scdo dicit q⁹ ad silitudinē dei Imago aūt nō est exteri⁹. sed interi⁹ ꝓsiderandā fm Aug⁹. in li. de spiritu z aīa ca. xix. in ꝓncipio. Attendit aūt imago in ħ. Prio q̄a sicut de⁹ est vbiq̄ totus z omnia viuificans mouens et gubernans. Sicut dicit ap'lus Actu. xvij. In eo viuim⁹ mouemur z sumus. Sic ania in suo corpe tota vbiq̄ viget viuificās illud mouēs z gubernans. nec in maioribꝫ membris maior nec in minoribꝫ minor. sed in minimis tota sicut in maximis. z sicut de⁹ est in suo mūdo sic aīa in suo corpore exterius. superi⁹. inferi⁹. regendo portādo replendo. Et sicut de⁹ nec crescētibꝫ creaturis crescit. nec decrescētibus decrescit. Sic ania nec minuit membris minutis. nec auget auctis. Dec ē imago dei optima in aīa. Item fm Aug. ibidē ca. xx. Sicut de⁹ viuit z sapit. ita aia vivit z sapit fm suū modū. Item licet aīa sit vnus nature. tñ tres vires in se habet. i. intellectum memoriā z voluntatē. Haz sicut ex patre generat filius. ex patre filioq̄ ꝓcedit spiritussanc⁹. ita ex intellectu generat voluntas. z extūc ex his duobꝫ ꝓcedit memoria. nō tñ tres anie sed vna ania et tres vires. In his ergo interioribꝫ hō diuinā genit imaginē. z ex his q̄si excellētioribꝫ anie viribus iubemur diligere ꝓditorē nostrū. vt q̄ntū intelligit diligat. z quātū diligit semper in mēte habeat. Nec sufficit de eo intellectus nisi assit in amore eius volūtas. nec hec duo sufficiūt nisi memoria addat q⁹ in mente intelligētis z diligentis maneat deus. vt sic nullū sit momētū quo pñtē nō habeat eum in memoria. Sed videamus de silitudine. Dicit enī Aug⁹. in lib. ꝓpositionū ca. xxj. Q⁹ in hoc hō creatus est ad silitudinem dei. q̄a sicut deus est caritas. bon⁹. iust⁹ z patiēs atq̄ mitis. mūdus et misericors z cetera sancta rū virtutuz insignia q̄ de eo dicūtur. ita homo creat⁹ est vt caritatem haberet vt bonus esset et iust⁹ patiēs atq̄ mitis mūdus z misericors. q̄s virtutes quāto plus quisq̄ i se habet. tanto propinquior est deo. z maiorē cōditoris sui gerit similitudiem. Si vero q̄d absit aliqs ꝓ deuia viciorū z diuerticula malorū ab hac nobilissima sui cōditoris similitudie degenerans oberret. tūc fiet de eo quod scptuz est. Homo cū in honore esset nō intellexit. Quis maior homini honor potuit fieri q̄s vt ad similitudinē sui cōditoris cōderet vt eisdē virtutū vestimētis ornarek quibꝫ cōditor. De quo legit. Dñs regnauit decorē indut⁹ est. i. oīm virtutū splendore et tot⁹ bonitatis decore ornat⁹. vel q̄d maius homini potest esse dedecus aut infelicior miseria q̄s vt hac similitudinis gloria sui cōditoris amissa ad inforem et irrationalem bruto ꝝ iumētoꝝ silitudinez dilabatur. Quapropter fm Aug⁹. vnusq̄sq⁹ diligēs

attendat ꝓme ꝺitionis sue excellentiã et venerandã sancte trinitatis in se imaginẽ agnoscat. honorezq; similitudinis diuine ad quẽ creat⁹ est. nobilitate mozũ. exercitatione ſrutum. dignitate meritoz. attẽdat vt cũ apparebit ql̃is sit tunc silis ei appareat. Qui enĩ mirabiliter ad sil̃itudinẽ suam in ꝓmo hoĩe cõdidit. mirabiliterq; in secũdo. i. in seipo reformauit. Cuius trinitatis sanctissime ꝺsequi clarã gloriã z facie ad faciem intueri nos faciat pater et fil⁹ z spiritussanctus. Amen.

De corpore Christi. I.

¶ Sermo LXXXII.

Qui manducat meam carnẽ z bibit meũ sanguinem in me manet z ego in eo. Joh. vi. Tria sunt ex q̃bꝫ solet cõmẽdari rex vel ꝓnceps terrenus. Primũ est potentia. q̃a ꝓncipatus nõ est nisi q̃dã ciuilis ptãs. Ideo dicit Salomon. Prouer. xiij. In multitudine ꝑpli dignitas regis. et in paucitate plebis ignominia ꝓncipis. Secundũ est clemẽtia. vñ. iij. Reg. xij. z. ij. Para lip. x. Si placueris ꝓplo huic et lenieris eos ſbis clementiꝫ seruiẽt tibi oĩi tpe. Prouer. xx. Roborat clemẽtia thron⁹ regis q; ptãs sine clemẽtia vertit vez ꝓncipem in tyrãnũ. Jõ dicebat artarxerses rex magnus Hester. xiij. Cũ gentiꝫ multis ĩperassem z vniuersũ orbem ditiõi mee subiugassem. nequaq; volui magnitudie abuti potentie sed clemẽtia z lenitate gubernare subiectos. Tertiũ ẽ magnificẽtia. Magnificentia enĩ est ſrtus solis ꝓncipiꝫ ꝺuenies. Ideo dicit Hester. j. q⁹ asuerus rex fecit cenã magnã cũctis ꝓncipiꝫ. in q̃ fuit ministrantiũ habundãtia. vinũ quoq; magnificẽtia regia dignũ apponebat. Et quia dñs nr̃ ihesus xp̃s est ꝓnceps regũ terre. vt ꝺr Apoc. j. Idcirco potest ab ĥ triplici ꝑcepto cõmendari. z singulariter in sacro diuinissime eucharistie. In q̃ primo oñdit suã oĩpotentiã. q̃a nõ minoris ſrutis ẽ mũꝺũ ex nihilo creare q̃s totã substantiaz panis subito in corp⁹ suũ incorruptibile conuertere. Ideo dicit Ps. Q̃ mẽoriaz fecit mirabiliũ suoz xp̃s in hoc sacro. Opa enĩ mirabilia declarant diuinã potentiã. p q̃ꝺ bus ꝓpheta dicit. Cõfitebor tibi q̃a terribiliter magnificat⁹ es. mirabilia opa tua z aĩa mea cognoscet ñimis. Secõ christ⁹ oñdit ibi suã clementiã. qz totuz semetiꝑm dedit tã dignis q̃s indignis. Et ideo sequitur. Misericors z miserator dñs. De qua clemẽtia dicit ꝓpha in Ps. Suauis dominus vniuersis. z miserationes ei⁹ sup oĩa opa eius. Tertio xp̃s oñdit ibi suã magnificentiã. q̃a ibi statuit dari vnũ ferculũ q̃ꝺ habet plus in se de ꝑciositate q̃s suũ totuz regnũ. ideo Ps. extollens magnificentiaz diuinã dicit. Oculi oĩm in te sperãt dñe. et tu das escã illis in tpe oportuno. Et quia oportuna man⁹ in ꝓncipe designat magnificentiã. ideo dic̃. Aperis tu manũ tuam et imples oĩe aĩal benedictiõe. Tantaz igit salutaris nr̃i potentiã. tantã clementiaz tantã magnificentiã ꝺsiderans scta mater ecclia erga se ex maxia xp̃i dilectione z caritate ostensa. merito hoc dignissimũ sacr̃m tanto deuoti⁹ tanto celebri⁹ venerari censuit. q̃nto maioza ex eodẽ sibi beneficia ꝓcessisse ꝺspicit. Quoz quidẽ beneficioz illud quidẽ ꝑcipuũ videt q̃ ĥ venerabile sacramentũ facit in nobis manere deum. et nos in deo. Hinc saluator loquẽs de pfectione huius sacr̃i. dicit in verbis ꝓpositis. Qui manducat meã carnẽ z bibit meũ sanguinẽ in me manet z ego in eo. Circa materiã p̃ntis sermonis triplex pot occurrere dubitatio. Prima quare xp̃us instituens istud sacr̃m voluit nos participes eẽ eiusdẽ ꝓ sacramentalẽ manducationẽ. Secõda quare cũ xp̃s istud sacr̃m instituit sub duplici specie. ecclesia romana nõ tradit laicꝫ illud nisi sub vna. Tertia q̃ z q̃nta sit vtilitas huius sacr̃i vltra alia sacra. Ista tria tangunt⁹ ĥ in verbis ꝓpositis. Hã sacramẽtalis ꝓceptio tangitur. cũ dicit. Qui manducat. Sub duplici specie institutio tangitur. cũ dicit. carnẽ meã z sanguinẽ meuz. vtilitatis fructus z effectus salutarꝫ cõsecutio cũ ꝺr. in me manet z ego in eo. ¶ Dirimo primo q̃ tangit ĥ sacramentalis ꝓceptio hui⁹ dignissimi sacr̃i cũ ꝺr Qui mãducat. Et q̃ occurrit illa ꝓncipal' dubitatio. quare xp̃s istituẽs istud sacr̃m voluit nos participes esse ciusdẽ ꝓ sacr̃talẽ mãducatiõez Ad istud aũt dubiũ rñdet beat⁹ Tho. in q̃ daz fmone di. Q̃ xp̃s instituẽs ĥ sacr̃m voluit nos participes eẽ ipi⁹ ꝓ sacramẽtalem manducationẽ ad faciendũ ꝑ ĥ mẽoriã q̃.

druplicis sui ma rimi beneficij. scz sue pas sionis. sue ꝓpiationis. sue dilectiõis ꝛ sue vnionis. ¶ De primo scz de passione dicit ipe Luc. xxij. Hoc facite in meã cõmemo/ rationẽ. que verba repetit Apl's in episto la hodierna. j. Corinth. xj. vbi expresse di cit. Quotienscũqz mãducabitis panẽ hũc ꝛ calicẽ biberis. mortẽ dñi annunciabitis. Semp quidẽ in memoria debet esse pas sio xpi. Juxta illud Trenoꝝ. iij. Recorda re pauꝑtatis mee absinthij ꝛ fellis. Unde Grego. libro. iiij. dyalogoꝝ dicit. Hec nãqz victima ab eterno interitu anias soluit. q̃ illã nobis mortẽ vnigeniti filij passionẽ sem per imitaf. Hec ille. Herñ. aũt. Memoria passionis xpi habeꝫ in hoc sacramẽto si ad memoriã reuocetur quõ fiat panis de gra no triturato. mola ꝓtrito. in clibano cocto Granũ xps est Johis. xij. Nisi granũ fru menti. Istud granũ triturat̃ est in flagel latione Johis. xix. Tunc apprehẽdit eum pylatus ꝛ flagellauit. ꝓtritꝰ in mola crucif. Figura de Samsone quez philistijm ex cecantes molere fecerũt. Sic iudei nisi ex cecati fuissent mola crucis nõ attriuissent xpm Isa. liij. Attritus est ꝓpter scelera no stra. missus quoqz est panis iste in clibanũ sepulchri q̃ ad corpus. inferni quo ad ani mã. Ecce memoriale passionis q̃d toties recolitur quoties istud sacramentũ mãdu catur. ¶ De secũdo scz de mẽoria ꝓpiatio nis diuine dicit Leuit. ij. Q̃ sacerdos tol let pugillũ plenũ simile ꝛ olei ac totũ thus ꝛ ponet in mẽoriale sup altare. Hoc est me moriale ꝓpiationis. p̃ oblationez eni sup altare ꝓpiatio fit. maxie p̃ sacramẽtũ altaris. fm Grego. Est aũt sciendũ Q̃ in xpo sunt tres substãtie scz corpus aia ꝛ deitas. per similã ergo caro xpi significaf ꝓpter ca rentiã furfuris. In simila ergo corpis chri sti mũdicia. in oleo aũt anie sue gratia. in thure vero deitas. cui latria ꝛ bonoꝝ debe tur q̃ in thure oñdit. Juxta illud Catho nis. Thure deũ placa. Per hãc ergo simi lã habemus ꝓpiationẽ contra culpam.

¶ De tertio scz de mẽoria sue dilectionis dicit Deut. xiij. Diligã eos spontanee. vbi enumerãs dilectionis sue beneficia. inter alia h̃ subiũgit. Viuẽt tritico. mẽoriale eiꝰ sicut vinũ libani. Pro mẽoriali g̃ dilectõis diuine habes triticũ corpis christi ꝛ vinuz sanguinis eiꝰ. Dilectio autẽ dei q̃ nobis in hoc sacro oñditur euidẽter significatur ij. Regũ. xij. vbi tria de ouicula pauꝑis nar rantur q̃ eã pauper emerat. q̃ de panez ca lice suo nutriuerat. q̃ i sinu suo dormiebat Pauper iste est xps. ij. Corinth. viij. Pro pter nos egenus factꝰ est. Ouicula huius pauꝑis est fidelis ania Luc. xv. Inueni ouem quã pdideraꝫ. Magna ergo dilectio q̃ hec ouis p̃cio sanguinis xpi emit. j. Co rinth. vj. Empti estis p̃cio magno. Jtẽ pa bulo cordis nutritur Hab. xvj. Angelorꝝ esca nutriuisti pplm tuũ Jtẽ sinu misericor die sue fouet vt tandẽ in sinũ glorie recipi atur Luc. xvj. Mortuus est mendicus et portat̃ est in sinũ Abrae. ¶ De quarto sci licet de mẽoria sue vnionis dicitur in. Ps. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ mificors ꝛ miseratoꝝ dñs. escã dedit timentibus se. Sicut enĩ magna est vnio escaꝝ ad sumẽ tem. ꝺa carni ꝛ sanguini vniunt. Sic nos mirabiliter vnimur esce corpis xpi. Unde Augꝰ. dictũ est in lib. ꝓfessio. Liby sum grã diũ. Et seq̃tur. Nec tu me mutabis in te. sed tu mutaberis in me. Exbis oñibus in/ fero q̃ ꝓceptio huius sacramẽti est ꝓfectio omniũ virtutũ in nobis. igit̃ merito efre quẽtandũ. Et ꝓio ad fidẽ catholicã extol lendaz. ꝺa cũ virtus sit de bono ꝛ difficili. quãto est difficilior tanto est laudabilior. Et ꝺa istud sacramẽtũ est arduũ ad credẽ dum. ideo dignificat fidez credẽtis. ꝛ eius meritũ exaltat. ideo dicit̃ mysteriuz fidei. i. habẽs secretã et occultã intelligentiaz re nendã per fidez. ꝺa aliud videt. aliud sub visis esse firmiter credit. Hecõ ad spem de futuro ꝓfirmandũ. ꝺa spes promissi bo ni maxime ꝓseruaf per arrã. Istud autem sacramentũ maxie est pignus ꝛ arra futu re beatitudinis quã exꝑecram. vnde non solũ est signũ remẽoratiuũ sed eriã p̃nosti cũ. fm Dionisiuz in libro de ecclĩastica ie rarchia. Tertio ad caritatez nobis incen dendã. ꝺa naturaliter quilibet inclinatur ad diligendũ se diligentes. Et ideo xps vt maxime nos incitaret ad caritatem in hoc

sacramēto suā maximā dilectionē nob vo luit oñdere. In q̄ nō sua sed seip̄m nob de dit. vñ istud sacramentū est q̄d matīe eccle sia tenet in sanctitate z puritate. Sicut di cit Dionisius de ecclīastica ierarchia. Sic q̄ patet ex his solutio p̄me dubitationis q̄ fuit cur xp̄s instituēs istud sacramentū vo luit nos esse participes ip̄i⁹ p̄ sacramētale p̄ceptionē q̄ est māducatio. q̄m vt audistis hoc exigebat q̄druplex mēoriale magni be neficij humano generi impensi. s. passiōis. p̄piationis dilectionis z vnionis. Insup requirebat hoc ip̄m p̄fectio triplicis virtutis p̄incipalis. scz fidei spei z caritatis. que per hoc sacramentū p̄ficiunt. Et tantū de p̄mo.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄e missis tangitur hui⁹ sacri sub duplici specie institutio. cuz dicat. Hēa carnē meū sanguinē. Et quo occurrit illa scōa dubitatio. Cū xp̄s istud sacramētuz instituit sub duplici specie. cur ecclesia romana non tradit illud laicis nisi sub specie vnica. Circa cuius dubitatiōis solutionē etiā z illud ē p̄siderandū. Q̄ cuz xp̄s hic asserat esse carnē suam z sanguinē suum. quare sub p̄p̄ris speciebus carnis z sanguinis nō potius sumit q̄z sub alienis. scz panis z vini. Istud igit̄ p̄imo ē soluen dū. Assignat autē triplex efficax ratio ad h̄ quare nō sumit sub p̄p̄ria specie sed aliena. Prima ē vt fides habeat meritū. dū aliud credit. aliud cernit exteri⁹. Un Joh. xx. di crum ē thome. Beati q̄ non viderūt et cre diderunt. Nam ſm Grego. ibidē. Fides nō habet meritū cui ratio humana p̄bet experimentū. Scōo ideo ne horreret ani mus q̄d cerneret ocul⁹. De p̄se. di. ij. q̄d sit. Horret nāq̄ anim⁹ carnē crudā comede re. q̄d bestiaz p̄p̄riū esse videtur. Tertio ad ridiculū paganoz euitandū. De p̄se. dis. ij. Utrū. Nā merito insultare nobis possent q̄ deū carnalē habentes totiēs ip̄m vora remus. His p̄missis veniam⁹ ad p̄positaz dubitationē soluendā. Pro cui⁹ solutione pono istā catholicā p̄clusionem. Cōmunio eucharistie sub vtraq̄ specie. panis scz z vi ni non ē necessaria toti populo credentiuz simpliciter z absolute ad salutē. licet xp̄us de vtraq̄ specie in ſbis istis faciat mētio nem. Istam p̄clusionē p̄bo primo p̄ legem diuinā. Scōo p̄ p̄suetudinez z p̄axim ec clesie primitiue. Tertio per sacra concilia Quarto p̄ dicta sanctoz doctorū i lege dei veraciter se fundantiuz. Et p̄mo p̄bat hoc p̄ legem diuinā tam noui q̄z veteris testamē ti. Nā in lege noua xp̄s loquens de hoc sa cramēto. xv. vicibz. vel forte plūribz fecē mē tionem de hoc sacro. De pane quidez z de manducatione. tm̄. xi. vicibz. De māduca tione vero carnis z bibitiōe sanguis qua ter. De vino vero in toto p̄cessu non fecit mentionē. vt dicit Joh. vj. p totū. ad osten dendū vtiq̄ manifeste q̄ sumere sub alte ra specie tm̄. scz sub specie panis sufficit ad salutē. z q̄ sub specie panis p̄tinet vera ca ro xp̄i z verus sanguis ip̄i⁹. Unde inquit. Operamini cibū q̄ nō perit sed q̄ p̄manet i vitam eternā. quē filius homis dabit vo bis. Hunc enī pater signauit de⁹. Ecce p̄i mū testimoniū in q̄ nullā mentionez facit de potu. z dicit cibū p̄manere z sufficere in vitam eternā. Itē ibidez. Non moyses de dit vobis panē sz pater me⁹ dat vobis pa nē de celo verū. nō dicit z sanguinez. Ecce scōm testimoniū. Itē ibidē. Panis enī dei est q̄ descendit de celo z dat vitam mundo Ecce tertiū testimoniū. Itē. Ego sum pa nis vite. q̄ venit ad me nō esuriet. z qui cre dit in me nō sitiet vnq̄. Itē hic in euāgelio Ego sum panis viu⁹ qui descendi de celo. Itē ibidē. Hic ē panis de celo descendēs. vt si quis ex ip̄o manducauerit nō moriat Item. vij. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Si q̄s māducauerit ex hoc pa ne viuet in eternū. Itē. viij. Panis quē ego dabo caro mea ē p̄ro mūdi vita. Item. ix. Amen amē dico vobis. nisi māducaueritz carnē filij homis z biberitis ei⁹ sanguinez. nō habebitis vitā in vobis. Ubi p̄mo in cipit facere mentionē de bibitione sangui nis. nullā tm̄ facit mentionē de specie vini. Item. x. Qui māducat meā carnē et bibit meū sanguinē habet vitā eternā. Item. xi. Caro mea vere ē cib⁹. z san. me⁹ vere ē po tus. Itē. xij. in verb nr̄i thematis Qui mā ducat meā car. z bi. me. san. in me manet. In quib⁹ solū q̄tuor locis fit mētio de po tatione sanguinis z nullo mō de potatiōe vini. Cū igit̄ sub specie panis p̄tineat tot⁹ xp̄s z integer pater q̄ q̄ sumit sub vna spe cie sumit vtrūq̄ scz carnē z sanguinē. z im plet dñi mandatū illud. Nisi māducaueri tis. dato etiā q̄ de sacramētali sumptione

intelligeret. Istud patet ex eo. qa xps concludēdo post oīa sua dicta. de hoc sacramento finaliter dicit. Qui māducat hunc panē viuet ineternū. Cum ergo sub specie panis istud sacramentū ꝓfert vitā. igit̄ sufficit fidelib⁹ laicis sub vna specie ad salutē z p ꝓsequēs taliter suscipiens implet p̄ceptum xpi. q̄d dicit̄ de carne z sanguine. Et potest ex his sic ꝓcludi hereticō. Aut enim totus xps est z integer sub specie p̄is aut nō. Si nō tunc falsum dicit. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Ex quo enim nō est totus. quō ē viuus. si aūt est totus z viuus. igit̄ est cū sanguine. cū sanguis sit sedes anīe. q̄ est vita corporis. Si igit̄ totus cū sanguine. igitur q̄ sumit corpus sub specie panis sumit z sanguinē. Scōdo idem probatur p illud. Q cū xps docuisset discipulos orare. p necessarijs ad salutē inqt. Sic orabitis. Pater nr̄ z̄. panē nostrū supsubstantialē da nobis hodie. Matḥ. vj. Luc. xi. Q vtiq; de hoc sacramēto exponit̄ ꝑm Hiero. Cipr̄ianū z Nicolaū de Lyra. Vñ petendo hoc sacramentū petim⁹ oīa alia que oīa ordinant̄ ad ip̄m. q̄ ideo dicit̄r quotidianus. qa q̄tidie sumit̄r per mīistros ecclesie. p se z p tota cōmūitate. Hec Lyra. Nulla aūt fit mētio ibi de specie vini. Tertio idez probat̄ p illud q̄d in veteri testamento figuratū est de hoc sacramēto Et p̄mo de Melchisedech. q̄ in figura xpi panem z vinū obtulit Gen̄. xiiij. ad Hebr. vij. Istud aūt fuit in figura sicut z cetera. j. Corinth̄. x. Oīa in figura cōtingebant illis. Nō legitur aūt melchisedech sic dedisse populo. sed per semet tm̄ sic obtulisse more sacerdotis. Quarto idez ꝓbatur de agno paschali. vbi solū p̄cepit̄ esus agni nō aūt aliqua bibitio vini. Agnus aūt est figura hui⁹ sacramēti. cū de xpo dictuz fit. Ecce agnus dei q̄ tollis pcā Joh. j. Quinto idem ꝓbatur de māna q̄d dabat̄ populo israel sine aliqua bibitione vini. z tm̄ habuit p se oīe delectamentū suauitatis. vt dicit̄ Sapie. xvj. Sexto idez probat̄ p illud Leuit̄. j. vbi dicit̄. Q sacerdos sumēs offerat pro pcō sacerdotis vel etiā totius multitudinis. z aspergat ꝓtra velum sanctuarij z de eodez ponat̄ sup cornu altaris residuū fundendo sup basim altaris holocausti. Et. xvij. ibidez dicit̄. Sanguinē dedi vobis vt sup altare in eo expietis p animab⁹ vr̄is. Ecce quic̄q̄d de sacrificio sanguinis fuit in veteri testamēto totū referrur ad sacerdotē z nō ad populuz. In cuius signū soli sacerdotes vtebant̄ libaminib⁹. id est. his sacrificijs q̄ fiebāt ex fluida materia. scz oleo vino. Septimo idem patet de Abraam q̄ venientibus ad se angelis fecit cōmisceri tria sata farine et panez fieri. nulla mentione facta de vino Gene. xviij. Octauo idē patet de comestione helye qui comedit panē subcinericiū z cibū aque bibit. nō aūt vini in quo sacramentū sanguinis xpi cōficitur. Nono hoc idem patet ex p̄xi xpi z apostolor̄. Nam nō legitur xps aliquē laicum sub vtraq; specie p̄ter solos apostolos. xij. cōmunicasse. q̄s tūc z sacerdotes ordinauit. vt patet Joh. xiij. Mar. xiiij. z Luce. xxij. Et tamen si ista cōmunio fuisset de necessitate salutis vtiq; nō p̄termisisset matrē suā carissimā z alios minores. lxxij. discipulos. de q̄bus nulla fit mētio tanq; laicis. Decimo patet hoc ex pluribus cōiuīs p christū factis. in quibus nunq; legit xpm aliquē potasse. vt dicitur Matḥ. xiiij. z Johis. vi. de quinq; panib⁹. z iterū Marci. vij. de septē panib⁹. Vñ et post resurrectiōez cū duobus discipulis in Emaus solū panē legitur fregisse. Lu. xxiv. Et tamē ille panis figurabat corpus xpi. ꝑm Aug⁹. in libro de ꝓcordia euāgelistarū ꝑm Bedam Theophilū z oīs alios. Jnō Johis vlti. Christus post resurrectionez apparens discipulis comedit cū illis tantū piscem assum z fauuz mellis. De quo dicit Innocen. Grego. z Aug⁹. Q pisc̄is assus xps est passus. Undecimo hoc patet ex p̄xi apostolor̄ in primitiua ecclesia Actu. ij. vbi dicit̄. Q oīes fideles erāt p̄severantes in doctrina apostolor̄ z fractione panis. Et Hugī in scolastica hystoria exponit. id est eucharistie. vbi nulla mētio fit de vino. Jtez nullus apostolus legitur hoc dogmatizasse vniuersaliter p̄terq; paulus solis corinthijs. apud quos erat talis consuetudo. nec apostolus ita p̄cepit faciendum sed narrat p christū ita factū. quos ꝙa abutebant̄ isto sacramento in sumēdo sanguinez in multa materia rep̄hendit discens. Alius autem ebrius est. et tamē si fuisset hoc necessitatis quilibet apostol⁹ hoc in verbis docuisset et scriptis reliquisset. Duodecimo hoc patet ex p̄xi multorum

sanctorū qui in infirmitate positi sub vna specie solū cōmunicabant p̄ modū laicorū. licet etiā fuissent sacerdotes. sicut patet de beato Hieronymo. De quo scribit Eusebius in epistola ad Augustinū. Sili modo beat⁹ Ambrosius legit cōmunicasse de manibꝫ beati honorati vercellēsis episcopi. Idez legitur fecisse beat⁹ Benedictus. Idem legit fecisse beat⁹ Agapit⁹ papa qui quendā claudū sub vna specie cōmunicās fertur p̄fecte curasse. Idē narrat Guilhelmus in suo sacramētali Hugonez de sancto victore. doctorē maximuz in extremis fecisse. Tredecimo hoc idez p̄batur p̄ Canonē Isidori ex libro p̄aliorū. qui in sexta synodo Constantinopolitana dicit. Extra sanguinē. i. excepto sanguine cerimonias in ecclesijs celebramus. q̄si di. laicalē communionē. q̄ est ex statuto z p̄cepto ecclie introducta. q̄si q̄dam cerimonie sine sanguine damus. Et sequitur de cōmunione sacerdotali. Ira quippe accedim⁹ ad benedictiones archanas et sanctificamur participes effecti tam sancte carnis q̄z p̄ciosi sanguinis xp̄i. Hec ille. Hoc idem oñdit p̄alium. xp̄i. toleranū. q̄d narrat multos infirmos reiecisse eucharistiā. p̄ eo q̄ datur sine haustu dominici calicis. cuz alias multi infirmi nō possent quicq̄z deglutire p̄pter siccitatem oris. Idē patet ex p̄alio Remēsi. de p̄se. dis. ij. Peruenit. Ubi declaratur q̄ sufficit dare eucharistiā infirmis sine vino. Idez dicit p̄aliū. maciēn. q̄d precepit habere paratā hostiam ad cōmunicandum infirmū nulla mentiōe facta de vino. vt de p̄se. dis. ij. Presbyter. z hec vocat sepius laica cōmunio. vt. l. dis. Si eps. z. lv. di. Si euāgelica. vbi dicit q̄ eps vel presbyter p̄pter crimē capitale p̄ ipm cōmissuz depositus. laicalē cōmunionē tm̄ accipiat q̄diu vixerit. Idem habet ex p̄alio Bardineñ. p̄ duo decreta. vbi similiter laicā cōmunionē vocat sub vna specie. s. corp⁹ xp̄i. Fm Abbatez. Fm Innoc. i. viaticū. Fm Hosticñ i. panis benedictus vel corpus christi. Idez Johānes andree in nouella de ecclesione. ostius. Idez patet de p̄se. di. ij. In tribus. vbi p̄cepit clemens papa p̄s byterꝫ reliquias fragmentoꝝ corporis xp̄i custodire. nulla mentione facta de vino. De cuius tamen custodia si fuisset in vsu maioz cautela fieri debuisset. Unde dicit Archidia. de p̄se. di. ij. Presbyter. q̄ noñ precipit seruari sanguinē. quia opus eēt nimia cautela in eo seruando. Et sequitur. Nec ē opus q̄a vbi est corpus ibi ē sanguis. Item sancta synodus romana cui p̄sedit Leo papa de p̄se. di. ij. in q̄bus dic̄. Idez ē corpus de q̄ dictum ē. Caro mea vere ē cib⁹ z sanguis meus vere est potus. Et sequit ibidē. Corpus xp̄i edimus vt vite eterne possim⁹ esse participes. Ecce quō illa copulata solo corpore xp̄i attribuit p̄ceptū vt innuat q̄ sufficit sumere sub altera specie. Quis autē nisi fatuus audeat p̄tradicere tantis concilijs quorū est saluberrima auctoritas. et q̄bus ecclesie negocia terminant vt dic̄ Augusti. ad Januariū z Brego. xv. di. Canones dic̄. Ex sicut quattuor libros euāgelij sic q̄ttuor p̄cilia suscipere z venerari debemus. Decimoq̄rto hoc idem p̄batur ex antiquissima cōsuetudine ecclesie. Sunt enim fere ducenti z plures anni. et quo doctores catholici scribentes de hoc sacramento nihil faciunt de p̄ceptione vini i calice. imo a tanto tempore semper astruunt scripturis z exemplis non esse necessariam sumptionē sanguinis xp̄i in calice ipis laicis personis. vnde indubitanter tenendū est q̄ nunq̄z fuit in ecclesia de vniuersali cōsuetudine eccie. sed fm variū exemplū xp̄i in cena. varia fuit p̄suetudo in diuersis ecclesijs. Cuz ergo generalis p̄suetudo iam a tot annis sic obtinuit. non licet eam immutare. eo q̄ matimā vim habet leg⁹ vt dicit Tho. ij. ij. q. iij. arti. tij. Et ideo dic̄ Augus. ad Lassulanū. Ex p̄emptores p̄suetudinis ecclesie vniuersalis sic̄ cōtemptores legis puniēdi sunt. xij. di. De his. Turpis enim pars est que toti non p̄gruit vniuerso. viij. dist. Quo iure. Ex his infero q̄ sentiens p̄tra p̄suetudinē ecclesie vniuersalis in sacramētis. hereticus est cēsend⁹. patet p̄ beatū Thomā. ij. ij. q. xciij. vbi dic̄. Sicut enim falsarius esset qui aliqua p̄poneret ex parte alicuius q̄ non essent sibi cōmissa. ita vicium falsitatis incurrit qui ex parte ecclesie cultū exhibet diuinū contra diuinam auctoritatē ab ecclesia consuetaz. Decimoquinto ꝑ idem patet p̄ sanctos doctores antiquissimos. Haz Ambro. in lib. de sacramentis z in libro de paradiso dic̄. Ista esca quā accipitis. iste panis viuus q̄ de celo descēdit vite eterne substantiā ad/

mīnistrat.ꝛ quicūq; hunc panē manducauerit viuet ineternū. ḋa corpus xp̄i est. de cōse. di. ij. Reuera. ꝛ.c. oīa. et. c. in illo. ꝛ.c. nō iste. ꝛ.c. ante benedictionē. Jn q̄bus oībus habeť q̄ sumptio eucharistie sine sanguine sufficit p se ad salutem sub specie panis. Item Aug⁹. in epistola ad Dircanuz. Xp̄s panis est. de quo q̄ manducat viuet i eternū. de conse. di. ij. Xp̄s. Idem in ℞mone de verbis dñi. et habeť in glosa. j. Cor. xj. ꝛ sup̄ Ps̄. xxxiij. vbi semp facit solū mentionē de pane. et nihil de potu. Idem Hylarius in multis locis de trinitate. de cōse. di. ij. Si ñ sunt. ꝛ.c. in xp̄o p̄. Itē Hiero. exponens illa verba nisi māducaueritis carnem filij homis ꝛ biberitis ei⁹ sanguinē. dicit intelligendū esse de manducatione spirituali. q̄ est incorporatio fidelis aīe p gratiam p quā incorporatur tanq̄z membruz corpori xp̄i mystico. Item magn⁹ Innoc. de officio misse dicit q̄ vbi vinuz nō posset inueniri potest licite alterutrū sine altero cōsecrari. ergo nō est necessitatis absolute. Idem doctor Alexāder de hales in quarta parte summe sue dic̄. q̄ xp̄us integre sumitur sub vtraq; specie. ergo licet sumere sub altera specie tm̄. sicut fit a laicis vbiq;. Omnes autē Canones in cōtrariū allegati p hereticos. intelligunť de cōficiente presbytero q̄ sub vtraq; specie dz sumere. Et idē dic̄ sup̄ Johem. ¶ Si q̄s autē q̄rit quare ita ecclesia consueuit dispensare laicis sub vna specie. Rñ deo q̄ ℔ fit ꝓpter plura. Primo ꝓpter periculuz infideliratis q̄d se posset mentib⁹ infideluum ingerere si semp in speciebꝫ panis ꝛ vini daretur. possent enī simplices credere et intelligere q̄ sub altera specie nō esset totus xp̄s. sed tm̄ sub vtraq;. Itē ꝓpter periculū effusiōis q̄d de facili cōmitti posset in multitudine populi. Item ꝓpter periculū corruptōnis q̄d facile in estate ꝓtingeret in regionibus calidis. Item ꝓpter periculū q̄d posset cōtingere in portādo ad infirmū. Idē tenet Albertus magnus in tractatu de officio misse. q̄ etiā ponit q̄ in regionibus carentib⁹ vino posset dispensari etiam cum sacerdotibus vt sine vino conficerent in solo pane hoc sacramentuz. Idem beatus Tho. in. iij. parte summe sue. q. lxxx. arti. xj. dicit Q̄ duo ꝓsiderantur circa vsum hui⁹ sacramenti. vnū ex parte ipius sacramenti. aliud ex parte sumentiū. Ex parte sacri cōuenit q̄ vtrūq; sumať. q̄a de vtroq; ꝓfitie perfectio sacramēti. Et ideo q̄a ad sacerdotez ꝓtinet hoc sacramentū ꝓficere ꝛ pficere. nullo modo debet corpus xp̄i sumere sine sanguine. Ex parte aūt sumentiū requirit summa reuerētia ꝛ cautela ne aliquid accidat q̄d vergat in iniuriā tanti sacramenti. q̄d p̄cipue posset accidere in sanguis sumptione. q̄ quidē si incaute sumereť defacili posset effundi. Et q̄a crescente multitudie populi xp̄iani. in qua sunt senes ꝛ iuuenes ꝛ paruuli. quoz q̄dam nō sunt tante discretionis vt cautelam debitā circa huius sacramenti vsum adhiberēt. ideo ꝓuide ordinatū est vt populis sanguis sumendus nō detur sed solū a sacerdotib⁹ sumať. Dec ille. Idē dicit super Johannē in postilla. ꝛ ibidē Nicola⁹ de Lyra simili. Si ergo q̄rat hereticus q̄re sacerdotib⁹ sicliceť et nō laicis. Rñdetur q̄ hoc est ꝓpter pfectionez sacramenti quā soli sacerdotes ꝛ non laici debent pagere. vt dicit Tho. sup̄. iiij. sententiaz. di. xj. Scōo hoc fit ꝓpter periculū effusionis. q̄a facilius vna gutta sanguinis labereť q̄z vna particula corpis christi. ℞m ipm. Idē ponit Bonauētura di. xj. q̄rti sniaz. q̄. q̄ntū ad efficaciaz hui⁹ sacramenti sufficit sub altera specie. sed q̄ntum ad significantiā nō sufficit. ꝛ ideo sol⁹ sacerdos q̄ significat passionē xp̄i in ℔ sacramēto sub vtraq; specie sumit. Populus autez qui efficaciā ꝛ vtilitatē gratie querit sub altera tm̄ recipit. cum sub altera tota gratia xp̄i ꝓtinetur. Hec sniāliter ibidē. Similiter Richardus de media villa. Idez per⁹ de tarētasia dist. xj. q̄rti sniaz. Petr⁹ de palude patriarcha Hierosolimitanus. Similiter Scot⁹ subtilis doctor. Thomas de Argentina. q̄ quantū ad rem significatam sub altera specie datur vtrūq; licet nō quo ad speciē significantē. Dicit etiā ibidē q̄ sacerdos ꝓficiens sub vtraq; specie. ideo facit vt significet q̄ tēpore passionis christi fuit sanguis separatus a corpore p effusionem. Ad idez Hugo postillator totius biblie. Similiter quidā doctor anglicus q̄ dicitur siscare super q̄rto sententiaz di. xj. dicit. addens vltra predicta hanc rationem. Q̄ sicut in veteri testamēto de sacrificijs ꝛ oblationib⁹ sumebant offes offerētes, de libaminibus q̄ ꝓsistebant in mate-

ria liquida soli sacerdotes. ita circa hoc sacramentū plus debet sumere tm̄ speciem panis solidā. sacerdotes autē speciē vini liquidā. Ex his potest patere q̄ verbū nostri thematis de carne z sanguine xp̄i intelligendū est de spirituali manducatiōe z bibitione. que est incorporatio corpi xp̄i per gratiam z caritatē. z hoc oñdit istud verbū quod seq̄tur. In me manet et ego in eo. vt dicit Augus. super Johem Omelia. xxiij. vbi ipe dicē q̄ si ꝑ ītelligeret de māducatōe sacramētali. tūc fm̄ ē. ḡa multi māducant sacramentaliter. z tamē nō manent in deo. nec deus in eis. igitur fm̄ ipm̄ intelligitur de spirituali. put etiā ipe dicit Thomas in postilla. Christus ergo hic intelligit cibuz z potum societatē sanctoz. corpis z membrorū suorū quod est sancta eccl̄ia in p̄destinatis z vocatis z sanctis z glorificatis z iustificatis z fidelibꝫ eius. Et ḡa p alterā speciem sufficiēter homo incorporat corpori xp̄i mystico. ideo sufficit sumptio alterius speciei. z tantū de scō.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis tangit hui⁹ sacramēti vtilitatis fructꝰ z effectus salutaris ꝓsecutio. cū dicit. In me manet z ego in eo. In quo denotat vtilitas huius sacramenti vltra oīa alia sacramēta. Pro quo sciendū q̄ fm̄ Tho. super illud Johis. vj. Ego sum panis viuus. Hoc sacramentuz est dñice passionis rememoratiuū. Et cōtinet in se xp̄m passum. Unde quicq̄d ē effectus dñice passionis ad nos. totū etiam est effectus huius sacramēti. Nihil enī aliud est hoc sacramentū q̄ applicatio passionis ad nos. nō enim decebat xp̄m fm̄ suaz p̄sentiam semp esse nobiscū. z ideo hanc voluit suplere ꝑ hoc sacramentū. Unde manifestū est q̄ destructio mortis quā christꝰ morte sua destruxit. z reparatio vite quaz christus reparauit resurgendo est effectꝰ huius sacramenti. Et quia vita quam cōfert non est solū vita vnius homis. sed q̄n tum in se est vita totius mūdi. ad quaz sufficiens est mors xp̄i. j. Joh. ij. Ipe est p̄piciatio ꝑ peccatis nostris. z nō soluz nostris. sed etiā totius mundi. Et seq̄tur. Alia sacramenta habēt singulares effectus sicut in baptismo solus baptizatus suscipit gratiam. Sed in īmolatione huius sacramēti est vniuersalis effectus q̄a non soluz sacerdos consequitur effectū. sed etiaz illi ꝑ quibus orat. et ecclesia tota tam viuorum q̄z mortuorum. Cuius ratio est. quia in ipso continetur causa omniū sacramentoz. scilicet christus. Hec Thomas. Ille autem est p̄cipuus effectus huius sacramenti. quia incorporat hominē christo. Unde dicitur in verbo nostri thematis. In me manet et ego in eo. Et p consequens qui conīungitur mihi habet vitam eternā. Habet autē in nobis christus dupliciter. scilicet in intellectu per fidem. in affectu p caritatem que informat fidez. j. Joh. iiij. Qui manet in caritate in deo manet z deꝰ in eo. Qui ergo sic credit christū vt in eum tendat habet ipm̄ in affectu z intellectu. ergo qui sic credit per fidez informataz caritate in xp̄m vt intendat in ipm̄ per caritatē. spiritualiter manducat christū. et talis habet christū in se manentem. Et quia christꝰ diligentes se transformat in se. eo q̄ fm̄ Dionisiuz amor est vis vnitiua transformans amantē in amatum. Ideo quicunq̄z sic diligit christū manducando eum spiritualiter manet in ipo. Unde Augu. exponens illud Johis. xv. Qui manet in me hic fert fructuz multū. dicit. Manemus in christo credendo. obediendo. perseuerando. Manet in nobis christus illuminando. subueniendo. perseuerantiaz dando. Hanc autem mansionē fit per participationem sacramentoz̄um. et maxime hui⁹ sacramenti eucharistie vt hic dicitur. Utilitas autem ex hac mansione recipꝛoca christi in nobis et nostra in christo multiplex est. Prima purgatio omnium peccatoruz. Unō Joh. xv. Omnē palmitē ferentē fructū purgabit vt fructū plus afferat. Scōa diuina assōciatio. vū Joh. xv. Qui manet in me z ego in illo. Magna vtilitas in associatione diuina. Quid enim deesse poterit illi qui habet secum deum. venerūt enī omnia bona cum illo Sapientie. vij. Unde Ecēs. iiij. Ue soli scilicet sine deo. Dicit Seneca. Nullus vir sine deo bonꝰ esse potest. Tertia est fructificatio bonoz operū. vñ Joh. xv. Qui manet ī me h̄ fert fructū multū sez cordis p sctās cogitatōes et meditatiōes. oris p ꝓfessionē z gratiaz actionem. operis p penitētie satisfactiōez. Quarta impetratio petitorū. vnde Joh. xv. Si manseritis in me et verba mea in vobis

manserint. qdcunq; volueritis petetis fiet vobis. Maneamus ergo in xpo p hui⁹ sacramenti gratiã vt secum tandem manere possimus in celo p gloriaz. Ad quã nos ꝛc.

De corpore Christi II Sermo LXXXIII.

Qui manducat hunc panem viuet ineternũ. Iohis. vj. Quoniã vt ait Alexander papa quintus a beato petro. cui⁹ verba ponunt in decreto. de ꝓse dist. ij. Nihil inquit in sacrificijs maius esse põt q̃ corpus ꝛ sanguis xpi. nec vlla oblatio hac potior esse potest. sed hec omnes pcellit q̃ pura ꝓscientia domino offerenda est. et pura mente sumenda. atq; ab omnibus veneranda. ꝛ sicut est potior ceteris. ita pot⁹ excoli ꝛ venerari debet. Hec immerito in ħ sacramento nõ figura sed res. non creatura sed creator. nõ quicq; terrenum sed totũ celeste ꝓtinetur. eo q hic est panis q̃ de celo descendit. hic est caro vera data p mundi vita. nõ alia plane caro q̃ que nata est de virgine maria ꝛ passa in cruce ꝛ resurrexit de sepulchro. Ita dicit beat⁹ Ambro. Nec inquit caro est vt ait Aug⁹. in libro de verbis domini. in qua dei patris filius sacerdos ſm humanitatẽ se p nobis acceptabile fecit sacrificium ꝛ obtulit deo. vt ipe idez sit sacerdos ꝛ sacrificium. p quod quidem sacrificiũ nos cum xpo vnũ efficimur. qa pater in illo est. et ille in nobis. Ait Hilarius de trinitate lib. viij. Quis igit tanti domini digne poterit enarrare magnalia quis effari ꝛ eloqui mysteria aut pnunciare sufficiat fructuosissima humano generi miserico⁹diter in ipo collata oblectamẽta. Hic est enim panis pstitus de celo homini. habens in se oĩe delectamentũ ꝛ omnem saporem suauitatis Sapie. xvj. Est itaq; panis iste panis vite. datus nobis in memoriam illius q̃ nos esurientes impleuit bonis Luce. ij. Et mortuos morte sua ad vitam reduxit eternã. quẽ qui manducat panem viuet ineternũ. vnde istud sacramentum merito dicit sacramentũ pietatis. vel quia est sacramentum sancte religionis et diuine culture. vel qa deus ex pietate hoc instituit. vt dicit Archidi. xxiij. q. iiij. Ipsa pietas. Magna reuera pietas diuina in hoc apparuit. que videns mundu⁹ languidum medicinã sui corporis ꝛ sanguinis reparauit. dicente beato Aug⁹. sup Psalmo xxxiij. Omelia. ij. Vere magnus de⁹ ꝛ magna misericordia eius. q̃ nobis dedit manducare corpus suum in q̃ tanta perpessus est. Hec Aug⁹. Magne igitur debet eẽ memorie apud nos imo iugis ꝛ ptinue recordationis tante pietatis beneficiũ ꝛ nunq; obliuiscenda tante clementie miseratio. pter q̃d sancta mater eccl'ia spiritusancto afflata melliflua dulcedinez tante benignitatis nolens obliuiſci qua deus omnipotens p viscera misericordie sue eaz visitauit. ꝛ quasi esurientem ꝛ inanez animã ei⁹ repleuit bonis ꝛ satiauit. et sic ptinue ipius tam visceralis pietatis memoriã congruo recordio ageret tam in missarũ celebrationibus q̃ in pl'orum pcurationibus ꝛ mãducationibus. dignũ tamẽ duxit solenniori nihilominus ꝛ honore ꝛ gratiarũ actione clariori memoriale dilectissimũ institutionis tanti sacramenti. necnon mortis pariter ꝛ passionis christi cuius illud memoriale extitit semel in anno deuotissime ꝛ honorificentissime celebrare. Hã vt dicit Augusti. sup Pš. xx. Licet xps semel mortu⁹ est iustus p iniustis. ꝛ scimus ꝛ certum habemus ꝛ spe imobili retinemus. quia christus resurgens ex mortuis iam nõ morit. mors illi vltra non dominabit. sicut dicit Apl'us. tamẽ ne obliuiscamur q̃d semel factum est. in memoriã omni anno fit. quotiens pascha celebratur. nunq̃d toties xps moritur ꝛ occiditur. Absit. Sed tamẽ anniuersaria recordatio representat q̃d olim factum est. ꝛ sic nos facit moueri tanq; videamus pſentem xpm in cruce. habentur verba de ꝓsecra. di. ij. Semel xpus. Quia igitur memoria tanti sacramẽti cõgrue fieria quinta in cena domini locũ habere nõ potuit. pter aliorum officiorum ecclesiasticorum occupationẽ. Ideoq; visum e ecclesie spiritusancto afflate vt expeditis festiuitatum scilicet pasche. ascensionis ꝛ pentecostes necnon sancte trinitatis solemnijs. hodierna die recolatur memoria istius sacramenti et cibi dulcissimi. cui⁹ recordio mentem delectat. quia esca angelorum Sapientie. xvj. virtutẽ roborat. quia panis cor hois cõfirmet. ꝛ vitaz gratie ad

vitã glorie cõtinuat. Vñ qui mãducat hũc panẽ viuet ineternuz. que fuerũt verba in principio ꝓposita. ꝓo quoꝝ deductiõe clariori necessaria est inuocatio spiritussancti quã vt assequamur matrẽ gratie salutem⁹ dicẽtes. Aue maria. In quibꝫ verbꝫ tria describunt de tam ineffabili sacramẽto. Primo nãq; describitur hui⁹ sacramẽti ꝓprietas gloriosa seu gratiosa. per quã istud sacramentũ est nobis factũ tanq; ferculũ alitiuũ in hoc q; appellat panis. Scõo ꝓponitur sumentiũ ipm suauitas saporosa per quã istud sacramentũ est a nobis accipiendũ tanq; mentis nostre ꝓparatiuuz. Cũ dicit. Qui mãducat. Tertio subiũgitur digne sumentis vtilitas fructuosa. p quam istud sacramentũ nobis est glorie collatiuũ in hoc q; dicit viuet ineternũ.

¶ A Primo quidem q; primo describitur hui⁹ sacramẽti ꝓprietas gratiosa. p quã istud sacramentũ nobis est factũ tanq; ferculũ alitiuũ in hoc q; dicit et appellatur panis. Circa q̃d sciendũ q; saluator noster loquens de ꝓprietate sui corꝑis sanctissimi appellat euz panem. Sicut enĩ dicit Grego. in Omel. paschali. In hoc sacramẽto aliud est quod cernitur z aliud est quod creditꝫ. Illud enĩ quod cernit est species panis in hostia. et species vini in calice. Illud autẽ quod creditur est veritas carnis z sanguinis christi Et ꝓter hoc saluator ꝑmittit in euãgelio dicens de veritate que creditꝫ in hoc sacramento Caro mea vere est cib. Et tandem subiungit id quod cernitur hic est panis viuus q̃ de celo descẽdit. Cũ ergo dicitur hic. Qui mãducat hunc panẽ viuet ineternum. est sensus. Qui mãducat ver. corpus xp̃i ptentũ sub specieb⁹ panis viuet ineternũ. Et quo elicit illa catholice fidei ꝛitas. q; facta ꝓsecratione ꝑ sacerdotẽ ampli⁹ nõ manet ibi substantia panis in sacramẽto corꝑis christi. sed ẽ ibi verũ corꝑ⁹ christi ꝓncipalr. z sanguis ei⁹ ex ꝓcomitãtia ĩmediata. q; sanguis ĩmediate disponit corꝑ⁹ ad vitã. Tertio est ibi ania ex ꝓcomitãtia ꝓpinqua. ꝺa licet ania non viuificet corpus nisi mediante sanguine. tñ pertinet ad eandem naturaz. z ideo cõcomitat ipm apꝛopinque. Quarto est ibi diuinitas verbi ex cõcomitantia remota. ꝺa licz diuinitas cũ tribꝫ precedentibꝫ faciat vnũ suppositu. tñ nõ pertinet ad eandem naturã. z ideo comitatur ex cõcomitantia remota. Et ꝑpter hoc dicit Ambro. in libro de sacramẽtis q; illa q̃ fuerunt in vtero virginis inueniuntur in hoc sacramẽto. Ista autẽ quatuor fuerũt in vtero virginis. scz caro sanguis ania z diuinitas. sicut patet ꝑ Anselmũ in libro de ꝓceptu virginali. Et ista q̃tuor tangens saluator hic dicit. Panẽ panis viuus. id est. caro viua. z sic corpus animatũ. z sanguis me⁹ vere est potus. Et q̃d addit. q; de celo descen. deitatez significat. Et his cõuincit error hussitarũ dicentiũ post ꝓsecrationẽ factã remanere substantiam panis in hoc sacramento. q̃d tamen ẽ falsissimũ. cũ ibi statim amplius deficit esse substãtia panis z remanet verũ corpus christi. Unde dicit Ambro. in lib. de sacramentis. Panis ẽ vsitatus in altari añ verba sacramentoꝝ. vbi accessit cõsecratio de pane fit caro xp̃i. Et post pauca. Anteq; cõsecretur panis est. vt autẽ verba xp̃i accesserint corꝑ⁹ xp̃i ẽ. ante verba xp̃i calix ẽ vino z aqua plenus. vt autẽ verba xp̃i operata fuerint ibi sanguis efficitur q; plebez redemit. Hec ille. Habenẽ verba de ꝓsecra. di. ij. Panis. Et ꝓ ista veritate sunt omnes catholici doctores. sicut Hiero. Aug. Ambro. Grego. z oĩs moderni nullo penitus discrepãte. Scõo ex his elicit q; rationabil' ẽ institutio eccl'ie moderna. q; tm̃ sub vna specie. s. panis corpus ministrat fidelibꝫ. ꝺa cũ circa species vini z calic' multa pericula acciderũt fidelibꝫ. s. periculũ effusionis z infidelitat'. institutũ est sub specie panis tm̃. ad euitãdũ piculũ effusiõis. z etiã ad significandũ q; ibi est sanguis xp̃i ex ꝓcomitãtia vt fide creditꝫ. Sed obmissa curiositate subtiliori circa istud sacramentũ dignissimũ. de ipius veritate ẽ inquirendum.

¶ B Circa q̃d sciendũ q; licet ḧ dicit panis. est tm̃ verissimũ corꝑ⁹ xp̃i q̃d natum ẽ de maria virgine. q̃d passum ẽ et resurrexit. vt dicit Ambro. Et tale ac tantuz corꝑ⁹ gl'iosum z ĩmortale z impassibile. sic mõ sedet ad dexterã p̃ris. Quã q̃dẽ veritatem ꝑbat auctoritas sacre scripture. similitudo nate. exẽplatio figure. miracl'osa oñsio. z natural' discurs⁹ rõnis. De ꝓmo ꝓtz quõ scriptura clamat per ꝓpheraz in Ps̃. Memoriã fecit mirabiliũ suoꝝ misericors et miserator dñs. escaz dedit timentibus se.

Ihez Sapie.xvj. Angelor esca nutriuisti populũ tuũ.et panem de celo prestitisti illis sine labore. Et q dicit nutriuisti ponit preteritũ pro futuro z pñti.sicut sepius in scriptura dicit.z licet illud intelligat de mãna ad litterã.tñ ẽntum ad.ppietatẽ significationis debet intelligi de corpore xpi.fm Robertũ Holgot.cũ mãna nõ potest propie intelligi panis angelor.eo q nullũ habent ex ea delectamentũ aut nutrimentũ. sed bene ex corpe christi ex quo sumũt nonum gaudiũ.vt dictũ est in sermone ascensionis. Item Joh.vj.per totuz clamat ipa veritas.q hic est panis vi.hic est caro pro mundi vita. Et Math.xxvj.z Luce.xxij. Hoc est corpus meũ quod p vobis tradetur. Item.j. Corinth.xi.similẽ ponit sentẽtiam z in multis alijs locis sacre scripture Scdo veritatẽ istius sacramẽti ꝓbat similitudo nature. Nã videmus q actiõe nature grana ꝓuertunt in gramina.nucleus in arborem.poligrana in pisces.ligna in lapides.cinis in vitrum.terra in aurũ. Item p diuinam potentiaz virga versa est in colubrũ Exodi.vij. Ihez aque marath amarissime subito ad preceptũ moysi ꝓphete dulcorate sunt.vt dicit Exodi.xv. Ihez flumina in sanguinẽ ꝓuersa sunt z ecõuerso ministerio moysi Exodi.vij.z.viij. Item mare dedit iter siccis pedib hebreis. Ihez petra dedit aquas Exodi.xvij. Item ferruz cecidit in aquã.z ad mandatuz ꝓphete supnatauit.iiij.Reg.iiij. Ihez sermo helye rapuit ignẽ de celo.iij.Reg.j. Que oñia ꝓcludunt possibilẽ veritatẽ hui⁹ sacramẽti. Si eni natura tñ potest vt oño vnã rem vnt⁹ speciei mutet in aliã alterius speciei.z si diuina potentia in patrib veteris testamẽti tante fuit efficacie vt oño res impossibiles faceret ministerio ꝓphetar.ẽntomagis per ministros noui testamẽti vbi suphabũdat gratia hoc potest facere vt substãtiã panis ꝓuertat in substantiã corpis xpi.cũ ꝫ etiaz p longã transmutationẽ faciat natura ꝺ cibo panis facit corpus.z de vini potu facit sanguinẽ in homie. Tertio veritatẽ huius sacri probat exẽplatio figure. Licet autem sunt ẽsi infinite figure hui⁹ sacramenti.tñ paucas cõmẽorasse sufficiat. Prima igit figura fuit in oblatione melchisedech.q fuit rex z sacerdos offerens panẽ z vinũ Genes.xiiij.significãs oblationẽ xpi z institutionẽ huius sacramẽti sub speciebꝫ panis z vini.z ideo dicit ꝓpheta. Tu es sacerdos in eternũ fm ordinẽ melchisedech. Scda figura fuit in ĩmolatione agni paschalis q fuit ĩmolat⁹ pro salute populi israel. Sic christus quẽ Johãnes ꝑdicabat z demõstrabat digito agnũ venisse xpm ꝓter innocentiam z mansuetudinẽ ĩmolatus est pro salute totius generis humani. Unde sicut post esum illius agni secuta est liberatio iudeorum de seruitute egyptiaca. Sic post institutionẽ huius sacramẽti q facta ẽ feria quinta magna. facta est cras liberatio generis humani a seruitute diabolica. Nã qui seruit peccato seruus ẽ peccati Joh.viij. Et qui seruit peccato manet in morte. j. Johis.ij. Et ideo hoc sacramentũ vrãq destruit seruitutẽ.quia si filius vos liberauerit.vere liberi eritis Johis.viij. Qua libertate liberauit nos xps.ad Gal.iij. Et morte mortificauit.q qui mãducat meipe viuet ꝓpter me. Joh.vj. Tertia figura que ꝓbat veritatẽ hui⁹ sacramẽti ẽ de mãna.de qua ꝺr Sap.xvj. Panẽ de celo paratũ prestitisti eis.cui⁹ gustus erit ẽsi simile cũ melle.vt dicit Exodi.xvi. Et sicut dicit Aug⁹. in libro retractationũ ca.ij.z in libro ẽstionum ad inquisitiões ianuarij vnicuiz sapiebat fm suã proprią voluntatez. Uñ fm Robertũ Holgot super libũ Sap.capi. xvj. In diuersis psonis z in eadẽ persona diuersis rpib diuersos sapores habebat. Et ꝫ intellige qñ cogitabant actualiter de sapore alicuius alteri⁹ cibi.sed si non.tunc habebat saporẽ sibi cõnaturalẽ quasi simile oleo conspersẽ. Per quod mãna significatur sacramentũ eucharistie fm Holgot vbi supra. Sicut eni filij israel p desertuz transeuntes versus terram eis a domino repromissam tali refocillabant alimento. Ita nos per mundũ ad celũ pergẽtes corporis z sanguinis xpi quotidiano viatico recreamur. Uocat autẽ panis angelorum primo fm Holgot ꝓpter ꝓficientes eucharistiã. s.sacerdotes q puri debẽt esse vt angeli Malach.ij. Angel⁹ dñi exercituũ ẽ.s. sacerdos. Et apls dicit. Mulier ꝺz hẽre lamẽ i eccia ꝓpter angl'os.j.Cor.xi.glo.i.sacerdotes. Dicitur etiam panis angelorũ propter vescentes.quia debẽt esse puri cõmunicantes vt angeli.ꝺa in maliuolã aiaz non intrabit sapia. Scdo sic illud mãna

colligentes nō habuerūt plus q̄z illi q̄ minus collegerant. ita capientes maiorē hostiam nō plus sumunt q̄z illi qui minorem aurā vnā micā q̄ vix videri possit cū vtrobiq; sit idez xp̄us eque magn⁹. Sicut patet de speculo integro z ꝓfracto in quo videtur tota imago z in qualiber eius parte. Tertio sic illud māna ad modicū radiū solis liq̄scebat. ab igne durescebat. sic istud sacramentū sumētes a deuotione liq̄scunt in lacrimas cōpunctōis. Sed ab igne cōcupiscentie indurant z obturant. Quarto sic illud māna bonis erat dulce. malis aūt vertebat in nauseaz. Sic istud sacramentū est bonis ad meritū. malis vero ad suppliciū. Iuxta illud q̄d canit in sequētia ecclesiastica. Sumūt boni sumūt mali sorte tñ inequali. Patet de iuda in quē post buccellā intrauit sathanas. Quarto istud sacramētū figuratū est in panibꝫ positionis. j. Re. xxi. Quia sic illi panes nō ministrabant nisi a sacerdotibꝫ. z nō dabantur laicis z secularibꝫ nisi p̄requisita puritate. Sic patz de dauid. cui abimalech nō p̄ius dedit nisi de ꝓtinētia requisisset. Sic istud sacrm nō nisi a sacerdotibꝫ ministrat. z ꝓtinentibus dat. Quinto istius sacramēti veritatē ꝓbat miraculosa oīsio. ¶ Lectio. Sūt autē plura mirabilia ꝓbantia huⁱ⁹ sacrī veritatē. Primū est q̄d accidit tpe beati Gregorii. vbi ꝓpter dubitationē cuiusdaz femine hostia versa est in cruentā carnē. Scōm ē de quodā rustico q̄ de ꝓsilio phitonisse hostiam ꝓservauit in vase. qui cū post h̄ venisset inuenit matrē puerū tenentē. Tertium est cū quidā sacerdos rogasset in fide ꝓfirmari vidit post ꝓsecrationē matrē cū puero in hostia dicentē sibi. Ecce habes quez desiderasti Jtē. Quartū cū quidā demoniacus adiurat⁹ esset quid esset in hostia. rñdit panis. postea fortius adiurat⁹ dixit. panis vite. panis angelor̄. vltimo dixit deus z hō. in cuius noīe exiuit. Quintū miraculū de sacerdote Egidio. q̄ cum postulasset sibi reuelari naturā sacrī. vidit pueruz et hostia factū z angelū dicentez sibi. Si xp̄m videre placet. deest tibi quō illi pectori ꝓsugeris. deosculatus est z tandez periuit puerū in ꝓiorē formā. quod z factū ē. Jtem venerabilis Hugo infirmabat ad mortē. cū ꝓpter vomitū fratres sibi corpus xp̄i dare negabant z hostiā nō ꝓsecratā sibi dare vellent. dicebat. nō est iste deus meus. Jtem quidā iudeus vidit in eccl'ia cōmunicādo populū q̄si puez diuidere xp̄ianis. Jtem duo p̄sbyteri venerunt ad domū cuiusdaz dubitantis de veritate sacramenti. Cōtigit autē q̄ puer illius cucurrit post vnū ad ecclesiam. z eo celebrāte vidit puer sacerdotē quasi vnū puerū comedisse. Currens igit in domū. sub lecto se abscondit. Req̄situs autē a patre cur h̄ faceret. respondit. vidi illū sacerdotē qui h̄ nos visitat in eccl'ia pueruz comedisse. vnde timeo ne me similiter comedat. Et hec ad p̄sens sufficiant. Sexto veritatē huⁱ⁹ sacramenti ꝓbat naturalis discursus rationis. Dicit enī subtilis doctor q̄ naturalis discursus dictabat talē mutationē que est i sacramento de ꝓfectione mūdi esse necessariaz. Nā sicut fuit mutatio accidentis sine subiecto. sicut in aq̄s marath multū amaris sed in dulcedinē p̄uersis. remanēte nihilominus aque substātia. Jtez fuit mutatio substantie in substantiā cū mutatione accidētis. vt aque in vinū in chana galilee. Jdeo necesse fuit esse mutationem substātie sine mutatione accidētis. eo q̄ h̄ substantia panis mutat⁹ in substantiā corpis xp̄i. sed remanent accidētia. scz sapor idē. color. et sic de alijs. Jtē dictat ratio naturalis ꝓius hoiem esse alendū cibo subtili z leui q̄z fortiz valido. Sicut etiā dicit Apl's. Lac vobis potuz dedi nō escam. ita debuit nobis xp̄s ꝓius dari in h̄ sacramento sicut paruulis et infantibus. vt quasi sugēdo ipius carnem sumeremus. et tandē in patria fortiorem et immēsum caperemus. Unde dicit Jsidorus libro ꝓimo de summo bono cap. xv. Sicut cibum fortem infans invalidus capere nō potest nisi a matre ꝓius editus in lactis succum vertatur. vt q̄d in cibo non potuit vti. sugendo poteſt in lacte per carnem. Jta z nos dum essem⁹ infirmi ad conspiciendam verbi eternitatē. factum est verbum ip̄m caro. vt enutriti p carnem fortiores q̄z effecti. cibum solidum. id est verbum diuinum patri coeternum contēplando vt angeli satiemur. Hec Jsidorus.

¶ Dixi secūdo q̄ in ꝑbis ꝓsitis tangit sumē tiū h̄ sacrm suauitas saporosa. p quā istud sacrm est a nobis accipiendū ranq̄ mēris

nře sanatiuñ. cũ dr. Qui mãducat. Sicut enī dic Bernñ. in li. de amore dei. Ante aduentũ mediatoris oēs sensus nři langue/bant corpe emortuo ꝓpter vnꝰ sensus defectũ. s. ꝓpter gustꝰ absentiã sine cuꝰ ãmiculo nec viuere corpus. nec sensus vim vi/uacitatꝫ exercere potuerũt. Quicqd ei adrotius corpis spectat alimentũ cũctis sen/sibꝫ z vniuerso corpi appone suppone circũ/pone. si solus gustꝰ deerit. qd ꝑderit. ifunde auribꝫ. intrude naribꝫ per quãuis aliaz partẽ. obesse poterit nõ ꝑdesse. Gustũ autẽ qdaz seqtur saporꝫ dulcedo quã in interiori suo sentiẽs ania mõ qdã singl'ari z ceterꝫ sensibꝫ incõicabili q̃ suscipit cuncta diiudicat discernit. sicqz oēs sensus vegetat z ꝓfirmat Nec ille. Ut g̃ xps gustũ nřz reformare valeret. z vt hoi se suauẽ oñderet. ac ꝑ hoc ad maiorẽ sui dilectionẽ ꝓuocaret. carnez assumptã ꝓposuit in eduliũ. vt p cibuz carnis ad gustũ inuitaremur deitatꝫ. Ait Hugo sup glo. anglice ierarchie. Hinc dic̃ vercellenꝰ sup. j. c. Canti. Nihil ẽ qd tã gratas mentibꝫ ꝑstet refectionẽ sic̃ panis supsubalis. Nec enī refectio nõ fit p speculũ sed p diuine dulcedis experientiã. Iuxta qd gustus z tactus nõ exercẽt p speculũ sic̃ visus Sed q̃uis sit tante suauitatꝫ. cũ palato nõ sano. i. hoi male dispositio. pena est panis q̃ sano ẽ suauis. inqt Aug. vij. li. cfes. suaruz. Quia igit nõ oēs eq̃liter manducãt aut gustant hunc cibũ. Jõ de diuersis modis mãducandi breuit̃ est sciẽdũ. Qꝫ fm apl'm documentũ apl'i. j. Cor. xi. Istud sacr̃m ꝑt sumi z mãducari q̃tuor modis. Primo nõ sacramentaliter nec spũalit̃. sic̃ illi q̃ speciebus ustꝫ vtunt sicut cõibꝫ cibis ad satietatẽ z ebrietatẽ. De quibꝫ dic̃ Apl's. Alius qdẽ esurit. aliꝰ ebrius ẽ. Secõ mõ nõ spiritualiter sed sacramẽtalit̃. sicut q̃ sumũt cũ peccato mortali. De qbꝫ dic̃ apl's ibidez. Qui manducat z bibit indigne reus erit corpis z sanguinis dñi. Ubi dicit Amb. Reꝰ erit id est ac si xp̃m occidisset puniet. Et de his dr in Ps. xxi. Manducauerũt z adorauerunt oñes pingues terre. in ꝓspectu eius cadent oēs qui descẽdunt in terrã. z est sensus fm Inno. Oñes pingues terre. i. terrena diligẽtes z supbi mãducauerũt corpꝰ xp̃i sacramẽtaliter z adorauerũt exteriꝰ genua flectendo. sed nec mãducatio eis pfuit nec adoratio deo placuit. De manducatione dic̃ apl's. Qui mãducat indigne. De adoratione Isa. j. Cũ veniretis ante ꝓspectũ meuz qs q̃siuit hec de manibꝫ vřis. Et seqtur. Manus enī vře plene sunt sanguine. i. pctõ. ideo addit. In ꝓspectu eꝰ cadẽt. id est peccabũt oñes q̃ descẽdunt i terraz. scz terrena diligẽdo. Uñ eoipo q̃ tales ꝓsumunt accedere ad sacr̃m peccabũt. Tertio mõ mãducãt quidã spiritualit̃ nõ sacramentalit̃. sic̃ illi q̃ fide z deuotione ad istud sacramẽtũ desiderant accedere existẽtes in gratia. sed ꝓpter aliq̃d impedimẽtũ nõ ꝑsit ipm recipere. Quibꝫ dic̃ August. Credere mãducasti. Et de his dic̃ in Ps. xxi. Edẽt pauperes z saturabunt. Qđ exponit Inno. q̃rtus de manducatiõe spirituali. Uñ sensus est. Edent. i. spiritualiter comedẽt. Et qd edent determiat Joh. vj. Panis quem ego dabo caro mea est. Bene autẽ dicit/dent pauperes. qa nõ comedũt euz spiritualiter nisi pauperes. i. ꝓfectores diuitiarũ et hũiles. Qui enī plus diligũt seculuz q̃z deũ nõ comedunt eũ spiritualiter ad salutẽ. licet comedant sacramẽtaliter ad dãnationẽ suã. Uñ dicit Augꝰ. Quid est mãducare nõ hoc solũ scz in sacro corpus xp̃i accipere. multi enī indigne accipiunt. sed ꝫ est mãducare in ipo manere. z ipm i se manentẽ habere. fm qd ipemet dicit Joh. vj. Qui mãducat carnẽ meaz z. in me manet z ego in eo. Quẽ modũ manducãdi clarius deducens beatus Bernñ. dicit. Manducare spiritualiter corpus xp̃i est passionis et redẽptionis eius sacramenta attente colere ad sumendũ suauiter in ꝓscẽtia. et ad recolenduz fideliter in memoria. Quarto modo quidam manducant sacramentaliter z spiritualiter. sicut illi qui cũ debita ꝓparatione ipm de sacro accipiũt. De quibꝫ dicit Apl'us. Probet autẽ seipm homo ꝛc.

¶ Scienduz autem q̃ ad istud sacramentũ fideles obligantur fm quadruplicem gradũ. Quia aliqui primo obligãtur solum ad credenduz z amandum. sicut illi qui sunt inter infideles. vbi nullo modo possunt habere copiã. et tales sic saluãtur Quia fm Hieronymũ. nemo ad impossibile obligatur. Unde dic̃ Augu. Qꝫ deus seruum pigrũ non dãnaret si ea que nullo modo fieri poterant imperaret. Secõ aliqui nõ solum ad credendũ z diligendum. sed etiã venerandũ obligantur. sicut inter

fideles q̄libet ñ legitime impeditus teneꝫ in dieb⁹ dominicis ad mi⁹ vt audiat missam. quia ad hoc obligatur. Nā p̄ceptū de sabbati obseruatione ad istum cultum est translatū. Tertio aliqui nō solum ad venerandū sed etiā ad sumendū istud sacramētum obliganꝫ. sicut oīes pfecte etatis ad minus semel in anno vt circa festū pasche. q̄a tunc istud sacramentū fuit institutum. Quarto aliqui tenenꝫ non solū ad venerādum z sumendū sed etiā ad p̄ficiendū sicut oīs sacerdotes. z p̄sertim curati z tanto frequētius quāto p pluribus obliganꝫ. Unde dicit Grego. iiij. dyalogoꝝ. Debemus itaq; deo quotidiana lacrimaꝝ sacrificia quotidianis carnis z sanguinis ac⁹ hostijs imolare. Nota ꝑm Aug⁹. in lib. de ecclesiasticis dogmatib⁹. de ꝯse. di. ij. Quotidie. Singulis aut̄ diebꝫ dominicis z̄c. Thomas sup. iiij. di. vij. Si quis ex quotidiana sumptione nosclt seruoꝝ augeri ad deū z reuerentiā ad sacramentū nō minui. ral' potest q̄tidie celebrare Si aūt sentit reuerentiā minui. seruoꝝ non multum augeri debet abstinere. vt cū maiori deuotione post ea accedat. et sic quilibet est suo iudicio relinquēdus. Aug⁹. ad Januariū. Et Ambro. libro. j. de sacramētis. Qui q̄tidie peccat quotidie debet sumere medicinam. de ꝯse. di. ij. Si q̄tienscunq;. Itez de ꝯse. di. ij. Non iste. vbi dicit. Accipe q̄tidie q̄d quotidie tibi p̄sit. Rñdeo. Oīa ista intelligunt ad p̄parationē animi i quo debet esse xp̄ianus. de ꝯse. di. ij. Ut quid. Ex quo dicto patet ꝑm Scotū. q̄ existens in gratia indeuot⁹ laudabiliter abstinet. nec est consiliū sanctoꝝ p hoc sacramentū excitare deuotionē. sed p alia scz eleosinas ¶ Sed nota an sacerdos peccat nō sacrificando quotidie. videt q̄ sic q̄a p sacramentum rollunt peccata. j. q. j. Ipi sacerdotes peccata populi comedunt. z eis iniūgitur vt semp assint ad altare. xxxj. di. sacerdotibus. Et quia quotidie peccam⁹ saltem peccatis sine quib⁹ humana fragilitas nō potest cōsistere. debemus q̄tidiana celebrationē purgare. de ꝯse. di. ij. iteratur. Rñdeo. Si ex humilitate desistat nō peccat. si ꝑ̄ pigritiā ꝑ̄ teriti fac. di. v. ad el⁹. Si ex pigricia vel leuitate licet sentit se dignum. z sic haberet ꝯscientiā peccaret ꝯtra deuz ꝯ̄ proximū. Qualiter vero hospiciū cordis sit p̄parandū tanto hospiti vt digne possit māducare spiritualiter docet Hugo in libro de p̄paratione cordis ca. j. Ubi hec p̄paratio in tribꝫ consistit. Primo vt hospiciū cordis mūdetur q̄d fit p timorē domini Eccl. j. Timor dñi expellit peccatū. et ꝑ fit mediante confessione. Anīa enī sua peccata cognoscens ptimescit diuinū iudiciū z inde confitet. Et hec cōfessio debet esse p̄meditata. ad similitudinē purgantis domū q̄ prius immūdicias oīes in vnū cumulū ꝯgregat anteq; eos extra ei̇ciat Itē debet esse p̄meditata ad similitudinem dispensatoris. q̄ per lapillos prius cōputat q̄ dño rationē reddat. Debet enī attendere oīa bona nature. gratie fortune. quibꝫ vsus est. Itē debet esse p̄meditata ad similitudinē illius qui ingredit iudiciū qui prius p̄meditatur anteq; loquat cor̄ iudice Sed sunt quidā qui inp̄meditati z indeliberati confitentur. narrātes superficialiter. Sicut ancilla pigra lauat extra ollam z intus nō aduertit pinguedinē adustam. z sicut ancilla purgans domū colligit sordes in vnum locū z abscondit sub scamno. Tales sunt qui boni apparere volunt vel bona agunt sed peccare non cessant z peccata abscondunt tacentes circūstantias. Secundo p̄parat cordis hospiciuꝫ ornando domū cordis. Quod fit per verā pacificationem cōscientie. Ps. In pace factus est locus eius. z hoc cū homo pacē habet cum vicijs. Tertio p̄paratur custodiendo atrium cordis ne fur diabolus ingrediat̄ suis machinationibus z furetur virtutes quas homo collegit. Unde Salomon. Oīm custodia custodi cor tuum. Bene dicit omni. non vna. scz vt omnes sensus tuos bñ custodias. Qui sic p̄parauerit domum cōscientie dignus erit tanto hospite. z hic est q̄ digne manducat hunc panem. ¶ B

Dixi tertio q̄ in verbis premissis subiungitur digne sumentis vtilitas fructuosa p quam istud sacramentū nobis est glorie collatiuum. Cum dicit. viuet ineternū. Hoc enī sacramentū est panis viuus. vt dicit Joh. vj. Unde cōfert vitā glorie. licet non conferat vitam gratie. eo q̄ requirit hominē existentem in gratia. Unde gratiā primo nō donat sed eam augmētat. Et ideo dicitur eucharistia q̄i bona gratia. q̄a p̄ficit gratiā

collatam. Unde sicut cib corporalis habet vitam ꝓseruare in corpore. ita istud sacramentū. cū sit cibus anime habet conservare gratiaz q̄ est vita anime Joh. vj. Nisi manducaueritis ꝛc̄. non habebitis vitam in vobis. Conseruat ergo in vita gratie et ꝓducit ad vitā glorie. ḡa siquis manducauerit et hoc pane viuet ineternuz. Unde h̄ ek panis vite ad intelligentiā ꝑsentis dignationis. lignū vite ad prouidentiā future temptationis. liber vite ad memoriam exhibite dilectionis. In eo q̄ est cib vite reficit conditiōis humane nature amaritudinem. ḡa lignū vite. perpetuat ꝓtra breuitatem. ḡa liber vite. erudit et fit remediū contra iniq̄tatem. De primo dicit. Eccl xv. Cibauit illū pane vite et intellectus. Bene dicit ꝛ intellectus. eo q̄ homo debet intelligere spūaliter ea q̄ dicunt de hoc sacramento. Sic q̄ ꝑ istud sacramentuz habemus vitam spiritualē. vnde saluator. Uerba q̄ locut⁹ sum vobis spūs ꝛ vita sunt Johānis. vj. De scōo de ligno vite. Prouerb. iij. Fruct⁹ iusti lignū vite. vnde sicut mors intrauit ꝑ lignū. ita vita inuenta est ꝑ lignū crucis in quo corp⁹ christi pependit ꝛ vitā nobis reparauit. De tertio scz de ligno vite Apo. xx. Apert⁹ ē lib vite. Certe hodie aperit et quotidie oībus in q̄ q̄libet docetur q̄ntuz xp̄s nos dilexit. q̄ nobis sicse ipm dedit in cibū temporaliter ꝛ seruat in premiū eternaliter. Sunt aūt plures vtilitates conseq̄ntes digne manducantibus. Prima est spūalis mēris repletio. Prouerbio. xxiij. Justus comedit ꝛ replet animam suā. Scōa est familiaris dei inhabitatio Johis. vi. Qui manducat meā carnem in me manet ꝛ ego in eo. Tertia ē gloriosa corporis resurrectio Joh. vi. Qui manducat meam carnē ꝛc̄. et ego resuscitabo eū in nouissimo die. Quarta est vite eterne adeptio vt hic dicit. viuet ineternū. Et ꝓ opposituz est de indigne sumentib quos seq̄tur multiplex damnū. Primū est periculū mortalis culpe Leuitici. xxij. Homo q̄ accesserit de stirpe vestra ad ea que consecrata sunt in q̄ est īmūdicia. peribit de populo. Secundū est crimen lese maiestatis. j. Corint. xj. Qui māducat indigne reus erit corporis ꝛ sang. ꝛc̄. Tertiū est spiritualis satietatis carentia. Aggei. j. Comedistis et non estis saturati Ecclesiastici. vi. Comedes ꝛ nō saturaberis. Quartū est damnatio eterne mortis. vt patet. j. Corinth. xi. Judiciū sibi manducat ꝛc̄. Ut igit hec damna cauentur ꝛ vtilitates ꝓseq̄ntur. plura sunt necessaria. Primo fides cū qua accedendus est Exodi. xij. Oīnis alienigena nō comedet ex agno. Scōo cū caritate Cantico j. Comedite ꝛ bibite amici. Tertio cū humilitatis simplicitate Prouerb. ix. Si quis est paruulus veniat ad me. et insipientib locut⁹ est. Comedite panē meū ꝛ bibite vinum q̄d miscui vobis. Quarto cū metu et terrore Thobie. ij. Panem suū cū luctu et tremore comedebat. Quinto cū ꝓnoruz motuū restrictione Exodi. xij. Renes vestros accingetis. Sexto cū conscientie discussione. i. Corinth. xi. Probet aūt seip̄m homo. Septimo cū amaritudine oppressionis Exodi. xij. Cum lactucis agrestibus. Octauo cū amotione ꝓcupiscentie carnalis Exodi. xij. Seruus oīnis empticius circūcidet et sic comedet. Nono cū suspiriis clamoris Job. iij. Anteq̄z comedā suspiro. Decimo cū vite sanctitate. vnde Psalmo. xciij. Sanctificamini cras comedetis carnes. Undecimo cuz gratiarūactione. Psa. Comedent ꝛ saturabunt ꝛ laudabūt dominū. Duodecimo cū mandatorū diuinorū obseruatione Isaie. lv. Audite audientes et comedite bonū. et delectabitur in crassitudine anima vestra. Beatus q̄ sic māducat hunc panem. Nam talis viuet vita gratie in p̄senti ꝛ vita glorie in futuro. Ad quam nos perducat auctor vite xp̄s dominus noster q̄ est p̄ secula benedict⁹ Amen.

Dominica p̄ma post trinitatis. I. Sermo LXXXIIII.

Homo quidam erat dives ꝛ induebat purpura ꝛ bisso ꝛ epulabat quotidie splendide Luce. xvi. Si diligenter considerare velimus fratres carissimi mundane glorie vanam excellentiā necnō opulentarū quib diuites peccatores ꝛ habundantes in seculo. affluunt miserabilē in seipsis copiam. Reuera nihil est de quo eis electi dei existentes tam pauperes tam viles ꝛz abiecti ꝛ despecti inuideant. eo q̄ tota illorū gloria in ignominia ꝛ habūdantia

defectum perpetuū. et istorū paupertas et vilitas in perpetuū gaudium ꝛ consolationem eternā conuerti non dubitatur. Sicut patet hic in duobꝫ hominibꝫ diuite ꝛ lazaro. Illam enī gloriā et copiam diuitiarū non nisi labor ꝛ afflictio spiritus in presenti. Eccles ꝓmo. et in futuro dolor acerbissimus ꝛ perpetuus cruciat⁹ comitat. Sicut patet in diuite isto de q̄ mō canit euangeliū. Vere ergo bene dixit q̄ vanitas vanitatū et oīa vanitas que sub sole sunt. Eccles ꝓmo. Et quomodo rogo nō vanitas. cū vt dicit i ꝑsalmo. Dormierūt somnum suū. et nihil inuenerūt oīes viri diuitiarum in manibꝫ suis. Unde damnati hodie conquerūtur cōtra seipos. dicētes illud Sapie. v. cap̄. Quid profuit nobis superbia aut diuitiarū iactantia quid contulit nobis Et certe facilis est responsio q̄ nihil pfuit sed obfuit. vt dicit Holgot ibidem. Cui⁹ ratio ibidez sequit. Transierūt omnia velut umbra. et tanq̄ nuncius pcurrens et tanq̄ nauis que pertransit fluctuantem aquā. cui⁹ cū pteterierit non est vestigium inuenire neq̄ semitā carine illi⁹ in fluctibus. Ubi patet quomō dānati cōparant temporalē felicitatem umbre ꝓ ipreeius breuitatem. q̄a moto homine statim umbra monet et anihilat. sic felicitas humana mortuo homine statim desinit Job xxvij. Diues cū dormierit nihil secuz afferet. Secūdo cōparatur nūcio ꝓcurrenti. licet enim oīs nunci⁹ habeat festinare. ille tamen maxime q̄ precedit dominū suum ꝓ hospicio suo et cibo ꝓparando. ꝛ ideo felicitas mundana nō comparat cuiq̄ nūcio sed cursori velocissimo q̄ precedit dīm suum Job. ix. Dies mei velociores cursore transierūt. et non viderūt bonū scz eternū. licet temporalia bona viderūt ad tempus. vnde dicit isti diuiti. Recepisti bona. Tertio cōparat naui transeunti per mare. et quo ad hoc dicit tanq̄ nauis que ptransit fluctuantē aquā. cui⁹ cū pertransierit nō est semitā inuenire neq̄ vestigiū in fluctibꝫ Sic est de vita hominū mūdialium q̄ nullam reliquit memoriā transactis pauc⁹ annis. Et hoc est verum. Plures enī nobiles transierūt ꝛ perierūt q̄s habeant in memoria siue per scripturaz siue per memorialia quecūq̄. Unde ꝛ iste diues licet fuit famosissim⁹ in seculo tā ex predijs ꝛ possessionibus q̄a diues in censibꝫ tam ex operimentis et vestibꝫ. q̄a induebat purpura ꝛ bisso. q̄s etiā ex ferculis et victualibꝫ. q̄a epulabatur quotidie splendide. tamen nulla ipsi⁹ habet memoriā. eo q̄ nec nomen suum hic dicit nec genealogia parentū describitur. nec q̄d omniū potissimū est premiū virtutis et probitatis. sed pori⁹ viciorū demeritum pena et tormentū recitat. Vera ergo est illa sententia ꝑsalmiste. q̄a tm̄ in memoria erit iust⁹. vt patet hic de lazaro. Reprobor⁹ vero memoria peribit cū sonitu. Sicut patet hic de diuite. cui⁹ memoria in pessimo recordio singulis annis recolitur. vita sua enormis et mores pessimā recitat. vt dicitur in themate. Homo quidā erat diues In quibꝫ verbis tria de istius diuitis vita reprobā et reprehanda ꝓponitur fm q̄ triplici vicio tota illius etas deformata ostenditur. et nobis in exemplū ꝛ cautelā fugiendi declaratur. Primo itaq̄ describitur stātus hui⁹ diuitis tanq̄ superbi et inflatus. q̄a supfluus in censibꝫ. Cum dicit. diues erat quidam. Secūdo stat⁹ huius diuitis describitur vt vanegloriosus ꝛ pompaticus. q̄a vanus ꝛ curiosus in vestibꝫ. cū additur. Et induebat purpura et bisso. Tertio describitur status hui⁹ diuitis vt gulosus et repleti⁹. q̄a vorax ꝛ epulosus. cū subditur. Et epulabatur quotidie splendide. Et in his oīnibꝫ tacite reprehenditur vt impi⁹ ꝛ imisericors respectu proximi. Cū dicit q̄ erat sibi ipi tm̄ diues. solus induebatur ꝛ non induebat aliquem. Solus epulabat et non reficiebat pauperē. scz lazarum.

A

Diri primo q̄ primo describitur stat⁹ huius diuitis vt superbi et inflat⁹. q̄a superfluus in censibꝫ. Cū dicit diues. Circa q̄d sciendū q̄ fm beatū Bernar. in libro de consideratione. aurū et argentū ꝛ cetera hmōi. q̄ diuites habent pro censibꝫ eorū. quantuz ad animi bonū spectant. nec bona sūt nec mala. vsus tamen horum bonus. abusio mala. solicitudo peior. quest⁹ turpior. Hec Ber. Hinc est q̄ dicit Ambro. libro. viij. sup lucam. Diuites crimen habent. non in facultatibꝫ sed in his q̄a vti nesciunt. Et subdit. Nam diuitie vt impedimenta sunt improbis. ita bonis sunt adiumenta. Nec ille Nihil ergo in diuite reprehendit plus nisi

diuitiaꝝ abusus. qui maxime fit principaliter per superbiam. Propter ꝙd dicit Augusti. super. ps. lxviij. ꝙ diuites intelligũtur superbi in scripturis. Nam qui habet multas facultates pecuniarũ si in eis non extollitur pauper est. Et modo si non habeat aliquid. z cupiat et infletur. inter diuites reprobos eũ computat de⁹. ꝙa diuites z pauperes in corde interrogat de⁹ non in archa aut in domo. Nec Aug⁹. Ex quib⁹ omnib⁹ ego infero primo ꝙ possessio diuitiarũ ꝑm se illicita non est. si ordo rationis seruet. Ad ꝙd ꝑm Thomã libro. iij. contra gentiles ca. cxxv. primo reḧrit. ꝙ iuste possideat q̃ habet. Secũdo ꝙ in eis finem nõ constituat. Tertio ꝙ ipsis debito modo vtatur scilicet ad suam et ad aliorũ vtilitatem. Unde Apl'us diuites non cõdemnat sed eis certam regulã vtendi diuitiꝫ tradidit. dicens. j. Thimo. vj. Diuitib⁹ huius seculi precipe non sublime sapere nec sperare in incerto diuitiarũ. bene agere. facile tribuere. cõmunicare et thesaurizare sibi fundamentũ bonũ in futurũ. Unde patet ꝙ diuitie stant cũ beatitudine vie. quia nec spem nec caritatez nec fidem excludũt Ideo dicit Ecci. xxxj. Beatus diues sine macula q̃ post aurũ non abiit nec sperauit in thesauris pecunie. imo dico ꝙ diuitie sunt necessarie ad beatitudinem Nam ꝑm Thomã vbi supra capitulo. xxxj. Tam virtutes vite actiue q̃ cõtemplatiue diuitiꝫ indigent. sed differẽter. ꝙa contemplatiue ad solam sustentationem nature. Sz virtutes actiue ad hoc z ad subueniendũ aliꝫ cũ quib⁹ conuiuendũ est. verũtamen ꝓtemplatiua in hoc perfectior est. ꝙa pauciorib⁹ indiget. j. Thimo. vj. Habentes alimenta et quib⁹ tegamur his contenti simus. Sz vt habeamus materie huius latiorem tractatum ad inueniendũ veras diuitias. videamus de multiplici genere diuitiarum. Est igit̃ triplex gen⁹ diuitiarũ. nam q̃dam sunt diuitie temporales et periculose. alie spirituales z vtuose. tertie eternales z gloriose. Prime sunt rationabiliter paruipendende. Secunde laudabiliter exercende. Tertie ineffabiliter appetende. Prime diuitie sunt periculose. ꝙa repellũt veritatez a cognitione. securitatem ab estimatione. tertio puritatem ab affectione. Primo repellunt veritatẽ a cognitione. Diuites enĩ nec possunt habere veram cognitionẽ dei nec sui nec proximi. Primo nõ habent cognitionem dei. Quia Path. xiij. dicitur. Fallacia diuitiarũ suffocat verbum. z sine fructu efficit̃. In cui⁹ figura regib⁹ diuitibus angel⁹ domini apparuit in somnis. sed pauperib⁹ pastoribus in vigilia perfecte se ostendit. in signũ ꝙ pauperes de eo clariorem habent noticiã q̃s diuites. Unde Luce. xix. dicit̃ Qz zacheus q̃ fuit princeps publicanorũ et diues. et tamẽ statura pusillus erat. et nõ poterat pre turba videre iesum. donec in arborem ascendit. Sic diuitiꝫ constipati et familia multa circũdati sunt paruuli in statura virtutum. et comprimũtur solicitudinib⁹ et pressuris negociorum et officiorũ ira q̃ eis nõ vacat tempus ad cogitandũ de deo nisi valde raro. forte semel vix in ãno in q̃dragesima vel in pascha arborem penitẽtie conscẽdunt vt iesum videant aut deuote inuitent in domũ suam. Et ideo diuitie sunt pulueres excecantes oculos spirituales. Unde cuidam diuiti dicitur Apoca. iij. dicis ꝙ diues sum z nullꝰ egeo. et nescis q̃a miser es z miserabilis et pauper cecus z nudus. Item secũdo non habent noticiam sui. ꝓpter duo impedimenta. ꝓpter vera dictorum raritatẽ. ꝓpter adulatiuam falsitatẽ. De ꝑmo dicit Seneca. Monstrabo tibi quid omnia possidentib⁹ desit. Deest enĩ eis qui dicat veritatez. De scõo patet. ꝙa tot sunt adulatores diuitum de familiꝫ de amicis de vicinis de extraneis q. ꝓprios defectus nõ possunt aduertere Ecci. xiij. Diuiti decepto multi recuperatores. locutus est sup̃ba. et iustificauerunt illũ. Dines locutus est. et omnes tacuerunt. et verbum illius vsq; ad nubes ꝑducent. Tertio nõ habent cognitionez de proximo. quia nesciunt qui sunt eoꝝ amici. q̃ hostes. Unde Seneca de remediꝫ fortuitorũ. Iste quem tu dominũ pecunie estimas. loculos habet. ignoras an auar⁹ an prodigus sit. Si prodigus nõ habebit. Si auarus nõ habet. Iste quẽ tu admirãtib⁹ cunctis felicem credis. sepe dolet. sepe suspirat. multi illũ comitantur. mel muscas sequũtur. cadauera lupi. frumenta formice. predam sequit̃ ista turba nõ hominez. Et ideo bene deducit Boeci⁹. ij. de cõsolatiõe prosa. viij. Qz aduersa fortuna plus pdest q̃s ꝓspera. Illa semꝫ spem felicitatis cum

ꝑsiderur blanda mentit. hec semper vera ē
cū se instabilem mutationem demonstrat.
Illa fallit. hec instruit. Sic ergo diuitie
repellūt veritam a cognitione. securitatez
ab estimatione. diuites enī sunt semper in
timore ꝑdendi pecuniam. terras z thesau
rum. et cū sunt. sine securitate sunt. z ꝓ se
quens sine intrinseca iocunditate. Unde
Aug⁹. vj. confessionuz. narrat q̄ transiens
ꝑquendā vicum. vidit pauperem mendi
cū iocantem. et innuit loquens ad socios.
Omnib⁹ inquit conatib⁹ quib⁹ laboram⁹
nihil aliud vellemus nisi ad securam letici
am puenire. quo nos iste mendic⁹ p̄cessit
Et sequit. Iste letabat. ego anxius eram.
Ille securus. ego trepidus. Et ideo notā
ter in suo cantico dixit beata virgo Lu. ij.
Esurientes implenit bonis. z diuites di
misit inanes. Istud enī est quod apparet es
se repletum z tamē est vacuū. ita diuites vi
dentur exterius sine solicitudine. z tamen
interius sunt pleni tristicia z timore. Ter
cio repellunt vnitatem ab affectione. cau
sant enim inuidias et turbationes et bella
brigas et discordias morū. Unde Ja. iiij.
dicit. Unde bella et lites in vobis nōne ex
cōpiscentijs vestris. vbi dicit Glosa. or
dina. Qui enī cupit ꝑferri et temporalib⁹
habundare odit inuidit occidit. Istud be
ne patet Genes. xiij. de Abraam z loth con
sanguineo suo. de quib⁹ dicit. Erat eorum
substātia multa et nō poterāt habitare cō
muniter. Ecce diuisio fraterne vnitatis et
caritatis. vnde ꝑter meū z tuū fit bellum.
dicit Seneca. ¶ B ¶ Secūde diuitie sūt
spirituales et virtuose. et he sunt gratie et
operationes virtutū. z boni mores Unde
dicit Grego. Omelia. xij. sup illud Exijt q̄
seminat. Sole diuitie vere sunt que nos
virtutib⁹ diuites efficiunt. Et sequit. Si
ergo fratres diuites esse cupitis. veras di
uitias adamate. De his diuitijs Isa. xxx.
ij. Diuitie salutis sapiēria et scientia. ꝓ
uerbiorū. x. Benedictio dñi diuites facit.
Et Sapie. viij. Et si diuitie appetantur in
vita. q̄d sapientia locuplec⁹. Sunt autem
iste diuitie multiformes. Prime recte cre
dulitatis Jaco. ij. Nōne de⁹ elegit paupes
in hoc mūdo. diuites in fide z heredes re
gni q̄d repromisit diligentib⁹ se. Secūde
sunt bone operationis. j. Thimo. vlti. Di
uitib⁹ hui⁹ seculi p̄cipe non sublime sapere
bene agere. diuites fieri in bonis operib⁹.
Tertie sunt diuitie sancte ꝓtemplationis
Isaie. xxxiij. Diuitie salutis sapientia. id
est sapida scientia. que habetur in illis qui
gustant quotidie. q̄niam suauis est domi
nus. Et iste sunt nobilissime diuitie. Unō
de ania cōtemplatiua dicit. Multe filie re
gum cōgregauerūt diuitias. scilicet i vita
activa. tu supgressa es vniuersas. Prouer
bio. vlti. (L ¶ Tertie diuitie sunt eterna
les z gloriose. In istis est perpetuitas sine
transitione. securitas sine fatigatione. io
cunditas sine defectione. De quib⁹ in Ps
Gloria z diuitie in domo eius. Et iterum.
Spera in domino z fac bonitatē. z pascer⁹
in diuitijs ei⁹. Iste diuitie sunt incorrupti
biles Matth. vj. Thesaurizate vobis the
sauros in celo. vbi nec erugo nec tinea de
molitur. Sunt etiā iste diuitie multū glo
riose Prouer. viij. Mecū sunt diuitie z glo
ria. Sūt insup deliciose. quia benedictio
domini diuites facit. z nō sociabit illis af
flictio. Quia ergo diues iste de quo hic nō
aduertebat diuitias spirituales z eterna
les. ideo transiuit ad inopias z afflictiōes
infernales. Sic enī accidet omnib⁹ diuiti
as spirituales z eternales nō curantib⁹ et
diuitias temporales amantib⁹. Prouerb.
xj. Qui confidit in diuitijs corruet in eis.
Propter q̄d Salomon paruipendēs hu
iusmodi diuitias de se dicit Sap̄. viij. Di
uitias nihil esse dixi in cōparatione illius.
scz vite eterne. Et bene apellat diuitias ni
hil ꝑm Holgot. q̄a ꝓ eis se homies anihi
lant irritando et insidiando machinando
z bellando vt dictū est. Sc̄o q̄a in maxi
ma necessitate nō iuuant. scilicet in morte
z in iudicio quādo homo maxime indiget.
quia tunc suum dominum derelinquent.
Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil se
cum affert. aperiet oculos suos z nihil in
ueniet. Tertio quia nunq̄ satiant animā.
nec mirum. quia oīa terrena vacua Hie
remie. iij. Aspexi terrā et ecce vacua erat z
nihil. Unde stultissimus est diues hui⁹ se
culi qui ꝓ nihilo habet terram desidera
bilem regni celestis. z adheret huic vacuo
z nihili. Propter quod ꝓphera vocat diui
tias cisternas dissipatas que continere nō
valent aquas. Hieremie. ij. cap̄. Foderunt
sibi cisternas dissipatas que continere nō
valent aqus. q̄si di. Laborauerūt ꝓ diui

tūs et voluptatibus. que tempore mortis quasi tempore estatis. cum essent magī necessarie exiccate sunt z anihilate sunt. Istā cisternam perdiderat iste diues in estate. quam copiosam habuit in hyeme huius vite. qui positus in igne infernali nō potuit vnam guttaz aque impetrare. vere ex hoc cōuincitur q̄ diuitie nihil sunt. quia p omnibus preciosissimis rebus totius mundi quas iste habuit in auro z argento gēmis z lapidibus equis vestibus edificijs z possessionibus non potuit emere vnā guttam aque in vita futura.

¶ Dixi secūdo q̄ status huius diuitis describitur vt vanegloriosus z pompaticus. q̄a vanus z curiosus in vestibus. Cum dicitur Induebatur purpura z bysso In quo notatur istius diuitis lasciuia. delicatus enim ornatus indicat mentis lasciuiā. Ecclesia. xix. Amicī hominis z risus dentiū z ingressus hominis satis nūciant de illo. Unde Seneca epistola. lxxxix. Omnium rerum si obseruentur indicia. sic enim argumentuz morum ex minimis solet capi. Et sequit. Impudicum hominem z incessus ostendit z manus mota. z interdū vnū responsum. Hec ille. ¶ Circa quod sciendum q̄ iste diues reprehendit de duobus scilicet de abusu vestium quo ad exteriorē ostentationem. que erat pompatica. q̄d denotat purpura qui est color regij apparatī. vt dicit Beda. Secūdo quo ad interiorez delectationem. q̄ erat lasciuia. quod denotat byssus. quo vtebatur propter mollicē carnis in camisijs. quorū vtrumq; dānabile est. eo q̄ vestimenta hominis debēt esse sic temperata vt nihil desit honestati et necessitati. nihil accidat nitori. Ait Amb. libro p̄mo de officijs. Unde in signum huius primis parentibz fecit deus perizomata post peccatū. Superbz igitur est homo vt dicit Innocē. iij libro de vilitate humane conditionis. q̄ vt magnificus videatur satagit vestiri duplicibz. indui mollibz. preciosis ornari. Sed quid est homo preciosis ornatus nisi sepulchrū foris dealbatū. intus autem plenuz spurcicia. Jacinctus z purpura coccus z byssus in luto putrescunt. aurum z argentū z gēme in luto sordescunt. dignitas z potestas male iacēt in puluere. honor z gloria male sedēt in cinere. Quid ergo superbe phylateria tua dilatas. z magnificas fimbrias. diues ille qui induebatur purpura z byssō. sepultus est in inferno. Dyna filia iacob patriarche anteqū egrederetur. vt ait Josephus vt emeret ornamenta mulierū compronicialiuz virgo permansit. cum autem exiuit sichem filius regis eam violenter oppressit Genesis. Polofernes qui sedebat in canopeo. i. lintheamine seu velo quod ex purpura auro z smaragdo z lapidibus preciosis intertum erat iugulatus est a Judith. que cum prius vteretur cilicio tunc ornamentū iocunditatis assumpsit. vt habetur Judith. Audi ergo super hoc consiliuz sapientis q̄ dicit. In vestitu ne glorieris vnq̄. Cuius ratio est. quia talis gloria est multū vanissima. eo q̄ est diuine operationi contraria. presertim illis qui corpus suum figmētis colorū colorant vel potius decolorant. cū tamen naturalis color eis sufficiat. vii illi videntur contemnere dei creaturam naturalem. z propriā superducere quasi meliorē. Contra quos dicit Innocē. vbi supra. Artificialia species superducit z facies obducitur naturalis. tanq̄ hominis artificium artem superet creatoris. Non sic. non sic. Consideraте inquit lilia agri quomō crescunt non laborant neq; nent. Dico autem vobis quoniā neq; Salomon. in oī gloria sua fuit coopertus sicut vnum ex istis. Absit vt adulterinus color comparabilis sit natiuo. quoniaz cum facies adulterina fucatur. os ab horribili fetore corrumpitur. vniuersa vanitas omnis homo. Quid enim vanius q̄ pectere crines. planare cesariem. pingere genas. vngere faciem. pendere supercilia. quādoquidez vana est gloria z vana pulchritudo Prouer. xxi. Omis enim caro fenum. z omis gloria quasi flos feni. quoniā tanq̄ flos velociter arescent. et sicut olera herbarum cito decidēt. Dec Innocentius. Contra hos loquitur dominus per prophetam Jsaie. iij. Pro eo q̄ eleuate sunt filie syon. et ambulauerūt extento collo et nutibus oculoruz ibant. decaluabit dominus vertices filiarum syon et crinem earum nudabit. In die illa auferet dominus ornamenta calciamentorū et torques et monilia et armillas. ornamēta armorum. et mitras. scilicet capituz. discriminalia. ornamenta criniū. z periscelī

des et murenulas que auri ⁊ argẽti texuntur virgis. anulos ⁊ gẽmas in fronte pendentes. et mutatoria. id est vestimenta festualia. et pallia ⁊ linthiamina ⁊ acus ⁊ specula. Alij libri habent ⁊ spicula. Et sunt instrumenta quibus purgantur dentes vel vngues. et sindones. id est linthiamina. et vitras id est pepla. et teristra. id est pallia q̃ fiunt et subtili lino. Et sequit. Et erit pro suaui odore fetor. et pro zona funiculus. et pro crispanti crine caluicium. et pro fascia pectorali cilicium. Et ita ſm Innocẽtiũ. pro culpa redderur similis pena. vt in eo puniantur in quo peccauerũt Sapientie. vj. Sed quid prosunt hec omnia cum homines adinuenientes excusationes in peccatis liberrime peccant in delicijs vestimentorum et ornatu adulterino. Quidam enim dicunt excusantes eorum pompam. Domine reuerende et pater dilecte. Ego non libenter ita incederem. sed propter homines ita facio ne contemptibili/or ceteris sim. Scitis enim quia mũdus ista requirit. Hõne legistis de quodã philosopho. qui in habitu cõtemptibili veniens ad aulã principis fuit repulsus. post/q̃ autem assumpto solenni habitu rediit. fuit honorifice suscept⁹. Sic timeo ne mihi accidat similiter. Sed .O pauper homo quisquis ita cogitas. nõne audis quid Apostolus de se loq̃tur. Si adhuc hominibus placerem. seruus christi non essem. Hõne hos quos despicit mũdus. in futuro iudicio preclaros facere promittit ⁊ nobiles christ⁹. vt dicit glosa super illud Jacobi. ij. Pauperes elegit deus. Quid ergo fauore hominũ vestimenta tibi preciosissime comparas. et vtinam non de vsur⁹ aut malis lucris. de falsis mensuris. ponderibus iniustis et fraudibus iniquis. in emptione et venditione. O christiane quid dicis. oportet me similẽ esse alijs vicinis in ciuitate in vestimẽtis. Certe bene dicis duz vis esse similis proximo. vtinam solum in bono. vtinã iuste et licite acq̃reres bona ⁊ pro eis comparares vestimenta vt similis proximo fieres. vtinã nõ excederes vicinũ tuum habundantiorem ⁊ ditiorem te. qui plus habet de iusto labore suo aut de patrimonio proprio. Certe vidi quod sine lacrimis non est dicendũ miseram quãdoq̃ feminam sutoris aut fabri vxorem ⁊ quod peius est penesticam melius et ditius et p̃/ciosius incedere q̃s burgensem procõsulis vxorem. vbi ergo est verbum eorum qui dicunt. volo esse similis vicino. O verbum mendax. Tales confundit beatus Petr⁹ j. Petri. iij. dicens. Non sit exterius mulierum capillatura aut circundatio auri aut indumenti vestimentorum cultus. sed qui absconditus est homo cordis in incorruptibilitate et quieti ⁊ modesti spiritus qui est in conspectu dei locuples. Sic enĩ aliquãdo. scilicet ante tempus gratie. ſm Interlineare. sancte mulieres sperãtes in deo ornabant se. Interlinearis. non ornatu vestium. subiecte proprijs viris. vbi dicit Cipr̃ianus in glosa ordina. Serico ⁊ purpura induite. christũ induere nõ possunt. Auro ⁊ margaritis ⁊ monilibus adornate. ornamenta cordis et pectoris perdiderunt. Hec ibi. Quod dictum intellige de illis q̃ causa fastus pompe superbie aut vane glorie se ornant aut vt alijs placeant ⁊ ad peccatum trahant. ¶ E ¶

¶ Ex quo infero q̃ mulieres aut viri ornantes se vltra ꝓprium statum. scilicet quia nec eorum status. puta officium aut dignitas ista requirit. nec substantia iusta sufficit ornãtes se. sunt in statu damnationis. patet. quia ista procedunt de vana gloria. Certe magnum signũ vane glorie existentem in statu subiectionis aut seruitut⁹ aut alias in artificio vel officio despecto ⁊ contemptibili aut sordido velle apparere similem digniori. honestiori. ditiori. potentiori aut in officio seu dignitate prelatiõis cõstituto. cũ dicat Apostolus. Ambulate vocatione q̃ vocati estis. Seruus vocat⁹ es. nõ sit tibi cure. j. Corinth. vij. q̃si di. nõ curet velle apparere aliter q̃s seru⁹. Sũt alĩ qui dicunt. Domine mi. exq̃ nobilitas mea aut dignitas hoc req̃rit oportet me vestez preciosam deferre. Ego enim sum p̃nceps Ego sum miles aut baro. oportet me deferre aurum et argentum et purpurã. Ego sum talis dignitarius. iudex. capitaneus vel officialis principis. Ego ciuis. consul oportet me vltra simplicem ribaldũ incedere. Ego nobil⁹ oportet me vltra simplicẽ ciuẽ vestiri. Quisq̃s ista dic⁹. bñ dic⁹. dũmõ supbiã i vestitu nõ q̃ras. ⁊ ꝓximũ tuũ officiũ i q̃ es exeq̃r⁹ iuste. Si ei p̃nceps es sic̃ vis appere p̃nceps i vestimẽto. sic appeas i tuo

iusto iudicio sentiant principatum tuum malefactores. rebelles. viduaꝝ oppssores. calumniatores. predones viarū. latrones et spoliatores. Tunc enim melius apparebis. melius claresces. sique sunt principis cogitabis adimplere. tūc remotius fama tua volabit q̄ vestis resplēdere possit. Deferas in nomine domini vestem tuo statui congruam. sed facias iusticiam t iudicium iniuriam patientibꝰ. que te preclarissimuꝫ faciet. vt dicit̄. v. Ethicorū. nō es intitulatus in merito tuo a preclaritate vestiū. sed iusticie t virtutum. Similiter si es miles deferas aurum in nomie christi et vestem tuo statui congruam. sed recorderis officij tui. vt illud debite exequaris. ne auruꝫ in confusiōem tuam deferas t perditōem. Vaꝫ sicut dicit Johānes Galensis in suo cōmuniloquio distinctiōe. ix. parte media capitl'o. iij. Cōsuetudo fuit antiqua vt ipa die qua quis militari cingulo decorabat. ecclesiam soleniter adire debuit. gladioq̄ super altari posito et oblato q̄si celebri professione t voto seipm obsequio altaris denouebat. et gladij sui. id est. officij sui continui deo spondebat famulatū. Exquo igit̄ gladium suum obtulit altari t de altari recepit. vouitq̄ seruire ecclesie pregendo eā. certe non debet militari nisi ad ecclesie catholice t populi christiani vtilitatem t honorem. Unde dicit idem Johannes Galensis ibidem dist. x. partis prime capi. vij. Usus militie ordinate est tueri ecclesiam. perfidiā impugnare. sacerdotiū venerari. et pauperū propulsare inopiam. pacare prouinciam. pro fratribus fundere sanguinē. et si opus est ponere animā. vt de his verificetur illud. Gladij ancipites in manibus eorum. et hoc nō ad rapiendū t predandū vel ad iniustum belluꝫ inferendum sed ad defendendū. Unde fm ipm antiquoꝝ militum mos fuit spolia hostium consecrare dijs suis. Et Valerius libro. iij. capitl'o. ij. ponit exempla multa. Primo de Julio q̄ prohibuit spoliare templa t exercitus Biremij principis. mansit inuictus donec ausus est insurgere in deos. delphi cuꝫ inuadens templū. prout Apollo quoddā ido/lum reuelauit. vt dicit Policratus libro. vj capit̄. xvij. Alexander etiā magnus peperc/it templo dirissimo in hierusalez. vt dicit̄ in bystorijs. Multo igitur magis milites xpiani debent ecclesias honorare si volūt aurum portare digne. Sed ecce res versa est in contrariū nostris temporibꝰ. quibꝰ milites euntes ad bella pro defensione patrie. Primū bona ecclesiarū sue patrie deuastant t cōsumūt sicut hostes. dicētes eis hoc licere. eo q̄ pugnāt pro patria t ecclesia. Sed quisquis es. certe te decipis. t districtam redditurus es rationē in futuro ad nouissimū quadrantem de omnibꝰ que ecclesiet sacerdotibꝰ rapuisti. Nam scriptū est. Semel deo dicatū amplius ad humanos vsus non debet cōuerti. vt dicit̄ de regulis iuris. Semel. Sunt alie que se excusant dicētes. Dñe ego me iō sic pulchre vestio vt marito meo cōplacerē ne aliā preter me querat. Vere bene dicis bona dña. sed si sic ornaris si tm̄ ista intentiōe vestirꝭ. quare hoc tm̄ nō facis in domo tua vbi te solus maritus videret. Sed pcedis ad ecclesiam et in via eundo t redeundo. t ecclesia stando multorum te aspectui oñdis. et scandalizas corda plurimorum. t vulneras conscientiā interdū sacerdotum. Cū tamen dicat Apl'us. Mulier debet habere velatum caput in ecclesia. scilicet humiliter coopertum. nō ornatum. ꝓpter angelos. Glosa. id est. ꝓpter sacerdotes q̄ dicuntur angeli Malachie. ij. Angelus domini exercituū est. Et vere. vt dicit Hiero. in q̄dam epistola. Sunt quidā viri qui carius vidēt vrores naturali colore coloratas q̄ficticio colore ornatas. nisi forte illis hoc placeat qui modo adulterino diligunt vrores et delectantur illicite in earum pulchritudine. Non ergo tibi bona t omina prohibeo ornari fm veniaꝫ marito tuo ad complacenduꝫ. sed prohibeo ne forte scandalum facias in populo.

Sed forte tu diceres. Ego non intendo scandalizare quenq̄. sed solum marito meo complacere. Adhuc tibi dico. non te decipias Dicit enim Hieronymus i quadam epistola. Si vir vel mulier se ornauerit et vultus hominis ad se prouocauerit. et si nullum inde sequatur damnum. inditium tamen patietur eternum. quia venenum attulit si fuisset qui biberet. Tangam hic desup frēs meos spūales de abusu vestiū. q̄ in superbia t abusiōe sedi ornamenta ꝓquirūt. quibꝰ cura est vt vestes bñ oleant. vt pes lata pelle non folleat. i. non inflent

vt follis. sed sit artus vndiq; et bene adhe reat pedi. qbꝫ studiũ ẽ vt crines calamistro rotentꝫ vt digiti anul' radiẽt. z si via humi dioꝛ fiat. vix in eam pedum vestigia impꝛi mant. Verba sunt nõ mea. sed illi⁹ celestꝫ doctoris Hiero. in epistola ad eustochiũ. Tales vt dicit Bernard⁹ sup Cantica ser mone. xxiij. incedunt viridi oꝛnati circum amicti varietatibꝫ tanq; sponsus. pcedens de thalamo suo. vnde nõ hũane illis exu beraꝛe puras reruꝫ affluxionem. vestium splendoꝛẽ. vasoꝛũ congerieꝫ. nisi de bonis sponse. Inde est q; illa pauper inops z nu da relinquit facie miserandaꝫ indita z hy spida z exanguis. Et sequit. Nõ sunt ami ci spõsi. sed emuli. Tales vt dicit idẽ Ber. ibidem sermone. xxiij. dupliciter peccant. Primo ḳa aliena sc; bona pauperũ quib⁹ debuerunt subuenire diripiunt. Scõo ḳa in vanitatib⁹ z turpitudinib⁹ suis abutun tur. Sed diceres forte. Prelatus sum. ple banus sum. episcop⁹ sum. canonicus sum. oportet me solenni⁹ incedere q; simplicem sacerdotem. Verũ dicis. oportet te meliuꝰ incedere in oꝛnatu moꝛũ. non vestimẽtoꝛ. non pelliũ. hoc enim significant vestimen ta et indumenta prelatoꝛũ. Nam superpel licium albũ significat castitatẽ. dalmuciuꝫ humilitatẽ. z sic de alijs. Si ergo oportet ratione stat⁹ prelationis tue incedere z ve stiri precios⁹. fiat illud ratione edificatio nis aliorũ subditoꝛum. fiat ratione hmõi significationis. vestimenta tua vt signifi cent te esse castuꝫ z humilẽ. tu aũt in omni bus istis preciosissimis oꝛnamentis habe humilitatẽ. dicens cũ Hester. Tu scis do mine necessitatẽ meam q; abominer signũ superbie z glorie mee q̃d est sup̃ caput me um in diebus ostentationis mee. et dete ster illud q̃si pannuꝫ menstruate. Sed vt regulariter de hac materia instruaris sci endũ est q; quinq; modis excedũt homines in vestib⁹. Primo in sumptuositate qñ ni mis preciosa cõparant. sicut aliqui vendẽ tes patrimonia emũt tunicas subductas. Unde dicit Grego. Si cult⁹ preciosaꝫ ve stium culpa nõ esset. nequaq; sermo dei tã vigilanter exprimeret q; diues ḳ toꝛqueꝫ apud inferos bisso et purpura induebaꝫ. Secũdo excedũt in superfluitate. vnde dici tur Luce. iij. Qui habet duas tunicas det vnam nõ habenti. Propter hoc Jaco. i. ca honica sua diuites reprehendens in hoc di cit. Agite nũc diuites. plorate vlulantes in miserijs q; aduenient vobis diuitie vestre putrefacte sunt. z vestimenta vestra come sta sunt a tineis. Interlineaꝛ. id est diuitie vestre in quib⁹ cõfiditis z que superflue con gregastis et vestimenta vestra q̃ ad oꝛna mentũ coꝛporis fecistis quib⁹ indigentes vestire potuistis comesta sunt a tineis. nõ vsu necessario attrita. aurũ z argentũ vr̃m eruginauit. z erugo eoꝛum erit in testimo nium vobis. q̃si di. r̃m Interlineaꝛẽ. Ta lia superflua cõgregata que nõ erant neces saria putrefiebant. ꝓpter quod sequitur. et erugo eoꝛũ erit in testimoniũ id ẽ erit cau sa quare caro vestra cruciabitur. Hec glo. Tertio excedunt in delectatione. Math. xj. Ecce ḳ mollib⁹ vestiunt̃. quod fit qñ bo mo querit subtilia z mollia vt melius ince dat aut dormiat aut reḳescat. sicut iste di ues habuit byssinas camisias z linthiami na. Contra q̃ de Johãne Math. iij. dicit q; habebat vestimẽta de pilis camelorum. Glosa ibidem. Seru⁹ dei non debet habe re ad decoꝛem vel ad delectationẽ vestimẽ ta sed ad necessitatẽ et ad tegendũ nuditа tem Sed diceres. dñe. Certe delicate cõ plexionis sum. nõ possum dure iacere. naꝫ nec possem obdoꝛmire. Certe dico tibi cũ Bernardo in epistola ad Robertuꝫ nepo tẽ suũ. Fletus eter⁹ et stridoꝛ dentiũ an te oculos coꝛdis reduct⁹ pares tibi reddet matram lecti et culcitrã vel plumaticã. vñ si delicatus es. tanto plus timeas. ḳa do lebis et cruciaberis si q̃d absit veneris ad lectuꝫ inferni. tanto plus dolebis quanto delicate magis ꝓplexionis es. Quarto ex cedunt in curiositate vel singularitate que consistit in texturis. in foderaturis. in inci sionibus. in coloꝛibus. z nouis adinuenti onibus. que omnia fiunt ꝓpter vanam gloꝛiam. Sed timeat pauper iste qui exco gitat tales nouas sarturas aut foderatu ras. quia sicut nouis modis gaudet in cul pa. sic nouis adinuentis vltra ceteros sup plicijs cruciabit̃ in pena. Verba sunt Gre go. in moralib⁹. vnde illud. Juxta fructuꝫ adinuentionũ suarũ sic sustinebũt. Quin to excedunt in deformitate. q̃ respicit statũ oꝛdinẽ vel sexũ. Uñ diẽ Aug. de doctrina xp̃iana. Quisq; sic vtit exterioꝛib⁹ reb⁹ vt in decẽtia metas ꝓsuetudis bonoꝛ int̃ q̃s

versatur excedat aut aliquid significat aut flagicios⁹ est. Un Si quis assumit habitū superioris stat⁹ vel ordis vl alteri⁹ sex⁹ vt mulier virilem. z ecōuerso. p̄eter casum necessitatis peccat. Sit ergo vnusq̄sq; cōtent⁹ habitu stat⁹ sui magisq; curet de ornatu mentis q̄ corporis. Ornamenta aūt mentis sunt caritas. fides. hūilitas. benignitas. Unde Aug⁹. ad matrē suam ca. vij. Indecentia omniū morū excusatur ꝓpter consuetudinē. Scō ꝓpter dignitatē. Tertio ꝓpter necessitatē. Quarto ꝓpter cautelā. z tantū de secundo.

B

Dixi tertio q̄ in verbis ꝓpositi describitur iste dives vt gulosus z repletus. quia vocat z obesus. cū additur. epulabat quotidie splendide. Epulatio ꝓprie est comestio leticie sociata. que reprehendit Jaco. v. Epulati est super terram. z in luxurijs enutristis corda vestra. vbi glosa interlinear dicit. Omni voluptati vsi estis. z nullā de pauperum nutrimento curā habetis. Et glo. Epulati estis. scz neglectis gaudijs celestib⁹. ad q̄ per ieiunia z afflictiones venire oportet. carnales epulas dilīgitis q̄s tanta fames z sitis in futuro iudicio sequet. vt nec gutta aque inueniri possit. p quaz ardens lingua possit refrigerari. Reprehensibiles igit epule q̄ ex gula p̄cedunt. que sobrietatez p̄dunt z castitatē. multaq; pericula z incommoda corpis z aīe inducunt tam in p̄senti q̄ in futuro. Et primo reprehensibiles sunt epule. quia sunt contra naturā. Nam sicut dicit Salomon. Initiū vite hominis est aqua z panis. nunc aut gulosis nō sufficiunt fruct⁹ arborum. non grana legumina. non radices herbarū. nō pisces maris. non bestie terre. nō aues celi. Sed fm Jnnocen. lib. de vilitate humane ꝑditionis querunt pigmenta. cōparant aromata. nutriunt altilia. que studiose arte coquorum parant. Alius ꝓfundit z colat. Ali⁹ infundit z conficit z substantiā vertit in accidens. naturā mutat in artem. vt saturitas transeat in esuriem. z fastidiū vocet appetitum ad irritandā gulam nō sustentandaz naturā. nō ad necessitatē supplendā sed ad auiditatē explendam. Nec Jnnocen. Et Hugo in suo libello claustrali de honestate morū dicit. Superticiosum quidē in sumendis cibis studiū homies adhibent infinita decoctione frixorū z condimentorū genera excogitātes. modo mollia. mō dura. modo frigida. modo calida. mō cocta. modo assa. mō pipere. modo aleo. modo cimino. modo sale condita fm cōsuetudinez p̄egnantiū mulierū desiderātes. ita q̄ ibi desudant cocorū artes. z fiunt varie questiones vtrū fieri debeant assa vel frita vl elixa. z tanta solicitudine fiunt. vt deoratis quattuor aut q̄nq; ferculis. Prima nō impediant nouissima. Propter q̄d Seneca deridēs huiusmōi multiplicitatē ferculorum epistola octaua dicit. Una silua pluribus elephantib⁹ sufficit. homo vero pascitur terra z mari. Et libro. x. declamationū dicit. Quicquid auium volitat. quicq̄d piscium natat. quicq̄d feraz discurrit. nostr⁹ sepelitur ventrib⁹. que omnia in reuertitate sunt contra naturā et artem. quia ars natura p̄hibent ne cōtraria misceantur simul. quod tamē hic sepius fit. Scdo reprehensibilis est gulosa epulositas. q̄a q̄dammodo ad idolatriā p̄ducit gulosos. De q̄bus dicit Ap̄l⁹ ad Philip. iij. Multi ambulant quos sepe dicebam vobis. nūc autem z flens dico inimicos crucis xp̄i. quorum finis interitus. quoruz deus vēter est. Unde super illum locū Esto mihi in deuz protectorem dicit Jnnocen. Non in deuz vastatorē. qualis est venter Danielis. xiij. Nonne videtur tibi Bel deus viuens. an non vides quanta comedat et bibat. Bel interp̄tatur deuorator. Isti fm Robertuz Holgot super libz̄ Sapie. colūr serpentem p̄o deo. scilicet ventrem suum. Habet autem iste deus omnia que ad eum p̄tinent. Nam habet tabernam p̄o templo quod templū a mane vsq; ad vesperaz plenum est gulosis. ij. Machabeoz. vj. Templum luxuria z comesationibus plenuz erat. De hoc verificatur illud Apocal. vij. Seruiunt ei die ac nocte in templo eius. Istud est templum insolentie non quietis aut pacis in quo rixe et homicidia et odia cōmittuntur. Secundo habet iste nephā dissimus deus altare affluentie. scilicz mēsam. de qua. Ps. Fiat mensa eorum coraz ipsis in laqueum. Unde ibi diabol⁹ sparsit delicias sicut auceps triticum ambus vt laqueum postea iniciat Eccles. ix. Sicut comp̄hendūtur aues laqueo. sic capiunt homines. Alīq ibi capiunt p gutur

qui loqui non possunt. Aliqui per pedes qui ambulare nō possunt. Tertio iste de⁹ hz suum festū scz quietē somnolentie. Nā fatigati in taberna dormiūt cras tota die. zita q̄si festinant. quia nullū laborem peragunt. Quarto iste de⁹ habet sacrificia superfluitatis. scz diuersitatē ferculorū. que interdum tanta sunt q̄ etiā in fastidiū vertuntur. nescio si veri xpiani tanta deo omnipotenti offerūt q̄nta isti ventri. Refert Policratus libro. viij. ca. vij. se interfuisse in Apulia cuiusdā diuitis cene. q̄ ab hora diei nona que est hora prandij fere vsq; ad duodecimam q̄ est hora medie noctis fuit protensa. Et certe ego etiaz interfui simili cene apud regem Polonie. in qua fuerunt fere ducenta fercula in q̄ multi diuersas infirmitates incurrerūt. In talib⁹ pluribus prādijs venter pōt dicere saturat⁹. illud Isa. j. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. scilicet q̄a iam cōtinere nō possum. Quinto habet iste de⁹ oblationes iniq̄tatis. que sunt scortationes z symbolisationes in ecclesia. Sexto habet incensum voluptatis. hoc ē species ofectiōis electuaria odorifera palatū inflāmatia. De q̄ Isaie. j. Incensū abominatio est mihi. Septimo habet sacerdotes laboriosos. Hi sunt piscatores. venatores. pistores. coci. Nō. Moyses z aaron in sacerdotib⁹. Moyses interp̄tat assumptus de aquis. z significat piscatores q̄ sumunt de aquis pisces. Aaron fuit sacerdos qui iugulauit vitulos. z significat macellariuz z carnificem. Inter istos ep̄s est tabernator. q̄ potū quasi crisma cū balsamo conficit. vt faciat cruces multas. q̄d sepius ꝓtingit. q̄a ebrietatem seq̄tur pcussio z cruciatus. z interdū occisio. vbi in loco ponit⁹ crux iuxta viā. Unde ad significā dum hoc appendit taberna tor crucez ante domū cū ꝓpinat medonem. q̄si di. Quicunq; intrauerit. ex hoc medone oportet cum crucifigi. i. in omnib⁹ mēbris cruciatū pati. Ocauo habet cantores luxuriosos. qui cantilenas lasciuas vocib⁹ effeminatis et z gestu meretriceo cū musicis instrumentis decantant Isaie. v. Ve q̄ ꝓsurgitis mane ad ebrietatē sectandā z potandū vsq; ad vesperaz vt vino estuetis. Cythara z Lira z tympanū z tibia z vinū in cōuiuijs vestris z opus domini nō respicitis. Nono habet lectores. bystriones. ioculatores. adulatores z mendaces q̄ legunt gulosis tam ad mensam q̄s ad collationē. De quibus Nō. Docuerunt linguas suas loqui mendacium. Tertio reprehensibilis est gulosa epulositas. q̄a generat infirmitates diuersas. imo quādoq; mortem. Juxta illud Eccli. xxxvij. In multis escis non deerit infirmitas. Et seq̄tur. Propter crapulaz multi perierunt. Unde Seneca. declamationum z. x. Rethorice dicit. Jō subito morimur. quia de mortibus viuimus. Et ad Lucillum. viij. epistola. Multos morbos multa secula fecerunt. Propter q̄d dicit Policratus libro. viij. cap. vi. Q intemperantia cibi mores subuertit. z totius hominis saluti preiudicat. Et allegat Hypocratem qui dicit crassa z obesa corpora que crescendi mensurā excreuerūt nisi cito ablatiōe sanguis minuanť in paralysim z pessima morborum genera erumpunt. Habenť verba de consecra. dis. v. Ne tales. Crisostomus dicit q̄ excessus ciborū consumit z putrescere facit corpus humanū z macerat egritudine diuturna et vltimo morte crudeli cōsumit. de cōsecra. di. v. Nihil. Galienus quoq; interpres Ypocratis doctissim⁹ dicit in exhortatione medicine. illos homines quoruz vita nimis pinguis est nec viuere posse diu nec diu esse sanos. animasq; eoruz ita nimio sanguine et adipibus quasi luto inuolutas nihil tenue nihil celeste sed semper de carnibus et victu cogitare. Refert etiam Policratus vbi supra q̄ teterrimus Sicilie tyrann⁹ Dionisius dū gule z edacitati deditus erat oculorum lumen amisit. Nihil enim est q̄d citiorē inducat oculorum caliginem nisi ingluuies. quia vt ait Portunian⁹ edacitas cibos terit. sed oculos vorat. Quid ergo mirū si dixit Salomon Eccli. x. Omnis potentatus breuis vita. cum ad litteram malum regimen corporis et excessus deliciarū in cibis et potibus vite huius semper agit ad eoruz breuitatem. Et quidam medicoru dicit q̄ diuites corrūpūt totum mundū. sed primo seipos ex diuturna sessione in mensa. Disputat Macrobius. ij. Saturnaliū. vtrū difficilioris digestionis sit cibus simplex z vniformis q̄s multiplex et diffor mis. Et rādet ad hoc Rosari⁹ phs q̄ difformis et multiplex ē difficilioris digestiōis. Nō ꝓmo ptz in brutis q̄ q̄ simplici alimēto vescunt

sanissima sunt. Et siqua infirmant. illa potissime q̄ hominuz voluptas p varietates ciborū nititur saginare. Scdo ḡa omnis cibus simplex facilius digeritur. in signuz huius oīs medicus infirmū simplici cibo reficit. vt natura facilius simplicē cibū cōuertat in se. Tertio ḡa sicut plus nocet varietas vini q̄z idem vinū in eadem q̄ntitate. ita diuersitas ciboz. Quarto ḡa qui simplicē cibum sumit facilꝰ causam sue infirmitatis ꝓpendit. si postea infirmetur. et p ꝯsequens potest facilit̄ cauere a tali cibo ḡa si varijs vteretur. nesciret cui de multz posset imputare. Quinto ḡa diuersoz ciborum in stomacho diuersa ē natura. ideo agente natura vniformiter ex parte sui q̄dam citius digerunt alijs manentibꝰ adhuc crudis. z p ꝯsequens putrefit. quod ē postea digerendū. Quia igitur potētes diuersis ferculis vtunt. ideo eoz vita abbreuiatur. Unō Eccī. xxxvij. dicit. Qui abstinens ē adijciet vitā. Et sicut gula generat infirmitates corporales. ita spūales. eo q̄ est via ad oīa genera peccatoruz. Est enī infirmitas q̄ nūq̄z sola venit. sic̄ dicit Volgot sup libꝝ Sapie. ca. xij. Inter oīa autem magis generat peccatū luxurie. Dicit enī Johes Cassianꝰ de institutiōe monachoz. Uenter esis refectus. semiaria luxurie parit. Et iste in tribꝰ excessit. ideo istius diuitis vocacitas exp̄mit. cum dicit. Epulabatur. Scdo assiduitas. ḡa q̄tidie. Tertio artificialitas. ḡa splēdide. Quō autem excedūt homies in ciboz sumptione docet Grego. de ꝯse. dis. v. Qñq̄z. z dicit q̄ quinq̄ modis. Primo p̄ueniendo tempꝰ indigentie. sicut Jonatas qui p̄uenit boram comedendi a patre statutā. j. Re. xiij. Scdo cū non p̄uenit hozā sed cibos lautiozes pat. sicut iudei i heremo. apetētes olas carniū Nume. xj. Tertio q̄n̄ que sumēda sunt accuratius expendit. hoc ē cū non solum q̄rit̄ gustus satiatio sed eē alioz sensuū delectatio. sicut patet de illis q̄ habent citharistas in mensa z vasa argentea vt delectentur tam in visu q̄z i auditu. Talis fuit Balthasar. q̄ in conuiuio interfectus est Dañ. v. Quarto z si tps z equalitas ciboz ꝯgruit. tamē mensura nō seruatur. Sicut esau peccauit in lente. ḡa nimis ardenter z gulose comedit Gen. xxvij. Quinto q̄n̄ nimis studiose p̄parat. Sicut dicit de Phinees z ophni. j. Reg. ij. Qui studiose tridēte eripiebant carnes de ollis. vt eas per se coquerent. Hos ergo studeam⁹ vitare gulam z epulas cū diuite z seruare temperantiam cū xp̄o. vt cum eo epulari possim⁹ in perpetuum in patria celesti. Ad quas epulas ꝛc.

Dominica p̄ma post trinitatis. II. Sermo LXXXV.

Fili recordare q̄a recepisti bona in vita tua z lazarus similiter mala. nūc vero hic ꝯsolatur. tu vero cruciaris. Luce xvj. Inter oīa que hominē ducunt in p̄ditionē magis videt ducere ingratitudo. p quam homo obliuiscitur creatoris sui z suoz beneficioz. Juxta illud. Incrassat⁹ impinguatus dilatat⁹ derelinquit deuz et oblitus est creatoris sui Deuter. xxxij. Et sequitur pena ad quā talis oblitio deducit ibidē. Ignis succēsus est i furoze meo. z ardebit vsq̄z ad inferni nouissima. Unde dñs de multis hodie cōqueritur dicens illud Ps̄. Oblitioni datus sum tanq̄z mortuus a corde. q. d. non est q̄ cordialiter recordetur beneficioz meoruz. De tali dicit Eccī. xxix. Ingratus sensu derelinq̄t dominū liberantē se. Et bene dicit ingratus sensu ille qui memoriaz perdidit illius q̄d semper sensisse debuit. Cum igitur homo continue bonis dei vtatur. nec est momentum aliquod quo semper non vtatur vt dicit Hugo de claustro anime. Et Augusti. in libꝝ de spiritu z anima. Multum videtur esse arguendus si gratias deo nō agit de suis donis ac datis. Cum vt dicit Augusti. in epistola ad marcellinū nihil dicere possumus melius q̄z deo gratias agere Et Hermes Trimegistus in libꝝ qui logostileos dicit in fine dicit q̄ nō est deo cōueniens thus vel mirram incendere et sic eum adorare. Sed nos inquit gratias agendo adoremus eum. Hec sunt enī summe incensiones cum gratie deo aguntur a mortalibus. Hec ille. Quia igit̄ diues ille in vita sua de bonis sibi a deo collatis ingratus fuit nec deo gratias egit nec recordat⁹ ē bonoz q̄ recepit a dō ad suā salutē z p̄mioz subuētiōez. vt p opa mie p̄is im-

Dnica ꝑma ꝓst trinitatis

ꝑsa deo gratū se redderet z p elemosinas grās deo offerret. Juxta illud ꝓuerb. iij. Honora dñm de tua substantia. Ideo bona p eū h accepta sibi reducunt in infernō in memoriā qtinus ex memoria ipoꝝ crescat ei cumulus penaꝝ z augmentū dolōris. Juxta illud maximiani. Dura ē miseris mēoratio ꝑstina bonoꝝ. Nam grauiꝰ sūmo culmia vincta iacent. Et glosa sup illud Jaco. v. Thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebꝫ. dicit. Non solū immisericordes diuites ignis visibil' iehēne cruciabit. sed etiā memoria inaniū diuitiarū quibꝫ suas culpas redimere potuerunt et ante iudiciū aīas coꝝ. et post resurrectionē corpoꝝ etiaz carnes exuret. vnde irasci incipient. quare culpas elemosinis nō redemerūt. Unde ꝺr diuiti. Fili recordare quia rē. Hec glo. In quibꝫ verbis tria ꝓponūt. Primo diuitis miserabilis ad memoriā reductio beneficioꝝ q̄ recepit. cum ꝺr. Fili recordare quia recepisti bona in vita tua. Scō Lazari pacientissima malorū tollerratio. cum ꝺr. Et Lazarus sil'r mala. Tertio vtriusqꝫ eqssima et iustissima remuneratio. cū subdit. Nunc vero h̄ ꝓsolat. tu vero cruciaris.

A

Dixi primo q̄ p̄mo in ꝓbis premissis ꝓponitur huius diuitis miserabilis ad memoriam reductio beneficioꝝ que recepit. cū ꝺr Fili recordare. Per q̄d verbū quilibet nostrū admonet vt memoriā habeat sue salutis ne tūc recordari incipiat cum nihil facere possit sicut iste diues. Circa q̄ sciēdū q̄ quilibz homo debet recordari tria. Primo penitentiā ad dñm. Scō ad seipsum. Tertio ad ꝓximū. Ad dñm vt offerat sacrificiū gratū et acceptum. Sunt aūt tria penitenda ad dñm. que homo debet recordari. videlicet mandata ꝑātis. iudicia eq̄tatis et beneficia bonitatis. De p̄mo dicit Numeri. xv. Precipe filijs israel vt faciāt fimbrias in quatuor angulis palliorꝝ. ponētes in eis vittas iacinctinas. Quas cuz viderint recordent omniū mandatorꝝ dñi. Palliū sub quo viuim⁹ est vita p̄nis. quatuor anguli sunt q̄tuor nouissima nr̄a scilz mors iudiciū. iehenna. et gloria. Habeā⁹ fimbrias istas p̄ oculis nostris. et facile vitabim⁹ peccatū. Recordare q̄ mortis incertū iudiciū districti et iehenne horribilis. et glorie ineffabilis. et vix peccabis Eccl. vij. Memorare nouissima tua. Ista sunt quatuor nouissima que cuilibet finaliter occurrēt. Scō debet recordari homo iudicia diuine equitatis. vt sciat homo qm̄ de sil'ibus simule fiet iudiciū. Cornicula viuens videns corniculā mortuā suspēsaz in agro seminato. timet ne sibi sil'r fiat. et nō audet accedere. Sic hō ꝺberet attēdere istū diuitē damnatū cui ꝺr Fili recordare. Tertio ꝺz recordari homo bn̄ficia diuine bonitatis. Et h̄ q̄ntū ad tria. scz quantū ad beneficiū iustificationis. redemptōis. et glorificationis. De bn̄ficio iustificationis dicit Deutro. xxv. Recordaberis qm̄ seruꝰ fuisti in egypto. id ē. in pctō. z eduxit te. Isa. xliij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas. z nō recordabor peccatoꝝ tuoꝝ. Deduc me in memoriā tuā. i. bona q̄ tibi feci. sm̄ glosam creando et redimendo z beatitudinē p̄parando. Ecce illa tria simul. Sed certe istā memoriā tria impediūt. scz. ꝓsperitas curiositas et voluptas. Prosperitas facit ingratos obliuisci amicoꝝ. q̄ eos in angustijs adiuuerūt. Sicut Genes. xl. dicitur. Ꝙ prepositus Pharaonis pincerna succedentibꝫ ꝓsperis oblitus est sci Joseph interptis sui q̄ sibi liberatōnem interptat⁹ est in carcere. Narrat Vincencius. iij. lib. sui libri historiaꝝ. q̄ semel in Ethiopia tāta contigit pestilentia quo ad memoriam hominū q̄ homines obliuiscebant patrū nomina et suoꝝ filioꝝ. z etiā ꝓpria. Et oriebatur ista pestilentia ex feroꝛe et putrefactione quorūdam cadaueꝝ interfectoꝝ i bello Sic hodie pch dolor viget pestilētia q̄ multi non recordant nois patris sui dei. nec grati sunt amicis. nec animabꝰ defunctorū nec prudentes sunt ad seipsos Ecclesiastes. ix. Obliuioni tradita est memoria ipoꝝ. Ideo Seneca li. ij. de beneficijs cōparat legem gratitudinis et beneficēcie mutuo ludo pile. quādo em̄ duo homines ludūt et eam alternatim recipiūt inter se tamdiu durat et ꝓtinuat ludus inter eos q̄s diu ꝓuenienter reꝓicit z iactat. Si vero vnus recipiat z retineat vel incōuenienter reꝓiciat desinit ludus qui desinere nō potest. Sicut dicit Seneca. nisi vel ex mittentis vel recipientis defectu. Isto mō ymaginat Seneca q̄ debet esse de beneficentia mutua inter amicos. Si enim a te

D

beneficiū recipio. ꝛ postea ꝓ viribꝫ tibi possibile retribuo iuxta leges gratitudis apte ludo. Si ꝯo bñficiū acceptū oblitioni cōmendo. nec tibi vbi possum recōpenso. ludendi finez facio. Si ergo sic nos debemus habere ad homines. multo magꝭ ad deū nos cōuenit esse gratos. Unde Hugo de claustro anime. Sicut nullū est momentū quo homo nō vtatur dei bonitate et misericordia. ita nullū debet esse momētū quo cū pñtem non habeat in memoria Treū. iij. Memoria memor eroꝛ tabescet in me anima mea. Scđo istā memoriā impedit curiositas et solicitudo nimia circa mundū. Sicut cīm dꝛ cōmuniter. Pluribus intentus minor est ad singula sensus Unde in Psalmo. Obliti sunt beneficiorꝛ et mirabiliū eius. Unde saluatoꝛ dicit ꝙ solicitudo secli suffocatꝛ vū dei. eo ꝙ spine diuitiarꝛ suffocāt semen verbi dei in corde Luce. viij. Tertio istaz memoriā impedit voluptas carnis. Unde Boecius. z de cōsolatione metro. ij. vocat coꝛpus fm ymaginationem platonicoꝛ oblitiosum. Fuit cīm opinio platonis sicut tangit Aristoteles. j. posterioꝛ. Qꝛ anima habet noticiam omniū rerū sibi inditā a deo. sed tū cū infundit coꝛpi terreno tunc tradit oblitioni illā noticiā nec postea potest ea vti donec per sensus exeratꝛ. Ira moraliter quisquis coꝛpalibꝰ voluptatibꝫ fuerit immersus necesse est vt dñi obliuiscat. Sicut ipe dives in purpura et bysso. in epulis splendidis oblitus est dei. Unde ei dꝛ i inferno Recoꝛdare qꝛ receptisti ꝛc. De secundo scz beneficio redemptionis dꝛ Trenoꝛū. iij. Recoꝛdare pauptatis mee absinthij et felis. Nec recoꝛdando contemne diuitias. honoꝛes et pompas. carnis delicias ꝛ voluptates. Sed certe de multis dꝛ in Psalmo. Nō sunt recoꝛdati manꝰ eius die qua redemit eos. De tertio scz beneficio glorificatiōis dꝛ in Psalmo. Adhereat lingua mea faucibꝫ meis si nō meminero tui. Si nō ꝓposuero tui irl'm i ꝓncipio leticie mee. Principiū leticie nostre est glꝛa eterna. Et dꝛ ꝓncipiū tīm. qꝛ semp est ꝓncipium et nūqꝫ finem habebit. Scđo dꝛ homo recoꝛdari tria que ptinent ad seipm. Et primo iniquitatis ꝓprie ad dolendū. Scđo fragilitatis humane ad malū ꝑcauendū. Tertio mortis incerte ad se ꝓparanduz. De primo dꝛ Leuitici. xxvj. Propter ꝑcā suaꝛ ꝛ suoꝛ affligent donec cōfiteant iniquitates suas ꝛ recoꝛdent malorū in quibꝰ preuaricati sunt contra me. De secūdo scz de fragilitate dꝛ in Psalmo. Recoꝛdatus est scz dñs qm̄ pulvis sumus. homo sic fenū dies eius tāqꝫ flos agri sic efflorebit. Qm̄ spūs ptrāsibit in illo ꝛ nō subsistet ꝛ nō cognoscet amplius locū suū. Compaſ ḡ homo pulueri ꝓpter vilitatē materie hēn. iij. Memento homo qꝛ cinis es ꝛc. Fenoꝓ brevitatē vite. quia fenū hodie est et cras in clibanū mittit. Matth. vj. Lesbon agri ꝓpter mutabilitatē foꝛtune. Flos ꝑmo florescit et crescit. postea arescit ꝛ putrescit in puluere. De tertio scz de mortis incertitudine dꝛ Treū. j. Recoꝛdata est irlm dierū afflictionis sue scz diez senectutis et mortis et iudicij sui. Recoꝛdari dꝛ homo quo senes affligunt languoꝛe. morientes veraꝰ labore. ꝑcōres cōcutiunt in iudicio timore. Tertio homo debet recoꝛdari triū que ptinent ad ꝓmū scz bonoꝛ operꝭ ad imitandū et beneficioꝛ. Secūdo iniuriarꝛ ad emendandū. Tertio elemosinarꝛ ad largiendum. De primo scz de bonis operibus proximoꝛ que debem⁹ habere in meoria ad imitandū. Nam recoꝛdari debem⁹ humilitatis beate virginis ꝛ fugere superbiaz. Que cum esset regina celi. domina mūdi. vocauit se ancillam dñi. Recoꝛdari dēm⁹ charitatis Stephani. qui ꝓ inimicoꝝ orauit. Recoꝛdemur castitatis beate Agnetis. que nullis tormētis potuit tradi ad lupanar. Recoꝛdemur sobrietatē bti Nicolai. qui in infancia teiunauit. Mansuetudis Moysi. pietatis Abrahe. misēie Dauid. largitatis sancti Martini ꝛc. De scđo scz de memoria iniuriarꝛ ad emendandaz dꝛ in euangelio. Si offers munus tuū ad altare. ꝛ ibi recoꝛdatus fueris qꝛ frater tuus bz aliqđ aduersus te. relinque ibi munus tuū. et vade ꝓius reconciliari fratri tuo. Ubi dicit Chrys. Vic ergo perpēdite fratres qꝫ malum sit discoꝛdie crimen. quia ꝑ hanc id abicitur. ꝑ quod pcīm remittit. De tertio scz de memoria elemosinarꝛ ad largiēdū dꝛ Luce. vi. Estote misericoꝛdes sicē et pater vester misericoꝛs est. Quasi dicat Recoꝛdamini misericoꝛdie dei patrꝭ et sta tim habebitis viscera cōpassionis de defectu proximi. Sicut cīm deus fecit meoriā

mirabiliū suoꝝ. dando escam timentibus se. Ita homo debet habere memoriā defectuū proximi sui. Unde hodie dr a ō̄o patre. Recordare fili quia recepisti bona i vita tua. ⁊ Lazarus similiter mala. Quasi diceret. si filium te meū nominas esto misericors in proximū tuū sicut ego in te. Matthei. xviij. Nonne et te oportuit misereri cōserui tui sicut et ego tui misertus sum. Ad hoc em̄ recepisti bona in vita p̄senti. ⁊ pauper mala. vt tu per bona tua relenes mala sua et consequaris pariter bona celestia. Ad hoc ip̄e patitur mala ne tu patiar̄. Ad hoc tua bona recepisti in vita tua vt euadas mala in vita futura. Sed qr ista minime curauit diues epulo qui nullā memoriaz habuit de malis Lazari pauperis in vita p̄senti. Ideo in vita futura nullā eius memoriā Lazarus habere voluit. nolens guttam aque ministrare in refrigeriū linguę. Sed potius audire meruit ab Abraham Fili recordare quia recepisti bona in vita tua.

¶ ℞ ¶

Dixi secundo ꝙ tangit Lazari patientiss̄ima maloꝝ tolleratio. Cum dr. Et Lazarus sil̄r mala. In q̄ apparet ꝙ esse illō ꝙ bū Pacia paupeꝝ nō pibit i fine. Et certe nō pibit sed pmanebit. quia in pacientia vr̄a possidebitis anias vestras. Unde nō laudatur iste Lazarus. quia mala recepit tm̄ sed quia mala patienter tollerauit. Sine em̄ pacientia mala p̄sentia sunt damnabilia et infructuosa. Ideo opus est multa et perfecta pacientia in malis presentis vite De qua dicit Bernhardus. Cum cuncte virtutes currant ad brauiū sola pacientia coronatur. Pacientia aūt fm̄ Gregoriū solū in aduersis nō in prosperis cōsideratur. Nam pacientie virtus nunq̄ est in ꝓsperis. Ille vero paciens est qui et aduersis atteritur et tm̄ a specie rectitudinis non curuatur. Ita dicit Gregorius. xj. li. moraliū. Quinq vero pacientie sunt duodecim gradus. Primus est. malo non resistere. Matthei ānto. Noli resistere malo. Secundo malū pro malo nō reddere. Romanoꝝ. xij. Nulli malū pro malo reddentes. Unde glosa. Matth. xvj. Pacientia est eq̄niter mala aliena tolerare et contra eū qui irrogat mala nullo animi dolore moueri. sic em̄ tela bostiū in coꝝ eoꝝ retundit Juxta illud. Gladius eoꝝ intret in coꝛda ip̄oꝝ. Tertius gradus est malo nō respōdere. Prouer. xxvj. Non respondeas stulto fm̄ stulticiā suā ne efficiaris similis sibi Unde Ambrosius libro de offic. caplo. vj Quādo aliquis nobis cōuiciatur ⁊ ad iurgiū prouocat. tunc silencio muti fieri non erubescamus. Peccatoꝝ em̄ est qui nos ꝓuocat ⁊ nos similes sui fieri desiderat. Denicq̄ si taceas si dissimules solet dicere. q̄d taces. loquere si audes si non audes. mutus es. elinguē feci te. Si ergo taceas. pl⁹ rumpitur victū se oīno putat et illusum Si respōdeas superiorē se factū arbitratur. quia parem inuenit. Talis erat Psalmista. qui dicit. Obmutui et humiliatus sum et silui. Quartus est inimicū diligere. Matthei ānto. Diligite inimicos vestros Quia fm̄ Grego. sup Ezech. Omelia. vij. Uera pacientia est que etiā ip̄m amat quē tollerat. Nam tollerasse et odisse nō est virtus mansuetudinis. sed velamentū furoris est. Quintus est male facienti bene facere. Matth. ānto. Benefacite his q̄ oderūt vos. Et infra. Orate pro psequentibꝫ vos. Unde paciens est sicut asinus qui se pungenti deseruit. Sextus est contra flagella non murmurare. j. Corinth. x. Neq̄ murmuraueritis sicut quidā ex illis. Non autē semp hoc fiat. sed interdū instruendi sunt iniuriā inferentes. sicut christus percutienti dixit. Cur me cedis. Nam in anīo debet esse pacientia ad plura sustinenda. sed in voce instructio iniuriantis. Septimus est. quelibet aduersa sustinere libenter. sicut Salamandra libenter in igneviuit. Et dicitur ꝙ Alexander papa habuit subductura ō pellibus eius. que dū ablui debuit proiiciebatur in ignem et fuit pulcriοr. Sic scti. sicut de Laurencio et alīs qui in igne delectabantur. Sicut etiā tres pueri qui cantabant in camino ignis. Danielis. iij. Octauus est de flagellis gaudere. ij Cor. xij. Libenter gloriabor in infirmitatibꝫ meis. Unde Gregorius sup illō Job. xxx. Frater fui draconū et socius struthionū. libro. xx. moral. dicit. Sicut in tritura palee grana ꝓmuntur. sic̄ spine inter flores prodeunt. ⁊ rosa que redolet crescit cum spina que pungit. Sic necesse est vt aduersitate premaris. et spinaruꝫ aculeis pungaris vt maiorē deo offeras suauitatē

odoris. Et sequit. Abel esse reminuit quem Caym malicia nō exercet. Nonus gradus est tribulationē salutē reputare. Medicia em̄ et si amara est. tm̄ quia causa est salutis dulcis reputat. Greg. v. moral. Si mens in deū fortī intentione figit quicq̄d in hac vita amarū est existimat sibi dulce. z oīe quod affligit requiē putat. Decim⁹ē de tribulationib⁹ grās agere. ſ. Thes. v. In omnib⁹ grās agite. Nam ſm Grego. sine ferro martires esse possumus si veraciter pacientiā in animo cōseruam⁹. Augustinus in lib. de verbis apostoli. sermone. xv. Si in te fuerit caritas dei. cōmunicabis passionib⁹ xpi z verus martir eris. Undecim⁹ gradus est ad alia sustinenda se preparare Math. v. Qui vult tecū contendere iudicio et tunicā tollere. dimitte ei et pallium. Unde Augustin⁹ in epistola ad Marcellinū. Precepta pacientie semp in cordis p̄ parationē sunt retinenda. ipsaq̄ benivolētia ne reddatur malū. p malo semp in voluntate implenda sunt. Duodecimus gradus est in flagellis dolorē nō sentire. sicut dicebat Tiburcius super p̄unas ardētes incedaz. in nomine domini nostri ihu xpi. Istos gradus optime seruauit Lazarus. Nec em̄ malo restitit. non p malo malum reddidit. ymo bonū. p malo restituit. et male facienti bene fecit. Nam cū dives ei micas negaret. ipe canes diuitis vlceribus saturabat. vt dicit euangelīū. Credēdum etiam est q̄ pro diuite orabat. sed q̄a dives nō se disponere curauit ad veniam obtinendā. ideo damnatus est. non obstātib⁹ orationib⁹ Lazari. Non etiā murmurabat in flagellis infirmitatis sed gaudenter sustinuit. Ideo per pacientiā adeptus est patriam z pro malis recepit bona in futura vita.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis tangitur tā diuitis q̄z Lazari equissima et iustissima dei remuneratio. cū dicitur. Nunc vero h̄ consolatur. tu vero cruciaris. Poterat Lazarus dicere illud. Psal. Scōm multitudinem dolorū meorū in corde meo. consolationes tue letificauerunt animam meam. Poterat contra dicere dives. Tribulationes cordis mei m̄ltiplicate sunt. Poterat dicere Lazarus. Trāsiui per ignē z aquā sc̄z tribulationis et miserie. et eduxisti me in refrigeriū. Poterat dicere dives. Quātum magnificaui me in delicijs. tārum desisti mihi tormentū et luctum. Apocalip. Ecce magna sed diuersa retributio meritorum. Circa quod aduertendū q̄ inter iustū et impium quadruplex est differēcia. Differunt em̄ viuendo. moriendo. patiendo. et puniēdo. Viuendo. quia iustus viuit in pace z tranquillitate. impius in discordia et contrarietate. De iustis dr. Pax multa diligentib⁹ legem tuaz. De impijs dicitur Isaie. lvij. Non est pax impijs dicit dñs. Justis dicitur Johannis. xiij. Pacem relinquo vobis. Et Eccl. xlv. Statuit illi testamentū pacis. Impijs dicit. Seruietis dijs alienis. qui nō dabūt vobis requiem die ac nocte. In signum huius hic de isto impio diuite dicitur q̄ erat dives. Diuitie autē semper inquietant. eo q̄ sunt spine pungentes. Luce octauo. De Lazaro vero dicitur q̄ quiescebat in pace. quia iacebat ante portā diuitis quiescendo. Secūdo differūt moriendo. quia mors iusti est spes et consolatio eius. Mors impij est desperatio et desolatio. Prouerb. xiij. In malicia sua expellet⁹ impius. sperat autē iustus in morte sua. Et Prouer. xj. dicitur. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. Si oēs sacerdotes iusti in mundo celebrarent vsq̄ ad diem iudicij pro anima istius diuitis z oēs sancti rogarent frustra rogarent. quia nō plus q̄z p̄ dyabolo orarent. ſm Augusti. vij. libro de trinitate cap̄lo. ij. In signū huius dr de diuite hic q̄ sepultus est in inferno. Quasi di. Ita profunde est immersus penis inferni q̄ nō est spes aliqua de eo. sicut ō mortuo sepulto Lazaro quadriduano desperauerat martha dicens. Domine iam fetet in sepulcro. Quasi di. Nō est possibile vt resurgat. De Lazaro dicit. Portatus est in sinū Abrahe. Qui locus ſm Augu. xij. lib. sup Gen. fuit requies sanctor. Et erat locus spei et p̄solationis. eo q̄ sancti patres ibi existentes habuerūt spem perueniendi ad celum. sicut modo anime in purgatorio. Tertio differunt iustus et impius in patiendo. q̄ sustinendo aduersa iustus se exhilarat. impius autē murmurat z reiçit a se aduersa. et sequitur p̄spera. De iusto dr. Prouer. xij.

Non cõtristabit iustuz quicqd ei acciderit. Et prouer. r. Labia iustoz cõsiderãt placita sez deo. et os impioz puersa. In signũ huius Lazarus hic pacienter tulit vlcera. Nec stultũ quid contra deũ aut diuitẽ locutus est. sed cupiebat solũ micis saturari. De diuite dr q nihil aduersitatis ferre voluit. sed induebaf purpura et byſſo. z epulabatur quotidie. id est. singulis diebz. ita q nec vnam diez in septimana ieiunabat. Quia ergo ita differũt in meritis igit etiã differre merito debent in pmijs. vnde ne dines sit melior xpo quẽ oportuit pati. et ita intrare in gloriam Luce xltio. Et sanctoz nõ nisi per multas tribulatiões intrauerũt regnum. iuste de delicijs vadit ad supplicium. Quia fm Gamfredũ. nõ itur ad altra delicijs. Ne ſo Lazar9 sit deterior ĩter eos qui sufferũt temptatiões. et cũ probati fuerint accipiẽt coronã vite quam repromisit eis deus Jaco. pmo. ideo de tribulatiõibus vadit ad cõsolationem. vt sic vtrobiqz fm diuinã iustissimaz equitatem nullũ malum maneat impunitũ. et nullz bonũ irremuneratũ. et impleaf illud Darie dicrum. Esurientes implenit bonis et diuites dimisit inanes. Hos g ꝛc.

¶ Dñica secũda post trinitatz. I Sermo. LXXXVI

Homo quidam fe

cit cenam magnaz et vocauit multos. Luce. xiij. Qm vt ait beatiſsim9 Bern. in li. de diligẽdo deũ. cap'lo. v. Deus oia fecit, pter semetipm. ad h videlz vt factura sese qñqz conformaret creatori suo. vnde oia de9 fecit z creauit, pt' hoiez dedituz ei in dominiũ. iuxta illud ps. Oia subiecisti sub pedibz ei9. Ad h vicz vt p ista deũ amaret et eũ ꝓsequeref. Sed ecce hõ cum in honore esset nõ intellexit cõparat9 est iumẽtis insipiẽtibz. q honore suo oblita nũqz celestia recordanf. sed semp de terrenis cogitant. vt carnis curã tm faciãt ĩ desideriis. Vñ factũ est q ex deprauatiõe puerse volũtatis hõ neglecta dulcedie diuine bonitatz totũ se amaritudini h9 scli immerſit. ꝓ cupiaz carnis z oc'oz aut supbiã vite pñz ingrendo. vt q̃uis multz z varijs dei internũcijs iam vicz instinctu naĩalis rõnis q semp ad optima depcaf. iam creaturaz speciositate. iaz pphetico clamore ad scipm reuocare conat9 est. vt obmissis huius seculi oblectamentis fallacibz ad cenã sibi diuinit9 pparatã oim delectatõe suauitatũ refertã rediret. nichilominus mala malis cumulãs multipliciter hõ ipe miserabilis renitebaf. pfingẽdo excusatões in peccatis. Sed ne tanta creaĩa finaliter a tantis delicijs deficeret vbi venit plenitudo tpis misit de9 filiũ suũ in mundũ ad vocandũ inuitatos. Vez q ipe dei filius regressur9 erat ad pzem. ideo misit suos suos hora cene vt vocarẽt multos. que fuerunt ꝓba nr̃i thematz. vt dicit euãgeliũ. In qbz ꝓbis tria, ponunf q̃ cenam magnã magni dei cõmendant z attollũt. Primo itaqz describit faciẽtis hãc cenã excellẽtissima et singularis dignitas. quia homo quidam. Secũdo subiũgit eiusdem liberalissima curialis largitas. quia fecit cenã magnaz. Tertio subinsert cõuiuaz mltiplicatas generalis. quia vocauit multos.

Dixi primo

q hãc cenã commendat excellẽtissima et singularis dignitas facientis. Quis em̃ facit eam nisi de9 deoz dñs. Qui licet dr h homo. est tm̃ dñs dominantiũ. et rex regum. Et licet sit de9 tm̃ se appellat hominẽ. et licet sit hõ non est tm̃ homo cõmunis z ꝓẽptibilis vt alij. sed certe singularis z venerabilis. qa quidam Unus em̃ est z scõm nõ habet sibi similez Est g deus homo q̃diu sum9 in hac vita gre. Omnia em̃ mansuetissime z gratiosissime facit sic hõ cum hoie. ideo dicit homo. Circa qd sciendu q in pñti vita habem9 deũ multũ nobis ꝓpiciũ tanq̃z homini hominẽ. Cuius ratio est. quia oia dulciter disponit. vt dr Sapie. viij. Quod Psalmista ꝓfitẽs ait. Quã magna multitudo dulcedinis tue. Ps. xxx. Certe magna multitudo dulcedinis dei est. fm Cassiod. ibidẽ. quia multis modis indicaf suauitas eius Nam dulcis est et pius cũ corrigit. dulcis dum parcit. dulcis dum credentibz pmia eterna repromittit. ita dicit Cassiod. Hos aũt possumus ostendere multos adhuc effectus dulcedinis. Quoz prim9 est fm Innocenciũ. iiij. sup ꝓbo ps. pdicto. q omes generaliter recipit Mathei. xj. Venite ad me oẽs q laboratis et onerati estis et ego reficiaz vos. Dic est em̃ verus Dauid ad

quē cōuenerūt oēs qui erāt in angustia ꝯstituti ⁊ oppressi ere alieno. i. pctīs obligati. sz tñ si sint amari aīo. i. si sunt cōtriti de pctō fiet eoꝝ ꝓceps. vt dr. s. Reg. xxij. Bcūdus effect⁹ diuine dulcedis est. qz inimicos suos custodit. Unū in ꝑsona penitētiū dixerūt filij isrl ad Dauid. p quē significatur xps. Peri ⁊ nudiusterti⁹ dū eēt Saul id est. dyabolus rex sup nos. tu eras educens ⁊ reducēs nos. ij. Re. v. Quasi di. Cū essem⁹ in pctīs ꝑtegebas nos. g̃ mlto fortius cū penitētes volum⁹ sibi seruire. vt dicē apl⁹us ad Ro. v. Cum inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ deo p mortē filij eius. mlto magis reconciliati salui erim⁹ in vita ipsi⁹. Tertius effectus diuine pietatis. qz dat dulcedinem suā ad ꝓgustandū. Unū in ps. Gustate ⁊ videte qm̄ suauis ē dñs. Prouer. xxxj. Gustauit ⁊ vidit. qm̄ bona est negociatio eius. Quart⁹ effect⁹ diuīe dulcedis est. qa ita cito dimittit pctā. Unū Ezech. xviij. Inquacūq; hora ingemuerit pctōr. tē. et Dixi cōfitebor. et tu remisisti. Nec solū dimittit semel aut bis sz q̃tiēscūq; peccauerit hō ⁊ penituerit. Math. xviij. Nō dico septies sed septuagies septies. nec solū dimittit sz ꝑfecte dimittit. Unū Ezech. xviij. Omniū iniq̃tatū eius nō recordabor amplius In bis g̃ multis effectib⁹ innuit mlt⁹ dulcedinis dei. sed magnitudo eius ex seipsa exꝑmi nō potest. Unū nō dicit simplr mag̃ sed q̃s magna. q̃si d. inestimabilis. Et vere qz dicit apl⁹us. j. Cor. ij. ⁊ Isa. lxiij. Oculꝰ nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor hois ascēdit q̃ ꝓparauit de⁹ diligentib⁹ se. Sed cui ꝓparauit. certe paupib⁹. Ps. Parasti i dulcedīe tua paupi de⁹ Exq̃ igit bēm⁹ dñz tā ꝓpiciū. tā dulcē ⁊ tā benignissimū merito ꝓperare dēm⁹ ad cenā suā tāq̃ amici patris sui. tanq̃ benefactoris dulcissimi.

Dixi secundo q̃ in ꝛ. p. tāgitur diuīe pietatis liberalissima ⁊ curial⁹ largitas. qz fecit cenā magnā. Circa q̃d sciendū q̃ triplex est cena. Prima ē culpe. q̃ est aīaꝝ infectiua. Scōa est grē q̃ est aiaꝝ refectiua. Tertia est glē. q̃ est oīm electoꝝ saciatiua. Prima est fugiēda vt venenosa. secūda est amplectēda vt grōsa. tertia desiderāda vt eternaliter solaciosa. De prima cena seu cōuiuio sciendū q̃ dyabolus mūdus et caro faciūt cenā magnā pctōrib⁹, inuitādo eos ad diuersa pctā. ad diuitias. delicias. et honores. Cena dyaboli significat p cenā Absolon. iij. Re. xiij. Fecit Absolon ꝙuiuiū q̃i ꝙuiuiū regis. Absolon interꝑtat ꝑfis mei amaricatio. ⁊ significat dyabolū q̃ q̃ntū in se est nitit nob⁹ ꝑēm celestē amaricare p pctm̄. Iste facit ꝙuiuiū q̃i regis ꝓpe nobilitatē ferculoꝝ. ⁊ societatē inuitatorū. Job. xlj. Ipe ē rex sup oēs filios superbie. Sed istud ꝙuiuiū est piculosum. qz nō fit cā refectōis. sz cā pditōis. Unū Absolon fecit illud grande ꝙuiuiū vt in eo posset occidere Amon frēm suū. Sic dyabol⁹ ad conuiuiū nos inuitat p pctm̄. vt nos inebriatos intoxicatos occidat. Unū Job. j. Filij Job dū cōuiuarēt in domo fratris sui primogeniti. repente vēt⁹ vehemēs irruit a regione deserti. et ꝙcussit angulos domus ⁊ oppressit oēs. Dat aūt dyabolus in isto cōuiuio perdices iniusticie. Perdit fm naturales q̃s ꝓpria ova pdit furax ova aliena. vt suoꝝ ovoꝝ numerū restauret. Ira mali dñi cū bona sua p inutiles et vanas consumptiones pdiderint bona pauper⁹ auferūt p iniustas extorsiōes. Isto ferculo pascamꝰ cōmuniter negociatores q̃dā. q̃ cum in vna re pdiderit restaurāt duplū in alia carius q̃s valuisset vendendo eam. Istud etiā nō nulli multū nobiles noie nō re ferculū comedūt. q̃ eūdo ad bellum ꝙsumūt bona eccl'ar. q̃i nō possent sustentari ꝓpꝛiis. Et forte sic est. qz ꝓpria in vanitatib⁹ seculi ⁊ pompa superbie ꝓsūpserūt. Sz q̃d accidit in Bohemia rbi laici nobiles posq̃s ꝙsumptis ꝓpꝛiis inuaserūt eccl'as. tādē ribaldi ipoꝝ inuaserūt eoꝝ bona ⁊ tenent ea. Isti faciūt ꝫ illud ꝙsiliū Johānis baptiste. Luc. iij. Neminē ꝙcutiatis. sz pteti estote stipēdiis vr̄is. Ubi dicit Lira q̃ stipendia militū sunt hoies eoꝝ subditi dati eis a ꝓncipib⁹. Cōtra istos dr in Canone. xj. q. ij. Nulli licet ignorare. Oīe q̃d dño cōsecrat⁹ siue fuerit hō siue aīal. sine ager. vel quicq̃d fuerit semel ꝙsecratū. scīm sanctorū erit domino. ⁊ ad ius ꝑtinebit sacerdotū ꝓpter q̃d inexcusabilis erit oīs q̃ a dño et eccl'ia cui cōpetit aufert vastat invadit vel eripit. ⁊ vsq; ad emendatōem ecclesiegz satisfactionē vt sacrileg⁹ iudicet. Et si emēdare noluerit excōmunicet. Dec Canon. Ad idem dr. xxiij. q. viij. Conuenior. Ubi dicit Ambro. Noli gaudere imperator⁹ vt

putes te in ea que diuia sūt imperiale ius aliquod habere. Noli te extollere pctōr. Sz si vis diutius imperare esto deo subiectus Scriptū est. Que sunt dei deo. que cesar cesari. Secūdo dat fercula de venatōne. vult em̄ q frater frēm venek in mortem. sic patuit supra Michee. vij. Frater fratrem venabit vsq ad mortē. Dat etiā pauones superbie. Sicut em̄ refert Aug⁹. xxj. de ciuitate dei ca. ij. Caro pauonis bene cocta iteruz deuenit cruda sic ipe expert⁹ ē post anni spaciū iam transactū. Sic moraliter superbia q̄ntūcunq vincatur semp recrudescit. Unde Augustinus in libro de natura et gra. Cetera vicia in male factz p re ualent. superbia etiaz in recte factis est cauenda. Ista fercula q̄nis videantur dulcia. sunt m̄ nimis amara. eo q et hic et i futuro amaritudinē post se relinquunt. Nā peccatū post sui perpetrationē nihil hz nisi remorsum ꝯscientie. De quo Augustin⁹ ꝑmo ꝯfessionū dicit. Jussisti domine et sic est vt pena sit sibi inordinatus anim⁹. Et idem Aug⁹. li. de vera innocentia. libro. ix. ca. xix. Nulle pene grauiores sunt q̄ ꝯscie tie in qua nō habetur deus consolatio nō inuenitur. Boecius etiā. iij. de consolatōe ꝓsa. iij. dicit q sicut ꝓbitas ꝓbis ē solacīū. ita ꝭmꝓbis nequicia est supplicium. Ex quibꝫ infero q circūscripta ꝓhibitiōne legis diuine scripte que peccatū vetat ꝓpter penam eternā. Juxta illud. Anima que peccauerit ipsa morietur Ezech. xviij. Adhuc homo peccare non deberet ꝓpt penā tempalem. que est remorsus cōscientie. qua pena fm Augustinū nihil est gr⁹ in pñti. eo q cuncti dies peccatoris mali. Secura vero mens quasi iuge cōuiuium ꝓuer. xv. Si ergo cuncti dies mali sūt. ergo nulla est ibi requies. nulla alleuiatio doloris. quod nō est inuenire in alijs doloribus naturalibꝫ vbi interpolatis temporibus cruciatur homo. Et ex hoc infero consequenter q remorsus cōscientie ex peccato est q̄dāmō homini pena naturaliter cōsequēs peccatū. Unde si nō esset lex diuina scripta. adhuc remorsus conscientie sequeret ex peccato ꝓpter legem nature Istud patet per illud Juuenalis libro. v. vbi dicit. Extremplo quodcūq malum cōmittitur ipi displicet auctori. Per quē aūt modū hoc fiat. dicit Salomon Sapiēte xvij. Semp em̄ pssumit seua pturbata cōscientia. Quod exponit Holgoth. Presumit pcōcipit sibi euentura mala penalia et crudelia. Un̄ dictat sibi q tale pctm̄ debz puniri. z illa pcēceptio causat timorē. Et hoc est verū nō solū de lege scripta vbi determinata est certa pena vnicuiq peccato sed etiā ex iusticia naturali. fm quā cuilibz dictat ꝯscientia oīne malū esse puniendū. quod fit aut contra supiorē aut cōtra parē aut cōtra ꝭmodum ꝓprium. cuiusmodi est pctm̄ carnis. Jdeo Seneca legit dixisse. Si scirē homines ignoraturos z deos ignoscaturos nollē peccare. scz ꝓpter turpitudinē actus quo deformat naturalis iusticia. z ꝓpter remorsum quo cruciat pturbata ꝯscientia. ¶ Scōm conuiuium facit mūdus et caro. z apponūt tria fercula suauissima. delicias. diuitias. et honores. In q̄ cōuiuio fuerūt isti tres de qbꝫ h dicitur in euangelio. Sed istud cōuiuium est periculosum. qz plenū veneno. Un̄ Bern̄. Periclitat castitas in delicijs. veritas i diuitijs. humilitas in honorib⁹. Malū est fercul̄ quod nō potest retineri diu inventre ad sanitatē sed cito euomit. Tales sunt diuicie. delicie. z honores Job. xx. Diuitias quas deuorauit euomet. z de ventre eius extrahet illas deus. Scōm cōuiuiū quod est apperendū tanq̄ refectiuū est cōuiuiz seu cena gre. quā facit de⁹ suis dilectz amicis. z significat p cenam seu cōuiuiū Asueri regis. De quo Hester ꝑmo dicit. Fecit Asuerus rex grande cōuiuiū cūctis ꝓncipibꝫ z pueris suis. Facit aūt istud cōuiuiū vel qui ecōuerso faciūt sibi cōuiuium sicut Mathe⁹ per cōtritionē z ꝓuersionez. Magdalena p dolorē et dilectōz. Zache⁹ p satisfactionē. Unde dicit Bre. xxj. moral. Dei refectio est cōuersio peccatoz. Sz videamus q̄d sit hoc magnū cōuiuiū seu potius prandiū. vt dr Math. xxij. Ecce prandiū meū parau. Attēdam⁹ g magnitudinē prandij h⁹. z inueniem⁹ liberalissimam largitatē dei. Prandium hoc intelligit incarnatio filij dei. Un̄ vocant nuptie quas de⁹ pr̄ fecit filio suo qū̄ naturā humanā copulauit diuine in vno suppositō. q celebrate sunt in vtero ꝟginali. de q̄ pcessit tps tā q̄ spōsus de thalamo suo. Et ex his nuptijs pcesserūt alie. scz ꝭiūctio tpi cū eccla fideliū. que celebrant ꝭtinuo vsq ad cōsu-

mationē seculi Math. vltio. Ego vobiscū sum vsq; ad ꝯsumatōz scli. Sūt autez iste nuptie magne. seu ḥ prādiū magnū q̄d facē nobis dei filius ꝓtinue in vita gre. Primo ꝓpter spōsi magnitudinē. qz filiꝰ dei est spō/sus. q̄ p fidē z amorē nos desponsauit Ozee ij. Spōsabo te mihi in fide zc. Sponsus iste est nobilissimꝰ. ditissimꝰ. quia heres vni uersoꝝ. sapiētissimꝰ. p quē deꝰ fecit scla. spe ciosissimꝰ. qz splēdoꝝ gle dei pris. honora/bilissimꝰ. qz sedet ad dexterā dei pris i ex/celsis Ista oīa habentꝫ Hebre. j. Scdo istud prādiū est magnū. ꝓpter spōse pulcri/tudinē Apoc. xix. Venerūt nuptie agni. z vxoꝝ eius ꝓparauit se z datū est ei. vt ope/riat se bissino. i. iustificatōe virtutū Canti coꝝ. iiij. Tota pulcra es. scz tam in vestib⁹ q̄ in membris. Caput sponse prelati. ocu/li prouisores et doctores. aures ꝓfessores z penitentiarij et iudices. nares sponse ma/loꝝ et bonoꝝ discretiones. collum cle/rici et cantores et laudantes deum. pectꝰ et brachia potentes et nobiles. manꝰ ope/rarij et artifices. crura famuli et seruito/res. pedes qui portant totū corpus suum agricole et rustici. Ez licet ꝯs fecerit istā spōsam pulcraz. tñ prochdoloꝝ hodie de/formata est in multis membris. Iuxta il/lud. Egressus est a filia syon oīs decoꝝ. Trenoꝝ ꝑmo. Omnis dicit. quia de om/nib⁹ membris aliqui deformati sunt. Ter tio istud prandium xpi est magnum ꝓpter eius plenitudinē. Unde Hester ꝑmo dici tur. q̄ Assuerꝰ iussit prepari cōuiuium vbi positū est vinū magnificentia regia dignū. Ad quod bibendū nemo cōpellebaꝫ. De/dit etiam dona multa. Sic in cōuiuio xpi gratie est panis et vinū corpus et sanguis eius. multa fercula. quia multe sunt conso lationes spūales. Uñ fm diuersitatem do norū grāz et carismatū spūs sancti ita dan tur et dona. qz diuisiōes grāz sunt. Sed notabile est q̄ ad bibendū illud vinū i cō/uiuio nemo cogebaꝫ. sed prout quis vole/bat bibebat. Diceres tñ. quare nō sic est in eccla xpi vbi sacerdotes ꝓpellūt p excōmu nicatiōem nolētes cōicare. Rñdeo q̄ non cogūt inuitos cōicare sed excitāt eos. vt ō nolētib⁹ fiant volētes. sic etiaz Bernñ. dicit de deo. tractans illud Trahe me post te. Sed cōtra Augꝰ. dicit ꝫ Petilianū. xxij. q. v. Ad fidē q̄ nemo cogiꝫ bñ facere. verū est. cū coactiōe absoluta. sz bñ conditiona ta. xlv. dist. De iudeis. Et Augustinus in Enchiridion. xxxvj. c. xlv. dist. Et ḡmen/dat. Unde dicitur q̄ multa beneficia pre/stantur inuitis. quod intellige de spūalib⁹ bonis. Itē glo. xxiij. q. iij. Primū insup in quieti dicit. Nemo ab inicio cogendus est ad bonū sed cogiꝫ aliquis ꝑseuerare in eo q̄d incepit. Quarto istud prandiū e mag/nū ꝓpter vocatoꝝ multitudinē. qz cōgrega uerūt oīs. vt ꝺr Math. xxij. bonos et ma los. Unde fm Greg. ista vita ꝺr medium in/ter celum et infernum. quia in inferno tm mali. in celo tm boni. in mundo boni z ma li. Sūt autē mali nō vita aut merito ec/clesia. sed tm numero. sicut Judas vnꝰ de duodecim discipulis Johā. vj. Sed quo/modo cognoscitur q̄ sunt veri cōuiue xpi p grām. Rñdeo p bñ vitatē. Luce. xiij. Cū inuitatꝰ fueris ad nuptias nō discumbas in ꝑmo loco. sed in nouissimo. Scdo p ca/ritatē Math. xxv. Que parate erāt cū lam padib⁹ et oleo charitatis intrauerūt ad nu/ptias. Tertio p opa sanctitatꝭ. q̄ sūt tpan/tia. castitas. prudētia. z sic de alijs. q̄ intelli gunt p vestē nuptialē Math. xxij. Et quo pz q̄ triplices hoies excludunt ab ḥ pran dio. scz superbi. immūdi. z accidiosi. Tertiū cōuiuiū facit xps in gla eterna. q̄d est anie saciatiuū. z illud est liberalissimū. q̄d pz ex pluribus. scz ex multiplici notificatōe. ex ma gnitudie cene z tpis diuturnitate. quinaz dignitate. ferculoꝝ diuersitate. militorum nobilitate. vocatoꝝ multitudie. ex ire magnitudine. ex cōpulsiōis seueritate. De prio scz de multiplici notificatōe pz q̄ quiꝫ facit cenā occultat eā. deꝰ aī vult oīb⁹ notā fieri. z ideo ꝑmittit multos notificātes hāc cenā. Talis fuit Isaias. xxv. Qui clamás ait longe ante te. Faciet dominꝰ conuiuiū vindemie defecate. Item Isa. lxvij. Oculꝰ nō vidit zc. Itē filius dei clamat Lu. xvij. Ego dispono vobis regnū vt edatis et bi batis. De diuturnitate temporis buiꝰ ce/ne ꝺr Isaie. lxv. Gaudebitis et exultabitis in sempiternū. Et. lj. eiusdem. Letitia sem piterna sup capita ipsoꝝ. De cōuiuaz dig/nitate ꝺr Hcñ. penultio. Prebebit delicias regib⁹. Omes q̄ ibi erūt reges Apocal. v. Fecisti nos deo nostro regnū et regnabi/mus. De ferculoꝝ diuersitate ꝺr Johā. e. Ingredieꝫ scz in ꝓtēplatiōe diuinitatis et

egrediet scz ad visionē hūanitatis xpi. Certe magna fercula quoz vnū sufficeret mille mūdis Joh. viii. Ostende nobis pēz t sufficit nobis. Un Exo. xxxiij. 02 Ego ostē dā tibi oīe bonū. De nobilitate mīstrantiū 02 Hebre. j. Q angeli sunt oīs administratorij spūs. q honorifice ducūt homines ad illam cenam. Sed ministrans ipe christus erit sicut promisit Luce duodecimo Transiens ministrabit illis. Iste non solum ministrabit. sed vnūquēqz hortabitur affectuose dicēs. Comedite amici t inebriamini charissimi. Quod verbum tractans Bernhardus li. de diligendo deū. cap. vj. dicit. Comedite ante mortē. bibite post mortē. inebriamini post resurrectōem Merito iam charissimi q caritate inebriātur. Merito inebriati q ad nuptias agni introduci merent. edentes et bibentes super mensam illius in regno suo. qñ tā sibi exhibebit gloriosam ecclesiam. nō habentem maculā neqz rugam. tunc prorsus inebriabit charissimos suos. tunc torrente voluptatis sue eos potabit. quādoquidez amplexu suo artissimo et charissimo spōsi et sponse fluminis impetus letificat ciuitatem dei. quod nō aliud arbitror q̄ dei filium qui transiens ministrabit. quemadmodū ipe promisit. vt ex hoc iam iusti epulentur et exultent. Hinc illa sacietas sine fastidio. hinc insaciabilis illa sine inquietudine curiositas. hinc eternuz atqz inexplebile desideriū nesciens egestatem. hinc illa sobria ebrietas non meroze ingurgitans. non madens vino sed ardens deo. Hec Bernhardus. De vocatorū multitudine huius cene patet. quia dicit q̄ vocauit multos. Matthei. xxij. Multi em sūt vocati. tc. ymo omnes. Matthei vndecio Uenite ad me omnes. Quare. quia vult omnes homines saluos fieri. j. Thimo. ij. Nec solum multi. sed etiam multis modis. vt infra patebit. De magnitudine ire q̄ iratus est contra nolentes venire. Prouerbioz ymo. Uocaui et renuistis. Et sequitur. Ego quoqz in interitu vestro ridebo. Signum magne ire in patre est quando ridet de malo filij. Unde licet deus cū amaritudine punit peccatores alios Isa. primo. Heu consolabor de inimicis meis tamen ingratos et negligentes ferant pultiū. Psalmista. Letabitur iustus cum viderit vindictam. De compulsionis magnitudine patet ibi. Compelle intrare paupes. cecos. claudos. debiles. et vnde de diuersis locis. quia exi cito in vicos et plateas. Sic compulit intrare Paulum Actuum. ix. Sic filium prodigum Luce. xv. Quod fit quando deus ō nolentibus prospera ad eum cōuerti infert eis aduersa. vt fiant volētes. Hoc est enim trahi ad istam cenā. sicut dicit Bernhardus. Trahimur in tribulationibus et aduersitatibus exercemur. Multos deus trahit per infirmitates. per damna. per diuersas tribulationes. et preludit eis viam damnationis. Ozee secundo. Sepiam viam tuā spinis. tc.

¶ Dixit tertio q̄ hanc cenam cōmendat conuiuarum multiplicitas generalis cum dicitur. vocauit multos. Circa q̄d sciendum ꝑmo que sunt diuine vocationes. Secūdo que sunt humane excusationes. Tertio q̄ sunt excusantiū punitiones. De ꝑmo sciendus q̄ deꝰ vocauit nos dupl'r. scz generaliter t spēaliter. Generaliter vocat nos triplicit. per verbū. per signum. p nunciū. Per v̄bū in filij sui incarnatiōe. qñ verbū caro factū est Joha. j. Magna fuit rusticitas si rex Polonie mitteret filiū suū ad vocandum ad se aliquem pauperē si ꝑtēneret venire. Et multo maioz. ex quo deus p filiū suuz vocauit. Unde conquerit contra eos Jobxix. Seruū meū vocaui et nō respōdit mihi. oze. xpio depcabar illū. Os dei est filꝰ dei Juxta illud Canti. j. Osculet me osculo oris sui. Scōo vocauit nos xpus signo Signū illud fuit corpus suum extensum in cruce et exaltatum in monte. et rubricatum proprio sanguine. sicut volens reclamare falconem stat in loco apparenti cū reclamatorio rubricato. Ita xps volēs r̄clamare hominē qui euolauerat de paradiso ascendit montem caluarie cum latere cruentato. Sed nihilomin⁹ homines ingratissimi nolunt redire Prouer. ꝑmo. Uocaui et renuistis. extendi manꝰ meas t nō fuit qui aspiceret. Tertio vocauit nos p nunciū. id est. per predicatoz officiū. Unde dicitur hic q̄ misit seruū suū. Quem locum exponit Gregoriꝰ de predicatoribus. Specialius autem vocat nos ostensionibus

exemplorū. promissionibꝫ premiorū. et per cussionibꝫ flagellorꝫ. De ostensionibꝫ exemplorū patet Johānis. xiij. Exemplum enī dedi vobis vt et vos ita faciatis. Hoc enī fecit per sanctos martires. cōfessores. virgines. quorum multa milia proposuit nobis in exemplum. Istam vocationē attendebat apostolus. qui de se dicit ad Philippē. iij. Ea que retro sunt obliuiscens. et ad ea que priora sunt extendens meipsum ad destinatum prosequor brauiū superne vocationis. De promissionibus premiorū patet. quia multa valde promisit que nec oculus vidit. nec auris audiuit. j. Corinth. ij. Unde. j. Petri. ij. In hoc vocati estis vt benedictionem hereditate possideatis. De percussionibus flagellorū patet. quotiens enim infirmitatibus fatigamur. totiens a deo vocamur. Unde Gregorius dicit. Mala que nos hic premunt ad deum ire compellunt. Sicut autem deus vocauit homines tripliciter. ita tripliciter se excusant. Superbi propter sublimitatē dominationis. Auari propter difficultatem terrene occupationis. Luxuriosi propter voluptatez carnalis delectationis. Istos tres signant illi qui ponunt in euangelio. quorū primus dicit. Villam emi. et necesse habeo exire et videre illam. Rogo te habe me excusatū. Secūs dicit. Quinqꝫ iuga boū emi. et eo probare illa. rogo te habe me excusatū. Tertius dicit. Uxorē duxi. et ideo nō possū venire. Primus designat superbos qui pro ambitionibꝫ terreni dominij et dignitatis terrestris gloriam amittunt regni celestis. Iste in sua excusatione bene se fatetur fatuum fuisse. qui se prius dicit villā emisse qꝫ vidisse. facile enī quilibet fallitur quando illud emit quod ab eo absconditur. Et certe si homo videret et consideraret quid est in dignitate dominij temporalis illud non emeret nimis care. quia videret eius brevitatem. Ecclesiastici decimo. Omnis potentatus breuis vita. sic rex hodie est et cras non erit. Secundo si diligenter consideraret videret precipitij grauitatē. quia quanto status altior. tanto casus grauior. Cecidit enī Petrus sed ab infimo. ideo cito resurrexit. Cecidit Dauid sed de plano eo q se in altum non erexit. Juxta illud. Psal. Domine non est exaltatum cor meū. Et ideo cito resurrexit. Cecidit Adam sed de alto. quia de paradiso. ideo cum difficultate est erectus. Cecidit et Lucifer sed de celo altissimo. ideo nūqꝫ resurgere potuit. Secundus excusans se signat auaros q dicit. Quinqꝫ iuga boum emi. per quinqꝫ iuga boum intelligūtur quinqꝫ sensus exteriores corporis. Et dicuntur iuga scōm Gregoriū propter coniunctionē duplicis instrumenti cuiuslibet sensus. Duo enim sunt oculi. due aures. tē Sicut igitur boues terram versant. sic auari circa terrena continue delectantur. Delectabilior enim est auaro bursa argenti ad videndū qꝫ corpus christi. Et iste fatuus est similiter vt primus. quia non probauit prius qꝫ emit. Cum tamen dicitur de sapiente. Consideravit agruz z emit illū. Tertius excusans se signat luxuriosos. qui dicit Uxorē duxi et ideo nō possum venire. Non enim cōiugati excluduntur a cena sed aliqualiter retardant. Unde ille dicitur vxorem duxisse qui tota affectione se tradidit voluptati. z talis ad cenam celestem non potest venire nec debet. nec est dignus. nō potest ire. qa est compeditus. nō debet. quia est fetidus. nō est dignus. quia est sordida veste indutus. Et quia tot sunt qui se excusant. ideo licet multi sūt vocati. ꝫ pauci electi. Matthei. xxij. In figura huius Numeri. xxj. legimus q de sedecim milibꝫ hominū nō cesserūt in partē domini nisi triginta due anime. Ultimo videndū est que sunt punitiones excusatorꝫ. z sunt tres. segregatio a consortio beatorꝫ. Unū. Nemo virorꝫ illorū gustabit cenam meā. Secundo subsannatio et improperiū peccatorū. quia in vindicio deus et angeli et homines et demones subsannabūt z deridebunt parōes q diuinas vocatōes neglexerūt. Prouer. primo Uocaui z renuistis. ego qꝫ i interitu vestro ridebo. Tertio cruciatio perpetua tormētorꝫ. Isa. vltio. Eligā illusiōes eorꝫ. z q timebāt adducā eis. qz vocaui z nō erat q rīnderet. Nō sic de bonis et iustis. q deū vocātē audiunt per obedientiā preceptorum. bij in celo ponent lucentes sicut stelle in perpetuas eternitates Baruth. iij. Stelle vocate sunt et dixerunt. assumus. z luxerunt ei cum iocunditate qui fecit illas. Nos ergo fres charissimi nō habeamus istas excusationes sed ad cenam perpetuam properemus. Ad quā nos pducat z̄.

Dñica secunda post trinitatis

Dñica scõa post trinitatẽ. II
Sermo. LXXXVII

Vxorem duxi et ideo nõ possum venire. Lu. xiiij. Sicut dicit Gregor⁹ Moraliũ xxij. Bonũ est ꝓiugiũ sed mala sunt ea que circa ea illud et hmõi cura succrescũt. Dũ ꝙ tenent illud ꝙd nõ nocet. ex rebꝰ iuxta positis cõmittit plerũq; ꝙd nocet. sicut sepe rectum mundũq; iter pgim⁹ z tñ iuxta iter vepribꝰ p vestimẽta retinemur. in via q̃dez mũda nõ offendimur sz a latere nescitur q̃ pungamur. Hec ille. Et q̃bꝰ ꝓbis patet q̃ licet matrimoniũ in se sit bonũ. z a deo ad bonũ finẽ institutũ. tñ sepe p abusum humanũ vertit in pniciẽ. ita vt ꝙd fuerat inuẽtũ z ꝓuisum ad vtilitatẽ saluti. si indebite fuisset seruatũ fiat occasio dãnatõis. dum male z inordinate i eo viuit. cũ omissa dulcedine celesti ad quaz suspirare z aspirare hõ debuerat totũ se delicijs terrenis z voluptatibꝰ immergit. Et q̃ puenit vt tal' ad celestes delicias vir pueniat. Istud patet i isto de q̃ euangeliũ hodiernũ refert. qui nimio vxoris amore cõplex⁹ ad cenã celestis ꝓsolatõis se nõ posse venire asseruit dicẽs Vxorem duxi et ideo non possum venire. In ijs verbis dissuadet nobis nõ cõiugiũ carnale sed voluptas carnalis. q̃ sepe⁹ in ꝓiugio cõtingit. Et ideo nemo putet p saluatorẽ nr̃m. banc pabolã in detractõez aut suggillationẽ matrimonij legitimi fuisse ꝓposita. sed potius in ꝓfutatõem et cõfusionẽ illoz q̃ bonis rebus maleutentes terminos cõcesse libertatis excedũt. Vñ dicit Greg. q̃ sicut sepe in alijs locis sacre scripture. ita z h̃ p rem iustã significat res iniusta. vt p carnale ꝓiugiũ voluptas carnalis immoderata. Circa cuius repssionẽ tria sunt ꝓsiderãda. Primo de voluptatis vanitate trãsitoria. Scõo de ipius sagaci cautela. Tertio de ipi⁹ puersitate nociua. Primũ tangit in eo q̃ dr̃ Vxorez. Scõm in eo cũ addit. duxi. Tertiũ in eo ꝙd adiũgitur. non possum venire. zc.

A

Dixi primo q̃ circa repssionem carnalis voluptatis considerandum ꝓmo occurrit de ipius vanitate transitoria. que notatur in eo q̃ dr̃. Vxorem duxi. Et ꝓgrue p vxorez intelligit carnalis voluptas propter trir. Primo quia sicut vxor est naturaliter creatura fragilis z debilis. ymo quodãmodo mortuis similis. Juxta illud. j. Thimo. v. Vidua in delicijs viuẽs mortua est. Dicit glosa. Non sobrie viuẽs vita nature. mortua est vita gratie in anima. Cuius sepulcrum est corpus in delicijs vacãs Ro. viij. Si ꝺm carnem vixeritis moriemini. Secundo voluptas carnalis compat vxori. quia sicut p necessitate vxoris multe impẽse sũt necessarie. sic p voluptate carnali cõsequenda multis opus est vanis z secularibus q̃ntas isti vigilias. timores. et pensas. sollicitudines faciũt vt vitã taliter q̃liter deliciose deducant in peccatis carnalibus. Patet hoc in filio prodigo. qui totaz suam substantiã consumpsit viuẽdo luxuriose Luce. xv Tertio voluptas carnalis comparatur vxori. Sicut enim nõ est aliqua vxor tam bona in qua nõ inuenies ꝙd conquereres. vt dicit Diogenes philosophus. Ita est de voluptate carnali. q̃ non est aliqua voluptas ita delicata que nõ habeat amaritudinẽ admixtã. z maxime i fine. Unde Prouer. v. dr̃ de voluptate. Novissima illius amara quasi absinthium. et sicut non est nec fuit aliquis qui nõ peniteret post paruũ tempus ꝺ vxore deducta vt dicunt cõmuniter vulgares. ita non est nec fuit aliquis ita voluptuosus z delicijs affluens qui finaliter non peniteret. aut h̃ aut in futuro. Unde de his qui saciati sũt voluptatibus. quomodo in presenti penitent dicit Boecius in de consolatõe in hec verba. Quid autem de corporis voluptatibus loquar quorum apperentia plena est anxietatis. sacietas vero plena penitentie. et exitus tristes. Hinc Horacius irridet vorluptatem ciborum qui consumpti relinquunt penam. De consec. dist. quinta. Hec tales. prout refert Hieronimus ibidem. De his vero qui de talibus penitent in futuro etiam in inferno dicitur Sapientie ꝺcto. Merunt gementes pre angustia spiritus penitentiã intra se agentes. Et post pauca. Quid igit̃ pfuit nob̃ supbia. aut diuitiaz iactãtia ꝙd ꝓtulit nob̃. Dic̃ ibi holgoth. q̃ damnati non soluz recognoscent se amando ista transitoria fuisse deordinatos. sed etiam peccata sua cum imꝓperio quodam sibijpsis obiecto cõfitebũtur

Unde nō solū confitebunt sed etiā sibīp/sis vehementer insultabūt per ineffabilez remorsum conscientie sue. Sed tarda est ista penitētia et inutil'. ideo quia tarde fuit doctus post vulnera qui sibi cauet. Sero medicina parat. dum mala per longas cō ualuere moras. Propter ergo istas tres causas merito voluptas carnis dicit esse vana. tum quia fragilis et caduca. tum qa sumptuosa. tum quia onerosa. Et quibus arguit esse transitoria et vana. Hinc Salomon ait Ecclesiastes pmo. Vanitas vanitatū et omnia vanitas. Exponit Hugo de vanitate mutabilitatis. que est in rebus istis. siue qa inanes sunt. siue qa transitorie. ymo in eo vane sunt. qa ostendunt qd nō habent. In isto vane sunt. qa nō pmanent in eo quod habent ibi. Vane sunt qa solā formā habēt. essentiā nō habent. Hic vane sunt. qa si aliquā essentiā habent. sed substantiā nullā habent. Illic vane sunt. qa sine veritate speciē apponūt. Hic vane sunt. qa statim precedūt et transeūt. Hec Hugo. Et quib⁹ potest trahi descriptio cōmunis. Q vanū est quod nō prebet fructum famulanti. nec fulcimen innitenti. nec pulcritudinē cōtinenti. Et qa oīa in qb⁹ mūdani querūt voluptatē ita caduca t vana et deficienna sunt. patet q qa ea diligūt nō solū vani sed ipa vanitas facti sūt Iuxta illud Hieremie.ij. Ambulauerunt post vanitatez. et vani facti sunt. Unde clamat pheta. Filij hominū vsquecq graui corde. vt quid diligitis vanitatem et queritis mēdaciū. Imo nō solum tales dicunt amare mendaciū. sed etiam dicunt insanire. Unde propheta. Beatus vir qui non respexit in vanitates et insanias falsas. Patet igitur q tota voluptas seculi siue consistit in opulentijs et diuitijs. siue in delicijs et lasciuijs. non est nisi vanitas. Unde Salomon enumeratis multis talibus scz edificiorū et habitaculoz amplificatione seruientiū et famulantiū multiplicatiōe. armētorū numerositate. thesaurorū multiplicatione. in quib⁹ oīb⁹ dicit se habundasse. Statim subdit. Cūq conuertissez me ad vniuersa opera et ad labores in quib⁹ frustra sudaueram. vidi in oīb⁹ vanitatem. Ecce natura voluptatis que in se est vana et transitoria. Et tm̄ de primo.

Dixi secundo q circa repssionem carnalis voluptatis attendenda est maxima cautela. Sicut enim dicit iurisconsultus. Ubi maius periculū imminet. ibi cautius est agendum. Et quia omnia fere peccata procedunt ex voluptate et delicijs mundi eo q sunt quasi quedā impedimenta spiritualis exercitij. vt dicit Bernhardus sermone. xxxij. Corpore em̄ molliori reddito t delicato necesse est etiā animā precipitari ex corporis morbo. Inquit Chrysostomus super epistolā ad Hebreos Omelia. xxix. Et ideo magna cautela opus est ad occurrendū eidē. Sūt aūt tria pcipua que nos cautos faciūt circa voluptatē carnalem et vanitatez huius mūdi. Prima cautela est aliqualis subtractio. nō solū illicitorum t prohibitorū. sed etiā licitorū necessariorū et cōcessorū. Nam et si oīa possent licere nō oīa tamē expediūt. vt dicit apostolus Unde dicit Richardus in libro de contēplatione. Nunq affectus noster ad desiderium eternoz pfecte accendit. nec intellectus ad celestiū contemplationē pfecte acuitur. nisi cura carnis etiā in licitis et necessarijs frequēter et fortiter repellat. Hec ille. Et certe sic videm⁹ ad sensum q hij qui tempate viuūt et moderate. non de facili possunt inclinari aut deduci ad voluptates que in quadam superfluitate resoluuntur. qui et ipi de necessarijs sibi et licitis multa subtrahunt. Secūda cautela est repulsio quarūlibet deliciarū in principio. Nā sicut ait Seneca Epistola. xxvij. Hij qui se voluptatibus iungūt et in cōsuetudinē deducūt nō possunt eis postea carere. Ad hoc em̄ vsq⁹ peruenūt miserrimi vt illis q superuacua fuerūt sunt necessaria. seruiuntq⁹ voluptatib⁹ suis. Tales non fruūtur et mala sua quod malorum est vltimum amant. Hec Seneca. Et ideo dicit Augustinus libro sexto de musica. Q consuetudo est quasi affabricata nature. Resistēdū ergo est in principio talibus. ne homo veniat in consuetudinē. Nam postea vincere cōsuetudinē dura est pugna. Inqt Aug⁹. super ps. xxx. Et hec est ratio. quia vt dicat Holgoth sup librū Sapientie capso. xij. Cōsuetudo magnam habet violētā inclinādo voluntatē ad se. Et ideo sicut optimū est assuescere ad bonas cōsuetudines et vir-

tuosas. ita periculosum ꝛ pessimuꝫ assuesci ad vicia. Unde narrat Valerius lib. vij. cap. ij. in fine. Ꝙ cretenses cū acerbissima execratione vti voluerunt aduersus eos quos vehementer oderunt. optāt vt mala consuetudine delectent. molestoqꝫ voto grauem efficacissimū vltionis aduentum reperiant. Hec ille. Et Augustinus libro vj. Confessionū. capitulo q̄nto conqueritꝰ de mala consuetudine que eum tenebat in errore plurimo tempore. ita ꝙ de consuetudine facta fuit peccādi necessitas. Refert Maximus in sermone de sancto Johanne baptista. quendam sapientem dixisse. Bene consuescere pudebit dissuescere. Et iterū. Bona loquamur. transiet sermo in effectum. Ecce q̄ malum est malis cōsuescere. Unde metrice dicitur. Qui nō assuescit virtuti dum iuuenescit. A vicijs nescit discedere quando senescit. Tertia cautela est consideratio omniū indecentiū ad hoc cooperantiuꝫ. Omnia em̄ hic bene considerata dissuadent. et nō promouēt voluptatem. Et primo locus in quo sum⁹. Qui fm Augustinū est locus miserie et vallis lachrymarū in quo magis flendū est quā to min⁹ flem⁹. Secūdo temp⁹ in quo sum⁹ Uniuersum em̄ temp⁹ presentis vite vigilia quedaꝫ est solēnitatis magne et eterni sabbati q̄d prestolamur. Uigilia enim nō est temp⁹ deliciarū. sed festū. Inquit Uuilhelm⁹ de lata petra. Tertio dissuadet hoc christus cū suis sanctis qui oēs elegerit illud quod carni est molestius. Et quisq̄s aliud docet aliud suadet ab eo tanq̄ a seductore est cauendū. dicit Bernhardus. Quarto dissuadet hoc earū breuitas. q̄a breues dies hominis sunt. Inquit Job xiij. Quito eaꝫ indignitas. Dicit em̄ Seneca. In voluptate nichil est magnificuꝫ. aut quod naturam proximaꝫ deo doceat. Non est animi virilis sed puerilis voluptates carnis amare. Juxta illud Geneſis xxi. Postq̄ consenui. voluptati operā dabo. dixit Sara vxor Abrahe. Sexto dissuadet hoc indigentia proximoꝝ dicentium. Nobis inquiunt fame. siti. nuditate et frigore laborantibus. quid conferūt tot mutatoria vel extensa in perticis. vel plicata in manticis. Nostrum est quod effundetis. nobis crudeliter subtrahitur quod inutiliter expenditur. Ideo inueniūt curiosi quo delectentur et non inuenīūt miseri quo sustententur. Inquit beatus Bernhardus in quodam sermone. Septimo dissuadet hoc voluptatum vanitas. Eccleſiastes duodecimo. Adolescentia et voluptas vana sunt. Uanū est quod non confert plenitudinem continenti. Unde Hieronimus dicit in quadam epistola. Semper voluptas famem sui habz. ac trāsacta non satiat. Hinc dicitur Eccleſiastes p̄mo. Non satiatur oculus visu. nec auris auditu. Ubi dicit Hugo. Ꝙ totus mund⁹ non sufficit cordi humano. nec cor humanum sufficit toti mundo. Omnis enim sanitas omnis pulchritudo. omnis iocūditas rerū conditarū afficere potest cor humanuꝫ satiare non potest. nisi illa dulcedo ad quā factū est. Juxta illud Gregorii in moral⁹. xxvj. ante finem. quia ad deū appetendū anima facta est. iure ei non sufficit quicq̄d de⁹ non est. Hec ille. Octauo dissuadet ꝑ immundicias voluptatis. Nam vt dicit Boecius tertio de consolatione. dulcedo humane felicitatis multis amaritudinibus respersa est. Ex quibus omnibus patet ꝙ q̄cunq̄s bene considerauerit cōditiones huius miserabilis voluptatis resiliet ab eis Juxta illud Naum. iij. Omnis qui te viderit resiliet a te.

¶ Dixi tertio ꝙ circa repressionem carnalis voluptatis attendenda est eius peruersitas nociua. Sunt autem multa nocumenta istius miserabilis voluptatis. Est em̄ hoc vicium effeminatiuū potentie virilis. Secūdo est accumulatiuū doloris et displicētie singularis. Tertio obfuscatiuū decoris et sapientie salutaris. De primo patet hoc in Sampsone Judicū. xvj. Qui pro eo ꝙ dormiuit in sinu Dalide vxoris. per quaꝫ significatur voluptas carnalis. excecatus est. Refert Ouidius. xv. Methamorphoseos. de fonte salinacio. quia talis virtutis erat ꝙ sexuꝫ abstulit viro qui se balneauit in illo. Isto modo est de voluptate. Nam si homo virilis balneat se in delicijs voluptatis effeminabitur et mollietur et animositatem amittet. Unde narrat Valerius libro primo. ꝙ Cornelius scipio missus ad hispaniā eo momēto q̄ intranit castra edixit vt oīa q̄ causa voluptatis cōgata

erant aufferrent ꝛ submouerent. Unde simul ꝛ semel duo milia scorpiones legunt ab/isse ab exercitu romanoꝝ. O qꝫ prudēs ꝑn/ceps qui sic prouidit suis exercitib⁹ amo/uendo voluptatē. que milites fortissimos effeminat vt agnos. Refert enī Valerius libro q̄nto. capᵗo ꝑmo. de Hanibale duce Carthaginen̄. quem mulier quedam pro/ditiose romanis tradidit occidendū. Cā/pania inquit luxuria inuictū. Hanibalem armis complera vincendū. Romano mili/ti tradidit. Unde fingit Ouidius de arte amandi libro secūdo. QX Mars qui deus est bellantiū cum venere captus fuit vro/re vulcani. inuisibilib⁹ cathenis. et omnib⁹ dīs celestibus in derisionem ostensus. Cui histozie alludens Hieronimus ad Ruffū de vroze non ducēda. dicit. Mars qui cum bellātium deus dici meruit pro/pter eius maximaz strennuitatē nihil sibi metuens a vulcano ligatus est cum vene/re inuisibilibus cathenis. sensibilibus tñ. Hoc autem ad applausum feminaꝝ ꝛ cele/stium curie derisum vult dicere q̄ vulcan⁹ fecit cathenas occultas. quas nō preuidit vroz eius. et posuit eas in lecto. in quibus cum Mars intrasset lectum captus est et detentus. donec tota celestis curia eū cō/speriisset. Et ideo dicitur Job. xxxvi. Do/rietur in tempestate anima eoꝝ et vita eo rum inter effeminatos. Istud patz exꝑes/se de Holoferne. de quo historia Judith tiū. Secūdo istud viciū est accumulatiuū doloris vel meroris et displicentie. Natu/raliter enī post voluptatem sequitur tristi cia. Sicut deducit Boccius. iij. de conso. prosa septima. Unde infra metro septimo sequenti cōparat eam api. que primo fun/dit mel. et postea aculeum recedendo infi/git. Hoc bene attendit Demostenes phi/losophus a quo cū Lays meretrix solēnis de Corintho centū talenta petijt pro con cubitu. ille in celum suspiciēs ait. Nō emo inquit tanti penitere. quod tamen necessa rium foret si tua fruerer voluptate. In sig num huius fingit Ouidius q̄ virgo que/dam nomine Hirthaponis desiderauit incestum et desideratū perpetrauit nutri/ce adiuuante. tandem cū esset perceptū fu/gatur a patre et in tantā tristiciā incidit q̄ a fletu suspirijs et gemitib⁹ alterata moz/tua est. in signum huius q̄ voluptatem se/quitur dolor gemitus et suspiriū. Tertia istud viciū est obfuscatiuū decoris ꝛ sapiē tie salutaris. Huius exemplū habemus i Salomone. qui licet sapientissim⁹ tamen voluptate carnis deceptus ad hoc perdu/ctus est q̄ ꝑ ydolatriā quā ratione amoris concubinarū suarū exercuit totam gloriā suā confudit. Unde dicitur de eo. Dedisti maculam in gloria tua. Cui histozie allu/dens Hieronimus ad Ruffum dic. Sol hominū Salomon thesaurus deliciarū domini. sapientie singulare domiciliū cras so tenebrarū fuscatus atramento lucē ani me sue. odorem fame. gloriam domus sue amore mulierum amisit. Et sicut membro dei mutatus est in membrū diaboli. Hāc et alia plura nocumenta huius vicij. intā tum enī nocet hoc vicium q̄ homo q̄dam/modo occasionaliter ex eo moziatur vel sal/tem infirmatur. vt dicit Seneca. Hoc au tem fit per consuetudinez. vt dictum est su pra. Item corpus contra spiritum rebel/lare facit. Qui enim delicate nutrit seruū sentiet postea ipsum contumacē. Et Bern hardus dicit. Si concupiscentia cēperit habere irritamenta fiunt duo contra vnū et sic perit conscientia. Item a sapiēcia in/tellectum abducit. Job. xxviij. Non inue/nitur sapientia in terra suauiter viuentiū. Item incompassibilez hominē facit. sicut patet de diuite epulone. qui affluens deli/cijs noluit misereri Lazaro Luce. xvi. Et Amos sexto. Bibentes vinum et vngen/to deliburi non compatiebantur sup con/tritione Joseph. Ultra omnia predicta ꝑ postremo malum facit. quia in penaz eter nam cōmutatur. Apocalip. xviij. Quān/tum glorificauit se in delicijs. tantuz ei da/te tormentum et luctum. Et quibus patet quare voluptas carnalis est fugienda que tanta mala infert. non solum anime. sed et corpori. et ex qua omnia mala sicut ex fon te procedunt. Hec ergo essent nobis ante oculos mentis proponenda. Hec memo/riter retinenda et sepius ore recitanda. vel scriptis relegenda. presertim quando ani/mus noster ad voluptates corporis incli natur. Attendentes finaliter. q̄ si centum annos ymo decies centum annos volu/ptatibus demus. quasi vnius noctis som nū ad eternitatis comparationem vide/bunt. Inquit Ambros. de reparatioe lapsi.

Deus ergo operã delicijs spũalibꝫ que sunt opera sancta ⁊ mũda. De qbꝫ in psal. Lenor illuminatio mea in delicijs meis. Glosa. Per delicias per quas quidez delicias peruenit ad delicias sempiternas. De quibꝫ Beñ. xlix. dicitur. Prebebit inqt sc̃z ipe xp̃s. delicias regibꝫ. id est. omnibus electꝫ in regno suo habitantibꝫ. Ad quas nos perducat ipse q̃ p̃ secula viuit Amen.

¶ Dominica tertia post trinitatis. I Sermo. LXXXVIII

Ne peccatores re
b ũpit. Luce. xv. Sicut dicit Augꝰ. super Johannem Attulit christꝰ veritatẽ vt doctor. mansuetudinẽ vt liberator. iusticiam vt cognitor. Vult dicere Augustinꝰ q̃ xp̃us oñibꝫ oñia factus est. Ignaris vt doctor veritatis. peccatoribus mansuetudo vt liberator. iustis merces vt cognitor. et meritorũ inspector et ponderator. sicut de eo scriptum est. Spirituꝫ ponderator est dominꝰ. Prouerbiorꝫ. xxj. Cum igitur peccatores cognouissent christum doctorẽ veritatis et mansuetũ liberatorẽ. hoc est relaxatorez ⁊ remissorẽ humane iniquitatis. merito appropinquabãt ad eum scientes illud de eo. quia qui approp/inquant pedibus eius accipient de doctrina illius. Deutro. xxxiij. Dicẽ horta/batur Dauid diu ante dicẽs. Accedite ad eũ et illuminamini. et facies vestre nõ confũdentur. Et certe nõ cõfundentur appropi/quantes ad xp̃m. quia nõ repellet dominꝰ plebem suã. sed recipiet eam per gratiam suã quicũqꝫ ad eum accesserit. sicut ipse de se dicit Johan. vj. Eum qui venit ad me nõ eiciam foras. sed benigne recipiã ⁊ peccata dimittã. Ad hoc enim veni in mũdũ vt quererem et saluum facerem q̃d perierat. Unde dicit Augustinus super Johãnem in glosa super epistolam. j. Thimo. j. Q̃ christũ ad terram nõ traxerũt merita nostra. sed peccata nostra. Et Ambrosius super Lucam dicit. Q̃ christus iustus venit ad nos peccatores. vt ex peccatoribus faceret iustos. pi⁹ venit ad impios. vt nos faceret pios. humilis ad superbos. vt ex superbis faceret humiles. Hec ille. Verũ licz christus ad hoc venerit vt peccatores lapsos repararet. errantes corrigeret. infirmantes adiuuaret. vt dicit Beda super Cantic̃. libro. iij. Ac per hoc iuste ⁊ sancte faceret. quia operi ad quod a patre missus fuerat insisteret p̃sertim peccatores ad se trahendo. quos vt benignius alliceret ad penitentiã. cum eis etiã manducare cõsueuerat. tamẽ pharisei zelo ducti inuidie cõtra christum molientes insidias de omnibus suis siue dictis siue factis scandalisati omnia sinistre interpretantes calumniabantur. Unde non valentes facta sue benignitatis aliter inficere saltem murmurabant contra christum peccatoribus cõuersantem dicentes. Hic peccatores recipit. vt dicit euangelium.

¶ In illo tempore. Erant appropinquantes publicani et peccatores vt audirent illum. In verbis istis fit mentio de triplici persona. sc̃z qui ea dixerũt. secũdo contra quẽ. tertio in cuius iniuriã. Fuerũt eñ dicentes scribe et pharisei. Christꝰ autẽ fuit dei filius. ꝓtra quẽ ea dixerunt. peccatores aũt qui ad xp̃m conuenerant magnã iniuriã ex verbis illis patiebañt. Et sic tria hic sunt cõsideranda q̃ fuerũt in istis tribꝫ p/sonis. In phariseis fuit zelus malus cum essent inimici xp̃i occulti. et ℔ triplicꝫ vicij sc̃z inuidie. murmuris. ⁊ detractionis. Uñ hic dicit. Et murmurabant scribe et pharisei dicentes. quod vtiqꝫ fuit ex inuidia. per modum detractionis. In xp̃o fuit mira pacientia. prudentia. ⁊ benignitas. per modum pie miserationis. In peccatoribꝫ fuit mira ⁊ deuota affectiõ. p̃ modũ salutifere ad deum cõuersionis. Que tria sic tangunt. Nam de phariseis dicit q̃ murmurabant de xp̃o q̃ recipiebat et respõdebat. de peccatoribꝫ q̃ appropinquabant.

¶ A

¶ Dixi primo q̃ in verbis p̃/missis describit conditio phariseorꝫ in quibꝫ fuit zelus malus triplicꝫ vicij. sc̃z inuidie. murmuratõis ⁊ detractõis. Christꝰ siquidez habuit in seria elegantissima que iudei equanimiter ferre non poterant. cum essent pueri ⁊ iniquitate pleni. scilz sancta desideria. sancta verba. sanctissima opera. Desideria itaqꝫ erant sancta. ita q̃ nõ potuit aliquid aliud cõsiderare q̃s q̃d deũ patrẽ scire velle. Uñ de eo dr̃ in Psalmo. Desiderium anime eius tribuisti ei. Desiderium aũt xp̃i non erat ali/

ud nisi salus animaꝝ quam ipse in affectu suo sitiuit. vt dicit Innocentꝰ quartꝰ sup ps. allegato. et cū hoc gloriā dei pris Jo/ bannis. viij. Ego quero gloriam pris mei Unde ipe in oratione sua quam in figura mēbroꝝ suoꝝ fecerat. a voluntate paterna nolens discedere subiunxit. Verūtamen non sicut ego volo pater. sed sicut tu vis. Matth. xxvj. Secundo verba sua erant sancta et salubria. Unde Petrus dixit Jo bānis. vj. Ad quē ibimus. verba vite eter/ ne habes. Et illi qui missi erant apprehen/ dere xpm ministri iudeoꝝ redeūtes de ser mone eius dixerunt. Nunq̄ sic locutus ē homo sicut hic loquit Joh. vij. Ideo ma/ gister legis ipsoꝝ licz callide temptās chri stum cōfessus est xpm veracem esse in ver/ borū suorū doctrina Matth. xxij. Magi/ ster scimus quia verax es z viam dei in ve/ ritate doces. Tertio facta xpi erant excel/ lentissima. eo q̄ ipe fecit talia que nemo añ ipm facere potuit neq̄ fecit. vt dicitur Jo/ bannis. xv. Unde Nicodemus ad christū. Nemo potest hec signa facere que tu facis. Joh. iij. Pharisei igitur zelo nequicie infe cti non valentes omnib⁹ istis contrauenire saltem prout poterant christo in omnib⁹ re sistebant. Cogitationes enim et desideria sua interptabant esse diabolica. quasi chri stus omnia in noīe dyaboli faceret. et intē tione ista demonia eiceret. Unde dictū est Luce. xj. In beelzebub principe dimonio/ rum eicit demonia. Quasi dicāt. Iste non attendit gloriā dei. sed vanitatem dyaboli Secundo verba sua peruertebāt. Unde cum ipse diceret Johānis. viij. Si quis sermonē meū seruabit mortē non videbit. ipsi statim asseruerūt ipm dixisse. mortem nō gustabit. Et iterꝝ cum christus diceret. Soluite templū hoc et in triduo excita/ bo illud. Illi postea ipsum asseruerunt di/ xisse. in triduo reedificabo illud. Et sic de pluribus alijs. Tertio opera sua calūnia/ bantur dicētes ea esse contra mādata dei. Unde illud. Non est hic homo a deo qui sabbatum nō custodit. Johan. ix. Ex his igitur patet q̄ iudei et pharisei ipsoꝝ con tra christi sancta desideria et cogitatōes pacificas grauem habuerūt inuidiā. Con tra eius facta et salubria verba habuerūt murmurationē. Contra eius sanctissima opera habuerūt detractionem. Et reuera nō minus hodie dyabolus ista facit p mo dernos pharisēos et malos christianos. qui et si fide ꝓiūcti nobis sunt. operib⁹ tñ valde diuisi. Juxta illud apostoli. Confi/ tentur se nosse deū. scz p fidem. factis autē negant. Vij ergo mali pharisei et hodie in sancta ecclesia hoc triplici vicio contra bo nos et electos dei. ac si cōtra xpm tūc pha/ risei laborant. Inuident em̄ sancto apost/ to electorū. Unde dicunt illud Sapiēcie. Grauis est nobis ad videndū. Sed Jo/ hannes dicit consolando tales. j. Joh. v. Nolite mirari si odit vos mundus. Qua/ si di. Nolite mirari si mali inuident bonis cum canis domesticus inuidet extraneo. et qui miser est et pauper inuidet diuiti. vt dicit Bernhardus in libro de diligēdo deum. Sic egyptij inuidebāt filijs israhel in Egypto. videntes eos ꝓsperari. vt dicit Exodi. Sic romanis prosperantib⁹ inui dere ceperūt circūiacentes nationes. vt re fert Salustius libro pmo. cap. j. Secun/ do vicio laborant hodie mali contra bo/ nos murmurando. In figura cuius po/ pulus dure cervicis murmurabat contra Aaron et Moysen. vt dicit. Est autē mur mur querela cum impacientia in his que homo debet ferre vel sustinere pacienter. et cōmittitur quandoq̄ cōtra prelatū per inobedientiā. quandoq̄ contra proximū per inuidentiā. contra deū p displicentiam. Per inobedientiā murmurāt omnes q̄ne voluntatis nolētes subici prelato aut do/ mino temporali. Cum tamen dicat Petrus Obedite prepositis vestris. non tm bonis sed etiam discolis. j. Petri. ij. Et Paulus. Omīs anima sublimioribus potestatib⁹ sub dita sit. quoniā sic est voluntas dei. Et ipe christus Qui vos audit me audit. Unde Moysi dictum est. Non te reicient sed me Quanta autē sarcinas est murmurare cō tra illos. aut resistere illis qui vices dei ge rūt. vt dicitur Romanoꝝ. xiij. et quoꝝ pre sidio in pace et tranquillitate conquiescit. Nos dicit Orosius libro pmo similes egyptijs qui ingrati beneficiorum Joseph. filios eius seruituti adduxerunt. Sic illi asserunt se operibus eoꝝ gravari. quorum meritis liberant. Secundi sunt qui mur murant contra proximū ꝓpter inuidentiā sicut Saul nō recto oculo aspiciebat Da uid dicens et murmurans. mihi dederūt

mille z Dauid decẽ milia. ſ. Reg. xviij. Sic fratres Joſeph oderũt eum nec poterant illi q̃cq̃ pacifice loq̃ Heñ. xxxvij. Sic iudei ꝑm p inuidiã Pilato tradiderũt Joh. xix Tertij ſunt q̃ murmurant ꝓtra deũ p diſpliceñtiã quã habent de ſua adminiſtratione ſeu mũdi regimine quod facit circa homines. Sed ſe hoc faruũ eſt. quia dicẽ Seneca. Optimũ eſt pati q̃d emẽdare nõ poſſis. et deũ quo auctore cũcta ꝓueniũt ſine murmuratõe comitari. Dec ille. Malus miles eſt q̃ imperatorẽ gemens inſequit ſubtiles artifices dedignant cũ inſtruunt ab ignaris et inſcijs artis ſue. nos ſumus valde ignari de guberhatõe mũdi. ideo debem⁹ pacienter tacere Eccĩ. x. Vir ꝓudẽs et diſciplinat⁹ nõ murmurabit. De q̃b autem murmurãt homĩes contra deũ ponit Volgoth ſup li. Sap̃. c. j. de q̃tuor. Prio q̃ temperiẽ aeris eis nõ tribuit ad nutum Scõo quia ꝓſperitatẽ et aduerſitatẽ non diſtribuit in vita iuxta demerita z merita hominũ. Tertio q̃ dñs frequẽter mittit tribulatões z aduerſitates in homines Quarto murmurãt inuolũtariã paupertatem ſuſtinentes. de eo q̃ eis nõ tribuit ſicut alijs diuitib⁹. Primi faciũt ꝓtra ſeipos quia impediũt ꝓriam tranquillitatẽ z paẽ nõ ꝓformando ſe diuine volũtati. ymo ſi ſic eſſet ſicut vellent mundus periret. quia vni placet tale temp⁹ pro agro. alteri non placet pro alio negocio vel artificio. Nam p ortulano valet tẽp⁹ pluuioſum. ſed pro lutifigulo nõ valet niſi ſiccum. Narratur ꝺ quodã heremita q̃ impetrauit a deo tempus quale voluit. z tñ in orto ſuo nihil creuit. credebat ergo q̃ ita eſſet in toto mũdo Sed cum veniſſet ad aliũ heremitã inuenit habundantiã oler. Queſiuit ergo ãre ipe ſimiliter nõ haberet in orto ſuo cuz haberet temp⁹ ad placitũ ſuũ. Cui ille rñdit. ideo quia te ſapientiorẽ ꝺo facere voluiſti. cum tñ deus ſciat quale tempus ſit nobis opportunũ. Unde in ps. Pluuiã voluntariam ſegregabis deus. id eſt. iuxta voluntatẽ tuam donabis nõ iuxta noſtrã. Ferk etiã de quodã agricola q̃ habundabat ſp fructib⁹. et cum quereret ab eo cauſa. Reſpondit. quia habeo tempus quale volo. ℔ eſt. quale deus dat. Pheton fuit filius Phebi qui pecijt patrẽ vt poſſet vehere ſolem. Cui cũ fuiſſet cõceſſuz. ipe tanq̃ ignarus q̃nq̃ vexit ſolem ita ſupra a terra q̃ omnia infrigidabant. et q̃nq̃ ita baſſe q̃ oſa comburebant. Ideo a Joue ꝑcuſſus fulmine interijt. Refert Seneca libro ꝓmo de Dario. et Sueronius in libro de vita. xij. ceſarum. q̃ Gayus ceſar fecit ſoleniſſimũ feſtũ ſuis miſtrib⁹. cõtigerũt tũc maxima fulmina ch⁹uſcatões et tonitrua. Iratus ceſar mandauit cõtra deũ Jouem ſagittas in altũ mittere. que deſcendentes multum ꝓm occiderũt. Similiter filij iſrael quia murmurauerũt contra deũ nõ introierũt in terrã promiſſionis Numeri. xiij. Unde Sap̃. j. Cuſtodite vos a murmuratõne q̃ nihil prodeſt. Et. j. Cor. x. Neq̃ murmuraueritis ſicut quidã ex illis Secũdi ſunt qui murmurãt contra diſtributionẽ diuinam tam aduerſitatis q̃ proſperitatz. Vident em̃ bonos deprimi. malos ꝓſperari. Et q̃ periuria mendacia et alia ſcelera nil videñt nocere malis aut bonis ꝓdeſſe virtutes. vt tangit Boecius li. ꝓmo de conſolatione metro q̃nto. et lib. v. proſa. v. Et Claudianus in maiori volumine in ꝓncipio. Sepe mihi dubiã traxit ſententia mentẽ. Dũ current mihi ſuperi terraz aut nullus ineſſet. rector et incerto fluerent mortalia caſu Iſte erat murmur gẽtiliũ philoſophoz Sancti etiã quadam admiratione videbantur de hoc dicere ſicut Job. xxj. Quare impij viuũt ſublimati ſunt. confortatiq̃ diuitijs. Et Hieremie. xij. Quare impioz vita proſperatur. bene eſt omnib⁹ qui prevaricañt z inique agunt. Item Pſalmiſta Uſqueq̃ domine peccatores gloriabũtur Similiter Abacuc ꝓmo. Taces conculcante impio iuſtiorem ſe. Sed certe reſpõdetur iſtis illud Gregorij. ñ. Moral. cap. iij. ſuper illud Job. xxxj. Nũquid non eſt perditio iniquo. Iniuſtus inquit ad debitam mortẽ currens effrenatis voluptatib⁹ vtitur. quia et vituli qui mactandi ſunt in vberioribus paſcuis relinquũt. ecõtra iuſt⁹ a delectationib⁹ tranſitorie iocũditatis reſtringitur. quia vitulus ad laboris vſum deputatus ſub iugo retinet. Et ſic malus quaſi per amena prata in carcerem perue/nit. vt dicit Gregorius libro. vj. moral'. ca. iij. Et ibi de agro deſperato in quo nichil ſeminatur. Tertio murmurant quidã inter tribulationes quibus a deo flagellant Sed ℔ eſt faruz cum frequenter ſint ad

profectū anime. sicut dicit Paulus. Cum infirmor tūc fortior sum et potēs. j. Cor. xij. Eccī. xxxj. Infirmitas carnis sobriam facit aiaz. Unde invitis patrū legit. Q cū quidā peteret a terciana liberari. Respondit Johannes heremita. Rem tibi necessariā cupis abicere. Quarto murmurant quidā de inuolūtaria paupertate. q̄ necessitate et nō virtute ad paupratē coguntur. Sed certe istis dicendū est vt de necessitate facerēt virtutē. scientes illud Jacobi ij. Deus elegit pauperē in hoc mūdo diuitem in fide et heredē regni. Et iterum Pō. Ego aūt egen⁹ et pauper sum. dñs sollicitus est mei. Si ergo dñs sollitus est taliū quare murmurāt. cū sciat quid eis deficiat Math. vj. Hinc ōr in ps. de malis. Q si nō fuerint saturati et murmurabūt. Hō sic nos nō sic. sed oīa sine murmuratiōe faciam⁹. vt dicit ad Philipē. ij. Tertio laborant vicio hodie xpiani mali detrahentes bonis primi. Isti figurant per illā bestiam q̄z vidit Daniel habere tres ordines dentiū. Dañ. vij. Cui dictum est. Surge z comede carnes plurimas. Tres ordines dentiū sunt tres modi detrabendi. Prim⁹ bona que facit homo diminuere vel male exponere tanq̄z corrupta intentiōe sint facta vel ex cōpatiōe ad aliū ostendere q̄ nō sit ita virtuose vel excellēter suū factum vt decebat. Secūdus modus est defect⁹ occultos de lege charitatis celandos publicare et exponere. sub intentiōe famā delēdi. Tertius modus qui est pessimus. falsa crimina confingere et innocentibꝫ opponere. Istos dentes facit deponere beatus Petrus. j. Petri. ij. Deponētes omnē maliciā z oēz dolū z simulatōes z inuidias z detractiōes. lac concupiscite. Et certe facile suadet aplus lac cōcupiscere z detractōes fugere. Lac dicit verba suauia z charitatiua. Dicūt naturales q̄ psitac⁹ potest doceri ad loquendū. sed tñ nihil aliud naturaliter nouit loqui nisi verba saluratiua. Unō legitur q̄ cum Carolus rex francie erraret in desertis. psitaci eū salutauerūt dicētes. Libere cesar onicos. Unde Marcial' Epigramatū. xij. Psitac⁹ a vobis aliozuz noīa discam. Hoc didici p me dicere cesar aue. Et quo infert Holgoth super librum Sapientie. ca. j. Q naturale est officium lingue amicabilia loqui. et per cōsequens innaturale est detrabere. Quare nobis cōtra istud viciū triplex remediū est adhibēdum. Primo ne detractionē faciam⁹. Secundo ne libenter audiam⁹. Tertio ne eā pusillanimiter timeam⁹. De primo Jacobi q̄rto. Nolite detrabere alterutrū fratres. Et huius ratio est. quia detractor similis est sepulcro fetido. De quo exit putridus z fetidus aer et venenosus. Unde i psalmo Sepulchr̄ patens est guttur eorū. ligniis suis dolose agebant. venenū aspidum sub labijs eor. Patet autē q̄ hoc est valde abhominabile. Bern̄. super cantica. sermone xxiij. dicit. Q detractor primū ostendit se vacuū esse charitate. et charitatem in alijs extinguit. Et hoc est officiū dyaboli. Similis est detractor cuidā regi Grecorum qui dicebatur Cadmus. de quo dicit Ouidius libro. iij. Methamorphoseos. Qui sem̄nauit in terra dentes serpētinos et q̄ surrexerūt homines qui se mutuo occiderunt. Ira detractor nō nisi seminat pessimū semen. et quo inter homines oriuntur lites et bella. Unde Proner. vj. dicitur. q̄ septimū quod detestatur de⁹ est qui seminat discordias. Et Romanor. j. Detractores deo odibiles. Ecce detractor similis est sepulchro fetido et venenato. filis diabolo in officio. et odibilis deo. Secundo prouidendū est nobis ne detrabentes audiamus. Nam Bernhardus super cantica. sermone. lxij. dicit. Detrahere aut detrahentē audire quid horū damnabilius est. non facile dixerim. et certe abominabile loqui cum homine infecto vel fetidi anhelitus. Talis est detractor. Proverbior. xxiij. Abominatio hominū detractor. Unde de Augustino legit. q̄ volnit surgere a mensa audiens detractorē secum sedentē. Unde dicit. Si quis absentum vitā solet rodere dente. Hanc mensam indignā noūerit ipe sibi. Tertio prouidendū est ne detractionez pusillanimiter timeam⁹. multi eīm per verba detractor̄ a bono proposito retardant. quod tñ est fatuū. quia ponit detractiones hominū despiciendo z contemnēdo superamus. sm Gregoriū libro vj. Moraliū. cap. xvij. Et de hoc publice Boecius primo de cōsola. prosa. iij. Sentēca de copia verbor̄. Uerūtamen aduertendū est illō quod dicit Gregor⁹ sup Ezech. Omel. ix. Sicut nostro studio nō debem⁹

exitare ne ipi peccent. ita p sui malicia exitatos debemus equanimiter tollerare. vt nobis meritu crescat. Aliquando autem copescere ne dum mala de nobis dissemiant eoru qui audire nos ad bona opera poterant corda innocentu corrupat. Hec ille. Hoc est dicere. Q interdu etia talibz e obviandu ne alij ex eoru verbis scandalizentur. Nam sicut dicit in glo. Romanoru xij. Nobis necessaria est pscientia nostra. sed protimis nostris fama nra. Hinc concludit Augustin⁹. xij. q. j. Nolo. Q qui negligit famā crudelis est. Et quidam phus legitur dixisse. Qui famā perdit nō habet amplius quod perdat. Caueamus igitur a detractione. vt dicitur Sapientie pmo. Ab invidia a murmuratione contra deū et proximum.

Dixi secundo ℣ B ℟ q in verbis p̄missis tangitur pacientia. prudentia. et benignitas. per modū pie miserationis. Bequidē xp̄us in euangelio presenti ostendit istas tres virtutes habere. Et pmo pacientiam. Nam cū posset vlcisci in aduersarijs suis. pacienter tamen iniuriā sustinuit. nullam vindictam de eis expectando. Sicut enī dicit Gregorius sup Ezechielē omel. xij. Pacientia vera est que et ipm amat quē portat. Nam tollerasse et odisse nō est virtus mansuetudinis sed velamentū furoz. Hec ille. Hoc aūt fecit xp̄s qui ita pacienter tulit iniurias phariseoz vt ipos quoq diligeret z pro eis oraret. Et qū non orauit pro phariseis qui p crucifixoribus exorauit. Luce. xxiij. Ignosce illis inquit pater quia nesciunt quid faciunt. Hinc Augustin⁹ in libro ad Probam viduam dicit. Perfacile est vestem contemptā habere. incomato capite incedere velum sup oculos demittere. sed verū humilē pacientia ostendit iniurie. Legit de Alexādro in li. de nugis phoz. Q cum Antigonus miles ei dixisset. Etati tue iam regnare nō conuenit. Quasi di. Indignus es regno rōne etatis et voluptatis. Ipe hoc pacientissime tulit. Idem narrat in eodem libro de pacientia Julij cesaris. qui cū grauiter ferret caluitiē. audiēs sibi dici a quodā milite. Facilius est te cesar caluum nō esse q̄z me in romano exercitu timidū fuisse. ipse pacienter tulit. Et de eodē cesare legitur in Codice. qui ita statuit. Si quis nomina nostra crediderit vel maledicto lacescenda. cū nolumus pene subicere. quoniā si ex leuitate p̄cessit cōtemnendū est. Si ex insania miserandū. id est. miseratione dignum. Si ab invidia remittendū. Sic xp̄s fecit. z multo amplius. qui per pacientiā interdū iniuriam inimicoz contempsit. interdū misertus est illis. interdū remisit eisdē. Unde de eo scriptū est in Psalmo. Ego tāq̄z surdus nō audiebā. et sicut mutus nō aperiens os suū. Secūdo habuit xp̄s prudentiā erga inimicos suos in eo q eis conuenientia dabat responsa. Sicut patet h de dragma et oue per que probat se iuste et legitime conuersari cum peccatoribz. cū p̄pter eos lucrandos venisset. vt sicut mulier p̄ditam dragmā. et pastor ouem querēs nō meretur argui sed cōmendari. ita quoq ipe cōuersans peccatoribz merito deberet excusari. Et ista est vera prudentia quam phus in pmo Posterioz vocat solertiam que est promptitudo inueniēdi medium. vel aliquā certā rationē subito et excusationem probabilē in nō prospecto tempore. Et talem prudentiā multi legunt habuisse antiquoru. Unde refert Seneca libro tertio de ira. Q cum legati Athenienses venissent ad regem Philippū. Ipse eorum legatione benigniter audita fertur dixisse. Dicite mihi quid possum quod sit gratuz Athenienses. Cui respondit Democrates vnus ex legatis. Te inquit suspēdere sz esset gratū Athenienses. Et cū circumstantes essent indignati et vellent in illum irruere. Jussit rex illū incolumē dimittere dicens ceteris legatis. Nunciate Athenienses. multo superbiores esse qui illicita ita dicūt q̄z qui ea impune audiunt. Quasi di. Dicite Atheniensibz quia ipi tam altius suspensi sunt per superbiā mentis. ex quo nobis ita nūciant q̄z nos qui ita humiliter respondemus. Ecce prudentia in rēspōsis. Consimile narrat de Diogene. cui cum lentulus attracta pingui saliua inspuisset in frontem q̄ntum poterat extersit dicens Affirmabo inquit omnibus o lentule falli eos qui te negant os habere. Idem fertur alteri adolescenti spuenti in eum respondisse. Non irascor. sz dubito an irasci oporteat. De Augusto etiā cesare in libro ō nugis phoz legitur. Q cum Tiberius ei lo-

querek q̄ multi de eo male loquerenť. Respondit. Nolumus indignari si de te quisq̄ male loquatur. satis est si hoc habueris ne q̄s nobis male facere possit. Ecce pru/dens responsio ad iniurias. quā christ⁹ legitur inimicis suis dedisse pacięter p modū iuste reprehensionis. Tertio xp̄s habuit benignitatē p modū pie miseratōnis ve re magna benignitas recipere peccatores ad se. et cum eis ita familiariter cōuersari. Consideremꝰ tria t inueniemus maximā benignitatē in xpo. Et p̄mo conditiones suscipientis. q; iustissimus et nulliꝰ egens Item conditōnes receptor. quia vilissimi peccatores indigni etiā pane quo vescerē/tur. Tertio conditiōes et modos recepti/onis. quia celeriter. iugiter. et clemēter. Et in his oīb⁹ notať benignitas pie miserationis. De qua Romanor. ij. dr. Ignoras quoniā benignitas dei ad penitentiam te adducit. Non dicit. maiestas. sapientia. veritas. et equitas. sed benignitas. Et ratio. quia sapientia considerat culpam Job. xj. Ip̄e nouit hominū vanitatez. Maiestas concitať ad iram Deutro. xxxij. Vidit dominus et ad iracundiā concitatus est. Et ait. Abscondā faciē meā ab eis. Item veritas profert sententiā Prouer. viij. Veritatem meditabiť guttur meū. Itē eq̄tas infert vindictā Isa. j. Veu cōsolabor de hostibus meis. Nō est ergo peccatori recursus ad sapientiā. maiestatē. veritatem. equitatem. sed ad benignitatē que pie expectat hominē peccatorē ad penitētiā Eccs. viij. Peccator centies facit malū. t p̄ patientiā expectať. Olim dixit peccator Expectans expectaui dominū. et intendit mihi. Sed modo dn̄s expectat peccatorē. Ecce quanta paciētia. prudētia. et benignitas in xpo pie miseratōis. erga peccatores. Et tm̄ de secundo.

¶ Dixi tertio q̄ in istis peccato/ribus fuit deuota affectio p modū salutifere cōuersionis. in eo q̄ approp̄inquabāt ad xp̄m. Est autem sciendū q̄ aīa peccatoris elongať a deo p petm̄. Viere. ij. Quid inuenerūt in me patres vestri iniquitatis. q̄a elongauerunt se a me. et ambulauerūt post vanitatē. t vani facti sunt. Et q̄d de talib⁹ dicit in Psalmo Lōge a peccatoribus salus. Et iterū. Ecce q̄ elongant se a te pibūt. Cū ergo aīa dimisso dyabolo cui seruiuit de siliq̄s porcorū in regione lōginqua Luce. xv. redierit statim approp̄inquat ad xp̄m. ea tm̄ intētōe vt audiat illū. id est. vt ei obediat in oīb⁹ Unde Ecclesiastes. iiij. Custodi pedē tuū ingrediēs domū dei. et approp̄inqua vt audias. Ista approp̄inquatio nō est pedibus corporis sed affectib⁹ mentis. vt ait Aug⁹. Epistola. xxxiij. Approp̄inquamus eī do nō ambulādo sed amādo. nec ad deū non pedib⁹ sed moribus. Ideo ip̄e clamat Ecclesiastici. xxiiij. Transite ad me oēs q̄ concupiscitis me. Sed certe nō potest quis approp̄inquare xp̄o nisi p̄ius recedat a carne mū do et dyabolo. Isaie. xxxiij. Quem docebit scientiā. nē. Ablactatos a lacte sc̄z carnalis voluptatis. Non sufficit enim approp̄inquare deo qualitercūq̄. sed eo fine vt audiat eū peccator. Debet eī peccator libētissime audire oīa p̄cepta salut⁹. omnia cōsilia. oīa etiā dura in penitēia sibi iniūcta p cōfessorē. Hoc ór hic. Erant approp̄inquātes vt audirēt Luce. xv. Oīes p̄lus suspensus erat audiens illū. Exemplo ergo istoꝝ et nos audiamus christum. Et p̄imo bona nobis inspirantē. Psalmista. Audiā quid loquať in me dominꝰ deꝰ. Secūdo in alijs p̄dicantez. Luce. x. Qui vos audit me audit. In pauperib⁹ clamātem. Matthei. xxv. Esurivi et nō dedistis mihi māducare. Taliter approp̄inquans merebitur multa bona. Et p̄imo gr̄e recuperationē. Jacobi. iiij. Approp̄inquate deo et approp̄inquabit vobis. Secundo interne leticie delectatōz. Ps̄. Imnus omnib⁹ sanctis eius. filijs isr̄l p̄lo approp̄inquāti sibi. Tertio mentis illuminationem Luce. xviij. de ceco q̄ cum approp̄inquauit ad xp̄m. illumiauit eū. Ut in ps̄. Accedite ad eū et illumiamini. sc̄z p gr̄ām h̄ et in futura luce p gloriaz. Quā nobis concedere dignek. Amen.

¶ Dñica tertia post trinitaťs. II

Sermo. LXXXIX

¶ Gaudiuz est angelis dei sup vno peccatore penitentiā agente. Luc. xv. Licz homo p beneficio sue creatōis multū deberet diligere deū. eo q̄ oīa p̄ter eum fecit. vt dr Ben̄. j. Tamen p beneficio recreatōis sue plus debet eū diligere, eo q̄ ipsum nō ita

recreauit vt alia oīa sed multo benigm⁹. Nam fecit eū talem post recreatiōz z redē/ptionē q si laberet in pctm posset sanari p penitētie sacramētū. Vñ Sap̄.j.dr. Sa/nabiles fecit natōes orbis terraz.i. hoies habitātes in orbe terraz vel q̄ nascūtur ō terra. et ħ est spēale bñficiū solis hoīb collatū. Angeli em̄ insanabiliter peccauerūt. Nam ꝯm Damascenū li.ij.c.iij. Quod an/gelis casus. hoīb est mors. Et p ꝯsequēs sicut homo post mortē est insanabilis per naturā. ita angeli post casum. Sed homi/ni est ħ collatū q̄ licet multoties infirmet p pctm tamen sanabilis est citra mortem. z ħ p pnie sacramentū. Ideo Psalmista in uitans animā dicit. Benedic aīa mea do/mino. Et sequitur. Qui sanat oīes infir/mitates tuas. Quasi di q̄ non fecit taliter oīi nationi aliaz creaturaz. Et q̄b⁹ pz q̄ libēter homo debet agere pniaz tanq̄z sue infirmitatis sanatiuā z curatiuā medicinā et maxime etq̄ habet loci oportunitatem. Jxta illud Job.xxiij. Dedit ei dom⁹ locum pnie. Habet etiā dei benignitatem sibi multū ꝓficiam. Jxta illud Romano. ij. Benignitas dei ad veniam adducit te. Sup oīa aut̄ maxime debet homo mo ueri in ꝑsenti ad pniam agendā ꝓpter im/mensitatem piculi. Nam dr Luce.xiij. Nisi pniam egeritis. scz in ꝑsenti. omnes simul peribitis. et ꝓpter vilitatez cōmodi q̄d est ꝓmiū regni celoz. Jxta illud Math.iij. Penitentiā agite appropinquabit vob regnum celoz. Vñ Aug⁹. de mirabilib⁹ sacre scripture. Qui p pniaz petā dilnit angeli/ce feliciatat̄ ꝑsors in eternū erit. ecce regnū celoz. Insup dz hō moueri ad pniaz in p/senti agēdā. ꝓpt spēalē ꝑsolatiōez angelorū celestiū. Nā sic angelis infernalib⁹ ē mag/nū gaudiū de hoīb⁹ agētib⁹ pniaz i iferno ita ecōuerso maximū est angelis dei super vno pctōre pniaz agēte in pntivita. vt testā tur ꝟba nr̄i thematis. In q̄b⁹ ꝟbis homis pnia multū reddit cōmēdabil' ex triby. que hoīez debēt mouere ad eā faciēdā. Si em̄ ꝑsiderem⁹ pnie inciramēta z pnie emolumē ta. certe sufficiēter moueri poterim⁹ vt eam q̄to citius facim⁹ z pagamus.

Dixi primo q si ꝑsideremus pnie inciramēta sufficiēē moueri poterim⁹ vt eā q̄nto cīus pagam⁹. Sūt aūt quatuor pnie inciramēta. Primo scz amor xp̄i quez offendim⁹. Dolor p gr̄a quā amisim⁹. Hor ror pene quā incurrim⁹. Et timor mortis ad quā decurrim⁹. Inter hec q̄tuor ꝓmuz inciramētū ad penitēdū ē amor xp̄i quē of/fendim⁹. Si em̄ xp̄i bñficia cogitē⁹ z nr̄az ingratitudinē pōderem⁹ nō est dubiū quī si vsum rōnis hēm⁹ occasionē pnie sentie⁹. Scribūt em̄ naturales sic̄ refert Robert⁹ holgoth sup li. Sap̄. c.xj. q̄ arpia auis est babēs facie q̄ hoīs. z est auis m'tū crude lis z ferox. intantū q̄ aliq̄n fame stimulata hoīez inuadit z occidit. Sitiēs ad aquam volat vt bibat. vbi faciē suā intuēs. et sil'ez occidisse recolēs tāto dolore cōpatik q̄ ex/inde q̄nq̄ motik. Sic nos recolētes in p/dicatōe q̄ in speculo vel in aqua pura con spiciētes q̄ xp̄m q̄ntū i nob est crucifixim⁹ z occidim⁹ p pctm. Jxta illō Hebreo. vj. Rursum crucifigētes filiū dei i vobismet/ipsis. dēm⁹ cōpati z pniaz agere. Scōm i citamētū pnie est dolor p gr̄a quā amisim⁹. Efficimur em̄ p culpā de filijs dei filij dia boli. z de familiarib⁹ z amicis xp̄i hostes p/ditores z emuli. z de regni celestis heredib⁹ sum⁹ exules z pscripti. Dicit in li. de naturis rez q̄ est quedā auis q̄ vocat auis paradi si. q̄ ꝓpter insignē pulcritudinē sic vocatur. Sūt em̄ pulcre z amabiles adeo q̄ null⁹ color ei deesse credat. vox est ita dulcis et pia q̄ possit in hoīe deuotōez z gaudiū ex/citare. Hec auis si capta fuerit z illaquea/ta irremediabiliter plāgit. nec vnq̄z plāge re desinit donec reddita fuerit libertati. Horaliter. Auis ista significat aīaz bña/nā. q̄ qñ est in gr̄a tūc est pulcerrima. q̄a in ea relucet ymago sancte trinitatis naturali ter sibi impssa. naturaliter decorata ſtuti/bus z gr̄a. z nihil sibi desit q̄n sit dei filia. z patrie celestis incola gratiosa. Sed ista auis illaqueat laqueo pctōr. q̄d g restat si bi nisi dolere z flere vsq̄q̄ ad gr̄az r̄ducat. et de bufone dyaboli fit iterū auis padisi. Sic ingemebat Dauid post pctm. de q̄ in ps. Et gemit⁹ me⁹ a te nō est absconditus Sic Magdalena z alij m'ti donec ī grāz sunt restituti. Tertiū inciramentū pnie est horror pene quā incurrim⁹. Istū horrorē imꝑtrerat sibi Job qñ dixit. Dimitte me dñe vt plangā paululū dolorē meū ꝛc. Et secq̄t. Sz sempitern⁹ horror inhabitat. Et ꝓplus ad Hebre.x. Horrēdū est incidere

in man⁹ dei vinēt⁹. Et ꝑe horrēduz. Hā vt dicit Greg⁹. ix. li. Moral. Horrēdo modo fit inēs mors sine morte. finis sine fine. defect⁹ sine defectu. qz et mors semp viuit z finis sp incipit. z ꝰficere defect⁹ nescit. mors perimit z nō extīguit. dolor cruciat sed pauorē nō fugat. flāma cōburit sz tenebras ñ excutit. Dec Gre. Taliter fuerī incitati illi ad pnīaz ꝗb⁹ dixit Johes bap. Progenies viperaꝝ ꝗs demonstrabit vob fugere a vētura ira. Facite g fructū dignum pnie. Matth. iij. Ubi dicit Lira q tales fuerūt incitati ad agēdū pnīaz metu pene eterne eis cōminate. Quartū incitamētū pnie est timor mort⁹ ad quā trāscurrim⁹ Dec em ē rō fm Gre. xij. Moral. quare diē mortis nr̄e nob incertū esse voluit. vt dū sp ignorat⁹ sp prima esse credak. Et iō vt sp parati inueniamur vult g dūs vt ante mortē agamus pnīaz. Hā in fine vite pnīa sera raro vera. vt dicit Aug⁹. ser. xxv. Et ponit ō pe. dist. iij. Age. Uñ si vis agere pnīaz in morte qñ pctā te dimiserūt z qñ peccare nō potes. nō tu dimisisti pctā. sz pctā te. et g pnīa periculosa z dubia. Cui⁹ rō est. qa tunc hō hz infinita impedimēta. Primo em si sentit se grauari ad mortē z ponit executores testamēti sui. cū illis hz maximā occupationē. Hā iste querit qd dandū sit amic⁹. qd famulis. qd restituendū male ablatis. qd faciēdū ꝑ sepultura. qd ꝑ eccl'a. Fit etiam ibi scō impedimētū a medicis qui celant diē z horā mortis. ꝑmittētes vitā lōgiorez z sanitatis restitutionē. Ita q qñq mortk paup hō insperate z inopinate. etiā sine p/curatōe sacramētoꝝ. q stulti medici p⁹ohibēt ne terreak infirm⁹. cū tñ medicina aie hz p̄cedere medicinā corpalē. Tertio fit impedimētū ꝑ vxorē amicos z filios ꝑsolantes infirmū etiā ꝑ sciam mētientes. et sic miser nō ꝑmittit de pctis suis cogitare. z si interdū talis dolet de pctis. tñ exq̄ impedik dolore infirmitatis z timore mort⁹ dubiū fit an sit dolor ꝑ culpa vel ꝑ infirmitate. cum ꝑtunc cor sit occupatum dolore et anxietate infirmitatis corpalis. Propter hoc dicit Augustin⁹ Q talis quē morbus vrget z pctā tenēt. ad veraz vitā veniet satisfactionē. Hec mix. qūo ei tūc ꝑt hō debite ꝑfiteri cum circūstātijs pctoꝝ. ad plenum cū tunc nō possit deliberare z pctā mēorie reducere. cū tū deliberatio necessaria ē añ ꝑfessionē. Juxta illd. Recogitabo tibi oēs annos meos. Isa. xxxviij. Et ps. Dixi cōfitebor aduersū me. Glosa Innoc. i. ptius deliberaui apud me. h sz. quod ꝑfitebor. Nūo g deliberabit sufficiēter in vna hora infirm⁹ cui vix suffecisset deliberare vna septimana. Ideo q̄libz disponat se añ mortem. z expediat pnīaz suam vt secur⁹ expectet mortē. Narrat Vincenc⁹ in speclo naturali de q̄daz pisce marino q̄ dr centipes. a multitudine pedū. Iste pisces dū hamū piscatoꝝ sentit suis visceribus inherere. more mortis imminētis viscera quadam sua industria naturali effūdit z hamū eo mit. z iterꝝ viscera sua resumit. z sic mortez euadit. Sic nos sentiētes nobis mortem imminere de die in diē nō expectem⁹ horā mortis. sz eiciam⁹ hamū mortis. i. pctā de visceribꝰ nr̄is ꝑ ꝑfessionē. De hamo illo dicitur Ecc̄es. ix. Sic capiūt pisces hamo. et aues laqueo. sic comꝑhendunt homines in tpe malo. Eiciam⁹ g istū hamū ꝑos. Juxta illud ps. Effundite coꝝ illo corda vra. coꝝ lotum z albuz ꝑ penitentiā resumam⁹. Et tm̄ de primo.

¶ B C

Dixi secundo q̄ si ꝑsidere/mus pnīa/pedimēta absq̄ dubio sufficiēt mouerip⁹ terim⁹ vt eā q̄nto cit⁹ faciam⁹ z pagamus. Sūt aūt quatuor impedimēta pnie. scilz pudor. ꝑpalandi. timor recidiuandi. ardor delectandi. torpor prestolandi. Primo igit⁹ tur voleti penitere obicit se pudor. ꝑpalādi quo homo ꝑfundit. k alteri fuelare illud qd solū notū est deo et angelo ac demonibus Iste pudor ꝑmus est armiger quē dyabolus mittit ꝑ volentem salubriter penitere Uñ quidā scūs vidit dyabolū inter penitētes incedere z faciētez eos erubescere in ecc'a dū se ad ꝑfessionē ꝑpararēt. q adiuratus a scō. z interrogat⁹ qd ab stuli. Uere cū diā eis abstuli q̄ peccauerūt. z modo eam restituo ne possint ꝑfiteri. Sicut em lupus ouem ꝑ gutur accipit et nō ꝑ pedē. et vulpis gallinā. ita dyabolus hominem semp ꝑ verecūdiam strāgulat. Unde Augustinus super Psalmistam. O homo qd times confiteri. Illud quod per confessionem scio. minus scio q̄ illud quod nescio. Cur confiteri erubescis peccata tua pecca

tori homini ꝛc. Scom impedimentū est timor satisfaciēdi ꝛ recidiuandi. Timet em̄ homo onus penitentie assumere ne succūbat sub eo. Fingit em̄ se debilē vel ifirmū ad satisfaciendū p peccatis. Narrat Ambrosius in Exameron de opib sexte diei. ℣ Elephas est tante fortitudinis q̄ sufficit turrim ligneā cū multis armatis portare tante audacie q̄ nullo clipeoꝝ retardat obiectu. nec aliqua militū constipatiōe terretur. mirabiliter tñ timet murē. Sic est de multis. q̄ ad opa mūdi p lucro vl nego/cio seculi inuenium fortissimi. ieiunant. vigilant. transeunt maria. fatigantur infatigabiles. sed ad faciendam vnā modicam penitentiā p̄o peccatis suis timent. Psal/ mista. Trepidauerunt timore vbi nō erat timor. Alij vero timentes recidiuū peccati eiusdem nolunt penitere. Dicit em̄ dyabolus in corde ipoꝝ. Ad quid vis penitē/tiam agere cū nō possis cōtinere perpetuo a tali peccato. sed forte cras iterū ppetra/bis simile. meli⁹ ergo dimittas adhuc ne inutiliter agas penitentiā. Sed ſe fatuus est iste sic cogitans. quia scriptū est Septies in die cadet iustus. ꝛ totiens resurgit. ꝛ dñs dedit Petro potestatē ꝛ suis successoribus. non solum septies in die sed septuagies septies Matthei. xviij. Tertium impedimentū est ardor delectandi qui dicit homini. Recollige delectationē p̄hibitā in tali facto. et videbis q̄ sine ea non poteris ducere vitam tuaz. nec digne penitere stante tali affectione. et ideo expectes donec in te cessabit talis affectio et delectatio Sed iste miser fatuus est. cū non per additionē lignoꝝ sed per subtractionē ignis sit extinguendus. ita et delectatiōes tales Non per morosam in eis stationem sz per asperam penitentiā et subtractionē occasionum inducentiū ad eas sunt extinguēde. Juxta illud Alani. Subtrahe ligna fo coli vis extinguere flāmam. Sic carnis vicia. ocia vina dapes. Quartum impedimentum penitentie est tempoꝝ p̄stolandi qui oritur ex duplici p̄sumptione. scilicz et p̄sumptione p̄olixe vite et venie finalis diuinitus concedende. Isti em̄ fingūt sibi annos multos vite eoꝝ. sicut ille dives qui dixit anime sue. Anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. Sed audiuit. Stulte hac nocte morieris. Dicūt etiā tales. Deus est p̄picius ꝛ multū misericors. quacūq̄ hora ingemuero omniū iniquitatū mearū nō recordabitur Ezech. xviij. Sed nescit miser q̄z etiā est iustus qui et si veniā p̄misit. diem tamē crastinā nō p̄misit. Et ira paratus est quotidie punire peccata. Propter quod Eccī q̄nto dr. Ne tardes cōuerti ad dñm. et ne differas de die in diē. subito em̄ veniet ira illius. et in tempore vindicte disperdet te. Sed vnde p̄uenit ista dilatio seu procrastinatio in homine. Respondeo q̄ ex ß. q̄z peccatoꝝ habet oculū conuersum tñ ad leta et prospera. cū tamen potius debet habere ad tristia. Unde dicit Sophonie. ij. ℣ domin⁹ non ingreditur in domum vbi est habitatio onocrotali et hericij. ꝛ vbi est vox cantantis in fenestra ꝛ corvus in superliminari. Per que designatur status peccatoris q̄ sicut onocrotalus crocitat. et sicut corvus procrastinat. et sicut erinacius inter poma volui. Sed isti decipiūtur per vocem corvinam. longā vitam promittentem. quia et dom⁹ licet promiserat peccatoribus tempe Noe cētum viginti annos ad agendū penitentiā. tamen illud temp⁹ abbreuiauit et diluuio oēs consumpsit. Unde dixit. Non permanebit spūs meus in homine centū viginti annos. scilz quos promisi eis p̄o agenda penitētia sed citi⁹ eos delebo. Dinc dr Eccī. xxix. Promissio nequissima multos decipit et pdit. Notanter dicit. nequissima. Nā promissio nequā est. q̄z vsurpat sibi de futuro tpe diffinitionē quā dñs solū sibi reseruauit. vt dr Actuū p̄mo. Non est vestr⁹ nosse tempora ꝛc. Sed nequior est qui p̄sumit ad hoc q̄ deus sibi dabit adhuc vlterius et diutius temp⁹ ad peccandū. Sed neḡssimus qui non solum non dolet de hoc q̄ inutiliter expendit temp⁹. sed adhuc disponit in animo in contumeliā sui creatoris expendere residuitatem temporis.

¶ L ¶

Dixi tertio q̄ si p̄sideremꝰ penitentie emolimēta. i. vtilitates absq̄ dubio sufficiēter moueri poterimus vt eā q̄nto citi⁹ faciamus Ubi notandū q̄ p pniaz xp̄m nob⁹ recōciliam⁹. animas reformam⁹. demones cōfutam⁹. ꝛ āgelos letificā⁹. Pro q pniaz xp̄m nob⁹ recōciliam⁹ Piere. xviij. Si penitētiaz

egerit gens ista a malo suo quod locutus sum aduersus eam agã et ego penitentiaz sup malo qd cogitaui vt facerẽ ei. Ecce mirabilis modus reconciliatõnis tanti domini qui vult quasi ad paria indicari cuz homine seruo suo. Unde ad modũ hominis loquitur de seipso. si homo vult penitere. z ipe vult penitere. hoc ẽ ad modũ penitẽtis se habere. Sic z nobiles tales pulchruz vindicte genus putauerunt ignoscere et notis z penitẽtib cõcedere veniã p reatũ Sicut dicit Petr9 de vineis in qdã epla. Secũdo p penitentiã nos reformamus. Sic em docet Boecius de ysola. phie. hõ fin varia vicia qb indulget. i. naka bestiarũ trãsformatur. sicut inqt9 in lingua cõparak cani. Insidiator callidus vulpi. Accidiosus asino. z sic de alijs. Rõ b9 est. quia hõ est sicut cera mollis. Cera em calefacta z mollificata recipit effigiẽ illius rei cui applicak. Un si applicek sigillo cui insculpta est forma lupi vel vulpis cera similẽ induit formaz. Isto mõ ania nra induit effigiẽ rez qb se applicat p amorẽ z in illa se transformat. Unde Hugo de arra aie dicit. Ea est vis amoz vt talẽ necesse est esse qle est illud qd amat. z cui p affectuz ptingik in ipsius similitudinem dilectionis societate transformetur. De h patet figura Dan. iij. de Habuchodonosor. q ppter culpaz suã ab hominib ẽ eiect9 z fenũ vt bos comedit. sed postea recupauit penitẽs qd amisit. Tertiũ emolimentũ pnie est q p eam demones pfutã9. vehemẽter em pfundunk qñ eoz pdimus pfiliũ. qñ eoz euadim9 carcerẽ. z a suis pncipib gratius affligunk. sicut custos carceris p euasione latronũ punik. Valde ergo agitank inuidia qñ vidẽt nos eis prius similes deformatos p pctm. itez p sacramẽtũ pnie restituros. qd nullo mõ eis cõcedik Un de hominib singulariter dicit Petr9 ij. Pe. iij. Nõ tardat dñs pmissionẽ sed pacienter agit ppter nos nolẽs aliqs pire sz ad penitẽtiã reuerti. Penitemini igik z cõuertimini vt deleãk pcta vza. Actuũ. iij. Quarto p pniaz angelos letificam9. Unde dr h Gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore pniaz agente. Legik. iij. Reg. vij. q Salomon fecit in ppiciatorio tẽpli angelos. de qb ibi qtuor legim9. Fuerũt em ille ymagines de lignis oliuaz. scdo habebãt alas extẽsas. tertio habebãt pedes obliqs z rectos quasi ad ambulandũ paratos. quarto puersis vultib mutuo se respiciebant. Primo fuerũt isti angeli Salomonis de lignis oliuaz. antiqt9 fuerũt ferrei. pter icõpassionẽ z duriciã. qz hoibs nõ cõpatebank. Hũc qũt de lignis oliuaz. qa miseri cordes z pij. Prius habebãt alas demissas quasi inuite z cuz difficultate ad boies veniebant. sz modo ad nos cito veniunt. z ideo alas extẽsas habent. olim laudabant deũ soli. sed modo in laudãdo hoibs se associant. Olim naturã nostrã qi infirmam despiciebãt. mõ videtes ipaz in tpo exaltatã. in stupozẽ z admirationẽ puertunk. vñ se mutuo dicunk respicere. qi de natura innouatione spũaliter admirenk. Gaudent ergo angeli de penitẽtia hominũ. qa per eaz innouak natura destructa. Et nota q dicit Sup vno peccatore pniaz agente. non dicit penitentiã cogitãte. q est pnia preatinãtiũ. nec dicit. pniaz docente. et nõ faciente. que pnia est puersoz pdicatoz. Hec dicit. penitentiã ostendẽte. que est pnia ypocritarũ et simulatoz. Sed dicit pniaz agente. que penitentia est deuotoz.

Pro quo lacius sciendũ q pnia cõuertit peccatores letificat dominũ angelos et ceteras creaturas. Primo quidez letificat deũ. Dicit em Isidor9 li. ij. de summo bono ca. xv. Amplius letak de9 de aia desperata z aliqñ puersa qñ de ea q nũqz certiter pdita Sic de pdigo filio. de cuius regressu magnũ fit gaudiũ. Nam copiosius fit gaudium de eo q a piculo liberatur qñ de eo qui nũqz nouit piculum. Quanto enim res pdita cõtristat. tanto magis si fuerit inuenta letificat. sicut in euãgelio plenti pastor exultat q pdidit ouem. z inuentã in humeris suis portat. Et Gregor9 in om. dicit. Pro de peccatoribus conuersis qñ de centũ iustis ibi iustis in celo gaudiũ fit. quia plerũqz hij qui nullis se oppressos peccatorũ molibus sciunt. stant quidez in via iusticie. sed tamen ad celestẽ patriã anxie nõ anhelant. Et plerumqz pigri remanent ad exercenda bona precipua. quia securi sibi sunt. qa nulla commiserũt mala grauiora At contra vero. non nũquã hij qui se aliqua illicita egisse meminerint. et ipso suo dolore compuncti ad amorem dei inardescunt.

Et quia a deo errasse se ꝓsiderant damna precedentia lucris sequentibus recõpensant. Fit igitur maius gaudiuꝫ in celo. ꝗa et dux in ꝓlio plus illũ militẽ diligit qui post fugã reuersus hostem fortius premit ꝙ cum qui nunq̃ terga prebuit et nũq̃ aliquid fortiter fecit. Sic agricola amplius terram illã diligit que post spinas vberes fruges profert ꝙ eam que nunquã spinas protulit et nunquã fertilem messem dedit Nec Gregorius. Sed diceres. Hoc est mirabile ꝙ deus plus diligit penitentem ꝙ innocentem. cum tamẽ ceteris paribus innocentes deberent plus diligi propter innocentie dignitatem. ad quam non possunt penitentes peruenire. Ad quod respondeo ſm Thomam super tertio Sententiarũ distinc. xxxij. Q penitentes et innocentes se habent vt excedentia et excessa. Nam siue aliqui sint penitentes siue innocentes. illi simpliciter sunt meliores et magis dilecti qui plus habent de gratia. tamen ceteris paribus innocẽtes plus diliguntur propter dignitatem innocentie. vt dictũ est. Dicitur tamen deus plus gaudere de penitente. quia licet equale sit donũ penitentis et innocentis consideratuꝫ in se. tamen per comparationẽ ad innocentem maius est donũ in vno ꝙ in alio. Sicut quanto plus homo indiget tanto beneficiũ sibi collatũ amplius reputat. Deꝰ ergo dicit plus gaudere de penitẽte. quia interdũ cautiores et humiliores et feruẽtiores redduntur penitentes post casum. Unde Ambrosius in omelia ꝓma. libro. j. Fidelior factus est Petrus postq̃ fidem se perdidisse defleuit atq̃ ideo maiorẽ gratiam reperit ꝙ amisit. Ponuntur verba. l. distin. Fidelior. Et Beda sup Hesdram Q multis in aliqua flagicia cecidisse prosunt dum post casum penitendo erecti vigilantius domino seruire ceperunt. Hinc etiam Gregorius in pastorali capº. lj. dic. Sepe nõnulli ad dominũ post carnis peccata redeuntes tanto ardentius se in bonis operibus exhibent quanto damnabiliores se de malis vident. Sepe quidem in carnis integritate perdurantes cũ minus in se respiciunt quod defleant. plene sibi innocentiã sufficere putant. atq̃ ad feruorem spiritus nullis se ardoris stimulis inflãmant. Et fit plerumq̃ diuino amore ardens vita plus post culpam. ꝙ securitate torpens innocentia. Unde voce redemptoris dicit. Remittunt sibi peccata multa quoniã dilexit multũ. Dec Gregorius. Ex his oñibus patet ꝙ homo post lapsũ frequenter surgit in maiori charitate. Sicut patet de Petro et Maria magdalena. Secũdo peccator cõuersus letificat angelos. Sicut eñ demonib̃ est magnum tormentũ et interminabile supplicium bonitas hominis eo ꝙ nõ latet demones. Uñ omnib̃ modis elaborant sanctoꝝ incrementũ impedire. quia donec eorũ vltimus finis eis associetur nõ includunt. sed habẽt potestatẽ tẽptandi electos. Ita econuerso angelis est magnũ gaudiũ. qz illis se amicum facit. vt dicit Anselmꝰ in libro de similitudinib̃. capº. xxxvj. Gaudent ergo angeli oñes. sed specialiter gaudet angelus ille qui homini penitenti deputatꝰ est ad custodiã. Nam ſm magistꝝ Sententiarũ libro. ij. distinc. xij. capº. j. Unicuiq̃ homini assignati sunt duo angeli. scz bonus et malus. Quod intelligendũ est in ortu hominis de vtero materno ſm Thomã in ꝓma parte. questõe cẽtesima. xiiij. arti. v. Bonus aũt dat ad custodiã. malus ad exercitiũ. Licet ergo oñes angeli gaudeant de salute hominis. specialiter tñ ille ꝙ est deputatus ad custodiã qui bortat ad bonũ. Et similiter malus letatur inter oñes magis de damnatione impellens ad malum. Quia igitur bonus videt tam gloriosum fructũ sue custodie in homine penitẽte. ideo specialiter gaudet. Sicut medicꝰ specialiter gaudet quando videt hominẽ sanitati restitutũ per eius curatiõez. Omnes tñ alij angeli gaudent. quia vident ex peccatorib̃ conuersis qñq̃ adimpleri suũ numerũ. Et etiã qz videt ad laudãdũ deũ tale se habere ꝓsortiũ. Tertio pctõr cõuersus letificat alias creaturas. Sic eñ dicit Anselmꝰ in li. de similitudinib̃. capº. xxxvj. Bonitas hominis penitentis nõ solũ angelis sed oñib̃ creaturis est vtilis. Nam ꝓmo hominib̃ est vtilis qñ etenim ꝗs ex vite merito ad eternã beatitudinẽ puenerit numerꝰ electoꝝ incremẽtuꝫ accipit. ꝗ ẽnto amplius creuerit. tanto minus eterna retributio expectanda erit. Nã cũ numerus sanctoꝝ completꝰ fuerit. retributio iustoꝝ mox accipiẽda erit. tũc quidẽ in corporib̃

quã iam habẽt in aĩabꝫ. Bonis etiã q̃ cũ deo sunt est vtilis. qz eoꝝ nũeꝝ sua penitẽtia auget. Et illis q̃ sunt in patria vel q̃ futuri sunt pdest. qz locũ in illo cetu bonorũ implẽt. q̃ nullo modo in fine vacuꝫ pt esse. Malis etiã vtilis est. qz eoꝝ maliciã excludit exẽplo sue bonitatis. Soli et lune vtilis ceterisq; creaturis. qz in ꝓsũmatiõe iustorũ cõmutabunt in melius quicquid est omniũ creaturarũ. Sol eñ sicut prophe ta dicit. septupliciter lucebit. sicut lux sẽptem dieruꝫ. et luna sicut sol. Alie creature licet sint pulcre mutabunt in meliꝰ. cum eas mutabit deus in meliorẽ statuꝫ extinde nõ cõmutandũ. Hoc est quod dicit apostol' Romanoꝝ. viij. Scimus quia oĩis creatura ingemiscit z parturit vsq; adhuc. Nõ et nosipsi primicias habentes spiritus intra nos gemimus adoptionẽ filiorũ dei expectantes. scz redemptionẽ corporis nostri quãdo fiet corpus nostrũ immortale. Quasi diceret. q̃ oĩis creatura mortalis expectat glorificationẽ hoĩs in corpe z aĩa quod non prius fiet nisi post diem iudicij Et quia hoc fiet maxime per penitentiam per quã appropinquat regnũ celoꝝ. Ideo hõ penitẽs letificat oĩes creaturas. Nos igitur tam ꝓpter nostri conditoris z superiorũ angelorũ necnon omniũ creaturarũ gaudiũ et nostrum cõmodũ ad penitentiã ꝓperemus. quatinꝰ per eã grãm acquirẽtes tandẽ gloriã consequamur. Ad quaꝫ nos perducere dignet' pater et filius et spiritꝰ sanctus Amen.

¶ Dñica quarta post trinitatis. I

Sermo. XC

Egrote misericordes sicẽ et pr̃ vester misericors est. Luce. vj. Sicẽ dicit Ambro. super epl'aꝫ. j. ad Thimo. iiij. capꝫ. tractans illud. Pietas ad oĩa valet. Omnis sũma christiane discipline in misericordia et pietate consistit. nec immerito. Nam pro oĩi statu suo hõ semp indiget miscõia diuia. Et ideo sp deberet exercere miscõiam. Sunt aũt tres status hoĩs scz in mundo. q̃ntuꝫ ad progressum. In extremo. quantum ad egressum. In iudicio quantũ ad successuꝫ Et in quolibet istorũ statuũ indiget misericordia. ꝓpter q̃d quilibet nostꝝ multum debet esse misericors. quia miscõiaꝫ dei cõsequi nõ pt nisi p misericordiã p sementẽm factã z primis exhibitã. De miscõia in mũdo q̃ntũ ad pgressum pt̃ p illud Prouer. iij. vbi dr. Misericordia et veritas non te deserant. et invenies gratiã coram deo et hoĩbꝫ. Cũ misericordes hoĩes licet in hac vita multas habeant temptationes tamẽ ab eis liberantur per misericordiã Jxta illud Ambro. vbi supra. Misericors et si lubricum carnis patiatur. vapulabit quidem. non tamen finaliter peribit. De misericordia quantũ est necessaria in extremo dr Thobie. iiij. Fiducia magna erit coraꝫ summo deo. Et premittit. Quomodo potes ita esto misericors. Unde Hieronim' in epistola ad Nepotianum. Non memini me mala morte mortuũ qui libenter operam misericordie exercuit. habent eñ multos intercessores. et impossibile est multorũ preces non exaudiri. De miscõia q̃ntuꝫ est necessaria in iudicio dr Jacobi. ij. Judicũ sine misericordia fiet ei qui denegat misericordiã pacienti. Cũ igitur hõ cũ indiget misericordia. merito debet esse misericors vt misericordiã consequat. Ad quam ipm multa inducunt. Et ꝓmo ad miscõiaꝫ natura inducit. patet q̃ oĩa membra se diligunt. nutriunt. seruiũt. adiuuant se. custodiunt se. protegunt se. Itẽ oĩis creatura suo modo impedit misericordiã. terra sustentat. aqua potat ignis cõsumit z calefacit. z sic de alijs. Secũdo inducit scriptura Math. vij. Oĩa quecũq; vultis vt faciant hoĩes vobis. ꝛc. Michee. vj. Indicabo tibi homo. Matthei. ix. Misericordiã volo. Tertio exempla de Cornelio Actu. x. de Eustachio. Itẽ exemplũ xpi de adultera. Johãnis. viij. Item Job. Thobias. Martinus. Itẽ etiam in gentilibus invenitur. sicut in Antiocho. qui audita morte Onie pontificis fleuit. ij. Macha. xiij. quarto. Itẽ Samaritanus misericordia motus Luce. x. Itẽ a bruto. Nam leo homini flectenti coraꝫ eo parcit. Unde poeta. Parcere prostratis. ꝛc. Itẽ lupa puerũ expositum a matre non devorat. sed lactat. Item Crocodilus postquã hominẽ occiderit sup eum plorat. Inuenti sunt equi post mortẽ dominoꝝ non sumpsisse cibum. Similiter canes p dñis bellauerũt. Item Rome canis fuit qui cũ domino carcerem

intrauit et domino mortuo panem ad os portauit. et tandem precipitatum dominū in flumen ipse se proiecit vt dominū sustētaret. Item Elephas homini i deserto obuians viam parat et ostendit. et ne terrea/tur de via secedit. Item belua sentiens fluctus. paruulos in ventrem recolligit et ab omni lesione custodit. Contra matres nostras que filios occidunt. Item supplicia sicut patet Matthei. xxv. Ite maledicti. Item Jacobi. Judiciū sine misericordia ꝛc. Item de Juda. Ps. Pro eo q̄ non est recordatus facere misericordiam. Item Matthei. xviij. Serue nequaꝫ. Item premia. Matthei. v. Beati misericordes. ꝛc. Matthei. xxv. Venite benedicti. Unde dicit Augustin⁹ super Psal. cij. Exercete fratres misericordiā non est aliud vinculum charitatis. nō est aliud vehiculū quo perducamur de hac vita ad celestem patriam. Saens itaq̄ filius dei neminē posse consequi vitā eternam nisi per misericordiam descendit de celo vt misericordiā predicaret. misericordiā exhiberet. ꝛ misericordiā doceret. quatinus verbo pariter et exemplo homines ad misericordiam inuitaret. Et ne quisquā excusationes pretenderet dicens se nescire misericordiā et modum miserandi patrē celestē nobis proponit in exemplū dicēs. Estote misericordes sicut et pater vester celestis misericors est. vt dicat tertius euangelij.

In illo tempe dixit ihs discipulis suis Estote misericordes sicut ꝛ pater vī misericors est ꝛc. In q̄bus verbis saluator nos iducit ad misericordiā tripliciter exhibendā ſm triplicē gradū beneficētie proximo impendende. Nam tria magna beneficia sunt necessaria homīb⁹ inter se bene et meritorie viuere volētib⁹. Prūnū ꝓsistit in cōiocatione rerū et bonorū tam nature q̄ fortune. q̄ etiā gre. Quo ad h̄ dr. Date et dabitur vobis. Secundū cōsistit in dimissione iniuriaꝝ. Et quo ad hoc dicitur. Dimittite et dimittetur vobis. Tertiū consistit in ꝓseruatione fame. primoꝝ. Quo ad hoc dicit. Nolite iudicare. ꝛc. Ex q̄bus patet q̄ si liberaliter bona nr̄a primis cōmunicauerim⁹. si iniurias eoꝝ quas in nos cōmittunt libenter relaxauerim⁹. et si facta eorum pie et benigne iudicauerim⁹ vere vt pater celestis misericordes erimus.

Dixi primo q̄ si liberalit bona nostra primis cōmunicauerim⁹. vereret pater celestis misericordes erim⁹. Circa quod sciendū q̄ volēs misericordiam exhibere primo in cōicando bona sua liberalit. necessario debet ordinate ꝛ regulariter procedere si p̄miū ꝛ fructū h̄ et in futuro vult consequi et obtinere. Et ideo circa h̄ duo sunt considerāda. Primo de modo dandi elemosynā. Scdo de p̄mio dantis eam. De primo sciendū duodecim requirunt cōditiones diligēter obseruāde a quolibet faciente elemosynā. Primo igit requirit q̄ hō volēs dare elemosynā primo debet aīaꝫ suā immaculatā et innocentē deo exhibere. Nō em̄ est acceptū apud deum vt quis det se dyabolo ꝛ res suas deo. Sicut fecit Laym. qui dabat decimas do. sed p peccatū fratricidij seip̄m dedit dyabolo. Un̄ dicit Grego. xix. li. Moral. Qui vult misereri primo necesse est vt a se miserendi trahat originē. Scriptum nāq̄ est Eccl. xxx. Miserere aie tue placēs deo. Et diliges primū tuū sicut teip̄m. Quo g̃ miserendo alteri pius sit q̄ adhuc iniuste viuēdo fit impius sibīpsi. Hinc dr p Salomonē. Qui sibi nec⁹ cui bonus Eccl. xviij. Ad exhibēdā quippe misericordiaꝫ vt indigentib⁹ plene exterius valeat impendi duo sibi necessaria congruūt. id est. homo cui prebeat. et res que prebeat. Sed longe incōparabiliter melior est homo q̄ res. Qui itaq̄ indigenti primo exteriorē prebet substantiā. sed vitā suā a nequicia nō custodit. rem suā deo tribuit et se peccato. Hoc q̄d min⁹ est obtulit auctori. et h̄ q̄d maius est seruat iniqtati. Nec ille. Qui recordās Isidor⁹ de summo bo. li. iij. c. lxv. di. Tūc fructū elemosynarū indulgentius consequi dr quando a scelere opeꝝ desinit. Talis fuit elemosina pharisecoꝝ. qui ſm Augustinū in libro Enchiridion. iij. cap. lxxviij. Pretereuntes charitatem ꝛ iudicium decimabant tm̄ propter elemosynas fructus suos. et non dabant elemosynas a seipsis. secum prius elemosynas facientes. Hec elemosyna ſm Augustinū ibidem capitulo. lxxix fallit et decipit homines. Sed diceres. tamen saluator dicit Luce. xj. Date elemosynam et oīa mūda sunt vobis. Respōdeo ſm mgr̄m in. iiij. Sniaꝝ. dis. xv. cap. ix. Q̄ hoc

intelligit de illis qui sunt sine peccato. qui per elemosynas satisfaciūt pro peccatis. Et ita cessantes a peccatis post confessionē faciunt elemosynas redimendo peccata pro quibus erant puniendi in purgatorio. Unde saluator ait Mathei. xxiij. Primo munda te que intus sunt. Quasi di. Immūdis omnia immunda sunt. Hinc dicit Gregorius xij. libro Moral. Qui semper peccare vult et quasi semp elemosinam largiri. frustra precium tribuit. quia nō redimit animā suā quā a vicijs nō compressit. Propter quod idem in pastorali. cap. xlij. consulit dicens. Qui sua misericorditer largiunt. sollicite custodire studeant. ne cum cōmissa peccata elemosina redimūt. adhuc redimenda cōmittant. ne venalem dei iusticiā vt sic p peccatis curent minima tribuere. ac p hoc arbitrentur se posse inulte peccare. Plus est nāq; anima q̄ esca. et corpus q̄ vestimentum. Qui ergo escam et vestimenrū pauperibus largitur. sed tñ anime sue vel corporis iniquitate polluitur. quod minus ē iusticie obtulit. z quod maius est culpe admisit. Sua em̄ dedit deo. et se obtulit diabolo. Nec ille. Et quibus infero q elemosinarū largitio q̄ntūcunq; magna. non est deo accepta si fuerit vnico peccato mortali permixta. Istud patet per Gregoriū li. j. Moral. qui tractans illud Job. Timens deū et recedens a malo. Nōnulli sic bona quedam faciūt. vt tamē a quibusdā malis minime suspendant. Unde post q̄ timens deū dicit et recedens quoq; a malo perhiberur. Scriptū quippe est. Declina a malo et fac bonū. Neq; em̄ vota deo accepta sunt que ante eius oculos malor admixtione maculantur. ¶ B ¶

¶ Sed diceres. Et quo talis elemosyna deo non est accepta que fit in mortali peccato. Igitur nō est facienda. Quod tamen est contra Augustinū in libro de pe. Qui consulit talibus facere opera misericordie et alia. Respondeo. licet talibus nō p̄dest elemosyna huiusmodi ad eternū premiū. tamen ad alia bene prodest. scz vt de⁹ multiplicet tali homini tempalia. Secūdo vt illustret cor eius ad penitentiā. Tertio vt citius cōuertat. vt patet de Cornelio. qui propter hoc q̄ erat elemosinis intent⁹ ad fidem citius fuit diuinitus aduocatus. vt dicitur Actuū. x. Quarto valet ad assuefactionē bonor̄ operū. Quinto quia diabolus nō habet tantā potestatē in eo sicut in alio peccatore. Secūdo requiritur q̄ homo det de sua substātia nō de aliena. Proverbior. iij. Honora dominū de tua substantia. Hoc est cōtra multos qui de vsuris et rapinis et alijs male acquisitis que restituere iure tenent faciunt elemosynas. De quibus dicit Gregorius. xij. Moralium. Elemosyna superbi diuitis eius redimere nō valet quā perpetrata simul rapina pauperū ante dei oculos ascendere non p̄mittit. Et Augustin⁹ in libro de vita xp̄iana. Quidam per hoc iustificari se existimāt q̄ de substantia pauperū exiguā elemosinā faciunt. et de eo q̄d plurimis abstulerunt paucis largiūt. Libatur vnus vñ plures esuriunt. Et de multorū spoliis vix pauci teguntur. Non talem deus querit necrule pietatē. Illā aūt deus elemosynam approbat. que de iustis laboribus ministratur. et illā reprobat que de lacrimis prestat alienis. Quid em̄ prodest q̄ te benedicat vn⁹ vnde plurimi maledicūt. Reuera times q̄ deus nō habeat vnde suos pauperes pascat nisi aliena diripias. Propter q̄d Gregorius in pastorali ca. xlij. dicit. tractās illud. Esuriui et non dedistis mihi manducare. Hinc intelligendū est q̄nta damnationē plectendi sunt qui aliena rapiunt si tanta animaduersiōe feriunt q̄ qui sua indiscrete tenuerūt. Et. xliij. ca. dicit ibidē. Tum q̄nta deus animaduersione eos remūerat qui subtrahentes indigentibus deo largiūt per sapientē dīs demonstrat dicens Ecclesiastici. xxxiij. Qui offert sacrificium ex substantia pauper quasi qui victimat filium in ꝓspectu patris sui. Quid nāq; intollerabilius potest esse q̄ mors filij aī oculos patris. Hoc itaq; sacrificium q̄nta ira cōspicitur ostendit. q̄ orbati patris doloribus comparat. Hinc domin⁹ per ꝓphetam ait. Ego domin⁹ diligens iudiciū. et odio habens rapinā in holocaustū. Ysaie. lxi. Et Prouer. xxj. Hostie impiorū abhominabiles que offerunt ex scelere. Istud patet de Hedeone qui de preda facit vestes sacerdotales. et factū est ei in scandalū Judicū viij. Propter quod Dauid ad Oman legitur dixisse. Neq; em̄ tibi aufferre debeo. et offerre domino holocausta gratuita. Et Paralippo. xxj. Et. ij. Regum. xxiij. legitur

dixisse eidem. Emam ꝑcio a te sez areaꝫ z offerā dño holocausta gratuita. Legit de quodā q̄ edificauit ecclesiā de vsuris et rapinis. quā cum dedicare vellet episcopus. dyabolus apparēs in forma pontificis retro altare ferrur dixisse episcopo Cur te ī tromittis de domo mea que mihi edificata est. Statimq̄ episcop⁹ territ⁹ egressus est. et ecclesia funditus corruit. Tertio requirit intentio recta Matth. v. Sic luceat lux vestra coꝝ hominib⁹ vt videāt opera vestra bona z glorificent ꝓrem vestrum Et ibidem. vj. Cum facis elemosynā noli tuba canere. id est. innotescere. vt glorificeris in laude tua. ſm Horam. sicut ypocrite facīt. Ideo bene dixit poeta. Affectuz dantis pensat censura tonantis. Jupiter vt centū thauroꝝ sanguine fuso Sic capitur mimmi thauri amore deus. Et Hieronim⁹ sup Amos dicit. Non sacrificiozū magnitudinē sed offerentiū merita causas q̄ dijudicat. Unde et vidua que duo minuta in corbanā miserat omnib⁹ a saluatore preferr Luce. xxj. Quia domin⁹ non ea que offerunt sed offerentiū requirit voluntatem. xxiij. q. j. Odi. Et quib⁹ ꝓz q̄ recta intentio et bona volūtas plus valet q̄ magna maloꝝ facultas. Sicut dicit saluator Matth. v. de dante calicē aque frigide qui nō perdit mercedē. Quarto requiritur vt det pauperi. et maxime bono Eccī. xij. Benefac iusto et ne recipias peccatorē. Unde dicit Thomas Q si cōstaret aliquē abuti elemosina nō debet ei dari nisi in extrema necessitate. quia sic et peccatori datur non ad fouendā maliciā sed naturā. In q̄ casu loquit Gregorius in pastorali ca. xlij. Qui indigenti etiā peccatori panē suū. nō quia est peccator tribuit. sed quia homo nō peccatorem sed paupem nutrit. quia ī illo nō culpā sed naturā diligit. Et Hieronimus sup illud Eccī. xij. Da misericordi z ne suscipies peccatorē. dicit. Natura respiciēda est nō ꝑsona. Qui em̄ dat indigenti petōri nō q̄a peccator. sed q̄ homo. nō peccatorē iz iustū nutrit. Et quo infero duo. Primū q̄ si cōstat aliquos esse sanos et potentes ad laborandū q̄ publicas petunt elemosynas. et eis abuntur. vt puta q̄ cum mulieribus de cuitate in ciuitatē vagant et in vanitatib⁹ ꝑsumūt elemosynas. nō ē eis danda elemosyna. ymo sunt corrigendi vt a talib⁹ desistant. Juxta illud Augustini. Utilius esurienti panis subtrahat si de cibo securus iusticiā negligat. q̄z esurienti panis frangatur et iniuste seducat⁹ viuat. Et quedam glosa sup Matheū dicit. Justius feceris si iniuste petentes coꝛreteris q̄z si deseris eis. Hinc est q̄ in lege statutuz est q̄ si is qui laborare potest se immiscet elemosine redigit in seruitutē imperatoris. vt codice. de mendicātib⁹ validis. lege. j. Et notanter dixi si constat. quia si nō constat aliquē esse suspectū nō de facili debet iudicari. Unde dicit Chryſ. super Matheum sermone. ix. Si indifferenter omnib⁹ dederimus semp miserebimur. Si āt discutere ceperim⁹ nūq̄z misericordiā prestabimus. Secūdo infero q̄ in extrema necessitate indifferēter danda est elemosina. Hā tunc elemosinā de supfluo dare est in precepto. Juxta illud Ambro. lxxxvj. dis. Pasce fame morientem. si nō pauisti occidisti. In hoc em̄ casu q̄ntumcunq̄ sit peccator. iudeus aut paganus pascendus est. Unō dicit Valerius ep̄s in quodam sermone. Ubi incūbit necessitas nō est opus vt psonam discutias. ne cū indignis misericordiam segreges. et dei filiū pariter amittes. Et Chryſ. dicit. Quiescamus ab hac dyabolica curiositate discernendi inter pauperem et pauperē. Non em̄ ex eorum vita quos recipis mercedē tibi tributurus est domin⁹. sed ex volūtate bona et misericordia. et bonitate multa quā ip̄is impendis.

Sed diceres. Que est ista extrema necessitas. Dico q̄ illa q̄n homo ꝑsiderat totū defectū paupis q̄ si tuipse nō dederis sibi ip̄e morietur. vt q̄ ab alijs nō de facili inueniet. quia forte nō est in loco publico vel nullus sui miseret. Quinto requirit vt det ſm facultatē suā Thobie. iiij. Fili si multū fuerit tibi abundanter tribue. si modicū modicū etiā impṫiri libenter stude. Nō intellige ſm Thomaz scōa scōe. q. xxij. scōm ꝓportionē ꝓprie facultatis et sufficiētiā illi⁹ paupis cui das. Unī si q̄s est diues z multa habet supflua. z videt multū paupez. si releuet suos defectus sufficienter. i. q̄ntū illi pauperi opus est. abundanter dicitur tribuere. Si autem daret vni pauperi ad superfluitatem. non est laudabile sed vituperabile. quia sic melius esset pluribus indigentibus dare ſm Thomam.

L

Sed diceres. Quō possum cognoscere q̄ multū habeo. Rūdeo tibi ſm Thomaz ſcōa ſcōe.q.xxxij.et.c.vj. Qꝛ tūc hō dꝛ mltū bze z supfluū qū habet vltra cōgruā necessitatē ꝓpꝛij status. ita vicz qū homo multis ꝓpꝛijs sue substantie subtractis.adhuc conuenienter potest sustentari ſm ꝓpꝛiū statū. 5° Secto reqrit vt det caritatiue.qz sine caritate nihil valet.ſ. Loꝛ.xiij. Si distribuero oēs facultates meas in vsus pauꝑz caritatē si nō habuero nihil mihi pꝛodest. 7° Septimo dꝛ distribuere ꝓtinue. Eccs.xj. Mane semina semen tuū z vespe nō cesset manꝰ tua. Et Pꝛouer.xxj. Justꝰ distribuet z nō cessabit. Octauo occulte Pꝛouer.xxj. 8 9° Munus occultum extinguit iras. Bono discrete. Eccī.xij. Si bñ feceris scito cui feceris. Un ſm Thomaz vbi sup. Pauperi sanctioꝛi meliꝰ est dare q̄ntū ad retributōz vite eterne.qz ex merito eiꝰ maioꝛ est ꝓfectꝰ danti pꝛo q̄ oꝛat. Imo dicit Thomas q̄ ꝑsone sctioꝛi z magꝛ indigēti z magꝛ vtili ad ꝓmūe bonū est magꝛ elemosina faciēda qz ꝑsone ꝓpinqꝛi.maxime ꝓiuncte.cuiꝰ cura ſpēalis imminet.z si magnā necessitatē nō patiat. Dec Thomas scōa scōe.q.xxxij.arti.ix. Pꝛeter aūt istū casum ꝑsone ꝓpinqꝛi est meliꝰ faciēda elemosyna.qz ꝫ debeat oꝛdo caritatiꝛ ſm ipm. 10° Decimo danda ē dulciter. Juxta illud Eccī.xviij. Fili in bonis ne des querelā.z in oīni dato ne des tristiciā ꝓbi mali. Eccī.xviij. Stultꝰ acrit ipꝛoperabit. Et Eccī.iij. Nō exasperes pauperē in inopia sua. Undecimo danda est hilariter q̄ntū ad aſpectū exteriozem et interiozem. Eccī.iij. Declina pauperi aurem tuā sine tristicia Loꝛ.xij. Qui miseretur ī hilaritate. Et.ij. Loꝛ. ix. Hilarē datoꝛē diligit deꝰ. Unde Jsidoꝛꝰ lib.iij. de summo bono.ca.lxv. Tūc bñ tribuit q̄ cū mētis alacritate pꝛebet. Metuendū est itaq̄ ne paup aut cum tedio nostra oblata recipiat aut oꝛatione pretermissa merens tristisq̄ 12° abscedat. Duodecimo danda est velociter Eccī.iij. Loꝛ iopis ne affligas z ñ ꝓtrahas datū angustiāti. Ubi sapiēs. Qui cito dat bis dat. Dꝛ qz subdit in euāgelio Date et dabit vob. Jdeo videndū est q̄d dabitur. Dant āt hoibꝰ ꝓ opibꝰ misꝛie duodecim ꝑmia tam in ꝑsenti q̄z in futuro. Et primo vitā tpalē ꝓseruat z plōgat. Pꝰ. Btus q̄ intelligit sup egenū z pauꝑem. Et seq̄t. Dñs ꝓseruet eū z viuificet eū z btm̄ faciet eū in terra. Secō tpalia augmētat Eccī.xxxv. Retribuens est dñs z septies tm̄ tedet ti bi. Pꝛouer.xj. Alij diuidūt ꝓpꝛiaꝛ ditioꝛes sunt. Tertio resistit temptationi dyaboli. Eccī.iij. Elemosyna resistit pctis. Quarto liberat a culpa z a pena eterna. Thobie iij. Elemosyna ab oīni peccato z a morte liberat z nō patiet anias ire ad tenebras. Quinto contra dyabolū munit et tuetur. Eccī.xxix. Conclude elemosynam in sinu pauperis. Et seq̄t. Sup scutū et lanceam potentis aduersus inimicū tuū pugnabis. Sexto ꝓseruabit grām. vnde vocat sacculus. Eccī.xxix. Elemosyna viri q̄si saccuꝰ. Septimo pctm̄ debilitat. Eccī.iij. Sicut ignē ardentē extīguit aqua .ita elemosina resistit pctis. Octauo intercessiones sctoꝛ multiplicat. Act.ix. Circūsteterē eū vidue flētes. vbi loq̄t de Thabita p cuiꝰ suscitatione oꝛabant ꝑtꝛ. Et Luce.xvj. Facite vobis amicos zc. Bono illumiat itellectū m agēdis Jsa.lviij. Frāge esurienti panem tuū. Et seq̄t. Tunc erūpet q̄si mane lumen tuū. Decimo mūdat affectū Luc.xj. Date elemosinā z oīa mūda sunt vob. Undecio ꝓfert gl'az. Pꝛouer.xiij. Qui miseret pauperi btūs erit. Et Jsa. lviij. Bta dñi colliget te. Matth.xxv. Uenite bñdicti patris mei possidete regnū. Duodecimo deo assimilat. vt h. Estote misericoꝛdes sicut et ꝑ vī misericoꝛs est. Uere magꝛ ꝛtus est que similē facit deo. Et ꝓpter h̄ dei filiꝰ in ḡna q̄s nō inueniet similē dinē illā dei ꝑis in iudicio finali graniter puniet sic solus cōminat. Matth.xxv. Jte zc. Uñ licet indiciū finale fiat de ꝑceptꝭ iusticie q̄ transgꝛediēdo repꝛobi peccauerī.tñ q̄i ꝓncipaliter fiet de opibꝰ misꝛie p q̄ nō redemerī pꝛā sua. Et iō dicit Robertꝰ bolgoth sup q̄ntū capl'm li. Sap. Qꝛ q̄ ad ꝑceptoꝛ trāsgressi onē erit discussio in indicio mētal. Sed q̄ ad opa misꝛie erit discussio vocalis. sicut sonat textus euangelij.

Dixi secundo q̄si primoꝝ iniurias q̄s ī nos cōmittūt libēter relaxaꝛ uerimꝰ ꝑcet pꝛ celestis misericoꝛdes crimꝰ Circa q̄d sciendū q̄ ſm Augu. in suo En chiridion.c.xxxvj. Nō solū est elemosynaz dare indigēti sed etiaz dimittere ꝛ cōde offendenti. Habent verba ista.xiv. distin.

¶ Dnica quarta post trinitatis

Et q̄ emēdat. Nota in vitis pho᷒ legit. et hoc idem scribit Valeri⁹. q̄ Simonides phūs nauigans per mare littus applicuit et ibi hominē inhumatū. inuenies sepelūit Qui tandē p̄ somniū ei apparēs eū ammonuit ne die sequēti nauigaret. q̄ ita fec. Cōtigit ḡ q̄ alij nauigauerūt t omnes sūt submersi. Item cuz apud Scopam cenaret nunciatū est ei duos iuuenes stare ad ianuā rogantes vt ad eos exiret. qui cū exisset neminē reperit. Eodē aūt mometo tridiniū corruit t omēs cōuiuas oppressit. Ecce ḡntuz valet pietas etiā in paganis. Uñ sm Alquinū tria sunt genera elemosynaz. Una corpalis egenti dare quicq̄d poterz. De qua datur versiculus. Poto cibo redimo tego colligo visito condo. Altera spiritualis scz dimittere a q̄b⁹ Iesus es. Tertia delinquētes corrigere t errātes in viā reducere vitaz. De qua dat ꝑ ſus. Cōsule catiga solare remitte fer oza. Sūt ergo due elemosyne. vna cordis. alia pecunie. scōm Augustinū. Elemosina cordis est dimittere a quib⁹ Iesus es. Et vocatur cordis. q̄a solo corde potest fieri. Nam dare indigenti aliquid aliquando queris t non habes. Indulgere vero petenti quantum voluerīs abundat tibi. Et sicut dicit Augustin⁹ Elemosyna cordis multo maior est q̄ elemosyna corporis. Nam charitatis elemosyna sine terrena substantia sufficit si desit facultas. Illa vero q̄ corpaliter dantur si sine benigno corde tribuūt omino nō sufficiūt. Cui cōcordat illud Isidori li. iij. de summo bono. cap. lxv. dicēs. Nō solū qui esurienti t sitienti. et nudo beneficium largitatis impendit. sz t q̄ inimicū diligit scz dimittēdo iniuriā. Et q̄ lugenti affectū cōpassionis impartit. aut in quibuslibet necessitatib⁹ ꝓsilium adhibet. elemosinā proculdubio facit. Nam doctrina bōa elemosyna est. t misericordie corpali eminentior est. Et post pauca subdit. due sunt species elemosyne. Una corpalis videlicet egenti dare quicq̄d poteris. Alia spūalis dimittere a quo Iesus es. Prima adhibenda est miseris. secūda malis. Erit ergo semp q̄d impartiar. et si nō pecuniā. tamē venie gratiam. Et Augustin⁹ in Enchiridion. c. lxx ij. dicit. Non solum qui dat esurienti cibū. sitienti potum. nudo vestem. peregrinanti hospicij. fugienti latibulū. egro vel inclu-

so visitationem. captino redemptionē. debili subuentionez. ceco conductionē. tristi consolationē. non sano medelam. erranti viam. deliranti consiliū. et quodcūq̄ necessarium indigenti. Uerū etiā qui dat veniā peccanti. elemosynam dat. et qui emendat eū verbere in quem potestas datur vel cobercet aliqua disciplina. et cū peccatū eius quo ab illo lesus est vel offensus est dimittat ex corde vel orat vt ei dimittatur. Non solū in eo q̄ dimittit vel orat. verum etiam in eo q̄ corripit aliquē emendatoria pena elemosynā dat. quia misericordiaz prestat Multa eñ bona prestantur inuitis quādo eoz cōsulitur vtilitati non voluntati. Hec Augustinus. Et quib⁹ patet q̄ sicut homo tenet ad elemosynam corporalē faciendā indigenti in casu necessitatis sub pecato mortali. ita tenetur ad elemosynā spiritualem. scz ad rancorē dimittendū ex corde petenti ipsum.

¶ Ꝓ quo sciendū q̄ sm Petrū de Tharanthasio tria sequunt ex offensa alicui illata. Primo quidez rancor in affectu. Secūdo signū rancoris in effectu scz in exteriori cōuersatione. Tertio actio iuris. i. repetitio satisfactionis in iure. Inter que talis est ordo. quia primū scz rancorē t odiū. ex corde tenemur dimittere etiā nō rogāti. vt dicitur de pe. dist. v. Fratres. Ubi dicit Falsa penitētia est illius q̄ offensus offendenti nō indulget. Et dico notanter. nō roganti. quia nō licet aliquē odio hz̄e etiaz p̄ynū momentū Unde istud est ꝑcepti. nec tali odio durante potest quis digne penitere. Scōm vero scz signū rancoris in effectu. scz in exteriori conuersatione nō tenemur dimittere nisi roganti. vt dicit Augustin⁹ in suo Enchiridion cap̄. lxxiij. Q si quis nō ꝓficit ad tm̄ vt diligat inimicuz sufficit vt dimittat quando rogat. Sic dz esse intelligendū illud. Dimitte nobis debita nostra sicut t nos dimittim⁹ rogantibus debitoribus nostris. Sed tertiū scilicz actionē iniuriaz nō tenet homo dimittere etiā rogat⁹. quia ℞ est pfectoz nisi satisfactione habita. si tñ eam dimitteret pfectus esset Juxta illud. Tollenti tunicā relinquē dū est t palliū. Matth. v. Ex his infero q̄ licet quis nō possit cogi vt offensaz dimittat. tñ bene potest cogi vt p ea satisfactōem accipiat. Hoc expresse habet i Canone. xc.

Nota bene quo ad hoc et sequens

dist. Si quis contristat⁹ noluerit reconciliari fratri suo satisfaciente eo q̄ ꝓtristauit. acerrimis thacerek inedūs. Nō expōit glosa .i. excōmunicatōe tādiu vsq; dū gratanti aīo satisfactionē accipiat. Pena āt nolentiū dimittere z p̄miū facile indulgētiū ponit Matth. vj. Dimitte nobis debita nr̄a sic̄ z nos dimittim⁹. Ecce p̄miū. Et Marci. xj. Q̄ si vos nō dimiseritis nec p̄ vr̄ celestis dimittet vob. Et Matth. xviij. cōminat grauissimā penā nō dimittētib⁹ ex corde. Nō tractās Aug⁹. in suo Enchiridion cap̄. lxxvj. dicit. Quisq; rogatus petenti ex corde nō dimittit. nullo modo a dño existimet sua peccata dimitti. quia veritas dixit Si dimiseritis homib⁹ pcā dimittet vobis p̄ me⁹ et vester pcā vīa. Q̄ si nō dimiseritis nec p̄ vr̄ dimittet vobis. Et subdit Ad tam magnū tonitruū q̄ non expgiscit non dormit sed mortu⁹ est. Cui ꝯcordans Isydor⁹ de summo bono li. iij. c. xxvij. dicit Cito est ignoscendū cuiq; dū venīā postulat. Nō em̄ p̄nt ei pcā dimitti q̄ in se peccāti pcā nō dimittit. Formā em̄ indulgētie nob⁹ de⁹ ex merito nr̄e ꝯditōnis imposuit. dū ita nos orare p̄cepit. Dimitte nob⁹ debita nr̄a sicut z nos ⁊c. Justū em̄ iudiciū dei exigit tm̄ pctōr a se indulgeri q̄ntū ad alterū vnusq̄sq; in se offenso indulget. Quid dā de suis meritis ꝓfidentes pigre i se delinquentib⁹ veniā p̄stant. Sed nihil p̄ficit illibatū esse a culpa q̄ nō est parat⁹ adveniā Et sequit. Frustra sibi p̄piciari deū querit q̄ cito placari in primū negligit. Et tm̄ de secūdo.

F

Dixi tertio q̄ si primoꝝ facta pie ac benigne iudicauerim⁹ ꝛe misericordes vt p̄ celestis erim⁹. Pro q̄ sciendū q̄ fm̄ Robertū holgoth sup li. Sap̄. ca. xvj. Sicut impiū est pcā q̄ cōmisim⁹ p̄tinaciter excusare. ita virtuosum est valde pcā p̄imi nō faciliter iudicare sz cōpacienter aliqualiter excusare. Et b̄ ꝓpter triplicē rōez. Pro ꝓpter cōmunis fragilitatis ꝯditōez. Secōo ꝓpt̄ sincere familiaritatz cōmunionē. Tertio ꝓpt̄ vere pietatis exercitatōez. Primo q̄dē debem⁹ benigne ac pie iudicare primoꝝ pcā ꝓpter cōmunis fragilitatz ꝯditōz. Omes em̄ frequēter erram⁹. vt q̄d illi accidit p̄t alteri accidere. Et ideo Bern̄. sup cantica ser. xlj. in structes excusare benigniter pcā primoꝝ

F

dicit. Noli iudicare primū sz magis excusa intentionē si opus nō potes. puta ignorātiā. puta surreptōez. puta casum. Q̄ si omnē oīno dissimulatōem rei certitudo recusat. suade nihilomin⁹ tibi. z dicito apud ipsum. vehemens fuit temptatio. quid de me illa fecisset si potestatē accepisset in me. Secōo debem⁹ benigne iudicare primoꝝ pcā ꝓpter sincere familiaritatis cōmunionem. vt saltē de amicis mala faciliter non credam⁹. nec de p̄elatis. nec de etate p̄ouectis. Unde Hieronim⁹ in ep̄la ad Rusticum. Non est facile iudicandū de p̄fecta etate et credendū quā vita p̄terita defecit z honorat nobilitas dignitatis. Undecū quidā platoni retulisset de Xenocrate amīco suo q̄ diceret de Platone malū. Rōdit nō esse credibile q̄ ille quē tm̄ amabat. eū nō diligeret. Cū q̄ dictum suū narrans se probaturum assereret. Respondit Plato. Nunq̄ Xenocratē talia dixisse nisi ꝓpediret iudicasset. Tertio debem⁹ iudicare primoꝝ defectus ꝓpter pietatis exercitatōez. Nam pietas exigit vt excusemus alienos defectus q̄ntum possumus sine lesione iusticie. z famā primoꝝ illibatā conseruem⁹. Unde Origē. sup Leuiticū. cap. xviij. Non vult te dñs si forte videris p̄cm̄ fratris tui cōtinuo reuelare ad publicū z p̄clamare passim z diuulgare aliena pcā. q̄d est vicq; nō corrigentis sed infamātis. Un apostoli Symon et Judas leguntur dixisse. Nos innocentes absoluere licet. nocētes p̄odere non decet.

H

Et sciendū q̄ b. p̄hibet iudiciū nō ome generaliter. Nam in rebus certis et manifestis cōceditur oīb⁹ iudicare. i. Lor. ij. Spūalis homo oīa dijudicat. Sz p̄hibetur iudiciū temerariū. Et hoc ꝓpt̄ duo. Primo rōne iudicantis. quia nō h̄z auctoritatē Romanoꝝ. xviij. Tu q̄s es qui iudicas seruū alienū. Glosa. Judiciū temerariū est q̄n q̄h⁹ nō est cōmissum iudicāt sive de manifestis sive de occultis. Secundo quia nō habet dignitatē Romanoꝝ. ij. In quo alterū iudicas teip̄m cōdemnas. Eadē em̄ agis que iudicas. Tertio quia nō habet sapientiam Deutro. j. Tuli de tribub⁹ vestris sapientes z constituī eos iudices. Secundo dicit temerariū iudiciū ratiōe rei iudicate. Primo quia nō est verū. Danielis. xiij. Sic fatui estis filij israhel non

iudicantes neq; quod verū est discernentes. Tertio quia non est certum. Et ꝑ dupliciter. vel quia nescitur intentio scz quo animo fiat. Romanoꝝ. xiiij. Qui nō manducat manducantē non iudicet. Unde in vitis patrū legitur de quodam monacho qui videns manducantē fratrem feria sexta mane iudicauit eū male agere. nesciens eius intentionē. Forte em̄ erat infirmus. et ob hoc perdiderat gratiā dei ita q; vix p duas hebdomadas veniam a deo impetrauit. Aut quia nescitur rei euentus Johannis. vij. Nolite iudicare ſm faciez sed iustum iudiciū iudicate. Prohibetur ergo hic iudiciū temeratiū. quod fit cum de dubijs certa fertur sententia. Cum tamē dubia in meliorem partē sunt interpretanda ij. q. iij. Graue. xxx. q. vltima. Qui vult. de sponsalibus. De muliere. Nam in dubijs quod certius est estimandū estimam⁹. de sponsaliby. Juuenis. de pe. distinc. vij. cap. ij. Unde illud A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. Matthei. vij Dicit Augustin⁹ contra Manicheos libro. ij. esse intelligendū de manifestis que non possunt bono animo fieri. nō autem de illis que possunt fieri bono et malo animo. Propterea idem Augustinus in libro de sermone domini in monte dicit. Q de illis que nō possunt bono animo fieri vt sunt blasphemia z similia. nobis bene permittit iudicare Nos igitur sic iudicemus aliorū facta benigne ac pie sicut nostra a deo volumus iudicari. vt sic pro iudicio pio et misericordi pietatem et misericordiā dei in iudicio inueniamus. et pro nostris operiby non iudicium sed misericordiā sentiamus. prestante domino nostro ihu christo iudice viuoruz et mortuoꝝ pñssimo. qui viuit z regnat cū deo patre in vnitate spūssancti Amen.

¶ Dñica q̄rta post trinitat⁹. II

¶ Sermo. XCI

Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Lucc. vj. Licet deus pater sit omnia in omiby. eo q; quicquid est pfectionis virtutis et bonitatis in creaturis perfectius inuenitur in deo. Unde in ipo sūt omes virtutes perfectissime. vt dicit phus ij. Derbaphisice. Nihil tamen sic relucet in eius pfectione quo ad creaturas sic̄ misericordia. Unde dicit beatus Thomas scda scde. q. xxx. ar. iiij. Q licet charitas sit melior q̄s misericordia. hoc tamen solum est in homine. qui pro eo q; habet supra se superiorē cui ꝓiungi debet. melior est sibi quo ad hoc charitas. per quaz cōiungitur deo q̄s misericordia per quā supplet defectum inferioris. Quo ad deū tñ q̄ nullū hz supra se. misericordia est maxima. quia cū sit superior ad eum ptinet q; alijs effundat bonitatē et subleuet defectus eoꝝ. qō est superioris. Propter quod Ps. quid magꝭ ꝓprie deo attribueret aut quē ipm̄ appellaret ad misericordiam recurrens ait. Deus me⁹ misericordia mea. psalmo q̄nq̄gesimo viij. Ubi dicit Innocētius q̄rtus. Recte loquitur homo que ex affectu loquit. q̄ nō valens exprimere quod sentit. diuersa verba ad vnū exprimendū inculcat. ita ꝺ̄ pro pheta post multa verba sub vno nomine misericordie includit quicq̄d dixerat. z vocat deū misericordiā suam. quia habet omnia ab ipso per misericordiā. Hec ille. Et Augustin⁹ super eodē versiculo dicit. Attendens prophetа omia bona sua esse deū non inuenit quid appellaret deū suuz nisi misericordiaz suam. Et subdit. O nomen sub quo nemini desperandū est. Si enim interfectio x̄pi dimissa est penitentiby q̄s vult desperare. Deus meus inquit misericordia mea. Quid ē misericordia. si dicas salus. intelligo quia dat salutez. Si dicas refugiū meū. intelligo quia cōfugis ad me Si dicas fortitudo mea. intelligo q; dat tibi fortitudinē. Misericordia mea quidē totū est. quicquid sum de misericordia tua est. Hec Augustin⁹. Et quiby pater q; licet deus includat in se omia bona nostra. nihil tamen miseris sic sapit sicut misericordia. Propter q̄d licet diuersis bonis quibus nos dotauit diuersimode a nobis nominet. tamen nihil est glorioſius illo noīe quo pater misericordiarū et deus totī⁹ cōsolationis appellat. Unde et filius dei eū prēm nostrū dignatus est appellare. cū formā orandi ipm̄ ꝓponeret. Et patrem misericordie cum nos ad misericordiā dignatus est excitare sicut in verbis thematis ꝓponitur. cū dicit. Estote misericordes sicut z pater vester misericors est. In quiby ꝺ̄bus tria tanguntur. Primo em̄ ponitur ad mise-

ricordiā inuitatio.ibi. Estote misericordes. Secūdo ostendit dei magna dignatio in hoc q se p̄em nostrū appellat.cum dicitur Sicut pater vester. Tertio subinfert diuine pietatis ostensio.cum dicit .quia misericors est.

Dixi primo q in verbis p̄missis p̄mo ponitur ad misericordiaz inuitatio.cū dicit. Estote misericordes. Circa quod sciendū q fm Augustinū.ix. de ciuitate dei.cap̄.v. Misericordia non est aliud q̄ aliene miserie i nostro corde compassio qua compellimur subuenire si possumus. Licet autē misericordia consistat in multiplici opatiōe subuentionis fm multiplicē effectū hūane cōditionis.tū solū hic in euangelio fit mentio de triplici.scz illa que consistit in dādo remittendo z iudicando. Et quia de duabus vltimis sufficienter dictum est.igitur restat adhuc de prima dicere que consistit in dando. Et quia dare ptingit dupliciter vel querendo indigentes z eundo ad eos et iuxta eorū indigentiā tribuēdo. Sicut fecit btūs Laurenci⁹ q̄ dispersit et dedit pauperib⁹.vel venientes indigentes suscipiendo z eos humanū⁹ reficiendo.vt fecit Abrahā Loth et alij sancti patres. Ūn quia dictum est de prima que fit in dando per dispersionez pauperū. Ideo videam⁹ de secunda q̄ fit in recipiendo per hospitalitatē ad quā ammonemur hic. Estote misericordes. Istud suadet apostolus dicēs hospitales inuicem.i.Petri.iiij. Et iteruz Romanoz.xij. Hospitalitatem sectantes. Est autē sciendū q ad hoc vt hospitalitas sit grata deo quatuor debet habere cōditiones. videlicet hilaritatem sine murmuratione.securitatē sine turbatione.saturitatē sine diminutōne.et pietatē sine negatione. Primo igitur debet habere hilaritatem sine murmuratōne.vt hilarē se ostendat. Sicut miles si ad suū tugurū descēderet rex. Quia ergo quotiens hospitē suscipimus totiens regem p̄m suscipimus Sicut ipe ait Matthei.xxv. Hospes erā et collegistis me. Et sequit. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Ideo cum magna hilaritate sunt suscipiendi hospites exemplo Abrahe Genes.xviij. Qui cum vidisset tres viros occurrit eis z adorauit in terra. Similiter Loth Genes.xix Et apostoli Luce vltimo. Coegerunt illū scilicet christū manere ad cenam. Vbi glosa dicit. Ex exemplo eorū docemur q peregrini non solum sunt ad hospicū vocandi sed etiaz trahendi. Secundo debet hospitalitas habere securitatē sine turbatione. Antiquitus em̄ homines defendebāt hospites suos sub periculo proprio. Sic narrat Policratus libro .viij.cap̄.xix.vbi dicitur q criminis incurrebāt notam.sic patet de Loth.qui angelos hospites suos defendebat a Sodomitis. Haluitq; a cōciuibus luxuriosis insignez recipere iniuriaz in sobole sua q̄ in hospitibus suis. Refert etiam ibidem de quodam qui dicebatur Albanus in Britānia.qui seipsum maluit tyrannorū exponere telis q̄ hospitem quem susceperat. Tertio hospitalitas debet habere saturitatem sine diminutione. vt omnia necessaria ipsis hospitibus ministrentur. Unde cū Ieuita diuisset seni Judicum decimo nono. Nulla re indigemus nisi hospitio. Respondit senex Babaonita. Ego prebeo omnia que necessaria sunt tibi.tm̄ queso ne in platea manetis De hoc etiam habetur exemplum in sunamite.quarti Regum.iiij. que dixit viro suo Animaduerto q vir dei sanctus est iste qui transit per nos frequenter.faciamus ergo ei cenaculum parū et ponamus ei in eo lectulū et mensam et sellam et candelabrū et cum venerit ad nos manebit ibi. Sed istud est contra multos qui ostendunt hospitibus pulchrum vultū et de peiori potu quem habent in domo ministrant. Unde Ethnicus statuit vt recitat Policratus libro octauo. cap̄.xiij. versus finem.vt ea que intus sunt hospitibus hilari modestia apponantur.quod q̄ domi nō est.et habet vicinus.emātur. Propter quod idem Policratus reprehendit ibidem consuetudinem Cisterciensium tanq̄ ab oīi ciuilitate alienam.scōm quā nec carnes apponuntur hospitib⁹.nec aliquid propter eos emit.cum tamen ipse dicit .etiam ipa scientia propter hospitem viri perfecti soluant et in multis de rigore suo plurimū indulgeant charitati. Hec ille. Unde legitur in vitis patrū. Q abbas Cassianus veniēs de palestina in Egyptum ad quendam patrem .et cum ei hospitalitatem impendis-

ser interrogauit eum quare tempore susce/ptionis fratrū regulā ieiunij nō custodiret quia forte cuz hospitibus comedebat. Re/spondit ille. ieiuniū mecuz semper est. vos autē semper mecū tenere non possum. Et ieiuniū quāuis vtile est et res necessaria. in nostra tamen voluntate est. Charitas autem plenitudinem legis exigit a nobis. vnde suscipiens in vobis christum. debeo exhibere que charitatis sunt. cum autē di misero vos regulā ieiunij potero obserua re. Hec ille. Quarto dz hospitalitas habe repieratem sine negatione. vt pro diuino amore non pro nummo vel lucro fiat. Ad Hebreos. xiij. Charitas fraternitatis ma neat in vobis. et hospitalitatē nolite obli/uisci. ¶ B ¶ Econtrario vero qui reci/pitur in hospitiū quatuor in se debet habe re. Primo sit contentus per acceptationez vt scilicet acceptando que apponunt sit cō/tentus. Luce decimo. Edentes et biben/tes que apud illos sunt. Et in hoc apparet bonitas peregrini. Nam sicut dicit So/crates. Cum hospites suos satis tenui ce ne suscipere pararet et amicus eius hocvi tuperaret. Respondit. Si boni sunt. equa niminter ferent. si mali curabūtur. Hoc est contra nostros visitatores. qui exquisita fercula et pabula equorum faciunt parare vltra vires illorū ad quos descendūt. Cō tra quos est Canon. x. q. iij. Illud te. Ubi Pelagius hoc prohibet. Ubi dicit glosa. q nō debet fieri vltra vires. ne breuis ho/ra victum longi temporis consumat. Co/medat ergo lardum z carnes vaccinas nō ferinas cum acero. nec bibat vltra terciaz vicem. xliij. distinct. Quando presbyteri. Verum licet ita sit de iure stricto. consue/tudo tamē contrariū habet. cui statur fm Archidiac. Secundo sit hospiti suo gra/tus. sicut narrat Dares phrigius de bel/lo Troyano q Thelephus impediuit so/cium Achillem ne regem temere occideret memor q cū patre suo Hercule apud euz olim fuisset hospitatus. Et Seneca libro ōno de beneficijs dicit. Q miles ingrat⁹ hospiti stigmatibus insignitur. Et ibi nar rat de quodam milite naufrago qui litto/ri appulsus per quendaz fuit hospitio per duos dies susceptus et refocillatus. Qui tandem adiens imperatorem Philippum regem macedonū predia illius beneficio/ris impetrauit. Quo facto ille accessit ad imperatorem et causam ingratitudinis il/lius militis exposuit. Tandē imperator ius/sit vt ingratissimo militi stigmata inflige/rentur que eius ingratitudinē ꝑpetuo te/starētur. et hospiti iussit oīa reddi. Hec Seneca. Tertio caueat hospes nimiā do minationē in domo vel familia sui hospitꝫ q̄nimo domino domus obrēperare stude at diligēter. Est em̄ reprehensibile si ordina tam domū hospes presumpserit ordinare vel etiaz reprobare q̄ tenet in omnib⁹ mo/destiā obseruare Juxta illud metriste. Cū facis ingressum studeas sic esse modestus Ut post egressum de te sit rumor honest⁹. Quarto caueat nimiā frequentatōez. Jux ta illud Prouerbio⁹. xxv. Subtrahe pe/dem de domo proximi tui. ne forte saciat⁹ oderit te. Et propter eandem causam ca/ueat magnam moram. Juxta illud. Post tres sepe dies vilescit piscis et hospes. Ni sale conditus vel sit specialis amicus.

¶ L ¶ Sunt autem quatuor emolimē/ta. id est. vtilitates hospitalitatis. Nam di sponit ad dei cognitiōz. vt dicit Luce vlti/mo. Cognouerūt dominū in fractiōe pa/nis. Sic em̄ fm Robertū holgorth super xit. cap. li. Sap. Q̄nq̄ diuina cognitio ali cui infundit occasione viri in hospitio su/scepti. Sicut patet cū viri litterati vel con templatiui hospitantur. a quib⁹ in collatio ne multa bona reuelant. Secūdo cōfert temporaliū multiplicationē. sicut patet de vidua. iij. Regum. xvij. que Helyam in ho spitio suo suscepit. nec tamē defecit farina nec oleum. Patet hystoria de duobus fra tribus in quodā monasterio. scz date z da bitur vobis. Est tamen de talibus sicut ō quodam lapide. qui dicitur Eneidros. de quo dicit Barbor⁹ in libro de lapidibus cap. xlvij. q̄ semp emittit aquā in abundā/tia. z tamen nunq̄z liquescit nec vnq̄z minui tur. Sic tales semp abundanter dant. ita q̄ q̄nq̄z plures mirant q̄uo sufficiāt Juxta illud Prouer. xj. Alij diuidūt ꝑpria z ditio res fiūt. Alij rapiūt non sua z semp in ege state sunt. Tertio excludit diuinā vltionē. Sicut patet ō Raab que saluata est a vin dicta dei. eo q̄ exploratores susceperit hos/pitio Josue sexto. Quarto meretur dei et angelorum susceptiōem Matthei. x. Qui vos recipit me recipit. Et Hebreorum.

cūi. Hospitalitatem nolite obliuiſci. Per hanc em̄ quidā placuerunt angelis hoſpicio receptis. Sicut Abrahām Gen. xviij. Et Loth. xix. Refert Robertus holgoth ſup lib. Sap. c. xix. q quidā senator sibi caſtrū ꝯstruxit pulcerrimū. ſup cui⁹ tanuā ſic metrice inſcpſerat. Decretū detur ne dormiat aut epuletur. Hic gens villana ſed Achilles Plato Dyana. Intēdens p hoc ordinare q nullus ad castrū ad hoſpicium ad prandium reciperet nisi esset miles vel phūs vel domina. Cui christus apparuit ī ſomnis t ait. De et meos a tuo castro conaris excludere. ꝓpter quod te castro meo quod est celum debeo nō iniuſte primare. Quo facto cū miles debuit excipere sentētiam. mater dei ſe oppoſuit. et obtinuit vt contraria metra ſcriberent sub hac forma Vuta decretum sanctor suſcipe cetum. Audum Martinum Lazarum Jacobū peregrinum.

Dixi ſecundo q in verbis p̄miſſis oſtenditur magna dei dignatio in hoc q ſe p̄em noſtrum appellat. cum dicit Sicut pater veſter. Vere magna dignatio dei erga homines q ſe p̄em fecit. Ps. Ego ero ei in p̄em et ipe erit mihi in filiū Deutro. xxxij. Nunquid non ipe eſt pater tuus qui poſſedit te. fecit te. et creauit te. Creauit quo ad animā que est ex nichilo. fecit quantum ad corpus. quod est ex aliquo ſimili. poſſedit te quantū ad vtrunq. Unde ſaluator Matth. xviij. Patrem nolite vocare ſuper terrā. Unus est enim pater veſter qui est in celis. Iſte pater est pater ſanctitatis Johannis. xvij. Pater ſancte ſanctifica eos in veritate. Secūdo est pater maxime pietatis. quia omnia poteſt. Marci. xiiij. Oia poſſibilia tibi ſunt. Tertio ē pater miſericordiar. ij. Cor. j. Pater miſericordiar et deus totius conſolatōis que omnia ſunt magne dignationis et clementie reſpectu hominis. Quia igitur est pater ſanctitatis. debemus eū deprecari p deuotionē. Quia pater poteſtatis. debem⁹ eū venerari per ſubiectionez. Quia pater miſericordie et pietatis. debemus eū imitari p miſericordie aſſimilationez. Primo quia est pater ſanctitatis. debem⁹ eū deprecari p deuotionē Matth. vj. Pater noſter qui es ī celis ꝛc. In qua oratione nob neceſſaria paucisſimis petitionib⁹ includūt. que omn̄s orōnes alias antecedit vtilitate z cōpendioſitate. Un̄ si eā fideliter dicerimus impetrabim⁹ quicqd est neceſſariū ad ſalutem. Joh. xvj. Si quid petieritis p̄em in noīe meo dabit vobis. Secūdo quia pater est poteſtatis. debem⁹ eū venerari p ſubiectionē Malach. j. Filius honorat p̄em et ſeruus dom̄ ſuum Si ergo ego ſum pater. vbi est honor meus. Si dominus. vbi est timor meus Eccli. iij. or. Magna est potentia dei ſolius et ab humilibus honorat̄. Tertio quia est pater pietatis. debem⁹ eum imitari per aſſimilationē. vt h. Estote miſericordes ſicut et pater veſter miſericors est. Sicut em̄ dicit Robert⁹ holgoth ſuper librū Sapientie. cap. xj. Laudabile est et honorabile in filio bonam proprietatem patris effigiare. Proprietas dei ē miſereri. Et ideo Beati miſericordes Matthei. v. Exquo igitur tam excellentiſſimus in ſanctitate. tam vigoroſum in poteſtate. tam clementiſſimum in pietate habemus patrem. reuera nobiliſſimū genus ſumus Unde apoſtolus Actuum. xvij. Ipſius enim genus ſumus. Circa quod ſciendū q genus humanum habet patrem nobiliſſimum. matrez humilimam. germanos ſeu fratres ſtabiles. Et ideo filios debet habere vtiles. Pater nobilis est deus. quem nos ſequi debemus in nobilitate morum. Unde omnis virtuoſus est nobilis et generoſus. Et omnis vicioſus est degener et ignobilis. Unde parum proꝺest nobilitas generis ſcom carnem. ſi nō fuerit nobilitas morum ſcōm virtutem. Nam nobilitas generis ſcom carnem in hoc est defectuoſa. quia est ſimilis in origine cum ignobiliſſimo genere. Sicut dicit Boecius ſecūdo de conſolatione. metro quinto. Omne genus hominuz in terris ſimili ſurgit ab ortu. Et ſequit. Unus enim est pater. vnus qui cuncta miniſtrat Et infra. Mortales ergo cūctos edit nobile germen. Quaſi di. Omni nature ſimiles ſumus. ſed nobiles facit inter nos ꝗdam germen nobile morum et virtutum. Unde Job triceſimo primo. Nunquid non in vtero fecit me qui et illum. Et ideo Apuleius de deo ſe cratis dicit. In omnibus conſiderandis noli illa eſtimare alena que parētes pepererūt. At Hieronim⁹

¶ Dnica quarta post trinitatis

Apla. cxxvj. dicit. Q nobilitas nõ ẽ impo
nẽda filijs nisi sint imitatores parẽtũ Lui
ꝑcordat Lryk. oml'. x. dicẽs. Nobilitas co
gnatoꝝ non valet nisi fuerim⁹ ipi boni. Et
idẽ oml'. lxxxix. sup Joh dicit. Q nõ ꝓdest
hẽ prẽm Jacob aut Abrahã sine opibus
Et idẽ sup Hath. oml'. ix. Non ꝓdest ma/
lis bonitas parentũ Vñ infert oml'. cxxiij
sup Joh. ꝙcludẽdo q nobilitas carnal' nõ
valet sine nobilitate spũali. Et q͂b patz q
frustra sibi quidã blandiunt de nobilitate
generis nõ habẽtes nobilitatẽ moꝝ q po/
tius sunt monstra nobiliũ q͂s filij. Sic pro
bat de quibusdã Valeri⁹ li. iij. c. xxj. Vana
est g͂ talis nobilitas atq͂ infructuosa ꝛ pu/
dorosa. put ait Juuenalis. Si autẽ que/
rat quis. quo acquirit ista vera nobilitas.
Rñdet Lryk. sup Hath oml'. xiij. Q ꝑa
nobilitas est dei volũtatem facere. Unde
Hieroni⁹ in li. de ꝓsiugio. Sola libertas
est nõ seruire pctõ. Sũma ãt apud deum
nobilitas clarere ꝓtutib⁹. Et Bern. in li. de
ꝓsideratõe ad Eugeniũ. Benus apl'oꝝ nõ
aliũde nobile est q͂s moꝝ ingenuitate et fi/
dei fortitudine. Hec ille. Et ꝫ ꝙcludit Hẽ
ricus de vrmaria in tractatu de oꝛõe dñi/
ca. Q de⁹ solũ illoꝝ est ꝛe pater ꝑ caritatẽ
ꝛ gr̃e adoptõez q͂ secũ cõmunicãt i esse gr̃e
q͂d est esse virtuosum ꝛ nobile ꝛm anímaz.
Scdo hẽm⁹ matrẽ humilimã. vñ dẽm⁹ ex
gre ipsius seruare hũilitatẽ. Terra em̃ ꝛm
Plinij est infimũ ꝛ humilimũ elementũ.
Refert Valeri⁹ li. vj. ca. iij. q duo iuuenes
Apollinem ydolũ ꝓsuluerunt quodã tpe.
quis ex ipis Rome regnaturus esset. aut
quis deberet imperare. Et respondit. q il
le esset regnaturus qui ante eius oculos
osculuz matri dedisset. Tunc vnus ex eis
qui dicebatur Bruthus se statim ad terrã
ꝓiecit. terrãq͂ matrẽ omniuz existimans
osculatus est. et fact⁹ fuit rex Romanoꝝz
Isto mõ q͂cũq͂ ꝓsequi regnũ patris cele/
stis vult. necesse debet humiliari et terram
se estimare Eccĩ. x. Quid supbis terra ꝛ ci/
nis. Tertio hẽm⁹ frẽs stabiles. vnde debe
mus seruare stabilitatẽ in bono. Isti frẽs
sunt angeli in bono cõfirmati et nobis in
adiutoꝝũ dati. Unde Raphael querenti
Thobie legitur dixisse. Ego sum azarias
Ananie magni filius. Thobie. v. Uerum
dicit angelus ꝛm interpretationem. quia
Ananias interpretatur adiutoꝛ; Ipsi em̃
sunt administratoꝝũ spũs. vt dicitur De/
bꝛeoꝝ. j. Et ob hoc si ad prẽm celestẽ per/
uenire volumus ipsoꝝ auxilia requiram⁹.
Quarto habemus filios vtiles. filij nostri
opera nostra Eccĩ. xj. In filijs suis cogno
scitur vir. id est. in operib⁹ perfectis. scõm
glo. Apocalip. xx. Judicatum est de singu
lis ꝛm opera eoꝝũ. Opera enim illoꝝum se
quuntur illos. Apocal'. xiij. In istis ergo
filijs seruemus vtilitatẽ. vt ꝓsint nobis
ad gloꝛiam non ad penam. Et tantũ de se
cundo.

¶ Dixi tertio q͂ in verbis ꝓmis/
sis ostenditur di/
uine pietatis multiplicatio. cum dicit. mi/
sericors est. Circa quod sciendũ q licz sal/
uator tradat hic doctrinam exemplarẽ de
operibus misericordie in patre vt ad simi
litudinẽ eius faciamus misericordiã. Nõ
est tamen oñimoda similitudo inter nr̃az
misericordiã et dei patris. quia scriptũ est
Eccĩ. xviij. Misericordia hominis est cir/
ca ꝓximũ. misericordia autẽ domini est su
per omnez carnẽ. Est tñ aliqua similitudo
inter eos. scz vt sicut ille dona sua largien/
do multiplicat. sic ꝛ homo dona sua debet
multiplicare ꝓximis. Unde notandũ q
misericordia dei est fortis intensiue. exten/
siue. et duratiue. hominis vero debilis in
firma et breuis. Primo misericordia dei
est fortis intensiue. i. maxime est potentie
quantũ ad fortitudinem et potentiam de/
struendi humanã maliciã. Nam nõ est pec
catũ aliquod ita magnũ. ita turpe. ita ma/
licioſum. ita deforme q͂n misericordia dei
sit maioꝛ ad remittendum. et potentioꝛ ad
destruendũ. Unde Jsaie ꝓmo. Si fuerit
peccata vestra sicut coccinũ. quasi nix deal
babunt. quod est opus maxime potentie.
Jn hoc etiã eius misericordia apparet foꝛ/
tis potens ꝛ magna. quia q͂ntũcũq͂ irat⁹
fuerit de⁹ semp misericordia vincit irã ei⁹.
quã totus mũdus vincere nõ possit. Juxta illud ps. Abacuc. iij. Cũ irat⁹ fuerꝫ mi/
sericordie recordaberꝫ. Et tõ Jacobi. ij. doꝛ
q misericordia superexaltat iudiciũ. Secũdo mi/
sericordia dei est fortis extensiue. eo q mi/
sericordia domini extendit ꝛ dilatat super
omnẽ carnẽ Eccĩ. xviij. Vñ in ps. Misericordia domini plena est terra. Unde ipe
est sicut fons a quo ꝓcedunt riuuli misera
tionum. Psalmista. Et miserationes ei⁹ sup

oīa opa ei⁹. Tertio est fort⁊ duratiōe. ḋa q̄ntūcūq; q̄s excedit⁹ ꝓra eum expectat vt miserear⁊ parcat. Per oppositū est de hūana miscōia q̄ est debilis⁊ modica intēsiue id est. parue potētie. Sil'r extensiue ḋa ad paucos extendit⁊ diffundit. et est breuis duratiōe. Ꝓrio ē modica intēsiue. q⁹ vix aliq̄s mouet ꝓcib⁹ gemitib⁹⁊ lacrimis vt misereat. Vñ hz se respectu diuine miscōie sic scintilla respectu magni carbonis. Scintilla em̄ q⁹ hz modicum de igne ideo si dz ex ea accendi candela oportet q⁹ multū suffleḳ in eam. ſz carbo magn⁹ ignit⁹ statim accendit. Sic est de homīe q̄ nō cito miseretur sicut de⁹. Propter q̄d apostolus dixit ij. Thimo. iij. Erūt hoies seipos amātes. nō dixit. alios. Extēsiue etiā miscōia hois est parua⁊ debilis. ḋa naturaliter extendit ꝓrius ad parentes ꝓsanguineos aut amicos. raro aūt ad extraneos. ⁊ nūq; ad inimicos. Et iō signanter dr Eccī. xviij. Miseratio hois circa ꝓximū suū. Est etiā breuis duratiōe. ḋa nō durat diu⁹ q̄s hō cernitur oculis. Sicut porcus cōpatit socio q̄diu audit eius clamorē Osee. vj. Misericordia vra quasi nubes matutina. ⁊ quasi ros mane ptrāsiens. Est igit misericordia dñi magna maior⁊ matia. ⁊ p ꝓseq̄ns multiplex. Magna in ꝓferendo tpalia. ḋa dat escam omni carni. etiā pulluis coruor. Et Matth. v. Facit solē suū oriri sup iustos⁊ iniustos. Et in h̄ instruit nos vt sil'r simus misericordes inimicis nr̄is eis bñ faciendo p eis orādo. ipos diligēdo. Sēdo medio/cris est miscōia dei expectando ad pniam. Trenorū. iij. Misericordie domini q⁹ nō sum⁹ ꝓsumpti. vt dicit Aug⁹. Si misericors nō esset de⁹ nō haberem⁹ de peccatoribus iustos. Propter q̄d apl'us reꝓhendit Romanos dicens. An diuitias bonitatis et pacientie et longanimitatis eius ꝓtemnitis. Romanor. ij. Hec solum expectat sz solus reuocat ad penitentiam Isaie. xxx. Aures tue audient verba post tergū monentis. Unde Gregorius. Debemus piccatem erubescere monētis si iusticiaz eius nolumus formidare. Sic nos debemus esse misericordes nō statim vlciscendo iniurias nostras. Sed aut indulgendo aut expectando et pacientiā habendo. quousq; nobis ꝓximi reconcilientur Matth. xviij. Nonne et te oportuit misereri cōser/ui tui. Et etiam aliquādo reuocare ab errore. vel iam commissō. quod pertinet ad vnum. vel committendo quod pertinet ad omnes Eccī. xviij. Unicuiq; deus mādauit de ꝓximo suo vt cripiat eū. Medio/cris etiam gratia dei apparet in conferendo gratiam gratis. ad Thitum. ij. Scōm misericordiā suaz saluos nos fecit. Et Romanor. v. Cum adhuc inimici essem⁹ commendauit deus misericordiā suam in nobis. Item protegendo iustificatos. Psalmista. Custodi me domine vt pupillā oculi. Item bona corua multiplicando. Psalmista. Ibunt de virtute in virtutem. In quo homo deberet etiā deum imitari gratiaz scilicet beneficētie grat⁊ dando. Matthei. x. Gratis accepistis gratis date. Contra vsurarios qui vnicam horam nolunt gratis expectare. Deberet etiā homo protegere ꝓximos Iurta illud. Erue eos q̄ ducunt ad mortem. Similiter bona corua deberet multiplicare vbi posset tam fortune q̄s gratie. Tertio maxima dei misericordia est in remunerando supra condignum. Romanor. viij. Non sunt condigne passiones huius tempis ad futurā gloriā que reuelabitur in nobis. Et ꝓpter hoc vocat vita eterna donū. Unde Sap. iij. Donuz et pax est electis eius. Ubi dicit Volgotius q⁹ hoc ꝓto tanto dicit Salomon quia posset aliquis credere q⁹ ista remuneratio fiat sanctis ꝓpter valorem suorum operū. quasi opera nostra ex sui cōditione forent cōdigna tanta remuneratione. ideo dicit q⁹ non. sed fiūt ex dei liberalitate⁊ acceptione. q̄m donū et pax est electis eius. Quasi di. Pax eterne beatitudis. q̄ est futura electis est donū dei liberaliter cōcessum⁊ sup̄ ḋignitatē passionū pīsentium pmiantis.

Circa q̄d breuiter quero. vr̄z hō adiu⁹ gr̄a possit mereri vitā eternam et ꝓdigno. Videt ꝓmo q⁹ nō. q⁹ quicq̄d facim⁹ nos ꝓ deo oīa tenemur facere ex debito etiam si ampli⁹ facere possum⁹. Hā fm Aristo. viij. Ethicor. cap. ix. Dijs nō pt reddi equalēs Si ergo ex debito ergo nō merek. Unde Luce. xviij. Cum oīa feceritis. dicite serui inutiles sumus. fecim⁹ quod debuim⁹. Item quisq̄s meretur ab aliquo. cōstituit illū debitorez suū. Sed deus nulli est debitor. q̄ nō possumus apō deū mereri. Ad oppositū est illō Hiere. xxxij. Erit merces

operi tuo. Sed merces q̄ datur operi cor respōdet dignitati opis. Itē .s. Thimo. iiij De reliq̄ reposita est mihi corona iusticie. Si g̃ iuste g̃ ex ꝺdigno. Ad q̄d rñdeo ſm Volgoth sup. iij. c. Sap. Q hoiez adiutū gr̃a mereri ad vitā eternā de cōdigno pōt intelligi dupliciter. Uno mō q̄ merita bo minis tm̄ valeāt naturaliter. puta q̄ tanta sit bonitas in natura z substātia meriti q̄d ei debeat vita eterna. Alio mō q̄ tm̄ vale/ at legaliter ex institutōe legislatoris. Sic parua pecunia cuprī ex natura sui sine na/ turali valore nō valet tm̄ q̄ntū vn⁹ panis. sed ex institutione ꝓncipis tm̄ valet. Sic mō opa nr̃a ex sua naturali bonitate non merent vitā eternā ex cōdigno. sz ō ꝺgruo tm̄ q; congruu⁹ est q̄ homini facienti ſm suā potentiā finitā detur premiū vite eter/ ne ex gr̃a nō ex substantia actus. Statuit em̄ de⁹ q̄ bene operās in gr̃a habebit vitā eternā. Et p legem et grām ꝓncipis nostri ibu meremur vitā eternā de cōdigno. Nō ergo dicit. Nō sunt ꝺdigne passiones. Ele rū est naturaliter sed bñ legaliter vt dictū est. Ad illud Luce. xvij. Fecim⁹ q̄d debui/ mus. deo rp̃o sic statuēte z ordināte. et nō absolute ex natura redemptōis. Ad scōm q̄ de⁹ cōstituit debitor ex natura sui ꝓmissi nō ex natura nr̃i cōmissi. Sicut dicit mgr̃ Sniaz li. .s. dist. xiij. c. iiij.

¶ Dñica q̄nta post trinitat̄. I

Sermo. XCII

Sedens de nau/

Scula docebat turbas Luc. q̄nto. Sicut dicit Aug⁹. in li. de ꝺa reli gione. Tota vita rp̃i in terris ꝓ hoiez quā gessit disciplina mor⁹ fuit. Omia em̄ bona mūdi rp̃s ꝓtēpsit q̄ ꝓtenenda docuit. z oia mala sustinuit q̄ sustinēda docuit. Un̄ de eo bñ ꝺr Actuū. .s. Cepit ihs facere z docere. Sicut igit̄ ꝓ alia sua facta rp̃s exēpluz nobis viuendi ostendit. vt quēadmodum ipe fecit z nos faciam⁹. Job. xiij. z si nō cor poraliter tm̄ spūaliter. Ita etiā ꝓ ꝗ super mare nauigabat z de naucla sedens doce bat turbas. vniuersaliter totū mūdum in struebat vt ꝓ mare hui⁹ seculi in naui pnie nauigem⁹. Ad ꝗ em̄ de naucla sedens do cebat supra mare. vt doceret fugere inter pericula hui⁹ mūdi ad securitatē pnie. q̄ ſm Hieronimū Epla. lxxvij. est scōa tabula seu naucula post naufragiū. Nam sic̄ bap tism⁹ est prima naucla post naufragiū ori ginalis peccati. ita pnia est scōa naucla ꝓ naufragiū actualis culpe. Un̄ si q̄s inno/ centiā i baptismo acḥsitā. peccator actua/ liū inundatiōe fedauit. z ō illa naui cadēs naufragiū passus est. recurrere necesse ha/ bet ad istā scōaz nauiculam pnie sine qua nō est salus. Juxta illud. Nisi penitentiaz egeritis oēs simul pibitis. Q si rp̃s po/ tens siccis pedib⁹ mare ptransire nō aliter etiā q̄ꝫ ꝓ nauem voluit transfretare. Juxta illud. Ascendens in nauim z transfreta uit et venit in ciuitatem suā Matthei. ix. Quanto magis nos fragiles et debiles ꝗꝫ mare magnū et spaciosum pertransire nō licet sine nauis auxilio. vt ad portum ve/ niamus. Et si ille non aliter q̄z nauis be/ neficio venit in ciuitatem suaz. eo q̄ opor/ tuit christum pati. et ita intrare in gloriaz suam. Luce vltimo. Quanto magis nos peccatores qui culpis omnibus pleni su/ mus pati debemus vt in eius ciuitatē per ueniamus. hoc em̄ rp̃s sigt in naui nauī/ gans. hoc est verbo z exemplo suo sedens de naucula docebat turbas. sicut narrat presens euangelium. ¶ Cum turbe irrue/ rent ad audiendum verbum. z̄c. Circa que verba tria nobis sunt ꝓsideran da. Primo quid significet mare in q̄ chri/ stus dicitur nauigasse. Secundo quid na uicula. de qua dicit sedens docuisse. Ter/ tio que fuerit sapientia et scientia quā tur bis legitur predicasse.

¶ A ¶

Dixi primo q̄ primo cōside/ randū est q̄d sig nificet mare in quo christus dicitur naui/ gasse. Dicit beatus Gregorius in omelia quarta. Q mare significat mundū qui tu/ multibus causarum quasi quibusdaz vn/ dis z fluctib⁹ cōcutitur. in quo sunt pericu la et reptilia. quorū nō est numerus. Bene etiam ſm ipm. xvij. libro Moraliū. Mū/ dus mare ꝺr. in q̄ corda hominuz terrena querentiū diuersis cogitationū fluctibus intumescūt. ꝓ illō tm̄ mare necesse ē nos ire ad terrā. pmissiōis etne. Dr̄ āt recte mare mundus iste ꝓpter tria. Primo ꝓpter in/ quietudinē tēpestat̄. Secōo ꝓpter amaritu dinē acerbitatis. Tertio ꝓpt̄ inualitudinē

ꝓ mittenda dicit̄ ꝑ ad tabulā post naufragiū et baptismū dicit̄ prima tabula ꝑ naufragiū

sanitatis. Primo mūdus comparat mari ꝓpter inquietudinem tempestatis. Semp em̄ fluctuat. vnde nauigantes semper sunt in periculo Eccī. xlīj. Qui nauigant mare enarrant pericula eius. Sic in vita ꝓsenti semper sunt procelle et fluctuatiões vndarum. Modo homo deprimit p aduersitatem. modo elevat p ꝓsperitatē. modo languet per infirmitatem. modo gaudet p sanitatē. modo dolet. modo ridet. modo circūdatur turbis amicor̄. modo turbis hostiū ⁊ inimicor̄. modo exaltat ad dignitatem. modo humiliat ad pauptatem. Unō Ps. Mirabiles elationes maris. Jō Augustin⁹ in soliloquijs cap. xxxv. considerās tot pericula clamat. Quādiu miser iactabor in fluctib⁹ mortalitatis mee. clamans ad te domine ⁊ nō exaudis. audi clamantē domine i hoc mari magno. et redde me ad portum felicitatis eterne. Felices q̄ de periculo maris huius educti ad te deū portū tutissimum peruenire meruerūt. Dec ille. Dicit Rabanus libro. iij. de ꝓprietatib⁹ rerū. q̄ mare a meando dictū est. eo q̄ semp meat et redeat. Sic et res hui⁹ seculi Ecclesiastes. j. Quid est quod fuit ipm quod futurū est. quid est quod futurū est ipsum quod faciendū est. ergo mundus iste in cōtinuo motu est. Unde homo in eodez statu nunq̄ permanet ⁊ nūq̄ stat. sed est in cōtinua mutatione et instabilitate. Jsta aūt instabilitas prouenit ex quatuor vl' ex culpa vel ex stulticia vel ex impacientia. vel ex negligentia. Primū patet Trenor̄ ꝑmo. Peccatū peccauit hierusalē. ꝓpterea instabilis facta est. Sicut em̄ pila de vno ꝓcitur ad alterū et tandem cadit ad puteum ita homo de peccato in pcm̄ et tandez ad infernū. Unde Jsaie. xxij. Ponam te quasi pilam in terrā latam ⁊ spaciosam. Dui⁹ aūt ratio est ꝑm aplm. Nam q̄diu peccator habet velamen super cor suum necesse habet tendere de malo in peius. vt dicitur ij. Lor. iij. Ideo cito est resurgendum de peccato. Secunduz patet. quia stultus vt luna mutatur que nunq̄ videt in vna norte in ea figura in qua videtur in alia. Ita stulti mutantur oīm hora de vna affectōe in aliā. Tertium patet Prouer. v. Lur detestatus sum disciplinā ⁊ increpationibus nō acquieuit cor meū. Est em̄ anima que sine pacientia est sicut nauis sine gubernaculo. Unde cuz tribulationib⁹ agitatur ⁊ defuerit pacientia collidet ad rupē. Quantum patet quia anima est sine timore multū negligens. Unde timor est sicut lapides suppositi asseribus ne a ventis moueantur. Sic timor domini custodit hominē Eccī xxv. Timor dñi sup oīa se supposuit. Refert Macrobius. ij. Saturnaliū ꝓpter quē q̄ aqua maris ꝓiecta in ignez eū non tam extinguit q̄z accēdit. Cuius ratio est naturalis pinguedo aque marine. que est densa salsa et pinguis et grauis. Aqua maris est iocunditas secularis. Dec iocūditas adiūcta flāme iuuenilis ardoris eam accēdit vltra omnē modū recte rōnis. Etiō debent iuuenes virtuosi se ab istis aquis subtrahere et feruorē sue iuuentutis in aqua dulci extinguere Eccī. iij. Jgnem ardentez extinguit aqua. Est et alia ꝓprietas maris q̄ sepius incipientib⁹ nauigare mare blanditur dulci aura Sed post paruū tempus q̄nto magis fuerint elevati deicit eos i ꝓfundū. Sic facit mūdus suis amatorib⁹ q̄n ꝑmo fauet dando honores et diuitias. ⁊ postq̄z fuerint meli⁹ ꝓsperati ⁊ elevati deiciunt in infernū. Ps. Deiecisti eos dū allenarent. Sic cōtigit Nabuchodonosor rex Thaldeor̄. qui postq̄z fuit magis ꝓsperatus in vita sua deiectus est a solio regali et brutis associat⁹. et sic p corona regali corona se habere putauit bestialis. Un mundus est sicut alchimista q̄ pueros decipit ostendendo eis pomū q̄ ludit ante eos. et dando sūū scrophinū in os eorum ponit loco pomi Cyrus rex postq̄z tres reges deuicisset sedisset⁹ in solio gaudens. regina Thamaris vxor vni⁹ occisi regis sibi caput amputauit. in doliūq̄z plenū sanguine ꝓcisū intinxit dicens. Sanguinē sitisti. sanguinē bibe. Alexander cū esset in maximo culmine ꝓstitut⁹. ⁊ iret ꝑtra romanos. soror sua Cleopatra euz veneno interemit. Julius cesar in sūmo dominio ꝓstitut⁹ cū iret ad capitoliū ⁊ sibi sup ꝓditione sua ire ꝓsentarent. nec ipas dignabatur aspicere. morq̄z ab inimicis occisus est. ⁊ sic d̄ aliis.

Scdo mūdus dr̄ mare ꝓpter amaritudinē acerbitat⁹. totū em̄ gaudiū h⁹ vite asperū est amaritudie. Un Greg. in quadam omel'. Ubiq̄z mors. vbiq̄z desolatio. vbiq̄z luctus. vndiq̄z ꝑcutimur. vndiq̄z amaritudine replemur. ⁊ tamen tota mēte carnalis

concupiscētie eius amaritudines amiam⁹, fugiētē sequimur. labētī inherem⁹. Et ḡa labente retinere nō possum⁹ cum ipō labimur. ipō cadente cadim⁹. Dec Gregorius Inter hec tñ deus multum clementer nobiscū agit. q⁹ ita mūdi h⁹ ꝓsolatōes amaricank ne nimis acriter amarenk. Unde dic Aug⁹. O mūde quō non deciperes dulcis si sic amarus blanditīeta metiris. Et Isidorus libro. iij. cap. xvj. de summo bono. Seruis dei cūcta h⁹ mūdi ꝓtraria sunevt dū ista aduersa sentiūt ād celeste desideriū magꝭ excitenk. Dec ille. Facit dominꝰ electis suis sic nutrit puero. q̄ volēs ablactare puerū linit mamillaꝫ sinapio. ita deꝰ amaritudines delectationib⁹ huius seculi miscet. Unde Gregoriꝰ. xxiij. Moral. reddens rōnez h⁹ dicit. Electis suis ad se pergentib⁹ dñs. huius mūdi aspeꝛ iter facit. Ne dū ḡs pñis vite requie q̄ vie amenitate pascāt. magꝭ cum diu ꝑgere ḡs citius p venire delectet. Ne dū delectāt in via obliuiscat q̄d desiderabat in patria. Dec ille. Licet aūt aqua maris sit amara. z p consequens inutilis ad potandū. est tñ utilis ad nauigandū vltra alias aquas. et etiam ad potandum si fuerit artificialiter disposita De pmo dicit Aristo. de ꝓbleumatib⁹ particula. ij. ꝓbleumate. iij. Q aqua salsa fortius supꝑtat nauē ḡs aqua dulcꝭ. Unde si ouum ponāt in aqua salsa supnatat. Si i aqua dulci submergit. Et ideo securiꝰ ꝓtingit nauigare in mari q̄ ad h ḡs in alijs aḡs Ira est de viris iustis q̄ securius viuūt in tribulationib⁹ z amaritudine aduersitatū ḡs in ꝓsperitate z delicijs. Un Isa. xxxviij Ecce in pace amaritudo mea. Tūc em̄ est pat⁹ ꝓscientie q̄n amaricank ei delectatōes scīa q̄b⁹ retrahit. Dicit etiā ibidē Aristo. de ꝓbleumatib⁹ particula. xxij. q⁹ pꝰ stipticā z amara potus dulcoꝛ apparet. Cuius rō est. quia cōtraria posita circa se magis sentiunk. z etiā ḡa p tales sapores pozi lingue melꝰ aperiunk. Sic post pñtes amaritudines melius sentiēt electi celestes cōsolationes. Sicut exeunti de tenebris est lux accepta. ¶ B ¶ Sed q̄b⁹ modis dulcoranк iste amaritudines. certe trib⁹. Primo p solis eleuationem. Sicut em̄ sol eleuat vapozes a mari q̄ postea congelank in nubes ō q̄b⁹ dulcissima reddit aqua. Sic viri sancti agitati a tribulationib⁹ si eleuātur p ꝓsideratiōnē eternoꝛ gaudioꝛ dulcia reputant q̄ paciunk. Un Bre. Cōsideratio pmū minuit vim flagelli. Secundo aque fiūt dulces et ꝓditōne terre p quam transeūt. Un aque trāseūtes p terrā arenosam fiūt dulces. Sic nos si cogitaueri mus nos puluerē z cinerē dulciter oia hec sustinebim⁹. Unde Hieronim⁹ ait. Facile ꝓtemnit oia q̄ se semp cogitat morituꝝ. Et Bern⁹. in epla ad Rupertū nepotē suū Ignis ꝓpetu⁹ inferni ad memoriā reducatus. parē tibi reddet mappā z culcitrā. Tertio aque dulcoranк si vas ō cera virginea mittāt in mare replebit⁹ p poꝛos cere aqua dulci. q̄a cera nō pmittit nisi dulcē aquaꝫ penetrare. Istud vas est xp̄s ꝓcept⁹ de virgine. spūsctō coopante. q̄ cū sit dulcꝭ. Ecc. xxiij. Spūs mens super mel dulcis. non pmittit p poꝛos suoꝛ vulneꝛ aliq̄d amaꝝ intrare. Unde si cogitem⁹ eius sctā vulnera. omnia erūt nobis dulcia. Juxta illō ad Hebre. xij. Recogitate eū q̄ talez sustinuit aduersus semetipm a peccatoꝛib⁹ contradictionē. vt nō fatigemini animis vīis deficētes. Un Ambro. in quōdam sermone xp̄s est oia omnib⁹. Si vulnerat⁹ es medicus est. Si febrib⁹ estuas. fons est. Si grauaris iniquie. iusticia est. Si indiges auxilio. virtus est. Si mortē times. vita ē. Si tenebras fugis. lux est. Si celū desideras via est. Dec ille. Hinc ꝺr Isa. lj. Posuisti pfundū maris viā vt transeāt liberati. Doc est dictū. q̄ntūcūq̄ hō sit in ꝓfundo temptatōis z tribulatiōis in hoc mari magno. viam tñ habet p quā xp̄us ꝓcessit. Tertio mūdus ꝺr mare ꝓpter inualitudinē sanitatis. Non est aliq̄s q̄ntūcūq̄ bone cōplexionis q̄ ita bñ possit esse sanus i mari sicut in terra. Illi vero q̄ in terra nutriti ad terraz sunt assueti. q̄n ad mare veniunt pessime paciunk z abhominatōez tantā hñt q⁹ inter nautas nō pñt capita eleuare Qui aūt ibi nutriti sunt nihil sentiūt. Isto mō moraliter nō est aliq̄s ita sctūs q̄ si i seculo morek nō inficiāt pctis. Un sep⁹ viri incōsueti seculo. cū veniūt ad seculares paciūt nauseam. eo q⁹ displicēt eis opa coꝛ. Sed q̄ quotidie nutriunk in seculo nō sentiūt fetoꝛē suum.

¶ L ¶ Dixi secundo q⁹ cōsiderādum nobis est quid significet nauicula in qua chriſt⁹

sedens dr docuisse. Est igit dicendū q istā nauicula que fuit Petri significat ecclesiā militantē. cuius caput et vicarius est ipse Petrus et eius successores. in qua qui nō fuerit peribit regnante diluuio Jnqt Hieronim⁹ ad Damasum. Et ponitur. xxiij. q. j. Qm̄ vet⁹. Quia in hac ecclesia sub obedientia Petri constituta et nō in alia inuenitur remissio peccatorū per sacramentuz penitentie. Jdeo congrue penitentia dicitur nauicula Petri. quia Petro date sunt claues ligandi et soluendi in foro penitentie Matthei. xvj. Comparat autē status penitentie nauicule triplici ratione. videlicet ꝓpter figure qualitatē. ꝓpter vecture cōmoditatē z iacture possibilitatē. Primo igitur ꝓpter figure qualitatem. Nauis em̄ figura stricta est in extremis scilicet in pncipio et in fine. et lata in medio. Et isto mō est de penitentia. quia in principio difficilis est ꝓpter defectum assuefactionis. et resistentiam carnalis delectationis. Juxta illud Matthei. vij. Arta est via que ducit ad vitā et pauci ambulant per eam. In fine etiā est angusta. quia dyabolus insidiatur sim iusti cuiuscunq. Unde dicit glosa Thobie sexto. Extuit piscis immanis ad deuorandū cum zc. Domino in cruce passo dyabolus quo mouēte crucifixus erat aduenit. querens si quid peccati in eo inuenisset. Unde mors est illa angusta porta de qua dicit Luce. xiij. Contendite intrare per angustam portaz. Jsta porta est ita stricta q nullus oneratus diuitijs. nullus impiguat⁹ delicijs. nullus ornatus pciosis vestibus poterit transire donec deponat oīa et nudus vadat. Job primo. Nud⁹ egressus sum de vtero matris mee. nudus reuertar illuc. id est. in terram. que est mater omniū. In medio est via penitētie aliquantulū lata et sufficienter ampla. quia scōm Boeciū. paucis minimisq natura contenta est. Unde brūs Gregor⁹ ait Via domini nō nisi in arto itinere inchoatur. sed amoris dulcedine dilatat. Prouerbioz q̄rto. Ducam te per semitas equitatis. quas cum ingressus fueris non arctabuntur gressus tui. et currens non habebis offendiculum. Ubi etiaz glosa dicit Semite equitatis dum inchoantur arte videntur et anguste. Cum vero profectuz capiūt. iam ex consuetudine spaciose vidē

tur et late. Unde licet Psalmista prius dixerat. Ego custodiui vias duras. Tamen postea dixit. Viam mandatorū tuorū cucurri cū dilatasti cor meū. Econuerso mali ingrediunt latam viam in principio. sed in fine artabunt. Job. xviij. Artabuntur gressus virtutis eius. Est ergo vna condicio nauis. quia est stricta in extremis tam pla in medio. Alia vero condicio q⁹ est q clausa versus mare et aperta versus celū. Sic anima penitēs claudi debet ad mundū et aperiri versus celū. Unde sicut nauis facta est ad calcandum mare. Sic anima penitentis debet calcare mūdanā gloriā. Secūdo comparat penitentia naui pter vecture cōmoditatē. Faciliter em̄ deportant merces de terra ad terrā p naues Jtez existens in insula nullo modo potest exire nisi per nauē. Isto modo nos sum⁹ in insula hui⁹ mūdi. nullo sensu exire potrim⁹ ad celū nisi per nauem penitentie. Et ideo istā nauiculā xp̄s et eius discipuli primo intrauerūt vt nos audaces efficerent. Illi q̄ non sunt experti cū timore intrant naues. experti vero et assueti sine difficultate. Jn cuius figura dicit Matthei. viij. Ascendente ihu in nauiculā secuti sunt eū discipuli eius. Item nauis est vas cōmune pciosa et vilia oīa recipit et saluat et ad portū perducit. Isto modo penitentia nullū respuit peccatorez q̄ntūcūq sit turpis dūmodo se proiciat in nauem penitentie saluabit. Jn cuius figura Genes. viij. legim⁹. q oīa animalia que nō intrauerūt nauem. q̄ fuit archa Noe. mortua sunt. Tertio penitentia cōparat naui ꝓpter iacture possibilitatem. Est em̄ nauis quasi in continuis periculis ꝓpter scopulos. ꝓpter fluctus. ꝓpter voragines. Jsta em̄ sunt periculā que bene noscunt nauigātes maria. Eccī. xliij. Qui nauigant mare enarrāt pericula eius. Et ideo nauī periclitanti q̄drupliciter succurrit. Primo p exonerationē. Secūdo per foraminū obturationē. Tertio per aque eiectionē. Quarto p anchore fixionē. De primo prudens nauta quādo venit ad passum piculosum vbi timet submergi exonerat nauē suā sicut dr Actuum xxvij. Q illi qui cum Paulo erant in nauī armamenta nauis eiecerunt. Isto modo qui sunt onerati diuitijs vel peccatis

mortis. exonerent se per confessionem et elemosynaz largitionē. Secūdo iuuatur nauis cōtra periculū p foraminū obturationē. Sensus sunt quasi quedaz foramina vel fenestre per ꝙs aque temptationuz ingrediunt. Et ideo isti debent obturari p custodiā bonā rationis. ad quā quia hō ex se nō sufficit debet inuocare diuinū auxiliū dicens. Saluū me fac deus quoniā intrauerūt aque vsqz ad animā meā. Debet ergo tertio aqua eici. ita ꝙ si aliqua noxia delectatio intrauerit mentē debet eici per confessionē. Quarto debet figi anchora in re firma. Hoc est. in deo qui nō mutatur. Anchora est spes. ad Hebreos. vj. Confugimus ad tenendū ꝓpositam spem. quā sicē anchorā habemus tutam et firmā. ad Romanos. viij. Si deus pro nobis quis cōtra nos. ¶ D ¶ Sed est notandum ꝙ inter pericula maris insolita tria sunt metuenda scilicet sirenū cantica. cirtis poculā. ceti fallax insula. Sirenes ꝑm fabulas fuerūt ex parte virgines et ex parte volucres habitantes in mari. Et dicebantur Sirenes quasi attrahētes. Syren vel syrene grece trabo dicitur latine. eo ꝙ p dulcissimā armoniā homīes auscultantes ad se trahūt. et attractos occidūt. Una enim canebat voce humana. alia tybijs seu fistulis. et tertia lira sonabat. Hiē refert Alexāder nequā in scintillario poetarū. Ulixes igitur trāsiturus per eas tali cautela vsus est. aures sociorū suorū obturauit cera ne aliquid de armonia audirent. semetipsum malo. id est. arbori que erat ī medio nauis alligauit. et sic euasit. Moraliter vlixes sapiens interpretat. et designat mentem in qua prudētia inhabitare debet. Tres iste Syrenes corporales designāt illecebras que per diuersas lasciuias attrahunt ad peccatū nauigantes per mare huius mundi. Sed mens prudens aures sociorū. id est. sensuū corporeoz potēcias obturat cera. id est. memoria nostre fragilitatis. et alligat semetipm ad lignum crucis quod est malus nauis penitētie. et sic euadit. Secundus periculū in mari est cirtis pocula. Narrat Boecius de cōso. metro. iij. li. iiij. ꝙ Ulixes rediens de bello Troiano decēnio errauit per mare. vno vero tempore videns quandā insulam in qua Circes pulcerrima domina. que filia solis dicebatur habitabat. ad eam applicuit et intrauit Ista per incantatiōes et carmina miscuit quedā pocula per que oīes bibētes trāsmutauit sicut voluit a natura humana in bestias. Unde socijs Ulixis porrexit de portione sua. et mutauit vnum in aprū. aliū in leonē. tertium in ceruum. et sic de alijs. Ulixi vero dederat Mercurius vnuz florem quo posset contra tales incantatiōes resistere. Unde nō patiens tantā iniuriaz euaginato gladio magam insequitur. et eā in reparationē sociorū coegit. Moraliter ista maga fuit cupiditas seculi. que p incātationes suas homīes trāsformat in bestias spoliando eos ratione et mansuetudie Per que duo homo efficitur bestialis z inabilis ad conuictū. Unde ex hoc fiūt quidam quasi lupi rapaces. vt iniusti milites. quidam vulpes subdoli. sicut mercatores quidā canes minaces. sicut falsi aduocati. qui cōtra quēlibet latrant nisi ab eo aliqd recipiant. Tertiū periculū est ceti fallax insula. Est em cete belua marina que colligens arenā in dorso apparet exterius. sup quod lutū crescunt gramina z herbe virescūt. Unde quasi monticulus virens navigantib apparere dicit. qui decepti applicant vela et soluūt z ibi figūt. Cum autem estimātes se in terra ignē accendūt pro necessarijs coquēdis. bestia ignem sentiens se in mari subtrahit z submergit. cum qua oīes pariter ferunt. Hec bestia statū nobiliū et honoratoz significat. Nam multi simplices in seculo desiderant dignitates estimantes in eis securitates. Unde vnus desiderat episcopatū. alter prelaturam. alter parrochialē curā. alter pallatinatū. alter iudicatū. et sic de alijs. putantes se felices si status huius mūdi assequant. Hz postqz se credūt securiores tūc submergūt et multo velocius descendūt ad infernuz qz prius ascendebant ad talem gradū. Et tantum de secundo.

¶ E ¶

Dixi tertio ꝙ considerare debemus que sit sapientia et scientia quā christus legit sedēs turbis predicasse. Duo autem dicuntur ō christo. Primo ꝙ predicabat. Secūdo ꝙ predicabat sedens. et vtrūqz sue dignitati cōuenit. Est em magister verus. Johānis xiij. Vocatis me magister et domine. z bñ

p z

dicitis. sum etem. Et ideo merito sedens docebat. Matthei qnto. Et cum sedisset aperiens os suū docebat apostolos. Vbi dicit Beda. Sedens docet quod ad magisterū pertinet dignitatez. Est etiam iudex equissimus. et ideo sedens sententiaz fert de operibꝫ singulorū. Nam sententia non est ferenda nisi sedendo. De sen. et re iudi. Cum eterni. de sen excom. Cum medicinalis. libro. vj. Est insuper remunerator largissimus. et ideo nature vnicuiqꝫ deliberat reddere iuxta opus suuz. De primo scz cum sit magister doctissimus. ideo sedens docet de nauicula. quietus docet. quia sedens. vt quietos esse doceat qui docentur. Nullus em doceri potest ab hoc magistro melius nisi sedeat. id est. quiescat a peccato. Iuxta illud. Quiescite agere peruerse. discite bene facere. Docentur autē ab isto magistro diuersimode. Nam reges z prīncipes z omes iudices terre docentur iuste iudicare. Sapie. j. Diligite iusticiā qui prestis populis. Et ꝑ psalmista. Recte iudicate filij hominū. Et ponitur Luce. vj. ratio. In quo em iudicio iudicaueritis iudicabimini. Sed heu iusticia et veritas corruit in plateis. Isaie. lix. Docet mercatores vt non habeant diuersa pondera. Deutronomij. xxv. Nō habebis in sacculo tuo diuersa pondera. scz maius quo ad te. et minus quo ad proximū. Nec erit i domo tua maior et minor modius. Docet agricolas et mechanicos ne vile pro bono vendant. ne fraudem faciant. ne contra primū false iurent. ne ad vsurā mutuent. De quibꝫ psalmista. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. Et sequit. Qui loquitur veritatē in corde suo q̄ non egit malū in lingua sua nec fecit proximo suo malū ꝛc. Docet mulieres esse obedientes suis soceris diligentes maritos. sicut parētes docuerūt Sara m vrorez Thobie minoris. vt habetur Thobie. iij. vbi dicitur. Apprehendentes parentes filiam suā monuerūt eam honorare socerꝫ. diligere maritū. regere familiā. gubernare domū. z seipaz irreprēhēsibilem exhibere. Scdo sedet xp̄us vt iudex equissimꝰ z secretissimꝰ. Unde in ps. dicit. Thronus tuꝰ deus in seculū seculi. virga directionis virga regni tui. Virgaz vocat gladiū bis acutum. quo pscindet corpus ab anima in iudicio. Unde in Pō. Reges eos in virga ferrea. Nec virga corriget illos qui hodie se non corrigūt. j. Corinth. xj. Si nosmetipsos iudicaremus non vtiqꝫ iudicaremur. Unde. Qui se corrigit nō est corrigendus. Tertio xp̄s sedet vt remunerator largissimꝰ. Istud erit qn̄ vocabit operarios reddere illis mercedē suā. Matth. xx. Tunc em non qualitercūqꝫ cuīlibet sed mature deliberate et successiue reddet vnicuiqꝫ ꝓm opera sua. ꝛc.

Dñica qnta post trinitatis. II Sermo. XCIII

Per totam noctez laborantes nihil cepim⁹. Luc. v.

Inter cetera mala penalia q̄ homini acciderūt ex peccato primoꝝ parentum est vnū precipuū. difficultas ad bona opera. ita q̄ non potest homo expedite ꝓm sua naturalia in operatione boni procedere. Unde ꝓm Robertū holgoth sup li. Sap. cap̄. ix. Si primꝰ homo in statu innocēte pstetisset oīs eius posteri meruissent sine labore. Cuius rō est ꝓm ipm. qa perfecta fuisset obediētia carnis ad spm̄. Dicut em mouet celū sine fatigatione z labore. eo q̄ suo motori non resistit. ita corpus tunc ab anima sine labore fuisset motū. Jam vero nec cogitare deum. nec de eo loqui possumus sine labore corporis. et multo forꝫ nec operari meritorie et nobiꝫ sine magno labore. Unde in ps. Et tristima bā vt cognoscerē. hoc labor est ante me. Intm̄ vera e in ꝓtrariū nostra conditio. vt q̄ nati fuissemus ad quietē si pctm̄ non esset. generaliter et q̄si naturaliter nascimur ad laborez. dicente Job. v. Homo ad laborē nascitur. Sicut aūt pegrinus veniens ad concursum viaz. eligere poterit ꝑ quā viā voluerit ambulare. nullā tm̄ ibit sine labore. Ita homo posit⁹ in hac vita multas vias viuendi inuenit. in diuitijs. in pauptate. in honore. in seruitute. in delicijs. in miserijs. sed nullā arripiet in qua nullū laborē nō inueniret. Si diues esset. voluerit in diuitijs ꝙgregandis seruādis z dispēsandis necessario laborabit. Eccl. xxxj. Laborabit diues i cōgregatiōe substantie sue. Et pauper. seqr̄. Laborabit paup in diminutōe vict⁹. Et sic vbiqꝫ discurrēdo semp laborē inuenit. qm̄ hec est maledictio toti generi humano

no inflicta Gen.iij. Maledicta terra i ope tuo. In laboribꝫ comedes ex eo oibꝫ diebꝫ vite tue. Propter qd Salomon attendens tanta antiquitate dixit Eccs.j. Vidi oia que cunqꝫ sub sole erāt. z ecce labor et afflictio spūs. Et q necessario ꝓcludit q boies ex suis naturalia quātūcūqꝫ laborauerint sine auxilio gre diuine nō pnt aliqd meritorie agere seu mereri quātū ad vitā eternā. Uñ laborare pnt. fatigari pnt. sed vltimo sine gre diuine auxilio nihil possunt capere. eo q gra dei vita eterna Roꝫ.vj. Et ob h post omnē corpis fatigatiōem. post totale viriū ꝓsumptōem nihil innenientes vtilitatꝫ vltimo habēt clamare z pfiteri coram deo suū defectū dicentes. Preceptor p totā noctē laborātes nihil cepim⁹. Nos igit vt aliqd capere mereamur ex pūti sermone nō in nostris viribꝫ ꝓfidētes recurram⁹ ad ꝑceptorem. In cuius verbo laxare debemus retia ꝑdicatōis cuius grām vt impetrare valeam⁹ ad matrē eius benedictā recurram⁹ vt nos doceat laxare retia. salutātes eā cū angelo Aue maria. zc. In qbꝫ verbis tria describunt. Primo humane vite deformitas. quia p totā noctē. Scōo mūdane calamitatis penalitas. quia laborātes. Tertio hmōi laborioſe penalitatis vanitas. qz nihil cepim⁹. Et ita tangunt h tres defectus homis. obscuritas ex pte tpis. quia p noctē. Scōo penalitas ex parte oneris. qa laborātes. Tertio vanitas ex pte operis. qz nihil cepim⁹. Contra qs tres defectus ponunt cōsequēter tres pfect⁹ gre in statu gre et gle. scz luciditas et ꝑclaritatꝫ pulcritudo contra obscuritatē. quia in ꝓbo tuo. Facilitas amenitatis. qa laxabo. cōtra penalitatē sacietas z capacitatꝫ plenitudo. qz rebe zc. contra vanitatem.

Ca C

Dixi primo q h describit humane vite deformitas. qz p totā noctē. Stat⁹ em vite humane compat nocti ꝓpter tenebras culpabiles. Uñ peccata qbꝫ ista vita plena ē designant p tenebras i scripturis. Iuxta qd dr de Egyptijs peccatoribꝫ Sap.xvij. Qꝫ ipis fuit supposita grauis nox z ymago tenebraꝝ q supuentura illis erat. Ipi igitur graviores sibi erant tenebre. Designātur aūt peccata p noctē z tenebras quadruplici ratione. Sūt em corporales causa erroris et deceptōis. causa horroris z stupefactionis. causa languoris z desolatōis. causa timoris et dormitōis. Sic etiam est de peccatis. De primo qūo tenebre corpales sunt causa erroris z deceptōis. Uñ q ambulant in nocte faciliter deuiant. faciliter cespitant. z faciliter cadunt. Job.xij. Qui ambulat in tenebris nescit q vadit. Et generaliter nullus artifex nullus operarius potest in tenebris artē suā sine erroꝛ periculo exercere. Uñ sicut narrat Marcialis cocus Epigramatū.li.j. Pictor qdā redargutus fuit a qdaꝫ parasito. quare tam pulcerrimas ymagies pingeret z turpissimos filios generaret. Ille rñdit q ideo. qa generauit in tenebris z pinxit in luce. Unde metrice dicit. Halba pictor bonus boies pinxisse decoros. Ferē. et indecoros progenuisse natos. Intrā etiā mortis tenebre decipiūt boieꝫ vt ois q vult male facere vt aptius faciat odit lucē. qz p tenebras malefactor se pregit z alios improuisos circūuenit. et ideo oia vicia vt cōmuniter fiunt de nocte. Sic patet de Loth peccāte cū filiabꝫ Gen.xix. Et de duabꝫ mulieribꝫ quarū altera subtraxit alteri filiū viuū.iij. Re.iij. Et xps de nocte fuit captꝰ. vt pz p oēs euangelistas. Uñ Luce.xxij. dixit eis xps. Hec est hora vra et ptās tenebraꝝ. In tenebris noctis capta fuit Troya. sicut narrat Dares frigius. In tenebris furant fures. Job.xxiiij. Perfodiūt in tenebris domos. Sic igit iste tenebre corpales multi sūt occasio pcti. ita z tenebre spūales q sunt subtractio gre diuīe ab aia. sūt occasio homini ad peccandū. Nam ꝓcito aufert lumen seu sol discretōis a rōne in homīe. statim cadit in tenebras peccati. Juxta illud ps. Nescierūt neqꝫ intellexerūt. Ecce defectus ꝑ discretōis in cognoscēdo. Et seqt. in tenebris ambulant. Iste tenebre mortū essent plus metuēde qꝫ oculoꝝ. Sicut dicit Augustin⁹ in sentētijs prosperi. cap. xxxiij. Et fingunt poete. Et sicut tāgit Claudiā⁹ in maiori.li.j. Q omes pestes infernales q dicunt esse vicia z supplicia nate fuerūt de nocte z achirōte. Est aūt achiron fluui⁹ infernalis. Et dr ab a qd est sine. et chiron gaudiū. qi sine gaudio. Uel ab a qd ē sine. z cheron qd est salutatio. qi sine salutatiōe. Eodē mō moraliter oia vicia generata sūt p noctē. i. dyabolū. et Euā q nō fuit salutata

ta a dyabolo gaudio sed decepta a dyabolo. et maledicta a dyabolo. vt patz Gen. iij.

¶ B ¶ Sed diceres. Et quo vt supra dictum. nox et tenebre culpe causantur in homine per subtractōem luminis diuīe gratie. videk q homo sit excusabilis qui tales tenebras incurrit. cuz deus subtraxit sibi eas sine voluntate. Ad quod respondeo. q aliter causatur nox ista materialis ꝯ spiritualis. Nam materialis causatur p recessum luminis a nostro emispherio seu aspectu. Quoniam postꝯ sol incipit sub terra moueri z a nostro aspectu subtrahitur. statim causat nox. et sic subtractio solis et recessus eius a nobis causat noctem. Sed sic non est de nocte spirituali que nō fit p recessum gratie diuine a nobis. sed per recessum nostrum ab ea. Ipsa em̄ gratia q̄ntum ad se semper presto est adesse homini et illuminare cōtinue animā eius. Sic q postꝯ se voluntas nostra subtrahit ab ea per inclinatiōem et conuersionem a bono incōmutabili ad bonum cōmutabile. tūc recedit ab eo gratia diuīa. Propter quod Innocencius quartus dicit. Q christus est fidelis socius. quia non dimittit hominem nisi prius dimittatur. Et Augustin⁹ in libro Supputationū capitulo. iij. dicit. Deus a quo auerti cadere est. ad quē conuerti surgere est. in quo manere consistere est. Deus quem nemo amittit nisi decept⁹. nemo querit nisi ammonitus. Nemo inuenit nisi purgatus. Dicit etiam Robertus bolgoth super. x. cap. libri Sapientie. Q Cayn recedendo a sapientia incurrit homicidium. et ex hoc dicit quia prius ordine nature homo dimittit deum et recedit ab eo. Prius em̄ ordine nature homo peccat ꝯ priuatur gratia. licet simul tempore. Unde Bernhardus. Dulcis ih̄s primus est in accessu. vltimus in recessu. Unō Job xxj. dicitur de peccatoribus. qui dixerunt deo. Recede a nobis. scientiā viarū tuarū nolumus. Et glosa ordinaria super illud Threnor. Misericordie domini q nō sumus consumpti. dicit. Fons misericordie non exiccatur nisi tu prius fueris exiccat⁹. Unde ymaginandum est. q sicut suspensio nubis cōdensat tenebras hic inferius. Sic quando in anima est ira et rancor vl' inflatio superbie. vel obnubilatio carnalis concupiscentie. Tunc ex recordatōne rancoris vel delectatione superbie. vel carnalitatis causatur nebula tenebrosa obscurans animā. que a se excludit gratiam diuinaz. Et ista vocatur macula seu tenebre interiores. sm̄ magistrū in libro sententiarum. Non ergo subtractio gratie diuine ē in causa huius noctis et macule tenebrose effectiue. sed ipsa voluntas liberi arbitrij. que principaliter remouet se z subtrahit ab hac luce. et obturat fenestrā cordis ne intret lumen solis diuine gratie. Unō sicut obscuritas causata in camera p clausuraz solis. non est effectiue a sole. sz a claudente fenestram. ita et hic. Bene tamē concedi potest sm̄ quosdam. q gratia diuina est causa permissiua h⁹ obscuritatis hois quia permittit obscurari animā per peccatum. sed cum operante libero arbitrio. cui totū hoc imputatur. Unde licet opus meritorium nō est soli arbitrio deputandum. sed magis gratie. ita econuerso opus culpabile et demeritorium totaliter est attribuendum libero arbitrio. Est ergo dicendum q hec nox culpe causatur per auersionem liberi arbitrij a deo. cui merito subtrahitur gratia. quia non est cōuentio lucis ad tenebras. Unde sicut recte post pluuie inundationē relinquūtur vapores ex quibus causantur nebule tenebrose et obscure. ita post pluuiam carnalis concupiscentie. vel alterius peccati. relinquitur tenebrositas q̄ prohibet ne homo clare deū videat. et quod plus est ne lucez a tenebris discernat. Intantū enim obtenebrant carnales homines vt illecebrosum amorem et fetidum verū factum esse dicant. Unde Job. xxiij. Perfodiunt in tenebris. sez carnalis amoris. domos. et ignorant lucem. sez spiritualis amoris. Secundo tenebre corporales sunt causa erroris et stupefactionis. Isaie. xxj. Tenebre stupefecerunt me. Et Genes. xv. Horror magnus et tenebrosus inuasit Abrahā. Eodē mō peccata in p̄senti vita reddunt hominez stupidum et timidū. dictante conscientia ꝓpria fore puniendum a deo Juxta illud. Testimoniū reddente illis conscientia ipsorum. Et Sap̄. Semper enim presumit. id est. p̄cogitat sibi penam futurā seua et perturbata conscientia. Unde potest peccator dicere illud. Ps̄. Timor et tremor venerunt super me z contexerūt me tenebre. Tenuo

tenebre corporales sunt causa languoris ⁊ desolationis. Omis enī infirmitas vt cōiter plus de nocte q̄ de die affligit infirmū et magis paciunt languidi in nocte q̄ in luce. Unde Thobie q̄nto. Quale gaudium mihi est qui in tenebris sedeo et lumen celi non video. Propter quod dixerūt antiqui quidam q̄ anima intellectiua coniūgitur corpori mediante quadā luce. Et iterū q̄ omnis sensus operatur quadam luce. Et Aristoteles. ij. de anima dicit. Q̄ intellectus agēs est habitus velud lumē quoddam. Et Augustinus dicit in diuersis locis. Q̄ veritas non videtur nisi in quadā luce sui generis. que omnia lucis nobilitatem ostendunt. Et ideo sicut in luce est vera hominis salus ⁊ solaciū. ita in tenebris est desolatio et omnis languoris augmentatio. Sicut autē gratia lux est. ita absentia gratie tenebre sunt. vt dictum est. q̄ hominem ad languorem desperatōnis inducunt. Unde omnes dies peccatoris sunt tristes et desolati. Justi autem solacioſi et leti. Juxta illud. Lucri dies peccatoris mali. Secura mens quasi iuge conuiuium. Hinc dicitur de peccatore Eccs. v. Cunctis diebus vite sue comedet in tenebris et in curis multis et in erūna et tristicia. Quarto tenebre corporales sunt causa corporis et dormitionis. Hec mirū. Absentia enī gratie diuine reddit potentias sensitiuas ligatas. ⁊ pcipue potentiā motiuā ligatā vt nihil bonū ⁊ meritoriū ad premiū vite eterne possit homo interim operari. ſ. Re. ſ. Impij in tenebris pticescent. Et re pticescent. q̄ non est speciosa laus i ore pctoris. Ps. Peccatori dixit de⁹. quare tu enarras iusticias meas. Unde q̄cito dyabolus peccauit factū est silentiū in celo. Apoc. xij. Qui mox vt peccauit a laude dei pticuit. vt dicit Hugo. Uñ ei ōr. Ubi eras cū laudarent me astra matutina. Additur aūt. ſ. Regū. ſ. in auctoritate predicta Quia nō in fortitudine sua roborabit vir Doc est dicere fm Robertū bolgoth sup li. Sap. Quia naturalia non sufficiunt ad merendū vitaz eternā sine lumie gre diuie coagente. Juxta illud apli. Non ego operor solus bonū. sed gratia dei mecū. Uñ gratia dei vita eterna. Romanoz vj. Unde sicut petm dicit nox et tenebre. ita gra dicitur mane et diluculū. ꝓpter multas causas quas ponit Innocenti⁹ quart⁹ super illud ps. Mane astabo tibi. ps. v. Primo quia sicut mane latrones fugiūt. sic ⁊ īfusiōe gratie fugiūt demones. Exodi. xiiij. Jam q̄ aduenerat vigilia matutina. et ecce dñs respexit sup castra Egyptiorum ⁊ interfecit exercit⁹ eoz Job. xxiij. Si subito apparuerit aurora arbitrat⁹ vmbram mortis Job. iij. Qui male agit odit lucem. Secūda ratio. q̄ fere tūc abscondunt. id est. praue cogitationes. Ps. Posuisti tenebras et facta est nox. in ipsa pertransibūt omnes bestie silue. Et sequitur. Ortus est sol et congregati sunt scz ad cubile. Tertia ratio. q̄a sic mane diei alleuiant⁹ infirmitates. sic in ortu gratie temptatōes mitigant⁹. Ysaie. xxxviij. Sperabam vsq̄ ad mane. Job. vij. Si diluculo consurrexeris ad deū et omnipotentē fueris dep̄catus si mūdus et rectus incesseris. statim euigilabit ad te ⁊ pacatū reddet habitaculū iusticie tue. Quarta ratio. Sicut mane diei cantant aues. sic in aduentu gratie cantat turtur contritionis. Canti. ij. Vox turturis audita ē in terra nostra. Item philomena leticie Job xxxviij Ubi eras cū me laudabāt astra matutina. Quinta ratio. quia mane excitant⁹ homines a somnis. Canti. vij. Mane surgamus ad vineas. Hoc significatū est. iij. Regum. xix. Ubi angelus domini excitauit Helyam dormientē. Sexta ratio. quia tūc homo ꝓparat se ad bene operandū. Psalmista. Exibit homo ad opus suum. Romanoz. xiij. Hora est iam nos de somno surgere. Septima. quia tūc homines surgūt de suis lectulis. id est. a carnalibus desiderijs. Canti. iij. In lectulo meo p noctem quesiui quem diligit anima mea. q̄siui et nō inueni. Octaua. q̄a tūc homies expellūt tenebras ignorantie Job. xxij. Ruri sus post tenebras spero lucez. Nona. quia tūc boies ad prandiū incipiūt preparare. Unde Exodi. xvj. dicit. Q̄ filij israel mane colligebant manna. Jn hoc ergo mane id est. in ortu gre. dicit ps. Astabo tibi. preparatus scz ad seruitiū. Et in isto mane q̄cūq̄ latrat rebia sua multū capit.

℣ ℟

Dixi secundo q̄ describit mūdane calamitatis penalitas. quia laborantes. ⁊ est ista calamitas et parte oneris. Tot⁹ nāq̄

decursus presentis vite ꝯntũcũqꝫ delectabilis apparet nõ est aliud i rei veritate nisi penalis laborint⁹ et onus ꝯuissimũ. Dꝭ q̃ ꝓquerũt tam iusti dicẽtes illud Math.xx. Portauim⁹ pond⁹ diei z estus. qꝫ etiaz reꝓbi. dicẽtes illud Sap.v. Lassati sum⁹ in via iniquitatis z pditõnis. Unde nõ est differẽtia in hoc inter iustũ et impiũ. oĩs homo indifferenter ad laborẽ nascit. Job q̃nto. Non est quicqꝫ sine labore sub sole. non est sine defectu sub luna. nõ est sine vanitate sub tempe. Inq̃t Innocent⁹ quartus de vilitate hũane cõditionis. capl'o. r. O qꝫ vana ẽm ipm sunt studia hominũ qꝫ diuersa sunt exercitia. vnus est tñ finis omniũ. et idem affectus et afflictio spũs. Occupatio magna creata est omnib⁹ hominibus. z iugũ graue super filios Adam a die exitus de ventre matris eorũ. in diẽ sepulture in matrem omniũ Eccl. xl. Et ibi deducit ꝺ diuersis laborib⁹ diuersoꝝ statuũ. Nam oẽs stat⁹ hominũ sunt i ꝓtinuo labore z afflictõe sic ꝓbat inductiue. Uerũtamẽ licz indifferẽter tã iusti qꝫ ꝓuersi z reꝓbi laborare nõ cessant sic ꝓbat inductiue. diuersimode tñ pcedũt. Ulñ diuersi sũt eorũ labores. Est eñ labor q̃dã cõis tã bonoꝝ qꝫ malorꝝ. Alter est labor tñ malorꝝ. et tertius labor tñ bonorꝝ. Prim⁹ labor bz vtilitatis tẽpalis fructũ. Scõus bz lucrũ pene iehẽnalis. Tertius bz fructũ mercedis eternal'. De ꝓio laboze scz cõmuni omniũ ꝓz. qz tam sapiẽtes qꝫ insipiẽtes. tã diuites qꝫ pauꝑes. tã serui qꝫ dñi. iusti z iniusti subdunt graui labori iuxta ꝓditõem stat⁹ sui. Nã sapiẽtes indifferẽter tã iusti qꝫ iniusti babẽt magnã difficultatẽ in cognoscendo veritatẽ. requirẽdo sapientiã z acquirẽdo. Sicut deducit Innocen⁹ q̃rt⁹ li. de vilitate humane conditõis. capꝫ. rj. Ubi ponit exemplũ de Salomone q̃ ꝺ se dicit. Dedi cor meum vt scirẽ prudentiaz atqꝫ doctrinã erroreſqꝫ z stulticiã. et agnoui qꝫ in his esset labor z afflictio spũs. eo qꝫ in multa sapientia multa indignatio. z q̃ addit sciam addit laborẽ. ꝓpter q̃d dicit idẽ cũctas res difficiles. nemo eas pt explicare sermone. Unde Ecclesiastes primo Et Eccs. viij. Est homo qui diebus et noctibus somnũ nõ capiet oculis suis. nulla opa dei potest undagare ratione. et q̃nto magis laborabit ad inquirendũ tanto minus inueniet. Dec Innocẽci⁹. Lũ g nullus sit sapiens a natura. vt dicit phus. vj. Ethicoꝝ. capꝫ. viij. Certe tã iust⁹ qꝫ iniust⁹ oportet eã acqrere non tñ sine labore z difficultate. Dicit eñ Aug⁹. de moribꝫ eccle z manicheoꝝ. lib. j. capꝫ. xxix. Sapiẽtia si nõ totis viribꝫ cõquisicaꝭ inueniri nõ pt. Propter q̃d narrat Hugo in li. Didascolon pte. ij. Q lectũ sapiẽtie q̃tuoꝝ iuuenes portabãt duo adolescentes. z due puelle. scz amoꝝ et laboꝝ. cura z vigilia q̃ omia plena sunt difficultate. Et Johãnes in Policraton li. iiij. narrat. Q sapia apud gentiles scribebat prefortibus in ymagine ꝓncipis. cum his ꝝbus. Usus me genuit mẽoria peperit Sophiã me vocant greci latini sapientiam. Dicit Salomon ponens modũ acquirẽdi eam. dicit q⁹ sit querenda et effodienda cum labore graui. sicut effodiunt thesauri de terra. Prouer. ij. Patet iste labor in antiquis phis qui ꝓ acquirenda sapientia multa sustinuerũt. Nam q̃nta sustinuit Plato peregrinando Egyptum et magnã Grecaꝫ vt sapiẽtiã acqreret. Similiter refert Valerius li. viij. Q Carneades laboriosissimus ac diuturnus phus fuit. qui vsqꝫ ad nonaginta annos studuit. Socrates vsqꝫ ad centum quatuoꝝ annos studuit. Crisippus vsqꝫ ad octuaginta ãnos studuit. Sophacles ꝓpe centũ vnum annos. Simonides vsqꝫ ad octuaginta annos. Si g illi tantũ studuerũt in acquirenda veritate et sapientia humana. et cum tanta difficultate et labore inquisierunt eam. q̃nto magis xpiani deberent subire labores acquirẽdo scizaz salutarẽ audiẽdo verbũ dei. in q̃ consistit tota sapiẽtia audiẽtis. Dico non tñ in iuuentute sed etiaz q̃usqꝫ ad senũ nũqꝫ desistẽtes. sicut audire z sic bñ facere. Eccli. xxxij. Fili accipe in iuuẽtute tua doctrinã vsqꝫ ad canos inuenies sapientiam. Sic z vsqꝫ ad canos inuenies sapientiam. Sic fecerunt sancti qui longo tempoze desiderabant ꝓ acquirenda sapientia diuina. Nam Hieronimus. Augustinus. Ambrosius. Gregoꝝius. et Bernhardus. et sic de alijs. qui etiã cã nobis in scripturis reliquerunt. Sed ecce bodie contrarium inuenitur in christianis. qui negligentes sũt in addiscendo modo bene viuendi. et morum sanctitatem. sed sunt diligentissimi in

acquirendo iura ciuilia propter temporalium vtilitatem artem bellandi propter rapacitatem. artem negociandi propter pauperatem. et sic de alijs. Que acquisierūt propter vite psentis promotionē. z administratoz Cum tñ dicit Seneca pagan⁹ Epl'a. xviij Vel fm cōmunes libros. xxxvj. Quia alia negligēda sūt. vt studio bñ viuēdi assidea/mus. cui nullū tps sat⁹ magnum est. et si a puericia vsqz ad bīani cui termios vita p/ducat. nō solū aūt in acqrēdo sapiaz sz etiā vict⁹ necessaria. m'lti sunt labozes omniuz mortaliū. eo q oēs in sudoze vescūt pane. Hen. j. Uñ oēs currūt z discurrūt p semitas. ascendūt mōtes. trāscēdunt colles. transuolant rupes. peruolant alpes. transgrediuntur foueas. ingrediuntur caūernas. rimāt viscera terre. profunda maris. incerta flumīs. opaca nemoz. inuia solitudinis. exponūt se vētis et ymbribz. tonitruis z fulminibz. fluctibz. pcellis. ruinis. z pcipicijs. metallū cudūt z conflant. lapides sculpant. lingna scindūt z dolāt. telas oz/diunt z texūt. vestes incidūt z psuūt. edificant domos. plantāt vineas et ozros. excolūt agros. succēdūt clibanos. exstruūt molendina. piscant. venantur. et occupantur. meditantur. et cogitant. consiliant. et oz/dinant. Et hec omnia fm Innocentium faciūt boies vt nutriant. Nō solū aūt hoc faciūt iniusti. sz etiā iusti z sancti. q labozes manuū suaz māducāt. vt dz in ps. Magis iūstis labozib⁹ iustis et licitis inuigilāt vt habeāt vnde necessitatē ppriā sustentēt. et vñ necessitatē tribuāt pacenti. vt dicit ap'lus. Iniusti vero q de mendacio viuūt. lz ali/quādo labozare vident. tñ magis fm Innocentiū furant. mercant. contendūt. preliāt. et innumerabilia talia vt opes congerant z questus multiplicent. sectant lucra vt dignitate excellant. vt potestate excedant Et hoc quoqz labor et mentis afflictio est. vt probat Salomon Ecclesiastes. Quid de pauperibus qui inedia premuntur. fame cruciātur. erumna. fame. siti. frigoze. z nuditate. frigescunt. tabescunt. spernuntur. et confundunt. O miserabilis conditio mendicantis. et si petit pudoze confunditur. et si non petit egestate consumitur. sed vt mē dicet necessitate compellitur. De afflictione dominozum et seruozum quid attineat dicere. At seruus minis terretur. angarijs fatigatur. plagis percutitur. Dominus si est crudelis oportet eum timere propter nequiciam subditozum. oportet esse vndiqz semper munitum vndiqz esse paratum. vt possit malignantium insidias precaue/re. impugnantiuz iniurias propulsare. hostes atterere. cines tueri. Hec sufficit dici malicia sua. Sed dies dici labozes cruciat. et noz nocti sollicitudinem indicat. Dies ergo laborioſi ducuntur. et noctes insomnes impenduntur. Nec Innocēc⁹ vbi supza capitulo. xiij. Et iste est labor cōmunis bonoruz et malorum. quia quo ad hoc equa est vtriusqz conditio. Secūdus labor est malorum tm. qui dicunt. Lassati sumus in via iniquitatis. Sapientie qnto. Hic labor est difficilimus et cum maiori labore perfici poterit. Peccatoz autem seruit mūdo dyabolo z carni. Niere. ix. vt inique agerent laborauerūt. Sz certe qz/uis sit labor iste difficilis. tamen a peccatoribus non sentitur. Sicut dicit Leo papa in quodam sermone de ieiunio. Q libētius suscipitur labor pro desiderio voluptis qz pro amoze virtutis. Et Gregozius super Ezechielē. Quibusdam prauis mēribus nihil est laboriosius qz si eis precipiatur vt hui⁹ mūdi actib⁹ nō laborent. et qntus est labor sustinere bastilndia torneamenta militibus. quantus labor trāsire maria. periculosos passus spaciari mercatoribus. seruire in curijs regum vel principum. adulari cum obiurgationibus dominozum. cum remorsu consciencie. cum inuidia sociozum. cum oñi infoztunio cozporali. pro prebendis et dignitatibus. pro episcopatib⁹ et prelaturis. Tertius labor est bonoruz tm seu penitentium et contrituz. per quem dimittuntur peccata et acquiritur consolatio eterna. De remissione peccatoz dicitur in Psal. Uide humiliatem meā et laborem meū. et dimitte oñia peccata mea. De consolatione eterna dicitur Math. xj. Uenite ad me oñes qui laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. Narrat sextus Julius Stragematū li. j. cap. lj. q Cirus rex persaz volens milites suos cōcitare contra medos duxit eos ad quandā siluaz z ibi eos tota die fecit laborare succidendo ligna. In crastino aūt fecit

eis optimam cenā cum gaudio et leticia. et demū interrogauit. quis dies eis magis placuisset primus an secūdus. Qui respō/derūt q̄ secundus. Quibus ille subiunxit Sicut per laborē hesternū ad hodiernuz conuiuiū peruenistis. Sic felices beatiq̄ nō potestis esse nisi prius medos vicerit̄. Sic posset dici penitentib⁹ laborantibus quia felices esse non possunt nisi prius la/borauerint. Formā aūt laboris ponit p̄s. dicens. Laborauī in gemitu meo lauabo p singl'as noctes lectū meū lacrimis meis stratū meū rigabo. Iste labor licet sit du/rus et difficilis. tamen facilis potest eē tri pliciter. Primo per occupationū variatio nem. Secūdo per collaborantiū cōsidera tionē. Tertio per magne mercedis expec/tationē. De primo qūo labor bonor̄ sit fa/cilis per occupationū variationē. Nam si homo nūc orat. nūc legit. nunc scribit. nūc laborat. facile videbunt omnia Juxta illud Nūc lege nūc ora nūc cum feruore labora. Sic erit hora breuis z labor ipe leuis. Et ß etiā est q̄d docet Aug⁹. in li. de sancta vir ginitate. Diuersis inquit seminib⁹ pecto/ris tui colles sere. nunc iciunijs mediocri/bus. nūc parcioribus. lectione. opere. prece. vt mutatio laboris inducie sint quietis. Secūdo facilitat laborē collaborantiū cō sideratio. Si eīm cōsideram⁹ xp̄m ducē q̄ de se dicit per Psalmistā. Paup ego sum z in laboribus a iuuētute mea. Item apostol⁹ ſ. Cor. iiij. Usq̄ in hanc horā esurim⁹ z si/timus. et nudi sumus z laboram⁹. Unde ap'lus cōmendat nō solū viros sed et mu/lieres que multū laborauerūt in domino. ad Philipp. iiij. Propter q̄d dicit Greg. v. lib. Moral. Sublenatio laboris est visio collaborantis. Et Jacob. Exemplū acci/pite fratres laboris et pacientie, p̄phas qui locuti sunt in nomine dñi. Tertio laborez sanctū facilitat in p̄senti magne mercedis expectatio. Athletis hinc currentib⁹ ꝓponi tur brauium in fine stadij. Nullus ergo la bor durus est fm Hieronimū quo gloria eternitatis acquirit̄. Sap. iij. Bonor̄ ope rū gloriosus est fructus. Et Sap. x. Red det deus mercedem laborū sanctor̄ suor̄

D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis/sis describit labo/riose penalitatis vanitas. cum dicitur. Ni/hil cepimus. Et iste defectus est ex parte operis. De q̄ quidē vanitate dicit Sap. iij. Uacua ē spes illor̄ z labores eor̄ sine fru/ctu. intellige sine fructu salut̄. licet nō sine fructu temporali. Nam receperūt hic mer cedem suā Matthei. v. Sed sunt sine fru ctu eterne remunerationis. Sapientie. iiij Fructus eorū inutiles et acerbi ad man/ducandū. Et reuera laborantium male in hac vita fructus acerbus erit. quia perpe/tua confusio. Romanor̄ vj. Quem fructū habuistis in quib⁹ nūc erubescitis. Est au tem sciendū q̄ tota vita mundialium quā quasi in quadā nocte ducūt. eo q̄ nō lucet eis lumen intelligentie superne nō est alid nisi vanitas inutilitas et finalis infructu/ositas. ita q̄ tales in fine nihil aliud dice/re poterunt nisi illud verbum. Per totam noctem laborantes nichil cepimus. Hoc patet. quia auarus q̄ntūcūq̄ cōgregat hic diuitias nichil capiet in futuro et eis cum eas secū capere nō possit. Ps. Cū dormie rit dives nō sumet secum omnia. Cū mori/to dicet. Nihil cepi. quia relinquet alienis diuitias suas. Similiter superbi q̄ntūcun/q̄ se glorificauerūt in hac vita. tamē fina/liter dicent. Nihil de gloria nostra cepim⁹ eo q̄ gloriā eorū in confusionem mutabit deus. vt dicit per prophetā. Et Psalmista dicit. Q̄ non descendet cū eo gloria dom⁹ eius in sepulchrū. Unde ipi superbi dicūt in inferno Quid nobis profuit superbia aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis transierūt omnia quasi vmbra. Sapiēte q̄nto. Et certe facilis est respōsio. q̄ nichil profuit sed obfuit. quia superbis deus re/sistit. Jacobi. iiij. Et bene cōungit superbiz ad diuitias. Quia vermis diuitum super/bia. fm Augustinū sermone. xxxj. Uñ eun dem fructū habent. scz vanitatem finalem quia tam dives q̄z superb⁹ cum dormierit nihil secum afferet. Job. xxvij. Et Boet⁹ iij. de consolatōe. Defunctumq̄ leues non comitantur opes. Et hoc est quod dicitur Job. xxvij. Q̄ dives aut superbus aperi/et oculos suos et nihil inuenier. Psalmista. Dormierūt somnū snū omnes viri diuiti/arum. et nihil inuenerūt in manibus suis Istud patet in divite purpurato. qui nec guttam aque inuenire potuit et omnib⁹ di/uitijs suis. Nec mirū. Omnia eīm terrena nichil sunt in hac vita Juxta illud. Aspec

terram et ecce erat vacua et nichil. Iere. iiij. Et ideo merito post hanc vitam reuertuntur in nichilum Juxta illud poete. Et redit in nibilum quod fuit ante nibil. Eadem eñ sunt principia resolutõis et compositõis. s. Phisicor. 7 primo de generatione. Nam omis res per quas causas nascitur per easdem dissoluitur. De regulis iuris. Omnis res. Econtrario vero erit de iustis laborantibus in luce. et de die gratie presentis quibus deus reddet mercedem laborum suoruz Sapientie. v. Reddet autẽ eis fructus claros et lucidos contra obscuritatẽ noctis. fructus leues et delectabiles contra fatigationem laboris. et fructus plenos contra vanitatẽ inutilitatis. vt dicãt sancti illud Philippẽ. iij. Reformasti corpus humilitatis nostre configuratũ corpori claritatis sue. Tunc enim fulgebunt iusti sicut sol et tanquã scintille discurrent. vt dicitur Sapientie. iij. Nec mirum. quia hic fulgebant claritate fame. vite. et doctrine. Unde merito tunc fulgebũt luce splendidi. vt dicitur Thobie. xiij. De ipis eñ dicitur in vita pñti et de qlibet ipsorum illud. Quasi sol fulgens. Et iterum. Quasi sol refulgens sic ille refulsit in templo dei. Propter quod ipsi merito in vita futura et beata fulgebunt sicẽ sol in regno patris eorum. prout eis promittit dominus Matthei. xiij Fulgebũt sancti sicut sol in regno patris eorũ. Vi. p cer. to dicent in gloria. Portauimus pondus diei. penitentie videlicet sancte. 7 estus scz tribulationũ. per totam diẽ transiuimus per ignem et aquã. et ideo eduxisti nos ad refrigeriũ. Unde ḋa in die laborauimus. merito multũ cepimus et plenum gaudiũ reportauim⁹. Johannis. xvj. Gaudiũ vestrum plenũ sit quod nemo auferet a vobis. Cuius gaudij participes nos faciat dominus noster ihus xps.

Dñica sexta post trinitatis. I Sermo. XCIIII

Nisi abundauerit n. iustitia vestra plus qz scribarũ et pharisecoz nõ intrabitis i regnuz celoz. Matthei. v. Sicut dicit Henricus de vimaria de perfectione interioris hominis libro septimo, capitulo duodecimo

Q lex naturalis homini in sua creatione indita. per abusum peccandi iam fuit obruta. et quasi oblitioni tradita. Ideo necessarium fuit eam per legem scriptam posteris innouare. Quia vero vt idem ait capitulo. xiij. ibidem. Antiqui patres sub lege veteri degentes. non fuerunt capaces legis euangelice. quam magister perfect⁹ dedit. et eam in seipso perfectissime adimpleuit. in eo q nõdum poterant audire illud perfectionis consilium. Qui te percusserit ad vnam maxillam prebe ei alteram Qui talionis lege nõ contenti pro vna alapa telorum vulnera mortalia rependebãt Hec etiam illis dici poterat. Diligite inimicos vestros. quibus propter sui cordis duriciam concessum fuit inimicos odire. ne amicum pariter odissent. Hec ille. At vbivenit plenitudo temporis. postq̃z videlicet deus pater misit filium suũ in mũdũ. vt dicitur Gal. quarto. Qui veniens fecit sibi populum acceptabilẽ sectatorem bonorũ operũ. vt dicit apostolus. Itaq̃z huic populo tanquã ad legem perfecte iusticie bene disposito et abili. tanquã dulcis 7 rectus dominus legem dedit perfectã delinquentibus in via iusticie. imperfecte scilicz legis antique. prout promiserat per prophetam Hieremie. xxxj. Dabo legem meã in visceribus eorum. et in corde eorũ scribam eam. Per quã quidem legem rectisicauit deuia. complanauit aspera. lenigauit difficilia. purgauit immunda. absterssit seda. et reliquit perfecta. Lex nanq̃z Moysi erat imperfecta. eo q neminem ad perfectum adduxit. vt dicitur ad Hebreos. vij. Et ideo christus venit vt daret legem perfecte libertatis. De qua Jacobi primo dicitur. Qui inquit perspexerit in lege perfecte libertatis. Interlinearis. Audiẽdo verbum euangelij. Et glosa ordinaria ibidez dicit. legem perfecte libertatis dicit gratiam euangelij. que perfecte liberos facit a seruitute timoris. Qui eñ legem tenebãt in timore seruiebant. Quisq̃s eñ eã transgrediebatur sine miseratione lapidabat. Sed hec lex neminẽ ad pfectum perduxit quia et si timore cogebat seruire. non tamẽ dabat gratiam vt complerent amore et a penis inferni non potuit liberari. Sed caritas que datur in euangelio foris mittit timorem, et ducit ad vitam, Hec Glosa.

Erat etiam lex illa in sua iusticia quodammodo immūda. quia perfecte mūdare nō poterat a pena ⁊ a culpa. in eo q̄ nihilominus necesse fuit suos obseruatores descēdere ad limbum. vbi et si nō fuit pena sensus. tamen erat pena damni tempalis que est grauissima. Et ideo Isaias vocat omnes iusticias veteris legis pannū mēstruate. Isa. lxiiij. Erat etiā q̄dāmō oblīq̄. Vñ Johes veniēs disponebat ad rectificādū viaz dñi. Dirigite inquit viam dñi. rectas facite semitas dei nostri. Sed iusticia xp̄i immaculata est lex. quia mūdat vtrūq̄. scz corpus et animā. Johannis. xv. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē meū quem locutus sum vobis. Et in Psalmo. Lex domini immaculata. Similiter est lex recta. Ps. Justicie domini recte. Et notanter dicit domini. id est. christi. cuius ꝓprie est lex noua. quia per ipm immediate data ⁊ promulgata ⁊ executa. quod de veteri lege nō potest dici. Quia et si fuit auctore deo imperata et dictata. tamen nō fuit per ipsum deū immediate promulgata. sed p̄ Moysen. et executa per populuz. Joh. Lex per Moysen data est. gratia vero per ihm christum facta est. Et apostolus dicit q̄ Moysi lex ordinata est per angelos i manu mediatoris. scz Moysi. Volens igitur dei filius ab imperfecto ad perfectū. ab immūdo ad mundū. ab obliquo ad rectū trahere. venit in hunc mundū. legemq̄ nouam. legem gratie. et gratiose ac perfecte iusticie dedit et condidit. et vt eam tanto gratiosi⁹ cōmendaret et perfectā ostenderet per se ipm eam docuit publicauit ⁊ promulgauit Sed ne adhuc in aliquo deficere videat volens amplius eius perfectionē declarare eam solus obseruauit ⁊ ei se subiecit. Cepit eā facere ⁊ docere. Actū. j. Itaq̄ iam recte clamat ad nos. nos docēs. Nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄s scribaruz ⁊ phariseoz nō intrabitis in regnum celorum. Sicut nec illi ꝓpter eorum imperfectum intrauerunt.

¶ In illo tempore. Dixit ihus discipulis suis. Amen dico vobis. Nisi abundauerit iusticia vestra. ⁊c. In quibus verbis tangitur saluatoris nostri durissima cōminatio timorem incutiens iusticiā pfectam nō obseruantibꝫ. Circa quod tria sunt considerāda. Primo siquidē describit xp̄iane iusticie copiosa perfectio. Cum dicit. Nisi abū dauerit iusticia vestra. Secōo subiungitur iudaice iusticie defectio. cuz dr. plus q̄s scribaz ⁊ phariseoz. Tertio describit pene formidabilis cōminatio. cum dr. nō intrabitis in regnū celoz.

¶ Dixi primo q̄ i verbis p̄missis primo describit xp̄iane iusticie copiosa pfectio. cuz dr. Nisi abundauerit iusticia vra. Pro q̄ sciendum q̄ xp̄iana iusticia ⁊ eius pfectio ꝓsistit i duobus. scz in ope ⁊ mō opandi. Nā dr Deut. xvj. Juste q̄d iustū est exequaris Ubi duo p̄cipit. scilz iusticiā facere. ⁊ iuste facere seu exeq̄. De primo igit videndū est. q̄ sic duo sunt stat⁹ xp̄iane religionis. scz platoruz et subditoz. Sic est duplex iusticia perfecta differēter necessaria vtriusq̄. Prelatorū iusticia dz esse abūdans supra vitā alioz triplicit. Primo q̄ntū ad primū. q̄ dz esse exemplū ad alioz edificatōez. Secōo q̄tū ad deū. q̄ dz fulgere boīby ad dei glām et honorē. Tertio q̄ntū ad seipm. vt pfecte impleat p̄dicatōez suā. Quantū ad primū dz plat⁹ se hz exēplariter. vt ei⁹ exēplo alii meliorent. Et ideo cōparat sali Matthei. v. Vos estis sal terre. q̄ eoz exēplo subditi sicut cibus sale condiunt. Quantū ad deū dz fulgere boīby. Ideo cōparat luci. Ibidē. Vos estis estis lux mūdi. Quantū ad seipm dz platus ope quod docet adimplere. Unde docēs et nō facies minim⁹ vocabit in regno celoz. Matth. v. Secōa iusticia perfecta siue sufficiēs que ptinet ad oīes consistit in incboatōne. non solum operis sed etiā cognitionis. Unde christus dicit. Dictum est antiquis. Non mechaberis. Ego autem dico vobis. Oīnis qui viderit mulierem ad concupiscendū eam. id est. ca intentione et animo vt concupiscat eam. sm Horam. iam mechatus est eam in corde suo. Dictum est antiquis. Reddes domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare omnino. id est. iurare sed non oīno. i. in oīni casu q̄a in aliquo casu iurandum est. et in aliquo non. sm Horam. Et ista erant quo ad moralia. Deinde describit ad iudicialia. ostendens quomodo deberent se habere christiani. Dictum est. et non dicit antiquis sicut supra. Quia moralia sunt iuris antique legis sed naturalis ab inicio impressa mentibus hominū.

Non sic autē de iudicialibus. Unde dicit. Audistis quia dictum est. Oculū pro oculo. dentem pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo. scilz pene. Sed si quis percusserit te ad dexteram maxillam prebe ei aliā. id est. paratus sis ad ampliora paciēter sustinenda. Et ī hoc est consummatio euāgelij. Audistis quia dictū est antiquis Leuitici. xix. Diliges proximū tuū et odio habebis inimicum tuū. Istud vltimū non est scriptum in lege sed est traditio scribarū. Ego autem dico vobis. Diligite inimicos vestros. Tum propter deū. quia omnia dilecti diligenda sunt. nō tm filij sed etiā canes. non tm agri sed etiā sentes et spine et sepes. Tum propter se. qz filij sunt dei. licet insani. quia fratres tui. licet infirmi. Ideo magis indigent diligi. tum propter nos. O si deus faber et ipi lima siue mallei. Unde illi remouēt rubigi nem et soluunt debita peccatorum. Bene facite his qui oderunt vos. Tum propter nature conformitatem. quia homines sunt Isaie. lviij. Carnem tuam ne despexeris. Tum propter vtilitatē propriā. Chrysost. Si bene feceris inimico tuo amplius fe/ cisti. ꝓpter diuinā imitationē. Hieronim⁹. Noli negare quod deus nulli negat. ꝛ ora te pro persequentib⁹ vos. scz ꝓpter manifestam iniuriā. Et calumniantib⁹ vos pro/ pter apparentē iusticiaz. sed tamen occulte fraudulentiā. vel pro psequentib⁹ facto. calumniantib⁹ verbo. Uel psequētib⁹ in pso na calumniantib⁹ in rebus vel fama falsecriminātib⁹. Actuū. vij. Ne statuas illis hoc peccatū. vt sitis filij patris vestri qui in celis est. scz p imitationē nobilitatis paterne Qui solem suū facit oriri super bonos et malos. ꝛ pluit super iustos et iniustos.

¶ Secūdo de modo operādi pre/ dictam iusticiā est videndū. Est autē modus operādi christianā iusticiā multiplex. Primo vt quicqd facit christiā⁹ faciat simpliciter in operando. id est. intentōe debita nō ratione vane glorie. sed ratione salutis ꝓprie et honoris dei. Matth. vj. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. id est. ꝓpter gloriam et fauorē mūdi. nō ꝓpter laudem dei. nō pro/ pter edificatiōem primi. Unde cum facis elemosynā noli tuba canere sicut ypocrite faciūt q̄ mercedē suā h̄ receperūt. Secundo vt quicqd facit christiā⁹ faciat prudē/ ter in discernendo Matth. x. Estote g̃ prudentes sicut serpentes. Et Matth. vij. Attendite a falsis ꝓphetis. Et qa innumerabiles sunt circūstantie ad hoc vt aliquid fiat iuste. Ideo xp̃s reducit oēs ad vnum modū. scz ad debitā intentiōem dicēs. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. id est. ꝓpter gloriā ꝛ fauorē mūdi. nō ꝓpter laudem dei. nec ꝓpter edificatiōez primi. Gal. j. Si adhuc hominib⁹ placerē seruus xp̃i nō essem Uñ sequit. Alioqn mercedez nō habebitis apd̄ ꝓrem vestrū q̄ in celis est. cuius amore nō fecistis. Cum ergo facis elemosynam noli tuba canere ante te. id ē. innotescere ne glorieris in laude tua. ꝛ forte tuba canebant cōuocando ꝓp'um vt oēs cōuenirent q̄si ad spectaculū qū elemosynā dabant. Sic ypocrite faciūt. Augustin⁹. Ypocrita est q̄ simulat illud quod nō est. reprītator alicuius ꝓsone. Et dr ab ypos quod est sub. et crisis aurū quasi latens sub auro. Chrys⁹. Non est deo ingrata elemosyna que videt sed que ideo fit vt videat. quia tales prīcipaliter intendūt honorē vanū et transitorium. ideo amittunt verum et eternū. Ex quib⁹ omnib⁹ patet perfectio iusticie legis christiane. que excellit antiquā. ymo quācūqz aliā legem siue humanā siue diuinaz Sicut enim dicit Lira in prologo super Matthēū. Legis est proprium vicia extirpare. mores aut actus hominū ordinare. inducere ad felicitatem. et plane et lucide tradere veritatem. Hoc autez facit lex xp̃i melius oī quecūqz alia lex. Ideo eius iusticia est perfectissima. Nam primo vicia p fectissime extirpauit. quia omnia mala p/ hibuit et nulla permisit. Unde in hoc leges humane sunt defectuose. quia permittunt minora mala ne veniant maiora. Sicut permittuntur meretrices in ciuitate ne veniant adulteria. Ut dicit Augustinus de ordine. Uerūtamen ista mala que bono modo punire non potest relinquis diuino iudicio punienda. Ut dicit beatus Augustin⁹ in libro de libero arbitrio. Talis fuit lex Mosayca que permisit dare libellum repudij ne vxores interficerentur. Deutronomij. xxiiij. et tradere ad vsuras extraneis ne frēs ꝓpos grauarēt Deutro. xxiij. Que omnia data fuerunt populo

rudi ad euitandū maiora mala. Ideo dicit saluator Matthei.xix. Quia ad duriciam cordis eorū fuerunt permissa. Non sic autem lex euangelica. que prohibet oīa mala. quia etiā verbum ociosum. Matth.xij. Si de ocioso. mlto magis de nociuo. Si de verbo multo magis de facto. Secundo excellit in ordinatione mor. Quia fm philosophū .ij. Ethicor. Intentio legis est ciues facere bonos. In hoc autem deficit lex humana. quia de secretis cordium nō potest iudicare. sed tm̄ de exterioribus actibus. s. Regū.xvj. Homo videt ea q̄ patent deus aūt intuet cor. Similiter lex vetus in hoc fuit defectiua. ꝓpter quod antiquis doctrinis dr. Q illa lex prohibet manum nō animū. vt habet in glosa ad Philippen. ij. Sed hoc male intelligūt iudei. videlicet q̄ mala voluntas nō est peccatum nisi erupat in actū. vt patet p Josephū .xiij. lib. Antiquitatū. Et quādo arguit contra eos Exo.xx. vbi dicit. Non cōcupiscas vxorez proximi tui. Rndent. q̄ ibi nō prohibet concupiscentia interior. sed manifesta exterior id est. signa cōcupiscentie nō facias vt amplexus z oscula. Sed hoc est falsum. quia actus exterior nō habet maliciā vel bonitatē nisi inq̄ntum procedit ab actu interiori. quia peccatū nō est nisi voluntariū. Potest tm̄ intelligi sic ꝙd. q̄ lex vetus prohibet manū nō animū seu cōcupiscentiā interiorē. videlicz in vicio mechie et auaricie tm̄. Et adhuc licet prohibeat talē ꝓcupiscentiā. nō tm̄ transgressoribus infligebat penam aliquā. Et ideo in talibus inuenit imperfectio. Lex aūt euangelica prohibet generaliter cōcupiscentiā malā. et cōcupiscentibus indicit penā infligendā. Unde hic dr. Audistis q̄a dictū est antiquis. Non occides. Qui aūt occiderit. reus erit iudicio. Ego autem dico vobis. quia oīs qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Et eodem modo in aliis preceptis Ex quo patet q̄ ista lex noua nō solum ordinat actus exteriores. sed etiam interiores. Tertio excellit lex noua omnez aliā. q̄a perfectius ordinat homines ad felicitatē. Nam lex humana in hoc est defectiua. q̄a ordinat homines solū ad felicitatem politicam et terrenā. que est tranquillus status et pacificus ciuitatis in ista vita. Non autē ordinat immortale. Et ideo necessaria est lex diuina. que hoc facit. Uerū tamen lex mosaica in hoc defectiua est. q̄a beatitudo nō habetur supnaturalis nisi p grām. Romanor. vj. Gratia dei vita eterna. Hanc grām lex mosaica nō dabat. sed tamen ad eam disponebat. Propter hoc dicitur Hebreor. vij. Q nemine ad pfectū adduxit. sed hanc a christo dandā expectabat. per quam grā et veritas facta est. Johannis primo. Quarto excellit in hoc oīs leges. q̄a lucidius et planius veritatē ostendit. in quo deficit humana lex. que obscure et proxime posita est. cū tm̄ in multiplicatōe populi plures sunt rudes et grossi q̄s stabiles. Similiter lex mosaica. q̄a in velaminibus et figuris tradit veritatē de agibilibus et credēdis. In cuius figura Moyses velata facie loquebatur ad populum Exodi. xxxiij. Propter quod apostolus. j. Cor. x. Omnia in figura contingebant illis. Sz lex euangelica in hoc est perfecta. quia omnia que in veteri testamento erāt sub figuris velata. in ipsa sunt per euidentiam facti manifestata. In cuius signum in passione domini quando misteria noue legis fuerūt implera velū templi scissum est in duo media. Luc.xxiij. Propter quod saluator Johānis.xv. dicit. Uenit hora cū iam nō in proverbijs loquar vobis. sed palam de patre meo annūciabo vobis.

Dixi secundo q̄ subiungitur in duce iusticie defectio. cum dicitur. plus q̄s scribaz et phariseor. Est aūt quadruplex genus iusticie. Prima est deficiens. secunda sufficiens. tertia abundans. et quarta supererogans. Prima scilicet deficiens fuit scribarū et phariseor. quia fuit in ostentatione operis sine rectitudine intentionis. Oīa em̄ faciebant vt viderent ab hominibus Matthei.xxiij. Secūda fuit in mandicia exteriori sine interiori. Mat.xxiij. Ue vobis qui mundatis quod foris est calicis et parapsidis. intus aūt pleni estis rapina. Tertia fuit in iudicio alieno. relicto proprio. Matthei.vij. Quid vides festucam in oculo fratris tui. trabem autez in oculo tuo nō cōsideras. Romanor. ij. In q̄ alium iudicas teipsum condemnas. Quarta fuit in affectu et non in effectu. Quia habebant dei cognitionem et nō amorem. Lu. ce. xj. Ue vobis qui tulistis clauem sci-

entie. id est. cognitiõis diuine. et nõ introi/stis. scz per amorẽ. Quinta fuit in doctria. que erat eis in ore ⁊ nõ in opere Matthei xxiij. Super cathedraz Moysi sederunt scribe et pharisei. omnia quecunqz vobis dixerint facite. sed opera eorum nolite fa/cere. Et sequitur. Dicũt enim ⁊ non faciunt Et Math. xv. Populus hic labijs me ho/norat. cor autẽ eoz longe est a me. Sexta fuit in supstitione traditionũ. ⁊ transgressi/one mandatoz Matthei xv. Quare vos transgredimini mandata dei ꝓpter tradi/tionem vestrã. Septima fuit in discursu si/ne fructu. Math. xxiij. Ve vobis scribe q̃ circuitis mare et aridam vt faciatis vnuz pselitũ. et cum feceritis facitis eum filiuz iehenne duplo maiorem ꝯ vos. attrahe/bant enim gentiles ad ritum ꝓprium. Et cũ attracti fuerant ꝓpter eorũ mala exempla que viderunt. iterum ad gentilitatẽ reuer/tebantur. et ita prevaricabant legem. et sic grauius peccabant ꝯ prius. sm Hieroni/mũ. Istis autem sunt similes aliqui clau/strales. qui libenter attrahunt paruulos ad religionẽ. qui postea malis eorũ exem/plis scandalizati. fiunt magni neqz. Con/tra quos dicit Hieronim⁹. Non eo studio seruam⁹ quesita quo querim⁹. Octaua fuit iustitia eorũ in alligando et non portãdo. Matthei xxiij. Alligant enim alijs onera grauia et importabilia. Digito autẽ ea di/gito mouere nolunt. Contra prelatos ⁊ p/dicatores ac confessores multa de abstinẽ/tia et continentia et de alijs virtutib⁹ pre/dicantes. soli autem voluptuose et incon/tinenter viuentes. Nona fuit iustitia eorũ in presumptione cordis. Sicut patet de illo misero pharisco qui iactitando se de bonis presumptuose dicebat. Jeiuno bis in sabbato. Luce. xviij. Decima fuit iusti/cia eorum in exercitatione corporis ⁊ non pietatis. quia multa paciebantur sed non et pietate. id est. nõ bona intentione Ma/thei. ix. Quare nos et pharisei ieiunamus discipuli autem tui non ieiunant. Per hec ergo decem vana et superstitiosa ipsorum opera transgrediebãtur dei mandata. Et ideo iustitia eorum erat imperfecta. et per consequens defectuosa. Secũda iustitia est sufficiens. et est impletio mandatorum decalogi in charitate non ficta. quantuz ad actus exteriores. sicut fuit in veteri le/ge. Patribus sufficiebat decalogus imple/tus et charitate per actus exteriores. per quod sufficienter euadebant penã damna/tiõis inferni perpetui. licet quo ad ingres/sum regni non erat sufficiens et se. quia ia/nua nõdum fuit aperta. Similiter gratia dei cũ innocẽtia vite est sufficiens iusticia. Tertia iusticia est superabundans. Que habet fieri pluribus modis. Primo vt fi/at ex charitate. vt iam dictum est. et sic ad eam omnes tenentur sm Chrysostomum. Secundo vt impleatur. non solum actu exteriori sed etiam interiori. et vt cohibea/tur non solum manus sed etiam animus. Sic ad eam omnes tenentur scõm Augu/stinũ. Tertio vt non solum impleatur cor/poraliter. sed etiam spiritualiter intellecta. Unde non solum debet christianus non adorare deum alienum faciendo ydolum. et offerendo ei. vel flectendo coram eo. sed etiam non debet amore indebito adhere/re creature cuicũqz. vt in ea finaliter sistat. quia hoc est ydolatria spiritualis. Unde non solum non debet assumere nomẽ dei inuanum. sed etiã nec dicere verbum ocio/sum debet. Item non solum non debet ho/norare in die solenni corporaliter. sed etiã abstinere ab omni inquietudine mentis. que contemplationem eius turbare pos/set. Item non solum debet honorare pa/rentes corporales. sed etiam spirituales. Item non solum nõ debet occidere. sz nec irasci. nec maledicere. nec contumeliam in/ferre. Item non solũ non debet mechari. sed nec concupiscere vxorẽ proximi. Item non solũ nõ debet furari res ꝓximi. sz nec concupiscere. Item non solum falsum te/stimonium non dicere. sed nec verum sub/ticere nec celare. Quarta iusticia est super/erogans. sicut diligere inimicos. orare p eis. Et hec est perfectorũ. vt dicit glo. Lu/ce sexto. super illud Diligite inimicos ve/stros. licet in certo casu. etiam sit preceptũ omnibus. scz vt nullis nocemus nec op/temus malum per se. et eis benefaciamus quo ad bona spiritualia. et in articulo ne/cessitatis bona temporalia ministremus etiam inimicis. alias preter istos casus nõ est preceptum sed consilium. et hoc est de inimicis persone. quia de inimicis ecclesie nec est preceptũ nec consilium ecclesie. Et tantũ de secundo.

⁊ precepto vt consilio vnde gratia

Dixi tertio q̄ in verbis p̄miſſis tangit pene formidabilis comminatio cum dicit. Non intrabitis in regnū celoꝝ. Circa quod sciendū ſm Dyonisiū ca. üj. de celesti hierarchia. Noua lex est media inter veterem et celestē. quod patet. qa in celo dabunt aperte bona eterna. In veteri aūt solū p̄mittebant occulte. ad Hebre. x. Umbram habens lex futuroꝝ bonoꝝ. Ideo necesse fuit ponere vitam gr̄e in qua lex p̄mittit celestia aperte. Sicut ergo lex vetus p̄mittebat suis obseruatoribꝫ tē/ poralia manifeste. vt patet Deutro. vij. vbi dicit. Custodi ergo p̄cepta et cerimonias atq̄ iudicia que ego p̄cipio tibi. Et seq̄tur. Benedicet deus fructui ventris tui. z fructui terre tue et frumento tuo atq̄ vindemie oleo et armentis gregibus ouium tuarum super terram. Ubi apparet bene/dictio tēporalis in bonis terre. Sic econuerso transgressoribꝫ p̄ceptoꝝ cadē lex maledictionem tēporalē p̄dicebat Sicut patet Deutronomij. xxviij. vbi dicitur Si noueris audire vocem domini dei tui. vt custodias oīa mandata eius. maledictus eris in ciuitate. et in agro. et maledictum horreū tuum. et maledicte reliquie tue. maledictus fructus ventris tui. z fructus terre tue. et sic de alijs. que oīa sonant penam tēporalem. Quia vero lex noua p̄mittit suis operarijs vitam eternā p̄mercede Matthei. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata dei. Igitur econuerso suis transgressoribus cōminatur repulsam ab eadez. vt patet hic. Non intrabitis in regnum celoꝝ. Et quibus patz q̄ sicut iusticie legis christi obseruatiōis est maximus fructus. sic et transgressionis est maximū damnū. Sed quia deo p̄picio intendimus euitare damnū et consequi fructum. Ideo breuiter videndū est de eius fructu. Est autem eius fructus tam in vita p̄senti q̄ in vita futura. Nam ipsa iusticia est munimentū p̄liantis. instrumentum iudicantis. et ornamentū triumphantis. De primo q̄ iusticia est munimentum p̄liantis. Comparatur eīm lorice. Juxta illud Ephes. quinto. State induti lorica. Est eīm lorica genus armoꝝ defensiuoꝝ et inuasiuoꝝ. et disponit hominē ad sustinendum inuasiones aliorum sine lesione vulnerum. Isto modo iusticia munit hominem inter p̄secutiones. ita vt nichil ei noceant si iusticiam habeat. Matthei. v. Beati qui p̄secutionē paciūtur p̄pter iusticiam. Et p̄ma Petri. iij. Et quis est q̄ vobis noceat si boni emulatores fueritis. Ista lorica debet indui homo vt oīe op⁹ suum iusticia reguletur. Justiciam hic intellige virtutem generalem ad oīe opus bonum. ſm Chrysostomū. Unde sicut lorice armavalent ad caput. brachia. manus et corpus. ita iusticia ad omnes virtutes. Unde de viro iusto dicitur. Indutus iusticia vt lorica. et galea saluris in capite eius Isaie q̄nquagesimo nono. Dine Gregorius. xix. Moralium. capitulo. xij. exponens illud Job. xxix. Indutus sum iusticia et vestiui me sicut indumento. Dicit sic. Ille iusticia sicut indumento vestitur. qui se vndiq̄ bono opere protegit. et nullam partē actionis sue peccato nudam relinq̄t. Secundo iusticia est instrumentū indicantis Unde comparat regule seu mensure. vel linee qua regulatur opus. Sine enim iusticia nullus bene iudicat. nec disponit. Carbomus qui cedit et planat lapidem. duo semper facit in prompto. scilicet regulam et martellum. Cū martello percutit. z cum regula dirigit et examinat planiciem Ita bonus iudex vel p̄latus duo debet habere in manibꝫ. Malleum ad corrigendum delicta. et regulam legis et iusticie ne fiat excessus in vindicta. Isa. vicesimo octauo. Ponā iudiciū in pondere. et iusticiā in mensura. Unde Augustinus de doctrina christiana. Peruerse plus amas mortem q̄ vitam. Male mori times. et male viuere non times. Corrige male viuere. time male viuere. sed noli timere. quia nō potest male mori q̄ bene viuere. Dec Augustinus. Ecce quantum valet iusta vita. Tertio iusticia est ornamentū triumphantis. Unde cōparatur corone in ludis agoniarum. Sicut in palestra vel cursu brauium proponitur in fine stadij. et illud est p̄miū certantis. Sicut tāgit apostolus .j. Corinth. ix. Stadium in quo certamus

¶ Dnica sexta post trinitatis

et currimus est vita presens. cuius termi/nus est mors. In isto termino reponitur merces nostra finalis iusticia. Ecclī ḡrto. Usq; ad mortem certare pro iusticia. Bz certe contingit quibusdam in currendo q̄ deficiunt in via a triumpho. Sicut contigit Achilete ẽgini. De qua narrat Ouidius. r. Methamorphoseos prope finem. que tante agilitatis extitit in currendo. q̄ nullo viuente vinci potuit. nec aliquem virum dignabatur accipere nisi qui eam cursu vicisset. Et simul cum hoc fuit tante venustatis et pulcritudinis. q̄ ab omnib⁹ nobilibus hominibus amabatur. Currunt multi ofīces nuptias affectantes. sed deficiunt omes et capitibus plectuntur. Tandem iuuenis quidam ypomeneus informatus a venere nuptias Achilite offert se certari. Cui venus tria aurea poma dederat vt ea iuxta stadiū proiceret. et sic a cursu suo faceret virginem retardare. currūt agilime hinc et inde. Incipit ypomeneus fatigari proiecit pomum aureum. Illa videns pomum diuertit se a stadio. z ille eam preterijt et precucurrit. Illa deuiationem velocitate compensans celeriter eum attigit. Ille proiecit secundū pomum. de quo consimiliter illa fecit. tandem cum prope esset metam fortiter proiecit tertium. z lōgius a stadio q̄z prius. Illa cupiditate illecta cucurrit etiam ad pomum. et interim ypomeneus terram contigit et metam. et sic de virgine triumphauit. Sic in cursu vite presentis anime nostre tanq̄z pulchre virgini ad ymaginez dei create. cursor dyabolus. qui non potest eam virtute et velocitate vincere. vincit eam arte. proiciens tria poma. scilicet lasciuie iuuenibus. superbie viris. auaricie senibus. Et si cōtingat q̄ quis non capiatur duobus pomis primis. difficile tamen euadit tertiū. et sic a triumpho retardabit. Ideo necesse est ab istis pomis abstinere. Iuxta illud. j. Lor. nono. Omnis qui in agone contendit ab omnibus se abstinet Ecclesiastici. xv. Qui continens est iusticie apprehendet eā. Sic certauit Paulus. ij. Thimo. quarto. Bonum certamen certaui. cursuz consumaui. Ideo de reliquo reposita est mihi corona iustice. Que est quadruplex. Nam iusticia corozat corona de spina. corona de oliua. corona laurea, et corona aurea, Corona spinea datur peccatoribus propter remorsum conscientie ex peccato Isaie. xxij. Coronans coronabit te dominus tribulatione. Narrat Plinius in historijs libro vltimo. Q̄ corona qua coronabatur cesar rome olim fuit spinea. In signum q̄ difficile est in honore esse sine punctione. Secundam coronā dat de oliua penitētibus. quibus iusticia imponit opera pietatis et elemosyne. Danielis quarto. Peccata tua elemosinis redime. Narrat valerius libro .ij. capitulo p̄mo. de institutis Athenieñ. Q̄ Athenienses primo coronauerunt perichilem de duobus ramis oliue contextis adinuicem. Et postea statuerunt q̄ quilibet bonus ciuis sic coronaretur. Et nos sumus ciues ecclesie. Ephes. ij. Estis ciues sanctorum et domestici dei. Hij debēt coronari operibus pietatis. j. Thimo. ḡrto. Pietas ad oīa valet. Ecclesiastici. xxxij. Ornamētū gratie accipias coronaz. Tertiam coronā dat lauream iusticiā viris p̄fectis et coronam sapientie. qua virtuose se gerant in aduersitatibus et vincant vndiq̄z. Narrat Suetonius de vita duodecim cesarum. q̄ supra modum expauit tonitrua. Unde semper gestabat coronā de lauro. quia illa arbor prohibet fulmina. Sic nos portemus coronam sapientie et iusticie. ne feriamur fulmine diuine sentētie. Luce. xvij. Sicut fulgur choruscans de sub celo in ea que sub celo sunt fulget. Ita erit aduētus filij hominis in die suo. Ecclesiastici p̄mo. Corona sapiētie timor domini. Quarram coronaz dabit iusticia aureaz in vita futura. videlicet coronā glorie. Ecclesiastici. xly. Corona aurea super mitram eius Isaie. xxviij. In die illa erit dominus corona glorie et sertum exultationis residuo populi sui. Quā nobis concedere dignetur pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

¶ Q̄ ¶

Unde nota q̄ q̄muis omnibus precipiatur iusticia ideo q̄ portam celestis regni nullus intrare potest nisi iustus. Psalmista. Hec est porta domini. iusti intrabunt in eam. Scōm Tulium de officijs cap. duodecio principibus et prelatis maxime est necessaria. Unde eis dicitur specialiter illud Sapientie p̄mo. Diligite iusticiā qui iudicatis

nō h̄ gñlr de historia q̄ plin⁹ dicit et fm̄ magiē p̄ pbo vbi supra de fabula

terrā. Nihil ēm ita claruꝫ reddit ꝓncipeꝫ sicut iusticia. eo ꝙ eius splendor inter omnes virtutes est maximus. vt dicit Tulliꝰ ħ. de officijs. capᵒ. quarto. ex qua boni viri nominantur. Et Phūs ānto Ethicoꝝ dicit. Q ipsa est preclarissima virtutum. Et quo prouenit. ꝙ principes scribuntur preclari non solum in hac vita sed etiam in futura. Eo ꝙ fm Tulium vbi supra. Fundamentū perpetue cōmendatiōis et fame. iusticia est. sine qua nihil potest esse laudabile. Unō in psalmo. In memoria eterna erit iustꝰ. Istud pz de imperatore Trayano. cuius laudes supprimi nō possunt. pro quo Gregorius legitur orasse. et animam eius de penis liberasse. Sed si queris in quo consistit hec iusticia Respondeo scōm Macrobium ꝙ in hoc si vnicuiq; sua reddantur fm Augustinū. xix. de ciuitate dei capᵒ. ꝓmo. Cuius tanta vis est vt etiam latrones sine ea substare non possunt. scōm Tullīū libro scdo. capᵒ. iij. Sunt partes eius lib. j. ō officijs quatuor. Prima pars in deum. vt que dei sunt deo reddantur. Hec intantum necessaria est vt fm mensuram timoris dei principes timeant. Unō dicit Ambrosius ad Theodosiū. Si vis diu regnare esto deo subiectus. Et ħ princeps debet instrui ad humilitatem. Quia licet se sciat dominū esse. debet tamen recordari quia etiam habet supra se dominū vt dicit Policratus libro. iij. capᵒ. vij Unde Deutrono. precipitur ꝓncipi vt discat timere deū et custodire verba eius. t vt nō eleuetur coꝝ eius in superbiam vt lōgo tēpore regnet ipe et filius eius. Ecce expresse habes ꝙ principatus taliū perpetuat q̄ iusticiaꝫ seruant. patet de Tarquino. qui propter superbiam suā nouissimus regnauit. post quē consules sunt inuenti. Plena est historia illoꝝ qui per superbiam et iniusticiam ceciderūt. Secūda pars iusticie est in patriam. vt scilicet defendatur et in pace conseruetur. Tertia pars est in parētes. vt honorēt et conseruent. Quarta in omnes. Scōm hoc describitur iusticia est tribuens vnicuiq; q̄d suū est. superiori scz deo honorem. equali consiliū et auxilium inferiori custodiam et disciplinam. Interdum tamen est talis ordo. vt dicit Policratus libro ārto. capᵒ. iij. Q princeps tunc gerit fideliter suū ministeriū cū sue condi-

tionis memor vniuersitatis se personā gerere recordat. et se non sibi suā vtā sz alijs debere agnoscat. et cam illis ordinata charitate distribuit. Totū ergo se deo debz. sz plurimū patrie. multū parentib; et propinquis. extraneis minimū. itaq; debitor est sapientib; et insipientib; pusillis et maioribus. Hoc contra illos qui libenter et ociosius audiūt causam potentū q̄ pauperū. cum tamen omnib; debitor est. Hec ergo iusticia requirit in principe vt vtilitatē rei publice ꝓponat vite ꝓprie. multo magis volūtati sue. Sicut fecerunt antiqui vt ait Augustinus libro primo de ciuitate dei. capᵒ. xij. Et Tulius libro primo de officijs. capᵒ. iij. Et Valeriꝰ libro septimo de Codro rege Athenienſi. qui pro liberatione ciuitatis seipm morti exposuit. Ideo Policratus libro ārto. capᵒ. v. Attendant ergo qua necessitate astrict⁹ est ad faciendā iusticiā princeps subditis. vt nisi ꝓpter illā ꝓnceps esse non meretur. Si ēm non esset opus iusticia. nec opus esset ꝓncipe. Unde fertur. ꝙ cū Alexander Bragmanos subiecere vellet ad quē ipi rescripserūt. Audimus inuictissime rex ꝓdia tua. et felicitatē victorie vbiq; subsecutā. Sed q̄d erit. habetis satis si totus non sufficat orbis. Diuitias non habemus. quarū cupiditate nos debeas expugnare. omnia bona omnib; cōmunia sunt. Ista est nobis pro diuitijs pro cultibus et auro vilis vestis. femine nostre non ornantur vt placeant. Nescīt enim affectare in pulchritudine q̄ nate sunt. Antra nobis in vita tegumentū. In morte sepulturam prestant. Regnū habemus non pro iusticia sed nobilitate. Quem enim locum haberet vindicta. vbi nulla iniuria. Hec audiēs Alexander eos in pace dimisit. Secundo astringitur ad iusticiam. quia si fuerit iniustus principatus eius deficiet. Juxta illud sapientē. Regnum a gente in gentem transfertur ꝓpter iniusticias iniurias contumelias et diuersos dolos. patet de Saule et alijs. Unde frustra recurrit ad munitiones si deū habet iratum. Unde iniusticia est cū nocet vt nocenti non resistit. Contumelia est quando manifeste per superbiaꝫ quis opprimit. alium nec ei honorem quem debet impendit. Dolus est quando aliud agitur aliud cogitatur. Iniuria est quādo alteri infert

quod sibi non vult. hec subuertunt cathedras presidentiū principum. et sic de alijs.

¶ Dñica sexta post trinitatis. II

Sermo. XCV

OMnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Mathei. v. Inter cetera que hominem elongant a deo. vnum est fraternū odium. quod ex ira sepius generatur. per ꝙd charitas dei et proximi faciliter amittitur. et in homicidium vel corporale vel spirituale peruenitur. Istud patet de impijssimo Cayn. qui factus iniustus per iram recessit a deo. et fratricidium cōmisit occidendo Abel fratrem suum. Unde Sapientie decimo de eo dicit. Ab hac scilicet sapiētia diuina vt recessit iniustus in ira sua homicidij. id est. per iram suā. ſm Robertū bolgoth fraternitas deperijt. id est. cessauit eē fraternitas. vel per iram homicidij frater deperijt. id est. amor et gratitudo que inter fratres debet inueniri. Propter quod Cayn factus est vagus et profugus a facie domini super terram. vt dicitur Genes quarto. Ad figurandum ꝙ homines irascendi elongantur a deo per iracundiam. Hec mirum. Nam cum deo sit cōnata pietas et mansuetudo. profecto quisquis ab hac degeneret per iracundiam vel furorez a diuine similitudinis participatione elōgatur. Propter quod Augustinus exhortans in sermone. viij. ad heremitas dicit. Discite fratres mei ab illo qui dixit se humilem esse et mitem. discite opere quod se pelegistis ore. Sol non occidat super iracundiā vestram. Si em̄ frater tuus in te peccauerit. vade ad eum et inuita eum ad pacem. Da ei osculum. et lucratus es fratrem tuū. Tu vero qui offendisti nō differas pergere. non differas fratrem reconciliari. vade ad eum pete veniaz. Et si verbo offendisti. et tu verbo reconcilia. Si vero facto. ꝺ deus auertat. placa eum facto. Sic em̄ decet seruos dei facere. sic eos decet demones expellere. et sanctos angelos introducere. Nam vbi ira regnauerit ibi omnino princeps dyabolus erit. nec inde aliquid boni exire poterit. Fugiamus igitur fratres iram. que rationez suffocat. mēsuram iusticie ignorat. solem iusticie nescit amicicias rumpit. de facili aufert pacē mētis. sapientiam calcat. sapientes infatuat. monachos deuincit. sacerdotes suffocat. castitatem euacuat. grauitatem in pastoribus dilacerat. Nec ira repletus cōsilij potest esse efficax. Hec Augustinus. Cū igit tot et tanta damna ex iracundie vicio proueniant. et presertim quia iracundus i corde suo dyabolo principi locuz parat. Qui quidem dyabolus tanq̄ princeps mundi iam iudicatus est. vt dicitur Johānis. xvj nō immerito quilibet iracūdus tanq̄ membrū suū sibi conforme et adherens. cū ipo consimili. sicut dignus est supplicio. sic et cōsili plectendus est iudicio. Dinc igitur recte per saluatorez dicitur. Omnis ꝙ irascitur fratri suo reus erit iudicio. In quibꝰ verbis saluator detestatur iracūdie vicium ostendēs imminēs periculū. Circa quod considerare debemus tripler genꝰ ire. Est em̄ ira impiorū culpabilis et nociua. et per consequens detestabilis et fugienda. Secunda est iustorū ira cōmendabilis et proficua. et per cōsequens amplexabilis et prosequenda. Tertia est ira diuinorū iudicioruz formidabilis et ardua. et per ꝙsequēs vitabilis et timenda.

¶ Dixi primo ꝙ in verbis premissis considerare debemus ꝙ ira impiorum est culpabilis et nociua. et per consequēs detestabilis et fugienda. Ira ira. vt dicit Augustinus nō est aliud nisi appetitus vlciscendi. Que quidem ſm Henricū de Urmaria libro ꝓmo de perfectione interioris hominis. ca. iiij. Eo ipo deordinat hominez. et q̄ntum ad deum et q̄ntū ad proximū. ꝺa vult expetere vindictam ex se. quam a solo deo debet expetere. vel etiam a iudice sub deo constituto. Cuius tria sunt genera ſm Serapionem in collationibus patrum. Primum quidem per cōmotionem anime solum intrinsecus exardescit. et fit ex causa leui et subita. vel ex leui vel ex facili facto vl̄ verbo. vel ex sola vacua suspitione. ſm quam vt dicit Hugo in libro de profectibus nouiciorum. etiam contra insensata cōmouemur et irascimur brutis et lapidibus et ligno. Unde autem hec generat̄ dicit Augustinus in epistola ad Nebridium. Ex affectu turbulento auferēdi ea q̄ facilitatē

actionis impediunt. Idcirco non homini bus plerūq; sed etiam calamis irascimur scribendo et eos confringimus et collidi/ mus. et aleatores tasseres. et pictores pin/ sulas. et quilibet illud ex quo se difficulta tem facti arbitrat. Et huius autem ire as/ siduitate dicunt medici fel crescere. ex cui⁹ cremento facile homo etiā sine oīi causa irascitur. Hec ille. Et hanc dicit Augusti/ nus in sermone. viij. ad heremitas irā hu/ manā. quia humanū est turbari et irasci. Et irā incurrere bonorū et malorū condi tio est cōmunis. sed in ira perseuerare vel odio dyabolicū est. Secundū genus ire ē quod extrinsecus in verbū vel opus pro/ rūpit fm Henricum vbi supra. Vel est ve hemens inflāmatio cordis. ex qua quādo q; facies inflāmat. fm Hugonē. Aliquan/ do etiā gestus et mores mobilitate quadā notabili agitant. ex qua interioris animi cōmotio demonstrat. vt sternutatio nariū pallor. rubor vultus. depressio palpebra/ rū. tremor labiorū. et inquietudo toti⁹ cor poris. Aliquando per verba erūpit in cla/ mores vel in cōuicia. contumelias. maledi ctiones. et minas. et periuria. z blasphemi as. Aliquando q̄si febris concutit corpus q̄si frenesis mentez in furorē vertit. Aliq̄ manus leuat ad ledendū aliū. Aliquando semetip̄m. ita vt sibi quādoq; inimicatur. et ea que parauerat abiciat et destruat. Ali quando non sinit audire que dei sunt et si bi vtilia. vt cibum. et huiusmodi. et multa alia ira operat. pacē cordis turbat. ratio/ nē obnubilat. et memoriā confundit. et si/ cut fumus hominez de domo expellit. ita ira spiritū sanctū. qui tantūmodo sup quie tum requiescere querit. de cordis habita/ culo excludit. Hec Hugo. Tertiū genus fm Henricū est perniciosum. quia non vt illa duo ad horam digeritur. sed p plures dies et tempora diutius reseruat. Et hec fm Hugonē est diuturna commotio q̄ ali quādo rancorē fouet. Hanc Augustinus vocat sup ps. liij. odium. quod sequit ex inueterata ira. Unde ira est quasi festuca. sed odiuz trabes. q̄d tunc fit quando iusti doloz admixta dulcedo diutius eā i vase detinet donec totū aceſcat. vasq; corrum/ pat. vt Augustinus dicit ad Dyoscor. De istis generib⁹ quidā habent primū. q̄dam secundū. q̄dam tertiuz. Et isti sunt pessimi fm Hugonē. Quāuis aūt prima species non sit interdū ira nociua et culpabilis. q; vt frequēter est venialis. tū est cū aliis duabus fugienda. q̄a est periculosa. Est autez ira sic culpabilis periculosa homini et tri bus. Primo. quia facit iniuriā deo. proxi/ mo. et p̄rio subiecto. Subtrahit enī effec/ tū deo sue potentie. proximo affectū bene uolentie debite. et p̄rio subiecto aspectum rationis et intelligentie. Primo enī contra nit deo ratione potentie. culpas iudiciali/ ter vindicare. bonos spūaliter inhabitare. et eis liberaliter bona sua legare. Sed cō/ tra ista iniuriat deo iracundus in oīib⁹. Primo aufert a deo vindictā. q̄a ira est de/ ordinatus appetitus vindicte. Et deus di cit. Mihi vindictā et ego retribuā. Roma nor. xij. Et Deutro. xxxij. Hec est vsio et ego retribuā. Deus enī duo sibi reser/ uit. gloriā z vindictā. Alterū aufert super bus. alterz aufert iracundus. Isaie. xlviij. Gloriam meā alteri non dabo. Secundo iracundus deo iniuriat. q̄a expellit eum a quiete sue habitationis. Unde in psalmo In pace factus est locus eius. Ira autem turbat pacem et destruit. Prouerbior. xv. Vir iracundus prouocat rixas. Domū q̄ tota die moueret et tremeret nullus mag/ nus domin⁹ libenter inhabitaret. Tertio deo iniuriat impediendo ne legatū dei sta re possit. Legauit enī deus pacē hominib⁹ Johannis. xiiij. Pacem meā do vobis pa cem meā relinquo vobis. Et ideo iracun/ dus tanq; excōmunicatus est vitandus. Prouerbiorū. xxij. Noli esse amicus homi ni iracūdo. neq; ambules cū viro furioso. ¶ B ¶ Secundo principaliter ira sub trahit proximo affectū debite benivolen/ tie. Tenemur enī proximi seruare substan tiā. famā. et personā. Et contra ista ira com pellit ad nocendū proximo. in substantia depredando. in fama diffamando. in pso/ na trucidādo. Ecclesiastici. xxvij. Ira z fu/ ror vtraq; execrabilia. Et Ecā. xxj. Obiur gatio et ira anichilant substantiam. Dicit Aristotiles. iij. de animalib⁹. Q̄ apis cum eicit aculeum morit. Et ira est moraliter d iracūdo et appetitiuo vindicte. Dū enī ex/ ercet malicia suaz contra proximū verbo vel opere. ledendo in substantia. psona vel fama. prius interficit spiritualiter semet/ ipm. Job. v. Virum stultū interficit iracū

dia. Tertio ira ꝓprio subiecto subtrahit et destruit tria bona. Ira nanq; destruit honestatē corpalis dispositōis. impedit potestatē naturalis rōnis. ⁊ minuit q̄ntitatem vitalis duratōnis. Primo igit destruit honestatē corpalis dispositōis. q̄ntūcūq; ꝑsona sit pulcra subuertit oculos. vel gene sūt nimi rubee vel nimis pallide. gest⁹ tremulus. lingua cespitat. ⁊ tot⁹ homo dehonestat. De isto loquit Seneca ca. ij. et. iij. de ira. Nihil eque ꝑfuit iratis. sicut intueri deformitatē rei scz ire. Nam in ea facies turbationū ora pulcerrima fedat. torquos vultus et tranq̄llissimis reddit. linquit decor oīnis iratos. Et seq̄t. Qualē putas cē animū. cū ymago tam feda. Ideo dixit quidā ꝑhus. q̄ ideo iratꝰ ꝑfuit aspexisse speculuz vt ymago repcussa oñderet homini suā deformitatē. Hec Seneca. Idē in lib. de ira dicit. Nulla facies terre q̄ntūcūq; agit est ita turpis sic hois ira flagrantꝰ. Narrāt fabule q̄ minerua aliq̄n est delectata ī musica tibiaz. cuz q̄ semel inflaret tibias iuxta quendā fluuiū. vidit buccas suas turpiter tumescētes statī fistulas suas ꝓiecit. Minerua est dea sapīe. ⁊ sapientes sunt interdū indignātis nature Eccs. j. In mlta sapientia est multa indignatio. Contingit q̄ q̄ aliq̄s sapiens ꝑ motū iracūdie q̄nq; tangitur sed statim sicut sapiens cōsiderat indecentiā sui status et alias sibi cauet. Secūdo impedit prātez naturalis rōnis Iuxta illud Catbonis. Ira impedit animū ne possit cernere vez. Et ido dyabolus facit sicut astut⁹ piscator. q̄ q̄n facilius vult decipere pisces. turbat aquā. ⁊ tunc est secur⁹ q̄ nō poterint p̄uidere rethe suū. Eodez mō dyabol⁹ facit in congregatiōe q̄ntūcūq; pt ī mittit turbatōez ꝑ aliquē iratū in totā cōgregatōez. ⁊ tūc ducit eos ad petā ⁊ ad malicias excogitādas. sicut sibi placet. ⁊ totaz congregationez reddit fatuā. Dicit Aristo. j. Thopicoz. q̄ irascibilis nō imperat rōnali nisi cū fuerit puersa anima bois. Et ira q̄n puersa fuerit aīa. dominat ⁊ nūq̄ alias. Dicit aūt Aristotiles. j. Elencoz. q̄ ista est cautela specialis zophiste. vt videlicet ꝓuocet sociū ad iram. quia impedit eum. ⁊c. Iste zophista est dyabol⁹ Eccī. xxxvij. Qui zophistice loquitur odibilis est. Item dicit Aristotiles ꝓmo de animalibz. capl'o. ij. Q̄ ista tria coniungunt. ira. insipientia. et indocilitas. Et ponit exemplum de apro agresti. Et ira est moraliter. Iracūdus nūq̄ bene docebitur. Et ideo bene dicit Ecclesiastes. vij. Ne velox sis ad irascendum. quia ira in sinu stulti requiescit. Tertio ira minuit q̄ntitatez vitalis durationis. Animalia em excessiue colerica sunt naturaliter breuis vite. Sicut maxime patet de cane. Et hoc est quod dicit Eccī. xxx. Zelus et iracundia minuent dies. ⁊ ante tempus senectā adducent. Unde antiqui dixerūt iram esse breuē insaniā. ſm Senecam. iij. de ira. Eque em impotens sui est decoris oblita. Hec est igitur ira ꝑcipue cauenda. que iustum canem facit. et quēlibet cum intuadit facit iniustum. Iuxta illud Jacobi. j. Ira em viri iusticiā dei non operatur. Un ira merito comparat cuidam gemme que vocatur onix. cui male ꝓprietates attribuūtur in lapidario. capitulo. ix. Ad collum suspensus onix in magicam versus ligat insomno lemures. et tristia cuncta figurat. multiplicat lites. et cōmouet vndiq; ritas Hec gemma venit de Jndia et de Arabia et nullam bonā virtutem dicitur habere. Et merito designat iracundiam que ad nihil vtile valet. Sed sapere facit lemures. id est. dyabolicas ymaginatiōes. seu ymagines que irruunt in hominē et turbant cerebrum. et cōmouent lites et ritas. Prouerbioz. xxvij. Graue est saxum et oneroza arena. sed ira stulti vtroq; est grauior. Unde Seneca de ira. iij. assimilat iram pestilentie. Et dicit. Sicut contra pestilentiaz nulla bona dispositio valet. ita nec contra iram aliqua compositio morum. Sz tam bonos mores q̄z malos corrumpit ⁊ lacesit. Sed tamen sicut in lapidario dicit cōtra maliciam predicte gemme inuenit virtus alterius que vocatur Sardius. in cuius presentia nō potest onix nocere. Moraliter autem ista secūda gemma designat pacientiā Prouerb. xv. Responsio mollis frangit iram. Seneca. iij. de ira. Si amicus est qui offendit. fecit quod noluit. Si inimicus. fecit vt debuit. Propter hec dāna et pericula ira a sapientibz est fugienda. Nec miruz. Est em ira sicut febris accuta. quā omes fugiūt. cuius accidentia sunt q̄ homo habet continuū calorem ⁊ sitim maximā. ſm Constantinū libro. vij. viatici capitulo. de causis. Et isto mō est de iracūdo

homine qui ad quodlibet verbum statim calorem suū exurit gestu verbis et vultu. habens sitim maximā vindicandi. et talis incendit oēs vicinos suos pro nichilo. Nec solum quēlibet incendit. sed quod deterius est intoxicat. Nam similis est cuidā animali. quod dicit Abbane. De quo dicit pbus. ij. de animalibꝫ. q̄ est animal magnitudine quasi cerui. quod contra consuetudinē omniū animaliū habet fel in aure. Sic iracūdus q̄ntumcūq; ei māsuete dicatur oīa accipit cum amaritudine. et sp amare respondet. Unde ei potest dici illō Actuū. viij. In felle amaritudinis video te esse. Et tm̄ de primo.

Dixi secundo q̄ secūda ira est iustoꝝ cōmendabilis z pficua. et p̄ p̄sequēs amplexabilis et p̄sequēda. Ista ira vocat ira per zelū. Hec est ira de qua dr̄ in psalmo Irascimini z nolite peccare. Pro q̄ sciendū q̄ iusti et electi in p̄nti sic imitant xp̄m p̄cipue in misericordia et pietate et mansuetudine ita etiā in seueritate z ira. Xp̄s em̄ i p̄priis iniurijs fuit pius et māsuet⁹. sed in dei iniurijs fuit multū seuer⁹ z q̄si irat⁹. Sicut patet de ipo q̄n̄ dyabolū ipm̄ tēptantem et sibi iniuriantē i p̄pria psona nō increpauit. Q̄n̄ aūt ventū est ad dei iniuriā. scz cum secit adorari. ipum serioſe repulit dicens. Vade sathana. Ibi enim erat iniuria dei. trāsferre honorē dei ad dyabolū. Et ideo q̄si irat⁹ z zelo p̄citat⁹ divino dixit. Vade retro sathanas. Sil'r Petrū increpauit q̄n̄ gloriā ei⁹ eternā impedire voluit dicēs Faciam⁹ h̄ tria tabernacula. sz audiuit. Vade retro sathanas. Quotiēs ꝫ xp̄s in psona p̄pria p̄uiciabat inique pacienter sustinuit Q̄n̄ āt honor dei minuebat nullo modo tollerauit. Et hec p̄prie dr̄ ira p zelū. nō autez ira simpl'r. Exemplo igit̄ iſti⁹ magistri optimi iniurias nr̄as pacienter ferre dēm⁹ Iniurias p̄o dei nequaq̄ sustineam⁹. Duplicit̄ aūt homini iusto p̄mittit irasci. licet im̄ p̄prie tūc irasci dicat. quia nō est ira p viciū. q̄ nullo casu p̄mittitur. sed per zelum. que non solū p̄mittitur. sed etiā p̄cipitur et multipliciter cōmendat. Just⁹ em̄ cōtra duo debet irasci. que ipe contra deum vel primū cōmittit. scz cōtra vicia propria et contra vicia p̄rimi. que in deū cōmittūt De p̄ma ira in psalmo. Irascimini et nolite peccare. Irascimini ſm Innocentiū vobismetipis p̄pter peccata vra. z amplius nolite peccare. Et ita ſm Innocēciū p̄ceptio est de hac ira. Unde Henric⁹ de Almaric de pfectiōe interioris hois li. j. cap. iij. dic. Q̄ in his p̄bis ostendit qualiter z quibus modis nobis vtile sit irasci. q̄a cōtra nosmetipos et cōtra passiones viciosas in nobis surgentes. nobis salubriter cōceditur irasci. cum dr̄. Irascimini et nolite peccare. Inuenit itaq; irasci salubriter. scz nobismetipis z nostris suggestionibꝫ prauis. et iubemur nō peccare. ipas passiones restringendo et eas ad effectū noxiū non p̄ducendo. Et ideo cū ap̄lus dixisset. Irascimini z nolite peccare. subiūxit. Sol nō occidat sup̄ iracūdiā vestrā. et nolite locū dare diabolo. Hec ille. De secunda ira scz qua debemus irasci cōtra vicia primoꝝ. q̄ cōmittunt in deū. Et dico notanter q̄ cōmittuntur in deū. nō in nosmetipos. q̄a iniurias nostras pacienter tollerare dēmus Iuxta illud Matthei. v. Ego dico nolite resistere malo. Et apostolus. Non vosmetipsos defendentes fratres charissimi.

Sed diceres. ergo non est iniuria p̄o sequenda coā iudice. scz pacienter tollerāda Rñdeo q̄ xp̄s z ap̄lus p̄hibet resistentiaz temerariā z defensionē q̄ fit p illos q̄ defendi aut resistēdi nō habēt p̄tem. Unde simplex psona non debet p̄pria auctoritate mouere bellū p̄ rebus suis repetēdis. sed debet implorare auxilij superioris. Non ꝫ p̄hibet nobis defensio iuris quelibet. sed solū illa q̄ fit p̄pria temeritate Nā scz hoīs p cipiat vt dimittat rancorē statī ꝫ primū ꝫ ipz q̄s peccat. etiā si ñ sit rogat⁹. etiā signū rancoris in exteriori p̄uersatōe si fuerit petitus. nō aūt ei p̄cipit vt cedat actiōi iuris z suā iniuriā nō p̄sequat in iudicio. q̄a hoc est solū p̄fectoꝝ. Iuxta illud. Tollenti tunicā relinquendū est ei z pallium. Matth. v.

Sed diceres quare deus voluit p̄hibere nobis vindictā nr̄aꝝ iniuriaꝝ. cū ita malus homo iniurias nobis peccat cōtra caritatē p̄rimi. sicut iniurias deo vni peccat cōtra charitatē dei. cum vtrobiq; peccat cōtra deum. q̄a prim⁹ in deo est diligendus. Rñdeo q̄ h̄ est ideo. q̄a nullus est dam̄nus dex in p̄pria causa durāte offensa fraterna Sicut dicit Tullius. Hoc aūt fit p̄ter i

peditū iudiciū rōnis in hoīe q̄d in ꝓpria iniuria maxime turbat. Propter q̄d nō solū sancti sz etiā phi gentiles legunt a ꝓpriarū iniuriaz vindicta abstinuisse durante ira. Sicut legit in vitis phoz de Archita tharentino. cui⁹ Pitagoras z Plato discipuli fuerūt. Qui irat⁹ villico ꝓpter quendā excessum. legit dixisse. Sumerē a te supplicium nisi iratus essez. Maluit em̄ impunitū relinquere seruū q̄m in ira iuste punire. Idez legitur de Platone cū seruū verberare voluisset z iratus fuisset. Interrogāti Spōsippo amico suo q̄d faceret. dixit. Exigere volo plagas ab homīe. sed q̄a iracund⁹ suz timeo excedere modū. Tu ergo Sponsippe exige. Idem legit de Plutarcho. q̄ cum seruū verberare iussisset et seruus sibi dixisset. Et hoc te iam non habeo vt sapiētez z pbm. quia iratus es. Respondit. nūquid q̄a te vapulo. irasci tibi videoz. Est ne ira in me. quia a me debitum accipis. Non sic aūt est in iniurijs dei. pro q̄bus nos ꝓtingit moueri zelo amoris z diuine dilectionis. Et dico notanter zelo dilectionis diuine. Nam plures sunt q̄ etiā iniurias diuinas vindicāt animo furibūdo z nō caritatiuo Quales fuerūt duo apli sc̄z Jacobz Johannes. De q̄bz Luce. ix. dicit. Q̄ cū samaritani xp̄m nollent suscipere hospitio. ipsi perebant ignē descendere de celo ad cōsumendū illos samaritanos. Qui licet dixerūt bono zelo fm Bedam. tamē indiscrete q̄a tanḡ impacientes. et sicut adhuc carnales volentes vindicari. Et ideo rep̄bendunt a xp̄o de indiscretione fm Ambrosiū et de impacientia fm Bedam. Unde eis dicitur. Nescitis cuius spūs est̄. quia fm Liram. In nouo testamento quod est lex amoris non timoris sicut vetus testamentū. procedendū est suauiter et benigne. fm Liram. Unde subdit ibidem. Filius hominis non venit homines perdere. statim sz inferendo penā mortis sicut vultis. sed sanare. In hoc datur exemplum prelatis vt non statim cum impetu peccata puniāt sed tempus et locum expectent. fm Liraz. Hoc est quod dicit Bernhardus ad prelatos. Et si correctione est opus. paterna sit non tirānica. Talis ergo ira que fit de iniuria dei. laudabilis est. dūmodo sit discreta et bono zelo facta. Unde in hoc casu q̄ irascitur tali modo scilicet ex causa iniurie diuine non fratri irascitur sed vicio fratrio vt dicit Rabanus super Mattheū. Sine em̄ tali ira nec doctrina proficit. nec iudicia stant. nec crimina cōpescunt. Itaq̄ qui cū causa nō irascitur peccat. Pacientia em̄ irrationabil' vicia seminat. negligentiā nutrit. et non solum malos sed etiam bonos inuitat ad malum. Inquit Chrysostom⁹ superverbum nostri thematis. Sed certe sunt nōnulli qui sub specie virtutis et zeli vltionis diuine iniurie palliant peccatum ire. In quib⁹ ira sub triplici specie virtutis se occultat. Primo quidem sub specie zeli iusticie et rectitudinis. De quib⁹ dicit Gregorius. xxv. Moraliū. Plerumq̄ mentē sub obtentu iusticie ire immanitas vastat. et dum scuit ex zelo rectitudinis. rabiem explet furoris. Justeq̄ se facere existimet. quicquid ira nequiter dictat. Secundo se occultat sub specie charitatis et vtilitatis proximi. Quod maxime apparet in illis qui dicunt se non irasci proximo. sed eius vicijs. quia res gesta per eum vergit contra ipsius salutem. Sed in hoc plerumq̄ homines decipiuntur. quia talis indignatio nonnūq̄ procedit ab eodem fomite. q̄ nō a charitate creditur emanare. Nec mirum scōum Henricum de Urmaria. si in hoc homines decipiuntur. Quia sicut in aqua turbata vera rei ymago non apparet Sic in mente turbata vere rei iudiciū nō apparet. Tertio occultat se sub colore māsuetudinis et pacientie. Quod maxime cōtingit in illis qui se grauius vlciscuntur tacendo et nichil respondendo. Quia forte ex hoc vel intendunt animum proximi magis irritare vel intendunt gratiam affabilitatis aut veritatem sibi vtilem subtrahere. vt ex hoc proximus maius possit nocumentum incurrere. Que omnia sunt vitiosa. Et ideo si debet esse ira per zelum oportet q̄ fiat primo zelo iusto. vt scilicet amore iusticie hoc faciat. vt puta quia libēter videret q̄ iusticia dei locum haberet. Secundo vt sit animo recto scilicet nō intentōne vlciscendi se. sed vt ille corrigatur Tertio vt sit modo discreto. ne scilicet ille scandalizetur aut plus prouocetur. sed vt inducatur bono modo ad sustinendū hic pro peccato suo. ne puniatur a deo perpetue. Qui ergo sic irascitur multum est cōmendabilis. Et tm̄ de secundo.

Dixi tertio q tertia ira est diuinoꝝ iudicioꝝ formidabilis et ardua. et p consequēs vitabilis ꝛ timenda. Ira aūt dei nō est aliud nisi vindicta. fm Robertū sup libꝝ Sap. cap. xix. Et fm Augustinū de ciuitate dei. libro. xiij. cap. iiij. Que q̄dē merito est formidabilis ꝛ timēda ꝓpter quatuoꝛ. Primo q̄a nō declinat virīū potestate. Scōo q̄a nō debilitat tempis tarditate. Tertio q̄a in plures excitatur vnꝰ prauitate. Quarto q̄a nullatenꝰ mitigatur sine hūilitate. Prima igit conditio ire dei est q̄ nō declinat virium potestate. Ab ira eīm hoīs potest se aliquis forte absconde/re vl̄ subterfugere. sed ira dei nec loco me titur. nec tempe finit. nec virtute transcen ditur. Ps. Quis nouit potestatē ire dei. et p timoꝛe tuo irā tuā dinumerare. Probat Boecius de ꝓsol. metro. iiij. Q sapiēs nō habet timere cuiuscūq̄ tirāni irā q̄ntūcunq̄ seuiat cōtra eū. Nam in ptāte sua est irā eius facere inermē. q̄a sapiens nihil timet pdere quod tirānꝰ potuit aufferre. Nec aliq̄d sperat ab eo recipe q̄d tirannꝰ potuit ei ꝓferre. Reddit g̃ irā eius totaliter impotētē. et priuat eū penitꝰ armis suis. Vñ ipse exēplificat q̄ si q̄s appetit immoderate honoꝛes ꝛ diuitias hꝰ vite et timet pusillanimiter aduersitates fortune. talis de suis possessionibꝫ ꝛ affectionibꝫ facit magnā cathenā. qua hac et illac p amoꝛē et iram alteriꝰ possit trahi. Non sic aūt est de deo. quia non possumꝰ eū facere impotentē. scz non appetēdo q̄d potest ꝓferre. aut nō ptimescēdo q̄d potest iferre. Nam beatitudinē quā potest ꝓferre oīs naturaliter appetimus. et miseriā quā potest inferre oēs ptimescimus. Oēs eīm homies beati esse volunt idq̄ vno ardentissimo amoꝛe appetūt. Sicut dicit Augꝰ. xiij. de ciuitate dei. cap̄lo. v Necesse est g̃ deū timere. tum ꝓpter amoꝛes boni. tum ꝓpter terroꝛē mali. Secūda cōditio ire dei q̄ nō debilitat tpis tarditate. Vnde Valerius. Lento q̄dem gradu ad vindictā sui diuina ꝓcedit ira. tarditatēq̄ vindicte supplicij grauitate cōpensat. Ecci xvj. In gēte incredibili exardescet ira. Fertur de quadā ciuitate q̄ bellis fatigata misit ad quendā p̄ncipē pro succursu habēdo. et vt eius animū citius inclinaret. exposuit sibi fortitudinē ciuitatis in muris turribus et fossatis. quibꝫ ille remisit. Est ne inquit ciuitas vestra superius cooperta. ita q̄ ira dei super illam descendere nequeat. Quod si est. libēter veniam ꝛ defendam vos. Si autē ꝓpter peccata vestra expugnamini. contra iram dei pugnare non audeo. In quadā etiaꝫ patria in Anglia q̄ Merchisolia dicit. fertur contigisse q̄ blada in estate pulcerrime creuerant. Et ecce appropinq̄nte tpe messiū venit genꝰ muscē in maxima multitudine que totū illud bladum pulcerrimū intantum consumpsit q̄ vix infra quinq̄ miliaria vnū quarrarium inueniretur. Domines vero illius patrie quasdam de muscis illis ceperant. et diligenter inspicientes inuenerunt eas habētes litteras depictas in alis suis. In vna ala scribebat ira. ꝛ in alia dei. vt manifestū esset ꝓpter demerita populi vindictā diuinā fuisse. Juxta illud Hieremie. iij. Seminauerūt triticum et messuerūt spinas. hereditatē acceperūt. et nō eis proderit. Cō fundamini a fructibꝫ vestris ꝓpter iram furoꝛis domini Tertia conditio ire dei est q̄ in plures cōcitatur vnius prauitate. ꝓpter quod ꝓpter vnius ꝑsone malicia deus aliquando flagellat totam patriā. Exemplꝫ Genes. xx. Q tota domus Abimelech sterilis fuit ꝓpter demeritum Abimelech. Et totus pl̄us ꝓpter peccatū Achoꝛ punitus est. Non poteris inq̄ stare ꝓra inimicos tuos donec deleatur q̄ cōtaminator scelere. dixit dominus ad Josue. cap̄lo. vij Subtraxerat eīm iste Achoꝛ ꝓra phibitionē Josue regulam aureā. id est. quoddaꝫ ornamentū virgineū. forte crinale. Vnde q̄ Josue dixit filijs isrl̄. vt ꝺr Josue. xxij. Vos hodie reliquistis dominū. et cras in vniuersum israel ira eius deseuiet. Nonne Achoꝛ filius Zare ꝓteriit mādatū dñi et sup omnē pl̄m ira eiꝰ incubuit. Deus eīm aliq̄n punit hoīes p pcō alterius ꝛpaliter. ꝛ nūq̄ eternaliter. q̄a pena eterna nō punitur filius p ꝑe. nec ecōuerso. ꝛ aīa q̄ peccauerit ipa moriet. Ezech. xviij. Sed bñ punit filiꝰ p pcō ꝑis ꝛpaliter. vt in crimine lese maiestatꝭ ꝛ in hereſi. vbi bona paterna ꝓfiscant p̄ncipi ꝛ a filijs auferunt. vt de hereticis. Vergentis. et. c. Cum scōm. libro. vj. Ratio aūt quare tempaliter punitur filius p pcō ꝑis in ist̄ criminibꝫ q̄ ita metur ne imitetur patrē in eodem crimine.

Gesta publice Valerij maximi

Et etiam propter horrorem criminis. et etiam quia cum filius ſm corpus et ſcõm temporalia ſit quedaz res patris. vt pater tanto ſeuerius puniatur. punitur in filio ſcõm corpus. et in temporalibus. nõ autẽ in anima. quia animam non habet a patre ſed a deo. Et ideo punitur in corpore tm̃ quod a patre habet per generationẽ. Hec eternaliter. quia ibi pena non eſt ſatiſfactoria. ſed perẽptoria. et ideo nõ punit ibi vbi ſatiſfacere non poteſt. Quarta cõditio ire dei eſt q̃ non mitigatur niſi humilitate. patet de Niniuitis. patet etiam de Ezechia. patet de Dauid. qui ad vocem prophetarũ humiliati iram dei euaſerunt. Natura leonis eſt non iraſci niſi lædatur. Unde proſtratis etiam parcere dicitur Iuxta illud. Parcere proſtratis ſcit nobilis ira leonis Eodem modo chriſtus non iraſcitur niſi leſus. Iſaie. lxiiij. Ne iraſcaris domine ſatis. et ne vltra memineris iniquitatis noſtre. Imo q̃ntumcũq; offenſo humiliras occurrit eundem placaturа. Unde. ij. Paralippo. xij. Quia humiliati ſunt auerſa eſt ira dei. Nos igitur ſi volumus irã dei fugere. ſtudeamus humiliter coram eo procedere plorantes coram domino qui fecit nos. qui iram conuertet in miſericordiam et propicius erit peccatis noſtris. propter nomen ſanctum ſuum. dabitq; tempus penitendi ad remittendum culpam. et ſatiſfaciendi pro pena. et poſt hoc perducet nos ad gloriam. Ad quã nos perducat dominus miſericordie et pietatis. qui ſine fine viuit et regnat. ẽ.

¶ Dñica ſeptima poſt trinitatẽ. ¶ Sermo. XCVI

¶ Vocatis Ieſus duodecim diſcipulis ait illis. Miſereor ſuper turbam. quia iam tribuo ſuſtinent me nec habent quod mãducent. Marc. viij. et Matthei. xv. Sicut dicit Policratus libro q̃nto. capõ. vj. Jocũda res eſt cum poteſtas publica ſtudet ſic preeſſe vt in vniuerſitate ſua triſtez aliquẽ non eſſe patiatur. Hec ille. Ex quo dicto patet. q̃ ad principem et ad quẽlibet prelatum maxime pertinet compaſſio ſuper defectibus ſubditorum. Hinc eſt quod Job de ſe dicit. Cum ſederem quaſi rex circumſtante me exercitu. eram tamen merentiũ conſolator. Job. xxix. Unde et ſi omnibus dicitur a chriſto. Eſtote miſericordes. Luce ſexto. tamen ſpecialiter conuenit principi. ſcõm Johannem Hallenſem in ſuo cõmuniloquio. vt clemens ſit. eo q̃ princeps vel quicunq; prelatus. aut ſenior in aliqua dignitate eſt quaſi pater. prout dicit Seneca. Ibidem capl'o q̃nto. Ex nullum magis clementia cõpetit regem et principez decet. Propter quod antiqui reges et principes legunt fuiſſe multum pij et miſericordes et compaſſini ſuper defectus ſubditorz. Hã de Alexandro magno narrat Ualerius et Johannes Hallenſ in breuiloquio. capl'o xxij. Et Policratus libro q̃nto. capl'o. vij. q̃ tante fuit cõpaſſionis ſuper miſeria ſuorũ militum q̃ cũ quadã hyeme ducens exercitũ ad ignem reſideret. Videns militẽ confectum ſenio. et exanimatũ frigore miſit cum ſedere in ſolio ſuo dicens. Si in perſis nat⁹ eſſes in regia ſella reſidere capitale eſſet. ſed in Macedonia nato conceditur. Narrat ſimiliter Policratus libro q̃nto. capl'o. viij. de Trayano imperatore q̃ tante compaſſionis fuit q̃ etiam milites ſuos egrotantes viſitabat. Et quod mirabilius eſt dicit Non ſolũ ſuper defectibus amicorũ et ſuorũ fideliũ. ſed etiã inimicorz antiqui principes compatiebant. Sicut narrat Ualerius libro q̃nto de Marco marcello. qui captis ſiracuſanis cernẽs ca ſum lugubrẽ ciuitatis inimicorz ſuorũ a la crimis continere nõ potuit. Idem narrat de Pompeyo. qui regẽ armenie a ſe victũ ſupplicem in conſpectu ſuo iacere nõ ẽ paſſus. Conſimiliter narrat de quodaz Paulo conſule Romano qui captũ a ſe regẽ volentẽ procũbere ad genua dextera ſua leuauit. eumq; ad menſam ſecũ locauit. Si igitur ſic cõpaciebant pncipes terreni. q̃nto magis filius dei. cui ꝑtiũ eſt miſereri. Cũ igit̃ xp̃s ſuiſſet rex regũ et dñs dominantiũ. q̃ venerat ꝓ viſcera miſcõie viſitare pcõres. merito debuit eſſe miſericors et cõpaſſiu⁹ ſup miſerijs hominũ. nõ ſolũ iuſtorũ. ſed etiã peccatorũ. Cuiuſmodi tunc erant turbe ſequentes eũ. in q̃b erant multi peccatores. q̃b ipe licz nõ ipi⁹ meritis ſz ſuis. multa compaſſionis et miſcõie opera exhibuit. et impendit. videlicet languores

curando.in tribulationibꝫ consolando. et famelicos ac deficientes recreando ꝛ refi/ciendo. Unde in persona ipsius dicit Job xxxj. Si comedi buccellam meaꝫ solus et non comedit pupillus ex ea. Quasi di.nō. Cuius rationē subdens ait.quia ab infantia creuit mecū miseratio.et de vtero matris mee egressa est mecum. Non igit mizꝫ si miserebatur xp̄s super turbas qui miserationes suas diffudit super omnia opera eius. Uerūtamen mirū erat q̄ miserebat super turbas inimicoꝝ.quia peccatorum. Romanoꝝ.v. Cum adhuc inimici essem⁹ cōmendauit deus misericordiaz suam.ꝛc. Quas non solum docebat et ad viā reducebat veritatis ꝛ salutis.sed etiā infirmitates eoꝝ adiuuans ne deficerent in via reficiebat pane vite et intellectus. Unde compatiens defectibꝫ turbe prius q̄s būficiuz eis impendit affectum cōpassiōis discipulorum collegio voluit intimare. Quibꝫ cōgregatis dicit. Miſereor super turbaz .q̄a iam triduo sustinent me.ꝛc.vt patet in euāgelio quod sequitur.

Cum turba multa esset cum illu nec haberent quod manducarent.ꝛc. In quibus verbis tria tanguntur circa miraculū per christum faciendū. Primo describit discipulozꝫ xp̄i cōgregatio ad consulendū prudenter.cum dicitur. Conuocatis. Secūdo describitur saluatoris nostri cōpassio ad miserandum vtiliter. Quia misereoꝝ. Tertio describitur humane nature defectio ad misericordiaz implorandā inclinās faciliter.quia iam triduo sustinent me. In discipulis fuit discretio matura. In christo cōpassio vera. In turbis fames miseria plena.

Dixi primo q̄ in verbis prēmissis describit primo discipulorum christi cōgregatio ad consulendū prudenter.cum dicitur. Conuocatis. Ad hoc nanq̄ cōuocat discipl'os fm Bozram vt exemplū miserandi accipiant.et ex collocutione signi magnitudinē colligant.et vt instruat nos q̄ consulere inuicem debem⁹ quādo aliquid magnū facere ꝓponim⁹. Item vt doceat maiozes interdum consiliū habere cum minoribꝫ. Huic concordat Paymo dicens. Quare conuocat discipulos suos.nunquid sine illorum consilio non poterat hoc agere. Sed ideo cōuocauit vt daret exemplū regibꝫ.comitibus.episcopis.et ceteris potentibꝫ huius seculi.ne despiciant subiectos suos in consilio suo . quia sepe reuelat deus minoribꝫ suis quod melius est. Hec ille. Glosa autē ordinaria super hunc locum dicit.q̄ dominus discipulos cōuocauit.vt doceat maiores cōsilia sua cōmunicare minoribꝫ. Hec glosa. Circa quod notandū est de tribus. Primo quererē consiliū est necessarium. Secundo quales debent esse consiliarij. Tertio qualia debent esse consilia. De primo qūo quererē consiliū est necessariū dicit Salomon Prouerb.xj .et.xxiiij. q̄ vbi multa consilia ibi multa salus. Un̄ rectores reipublice antiquitus dicebant cōsules a consulendo.prout ait Augustinus libro.v.de ciuitate dei.cap.xij. Sūt aūt consilia necessaria intim.vt etiam arma bellica quecūq̄ fozis nichil valeant si non fuerint domi cōsilia .vt ait Tullius libro p̄mo de officijs.cap.xx. Et Augustinus vbi supra. ꝓpter quod Seneca libro de tranquillitate animi. post p̄ncipium concludit.q̄ consiliarij non minus sunt vtiles patrie in consulendo q̄s milites in protegendo. Nam et si morantur in priuato publicū tamen gerunt officium. Imo vt dicit Tullius in libro de senectute cap.iij. Dantes consilium in republica plus agunt q̄s alij. Nam sunt sicut gubernatores in naui. qui licet sedet quietus tenet tamen clauum quo tota nauis gubernatur. Propter quod subdit q̄ licet multi in republica discurrant huc atq̄ illuc.et viribus suis multa efficiant.tamen consiliarij sunt vtiliozes.quia non viribus aut velocitate.aut celeritate corporis res magne geruntur.sed consilio ꝛ auctozitate et sententia. Hec ille. De secūdo quales debent esse consiliarij sciendū est. q̄ debent esse primo senes ꝛ maturi. Nam in antiquis est sapientia . et in multo tempoze prudentia. Job duodecimo. Unde ꝛ Roboam qui dereliquit consilium senum et adhesit consilijs iuuenum amisit regnū .iij. Regum duodecimo. Narrat Augustinus Epistola quinq̄agesima octaua de Themistode philosopho ad Dioscorum qui cum in quodam conuiuio reputaretur esse ceteris indoctior.pro eo q̄ nesciret cū tare cum alijs. Requisitus est quid ergo

sciret cum hoc nesciret. Respondit. rem/ publicam magnam ex parua facere. si eius consilijs acquiesceret. Et Valerius libro sexto. capło ąnto. narrat de quodam qui alteri minabatur q̄ haberet contra eum multos gladios. Cui ille respondit. et ego multos alios. Quasi di. Tu habes gladi/ os ferreos. et ego consiliarios discretos. Secundo debent esse consiliarij vita san/ cti et probati. prout ait Ambrosius libro secūdo de officijs diuinis. In acquirēdis cōsilijs plurimū requiritur vite probitas. virtutum prerogatiua. benivolentie vsus. facilitatis gratia. Et ponit exempla. Quis in sceno fontem requirat. Quis ex turbi/ da aqua potum querat. vbi luxuria. vbi in temperantia. vbi viciorum confusio. quis non horrendum existimet. quis non desi/ piat morum cauillationes. Quis vtilem cause aliene iudicet. quem videt inutilem sue vite. Nec ille. Et quo concludit Am/ brosius q̄ prestantior debet esse a quo con silij petitur. ḡz ille qui perit. Tertio ꝓsilia rij debent esse veritate prediti siue veridi/ ci. vt in veritate consulant illis quoꝝ sunt consiliarij. vt scilicet nō ad placitum domi norum. sed ꝑm veritatez consulant. prout dicit Seneca libro sexto de beneficijs. ca/ pitulo. xxiij. Hoc est cōtra adulatores in consilio. qui q̄mcito cognouerint voluntā tem dominorum consulunt omnia ad eo/ rum placitū. quod est multum damnosum Sicut narrat Juuenalis de Xerse rege Medorū. qui cum bellum grecis indixis/ set. et quidam ex consiliarijs dicebant gre/ cos inicium belli non expectare. sed ad pri mā vocem et aduentus famā terga versu/ ros. Alius autem dicebat greciam non so lum vincā sed obruī. Alius dicebat timen/ dum esse ne vrbes vacuas inuenirent. Ali us dicebat illis vix naturam rerū suffice/ re. et sic de alijs. Surgens Damarathus fidelis consiliarius dixit regi Multitudo ista exercitus tui tibi timenda est. verū est enim ūnmodica. id est. magna nunq̄ posse regi. nichil tam magnuz quod perire non possit. Acciderūt autem que dixit Dama/ rathus. Fuit enim iste ret confuse deuic/ tus. Sicut narrat Trogus pompeyus li bro ąnto. Et Vegecius libro ąnto. Vxō licet habuisset quadraginta milia armato rum propriorū. et tricenta milia auxiliato rum. et centū milia nauium. tamē omnes cum eo fuerunt in fugam conuersi timore aduersariorū. Unde dicit Valerius libro ꝑmo. capło. iiij. In eius exercitu equa pe/ perit leporem qui est fugax animal. ad sig nificandū eius fugam cū suis. Quarto de/ bent esse consiliarij multiplici experientia industrij. z ꝑspicui. Jdo enī precepit deus Moysi seniores ad cōsiliū recipere. Exo. iij. Et Numeri. xj. Quia ꝑm Ambrosium in Exameron omel. j. Senectus in consi/ lijs est vtilior. Juxta illud Eccī. xxv. Quā speciosa veteranis sapientia. z gloriosis in tellectus et consiliū. Narrat Papias q̄ in ꝑncipio romanoꝝ Romulus cōdita vrbe centū ex senioribꝫ elegit. quorū cōsilio om nia ageret. Similiter narrat Augustinus libro. xviij. de ciuitate dei. capō. x. de Athe/ nis. Q in speciali platea. que dicebatur Ariopagus sapientes senes fuerunt cōsti/ tuti. ad consulendū. Et hos senes cōstitue rat Salomon ꝓbos. vt ait Tulius libro ꝑmo de officijs. capō. xxv. Et ibidez narrat Policratus lib. v. capō. viij. Quinto debent esse stabilitate solidi. vt nō moueant timo/ re vel amore vel cupiditate in cōsilijs dan dis. Eccī. xxxvij. Ante omnē actū consiliū stabile. Maxime aūt requirit vt sint stabi/ les in iusticia diuina. ꝑm Johannem Ha/ lensem in cōmuniloquio parte. j. distin. vj. Narratur de constantino libro ꝑmo trip/ tite bistorie. capō. vij. Q cum ecclesie paterē tur ꝓsecutiones cōcessit licencialiter xp̄ia/ nis in sua religione consistere. Volens au/ tem probare quosdā de pallacio suo xp̄ia/ nos si essent stabiles. ꝓcepit q̄ si qui vent/ rent ad sacrificandū dijs suis hij essent cū eo in pallacio suo. Hi qui autem nollēt sa/ crificare de pallacio exirent. Et tandē ali/ qui pensantes fauorem regis obtulerūt se paratos ad sacrificandum dijs. Alij vero qui erant in fide christi bene firmati exie/ runt de pallacio nolentes sacrificare. Q̄ videns Constantinus istos vltimos qui deo fuerunt suo ita fideles in consiliarios acceptauit prioribus illis refutatis. q̄ fue/ runt dei sui proditores. ij. questione. vij. Non potest erga homines esse fidelis qui deo est infidelis. Ecclesiastici tricesimo se/ cūdo. Fili sine cōsilio nichil facias. et post factum non penitebis. Tales ergo consi/ liarij sunt vitandi qui ꝓponunt cōmodū

ꝓpꝛiũ vtilitati cõmuni. quia sunt semper instabiles et variabiles ꝑm varietatem cõmodoꝛum. A talibus consulit abstinere Salomon Ecclesiastici. xxxvij. A consiliario malo cõserua animã tuã. Unde consilium nõ est querendũ ab illis qui diligunt bona hominis non hominẽ. Ecclesiastici xxxvij. A zelantibus te absconde consiliũ. Unde Gregoꝛius libꝛo ꝓmo Registri dicit. Nullus tibi fidelioꝛ esse potest ad consiliuꝫ cꝫ ille qui non tua sed te diligit. Dec ille. De tertio qualia scilꝫ debent esse consilia sciendũ. Dicit enim Albertanus Brixiensis in libello de consiliꝭ. q plura sũt vitanda in cõsilio. Primo nanqꝫ vitanda est ira. quia iratus plus putat se posse facere cꝫ possit. Et ideo quasi posse suum superat. Juxta illud. Qui plus posse putat sua q̃m natura ministrat. Posse suum superãs se minus ipse potest. Secundo quia iratus nihil nisi crimina loquitur. Tertio quia impedit ira animũ ne possit cernere verũ. Unde dixit Seneca. Q lex videt iratum sed iratus non videt legez. Et Tulius dicit. Q cum ira nil recte fieri vel cõsiderari potest. Secundo in consilio vitanda est festinantia. Nam Socrates dixit duo ista esse vitanda. scilicet iram et precipitationẽ Velox enim consilium sequitur pena. ꝑm ipsum. Unde Ambꝛosius. xxxij. questioe secũda. Ancillam. dicit q nõ omne quod differtur auffertur. sed sepe maturioꝛi consilio perficitur. Unde dici solet. Optimum existimo iudicem. qui cito intelligit et tarde iudicat. Tertio vitanda est reuelatio vl̃ publicatio consilij. Ecclesiastici. viij. Non omni homini coꝛ tuum manifestes. ne foꝛte inferat tibi gratiam falsam. et conuicetur tibi. Unde quidam dixit. Quod secretum esse vis nemini dicas. Est autẽ cautela circa hoc ꝑm Albertanum seruanda. q̃a si homo non credit conditionẽ suam facere meliozem per consilium alterius. melꝰ est non reuelare secretum coꝛdis sui. Nam vt dicit Petrus Alphinius. Consiliũ absconditum quasi in carcere tuo est. Reuelatum vero te in carcere suo tenet ligatum Quare idem dicit. Qui consiliuꝫ in coꝛde suo retinet sui iuris est. Nam tutius est tacere cꝫ vt taceret alium rogare. Unde dicit Seneca. Si tibiꝑsi non ingasti vt taceres quomodo ab alio silentium queres

Quarto vitandum est ne super consilio petendo volũtatem suam quis ꝓius cõsiliaꝛiꝭ ostendat. Nam adulatoꝛes statim vt cognoscunt voluntatẽ domini. sicꝫ consulunt quod ei placere credunt. Quinto vitandum est consilium illoꝛum qui aliquid occulte consulunt. sed tamen illud nõ defenderent publice. Dicit enim Cassiodoꝛ. Lesionis genus est occulte aliquid dicere et aliud velle monstrare. Sexto vitandũ est consilium imꝓudentum et stultoꝛum. Est autem stultus et imꝓudens qui non attendit ad finem negocij. sed tm̃ ad ꝓincipium vel medium. Unde dicit Pamphilus. Principium finemqꝫ simul pꝛudẽs spectat. Et Boecius de consolatione. Nõ quod ante oculos est sufficit intueri. ꝛerũ exitus pꝛudentia metitur. Et Seneca de foꝛma humane vite. Si pꝛudens est animus tuus tribus dispensetur temꝓoꝛiꝭ. pꝛesentia oꝛdina. futura pꝛouide. pꝛeterita recoꝛdare. Finis autem omniũ consiliꝛiũ nostroꝛum debet esse honoꝛ dei. et vtilitas salutis nostre. Unde quecunqꝫ sunt cõtra honoꝛem dei et nostram salutem. nõ sunt consilia sed ꝓditiones. Consiliuꝫ igitur cꝛisti fuit saluberrimũ. quia habuit consiliaꝛios senes et maturos. vita sanctos et ꝓbatos. veritate ꝑditos. expertos et ꝛitabiles. Et ideo bene fuit conclusum. q̃a ad honoꝛem dei patris fuit oꝛdinatum istud miraculuꝫ. et ad fidem confirmandam in coꝛdibus turbarum. Docemur autez speciali a cꝛisto in hoc q licet fuerit ipe sapientissimus et nullius consilio indigens. sicut ipe de se dicit Pꝛouerbioꝛũ. viij. Meũ est consilium et mea est sapientia. tamẽ et humilitate cõuocauit ad suum consiliũ discipulos. vt doceret quemlibet q̃ntumcũqꝫ sapientem ab inferioꝛi suo nõ dedignaꝛi consilium. Nam et Moyses sapientissimus audiuit consilium Jetro qui erat coꝛ inferioꝛ dignitate Exodi. xviij. Unde Jeꝛonimus super illud Isaie. Et consiliaꝛius non est tibi. dicit. Q greci poete laudabilis fuit sententia. Pꝛimum illũ esse beatum qui ꝓ se sapiebat. Secundũ qui sapientem audiebat. Qui autez vtroqꝫ caret inutilis est talis tã sibi cꝫ alijs. Dinc Seneca in epistola ad Elbinam dicit. Sapientibus viris me tradidi nondũ validos in auxilium meũ. Et tm̃ de ꝓmo.

¶ Dñica septima post trinitatis

Dixi secundo ¶ Et q̄m ꝑbis p/missis tangitur saluatoris nostri compas/sio ad miserandum vtiliter. Cum dicitur. Misereor super turbā. ꝛc. Competit quip/pe misereri christo et assumpta humanita/te scōm Gozram. Unde glosa dicit. Pic cō patitur vt homo. pascit vt deus. Et hec est natura diuine ꝓprietas quia suum ꝓ/prium est misereri semper et parcere. Non solum autem miseretur huic aut illi parti/culariter. sed omnibus bonis et malis ele/ctis et reꝓbis generaliter. Juxta illud Psal. xxxv. Homines ꝛ iumenta saluabis domine quēadmodū multiplicasti miseri/cordiam tuā deus. Ubi dicit Innocenc⁹ quartus. Homines. id est. electos ratione vtentes. et iumenta. id est. reꝓbos irra/tionabiliꝫ viuentes saluabis domine tem/porali salute et corꝓorali. De qua salute di/citur q̄rti. Regum. vj. Salua me domine mi/ret. Qui ait. Nō te saluet dominus. Et hoc quēadmodum multiplicasti. id ē. mul/tiplicem ostendisti misericordiā tuā deus. Homines autem dicuntur electi Juxta il/lud Ezechielis. xxxiiij. Vos autez greges mei et greges pascue mee estis homines. Et iumenta dicuntur peccatores Jobel. j Computruerunt iumenta in stercore suo Vel ad litteram. Homines et iumenta. q̄ non solum hominibus dat escā deus. sed etiaz bruris animalibus. Psalmista. Qui dat iumentis esam ipsoꝝ. Matthei sexto Respicite volatilia celi. quomodo non se/runt neqz metunt. neqz congregant in hor/rea. et tamen pater vester celestis pascit ea Quēadmoduz multiplicasti misericordiā tuam deus. Uere ab inicio mundi magis et magis multiplicatur misericordia dei. Hoc enim ꝓmisit deus vt saluaretur a diluuio. postmodū Abraabe ꝓmisit semē tandem nobis dedit filium suū. et cum eo omnia. Juxta illud Romanoz. viij. Qui etiā ꝓꝓrio filio suo non pepercit. sed ꝓ nobis omnibus tradidit illū. Quomodo non etiā cū illo oīa nobis donauit. Ho/mines ergo et iumenta saluat deus ꝑ mi/sericordiaz. quia bonos et malos pascit in ꝓsenti. que est magna misericordia. Un/de licet fm Innocenciū. Ex iusto dei iudi/cio q̄ occulto. malis hominibus non dat deus bona gratuita. tamen de sua miseri/cordia dat eis bona temporalia. Ad quod significādū christus voluit hic pascere nō tm electos apostolos. sed etiā turbā ī qua sunt mali permixti bonis. Sunt aūt octo effectus in quibus apparet diuina miseri/cordia oīmibus generaliter exhibita. dum modo non ponant obicem. Primus est tā nobilis et excelsa plasmatio. De qua Ge/nesis ꝓmo. Faciamus hominē ad ymagi/nem et similitudinē nostram. Secundus creaturarū omniuz vniuersalis subiectio. Psalmista. Oīa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Tertius post peccatū longanimis expecta/tio. Sapientie. xj. Misereris omniuz dis/simulans peccata hominū ꝓpter penitē/tiam. Quartus lapsi frequens et pia reuo/catio Isaie. xxx. Aures tue audiant verbū post tergum monentis. Canticoꝝ sexto. Reuertere reuertere sunamitis. Quintus redeuntis libens ꝛ benigna susceptio Lu/ce. xv. Cum autē adhuc longe esset vidit il/lum pater suus et misericordia motus est. Sextus post redituz clemens et paterna cozrectio. Psalmista. Uisitabo ī virga ini/quitates eoꝝ. misericordiā autē meā non dispergam ab eo. Septimus captiui seu perditi copiosa redemptio. j. Corinthioz sexto. Empti estis ꝓcio magno. j. Petri ꝓmo. Non corruptibilibus auro et argen/to empti estis. Psalmista. Uisitabo in vir/ga iniquitates eoz. vt supra. Copiosa apō/eum redemptio. Octauus in fine supabun/dans remuneratio. Matthei. xxv. Euge serue bone et fidelis. Ultra istos autē ad/huc septez effectus ostendit peccatoribus scōm Bernhardū super Cantica sermone lxxxviij. dicens. Septem in me video mi/sericordias domini quas etyos ipsi facile inuenietis in vobis. Prima est q̄ a multis peccatis adhuc in seculo positū custodiuit Nam in multa cecidi. ꝛ in alia potueraz ce/cidisse peccata. nisi oīpotentis pietas ser/uasset. Fateoz et fateboz nisi quia domin⁹ adiuuissz me paulominus cecidisset ī om/ne peccatū anima mea. Secunda misera/tio que non potest explicari sermone q̄s be/nigna q̄s libera q̄s gratuita. Ego peccabaz et tu dissimulabas. non continebam me a sceleribus. et tu abstinebas a verberibus prolongabaz ego domine multo tempore iniquitatē meā. et tu domine pietatē tuam non abstulisti. Tertia q̄ visitauit coz meū

R

et ſmutauit vt amara fierent que male dul
cia prius erant. Quarta q̄ me penitentem
miſericorditer ſuſcepiſti. vt in numero eo/
rum inuenirer. De quor. Pſ. dicit. Beati
quor. remiſſe ſunt iniq̄tates z q̄r. Qui
ta per quā mihi continēdi deinceps z emē
dandi viuendi preſtitiſti virtutē. ne reci/
diuū paterer. et eſſet nouiſſimus error pe/
ior priore. Poſtq̄ autem in iſtis quinq̄ mi
serationib⁹ a malis liberabis. in duobus
alijs bona largiris. He due ſunt gratia p/
merendi. qua videlicet donās munus bo/
ne conuerſationis indulges. Et ſpes ob/
tinendi quā donas homini indigno pec/
catori de tua toties experto bonitate. vſ/
q̄ ad celeſtia ſperāda pſumere. Hec Bern
hardus. Hec ſūt igitur miſeratiões quib⁹
chriſtus miſeretur vri pater filior. Et hoc
non vni tm̄ aut duobus. ſed ſuper totam
turbam peccatorum famelicam eſurientē
et ſitientem ipſius miſericordiam. Et tm̄
de ſecundo.

Dixi tertio q̄n verbis p̄miſ
ſis d̄ſcribitur bu/
mane nature defectio ad miſericordiā im/
plorandā inclinās faciliter. Cum dicitur.
Quia iam triduo ſuſtinent me. nec habent
quod manducent. Circa quod ſciendū q̄
nichil ſic deū inclinat ad miſericordiaz ſic
perſeuerantia et ſuſtinentia in tribulatio/
nibus. Nam taliter perſeuerantib⁹ celeri⁹
et p̄optius deus miſeretur q̄s alijs. et eos
adiuuat et protegit ſpecialius. Unde pſal
mo. xxxij. dicit Pſalmiſta. Anima mea ſu/
ſtinet dominū. ſcz vel p̄mia differētē. vl' fla
gellantē. vel ſuſtinet flagella ꝓpter deū. ſm
Innocenciū. Et ſequitur. quia adiutor et
protector noſter eſt. Pſalmiſta. Cum ipo ſū
in tribulatione. Et iterū. Adiutor in tri/
bulationib⁹. Sunt autē ſuſtinenda tria p̄
cipua ſi volumus a domino adiuuari z ſa
ciari pane celeſtis conſolationis. ſcilz one
ra p̄ceptorū diuinorum. flagella domini. et
moleſtias illatas ab inimicis. De primo
ſcz de onere p̄ceptorū dei dicit Gregorius
Qui ad celeſtem patriā venire deſiderant
mandatorū onera libēter portent. Ad hec
portanda et ſuſtinenda hortatur nos do/
minus Matthei. xj. dicens. Tollite iugū
meum ſuper vos zc̄. Et ſequitur. Jugum
eīm meū ſuaue eſt et onus meum leue. De
flagellis diuinis dicit ibidem. Tanto fer/
ramentū libentius tollerat quanto putri/
dum videt quod ſecat. Unde Pſalmiſta
dicit de ſe. Quoniam ego in flagella para/
tus ſum. Quod exponit Innocencius id
eſt. bene meruī flagellari. Prouerbior. xix.
Parata ſunt derisoribus iudicia. z malleī
percutiētes ſtultor. corporibus. Ecce gra
uia flagella. Ad iſta flagella debet homo
eſſe paratus. ꝓpter multas cauſas ſcōm
Innocenciū. Primo ꝓpter magnitudinem
premij. Auguſtinus. Labor te terreat vide
mercedē. j. Corinth. ix. Illi quidē corrup/
tibilē coronā accipiunt. nos aūt incorrup/
tā. ij. Corinth. iiij. Id eīm quod in p̄ſenti ē
momentaneū et leue tribulationis noſtre
ſupra modū in ſublimitate eternus glorie
pondus operatur in nobis. ad Romanos
octauo. Non ſunt condigne paſſiones hu
ius tēporis ad futurā gloriaz. Secundo
quia per illa ſcit ſe eternā penam euadere.
Unde Gregorius. Sancti temporalē pe
nā lucrū putant. quia p hanc euadere eter
nā penā non ignorant. Habacuc terrio. In
grediatur putredo in oſſibus meis. et ſub
ter me ſcateat. vt requieſcā in die tribulati
onis Tertio q̄a videt ſe meruiſſe illa. Un/
de Micheeas vltio. Iram dñi portabo quia
peccaui ei. Hiere. x. Hec infirmitas mea
portabo illaz. Quarto neceſſe eſt vt paciat
illa. quia aut homo punit in p̄ſenti. aut de
us puniet in futuro vel etiā in p̄ſenti. Un/
de debet facere de neceſſitate virtutē. Hie/
remie. xlix. Ecce quibus non erat iudiciū
vt biberent calicē bibentes biberunt. et tu
quaſi innocens relinqueris. Quinto quia
per hec diſcipulus chriſti eſſe ꝓbaris. Un
Matthei. xvj. Qui vult venire poſt me ab
neget ſemetip̄m et tollat crucē ſuā z ſequa/
tur me. Unde Bernhardus. Totus debz
eſſe in diſciplinis diſcipulus chriſti vt hu/
milietur ad timorē. erudiatur ad ſcientiaz.
exerceatur ad penitentiā. coronet ad glo/
riā. Sexto. quia q̄nto homo ꝓmior eſt ad
ſuſtinendus flagella. tanto deus eſt ꝓnior
ad miſerandū ei. ij. Regum vltimo. Ego
ſum qui peccaui. ego iniquē egi. Uertatur
obſecro manus tua contra me. et tunc q̄n
dixit hoc dominus miſertus eſt ei z ipius
pli. ſcz Dauid. Septimo quia ſunt ſigna
ad habendā eternā beatitudinē. Hebreo/
rū. xij. Flagellat omnē filiū quem recipi

Dnica septima post trinitatis

Ubi dicit Augustin⁹ Si es exceptus a numero flagellor exceptus es a numero filiorum. Nec Innocencius. Tertio debz homo sustinere molestias illatas ab inimicis. De quo dicit saluator Luce.xxj. In paciẽtia vestra possidebitis animas vestras. Ubi dicit Gregorius. Per pacientiam animas nostras possidemus .quia dum nobismipis dominari discimus. hoc ipm incipim⁹ possidere quod sumus. Matthei q̃nto. Beati mites quoniã ipi possidebunt terram. Jacobi q̃nto. Exemplũ accipite frẽs mei exitus mali et longanimitatis et pacientie p/pbetas. qui locuti sunt in nomine domini Sustinere autem debet tam in ꝓsperis q̃m in aduersis. Unde Isaie.xxvj. Anima mea desiderauit te nocte. sed et spiritu meo in precordijs meis de mane vigilabo ad te. Debet ergo anima sustinere dominũ sicut domus habitatorem suũ .aut sicut sponsa sponsum. aut sicut familia dominũ. Luce xij. Vos similes hominib⁹ expectantibus dominũ suum. Et Matthei.xxv. Moram autem faciente sponso.

¶ D ¶

Sunt aũt mali homines et inimici vtiles bonis ꝓpter plura. Primo. quia sũt virga et baculus quib⁹ corrigunt⁹ a domino. quando delinquũt. Unde Isaie.x. Ue assur. virga furoris mei et baculus me⁹ ipe ẽ Secũdo. quia sunt malleus z instrumentum quo domin⁹ eos fabricat in vasa glorie. Unde Hieremie.l. Quomodo fractus est malleus vniuerse terre. Tertio. qa sunt stimuli quib⁹ domin⁹ stimulat bonos Hieremie. xlvj. Vitula elegans atq; formosa Egyptus . stimulator ab aquilone veniet ei. Gregorius Mala que nos hic premũt ad deum ire compellunt. Exodi.xij. Urgebantq; Egyptij pplum israhel de terra sua exire. Quarto. quia sunt probatorũ q̃ dominus pbat iustos. qui sunt recipiendi abo in patriã. et qui non. Eccli.ij. Jn igne p/batur aurũ et argentũ. homines vero receptibiles in camino tribulationis . Dominus em̃ facit sicut ille qui emit vasa figuli percutit vt videat si est ibi aliqua fractura latens. et cum grossum sonũ reddit dimittit illud. Sic dominus eos qui grosse respondent per impacientiam non approbat Gregorius. Qualis quisq; apud se latet. contumelia illata probat. Non solũ autem ebristum ad misericordiã inclinat istarum turbarũ patiens tollerantia. et sustinẽtia triduj. sed etiã defectus victualiũ. Unde additur quasi secũda causa miserationis. Nec habent quod manducent. Permisit christus vt turbe consumerent que habebant et deficerent in victualibus . vt opportun⁹ eis misereret. quod facit et hodie cum dñis exponit iustos tribulationib⁹. et subtrahit eis temporalia. ꝓpter plures rationes ꝑm Innocencius sup Psal.xlij. Prima est ne tẽporalib⁹ adhereant. et dominũ derelinquant. sicut corvus non rediit ad Noe in archam. Genes.viij. Et dicit q̃ a cadauere alicubi allect⁹ fuit. Gregorius. Qui in p/senti felicitate quietũ inuenit. auctorem q̃ eam tribuit nõ requirit. Secũda est vt homo se exerceat. Romanorũ.v. Tribulatio pacientiam operat. Gregor⁹. Tribulatio temptationis cui non consentitur. nõ est vorago vicior sed exercitiũ virtutũ . Tertia ratio est. vt eũ attentius queram⁹. Psalmista. Imple facies eor ignominia et querẽt nomen tuũ domine. Unde per contrariũ dicit Isaie.lvij. Viam man⁹ tue inueniſti. ꝓterea non rogasti. Et Genes.xl. Succedentib⁹ ꝓsperis oblitus est pincerna interpretis sui. Quarta est. vt eũ ardentius diligam⁹. Psalmista. Dũ superbit impius incendit pauper. Daniel.iij . Non cessabant ministri regis succendere fornacem. Quanta vt sciam⁹ bona nostra nõ habere a nob Isaie.xlv. Accinxi te. et non cognouisti me Secta. vt exemplo eor ad pacientiã infirmi roborent. Gregor⁹. Facta pcedentiu recolamus et grauia nõ erũt que sustinemus. Et Jacob⁹. Exemplum accipite fratres mei exitus mali et longanimitatis laboris et pacientie ꝓphetas. Et sequit. sufferentiã Job audistis. Septima vt mali terrerent. Prouer.xj. Si iustus in terra recipit. q̃nto magis impius et peccator. Luce xxiij. Si in viridi hoc faciũt. quid i arido fiet. Taliter ergo sustinentes et deficiẽtes in ꝑsenti domin⁹ reficiet et satiabit in futuro. vbi satiabit iustus cũ apparuerit gloria dei. Tunc em̃ scõm dolor multitudiez in corde eius consolationes dei letificabunt animaz eius . tũc videbit et affluet eternis delicijs. Quas nobis concedat dominus deliciarũ. et deus totius consolationis . q̃ viuit et regnat per secula benedict⁹. Amẽ.

Dñica septima post trinitatẽ. II

Sermo. XCVII

Accipiens septez panes gratias agens fregit z dedit discipulis suis vt apponerẽt turbe. Matthei. xv. et Marci. viij. In presenti vita duo sunt genera famulantium z seruoꝝ. Quidam em̃ sunt qui receptꝫ victualib9 recedũt a dominis ad laboꝛes exteꝛioꝛes ad siluas z nemoꝛa. quibus dominus nõ adest psentialiter. Sed hȳ sunt freq̃nter in periculo. ꝺa si deficiũt in victualibus famem patiũt z cũ difficultate supportantur p inimicos. Quidam sunt ꝙ cõtinue in p̃sentia domini laboꝛant. quoꝝm indigentiã domin9 releuat et supplet. pꝛout viꝺeꝛit expeꝺiꝛe. Et isti non sunt in periculo. ꝺa si oculus domini ipinguat equuz vt ꝺicit Sapiens. mlto magis seruũ Sic etiã spiritualiter loquenꝺo ꝺe genere humano in quo est ꝺuplex familia. Una quea ꝺeo elongatur per laboꝛem peꝛꝺitionis et vanitatem seculi. Sapientie. v. Lassati sumus in via peꝛꝺitionis. Et hec est i periculo. ꝺa consumptis bonis nature z fortune finaliter ꝺeficit et famem patitur vt cꝛnis. et tunc circuit ciuitatẽ. Quoꝝ figurã expꝛessit filius pꝛoꝺigus ꝙ abiens ī regionem longinquã. consumptis oĩbus bonis paternis cupiebat saturari ꝺe siliquis poꝛcoꝝm. et iam fame peꝛibat. Luce. xv. Alia autem familia est christi. que cõtinue aꝺheꝛet ꝺeo. et est mens iustoꝝ que in tempoꝛe q̃ntumcũq; malo non est sollicita ꝺe refectõe sua Unꝺe Psalmista psalmo. xxxvij. De talib9 ꝺicit. Non confunꝺent in tẽpoꝛe malo. et in ꝺieb9 famis saturabuntur Hoc em̃ pmittit eis saluatoꝛ ꝺicens. Nolite solliciti esse ꝺicentes. ꝺ manducemus zc̃. Scit em̃ pater vester celestꝫ ꝺa hȳs oĩb9 indigeꝛis. Unꝺe Job. iij. ꝺicitur. Recoꝛꝺare obsecro quis vnq̃ innocens peꝛijt. aut quanꝺo recti ꝺeleti sunt. Quasi ꝺicat. nunq̃. Et psalmo. xxxvij. Nunq̃ vi ꝺi iustum ꝺeꝛelictũ. nec semen eius querẽs panem. Propter quoꝺ Psalmista ꝺicit. Ꝺibi autem aꝺheꝛere ꝺeo bonum est. ponere in ꝺomino ꝺeo spem meã. Et certe bonuz ꝺa ꝺomin9 pꝛouiꝺet ꝺe talibus. Juxta illuꝺ Petri. Omnẽ sollicituꝺinẽ vestrã pij/

cientes in eũ. ꝺa ipi cura est ꝺe vob. Istuꝺ bene et expꝛesse figuratuz est in hoꝺierno euangelio. Ubi cũ turbe ꝺefecissent i pꝛoꝑꝛijs victualib9 in solituꝺine. ꝺa tamẽ xpo aꝺheꝛebant et sub eius cura tunc erãt. ipe viꝺens eoꝝ ꝺefectũ. accipiens septem panes gratias agens fregit et ꝺedit ꝺiscipulis suis vt apponerent turbe. que fuerunt verba in pꝛincipio ꝓposita. In quibus veꝛbis tria tangũf. Pꝛimo nanq; ꝺescꝛibitur materia refectionis per quã christ9 turbã satiauit. ꝺa accipiens septem panes. Secundo ꝺescꝛibiꝫ gratiarũ actionis ꝺoctꝛina p quã xp̃s nos informat. quia gratias agens fregit. Tertio subꝺitur excellentia apostolice auctoꝛitatis per quã eos christus ꝺesignauit. qꝛ ꝺedit ꝺiscipulis suis vt apponerent turbe.

Ca

Dixi pꝛimo q̃ in vobis pmissis pꝛimo ꝺescꝛibitur materia refectõnis per quã christus turbas saturauit. ꝺa accipens septem panes. Circa ꝙꝺ sciendum. aliter reficiꝫ suos ꝺeus. et aliter reficiꝫ ꝺyabolus suos. Dominus nanq; reficiꝫ suos septuplici pane. Pꝛimus est naturalis. qui ꝺatus est ꝺ sustentationẽ coꝛporis Genes. iij. In sudoꝛe vultus tui vesceꝛis pane tuo. Bene ꝺic. In sudoꝛe vultus tui. Non em̃ ꝺebet comedi panis ex illicitis laboꝛib9. vl̃ potius ex illicito ocio. sicut ipm̃ comeꝺunt vsuꝛaꝛij. qui non in sudoꝛe sed in ocio comeꝺũt et cõsumunt omnẽ substantiã pꝛoximoꝝ. Contra ꝙs ꝺ Mat. v. Volẽti mutuaꝛe a te non auertaꝛis. scilz non mutuando vel mutuũ ꝺifferẽꝺo vl̃ ꝺiminuẽꝺo. Deutro. xxiij. Fratri tuo absq; vsura id quoꝺ indiget accõmoꝺabis. Et Luce. vj. Mutuum ꝺantes et nihil inꝺe sperãtes. Ezechielis xviij. Si aꝺ vsuram non accõmoꝺauerit et amplius non acceperit vita viuet. Unꝺe Psalmista postq; requisiuit ꝺominũ. Domine ꝙs habitabit in tabernaculo tuo. aut ꝺiuit a ꝺeo. Qui pecuniã suã nõ ꝺeꝺit aꝺ vsuram. Psalmo. xiiij. Ubi ꝺicit Innocẽ. Ꝙ vsuram ꝺetestaꝫ ꝺomin9 ꝓpter multas causas. Pꝛima est. ꝺa vsura ꝺiꝛecte opponitur charitati. j. Coꝛ. xiij. Charitas pacies est. benigna est. nõ querit que sua sunt Jo/sue. j. Omnẽ locũ quẽcũq; calcauerit vestigiũ pedis vestri vobis tꝛaꝺam. Per pedes

significat charitas.q̃ facit suũ q̃cq̃d calcat. Vñ oĩa facit cõmunia caritas. vsura ãt
2 oĩa appropriat. Scõa causa ē. q̃a vsura est homicidiũ. Ecci. xxxiiij. Panis egentiũ vita pauper est. q̃ defraudat illũ hõ sanguis
3 est. Tertio. q̃a furtũ. lz curiale Exo. xx. Nõ facies furtũ. Vbi Aug⁹. Furtũ ē attractõ rei alienę inuito dño. Quarta causa ē. quia
4 vsurari⁹ cõpat inferno. Abacuc. ij. Dilatauit q̃si infern⁹ aiaz suã. et ipe q̃si mors ẽ nõ
11 implebit. Et sicut in inferno nulla ē redẽptio. sic in illis. Imo peiores sunt inferno ẽ dyabolo. q̃a q̃ dñs descendit ad infernũ infern⁹ ẽ dyabolus reddiderũt ea q̃ iniuste
12 detinebant. scz aias iustoz. Sz vsurarius q̃ visitat eũ dñs p infirmitatẽ vel pdicatiõẽ vel hmõi. nichil vult reddere. Isaie. v. Tenebit predã ẽ amplexabit ẽ nõ erit qui
1 eruat. Quinta est. q̃a nũq̃ dormit. sic dyabolus. j. Petri vltio. Vigilate in oratiõibz q̃a aduersari⁹ vz dyabolus tãq̃ leo rugiẽs circuit querẽs quẽ deuoret Isa. v. Nõ dormitabit neq̃ dormiet Job. xxx. Et qui me comedũt nõ dormiũt. scz vsurarij. dic pau
5 per. Sexta. q̃a nũq̃ habet treugas cũ domino. licet alia pcta aliq̃n habent requiẽ. j.
2 Macha. ij. de Antiocho dz. q̃ pstituit aduersus eos plũ in die sabbatoz. Crudeliores etiã sunt Herode q̃ dñm. natiuitatis sue horã nõ est psecut⁹. Sed ipi ipsa horã natiuitatis sue psequũt eũ. Septima est qz est ppraria oĩm iuri. Est em ppraria iuri diuino Luc. v. Date ẽ dabit vob. Irẽ est contraria iuri vniuersali. de q̃ Aug⁹. Judiciuz diuie ptatis est q̃ quelibet creatura cogit se ipaz dare. Item ẽria est iuri natali. de quo
Math. vij. Oĩa q̃cũq̃ vultis vt faciant vob homines ẽ vos eadẽ facite illis. Octaua.
8 qz senus interficit miscõiaz. vñ ẽ feneratoz miscõiaz nõ hẽbit. Nona rõ est. qz ẽria natura est. facit em vt granũ nõ semiatũ crescat. ẽ nõ mortificatũ reuiuiscat. dãdo duos modios frumẽti. p trib⁹. vel hmõi. Cõtra illõ Job. xij. Nisi grũ frumenti cadẽs. cẽ.
10 Decima ē. qz feneratores sũt incãratores. Faciũt q̃ trãsmutatões metallorz sine aliq̃ percussiõe malleorz. Faciũt em ẽ polonicali monetą bohemicalẽ. hij sũt magi Pharaonis Exo. vij. q̃ fgas puerterũt in colubros. fga em sustentat hõ. ita mutuo sustentant
paupes ẽ pupilli. Sz vsurarij puertũt illud in serpẽtẽ vsure. q̃ eos deuorat ẽ interficit. Vñ Cryf. sup Math. Sillis est pecunia vsuraria morsui aspidis. percussus ab aspide delectat⁹ inuadit i somnũ. ẽ p suauitatẽ sopozis mozit. venenũ latẽs p oĩa mẽbza discurrit. Sic q̃ sub vsura accipit suo tpe q̃i bñficiũ sentit. Sz vsura p oẽs et⁹ facultates discurrit ẽ totũ in debitũ puertit. ẽ sic totã massaz corrũpit. Jõ Luce. vj. dz.
Mutuũ dãtes nihil inde sperãtes. Unde
13 cima rõ est. q̃a illas psonas psequit q̃ deo familiari⁹ sunt ascripte. scz pupillos et viduas Job. xxij. Viduas dimisisti vacuas ẽ lacertos pupillorz cõminuisti. Duodecima ē. q̃a fen⁹ ẽriũ est pnie quã dñs iniũxit
pmo homini Gen. iij. In sudore vult⁹ tui
vesceris pane tuo. Ipi ãt feneratores non
comedũt nisi de sudore alieno. Vñ de eis
pqrit dñs. Deuorãt plebẽ meã sic escã panis. Michee. iij. Qui violẽter tollitis pelles eoz desup eis. ẽ carnes eoz desup ossibus eoz. q̃ comedũt carnẽ pli mei. Jsta ē
refectio dyaboli q̃ tales isto pane reficit vt eos perpetue stranguler ẽ interficiat. Ps.
Mors depascet eos Job. xx. Panis eius
frel in vtero illi⁹ in fel aspidum.

Scõus panis est sacre scpture reficiẽs intellectũ. Trenoz. iij. Parvuli petierunt panẽ. ẽ nõ erat q̃ frãgeret eis. Qđ est ẽ negligẽtes platos ẽ rectores parrochiales q̃
suis plebib⁹ aut nesciũt aut nolũt pdicare
fbũ dei. Sz attẽde q̃a dicit. nõ erat q̃ frãgeret. Nõ aũt dicit. q̃ daret. Nam ẽ si inueniunt aliq̃ q̃ pdicant. tamen pauci qui vtiliter ẽ discrete pdicãt. Duo em sũt genera
pdicantiũ. Quidã em pdicãt subtilia ẽ nõ
vtilia. et hij apponũt integrũ panẽ parvul⁹. q̃ potius iugulant q̃z reficiunt. Alij sunt q̃
pdicãt vtilia faciliter et plane. Et hij frangũt panẽ in ptes. iuxta vnius cuiusq̃ oportunitatẽ. Cõtra illos q̃ nõ lucide neq̃ clare sz obscure ẽ implicite pdicant. dz. Parvuli petierũt panẽ. ẽ nõ erat q̃ frãgeret eis
Iste panis fbi dñi multũ est necessari⁹. q̃a
dz Math. iij. Nõ in solo pane viuit hõ. sz
i oi fbo q̃d pcedit ð ore dei. Est ãt mirabile q̃ddã circa istũ panẽ. qz panis materiał
cũ distribuit deficit ẽ diminuit. Iste autẽ
q̃nto pl⁹ distribuit tanto pl⁹ auget. Et isto
pdicator libẽter dz pdicare fbũ dei. sciẽs
q̃a ex freq̃nti pdicatõe auget in eo itellect⁹
sacrarz scpturarz. Sic dicit Aug⁹. li. j. ð doctrina xpiana. c. v. Sic pz in pñti euãgelio

vbi de septē panib⁹ supfuer̄t septem sporte fragmentor̄. Joh.vj.dr q; de ąnq; panib⁹ supfuerūt duodecim cophini fragmētor̄. Et p hec duo ſm Robertū bolgoth sup li. Sap̄.c.vij. significat duo genera docētiū. scilz pdicator̄. Quidā em̄ docēt z pdicant simplicib⁹ z deuotis. Et isti q̄i ąnq; panib⁹ reficiūt turbā popularē. De qb⁹ dr p aplm i. Cor.xiij. Volo in eccl'a ąnq; ꝓba loqui sensu meo vt alios instruā. Ista ąnq; ꝓba sunt ąnq; panes. scz ąd faciendū. ąd cauē dū. ąd timendū. ąd credendū. ąd appetēdū Quid faciendū. q; decez p̄cepta dei. Quid cauendū. q; septez pcā mortalia. Quid ti/ mendū. q; inferni supplicia Quid credēdū. q; duodecim articulos fidei. Quid apetē dū. q; gaudia paradisi. Alij aūt docēt po/ pulū subtilius z pfect⁹. z hȳ significant p refectionē septē panū. q; septez est numer⁹ vniuersalis. Et hȳ sūt subtiles doctores in vniuerſ instructi. Et in libro mystico ą est scpt⁹ intus z foris. z sigt⁹ septem sigillis Apoc.v. sufficiēter eruditi. Tertⁱ⁹ panis ē grē spūalis reficiēs affectū Isa.lv. Qua/ re appēdit⁹ argentū vim nō in panib⁹. z la/ bores vr̄os ñ i saturitate. Sz attēde q; sic̄ xp̄s nō reficit turbā nisi esurientē z panes desiderantē. Ita z panē grē nō dat homi/ ni nisi esuriēti z opranti. Hoc est. p affectū volūtatis dispositō. Ista em̄ est diuine li/ beralitat⁹ ꝓsuetudo. vt nō nisi volētib⁹ dat grāz. Vñ dicit Hugo li. iij. de arcba noe. c.iij. Ordinatissimū est de nr̄a reparōe di/ spensatōis ꝓsiliū. vt ą spōte cecidit. non co actus sed sponte resurgat. Et ą p libez ar bitriū infirmat⁹ est sanitatē nō accipet do/ nec p liberū arbitrū sanari velit. Hec ille. Quart⁹ panis est penitentie restaurans p culpā deperditū. Pō. Quia cinerē tāq; pa nē manducabā. Et itez. Libabis nos pāe lacrimar̄. Iste est panis durus z ordeace⁹ Joh.vj. Est puerv⁹ hȳ qui hz ąnq; panes ordeaceos. Quinq; dicit ꝓpter ąnq; partes pnie. que sunt contritio. cōfessio. satisfactio vitatio de cetero mali. z pseuerātia i bono. Et ąa ista sunt dura incōsuet⁹. ideo ordea cei dicunt panes. Sicut. iij. Regū. xix. ap/ pellat⁹ subcinerici⁹. Quint⁹ panis ē eucha/ristie. ꝓfortās p concupiscentiā debilitatum Juxta illud pō. Panis cor hois ꝓfirmet. Hic est panis ą de celo descēdit. Si quis māducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Joh.vj. Non solū aūt isto pane xp̄s reficit homines viuentes in mūdo. sed etiam de/ functor̄ animas in purgatorio. Et in hoc est mirabile q; defuncti possunt refici. Fi/ gura hȳ hēt Daniel.xiiio. vbi cuz Abacuc intricasset panes in alueolo. volens eos deferre messorib⁹. de p̄cepto dñi iussus fu it vt deferret eos dē Danieli in lacu leonū posito. Ita xp̄s in hoc sacramento ą fuit ar/ tritus panis. Isaie. liij. Attritus est ꝓpter scelera nostra. mittitur q̄tidie animab⁹ in lacu purgatorij existentib⁹. vbi nō est aqua ꝓsolatōis. ꝓter spem aliq̄n euadēdi. Unde canit eccl'a. Libera eas de ore leonis. z de ꝓfundo lacu. Sext⁹ panis est deuotionis impinguās et satians in orōne. Isaie.lviij. Libabo te hereditare p̄is. Et Isaie.xxv. Dabit ei dñs panem artū et aquā breuem Quod tūc fit q̄n anima deuota post contē plationē omnib⁹ huius seculi oblectamē/ tis dimissis in vno vero eterno bono delec tat. Luc.x. Optimā ꝑtem elegit. nē. Et p/ mittit. vnū est necessariū. Et bñ dr̄ art⁹ pa/ nis. ą q̄nto mag⁹ tribulati ōib⁹ seculi ꝓmit tanto plus spūali gaudio impinguat. Pō In tribulatione dilatasti mihi. Septim⁹ panis est celestis ꝛ solationis satiās ꝑfecte appetitū Psalmꝰ xvi. Satiabor cū apparu/ erit gl'a tua. Tūc em̄ panē angelor̄ mādu/ cabit homo hō bentē oīne delectamentū. Sap̄.xvj. Lv.xiij. Btūs ą manducat pa/ nem in regno celor̄. et nō solū tūc erit de⁹ panis noster in cibū nobis datus. Sz etiz nos quodāmodo eius cibus erim⁹. Quia vt dicit Hugo li.iij. de arcba Noe. c. penul timo. Complacebit deo in nobis et ipe ci/ bus noster erit. q; delectabimur in ipo. fa/ cie ad faciē gloriā eius contēplantes. Nec Hugo. Istis ergo septem panib⁹ dñs suos reficit in vita p̄senti ne deficiāt i tu tura. vt semper sufficiant et affluant. Sed econuerso dyabolus reficit suos. ymo in/ ficit alijs septem panibus. Quor̄ primus panis est erroris. Prouerbior̄. ix. Panis absconditus suauior. In isto pane reficit hereticos. qui occulte docent et docentur. Secundus panis est mendacij. Prouer/ bior̄. xx. Suauis est homini panis men/ dacij. sed post implebitur os eius calculo. id est. lapide ignito. Isto reficit falsos pa/ curatores. Tertius est delectationis ca/ nalis. Job viceſimo. Panis eius in ventre

illius vertetur in fel aspidum. Isto pane reficit homines lubricos et luxuriosos. Quartus panis est adiutorium ad malū. Josue nono. Panes calidos sumpsimus. Quintus est ypocrisis. Osee septimo. Effraim factus est panis subcinericius. qui non reuersatur. Luce duodecimo. Attendite a fermēto pharisēorum. quod est ypocrisis. Sextus est panis rapine et oppressionis pauperum. Ecclesiastici tricesimo quarto. Panis egentium vita eorum. qui defraudat eum homo sanguinis est. Isto pane cibantur tyranni. Septimus est panis damnationis infernalis. Psalmista. Sicut oues in inferno positi sunt. mors depascet eos. Et tm̄ de primo.

Dixi secundo

q̄ in vobis premissis describitur doctrina gratiarū actionis. per quā christus nos informat. Cum dicitur. gratias agens fregit. Circa quod sciendū q̄ fm Horam super Matthēū. In ꝟ christus nos instruebat ad reddendū gratiaꝝ actiones deo pro bonis nobis collatis. ostendens nos differre a bestijs vt cognoscentes a quo. aut quid datur nobis. gratias patri luminū referamus. a quo omne datum optimū. et oīe donum perfectum Jacobi primo. Hec Horra. Duo autē sunt que possunt mouere hominē ad agendū gratias deo. prout dicit Robert⁹ holgoth super librum Sapientie. cap̄. vij. Primū est. cum cognoscat eum esse sapientie largitorem. Secundū cum recognoscit eū gratiarum omniū continuū gubernatorem. Ista duo sapiens recognoscens dicebat Sap̄. vij. Mihi autem deus dedit dicere et sententia. id est. ex certa sciētia. z pſume re dig̃ hor. i. p̄ alijs ad dicendū z docendū digna hor. que mihi dantur. qm̄ ipe dux ē sapientie et sapientū emēdator. In manu eius et nos et sermones nostri z omnis sapientia z opm scientia z sapiens disciplina. In quib⁹ verbis ponit sapiēs sufficientē causam quare debem⁹ grās agere deo. qa in eo pfitet esse nostram subsistentiā eloquentiā z opm efficaciā. Un̄ ij. Cor iij. Non sum⁹ sufficientes aliq̄d cogitare a nobis. q̄si ex nob. sed sufficientia nostra ex deo est. Unde sicut oīa flumina intrant mare vt itez fluant. Ita omnes gre quas habem⁹ a deo pcedūt p largitionē. z ad deum redire debent p grāz actionē. Unde dicit Bern̄. sup Cantica ser. xiij. Origo fontiū z fluminū oīm mare est. Fructū z scientia rū dns ihs xps. ptinētia carnis. cordis industria. volūtatis rectitudo. casta consilia. iusta iudicia. sancta ōsideria ex illo manāt. Si q̄s callet ingenio. si q̄s nitet eloquio. si q̄s moribꝫ placet. inde scientie. inde sapientie sermo. ad locū vnde exeunt reuertunt flumina gratiaꝝ vt itez fluant. Quare dicit aplus. In oīb⁹ grās agentes quicq̄d. sapientie. quicq̄d virtutis te habere consideres dei fructi z dei sapiētie deputa xpo. Sic quidē fluens aqua si stare ceperit cōputrescit. Sic plane si gratiarum cesset decursus vbi recursus nō fuerit nullo modo augetur i ingrato. sed et ꝟ q̄d receperit vertitur ei in perniciē. Hec Bern̄. Unde Hermes trimegistus libro suo de natura deorum versus finem narrat. qūo post longā discussionē diuinaꝝ rerū z hūanaꝝ. cū ad ueſperasceret Trimegist⁹ z Asclepi⁹ z Stacius parauerūt se ad cenam. prius tm̄ volebant deū adorare scōm modū phor. Exeuntes igitur sole occidente ad austrū respexerūt et p̄ces dixerunt. Sicut em̄ sole oriente ad locū q̄ dr subsolanus seu orientē se cōuertebant ad orandum. Sic sole occidente se conuertebant ad austrū fm eorum antiquā superstitiōem. Dixit ergo Asclepius ad Stacium q̄ rogarēt Trimegistum vt dignaretur apponere thura et pigmēta ad preces eorum. Quem intuens Trimegistus cōmotus ait. q̄ istud esset simile sacrilegio. scilicet incendere thus aut animalia offerre. cum sibi nichil deesset. quia ipe est omnia. et in eo sunt oīa. sed gratias nos agentes adoremus. Hec enim sunt summe incensiones. cum gratie aguntur deo a mortalibus. Hec Hermes. Hoc autem quod ait Thus deo incendere simile esse sacrilegio intellexit ipse si fiat superstitio se. scilicet cum estimatione. q̄ deus in corporalibus odoribus delectetur. Ad quez sensum dicit prophera in Psalmo in persona dei. Si esuriero non dicam tibi. Et sequitur. Nunquid manducabo carnes thaurorum. aut sanguinem hircorum potabo. Et subdit. Immola deo sacrificium laudis et redde altissimo vota tua. Et tm̄ de secundo.

Dixi tertio q̄ subditur excellentia apostolice dignitatis et auctoritatis per quam eos christus dignificauit. cū dicitur. quia dedit eis vt apponerent turbe. Dicit autem Hostra super Matthеum. Q̄ per hoc significatur q̄ dominus p̄ apostolos volebat cibaria vite distribuere et etiam soluere mortuos. vt dicitur Johannis vndecimo. Soluite eum et sinite abire. Similiter adducere asinā ad se Matthei. xxj. Soluite et adducite mihi. Eorū em̄ ministerio fit adductio ad fidem et resolutio ad conciliationē. et distributio ad refectionē. Hieremie p̄mo. Ecce dedi verba mea in ore tuo. Hec Hostra. Huic concordat Beda in omelia dicens. Spiritualia dona scire dedit apostolis deus et per eorum ministerium voluit deus ecclie sue necessaria distribui. Hec ille. Et quo patz q̄ scripturarū intelligentia que est cibus anime a solis apostolorum successoribus est requirenda. Cuiusmodi est papa cum suis episcopis catholicis. qui sunt successores apostolorum. Unde dicitur de sacra vnctione ca. quia verum. Alij vero simplices sacerdotes sunt successores septuaginta duorum discipulorum. vt dicit Thomas secūda secūde. questiōe. clxxxiij. ar. vj. Magister in quarto sententiaz̄ distinctōe xxiij. Inter quos oēs papa est plenitudo potestatis. vt dicitur de vsu pallij. Ad honorem. Quotiens ergo fidei questio vētilatur. quotiens dubia occurrunt et perplexa circa fidem credendorum. ad ip̄m est recurrendū. xxiij. questiōe p̄ma. Quotiēs. Contra cuius auctoritatē nec Hieronim⁹ nec Augustin⁹. nec aliquis doctorū sapiētissimus suam sententiam defendit. Non igitur predicanda sunt. nec etiaz̄ a predicatoribus audienda quecūq̄z dogmata. sed solū ea que a catholicis doctoribus t sanctis patribus. et p̄sertim que ab ecclesia vniuersali predicantur et approbantur. vt dicit Augustinus ad Vincencium. Et habetur in capitulo Noli frater. ix. distinctōe Et in epistola ad Fortunatum ibidem in capitulo Aeq̄z. Et latius de hoc. xxiij. questione p̄ma. per totum. Ubi expresse Jeronimus scribens Damaso pape. dicit se nolle aliquid sentire de fide summe veritatis. quod foret determinationi sedis apostolice aduersum. a quo petit emendari tāquā ab eo qui fidem et sedem Petri tenet. Si igitur tantus vir quem Augustinus in epistola ad Cirillum Johanni baptiste Samueli et Helie prophetis adequat scripta et dicta sua pape subiecit correctioni. qua temeritate. qua fatuitate viles heretici Hus et wiclef. bohemice perfidie auctores. dicunt non esse obediendum pape nec eius standum determinationi in his que spectant ad fidem. Unde patet q̄ eorum sequaces multuz errant. Qui dimisso fonte veritatis. scilicet sede Romane ecclesie. querunt sibi cisternas et riuulos. id est. prauos doctores. vel potius seductores. cum quibus pariter damnabuntur. Dicit enim Hugo in libro de profectibus. iij. capitulo vltimo. Non est recipiendum quod ab ecclesiasticorum doctrina magistrorū et approbatorum theologorū traditione discordat. nec reuocandum in dubium quod ab eis vniuersaliter cum testimonijs sanctorum patrum fuerit rationabiliter diffinitum. Quia veritate comperta qui coram se per superuacuam subtilitatē altius perscrutando fodere nititur. profunda scripturaruz quasi nouiter aliquid inde eructans quod ab alijs non est inuētum vanitatem diligens mendacium querit. Hec ille. Et Bernhardus in libro de dispensatione et precepto dicit. Q̄ melius est obedire deo q̄z hominibus. et melius ē magistris q̄z discipulis. et ipsis magistris nostris melius q̄z extraneis. Hec Bernardus. Notanter autem Hugo dicit vbi supra. Illud esse recipiendum a doctoribus quod fuerit ab eis vniuersaliter per omniū consensum et approbationem rationabiliter diffinitum. Non autē quod est particulariter per vnam vniuersitatem vl duas. sed per totam ecclesiam Romanam approbatum. illud est tenendum. Det ergo deus vt sic panem sancte doctrine de manibus successorum apostolicoz̄ hic in vita recipiamus. quatinus post hanc vitam in patria. a domino nostro ihu christo pane eterne consolationis refici mereamur Ad quod nos perducat pater et filius et spiritussanctus Amen.

Dñica octaua post trinitatis. I

Sermo. XCVIII

¶ Dñica octaua post trinitatis

Attendite a falsis prophetis qui veniũt ad vos i vestimentis ouiũ.intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Matthei. vij. capitulo. Quoniã vt ait Cyprianus in quadã epla Facilior est congressus vbi manifestus ẽ inimicus. plus timendus et cauendus est cum latenter surripit cum per pacis ymaginem fallens occultis accessibus serpit. Hec ille. Quia vero in vita spirituali dyabolus est positus sicut leo in abscondito. vt dicitur Threnorũ. iij. Qui non aperte aut manifeste contra hominẽ procedit. sed circuit sicẽ leo querẽs quẽ deuoret. j. Petri ij. Et ẽm Gregoriũ super Matthеum in Omelia de thesauro abscondito in agro. Nos in hac vita sumus quasi in via q̃ ad patriã pergimus. Demones vero q̃si q̃dã latrunculi iter nostrũ obsident in occulto vt nos bonis spoliarent. Unde ipe dyabolus non habet efficacius machinamentũ ad nocendũ nobis q̃ si efficere possit vt in hac vita incaute et nõ cum ratione ambulemus. Inquit Bernhardus sup Canticа sermone. xix. Propter quod vt ibidẽ dicit. In cunctis nobis semper debet esse discretio. et q̃si moderãdo singulas discerne re voluntates ne opinio verisimilis fallat. ne decipiat sermo versutus. ne quod bonũ est malum. et malũ bonum esse credatur. Hec ille. Saluator igitur volẽs nos edocere discrete ambulare. et caute incedere i via salutis. docet nos precauere a falsis ꝓphetis qui nos decipere conantur. sub specie amicicie et sanctitatis faciẽtes sicut venefici et hominum intoxicatores. qui venena melle circumlinita offerunt ne cauentur. Sic enim dyabolus facit qui p vitia sub vmbra virtutũ palliata christifideles decipit. vt dicit Ambrosius in libro de virginitate. Et Chrysostom⁹ in opere imperfecto. Omelia. xlij. Attendite vobis ab hominibus q̃si a quibusdam pessimis malis q̃ sup omnia mala malis. quia sup omnia mala homo est pessimũ malum. homo enim malus peyor est dyabolo. qui nõ audet accedere iustũ. Malus aũt homo nõ solũ eum nõ timet. sed magis eum contemnit. Non enim dyabolus prestat homini virtutem. sed homo dyabolo. Arma enim dyaboli est malus homo. Sicut enim homo sine armis non potest facere contra hostes sic dyabolus sine homine facere aliq̃d nõ potest contra sanctos. Hec Chrysostom⁹ Et ideo nobis caute ꝓuidendũ est ne per eos seducamur qui veniunt ad nos in vestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Sicut dicunt verba nostri thematis. quod sequitur.

¶ Attendite a falsis prophetis q̃ veniunt ad vos. cẽ. In quibus verbis ammonemur ad cauendũ a falsis ꝓphetis tanq̃ saluti nostre aduersis. Sunt autez tres falsi ꝓphete a quibus nobis est cauendũ. Primi sunt heretici veritatis subuersores. Secundi sunt ypocrite sanctitatis simulatores. Tertij sunt ficti christiani charitatis destructores q̃ oĩes veniunt in vestimentis ouium. sed intrinsec⁹ sunt lupi rapaces Ideo caute vitandi sunt. cẽ.

¶ a ¶

Dixi primo q̃ ammonemur ad cauendum a falsis ꝓphetis q̃ sũt heretici veritatis subuersores. Circa quod sciendũ q̃ heretici sunt falsi ꝓphete. et eo q̃a p̃tendũt vite sanctitatem. vt possint falsam doctrinã ingerere. p ut ait Augustin⁹ contra Faustum. Alias eñ non possent simplices decipere. et sub bonitate vite lupinã doctrinam seminare. Tria autem sunt circa hoc consideranda Primo quid sit hereticus. Secũdo quibus signis cognoscitur. Tertio quomodo punitur. De p̃mo sciendũ q̃ hereticus est qui falsam opinionẽ de fide inuenit. vel inuentam sequit̃. xxiij. q. j. Hec est fides. Secũdo dicit̃ hereticus ille q̃ est in fide dubius Hoc est. q̃ in dubietate fidei ꝑsistit. vt ö hereticis. cap̃. j. Tertio ille dicit̃ heretic⁹ qui male sentit de sacramentis eccl'e. vt ö hereticis. ad abolendum. Quarto öz ille hetic⁹ qui male sentit de veritate sacre scripture. xxiij. quest̃iõe. iij. Heresis. Quinto ille dicitur hereticus qui aduersus Romanã eccl'esiam agit et eius dignitatem a domino traditam aufferre conatur Distincti. xxj. Omnes. Sexto dicitur ille hereticus qui se scindit ab vnitate eccl'esie. vij. questione ꝑma. Deniq̃. Duo autem requiruntur ad hoc q̃ proprie quis dicatur hereticus. Unum est heresis inicium. scilicet error in ratione. Alterũ heresis complementum scz pertinacia in voluntate. Unde Jeronim⁹

Hereticus quid sit & quibus signis cognoscitur & quomodo punitur

Duo requiruntur ad hoc ut qs proprie dicatur hereticus

Heresis grece dicitur ab electione

super epistolā ad Gal'. dicit. Heresis grece dicitur ab electione. eo q̄ sibi eam vnusquisq; eligat disciplinā quā putat esse meliorem. Quicunq; igitur aliter scripturam intelligit q̄ spiritussanct⁹ efflagitat a quo scriptura est. licet ab ecclesia non recessit tamen hereticus appellari potest. quia ō carnis operibus est eligens que peiora sunt. Hec ille. Ubi Hieronimus tāgit illa duo scilicet errorē et intellectū. Cum dicit. aliē scripturā intelligit q̄ spūssanctus efflagitat. et pertinaciā in voluntate. Cum dicit. eligit sibi disciplinā quā meliorem putat. Contra istos loq̄tur Leo papa. xxiij. questione. iij. Quid iniquius est q̄ impia sapere et sapientioribꝫ doctoribus nō credere. Quasi dicat. Nihil damnatur in talibus nisi pertinacia Unde autem hec prouenit subdit dicens. Sed in banc insipientiam cadunt quicūq; ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro. non ad ꝓpheticas voces. non ad apostolicas litteras. nec ad euangelicas auctoritates. sz ad semetipos recurrūt. et ideo magistri errorīs fiunt. quia discipuli veritatis non fuerunt. Hec Leo papa. Ex quibus patet q̄ nichil ad errorē sic hominē perducit sicut confidentia. ꝓpriꝫ ingenij. Unde dicit Clemens papa. xxxvij. dist. Relatū. Diligenter obseruandū est vt lex dei cū legit nō scōm ꝓpriam ingenij virtutē vel intelligentiaz legatur vel doceatur. Sūt em̄ multa verba in scripturis diuinis que possunt retrahi ad eundē sensum quē sibi quisq; sponte p̄sumpserit. sed nō oportet. Non em̄ fm̄ sensum extrinsecū et alienū debetis querere vt quoq; ipm̄ ex scripturarum auctoritate confirmetis. sed ex ipis scripturis sensū capere veritatis oportet. Hec ille. Qui concordans Hieronimus super Leuiti. dicit xxxvj. distinc. Si quis. Q̄ illa quisq; debz docere que ipse a deo didicit non ex ꝓprio corde vel etiam ex humano sensu. sed que spūssanctus docet. Hec Jeronimus.

¶ B ¶ Sed quereres quare heretici sic errant in exp̄ositione scripturaz. Respondeo fm̄ Isidoz libro p̄mo de summo bono. cap̄. xvj. Q̄ causa heresis ob quā fit est exercitatio fidei. Ulis vero per quaz fit est obscuritas diuinaz scripturaz. in qua caligātes heretici aliud q̄ se habeat intelligūt Ex quibus verbis duplex habetur causa heresis. scilz exercitatio fidei. et obscuritas diuinaz scripturaz. De p̄ma dicit Aug⁹ xxiij. q. iij. cap̄. vltio. Ideo diuina quidem/tia multos diuersi generis hereticos esse pmittit. vt cū interrogant nos ea que nō/mus sic discutiamus pigriciā nostrā et di/uinas scripturas capiam⁹. Propterea apostolus ait. Oportet hereses esse. vt qui probati sunt manifesti fiant. Uij autē probati sunt qui bene possunt docere. Et Heri. sup̄ Ps̄. Qui habitat. dicit. Q̄ hoc ideo fit vt tota sollicitudine memineri/mus aduersus quos nobis sit collucrātio. nequando aut ignari hostilis inuidie. aut precātis diuina inueniamur ingrati. Quod exp̄ssi⁹ tractans Augustin⁹ super Psal. liij. dicit. Ideo ex hereticis affecta est ecclesia. vt cer/bis qui male sentiunt. pbari sint qui bene sentiunt. Multa em̄ in scripturis latebāt et cum p̄cisi essent heretici questionibus agitabant ecclesiā dei. et sic aperta sunt que latebant. et intellecta voluntas dei. multi qui optime possunt scripturas discernere et pertractare latebant in populo dei. nec asserebant solutionē questionum difficil/cum calumniator nullus instaret. Plumbū enim̄ perfecte tractatum est de trinitate an/teq̄ oblatrarent Arriani. Nunquid perfe/cte tractatū est de penitentia antēq̄ obtre/terant Nouaciani. Sic nec perfecte de bo/ptismate tractatū est donec cōtradicerent foras positi rebaptisatores. Hec ille. De secundo sz de obscuratione diuinaruz di/cit Isidorus libro. iij. de summo bono. ca/pitulo. xj. in hec verba. Plerisq; scientia ac/cepta scripturaz nō ad dei gloriā sz ad sui laudem vruntur. dum et sua scientia extol/luntur. et ibi peccant vbi peccata mūdare debuerunt. nunq̄ consequuntur legendo perfectam scientiam arrogantes. Nam q̄/uis sapientes in superficie videantur. mi/dullitus tamen archana veritatis non tā/gunt. quia superbie nube impediuntur. Semper enim superbi legunt querunt et nunquā inueniunt diuine legis penetra/lia. humilibus et bene ad deum intranti/bus patent. prauis autez atq; superbis clau/duntur. Nam quāuis diuina eloquia in/lectione arrogantibus sint aperta. in mi/sterio tamen clausa sunt z occulta. dum scr/mo dei fidelibus lux sit. reprobis autem et superbis quodammodo tenebre sint. et

vnde illi illumināt̃ur. isti excecantur. Dec ille. Et quib⁹ patet q̄ causa erroris in hereticis propter quā scripturas sane nō intelligunt est superbia. Juxta illud Gregorii. Tumor mentis est obstaculum veritatis. Dec autem superbia oritur in eis ex presumptione et inani gloria. per quā nolunt subicere humanū intellectum suum regulis fidei et sano intellectui patrum. Hinc Gregorius. xxxvij. libro Moral. dicit generalem causam omniū nouitatū esse inanem gloriaz. Et Augustinus in libro de vtilitate credendi dicit causam esse. cōmodum temporale proueniens ex huiusmodi gloria inani. scilicet principatum super alios. Unde Bernhardus super Cantica sermone sexagesimo q̄nto. dicit. Omnibus intento vna hereticis semper fuit capere gloriā de singularitate scientie.

¶ Ad De secundo scz quib⁹ signis hereticī cognoscuntur. sciendū q̄ cognoscūtur doctrina et vita. Primo doctrina. q̄a scripturas sacras vt cōmuniter ad litterā iuxta primū sensum exponunt. Sicut dicit Isidorus libro. iij. de summo bono. ca. xij Sicut patet de Hussitis hereticis. qui omissa exp̄sitione spirituali beati Augustini et aliorū doctorum de manducatione spirituali corporis z sanguinis christi. simpliciter dicunt illum tertū intelligendum Johannis. vj. Nisi manducaueritis carnē filij hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitā in vobis. Cum tamen saluator ibidez dicit. Uerba que locutus sum vobis spiritus et vita sunt. id est. spiritualiter intelligenda sunt. Secūdo cognoscuntur per hoc. quia suis superioribus vt cōmuniter sunt rebelles. et eos confūdūt vbi possunt. vt dicit Augustin⁹ in libro d̄ vtilitate credendi. cū tamen dominus honorauit parentes tam corporales eis obediendo. Luce. ij. Erat subditus illis. q̄ etiam spirituales. scz sacerdotib⁹. eos honorando. in hoc q̄ ad eos leprosos per se curatos mittebat. et eis offerri precipiebat. vt habetur Luce. xvij. Tertio cognoscuntur in hoc. quia non simpliciter iurare docent. cum tamen soli contra veritatez coniurantes et conspirantes. etiam sepius et sepius in erroribus reprehensi iurant z p̄iurant. nec tamen verum fatentur. Juxta illud quod de eis allegat Bernhardus super Cantica sermone lxv. Jura periura secretū prodere noli. Alios etiam nullaten⁹ iurare acquiescunt. Juxta illud Matthei q̄nto. Non iurare omīno. neq; per celū neq; per terrā. Cū tamen illud intelligendū est fm Horrā. vt homo non iuret in omni causa indifferenter. sed ex causa necessaria bene. Nam et christ⁹ iurauit dicens. Amē amen dico vobis. Non ergo prohibet iuramentū in causa licita. sed ꝓhibetur periurium et iurandi facilitas. et consuetudo per quā et ad periuriū deuenit. vt dic̄ Augustinus in libro contra mendaciū. Permittitur ergo iuramentū licitū Deutro. vj. Per nomē domini iurabis. Et Hieremie q̄rto. Jurabunt viuit dom⁹ in veritate z in iudicio. et in iusticia. xxij. questione. j. Et iurabunt. Sic iurauit Paulus. ij. Cor. j. Testem inuoco deū in animā meam. Sic Dauid iurauit domino. votum vouit deo Jacob. Sic et dom⁹ iurauit et nō penitebit eū Psal. cix. Quarto cognoscunt in hoc. q̄ tm̄ seipsos dicunt ecclesiā dei. omnes vero alios dicunt esse canes z porcos ac etiam extra ecclesiaz et veniam. vt dicit Bernhardus super Cantica sermōe. lxv. Tales vt dicit idem ibidem sermone. lxvj. Tanquā detractores irrident nos. tanq̄m canes q̄ baptisamus. scilicet cum solennitate infantes. q̄ oram⁹ pro mortuis. q̄ sanctorū suffragia postulamus. in oīi genere hominū. atq; in vtroq; sexu festinant p̄scribere christū in adultis. in paruulis. in viuis et mortuis. Sed contra eos est fm ipm aperta scriptura. quia licet infans nō respōdeat pro se. tamen pro eo respondet ecclesia. z ipse infans videtur clamare suis vagitibus dicens. vim patior scz a natura Similiter q̄ oramus pro mortuis exemplum habemus in Chananea. ad cuius fidem et preces liberata est filia a demonio Similiter de paralitico. quem amici miserūt per tegulas de domo. Quinto cognoscuntur in hoc. quia ordinibus ecclesie detrahunt in suis sermonibus. Nā ideo sacramenta contemnūt. prelatis nō obediunt. institutа nō capiūt. quia papam epōs pbōs peccatores dicūt. q̄ nec dādis nec percipiendis idonei sunt sacramēt̄. dicentes. Nunq̄d ista duo conueniūt epō z peccatori. Cōtra q̄s dicit Bernhardus sup cantica sermo. lxvj. Falsum est inq̄t. Epūs erat

Caypbas. & tamen quāuis peccator in do
minū sententiā mortis dictabat. Aposto/
lus erat Judas. et licet auarissimus et sce
leratissimus. electus tamen a domio. Au/
dis eū apostolū fuisse et dyabolū. Super
cathedrā Moysi sederunt scribe et phari
sei. et qui nō obedieſt eis tanq̄ episcopis
inobediētie rei fuerūt. Multa et alia huic
populo stulto et insipienti mala psuasa sūt
sed non est respondere ad oīa. Quis eīm
oīa nouit. Deinde labor infinitus esset &
mūme necessarius. Nam quantū ad istos
nec rationibus vincuntur. quia non intel/
ligunt. nec auctoritatibus corriguntur. q̄a
non recipiunt. nec flectuntur suasionibus
q̄a subuersi sunt. Nec Bernhardus. Ex
to cognoscuntur ex vita. quia vitā habent
ypocriticam. Nam vt dicit Bernhardus
vbi supra. Non sufficit eis hereticos esse
nisi et ypocrite sint. vt sint supra modum
peccantes peccatū. Hij sunt qui veniūt in
vestimentis ouiū ad mandendas oues et
spoliandos arietes. an non tibi videt vtra
q̄ res impleta. vbi et fide plebes et plebiby
sacerdotes deprędati inueniuntur. quoni
am isti prędones. hij sunt oues habitu. ac/
tu vulpes. & crudelitate lupi. Hij sunt qui
boni videri non esse. mali non videri sed
esse volunt. Mali sunt et boni videri vo/
lunt. ne soli sint mali. Mali videri timent.
ne parum sint mali. Nec ille. ¶ De
¶ De tertio sciendum est. scilicet quomo
do punitur hereticus. Punitur autē qua/
druplicīter. Primo excōmunicatiōe. quia
siue occultus siue manifestus. est ipso iure
excōmunicatus. xxiij. questione. j. cap. j. et
ij. de hereticis. Ad abolendaz. Secundo
punitur depositione ab oīi dignitate. si/
ue papa siue imperator. xl. distinc. Si pa/
pa. et ab omni beneficio priuatur. Tertio
punitur rerū ablatione. quia bona corum
ipso iure confiscata sunt. De hereticis. Aū
scōm leges. libro sexto. Quarto punitur
militari persecutione. quia si aliter fieri nō
potest. manu armata sunt ab eis bona auf
ferenda. Non solum autē ipsi heretici. sed
etiā credentes eis. receptatores eor. defen
sores et fautores sunt excōmunicati. Et si
non satisfecerint infra annū extunc ipso iu
re sunt infames. nec ad testimonia admit/
tuntur. Ut de hereticis. excōmunicamus
Primo quia credentes propter hec peri/
cula et dāna tam spūalia q̄ corporalia p/
hibet apostolus cū eis cōuersari ad Thi/
tum. iij. dicens. Hereticū hominē postmā
scilicet secretā. et secundā scilicet publicaz
correctionē. id est. postquā bis correc⁹ fue/
rit fm Horam ibidem. tunc si se noluerit
corrigere vitandus est. Cuius ratio ē fm
ipsum. quia non est illi cōmunicandū qui
se cōmunione fidei catholice. id est. cōmu/
nicatione separat. ¶ Sunt autez vitandi
fm Horā vbi supra. pter septem rationes
Primo quia habent credulitatē erroneaz
ij. Thimothei. iij. Homines corrupti men
te. reprobi circa fidem. Sic solet vitari ca
nis rabidus. Secundo quia habent con/
scientiā cauteriatā. fm Horam. id est. cor
ruptā. tam errore doctrine q̄ culpe. q̄ etiā
igne concupiscentie. Unde isti sunt signa/
ti cauterio dyaboli. Apocalip. xiij. licet ex/
terius sic in corpore videtur stigmata por/
tare domini nostri ihu christi. ad Gal. vlti
mo. Tertio quia habent familiaritatez de
ceptoriaz. Romanor. xvj. Per dulces ser/
mones seducunt corda innocentū. Sic so
lent vitari Syrene. Quarto quia habent
vitā simulatā. ij. Thimothei. iij. Habētes
speciē pietatis. Hora. id est. christiane re/
ligionis exteriori simulatione. quia sacra/
menta christi que sunt religionis christia/
ne participant cū bonis. virtutē autē eius
abnegantes. id est. rem ipsius pietatis scz
dilectionē dei et proximi abnegantes. scz
corde et opere. ad Thytū secundo. Confi
tentur se nosse deum. factis autez negant.
Quinto habent doctrinā pestiferā. j. Co/
rinthior. xv. Corrumpunt mores bonos
colloquia praua. Sexto quia habent intē
tionē peruersam. Unde hic dicit. Veniūt
in vestimentis ouiū. intrinsecus autē sunt
lupi rapaces. Septimo habent mentē ob
stinatā. ij. Thimo. iij. Quemadmodū iam/
nes et mābres restiterūt Moysi. sic isti re
sistunt veritati. Isti fm Horam fuerunt
duo magi Pharaonis. Exo. vij. Quoruz
aplus noīa non inuenit in diuinis libris.
sed in apocrifis. Et sic isti restiterūt Moy/
si donec victi fuerūt. ita hereticī resistūt p/
tinaciter veritati. etiā vsq̄ ad sanguinem
ignē. Job. xxiij. Ipsi rebelles fuerunt lu/
mini. Et in hoc similes sunt catto qui lu/
men dici abhorret. eo q̄ in lumīe modicū
vel nichil venatur. sed potius in nocte.

Sic hereticí in occulto docent nō in aperto. Et sicut catꝰ bufones ⁊ ranas lambit q̄nq; vsq; ad sanguinem et venenū in quo est q̄dam dulcedo. q̄ sit nimis sitibūdus. ⁊ ꝙ potū nō inuenit. aret. sed si inuenit extūc in vas sternutat. ⁊ venenū immittit. ⁊ q̄ ex hoc biberit morit̄ vel grauiter infirmatur Sic hereticus venenū q̄d erroꝛe scriptu/rarū hausit in vasa seu in coꝛda hūana infundit vt homies intoxicet. Catꝰ etiaꝫ libenter conuersat̄ homini. ⁊ q̄nq; insidet oꝛi hominis in somno et suffocat puerum obstruendo respirationē ⁊ anhelitū. Sic hereticí insident hominiby ⁊ oppꝛimūt eos falsitate. ꝙ q̄d homies suffocant in se spiritūsanctū ⁊ spūaliter moꝛiunt. ¶ E ¶

¶ Dixi secūdo q̄ secūdi fālsi pphete sūt hypocrite sanctitatis simulatoꝛes. eo q̄ pꝛetendunt foꝛis sanctitatē. sed occultant in coꝛdibus iniq̄tatem. et ꝙ hoc decipiūt homines. sicut serpens vel scoꝛpio q̄ lingit oꝛe blandiendo. sed cauda pungit occidendo. Unde Aug⁹. sup. ps̄. cxxxix. Ille difficile vitatur q̄ in labys bona poꝛtat. et in coꝛde occultat mala. Acuerūt inquit linguas suas sicut serpentes. q̄a nec pedes habent vt eoꝛum vestigia cum venerint audiant̄. leniter serpit sed nō recte. habens occultū venenum sub leni tractu. Hec ille. Sic faciunt hereticí ⁊ hypocrite q̄ abscondunt et contegūt vestigia suaꝛum operationuꝫ ne cognoscant̄. Nam sepius oꝛant vt videant̄ deuoti erga deū. sed coꝛ eoꝛuꝫ longe est ab eo. Ostendūt se facere opa miseꝛicoꝛdie vt elemosinam dāres vt videant̄ pij erga pꝛoximū. sed in coꝛde apetūt vanam gloriaꝫ. vt videātur ab hominiby. fingūt se macerare carnem suā ꝙ ieiunia. vnde exterminant faciem suā vt alliciant matronas ⁊ femias ad dandum eis tanq̄ bonis vltra ceteros Sicut dicit Apl̄s. Captiuas circūducūt mulieꝛculas oneratas peccatis. Et saluaꝛ Math̄. Exhaurientes inquit bursas matronaꝝ sub pꝛetextu longe oꝛatiōis. vnde Job cōparat eos scirpo seu carecto exterius floꝛido et viridi. intus aut̄ aꝛido ⁊ sine fructu Job viij. Nunq̄d poterit viꝛere scirpus absq; humoꝛe. Sup q̄ dicit Bꝛego. in glosa oꝛdina. Hypocrita non est sine q̄a. q̄a gratiā accipit vt pphetet. demōes ejiciat. languoꝛes sanet. sꝫ ⁊ coloꝛe viridis. dum laudes extra querit supbus in altuꝫ cꝛescit. sed a fructu maꝛcescit. Et Hieꝛonimus ibidē dicit. Scirpi vel carecti nomie hypocritē designant̄. qui speciē veritatis pꝛtendentes fructū vtilitatis nō habēt. sꝫ aridi sterilitate operis. solo sanctitatis coloꝛe viꝛidescunt. Quia hypocrita ad bona opa infusionem superni muneris pcipit. sed in cunctis q̄ agit exteꝛioꝛē laudem appetens a fructu pcepte infusionis maꝛcescit. ⁊ cum adhuc sit in floꝛe ne capiat̄ manu ante omnes herbas maꝛcescit. ꝙ quod significatur q̄ hypocrita coꝛripi nō patitur ab aliquo. imo asperitate sua vitam coꝛripientis secat. deprehensum se in pꝛauitate iraſcitur. loquitur sibi redarguentē phibet. ⁊ quod deteꝛius est etiā vt dicit Bꝛego. se innocentē nō suis acribus sed alienis cꝛimiby ostendere nititur. Et quiby paꝛet coꝛū stulticia. quia gratias a deo receptas. q̄s ad salutis fructum cōuertere debuerunt ad inanē gloꝛiam cōuertunt. Ubi Hieꝛonym⁹ sup illud Job. Non ei placebit veꝛecoꝛdia sua. dicit. Magna veꝛecoꝛdia est laboꝛiosa agere ⁊ vane laudi inhiare. pceptis celestibus inseꝛuire ⁊ terrenā retributionem q̄rere. Quia q̄ hic ꝙ veritate quā agit humanū fauoꝛeꝫ desideꝛat. rem magni meriti vili pꝛecio venalem poꝛtat. Unde bene opa eoꝛum teleaꝛanee cōparant̄. Cū subdit. Et sicut teleaꝛaneaꝝ fiducia eius. Interlineaꝫ dicat. Bene hypocritaꝝ fiducia tele aꝛaneaꝝ similis dicit. q̄a tela illa p oꝛdinem ⁊ studiose teꝛitur. sed flatu dissipatur. q̄a quicq̄d hypocrita cū laboꝛe peragit. aura humani fauoꝛis tollit. Nec glosa. Propter hutusmodi duplicitatem et infructuositatem ac inutilem coꝛū opationeꝫ deus spernit hypocritas et odit eos. Juxta illud ps̄. xlix. Nunq̄d manducabo carnes thauoꝛū. id est. nunq̄d delectaboꝛ in macꝛatione superbozum. q̄ per thauros significant̄. aut sanguinem hiꝛcoꝛū. id est hypocritaruꝫ poꝛabo. fm Innocē. quaꝛtū. Et in eo ꝓmittitur Non accipiaꝫ de gregiby tuis hiꝛcos. Per hiꝛcū fm Innocen. qui habet exteꝛiꝰ aspꝛitatem in pelle significatur hypocrisis. de q̄bus dicit. Non accipiā de gregiby tuis. i. de congregationiby tuis hiꝛcos. i. hypocritas. ¶ F Comparat̄ autem hypocrita tribus pessimis animaliby. scꝫ hiꝛco. vulpi et lupo. Pꝛimo comparat̄ hiꝛco ꝓpter eius

S

ꝓprietates q̄ ponunt in ß metro. Lana cibus visus sanguis caro cornua fetus. Hostia mons vitis dentes vox pes barba libido. Cauda breuis corregiū sotularibꝫ tribus aptū. Lacte caret fetet emissus rumiat bircus. Decē ꝑsonē conueniunt hypocrite. Ipse enī extra portat lanā caprinā. i. signū pnie Leuit. xxvj. dr. q̄ tabernaculū tegebat sagi ex/tra. sed intra erāt res ꝑciose. s. aurꝫ māna. vrna. ẏga thꝰ aromata redolēta. Hꝫ sub sagis hypocritarꝫ nō sūt nisi stercora. Secundo cibꝫ hircorꝫ ē amare frondes. et hypocritarꝫ detractiōes Job. xxx. Qui rodebāt in solitudīe. ꝛ mādebant herbas et ar/borꝫ cortices. ꝛ radix iuniperorꝫ erat cibus eorꝫ. Tertio accute videt. Sic hypocrite mala alioꝝ ꝓsiderāt Ecci. xiij. Oculꝰ malus ad mala. Quarto sanguis birci frāgit adamantē. ꝛ lingua hypocrite virū cōstantem ꝓuerb. xv. Lingua placabil' lignū vite q̄ autē īmoderata est ꝓteret spm̄. Quinto caro eiꝰ ē dura. i. carnalitas obstīata Hier. xxx. Dura facta sunt pcta tua. Sexto habet cornua excelsa. i. superbiam elataꝫ. Dan. viij. Hircus hēbat cornu insigne. Septimo fetus eiꝰ est bonus. Et hypocrite q̄q̄ bona docēt. q̄ licet ipi vadāt in infernum. alios tñ docēt ire in celum. Et ē miraculū scōm q̄d dr. Num. xxvj. Spectaculum est grāde ꝛ miraculū vt chore peunte filij eius nō perirēt. Octauo q̄ ex hirco fit hostia. Sic de hypocrita Leui. x. Hircū q̄ oblatus fuerat ꝑ pcō cuꝫ q̄reret moyses reperit exustum. Nono q̄ libēter ascēdit montes. sic hypocrita ad dignitates Hier. xlix. Habitas in cauernis petre ꝛ apphendere niteris altitudinē collis. Decimo vites ledit. sic hypocrita famam iustoꝝ Johis. xv. Ego sum vitis. vos palmites. Undecimo dentes nō hꝫ hircꝰ in supiori mandibula. Sic hypocrita nō hꝫ caritatē ẏba ad reprehendendū. sꝫ ẏba timoris Treñ. iij. Confregit ad numerꝫ dētes meos. Duodecimo pes eiꝰ nō est integer. sic affectꝰ hypocrite ī plura diuisus ē Ecci. xxj. Corꝫ fatui q̄ vas ꝓfractum Ozee. x. Diuisum ē cor eorꝫ nūc interibūt. Tredecimo vocē balantē hꝫ sicuis. sic hypocrita ẏba simplicia Heñ. xxvij. Vox quidē vox iacob. manꝰ autē esau. Quartodecimo barbā hꝫ prolixam. sic hypocrita ad ītraꝫ in signū sanctitatē. ij. Reg. xix. Miphiboseth venit illotis pedibus ꝛ intonsa barba. Et interꝑtat os ꝓfusionis. vel os ignominie vl' verecundū. Quito decimo libidinosus ē hircꝰ. sic hypocrita Zacharie. x. Sup̄ hircos visitabo. Sedecimo cauda eius ē breuis. sic finis hypocrite velox Job. xx. Gaudiuꝫ hypocrite ad instar puncti. Decimoseptimo corregiū est aptuꝫ sotularibꝫ ꝛ vtribꝫ. Corregiū hypocrite est exterior ꝓuersatio q̄ vtilis ē alijs. et munit pedes. i. affectus eorꝫ. Et si esset mūdicia ītērius cordis possent recipere vinum nouuꝫ in vtres veteres Math. ix. Nō mittunt vinum nouū in vtres veteres. Decimooctauo lacte caret. sic hypocrita dulcedie ꝓsolationis. ꝛ si increpatiōes habeat q̄d ꝓperetum est Ozee. ix. vbi dr. Da eis dñe vbera arentia. i. sine lacte ꝓsolatiōis. Decimonono feret. sic hypocrita Math. xxiij. Ve vobis hypocrite qui estꝭ sicut sepulchra plena ossibꝫ. Vicesimo hircꝰ emittebat in desertum deferens scripta pl̄i pcā Leuiti. xvj. Sic hypocrita q̄ attenuat pcā populi assumit sup̄ se ꝛ mittitur in desertū inferni. Vicesimoprimo ruminat. sic hypocrita multos pꝰ. ruminat in ore Math. vi. Putant in multiloquio exaudiri. sꝫ ī multiloquio nō deest pctm̄ vt dr. ꝓuerb. x. ¶ Secundo hypocrita cōparatur vulpi. de q̄ in Pꝰ. lxij. partes vulpiū erūt. Per vulpes ꝑ intelligunt hypocrite. ꝓpter plures ꝓprietates q̄ bñtur in his metris. Feror auis latrat vox via cauda color. Caro pes fraus rapo pulex pellis ꝓles pilus vnda canis lupus. Primo ꝑ hypocrita cōparat vulpi. ꝓpter se tozē. q̄ feret cozā deo q̄si mortuꝰ Isa. xxvij. De cadaueribꝫ corꝫ ascēdet fetor. Secundo q̄ insidiat̄ animabꝫ p̄ q̄s significant viri spūales. Un̄ herodes insidiabat xpo. ꝓpter q̄d appellat̄ a xpo vulpis Lu. xiij. Dicite vulpi illi. Tertio hꝫ foueaꝫ Mat. viij. Vulpes foueas bñt. sic hypocrite meretrices ꝓuerb. xxiij. Fouea profunda ē meretrix. Quarto voce gānit ꝛ fingit se latrare Isa. x. Nō fuit q̄ moueret pennaꝫ ꝛ apiret os et gannīret. Quito q̄ via nō vadit recta sꝫ ꝑ amfractꝰ ꝓuerb. ij. Quoꝝ vie peruerse sūt. ꝛ infames gressus eorꝫ. Sexto cauda magna ꝛ pilosa. Sic diabolū ꝑem hypocritarū sequunt magni ꝛ diuites mūdi Isa. ix. Prophete docēs mendaciū ipe est cauda. Septimo colorē ruffum habet. q̄a angelus sathane trāsfigurat se ī hypocritā ꝛ

angelū lucis.ij. Lor.xj. Octauo carnez hz mali saporz.z comedit p podogra z arteti/ca. Infirmas iūcturas hūt qui caritate ca rent.que ē vinculū. Et hi cū masticāt z sen tiūt amaritudinē diaboli curant. Ps. De/disti eum escā pplis ethiopū. Nono habet pedē tortuosum z tibiā curtam. Ecōtra iu sti hūt rectos Ezech.j. Pedes eorū pedes recti Leuit.xxj. Fracto pede non offerat. Decimo est fraudulēta Isa.xxxij. Fraudu lenti vasa pessima sunt. Undecimo ḡa cuz tarus illud anīal facit sibi foueam. vulpes eo absente stercoriſat ibi.z tarus pter im/mundiciā recedit. Sic hypocrita expellit p immundiciā detractiōis virū iustū infa/mando eū inter dū de ciuitate vt solus ho noretur. Duodecimo hz qz vulpes tenet la nā in ore.z paulatim se mergit in aquā ap/ta cauda donec pulices fugiant ad lanā.et tunc deserit eam in aqua. Pulex significat mordacitatez reprehensionis. Sicut ḡ vul/pes pulices mergit.sic hypocrita repreh/sorē suū ne eum corrigat psequit.j. Reguz xxiij. Lanē mortuū pseqris z pulicez vnū id est reprehsorē mordacem. Tredecimo pellis sola ē cara venatoribz. Sic exterior conuersatio hypocritaz q̄ est in mortificatio ne quā debent sibi boni assumere et cada/uer proicere q̄d sub pelle abscondit. Mat thei.iij. Zona pellicea ad lūbos eī. Quar todecimo habet prolē multā z patrissantez Job.xxj. Egrediuntur q̄i greges paruuli eoz. Quintodecimo habet pilū longum z densum.i.rpalia multa Isa.iij. Erit p cris/pann crine caluiciū. Sedecimo qz q̄n eaz insequunt canes tunc totuz pter nasum se suspendit in flumīe p ramū z sic latet. Sic hereticiz hypocrite absconduṫ se a canib id est a pdicatoribz. Sz tñ nasus emittit spi/ritū male suggestionis. Sed eis dicit A/mos.ix. Et si celauerint se ab oculis meis in pfundo marī.ibi mandabo serpenti et mordebit eos. Decimoseptio qz videt esse q̄si canis in anteriori parte.sed nō in poste riori.vbi cauda maior. Sic illi videnṫ si/miles pdicatoribz in pmissis.sed in fine mordent vt coluber.z q̄si regulus venena diffundunt. Proner.xxiij. Decimooctauo luce oculoz micāt de nocte. Hiere.iij. Sa pientes sunt vt faciāt mala.bene aūt face/re nesciērūt.z ita in nocte vident.sed in die nō vident. ¶ Tertio hypocrita cōpa ratur lupo. Lupus sm Isido.xij.ethimo logiaz est mactie rapacitatis. Et dicit lup9 q̄si leoni pos.i.sil'is.qz sil'is est ei in rapaci tate. Rapit enī nō in apto sed furtim et in abscondito. Sicut hypocrite in apto no/lunt cape vt videanṫ sancti.sed occulte ex/hauriūt bursas matronarū. Scōo ratiōe fortitudinis pedū.co qz sicut lup9 magnā virtutē habet in pedib9.vnde quicḋ p̄sse/rit pede nō viuit. Sic hypocrite magnaz virtutē habent simulatiōis in affectibus. z quēcūqz sua simulatiōe decipiūt.mortifi cant in vita gre. Tertio qz sicut lupus quē p9 viderit rauescere facit. Sic hypocri ta oēs species sanctitat9 sue q̄si in raucita/tem cōuertit.qz nullus audet de eo verbū dicere malū.sz semp opinari bonū. Quar to nō plures q̄s.xij. diebz i anno coit.sic hy/pocrita ne deph̄endat raro fornicat. Quin to qz lupus famē diu tolerat.z post multa ieiunia multa deuorat.sic hipocrita inter/dū ieiunat tota die sed grauit vorat i sero. Decto qz lupus p̄uisus deponit audaciā Sic hypocrita cognit9 talis ab alijs non audet se simulare sanctū ne derideatur Et tantū de secundo. ¶ J ¶

Dixi tertio q̄ tertij falsi ꝓphe/te sunt falsi ꝓpiani caritatis destructores. De qbz dz in Ps. Loquunṫ pacē cū primo.mala aūt in cor/dibz eoz. Non solū autē patit ecclia vel iu/stus vir ab aptis inimicis.sed etiaz ab oc/cultis falsis fratribz. q̄ passio multo videt intolerabilioz q̄s aperta.q̄ est ab hereticis vel alijs inimicis. Unde dauid q̄si compa rando hmōi psecutionē psecutōni manife storū inimicorū dicit eā grauiorē Ps.liij. di. Si inimic9 meus maledixisset mihi su stinuissem vtiqz. Ubi ponit plures ratōes aggrauantes hanc psecutionē. Prima est. quia nō est ab inimicis.ideo dicit. Si ini/micus meus maledixisset mihi sustinuis/sem vtiqz.sed istud nō possum sustinere.qz amicus maledicit mihi Michee.vij. Inimici homīs domestici eius Canti.j. Filij matris mee pugnauerūt contra me. Se/cunda ratio q̄re intolerabilia sunt ista ma/la est.qz sunt improuisa. Unde sequit. Et si is qui oderat me sup me magna locutus fuisset.abscondissē me forsitan ab eo. Sz ab his qui videnṫ me amare nō possuz me abscondere. Un̄ dicit Bern̄. Huc in eccl'ia

S ij

impleta est illa ꝓphetia. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara ꝑus in nece martyrū. amariꝰ post in ꝑflictu hereticorū. amarissima nūc in moribꝫ domesticorū. nō fugare. nō fugere eos ꝑt. Tertia rō est qꝛ talia sunt illata a socijs secretoꝝ. vnde dicit. Tu vero hō vnanimis. Quarta qꝛ illata sunt ab eis ą deberent eū docere. vñ dicit. Dux meus Mat. xv. Cęci sunt ⁊ duces cecoꝝ. Quinta qꝛ a familiaribꝫ iuferū tur. Vñ addit. Et notꝰ meus. Sexta qꝛ a consiliaribꝫ. vnō subdit. Qui simul dulces mecū capiebas cibos. fm ąd dicit Joseph de fratribꝫ suis Gen. xliij. Occide vitulos ⁊ instrue cōuiuiū. quia mecū sunt cōmesturi. Septima quia a ꝓtubernalibꝫ. vnde dicit. In domo dñi ambulauimꝰ cū consensu scz tu ⁊ ego. ⁊ tū tu ꝑsecutus es me. Nec Innocē. Vñ aūt ista pueniūt nisi ex defectu caritatis quā in se tales falsi xp̄iani nō habent. ⁊ in alijs eā destruunt vbi possunt ꝓpter ąd falsi dicunt. ąa nomē habent xp̄ianū. sed rē eius nō habent. Contra ąs dicit Aug⁹. in lib. de vita xp̄iana capło. ij. Quid tibi ꝓdest vocari ąd non es. ⁊ nomē vsurpare alienū. Si xp̄ianum te esse delectat. que sunt xp̄ianitatis gere. ⁊ merito nomen xp̄ianū tibi assume. Sed forsitan nō esse. sed vocari desideras. hoc satis fedū et miserū est. scz velle vocari te quod non sis. Nemo enī ita transit ad christū vt xp̄ianus appelletur et nō sit. Qui igit xp̄ianus dicit christū habere dñm ꝓfitetur. ⁊ vere habz si in oībus obsequat ⁊ ꝙuiet. Nec ille. Hinc dicit Jobes in canonica. Videte qualē dilectionē dedit nobis pr̄ vt filij dī noiemur ⁊ simus. Nō tractans Aug⁹. Omel. tertia sup cantica ꝓdicta dicit. Nā qui vocant et nō sunt. ąd illis ꝓdest nomē vbi res nō est. Ꝙs multi vocant medici ą curare nō noverunt. ꝙs multi vocant vigiles qui tota nocte dormiunt. Sic multi vocant xp̄iani. ⁊ in rebus nō inueniunt. quia hꝫ qō vocātur nō sunt in vita. in moribꝫ. in fide. in spe. in caritate. ꝓpter ąd Aug⁹. ibidē paulo sup. tales appellat mendaces ⁊ falsos xp̄ianos dicens. Tu noli esse mendax vt aliud ꝓfiteaꝛis ⁊ aliud agas. Sed ąreres ąd est verꝰ xp̄ianus. Rndet Aug⁹. in lib. de vita xp̄iana dicens. Christianꝰ ille est ą nō noie tm̄ sed etiā ope xp̄ianus est. Ille videlicet qui exemplo xp̄i nec inimicos nouit odire. sed magis aduersantibꝫ sibi bñ faceret ⁊ ꝓsecutoribꝫ suis exoꝛare. Nā quisqs est paratus alicui nocere vel ledere ille xp̄ianuꝫ se esse mentit. Christianꝰ ille est ą pōt iustissima voce dicere. Nemini homi nocui. iuste cū oībus vixi. Nec ille. Nos ergo si volumus esse veri xp̄iani ⁊ nō falsi. studeamus in nobis ⁊ in ꝓxis nr̄is habere nō ꝙsequi caritatē quatinꝰ velut arboꝛes bone bonorū operū facientes fructū. fructū eternebeatitudinis in celesti gloria conseq̄mur. Ad quā nos ꝓducat pater ⁊ filius ⁊ sc̄s. Amen.

Dñica octaua post trinitatis. II. Sermo XCIX.

Omnis arboꝛ bona fructus bonos facit. Matth. vij. Sicut dicit Hugo lib. iij. de archa Noe c. iiij. Vita pñs fidelium nō aliud nisi vinea dñi. vinea fidelis vinea iusta quā ipe bonus agricola plantauit. imo trāsplātauit. quia de egypto trāstulit ⁊ eiecit gentes ⁊ plantauit eā. De ꝙ alibi ꝑ ꝓphetaꝫ loquit. plantabo eos sup humū suam ⁊ non euellā eos amplius. Nec ille. Volens igitur saluatoꝛ suos instruere ꝙliter in predicta vinea viuere debemus inducit similitudinē de arboꝛe bona ꝙ fructus bonos facit. oñdens q exēplo arboris naturalis quilibet fidelis hō in vita pñti tāḡ in estate debet fructificare p bona opera sibi mercedē eternā. Vñ dicit Innocē. ḡrtus sup ꝓmuꝫ Ps. Qui tēpus vnuscuiusq ad operandū est pñs vita. Johis. ix. Me oportet operari opa eius ą misit me donec dies est. venit noꝛ in qua nēo opari potest. Propter quod de ꝙlibet iusto dicit Ps. Erit tanꝙs lignū quod plantatū est secus decursus aquarū. i. gratiaꝝ. quod fructū suuꝫ dabit in tempoꝛe suo. Fructū scilicet boni opis in tpe suo. scz vite pñtis. ⁊ in tpe eterne ⁊ finalis retributiōis. Justi enī in supna patria quā in hac vita p amoꝛē sp requirunt dona vite postmodū in retributiōe percipiunt. Inquit Hugo vbi supra. Vt igitur ad bene operandū animemur oñditur in verbo proposito magne retributionis copia in vita futura. quia fructus bonus ei ꝓmittitur. Cū dicit. Omnis arboꝛ bona fructus bonos facit. In quibꝫ verbis cōmendatur vita iustoꝝ et fidelium exemplo bone

arboris.et p oppositū dānatur vita reprobor̄ t malor̄ exemplo male arboris. Circa quod tria nob occurrūt consideranda. Primo nāq; ꝓsiderare debem⁹ arbor⁹ cōparatōnē generalē Cū dicit. Omis arbor Scōo debem⁹ ꝓsiderare bone t male arboris differentē ꝓditionē. Cū dicit. bona. Tertio ꝓsiderare debem⁹ fructuū earundē arbor̄ diuersam generationez. Arbor bona describit p bonitatē fructus q̄ sunt ficus t vua. Arbor mala describit p plantē naturalē ꝓpagationē exemplo spine t tribuli. Fructus bon⁹ describit p dulcedinē Balsus vero p amaritudinē naturalē. Et boc in ficu respectu tribuli. t in vua respectu spine.

Diripmo q̄ pmo debē⁹ ꝓsiderare arbor⁹ cōparationē generalē Cū dr. Omis arbor. Cōparatur aūt in scriptura sacra homo arbori Juxta illud Marci. viij. Video homines āsi arbores. bnt enī quādā similitudinem viuēdo. Sūt aūt tria in arbore. scz ingressus vt plantatio. pgressus vt pullulatio. et egressus vt defectio. Plantat homo cū cōpitur. t q̄ ad hoc cū dolore t feroze. Vñ Innocē. tertius de vilitate hūane ꝓditōis Si ꝓsideret hō pisces q̄s fecit deus ex aq̄ astra t planetas ex igne. boiem ex terra vilissima. Job. x. Cōparatus sum luto t assimilatus sum fauille t cineri. Sicut autez post plantationē nutrit arbor humore terreo. Sic hō post ꝓceptionē sanguine menstruoso satis horrido. ex cui⁹ cōtactu fruges nō germināt. arescūt arbusta. moriuntur herbe. canes in rabiē vertunt. Et h cibo vtuntur tam nobiles q̄s ignobiles. Fm magistrū de naturis rer. Progressus hominis est crementū post natiuitatez. q̄d est miserabile. Nā cū terrenascētia, pducūt ex se frondes flores fructus t honesta semina. Homo, pfert ex se lendes. pediculos. lumbricos t stercora. Ex illis prodit vinū oleum t balsamū. Ex boie sputū vrina t feror stercor. Vñ homo ē arbor euersa. q̄a capilli sunt q̄si radices. caput trūcus. pectus vt stipes. brachia cū tibijs vt frondes. digiti cū articulis vt folia. In egressu etiā hō cōparat arbori. q̄a sicut arbor aduenīēte hieme declinat t arescit. Sic hō morīēdo oia pdit t primat oīb⁹. Hoc oñdit stat⁹ mortis scz senectus. cui⁹ cor affligit. caput pcutitur. languet spirit⁹. fetet anhelit⁹. facies rugat. statura curuat. caligant oculi. vacillant articuli. nares effluūt. capilli defluūt. tremit tactus. deperit actus. dētes putrescunt. aures surdescūt. Vnd tunc hō est sicut arbor antiqua q̄ ad nihilū valet nisi ad ignem. Et in hac generali cōparatiōe omnes hoies cōueniūt. vnde q̄ ad hoc bene ī themate dicit. Omis arbor. q. d. Omnis hō tam nobilis q̄s ignobil⁹. diues et pauper. paruus t magn⁹ quo ad naturalez ingressum, pgressum t egressum ē sicut arbor.

Dixi secūdo q̄ debem⁹ ꝓsiderare bone t male arboris differentē ꝓditiōez in hoc Cū additur bona. Est enim arbor triplex. Quedā enī est q̄ affert fructū malū. Scōa que affert fructū vanum t nullū. Tertia q̄ affert bonuz. De pma arbore dicit Amos vj. Conuertisti fructū iusticie in absinthiū Omē vero malū est malū. sed ꝓuertere bonum in malū est pessimū. Multi sunt qui bona faciūt. sed illud praua intentiōe corrumpunt. Et sic tales sunt sil̄es arboribꝫ q̄ fructus pulchros in apparentia faciunt. sed intus amaritudie pleni sūt. Et isti sūt similes cigno cuius penne sunt exteri⁹ albe. caro autē multū nigra t macra t ad digerendū dura. Scōa arbor est que affert fructum vanū vel nullū. De qua dr Osee ix. Cū radix eorū exiccata sit nequaq̄ fructum facient. Hi sunt de quib⁹ dicit Luce viij. Q̄ aliud semen ccidit sup petrā. t natum aruit. q̄a nō hēbat humorez. t significat cor prauor̄ humore grātie carentiū. in quo quicq̄d ad temp⁹ nascit boni. cito arescit, pter frigiditatē t siccitatē cordis. i. male t obdurate volūtatis. Tertia arbor est que affert fructū bonum. De qua hic dicit q̄ affert fructū bonū. Ubi sciendū q̄ bonitas arboris attendit ex tribꝫ. scz ex frōdibꝫ ex floribꝫ t ex fructibꝫ. Sunt enī quedā arbores que bnt frondes sine floribꝫ. t significat illos qui bnt ꝓba sine operibꝫ Matthei. xxi. Ubi xps videns arborem ficu⁹ secꝰ viam venit ad eam. et nō inuenit in ea nisi folia tm̄. Et ait illi. Nunq̄ ex te fructus nascat amplius. Sic erit homib⁹ hūtib⁹ pulchra verba de deo sine operib⁹. de quib⁹ in fine hic dicitur. Nō omis q̄ dicit mihi dñe dē. sed qui facit dē. Alie sunt arbores hūtes flores sine fructib⁹. t significāt illos qui fa-

ciunt opa de genere bonoꝝ apparentia. sed nō recta intentiōe. ſ. Thimo. iij. hūtes q̄dē ſpeciē pietatꝫ. virtutē autē eius abnegātes Job. viij. Cū adhuc ſit in floze vt capiatur mālu. ſic vie hoīm q̄ obliuiſcūt dō. z ſpes hypocrite pibit. Alie ſt arbozes q̄ faciūt fructus inutiles penit⁹. Sapie. iiij. Fructus eoꝝ acerbi. Et iſte ſunt arbozes ad ignez apte. vt dicit in euāgelio. quia nō valēt hominib⁹ ad comedendū in recentia. ſed demonib⁹ tm̄ aſſata. Ex quib⁹ colligim⁹ bonitatē arboꝝ que bz frondes bonoꝝ ꝫ boꝝ flozes bonoꝝ opeꝝ. z fructus intentionis ſancte z recte. Eſt aūt aia iuſti hois arbor bona ad ſimilitudinē bone arboꝝ naturalis. Primo viuēdo. ſcō creſcēdo. tertio fructū ferendo. z quarto finaliter deceden do. Primo cōparat in viuēdo. q̄a ſicut arbor naturalis nō viuit niſi p calorē celeſtez z humorē terreſtrē. Sic ania bona non viuit vita gr̄e niſi p caritatem celeſtē. z p humilitatem terreſtrē. Et ſicut illa arbor creſcit altius q̄ pfundius radices ſuas in terram mittit. Sic homo q̄ntū plus humiliatur ex ꝓſideratiōe terreſtriū defectuum. tanto plus eleuat ad ſupioza. Tales arbores q̄ ſic in locis baſſis z vallofis creſcunt. ſunt multo ſecuriozes a vento q̄ q̄ in montib⁹. q̄a viri humiles refugientes dignitates z ambitiones mūdi z honoꝝ ꝓtenti ſua ſimplicitate. ml̄to firmi⁹ i ſuis ꝓpoſitis ſtant q̄ illi q̄ ſe ingerunt ad officia dignitates z ambitiones mūdi. Sed attēde q̄ triplicater homines radicant in terra. vt dicit Hugo de archa Noe. li. iij. ca. iiij. Quidaꝫ eni sic radicant in terra vt oīno in terrā infigant z terre adherēt. z ſunt infideles z gētiles. qui nō credentes euangelio xp̄i. p̄ter hanc vitam temporalē aliaꝫ non credunt. Et hi in terra radices figunt z ſurſum nō creſcunt. q̄a eo magis principib⁹ inhiant q̄ bona perpetua ſecutura nō nouerūt. terrena ambiunt. felices eſſe querūt. q̄ poſt hāc vitam futuros ſe nihil exiſtimant. De quorum numero fuit ille qui p eliphaz ſubſannatur. Job. q̄nto. Vidi inquit ſtultum firma radice z maledixi pulchritudini ei⁹ ſtatim. Stultus enim ille eſt ſm̄ Hugonem qui ignorat ad quid factus eſt. qui p̄ter illud quod videt nihil eſſe credit. qui que ſibi mala reſtant. puidere neſcit atq̄ hec pe/ritura et falſa quidez bona quaſi ſemp̄ ſint ꝓmanſura ſemp̄ diligit. Dic aliq̄nāo radicatus eſſe videtur dum corꝓaliter floret. Sed ſapiens ſtatim eius pulchritudini maledicit. quia p hec momentanea bona ad que ſit male recipiendus agnoſcit. De hoc ſtulto ps̄. dicit. Dixit inſipiens in corde ſuo. non eſt deus. Et deinde enumeratis complicib⁹ ſuis dicit. Non eſt timor dei ante oculos eoꝝ. Quō ergo deum timere poſſunt q̄ deum eſſe nō credūt. Ex quo infero ſm̄ Hugonē. Q̄ merito gentiles ſtulti ſunt. q̄a ad eos principiū ſapiētie pringere non ꝓtingit. Principiū autē ſapiētie eſt timor dñi. Alia arbor que radicat in terra ſed tm̄ debiliter z mobiliter eſt homo infirmus in fide. qui inſtructus in fide nouit celeſtia p̄mia et ſupplicia infernalia. Sed hic non oīno ꝓtradicit nec oīno acheſcit. ¶ Conſiderant quippe gentiles omnia in mūdo ſic agi. ex quib⁹ z deū eſſe z cūcta gubernare cognoſcūt z ad futuꝝ iudiciū omnia ꝓſeruare z ſic incipiūt timere illud q̄d mināt deus. z p ꝓſequēs benefacere cōpellunt hoc q̄d iubet deus. z q̄d phibet vitare ꝓponūt. z q̄nq̄ nō ſolū ira timore iſto exercentur vt timeant rales q̄d deus mināt. ſed z quodā mentꝭ affectu appetere incipiunt q̄d p̄mittit. Sed tm̄ cū malos florere in hoc mūdo ꝓſpiciunt z multa alia in hac vita ita ꝓfuſo ordine volui vt nequaq̄ mūdus p puidentiā dei gubernari. ſed oīm rerū euēt⁹ fortuitis ſubiacere caſib⁹ videāt ꝓtinuo zelare incipiunt pacē pctoꝝ in hoc mūdo. ip̄i q̄z florere ꝓcupiſcūt. Taḡ ei cogitationib⁹ ſibi dicūt. vanū eſſe timere iudiciū. nihil eſſe q̄d ſtulti hoies de penis infernī z de ſupplicijs maloꝝ ſibi ꝓfinxerūt z ex timore non ex veritate h̄ pceſſiſſe. Et de his ꝛ Lu. viij. q̄ ad tp̄s credūt. z in tēpore temptatiōis recedunt. In quoꝝ ꝑſona dauid dicit. Pei aut̄ pene moti ſunt pedes. pene effuſi ſunt greſſus mei. Ex q̄ dicto infero q̄ in fide xp̄i multuꝫ p̄iculoſa eſt ꝓplexitas cogitationū. Nā ſicut dicit Hugo. Ubi ē aſſertio dubia. ibi z fides ſuſpecta. Ex hoc infero ꝓſeq̄nter q̄ fidelis xp̄i ſi vult eſſe arbor debet firmiter oia credere in ſcripturis ſanctꝭ poſita ſiue ſint p̄miſſoria ſiue cōminatoria. Quo facto talis nō poterit de facili moueri tpe temptationis. Alia eſt arbor q̄ radicat in terra firmiter z frondes mittit ſublimiter. z ſignificat bo/

minē fidelē qui radices figit p fidē. dilectionē in deo. de qbꝫ dicit Isa. xxvij. Nō relictū fuerit de domo iuda mittet radicē deorsum. z faciet fructū sursum. Per relictos significant fideles. q radicē mittūt deorsū qz oēm cogitationē cordis sui in etna gaudia defigūt. fructū aūt sursum faciūt. qz in eterna patria quā in hac vita p amorē semper desiderauerunt. vite dona postmoduz in retributione pcipiunt. Tertio ergo infideles negāt. de q infirmi dubitāt. hoc fideles credunt z expectāt. qō aūt infideles diligunt z infirmi in fide zelāt. ꝫ fideles fugiunt. Hec Hugo. Scdo assimilat hō arbori in crescendo. qz cuius inferior pars arboris terre adhereat. potior tm z pulchrior supemineret sursus celū tendens. Sic licz oporteat nos aliquā solicitudinē circa terrena gerere. tm potior pars nra scz voluntas nra. debet tendere versus celū. vt dicamus cū apło. nra conuersatio in celis est. Et iterū. Que sursum sunt sapite non q supra terrā. Tertio assimilat homo arbori i fructu gerendo. Sicut enī arbores primo germināt. scdo florent. tertio portāt fructum. Ita fm Crisō. germina anie sunt bone voluntates. fructus bone opationes. Quarto assimilat homo arbori i cadēdo. Arbor que diu creuit z vixit cū ad cadendū prope senio deficit ad illā partē cadit versus quaz viuendo plures ramos extendit fm Robertuz Holgot sup. iij. ca. li. Sapie. Sic homo moriens ad illā partē cadit ad quā plures affectiones z cogitatiōes viuendo trāsmiserit. Si in terrā. cadit in infernuz. Si in celū. illuc deportat Eccs. xj. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonē in quocuqz loco ceciderit ibi erit. Et tantū de secundo.

L G

Dixi tertio q cōsiderare debeo fructuū dictaz arborū diuersam generationē. Cū dicit fructus bonos facit. Est autē regula philosophie generalis q ex vno oppositoz dat intelligi reliquū. Ideo cū mētio est de bonis fructibꝫ intelligit q etiā sunt alij fructus mali. Sunt igit duplices fructus. Quidā bonoz boim. z quidam maloz. Bonoz sunt duplices. quidā sunt pentis iustificatōis quidam celestis retributiōis. de vtrisqz dicit Ezech. xlvij. Et vtraqz parte torrētis oriebatur lignū pomiferū. Torrens est mors. q diuidit istam vitā a futura. Lignū est christus q dat fructū a dextris in futuro. a sinistris in pnti. hoc est ex vtraqz parte fluuij. De fructu pntis vite dr Gal. v. vbi numerant duodecim fructꝰ. Fructus aūt spūs est caritas. gaudiū. pax. patientia. benignitas. bonitas. longanimitas. māsuetudo. fides. modestia. ꝯtinētia. castitas. De fructibus qs hēbit ista arbor in patria dr Ysaie iij. Dicite iusto qm bene. qm fructuz adinuentionū suaz comedet. Et ad Hebre. xij. Oīnis qdē disciplina in pnti videt nō esse gaudij sed merozis. postea aut pacatissimū fructū exercitatis p eaz reddet iusticie Sap. iij. Bonoz labor gloriosus ē fructꝰ Et hic fructꝰ erit multiplex. Primus erit gaudiū de euasione carceris. de q clamat Ps. Educ de carcere aiam meā. Et paulꝰ. Infelix ego hō qs me liberabit de carcere mortis hui? Rom. vij. Scōs fructꝰ ē gaudium de vinculoz ruptione. q sunt septez corpis necessitates. scz fames. sitis. frigus. calor. lassitudo z infirmitas. z vltio mortis. qbꝫ vinculis ligauit deꝰ hoiem qsi insanuz ne in seipm z in alios seuiret. Sed multi ista vincula rumpūt Piere. ij. A scdo cōfregisti iugū meū. rupisti vincula mea. Rumpunt vincula famē z sitim p crapulā z ebrietatē. frigus p vestiū multiplicitatē. calorē p vestiū subtilitatē. laborē p ocij quietē infirmitatē p medicinas. sed mortē non pnt oio rūpe. Sed ecōuerso sci expectāt vsqz q dns dirūpet ista vincla. Ps. Dirupisti domine vincla mea. Tertiꝰ fructꝰ d exilij terminatōe. i. mūdi egressiōe. Ps. Incola ego sum in terra. Et dr mūdꝰ exiliū. qz est pniciosus z solitariꝰ Deut. xxxij. Inuenit eū in terra deserta i loco horroz. Ecōtrario patria est locꝰ fecūdus z amenꝰ z securus. Isa. xxxij. Sedebit ppls meꝰ in multitudine pacis z i tabernaculꝰ fiducie z requie opulenta. Quartꝰ fructꝰ ē gaudiū de hostilie uasione. Ps. Bñdictꝰ dns q nō dedit nos in captionē dentibꝫ eoz. Nō solū aut erit de euasione. sed etiā de hostiuz pstratione Ps. Letabit iustus cū viderit vindictam. Quintꝰ fructꝰ de tenebraz extermiatione s. Loz. xij. Videmꝰ nunc p speculū z i enigmate. tunc autē facie ad faciem. s. Joh. iij. Cū apparuerit videbimꝰ eū sicuti est. Sextus fructꝰ est gaudiū de amicoz occursiōe z ꝓgratulatiōe. Tunc enī occurret angeli

sancti anie beate Math.xxiij. Mittet angelos suos z congregabunt electos eius. Istud patet de lazaro Luce.xvj. Econuerso autē malox hominū sunt duplices fructus.scz mali in psenti culpa.z pessimi i futura pena. In pñti nanqz culpa triplicem fructum malū habēt. scz plenum vermib⁹ corrosionis. Cuiusmodi sunt fruct⁹ lasciuie z carnalis delectationis qui ad modicum apparent delectabiles.sed post ꝓpetrationē habēt vermē remorsionis cōscientie Isaie vlti. Vermis eox nō morietur. Hic est vermis q̄ corrosit ederam cui⁹ sub vmbra Jonas delectabat Jone.iiij.vbi dicit Letatus est Jonas letitia magna. sed statim edera morsu vermis aruit Roma.vj. Quem fructū habuistis in quib⁹ nūc erubescitis. Hōs fructus est plen⁹ sapor⁹ amaricatiuis.z sunt fruct⁹ auaricie z mundialis possessionis. Unde sicut comedētibus fructus imaturos z crudos cibi fiūt insipidi. Sic diuinis q̄ delectant in diuitijs vel honorib⁹ ꝯgregādis dispensandis z cōseruandis.cibus spiritualis gr̄e et deuotiōis ofonis z ꝓemplatiōis apparet insipidus. Josue.v.dicit.q̄ ꝯcito filij israel ceperunt vesci fructib⁹ terre statim defecit mana. Ueruntamen q̄a necesse est ꝓ bona tpalia transire ad eterna.fm Grego. Et iō vt isti fruct⁹ sint dulces apponant ad ignez vt assentur. Ad ignem dico caritatis. Haz administrāti ex caritate temporalia meritoriū est.j. Corinth.xvj. Omnia vestra in caritate fiant. Hoc ꝓcipit de agno Exodi xij. vt nō comedat ex eo quicq̄ coctū aqua aut crudum sed assum igni.id est. feruore caritatis.ad honorē scz dei z vtilitatē ꝓximi. Alioquin q̄ amat diuitias alit. fructuz nō capiet ex eis Eccl'es.v. Miere.xij. Confundemini a fructib⁹ vestris ꝓpter iram furoris dñi. Tertius fruct⁹ sunt inutiles superbie z tēporales ambitiones. Et isti sūt pleni humorib⁹ inflatiuis. De q̄b⁹ dicitur Isa.x. Ulisitabo sup fructuz magnifici cordis. Licet enim fruct⁹ honoris suauiter sapiat.tamē periculose inflat. In gestis Alexandri narrat q̄ sui milites in india inuenientes fruct⁹ dulces nō poterāt saturari ex eis.z orta pestilentia mortui sunt. Ecce dulcedo fructus affert mortē. Et ideo sapientes comedūt fructus cū sale discretionis z modestie. Job.vj. Numq̄d poterit comedi insulsum.q̄d non est cōditus sale scz sapientie. Alius est fructus malox in pena futura. De quo Hieremie.xxj. Ultrabo sup vos iuxta fructum studiox vestrox rū. Tunc enī cum venerit tps ad iudicandum dicet illud Daniel.iiij. Succidite arborem z dispgite fructus ei⁹. Quomō aūt dispergēt.dicitur hic.q̄a primo excidentur tunc in ignē mittetur. Fructus autē eorū in speciali describit sapiēs Sap.iiij. dicēs. Erunt post hec decidētes scz rangs fructus de arbore maturati.sine honore z pfumelia inter mortuos in ꝑpetuum. Quoniā dirumpet illos inflatos sine voce z mouebit illos a fundamētis z vsq̄ ad supremū desolabunt.z erunt gementes.z memoria eorū peribit. Ubi fm Robertū Holgot describit septē penales ꝯditiones damnādorum. quia deūcient confusione. affligētur cum desperatione. repellent sine responsione. destruentur cū autentica ratione.punientur sine consolatione. cōterent sine cōtradictione. suppriment sine recordatione. Nos igit fratres carissimi studeamus esse bone arbores quib⁹ bonos fructus facientes ꝑ gratiā fructum gloriosum celestis retributionis ꝯsequi mereamur. Quod nobis ꝓcedere dignet pater z fi.z.ss. Amen.

¶ Dominica nona post trinitatis. I.

Sermo C.

Reoderationem villicationis tue.iam enī nō poteris villicare Luce.xvj. Inter cetera xp̄ianos a malo retrahentia z ad bonum cōmouentia seu inducentia maxie necessaria est ꝯsideratio vite psentis. que nō est aliud nisi q̄dā pegrinatio qua tendim⁹ ad futurā gloriā z patriā. Juxta illud apli ad Hebr.xiij. Non enī habem⁹ h manentē ciuitatē.sed futurā inq̄ram⁹. Necesse est igit homini ꝯsiderare.z ꝓmo p̄ oculis semper ponere.q̄ hac ꝯditōe intrauit hūc mūdū vt q̄ndq̄ exeat.vt dicit Seneca li.de remedijs fortune. Ipse ē xp̄ian⁹ vere ē q̄ fm Aug⁹.sup Ps̄.xxxviij.in domo hui⁹ mundi se pegrinū cognoscit. Et si igitur nobis cuncta cedāt ꝓspera.z si affluāt diuitie.si cōfluant delicie.p̄tis tū tpis ita agēda est leticia vt nunq̄s amaritudo sequēti⁹ iudicij recedat a mēoria. Ita dicit Grego. emelia xxxix. Et merito. Hā de oīb⁹ in hac pegri-

nationē ꝓcessis nō habem⁹ maius domi/
niū. ꝙ que comedim⁹ aut ꝙb regimur ad
necessitatē tm̄. Juxta illud apl̄i. Habētes
alimenta t ꝙb tegamur his ꝓtenti simus.
Qui oāq quicūd de bonis nobis collatꝰ ad
superbiā vite. t ornamentū luxurie. ad vani/
tatem mūdi t pompā diaboli dissipaueri/
mus. districtissimā nos sciamus saluatori
nr̄o rationē reddituros. Nā sicut pegrino
nō licet tollere in via vltra victū t amictuꝫ
corpis. Sic nec nobis ꝓcedit bonorū ꝓ/
sentiū dispensatio nisi ad vtilitatē ꝓximi.
reliquū vero dispensandū est ad honorez
dei t vtilitatē ꝓximi. Nō si aliter factū fue/
rit. exigetur a nob̄ districta ratio dispensa/
tionis vel potⁱ illicite dissipationis. Su
mus enī in vita pñti nō dñi. sed dispensa/
tores bonor. Un̄ dicit. j. Pe. iij. Sicut bo
ni dispensatores multiformis gr̄e dei. Et
ideo quereꝝ a nobis de fidelitate dispensa
tionis. t siquidē malus dispensator ꝙspiaz
nr̄m suspectus de dispensatione fuerit me
rebitur audire durū verbū themat⁹ Red/
de rationē villicatiois tue. iam enī nō. tē.

Homo quidā erat diues q̄ habebat vil/
icū. t hic diffamat⁹ est apud illū tē. Et seq̄
tur thema Redde rationē villicatiōis tue
In ꝙb verb̄ tria describunt. Primo nāq
describit̄ seueritas diuīe iusticie. ꝑ quā ab
hoīe rationē exigit. Un̄ dr. Redde rationē
Scdo subdit̄ diuīe gr̄e liberalitas. quam
homi ad merendū bona ꝓtulit. Un̄ dr. vil/
licatiōis tue. Tertio infert̄ equitas diuīe
s̄nie qua hoīem a bonis hui⁹ vite deponit
Un̄ dr. iam enī nō poteris tē.

Dirupamo q̄ in ꝟbis ꝓmissis
describitur seueri
tas diuīe iusticie ꝑ quā ab hoīe rationē ex/
igit. Un̄ dr. Redde rōnē. Circa q̄d sciendū
q̄ nihil est homī ita vtile ad salutē t scien
tie ꝓprie discussionē ꝓtinuā ꝙs hr̄e ante ocu
los mētis seueritatē diuīe iusticie. ꝑ quam
discreta ratio ab homīe in suo nouissimo
tempore vel circa mortem ꝓpriam vel i
iudicio generali finaliter exiget. Cuius ra
tio ē q̄ tal⁹ cogitatio i hoīe generat timorē
dñi. q̄ hoīem retrahit a multis⁹ voluptatib⁹
hui⁹ secli. delicijs t vanitatib⁹. Un̄ Crisо.
in ser. de Joh̄e baptista dicit. q̄ tal⁹ timor
mentē corrigit. fugat crimia t innocentiaz
seruat. Et Johes Cassian⁹ li. iij. de instⁱ/
tutis monachor dicit. Q̄ tal⁹ timor ē prin
cipiū nr̄e salutis t sapie dei ex q̄ nascūtur
omes ꝟtutes. Ponit aūt Cassiodo. super
ps. ij. hui⁹ rōnē dicens. q̄ sicut remissa se/
curitas culpas admittit. ira timor deside/
rabil⁹ sp delicta excludit. Quapropt Jsido
rus li. iij. de sūmo bono. ca. vij. dicit. Sol
licite dr vnusq̄sq̄ viuere t semp terminuz
hui⁹ vite ꝓsiderare vt ꝓtēplatiōe illi⁹. hui⁹
seculi blandicias caueat. Scriptū est enī.
In oīb⁹ opib⁹ tuis memorare nouissima
tua. t in eternū nō peccabis Eccl̄i. vij. Vo/
lens igit̄ saluator nobis incutere timorez.
ꝓponit sil̄itudinē villici de reddēda ratiōe
quā a nobis finalit̄ exiget. Quc ꝙdē ratio
ē timēda ꝓpter tria. Prio. ꝓpt̄ tpis impor tu
nitatē. Scdo. ꝓpter accusantiū multiplica
tionē. Tertio. ꝓpter exactionis seueritatez.
Primo timēda est rō ista. ꝓpter tpis impor
tunitatē. ista enī rō fiet in hora mortis nr̄e
vl̄ in iudicio finali. q̄ hora erit tot⁹ vltiōis
t nulli⁹ ꝓciatiōis Jsa. xiij. Ecce dies dñi
veniet crudel⁹ plenus ira t indignationis.
Et Hiere. xlvj. Dies illa dies vltiōis vt su
mat vindictā de inimicis suis. Multum ti/
mebāt sancti hūc diē t horā mortis sue t fi/
nalis iudicij. Sicut ptz de Hiero. q̄ dixit.
Siue bibo siue comedo sp in auribꝰ meis
sonat illa vox. Surgite mortui venite ad
iudicū. Tria enī sunt q̄ multū impediunt
rōnis positiōez. Primū ē tpis obscuritas.
nā tpe noctis nō ꝓgruit facere rōem. eo q̄ ñ
ꝑt tm̄ bñ libr̄ inspicere in q̄ hz mēoriā de/
bitor. et de facili ꝑt errare. Scdm ē illi⁹ q̄
ꝑsidet rōni indignatōis aduersitas. Nam
cor̄ iratorꝫ cū ꝫ aduersario. nēo ꝑt bñ rōez
facere. Tertiū ē satisfactiōis ipossibilitas.
Nā q̄ in piculo eēt faciēs rōem. q̄ si inueni/
ret defecisse in rōne. nō hr̄et facultatē red/
dendi dño ad supplendū illi⁹ rōis defectū.
Jsta tria erūt tpe nr̄e rōnis. Hora enī erit
in medio noctis q̄n. pfundissime sūt tenebr̄e
Matth. xxv. Media nocte clamor fact⁹ ē.
Tūc enī obscurabunt oculi pctōr q̄ ap̄li⁹
lucē dīne gr̄e nō videbūt. tūc occidet sol di
uine mie. t sole culpaꝝ tenebr̄e cōphendēt
pctōrē. Scdo tps ꝑsidēs i iudicio erit ira
tus t aduersabit̄ oīb⁹ pctōrib⁹ Juxta illud
Ozee. xiij. Ero eis q̄si leena t sic̄ pard⁹ i via
assyrior. Occurrā eis q̄si vrsa rapt̄ catul⁹.
t dirumpā interiora iecoris eorū. t consu/
mam eos ibi quasi leo. Ecce furor ꝓsi/
dentis huic rationi. designatus in bestijs

quib⁹ nihil ē crudeli⁹. vñ Ezech. vij. dr in p
sona dñi. Immittā furorē meum in te. et
post pauca. Effundā irā meā sup te ⁊ cōple
bo furorē meū in te. Tertio nō erit p⁹ hāc
rationē redit⁹ ad vitaz pñtem in q̄ posset
hō satisfacere p peccatis ⁊ supplere defectū
opationū. Vñ homo ē spirit⁹ vadens ⁊ nō
reuertens. ḋa dr huic villico. Jā vlteri⁹ nō
poteris villicare. Jsta tria ponunt in Ps.
Posuerūt me in lacu inferioꝛi. de q̄. ſ. egre/
di nō possum. Ecce redeundi nō possibili/
tas. in tenebris ⁊ in vmbra mort⁊. Ecce tē/
poris importunitas ⁊ obscuritas. Super
me ꝓfirmat⁹ est furoꝛ tuus. Ecce iracūdie
seueritas ¶ B ¶ Scdo ista ratio timēda
est ꝓpter accusantiū multiplicationē. Sūt
autē septē que hoiem accusabūt circa suaz
rationē. Primo enī accusabit eum ꝓscien/
tia nō in occulto vt nunc. sed publice coraz
oīb⁹ Dañ. vij. Judiciū sedit⁊ libri aperti
sunt. i. ꝓscientie que oīb⁹ aperient. Et Apo
cal'. xx. Judicati sunt mortui ex his q̄ erant
scripta in libris. i. in ꝓscientijs ipoꝝ. Unde
Aplus exp̄ssius dicit Roma. ij. Ꝛ testimo
nium reddet illis cōscientia ipoꝝ. Scdo ac
cusabunt eū diaboli. quia licet suggesserūt
homini male facere. tñ prodent eū. Sicut
socius furis interduz accusat furē socium
cum q̄ furat⁹ est. ⁊ hoc maxime fit q̄n iā va/
dit ad suspendiuz. desperans de vita post
sententiā latam cōtra ipm. Sic diabolus
videns se iā finaliter retrudi ad infernum
prodet multos vt secum dānent. vñ Apo/
cal'. xij. diabolus appellat accusatoꝛ fratrū
De quo autē accusabit diabolus ostendit
Aug⁹. in quadā epistola ad comitē carissi/
mū dicens. Dicturus est diabolus qui re/
citabit verba pfessionis nre et obiciet no
bis in faciē quicq̄d fecerimus ⁊ in q̄ pecca/
uimus. ⁊ quicq̄d facere debebam⁹. Dictu
rus est enī. Equissime iudex iudica istū esse
meum ob culpā qui noluit esse tuus p gra
tiā. Tuus est p naturā. meus est p miseriā.
tuus p passionē. meus p suasionē. tibi ma/
ledicens. mihi ꝓsentiēs. a te accepit imoꝛ/
talitatis stolā. a me vero pannosam tuni/
cam. tuā vestem assumpsit. in mea huc ve/
nit. Equissime iudex. iudica illū esse meuz
⁊ mecum foze condemnādū. Dec Augustꝰ.
Tertio peccatoꝛez accusabunt angeli san/
cti ⁊ ꝓcipue illi qui nos custodiūt. vnus/
quisq̄ suū accusabit quē custodit. Hic me
dicus peritus omnē defectuz mortuo im/
putat q̄ eius p̄cepta aut monita aut suasi/
ones ꝓtempsit. neglexit aut seruare nō cu/
rauit. Unde angeloꝝ ꝑbū erit illud Dis/
remie. lj. Curauim⁹ babylonē ⁊ nō est cura
ta. q. d. fecimus q̄d in nobis erat. sed ipa ani
ma nō curauit. Quarto accusabunt pecca
toꝛē creature Job. xx. Reuelabūt celi iniq̄
tatem impij. ⁊ terra aduersus eum consur
get. Aduocabit enī domin⁹ celū desurſuz.
⁊ terram discernere pplm suū. Unde Cri/
sosto. sup Matth. In illo die nihil ē q̄d re/
spondeam⁹. vbi celū⁊ terra. sol ⁊ luna. dies
⁊ noctes. ⁊ totus mūdus stabit cōtra nos
in testimoniū peccatoꝝ nostroꝝ. Quinto
accusabūt peccatoꝛez miserabiles persone
que ab eo iniuriā sunt passe. tunc enī faciet
dñs iudiciū inopis ⁊ vindictā pauperum.
Ipse enim est pater oꝛphanoꝝ ⁊ iudex vi/
duarū. vt dicit in Ps. Et ergo Grego. di/
cit. Si queris. quis te accusabit. certe to/
tus mūdus. Non solū autez accusabit. sed
etiā cōsurget in vindictā cōtra peccatores
Sap. v. Armabit creaturā ad vindictaz ⁊
vltionē inimicoꝝ. ⁊ pugnabit cū illo orbis
terraꝝ cōtra insensatos. Deus enī non so
lum tunc armabit seip̄m. sed etiā eteratuz
suū. dando videlicet tam angelis bonis q̄
homib⁹ virtutē ⁊ voluntatez accipiendi il/
lud iudiciū ⁊ penā faciendaz in reprobis.
Erit enī oīmis creatura cōcoꝝ in sententia
cū deo illa die. sine miscōia sine cōpassione
aliq̄ miserꝫ exigenda. vñ dicit Volgor ibi/
dem. Ꝛ sicut de⁹ oīa creauit ꝓter electos.
ita oīa mouebit suo modo ad se vindican/
dū de reprobis. Vñ sicut elemēta seruiūt
homini vt ipe deo seruiat. ita seruiēt deo.
vt de reprobis qui ei seruire noluerūt vl/
tionem accipiat. Sap. xvj. Creatura tibi
creatoꝛi deseruiens exacerbescit in toꝛmē/
tum aduersus iniustos. Sexto accusabit
hominē peccatū eius Hiere. ij. Arguet te
malicia tua. ⁊ auersio tua increpabit te. vn
de colligata erunt pcta hoīs ad collū si/
cut furtum ei⁹. Ozee. xiij. Colligata ē iniq̄/
tas effraim. Et Trenoꝛū primo. Conuo/
lute sunt et impōsite collo meo. Et ꝓ/
uerbioꝛum quinto. Iniquitates sue capi/
unt impium. ⁊ funibus peccatoꝝ suoꝝ
vnusquisq̄ cōstringitur. Septimo accusa
bunt hoiem toꝛmenta ⁊ instrumēta dñice
passionis de ingratitudie maxima. Unde

Hieronym⁹. Erut xpi ꝓtra te pugnabit. xps p vulnera sua ꝓtra te allegabit. cicatrices ꝓtra te loquent. ꝛ claui de te ꝓquerent. Hinc Augus. de simbolo dicit in tractatu suo. Forte sse ideo dñs in corpe suo cicatrices obseruauit vt in iudicio pcōtribꝫ et pbraret ꝛ conuincens eos diceret. Ecce hoiem quē crucifixistis. ecce deū ꝛ hoiem in quē credere noluistis. videte vulnera q̄ inflixistis. agnoscite latus ꝙd impugnastis. ꝙd pter vos apertū est ꝛ intrare noluistis Un Apoca j. Videbit eū oīs oculus ꝛ qui eū pupugerūt ¶ L ¶ Tertio ista ratio est timēda pter exactōis seueritatē. Strictissime autē ponet. nō solū de magnis. sz etiā de minimis peccatis. Erit aūt illa ratio ō pluribꝫ. Et primo de aīa a deo data. quaz dedit in sollicitā custodiā. sicut rex filiaz suam. Deute. iiij. Sollicite custodi teipm et aīam tuā. vtrūq; dicit corpus ꝛ aīam. Sed ecōuerso multi hodie faciūt curam carnis rōn. sequētes eoꝝ desideria. curā aūt aīe pauci faciunt. et ita pmittūt ancillam dñari. vt dicit Bern. li. de ꝓtemplatiōe mūdi. cū tōtus iste mūdus ad vnius aīe preciū estimari nō possit. vt dicit Bern. in li. meditationū. Et Crisp. de reparatione lapsi dicit. Si aīam negligimus. nec corpus saluare poterimus. sed bene ecōuerso. iō dicit. vtrūq; custodi sollicite. Hcōo exigeꝫ ratio de corpe nostro sicut de custodia boni castri. in quod sepius inimici dei sꝛz carnis voluptates ꝛ alia vicia immissa sunt. ꝛ alij amici expulsi. id est. virtutes. Est enī corpus nostrū sicut iumentū nobis a deo concessum ad vtilitatē aīe. cui debem⁹ cibū disciplinam ꝛ onus Eccl. xxxiij. Libaria ꝛ fga et onus asino. Exigetur ꝙa nob quō corpus nostrū abauim⁹ superflue. vel laute ad lasciendū. quō ipm nō disciplinauim⁹ cū superbiuit. quō nulla onera pñie in ipo portauimus. sed potius onera diaboli. Tertio erit ratio reddēda de primis. Et ꝑmo pater de filio. ꝛ siquidē malus fuerit filius pter negligentiā pris puniet pater cū filio sicut heli cū filijs suis. j. Reg iij. Unō patri dicit ꝓuer xix. ꝛ xxix. Erudi filiū tuum. Uersus. Si tibi sit natus peccantē corrige natū. He suū lugere possis de iure reatum. Item plat⁹ de suo subdito Jurta illud Ezech. xxxiij. Fili hoīs speculatorem dedi te domui israel. Audies ergo sermonē ex me annūciabis eis. Si me dicēte ad impiū. impie morte morieris. ꝛ non fueris locutus. vt se custodiat impius a via sua. ipe in iniqtate sua morietur. sanguinez aūt eius de manu tua requiram. Un Aug⁹. in epla hortat ad Comitez. Queso mi frater vt oīnibꝫ subiectis in domo tua a maiore ad minorē. amorē et dulcedinem regni celestis. amaritudinē ꝛ timorē iebenne annūcies. ꝛ de eoꝝ salute sollicitus ꝛ vigil existas. quia de oīnibꝫ subditis q̄ in domo tua sunt rationē reddes. Hec Aug⁹. Itē princeps terrenus reddet rationē de suo inferiori. Nam dicit Isido. de summo bono libro. iij. ca. xxiij. Siue augeatur pax ꝛ disciplina ecclesie p fideles principes siue soluatur ab eis. ille rationē exiget qui eoꝝ potestati suam ecclesiā tradidit. Unde in figura huius pter delicta populi principes iussi sunt suspendi cōtra solem Numeri. xxv. Hinc etiā Sapie. vj. dicit. Judiciū durissimū erit his qui psunt. Quarto exigetur ratio de malis cōmissis. Unde in simbolo dicit. Redditurus est rationē de xpō⁹ factis siue bonis siue malis. ij. Corinth. v. Recipiat vnusquisqz put gessit. Tanta autem erit seueritas circa mala cōmissa vt etiam passus minim⁹ requirat Job. xiij. Observasti oīnes semitas meas. ꝛ vestigia pedū meoꝝ cōsiderasti. Et eiusdē. xiij. Tu q̄dem gressus meos dinumerasti. Et eiusdem xxxiij. Oculi eius sup vias hoīm. ꝛ oēs gressus eoꝝ considerat. Hodicum apparet apud hoīes verbū ociosuz. ꝛ tū ratio districtissima de eo exigeꝫ Matth. xij. De oī verbo ocioso quod locuti fuerint hoīes reddent rationē. Ociosum aūt verbuz sm Glo. ordina. ibidez. est quod caret ratione iuste necessitatis. aut intentione pie vtilitatis. Et Hieronym⁹ sup Leuit. ca. xxj. dicit Quicqd nō edificat audientes in periculū vertit loquētiū. Et ibidē. Qui scurrilitatē replicat ꝛ aliquid profert turpitudinis h̄ nō ociosi sermonis. sed crimiosi reus tenebitur. Et de bis Sapie ꝑmo dicit. Qui loquitur iniqua nō poterit latere. nec ꝓteriet illū corripiens iudiciuz. Hodica apparet cogitatio vana. ꝛ tū veniet ad iudiciuz Sapie ꝑmo. In cogitationibꝫ impiī interrogatio erit Et eiusdē. vj. Ipe cogitatōes nras scrutabit. Un Grego. sup Matth. x. Omnes capilli vri numerati sunt dicit. Hic

deus vias ꝓsiderat ⁊ gressus numerat. vt nec mīme cogitationes aut verba minutissima que apud nos viluerūt in eius iudicio remaneāt indiscussa. Quinto erit reddenda ratio nō solū de malis cōmissis. sed etiā de bonis omissis. Sicut patet de his quib⁹ dicit dñs Matth. xxv. Esuriui et nō dedistis mihi manducare. Istud iā patuit in diuite epulone. q̄pter omissa opa pietatis in lazaro dānat⁹ est. Luc. xvj. Item de tpe perdito inutiliter in q̄ multa vana fūt facta. multa salutaria obmissa ⁊ p̄sertim de tpalib⁹ festiuis que cōsumūt homines in gula ⁊ ebrietate. in supbia ⁊ vanitate. in leticia carnali ⁊ alijs vicijs. Cum ramē dicat Bernā. in sermone ad scolares. Nihil p̄cio⁹ sius tpe. Sz heu nihil hodie vili⁹ reputat. Transeunt dies salutis. ⁊ nemo recogitat. Sed certe sicut nō pibit capillus de capite. sic nec momentū de tpe. scz de quo ratio nō exigetur. Anselmus in meditatiōibus. Oīne tp̄s impensuz tibi. q̄reꝝ qualiter a te sit expensum.

D C

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄emissis subditur liberalitas diuine gr̄e quā hoī ad merendū bona cōtulit. Cū dicit villicatiōis tue. ꝓ quo sciendū q̄ licet hō recepit omnia bona a deo. ⁊ ea que in celo ⁊ ea que in terra. mari. in aq̄s. in siluis ⁊ abissis. eo q̄ oīa ista facta sunt ꝓpter hoīem vt dicit Hugo. Juxta illud Ps̄. Oīa subiecisti sub pedibus ei⁹. ones ꝛc. tm̄ in his oīib⁹ hō nō p̄t dici dñs verus. sed tm̄ villicus seu dispensator. eo q̄ omnia ista recepit ad dispensandum. non ad dissipandum. Recepit enim bona nature. bona fortune. ⁊ bona gratie. Bona nature scilicet animam et corpus. ⁊ quinq; sensus ⁊ tres potentias anime scz intellectum voluntatez ⁊ memoriā. Bona fortune. vt diuitias. honores. aurū. argentum. ⁊ possessiones. Bona gratie. scz virtutes ⁊ dona spūssancti. q̄ oīa recepit quasi sub mutuo. ⁊ q̄dāmodo sub vsuris. eo q̄ dñs vult nos negociari p̄ ista Matth. xxv. Et Luce. xix. Negociamini dū venio. Ipe enī est homo ille nobilis qui abijt in regionem longinquā. accipere sibi regnuz et reuerti. qui in suo recessu conuocatis seruis suis. vni dedit quinq; talenta. alij duo. alij vero vnum. Dedit autē oīa ista sub vsuris. q; bona nature ad ogandū. bona gratie ad merendū. bona fortune ad distribuendum. bona scientie ad docenduz. bona potentie ad defendendū. bona opulentie ad sustentandū. Usure istoz bonoz sunt lucra animarū. quas lucrantur homines p ista dona eis cōcessa. ſm Horā sup Matheum. xxv. capitl'o. Que vsura maxie placet deo Prouerb. xix. Feneratur deo q̄ miseretur proximo. Sed quia peccator dissipat ista bona. nec de eis lucrū reportat. q̄d tunc fit quādo ea non ad honorem dei nec ad salutē p̄priā nec proximi vtilitatez cōuertit. Ideo tunc dicitur dissipator ⁊ non villicus. Unde de prodigo filio dicit Luce. xv. Q̄ recepta portione sua filius adolescentior iuit in regionem longinquam. ⁊ cōsumpsit eaz cū meretricib⁹. et dissipauit viuēdo luxurioſe. quod tūc fit quādo homo peccat mortaliter. q̄a tunc oīnia bona dissipat. Primo bona nature ſm Francisc̄ abbatem astensem. vt intellectus male operādo. voluntatē. proximū odiendo. et memoriā. ad memoriā iniurias. primi reminiscendo. Itē oculos dissipat vana respiciendo. aures mala audiēdo. ⁊ sic de alijs. Postea bona fortune dissipat male acq̄rendo. auare retinēdo. ⁊ male expendendo. vsuras ⁊ mercātias exercendo. Postea bona gr̄e ⁊ virtutes q̄s de⁹ reposuit in ania ei⁹. sicut thesaurū in archa ipe pctōr. p̄cia extra dū peccat. q̄a ⁊traria ⁊trarijs expellunt. vt hūilitas p̄ supbiā. pietas p auariciam. castitas p̄ ocupiscentiā. ⁊ sic de alijs. Et sic pctōr totā suā substanā dissipauit. Unde Prouer. xxix. dr. Noīes pestilentes dissipant ciuitatē. i. totam p̄sonā suā cū omnib⁹ bonis. cū oīnib⁹ potentijs anīe ⁊ corporis. Ita exponit Francisc⁹ astensis super Lucam ca. xv. Sed q̄a de⁹ oīnipotens tradēdo bona homini p̄dicta ad vsum dedit ea in numero pondere ⁊ mēsura. vt dr Sap̄. xj. et viij. Deus hanc hanc sic. ⁊ q̄. de ania. Jō villicus iste si vult bene dispēsare bona domini sui maxime hz inter cetera. opus aspicere ad numez. pondus ⁊ mēsurā. ita vidz vt oīnia nostra facta in mensura numero ⁊ pondere disponamus. vt dicit Robertus Holgot sup lib. Sapie ca. xj. In cui⁹ figura legim⁹. iij. Esdre. iiij. versus p̄incipium. Q̄ Angelus ad esdrā missus dixit sibi sic. Tres vias missus sum oīndere tibi. ⁊ tres similitudines ꝓponere coram te. Vade ponde-

Deus potens omnia

ra mihi pond⁹ ignis aut mensura mihi flatum venti aut revoca die que pterijt. qi dipondera penā infernalis acerbitatis. mēsura flatū rpalis vanitatis ⁊ revoca. hoc ē. numera reatū, pprie prauitatis. Ista bene deberet metiri qlibet homo si vult euadere districtā rationē villicationis sue. Nam p hec multū, pficiet in dispensatione bonorū sibi collatorū a deo. ⁊ ea nō nisi ad salutis sue comodū ordinabit. Debet siquidez homo mēsurare mūdane gl'ie leuitatē presentis transit⁹ breuitatē ⁊ future vite iocūditatē. Et cū mensurauerit debet numerare q recepit diuina munera. qt cōmisit horrēda crimia. qt obmisit cōcessa tempa. Et postq̄ sic nūerauerit ponderet q̄ntuz debet. ponderet q̄ntū ingrat⁹ fuit. ponderet q̄ntū meruit. Et sic erit optim⁹ villic⁹ villicationis sue. Quia oīa in nūero ponderet mēsura suo dño sicut accepit reddet. Ex quantū ista, pficiāt villico cōsideranda videam⁹. Certe enī si mensurabit mundane glorie leuitatē videbit q ipa est pax appreciāda. vnde Aug. sup Ps. cxliij. dicit. Inanis huius seculi fallax est suauitas. infr⁹uosus labor. ⁊ ppetuus timor. piculosa sublimitas. initiū sine puidentia. finis cuz pena. Hanc vanitatē mēsurabat ille rex de quo Valer⁹ lib. vij. ca. ij. dicit. Rex iuēt ille subtil' iudicij. cū sibi tra ditū fuisset dia/dema. priusq̄ capiti imponeret. ferē reten/tū diu cōsiderasset dixisse. O nobilē magis q̄ felicē pannū. quē si qs penit⁹ cognoscat q̄ multis sollicitudinib⁹ ⁊ periculis ⁊ miserijs sit refertus. nec humi qdē iacentē tollere veller. Si sic mēsurarēt hodie villici nostri gloriā rpalez certe nō supbirent tm. sed dicerēt illud. ij. Cor. x. Nos aūt nō in immēsuz gloriabimur. sed fm mēsuraz regule qua mēsus ē nobis de⁹. Ista regula ē regulata ꝯscientia. ij. Cor. j. Hlia nra hec est testimoniū ꝯscientie nre. Nō solū autez debem⁹ mēsurare pūtis vite vanitatez sed etiā breuitatē Juxta illud. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. ⁊ substa mea tanq̄ nihilū ante te. Unū Job. vij. Memento mei q⁹ ventus est vita mea. Et ibidez. Nihil enī sunt dies mei. Et Jacobi. iiij. Vapor ē vita nostra ad modicū parens. Istā breuitatē aduertebat bene parsee rex. qui aspiciens de sublimi exercit⁹ sui multitudinē flere cepit. Interrogat⁹ vero q̄re fleret respōdit. quia nullus istor⁹ p centū annos remanet. Debem⁹ etiaz tertio mensurare future vite iocunditatē. recolendo qt beatitudinis gaudia recipiem⁹ p momentaneis meritis in pūti. et certe nō inuenimus mensurā. quia pmiabimur vltra ꝯdignum. Sicut patet Luc. vj. De mensura supefluente. Et Roma. viij. Non sunt cōdigne passiones hui⁹ tpis ad futuraz gloriā. Scōo numerem⁹ diuina munera. ⁊ ea inueniem⁹ infinita. quia numerari nō possunt. Primo munus creationis ad eius similitudinē. Scōo munus creaturaz subiectionis. Ps. Omnia subiecisti sub pedib⁹ eius. Tertio mun⁹ recreationis Rom. v. Cū adhuc inimici essem⁹ fm caritatē suaz reconciliauit nos. Quarto mun⁹ pctōrū remissionis Apoca. j. Dilexit nos ⁊ lauit nos a pctis. Quinto mun⁹ glorie celestis. Istez numerem⁹ quot cōmisim⁹ horrēda crimina ⁊ itez inueniem⁹ infinita. Ps. Delicta qs intelligit Job. xxij. Propter maliciam tuā ⁊ infinitas iniqtates tuas. Itē numerem⁹ qt obmisim⁹ ꝯcessa tpa. ⁊ inueniem⁹ q⁹ infinita Eccl. xvij. Nūez dierz ⁊ tps dedit illi. Sed ad qd dedit dicit Job. xxiij. Deus dedit ei locū pnie ⁊ ipe abutit eo in supbia. Tertio debem⁹ ponderare q̄ntuz debem⁹ pser̄tim, pter bñficiū incarnationis ex q̄ natura nra cū natura diuina cōiunctionē cepit hre Eccl. xxij. Pōdus super se tollit q honestiori se cōiungat. Scōo ponderem⁹ q ingrati fuim⁹ ⁊ ingratitudis nostre pondera deponam⁹ Juxta ꝯsiliū apli ad Heb. xij. Deponētes oīe pond⁹ et circūstans nos pcm̄. p patiam curram⁹ ad p positū nobis certamē. Tertio ponderem⁹ qd meruim⁹. q⁹ totū sine bonū sine maluz in iudiciū adducet Isa. xxvj. Ponaz iudiciū in pondere ⁊ iusticiā in mensura. Et sic disponamus nos in mēsura nūero ⁊ pondere. Et tantū de secundo. ¶ E

¶ Dixi tertio q in verbis pmissis describit eōtas diuine sententie. qua hoiem a bonis hui⁹ vite deponit. Cū dicit. Jam enī nō poteriz villicare. Equissima siquidē est illa sententia. vt pctōr qui in hac vita tempus concessum ad bñfaciendū inutiliter consumpsit. post hanc vitā nō habeat tps ad bñ opandū. sed patiendū. Unde ei iuste dicit. Jā non poteris villicare. Cui⁹ ratio est. quia iam

mūd⁹ trālibit ⁊ cupiscētia ei⁹. Ideo dicit Celū ⁊ terra transibūt Mat. xxiiij. Et tūc oīa instrumēta bñ opandi cessabūt. ppt̄ qđ dicit Isido. li. iiij. de sum. bo. ca. xxxj. Tm̄ in hac vita licitū est opari bonū. Illic nāq; scz in futura vita iā non opatio expectat. sed retributio meritoꝝ. Hec ille. vñ Apl's dicit. Dum tps habem⁹ opemur bonum. Certe sarue ꝓdentes ḍa tunc voluerūt emere oleum qñ sponso debuerūt occurrere. ⁊ cū eo ad nuptias intrare. audiūt a sponso. Nescio vos Math. xxv. Hec mirum si ira subtrahit ⁊ denegat tps benefaciēdi post hanc vitā negligentib⁹. cū fm equitatē diuinā oīa tpa tps suū habēt. Sicut ergo est tps laboris. ita debet esse ⁊ ḍetis Apoc. xiiij. vt requiescāt a laboribus suis. Unde Isa. xxviij. dicit. Nunquid tota die arabit arans vt serat. pscindet ⁊ sarriet humū suam. Et sequit. Uerū non in ppetuū triturans triturabit. Et ꝑ a dño deo exiuit consiliū vt magnificaret iusticiā. Ecce equitatem ⁊ iusticiā in hoc q̄ denegat tps negligentib⁹ ⁊ reddit merces opantib⁹. Audiat ergo villic⁹ iniq̄tatis. oparius invinea dñi negligens. dissipator inutilis bonoꝝ. seruus nequā ⁊ infidelis cōstitut⁹ sup multa talenta ⁊ sup mltas mnas Math. xxv. Et Luc. xx. Quia nūc tps est acceptabile. sic clamat Apl's. Ecce nunc tps acceptabile. Est aūt acceptabile ad multa villicoꝝ officia exercēda. Hā villici officiū est de agris colendis ⁊ seminādis. Juxta illud. Diligēter exerce agrum tuū. Hoc aūt est tps pñs ḍa in futuro erit tps metendi. Ps. Euntes ibant ⁊ flebāt. qđ debet facere per laborem meritoꝝ ⁊ ieiunia. Necnō pegrinatōes ⁊ afflictiōes corpales amputando nociua desideria carnalia ⁊ ea fundiū⁹ eradicando Cantico. ii. Temp⁹ putatōis aduenit. Jō dicit Ps. Temp⁹ faciendi dñe. Secōm officium villici est edificare noua edificia vel antiqua reparare. Et quo ad hoc hodie ē tempus edificandi Eccles. iij. Temp⁹ edificandi. scilicet nūc est. sed in futuro erit tēpus destruendi. scilicet mala. Tertiū officiuz villici est diligēter custodire bona domini sui. ⁊ ea vtiliter dispensare. scz ad honorem domini et vtilitatem familie eius. Matth. xxiiij. Fidelis seruus et prudens quem constituit dominus super familiaz suam vt det illis cibū in tpe. Quod fit per elemosinarum largitionē. qñ villic⁹ dispsit dedit paupibus. Hoc autem tps est ꝑsens ḍa in futuro ligabunt manus vt non possint aliq̄d distribuere Mat. xxij. Quartū officiū villici est resarcire ⁊ reparare oīa damna ⁊ recōpensare in domo dñi añ aduentum eius. ne scz in aliquo de negligentia notet. Sicut legit de Jacob qui oīa damna in grege ouiū a luporum incursib⁹ vel alias a quocūq; illata recompensabat labore. vt dicit Ben. Sic villicus ꝑfi omnia neglecta tpe iuuētutis in ꝑsona ꝓpria ⁊ etiā in subditis sibi cōmissis debet p̄ satisfactionē cōdignam reparare. ḍa nūc est tēpus reparādi. Quintuz officium villici est dñm cum gaudio ⁊ leticia expectare. et de eius aduentu semp sollicitū esse Luc. xij. Beatus seru⁹ quē cum venerit dñs inuenerit vigilantez. Et ḍa illa hora aduēt⁹ est incerta. Ideo dicit saluator. Uigilate itaq; quia nescitis q̄ hora filius homis veniet. Luc. xij. ⁊ Matth. xxiiij. Magna ꝓfusio hominꝫ est nō aduertere aduentū tanti domini. cū tamē byrundor ciconia custodiūt temp⁹ sui aduētus. vt dicit Hieremie. viij. Nos igit̄ fratres attendētes q̄ post bācri tam nō est tps villicandi in ꝑdictis. sobrie ⁊ iuste viuam⁹ in hoc seculo. expectātes beatam spem ⁊ aduentū magni dei ⁊ saluatoris nostri. vt tandē tanq; veri villici ratione facta debita cū eo ad gaudia eterna introire mereamur. Audietes illud. Euge serue bone ⁊ fidelis. ḍa in pauca fuisti fidelis. supra multa te cōstituam. intra in gaudium dñi tui. Ad q̄d nos ꝓducat villicorum dominus ⁊c.

Dñica nona post trinitatis. II. Sermo CI.

Facite uobis amicos de māmona iniq̄tatis vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula Luc. xvj. Quoniam a multis sapientib⁹ hui⁹ seculi imo verius amatoribꝫ mūdi sepe dubitatuz fuit in quo ꝓsisteret beatitudo. Et quidā eoꝝ in voluptatib⁹. quidā in honorib⁹. ḍaz in diuitijs eam posuerūt. Nam beatus dicerunt pl'm cui hec sunt. Sed ḍa ista sentētia fuit falsa et erronea. q⁹ nullus alter est beatus nisi q̄ habet tpm ꝓpicium. Juxta illud Ps. Beatus pl's cuius dñs de⁹ eius

Dominica nona post trinitatis

Ille autē habet specialiter xpm sibi ꝓpiciū z sibi gratiosum. q̄ in suos pauperes ꝓpicius z misericors est. Unde Aug⁹. sermone. xij. Ille vere diues est q̄ in deū diues est. qui alam magis opulentus q̄ corp⁹ diuitijs replet. z facultates suas cū paupib⁹ diuidit. Qui locupletē se dando magis q̄ habēdo oñdit. q̄ in hoc se meminit hre diuitias vt feneret. i. mutuet deo. pascat xpum. vestiat dñm. q̄ primoniū suū non ingrato heredi acq̄rit relinq̄re. sed p pauperes illud xpo desiderat accōmodare. Qui diuitias celo magis q̄ mōdo cōmēdat. Qui desiderat potiorē eē ope q̄ sue subē facultate. Qui thesauros suos ad supna trāsmittit. Dec Aug⁹. Nos igit saluatorē volēs ad pfectā beatitudinē z felicitatē pducere. viā nobis illuc peniendi oñdit. s. miscōdiaz z elēosinaz largitionē. p quā nobis amicicias illoz possumus acq̄rere. qui nos cū defecerim⁹ post hāc vitam recipiāt in eterna tabernacula. vt dic̄ thema. In q̄b⁹ vbis tria tanguntur. Primo suadet nobis elemosinaz largitas. Cū dr Facite vobis amicos. Secōo subditur diuitiaz vilitas. cum addit. de māmona iniquitatis. Tertio subdit amicicie vtilitas. cū dicitur. vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula.

Dixit primo q̄ in vbis p̄missis suadetur nob⁹ primo elemosinaz largitas. cū dr. Facite vobis amicos. Et certe magna dignitas ē habere deum amicū z angl'os z oēs scōs dei electos homini pctōri q̄ aliq̄n fuit hnus diaboli z amic⁹ seculi z inimic⁹ dei. Un de elemosina p̄ dici illud. amicos dei ꝓstituit Istud ptz de abraam qui p eo q̄ misericors fuit z diuitias paupib⁹ distribuit. amicus dei ē appellatus Gen. xviij. Magna dignitas homī est dare deo oia hñti z in oib⁹ habundāti. In seclo siquidē sic ē. q̄ ille dicit multo felicior z beatior qui dat q̄ q̄ accipit Sicut dicit apl's Act. xx. Beatius ē dare q̄ accipe. Un honorabilior reputat ille q̄ dat illo qui accipit. Cū g̃ hō dat paupib⁹. certe xpo dat. z in ꝑ vidr multū honorabil' Quatē xpo dat licet p hoiem ptz Math. xxv. Qd vni ex mīmis meis feciste. ꝛc. Narrat Gre. q̄ quidā bon⁹ hō erat qui libēter recipiebat et pascebat pauperes. Et q̄dam die venit dñs ad domū illius in specie pegrini paupis. Quē cum ille recepisset z vellet dare aquā manib⁹ illi⁹ vt p̄āderet. ꝑtit se vt acciper aquā. z dñs disparuit. Quo facto cum ille stupefact⁹ esset in seq̄nti nocte ei in visu dñs dixit. Hodie me in ꝓpria pſona recepisti. vñ Ps. oñdens talē dignitatē dicit. Tota die miseretur z cōmodat Prouer. xix. Fenerat dño qui miserek pauperi Grego. Qui in terra iacēti porrigis in celo sedenti accōmodas. Et Aug. Qui pauperi dat deo accōmodat. Et sequitur in Ps. magna dignitas. z semē illius. i. opa ista misericordie ſm Jnno. q̄ facit vt fructū eternum recipiat. in bñdictione erit. i. affert ei benedictionē eternaz. vñ Deut. xxiij. Fratri tuo absq̄ vsura id q̄ indiget accōmoda bis vt bñdicat tibi dñs deus tu⁹ in oī ope tuo in terra ad quā ingredier⁹ possidendā Math. xxv. Esurui z dedistis mihi manducare. Et sequit. Venite bñdicti patris mei. Certe istā dignitatē deberem⁹ multū aduertere z ꝓponere etiā nr̄is filijs. Dator enī debet eē xpi amor z pauper eius q̄s filioz. Un Aug⁹. in li. de doctrina xpiana dicit. Eget xps in paupe. petit z nō accipit Que iusticia vt hēat fili⁹ tuus vñ luxuriet z egebit deus tu⁹. q. d. Nulla ē iusticia sed pori⁹ iniusticia. Sz prochdolor multi sūt q̄ tm̄ thesaurizāt. p filijs. q̄ nō solū nō dāt. sed rapiūt paupib⁹ bona ipoz. Contra q̄s dicit Aug. in li. xij. sermonū. vltimo ſmone Nō ꝑt inquit ille miscōdiaz facere q̄ possessionib⁹ longe lateq̄ diffusis in ꝓximo aliorū. possidere nō patr̄. dū termios iugit fines ꝓducit. calūnias p paupi. mediocrē ꝑmit. vicinū excludit. oēs circa se positos infestando ac pseq̄ndo depellit. qui non acq̄rit nisi alius fleuerit. lucra nō condit nisi alius gemuerit. cui solū bonū ē publicū malū. cuz aut fruct⁹ seruat aut annonā coaptat vt p̄cia multiplicet. aut fenus exaggerat dū acquirēdi lucri p nocēdi exq̄rit ingenia. Pōt ne tal' miscōdie implere officia. cui pupilloz est dulc⁹ gemit⁹. z viduaz suauis ē flet⁹. dū. p̄da hmōi pascit z spolijs taliuz delectat. q̄ diues ē archa nō merito. possessione nō genere. voce nois nō dignitate. Pōt ne miserīcordia tangi aut bñanitate moueri. cui⁹ auaricie nec ꝓpriū sufficit. qui etiā modicū alienū imponit ad ꝓprium multū. q̄ z si pauperi tribuat hic magis deteriora dat. z sic alī tollit quod alteri porrigit. Et esurientis pane esurientē reficit. z nudum spolijs

vestit alienis. Cū scriptū sit. Qui offert sacrificiū de substantia paupis q̄si qui victimat filium in ꝓspectu patris. Dec ille. Tales certe multiplicant eis inimicos magis q̄ amicos. z cū filijs suis q̄bus thesaurizāt pibunt. Sicut enī misericordes etiam cū suis filijs benedicent. de quib⁹ dicit Tota die miseretur z comodat. z semen eorum. i. tam filij q̄ opa. fm Innocē. quartū. in benedictione erit. etiā in ꝑsenti. q̄a ad litterā paupes benedicūt eis z filijs suis q̄ recipiunt elemosinam. et dominus etiam dat eis benedictionē gratie. z post benedictionem gratie bñdictionē glorie Unū. ij. Cor. ix. Qui seminat in bñdictiōib⁹. de bñdictionibus z metent vitam eternā. Un Crisost. dicit. Considerate q̄liter paupes bñdicūt qui recipiūt. z cogitate qualiter dominus remunerat cui pl⁹ placet. Dec ille. Ita econuerso immisericordes z impij maledicunt cū eorū filijs. Un dicit in Ps. ꝑdicto. Iniusti punient. Glosa. Sicut iusti remunerant. ita impij puniunt. Matth. xxv. Ibūt hi in supplicium eternum. iusti aut ē. Ecclesiastici. vij. Vindicta carnis impij ignis z vermis. Et semen impioꝝ pibit. i. opera siqua fecerint nō afferent fructū Ozee. ix. Radix eorū exiccata est. fructū nequaq̄ faciet. Radix est caritas. Unde nihil habz vi riditatis ramus boni op⁹ nisi manserit i radice caritatis. j. Cor. xiij. Si distribuero in cibos paupeꝝ omes facultates meas. caritatē aut nō habeā. nihil mihi p/dest. Hoc est cōtra illos q̄ in mortali pecca to faciūt elemosinas credentes p hoc mundari. cū tamē dicat in Ps. Declina a malo z fac bonum. Prius ergo malū culpe ē delendum p contritōem z ꝓfessionē. z postea faciendū bonū elemosinarū ad delenduz malū pene p satisfactionē. Sic enī intelligitur illud Luc. xj. Date elemosinā. et ecce oīa mūda sunt vobis. scz mūdis. q̄a iuxta sententiā saluatoris oīa mūda mūdis. immūdis aūt immūda oīa. Prius itaq̄ recōciliemur deo p humilitatē cordis z cōfessionē oris. z tūc postea faciamus nobis amicos de māmona iniq̄tatis. p q̄s amiciam dei acq̄rere valeamus. ¶ B C

¶ Dixi secundo q̄ in ꝓbis ꝑmissis subditur diuitiarū vilitas. cū dicit. de māmona iniquitatis. Certe magna vilitas cū q̄s vocatur nomīe demōis. Hoc aūt est de diuitijs q̄ vocant nomine demonis ꝑsidentis auaris z supbis diuitib⁹. ¶ Dicunt autez māmona iniq̄tatis. q̄a nō sunt vere diuitie sed pauptate plene. vt dicit Aug⁹. in lib. de verbis dñi. Quādiu enī sunt diuitie in terra. nō sunt vere diuitie. vñ illud. Dextera eorū dextera iniq̄tatis. hoc diterūt illi q̄z os locutū est vanitatē. Un cōcludit Aug⁹. in lib. l. q̄stionū. Q̄ vanū est dicere tales eē beatos quib⁹ hec sunt. Sed post q̄ huiusmodi diuitie transmigrauerint ad celos p man⁹ pauperū vere ꝑ dici diuites. Secūdo dicūtur iniq̄tatis. q̄a inique. i. nō ēq̄liter habent nec dispensantur. q̄a ille nihil portat. tu nimiū onerariis. ille nihil secum portat. tu plus portas q̄z opus est. Ita dicit Aug⁹. in li. j. de fmone dñi in mōte sermone. v. Tertio dicunt iniquitatis. Quia fm Aug. Oīnis diues aut iniquus aut de res iniq̄. Et difficile est diuites saluari vñ. Hugo de claustro aīme lib. ij. ca. iij. i fine dicit diuitib⁹ q̄ttuor esse necessaria. Prīo ne licita iniuste acq̄rāt. Scōo ne iuste acq̄sitis illicite pfruant. Tertio ne multa q̄ vis licita possideāt. Quarto ne licita illicite defendāt. Primū facit de licito illicitum. similiter scōm. sil'iter tertiū. quartum vero cupiditati est primū. Duo acq̄runt iuste seu illicite. scz supbiaz cupiditas. Duo que male fruunt acquisitis. scz gula z luxuria. Duo q̄ male possident. scz pdigus z auar⁹. Unus enī cōgregat inique. z alter inque dissipat. Duo q̄ male possessa defendūt. intemperātia z prudētia seculi. Sicut saluator dicit in euāgelio. Q̄ tales prudētiores sunt filijs lucis. q̄ prudētius seiunt defendere suas possessiones seculi q̄z filij lucis possessiones celi. Illi enī exponūt corpus et aiam p suis diuitijs acquirēdis z defendendis. filij aūt lucis vix corpus exponūt. Dicūtur etiaz diuitie iniq̄tatis māmona. q̄a hominem ꝓcipitāt z demergūt ad iniq̄tatē. z ad multa mala. z ꝑsertim ad ira. Primo enī habēt ex parte materie vilitatē. fm quā aniaz vilificant z corrumpūt. Un Petrus hortat fugere ab eis. ij. Pe. j. Effugientes eam q̄ in mūdo est ꝓcupiscētie corruptionem. i. terrenoꝝ ꝓcupiscentiā ex vili z corruptibili materia ortam. Quid enī sunt aurū z argentum aut vasa ꝑciosa nisi quedam terre

regestiones z stercora. Ez diceres quō possibile est aīam corrumpi ab istis ūmundis rebus. Rñdeo breuiter cum pphera. q hoc fit p amorē p quem quis efficitur similis illi quē amat. eo q amor transfert amantem in amatū. fm Aug⁹. z Dionisiū. Unde pphera dicit de talibz q facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerūt Secūdo diritie habēt ex parte finis infructuositatez ḡa qui volunt diuites fieri incidūt in tentationes z in laqueū diaboli. z in desideria multa z inutilia z nociua que mergunt hominē in interitū et in perditionez. Ecce vilitas diuitiarū z iniqtas. ḡa boiem tāḡ auem vilē illaqueant vt cibus diaboli fiat Quanta iniqtas mergere hominē in pfundum inferni. q factus est vt fieret ciues celi. Sed nō mirū. quia aurum z argentum grauia sunt. z trahūtur ab inferioribz partibus terre. et ideo cū auaricie rubiginem sibi cōiunxerūt. suā reperunt originē z miseros amatores suos ad infernuz demergunt. Tertio diuitie habēt ex parte durationis breuitatē Job. ix. Dies mei velociores fuerūt cursore. fugierunt et nō viderūt bonum. Pertransierunt quasi naues poma portantes. Existentes in naui nō perapiunt velocitatē nauis nisi p cōparationem ad arborē in littore. sic nos non ꝑcipimus breuitatē vite huius nisi p cōparationem ad eternitatē. Et sicut nauis portans multitudinē pomoruz relinquit in littore odorem nō refectionē. Sic tempalia q̄ fugiunt solā relinquūt affectionē ad confusionem nō ad remunerationē. ¶ Et

¶ Dixi tertio q in verbis ꝓmissis subiungit amicie vtilitas Cū dicit. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Certe magna vtilitas amicicie quā acquirūt homines p miscōie operar vt mereanť per hec intrare eterna tabernacula De qbdicitur in Ps̄. q̄ dilecta tabernacula tua dñe virturū. Et vere dilecta. ḡa oñi dulcedie plena. Ps̄. q̄ magna multitudo dulcedis tue dñe quā abscondisti timētibz te. Ad ista tabernacula desiderat naturaliter oñis homo. vt dicit Boecius. iij. de cōsola. ḡa naturaliter quilibet vellet cōsequi beatitudinē. Uñ in figura dicit. j. Re. iij. Q oñis isrl fugit ī tabnacla. Quilibz ei q̄ntūcūq; pauper. q̄ntūcūq; abiect⁹ z despect⁹ a seculo. dicit z dicere intra se nō cessat. Transibo ītl locū tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. Et quo autē sic cōmunis est intentio omniū vt transeant in ista tabernacula necessaria est via illuc veniēdi. z duces dirigentes nos. q nos illuc ꝓducāt. Uia autem nō est alia nisi miscōia. fm Aug⁹. Per hanc eni necesse est intrare quēlibet Luce vj. Estote misericordes. Duces illuc diri/gentes et nos introducētes sunt paupes christi. amici nostri veri. quoz amicicia misericordie opibus acquiram⁹. Sed ḡa dicitur hic. Facite vobis amicos nō q̄scūq;. sed qui possunt vos recipe in eterna tabernacula. Ideo videndū est de triplici genere amicoz. Est enim amic⁹ pniciosus z nociuus. Est amicus fictus z simulatiuus. et est amicus verus z saluatiuus. De primo amico dicit Eccī. vj. Est amicus q̄ ad inimicicias cōuertitur. et qui odiū et rixas. z cōuicia denudabit. Iste est similis scorpioni. q̄ lingua blandit z cauda mordet. Tales sunt oīno fugiendi. quia sunt periculosi. Talis fuit absolon. ij. Regū. xiij. Qui facto cōuiuio fratrem secū comedentē occidit. Talis etiā fuit gener symeonis Dachabei. qui facto cōuiuio ipm occidit. Isti amici dolosi designant moraliter blādos adulatores. qui licet apparent amici. tñ in reiueritate sunt inimici z occisores animarū nostrarū. quia licet suauiter radunt. tñ guttur amputāt. et licet genam tergūt tñ oculū eruūt. Uñ de eis dicit Eccī. xij. In labīs suis indulcat inimicus et corde suo insidiatur vt subuertat te in foueā. In oculis suis lacrimabit inimic⁹. z q̄si adiuuās suffodiet plantas tuas. De his etiaz dicit Seneca epistola. lxxx. Adulatio q̄i similis est amicicie. nō imitatur tñ illaz sed vincit et ꝓterit. apertis z ꝓtīs auribz excipitur. et in ima ꝑcordia descendit. eoipo gratiosa quo ledit. Et sequitur. Uenit ad me p amico blando inimicus. vicia sub virtutū specie surrepunt. Nec ille. Istorum amicicia multū periculosa est. quia hominē occidit in anima duz eius vicia laudant. Et sentētia platonis fuit hominē magis ꝓficere ex inimicis qui corrigūt homis crimina q̄ ex amicis qui tolerant vel occultant ea. Isaie. iij. Populе meus qui te beatum dicunt. ipi te decipiunt. Sed quid faciendū est cōtra tales. certe habēda est cō/

sideratio ꝓprioꝝ defectuū. sicut docet Seneca in epla. xcvi. vbi narrat de Alexādro. qui dū in obsidione cuiusdā ciuitatis circuiens muros sagitta fuisset ꝑcussus. duz vulnus vehemēter doleret ait. Oēs inātiurant me esse iouis filium. z vulnus ħ hominē me esse clamat. Sic nos faciam⁹ contra adulatores dicentes. Vos dicitis me prudentez. sed ego video q̄z multa inutilia ꝓcupiscam. Hec hoc quidē intelligo quod aīalibus satietas monstrat q̄s cibo quis potui debeat esse modus. De tali ḡ inimico semp intelligendū est illud Eccl. xij. Ne credas inimico tuo in eternum. ¶ ¶ Sc̄ōs est amic⁹ fictus z simulatiu⁹. De q̄ dicit Ps̄. xl. Etenī homo pacis mee in q̄ sperauī. q̄ edebat panes meos magnificauit sup me supplantationē. Et ibi loquitur de iuda q̄ fictus erat amicus xp̄ī z finaliter supplantauit eum. Isti amici licet sint ficti tñ sunt tolerandi. q̄a omīo vitari non pñt. sicut xp̄s tolerauit iudam fictum amicum dans nobis exemplū tolerādi fictos amicos. Unde dicit Innocē. q̄rtus sup. Ps̄. xl. Voluit tradi a iuda q̄ videbat esse amic⁹ Ideo. Primo ne homo ponat spem in homine. q̄a dicit Hieremie. xvij. Maledict⁹ homo q̄ cōfidit in homīe. et qui ponit carnem brachium suū. Scōo ideo ne credat se homo homini Joh. ij. Ipe aūt iesus nō credebat semetipm eis. eo q̄ ipe nosset omnes Hiere. xij. Fratres tui z dom⁹ patris tui ipi etiā pugnauerūt aduersum te. z clamauerunt p⁹ te plena voce. Ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona. Tertio ideo vt hō xp̄ianus discat ꝑsecutiones sustinere nō solum ab inimicis. sed etiā a domesticis Joh. xv. Non est seruus maior domino suo. si me ꝑsecuti sunt et vos ꝑsequentur. Quarto ideo vt hō ab inimicis z familiaribus sibi caueat Eccl. vj. Ab inimicis tuis separare. et ab amicis tuis attēde Machee. vij. Ab ea q̄ dormit in synu tuo custodi claustra oris tui. Et ibidez. Nolite credere amico. z nolite ꝓfidere in duce. Quinto ideo vt oīdēret q̄a domestici efficaciores sunt ad nocendū. Unde dicit Greg. Cū diabol⁹ se ꝓpriis viribus nihil aduersū nos posse cōspicit. pficere. p linguas nobis adherentiū seuit. Ideo nulla pestis ad nocēdum efficaciozē q̄z familiaris inimic⁹. Inātiur Hieronym⁹ Math. x. Et inimici hominis domestici eius. Sed valde mirabile est ħ in homine. quod non est reperire in cane. Nam canis et alia bruta beneficia sentiūt z recōpensant amicicia. Homo aūt fictus beneficia recipit. et tñ maleficia reddit vel saltem bona reddere nō curat z si mala nō reddat. Narratur de quodā cane Rome. q̄ circa corpus dñi sui defuncti tamdiu nō comedens steterit. q̄ ꝑ fame langueret. et cū sibi panis proiceret ipm ad os dñi mortui portauit. Similiter de alio cane narratur. q̄ cū quidaz armatus miles domīnū suum in nocte inuasisset. ipe q̄ntuz potuit pro dño pugnauit. sed cū resistere armato nō posset. dñs fuit occisus. Cras vero summo mane ꝓuenit turba ciuitat⁹ ad tantū spectaculū in qua etiā affuit ille miles. vt se nescire fingeret. z homicidiuz per ipm factū dissimularet. Sed canis ipo viso in tota turba in eum irruit. z tādiu ipm momordit quousq̄z fuit homicidiuz illud cora oīb⁹ ꝓfessus. Sil⁹ narrat Aug⁹. in li. de quātitate aīe de cane vltis q̄ post viginti annos dñm suū cognouit. z alio relicto cui sociat⁹ erat. priori adhesit. Ista nō faciūt amici ficti q̄ nō ꝑmanēt in rpe necessitatis. sed tm̄ ꝑsperitat⁹ Eccl. vi. Est amicus mense. sed nō ꝑmanebit in rpe necessitatis. Istoꝝ amicicia nō est nisi ꝓpter bonū vtile aut delectabile. q̄ cessante cessat amicicia. Unū Ouidi⁹ de ponto dicit Illud amicicie comodū venerabile nomen. Prestat. z in questu. p meretrice sedet. Diligitur nemo nisi cui fortuna secundat. Turpe q̄dez dictu. sed si modo vera fatemur. Vulgus amicicias vtilitate ꝑbat. Ideo Aristo. viij. Ethicoꝝ dat bonū cōsilium vt nō de facili nos cōmittam⁹ talib⁹ amicis. Dicit enī q̄ nō est amic⁹ facile assumēdus nisi cū eo satis modius cōsumat. Illa ergo q̄a ē amicicia z diu mansiua q̄ est caritatis glutino copulata. vt dicit Hiero. in epla. lxxxviij. Et Seneca epistola. xci. Qui habet talē amicum cōiunctum caritate. non est malus q̄ patiatur. vt dicit Crisō. super Jobez omelia. lxxxviij. quia ab eo in omnib⁹ supportatur. ¶ Æ ¶ Tertius est amicus fidelis et saluatiuus. qui non solum in ꝑsenti diligit sed etiam in futuro fideliter amici causam agit. De quo dicit Eccl. vi. Amic⁹ si ꝑmanserit fixus erit tibi coequalis. et in domesticis tuis fideliter aget. Iste amicus est q̄

libet pauper xpi.q̄ in p̄senti est fidelis. q̄a procurat negociū salutis nr̄e p̄ suarū oraționū suffragia.z in futuro dabit nob̄ xp̄s p̄ eo eterna p̄mia Et hoc est q̄d dicit. Recipiant vos.i.recipi dignos vos ostendāt. in eterna tabernacula. Sciendū est autez q̄ regnū celorū dicit tabernaculū p̄ similitudinem ad tabernaculū moysi. De q̄ dicitur Exodi.xxv.z ad Hebreos.ix. Nō q̄dem tabernaculum erat diuisum in duas partes. Prima p̄tinebat viginti cubitos. Scōa decē. In p̄ma parte erant candelabra z mensa z̄positio panum.i. duodecim panes q̄ singulis sabbatis ponebant recentes sup̄ mensaz Leuitici.xxiiij. In scōa vero parte erat aureum thuribulū.altare incensi.archa testamenti aurea circūquaq̄ In qua erat vrna aurea habēs mānā.virga aaron q̄ frondu erat.z tabule testamenti.sup̄ quaz archam erant cherubin glorie obumbrātia propiciatorij. Prima pars istī⁹ tabernaculi significat ecclesiā militantem in qua est christus velut candelabrū. Mē sa sacra scriptura panes.xij. duodecī apostolorū officiū. Thus oratio. Scōa pars tabernaculi significat ecclesiā triumphantem scz regnū celorū.in qua est thuribulus aureū.sine altare incensi.q̄d significat caritatem f̄m Gozrā sup̄ epistolaz ad hebreos.ix Archa cū mānā diuine fruitōis dulcedinem. Virga aaron potestatē sacerdotalez. Tabule testamēti legislatoris dignitatez. Cherubin glorie obumbrantia propiciatorij angelorū reuerentiā et honorē p̄piciatorij eius pietatē z̄ propiciationē Ad istud igitur celeste tabernaculū p̄ducunt miseri cordes homīes suffragio pauper. De quo tabernaculo dicit Ps̄. exclamādo et admirando. q̄s dilecta tabernacula tua dñe. Et vere dilecta f̄m Gozraz p̄pter tria. Primo q̄a iocunda et gaudiosa. Ps̄. Transibo in locū tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. Et seq̄tur. In voce exultationis. Dilecta ergo z̄ p̄pter societatē. quia ad domū dei. z̄ p̄pter rei exultationez. q̄a in voce exultationis.z p̄pter verā refectionez. quia sonus epulātis. Scōo q̄a pacifica z̄ secura Isaie.xxij. Sedebit p̄plus me⁹ in pulchritudine pacis.z in tabernaculis fiducie z̄ requie opulenta. Ergo dilecta z̄ p̄pter pulchritudinē pacis.z̄ p̄pter fiduciā securitatis.z̄ p̄pter opulentiā quietis. Tertio q̄a eterna mansibilia Isaie.xxxiij. Respice syon ciuitatē solennitatis tue. Oculi tui videbūt hierusalē opulentā. tabernaculum q̄d nequaq̄ transferri poterit. Ergo dilecta z̄ p̄pter leticiā solēnitatis.z̄ p̄pter opulentiam ciuitatis.z̄ p̄pter immutabilitatē eternitatis. Ad ista tabernacula ascendit hō p̄ tria sicut p̄ gradus. Primū est mūdicia castitatis. Ps̄. Domine q̄s habitabit in tabernaculo tuo Et seq̄tur. Qui ingreditur sine macula. Ideo in Canonica Jude dicitur. Odientes z eā que carnalis est maculatā tunicā. Scōm est lux bone operationis cū rectitudine intentōnis. Ps̄. Emitte lucem tuā z veritatē tuam.ipa me deduxerunt z adduxerūt in taber. z̄c. Non dicit lucem sine veritate sicut in hypocritis.qui sicut bel sunt interius lutei z exterius lucidi. Tertiuz est opus pietatis vt dicit hic. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna taber. z̄c. Distinguitur autez hoc tabernaculū in plura.vt in primo sit tabernaculum trinitatis. In secūdo marie virginis. In tertio totius curie celestis. De q̄ Numeri.xxiiij. q̄s pulchra tabernacula tua iacob. vt valles vt horti q̄si cedri que fitit de⁹. Cōmendantur aūt hic a pluribꝫ. Primo quia speciosa. q̄a pulchra.quia amena.vt valles. quia fertilia vt horti. q̄a sublimia q̄si cedri quia inamissibilia. q̄a que fecit deus z̄ non homo. Ad que nos perducat z̄c.

¶ Dominica.X.post trinitatis.I. Sermo CII.

Videns iesus ciuitatem fleuit super illā dicens Si cognouisses z̄ tu. Luc̄.xix. Inter cetera que hominē a peccato resurgere nō p̄mittunt. vnum est ignorantia pene future p̄ peccato imminētis. quia enim peccator sola p̄sentis vite gaudia momentanea conspicit et futurarū penarū acerbitatem peccato debitam non attendit. ideo intrepide peccat. Juxta illud Eccl̄es.viij. Quia non p̄fertur cito cōtra malos sententia.absq̄ vllo timore filij hominū ppetrant mala. Vltra siquidem p̄sens ē dubia ad vtramq̄ partem.quia nec bonorū p̄mia patent.et malorum supplicia latent.sed oīa in futurū reseruant incerta Eccl̄s.ix.

Propter quod homines proni ad mala. z ad bona pigri reddunt. Nihil igit homini tantū pdest sicut futura pmia. p benefactis ꝑsiderare. z eterna supplicia. p malis opib⁹ vnicuiq; reddenda ponderare. hoc eni homine reuocat a peccato. hoc ad pniam prouocat. ℌ ad satisfactionē inducit. ℌ ad bene agendū efficaciter z salubriter. pmouet z erigit. Sed ꝺa nihil sic excecat oculus cordis ne futura mala pctis suis debita consideret sicut obliuio. ꝓrioꝝ defectuū. Nā talis icōsideratio supbiū hominē in malo ꝺfirmat. Eo q; dicit Grego. xxxv. lib. moral'. Quāto ꝺs se minus videt. tanto min⁹ sibi displicet. Ideo necesse est homi ꝺsiderare. ꝓrios defectus. ex quoꝝ ꝺsideratiōe videbit quāta mala in futuro meruit. z ꝗntis supplicijs dignus existat. Quia igit mūdus iste. ꝓria mala cōsiderare noluit. quia pctā deflere nō curauit. ꝺa futura supplicia sibi ꝑparata cognoscere mime voluit. sed tm̄ pntib⁹ oblectamētis illaqueatus mala penalia z doloze serpentino plena nō pensauit. Ideo vnigenit⁹ dei filius veniens in mundū vt deflenda nr̄a crimina a nob⁹ merito oñderet. sub tipo z figura anie nostre videns ciuitatē hierusalē fleuit sup illā. dicens. Si cognouisses z tu. vt dicit euāgelium. ¶ In illo tpe. Cum approꝑinquaret ihesus hierosolymā videns ciuitatē fleuit super illā ꝛc. In quib⁹ verbis describit christi cōpassio sup ista ciuitate que oñditur ex trib⁹. Primo nanq; ostēditur xp̄i cōpassio et calamitatis ꝑcognitione. Cū dicitur. videns ciuitatē. Secō describitur eius cōpassio ex lacrimarū effusione. Cū dicit. flevit super illā. Tertio describit dicta cōpassio ex pia allocutione cū subiungit. Si cognouisses z tu. Istaq; tria signa cōpassiōis ostendit xp̄us circa hoc. quia vidit miseriꝰ corditer. ꝺa fleuit acriter. ꝺa dixit affabiliter.

¶ Dixi primo q; in verbis ¶ A pmissis describit christi cōpassio ex calamitatis ꝑcognitiōe Cū dicit. videns ciuitatē. Visus nāq; xp̄i nihil aliud fuit nisi ꝑcognitio mali culpe z pene. vt dicit Lyra. quibus malis ista ciuitas fuit inuoluta. Sed ꝺa sufficiēter tex⁹ expedit calamitatē hui⁹ ciuitatis materialis. ideo ad mysteriū transeamus. Ciuitas itaq; ista moraliter et allegorice significat hunc mundū. cuius incole. ꝓpter maliciam eoꝝ merito sunt deflendi. quia nō cognoscunt finē dānationis sue. Circa ꝗd scien/dum tria sunt ꝺsiderāda. Primo q̄modo mūdus iste in se gerit similitudinē ciuitatis. Secō quō videtur a domino. Tertio quō appropinquat huic ciuitati dñs. De ꝑmo sciendū q; dei filius visa multa malicia in mūdo. videns etiā q; nec patriarche nec ꝓphete ꝓficerent in corripiēdo eius maliciam. misericordia mot⁹ optauit diu antevenire in mundū. vt eius pctā oñderet et ea argueret. et ad agendā pniam ꝑ eisdez homines incitaret. Unū ꝑphezs diu clamauit. Quis deducet me in ciuitatē munitā. Ps. lix. Quod exponit Innocē. ꝗrtus i. in mundū. qui est ciuitas munita. ꝺtra deum z viros iustos. Sunt autē multa principia ad munitionē hui⁹ ciuitatis. Habz enī murū diuitiarū. Unū Haum. ij. Aque muri eius. i. diuitie que fluunt z refluunt sicut aque. Ps. Sup muros eius iniquitas. ꝺa vt frequēter diuitie aut inique acquiruntur aut inique possidētur. Unde vocant mammona iniq̄tatis Luce. xvj. Et bene pariter murus dicit. ꝺa sicut murus separat nos ne videamu⁹ vel intrem⁹ ad illud quod est intra murū. Sic pariter separat nos ne videamus vel intrem⁹ ad deū Isa. lix. Iniq̄tates nostre diuiserūt inter nos z deū nostrū. De hoc muro dicitur Ezechielis iij. Sume tibi sartaginē ferream z pone eam in murū ferreū inter te et ciuitatem. z obsecrabis faciē tuā ad eam. Iste autē murus fit ex luto luxurie z latere auaricie. z palea inanis glorie. z cemento amoris mūdialis pidib⁹ duricie cordis. Fossatū hui⁹ ciuitatis est auaricia. ꝺd impleri nō potest Eccles v. Auar⁹ nō implebit pecūia. Turres sunt dignitates z bonores mundi Isa. xxx. In die interfectiōis multoꝝ cū ceciderit turres. erit lux lune sicut lux solis. i. in die iudicij. ꝓm Innocen. quādo cadēt bonores z dignitates. Quia sicut dicit Isa. ij. Incurvabitur altitudo virorū. et exaltabitur dñs solus in die illa. tunc lux lune. i. eccle/sie militātis erit sicut lux solis. i. ecclie triumphātis. quia tunc aduenier regnū dei. id est. regnū militātis ecclesie veniet ad regnū triūphantis ꝓm Innocē. Propugnacula huius ciuitatis sunt scientie secl̄ares Judicū. ix. Erat turr⁹ excelsa in medio ciuitatis. id est. dignitas in medio mūdi. Et

paulo p⁹ dicit. Et sup turris tectuz stãtes p propugnacula.i. scientie seculares. Per has enĩ multi stant in turribꝫ dignitatis. Scuta sunt excusatiões Job.xli. Corp⁹ eius q̃si scuta fusilia z cõpactum squamis sese prementibꝫ. Una uni iungit. z ne spiraculũ quidẽ incedit p eas. Galea est vana spes de satisfactiõe z venia Ecci.v. Ne tardes conuerti ad dñm.et ne differas de die in diem.z ne adiicias petĩ sup petĩ.et dicas. Miseratio dei magna est. petõꝝ meorũ miserebitur. Sagitte sunt detractiões Hieremie.ix. Sagitta vulnerans lingua eoꝝ. Arcus est prauum iudiciũ.quo se homines inuicẽ iudicant Ozee.vij. Facti sũt q̃si arcus dolosus.cadent in gladio. Arc⁹ dolosus est q̃ primo dñm suum vulnerat. hoc est iudicem proprium. Quia sicut Roma.ij.dicit. In quo alium iudicas teipsuz pdemnas. Jacula sunt verba adulatiõis. Ps. Mollliti sunt sermones eius sup oleum.et ipsi sunt iacula. Uetulla sunt praua exempla Sapie.ij. Nemo expers sit luxurie nostre.vbiqꝫ relinquamus signa leticie nostre. Lorice sunt delectatiões sibi cõnexe. Ecci.xliij. Induet se q̃ lorica aqs.i. delectationibꝫ que terminũ habẽt mare amaritudinis eterne. Habitatores hui⁹ ciuitatis determinant. Ezech.xxvij. Perse et libi z libies erant in exercitu tuo. Perse interpretant latera sua dissuentes.z significant superbos qui non possunt habere latera.i.aliqs pares. qs ipi dissuũt z dilaniãt qa volunt eos sibi subiicere. Libi interpretant nati vel generati.z significant luxuriosos.qui semp student generationi. Libies interpretat introiens. z significat cupidos. qui semp sunt in introitu rei. Uersus. Dũ qs sitim sedare cupit sitis altera creuit. Hi sunt ergo habitatores istius ciuitatis. De qbus dicit.j. Jobis.ij. Omne qd est in mũdo.aut est pcupiscentia carnis aut pcupiscentia oculoꝝ aut superbia vite. Iste autez sunt ciuitates tres paruule quas edificauerunt filij israel pharaoni.scz phiton.ramesse z oy.vt habet Exodi.j. Phiton interpretat os abyssi.vel os profundũ.z hoc est cupiditas que nõ potest impleri Ecci.xliij Insatiabile est os cupidi. Ramesse interpretatur cõmotio tinee. Per tineam q̃ de veste nascitur z eam cõsumit significat carnis illecebra que de carne nascit.et eam consumit.non solũ in futuro in iehenna.sed etiam in pñti.quia q̃ fornicatur in corp⁹ suuz peccat.j. Lor.vi. Per oy que dicit ciuitas solis significat superbia q̃ semp lucere appetit. Has tres ciuitates visitauit xp̃us et eas defleuit.vt eas deflendas monstraret Scõo dicit Qm xp̃s vidit ciuitatem hieru salẽ.z p hoc significatur q̃ christ⁹ vidit z cognouit mala in hoc mũdo. Juxta illud ps. liij. Vidi iniquitatẽ et contradictionez in ciuitate. vbi enumerat plura mala q̃ christus veniens in hunc mundũ vidit. Et inuenit in ea plura mala quibus laborat iste mũdus.z hec sunt septẽ vicia. Uñ ipe dñs pphetam dicit. Vidi iniquitatem z cõtradictiõnẽ in ciuitate.scz diaboli qui est mundus.ſm Innocẽ.quartũ. ¶ B ¶ Decaute ciuitas habet in se septem vicia q̃si septem vicos vel plateas quas dominus vidit. Prima est q̃si principalis iniqtas. z ẽ supbia.que est nõ equitas.qa supbus neminem coequat.sed oñibꝫ vult preesse etiam maioribꝫ.cũ vere humilis velit subesse etiã minoribꝫ. Uñ de supbia dicit Ezech.xxi. Nõne hec est q̃ humilem sublenauit.z sublimem humiliauit.iniquitatẽ. iniquitatez. iniquitatẽ ponam eaz. Supbia enĩ humilem boiem.i. vilem z abiectũ subleuat per psumptionẽ.z in corde eius sublimẽ humiliat.qa etiã venerabiles psonas eum premere facit. Hec est iniquitas magna. Et dicit ter iniquitatẽ cõtra triplicem gradũ humilitatis. Primus est subiicere se maiori. Scõus subdere se pari. Tertius subdere se minori. Scõa platea est cõtradictio. Unde post iniquitatẽ addit.z cõtradictionem.que bene sequit superbiam. Quia vt habetur Prouer.xiij. Inter supbos semp iurgia sunt. Omnes ptentiosi iurgiosi homicide zc.sunt in hoc vicio seu platea. Et isti excludunt a ciuitate dei.j. Lor.vi. Si quis videtur esse ptentiosus.nos talẽ consuetudinẽ nõ habem⁹. neqꝫ ecclesia dei.ps. Dissipa gentes que bella volũt. Tertia platea est inuidia. De qua dicit ibidez. Die ac nocte circundabit eam sup muros ei⁹ iniqtas.i.nequaz inuidia Mat.xx. An oculus tuus nequa est. qa ego bonus sum. Iniqtas enim bis duobꝫ modis accipitur.s. vt iniquitas dicatur nequicia.vel malicia.et sic est inuidia. que bene dr circũdare sup muros ei⁹. qa altitudini inuidetur die ac

nocte. quia inuidus de bonis alioꝝ q̄ vi/
det dolet. et ō malis gaudet. ℣ Prouer. xiij.
Putredo ossiū inuidia. Quarta platea est
curiositas. de q̄ addit. et labor ī medio ei⁹.
id est in corde Eccī. iij. In pluribꝫ operib⁹
ei⁹ ne fuerꝫ curiosus Isaie. lix. Telas ara/
nee texuerūt. Quint⁹ vicus vel platea est
ira. vnde addit. et iniusticia. i. Joh. iij. Qui
odit fratrem suū homicida est. Et huic cō
petit mel⁹ qd habet alia littera. Insidie in
vitalib⁹ ei⁹. Unde Aug⁹. Qui aliū vult le/
dere. similis est transuerberanti corp⁹ suū
vt vestem alteri⁹ perforet. Sexta platea ē
rapina vel cupiditas. Septima est hypo/
crisis. Et de his duab⁹ addit. Et nō defe/
cit de plateis ei⁹ vsura ꝛ dolus. De auarl/
cia dicit Hieremias. vi. ca. A minore vsq̄
ad maiorem oēs auaricie studet. De hy
pocrisi Luce. xij. Attendite a fermēto pha
riseoꝝ. q̄d est hypocrisis. Hypocrisis fer/
mentuꝫ dicit. q̄a fere omnes corrūpit. De
vsura dicit Deute. xxiij. Nō fenerabis fra/
tri tuo ad vsuram Luce. vi. Mutuū dan/
tes nihil inde sperantes. Ecce pessima ci/
uitas. quā vidit domin⁹ cū bis plateis. in
q̄b⁹ si q̄s morabit. certe occidet ꝛ ducet ad
ciuitatem inferni. i. Wacha. ij. Trucidati
sunt senes in plateis iuuenes ceciderūt in
gladio inimicoꝝ. Unde Judicū. xix. dixit
senex leuite cū sponsa sua. Ego p̄bebo om
nia q̄ necessaria sunt. tm̄ in platea ne mane
atis. Ita christus dixit. corpori ꝛ anie ho/
minis oīa p̄rebeo. scz ad salutem tempo
ralē et eternaz. tm̄ in platea huius mundi
nō maneatis. sed in domū meaz. scz dilecti
onem caritatis mee intretis. Qui vult er/
go istam ciuitatē debellare. debet eā circū/
ire septies. sicut fecit Josue expugnando
iericho. scz cogitando ꝛ penitendo de illis
septem vicijs ꝛ detestando ea Isaie. xxiij.
Sume citharam. circui ciuitatē. dicit ani/
me peccatrici. q̄ circuitus fit p̄ contritionem
Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes an/
nos meos. in amaritudine anie mee. Ter
tio dicit q̄ xp̄s appropinquauit huic ciuita
ti. nō enim videns ciuitatē fugit ab ea. sed
appropinquauit misericorditer et cōpassi/
ue ad erudiendū eam ꝛ ad docendū de pe/
nitētia. O si appropinquit illis iesus qui tm̄
se ab eo elongabāt. dicētes. Recede a no/
bis. scientiā viarū tuarū nolumus q̄nto/
magis appropinquabit nobis peccatoribꝫ
ad eū appropinquātibꝫ Jacobi. iij. Appro/
pinquate deo. et appropinq̄bit vobis. Hic
est samaritan⁹ q̄ videns vulneratuꝫ appro
pinquauit sibi ꝛ alligauit vulnera ei⁹ Lu/
ce. x. Nō fit q̄n xp̄s miscōiam exhibet pec/
catoribus dimittendo peccata eoꝝ.

¶ Dixi secūdo q̄ in verbis p̄e
missis describit
christi cōpassio sup̄ ista ciuitate quaz oīndit
in effusione lacrimarū. ꝛ hoc cū dicit. Fle/
uit super illā. ℣ Pro q̄ sciendū q̄ xp̄s legitur
quinqꝫ vicibꝫ fleuisse. ℣ Primo in infantia. ꝛ
hoc p̄pter duo. ℣ Primo vt verū se esse homi
nē oīnderet. q̄a corpus fantasticū flere non
potuisset. Scōo vt vitam p̄sentē flebilez ꝛ
miserabilē ostēderet. Unde in p̄sona ipsi⁹
dicit sapiens Sap. vij. Similē vocē emisit
omnibꝫ plorans. vbi sapiens oīndit vitam
istā esse miserabilē. tam ex parte nativitat⁹
q̄m ex parte educationis. dicit enī ibidez sic
de se. Et ego nat⁹ accepi cōmunē aerem. et
in similiter factam decidi terrā. ꝛ primam
vocem simile oīnibꝫ emisi plorās. Inuo/
lumēt⁹ nutritus sum ꝛ curis magnis. Ne
mo enī ex regibꝫ aliud habuit nativitatis
initiū. Unus ergo introit⁹ est oīnibus ad
vitam ꝛ similis exit⁹. Ubi sapiens fatet se
habuisse inchoationē dolorosam educati/
onē curiosam. Fatet autez se in nativitate
miserabilē p̄pter tria. Caruit enī diuitiaruꝫ
p̄rietate Juxta illud Job. j. Nud⁹ egres/
sus sum de vtero matris. Et. j. Thimo. vi.
Nihil tulimus in hūc mundū. Caruit vi
rium potestate. q̄a repens sicut cancer. vel
sicut vermiculus voluebat. ꝛ omnīū deliti
arū iocūditate. q̄a tm̄ lacte nutriebat. Be/
ne ergo dicit. Accepi cōmunē aerem. q̄ad
primū. q. d. nec tm̄ mecū apportaui de pro/
pio vnde possem respirare. sed vsum com
munis alimenti tam bestijs q̄m hominibus
mihi p̄riaui. Neq̄ enim ego aerez creaui.
sed creatum accepi. nec pro me crearuꝫ sin
gulariter. sed pro oīnibꝫ generaliter. Si
militer decidi in terram factam. quo ad se/
cundū. non ambulās. neq̄ volans aut mo
biliter nauigans aut equitās. sed sine qua/
cūq̄ fortitudine decidi de vtero mr̄is mee
receptus per manus aliorū. reclinat⁹ sum
ad terram et decidi in terrā. non p̄pter me
de nouo factam. sed diu factam. et primaz
vocem emisi simile oīnibꝫ plorans. quale

di. Ita carui omniū deliciarum iocundi/
tate quo ad tertiuz. quia prima vox quam
emisit in mundū fuit vox ploratus et fletus
et non solum ego hoc feci. sed sic oēs cla/
mant in mundū venientes. ꝗa. Omnes cla
mant E vel A quotquot nascunt ab Eua.
Hi sunt masculi conquerunt de Adam.
Hi femine conquerunt de Eua. quia pro
pter eorum peccata sunt in mūdo victuri.
Ideo narrat beatus Aug⁹. in libro de visi
tatione infirmorū Q quidam populi fue
runt q̄ in natiuitate hoīs plorabant. z in
morte gaudebant. Et bene dicit. prima vo
cem emisi plorans. nō soluz prima vox ho
minis. sed etiā vltima hominis est plorat⁹
et gemit⁹. quia extrema gaudij occupat lu
cus. Prouer. xviij. Narrat Solinus in li
bro de mirabilibus mundi libro. ij. ca. viij.
Nascentiū prima vox est vagitus tristicie.
Solus autē Zoroastres eadē hora q̄ na
tus est risisse legitur. nec hoc in natura bo
num portendebat futurū. Fuit enim inuē
tor artium magicarū. cuius anus Julius
Crassus quez bella persica rapuerūt nun/
q̄ risit. Et ideo agelastus cognominabat.
fm Solinum ibidez. Et nō solum etiam
natiuitas. z mors nostra est miserabilis. sz
etiam tota vita media inter natiuitatem z
mortē. Quia vt dicit Salomon. educatur
homo curis multis. z inuoluitur pannis.
Nulla auis. nulla proles in mundo bestie
vel auis tanta sollicitudine indiget educa
tionis sicut homo. Unde Hug. libro. j. di/
dascolon dicit. Singula quecz nascentiū
propria quedaz habent munimenta. qui/
bus naturaz suā ab incōmodis defendūt.
cortex arborem ambit. penna tegit volu/
crem. piscem operit squama. lana ouem in
duit. pilus iumenta vestit. concha testudi
nem includit. Non tamen sine causa factū
est. q̄ cum singula animātia nature sue ar/
ma habent secū nata. solus homo inermis
nascitur et nudus. Oportuit enī vt illis q̄
prouidere sibi nesciunt natura cōsuleret.
homini autē ex hoc experiendi occasio pre
staretur. cū illa que ceteris naturaliter da/
ta sunt propria ratōne sibi querat. Et Cri
sostom⁹ sup. Mattheū. vi. ca. dat aliā ratio
nem huius dicens. Q ideo sit natus nu/
dus homo vt necessitate coactus infirmi/
tatis sue semp necessario habeat dominū
suum inḡrere. Secūdo christ⁹ legitur fle/
uisse in resuscitatōne lazari. vt exhiberet ei
officiū humanitatis. Secūdo vt daret si/
gnū intime caritatis. et vt compateret ami
co. qui reuocabat ad statū mundane cala/
mitatis. docēs nos flere super illis q̄ mor/
tui sunt in animab⁹ eorū p peccata. Tertio
legitur fleuisse super ciuitatē. vt hic. vt do/
ctrinā quā docebat. p̄ p̄secutorib⁹ exorare
confirmaret. et vt se fontem pietatis oūde
ret. vt tyrannidem p̄secutorū suorū osten/
deret. Hoc est contra multos. q̄ de malis
inimicorū suorū gaudent et letant. cum tñ
eis compati deberent. Quarto legitur fle/
uisse sup Judaz. Hā sicut dicit Augustin⁹
Postq̄ Judas exiuit ad iudeos a xp̄o ad
tradendū eis christū post cenam. christus
fleuit eius malū. positū. per quod docebat
nos flere casum p̄latorū nostrorum. Et
merito. Hā sepius. p meritis p̄latorū de
prauatur vita subditorū j. q. iij. Ecclesia.
Et casus p̄latorū est ruina subditorum.
Hā p̄ meritis plebis sepe pastores depra
uantur ecclesie vt proclium⁹ cozruant q̄ se/
quūtur. Ita dicit Jsidorus. vi. q. j. Et me
rito. Legat hystoria de dauid vbi. p pecca/
to dauid ira dei contra populū desenit. vt
habet. ij. Reguz. xxiij. Unde dicit poeta
Horacius. Quicqd delirant reges plectun
tur achini. Qua ergo temeritate q̄s nō cō
patitur lapsui p̄lati sui. cuius lapsus est
ruina subditi. Isti sunt similes Cham fi/
lio Noe maledicto. Hoc est contra illos q̄
p̄prios p̄latos interdum lapsos deri/
dent. non solū autem non cōpatiūtur eis.
sed eorū peccata publicant. et eos vbi pos/
sunt confundūt. Attendant isti illud quod
dicitur in Canone. i. q. i. Multi. z ca. Chri
stus quid fecit. quia p̄latus malus q̄diu
toleratur ab ecclesia. non est contemnen/
dus. xv. q. viij. ca. vltimo. Exemplū in Cay
pha et pylato quibus christus reuerentiā
detulit. xciij. dist. domin⁹. Unde statutum
est vt quātūcunq̄ sanctus sit subditus nō
debet corrigere p̄latū suū malum q̄diu
toleratur. ij. q. vij. Plerūq̄. Figura in da/
uid. qui dolendo regis clamidem p̄sci/
dit. vt dicitur. i. Regum. xxiiij. Bene tamē
potest subditus monere caritative et hu/
militer p̄latum vt caueat a tali scanda/
lo quod oritur de eo. Exemplum in Na
than. qui licet esset minor. tamen monu/
it dauid de peccato. ij. Regum. xij. ij. q. vij.

Nos si alias nō debet publice subdiū prelatū informare. quia dicit. xcvj. dis. In scripturis. Q peccatuz prelatoz ꝓpter maius scandalū est occultandū. Quinto xps fleuit in cruce. vt dicit Hebreo. v. Cū clamore valido et lacrimis offerens deo se. exauditus est pro sua reuerētia i. merito reuerentie qua deū pre ceteris reuerebat. Eccli. xxxij. Pro reuerētia accedet tibi bona gratia. Uel p reuerētia passionis sue. eo q̄ scz ex sola caritate passus est. z per hunc fletū christi? exprimebat acerbitatez passiōis z mortis. vt nos ad sibi cōpatiendū excitaret. z vt patrē ad miserandū hūano generi puocaret. In oīb; aūt istis christi? fletib; suis lacrimas magis autenticas et magne virtutis seu precū apud deū esse oīdebat. Nā lacrima hominis penitētis multuz accepta est apud deum. Juxta illud ps. psalmo. lv. Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. Exponit Innocē. i. acceptas habuisti. Quod patet in magdalena. quia aliter nō legit satisfeciſſe. p peccatis nisi lacrimis Luce. vij. Et notāter dicit in conspectu tuo. Quia fm Innocē. libenter videt deus lacrimas. Isa. xxxviij. Audiui oratiōnē tuā z vidi lacrimas tuas. Un ponunt lacrime in cōspectu domini sicut vinū. ps. Potum meū cū fletu miscebam. Certe magne virtutis sunt lacrime. q̄ nō solum incitant deū sed etiā cogūt ad miseranduz. ꝺa dicit Ambro. Oratio deū lenit. lacrima cogit seu pungit Judith. viij. Indulgentiaz eius fusis lacrimis postulem?. vbi glosa dicit. Lacrime pondera vocis hñt que imperant nō supplicant. Sed intelligenduz est de lacrimis q̄ fiūt pro pctis. nō de illis q̄ fiunt pro tpalibus. q̄ inutiles sunt z nociue. Un Benef. xxvj. Dicunt pastores gerare id est demones. Nostra est aqua. i. lacrime tales. Lacrime etiā que fiūt ꝓtra oppressores magnū effectū habēt apud deū Eccī. xxxv. Nōne lacrime vidue ad maxillaz descendūt. z exclamatio eius sup deducentē eas. A maxilla eni ascendūt vsq̄ ad celuz. z dñs exauditor nō delectabit in illis.

¶ D ¶ Sunt aūt multa q̄ sanant pctōrē. inter que precipuū est lacrima. Primuz est baptism? Joh. iij. Nisi ꝺs renat? fuerit ex aqua z̄c. Secōm elemosina Eccī. iij. Ignē ardentē extinguit aqua. z elemosina peccatum. Tertiū est martyriuz. Aug?. Omnia falce martyrū resecant Jaco. j. Beatus vir qui suffert temptationē. Quartū est cōuersio fratris errantis Jaco. vlti. Si quis ex vobis errauerit a veritate. et ꝙuerterit ꝺs eum. saluabit aniam ei? a morte z operit multitudinē pctōrum Hiere. xv. Si cōuerteris conuertā te. Quintū est remittere in se peccanti Luce. vj. Dimittite z dimittet vobis Eccī. xxviij. Relinque primo nocenti te. z tunc tibi dēpcanti pctā soluent. Sextum est pceptio corpis xpi Joh. vj. Si ꝺs manducauerit ex hōc pane viuet in eternum. Septimū est fletus satisfactōis Matth. v. Beati q̄ lugent. Qualiter autē est flendū p peccato. docet Ps. in se dicens in Ps. vj. Laboraui in gemitu meo. lauabo q̄ singulas noctes lectum meū. lacrimis meis stratum meū rigabo. Primo eni dicit. Laboraui. scz vigilando. orando. ieiunādo. Roma. vj. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire iniquitati ad iniquitatē. ita nunc exhibete membra vestra iusticie in sanctificationez. Scōo dicit in gemitu Hieremie vj. Luctum vnigeniti fac tibi planctum amarum Mich. iiij. Dole z satage quasi parturiens Ps. Rugiebaz a gemitu cordis mei. Tertio dicit lauabo. scz aquis lacrimaruz Aug?. Lacrime lauant pctā. que pudor est ore cōfiteri Hieremie. iij. Lava a malicia cor tuum Isaie. j. Lauamini? mūdi estote Quarto dicit q̄ singulas noctes Treno. j. Plorans plorauit in nocte. cōtra hypocritas. qui flent in die vt videant? ab hominibus. Quinto dicit lacrimis meis stratum meū rigabo. q. d. nō solū lauabo in superficie sed rigabo vsq̄ ad intima. Et dicit lectū lauabo. i. voluptatē peccati lauabo. sz stratū id est. cubiculū pctōr rigabo. Et dicit per singulas noctes lauabo lectum. id est. per singula pctā voluptatē deflebo. sicut lauatur sordida cutis ne macula maneat. Treno. ij. Deduc q̄si torrentē lacrimas p diez z nocte. Uel lectū dicit scientiā. stratū autē sensualitatem. Unde dicit. lauabo scientiam. flendo singula pctā. stratū. i. sensualitatez rigabo. i. fertilem faciam Eccī. xxiij. Sz dicit. rigabo hortū plantatōis. ¶ Sz dicit. Lacrimas p q̄d bō pt̄ puocari meli? ad lacrimas. Certe dico q̄ p nihil aliud nisi cum considerat peccati vilitatē. diuine maiestatis offensionē. et pene quaz demeruit ꝓparationem. De peccati vilitate patet p illud ꝺs dicit

citur Ps.ix. Propter q̄d irritauit impius deum. q̄si d.p nihilo. quia p peccato. quod nihil est. Vñ Ezech. xviij. Quare morie/mini domus israel. q. d. p peccato quod vilissimū est. Unde Seneca. Si scirem deos ignoscaturos. z homies ignoraturos. adhuc dedignarer peccare. Nō solum autem est vile sed etiā sordidū non solum sordidum. sed etiā momentaneū. Gregorius. Momentaneū est zc. Non solū momentaneum. sed laboriosum Sap. v. Lassati sumus in via iniq̄tat̄. Hieremie. ix. Ut inique agerent laborauerūt. Et Grego. dicit Uigilius z cruciatibo reprobi cruciatū mererentur eternū. Debet ergo multū pronocari homo peccator ad lacrimas. q̄ tam vile sordidum momentaneū et laboriosuz op⁹ fecit. Multū etiam monet ad lacrimas q̄ homo. p̄ria sponte se subūcit diabolo debiliori se. Hieronym⁹. Debilis est hostis qui nō potest vincere nisi volentez. et cum hoc q̄a habet p̄sidiū dei z angelorum. ps. Angelis suis deus mandauit de te. Et de christo ps. Cum ipo suz in tribulatione. j. Corinth. x. Fidelis est deus qui nō patietur vos temptari supra id q̄d potestis. sed faciet cū temptatione puentū. Glosa. i. virtutis augmentū. vt sic possitis sustinere. i. diabolo viriliter resistere z ipm superare. Exemplū in virtis patz de beata Sinclentica. que cū fuisset temptata a diabolo. z ipm superasset. Ait diabol⁹ Uicisti me mulier. At illa. Non ego vici. sed dominꝰ meꝰ iesus christus. Cū igitur peccatū sit tā vile. z hostis tam debilis. z deus paratus in auxiliū cum angelis vere potest q̄ri a peccatore. pter quid irritauit deuz tam pium tam dulcē tam benignum. qui in se nescit irasci. et si cōsideraret penā iebenne et confusionē perpetuā. vere nescio. p̄ter q̄d irritauit deum vltorē peccando. vbi erit omnis boni defectus z carentia. z totius mali affluentia. Ista certe si reuoluant⁹ anio sufficienter monebūt peccatorē ad flendū super ciuitatem conscientie sue. in qua multa mala cōmissa sunt.

¶ E ¶

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis subiungit christi compassio ex pia allocutione. Cū dicit. Si cognouisses z tu. Circa q̄d sciendū q̄ homo debet cognoscere tria ad q̄ tenet recte ordinare. scz semetipm. p̄mū z deū. In seipo debet cognoscere z inuestigare vt cognoscat tria. Primo. p̄riam iniquitatē. vt doleat z deleat. sicut mlier respicit i speculo si est macula in facie vt abstergat. Ps. A peccato meo mūda me. Cuꝰ ratione p̄mittit. Quoniā iniquitatē meā ego cognosco. Sic eger cognoscēs infirmitatez implorat medicū. iij. Reg. viij. Si q̄s cognouerit plagam cordis sui. z expanderit manus suas in domo hac. tu exaudies. Cognoscitur autē peccatū multis modis ſm Innocē. q̄rtum sup Ps. l. Ut meretrix. vt monstrū. vt gladius. vt serpens. Cognoscitur vt meretrix multipliciter. scz facie. paci. Prouerb. vij. Procaci vultu blanditur. Itē elatꝰ oculis Ecci. xxvj. Fornicatio mulierꝭ in extollentia oculoꝝ. Item māu rapaci Prouer. vj. Mulier viri p̄ciosam animā rapit. Item voce Prouer. v. Fauus distillans labia meretricis. Itē q̄ habet plūbum in ore. q̄a verba eius semp tendūt ad infernum Zacharie. v. Ecce mulier vna sedens in medio amphore. z dixit. Hec ē impietas. z p̄cipit eā in medio amphore. z misit massaz plumbeā in os eius. Itē cognoscitur peccatū vt monstrū Nume. xiij. Ibi vidimus monstra q̄daz. Pcā enim faciūt homies monstra. Item cognoscit vt gladius Ecci. xxj. Quasi rumphea bis acuta oīnis iniq̄tas. Itē vt serpens Ecci. xxj. Quasi a facie colubri fuge pcā. Scōo debet cognoscere hō spūalē infirmitatē vt caueat. Sic cognoscēs malū passum cauet z timet. Sic adam z eua cū cognouissent se nudos. glo. i. sentiētes p̄uritū carnis. consuerunt eis folia. Tertio debet cognoscere hō incertā horā mortis z penā debitaz. vt hic. Si cognouisses. Heni ſm Gorā super epl'am ad Hebre. vlti. significauit xp̄s in his vbis. dicens. Si cognouisses alloquēs etiā aiam cuiuslibet vt sibi añ. puideat. Hoc petijt Ps. dicēs. Notum fac mihi dñe finē meū. Vñ de iusto dr in Ps. Sol cognouit occasuz suū. i. hō bonꝰ z iustus finē suū cogitat. Sed certe pauci sunt q̄ cognoscūt hos defectꝰ suos attendētes z p̄si derātes potꝰ alienos. De q̄b dicit Crisо. sup Math. ca. xviij. in hec verba. Alter alterius culpā cito intelligit. suā autē difficile. Cuꝰ rōnē subdit. q̄a homo in causa alterius tranquillum habet cor. in sua aūt turbatū. Turbatio aūt cordis non permittit

hominē cōsiderare quod bonuz est. Nec ille. Ex quo patet q̄ ꝯsideratio defectuuz alienoꝝ magnū est impedimentum in cognitione ꝓpꝛioꝝ. Dicit enī Prosper lib. ij. de vita contemplatiua. Tamdiu ꝺſq; peccata sua que nosse ꝛ flere debet ignorat q̄diu curiose aliena ꝯsiderat. Et ex hoc ipse infert ibidem. Q̄ si mozes suos ad seipm cōuersus quis aspiciat certe nō req̄rit ꝺd in alijs reprehendat. sed potius ꝺd in seipso lugeat. Hec Prosper. Ex his infero q̄ iter omes scientias vtilioꝛ est scientia ꝓpꝛioꝝ defectuum. Nā quid ꝓdest scire alta montiū cacumina. ꝛ ingentes fluctus maris. et lapsus fluminū et occeani ambitū ꝛ gyros syderū. et relinquere seipm. dicit Augus. ꝛ. lib. Confeſ. Cuius ratio est. ꝺa ſm Criſo. sup illud ps. Miserere mei deus qm infirmus sum. talis scientia facit hoiem ꝓpriam infirmitatē recognoscere. ꝛ in suis viribus aut meritis nullā fiduciam habere. ꝛ ex ꝟ incipit homini adesse virtus diuina. q̄ defficere incipit ꝓsumptio humana. Nec ille. Ex quo ꝯcludit Hugo lib. j. de anīa. ca. ix. Q̄ sūma philosophia est cognitio sui. Et Richardus in li. de. xij. patriarchis ca. lxxxiij. dicit. Q̄ magna altitudo scientie est scire ꝛ cognoscere ꝓfecte seipm. Verumtā ꝛ si vtilissimū est cognoscere seipm. est tū multū difficile. Sicut dicit Basilius in suo exameron lib. ix. ¶ F ¶ In quo autē cōsistit hec cognitio sui. certe in multis. Nā homo debet in se ꝯsiderare sex. Primo cōsiderare debet ꝺd sibi desit. quid assit. ꝺd habet ne ꝓdat. scz premia. quid cauere debet scilicet supplicia. in quo ꝑcessit alterū. in quo ꝑcessit eum alter. Inq̄t Augu. sup Math. sermone. liij. Debet etiaz scdo cognoscere ꝺd supza eū. quia deus. ꝺd infra ꝺa pecora. Air ibidē Aug. sup epistolā Johis omelia. viij. Consideret etiaz tertio. vbi est. vbi erit. vbi nō est. Ubi est. ꝺa in loco merozis. ꝛ valle lacrimarū. vbi erit. quia in superna patria. quā ꝺa necdū adipiscitur lugēs cōspicit. vbi nō est. Inquit Grego. in moral. lib. xxiij. Debet q̄rto ꝯsiderare. ꝺd modo est ꝛ ꝺd ante fuit. ꝺa modo est in grā q̄ olim fuit in culpa. Et ex ꝟ attendens humilit q̄ p meritū inuētus est. nequaq̄ arroget q̄ p gratiā inuētus est. Inquit Grego. li. xxviij moral. Debet quinto cōsiderare quid ipse sit. ꝺd intra se habet. quid infra se. quid supra. ꝺd cōtra. quid ante. quid post ſm Crisosto. in libro q̄rto de symbolo. Et breuit in summa debet considerare homo vnde venit quo tendit. q̄modo viuit. ꝺd amittit. quantū q̄tidie proficit. q̄ntum deficit. quibus cogitationib⁹ magis afficitur. aut machinationib⁹ temptatur. ꝛ non solum q̄lis sit considerare debet. sed qualis esse debeat attendat. ꝺa sic de cognitione sui potest ꝛ eleuari ad cognitionem dei. Inq̄t Hugo libro. iij. de anima cap. ij. Sic enim homo primo cognoscet seipm debite. Secūdo debet cognoscere in proximo tria. Primo prelatoꝝ vtilitatem. vt eis obediat et seruiat. sicut eger obedit et bonorat medicum. seruus dominuz propter vtilitatem. Unde ad Hebreos vltimo dicit paulus. Cognoscite fratrem vestrū Thimotheuz Quod exponit Hozra. Cognoscite bonorando. seruiendo. Secūdo debet considerare subditoruz vtilitatem. vt eos regat et cognoscat. ꝛ eis prouideat sicut pastoz gregi. medicus egris. De primo Joh. x. Ego sum pastor bonus ꝛ cognosco oues meas. De secūdo Prouerbioꝝ. xxvij. Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Tertio debz agnoscere in primis omnū naturā cōmunem. vt oēs diligat ꝛ subueniat. sicut Joseph cognoscens fratres. exhibuit opera pietatis eis Genes. xlij. Unde ꝛ Ps. conqueritur de talib⁹. Considerabam ad dexteram inquit et videbam. ꝛ nō erat qui cognosceret me. Tertio debz cognoscere homo ꝛ attendere ea q̄ sunt ad deum. Et hec tria. Primo admirabilē potentiaz. q̄ appareret in duob⁹. videlicet in opando. sicut res cognoscitur p vestigiū Sapie. xiij. A magnitudine creature poterat creator horuz faciliter videri. Valde mirabile est de nihilo aliquid facere Johis. j. Omnia p ipsum facta sunt. Secūdo debet attendi ei⁹ potentia in iudicando. Nam suspendium latronum ostendit iudicis potestatem. Ps. Cognoscet domin⁹ iudicia faciens. Terribile iudiciū eternaliē dānari. Ideo Ps. dicit. Confitebor tibi dñe q̄ terribiliter magnificatus es. mirabilia opa tua. Sz beu dicit Michee. iij. Ipi aūt nō cognouerūt ꝺa ꝯgregauit eos sicut fenum. Tertio debet homo attendere mirabilem bonitatez in deo que specialiter apparet in duobus. videlicet in destructione peccatoꝝ. quia ꝛ

ob hoc datus est filius dei. i. Johis. iij. In hoc cognoscamus caritatē dei. quoniā ipe pro nobis animaz suam posuit. Sed heu dicit de peccatore. Vir insipiens non cognoscet hec. Scō in promissione pmio/rum. Mirabilis bonitas pro nihilo dare regnū Job. xxiij. Quis mihi det vt cognoscam z inueniā illum. Tertio debet attendere homo in deo eius fidelē sapientiaz q̄ specialiter est in duobus. videlicet voluntatem eius cognoscere in doctrina veritatis Joh. vij. Si quis voluerit voluntatez ei⁹ facere. cognoscet de doctrina mea vtrū et deo sit. Scō in disciplina equitatis. q̄ probando verberat. Ps̄. Cognoui domine quia equitas iudicia tua. Det igitur nobis deus vt cognoscentes nostros defectus. ipius multiplices potētie. bonitatis et sapientie cognoscamus hic effectus per gratiam z tandē ad eius claram cognitionem mereamur puenire z ad eius gloriā. Quā nobis concedere dignet pater z filius z spiritussanctus. Amen.

Dominica. X. post trinitatis. II.

Sermo CIII.

Ingressus in templū cepit eijcere vendētes z emētes in illo. Luce. xix. Si cōsiderare volumus fratres carissimi diuersitatem imo cōtrarietatē operū dei z diaboli inter se adinuicē. videbimus clare q̄ nunq̄ possunt se compati in eodem subiecto. Nā opera dei sunt opa lucis. eo q̄ deus est lux. z tenebre nō sunt in eo vlle. vt dr. j. Joban. j. Ecōtrario vero opera diaboli sunt opera tenebrarū. Vñ ipe appellatur princeps tenebrarū Juxta illud. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē z sanguinē tm̄. sed aduersus principes tenebrarū. Item opera dei sunt opa iusticie et equitatis. eo q̄ ipe diligit iusticiā z iudiciū. scz equitatē. vt dicit in Ps̄. Opera vero diaboli sūt opera iniusticie z iniquitatē Juxta illud. Iniquitatez meditatus est in cubili suo. quod tūc fecit quādo cōtra deū se erexit. Et que maior iniq̄tas aut iniusticia q̄ insurgere creatura contra creatorē. z ei velle assimilari in maiestate z omipotētia deitatis. Vñ ipe est q̄ tunc cōcepit dolorē. id est. penam dolorosam sibi. z peperit iniq̄tatez veniēs in mundū. Item opera dei sunt opa mundicie z sanctitatis. eo q̄ ipe vult sibi seruiri in sanctitate z iusticia Luce. j. Econtrario vero opa diaboli sunt opa spurcicie et totius seditatis. vnde petūt se mitti in porcos. vt dicit Math. viij. Cum igit xps habeat opera cōtraria operib⁹ diaboli. nimirū. pfecto q̄ nulla potest esse cōuenientia z cohabitatio eorū simul. eo q̄ nō est cōparatio lucis ad tenebras. xpi ad belial. scti ad canē. ij. Cor. vj. Ideoq̄ necesse est vt xps inueniēs opa diaboli in domo sua. ea potēter meriro eijciat. Nā in ℔ apparuit caritas dei vt dissoluat opa diaboli. vt dicit. j. Joban. iij. Et iterū ibidem. In ℔ apparuit filius dei in mūdo vt tolleret pcā. scz eijciendo ea tanq̄ membra cū capite suo diabolo Joh. xij. Nunc pnceps huius mūdi eijcietur foras. Mūdus siquidē iste fuit pramis natus operib⁹ diaboli z oīm spurcicia pollutus. eo q̄ quicq̄d erat in eo aut erat concupiscentia carnis. aut concupiscētia oculorū. aut supbia vite. Vñ totus dicebat posit⁹ in maligno. vt dicit. j. Joh. ij. z. v. ꝓpter q̄d venit filius dei in mundū. vt nos redimeret ab oīm iniq̄tate z mūdaret sibi pplm acceptabilē. sectatorē bonoz operū. ad Titū ij. In cui⁹ figura veniēs in templū materiale eiecit oparios diaboli. scz emētes z vendentes in illo. In q̄b⁹ ℔bis saluator zelū z amorē quē habuit ad dei patris honorē z reuerentiā oīdit efficaciter in eo q̄ auaricie questuarios eiecit ō templo. Circa q̄d tria describunt. Primo xpi ad tēplū visitatio gloriosa Lū dr. Ingressus in templū. Scō expulsio malorū seriosa. Lū addit. eiecit. Tertio subūngit opatio impioruz sceleroſa Lū dr. Vendētes z emētes i illo.

Dicit primo q̄ describit Cā xpi ad templū visitatio gl'iosa Lū dr. Ingressus in templū Propriū enī erat. vt dicit Crisō. boni filij visitare domū p'ris sui. In q̄ nos informare voluit. vt q̄cūq̄ irem⁹ pmo domū oronis adeam⁹. z p. orones deo cōmēdati. ad alia negocia agenda secedam⁹. ita dicit Bozra sup Math. xxi. Circa q̄d sciendum q̄ xps plura templa habuit. z ℔m ℔ p'ures et diuersimode ingressus ē ea. Primū templuz est vteri virginalis. quod fuit sanctificatū in cōceptione. Ps̄. Sctificauit tabernaculū suum altissimus. tunc potuit dici de eo. Sanctū ē templū tuū. mirabile in eq̄tate.

vbi dicit Innocē. Ave virgo maria est templū. quia per eā preces porrigim⁹ ad christū Ezechiel. xlvj. Et adorabit popul⁹ ad ostiū porte in sabbatis. Fuit autē ām cuz templū sanctificatū. quia sanctificata fuit in vtero. mirabile in equitate. id est īcarnatione filij. que dicit ēqtas. qa iustum fuit vt qui faceret reficeret. Item p hominē mors ita p hominē vita gratie. Item vt ille q erat medius in psonis. scz filius esset medius in naturis. Item vt qui occasionem ruine dederat damnū psolueret Jone primo. Mittite me in mare. qa ꝓpter me tempestas hec exorta est. Fuit autē ornatū sanctis operationib⁹. qa oēs ordines hostiorū erant ex auro scz caritatis. qua oēs sensus refulgebant. iij. Regū. vj. In ꝟ templū ingressus est christus in sua incarnatione. Ezechiel. xliij. Maiestas dei ingressa est in templū. In hoc templo vteri virginalis fecit sibi christus aliud templū. seu capellā pulcherrimā. scz assumendo corpus hūanitatis sue. Vñ in Ps. competit sibi illud. dñs in templo sancto suo. id est diuinitas in hūanitate. Sicut autē templuz est locus exauditiōis. ita christ⁹ in humanitate exaudiuit pctōres. Ps. Exaudiuit dñs de templo sancto suo. Sicut patet de channea latrone z alīs. De hoc templo exiuit a latere dextro aqua. que oēs ad ēs puenit saluos fecit Ezechiel. xlvij. Unde ex eo pfluxerunt oīa sacramēta. Scōm templū est ecclesie militātis ād deus fundauit in sanctis patrib⁹ patriarchis et ꝓphetis z apostolis. Figura. iij. Re. vi. pcepit Salomon vt tollerēt lapides grādes z pciosos in fundamentū templi et quadrarent eos. Grandes z pciosos caritate. quadratos pfectione virtutū. ītruor cardinaliū. Istud templū cōtinue edificatur in iustis Ephes. ij. Superedificati sup̄ fundamētum apostolor⁹ z ꝓpheraz. z cōsummatur in beatis Hieremie. xxx. Edificabitur ciuitas in excelso. z templū iuxta eā. Istud templū debēt edificare prelati verbo pdicationis. j. Esdre. v. Nos serui sum⁹ dei. z templi edificatores. ornare exemplis conuersatiōis. j. Machab. iij. Ornauerūt faciem templi coronis aureis. custodire vigilias sollicitudinis pastoralis. Sicut leuite fecerūt. j. Paralip. ix. Tertiū est templū materialis ecclesie. in q̄ debēt subditi orare diuinā potentiā. Ps. Adorabo ad templū sanctū tuū. Laudare diuinā sapientiā Ps. In templo ei⁹ oēs dicent gloriam. Offerre ꝓfitendo diuinā bonitatē. Ps. A templo scō tuo qō est in hierusalē. tibi offerent reges munera. Debent ergo adorare corde. laudare ore. offerre ope. In hoc templū frequēter ingressus est xp̄s corporaliter. sed nunc̄ gratis. Nā ingressus est in iuuētute. vt audiret doctores docētes. Luce. ij. Scōo ingressus est in etate adulta. vt corrigeret delinquētes Jobis. n. Fracto funiculo eiecit oēs vendētes columbas. Tertio ingressus est ad instructionē. vt erudiret ignorātes Math. xj. Discite a me qa mitis suz. Et de hoc patet clare Johan. viij. Quarto ingressus est ad absolūēdum pcā. vbi mulieri dicit Joh. viij. Nec ego te cōdemnabo. Quinto ingressus est hic post bonorē sibi in dñica palmaruz a turbis exhibitū. Et hoc ad agendū gratias deo patri. p tanto bonore sibi exhibito qui honor cedebat ad gloriā deitatis sue patris sui. Sexto ad mūdandū templum ab operib⁹ malis. In hoc ergo templo sc̄e ista nobis hodie fiūt. Nam audiuntur ibi dei pcepta. ibi corriguntur delicta nra. ibi erudiunt nostra errata. ibi absoluūtur nostra pcā. ibi agunt actiones gratiaz̄ p̄ceptis bñficijs. et mūdatur ꝓscientia a vicijs. Quartū templū est nostre anie. j. Corinth. iij. dicit. Templū dei sanctuz est ād estis vos. Hoc templum nō debet violari peccatis. Nā. j. Cor. iij. dicit. Si qs templū dei violauerit. dispdet eum dñs deus qa ergo est loc⁹ solius dei. Jō debz discedere diabolus. qa nō est conuentio xp̄i ad belial. ij. Cor. vi. Sz prochdolor istud templum sepi⁹ violat. Ps. Deus venerūt gentes cē. polluerūt templū sanctū tuū. potest tū mūdari p sacramētum penitētie. In templū sepius dñs ingredit Apocalip. iij. Ego sto ad ostium z pulso. Cū tali dolore veniunt oīa bona pariter Sapie. vii. Quintū templū est glorie celestis Apoca. xxi. Apertū est templuz dei in celo. Ps. In templo eius oēs dicēt gloriā. Istud templum est desiderabile recordantibus. mirabile contemplātibus. delectabile intrātibus. qua offerentur in letitia et exultatione. adducentur in templuz regis. Istud templuz ingressus est christus semel qua

ascendit in celū captiuam duxit captiuitatem Ad Ephes. iiij. ad Hebreos. ix. Introiuit semel in sancta. eterna redemptione inuenta. Et tantū de primo.

¶B¶ **Dixi secūdo** q̄ in verbis premissis describitur expulsio malorū seriosa. Cū dicit. Cepit ejicere. Circa q̄d sciendū q̄ christ⁹ multa obprobria tolerauit a iudeis. q̄ verg̃bant in propriam psonam tanq̄ hominis vt dicit in Psalmo. Obprobria exprobrantium tibi ceciderūt super me. Sed post q̄ vidit obprobriū z iniuriā dei patris nullo modo tolerare potuit. Unde post q̄ vidit ementes z vendētes in templo statim eos eiecit cū indignatione et seriositate. Ista autem eiectio malorū de templo. significabat eiectionem omniū peccatorū de ecclesia militante p sententiaz. z a triūphante p penam. Et q̄a fm Horam sup Matthēū de prima eiectione p sententiam ab ecclesia militante solus loq̄tur Johes. ij. c. Alij vero tres sc̄z Lucas. Marc⁹ z Matthe⁹ loquūtur de eiectione p penam ab ecclesia triūphante. Ideo nunc de ista videamus. Significat igit̄ ista eiectio malorū de templo eiectionē finalē omniū peccatorū a facie dei in extremo iudicio. De qua eiectione dicit Math. xxv. Ite maledicti i ignez eternū. Circa q̄d sciendū q̄ eiectio est multū miserabilis et flebilis. q̄a vt dicit in ps. In ignem deijcies eos. in miseriis nō subsistent. et ideo multū est formidabilis auaris. dolosis. cupidis et vsurarijs. qui sunt ejiciendi de templo curie celestis. Quorū pena est multiplex. Prima quā sustinebūt est fames insatiabilis Isa. lxv. Serui mei comedent et vos esurietis Deutero. xxviij. Consumēt fame. Scōa erit sitis inextinguibilis Isa. lxv. Serui mei bibent z vos sitietis. vnde z diues epulo ardens in lingua petijt guttam aque. quā tñ non habuit Luce. xvj. Tertia est estus seu calor iremediabilis Apocal'. xvj. Estuauerūt homines estu magno. Quarta erit frigiditas intolerabilis Job. xxiiij. Ad nimiū calorē transient ab aquis niuiuz. Ecce frigiditas simul z calor Math. xxiij. Ibi erit fletus z stridor dentiū. Quinta ignis inextinguibilis Apocalip. xxiij. Cruciabitur igne z sulfure in conspectu angelorum sanctorum. Sexta fetor Isa. xxx. Torrens fetor pul

ueris z sulfuris succendēs eaz. Ps. Ignis et sulfur pars calicis eorum. Septima fumus Isaie. xxxiij. Ascendet fumus eoruz in generatione z generationē. Octaua laceratio bestiarū Eccl. xxxix. Omnia bec ad vindictam creata sunt bestiarū dentes et scorpij et serpentes Deutero. xxxij. Deuorabunt eos aues morsu amarissimo. Nona dolor vehementissim⁹ Apocal'. xvj. Cō manducauerūt linguas suas pre dolore. Isaie. xiij. Torsiones z dolores tenebunt eos. quasi parturiētes dolebnt. Decima horror ex cōspectu demonū Job. x. Sempiternus horror inhabitat Jobelis ij. A facie eius. id est. diaboli cruciabuntur populi. Undecima clausio carceris Matth. xxij. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ proijcite euz in tenebras exteriores Isaie. xxiiij. Clandentur ibi in carcere. Duodecima desperatio Sapi. v. Spes impij quasi lanugo que a vento tollit. Tredecima timor sempiternus impetentis mali et ira contra ipos Eccli. xl. Timor mortis z iracundia pseuerans. Quartadecima inuidia. Ps. Peccator videbit z irascetur. dentib⁹ suis fremet et tabescet z̄. Quintadecima vermis comedēs eos Isaie. vltimo. Vermis eorū nō morietur in eternum Eccl. x. Cum morietur homo hereditabit serpētes bestias z vermes Ultimo quod est omniū penarū grauissimū est eiectio a facie dei z separatio illa perpetua a consortio sanctorū. que plus cruciabit q̄ mille inferni pene. Unde Bern̄. in meditationib⁹ suis. Et quis putas meror erit quis luctus que tristicia cū separabūtur mali a consortio iustorū et a visiōe dei et tradent̄ in potestatē demonū. Ibunt cū illis in ignem eternū. Ibiq̄ erunt ineternum sine fine in luctu in gemitu procul religati a beata patria paradisi. z in iebenna nunq̄ lucem habituri. De hac separatōis z eiectionis pena dicit Criso. in libro de reparatione lapsi. in hec verba. Nōnulli imperitorū putant sibi satis esse et optabile videre si tantūmodo carent iehēna. Ego autē multo graviores q̄s iebenne dico esse cruciatus remoueri z abijci ab illa gloria. Nec puto ita esse iebenne supplicia vt sunt illa de q̄bus dicit Petrus. Torquetur is qui arcetur a conspectu christi. hoc cedere mihi omnib⁹ penis gratius est. hoc solum quod superat et iebennam. Et ibidē Crisō.

U

sup illud Matth. vij. Excidetur z in ignez mittetur. dicit. Intolerabilis res ē iebenna. quis nesciat supplicii horribile. tamē si mille qs iebennas ponat. nihil tale ē dicturus quale est ab honore illius glie ꝓpelli. z exosum esse christo. Hā fm Aug⁹. reprobi mallent omne tormentū sustinere qꝫ videre faciem irati iudicis. Vñ Iohelis. ij. A facie eius terra cōtremuit. mori sunt celi. sol z luna obtenebrati sunt. Certe tunc peccatores infirmabunt. z peribūt a facie domini. z hoc p̄ dolore nimio. cum viderint eaz a se auersam. z ipos finaliter ab ea ejectos. Et tantū de secundo.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis describit operatio impiorū sceleros cum subiungitur. Vendentes z emētes in illo. Et certe non mirū q̄ ejecit ita sceleratos auaros. Hā p̄ut dicit Aplus Ephes. v. Auaricia est idolorum seruitus. Et quo igit domus dei facta est ad cultū dei. Certe filius dei inueniens in ea cultū diaboli. merito ejecit hmōi ydolatras. scz auaros. cuiusmodi erāt tūc sacerdotes iudeorum. de quib⁹ dicit Ozee viij. Argentū suum z aurū suum fecerūt sibi ydola vt interirent. Pro quo sciendū q̄ vt supra dictum est multiplex est templum. z ita multiplices sunt emētes et vendētes seu mercatores. Nam quidā sunt corporales. quidā spirituales. Corporales sunt q̄ per fraudes z dolos merces suas faciunt. z vendūt. De quib⁹ dicit Eccl. xxvj. Difficile extuitur negocians a peccato. Et vere difficile. qa multa ad hoc requirunt q̄ qs sine pctō emptiōem z venditionez exerceat. De multis tm pauca cōmemorasse sufficiat. Primo igit requirit q̄ ille qui emit aut mercatur aut negociat nō faciat hoc ꝓpter auariciā z improbam cupiditatē diuitiaz. sed ad necessitatē tm z aliorū utilitatē. Cōtra quod faciūt auari mercatores. et vsurarij. q̄ solum ad hoc mercant. z vendūt vt p minori pecunia maius lucrū pecunie habeant. z hanc mercaturā vocat phus. ij. politicorū campsoriā vituperabilem. qa a pecunia incipit. z pecunia terminat. quod est cōtra naturā pecūie. quia pecunia fm ipm ordinata est ad vsum naturaliter nō ad lucrum. Sco reddit illicita emptio vl' venditio ex tempore. vt si fiat diebꝫ festiuis in quib⁹ ab huiusmodi ogationib⁹ cessandum est. de conse. di. iij. Rogationes. z ca. omnis Et. xx. q. iij. ca. ij. z iij. Tertio redditur illicita ex psona. vt si clericus vl' religiosus talia exerceret. ij. Thimo. ij. Nemo militans deo implicet se secularib⁹ negocijs. Unde Hieronym⁹. Negociatorez clericū ex paupere diuitē. ex ignobili glorioſum q̄ndā pestem fuge. Quarto ex loco. vputa si fiat in loco sacro. sicut hic patet. Nam ꝯuis essent licite emptiōes si fuissent alibi. tamē eoipso quo fiebant in ecclesia erant illicite fm Franciscum Astensem. Quinto redditur illicita venditio ex superflua z curiosa rerum adinuentione. Nam fm Tho. ij. q. xvj. Licet artifices facientes ornamēta p̄dentia status mulierū. vel vt placēt viris ꝓbis. vendendo talia nō peccant. cū si adinueniūt aliqua superflua z curiosa peccant. Unde Crisō. sup Matth. dicit. q̄ ab arte calceatorū z textorū multa abscidere oportet. etenī ad luxuriā deduxerūt necessitatē. eius cōrupentes artez. male arti bona cōmiscentes. Sexto redditur illicita venditio si res carius vendit qꝫ valet. qō intelligendū est sic. q̄ carius vendere rem qꝫ valet est illicitū. nisi res que venditur cederet in detrimentū venditoris. qui multū rē la indiget. Nam in tali casu iustum p̄cium erit. z nō solum respiciat ad rem que venditur sed etiā ad damnū qō venditor incurrit ex venditione. Unde licite p̄t vendere plus qꝫ valeat fm estimationem. cuius nō vendat pl⁹ qꝫ valeat vēditori. Q si emptor multū inuetur ex re quā emit. sed venditor nō damnificatur carendo ista re. nō debet eam supuēdere. quia vtilitas que alteri accrescit nō est ex vendente. sed ex conditione ementis. Nullus autem debet vendere alteri quod nō est suum. ¶ Sed diceres. cū hoc non prohibet lex humana. Rndeo fm Thomā. ij. ij. q. lxxvij. Licet lex humana solum punit et cogit ad restitutionē q̄ quis ē deceptus vltra dimidiū iusti p̄cij. tamē lex diuina que nihil impunitum relinquit hoc non pmittit. Septimo redditur illicita venditio. si quis vendit carius qꝫ solus emit. et hoc est vex. si excessiue carius vendit. quia moderatum lucrum pmittitur illis qui p̄opter publicum bonum negociantur ne res necessarie perirent. vel quia rem meliorant. vel quia pericula paciuntur vel quia p̄cium muratū est ex diuersitate

loci vel tpis. vt qa emit in polonia pro cō/
muni moneta. z vratislauie vendit pro la
tis grossis. vel emit circa festuz michaelis
bladum qñ erit copia. z vendit circa carnis
priuiz qñ erat penuria ipsi⁹. Dec Raimū
dus. Octauo reddit illicita ꝓpter defectuz
rei vendite. Haz ſm Thomā. ij. q. lxxvij.
Circa rem que venditur triplex defect⁹ de/
bet cōsiderari. Unus qdem ſm speciē rei.
vtpura si vendat auricalcuz pro auro. aut
vinum mixtū aqua quasi purū. Alius de/
fectus est ſm qntitatē ponderis vel men/
sure. vt si qs sciēter vratur deficiente pon/
dere vel mēsura. Tertius defectus est ex
parte qlitatis. puta si animal infirmū ven
datur qsi sanū. In his trib⁹ casib⁹ venditor
sciēter vendens fraudem cōmittit. z tenet
ad restitutiōem. ſm Ambro. in libro de of
ficijs. Sed si ignoranter ita vēdit non pec/
cat. Sed postq̄ ad noticiam ei⁹ deuenerit
tenet ad restitutiōem damni. Et ecōuerso
si vēditor credens aurū impurū vendit le
uius q̄ purū. vel credens aīal morbiduz
cū tamē est sanū vendit facili⁹. emptor po/
stea cōperta reueritate tenet ad recōpen/
satiōem. Ex his infert Thomas q̄ vendi/
tor tenetur dicere viciuz rei vendite. alias
dat occasiōem damni vel periculi ipi em/
ptori. Uñ si talia sunt vicia occulta. z ipse
venditor ea nō dicit. tenetur ad damni re/
compensationē. Si vero est viciū manife/
stum. vtputa equus monoculus. vl' si vsus
rei nō competit vni. competit tamen alteri
z vēditor ꝓpter huiusmōi viciuz subtrahit
de precio aliqd quārū oportet. nō tenetur
ad manifestandū viciū rei. quia forte pro/
pter hmōi viciū emptor vellet sibi plus de
precio rei subtrahi. Uñ in tali casu vendi/
tor potest licite viciū rei reticere. Nono illi
cita est venditio si mercatores inter se con
ueniūt et statuūt vt certo pcio vendāt. vel
q̄ vnus solus tales merces vendat. et ta/
lis debet bonis suis spoliari. z exilio tradi
ſm leges. Decimo illicita est emptio vl' vē/
ditio si fit cum mēdaciꝰ vel piurijs. z hoc
si sciēter dicit falsum. z tales tenētur ad re
stitutiōem. Si qs autē credens dicere ve
rū dicit falsum. vel p hoc nō intēdit proxi/
mo nocere sciēter. sed se indemnē seruare.
nec ꝓpter hoc rem cariꝰ supuēdit. tale mē
dacium potest dici veniale. si tñ iurat vel p
iurat peccat mortaliter. Et tantuz de istis
emptoribꝰ et vēditoribus corpalibꝰ. Qui
si ita negociātur ejicientur de templo cele/
sti. ¶ D Decūdi sunt emptores z vendi
tores spirituales Et sunt triplices. scz ava
ri. symoniaci z hypocrite. Primi scz avari
vendūt celum p terra. et sunt hi qui ꝓpe/
cunia falsa testimonia ferunt. z alia vicia cō
mittūt. de quib⁹ dicit Beda sup Matthe
um. Et habent verba. xj. q. iij. Abijt iudas.
Multi hodie scelus iude detestant. quia
deū ac magistrū dominūq̄ suuz p pecunia
vēdidit velut īmanes z nepharios exhorrēt.
nec tamē cauēt. Nam cū p muneribꝰ falsuz
cōtra quelibet testimoniū dicūt. pfecto. qa
veritatem p pecunia negāt. deū pecūia ven
dūt ꝛc. Symoniaci sunt mali mercatores
qui vendūt sacramēta. z dona spiritussan/
cti p pecunia. Et hoc dñs hic ejiciendo fi/
guraūit ſm Origen. xxj. q. vj. Et hec dixi/
mus. vbi dicit. Hoc verbū euāgelij conue
nit illis qui tradūt ecclesias auaris z tyrā
nis indisciplinatis z irreligiosis epis z pre
sbyteris. quod cōmuniter fit p symoniaz.
Istis dicit illud Actuū. viij. a beato petro.
Pecunia tua tecū sit in pditiōem. Istud ē
grauissimū peccatū z crimen. ita q̄ omnia
crimina in cōparatiōe sui pro nihilo repu/
tantur. vt dicit. j. q. j. Eos. z ca. vlti. Scien
dum q̄ symoniacus electus ad dignitatem
ecclesiasticam est nociuus trib⁹. scz electori
bus. ecclesie z deo. Electoribꝰ. qa est mate/
ria peccati. quo cōtra deum delinquunt. et
deū z legem ei⁹ trāsgrediūtur in qua hoc p
hibetur. Scdo nocet ecclesie. qa ipam de/
cipit. eo q̄ talis fingēs se habere executio/
nem ordinis. qua caret in suo officio admi
nistrat. cū tamē nihil faciat. vt de symonia
Accusatuz. Unde dicit Thomas. ij. q. c.
arti. vj. Q̄ episcopus symoniacus ꝓpter
promotiōem suam si confert ordinem. ta/
men caret ordinatus executione z iudiget
dispensatione. quia sic ille episcopus suspē
sus ē. et q̄ ad se z quo ad alios. Tertio no/
cet deo. quia in modum iude recedens ab
eo tradidit eū in manus peccatorꝫ. de qui/
bus cōqueritur dominꝰ Ozee. viij. Ue eis
quoniā recesserūt a me. de pe. dist. iiij. cap.
Uerum. Et Isaie. xxxiij. Ue qui predaris
nōne et ipse predaberis. scilicet finaliter.
Tertij vendentes et ementes spirituales
sunt hypocrite. De quib⁹ dicit Apocalip.
xviij. Mercatores stabunt a longe. Isti

sunt falsi mercatores. quia fingunt se esse in ecclesia columbas simplices. et sunt lupi rapaces. Math. vij. Vendūt autem isti primo falsum aurū. quia ostendūt in se diuinam sapientiā. et habent diaboli astuciam. Vendunt etiam eloquētie argentum. quia ad hoc blandiuntur z loquūtur blande vt hic sancti videant. Vendūt lapides pretiosos. id est. eminentiā sancte cōuersationis. vt boni et virtuosi in publico videantur. Vendūt margaritas. i. candorē sanctitatis. byssum iustificationez. purpuram martyriū amorē. Apparēt enī multū appetere martyriū p xpō. vendūt sericū virginitatis castitatē oīdentes. Coccum caritatem ad deū z proximū. lignum cipri. i. pstantiā indeficientē. quia tale lignū est imputribile. Ebur castimonie. dā apparent casti. sz in occulto luxuriosi. Es lōganimitatis. Ferrum patiētie. Marmor inuicte humilitatis. Cinamomū pallorē penitentie. Amomū opinionis z fame redolentiā. Ornamēta. i. dona spūsci. Merces thuris. i. deuotionis. Vinū cōpunctiōis. oleum pietatz cōpassionis. merces siliginis puritatis cōscientie z tritici. i. infirmitatē. frumētor. i. labor spiritualiū. z ouiū scz simplicitatē innocentie. z equor. i. fortitudinis strēnuitatē. z redarum. i. auxiliū z pstū. supportādo onera infirmorū. mancipior. i. mutui fernicij z aiarū boīm. i. rationabilitatis. dā omnia dicūt facere cū plena ratōne. z poma. i. odorem bone fame. z oīa pinguia. i. oīs deuotiones. Isti mercatores z si hic nō ēiciuntur. dā nō discernunt in ecclia militanti. tñ finaliter ejciētur de templo celesti. Juxta illud Zacha. vltimo. Nō erit vltra negociator. Dicet enī dñs demonib illud Johis ij. Auferte ista hinc. i. a cōspectio meo z beatorum. z mittite i tenebras exteriores. vbi erit fletus z stridor dentium.

¶ Dominica. XI. post trinitatis. I.

Sermo CIIII.

Duo homines as

cenderūt in templuz vt orarent Luce. xviij. Quoniā vt ait beat⁹ Bern. sup Cantica. Nihil ita efficax est homini ad gratiā pmerēdaz recipiēdamq; et pseruādam q̄s si homo oīm tpc' iueniatur nō alta sape sed timere. Hec imerito. Quis enī ita securus est de gr̄a acq̄sita q̄ non tre pidet z timeat de ipius amissione. Cū dicat Apl's. Qui se existimat stare videat ne cadat. Dicut autē nullus debet esse ita securus de adeptz virtutib q̄n cas possit amittere. ita nullus dz de cōsequēda venia pctōrum desperare q̄n eam possit pmereri Juxta illud. Quacunq; hora ingemuerit pctor. omniū iniquitatuz eius nō recordabor Ezech. xviij. Quisq; ergo in culmine virtutū se stare credit. timeat ne cadat p superbiaz. z econuerso. Quisquis in pfundo peccatoz se iacere cōspicit. speret q̄a p humilitatē resurget. Ista enī sunt occulta iudicia dei abyssus multa. que psiderare homini multū est vtile. eo q̄ talis cōsideratio hominē z a tumore superbie reprimit z ad cōfidentiā erigit. Vñ Grego. omelia. xviij. super Ezech. Sepe scrōrū cogitatiōib ipsa que bñt bona blandiūtur vt coz mētes in aliqua fiducia sui eleuēt. sed primus ad dei occulta iudicia recurrūt quō alij ex virtutibus ad infernū p elationē corruunt. alij ex vicijs correpti ad celū p humilitatē leuantur. Vñ nos ad humilitatē reuocans propheta terret z āmoner dicēs. Venite et videte opa dei. q̄ terribilis est in cōsilijs super filios hominū. Quis enim cōsiderare valeat quātus sup nos terror sit cōsilior dei. quādo et alter ex virtutib in finem tendit ad vicia. z alter ex vicijs in virtutib cōcludit finem. Vñ Salomon ait. Est via que videtur homib recta. z nouissimuz eius ducit ad infernum. Prouerbio. xiij. Decitat q̄s occulti iudicij. pfunda cogitare quid est aliud q̄s alas deponere. i. de nulla virtute psidere. sed sub magno timore trepidare. Decille. Ista duo bñ patuerūt i bis duobus homib quoz mentio est in pñti euangelio. Quorū vnus ex virtutib p elatōem deprīat⁹ finaliter corrnit ad vicia z demū ad supplicia. Alter vero ex vicijs p humilitatem sublimatus ad virtutes puenit ad premia. Quorū vita in verbis apostolis breuiter describitur Cum dicit. Duo homines ascenderūt in templum. vt dicatur in pñti euāgelio. ¶ In illo tempore. Dixit ihesus ad quosdaz qui in se cōfidebant tanq; iusti z aspernabātur cereros z. In quib⁹ verbis circa statum humane cōditiōis describitur primo humanorū actuū diuersitas. Cum dicit Duo homines. Scdo subditur bonorū z malorū operandi exercitij

equalitas Cum dicit. ascenderūt in tēplū. Tertio subdit intentiōis finalis vtilitas. quia vt orarent.

Dixit primo q̄ in verbis p̄missis describit p̄mo humanor̄ actuū diuersitas Cū or. Duo homines. Pro quo sciendū q̄ in vita p̄senti duo sunt genera hoīm ſm Aug⁹. in li. de ciuitate dei. scz ciues babylonis. i. vicior̄ z inferni z ciues hierl'm. i. virtutū z paradisi Primi semp superba loquunt. supba agūt supba cogitant. et ecōuerso. Scōi oia ista humiliter exercēt. Primi p superbiā oīa bona p̄us acta destruūt. Scōi p humilitatem oia mala p̄us ppetrata redimūt. Primi apud homīes apparēt esse q̄d fuerunt. z tñ in dei oculis ceciderūt. Scōi hūano iudicio adhuc apparent esse q̄d fuerūt. z tñ in oculis dei surrexerunt. De quib⁹ loquens Isidorus lib. ij. de sūmo bono ca. vij. dicit q̄ q̄dam sunt q̄ iam secrete ꝓuersi sunt. q̄z ꝓuersio q̄a nō. p̄cedit ad publicū apud estimationē humanā. quales fuerūt tales adhuc esse putant. iam tñ in oculis dei ceciderunt. multi reprobi apud hoīes sunt et apud deum electi. Atq; item. i. iteruz apud homīes multi electi putant z apud deū reprobi existunt Salomone dicēte. Vidi impios sepultos q̄ etiā cū adhuc viuerent in loco sctō erant. z laudabant in ciuitate q̄si iustor̄ opex. ꝓpter q̄d āmonet idez dicens. Nullus igit̄ putet se electū. ne forte apud deū sit reprob⁹. Hec ille. Ista aduertens beat⁹ Aug⁹. in li. Soliloquior̄ cap. xxij. exclamādo z admirādo diuina ꝓsilia atq; iudicia dicit in hec v̄ba. Magna sunt hec iudicia tua dñe deus iudex iuste z fortis q̄ iudicas equitatē. z inscrutabilia atq; pfunda. que cū ꝓsidero cōtremiscūt oīa ossa mea. z post pauca. Vidim⁹ dñe mīros z audiuimus a patrib⁹ nostris. q̄d vtiq; sine magno timore non recolo. sine magno tremore nō ꝓfiteor. Ascendisse quidē p̄mitus vsq; ad celos. z inter sidera njdū suuz collocasse. postmodū autē cecidisse vsq; ad abyssos. z animas eor̄ in malis obstupuisse. Vidimus stellas cecidisse de celo ab impetu ferientis caude draconis z eos qui iacebant inter pulueꝛē a facie sublevātis manus tue mirabiliter ascēdisse. Vidim⁹ viuos morientes z mortuos a mortuis resurgentes. et eos qui inter filios dei ambulabant in medio lapidū ignitor̄ q̄si nihiluz defluxisse. vidimus lucez ꝓtenebrasse z de tenebris lucem p̄cessisse. quia publicani et pctōres z meretrices p̄cedent incolas i regnum celor̄. filij autē regni hui⁹ ejcientur in tenebras exteriores. Quare aūt omnia ista. illi in morte descendūt. isti autē ascendunt ad vitā in quā ascēdit angelus z de q̄ descendit diabolus. nisi q̄a quos p̄destinasti ipos z vocasti z mūdasti. Hec ille. Ex q̄bus oīb⁹ patet diuersam esse viam actionum humanarū in merendo. Nam q̄dam incipiūt mereri. sed ante finē deficiūt. Alij vero incipiūt z pficiunt. Ex quo cōclūdit Isidorus li. ij. de summo bono cap. vj. duplicem esse p̄destinatōem scz elector̄ ad requiem. z reprobor̄ ad mortē. Utraq; autē diuino agit̄ iudicio vt semp electos supna z interiora ꝓsequi faciat. reprobos ꝓ semper vt infima z exteriora delectēt deseren/do p̄mittat. Et post pauca describens istā diuersitatē dicit. Mira dispositio est supne distributiōis p quā hic iustus amplius iustificat. impius amplius sordidat. mal⁹ ad bonum aliq̄n ꝓuertitur. bonus ad malum aliquādo reflectitur. Vult quis eē bonus. z nō valet. vult alter esse malus et nō p̄mittitur. Introire datur ei q̄ vult esse bonus. alius nec vult esse nec ei dat vt sit bonus. Iste nascit in errore et moritur. Ille in bono q̄ cepit vsq; ad finē p̄durat. Tamdiu iste stat quousq; cadat. ille diu male viuendo in fine saluat repenteq; ꝓuertitur. Vult prodesse in bono iustus nec ꝓualet. vult nocere malus z nō valet. Iste vult ꝺo vacare z seculo impedit. ille negocijs implicari cupit nec pficit. Dominat mal⁹ bono. bonus damnat p̄o impio. impius honorat⁹ p iusto. Nec Isidor⁹. Ista bene pertuerunt in istis duob⁹ hominib⁹ scz pharisco z publicano. Quor̄ primus scz pharise⁹ tamdiu stabat i bono quousq; cecidit. publicanus vero licet i malo p̄ius stabat. tamē tamdiu stetit quousq; surrexit z in fine p̄durauit. Sic iudas ceperat quidez hominib⁹ apparere iustus. et tamdiu stetit quousq; p diabolus decept⁹ cecidit. Mag dalena vero hominib⁹ apparebat peccatrix et tamdiu sterit in errore quousq; p gratiā visitata ad bonū resurrexit et perdurauit Ex quib⁹ colligunt duo esse genera hominū in ecclesia militanti. Quorum vnuz est

qui et si agūt aliqua de genere bonorū. finaliter tamē damnantur. De quibus dicit Bernū. super Cantica. sermōe. xxiij. Est locus apud deū de q̄ super rationalē repro/bam q̄dem creaturam īmobilis vigilat secretissima t seuerissima animaduersio iusti iudicis dei. terribilis in p̄silijs super filios hominū. videtur īq̄t a timorato contemplatore hoc loco deus iusto sed occulto iudicio suo reproborū. nec diluens mala nec acceptans bona. Insuper t corda indurans. ne forte doleant t resipiscant t cōuertant t sanet eos. Et hoc nō absq̄ certa t eterna ratione. Nō tanto formidolosius p̄stat esse q̄nto immobilius firmum extat in eternitate. Pauendū est valde q̄d in p̄phe/ta de huiusmodi legim⁹. vbi loquēs deus ad anglos sic ait. Miseream⁹ impio. q̄by pauētibꝫ atq̄ q̄rētibꝫ ñ differt facere iusticiā nō inquit. subdens causam. in terra inquit sanctorū iniqua gessit. non videbit gloriaz domini. Nec ille ¶ B ¶ Hcōm gen⁹ hominū est q̄ t si agunt tales aliqua mala. tamen finaliter saluabunt. De quibus idem Bernū. vbi supra dicit. Astat p̄positum t dissimulans mala t remunerans bona. vt miro modo eis nō bona sed t mala cooperant in bonum. Et p hoc idem inducit illud. j. Johis. iij. Omnis qui nat⁹ est ex deo nō peccat. q̄a generatio celestis. i. eterna p̄destinatio custodit eum. nō q̄ tales nunq̄ peccassent Juxta illud. Beatus vir cui nō imputauit dom⁹ peccatū. Nos ergo dicit q̄si nunq̄ peccasse. q̄niam t siqua deliq̄ se videnk in tempore. non tamē apparēt in eternitate. q̄a patris eorum caritas operit multitudinē peccatorꝫ. Hos dicit p̄s. beatos. quorū remisse sunt iniquitates. t quorū tecta sunt peccata. Ex quo accipi potest q̄ electi t si q̄nq̄ exorbitāt. correcti tñ emēdantur. Et q̄dam eorū etiam si ab hominibus corripiunk in viam quaz reliq̄rant redeunt. vt dicit Aug⁹. in li. de correp. t gra. de pe. dist. ij. Quicunq̄. Ex quo dicit Aug⁹. ibidem. q̄ in talibꝫ stat immobile et firmū fundamentū dei hūs signaculuz hoc. Scit deus q̄ sunt eius. Et horū fides q̄ p dilectiōem operak profecto aut omino nō deficit. aut si q̄ sunt quorū fides deficit. reparank anteq̄ vita finiak ista. t deleta inq̄tate q̄ intercurrerat vsq̄ in finem p̄seuerā/tie deputank. Patet itaq̄ fm Aug⁹. q̄ nullus p̄destinatorū ex bono in malū cōmutatus finit hanc vitam. Sicut patet de paulo petro t magdalena t publicano. imo fm Aug⁹. etiam hocip̄m q̄ deuiāt et exorbitāt scz peccādo mortaliter. vt dicit ad Roma. viij. ca. deus faciet eis p̄ficere in bonuz. q̄d intellige occasionaliter. q̄a fortiores resurgunt. vt dicit. xiij. dist. Nerui. in fine. t dist. l. Considerādū est. t ca. Fideliorꝫ. Istud patet de petro. de q̄ dicit Ambro. in Omelia. Fideliorꝫ fact⁹ est petrus post q̄ fidem se p didisse defleuit. atq̄ ideo maiorem gratiaz reperit q̄ amisit. Nō exponit Archidia. l. di. Fideliorꝫ. i. in fide firmiorꝫ. t maiorē gratiam reperit. i. digniorē virtutem. Cooperank ergo etiā eis mala in bonū. vnde dicitur Roma. viij. q̄a occasionaliter faciūt eos p̄ficere vt habeant verū bonuz. vel illa deuiatio t exorbitatio. i. pena q̄ subeunt pro deuiatione facit eos p̄ficere. q̄a cū affligūtur pena se recognoscētes humilianꝫ. i. humiliores fiunt. Ex quo p̄cludit glosa in dicto ca. Quicūq̄. t cañ. Firmuz. tamē alibi hūtur pro vno. q̄ predestinatos etiā dum sūt mali scit eos. i. amat t defendit de⁹. Et per hoc q̄ eos defendit apparet hostibus t inimicis q̄ ipi sunt signaculū dei. Habent enim p̄destinati etiam dū mali sunt quendam caracterē q̄ distinguūtur a damnādis Unde ex tribu iuda. xij. milia signati. Iste aūt caracter est signum amicis t inimicis. Amicis vt accedāt. inimicis vt territi fugiant. Quia igit ista nobis incerta sunt t dubia. q̄a scilicet sit p̄destinat⁹ ad vitaz. quis p̄scitus ad damnationem. Ideo non restat nobis nisi tremendum t trepidanduz in conspectu dei. Haz tota salus nostra in deo est. Unde sicut nullus potest deo desrente penitere. ita nullus potest sua peccata cogitare et videre t plangere vnde ceciderit nisi d̄o respiciēte. t vtq̄ fit iusto dei iudicio. Haz vt dicit Jsidorus li. ij. de summo bono cap. xv. Quidam reprobortz in potestate demonum relinquuntur occulto dei iudicio t iustissimo. Et q̄dam electorū dimittunk diuina iustitia incidere in errorem peccati. sed tamen miseratione eis⁹ reducti denuo conuertuntur. Sicut patuit de istis duobus. scilicet phariseoꝫ publica no. per quos duos significantur duo genera hominum.

Dixi secūdo q̄ in verbis p̄missis tangitur bonorum ꝛ malorū exterior operandi equalitas Cum dicitur. Ascenderūt in templum. Scōm enim Augusti. tam mali q̄ boni equaliter ecclesiaz visitant. equaliter sacramenta exterius sacramentaliter sumunt. equaliter exterius occurrūt. equaliter verbuz audiunt. sed non equaliter ex his interius proficiunt. Quantū ergo ad hoc isti duo. scilicet phariseus ꝛ publican⁹ fuerunt equales. quia equaliter in templū ascenderunt. Circa quod sciendū est de duplici ascensu cuilibet homini necessario ꝛ utili ad salutem. Nam ascēdere debet homo corporaliter in templum materiale ad orandū. ſm hystoriam euāgelij. Et sic ascēdere debet homo mentaliter ad templum mentale ad contemplandū ſm allegoriam mysterij. De primo ascensu dicit euangelium q̄ duo homines ascenderunt in templum. Sic Petrus ꝛ Johannes ascenderunt in templum. Et quia heretici. hussite ꝛ wicklephiste nituntur templum dei reprobare asserentes non esse orandum in templo. sed in omni loco. Ideo contra istuz errorem aliqua videamus. Primo igitur dicunt pro sua opinione et erroris sui fundamento esse illud Johānis. iiij. Venit tempus quādo nec in hoc monte neq; hierosolymis adorabitur dominus deus ꝛc. q̄a spiritus est. et eos qui adorant. in spiritu ꝛ veritate adorare oportet. Item Actu. vij. dicit. Deus non inhabitat in templo manu facto. Item Matth. vj. Tu autem cum oraveris intra cubiculum tuuz ꝛc. ergo vt dicunt sufficit camera. nō est necessaria ecclesia. Ad q̄d respōdeo q̄ nō edificam⁹ ecclesias. vt ibi de⁹ localiter contineat. sed vt decentius colatur ꝛ adoretur. Q̄ autem sibi hoc placeat. patet per illud quod dixit. Domus mea domus orationis vocabitur Matthei xxj. Luce. xix. et Johānis. ij. Q̄ ergo christ⁹ dixit. veri adoratores adorabunt patrem in spiritu. quo ad hoc loquit. vt reprobet superstitiōez gentilitatis. q̄ credebant deū localiter ibi sicut quoddā idolum contineri. et nō alibi. q̄d tamē nullus christianorū hodie cōcipit. Per hoc tamē nō reprobat fieri ecclesias ꝛ templa materialia. q̄a nō dicit. venit tempus quādo destruent ecclesie. sed dicit. quādo nec hic scilicet apud Samaritanos. nec in hierosolymis scilicet tm̄. sed etiam apud gētes cōuertēdas per nomē meū. adorabūt patrē in spiritu. i. spūaliter de deo fide credētes. Q̄ aūt dicit de cubiculo. intellige de cubiculo mētis q̄ntū ad ei⁹ q̄etem. Vel patz ex eo. q̄a alias q̄ nō haberet cubiculū nō dicere ꝛ orare ad litteram. cū nō h̄ret q̄d claudere. Ulū ꝛ apli legūtur habuisse ecclesias ꝛ in eis orasse. Et xp̄s freq̄nter et orasse ꝛ p̄dicasse legit̄ in templo. vt dicit Math. xxj et Luc. xix. Erat q̄tidie docens in templo. Et Luce vltimo dicit. q̄ apostoli erant in templo laudātes. Et Apl's. j. Corinth. xj. dicit cōtra deshonestātes ecclesiam. aut ecclesiam cōtemnitis. Item Petr⁹ ꝛ Johānes ascenderūt in templū Actuū. iij. Item Actuū. ix. Ingressus paulus in templum predicabat. Quātū aūt sit vtile ꝛ meritorium orare i ecclesia materiali. patet ex pluribus. dicit em̄ Pūs. In ecclesijs bñdicite domino. Et alibi. Laudate dñm in aula sancta eius. Prima igit̄ ratio est q̄ rei ecclesia est orādum. q̄a ibi oratio ex pegrinatione est laboriosior. Et cū oīe meritoriū debz esse penale. sequitur q̄ taliter laborans maxime merek. Scōo q̄a ibi opus ex obedientia est accept⁹ deo. ꝛ p̄sequēs in merēdo est ampli⁹. Tertio quia in domo plus elongata ab opere et sollicitudine seruili. est anim⁹ purgatus deuotior. Quarto ad placandum et horrādum. Horrans recipere ex cōcursu fidelium sese iuuantiū quilibet est aptior. Quinto q̄a ex sanctificatione templi aliq̄d sanctitatis remanet in domibꝫ materialibꝫ. Unde exercit⁹ diaboli ad temptādū orātes est debilior. Diaboli em̄ vbi superank locū fugiūt. Sexto q̄a talis modus visitādi domū dei ꝛ orationis ē sensus anagogia figuratior. Cū ecclesia materialis significat tropologice mētem mundam. Anagogice celestē hierl'm. Et deambulatio ad ecclias. significat pūtis vite pegrinatiōem. fideles aūt limia sctōz visitando cōsiderāt cum apostolo Hebreo. xiij. q̄ nō habent hic manentem ciuitatem. ꝛ q̄ dies peregrinatiōis post lapsum limitati sunt. vt in sudore vescantur pane suo in penam peccati Geneſis. iij. Et sic significatur q̄ homo ad laborem nascitur. Job quinto. Et q̄ militia est vita hominis super terram. Job. vij. Potest tamen esse efficaci

or ratio ad ℞.q̄ post lapsum peccati opor/tet ad ratiōem opis meritorū q̄ sit laborī/osum vel penale vltra statum innocētie.q̄ dicit Lincolnienſ. Oportet offendentē vl/tra antiquum debitū ad hoc vt satisfaciat erogare.i.addere aliq̄d. Ideo nō superest q̄d vltra statū innocētie superogemus nisi penalitas. Oportet ergo q̄ oratio placida deo sit.cū pena ieiunij vel laborīs aut ele/mosine.q̄ ꝛps Math.v. videl dicere. Si diligitis eos qui diligūt vos quā mercedē habebitis. Nōne publicani hoc faciūt. q̄si di. Oportet lapsos ad rationē opis meri/torij supaddere aliquid superogabilis in ratione difficultatis ⁊ penalitatis publica norū ⁊ gentiliū ad rationē cōmodi tpalis. Vñ Actuū.xiij. dicit. Per multas tribu/lationes oportet vos intrare in regnū ce/lorū. Et hac puto ratiōe deus in veteri te/stamento vnicū solum templuz hieroſoly/mis fieri p̄cepit. Ad illud omnes iudei de longinq̄ssimis partibꝫ pegrinari debebāt ter in anno sub ratione p̄cepti. Vñ nō licu it alibi pascha celebrare. nec offerre .p.pcō nisi ibidem. Serta ratio est. quia deuota oratio primi assistentis exemplificat ⁊ ex/citat aliunde desides ad orandum Math. v. Sic luceat lux vestra. vnde ex ista causa alternant clerici nunc cū nota. nūc cū musi cis instrumētis. nunc sine talibꝫ. vt ex ora/tionis alternatione fiat laicis ⁊ clericis o/ratio sapidior. Et vt hec vtiliter fierent. ex pediret talia facere cū magna diligētia ⁊ at tentione ⁊ deuotione qua pōt fieri maiori. ne fructus oronis tam in ipis q̄ laicis fru straretur ex dissolutione cantus. Unde.ij. Esdre vl' Neemie.viij. dicit. Q Esdras le git in libro legis dei distincte ⁊ apte scz ad intelligendū. ¶ D ¶ Postq̄ autē vt dictū est psuasum est fidelibꝫ templuz materiale congruum fore locū laudis diuine. Restat breuiter videre de ascensu ad templū p̄di/ctum. Ascendendū est igitur ad illud q̄tru or gradibꝫ. q̄uis octo gradibꝫ ascendebat ad templū hieroſolymitanū. Nos tñ q̄tru or ponam⁹ geminādo quēlibet ad duos. Primus grad⁹ est lectio. scōus meditatio. tertius oratio. q̄rtus ꝓtemplatio. Hec est autē scala fidelium qua de terra ad celū ele/uantur ſm Bern̄. in lib. de quatuor gra/dibꝫ spiritualibꝫ. Lectio fit in p̄dicatione. cum scriptura aperit nobis vel p nos vl' p alios. Meditatio cū studiosa mente occul te veritatis noticiā p rationē inuestigam⁹ Oratio vero est deuota cordis intentio. ⁊ p bonis adipiscendis ⁊ malis amouendis supplicatio. Contemplatio est mētis in de um suspense supra se quedā elevatio eter/ne beatitudinis gaudia degustando. Le/ctio ergo querit. meditatio inuenit. oratio postulat. ꝓtemplatio degustat. Vñ queri/te legendo. ⁊ inuenietis meditādo. pulsate orando. ⁊ aperietur vobis contemplādo. Spiritualiter autē loquēdo debem⁹ ascē dere tripliciter. Primo a statu culpe ad pe nitentiā. scō a penitētia ad iusticiā. tertio a iusticia ad ꝓtemplationis eminentiā. De primo ascensu dicit .ij. Regum.xv. Dauid ascendebat clivum olivarum flens ⁊ oper/to capite ⁊ nudis pedibꝫ incedens. Per q̄d significat ascensus pcōris ad sinū diuine iusticie. miscōie ⁊ pietatis p eius ꝓsideran/tem q̄ fleuit p contritionē. ⁊ operto capi/te p exteriorem ꝓfusionē. nudat pedes. i. reuelat affectus suos ⁊ desideria p confessio/nem. Ira ascendit sanct⁹ iste publicanus q̄ considerata pietate diuine miscōie dicit. Deus ꝓpicius esto mihi pcōri. Bene mun dauit pedes affectuū qui se dicit pcōrem. operto autē capite q̄ post cōfessionem nō audebat oculos ī celū leuare. Et significat statum incipientiuz. quoz est erubescere p peccatis. De scōo ascensu dicit Isaie.lvij. Sup montē excelsū ⁊ sublimē posuisti cu bile tuū. i. ꝓpositū tuū in opibꝫ iusticie. vi/luc ascendisti vt ūmolares victimas. vincē/do auariciā p largitatē. superbiam p humili tatem. ꝓcupiscentiā p castitatē ⁊ sobriera/tem. Iste est ascēsus pficiētiū quoz est in/tendere opibꝫ iusticie satisfaciētis. De ter/tio ascēsu dicit Cant.viij. Que est ista que ascendit de deserto. q̄ ver⁹ ꝓtemplativus deserit mūduz ⁊ seipm. delicijs affluens. p̄ p̄libatione gaudioz interioz ⁊ eternoz innixa sup dilectū suū. q̄a nihil inter ipm ⁊ ꝑm. nihil appetit p̄ter ꝑm. Ascende igit⁹ delicijs ad castitatem. a divitijs ad caritā/tem. ab honoribus et excellentijs ad hu/militatē. Et sic ascenditur a statu culpe ad penitentiam. De ascensu a delicijs ad ca/stitatem habet figura Actuū. viij. Ascende bat eunuchus. p quem figuratur vir iust⁹ ⁊ cōtinens ⁊ flux⁹ cōcupiscentiarū in se ex/tinguēs. Vñ Hieremie.xij. dicit. Ecce q̄si

nubes ascendet. quia castitas est refrigerium et umbraculū temptationū. De ascensu a diuitijs ad caritatem habek figura Judicū. xiij. Ascendit flāma altaris in celum. et angelus domini pariter in flāma ascendit. Quod fit quādo cor inflāmatur p amorem. tunc enim ascēdit per caritatem. De ascensu ab honoribus ad humilitatez habek figura Isa. liij. Ascendet sicut radix de terra sitienti. Radix que terra tegik significat humilitatē. quādo se semp occultat et abiectam et vilem reputat. et tamē arborem sustentat et ramos vinificat. Ille etiā q̄ ascendita penitēcia ad iusticiā debet ascendere ad tria. Primo in cor suū. vt recogitet peccata Benek. ij. Fons ascēdebat e terra. irrigans vniuersam superficiē terre. quia ex recogitatione peccatorū sequik effusio lacrimarū. Scōo debet ascēdere in deuz vt recogitet eius mādata Isaie. ij. Ascendam⁹ in montem dñi Et sequik. Docebit nos vias suas. id est. mādata. Tertio debet ascēdere in proximū vt omīa inter ipm et illum sint pacifica Apocalip. vij. Vidi alterū angelum ascendētē ab ortu solis. habentem signū dei viui Alter angelus est pacificus xp̄ianus. q̄a angelus nunq̄z irascik. qui habet signū dei. id est signū crucis et recōciliationis fraterne. q̄a p crucem nos recōciliauit. Sic et nos debem⁹ fratribus recōciliari Ance. vj. Vade prius reconciliari tē. Ille etiā qui ascēdit a iusticia ad ꝓtemplatiōis eminētiam debet ascēdere ad tria. Primo debet ascēdere ad cōtemplandū p̄fis potestatem. Dieremie. xlix. Ascēdet q̄si aquila et volabit. Aquila significat cōtemplatem. qui ꝓpter visum limpidiorē et volatum altiorē debet cōsiderare diuinā potestatez in creaturis. oīa sua opa referēdo in deuz vt cognoscat suū defectū. Scōo debet ascendere ad cōtemplandū filij veritatē Exodi xix. Ascēdit in montē. vbi phibek pmiscuū vulgus ascēdere. Moyses significat virū a fluxu mūdi separatū. Interpretatur enim assumptus ex aq̄s. ad significandū q̄ nullus habet veritatē melius cognoscere nisi qui fluxū mundi deserit. Tertio debz ascēdere ad cōtemplandū spūssancti bonitatē Cantico. vltimo. Ascendā in palmā et apprehendam fructū eius. Palma significat spiritūsctm̄ ꝓpter dulcedinē fructus donorū et gratiarū ipius Ecci. xxiiij. Spūs meus super mel dulcis. Isti ascēsus sunt multū vtiles. q̄a patris potestas cōsiderata inducit timorē. Filij veritas inducit dolorē. Spūssancti bonitas inducit amorez. Et tantū de secūdo.

¶ E ¶

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis subiungitur intentionis finalis vtilitas. cuz dicik. vt orarent. Ad hoc nanq̄z debet esse totū nostrū ꝓpositū et studium vt orem⁹ pro defectibus nostris deū amonēdis et donis suis largiendis. Nec imerito. Dicit enī Henric⁹ de vrmaria libro. ix. de pfectione interiorꝭ hominis cap̄. j. q̄ ad orationis pfectiōem omnium tendit structura virtutuz. et ipe ⁊rutes absq̄z oronis iugitate nō possunt compleri. Circa q̄d ꝓsideranda sunt tria. Primo qualis debet esse orans. Scōo qualis debet esse oratio ad formam verboꝝ. Tertio de modo orādi. Primo igik debz esse orās bene disposit⁹. scz cōtritus et humilis. et h̄ nō solum in oronе. sed etiā ante oronez debet se homo disponere. Quia dicit Eusebius Cesarienk. in quadā epistola. Unusquisq̄z antecq̄z in oronе procūbat omnes cogitationes supfluas ab animi sui intentione repellat Et Isido. li. ij. de summo bono ca. vij. dicit. Purgādus est pri⁹ anim⁹ temporaliū rerū cogitatiōibꝫ. vt pura acies cordis ad deū vere et simpliciter dirigatur Et Henric⁹ li. ix. vbi sup ca. ij. dicit. Quales i oronе volum⁹ inueniri. tales nos oportet ante tp̄s oronis ꝓparare. Ex p̄cedenti enī statu mens in supplicatōe formak. Et idcir co q̄cq̄d volum⁹ vt nob orantibꝫ nō surrepat. añ oronē de nro pectore debem⁹ illud euellere. Que sunt aūt remouēda añ oronē oñdit idē ibidez di. Primo sollicitudo rerū temporaliuz est penit⁹ abscindēda. Scōo vt nulli⁹ negocij curā nec memoriā admittam⁹. Tertio vt detractiones et vaniloquia et oēs scurrilitates sil⁹ amputem⁹. Quarto ire et tristicie perturbatio fundit⁹ est eruenda. Quinto vt fomitē carnal' ꝓcupīe a corde nro radicit⁹ euellam⁹. et ita q̄buslibet vicijs penit⁹ abscissis iacienda sunt primum pfunde humilitatis incōcussa fundamenta. Hec ille. De scōo scz ō forma ꝓbor orationis sciendū q̄ oro nra debz cē ad silitudinē oronis ist⁹ publicāi et iuxta ꝓsiliū salvatoris Mat. vj. Orātes nolite multū loq̄ et iuxta suasuz apli dicētis. Volo vos i eccia

quinḡ verba loqui. Ista ąnḡ verba sunt verba publicani. scz. deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Vñ Salomon dicit Q talis breuis oratio penetrat celū. Sed diceres si sic. igitur nō est diutine orandū. sicut hodie dicūt heretici. ą omnib⁹ officijs diuinis z ecclesiasticis dimissis. paucꝭ vtunt verbis in missa z alijs horis. allegātes illud Matthei. vj. Orantes nolite multuz loqui. Ad ąd respōdet q xp̄s nō intendit prohibere diuturnitatē oratiōis. Nam ipe solus erat pnoctans in oratiōe. vt dicit Luce. vj. sed p illa verba elidit quendā errorez gentiliū quo credebant oratiōes vocales q̄nto pliores tanto esse meliores. Sic etiā putabant z pharisei. ą sicut oblatio quāto est maior. tanto est melior. Destruens igitur hūc errorē xp̄s. ponit exemplum de vidua paupcula. q̄ nō ex magnitudine oblatiōis sed intentionis cōmendata est Marci. xij Et Luce. xxj. Videte z cauete ab oīni auaricia. q. d. ą nō in habūdantia diuitiaruz sed virtutū consistit bonor iustorū. Nō ergo xp̄s phibet simpliciter pliritatē oroniś sed eo modo q̄ erhnici faciunt et gentiles. Populus enī gentilis erat in errore q̄druplici in hac parte. Primo enī arguebant si oratio aliq̄liter diuturna est bona. tūc oratio in duplo diuturnior est melior. Et sic̄ in infinitū. Sed nesciūt ą virtus cōsistit in medio. ideo nō potest excedere mediū sibi a ratione determinatū. Oratio ergo vocalis de q̄nto excitat deuotōnē interiorꝭ hominis orantis. tantū est vtilis. Si aūt distrahit tunc est nociua. Ita dicit Tho. ij. ij. q. ij. Scōo putabant isti q oratio vocalis potest p se esse meritoria. sicut bodie putāt fatui xp̄iani. Sed cōstat q oratio facta indebite. scz in mortali peccato vel sine deuotione mentali. est nociua. Vñ Aug⁹. in epistola. iiij. ad probā viduaz. q̄ fuit vxor adelphi cōsulis. q xp̄s nō prohibet diuturnuz affectū. cū ipemet in hmōi oratione pnoctauit. Sed phibet multa loq̄ supflua. Vnō dicit Aug⁹. Absit ab oratione multa locutio. sed nō desit multa precatio si feruēs p/seuerat intentio. Vñ patet q multa loq̄ in orando est rem necessariam supfluis agere verbis. Multum enim orare est multum eum quem precamur diuturna cordis intentionē pulsare. Nam plerūḡ hoc negociū plus gemitib⁹ q̄ sermonib⁹ agit. plus fletu q̄ affatu. Et ex hoc vult Aug⁹. q solū illa oratio est meritoria q̄ procedit ex diuturnitate affectus deuotiōis. licet verba sint breuia vel interdū nulla. sicut patet de moyse Exodi. xvij. z. xiij. Et de Anna. j. Regū. j ą ambo quasi tacendo orabant. z tñ in conspectu dei dicebant clamare. Tertio putauerunt isti gentiles supstitiose adorantes. q dñs verbis cōpositis aut psuasiuis z colloratis potius moueret q̄ alijs ad exaudiendū vel q absens vocib⁹ altioribus puocaretur. vel q̄si ignorans verbor ambagib⁹ doceatur. Cui opinioni illudit helias. iij. Regū. xviij. dicens gentilib⁹ pphetis Baal Clamate voce maiori. Deus enī vester est. et forsitan cū alio loq̄tur. aut in diuersorio aut in itinere aut certe dormit vt excitetur Que verba loquit pheta fm eoꝝ falsam opinionē in eoꝝ psona. vt experientia operis errorē eoꝝ destruat. Unde seq̄tur. Clamabant ergo voce magna. et incidebāt se iurta ritum suū cultris et lanceolis donec pfunderent sanguine. Et istū errorem recitat Crisō. sup Matthēū omel. ij. Quarto errabant in hoc ą non credebant sufficere vnā orationē ad oīnia impetrāda. Et ideo multiplicabant oīones fm multiplicationē temporaliū orantes prolixe. Sed xp̄s p oppositū dixit. Primū q̄rite regnum dei z̄. z oīnia hec adijcient vobis. Et in oratione sua solū docet petere panē nostrum q̄tidianū p⁹ oīnib⁹ tpalib⁹. Quo ergo ad hanc pfectionē forma verbor oratiōis iste⁹ publicani fuit multū cōmendabilis. q breuis in verbis et in sensu vtilis. ą petit remissionē peccatoꝝ. ¶ Quantum ergo ad formā diuersoꝝ negociorꝝ p⁹ quib⁹ formatur et regulat nostra intentio est sciendū q aplus ponit quattuor species supplicationū. Prima est obsecratio q̄ fit p⁹ peccatis vel p̄teritis vel psentib⁹. p quā venia postulatur. et pertinet ad incipientes. Et hanc christus in se exemplificauit cuz orauit dicens. Pater si fieri pōt transeat a me calix iste. Scōa est oratio in qua aliquid deo offerim⁹ vel vouem⁹. quod fit cū quasi spreto mundo spondemus nos tota intentione domino seruituros. Et ista respicit illos qui iam sunt in profectu spūali z appetitu ꝓfectū z q̄dā mētis sublimitate. Et hanc xp̄s in se ostēdit Cum dicit. Pater ego te clarificaui super terram. opus

consummani qd dedisti mihi Jobis. xvij. Tertia est postulatio quaz p caris nostris vel p pace totius mundi solem⁹ emittere. Et ista respicit illos qui pfecti existentes in se p alijs intercedunt. Et hanc xps etiã in se ostendit. cum dixit. Pater qs dedisti mihi volo vt vbi ego sum z illi sint mecũ. Quarta est gratiarũactio quã p beneficijs diuinis vel etiã eternaliter ꝓparatis aiã deo p ineffabiles excessus refert. Et pertinent ista ad cõtemplatiuos. quã etiaz xps habuit cum dixit Math. xj. Confiteor tibi pater domine celi z terre. i gras ago tibi fm Hieronymũ. Licet autẽ xps istas species singulariter z seorsum ostendit. tñ possunt oĩa simul i vnã misceri fm Henricũ de vmaria li. ix. de pfectione interioris homis cap. viij. De tertio scz de modo orandi est sciendũ q modus orandi debz esse ordinatus z regularus tam in mẽte qz in corpore. In mente quidẽ debet habere octo conditiones fm Jsido. li. ij. de sũmo bono ca. vij. Primo nanqz debet esse oratio cũ gemitu z recordatione ꝓteritorũ defectuum. sicut iste publican⁹ fecit ꝓcutiendo pectus suũ z recognoscẽdo se peccatorem. Ps. Rugiebã a gemitu cordis mei. Et ire. rũ. Gemit⁹ meus a te nõ est absconditus. Et Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oĩes annos meos. Hemitus iste ex duobz oritur. scz vt considerem⁹ qz grauia sunt pcã que cõmisim⁹. z qz dira inferni supplicia q timemus. Sedo ꝓpositũ abstinendi a pctis cõmissis. Nam fm Jsido. nihil pficit oratio si denuo cõmittitur vnde iteruz venia postulatur. Tertio cogitationuz segregatio. Unde dicit Jsido. Tunc veraciter oram⁹ qñ aliunde nõ cogitamus. vnde Apls. Oro rabo spiritu. orabo z mente. Quarto debz offendenti primo mala dimittere. Naz ille q habet rancorẽ cõtra proximũ similis ẽ illi q vult mederi. z ferruz nõ vult deponere de vulnere. Unde dicit Eccl. Remitte proximo nocenti te. z tunc tibi deprecanti peccata soluent. Unde iurta sententiã xpi peccat q pro inimicis nõ orat. Sed quid de illis q etiã contra inimicos pfone orant. et amaros fundũt gemit⁹. qrum oratio in peccatũ conuertit fm Bedã in quadaz omelia. Quinto debz hre ꝓfidentiã. vt non desperet de eo obtinẽdo p q orat. Naz dicit Jsido. Inaniter orat q spei fiduciã nõ habz. Uñ Jaco. j. dr. Postulet autẽ in fide nihil hesitans. Uñ aũt pcedit ista diffidentia et dubitatio. dicit Jsido. q ex eo qñ hõ se sentit circa affectionẽ peccandi versari. Nõ enim põt hre preces certas z fiduciã q adhuc in pceptis dei pigritat. z peccati recordatiõe delectat. Qui a pceptis dei auertit qd postulat in oratione nõ meretur. Secto req̃ritur vt hẽat bona opera qualiacũqz. Uñ Treno. Leuemus corda nostra cũ manibus ad deũ. Nõ exponit Jsido. di. Cor cũ manibz leuat q oronem cũ opere subleuat. Nam quisqs orat z nõ operat. cor leuat et manus nõ leuat. Sed certe fm ipm culpabiliter manus ad deũ expandit q facta sua orando iactanter prodit. sicut phariseus i templo iactanter orabat. secz magis qz deum de operibz iustis laudare volebat. z talis oratio conuertitur in peccatũ. quia fm Jsido. Qui iactãter orat laudẽ appetendo humanã. non solum eius oratio non delet peccatũ. sed ipa cõuertit in pctm̃. Septimo requirit vt habeatur pseuerãtia in auersis. Differt autez deus exaudire preces iustorũ in tribulationibz ꝓpter tria fm Jsido. Primo vt ꝓsiderantes q nõ cito exaudimur. nobis facta nra in oculis nostr⁹ ꝓponamus vt hoc ipm qõ differt. diuine deputet iusticie. et culpe nre. Secdo ideo q a dñs sic nõ exaudiendo eos ad voluntatez disponit exaudire ad vtilitatẽ et salutem. Sicut ꝓtigit apl'o. q licet ter petijt amotionẽ stimuli. nõ tñ impetrauit. q a impediuit talis exauditio ad pfectuz. Tertio differt de⁹ exauditionẽ. vt impioz puersitas augeatur. Ueruntñ qñ iusti tpaliter audiuntur p eoz salute q eos affligunt. vt dũ illis tpali remedio subuenitur. prauoruz oculi ad cõuersionẽ aperiant. De hoc habet exemplũ fm Jsido. in tribz pueris. qrũ ignis frigidus fuit ideo. vt nabuchodonosor deum vez agnosceret. Sicut z ꝓpheta in ps. ait. Propter inimicos meos eripe me dñe. Quarto ideo cito nõ exaudiunt. vt dũ differuntur oones excitate maloribz pmijs cumulent. de q ponit exemplũ Jsidor⁹ de messe. q qnto plus differt repsione frigoris. tãto pl⁹ fruges cumulationes crescunt. Octauo requirit vt habeat recta intentio scz vt nõ oret q ꝓpter hoc vt videat ab hominibz. sed tm̃ a deo. Nã ꝓriũ est hypocritarũ offerre se in oone cunctis videntibz.

quorū fructus est nō deo placere sed gl̄iaz ab hominib⁹ ꝓpare. Hec Jsidorus ¶ B

¶ De modo vero regulato z ordinato in corꝑe q̄ habendus est in oꝛone. Sciendū est q̄ septuplex est modus oꝛandi. Primus extendendo man⁹ z brachia trās caput versus celuz non sedendo nec appodiando. sed erectus stando Juxta illud Ps̄. Exaudi dñe vocem meam dum oꝛo ad te. dū extollo manus meas ad templū sanctū tuum. Jtez Psalmista. In noctib⁹ extollite manus vestras. Jtem in alio. Eleuatio manuū meaz sacrificiū vespertinuz. Sic oꝛabat sanct⁹ martinus. de quo dicit. Hic oculis ac manib⁹ in celū intentus tē. Sic oꝛabat Moyses cōtra Amalechitas Exodi. xvij. Secūs modus oꝛandi est manibus vlnis expansis in modū crucis eleuatis. Ps̄. Clamaui ad te domīe. tota die expandi manus meas ad te. Sic oꝛauit saluat⁹ in cruce. Sic helias oꝛauit suscitando filiū vidue. iiij. Regū. iij. vbi dicit. Expandit se z mensus est sup puerū trib⁹ vicibus dicens. Domine deus obsecro reuertatur aīa pueri huius in coꝛp⁹ suū. Tertius modus oꝛādi est stando cōplosis manibus ante faciem suā. Sic oꝛauit finees sicut dicit in Ps̄. Stetit finees z placauit z cessauit quassatio. Quart⁹ modus oꝛandi est positis genibus in terrā. Sic oꝛauit leꝛosus Marci de quo dicit. Q genu flexo dixit. Domine si vis potes me mūdare Sic oꝛabat Steph an⁹ positis genib⁹ Act. vij. Sic oꝛabat Paulus q̄ de se dicit. Flecto genua mea ad patrē dñi nr̄i iesu christi Sic oꝛauit Jacob⁹ frater dñi. q̄ centuz vicib⁹ p diem z centū p noctem curuauit genua. Quint⁹ modus oꝛandi est qñ oꝛans ꝓiecit se in terra. Sic adoꝛauerūt magi ꝓiicientes se in terrā. De q̄b⁹ dicit. Veni te adoꝛem⁹ z p̄cidam⁹ ante deū Et Matthei. ij. Et p̄cidentes adoꝛauerūt eū. Sextus modus oꝛandi est cū quis stando incuruat se z oculos suos defigit in terram erubescendo. Sic fecit hic publicanus dicens illud. Non sum dign⁹ videre altitudinem celi p̄ multitudine iniquitatū mearuz Et iste est optim⁹ modus oꝛandi p̄ simplicibus z puaris p̄sonis. Sic magdalena retro secus pedes dñi stans rigabat eos lacrimis. Sic petrus nō veniens in faciem dñi sed exiens foꝛas fleuit amare. Ut igit oꝛatio nostra exaudiri mereak vt petā nobis cū publicano remittank. ascendamus hodie deuotiōis affectu in templū nr̄e cōscientie. contemplantes ibi diuine iusticie seueritatē z eius miscōie pietatez. q̄n⁹ sic eꝛoꝛando descendam⁹ iustificati in domū nr̄ā. z tandē suscipi mereamur i domū sempiterne glozie. Ad quam nos pducere dignek pater z fi. z. ss. ¶ D ¶ Sed diceret aliq⁹. Exquo dei p̄destinatio est imutabilis. nō opoꝛtet hominez laboꝛare p̄ salute. Si enī est ad vitaz p̄destinatus. saluabit. Si autē ad moꝛtē. damnabit Jtez exquo p̄sciuit ad damnationē. nō debuit creare. Jtē nō est imputādū homini. quia si esset p̄destinatus ad salutē saluarek Jtez si deꝑuidit. cū sua pꝛouidentia non possit falli. de necessario erit. Ad pꝛimū rñdenduz est ꝑ Aug⁹. li. iiij. cōtra Julianū vbi querit. Cur istum elegit deus z aliuz damnat. Et rñdet. Figulus habet potestatē formādi vas. aliud in honoꝛē. aliud in cōtumeliam Roma. ix. Sed si queris quare nō vtrūq⁹ in honoꝛē. Rñdet. Ne existimet homo meruisse tanq̄ ex natura. Sed diceres. q̄re nō vtrūq⁹ in cōtumeliā. Rñdz. Ex eo q̄ misericoꝛdia exaltat iudiciū vt p̄ hoc necdā natus ex debito iusticie cōquereretur. nec liberatus gratis. de meritis superbiendo gloziarek. Hec ille. Ex misericoꝛdia ergo sunt predestinati ad gl̄iam. z ex iusticia ad moꝛtē. vt dicit Aug⁹. li. iij. cōtra Julianuz. Per hoc iā patet. q̄ licet p̄destinatio dei est imutabilis. tñ opoꝛtet hoīem p̄ salute laboꝛare. quia dicit Brego. in li. dyalogoꝝ. Q eriā obtineri nō possunt q̄ p̄destinata nō fuerunt. sed ea q̄ sancti viri efficiunt ita p̄destinata sunt vt p̄ eos obtineank. Et et hoc patet q̄ in homīe est magna pars salutis sue. Patet. q̄a p liberū arbitriū pōt eligere bonū. Et ideo sibi imputarek si. p isto nō laboꝛaret. Et patet q̄ licet hō nō possit scire an sit in gratia. tñ cōiecturari potest. j Joh. iij. In hoc cognoscim⁹ q̄ ex veritate sumus. si coꝛ nostrū nō reꝑhendit nos Et hoc patet q̄ oꝛo adiuuat p̄destinationem. Jtē de templo in euāgelio dicit. Un̄ templū consecrak ꝓter quinq⁹ ratiōes. Prima vt inde diabolus expellatur. Sicut refert Brego. in dyalogo de quadā ecclesia Arriꝝ. in qua posite erant reliquie scī Sebastiani. vbi poꝛcū intra pedes senserunt.

Scdo vt ad eam fugientes saluent. Tertio vt ibi orantes exaudiant iij. Regū. viij. vbi Salomon ait. Quicūq; rogauerit in loco isto. exaudies in celo dñe. Vñ adoramus ibi ad orientē, pter tria fm Damascenū li. iij. ca. v. Primo vt patriā nos quere/re ibi ostendam⁹. Scdo vt ad xpm crucifixum respiciam⁹. q̄ ad occidentez respiciebat Tertio vt venientē iudicem nos expectare ostendamus. Quarto cōsecratur vt ibi laudes deo psoluam⁹. q̄d fit in septem horis canonicis. Quinto vt ibi sacramēta ecclesiastica ministrent. Vñ pter necessitatem non licet alibi baptizare. de baptismo ca. j. in Clementinis. Quō psecrat. Ad q̄d plura occurrūt. de q̄ in sexto. que ibi patent Sed de spūali scz de aia. Primo xps aiam circuit ter. dū pctā cordis oris & operis ad memoriā reduxit. de q̄ Isa. xxiij. Circuibo ciuitatē. scz cordis. meretrix oblitioni tradita. Scdo ostium clausum pcutit vt sibi aperiat. ictu beneficij cōsilij & flagelli. Prouerb. j. Extendi manū & despexisti omē psilium & increpationes meas neglexisti. Tertio ter aqua int⁹ & extra irrigat. q̄d fit p irrigationē lacrimarū interiorū & exteriorū. qō fit fm Grego. ex recordatiōe pctōrum. considerando vbi fuit. q̄a in pctō. vbi est. quia in miseria. vbi nō est qz in gl̄ia. vbi erit. q̄a in iudicio. Sed nō simplex aqua sed cū sale discretōnis. cinere profunde humilitatis. Quarto scribunt in ꝑ templo cordis triangz dicamina faciēdorū. testimonia diuinorū bñficiorū. accusatio priorū delictorū. Et ista scriptura valde cōmunis est oibz etiaz paganis Rom. ij. Cū em̄ gentes q̄ legē nō habūt. naturaliter ea que legis sunt faciunt. Quinto pingunt cruces. i. asperitates penitētie. Et debēt esse vncte. qz nō soluz patienter. sed etiā libēter & ardenter portari debent. Ergo q̄ hec habebit vere templū dei erit. in q̄ deus hic p gratiā habitat.

¶ Dominica. XI. post trinitatis. II.

¶ Sermo QV.

Omnis qui se exaltat humiliabit. & oīs qui se humiliat exaltabit. Luce. xviij

Quoniā vt ait beat⁹ Aug. epl̄a. xxxviij. ad Dioscor. Nō est alia via ad capescendū et obtinendū summā veritatē. q̄ est vita eterna. q̄ hūilitas. Et q̄ties interrogares dicerem. q̄ hec ē via. scz hūilitas. Nō ita q̄ non sint alia pcepta dei. sed nisi hūilitas oīa q̄cunq; bn̄ fecerim⁹ & pcesserit & comitata fuerit & psecuta & postposita. totuz supbia de manu extorquet. Hec Aug. Hinc ē q̄ saluator veniēs in mūdū nūciauit nobis notiam viā. vt dicit Apl's Hebr. x. Viā inquā hūilitatis p quā extraniuit semetipm formā serui accipiēs. ad Phil'. ij. Hanc quoq; oīmb⁹ diebz suis in se imitandā docuit d. Math. xj. Discite ꝯ a me. q̄a mitis sum & humilis corde. Nō tractans Aug⁹. in li. de verbis dñi dicit. Discite ꝯ a me. non mūdū fabricare. nō cūcta visibilia & inuisibilia creare. nō in ipo mūdo miracula facere & mortuos suscitare. sed qm̄ mitis sum et humilis corde. Et recte xps incipit ab humilitate. q̄a fm Aug. ibidē dicit. hec ē fundamentū totius fabrice & celsitudinis celestis. Excelsa nanq; est patria. sed hūilis est via. vt dicit idē Aug⁹. sup Iohem. Et licet humilitas sic appareat. tñ ea nihil est excelsius. vt dicit Ambro. sup Lucā. Hanc viā xps se appellans dicit. Ego sum via vitas & vita. Nō tractans Bern̄. in li. de. xij. gradibz hūilitatis dicit. Viā dicit hūilitatem que ducit ad veritatē. De ergo ꝓponit exemplū hūilitatis & māsuetudinis formā. h̄ est legislator q̄ legem dedit delinquentibz in via. Viam inq̄t Bern̄. hūilitat⁹ p quam ad cognitionē redeāt veritatis. Hec ē scala illa quā Jacob vidit. de cuius sūmitate dñs pspiciebat sup filios hoim. Bona via hūilitatis in q̄ veritas inq̄rit. caritas acq̄ritur. generationes sapie participantur. Hec Bern̄. Cū igit̄ nō sit alia via pueniēdi ad patriā celestē pter hūilitatē. nō imerito null⁹ exaltat̄ sine illa. Statuit igitur diuina iustitia vt nisi efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum celoz Math. xviij. Et q̄d mirū si nullus sctōz exaltat̄ sine ea cuz etiā nec ipe fili⁹ dei exaltari voluit sine illa Humiliauit em̄ seipm. formā serui accipiens ꝓter q̄d. s. meritū hūilitatis & obedientie fm Gorrā. deus pr̄ exaltauit illū. & donauit illi nomen qō est sup oīe nomē. Ad Phil'. ij. Sed nunq̄d alia via nō fuit ad celum pueniēdi. Certe nō. fm diuinā iustitiam & pgruentiam. licet potuit fieri alia fm oīpotentiā. Nā iustū est q̄ qz diabol⁹ rex supbie. p viam supbie venerat in paradisū. & de paradiso primū hoiem cadez via eiec/

x

cit in mundū. et tandē de mūdo trahit ge/nus humanū suū eadem via ad infernuz. Hicqz altus ⁊ superbꝰ q̄ se exaltauit iuste humiliatꝰ est. venit tandem filiꝰ dei rex re/gum ⁊ dñs dominantiū coeternꝰ ⁊ coequa lis deo patri in potētia. sapiētia et bonita/te. atqz ita sublimis in maiestate ⁊ excelsus terribilis rex magnꝰ super oēm terram. q̄ existens altus. imo altissimus solus ī omni terra non solū mortalium sed etiam vi/entiū in secula. ⁊ humilis factꝰ se humili/auit volūtate nō necessitate coactus. eo q̄ oblatus est. q̄a ipe voluit. vt per humilita/tis viam celsam ꝓscenderet patriaz ac per hoc nos doceret exemplo suo. q̄a omnis q̄ se exaltat humiliabit. sicut diabolus. ⁊ om nis q̄ se humiliat exaltabit. sicut christus noster dñs dei filiꝰ. Itaqz recte dicit. quia oīs q̄ se exaltat humiliabit. ⁊ q̄ se humili/at ⁊c. In quib⁹ verbis tria nob cōsideran/da occurrūt. Primo nanqz describit vitiū detestabile elationis. Cū dicit. Oīs q̄ se exaltat. Scōo preconiū laudabile humili tatis. cū dicit. Et omnis q̄ se humiliat. Et tertio vtriusqz meritū premiabile ratione diuerse mercedis. quia illud humiliabitur istud exaltabit.

Dixi primo q̄ describitur vici um detestabile e/lationis. Cū dicit. Omis q̄ se exaltat hu/miliabit. Circa q̄d tria sunt cōsideranda. Primo nanqz ꝓsiderandū est q̄ntū maluz est elationis seu superbie. Scōo quō agno/scitur eiꝰ malicia. Tertio q̄liter figuratur eius nequicia. De primo dicit Amb. q̄ superbia est puerse celsitudinis appetitꝰ. quam p uersitatem describit Augꝰ. di. q̄a superbꝰ inferiorem cōtemnit. despicit parem. et su periori appetit dominari. Ecce puersitas. Unde q̄si oīb⁹ cōtemptis quib⁹ subesse debuit se exaltat supra alios. Cuiꝰ maliciā describens Isidorꝰ li. ij. de sūmo bono ca. xxxviij. dicit. Omni vicio deterior est sup/bia. Nec mirū si dicit eam Isidorꝰ oīm vi/cio deteriorē. cū fm Augꝰ. alia q̄cūqz iniq/tas malis operib⁹ exercetur vt fiant. Su/perbia vero in bonis insidiat vt pereant. Hinc ps̄. dicit superbiā delictū maxi/mum in psalmo. Et emundabor a delicto ma/ximo. vbi Augustinꝰ. dicit. A q̄ alio nisi a peccato superbie. q̄ non est maius peccatum. eo q̄ facit hominē apostatare a deo. Uere ergo ille immaculatꝰ est q̄ hoc vicio caret. Nec ille. Et ꝓpter hoc fm Innocē. q̄rtuz in glosa psalmi p̄dicti dicit maximū delī/ctū. q̄a primo diabolꝰ q̄ eo peccauit crimi/ne deliq̄t. Et ideo dicit delictū q̄si a delin/q̄nte factū. Et dicit maximū. q̄a directe op ponit deo Isaie. xlij. Gloriam meaz alteri non dabo. Et ꝓpter hoc deꝰ directe sibi re/sistit Jaco. iiij. Et j. ꝑetri. iij. Est igit hoc peccatū maximū. q̄a ceteris generosiz na/scendo. sicut rex maximꝰ est inter nobiles ꝓpter generositatē. Scōo maximū. q̄a ceteris animosius in inuadēdo. Sicut leo ma ximꝰ bestiarū ꝓpter animositatem. Tertio maximū. q̄a ceteris cautelosiꝰ in allicīēdo. sicut mel dicit maximū inter dulcia. q̄ ma xime allicit gustuz. De primo q̄modo hoc viciū est generosum nascēdo. pater. q̄a ē na tura spiritualē. ⁊ inter angelicos spiritꝰ p̄/mū adinuentuz. Et ideo nobiles mentes primū impetit. Unde Hieronymꝰ in epla Superbia natione celestis sublimiū appe tit mentes. et q̄si ad ꝓprios reuolans ortꝰ appetit gloriam. et puritatem hominū vult rumpere. q̄ de gloria ⁊ puritate angeloruz erupit siue orta est. et q̄s inuenit partici/pes nature facit cōsortes ruine. Sic tamē fatua est q̄ ad domū nescit redire. scz in ce/lū. Et huic ꝯcordans Hugo li. suo de ani/ma dicit. Superbia in celo nata est. sed ve/lut immemor q̄ via inde ceciderit illuc po/stea redire nō potuit. Scōo superbia est vi/ciū animosiꝰ in inuadendo. q̄a non parcit nec ꝑsone nec tempori nec statui. nō parcit loco. q̄a q̄nto locꝰ solennioꝛ. tanto superbia promptioꝛ. in ꝯgregatiōib⁹. in p̄dicatiōib⁹. in q̄buscūqz publicis negocijs stanim sup bia se immiscet. q̄a i eccl̄ia. in loco sacro ra lide lucrat. sicut ꝓz hic de pharisco. quem sibi lucrata est. Ibi em̄ vtriusqz sexꝰ ꝑsone in ornatu in gestu maxime in eccl̄ia vbi cō tritioni ⁊ humiliratī se dare deberēt. ostēn tationi ac superbie magis studēt q̄s deuotio nib⁹. Superbia non pepercit ꝑsone. q̄a ꝓ/pm em̄ spiritꝰ superbie inuasit Matth. iiij. angelū primū et hoiem primū. nec est q̄ se abscondat ab ea. q̄a dicit Hieronymꝰ. Dif ficileꝰ arrogātia q̄s auro aut argēto carem⁹ Unde Augꝰ. in epla ad dioscoꝛ. Uicia cete/ra in peccatis. superbia vero in recte factis ca uenda est. ne illa q̄ laudabiliter facta sunt. ipsiꝰ laudis cupiditate amittant. Hō par/

cit tempori. imo quãto dies sanctior. vt in natali et in pascha ꝛc. tanto magis infestat min⁹ de nocte q̃s de die. amat semper lucẽ. ꝺa de patria lucis orta est. scilicet de celo. Nõ parcit senui. ꝺa tam senes q̃s iuuenes tam religiosos q̃s seculares inuadit. diuites pauperes inferiores superiores. Et ideo metrice dicit. Cum bene pugnatis cuncta subiecta putatis. Que post infestat vincenda superbia restat. Tertio superbia est vicii ceteris cautelosi⁹ in alliciendo. Facile em̃ est declinare gulam. et vitare luxurias. furta homicidia. non sic aũt superbiam. Vñ dicit Gregori⁹. xxxiij. li. moral. Superbia eo q̃ min⁹ turpis creditur min⁹ vitatur. luxuriam vero eo magis homines erubescũt quo simul omnes turpem nouerũt. ¶ B ¶

¶ De ꝯo scilicet q̃modo cognoscit eius malicia dicit Henric⁹ de vrimaria li. j. de pfectione interioris hom̃is cap̃. viij. q̃ duo sunt ei⁹ genera. Vnũ corporale. q̃d carnales insequit. Aliud spũale. q̃d perniciosi⁹ ẽ ꝺa illos specialius impugnat q̃s nouit in virtutib⁹ profeciss̃e. sic̃ patet hic de phariseo. qui de spũalib⁹ donis spoliauit. Sed ꝺa istud vicium vt cõmuniter de bonis actibus et virtutib⁹ nascit. ideo difficile cognoscitur. Occultat em̃ se sicut serpens sub foliis arborũ virentium. ita illud sub triplici specie virtutũ. Et primo sub specie simulate iustic̃ie. Et hoc maxime apparet in illis q̃ sub specie zeli et rectitudinis aliorũ dicta ꝛ facta temere reprehendũt. Tales em̃ in se confidentes tanq̃ iusti ceteros asperna[n]t more pharisei q̃ publicanũ reprehendit et seip̃m false iustificauit. Secõ occultat se sub fallacia spũalis profect⁹ priorum. Et ista species est longe pernicios[i]or q̃s prima. Sicut dicit Aug⁹. li. x. Confessionũ. Dic pene nulla dat facultas homi seip̃m explorandi. videlicet in illis actib⁹ q̃s quis pro salute aliorũ exercet q̃n in eis se aliq̃ ꝺanio vanitatis immisceat. q̃d fit in predicatione et alijs bonis actib⁹. Tertio se occultat sub specie hũilitatis ꝛ ficte sanctitatis. sicut patet de illis q̃ de mũdi promptu et de sordidis vestib⁹ in seip̃is gloriantur. Et de hac dicit Pieronym⁹ sup̃ Marcũ. Multo illa deterior est superbia q̃ sub ꝺabus hũilitatis signis latet. Nescio enim q̃s turpia sunt vicia cũ virtutũ specie celãtur. Sunt tamen aliq̃ signa q̃bus ipsa superbia cognoscitur. Nam tales superbi sm̃ Henricũ in libro. j. de pfectione interioris hominis capitlo. viij. sunt in loq̃la clamorosi i taciturnitate amari. i leticia effusi seu dissoluti. expertes patientie. audaces ad contumelias irrogandas. ad tolerandas pusillanimes. ad obediendũ difficiles. in suis conceptib⁹ pertinaces. aliorũ consilijs non acq̃escentes. suo potius q̃s seniorũ cõsilio credentes. Nec ille. Sed ꝺa de superbia nascit arrogantia. eo q̃ sm̃ Isidor li. ij. de summo bono ca. xxxviij. Occulta mẽtis elatio apertam gignit superbiaz. Ideo superbia melius cognoscit̃ per vanam gloriam seu arrogantiam. ¶ Unde vana gloria cognoscit̃ per septem. Primo em̃ vane glorios⁹ est inobediens. refugit namq̃ inferior videri. Secõ contendit cũ clamore. Tertio ꝺa iactat se vt laudabilis appareat. enũerãdo bona sicut iste pharisẽus. Quarto quia per hypocrisim q̃rit hominib⁹ exteri⁹ apparere. Quinto ꝺa pertinaciter facta mala defendit. ne errasse videat̃. Sexto quia discordat a cõmunitate. ita videlicet quia contra cõmune dictũ assumit contrariũ. propter vanam gloriaz. Septimo quia nouitates inuenit vt laudetur. Unde aũt procedit presumptio vane glorie in nobis dicit Robertus Holgot sup̃ libruz Sapientie capit. xij. Ex presumptione proprie pfectõnis. Et quo procedit q̃ gratias nobis a deo collatas magnificamus nimis. et culpas nostras attenuamus. Et ideo vix est aliquis qui bene iudicat de seipso. Unde Terentius in quadam comedia. Ita vere corrupta est omniũ hominũ natura vt aliena melius iudicant q̃s sua. Et idem Tullius in oratore ponit dicens. Q arrogantes et vaneglorioſi ita sua facta reputant ac si per ea omnes alij supportarentur. sicut exẽplificat de imagine picta sculpta sub aliquo edificio que putatur totum edificiũ portare. cum tamen sine ea edificium ita bene stat sicut cũ ea. Isti sunt similes cuidam amenti seu frenetico qui noluit intrare domum. Et cum quereret̃ quare. respondit q̃ ipe supportabat celum. Et si ad horam dimisisset celũ. esset casurum. Contra istos dicit Isaie. xlvij. Sapientia tua et scientia tua hec decepit te. Unde autem hec ignorantia sui in talib⁹ pcedit dicit Holgot super libruz Sapiẽtie cap̃. ij.

x :

Ex hoc quia tota ꝓsideratio eorū qua debuerūt celestia ꝓsiderare transiuit in pennas ambitionis. sicut vespertilionib. qui ideo habēt oculos debiles ꝙa humor oculorū transiuit in pennas alarū. Et ideo saluator dicit Mar. xiij. Videte vosmetipos

De tertio quomō scilicet est istud vicium fugandū dicit Henric⁹ de vzmaria tria esse remedia ad fugandū superbiam. Primū est exemplū humilitatis xpi ꝙ dicit. Discite a me ꝙa mitis sum Matth. xi. De quo Aug⁹. dicit sup epistolā ad Phil. ij. Ecce habes būilitatis exemplū. supbie medicamentū. ꝙd ergo intumesc̄s o homo. pellis morticinia quid tenderis. sanies fetida quid inflāmaris. princeps tuus humilis. et tu supbus. caput humile z membrū supbum. Scōm remediū est recognitio ꝓprie fragilitatis. Primo attendēdo vilitatem sue complexionis q̄z viliter sit concepta. Scōo breuitatē sue durationis. q̄z breuiter sit hic moraturus. Ista bene considerās Salomon Sap. xij. dicit. Sum quidē z ego mortalis homo similis omnib. z ex genere terreno illi⁹ qui prior factus est. Ubi fm Robertū Holgot tria de se, pfitetur scz infirmitatē ꝓprie nature. ꝓformitatem aliene. z diffitetur generositatē. infirmitatem ꝓfitetur. ꝙa dicit se mortalē. Hec enī consideratio est sūma philosophia omniū sapientū. vt dicit Hieronym⁹ ad Eliodorū. Pauo q̄z diu videt pennarū pulchritudinē tamdiu gloriat. sed visa pedū deformitate ꝓfunditur z erubescit. Sic nos considerātes finem nostrū debem⁹ erubescere. Ex hoc infero istud corrolariū singulare. q̄ ꝑma radix supbie est ignorantia sui. vt dicit Bern. sup Cantica. fmone. xxxvij. vbi sic ait. De ignorantia tui venit in te supbia. Sicut em supbia parit ignorātiam tui cū meliorem q̄z sis decepta z deceptrix tua cogitatio te esse mentit. Tertiū remedium est ꝓsideratio damni ex supbia ꝓcedentis. Naz supbia est sicut bestia pessima z ferocissima. oim virtutū dissipatrix. Nullum em est viciū quod omes virtutes exhauriat vt supbie malū. Et ideo est generalis et pestifer morb⁹. omnē structurā virtutum simul deijciens. q̄ nullo modo depelli pōt meli⁹ q̄z p timorē dei z p veram būilitatem q̄ de mānsuetudine cordis z ei⁹ simplicitate descendit. Hec Henricus.

Dixi secūdo q̄ in verbis ꝓmissis describitur preconiū laudabile humilitatis. Cū dicit. Omis q̄ se exaltat. Vere magnū preconiū de q̄ omes ꝓphete z scripture sanctorū testimoniū ꝓhibent. vnde dicit Aug⁹. in li. ad matrē suā. q̄ būilitas est ecclesia virtus q̄ de terrenis facit celestes. Est autē humilitas fm Bern. in li. de duodecim gradib⁹ būilitat⁹ virtus qua hō verissima sui cognitione sibiipi vilescit. Circa q̄d tria sunt consideranda. Primo q̄nta sit virtutis hui⁹ efficacia. Scōo quomō acquirit eius gratia Tertio quomō habeat eius noticia. De primo dicit Isaie vlti. Ad quē respiciam nisi ad humilē z quietū z trementem sermones meos. O q̄z felix ad quē tantus dñs respicit. cui⁹ respectus secundat omni genere virtutū. Sic respexit matrez suā benedictā que de se ait. Respexit humilitatē ancille sue. Et quid inde ꝓuenit sibi subdit. Ecce em ex hoc beat⁹ me dicēt omnes generatiōes. Ecce efficacia et vtilitas. vnde ꝙa humiliuz oratio semp placet deo. Judith. ix. Humiliū tibi semp placuit oratio. Ipsis dat faciliter ꝓpiciatio. ij. Paral. xij. Quia būiliati sunt nō disperdā eos. da boq̄s eis pauxillū auxiliū. z non stillabit furor meus sup vos dic⁹ dm. Ipis dat intelligentia z sapientia. Ps. Intellectū dat parvulis. Ipis revelant secreta celestia Matth. xj. Revelasti ea paruulis. Ipa etiam custodit temptatos in periculis. Sicut dic Aug⁹. sup epistolā ad Lor. Ipa omia bona z merita custodit z ꝓgregat fm Greg⁹. Ipa meret gratiā. j. Pe. iiij. z Jaco. iiij. Deus sup dis resistit. būilib⁹ aūt dat gratiā. Ipa acq̄rit gloriaz Job. xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. De scōo scz quomō acq̄ritur eius gratia sciendū q̄ beat⁹ Bern. ponit ānq̄z quib⁹ acq̄ritur virtus būilitatis. Primū est amor ꝓprie vilitatis. Istud patz in saluatore q̄ non attenta gloria dine maiestatis in se lauit pedes discipulor⁹ Joh. xiij. Et david oblitus regie celsitudinis fuit coram archa discooperr⁹. ij. Regū. vj. Un Aug⁹. multū damnat illas viduas q̄ delicatis manib⁹ horrent tangere pedes infirmorū. Iste aut̄ amor ꝓprie vilitatis surgit ex cognitione sui. Nā homo ꝓsideras se vilem nō multū ponderat suā conditionē et ita humilia de se sentit. Propter. q̄d dicit

Quadrat etiam hmr nro ppōsito qđ ait Plinius na/histo/
a. vii ca vii Isdem pferto untam egna longe pense/
habet qui semp fragilitatis humane memor fuerit/

Dominica. xi. post trinitatis

Bern. sup Cantica sermone. xxxvj. Ex cognitio z scientia sui nō inflat sed humiliat. Un et Isaac de diffinitiōibz dicit Ex summa philosophia est cognitio suiipsius. Et apud gentiles ex respōso apollinis ydoli scriptū erat q nulla esset pueniēdi via ad beatitudinē q̄ cognoscere seipm prout ait Macrobius li. j. Et Policratus libro. iij. cap. ij. Et Johes Galien. in suo cōmuniloquio. parte. vj. dist. v. Unde et Juuenal' cōcordans dicit. De celo descendit gnoteseauton. i. cognosce teipm. Hinc August. dicit iij. de ciuitate dei ca. j. Ex ultra omes scientias melior est cognitio sui. Ista sciētia q̄n tū profuit abrae ad humilitatē patet Gen. xviij. vbi legitur dixisse. Loquar ad dominū cum sim puluis z cinis. Sc̄o acquirit p exercitiuz ꝓprie subiectionis. vt homo sit semp cū aliquo maioris conditiōis. quē reueretur z timeat. vt dicit Seneca. Tertio acquirit p cōparationē alicuius melioris. hoc est vt hō semper in corde suo collocet hominē suo iudicio meliorez. ad cuius vite considerationē totiens in oculis suis humilietur quotiens ei' fuerit recordat'. fm Bern. Unde Grego. ait. Magna que agimus q̄si minima reputam'. cū fortiora exempla pensamus. Quarto acq̄ritur per considerationē sue opationis. que est facilitas cadendi. difficilitas resurgendi. assiduitas deficiendi impossibilitas stādi. fm Aug'. Quinto acquirit p consideratōez occulti iudicij inspectoris dei. Un Boecius. v. de consol'. Magna nobis si dissimulare nolum' iudicta est necessitas pbitat'. cū ante oculos agimus iudicis cūcta cernentis. ¶ Sunt aūt duodecim gradus būlitatis. Primus in corde z corpore semp būlitatē ostendere defixis in terram aspectib'. Sc̄us pauca z rationabilia loqui verba nō clamorosa voce. Tertius esse promptū ad risum. Quart' tacere vsq̄ ad interrogationez. Quint' tenere quod cōmunis regula seruat. Sext' credere z pronūciare se oībz viliorē. sicut hic publicanus. Septimus ad oīa se indignū z inutilem pfiteri z credere. Octauus confiteri pctā. Nonus p obedientia in duris z asperis ad patientiā amplecti. Decimus cū oī obedientia se subdere maiori. Undecim' voluntatē propriā nō delectari implere. Duodecim' vt memor sit omnium. z timeat de oībus que pceperit. Ista ergo ania que habet hos gradus potest dici vere humilis. Quantū aut̄ sancti studuerunt adamare hanc virtutē refert Grego. li. j. dyalogorum cap. xv. de Constantio mansionario. ad quē cū quidam audiens eius famaz venisset vt videret eum. aspiciens eius personā contemptibilez ait. Ego grandem hominē credidi. Iste nihil habz de homine. Quod ille audiens. gras egit ei dicens. Tu solus es qui in me aptos oculos habuisti. et ita despicientē se amplius amauit. Sic christus cū honorarer a turbis in ramis palmaruz fleuit Luce. xix. Et Math. xxi. Cum vero contemneretur dixit. Nolite flere super me. Vera ergo būlitas est estimare se nihil esse. fm Aug'. sup Johem. Et libro. iij. de vera innocētia legitur etiā de quodā abbate in vitis patrū libro. ij. cap. xv. Ex cum esset quesitū q̄modo acquisierit hanc virtutē. vt cū emergeret tribulatio in claustro nō loquerer. Respondit. Q̄n intraui claustrū ꝓposui in animo meo dicens. Tu z asinus vnuz estote. Sicut ergo ille pcutitur z nō loq̄tur. iniuriam patit et nō respondet. Sic z tu facias. put ait Psalmista. Ut iumentū factus sum apud te. Exemplū ibidem de alio refertur. Qui expulsus de domo exibat. revocatus redibat. Qui interrogat' cur ita fecerit. respōdit se similez cani qui ita facit. Idem narrat de pafuncio abbate. Johes Cassian' li. iij. collationū. qui cū esset honorabilis in quodaz claustro magno videns humilitatē nō posse exercere fugit inde ad aliud monasteriuz distans. ibiq̄ humeris suis fimū portabat. Sil'r narrat de Machario q̄ fugit ad pachomiū. Et cū ei diceretur q̄ nō posset sustinere labores sicut alij. respondit. Si me inferiorē videris. expelle. Et cuz ibi essent mille quadringenti viri ieiunātes. abstinentes. orantes. ipe in vno angulo stabat vsq̄ ad finē quadragesime non panē gustans. non aquaz bibens. nō genua flectens. nō in terra iacens. sz tm̄ folia cruda die dñico sumens. nō os aperiens. nō labīs loquēs. sed tm̄ iugiter orās. z manibz suis opus faciens. Istis et alijs modis z sanctorū exemplis acquiri potest humilitatis virtus. et pcipue exemplo xpi qui tantū humiliat' est q̄ descendit de celis. prout ait Aug'. sup Johem omelia. iij.

Ut omniū morboꝝ culpas curaret descē dit filius dei et humilis factꝰ est. Si ergo pudet imitari humilē hominē. saltez imitare humilē deum. vt dicit idem Ysmelia. ij. Propter hanc cām edocendā magnus deꝰ factus est parvꝰ homo. vt dicit Greg. xxix. li. moza. in fine. Et li. v. Registri sui. De tertio quō scilicet habeā hūilitatis vera notícia. sciendū q̄ quinq̄ sunt signa pfecte humilitatis. Primū est amoꝛ et familiaritas humiliū psonarū Eccl. xiij. Ysme animal sibi simile diligit. Scōm est. Si q̄s humília exercitia z vília seruitia exercet volūtarie z libenter. sicut christus qui dicit de se. Ego in medio vestꝝ sum sicut q̄ ministrat Sic Abigail assumpta in reginā a dauid. z dixit. Ecce famula tua sit tibi in ancillaz. vt lauet pedes seruoꝝ tuoꝝz. Et gloriosa ẏgo regina celi de se dixit. Ecce ancilla domini. Tertiū est qñ homo modicū de se p̄sumens aliorū querit consilia z eisdem faciliter acquiescit. Quartuz est si correctiones mansuete accipit. vt christus Job. viij Qui post multas cōrumelias verboꝝ. patienter z hūiliter respōdit. Ego demoniū nō habeo. Quintū signū est si hō prompte z humiliter ad quecūq̄z mandata obedit. sicut christꝰ dicit de seipō. Non veni facere voluntatē meā. sed eius qui misit me.

Dixi tertio q̄ in verb pmissis subditur meritū vtriusq̄z premiabile et diuersitate mercedis Cū dicit. hic humiliabit. ille exaltabitur. Circa quod sciendū q̄ humiliatio malorum non est aliud nisi deiectio ad statū ignominie. z econuerso exaltatio bonoꝝ non est aliud nisi erectio a statu contemptibili ad statū glorie. De primo sciendū q̄ humiliatio malorū seu deiectio eorū multū erit ignominiosa defectuosa z dolorosa. quia erit cū maxima confusione z abhominatiōe omniū videntiū Job. xx. Si ascenderit vsq̄z ad celū superbia eius. z caput eius nubes tetigerit q̄si sterquilinium in fine pdetur. Ecce ignominia abominabilis. Quid enī sterquilinio abominabilꝰ Istud figuratū est. ij. Machab. x. In antiocho superbo qui tante supbie fuit q̄ reputauit sibi terram ad nauigandū z mare ad ambulandū. q̄ tamē fuit ita abominabiliter feroze pcussus q̄ scaturiens vermibus sordebat vt canis. z tandē pter intolerabilem fetoꝛē fuit de exercitu suo eiectꝰ miserabiliter. Sic eīcient a conspectu sanctoꝝ omnes supbi in die iudicij. O q̄ magna pfusio cadere in cōspectu dei z sanctoꝝ angeloꝝ q̄ eos deridebunt. Ps. Ecce vñ dñe deridebis eos. Et Prouer. j. Ego q̄z in interitu vestro ridebo. Et de iustis dicitur. Letabit⁹ iustus cū viderit vindictā. Ista ignominia etiā bene patet in rege Joab q̄ pter supbiam suam qua se adoꝛari fecit vt deus a principib⁹ Juda. pro quo pctō ipe ignominiose fuit plagatus z in captiuitatē regis Syrie ductus. Scōo deiectio supboꝝ erit defectuosa. q̄a ab omnib⁹ delicijs z voluptatib⁹ z omni gloria et decore spoliabunt et nudi et miseri deficient. Ps. Diues cū dormierit nihil secum affert. Et iterū. Cum interierit nō sumet oīa neq̄ descendet cū eo gloria domꝰ eius. Vñ merito cōparant fumo deficienti. Ps. Inimici dñi mox vt honorati fuerint. scz honoꝛib⁹ et potentijs. z exaltati gloria. deficientes quēadmodū fumꝰ deficient. vbi dicit Innocē. quartꝰ. Q̄ geminatio defectionis duplicē defectū denotat. q̄a deficiēt in temporalib⁹. affligent q̄z in corpe. z deficiēt in spiritualib⁹. et deficient in mente. Unde Grego. Erit miseris mors sine morte. defectus sine defectu. Dicit ḡ notant. quēadmodū fumus. Congrua est similitudo. fumus eīm ānto magis ascendit. tanto magis euanescit. Sic z ipi in seculo ānto magis extollunt. tanto magꝰ euanescūt z mergunt in inferno. Ps. Eiecisti eos dum alleuarent Job. xxiij. Eleuati sūt ad modicū z non subsistēt Ozee. xiij. Erunt q̄si nubes matutina. z quasi ros matutinꝰ ptransies. sicut puluis turbine raptꝰ ex area. z sicut fumꝰ de fumario. Tertio ista eiectio erit doloroſa. q̄a ad locū plenū doloꝛib⁹ z cruciatib⁹. sicut ptz de supbo diuite Lu. xvi. q̄ de se dicit. Cruciꝛ in hac flamma. abi em vermis eoꝝ nō morietꝝ. z ignis eoꝝ non extinguetur Isa. vlti. Job. xxiij. Jbūt ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū. Et Isa. xxxiij. Vumꝰ ei⁹ conuertet in sulfur. Sed quib⁹ ista parata sunt in loco borroꝛis infernal. certe supbis z vane gloriosis. intra illud Isa. v. Dilatauit infernꝰ aiam suā z aperuit os suū absq̄ vllo termio. Et descendēt fortes ei⁹ z pl's ei⁹ z sublimes glorioſiq̄z ei⁹ ad eū Hec solū ascendent ad inferni supficiē vel

medīū vt ceteri pctōres. sed in pfundū īferni. Jurta illud Jsa. xiiij. Uerū tū ad infernū detraberis in pfundū laci. Hec mirū. Beñ exigit iusticia diuia vt q̄ se extulerūt alt⁹. cadant grau⁹ z mergant⁹ pfundius Lu. vj. Qua mēsura mensi fueritis. in p̄senti seculo. eadē remenet⁹ vobis. in futuro ℘s. Ascendūt vsq; ad celos. z descendunt vsq; ad abyssos. De scō scz de exaltatōne hūiliū sciendū q̄ eoz exaltatio seu erectio erit triplicit sublimis. Primo em̄ erit multū honorabilis z gloriosa. Scō sufficiēs z copiosa. Tertio delectabilis z solaciosa. De primo q̄rit honorabilis z gl̄iosa. ptz. q̄a erit in ꝓspectu totius curie celestis. Ps. Lū gl̄ia suscepisti me. Et q̄ sit illa gl̄ia ostēdit in Ps. xxx. vbi sic dicit. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe. quā abscōdisti timentib⁹ te. Perfecisti eis q̄ sperāt in te in ꝓspectu filioz hoim. Nō exponit Jnnoc. q̄re dicēs. q. d. Tu reddes eis. Ecce ostēdit vbi erit hec gl̄ia. q̄a in ꝓspectu p̄ncipaliter deitatis. Jurta illud. Omis q̄ confitebit⁹ me coram homib⁹. nō dicit se. sicut fecerūt superbi z glorificātes. sequit. Cōfitebor ego eū coram patre meo. nec solū coram patre sed etiā coram omnib⁹ electis. q̄a in cōspectu filioz hoim. Nō exponit Jnno. q̄rtus q. d. Tu reddes eis et pficies illā dulcedinem cūctis videntib⁹. q̄n dices in die iudicii. venite bñdicti patris mei possidete paratū vobis regnū. Matth. xxv. Hoc enim erit in ꝓspectu filioz hoim tam bonoz q̄m malozū. De bonis in Ps. Uidebūt iusti et letabunt⁹. De malis in Ps. Pctōr videbit z iralcetur. Sap. v. Uidētes turbabūtur timore horribili z mirabunt⁹ in subitatiōe insperate salutis. Tūc em̄ videbunt scōs exaltari. z hoc ad maiorē suā ꝓfusionē. sed vltra eos nō videbūt. Un Jsa. xxvj. Dñe exaltet⁹ manus tua vt nō videāt. videant z pfundant⁹. Istud patet in exaltatiōe mardochei q̄ facta fuit in ꝓspectu oim̄ ciuiū in suis. Et etiā vidente inimico suo Aman. Sed visa gl̄ia z honore mardochei aman de cetero eū nō vidit. q̄a suspensus ē in patibulo Hester. vij. Scō hec exaltatio erit sufficiēs z copiosa. q̄a omnib⁹ delicijs z voluptatib⁹ referta q̄ tanto erit amenior q̄nto a loco a quo eleuabunt⁹ electi erit altior. Locus em̄ humiliū est hic oīm̄ miseria plenus. a quo tūc eleuabunt⁹ ad sūmas diuitias z delicias Jurta illud Jsa. Tūc affluēs delicijs z mirabit⁹ z dilatabit⁹ cor tuum. Un dicit Crisō. Humilitatē assume. et regnabis sup oīa que desiderat ania tua. Tūc ania exaltati poterit dicere. Jn loco pascue ibi me collocauit. Et vnde. de lacu miserie et de luto fecis transferendo ad locum delitiarū z totius ꝓsolatiōis. Tertio illa exaltatio erit delectabilis et solaciosa. q̄a oīm̄ iubilo plena. Et ab oīm̄ dolore extranea Apocal. vlti. Jam nō erit luct⁹ neq; clamor nec vllus dolor. Quid ergo. certe vt dicit Jsaias. Gaudiū z leticia inueniet⁹ in ea. eo q̄ leticia sempiterna sup capita eorum. q̄a em̄ hūiles erant hic in doloribus et in penalitatib⁹ in lacrimis z gemitib⁹. ideo cōsolabunt⁹ vt dicit Matth. v. Tunc poterit xp̄s dicere superbo z humili simul. Tu recepisti bona in vita tua. z iste similit⁹ mala. Hūc vero iste consolat⁹. tu vero cruciaris. Nos igit⁹ fratres hūiliemur sub potēti manu dei vt nos exaltet in tpe visitatōis vt dicit⁹. j. Pe. v. Cui⁹ exaltatōis nos participes faciat caput hūilitat⁹ dñs ihesus xp̄s. Amē.

¶ Dominica. XII. post trinitatis. I. Sermo QVI.

Deducunt ei surdum z mutū Marci. vij. Sicut dicit Hugo li. iij. de archa Noe ca. v. Primi hois natura ita a dō ordīata z instituta fuerat vt ania q̄ corpi p̄erat p sensus q̄dē misteria corpis forīs impleret. intūaūt p rōez ad creatorē suū sp itēderet. Hoc est vt mēbra corpis sensificādo forīs ad agēdū moueret. sz intētionē z desideriū intus ad solū creatorē dirigeret. z nihil forīs ageret q̄d ex ei⁹ dilectiōe nō ꝓcederet. z ad ei⁹ dilectionē nō ptineret. ita vt oēm actū z caritas imparet z ratio disponeret et sensus impleret z pficeret. q̄diu g̃ ordinē nature seruauit q̄uis fortis p actionez variaret. intus tū p intentionē z amorē stabil⁹ manebat. q̄a vnū intēdebat. z pter vnū oīa faciebat. vnū diligebat. z oīm voluntatū atq; actōnū suaz finē ad vnū referebat. z ideo essa mentis acie ad vnuz iugiter respiciebat creatorē. Hec Hugo. Et quib⁹ verb⁹ patet dignitas hūane cōditiōis q̄ sic creata erat vt per sensus exteriores officia ipsoz⁹ foris impleret ad corporis necessitatem. et p

sensus interiores soli deo vacaret. Verumtamē nō licuit homini in statu hmōi p sensus exteriores quicq̄ facere p quod ab intentione desideratio dilectiōis dīne posset impediri. Unde licet sibi cōcessum fuit audire vtilia. non tm̄ inutilia. nō tamen vana aut phana z multo min⁹ nociua z pniciosa. Habuit itaq̄ tantā pfectionē in auditu vt nō opus habuit vt ei extrinsec⁹ deus loqueret. ḡa aurē cordis intrīsecus sic pfectam habuit qua vocē dei spiritualiter audire posset. Sed postq̄ vt dicit Hugo li. iiij. de archa Noe ca. iiij. foris ad suasionem serpentis aurē cordis aperuit. aurem ad vocē dei clausit. Similiter ḡa ad loq̄ndum cū antiquo serpente os aperuit z attraxit spiritū iniq̄tatis. colloquēdo de periculo sue salutis. merito os ei clausuz fuit vt cū deo nec ad deuz loqui potuisset. Factus est itaq̄ eo tempore homo surdus z mutus. ita vt nec deū sibi p̄cipientē audiret. nec eum p̄o beneficiis put merito debuit laudaret. Quapropter filius dei venit in mundū vt hominē tantis defectibz laborantē misericorditer curaret. veniēs nanq̄ cepit facere z docere vt surdi audirent z muti loquerent. Ad hoc significanduz docuit vt p verbū suum exterius aurē cordis aperiret. Vñ aperuit audientibz sensuz vt intelligerent scripturas Lu vltimo. Quia em̄ homo auditū intus p̄didit quo deū loquentē audiret. reuocans nos ad se deus foris clamat. inquit Hugo vbi supra c. iiij. Ad hoc etiā venit vt miraculis z factis suis tacentia ora ad laudem suam aperiret. Istud patet Luce. xviij. de ceco illumīato. Quo facto omnis plebs vt vidit. dedit laudem deo. Ad hoc igitur significandū spiritualiter. ḡa venerat in mundū adv trumq̄ defectū p̄dictū amouendū ab homīe. scz vt eū p̄ceptis dominicis obedire doceret p̄dicare voluit. vt surdi corde audirent Isaie. xlij. Surdi audite. z vt eum ad laudandū deū inciraret miracula fecit. vt muti corde loq̄rent ore. In cuius figura factū est vt eo veniente ad mare galilee corpora liter. adducūt ei quendā surdū z mutuz vt dicit euangeliuz. In illo tempore. Exiens iesus de finibus Tiri venit p sydonem ad mare galilee inter medios fines decapoleos. Et adducūt ei surdum z mutuz tc̄. In quibz verbis iuxta triplices psonas describuntur tria. Primo nanq̄ describuntur p sone adducentiū hominē. Cum dicit. Adducunt. Secūdo psona saluatoris ad q̄m adducebatur. Cum dicit. ei. Tertio persona adducti. Cū dicit. Surdum z mutum. Hcōm hec ergo tria capit in verbis thematis notāter. Primo in psona adducentiū tangit vera compassio. quia adducunt. Hcōdo in christo benigna miseratio. quia ei scilicet cui p̄priuz est misereri. Tertio in adducto hominis defectuosa z miserabilis passio. quia surdum et mutū.

Diripmo q̄ in verbis p̄missis describuntur psone hominē adducentium. in quibz erat vera cōpassio. Cum dicit adducunt. vera nanq̄ cōpassio est malis p̄rimorū cōdolere Juxta illud Apostoli. Quis infirmatur z ego non infirmor. In hoc ergo cōdoleri z cōpati se demonstrabant isti adducētes. quia eū ad christū verū medicū sanandū adducebant. Circa quod sciendū Q licet homo peccator p se potest cadere i peccatū. p se tamen resurgere nō potest. vt dicit Isidorus de sūmo bono. Et hoc p̄ter tres causas. Primo ḡa est grauis ex parte corporis. quod semp aggrauat aiām Sapientie. ix. Corpus q̄d corrumpitur aggrauat animā. Et Job. vij. Factus sum mihi metip̄i grauis. Et Isaie. xxiij. Grauabit euz iniq̄tas sua et corruet. Et in Psalmo. Sicut onus graue grauate sunt sup me. Hcōdo ex parte vie. ḡa via qua debet ad deum redire est difficilis Math. vij. Arta est via q̄ ducit ad vitam. Tertio ḡa virtus bominis p se est debilis Johis. xv. Sine me nihil potestis facere. Et Job. ibidez. Sicut palmes nō potest ferre fructū sine vite Sic vos sine me. Et iō necesse est vt p̄cōr adducat p aliū ad christū. Adducit autem pcōr ad xp̄m multiplicit. Prio p gratiā p̄uenientē. Hcōdo p ecclam subuenientē Tertio p aduersitatē impellentē. De p̄mo quō adducit pcōr p gratiā p̄uenientē dic̄ Bregō. xxij. li. moral. Dei gra si in nr̄o corde ne quaq̄ gratuite surgeret. pfecto mens nr̄a in peccatoz suoz tenebris obscura remaneret. Et licz vt dic̄ Hugo li. iiij. de archa Noe ca. iij. ordinatissimū ē de nr̄a reparatione dispensationis consiliū. vt qui sponte cecidit. non coact⁹ sed sponte surgat. z qui

p liberum arbitriū infirmat⁹ est. non sanitatem recuperet donec p liberum arbitriū sanari velit. tamē ħ nō est ex nobis vt velimus. sed de⁹ in nobis hoc operat. Gratia eī dei puenit z excitat liberū arbitriū nostrū vt possit velle sanari qui p se potuit infirmari. Hoc igit nunc agitur in electis vt videlicet in pñti vita ad futurā beatitudinē preparent. vt homo in hac felicitate positus mereat ad illam felicitatē ascendere. sicut prim⁹ homo in illa felicitate positus meruit ad banc infelicitatez deuenire. sed illud meritū quo homo infelix esse meruit tantūmodo ex homie fuit. hoc vero meritum q̄ homo eternā felicitatem mereat non ex homie sed gratia dei hoc in homie operatur. Hec ille. De scōo quomō homo adducitur ad xp̄m p ecclesiam subuenientez. dicit Ambro. libro. iij. de penitēna. Cuius verba ponunt in decreto de penitētia. di. j. Fleat. vbi sic habet. Fleat p te mater ecclesia et culpam tuam lacrimis lauet. Videat xp̄s merentē. z dicat. Beati estis tristes. q̄a gaudebitis. Amat vt p vno multi rogent. Denicz in euāgelio mot⁹ lacrimis vidue. q̄a pro ea multi flebant filiū eius resuscitauit. Hec ille. Ūn magister sententiaz li. iij. di. iij. dicit. Nisi vnitas ecclesie succurrat. nisi quod deest peccatori sua oratiōe compleat de mālo inimici nō eripiet mera infirmitas. Hec ille. In cui⁹ figura legit. iij. Regū. xiij. Cum hieroboam regi man⁹ aruisset. p eo q̄ pheraz dñi eapi mādasset. videns q̄a aliter sanari nō posset. dixit ad pheram. Deprecare faciem dñi dei tui et ora p me vt restituat man⁹ mea mihi. Oratuitq; vir dei faciem dñi. z reuersa est man⁹ eius ad eū sicut prius. Item Saul dixit samueli pbete. Porta q̄so iniq̄tatem meam. j. Regū. xv. Simile habet Genes. xx. vbi orante Abraam de⁹ sanauit abimelech regem gerare. Idem habet in nouo testamēto de pluribus. Nam cultor vinee impetrauit de ficulnea ne succideret Luc. xiij. Item ad fidem aliorū sanat⁹ est paraliticus Mat. ix. Item pcibus reguli sanat filiū. Joh. iij. Item ad pces archisinagogi sanata est filia z resuscitata Mar. ix. Mar. v. Lu. viij. Ad petitōnē centurionis curat fm⁹. Mat. viij. Mar. j. Lu. v. Ad petitionē mulieris chananee sanat filia a demonio Mat. xv. Ex q̄bus oīb⁹ patet q̄ intercessio ecclesie necessaria est pcōri ad impetrationē salutis spūalis ad xp̄m. Quibus aūt modis adducit eccia pcōres ad xp̄m. certe multis. scz pdicatiōe. Ūn Actu. ij. His auditis cōpuncte sunt corde. z Petr⁹ audita voce galli fleuit amare Mat. xxvj. Item absolutione a peccatis Math. xvj. Soluite et adducite mihi. Item exemplor ostēsione. sic exemplo magdalene adducunt ad xp̄m luxuriosi. Exemplo petri piuri. Exemplo pauli p secutores. Exēplo Matthei vsurarij. Exē plo zachei defraudatores ꝛc. Ad hoc eīm ī ecclesia recitant vt exemplo eorū pcōres ad pniam inducant. De tertio quō adducitur peccator p aduersitatē impellentem. patet ī filio pdigo. q̄ cōpulsus nimia fame redit ad patrē Luce. xv. Sic paulus per amissionē visus adducit ad xp̄m. Actu. ix. Hinc Herñ. dicit tractans illud Cantico rū. Trahe me post te Trahimur cū aduersitatib⁹ exercemur. Multis eīm pdest aduersitas. q̄b⁹ obest psperitas. Ūn sicut per psperitatez elongant a deo. ita p aduersitatem appropinquāt ad deum. Et ideo sancti viri legunt multū amasse tribulationes et aduersitates z infirmitates. z q̄n sine illis erant putabāt se a deo derelictos. Sicut narrat de q̄dam sene q̄ frequenter egrotabat. Contigit aūt vno anno eum nō egrotare q̄ affligebatur et plorabat dicēs. Dereliq̄t me deus. et nō visitauit me. scz quia ñ fuit infirmus. Siliter narrat de quodā alio q̄ noluit comedere ī infirmitate dicēs q̄ volebat esse in illa infirmitate p tres annos vt amplius mereret. p ista ergo homo adducit ad xp̄m si ea patiēter toleraverit.

¶ **Dixi secūdo** q̄ in verbis p̄missis tangitur p̄sona saluatoris ad quē adducit iste surdus. Ūn dicit ei scz xp̄o de quo p̄mittitur. cui⁹ dicit. Exiens iesus de finib⁹ tyri. et in hoc describitur magna et benigna ipsi⁹ miseratio. Circa curam autē ist⁹ infirmi xp̄s triplicem ostendit gratiā. Primo quia digitū immisit. Scōo saliua liniuit. Tertio celum suspexit z ingemuit. Digit⁹ hic intelligit spūsctūs fm Orig. z Bedam. q̄ mittit in auriculā hois cū gra spūs sancti cor visitat z aperit vt v̄bū dei efficaciter audire possit. Et q̄a d̄r pluraliter. Posuit digitos. per quod significatur q̄ variis donis et virtutibus deus visitat homines

quem curat a peccato. De quibus digitis in Psalmo dicit. Cum videbo celos tuos. opera digitorum tuorum. Primus digitus est poller q̄ hz duos articulos siue duas iuncturas. p q̄d significat fortitudo. q̄ consistit in duobus. scz in patiētia aduersorum. z in constanti aggressione arduorum. q̄a ista sunt necessaria penitenti q̄ sine gr̄a spūssancti hr̄i non possunt. Secūs est index. q̄ hz tres articulos. p quem prudētia designat. que cōsistit in tribus. scz in memoria preteritorum. et circūspectione p̄sentiū. z in prouidentia futurorum. Apocal. iiij. Animalia in circuitu et intus erāt plena oculis ante z retro. Tertius est medius hūs tres articulos. p quem designat iusticia. q̄ consistit in tribus. in obediētia platorum. in subsidio parīū. in castigatione inferiorū. Quartus est fidus. habens tres articulos. p quē signat temperātia. q̄ consistit in tribus. scz in sobrietate victus z habit⁹. et in continentia affectus. et in modestia incessus z gestus. Quintus est auricularis. hūs tres articulos. z significat hūilitatem. q̄ cōsistit in tribus. scz i intellectu in affectu z in exteriori conuersatiōe. Hic digitus hūilitatis dicit auricularis. q̄ aperit intellectū Prouer. xj. Ubi hūilitas ibi sapientia. Et q̄ aperit aures dei vt nos exaudiat Eccl. xxxv. Oratio hūiliantis se nubes penetrat. Secō xp̄s ostēdit benignā miserationē circa curam ist⁹ surdi. saliua liniendo. Saliua aūt hic fm Origē. significat sapientiā dei patris scz ei⁹ filiū vnicū qui a deo patre tanq̄ a capite p̄cessit. sicut ipe de se dicit Jobis. xxj. Exiui a patre et veni in mūdū Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij. Saliua ergo liniuit linguam q̄ dei fil⁹ descendens a patre nr̄am mortalitatē visitare dignat⁹ est. cui⁹ humanitate deitati cōiuncta. sicut saliua luto cōiuncta nr̄a infirmitas est sanata. Juxta illud Isa. liij. Cui⁹ liuore sanati sumus. Tertio xp̄s ost̄dit benignā miserationē circa curationē ist⁹ surdi. in celū suspiciens z ingemiscens. Suspectio fm Origē. significat oīa bona petenda esse a deo. Inde surdis audit⁹. inde mutis reddit loquela. q̄a Jaco. j. dicit. Oīe datū optimum. z oīe donū p̄fectū desursum est. Suspexit ḡ in celū. ac si dicat. quisq̄s curationē animę a pctō req̄rit. postuler eam a deo. q̄ dat oīnibus affluenter Jaco. j. Eo q̄ non est salus nisi a deo. Nam ab eo est omnis salus a q̄ est oīe bonum. Sed oīe bonum ex deo est. Salus ergo oīnib⁹ ex deo. inq̄t Aug⁹. in li. de vera religione ca. xx. Hoc est cōtra sortilegos. magos. incantatores. nigromāticos. q̄ aliunde querūt sanitatē corpalem q̄ a deo. nō desursuz postulātes a deo. sed deorsum inq̄rentes a diabolo. cū tamē dominus dicit de se. Salus pl̄i ego sum Q aūt ingemuit significat p pctō esse ingemiscendū Juxta illud Ezech. xxiij. Quacūq̄ hora pctōr ingemuerit. oīm iniq̄tatū eius nō recordabor amplius. Utrūq̄ istorū habuit publican⁹ Luce. xviij. De q̄ dicit. Noluit oculos suos in celū leuare. scz oculos corpales. sed cū mentales multū erecterat ad deū quib⁹ penetrauit celū. et pectebat pectus suū. ecce gemit⁹. dicens. Deus p̄cius esto mihi peccatori.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis tangit persona adducti. Cū dicit. Surdū z mutū. Circa quod sciendū q̄ per istum surdum z mutū designatur homo peccator. q̄vt curcurror adduci ad christum. Sed vt magis ordinate procedamus. primo videam⁹ de surditate istius hominis. Secūdo de ei⁹ auditione. Tertio de eius curatione. Dicit p mo q̄ videndum est de istius hominis surditate et mutitate. Pro quo sciendū q̄ homo peccator fit surdus multiplicater. Primo ergo fit surdus homo ex opilatiōe malorum humorum in auribus. et tunc fit propie surditas fm Constantinum. et magistrum libro. vij. de proprietatibus rerum. Mali humores sunt carnales luxurie q̄bus homo infectus non audit deum vocantem se. et hic comparatur dormienti q̄ omnino nihil audit Eccli. xxij. Cum dormiente loquitur qui narrat stulto sapientiam. Vere stultus est luxuriosus qui propter breuissimam mozulam vnius delectationis carnalis dimittit infinitos annos celestis consolationis et non percipit infinitas penas perpetue damnationis. Refert Ambrosius in Exameron de quodaz fluuio qui dicitur Filus. q̄ homines terre illius vbi idē fluuius oritur circa montē illū habitātes nō audiūt sonū illi⁹ descensus z defluxus. cum tamē fit cum maximo stre/pitu z horroze. quod facit eis consuetudo.

Sic est de luxuriosis qui ꝓpter ꝓsuetudinem peccati obsurdescūt ne audiāt vocez dñi vocātis. Sic obsurduit illevocat⁹ ad nuptias q̄ dixit. vxorem duxi. z ideo ñ possum vēire. Lu. xiiij. Scōo obsurdescit homo ꝓpter pulueris subintratiōem vl̄ lapilloꝝ iniectiōem i aurē. Vñ mḡr in de ꝓprietatib⁹ reruꝫ li. vij. Oñ em̄ terra vel puluis subintrat aurem. tūc nō potest hō debite audire. Terra significat terrenas possessiones z diuitias. q̄ faciūt i auaro surditatē. quoꝝ aures sūt sicut aspidis surde z obturantis aures suas. Serpens em̄ dū incātatur obturat vnā aurē cauda et aliam ad terrā inclinat. Sic auar⁹ obturat vnā aurem cordis cum longitudine prolixe vite. Sicut ille Lu. xij. Anima mea habes multa bona i annos plurimos z̄ alia aurē sue intentiōis defigit in terrā solicitus existēs circa terrena. Tales ḡ difficiliter audiunt xp̄m. sicut patz de adolescente Math. xix. Cui cū xp̄s cōsuluisset vendere oīa z dare pauperib⁹. audiēs abijt tristis. Referūt naturales q̄ gallina in augusto est surda. Sic certe multi in ꝓsperitate sicut i augusto mense quādo est copia oīm victualium obsurdescūt. nec audiūt xp̄m. Sicut ꝓq̄ritur ꝓpheta. Filios enutriui z exaltaui. ipi vero sprouerūt me. Et tales faciūt sicut pulli anetarū. cum gallina vt cōmuniter excubat ouaꝝ anetarū. sed postq̄ pulli excubantur statim inueniētes aquaz natant et gallinā in littore clamantē nolunt audire. Sic xp̄us excubat q̄libz hominem paupere. vt eleuādo eum de stercore z miseria. sed postq̄ sederit talis cum principib⁹ populi sui et solū glorie teneat. quasi in aqua lata z ampla vagatur z obliuiscitur dei creatoris sui. Deutero. xxxij. Deuz qui te genuit dereliquisti. z oblitus es dñi creatoris tui Dos alloquitur dom⁹ dicēs Isaie. xlij. Surdi audite. et ceci intuemini. salicz beneficia que dedi vobis. Falco enim q̄diu habet plenū os z guttur saturatū. nō vult redire ad manū venatoris clamantis. Et licet audiat. tamē se fingit nō audire z dissimulat. Sic multi diuites in ꝓsperitate possunt licet audiant p̄dicatiōes z sermōes xp̄i in ecclesia. tamē dissimulant z q̄si nō attendunt ea que sunt ꝓtra eos. De quib⁹ dicit ij. Regum. x. Ille dissimulabat se non audire. Et Prouerb. xvij. Qui illusor est nō audit cum arguit. Et ideo ꝓpediret aliquib⁹ vt deus eos visitaret aliquib⁹ aduersitatib⁹. Dicit magister de ꝓprietatib⁹ rerū li. iij. Q̄ sonus campane bene audit flante bozea. q̄ est vētus frigidus z siccus. Sed flante austro q̄ est humidus z lentus male. Dicitur etiam de pisce q̄dam q̄ dicit delphinus. q̄ flante aquilone bñ audit. sed flante austro male. Sic multi in aduersitate q̄ vexant tribulatiōib⁹ frigidis bene audiūt p̄cepta dei z ea obseruāt. que tamē in ꝓsperitate ꝓtempserūt. Vñ Grego. Oculos quos culpa clausit pena aperit. Tertio obsurdescit homo ex nimia ventositate inclusa in aure. ita q̄ q̄libz estimat se esse iuxta molendinū siue iuxta organa. z tamē nihil audit bozū que circa ipm̄ dicunt. Et ista est surditas omniū superboꝝ. qui repleti vento superbie z vanitatis nō audiūt p̄cepta bumilitatis. z hoc ꝓpter ventum adulationis. Superbi em̄ vt communiter hñt multos adulatozes. quoꝝ verb⁹ delectati ꝓpter eorū tumultuz quo sepi⁹ eis pstrepunt quasi q̄ddam molendinū nō attendūt ad humilitatem Isa. xvij. Tumult⁹ turbarū quasi sonitus aquarū multaz. Isti sunt sic ydola q̄ ab hominib⁹ multū honorant. z tamē aures hñt z nō audiunt. vt dicit in Psal. Ad istos dñs plus clamat q̄ ad alios. Iuxta illud. Laborauī clamans. rauce facte sunt fauces mee. Hec miruz. quia superbi plus elongant a deo q̄ alij. Ps. Ecce q̄ elongāt se a te peribūt. Et est mirabile q̄ licet superbi semꝑ in mūdo alta dicunt. alta cogitāt. alta operant. ita q̄ videntes tangere celos alis suis. eo q̄ dicit in Ps. Superbia eoz. q̄ te oderūt ascēdit semper. tamē nihilominus nō p̄nt volare ita alte q̄ possent audire deū. Luc⁹ ratio est. Dicit enī q̄ aīmalia lati pectoris nō bñ volant. ꝺa latitudo pectoris eoꝝ apprehendit multuz ventum q̄ impedit a volatu. Sic superbi ꝺa multū ventum vanitatis hñt in corde. nō possunt eleuari ꝓ cōtemplatiōem vt audiāt deuz eos vocantez. ¶ Iste tres surditates tria malaz maxima damna faciūt. Nam primo luxuriosi obsurdescūt ne audiāt legez dei. Nā uis enim omnis peccatoz legem dei nō audit aure cordis vt efficaciter implear. audit tamē aure corꝑali sepi⁹ et interdū delectat sicut chriſt⁹ Luc. viij. de superbis z auaris dicit. Qui cuz gaudio audiūt

verbū dei. Et illud cū gaudio suscipiūt interim q audiūt. tñ luxuriosi nō sic. q etiam nec quibꝫ corporeis audire volūt. Juxta illud. Audiet luxuriosus et displicebit ei. Isti ḡ specialiter sunt legis dei ꝓceptores. ḋa licet auari cū eis ꝑdicāt de liberalitate. nō statim omnia dāt pauperib⁹. tñ libenter audiunt ꝑdicare de liberalitate ⁊ de opib⁹ piet atis. Similit superbi licet nō statim fiunt hūiles tñ cōpungunt ⁊ ꝓponūt q̄q hūiliari. sed luxuriosi nō. sed displicet eis ꝑdicatio de ꝓtinētia ⁊ castitate. vñ cōparant corda eoꝝ vie lutose in q̄ quicḋ semis cadit. totū ꝓculcat a transeuntib⁹. vt dicit Luce viij. Sed ḋ de talib⁹ dr ꝓuerb. xxviij. Qui declinat aurē suā ne audiat legē. oratio eius erit execrabilis. Dicit de philomena cuius cant⁹ est gracilis et dulcis. q statim ḡcito vacat actui generatiōis cum femella. ⁊ vsq̄quo ova ꝑducat ad pullos exclusionez ⁊ eos enutriat. illo anno nihil cantat. Sic dulcedo cant⁹ vel oratonis ꝑditur tam in secularib⁹ ḡ in spūalib⁹ q̄ntū ad acceptationē diuinā dū sunt incōtinētes. Unde dicit Aug⁹. in li. de bonis ꝓscientie in fine. Plus placet deo latrat⁹ canū vel mugitus boum ḡ cant⁹ aut oratio luxuriosoꝝ. Hcōa surditas in auaris claudit eis regnum celoꝝ. Hā q̄ ipi clamantes pauperes nō audierūt. clamabūt ad xpm ⁊ nō audientur ꝓuer. xxj. Qui obturat aures suas ad clamorē paupis. clamabit ⁊ ipe ⁊ nō exaudietur. Istud patet ḋ diuite epulone qui. p eo q lazarū clamantē in hac vita nō audiuit. clamauit ipe ad abraam et nō fuit exauditus Luc. xvj. Unde dicit Aug⁹. in li. de vita xpiana. Merito indigni erunt tales in futuro tpe sanctoꝝ esse ꝓsortes vt partē possent hre cū eis quos in pñi spreuerunt. ⁊ ḋs suscipe noluerūt. ꝓpter ḋ̄ salvatoꝝ ꝓsulit talib⁹ dicens. Facite vob amicos de māmona iniqtatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula Luc. xvj. Acsi dicat. Audite eos clamātes. vt et ipi vos exaudiāt. Sed vñ talib⁹ auaris p uenit ista inaduertētia q̄ nō audiunt voces paupeꝝ. Certe ex duricia cordis et incōpassione mētis. ḋa eīs auerterūt mentē a celestib⁹ ⁊ totam ꝓuerterunt ad terrena. ideo non possunt audire voces celestes in pauperib⁹. vox celestis est vox xpi qui clamat in paupere dicēs. Date elemosinaz et omnia munda sunt vobis Lu. xj. Et iterum. Qui recipit vos me recipit Mat. x. Et rursum. Quod vni ex minimis meis fecistis mē. Math. xxv. Dicit de cervo q q̄ aures demittit deorsum ad terram. male audit. sed cum eas erigit. tūc bene audit. Sic est de auaro q̄ḋiu habet cor inclinatum ad terrena non potest de celestib⁹ cogitare. quia vbi est thesaurus tuus. ibi est ⁊ cor tuum. Math. v. Sed quid finaliter tales reportabunt de suis diuitijs nisi vanitatez. ps. Dormierūt somnum suum. et nihil invenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis. Nec mirum. quia nihil inuenerunt in manib⁹ suis. quia nihil hic posuerūt i manibus pauperū. Auari enim q̄diu h̄ sunt. habent manū aridam. que nihil boni operatur. nec alicui porrigit aliquid. vnde significatur per illum hominē habentē manum aridam in sinagoga. quem christ⁹ curauit. Per quod significatur eorum incōpassio. quia carēt humore pietatis sed omnino aridi sunt sicut arbor arida carēs humore in radice quam dominus iussit excidi et proiici in ignem. Dicitur q lynx est animal talis nature. q scit invenire herbam medicinalem quam nolēs alijs cōmunicare abscondit eam sub terra. et ibi cōcrescit in lapidem pciosum. Quem postea fodientes terram inueniūt ⁊ recipiūt. Sic fit frequēter de thesauro auari sub terra abscondito. quem quia noluit pauperib⁹ cōmunicare alij extranei lucrum reportāt Juxta illud ps. Relinquēt alienis diuitias suas. Ipi autem nihil nisi penam reportabunt. Unde auari nō sunt aliud nisi quedā mar subia siue burse pecūiarum que reseruant pecūiam. et tamē nullum fructū ex ea habent nisi ad denigratiōem scilicet ꝓscientie et anime. Trenoꝝ. iij. Denigrata ē super carbones facies eorum. scilicet auarorum Legitur de leone. et idem refert Auicēna. Q leo parum habet de medulla in ossib⁹. vnde habet ossa ita dura q ex eorum collisione ignis exit. Sic est de auaris qui carent in seipsis medulla compassionis. Et sunt duri ad exaudiēdum pauperes. et q̄n collidētur in morte nihil exibit de eis nisi ignis inferni vsq̄ ad ꝓsumatōez demonās qui incēditur in furore dñi. et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima Deuteronomij. xxxij

Tertia surditas est que perducit eos ad

ignominiam ⁊ verecundiã.iuxta illud pro phete. Gloriam eorum in ignominiaz mutabo. Dicit de equo Alexandri. qui vocabatur bucefalus.sicut narrat Solinus q̃ cã erat coopertus apparamentis impialibus nullũ permisit sup se ascendere nec ad se accedere nisi solum Alexandruz. quibꝫ depositis ascendebant eũ viles garciones Sic est de superbis qui q̃diu sunt vestiti vana gloria huiꝰ seculi nullus pauper audet ad eos accedere vt audiatur. nullus p̃dicatoꝝ audet loqui eis de salute. ſz postq̃ superbia eorũ et vanitas mũdi cessabit et eis abstrahetur.tunc non solum viles homines.sed etiam canes accedunt ad eum. Istud figuratũ est in anthiocho.qui q̃diu superbiam exercuit q̃i inhumanus fuit in templo.in pauperes crudelissimus. Ita q̃ capta ciuitate hierusalẽ iussit milites interficere.⁊ in triduo octoginta milia interfecit q̃draginta milia vinculauit. Sz ꝺd ei contigit certe supbia eius ⁊ vana gloria fuit mutata in ignominiã.ita q̃ vermibꝫ scaturiens fuit eiectus de suo exercitu.pter fetorem intolerabilem.ij. Machab.v. Dicit ꝑbs q̃ arbores hñtes lata folia citꝰ cadunt. Et est ratio.ꝺa lata folia plus colligunt de vento. Sic superbi citꝰ cõsternuntur.pter latitudinem vanitatis eorũ. Pater de lucifero qui voluit dilatare sedez suam in aquilone Isaie.xiiij. Sed de eo dicit Luce.x. Videbam sathanaz q̃si fulgur de celo cadentez. ¶ Sed peccatoꝝ dicitur mutus.⁊ hoc tripliciter. Primo quia deũ laudare desinit.⁊ gratias eius pro beneficijs sibi datis nõ curat. Secõ quia cõfiteri.ꝓrios defectus negligit. Tertio ꝺa proximũ verbo edificationis non erudit. Deprimo patet ꝺa deus est laudandꝰ ore Unde ad hoc datũ est homini os. Pſ. Os meum annũciabit laudem tuã. Et iterum. Os meũ annũciabit iusticiam tuam.tota die magnitudinem tuã.i.magna bona tua quibꝰ me visitasti.j. Paralip.xxix. Tua sũt omnia que de manu tua accepimus Isaie xxvj. Omnia opera nostra operatꝰ es in nobis domie.ij. Corint.iij. Non q̃ sufficientes simus cogitare aliq̃d a nobis q̃si ex nob.sed sufficientia nostra ex deo est. Merito igitur deus laudandus est pro tantis beneficijs Thobie.xij. Benedicite deum celi⁊ coram omnibꝫ viuentibꝫ confitemini illi. Ecclesiastici vltimo. Danti mihi sapientiam dabo gloriam. Psalmista. Qui timetꝫ dominũ laudate eum. Vere ergo non laudat eum qui non timent eum. et ita fit mutus sicut diabolus qui primus silentium fecit in celo quando a laude creatoris cessauit. Unde dicit Hugo de claustro aime. Secundo fit mutus peccatoꝝ.quando.ꝓrios defectus confiteri negligit et ostẽdere culpam ore. Cum tamen dicat veritas. Ite ostendite vos sacerdotibꝫ. Et tales q̃diu nolunt culpas suas ostendere. curari non possunt. Juxta illud Boecij.j.de consolatione. Si operam medicantis expectas oportet vt vulnus tuum detegas. Tales sic negligentes dicent illud Job in die nouissimo. Nonne dissimulaui. nõne silui.nõ ne quieui.et venit sup me indignatio. Job iij. Tertio mutus est peccatoꝝ quãdo ꝓximũ verbo edificare nõ curat.et hoc maxime tangit prelatos. Hã licet cuilibet mãdauit deus de proximo suo.vt dicit Eccli. xvij.tamen specialiter dictum est prelatis. Annũcia populo scelera eorũ.⁊ Ezech. iij. Si impio locutus nõ fueris rẽ.sanguinem eius de manu tua requirã. Unꝺ Isidorus libro.iij.de sũmo bono ca.vij. Sacerdotes pro populorũ iniquitate damnabuntur si eos aut errantes non erudiant. aut peccantes non arguant Exemplum de Heli sacerdote qui pro filiorum iniq̃tate damnatus est. j. Regũ.iiij. Quãdo igit prelatus vitam subditorũ corrigere et eorũ ignorantiam erudire negligit.tunc spiritu aliter obmutescit. Sed vnde ꝓuenit hec mutitas et taciturnitas in ꝑlato dicit Gregoriꝰ sup Ezechielem Omelia.xij.parte.j. tractans illud Ezechiel.iij. Linguam tuam adherere faciam palato tuo. et eris q̃si mutus nec quasi vir obiurgans. quia domus exasperans est. Discernendum quippe est vtrum pro solis malis auditoribus an aliquando etiam pro vicio predicantis.predicatiõis sermo distrahitur. Quattuor enim qualitatibꝫ res hec considerata distinguitur. Nam aliqñ.ꝓpter malos auditores bonis sermo tollitur doctoribus. Sicut exemplificatur de Ezechiele.cui ꝓpter maliciam hierusalem subtractus fuit sermo.et Paulo dicit. Exi citꝰ hierusalem.quoniã nõ recipient testimoniũ tuũ de me. Et apostoli volentes predicare in asia

prohibiti sūt. Aliquādo vero ꝓpter bonos auditores datur sermo doctoribꝫ etiā malis. Sicut ponit de pharisęis. quorūz doctrinam christꝰ fecit audiri. Aliquādo vero propter docētium ꝛ audientiū iustificationem bonis doctoribꝫ datur sermo. vt ꝛ ipi per meritum crescant. et auditores eorum intellectu et vita proficiāt. Istud patet de apostolis. quibꝫ in mūdū vniuersū cē. Aliquādo vero quia neꝙ hi digni sunt accipere quibꝫ sermo doctrine proferꝛ. neꝙ illi doctrine verbū proferre qui locū docendi tenent. predicatiōis sermo tollitur. vt vtraꝙ pars districte iudicet. Istud patet in Heli q̄ ad corripiendos filios verbū eruditionis nō habuit. ꝙa eius negligētia et filiorū exigebat vita vt cum eis et populus caderet. et arcba dñi capta ad allophilos transiret. Dicit autē Gregoriꝰ. Qꝛ magna dei omnipotētis gratia est. cum inique agentibꝫ durꝰ a doctoribꝫ sermo increpationis profertur. Duo cōtra de reprobis dicitur. Eris quasi mutꝰ neꝙ quasi vir obiurgans. Delinquētes em̄ iurgasset. si digni ipa gratia obiurgatiōis fuissent. Et qz ista sunt dubia. ideo cuz ignoremus ꝓpter quid datur sermo nobis interdū vt predicemus. nō superbiamꝰ sed humiliemur. ne forte ipsa gratia sermonis nō nobis sz auditoribꝫ collata sit. Et quādo nō possumꝰ loqui. auditores mūe nos diiudicent. ne forte nō ex nostro sed peccato audientium minime locꝫ possimus. Hec Gregorius. Nos igitur fratres si curari a peccatis cupimus. oculos mētis nostre ad deum cum gemitu erigamꝰ. q̄tinus surditatē ꝛ mutitatem culparū nostrarū euadentes. randē possemꝰ auribꝫ cordis et lingua mētis domini vocem audire ꝛ laudare hicꝙ gratiaz et in futuro per gloriā. q̄d nobis prestare dignetur pater e filiꝰ ꝛ spūssanctus.

Dominica. XII. post trinitatis. II. Sermo CVII.

Bene omnia fecit

b Marci. vij. Sicut dicit Isidorus libro. j. de summo bono in principio. Deus est summū bonum. cetere vero creature bone sunt. nō tamē bonum sunt. eo ꝙ mutabilia sunt. Quid igit mirū ꝙ de dō dicit. bene omnia fecit. cum ex summo bono mala procedere nō possunt. Deus em̄ est lux bonitatis. ꝛ tenebre in eo nō sunt vlle. j. Johis. j. Et ideo tale bonū nullo viciari potest. cetera vero omnia bona ex ipo sunt. Fecit igit omnia summa sapiētia. et summa bonitate eadem conseruat. fecit inquā ea vt essent. et hoc ipm esse earuz bonum est. Nam vt dicit Augꝰ. in libro de vera religione capit. xx. Ipm quātūcūqz esse bonū est. ꝙa procedit ab illo summo bono. q̄d summe bonū est. Ulū fm ipm. ꝛ si sit aliq̄d minimū bonū. tamē bonū est. ꝙa ex deo est. Nam omne bonū aut est deus. aut ex dō est. ergo ex deo est etiā minimū bonū. Hec Augꝰ. Et ꝙa vt dicit Augꝰ. in libro suppurationū parte. iij. Deus est vera ꝛ sūma vita. a quo ꝛ per quem omnia viuūt q̄cunqz bene viuūt. deus est pulchrū bonum a quo ꝛ per quem et in q̄ pulchra et bona sunt omnia. ideo nō immerito cōcluditur ꝙ omnibꝫ dedit esse. et bonum esse. et pulchrum esse. ac per hoc fateri oportet. ꝙ cuz ꝓfecta sunt eius opera vt dicit Deuter. xxxij. nec a bono potest esse quicqz malī. eo ꝙ iuxta salutoris testimoniū nō potest arbor mala fructus bonos facere. nec arbor bona fructꝰ malos. Matthei. vij. Recte igitur turbe admirantes bonitatem dei in eius operibus dicunt. Bene omnia fecit. Uerito autem hoc turbe confitentur de christo circa operatiōem miraculorūz eius. Nam licet omnia bene fecit. ea in esse producendo et creando. nō tamen ita admirabilis apparuit sicut in operibus reparationis. eo ꝙ fm Augusti. super Johem. illa opera creationis quo totum mūdum cōdidit et administrat assiduitate vilnerūt. propter quod dicit Hugo libro. iij. de archa Noe capit. v. ꝙ quia mens humana visibilibus assueta nescit tam cito ad inuisibilia ꝓsurgere. ideo volnit ipe etiam quedaz visibiliter exhibere miracula. in quibꝫ nostrū affectum erudiret. et suam nobis caritatem cōmendaret. Hec autem sunt illa specialiter que ad reparationem hominis pertinēt. Plaz que ad conditiōem seu creationem facta sunt. magnam nobis opificis potentiam indicant. ea vero que ad redemptionez hominis facta sunt. precipue ad caritatem spectant. Hec enim operatus est christus. vt qualem haberet erga nos dilectionē ostēn

deret et nos ab amore mūdi huius ad amorem suū reuocaret. Hec ille. Quia igitur curatio infirmitatū et amotio defectuum in languidis. surdis. mutis. claudis. cecis. et aridis. quib⁹ christus sanitatem exhibuit. opus magne caritatis et pietatis dei erga hominē peccatorē aperte ostendebat. non valentes turbe contineri a laude dei in quendā prius stupore et ammiratione conuerse dicūt. Bene oīa fecit. In quib⁹ verbis tria tangūtur ad cōmendationem diuine bonitatis. Primo nanq; describitur eius oīpotentia qua cūcta creauit Cum dicit. Oīa. Secūdo ei⁹ sapientia per quā oīa gubernat et regit Cum dicit fecit. Tertio ipsi⁹ benignitas et misericordia per quā oīa reparauit. cum addit bene. In primo ostendit patris virt⁹ z magnificentia. In secūdo sagax filij dei prudētia. In tertio spiritussancti exuberās clementia zc.

¶ a ¶

Dixi primo q̄ in verbis pmissis describitur diuine bonitatis oīpotentia qua cūcta creauit. in quo ostenditur dei patris virtus z magnificentia. Magnitudo enim potentie mensurat fm magnitudinem operis. Unde quantū est opus factuz ab aliquo. tanta ei⁹ est potentia. quia ergo deus infinitam potentiā ostendit creando oīa ex nihilo. ideo dicit esse magnus in potentia. Tanta cīm est potentia dei in puluere q̄ ea intellectus human⁹ non potest cōprehendere. vt dicit Alexander nequā. Et si sic est infinita potentia in puluere vel in atho mo qui est in sole. quanta est in toto celo z tota terra. Quis sufficit cogitare. Hec igit dei potentia sic creauit oīa bona in suo esse. vt nihil mali culpe creauerit. quia de eo dicitur. Vidit deus cuncta que fecerat. et erant valde bona. Sed cur fecit ea ita bona et ita magna. nisi vt dicit Isidor⁹ libro primo de summo bono cap. iiij. vt considerem⁹ magnitudinem eius et ex paruis magna. et ex visibilib⁹ inuisibilia. et ex pulchritudine factorū factor et creator cognoscatur. Unde sicut ars in artificem retorquet laudem. ita rerū creator per creaturā suam laudat. et quanto sit excellentior ex ipsa operis conditiōe monstratur. Ex pulchritudine enim circūscripte creature. pulchritudinem suam que circūscribi non potest. facit de⁹ intelligi. vt ipsis vestigijs homo ad deuz reuertatur quib⁹ auersus est. vt quia per amorem pulchritudinis creature a creatoris forma se abstulit. rursum p creaturaz et ei⁹ decorē ad creatoris pulchritudinē reuertat. Hec ille. Notāter aūt dicit prophet. Vidit cuncta que fecerat. z erant cūcta bona. Creatura enim singularis quelibet tm̄ bona est in se. sed vniuerse creature simul sumpte et considerate in se valde bone sunt. quia fm Isidorū libro primo de summo bono ca. viij. Et membra singula corporis licet sunt bōa. tū mag⁹ bonum faciūt dū singula in vno corpore pulchro et apto consistūt. Hec ille ¶ Sed diceret q̄s. Ex quo deus fecit creaturas bonas. vnde ergo venit malū in creatura et precipue in homine. quo viciata est humana natura. aut quare sic male viciata est z ill a bonitate in qua creata est non persistit. Ad q̄d bene respondet beat⁹ Augustinus in libro de vera religione cap. xx. Ex oīa que vician̄ bona sunt. q̄q; ipm vicium et mors malū sit. ipm ergo vicium maluz est. quod generatū est in natura hominis bona. Nam dicit Aug⁹. in libro Enchiridion cap. xiij. Nihil aliud est corruptio q̄z boni exterminatio. ex bonis igitur mala orta sunt. Quomō aūt orta sunt mala ex bonis ostendit triplici exemplo. Primo exemplo aque. Nam vt dicit Augustin⁹ in libro de vera religione cap. xxij. Aqua malū non est nec animal quod in aere viuit. Naz substātie sunt. sed malū est voluntaria precipitatio in aquam. et suffocatio quam mersus homo patit. Secūdo idem exemplificat i stilo ferreo. Stilus ferreus alia parte qua scribam⁹. alia parte qua deleamus a fabro factus est. et i suo genere pulcher ad z vsum nostrū accōmodat⁹. Et si q̄spiam ea parte scribere qua deleat et ea velit delere qua scribitur. nullo modo stilum malum dicimus. sed ipm factū scribentis iure vituperatur. Tertio ostendit idem solis exemplo q̄a si quis meridianū solem intueatur repcussi oculi turbabunt. Ideo aut sol maluz erit. aut oculi. nullo modo. sunt enim substantie. sed malū est inordinat⁹ aspectus. z ipsa que seq̄tur turbatio. quod malū non esset si oculi congruenter lucem aspicerēt. Ex bis igitur infert Augustin⁹ q̄ vicium

primū rationalis anime non est aliūd nisi volūtas faciendi ea q̄ verat sūma et intima veritas. q̄d tūc fit fm eum ibidem. quādo anima rationalis diligit illud bonū quod infra ipam ordinatū est. et per hoc concludit q̄ actus diligendi creaturā huiusmodi est ipm peccatū. et hoc malū est. nō autez illa res est malū. sed malū fuit circa eaz diuini precepti transgressio. Propter q̄d dicit idem ibidez cap. xxiij. Q̄ omnis corporea natura. si tantūmodo possideat ab anima q̄ diligit deū bonū est in infinitum. z si anima recognito creatore ipi vni se subiecerit. et cetera propter eū subiecta sibi esse presenserit nullū maluz anime erit. Quare aūt domin⁹ sic permisit boez viciare naturam suaz et non cōseruauit eū in illa bonitate qua eū creauit. dicit Bernard⁹ in lib. de libero arbitrio Q̄ de⁹ non creauit ideo hominē vt peccaret. sed vt glorioſior appareret si non peccaret cū peccare posset. Sicut miles bellare permittitur et arma sumere. nō vt se occidat vel moriatur. sed vt victoriā obtinens coronā haberet. Hec ille. Ex his iam colligūtur duo dicta memorie digna. Primū est q̄ malū non est a deo formatū. tam in angelo malo q̄s in homie primo. Nam licet deus creauit z formauit angelū bonum. non tamē formauit angelum malū. sz tm̄ creauit. Similiter de homine dicendū est. Istud patet per Isidorū libro. j. de summo bono cap. viij. vbi expresse dicit. bonos angelos non tm̄ creauit. sed etiā formauit. malos vero creauit tm̄. sed non formauit. hoc et de hominib⁹ accipiendū est. Secūdo ex hoc elicitur q̄ licet malū a deo nō sit creatū nec formatū. tamē a diabolo nō est creatū sed inuentuz Sicut dicit ibidem Isidorus cap. ix. Ex hoc iā patet q̄ malū est nihil. quia sine deo est factum. cū deus malū non fecit. permisit autez deus malū vt ex contrarijs malis bone nature decor emineret. Ex hoc concludit Isidor⁹ q̄ creatura omnis ex nostro bonorsu bona. ex malo mala dicit. Reuertamur tm̄ ad propositū a quo modicū digressi sumus. et videam⁹ diuinā bonitatē quā ostendit in sua potentia creando omnia propter hominē. Nam pro conseruatione hominis omnia facta sunt. Fecit enim deus celuz empireū. vt ibi habitares. fecit celū aqueuz. vt ibi feruorē celi sideret temperaret. fecit celū stellarū. vt per generationē quā causat multiplicari posses. fecit solem. vt die tibi faceret. fecit lunam z stellas ne nocturne tenebre te grauarent. fecit ignem ne a frigore deficeres. fecit aerem. ne cor suffocatione periret. fecit aquā ne te sitis perimeret. et vt a te sordes excluderet. fecit terrā omnibus bonis plenaz. vt quod vite deperiret repararet. Multū ergo deus est amādus pro talib⁹ qui propter hominē omnia bene fecit. Sed heu dolenduz nimis est q̄ multi relicta bonitate creatoris creature adherent. z a bono eterno ad temporalia. a spirituali ad carnale. ab intelligibili ad sensibile. a sūmo bono ad infimū dilapsi sunt. vt dicit Augu. in libro de vera religione cap. xxij. Ex quo puenit homini vt dicit idez cap. xxiij. Q̄ omnis creatura corporea sit illud quod p. Salomonem dicit. Uanitas vanitatū et omnia vanitas. Temporaliū vero specierū multiformitas ab vnitate dei hominē lapsum. per carnales sensus diuerberat et mutabili varietate mltiplicat eius affectū. ita q̄ et hoc facta est habūdantia laboriosa. z si dici potest. copiosa egestas. dū aliud sequitur z nihil cū eo permanet. Hec ille.

C B C

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis describit diuina sapiētia per quā omnia gubernat et regit. In quo declaratur filij dei sagax prouidentia Cū dicit. Fecit. Sicut enim ad personam dei patris pertinet potentia sic ad filiū eius sapientia. Unde sicut de⁹ pater potentia omnia facere potest. ita ea que facturus est nō nisi per sapientiā suaz que est filius suus vnigenitus et indiuisus cū eo in maiestate. omnia fecit. omnia enim per ipsum facta sunt Johis. j. Et p ipsuz sunt omnia Romanorū. xj. Sicut igitur deus pater omnia fecit per filium. ita eadem gubernat et regit per ipsum. Prouerbio. viij. Per me reges regnant. Attingit enim a fine vsq̄ ad finem fortiter et disponit omnia suauiter Sapie. viij. Unde omnia bene fecit in regendo. Ex quo patet q̄ omnia subduntur ordinationi diuine. et q̄ deus ea disposuit misericorditer. Istud patet per verba Salomonis. Primum cum dicit. Attingit a fine vsq̄ ad finem fortiter. Secundum cum dicit. et disponit omnia suauiter

niter. Sed diceres. erquo deus dispo/nit omnia et gubernat fortiter. quomodo ergo in mundo sunt multa mala. et etiam si omnia gubernat tunc nihil fieret a casu contra philosophū. ij. phisicorū. Ad quod dicendum est fm Robertum Holgot sup librum Sapie capitlo. viij. in principio. q deus est causa efficiens omniū et etiam finis. et sic omnia efficit ꝓpter se. Unde sicut ad honorem suum congruit. omia in se dirigit sicut in finem. Hoc autem est gubernare. scilicet dirigere res in finem aliquem intentum. Est tamen sic gubernator omniū q gubernat mediantibꝫ causis secundis. Unde corpora grossiora et corrupti/bilia gubernat p celestia corpora. et corpora celestia p angelos siue intelligētias. Cuius ratio est. quia maioris bonitatis communicatio est si efficiens et gubernās causalitatem efficiendi et gubernādi aliis subordinate cōmunicet ꝙs si superiora puarentur ab inferiorum gubernatione. z omnia p ipm immediate gubernaret. Et ideo ad ostendendam suam ꝓfectionem in causando et cōmunicando ꝓfectionem suam creature. cōmunicat gubernationem creaturis aliarū. et p hoc patet q si ipe solus immediate singula gubernaret et ageret. nihil male fieret. Sed quia idem effectus a deo fit bene. ab homine male. a deo iuste. ab homine iniuste. Ergo non omnia fiunt ordinate in mūdo. Sicut in exēplo. si dominus dicat seruo. trabamus leniter cordam istam. sic q eam non frangamus. z seruus trahens eam rumpit et frangit. Ista fractio est a domino et a seruo. z tamen seruus peccat z male facit et nō domin⁹. Sic deus statuit q creature rationali vult cooperari in suis operationibꝫ. vt cursus nature maneat quem instituit. sine quo nulla res potest aliquid agere. imo nec esse p momentū nisi ipe conseruaret. Quādo igitur creatura rationalis facit contra legē a deo sibi prefinitam. cuius a deo gubernetur et conseruetur. et deus eidem generaliter cooperetur sicut cooperatur igni comburendo. soli lucendo. tamen creatura male facit legem transgrediendo. nō autez deus. qui sic facit sicut lex sua statuit. Unde patet q quo ad deum nihil est a casu. sed bene quo ad causas secūdas. sicut ponit exemplū de domino qui mittit duos famulos in negocijs. ordinans q vterqꝫ obuiet alteri certo loco et tempore. quorum neuter scit de alio. Iste concursus famulorum dicitur a casu respectu vtriusqꝫ famuli. et tamen est per se intentus respectu domini. Sed quomō deus omnia ordinat in se vt in finem. cum mala nō possunt in eum ordinari. quia nō est cōuentio lucis ad tenebras. nec christi ad Belial. ij. Corinth. vi. Dico q fm Augustinū libro Enchiridion cap. x. Malus ordinat in deum non p se sed per hoc q cōmendat bonum. Nam malū bene ordinatum et suo loco positū cōmendat bonum vt magis placeant. et laudabiliora fiunt bona dum cōparantur malis. Hec ille. De secundo quomō deus disponit omnia suauiter patet. quia omnia que fiunt a deo cū magna tranquillitate fiunt et cū maxima māsuetudine. Psalmista. Suauis dominus vniuersis. et miserationes eius super omnia opera eius. Sed diceres. Quomodo deus gubernat misericorditer omnia. cū parulos nō baptizatos punit eternaliter p peccato originali. videtur ergo q in illos nullam exerceat misericordiam. Ad quod dicendū est. q deus in hoc apparet omia bene et misericorditer facere. qa tribuit bonis vltra merita et malis citra. Unde sicut apud nos misericordia apparet per hoc q indigenti bene faciamus. sic in deo apparet misericordia magna in gubernando omnez creaturam. que eo indiget. et sine eo subsistere non potest. et ideo cum omnia de sua gratuita voluntate cōseruat omnibus misericordiaz impendit. et qa deus est bonitate sua nobis impendit bona et punit nos. p nostra culpa. ideo dicitur sibi proprie cōpetere misereri. et quasi improprie punire. Quautez parulos punit eternaliter p peccato originali. dicendum est q in hoc apparet eis misericordia. quia non solum posset infligere carentiam visionis sue. sed posset omnes anihilare si vellet. et in hoc agit cum eis misericorditer q esse humanum habent. et viuunt sine pena sensus. Trenorū. iij. Misericordie domini q non sumus consumpti. Et tantum de secūdo.

Dixi tertio q in verbis premissis tangitur diuina benignitas per quam cuncta bene reparauit cum dicitur. Bene. Circa quod scien/

dum q̄ licet deus oīa bene fecisset in p̄n cipio creationis. tamē homo culpa sua bo num conuertit sibīpsi in maluz. et per ab/ usum reruz male se cepit habere in seipso. Et hoc septupliciter. Nam primo quia cō tra creatorē se extulit in altum. ideo se ma/ le cepit habere. sicut puluis eleuatus in al tum. Istud figuratur ī filia chananee mu lieris. De qua dicit mater sua. Filia mea male a demonio vexatur. Filia nr̄a est ani ma nostra. que male vexata est a diabolo. quādo in superbiā fuit per eum eleuata in paradiso. Secūdo male se habet homo p̄ inuidiam. sicut male est actori quem opus suum rodit. sicut Cayn cepit se male habe re p̄pter inuidiam contra fratrē Genes. iiij Tertio male se habet homo p̄ iracundiaz. sicut ille qui inquietat alios et se. Judicuz xj. Tu contra me male agis indicens mi bi bella iniusta. Quarto male se habet ho/ mo per auariciaz. sicut male est ydropico. qui quanto plus bibit. tanto plus sitit Ec clesiastici. iij. Cor durum male habebit in nouissimo. Quinto se male habet accidio/ sus. sicut paraliticus q̄ habet membrū pa/ raliticum quo nō vtitur Matth. viij. Puer meus iacet in domo paralitic⁹ z male tor/ quetur. Sexto se male habet luxuriosus. sicut se male habet lunaticus Matth. xvij Domine miserere filio meo quia lunatic⁹ est. et male patitur. Septimo male se ba/ bet gulosus. sicut ille q̄ grauat nimio pon dere. Psalmista. Temptauerunt deuz. vt peterent escas animabz suis. et sequit. Et male locuti sunt de deo. Quia igitur se ho mo sic male habuit et de bono malū fecit. venit filius dei et oīa per hominem ma/ le facta bene reparauit. vt de eo bene dice/ rent turbe. Bene omnia fecit. quod expri/ munt in quo bene fecit. cum addunt. z sur dos. scilicet prius fecit audire. reparando auditū. et muros scilicet prius loqui. repa rando ozis organū. et reddendo loquēdi officium. Et quia christi aduentus in mū/ dum per quem reparauit oīa infecta. fu it ex magna caritate. vt dicit Apostol⁹ ad Titum. Caritas autem attribuitur spiri/ tuisancto. ideo congrue dicimus q̄ opera tione spiritussancti per filiuz dei. quoz um vna est volūtas et inseparabile opus. om/ nia bene facta sunt. Hec autē bonitas re/ parationis apparet in tribus. Primo in h̄ quia humanuz genus de seruitute diabo li redemit. Nam homo propter peccatum erat seruus diaboli. et se deo subtraxerat. quia ergo nullus potuit hominē redime/ re de ista seruitute. venit filius dei. et nul/ lis meritis exigentibus humanis. se p̄ ho/ mine obtulit in precium. Unde Luce. xix. dicit. Venit filius hominis quereret z sal/ uum facere quod perierat. Secūdo mun dus erat cecus et tenebrosus. vt et se z cre atorem suū non cognosceret. Isaie. j. Co/ gnouit bos possessorem suū. et asinus pre/ sepe domini sui. Israel autem me non co/ gnouit. venit ergo filius dei et illumiauit tenebras nostras. Ephesioz. v. Eratis ali quādo tenebre. nunc autē lux in domino. Unde ipe de se dicit Johis. viij. Ego sum lux mundi Isaie. lx. Uenit lumen tuū hie rusalem. Tertio homo erat frigidus. z de um amare non poterat. ideo venit christ⁹ z attulit ignem spiritussancti quo incendit corda nostra. vt eū ardentius diligamus. Luce. xij. Ignem veni mittere in terram. et q̄d volo nisi vt ardeat. Unde Richard⁹ in libro de trinitate. Spiritussanc⁹ spiri/ tum rationalē intrat. ipius affectū amore diuino inflāmat. et in similitudinem suam transformat. vt auctori suo amorē quē de/ bet exhibeat. Quid enī spiritussanc⁹ est ni si ignis diuinus. q̄a sicut ignis contra fer/ rum. sic ipe contra cor durū fedum ac frigi dū agit. Nam feditatē abstergit. duriciem emollit. et frigiditatē in caliditatez conuer tit. Hec ille. Bene igit spiritussanctus om nia reparauit p̄ incarnationē christi. q̄a ser uum redemit. cecū illuminauit. frigidū ca/ lefecit. insup in euangelio surdo aperuit au ditū. et muto loquelā restauravit. itaq; mi rificauit misericordiā suā sup hominē quē tantis bonis dotauit et honorauit. vt pro pter eum oīa bene repararet Sed certe hanc bonitatē pauci recognoscūt. Nam li/ cet deus ostendit suam caritatē. veritatez et bonitatem. tamen auari negant deum z suam caritatē in hoc q̄ ipe apparuit in for/ ma pauperis. ostendens indigentiaz et pe tens caritatē. Ipsi vero euz in paupere cō temnunt. Sed certe istos negabit in iudi cio sedens Matth. xxv. Amen dico vobis Nescio vos. Et Matth. x. Qui negauerit me coraz hominib⁹. negabo eum coraz pa/ tre meo. Secūdo non noscunt deum nec

ēius bonitatē p̄sumptuosi z nimis audaces. q̄ in nullo diuine se cōmendant bonitati. nec ab eo petūt auxiliuz. Sicut petr⁹ q̄ cōfidens de p̄pria fortitudine ter christum eadez nocte negauit. Taliter contingit istis. q̄ de suis meritis confidūt. q̄ tandem miserabiliter cadunt. Unde Job. xxxj. Si osculat⁹ sum manū meaz que est iniquitas et negatio contra deū altissimum. vbi dicit Brego. Osculari manū est bonū vel nature vel gratie a deo concessum. meritis būanis attribuere. Si ergo q̄ bonuz q̄d habent non deo sed sibi attribuunt videntur deū negare. ſm Robertū Holgot super librū Sapie cap̄. xj. Et hi nō possūt dicere. bene deus oīa nobis fecit. q̄a nō deo sed sibi laudem attribuunt. Et hi sūt peiores pharisco. De quo Luce. xviij. dicitur. Q̄ gratias egit deo de bonis q̄ habuit licet ad vanaz gloriaz. Isti aūt nec gratias agunt deo sed sibip̄is attribuūt. Tertio non cognoscūt diuinam veritatem malici/osi et fallaces. cuiusmodi sunt falsi testes. falsi iudices. falsi p̄curatores. qui scienter veritatē negant. nec eā ꝓgnoscūt vbi opus est. Tales ergo non confitentur q̄ de⁹ omnia bene fecit. scilicet vera. quia veritatem suprimūt et falsitatem extollūt. Nos igitur fratres cognoscamus tantam diuine pietatis caritatem q̄ nos dilexit. bonitatē qua nos bonos fecit et mīra alia dona cōtulit. veritatem qua falsitatē a nobis effugauit. cōfitentes corde. ore et opere. quia omnia bene fecit. vt tandē per opera gratie lumine facto pueniamus ad bona glorie. Qđ nobis dignetur p̄stare dom⁹ noster iesus christ⁹. Amen.

¶ Dominica. XIII. post trinitatis. I.
¶ Sermo CVIII.

Beati oculi qui ui

b dent que vos videtis Lu. x. Sicut dicit Isido. libro. ij. cap̄. j. de summo bono. Omnis q̄ ſm deuz sapiens est beat⁹ est. Beata aūt vita ſm ipm cognitio diuinitatis est. Hec ille. Und saluator ad patrē loquens ait Johis xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscant te solū deū verum. Quod pulchre tractans ibidem Aug⁹. dicit. Infelix q̄ oīa nouit z te nescit. beatus aut̄ qui te nouit et illa nouit. nō ꝓpter illa beat⁹. sed ꝓpter te solū. Hec ille. Et q̄by patet q̄ beatitudo beatoz viatoz q̄ habet in p̄senti p fidem consistit in vera noticia diuinoz. Un Hieremie. ix. dicit. In hoc glorietur q̄ gloriat scire z nosse me. Ubi glosa dicit sic. Scire z nosse. scz cognitione pfecta. q̄ consistit in fide pficiente intellectū et coniūgente deo affectū. De qua cognitiōe Sap̄. xv. dicit. Nosse tꝫ summata iusticia est. z scire iusticiā et virtutē tuā radix est immortalitatis. vbi dicit glosa Rober. Holgot. Q̄ scire. i. credere dilectionē iusticiam et virtutē tuam radix est. i. principium immortalitatis et beatitudinis sempiterne. q̄si di. q̄ habet formatam fidem caritate. q̄ tu es vere iustus et vere pius. ille habet radicem beatitudinis. De hac radice loquit̄ Aug⁹. sup Joh̄em dicēs. Sicut in radice arboris nulla prorsus apparet species. z tamen quedā est in arbore pulchritudinis z decoris ex illa p̄cedit. sic ex fidei humilitate q̄dā meritū beatitudinis aīa suscepture est. ex fide sicut ex fundamento p̄cedit. vnde signāter dicit q̄ fides est radix immortalitatis. z p ꝓsequens beatitudinis. Hec ille. Ille ergo vere beat⁹ dicit in p̄senti qui veram noticiā de deo habet. q̄ deuz super oīa diligit et eū sequi intēdit. Cuiusmodi erant Apli quos christ⁹ cōmendans in verbis thematis dicit. Beati oculi. vt ptz in textu p̄sentis euāgelij. Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis. In q̄by verbis cōmendant apli de pfecta noticia deitatis. Ipsi em̄ videbant illud ocul' corporeis. scz hūanitatem xp̄i. sed credebāt aliud. z videbant oculis cordis scz diuinitatē xp̄i. Jō eis dr Beati oculi q̄ vident scz exteri⁹ hūanitatē. z credūt interi⁹ diuinitatem. Tria igitur hic describunt. Primo nāq̄ describit recte credentium meritum p̄miale. Cū dicitur. Beati. Scdo cōmendat instrumētū p q̄d merek visibile. quia oculi qui vident. Tertio subinfert obiectū desiderabile. cū dicit. Que vos videtis. ¶ A ¶

Dixi primo q̄ in verbis p̄missis describitur recte credentium meritū p̄miale. Cum dicitur. Beati. Est autem sciendū q̄ tripliciter boes dicunt beati. Quidā em̄ sūt beati fallaciter z nuncupative tm̄. vt seculares et mundani. Alij dicuntur beati veraciter

z gratuite. vt christifideles z electi dei. Ter
rū sunt beati eternaliter z glīose. vt anime
sanctorum z ciues celestes p̄clari. De p̄ri
mis dicitur in p̄s. Beatus dixerunt pp̄lm
cui hec sunt. Et p̄emittitur p̄mptuaria
eorū plena. eructantia ex h̄ in illud. Oues
eorum ferose habundantes in gressibꝫ su
is. boues eorum crasse. Non est ruina ma
cerie zc. Ubi p̄phēta beatitudinē secula
rium. eo q̄ abundāt temporalibꝫ z p̄spe
rantur in omnibꝫ. nullā aduersitatem ha
bentes. Est ergo beatitudo ista secularius
in voluptatibꝫ. diuitijs. honoribꝫ. sed cer
te hec beatitudo est fallax et seductoria et
nunq̄ vera. Unde Salomon Eccl̄iastes
post̄q̄ dixit. Dixi in corde meo vadam z af
fluam delicijs scilicet exquisitis delectatio
nibꝫ. et fruar bonis. statim subdit. Et vidi
q̄ hoc quoq̄ eēt vanitas. Ecce fallacia hu
ius beatitudinis. Et vere vanitas. quoni
am tales delicie nō satiant imo fastidium
generant. p̄out ait Gregor⁹ sup euāgelia
libro. j. Omelia. xvj. Ideo idez Salomon
ibidem ostendens hanc fallaciaz dicit. Ri
sum reputaui errorē. z gaudio dixi. Quid
frustra deciperis. ecce fallacitas. Nam ſm
Aug⁹. Error est alterius p alterō approba
tio. Anima ergo effundens se per gaudiuz
terrenū et voluptuosum approbat tale gau
dium vmbraticum et momentaneū p̄ove
ro. igitur decipitur. Unde Hugo super li
bro p̄dicto dicit. Q̄ anima decipit cum
delectatur in rebꝫ nociuis. et bene sibi pu
tat cū male est. Item decipitur cū p̄sentiū
um delectationū occupatione inuoluitur.
et ne futura mala considerare valeat impe
ditur. Item frustra decipitur. quia falla
cis boni gaudia in quibꝫ exultat tantis a
maritudinibꝫ āmixta sunt. vt iure displice
re debeant. et si debeant semper p̄manere.
Uel frustra decipitur cū non videt maluz
quod patit. et cū non p̄uidet malum q̄d
patietur Job. xx. Gaudium hypocrite ad
instar puncti. Et vere tales decipiuntur.
quia Job. xxj. dicit. Q̄ tenent tympanuz
et gaudent ad sonitū organi. Ducūt in bo
nis dies suos. et in puncto ad inferna de
scendunt. Et philosophus. iij. Ethicoꝝ di
cit q̄ multis puenit deceptio p̄pter delecta
tionem. Hec cautē deceptio est mortifera z
venenosa. Nam sicut venena nō inficiunt
nisi circumlinita dulcedine. Ita voluptā
tes maxime mixte delectatione. vt ait Hie
ronym⁹ epistola. lxxxix. Propter quod de
eis p̄rouer. xxiij. dicit p̄ similitudinez. Ne
intuearis vinū q̄n flaueſcit. Ingredit blan
de. et i nouissimo mordebit vt coluber. Ex
quibꝫ patet primo q̄ beatitudo terrenorū
est deceptoria fallax et dolosa. patet quia ē
instabil⁹ et momentanea. Juxta illud Pro
uerb̄. j. Prosperitas stultorum perdet eos
ideo concludit Gregor⁹ in pastora. ca. xx
viij. et Boecius secūdo de consolatu cap̄. j.
Q̄ non est gaudium de rebus que subijci
untur fortune p̄pter eorum instabilitatem
Unde Seneca epistola. iij. dicit. Suspe
cta sunt munera fortune. eo q̄ nō sunt ali
ud nisi vsitata beneficia et insidie. Et idez
Seneca Epistola lxxx. Quis voluptatis
fructus que cū cessauerit videtur non fu
isse. Et epistola. xxvij. dicit. Q̄ res inquie
ta est mūdana felicitas. Similiter loquit
Ualerius max⁹ in lib. vj. in fine. Fragu
ca inquit et fragilia pluribus trepidis. id
est caducis z dubijs consentanea sunt ista
que vires atq̄ humane opes vocant. Af
fluunt subito. repente dilabūtur. in nullo
loco. nulla in p̄sona stabilibus radicibꝫ in
nixa et fixa consistunt. sed incertissimo fla
ctu fortune huc atq̄ illuc acta. etiam quos
sublime extulerunt improuiso recessu de
sticutos p̄fundo cladium. id est calamita
tum miserabiliter immergunt. Itaq̄ neq̄
estimari neq̄ dici bona debēt que inflicto
rum malorū amaritudine desiderium sui
displicent. Hec ille. Et ibi ponit exempla
de potentibus qui fuerunt prosperati. et
postea calamitatibus afflicti. Unō narrat
de vno cui nihil aduersi accidit. nomīe po
licratus. dux Samiorum. qui etiam p̄o
iecit ex industria anulum in profundū la
ci. ad experiendum si aliquid accideret q̄d
displiceret et statim fuit captus piscis z p̄
sentatus ei z anulus inuentus. Iste tamē
postea fuit cruci affixus. et in ea putrefact⁹
quem horrentes darij. p̄fectus crucifi
xit. Ex his consequenter infero q̄ prospe
ritas continua temporalium manifestum
est damnationis indiciū. Istud patet ſm
Gregoriuz super illud Job. xxxv. Clama
bunt et non exaudientur. vbi xxvj. moral.
dicit. Manifestum indiciū damnationis ē
q̄n affectantes iniq̄tates subsequēs fouet
effect⁹. Hec ille. Ex q̄bꝫ finaliter infero q̄ hꝫ

tudo terrena magis proprie dici debet miseria q̃ felicitas. et impropriissime t abusiue dicit beatitudo. vt dicit Seneca epistola. rc. Voluptates crudeles sunt in suos amatores et inexplebiles. ḋa vt dicit. lxxvj. epistola. Appetit⁹ earū est similis cani. q̃ portans in ore panem. q̃ primū aliū videt amittit primū. Istud patet expresse Ecclesiastes. vj. vbi enumeratis prosperis ḋbus dz mūdanoz. subdit. Hoc vanitas t magna miseria est. Quod exponit Hugo ratione afflictionis in laborando. ꝓseruando t amittendo. Et vere magna miseria est talibꝫ m Hugonē. ratione auersionis a bono incōmutabili. Quia dicit Aug⁹. de ciuitate dei li. xiij. Magna miseria est homīnō esse cum deo. sine quo nō potest esse. et quia talis homo affectu inordinato nō est cum deo. ideo est in magna miseria. Item est miseria ratione cōuersionis ad bonum cōmutabile inordinate dilectuz. vt ait enī Aug⁹. libro. j. de libero arbitrio. Miser ē qui inberet que amittere potest inuitus. Item est miseria talis ratione priuatiōis iusticie. vt eni dicit Augusti. vbi supꝫ. Omnis q̃ non est in iusticia miser est. cuiusmodi est auarus. De quo dicit. Nihil est iniq̃us q̃ amare pecuniaz Eccli. v. Item est in miseria ratione sue cōfuse deordinationis in seipo. Quia ait Augusti. vbi supra. Appetitus bestialis cū non est nomen substātie. miserū facit. Talis autem est diligentium terrena inordinate. Unde pro omnibus istis dicit Apocalip̃. iij. Tu dic̃s quia dines sum. et nullius egō. et nescis ḋa miser es et miserabilis cecus et nudus. Bene igit̃ dicit Isaie. iij. Populi meus qui te beatum dicunt. ipsi te decipiunt. Et ponit hic opinionem illā esse reprobatam q̃ ponit beatitudinem in prosperis. sicut epicurus prout recitat Anselm⁹ libro. xj. dicēs. Epicurus dicit voluptatem summuz bonū. Aristenes autem socraticus dicit voluptatem summū malū. Zenon autez censuit voluptatez indifferentem. Certolaus peripateticus dicit malū. et mala parare. scilicet iniuriā. diffidentiā. obliuionē t ingratitudinem. et iste bene dicit. Un Tullius de senectute ca. v. dicit. Nulla pestis capitalioz voluptate. ipa enim capiunt homies. sicut pisces hamo. Secunda beatitudo q̃ beati sunt quidam veraciter et gratiose vt christifideles et electi dei. De q̃ dicit Psalmista. Beat⁹ homo cuius est auxiliuz abste. ascensiones in corde suo disponit. Et hec est beatitudo q̃ cristit in cognitiōe dei per veram et sincerā fidem et amorem purū. De quib dicit in Psalmo. Beatus populus cui⁹ domin⁹ deus eius. Et de hac dicit hic. Beati qui vident scilicet deū. per fidem t spem. sicut dicit Apostolus. j. Corinth̃. xiij. Videmus nūc per speculuz t in enigmate. Tria enim disponūt hominem ad hanc beatitudinē. scilicet altitudo sapientie diuine. sanitas seu sinceritas conscientie. et sublimitas virtutis. Unde Ambrosius libro de officio dicit. Dico beataz vitam consistere in altitudine sapientie diuine. sanitate conscientie. et virrutis sublimitate. Hec ergo beatitudo est christifidelium. per quā hic deum suū per fidem cognoscunt. Juxta illud quod dicit saluator Johānis. xvj. Beati q̃ non viderunt t crediderūt. Sunt enim beati propter meritū. ḋa illa fides habet meritū cui humana ratio nō prebet experimentū. vt dicit Gregoz⁹ ibidez. Ne sunt diuitie christianoz. isti honores. Nectora christifideliuz substātia. qua maioz excogitari nō potest. Unde Aug⁹. in libro de verbis domini dicit. Nulle maiores diuitie. nulli honores. nulla huius mūdi est maioz substantia q̃ est fides catholica. que peccatores homies saluat. cecos illuminat. infirmos curat. fideles iustificat. penitentes reparat. et oñes ī eterna hereditate collocat. Hec ille. Propter quod hanc fidez vocat Ambro. in libro de virginitate thesaurum oñib opulentiozem. quia omnes eternaliter ditat. De tertia beatitudine qua beati sunt sancti eternaliter in gloria dicitur in Psalmo. Beati q̃ habitant in domo tua domine. in secula seculoꝝ laudabunt te. vbi sancti deū vident. non iam per fidem aut spem. sed p̃ speciē propriā et facie ad faciē. j. Johānis. iij. Videbim⁹ eū sicuti est. Et Apostolus. Tūc cognoscā sicut et cognitus est. Unde Bernar. in quodaz sermone. Tripliciter in illa eterna beatitudine perfecta fruemur deo. videntes eū in oñib creaturis. habentes eū in nobisipsis. et quod his omnib ineffabiliter iocundius atq̃ beatius est ipsam quoq̃ cognoscentes in seipa trinitatem.

Dixi secūdo q̄ in ver/bis p̄missis cō/mendatur instrumentū visibile per quod fides meretur beatitudinem. Cū dicitur. Beati oculi q̄ vident. Et non est hic tm̄ in/telligendum de oculis carnis sed cordis. De quib⁹ dicitur Eccl̄iastes.ij. Oculi sapi/entis in capite eius.id est intentus cordis totalis fidelium est in x̄po tanq̄ in capite a quo recipiunt fidem ⁊ caritatē.sicut sen/sum et motus a capite. Talis fuit dauid q̄ de se ait. Oculi mei semper ad dominum. Solet enim dici.vbi amor ibi oculus.ideo sancti debēt h̄re oculos suos eleuatos ad deus.nō sicut illi de quib⁹ dicitur. Oculos suos statuerunt declinare in terram. De/bent autē oculi nostri dirigi in deus ⁊ ip̄m semper videre et contemplari triplicit̄er. Primo sicut in libr̄ū in quo discam⁹. Se/cundo tanq̄ in subsidium in quo confida/mus. Tertio tāq̄ in speculū in q̄ cognosca/mus. Primo itaq̄ oculi nostri debent diri/gi in deum tanq̄ in libr̄ū in quo discam⁹. De quo dicitur Exodi.xxij. Quasi moni/mentū erit ante oculos tuos.et vt lex do/mini semp sit in ore tuo. Hic liber haben/dus est semp ante oculos cordis p̄ medita/tionem.in ore p̄ locutionem. in manu per operationē. In hoc libro tria scribuntur. lamenta penitētie.carmen miserie.et ve in/stitie. Secūdo debent dirigi oculi nostri. in deum tanq̄ in subsidiū in quo confida/mus. De quo dicit Isaias.xxvij. In illa die inclinabitur homo ad factorem suū.⁊ ocu/li eius ad sanctū israel respicient. Inclina/mus ad factorem nostrū quādo in oratio/ne confugimus ad diuinū p̄sidium. Un/de.ij. Paralip̄.xx. dicit. Cum ignoramus quid agere debeamus.hoc solum habem⁹ residui vt oculos nostros ad te dirigam⁹. Taliter fecit dauid.qui ait. Leuaui oc̄los meos in montes.scilicet celorum. vnde ve/niet auxilium mihi. Et iterum Sicut ocu/li seruorum in manib⁹ dominorum suorū. sicut oculi ancille in manibus domine sue ita oculi nostri ad dominū deum nostrum donec misereatur nostri. quasi di. Sicut seruus respicit in dominū cum eum flagel/lat. Similiter ancilla in domina cum eaz verberat.sic nos in deum nos verberan/tem respiciamus donec misericordiam cō/sequamur. Tertio dirigere debemus ocu/los in christum vt cognoscamus. Duo au/tem sunt cognoscenda in christo. scilicet vi/ta nostra per comparationem ad ipsum.⁊ beneficia sua ad regratiandum p̄ro eis.et sic tam in electione q̄z in affectione debent dirigi ad deum. De primo dicitur Job vl/timo. Nunc oculus meus videt te.idcirco me reprehendo et ago penitentiam in fa/villa ⁊ cinere. Contemplata nanq̄ puritā/te diuina cognoscitur ab homine fragili/tas sua.et sicut ad speculum corriguntur. vicia macularum faciei.ita et consideraci/one vite christi proficit homo in gratia. Et quo patet q̄ homo oblitus suorum defe/ctuum minime potest considerare suuz p̄/fectum. Patet hoc per beatum Gregori/um dicentem. Quanto quis minus videt se.tanto minus sibi displicet.⁊ quanto ma/ioris gratie lumen percipit. tanto plus se reprehensibilem esse cognoscit. Et quo vl/terius infero q̄ fm̄ Gregorium. Quanto se homo magis in hoc speculo proprie cō/siderationis videt.tanto plus se magis hu/miliat. Nam dicit Gregori⁹ libro.iiij mo/ralium. Q̄ per inconsiderationem suipsi/us sepe fit reatus criminis quod putatur esse causa virtutis. Et vnde expectatur pia merces operis inde supplicium iuste sequi/tur vltionis. Et sepe post iudicium culpa esse deprehenditur quod virtus ante iu/dicium putabatur. Ideo Ezechielis dici/tur Q̄ animalia erant plena oculis ante ⁊ retro.quia sanctorum mētes vndiq̄z se cir/cumspicientes sibi contradicunt in omni opere suo oculo solicitudinis et timoris. ne vel prava agant.vel recta que precepta sunt non agant. vel expletis bonis operi/bus in suis cogitationibus superbiant. Debet etiam affectus noster dirigi in chri/stum ad considerandum eius beneficia. p̄ro quibus debemus regratiari sue beni/gnitati. Sicut enim mendicantes sumus qui etiam licet ceci sint. tamen oculos ele/uant ad dantez. Sed hodie versum est in contrarium. Multi enim sentiūt benefi/cia diuina.qui tamen non eleuant oculos ad deum. imo quod deterius est auer/runt oculos ab eo. De q̄bus Eccl̄esia.xx/vij. dicitur. Qui querit locupletari auerte oculum suum.quasi di. postq̄z locupletati sunt tales obliuiscuntur dei. Iuxta illud Deuterono.xxxij. Incrassat⁹ impinguat⁹

vilatatus derelinquit deum factorem suum. Isti sunt similes porcis qui comedūt glandes sub quercu. sed tamen nō leuant oculos suos ad arborem. Ps. Oculos suos statuerūt declinare in terram. Et tantū de secūdo.

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis subinfertur exemplar et obiectum desiderabile. Cū dicit Que vos videtis. Apli nanq̄ erāt sicut boni exploratores q̄ viderunt et cōsiderauerunt terram illam future, p̄missiōis beatis simam. sicut de ipis habet figura Numeri xiij. vbi dicit. Terra quaz circuiuim⁹ valde bona est. De quibꝫ etiam Deuter. xj. dicitur. Oculi vestri viderūt oīa opera dōmini magna q̄ fecit. Istoꝝ ergo exemplo oīes debem⁹ et nos videre q̄ illi viderūt. si volumus esse beati. Et quia apli cōtemplati sunt inter cetera supnoꝝ premioꝝ affluentiam, p̄ter quā beatificati sūt. Jō t nos videamus similiter huiusmodi nob̄ p̄missam beatitudinē Juxta illud Ps. Videbo celos tuos opera digitoꝝ tuoꝝ. luna t stellas q̄ tu fundasti. Sed notabile est q̄ ille qui est in profundo putei circa meridiem videt stellas vbi ille q̄ stat in superficie terre in lumine nullā videt stellam. Modez mō qui ponit ni p̄fundo humilitatis tribulationis t angustie suspirat ad celum et clamat ad deū. Qui vero stat ī lumine mūdi t claritatis mūdane lasciuie. stellas videre nō potest. Est em̄ experimentū q̄ si denarius ponat̄ in scutella vacua. recedatq̄z a scutella donec denarius desinat videri. si aqua supfundatur scutelle. stante oculo in eadem distantia. denarius iteruz apparebit, p̄ter aquā supinfusam denario Moraliter denarius iste vitam designat eternaz Matth. xx. Nōne ex denario diurno cōuenisti mecū. Iste denarius nō videtur a q̄busdam homib⁹ in hac vita. dum in dignitatib⁹ voluptatib⁹ et honorib⁹ elongantur a deo. quales fuerūt illi duo pessimi sacerdotes. De quibꝫ Daniel. xiij. dicit. Declinauerūt oculos suos vt nō viderent celū neq̄z recordarent̄ iudicioꝝ iustoꝝ. Sed si ponant̄ tales in infirmitate. tribulatione vel p̄secutione. bene recordant̄ de deo et de celo ad q̄d facti sunt. Naturales etiam dicūt q̄ vespertiliones habent debiles oculos. Cui⁹ causa est. quia humor crystallinus q̄ est necessarius oculo ad videndū transit in substantiā alaruz. Unde habent alas coriales. et sic p̄ter volatū amiserunt visum. q̄a subtractū est oculis quod positū est in alis. Di signant supbos. qui quanto magis volare nituntᵏ. tanto gratia diuini luminis magis priuantᵏ. Quia tota eoꝝ intentio q̄ debet esse in p̄siderādo celestia. transiuit in pennas ambitionis. q̄a tota eoꝝ cogitatio est quomō possunt ascēdere gradatim de dignitate in dignitatez. Causa autē quare p̄o p̄emijs celestibus nō laboramus. q̄a ea nō videmus. sicut homo qui transiuit p̄o mercimonijs si videt ea cooperta. nō potest ea videre. t p̄ consequens nō temptat ea emere. sed in nundinis quādo ea plena videt. statim inclinatur ad emendū. sic est et de nobis. Ūñ Actuū vij. dicit. Stephan⁹ vidit celos apertos. vidit t introiuit. Dñe inquit suscipe spiritū meū. Ecce statim volauit emere. offerēs suum denariū. Prouerb. vltimo. Considerauit agrū et emit illū. Et infra. Gustauit t vidit q̄niaz bona est negociatio ei⁹. Sed de multis euenit sicut de Moyse q̄ ascendens in montē. bene vidit terram p̄missionis. sed nunq̄z eam intrauit. Sic quidam litterati videt celestia p̄ sacram scripturaz. sed nunq̄z intrant. Sed quid debem⁹ videre in vita beata. cum dicit Apostolus. j. Corinth. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit. nec in coꝝ hominis ascēdit quāta deus preparauit diligentib⁹ se. Originaliter habetur Isaie. lxiij. Ad quod respondetur. licet gaudia celestis patrie non possunt videri ad plenum et perfecte enarrari. possunt tamē nobis annūciari t aliqualiter per abnegationem oīs defectus et imperfectionis insinuari. Nam sicut dicit Augusti. in libro. iij. de symbolo. Facilius possumus dicere de illa vita quid ibi non sit q̄z q̄d ibi sit. Nō est ibi mors. non est ibi lassitudo. non est ibi luctus. nō infirmitas. non fames. nulla sitis. nullus estus. nulla coꝝruptio. nulla indigentia. nulla mestitia nulla tristicia. nullus doloꝝ. nullus laboꝝ. nullus timoꝝ. nulla malicia. nulla miseria. nec vlla remptatio inimici. non peccandi ptās. neq̄z demerēdi facultas. Sz ibi erit reqes a laboriby. pax ab hostiby. securitas a molestijs t violētijs. ibi erūt boues sic angeli dei. ibi fulgebūt iusti sic sol ī regno pa

tris eorū. ibi erit vita sine morte. dies sine nocte. certe sine forte. iocūditas sine dolore. securitas sine timore. tranquillitas sine labore. scientia sine errore. certitudo sine sorte. pax sine fine. que oīa si cōsiderem⁹ vilescēt omīno oīa q̄ in terris habentur vt dicit Aug⁹. in lib. Enchiridion. Tanta nāq; est illa beatitudo vt etiā si liceret in ea nō amplius manere q̄z vn⁹ diei mora. propter hoc solū innūerabiles anni huius vite pleni delicijs merito ꝓtemnerent. vt dicit idem Aug⁹. in li. de moribus eccl'ie. Ad quā beatitudinē nos ꝓducat q̄ sine fine viuit et regnat in secula seculoꝝ Amen.

Dominica. XIII. post trinitatis. II.

Sermo CIX.

DIliges dominū deum tuū ex toto corde tuo et ex tota ania tua et ex tota mēte tua. et ex oīnibus viribus tuis. Luce. x. Quoniā vt ait Aug⁹. in li. de substātia dilectiōis. Omnipotens de⁹ q̄ nullo indiget. qa est sūmū bonū et verax. qa nec de alieno accipere potest quo crescat. qa ex ipo sunt oīa. nec ō suo amittere quo decidat. qa in ipo immutabiliter cōsistunt vniuersa. ipm rationalē spiritū creauit sola caritate nulla necessitate. vt eum sūme beatitudinis participez faceret. Porro vt idem apt⁹ esset tanta beatitudine pfrui fecit in eo dilectionis sue donū. quod dāmodo p hoc inuitās eum ad gustum dulcedinis eterne. q̄tinus p ipam videlicet dilectionē felicitatis sue iocunditatem ꝑciperet et saperet. eiq; insatigabili desiderio inhereret. Per dilectionē ergo copulauit sibi de⁹ creaturā rationalem. vt ei sp inherēdo ipm beatitudinis bonū ex ipo q̄ dāmodo p affectū sugeret et de ipo p desiderium biberet. et ipm gaudiū possideret. Et post panca sub dic. Igit̄ p amorē socia/ta est factori suo creatura rationalis. Dilectio em̄ est vinculū quod ligat vtrosq; i id/ipm. et tanto felicius q̄nto fortiꝰ. Nec ille. Ex quibus patet q̄ homo naturaliter tenet deū diligere. cū ad hoc sit a deo naturaliter et principaliter creat⁹. Sicut enī naturaliter debet eū cognoscere. eo q̄ inest ei naturalis appetit⁹ ad eum cognoscendū. vt dicit Boecius de consola. ita naturaliter debet eū diligere eo q̄ inest ei naturale desiderium ad vinendū deo. q̄d nō potest fieri sine dilectione. Vñ Aug⁹. in li. de spū et ania ca. xviij. in ꝓncipio dicit. q̄ aīa rational' et intellectualis facta est ad imaginē et similitudinē dei vt factorē suū p imaginem cognoscat et p similitudinē diligat. Ex imagine nāq; dei habet rationē. sed ex similitudine caritatem. Caritas vero in seipa repsentat trinitatē. hanc ratio sentit et peccatare quirit. hanc caritas inuenit et videdo beata quiescit. Nec ille. Verū q̄a ab hoc amore ania hūana multū erranit. Ideo vt dicit Bern̄. in li. de amore dei. amissa sua doctrina naturali. opus habet iam de doctore homīe qui de hoc amore ipam doceret. Volens igit̄ saluator noster nos ad talem caritatem inducere vt eū ex toto corde diligamus. adducit legisperiti doctoris respōsuam p quaz docemur. dicēs. Diliges dominū. In quibus verbis diligendi deū preceptum ꝓponit̄ p quod nos ad actum amoris inuitat. Aū dicit. Diliges dīm deū tuum. Ad hoc aūt vt de⁹ vere diligat̄ et mens humana in eū amore accendat̄. tria requiruntt̄. quibus cognitis homo doceri poterit q̄liter deū diligat. Circa q̄d sciendū de tribus. Primo q̄d sit vera dilectio. De secundo quibus signis ꝓgnoscit̄. Tertio vter q̄d de⁹ diligi ꝓcipit̄ et mandat̄.

De primo itaq; sciendū q̄ fm magrm in li. de itineribus eternitat⁹. itinere. iij. Quinq; sunt affectus amoris. quorū quint⁹ em̄ generat veram dilectiōem diuinaz. Prim⁹ est naturalis. De quo dicit Hugo in li. qui incipit. Accipe frater carissime. et hic est affectus cuiuslibet ad carnem suam quaz nemo vnq; odio habuit. Similiter mat⁹ ad filiū. qa nō potest obliuisci mater infantis sui. Item homīs ad domesticū suuz. Qui em̄ suorū et maxime domesticorū curā nō habet hic infideli est deterior. Iste aūt affectus sepe vicios⁹ est. nisi regulet̄ ratione. Sepe enim affectus iste mollia sugerit et suauia. quod iocundum quod terrenum. quod voluptuosum. quod delicatum libēter amplectitur. Quod vero asperum et voluntati sue contrarium est semper horret et refugit. Iste affectus differt a caritate. quia fertur simpliciter in creaturam. nec p̄supponit cognitiōem. quod facit. nec facit. que fertur in deum. caritas nō facit. Huius igitur affect⁹ exercitio amor per

uersus est.et hic amor a saluatore interdicitur ibi. Cum dicit. Qui amat animā suam perdet eam. Ex quo patet q̄ fm Aug⁹. licet homini naturale sit habere ad se et ad alios talem affectū.non tamen homo debet ibi habere verū affectum z verū amorem.alias peccat. Unde ipe dicit. Si male amaueris tūc odisti. Secūdus est affectus carnalis.et est duplex. Plerumq; enī neq; virtus neq; viciū est.sed est quedā hominis exterior habitudo.et fit ratione alicuius forme pulchritudinis vel speciei in homine. Sicut moyses ꝓpter pulchritudinem fuit amat⁹ a filia pharaonis qui pri⁹ ꝓpter elegantiā et pulchritudinem fuit absconsus a matre ꝓpria tribus mensibꝫ.z hoc nullū peccatū est. Si autez talis affectus in noriam voluptatē inclinat nō meretur dici verus amor.vt dicit Dyonisius.ꝯ.de angelica ierarchia.et.ꝯ.de diuinis nominibꝫ.sed longinquū idolum veri amoris. plenum anxietate. Talis amor fuit in David erga Bersabee.q̄ ipsum ꝓuenit ad speciem et⁹.preuentū dissoluit.dissolutum obruit. Dic similiter Salomonē in sua sapientia absorbuit. Signa autē huius amoris fm Hugonē.ꝯ.de profectibꝫ nouicioꝝ sunt hec. Primū est q̄ talis dilectio fastidit eruditiones.edificationes z collatiōes salutares. Unde ꝓsone carnaliter se diligentes pauca de spiritualibꝫ. plurima de inutilibꝫ confabulationibꝫ. et maxime de mutua dilectione insatiabiliter ruminātꝫ. ūtrum ipe eam et illa eū diligat.ita vt huiusmodi colloquio non sufficiūt neq; hore neq; dies neq; tempora. sed vbicūq; tales cōueniunt habent materiā loquendi indeficienter. Secūdū signū carnalis amoris est insolentia gestuum et morū. qm̄ q̄ndo sunt pariter tales.se mutuo inspiciūt. Juxta illud.vbi amor ibi oculus. Unde tales latus lateri.femur femori cōprimūt.manū manū tenet et comprimit.deinde brachia et lacertos et humeros z pectora z vlteriora sub vestibꝫ tangēdo blandiuntur. aliq̄n amplexus et furtiua oscula iungunt. Econtra spiritualis dilectio tantam disciplinaz seruat in occulto sicut in publico.quia nec angulos querit sed fugit.et si cuz homine colloq̄tur manus oculos ꝛomia membra sub custodia tenet. Tertiū est inquietudo cordis.quādo em̄ sunt absentes cogitant adinuicem.vbi nam sit dilectus.quid agat quādo veniat. q̄diu deseruit.et q̄d ei demādabit.et q̄d ei in causa eē poterit.q̄modo valeat in corpore.parū curans animā. et ita suspenso corde nec orare libere possunt.nec de deo quiete possunt meditari. vel aliq̄d agere distracto vel occupato animo circa dilectū.nisi cum audiunt aliquid de eo ꝓsperū.hoc est refrigeriū qualecūq;. Sed amor spiritualis hec nescit sed q̄escit in deo.et amicū suum deo fideliter recōmittit. sine mentali distractione sicut ratio dictauerit congaudet z cōpatit. Quartum est impatientia vel inuidia cōdilecte. si aliquā secū diligat.si benignius talez salutat.si aliqua beneficia ei exhibeat. Ex q̄bus timet ne forte amor alterius preualeat.et circa se repescat.inde dolet z tristatur Sed spiritualis amor gaudet tanto plus q̄nto plus multiplicat. Quintū signuz est ira et turbatio. q̄a tantū vt vulgo dicitur se diligūt q̄ ꝓe nimia dilectione nō possūt sibi mutuo parcere a molestia lesiōis. Sicut em̄ aliquādo excedit inordinata dilectio mentes eorū illudendo. Sic econtra excedit in cōturbando.maxime cū vn⁹ alteruz in aliquo forte iocose offenderit.minus faciendo q̄ desiderauerit. q̄a quo tenerior dilectio.eo molestior offensio. Inde surgunt querele.inde improperia impē sorū beneficiorum et magne fidei q̄ perdita videtur apud ingratū. sequunt̄ eriā detestationes et iuratorie promissiones.q̄ nū q̄ velit eū diligere q̄ sic sibi retribuit malū ꝓ bono.et odium ꝓ dilectione.aliquādo adiungunt̄ clamores.contumelie.vituperia.maledictiones.infamationes z secretorum proditiones. et multa incōuenientia. Sed spiritualis amor omnia ista nescit.quia omnibus se offendentibus parcit et affabilem se ostendit. Sextuz signū est munuscula et dulces litterę. amatoria dictamina. conuiuiola et morsella ab ore dilecti rapta.et q̄libet alia que dilectus cōtractauit.vel quibꝫ vsus est.quasi ꝓ reliquijs veneratur.et ꝓ memoriali conseruat. Sed econtra dicit Dieronym⁹. Epistolas munuscula et dulces litteras sanctus amor non habet. Septimū est inordinata dissimulatio adinuicem viciorū. scilicet q̄ qui se ita diligūt.etiam vicia sua diligūt fouent et excusant et astant sibi mutuo.cō-

tra arguentes et corrigētes. cōsederantes et cōspirantes ad malum sicut fur furem. adulter adulterā diligit in malo. Sed ecō tra spiritualis amor statim corrigit vicium in suo dilecto si quod vider. Sicut patet i Dauid quem pro peccato suo punivit de/ us clade et peste. Sequit tertius amoris affectus qui dicit officialis. z est inter ami/ cos. qui fit ratione officiorum. munerum. obsequiorū exhibitorum. qui animū ine/ briant. qui licet sit periculosus. est tamē ad mittendus. nescit ingratus beneficia. ta/ men cauend⁹ est ne delinitus beneficio vl' obsequio aut faueat vicio aut vicioso. Pro inde ibi magna discretio est habēda i mu/ neribus capiendis. z attendendum est ad psone dignitatem. vt quia est magni meri/ ti. z ita diligitur quia gratus hominib⁹. vel quia virtutib⁹ adornat⁹. z ita iste amor mu tatur in rationalem sepius. quia non que/ rit diligens in alio nisi quod bonum est in cōmuni singulorū. vt dicit Gregor⁹ mor⁹. xviij. Quartus amor est rationalis q̄ pro uenit ex consideratione alicuius virtutis. vel fame bone. Sicut audiendo de virtu/ tibus martyrū. confessorū. virginū diligi/ mus eos. z hic est amor pfectior ex amore virtutis. Sed quia iste amor excitatur ab exterioribus signis. ideo differt a caritate. q̄ fit solum a spiritu. Quintus amor est spiri tualis. q̄ a spiritu immittitur. originatur z inspiratur. Et fit tripliciter. q̄a vel a spiri/ tu malo. z tūc fit affect⁹ ad dulcia. fm Hu/ gonem. Sicut Amon filius dauid exarsit in sororē. et sicut Judas exarsit in christū. A spiritu būano fit qñ ex innata ingenui/ tate. vel studiosa exercitatione homo mo/ uetur ad diligendū bonuz. et aliquādo ap paret esse spiritusancto instinctus. sicut in illis q̄ pro republica corpora propria expo nunt. vt gentiles. Sicut dicit Aug⁹. de ci/ uitate dei libro. j. cap. xviij. Et Tullius li/ bro. j. de officijs. A spiritu autez diuino ve rus amor tūc procedit. id est a spiritusan/ cto fm Hugonē libro de profectib⁹ qñ ho mo sentit in se habere volūtatem magnam seruiendi deo et placendi deo et fruēdi eo. per quem amorē sic diligit sibi a deo cōces sa et vtitur eis vt tamē illicita detestetur. z amori dei nullius rei amorem preponat. Item cū homo nō solum cōmunia prece/ pta dei seruare est paratus. sed etiaz oīa sine quib⁹ nō est salus. et hoc promouet ser uare non solum in se sed etiaz in alijs. Iteē cum nō solum precepta. sed etiam consilia facere est paratus. z hoc est operari magna fm Gregoriū vltra cōmunia p̄cepta. Quia fm Bernar. non est pfectorus circa cōmu/ nia languere precepta. ¶ B ¶ De scdo sci/ licet quib⁹ signis vera dilectio dei cogno/ scit. Pro quo sciendū q⁹ licet homo nō pos sit scire certitudinaliter. vtrū habeat cari/ tatem. quod nō sine magno dei occulto iu dicio ordinatus est. tamē ex aliquib⁹ signis homo ista potest aliqliter cognoscere. Et quia caritas est in triplici gradu. scz modo genita. roborata et perfecta. ideo triplicia sunt eius signa. Primo igitur signa carita tis iam genite. fm Bern. in sermone de oi/ bus sanctis. z fm autorē in libro de discre tione spirituū ca. p. sunt quattuor. Primū est dolor de culpa preterita. que cū carita/ te stare non potest. Unde quando caritas seu dilectio est genita expellit culpaz p do/ lorem contritionis. eo q⁹ radix omniū bo/ norum est caritas fm Aug⁹. super Johem Omelia. viij. Patet ergo q⁹ iam radicata ē ibi caritas. Secūdū signum est ꝓpositum cauendi futura delicta mortalia cum effec/ tu. quia hoc nec p amorez naturalem nec acquisitaz dilectionem quis diu potest ha bere nisi gratia adiuuante. fm Aug⁹. lib. ii. retractationū cap. viij. Tertiū signum est in auditu verbi dei. Ratio huius est. quia amans delectatur in sermone amati. sine fuerit sermo inspiratus scriptus vel dict⁹. fm Hilbertum porrectanum super Can/ tica sermone. xv. Quartum signum est fm Bernar. promptitudo boni operis. quia ca ritas est maxime operatiua. fm Grego. in Omelia super Johem. Alias si nō operat caritas nō est. Quintū signū est fm Amb. in libro de sensib⁹. tristicia de defectu spiri tuali aliorū et leticia de profectu eorū. Cu ius ratio fm Aug⁹. in epistola ad Jpponē/ ses. quia qui nō condolet de malo proximi nō est in eo caritas christi. Unde Aplus. j. Corinth. xiij. dicit. q⁹ caritas cōgaudet ve/ ritati. nō congaudet iniq̄tati. Et ratio fm Dionisium. quia nititur in vnū oīes con flare. vt dicit Gregor⁹ sup Ezechielez. Et ideo vbi impeditur multū tristatur. Se/ cūda signa caritaz iam roborate in homi/ ne sunt hec. Primū est conscientie frequs

discussio et examinatio nō soluz de peccatis mortalibz sed etiam venialibus. Ratio ꝑm Gregoriū. ij. moral'. ꝙa caritas nititur expellere ista ad ꝓparandū habitaculuz spiritussancto. Scōm est cōcupiscentie diminutio. Ratio huius. ꝙa ꝙnto magis caritas augetur. tanto magis cōcupiscentia diminuit. ꝑm Augu. in Enchiridion. Tertium signū est sensuū interiorū vitalis exercitatio. Ratio huius. ꝙa sicut sensuuz exteriorū exercitatio est signū exterioris vite corporis. ita sensuū spiritualiū exercitatio signū est spiritualis vite. Quod fit cum illi sensus ordinant operationes suas in finez vltimū ꝑm Hugonē in libro de archa noe Quartū signum est studiosa mandatoruz obseruatio Johis. xiij. Qui diligit me zc. Ratio ꝙa vera dilectio non potest esse sine mandatorū obseruatione. Quintū signuz est diuine veritatis manifestatio. Cui⁹ ratio. ꝙa amor est causa cōmunicatiōis secretorū ꝑm Richardū. iij. de contemplatiōe. Unde Johis. xv. Jam nō dicam vos seruos sed amicos meos ꝙa oīa ꝙcunq; audiui a patre meo nota feci vobis. Tertia signa ꝑfecte caritatis sunt. Primū est ꝓpter salute primi mori velle vel paratū esse. iuxta illud. Maiorem hac dilectionē nemo habet nisi vt animā suam ponat ꝙs ꝓ amicis suis. Cui⁹ ratio est ꝑm Aug⁹. in libro de libero arbitrio. ꝙa parua caritas nō sufficit implere magna. cuiusmodi ē mors ꝓ salute primi. Tanto ergo caritas est maior ꝙnto voluntas est patiendi ꝓpter ecclesia maior. ꝑm Gregoriū sup Cannica. Scōm signuz est dilectio inimicorū. Cui⁹ ratio. ꝙa vt dicit Hugo de arra anie. Amor transformat amantē in amatū. id est. assimilat. Cum ergo deus amat inimicos vt dicit Math. v. Ideo z sui amatores idipm facere debent Tertiū signum est oīa aduersantia gaudenter suscipe et sustinere. Ratio. ꝙa ꝑfecta caritas mentē insensibilez reddit. z penas temporales cōtemnere facit. eo ꝙ caritas oīa suffert. j. Corinth. xiij. Quartū signū est si omnib renūciare q̄ habet homo paratus est. Ratio hui⁹. ꝙa ꝑfecta caritas omnia rēnuit que eius officiū impediūt. vt dicit Aplus. Omnia arbitror vt stercora vt ꝑm lucrifaciā. sed substātia temporalium impedit dilectiōem dei. ꝑm Aug⁹. ideo diligens deū subterfugit eaz. Quintū signū est nihil aliud q̄z deū timere. Ratio huius est. ꝙa vt dicit. j. Johis. v. Perfecta caritas foras mittit timorem. s. seruilem. sed nō filialem. q̄ est in caritate. ꝑm Hilbertū porrectanū. Non timet ergo temporales molestias. ꝙa non amat delicias. Sunt z alia eius signa. scilicet ꝑfunda suspiratio. alta desideria cogitationū languor explorationes studiose. expectatiōes tedioſe. affectiones excessiue que sūt signa intrinseca ꝑm Dionisium. ꝙa amor nō permittit amatorem suiꝑi⁹ per mētis sobrietatem. sed ei⁹ cuius est per mētis excessum. Et tantū de istis signis dixisse sufficiat.

¶ Dixi secūdo q̄ hic describit quis ꝓpue sit colēdus ab homīe Cum dicit. Deuz. Nūc sequit de tertio scilicet ꝓpter quid deus diligi mādatur. et quomō sit diligēdus. Unde deus diligēdus ē duabz de causis. Primo z principaliter ꝓpter eius summā bonitatem. Scōo ꝓpter nostraz vtilitatem. De quo dicit Bernā. in prologo sui libri ad Americū cardinalem. de diligēdo deum. in hec verba. Multis a me audire. q̄re et quō diligēdus sit deus. Est g̃ causa diligēdi deum. deus. modus diligēdi deū est sine modo. Et sequit. Ob duplicem g̃ causam de⁹ debet diligi. Propter seipm diligendum. siue ꝙa nihil iustius. siue quia nihil fructuosius diligi potest. Si g̃ queritur cur diligendus sit deus. hoc est. quo suo merito. aut q̄ nro cōmodo seu vtilitate. ad vtrūq; respōdebit idez q̄ diligēdus est ꝓpter ipm. Nec ille. Et quib patet q̄ deus a nobis ē diligēdus ꝓpter duo. scilicet ꝓpter suuz meritum. et ꝓpter nostrū cōmodū siue vtilitatem. De primo quomō meruit a nob diligi. patet. quia ipe summū bonuz et summū delectabile est. Unde Aug⁹. ad Macedonium Epistola. clvj. Diligamus illud q̄ nihil melius est. hoc deus est. cui si aliquid diligendo vel amando ꝓponim⁹ vel equamus. nos diligere nescimus. Tanto enim nobis melius quāto magis in illum imus quo nihil melius est. Nec ille. Cū ergo in rebus nihil est prestantius deo. merito deus super oīa est amādus. Et sicut stultissimus esset ꝙ argentū ꝓponeret auro. ita ille qui creaturā ꝓponeret in amore creatori. inquit Aug⁹. in cōmunib ꝑmonitibus.

sermone xxxix. Hec est ergo pria causa sue dilectionis. Et Aug⁹. sup Johem sermõe cv. Incõprehensibilis est dilectio qua deus diligit neq; mutabilis. nõ enim ex quo ei reconciliati sumus p sanguinẽ filij eius. cepit diligere. sed ante mũdi constitutiõez dilexit nos. vt cum ei⁹ vnigenito etiã nos filij eius essemus prius3 omino aliqd esse mus. Hec ille. Secũda causa qua meruit a nobis diligi. qa prius dilexit nos. Unde Bernar. in libro de diligẽdo deũ cap'lo. ij. Si querit causa diligendi deũ. illud est p cipuum. qa ipe prior dilexit nos. Et sequit Dignus plane reamari si aduertatur quis quos q̃ntumq; amauerit. qa deus pecca tores excellẽtissime amauit. Hinc dic̃ Augustin⁹ in libro de catbezizandis rudibus Diligamus deũ quoniaz ipse prior dilexit nos. Et post pauca. Et si amare pigebat. saltem reamare non pigeat. Nam nulla est maior ad amorẽ inuitatio q̃z puenire amã do et nimis est durus anim⁹ qui dilectionem si nolebat impendere nolit rependere Hec ille. Et hoc est cõtra secularẽ consuetudinem. Nam mũdani nõ diligunt prius aliũ nisi diligant ab alio. Sed deus econtra prior dilexit nos anteq̃z diligeret a nobis. Propter quod dicit Bernñ. in libro de amore dei cap̃. vj. Hec est iusticia filiorum hominũ. ama me. qa amo te. Rarus autez est qui possit dicere. Amo te vt ames me. Hoc tu domine fecisti q̃ prior amasti nos. vt amarem⁹ te. nõ q̃ egeres amari a nobis. sed qa fecisti nos. esse non poteramus nisi amando te. Hec ille. Sed diceres. in q̃ apparet iste amor dei quo p̃uenit hominez in diligendo. Dicit q̃ iste amor manifestat in beneficio creationis. Quis enim alius dedit homini esse z tam pulchrum esse et tam excellens esse q̃z creator omnium. et gratis. eo q̃ nihil ei dederat vt ab eo crearetur. vt dicit Aug⁹. in meditatiõib⁹. Deniq̃z qs alius ãministrat cibũ omni vescenti. cernenti lucem. et spiranti flatũ. Quis sm Bernar. vbi supra de diligẽdo deũ dedit homini tantã dignitatem vt nõ solũ p̃emineat sed etiam presideat ceteris animãtib⁹ Quis dedit tantã scientiã. vt sciat z cognoscat eandem dignitatẽ se habere. nec tamẽ a se. Quis dedit tantam virtutem z potentiam liberi arbitrij vt possit deum nõ segniter inquirere et inuentuz fortiter tenere et possidere. Certe ista omnia magna suñt a deo. ita vt Apl's dicat. Quid habes quod non accepisti. Et quia ista beneficia sunt omnib⁹ cõmunia. z cum hoc valde patẽtia et manifesta. ita vt nullus possit ignorare causam cur deum diligere debeat. ideo cõcludit Bernñ. ibidem. Q̃ etiam pagani qui legem nõ habent et christũ nesciũt experce ptis bonis corporis z anie p legẽ naturalẽ possunt moueri ad diligendum deum propter deum. cum sm ipm nullus etiam infidelis ignorat suo corpori nõ ab alio ĩ hac vita mortali vnde subsistat vndeuideat vnde spiret ministrari q̃z ab illo qui dat escaz omni carni et qui facit solem suũ oriri sup iustos et iniustos. Et quo infero q̃ deus meretur diligi etiam ab infidelib⁹ propter seipm. qui si nesciat rationez. scit tamen seipm. Et ex hoc consequẽter infero q̃ inexcusabilis est omis fidelis si nõ diligit deũ ex toto corde suo. ex tota anima sua. z ex tota virtute sua. Cum sm Bernñ. clamat vnicuiq; intus innata et nõ ignota ratio et iusticia q̃ ex toto se illum diligere debeat cui totum se debere nõ ignorat. Hec ille. Tertia causa propter quã meruit diligi de⁹ est. quia nos per vnigenitum filium suum redemit. De quo dicit Augusti. libro. xiij. de ciuitate dei. cap̃. j. Videndũ est quantũ dilexerit nos deus q̃ proprio filio suo nõ pepercit. Et idem ãmirando ait sup Ps. cxlij. Quanta maiestas. quãta equalitas patris descendit ad carnem propter infirmitatẽ nostraz. Ecce quantũ dilecti sumus ante q̃z diligeremus tm̃ ab illo dilecti sumus vt equalem sibi filium hominez faceret propter nos. Hec ille. Magna plane z stupenda fuit ista dilectio. per quam deus sic dilexit mundũ vt vnigenitum suum daret. in qua qdem dilectione deus pater dando filium multum nos dilexit. Filius autẽ tradendo in mortem animã suam multũ nos dilexit. Deniq̃z vterq̃z mittendo spiritũsanctum paraclitum in consolationẽ nostram multũ nos dilexit. Et ex his p̃z sm Bernñ. in libro de diligendo deum. Q̃ de⁹ amat nos ex se toto. quia tota trinitas amat. Et quo concludit ibidem q̃ intuens hũc modum dilectionis quilibet fidelis facile potest attendere quare deus sit diligendus. et vnde diligi mereatur. Et dico notanter quilibz fidelis. quia infidelis aut iudeus

non cognoscit patrem neq; filiū cum eum nō honorificat. z per cōsequens nec habet spiritūsanctum. et ex quo nō cognoscit tantam erga se dilectionem dei. non miruz q; eum non tantū diligit sicut debet. Ex his ergo infero q; fidelis christian⁹ magis tenetur diligere deum q̄z iudeus vel pagan⁹ Istud patet per beatū Bernar. vbi supra. Nam facile plus diligit qui se amplius dilectum intelligit. Cui autē minus donatū est. minus diligit Luce. vii. Unde melius amat fidelis christianus q̄z iudeus seu paganus. quia talibz aculeis incitatur amoris quales ecclesia experitur. Cernit enim regem Salomonē in diademate quo coronauit eum mater sua. Cernit regez vnicum patris sui crucem sibi baiulantē. Cernit celsum et conspicuū dominū maiestatis. Cernit autorem gratie z glorie confixum clauis. pcussum lancea. obprobrijs saturatum. tandem illā dilectam animā suaz ponere pro amicis suis. Ecce qualia cognoscit christian⁹ sibi a deo dilectōnis ostensa beneficia. qualia non cognoscit iude⁹ aut paganus. Ex quo vlterius sequit. q; licet paganus vel iudeus ex naturali iusticia vrgetur ad diligendū deum ex se toto. eo q; se totum sentit a deo habere quod habet. tamē multo plus christianus obligatur ad diligendū eum. tum ex naturali iusticia. tū etiam ex fide que fm Bernar. indicat homini non solū hoc q; totaliter est a deo. z totum suum esse habere se cognoscit ab ipso. sed etiam indicat sibi q; deus etiā se totum dedit sibi. ꝓpter quod dicit Bernar. vbi supra. Quid ergo ego scilicz christianus qui deum meū teneo vite mee non solū gratuitum largitorem. largissimū ministratorem piū consolatorē. sollicitum gubernatorem. sed insuper copiosissimū redemptorē Sicut scriptum est. Copiosa apud eū redemptio. Quid retribuaz domio pro omnibus que retribuit mihi. q̄si di. nihil digni habeo. eo q; fm ipm non est aliquid tā magnuz quod tanto possit repensari amore. etiam si pulvis exiguus se totum ad reamandū collegerit quādo illa maiestas inamore ꝓueniens tota in opus salutis incēsa ꝓficiat. Nec mirū q; christian⁹ dꝛplꝰ diligere ꝓ reparatiōe sua q̄z ꝓ creatiōe sua sic paganus. eo q; dicit Bernar. Facilius est homo factus q̄z refectus. Nam de omnibz et etiā de homine scriptum est. Dixit de⁹ et facta sunt. Sed certe in reficiendo multa dixit. et gessit mira z pertulit dura. sed nec tm̄ dura sed etiaz indigna. In primo opere. scilicet creatōnis me mihi dedit. datus ergo z redditus. me pro me debeo. et bis debeo. quid ergo deo tribuaz pro ipo deo. Nam et si me millies rependere possez. q̄d sum ego ad deuz. Ex quibz patet q; deus a nobis sine modo est diligēdus. Unde Augusti. in libro supputationū parte. iiij. ca. f. Immensus es domine z sine mensura debes amari z laudari ab his quos pretioso sanguine redemisti. Hec ille. Et tantū de secundo.

D

Dixi tertio q; in verbis premissis describitur pro pter quid deus sit colēdus ab homie Cū dicitur. tuum pro quo sciendū q; deus est diligendus super omnia et spontanee. de quo dicit Bernar. in libro de diligēdo deum cap. iij. Non sine pmio diligitur deus. z si absq; premiō intuitu sit diligēdus. Vacua nanq; caritas vera non est. sed tamen mercēnaria nō est. quippe non querit q̄ sua sunt. Affectus est nō contractus. nec acq̄ritur pacto sed sponte afficit z spontaneuz facit. Et p⁹ pauca subdit. Uer⁹ amor pmium nō querit sz meretur. Et exemplificat ibi Bernar. de pluribz sponte aliquid facientibz. quoꝝ nullus precio aut premio remuneratur. Sicut nemo conducit aut remunerat esurientem vt comedat. aut sitientem vt bibat. aut matrem vt paruulum vteri sui lactet. vel aliquē vt vineam suam sepiat vel arborem circūfodiat. vel structuram propzie domus erigat. quanto magis vt ipe dicit deum amans omnia alia preter deum sui amoris premiū nō requirit. aut si requirit aliud. id pro certo non diligit. Hec ille. Ex quo patet q; sicut deus ē causa efficiens sue dilectionis in nobis. sic debet esse finalis. Nam fm Bernar. ipse dat occasionem. ipe creat affectionem. deside rium ipe conseruat. ipe fecit vel potius factus est vt amaretur. ipe speratur amand⁹ facilius ne innacuum sit amatus. Eius amor nostrū preparat ei et remunerat. precedit benignior. cōprehenditur iustior. expecratur suauior. diues omnibz qui inuocant illum. Hec tamen habet quicq̄z melius seipo. Se dedit in meritum. se dedit in

premiū. se apponit in refectionem aīaꝝ. se in redemptorē distrahit captiuorū. Hec ille. Ex quibꝰ infero q̄ ad hoc vt dilectio dei sit vera et pfecta. homo debet diligere finaliter z principaliter deū. ꝓpter deum. nō ꝓpter aliquod cōmodū tempale. sed tm̄ ꝓpter ipm̄. alias amor hominis nō est pfectꝰ. Pro quo sciendū q̄ quadruplex est gradꝰ amoris ſm̄ Bernar. Primus est cū diligit homo seipm̄ ꝓpter seipm̄. quod fit cū nōdū sapit nisi seipm̄ Et hic amor est naturalis. non em̄ ꝑcepto iudicitur sed nature inseritur. quia nemo vnq̄ carnez suam odio habuit. Secōus gradus amoris est cum homo diligit deū ꝓpter seipm̄. quod fit cū tribulatōnibus pressus deficit z deus subuenit ob quod ab homine honorat. Juxta illud. Inuoca me in die tribulationis et eruam te. z honorificabis me. Tertius gradus amoris est cū homo diligit deū ꝓpter eius suauem bonitatē. quod fit cū experit eius sepissima beneficia que experiēdo ꝑbat. et probando degustat. z degustādo ruminat. Et iste ē amor gratuitus. q̄ castus. qui libenter implet mandatū. et iste diligit deum nō ꝓpter seipm̄ sed ꝓpter deum. dicendo illud Psal. Confitemini dño quoniaz bonus. nō dicit. Quoniā mihi bonus. Nō sic ille amat de quo dicit. Confitebitur tibi cū beneficeris ei. Quartꝰ gradus est cū homo etiā nec seipm̄ diligit nisi ꝓpter deū. quod fit cū homo oīa sua ordinat ꝓpter diuinam voluntatē non ꝓpter voluntatem ꝓpriam. vt quomō deus oīa voluit ꝓpter seipm̄. sic nos nec nosipos nec aliud aliq̄d fuisse vel esse volumus nisi ꝓpter deū. Sic autē affici deificari est. Quomō enim stilla aque modica multo infusa vino. deficere a se tota videtur. dum et saporē vini induit z colorem. z quomō ferrū ignitū z candēs igni similimū fit ꝓpria forma extutum. et q̄modo aer solis ꝑfusus luce. in eandē transformatur luminis claritatē. adeo vt nō tā illuminat⁹ q̄z ipm̄ lumen esse videat. Sic omnē tunc in sanctꝭ affectionē necesse erit liquescere a semetipsa atq̄ in dei penitus transfundi voluntatē. Et hoc ſm̄ Bernar. est diligere deū ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente tua. Hec ille. Ex his omnib⁹ infero tria. Primo q̄ amare seipm̄ ꝓpter se non est meritorium nec laudabile sed damnabile. Patet hoc per Augusti. libro. j. de doctrina christiana cap̄. iij. Quia talis dilectio est naturalis que etiaz est in brutis et bestijs. cum z bestie sua corpa diligant ꝓpter se. Unde quātūcunq̄ bō excidit a caritate. manet illi dilectio sui et dilectio corporis sui. Et talis dilectio ſm̄ Augusti. ibidem. magis vocatur odium. et eo quia iniquū est valde q̄ vult illi seruire q̄d infra se est. Ex his patet ſm̄ Augꝰ. in epistola. xlvj. ad Macedoniuz. q̄ tunc quisq̄ seipm̄ bene diligit cū deum diligit. qui autem aliter se diligit potius se odisse dicendus est. eo q̄ auersus a potiori bono ad seipm̄ cōuersus. ad inferiora et egena vtiq̄ conuertitur. et fit de ipo quod scriptuz est. Qui diligit iniquitatē odit animaz suam. Qui ergo se diligere nouit ꝓpter deum. deum diligit. Qui vero deū non diligit. etiaz si se diligit. quod ei naturaliter est inditus. tamē non incōuenienter odisse se dicitur. cum illud agit quod sibi aduersatur. Ex q̄ ego infero finaliter z conclusiue placeat alicui vel displiceat. q̄ quisquis seipm̄ nō deum amat. talis nec se amat. et quisq̄s deuz non seipm̄ amat. ipe se amat. Jsta questio est Augusti. in libro de vera innocētia cap̄. xxxvij. Cuius ratio est. quia qui nō potest viuere de se. moritur amando se. cū non ille diligitur de quo viuitur. Propter quod dicit Augus. in libro. iij. de verbis domini sermone. viij. Amādus est deus sic vt pro amore ipiꝰ si fieri potest obliuiscamur nos ipos. Per hoc respondet ad questionem q̄ querit. vtrum homo teneatur ex caritate diligere deum plus q̄z seipm̄. Ad quam respondet ſm̄ Robertū Holgot super libꝝ Sapientie cap̄. ij. q̄ sic. quia deus est beatitudo. nō solum ꝓpria vnius hominis sed est quoddam bonū totius cōmunitatis. z ideo diligi debet ꝓpter se tm̄. et p cōsequēs maxime. ¶ Et ¶ Sed diceres. homo diligit quātūcunq̄ potest. quia diligit naturaliter. et natura agit ſm̄ vltimuz posse. da nō agit libere. ergo diligit se q̄ntum potest. quomō ergo deū potest diligere plus q̄z se. Ad quod dicendū q̄ dilectio qua homo diligit aliquid ex duob⁹ pensatur. scilicet ex feruore siue intensione actus. et ex qualitate boni voliti illi quem diligit. Quādo ergo dicitur q̄ homo tenetur diligere deuz plus q̄z seipm̄. nō debet intelligi de intensione vel feruore actus. sed de qlitate boni

roliti. Nam debeo velle deo summū bonorem z summā beatitudinē non sicut mihi. Ex q̄ infert Aug⁹. lib. de moribꝫ eccl'ie cap. xxviij. dicens. Nō pōt fieri vt seipm nō diligat qui diligit deū. ymo ille solus nouit se diligere q̄ diligit deū. Ille nanq; satis diligit se qui sedule agit vt summo bono z vero pfruatur. Nō si nihil aliud est q̄ de⁹. q̄s dubitat q̄n se amet q̄ amator est dei. Et ex hoc vlterius ipe infert q̄ salubriter seipm homo diligit si plus q̄ se diligit deum. Et econuerso fm ipm sup Johem Omel'. lxxxvij. Si deū nō diligit. nō diligit seipm. Patet etiā ex his q̄ nō omis qui amat deū est in caritate. q̄a qui diligit deū ꝓpter se. amat deū. z tamē peccat mortaliter. Et sic patet q̄ peccans mortalit diligit deū. sed nō virtuose. q̄a vult eū esse deum. sed nō sic amat eum q̄ seruet ei⁹ pcepta. Ita dicit Holgot sup libz̄ Sap̄. ca. ij. tractans illud. Veni/refruamur bonis q̄ sunt. z vtamur creatura tanq; in iuuētute. Scdo infero q̄ amare deuz ꝓpter tempalia est amare impfecte. Istud patet p beatū Aug⁹. in lib. iij. omeliarū Omel'. xxxix. vbi dicit. Cauere debemus ne ad premiū diligamus deū. Cuius ratio est. q̄a quicd homo aliud a do vult habere p dilectiōe seu ꝓpter q̄d deum diligit. illud est minus deo. z p ꝓsequēs homo impfecte diligit deū. vt supra ipe dicit. Si pulcher est mūdus. q̄lis est artifex mundi. Nelle ergo cor tuū ab amore creature et inhereas creatori. q̄a si amas illa que fecit deserto illo qui fecit. adulter es. q̄a p creatore diligis creaturā. Nec ille. Vñ Bern̄. in libro de diligēdo deū ca. iij. dicit. Amor verus nō querit premiū. sed merek pmiuz. Sane necdū amanti ꝓponit. amanti debetur. sed pseueranti reddet. Ideo fm ipsuz diligēnb deū dicit. Primū querite regnū dei. z hec oīa adijcient vobis. Ex q̄ infero q̄ deus diligēdus est gratis. Unō dicit Aug⁹. sup Johem sermone. iij. Quia gratz dedit. gratis ama. Noli ad premiū diligere deū. ipe sit premiuz tuum. Et rō huj⁹ fm Bern. in lib. de diligendo deū ca. iij. Quia quicd ꝓpter aliud amat illud plane amat plus q̄ finaliter amat. nō p quod amatur. Cū ergo deum quis amat ꝓpter tpalia. planum est q̄ plus diligit tpalia tāq; finē. iuxta illud. Propter q̄d vnumquodq; tale z̄. Vñ Aug⁹. j. Confessionū dicit. Quicunq; aliquid amat qđ non ꝓpter te amat minus te amat. Et libro Soliloquiorū ad deum cap̄. xviij. dicit. Minus te amat q̄ tecū aliquid amat. Nec ille. Ex his igit tertio infero q̄ deus debet diligi ꝓpter seipm. qui ē summū bonum z pfectissimū. vt ipm comprehendam⁹ z ei ppetuo cōiungamur in vita eterna. z eum ppetuo amore diligamus in regno celorū. Ad quod nos pducat pater z filius z spūssanctus. Amen.

¶ Dominica. XIIII. post trinitatis. I.

¶ Sermo CX.

Te ostendite vos sacerdotibus Luce. xvij. Quoniā vt dicit Henric⁹ de vmaria li. vij. de pfectione interioris hoīs ca. xij. Lex naturalis homini in sua creatiōe indita p abusum peccādi iam fuerat obruta. z q̄si obliuioni tradita. ideo necessariū fuit eā p legem scriptam posteris renouari. Nec ille. Lex autē scripta decē in se ꝓtinebat pcepta. q̄bꝫ tanq; vngentz sanatiuis curari debuerūt peccatoꝝ nostroꝝ vulnera. z consequi celestiū premioruz ꝓmissa. Juxta illud Math. xix. Si vis ad vitaz ingredi serua mandata. Nec q̄a lex hmōi scripta. ab homine sepi⁹ transgrediebat. ideo necesse fuit vt deus aliq̄d remediuz institueret p q̄d hō lapsus in pctm̄ et transgressor pcepto/rū diuinoꝝ posset resurgere z ad vitam reparari. Hoc aūt est sacramentuz penitētie in quo p cōfessionē manifestant defectus z pctā q̄bꝫ transgrediunt decem pcepta. Nō bene figuratū est in istis decē leprosis. q̄s xp̄s tanq; decem preceptoꝝ trāsgressores ad sacerdotes remittit p cōfessione pctōrū. Sicut innuit in ꝑbis ꝓpositis q̄bꝫ xp̄s pcepit. dicēs leprosis. Jte oñdite. vt dr in cuā gelio. Dū iesus iret in hierl'm trāsibat per mediā samariā z galileam. Et cū ingrederet quoddā castellū Lu. xvij. In q̄bꝫ ꝑbis hortatur xp̄s pctōres. Primo ad deserendū statū culpabilem. Cū dicit. Jte. Scdo ad manifestandū cōscientie reatū damnabilem. Cū addit. ostendite vos. Tertio declarat plaroꝝ dignitatē bonorabilē. Cum dicit. Sacerdotib⁹.

¶ A

Diripmo q̄ xp̄s hortat peccatores ad deserēdum statū culpabilē cū dicit. Jte. q. d. Qui

bucuſq; ſtetiſtis in peccatis tota die ocioſi. iam deſerite ocium peccati. et ite de via mortis tenebroſa ad lucē gre. ſic noctue ō nocte ad auroras. q̄diu nāq; peccator ſtat in culpa. tamdiu eſt in tenebris. eo q̄ ꝓuerbior. iiij. dicit. Via impiorum tenebroſa. Non ſolū autē peccator eſt in tenebris. ſed etiā in ſtatu piculoſiſſimo. ſicut ille qui eſt in glacie vel in via lubrica. Juxta illud ꝑs. Fiat via illor. tenebre z lubricus. imo cōtinue eſt in via lutoſa z peſſima. Juxta illud ꝑs. Inquinate ſunt vie illius in omi tpe. Notāter dicit in omi tpe. q̄a tres ſunt ſtatus culpe. cogitatio. delectatio. z cōſenſus. z omes iſti ſunt inquinati. In quolibz em̄ ſtatuum iſtorū anima inquinatur per pctm̄. Propterea ꝑs. petit a ſe talem viaz amoueri dicens. Viam iniq̄tatis amoue a me. z petit ſibi viam ſalubrē oſtendi dicēs. Vias tuas dñe demonſtra mihi. ſcz precepторū tuor. z ſemitas tuas. ſcz conſiliorum tuorū. edoce me. Circa qō ſciendū q̄ merito xp̄s hortatur pctōrem ad deſerendum ſtatū culpabilem cito z feſtināter. vt ab eo recedat z ad deū cōuertatur. q̄a ſtatus talis in culpa eſt valde periculoſus. Nam ſicut dicit Grego. Peccatum qō p pniam nō diluitur. mor ſuo pondere in aliud trahit. ideo piculoſum eſt in eo pdurare. ꝓpter q̄d Sapiens conſulendo dicit Eccl. v. Nō tardes cōuerti ad dominū. z non differas de die in diem. Et aſſignans cauſam ſubdit. Subito em̄ veniet ira eius. z in tpe vindicte diſperdet te. Unde Aug⁹. Nullus expectet quouſq; peccare nō poteſt. de pe. diſt. vij. Nullus. Quare feſtinandū eſt ad penitentiā ꝓpter multa. Primo ꝓpter horē mortis incertitudinē Luce. xij. Veniet dñs ſerui illius in die qua nō ſperat. z hora q̄ neſcit. Uñ z alteri viam longā ꝑtendenti dictum eſt. Stulte hac nocte aiam tuā repetent a te. ſcz demones. vt patet ibidē Luc. xij. Secō ꝓpter pctōrū accumulationem. Apocal'. xviij. Qui ſordet ſordeſcat adhuc. Feces q̄nto vlterius ſtant. tanto magis fetent. Sic pctm̄ peccato additū q̄nto plus homo ſtat in eo. tanto magis augef culpa p quā ſordeſcit. Oſee. iiij. Maledictū z mendaciū z homicidiū z furtū inundauerūt. et ſanguis ſanguinez tetigit. Sic em̄ pānus ſemel ſanguine tinct⁹ citius mundat q̄ſi bis vel ter. ita pctm̄ ſemel ꝓpetratuz ſi cito confitetur. citius veniaz habet q̄ſi fuerit pluries iteratū. quia. Ad facin⁹ dupler nō ſufficit vltio ſimpler. Tertio ꝓpter pctōris erga gratiā dei inducentez z expectantem ipm̄ ad penitentiā ingratitudinē Rom. ij. An ignoras q̄ benignitas dei ad penitentiam te adducit. Tu aūt ſm duriciā tuam z impenitēs cor tuū theſaurizas tibi irā i die ire z reuelationis iuſti iudicij dei q̄ reddet vnicuiq; iuxta opa ſua. Quarto ꝓpter elongationem. iuxta illud ꝑs. Dñe qui ſe elongant a te peribūt Quinto ꝓpter minorē ad conuertendū abilitatē. Uñ Eccl. xxx. dicit Curua ceruicē filij tui in iuuētute. et tunde latera eius dū infans eſt. ne forte induret z nō credat tibi. Et loquit ibi de ſenſibus noſtris. q̄ ſunt q̄ſi filij infantes dū recenter peccant. q̄s ſtatim debem⁹ corrigere ne indureſcant in malicia. Juxta illud. Qui nō eſt bodie. cras min⁹ aptus erit. Et alter poeta dicit. Principijs obſta. ſero medicina parat. Dum mala poſt longas inualuere moras. Sexto ꝓpter finalem piculoſam cōuerſionē. Uix em̄ aut nunq̄ p̄t homo in egritudine conteri. q̄a nec de peccatis ſufficit cogitare. eo q̄ ſufficit dici illi malicia ſua ſcz ex infirmitate ꝓueniens. quia ſm Hiero. Ibi rapit intentio mentis vbi eſt vis doloris. Unde Augu. Horrby vriget. pena terret z torquet. filij quos illicite dilexit. vxor et mundus eum ad ſe vocant. Ideo dicit Augu. conſulendo vt homo in ſanitate aget penitentiā. Dicit enim. Tene certum z dimitte incertū. Nam ſm ipm̄ in ſermone. j. de penitētia. Qui agit penitentiam cū egrotat. aut cum iam nimis ſenex eſt. nec laudo nec vituperо. quia pcā illuz dimiſerunt. et non ille peccata. Sed laudo ſi tunc declinat a malo et facit bona q̄ omnia mala ꝓpetrare poteſt. Ex quo ipſe ſtatim infert ibidem. q̄ nullus etiam vna die ſine penitētia debet eſſe. quia neſcimus horam neq; diem quādo pius dñs deus nos de hoc ſeculo migrare iubeat. Septimo propter dei obliuionez et clamoris nō exaudition̄em. Nā ſm Criſoſ. Dacaniad uerſiōe ſeu pena pcutitur peccator. vt moriens obliuiſcatur ſui qui dum viueret oblitus eſt dei Iſaie. xxxiij. Ue qui ſpernis. nonne et ipſe ſperneris ꝑouerbi. j. Voca. ſequi. ſcz ad penitentiam. et renuiſtis. Et ſeq̄tur. Ego quoq; in interitu veſtro ridebo.

Istud patet de diuite in inferno clamante Luce. xvi. Et de fatuis virginib dicentibus. Aperi nobis Mat. xxv. Quibvtris q̄ denegatum est beneficium postulatum. Propter premissa ergo pericula dicit istis leprosis Ite. q̄si di. Nolite tardare. nolite stare diutius. sed statim vt vos peccare sentitis. ite z cōuertimini ad dominū Ezech. xviii. Cōuertimini a vijs vestris pessimis

B Et vere pessime sunt vie peccatorum. Nam vie pessime vulgariter dicuntur. quando sunt montose. spinose. lutose. Sic vie peccatorū montose sunt in superbis. qui semp alta querunt. sed non attendunt. quia quāto gradus altior. tanto casus grauior. De istis est sicut de lepore qui facilius z citius currit contra montē q̄ de monte. Cui⁹ ratio est. quia habz pedes anteriores breuiores posterioribz. Sic superbiet vani habentes affectiones ad deum breues vel nullas. difficile ad deū vadunt Sed affectiones habentes ad mundum longas. facile alta mundi ascendunt. Patet hoc ad sensum q̄ semper ita est. quia Dilectoribus mundi omnia difficilia faciliora videntur pro mūdo q̄ sanctis pro deo. Nam facilius videt militi hastiludere ferro nudo et grauissimos ictus imo mortez sufferre quādoq̄ pro mundo q̄ complere vnum pater noster pro deo. Et hoc facile ē videre in oīi genere secularium. Quanta enim sufferunt seruientes pro honoribus seculi circa curias cum remorsu conscientie. cum obiurgationibus dominorū. cum inuidia sociorum. cū omni infortunio corporali. Quorum omniū decimam partem vir sanctus aliquis monachus pro deo sustineret. Vie spinose sunt in auaritia cupiditate. eo q̄ spine sunt diuitie Luce. viii. Quia habent punctionem laboris in acquirendo. timorem in custodiendo et dolorez in amittendo. Et iste etiam vie sunt multum difficiles. sicut experiunt mercatores eundo et nauigando in terra et in mari. faciendo naufragia. latronum pericula patiendo et predonum insidias cē. que tamen omnia videntur eis facilia. Vie lutose sūt luxuriosorum. de quibz dicitur. Computruerunt iumenta in stercore suo. que licet etiam sunt difficiles tñ eis apparēt faciles. Nāz q̄nta difficultas sit q̄s dubitet. ostrigi populis. caligis. sotularibz. p̄cinctis in cō placentia amasiaz stare pluribz horis cōa illa. rotare capillos. desudare in cōreis. exhaurire patrimonia cē. tñ amantibus omnia ista facilia apparent. quia amanti nihil est difficile. vt dicit hystoria de scō Nonio episcopo. qui Anthiochie visa quadaz domina multū ornata dixit ad socios. In veritate dico vobis q̄m de⁹ hanc nobis ostitutur⁹ est ante ospectuz tremēde sedis sue vt nos et nostrū sacerdotiū iudicet. Nam quantas putatis horarū moras intra cubiculum suū exegit abluens facie. z depingens se. vngentis diuersis liniens z ad speculū diligēter ornās. vt in p̄ti sec'o placeat. z oib desiderabil' videatur. nec cuiq̄ amatoz suoz turpis videat. qui tū hodie vident esse. z cras pleriq̄ nō parent. Nos vo hītes p̄em in celis eternū. in secula pmanentē. z spōsum imortalē deū. donantē sibi bene seruientibz pmanētes diuitias. q̄ estimari nullaten⁹ p̄nt. q̄ nec oculus vidit cē. Quid ergo iura. hītes. pmissionē certaz. vt celestis sponsi facie videam⁹. quē cherubin z seraphin nō sustinent ospicere. nō nos ornam⁹ nec decrabim⁹ immūdicijs nris. q̄p creatoris exemplo in virtutis culmine semper stare debemus. Et sic veniens domū sanctus ille episcopus de ecclesia. prorumpens in pauimentum. faciem suaz feriebat. et terram lacrimis rigabat. dicens. O altissime deus ignosce mihi peccatori. q̄ vnius diei meretricij ornatus totius vite mee industrie superauit ornamenta. Quo vultu te domine respiciam. vel quibus verbis me coram tuis aspectibus presentabo. Illa pro terrenis et caducis summo studio se ornauit. Ego tibi placere proposui z per meam negligentiam non impleui. Ecce q̄modo iste vie peccatorum sunt omnes pessime. ita vt peccatores aliquando conuersi dicant et soli recognoscant. illud confitētes Sapie. x. Lassati sumus in via iniquitatis et perditionis. Viam autem domini ignorauim⁹. Ne igitur peccator ambulet vlteri⁹ vias istas pessimas iubetur a saluatore ire per viam bonam et rectam et immaculatam. Nam de eterna sapientia que est filius dei dicit Prouer. iii. Vie eius vie pulchre. et oīes semite eius pacifice. Talem ergo viam hic suadet saluator peccatoribz dicendo. Ite. scilicet viā mandatorum. relinquētes viam peccatorū Ysaie. lv. De

relinquat impius viam suã.et vir iniquus cogitationes suas. Et Hieremie.vj. capᵒ. State super vias et videte et interrogate de semitis antiquis. que sit via bona. ambulate in ea et inuenietis refrigerium animabus vestris.

¶ Dixi secũdo q̃ in verbis premissis hortatur saluator pctõres ad manifestandũ conscientie reatũ damnabilem. Cũ dicit. Ostendite vos. Acsi dicat. Si operã medicãtis expectatis. oportet vt vulnera vestra detegatis ſm Boeciuz. Unde poeta dicit. Nõ intellecti nulla curatio morbi. Ostẽdite ergo vos. scilicet peccatores in confessione. q̃ hucusq̃ latuistis in culparũ occultatione. Unde confessio nõ est aliud q̃ ostensio defectuum. priorũ. Nam ſm Jsido libro.iij. ethimologiarũ. Confessio est per quã anime morbus latens spe consequende venie in laudem dei aperit. Ex quo patet q̃ ad pfecte curandum conscientie vulnera. necessaria est cõfessio peccatorũ z ostensio eorum aperta. Unde Seneca epistola.lvij. dicit. Omia vulnera in aperto leniora sũt. Morbi quoq; ad sanitatem tunc inclinãt cum ex abdito erumpũt z viam suam pferunt. Et sequit. Et auariciã et ambitionez z cetera mẽtis humane vicia tunc periculosa scias esse cum simulata sanitate subsistunt. Et Gregoꝛ. in pastorali capᵒ. xxxviij. Vulnera clausa plus cruciant. Nam cum putredo que interꝰ feruet eiũcitur ad salutem doloꝛ aperit. ¶ Sed diceres. Quare debeo cõfiteri peccata oꝛe vt exteriꝰ appareant in cõfessione. Nõne deus nouit absconditã coꝛdis mei melꝰ quã ego possuz dicere. Ad q̃d respõdet Augᵘˢ. libro.xiij. Omeliarũ. omelia.xij. in pncipio. Nõ vult deus vt pfiteamur peccata nra ideo q̃ ea ipe scire non possit. Sed q̃a diabolus hoc desiderat vt iueniat q̃d nobis ante tribunal iudicis eterni obiciat. ideo vult vt magis defendere q̃ accusare nostra peccata velimus. Ecõtrario autẽ deus noster. quia pius z misericoꝛs est vult vt ea confiteamur in hoc seculo. ne p illis cõfundamur postmodum in futuro. Si enim confitemur. ille parcit. Si agnoscimꝰ. ille ignoscit. Et ponit ibi pulchrũ exemplũ de serpente illo q̃ primos parentes p superbiã deiecit. z nos oẽs similiter infecit. Quãdo ergo videt nos ad deum redire in cõfessione p humilitatem valde impedit. ne christũ humilez ducem ipo cõtempto sequamur. Hec ille. Non est ergo putandũ q̃ deus velit aperiri occulta coꝛdiũ nostroꝛum vt ea sciat. sed ideo vt cum sic aperiendo z nostros defectus exponẽdo coꝛaz eo humiliamur a peccatis nostris curemur. Unde Augᵘˢ. lib.x. Confessionũ ait. Manifestus suz tibi domine quicũq; sum. Necq; enim ago ꝓbis carnis et vocibꝫ sed verbis anime et clamoꝛe cogitationis quoniaz nouit auris tua. Et sequit. Cum enim malus sum nihil aliud est confiteri tibi q̃ displicere mihi. quoniã tu domine benedicis iustũ. sed prius eum iustificas impiuz. Hec ille. Ex quibꝫ patet q̃ cõfessio peccati a deo instituta est maxime ꝓpter humilitatem nostrã. Unde Augᵘˢ. super ꝑs. lxvj. dicit. Ad hoc deus erigit confessionẽ vt liberet humilẽ. ad hoc damnat nõ confitentẽ vt puniat superbũ. Ex hꝫ patet q̃ ad confessionẽ maxime requirit humilitas. p quã homo se ostendit peccatorẽ fragilem z defectuosum coꝛã deo. Un Augusti. sup Canonicã Jobis. omelia.j. Si te cõfessus fueris peccatorẽ. erit in te veritas. Et sequit post pauca. Humilitas pmi net ad confessionẽ. q̃a dum cõfitemur nos peccatoꝛes esse. ipa est humilitas. Hec ille. Ex bis ergo infero q̃ ẽntro plus homo ꝑ prios defectus cognoscere nõ curat. tãto minꝰ p humilitatẽ deo se esse reũ ostendit. Un Augᵘˢ. li.iij. de ꝓbis dñi sermõe.xij. dicit. Nõ dicit tibi Esto minꝰ q̃s es. sz cognosce q̃d es. Cognosce te infirmuz. cognosce te hoiem. cognosce te pctõrẽ. Cognosce illũ qui te iustificat. Cognosce quia maculosus es. appareãt in confessione tua macule coꝛdis tui z p pnãz ptinebis ad gregẽ xpi. Hec ille. Et post hꝫ dicit idẽ Augu. in li. de dñica oꝛone. z lib.v. de ꝑdestinatione sctõrum. Q̃ in ꝓfessione deus vult vt recordemur pctõꝝ nroꝝ. ne q̃s q̃ innocẽs sibi placeat z se extollẽdo plꝰ pereat. Hã ait Hre. xxij. moral. Vere hũilitatis insignia sunt iniq̃tatẽ suã quãcũq; facit cogẽscere z cognitã voce confessionis aperire Et ex bis patet respõsio ad illam questionez qua queritur Quare homines seculares raro cõfitent. hoc enim nõ ꝓuenit nisi ex ignoꝛantia gra uitatis peccati. Ex quo enim non cognoscunt se peccatoꝛes. et ꝓpter superbiã coꝛũ

Nõ vult

pessimā dedignantur humiliari sepius in confessione ne pro talibꝫ habeanꝫ quales sunt. sed volūt potius vt habeanꝫ p bonis ac iustis et virtuosis quales nō sunt. De q̄bus dicit Seneca epistola. lūij. Quare vicia sua nemo confitetur nisi quia ea ignorat. Unde ꝛm ipm epistola. xxij. Qui peccare se nescit. corrigi non vult. Et Gregorius super illud Job. xlij. Idcirco meipsuꝫ reprehendo. dicit. Quanto minus quisq̄ se videt. tanto minus sibi displicet. ⁊ quanto maioris gratie lumen pcipit. tanto amplius reprehensibilē se esse cognoscit. Talium hominū conscientiam Bernar. in libro de cognitione sui cap̄. xxiij. vocat vulpinam. et p consequēs hypocriticam et simulatam. eo q̄ ꝫm ipm exteriorem suspicionem intuētes salua eis oīa arbitrātur. nō sentientes vermem interiorem qui interiora corrodit. Propter hoc idem Bernar. ibidem cap̄. xxvj. dicit. Q sicut membrum quod dolorē non sentit. mortuū esse dicit. Morbus aūt insensibilis incurabilis est. Preterea q̄ ante oīa necessaria est cognitio peccatorū in homine. si debet sequi apertio et ostensio cōscientie in confessiōe Apertio aut ē ista ꝫsciētie. debet eē nō qualiscunq; aut qualitercunq; sed lacrimosa ⁊ flebilis. Dicit enim Crisō. in fine libri sui. de reparatione lapsi. Condemnare semetipm et peccatorē dicere. cōmune hoc ē omnium etiā pessimoꝝ. Multi enim de scena seu de prostibulo viri et precipue mulieres impudice peccatores semetipsos et sceleratos ostentāt. sed non eo prospectu hoc dicunt q̄ cupiant emendari. ideo non est ista dicenda confessio. non em̄ est hec ex corde compunctio. nec in amaritudine lacrimarū talia proferuntur. nec eo affectu q̄si qui oderūt ea que accusant. Unde Gregorius super Job. vij. dicit. Sepe ⁊ reprobi peccata sua cōfitentur. sed deflere contemnunt. Electi vero suas culpas quas vocibus cōfessionis aperiunt. districte animadversionis fletibꝫ insequūtur. Hec ille. Et tantū de secūdo.

D

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis christus cōmēdat prelatorū seu ministrorū ecclesie dignitatem honorabilem. Remisit namq; ad illos leprosos propter manifestandū miraculum mundationis ipsorū. et propter preceptum legis. et ꝓpter humilitatis virtutē. et ꝓpter mysticam significationē. Significauit em̄ christus p hoc q̄ post mundationem interioris peccati p cōtritionē necessaria est adhuc exterioris cōfessio coram sacerdote. Merito igitur isti ad sacerdotes mittuntur. quorū est discernere inter lepram ⁊ lepram. inter morbum et morbū. et hos admittere. illos abūcere. Ipi enim habēt claues ligandi et soluēdi in terra. sine bis nō potest peccator ad deum accedere. nec gratiā obtinere nec veniam mereri peccatorū saltem extra casum necessitatis. Unde Aug⁹. de vera et falsa penitentia cap̄. x. Qui confiteri vult peccata vt inueniat gratiam. querat sacerdotes scientem solueret ligare. ne cū negligens circa se fuerit negligatur ab illo qui eū misericorditer monet ne ambo in foueam cadant quam stultus euitare noluit Ecce hic duo innuit Aug⁹. Primo vt peccator inueniat gratiā debet accedere sacerdotē. Scōo vt talis querat sacerdotem nō qualēcunq; sed scientificū. Per primū arguit error hussitarū dicentium sufficere solam contritionē p peccatis deo facrā. Cōtra quos est Augu. libro de visitatione infirmorū. dicens. Sunt q̄dā qui sufficere sibi ad salutē annūciant si soli deo cui nihil occultū est et quem nullius conscientia latet sua confiteātur crimina. Nolunt em̄ siue erubescūt siue dedignant suis ostendere sacerdotibꝫ. quos tamē inter lepram ⁊ lepram discernere p legislatorem constituit dominꝰ. Et sequit. Nolo vt tali decipiaris opinione quatinꝰ cōfundaris confiteri coram dei vicario. thabescēs pre rubore. vel cerucosus p dedignatiōe. Nam ipius humiliter subeundū est iudicium quem deus sibi non dedignatur esse vicariū. Ergo ad te roges venire sacerdotem si infirmus es. et sac ipm ꝓscientie tue plenissime participē. nō seducat te illa somniantiū superstitio. que musitando seu titubando confirmat q̄ inconsulto sacerdote saluet ad deū sola confessio. Hec ille. Nos autem nō abnegamꝰ quin sit ad deum frequēter deferenda petōꝝ ꝓfessio. Beatꝰ em̄ qui tenebit ⁊ allidet paruulos suos. vl̄ maximos. ad petrā. Petra aūt xps est. Sz detestamur ⁊ detestatur illud sacra doctrina Vade inquit ostende te sacerdotibus. Respōsum est diuinū. et cōfitemini alterutrū

Reprobat error hussitarū dicentium sola cōfessione sufficere

peccata vestra. inquit Aplus Jacob. Li/catricum ergo tuarū arbiter vice dei adhi beatur pres byter. et reuela ei vias tuas. z ipe exhibebit tibi antidotum reconciliati/onis. Dec ille. per secundū arguunt mun dani et seculares vani. qui querunt sacer/dotem ignarū indoctum et minus pro au dienda confessione idoneum. qui cum eis mite et leniter procedit. et eis paruam vel nullam penitentiā imponit Contra quos dicit Augustin⁹ in libro de vera z falsa pe/nitentia cap'o. x. Qui confitetur omino sa cerdoti meliori quem habere potest confi atur. Talem vt dicit ipe libro de salutari/bus documentis. sequamur et pquiram⁹ qui sciat curare peccata propria. et postea vulnera aliena vt pfectus medicus. cum ta libus consiliū salutʒ nostre incamus vt nō perdamus hereditatem celestem quaz no/bis ab initio mundi deus promisit. Dec il le. ¶ E ¶ Ex bis infero duo. Primum q magne vtilitatis est sacerdoti doctiori z magis scientifico q̄ simplici et indocto li/cet sanctiori consiteri. Istud patet ex eo qz ſm Bonāuenturam in quodam sermone de penitentia. Sacramentū confessionis vocalis inter cetera a deo est institutuz ad peccatorū patrocinīū acquirendum. quia sicut videmus in causis ciuilibus q̄ cōmu niter homines indigent patronis qui sint periti in iure vt penas iuris possint vitare et tales oportet in sua causa ordinate pro/cedere. Ita multo magis ſm ipm in spiri/tualibus est. et ideo ſm ipm expediens est sacerdoti sua reuelare peccata. qui devitā/dis sanum consilium possit dare. propter quod est eligendus sacerdos doctus qui possit et sciat discernere inter lepram et le/pram. sicut ad eius officium spectat. vt pa/tet in Leuitico. Secundo ex hoc infero q magna est dignitas sacerdotum quos sic deus honorauit vt eis vices suas in terrʒ cōmitteret. et per eos nos a peccatis pur/garet. Unde Gregoriꝰ libro. v. registri sui hortans Mauricium imperatorez ad de bitam reuerentiam sacerdotib⁹ exhiben/dam. Non indignetur inquit dominꝰ me/us sacerdotibus propter eum cuius serui sunt. vt eis debitam reuerentiā impendat quia illi aliquādo in diuinis eloquīs dr̄. aliquādo angeli nominātur. Exodi enim xxij. dicitur. Dr̄s non detrahes. Et Ma/lachie. ij. dicit. Q angelus domini exerci/tuum est. Hoc est contra illos qui detur/pant sacerdotes. Legitur de Constātino imperatore q̄ cum fuissent sibi quedaz ac/cusationes contra episcopos in sacra sino do Nicena porrecte. Ipe oīes combus/sit dicens. Vos dij estis. a solo deo iudica ri debetis. et dignū non est vt nos iudice/mus deos. Et similiter hoc habetur libro q̄nto tripartite hystorie vbi similes accusa tiōes refutauit dicens. Ista habebūt tem pus suum in die iudicij coram illo qui iu/dicaturus est oīes. Mibi homini iudica re nō licet de vobis. Ibi etiā legitur quo/modo locatis episcopis in loco superiori. ipe resedit in loco inferiori. Propter quaz reuerentiā sacerdotibus recte q̄ ipsum im pensaz. deus sibi in omnib⁹ astitit et sibi si/gnum sancte crucis in somno ostendit. di/cens. Constantine in hoc vinces. Decibi. Refert etiam Gregorius. q̄ pagani princi pes verum deuz nescientes. deos ligneos vel lapideos colebant. et tamen eorum sa/cerdotibus maximū bonorem impende/bant. Quid ergo mirū ſm ipm. Si impe/rator christianus vel princeps vel quilibz dominus veri dei sacerdotes honoret. dū pagani principes vt predixim⁹ honorez impendere sacerdotib⁹ suis noluerunt qui ligneis et lapideis dr̄s seruiebāt. Ex hoc patet q̄ inhonorātes sacerdotes aut dere/stantes eos q̄turbantes aut grauantes si/ue in eorum personis sine in rebus. deteri/ores sunt paganis et saracenis aut tartarʒ qui proprios sacerdotes honorāt. Ac per hoc cōuincunt fideles etiam deum veruz minime honorare aut curare. Juxta illud saluatoris. Qui vos spernit me spernit. Et qui vos tangit. tangit pupillā oculi mei De Alexandro magno legit q̄ cum proces sisset contra hierusalem et episcop⁹ iudeo/rum sibi obuiam pcessionaliter pcessisset. mox de equo descendit et ei reuerentiā ex/hibuit. Pharao q̄uis inmanissimi z durissi mi cordis fuerit ipse tamen sic honorauit sacerdotes q̄ etiam tempe maxime famis ipis de regalib⁹ horreis sufficientē alimo/niam procurauit. ¶ F ¶ Sed diceres. Vere dīe dignū z iustū est bonos sacerdo tes honorare. quos nos. vt ait Hiero. sci/mus xpiani q̄ nobis de⁹ posuit iudices in terrʒ. q̄ etiā añ illū die iudicij iudicāt et dr̄

clauem vite et mortis. Sed quis estimat honore dignos illos sacerdotes qui se exhibent in vita et moribꝫ ꝓ oīa indignos. vacantes potibꝫ. comesatiōibus et ceteris secularibus vanitatibꝫ. quis tales nisi stultus iudicare possit nō ꝓmio honoris sed potius supplicio pudoris esse dignos. Ad quod ego imo nō ego sed ille magn⁹ Gregorius libro. v. Registri sui respōdens. ait. Ea que dicta sunt de honore sacerdotuꝫ aut alia que legūtur in scripturis. non tm̄ specialiter ꝓ bonis. sed etiaꝫ generaliter ꝓ malis sunt interpretanda. quoniā ad huc nescimus qualis sit futur⁹. Et em̄ paulus dicit. Nolite ante tempus iudicare. scilicet de occultis. quoadusq; veniet dominus. Haꝫ sunt multa que de illius iudicio homines ignorāt. quia fortasse quod vos laudatis ille reprehendet. Et que vos reprehenditis ille laudabit. Hec Gregor⁹. Hoc est cōtra illos q̄ ꝓpter leuem suspitionem. vt forte ꝙa sacerdos descendit ad inuitaꝫ. vel locut⁹ est cum femina. statim iudicant eū puersum et indignum. ꝛ dedignantur ei⁹ missam. Cōtra q̄s dicit Lucius papa de cohabitatione clericoꝝ et mulierū. Vestra. Non potest quis q̄ntūcunq; pollutus diuina polluere sacramenta. que purgatoria cunctarū cōtagionuꝫ existunt. Qualiscūq; em̄ sacerdos sit. q̄ sancta sunt coinquinari ab eo nō possunt. Sumite ergo ab oīi sacerdote xp̄i mysteria. ꝙa oīa in fide xp̄i purgant. Hec ille. Et idem vult canon Nicolai pape. xv. q. viij. ca. fina. Sciscitandꝫ. q̄ a tali sacerdote ꝛmūio recipiat q̄usq; iudicio episcoporꝫ reprobet. Quoniam mali bona ministrando tm̄modo se ledāt. et cerea fax accensa sibi q̄dez detrimētum p̄stat. alijs vero lumē in tenebris āministrat. et vnde alijs cōmodū exhibet. inde sibi dispendiū prebet. Et sequit. Sumite ergo ab oīi sacerdote intrepidi xp̄i mysteria. ꝙa oīa in fide xp̄i purgant. Fides ei ē que vincit hūc mūduꝫ. et ꝙa nō dātis sed accipiētis. sic dicēte beato Hieronymo. ad credendū oīi anie baptismus est p̄fectus et in oīi sacerdote corpus xp̄i p̄fectū. Hec Canon. Quādiu ergo quis tolerat ab ecclesia in officio suo. nō debet a quoq; vitari. Unde licet dep̄hensus i adulterio sit infamatus de crimine. tamē nō sufficit ad h̄ vt abstineat ab eius officioꝝ sacramētis suis nisi infamet⁹ p̄ sententiā. vt dicit glosa dicti capituli Scisciteturnūb. ꝛ. xxxij. di. §. Verum. Reqritur ergo q̄ sit dep̄hensus ꝛ cōuictus. vt de iudicijs. Cū non ab homine. Benetm̄ ꝓceditur q̄ oīis sacerdos in peccato mortali existēs est suspēsus q̄ ad se. scz vt nō celebret. ꝙa alias peccat mortaliter. j. q. j. Sacerdotes. Sed talis nō est suspēsus quo ad alios nisi sit p̄ sententiā p̄cisus. vel notorius fornicator aut simoniac⁹ aut scismaticus. vt. xxxij. di. §. Verum. Nm̄ ergo dicit q̄ nullus audiat missam p̄sbyteri quē scit indubitāter habere cōcubinam. xxxij. di. ca. Nullus. Dicendū q̄ loquit de illo cuius crimen est notoriū p̄ sententiam vel ꝓpriā confessionē vel p̄ facti euidentiam. Talis em̄ primo a subditis vitari debet ad confusiōem ipius vt a tali pctō desistat. vt in ca. Vestra. de cohabitatiōe clericorū ꝛ mulierꝫ. Et quo infero q̄ non obstante malicia sacerdotū q̄diu tolerantur ab ecclesia. p̄sertim si nō sunt notoriū fornicatores debēt a subditis honorari. et xp̄s honorauit sacerdotem quē sciebat sacrilegum. xcij. dis. Domin⁹. Per q̄d fm̄ Cipriānum docuit malos sacerdotes etiaꝫ honorare nos. Pro quo honore nobis tribuat honorem celestis curie dominus noster iesus christus qui viuit et regnat p̄ secula seculorum. Amen.

¶ Dominica. XIIII. post trinitatis. II. ¶ Sermo ¶ XXI.

Nonne decez mū dati sunt. ꝛ nouem vbi sunt. Luce. xvij. Sicut ait Petrus Rauanen. in q̄dam epistola. Nihil est q̄d adeo ad indignationem ꝓuocet altissimum sicut ingratitudo. Ipsa enim est malorū ꝓuocatio. beneficiorum exinanitio. meritorum exterminatio. Hec ille. Et Bernard⁹ sermone. lij. dicit. Ingratitudo hostis ē gratie et inimica salutis. Unde fm̄ ipsum nihil sic displicet deo p̄sertim i filijs gratie quēadmodū ingratitudo. Propter q̄d fm̄ Bernar. sermone. xxxv. super Cantica. Nihil augeꝫ ingrato. sed quod accipit. vertitur et in perniciem. Istud patet hic i euāgelio de nouez leprosis. qui ꝓ eo q̄ de cura lepre a qua fuerūt ꝙ christum mundati

regratiari noluerūt. nec ad eū fuerūt reuersi tanq̄ indigni. obliuiosi. et ingrati voce saluatoris arguunt. q̄si ab eo ignorentur vbi sint. Magna quippe superbia est fm Bernū. in lib. de diligendo deū. ca. ij. et delictum maximū. vti datis tanq̄ innatis. z in acceptis beneficijs gloriā vsurpare. nō reddere. Tales Plinius in plogo natural' hystorie vocat merito fures z infelices q̄ bñficia recepta nō recognoscūt. aut mutuo nō reddunt. Et Seneca epl'a. lxxxiij. appellat tales peiores serpentibꝫ. Nā serpentes venenū in alienā perniciē pferūt. sine sua seruant. Ingrati vero sine ꝓpria pnicie nō possunt in se viciū ingratitudinis conservare. Ex quibꝫ patet q̄ valde iniquū z ininstum est. si creatura nō reddit grates suo creatori p beneficijs acceptis. Cum dicat Seneca epistola. xviij. Hoc certe iūsticie cōuenit suam cuiq̄ p beneficio nō reddere gratiam. Merito igit isti nouem leprosi mundati p christū reprehendunt tanq̄ iniusti. q̄ pro beneficio mūdationis. suū nesciuerūt vel noluerunt laudare curatorē. de quibꝫ increpatorie dicit. Nōne decem mundati sunt. et nouem vbi sunt. In q̄bus verbis arguit humana ingratitudo p deum. Per quod nobis suadet z consulit virtus gratitudinis diuinoꝝ beneficiorum. Ad quam merito poterimꝰ induci si triplicem ꝓsiderationē circa hoc attendamus. Naz si ponderemus gratitudinis necessitatē. Si cōsideremus gratitudinis vtilitatez. z si denicq̄ cognouerimus ingratitudinis deformitatem abs dubio sufficiēter moueri poterimus. vt deo gratias melius q̄ isti nouem leprosi. p beneficijs suis cōtinue reddamus.

C A T

Dixi primo q̄ si ponderemus gratitudinis necessitatem. sufficienter moueri poterimꝰ vt deo gratias. p beneficijs suis cōtinue reddamus. Magna quidē necessitas inducit hominē ad reddendaz gratiarūactionē illi scz deo suo. sine q̄ nihil boni potest facere. Johis. xv. Sine me nihil potestis facere. Quicq̄d enī homo habet. a deo habet. Sicut Apl'us dicit. Quid habes q̄d nō accepisti. Nam fm Bernū. sup Cantica sermone. xvij. Sicut origo fluminū z fontiuz est mare. Sic omniū virtutū z gratiaꝝ principium est xp̄s. Ideo Apl's de se ait. j. Cor. j. Gratias ago deo meo semp ꝓ vobis i gratia q̄ data est mihi. q̄a in omnib diuites facti estis in illo. Cū ergo tota sufficiētia nostra ex deo est vt dicit. ij. Corinth. iij. Merito ad deū dz sp recurrere nra laudatio vt mereamur iterū accipe. Juxta illud Eccēs j. Ad locū vnde exeunt flumina. reuertunt vt iterū fluant. Astringitur autē homo ad agendū gratias deo quadruplici necessitate. Primo q̄a ipa gratiarū actio est q̄dāmodo ꝓpria fidelium operatio. Secō q̄a ipsa est receptorū augmentatio. Tertio quia ē diuinitatis prestatio. Et q̄rto quia nre necessitatis et defectuositatis demonstratio. De primo patet quō ipa est propria bonorum et seruorū xpi fidelium operatio. Fideles nanq̄ serui ad nihil aliud vacant nisi ad dilatandū gloriā et honorem domini sui. Et ideo sancti viri scientes hanc ꝓpriaz esse operationem ipoz. z. eo q̄ ad hoc q̄sq̄ natus est vt deum laudet omnib' postpositis. insistunt laudibus diuinis agentes gratias pro beneficijs acceptis. Est autez ita propriū hoc seruis dei. scilicet deum laudare pro beneficijs. vt etiam in celo nequaq̄ ab eis possit auferri. q̄a. Beati qui habitant in domo tua domine. Nihil aliud faciunt. nisi in secula seculorum laudabunt te. De quibus dicit Isaie. lj. Gaudiū et letitia inuenietur in ea. gratiarumactio et vox laudis. Unde istud artificium bonum est nobis in presenti addiscere quod credimus indubie nos sine fine in celo operari. Ex quo infero q̄ nihil sic christianum debet delectari sicut gratiarū actio diuine maiestati. patet. quia in omnibus sanctificijs. oblatiōibus. elemosinis. ieiunijs et alijs quibuscunq̄ siue actionib siue passionibus ad que christiani tenentur. deus nihil requirit nisi laudem propriam z gloriam. Juxta illud. Sacrificiuz laudis honorificabit me. Et ex hoc secūdo infero q̄ gratiarumactio excedit omnia holocausta victimas. sacrificia. oblationes. thurificationes. incensa et quecunq̄ alia. Istud patet. q̄a ista omia ordinant ad gr̄aꝝ actiōes tanq̄ ad finē. ptz igit q̄ gr̄arū actiones sunt ꝓcipue. Cum finis sit melior ordinatis in finē. Propter quod deus offerētibus sibi sacrificia sine intentione huiusmodi redēdi gratias. dixisse legit in Psalmo. Si esuriero nō dicam tibi. meus est enī orbis

terre. Et sequit. Nunqd manducabo carnes thaurorū aut sanguinem hircorū potabo. qsi dicat. Ista nō sunt accepta nisi in quantū sunt laudis materia. Ideo statim subdit. Immola deo sacrificium laudis. Propter qd hermes Termegistus in lib. suo de natura deorū qui logos Lileos appellatur. versus finē dixit. q nō est cōueniens deo thus vel mirram offerre et incendere. estimando q deus in hoc delectetur principaliter. z sic eū sicut ydolū adorare. Sed nos inqt gratias agendo deuz adoremus. Desunt em summe incensiones cū gratie aguntur deo a mortalibz. Et Aug⁹. in epistola ad Marcellinū ait. q nihil gratius animo vel melius ore promimus aut calamo scribim⁹ q deo gratias. Nihil enī dignius dici nec audiri potius potest nec fructuosius quicqz agi potest. Hecille.

¶ De secūdo qmodo gratiarūactio est bonorū a dō receptorū augmētatio. patet. Sicut enim agricola illam terrā libenti⁹ seminat q sibi fructum reddit. sic de⁹ ipos sequus beneficijs visitat qui euz pro accepris laudant. Unde Cassiodorus lib. iiij. epistolarū dicit. Invitat ad magna q̄ grauiter accipit modica. et spem de futuris recipit qui trā sacta beneficia recognoscit. Legitur de elephante q quādo infirmitatem incurrit. qndam herbam pro recuperanda salute colligit. sed anteqz eam in cibum accipiat ad flumen accedens se lauat et herbam versus celum eleuat qi gratias deo agat. et ab eo salutez deposcat. Turpe est ergo non facere homini qd facit bestia. Et si nō mouent hominē ad hoc beneficia futura que a deo expectat. debent maxime mouere preterita que iam ei profuerunt. vt dicit Seneca in quadam epistola. alioquin merek priuari datis q̄ non agit gratias peis. Sicut Apostolus ostēdit de philosophis Roma. j. dicens. Qui cum deum cognouissent. nō sicut deū glorificauerūt. nec gratias egerunt. sed euanuerūt in cogitationibz suis. et obscuratū est insipiens cor eoz. Ubi Aug⁹. ait. Quod deus dedit gratis. tollit ingratis. Sicut patet etiam de Ezechia Isaie. xxxviij. z. xxxix. Qui prius p ingratitudine fuit z punitus. eo q nō laudauit deum p victoria facta de sennacherib. Sicut late habek. iiij. Regū. xx.

¶ De tertio quō gratiarūactio ē diuie manifestatis protestatio. patz. In hoc em̄ q deo de suis beneficijs regratiamur eū deuz nostrum protestamur. Et hoc fecit filius dei Marci. viij. Qui volens de septem panibus satiare quinqz milia hominuz primo gratias egit. Idem legit fecisse cum sacratissimū suum corpus z sanguinez fertur in cena vltima cōsecrasse et discipulis tradidisse. In oīb⁹ docens ad deuz nostra beneficia esse referenda tanqz ad illuz a quo oīe datū optimū et omne donū pfectum desursuz est. Jaco. j. ¶ De quarto quō gratiarūactio est nostre necessitatis demōstratio. Qui em̄ regratiak suaz indigentiā protestatur. Unde hec est ratio moralis quare decime dank et q̄re deo sunt specialiter dedicate. Sic em̄ dicit Robertus Holgot super libz Sapie ca. xviij. Decem est numerus pfectus. nouē vero impfectus. et ideo dū nobis nouez retinem⁹. decimū deo damus. n obismetipis impfectōnē ascribim⁹. et omnez perfectionē soli deo attribuim⁹. Eodez modo dū gratias agim⁹ protestamur q nihil nisi de ei⁹ munere possidem⁹. Patet ergo q necessario deo gratias agere debemus.

¶ Dixi secūdo q si cōsiderem⁹ gratiarūactionis vtilitatē abs dubio moueri poterimus vt gratias deo agam⁹. Sunt autē multa beneficia ad nostrā vtilitatē data a deo. pro q̄ bus si gratias agem⁹ deo magnā vtilitatē reportabim⁹. quia vitam eternā. Sunt autem ista beneficia inter cetera capua. scilicet nostre beneficiū creationis. redemptionis. expectatiōis. iustificationis. cōseruationis. et premiationis. De opere creatiōis dicit Bern̄. in sermōe qdaz. Cōsidera deū in bñficio creatiōis q creauit te sine merito tuo. Juxta illud Ps. Bonoz meoz nō indiges. qa nihil ante pmeruit q̄ nihil penitus fuit. Cogita qlem te fecit creaturaz. fm corpus egregiā. fm aniam magis egregiam. vtpote imaginē creatoris insignē. rationis participem. bītudinis sempitne capacē. Considera z tui nois potestatē. Terroz em̄ homis sup oīa animātia imminere decernit. Cōsidera ergo largitatis administrationē. qnta tibi largitus est ad sustentationē. qnta ad eruditionem. qnta ad consolationem quanta ad correptionem. quāta ad delectationem. Pro bis ergo ni/

bil facias nisi gratias agas. Hec Bernar. De opere redemptionis dicit idē Bernardus in sermone alio. O bone iesu qđ tibi z morti. Nos mori debuimus et tu soluisti nos peccauim⁹ et tu tollis. O pus sine exē/plo. gratia sine merito. caritas sine modo. De beneficio expectationis quo nos pec/cantes expectat ad penitentiā. patet. Naz q̄riens peccat homo mortaliter. totiēs in/dignus est vita. Et ideo totiens est in sta/tu mortis z merek statim detrudi de mun/do ad infernū. Unde si illi tenemur ad re/gratiandū qui nos de periculo mortis cor/poralis vel a mutilatione membrorū libe/rat. Multo magis deo. q̄ a morte vtriusq̄ corporis videlicet et anime sepissime libe/rat. Ideo. ij. Machab. j. dicit. De magnis periculis a deo liberati. magnifice gratias agimus ipi deo. Narrat Lassiodorus de elephante. qui cum se arbori apodiauerit semisecte. id est. ad mediū incise. et arbore fracta ceciderit. p se resurgere nequit. Si ergo fuerit per hominez eleuatus magnā illi refert gratiam. quia os suuz in manus hominis porrigit. nec cibū nisi ab eo econtra capit. nec progreditur nisi quo ille iusserit. Refert Petrus de lapidaria in tracta/tu de oculo morali. Inter alias proprie/tates oculi corporalis sextam esse istam. q̄ in capite est collocatus. ad significandum q̄ oculi nostri semper debent ad deum in/tendere. Juxta illud Psal. Sicut oculi ser/uorum in manibus dominorū suorum. Un/de de sapiente dicit Ecclīastes. ij. Oculi sa/pientis in capite ei⁹. Caput nostrum chri/stus est. in q̄ semper debent esse oculi men/tis nostre per consideratiōem suorū bene/ficiorū. Refert cōmentator super librum de animalibus. Q̄ qđam paterfamilias aspidē quandam nutriuit in domo. sic q̄ omni die hora prandij ad eius mensaz visitauit pro cibo. Que cum generasset duos filios. vn⁹ eorum tanq̄ serot filiū hospitis venena/uit. Quod illa perpendens. statim illuz su/um filiū in conspectu omniū laceravit. z cū alio filio verecunda de domo excessit. Ec/ce quomō serpens sentit beneficiuz. et ho/mo non sentit. Legitur etiam in hystorijs Romanorū. Et idem refert Policrat⁹ Q̄ quidaz andronicus nomine qui alias fuit propter sua crimina per imperatorem sen/tentiatus ad mortem. et datus ad deporta/dum leoni. cui ante spinam de pede in ne/more deposuerat. Leo cum nullatenus mo/uit sz potius ab alijs leonibus ne deuorare/tur protexit. et illi blanditus est demulcēs crura illius et manus. Quod videns im/perator āmiratus est. et illum leonem illi andronico in seruitutez donauit. Et factū est vt eo Rome ambulante cum leone. om/nes dicerent. hic est leo hospes hominis. et hic est homo medicus leonis. Ecce quō ferocissima bestia sentit beneficia huma/na. Sic multo plus debet sentire homo beneficia diuina.

Sed diceres. quomō fiūt gratiarum actio/nes referende deo. Ad qđ respondeo fm Robertū Holgot super librū Sapie cap. xviij. Q̄ ad hoc req̄runt quatuor condi/tiones. Req̄runt enim gratiarum actiōes magnimitatem. assiduitatē. vniuersalitatē et hilaritatem. De magnanimitate dicitur in Psalmo. Magnificate dominū mecuz. id est magnuz predicate. Et ideo quia ho/mo inter omnia creata plus recepit a deo boni. Psal. Non fecit taliter omni nationi. merito ergo vult ab eo magis laudari. Nā vbi est maior concavitas ibi magis de con/fluxione radiorū. et ideo maior calor. sc̄z ca/ritatis diuinez laudis dz esse in tali corde. De assiduitate dicit. j. ad Tessal. ij. Grati/as agimus deo sine intermissione. Hec est ratio quare oīs bone terminanē per deo gratias. in signū istius q̄ omnia nostra ope/ra debēt ordinari ad laudem suā diuinaz. De vniuersalitate dicit ad Ephes. v. Gra/tias agentes deo semper pro oībus. Bene dicit pro oībus. quia nō solum pro prospe/ris sed etiaz pro aduersis gratiarūactiōes sunt referēde. Psalmista. Ad annūciandū mane misericordiā tuaz. et veritatē tuam per noctez. Mane est prosperitas. nox ad/uersitas. Unō Crisost. in tractatu de sym/bolo dicit. Semp benedicite deū. Si re/nerint mala. z dissoluent mala. Si prospe/ra venerint bñdicite. z psceuerabūt prospe/ra. Refert Aristotiles li. ij. politicorū pro/pe finem. Q̄ plato inter alias leges statuit vt ciues exercitarent ad hoc vt herent am/bidextri. id est vt eq̄liter possint manu sini/stra sicut dextra pugnare. Dextra signifi/cat prosperitatez. Sinistra aduersitatem. Ps. Cadēt a latere tuo. i. a sinistris in ad/uersitate. mille scilicet deficientes p despe-

rationē. et decē milia a dextris tuis scz in p/
speritate extollenk p̄ p̄sumptionē. Jn vtro
q̄s ergo statu hō debet laudare deū si vult
bñ pugnare cōtra dyabolū. De hilaritate
seu iocunditate refert Solinus in libro ō
mirabilib⁹ mūdi. q̄ in alleſa regione fons
est semp quiet⁹ et infra riuos suos manēs
q̄m ad cantū citbare vel ad sonū fistularū
intumescit z alueus suū excedit. Jste fons
oīm bonitatis deus est. q̄ ob letā gratiaꝝ
actionem statim exuberat et beneficiorum
suorum aquis inundat.

Dixi tertio q̄ si cognouerim⁹ ingratitudinis de
formitatē moueri poterim⁹ vt deo gratias
agam⁹. Valde em̄ deforme est vicium in/
gratitudinis. q̄d s̄m Hern̄. siccat fontē diuīe
pietatis ne fluat homini. Et ideo hō ppen
dens tale piculū q̄ se p̄uat dei bñficio oz
ab eo cauere et deū ꝓtinue laudare. Sūt
aūt petōres ingrati deo multipl'r s̄m Ro/
bertū bolgoth sup li. Sap̄. c. xvj. Nā q̄dā
dei dona nō cogitāt. ita q̄ nūq̄ ponderāt
q̄ receperūt. sed attēdūt ad habenda q̄ bñe
intendūt. Et ista est potissima causa ingra
titudinis. sicut dicat Seneca in libro ō be
neficiis in p̄ncipio. Prima inq̄t causa ē in/
gratitudinis q̄ nouis semp cupiditatibus
occupati nō quid habem⁹ scz quid petam⁹
attēdim⁹. nec in id q̄d iam est. sed in id q̄d
appetim⁹ intenti sum⁹. Ex quo ego infero
q̄ s̄m Senecā ad h̄ q̄ grati simus deo in/
digem⁹ bona memoria. Jstud patet sic. q̄a
sic ad pfecte sciēdū aliquā sciaz nō sufficit
si homo semel eam discat. sed requiritur q̄
pluries eam repetat. Jta et h̄ necesse est vt
homo sepius recordet. quid. cui. quantum
debitor est. Et hac ratione s̄m moralez in/
tellectū dies dñica videt instituta fuisse a
deo. vt si non sept⁹ saltē illo die septimo et
vltimo in hebdomada homo recogitet di
uina bñficia. scz creationis. reparatōis. cō
seruationis. p̄miationis. Hac rōne etiam
rōnabiliter induxit eccl'a et statuit legi spe
cialia officia missaꝝ corā laicis. et p̄dica/
ri alia singulis diebus dñicis. vt plus audi
ens tam diuersa bñficia diuina in ep̄lis et
euangeliis et aliis lectionib⁹ sanctis olim
patrib⁹ et tandē nobis facta p̄ eis ad grāz
actiones deo referēdas assurgat deuoti⁹.

Sed sunt multi p̄ certo q̄ de talib⁹
nihil curant. Nam q̄dam se bñficia a deo
accepisse negant. quidā ꝺo dissimulāt. qui
dam ꝺo nō reddūt. q̄dā omino obliuiscū/
tur. et isti sunt ingratissimi s̄m Senecam.
De quolibet tali potest dici illud Eccl. xxix.
Ingrat⁹ sensu derelinq̄t liberantem se. Et
bñ oz Ingt⁹ sensu. q̄a sensū mēoie amisit.
Secō sunt quidā ingrati q̄ deū ō suis be
neficijs nō honorāt. similes porcis q̄ glan
des quotidie comedentes nunq̄ ad arbo
res respiciūt. Contra q̄s dicit Aristo. viij.
Ethicoꝝ. Q̄ tales destruūt mutuā amici/
ciā. q̄a oportet retribuere z famulari iux
ta posse ei qui grāz fecit z seruire in recom
pensam collati bñficij. Jn signū huius re/
fert Seneca in p̄fato libro de beneficijs.
Poete finxerunt tres sorores filias vene/
ris et liberi patris virgines. que cōplexis
manib⁹ quasi coream faciētes se tenebant
ridentes z lucida veste indute. Quaꝝ due
ꝓuerse ad nos fuerūt. Tertia vultū auer/
tit. Jn q̄ significat qualis oz esse gratiarū
actio. Jn h̄ em̄ q̄ fuerūt ꝥgines. significat
q̄ incorrupta et sincera debent fieri bene/
ficia. Jtem q̄ cōnexis manib⁹ faciebāt cir
culū. significat q̄ bñficia debēt ire ab vno
ad aliū p̄ grām mutuā. Jtem q̄ erāt riden
tes. significat q̄ hilarē debent h̄e datorē.
Jtem q̄ fuerūt nude. significat q̄ bñficia
nolūt nec debent latere. Et in h̄ q̄sdam ar
guit Seneca. q̄ furtiue grās agūt i ā̄gulo.
et verent palam fateri vt p̄rio z nō alieno
adiutorio h̄e dicant. Sed de h̄ bñ ꝓbus
viij. Ethicoꝝ tangit dicens q̄ amicicie be/
nuolentia oz esse nō latens. Jtem fuerūt
filie veneris ad significandū q̄ bñficia de
bent fieri ob amorē. Jtem fuerūt liberi pa
tris. ad significandū q̄ debent fieri libera/
liter. Sed ꝓh dolor hodie impletur illō
q̄d dixit ap̄lus Jn nouissimis diebus erunt
homines seipsos amantes z ingrati. Tertio
sunt quidā q̄ deum de suis bñficijs expro/
brant ad modū vtroz ingrate. Fertur em̄
q̄ quidam vir p̄o crimine vtoris sue circa
mediastinū seu columnā in medio ciuitatis
se verberare p̄misit. Cui vtor postea enor/
mitatem suā improperauit. Sic multi in/
grati sunt de bñficio passionis x̄pi. in qua
enormia sustinuit. Unde Eccl. xxix. Pascet
z potabit ingratos. z adhuc amara audiet
Ultimo sunt quidā sceleratissimi q̄ ꝺ deū
p̄ sua bñficia pugnāt. Et sunt illi q̄ donis

dei ad peccandū vtunt. Nam multi abundant diuitijs. sz eas nō in vsus pauperū sz histrionū exponūt. Alij habent fortitudinē. z hij fiūt paupes oppressores. z fortitudinē suā i seruicio dyabolico psumūt. Alij optima habēt ingenia et facūda eloqa. Et hij sunt in iudicijs calūniatores. Cōtra qs loquit multa Bre. xxxij. Moral' tractans illud Job. xl. Huic mōtes herbas ferunt. dicens. q tales q diuitijs prauā conant ꝺ deū suis bñficijs pugnāt. Et idē exp̄ssius ponit in omelia. Cū audieritis seditiones. Uñ hij sunt sīles cuculo. q q̄dm est pull⁹ fouet in nido p quādā auē. sz cū fuerit adulta ipe suā nutricē occidit et deuorat. Et Seneca li. iij. de bñficijs narrat de q̄dam milite naufrago. q p viginti dies fuit apō quendaz nobilē optime tractat⁹. sz ipe postea accedēs regē Philippū macedonē. eū crimine pessimo accusauit. z ei⁹ bona a rege sibi impetrauit. Nihilomin⁹ tñ rex cōperiēs eius ingratitudinē. eū cauterio insigniri in facie fecit et suis bonis spoliauit Sic faciet deus ingratis. Nos ergo charissimi. zc.

¶ Dominica decimaqnta post trinitatis. I

¶ Sermo. CXII

Nemo potest duobus dñis seruire. Math. vj. Sicut ait Bre. sup Ezech. Omel'. ix. Nemo potest in vna eadēq re oīpotenti dño atq ei⁹ hostiby grat⁹ existere. Nam do se amicū denegat q ei⁹ placet inimico. Nec ille. Et reuera sic est. Nam iuxta Jacobuz in sua canonica. Qui voluerit amicus fieri h⁹ mūdi. ꝓstituit inimic⁹ dei. Nec immerito. Sūt em̄ isti duo dñi multū inuicē cōtrarij. z nūq̄z pūt hīe vnanimē voluntatez Juxta illud ij. Cor. vj. Que cōuentio xpi ad belial. lucis ad tenebras. sancti ad canē Quasi di. nulla. Et ob hoc nemo p̄t vtriq̄z ist⁹ simul seruire z placere. eo q volūtas hoīs p amorē suū cū sit simplex quocunq̄z se vertit. totaliter se vertit. Uñ dicit Damasian⁹ poeta. Non facile est animū tantis inflectere rebus. Ut res oppositas mēs ferat vna duas. Cum igit mūdus iste sit cōtrarius deo cum sua auaricia. eo q distrahit seruos xpi a seruicio suo. patet q meri/to xp̄s econtrario dissuadet homini auaricia. sz inq̄ntū vult sibi digne seruiri. Nam alias nemo potest ei placere nec libere seruire qui auaricie seruit. Dicit em̄ Isidor⁹ li. ij. de summo bono. ca. xlj. Non potest ad contemplandū deū mens esse libera. q̄ desideri⁹ h⁹ mūdi et cupiditatiby inbiat. Cuius ratio est fm ipm. q̄a alta nō potest conspicere oculus quē pulvis claudit. Licz at oīa pcta seruis xpi satis dure sint prohibita. eo q oīa impediūt i seruicio dei seruos eius. nihil tñ ita seruis xpi ꝓhibetur sicut auaricia. Quia fm Isidor⁹ vbi supra Oīa pctō peior est auaricia. Uñ per Salomonē dr. Nihil sceleſtius q̄ amare pecuniā. Nic em̄ z animā suā venalē hz. qm̄ in vita sua. piecit intima sua. Propter quod fm ipm ipsa est omnium criminū mater. Uñ et ap̄lus ait. Radix oīm malor⁹ est cupiditas. quā q̄dam appetētes errauerūt a fide. Et q2 fm Isidor⁹. Si succiditur radix nō pullulāt cetere soboles pctōr. Idō xp̄s volēs seruos suos ab auaricia retrahere in euangelio p̄senti dicit. Nō potestis deo seruire z māmone. Hoc est em̄ seruire duobus dominis adinuicē cōtrarijs. quibus nemo potest seruire. vt dicunt verba nostri thematis in principio euangelij.

¶ Nemo potest duobus dñis seruire. In q̄by verbis xp̄s premunit suos fideles. exhortando ad vnicū suū seruitiū. retrahendo eos ab amore h⁹ mūdi. Et q̄a quicquid est in mūdo. aut est cōcupiscentia carnis. Et sic est pctm̄ luxurie. aut cōcupiscentia oculor⁹. Et sic est pctm̄ auaricie. aut superbia vite. Et sic est pctm̄ vane glie. Ad que tria reducunt oīa genera viciorum fm triplicē ꝓcupiscentiā. vt dicit Thomas scḍa scḍe. q. lxxvij. ar. v. Sūt aūt ista tria q̄si causa omniū pctōr. ad quas ꝓfluūt alie passiones seu afflictiones. Scōm ꝺ igit in his verbis notat difficultas seu impossibilitas seruiēdi deo. z hnic triplici vicio. Hoc est em̄ duobz dñis seruire. scz deo et mundo. qui illo triplici vicio dominatur in cordibus pctōr. Et quia xp̄s ex eodē fundamēto prohibet sollicitudinē superfluā illor⁹ que distrahūt mentē seruor⁹ xpi. z involuūt eā curis superfluis. sicut in euangelio deducit de sollicitudine ciboz. potuū. vestimētorū et sic de alijs. Ideo etiā circa materiā presentē erit consideratio nostra de sollicitudine hui⁹ mūdi. Scōm ꝺ igit in ꝓbis ist⁹

ammonet quilibet vt vni deo z nō pluribꝫ seruiat. Hūt aūt seruientiū damnabiliter tria genera hominū. ō q̄bꝫ h ꝓsiderabim⁹ Nam sunt seruientes mundo. vt cupidi et auari. quoꝝ sollicitudo est in cōgregando tempalia. Secundi sunt seruientes dyabolo. vt superbi et tumidi. quoꝝ sollicitudo est in appetendo sublimia. Tertij sunt seruientes corpori ꝑpio. vt gulosi et luxuriosi. q̄ꝝ solicitudo est in experiendo suauia et delectabilia. Et hij oēs male seruiūt Et q̄mdiu sic seruiūt istis dñis. licet fingāt se etiā deo seruire. damnabiliter et pniciose seruiunt. Unde merentur a saluatore audire. Nemo potest duobꝫ dñis seruire. Ac per h necessario cōcludit q̄ sunt alij q̄ seruiūt deo laudabilit. vt electi z scti. iusti z fructuosi fideles et deuoti. quoꝝ sollicitudo ē in amore dei et proximi seruida.

Dixi primo q̄ seruientes dānabiliter sunt q̄ seruiūt mundo vt cupidi z auari. quoꝝ sollicitudo est in cōgregando temporalia. de q̄bꝫ dñs dicit. Nō potestis deo seruire. efficaciter et meritorie. et māmone. i. auaricie amanti diuitias. Graue est istud seruitium. Dicit em̄ Grego. xiij. libro Moral'. Peccatū auaricie mentē quā infecerit ita graue reddit vt ad appetenda sublimia attolli nō possit. Uides qūo graue seruiciuz est auaricia. Non est alicꝫ ita obnoxius et ullider in seruitute ita dura q̄n vnicꝫ seruiendo dño suo possit aspicere celū. Hoc tñ non pmittit seruitoribꝫ suis auaricia. De q̄bꝫ dr in ps. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. Nec mirū. Oculi em̄ talium sunt mūdane possessionis puluere respersi. quia semp terrenis inhiant z ad terram respiciūt. De q̄bꝫ dr Prouerb. xvij. Oculi stultoꝝ in finibꝫ terre. Non dicit. in finibꝫ celi. Unde glosa sup illud. Mane astabo. dicit. Non videt qui temporalibꝫ adheret Ideo Petrus de lapiaria in tractatu de oculo morali dicit. q̄ ipi sunt sicut talpe. q̄ in terra bñ vident sed in luce nihil. Habēt em̄ non oculos veros sed signa tñ oculorum. Similiter auari apparent in mundo sapientes circa terrena. sz circa celestia sūt stulti. Unde Luce. xvj. dr. q̄ filij huius seculi prudentiores sunt filijs lucis in generatione sua. Sed ista sapientia non est dei sed mundi. animalis et dyabolica. Ex quo patet q̄ q̄mdiu auar⁹ sollicitus est circa tē poralia. non potest ꝓsiderare celestia gaudia. Cuius ratio est. qz sicut interpositio terre inter solem z lunā causat eclipsim lune ita interpositio terrenoꝝ inter mentē hominis et deū causat cecitatē mentis. Unō Ps. Supcecidit ignis et non viderūt solem. Ex quo patet q̄ auaricia non est aliud nisi cecitas horrēda. Unde Aug⁹. in libro de doctrina christiana. Auarus est cec⁹ credendo. diues est nō videndo. Et sequitur. Amas pecuniā quā nūq̄ꝫ videbis. cec⁹ possides. cecus moriturus es. q̄d possides h relicturus es. Sed vnde hec cecitas i auaro. Rūdeo fm Augu. super ps. xcviij. sermone. vij. Non aliūde nisi ex defectu amoris dei. Nam fm ipm. Qui deū non amat non videt eum. Ama ergo z videbis. O q̄ꝫ graue est istud seruitiū in quo hoīes amittunt oculos. Sicut Sampson in labore Philisteoꝝ Judicum. xvj. Ideo li. de elemosyna dicit Aug⁹. Erras et falleris qui te diuitem putas in hoc seculo Audi dñm in Apoc. dicentē. Dicis quia diues sum et nullius egeo. et nescis quia miser es et nudus et cecus. Et vere magna cecitas nō videre turpitudinem suam et damnū suū et periculū grauissimū. Auarus em̄ similis est ydropico. qui q̄nto plus abundat humore inordinato. tanto plus sitit. et tanto magꝫ bibit donec moritur. Sic vt ait Augustinus libro. iij. questionuz euangelij. q. xxix. Quanto auarus est copiosior in diuitijs q̄bꝫ non vtit. tanto ardentius alia concupiscit. Nec ille. Unde semp est in ptinua siti. q̄d est maximū periculū et grauis pena Secūdo magnū damnū auari est esse similem inferno et ardere ad instar inferni. Nam fm Augustinū in sermone de timore Infernus q̄ntoscūq̄ devorauerit nūq̄ꝫ dicit. sufficit. vel satis est. Sic auar⁹. Si em̄ fm Augustinū in libro de salutaribus documentis Omnes thesauri ꝓfluerint i auarum nunq̄ꝫ satiabit. Et in hoc auarus est deterior qualibet crudeli bestia. que vnq̄ꝫ satiatur. Unde Augustin⁹ libro q̄nto de verbis domini. sermone. ij. Nichil nobiscum tollimus et rapimus. Q si aliquid tollere mus. nonne homines viuos vorauremus. Que est ista auiditas concupiscentie. cum ipse belue habent modū. tunc rapiunt q̄ū

esuriunt. parcūt vero prede cum senserint
satietatem. Inexplebilis est sola auaricia
diuitū. semper rapit et nunq̄ satiatur. nec
deū timet nec hominē reueretur. non pa/
tri parcit nec matrē agnoscit. nec fratri ob/
temperat. nec amico fidem seruat. viduam
oppримit. pusillis inuidens. et liberos in
seruitiū reuocat. et falsum testimoniū pro
fert. res mortui occupat. quasi etiam et nō
ipi q̄ hoc faciunt moriantur. Hec ille.

¶ B ¶ Sed diceres. tamen inueniun/
tur quibꝰ supperunt ad voluntatez eorum
facultates. Ad hoc ego respondeo q̄d fal/
sum est. Nam q̄mdiu sunt auari sunt infer
no similes. quia deest eis tam quod habēt
q̄ quod non habent. Unde dicit Hiero/
nimus in epistola ad Paulinuz. Certe nō
est aliquis ita stultus seruus qui vult ali/
cui seruire de continua egestate. quod ta/
men facit auarus. Tertiū magnū damnū
est auaro esse in continuo laqueo et in te/
naci fisco. Dicit enī Augustinus libro. ij. ō
verbis domini. sermone. xiij. Amor rerum
terrenarū fiscus est spiritualiū pennarum
Ecce concupisti besisti. Et in libro de ele/
mosyna dicit idez Augustinus. Auare pe
cunie tue captiuus et seruꝰ es. catbenis ꝛ
vinculis cupiditatis alligatus es. et quez
iam soluerat christus. denuo vinctus est.
Et Chrysostomꝰ omelia. ix. sup Matthēū
Qui pecunie seruit et p̄sentibus compedi
bus constringitur et futuris paratur. Ue
re magna vincula. magni compedes sem/
per esse in timore perdēdi. in dolore amit/
tendi. vt dicit Isydorꝰ libro tertio de sum
mo bono. capitulo. xxiij. Unde Augusti/
nus super primaz canonicam Johannis.
Omelia. ix. Auaricia cum labore amatur
implesti domū. timenf latrones. acquisisti
aurum perdidisti somnū. deus sine labo/
re amatur acquiritur et tenetur. Hec ille.
Quarto magnū periculum incurrit aua/
rus. quia animā suam venalē exhibet pro
vno obulo. Istud enim est pactū auaricie
cū homine. vt si vult accipere denariū det
animam. Iuxta illud quod dicitur Gene/
sis. xliij. Da mihi animas. cetera tolle tibi.
Sic fecit Judas qui pro triginta dena/
rijs dyabolo dedit animā. Unde Augusti
nus in quodam sermone dicit. Auarꝰ an/
teq̄m lucrefaciat seipsum perdit. et anteq̄m ali/
quid rapit. rapitur solus. Quod lacius in
libro de salutaribus documentis prosecu/
tur dicens. Omniū malorū cupiditas ra/
dix est. Lupidus enim animā suā venalez
facit. Si enim inueniet tempus vt concu/
piscat alicuius aurum aut argentū aut ve/
stes pulcras. aut mulierem pulchram. pro
nichilo perpetrat homicidiū. Et sicut q̄s
effundit aquaz in terram ita isti sanguinē
proximi sui. Hec ille. Istud patet dō Achab
rege. de quo dicit Isidorus libro de sum/
mo bono. capitulo. xlj. Q̄ appetitu cupidi/
tatis sue homicidiū perpetrauit in illo bo
no viro Naboth. De quo habetur iij. Re/
gum. xxj. Quintū periculum graue est auа
ro. quia seruiens pecunie seruit cuidā ydo
lo. et ita est i rei veritate ydolatra. De quo
Ozee. viij. dicitur. Argentum suum et au/
rum suū fecerunt sibi ydola vt interirent.
Unde apostolus veraciter appellat auari/
ciam ydolorū seruitutē. Ad Ephes. q̄nto.
Ubi glosa dicit. Q̄ illū auarū dicit ydola
tram cuius deꝰ nūmus est. Talis enī nū/
mū adorat et colit vt deū. Diligit enī eum
plus q̄ se. Unde auarus dicitur ydolatra
scōm Horrram super epistola. ad Ephes.
q̄nto. Ideo quia cultū deo debitū ydolo
impendit. Ipse enim carius aurū inspicit
q̄z solem. Quod patet in quatuor. Primo
q̄a impendit ei diuinam amiciciaz. Unde
magis diligit tenebras q̄z lucez. Ideo Ec
clesiastici. x. dicitur. Nichil iniquꝰ q̄z ama
re pecuniam. Secūdo impendit ei diuinā
obedientiā. Licius enim currit pro num/
mo q̄z pro deo Ecclesiastes decimo. Pecu
nie obediūt omnia. Tertio impendit ei di/
uinam confidentiā. Confidūt enī in virtu
te sua et in multitudine diuitiaꝝ suaꝝ glo
riant. Cōtra quos Job. xxj dicit. Si pu
taui aurū robur meū. ꝛ obryzo dixi fiducia
mea. Quarto impendit ei diuinam reuerē
tiam. vt hic. Nō potestis deo seruire ꝛ mā/
mone. Hec ille. Propter q̄d dicit Augusti
nus libro. iij. contra epistolā permeniani.
Q̄ non potuit in diuinis eloquijs quicq̄z
auaricia accusari q̄z vt ydolatrie demōstra
retur equalis et eius nomine appellet. Hec
ille. Non est aliqs ita stultꝰ qui sciens ter/
ram vel lapidem. vel aliquid hmōi coleret
illud pro deo et sibi diuinos exhiberet ho
nores. et tamen pudet dicere q̄ christiani
scientes et credentes corde ꝛ profitentes
ore. nō aliū deū esse. verū q̄z p̄em et filium.

et spūmsanctū. nihilominus adorant ter/ram vilem. scz aurū z argentū. Nam scōm Bernhardū aurū nihil aliud est nisi terra rubea. et argentū terra alba. que solus er/ror hominū et non valor eoz fecit esse pre/ciosa. Item de hoc q amor omniū aliaz re/rū pter deum est ydolatria Dionisius lib. iij. de diuinis nominib⁹ cap'o. iij. circa me/dium ¶ Sed videamus de sollici/tudine auaroz. de qua dicit Eccs. ij. cap. Lunci dies eius laboribus et erūnis pleni sunt. nec p noctē mēte requiescit. Propter quod dicit idem modicū post. q peccatori auaro dedit de⁹ afflictionē z curā superfluaz vt addat et congreget. Hanc sollicitudinē describens Innocenci⁹ ārtus libro pmo. de vilitate humane conditionis. cap. xij. di/cit. Currunt et discurrūt mortales per se/pes et semitas ascendunt montes. transcē/dunt colles. transuolant rupes. peruolant alpes. transgrediunt foueas. ingrediūtur cauernas. rimant viscera terre. profunda maris. incerta fluminis. opaca nemoz. inuia solitudinis. exponūt se ventis z tym/bribus. tonitruis et fulminib⁹. et fluctib⁹ z procellis. metalla cudunt et conflant. lapi/des sculpunt. ligna succidunt z dolant. te/las ordiunt et texunt. vestes incidunt z cō/suunt. edificant domos. plantant ortos. colunt agros. pastinant vineas. succendūt cibanos. extruunt molendina. venantur piscant z aucupant. meditantur. recogitāt. cōsiliantur et ordinant. querelant z litigāt diripiunt et furant. mercantur z cōtendūt et peliantur vt opes congerant. honores acquirant. questus multiplicent. et lucra sectentur. Hec ille. Sed certe hec omnia vana sunt. sicut dicit Ecclesiastes. ij. Dete/status sum omnē industriā. id est. sollicitu/dinē meā. qua sub sole studiosissime labo/raui. habitur⁹ heredē quē ignoro vtrū sa/piens vel stultus sit futur⁹. z dominabit i laboribus meis. in qb⁹ desudaui z sollicitus fui. Et est quicq̄ tam vanū. Hec ille. Ler/ne magna vanitas qa bona auaroz sepissi/me alieni diripiunt z inde laureviūūt. Un/dē p Psalmistā dr. Thesaurizat z ignorat cui cōgregabit ea. Et esto q veniant i ma/nus filioz legitimoz. adhuc perpetuari nō possunt diuitie. Quia dicit Augustin⁹ libro qrto omeliaz. Omelia. iij. in pncipio Quā curam geris filioz vt eos obruas. la/crimis ministroz. Non est hoc filios ama/re sed potius necare. Et sequitur. O q̄nti quibus hereditas dimittitur. et postea ad penuriam rediguntur. Hec ille.

¶ Dixi secundo q̄ sunt q̄daz quietes dya/bolo. vt superbi et cumidi. quoz sollicitu/do est in appetendo sublimia. De q̄ seruitu/te dr. ij. Petri. ij. A quo q̄s victus est ei⁹ et seruus est. Ergo qui se a dyabolo supera/ri pmittunt dyaboli serui fiunt. Unde Ro/manoz. vj. dr. Serui estis eius cui obedi/stis. Ita seruitus est pessima. Nā seruire illi malū est q̄ me continue querit occidere a sūmo bono subtrahere. et ad penas eter/nas adducere. Iste est dns qui nō dat re/quiem. die pntis miserie. et nocte future tenebrositatis. Hieremie. vj. Seruietis dnis alienis qui nō dabunt vobis requiez die ac nocte. Et certe sic est. quia superbi nūc sunt apud bonos homines ludibrio et ob probrio. et tandem in futuro confundent in iudicio. Et ideo sm Augustinū lib. xiiij de ciuitate dei cap. xiij. Valde periculosuz est istud viciū. eo q nullū est viciū cui ma/gis diuina lex resistat sicut superbie. et in quo magis dominandi ius ille superbissi/mus spūs habeat sicut in isto. quia de ipo dicit. Ipse est rex sup omnes filios superbie Job. xli. Propter quod vt dicit idem Au/gustinus in libro de natura et grā. ca. xxix. Istud vicium dr inicium omis peccati. quo nia sm ipm dyabolum a quo extitit origo peccati. ipa deicit. et subsequente inuiden/tia hominē stantēm vnde ipe cecidit inde sub uertit. Hec ille. Et est multum notabile q dr superbia esse inicium omis peccati. quia sm ipm in libro de salutaribus documentis. et idem Augustin⁹ in epla ad quendā comi/tem. Nullū peccatū esse potuit aut potest. aut poterit esse sine ea. Nec solum est prin/cipium peccatoz aliorz sed etiā et finis. vt dicit Augustin⁹. Quia postq̄z omes virtu/tes acquirunt superbia sola supueniens in/sidiatur eis. vt pereant. vt dicit Augustin⁹ in regula Et qb⁹ ego infero tria mirabilia documenta. Primū est q nullum peccatū potest esse sine superbia. nec sine ea cōsūma/ri. Istud patet p Augustinū in li. de saluta/ribus documentis. vbi dicit. Nihil aliud est oīe peccatū nisi dei contemptus quo

eius ꝓcepta contemnim⁹. et hoc nulla res alia ꝓsuadet homini nisi supbia. Unde de supbia nascunt hereses. scismata. detractiones. iuidie. ire. rixe. dissensiones. contentiones. ambitiones. elationes. verbositates. vanitates. inquietudo. mēdaciū. Ecce qūo supbia est principiuz peccatoꝝ. Sed qūo est finis dicit Aug⁹. in li. de vera innocentia. cap'o. lxxxij. Hoc primū vicio superatus est homo. hoc vltimo vincit. Cū eñ oīa peccata superauerit manet periculū ne bene sibi mens cōscia in se potius q̄z in deo gloriet. Ex quo secūdo infero q̄ nihil magis impedit pfectiōem hominū in sanctitate et bonis operib⁹ sicut supbia. Patet ꝑ Augustinū super ps. lviij. sermōe. vbi dicit. Superbia non permittebat hominē pfici. nihil eñ perfectōz sic ipedit nisi supbia. Et post pauca. Cum eñ quisq̄z bene profecerit. superbia temptat vt perdat totum quod profecit. Propter quod subdit. Q̄ cū omnia vicia in malefactis cauenda sint superbia in bene factis plus metuēda est. Hec ille. Ex quo tertio subsequitur q̄ curata superbia curata sunt omnia vicia. Istud patet per Augustinū sup Iohānez sermone. xxvj. vbi dicit. Cura superbiam z nulla erit iiquitas. Et qūo ipe Augustinus infert q̄ xp̄us principaliter descendit humiliatus in mundū. ad curandū superbie morbū. vt eo curato oīa curarentur. Unde ipse ibidem dicit. Ut ergo causam omniū morboꝝ curaret in superbia descēdit et humilis factus est filius dei. Et li. iij de verbis domini i sermone quarto dicit. Medicina tumoris hominis humilitas christi. Et infra. Ut sanaretur tumor superbie dignatus est deus humilis fieri. Hec ille.

Quantum autem detestabilis sit ista seruitus dyaboli. patet ex pluribus. Primo nanq̄z ex eo q̄a excecat hominem. Magna certe cecitas nō cognoscere quid sit supra hominē. q̄d sit infra hominē. q̄d circa hominē. ymo q̄d sit met homo. Hō eñ inspicit supbia suprema p̄mioꝝ affluentiaz. recolendo illam iocunditatē que nobis promittitur in celis. De qua dicit Psalmista. Videbo celos tuos opera digitorū tuorū tuē. Expertum est q̄ ille qui est in profūdo putei vel fontis in meridie videt stellas. sicut probat Alchindus in sua perspectiua. Et tamen ille qui stat in mōte alto eas nō videt. Sic qui stat in profundo humilitatis bene considerat celestia. qui aūt in monte supbie non videt neq̄z considerat. Unō de ipis superbis dicit Daniel. xiij. Declinauerūt oculos suos ne viderent celū. Non videt etiam superb⁹ q̄d sit infra hominem scz infernū et penas. Consuetū est q̄ q̄ nō bene preuidet de puteo faciliter cadit i ipsum. Sic superbus qui non preuidet penas putei infernalis faciliter cadit in eas. Et ideo sibi dicit in Psalmo. Uerūtamē oculis tuis considerabis. et retributionez peccatorū. que est in inferno. videbis. Et nō est dubiū q̄n si hoc sepe viderēt homines. a superbia resilirent. Iuxta illō Nauī tertio. Qui videt te resiliet a te. Superbo etiaz non videt quid sit circa ipm. q̄a alterō. scilicet proximū. quē ipe inuidendo spnititur cōculcare. Nam vt dicit Augustin⁹ super Geñ. libro. xj. cap'o. ij. Superbia ē amoꝝ ꝓprie excellentie. Inuidentia vero est odium felicitatis aliene Amando ergo q̄a excellentiam suā. necesse est vt pariō inuideat q̄ ei coequaūk. Inferioribus vero nec coequentur. Superioribus vero quia eis non coequaūk. Et quo ego infero q̄ omnis superbus est inuidus. sed nō oīis inuid⁹ est superbus. vt dicit Augustin⁹ libro. iij. ō verbis dñi sermone. xvj. Non videt in suo ipm. Non est aliquod ita gloriosum seruitiū. ita vtile. ita nobile. in quo homo vellet seruire q̄ obliuiscerek sui. et seipm non nosceret. Et tamen sic est de seruitio supborū quo seruiūt dyabolo. Q̄ites enim superbi negligunt considerare perfecte quales sūt. ne quaq̄z supbirent. Unde dicit Bernhardus sup cantica. sermone. iij. cap'o. vij. De ignorantia tui venit in te superbia. Sic enim superbia parit sibi ignorantiā cui cum melioꝝ q̄s sis deceptrix tua cogitatio te eē mētitur. Hec quippe est supbia cum maioꝝ estimat q̄ ꝓma radix supbie est ignātia sui. Unde Augustin⁹ li. ij. contra Manicheū diffinit eam. Superbia est qñ deserto secreto conscientie. foris vult homo videri quod nō est.

Secōo ista seruit⁹ est detestabilis. quia spreto deo nobilissimo dño in seruit esse liber homo. q̄ rñ quicq̄d habet ab ipo habz. Hec vult recognoscere ꝑ subiectōem illud

habere a deo sed a seipo. Unde Aug⁹. in li. de spū et lra. dicit. Superbia est cum sibi quisq; ꝑsidet. secq; sibi admirandum caput facit. Recte ergo vt ait idem Augustinus libro. xiij. de ciuitate dei cap. xiij. Superbia dicit esse appetitus ꝓprie excellentie seu puerse celsitudinis appetit⁹ Unde superbi fm scripturas apellant sibi placētes. Bonū em̄ est sursum hīe cor. non tamē ad seipm quod est supbie. sed ad deū q̄d ē obedienne. que nō nisi humiliū potest esse Ex quo ille ibidem cōcludit. Ex quo elatio ipso quo surripit subiectiōem deo et cadit ab illo quo nō est quicq; superius. ex h̄ fit inferius. et per consequēs merek eoipo deiectiōez. Sicut ait Psalmista. Deiecisti eos dum eleuarenk. Non dicit. Cū eleuati fuerint. sed cū eleuarenk tunc deiecti sūt ipsum q; extolli. non extolli sed deici est. Nec ille.

Sed diceres. Domine ego miror q̄ vos predicatis de supbo homine q̄ appetit extolli supra deū. cum tamen nō est ita aliquis fatuus qui hoc appeteret quod scit impossibile. Ex q̄ em̄ impossibile est hominem esse deū. multo magis impossibile est ipm fore supra deū. Ad quod ego respondeo. Non mireris frater charissime. Nam ista iam facta sunt. et adhuc predicta fieri. Igitur et hodie possibilia sunt. Jam em̄ fuerunt aliqui qui oīno negabant deum. Sicut in ps. dr. Dixit insipiens in corde suo. non est de⁹. Aliqui dicebant se deos. Sicut dicit ꝓpha de reprobo quodam q̄ dixit in corde suo. Deus ego sum. Jtē Lucifer voluit esse similis altissimo. Jtē Adā et Eua voluerunt esse sicut dij. Item de antichristo dicit apostolus q̄ extolletur supra omne quod dicit deus. aut quod colitur. Ecce habes hic q̄ homo appetit eē supra deum. quare miraris q̄a dixi q̄ superbus appetit esse supra deum. Hoc em̄ non aliter fit nisi q̄n homo vult aduersus dei voluntatē viuere. Quid em̄ aliud est eē superbū fm Hieronimū in epla nisi aduersus eius voluntatē viuere a quo ipm viuere accepisti. et ipi⁹ ꝓcepta deserere q̄ ideo alicui imperat vt causam habeat remunerandi. Nec ille. Tertio detestabilis est ista seruitus eo q̄ subdit homez infelicissimo dño. q̄a dyabolo. q̄ ꝓpter eius pcī deformitatē et fraudis venenositatem dicit serpens antiqu⁹. Nō est ita fatu⁹ q̄ de magna mercede vellet se subicere serpēti ad seruiendū. cū semp esset in piculo z in ꝓtinuo metu ne ab eo veneraret. Ps. Venenum aspidū sub labijs eor. Videam⁹ iā de sollicitudine pessima h⁹ vicij. qm̄ difficilibus laboribz acq̄rit. Hūc em̄ p sudores nūc p fatigas. nūc p vulnera. p patrimonij effusionē. p amicor⁹ ꝓfusionē aliq̄ in altū ascendūt. Multi studēt et sollicitank pluribz annis vt adipiscank honores. z tū postq̄ fuerint eos adepti. alijs ociosis q̄ de eis nihil cogitauerūt dimittūt. vt dr Ecc̄s. ij. Ex q̄ ꝓcludit idem Ecc̄s h̄ esse vanitatem z magnum malū. Et ꝑe malū. Nam mōtes quo altiores aut arbores eo magis vētis pulsātur. Formica q̄mdiu est in fouea bene bz. sed si assumit alas et volat ab hirundine deuorak. Holofernes q̄mdiu est in caverna et foramine suo tuta est. sed postq̄ in altū volat ab accipitre rapik. Hoc sensit ille rex Antiochus. j. Machab. vj. cum dixit. Recessit somnus ab oculis meis. z corrui ꝓ sollicitudine. et dixi in corde meo. In q̄s fluctus turbationū deueni.

Dixi tertio q̄ sunt quidā seruientes corpori. ꝓprio. vt gulosi et lasciui quor⁹ sollicitudo ē in exquirendo dulcia et suauia. De quib⁹ dicit Ro. xvj. Ex huiusce modi non seruiūt deo sz suo ventri. Et ad Philip. iij. dicitur Quor⁹ de⁹ vēter est. Nec est vilissima seruitus hīe corpus pro deo. Cum dicit Seneca. Maior sum et ad maiora nat⁹ sum q̄m vt fiam mancipiū corporis mei. Si ergo paganus noluit hīe corpus suū pro domino. valde detestabile est q̄ xp̄ianus ipsum colat pro deo. Quod fit cum ei diligentissimā curā adhibet. nūc cibādo. nūc potando. nūc dissoluēdo ad ludos. ad iocos. ad lasciuiā. ad oīa q̄ appetit sibi obediendo. et ei⁹ volūtatē implēdo p oīa. sic⁹ seru⁹ dñi sui Quō ār detestabile sit istō viciū. pz ex tribz Primo. quia multa alia vicia secum trahit. Sicut patet de illo patre heremita. cui optio fuit data ad eligendum int̄ tria. scz inter adulteriū. homicidium. z ebrietatem. q̄ credens ebrietatē minorē elegit inebriari. Quo facto occidit hospitē et adulteratus est cum vxore eius. Propter quod dicit Aug⁹. libro. iij. de baptismo contra

donatistas. Hula in quo fuerit sola esse nō
poterit. Et libro q̄rto ad sacras virgines
dicit. Ebrietas omniū flagitioꝝ mater est.
turbatio capitis q̄z. subuersio sensus tem
pestas lingue. procella corporis. naufragi
um sanctitatis. Secundo detestabilis est
seruitus. quia nunq̄ potest ei satis fieri.
Dicit em̄ Ambrosius sermone de ieiunio
Vale domine seruitur gule. que semp ex
petit et nunq̄ expletur. Tertio detestabi
lis ē hoc. quia q̄nto plus ei seruit et dili
gentius reficitur. tanto plus suū seruito
rē penis remunerat. Nam ex magna eda
citate ciborū corpus morbis. podogra. ci
rogra. paralisi. z alijs morboꝝ generibus
inficitur. et vltimo ad mortem deducitur.
Dicut probat Ipocras in amphorismis
Et ponit de conse. distinc. q̄nta. Ne tales.
Et idem probat Hieronimus in quadam
epistola ad Juuenalem. De sollicitudine
vero istoꝝ nō est necesse dicere. cum salua
tor eoꝝ sollicitudinē exprimat in euange
lio dicens. Nolite ergo solliciti esse dicen
tes. Quid comedemus aut quid bibem⁹.
Quasi di. Et quo vitā a me habetis. spe
rare debetis q̄ qui dedi vitā dabo z escam
Sed post hec omnia restat videre de seruī
tute dei. cui seruire est laudabile. Nihil em̄
deus vult sibi et nostra seruitute proficere
sed tm̄ nobis. Quia iuxta Psalmistā Ipe
bonoꝝ nostroꝝ nō indiget. Legitur enim
de Alexandro q̄ omnia que sibi ex preda
veniebant suis militibꝫ dabat. Quo facto
sic allexerat ad se seruos vt omnes p eo mo
ri beatū crederent. Multo autem maiora
dona dat xp̄s. quia bona nature. fortune.
gratie. et glorie. Quibꝫ finaliter dicet illud
Matthei. xxv. Euge serue bone et fidelis.
Et sequitur. Intra in gaudiū domini tui
Debet autem esse seruit⁹ multum sollicita
vt homo sollicite prouideat qualiter i om
nibus se deo promptū exhibeat et ne eius
offensam incurrat. ij. Thimo. ij. Sollicite
cura teip̄m probabilē exhibere deo. opera
riū inconfusibilem. Et Michee. vj. Indi
cabo tibi o homo quid sit bonū. z q̄d de⁹
requirat a te. Vtiq̄ facere iudiciū et dilige
re misericordiā. et sollicitū ambulare cum
deo tuo. Debz etiā esse sollicitus ne quoq̄
a deo recedat. Unde Deutronomij. iiij. dr
Custodite sollicite animas vestras. Debz
insuper esse sollicitus respectu proximi. vt
eum ad honorem dei viuere instruat et in
terduz de malo corrigat. Juxta illud Ro
manoꝝ. xij. Qui pest in sollicitudine. s. pre
sideat. Ut autē melius sciamus q̄nta solli
citudine seruiendū est deo. Sciendū bre
uiter q̄ tūc sollicite deo seruiemus si istas
septem conditiones habuerim⁹. Primo
em̄ debemus seruire reuerenter cū timore
reuerentie. Juxta illud psalmi. Seruite
domino in timore. Tūc em̄ gratū est ser
uitium quando cū timore exhibet. Secō
fideliter. Matthei. xxv. Euge serue bone
et fidelis. Tertio singulariter. s. Reguz. vij
Preparate corda vestra domino. et seruite
illi soli. Quarto integraliter. Josue. xxiij.
Seruite ei perfecto corde atq̄ verissimo.
Quinto vnanimiter. Sophonie. iij. Ser
uient ei vno animo. Sexto alacriter. Ps.
Seruite domino in leticia. Septimo sin
ceriter et pure Luce. j. Seruiamus illi in
sanctitate et iusticia coram ipo. In primo
deficiunt superbi. quia nō seruiunt reuerē
ter. vt patet in lucifero. et ideo ciecus est ō
celo. q̄ si illis nō pepercit. quomodo pecca
toribꝫ parcet. In secūdo deficiunt auari q̄
non seruiūt fideliter. vt patet in diuite. z in
venditoribꝫ z in emptoribꝫ quos eiecit de
templo. In tertio gulosi q̄ non seruiūt sin
gulariter. q̄a seruiūt etiā suo ventri. In q̄r
to iracundi qui nō seruiūt veraciter z vna
nimiter. q̄a ira impedit animū. In quinto
accidiosi q̄ non integraliter. q̄a voluntate
non facto. In sexto inuidi. q̄a nō alacriter.
eo q̄ dolent de bono alioꝝ. In septimo lu
xuriosi. q̄a non sinceriter. vt patet in filio
prodigo. Nos igitur fratres seruiam⁹ do
mino deo nostro ita sollicite et reuerenter
quatinus pro tali seruitio mereamur per
cipere coronā eternā. Ad quā nos perdu
cat q̄ sine fine viuit. rē.

¶ Dñica decima q̄nta post trinitatis. II

¶ Sermo. CXIII

Querite primuz re
gnum dei et iusticiā eius. z hec om
nia adijcient vobis. Matthei. vj.
Qm̄ vt ait Aug⁹. Inquietū est cor homis
donec requiescat in deo. Nec mirū q̄a vt di
cit Bre. Anima nō ad aliud q̄ ad deū ap
petendū et habenduz facta est. Quicquid

ergo minus est deo, ei non sufficit. Ideoq; huc et illuc agitat. et ab vnaquaq; re fastidio repellente remouet. Hec ille. Ex quibus patet q; totū desideriū humanū circa temporalia occupatū, perfecte satiari non potest si deū nō inquirit. quo habito habent omnia. Dicit enim Augustin⁹ super Johannem sermone. xix. Deus tibi totū est. Si esuris panis est. si sitis aqua tibi est. si tenebris es lumen tibi est. si nudus es immortalis tibi vestis est. Et ibi de multis alijs humanis indigentijs que enumerat Augustin⁹ concludens finaliter q; omnia illa sine deo nulla sunt. et q; ille qui deū habz. omnia ista habz. Sine eim deo omnia dulcia amara sunt. eo q; sine eo omnis copia inopia est. vt dicit idem Augustin⁹ super ps. xxxj. Quicqd mihi preter deū est dulce nō est. Quicqd mihi vult dare dominꝰ deus meus auferat totū. et se mihi det. Hec ille. Patet ergo q; q; deū inquirendo diligit omnia secū habet. Nam sicut dicit Chryſ. super illud ps. Inquirentes aūt dominū non deficient. Cum diligam⁹ deū omnia in ipo reperim⁹. vnus est qui querit. sed ipse est in quo omnia continent. Hinc est quod idem exclamando dicit. O lucrū mirabile o compendiū singulare. cur nos p diuersa fatigam⁹. ad ipm ergo vnanimiter festinemus. post quem cū cra bona vltra nō querim⁹ sed tenebim⁹. Hec ille. Merito ergo saluator noster nobis persuadet primum querere regnū dei et iusticiā eius. q̄a omnia bona temporalia nobis adijcient si ipm solū habuerim⁹. vt dicūt verba nostri thematis. In quibus verbis tria ponunt. Primo nā; q; saluator hortat nos ad strennuitatē operis et laboris. Cū dicit. Querite primum. Secūdo proponit immensitatem mercedis. cū dicit. regnū dei. Tertio subiungit copiositatem subsidij. cū dicit. Et hec omnia adijcientur vobis.

Dixi primo q; in verbis p̄missis saluator hortatur nos ad strēnuitatem boni operis et laboris. cum dicit. Querite primum. Ac si dicat. prius querite eterna q; transitoria. Et quia ista non possunt haberi sine labore strennuo. ergo querite. Si enim panis corporalis non potest manducari sine sudore vultus, vt dicit Senec. iij. Quāto magis consolatio celestis non potest haberi sine strennuitate laboris. ideo querite. Hō enim datur denarius diurn⁹. qui vtiq; est vita eterna. nisi pro labore diei et estus. vt dicit Matthei. xx. Ideo querite. non quocūq; ordine. sed ante omnia. Ideo additur. Querite primū. id est. pri⁹. alias est preposter⁹ ordo si prius carnalia q̄s spiritualia. prius temporalia q̄m eterna quesieritis. Nam q̄mdiu sic queretis non inuenietis. Johannis. vij. Queretis me et non inuenietis. Si aūt querit toto corde inuenietis. Hieremie. xxix. Queretis me et inuenietis. Tria aūt sunt que sunt attendenda circa hoc vt quis querens deū et regnū celeste inueniat. scilz tempis oportunitas. querende rei preciositas. et modi querendi qualitas. Ista tria incitant hominem ad querendū. De primo dicit Ysaias. lv. cap'lo. Querite dominū dū inueniri potest. Ecce ostendit temp⁹ congruū. vnde dicit. Dum inueniri potest. Inuocate eū dū prope est. Quādiu sum⁹ in hac vita. habem⁹ temp⁹ congruum querendi dominū. Hūc eim est temp⁹ acceptabile. nūc dies salutis. vt dicit. ij. Cor. vj. Propter q̄d ait dominꝰ per prophetam Ysaie. xlix. Tempore accepto exaudiui te. et in die salutis auxiliat⁹ sum tui. Notāter dicit apostol⁹ et propheta de die. non aūt nocte. vt innuat temp⁹ presens. q̄d est tempus gratie. esse congruū ad querendum salutē tam respectu preteriti q̄z respectu futuri temporis. Nam in veteri testamento erat nox. Sicut apostol⁹ approbat Roma. xiij. dicens. Nox precessit. id est. vetus lex. dies aūt appropinquauit. scz gratie. in qua ort⁹ est sol iusticie christ⁹ de⁹ noster q̄ illuminat omnē hominē venientē in hūc mūdū. et calefacit. q̄a ipo veniēte charitas dei diffusa est in cordibꝰ nr̄is p spm̄sanctū q̄ datus est nobis. tāq̄z ignis ardens z nō ꝓsumēs. Sic de eo saluator ait. Ignem veni mittere in terraz. et q̄d volo nisi vt ardeat. supple tm̄. z nō ꝓsumat. Hō eim ꝓsumit corda. sed pficiat in dilectōe in patria. Sic alibi ꝓpheta dicit. Ignis est in syon z caminꝰ in irlm. Dies etiam dr̄ pīens temp⁹ gr̄e respectu futuri tp̄is. q̄d erit temp⁹ iudicij finalis qñ obtenebrabit sol miscōie. z luna non dabit lumē suū. qñ impij in tenebris ꝓticescent. vt dr̄. s. Reguz. j. qñ impij mittēt in tenebras exteriores, Matth. xxij. De q̄

tempe saluator dicit. Veniet nor ī q̄ nemo opari pt Joh. ix. Propter q̄d suadēs dicit Dum luce habetis credite in lucez vt vos tenebre nō comphendāt. Joh. xij. Ac si diceret fm apl'm. Dum tps habetis operamini bonū. Hūc ḡ est temp⁹ ꝓgruū. q̄a ad instār diei lucidū q̄ntum ad intelligentiaz celestiū. eo q̄ multa nobis lucent. et p̄ceserim sol xp̄s q̄ continue lucet nobis per doctrinam p̄dicationis. Sicut ipe de se ait. Quādiu sum in mūdo lux sum mūdi. Joh. ix. Hoc est dicere. vsq̄z ad ꝓsumatiōnē scī. Hath. vltio. Ecce ego vobiscū sum vsq̄z ad ꝓsumatōez scī. Est etiā ꝓgruū. q̄a ad instar estatis calidū. Nam ignis noster deus est. z ideo tps querendi dñm anteq̄z abundet iniquitas z refrigescat charitas multoz. Hath. xxiiij. Ait igit querite dñz. sicut florē in estate. q̄ in hyeme inueniri nō potest Cantic. ij. Ego flos campi. Flores eī donoz z gratiaz z virtutū nūc apparuerūt in terra nr̄a. Nam hyems transijt frigiditatis cordis. Querite sicut solē in die non in nocte q̄n inueniri nō pōt. In nocte eī q̄siui dilecta que de se ait Cantico. iij. In lectulo meo q̄siui p noctem quē diligit aīa mea. Sed quid ei accidit. subdit. Quesiui z nō inueni illū. vocaui z non respondit mihi. In nocte querūt eum oēs q̄ adhuc manent in desideriis pcti. vt dicit glo. ordina. ibidē. Sed a taliter querētib⁹ nō inuenit. q̄a p noctez nō p diē querit. Quod verbū tractās Bernū. sup cantica ser. lxxv. dicit. Hūc temp⁹ acceptabile nunc dies salutis sunt temp⁹ plane querendi z inueniēdi q̄n plerūq̄z et anteq̄z inuocēt adesse sentitur. Sicut ipe ait. Anteq̄z me inuocaueritis ego dicam. ecce assum. Hoc confitet ꝓpsalmista. cū dicit. Desiderū pauper exaudiuit dñs. p̄paratōez cordis eoz audiuit auris tua. Hec ille. Ecce vides q̄ solū desideriū z solā p̄paratōez strictā anteq̄z ore inuocēt exaudit de⁹. Vere igitur dies sunt modo salutis. q̄n quilibet q̄ petit accipit. q̄ querit inuenit. q̄ pulsat aperitur ei. Non erit tale temp⁹ post hanc vitā. vbi diues petit aque guttā iam fere mille q̄drigentis triginta octo ānis ab Abrahā q̄m q̄ pīssimo. nec tū exauditur. sed audit sibi dici. Recepisti bona in vita tua. Luce. xvj. quasi sibi diceret. vita ista i qua modo es. sez tormentoz. non est vita. recipiendi seu merendi bona sed patiendi mala. Tu aūt in vita tua. tibi videlicet ad merendū concessa recepisti bona nature z fortune. et habuisti in tua volūtate recipe bona gre. z sic mereri bona glie. Sic et ille virgines fatue mendicantes a sapientib⁹ oleum. audiunt eis dici. Ne forte non sufficiat nobis z vobis. ite potius ad vendētes et emite vobis. Ipse eedem pulsantes ad hostiū sponsi iam cum p̄rudentib⁹ connūantes clamā tesq̄z vt aperiatur eis. dici sibi audiunt. iustum quidem sed terribile verbum a sponso. Nescio inquit vos. Hathei. xxv. Sed cur nō exaudiunt a consodalibus. z a spō so non cognoscuntur. nisi quia vt ait euangeliū media nocte venerant. Propter q̄d dicit Bernhardus vbi supra. Quam nobis somnias p̄suentura facultatē veniam p̄merendi. cum iam temp⁹ transijt miserēdi. Et post pauca. Ergo nunc tempus acceptabile et aptum ad querendū. in q̄ plane qui querit inuenit. Si tū vbi et vt oportet querit. Nec eī vna est causa que impedire potest ne inueniatur sponsus a querētibus. cum nō querunt in tempore opportuno. Hec ille. ¶ B ¶

¶ De secūdo sez querende rei p̄ciositate quā debet attendere querens. dicit saluator Hatthei. xiij. Q̄ simile est regnum celoz negociatori querenti bonas margaritas. et thesauro abscondito in agro. quem qui inuenit homo abscōdit. et p̄ gaudio illius vadit et vendit vniuersa que habz z emit agrum illū. Et que est speciosior margaritha q̄z regnum celoz. cuius hō nescit p̄ciū. q̄ nō sūt ꝓdigne passiones h⁹ tp̄is ad futurā gl'az Roz. viij. Quis p̄ciosior thesaur⁹ regno celoz. i q̄ sūt oēs thesauri sapie z scie dī absconditi Col. ij. Q̄milib⁹ ḡ postpositz q̄rēda ē margaritha ista z iste thesaur⁹. vt vbi ē thesaur⁹ tu⁹ ibi sit z cor tuū. Hath. vj. Taliter q̄siuit eū ap'lus cū alijs. q̄ dicit. Hr̄a ꝓuersatio ī celis ē. q. d. vbi thesaurus nr̄. ibi z cor. q̄a. Vbi amor. ibi ocul⁹. Sed q̄d ē dandū p thesauro tā p̄cioso z p margaritha tā electa. Certe oia q̄bz hō negociatoz fidelis dñi sui. cui dictū ē. Negociamini dū venio. Q̄mia ḡ dabit. q. oia p tp̄o despiciet vt chr̄istum lucrifaciat. vt dicit apostolus. Si eī dederit homo omnem substantiam domus sue p dilectione. scilz dei. q̄ nihil despiciet eam. Cantico. viij. Q̄milia

etiam dabit q̄ hz. qui ex toto corde. ex tota aīa. ex omnib⁹ viribus ip̄m soluz diligit. Unde dr Luce. x. Et Math. xxij. Hoc est em̄ in toto corde querere deū Juxta illud p̄s. In toto corde meo exquisiui te. Quid ergo si plures regnū celoz nō inueniūt. q̄ nō dico omnē substantia sua p eo largiūr. sicut auari qui toto corde terrenis inhiant. omnes sollicitudinē ad ea cōuertūt. de cibo. potu. veste. et alijs sollicīti. de salute ꝑo nunq̄z intenti. Q̄ si forte q̄nq̄z de salute curā gerūt. illā tamē taliter qualiter faciūt. ita vt de eis verū sit illud saluatoris. Populus h̄ me labijs honorat. corr aūt eoz longe est a me. Hij sunt qui licet spū incipiant. carne tm̄ cōsumātur proinde nō in toto corde querunt. Tales sunt qui in missa sunt deuoti sed in vespere. ebrij. et cū dant denariū pauperi lucrātur in vsuris aut falsis mēsuris ponderib⁹ et alijs iniustis centū modis. qui ieiunant vigilias in aqua t pane. ſz cras in festo vorant t inebriant ad vomitū. Hos dñs deridens ait Joh. vij. et Hieremie. xxix. Quereris me t nō inuenies. Sed cū quesieritz me in toto corde vro inueniar a vob⁹ Non est g̃ diuiso sed integro corde querendus.

¶ De tertio scz de mō querēdi dr Sap̄. j. In simplicitate cordis querite illū. Sic docuit saluator aplos querere dicēs Matthei. x. Estote simplices sicut colūbe. q̄ scz sunt sine felle dolositatz t inuidie. Est aūt simplicitas cordis bona q̄ est sine duplicitate fictōis. h̄ est qñ nr̄a intentio et oculus nr̄ solū intēdit in deū t nō in fauorē hūanū aut aliq̄d lucr̄ tpale. De q̄ Math. vj. dr Si oculꝰ tuꝰ fuerit simplex totū corpꝰ tuū lucidū erit. Nō tractās Augꝰ. li. ij. de ſmone dñi in mōte dicit. Oculus est intentio. q̄ dr simplex qñ solū in deū dirigit. Quod fit cū tota ꝑgeries opm luce iusticie coram deo resplendet.

¶ L ¶

Dixi secundo q̄ in vbis p̄missis ꝓponit saluator immensitatē mercedis. cum dicit Regnū dei. Ac si diceret. Merito tā strenue agere debetz. q̄ nō paruū dominium. nō villā. nō opidū. nō castr̄. nō terrā mortaliū. non regnū tpale. sed regnū dei affluētissimū delicijs. opulentissimum diuitijs. excellentissimū bonorib⁹ acq̄retis. ideo attēdite immēsitatem p̄mij. t nō pigebit vos subire opus meritū. q̄a iuxta Grego. Consideratio p̄mij minuet vobis vim flagelli. Si em̄ seculares t vani tm̄ desudāt p regē tpali. q̄d vtiq̄z est regnū merorīs. cū sit vallē lacrimar̄ t totꝰ miserie. regnū timorīs et insecuritatis t sp turbabile. regnū vtiq̄z i oībus defectibile. p q̄ tm̄ aīas impendūt et corpa. q̄nto magis laborandū esset p acq̄rēdo regē tam affluētissimo. q̄d est regnū oīm scl̄oz. in q̄ sunt gl̄a t diuitie in domo eius in q̄ si nō liceret manere amplius q̄m vnꝰ dies mora. ꝓpter h̄ solū innumerabiles anni hꝰ vite plenī diuitijs t delicijs recte meritoq̄z ꝓtemni deberent. vt dicit Augꝰ. in libro de moribꝫ eccl̄e. t p q̄ nō essz indignū pati q̄d modo triste est. t q̄tidie oīa tormēta pferre etiā et ipam iehēnam quo tpe tollerare. vt ait Ambrosius in li. de reparatōe lapsi. Ideoq̄z de regno celoz q̄d iusti possidebūt dr q̄le illud erit. Sap̄. v. Accipient regnū decoris t diadema speciei de manu dñi. qm̄ dextera sua teget eos. t brachio sancto suo defēdet illos. Ecce q̄le regnū. i q̄ vt h̄ dr iusti dñabunt in honore. coronabūt cū decore. ꝓtuabūt sub bono tutore t ōfensabūt ab oīmi timore. ideo merito xp̄us docuit tale regnū petere et querere Matth. vj. Pater nr̄ tē. Adueniat regnū tuū. Ubi sciendū fm Robertū bolgoth sup li. Sap̄. cap̄. v. Triplex est regnū. scz regnū timoris. regnū horroris. t regnū decoris. Prima duo docuit xp̄s fugere. q̄ t ipe solꝰ regnū terrenū fugit Joh. vj. Et discipulos fugere docuit. Luc̄. xxij. et Mathei. xx. Reges gentiū dñant eoz. Et subdit. Non ita erit iter vos. Nec tamen per hoc credat quis terrenum regnum damnabile aut vituperabile in se. cum sit necessarium ad ordinatiōez ecclesie. eo q̄ dicit Isidorus in li. de summo bono. ca. xiij. Sepe per regnum terrenum celeste pficit. Non g̃ detestandum est vt damnabile. sed fugiendum pfectis vt vacent inquisitioni regni celestis. tanq̄z perfectissimo et incōparabiliter meliori. Tantū ergo regnum decoris est appetibile ꝓpter se tanquam bonum vltimum. De primo regno scilicet timoris dicitur Luce vicesimo primo. Surget gens contra gentem et regnū aduersus regnum. t erunt fames t pestilentie et terremotus p loca. tē. Ecce timor. Istud q̄ndit Dionisiꝰ tyrānꝰ

De q̄ dicit Boecius. iij. de ꝓsol. ꝑsa. v. Et Macrobius de somno Scipionis lib. j. q̄ cū eū quidā btm̄ z felicē ac ꝑ oīa securū in regno suo estimaret z diceret. Ille facto ꝓtinuo locauit eū ad mensam z suspendit gladiū sup caput ei⁹ tenuissimo crine. qui sibi mortē subitaneā mīnabat. Et cum ab ipo quereret. cur non comederet. Rñdit q̄ nō posset nec auderet gustare timore mortis sibi imminentis. Cui Dionisi⁹ rñdit. Talis est ināt beatitudo mea quā tu estimas felicē. Nūo em̄ felix est q̄ timere non desinit. Et ꝓpter hāc sollicitudinē et timorem ꝓtinuū quidā gentiles fugiebant regiā dignitatē. Sicut narrat Ouidius āno li. Methamorphoseos post mediuz. de quodā Thipo romano triūphatore q̄ carius exulauit ꝑpetuo q̄s fact⁹ fuisset rex di/cens. Exul agam q̄s me videāt capitolia regem. Recitat etiā Valeri⁹ maxim⁹ de q̄daz rege electo. q̄ aspicies coronā coz̄ eo dixit. O pannū nobilē magz̄ q̄s felicē. Quē si q̄s penit⁹ cognoscat q̄ntis sollicitudinib⁹ periculis z miseriis sit refert⁹. nec hmōi iacentē in luto tollere vellet. De scō regno horroris ꝑz q̄ est regnū doloris z amaritudinis sempiterne. De q̄ Job. xlj. de dyabolo dr. Ipe est rex sup oēs filios superbie. Et vt dicit idem Job. c. x. In terra tenebrosa et operta mortis caligie. vbi nullus ordo. sed sempitern⁹ horror inhabitat. Cui horrori nihil potest cōparari. De tertio regno decoris dr Isa. xxxij. Regez in decore suo videbūt scz sancti. Et Bap. v. dr. Q̄ accipient regnum decoris z dyadema speciei. Maxim⁹ bonor sedere ꝑpetuo in corona regali de auro z lapidib⁹ ꝑciosis. Et bene dicit. dyadema recipient. Dyadema dicit a dya quod est duo. z demo. i. remoueo seu auffero. q̄a tūc duo a nobis remouebunt. scz culpa et pena. Ūñ vbi nostra trāslatio dicit Sup ipm̄ reflorebit scīficatio mea. alia lra hz. dyadema meū. Juxta illō Isa. lxij. Eris corona gl'e in manu dñi. z dyadema regni in manu dei tui. Istō regnū magne securitatz̄ est. q̄ dr⁹ dextera sua ꝓtegeret eos. Ps. Illuc man⁹ tua deducet me. z tenebit me dextera tua. Hoc ē dicere. q̄ i sua oīm̄ ipotētia ꝓseruabit eos. Manus enim dei potentia dei est. Tūc sancti erūt sub oī potentia dei vt etiā sint oīm̄ipotentes volūtatis suę. sicut dr⁹ est oīm̄potens. Nam sic deus poterit quicq̄d vult ꝓpter seip̄m. ita poterint illi q̄d voluerint ꝑ illū. Ita dicit Anselm⁹ i suo libro qui dicitur ꝓslogion. cap̄. xv. Istud regnū est inquirendū. sed ꝑ quid quenit ad istud regnū. Certe nō per aliud nisi ꝑ iusticiā. Ideo addit. Et iusticiā eius. Justicia h̄ nō est aliud nisi vita q̄ ꝓsistit in opib⁹ virtuosis. De q̄ Matth. v. Beati q̄ esuriunt z sitiūt iusticiā. Et hec iusticia dz esse ꝓfecta scz ꝑseueras z ꝓtinuata vsq̄z ad mortē. si dz dici iusticia regni celorū. ideo addit h̄. iusticiā ei⁹. Nec em̄ iusticia sola coronat in regno celor̄ q̄ fuerit ꝑseueras in finē. Matth. x. Qui aūt ꝑseueraverit in finē h̄ salu⁹ erit. Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄z ad mortē z dabo tibi coronaz vite. Nō dicit. Qui inceperit. sz q̄ ꝑseueraverit. Quia sm̄ Bern̄. premiū incipiēti ꝓmittit. amāti reddit. sed ꝑseveranti dat. Qui ḡtalem iusticiā sequit inueniet vitā et glaz. vt dr ꝓuer. xiij. Justicia custodit innocentis viā. Magis aut ē ꝑprie būlitas dr vera z ꝑfecta iusticia regni celor̄. sicut ait salvator Johanni Matth. iij. Sic nos oportet implere omnē iusticiā. Glosa. i. būlitatem. Unde sup illud Bap. j. Diligite iusticiam q̄ iudicatis terrā. Dicit Volgoth. q̄ h̄ docet iusticiā hominē q̄ est terra. tum quia ō terra creat⁹ est. Eccī. xxxiij. Oēs homines de solo z ex terra sunt. et q̄ habitāt terraz z q̄z exeunt de terra z in terrā reuertuntur. ꝑ q̄d reꝓmit⁹ eor̄ superbia. Certe beati q̄ faciunt talē iusticiā z iudiciū in oīm̄ tpe. vt dicit Ps. Cognoscētes se scz humiles. infirmos. debiles. z defectuosos coram deo. Nam ꝑ talem viam ipi querūt regnū celorum.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis subiūgit salvator copiositatez̄ subsidij tpalis. cum dicit. Nec oīa adijcient vobis. Acsi diceret. Et q̄ oīa creata sunt ꝓpter regnū celor̄ ꝓsequēdū tanq̄z ꝓpter finē. Igit querite p̄mū finē z oīa instrumēta z necessaria ad eū adijciētur vob⁹ tanq̄z minora. Sic em̄ ꝓcipies tibi facere domum. necesse est tibi ꝓuidere de instrumētis et impēsis z sumptib⁹ sine q̄b⁹ nō posses ꝑficere domū. Vel q̄ dirigeret te romā. necessario dz cogitare de sumptib⁹ q̄b⁹ illuc peruenias. Sic de⁹ ex q̄ nos creauit. ꝓpter regnū celor̄. necessarijs. vite. sine q̄b⁹ debet cogitare de necessarijs. vite. sine q̄b⁹

subsistere nō possum⁹. Ideo dicit. omnia adiciēnt vobis. Ac si em diceret. Laborate pro regno celoz. et ego de necessarijs p uidebo sicut pius paterfamilias. sicut bonus dñs q̄ portat panē ad messem messoribus suis. De q̄ Psalmista psalmo. xxxj. Inquirētes aūt dñm nō minuent omi bono Et pmittit. diuites eguerūt z esurierūt .i. auari fm Innocēū. Hemp em quar⁹ eget ideo q̄a secū nihil affert cū dormierit Job xxvij. Diues aūt cū dormierit nihil secum affert. aperiet oc'los suos z nihil inueniet. Apprehendet eū q̄si aqua inopia. Item fm ipm. eguerūt bonis spūalib⁹. Luce. j. Diuites dimisit inanes. Alia lra hz. leones egu erūt .i. pncipes et plati raptores. Prouerb. xxviij Leo rugiēs z vrsus esuriēs ōnceps impius sup pl'm pauperē. Ysichee. vj. Diuites eius repleti sunt iniq̄tate. Et sic fm Innocēū. Eguerūt spūalib⁹ z esurierūt tē poralia. Inquirētes aūt dñm nō minuentur omi bono. Notāter dicit. Inquirētes id est int⁹ querētes. scz in secreto ꝺscie. fm Innocēū. q̄rtū. nō minuent omi bono .id est nō habebūt minus q̄ōm bonū. scz q̄ōm deū q̄ est oīa i omnib⁹. j. Loz. xv. Eccl. xxxij. Qui ꝺsidit in dño nō minorat⁹ erit. Ergo fm eū ecōtrario illi q̄ querūt eū tm extra. id est. q̄ vident eū querere p exteriora opa q̄ faciunt. et tm interius querūt q̄d cupiūt. nō ipm sed vanā gl'az z emolumentū tpale. Isti minuent omi bono. q̄a illud oīm bonū q̄d est de⁹ nō querūt sed min⁹ bonū. q̄d est tpale. q̄d est minimū. vel q̄d est nullū bonū. et sic h recipiūt. illud aūt nō habebunt Unde Math. v. ōz. Attēdite ne iusticiam vestrā faciatis coz̄ hominib⁹ vt videamini ab eis. alioq̄n mercedē nō habebitis. Propter q̄d statim Psalmista querit ibidē Quis est homo q̄ vult vitā. scz nō pſentem q̄ potius mors est. Un̄ canimus Media vita in morte sum⁹. q. d. pauci sunt q̄ recte velint. Volunt bene bīe sed nō laborare. volunt consequi sed non sequi. Prouer. xiij. Vult et nō vult piger. Et q̄b⁹ patz q̄ quicq̄d preter deū homo querit. querit pncipaliter illud q̄d est minimū aut nullus. Patet. quia tempalia sunt minima respectu eternoruz cū finiri ad infinitū nulla sit ꝓportio. pmo celi et mūdi. Unde est q̄ pphēta vnam solā vitā beatā requirēs ait. Unam petij a dño z̄. ps. xxvj. Quod exponit Innocē q̄rt⁹. scz vitā eternā. et nō ponit substantiā nec determinat quā vnaz rem petijt. Et h facit ad innuendū q̄ illud est oīm bonum Et ostendens q̄d sit illud bonum. subdit. Ut inhabitem in domo dñi. oīmb⁹ diebus vite mee. Ecce regnū celoz in eterna beatitudine. Et sequitur. Ut videam voluntatem dñi. i. videns facie eius in ea legam voluntatez dñi. Hieronim⁹ sic exponit. vt videam pulcritudinē eius. et visitē templuz eius. id est. ecclesiā triumphantē. Ubi fm Psalmistā Omnes in templo eius dicent gloziam. Et post multa subdit. Tibi dixit coz meū. exquisiuit te facies mea. id est. voluntas interioz et exterioz operatio. Et nō tanter dicit Et quisiuit. id est. extra omnia alia quesiuit. faciem tuā dñe requirā. scilz perseueranter ardenter et sapienter requiram te. donec te videam facie ad faciem. j. Loz. xiij. Ps. Ostende faciē tuā z salui erimus. Et quib⁹ omnib⁹ infero q̄ querens alia pncipaliter a deo ꝓter regnum celorum decipitur in iudicio rationis. Patet isto. quia vt sic talis male iudicat et discernit. sicut puer vel ebrius qui minimuz bonum preponit maximo.

¶ Pro quo sciendū q̄ fm Robertum holgoth sup libruz Sapientie. iij. cap. Circa bonoz̄ apprehensionē iudiciū mūdanoz decipitur hoc modo. Cum enim sint tria bona. scilz nature gratie et fortune. Bona fortune sūt minima. Bona nature sūt media. Bona gratie sunt maxima. fm Augustinum intelligendo prout ordinant⁹ in bona gl'e. et tm mundani nō sic iudicant sz potius ecōuerso. Sicut patet de diuite Luce. xij. Qui dixit anime suc. Anima mea habes multa bona. reposita in annos plurimos. Comede. bibe z̄. Sed statim audiuit. Stulte hac nocte demones repetent animā tuā a te. Ecce deceptio. Causa vero istius deceptionis quare temporalia iudicantur magna. z pro eis plus laboramus q̄m pro eternis est ista. quia sicut baculus i aqua stans apparet fractus cum tamen sit rectus Et hoc ꝓpter duplex mediū. p quod videtur. scz per aerem et aquā. quod ē medium grossius et densius. Similiter denarius i aqua aparet maioz q̄m sit. propter mediū densius. Isto modo bona coꝛporalia. quia sunt in medio densioꝛi et grossioꝛi et quasi palpabilia a nobis bene sentiunt

et querunt. quia maxime mouent delecta/
tionē sensualē. ideo videntur nobis grossi
ora. Celestia vero bona multū distant. et
sic non mouent sensuz. ꝓpter quod nō que/
runtur ab homine. Sed contra sic decep/
tos arguit Seneca Epistola. xiij. Dua/
bus rationibus. Primo sic. Si ista essent
bona simpliciter puta corporalia. sicut ho/
mini apparent. tunc homo esset felicior deo
quia homo istis vtitur. et deus non. ꝙ non
epulatur. opes non querit. et sic de aliis.
Sed impossibile est deo abesse aliqd bo/
ni. ergo ista bona non sunt. Secunda ra/
tio quia animalia bruta magis istis vtun/
tur q̄z homines. ergo felicioza sunt q̄z ho/
mines. qz bruta auidius vtuntur cibo. Ex
quibus concludit Seneca Epistola. xiij.
Q felicitas hominis viatoris est perfecta
ratio consūmata virtutibus. quia hoc est
solū proprium bonū hominis. cetera illi cū
animalibus cōmunia sunt. quia si homo ē
fortis et leo est fortis. Si pulcer et pauo/
nes formosi sunt. Si velox. equi velocio/
res sunt. Patet ergo ꝙ nullus sapiens et
presertim christianus pro istis caducis et
corporalibus bonis principaliter debz la
borare. que sunt cōmunia etiā bestijs. at/
tendens presertim quia ista dātur bestijs.
vt dicit saluator in euangelio de volatilib⁹
Que tamē de hoc nihil cogitant. Multo
fortius dabuntur homini. quia ad maio/
ra natus est. Querat ergo illa bona felicz
sempiterna propter que creatus est. et om
nia adijcientur sibi. scz temporalia. Juxta
illud. Hunc q̄z vidi iustum derelictū. neq̄z se
men eius querens panem. Psalmo. xxxvj.
Ubi dicit Innocencius quartus. Hunc q̄z
vidi iustū derelictū. a domio finaliter. nec
semen eius. id est. imitatores eius. querēs
panez. id est. nimis indigens pane. Quia
dicit Augustinus. Pascet contemnentē se
scz peccatorē. et deseret timentez se. Quasi
di. Non ¶ Sed diceres. Tamen multos
iustos videmus egentes. Sicut dicit apo
stolus etiā de multis sanctis. Qui per fidē
vicerunt regna. Qui tñ erant egentes in
vite necessarijs. quo ad victum. et sic erant
angustiati cura animi. prout exponit Hor
ra Debzeoz. rj. Ad quod dicenduz scōm
Augustinū. ꝙ hoc est ex occulto iudicio dī.
qui tales aliquando permittit ad tempus
egere. Unde dicit Augustinus. Scit cele/
stis medicus quid vobis datur⁹ sit ad con
solationē. et quid subtracturus sit ad exer
citationē. Non em̄ homo sine causa iumē/
to suo cibaria subtrahit. Aliter expōit In/
nocencius hoc verbū. quia nūq̄z vidi iu/
stum derelictū. nec semen eius querēs pa/
nem. id est. principaliter intendens corpo/
ralibus. quia si hoc facit aliquis. nec est iu
stus. nec semen iusti. Luce. xij. Nolite inq̄/
rere quid manducetis. aut quid bibatis.
Nos igitur fratres queramus puro cor/
de dominū. et certi simus quia omnia secuz
nob donabūt tēpalia. In ipo em̄ sunt oia
q̄ipe est oīb⁹ oīa. Queramus ergo regnuz
dei principaliter. propter quod facti sum⁹
et omnia adijcientur nobis. Qui enim dat
omnib⁹ bonū vinum. non negabit aquam.
Et qui dat tibi regnū. non negabit equo
tuo pabulū. Et qui dat omnib⁹ affluenter
non improperat. qūo non dabit speciali/
ter diligentib⁹ se. qui em̄ large dat inimicis
quomodo non dabit amicis. certe multo
plus. Cum dicat saluator. Beati qui esu/
riunt et sitiunt iusticiā. quoniā ipi saturā/
buntur. Ad quam saturitatem nos perdu
cat dominus noster ihs̄ xp̄s. Amen.

¶ Dñica decimaserta post trinitat̄. I

¶ Sermo. CXIIII

Ece defunctus ef
ferebatur. Luce. vij. Quoniaz vi
dit beatus Gregorius. xvj. libro
Moral⁹. Nihil sic ad edomandū desideri/
orum carnaliū appetitū valet ḡntū vt vnus
quisq̄z hoc quod nimium diligit quale sit
mortuū pensēt. Dec ille. Sciens igitur ec
clesia quia instarent tempora periculosa i
quib⁹ homines erunt seipos amātes. scilz
carnaliter. vt dicit apostolus. Igitur ad re
frenandū istum illicitū amorez inducit no
bis mortis memoriā. recolens mortez cu/
iusdam adolescētis qui morte preoccupa/
tus fuit in etate iuuenili. Volens per hoc
nos instruere vt non resoluamur in deli/
cijs. et maxime hoc tempore autūnali. ne
morte insperata et subita in etate qua non
speram⁹ preoccupemur. Sicut dicit Se/
neca Epistola. xxvij. Quorūdā vitā mors
in medio flore precidit. aliorū interrūpit
ipa principia. Propter quod mors est ap/

bis sepius precogitanda. et maxime tem/ poramur voluptatibus. sicut temporalibus amenis. Unde Ecclesiastici. vij. dicitur. Memorare nouissima tua. et in eternum non peccabis. Et Seneca Epistola. xxv. Nihil eqz tibi proficiet ad temperantiam omniū rerum q3 frequēs cogitatio breuis eui. et hoc incerti. Unde quicquid facias respicias ad mortem. Et certe multum est necessaria precogitatio mortis nostre. quā certe scimus futurā. Si enim homo pre/ uidet sibi contra frigus hyemis tempore estatis de bona tunica aut pellicea. quam vtiqz ignorat an expectabit. multo magis deberet puidere de bona vita cōtra mortis amaritudinē. quā vtiqz certissime scit vēturā. Unde Epla. cxlvij. Nullius rei tā certa est meditatio sicut mortis. Ad certa em̄ exercemur seu preparamur. Fortassis in superuacuū ad paupertatem preparatus est animus. forte permanebunt sufficientes diuitie. Ad contemptū doloris nos arma mus. forte nunq3 exigetur a nobis huius virtutis experimentū. Non autem de mor te que necessario erit futura. ad quā se ho/ mo necessario debet disponere. Quia ꝑm Senecam Nihil stultius q3 fastidiose mo ri quod vtiqz contingit illis qui non sunt preparati ad mortem. qui fastidiose mori/ untur. Econtra vero sapiens securius mo ritur q3 nascitur. ꝑm eum Epistola. lvij. et ideo iuxta consilium sapientis Ecclesiasti. c. xiij. Memor esto quoniā mors nō tar/ dabit. Notanter dicit. non tardabit. quia nullo modo declinari potest. vt dicit Au/ gustin⁹ libro. xiij. de ciuitate dei. capitlo. xj. Quantū autē bonū sit talis premeditatio mortis ostendit etiā ille paganus Sene/ ca libro. iij. de naturalibꝫ questionibus di/ cens. Effice mortem tibi cogitationez fa/ miliarē. id est. vsitatam. vt si sors ita tule/ rit possis et ei obuiā exire. Unde idē osten dens quid nos pigros ad bene agendum facit Epistola. cxlv. dicē. Quid nos pigros et ineptos facit. et respondet. Nemo nostr cogitat quia sibi ex hoc domicilio est emi/ grandū. Nec ille. Maxime autem homo debet timere et semper proficere cogitan/ do ne morte preueniatur in tempe iuuen/ tutis. Iuxta illud Ecclesiastes. vij. Ne im pie agas et noli esse stultus. ne moriaris in tempore non tuo. id est, quando adhuc sperabas vlterius viuere nec credebas tē pus mortis tue esse ita subito. Propter q̄d ad incutiendā nobis memoriā mortis no stre proponitur hodie mors iuuenis ado/ lescentis. qui morte preoccupatus est in tē pore non suo. sicut dicitur in verbis pro/ positis. Ecce defunctus efferebatur. que sunt verba dominice ꝑsentis euangelij.

Ibat ihesus in ciuitatem que vocatur Naym. Ecce defunctus ꝛc. In quibꝫ ver/ bis ꝓponitur nobis defunctus iste ad con sideratiōnē multū salutarē per aduerbium demonstratiuū. Cum dicitur. Ecce defun ctus. Ecce est aduerbiū demonstratiuum alicuius notabilis rei. que debet attēte cō/ siderari. vt ibi. Ecce dominus veniet. De/ bet igitur esse nostra cōsideratio circa istū defunctū tripliciter. Nam ꝓmo ammonet nos ad nostre mortis diligentem medita/ tionē. Cum dicit. Ecce. Secundo ammo/ net nos ad mortis eiusdem multiplicem distinctionē. cuz addit. defunctus. Tertio hortatur nos ad piam et visceralem mo rientis compassionē. quia dicit. Ecce defū ctus efferebatur ꝛc.

Dixi primo q̄ in verbis pre/ missis debet esse nostra cōsideratio circa mortis nostre me/ ditationē diligentem. Cum dicitur. Ecce. Ac si em̄ dicat. Unde q̄ iste qui nouiter vi/ xit nunc est mortuus. qui floruit emarcuit Ac per ꝫ memento iudicij sui nam sic erit et tuū. Utilis est igitur memoria mortis tam bonis q3 malis. tam diuitibus q3 pau peribus. tam iuuenibus q3 senibus. tam paganis q3 christianis. ita vt sicut non est qui se ab eius calore abscondat. sic etiā nō sit qui se ad eam nō prediſponat. Tria aūt bona proueniunt hominibꝫ ex huiusmo/ di meditatione. Primo. quia facit mundū contemnere. Secundo. quia facit carni re sistere. Tertio dyabolicis temptationibꝫ nō consentire. De primo patet. Dicit enim Hieronimus ad Paulinum. Facile con/ temnit omnia qui se semper cogitat mori turū. Et certe sic est. Nam qui cogitat q̄ in morte sua oīa pulcra. oīa formosa sor/ didabuntur. oīa florida marcescent. om nia suauia et odorifera fordescēt. facile ista pro nichilo reputabit. Unde merrice dici/ tur. Dic homo vas cinerum quid confert

flos faciẽ. Copia quid rerum mors vltima meta dierũ. Flores marcescẽs. cadẽs in mortem nigrescẽs. Gaudens fordescẽs formidans nulla pauescẽs. Hac lege lecta rene. lacrimis lauantur babene. Ne pateat pene tibi ianua tẽpore cene. Et alter meˢ triſta dicit. tc. Forma genus mors ſapiẽtia vis et honores. Non retinent hominẽ ẽn redit in cinerẽ. Ortus cuncta ſuos repetunt ũreqꝫ requirũt. Et redit in nichilum quod fuit ante nihil. Ecce quomodo nulla pulchritudo. nulle vires. nulle diuitie. poſſunt ſubſiſtere ante mortem. Propter quod dicit Hieronimus ad Liprianũ Qui ſe cogitat quotidie moriturũ cõtemnit preſentia. feſtinat ad affutura. Et ſcõm Gregoriũ. Non poteſt mors melius vinci cum venerit niſi prius ꝙs veniat ſemper timeatur. Iſtam memoriã multum habuerunt eam catholici ꝙs pagani. et ideo facilĩter omnia contempſerũt. Unde Hieronimus de ſe dicit. Siue bibo ſiue comedo ſemper vox illa ſonat in auribus meis. Surgite mortui venite ad iudicium. Refert quoqꝫ idem Hieronimus in epiſtola ad Eliodorum. ꝙ Platonis fuit ſententia omniũ ſapientum vitam meditationẽ eſſe mortis. Unde Tulius vitam iſtã comparat hoſpicio nõ domicilio eo ꝙ homo debet cogitare ſe continuo hinc exiturum. et oĩa que habet tĩ habet in vſum non in dominiũ. de quibus moriens nihil ſecum affert. Job. xxvij. Unde mundus ſimilis eſt cuidam hoſpiti qui dicebatur bufrides qui hoſpites bene tractabat in die ſed de nocte eos occidebat et ſpoliabat. Sic et mundus facit ſuis amatoribus quos vltimo necat. quia mundus tranſit et concupiſcentia eius. Secũdo cogitatio mortis facit carni reſiſtere. Nam cũ homo titillatur et tẽptatur a carne debꝫ cogitare quomodo caro reuerſura eſt in vilem cinerem Juxta illud quod ei a principio dictum eſt Memento hõ quia puluis es et in puluerem reuerteris Geneſis. iij. Unde t reprobi fatebantur hoc dicentes, Sapientie. iij Extinctus cinis erit corpus noſtrũ. Job xxviij. Omnis caro deficiet t in cinerem reuertetur. Fertur ꝙ carbones iuniperi illius arboris conſeruant ignem per annum ſi fuerint cineribus cooperti. Sic memoria mortis noſtre conſeruat bene ignem charitatis diuine in corde noſtro. et reprimit ignẽ concupiſcentie. Iſte eſt cinis vacce quem dominus iubet colligere et in loco puriſſimo ponere. vt dicitur Numeri decimo nono. De quo dicit apoſtolus ad Hebreos. ix. Cinis vitule aſperſus inquinatos ſanctificat ad emundationẽ carnis. Ecce notanter dicit ad emundationẽ carnis. id eſt. ad mundiciam eius. Tertio memoria mortis valet ad hoc quia non permittit dyabolicis temptationibus conſentire. et maxime vane glorie que proprie eſt temptatio dyaboli. eo ꝙ ipſe ſit caput omniũ viciorum et dominus. tamen a nullo peccato intitulatur ſicut a ſuperbia Job q̃ dragefimo ꝓmo. Ipſe eſt rex ſuper oĩes filios ſuperbie. Cum ergo temptat per ſuperbiam aliquem hominẽ ſtatim recurrere debet homo ad cognitionẽ fragilitatis ſue que cito valde ruet t diſſipabitur in nichilum. Unde Hugo libro primo de ania reducẽs alioꝝ damnũ q̃d prouenit ex huiuſmodi vana gl'a dicit. Quid profuit illis inanis gl'a. breuis mũdi potentia. carnis voluptas. falſe diuitie. magna familia Et ſequitur. De tanta leticia ceciderũt in magnam triſticiam. de voluptate in grandez miſeriam. de exaltatione in ruinã et magna tormenta. Quicquid illis accidere tibi poteſt accidere. q̃a homo es. homo de humo. limus de limo. terra de terra. de terra vnis. et in terram reuerteris quando veniet dies vltima. et forſitan hodie veniet. Certum eſt quod morieris. ſed incertum quando quomodo aut vbi. quoniã mors vbiqꝫ te expectat. Tu quoqꝫ ſi ſapiens fueris vbiqꝫ eam expectabis. Hec Hugo. Iſta verba debet homo reuoluere ad repellendum vanã gloriam. recolendo quia quantũcunqꝫ gloriabitur in vanitate. vltio tranſiet iſta vanitas velut vmbra. Sapientie quinto. Ipſe quoqꝫ cuz ea tranſiet ſicut vmbra Juxta illud pſalmiſte. Sicut vmbra que declinat ablatus ſum. Sicut narrat Hieronimus Epiſtola q̃nq̃geſima q̃nta. ꝙ Xerſes rex Perſarum cum ſemel de ſublimi loco quaſi infinitaz hominum multitudinẽ conſideraſſet ſui exercitꝰ prorupit in lachrimas. Et cũ ab eo cauſa quereretur. Reſpondit ideo. quia poſt centuz annos nullus iſtorũ quos nunc cerno ſuperuiꝫ erit. Sic quilibet conſiderans

alīū aut seipsum quotiens eum inspexerit merito poterit prouocari ad fletū. quia qui nūc floret post paucos dies deficiet. Unō quasi de morte, ꝓpinqua sibi imminente cogitare poterit verbū nostri thematis. Ecce defunct⁹ efferebat. Et tm̄ de ꝑmo.

¶ B ¶

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis debet esse nr̄a cōsideratio circa mortis multiplicem distinctionē. Cum dicitur. Defunctus. Ac si enim diceretur. Ecce defunct⁹ corpore. qui vtinam nō esset defunct⁹ mente. Est ergo sciendum q̄ triplicem mortem legimus in scripturis. Est enim quedam mors corporalis resolutionis. ꝛ illa est naturalis et cōmunis omniū. Alia est mors culpabilis infectionis. et illa est specialis tm̄ malorū hominū. Tertia est mors sanctę conuersationis. ꝛ illa est singularis tm̄ electorū. De prima morte patet illud. scōi Regum. tūj. Ubi dicitur. Omnes morimur et sicut aqua dilabimur super terraz. que vltra nō reuertetur. Dicitur autez ista mors naturalis nō q̄ sit homini cōcreata a deo. sed pro meritis prime preuaricationis illi accessit. Unde iam naturalis facta est. quia originaliter a primo homīe i omnes homines transijt. Ita dicit Isidorus libro ꝑmo de summo bono. cap̄lo vndecimo. Sapientie ꝑmo dicit. Deus mortem nō fecit. Et post pauca. Impij. id est. Adā et Eua accersierunt illam. Ex quo dicto apostolus concludit. Ex quo per vnum hominem peccm̄ intrauit. et per peccatum mors in mundū venit. Romanorum q̄nto iam mors nobis dicitur quasi naturalis. Unde ipse appellat oēs homines naturaliter filios ire dei. Ephes. ij. Ista tamen mors licet sit multū penalis et amara iter oīa terribilia. Sicut dicit philosophus iij. Ethicorū. tamen iustis est multū desiderabilis et iocunda. Sicut enim idez cibus est infirmo amar⁹ et sano suauis. Sicut dicit Augustinus libro. ij. Confessiōn. Dic mors impijs est valde terribilis. sanctis vero delectabilis. Unde Ecclesiastici xlj. dicitur. O mors q̄m amara est memoria tua homini iniusto et pacē habenti in substātijs suis. Eo enim q̄ iniustus est timet supplicij. et quia pacem habet in suis bonis. ideo cum dolore ea relinquit. Sed de iustis econuerso est. quia ibidem dicitur. O mors q̄m bonū est iudicium tuū homini indigenti et qui minoratur viribus. scilicz merendo p̄emiū. Et quo patet q̄ peccatores et iusti licet eadem morte moriuntur. non tamen equaliter. Nam de iustis dicit Prouerbioz. tūj. Sperat iustus in morte sua. Et quid sperat ostendit Ecclesiastici. j. Timenti deū bene erit in extremis. et in die defunctionis sue benedicetur. Ecōuerso de peccatore dicit Prouerbiorū. xj. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. Et Sapientie. tūj. Infelices sunt et inter mortuos spes illorū est. Et hoc inferro scōm beatū Dyonisium in libro de ecclesiastica ierarchia. cap̄lo. ij. Ex licet mors omniū hominū nō sit in nobis anime consumptio. sed tm̄ separatio a corpe. tamen illa separatio est diuersa. quia vt ait ibidez. et etiā cap̄. vij. eiusdē libri. Sancti pgunt ad inuisibilia dei facta. et ad desideratā incorruptionē. et laudant diuina munera. et spūali delectatione adimplent. nō iam formidantes de cetero lapsum peccati. sed bñ scientes q̄ bona que post mortē recipient firmiter et eternaliter possidebunt. Econuerso aūt mali et sordidi attendētes quia fidē quā accepant cōcupiscentijs quibo inheserūt sordidauerūt. et vitā sanctā dereliquerūt. miserabiliter et nolētes abscindū tur ab hoc seculo. quia nō habent spēm future cōsolatōis. quia cōscie sunt sibi praue vite p̄terite. nec purgate p̄ verā penitentiā. Verba sūt obscura. ego posui ea facilius. Ex hoc patet quare sancti desiderant mortem dicentes cum Paulo. Cupio dissolui. Impij aūt cupiūt diu viuere. Et ex ℞ etiā patet quare sanctoz mors dicit dormitio. Sicut deducit ibidez idem Dyonisi⁹. Et his iam infero q̄ boni homines vt cōmuniter leuius et facilius dulcius et hilari⁹ moriunt q̄m mali. qui vt cōmuniter moriū difficulter et grauiter. Nam ait Isidorus libro tertio de summo bono. cap̄. xxvij. Electorū anime in suo fine hilarescūt cōtemplatione eternoz bonoz. Unde fine illoz tranquilla vocatio cōmendat. vt et eo intelligant sanctoz bte cōsortiū angelorū et ℞ et ab ℞ corpe sine vexatōe dura tollūtur. Prauos autem homines apostate angeli excipiūt morientes. vt eis ipi sint tortores in penis q̄ fuerūt suasores in vicijs. Nec ille

Idem patet p̄ beatū Gregoriū in omelia sup̄ illud. Cū venerit et pulsauerit confestim aperiant ei. Ubi dicit. Cōfestim aperit qui letus iudicez suscipit. et cū tempus appropinquat mortis de gloria retributionis hilarescit. Unde autem ista iocūditas sanctis p̄uenit dictū est q̄ ex appropinquatione p̄mij quod se sperant recepturos. Fit etiam ex apparitiōe aliquoꝝ sanctoꝝ quos tunc vident. et interdum de visione ip̄i⁹ saluatoris. vt dicit Gregorius lib. iij. Dyalogoꝝ. Ecōuerso vero malis fit magnus timor ex desperatiōe p̄mij. et ex visiōe demonū. qui eis tunc horribiles apparent et eos terrent. prout ait idem Gregori⁹ li. vj. Moral. ¶ Sed diceres. Tamen interdum videmus sanctos homines graui ter mori et graniter turbari in hora mortis ipsoꝝ. Ad q̄d respōdeo scōm Isidorū vbi supra. Et Gregoriū. xxiij. lib. Moral. Q̄ Ꝟ contingit ex duabꝫ causis. Primo ex eo z si sunt sancti tamen terrent ex seipsis. ne sicut ad p̄miū ita ad suppliciū protrahant. maxime cū nemo sit certus an odio vel amore dignus sit. Secō ex eo q̄a quādoꝝ sancti habent aliqua leuia peccata de quibꝫ non plene satisfecerūt. Ite ergo vadant ad purgatoriū purgantur hic dolore z pauore corporaliū tribulationū in extremis. Et sic patet solutio istius dubij.

¶ Ad ¶ De secūda morte. scz culpabilis infectionis que est specialis maloꝝ. et ista nō est aliud nisi separatio anime hominis a deo p̄ peccatū. scm Augustinū. Juxta illō Ysaie. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos z deū. Et Sapiētie p̄mo. Peruerse cogitationes separant a deo. Et ab ista morte ducitur peccator ad aliā mortē perpetue cruciationis. De qua in Psalmo dicitur. Mors peccatoꝝ pessima. Ex quo patet q̄ dānati moriunt quadruplici morte. Primo morte naturali in corpore. Secundo morte culpe in anima dum viuunt in peccato. Tertio morte iehenne dum in anima descendunt post mortē ad infernū. Quarto morte vtriusq̄ post diem iudicij dum in vtroq̄ perpetuo tam in corpore q̄z in anima morient. Et ideo dicitur. Mors pessima. Et sciendū q̄ multum conuenienter mors culpe assimilat morti naturali. et hoc p̄ter tres rationes. videlicet p̄ter finalem defectū. Secūdo p̄ter consimilem effectū. Tertio p̄ter consimile aspectum. De p̄mo patet. nam moriente corpore talis est p̄cessus in deficiendo. Primo enim corpus distemperat et discreiatur. Secūdo homo infirmatur. Tertio moritur. Quarto portatur. Quito sepelitur. Sexto a vermibꝫ consumit. Isto modo anima primo distemperatur et discreciat p̄ tēptationē et cogitatiōem de peccato. Secūdo infirmat per sequentē delectationē. Tertio moritur p̄ cōsensum. Quarto aspernat et elongat ab hominibꝫ p̄ culpe sue abhominationē et diffamationē apud homines. Quinto sepelitur p̄ malam consuetudinez Sicut em̄ terra opprimit corpus ne resurgat. sic mala consuetudo est q̄si moles grauissima opprimēs et necessitās homiez ad peccandū. Unde Augustin⁹. viij. Cōfessi. cap̄. v. Lex peccati violentia consuetudis qua trahitur et tenetur inuitus anim⁹ eo merito quo in eam volens illabitur. Et in eodem casu cito post p̄cipiū loquens ō seipso p̄ statu suo ante baptismū. Suspirabam inquit ligat⁹ nō ferro. sed mea ferrea voluntate. velle meū mecz tenebat inimicus. et inde mihi cathenā fecerat z p̄strinxerat me. Nam ex volūtate puersa facta ē libido. z dum seruit libidini. facta est consuetudo. et dū Ꝟsuetudini nō resistit facta est necessitas. Hec ille. Et hec consuetudo fm ipm cōgat sepulture Lazari. put ipse ait in li. de sermone dñi in mōte li. j. ca. xiij. Sicut nūc videtis q̄ magnis dñis et nobilibꝫ fiunt sepulcra fortia et solida ō marmore vel alabastro vel petra dealbata vel ere depicta z ornata. ita vt cōmuniter adulatores eoꝝ faciūt eis Ꝟsuetudinē peccādi suis adulatōibꝫ adulātes et ornātes commēdantes eoꝝ pctā. Ps̄. Laudat peccatoꝝ in desideriꝫ anime sue. Sz tū eos nihilomin⁹ deprimūt sic̄ sepulcra ne resurgant a peccatis. Propter q̄d Gre. li. iij. Moral. capit. notat multū q̄ xp̄s tres mortuos suscitauit. puellā in domo. iuuenē in porta. Lazarum in sepulchro. Quartū fo discipulo nūciante cognoscit mortuū. sed eū non suscitat. quia valde difficile est. vt is quez p⁹ vsum male Ꝟsuetudinis adulantiū lingue excipiūt a mētis sue morte reuocet. De q̄ bene dicit. Finite mortuos sepelire mortuos suos. mortui em̄ mortuos sepeliunt cū peccatores pctōres fauoribus p̄miū.

Erat aũt Lazar⁹ mortu⁹ sepulc⁹. sz a fidelibus mulieribꝫ nõ a mortuis cũ pietate sepulc⁹. Nec ille. Sexto corp⁹ mortuũ ꝓmittimus ꝓsumik. sic mens ꝑuata vite gre a verme ꝓscie desperatõis z finaľ pnie corrodik et mordek. Sic ḡ pctm mors anie ór. quia intrat in animã sicut mors in corp⁹. Unde mors ei⁹ ór. ꝓpter ꝓsilez defectũ vel deficiẽdi, pcessuz. sic sup dictũ est p ordinẽ. Scõo ór. mors peccati, ꝓpe ꝓsilem effectũ. Mors nãz facit corp⁹ rigidũ et frigidũ fetidũ et putridũ horridũ terrenuz z ponderosum. Isto mõ pctm facit aiaz rigidã p superbiaz et inobedientiã ad deũ. Prouer. xvij. Luz obsecratiõibꝫ loqk paup. z diues effabik rigide. Glo. i. superbꝫ efficit aiaz frigidã per invidiã. Hiere. vj. Sic frigidã facit cisterna aquã suã. sic frigidã facit malicia aniaz suã. Item facit eã fetidã p luxuriã. Isa. iij. et xxxiij. De cadaueribꝫ eoz ascẽdet fetor. Item facit putridã p gulã. p quã sensus et rõ sepeliunk. vt hõ in asinũ mutek. Hiere. xxij. Sepultura asini sepeliek putrefactus Facit eã horridã p iracundiã Genek. xv. Horror magn⁹ z tenebrosus invasit Abrahã. Facit eam terrenã p auariciã qz nihil sapit nisi terrena. Gen. iij. Terrã comedes cũctis diebꝫ vite tue. Facit eam etiã pigrã p accidiã. ḡa nihil boni opak. Prouer. xiij. Vult et nõ vult piger. anima aũt opantiuz impinguabik. Et sic pctm ór. mors ꝓpe consimilẽ effectũ. Tertio pctm ór. mors ꝓpter ꝓsilez aspectũ. Quãtumcũqz eim hõ fuerit amabilis pulcer z delicat⁹. statim mortu⁹ ẽ horribilis. turpis z abhominabiľ z a communione hoim separãdus. Sic aia ante pctm est pulcerrima z formosa. Cantico. iiij. Ecce tu pulcra es aica mea. ecce tu pulcra zc. Sed p pctm spoliak ḡtuitz. vulneratur in naturalibꝫ. z fit fetida z abominabiľ coram deo Ezech. xvj. Abominabilez feciſti decorẽ tuũ. Et tũc aia sepak a cõmunione fideliũ. ḡa est extra ḡraz z caritatez. z extra amiciciã angelor. ḡa oĩs amici ei⁹ spreuerũt eam. z facti sunt ei inimici. Ideo Prouer. xviij. ór. Miseros facit pl'os peccatũ. Et sic pater quomodo peccatum dicitur mors propter eius aspectum. ¶ D ¶

¶ De tertia morte. que est mors sctẽ conuersationis. z est tm sanctorum in hac vita ór Col'. iij. Mortui eim estis. scz mundo. et vita vra abscondita est cum xpo in deo Et ij. Cor. vj. Quasi morientes z ecce viuim⁹ Viri eĩ sancti z religiosi et alij apparẽt secularibꝫ qi mortui. sed tm i rei ꝟitate sũt vi ui. Romanor. vj. Estimate vos ḡdẽ mortuos peccato. viuentes aũt deo. Et multi cõpetenter religiosi dicũk mortui. Primo eim mortuus condit testamentũ. in quo legat aniã deo. corpus tumulo. facultates amicis. Sup hoc aũt ponit executorez et deputat. Isto modo religiosus profitẽdo dat aniã deo. corp⁹ monasterio. facultates designat mundo. executorez suos ponit platos. quoz custodie tam aiaz qꝫ corpus cõmittit Secũdo ḡa sicut moritur⁹ primo incipit perdere calorem naturalẽ. postea visum et vsum alioz sensuũ exterioz. z tandẽ motũ, ꝓpriũ. ita qꝫ si debet moueri de loco nõ potest nisi per aliũ. pannus ei tribuik breuis et mensura certa. z finaliť abscondik in sepulcro. Isto modo religiosus primo amittit calorem naturalẽ. i. amorez carnalẽ et mundialẽ amicoz et parentum. Secũdo amittit quasi vsum sensuũ. quia non oĩa pmittik videre vel audire qꝫ placent. nõ oĩa loqui potest qñ vult sz horis statutz. vltimo pdit motũ. ḡa nõ mouetur nisi ad voluntatẽ et ꝑcepti plati. z modico panno ꝓtentak. nõ ad supfluitatẽ sz ad necessitatẽ. et tandẽ abscondik in claustro sic in sepulcro. Sic ergo si videris aliquẽ ex his tribꝫ taliter mortuũ. scz morte naturali. morte culpabili. morte sancta. poterz cõgrue de eo dicere. Ecce defunct⁹ efferebak Et hoc quo ad pmissaz informatiõem. Et tm de secundo. ¶ E ¶

Dixi tertio q in verbis pmissis hortak nos ad viscerale et piam mentis cõpassionẽ. cum ór. Efferebak. Isti siquidẽ qui efferebant mortuũ. cõuenerant ad cõpatiendũ vidue sup dolore suo. Tum ḡa desolata erat viro quia vidua. tum quia orbata filio vnico. et ideo isti venerant ad exequias funerales. Unde quidã portabant. quidã lacrimabãtur sequentes. zc. Per quod datur nobis exemplũ vt libenter intersim⁹ exequijs fidelium. qd fm Dyonisiũ vtile videtur. et maxime penitentibꝫ Nam fm eum in libro de ecclesiastica hierarchia. cap'o. viij. Conuenienter assunt penitentes exequijs mortuoz vt discant et attendant mortis contemptũ. et bonores sanctoz qui laudãtur

a sacra scriptura in ecclesia audiant. et vt etiam audiant errantes et ipi enarrant interminabiles tristicias imminere. z vt pro nouenk exemplis bonis defuncti audiētes eum laudari z cōmendari per sacerdotem de bona vita. Hec ibi sententialiter. Ex q̄ patet q̄ valde vtile est facere sermones exhortatoriū in exequijs alicuius defuncti qui fuit vite perfecte. ad exhortationē aliorum. Ex quo infero q̄ pessime oblatrant sicut canes venefici hussite heretici. dogmatisantes. non licere fieri solennitatē exequiorū defunctoruz. cum ꝑm Dyonisium vbi supra hic mos a sanctis apostolis sit institutus. ¶ Sed diceret aliquis. Vtruz in morte amicorū debeat flere compatiendo morti sue. Respondeo ꝑm Ysidorū de summo bono. libro. iij. cap'o. xxvij. circa medium. vbi dicit. Et si pietas pro defunctis fidelium flere iubeat. fides tamen p eis lugere vetat. Illi em deplorandi sunt in morte quos miseros ex hac vita suscepit. non qs celestis aula letificādos includit. Hec ille. Et sic patet breuis responsio. q̄ boni non sunt deplorandi. In signum cuius christ⁹ hic dixit vidue. Noli flere. ¶ F ¶

¶ Unde Robertus holgoth sup librum Sapientie. cap̄. xiij. ponit decem causas ꝓpter quas non est flendū sup bonis. quas ego breuiter percurrā. et ꝓtinentur in his versibus. Vult deus. vt suus. lex. liberat. deus omnia noscens. Nec valet. ymo nocz obstabat. surget. amabat. Prima igit causa est que accipitur ex cōsideratione diuine voluntatis. cui nullo modo debemus esse contrarij. Unde et paganus Seneca dic̄. Placeat homini quicq̄d deo placet. Diuina em volūtas est summa omniū causa q̄ fiunt. Cuius alia cā querēda nō est. vt dicat magister sententiaz. libro. j. distin. xlv. Propt̄ q̄d Aug⁹. in li. d fa religione. c. xlij. dicit. Qui pfecte deū diligit non affligitur morte cuiusquā. Nam q̄ deum toto corde diligit nouit nec sibi perire q̄d do nō perit Deus aūt dñs viuoz et mortuoz. Secūdo considera quia hoc iustū est et licitum vnicuiq̄ repetere q̄d suū est. Unde Hieronimus in Epistola ad Marcel. Nichil abstulit qui dignatus est recipere suū. Talis fuit Job qui audita morte filioz. dixit Dominus dedit dominꝰ abstulit. Tertio considera necessitatē moriendi. que est lex cōmunis. Si em tantū tuo amico cōtigisset. aliquid esset. sed statutū est omnib⁹ hominib⁹ semel mori. Hebreoz. ix. Un Ambrosius. ij. de morte Satbiri fratris sui. Quid absurdius q̄s vt idem q̄d scis omnibus cē ꝓscriptū quasi speciale deplores. Unde metrista. Pauperis et regis cōmunis lex moriendi. Dat cām flendi si bñ scripta legis. Gustato pomo nullus transit sine morte. Heu misera sorte claudit oīs homo. Quarto cōsidera q̄ mortuꝰ fit liber de seruo. certus de dubio. beatꝰ de misero. Unde Augustinꝰ li. j. de visitatione infirmoz. Quis numerare potest ꝑsentis vite molestias. esurire. sitire. algere. calere. lassari. Ideo refert idem. q̄ fuerūt quidā philosophi q̄ in natiuitate pueroz flebant. q̄a homo natus de muliere replet multis miserijs. Job. xiij. Sed in morte gaudebāt. quia euadūt miserias Sic saluator i morte Lazari gauisus est Joh. xj. Lazarꝰ mortuus est. et gaudeo ꝓpter vos. z in resuscitatione eius plorauit. Igit patet q̄ mors liberat a miserijs ꝑsentis vite. Quinto consider a q̄ deus est noscēs oīa. ipe em nouit quid vnicuiq̄ expediat. cui viuere melꝰ vel cui mori. Sexto ꝑsidera q̄ luctꝰ tuꝰ nō iuuat mortuū. q̄a nec a morte nec a purgatorio potest eū liberare. Unde Dauid. ij. Regum. xij. Qui dum viuit puer fuꝰ flebat. Cum autē mortuus esset letatus est et comedit dicēs. Nunq̄ potero eum reuocare amplꝰ. Ego vadā ad eū. ipe vero nō reuertetur ad me. Septimo cōsidera q̄ luctus tuꝰ illi nocet eo q̄ occupatus circa fletū nō potes debite orare p eo. Octauo cōsidera q̄ aliquoties amici nostri impediūt nos a virtute z a via salutis z coz nostrq̄ ad mūdum alliciunt. Unde Augustinꝰ sup Heñ. dicit. Sepe offendit deus ne offendatur amicus. z ideo nobis sepius amici subtrahunt. vt affectiones nre in deū liberius extendant. Nono ꝑsidera spem resurrectōis future. j. Thes. vltio. Nō ꝓtristemini sic ceteri q̄ spem nō habēt. Decimo ꝑsidera q̄ si viuens fuit gratꝰ. gratioz fiet saluatꝰ. Sic em amici nri a torrente voluptatis diuine inebriant. z tñ nri nullatenꝰ obliuiscuntur. sicut docet beatus Augustinus libro nono Confessio. cap'o. iij. loquens de Nepociano suo amico defuncto. Et addit Cyprianus libro suo de immortalitate anime.

etiã ideo nõ esse flendũ. ne detur occasio paganis reprehendendi nos merito. quia qs apud deũ viuere dicim⁹ ranqs pditos lugere nõ debem⁹. Nihil em̃ pdest verbis proferre et factis destruere ꝓbitatẽ. Dec ille.

¶ Sed diceres. Non possum continere a lacrimis sup morte amici. Rñdeo Si nõ potes ꝓtinere etrũc facm ꝓsiliũz sapientis dicẽtis Eccĩ xxij. Modicũ plora sup mortuũ. qm̃ requieuit. Et bis pz q li/cet excessiuus fletus phibeat ꝓpter viciũ desperatõis. tm̃ moderatus pmittit ꝓpter viciũ ingratitudinis ne eo notemur. Et matime flendũ est sup bonis mortuis ex tribus causis. Primo quia pauci boni viri z vtiles sunt in eccla militante. Sicut fecit Aug⁹. q sup bono sacerdote cũ eius mortem audiunt. fleuit. nõ q sibi aliquid de eo timeret. sz quia tales paucos habuit. Secũdo qz forsitan aliqua secũ purgãda desert q̃ ĩ psenti tpe talit nõ cõplanauerit. Tertio ꝓpter cõsiderationem naturalis miserie qua nos oportet ꝓpter pctm̃ primi parẽtis putrefieri z incinerari. Sic Thobias sepeliẽdo mortuos lugebat Thobie. ij. Propter qđ dr Eccĩ. vij. Melius est ire ad domũ luctus qm̃ ad domũ cuiuij. In ea em̃ finis oim̃ ammonet. Nos igit cõsideremus psentẽ defunctũ. qa mortẽ subijt. attendentes nos sil̃r moriẽtes. vnde vitã nostrã in melio⁹ reformãres moriamur mũdo z viuamus xpo. vt tandẽ ei conregnare valeam⁹ Quod nobis prestare dignet pater et filius et spũssanctus. Amen.

Dominica decimasexta post trinitatẽ. II

Sermo. CXV

Adolescens tibi dico surge. Lu. vij. Inter etates hois nulla piculosior credit qs adolescentia. eo q est vicina et prima lapsibus omniũ vicioz vt dicit Ambrosius libro primo de viduitate. Unde dr Geñ. viij. Sensus et cogitatio hũani cordis prona sunt in malum ab adolescẽtia sua Et iõ fcte dr Eccĩ. xij. Adolescẽtia et voluptas vana sunt. Et certe vana. quia multũ instabilis est illa etas z flexibilis indifferenter ad bonũ et ad maluz. Unde dicitur Proverbioz. xxx. Tria sũt mihi difficilia. et quartuz penitus ignoro. Viam aquile in celo. id est. superbi in diuitijs se extollentis. viam colubri in petra. i. pauperis in austeritate habescentis. viaz nauis in medio maris. id est. alicuius quez vana sollicitudo conturbat. z viam viri ĩ adolescentia sua. cum scz vadit post cõcupiscentias suas. Dec est via peruersa et remota a salute. que etiã est multuz periculosa. qa adolescẽs q̃ iuxta viã suã gradit cũ senuerit non discedit ab ea. vt dr Proverb. xxij. Unde Anselm⁹ li. iij. de similitudinibus cõparat eam cere molli. q̃ dum recipit ymaginẽ sigilli. postq̃ indurat eam dimittere nõ potest de facili. Sic homo ĩ senectute nõ potest de facili curari a peccatis in adolescentia cõsuetis. Et vt ait Valerius li. vij. ca. v. Tales sunt ab adolescentia bonis moribus informandi. Nam vt dicit Chrysostomus sup Matthei Omelia. xlix. Vita etas est sicut terra nondũ fructuosa. que si negligitur pducit multas spinas viciorz. In signũ huius fm quosdaz doctores famosos iste adolescens defunctus fuit in tali etate. ad significandũ q in hac etate matie hõ incipit peccare et a malis moribus inici. Et iõ si adolescentes volũt bene et iuste in seniũ viuere debent bene et regulariter in adolescentia discere. Nam iuxta sapiẽtez Eccĩ xxv. Que in iuuentute tua non congregasti quomodo in senectute inuenies. Necesse est igitur super oĩa adolescentibus vt tunc incipiant proficere de virtute in virtutẽ. Q si forte fragilitate nature vl̃ ignorantia peccauerint. statim hmõi petã debita penitẽtia studeant expiare. nec expectẽt nec differant in vltioriẽ etatez. quia dicit Grego. tractans illud Job. Ossa eius implebunt vicijs adolescentie eius. z cuz eo ĩ puluere dormiẽt. Ubi lib. xv. Moral. ista verba exponẽs dicit. Tenent praue cõsuetudines eum quem semel ceperũt. et quasi quotidie duriores existunt. et cũ eo in puluere dormient. quia non nisi cum eo finiuntur. Dec ille. In signum huius legitur dominus iustum adolescentem in tali etate suscitasse a morte corporis vt innueret tales exemplo suo per suos vicarios esse suscitandos. ita vt vnicuiq talium q̃mcito peccauerint in tali etate dicatur. Adolescens tibi dico surge. s. propter pmissa pericula. In qbus pbis saluator excitat iuuenilẽ pigriciã z hortat. ymo pcipit ei festinã z velocẽ puersionẽ. significãs cito esse surgẽdũ

a statu culpe et ꝓperandū ad statū venie et gratie diuine. ac per ħ ꝑdicatoribꝫ suis dat exemplū hortādi ꝛ excitādi oēs pctōres ad surgendū velociter de pctō. sed tñ maxime in ꝓñti euangelio dat formā excitandi adolescentes ꝛ iuuenes lapsos. ne in talibꝫ vicijs adolescentie ipoꝝ vsqꝫ ad senīū pdurent. ideo fidelis predicator debet sollicite monere tales ad statum bone vite ꝛ rectitudinez iusticie q̄mdiu sunt in illa etate. dicendo exemplo christi Adolescens tibi dico surge. scz a statu puersitatis in quo erraueras et quasi mortuꝰ iacebas. nihil boni operando. Et quia hic ponitur verbū preceptiuū scilz dico. per quod notatur q̄ eis aliqua sunt ꝓcipienda. Unde si debēt adolescentes bene informari. aliqua sunt eis precauenda. aliqua precipienda. aliqua predicenda. Et ideo adolescentibus sunt tria necessaria. Primo em̄ sūt eis quedaz scire necessaria. que sunt ab eis precauēda que fugere debent ne cadant et moriant morte culpe. ne dicatur eis necessario post casum. Surge. Secundo sunt eis quedam imponēda que seruare et custodire debēt. Quibꝫ seruatis nō opus erit eis audirevt dicatur eis. Surge. Tertio sunt eis quedam predicenda que timere debent vt a casu abstineant. et sic nō audiant. Adolescēs tibi dico. surge.

¶ A ¶

Dixi primo q̄ adolescētibus sunt aliqua ꝓcauenda que fugere debent ne cadant et moriantur morte culpe. Et sic mereantur audire Adolescēs tibi dico surge. Sūt autē tria ipis precauēda fm Robertū holgoth super librū Sapientie. capl̄o. viij. Primo enim precauere debent somnū torpentis ociositatis. Secūdo viscum seu picem inficientis societatis. Tertio estuz presumētis tumiditatis. De primo qūo debent precauere somnū torpentis ociositatis. Nā licet omnibꝫ statibꝫ periculosum sit ocium. maxime tamē adolescentibꝫ. eo q̄ illa etas est fundamentū totius etatis. Unde ꝯa tūc dicit Hieronimꝰ Epl̄a. cxxvij. In illa etate debet vsus sancte cōuersatiōis inolescere seu acquiri. eo q̄ illi anni sunt oportuni ad instructionem. in q̄bꝫ facile potest trahi animꝰ adolescētis ad voluntatē docentis. ideo q̄ tūc sectaꝝ ocium stultissimꝰ est. Illa em̄ etas est sicut estas in qua debēt germinare oīa bona semina et plantari sancta opera. Unde sapiens ꝓsulens patribꝫ dicit Eccl̄i. xxx. Curua ceruicem eius in iuuentute. Et. vij. ca. dicit Filij tibi sunt. curua eos a puericia. Sūt ergo erudiendi debitis artificijs et cōuenientibꝫ suis statibꝫ. Unde fm Johannem gallensē. in cōmuniloq̄o. dist̄. j. tertie pt̄z. Hi sunt nobiles eruditi in operibus que sunt nobiliū. et si indigeant viuere in artificio eruditi in artificijs mechanicis sibi ꝓuenientibꝫ vt possint honeste viuere. Unde de Constantino imperatore legitur q̄ filias suas in arte texendi ꝛ nendi instruxit. vt si necesse esset ex illis possent viuere. Ante oīa aūt sunt informādi i fide ꝛ bonis moribꝫ. put ait Hugo de sacramētis. li. ij. pte. ij. c. xij. Narrat Tulius li. ij. de tusculanis q̄stionibꝫ. q̄ quidam ligurgus nomine statuit leges q̄bꝫ ꝓcipit vt adolescentes eruditi venando. currēdo. esuriēdo. algendo. estuando. De q̄ Seneca ꝓsequēdo dicit Epl̄a. xxxj. q̄ natꝰ in Spartia arcū discit tēdere. In Hermania ꝥo hastile studet vibrare. In italia āt eq̄tare ꝛ caute hostē ꝓcutere. Idem narrat Salustius li. j. de quadā gente. cuius mos est eq̄tare. iaculari. cursim cū equalibꝫ certare. Preciꝫue etiā illi q̄ habēt regna. puinciaz. terrarū. ducatuū. ab infancia debēt informari i studio lr̄az. sicut ꝓz de antiq̄s ꝓncipibus. Legit em̄ de Ptholomeo q̄ cōtinuus fuit in libris. Unde ꝛ de eo q̄ septuaginta interꝓtes vocauit ad interꝓtādū sibi bibliā. put habet li. v. de ciuitate dei. et de doctrina xp̄iana. ca. iij. De Alexandro etiā narrāt Agellius li. acticaz noctiū. Quō Philippus pater eius cuz gaudio magno eum Aristoteli instruendū cōmisit. Sic etiā recitat Alexāder neq̄ in li. de naturis. et Seneca epl̄a. xc. Silr Nero habuit Senecā in mgrm. Traianꝰ Plutharcuz. De studio etiā Julij. li. de vita cesaz. multa narrātur et q̄ eius disciplina fundamentū fuit oīm imperatoz. vt dic̄ Solinꝰ li. j. c. v. et li. j. ante finem. Q̄ eo nullus legit velocius. nullus scꝰsit celerius. ita vt simul dictaret quatuor epl̄as. Idem ꝓz de Theodosio. vt recitatur in ꝓlogo historie triptite. De magno Karolo etiā legit q̄ntū fuit amator librorū et spēaliter bti Augustini de ciuitate dei. q̄ mgrm habuit Alquinū. q̄ eū docuit dyalecticam. rethoricam. ꝛ astronomiā. Hec mira

¶ Dñica decimasexta post trinitatis

q̄ bene regebant sub ditos. quia ita illumi nati fuerunt sciētijs. Nam opus regimis non potest exerceri sine scientia in indican do. in p̄cipiendo. in belligerādo. in lege cō/dēda. Unde Seneca dicit Epistola. xciij. Q̄ cū sapientes dominabant tunc fuit au rēū seculū. Et patet hoc. quia deus ab ini/cio nunq̄ cōmisit regimen populi nisi do/ctis et sapiētibꝫ. quos aut per se docuit in spū. aut per alios. Unde primus Abrahā rector sui populi fuit peritus in omni sapi entia Egyptioꝝ. vt dicit Actuū. vij. Et si/militer Moyses et Dauid. qui habuit sci entiā sicut angelus dei. vt habet. ij. Reguꝫ riij. Et Salomon nihil petijt nisi sapien/tiā. ij. Regum. iij. Unde antiquit⁹ dictū est q̄ rex illitterat⁹ est sicut asin⁹ coronat⁹. Pa tet ergo q̄ multū pdest adolescentibꝫ non ociari in illa etate. sed studere que sunt vti lia p tota etate iꝑoꝝ. Sed ecce hodie ver/sa est res in contrariū. Pauci em̄ vel nulli nobiles aut p̄ncipes vel reges tradunt fi/lios suos ad scientias liberales ab adole/scentia. applicantes pot⁹ eos curꝫs in qui bus quotidie ludūt et insaniūt. et sic ī ocio tempus expendūt. Sed attendant tales quia tales ludi sunt multū p̄nicioſi et no/cui in quibꝫ est consumptio p̄cioſi tempo/ris et assuefactio ad mala opera. videlicet ad detractiones. ad turpiloquia. ad pom/pam. ad vanā gloriā. ad gulam. ad luxuriā ad rapinā. ad oīez iniuriā. p̄morū z cō/tumeliā diuinā. Et ideo Eccī. xxx. compa/rant equo iuueni et indomito. q̄ dure va/dit. Et si sic p̄mittit postea in seniuꝫ nullo mō flecti potest. Unde Aristo. ij. Ethicoꝝ. ij. cap. dicit. Q̄ iuuenes sūt enutriēdi legi bus coactiuis. eo q̄ eis opa ꝛtuosa i se nō sunt delectabilia nisi ad ea cogant. Sicut deducit idē pbus. j. Ethicoꝝ. cap. xviij. Et sicut idē pbus ponit. ij. Rethoꝛice. Juue/nes sunt faciliter ꝺcupita. psequētes. z faci liter a ꝺcupitis desistētes. z ido castigatoe indigent. Nā q̄ parcit ꝛge odit filiū suum ꝓuer. xiij. Refert Plin⁹ q̄ accipiter pul/los suos cū maturant extra nidū picit. et alis ꝛberat ne pigrescāt. Sic adolescēs ex tra nidū p̄prie volūtatis sue est ejciendus et alis disciplīe coꝛrigēdus. Alioqn sciat pater p̄ iniq̄tate filij dissoluti veraciter se damnari. Sicut habes exemplū de Heli sacerdote. qui p eo q̄ audiens filios suos incōtinenter viuere eos leuiter tm̄ verbis increpatoꝝ coꝛrexit sed verbera nō adhi buit. de sede coꝛruēs miserabiliter fracto capite expirauit. Filij autem eius in bello fuerūt occisi. j. Regum. iij. Qualiter autez Romani docebant filios suos adolescen/tes pulchre narrat quidā expositoꝛ super Juuenalē li. j. Satire sue dicēs. q̄ Roma/ni disponebāt actiones suas p singlos dies q̄ summo mane oīes simul ꝙuenerāt ad arcus triūphales. in q̄bꝫ antecessoꝛes eoꝝ depingebant cū armis z cautelis q̄bꝫ deui cerant hostes suos. vt sic iuuenes visis illꝰ accenderent ad ꝛtutē p ymaginatōez gesto rū. Deinde accesserunt templū Apollinis q̄ erat dñs sapiētie. Postea iudices ad foꝛ senatoꝛes ad capitoliū descēdebāt. Judi/ces vt causas tractarēt. senatoꝛes vt cōmu ni vtilitati ꝺsulerēt. et sic tps suum vsq̄z ad horā nonā expendebāt. Itē narrat Ma/crobius p̄mo saturnaliū q̄ apud Roma/nos pueri nobiliū quadā vrebant veste q̄ dicebat̄ pterta. In q̄ ante pect⁹ deferebant q̄ndam aureā fibulā sicut monile. ad mo/dum bulle q̄ natat sup aqua semirotunda. Preterea erat de purpura rubei coloꝛis. vt pudoꝛe sue nobilitatis a vicijs se subtra herent. z coꝛdis ymaginē ante pectus poꝛ tabant. vt se inuicē intuentes ita se foꝛtes homines cogitarent si coꝛde p̄starēt. Nec Macrobius.

¶ Scōo iuuenes debēt p̄cauere viscum seu picē inficiētis societatis. Nam z si valde piculoſa est familiaritas maloꝝ oīnib. tm̄ magis adolescētib. Quia. q̄d noua testa ca/pit. inueterata sapit. Unde Alexander nō potuit carere moꝛib⁹ Leonidis magistri sui. Similiter et vicijs. vt dicit Seneca z Hieronim⁹. Nec mirū. Amoꝛ em̄ est tante virtutis q̄ transformat amantē in amatū. et ei assimilat. ꝛm Dyonisium. iij. de divi/nis nominib. Et ideo pbus. ix. Ethicoꝝ dissuadet amicicia puerꝛoꝝ. Maxime aūt debēt vitare familiaritatē maloꝝ. Et econ uerso adolescētes virgines familiaritatē viroꝝ. quia vtrobiqz est periculuz. vt dicit Hieronim⁹. Non solū autem familiarita/tem fugere debent inuicem. sed nec de eis facere mentionē. quia talis memoria valde est piculoſa. z p̄ma via ad petm̄ q̄d genera/tur in cogitatiōe. Et ideo legitur de beato Arsenio q̄ oꝛabat deū vt aboleret nomen

cuiusdam femine de memoria sua. licet illa optimo proposito ad eū accessisset vt ora/ret pro ea. Legitur etiam de quadam vir/gine que pro eo q quidam in ea scandali/zatus fuit. decem annis se aspectibus ho minum subtrahens in quodam sepulcro latuit dicens. Nolo scandalizare creaturā ad similitudinem dei factam. ibiq; obiit. Ecce quanta pudicicia illius virginis fuit in adolescentia.

¶ Tertio precauere debent adolescētes estum presumentis tumiditatis. Duo ge/nera hominū sunt valde magne spei natu raliter. scilicet iuuenes et ebrij. Debent er go vitare presumptionez. quia ipsa est ma ter iurgiorum. Et raro videbis iurgia ni/si assint vel iuuenes vel ebriosi. Sed vnde prouenit adolescentibus hec presumptuo sitas q non timent quecunq; difficilia sed omnia facilia deputant. Respondeo scōm philosophū. ij. Rethorice. q huius triplex est causa. Primo. quia habent magnam et multam spem de futuro. eo q credunt ad/huc per longum tempus durare. et ideo in animo semper sperant se posse multa con/sequi. et quo temp⁹ habent multuz. Unde aliqui sperant se futuros episcopos. Aliq; magnos dominos. Et ita nolunt aliquid laborare. sed post modicum tempus cum iam maturantur et laborare verentur. vel studere vel sedere in loco aut plagas susti/nere. libenter essent campanatores vel alq parui ministri. Secundo. ḡa habent mul tum de calore naturali. Et ideo cor in eis ampliatur. ex qua ampliatione tendunt in difficilia. Tertio ideo. quia nondum sunt experti difficultates et resistentias in fac/tis suis. ideo sunt audaces ad temptandū omnia. Et ideo philosophus tertio Tho/picorum dicit. Q nemo eligit duces iuue/nes in bello. propter eorū nimiam presum ptuositatem. Ista tria si precauerit adole/scens non cadet. nec ei opus erit dicere ab aliquo. Adolescens tibi dico surge. Et tan tum de primo.

¶ Dixi secundo q adolescen tibus sunt que dam imponenda que seruare et custodire debent. Quibus seruatis non erit opus ei audire. Adolescēs tibi dico surge. Tria autez sunt eis imponenda. scilicz prompti tudo obedientie. sanctitudo conscientie. et sollicitudo continentie. De primo scilicet quomodo debent habere prōptitudinem obedientie. patet per Augustinum de duo decim abusionibus seculi. Ubi dicit q ter cius abusionis gradus est adolescens si/ne obedientia. Quomodo enī scōm ipsum in senectute sibi ministrari sperabit qui in adolescentia senioribus obedientiaz exhi/bere contenit. Unde et pro illo in prouer/bio apud antiquos dictum est. q seruos habere nequeat qui in iuuentute aliis ser/uire nescit. Unde dicit Aristoteles octauo Ethicorum. q amicicia inter senes z iuue/nes est necessaria. Senibus quidez vt eis a iuuenibus seruiatur. et iuuenibus vt nō peccent. Hoc est. vt a senioribus a pecca/tis preseruent. Nā timore senū z reueren/tia solēt iuuenes sea suis insolētijs refre/nare. Sicut dicit Job de se. xxix. capitulo Videbant me iuuenes et abscondebātur. De ista obedientia iuuenum ad seniores dicit Valerius libro secūdo capo primo. Q apud antiquos senecturi iuuentus ge/neraliter ita circumspectum honorez red/debāt. tanquaz omnes seniores commu/nes essent patres omniū iuniorum. Unde Judicuz. xxiij. dicitur. Sic enim iuuenes consueuerunt facere. Bene dicit consueue runt. quia ista est optima consuetudo que fuit seruata ab inicio seculi. sez qua minor seruiebat maiori. Refert Hieronimus de obedientia cuiusdam adolescentis marci. quem cum abbas Siluanus ad se voca/set ea hora qua in quaterno scribebat. ille ad preceptum vocantis. litteram o quam inchoauerat ꝓpter obedientiaz dimisit in/completam. Similiter refert de quodaz Jo/hanne heremita. quem cū Paulus abbas mittere vellet ad ciuitatem ꝓ necessarijs. Ille se excusauit dicens. Pater leena dici/tur esse in via. z vos me illuc dirigitis. Ab bas vero estimās eum iocose dixisse respō dit. Si occurrerit tibi leena. alliga illam. Qui cū iter arripuisset occurrit sibi leena z irruit sup eū. Ille vo accedēs voluit ca/pere eā. sed illa auffugit. Qui p⁹ eā clamās dixit. Abbas mihi precepit vt te adducam ad euz. z statim stetit. Ille autem alligans eam reuersus est ducens eam alligatam. Quod videns senex volens eam humi/liare tanto plus. dixit canē fatuū adduxisti

ad me. Sicut tu insensatus es ita et bestia tua. et soluens eam abire precepit. Sed hodie versa est res in cōtrariū quando non honor non reuerentia non obediētia defertur senioribus ab adolescentibus sed cōtumelia et omnis irreuerentia et derisio. sicut cōqueritur Ysaias. iij. Tumultuabitur puer contra senē. et ignobilis cōtra nobilem. Et propter quod confusus est totus ordo.

¶ E ¶ De secundo quod eis imponendū est. scilicet sanctitudo conscientie. patet. quia adolescentes debent discere qūo peccata sua scirent circūstantijs diligenter discussa integraliter et cuidenter exprimere. quia si fuerit conscientia larga in iuuentute amplabitur in senectute sine mensura. Propter quod Ecclesiastici. vj. dicitur. Fili mi a iuuentute tua excipe doctrinā et vsq; ad canos inuenies sapientiā. Et dicitur Ecclesiastici. xxv. Que in iuuentute tua non congregasti quomodo inuenies ea i senectute tua. Quasi di. Nullo modo. Et ideo multi sunt qui cum negligūt conscientiam in iuuētute postea in senectute dolendo cōquerūt z lamētāt. dicētes Prouerbior. v. Cur detestat⁹ sū oēs disciplinā et increpationibus nō acquieuit cor meū. Quasi di. Maledictus ego sum qui non audiui vocem docentiū me. et magistris meis nō inclinaui aurem meam. Et merito plangunt tales postea in senectute qui noluerūt discere in iuuentute. ḡa metrice dicit. Damna fleo rerum. sed plus fleo damna dierū. Vix poterit rebus succurrere nemo dieby

¶ F ¶ De tertio quod eis est imponendum. scz sollicitudo continentie patet. Nā magnā sollicitudinē debent habere vt cōtinentes sint. et maximam custodiā debēt habere in iuuentute a senioribus. eo q; dicitur in psalmo in persona cuiuslibet iuuenis de concupiscentijs carnalib⁹. Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. Et quo ad hoc necesse est vt sobrie nutriant⁹ et moderate. Juxta illud Boe. de disciplina scolarū. Potus aūt sit tenuis ciusdēq; parcitas. ḡa sicut vinū moderate sumptū acuit ingenīū. ita immoderate sumptum pertur bat rationem. intellectū ebetat. memoriaz eneruat. et per consequēs oblitionē induc. Unde dicit Macrobius libro vltimo q; obliuio est comes ebrietatis. Et Seneca in epistola dicit. q; est hilarꝫ insania. Et vt idem dicit epistola. lx. Est voluntaria insania. Dinc est q̄d Hieronimus impossibile reputat adolescentem delicatum posse fieri castum. Dicit enim Epistola. cxvj. allegando apostolum. j. Corinthioz nono. vbi de se ait. Castigo inquit corpus meuz et in seruitutem redigo. Si ergo apostol⁹ castigat corpus vt subijciatur anime imperio. quomodo adolescens feruens cibis de castitate securus est. Bene ergo dicit ille philosophus Cornutus. q; sine cerere. id est. cibo. et libero. id est. vino frigeren⁹. Et apostolus Ephes. quinto. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Fertur de philosopho Zenocrate prout ait Valeri⁹ libro q̄rto. capl'o. iij. q; apud Athenas quedam mulier spopondit iuuenibus se posse corrumpere eius temperantiam. Et nocte veniens iuxta eum se deposuit. Que cum non posset eum in aliquo flectere. adolescētes qui secum pactum super hoc posuerūt si eum seduxisset. precium reposcebant. Illa vero respondit. pignus posuisse cū eis non de statua sed de homine. vocans philosophū statuam propter immobilez eius continentiam. Est etiam magnū periculū si nimis delicate et copiose nutriatur adolescens. Quia vt ait Augustinus. xxj. libro de ciuitate dei. Si pro viribus suis alatur iuuenis fit vt in crescendo plus capiat. et si modum sue capacitatis excedit deficiet anteq; crescat. De hoc pulcre Seneca libro secūdo de ira dicit. Q; vinū negandum est talibus. vt ait Plato. nec cibis implendi sunt. ne distendantur eoruz corpora. Hec ille.

¶ B ¶ **Dixi tertio** q; adolescentibus sunt aliqua predicenda q̄ timere debent vt a casu abstineant et sic non audiant verbum terribile. Adolescens tibi dico surge. Sunt autem eis tria predicenda scilicet labilitas temporalis iuuētutis. diffformitas hyemalis senectutis. et debilitas corporalis virtutis. De primo patet. Nam solent adolescentes gloriari de fortitudine nimia. non aduertentes q̄m cito transibit. Quibus tamen dicitur Ysaie quadragesimo Juuenes in infirmitate cadent. ideo predicenda est eis labilitas temporalis iuuentutis. quia forma corporis q̄ntūcunq; est magna cito transit

et arescit sicut flos vernalis. Unde Ouidius libro secundo de arte amandi. Forma bonū fragile est q̄ntūcq; accedit ad annos. Fit minor et spacio carpitur ipa suo Nec viole semper nec florent lilia semper. Et riget annula spina relicta rosa. Et tibi iam venient ruge formosi capilli. Jam venient ruge que tibi corpus arent. Secundo predicenda est iuuenibus deformitas hyemalis senectutis. de qua idem Ouidi⁹ libro tertio de arte amandi scribit dicens. Venture memores iam nunc estote senecte. Sic nullum tempus vobis abibit iners. Utendum est etate. cito pede labitur etas. Nec bona tam sequitur q̄m bona prima fuit. Quo nam cito me miserū laxantur corpora rugis. Et perit in medio qui fuit ore color. Et ideo signanter dicit Ecclesiastes duodecimo. Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue antequaz veniat tempus afflictionis tue. et approp̄inquent anni de quibus dices. non michi placent. Et Virgilius in Bucolicis. Egloga secunda. O formose puer nimiū nō credе colori. Alba ligustra cadūt vaccinia nigra leguntur. Vaccinia apud Virgilium sunt aliquando parui fructus nigri. Et sic loquitur hic. Aliquando vocantur flores qui dicuntur primule veris. Et sic loquitur in eadem Egloga dicens. Pollia luteola pingit vaccinia campos. Tertio p̄dicenda est debilitas corporalis virtutis Nam iuxta poetam. Multa circumueniunt incōmoda senem. Unde Innocecius libro primo de vilitate humane conditionis capitulo nono dicit. describens incōmoda huiusmodi. Si quis inquit ad senectutē processerit. cor eius affligitur. z caput cōcutitur. languet spiritus. et fetet anhelitus. facies rugatur. et statura curuat. caligant oculi. et vacillant articuli. Nares effluunt et capilli defluunt. tremit tactus. deperit actus. dentes putrescunt. et aures surdescūt. Senex facile prouocatur et difficile reuocatur. et cito credit et difficile discredit. tenax et cupidus. tristis et querulus. velox ad loquendū. tardus ad audienduz. Laudat antiquos. et spernit modernos. vituperat presentia. et cōmendat preterita. suspirat et anxiatur. torpet et infirmatur. Hec ille. Ecce quanta miseria quam deberent bene aduertere adolescentes. vt eā non eroptent nec expectent. que cū venerit omnia mala secū adducit. ita vt nemo sit qui eam non accuset. vt dicit Tullius in libro suo de senectute. Tanta i omnibus stulticia incōstantia ac peruersitas est q̄ omnes eam vt adipiscantur eroptant sed tamen eandē adepti accusant. Et quo concludit finaliter q̄ licet omnes sumus vt esse intendimus senes si deus volnerit. tamen hoc non est perfectorū appetere absolute. Rm Robertū holgorth super librum Sapientie capitulo quarto. Et ratio est. quia talis appetit⁹ scōm ipm magis monetur ex instinctu nature q̄z fidei. Quapropter nullus adolescens se remittat ad huiusmodi etatem. que plena est incōmodis et miseriis. et interdum depravationeru/luntatis. Sicut illi senes fuerunt. de quibus dicitur Danielis. xiij. Qui Zuzānam de turpitudine solicitabant. De Salomone quoq; legitur. iij. Regum vndecimo. Qcū esset senex depravatum est cor eius per mulieres. Ideo Psalmista petit dicens. Ne proiicias me in tēpore senectutis. Ut autem de omnibus premissis adolescens instruatur necesse est eum adherere senio/ri alicui. qui eum in moribz bonis instruat et a casu custodiat. cadentemq; animo/neat vt resurgat. Hinc dicit Tul⁹ q̄ adolescentes debent adiūgi bonis z probatissimis quorum consilio innitantur et vantur. Et Ambrosius libro primo de interpellatione Job dicit. causam hui⁹ reddēs. q̄ quia adolescentia magis ad viciū lubrica esse consuevit et est ex se infirma in consilijs. ideo maturis prepositis adiungi debet. vt eorum exemplo tucatur et ducatur ad bonū. Et de hoc idem Ianus prosequitur libro secūdo de officijs. capō. xviij. Qcum fuerint adolescentes. facile casum poterint euitare et tandem consequi vitam eternam. Ad quā nos perducat dominus noster iesus christ⁹ qui est benedictus in secula seculorū. Amen.

¶ Dñica decimaseptia post trinitatz. I

¶ Sermo. CXVII

Sinaut eū ac di[mi]sit. Lu. xviij. Sic dic Aug⁹ i li. de ope mōachoz. Nuquā ondit

¶ Dñica decimaseptima post trinitatis

corporis infirmitatez humane tractādus est seu curād⁹. Hec immerito. Hā paciētib⁹ passionē ostendētib⁹ cōpaciendū iudicat etiā ipa nostra natura. Hūc dicit Hugo de tribus voluntatib⁹ in christo. Humane nature insitum est vt pietatis affectu animus suus crūnis alienis condoleat. Hinc est q Innocētius q̄rtus de vilitate humane cōditionis vocat tale pectus ferreum et cor lapideū. quod super aliena miseria aut dolore lacrimas non effundit. cum proximi morbū vel interitū intuetur. Et quia vt dicit Hregorius. xix. libro Moraliū. Tanto quisq; perfectior est q̄nto perfectius sentit dolores alienos. Cum igitur christus dominus fuerit perfectissim⁹ omniū non potuit a compassione abstinere miserorū. sed eos quos vidit varijs languoribus oppressos statim vt vidit misericordia motus est et compassionis interno amore concitat⁹ omnes perfecte sanauit. Juxta illud. Cuz aūt sero esset oīes qui habebāt infirmos varijs languoribus oppressos. ponebant illos ante eū et curabāt. Hinc dicit de eo Petrus Actuū decimo. Q̄ pertrāsiuit benefaciendo et curando oīes oppressos a languoribus eorū. Hec solū curauit misericorditer. sed etiam liberaliter. Non em̄ precū ab his quos curauit recepit. sz gratis sanauit. Sanatūq; liberū abire dimisit. vt dicunt verba nostri thematis. Cum intraret iesus in domū cuiusdaz principis phariseorū. z cetera que sequuntur.

¶ Cum intraret iesus in domū cuiusdam principis phariseorū sabbato manducare panem. In quibus verbis tria tāguntur. Primo enim describitur magna christi benignitas in eo q̄ dicitur. Sanauit. Secūdo ostenditur infirmitatis cura et anxietas. cum dicitur. cum. scilicet ydropicum. Tertio subiungitur diuine pietatis liberalitas. cū dicitur. Ac dimisit z̄.

¶ A

Dixi primo q̄ in verbis premissis describit magna christi benignitas. Cum dicitur. Sanauit. Sicut autem dicit Augustin⁹ Xp̄us neminē sanauit imperfecte. sed quē cunq; sanauit in corpore illum etiā sanauit in anima mundando eam a peccatis. Et ideo hic de sanitate mentis videndum est. que est vtilior. Est igitur sciendum q̄ christus fuit perfectissimus medicus ex duobus. scilicet ex eius magna benignitate pietate et compassione. quaz habuit ad peccatores. et ex eius perfecta arte. qua curauit eorum languores. Ita vt de eo possit dici veraciter q̄ sanauit illum. quod de nullo medicorum dici potest. De primo patet. quomodo christus fuit maxime benignitatis erga nostras infirmitates. visitando nos corporali presentia. Multi nanq; medicorū dedignantur ad infirmos pauperes vel leprosos visitare. abhominantes eorum fetores. aut timentes infectionem. Sed christus videns dolorez humani generis intollerabilem. qui etiam fetore suo celos penetrabat. Juxta illud prophete. De cadaueribus eorum ascendit fetor. misericordia motus descendit. non de domo. sed de altissimo celo. Juxta illud. Per viscera misericordie dei nostri in quibus visitauit nos oriens ex alto. Nec victus est precio diuitum. non auro nec argento regum. sed humili prece pauperum. Omnium enim peccatorū erat illa vox cōformis et vnanimis clamantium et dicentium ad deum. Sana me dñe et sanabor. Ut habetur Hieremie decimo septimo. Pic est ergo pius medicus. quem non tractit ad nos auri copia. sed tantū nostra miseria. Magna ergo datur peccatoribus confidentia de venia. cum tanta sit in Christo eorum medico miserationis et benignitatis copia. qui quasi pro nichilo saluat et sanat. Juxta illud psalmiste. Pro nihilo salvos facies eos. Unde apostolus. Non ex operibus iustitie que fecimus nos. sed secundum misericordiam suam saluos nos fecit. Dicunt naturales q̄ confidentia patientis de medico gratioso et affabili multo citius curat q̄z de medico serioso et crudeli. Unde dicit Petrus Rauanensis in quadam epistola q̄ frequenter ex aptitudine medici gratiosa. et ex quadam confidentia quam egrotus inde concipit. natura iam deficiens conualescit. Unde dicit Robertus holgoth de quodam medico q̄ de quadaz graui infirmitate curauerat patrem. Et cum iterum recidiuasset. iterum eū curauit. Contigit autē q̄ nouerca dicti medici eādē infirmitatē inciderat peretbat pater vt filius curaret nouercam. allegās q̄ sciret et posset eam curare. ex quo eā iam

bis curauerat in ipo patre. Respondit se filius hoc non posse facere. quia t si sciret curare illam infirmitatē in patre. non tamen in nouerca. eo q certus esset de dilectione patris erga se. q dilectio t affectio multuz opata ē ad curā ei⁹. nō aūt cert⁹ erat de dilectōe nouerce erga se. Et iō ñ erat cert⁹ se posse illam curare ꝓpter diffidentiam quā nouerca habuit erga ipm. Ecce quo confidentia de medico cito sanat egrotum. Et quia vt dicit apostolus. ij. Corinthioz tertio. Tota fiducia nra ex deo est. Jdo adeamus throuz gre cum fiducia vt gratiam consequamur.

De secūdo quomodo christus fuit perfectissimus medicus animaz nostrarū et eius pfecta arte. Est autē perfectus medicus et subtilis ex quatuoz conditionibus ꝓmo si curat totaliter. Secundo si celeriter. Tertio si faciliter. Quarto si multipliciter. Jsta quatuoz fuerunt in christo ꝓpter q̄d ipe perfecte sanabat. De primo q sanat totaliter dicitur Johannis septimo Totū hominē sanū feci in sabbato. Tota litas ista attenditur in septenario. q̄ significatur per sabbatuz. q̄d est septima dies. Tunc ergo perfecte et totaliter quis sanatur a christo quādo ei dimittuntur omnia septem peccata. Jn cuius figura dictū est Naaman leproso. Vade lauare septies in iordane. et recipiet sanitatē caro tua. Septies lauamur cum a peccatis que septem diebus cōmittimus mundamur. Jordanis autē interpretat riuus iudicij. p quod significatur confessio in qua homo se iudicat ne a domino iudicetur. j. Cor. vndecio Si nosmetipos iudicaremus nō vtiq; iudicaremur. Jn quo iordane peccator mūdatur septies. quia recipit septez dona spiritussancti. Et bene dictū est q christus sanat totaliter. Nescit enim sanare partialiter vt imperitus medicus. quia non dimidiat peccatoz veniam. sed aut totū aut nihil condonat Juxta illud. Larga dei pietas veniam non dimidiabit. Aut totum aut nihil propiciando dabit. Nec em̄ perfecte quis sanatus est in mente. si adhuc habet oculos leprosos per concupiscentiam vel linguā per mendaciū. vel manū aridaz per tenacitatez. Simul em̄ domin⁹ sanat oēs infirmitates omniū mēbroz Juxta illud psalmi. Qui sanat oēs infirmitates tuas Sed diceres. tamen videmus q magni peccatores liberant de aliquibus peccatis. qui tamen perdurant in alijs. Sicut videmus q aliq̄s sit parcus et luxuriosus et postea incipit esse largus per elemosynarū largitionē. sed ñ a luxuria non cessat. Ad quod respondeo scōm Augustinū de pe. dist. iij. Sunt plures. q hoc verū est q̄ntū ad peccati desitionez vel defectionē. non tamen ad criminis veniā. Stat em̄ vt dicit Gregor⁹ cessare aliquē ab inuidia q̄ tamen alijs vicijs perdurat. ꝓut ipe tangit latius. tractans illō Amos q̄rto. Pluit dominus super vnā ciuitatez et sup aliam non pluit. Propter quod dicit Augustin⁹. Scio dominū inimicū esse oīm criminoso. quomodo ergo peccatori dabit de vno peccato veniā et de alio non. Quasi di. Nullo modo. Et ideo ipe est perfectus medic⁹ q̄ non patitur remanere aliquam maculam in peccatore. De secundo quo sanat cito et celeriter dicitur Jsa. lviij Frange esurienti panē tuū. Et seq̄t. Sanitas tua citius orietur. Ecce quo p opera misericor die citius q̄z per alia conseq̄mur remissionē peccatoz et sanitatē anime. Et q̄d mirū q christus sanat ita celeriter. qui paratior est veniā dare q̄z peccator accipere. vt ait Augustin⁹. Quod ex eo patet. q ipe met hortatur nos ad petendum dicens. Petite et accipietis. Propter q̄d dicit Augustinus q ꝑps sic festinat reum absolvere a tormento conscientie quasi plus cruciet eum cōpassio miseri q̄m ipm miserum passio sui. De tertio quo sanat faciliter patet Matthei. viij. vbi Centurio petēs pro seruo suo dixit. Domine dic tm̄ verbo t sanabitur puer me⁹. Vere mirabilis medicus. quia vnico verbo sanat. Sap. xvj. Neq herba neq malagma sanauit eos. sz tuus domine sermo q̄ sanat oīa. Malagma idem est fm Robertū holgoth. q̄d emplastrū. Et dicit a malaxo malaxas. quod est manu laxare et comprimere herbas coctas cū oleo vel butiro. vel aliquo gūmi. t nihil tal⁹ sanat peccatores sicut sermo dei Et quia sermo per linguā formatur. patet q deus homo sermone lingue ꝑdicatoruz suoz sanat animas nostras. Unde psalmista appellat linguā ꝑdicatoruz linguaz canū sine qua sanari non possumus Prouerbioz. xxix. Vir qui coz ripientez dura

mō h' vñ d' malagma

cerunice ꝓtenit.repetin⁹ ei supueniet interi/
tus. Cōtra hāc linguā medicinalē.dyabo/
lus hz venenosā.p quā mozdet sic serpēs p
detractozes.iuxta illud ps. Acuerūt liguas
suas sic serpētes. Jere.ix. Sagitta vulne/
rās lingua eoz. Hz tm̄ ista lingua serpētia
nō pt nocere illis q̄ medenť lingua canum
scē ꝑdicatōis.iuxta illō Pap.xvj. Filios
aūt uos nec diaconū nec venenatoz vicerť
dentes.miscōia em̄ tua aduenies sanabat
illos. De ḡrto quō xps sanat multiplr.pz.
Dulcz em̄ et diuersis medicinis vtiť dns
ad saluādū. Nā interdū sanat p ꝓtitiōem
iuxta illō ps. Qui sanat ꝓtritos coꝛde. Jtē
p confessionē ps. Sana aniaz meā.q2 pecca
ui tibi. Item p oꝛōez. Dne clamaui ad te z
sanasti me. Ecce pfect⁹ medic⁹ q̄ nō vno re/
medio sanat oēs infirmitates.sic nr̄i impe
riti medici faciunt.q̄ qd deberēt adhibere
calcaneo.adhibent oculo.cum tm̄ nō sanat
oculū qd sanat calcaneū. ¶ E ¶

¶ Dixi secundo q⁹ in verbis
p̄missis ostē
dit infirmitatis p xp̄m curate antieras.cū
oꝛ.illū scz ydꝛopicū.ō q̄ añ p̄mittiť.q2 ecce
ydropic⁹ erat añ illū. Jdropic⁹ iste signifi/
cat pctōrē.fm Bedā z fm oēs expositoꝛes
ꝓter tres ei⁹ ꝓprietates.scz q2 inflat⁹.q2 siti/
bund⁹.q2 fetid⁹. Que tria significant tria
maria pctā in hoīe.scilz supbiā q̄ sp inflat.
auariciā q̄ sp sitit z nō satiaťz luxuriā q̄ sp
fetet z abhomiaťz. de q̄bz tribz h̄ē videndū.
De ꝑmo pz q⁹ supbia ꝓpaťz ydropisi.ꝓpt ei⁹
inflaturā. Sic em̄ dicūt medici ydropisis
causaťz et supfluitate humiditatz.q̄ cum di
geri non pt p calozē naturalē inflat mēbza
exteriozia.vñ ponūt medici duas digestio/
nes. Pria ē in stomacho vbi sepať puꝛ ab
ipuro. Alia in epate. vbi illō qd ēpur⁹ di/
rigiť ad alia mēbza. Sic ē in hoīe q̄n̄ aby
aie q̄ est ꝛbū dei nō bn̄ digeriť i stomacho
intellect⁹ nr̄i.nec i epate volūtatz nr̄e.tunc
remanet crud⁹.q2 illō qd fuit digerēdū ad
vnitatē aie nō digeriť.sed ibi infrigidaťz p
supbiā z vanā glaz.z sic putrescit z inflatur
mēs hoīs.q2 talz aia ea q̄ debuit ꝓuerte ad
dei glaz ꝓuertit ad suā vanitatē. Sic pz de
illis q̄ mlta de deo sciūt.sz ex ß nō di sz tm̄
suā laudez querūt. Et talis scia dꝛ spūalis
ydropisis.ḡa fm apl'm.j. Coꝛ.viij.talz scia
inflat. Pessima est ista aq̄ que sic hoīem in/
flat q̄ eū nō ꝑmittit seipm̄ inspicere. Jdro
pici q̄nq̄z sic inflaťz in facie z oculz q⁹ nō videt
pedes suos aut vētrē. Sic supbi q̄nq̄z ita
intumescūt q⁹ nō ꝓsiderāt fragilitatē z vi/
litatē sue ꝓditōis. Hz certe talz sapia sup/
boꝛ ꝛtek eis in matiaz pniciē.eo q⁹.j. Coꝛ
iij.oꝛ. Sapia h⁹ mūdi stultitia ē apd deū.
Et istō bn̄ figuratū ē i Nabuchodonosoꝛ
rege.de q̄ Danielˀ.iij.oꝛ.q⁹ ꝓpter ei⁹ inflatā
mētē ꝛsus fuit i stultissimā bestiā. q2 in an
terioꝛibz apparuit vt bos.in posterioꝛibz vt
leo.ꝓpter q̄d septē mēsibz cū bestijs i nemo
ribz habitauit. Cōpaťz igiť supbia aq̄ ydro
pice.ꝓpter tres causas. Facit em̄ aq̄ appa/
rentiā q̄ntitatz maioꝛis q̄s est in rei ꝛitate.
Secdo appetit excellentiā sublimitatz. Ter
cio facit insolentiā mutabilitatz. De ꝑmo
q̄o supbia facit apparēciā maioꝛz q̄ntitatz
Illud em̄ q̄d apparet p aquā videť grādꝛ
q̄s ē in sua q̄ntitate. Vñ dicit Ptolome⁹ et
Seneca de naturalibz q̄stiōibz li.j.q⁹ sidera p
nubē aq̄sz apparēt maioꝛa.sic pz de sole in
occidēte z oꝛiēte.q̄ apparet maioꝛ ꝓpt̄ hūo/
res circa eū. Sil'r denari⁹ apparet maioꝛ
in aq̄ q̄z extra aquā. Et in pspectiua ꝓbat
mgr̄ q⁹ denari⁹ in vase posit⁹ q̄ nō videť in
certa distātia supfusiōe aque videbiť. Sic
est certe de supbis q̄ lz in rei ꝛitate nullius
sunt valoꝛis i se.tm̄ p supbiā suā elevati ap
parēt maioꝛes q̄z sūt. Qui em̄ reputatōne
bonoꝛ hoīm nulli sūt querūt astutias mū
di.discūt leges ciuiles.studēt negocia ter/
rena pcticare.z postea adherēt ꝓncipibz et
magnatibz p q̄s ꝓferenť alijs scīs viris et
doctoribz.z apparēt eis doctioꝛes z sapien
tioꝛes.sz tm̄ i rei ꝛitate nulli sunt. Quia dic
Hre.v.li.moꝛal'. Paruul⁹ ē q̄ terrena dili/
git.magn⁹ q̄ celestia ꝓcupiscit. De scdo q̄o
aq̄ appetit excellentiā sublimitatz pz Aqua
em̄ natural'r ḡrit terre supeminere z dñari
z aliter nō q̄escit aq̄ naturaliter.q2 ille appe
tit⁹ aque supꝛaponiť immediate terre vt ei
dñet. Isto mō intētio tota supboꝛ ad nul
lū aliū finē tēdit nisi ad volādū i honoꝛibz
z ad acq̄rendū dominiū terrenoꝛ. In sig/
nū cui⁹ aq̄ ꝑdurit aues z reptilia aeriuēťz
z volāťz sup terrā. Reptilia sunt agricultoꝛ
res.mercatoꝛes.artifices.z alij hoīes. quoꝛ
ū tota ꝓuersatio ē in terra Volatilia sunt
nobiles.placitatoꝛes.vsurarij. clerici z pla
ti supbi.q̄ acq̄rūt gd⁹ sublimes et dignita/
tes.ita q⁹ hodie pt de eis dici illō Hesa.vij.
Multiplicate sunt aq̄.z elevauerūt archā

in sublime a terra.i.terrā ipor in excelsa p vanitatē. Sz q̄d ō talib⁹ dr Hēn.j. Lōgre/ genk aque in locū vnū z appareat arida Locus vn⁹ est oīm supbor infern⁹.ad quē cō/ gregabūk oēs supbi.iuxta illō ps. Ascēdūt vsq̄z ad celos .z descēdūt vsq̄z ad abyssos. Mala volatilia q̄ ita pfunde cadūt. vt nō adiciāt vt resurgāt. De tertio qūo aq̄ facit insolentiā mutabilitat⁹. Istud ptz ex eo.qz aq̄ mag⁹ regulak p lunā.q̄ ei domiak. Unō qz luna ē instabil⁹ in cursu suo.eo q⁹ sp est ī ptinua mutatōne z nūq̄z ē in eadē q̄ntitate bodie in q̄ fuit heri. Sic supbi sp mutank de vna vanitate ī aliā. Hic pz ō illē q̄ singul⁹ ānis aliū z aliū modū in vestib⁹.ī manicis. in calceis.ī cingul⁹.in peris.in ocreis.ī cali/ gis.in sellis.z in oī apparatu adiueniūt.vt glorioſiores appareāt. Sz tñ tales andiāt q̄d de eis dr Job.xx. Juxta mlitudinē ad inuētionū sic z sustinebūt. Sup q̄ Gre.xv li.mor⁹.dicit. Qui multa inueniūt ad cul pā.nouis inuētiōib⁹ cruciank ī pena. Ulū q̄uis dānator oīm dolor sit infinit⁹.gūlo/ ra tñ tormēta recipiūt q̄ mltas nouitates ex suis ōsiderūs inueniunt. Dec ille. Ecce qūo decurrit ista aq̄. ¶ De Decīo ydro/ picus significat auariciā.pter e⁹ sitim con tinuā. Semp em auar⁹ eget.qz sibi deest tā q̄d habet q̄z q̄d nō hz.vt dr Hiero.ad pau linū. Ulū ppak inferno q̄ nūq̄z repleri pōt. Prouer.xxvij. Infern⁹ z pditio nūq̄z reple bunk.sil⁹ z oculi hoīm insatiabiles Eccl.x uij. Insatiabil⁹ est ocul⁹ cupidi in pte iniq̄/ tat⁹.i.in diuitijs.q̄ sunt māmona iniq̄tatis Lu.xvj.nō satiabik donec ꝓsumat arefaci/ ens animā suā. Refert Ouidi⁹ q⁹ Jupiter habuit filiū q̄ dicebak Tantalus.qui p eo q⁹ turbauit prēz p inobediētiā.fuit ab eo maledict⁹ tali maledictiōe q⁹ stādo in aqua sp sitiuit.z cū aq̄ ascēdisset ad os suū et ipe vellet ore apprehēdere stati aq̄ descendit.et sic fuit ī ptinua z ppetua siti. Ita facit dñs oīb⁹ auaris q̄ turbāt eū p inobediētiā suo/ rū pceptor.q̄b⁹ ille se pcepit p ceteris oīb⁹ diligendū. Et tō qz ipi sprexerūt deū.qui ē plena z pfecta satiatio.eo q⁹ replet in bonis desideriū nrm.pmunk ptinua siti rex tpa lū. Ulū di. Gre.in omelia. Auar⁹ ex potu si tim multiplicat.qz cū ea q̄ apperit adeptus fuerit.ad appetēda alia plus anhelat. Sed q̄z stult⁹ est.qz circa plurima occupak.q̄ tñ si deū vnū q̄reret oia hēret. Ulū Aug⁹.li.ij. de ꝑbis dñi ser.v.alloq̄ndo auar dr. Disce z doce.viue et posce.deus q̄ tibi dat nichil meli⁹ q̄m se tibi dat auare. Quid aliud q̄re bas aut si aliud petas.quid tibi sufficit.cui de⁹ nō sufficit. Et li.iij.eiusdē ser.xvij. Auare vis oīa possidere.audi tpm dicētē. Oīa tradita sunt mihi a pre meo. Et p⁹ pauca. Auare.ecce habes oīa. Sed vt oīnia que amas habeas z nō impediar⁹ a xpo.omia ptemne.z ipm tene in q̄ possis oīa posside re. Dec ille. Talis fuit Aug⁹. qui de se ait sup ps.xxvj. Unicq̄d mihi pter deū ē dul/ ce nō est.quicquid mihi vult dare de⁹ me⁹ aufferat totū z se mihi det. Dec ille. Sunt aūt q̄tuor spēs auaricie ēm q̄tuor species ydropisis. Prima dr leucoflegmatica.que etiā totus corpis ē mollis inflatio cedens digitor impssioni. Et dr sic ab albo colore z humore.leucon em grece albū significat latīe.z flegmō grece humor dr latīe. Scda dr yposarrha. Et dr ab ypos q̄d ē sub.et sarthos caro q̄i sub carne. Est em ꝑsūptio carnū cū respiratiōe mali odoris. Tertia vocak asthites.ab astos q̄d ē vter.eo q⁹ vē/ ter pcussus sonat ad modū vtri semipleni Quarta dr Timpanites. qz vēter percus/ sus sonat ad modū timpani. q̄d facit ven/ tositas inclusa. Hanc due pme sunt ex fri/ giditate.et sunt curabiles.due ho ex calidi tate.z sunt incurabiles. Eo mō q̄tuor sunt spēs auaricie. duo sunt circa retinēda sua. q̄d est ex timore male infrigidante.qū hō ti met ne ei deficiāt necessaria vite vsq̄z i senīū Et sic retinēt.nec pauperib⁹ largiūt.tamē si a potētioribus cōpimank per violentiam largiunk. Sil⁹ qū hō timet ne ei minuak substātia nil dat p deo sed eam seruat.po/ stea tñ luxurioſe viuēs oīa inepte ꝓsumit. Et iste sunt due ex frigiditate hūor⁹ male humiliāt⁹ hominē.q̄ nō permittit eas dila tari ad bonū. Alie due spēs sunt circa ra/ pienda aliena.qui rapiētes aliena in vani/ tatib⁹ ꝓsumūt ad modū vtri qui prius im/ pletur z postea euacuak Abacuc.ij. Ue qui ꝓgregat auariciā domui sue. Alij qui rapi unt aliena per fraudem.vsurā.et dolū.nec tñ ad vtilitatē suā expendūt.iuxta illō poe ticū. Querit z inuentis miser abstinet z ti/ met vti. Et tales timpano comparank. q̄d est pellis sicca z extensa.ad nihil valēs nisi ad ꝑbera.qz tales desiccati sunt ab oīni hu more gre et pietatis et distendunk ad curā

¶ Dnica decimaseptima post trinitatis

superfluā. Iuxta illud Eccēs.j. Vanc occupationē pessimā dedit deꝰ filijs hominum vt distendant in ea. scilz ad lucra tpalia ad modū vesice. q̄ distēta z inflata citiꝰ crepat. ¶ E ¶ Tertio iste ydropicꝰ significat peccatorē luxuriosum ꝓpter eiꝰ feroze. Ydropici enī sunt pessimi anhelitꝰ. z ideo flatu suo alios inficiūt. Sic luxuriosi semper setent coꝝ deo ꝓ feroze ꝑscie. z apud homes ꝓ infamiā sue fame. De q̄bꝰ Joel.j. Coputruerūt iumēta in sterc̄oze suo. Nec ē aqua ō q̄ dns dicit ad Samaritanaz Joh.iij. Qui biberit ex aqua sitiet itez. qz vt dic̄ Diero. Istud pctm̄ nō ꝑt odire stomachꝰ satura/tus. vñ est in ꝓtinua siti z in ꝓtinuo feroze. quē ēm ipe nō sentit. Et h̄ ē generale ō oīb voluptatibꝰ hui⁹ mūdi. Nā vt dicit Aug⁹. li. iij. omeliaz. Oml. xxij. Et li. lxxxiij q̄stionū q̄stiōe. lx. q̄ voluptas seculi est sic aq̄ in puteo tenebroso quā hauriūt homes ydria cupiditatis. Nam q̄ nō ꝑmiserit cupiditatē nō ꝓueniet ad voluptatez. ad quā cum q̄s ꝓueniet nūq̄d nō itez sitiet. q. d. vtiqz sitiet Et vez est q̄d fingit Ouidius. xv. Methamorphoseos de fonte saluatōis. q̄ tal' erat frutis q̄ sertū abstulit viro q̄ se i aqua sua balneauit. ad significandū q̄ voluptas seculi auffert oēs vires illis q̄ se dāt et exponūt ad eā. Sicut ꝑz de sampsone q̄ in voluptate carnali animi strenuitate fuit spoliat⁹ Judic̄. xvj. Et de Hanibale inuictissimo duce carthaginēsi. De q̄ dic̄ Valeri⁹ li. v. c.j. q̄ cum quedam mulier ꝓditiose tradidit inimicis. ¶ F

Dixi tertio q̄ in ꝓbis ꝑmissis subiungit diuine bonitatis liberalitas. in eo q̄ addit. ac dimisit. Magna liberalitas est nihil poscere ꝓ cura sanitatis ꝑfecte sed libere dimittere. Nō tūc facit deꝰ q̄n post remissionē peccati hominē itez restituit ꝓprio arbitrio vt possit dicere cū ps. Anima mea in manibꝰ meis ſp. Neminē ēm cogit bñ facere. sed eū relinq̄t in suo ꝓsilio sui liberi arbitrij Juxta illud Eccī. xv. Deus ab initio ꝓstituit homineꝫ reliq̄t eū in manu ꝓsilij sui. Adiecit mandata z ꝓcepta sua. Si volueris mandata cōseruare ꝓseruabūt te. z in ꝑpetuz fidē placitā seruare. Apposuit tibi aquaz z ignem. ad q̄d volueris porrige manū tuā. Ante hominē vita et mors. bonum et malū. Quod placuerit ei dabit illi. Dec liber/tas arbitrij significat i cōuiuio regis Assueri. cuius cōuiuas nemo cogebat ad bibendum. sed vnusq̄sq̄z bibebat q̄ntū volebat. Hester.j. Propter q̄d Isa.j.ōr. Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis Quasi di. Nullus cogit. Et Josuevltio ōr Si malū vobis videt vt seruiatis domio optio vobis dat. Hinc ps ait. Volūtarie sacrificabo tibi. Et q̄ꝑz q̄ nullū bonū est homini meritoriū ad vitā eternā nisi volūtarium. Presens meritū ēm penes volūtatē ꝓsistit. vt ōr. xv. q.j. Non est. Et. xxiij. q. vj. ca. penultio ꝓsus finē. ¶ Hz diceres. Tñ xp̄us dicit q̄ nemo ꝑt venire ad me nisi pr̄ me⁹ traxerit eum. Item sponsa petit trahi dicēs. Trahe me post te. Nō vtiqz nō esset si ꝓpria voluntate currere posset. q̄n vellet. Item apl'us Rom. vij. dicit de se q̄ inuitꝰ malū facit. Nō q̄d bonū volo h̄ ago. sed q̄d odi malū. Item Rom. ix. Non est volentis neq̄z currētis. sed dei miserātis. Item Prouer. xxj. Cor regis in manu dñi q̄cunqz voluerit vertet illud. Sil'r ad Philipp. ij. ōr. Deus operat in nob velle et ꝑficere. Sil'r Diere. x. ōr. Nō est in homevia illius. nec viri est vt dirigat gressus suos Ad ista oīa breuiter est dicendū q̄ oīa ista ꝺa sunt subtracto ꝓncipal'r diuio auxilio. Nam scōm Tho. j. ꝑme. q. lxxxv. arti. x. Deꝰ est ꝓncipale mouēs nr̄e volūtatis. nō tñ ꝓ h̄ auffert nobis q̄n actōes nr̄e sint voluntarie. Vñ fm ipm q̄dam agūt absq̄z iudicio. sic lapis mouet deoꝝ sum. Sil'r oīa alia cognitione carentia q̄dam agūt iudicio sz non libero. sic bruta. Judicat etiā ouis videns lupū esse fugiendū naturali iudicio. sed non libero. qz nō ex collatione rōnis sz ex naturali instinctu h̄ iudicat. Et sil'e est de q̄libz bruto Sed hō agit libero arbitrio. quia pervim cognitiuā iudicat aliq̄d de se esse fugiendū aut ꝓsequendū. Sed qz iudiciū istud nō est ex naturali instinctu in ꝑticulari operabili sed ex collatiōe q̄dam rōnis. ideo agit libero iudicio potens in diuersa ferri. Vñ ex eoipso q̄ bō est rōnalis etiā est liberi arbitrij. Dec ille. Quod ē ōr. deꝰ nos trahit vl' impellit. nō est intelligendū ꝑ coactionem violentā. sz ꝑ allectionē benignā z ptā. Vñ Himeneꝰ sup illud Trahe me post te. dicit Trahit nos deꝰ ꝑmissionibꝰ dulcedinis superne patrie. trahit diuersis donis. impellit flagellis. minis ignis ichenne. Sic

Moyses traxit ꝓlm̃ pmittẽdo rerũ diui/
tias. Pharao impulit ꝓberib⁹. Dz g̃ trahe/
re nolentẽ qñ eũ inspirat sua gr̃a p̃uenien
do. vt bonũ velit. z postea volentẽ subseqũ
adiuuãdo vt bonũ possit. Est g̃ fm ipsum
gr̃a cũ p̃uenimur vt velim⁹. donuz est cum
uuamur vt possim⁹. arbitriũ est vt eũ seq̃
possim⁹. libertas ẽ si sponte seq̃mur. capti/
uitas si seq̃ abnuim⁹. i. denegamus. fragili
tas si seq̃ntes relabimur. meritũ si seq̃ndo
nõ deficim⁹. z ꝟ nõ nobis sz gr̃e dei ascribi
mus ꝙ quã̃ p̃ueniem⁹ ad p̃miũ eternũ. Oꝺ
nobis p̃stare dignet⁹ pater z filius et spũs/
sanct⁹. Amen.

¶ Dñica decimaseptima p⁹ trinitat⁹. II

Sermo. CXVII.

OMnis qui se exal
tat hũiliabit⁹. z q̃ se hũiliat exalta/
bit⁹. Luce. xiiij. Oñ vt ait Aug⁹. li.
de sct̃a ỹginitate. c. xxxix. Nihil sic dz custo
dire x̃pian⁹ q̃z vt q̃ x̃po veraciter dicat⁹ chri
stianus. Ad ꝟ em̃ totis dz viribꝫ anhelare
ne. vt ait idẽ in libro devita x̃piana. frustra
nomẽ x̃piani gerat si nõ veraciter christuz
imitet⁹. Eo q̃ dicit Joh. in Cano. Qui di/
cit se in x̃po manere. i. in fide x̃pi. dz sic̃ ille
ambulauit z ipe ambulare. Et quia vt ait
Aug⁹. in libro ꝓdicto de sct̃a ỹginitate. Ne
mo est q̃ euãgelũ legit q̃ nõ ituceat⁹ x̃pm eẽ
doctorẽ hũilitat⁹. cui⁹ sectatores ỹtuosos
eẽ ꝟuenit. q̃ se x̃pianos appellãt. Cñ lz alia
opa mãdatoꝝ diuinoꝝ x̃pianis p̃cipiant⁹ in
scpturis. vt ipe saluator eadẽ p̃cipiendo dic̃.
Si vis ad vitam ingredi serua mandata.
Math. xix. Aliaq̃ mlta ꝟsilia supaddẽdo
dicit. Qui p̃t capere capiat. Math. Nihil tñ
ita in se exemplariter imitandũ oñdit sicut
hũilitatẽ. Cũ em̃ de p̃ceptis agerẽt. nõ ẽ di/
ctũ. Diligite dñm deum vr̃m sic̃ ego dilexi
eũ. nec dictũ ẽ. Diligat⁹ primũ vr̃m sic̃ ego
dilexi eũ. p q̃ aiaz meã posui. Sil'r cum de
opibꝫ ꝟsilioꝝ ageret⁹. nõ est dictum. Estote
pauper̃ aut ꝺtinẽtes sicut ego fui. sed cuz
ad hũilitatis p̃ceptũ veniret. mox in se for
mã ỹtutis pfecte ostẽdens dixit. Discite a
me. qz mit⁹ sũ. z hũilis corde. Math. Sic
cũ ad pietat⁹ benignitatẽ hortaret⁹. de p̃ce
celesti exemplũ ponens dixit. Estote mise/
ricordes sic̃ et p̃ vester misericors est. Si
cut g̃ p̃ez in exemplũ misc̃die posuit. ita se
ipm̃ in exemplũ humilitat⁹ ponere voluit.
Quã siquidẽ humilitatẽ ita se diligere ap
probauit vt non nisi p q̃ eã gen⁹ humanũ re
dimere voluisset. Juxta illud philip. Hũ/
liauit semetip̃m fact⁹ obediẽs vsq̃z ad mor
tem. Hec mirũ q̃ hũilitate redemit quod
supbia pierat. Nam vt dicit Aug⁹. sup Jo
hannẽ sermõe. lv. Filius bois venit que/
rere et saluũ facere q̃d pierat. Perierat ait
supbia decptoris. quesit⁹ g̃ et saluat⁹ est
humilitate redemptoris. Et sermõe. lviij.
ibidem dicit. Xpi humilitate mũdamur. q̃
nisi humiliasset semetip̃m fact⁹ obediẽs vs/
q̃z ad mortẽ crucis. non vtiq̃z sanguis i re
missionẽ peccatoꝝ. hoc est in nostrã mun/
dationẽ fuisset effusus. Cum igit̃ domin⁹
nr̃ ihs x̃pus humilitatẽ humilis seruauit
vsq̃z ad mortẽ. Certe erubescere dz homo
esse supbus. Cum dicit Aug⁹. sup ps. lxij.
Deus humilis fact⁹ est. Nec em̃ ad aliud
ita humilis descendit nisi vt supbũ humi
liaret. Sicut dicit Aug⁹. sup ps. lxxviij.
sermone p̃mo. Tu inq̃t humiliasti sic̃ vul/
neratũ supbum. Humiliasti te et humilia
tus est supbus. Sed quid de x̃po humilia/
to dicit ap'lus. Certe magnam exaltatiõez
et gloriã. Cum ait. Propter quod et deus
exaltauit illum. et dedit illi nomen q̃d ẽ su
per oñe nomen. Ecce qũo x̃ps ꝙ humilita
tis viã descendit de celo ad terrã. et tñ non
p aliam sed p eandez viã de terra ascendit
ad celũ. Ad ꝟ descendit humiliat⁹ ad terrã
vt fm Aug. li. ij. humilitatis viam doceret
vt sic homines discerent expurgare vetus
fermentũ q̃d eis de veteri boie remãsisset.
Dec ille. Ad ꝟ autẽ per humilitatẽ ascen/
dit in gloriã vt doceret nõ esse aliam viam
p̃ueniendi hominibꝫ ad deũ nisi p humili
tatẽ. vt dicit Aug⁹. lib. iij. de ỹbis dñi. Am/
bula p humilitatẽ et p̃uenies ad eternita/
tem. Merito igit̃ suader nobis x̃ps inver
bis, x̃positis humilitatẽ tãq̃z viam salutis.
ostendens q̃ q̃ se humiliat exaltabit⁹. vt di/
cunt verba nostri thematis. In quibꝫ ver
bis tria describunt⁹. Primo em̃ tangit⁹ su/
perbie p̃sumptuosa elatio. Cum dicitur
Oñis qui se exaltat. Secꝺo humilitatis
affectuosa subiectio. Cum ꝺz. Et q̃ se hũi/
liat. Tertio annectit⁹ vtriusq̃z disparet dis
similis iustissima retributio. Cum dicitur
Qui se exaltat humiliabitur. et qui se hu/
miliat exaltabitur.

¶ A

Dixi primo q̄ in ꝑbis p̄missꝫ tangit̄ superbie p̄/sumptuosa elatio. Cū dr. Dīs q̄ se exaltat. Magna siq̄dē temeritas z p̄sūptio hoīm est se magnificare z exaltare in loco mundi hꝰ. q̄ est loc⁹ nō gl'e nō bonoꝝ sz horroꝝ z vaste solitudis. Deutr. xxxij. Inuenit eū in terra deserta in loco horroꝝ z vaste solitudis. Que ḡ est stultricia ista vt hō velit h gloriari z glorioſus apparere vbi poti⁹ lugere deberet tāq̄ in valle lacrimaꝝ z miserie. in q̄ nescit vtꝝ amore vel odio dign⁹ sit vt dr Eccs. ix. Propter q̄d p̄s in p̄sona dñi nūcians dixit. Diri iniq̄s. nolite exaltare cornu vīm. nolite loq̄ aduersus deū iniq̄tatē. Et q̄ maior ineq̄litas hois ad deū q̄ superbia et gl'a. q quā hō iniuriā magnā deo facit z q̄dāmodo rapinā. dū vnicā spōsam sibi tm̄ soli reseruatā vsurpare ꝓtēdit. Cū dicat dē⁹. Gl'az meā alteri nō dabo. Vt igitur hō superbiā fugiat q̄ q̄lis q̄nta q̄ magna q̄ piculosa sit agnoscat. Malū em̄ nō euitar nisi cognitū. vt dicit Alan⁹ in de plāctu nāe. Licet aūt sufficiēter de hmōi peste iā me dixisse s dñica. xj. de pharisei pompa recolo. nihilomin⁹ tm̄ ad inculcandū melius memorie superboꝝ hui⁹ pestis maliciā et exponendā ei⁹ impietatē. nō pigebit ad p̄s iterare sermonē. cū tāto dulci⁹ sit mēti fideli de h audiēdi p̄bere officiū. q̄nto et rep/boꝝ p superbiā piculū. et electoꝝ p hūilitatē p̄miū melius innotescit. Si igit̄ superbi istud volūt vitare viciū. Prio cognoscāt q̄le sit i se. Scōo q̄lem turbā viciorꝝ secum affert. Tertio q̄b⁹ cautelis istud possit vitari. De p̄mo itaq̄ sciendū q̄ sm̄ Hugo. li. de pfectis nouiciorꝝ. Licz volūtas hois i sua p̄ma creatōe sic fuisset formata liberaꝝ vt nulli eēt subiecta nisi deo. nec tm̄ h coacte sz sponte. vt possint ei ad meritū facta sua reputari Cui etiaz dat⁹ fuit appetitus q̄ desideraret summū bonū. summā gl'az. sūmā delectatiōnē. q̄ est dē⁹. Dat⁹ ḡ sibi fuit tūc appetitus gl'e supne. z cū h appetit⁹ delectatōis. vt nō saciaret eū aliq̄ creatura nisi summa. Quo rū vtrūq̄ est in deo in q̄ est et summa gl'a z summa delectatio. Sed iste appetit⁹ suasu dyaboli ita quersus est. vt homo dimisso summo bono z summa delectatiōe diuine bonitatis. rebus transitoriis z caducis adhereus. in eis gl'az quereret z delectatōem. Et hec vocat superbia. q quā hō se magnum reputat seducēs cor suū. Cum sit miser et vacuꝰ gloriak in diuitijs. q̄ sunt terra z lutū. Ex isto patet q̄ superbia nō est aliud nisi q̄ aliquis extollit se supra illud quod est sibi prefixū a diuina regula. vt dicit Thomas scōa scōe q. xvj. Et cōtra q̄s apl'us. ij. Cor. xj. dicit. Nos aūt nō in immēsum gloriabimur sed sm̄ mensurā quā mensus est nob deus. Mensura autē dei est ne aliq̄s glorieꝰ in aliqua creatura. sed tm̄ in ipo. Iuxta illud. Qui gloriak in dño glorieꝰ. Et ex h apparet verum dixisse sapientes Eccī. x. Iniciū superbie hom̄is est apostatare a deo In hoc em̄ radix superbie consideraꝰ q̄ homo aliqualiter nō subditur deo et regulis ipi⁹. Hoc autē q̄ non vult subici hz rōnem peccati mortal'. Cū superbia sm̄ genus suuz est pctm̄ mortale. tamen interdū potest esse pctm̄ veniale. Sicut em̄ in alijs q̄ i suo genere sunt peccata mortalia. puta in fornicatione z adulterio sunt aliqui motus qui sunt peccata venialia. ꝓpter eoꝝ imꝑfectōez sz quia p̄ueniūt iudiciū rationis et sunt p̄ter eius consensum. ita etiā circa superbiam accidit q̄ aliq̄ motus superbie sunt peccata venialia dum eis homo nō consentit. Ex quo ego infero istud infallibile documētū. q̄ cum superbia est peccatū mortale tunc est regina omniū viciorꝝ. Et bene dico regina ꝓpter eius animositatē. Nam castꝝ suū q̄d semel possederit potenter defendit. et ei p̄e est et dominaꝰ. Sed timeat sibi ista domina z regina. que licz ita fortis sit. tū coram deo valde debilis est. quia est ad modum palee leuis. que ex eo q̄ semp superiorē appetit locuz sup̄ alios est. Et sic palea supra granum est. nō ꝓpter eius valorē sed ei⁹ leuitatem. Sic superbi sup bonos sunt. quibus nō immerito timendū est. ex eo quod dicit Math. iij. Paleas autem comburet igne inextinguibili. Nec mirū q̄ sic eam deus punit inextinguibiliter. qz tm̄ eam odit q̄ nulli creature in quocūq̄ loco inuenta fuit pepercit. In celo nanq̄ nata est. et statim expulsa. In paradiso affuit. z mox eiecta est. Sic i Pharaone. Nabuchodonosor. Anthiocho. Herode. et alijs grauissime punita. Et q̄ viliter punita patz. Nam de Lucifero tam clarissimo angelo fecit nigerrimū et deformē dyabolum. quo nihil turpius aut horribilius. De Adam fecit hominē iumentis simile. Ps. Comparat⁹

est iumentis insipientibꝫ ⁊c. De Nabucho donosor fecit bouē. de Antiocho fecit putridū canem. de Herode fetidissimū vermem. Et hoc est valde mirabile q̄ alia omnia peccata punit deus q̄ñq̄ pena honesta sicut homicidia et adulteria gladio. beses igne. fures patibulo. et q̄ñq̄ per angelos. q̄ñq̄ per homines. superbiā punit etiaꝫ p vilissima ⁊ immundissima Sicut enim dicit Augustinus. Poterat deus vrsis et leonibus pharaonis superbiam domuisse. sed muscas immisit. vt rebus vilissimis vinceretur qui maximū. scz deum vincere presumebat. Similiter Dathan et Abiron viuos terra absorbuit ¶ Sunt autem quatuor loca quasi quatuor castra huius regine. Dilatat em̄ regnū suum ad quatuor loca in homine. scz ad cor. os. manum. et habitum. De corde patet Ezech. xxviij. Eleuatum est cor tuū et dixisti. Deus ego sum. De superbia oris dicit Ps̄. Disperdat dñs vniuersa labia dolosa. et linguā magnilocuā. Et sequitur. Qui dixerunt linguam nostrā magnificabim⁹. labia nr̄a a nob⁹ sūt quis noster dñs est. De superbia dicit Ps̄. Non habitabit in medio dom⁹ mee qui facit superbiam. De superbia habitus dicit Ps̄. Filie eor. cōpositе. circūornate vt similitudo templi. Periculosa est autez ista pestis ꝓpter duo. Primū est qz sp est causa subtractionis gr̄e diuīe in hoīe. Vñ dicit Bernū. Ecce lapis offensionis in via impij ⁊ cor. nua. superbia inuēta est in me. ⁊ dñs declinauit a seruo suo in ira. Scōm qz causa ē nō dandi gr̄az. qz deus superbis resistit. hūilibꝫ aūt dat gr̄az suā. Jac. iij. Vñ q̄dā legitur dixisse Alexandro magno. qui superbꝫ erat. Deus dat⁹ erat tibi sapiam. sed non habes vbi eam recipias. ¶ B ¶ De secundo. scilicet qualem turbam vitiorum secum adducit patet. Nam eam se quunk ista vicia. Primo inanis gl̄ia. que ē inordinat⁹ animi motus. q̄ quis ꝓpriam excellentiā desiderat vt alios honore ꝓcellat Et causank in hoc motu tria vicia. Primo q̄ñ homo vult sibīpsi placere ⁊ maiorez se reputare q̄s in rei v̄itate ē. Et h̄ est ꝓprie superbia. Scōo q̄ñ hō vult apparere vt ab alīs maior credat. et in h̄ studet eis placere vestibꝫ. diuitijs. ⁊ sic de alīs. Et dicit inanis gl̄a. Tertio q̄ñ hō vult p̄ire alios ad hoc vt alij sint sub eo. Et h̄ or ambitio quā h̄ dñs reprehendendo dicit. Non discūbas in p̄mo loco. i. non ascendas ambitiose ad honores vt p̄m⁹ videaris inter oēs ⁊ alij videank vltimi. Et iste gradus superbie valde est contrarius deo. ꝓpter q̄d de eo h̄ tangitur in euangelio. qz cuz oīa sint subiecta deo. supbus vult esse suīpsi⁹. et ita spoliat deū ōbito honore. i. ꝓ suo dominio q̄nū ē in se. ⁊ ingt⁹ ē de bn̄ficijs q̄ recepit. de qbꝫ ꝓpriā gl̄az q̄rit. nō dei. Dec Hugo i li. de p fectibꝫ. Et p̄m Tho. scōa scōe. q. xij. potest esse mortale p̄cm̄ tūc cum q̄s gloriatur de aliquo facto q̄d cōtrariatur diuine reuerētie. Vel cū quis bonū temale de q̄ gloriatur p̄fert deo. Vel cū quis intentonez suā refert ad gloriā tanq̄ ad vltimū finem. ad quē ordinat etiā frutes et opa bona. ⁊ pro quo p̄termittit que sunt circa deū. et tunc est semper mortale. Ex isto aūt vicio vane gl̄e oriunk alia vicia. sicut ypocrisis. inepta leticia. iactantia. cōtentiones. p̄sumptiones. discordie. nouitatū inuētores. ⁊ inobedientia. Sicut patet de p̄mis parentibꝫ qui ꝓpter superbiam contempserūt obedire deo. Similiter filij israel rebellauer̄t deo et Samuelī. j. Regum. viij. Ad quod reducīt inobedientia christianoz. qui nolunt suis spūalibꝫ vel secularibꝫ plat⁹ obedire. Sicut dogmatisant bussite dicētes. Omnes sumus equales creati a deo nō dz vnus alteri posse. Hoc em̄ faciunt gētiles vt dicit x̄pus Luce. xxij. Sed non attēdūt miseri quod dicit x̄ps. Reddite que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Et per⁹ Obedite ꝓpositis vestris siue bonis siue discolis. Et quo concludit p̄m Thomam scōa scōe. q. cūj. q. p fidem x̄pi non tollitur ordo iusticie sed magis firmatur. Ordo autem iusticie requirit. vt inferiores superioribꝫ obediant. Aliter em̄ nō posset humanarū rerum status conseruari. Dec ille.

¶ De tertio. scilicet de cautelis quibus istud viciū possit vitari. sciendum est q. inter alia multa ista sunt tria precipua remedia contra istud vicium. Primū est consideratio melioris. Unde Greg. Sicut incentiuū elationis est respectus deteriorис ita cautela humilitatis est cōsideratio melioris. Refertur de quodam fratre q̄ multum gloriabatur ō hoc q. multum potuit vigilare ⁊ maturius alīs surgere. ita q. nō putabat sibi similē. Beatus autem Bern⁹

hardus videns eu3 ita superbire dedit se ad hoc q̄ semper maturius surrexit et vigilauit q̄3 ipse. Ille vero considerans hoc fuit ab illa superbia retractus. quia vidit se meliorē. Secundū est cohabitatio humiliū. Nam dicitur Eccī.xiij. Qui cōmunicat superbo induet superbiā. Sic q̄ cōmunicat humili induet humilitatez. Tertium est consideratio p̄prie vilitatis et fragilitatis. quia homo non est nisi vas sterco2um. Unde Michee sexto. Humiliatio tua in medio tui. id est. in ventre. q̄ est medium corporis. quez si quis considerat q̄ in eo non aurum. non margaritas. non lapides. sed vilissima quecz portat vere humiliabitur. Et tm̄ de primo.

Dixi secundo q̄ in verbis premissis describitur humilitatis affectuosa subiectio Cum dicit. Et omnis qui se humiliat exaltabitur. Humilitas siquidē est stat9 subiectionis. sicut superbia est status dominationis. Et quia christus docuit discipl'os suos discernere a discipulis dyaboli p̄ statum subiectionis cū dixit. Reges gentiu3 dominant eo2ū'. et qui potestatem exercēt inter eos benefici vocant. Non ita erit inter vos. sed qui maio2 est vestru3 erit sicut minister. Igitur patet q̄ veri discipl'i christi semper debent tendere potius ad subiectionē voluntariā q̄3 ad principatum in hac vita si volunt exaltari in futuro. Propter hoc dicitur hic. Oīs qui se exaltat. Talis fuit christus. qui de se ait. Ego autē in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Istud ostendit in lotione pedū apostolo2. Ubi dicit Augustin9 sup Johannem sermone. lv. Cum pater oīa dedisset in manus suas. ipe tamen nō manus sed pedes lauit. Et cu3 se sciret a deo exisse et ad deū pergere. nō dei. non domini. sed hominis serui impleuit officium. Nec ille. Unde ō eo dicitur Philipp.ij. Exinaniuit semetip'sum formā serui accipiens. Ex quo patz q̄ nō potest humilitas melius acquiri q̄3 in statu subiectionis et obedientie. Ad quaz quidē seruandā tria ammonēt homines. et inducūt. scz consideratio p̄prie vilitatis Secundo consideratio p̄prie iniquitatis. Tertio consideratio future calamitatis. De p̄mo quomodo cōsideratio p̄prie vilitatis inducit ad humilitatez. patet. Nō enī ex auro aut argento. non ex aere vt volatilia. non ex aqua vt pisces. nō ex igne vt sidera formatus est homo. sed ex terra vilissima. que est infimū elementū. Qualiter autem conceptus viliter. natus turpiter. et viuens miserabiliter. quis audet salua reuerentia auditoz̄ū. edicere. Hinc est q̄ dominus volens Adam statim post lapsum ad humilitatē reducere. istam ei vilitatem ante oculos p̄posuit dicens. Memēto homo quia cinis es et in cinerem reuerteris Hoc est q̄d hodie clamat Job ad memoriā oīm reducēs. Deficiet oīs caro. simul et homo in cinerē reuertet. Job. xxxiij. Ubi dicit Bre. q̄ homo cū humilitatis spū tangit quid aliud se esse q̄3 cinerē recordatur. Jam in cinerē Abraham reuersus fuerat dicēs. Loquar ad dn̄m cū sim puluis et cinis. et tamen viuentē carnem necdū in terram moz̄s soluerat. boc tamē apud se erāt sancti quod se futuros absq̄ dubitatione p̄euidebāt. Hinc alias dicitur. Aufferes spm̄ eo2ū et deficient. et in puluerem suu3 reuertētur. Quid aūt spūs eo2ū nisi spūs superbie nominat. Tollat ergo spūs eo2ū et deficient. i. subducto spū superbie nihil se esse cognoscent. et reuertent in cinerē. i. humilient ex infirma ꝺditione. Nec ille. Talis fuit sapiens qui considerans fragilitatem sue nature dixit Sapiētie. vij. Sum q̄dez et ego mortalis homo similis oīb9 et ex genere terreno illius q̄ prio2 fact9 est. Unde Eccī.x. dicit. Quid superbis terra et cinis. Narrat Macrobi9 li.iij. Epigramate.xxij de quodā rege q̄ dicebat Antheolea. q̄ al's o2 Antheola. q̄ nūq̄3 voluit comedere vel bibere de vasis aureis aut p̄cios3 q̄3 luteis Q3 cū quereret9 quare id faceret. Rn̄dit. p eo q̄ q3 esset rex Sicilie tm̄ fuit lutifigulus natōe. et iō in mēoriā sui generis de talibus vasis cōedebat. Sic nos deberem9 dicere coram d̄o illō Isa.lxiiij. Dne deus p̄ nr̄ es tu. nos p̄o lutū. Et Jere.xviij. Sic lutū i manu figuli. sic vos dom9 isr'l' i manu dei. Et q̄d ulterius h̄ q̄ sic̄ radix superbie ē ingrātia sui. sic radix hūilitatis ē cognitio sui. Unde dicit Bernhardus sup cantica. sermone. xxxvij De ignorantia tui venit ista superbia. Et quo Bern̄. trahit diffinitōem hūilitatis dicens. Humilitas est virt9 q̄ hō verissima cognitōe sui sibimetipsi vilescit. Et Hugo dicit. q̄ humilitas est ex intuitu p̄prie cōdi-

tionis ꝛ fragilitatꝭ volũtaria mẽtꝭ inclinatio. Vñ de btõ Job ỏr. Job. ij. q̃ testa sanie em radebat. Nõ exponit Hre. Vñ em̃ testa nisi ex luto ꝓficit. Quid ẽ ꝯo ẽ sanies corporis nisi lutũ. Saniẽ ẽ testa ꝓhibẽt radere. ac si apte diceret. lutum tergebat luto. Pensabat q̃ppe vir sctũs vñ sumptuꝫ erat q̃d gestabat. et fragmẽto vasis fictilis vas fictile radebat. Nec ille. Patet ẽ q̃ cognitio ꝓprie vilitatis inducit hũilitatẽ. De scõo qũo ꝓsideratio ꝓprie iniq̃tatꝭ inducit ad hũilitatẽ. Hic em̃ dicit apls. In multꝭ offendim⁹ oẽs. ꝛ iõ ꝓsiderãs hõ iniq̃tatem suã ꝛ pctm̃ suũ q̃d est ꝺ eũ sp. merito hũiliabit tãq̃ debitor culpabil' dñi sui. Tal' fuit ille q̃ de se ait. Priusq̃ hũliarer ego deliq̃. Nõ exponit eps Attenuẽsis. i. ẽ q̃ hũiliat⁹ sum. por⁹ delictꝭ meis attribui q̃z meritis meis arrogaui. Et certe faciũt ẽ bruta. q̃ cũ offendũt dños suos fugiũt ꝛ verecundant. Hic ꝓz de cane ꝛ alijs. m'to magis ẽ ỏz ẽ facere hõ. Falco eo die q̃ nõ capit predã ad manũ dñi nõ redit q̃i ꝓfusus Leo beati Jero. cui asin⁹ fuit ad pascendũ cõmissus. amisso asino ꝛ a latrõibꝫ subtracto multũ erubuit q̃ dñm offendit. De tertio qũo ꝓsideratio future calamitatꝭ inducit ad hũilitatẽ ꝓz. Nullũ em̃ est aial q̃d metu �yberatõis nõ mãsuescat ꝛ non deponat supbiã. Hic ꝓz de leone q̃ ex �yberatõe canis timẽs etiã �yberari multũ hũliatur. Jõ ꝓpha dicit de se. Afflict⁹ sum. scz ꝓus. et hũliat⁹ sum nimis. Si igit pctõr ꝓsiderat futurã miseriã q̃ sibi est ꝑpara ẽ hũiliabit ꝛ petet venã ꝛ deponet supbiã.

Dixi tertio q̃ in ꝑ. p̃. describũ tur vtriusq̃ scz tã hũilitatꝭ q̃z supbie dispar ꝛ dissilis iustissima retributio. cũ ỏr. quia ille hũiliabit. iste exaltabit. Hic em̃ dicit Aug⁹. sup ps. cxxxviij. De⁹ ita salubr iter docuit elatũ sicut erigit hũilẽ. Ista est ẽ iustissima retributio diuina. sic dicit ps. vt supbi deprimãt ꝛ humiles exaltent. iuxta illud. Tu pl'm humilez saluũ facies. ꝛ oculos supboꝝ hũliab. ps xvij. Et istud iã ostẽsũ est in pluribꝫ sicut in Lucifero. De q̃ Isa. xiiij. ỏr. Quo cecidisti de celo lucifer q̃ mane oriebaris. Et Job xx. Si ascẽderit vsq̃ ad celũ supbia ei⁹. et caput ei⁹ nubes tetigerit. q̃i sterq̃liniũ in fine pdet. Ecce q̃lis exaltatio vsq̃ ad nubes ꝛ q̃lis deiectio ꝛ depssio vsq̃ in sterq̃liniũ. vbi oẽs feces ꝟgregant. Vñ in ps. Verũtamẽ fex ei⁹ nõ est exinanita. Recta ẽ ẽ retributio diuini iudicij. de q̃ ỏr in ps. Omnia cornua pctoꝝ ꝓfringã. scz supboꝝ. ꝛ exaltabunt cornua iusti. Nec mirꝫ q̃d cornua superboꝝ depriment. cũ hec sint deo multum abominabilia vt ea nõ possit tollerare. Vñ Luc. xvj. ỏr. Nõ hoĩb altũ ẽ. abominatio est apud deũ. Et Abdie. Cõtemptibil' tu es valde. Supbia cordis tui extulit te. Et seq̃t. Si exaltat⁹ fueris vt aq̃la. ꝛ si inter sidera posueris nidũ tuũ. inde detrahã te dicit dñs. Econuerso ãt hũilitas sp exaltat a dño ꝛ ẽ et in futuro. In pñti siq̃dẽ exaltat tripl'r. Prio q̃ tal' illustrat sapia diuina ꝛ intellectu. ꝛ clari⁹ cogscit q̃ sũt saluꝫ vltra cetero s. iuxta illõ Prouerb. Ubi hũilitas ibi sapia. Hic ỏr. vbi maior vallis ibi maiores radij sol'. Vñ saluator agit gras deo pri. p eo q̃ absc̃dit sapiaz suã a supbis et reuelauit eã puul'. i. hũilib⁹. Scõo q̃ talis accẽdit diuio amore in affectu. iuxta illud. Hũilib⁹ dat gr̃az suã. scz diligẽdi se. j. Pet. vltio. Hic vidẽ⁹ q̃ i maiori ꝺcauitate peluis maior fit calor ignis. Vñ i speculo cõcauo ex refletiõe radioꝝ solariũ incẽditur iopula. Sic ex nimia hũilitate gñat calor dilectiõis diuĩe. Tertio q̃ tal' vltra ceteros ꝓsperat in bonoꝝ opm effectu. Hic ꝓz de Dauid. quẽ de post fetãtes ouiũ tulit. ꝛ regẽ fecit. Sil'r Saulẽ cui dicit ẽ. Nõne cũ puul⁹ esses i oculis tuis caput i tribubꝫ factus es. Vñ Eccĩ. x ỏr. Radices ducũ supboꝝ arefecit de⁹. ꝛ plãtauit mites p eis Luce. i. Deposuit potẽtes ỏ sede. Ecce tres progatiue q̃bꝫ in hac vita gr̃e exaltãt hũiles. In fuko etiã exaltabũt tripl'r. Prio q̃ntuꝫ ad visionẽ clariorẽ diuitatꝭ. Et ẽ est sume delectabile. De q̃ Isa. lij. ỏr. Ecce intelliget ser⁹ me⁹ scz hũil'. ꝛ exaltabit et elevabit et sublimis erit valde. scilz supẽ cetos. Secõo exaltabit hũil' vsq̃ ad ꝓsessũ dignitatꝭ angelice. Vñ ỏr Eccĩ. xj. Sapia hũiliabit et exaltabit caput illi⁹ ꝛ i medio magnoꝝ ꝓsedere illũ faciet. et Eccĩ. xviij. In medio pl'i sui exaltabit. ꝛ in mltitudie electoꝝ hẽbit laudẽ. ꝛ inẽ bñdictos bñdicet. Tertio exaltabit vsq̃ ad ꝑticipatõz hereditatꝭ etne. Vñ ỏr in ps. Custodi viã ei⁹ ꝛ exaltabit te. vt hereditate capias terrã. Notãter dicit viã ei⁹. q̃ ẽ hũilitas. q̃ est via xpi. vt dictũ ẽ ẽ. Ad quã hereditatẽ nos ꝑducat dñs nr̃ ihs xps Amẽ

Dnica decimaoctaua post trinitatis

Dñica decimaoctaua p⁹ trinitatis. I

Sermo. CXVIII

Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota aīa tua ⁊ ex tota mente tua. Mat. xxij. Quāuis iuxta venerabilē Boe. li. ij. de ꝓsola. ꝓosa. ij. Omnis mortaliū cura quā multiplicio ꝛ studioꝛ labor exercet diuerso q̄dez calle ꝓcedit. nihilomin⁹ tñ ad vnū finē beatitudis nitit̄ puenire. Ex ad/uerso ñ ipa bōana ꝓditio multiplicib⁹ impedita cāsib⁹ a ꝓsequenda hmōi beatitudine retrahit̄ ⁊ impedit̄. Propter q̄d ait Boec⁹ vbi sup. Licet mētib⁹ hoīm veri boni naturaliter sit inserta cupiditas. tñ ad falsa eos deuius erroꝛ abducit. Dec ille. Ex q̄/bus ꝑz q̄ licet homo habeat appetitū naturalē ꝓsequendi beatitudinē. tñ sepius errat i via tendendo ad beatitudinē. Propter q̄d opus est vt eadē via hmōi qua ad summā puenit̄ beatitudinē ostendat̄. et qualiter in ea debeat ambulare perfecte informetur. Huiusmodi igit̄ via nō est aliud nisi puritas mentis ⁊ mūdicia cordis. Sic ait Saluator Math. v. Beati mūdo corde q̄niaz ipi deū videb̄unt. Ad quā q̄dē puritatē cordis sp dē⁹ aspicere tāḡz ad lineā oēs accīnos regulariter. vt dic̄ Dēric⁹ de vita maria li. ij. de ꝓfectōe interioris hoīs. c. j. Quam q̄dē puritatē cordis aplus ꝓgrue sanctificationē appellat. Habet̄ iñit fructum verū. i. ꝑmū meritoꝛ vīoꝛ in scīficatōe. i. in puritate mētis vīe. finē ꝯo eternā vitam Roꝛ. vi. Licet ār ista puritas cordis mlt̄z aliis ꝛutū opib⁹. vicz ꝓuatōe facultatum. ꝓceptu dignitatū b⁹ scī. acq̄rat. efficacius ñ ꝓfect⁹ acq̄ri nō ꝑt aliter q̄ꝫ ꝑfecta caritate. vt dicit idē Dēric⁹ ibidē. c. ij. Hinc est q̄d dicit Prosper li. de vita ꝓteplatiua. Q caritas est via sine q̄ nō ambulare p̄nt hoīnes. ſz errare. de pe. dis. ij. c. hec caritas. Nec mīꝫ. cū dicat aplus. q⁹ oīa opa ō gene/re bonoꝛ sine charitate nihil sunt. Sicut nec fides nec ſpes nec elemosina nec oraīo nec ieiunīū. ⁊ q̄cūq̄z alia meritoria sine caritate esse nō p̄nt. put habet̄. j. Coꝛ. xiij. ꝓter quod aplus dicit eā. j. Coꝛ. xij. excellentioꝛē viā aliis. eo q⁹ ipa est causa ⁊ ꝓncipiū oīm meritoꝛ. vt dicit Prosper. Nec solū ꝓncipiū sed etiā finis. q⁹ finis p̄cepti caritas. j. Thimo. j. Dz q̄lis caritas statim subdit ibidē. de corde puro ⁊ ꝛscia bona. Dz q⁹ vt dicit Bern̄. in libro de amore dei Postq̄z aīa hoīs legē dei amisit. necessario est ab hoīe docenda. q̄o vicz hō purget q̄o ꝑficiat. q̄o solidetur in dilectōne dei Hoc aūt fiet cū hō diliget deū ex toto corde. ꝑ q̄d purgabit̄ a vicīs. ex tota aīa. ꝑ q̄d ꝑficiet in ꝛutib⁹. ⁊ ex tota mente. ꝑ q̄d solidabit̄ ⁊ ꝓfirmabit̄ in ꝓfectōne sanctitatis. Quia igit̄ hō oblit⁹ est ꝓceptoꝛū a deo per Moysen traditoꝛ. venit filius dei et fact⁹ est homo. vt homo hoīes doceret benignus. Unde factum est vt interrogatus a quodā legisperito. que sit via salutis. respōdit. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. Que sunt ꝛba p̄ñz euāgelū q̄ sequūt.

Accesserunt ad ihm pharisei. et interrogauit eum vnus ex eis ⁊c. In quib⁹ verbis tria tanguntur. Primo nāq̄z iniungit̄ ꝓceptū ꝓfectissimū. quia diliges. Scōo obiectum delectabilissimū. q⁹ dñm deū tuum. Tertio addit modū regulatissimū et ordinatissimū. cum oꝛ. Ex toto corde tuo. et ex tota aīa tua. et ex tota mente tua ⁊c.

Dixi primo q⁹ in ꝛbis p̄missis inūgit̄ ꝓceptū ꝓfectissimū. cum dicit̄. Diliges. Est aūt ꝓceptum de dilectōe dei perfectissimū in se. quia ipa dilectione habita. habentur omnia. et ipsa deficiente. omnia deficiūt. Propter quod apostolus vocat eam radicem ⁊ fundamentum. Ephes. iij. caplo. In charitate radicati et fundati. Gozra. Radicati. scilicet ad modū arboris ad fructificandum. quo ad vitam actiuā. et fundati scilz ad modū domus ad protegendū ⁊ quiescēdum. quantū ad vitam contemplatiuam. In hoc ergo ꝓcepto istud est perfectissimū ⁊ excellentissimū. quia est quodāmodo vita. et dat vitā oīb⁹ p̄ceptis. vt dicit Gozra super eplam. j. Thimothei. j. iuxta illō Gregȝ. Nec habet aliq̄d viriditatis ramus boni opis si nō māserit in radice caritatis Propter q̄d aplus merito vocat eā maiorē ſpe fide ⁊ aliis virtutib⁹. Et ipse vocat h̄ mandatū et magnū mandatū. ⁊ h̄ ꝓter eius ꝑfectōem. quia in ea alia oīa perficiunt. Patet aūt eius ꝑfectionis excellentia ex septem causis. Prīo ꝓter ei⁹ dignitatē. Nam alie virtutes sunt quasi terrestres. quia in terra generant̄ et in terra finiuntur, sicut

est spes fides ꝛc. Sz ista ē in celo generata et in celo ꝑpetuo regēbit sine fine. Vñ dic̄ Bern̄. li. d amore dei. c. xij. q. dilectiōis loc⁹ q̄ntū ad eius natiuitatez ē ipe de⁹. Ibi em̄ est nata. ibi alita. ibi ꝓuecta. ibi ciuis. nō aduena sz indigena. A deo em̄ solo amor dat caritatis z in ipo manet. Et q̄ pz q⁹ origie dignior est charitas ceteris. qz deū hz locū natiuitatis sue et mā̄sionis ꝑpetue. Nulla em̄ alia deus viuit nisi lege caritatz. vt dic̄ Bern̄. in li. de diligēdo deū. c. vj. Let inq̄t dn̄i caritas est. q̄ trinitatē in vnitate q̄dam modo colligat in vinculo pacis. Scōo pz eius pfectōis excellētia ꝓpter merēdi causa litatē. Ipa em̄ est causa oīm meritoꝝ. et q̄i mater oīm ꝟtutum. vt dicit Horra. sup epi stola. j. Thimo. j. iuxta illō Sap̄. vij. Igno rabaz q̄m̄ bonoꝝ oīm mr̄ est. Propter q̄d dicit glosa sup illud. j. Joh. iij. Qui nō diligit deū nō est et deo. Et etiā Aug⁹. i omel. v. sup Lano. p̄dictam. Quicq̄d vis habe. si hāc solā non habeas nihil tibi pdest. Alia nō habeas hāc solā habe oīa implesti pre cepta. eo q⁹ plenitudo legis ē dilectio. Et q̄ infero q⁹ nullus ꝑt aliq̄d facere meritorie sine caritate. Hā sic̄ dicit Hieronim⁹ super illud Amos. O di z pieci festiuitates vr̄as Qui sine caritate videnr̄ ieiunare dare elemosynas. pudicicia polliceri. q̄ holocausta sunt vera. sed nō ea suscipit dn̄s. xviij. q. j. O di. vbi dicit glo. Non ea suscipit vt ea remuneret eterno p̄mio. xviij. q. v. Scriptū. de pe. dist. v. Consideret. Et h̄ pz q⁹ opa de genere bonoꝝ apud scismaticos aut hereticos nō sunt meritoria. qz sunt extra caritatē vniuersalis eccl̄e. in qua solū est charitas. Vñ licet extra eccl̄az vniuersalē ꝑt haberi fides z baptismus. vt dicit Aug⁹. ad Chrysk. nō tñ charitas. qz eccl̄ia nō est nisi collectio in charitate. Vñ dicit Aug⁹. in li. de fide ad Petrū. Qualibo nō ꝓsunt aliq̄ opa ad salutē. nec etiā mors ꝓ xpi noīe suscepta Ecōuerso. o etiā mīma opa magni sunt meriti si fuerint in caritate. vt dic̄ salnator Matth. x. Qui dederit calicē aq̄ frigide in noīe meo nō pdet mercedē. Hic dicit Aug⁹ sup illō. j. Joh. iij. Oe⁹ caritas est q⁹ habēs caritatē ꝑt facere q̄cq̄d vult. z erit sibi meritoriū. Vñ ipe dicit. Dilige. z q̄cq̄d vis fac. Tertio pz excellētia pfectōis eius ꝓpter ei⁹ diuturnitatē. Sic̄ em̄ dicit ap̄lus i. Lor. xiij. Siue ꝓphetie euacuabunt siue lingue cessabūt. siue scia destruet. charitas tñ nūq̄ excidit. Et q̄ ap̄lus ꝯcludit ei⁹ perfectionē. qz nūq̄ cessabit. Nam in vita eterna nō erit ꝓphetia ad p̄dicendu futura. et quo oīa erūt p̄ntia. Videndo em̄ deū vidēbunt oīa. vt dic̄ Gre. Sil'r non erit donū linguaꝝ sic̄ mō. qz non erit opus vt q̄s lingua aliū doceat de dubio cū oīa erūt certa z erūt omēs docibiles deo. Sil'r scia cessabit q̄ntū ad discursum et q̄ntū ad scientiā acquisitā. Sil'r fides cessabit. qz nō ꝑspeculū sed clare de⁹ videbit. Sil'r spes cessabit. qz ꝓuertet in rem certā. Sed caritas nō cessabit sed magz augebit. Juxta illud. Ignis est in syon et caminus in hierusalē Et in hoc perficiet potius q̄z corrūpetur. q̄a imperfectio vie q̄ est amor habiti et nō habiti. visi et nō visi. tūc ab ea remouebit z erit amor solū habiti z visi. vt di. Tho. sup iij. sniaz. dist. xxxj. Hinc ap̄lus dicit. Veniente q̄d pfectū ē euacuabit q̄d ex pte est. Verūtamē ſm Thomā nō alia sz eadē numero caritas erit in patria q̄ nūc est in via. Quarto pz excellētia pfectōis eius ꝓpter alioꝝ bonoꝝ pfectionē. Ipa em̄ ē cōsūmatio oīm ꝟturū. j. Thimo. j. Finis p̄cepti est caritas. Nō exponit Horra. Caritas ē finis p̄ceptoꝝ ꝯsummatōe. sic̄ dom⁹ finit q̄n consūmat. De q̄ in ps. Omnis ꝯsūmatōis vidi finē. latū mādatū tuū nimis Est etiā finis ꝯsūmatōis viciоꝝ. qz vniuersa delicta operit caritas Prouer. x. Sil'r ē finis miseriarū in gl̄a. vbi nō erit timor de miseriis. qz ꝑfecta caritas foras mittit timorē. Timor aūt penā hz. j. Joh. iiij. et cū h̄ est finis intētione. qz oīa debēt fieri ꝓpter eā. Vñ ap̄ls. Omnia vīa fiāt in charitate. Hec Horra. Quito pz excellētia ꝓpē ei⁹ suauitatē Mat. xj. Jugū ei meū suaue ē. Et loḡt ibi ō iugo dilectōis q̄ diligit de⁹ z primus. q̄ dilectio suauis ē z leuis. qz amāti nihil est difficile. Ps̄. Suauis ē dn̄s ꝛc. Hetio pz ei⁹ excellētia ꝓpē ei⁹ extēsionē. De q̄ in ps. Larū mādatū tuū nimis Ephes. iij. Vt possit cōprehēdere cū oīb⁹ scīs q̄ sit latitudo. lōgitudo sublimitas. z pfūdū. Latitudo caritatz ſm Horrā est vsq̄ ad inimicos Math. v. Diligite inimicos vr̄os. Nō fit cū eis regnū celoꝝ volum⁹ z bñficia in necessitate exhibe⁹ ſm ipm. Lōgitudo ei⁹ ꝯsistit i pseuerantia meritoꝝ Math. x. Qui pseuerauerit vsq̄ i finē h̄ salu⁹ erit. Sublimitas eius cōsistit

Dnica decimaoctaua post trinitatis

tū intentiōe pmioꝝ Col'. iij. Que sursū sūt q̄rite. Et pfundū. q̄d ꝓsistit in hūilitate et ꝓsideratōe diuinoꝝ iudicioꝝ. ps. Judicia tua abyssus ml'ta. Septīo pz ei⁹ excellētia ꝓt ei⁹ vtilitatē. de q̄ dic̄ Aug⁹. in li. de ꝟbis dñi. Habe caritatē z ꝓsunt tibi oīa Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pit cū illa. Et his rūdet ad q̄stiōez q̄ querit. Cur de⁹ solā dilectōz vltra alia p̄cepta p̄cipit ita distric/te sic q̄ eā suū spēale z singl'are mādatū appellat. cū m̄ alia p̄cepta sua sint. Qui ei p̄cipit. diliges deū. idē p̄cipit. nō occides z̄. vt̄. Jac. ij. Ad q̄d dr cuit ꝑt dici. q̄ ħ ē ꝓt ei⁹ matimā pfectōz. de q̄ ꝑmo dictū est Nūc Deut. x. dr. Et nunc israel quid dñs deus tu⁹ rēqrit a te nisi vt diligas eū. Voluit āt vltra alia p̄cepta ħ suū vocare ꝓt ei⁹ facilitatē. Nā sic dicit Aug⁹. ꝑt mihi aliq̄s dicere. Nō possum ieiunare. nō possū elemosynā dare. z i monasterio deo seruire. sz nūq̄ ꝑt dicere. nō possū diligere. Nihil em̄ tā facile q̄ amare. z illū maꝯea q̄ habes tot bona. scz nature. fortune. gr̄e. z gl'ie. Dr q̄ singulare mādatū xp̄i. q̄r ist̄ sol⁹ xp̄s i mūdū venēs p̄cepit. sic pz ħ Scōo q̄r de ipō solo hoīez tēptat et ꝓbat. Deutro. xiij. Tēptat vos deus vt sciat. i. scire vos faciat. vtr̄ diligat' deū an nō. Nō fit ꝑ flagella z aduersitatēs. ꝑ q̄s hō apparet an diligit deū. Sic em̄ format ꝓbat vasa figuli. z ignis auꝝ. ita tribulatio iustū. vt dic̄ Aug. Tertio dr singulare mādatū ħ. q̄r de ipō solo hō remūerat. Jaco. j. Repmisit dñs coronā his q̄ diligūt illū. Et apl's ad Corith. Nec oculꝰ vidit nec aur̄ audiuit. nec i cor hois ascēdit q̄nta de⁹ ꝓpauit diligētibꝫ se. Qual'r āt diligāt' sit ds. pz s. in dñica. xiij. Et ħ in ꝑmo sermōe tactū ē aliqualiter.

¶ ħ ¶

Dixi secundo q̄ in ꝟ. p. tangit z descri/bit obiectū delectabilissimū. q̄d ē ds. cū dr Dñm deū tuū. Est āt diligere deū. vt dicit Prosper i li. d vita ꝓtēplatiua. volūtatē re/ctā ab oīb terrenis cupiditatibꝫ ac pñtibꝫ auertē z ad solū deū ꝓuertere. ipmq̄ sibi i/separabil'r vnire. Hoc āt delectabilissimū est sup oīa. vt di. Aug. i ep'la ad Macedoniū r̄ndit. Diligā⁹ id q̄ nihil melⁱ⁹ ē. ħ ē ds. cui si aliq̄d diligēdo. ꝓponim⁹ vel cēm⁹. nos nescim⁹ diligere. Tāto em̄ nob melⁱ⁹ ē q̄nto i illū imus q̄ nihil melⁱ⁹ ē. Imus āt nō ābulādo ꝫ amādo. quē tāto hēbim⁹ pf̄ctiorez q̄nto eū dē amorē q̄ i eū tēdim⁹ poterimus hīe puriorē. Dec ille. Et q̄b pz q̄ aia hūana dr merito deū suū tāq̄ obiectū delectabilissimū diligere cui sil'e non ꝑt inuenire. Vñ Anselm⁹ alloq̄ndo ad aīaz dic̄. Cur p ml'ta vagar̄ hom̄ucio. ama illō q̄d ē ꝑmus z summū delectabile. Et ꝟe sic ē. Nam oīa alia appetūt z diligūt ꝓpter alia. sz sol⁹ deus ꝓpter se. iuxta illō ps. Quid em̄ mihi ē i celo. z a te q̄d volui sup terrā. q. d. nihil nisi te. Alia em̄ ꝑter deū delectāt pticulariter sup/ficial'r z tpal'r. sz de⁹ general'r ītime z durabiliter. De ꝓmo pz. q̄r alia delectāt solū gustū. vt sapida. nō m̄ auditū. Aliq̄ auditū nō m̄ visū. vt sonora z̄. De⁹ āt general'r. q̄r generale bonū ē. z oīs boni pticularis causa. vt dicit Anselm⁹. De scōo pz. q̄r alia delectāt p̄ās/ficial'r z q̄ exterius. ds āt intimus. z iō ꝑfūde. Solus em̄ de⁹ substātial'r aīaz penetrat. z iō medullitus eā delectat. vt ait Aug. De tertio pz. q̄r alia oīa ꝺlectāt p̄ās/torie. sz de⁹ eternal'r. Et rō. q̄r oīs creatā ꝺ se mutabil' est. z iō delectatio ē finita et terminata. vñ eius delectatio hz fastidiū. cū sāciata fuerit aīa. Nō sic āt delectatio diuina. q̄ finē nō hz. vt ait Aug. Et ħ infero q̄ de⁹ dr diligi vltra oēs creatas q̄ hoīez p̄nt delectare. z ꝑ ꝓsequēs dr accipi in amicū per voluntariā dilectōz vltra oēs creatas tāq̄z summū delectabile. ¶ ¶ Sūt āt ml'ta q̄ si ꝓsiderenť i cōpatōe creatoris mouēt hominē ad diligendū deū sup oīa. Tria nāq̄z sunt ꝓpter q̄ hō p̄eligit aliquē diligere. Primo nāe ꝓformitas. Scōo p̄ntialitas. Tertio vtilitas. Et ista sunt q̄ cōmunia ꝓpter q̄s diligit. Alia āt sunt spēalia. sic ꝓsanguinitas. fm quā pz p̄ponit in dilectōe. extraneo. Item vtroꝝ parentū. Item fidelitas. Item amicabilitas. que oīa si considerentur in deo. deus p̄eligitur merito vt ab homine diligatur. De primo patet. Et q̄ enim homo diligit hominē ꝓpter nature conformitatē. deus voluit fieri homo. et ideo magis diligēdus oī hoīe. Et hoc ꝓpter tria. fm Thomam in tractatu de dilectione dei. que sunt causa. status. et duratio. Propter causam ꝑmo. Si em̄ es amicus homini multo magis eius q̄ faci⁹ē hō ꝓpter te. scz erudiēdū ꝟbis z exēplis. z reficiēdū cibo corpis z sāguis fm augustinū. De scōo scz statu pz. Nā si aīc⁹ es illi q̄ simpliciter est hō. ml'to magⁱ deo. cū etiā iter

boies magʒ diligas eē aīc⁹ magnatū q̄ ife/
riozē. De tertio ſecʒ de duratōe. Nā ſi amic⁹
es hoīs q̄ q̄tidie deficiēs tendit ad ħ vt de
ſinat eē hō. pot⁹ eius q̄ nūq̄ deſinit eē hō.
Secōo amas boiez qz pñs ē. In ħ ꝓpōde/
rāt de⁹ tripl'r. Prio. qz pñs intime ſp̄ z vbi
q̄. De ꝑmo ptz. Nā hō ōr pñs. qz iuxta te.
ſz de⁹ pſentior. qz intra te ſm Aug. De ſcōo
ptz. qz hō q̄ñq̄z pñs q̄ñq̄z absens tibi eſt. ſz
nūq̄z de⁹ absens tibi. lz tu absentes te pñti
Sic ait Aug⁹. in li. cōfeſ. Dñe mecū eras
ego aūt tecū nō erā. ſ. ꝑpter pctū. De tertio
ptz. Nā hō cui es amic⁹ alicubi ē pñs. z ali/
cubi absens. de⁹ āt vbiq̄z pñs. Pō. Si am/
bulauero in medio tribulatiōis viuificāb
me. O si in medio tribulatōis tecū eſt mul
to magʒ in medio ꝓſpitatis. Tertio amas
boiez ꝑpter vtilitatē. In ħ āt tripl'r ꝓpōde/
rāt de⁹. Nā circa boiez pōderāt vtilitaſ. qz
magʒ. qz mlta. qz diuꝛna. Sed iſta oīa excē
dit de⁹ vtilitate ſua. De ꝑmo q̄ño ſua boni
tas ē maior ptz. Nā triplex ē vtilitas i aīco.
ſcz adeptio boni ſui. impenſio boni tui. di/
minutio mali tui. Primo g̃ amic⁹ es eius q̄
tibi cōicat bona ſua. ſz in ħ euidēter ꝓpon/
derāt de⁹. qz tibi cōicās dat ſe z ſua donat
q̄ ſunt digniora in ſuba. maiora in q̄ntita/
te. z plura z ꝑmanentiora et opoꝛtuniora.
Quis eñ aīc⁹ det tibi filiū ſuū in ſeruitu/
tē ſicē de⁹. Job. iij. Sic de⁹ dilexit mundū
zc. Et filiꝰ fateť. Seruire me feciſtis i iniq̄
tatib⁹ vr̄is. Aut q̄s ita diligit vt ſpīm ſuum
det hōi. et tñ de⁹ ħ fecit. Job. Mittet p̄ in
noīe meo ſpīm. Certe magʒ et multa dona/
uit de ꝓterito. z donat de pñti. z donabit in
futuro maiora. Itē q̄ hō amic⁹ dat tibi po
tius eſt mutuū q̄ donū. qz redditiōem ex/
pectat. Sic ꝑz Luce. xi. Amice accōmoda
mihi tres panes. Sz de⁹ nihil dat mutuo
qz bonoꝛ nr̄oꝛ nō idiget. ſm p̄s. De ſcōo
ptz. Nā ſi amas illū aīcū cui libēter cōicas
bona tua vt delecteꝛ cū eo. Eo q̄ ſm Se/
necā nulli⁹ rei iocūda ē poſſeſſio ſine ſocio.
In q̄ tñ nō potes cogſcere vez amicū a fi/
cto Iuxta illō Eccī. xij. Nō cognoſceť i bo/
nis aīc⁹. nec abſcōdeť in malis inimicus.
Nō exponit Tho. qz nō cogſcit vez ſit aī/
cus ꝓnevl' rez. Nā ſm ipm citi⁹ inuenies
qui diliget te ꝑpter tua q̄z tua ꝓpter te.
Quoniam eſt ſocius menſe z nō permane
bit in tpe neceſſitatis. Eccī. vj. Vñ poeta.
Cum fuerʒ felix mlt⁹ numerab⁹ amicos.
Tpa ſi fuerit nubila ſolus eris. Nō ſic āt
eſt xp̄s. q̄ cōicantib⁹ ſibi bona ſua ſp̄ ē fideꝛ
aīc⁹. nec derelinq̄t i aduerſitate q̄ cūq̄z ſz ſp̄
amat. iuxta illō. Cū ipo ſū i tribulatōe. De
tertio ꝑz. Nā ſi amic⁹ es ei⁹ q̄ tecū ꝑticipat
mala tua. vt ea anichilet vel ſaltē diminuat
Voc āt xp̄s feē q̄ anichilauit oīa mala nr̄a
Que ſm ph̄m ſūt q̄nq̄z. ſcz ifamia quā ipe
ptulit. qz ei dictū ē. Seductor ille. vñ q̄dā
dicebāt qz bon⁹ ē. Alij nō. ſz ſeducit turbaſ
Et vocac⁹ ē potator vini z potator carniū.
Scōm malū inopia quaz ipe ſuſtinuit. q̄a
vulpes foueas habēt. filiꝰ āt hoīs nō hz vbi
caput ſuū reclinet Luce. ix. Et ij. Coꝛ. viij.
Cū diues eēt ꝓpt nos egen⁹ factꝰ ē vt ei⁹ in/
opia diuites eſſem⁹. Tertiū malū egritu/
do quā ipe ſuſtinuit Iſa. liij. Vere languo/
res nr̄os ipe poꝛtauit. Quartū maluz imi/
micicie q̄s xp̄s ſuſtinuit. iuxta illō Joh. xv.
Nūc āt z videŕt z odeŕt me Quitū ē mors
quā ipe ſuſtinuit. qz vt ōr Jo. xv. Maioꝛē
dilectiōz nēo hz niſi vt ponat q̄s aīaz ſuā ꝓ
aīcis ſuis. ¶ Dicit Sūt z alia ſpēalia ꝑpter q̄
diligūť magʒ aliq̄. ſicē ꝑpt ꝓſanguinitatē fide
litatēz amicabilitatē. De ꝑmo ꝑz. Nā ꝑpter
ꝓſanguitatē pl⁹ diligit p̄z z mr̄ q̄s auus vel
filia. ꝓnepos vel ſoꝛoꝛ vel frater. mlto magʒ q̄
diligēd⁹ ē p̄z celeſtiſ. a q̄ hēť ymago ſcē tri/
nitatiſ. Si amo p̄rem a q̄ habeo materiam
coꝛpiſ. cāz libidinis. oꝛiginē reat⁹. mlto po
tius q̄ creauit aīaz. feē coꝛp⁹. poſſedieť trū/
q̄s Deutro. xxxij. Nū q̄d nō ipe ē p̄z tuus q̄
poſſedit te z feē z creauit te. Si amas frēz
gemellū q̄ vtiq̄z diuidēdo tecū hēditatē di
minuet tibi hēditatē z patrimoniū cēſum.
Amas eū q̄ q̄ntitate tecū nat⁹ ē. diminuit
tibi q̄i iniurias maternū lac. z adherēs vbe
ri occupat locū tuū. mlto magʒ ama illū p
quem creuit tibi amoꝛ paternus et p quez
heres efficieriſ. Si diligiť illū q̄ quādoq̄z te
tradit i moꝛtē. iuxta illō Frater frēz tradet
i moꝛtē. q̄nto magʒ illū q̄ ſeipm tradidit p
fratribꝰ i moꝛtē. Leteꝛ ſi diligit hō vxoꝛez
ſuā ꝑpter quā relinq̄t p̄rēz z mr̄ez. Et ħ ꝑt
tria. ſcz ꝑpter fidē pꝛolē et ſacramentū. q̄n/
to magʒ diligēdus ē iſte q̄ ē fide firmioꝛ. p/
le fecūdioꝛ. z ſacrameto ſancioꝛ. Vñ apls
Sacramētū ħ magnū eſt. dico āt in xp̄o z
eccl'a. Leteꝛ ſi amas amicū ꝑpter fidelita/
tē. q̄ tñ ſupueniēte nouo diminuit antiquū.
z in ꝓſperitate diligit. in aduerſitate relinq̄t.
q̄nto magis xp̄m q̄ nullū excludit. ꝑalio. q̄

dilige tāñ oīe tps ⁊ p⁹ oīe tps. ꝓpt̄ista bñ
dr. Diliges dñm deū tuū. Nihil eī sic hoi
reddit deuz amabilem sicut isti sensibiles
effectus ⁊ vtilitates q̄d āmodo palpabiles
q̄s homini q̄tidie impēdit. ita vt ve cog̃scat
et bis hō q̄ ē dñs ds su⁹ spēal'r Et ido nō
est dictū Diliges deū. sz additū ē. tuū. ꝓpter
bñficia p̄missa. q̄ eū faciūt spēal'r deū hois
q̄uis sit deus totius creature.

Dixi tertio q̄ i ỹ. p. addit mo/
dū dilectiōis diui
ne regulatissimū ⁊ ordinatissimū. cū dicit.
Et toto corde ⁊ ex tota aīa ⁊ ex tota mente
tua. Ac si eī diceret ꝑm Aug. in li. de visi/
tatiōe infirmoz. ser. j. Diligat deū oculus
tu⁹ manꝰ tua pes tu⁹ ⁊ ois sēsus tu⁹. ⁊ tu to
tus diligas deū. Tria aūt hꝫ p̄cipit. scz dili/
gere et toto corde. et aīa. et mēte. vt totum
hoiez ꝓphēdat. Cor est mēbr̄ p̄ncipale in
hoie. Aīa ē spūs q̄ hō viuit. Mēs ē put est
separata a corpe. vt āgel⁹. Et ꝑm hꝫ dic̄ Tho.
q̄ hō tripl'r obligat ad diligēdū deū. vt si/
ue i corpe sive extra corp⁹ sit sp diligat deū
ꝓrio ḡ dic̄ Diliges et toto corde. q⁹ et cor
de p̄cedūt ꝙba ⁊ opa mala. Matḥ. xv. Et
corde eī. p̄cedūt cogitatōes male. homici
dia. furta. ⁊ cet̄a. Sil'r ⁊ bona. iuxta illud.
Bon⁹ hō de thesauro cordis ꝓfert bona.
Et toto ḡ corde iubemur diligere. vt dili/
gam⁹ nō tm̄ cogitatiōibꝫ. sz etiā ore. nec tm̄
ore sz etiā ope. iuxta illō. j. Joh. iij. Nō dili/
gam⁹ ꝙbo neq; lingua sz ope ⁊ vitate. Sz de
mlt̄s hodie dr illō. Dilexer̄t eum i ore suo.
⁊ lingua sua mentiti sūt ei. Mala āt cordis ē
ꝑm Tho. i tractatu d dilectōe dei i sen. ꝓpe
rantꝫ q̄ ꝓgrūūt valde actui dilectōnis. Est
eī cor in cōpletiōe siccū ⁊ calidū. ⁊ hec est
ignea nala. ad significādū q⁹ cordi nalē ē
calere ymo ardere p amorē. Un̄ dic̄ Hugo
Ulita cordis amor ē. ⁊ iō ipossibile vt sine
amore sit cor q̄d q̄rit viuere. Ps̄. Cōcaluit
cor meū itra me. Sz q⁹ calidū ꝓpeq̄t leue
⁊ sursū mobile. ad significādū q⁹ cor hois
dz eleuari ⁊ moueri sursū ad celestia. Sed
hꝫ q̄rit ꝓba dicens. Fūj hoīm vsq; q̄ gui
corde. Nec mirꝫ. q⁹ hodie refriguit caritas
mlt̄oz Mat. xxiij. Cor est i suba solidum
ne facile voluptatibꝫ dissoluat Sz hꝫ con/
q̄rit vidua Judith. Cor Nabalis fernis cōcus/
sus est Tertio cor est inferi⁹ acutū. supi⁹ latū
vt reliqua tanq̄ inferiora modicū attingat.
⁊ ad celestia dilatet. Isa. Mirabit̄ ⁊ dilata
bit̄ cor tuū. Ite q̄rto interi⁹ est ꝺcauum. in
signū q⁹ p creaturas sufficiēter ipleri non ꝑt.
Quito duplici iplet̄ motu. scz ꝺstrictōis ⁊
dilatatōis. Constrictiōis iō. vt expellātur
superflua. Dilatatiōis iō. vt attrahat̄ aer ad
mitigationē nimū caloꝛs. Et cor de ḡ amat
q̄ prudēter discernēs expellit superflua ⁊ ipe
dictia. ⁊ attrahit necessaria ad amandū ad
iuuātia. Un̄ dic̄ Aug⁹. q⁹ prudētia ē amor.
ea q̄bꝫ adiuuamur ab his q̄bꝫ impedimur
prudēter secernēs. Secto cor est p̄mū or/
ganū sentiēdi. ⁊ ideo ꝓgruē p̄mi mandati
actio ab ipo ⁊ ip̄m dz sensibil'r fieri. Bene
ḡ p̄cipit dilectio ex corde. ad innuendū vt
in q̄ est p̄ncipiū vite aialis. in eo etiaz sit et
vite gratuite. Nam sic q̄ non viuit ex corde
mortu⁹ est. ita q̄ nō diligit manet in morte.
Joh. Sed addit. ex toto corde. q⁹ diuisio
cordis causat mortez. Juxta illud Osee. x.
Diuisum est cor eoꝛ nūc interibūt.

Scdo p̄cipit dilectio ex tota aīa. Anīa
aūt ꝑm p̄hm est q̄ dat esse homini. vt dr. ij.
de aīa. Sicut aūt aīa corp⁹ viuificat. sic ds
aīaz. Et ita de⁹ est vita aīe. Merito ḡ hꝫ dr.
vt sicut corp⁹ diligit aīaz et q̄ hz vitā. Sic
aīa dz diligere deū et q̄ etiā hz vitā. Et sic
corp⁹ amissa aīa ml'to deformius est q̄s nō/
dū animatū. Sic aīa p pctm̄ actuale plus
deformat̄ ⁊ magꝭ puniet̄ q̄s si nō fuisset in
corpe animato. Juxta illd. Heli⁹ erat illi
si nat⁹ nō fuisset. Tria āt hz corp⁹ ab aīa.
scz viuere. sentire. et mori. Sic aīa a deo hz
vitā grē. Juxta illud apl'i. Viuo ego. iā nō
ego. viuit aūt in me xp̄s Et p hꝫ obligat aīa
ad diligendū deū. vt et ista vita grē pueni/
at ad vitā eternā. Ad hꝫ em̄ venit xp̄s. iuxta
illud. Ego veni vt vitā habeāt ⁊ habūdan
tius habeāt. scz in futuro. Scdo hūt sen/
sum. Sic aīa nihil deberet sentire. nisi que
sunt salutꝭ. Philipp. ij. Hoc sentite in vobis
q̄d ⁊ in xp̄o ihu. scz cōpaciēdo xp̄o sic corp⁹
aīe. Tertio hz motū. sic aīa nō dz moueri
nisi ad voluntatē dei ⁊ ad bñplacitū suum
Nō apl'us vocat agi p spm̄sanctū. Juxta
illud. Qui fili dei sunt hi spū dei agūtur.
Sed de mulꝭ vez est hodie q⁹ non, viuūt
nisi sibipsis nō deo vt illi q̄ nō comedunt
vt viuāt deo. sed viuūt vt comedāt et serui
ant gule. quoz de⁹ venter est. ⁊ gl'a in confu
sione ipoz. vt dr Philipp. iij. Alij etiā sunt
q̄ nō sentiūt q̄ dei sunt. sicut aīales hoies.
q̄bꝫ stultitia inest. De quibꝫ apl's. j. Corꝛ. ij.

Animalis hō nō pcipit ea q̄ dei sunt. Alij sunt q̄ nō mouent ad aliq̄d bonū. sz ad omne malū. Prouerb. Pedes eoꝝ ad malum currūt. Et Ps. Veloces pedes eoꝝ ad effundendū sanguinez. Et seq̄t. Cōtritio et infelicitas in vijs eoꝝ. z viā pacis nō cognouerūt. Et sūt illi q̄ absq̄ timore dei ad omne malū mouent. Vñ seq̄t. Non est timor dei ante oculos eoꝝ. Eccs. viij. Absq̄ vllo timore filij hoim ꝓpetrant mala. ¶ S ¶

¶ Tertio pcipit dilectio ex tota mente. Anima hois ōr mens. inq̄ntū est separata a corpe. sicut angelus ōr spūs. Sz a theologis ōr mens. a phis ꝙo ōr intellect⁹. Ex hac ḡ suba aīe inbemur diligere deū. vt sic ipa est ymago diuine substantie simplex et inuisibilis et incorruptibil'. oīne sensibile oīne corruptibile nobilitate sua trāscēdēs Sic deū cui silis est z nihil aliud diligat. z ei p amorē vniat. vt simile simili congaudeat. Sed multi sunt obliti istius dignitatis. ac si nō haberent in se intellectum seu mentē. vt hoīes brutales. De q̄b dicit ps. Nolite fieri sicut equus z mulus in q̄b nō est intellec.⁹. Non sic aūt nos. sed attēdentes nobilitatē nostraz diligam⁹ deū cuius ymago sumus. Quarin⁹ p dilectionē nr̄az ipe nos diligere dignet ḃ p grām. et in futuro p gl'az. Ad quā nos pducat qui sub z supza regnat.

¶ Dñica decimaoctaua p⁹ trinitatē. II

¶ Sermo. CXIX

Diliges pximū tuū sicut teipm. Math. xxij. Sic ait Aug⁹. in libro de fide et opib. Ita connexa sunt ista duo dilectio dei et pximi. q̄ nec dilectio dei pōt esse in hoīe q̄ nō diligit pximū. nec dilectio pximi i eo qui non diligit deū. Nec ille. Et q̄ pz q̄ sic necesse fuit homini dare pceptū de dilectione dei. ita de dilectione pximi. cū alterum sine altero stare nō potest. Nam ille solum seruat in se dei dilectōnem qui a charitate non dijudicat pximū. Vñ dicit Isidorus li. ij. de summo bono. c. iij. q̄ qui a fraterna societate secernit a diuīe caritatis pticipatione pnat. nec poterit deum diligere qui in pximi noscit dilectōe errare. Nec ille. Merito igit saluator post pceptū dilectionis sue adiunxit pceptū dilectōis fraterne. dicens. Diliges pximū tuuz sicut teipm. In q̄b ꝟbis tria tangunt. Primo eīm caritas fraterna pcipit. cum ōr. Diliges. Secūdo obiectū ꝙgruū eiusdē caritatis ꝓponit. cuz ōr. proximū tuū. Tertio modus debit⁹ implendi pceptū describitur. cū ōr. sicut teipsum. ¶ A ¶

Dixi primo q̄ verbis pmissis charitas fraterna pcipitur. cū ōr. Diliges. Ac si eīm diceret homini. Etq̄ diligis deū qui ē caput tuū. diliges z pximū tuū qui est mēbr̄ tuū et eius. Sumus enim inuicem mēbra et christi. Quare merito inuicem diligendi. Nec immerito. Sine eīm tali fraterna dilectione corpus ecclē misticū. sz corp⁹ cōpositū ex multis fidelib⁹ sub vno xpo capite et vnitate fidei collectū durare non pōt etiā vno momento sine caritate. primoz. q̄ sola est vinculū pfectionis. vt dicit aplus Col'. iij. Eo q̄ p ipam oīa mēbra q̄ntumcūq̄ diuisa p orbem terraz copulant z cōiungunt. Ad quē sensum dicit aplus Romanoz. xij. Multa mēbra estis. vnū aut̄ corpus. Vnde Augustin⁹ in libro de salutaribz documentis dicit. Q caritas ē que colligat z vnificat oīa membra. per quā vt dicit idem in libro de substantia dilectionis. oīes primi ad inuicē vnū sunt. ita q̄ p caritatē bonū omnium sit singulorum. Tria autem sunt que mouent hominē ad diligendū. primū. Diligere siquidē dz qui libet. primū. ꝓpter pcepti necessitatē. Secō ꝓpter pcepti vtilitatez. Tertio ꝓpter pcepti iocunditatē. De ꝑmo qūo ista dilectio fraterna est necessaria dicit aplus Romanoz. xiij. Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicez diligatis. Nō ꝟbū tractās Aug⁹. in epl'a. v. ad Heuerū epm dic. Caritas q̄nto pl⁹ impēdit tāto plus debet. Et nos tanto magis eā dēm⁹ q̄nto ampli⁹ impendim⁹. Et idem epl'a. ij. ad Celestinū dic. Si debeo caritatē q̄ sola reddita semp retinet debitorem. Reddit eīm cū impendit. debet etiā si reddita fuerit. Nec ille. Cum igit dilectio fraterna sit debitum. merito est ex necessitate reddendū. Cū scptum sit. redde q̄d debes. Math. Ex triplici necessitate tenet homo diligere pximū tanq̄ debitor soluere creditori debitū. vicz ex debito nate. ex debito legis diuine. z ex debito legis hūane. De primo patet. Nam videm⁹ q̄ oīa creata tendunt ad inuicē. eo q̄ volatilia ad sibi simi-

¶ Dnica decimaoctaua post trinitatis

lia cõueniũt. z oẽ animal diligit sibi sil'e. Eccli. xiij. Unde z formice sic se diligũt q plures i vna domo morãt. m'lte aues simul volãt. m'lta aialia simul pascũt. z ita oia ad vnionẽ z dilectõz naturaliter tẽdũt. Apes q̃z sub vno rege habitãt. oẽs sil' mella ꝓficiũt. oia membra inuicẽ se supportãt. sil' laborãt. sil' quiescũt. Si ḡ faciũt hec bruta z insensata. q̃nto magis hoies rõnez intellectu vigẽtes. inter q̃s maior dz eẽ dilectio. sicut ꝓbat aplus Rom. xiij. Et j. Cor. xij. Secũdo mouet ad ħ debitũ legis diuine. qz tota lex diuia ꝑcipit vt diligã⁹ inuicẽ. Joh. xiij. In ħ apparet q discipuli mei erit⁹ si dilexerit⁹ inuicẽ. Et apl's dic̃. q q̃ diligit ꝓximũ legẽ ipleuit. Ergo plenitudo legis ẽ dilectõ Rom. xiij. Et pz ex ħ q nẽo melio⁹ cognoscit legẽ diuinã iplere nisi p fraternã dilectõez Uñ alia q̃ in lege ꝑcipiũt ꝑñt bñ ab aliq̃ ipleri. sz si sine caritate fiãt nõ dr ille legem ipleuisse. Sic̃ em̃ dic̃ Aug⁹. si. lib. ij. de sum. bo. ca. iij. Multi fide'et opib⁹ scis vident esse ꝓcipes. sz tñ qz a fraterna caritate ꝓuant nullũ bñt incremẽtũ ꝟtutis. sic̃ ait apl's Si tradidero corp⁹ meũ ita vt ardeã. caritatẽ aũt nõ habuero nihil mihi pdest. Propt'ea q̃d idẽ dicit. Ens sine amore caritate q̃uis q̃s/ q̃ recte credat. ad bitudinẽ puenire nõ ꝑt q̃ tãta caritatis ꝟt⁹ est vt sine ea ꝓphetia z martiriũ nihil eẽ credant. Et hic Aug. sup ps. xxj. ser. ij cõpat eã recto q̃d regit torã domũ et ꝓsumat ac pficit. quã q̃ dz secur⁹ est. Tertio mouet etiã ad ħ debitũ legis nature hũane. Nã lex politica ẽ lex hũana p quaz regũt. q̃ ꝓsistit i pfectiõe iusticie. sine q̃ reg nõ eẽnt sz latrocinia. vt dic̃ Aug. li. iij. ō ci. di. Cõstat aũt q ħ lex iusticie nullo⁹ sine dilectõe mutue caritatis esse ꝑt. Dic̃ em̃ Aug⁹. li. viij. de trinitate. c. vj. Hec est ꝛa dilectio vt inherentes ꝟitati iuste viuam⁹ z alios iuste viuere velim⁹. ¶ B ¶ Secõ dz diligere hõ ꝓximũ ꝓpter ꝓceptũ vtilitatẽ. Ista aũt vtilitas ẽ maxima. Primo ex ei⁹ copiosa habũdantia. Nulla em̃ ꝟt⁹ cũ tãta plenitudie donoꝝ z virtutũ aduenit hoi sic̃ fraterna caritas. eo q ipsa sola habita habẽt pfecte oẽs ꝟtutes meritorie ad salutẽ. Uñ dic̃ Aug. lib. de moribꝫ eccle. c. xxxiij. Si hec vna desit inania sũt oia. Si assit plena sũt oia Et idẽ sup Joh. ser. xx. dic̃. Tãta ẽ caritas. q̃ si abest frustra habent cetera. Si assit recte habẽt oẽia. Et est ħ mirabile q ista ꝟt⁹ nõ ꝑt cẽ vnquã sine dilectõe dei. sz q̃mcito venit ad hoiem statim aduenit z dilectio dei. q̃d nõ ẽ ō alijs ꝟtutib⁹. Uñ dic̃ Aug⁹. sup Joh. ser. lxxxiij. q vbi est dilectio ꝓximi ibi necessaria est dilectio dei. Nõ ꝑt etiã esse sine fide z spe. eo q dic̃ Aug⁹. sup ps. xcj. Q caritas q̃ adiũgit ad fidẽ z spem maior illis est Et q̃d est mirabili⁹ cũ alie ꝟtutes vt fides z spes minuent ista sola magis magisq̃ crescit. Mag̃ igit est hec vtilitas caritat⁹ ꝓpter donoꝝ plenitudinẽ. q̃ ita replet hoiez q eũ q̃dammõ facit deo plenũ. Sic̃ em̃ dic̃ Aug. sup ps. xcviij. Qui plen⁹ est caritate plen⁹ ẽ deo Quia aperte scꝑtũ est. De⁹ caritas ẽ. j. Joh. iij. Hoc nõ facit alia ꝟt⁹ ¶ Tcia vtilitas ist⁹ caritat⁹ ẽ maxia ex ei⁹ maxia securitate. Nulla em̃ ꝟt⁹ ita assecurat hoiez de ipsius salute. sic̃ dilectio ꝓximi. Uñ habẽtes fidẽ multi xpiani nõ sũt securi de eoꝝ salute. qz ista etiaz ab hereticis ꝑt hẽri. vt ait Aug⁹. sup ps. ciij. Que i eis quidẽ ꝑt esse sz nõ ꝓdesse vt ait idẽ libro de ciuitate dei. Et tñ patet q tales sunt in pessima meta sue salutis et in ꝓtinuo timore. qz nõ bñt pignus salut⁹. q̃d ẽ caritas. q̃ vbi ẽ ibi pfecta est securitas de salute. Unde dic̃ Aug⁹ sup. j. Canonica Joh. Oml'. v. Nemo interroget aliũ hoiez de salute sua. Redeat vnusq̃sq̃ ad seipsum z si ibi inuenit charitatẽ fraternã secur⁹ sit qz trãsit de morte ad vitã q̃m diligim⁹ fratres. j. Joh. iij. ¶ Tertia vtilitas ẽ maxia ex ei⁹ sufficiẽtia. Nã cete ꝟtutes sine opib⁹ mortue sunt. Sic̃ de fide dicit apl'us Jacobus. Q fides sine opib⁹ mortua ẽ. Non sic de caritate fraterna. q̃ vbicunq̃ est. sola sufficit etiã sine opib⁹. vbi sz facultas non suppetit. Uñ dicit Aug⁹. li. omeliaꝝ. Omelia. lx. Potes mihi dicere. nõ habeo q̃d tribuã egenti. nõ possum ieiunare. a vino et a carnib⁹ abstinere. nũq̃d potes mihi dicere te caritatẽ hẽre nõ posse. q̃ sola sufficit. Ecce magna vtilitas caritatis. q̃ habita habent oia. Propter ħ dic̃ Aug⁹. in lib. de laudib⁹ caritat⁹. Q sine ea diues paup est. z cuz ea paup diues est. ¶ Tertio dz homo diligere ꝓximũ ꝓpter ꝓcepti ist⁹ iocũditatẽ. Alia em̃ ꝓcepta bñt quendã laborẽ z difficultatẽ. iuxta illud ps. Qui sing⁹ laborẽ in ꝓcepto. Sz istud ꝓceptũ est valde leue. et cũ ħ iocundũ. Uñ dicit Aug⁹. in sermone q̃dã ad heremitas, tractãs illud Psalmiste

Nece q̄ bonū et q̄ iocundū habitare frēs in vnū. Q̄ quedā sunt bona. sz nō iocūda. vt ieiunare. orare. pegrinari. Quedaz sunt iocunda. sed non bona. vt bibere. comedere. et epulari q̄tidie splendide. Nullū autē est simul bonū z iocundū sic caritas fraterna. Et in tractatu de laudib caritatis dic. q̄ dulce z suaue vinculū ē caritas. Et idē sup p̄s. lxxxj. dicit. q̄ caritas sine gaudio eē non p̄t. Quid igit̄ mir̄. q̄ dyabol⁹ tāto impetu impedit inter hoīes mutuā dilectōez et q̄ videt tot bona puenire. Nā vt ait Augu. li. iij. contra epl̄az Permeniani. Nichil aliud appetit dyabol⁹ venenosissima versucia sua nisi vt corrūpat atq̄ dirūpat vinculū pacis et charitatis. q̄ seruato inter christianos vires eius oīes inualide fiūt ad nocendū. et muscipule insidiaz ei⁹ cōminuunt̄ z psilia versionis eius euanescūt. Dec ille.

Dixi secundo q̄ in p̄. p. Apponit obiectuz q̄d diligi p̄cipit. cū dr. primū tuū. Dix ē q̄ nō dixit. Diliges deū tuū. et statim post deū diliges teip̄m. et tūc p̄mo. diliges primū tuū. Nō ideo factū est. q̄ vt dic̄ Aug⁹. li. j. de doctrina x̄piana ca. iij. Quātumcūq̄ homo excidat a caritate remanet illi dilectio sui. et dilectio corpis sui. Quia q̄ homo naturaliter inclinat⁹ est ad diligendū se. non est ei p̄ceptū datum de se diligendo Quia dicit apl̄us q̄ nemo carnē suā odio habuit. vt dicit Aug⁹. ibidē. c. xij. Nam ſm eū. et bestie se z corpa sua diligūt. Unde restabat vt nō de illo q̄d infra nos est in corpore nr̄o sed q̄d sup̄ nos est z iuxta nos. scz deus z primus darek p̄ceptū. ymo in h̄ q̄d dr. Diliges primū tuū sic teip̄m. etiaz ſm Augu. datur p̄ceptū simul de dilectōe sui. Quia dr. sic teip̄m. Nec mirū q̄ non est datum p̄ceptum de dilectione anime sue. cuz difficile esset dari tale p̄ceptum. Eo q̄ dic̄ Augu⁹. libro. ix. de ciuitate dei. Si minus se amat hoīs mens q̄z est. quia amat se tantum q̄ntum amandum est corpus peccat. Ratio huius. quia ipa plus est q̄z corpus. et ideo non est pfectus talis amor. Item si plus se amat q̄z est. hoc est. si tantū se amat quantū amandus sit deus. cū incomparabiliter ipe sit minus q̄z deus. etiā sic nimium peccat. et non habet perfectū amorem sui. Maiori autē puersitate peccat. cū corpus tantū amat quantū amandus sit deꝰ. Nec ille. Non est ergo datum p̄ceptū de dilectione sui. quia nec dici valuit. Diliges teip̄m sicut deū. Vel. diliges animā tuam sicut corpus tuū. Vel. diliges corpus tuuz sicut deū. vel vt animaz. Omnia autem ista sunt absurda. Patū est ergo p̄ceptū d̄ primo. et depositū exemplum in teip̄o. vt diligas primū sicut teip̄m qui teipsum naturaliter diligis. Sed quia multi diligūt se pernicioso amore. ideo restat videre quis est iste amor sanctus et meritorius quo homo debet diligere proximum.

Est igitur sciendū ſm magistrū i libro de itineribus eternitat̄. itinere. iij. Quinq̄ sunt affectus amoris. quoz quintus tm̄ generat verā dilectionē dei et primi. Primus affectus est naturalis. De quo dicit Hugo in libro qui incipit. Accipe frater charissime. Et h̄ est affectus cuilibet ad carnez suā. quā nemo vnq̄m odio habuit. Similiter matris ad filiū. q̄ nō potest obliuisci mater infantis sui. Item hominis ad domesticū suum. Qui em̄ suoz z matime domesticoz curā non habet h̄ infidelū est deterior. Iste autez affectus sepe vicios est nisi regulek ratiōe. Semp em̄ affectus iste mollia suggerit z suauia. quod iocundū. quod terrenū. quod voluptuosum quod delicatū libēter amplectitur. Quod vero asperū et voluntati sue contrariū est semp horret z refugit. Huius igitur amoris executio amor ꝓsus est. Et h̄ amor a saluatore phibetur. Cū dicit. Qui amat animā suā perdet eam. Est ergo iste amor malus. quia fertur simpl̄r in creaturam. etiā sine oīm precognitione. Exquo patet ſm Augu. q̄ licet iste amor sit natural' homini. nō tamen debet haberi in eo verus affectus ad rem. quia alias peccat. Unde ip̄e dicit. Si male amaueris odisti. Et iste est p̄mus affectus amoris qui non p̄cipitur h̄ sed magis phibetur ne sic primū diligam⁹. Secūdus affectus est carnalis vel ſm alios animalis. et fit interduz sine peccato. q̄nq̄ autem cum peccato. Nam fit q̄nq̄ ratione alicuius forme pulchritudinis vel speciei in homīe. Sicut Moyses ꝓpter pulchritudinē fuit amatus a filia Pharaonis. qui p̄ius ꝓpter elegantiaz et pulchritudinez fuit absconsus a matre ꝓpria tribus mensib. Et h̄ nullū est p̄cm.

¶ Dnica decimaoctaua post trinitatis

sinō queriť h aliq̄ turpis cogitatio vel delectatio. Si aūt talis affect⁹ declinat ad turpē delectationē. nō mereť dici amor verus vt dicit Dionisi⁹. ij. de angelica hierarchia Et ij. li. de diuīs noīb. Cūm talis amor ōr ponus vdolū veri amoris. z ē plen⁹ anxietate. Sicut fuit Dauid erga Bersabee. et Salomonis erga mulieres. ¶ Signa aūt h⁹ amoris sunt ſm Hugo. li. ij. de ꝓfectib⁹ nouicioꝝ cap. v. Primū est. qz talis amor fastidit eruditiones edificatōes z collationes salutares. Cūm ꝓsone carnalit se amantes pauca de spūalib⁹. plurima ō inutilib⁹ ꝓfabulant. z matīe de mutua dilectōe insatiabiliter rumināt. q̄ntū ipse eam z ipa eū diligit. ita q̄ hmōi colloquijs nō sufficiunt dies neq; hore neq; tpa. sed vbicūq; tales ꝓueniūt habent materiā colloquēdi inde/ finēter. Scōm signū talis amoris est insolentia gestuū et moꝝ. qz q̄ sunt pariter tales se mutuo respiciunt. Juxta illud. Vbi amor ibi oculus. Cūm tales latus lateri. femur femori ꝓiūgunt et cōpmūt. man⁹ manū tenet z compmit. deinde brachia et lacertos et humeros et pectora et vlteriora sub vestib⁹ tangendo blandiunť Aliquando amplexus z furtiua oscula iunguntur. Econtra spūalis dilectio tantā disciplinā seruat i occulto sicē in publico. qz nec angulos querit ſz fugit. z si cū hoīe colloq̄ť oculos manus et alia oia mēbra sub custodia tenet. Tertiū est inquietudo cordis. quando eīm sunt absentes cogitāt ad inuicē. vbi nam sit ille dilect⁹. quid agat. q̄n veniat. q̄z diu deseruit. z q̄d ei demādabit. et quid incausa esse poterit. q̄uo valeat in corpe. pacuras aīaz. z ita suspēso corde nec orare libere pñt. nec de deo q̄ete pñt meditari. vel aliq̄d agere distracto vel occupato aīo circa dilectū. nisi q̄n audiūt de se aliq̄d ꝓspere hoc est refrigeriū q̄lecūq;. Sz spūal amor hec nesciť. ſz q̄scit in deo z amicū suū deo fideliter recōmittit. sine mētali distractiōe sicut rō dictauerit ꝓgaudet z compatit ei. Quartū est impedimentū impaciētia vl' invidia ꝓdilecte. si aliquā secum diligit. si benignius eam salutat. si aliq̄ bñficia ei exhibeat. Et q̄b timet ne forte amor alterius ꝓualeat z circa se repescat. inde dolet et trištatur. Econtra ꝙ spūalis amor gaudet tāto plus q̄nto plus multiplicatur ad alios. Quintū signū est ira et conturbatio. quia tm̄ vt vulgo ōr se diligūt q̄ ꝓ nimia dilectione nō pñt sibi mutuo pcere a molestia lesionis. Sicut eīm aliq̄n excedit inordinata eoꝝ dilectio mēres eoꝝ illudēdo. Sic ecōtra excedit in ꝓturbādo. marie cū vn⁹ alterū in aliq̄ forte iocose offenderit. minus sciēdo q̄z desideraverit. qz q̄ tenerior dilectō eo molestior offensio. Jnde surgūt querele. inde impꝛoperia impēsoꝝ beneficioꝝ et magne fidei q̄ ꝓdita videť apud ingratum. Sequunť etiaz detestationes z iuratorie ꝓmissiones q̄ nūq̄z velit eum diligere. qui sibi sic retribuit malū ꝓ bono. z odiū ꝓ dilectione. aliq̄n adiūgunť clamores. querele. ꝓtumelie. vituꝑia. maledictōes z ꝓditiones secretoꝝ. et multa incōueniētia. Sz spūalis amor erga ꝓximū oia ista nesciť. qz oīmib⁹ se offendētib⁹ parcit z affabilē se oīdit. Certū signū sunt munuscula. z dulcesſe. amatoria dictamina. morselli ab ore dilecti rapti. z quelibet alia q̄ dilect⁹ ꝓtractauit vel q̄b⁹ vsus est. q̄ ipa ꝓ reliquijs veneraťz ꝓ memoriali ꝓseruat. Sicut faciunt illi q̄ ꝓlos dilecte collo appendūt. Contra q̄s Dieronimus in epl'a ad Nepocianum Crebra munuscula et sudariola et vestes oīmino applicatas et oblatas z degustatos cibos. blandasq; z dulces lrās sctūs amor nō hz. Et idez in epl'a ad Demetriadē dicē Qui ille ē sctūs amor q̄ ad recordatōz hoīs nō suspirat. nec videre desiderat. quē cū viderit nolit dimittere. Septimū signū est inordinata dissil'atio viciorū ad inuicē. q̄ q̄ se ita diligūt etiā vicia sua diligūt fouēt excusant z astant sibi mutuo ꝫ arguētes z corrigētes ea. ꝓfederātes z ꝓspirātes ad malū. sicē fur furē. adulter adulterā diligit i malo Et iste est pessim⁹ amor z puersus. vt dicit Aug⁹. sup Joh. ser. xviij. quem vt ipe dicit oīnes leges humane ꝓsequunť. ¶ F ¶

¶ Secūd⁹ terti⁹ affect⁹ amoris q̄ ōr officiat. z ē inť amicos q̄ fit rōne officioꝝ munerū. obsequioꝝ exhibitoꝝ. q̄ animū inclinat. q̄ lz sit piculosus ē tm̄ admittēd⁹. ne sit ingt⁹ bñficio. tm̄ cauēd⁹ ē ne delinit⁹ bñficio vl' obsequio aut faueat aliq̄ vicio aut vicioso. Jōo sibi ē mag discretio habēda i muneribꝰ capiēdis. z attendēdū ē ad ꝓsone dignitatez. vt q̄ est magni meriti. z ita diligiť ab hoīb⁹ q̄ gt̄ est. vel q̄ adornat⁹ ꝓrutib⁹. Et ita iste amor mutať in rōnalē sepi⁹. qz tūc nō q̄rit diligēs in alio nisi quod ē bonū cōmune.

vtriusq; vt dicit Greg. xxviij. Moralium.
¶ Quartus affect⁹ est rōnalis simplr. qui puenit ex ꝓsideratōe alic⁹ ꝓfectꝰ vel fame bone. Sic audiēdo de virtutib⁹ martiꝝ confessoꝝ sīlr aliozꝝ hoīm diligim⁹ eos. Et h̄ est pfectio. q̄ pcedit ex solo amore virtutis Sz tm̄ adhuc nō ꝑt dici caritas. qz excitatur ab exterioribꝫ signis. Caritas ät proce dit ex solo spū. ¶ Quintus affect⁹ amoris est spūal. q̄ a spūsācto immittit originat⁹ t inspirat. Et fit triplr. vel a spū malo. tunc affectus sit ad dulcia. ſm Hugo. sic Amō filius Dauid exarsit in sororē. t Judas in ꝓpm. Fit etiā a spū humano qñ ex innata ingenuitate vel studiosa exercitatōe homo mouet ad diligendū bonū. t aliqñ apparet spūsancti instinct⁹ q̄ tm̄ nō est. Sic patuit de paganis. q̄ p republica corpa sua expo/ suerūt. vt dicit Aug⁹. de ciuitate dei. libro ꝑmo. cap̄. xviij. Et Tulius lib. j. de officijs. Tertio pcedit a spū diuino. Nō tm̄ fit qñ hō diligit primū in deo vt amicū. t ꝓt deū vt inimicū. Sz quō h̄ intelligit. Respōdet Aug⁹. in li. de fa innocētia. c. lxix. Et li. xix de ci. dei. c. xiij. Qui deū diligit ꝓsequēs est vt primo ad diligendū deū ꝓsulat. Cuius ordo est. ꝑmo vt nulli noceat. deinde etiaz vt ꝑsit cui poterit. h̄ est ergo diligere proxi/ mū in deo ſm Augu. diligere ꝓpter hoc vt habeat secū deū. Vñ sup Joh. ser. xij. dicit Aug⁹. q. xp̄s tradēdo formā dilectōis fra/ terne in se exp̄ssit cā dicēs. Diligat⁹ inuicē sic dilexi vos. Quid em̄ aliud in nob⁹ xp̄s dilexit nisi deū. Nō quē habebam⁹ sed vt haberem⁹ t vt nos pduceret ad deum. Et q̄ infero q. pfecte diligit primū q̄ ad hoc ꝓsulit. ad h̄ supportat mala sua. ad h̄ ꝑmo/ uet bona sua. vt eius prim⁹ ꝓsequat deum Et q̄ ecōtra seq̄t q. q̄ primo nocet in fama rebꝫ amic⁹. aut ꝓsentit sibi in malū. nō dili/ git sz odit primū. h̄ est q̄d ait Aug⁹. li. j. de doctria xp̄iana. c. xij. Q. omnib⁹ dēm⁹ velle vt oēs nobiscū diligāt deū. t totū q. cos vl' adiuuam⁹ vel adiuuamur ab eis ad vnum ustū finē ꝓferēdū ē. Et ponit exēplū ō ama toribꝫ secli vbi ille q̄ diligit aliquē vult t p curat vt omēs eū diligāt nō ꝓpter illos sed ꝓpter eū quē diligit. t oēs diligentes eū di/ ligit. t q̄nto est feruentior ad eū tāto plus laborat vt a pluribꝫ diligat. et tanto plus eū cupit pluribꝫ oñdere. t quē frigidiorem videt. excitare eū q̄ntū p̄t laudibꝫ ei⁹. Et ecō/ tra oēs non diligētes odit. et laborat vt odiū eius possz auferre. Sic nos dēm⁹ fa cere in dilectōe dei. vt primos nros prouc possum⁹ ad diligēdū deū. ꝑmoneam⁹. et h̄ est diligere ꝓximū in deo. Sz in h̄ ē diffe/ rētia. qz inimicos ꝓpter deū et amicos i deo diligere dēm⁹. h̄ ē dicere. diligim⁹ amicos in deo. i. ꝓpter h̄ qz de facto deū nobiscum diligūt. t in deo sic nos delectāt. Sed q̄a inimici nobiscū nō diligūt deū nec i eo de/ lectant. ex q̄ hñt odium ad ei⁹ mēbra. scz ad hoīes. g̃ ad h̄ diligēdi sunt a nob. t ad hoc modis oīmb⁹ inducēdi vt diligāt nobiscū deū. t sic q̄. ꝓpter h̄ vt diligāt deū quem ad huc nō diligūt debēt a nob⁹ diligi. Et h̄ est diligere inimicū meritorie ꝓpter deū. Unde Aug⁹. sup. j. Canonica Joh. omel'. t. Oēs hoīes etiā oēs inimicos vīos diligat⁹. Nō qz frēs sunt. sz vt frēs scz in dilectione dei sint. Ex his patet q. dilectio ꝓximi habz finalem respectū t intentionem ad deum.
¶ Ad ¶ Unde patet solutio dubij. quo que ritur. vtrum homo ꝓpter se ab homine diligendus est. Hoc est. Utrū homo ad h̄ debet diligere ꝓximū vt talis dilectio finaliter referat in seipm̄. Rñdet q. non. quia nullus debet ponere spem in se. nec frui se. Vñ nec seipm̄ diligere dz ꝓpter seipm̄. sed ꝓpter illū q̄ fruēdus ē. al's quer se diligeret se. vt dic⁹ Aug⁹. li. j. de doctrina xp̄iana. c. xx. Ordinē ät dilectōis primi ponit Aug. sup Joh. ser. xvij. dicēs. q. amor incipit a cōu gio. sz iste est carnal' t cōmūis peccatoribꝫ. Sc̄os est amor filioꝝ. t iste etiā est carnal' qz nō est laudandus q̄ amat filios sed de/ testand⁹. Nam t tigres t serpēs amāt filios. Tert⁹ est amor ꝓximoꝝ. t iste est ꝓt⁹ boi si nō sit ꝓsuetudis. Maior ät qñ extēdit vl/ tra ꝓximos. adhuc amat sāguiez suū. Amat g̃ illos q̄ nō sūt ꝓximi. t tā multū dilatat⁹ est iste amor. Tm̄ ät crescit vt a ꝓximo ad filios a filijs ad ꝓximos a ꝓximis ad extraneos. ab extraneis ad inimicos ꝑcedat. Et Hu/ go li. ij. ō pfectib⁹ ponit quō amor iste inci/ pit. pficit t pficit Incipit em̄ cū nulli malū volum⁹. nullū bonū ipedim⁹. i necessitate auxiliū. ꝓio nō subtrahim⁹ Sz pficit iste amor cū ō bono primi gaudem⁹ ad nersitati ꝓpatimur aliene sic ꝓprie. iuxta illō Rom. xij Gaudete cū gaudētib⁹ Sz pficit iste amor qñ etiā inimicos diligim⁹ sic aīcos. Et cū h̄ nō solū res tpales ꝑdere. sz etiā corp⁹ ꝓm

¶ Dnica decimaoctaua post trinitatis

parati sum⁹ ponere. iuxta illō. Maiorē hac dilectōz nēo bz nisi vt aiaz suā ponat ās p aīc̄ suis Jo. xv. ¶ Bz hic occurrit pl̄a dubia. qz augu. i pmo ḡdu pōit amorē vtoris scdo filioz. z tertio pentū. cū tñ ō sol' penti bus sit ꝑceptuz. ḡ videt ꝙ debuit ꝓponere pntes ās sūt magz diligēdi. Ad q̄d rñdeo ꝙ pz diligēd⁹ē tāq̄ magz bonū, ꝓpter ꝑceptuz dīnz filiꝰz vtoz tāq̄ magz ꝓiūctū. vñ q̄tū ad meritū magz ē diligere pzēz q̄ filios et vtorē ¶ Scdo q̄rit. vtz hō teneat diligere inimicū ō nēcitate salutz exhibēdo ei signa dilectōis. Rñdeo ꝙ sic. q̄ntū ad bñficia cōmunia. sz q̄tū ad bñficia spēalia nō nisi in ꝓpatōe animi. h̄ ē. vt sit pat⁹ exhibere si necesse fuerit ¶ Bz q̄d ē magz meritoriū an diligere aīcū vl' inimicū. Rñdeo breuit̄ q̄n/tū ad cās dilectōis z difficultatē opis. magz meritoriū ē diligere inimicū. qz i eo solus de⁹ diligit. In amico aūt ꝑt esse alia causa dilectionis.

¶ D ¶

Dixi tertio q̄ in ỹ. p. tāgit modus debit⁹ implēdi ꝑceptū. cū dz Sic teipm. Pulcra forma tradita ē diligēdi primū z facil'. sic teipm. De q̄ dic̄ Aug⁹. i li. ō doc. xp̄iana. Ecce pcipit dilige deū tāq̄ deū. primū tāq̄ te. Nō em̄ inuenies parē dō vt possit tibi dici. dilige deū sic diligz illū. De pxio iuēta ē regl'a qz inēes pxio tuo par Turpe q̄rz quo diligas primū. attēde teipm quo te diligz diliges primū. nō ē vbi errer. Proximū aūt boi vocat oēz hoiez. z rōne ḡnatōis carnal' qz oēs ab Adā z Eua. z rōne ꝺditōis. quia oēs xp̄iani. Et sic vn⁹ pz carnal' Adā. vna mr̄ spūal' eccl'ia. Nēs ḡ hoies sūt proximi. Nō aūt hō diligit se vt sic diligat primuz. pz. qz oē bonū vult sibīpsi ꝓuenire z ꝓsecq. z oīe malū odit z fugit z a se r̄mouet Sic etiā r̄m Aug. li. ō ꝺa r̄ligiōe. c. lxxv. Ea est regla dilectōis vt q̄cūq̄z bōa vult sibi ꝓuenire. etiā velit pxio. z q̄ accidere sibi mala nō vult z pxio nolit. Hāc ḡ volūtatē ſuās ergā oēs. diligit quēlz sic seipm. Hā erga nemīnē opandū ē malū. qz dilectō primi mali nō opat. Et fūdat iste mod⁹ i lege nat'ali q̄ dr. Nō facias alīs q̄d tibi mīme fieri vis Et cōuerso. Quecūq̄z vult⁹ vt faciāt vob boies facite ill'. Et qz null⁹ hō alit' se amat nisi ad h̄ vt saluet'. Nam vt dic̄ Aug. li. iiij. omeliaz. oml'. xxxix. Dis q̄ amat saluū vult hoc q̄d amat. Cū aūt r̄m ipm. hō i tali amore intelligēs verā salutē. incipit eā amare in se. merito etiā dz amare eā z in pxio. Debz ḡ diligere eū vt salu⁹ sit. z p ꝺñs sic̄ optat sibi illa q̄ disponūt ad salutē. ita etiā dz pstare ea pxio. Ecce pz quo ex dilectōe ordinata sui pēdet forma dilectōis primi. Vñ pz ꝙ hō debet ꝓus discere diligere seipm. Sicut dic̄ Aug⁹. li. omeliaz. omel'. xxxviij.

¶ Bz p deo quo diligit seipm q̄ diligit inigratē. Certe talis r̄m Augu. nec deum nec primū ꝑt diligere. qz talis pot⁹ odit se. z q̄ sibi nequā cui bon⁹. Non est ita fatu⁹ q̄ req̄ situs non respondeat. diligo meipm. dicet hoc bibulus. dicz hoc superbꝰ. luxuriosus auarus. qui tamen in rei ꝟitate odit se. vt dicit Augustin⁹ in libro de doctrina xp̄iana. Et si dicatur talib⁹. Quomodo te diligis. Respondet tibi. diligo corpus meum. bibendo. comedendo. induendo. ⁊c. Certe quicq̄d dixerit tal' odit se. Caro enim r̄m Augu. est vilior pars hois. Vñ si animam odit. carnē quo diligit. Et ē h̄ nat'ale scōm Aug. ꝙ tales ex̄q̄ odiūt aniaz. nō mir. est ꝙ exercent in carne sua iniq̄tatē. Propter q̄d dicit ibidē Aug. Quo vis diligere primū q̄ odis te. Bz forte dicz. Diligo primū sic me. volo em̄ inebriari cū illo. Tal' dilectio beluina ē amādo talia q̄lia belue. Nō est g̃ hec dilectio primi. vt dicit Aug⁹. i li. de ꝺa religiōe. c. lxxvij. Dñ hō diligit primum vt iumentū aut beluas. que sic amanturvt ex eis voluptas ꝓueniat. aut vt se vicꝰs mutuis maculēt. Est ergo pmo hoc bñ cōsiderandum. vt homo ꝓus sciat se diligere. quod fit q̄n fugit peccata. Secdo debz considerare vt non diligat eū carnaliter. sicut filium. sicut carnalem fratrem vel cognatum affinem aut ciuem. sed tm̄ vt hominē. vt dicit Augustinus retractationū. capitulo. xiij. ¶ Sed diceres. Hoc est inhumanum. si aliter homo debeat diligi q̄z vt frater vel filius. Que dilectiones sunt maxime affectuose. Ad quod respondet Augustinus. q magis est inhumanū nō amare hoiez. quia homo est. sed amare. qz fil⁹. qz frater. qz r̄m ipm amare hoiez qz hō. est cōmune bonū oīm. sz amare qz frater vl' filius. est bonū ꝓuatū. Modo cōstat ꝙ bonū cōmune est maⁱ⁹ et melius q̄z ꝓuatū. Et est ad hoc pulcra ratio. qz r̄m Augustinuz ibidem. Nemo sibīpsi est pater aut filius. aut frater. aut affinis. sed tm̄ homo. q ergo

diligit aliq̃d tãq̃ seipm. ℔ in eo dz diligere q̃d sibꝫpsi ẽ. Et qz nõ fm corp⁹ tm ẽ sibꝫpi bõ. sz magꝫ fm aiaz rõnalẽ. iõ nõ dz se diligere carnaliter fm corp⁹. qz iam se nõ diligeret vt bõ. Debet g̃ se diligere fm aniaz. fm quã dz bõ. Et isto mõ dz diligere ꝓximũ fm aniaz. z ꝓseq̃nr fm corp⁹. erq̃ corp⁹ ordinat ad aiaz. vt dic̃ Aug⁹. de moꝛibꝫ ecclesie. c. xxxj. Sic igit diligẽdo ꝓximũ cõsequemur ꝑmiũ eternũ. Qd̃ nob ꝑstare dignet pater z filius et spũssanctus. Amen

Dñica decimanona p⁹ trinitatis. I

Sermo. CXX.

Quid cogitatis vos mala i coꝛdibꝫ vr̃is. Matth. ix. Sicut ait Aug⁹. sup illud apli. j. Coꝛ iiij. Spectaculũ facti sum⁹ mõdo. Qui nos amãt querunt in nobis q̃d laudent. q̃ nos odiũt querũt q̃d detrahant. Et q̃ dicto pz q̃ hõ in hac vita posit⁹ est ĩter duo genera hoim. q̃ꝛ vnũ ꝓgaudet bonis suis p caritatẽ. Juxta illũ Cõgaudet ãt ꝟitati Et istũ gen⁹ hoim nõ solũ aperta bona alioꝝ bõa iudicat. sz etiã dubia z incerta in melioꝛez ptẽ iudicat z interꝑtat. Sic̃ ait Beda sup Lucã. Econtra ꝙo gen⁹ inuidoꝝ sp odio bz alioꝝ bona. z nõ solũ incerta bona alioꝝ mala cẽ iudicat. sz etiã q̃nq̃ scta iusta z optima aptissime bona mala iudicat z i pessima ꝟuertit z interꝑtatur. Juxta illud Eccĩ xiiij. Alequã est oculus inuidi. Bona enim in mala ꝟuertẽs insidiat et in electꝫ ponet maculã. Ibidẽ. xj. et Joh. xv. Odio habuerũt me gt̃. Quia igit iudei fuerũt inuidi ꝫ xp̃m. ideo nõ solũ illa bona q̃ ipis ĩ xp̃o dubia erãt ꝓpter coꝛ cecitatẽ ignorantiã z altitudinis diuine excellentiã. sz etiã aptissima bona. scz q̃ in miraculoꝝ ipi⁹ opatiõe apta erãt etiã q̃busq̃ ãntucũq̃ ignaris. ipi perꝛsa machinatõe oĩa in xp̃o crimĩabãtur. Vñ postq̃ dñs ꝓalitico sanatur⁹. ꝑ⁹ ei pecata se dimitte diceret. moꝛ pharisei in coꝛdibꝫ coꝛ stimulis inuidie agitati. ipam remissionẽ pctoꝝ calũniãtes dicebãt ĩ coꝛdibus suis. ℔ blasphemat. Quoꝝ occultam neq̃ciã xp̃s apta coꝛrectõe cõpescens dixit Ut q̃d cogitatis mala in coꝛdibꝫ vestris.

In illo tpe. ascendens ihs in naviculaz trãsfretauit in ciuitatem suam. Ecce offerebant ei paraliticum. zc̃. In quibꝫ verbis tria tangunt. Primo nãq̃ fomes sceleꝝ describit. cum dr. Ut q̃d cogitatis. Secdo ꝓuersitas affectõis coꝛrigit. cũ addit. mala. Tertio locus ꝓuersitatis ostendit. cum dr In coꝛdibꝫ vestris. A C

Dixi primo q̃ in verbis prẽmissis fomes sceleꝝ describit. cum dr. Ut quid cogitatis. Cogitatio eĩ est fomes seu oꝛigo cuiuslibet nr̃e actiõis siue bone siue male. Ex q̃bꝫ generat opus bonũ vel malũ. Est eĩ sicut materia in cõceptione. ex q̃ generat succes⁹ siue op⁹. Vñ dicit Jsi. li. tj. d sum. bo. c. xxv Q dupler ẽ causa peccãdi. i. opis z cogitationis. Quoꝝ vnũ iniq̃tas dr q̃d ope genit Aliud iniusticia q̃d cogitatõe cõmittit. Et post pauca. Quamuis z si ob opere malo quisq̃ vacet. ꝑ solius tm̃ ꝓue cogitationis malicia nõ erit innocẽs. Vñ et dñs ꝑ Isa. ait. Auferte malũ cogitationũ vestraꝝ ab oculis meis. Non eĩ solũ factis. sed etiaꝫ cogitationibꝫ delinq̃m⁹. si eis illicite occurrentibꝫ delectremur. Sicut eĩ vipera a filijs in vtero positis lacerata pimit. ita nos cogitatões nr̃e intra nos enutrite occidũt et concepte interius vipereo veneno cõsumũt. animãq̃ nostrã crudeli vulnere perimũt. Hec ille. Et quibꝫ patet q̃ non solũz ꝑ opibꝫ sed etiã ꝓ cogitatõibꝫ q̃s damnatur. Sicut pz de dyabolo q̃ ꝓ eo q̃ i coꝛ de suo dixit. Ponam sedem meã ad aquilonem. zc̃. perpetuo damnat⁹ est. cũ tm̃ nichil ope fecisset. Nec immerito. Cum eĩ omne opus nostꝝ ex coꝛdis ꝓposito iudicaꝫ tale vel tale. et ipse cogitationes coꝛdis nostri sint tanq̃ radices ex quibꝫ rami opm ꝓcedunt. patet q̃ arboꝛ bonitatẽ nõ recipit nisi a radice. sic nec op⁹ nisi ex cogitatione. Et ideo ꝓ ipsa cogitatione nos premiamur vel damnamur. maxime ex quo bmõi cogitationes sint in nr̃a ptãte. vt eas repellamus vel admittamus. Que si nõ essent in nostra potestate. nequaq̃ dominus pharisẽos argueret de eisdez dicens. Ut quid cogitatis. Circa quod sciendum q̃ ex q̃ vt dictum est. cogitatio est fomes et oꝛigo scelerum. necesse est scire vnde ꝓueniat talis cogitatio mala. Ad quod respondeo scõm Jsidoꝛũ libꝛo secũdo de summo bono. capitulo. xxv. Q cogitationes male ꝓcedunt a nobis et dyabolo. A dyabolo enim fiunt per suggestionẽ. sed a nobis per delectationẽ et consensum. Dyabolus

¶ Dnica decumanona post trinitatis

ergo incitando ad malum immittit nobis cogitatiões malas. vt dic̄ glo. interlinear⁊ sup illud Jaco. j. Unusq̄sq; tēptat a ꝓpria concupiscentia sua. q̄ dū caro suauia sibi q̄rit. diabolus incentiua immittit. Istō ptz in ꝑmis parentib⁹. vbi diabol⁹ aggressus est Euam. suadēs vt comederet pomū. Eua ꝙ vltes rs dedit Ade. Sic in hoīe. ꝑmo ſm Gre. diabolus suggerit z sensualitas vt mulier delectat. z postea dat viro. i. rōni vt cōsentiat. z tūc ē pcm̄ ꝑsūmatū. Ulez q̄ nō semp pcm̄ ꝓuenit ex suggestōe diaboli. sed etiā interdū ex ꝓpria malicia. Jō ſm Aug. ꝑt dici q̄ ꝑm⁹ mot⁹ cogitatōis ē in nob ex fomite pcī originalis. Scōs ex delectatōe inferioris ptis rōnis. Tertio⁹ ex ꝓsensu supioris ptis rōnis. ¶ Sed diceres. Exq̄ a diabolo sunt cogitatōes male. tūc nō ē in nra volūtate q̄ nō cogite⁹ mala. Ad q̄d rñdeo ſm Jsi. vbi s. q̄ lz nō est arbitriū nr̄i cogitationis ꝓuenire suggestiōem. tñ iacere cogitatōes in animo. in nr̄a positū ē voluntate Illud g̃ ad culpā non rdigit. scz suggestio diaboli. istō culpe ꝓprie imputat. Nec ille. Exq̄b⁹ ego infero q̄ in cogitatōe mala nō attendit ꝑncipiū sz finis. Jstud ptz q̄a ſm Jsi. etiā nobis inuit⁹ diabol⁹ apponit cogitatōes corpaliū rez. et q̄nto mag⁹ ab eis aciē mētis auertim⁹. tāto se mag⁹ ille ingerūt. obsceniscq; nob motib⁹ obrepūt. Uerū tamē lz dēmōes ꝓcurēt hmōi cogitatiões nob inuitis. nō tñ ꝑnt impellere nos inuitos ad ꝓsensū. Un dic̄ Heric⁹ de vrmaria li. vj. de pfectiōe interioz⁹ hois. c. vj. Q licz inimic⁹ nr̄ sic nr̄is ꝓfectib⁹ aduerset vt solū nos ad malū incitet. tñ ad malū ipellere nō ꝑt nili ei ꝓsensū ꝑbeam⁹. Quapropter subdit q̄ sicī ill' est copia instigatōis. ita in nob est facultas p libez arbitriū resistēdi. Et q̄ ipe infert q̄ nēo ꝑt vinci vel decipi a diabolo p cogitatōes nisi q̄ ꝑbet ei consensum. Jntra illud Greg. Debil' est hostis q̄ nō ꝑt vincere nisi volentē. ¶ Sz quereres quō diabol⁹ imittit istas cogitatōes i mētē hois. nūq̄d intrat in mentē hois vt eam moueat ad male cogitandū. Ad q̄d ipe rñdet ibidē. c. vj. Q licet demones prauas cogitatōes nobis possint ingerere. nō tñ mēti ꝑnt illabi. q̄ ꝑ est ꝓpriū soli⁹ dei. Ad idez dic̄ Bern̄. li. v. de Consideratōe ad Eugenū papā. q̄ nec angel⁹ bonus nec malus illabit aie. Hil'r Gre. in Moral'. Et Augustin⁹ li. de ecclesiasticis dogmatib⁹. ante finē. ꝓcrditer dicūt. q̄ diabol⁹ non potest illabi anīe. et p ꝓsequēs nec scire secreta cogitationū. ¶ Ꝑ ¶ Sed diceres. Quid est illabi anime. Rñdeo ſm doctores. nihil aliud est q̄ circūsedere anume. Recte sicut ignis illabit ferro. q̄ circūsedit ferrū. q̄m ferrū est maxime dispositū ad ignē. q̄ tūc intime est ignitū Jta de⁹ ꝑt circūsedere animā. sed nullus alter. Et ſm Ꝑ ptz q̄ in obsessis z energuminis demones nō illabūt aīe hūane. sed solū organa z mēbra illa mouent q̄ formationi voc⁹ deseruiūt. ¶ Sed tūc est dubiū q̄o cogitatōes nr̄as cognoscunt. aut vñ ipi vnicuiq; applicare sciūt tales vel tales suggestiōes. Ad q̄d breuit dicendū est ſm Henricū de vrmaria li. vj. de pfectōe interioris hois. c. vij. q̄ ipi cogitationes nr̄as nō ꝑnt cognoscere. sed eas ex q̄busdā indicijs sensibilib⁹ cōiciunt. Ut si forte fornicatione ingerentes senserint eū telum libidinis suscepisse et non resistere vt oportet. ex hoc intelligunt iaculū libidinis in corde eius defixū. Similiter si inciant ad iram et tristiciam vel furorē. vtrū hoc vicium cordi eius insiderit. ex gestu corporis et sensibili eius cōmotione diuinascunt. Et Jsidorus libro. iij. ō summo bono. capl'o q̄nto dicat. Q diabolus quādo decipere quēq; querit. ꝓius naturam cuiusq; intendit et inde se applicat vnde aptū hominē ad peccatum inspexerit. Nec ille. Ex hoc infert quidam doctor in glosa super illud Ecclesiastes decimo. Jn cogitatione tua ne maledixeris diuiti. quia aues celi annūciabunt sententiam. q̄ nisi aliqua signa appareant ab extra. non est credendū aliquo modo q̄ cogitationes ītiores deprehendantur ab angelis siue bonis siue malis. Et vix contingit quin cogitatio humana appareat per signa oculorū aut per nutus. Et igitur dicuntur informari per illa signa de cogitatione cordis. Nec ille. Et ex hoc patet solutio quare demones diuersos diuersimode temptant. quia alius tendit ad iram. alius ad libidinem. z̄c. prout vident opportunitatez vel ex loco vel ex tempore vel ex suscipientis dispositione Ex his iam colligitur q̄ cogitatio non est peccatū tunc quando a diabolo suggerit. sed tunc cum ab homine p complacentiaz aut consensū acceptat. Dicit enī Jeronim⁹

sup illō Matth. Qui viderit mulierē ad cō cupiscendū eā. q illa cogitatio tm pctm ē q suggestioni psensū mēs dedit. q malū suū blāde fouet. q in factū nitit irrūpe. Dmōi cogitatio etiā si aliq ipedita casu nō ipleat volūtatē nihilomin⁹ actiōe crimis pdēnat a dño. Hec ille. Est tm circa h distinguēdū q cogitatō diuersimode mouet ad ōlectationē t psensū suggestōis. Nā qnq mouetur motu naturali solū. fm naturaliū qlitatū actōz. sine oīi ymaginatōe t ōlibera/tione. Sic melācolic⁹ mouet ad irā subito Coleric⁹ ad gulā vel luxuriā. Sāguineus ad ineptā leticiā. Flegmatic⁹ ad somnolētiā. Tales mot⁹ exq nō sunt i ptāte nra nō sūt pctā. q nō obediūt volūtati. Et vocantur isti mot⁹ pmo pmi. Aliqn āt mouet hō in sensualitate fm ipulsum fomitz ipetuose tēdentz ad fruitōez creature delectabil'in/ordinate. Et tūc si fit subito non ex deliberatōe pcedēti sz ex corruptōe rōnis quam pcedit appetit⁹ sensualitatz ōz psensus. Et talis surreptio ē pctm veniale. Et ōz venia le q dignū ē venia. ex eo q volūtas lz dñet sensualitati nō tm pfecte. g sensualitatē nō potuit oīno phibere. In statu em innocētie sensualitas nō potuit moueri nisi scōm motū rōnis vt dic Tho. in compēdio lib. iij. c. x. Et iō stante hoīe nō potuit in eo esse pctm etiā veniale. Nūc āt exq sensualitas rebellat rōni. iōo p pmos mot⁹ necesse habem⁹ pctm veniale cōmitte. vñ sūt qi pene pcti. Et iōo dicūtur merito venialia. qa eo ipo sunt digna venia. Et h ꝓpter tres causas. Primo q mouēt ad illicitū. Scōo q qdāmodo sūt volūtaria nō fm se. sz q nō impediūtur a volūtate. q t si nō hz pfectū dominiū in eis pt tm aliqliter eos impedire. Tertio ꝓpter delectatōem annexaz. Cū em aia pīugitur creature obtenebrat⁹ et peiorat. Sicut qn cōiungitur deo illuminatur t meliorat. Et isti motus vocantur scōo pmi. Qnqz aūt mouetur cogitatio ex deliberatōe volūtatz ad delectatōz morosam in creatura. vt puta ex psensu. t si sistit citra psensū est veniale. Si vo pcedit consensus vlteri⁹. ita q vult interius i delectatione volutari. nec tm vult in opus pcedere. tūc est mortale. t mrie in pctis carnalibus. Et patz ex h qnto studio dz se hō examinare sup istis ante pfessionē. t qnto studio pres byter debz ista consuētī declarare requirēdo de istis motiby tāqz de radicib⁹ pctōz. Sua enim cogitatio radit est vnius cuiusqz opationis. vt dicit Gregor⁹. xxj. li. Moral'. c. xvij. Ad hanc g succidenda toto studio cōfessor debet se ꝓuertere. dādo modos t remedia vitandi tales cogitationes vel saltē discernēdi cōfitenti pctā t aggrauādi culpas suas. Unde ille agricola celestis dñs noster p pconē suū baptistam clamās dixit. q iam securis ad radicē arbor⁹ posita est. significās p h tpianos pfectior⁹ esse iusticie qz iudeos. qui vt ait Josephus cogitatōes malas p nihilo reputabāt qm diu interi⁹ latere nt. tm iudicātes pctā cū ad opus extra essent facta. Quos tps rephēdens dic Matth. v. Nisi habūdauerit iusticia vra pl⁹ qz scribaz t phariseoz non intrabitz in regnū celoz. Ubi ponit in eodē capl'o. Dictū ē antiqs. Non mechaberis. Ego aūt dico vob. Non cōcupiscas. Undo. Si qs viderit mulierē ad ꝓcupiscendam eā. mechat⁹ est eam in corde suo. Ecce solā cogitatōez tps iudicat adulteriū. ¶ ¶

Dixi secundo q in verbis pmissis ad/uersitas affectōis corrigit. cū ōz. mala. Ac si em diceret. Ut qd cogitatz ea p q a dō se paramini. Ham sic ōz Sap. j. Peruerse cogitatiōes sepant a deo. Nō em pt deus habitare cū tali hoīe. Unde ibidē subditur. Spūs scūs discipline effugiet fictū. t auferet se a cogitatōibz q sunt sine intellectu. Ecce mala cogitatio mlta mala facit. que a deo separat homiez. et spūsanctū fugat ab homine. ¶ Sūt aūt tria genera malaz cogitationū. ex qbz pcedunt oīes alie male cogitatōes. scz maliciose. ambiciose. voluptuose. Et oēs iste sunt male q infructuose. Primū gen⁹ malaz cogitationū sūt cogitatōes maliciose. que pcedunt ab animo nocendi. De q ōz in ps. Quid gloriaris in malicia qui potens es iniquitate Et sequitur. Tota die iniusticiā cogitauit lingua tua. Talis fuit cogitatio Saul cōtra David. j. Regū. xviij. qui cogitauit Dauid tradere in manus Philistinoz. Talis fuit cogitatio fratrum contra Joseph. Geneseos xxxvij. qui cogitauerunt eum occidere. Similiter iudei ab illo die. scilicet cōsilij Caymilite iudei ab illo die. scilicet cōsilij Caymilite iudei ab illo die. scilicet cōsilij Caymilite

Dnica decimanona post trinitatis

Nam Saul turpiter occisus est. frēs Joseph turpiter tractati fūt ꝛ detēti in vinculis et iudei necati p Titū. vbi pdiderī locū et gētē. Ūñ ista ē lex diuīa. qz vnicuiqz reddit sic fratri suo cogitauit. Ūñ dr Deutro. xix Sic Holias gladio ꝓpio q̄ cogitauit occidere Dauid. occisus ē. j. Regū. xvij. Amon suspēsus ē in ꝓpio patibl'o q̄d ꝑparauerat Mardocheo. Hester. vij. Epulo dives in ligna cruciat⁹ in q̄ ꝑius fuit delectat⁹ Luce xvi. Ūñ Ezech. xxxv. dr. Cū sanguinē oderis sanguis pseq̄t te. Math. xxvj. Omnis q̄ accepit gladiū gladio pibit Apoc. xiij. Qui in captiuitatē duxerit. scz iniuste. ī captiuitatez ibit. ꝛ q̄ gladio occiderit oportet eum gladio occidi. Isa. xxxiij. Ue q̄ ꝑdaris. nōne ꝛ ipe ꝑdaberis Prouer. xj. Qui inebriat ipe q̄z inebriabit. Et Abacuc. ij. dr. Quia tu spoliasti gētes multas spoliabūt te. Samuel q̄z occidens regē Agag ī frusta dixit. Sicut fecit gladi⁹ tuus absq̄z liberis mulieres. sic absq̄z liberis inter mulieres erit mater tua. Sic duo sacerdotes q̄ iniuste voluerī lapidare Zuzannā. iuste lapidati sunt Daniel. xiij. Sic Herodes q̄ pueros alios occiderat. pueris suis miserabiliter fuit orbat⁹. Sic narrat mgr̄ in scolastica historia. Recitat Ouidi⁹ ꝓmo li. de arte amādi duo exēpla. Primū ē q̄ in egypto fuit fames nouē annis. Fuit aūt ibi q̄dā nomine Thaisius q̄ accedēs ibi q̄ndā noie Busiridem. q̄ fuit hospitator hoīm sed maximus tirān⁹. dixit ei q̄ si occideret aliquē hoiem in domo sua ꝛ sacrificaret eius sanguinez Jouī deo. statim redderetur pluuia terre Ꝺ ipe audiens statim dixit. Tu inq̄t es hospes. tu fies hostia Jouis ꝓm⁹. Et egy pro tu dabis hospes aquā. et cōtinuo ipm occidit et Jouī sacrificauit. Scōo narrat q̄ q̄dam pbilaris fuit rex Sicilie tirānus maxim⁹ q̄ noua tormenta hoīb excogitauit. Ad quē accedens quidā noie Parius consuluit sibi vt faceret bouem ereū et in eū poneret homīes cruciandos igne supposito. ita q̄ cum illi clamarent interi⁹ pre dolore videret quasi bos mugire. Fecit itaq̄ pbilaris iuxta eius consiliū. et eū primum in illum bouē puniendū imposuit. Propter q̄d poeta ibi dicit. Justus vteraq̄z fuit nec enim lex equior illa. Quaz etiā artificem arte perire sua. Unde Sapientie vi. dicit. Per que q̄s peccat per ea et punitur. Et quib⁹ patet q̄ homo pro malis cogitationib⁹ iuste punit in eo quod alijs cogitauit. Et sicut voluntas mala per sensus peccat ita p eosdē punit. vt dicit Anselm⁹ li. de cōceptu virginali. cap. iiij.

D

Scōm genus cogitationū sunt cogitationes ambiciose. De q̄b⁹ dr Luce. ix. Intrauit cogitatio in eos. Quis eoz videret maior. Et iste cogitationes sunt in superbis et vanis hominib⁹. q̄ p labores et sudores ascendūt ad honores. De q̄b⁹ dicit Petr⁹ Blesensis in quadam epl'a ad clericos de capella regis Henrici. Q̄ in talib⁹ ambicio est q̄si q̄dā simea seu similitudo charitatis. Charitas em̄ pacīes est. p ętnis. ambicio. p caducis. Charitas benigna ē pauperib⁹. ambitio diuitib⁹. Charitas oīa suffert. p vītate. ambicio p vanitate. vtraq̄z oīa credit. oīa sperat. sed longe dissimiliter hec ad gloriā vite hui⁹. illa ad gloriā sine fine. Nec ille.

Tertiū gen⁹ cogitationū malaz sunt cogitationes voluptuose. De q̄b⁹ dr Ecc̄. viij. Dēsus et cogitatio hominis ꝓna sunt ad malū ab adolescentia sua. Quod exponit Holgoth sup li. Sap̄. c. j. Ex quo corrupta fuit in ꝓmis parēt⁹. certe modicuz meliorata est in suis posteris. Refert Albert⁹ tractatu scōo. ij. libri ō causis ꝓprietatū elemētoꝝ. ca. ij. Q̄ si sup car bonē candele extincte nō tm̄ omino morti ficare q̄n aliq̄lis ignis ꝑmaneat suppropiata tur tenuis pulvis sulfuris cādela reaccēdit Sic q̄ntūcūq̄z q̄s in se flāmas voluptatis extinxerit. sp tm̄ manet ignicul⁹ nō mortificat⁹. H̄ est. fomes carnalis concupiscētie. q̄ in vita ista extingui nō pt. Et iō si supueñit pulvis sulfuris. i. cogitatio morosa de circūstantijs ꝛ delectatōib⁹ illius act⁹ statim reaccendit. Et bñ p sulfur significat concupiscentia carnalis. ꝓpter el⁹ fetorē. put exponit Bre. li. xiij. moral. tractās illō Job. Accendā in tabernaculis el⁹ sulfur. In signū huius dīs Sodomā accēdit sulfure. Jō caut⁹ debet esse q̄libz penitēs ne recordatione cōmissoz itez p cogitatōz capiat q̄a fm Bre. xxv. Sepe mens ita in culpe recordatōe concutitur vt ad perpetrationez illius longe grauius q̄z prius capta fuerat vrgeatur. Et iō signanter dr Deutro. xv Laue ne surrepat tibi ipia cogitatio. Sic em̄ paruulus latrūculus p fenestrā imittit vt maioribus seras aptet. Ita dyabol⁹ quas

cogitatões immittit.et si ille p negligẽtiaz admittũt.trabũt mẽtẽ ad ꝓsensuz Narrat sext⁹ Jul⁹ stragematũ li.iiij.c.ix.q Hayus pompeyus cũ suspectos hꝫet Attheniẽses ꝫ timeret ne ꝑsidiũ recipẽt petijt ab eis vt egros apud se interim refici paterẽt. Quo obtẽto fortissimos in hitu láguẽtiũ misit. ciuitatẽq occupauit ꝫ destruxit. Sic dyabol⁹ ꝓpẽdẽs aliqs viros sctos nolle suggestiões capere grossa materia.sic ĩ ope exteriori.suadet eis saltẽ cogitare ꝺ illecebraz.fingẽs nõ esse piculũ ĩ debilib⁹ cogitatõibus Hꝫ certe mẽdax ẽ ꝫ pr eius.q sub debilib⁹ cogitatiõib⁹ fortissimas delectatões ĩmittit.ꝫ sic mẽtẽ ad ꝓsensũ inducit. Hec oĩa cogitatões male sũt.ꝫ cuilibet taliũ ꝑt dici ꝑbũ thematiz.vt q̃d cogitatiz mala ĩ cordib⁹ vr̃is. Et certe mala q̃ infructuosa.ꝫ malis fructib⁹ plena.ꝫ iõ succidẽda. Pe q̃b⁹ ĩ ps. Dñs scit cogitatões hoim q̃m vane sunt. Et q̃d siet finaliꝫ de eis pz p illõ ps. dicẽtiz. In illa die pibũt oẽs cogitatões eoꝝ. Hoc pz ꝺ diuite q̃ cogitauit dilatare horrea sua siz perijt eadẽ nocte cũ sua cogitatiõe.vt ꝺr Luce.xij. Sic pibũt oẽs cogitatiões terrene. Peribũt etiã cogitatões illoꝝ q̃ spe venie in iuuentute peccant. Sic patuit in Amon filio Manasse q̃ cogitauit de misericordia facta cũ pr̃e suo.ꝫ iõ libere peccauit.ꝫperãs se finaliꝫ miscordiaz ꝓseqũ.siz perijt cum sua cogitatõe.q in medio milicie sue fuit a suis interfect⁹. Et de talib⁹ ꝺr illud ps. Cogitauerũt consilia que non potuerunt stabilire.

¶ Dixi tertio q̃ in v. p. loc⁹ puer/situr⁹ oñdit. Cũ ꝺr In cordib⁹ vr̃is. Corda siq̃dẽ bũana sunt vasa ex q̃b⁹ effluũt riui vicioꝝ. Juxta illud Matth.xv. De corde em exeũt cogitatões male.furta.homicidia.adulteria Hec sunt q̃ coinq̃nant hoiez. Vñ sicut radix infecta nõ ꝑt ꝓtinere q̃n infectoz suã oñdat in ramis. Sic nec cor hois q̃n oñdat talia opa q̃lia sunt cogitata.q ex habũdantia cordis loq̃t. Et q̃lis vnusq̃sq est talia dicit et opat. Et sicut radix ꝓpius arescit.postea fructus in arbore. Sic ꝓpius hõ in cogitatiõibus suis arescit.ꝫ postea in opib⁹ Dicit em Gre.xxiij.li.moral'.c.v. q̃ omnis iniquus ꝓpius in cogitatõib⁹ arescit.ꝫ postea in bonis actib⁹ deficit. Et ideo q̃ vult arborem hñe bonoꝝ opeꝝ fructiferã ꝺz valde esse sollicitus ne radix arescat p siccitatẽ cogitationũ. q̃a nihil ita seruat hoiez in bonis opibus nec ieiunijs.nec vigilijs.sicut sctã ꝓtemplatio ꝫ cogitatio. Duo at humectãt radicẽ arboris ꝫ faciũt fructiferã.scz fim⁹.vt pz Luc.xiij. vbi cultor vinee ad radicẽ petijt apponi fimũ. Pecõo sanguis hũanus. ꝓpter ei⁹ caliditatẽ fm naturales.vñ ita ad habẽdã cordis puritatẽ valet fim⁹.i. recordatio nre vilitatiz ꝫ mẽoria mortis ꝫ sanguis xp̃i passiõis Pe ꝓmo Eccl.xvij. Memorare nouissima tua ꝫ in eternũ nõ peccabis. De scõo Hebre.ix. Sanguis xp̃i emũdabit cõsciẽtias nr̃as ab opib⁹ mortuis. ¶ Et vt breuiter et ordinate sciam⁹ vitare cogitatões malas aduertendũ ẽ q̃tria sũt ꝓpua q̃ a nobis cogitatões malas repellũt.scz ꝓncipij resistentia. occasionuz fuga. ꝫ occupationũ licitaꝝ pseuerãtia. De ꝓmo scz de resistẽtia ꝓncipij dicit Jeronim⁹ ad Pemetriadẽ in q̃dã epl'a. Sollicita ꝫ vigilanti custodia anim⁹ hũan⁹ ꝺz discernere cogitatões suas.ꝫ ad ꝓmũ animi motum vel ꝓbare vl' reprobare q̃d cogitat.vt bonas cogitatões alat ꝫ malas extinguat. Et ꝑ ideo fm ipm.q vbi ẽ fons ꝫ origo peccãdi.ibi maxie ꝺz ꝓcaueri petim̃.ꝓpter q̃d ꝺr Jere.iiij. Usq̃q̃ morabũt in te cogitatões nocie. Quã autoritatẽ tractãs Greg.xxvij. moral'.c.xxvj.dicit. Nõ reprehendit dñs cur veniũt cogitatões illicite.sz cur morantur Et em in bono corde etiã cogitatões illicite veniũt sed morari phibent. Ideo Jeronim⁹ ꝓsulẽdo cuidã virgini q̃ dicebat Eustochiũ.in epl'a sic ad eã scribit Dum parũs est hostis interfice illũ.vt neq̃a allidat⁹ in semine. Iste em laudat⁹ ille ꝓdicat⁹ beat⁹ q̃ statim cũ ceperit cogitare interficit cogitat⁹ suos ꝫ allidit eos ad petrã. Et Lassiodor⁹ exponẽs illud ps. Filia babilonis miserãe. Filia inq̃t babilonis est caro q̃ ꝓfusiones pcõz ingerit.cui digna compensatio datur.vt sicut concitat ad vicia.ita etiã repressa subdatur virtutibus. Et sequitur. Beatus qui retribuet tibi retributionem tuam.quã carni retribuere bonoꝝ est.qui et paruulos suos qui ex carne nascuntur id est.malos motus antequaz retinent ne sint liberi allidunt eos ad petram.id est. christum.vt confracti deserant. Cogitationes facilius vincuntur dum parue sunt. Hec ille. Et sic patet primum.

¶ De scdo scz occasionū fuga. Sunt aūt occasiones multe malaꝝ temptationū Nam alie sunt occasiões seu cause spūaliū viciorꝝ. vt sunt ira. accidia. supbia. inuidia. Et has oportet nos resistendo supare. vt dicit Hugo in li. de pfectib⁹ tracta. ij. ca. ij. Alie sunt occasiones carnalium viciorꝝ. vt sunt luxuria. auaricia. gula. Et istas magꝭ fugiendo q̄z pugnādo vincim⁹. qz facilius resistim⁹ cogitatiōi luxurie in absentia feminarū q̄z in pntia. z facilius a superfluitate cibi z potus abstinem⁹ q̄n eis caremus q̄z q̄n eis habūdamus Omnes tñ occasiones istoꝝ viciorꝝ tam spūaliū q̄z carnaliū melius sunt fugiende q̄z subeunde. Ex hac parte fatuitas illoꝝ q̄ voluntarie procurant sibi aliq̄d vnde tententk in cogitatiōe. sicut illi qui admittūt cogitatiões vanas. ex q̄bus postea veniūt ad noxias z ad delectationes puersas. Alij vero admittūt cōuersatiões feminaꝝ. q̄rū affectus postea mēti eorū sic imprimit vt vix postea euellat. Et ideo statim fugiende sunt occasiões et cessabunt cogitatiões male. ¶ De tertio. scilicet de occupatione licitaꝝ pseuerātia dicit Piero. Semp aliq̄d facito vt te diabolus inueniat occupatū. Debet g̃ homo occupari aliq̄ bono ope vt euadat cogitationes illicitas. Q̄ si forte nō est tps laboris neq̄ loc⁹. hō statim debet se occupare licitis verbis cū amico vel etiā cū seruo. Et si forte solitari⁹ est occupet se cogitatiōibus de deo vel de scīs. de q̄b⁹ aliq̄n audiuit pdicari. z sic euader mala cogitādo bona. vt dicit Cesari⁹. āmonitōe scda. Incipiā⁹ bōas cogitatões diligere z statim ab illis q̄ mala sunt dignabit nos dñs liberare. Est enī q̄si quedā regula in mēte hominis posita. qz dū nil pbenne z celeste cogitat sese q̄z culpis illigat. vt dicit Greg. in hymno dñicali. Et ideo Hugo li. iiij. de archa Noe ca. ij. dicit Q̄si ordinatas z stabiles ac q̄etas cogitationes hre volumus. ab inordiata distractione cor nr̄m phibere studeam⁹. Nō fieri poterit si nobis certas ac determinatas res describam⁹. in q̄b⁹ z intentio nr̄a versari z meditatio exerceri possit. Iste aūt res sunt celestes q̄s semp debem⁹ meditari. vt tandē ad eas valeam⁹ realiter peruenire. Quod nobis prestare zc.

¶ Propter plura hō infirmat. Primo propter pcā. ad purgandū ea. Cur hō torquetur vt pena ei minuetur. vt Ezechias rex. Scdo. pter custodiā virtutū. Cur hō torquet ne fastus ei dñet. vt paul⁹. Tertio. pter pbationē. Cur hō torquet vt de⁹ glorificetur. vt Job z Thobias. Quarto. pter meritū. Cur homo torquet vt merituz ei cumuletur. vt Gregorio. Quinto. pter penam augendā. Cur hō torquet vt pena pena seq̄tur. vt Herodes z alij. Infirmitates generant q̄n̄q̄z ex distemperātia cōplexionis. Et ista est curabilis arte medicoꝝ. q̄n̄q̄z ex superfluitate. de ysa. di. v. Ne tales. z ca. legimus. q̄n̄q̄z ex infectione aeris vel aliox Et ista etiaz curabilis est. q̄n̄q̄z ex pmissione diuina in vindictā pcōrum. Et ista incurabilis est. nisi a deo curetur zc.

¶ Dominica. XIX. post trinitatis. II.

Sermo CCXXI.

Surge tolle lectū

Surge tuum z vade in domū tuā Mat. ix. Quoniā vt ait Isido. lib. ij. de summo bono ca. x. Omnis ars seculi huius strenuos amatores habet z ad exequēduz pmptissimos. Et hoc pinde. q̄a p̄sentē habet sui opis remuneratiōem. ars vero diuini timoris pleroscz habet sectatores languidos. tepidos. inertia pgelatos. Et hoc pinde. q̄a labor eorū nō p̄sentī sed futura remuneratiōe differtur. Ideoq̄z dū eorū laborē mercedis retributio nō statim sequit. ab ope dissoluti languescūt. Hec ille. Ex quib⁹ patet differētia seruoꝝ xpi z mūdi. Nā serui huius seculi p tpalī vita multa ardua z difficilia fortiter z strēnue tolerant. Serui aūt xpi debiliter z desidiose etiā pauca z leuia sufferre nō audent. Propter q̄d sepius p xp̄m ad strēnue agenduz monent z incitant. vt spe vite eterne ad q̄z bona opa assurgant. et sublato lecto viciorū in q̄ p desidiam tanto tpe more paralitici iacebant. iam tpe gratie p xp̄m pfecte sanati in domū eterne patrie vadāt. Quorū vnicuiq̄z q̄tidie dicit a christo singulariter verbū thematis. p̄positum Surge. tolle lectum tuū. z vade in domuz tuam. In q̄b⁹ verbis tria tanguntk. Primo nanq̄z hortatur christ⁹ hoiem pcōrem ad surgendum a statu culpe Cū dicit. Surge. Secūdo p̄cipit subire onus pnie Cū dicit. Tolle lectum tuū. Tertio suadet ire ad statuz gratie Cū dicit. vade in domū tuam zc.

Et

Diripmo q̄ in verbis ꝓmissis ꝓmo xp̄s hortatur hoiem peccatorē ad surgendū a statu culpe. Cū dicit sibi. Surge. Et est rectus ordo. Peccator nanq̄ q̄diu ē in pctō est q̄si in quodā somno t in q̄dam infirmitate. Et q̄diu sic ē in isto statu non pōt ire in domū gratie. t ideo oportet vt ꝓmo excutiat a se somnū torporis culpe. Iuxta illud. Hora ē iā nos de somno surgere Roma. xiij. Sed q̄ hoc nō pōt facere a se. eo q̄ a se bene pōt cadere. sed nō potest p se surgere. vt dicit Augus. Sicut sanus pōt p se infirmari vel dormire. t tamē p se non potest sanari vel a somno surgere q̄n placet. ideoq̄ peccator necesse habet ad xp̄m accedere vt eleuet. dicens cū ꝓpheta. Sana me dñe et sanabor. Sed q̄ nec p se potest ad deuz accedere q̄diu est in pctō. eo q̄ deus pctōres nō exaudit. vt dicit Job. ix. Ideo opus est vt p eccl'ie sancte intercessionē ad xp̄m afferat. qui ad fidem eccl'ie sponse sue p peccatore depcantis. remittet pctōri culpam. atq̄ vt ampli⁹ in ea nō iaceat dulciter t misericorditer dicet. Surge. acsi dicat. Declina a malo t fac bonū. inq̄re pacē t p/sequere eā. Hoc est em̄ pfecte surgere. Nota ſm Horā ad Ephes. v. Quidā in peccatis iacent. vt q̄ in eis manere ꝓponūt. De quib⁹ Treno. ij. Jacuerūt in terra foris. Sicut Amon infirm⁹ p amore sororis sue. ij. Reg. xiij. Jobelis. j. Computrueruntvt iumēta in stercore suo. Quidā sedent q̄ in parte remanent. in parte surgūt Lu. j. Illuminare bis q̄ in tenebris t i vmbra mortis sedent. Sic sedebant filij isrl' sup ollas carniū Exodi. xvj. Quidā stant q̄ a futuris abstinent. sed de ꝓteritis non satisfaciunt. Math. xx. Quid hic statis. Ps̄. Et q̄ iuxta me erāt delonge steterūt. Sic stabāt dathan t abiron. Numer. xvj. Quidā ambulant. q̄ paulatim in peccat' ꝓficiūt. Ps̄. Uerumtamē de⁹ cōfringet capita inimicor⁹ suorū. verticē capilli pambulantiū i delictis suis. Sic ambulāt multi. Philip. iij. De q̄ bus dicebā vobis. Quidā currūt q̄ passim p quecūq̄ scelera ruunt. Job. xv. Currūt aduersus deum erecto collo. Sic cucurrerunt duo senes aduersus susannā Daniel' xiij. Uñ Prouer. j. Pedes eor ad malum currūt. B Hortat aūt nos xp̄s hoc ꝓbo ad relinquendū statuz oīm viciorum. specialiter tm̄ trium quib⁹ hoies videnť maxime ꝓstrati in terra iacere. Jacent nanq̄ negligētes t pigri in terra nihil opando. Jacent auari t cupidi de terra totaliť cogitando. Jacent luxuriosi t voluptuosi sup terraz fetendo. Uñ vnicuiq̄ iā dicit. Surge. Et ꝓmo negligentib⁹ t pigris nihil p salute laborantib⁹ dr Surge. Et merito istiť excitanť ad surgendū ꝓncipaliter q̄ aliij. q̄ faciunt iniuriā nature. Nam vt dicit Job. v. Homo ad laborē nascit. t auis ad volādū Ergo patet q̄ a natura ad laborē deputatus est. Magna g̃ iniuria ē nature ab homine pigro vbi omnes creature sua officia exercere nō cessant. Uñ dñs statim p⁹ creationē ꝓmo homini ꝓcepit laborem dicēs. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo Genesis. iij. Nō ergo hic reqes sed pot⁹ labor t sudor ꝓtinuus. q̄usq̄ ad illā quierē ꝓpetuam pueniam⁹ vbi nō erit luctus neq̄ clamor sed nec vllus dolor Apocal'. xxj. Tūc em̄ primo pfecte reqescent spūs a laboribus eorū Apoc. xiij. Hinc dr Hodie. ij. Surgite t ite. q̄ nō habetis hic requiē. L

Debet autē homo surgere ad laborez a torpore accidie ꝓpter tria. Primo ꝓpter p̄ciositatē ꝓcessi xp̄i. Valde em̄ ꝓciosum xp̄s est modo ꝓcessum hominis ad merendū in quo ita faciliter pōt emi regnū celor quod etiā p cipho aque frigide cōparari potest. Sicut saluator dicit Math. x. q̄ ergo fatuus erit q̄ sciens nūdinas ita bonas in q̄/bus ꝓ⁹ duob⁹ denarijs posset lucrari duos florenos nō curreret illuc. Et tamē nō duo floreni. sed regnū celorū hodie datur ꝓ⁹ duob⁹ denarijs. Sicut saluator dicit Luce. xvj. Unde Aug⁹. in sermone. ij. de ti more dicit. Noli esse piger. grauiter labora. eternā vitā datur⁹ est tibi de⁹. Et sequitur. Cogita q̄nto labore emenda sit. Intē dite fratres. venale est q̄d habeo dicit tibi deus. Eme illud de labore tuo. Quid habes venale. regnū celor. Et si dicis. q̄ntuz valet. preciū ipius labor est. ideo q̄re. q̄ntū laborandū est. Sed nō dicit tibi q̄ntuz laboris exigat a te deus. sed q̄nta sit ipa reqes sempiterna. sine fine letitia. Hec ille.

Secūdo debem⁹ surgere ad laborandū p penitentiā cōmissi sceleris. In multis enim offendim⁹ oēs deū. vt ait Apls Jacobus ca. iij. Et ideo debemus redimere peccata bonis operib⁹. Unde Ps̄. q̄ dicit

dese. Quoniã iniquitatẽ meã ego cognosco ꝛ peccatũ meũ contra me est semp. Cõsiderans magnitudinẽ peccatorũ iterũ dixit. Media nocte surgebã ad confitendũ tibi. q̃si ei non sufficiat dies ad laudandũ deũ. Iste modus laudabilis adhuc ꝟuatur in claustr̃. vbi est stat⁹ pnie. in q̃bꝫ surgunt fratres media nocte ad orandũ ꝓ peccatis suis deũ. Nõ etiã faciunt prelati episcopi ꝛ ceteri. vel saltẽ facere deberent. Quia prochdolor plures surgũt ad matutinũ q̃rta hora diei. Refert Helinand⁹ in Cronicis suis lib. vj. Et idez Petr⁹ de lapiaria in tractatu de oculo morali. Cuz quidã epus philippus belnacenſ in eorũ hospitarel monasterio. cras tãdiu dormit q etiã primã in ecclia iã post solis ortũ decantatã neglexit. Ad quẽ cũ venisset Helinãdus monach⁹. videns q nemo eũ auderet excitare de suis. ꝓius accedẽs dixit. Jam diu est q̃ passeres surrexerũt ad benedicendũ dño. et adhuc epi stertũt i cubili suo. Attende pater q̃d dicat Ps. Preuenerũt oculi mei ad te diluculo. vbi dic̃ glo. Ambrosij. Indecens ẽ christiano si ipsum ociosum radi⁹ solis inueniat. Ad quã vocem exꝛgefact⁹ epus ait irat⁹. Vade miser interfice pediculos tuos. Cui monachus rñdit iocose dicẽs. Vide pr̃ ne te interfici ant vermes tui. Ego ei tã meos interfeci. Nec enim est differẽtia inter vermes pauperũ ꝛ diuitũ. q̃a vermes pauperz occidũtur. vermes autẽ diuitũ occidũt diuites. Sicut ptz de Antbiocho ꝛ herode q̃a vermibus sunt ꝛsumpti. Hec ꝛ plura ibidem.

¶ Tertio debem⁹ surgere ad laborandũ ꝓpter mercedẽ. pmissi muneris. Certe magna pmissio mercedis. Sicut enim dic̃ Aug⁹. in lib. de timore. sermone. ij. Quod tibi dat de⁹ nõ habet finẽ. ꝛ tũ nõ eternũ laborem sed tpalẽ a nobis exigit. Refert Petr⁹ de lapiaria q̃ndã hystoriã de quodaz rege. qui cũ habuisset tres filios. volens facere testamentuz dixit ad eos. q pigriori vellet dare regnũ. Tunc ait prim⁹. mihi debek regnũ. q̃ adeo piger sum. cũ sedeo ad ignez prius cõburi crus pmitterẽ q̃s illud ab ignis incendio retraherẽ. ad quem scõs ait. Mihi certe debek regnũ. q̃ te multo sum pigrior. Nam cũ funẽ habeã in collo ꝛ mox suspendi debeam. ꝛ gladiũ in manu habeã ꝓter pigriciã ad abscindendaz cordã non porrigo manũ meam. Deinde terti⁹ dixit. Ego regnare debeo. q̃ in pigricia ceteros antecello. Resupin⁹ enim iaceo ꝛ stillat aqua super vtrũq; oculũ meum. ego autez ꝓter pigriciam me a strato non moueo. nec ad dextram nec ad sinistrã. Et huic dicit rex regnuz legasse. ¶ Moraliter isti tres fratres sunt tria genera accidiosorũ. Naz primus qui ignẽ non curauit. significat illũ q̃ existens in puersa societate luxuriosoꝝ nõ vult se mouere ab eis. Secũs q̃ scit se suspensuz laqueo diaboli vt auarus. sicut fuit Judas. ꝛ tamẽ nõ curauit verbo locutionis q̃si quodaz gladio funẽ colli precidere. Tertius qui nõ vult moueri ad dextrã et ad sinistraz oculũ. significat illũ. qui nec cõsiderat penas inferni nec premia regni celestis. Unde nec meru penarũ nec amore premiorũ vult surgere a peccato. Et huic rex diabolus q̃ est rex super oẽs filios superbie Job. xli. dat regnũ infernale. vbi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. ¶ D ¶ De secũdo quomõ iacent cupidi et auari de terra totaliter cogitando. Unde etiã dicit hic Surge. Singulariter dicit Psal. in eorũ psona. Adhesit in terra venter noster. i. omis affectus. vt exponit quidã doctor. Isti ergo debẽt surgere a terrenis ad celestia. vt primuz querant regnũ dei. et hec omnia adꝛicient eis. Math. vj. O q̃s miseri et increduli sũt isti qui tm diffidunt de deo q̃ nisi cogitarent de seipis nullo modo de⁹ ipis puideret necessaria. q̃s multi sunt hodie dicentes. Domine nõ possum morari domi. oportet me ire ad nundinas etiã die dominico. alꝫ negligerem bonũ lucrũ et victum meũ. Sed audi christũ dicentẽ. Scit enim pater vester quia his omnib⁹ indigetis. Unde Psal. dicit. Nunq̃s vidi iustũ derelictum. nec semen eius querens panem. Quo cõtra de auaro dicit ꝓ eundez. Famem patiẽtur vt canes. et circũibunt ciuitatẽ. Ac si diceret. quia erũt in cõtinua egestate. Quia vt dicit Hieronym⁹. Auaro deest tam q̃d habz q̃s quod non habet. Pulchre semel frater Jordanus magister ordinis predicatorũ in quadã abbatia Cistercienſ ordinis hospitatus confutauit monachos monasterij predicti. Naz cum ei dicerent. Quomõ pater ordo vester durare potest. cum nihil habeatis. Licet enim modo sit mundus

deuotus. tamē scriptum est in euangelio q̄ postmodū refrigescet caritas et habūdabit iniq̄tas. Et sic cuz non habueritis elemosinas deficietis. Respōdit magister mā suete. Ex q̄ sic est vt vos dicitis. q̄ refrigescet caritas. z habūdabit inquitas in mundo. Igit vos q̄ modo multa habetis citꝰ deficietis q̄z nos. Nam post q̄z predones z raptores auferent vobis bona vra. z vos mendicare nescitis. deficietis et ipi nobis de vestris bonis cōferent abundanter. Et ita cōfutauit eorū auariciā in qua confidebant. ¶ De tertio quomō iacēt luxuriosi z voluptuosi super terram fetendo. Patet. Sunt em̄ q̄i scabrones illi vermes qui de stercoribꝰ nati in eis versant. De quibꝰ dicit Jobel. ij. Computruerūt vt iumēta in stercore suo. Dirū est tamē q̄ nō sentiunt fetorem suū. cū tamē ciconia sentiat fetorez adultere cōiugis sue nisi se lauerit. Similiter leo sentit fetorē adultere. z eam subito dilaniat. Quāta ergo confusio homini rationali quē bestie et volucres in castitate excedūt. Sed his consulit vt more filij prodigi q̄ consumpsit portionē cū meretricibus viuēdo luxuriose redeant ad patrē. dicentes. Surgam et vadā ad patrem scz ad perendū veniam de cōmissis peccatis. Et tantū de primo. ¶ E ¶

Dixi secūdo q̄ in verbis premissis saluator precipit subire onus penitētie Cum dicit Tolle lectum tuū. Sicut em̄ dicit Hieronymꝰ in Omelia hodierna. De lecto surgere est aiam a carnalibꝰ desideriis in q̄bus egra iacebat abstrahere. Grabatū vero tollere est ipam carnē p cōtinentie frena correptam spe celestiū premiorū a delicijs separare terrenis. Ex quibꝰ patet q̄ tollere lectū non est aliud nisi peccatorē desistere a carnalibꝰ cōcupiscentijs. Nō tunc pfecte fit quādo iā peniret eū fecisse de preterito. z abstinet omino facere. ꝓponēs vitare amplius de futuro. Et hec est vera penitētia. vt dicit Augustinꝰ in libro de eccl'iasticis dogmatibꝰ. Hoc est ergo peccatorē lectuz tollere in q̄ hucusq̄z male iacebat. Quē lectum debet portare supra se et nō infra se sicut prius. Debet em̄ domari passionibꝰ suis. Eū debet portare tria. scz dolorez in contritiōe Juxta illud Job. xiij. Quare lacero carnes meas dentibꝰ. z aiam meā in manibꝰ meis porto. Secūdo pudorem in confessione Ezechiel. xvj. Confundere z porta confusionē tuā. Tertio laborē in satisfactione Michee. vij. Iram dñi portabo q̄ peccaui. i. satisfactionē porto. et tolero seu patior pro ira dñi quez cōmoui. Istud est optimū pondus z leue de q̄ dicit saluator Math. xj. Tollite iugum meū super vos. Et sequit. Jugum em̄ meū suaue est z onꝰ meuz leue. Unde Bernar. epistola. lxxvij. Quid leuius penitētie onere q̄d non soluz nō onerat sed etiā portat. q̄si di. q̄ penitentia quā portamꝰ potius nos portat q̄z nos eam. Et certe sic est. Penitētia em̄ nos portat ad celū. nō autē nos penitētiā illuc portamus. Unde Math. iij. Penitentiā agite appropinq̄bit vobis regnū celorū. Hinc dicit Augustinꝰ sup Psalmū. Q̄ penitentia nō est pondus onerati sed ale sunt volatori. Portant aues alas suas. sed portant aues ab alis in aere. Sic anie nostre penitentiā portant ad celū. Hec Augustin⁹.

¶ Sed diceres. Quomō dicis dñe q̄ onꝰ penitentie sit leue z dulce. cū tamē ego existens vir ita fortis z robustꝰ vix illud possum ferre. Nā ieiunare. vigilare. orare multū amara sunt. ita vt q̄nq̄z etiā ad maximā lassitudinē fatigent homines. Ad q̄d ego respōdeo. Verū est q̄d dicis. q̄a ista omia amara sunt carni nostre q̄ semp dulcia assuefacta est. et q̄diu homo nō est in gratia dei omia ista sibi grauia vident. Propter consuetudinē precedentē viciorū. Postq̄z vero homo habet gratiā diuinā. omia sibi videntur leuia. ¶ F ¶ Ex q̄ ego infero q̄ homo impedit a penitētie suauitate z leuitate ꝓpter tria. scz ꝓpter defectū gratie diuine ꝓpter defectū cognitiōis sui. z ꝓpter consuetudinē voluptatis pristine. Pe ꝑmo patet. Nam z si homo q̄nq̄z peniter. nō tamē vere nec pfecte. vt q̄a habet ꝓpositū adhuc peccandi. vel difficilit de venia ꝓsequenda. Talis tamē gratiā dei nō merebit. nec est ꝙ penitens. ꝓpter q̄d omia vident sibi onerosa. Unde dicit Bernar. in quodaz sermone. Nihil credentibꝰ impossibile. nihil amantibꝰ difficile. nihil asperuz mitibꝰ. nihil humilibꝰ arduū reperit. q̄bus et gratia fit in auxiliū. et obediendi deuotio leuit imperium. Dec ille. Ante omia igit homo se debz recollīgere vt pfecte peniteat. videlicet cuz vero ꝓpsito de cetero abstinendi ab oīb

pro quibꝫ penitet. vt habeat verā fidem et spez de psequēda miscōia. sine q̄ nullo modo pōt penitere digne nec psequi remissionē peccatorū. Un̄ z hic dictū est paralitico Confide fili remittunt tibi pcā tua. ḡa sine fide impossibile ē placere deo. Hebre. xj Scdo multū etiā valet ad dulcorandum onus pnie. peccati. pri recognitio. Nā homo cognoscens magnitudinē z multitudinē peccatorū quibꝫ deū offendit. libentius subit onus penitētie. Un̄ Ps. Quoniā iniquitatē meā ego cognosco. z peccatū meum cōtra me est semp. Un̄ Bern̄. in q̄dam sermone dicit Qui pfecte senserit onus peccati ante lesionē. aut parū sentiet. aut ex toto nō sentiet corpis penam. nec reputabit corporis laborē. q̄ peccata nouerit delere pterita z cauere futura. Et Hieronym⁹ super Marcū dicit q̄ amaritudinē radicis dulcedo pomi cōpensat. pericula marꝫ spes lucri delectat. dolorē medicine spes salutꝫ mitigat. q̄ desiderat nucleū frangat nucez Sic q̄rult eterno adherere bono penitentiā agat Nec ille. ¶ De tertio quō hō impedit a suauitate z leuitate pnie. pter consuetudinē voluptatis pristine. patet. Naz cōtra psuetudinē aliq̄d facere est agere q̄si cōtra naturā. Eo q̄ consuetudo est altera natura. vt dicit phus. vij. ethicorū. Et fm Aug⁹. vj. libro de musica. dicit q̄si affabri/cata natura Constat autē q̄ facere ptra naturā est multū penale. z cū dolore. cum sit p motū violentū. Sic etiā facere ptra cōsuetudinē. vt dicit Augusti. lib. ij. sup Gene. cōtra Manicheos. q̄ nulla abstinentia fit a voluptate carnali q̄ nō habeat in exordio dolorē. donec in meliorē partez consuetudo flectat. Et idē libro. j. ad Romanuz dicit. Ipa mutatio cōsuetudinis nouitate sua perturbat. Uincere ergo cōsuetudinem penitentibꝫ dura est pugna vl pena. vt idē dicit sup Ps. xxx. Narrat Ualeri⁹ lib. vij. ca. ij. Q Cretenses cū voluerūt alios maledicere et acerbissima vti execratione aduersus eos q̄s vehemēter oderāt. optabāt eis vt mala psuetudine delectent. Et Augusti. querit de se. viij. lib. confessionū ca. v. Q nullo alio impediebat a cōuersiōe q̄ consuetudine. q̄ se dicebat teneri sicut ferrea catbena. Et ibi pbat. q̄ dū psuetudini nō resistit facta est necessitas. Necessariuz autē vno modo dicit violentū. vt ōz. v. metbaphisice. Un̄ ptz q̄ male assueti in iuuentute q̄si q̄daz mō violēter peccāt. Juxta illud poete. Qui nō assuescit virtuti dū iuuenescit. A vicijs nescit discedere q̄n senescit. Et ratio huiꝰ naturalis est. Quia vt dicit phs. iij. ethicoꝝ ca. xij. Mali habitꝰ postq̄ generati fuerint nō subiacent volūtati. licet a pncipio sint volūtarij. quēadmoduz proijciens lapidē. nō habet in sua ptāte iā proiectū resumere. Ecce quō consuetudo mala impedit leuitatē penitētie. Ez tamē his nō obstantibꝫ penitēs assumat libēter onus penitētie. cōfidens de auxilio diuio. in q̄ omia poterit. Juxta illud apli. Omia possum in eo q̄ me cōfortat. Et Laborint⁹ dicit. Incipe pficies auxiliante deo. Hinc Petrus dixit domio. In nomīe tuo laxabo rethe. Nec puteat impossibile aut difficile vincere prauā cōsuetudinē. ḡa dicit Augusti. libro de doctrina xpiana. Sicut prauа operatio rectā deprauat naturā. ita solet recta opatio prauā corrigere psuetudinem. ¶ Ad hoc autē vt q̄s retrabatur a prauа psuetudine nihil ita valet sicut timor dei z sui iudicij. Isto em timore matime cōprimunt carnis voluptates. z destruit peccandi psuetudo. Unde Ps. pcijt eū dicens. Confige timore tuo carnes meas. Et sequit. A iudicijs em tuis timui Et Bernar. in quodā semone. dicit h̄ valde miraculosum q̄ tot iuuenes. tot adolescentes. tot nobiles ceteriq̄ omes q̄ in tanta afflictione penitētie pri⁹ pseuerabāt nō alio q̄ timore dei erant cōfixi. Tenebāt em q̄si in carcere. sed sine vinculis. Et vere magnū miraculū viuere vltra hūanā. imo supra naturā. z ptra cōsuetudinē. vt ibidez dicit. Nihil ergo debet retrahere pcōrez q̄n portet lectū penitētie sue. Nō magnitudo scelerū. ḡa vbi abundat delictū supabūdat z gratia. Nec penitentie austeritas deterreat. ḡa. Non sunt cōdigne passiōes huius temporis ad pteritaz culpā que remittitur. et ad ptis consolationis gratiam que imittitur. et ad futurā gloriam q̄ pmittitur. Inquit Bernard⁹ in quodaz sermone. Et certe libenter debz portare penitēs penitentie lectum hic in ptis. quia si noluerit portare illa tria. scilicet dolorez contritionis. pudorem confessionis. et laborē satisfactionis. portabit alia tria in futuro. scilicet damnationē in iudicio. Ad Bal. vl.

Qui autē cōturbat vos portabit iudiciū quicūq; est ille. Secūdo afflictionē in supplicio ꝓuerb. ix. Si illusor fueris. sol⁹ portabis malū. Tertio horrorē in consortio Ezechiel. xxxij. Portauerūt ignominiam suā cū his qui descenderūt in lacū. Et tantū de secūdo. ¶ ℣ ¶

Dixi tertio q̄ in verbis premissis suadet ire ad statum gratie Cū addit. Vade in domū tuā. Quod exponit Hieronymus in Omelia. Sanus ā languuerat in domuꝫ reportat grabatū. cū ānia remissione ꝓcepta peccatorū. ad maternā sui custodiaꝫ cū ipo se corpore refert. ne ād post veniā vnde iterū iuste puniat admittat. Hec Hieronym⁹. Ex quo patet q̄ hic suadet penitēti vt in statu gratie habitet. ꝫ ꝓscientie sue habitaculuꝫ sollicite custodiat. Est em̄ sensus. Vade in domū tuam. ac si diceret. qui alias p obliuionem tui longe a te recesseras. ꝫ p negligētiam a bono ope ꝫ ꝓscientie puritate torpebas. iā vade ꝫ redi in domū ꝓscientie p consideratione tuā. ꝫ habita in ea p securitatē. Circa istam domū est attendendū quō debeam⁹ eam ꝓmo fundare. Scōo quō ornare. Tertio quō tegere. ꝫ q̄rto quō purgare. De ꝓmo sciendū q̄ dom⁹ conscientie debet habere solidū fundamentū. hoc est solidam doctrinam. Iuxta illud Math. vij. Omis qui audit verba hec ꝫ facit ea assimilabit̄ viro sapienti q̄ edificauit domū suaꝫ supra petrā. Cauendū est autē ne sup fundamento verbi dei ista dom⁹ erronee edificetur. scꝫ ne sit nimis larga vel nimis stricta. ād vtrobiq; oīe q̄d fit cōtra ꝓscientiā edificat ad iehennam. xxxviij. q. j. §. Ex his. Vnde sicut dicūt doctores dictamē conscientie plus obligat q̄ ꝓceptū ꝓlati. ꝫ omnis ꝓscientia siue recta siue erronea siue in p se malis siue i indifferētib⁹ obligatoria ē. vt dicit Robert⁹ Polgot sup libꝝ Sap. cap. viij. Et ratio fm̄ ipm̄. ād in oīm̄b⁹ talibus venies ꝓtra ꝓscientiā facit cōtra illud q̄d credit p legem esse. phibitū. Istā domū male fundant q̄daꝫ sup arenā cupiditatis. quidaꝫ sup aquas voluptatis. ꝫ ideo stare diu nō possunt. ād flante vento mortis cadūt faciliter. vt dicit Math. vij. ¶ De secūdo quō ista dom⁹ debet ornari. patet. q̄ debet habere decēs ornamētū. vt sit picta curiose ꝫ artificialiter imaginib⁹ virtutū. et sanctorū virorꝫ exemplis ād nos ꝓcesserūt. Narrat Aug⁹. libro. viij. ꝓtra Julianū. Et j. retractationū cap. x. Ix rex quidā Cipri deformis specie thalamū suū siue cubiculū fecit depingi pulchris imaginib⁹ vt eaꝫ aspectu vxor sua pareret pulchrā prolem. Rex iste est ratio. Cubiculū memoria. Vxor sensualitas. Ūñ si volum⁹ prolē bonaꝫ operationū ꝓducere. debem⁹ in memoria sanctorū patrū exempla ponere. Quod fit cū sepius recordamur de eorū factis. et sic opamur ¶ De tertio quomō ista dom⁹ sit tegenda. patet. ād debet habere aptū tegumentū. scꝫ honestam ꝓuersationē. vt videant bona opa nostra alij. et glorificent patrem celestē Math. v. Ūñ Math. x. dicit. Quod in aure auditis. ꝓdicabit̄ super tecta. id est sup honestam cōuersationeꝫ. Nobis em̄ est necessaria ꝓscientia nostra. sed primis fama nostra. dicit Augustinus. xxj. q. j. Nolo. De quarto quō ista dom⁹ debꝫ purgari. patet. ād frequēter p scopaꝫ ꝓfessiōis ejciendo foras p verbū oris ād latebat in interioribꝫ cordis. Sed proch dolor multi istas sordes magis diligunt occultare q̄s purgare extra. Contra q̄s Aug⁹. super Johannē Omelia. xij. dicit. Vis audire consiliū. Si vis a deo fugere. ad ipm̄ fuge confitendo. nō latendo. Nā confiteri potes latere nō potes Faciat ergo bon⁹ confitens ostendēdo oīa quecūq; sunt intra suā cōscientiā. more illius ād dixit. iij. Reguꝫ. xx. Omia quecūq; sunt in domo mea viderūt Nihil est ād nō monstrauerim eis i thesauris meis. Istam domū ita bene ornatā debet intrare anima. ꝫ in ea quiescere p contemplationē vt dicit Sapie. viij. Quarin⁹ p hoc mereat intrare in domū celestē p glorificationē. Ad quā nos ꝓducere⁹ dignetur pater ꝫ filius ꝫ spūssanctus Amen.

¶ Dominica. XX. post trinitatis. I.

Sermo CXXIII.

Cenite adupti as. Math. xxij. Sicut dicit Hugo libro. iij. de arcba noe cap. iij. in principio. Omia opera dei ꝓpter hominez facta sunt. siue ea que pertinet ad primā creationē hominis. siue ea que facta sunt ad hominis reparationē. Ad creationem hominis pertinet creatio mūdi. id ē. celi ꝫ terre. et omniū que in ꝓmordio facta eō

legunt a deo. Ad reparationē hoīs pti/net incarnatio verbi. z omnia que vel ante ipam incarnationē ab initio ad ipam prefi gurandā et pnunciandaz pceserunt. vel q̄ post eam vsq̄z ad finē mundi, pter ipam p̄/dicandam z credendā fiunt. Hec ille. Et q̄ bus pater q̄ deus oīa que fecit, pter ho mīnē. in duo genera distinxit. scilicet ī ope ra creationis z reparationis. Que duo sic ordinauit, pter hominē. vt in operib⁹ crea tionis potentiā dei cōsideraret. z in operi/bus reparatiōis caritatem attenderet. vt dicit ibidē Hugo libro. iiij. cap̄. v. vbi sup̄. Et quia vt idem ibidē dicit. Opera repa/rationis ideo maxime operat⁹ est. vt qualem erga nos dilectionē haberet ostenderet. et nos ab amore mundi ad suū amorem re/uocaret. Quia igit̄ diuina sapiētia ex ma/gna caritate opus nostre reparatiōis ostē/dit tunc. videlicet quādo diuinitatē suam nostre humanitati q̄si sponsum sponse cō/iunxit. ac p hoc q̄si quasdaz nuptias dele/crabiles fecit. volens ne tante bonitatis et caritatis sue suauitas ab hominib⁹ vilipen deretur p̄misit nuncios suos. sanctos vide licet patres z ꝓphetas veteris testamenti. qui nobis has nuptias futuras p̄dicerēt. Cum vero he nuptie facte sūt p filij dei in/carnatiōem. z consummate p passionē. vbi christo vero sponso iuncta est p fidem ec/clesia vnica z amabilis sponsa. volens de⁹ oīes homīes esse participes huiusmodi nuptiarū que in fide xp̄i celebrant̄. p alios z alios suos fideles seruos nūcios z apo/stolos confessores z martyres vocari om/nes fecit. quatin⁹ oīes venirēt credendo p fidem. z delectarent̄ in eis p caritatē. Un de ne quisq̄z excusaretur p ignorantiā om nib⁹ generaliter. pclamari fecit. oēsq̄z pa riter simul in vnū diuitē z pauperē inuita ri ad huiusmōi sanctas nuptias mādauit. dicens. Venite ad nuptias. Sed z ne nu/ptiarū solēnitas, pter insufficientiā delitia rum cōtemni posset ab inuitatis. etiaz tan/tam deliciarū abundantiā p̄mittendo di/cit. Omia parata sunt. venite ad nuptias. Itaq̄z omnib⁹ generaliter dicit vt opus re parationis cōsiderent. ac p hoc ad fidē xp̄i ꝓperent. Venite ad nuptias. Loquebatur iesus cum discipulis suis in parabol̄. De quib⁹ euangeliū. Simile est regnū celoruz homini regi q̄ fecit nuptias filio suo cē. In quib⁹ verbis tria tanguntur. Primo nāq̄z de scribitur diuine bonitatis liberalitas tam dulciter inuitantis Cum dicit. venite. Se/cūdo, ponitur intime dulcedinis suauitas tā amabiliter delectātis Cū addit̄. ad nu/ptias. Et tertio ex his arguit̄ humane ob/durationis iniq̄tas. tam infeliciter omnia ista nō curantis Cum sequit̄. Illi autem neglexerunt. Tria ergo hic ponunt̄ valde notabilia et oīi ponderatōe digna. scilicz deus inuitās. nuptie parate. z homo nō cu rans. Est ergo ī deo sūma bōitas q̄ inui/tat. In nuptijs grata suauitas. quia para/ta. In homīe vana cōtemptibilitas. quia neglexit.

¶ a ¶

Dixi primo q̄ in verbis p̄miss/is describitur di/uine bonitatis liberalitas tam dulciter in uitantis Cū dicit. Venite. Ad quid autez inuitauit dicit̄ Eccle. xxiiij. Venite ad me oēs qui cōcupiscitis me z a generatiōib⁹ meis adimplebimini. Et Math. xj. Veni te ad me oēs qui laboratis z onerati est̄ et ego reficiam vos. Nec miruz. Nuptias em̄ fecit. ergo reficere vsq̄z ad plenitudinez p̄mittit. Sed certe pauci obediūt huic vo cationi. quia dicit̄ Romanoz. x. Nō oīes obediunt euāgelio. Plures autez obediūt vanitati. Pro quo sciendū q̄ in omni actu siue belli siue pacis ducis animatio multū iuuat. quia p̄m verba sua z consilia tot⁹ ex/ercitus regulat̄. Et ideo oīs ductor sem per cogitat de aliquo inuitatorio suis com plicib⁹ faciendo. Quadruplex autē inuita/toriū in scriptura a quattuor inuitatoriib⁹ velut a q̄ttuor cantoriib⁹ quadruplicit̄ de/cantat̄. vt dicit Holgot sup̄ scōm cap̄. libri Sapie. Primū cantant voluptuosi. Se/cundū malicioſi. Tertiū ambitioſi. Quar/tū sancti et deuoti. Tres primi seruiunt in choro diaboli. quarti solūmodo in choro xp̄i. Inuitatoriū voluptuosoruz ponit̄ ibi Sapie. ij. Venite et fruamur bonis. Nū sic est q̄ homo intrat in ecclesiaz catholicā vt audiat matutinas de aliquo sancto. sta/tim per inuitatoriū potest discernere in q̄n ta veneratione sanct⁹ ille habeatur ibidez, quia in ferialib⁹ diebus sufficit tm̄ vnus. Et quanto festū celebratur solēnius. tan/to plures ad inuitatorium deputant̄. In/ter nos moraliter in vita p̄senti multi dū colūtur. Iuxta illud p̄ma Corinthio. viij.

Siquidē ꝛ dū multi ꝛ domini multi. mundus caro ꝛ demon ꝛ de⁹. Videamus ergo q̄s istoꝝ plures habeat in suo choro ad cantandū inuitatoriū. et inueniem⁹ q⁹ de⁹ habet paucissimos. omēs alī inuitatores sunt in maxima copia. Si loquamur de mūdo. nōne senes ꝛ iuuenes et pueri a cunabulis suis extracti. statim inuitant ꝛ animant ad colendū mūduꝫ. Iste vt fiat mercator. ille autē vt fiat miles. Alius vt fiat diues. ꝛ sic de alīs. qui omēs vna voce dicūt illud Sapīe. ii. Venite et fruamur bonis q̄ sunt. Et sic illi q̄ sunt vicini cantoribꝫ magis excitant ad cantandū. Ita homies finaliter cōcertantes cū secularibꝫ vel carnalibus cōuersantes. nullo mō possunt euadere q̄n cis in moribꝫ cōforment. Vñ Isidorus de sūmo bono. Rarū est vt quisq̄s inter seculi voluptates posit⁹. a vicijs maneat illibatus. In q̄bus ꝛ si nō cito implicetur animus. tamē aliquādo attrahit. Nec diu pōt esse secur⁹ qui periculo fuerit primus. Quot sunt q̄ his diebꝫ inuitāt homines ad mūdi cōtemptū. ad propria relinquēda. ad se. p suis peccatis totaliter ꝓtemnendū. Certe vel nulli vel pauci. īmo tantus strepit⁹ est cantorū mundi q̄ dicūt inuitatoriū voluptatis ꝛ mūdi. q⁹ illi q̄ dicūt inuitatoriū christi vix in aliquo possint audiri. ¶ Secūm inuitatoriū quod ponit in scriptura cantāt malicioſi. Et scribit Hieremie. xviij. Venite et cogitem⁹ contra iustum cogitatiōes. Non enim pibit lex a sacerdote. neq̄ cōsilium a sapiente. neq̄ sermo a ꝓpheta. Et notate q̄les homies malicioſe ponūt ꝓ parte sua. videlicet sacerdotes sapientes ꝛ ꝓphetas. ¶ Moraliter sacerdotes sunt magni ꝓlati. Sapiētes sunt iusticiarij. ꝛ ꝓphete sunt religioſi. ꝛ nunq̄ videbitis in republica malicia magnam famam nisi vel ab istis omibꝫ. vel ab alīq̄ istorum ꝓcedat. vt dicit Holgot sup libꝫ Sapientie. cap̄ ij. Unde isti tres cantant inuitatoriū malicioſoꝝ. ꝛ isti sciunt facere cōspirationem cōtra optimū virū. dicēdo illud Hieremie. xviij. Venite ꝛ ꝓcutiam⁹ eū lingua. et nō attendam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹. Percutere hominē lingua est ꝓcludere sibi viaꝫ respōdendi vt nihil possit dicere ꝓ se ipo. Vel ꝓcutere hominez lingua potest esse cōspirare falsum. ꝛ falsum testificari cōtra hominē. Et nota q⁹ isti malicioſi triplex habent inuitatoriū sibi ꝓpriuꝫ. quo ad malicia animāt et instigant. Primo eīm se colligunt ad conspirandū subtiliter. dicētes illud Hieremie. xviij. Venite cogitemus cōtra iustū cogitatiōes. Secdo se recolligunt ad accusandū ciuiliter ꝛ sub iurꝫ colore. dicentes Hieremie. xviij. Venite ꝛ ꝓcutiamus eū lingua. ꝛ nō attendamus ad vniuersos sermones ei⁹. Tertio se recolligunt ad occidendū hostiliter. dicentes illud Math. xxj. Venite occidam⁹ eum ꝛ nostra erit hereditas. Et hec est ꝯclusio malicie vltimata. ¶ Tertiū inuitatoriū quod ponit in scriptura cantant ambitioſi. Et scribit Genes. xj. Venite faciam⁹ nobis ciuitatem ꝛ turrim cui⁹ cacumen ꝓtingat ad celū et celebremus nomen nostrū. Notandū q⁹ omēs ambitioſi exponūt se maximis laboribꝫ ꝓ honoribꝫ ꝓsequēdis. intantū q⁹ si decimā partem laboris facerent ꝓpter deum maximi meriti forent. Unde isti ad edificandū fodiendum ꝛ cōstruendū se applicant et exponunt. Quantā estimatis vexationem sustinent q̄ curijs regū ꝛ episcoporum se mancipant. dant munera. dissimulant ꝛ adulātur. mentiunt ꝛ se nequiter humiliant quibuscūq̄. Unde Innocē. de vilitate humane ꝯditionis dicit sic. Ambicioſus semp est pauidus. semp attonit⁹ ne dicat quod displiceat. humilitatē simulat. et honestatē mentitur. affabilitatem exhibet. benignitatē ostendit. subsequit ꝛ obsequitur. cūctos honorat. vniuersis se inclinat. frequētat curias. visitat optimates. assurgit et amplexat. applaudit ꝛ adulatur. ꝛ bene nouit illud poeticū Ouidij libro. j. de arte amandi. Et si nullus erit pulvis tu excute nullū. Hec ille. Et ideo de talibꝫ q̄ castra regum sequūtur dixit quidam poeta. Sunt qui dicunt miseri q̄ castra sequunt. ¶ Quartum inuitatoriū quod ponit in scriptura cantant christiani boni ꝛ religioſi. Et est in Psalmo. Venite exultem⁹ domino. iubilemus deo saluatori nostro. Et istud inuitatoriū cantatur valde ferialiter his diebus. sed tamē a secularibꝫ nō curatur ꝓpter strepitū secularū negociorum īmo licet oīs inuitant. pauci tamē vl nulli veniūt. Sicut patet in euangelio ꝓcessit. Nam omēs neglexerunt ꝛ abierunt. alius in villam suam. alius ad negociationez suam. Sed caueant isti. Contingit eīm q⁹ fa-

ciens magnum festuz. inuitat multos diu ante. et vt illis ordinate seruiat et sine pres sura. ponit custodes in ingressu portarū. q̄ deuote recipiūt inuitatos qui promiserūt venire et sunt amici facientis festum. et alios nō inuitatos excludūt. Isto modo facit christus q̄ mittit seruos suos predicare et inuitare ad nuptias agni. sed in fine mundi solum illi recipient qui nūc sue inuitationi obediūt. Et alij excludētur omnino. dicēte domio bonis illud dulce inuitatoriū. Venite benedicti patris mei. percipite regnū quod vobis paratū ē ab origie mundi. Malis autē dicet. Ite maledicti. Et ideo dum vocat nos deus z inuitat ad nuptias suas ꝓparemur bonis operib. vt digni esse mereamur ad conuiuandum secum zc.

¶ B ¶

Dixi secūdo q̄n verbis premissis ponit interne dulcedinis suauitas tam affectualiter delectātis Cū dicit. Ad nuptias. Nuptie iste multū suaues sunt. quia in maria dilectione z caritate agūtur. Haz sponsus istarū nuptiarū est xp̄s. q̄ ecclesiaz sibi fide desponsatā in caritate maxima copulauit. Juxta illud Hieremie. xxxj. In caritate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserās. Videamus ergo hic de trib. scz de sponsi magnitudine. Secdo de sponsi pulchritudine Tertio de nuptiarū dulcedine. De primo scz sponsi magnitudine dicit hic. quia spōsus iste est filius regis. cui rex pater fecit nuptias. Rex est deus pater. q̄ est rex regū et domin⁹ dominātiū Apocal. xix. De quo in Ps. Quoniā rex omis terre deus. Filius bn⁹ regis est fil⁹ dei patris. dūs noster iesus christus. De q̄ in Ps. Filius me⁹ es tu. ego hodie genui te. Spōsus ergo h̄ est christus de⁹ noster. vt dicit Bern. sup Cantica sermō. lxviij. in ꝓncipio. Et spōsus h̄ magnus dūs et laudabilis nimis. cui⁹ magnitudinis nō est finis. sicut dicit Psalmista. Vere magn⁹ domin⁹ et excelsus super omēs populos. Excellit em̄ omēs potestate. diuinitate z bonitate. De quib⁹ omnib⁹ dicit Aplus ad Hebreos. j. Quē cōstituit scilicet de⁹ pater heredē vniuersoz. i. dūm ꝑpetuum z possessorē iure filiatiōis pater/ne. patre tamē nō mortuo. vt dicit Hozra. Et dicit notāter vniuersorū. nō vnius tribus. quia data est sibi omis potestas in celo et in terra Math. vltimo. Nō solum est heres vniuersorū potestate dominatiōis. quia dominat⁹ a mari vsq̄ ad mare. sed etiam potestate creationis. q̄a ꝑ ipm omia facta sunt. Ideo Aplus dicit. Per quē deus pater fecit z secula. non solum visibilia. sed etiā eterna seu ꝑpetua. Est ergo iste sponsus potens z vigorosus. q̄a ꝑstitut⁹ a deo. ꝑpetuus quia heres. solus quia vniuersorum. Dignitatē vero eius subdit. Qui cuz sit splendor glorie. scilicet patris. coetern⁹ scz patri vt splendor igni. et figura substantie eius. id est ꝑfecta repzesentatio patris. Colek. j. Imago dei inuisibilis. De bonitate autē eius statim sequit. Portāsq̄ omnia verbo virtutis sue. id est. cōtinēs et gubernās omia celestia z terrestria Isa. xlvj. Ego feci et ego feram et portabo et saluabo. Et dicit verbo. id est solo imperio potestatis z bonitatis sue Psalmista. Verbo dñi celi firmati sunt. Et addit aliam bonitatem. purgationem peccatorū faciens. scilicet ꝑ mortem suā purgans nos a peccatis nostris. scilicet tam a culpa q̄ a pena. Nec Hozra. Vides ergo anima tui sponsi magnitudinem. potestatem. dignitatem et bonitatem. Potens est. et ideo metuendus. quia cum occiderit corpus. habet potestatem animā mittere in iehennaz. vt dicitur Math. x. Dignus est. et ideo a te sup omnes ꝑligendus Apocal. v. Dignus est agnus qui occisus est. Bonus est. et ideo super omnia diligendus. Psalmista. Bon⁹ es tu. et in bonitate tua doce me zc. Licet autem iste sponsus fuerit ita potentissim⁹. ita dignissimus. atq̄ loco z habitatione celesti altissimus. tamen humilem thalamū eligere sibi dignatus est. De cuius thalamo in Psalmo dicitur. Tanq̄ sponsus dominus procedens de thalamo suo. Quod exponit Innocē. quart⁹. id est de vtero beate virginis. In hoc thalamo xp̄s humane nature vt sponsus sponse copulatus. hoc est matrimonium Assueri z hester. Assuerus interpretatur beatus ſm Innocētiū. et significat christuz. Hester interpretatur exaltrata. et significat humanā naturā. In cuius persona potest dici illud Ps. Et cū gloria suscepisti me. Unde quidam dixit. Maritari nō potuit caro glioſius. Hoc significatum fuit Gen. xxviij. vbi dicit Isaac Jacob filio suo. Noli accipere vxorem

de genere chanaan. sz ꝓficiscere ī mesopotamiā syrie ad domū bathuel patrꝭ mr̄is tue et accipe tibi inde vxorē de filiabus laban auunculi tui. Hec sunt verba dei patris ad filiū. vt exponit Innocen. Chanaan interp̄tatur possidens domū. z significat angelos. q̄ in celesti domo semper assistunt domīo. De quoꝝ genere nolui deus pater vt filius acciper vxorem. id est eoꝝ naturā. Iuxta illud Hebreo. ij. Nusq̄ enī angelos ap̄pbendit. sed semē Abrae. Horra. Nusq̄. i. in nulla scriptura legit angelicam naturā ap̄pbendisse. vnde nec naturā angelicam liberauit. Et hoc ideo ꝙm Horraz. q̄a angelus sine aliq̄ instigante cecidit. ergo per aliū releuari nō debuit. Hcō qz tota natura humana cecidit. nō autez tota angelica. Tertio qz reparatio nature angelice nō ꝓficeret vniuersitati sicut nature humane. in q̄ totalis reparatio facta est scz nature humane z angelice. q̄ ꝓpter hominē facta est. qz homo est omīs creatura in genere. nō sic angelus. Mesopotamia ītrp̄tatur eleuata. z Syria sublimis. Et significat humanā naturaz que eleuata fuit in incarnatione. vt dictū est. Sed non ad quācunq̄ fecit ire. sed ad domū bathuel. i. ad beatā virginem. Bathuel enī virgo dei interp̄tatur. Et ibi accepit vxorem de filiabus laban. q̄ interp̄retat candidatio. id est. carnē de purissimis z mūdissimis beate v̄ginis sanguinib. z de virgine nasci voluit. vt denotaret q̄ virginē sibi virgini ecclesiam desponsaret. ij. Corinth. xj. Desponsi enī vos vni viro virginem castaz exhibere christo ¶ L De scdō scz de sponse pulchritudine dicit Canticoꝝ. iiij. Tota pulchra es amica mea. Sed q̄ est ista sponsa christi. Certe nulla alia q̄ntū ad p̄sens sufficit nisi ecclesia seu ꝙgregatio iustorū. que est generatio q̄rentiū dn̄m. querentiū faciem dei iacob sponsi. vt dicit Bernar. super Cantica sermōe. lxvij. Sponsa christi ergo nos sum⁹ cū reliqua multitudine peccatorū captiuoꝝ q̄s ipe nouit. Pulchritudo isti⁹ sponse est multū ammirabilis. eo q̄ dicit de ea sponsus q̄ mentiri nō potest. Tota pulchra es amica mea. Tota ei pulchra. q̄a z ꝓ intentionē z operationē. vel tota ꝓpter ꝙiugatos ꝓtinentes z virgines. vel tota dicit q̄ntū ad prelatos z subditos. et ita pulchra est z in vestib⁹ et in mēb⁹. Oculi eī eius sunt p̄lati tanq̄ ꝓuisores. Os doctores. Aures penitētiarij ac confessores. Nasus sapientes. bonoꝝ maloꝝq̄ discretores. Collū clerici z cantores. Pect⁹ sunt potentes z nobiles. Brachia sunt milites Man⁹ operarij z artifices. Crura famuli. Pedes rustici. In his ergo mēb⁹ tota debet esse pulchra sponsa. sicut tūc erat cū ꝓ christū est redempta. q̄n nō habuit maculam mortalis peccati neq̄ rugā duplicitatis. Sed heu hodie ꝙquerit ꝙphera Trenoꝝ. j. dicens. Egressus est a filia syon omnis decor ei⁹. Et glosa dicit decor virtutū. Sed vnde hec deformitas in mēb⁹ ecclesie. subdit ꝓphera ibidem. Quia facti sunt principes eius velut arietes. nō inuenientes pascua. Abierūt absq̄ fortitudine Et glosa exponit ibidez q⁹ prelati debent esse velut arietes defendētes ecclesiaz auctoritatib⁹ vtriusq̄ testamēti velut cornib⁹. Sed quādo sunt illiterati. tūc subditi nō inueniūt sub eis pascua doctrine. et sic abeunt de loco ad locum vagantes absq̄ fortitudine virtutū et bonorū operū ¶ Horaliter autē loquendo quelibet aniā ē sponsa christi quā desponsat sibi christus in fide. Ozee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Sz hec frangit fidem sponso cum adheret diabolo ꝓ consensum peccati. Sicut ꝙquerit de ea dominus ꝙ ꝓpheram Isaie. lvij. Iuxta me suscepisti adulterum Sed multum deberet timere ista sponsa quando ꝓuocat sponsum suum. Nam si ancilla paupercula et seruilis conditionis filio regis esset desponsata. et ipa in ignominiā sponsi sui esset scortata. certe multum esset dolendum ei ꝓ tali offensa. Hic certe anima postq̄ peccat magnam ignominiam facit christo sponso suo a quo fuit desponsata. Sed z quod deterius est. si diceret. z si sponsum offendi. habeo tamē ex patrimonio vnde viuam. cum habeam hereditatē bonam. sed z hec ꝓdidit hereditatem. Ecclesie enim hereditatē bonaz ꝓdidisti Trenoꝝ vltimo. Hereditas nostra versa ē ad alienos. Sed forte diceret. et si hereditatem perdidi. adhuc tamen habeo notabilia bona. Sed certe hoc non. quia per peccatum omīa bona mortificantur. Sed forte adhuc diceret. et si istū sponsum perdidi. tamē adhuc pulchritudinē habeo. ꝓpter quā ab alienis cōcupiscar. Sed cer-

te hoc nō. quia etiā pulchritudinem perdidit. Unde Trenor. j. dicit. Egressus est a filia syon omis decor eius. Et eiusdem. iiij. Denigrata ē sup carbones facies eor. Et forte adhuc diceret. Et si spōsū pdidi. amicos habeo a quib suscipiar. Sed certe ħ non. quia omēs amisisti. quia omēs amici eius spreuerūt eas. et facti sunt ei inimici. Trenor. j. Sed forte adhuc diceret. Et si sponsum perdidi et amicos. tamen ex quo mei iuris suz z libera adhuc alios amicos acquiram. Sed certe ħ non. quia de cetero est sua z ancilla illibera Hieremie. xxx. Seruietis dīis alienis qui nō dabūt vobis requiē. Ex his patet quātum debet timere sponsa christifidelis ania ne spōsum suum christū prouocet ad peccatū. ¶ D ¶ Sed nūc videamus de tertio. scilicz de dulcedine istarū nuptiarū. Tantū em̄ ista dulcedo exuberat q nō est modus dicendi de ea. Hā in eis est dulcis esca. quia i ecclesia p̄senti proposita est mensa altaris. in qua positus est panis vite qui de celo descendit Johis. vj. In quo est oīe delectamentū z omis saporis suauitas. Sapiētie xvj. Secūdo in his nuptiis est vinū. id est p̄solatio spiritussancti. qui p̄solatur nos in omni tribulatione nostra. vt dicit. ij. Corinthior. j. Istud vinū letificat cor hominis. vt dicit Psalmista. Nec soluz letificat simpliciter sed multipliciter. qa fm multitudinem dolorū meorū in corde meo. consolationes tue letificauerūt aiam meam. Tertio in his nuptiis sūt delectabiles ministri. qa angelici spiritus. q omēs sunt administratorij spirit⁹. propter eos q heredi/tatem capiunt salutis. Hebreor. j. Et isti nō solum ministrant ordinādo ea que sunt saluti necessaria. sed etiā p̄solantur ne defi/ciamus. sic cantores z timpaniste. de quib dicit in Psalmo. Preuenerūt p̄ncipes coniuncti psallentib. in medio iuuencularum timpanistriarū. Sed omia ista nihil valerent si deessent dona in nuptiis. Ideo christus puidit multa dona. id est diuersa genera gratiarū. Nam alij datur sermo sapientie. Alij sermo scientie. Alij ꝓphetia. Alij genera linguarū. Alij gratia sanitatū. Alij interpretatio sermonū. que omia operat vn⁹ z idem spirit⁹ diuidens singulis put vult. Psalmista. Dedit dona hominib. Dantur autē ista dona fm Hozrā super epistolam Ephes. iiij. nō vni omia. sed singulis singula. ꝓpter q̄tuor causas. Primo. ꝓpter mystici corporis xpi integritatē. fm illud. j. Corinth. xij. Si totū corp⁹ oculus. vbi auditus. Scō. ꝓpter ecclie pulchritudinez ex varietate resultantē. Ps̄. Astitit regina. i. fides vniuersal' catholica a dextris tuis circūdata varietate. Tertio. ꝓpter singulorum membrorū vtilitatē. i. Corinth. xij. Nō potest caput dicere pedib. non estis mihi necessarij. Quarto. ꝓpter officiorū expeditionē in quib⁹ ecclesia nō vult pturbari Deutero. i. Nō possum solus onera portare.

Dixi tertio q in vbis p̄missis arguit hūmane obduratiōis iniq̄tas. tam infeliciter omia ista nō curātis. Cū sequit. Illi autez negleterūt. scz tam piā vocationē. tam delicatam refectionē. z nō quidem casu aliq. sed ꝓpria malicia negleterūt. z abierunt alius in villā suam. alius in negociationē suam. Circa q̄d sciendū q vt dicit Volgot sup lib⁹ Sapie. iij. ca. zc. Primo. dial' causa pene tam in homie q̄m in angelo fuit negligentia. Si em̄ homo vel angelus a deo creat⁹ bene fuisset vsus naturalib⁹ z gratuitis sibi datis. nunq̄ apparuisset angelo conueniens excellentiā dei appetere. vl nunq̄ homo iudicasset serpentis psuasionib⁹ acquiescere. Sed qa negleterunt vti gratis sibi datis. p̄missi sunt cadere in errorē per peccatū negligentie. z de errore negligētie in peccatū supbie z inobedientie. Et ideo cōquerit de eis Salomon Sapie. iij. dicens. Quoniā negleterūt iustū. a deo recesserunt. Justū. id est iusticiā. Justū em̄ fuit q omis rational' creatura p gratias a deo acceptas sollicite z diligēter deū honoret. q ē earundē gratiarū largitor. Sunt autē hoīes hodie i mūdo negligētes q̄druplicit. Negligūt quidā addiscere morū sanctitatem. Alij negligūt discutere. ꝓpriam puersitatem. Tertij negligūt reuereri dei maiestatē. Quarti negligūt celestē hereditatem. De p̄mo quō alij negligūt addiscere mor⁹ honestatem. Videm⁹ q multi sciunt addiscere artes subtiles. iura ciuilia. ꝓpter vtilitatem. artē bellandi. ꝓpter strēnuitatē. artē negociandi. ꝓpter paupertatem. z sic de alijs. que ad vite p̄sentis promotionem z administrationē spectant. Sed addiscere artē bñ viuendi. artem deo seruiēdi. artez peccata

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cauendi. oñes quasi se exhibēt negligētes
Ūñ mundus inuitat ad errores ꝛ vanita/
tes ꝛ oñes obediunt. deus vocat ad hono
res ꝛ nuptias. ꝛ omēs negligūt. Sicut hic
cōquerit. Illi autē neglexerūt. Cōtra hos
loquit Seneca epistola. xviij. Omia negli
genda sunt vt studio beneviuendi assidea/
mus. cū nullū temp⁹ satis magnuz est ꝛ si a
puericia vsqꝫ ad humani eui termios vita
ptendatur. Est autē causa negligētie in ta
lib⁹ tumor supbie. Multi em videntes q
nō possunt esse subito pfecti. nō curāt p ar
tem addiscere bene viuendi modū. Et isti
sunt fatui. Sicut ille lip⁹ q ideo non cura
uit inungere oculos collirio. qz nō potuit
ita accute videre sicut linx. Quē deridens
Horacius libro epl'arū epistola prima dicit
Nō poteris oculos q̄ntū ptendere linces.
Non tamē collirio ptemnas lippus inungi
Ūñ. j. Thim. iiij. dicit. Noli negligere gra
tiā que in te est. Et hec est ꝑma mala negli/
gentia q̄ hic reꝑhendit. Nam bō nō potest
interesse dign⁹ nuptijs christi q celebrank
p fidez in eccl'ia mīlitāri nisi studeat se bo
nis moribꝫ ornare. alias em fides sine ope
ribꝫ mortua est. vt dicit Jaco. ij. ¶ Hoc
sunt homies negligētes in discutiēdo ꝓpri
am puersitatē. Refert Volgot sup librum
Sapie ca. iij. Quidā Henascal⁹ opti/
me sciuit disponere familiā alienā magno/
rū dominoꝝ. sed pessime sciuit ordinare p
priam. Tales sunt multi q̄ alioꝝ psciētias
sciunt bñ iudicare sz ꝓprias negligūt. Qui/
bus dicit p christū. Ut q̄d vides festucam
in oculo fratris tui. trabem autez in oculo
tuo nō cōsideras Math. vj. vbi dicit Cri
sosto. Qualiter in alijs vides tam parua. ꝛ
in tuis tam magna trāscurris. Si te magꝫ
diligis q̄ proximū. q̄re pcuras ipm et non
teipm. Si antez teipm cōtemnis. manife/
stum est q̄ iā nō est pcuratio sed detractio.
Hec ille. Et certe si daremus pacē alijs et
nō ita cozū vicia inspiceremus. sine dubio
nostra cōsiderarem⁹. Quia dicit Prosper
in libro. ij. de ꝓplatiua vita. Tamdiu q̄s
peccata sua q̄ nosse ꝛ flere debet ignorat. q̄
diu curiose aliena considerat. Q si mores
suos ad seipm cōuersus aspiciat. nō requi/
rit quod in alijs reꝑhendat sed i seipo q̄d
lugeat. Hec ille. ¶ Tertio sunt homies ne
gligentes in reuerendo dei maiestatē. Hā
omēs hodie cōmuniter declinauerūt. scili/
cet a iustitia et veritate simul. sez tam spirt
uales q̄z seculares. inutiles facti sunt. vt
dicit Psalmista. Et vnde nisi certe vt ides
dicit. Nō est timor dei ante oculos eorum.
Et ita absqꝫ vllo timore filij hominū ppe/
trant mala. vt dicit Eccs. viij. Ideo Deute
ro. xiij. ꝑcipitur. Observa ꝛ caue neq̄ ob/
liuiscaris dñi dei tui. ꝛ negligas mandata
eius atqꝫ iudicia. Et patet hic q̄ timor dei
facit hominē sollicite opari ꝛ exequi māda
ta dei. Juxta illud. Qui timet dominū fa/
ciet bona. imo nō solū magna sed etiaz mi/
nima q̄ salutis sunt ponderat. Juxta illud
Eccles. vij. Qui timet deū nihil negligit.
¶ Sed diceres. Certe hoc est difficile q̄
homo nihil negligat. ꝛ si negligit videt in/
iustū q̄ debeat dānari. Ad q̄d respōdeo q̄
nō oñis negligētia est damnabilis sed so/
lum illa q̄ fit circa actū vel circa circūstanti
am actus q̄ actus est de necessitate salutis
Sicut si negligā dare elemosynā tempo/
re extreme necessitatis. primo indigēti. ne
gligo actuz de necessitate salutis. Simili/
ter si dem elemosynā. sed nō ex caritate vel
nō in caritate. pecco mortaliter. obmitten
do circūstantiā q̄ debet esse in oñi actu vir
tuoso de necessitate salutis. Ūñ. j. Corint.
vltimo. Oñia vestra fiant in caritate. Ūñ
negligentia nō est aliud nisi defect⁹ debite
sollicitudinis circa actū virtuosum facien
dū. puenies ex remissiōe feruoris in vo/
luntate. Hi autē cōtingit negligētia circa
actū vl' circūstantiā actus q̄ nō est de neces
sitate salutis. Sicut si negligam dicere sa
lutationē beate virginis transeundo circa
eius imaginē. vel audiendo sermonē cogi/
to de alijs secularibꝫ negocijs ex remissio/
ne volūtatis. Et tunc est peccatū veniale. ꝛ
faciliter purgatur. Juxta illud Eccl. vij.
De negligentia purga te cum paucis. Ali/
as illoꝝ negligentia que sunt de necessita
te salutis est mortalis Juxta illud Hiere/
mie. xlviij. Maledictus homo q̄ facit op⁹
domini negligenter ¶ Quarto sunt alij q̄
negligunt inquirere celestem hereditatez.
Et isti significātur p illos de quib⁹ dicitur
Judicuz. xviij. Q licet quinq̄ viri fortissi/
mi de tribu Dan explorassent terram fer/
tilissimam et locum in quo nullius rei fuit
penuria. ꝛ ita nūciassent fribꝫ suis. cū ipi ne
gligēt agebāt nec sollicite curabāt ingrere
trā illā. Ūñ eis dr ibidē. Nolite negligere

nolite cessare. Surgite ascendamus. Videmus enī terrā valde opulentā ꝛ vberem. Terra ista est terra celestis patrie. de qua dicit Psal. Portio mea domine sit in terra viuentiuz. Terra ista fertilis et vberrima. ḡa nullius rei penuria potest esse vbi habetur deꝰ. Istam terrā explorauerāt quinq; viri. scilicz quinq; statꝰ electorꝫ. patriarcharū in lege nature. ꝓphetaruz in lege scripta. apostolorꝫ. martyrū et confessorum in lege gratie. q̄ omēs annunciauerūt nobis gaudia illiꝰ patrie. et tamē adhuc negligimus ascendere cū eis p̄ contemplationē. Unde nobis dicit. Nolite negligere. nolite cessare. ac si diceret. Nolite ita negligēter agere bona. sed sollicite ambulate in operib; bonis p̄ gratiā vt tandē pueniamꝰ ad gloriā. Ad quā nos perducat pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus. Amen.

¶ Dominica. XX. post trinitatis. II. Sermo ¶ CXXIII.

AMice quomodo huc intrasti nō habēs vestem nuptialem Math. xxij. Sicut ait Augustinꝰ sup Psalmū. ciij. sermone. j. In omib; scripturis supeminētissima viā supeminentissimū locum caritas obtinet. p̄ quā q̄dem viā et deꝰ ad hominē ꝛ homo ad deū accedit. vt dicit idem libro de spiritu ꝛ anīa ca. xiij. Nec sola est p̄ quā homies conformanꝫ deo. ſm Augusti. libro de moribꝫ ecclesie cap̄. xiij. Et qua sola habita omia p̄sunt homini. ꝛ sine qua nihil valeāt cetera ad salutē vt dicit Augu. sup p̄ma Canonica Johis omelia. v. Omnia enī p̄cepta referunt ad caritatē. ſm Augustin. in libro Enchiridion cap̄. xix. Propē quod q̄ habet caritatē securꝰ est de vita p̄petua ꝛ eterna. vt dicit Augu. sup canonicam Johis Omelia. v. eo q̄ in ea bz mandatorū diuinorꝫ p̄fectā implationē. Juxta illud Apli. Finis p̄cepti ē caritas. Nec sola est q̄ finaliter discernit inter filios regni eterni ꝛ pditiōis eterne. Nā ſm Augꝰ. in libro de ciuitate dei. Reprobis etiā dantur alia p̄ spūm sanctuz munera. sed tñ ḡa sunt sine caritate nihil eis p̄sunt. Sicut ait Apostolꝰ. j. Corinth. xiij. enumerās donū sciētie. donū fidei. donū pietatis. donū prophetie. donū martyrij. q̄ omia sine caritate nihil p̄sunt finaliter ad p̄miū. Ex quo infert Augusti. vbi supra q̄ntum bonuz sit caritas sine qua ad eternā vitaz cetera bona nō p̄ducunt. Unde licz fides sit fundamentū omniū virtutū sine q̄ impossibile ē placere deo. vt dicit Hebreo. xj. Tamē nō potest esse vtilis sine caritate. Haz vt dicit Augus. vbi supra. Fides sine caritate pōt quidē esse. sed nō potest p̄desse. Istud patz hic in isto homīe q̄ licet ceterꝫ virtutib; videlicet fide et spe rē. fuisset ornatꝰ. ḡa tamē caritatē nō habuit. dicit q̄si nudus et veste nuptiali carens. Nec ē tunica christi inconsutilis. a patre ꝛ spū sancto contexta desup. id est. de celo. vt ait Augu. sup Psalmū. xxj. sermone. ij. Quā quia iste nō habuit. iō merito audire meruit verbū terribile. q̄d ponitur in nrō themate cū dicit. Amice quomodo huc intrasti nō habens vestē nuptialem. In quib; ꝑbis tria describunt. Primo nanq; describit allocutio diuina multū affabilis. Cum dicit. Amice. Secōdo ponitur q̄stio dura multū difficilis. Cū dicit. Quomō huc intrasti. Tertio subiūgit increpatio seriosa multū confusibilis. ḡa nō habens vestem nuptialem. ¶ A

DIxit amo q̄ in verbis p̄missis describit allocutio diuina multū affabilis. Cū dicit. Amice. Magna affabilitas diuina alloq̄ hominē peccatorē tam dulciter vt eum amicū appellet quē tam ē damnet. vnde inimicum amicū appellat. Erat enim iste et amicus. ḡa fidem de deo habuit. et inimicꝰ. quia caritatem nō habuit. et p̄ consequēs non verus sed fictus amicꝰ dei fuit. Et tamen ḡa in deo nihil deficit quantū in ipō est. eum amicum vocat ꝛ reprobat. Ex quo patet q̄ p̄fecta amicicia homīs nō est nisi in caritate. Unde Tullius in libro de amicicia dicit. Q amicicia est diuinarū humanarūq; rerū cum beniuolētia ꝛ caritate consūmatio. Patet. ḡa fundamentū amicicie est caritas. Et ideo q̄ volunt cū deo contrahere amiciciam. ante omnia habeant caritatem. Et quia caritas et cupiditas sunt eis contraria. Ideo nemo habens buiꝰ mundi cupiditatem potest esse verus amicꝰ dei. Propter quod dicit Jacobus in Cano. ca. q̄ amicicia huius mundi inimica ē deo. Qui ergo vult esse amicus huius mundi. inimicus constituetur dei. Jacobi quarto. Ubi Glosa dicit. Non solum qui blas/

phemant z psequunt deū. inimici dei sunt. sed etiam oēs amatores mūdi inimici dei sunt. Et Augusti. sup. j. Canonica Johis Omelia. v. dic. Q duo isti amores sunt cōtrarij. scilicet amor dei et amor mūdi. et si amor mūdi inhabitat nō est q̄ amor dei intret. Nec ille. Sed diceres. Dñe ego libēter acquirerē amiciciā dei. si scirem quō sit acq̄renda. Ad q̄d respōdeo q̄ amicicia dei sex virtutibꝫ acq̄rit. Primo em̄ acquiritur p mundiciā vite. siue per puritatē innocentie. Scō per veritatē penitētie. Tertio p amorē obedientie. Quarto per donū patientie. Quinto p virtutē miscōie. Sexto p donū caritatis. De primo quō diuina amicicia acquirit p mundiciā vite. dicit Prouerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciā. habebit amicū regem. Notant dicit cordis mundiciā. q̄ cor est q̄si fons omniū operationū. Vñ si aqua immūda est in fonte. nō mirū q̄ et in riuo. et si arbor est putrida in radice. non mirū q̄ z in ramis. Sic homo si infect⁹ est in corde. nō mirū q̄ z in sensibꝫ Patet ergo illos inimicos dei esse q̄ male loquunt ore. vel male vidēt oculis. aut delectant in turpiuz auditu. Et hoc ideo. q̄a nō habent cor mundū. q̄d de⁹ req̄rit p̄ncipaliter i amico suo. Scō amicicia dei requirit per verā cordis penitentiā. Nam q̄ inimic⁹ dei erat p culpam. fit amicus dei p penitentiā veram. scz p amaritudines cordis. p confessionē oris. et per satisfactiones operis. De q̄ potest exponi illud Eccl. xxij Ad amicū si pduteris gladiū. nō desperes Quod exponit quidā doctor. Amicus noster de⁹ est. q̄ nobis in bonis nature grane z fortune amicicia ostēdit. Sed ad eū gladium pducim⁹ cū peccam⁹. Non est tamen desperandū. q̄a dū vere penitem⁹ ad amicicia reparamur. imo q̄nq̄z maiorē. Sicut patet de Petro. Dauid. Magdalena. Vñ dñs dicit in Ps. de talibꝫ. Mihi alienigene amici facti sunt. i. qui p peccatū fuerunt facti extranei. p penitētiā mihi in amicicia sunt reparati. Tertio acquirit diuina amicicia p bonuz obedientie. Vñ dom⁹ dicit Aplis Johis. xv. Jam nō dicā vos suos sed amicos. q̄a omnia q̄cunq̄z audiui a pre meo nota feci vobis. Ac si diceret. q̄diu nō reuelaui secreta pris vobis. nō fuistis amici sed serui. sed iā amplius estis amici. hoc autē non fuit nisi merito obedientie. Sicut videm⁹ in curijs. Q qui magⁿ sunt obedientes principibꝫ ad maiora secreta admittuntur. Obedientia autē probat⁹ impletionem mandatorū. Unde Johis. xv. dicit. Vos amici estis si feceritis que ego p̄cipio vobis. Et q̄ pz q̄ obediētia mlt̄ū est accepta deo q̄a facit amicos dei. Econtra vero inobediētia facit de filijs dei inimicos. Sicut patz de rege Saul. q̄ pter inobedientiā fact⁹ est de rege iusto reprobus et demoniac⁹. vt patet p̄mi Regū. xv. Et de Adam patet. q̄a qui dicebat p̄posit⁹ paradisi. fact⁹ est agricola miserabilis terre. vt patet Gene. iij. De lucifero quoq̄z patet. q̄ pter inobedientiā de angelo factus est diabolus. vt patet Isaie. xiiij. Legit de quodaz nobili Romano q̄ dicebat postumius. q̄ pro eo q̄ filius suus sine scitu suo hostes p̄secutus est. ipm victorē reversum occidi mandauit. Q si sic inobediētia mundana punita est. q̄nto magis diuina. Quarto acquirit diuina amicicia p donū patientie. Nam p aduersa maxime probat amic⁹ Sicut enī dicit Salomon. Simulator decipit ore amicū suum. Unde idez dicit. Si possides amicū in temptatione possid de illum. Et quidā metrista dicit. Si fueris felix mlt̄os numerabis amicos. Tempora si fuerint nubila solus eris. Unde dicitur de Abraam Judith. viij. Q Abraaz pater noster temptat⁹ p multas tribulationes amicus dei factus est. Philippus rex Macedonū redarguit Alexandrū filium suuz. q̄ illos sibi amicos veros estimabat quos p̄cio comparabat. Sed nō sic deus probat amicos. Ipe enī dicit suis. Dico autem vobis amicis meis. Nolite timere eos qui occidūt corpus. et postea nō habent amplius quid faciant. Sed potius hunc timete. qui post̄q occiderit corpus. potestatē habet mittere in iebennaz. Ecce quomō p aduersa probat eos solū amicos qui timentes pdere animā pdunt corpus pro christo amico suo. Quinto acquiritur diuina amicicia p donū misericordie. Misericors enim multos habet amicos. Sicut dicit dom⁹ Luce. vj. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Sexto acq̄rit diuina amicicia p donū caritatis. Dicit em̄ Piero. q̄ non est vera amicicia nisi caritat⁹ glutino coplata. Per

bas ergo virtutes q̄renda est amicicia xp̄i z maxime p̄ virtutē caritatis. sine qua non ē vera amicicia inter deū z hoiem. Vñ Augusti. li. j. sup Gene. cōtra manicheos dicit. Nō efficit quis amic⁹ dei nisi purgatissimis meritis. Qđ nō potest fieri melius q̄ p caritatē in q̄ oīa merita cōcurrūt. vt dicit Prosper in lib. de vita ꝓtemplatiua. Et ideo isti in euangelio pñti sine caritate dicit ironice amice. q̄si di. imo inimice re ſz amice noīe. Eo em̄ q̄ defecit iste in virtute caritatis. licet etiā multas alias habuerit ꝑtutes. amic⁹ fictus dr. Patet ḡ q̄ nihil sic amicū dei facit sicut caritas. Nam alia dona dei etiā dant inimicis. Vñ multi erunt q̄ dicent i nouissimo die. Dñe in noīe tuo demonia eiecim⁹ z multas ꝑtutes fecim⁹. quib⁹ dicet a dño. Discedite a me operarij iniq̄tatis. q̄ nescio vos. i. facta vr̄a nunq̄ approbaui. vt expōit Henric⁹ de vrimaria lib. xiij. de pfectiōe interioris hom̄is ca. xx viij. Qđ vtiq̄ nō est ꝑpter aliud nisi q̄ erāt sine caritate. sine q̄ nihil valēt oīa vt dicitur. j. Corinth. xiij.

¶ B ¶

¶ Dixi secūdo q̄ in ꝟbis p̄missis ꝓpōitur questio multū dura z difficilis Cum dr. Quō huc intrasti. Certe multū difficilis questio q̄ terribilis z horribil' z insolubilis. Naz homo sine caritate in iudicio finali nō potest deo rūdere vnū p̄ mille. vt dicit Job ix. Vñ Criso. sup Math. in ope imꝑfecto Omel. xix. dicit. Qñ venerit de⁹ in maiestate sua nemo erit ausus garrula cōtentione sermonē aut mēdaciū defendere aut ꝓtradicere veritati. Nā modo os loquit̄ et op⁹ abscondit̄. sed tunc cōtra erit. q̄a opa singulorū loquētur z ora tacebūt. Modo em̄ ꝑsona interrogat̄ z ꝑscientia nō videt̄. sed tunc erit cōuerso. q̄ ꝑscientia discutiet̄ et ꝑsona ꝑfundet̄. q̄n nemo excusabit pct̄ōr. sed oīes accusabūt. Hec ille. Inter oīa autē que iust⁹ iudex obiciet tūc pct̄ōribus erit ista dura q̄stio. scz. Quō huc intrasti. scz nō bene ornat⁹ virtutib⁹. Dixisti enī te christianū nomīe. re tn̄ paganus fuisti. z q̄ modo huc venisti. Qui em̄ xp̄ianus dixisti te. q̄re xp̄m nō es imitatus. Quō ergo huc intrasti ad xp̄m. q̄ operib⁹ negasti xp̄m. Dicit em̄ Augu. in li. de vita xp̄iana. Christiani nomē ille frustra sortit̄ qui xp̄m mīme imitatur. Quid em̄ tibi prodest vocari q̄d non es. et nomē vsurpare alienū. Hec Augu. Erit ergo ista q̄stio multum dura atq̄ difficilis oīb⁹ fictis xp̄ianis. q̄ vnicuiq̄ dicet Quō huc intrasti. Queretur enī q̄ libet christian⁹ de trib⁹. Primo quō alijs miscōiam fecit. Nā ille verus christian⁹ est qui oīb⁹ misericordiā facit. q̄ miseris subuenit. qui ad fletū fletib⁹ ꝓuocatur alienis vt dicit Aug. in lib. de vita xp̄iana. Queretur ḡ ab eo merito. quō misericordiā vult in iudicio cōsequi diuino. q̄ misericordiaz denegauit postulanti in mūdo. Cū scriptū sit. Judiciū sine misericordia fiet ei q̄ misericordiaz denegauit postulanti Jacobi. ij. Secō quere. quō intrare ausus est aulaz tanti dn̄i. cuius signū in se habere z portare neglexit. Nemo em̄ xp̄ian⁹ dici pōt nisi qui xp̄o moribus adequat. vt dicit Cipr̄ian⁹ de duodecim abusiōib⁹. Tertio queretur quō intrare ausus est ad recipiendū salarium q̄ nunq̄ pugnare viriliter visus ē. Dicit em̄ Criso. in Omel. Delicat⁹ es miles xp̄iane si putas posse te sine pugna vincere sine certamīe triūpbare. Hec ille. Et merito huic dicit. Quō huc intrasti. Nō em̄ q̄rit̄ tunc in iudicio diuino a te. quō intrasti fidem catholicā. aut quō intrasti ecclesiaz. sed quō huc intrasti. scz ante diuinū cōspectum z tanti iudicis maiestatē. Unde dicit Brego. lib. xxij. moral'. Qui in xp̄ianis nō q̄ritur p̄ncipiuz sed finis. quia q̄ pseuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit Math. x. Licet autē oīb⁹ dura tunc ꝓponetur questio eo q̄ omēs nos tūc oportet astare ante tribunal iudicis. vt referat vnusquisq̄ iuxta opera sua siue bona siue mala. tamē specialiter tunc dura imo durior erit questio ꝑlatis z p̄sidentib⁹. Hinc dicit Sap. vj. Judicium durissimū erit his q̄ p̄sunt. Exiguo em̄ cōcedet̄ misericordia. potētes aūt potenter tormenta patiētur. vbi dicit Robertus Holgot. Qui licet de⁹ ad h̄ veniet̄ i iudicio vt cor̄ā toto mūdo faciat vindictā iustam de oīb⁹. tn̄ primo de malis ꝑlatis Quia tunc iudiciū durissimum erit his q̄ p̄sunt. Et notāter dicit durissimū. Erit enim durus. quia male intrauerunt. durius. quia male retinerunt. et durissimus. quia male vixerunt. Tunc enim erit eis triplex questio. Prima quō intrasti. scda quō rexisti. tertia quomō vixisti. Durum iudiciū erit secularib⁹. Durius malis religiosis.

Sed durissimū puersis ꝓlatis. Dura quē stio ḋa a paupibꝫ extorsionē fecerunt. Durior ꝙliter bona pauperꝝ cōsumpserūt. Durissima qꝛ xpo ⁊ ecclesie de ꝓceptis elemosinis nō seruierūt. Dura ꝙstio. ḋa xpi oues nō pauerūt in tpali substātia. Durior quia nō pauerūt verbo doctrine Durissima ḋa nō pauerūt exemplo bonevite. Dura quia bonos nō informauerūt. Durior quia malos nō increpauerūt. Durissima qꝛ ipimet nō bene vixerūt. Ergo iudiciū durissimuꝫ his qui ꝓsunt tam spūalibꝫ ꝙ secularibꝫ.

¶ Sed diceres. Quō iustū est vt ꝓlatis durius iudiciū fiat ꝙ subditis. Ad qō rñdeo ſm Holgot vbi supra. q hoc fiat exrationabili ꝓportiōe valde iustū. Nā iustuꝫ est q sic se habeat pena pilati ad penaꝫ iude. sicut culpa pilati se habuit ad culpā iude. in illa ꝓportione in ꝙ culpa ꝓlati excedit culpam subditi. Et ḋa iste excessus est talis ꝙ maiꝛ esse nō potest. Ideo vocat iudiciū durissimū ḋd infligetur ꝓlatis. Et ideo cō sequēter dicit. Exiguo ꝓcedet misericordia. potentes aūt potēter tormēta patient Hosa. Exiguo. i. ei ḋ peccat ꝑ ignorantiaꝫ aut fragilitatē. ꝓcedit miscōia. hoc ē minoꝛ pena. sed potentes. i. ꝓlati scientes. i. ad scientiā obligati. potēter. i. abundāter tormēta patient. Juxta illud Apoca. xviij. Quātum glorificauit se ⁊ in delicijs fuit. tantuꝫ date ei tormentū ⁊ luctū. Attendāt ergo ꝙ currūt ad ꝓlationes. et eas intrant taliter ꝙliter ꝑ pbas ⁊ nepbas. ꝙs poti⁹ introducit cupiditas ꝙs caritas. symonia ꝙs sanctimonia. A qbꝫ quereꝝ quō huc intrasti. Certe inter omia nihil nocet ita ꝓlatꝫ ad damnatiōem sicut malus ingressus ad bñficiū. Et ꝙ puenit ꝙ cū viciose intrant. vicioſius viuūt. ⁊ vicioſissime moriunt. Un̄ dicit canon. Raro vel nunq̄ bono pagunt exitu ꝙ malo principio sunt inchoata. lxj. di. Miramur. Un̄ talis cū sit fur ⁊ latro vt dicitur Joh. x. Et. j. q. j. Ordinatiōes. quō ꝓt aliud cogitare nisi vt mactet et furetur et ꝑdat. Aliunde em̄ ascēdit ꝙs ꝑ ostiū vt ꝛ Joh. x ⁊ ideo nō miruꝫ q nō pascit. nō nutrit. non edificat. nō educit ad pascua sed intra ouile mortificat ⁊ deuorat. Sicut ꝙritur domin⁹ ꝓpheta. Deuorant ināt plebē meaꝫ sicut escā panis. Exponit Jnno. iiij. Deuorant spoliādo. detrahēdo. occidēdo. Verbum em̄ deuorādi auiditatē notat. in quo notat coꝛ maius pcm̄. Michee. iij. Qui violenter tollitis pelles eoꝝ desup eis. et carnes eoꝝ desup ossibꝫ eoꝝ. qui comedērūt carnes ꝓpli mei. Hoc aūt peccato. vt dicit Jnnoc. ibidez. peccant ꝓncipes terre ⁊ sub ipis pedelli aduocati et officiales. In hoc aūt quod dicit. plebem meā. tāgit magnam crudelitatē. ḋa nec canis canē comedit. ḋd tm̄ isti faciunt. ideo dicit plebem. nō substantiā. ḋa substātia paupis vita ei⁹ est. vt dicit Ecci. xxxiij. Unde isti homies deuorant ḋdāmodo Isa. iij. Quare atteritis ꝓpli⁹m meū. ⁊ facies pauperꝝ cōmolitis. Sicut escā panis hoc dicit. qꝛ delectant in taliby sicut in esca. Et tantū de scō.

¶ D

Dixi tertio q in verbis ꝓmissis subiūgit increpatio seriosa multū cōfusibilis. cum dicit. Nō habens vestē nuptialez. Ac si diceret. Licet habes vestē ferialē ⁊ cōmunē. tm̄ ista nō decet nuptias. ergo iudicaberꝝ ac si nudus esses exquo nō habes nuptialez. Pro ꝙ sciendū q loquēdo naturaliē triplex vestis est homini necessaria scz ad calefaciēdū. ⁊ ad h̄ sufficit ꝙliscunq̄ simplex. Scōa ad ꝓtegendum. ⁊ ad h̄ reqrit vestis dura ⁊ fortis. Tertia ad decorandū. ⁊ ad h̄ reqritur solēnis ⁊ deaurata. ꝙ ꝓprie dicit nuptialis. Sic moraliter loq̄ndo homini necessaria ad salutē est triplex vestis. ꝓma ad calefaciendū. scōa ad ꝓtegendū. tertia ad decorandū. De ꝓma dꝛ Proverb. vlti. in ꝑsona aie sctē. Nō timebit a frigoribꝫ nivis. Omnes em̄ domestici ei⁹ vestiti sunt duplicibꝫ Frigus anie est refrigeratio fervoꝝ caritatis. De ꝙ dicit Math. xxiij. Refrigescet caritas multoꝝ. Cōtra ḋd frigus necessaria est vestis subducta ⁊ calida. scz virtutes interioꝛes ⁊ exterioꝛes. vel intētio scā interius. ⁊ opa iusta exteri⁹. Et ista calefaciunt ⁊ incendūt in homie calorē diuīe dilectionis. Sed de multis hodie verū est qō dꝛ in Ps̄. Induant qui detrahūt mihi pudoꝛe ⁊ operiant sicut dyployde ꝓfusione sua Mala vestis pudoꝛ in culpa. ⁊ ꝓfusio ꝑna. vel pudoꝛ coꝝ hominꝫ. ⁊ ꝓfusio interi⁹ in ꝓscientia. De scōa veste que est ad ꝓtegēdū anie dicit ad Ephes. vj. In omnibus sumentes scutū fidei. loricā iusticie ⁊ galeam salutis assumite. i. spem ſm Boꝛ. ⁊ gladiuꝫ spirit⁹. ḋd est verbū dei Math. x. Non veni pacem mittere sed gladiū. ḋ segat patrē

a filio p fidē. vt exponit Hor. Et notanter ꝑmittit fidē ante oēs ꝟtutes appellās cā scutū. Sic em̄ scutū cetā arma pregit z pzi mū occurrit. ira z fides. Ipa em̄ ē ꝓma i cō structōe. z vltima in destructōe. Et sic dya bolus lz plus odiat caritatē. tm̄ ꝓbus impu gnat fidē. vt illa destructa noscat etiaz de/ struere caritatē. Et sic fides ē ꝓma i impug tione z vltia in destructōe. Unde glo. Prima perit cāpū dubia sub sorte duelli. Pugna/ tura fides. Et qz fides ē tm̄ in vita ista Jō q̄ scutū portat in sinistra pte. Hec Horra Ista arma perit ꝑpha a xpo sibi dari i auri liū. ps. xxxiij. dicēs. Apprehende arma z scu tū ꝛc. Innocēt⁹ exponit. i. arma ꝟtutū. ad expugnandū inimicos q̄ xps habuit. s. hu militatē ꝫ dyabolū. pauptatē ꝫ mūdū. z vi te austeritatē ꝫ carnez. Hz certe multi ho/ die armati sunt armis dyaboli q̄b⁹ se pre/ gūt ne vbo dei sic̄ sagitta sagittent. Isti ha bent arma Saul pōderosa q̄ David abie cit tāq̄ ad pugnandū inepta vt hēt. j. Reg. xvij. Un talia arma finaliꝫ cōburent. ps. Arma z scuta cōburet igni. Unde excusatio/ nes pctōꝝ sūt q̄si scuta fusilia. De q̄b⁹ Job xli. Ubi Hre. li. xxxj. moral. dicit Q̄ i scuto significat obstinata duricia defens oīs pec catoꝝ. Et illud pctm̄ abundat in multis. put tāgit Seneca epla. liij. Ideo inq̄t diffi cile ad sanitatem puenim⁹ qz nos egrotare nescim⁹. Dicim⁹ em̄ Non sum ambicios⁹ sed vbs ipa expēsas magas exigit. z sic de alīs q̄ ibi enumerat Seneca. q̄b⁹ se boies excusant a pctis suis. Propter q̄d dic̄ Se neca epla. xxiij. Nullū vicīū sine patrocī nio est. Et isti sunt silēs erinacio. q̄ depben sus i globū se colligit vt nec caput nec pe/ des videāt. vt dic̄ Hre. xxxiij. li. Horra. De terria veste q̄ ē ad decorē ꝺi Col. iij. Expo liate vos veterē boiez. z induite nouū qui renouat i agnitōꝫ ꝺi ꝑm ymaginē ei⁹ q̄ crea uit eū. Et seq̄t vñ ista vest⁹ cōponit. Indui te vos sic̄ electi dei scti z dilecti viscera mi/ sericordie benignitatē hūilitatē modestiaz pacientiā. sup oīa āt caritatē habentes. Ecce ex q̄bus ꝟtutib⁹ ista vestis nuptialis cōtexit. z ex terra sez ex caritate pficit. Nisi em̄ adesset caritas oēs alie ꝟtutes nō orna rēt boiez sz deturparēt. Un ꝺi j. Petri. iij. Ante oīa mutuā in vobismetipis caritatē ꝓtinuā habētes. Et rō. qz vt ꝺi ibidē. Ca/ ritas operit multitudinē pctoꝝ. Ubi glo. ordi naria dic̄ Hū p alias ꝟtutes culpe diluant marie p caritatē. Un Prouerb. x. ꝺi. Uni/ uersa delicta operit caritas. Licet em̄ alie ꝟtutes boiez pficiunt. vt dicit Simon de Cremona sup epla ad Col. tm̄ caritas eas colligit inuicē ne sepent. sic̄ rectū domū ne corrūpat. Et ideo ꝺi opertoriū valde deco rū. Hec est vestis aurea in q̄ sola spōsa xpi ꝺz astare a dextris eius. ps. xliij. Astitit re gina a dextris tuis in vestitu deaurato cir cūdata varietate. Exponit Inno. q̄ spon/ sa xpi eccla astitit xpo p fidem spem z cari/ tatē. nō nuda sed in vestitu. i. in cōnexione et ornatu ꝟtutū. deaurato. i. sapia q̄ est eter noꝝ ꝓtemplatio z ꝓgustatio decorata. Per aurū em̄ intelligit illa ꝑcipue sapia. qua sa pitūt nobis eterna. Sed qz nō integre pos/ sumus hāe ꝫ illā sapientiā. ideo dicit. deau rato. nō aureo. Aliter em̄ fm̄ eundem Jn nocen. p vestitū intelligunt opa sine quib⁹ hō nudus est. Juxta illō Apoca. xvj. Bea/ tus q̄ vigilat z custodit vestimēta sua ne nu dus ambulet. Per aurꝫ intelligit charitas q̄ est optima inter ꝟtutes. sicut aurum iter metalla. Uestitus āt deaurat⁹ sunt opa in caritate facta q̄ ornant ecclaz vt assistat spō so. Hec ille.

¶ Sed multi hāc vestem male tractant. Nam q̄dam eam deturpant pctō sicut san guine. vt sunt vsurarū z raptozes z paupe rū oppressozes. Sed q̄d eis ꝺi Vestimen/ tum mixtū sanguine erit in cōbustionem. Isa. ix. Quidam em̄ sordidāt q̄ alijs fetet p malam famā. Et isti sunt similes Jude. De quo ꝺi Induit maledictiōem sicut ve/ stimentū. Magnus fetoꝝ vestimentoꝝ Jude. q̄ bucusq̄ sordet z sordebit vsq̄ in seculū seculi. Econtra ꝺo boni odoꝝāt per exemplū bone fame Cant. iij. Odoꝝ vesti mentoꝝ tuoꝝ sicut odoꝝ thurꝫ. Nō glo. ex/ ponit ordi. de opib⁹ virtutū. q̄m sunt informata caritate. q̄ tunc redolent. al's sine ca/ ritate sordent. Quidā etiā hāc vestē super ducūt alter i vesti cū tm̄ deberent se expolia re de veteri veste vt nouā induerēt. vt dicit Col. iij. Expoliātes vos veterē boiez. Glo sa Horre. i. habitū pctōꝝ. Taliter fecit spō sa xpi q̄ de se ait. Cant. v. Expoliaui me tu nica mea q̄o induar illa. q. d. nullo modo Sapiens videt esse ille q̄ licet habeat ad/ huc bonā tunicā tm̄ ex quo dat sibi melioꝝ deponit veterē bonā vt melioꝝē nouā reci/

piat. Sic sapiēs erēt xpian⁹ si p tunica caritatis pmij etni ponneret bona tpalia z ea ad opa miscōie dare t. Sic fecit Jonathas. j. Reg. xviij. Expoliauit se Jonathas tunica q̄ indut⁹ erat z dedit eam Dauid. Sic Martin⁹ exuit se clamide et dedit eā xpo. Alij āt istā tunicā tāq̄s alienā induerūt. vt illi q̄ in alienis bonis z meritis confidūt. sz soli nihil faciūt. z hij induūt veste pegria. Contra q̄s dns dic̄ Sophonie. j. Visitabo super oēs q̄ induti sūt veste pegria. Alij autē q̄d pei⁹ est scindūt istā vestē. vt hetici scismatici. De q̄bꝫ q̄rit dns in ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Et hij sunt peiores iudeis crucifixoribꝫ xpi. q̄ nō sciderūt vestē xpi. sz sortē miserūt sup eā. vt ꝛ Joh. xix. Alij q̄d pessimū est oīno eā amittūt ꝓpter vanā gloriā z ō ea se sponte spoliare pmittūt. vt illi q̄ faciūt opa bona vt videant ab hoīb⁹ De q̄bꝫ dicit Greg. Depdari desiderat q̄ aurū publice in via portat. Nō em̄ est ꝓgruū in bona z deaurata veste in via publica inter latrones pcedere. sed int⁹ in domo. Quia. Vis gl'a filie reg⁹ ab int⁹ i fimbrijs aureis Ab int⁹. i. in pscia. ēm Jnno. Juxta illud. ij Lor. j. Gl'a nr̄a h̄ē testioniū pscie nr̄e. Et ō talibꝫ q̄rit xps i ps. xxj. dicēs. Diuiserūt sibi vestimēta mea z sup vestē. mē. Notāter dicit sibi. i. nō ad vtilitatē meā sz gl'am suā z vanā letitiā. vestimēta mea. i. fructes meas. De q̄bꝫ ad Col'. iij. Induite vos sic̄ electi dei viscera miscōie mē. Et q̄ sic p vanaz gl'az amittant bona hoīs figuratū fuit. iiij Reg. xx. vbi Ezechias nūcijs reg⁹ Babilonie oñdit oīa q̄ erāt in domo sua. Et venit Jsaias ad eū dicēs. Quid viderūt isti in domo tua. Et rñdit. Oia q̄ sūt in domo mea viderūt. z nihil ē q̄d nō mōstrauerim eis in thesauris meis. Et statim ei Jsaias dixit. Audi sermonē dñi. Ecce dies veniēt z auferent oīa q̄ sunt in domo tua ī babilonē. nō remanebit q̄q̄ ait dns. Per nuncios Nabuchodonosor significant suggestōes dyaboli vel ipi demōes suggerētes vanaz gl'az. q̄bꝫ tñ cū oñdūt bona opa. oīa diripiunt p eos. Et sic̄ mittētes sortē. sup eandez rem singuli singl'as z diuersas sortes ponūt. ita singuli demōes diuersas tēptationes mittūt sup vestē hr̄az vt auferāt eam. Hec oīa Jnnoc̄. Sz nos nō sic frēs kr̄i. sz potius vestē istā caute seruem⁹. soli do p eā placere curātes. Quatenꝰ sic ꝓveste bu/ iusmodi gr̄e mereamur indui stola et veste gl'e. Quod nobis p̄stare dignet̄ p̄ z filius z spūssanct⁹ Amen.

¶ Dñica vicesima ꝑma post trinitatis. I

¶ Sermo. CXXIIII.

Erat quidam regulus cui⁹ filius infirmabatur capharnaū. Joh. iiij. Quāuis oportēs de⁹ magnā sue bonitatis grāz oñdit hominib⁹ in dando z multiplicādo eis bona tpalia q̄ oīb⁹ etiā mal' z bonis indifferēter cōicat. vt ꝛ Math. v. vbi ꝛ. Pluit sup iustos z iniustos. z facit solē suū oriri sup bonos et malos. In h̄ tñ excellentē z abūdātē copiā fue bonitatis manifestat q̄ etiā mala cꝛpalia boī in pfectū salutis ordinari disponit. Vñ dicit Gre. sup illud Job. Beatus hō q̄ cꝛripit a deo. q̄ de⁹ aliq̄n pcutit in cꝛpe vt mentē sanet. Et glo. ordi. super illō. j. Pe. iiij. Temp⁹ est vt iudiciū a domo dei incipiat. dicit. Huc vnusq̄sq̄ hō aut exercet ad purgatōem aut mouet ad p̄uersionē. Istud patuit h̄ in regl'o isto. cui⁹ fil⁹ infirmabat deo ordināte ad h̄ vt p hāc infirmitatē ipe regulus p̄uerteret ad xpi fidem. Vñ q̄ istud est multū mirabile. eccl'ia sctā recolit istius filij infirmitatē tam notabiliter. cum dicit. Erat q̄dā regulus cuius filius infirmabat. vt dicit euangelium.

¶ Erat q̄daz regulus cui⁹ fil⁹ infirmabat Capharnaū. Dic cū audisset mē. In quib⁹ v̄bis tria tanguntur. Primo nanq̄ describit psona p̄is. sz reguli petētis curatōem. cū ꝛ. Erat q̄dam regul⁹. Scōo subdit psona filij patientis molestiā. cū ꝛ. Cui⁹ fil⁹ infirmabat. Tertio subijūgit descꝛptio loci cōtinētis infirmi afflictionē. cum dicitur. Capharnaum.

¶ Dixi primo q̄ ī v. p. describit ꝑmo psona p̄is sz reguli petētis curatōz. cū ꝛ. Erat q̄dam regul⁹. Et q̄ in regl'o isto significat⁹ ois hō mozaliter q̄ postq̄ amittit dominiū rōis sup̄ sensualitatē nō merek dici rex sz regul⁹. ymo q̄diu ē in statu vite p̄nt⁹ nō ꝑt dici verus rex sz regul⁹. Pro q̄ sciendū q̄ licet hō habeat ton⁹ mūdi diuitias sic̄ habuit magnus Alexander. adhuc nō ꝑt dici ver⁹ rex sz potius parvus regul⁹. Et h̄ ex triplici causis Primo ꝓpter bonoꝛ z diuitiaꝛ diminutōz z insufficientiā. Scōo ꝓpter tpis b̄reuitatē z

Dnica Vicesima prima post trinitatis

breuē subsistentiā Tertio ꝓpter solicitudi/nis anxietatē z laboꝝ sustinentiā. Dicit ꝓ/pz. q nullꝰ ꝑt dici verꝰ rex aut dñs i hac vi/ta ꝓpter bonoꝝ diminutionē z insufficiētiā Omnia em̄ q̄cūq; sūt i mūdo nō ꝑnt hoiem sufficiēter z pfecte satiare. Hā sic dic̄ Ber. in li. de diligēdo deū. c. iij. Omī vtēti rōne natal' inest p sua estimatōe atz intētiōe ap petere potiora. z nulla eē re ꝓtentū. Et exē/plificat ibidē dicēs. Hā q; hz vtroz̄ specio/sam peculāri oculo respicit pulcriorē. Et q; veste ꝓciosa indutꝰ est speciosioꝝ affectat Et possidēs mlras diuitias inuidet ditio ri. Et subdit. vides iā multos p̄dūs z pos/sessionib⁹ ampliatos adhuc tm̄ indigentes agrz agro copulare arq; i infinitū dilata/re termios suos. Et ex hoc ipe ꝓcludit q; ex/treme demēcie est ea sp appetere q̄ nūq; nō di co satiāt. sz nec tēpant appetitū. dū q̄q; ta liū habuerī nihilomin⁹ nō hīta ꝓcupiscas Hec ille. Pz g q; cū hō nō ꝑt hīe sufficiētiā nec pfectā satietatē i ist; bonis merito ñ ꝑt dici rex sz regul⁹ Jsta em̄ oia q̄ sūt i mūdo respectu celestiū videt̄ q̄ nihil. vel q̄ paruꝰ pūct⁹. vñ dic̄ ꝓpha. Aspexi terrā z ecce erat vacua z nihil Jere. iiij. z Gen. j. Terra erat ianis z vacua. Bap. v. Trāsiert oia velud vmbra. Refert Seneca epla. xciij. q; Alexā der didicat geometriā vt sciret q̄m mag̃ foret terra cui ipabat. Cuiq; artificiose fuisz ele/uat⁹ aera. subleuat⁹ vidit terrā q̄ vnꝰ pun ct⁹ respectu celi. z statī ꝓfusus ītra se ꝑpura uit se infelicē. z q; falsū nomē gereret. s. vo/cādo se magnū alexādrū. Quis iḡt magn⁹ dicī ꝑt i pugillo Cū g regn̄ e hīe oia ad abū dantiā. pz q; hō nō ꝑt dici rex verꝰ i ist; tpa lib⁹ q̄ nō ꝑt hīe etiā ad sufficientiā. eo q; q̄n tūcūq; magne sint diuitie magne voluptā tes nihilomin⁹ nō satiāt aiaz sz siti ꝓtinuā accēdūt Jo. iiij. Qui biberit ex hac aq̄ siti/et iterꝫ. Et Eccs. v. Auar⁹ n̄ iplebit pecūia Et ei⁹dē. vj. Aīa ei⁹ nō iplebit bonis. Et sic pz q; hō nō ꝑt dici verꝰ rex i hac vita. cū nō possit hīe sufficiētiā p sua necitate. ex p ꝓns dicēdus ē mēdic⁹ z paup Un̄ apoc. iij. Estimāti se talē vex regē &c. Dicī q; diues sū z nullī⁹ egeo. z nescis q; miser es z cec⁹ z nudus. Doc hī pōderauit Dauid q̄ q̄uis eēt rex ditissimus. tm̄ videns oīa ista esse quasi nulla. de se dixit. Ego aūt mēdic⁹ sū et paup. Et sic patet de ꝓmo. ¶ B ¶

Secdo qūo nēo dz dici verꝰ rex aut dñs in hac vita ꝓpter tpis brevitatē z breuē subsi/stentiā. Hā esto q; hō habeat oīa mūdi de lectabilia q̄ desiderat aīa sua nihilomin⁹ in his subsistere ñ ꝑt. vñ potiꝰ ē pegrin⁹ z aduena q̄; rex in hoc mūdo. iuxta illō Eccī. x. Qis potēt⁹ breuis vita. Refert Valeriꝰ in li. vltimo. et Jero. in epla. cxv. q; Xerses rex Persaz aspiciens multitudinē milicie sue fleuisse dr. eo q; post breue tps eā amittere deberet. z nullus ex suis rmaneret. Quo q; rex dici ꝑt q̄s cui q̄ ad vnꝰ hore spacū oīa ista ꝓcessa sūt. Corpa em̄ nra i q̄bꝫ hitam⁹ nō sūt nisi q̄dā tabernacla militarium aut stabula viatoꝝ. vt dicit Ber. sup cānti. ser. xxvij. Qualis g ē rex in tabernaculo aut in stabulo. certe nullus. Un̄ Aug⁹. super ps. xxxvj. exponēs illud. Adhuc pusillū et nō erit pct̄or. vocat ista aurā matutinā. Et Ja cobꝫ i Canonica sua vocat eam vaporē ad modicū aparentē. Et re sic ē. Hā vidē⁹ q̄n q; q; aura matutīa sit ml'tū serena. et appa/ret hoi q; sic duraret tota die. sed orto sole statim mutat z disparet i nichilū. Sic vita hoīs apparet q; deberet durare lōgo tpe. et tm̄ cū nō sperat moriē. Job. xxj. In puncto ad inferna descendūt Et iō ꝓpha nihil aliō vocat eā nisi vanitatē z mēdaciū dicēs. ps xiij. Ut q̄d diligit; va. z q̄rī menda. Et ꝑōit Jnno. q̄rt⁹. i. tpalia q̄ dicūt mendaciū ml'tz rōnib⁹. Primo q; ꝓmittūt securitatē z sol/uūt timorē Job. xv. Sonit⁹ terroꝝ semp in auribꝰ illī⁹ z cū pax sit ille sp insidias su/spicat. Ps. Posuisti firmamentū et sorti dinē. Un̄ Seneca dicit. Videt pauperē z suspicat furē. videt diuitē z estimat ꝑdonē. Secdo q; ꝓmittūt satietatē z soluūt esurie Juxta illō poete. Quo plus potanē plus sitiūtur aque. Tertio q; ꝓmittūt delectati onē z dāt punctōez. Un̄ dns vocat eas spi nas. Lu. viij. et Math. xiij. Quarto ꝓmit tūt honorem z soluūt obꝓbriū. Ps. Ob ꝓbriū abundantiꝫ z despectio superbis. Et sic patet secundum. ¶ L ¶

¶ De tertio qūo nēo ꝑt dici ꝓprie dns z rex in hac vita ꝓpter solicitudis anxietatē z laboꝝ sustinentiā. Sp em̄ diuites sunt in ꝓtinua sollicitudine Math. vj. Ne solliciti sis. Solliciti em̄ sūt in ꝓtinuo labore q̄o ꝓuideāt familie ml'te de necessarijs. Quia Eccs. v. dr. Ubi multe sūt opes. multi z q; comedūt eas. Un̄ freq̄nter seruꝰ dormit. z dns cogitat q̄d cras comedat cū seruo Et

in ℏ dicit Seneca q dñs tal' mior ē cḡs fu⁹ Eo q dicit Aug⁹. li. xix. ō ci. dei. c. xxj. Qui impant seruiūt eis qb videnť impare. Et certe sic est. Dñi em portāt onera subdito/rū port⁹ cḡs subditi dñor. Ūñ Bre. exponeſ illud Job. xxvj. Ecce gigantes gemūt sub aq̄s. li. xvij. Horaſ dicit. Qui elatum honorē in hac vita assequi cupiūt sub ponderib⁹ ꝓlor gemūt. Nam ḡnto q̄s altius erigitur. tanto plus curis grauioribꝫ onerať. ipsiſq; plus mente et cogitatōe supponitur qb⁹ supraponiť dignitate. Propt' has molestias sollicitudines z labores multi etiā gentiles refutabāt honores regales. Ūñ refert Valeri⁹ li. vij. c. v. de quodā q̄ cū debuisset coronari in regē aspicēs coronam dicit O pannū nobilē magi cḡs felicē. quē si q̄s consideraret q̄ntis sollicitudinib⁹ sit respersus nec bumi q̄dē eū iacentē tolle vellet. Legitur etiā de q̄dā rege conoto q̄ fuit rex dacie āglie et norwagie. q̄ postq̄ posuit sedē suā in littore marī z ait. Mare non trāseas nec ascendas terrā nec mēbra nec vestes dominatoris tui madefacias. Sz cras nibilomin⁹ mare ascendit. Quo facto iste resiliēs ait. Sciāt oēs habitatores terre vanā z friuolā regī esse potentiā nec regi quēpiā nomē dignū bre. pter eū cui⁹ nutui celū mare et terra obediūt. et nunq̄s postea coronā aurea imposuit capiti. sed eam sup imaginez imponi fecit crucifixi in laudem regis eterni. Ex bis patet ꝑma pars vestri sermonis que indicat defectum humane dominatōis. D

Dixi secundo q in ꝑ. p. describiť pso/na filij patiētis molestiam corpalem. cū dr Languis filius infirmabať. Bona fuit ista infirmitas et q̄ puenit pr̄is z filij conuersio. Ad ℏ ḡ filius infirmabať in corpe. vt cum pre sanareť in aia sic dicit finis euāgelij. Et q̄ pr q infirmitas corpal' vtilis est interdū hoi ad ꝓuersionez. z fit sep⁹ occasio citius ꝓuertendi ad deū. iuxta illud ps. xv Multiplicate sunt infirmitates eor z postea accelerauerť. Ūñ Bre. Mala q̄ nos ℏ pmūt ad deū ire cōpellūt. Et item ps. Impple facies eor ignominia. z querēt nomen tuū dñe. Istō pr Lu. xiiij. vbi ceci claudi et debiles cōpulsi sunt venire ad cenam dñi. Qui aūt se excusaueť. Unde Jnno. exponēs ℏ ꝟbū. postea accelerauerť. dicit. quia hmōi tribulatōes z pauptates sunt q̄i cōpendiū citius veniendi ad deū. Circa q̄d sciendū q infirmitates corpales vtiles sunt ad q̄tuor. Primo ad purgandū culpabilē vitam. Multa em mala cōmittit hō corpe simul z aia. sed q aia statim vt exit ō corpe penā patiť p pcto. aut i inferno. aut i purgatorio. Corp⁹ aūt iacēs in sepulcro nihil patiť nisi corruptōez. penā aūt sensus nulla vsq; ad generalē resurrectōez. Ūñ staret q̄nq; q ania soluto debito in purgatorio euolaret in celū. corpus aūt in resurrectōe generali surgeret ad gaudiū. nullo penali debito soluto. ido deus ex iusticia punit ℏ corp⁹. molestijs. infirmitatib⁹. laboribꝫ. aduersitatib⁹. aiaz āt in purgatorio. vt vtrūq; luat penas sicut vtrumq; habuit delicias. Ūñ Petr⁹ rauanen. in q̄dā epla. Jō te forsitan tpaliter punit de⁹ vt etue mortis ardores pena tpalis redimat. In edificatōe em tēpli Salomōis lapides pus malleis tundebanť. ne in illor positiōe son⁹ mallei audireť. nec in horreo dñi reponiť granū donec flagell' z triturantiū pedib⁹ fuerit ex cussū. Dec Petr⁹ rauanen. Scō tales infirmitates corpales sunt vtiles ad ꝓfitendū. ꝓpriā culpā. Ūñ facit nobiscū de⁹ sicut dñs cū seruo quē scit esse sceleratū. Deprehēdit eū in carcere. z tamdiu tenet eū donec ꝓfiteať furtum ꝑ se et ꝑ alios cōplices. Caro nr̄a ē sic fur. q furať ꝓhibita. sic cua pomū. Hoc⁹ eius sunt sensus nr̄i q adiuuāt corp⁹ ad spoliandū aiaz. sz istū furē domin⁹ capit z incarcerat. z ponit q̄i furez ad q̄stiōes z torsiones. q̄n immittit sibi sortes febres vel guttaz vel palisim. z tādiu tenet eū in infirmitate donec ꝓfiteať pcta sua cōtra se et ꝑ sensus suos qb⁹ peccauit. Ūñ videm⁹ q illi q sunt sani vix ꝓfitenť in anno. q tū postq̄ infirmanť statim mittūt p confessore. Unde ps. Cū occideret eos q̄rebant eū z reuertebanť. z diluculo veniebāt ad eū. Tertio vtiles sunt infirmitates corpales ad ꝓseruandū gr̄az diuinaz. Ūñ apostol⁹ vt melius ꝓseruaret reuelatōes sibi in rectio celo factas. et bōa alia gratuita. passus est stimulum. Nō exponēs quedam glosa satis notabiliť dicit. q passus est dolorē capitis. licet alij dicūt temptatōem carnis vt dr. ij. Cor. xij. Cū infirmor tunc fortior. Sū z potēs. Unde dicit. ij. Cor. xij. Libenter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. vt inhiset

in me ꝟtus xpi. Ac si dicat apte. libēter do/
lore coꝛpali affligar vt firmū vas ad cōser/
uandū gr̄az dei effici merear. Est em̄ infir
mitas coꝛpis q̄si ciste p̄ciose cōcathenatio.
Quanto em̄ cista est foꝛtioꝛibꝫ cathenis al
ligata. z q̄nto pluriꝫ seris ferreis ē clausa
tanto est apꝛioꝛ ad ꝓseruandū p̄ciosū thes/
auꝛ q̄ intrinsecꝰ est recōdit. Sic q̄n coꝛpꝰ
vinculat infirmitate exteꝛioꝛ tūc ē apꝛius
ad cōseruandū ꝟtutes aie. q̄ sunt thesauꝛ
abscōditꝰ in agro Math. xiij. Sunt g̃ illa
vincula gratāter sustinēda q̄n deꝰ ea ūmit/
tit. sic ꝓsulit Salomon Ecci. vj. Subice
humeꝛ tuū z poꝛta illā. z ne accidieꝛis ī vin
culis eius. Et seq̄t. Uincula eiꝰ alligatura
salutaꝛis. Et his infero duo. Primo q̄ ni/
hil sic reꝑmit in nob̄ elatōis supbiā sicut ī
firmitas coꝛpis. Istō pꝛz p illō Job Sagit
te dñi in me sunt. q̄ꝛ indignatio ebibit spi
ritū meū. Dicit interlineaꝛis Spm̄ elatōis
Et Jeronimꝰ ibidē dicit. Sagitte domini
ebibūt spm̄ cū supne animaduersiones mē
tem ab elatōe cōpescūt. Unde Job optabat
talibꝫ doloribꝫ affligi dicēs. Nec mihi con
solatio sit vt affligens me dolore non pcat.
Ubi dicit Gre. Cum doloꝛ nos pcutit ela
cio mentis succisa cadit. Secōo infero ex ꝟ
q̄ signū gr̄e diuine ad hoiez est afflictio ifir
mitatis coꝛpal' vt cōmuniter. Unde dicit apl's
Libenter gloriabor in infirmitatibꝫ meis
vt inhabitet ī me ꝛr̄s xpi. Et ex ꝟ ꝓsequen/
ter seq̄t q̄ talis afflictio est signuz salutis fu/
ture. Nam deꝰ q̄s saluat eternal'r tpalit̄ pu
nit. Unde dicit Gre. vbi s. Quibusdā ꝟ pcat
vt in eternū feriat. Feriat g̃ nō pcens. q̄d ē
mihi ꝓsolatio. Et Jeronimꝰ sup Job tra/
ctans eandē sniaz dicit ibidē. Hic q̄busdā
pcat vt ī eternū feriat. z nō pcendo ī eternū
saluet. Et subdit ad ꝓpositū. Ex afflictione
em̄ ꝓsoloꝛ. q̄ ad spem salutis et vulnere cer
tus reddoꝛ. Ecce notabilis spes salutis. Et
ex ꝟ iam apparet ecōtrario q̄ q̄ sūt ꝟ excep/
ti a doloꝛe excipiēt in futuro a salute. Hā
dicit Jeronimꝰ sup illud Job. vj. Nec foꝛ
titudo mea foꝛtitudo ē lapidū. Reꝓbo/
rū mens q̄ꝛ sola p̄ntia diligit. plerūq̄z alie/
na tanto exīstit a ꝟbere q̄nto post extranea
manet ab hēditate. Ex ꝟ pꝛz q̄ multū debz
timere hō in ꝓtinua sanitate. q̄ q̄nq̄z ē occa
sio multoꝛ vicioꝛ. Unde dicit Hieronimus
q̄ electi ꝓsideꝛātes q̄ꝛ nulla aduersa patiūꝫ
tur in formidinis pauoꝛe tabescunt. Nec

Jeronimꝰ. Quarto infirmitates coꝛpales
vtiles sunt ad hostis nr̄i debilitationem.
Hostis noster domesticꝰ cū quo est ꝓtinua
pugna z rara victoꝛia est caro nr̄a. que con
tinue ꝓcupiscit aduersus spm̄. Gal'. v. Unī
si fuerit infirmata doloꝛibꝫ multū debilita
tur vt nō ꝓcupiscat ꝑ aiaz sed potiꝰ vt obe
diat aie. sicut seruꝰ vapulatꝰ a dño. Unde
Eccī. xxxj. oꝛ. Infirmitas grauis sobꝛiam
facit animā. Et Bern̄. tractans illud apl'i.
Cum infirmoꝛ tūc foꝛtioꝛ sum. dicit Quid
miruꝫ si foꝛtioꝛ efficeris hoste debilitato.
nisi forte insanissimū amicū dicā q̄ nō ces/
sat concupiscere aduersus spm̄. Hec ille.
Quinto tales infirmitates vtiles sunt ad
querendū velocius regni celestis ꝓsolatio
nes. Unde deus facit homini sic mr̄ pue/
ro quē ablactando acu compūgit in os vt
resipiscat z cesset a lacte. Unde Augustinꝰ
in li. ꝓfeꝛ. de se dicit Excessi oīa precepta
tua. nec euasi flagella tua. Et seq̄t. Nam tu
semp aderas seuiens misericoꝛditer z ama
rissimis aspergens offensionibꝫ oīs illi/
citas iocūditates meas vt in te querā sine
offensione iocundari. Et sic dicit Gregoꝛiꝰ
Dala q̄ nos ꝟ pmunt ad deū ire compel/
lūt. Hec ille. Istud patet in isto regulo q̄
deū quē nō curauit in sanitate quesuit ī fi/
lij infirmitate.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄miſ/
sis ponitur descri
ptio loci ꝓtinentis infirmi afflictōem. cum
doꝛ. Capharnaū. Dicit aūt Jeronimus in
suis interp̄tationibꝫ q̄ capharnaū interp̄/
tatur villa vel ciuitas pinguedinis vel cō/
solationis. Et significat delicias consolati
ones et voluptates seculi. q̄bꝫ hoies infir/
mant spūaliter in aia. vt dicit apostolus. j.
Thimo. v. Uidua. i. quelibet aia ī delicijs
huius mundi. q̄ sunt aque submergentes
animā. sm̄ Hozrā. moꝛtua est vita gr̄e ī ala
q̄uis viuat vita nature in coꝛpe. cuius se/
pulchꝛ. est coꝛpus delicijs vacans. Roma
noꝛ. viij. Si sm̄ carnē vixeritis moꝛiemī.
Sed circa hec aduertendū q̄ mūdus iste
congrue significat ꝑ Capharnaū ciuitatez
Est em̄ mundus ad instar ciuitatis valde
solacioſe. Unde tres sunt ciuitates. scilicz
superioꝛ. media. et infima. Quarū media ē
mūdus. Supioꝛ in qua sunt omīno boni
de qua ꝺꝛ in ps. Fundamēta eius in mō/
tibꝫ sanctis. Isa. xxxiij. Oculi tui videbunt

Hierusalē habitationē opulentā. taberna culū q̄d nequaq̄ transferri poterit. Notan ter dicit q; hz fundamenta hec ciuitas in montibꝫ. et ideo est immobil'. ad significan dū q; nr̄a ciuitas h⁹ mūdi nō hz fundamē/ ta. z iō nō est stabilis Hebre. xiij. Nō hēm⁹ h manentē ciuitatē. Illa g̃ ciuitas ē oīm cō solatōe plena. Ps. Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei, Est em̄ mānsio in ea amena. ḳa fluminis impetꝰ letificat ciuitatē dei. Est de/ siderāda. q; Apoca. xxj. dr. Ipa ciuitas au rū mundū. Est leta. ḳa Sic letantiū oīm nostrū habitatio est in te. Est fertiliter pfe cta. q; edificaf vt ciuitas. Est iocūda ppe/ tue. Ps. Sic audiuim⁹ sic vidim⁹ in ciuita te dei nr̄i. Ps. Magn⁹ dns z laudabil' ni/ mis in ciuitate dei nostri in monte sancto eius. Alia est ciuitas infima in q̄ habitant oīno mali. z est infern⁹. Rau. iij. dr. Ue ci uitas sanguinū. vniuersa mendacij dilace ratōne plena. Et hec fugienda. q; ibi ē mā sio deformis Isa. xxxv. Posuisti ciuitatem in tumultū. Ibi concio horribil' seu socie/ tas Apoc. xviij. Facta est habitatio demo niorꝫ z custodia spirituū immūdorꝫ. Ibi ōfe/ fect⁹ oīm gaudij Isaie. xiij. Ulula porta clama ciuitas Isa. j. Terra vīa deserta. ci/ uitates vīe succēse. Tertia ciuitas ē media in q̄ habitant boni z mali. scz mund⁹. De q̄ Hebre. xiij. Nō habem⁹ h manentē ciuitā tē sz futurā inq̄rim⁹ Est tū nihilomin⁹ ciui tas dicta. q; in ea negociandū est sīc in ciui tate prudenter instāter z innocenter. Et h q; h haberē facultas merendi et diuina lar gitate. Iurta illud ps. Benedict⁹ dns qm̄ mirificauit miscordiaz suā nobiscū in ciuita/ te munita. Ista em̄ est ciuitas in q̄ potes saluare aīaz. Gen. xix. Sed q; ē lubricitas vie ideo prudēter est ambulandū i ea Eccī ix. Noli circumspicere in vicis ciuitat'. nec oberraueris in plateis illi⁹. Est ār differē/ tia int̄ istas ciuitates In pma em̄ nulli sūt infirmi. q; ibi est tota psolatio pfecta. z ido ibi nō est vllus dolor. Apoc. xxj. Un̄ ō eis pt dici illud. Ps. Et nō erat in tribubꝫ eo/ rū infirm⁹. In scōa oēs sūt mortui. ḳa dr in ps. Sic oues i inferno positi sūt. mors depascet eos. In tertia ciuitate scz mundi. multi sunt infirmi. Ps. Multiplicate sunt infirmitates eor. Hz vnde multiplicate sunt infirmitates iste z ptinue multiplicāt certe ex nimia pinguedie diuitiaz z delicia rū. Unde pquerit dns Deutro. xxxij. In/ crassat⁹ est dilect⁹ z recalcitrauit. incrassat⁹ impinguat⁹ dilatat⁹. Incrassatus diuitijs impinguat⁹ delicijs. dilatat⁹ honorib⁹. De relict deū factorē suū. Dicūt naturales q; ex nimia pinguedine multe infirmitates p uenīunt corpales. Sic ē de mūdo isto q̄ ē ciuitas Capharnaū abūdans pinguedie deliciaz z voluptatū. ex qbꝰ mlte pueniūt infirmitates. Et nimia nāq̄ pinguedie ce citas generat. matie qñ ē in capite vl' circa oculos vt dicit Innocentius quart⁹ sup ps. xxj. Sic diuitie. que sunt quedam pin guedo q̄ generat in plātis et dnis magnis qui sunt capita vel oculi subditorꝫ. cecant. Job. xv. Operuit faciem eius crassitudo. Facit etiā pinguedo hoīez ponderosū. sic diuitie vel delicie. Luce. xvij. Quaz diffici le q̄ pecunias habēt intrabūt in regnū ce/ lorꝫ. Et ita delicie faciūt hominē cecū in ra tione vt nō intelligat vt bene agat. Sicut pquerit ps. Noluit int̄ intelligere vt bene ageret. Et accidiosum in volūtate vt non possit moueri ad bonum. ymo dicūt bono malū. Isa. v. Ue q̄ dicitis bono malum et malo bonū. Sic pinguis dicit dulci ama rū. Prouer. xxvij. Alia saturata calcabit fa/ uum. Ista etiā pinguedo psolatiōis terre/ ne q̄dāmodo inducit frenesim anime. ita q; aīa fit vaga z instabilis huc illucꝫ diua gando. Unde Hieremie. xxij. pquerit do/ min⁹ dicēs. Uscq̄ q̄ delicijs dissolues filia vaga. Hec solū ista pinguedo deliciaz facit vagū sz etiā rebellē deo. sīc castꝫ abūdans rebellat dño z equ⁹ impinguat⁹ recalcitrat Sic seru⁹ delicate nutritus Prouer. xxix. Qui delicate nutrit seruū sentiet eū postea pctumacē. Nec solū delicie sūt occasio infir mitatū pdictaz. sz etiā sunt occasio mortis. Sic dr h de isto infirmo q̄ febrib⁹ correp/ tus approp̄inquerat ad portas mortis. qz i/ cipiebat mori. Ecce q̄nta mala pueniūt in isto mūdo. q̄i in q̄dā ciuitate Caphārnaū. q̄ dr villa pinguedis seu psolatiōis ex vo/ luptate deliciaz. ¶ Sed diceret q̄s. Dñe ex q̄ tāta est in mundo speciositas z multi/ plicitas a deo creata ad vsum hoīs. quare in ea dicitis esse pctm̄. Ad quod respōdeo ēm Robertum holgotb super lib. Sap. j. Q non est imputandū bonitati creatura/ rum si hoīes in amore deliciaz contra ho/ norē dei figunt. sz tantūmodo querēti

¶ Dñica Vicesima prima post trinitatis

hominũ q̃ male vtunt̃ creatis. Vñ Aug⁹. in li. de vera religiõe. c. xxviij. dicit. Nec aq̃ malũ est q̃ hõ submergit. sz malũ est voluntaria precipitatio z suffocatio in aq̃. Patet g̃ q̃ ois creata dei bona ẽ homini. dũmõ vtat ea debite. Sicut idẽ cibꝰ in eadẽ mẽsa vni pdest q̃ ipm debite z cõperenter sumit. z alteri nocet q̃ ipm imoderate sumit. Inde est q̃ pauper q̃ modicã habẽt subaz min⁹ contra deũ peccãt pctis supdictis. qz cõpeten/ter vtunt̃ creaturis. z ido min⁹ infirmant̃ in firmitate aie. q̃ est pcm̃. Diuites po imoderate vtunt̃ creaturis. vt qz sic̃ bruta bibũt q̃ntũ volũt q̃ndo volũt. qñ volũt. z q̃l̃r volũt Sil̃r comedunt. sil̃r dormiũt. ideo sepius infirmant̃ multis infirmitatibꝰ anie. Sic iste filius reguli q̃ppter abundantiã bonorũ fuit infirmat⁹. Sz nos nõ sic sed poti⁹ vtamur h̃ mũdo q̃si nõ vtentes. vt die apl̃s vt sic tandẽ vitam eternã psequamur et infirmitatẽ euadam⁹ aie sempiternã. Amen.

¶ Dñica vicesima ꝑma post trinitatis. II Sermo. CXXV

Occurrerũt ei ser/

Oui nũciãtes qz filius tuus viuit. Joh. iiij. Inter cetera diuine potẽtie opa illud maxie videt̃ esse pcipuũ z insigne q̃ ad eius nutũ oĩa sine quaq̃ mora aut negligentia obediũt z obsequũtur. Nam z si mirabilis potẽtia est q̃ tã magna creauit ex nihilo. mirabilioꝛ tñ q̃ tã subito Neq̃ em̃ artificem cõmẽdam⁹ q̃ scit sed q̃ subito et expedite scit. Mirabilia sunt oĩa q̃ creata sunt vt durent sine tpe z sine fine. sed multo mirabilioꝛa sunt q̃ pducta non sunt ex tpe. Nam statim vt dixit de⁹. oĩa facta sunt. mãdauit et creata sunt vniuersa Nec em̃ tractu tpis creata sunt vt essent. sz mox vt iussa sunt fieri illico in esse pdierũt Vñ Baruth. iij. Stelle vocate sunt z dixerũt. assum⁹. Et qz h̃ opus est solius dei. in cuius ditione oĩa sunt posita. ita vt non sit qui possit resistere sue voluntati. vt dicitur Judith. xiij. Ideo saluatoꝛ volens i se diuinã naturã et equalitatez potentie ꝑfecte ostendere in signis et miraculis subito languoꝛes curabat. morbos sanabat. mortuos suscitabat. ita q̃ solo imperio eius omnes curabant̃. Sicut Centurio confessus est dicens, Tñ dic verbo et sanabit̃ puer me⁹. Istud apparuit bene in isto filio reguli quẽ domin⁹ in momento z subito z quod mirabiliꝛis potẽtie est absens absentem coꝛpaliter z pfecte sanauit. Vñ moꝛ vt patri eius dixit. Vade filius tuus viuit. statim pater reuersus est ad videũ filij sanitatẽ. q̃ cum esset in via serui ei⁹ occurrerũt nũciantes quia filius eius viueret, Et pater quesita hoꝛa qua cõualuisset. cognouit quia illa hoꝛa erat qua dixit ei ihus. Vade filius tuus viuit. Nulla em̃ hoꝛa inter xpi facere z dicere. Ne igitur latuisset pẽm curatio filij. et ne diuine potẽtie operatio subito celaretur. occurrerunt ei serui dicentes. quia filius tuus viuit. vt dicũt verba thematis. In quibꝰ verb̃ tria considerare debem⁹. sm triplices psonas i eis descriptas. Nam tangunt̃ psone seruorũ. cum dr. Occurrerunt serui. In q̃ notatur coꝛ studiosa fidelitas. Scõo tangitur psoña dñi. cum dicit̃. ei. sz regulo. qui fuit coꝛ dñs. In quo notatur venerabil̃ dignitas. Tertio tangitur psona filij. cum dr. filius tuus viuit. In quo notatur. amoꝛosa charitas Sic ergo serui instruũt seruorum conditionẽ subiectionis. dominus instruit dominoꝛũ potestatem prelationis. z filius instruit filialem charitatez paterne dilectionis. Et isti tres status hic informãtur per singula.

¶ A ¶

Dixi primo

q̃ in verbis premissis tangũtur psone seruoꝛ. cũ dr. Occurrerũt serui. In q̃ notat̃ studiosa fidelitas coꝛ. p quã istruũt oĩm seruoꝛ ꝺitoꝛ subiectiõis. Certe magna z sollicita fidelitas istoꝛ. Nuoꝛ. q̃ sic̃ ꝓtristati fuerũt cũ dño ꝺ infirmitate filij sui. ita cõgaudere studebãt de vita sua. Vñ ne dñs in tristicia vlteri⁹ maneat ne de vita desperet sz poti⁹ alacritatẽ resumat nũciauerũt occurrẽtes ei de lõginq̃. qz filius tu⁹ viuit. O fideles serui q̃ z aduersitati cõpatimi z pspe ritati ꝓgaudet̃. O solliciti serui q̃ tã de lõginq̃ occurristi. nec expectare aduentũ seu reditũ dñi vri potuist̃. nec potẽtiã dei celare voluist̃. sciẽtes qz opa dei reuelare z cõfiteri honorificũ ẽ. vt dr Thob. xij. Circa q̃d sciendũ ꝺ trib⁹. Prio vñ pcessit seruit⁹. scõo quo fu⁹ dz eẽ fidel̃ dño suo. tcio quo punit̃ infidelis. De ꝑmo dicit Augustin⁹ li. xix. de ciuitate dei. ca. xv. ¶ Prima causa

seruitutẽ pctm̃ ẽ. Vñ nũq̃ ī scpturã legim⁹ seruũ añq̃ Cham filiũ Noe irrisisset prẽm q̃ p eo q̃ prẽz irrisit maledictõz cũ sua po/ steritate accepit. Et ppt̃ h̃ dic̃ Ambro. q̃ nõ essz hodie seruit⁹ si ebrietas Noe nõ fuisset Et q̃ pz q̃ seruit⁹ nõ puenit ex nata sed ex culpa. vt di. Gre. ī pastorali. Et q̃ vlteri⁹ pz q̃ ī statu innocẽtie nõ fuissz fuit⁹ qz nõ fuis set pctm̃. In signũ cui⁹ antiq̃ prẽs ī lege na ture poti⁹ dicti sũt pastores pecoꝝ q̃s regeꝫ hoim. vt hẽt Gen. xlvij. Et pz iam q̃ ordo pctõꝝ ymo deordinatio exigit vt alij alijs subiciãt. Et ex h̃ infero q̃ fm legẽ diuinã z hũanã debẽt hoies obedire hoib⁹. iuxta il lud Ephes. vj. Serui obedite dñis sicut xpo. Et q̃ ad h̃ dicit Gre. ī registro. c. xvj. q. ex q̃ pter culpaz hois eq̃litas oim stare nõ pt. vt sczn⁹ sit eq̃lis alteri. diuino iudicio factũ est vt vn⁹ regat ab altero. Sũt ãt di/ uerse ꝺditões seruoꝝ. Nam q̃dã statim vt nascunt serui efficiũt. vt q̃ de ancilla nascũ tur. Quidã fiũt serui iure gentiũ. vt q̃ capi/ untur in bello iusto. Quidã iure ciuili. vt q̃ existens maior viginti annis ptmisit se ve/ nũdari ad pciũ pticipandũ. Quidaz ãt iu/ re canonico fiũt serui. vt illi q̃ violẽter de/ florãt ꝛginẽ. Hã fm Canones tales dant tali ꝛginẽ in seruitutẽ. Hz de his oĩnib⁹ h̃ nõ dr. qz solũ h̃ dr de seruis volũtarie do/ minis eoꝝ subiectz. vt ab eis regãtur. vt di ctũ est. De scdo qũo seruus dz esse fidelis dño dicit apl's ad Ephes. vj. cap̃. Serui obedite dñis vr̃is carnalib⁹ cuz timore et tremore in simplicitate cordis vr̃i sic̃ xpo. nõ ad oculũ seruiẽtes q̃si hoib⁹ placentes. sed vt serui xpi. faciẽtes volũtatẽ dei ex ani mo cũ bona volũtate seruiẽtes sicut dño z nõ sic̃ hoib⁹. scientes q̃m vnusq̃sq̃ q̃dcũq̃z fecerit bonũ h̃ recipiet a dño siue seru⁹ siue liber. Ubi dicit Gozra q̃ serui debent h̃e q̃drupliciter ꝺditõem. Primo vt seruiãt oĩ bus generaliter non solũ spũalib⁹ bonis sed etiã carnalib⁹ malis. j. Petri. ij. Estote sub iecti dñis. nõ tm̃ bonis sed etiam discolis Scdo vt seruiãt reuerẽter. scilz cũ timore mẽti z cũ tremore corꝝis. q̃d ẽ ꝓpriũ seruo/ rũ. Tertio simpliciter. Vñ dicit. In simplicita te scz intentõis. vt sic̃ exteri⁹ ostendũt sic in volũtate habeãt. Quarto fideliter. Vñ dicit Cordis vr̃i sic̃ xpo. scz cũ timore z cum tre more. Pſ. Seruite dño in timore zc. Et h̃ latius declarãs dicit. nõ ad oculũ. i. nõ ad cõplacentiã hoim tãq̃ ad finez nõ merito/ riũ sz pot⁹ ad cõplacẽtiã diuinã. j. Reg. xvj Nõ videt q̃ fortis sũt de⁹ ãt intuet cor. Et q̃ ad h̃ subdit. vt serui xpi. Ecce finis meri tor⁹ Nõ expõit Gozra. i. q̃i iubẽte xpo. nõ ipis sz xpo seruiẽtes. cui s. seruũt ad fitatẽ. nõ ad simulatõz ad Gal. j. Si adhuc hoi/ bus placerẽ seru⁹ xpi nõ essem. Hoib⁹ eĩm dẽm⁹ placere ad rõez nõ ad volũtatẽ. Eam dẽ sniaz pſeq̃t idẽ apl's ad Col. iij. di. Ser ui obedite p oĩa dñis vr̃is carnalib⁹ nõ ad oculũ seruiẽtes. sz ī simplicitate cordis ti/ mẽtes dñm. q̃dcũq̃z faciꝫ ex aĩo opamini sic̃ dño z nõ hoib⁹. Et seq̃t retributio. sciẽ/ tes q̃a dño recipietz retributõz hereditatis. Et his pz q̃ ꝺditio seruil' placz do ī eccla sua. ex q̃ eã tm̃ cõmẽdat z remunerare pro/ mittit. Et q̃ iã seq̃t q̃ illi male murmurant dicẽtes. Ultimã me mi⁹ pot⁹ abortiuissz in vtero q̃z genuissz seruũ in mũdo. Hoc eĩm est murmurare ꝛ diuinã ꝓuidẽtiã z iusti/ ciã. Vñ apl's dic̃. j. Cor. vij. Seru⁹ vocat⁹ es nõ sit tibi cure. Et seq̃t. Qui ei i dño vo cat⁹ est seruus libertus est domini. ¶ ℞

¶ Fidelitas ãt seruoꝝ erga dños dz esse ī pluribus. sic̃ hẽt xvij. q. v. De forma. Et pla notauit Hostien. in summa sua de feodis ꝛsus. In colume facile rutũq̃z possibile bo nestũ. Utile ꝓsiliũ fidus dabis autilijsq̃. Qui sic exponũt. Primo incolume. i. seru⁹ dz cẽ fidel' dño ne sit in damnũ dñi sui. sed oĩe venenũ oẽz infirmitatẽ z mortẽ z oẽz corꝝis lesionẽ. p posse suo vitabit Scdo fa cile. ne scz id q̃d dñs facile intendit z faciliꝰ facere pt reddat ei difficile. Sic mlti faci/ unt latẽter ipedimẽta. pcurãdo. Tertio ne sit dño suo in damnũ de secreto suo reue/ lãdo alicui. q̃ possz obesse munitõib⁹ suis. p q̃s pt ipe cẽ tut⁹ ipas. pdẽdo alteri sz pro posse suo subueniat z defẽdat. Quarto ne il/ lud q̃d dño ẽ possibile facere reddat ipossi bile. Quinto ne sit ei ī dãnũ i sua iustica vel ī alijs cauꝰ q̃ ad honorẽ ptinẽt. Sic ī vro/ re z filiab⁹ suis vl' ne aliq̃d faciat per q̃d fa/ ma dñi diminui possit. cõponat dicat vl' fa ciat nec audiẽdo vel dissimulãdo ꝓsentiat Sexto ne sit in damnũ de suis rebus vel possessionib⁹. q̃nymo ne in aliquo ipi⁹ vtili tatem impediat sed ipam fieri bona fide. p curet. Septimo ne det ꝓsiliuz contra ipm sed quicq̃d pro ipsius bono sciat consulat Maxime aũt in tribus fides seruꝫ ꝓsistit.

¶ Dñica Vicesimaprima post trinitatis

primo in ꝓseruatõe vite dñi. Narrat Valerius li.iij.c.viij. de fidelitate. Pompeiõis q̃scies q̃ dñs su⁹ q̃rerek ad mortez. ꝑmuta ta veste et annulo loco dñi occulte se posuit z occidi ꝑmisit. Idẽ narrat Seneca ō bñficijs li.iij.c.xiij. de q̃dã q̃ vides dñm debere capi ab hostib⁹ turpit. eũ ꝓmor se postea occidit dicens. Jã dñm liberaui. tps est vt mihi ꝓideã. Refert etiã Valeri⁹ lib.iij.ca. viij. q̃ cũ q̃dã miles cesaris Augusti capt⁹ duceret ad Anthoniũ. Rñdit. Fac q̃d vis nec salut⁹ bñficio nec mort⁹ supplicio abdu capositũ vt cesaris miles esse desistã z tuus esse incipiã. Cui Anthoni⁹ ꝓtãta fide vitã donauit. Et Seneca li.iij. de bñficijs. ca. xiij. narrat. qũo duo fuit capta vrbe ab hostib⁹ fugierẽt ad hostẽ. z hoste cũ exercitu intrante vrbẽ illi seruꝰ ꝑscij cucurrerẽt ad domũ dñe sue z eã abduxerẽt. Querẽnt⁹ aũt q̃ nam esset. dixerũt q̃ crudelissimã feminaz duterãt vt torquerek. z ita eã liberauerunt Quo compto. ille hostis ãbos liberos misit. Secõo fideles debẽt esse serui in rerum dispensatõe. Nam peiores sunt alijs furibus domestici furces. q̃ non cauenk. z sunt culpabiliores. q̃ ingti dñis a q̃b⁹ sustentãtur damna inferre ꝑsumũt. Jõ inde scelus valde in euangelio exꝓmik. eo q̃ subtrahebat pecũiã xꝑi q̃ pauꝑib⁹ debebak. Hec culpã q̃ male acq̃sitã pecuniã seruasset. sz q̃ male dispẽsassz. Jõ xꝑus cõmendãs seruũ fidelẽ dicit Math. xxv. Euge serue bone z fidel. Vñ Ambro. in omk. de villico iniq̃tatis dicit. Lu. xvj. q̃ villic⁹ non laudak eo q̃ bona dñi sui dissipasset vl' subtraxisz dño suo. sz q̃ sibi ꝓuidit. nõ tñ vult de⁹ q̃ in alio q̃ dñis nris damnũ inferã⁹. Nec ille. Terno nõ solũ debẽt esse serui fideles z sollicii de bonis fortune z nake dñor suor. sed etiã de titulis fame ipor. vt pot⁹ dñor q̃z ꝓpriã laudẽ z gl'az acquirãt. Tal' fuit Joab q̃ noluit cape vrbẽ ne victoria nomini suo ascriberek. sz pot⁹ dño suo Dauid. vt hẽt ij. Re. xij. ¶ Sed q̃ est pena fuor infideliũ Rñdeo q̃ in his q̃ sunt minora est pena tẽporalis. vt castigatio corpalis. q̃a ór Eccĩ xxxiij. Seruo maliuolo tortura et compedes In his autem que sunt grauiora. vt q̃ tangunt honorem dñi vel vitam in quib⁹ incurrik crimen lese maiestatis. est mors corporalis. Unde narrat Valerius libro tertio. cap. iij. Quidam seruus barbar⁹ quendã seruũ astribalem ꝓ eo q̃ dominũ suũ occidisset subito aggressus interemit. Maxime aũt serui debẽt fugere detractiones dominor suorũ. et vbi audierint eas debẽt ꝺicere. q̃ grauiter vlciscik ós tales detractões maxe in seruis. Vñ Eccs. x. ór In cogitatione tua ne detrabas regi et in secreto cubilis tui ne maledixerꝭ diuiti. Et sequitur. Quia aues celi. id est. angeli bonj portabunt vocem tuã id est. talem maledictionẽ. Et est contra illos q̃ facta domiorum suor dijudicant aut coram alijs confundũt. Et tales sunt pessimi serui et dyabolici canes mordentes in secreto dominos suos. Et tñ de primo.

¶ Ł ¶

Dixi secundo q̃ in verbis pmissis tangitur ꝓsona dñi. cum ór. Ei. scz regulo. In quo notak venerabilis dignitas. ꝓ quã instruit omniũ dominor potestatẽ platõnis Iste eñ regulus fuit in dignitate cõstitutus. et a seruis suis multũ honoratus. i eo q̃ exierũt ei obuiam a xꝑo reuertenti. ergaq̃s ipe habuit se multũ fauorabiliter. iterrogando eos de vita filij. colloquẽdo cum eis de circumstantijs sanitatis eiusdem. et quod oĩm est potissimum. ita eos dilexit q̃ secũ oẽs ad fidẽ z salutẽ ꝓuertit. vt dicit finis euãgelij. Credidit inq̃t ipe et domus eius tota. i. subditi. Et h̃ est cõtra austeros dominos z dedignantes loq̃ cũ suis suis. Cõtra quos ór Eccĩ. xxxiij. Si est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. et quasi frẽm sic eum tracta. Et isti sunt mali dñi et obliti sue fragilitatis. putãtes q̃ cor serui sint quasi canes respectu ipsorũ. Circaq̃d scendũ q̃ ad hoc vt domin⁹ seruũ suũ bene tractet debet moueri ex trib⁹. Primo ex similitudine nature. q̃ equaliter cuz eo genitus est. Juxta illud Job. xxxj. Nũq̃d nõ in vtero fecit me q̃ et illum. scz seruum. Ubi dicit Gregorius. xxj. lib. Moralium Potentib⁹ viris magna virtus est humilitatis consideratio equalitas conditionis. Unde seruus potest dicere dño suo illud Job. xxxiij. Ecce me sicut te fecit de⁹. et de eodem quoq̃ luto formatus sum. Istõ bñ ꝓsiderauit Salomon q̃ de se ait Sap. vij Et ego inq̃t natus accepi cõmunem aerez et similiter cecidi in terrã facta. et primam vocem similem omnibus emisi plorans.

Et sequit. Neo enim ex regibus alius dz principiū. Unus g̃ irrouit ad vitā oibus. z filius exit. Unū Seneca epla. xlviij. Cū seruis viuere familiariter decet prudentiā tuaz. Serui sunt ymo homines. Fui sunt ymo būiles aīci. Et plura. Sic cū iferiozi viuas quēadmoduz supiozē tecū velis viuere. Et Latho dicit. Qui lz sit seruus homoz tñ ee memēto Et hoc maxīe dz mouere dños ad būilitatez erga suos seruos. Secdo ad ꝟ dz moueri dñs vt affabiliter tractet seruū suū. cogitādo qz aliqñ dñs fuit etiā alterius seruus vel nunc est. Sic miles ē principis. z princeps regis. rex aūt seruus imperatoris. Et tñ dīsto statu dñationis miseri ccidert ad seruitutē vilissimā. qd cidē ptigere pt. Unū Seneca epla. xlviij. dic. Nescis q̃ etate Hecuba illa regia Troye fuit recepit. q̃ Cresus rex. q̃ darij mr. q̃ Plato. q̃ dyogenes. qsi dicat. Oēs istiusmodi dñationes eoz venert ad senectutē i seruitiū. Propter qd subdit ibidē. Viue cū suo clemēter viue cōiter. z eū i cōsiliū z i cōuictū admitte Nec ille. Tertio dz ad ꝟ moueri dñs. recogitādo qz z si seruus ē conditōe. liber tñ mentis libertate. s. mētis. cū ē absq; pcto. Unū Seneca dicit. Seruus ē. sz fortasse liber aīo. seruus est. ꝟ em illi nō nocebit. Ostēde q̃s nō sit. alius libidini seruit. alius auaricie. alius ambitōi. oēs seruiūt timori. Nulla seruitus turpior q̃ voluntaria. Hecille. Maxīe aūt dz recogitare dñs qz suis suis ipe erat forte i dānū suū peruū. Nā sic dr Eccs. viij. qđ expōit Iero. Q̃ bō q̃ dñat hoi affligēdo z prēnendo eū dñat ei in malū suū. Sz ipius mali exēplum Saul dñat ē alius q̃ fuit rex. z ꝟ in malum suū. qz nō bñ rexit. Et Pilat accepit pātē sup xp̃m. vt dr Jo. xviij. tñ i malū suū. Nō est g̃ dñandū hoibus ex supbia z ābitōe. sed būilitate z nccitate. Nā dicit Gre. sup Job xxxix. li. moz. in fine. Supbis ad culpā apostaraſſe dr q̃ties hoi pesse dilectat. Glo. etiā qđā expōit ꝟ. Nō dñat hoi in malū suum. scz ad maiorē occasionē pcipiēdi. vñ ptigit q̃ subditi sub eo saluāt z ipe dānat. Juxta illd Job. xxxvj. Deus nō saluat impios. z iudiciū paupibus tribuit. Sup q̃ Gre. li. moral' xxvj. circa mediū dicit. Nag est potentia tpalis q̃ dz apud deū meritū suū de administratione bona regiminis. existentibus tñ iuxta opposita aliqñ nocet. scz ipa dominatio. Vel potest sic exponi. In malum suū. id est. pter graviorem temptatōez ab hostibus. Nam dicit Gre. s. moral'. Sepe dīuinitus vt hūj q̃ regendo alios pssunt temptationū maiora certamina patiant. Vel sic. In malum suū. i. ad maiorem accusatiōem in iudicio Sap. vj. Judiciū durissimum erit his q̃ pssūt. Unde Job. xxxiij. Qui regnare facit homines ypocritā pter peccata populi. Dicit Gre. li. xxiij. li. moral'. q̃ ad malum suū. i. ad penā maiorem in futuro. Attendat g̃ dñs qz nō ex natura sed ex vicio dominat' seruo. Nam sicut dicit Greg. xxj. li. Mo. al'. Homo animalibus irrōnalibus natura platus est. nō homini. sed pter vicia homo homini pfertur. Et dicit natura quo ad statum sue pme conditionis. sicut creatus fuit. Et ideo antiqui homines et patres. vt Abraham Isaac et Jacob non dixerunt se esse dominos hominū sed pastores ouiū. vt Gen. xlvij. Et vere multuz deberent fugere homines insufficientes z minus ydonei tam honores spuales q̃s seculares. ne penam eis accumularent vltra alios in futuro. Quia dicit Chrys. super Matheum. Omelia. xij. in fine. Honoris magnitudo his qui nō viuunt sm honorē additamentū est penaz. Ideo breuem regulam apostolus pscribendo dominis erga seruos dicit ad Ephes. vj. ca. Vos domini eadem facite seruis vestris remittentes illis minas. scientes qz et illoz z vester dominus est in celis. Ubi dicit Horra. Ira habete vos sicut vultus summi domini se habet ad vos. Job. xxxj. Si contempsi subire iudiciū cum seruo meo. quid faciā cum surreterit ad iudicandum deus. Quasi di. Consideraui q̃ idez dñs iustus me z ipm iudicabit. Notanter dicit Job. Si ptem/ psi subire iudiciū. ad significandū q̃ dominus non debet corrigere seruuz ex ira sed. et deliberatione et cum iudicio rationis. Ecclesiastici. xxxij. Si nō audierit te curua illum compedibus. Et sequitur. Uerū tamen sine iudicio nichil facias graue. Et tñ de secūdo.

C D C

Dixi tertio q̃ in v. p̃. describit psona filij. cum dr. Filius eius. In q̃ notat' amorosa caritas p quā iste filius instruit oēs filios ad filiale caritatē paterne dilectōis. Inter alia q̃ debent filij pentibus est pcipuū dilectio affectuosa. q̃ debēt diligere pentes suos. Un certū est q̃ iste filius regule infirmus multū

fuit affect⁹ ꝓximi multūq; eū dilexit. qz ō eius vita tm̄ sollicit⁹ fuit vt ꝓm ad eū descēdere ei⁹m curare postularet. q̄d degeneri filio nō feciſſet. Instruūtur ḡ filij vt exēplo ei⁹ habeāt affectum dilectōis filiāl' erga suos parētes a q̄bꝫ multa bona suscepert. Unō nō est dubiū q̄n iste fili⁹ post curatōem sue infirmitat; multū dilexit prēm ꝓ bñficio i/ pertrate sanitat;. Sūt aūt octo q̄ debent fi lij suis pentibꝫ. Primo amorē mētis. Ūñ Lanncoz.ij.02. Ordinauit ī me caritatem dicit Ambro. Ordo caritat; ē vt ꝑ̄us dili/ gam⁹ parentes. deinceps filios. Scō de/ bēt bonorē ī fact; Malach.j. Filius hono rat ꝓ̄z z seru⁹ dñm. Tertio debēt seruitu tē i obsequijs Eccī.iij. Qui timet dñm bo/ norabit parētes. z q̄i dñis seruiet his qui ei genuerūt. Quarto sustentatōez ī necessa rijs Eccī.iij. Elemosyna ꝓ̄is nō erit in ob liuione. Et sup illud Exodi. xx. Honora ꝓ̄em tuū z mrēm tuā vt sis lōgeu⁹ sup ter/ rā. Dicit glo. Honorare parētes ē reuerē/ tā exhibere z necessaria mīstrare. Quinto reuerentiā in ꝓbis Hebre.xiij. Ꝓ̄es q̄dez carnis nr̄e habuim⁹ eruditores z reuereba mur eos. Exponit Hozra. i. timebamus z honorabam⁹ eos. Quia fm glo. Reuereri est cū timore honorē impēdere Exodi. xx. Honora ꝓ̄em. Sexto obedientiā ī hone/ stis Deutro.xxj. Si genuerit hō filiū con tumacē z pteruū q̄ nō audierit ꝓ̄ez et con/ temnerit obedire tē. Ūñ ad Ephes. sexto Filij obedite parētibꝫ vr̄is in dño Et sub dit rōnez. Hoc eīm iustū est. Septimo ve/ niā in offensis Eccī.iij. Si defecerit pater familias veniam da illi. Hoc est contra illos q̄ parentes senio cōfectos subsannāt z de/ rident. et eis illudūt nō vt filij ſz pteuigni maledicti. sil'es Cham filio Noe. q̄ patrem suū vino ebriū et denudatū irrisit. ꝓt̄ q̄d maledictōz ꝑpetuā incurrit. Octauo tolle rantiā in aduersis Eccī.iij. Fili suscipe se/ nectā ꝓ̄is tui. z ne ꝓtristes illū ī vita illius Hoc est ꝑ illos q̄ ī senectute relinquūt pa/ rētes z ꝓmittūt eos mēdicare. z soli lauti/ tijs in bonis paternis cū vxoribꝫ suis Lō tra hoc dr̄ Eccī.iij. Quaz male fame est qui relinq̄t ꝓ̄em et est maledict⁹ a deo. Econ/ tra ho parentes debent filijs tria. Primo pulsionē necessarioz. Col.iij. Patres no/ lite ad iracundiam puocare filios vestros vt nō pusillo animo fiāt. Ad Ephes.vj.02. Patres nolite ad iracūdiā ꝓuocare filios vestros sed educate illos. Hozra. prouidē do eis necessaria Scō debent filijs parē tes moz eruditionē in ꝓbis. Prouerb.iij. Disciplinā ꝓ̄is audite filij. Tertio correc/ tionē seu castigationē in ꝓbijs. Eccī.xxx. Qui diligit filiū assiduat illi flagella. Ūñ ap'lus ad Ephes.vj. cap. dicit. Educate il/ los in disciplina. Hozra. verboz. et correc/ tione ꝓbez. Et ꝝ in correctiōe nō simplici sed domini. i. hoc facite ꝓpter deū. Ita expo nit Hozra. vt tandem possim⁹ cū eo regna/ re in gloria eterna. Amen.

Dñica vicesima scōa post trinitatis. Sermo. CXXXVI

Rēde quod de/
bes. Mathei.xviij. Sicut dicit Augustin⁹ in libro Enchiridion cap.lxviij. Non solū ille misericors dr̄ qui dat esurienti cibū. sitienti potū. nudo vesti mētū. pegrinati hospiciū. fugiēti latibulū. egro vel incluso visitatōz. captiuo redēpti/ onē. debili subuētionē. ceco deductōz. triſti ꝙsolatōz. infirmo medelā. errāti viā. delirā ti ꝙsiliū. vexetiā q̄ dat veniā peccanti. ele/ mosynas dat. Nec ille. Et q̄bꝫ ꝓbis ꝓz q̄ opus pietat; ē dimittere offensam. ꝓ̄io. qz nec leue opus pietat; putandū est istud. qz dicit Aug⁹. vbi sup̄. cap. lxix. Q̄ licet mul/ ta sint elemosynaꝝ genera. m̄ nihil ē mai⁹ ea q̄ ex corde dimittim⁹ q̄ in nos q̄sq; pec/ cauit. Cui⁹ rō est. qz fm eū ibidem. non est magnū facere miscōiaz vel ostēdere illi be nefic̄ium qui tibi nihil mali fecit. sed certe maximū et magnificentissime bonitatis ē signum. si tuum quoq; inimicum diligas. Nec ille. Ecce ꝓz q̄ inter opa miscōie mai/ mū iudicat et reputat Aug⁹. dimissionē in iuriaꝝ ꝓximis nos offendentibꝫ. Hanc tamen misericordiā male ponderauit iste seruus q̄ primū suum debitorez inueniēs suffocabat eum dicens. Redde quod de/ bes. vt dicit ꝓsens euangelium.

Simile est regnum celorū homini regi q̄ voluit ponere rōez cū ſnis suis. In q̄bꝫ ꝓbis hō pctōr cōpellit ad restitutōez debi/ toz. cum dr̄ ei. Redde q̄d debes. Sed q̄a bois status triplicē bz ꝙsideratiōem. eo q̄ habet erga se superiorem inferiorē z equa lem. ideo inverbis nr̄i thematis tripliciter

ām̃onēt ad restitutōz ei⁹ q̄d vnicuiq; istoz tenēt. iuxta illō Roz. xiij. Reddite oīb⁹ debita. Prio g̃ ām̃onēt ad r̄stitutōz debitoz suī supioz⁹. cū dr. Redde. Scō ad restitutionē debitoz suī iferioz⁹. cū dr. q̄d. Tertio ad restitutōz debitoz suī eq̄l. cū dr. debes.

Dixi primo ¶ A ¶ q̄ pctōr hō pmo ām̃onēt ad restitutōz debitoz suī supioris Supior hois ē de⁹. cui hō debitor est. sic q̄dā doctor dic. rōne delicti. rōne bñficij. z rōne depositi. Prio rōne delicti. Nēs em̃ ꝺ eū deliq̄m⁹. z iō oēs ei p offensa emendā dēm⁹. In figura h⁹. j. Reg. vj. dictū ē philisteis q̄ archā dñi detinuerāt iniuste. z iō diuersimode fuerāt afflicti. Que debetis reddere p pctō. z tūc curabimi Dr ār pctm̃ ōbitū, ppt̄ set causas. Prio q̄ affligit z onerat hoiez. Sic em̃ hō debitor pecūie alic⁹ q̄diu nō soluit m̄ltū onerat. ita q̄ interdū nō pt dormire, pter cogitatōes affligētes. Ita hō pctor affligit p remorsū ꝺscie. iuxta illō Aug. in li. ꝺfes. Jussisti dñe z sic ē. vt sit sibi pena inordinat⁹ anim⁹. Scō q̄ obligat sic̄ seruū dñs Joh. viij. Qui facit pctm̃ seru⁹ ē pcti. Et certe seru⁹ miserabil⁹. q̄a tot dñoz q̄t viciorz. Tertio ꝺfusionez inducit Roz. vj. Quē fructū tūc habuist⁹ i q̄b⁹ nūc erubescit⁹. Quarto ꝺceptibilē reddit Sic hō min⁹ curat q̄ m̄lta tenet. Malach. ij Irritū fecist⁹ pactū, ppt̄ h̄ dedi vos ī ꝺceptum Quiro aiam afflixit fuga. Ps̄. Peruȝt fuga a me. Sexto icarcerat. sic h̄ ptz de isto suo. q̄ ꝺ debito fuit missus ī carcerē. Sic hō in carcerē inferni ꝺ pctō mittet. Qui⁹ debiti satisfactio ē pnia quā tm̄ m̄lti male soluunt Nā q̄dā eā vsq; in senectutē differt. q̄dā vo nūq; soluūt. sic q̄ sine caritate decedūt Sz isti decipiūt. qz ea ꝺ q̄b⁹ h̄ negligūt satisfacere tpal⁹ reddēt eternal⁹. Nec cribūt donec reddēt ad nouissimū q̄drantē. vt dicit text⁹ Math. v. Scō sum⁹ deo debitores rōne bñficij. Recepim⁹ em̃ a deo bōa nāe. fortune z grē. Prio q̄b⁹ oīb⁹ merito seruire dēm⁹ Luc. xvij. Cū oīa feceritis dicite. serui inutiles sum⁹. fecim⁹ q̄d debuim⁹. Tertio sum⁹ debitores deo rōne depositi. Nia em̃ bona q̄ nob⁹ sūt collata magis sūt deposita q̄ data. vñ ō oīb⁹ reddituri sum⁹ rōez villicatōis. vt ꝺr Lu. xvj. ¶ Circa q̄d sciēduz q⁹ hō ad restitutōz triplic⁹ debiti marie tenet ad silitudinē hois debitoris alteri⁹. Nā debitū ꝺbit⁹ trib⁹ modis. aut qz alteri aliquid rapuit. aut qz pmisit. aut qz mutuo accepit Ist⁹ trib⁹ modis hō debitor est dī. vñ ei ꝺr. Redde q̄d debes. s. q̄d rapuisti. q̄d pmisisti q̄d mutuo accepisti. Rapuit hō deo pmo gl̄az. cū eā de bonis opib⁹ sibi appropriat. Isa. xlij. Gl̄az meā alteri nō dabo. Et que maior est rapina q̄s recipe sponsaz dñi sui. quā nulli pter se despōsare voluit. Scō rapuit hō iudiciū qñ ō occult⁹ iudicat manifeste. vel de incert⁹ certa affirmat. vel temerarie de veris sumit vindictā Jobis v. Pater oē iudiciū dedit filio. Dīncapl⁹ arguit tales. Tu q̄s es q̄ iudicas seruū alienū. Tertio rapuit hō deo vindictā. Deut. xxxij. Mea est vltio. Ratione ist⁹ triplicis rapine homo debitor est dei. Sed q̄d accidit raptori. Certe fm leges punit in qua druplū. cōputata ipa re. z h̄ si agat ciuiliter Si autē agat criminaliter punit in tertia pte bonoz suorū. et sit infamis. vt ff. de vi bonoz raptoz. lege. j. Et h̄ vez est si fec̄ rapinā sine armis. Si aūt fecit cū armis punitur exilio. z deportatur ad insulaz. et deperdet oīa bona sua. vt dicit Institutis de publicis iudicijs. §. Item lex. Scōum vero canones excōmunicatur pmo. secundo denegat ei penitentia donec restituat. tertio si impenitens decedit negat ei sepultura canonica z ecclesiastica. ¶ B ¶ Sic deus faciet suis raptoribꝫ Nam pmo oēs tales erūt infames ppetuo. qz nomen eoz delebitur in secula. Ps̄. Nec memor ero nominū eoz p labia mea. Ecce pmū Secūdo eiciet eos ad insulam infernī dicens. Discedite a me operarij iniquitat⁹ Tertio aufferet ab eis oīa bona q̄ h̄ fecer̄t in peccato mortali. quia eis non proficient ad salutē. Uñ habenti dabitur. z q̄ modicū habet etiā quod videbitur hīe aufferet ab eo. Quarto q⁹ excōmunicabitur. i. perpetuo maledicetur Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum. Quinto negabit eis venia donec satisfecerint. vt dicitur hic. Donec reddent vniuersum debitū. Sexto denegabitur ei sepultura electorum. per quā corpora sanctorum in pace sepulta sunt. z viuunt nomina eorum in eternum. Istorum enim sepultura erit asinina. Jurta illud Jheremie. xxij. Sepultura asini sepelietur impius. Sic sepultus est ille pessimus diues epulo Luce sedecimo. De quo

dicit q̄ mortu⁹ est diues ⁊ sepult⁹ est ī infer no. Mala sepultura vbi nunq̄ sup defun cto requiē eternā cantat. sed tribulatio et na vbi p sonitu cāpanarū resonāt mallei ⁊ incudes. vt dr Prouerb. xix. vbi lumīaria nō lucent sed ardoribꝫ ꝺsumunt. vbi nulla aspersio aque bñdicte sed sitis ppetua Lu ce.xvi. Mitti lazarum vt intingat digituꝫ in aquā. q⁹ crucior in hac flāma. Itez debi tor est hō deo rōne pmissi. Vñ ei dr. Red dely q̄d pmisisti. Est autē duplex pmissio fideliū. Nā quidā simplicit pmittunt sine iuramēto. q̄dā vero etiā cū iuramēto. vel fi de data. ⁊ hꝰ dicit votuꝫ. Sic q̄dā deo sim plicit pmittūt obediētiā p̄ceptoꝝ. vt oēs fideles Exo. xxiij. Oīa q̄cūq̄ mādauit nobis dñs faciem⁹. Qñ ergo nō facit nec vinit iuxta p̄cepta. debitor ē pene grauissi me. Q̄nti sunt hodie debitores trāsgres sores p̄ceptoꝝ diuinoꝝ. adulteri fures. ho micidetē. q̄by dicit. Redde q̄d pmisisti. Ta les aūt q̄ aliq̄d pmittūt ⁊ nō faciūt dicūtur infidel⁹ agere. p hoc q̄d animū mutāt. ſm Tho. ij. ij. q. cx. Et ex hoc iā patet q̄re xp̄ianus licet fidē dicat se tenere. ⁊ tñ opa fidei nō facit dr infidelis. Nō solū ergo gentilis vel iude⁹ dicit infidelis. sed etiā mal⁹ xp̄ianus. Nā illi dicunt infideles q̄ fidē nō ha bent xp̄ianā. Iste autē dr infidelis. q⁹ opa fidei non habet. sine q̄by mortua est fides. Jaco. ij. imo dico q⁹ xp̄ian⁹ malus. magis dr infidelis q̄z pagan⁹ vel iudeus. Nā iude us ⁊ pagan⁹ ⁊ si negāt fidem ore. xp̄ian⁹ tñ negat ope. Sed pl⁹ est deū offendere ope q̄z sermone. sicut plus ē occidere hoiem q̄z maledicere. Et ptz q⁹ offensa xp̄ianoꝝ est maxima in cōparatiōe ad gentiles vl⁹ iude os. eo q⁹ dicit Petrus. Melⁱ fuit illis viā veritatis nō agnoscere. q̄z post agnitaz re voire. Vñ poeta dicit. Turpi⁹ eiicit q̄z nō recipit hospes. Vñ pctm xp̄iani ad pecca tū gentilis vel iudei bz se p similitudinē. sicut pctm illius q̄ occidit fetū in aniatū in ven tre mr̄is nōdū viuificatū. ⁊ illi⁹ qui occidit fetū aniatū iam natū. quoꝝ pctā maxie dif ferūt q̄ ad q̄uitatē. vt ptz. xxxij. q. ij. Moy ses. Judeus em̄ vl⁹ gentilis occidit fideꝫ xp̄i in se quā nōdum fuit p̄fessus. ⁊ p ꝺsequēs nunq̄ fuit viuificata. Sed xp̄ian⁹ occidit fidem in se iā viuificatā p opa p̄ioza bona Et ideo q̄dāmō talis xp̄ian⁹ magꝭ dr infi delis q̄z iude⁹. Sūt alij q̄ vouent deo cū ira mēto vel fide data. vt sunt religiosi. q̄ vo uent pauptatē rep. Hat. xix. Ecce nos re liq̄mus oīa. Itē refrenatōem ꝺcupiscētia rū. vt oēs clerici ⁊ spūales in sacrꝭ ordinib ꝺstituti. pmiserunt castitatē in ordinib. vt dicit Hath. xix. Sūt eunuchi q̄ se castra uerūt p regno dei. Et his dr. Redde q̄d vo uisti Eccē. v. Si q̄d deo vouisti redde p̄s Redde altissimo vota tua. Et ite. Vouete ⁊ reddite. q. d. Anteq̄z vouisti. liberi fui stis. sed cū vouistis. iā debitores estis. Vñ Aug. in epl̄a. Quia vouisti. iā te deo obliga sti. q̄ bñ dr Redde Deo. xxiij. Cū votū feceris dño deo tuo nō tardaueris reddere. Vñ di cit glo. quedā sup illud Eccē. v. Si q̄d deo vouisti redde. Vouere ē voluntariū. sz red dere necessariū. Et idē hr̄ in glo. Ps. sup il lud. Vouete ⁊ reddite dño deo vr̄o. Et ra tio oīm istoꝝ ē. Quia dicit Eccē. v. Dis plicet deo infidelis pmissio. i. nō impleta. ⁊ stul ta. i. indiscreta. Et glo. dicit. Infidelis ē in q̄ nō est veritas nec fidelitas. Stulta aūt in q̄ nō est recta ꝺsideratio Deut. xxiij. Si nolueris polliceri absq̄z peccō eris. Nō autē semel egressuz fuerit ab ore tuo obser uabis. Et ex his ꝺcludit q⁹ multo melⁱ⁹ est nō vouere q̄z post votū pmissa nō reddere Tert⁹ est Eccē. v. Cui⁹ rō. q⁹ vouere ⁊ nō reddere ē puocare. Prouer. xx. Ruina ē ho mini deuotare sctōs. ⁊ post vota retractare Vñ Isa. xix. dicit. Vota vouebunt dño ⁊ soluēt. ¶ Sed h occurrūt duo dubia Primū. ex quo dicit q⁹ nō dz homo tarda re reddere q̄ vouit. vtrū vouens statim te neat reddere. Ad q̄d rñdeo. q⁹ vota redden da sunt cito. q⁹ dicit Aug epl̄a. xxviij. Fe lix necessitas q̄ ad meliora cōpellit Et deh Hugo li. j. de sacris parte. ij. ca. xviij. Anve ro sine mora sunt reddēda nō determinat scti. Tñ dicit q̄dā doctor sup Eccīasten. v. ca. Q̄ debet reddere eo tpe q̄ iudicat vtili⁹ esse aīe sue. ⁊ nisi fuerit aliq̄d impedimētuz vel spes de maiori. pfectu tunc p̄t differri. alias securi⁹ ē soluere q̄d pmissū ē sine mo ra. Nec ille ¶ Scdo dubitat vtr̄. oīa que vouet hō teneat implere. q⁹ dr hic Quecūq̄z voueris redde. Ad q̄d rñdet q⁹ stulta vota q̄ nocēt vouēti. vl⁹ q̄ st de se mala vel si sunt bona nō tñ ordinata vl⁹ ex eis malū sequit. ita dicit ij. ij. q. iij. Et deh Hugo li. j. de sa cramētis pte. ij. ca. xviij. dicit. vota stulta fu gienda sunt. Ambro. li. j. de officijs aī finē

Et Tullius .j. de offi. ca. viij. dicit. Q non semp promissa sunt soluenda. nisi sint vtilia promittenti vl cui promittunt. al's nō. q dic Isi do. In malis promissis rescide fidē. in turpi voto muta decretū. ¶ Hz di. Tñ iepte cō mēdat q ex voto occidit filiā suā Judi. xj. z Deb. xj. ca. Ad qd dicendū sm Horrā. Q laudat nō in h. sed q cōfidēdo in dño hostes supauit. Et qbz ptz q vota stulta potius sunt irridēda q̄s fuanda. vt est votū de nō pectinādo capite in sabbo. z alijs silibz. vt dicit Tho. ij. ij. q. lxxxviij. Immo sm Albertū. etiā talia si fiat p bono ore sctōz fuanda nō sūt. q stultitudinē q̄ndaz hñt cū idolatria. ¶ Tria g debēt occurrere ad h q votū sit licitū. Primo deliberatio. Hcdo. ppositū. Tertio pmissio. Solū g. positū nō obligat vt dicit Tho. vbi sup. Quanti aūt sit meriti vouere z reddere dicit Rabi Moyses li. v. Q vota sunt stipes scīrat. h ē sūt opera superogatiōis. z supaddūt pfectiōez operibz pceptoz. vt ptz Matth. xix. Uade z vende oīa. Et ita talia opa sunt magis meritoria. Unū Hiero. Maioris ē mercedis qd nō cogit sed offert. Et sic patz quō deo sunt reddēda vota nra. z pter qd vltio debet hō mutuū reddere. vñ et debitores sumus rōe mutui accepti. Oia em̄ q̄cūq; habem⁹ sūt nobis mutuata. .j. Lor. iij. Quid hēs qd nō accepisti. Dona nature Jaco. j. Oīe datū optī. z oīe donū perfe. cē. Dona fortune. j. Paral. xxix. Tua sunt oīa z q̄ de mānu tua accepim⁹ dedimus tibi. Dona gre iuxta illud. Dedit dona hoibz. Et ista oīa vult de⁹ a nobis hre cū vsura bonoruz opez. sic ptz Mat. xxv. z Lu. xix. Ipe ei est dñs q abijt in regionē longinquā. z tradidit bona sua suis suis. di. Negociami duz venio. vt dr Lu. xix. Nihil āt vult a nob recipe viceuersa nisi sit mltiplicatū aut i simplo aut in duplo aut qntuplo. Sic ptz exp̄sse Mat. xxv. z Lu. xix. Et iō. puideat qlibet vt de oibz bonis luc̄ salut̄ acquirat.

Dixi secūdo q in vbis ¶ D

pmissis ām̄onetur hō ad restitutōem̄ seu redditionē debiti sui inferiorī. Iste aūt inferior ē corp⁹ nostruz. qd est infra nos Gen. iij. Subter te erit appetit⁹ tu⁹. Rō em̄ ē supior i hoīe. corpus aūt inferi⁹. p tanto q corp⁹ est gue. iō inferi⁹ ponit iuxta illud Corp⁹ qd corrūpitur aggrauat aīaz. Aīa aūt ē celestī nature z ideo sp ad celestia leuat. Phil. iij. Nra cōuersatio in cel' est. Et q aīa ē rector corporis. iō sollicite debz de eo gerere curam. eo q obligat de corpe puidere. vñ aīa ē debitrix corpori vt nō viuat sm appetitū corpis. sed ecōuerso tenet inducere corp⁹ vt viuat sm legē suā. de q Apl's Roma. viij. Debitores sum⁹ nō carni vt sm carnē viuam⁹. Et rō. Si em̄ sm carnē viteritis. moriemini. Si aūt spū facta carnis mortificaueritis. viuetis. Tria igit aīa debz reddere carni. vicz sustētationē. castigationē z exercitationē seu laborē. Sustentari em̄ debz. ne deficiat. deliciari nō debz. ne insolescat. vñ Grego. omel. viij. scde partis sup Ezech. dicit. In h mūdo cū nris temptatōibz nascimur. z caro nob aliq̄ adiutrix ē in bono ope. aliq̄n aūt seductrix in malo. Si g plus ei q̄s debemus tribuim⁹. hostē nutrim⁹. Et si necessitati eius q debem⁹ nō reddim⁹. ciuē necam⁹ Satisfanda ē itaq; caro. sz ad h vt nos in bono opere sustētet. Nā q̄dq; ei tantū tribuit vt superbiat. satiari penit⁹ ignorat. Dec ille. De h Seneca epl'a. xlix. Fateor insitā nob nostre carnis caritatē. fateor nos h ipl⁹ tutelā. Nō nego indulgendū illi. fuiendū aūt nego. vñ gerere nos debem⁹ nō tanq̄s ppe corpus viuere debeam⁹. sz tanq̄s nō possim⁹ sine corpe Et sequit. Inhonestū est inqt et vile cui corp⁹ est nimis carū. Caro igit sustentari debz nō inpinguari. ne extra spm̄ fiat hostis. iuxta metricū. Si bñ sum pasta dicit caro nō ero casta. Et alter poeta. O mihi cara caro. rōni ꝓsona raro. Dū tibi mlta paro fercula lit⁹ aro Hcdo carni debem⁹ castigationē p abstinētias vigilias z afflictiones rōnabiles .j. Cor. ix. Castigo corp⁹ meū z in futurē redigo. Est em̄ caro sicut equus lasciu⁹ pter nimiā pbendā. q dñm pjcit in lutū. Un Greg. sup illud Job. xxx. Uersa ē in luctuz cithara mea. Sicsi corda in cithara minus tenditur non sonat. Si amplius raucum sonat. Sic ergo homo debz moderate carnē castigare vt nō supbiat. z tñ ad officiū rectitudinis in opatiōe subsistat. Tertio debem⁹ carni nre exercitationē seu laborē. nō ociū seu vacationez. De isto loquit Seneca epl'a. viij. Nullū em̄ p ociū diues erit. partē nocciū studijs vendico. nō vaco somno sed succūbo. z oculos vigilia fatigatos cadētesq; in ope detineo. Ecce labor pagani bois p laude trāsitoria

Et vbi xp̃iāi plaude et̃na. Et Iero. dic̃ Semp aliq̃d opis facito vt te diabol⁹ inueniat occupatū. Nō em̃ facile capit a diabolo q̃ bono occupat exercitio. vñ. Oc̃ū t voluptas sunt arma hostis antiq̃ ad miseras aias capiẽdas. de renūciatiõe. Nisi cū p̃dẽ Dicta em̃ mala docuit ociositas. vñ 02 Ecc̃i. xxxiij. ¶ Et ¶ Nō solū aūt 03 aīa reddere ea q̃ tenẽt corpori. sed etiã 03 reddere aliq̃ sibiipi. Tria aūt aīa 03 sibiipi reddere p̃cio pcõr attributõz Ozee. xiij. Perditõ tua ex te isr̃l. tm̃ mõ ex me auxliū tuū. Hortãter dicit p̃ditio tua ex te. q2 bõ non bz q̃d imputet deo cū peccat. vñ ptz q̃ frequiter peccãt q̃ se de pctis excusant. iã p dei oparõez. iam per dei permissionem. iam per dei dispensationẽ. iam per gratiã deficientẽ. iã p dei puidentiã In q̃bz oĩbz multũ cõmouẽt deum. cũ h̃ dicãt. q2 p̃ditio tua ex te. i. tota lis cã peccati tui ẽ ex teipo hoĩe. t ex libero arbitrio. Et his verificat illud .ps. xx. vbi dicit de talibz ad deũ. Nm̃ declinauerũt in te mala. in te scz O dñe volẽtes se iustificare. sicut exp̃ōit Inno. Et h̃ ipi faciũt mltis modis. P̃cio em̃ excusant se per dei oparationẽ. Sic fec̃ adã Heñ. iij. Mulier quã dedisti mihi in socĩã. Dicũt em̃. q̃re fecit nos deus vt possem⁹ peccare. Sz ꝓsiderare deberẽt. q̃ dñs fecit tales vt possent non peccare si vellẽt. saltẽ mortalit̃. Haz sicut dicit Inno. iij. sup dicto v̄bo p̃s. In arbitrio il loz est peccare vel nõ Ecc̃i. xv. Apposui tibi aquã t ignẽ. vt ad q̃d volueriz̃ porrigas manũ tuã. Secdo excusant se p dei pmissionẽ. dicũt em̃ q̃ dñs pmisit eos cadere in pctm̃. Sed ꝓsiderare deberẽt q̃ ipi rẽnuũt auxiliũ dñi dicẽtis P̃rouer. j. Extendi manuz meã scz ad iuuãdũ. t nõ fuit qui aspiceret. Tertio excusant se per dei dispensationẽ. Dicũt em̃ q̃ dñs permisit eos cadere vt fortiores resurgerẽt vt sic appareret dĩna misericordia t gr̃a in redimẽdo Cõtra q̃s ad Roma. vj. 02. Permanebim⁹ in pcr̃o vt gr̃a abunder. Absit. Itẽ ad Rom̃. iij. Si iniq̃tas nr̃a iusticiã dei cõmẽdat. q̃d dicemus. Numq̃d iniqu⁹ est deus q̃ infert irã. Secõm hoĩem dico Absit Quarto se excusant per gr̃am deficientẽ. Dicũt em̃ se peccare. eo q̃ dñs nõ dat eis gr̃am suã. fm illud Ro. ix. Nõ est volentis neq̃ currẽtis. sz dei miserãtis. Sed isti ꝓsiderare deberẽt q̃ ipi desũt gr̃e dei. t nõ gr̃a eis q̃ semp p̃sto ẽ Deb. xij. Tñ 02. j. Pe. j. Estote parati accipe eã q̃ vobis offert gr̃am. Quito excusant se per dei puidentiã. Dicunt em̃ q̃ dñs ita puidit vt peccarẽt. Sed ꝓsiderare deberẽt q̃ puidẽtia dei nõ infert necessitatẽ rebz. sic nec memoria p̃terite rei infert necessitatẽ vt p̃terilla mẽoriã ꝓtigisse sit necessariuz. Ita licet dñs puiderit q̃d facturi sunt. tñ in volũtate eoz ẽ peccare t nõ peccare Ezech. ij. Si forte vel ipi audiãt. t si forte q̃escãt. ¶ Secundo 03 aīa sibiipi misc̃diaz t cõpassiõez Juxta illõ Ecc̃i. xxx. Miserere aie tue placens deo. Horant̃ dicit Miserere aie tue. P̃rius em̃ miserendũ ẽ aie q̃z corpi. Et ideo nõ dicit Miserere corpori. q2 naturalit̃ q̃libet miserẽt corpi. vñ nõ indiget p̃cepto de misc̃diacorpis Juxta illud Carnẽ suaz nemo vnq̃ odio habuit. Et q̃ dicit aĩme tue. vult dicere q̃ ꝑus hõ 03 aie sue misereri et postea p̃rimi. q2 Ecc̃i. xiij. 02. Qui sibi nequã cui bon⁹ ¶ Tertio 03 hõ aīe sue custodiã sollicitã P̃rouer. iiij. Omni custodia serua cor tuũ. q2 ex ipo vita p̃cedit. Laudabilis q̃ debitor q̃ reddit deo ista duo. corpus scz t aiam. Iste p̃t cantare illud q̃d cantat in obsequiis. mõ reddo tibi creatori aiam tuã. Ista sũt duo minuta q̃ vidua paupercula misit in gasophilaciũ Lu. xxj. t duo denarij q̃s samaritanus reliq̃t stabulario ad curãdũ vulneratũ Lu. x. Sz de multz̃ ecõtra vez ẽ illud ps. xxxvj. Mutuabit pcõr t nõ soluet. Expõit Innocẽ. Mutuabit a deo duo minuta. s. corp⁹ t aiam t nõ soluet deo. q2 tradet diabolo tã corp⁹ q̃z aiaz peccator Se. xiij. Da mihi aias. cetera tolle tibi.

Dixi tertio q̃ in v̄. p̃mis. ¶ Famonet hõdebitorũ sui eccl̃is Cũ 02 debes. Eccl̃is aūt hoĩs est p̃rim⁹ su⁹. Cui 03 hõ tria. s. dilectionez. instructiõem t supportatiõez. Dilectiõez dẽm⁹ oĩbz iuxta illud Ro. xiij. Nemi q̃cq̃ debeatis nisi vt inuicẽ diligat̃. vbi dic̃ glo. Que dã debita sic reddũt q̃ ap̃li⁹ nõ debent. sic pecũia. gnũ. vinũ t cetera tpalia. sz caritas q̃ oĩbz ẽ debita ita soluit q̃ soluta oĩbz debet Nullũ ei tps ẽ q̃ affectu nõ sit maior ipẽdẽda Ipa ei sola ẽ q̃ rddita sp retinet debitorẽ nec cũ reddit amittit. sz pot⁹ reddẽdo multiplicat. t tãtomagz̃ acq̃rit. q̃ntomagz̃ reddit. Ex q̃ ptz q̃ Ap̃lus istud debitũ valde põderat. Acsi em̃ sic diceret. cetera debita sic soluite vt ap̃li⁹ nemi q̃cq̃ debeatis. caritatẽ

aũt sic soluitꝛ vt eã semp debeatꝰ. sic expõit Simon de cremona. Vñ dic̃ Aug. ī epla lxxvij. ad Seuerũ epm. Caritas q̃nto plꝰ ipendit tãto plꝰ debet. ꝛ nos tãto magꝰ eã debemꝰ q̃nto magis impedimus. Cuius nos perpetuos debitozes oñdit apls di. Remí q̃cq̃ dẽatis nisi vt iuicẽ diligatꝰ. Et idez in epla. ij. ad Celestinũ di. Semp de/beo caritatẽ q̃ sola reddita sp detinet debi tozẽ. Reddit em̃ cũ ipedit. debet ẽt si reddi ta fuerit. qꝛ nulluꝫ tps ẽ q̃n ipendẽda ñ sit. Hec ille. Qualit ãt hõ tenet opa dilectõis ꝛ salutꝫ ex caritate impẽdere oñdit Greg. ī q̃dã omel. de talẽto. di. Dñs intellectũ. cu/ret oino ne taceat. hñs rez affluẽtiã oino ñ torpescat. hñs artẽ q̃ regit. vsus illꝰ cũ pri mo partiat. hñs loq̃ndi locũ apud diuitẽ p paupib intercedat. Talẽti noĩe cuilibꝫ re putabit. etiã mimũ q̃d accepit. Hec Greg. Q felix debitũ q̃d impẽsuꝫ ꝛ redditũ ñ mi/nuit. sꝫ millesies dilatat. ¶ Scõo ptis dꝫ hõ instructõem. sicut dic̃ aplus de se. Ro. j. Grecis ꝛ barbarꝫ sapiẽtib ꝛ insipiẽtib de bitoꝛ sum. Hñ dic̃ ꝛ insipiẽtib. ꝝ illos q̃ no lũt pdicare nisi coꝛã magtib ꝛ sapiẽtib hꝰ seculi. Dꝫ ecõtra xps pdicauit oib indiffe rent. qꝛ sedẽs de nauicula docebat turbas id est. populares ꝛ simplices. Sept etiã p dicauit tm̃ aplis. ꝛ sel pdicauit soli mulieri samaritane. vt dꝛ Joh. iiij. ¶ Tertio dꝫ hõ ptio supportatõez. Nec imerito. Si em̃ ß faciũt bzura multo magꝫ hoĩes. Vñ de cer uis dic̃ Isi. li. xij. c. j. etbimo. q cũ flumina trãsuadãt. capita sua clunib seu posteriozi bꝰ pcedẽtiũ eos iponũt. sibiq iuicẽ isto mõ famulanꝫ. ita q q̃ nullũ põderꝫ laborẽ sen tiũt. Cõsili mõ deberet eẽ in oĩ statu ꝛ pgre gatiõe. q̃ puectiozes ꝛ fortiozes fuerint. in firmoꝝ defectꝰ ꝛ ibecillitates sustinere de/berẽt. Ro. xv. Debemꝰ ãt nos firmiozes im becillitates infirmoꝝ sustinere. Sed vbi pñt hec discerni. cũ oẽs hodie nec ꝓpria one ra ferre volũt. sꝫ vnusq̃sq; put pt subterfu/git ꝛ euadit laborẽ officij sui sic malꝰ merce narius. Hõ mix̃ g q aliena onera non tan/gũt. q etiã ꝓpria reijciũt vbi pñt. Dꝫ nos ñ sic. q̃n portꝰ alter alteriꝰ onera portãtes ad impleam̃ legẽ xpi. vt tãdẽ p hmõi oneribꝫ mereamur requiẽ sempiternã. Quã no. ꝛc.

¶ Dominica. XXII. post trinitatis. II.

¶ Sermo CXXVII.

Serue nequã om ne debitũ dimisi tibi q̃m roga/sti me. Math. xviij. Sicut dic̃ Crisꝰ sup Math. Nihil ita assiꝫat hominẽ deo sic iniusta faciẽtib ig̃scere. Et iõsci vi ri q̃ meruerunt remissionẽ pcõꝝ ꝓpioꝝ a deo. maxie p dimissiõem ffne iurie legunt obtinuisse. Hic em̃ dõ dimissuꝫ ẽ homici/diũ ꝛ adulteriũ. ij. Re. xij. Quia vt de eo dꝛ. ipe illi viro pessimoꝝ iracũdo q̃ dicebatꝫ se/mei sibi maledicẽti iuriaꝫ dimisit. vt hr̃. ij. Reg. xix. Silr legit q ipe nabal iniciantẽ ꝛ maledicentẽ sibi. ad petitiõez abigail vxo/ris eiꝰ impunitũ dimisit. j. Reg. xxv. Vñ p firma regla dicit dñs Math. vj. Si nõ di miseritꝫ hoĩb pcã eoꝝ. nec pr̃ vr̃ dimittet vob pcã. Ad q̃d significãdũ ipe nos sic o/rare docuit. cuꝫ dixit. Sic em̃ orabit̃. Pr̃ nr̃ ẽ. Et sequtur. dimitte no. de. n. ꝛc. vbi di cit Crisꝰ. q deꝰ ex sua pietate ꝛ mia iudiciũ sue retributõis voluit ponere i nra ptãte. vt si nos voluerimꝰ remittere. remittet̃ no bis. Et econuerso. Et ob ħ dicit Cipꝛianꝰ. Nulla tibi ẽ excusatio i die iudicij. cũ fm p/priã tuã sniaꝫ iudicerꝫ. ꝛ q̃d alijs feceris tu/ipe patierꝫ. Jstõ bñ patuit i isto suo neq̃m. q̃ p eo q̃ noluit dimittere ꝛ suo suo iuriaꝫ modicã. cũ tñ ei dimissa fuissꝫ magꝫ ꝛ cũ ille magnã miaꝫ fuissꝫ ꝛsecutꝰ. ꝓtio noluit etiã mimã exhibere. Jõq̃ ei iudiciũ sine mia fa cũ ẽ. vt hr̃. Jac. j. Qua ei mẽsura mẽsus est cadẽ remẽsuꝫ ẽ ei. Lu. vj. Merito igit audi re meruit ꝯbũ increpatoꝝ a dño. dicẽte si bi. Serue nequã om. de. di. ꝛc. In q̃b ꝯbus tria tãgũt. Ꝓtio nãq obiurgat bũane cru/delitatꝫ iniq̃tas. cũ dꝛ. Fue neq̃m. Scõo cõ mẽdat dine mitatõis liberalitas. cũ subdi tur. oĩe deb. di. tibi. Tertio oñdit deuoꝛ oꝛonis vtilitas. cũ addit. q̃m roga. me.

¶ Dixi primo q̃ in ꝯ. p. obiurga tur bũane crude/litatꝫ iniq̃tas cũ dꝛ. Serue neq̃m. Merito em̃ iste obiurgat. ꝓ sua neq̃cia. Nequã ei dꝛ q̃i nõ equꝰ. i. ñ rectꝰ vl ñ iustꝰ erga deũ ꝛ p/ximũ. Clere ãt iste ñ erat rectꝰ nec iustꝰ erga deũ. qꝛ eiꝰ pietatẽ ꝓtẽpsit p q̃m tñ remissio nẽ debitoꝝ obtinuerat. Vñ magꝫ iusticia fuit q pauca dimittere noluit cui multa fue rũt dimissa. Erga ꝓxim ẽt fuit iustꝰ. qꝛ in/iustũ ẽ ꝓtio ñ dare locũ venie spe satisfacti onis ad quã se ħ offerebat cõfuꝰ. di. Pati/

entiã habe ĩ me ꝛ oĩa reddã tibi. ℞o q̃ sciẽ dũ q̃ ąnq̃z genera ſuoꝝ legim⁹ ĩ euã. q̃ꝝ ſolũ vnũ ẽ deo fidele. ℞im⁹ ſu⁹ ẽ. de q̃ ꝺr lu. xij. Seru⁹ q̃ nõ cognit volũtatẽ dñi ſui vapulabit plag⁹ paucis. Et ſm Ly. p hũc seruũ ſignificat⁹ stat⁹ ſubditoꝝ. q̃ vt ĩ pl'ibꝫ ſũt illiterati. q̃ min⁹ puniẽt. qz tl'es peccãt p ig̃rantiã q̃ diminuit penã. niſi fuerit affectata. ſic alĩs vult ig̃rare id q̃d tenek facere l' vitare. vt licẽti⁹ peccet. Ex mag̃ ei libidine ſeu volũtate peccandi pucnit q̃ alĩs vult ig̃rare illud c⁹ ſcia poſſet eũ a pcõ ĩpedire vel retrabere. vñ in ꝑſona tal'ĩũ ꝺr Job. xxj Qui dixerũt deo. Recede a nob. ſcia3 viaꝝ tu. nolum⁹. Hec Ly. Et notãt dixi q̃ ig̃rãtia diminuit penã. nõ ãt oĩno liberat a pena. Nã tal' ig̃rãtia q̃ ñ eſt affectata liberat a tãto ſz ñ a toto. Si ãt fuerit affectata. tũc ĩ nullo excuſat. ſz ẽ ſpeciale pcm̃. ſm Tho. ij. q. lxxvij. Et q̃ ptz q̃ periculoſuz ẽ hoĩ vi/tare ſmões doctoꝝ ꝛ alioꝝ ꝓitoꝝ. Sil'r vitare eoꝝ ꝓſilia vel ꝓfeſſiões aut collatiões in q̃bꝫ hõ poſſz inſtrui de ḡuitate pcõꝝ de circũſtãtijs ꝛ alĩs ſaluti neceſſarijs. q̃bꝫ cognitis poſſit euitare pcm̃. Ponũt aũt doctores duplicẽ ig̃rãtiã ſ. iuris ꝛ facti. Ig̃rãtia iuris ẽ vt ſi q̃s neſcit furtũ eẽ pcm̃ mortale. vel ſi neſcit fornicationẽ ſimplicez eſſe mortale. vl' neſcit q̃ laborare diebꝫ feſtiuis eſt mortale pcm̃. vl' in eis ĩebriari l' vanas choreas exercere. oĩa iſta neminẽ excuſant a pcõ. qz oẽs tenenk ſcire cõiter q̃ ſũt fidei ꝛ vniuerſalia iur⁹ p̃cepta. Singuli ãt ea q̃ ad eoꝝ ſtatũ vl' officiũ ſpectãt. Et h̃ dico. ſi ꝑt ſcire. qz ſi ñ poſſet ſcire nec vincere illaz ig̃rantiã. ſic infantes ꝛ amẽtes ſeu furioſi a natitate. iſti excuſank a toto. Sil'r ſi q̃s ꝺſuluit ꝓitos de aliq̃ dubio. a q̃bꝫ alĩt informatus ẽ q̃z vitas ſe hñet. excuſak ꝑ talẽ ig̃rãtiã. exq̃ fecit q̃d potuit. Si q̃s ãt culpa ſua et ope illicito. ſ. ꝓpter ml'tas vigilias. abſtinẽtias. ſtudia. incidat ĩ amẽtiã. tũc ig̃rãtia excuſat eũ a toto. eo q̃ ſeruoꝝ exceſſus venia le pcm̃ fuit. Si ãt icidit in talẽ amẽtiã culpa ſua et ope illicito. vt et ebrietate. luxuria ꝛ alĩs tũc ñ excuſak a toto ſz a tanto. argumẽtũ di. l. Sepe. xv. q. j. §. Sed h̃. Qui dã tm̃ dicũt q̃ pcm̃ ſeq̃ns excuſak a toto ſi nullũ habuerit vſuz rõis. Et h̃ verũ⁹. xv. q. j Aliq̃s. Ignorãtia ãt facti vt ſi quis neſcit hanc rẽ quã accepit eẽ alienã ſz eſtimat eſſe ſuã. Et talis ſepe excuſat. vt ꝺr de regul' iuris. Ig̃rantia li. vj. Et tm̃ de iſta ig̃rantia.

¶ Scõm gen⁹ ſuoꝝ ẽ ſciens. ſz inobediẽs De q̃ etiã Lu. xij. ꝺr. Seru⁹ ſciẽs volũtatẽ dñi vapulabit plag⁹ ml'tis. Tales ſui ſunt mali x̃piani q̃ ſciẽtes volũtatẽ dei. ꝛ ꝓtinue audiẽtes p̃dicari de opibꝫ mie. iuſticie. zẽ ni hilomin⁹ ñ curãt facere. Et hi ḡui⁹ peccãt q̃z pagani. vt oñſum ẽ in p̃cedẽti ſm̃oe. Qz dicit ap'ls. Scienti bonũ ꝛ nõ faciẽti. pcm̃ eſt illi. Refert Hiero. in vitiſpatrũ. q̃ Hachari⁹ heremita iueniẽs caput mortui cuiuſdã ĩ heremo. q̃ſiuit cui⁹ eẽt. Nõ rñdit. qz caput Athile pagani. q̃ſiuitq̃z deinde an eſſent aliq̃ aie pfundiores ĩ inferno q̃z aie paganoꝝ. Ad q̃d rñdit q̃ aie x̃pianoꝝ. Et cuz q̃reret q̃ntũ pfundi⁹ eẽnt. rñdit. Sicẽ celũ diſtat a terra. ſic ipe a nob pfundi⁹ in inferno. Speciał'r tñ iſte ſuus ſciẽs ſz negligẽs ſignificat ꝓlatos ſm Ly. q̃ ſciũt. l' ad min⁹ debẽt ſcire ſcẽpturas ſacras. in q̃bꝫ volũtas dñi exꝑmik. Et iſte ſu⁹ nõ faciẽs. multũ puniek. qz tal' nõ peccat p ig̃rãtiam ſz ex certa malicia. Hec Ly. Vñ dic̃ Greg. Ubi maius ẽ donũ ſcie. trãſgreſſoꝝ maiori ſubiacet culpe. Et q̃ infero q̃ bõ doct⁹ in ſacra ſcripꝛura gui⁹ peccat q̃z vetula exiſtẽs ĩ caritate a q̃ cadit p pcm̃. Iſtud ẽ dictũ Guilhelmi altiſiodorẽſ ſup. j. ſen. li. ij. c. xxix. Vñ licet vetula etiã bẽat ſciaz. qz donũ. ſſ. ꝛ ml'to clarioꝝ ẽ q̃z iſte doct⁹. tñ iſte doct⁹ hz abundãtioꝝ ꝛ pl'a ſcit diſcernere ꝛ ꝺferre nocumẽtũ pcõ ꝛ iõ mag⁹ peccat. Dec ille. Tertius ẽ ſu⁹ piger. de q̃ ꝺr Mat. xxv. Serue male ꝛ piger. Et ſequit. Seruũ iutilẽ pĩcite ĩ tenebras exteri. Et ꝺr h̃ de ſuo q̃ nihil lucrat⁹ ẽ de talẽto ſibi tradito. Per talentũ itelligũk bona fortune. nature ꝛ gre. vt diuitie. fortitudo ꝛ ſcia ꝛc. de q̃bꝫ vult deus a nob lucꝝ hñe. Q ſi iſtũ ſuũ dãnauit. qz ñ ẽ lucrat⁹ de pecũia dñi. q̃ tñ pecuniã integre reſtituit. Quãto mag⁹ ille dãnabik q̃ nõ ſolũ ñ lucrak ſz etiã bõa dñi ſui iutiliter diſſipat. vt villic⁹ infamat⁹ Lu. xvj. Quart⁹ ſeruus ẽ voluptuoſus. de q̃ Lu. xij. Si ãt ſeruus dixerit ĩ corde ſuo. Moraz faciet dñs me⁹ ꝛ cepit pcutere ſuos ꝛ ancillas. ꝛ edere ꝛ bibere ꝛ inebriari. veniet dñs ſui illi⁹ ĩ die q̃ nõ ſperat. ꝛ hora q̃ neſcit. ꝛ diuidet eũ partẽq̃z ei⁹ ponet cũ hypocritis. Et eandẽ ſniam ponit dñs Mat. xxiiij. Qõ exponit Hoꝛra de ꝓlato voluptuoſo ꝛ ſcãdaliſante ſubditos ꝛbo ꝛ exẽplo. q̃s dicit percutere.

Et talē dñs multiplicit punict. Prio qz dividet eū. s. a psortio bonoz. Vala divisio vbi diabolo dabit aīa. corp⁹ vermib⁹. pecunia mūdo. Scdo qz aggregabit eū psortio maloz. qz partē ei⁹ ponet cum hypocritis. i. aīam z corp⁹ cū dānatis. Generaliter ꝑt intelligi de q̄libet xpiano. quē nō decēt delicie. qz nō ē fu⁹ maior dño suo. Cū g xps abeis abstinuit. igit z xpian⁹. Quinc⁹ fu⁹ est fu⁹ nequā. q̄ fuit crudel in psuū suuz. de q̄ dic̄ ꝛ. Serue nequā. Prio q̄ sciēdū q̄ dñs nō loquit de dimissiōe debitoz. peccīaliū. sz de dimissiōe iniuriaz. prioz. Vñ Henric⁹ de vrmaria i tractatu de oīone dñica dicit. q̄ p illa ꝙba Dicunt nos dimit. debit. nr̄is. xps docet nos furor⁹ z ire radices expellere. z p dñs fm ipm nō loquit ꝺ de debito iusticie⁹ pecūie quā q̄s ꝑt iuste ab alio q̄ petere. fm Aug. dū hō bēatū soluat. Loquit g ꝺ de inimicicia z rancore quē ꝺcepimus ꝺ illū q̄ nos offendit. Et istud debitū vult de⁹ vt dimittamus. p̄r̄is nr̄is. vt dicit Henri. vbi ꝙ. ¶ B ¶ Et p isto lati⁹ intelligēdo ē aduertēdū q̄ fm Pe. de Tharātha sio z Henri. de vrmaria. tria sequūt in lesione q̄ q̄s ledit ab aliq̄. ideo tria sūt ꝑsiderāda. Prio rancor i affectu seu in aīo offensi. vt qz eū odio hz. et ei male cogitat. Scdo signū rancor⁹ in affectu. s. in exteriori ꝑuersatiōe. vt qz secū non ꝑuersat. Tertio actio iur⁹. i. repetitio rei i iudicio. Inter q̄ tria talis ē ordo. qz p̄mū. s. rancorē z odiū et cor de tenemur dimittere. etiā nō rogati. Et ꝺ vult canō de pe. di. v. Frēs. vbi dr. Falsa ē pnīa illi⁹ q̄ offensus offendēti nō indulget. Et p isto sūt mlta iura. vt pz. xxiij. q. iij. Cū in lege. z. xj. q. iij. Inf ꝙba. Quia nō lz quez odio br̄e etiā p momētū ocl̄i. iō stati nō rogat⁹ hō ꝺz dimittere et cor de. ꝺ est. vt non bēat eū odio. nec cogitet sibi mala. nec intēdat se de eo vindicare iuste. publice vel occulte. directe vl̄ indirecte. Et ꝺ ē ꝑceptum dīnū ꝺ. q̄d dñs ꝑcepit sub pena carcer⁹. vt pz i euāg. Vñ durāte tali odio i cor de nullus ꝑt ꝛe penitere. qz ei nihil dimittit q̄ alteri nō dimittit. vt dic̄ finis euāge. Hā vt dicit Henri. de vrmaria li. ix. de pfc̄ōe interior⁹ hoīs. c. ix. Tantū nob dimittit q̄ntum nos alīs remiser⁹. Scdm ꝙo. s. signum rancor⁹ i ꝑuersatiōe exteriori nō tenet hō dimittere. nisi rogat⁹ eēt pfect⁹. Sz terciuz sc̄z actionē iuriarū nō tenet hō dimittere etiā rogat⁹. nisi satisfactiōe hīta ab eo q̄ꝑt satisfacere. Si nō eā dimitteret nō rogat⁹ eēt pfectus. qz tollēti tunicā relinq̄nduz est palliū. z pcutiēti vnā maxillā ꝺz ꝑberi altera. q̄ oīa loquunt de pfect⁹. Hath. y. vñ distinguit Henri. de vrmaria i tracta. de oīone dñica int⁹ pfectū z ipfectū. qz pfectus ꝺz oēm offensaz indulgere etiā nō petēti. imperfect⁹ āt nō tenet satisfactionē debitā cōdonare. Ex his oīb⁹ p meliori mēoria infero plura documēta mēoriabilia. Primū q̄ hō tenet statim dimittere rancorē. etiā non satisfaciēte reo nec petente. sub pena dānationis eterne. Istud pz de pe. di. v. ca. vlti. et in glo. ꝛc. di. Si q̄s. Qui⁹ rō. qz nullo tpe licitū est aliquē odio hr̄e Scdo ifero q̄ hō nō tenet dimittere satisfactionē. si nō sibi offertur. z ille eā nō vult accipe. ꝑt ad ꝺ p eccliaz cōpelli. Vñ dicit Canō. ꝛc. di. Si q̄s p̄tristatus noluerit recōciliari fratri suo. satisfaciente eo q̄ p̄tristauit. acerrimis⁹ maceretur inedīs. Et glo. exponit. i. excōicet⁹ vsq̄ duz gratāti aīo satisfactionē accipiat. Tertio ifero q̄ actionē iuriaz nō tenet hō dimittere. vt patz. xxiij. q. iij. Si illic. Immo bñ facit q̄ dimisso rancore agit i iudicio p iniuria eo aīo ne crimia maneāt impunita. tlv. di. Qui emēdat. xxiij. q. v. De occidēdis. Hā publice rei interest. i. multum ꝑficit cōtra ne crimia remaneant impunita. xxiij. q. iij. Est iusta. tlv. di. Sz illud. Nec punit hic ⁊uus neq̄m. qz satisfactionē a ⁊uo exigebat sed qz rancorē dimittere nolebat. z p iniuria iuste vindicabat. z dilatōem solutiōis nō ꝺcedebat. ¶ C ¶ Sed ꝺ q̄rit finaliter. Utrū iurie sp̄ sint patiende tolerāde etiā a pfectis. Ad q̄d rñdeo fm Tho. ij. ij. q. xxij q̄ iurias nr̄as psonales patiēt tolerare dēm⁹. Quia dic̄ glo. sup illud Lāti. ij. Sic liliū int⁹ spinas. Nō fuit bon⁹ q̄ malos tolerare ñ potuit. Sz iurias dei nequaq̄ debem⁹ tolerare. vt dic̄ Crisō. sup Mat. Vñ helias fecit ignē descēdere sup illos q̄rentes ād capiendū eū. iiij. Reg. j. Sili⁹ belize⁹ maledixit puer⁹ eū irridētibus. iij. Re. ij. Et siluester papa excōicauit eos q̄ eū miserūt in exiliū. vtz. xxiij. q. iij. Bulisari⁹. Q̄ g ꝺz q̄ pcutiēti maxillā ꝺz ꝑberi altera. dic̄ Aug⁹. in li. de fmone dñi i mōte. q̄ hmōi ꝑcepta intelligēda sūt q̄ntū ad ꝑparationez animi. z mag⁹ ad ꝑparationē cordis q̄ ad opus q̄d sit i acto. vt dicit Aug. in ep̄la de puero

Centurionis.ita vt i secreto teneat aīa patientia.i māifesto āt illud fiat q̄d eis videt.p/ desse q̄bꝫ bñ velle dēm⁹.vñ et dñs se percutientē reph̄dit Joh.xviij. Et paul⁹ percussus in facie dixit. Percutiet te de⁹ paries dealbate Act.xxiij. Si autē ꝑdest. tūc percutienti vnā maxillā ꝺz ꝑberi altera. nec resistēduz malo. q̄z p patiam ꝓsecutores lucrati sum⁹ deo. Et his ifero q̄ vbi ñ ē aliq̄ vtilitas ex tali patiētia. bñ faciūt etiam ꝓfecti si iniurias suas ꝓsequūt in iudicio. Vñ dic̄ Lyra sup Matth.xviij.c. q̄ lz offensa sit remittenda. nō tñ iniuria z pena debita. vñ dic̄ ipe. q̄ si ex remissione iniurie z pene debite seq̄ret ꝓnitas i eo cui remittit ad facilꝰ peccādū ñ eēt ei bonū remittere. Sil'r si ex tali remissione eēt scādalū aliox z obmissio iusticie z in ꝓsilibꝫ casibꝫ. Nec Ly. Patet ḡ q̄ i tali casu vbi nlla ē vtilitas patiētie etiā ꝓfectō sufficit ꝓpatio aīi. h̄ ē. vt in aīo sit ꝓparatus p christo adhuc maiorem iniuriam sustinere si opus esset. vt dicit Henricus de vrimaria in tractatu dominice orationis.

Dixi secūdo q̄ in v.p. cōmendat dīne miserationis liberalitas Cū ōr. Dīme debituz dimisi tibi. Et ꝺe mag liberalitas dimittere t.milia talētox. Est āt talētū genus ponderis centū viginti libraz. p q̄d significat innumerabil' multitudo delictox ꝓtra decez ꝑcepta cōmissox. In duobꝫ ḡ h̄ appet magnia liberalitas ꝺi erga hoiem. vicz i mlt'tudine z magnitudie dimissox. Multitudo q̄ dīme. Magnitudo q̄ debitū. Per q̄d significat q̄ de⁹ dimittit hoī pcā mortalia. q̄ sunt mag debita. z pcā venialia q̄ sūt multa. Pcā mortalia sūt mag velut ḡuia pōdera. ps. Sicut on⁹ ḡue ḡuate sunt sup me. Que āt sunt illa vtile eēt scire. vt hō ponderaret ipox remissiōem. z cautiox cēt vitādo eox occasionē. Sūt āt pcā mortalia ꝑmodꝫ trālgressiōes ꝑceptox dīnox. q̄ h̄ intelligunt p decē milia talētox. Scōo illa oīa sunt mortalia q̄ enūerat Apl's ad Roma.j. scz fornicatio. auaricia. inuidia. homicidiū ꝓtentio. dolus. suſurratio. detractio. cōtumelia. superbia. malox inuētio. inobediētia parentū. Et q̄ sint ista mortalia. ptz p h̄ q̄d dicit ibidē. Qui talia agūt nō effugiūt iudiciū. z digni sunt morte. Dīmia āt ista reducunt ad decalogū. z iō intelligunt p decem milia talenta. Multa q̄z alia enūerat apl's ad Gal'.v. cū dicit. Manifesta sūt opa carnis. q̄ sūt fornicatio. s. in exteriori actu. immundicia i cōsensu. impudicicia i gestu. sicut in tactibꝫ z alijs. luxuria i habitu. auaricia q̄ ē idolorū fuit⁹. veneficia. i. ꝓfectio z ꝓpinatio veneni. inimicicie. i. inueterata odia. ex q̄bꝫ oriunt veneficia. ꝓtentiones in ꝝbis. ex q̄bꝫ nascunt inimicicie. emulationes in fact⁹. ire id ē subita incēsio in affectu nocēdi. rixe in affectu nocēdi q̄n se ad inuicē ꝑcutiūt. dissensiones scismatū. secte. h̄ est. hereses. iudicie de alienis bonis. homicidia de facto. vel in anio. j. Joh.iij. Qui odit frēm suum homicida ē. Ebrietates. i. potationes assidue. q̄ ad superfluitatē in potu. Comesatōes in cibo. de q̄bꝫ etiaz h̄ Roma.j. Et de his oībꝫ dicit apl's. Qui talia agūt regnum dei nō possidebūt. Et p h̄ ptz q̄ ipa sūt mortalia. Alia āt sūt venialia q̄ enūerat Aug.xxv. di.§. Crimis. dicēs. Quotiēs aliqs i cibo vl' in potu pl⁹ accepit q̄z nēcē est ad minuta pcā ptiere nouerit q̄tiēs pl⁹ loquit⁹ q̄ oportet pl⁹ tacet q̄z expedit. q̄tiēs paupez ꝓportune petentē exaspat. vl' si san⁹ alijs ieiunātibꝫ prādere voluerit. aut sōno dedit⁹ tardi⁹ ad eccīam surgit. aut ꝓrozē excepto desiderio filioz cogscit. q̄tiēs i carceratos tardi⁹ reꝺsierit. l' infirmos tardi⁹ visitauerit. si discordes ꝓcordare ñ curauit. si pl⁹ ꝓrozez filiū vl' fratrū exaspauit seu increpauit. aut correxit. si fuit blādit⁹. i. adulat⁹ alicui plus q̄z expedit. si pauperibꝫ esurientibꝫ nis delicatū cibū ꝓpauerit. si i eccīa aut extra eccīaz iocosis fabul'z iocos ꝝbꝫ istiterit. si aliq̄d i cauterium rat. q̄d p⁹ ea iplere ñ pt. l' cū facilitate l' cū temeritate maledic̄. Nec Aug. Ecce q̄nta debita hō tenet dño. q̄ cū ei dimittūt p ista oīa mag liberalitas dñi ostēdit. Propt̄ q̄d dñs ad oīdēdū magnā mie sue libalitatē. dic̄. Dīme debitū dimisi ti. Et ꝓz i h̄ abundātissima dñi libtaſ. q̄ maior i hac vita ñ pt intelligi. i h̄ q̄ dic̄. omē debi. di. ri. nll'o penit⁹ refuato. Nā aliqn̄ ds remittit mortalia tm̄ remanētibꝫ tm̄ vēialibꝫ ml'ſ. vt dic̄ Tho. in iij. sen. di. xvj. Aliqn̄ dimittit vnū vēiale sine alijs. lz nūq̄ dimittat vēiale sine mortali. nec vnū mortale sine alio. Et iō mag fit z supabundātissima misatōis dīne libalitaſ q̄n oīa ista hoī in hac vita dimittit. Unde vere z ꝓfecte beat⁹ est qui in hac vita audire meruit Dīme debitū dimisi tibi ꝛc̄.

Dixi tertio q̄ in .v. p̄. ostēdit de/ uote oīonis vtilitas Cū ōr. Oīm rogasti me. Tripl'r bō liberat a debito. P̄rio p satisfactōez debitā. sicut p solutiōez pecūie vl' fuicūq; l'alteri⁹ rei eq̄a/ lētis. Scōo p recōpensatiōem. vt cū p̄ris dimittim⁹. vt nob dimittat deus. Tertio p q̄tationē. vt cū sine oī satisfactōe solutōnis dimittit hoī debitū ad solā nudā ei⁹ petiti onē. Et ista ē mag̃ gr̃a. talit fuit factū isti ta liter fit z hodie pctōr. cū ad solā deuotam oīonē de⁹ remittit ei oīa pcta. Juxta illud Ezech. xviij. Quacūq; hora īgemuerit pec cator. om. iniq. ei⁹ ñ recor. Si g̃ ad solū ge mitū dimittit pcta de⁹. mlto mag̃ ad oīo/ nē. Hz di. Hest mirabile q̄ de⁹ dimittit pcta pctōr. adhuc i statu pcti existēti ad so lā petitionē. cū tñ ōr Joh. ix. de⁹ pctōres ñ exaudit. Et Eccl. xv. ōr. Altissim⁹ odio hz pctōres. Rñ. fm Tho. ū. q. lxxxiij. ar. v. q̄ de⁹ nō exaudit pctōrē fm desideriū pcti q̄ sic orās plus peccat iuxta illud p̄s. Oīo ei⁹ fiat in pctīs. Nō tñ sit q̄ñ pctōr orat ali q̄d malū a deo. vt mortē inimici vel similia Sic etiā fur orās peo vt nō suspēdat aut q̄ caute furet. ñ audiet. Sil'r adulter orās vt nō deprēdat. ñ exaudiet. Quia dic̄ Cri so. Nescit diuina pietas patrocinijs dare sce/ leraſ. Hz q̄ñ pctōr orat ex desiderio natu re q̄d ē bonū. tūc exaudit. Et hz nō exaudi/ atur ex iusticia. tñ ex mia. Hz di. tñ ipos sibile ē aliquē sine gr̃a placere deo. z opera ei⁹ acceptari. z p ōnis nec satisfacere. quō g̃ pctōr p̄t orare efficacit z meritorie existēs i pctō z sine gr̃a. Ad q̄d rñdeo fm Bonāuē/ turā in. iij. sen. di. xxij. q. vez ē h̄ q̄ bō nō p̄t placere sine gr̃a nec p̄t exaudiri a do q̄diu nō hz gr̃az. hz p̄t se tñ ppare. etiā sine carita te ad hñ dū caritatē z faciēdū satisfactiōez. Hz tūc h̄ ē dubiū. vez gr̃a dīna dat necessario hoī se q̄ntū p̄t ad gr̃az p̄panti. Nōam mō ei vidr q̄ nō. q. gr̃a dat gr̃tis et libere ex sola mia. Igit̄ q̄ntūcūq; se bō disponat ad gr̃az. i libera dei volūtate ē dare sibi gr̃am. vñ ōr Hiere. xviij. Sic lutū i mānu figuli. sic nos i mānu dei. Hz lutū ñ accipit formā ex necitate quā vult hz quā lutifigul⁹ dat. Hz in 3rio ē Aug. sup illud Ro. v. Justificati p fidē pacē habeam⁹. vbi dic̄. De⁹ recipit confugi entes ad se. alit eēt iūstas seu iūsticia i eo. q̄d tñ nō ē dicēdū. Jte dic̄ dñs Apoc. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. si q̄s mihi aperuerit. in trabo ad eū. z cenabo cū eo. Hz iste q̄d dispo nit se. faciēdo q̄d i se ē apuit sibi. g̃ intrat necessario. Et patz h̄ sic. Quia isto apiente sibi. aut intrat aut nō. Si nō intrat. g̃ frustra pulsat. q̄d nō ē dicēdū. Si intrat. g̃ gr̃az dat Jtē Anfel. in li. de casu diaboli. c. iij. di. q. il la ē cā grē de⁹ nō dedit diabolo gr̃az. i. pse/ uerātiā. q. ipe nolnit accipe. vñ nō iō nō ac cepit diabol⁹ q. de⁹ ñ dedit hz iō de⁹ nō de dit. q. ipe nō accepit. Ergo q̄cunq; se ppat vt accipiat. recipit necessario. Ad istā dubi tationē dōm fm Hol. sup li. Sap. xij. circa pnci. q. duplex ē necitas. q̄dā ei ē necitas co actōis q̄ nll'o mō cadit i deū. Hz bñ neces sitas ifallibilitat hz ex pmisso suo et pacto su/ ue lege statuta. Et hec nō est necessitas ab/ soluta. sed necessitas consequntie. vnde nō stat cū lege statuta q̄ viator faciat q̄d in se ē disponēdo se ad gr̃az. q̄n beat gr̃am. posset tñ de⁹ legē mutare circa aliquā psonā si vel let. z tal' q̄ntūcūq; se disponeret nec bret. q. dispositio hoīs nullā causalitatē hz respe/ ctu gr̃e de necessitate. hz tñ ō congruo. q. gr̃a excedit oēm opationē naturalē. nec ē possi bile q. hō mereat p q̄dcūq; bonū naturale morale pmā gr̃am de cōdigno. Nō g̃ ōr q̄ deus dat gr̃am g̃tis z libere ex mia sua. ve rū ē. p tanto. q. talē legē misericordit statu it z obseruat. hz stāte lege. necessario dat gr̃az necitate ōnē. Sil'r q̄uis sum⁹ lutū respectū dei. nō tñ sil'itudo currit i oīb⁹. q. nō ē pa/ctū int artificē z lutū. z dato q. foret. artifex tñ posset frāgere pactū pacti lege manēte. q̄d nō p̄t de⁹ pacto suo manēte. nec lutū p̄t aliq̄d apud artificē pmereri. nec ex cōgruo nec ex digno. Nec Hol. Et̄ igit̄ tā p⁹ ē erga nos dñs q. oīb⁹ iuocātib⁹ se i veritate oīa debita dimittit. nos deuoto mētis affe ctu eū hodie iplorē⁹. vt nob dimittat debi ta no. sic̄ z nos dimit. deb. no. dimittētq; cul pis det gr̃az z tandē gliaz. Ad quā nos p̄. Dñica. xxiij. post tri. In Ser cxxviij.

Quis est imago r supscriptio hec. Mat. xxij. In/ ter oīa q̄b⁹ de⁹ hoiem dignifica/ uit z nobilitauit. p̄cipuū ē excellens digni/ tas creatōis q̄z si bō attēderz. mgnā occasi onē hr̄e posset ad bñ agēdū. Sic em dicit Jsi. li. j. ō sū. bo. c. xl. Dū de⁹ creasset alia oīa p̄t hoiez stativit dixit fcā sit vt He. i. Creare vo hoiez q̄dā ex nichilo sili deliberatōe voluit di.

Faciam⁹ hoiem ad imaginē ſil'itudinem nr̄am. vñ ꝑm ipm. Tanto hō gradū digni tat⁹ ē ceter⁹ excellētio⁹. q̄nto imagini dei vi cinio⁹ Nec ille. Et q̄ ptz magnā eē dignita tē hois. Tum q⁹ cū deliberatōe cōſiliū ſctē trinitat⁹ fact⁹. Tū q⁹ ad imaginē ei⁹ creat⁹ Tū q⁹ oīb⁹ creatur⁹ ꝓlat⁹. Et tō hō multū deberet pōderare ꝺditōem bonor⁹ ſui Hz ecce ſcptū eſt. q⁹ hō cū i honore eēt nō intel lexit. cōparat⁹ ē iumēt⁹ inſipiētib⁹ z ſil'is fa ctus ē illis. Itaq; imaginē dīnā i ſe ñ attēdēs mult⁹ eā maculis infecit. ita vt q̄ ꝓpus a deo tāq; imago ꝑ ceter⁹ cogſcebat. iā post lapſū in pcm cū q̄dā āmiratiōe reḡebat. Adaz vbi es. acſi apte dicerēt. vbi ē imago mea i te inſignita. Hz z bāc hodie de⁹ in diſcuſſi one cuiuſlibz ꝺſcie pcōr⁹ indubitāt face re videt interrogatōez cū i ſtatu culpe ē. in q̄ audire mereť vt ab eo q̄rat. Cui⁹ ē imago hec. Hāc inſup indubitāter factur⁹ ē dñs oīb⁹ hoīb⁹ i iudicio finali q̄ſtionē. cū fcā ſin gulor⁹ diiudicare z ꝑmia revoluerit di. Cu ius ē imago z ſuſcꝑtio hec. vt dicū t verba nr̄i themat⁹ ¶ In q̄b⁹ ꝺbis triplex nob cō ſideratio occurrit. q⁹ de imagie interrogatio fit. Hā in ꝺbis themat⁹ rñdere cōpellimur ad interrogatōem ꝑ tꝑm. ꝓpositā de imagine cui⁹ ē. Et q⁹ triplex ē imago i mūdo. iō tri plex eē ꝺz a nob interrogatio a tꝑo. Et ſm ꝟ cētia triplex ē dāda nobis rñſio. Eſt nāq; q̄ dā imago ꝛmaterial'is siue artificial'. q̄ ponit⁹ i tēplo materiali. Eſt ſcḋa imago natural'. q̄ ponit⁹ in coꝛpe naturali hūano Eſt iſup ter tia imago ſpūal'. q̄ ponit⁹ in ſpū mētali z̄tu oſo. Et de q̄libet tꝑs querit vt ei rñdeam⁹ Cui⁹ eſt imago hec z ſuꝑſcriptio. ¶ A

Dicipmo q̄ tꝑs q̄rit primo ab hoīe de imagie artificiali. que ponit⁹ in tēplo materiali Cu ius ē imago hec. Et ꝟe iſta q̄ſtio ē difficilis oīb⁹ gētib⁹ z paganis z inſolubil'is oīb⁹ idola tris. q̄ cultū ſoli deo debitū imagib⁹ lureis ligneis aureis argēteis z ſic de alijs impē dūt. Cū ñ ap'l's clamat di. Soli ꝺo honoꝛ z gl'a in ſecl'a ſe. Amē. Vñ Exo. xx ꝺz. Nō fa cies tibi oēm ſil'itudinē eoꝛ q̄ in celo vel in tra vl' in aq̄s vl' ſub tra ſūt. Itē Leui. xxvj. Nō facietⁿ idolū neq; imagies. Itē Deut. iiij. Ne forte decepti facietⁿ vobis ſculptaz imaginē. Et ꝺō di. Simulacra gētiū argē tū z auꝛ. Et iterꝛ. Cōfundāt oēs q̄ adorāt ſculptilia. z q̄ gl'iant in ſimulacr⁹ ſuis. Ecce q̄s reꝑbēſibiles ſūt a deo idolatre q̄s ex ma ꝺfuſio repēte ſequit. Quid ḡ iſti rñdebunt ad interrogatōez eis factā a tꝑo. cū eis dicet L⁹ ē ima. hec. ſ. ſaturni. iouis. martⁿ. vene ris. mercurij. minerue. neptuni. plutōis. ap pollinis z ſic de alijs. Vñ aūt oꝛtū habuit hec maledicta idoloꝝ iuētio refert Iſi. xiij li. c. ij. q⁹ ex nimia dilectōe ad moꝛtuos. Hā filij p⁹ moꝛtē parētū i mēoꝛiā ipoꝝ ꝓſtitue bāt imagies z ecōuerſo. Hic Ninꝰ rex ni niue fecerat ꝓncipal'r imagiez beli pr̄is ſui vt p eā pr̄ez repūtaret. p⁹ ꝟ demōes ingre diētes illas imagies dabāt rñſa. et ſe coli a mal'is hoīb⁹ ꝓſuaſerūt. Apud iudeos Ismā el ꝑm⁹ ſimulacra de luto iuenit. z ſctm Iſa ac puerꝛ cogebat adorare. Hērules ꝟo dicūt q⁹ apud eos ꝑm⁹ ꝑmothe⁹ vſum imaginū inuēit. apud grecos āt cicrops q̄dā nomie idolatriā inuēit. vt refert Theodol⁹ in his ꝓſib⁹. Egregio cicropi debeť cā litādi. Ille bouis ꝑmo rimať viſcera ferro. Sacra io uis ſ⁹atuit q̄ poſteritas celebꝛauit Et ꝟ rā/ git Aug. ꝓlixe. xviij. li. de ciui. dei. ca. r. Ta les āt tripl'r deridēt z ꝺfundūt. Prio deri/ denť a ꝑpha belia. q̄ vidēs idolatras iuocā tes baal idolū. z eis idolū nō ꝑdeſſe. dixit. Et altare clamorē. forte de⁹ vr̄ dormit. aut cū alio loquit⁹. aut i diuerſorio eſt. De ꝟ hr̄ iij. Reg. xviij. Scḋo deridēt a Salomōe Sap̄. xiij. vbi di. Vani ſt oēs hoies in q̄b⁹ nō ē ſcia dei. i. fides de deo p ꝑphas reuela ta. ſm Hoꝛ. z Rob. hol. Nec ſcia ē tioꝛ z re uerētia dei. Et p⁹ pauca. Infelices ſūt z inf moꝛtuos ſpeſ illoꝝ q̄ appellauaſt deos opa mānū ſuaꝝ. ſ. auꝝ z argētū z ſil'itudies alia liū. aut lapidē iutilē. Et ibi ſtati deridēdo eos di. quō magē ꝺfuſio hoī q⁹ ſeccās vnū z idē lignū in ſilua. de vna pte fac aratrū. de alia ignē. de tertia imagiez. Et ſeq̄t deriſio magꝭ. Nō erubeſcit cū illo loq̄ q̄ ſine aīa ē. z p ſanitate ifirmū depcat. pvita moꝛtuū ro gat. z i aduerſoriū iutilē iuocat. p itinere pe tit ab eo q̄ ābulare ñ ꝑt. Tertio tales deri/ denť et a ſeipis. puta ab alijs gētilib⁹. Re fert em̄ valer⁹ li. j. c. ij. de dioniſio tyrāno. q⁹ igreſſus tēpla deoꝝ deo ioui veſtē aureā guis pōder⁹ depoſuit. z cidē laneū pannū circūdedit Cūq; a circūſtātib⁹ miraret⁹ q⁹ facere ꝑſuꝑſiſſet. Rñdit q⁹ mgnū cōmodū i ꝟ ꝺo ſuo ſecit Hā aurea veſt⁹ guis erat ꝺo in eſtate. z frigida i hieme. ſz lanea bene va let p vtroq; tpe Itē alt'i deo q̄ dicebať eſcu

lapi⁹ hñti aureã barbã. ipaz depositit z ab stulit dicẽs q̃ indecẽs eẽt hr̃e esculapiũ barbã. exq̃ pr̃ su⁹ apollo iberbis eẽt. Jtẽ alijs dijs abstulit aureas coronas z ciphos q̃s in mãibꝫ tenebãt di. q̃ exq̃ dũ porrigũt nobis. merito st ab eis recipiẽda ne ingtiride amur. Ecce triplex derisio. Sz maior erit derisio i futuro a xpo cũ q̃rek Cuius ẽ hec imago q̃m rot ãnis coluerẽt in mõo. ¶ Sz di. qs. Tñ xpiani etiã colũt imagines xpi. mr̃is sue z scoꝝ. z eas fabricãt satis pci/ ose. viõꝫ q̃ sint deridẽdi eadẽ rõe q̃ genti les. qz creaturã adorãt. puta lignũ l'auz vl' aliud metallũ de q̃ fiũt imagies Denllo ei alio h̃ increpãt idolatre. nisi qz adorabãt opa mãuũ suaz. Ad ista oĩa breuit ẽ dicen dũ fm Rob. Hol. sup li. Sap. c. xiij. z btm̃ Tho. sup. iij. sen. di. ix. q. ij. q̃ imago pt duplicit⁹ ꝺsiderari. Uno mõ vt ẽ res q̃dã. z sic nll's sibi debeẽt honoꝝ. sic nec alti ligno l'lapidi. Alio mõ ꝺsiderat, put ẽ imago alterꝰ. Et qz idẽ ẽ mot⁹ i imaginẽ z i rẽ⁹ ẽ imago ió vn⁹ z idẽ honoꝝ debeẽt imagini z imagi/ nato Et q̃ ifero q̃ crux xpi in q̃ntũ ẽ imago xpi i ea crucifixi. eadẽ adoratiõe adorat sic xps i ea crucifix⁹. Et loq̃r de ipo ligno bñ dicte crucẽ. Jn q̃ntum ho ẽ res q̃dã ptinẽs ad ipm xpm p ipm nobilitata ñ tñ ꝺsidera ta vt ẽ imago xpi. sic adorãda ẽ adoratione iperdulie. sic z mr̃ xpi. cui lz ñ debeat latria q̃ soli dõ debeẽt. debeẽt tñ ei excellẽtioꝝ vene ratio dulie q̃ alijs creaturis z hec vocat ip/ dulia. Hec Tho. Dicit ãt Rob. hol. vbi s. q̃ flectẽs z adorãs coram imagie xpi nõ ado rat qz lignũ crucis nec qz imago. sed adorat xpm coram imagie xpi. qz imago xpi excitat eũ ad adorãdũ xpm. Et sic expõit adorati onẽ istã Damas. li. iij. sen. suaz c. viij. vbi al legãdo basiliũ di. q̃ honoꝝ imagini ad pro thotipũ. i. ad exẽplar ẽ faciẽd⁹. Et hic ptz quõ eccia vtit imagibꝫ. z quõ eas ꝺbeat adora re. qz solũ p repñtatiõez adorat scim̃ coraz imagie sua. vñ metrista. Effigiẽ xpi dũ trã sis pn⁹ adora. Nõ tñ effigiem sz quẽ designat adora. Nec ꝺs ẽ nec hõ pñs quẽ cernis ima go Sz de⁹ ẽ z hõ sacra q̃m signat imago. Jstũ ãt vsum imaginũ dicũt introduxisse scẽs pres. put refert Damas. vbi s. imo dicit Pol. vbi s. Et iã apli eũ introduxerũt. licz in Lano. biblie nõ legat. vñ Lucas ꝺbe/ pinxisse imaginẽ xpi z vginis gl'iose. q̃ ad/ huc hñtur rome. Et mgr in scola. hyst. nar rat q̃ xps Abagaro regi imaginẽ sue scẽ fa ciei destinauit. ¶ Et ¶ Triplex autẽ cã fuit institutõis imaginũ in eccia fm Damasce. Pria ad instructioẽz laicoꝝ. qbꝫ imagines adhibenẽt loco libꝝ. Sc̃do vt passionis xpi mysteriũ z scoꝝ exẽpla nob̃ freq̃ntius z recenti⁹ infigerent. Tertio ad excitãdũ de uotiõis affectuz. q̃ magis ex visis q̃s auditis causat. Unñ Greg. in Regis. li. ix. epla. lxiij. z li. iij. epla. lxxxv. dicit ad q̃ndã epm argu/ endo eundẽ. Dudũ ad nos puẽit q̃ scitas vra q̃sdaz imaginũ adoratores aspiciens. easdẽ de eccl'ijs imagies ꝺfregit z proiecit. Quẽ q̃dẽ zelũ nos ne q̃d mãufactũ adora ri possit laudã⁹. sz frãgere ñ debuisse easdẽ imagies iudicam⁹. Jdcirco enĩ picture in eccles ijs adhibeẽt. vt q̃ lras nescũt saltẽ i pa rietibꝫ videdo. legãt q̃ in codicibꝫ legere nõ valẽt. Et li. j. ad Seuerũ epm di. Si quis imagies facere voluerit. mime prohibeas. adorare ꝺo imagies oĩno vetat. Sz h̃ fra/ ternitas tua diligenter ãmoneat. vt ex visiõe rei geste ardoꝝ cõpũctõis capiãt. z ado ratiõe soli⁹ trinitat⁹ pternant. Deh̃ hr̃e ꝺse. di. iij. Perlatũ. vbi Greg. ꝓcipit cuidaz epo ꝺfractas q̃ ipm imagies ad pstinũ re/ parare decoꝝ. Nõ q̃ tales adoratores ima ginũ mõ pmisso derident aut dãnent. sed port⁹ cõmẽdant. cũ p eas non res visibiles sz iuisibiles adorant. Nepesi cõmẽdat Abraam. qz tres angl'os adorauit Hcñ. xviij Et loth duos angl'os. q̃nto magis q̃ dñm angl'oꝝ p inspectioẽz sui signit imagis ado rat. Nathã laudabil'r adorauit dõ regẽ. iij. Reg. j. q̃nto mag⁹ laudabil⁹ q̃ adorauerit regẽ regũ z dñm dñantiũ. Jsti sic adoran/ tes ad introgatioẽz eis factã p xpm. c⁹ ẽ ima go quã adorast⁹ rñdere poterunt. Jmago tua dñe iesu xpe. Ad c⁹ aspectũ ñ imaginez sed te adoram⁹ viuentẽ in sed'a rẽ. ¶ D

Dixi secũdo q̃ scda imago de q̃ xps q̃rit est na tural'. q̃ posita ẽ i corpe hũanoꝝ natali. de q̃ ꝺz Hcñ. j. Faciã⁹ hoiez ad ima. z sili. nr̃am Et notãt dicẽ ad ima. Nõ ãt dicẽ Faciã⁹ ho minẽ ima. no. Sol⁹ ei fili⁹ dei ẽ pfectã ima/ go dei pr̃is. vt ꝺz Heb. j. vbi apls vocat eũ pfectã figurã subẽ dine. Sz hõ ẽ ad imagi nẽ dei. qz ñ ẽ p oĩa sili's z eq̃lis deo sic et⁹ fi/ li⁹. Sic dicẽ Aug. li. vij. ꝺ tri. c. xiij. vñ ꝺ xpo dicit Sap. vij. Candoꝝ ẽ lucẽ eẽne z speci lũ sine macula dei maiestat⁹ z imago bonꝰ

tatis illu⁹. Vñ ex⁹ fm Aug. in li. lxxiij. q⁹/ stionū. q. lj. eq̄litas ē de rōne pfecte imagis tūc solus filⁱ⁹ dei ē pfecta imago dei patr⁹. hō aūt ad imaginē dei creat⁹. q⁹ gerit alīq⁹/ lē silitudinē dīnā. Vñ in ps. ō⁹. Signatū est sup nos lumē vult⁹ tui dñe. Expōit In nocē. iij. i. in supiori pte nr̄i. i. in aīa. lumen vult⁹ tui. i. lūiosus vult⁹ tu⁹. i. rō. Ecci. xvij. posuit oculū ipo⁹ sup corda illo⁹. Vult⁹ dei ō⁹ rō. q⁹ sicut p vultū hō homī assilat. z hō cognoscit hoiez. ita p rōem silles sumus deo. z deū cognoscimus. Pōt etiā fm eū sic dici. Vult⁹ dei est rō. Lumē h⁹ vult⁹ ē gra. Quia sicut moneta ē informis donec ima go regⁱ ei p malleū impmat. ita rō nra de formis ē donec p gram dei illustret. Ratio eñ est imago creatōis. sz gra ē imago recre atōis. Rō deuz cognoscit ex natura. sed q imitat eū hz ex gra. Istud lumē signatū est sup nos Ephes. j. Signati estis spū pmis/ sionis sctō. Itē eiusdē. iij. ca. Nolite cōtri/ stare. ss. dei in q̄ signati est⁹. Hz q̄daz tm̄ si/ gnati sunt exteri⁹ vt hypocrite. Hz boni interius i corde Canti. viij. Pone me vt si/ gnaculū sup cor tuū. Dicit etiā vultus dei essentia vnitat⁹ z trinitat⁹ psonarū. iuxta q̄ silles sum⁹ deo. Nā silles ei sum⁹ q̄ntū ad essentiā. q⁹ sic deus eter⁹. itaz nos ppetui z q̄ntū ad trinitatez psonar̄. q⁹ similes su/ mus pri p mēoriā. filio p intelligētiā. ss. per dilectionē. Hec aūt imago ita fortit̄ boi ē impssa vt eā nō possit delere etiam in pctō entes. Vñ ps. Verūtm̄ in imagie ptrāsit hō. sz ad pctm̄ fm Jnno. Imago eī in q̄ creat⁹ est hō est rō. in q̄ ptrāsit hō. q⁹ nō di/ mittit eā hō etiā q̄ntūcūq; malⁱ⁹ sit. q⁹ etiaz hz eā diabolus. licz bñ hō pdat imaginē re creationis sz gram p pctm̄. De q̄ ō⁹ i alio ps. Imaginē ipo⁹ ad nihilū rediges.

¶ Tangit aūt pulchre brūs Aug. cōpa rationē aīe ad deū cui⁹ ē imago. li. de spū et aīa. ca. xix. di. Primo q̄dē imago dei i hoie interiori. nobilitate est ꝓsiderāda. in eo q̄a sicut de⁹ vnus sp vbiq; totus z oia vitifi/ cans. oia mouens z gubernās. sic ait apl's. In eo viuim⁹ mouemur z sum⁹. Sic aīa in suo corpe vbiq; tota viget vitificans il/ lud z mouēs z gubernās. nec eīm in maio/ ribꝰ sui corpis mēbris maior. z in minoribꝰ minor. sed in mīmis tota ē. z in maīis tota Sic infusa est corpori vt nec p mēbrorum partes sit diuisa. Nā in q̄libz loco q̄n pars corpis percutit tota dolet. Hiro aūt mō vna eadēq; vitificatiōe mēbris psidēs. cū ipa per naturā nō sit diuisa. Ipa nāq; est q̄ per oculos videt. audit p aures. odorat p nares. gustat per os. mēbra oia tāgit. z tan gendo lene ab aspero discernit. z cū nō ē di uersa per sensus operat diuersa. Ex q̄ Au gu. infert ibidē q⁹ ita est aīa per suū moduz in suo corpore sic de⁹ in suo mūdo. interi⁹ siq̄dē. exterius. infert⁹ superi⁹. Est regēdo supiori. portādo inferiori. replēdo interiori. circundādo exteriori. sic est int⁹ vt extra sit. sic circūdat vt penetret. sic pśideat vt portet sic portat vt pśideat Et sicut nec crescētibꝰ creaturis crescit. nec decrescētibꝰ decrescit. Sic aīa nec minuti⁹ mēbris minuit. nec au ctis auget. Hec est imago z similitudo oī/ potentⁱ⁹ dei quā aīa hz in se. Habet secūdo imaginē sctē trinitat⁹ in eo q⁹ sicut deus est viuit z sapit. ita aīa fm suū modū est viuit z sapit. Tertio q⁹ sicut de⁹ est vnius nature. tres tm̄ sunt psone. sic aīa licet vn⁹ sit natu re. tres tm̄ in se vires hz. i. intellectū volun tatē z mēoriaz. Ex hoc infert Aug. q⁹ merito ex his tribꝰ viribꝰ deū diligere pcipit⁹. vt pa tet Matth. xxij. z Mar. xij. z Lu. x. vbi ō⁹. Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. ex tota aīa tua et ex tota mēte tua. i. ex toto intellectu z ex tota volūtate et ex tota me/ moria tua. Hā sicut ex pre generat filius. z ex pre filioq; ss. procedit. ita ex intellectu ge/ nerat volūtas. z tūc ex his ābobꝰ procedit me moria. sic facile a q̄libz sapiēte pt intelligi. In his tribꝰ fm Aug. dīnā imaginez gerit interior nr̄ hō. Et ex his q̄si excellētioribꝰ viribꝰ iubemur diligere deū ꝓximū ex nr̄m. vt q̄ntū intelligit diligat. z q̄ntuz intelligit sp in mēoria hēat. Nec sufficit de eo intelle ctus nisi fiat i amore ei⁹ volūtas. imo nec hec duo sufficiūt nisi mēoria addat. q⁹ sp in mēte intelligētis z diligentⁱ⁹ maneat de⁹. vt sic nullū pt esse momētū q̄ pntez eū nō ha/ beat in mēoria. Et iō iuste videt hō imagi/ nē interiorē dei hre. Hec Augu. Jō Eccs vl. Ammonet hō p tāto bñficio ad laudan dū deū. vbi ō⁹ Memēto creatorⁱ⁹ tui i die/ bꝰ iuuētutⁱ⁹ tue. Glo. q̄dā exponit. Memē/ to intime seu pcordialit. assidue seu indeli/ bilit. feruent seu ꝛtualit. iocunde siue gau dēter. q⁹ memoria est firma rei⁹ perceptio. Sicut q̄dā exponit p rio de ꝓso. vñ ex⁹ me moria est q̄i q̄dā thesaurus in q̄ recondita

abscondūt. vt dicit Aug. sup Joh. omel. xx iij. z frequēs imaginatio saluat mēoriā. vt dicit Aristo. merito dz aīa fidelis recordari dīne bonitatis cognoscēdo deū. z iugiter mēoriā ei⁹ recogitādo. z nūq̄ mēte se auertēdo ab eo. puer. iij. Lūcis dieby tuis cogita illū. Juxta illud ps. Memor fui dei. z delectat⁹ sum. s. ꝑpter īmēsa dei bñficia. Et innuit hic in ꝟbo creatoris totā trinitatez. Nā q2 deus ops. iō creator. q2 sibi soli cōpetit creare rōne omipotētie. Sicut dicit Aug. li. iij. de trini. ca. xij. Tertio innuit eius bonitatē. Ex eo em̄ q⁹ bon⁹ est creat boīez. Sicut dicit Aug. li. xj. de ciui. dei cap. xxj. vbi dicit. Quia de⁹ bonus igit̄ creauit nos ad extra. Tertio innuit ei⁹ sapiam. q2 oīa ī sapīa fecisti. vt dr in ps. Et iō exquo hō recepit a deo tanta bona in creatiōe sue imaginis. q2 ibi ostensa ē sapīa. potētia z bonitas. merito dz recordari tantoz bñficiorū Isa. lxiij. Miserationuz dñi recordaboz. Et eiusdē. xxxj. Memoriale tuū in desiderio anie tue. Nec solum recordet̄ ꝑ bñficio creatiōis sed etiā recreatiōis. q2 nō solū dedit deus homi esse naturale. sed etiā beatificū ꝓparauit si ꝓseuerauerit. vt dicit Hugo li. j. de sacrīs pte. x. ca. xij. Qui creauit te dedit tibi esse. q̄ te redemit dedit tibi beatū esse. Voluit igit̄ de⁹ esse creator z redēptor. Uere igit̄ iste q̄ hic deū cognouerit p rationē. dilexerit p voluntatē. z recordabit̄ p memoriā optime z intrepid⁹ poterit deo ī futuro rñdere ad interrogationez pñtem. Cui⁹ est hec imago. q2 tua dñe Jesu xpe. q̄ sicut me creasti in esse naturali. ita imaginē tuā seruaui ī esse gratuito. Modo ergo tibi creatori aniam meā reddo.

Dixi tertio q⁹ xps q̄rit de imagine ꝟtuosa que in spiritu mētali est. Cui dicit. Cui⁹ ē hec imago z supscriptio. Nō solū autē creauit hominē ad imaginē. sed etiā ad silitudinē suā. q̄ quidē silitudo cōsistit in donis z ꝟtutibꝫ gratuitis. vt dicit Aug. in li. de spū z aīa ca. xxj. declarādo q⁹ sicut de⁹ est caritas bon⁹ z iustus. patiēs atq̄ mitis. mūdus z misericors. z cetera scrāꝝ virtutū insignia q̄ de eo legunt. Ita hō creatus ē vt creatorē diligeret. vt bonus eēt z iustus. patiens atq̄ mitis. mūdus z misericors. Quas ꝟtutes q̄nto plus q̄sq̄ in se hz. tanto ꝓpior est deo. z maiorē ꝑditoris sui gerit silitudinē. Si vero q̄d absit alicui⁹ p deuia viciorz z diuerticula malorz ab hac nobilissima sui creatoris silitudine oberret. tūc fiet de eo q̄d scriptū est. Homo cū in honore eēt nō intellexit. Quis maior honor potuit esse homī q̄ vt ad silitudinē sui ꝑditoris cōderet. vt eisdē virtutū vestimētis ornaret q̄ ꝑditor. De q̄ legit̄. Dñs regnauit decorē indutus ē. i. oīm virtutū splendore z tot⁹ bonitatis decore indut⁹ est. Et econuerso. Nō maius homī dedec⁹ esse potuit aut infelicior miseria q̄ vt hac silitudinis gl'a sui cōditoris amissa ad informē z irrationalem brutorz z iumentorz silitudinez dilabatur. Quapropt quisq̄ diligēt⁹ attēdat ꝓme cōditionis sue excellētiā. z venerandā scē trinitatis in seipo imaginē cognoscat. bonorēq̄ silitudinis dīne ad quā creat⁹ ē nobilitate morz. exercitatione virtutū. dignitate meritorz hre ꝓtendat. vt q̄n apparebit q̄lis sit. tunc ei silis appareat q̄ eū mirabilit ad suā silitudinē in ꝓmo boīe ꝑdidit. mirabiliusq̄ in scō. i. in seipso reformauit. Nec ille. Sed certe pauci istā silitudinē diuine imitatiōis attendūt q̄ port⁹ bestijs siles eē volunt ꝓ vicia q̄ deo ꝓ ꝟtutes. Nā sicut dicit Hern̄. sup Cantica omel. vlti. Mala ad nenietia q̄ accidūt homī turbāt z turbāt hoīs naturā. Inde aīa hois dissilis fit deo. Inde dissilis ē z sibi. Inde cōparata est iumētis insipiētib⁹. z silis facta ē illis. Inde legit̄ cōmutasse gl'iam suā in silitudinē vituli comedētis fenū. Inde hoies rāq̄z vulpes duplicitatis z fraudis soueam bñt. z q2 pares se vulpib⁹ fecerūt. partes vulpium erūt. Inde iurta Salomonez vn⁹ est exit⁹ homī z iumēto. Nec mirū si sil'r ereat q̄ similiter vixit. Nec ille. Qualit̄ aūt hō cōparat iumētis oñdit Boeci⁹ li. iij. de ꝑso. ꝓsa iij. dicēs. Ex q̄ sola ꝓbitas vltra homies quēq̄z ꝓuehere possit. nec̄e est vt q̄s ab humana ꝑditōe delecerit ifra hois meritū detrudat ip⁹obitas. Euenit g̃ vt si quez trās formatū videas varijs vicijs hoiez estimare ñ possis. Et ibi explificat diffuse dicēs. q⁹ auar⁹ ꝓpter ꝓtinuā ei⁹ sitim diuitiaꝝ lupo silis ē. detractor silis cani. insidiator occult⁹ vulpecule. iracūd⁹ silis leoni. timid⁹ silis ceruo. accidiosus silis asino. incōstās silis auibꝫ. īmūd⁹ z fetidus silis porco. Et infert q̄d necessario sequtur. vt q̄ ꝓbitate relicta hō esse desierit. cū in dīnā clementiaz

transire nō possit mutet in belnā. Et ꝯcludit q nō solū talis mutat in vnā bestiā sed eriā i plures. ſz pluralitatē viciorꝫ, put etiā deducit Crisſ. sup Math. vñ Hiero. epla lxx. Tot habem⁹ pecorꝫ sil'itudines quot pcā. Ad qd ꝯcordat ps. dicēs. Facies pecatorꝫ sumitis. Et Seneca epla. clxx. Effigies bñt hoim. aīos vero ferarꝫ Job. xxxiij Respiciet boies. z dicet. peccaui. vbi Greg. xxiij mor. post pnci. di. Qui affectiōi succubuerint nō boies sed iumēta i sterco ribꝫ suis erūt. Sed qd de talib⁹ bestialit viuētib⁹ dicit Eccs. iij. Audiam⁹. Spūs iumētorꝫ. iumentalit viuentiū descendēt decorsum sz i infernū. vt exponit glo. iuxta illud. Descendēt i infernū viuētes. Propter qd hortat apls vt hanc imaginē bestialēz terrenā deponētes assumam⁹ celestē. di. Hīc portauim⁹ imaginez treni. portem⁹ z imaginē celestis. Et Rom. xij. Nolite ꝯformari buic seculo. sz reformamini i nouitate sensus vri. Nā vt ait Aug. epla. lxxvij. Deo erim⁹ similiores. qnto in eo cognitiōe et caritate pficimus. Silis inqt erit deo in filiis dei. Dec sil'itudo vocat supscriptio istius denarii. quē dñs a qlibet nrm requret in iudicio. Nō em requirit tm in aīa nra rōnē volūtatem z memoriā naturalē. sed eriā requrit decorem z ornatū ipius aīe in his trib⁹ viribꝫ potentiis aīe. sine q decore ipa anīa est sicut tabula rasa in q nihil est depictū. vt dicit Aristo. ij. de aīa. Ideoqꝫ sicut denari⁹ hīs imaginem sine supscriptiōe nihil valet. sic nec anīa sine virtutib⁹ gratuitis. p qs deo sit qdāmodo silis. Hꝫ p gram. in futuro p gl'iaz vñ ps petit ps. xxx. Illustra faciē tuā sup seruuz tuū. Exponit Inno. qrtus. i. infundendo gram imprime aīe mee sil'itudinez. q sil'itudo maxime ꝯsistit in cognitōe dei. Et est sensus sm eū. Illustra faciē tuā sup seruū tuū. i. fac seruū tuū similem faciei tue. s. Job. iij. Nondū apparet qd erim⁹. sz cū apparuerit similes ei erimus. Cui⁹ similitudinis nos pricipes faciat dñs nr ihs xps q sine fine vivit z regnat. Amen.

Dñica. XXIII. post trinitatis. II

Sermo CXXIX.

Reddite que sunt cesaris cesari Matth. xxij. Qm vt ait Grego. cui⁹ vba habentur trāssumptiue in decreto. lxxxix. di. Ad hoc inquit dispensatiōis dīne puisio ḡdus diuersos z ordines ꝯstituit esse distinctos in mūdo. vt dū minores potioribꝫ reuerētiaz exhiberēt. z potiores mioribꝫ dilectiōez impenderēt vera ꝯcordia fieret. z ex diuersitate cōnectio. z recte officiorꝫ gereret ammi nistratio singulorꝫ. Et sequit. Neqꝫ em vniuersitas alia rōne poterit subsistere nisi eā hmōi magn⁹ differētie ordo fuaret. Dec ille. Ex qbꝫ verbis ptz qntū necessaria ē platio tam spūalis qꝫ secular' qꝫ etiā tpalis in eccl'ia militante. sine q nullo mō eccl'ia dei pt subsistere. Vñ apls Ro. xiij. dicit. Dis aīa ptātib⁹ sublimioribꝫ subdita sit. Et merito. Nā iste ordo etiā seruat in celestib⁹ ierarchijs. vbi archangeli psunt angel'. angeli supmi medijs. medij infimis purgando illuminādo z pficiēdo. put ptz p Dionisiū lib. de celesti ierarchia. Sed qz sicut supiores nō pñt meli⁹ posse subditis nisi p iusticiā. eo q dicit Aug. li. iij. de ciui. dei. ca. iiij Sine iusticia regna qd sūt nisi latrocinia. Ita econuerso inferiores nō pñt meli⁹ subesse supioribꝫ nisi p iusticiā. Que vt ait macrobius. s. li. est vnicuiqꝫ suare qd suū ē Et sm Bern. smo. iij. est vꝛtus qd suuz est vni cuiqꝫ tribuēs. s. supiori. inferiori z eqli. Iō qꝫ saluator q nō venit soluere legē sz adimplere Math. v. volēs ordinē militātis ecclesie suare. ꝯsultus de redditione census imperatoris. salubꝛe dedit ꝯsiliū di. Reddite q sunt cesaris cesari. In qbꝫ vbis tria sc ꝯsideranda. q circa statū cuiuslibet reipublice. cuiuslibet regni. pncipat⁹ z dominij diligenter sunt obsuanda Et qꝫ vba nri thematis ex pcepto dñi suadēt nob⁹ reddere que sunt cesar' cesari. p qd innuit q subditi tenent ad solutionē pensionū z censuū z redditui suis dñis tpalib⁹ Iō circa hꝫ de trib⁹ est videndū. Primo nāqꝫ describit in vbis nri thematis subditorꝫ stat⁹ z ꝯditio būilis ad soluēdū obligatoria. Cum dꝛ Reddite. Secdo tangit regū. pncipū z dñorꝫ platio sublimis z eximia Cū dꝛ. Que sunt cesaris Tertio adiūgit eorūdē auctoritas terribilis z pceptoria Cū dicit. Cesari.

Dixi primo q in vbis pmissis ꝓmo describit subiectorꝫ stat⁹ z ꝯditio būilis ad soluēdū obligatoria cū dꝛ Reddite. Sz qz inter subiectos nō oēs sunt vni⁹ ꝯditiōis. Iō subditorꝫ cōditio nō eqliter suis psidib⁹ ad red-

denduz obligatur. Sunt eñ in republica sub ꝓncipe quidaz eius officiales z ꝓfecti. Quidã bellatores z strēnui. Quidã populares z laboribꝫ ꝺditi. Et oibꝫ dicit Reddite. eo q omēs ad reddendū ꝑm suū statum ꝓncipi q sua sunt obligant. De ꝓmo quō q dã sunt sub ꝓncipe in republica vt ei⁹ officiales z ꝓfecti. Et isti sunt triplices. scz ꝓsides ꝓuinciaz. terraz. ciuitatū z locoz iudices. z cōsiliarij. Presides ꝓuinciaz debent esse sapiētes in gubernādo ꝺeū timendo. veraces z auariciā fugiētes. Unꝫ Exo. xviij Jetro ꝓsuluit moysi dicēs. Prouide de oi plebe viros potentes. Alia ꝛa bz. sapiētes z timentes deū. in qbꝫ est ꝟitas. z q oderūt auariciā. et cōstitue de eis tribunos decanos z centuriones. Ecce q̄lis forma eis describit rales deberent ꝓstituere ꝓncipes. q nō excoriarent nec ꝓspoliarēt pauꝑes subditos. Talis fuit ꝟu⁹ abrae. de q̄ Ge. xxiij. dicit. q ꝑat oibꝫ. Talis erat Joseph. qui sub pharaone ꝓfuit toti terre egypti Geñ. xli. Unꝫ saluatoz Matꝫ. xxiij. Fidelis seruus z prudēs quē ꝓstituit dñs sup familiā suā vt det illis cibū. in tpe. Notāter dic. vt det cibū. nō vt auferat. Et q patet q ꝓncipes cōmittens tale officiū ꝓcuratiōis vel capitaneat⁹ alicui auaro vel crudeli grauissime peccat. Patet qz dat lupos sup oues xpi. z sic faciēs z ꝓsentiēs pariꝫ punientur. vt ꝺz de sen. excōicatiōis. Et q̄d dicaz de bis q talia officia vēdūt raptoribꝫ. Certe nescio. cū scio q beat⁹ Tho. in q̄daz epla ad ducissam Brabancie oīno dissuadet tales venditōes. qz fiūt in maximū grauamē subditoz. qz ꝑm eū. vt cōiter illi q sūt peiores in subditos talia officia emūt. Et quid mirū si sacra scriptura dissuadet q̄d etiam gentiles fecisse legunt. Nā sicut refert valerius li. vj. ca. iiij. Cū quidā ꝓsulerēt. quis ex duobꝫ mittēdus cēt ad hyspaniā ad regendū ꝓuinciā. an diues z auar⁹. an pauꝑ z bonus. Rñdit. Nihil ꝓmo satis est. qz auar⁹. scōs nihil habet. z ideo cogēt rape vt sustēterur. Unꝫ de Tyberio cesare legit q nūq̄ vel raro mutabat ꝓcuratores. Et ḡrentibus cām dixit se parcere vel obtemperare plebicule. Nā sciētes se breuit ꝺuraturos extorquēt vsq ad sanguinē. Et posuit exēplum de quodā milite vulnerato q ꝓhibuit. ne musce satiate sanguine a vulneribꝫ repellerent. ne suguenientes famelice grauꝫ eum torquerēt. Et iō dicit Valeri⁹ lib. vi. ca. v. de vetula quadā. q̄ orabat ꝓ dionisio tyranno. A qua cū ille ḡreret q̄re hoc faceret. aut q̄ suo merito ꝑ fieret. Illa respondit. Nñ puella eram grauē habebam⁹ tyrānum. z eo carere cupiebam⁹. Quo interfecto. deterioz regnū occupauit. eiusq̄z dñationē oēs finiri cupiebāt. Tandē te nūc importunioꝛē. i. grauioꝛē oīnibꝫ habere cepimus rectoꝛes. Timens iraq̄z si tu fueris absumpt⁹. deterioꝛ in locū tuum succedat. caput meū ꝓ salute tua ꝺeuoueo. Vocaudiens dionisi⁹ tam facetā audaciā punire erubuit. Dec ille. Si ergo voluerit ꝓfecti huiusmōi et officiales reddere que sūt cesaris cesari. reddant fidelitatez ꝓncipibꝫ suis. fideliter eoz subditos gubernantes. Alias si eos ꝓspoliabūt z auariciā suaz rbe/ saurizabūt. nō reddēt q̄ sunt cesaꝛ cesari. ānimo erunt fures z latrones z lupi rapaces. sibiipis tm̄ z nō cesari puidentes.

¶ Scōi officiales z ꝓfecti sunt iudices. de qbꝫ ꝺz Sap̄. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā Et isti tūc reddent q̄ sc̄ cesaꝛ cesari. cū fuerint in reddēda iusticia animosi z fortes. sapiētes z periti. Unꝫ Deut. i. dicit. Date ex vobis viros. Ecce aniositas z fortitudo. Et sequit. Sapiētes z gnaros. ecce peritia legum. Et sequit. Audite illos. z q̄d iustū est iudicate. Et Deut. xvi. ꝺz. Judices z mgros ꝓstitues in oibꝫ portis tuis Notāter dicit mgros. ad significandū q magistraliter debēt cognoscere veritatē. z subtiliter eā inuestigare. Dz prochdolor multi iueniunt mgri in ꝺēnando ad culpas z penas. sed pauci in absoluēdo innocētes a ralibꝫ. Ad ꝑ aūt vt iudex recte iudicet tria sibi sunt necessaria. Prio vt exāsite discutiat cām. Scōo vt nō faciliter credat cuilibet. Tertio vt examīata bñ cā delibe/ rare. pferat sñiam. Ista tāgit Greg. lib. xix. moꝛ. di. Ad. pferēdā sñiam idcirco neq̄z p̄cipites eē debem⁹. ne temere ꝺiscussa iudicem⁹. Nec q̄libet mala audita nos cōmoueāt ne passim sine ꝓbatiōe credam⁹. Unꝫ Deut. i. ꝺz. Jta paruulū audiet⁹ vt magnū. nec accipiet⁹ ꝓsonā cuiusquā. qz dei iudicium est. Et qz iudex est cōis ꝓsona. iō nulli ꝺz fauere nisi iusticie. Non em̄ ꝺz misereri pauꝑi cū detrimēto alteri⁹. Unꝫ Exo. xviij ꝺz. Nō acc̄hesces i iudicio plūmoꝛ sñie vt a vero deuies. Pauꝑis q̄z nō misereberis in

iudicio scz deuiãdo a vero z iuste sententiando. ¶ Tertio officiales ꝓncipes z ꝑfecti sunt ꝯsiliarij. Et hi si volunt reddere ꝓncipi recta ꝯsilia debẽt eẽ a vicijs imaculati vtutibꝫ ꝓditi z moribꝫ ꝓbati ac experientia industrij. Et breuit debẽt eẽ ꝑstãtiores illo q̃ ab eis petit ꝯsiliuz. ꝓpter q̃d Ambros⁹ li. ij. de officijs dicit. q̃ in req̃rendis ꝯsilijs plꝰmũ adiũgit vitati ꝓbitas vtutũ ꝓrogatiua. beniuolẽtie vsus. facilitat⁹ gr̃a. Et ponit exẽpla. Quis in sceno fontẽ req̃rat. q̃s et turbida aqua potũ petat. vbi luxuria. vbi intẽperantia. vbi viciorꝫ ꝯfusio. Et sequit. Quis vtilez cãe aliene existimet quẽ videt iutilẽ vite sue. Dec ille. Ante oĩa ꝯsup oĩa caueãt. ne ꝯsulãt ad volũtatẽ ꝓncipis. sz ꝟm vitatẽ. put docet Seneca li. vj. de officijs. c. xxiij. Et vt nõ moneant timore vl amore vel cupiditate. z q̃ ꝯsulãt non ꝟm capita ꝓpria. sz ꝟm iusticiã dĩnã. Unde malus ꝯsiliar⁹ ẽ q̃ ꝯsulit dño ad acq̃rẽdũ bona tpalia z ꝑdendũ bona eꝛna. ad acq̃rẽdũ pecuniã z ꝑdenduz aĩam. de q̃ dr Ecci. xxxij. A malo ꝯsiliario ꝛna aĩam tuam.

¶ Scõa ps subditorꝫ in republica. est nobilitas militar⁹. q̃ si dz reddere q̃ sunt cesaris cesari. debẽt esse milites strẽnui. pauperũ z eccl'ie totiusq̃ reipublice defensores Ulñ Policrat⁹ li. vj. Et Boeci⁹ li. iij. ca. j. dicit. q̃ milites olim iurabãt suis ꝓncipibꝫ infrascripta sub hac forma. Juro ꝑ deuz z xp̃m z spũscrũ z ꝑ maiestatẽ ꝓncipis que ꝟm deũ hũano generi diligẽda ẽ z attollenda. me factuꝝ oĩa q̃cunq̃ ꝑcipit ꝓnceps. q̃ nunq̃ deserã militiã. nõ morte recusabo ꝑ republica. Tria tñ iurabãt ꝑcipua. Primo fidẽ debitã deo seruare. Deinde fidelitatẽ ꝓncipi. Tertio incolumitatẽ seu ꝓtectiõez patrie. Et licet ꝟ bodie nõ fit exꝑsse. tñ nihilomin⁹ oẽs milites ad ꝟ iuramentũ tacite obligant. vt dicit Joh. Galiẽñ. in suo cõmuniloquio. di. ix. parte. j. Et q̃ ptz q̃ milites nr̃i vident facere ꝯtra coꝝ iuramẽtũ tacitũ sinõ defendũt eccl'iam xp̃i. Et multo forti⁹ peccãt si soli bona ei⁹ inuadũt q̃z de beuerũt esse tutores. ¶ Si q̃ volũt reddere q̃ sunt cesar⁹ cesari. z que sũt dei deo. reddẽt ꝓmo deo z eccl'ie rectã fidẽ. ꝑ q̃ etiam mori debẽt. ꝓncipi fidelitatẽ. vt ei⁹ bonuz ꝑ oĩbꝫ viribꝫ ꝓmoueãt. z reipublice defensionez. vt eã integre ꝯseruent. ¶ Tertia pars reipublice sunt populares et laboribꝫ diditi. vt sunt agricole. mercatores z artifices diuersi. Agricole debẽt esse laboriosi. vt non pigricia torpeant. Debẽt eẽ fideles. vt deo bonas decimas dent. sic̃ Abel. Cui⁹ acceꝑta munera legunt a dño. nõ sicut Cayn. q̃ ꝑ eo q̃ peiora dabat reꝓbat⁹ est. et vt nõ sint inuidẽ inuidi sicut Cayn ꝯ Abel. sz de aliena felicitate gaudeant. z de aduersitate cõpatiant. z vt etiã dñis suis census reddi tus z puent⁹ statut⁹ tpibꝫ reddãt. Mercatores debẽt esse veraces. nõ dolosi i ponderibꝫ. mẽsuris z siliꝫ. ꝟ eñ eis ꝓhibẽt Deutero. xxv. Nõ habebis i sacculo diuersa pondera. Nõ debẽt etiã in diebꝫ festiuis forisfacere. xv. q. iiij. ca. ij. Nõ debẽt rẽ carius vendere q̃z valeat. ꝟm Tho. ij. ij. q. lxxvij. Et licet eis ꝯcedat lucrũ moderatũ. non tñ excessiuũ. Nec debẽt car⁹ vendere ad ꝑstam q̃z ꝑ paratis pecunijs. q̃ ꝟ est vsura. vt de vsur⁹. In ciuitate. nisi certũ esset q̃ plus valerẽt tpe solutiõis. vt de vsur⁹. Nauigãti. Artifices debẽt etiã attẽdere vt nõ adinueniant multas curiositates i suis artificijs. Quia dicit Tho. ij. ij. q. clxij. Licet artifices ornamenta ꝑ decẽtia mulier⁹ vt placeãt viris sutis faciãt nõ peccant. tñ si adinueniant aliq̃ superflua peccãt. Ulñ Crisꝰ. sup Matꝫ. dicit q̃ ab arte calceatorꝫ z textorꝫ multa oportz abscidere. q̃ ad luxuriã deduxerũt necessitatẽ. corrũpentes artẽ z bonã artẽ male cõmiscentes Dec ille. Et hi oẽs debẽt reddere suis superioribꝫ cẽsum eis debitũ. de q̃ cũ eis ꝯuenerũt bona fide z sine vlla coactõe. sicut solet fieri causa mãsi vel ville. vbi ꝓmittit⁹ annuus cẽsus. Omia eñ ista dũmõ nõ sint turpia vl ꝓtra deũ licite exigũtur. Nã q̃libet i traditiõe sue rei ꝑt ponere legẽ quã vult. vt notat⁹ de ꝯditiõibꝫ apposit⁹. ca. j. xviij. q. ij. Eleutheri⁹. Nã sciẽti z volẽti nõ fit iniuria neq̃ dol⁹. de re iu. li. vj. Scienti. Quicq̃d g̃ hmõi subdit⁹ subtraheret dño furtũ eẽt. ꝟm Raymundũ. ¶ Sz q̃d si dñs coacte vltra ista exigit vt q̃ subtrahit iusticiã z alia nisi dent. Rñdeo. iniuriã facit. z teneñ restituere. xviij. dist. de Eulogijs. j. q. ij. Placuit. z. c. q̃z pio. Et ptz q̃ guiẽ peccãt domini q̃ allegates ꝯsuetudinẽ accipiũt a subditis de mobilibꝫ q̃cq̃d volũt. z ꝑcipue spoliant q̃n suspicant eos recedere velle ad alium. Nã ꝟm Guilhel. tales g̃uiẽ peccãt. z teneñt ad restitutionẽ. nisi certũ eẽt q̃ impositũ foret a ꝓncipio Et dico notãt a ꝓncipio

qz omia talia quoz mẽoria nõ exiſtit videntur ex cauſis legitimis impoſita. ſm Raymundũ Et iõ iuſte exigunt. Alias em̃ ſi de nouo imponunt z iuſta cã nõ apparet. non debent exigi. xiij. q. vj. Si res. Ex hõ ptz q̃ ꝓnceps vel dñs nõ dz nec põt ſalua ꝺſcientia aliq̃d imponere ſubdit' in eoz ꝯmen ſine iuſta cauſa. Et ſic patet ꝓma pars noſtri thematis. q̃ fuit de ſubditis.

Dixi ſecũdo q̃ in ver. p. tangitur regũ ꝓncipũ z dñoz ꝓlatio ſublimis et eximia Cũ dz. q̃ ſunt ceſaris. Ac ſi em̃ diceret. Juſtuz eſt vt reddant' talia q̃ ſunt ceſar' ceſari. Omia em̃ ſunt ceſaris lege bũana. vt dicit Aug. viij. de. Quo iure. Hagne igit eſt ptãtis et auctoritatis ceſar z q̃libet dñs natural' legitime inſtitut'. qz hz iuriſdictionẽ ſup omib' bonis z poſſeſſiõib' ſuoz ſubditoz. Et ꝺa quidã ꝛrariant' dine volũtati in eo q̃ nolũt ſubeſſe dñis tpalib' legitime inſtitutis vt faciũt reꝛobi huſſite. iõ de hoc videndũ ẽ breuiter de trib'. Prio de hoc quõ ptãs tẽporalis ad regendũ ſubditos xpi ẽ neceſſaria. Scõo quõ cõgrue ſit inſtituẽda. Tertio q̃libz moꝛibz ſit inſtruẽda. De prio quõ ſit neceſſaria. ꝓmo pz hoc iure nature. Secũdo iure ſcripto leg' dine. Tertio iure legis euãgelice De ꝓmo ſcz q̃ iſta ptãs neceſſaria ſit de iure nature. patz. Hã ſicut dicit phs. i. politicoz. quidã ſũt diſpoſiti ad ꝓncipandũ. quidã ad famulãdũ naturaliter. Vñ dictat natura ſupioza z meꝛioza debere regere min' bona ſeu inferioza. Hinc ẽ q̃ hõ regit beſtiã. aia corp'. maſculus regit feminã a natura. Illi q̃ hoies qui ſic ſe hñt ad alios ſicut hõ ad beſtias. vel ſicut aia ad corp'. vel ſicut maſcul' ad feminã. apti ſunt z idonei ad regendũ. Ex q̃ iſero q̃ hõ naturaliꝫ excellẽs alĩ rõne. dignus ẽ excellere alĩ honoꝛe z dignitate. Patet ꝛ. qz excellẽtia hoĩs ſup hoiem nõ eſt niſi ex ꝓfectione rõnis z ſapie. vt hic dz. Igit ꝓfectioꝛ in rõne z ſapia. dign' eſt ꝓncipatu et dñatiõe. Et q̃ ꝓſequẽter infero ſm phm. vbi ſupꝛa. q̃ fortes in genio z rõne. q̃uis ſint debiles corpe ſunt idonei z abiles ad regendũ. Et ecõuerſo. fortes corpe z debiles rõne ſunt apti ad ſeruiendũ. ita q̃ naturaliꝫ p republica totiꝰ bũane cõitatis ẽ q̃ ſapientes regãt z min' ſapientes ſubſeruiãt. Sicut aia que rõne claret corp' diſponit z regit. z corp' ei ad vtrũq; emolimẽtũ ſubſeruit. vt dic' Robert' Holgot ſup libz ſapie. ca. xiij. Et iõ dicit Seneca. iiij. de bñficijs. Domini cui nõ eſt vnguiũ aut dentiuz ſeueritas. duas res dedit natura. q̃b' fecit eũ terribilẽ z validum. ſcz rõnẽ z ſocietatẽ. Per rõnem em̃ peſt anĩalib'. z p ſocietatẽ homib' dominatur. Hec ille. Ex q̃ ptz q̃ rõnabiliter z iuſte hõ homĩ etiã a natura plat' eſt. Vñ dic' petrus Rauaneñ. in ſuo epl'ari li. v. Ad extrollenda iuſtoz ꝓmia z rep̃mẽdas inſolẽtias trãſgreſſoz. pſpiciens ꝺ celo iuſticia ereꝛit in ꝓlis regnãtia ſolita z diuerſoz ꝓncipum ptãtes. Caruiſſet nãq; libẽt bũana ꝺditio iugo dñi. nec libertatẽ a ſequã eis natura donauerat hoĩes abdicaſſent. niſi q̃ impunita licẽtia ſceleꝛ in cuidentẽ pniciẽ humani gener' redũdabat. z ſic neceſſitate ẽdz naturã oportuit ſubeſſe iuſticie.

Dz ſi diceres. q̃re angel' nõ eſt plat' homini. ſed hõ. Ad qõ rñdet idẽ. Sed necetrinſec' exquiri decuit ſpeciẽ aliã creature cui ſe repſentata q̃ hoiez celeſtis imago ſufficeret. ſed hõ plat' eſt homi vt gratioꝛẽ ꝓlaturã efficeret idemptitas ſpeciei. Hec ille. Ex q̃b' ꝛbis ſoluunt' duc q̃ſtiones. Prima q̃re neceſſe fuit inter hoies regimen reguz aut ꝓncipũ introduci. cũ hõ naturaliꝫ deſideret libertatẽ. Et rñdet. ideo ne impunita licentia ſceleꝛ iuſticiã extirparet. z iõ libertatẽ oportuit ſubeſſe iuſticie Scõo q̃re nulla creatura alia aſſumpta ẽ in regimen hoĩs. Rñdeo. qz hõ eſt aial rõnale. hñs ſe imaginẽ ſancte trinitatis. z iõ nulli creature debuit ſubijci corpali vel ſpũali q̃ imagine tali caret. Dec Rober. Hol. xviij. ca. lib. ſapie Ad idẽ Iſido. li. iiij. ca. ix. z. Secũdo iſta ptãs ẽ neceſſaria ex iure ſcpto legis dine. Hã ſicut ptz ex decurſu veter' teſtamẽti dñs ꝓcepit Hieremie di. Ecce ꝓſtitui te ſuper gẽtes z regna Piere. i. Per qõ dak intelligi q̃ de iure dino ẽ vt vn' regnet ſup aliũ. Iõ notant' dicit. Ecce cõſtitui te. Vñ illud Pſa. Ego aũt cõſtitut' ſum ab eo. ſcz deo rex ſup ſyon montẽ ſcim̃ ei'. Vñ tota lex dina veter' teſtamẽti multa ponit de ſtatu regali. ſicẽ ptz in li. Deut. z Reguz z in Paralip̃. Vnd ſapia dina gloriat' de ſe dicens. Per me reges regnãt. z legũ conditores iuſta decernũt. Per me ꝓncipes imperãt z potẽtes decernũt iuſticiaz. Prouerb. viij. Ecce patz de iure dino eſſe q̃ ꝓncipes

imperant z dñant. ¶ Tertio hocidē ptz eē necessariū de iure legis euāgelice. Hā dñs z salnator voluit subesse regibz z pncipibus sub qbz nat⁹ est. Vñ in signū hui⁹ voluit vt z parētes ei⁹ hora natiuitatis sue soluerent censum capitalē ipatori Octauiano. vt patet Lu.ij. Et postea pcepit petro vt solueret dydragma, p eo. vt ptz Mat.xvij. Erat aūt pfuetudo cuilibet homī capitaneo domus soluere dydragma. i. duplex dragma qō valuit sex obolos fm Lyrā. Et ℞ iussit petro, p se z ipo soluere. Hoc etiā voluit ℞ significare faciēdo reddi cēsuz cesari. Hoc etiā suadet Apl's dicens. Omīs aīa potestatibz sublimioribz subdita sit Roma.xiij. Itē petrus. Obedite ppositis vrīs. Et iterū. Obedite siue regi tanqz pcellēti. siue pncipibz tanqz ab eo missis. ad vindictā male factoz. laudē vero bonoz. Et qbz ptz q ex volūtate diuini bīplaciti ē regnare hoies sup homies. Vñ Apl's Roma.xiij. arguit multū formaliē dicēs. Non est prās nisi a deo. Que aūt a deo sunt ordiata sunt. Itaqz q ptāti resistit. dei ordinatōi resistit. Qui aūt resistūt ipi sibi dānationem acqrūt. Et post pauca subdit. Mō sine cā rex gladium portat. Dei em̄ minister ē. vindex in iraz ei q male agit. Et post pauca. Reddite ḡ omibz debita. Cui tributū tributum. cui vectigal vectigal. cui timoz timoz. cui honoz honorem. Hec ille. Ecce quō apl's pbat pncipem ee vicariū xpi. Vñ Policrat⁹ li.iij.c. j. vocat eū in terris diuinitatis imaginē. ¶ F ¶ De scōo quō hec prās est ogrue instituenda. dicit Vol. sup li. Sap̄. ca. xvij. Oñqz em̄ instituit dīna puisione. vt Samuel z dauid. sicut ptz. j. Reg. viij. z xvj. Scōo plati electione. sicut Moyses elegit Josue Deut. xxvij. Et Samuel vnxit saul i regē. Per qd significat q ius ofirmādi regē vel pncipem de nouo electū est apud plātū ecclesie. vt de electiōe. Venerabiliū. Tertio instituit generis succesiōe. sicut Salomon post dauid. vt ptz. iij. Reg. j. Unanimi pli electiōe. Sicut refert Solin⁹ in li. de mirabilibz mūdi de Tracia qdā puincia. in q nō pter nobilitatē generis sed pter merita bonoz operū eligebantur a pl'o pncipes. Sed ℞ dicit mirabile q ira custodiūt ne fi at bereditariū regnū. vt si talis existens in pncipatu filiū genuerit. statim ejcit de pncipatu. Dec Solin⁹. ¶ ℞ ¶ De tertio qlibus moribz sit prās tal' instruenda. Sunt aūt plura ocernētia statū pncipū z psidentiū. Prio vt sint erga eccl'iam būiles et deuoti. Et qz em̄ oīs prās a dño deo ē. z cū illo semp fuit. z ē ante euū. ptz q merito pnceps debet deū timere. ne si alias fuerit rebellis deo z eccl'ie prātē mereat amittere. Penes em̄ ordinationē dei ē auctoritas ofirmandi vl' minuēdi eā. vt dicit Policrat⁹ li.iiij.c. j. Hecqz em̄ fm ipm potēs est seuire cū vult in subditos. sed dispensatiōis dīne, p bene placito suo punire vel coarcere subiectos. Hec ille. Et dixi notanter q dz erga eccl'iā esse deuot⁹. Hā vt dicit Policrat⁹ li.iiij.ca. iij. Princeps ē sacerdotij qdā minister. z q sacroz officioz illā partē exercet q̄ sacerdotij manibz videt indigna. Vñ vt hic tā subsequit inferius. timere debēt ne pter inobedientiā ab eccl'ia deponant a q̄ gladium susceperūt. fm ipm. Sic samuel in saulem et cā inobediētie depositiōis tulit sniam. z in ei⁹ locū humilē dauid surrogauit. Secūdo debēt ee casti z ptinētes in statu corū ofugali. Vñ Deut. xvij. dz. Nō bēbit vxores pl'imas. Q si, phibet pluritas legitimarū vxoriū. q̄nto magis ocubinaz. Et certe iste est sept⁹ in cā q cū reges vel pncipes immergunt fornicatiōibz. de⁹ aufert eis legitimā prolē et successionē. vel si dat. ex tunc dat simile paternis moribz. Vñ ptz piculū istoz in Salomone. cui⁹ coz mulierū pluralitas infatuauit. vt dz. iij. Reg. xj. Tertio debent iudicare fm dictamē legis dīne non fm caput, priū. sicut hodie mlti faciūt ofingentes q̄dā statuta diabolica otra legē dei otra canones scōz patrū. cōtra libertatez eccl'ie pmittētes vsuras. obligatiōes vsurarias. z alia multa illicita. Cōtra q̄s dz Deutero. xvij. Postq̄s sederit rex in solio regni sui. describet sibi deuteronomiū legis hui⁹ in volumīe. Et sequit. Accipiat exēplar a sacerdotibz leuitice trib. Od tractās Policrat⁹ li.iiij.c.vi. dicit. Recte q̄dē oīm legū inanis ē cēsura si nō dīne legis imaginez gerat. z inutil' est ostitutio pncipū si nō sit eccl'iastice disciplie ofozmis. Istud bñ attē debāt antiq̄ pncipes. q oīno statuerunt vt nulla eoz ostitutio si q fozet cōtra canōes eccl'iasticas in aliq̄ bīet vigoz. Vñ dicē lex impialis in autētico. vt clerici apud ppos epos. colla. vi. q sacre leges nō dedignant sacros canones imitari. Quarto debz esse

seuerus ꝓtra malos. ne crimia maneāt impunita. Juxta illud Prouer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij intuitu suo dissipat omne malū. Quinto dz esse clemēs in bonos. Nullū eīm vt ꝓncipē magis clemētia decet. vt dicat Seneca. Uñ dicit poeta. Sit piger ad penas ꝓnceps ad ꝓmia velox. Qui qz dolet quotiens cogit esse ferox.

Dixi tertio q in ꝟbis p̄missis describit regū z ꝓncipum auctoritas terribil' z ꝑceptoria. Cū dicit. Cesari. Cesar eīm a cedēdo dictus ē. vnde officiū ei⁹ est vt cedat maleficos. iurta illud. Maleficos nō patiar' viuere sup terram. Cesari eīm incūbit vltio malorūz. Hā vt dicit Policrat⁹ li. üij. ca. ij. In eo ꝓnceps ꝑsonā publicā gerit q oīm iniurias z dāna sed z crimia oīa equitate media perimit. Uideat tū ꝓncep' ne fundēdo sanguinē vir sanguinū sit. ne incurrat nomen homicide vel reatū. Hā vt dicit Augu. dauid vir sanguinū dict⁹ est. nō ꝓpter bella sed ꝓpter vriam. Et Samuel nusq̄ vir sanguinū aut homicida scribit. q tū Agag regem iniq̄ssimū in frusta concidit. Ex q̄ infero q ꝓnceps dz vlcisci mala sine odio ꝑsonarū. Hā sicut lex culpas ꝑsequit sine odio ꝑsonarū. ita z ipe punit delinq̄ntes sine motu iracūdie. Uñ etiā ipe dr licroz q̄si legis vltor. eo q ip⁹ spectat ad officiū ferire quez lex iudicat feriendū. Et ex ꝟ ptz q ex q̄ ipse est legis vltor. ante oīa dz ꝓuidere de legis eq̄rate. vt habeat legē iustā z equā. Ad hoc aūt vt lex sit iusta z vtilis reipublice q̄ttuor sunt necessaria ꝑm Rober. Hol. sup lib. Sap̄. ca. xviij. Primo eī req̄rūt leges subtilitatē mature deliberatiōis. Uñ moyses acceptur⁹ legē cū deo. xl. dieb⁹ in mōte i iciunio morabat. Exo. xxxij. ad significāduz deliberationē z sobrietatē eē necessariā circa ordinationē leguz. Leges eīm sunt sicut medicine. vt dicit phs. iij. politicoz. Et iō sine magna p̄meditatiōe dande non sunt. Hinc Justinian⁹ in ꝓlogo institutoz dic. q cū summa diligētia z vigilijs z virorum ꝓrudentū solertia leges fecit. Sed dices. Que ē legis necessitas vt statuat a ꝓncipe. Ad q̄d rñdeo. q iō. qz ad faciēdū homines ꝛruosos nō sufficit sol⁹ sermo ꝑsuasiuus. z iō lex fuit necessaria q̄ ad ꝟ cōpelleret. vt dicit Aristo. iij. politi. Hec solū lex est necessaria sed etiā bona ꝓsuetudo. ꝑ quam ipe appetit⁹ hūan⁹ inclinat ad bonū. Uns ꝓsuetudo dz violentiā q̄ndā inclinare ad bonū. Sed qr nec ꝓsuetudo bona p̄t esse sine lege. iō sicut lex sine ꝓsuetudine nō est ꝑfecta. ita nec ꝓsuetudo sine lege. Haz licet bona ꝓsuetudo inducit q̄ndā necessitatez ad bonū. tñ hec necessitas sine legibz hūanis nō hr̄. Sicut aūt bona ꝓsuetudo multa bona facit in ciuitate. ita mala ꝓsuetudo multa mala facit. Uñ narrat Valeri⁹ li. vij. ca. iij. in fine. q cretenses cū acerbissima exectatiōe vti volebant aduersus eos q̄s vehement' oderāt. optabant eis vt mala ꝓsuetudie delectarent'. Et in ꝟ dicit Valeri⁹. q licet modeste impcabāt. ꝫ maximū malū inimicꝫ impcabāt. Sedo leges req̄rūt vtilitatē secure cohabitatōis. Hec est eīm cā finalis legū. vt homines possint cohabitare ꝓcordit. Ex q̄ ptz q ciuiles leges nō p̄nt meli⁹ ꝟuari nisi ꝑ ꝓcordiā ciuiū. vñ Aristo. iij. politicoz dicit. q ciuitas ē cōiectio bonaz actionū. ꝓpter bñ viuere. Et vij ethicoz. ca. j. dicit. q amicicia maxie videt ꝓtinere ciuitates. Uñ Jsi. ij. ethimologia. ca. üij. diffinit q ꝓpl's nihil aliud ē nisi bña ne multitudis in vno iurꝫ cōsensu z ꝓcordi cōione societas. Et Aug. in li. de ver. dñi ꝑmone. xvj. Da vnū mlt'ꝫ z ꝓpl's ē. tolle vnū z turba est. Jdē etiā li. ij. de ciui. dei. ca. xxj. dicit. q scipio vocat ꝓplm nō oēm cetū multitudinis. sed cetū iuris cōsensu z vtilitatꝫ cōione sociatū. Cōsimilē ponit Sniam. xix. de ciuitate dei. ca. xxj. Ex q̄bz oīibz infero q nulla multitudo cōmunitatꝫ pōt dici populus sine ꝓcordia. Et ex ꝟ sequēter sequitur q sine tali ꝓcordia nulla res publica p̄t dici cū nō habeat ꝓplm. Uñ ptz q ꝓnceps maxime dz vigilare ad ꝟ vt ꝓcordet in populo discordātes. vt dicit Arist. viij. Ethicoz. Alioquin res publica ei⁹ nō durabit. Hā sic exēplificat Aug. ij. de ciui. dei. c. xxi. Sicut in cithara armonia nō est nisi ex cōcordia sonorum. ita in ciuitate ex cōcordia actionū siue mox infimoz z mediocruz. Et hec vnanimitas z dilectio finis ē quē lex intendit Rom. xiij. Plenitudo legis ē dilectio Et j. Thimo. j. Finis ꝑcepti ē caritas. Ex q̄bz oībz infero q hoīes magꝫ debēt intendere ꝓcordie in cōitare q̄ iusticie. intelligēdo de iusticia ꝑticulari. Istud ptz. qr dicit Tull⁹ in li. de aīcicia. Si oēs essem⁹ amici. nō indigerem⁹ iusticia. ꝫ q̄ntūcūq̄ esse/

mus iusti indigerem⁹ amicicia. Et iō ꝓclu/dit Aristo. v. ethicoꝝ. c. viij. q̄ amicicia ꝓtinet ꝛ ꝓseruat ciuitates ꝛ leges. Et p ꝓsequens est magis necessaria q̄ iusticia. Dec ille.

Tertio reḡrunt leges stabilitatē duratio/nis. hoc ē. vt nō frequēter mutent⁹ p nouas leges. nisi ex maximis ꝛ vtilissimis causis. Uñ ꝓmodica vtilitate q̄ posset ꝓuenire ex lege vel statuto. nō debet mutari lex antiq̄ siue antiquū statutū. Disputat Aristol'. ij. politicoꝝ. Utrū liceat mutare leges anti/quas. Et rñdet q̄ nō. q̄ ꝫ est debilitare le/gis virtutē. ꝛ assuescere hoīes ad paruipē/dendū ꝛ non curandum leges ꝓncipum. Dicit ipe q̄ qui frequenter leges mu/tant plus nocēt q̄ ꝓficiūt. Si ꝙ alique le/ges cōtinerēt manifestā ꝓnicie ciuitat⁹. de maturo cōsilio possent mutari. Sicut est lex apud quosdā gentiles q̄ vxores pñt vē/di. p ferro. Et dicit Valeri⁹ li. ij. de institu/tis Marsilien. q̄ in eoꝝ ciuitate seruabat⁹ gladius q̄ noctū iugulabant⁹. ita rubigiosus q̄ vix ad ꝫ misteriū sufficiebat. Et lex moy si data ē in tabulis lapideis. Lex ꝙ roma norū in duodecim tabulis eburneis scri/pta erat. vt refert trogus pompeius li. ij. de ligurgo. Que oīa significabāt legis du/rationē ꝛ stabilitatē ꝓpetuā. Quarto leges requirūt equalitatē distributiōis ꝛ mensu/re. vt vicz oīb⁹ eq̄liter sint cōmunes q̄ sunt eiusdē ꝓditionis. vt q̄d vni licet oīb⁹ liceat. q̄d vni ē interdictū. oīb⁹ sit illicitū eiusdem ꝓditiōis. Et iō qui ꝓstituūt ciuitatē ex ineq̄/lib⁹ pſonis necessario destruūt ordinem ꝛ pulchritudinē reipublice. q̄ stat in diuerso/rū graduū ꝓuenienti ꝓportione. vt dic⁹ Aug. xix. de ciuita. dei ca. xiij. Q̄ pax oīm rex est trāquillitas ordinis. Ordo ꝙ o est parium dispariūq̄ rex sua cuiq̄ loca tribuens di/spositio. Et p ꝓns vbi ē oīmoda dispitas ibi nullus ē ordo. Ista ḡ ꝓnceps ꝛ rector debet attēdere si vult digne pſidere. ꝛ debi/te regere pl'm sibi subiectum. cū quo simul coronā possit ꝓsequi sempiternā. Ad quam nos ꝓducat pater ꝛ filius ꝛ. ſſ. Amen.

¶ Dominica. XXIIII. post trinitatis. I.

¶ Sermo CXXX.

Ecce ꝓnceps unus accessit ad ieſum. ꝛ adorabat eum dicēs. Dñe filia mea mō defuncta est Math. ix. ca. Q̄m vt ait Isido lib. ij. de summo bono ca. xxiij. Pctm̄ hoīs est q̄si q̄dā vinculū ꝛ q̄si q̄dā cathena q̄ pctor te/net⁹ ꝓstrictus. ita vt ab ea nequaḡ euelli va/leat. nisi dīna gr̄a manū iacentis apḗhen/dat. Dec ille. Et q̄liter ꝙbis ptz q̄ hō p se pt cadere in pctm̄. sed p se non pōt resurgere. Juxta illud ꝓphe Osee. xiij. Perditio tua ex te est isrl'. tm̄modo auxiliū tuum ex me. Uñ q̄ pctor ex se nō meret⁹ accedere ad de/um p impetrāda sibi gr̄a q̄ remitterent⁹ ei pcta. necesse ē vt ab alio iuuet⁹ q̄ ē in gr̄a. De quo sub figura dr. iij. Regū. xiij. vbi Jero/boam cui man⁹ aruerat petiuit p ꝓphetā di/cens. Depcare faciē dñi dei tui. ꝛ ora p me. vt restituat⁹ man⁹ mea mihi. Sic ad petiti/onē reguli sanat⁹ filiū⁹ eius a febre Joh. iiij. Et ad fidem alioꝝ sanat⁹ paraliticus. vt dr. Math. ix. Sic ad petitionez Centuriōis curat⁹ puus Math. viij. Et ad flet⁹ ꝛ ad la/crimas vidue suscitat⁹ filius Lu. vij. In q̄/bus oīb⁹ oñdit⁹ q̄ ad curationez pctoꝝ ne/cessaria ē intercessio ecclie militātis. vt dicit Ambr. Nisi vnitas ecclie succurrat. nisi q̄d deest pctōri sua oīone cōpleat. de manib⁹ inimici non eripiet⁹ aīa mortui. In signū ḡ huiꝰ iste ꝓnceps accessit ad ieſum. p resu/scitatione filie sue sic dicunt verba nr̄i the/matis. Ecce ꝓnceps ꝛc. ¶ In illo tpe Lo/quente ieſu ad turbas. Ecce ꝓnceps acces/sit ad ieſum ꝛ rogabat eū di. Dñe filia mea ꝛc. In q̄b⁹ verbis tria tanguntur. Prio nāq̄ describit⁹ ꝓncipis huiꝰ deuota suscitatiōis postulatio. Cū dr. Accessit ꝛ adorabat. Se cūdo oñdit⁹ filie corpalis recens mortifica/tio. q̄ filia mea mō defuncta ē. Tertio de/scribit⁹ saluatoris quez ꝓnceps postulabat miseratio. Cum dr. ad Jesum. ¶ A ¶

Dixi primo q̄ in ver. ꝓc. de/scribit⁹ ꝓncipis huiꝰ deuota suscitatiōis postulatio. Cū dr. Accessit ꝛ adorabat. Iste ꝓnceps multū se reuerēter ad xp̄m habuit. iō vitā filie impe/trauit. Hā nō p nūcios. nor⁹ p lr̄as. sed p se accessit. ꝛ accedēs adorabat. Que duo mul/tū valent ad impetratiōem curatiōis spūa/lis anie. Prio q̄ sciēdū q̄ hō p pctm̄ recedit longe a deo. ꝛ accepta portiōe bonoꝝ natu/raliū ꝛ gr̄uitoꝝ ꝓsumit eā cū demonib⁹. vt dr. de filio pdigo Luc. xv. Jō si impetrare dz salutē dz ipe appropinq̄re ꝛ accedere ad deū p hūilitatē ꝛ cordis deuotionē. Circa q̄d tria sunt ꝓsideranda. Prio q̄liter pctor a

deo recedit. Sco q̃liter adorat ipe vel alij p eo. De pmo quo recedit pctor a deo est sciedu q septe modis recedit hō pctor a deo. Primo p gulā. sic p mo nr̃ parēs recessit a deo. z filij ei⁹ postea Os fit cū p gulā bonis tpalibꝫ abutr̃. de q̃ Deut. xxxij. or. Incrassat⁹ est dilect⁹ z recalcitrauit. et recessit a deo salutari suo. O q̃s multi hodie isto vicio laborātes recedūt a deo. Sic parz de illis q̃ in tabernis q̃die vorant z bibūt. q̃rū vēter de⁹ est. z gla eor in pfusionē ipor. Sco recedit a deo peccator p luxuriā sic filj⁹ pdigus Lu. xv. Qui recedēs a pre psumpsit subam suā viuēdo luxuriose. z adbesit vni ciuiū. z pauit porcos. Sic luxuriosi exponūt bona. corp⁹ z aiam. opes z famā pdūt. z patriā suā celestem. Sed talit recedentibꝫ or. Diere. xvij. Maledict⁹ hō q̃ confidit in hoie. z ponit carnē brachiū suū z a dño recedit cor ei⁹. Tertio recedit p auariciā. sic Esau a iacob Gene. xxxvj. Abijt esau in alteraz regionē. recessitqz a fratre suo iacob. Diuites em̃ erāt valde z sil habitare nō poterāt. nec sustinebat eos terra pegrinatiōis eor p multitudine gregum. Sicut em̃ aues predatorie nunqz sil psocianr̃. sed magz soliuage sunt Ita nec diuites sese cōpatiunr̃. nec intra se pctus faciūt. sz cor cogitatiōes ptract⁹ z fraudes puertunt in pauperes Sap. iij. Impij aūt fm q̃ cogitauerūt correptionez hēbunt. q̃ neglexerūt iustū z a dño recesserūt. Fraudes em̃ machinanr̃ in corde. iusticiā negligūt in opc. z a dño recedūt non cōpatiētes ei in pauge. Quarto recedit hō a deo p irā. sic Cayn recessit a dño Sap. x. A sapia recessit impi⁹ in ira sua. Isti sūt sicut aīalia siluestria. q̃ cū recesserit ab hoīb⁹ murant̃ in bruale ferocitatez. Ita iracūdi cū recedūt a fraterna caritate p odiū. mutant̃ in bestias p crudelitatē. vñ Seneca. Ferina rabies ē sanguie z vulnere letari. z a vero hoie in aīal trāsire siluestre. Quito recedit a deo p inuidiā. sic saul a dño. j. Regū. xvj. Spūs dñi recessit a saul z exagitabat eū spūs nequā. Plunqz em̃ de⁹ recedit ab hoīe nisi ipe pus recedat a deo. Spūs nequā diabol⁹ est q̃ tempat p inuidiaz. vñ maxie habet diabol⁹ ptātē sup inuidos. qz inuidia. priū est viciū diaboli Sap. j. Per inuidiā diaboli mors intrauit in orbē terrarū. imitant̃ aūt illū q̃ ex pre illi⁹ sunt. Est aūt pessima psuetudo h⁹ recessus. qz iuic⁹ nunqz hz recedendi ab alio p inuidiaz aliquā iustā rōnē. sed uenit sibi occasionem. Un Prouer. xviij. or. Occasiōes q̃rit qui vult discedere ab amico. Sic fecit saul discens. Nibi dederūt mille. z dauid decem milia. Sexto recedit a deo p accidiā. qz tediū ē z anxietas cordis cū animi remittit a feruore spūali. credēs nibil pficere i pnia dolet se destitutū gra. incertus est de statu suo. incert⁹ est de pseuerātia et pmio. Sic recesserūt filij isrl in deserto. Et or de illis Lu. viij. q̃ ad tps credūt. sed tpe temptationis recedunt. Septimo recedit hō a deo p supbiā. sic dathan z abiron recesserunt a moyse. Plume. xvj. Eccl. x. Initiū superbie hois ē apostatare a deo. q̃m ab eo q̃ fecit illum recessit cor ei⁹. Ecce q̃s dānabilis ē iste septuplex recessus pctoz a deo. Sz qz de⁹ nō vult mortē pctoris. sed vt magz uertat̃ z viuat. Un ipe vult vt accedam⁹ ad cū sic hortat̃ Ps. Accedite ad eū z illuminamini z facies vre nō confundent̃. Ps. xxxiij. Iste aūt accessus nō est corpalis. sed mentalis. Non em̃ fit p gressum pedū. sed affectuum bonor. vt dicit Isi. li. ij. de sūmo bono cap. xiij. Et qz fm Innocen. q̃rū sup Ps. xxxiij. Accessus nō fit vno passu sed plibꝫ gradibus siue passibꝫ. Ideo accedentē ad deum spiritualiter. oportet plures hr̃e gradus. Primus ē doctrina fidei et būlitas. Secūdus fides. ad Hebre. xi. Accedam⁹ cū vero corde i plenitudie fidei. Ubi dicit Hora. sz oīm credendor. Itē Heb. xj. Oportet accedentē ad deū credere. Hora. Accedere volentē ad deū. passibꝫ mētis nō corporis. credere oportet inquā. q̃a omniū est creator. z quia sit remunerator inq̃rentibꝫ se. Tertj⁹ gradus est dilectio crediti. qz caritas dei dat esse vt forma. Quart⁹ gradus est cformitas operis. Quia dicit Aug. Nō locis sed meritis accedam⁹ ad deū. Quintus gradus est pseuerantia Matb. x. Qui pseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit. Sextus dissolutio corpis z anie. Hi sunt sex gradus p quos accedit ad thronū Salomonis. iij. Reg. x. Accedite ergo ad eum. Sed ne frustra credat se q̃s accedere. statim subdit. Et illuminamini Eccs. iij. Appropinqua vt audias. Et hoc est illuminari ab eo. quia ipse est lux vera que illuminat omnem hominem venientem in hūc mun

dum Joh.j. Qui ergo ad eum accedit illuminat.z q magis deprope accedit magis illuminat. Un z Jobes q supra pecis domini recubuit z familiaris ei adhesit pre alijs illuminat de eius diuinitate altis disseruit. Un p aquilā designat. q alijs supraponitur Ezech.j. Facies aquile desup ipoz quattuor. Deut.xxiij. Qui appropinquāt pedib eius accipiēt de doctrina ei. In signum hui ogrue iste pnceps q ad eum accessit dicit Jairus. qui interptat illuminatus. ad significādū q q ad xpm accedit necessario illumiabit luce gre. Sed qz quis posset terreri accedendo ad tantū dnm. et plertim grauat onere pctoz. Et ideo ps dat confidentiā dicēs. Et facies vre nō confundent. q. dicat fm Jnno. Accedite securi. et dns vos nō repellet. ps. Quia ipe dns nō repellet plebem suaz. Cōfusio est em alicui q qñ accedit ad aliquē magnū. z ille turpit repellitur ab eo. sed h nō facit dns q recipit hilarter suos in gra. z in futuro in glia. qui ad eū fideliter accesserit. Un dicit Augu. proijce te in deum. Non eni crudel est vt se subtrahat z re cadere pmittat. Et hoc est quod dicit. Facies vestre nō confundent qñ accipiet deus vos h in gratia z in futuro in glia Joh.v. Et eum q venit ad me nō eiciam foras Isa.l. Scio qm nō confundar. Et quia pctoz q diu est in culpa nō est dign pse accedere ad deū. eo q dicit Joban.ix. Pctores deus nō exaudit. scz q ntū ad desideriū peccati. Ideo plati corum debent p eis accedere et interpellare p remissione culpe eoz. In figura hui iste pnceps hic accessit ad xpm pro impetranda vita filie. qui accedens ad xpm humiliter. adorauit deuote z fideliter. Un p oratione impetrauit insciationē. In quo ostēdit magna esse efficacia ozonis platoz. qui dū in forma ecclesie z eius psona orant deū. impossibile est vt p pctoz nō exaudiant. Un dicit Ambro. in lib. de pnia. Multoz scz platorum impossibile est pces cōtemni. Sed terribile est qd dicit Grego. de plato in libro pastorali. z habent verba in decreto. z etiā ca. Ad aplice. de senten. et remissione. Cum is qui displicet ad intercedēdū mittitur. trahit anim ad deteriora puocat. Talis ergo fm ipm redrēdus est ad orandū. qui sit idoneus ad placandū. Istud debent ponderare q indignos platos scieter eligunt. psentant instituūt ad curā aiarū z cetera beneficia. quos eoipo q eos sic psentant eligūt vel instituūt. ad deū p intercessione suoz delictoz qi quosdā inimicos mittunt. quo fit vt deū magis p eos pronocent ad iracundiā qz flectant ad veniā. Jō puideant tales cū diligenti examinatione z matura deliberatiōe peritoz cū se tempus offert. de psonis idoneis quas presentent eligant vel instituāt. Un Prouer.xxvi. Sicut q mittit lapidē in acerui mercurij. sic q tribuit stulto honorē. q. di. Hic mercator qui oz mercurius. ab illo deo q pest mercib. qñ cōputat faciēdo rōnem z ponēdo vnum cumulū de numeris. si immittat in illum cumulum lapidem. omnē rationē dissipat. ita ille qui pfert indignum platū. omnē cumulū sanctitatis z bonitatis i plebe dissipat.

C B C

Dixi secū do q in f. pre. ostenditur filie huius pncipis corpalis recēs mortificatio Cum oz. Filia mea mō defuncta est. Ista filia significat aiam cuiuslibz xpiani q hz pfectē celestē deū. ad quē clamamus Abba pr. vt oz Gal. Et cui dicim qtidie. Pr nr q es in celis Matth.vj. Habet z prem spūalē terrestrē. cui cura de ipa cōmissa ē. s. platū Lu.x. Curā illi habe. Hz ista filia mortif. qñ perdit vitā gre. s. deū. in q viuim mouemur et sum. Act.xvij. Pro q sciendū fm Jobem i suo policraticon li.vj.c.j. Ad idē Isido. li.j ca.xij. Homo ostat ex corpe z aīa. Caro autem viuit ab ania. Vita vero aie de ē. Sicut g fugiente ania a corpe soluit corp. ita deserente deo aiam perit vita aie. Sic em corpi viuere ē vegetari z moueri ab ania. z dispositiōe ei motiū aie acqescere. z q dare obediēdi necessitate pcordare. Sic z ania ex eo viuit q suo mō vegetat z mouet ere a deo. z h si ei subiecta deuotōe obtēpat z i oib acqescit. Q si nō acqescit etiā nō viuit. Et ponit ibidem Policratus exemplū dicens. Nam sicut corpus qua parte sui non mouetur ab ania in ea corpore mortis incurrit. dum ergo totū viuit ad eam totum disponitur. que se p partes diffundit partibus sed tota est z opat in vniuersis z singulis. Sic z de aiam pfecte viuentē totā occupat. totam possidet regit et figit in tota. nullus ei angulus exceptus est. Quō autē deus inhabitat partes anie. scz intellectuz

z voluntatē oñdit idē dicens. Cū intellectus deū q̄ summe bon⁹ est sui acumine visus q̄ntū valet apphendit. z bonuz q̄d ille videt incorrupta voluntas appetit. z rō ne declinet ad dexterā vel ad sinistrā. viā aperit. tūc dicit pfecte de⁹ inhabitare in aīa. Ex q̄ dicto ego infero duo. Prio q̄ licz de⁹ implet oēm creaturā. qz p ipm oīa facta sē. z in ipo oīa viuūt z subsistūt. qz sine eo nulla est subsistēcia creature. tm ipe est specialit in aīa z specialis vita aīe rōnalis. Haz dicit ille Policrat⁹ ibidē. In ceteris creaturis ē p naturā. sed solā rōnalez inhabitat p gr̄am. Hec Policrat⁹. Quō aūt aīa priuat ista vita gr̄e. restat breuit videre. Progressus siq̄dē mortis aīe est ad infirmitudinē mortis corpalis. Primo em̄ incipit infirmari. Scōo febricitare. Tertio agōisare. Quarto mori. Quinto inuolui seu velari. Sexto exportari. Septimo tumulari. Postq̄ igit primus hō peccauit. grauē languorē incidit q̄ prius sanus fuit. ita vt omibz mēbris debite vteret. In aīa em̄ nr̄a sunt mēbra spūalia. Ut caput ē mens respectu corpis peccati. Crines cogitatiōes. q̄ iam albi. iā nigri sunt. z fluūt sepe de capite nr̄o. Oculi sunt intellect⁹ z affectus. Nares discretio. Aures intelligētia. Que oīa ex primo peccato ceperūt infirmari. nec aliq̄d stat in sanitate cū oīa ista nō sunt in deo totaliē defixa. Jō Isaias p̄dixit ō capite. dicēs. Omne caput languidū. z oīe cor merens. A plāta pedis vsq; ad verticē nō est ī eo sanitas. Isa. j. Et alter clamat. Caput meū doleo. caput meū doleo. iiij. Reg. iiij. Hinc itez alius scz Hieremias clamat Treno. iij. Oculus me⁹ depdat⁹ ē aīam meā. Itez alter clamat ꝓtra dolorē auriū Hiere. vj. Cui loquar. z quē ꝓtestabor vt audiat. Ecce incircūcise sunt aures eoz. z audire nō pñt. Itē alter clamat ꝰ dolorē ventr̄. Ventrē meū. ventrē meū doleo Hiere. iij. Sic z aliorū man⁹ plene sunt sanguīe. z cor eoz vanū. z veloces pedes ad effundēdū sanguinē. Jō dauid p oīb dicit. Miserere mei dñe q̄m infirm⁹ sum. Et licet pcm̄ originale ꝓpter q̄d ista patimur sublatū ē p baptismū. tm reliquie ipi⁹ manēt. vt videres tot mala prodūsse ex primo pcō. ipm diligēti⁹ caueam⁹. Scōo oportet morientē febricitare. Nullus ex p̄dicta infirmitate morit nisi eadem infirmitas ampli⁹ ingraleſcat. Nō fit cum ex prauа cogitatiōe totū corp⁹ incendit ad delectationē licz nōdū ꝓsentit. Tertio oportet eū agonisare. i. rōnē cū sensualitate pugnā z luctū hr̄e. importunitate tēptationū bellante. z tā rōnē vincere. iā vinci. ex q̄ lucta fit. pcessus ad mortē criminalē si ꝓnigerit rōnē succūbere. Quarto ingraleſcēte egritudine importunitate impugnatiōis vict⁹ dat man⁹ hostibz. vt ꝓsentiat i pcm̄. et ex ß statim exalat sp̄m̄ z morit. Nō fit q̄n cōsensum p̄buerit pctō. Sic em̄ statim vita ips euolat. z relinq̄t aīam mortuā. Hinc dicit Leuit. xx. Si q̄s dederit de semie suo idolo moloch. morte moriat. i. si dederit aīa ꝓsensum pctō. Figurat Judith. xij. Holofernes dixit eunucho. Vade z suade hebreā illā. vt sponte ꝓsentiat habitare mecū Holofernes interp̄tatur dissensio. z significat diabolū. q̄ mittit eunuchū. i. carnalē delectationē seu voluptatē nōdū operpetratā ad hebreā. i. aīam. vt sponte ꝓsentiat habitare cū ea. Cōtent⁹ em̄ est diabol⁹ vt aīa solū ꝓsentiat in pcm̄. i. peccet solo cōsensu. Tobie. iiij. Cave ne vnq̄s ꝓsentias peccato Quito mortu⁹ pānis inuoluit. q̄cito em̄ q̄s in pcm̄ cōsentit. statim occultat ea que disponūt ad ß vt nulli pandant. Qui perpetrauerit. eo ampli⁹ velatz inuoluit. Sicut adam. Audiui dñe vocē tuā z timui. Et statim occultando seu excusando pctm̄ dixit. Mulier quā dedisti mihi socia dedit mihi z comedi. Eua vero dixit. serpens decepit me. Sic dauid misit occulte p̄o bersabee. vñ ei dictū est. Tu fecisti occulte. ego aūt faciā verbū istud ī ꝓspectu oīs isr̄l. z in ꝓspectu solis huius. Sexto efferf q̄n petis creb̄ius repetitis. audacter peccat in aperto. nihil erubescens. sed magis glorians in malicia Prouer. j. Letant⁹ cum male fecerint. Hiere. iij. Frons mulieris meretricis facta ē tibi noluisti erubescere. Septimo tumulatur. cū longa ꝓsuetudo z malicia peccandi transit in habitum. ita vt etiaz peccare desideret cum nullū habeat incentiuū. etiā cū omia impugnātia quiescūt. Affect⁹ em̄ volendi in talibus nunq̄s quiescit. Ps. Prodūt q̄i ex adipe iniq̄tas eoz. trāsierūt in affectū cordis. Nō imp̄operat dñs aie. Ezech. xvi. Hec facta es q̄i meretrix fastidiosa augēs pcūa. sz q̄i mulier adultera q̄ sup virū suū inducit alienos. Propter g̃ transire aīaz p has alteratōes pctoz. donec vltimo

venerit in septimū. a q̄ difficulter ꝟuertet. sc̄z a ꝟsuetudie peccati. Et hec oīa colligū/tur z reducunt in tria genera mortuoꝝ. ¶primo em̄ alic̄s morit p occultā ꝓsensus inclinationē. ¶scō p aptā opationē. Tertio p cōtinuāz intrepidā assuefactionē. Hi tres figurāt p tres mortuos q̄s xp̄s suscitauit. puellā. adolescentē. z lazarū. ¶puella in domo mortua significat pctōrē p cōsensum tm̄. licet nōdū p opus. ¶Adolescēs delatus extra portā significat pctōrē p op⁹ aptum. ¶Lazar⁹ q̄driduan⁹ pctōr assuet⁹. q̄ sepelit apud longinq̄s. Et tm̄ de scō.

Dixi tertio ℭ Lc̄ q̄ in v. p̄c. describit saluatoris quē p̄nceps postulabat miseratio Cū dicit. Ad iesum. ¶Vocat aūt hāc xp̄m dupliciter iesum Cū dicit. Accessit ad iesum. z dominū cōsitek cū dic. Dñe filia mea tē. Que duo mouebāt xp̄m ad miserandā huic p̄/cipis sup mortē filie vt eā suscitaret. ¶Nam ei iesus iō saluator ¶Matth. j. Vocabis nomē ei⁹ iesus. q̄d interp̄tat saluator. Ipe em̄ saluū faciet pl̄m suū a pctis coꝝ. Et q̄ dñs. ideo oipotēs. z et hāc dz misereri ¶Sapīe. xj. Misereris oīm. q̄ omīa potes. Circa igit̄ hui⁹ puelle resuscitationē ē videndū quō xp̄s suscitat aīam peccatricem. Tangūtur aūt hic ser necessaria ad resuscitationē spiritualez. ¶primo deuota oīo. q̄d notat in hāc q̄ p̄ orauit. p ea ¶Jaco. v. Oīo fidei. i. fideliter facta saluabit infirmū ¶scō tybicenū exclusio. p q̄d designat voluptatū et male societat⁹ z adulatoꝝ. z alioꝝ q̄ hoiem fouēt in pctō expulsio. Vñ Eccēs. v. dr. Nō em̄ satis recordabit diei vite sue. eo q̄ de⁹ occupet delicijs coꝝ ei⁹. ¶Tertio turbe. i. cogitationū malaꝝ expulsio. Cogitatiōes em̄ circūdātes mentē nō pmittūt ītrare ad xp̄m. Vñ. j. Esdre. iij. dr. ¶Popul⁹ terre impediebat pl̄m iuda ab edificatiōe tēpli. Vñ turba retardauit sanitatē languido ante piscinā ¶Joh. v. Itē increpauit cecū vt taceret. Lu. xviij. Itē paraliticū exclusit de domo ¶Matth. ix. Itē cōp̄essit iesum Lu. viij. z derisit eū. vt hāc pt⁹. Itē impediuit zacheū ne videret iesuꝝ Lu. xix. Et hāc impediuit xp̄m ne suscitaret filiā p̄ncipis. ¶Per q̄ oīa significat q̄ importunitas malaꝝ cogitationuꝝ impedit salut⁹ nr̄e pfectuꝝ. ¶Quarto ¶petri Jobis z Jacobi aduocatio. ¶Per Jobez significat gr̄a. q̄ dat hōmi in cōtritione. ¶Per ¶petrū cognitio pctī in ꝓfessiōe. ¶Per Jacobū luctatio in satisfactōne. ¶Vi tres tm̄ discipuli familiari⁹ xp̄o legunt affuisse ī trās/figuratiōe. vbi dñs oñdit gloriā future resurrectionis in suo coꝝpe. ¶Per q̄d significatur q̄ q̄ habuerit cōtritionē. ꝓfessionem et satisfactionē pctōrū. puenire merebitur ad gloriā resurrectōis sc̄ōꝝ. Jurta illud ap̄li ¶Si cōpatimur z cōregnabim⁹. z si fuerim⁹ socij passionū erim⁹ z cōsolationū. Quinto requirit patris z mr̄is tanq̄ notoꝝ coassumptio. i. infirmitatis retroacte cognitio. ¶Postq̄ enī redit ad se post ꝑpetrationē culpe. statim ītelligit fragilitatē infirmitatis hūane in se. Vñ petr⁹ qui de se ꝓsumebat ante cē. ei⁹ria fragilitas innotesceret. mox vt cecidit reuersus ē ad se. z fleuit amare. vñ ¶Matth. xxvi. Hinc ¶Piere. xxxi. ¶Post q̄ oñdisti mihi ꝑcussi femur meū z egi penitentiā. Ex q̄ paret q̄ cognitio sui multuꝝ valet ad contritionē ¶Job. xvij. ¶Putredini dixi pater me⁹ es. mr̄ mea. z soror mea vermibꝰ. Istam cognitionē ¶Policrat⁹ lib. iij. c. iij. dicit p̄mā ꝓtēplationē cuiuslibet hois sapientiā effectanſ. i. sapiēter z discrete penitentiā volenſ. vtvicz ꝓsideret q̄d ipe sit. q̄d intra se. q̄d extrā se. q̄d infra. q̄d sup̄. q̄d cōtra. q̄d an̄ q̄d post. ¶Hec ille. Cōsideret g̃ hō q̄d ipse sit. q̄ creatura fragil⁹ in coꝝpe. eo q̄ hō nat⁹ de muliere breui viuēs tpe. z hō de humo. lim⁹ de limo. q̄ terra ē z in terrā reuertet. ¶Genē. iij. Jn aīa vero ē nobilis creatura ad imaginē z silitudinē dei facta ¶Genes. ij. Quid intra se habeat. q̄ nō auꝝ. nō gēmas sed fimū. cum coꝝp⁹ eius nō sit nisi vas stercoꝝ. ſm Innocē. q̄rtū in lib. de vilitate hūane cōditiōis. Quid extra ipsum. q̄ mūdus cū suis delectatiōib⁹. ꝓtim⁹ cuꝝ suis necessitatib⁹ z indigentijs. Cōsideret quid sup̄. q̄ de⁹ cum celestib⁹ p̄emijs. angeli cum suis gaudijs. celū z sidera cum suis splendoribꝰ. Consideret q̄d infra. q̄ infernus cū suis supplicijs. Cōsideret q̄d cōtra. q̄ demon cum suis astucijs. Quid ante q̄ mors cū suis stimulis. Quid post. coꝝruptio et putredo cum suis flagicijs. ¶Hoc est g̃ cognoscere seip̄m et vocare ad suscitationē anie humane parentes suos. ¶pater hois de⁹ ē. Mater ē tra. Cōsanguinei alia oīa vt āgli z ꝓtimi cererics iurta hoiez. ¶Pr̄ nobilis ē. z iō timeam⁹ eū offēdere. Pr̄ vilis z ignobilis. z ideo timeam⁹ coꝝ nostruꝝ

extollere p̄ supbiam. Cōsanguinei nobiles ꝛ iō honorādi. diligēdi ꝛ amicabilit̄ ac gratioſe tractādi. Et certe q̄ ꝑ nō nouerit non nouit ſeipm. ꝛ q̄ ſeipm ignorat. q̄d vtilit̄ nouit. vt dicit Policrat⁹. vbi ſ. Cū ꝛ appollo idolū ferk p̄ ſumma ſapīa dediſſe rn̄ſuz homini. cognoſce teipm. Hinc Et bic⁹ dicit. Diſcite ꝛ miſeri cās cognoſcere rex. Ordo q̄s dat⁹ aut mente q̄ mobil' fluxus. Quid ſum⁹ aut q̄d naz victuri gignimur ꝛ vnde. Hec ille. Et talis cognitio fm̄ Policratū q̄druplicē homi fructū affert. ſcz ſui vilitatem. caritatē p̄ximi. p̄ēptū mūdi ꝛ amorez dei. Nō em̄ ſupbit q̄ paruulus ē in oculis. ſed pot⁹ dicit. Humiliat⁹ ſum vſq̄q̄z. viuifica me fm̄ eloquiū tuū. Sexto reḡrit man⁹ puelle tentio ꝛ xp̄i vociferatio dicentis. ſurge. Manū tenet xp̄s q̄n boiez ī bono ope ꝓſeruat. Nō fit duplicit'. vel p̄ amorē vel p̄ timorē. Per amorē quidē q̄n inſpirat dulcedinē celeſtiū. quarū ſpe delectata aīa opat bona. Et iſta eſt man⁹ dñi dextra. Per timorē aūt tenet manū q̄n horrore penarū infernaliū abſtrahit̄ ne faciat de cetero illicita. Et iſta ē ſiniſtra. de q̄ dr̄ in p̄s. Et em̄ illuc man⁹ tua. ſ. ſiniſtra deducz me. ſcz ne faciā mala. ꝛ tenebit̄ me dextera tua. vt faciā bona. Tūc aīa poterit dicere. Alia mea in manib⁹ meis ſemp. imo in manib⁹ pot⁹ dei. Vlociferatio ꝛo xp̄i q̄ dixit puelle. ſurge. ſignificat neceſſariā eſſe verbi dei auditionē. p̄ quā p̄cōr inſtruit̄ de ceterovitare mala. Juxta illud. Dñe audiui auditū tuū ꝛ timui. Verbū em̄ dei ſanat omēs languores nr̄os Sap̄. xvi. Omnipotēs ſermo tuus dñe q̄ ſanat omia. Jō frēs libenē verbū dei audiam⁹. vt a morte culpe reſurgam⁹ ꝛ ad patriā celeſtē pueniam⁹. Ad quā nos p̄ducat pater ꝛ filiꝰ ꝛ ſ. Amen.

Dominica. XXIIII. poſt trinitatis. II

Sermo CXXXI.

Confide filia fides tua te ſaluā fecit Math. ix. q̄uis oīe meritū ſalutz nr̄e penes gratiā diuinā cōſiſtat velut circa cām efficientē. vt dr̄ in li. de regulis fidei. Sicut etiam hoc ip̄m apl's cōfitet ad Rom. vj. Hr̄a dei vita eterna. Et iterꝝ. Hr̄a ſaluati eſtis et nō ex opib⁹. Et iterꝝ. Nō ex opib⁹ iuſticie q̄ fecimus nos. ſed fm̄ miſcōiaz ſuā ſaluos nos fecit. ad Titū. iij. Nihilomin⁹ tñ ad remiſſionē p̄cōr ꝛ meritū ſalutz hūane reḡrikli/berū arbitriū. eo q̄ dicit Aug. Qui creauit te ſine te. nō vult te ſaluare ſine te. Vñ et ſi meritū ſalutz hūane ꝓſiſtat penes gr̄am efficacit'. tñ penes liber arbitriū ꝓſiſtit occaſionalit'. Vñ q̄uis apl's diterit ad Rom. ix. Nō eſt volētis. ſ. velle. neq̄z currētis ſ. currere p̄ ſe ꝛ et ſe meritorie. eo q̄ vt dr̄ Phil. ij. Deꝰ opat̄ in nob velle ꝛ pficere. tñ ita opatur in hoīe p̄ gr̄am. vt nulla vim ſeu violentiā inferat libero arbitrio. Licet nāq̄z liberū arbitriū hoīs poſſit inflectere ad bonū. ſicut p̄z in paulo quē p̄ſtrauit in via Act. ix. nō tñ pōt cōpellere abſolute. Jō dicitur Eccl. xv. Deꝰ ab initio ꝓſtituit hoīem. ꝛ reliq̄t illū in manu ꝓſilij ſui. Hlo. i. in liberta te. p̄prij arbitrij. Et q̄b⁹ ego infero'. q̄ licz ad remiſſionē p̄cōr reḡrit gr̄a aīam excitans ꝛ adiuuās ꝛ ꝓfortās. eo q̄ dicit Aug. Gr̄a p̄uenit hoīs voluntatē vt velit bonū. ſubſequit ne frustra velit. q. d. nō pōt eſſe aīa grata ſine gr̄a. nihilomin⁹ tñ ſtatim reḡrit liberū arbitriū ad b̄ ꝓſentiēs ꝛ q̄d in ſe facēs. Mā dñs fm̄ cōmunē legē nulli dat gr̄az niſi volenti ꝛ cōſentienti ꝛ q̄d in ſe ē facienti. Sicut em̄ videm⁹. q̄z nunq̄z medicus dat medicinā purgatiuā ſeu expulſiuā niſi p̄⁹ diſponat ꝛ ꝑparet materiā. ꝛ deꝰ nunq̄z infundit corp̄i aīaz niſi bñ organiſato. Illud q̄ volens ſaluator oñdere q̄ nullū ſaluat niſi volentē ꝛ ꝓſentientē p̄ liber arbitriū. ſanatur⁹ mulierez emorroiſſam. q̄ ſignificat aīam p̄cōris ſanguīe fluentē. vt eaz gr̄e ſalutaris reddat capacē ꝛ apteaz. p̄mo hortat eā ad ꝑparandū liber arbitriū vt cōfidati eum tanq̄z in ſalutz auctorē. a q̄ eſt omis ſalus. ꝛ q̄ adiuuat liberū arbitriū hoīs ad accipiendū ꝛ ꝓſeruādū gr̄am. vt dicit Anſel. in li. de libero arbitrio ca. iij. Vñ excitādo eā ad ſuſcipiendū gr̄am p̄pat⁹ animū dicēs. Confide filia ꝛc. In q̄b⁹ ꝑbis tria tangūtur. P̄rio nāq̄z ſaluator excitādo aīam ad dīnā clementiā erigit eā p̄ ſpem. Cū dicit. Confide filia. Secōo recōmēdādo eī⁹ benivolentiā laudat eā p̄ fidē. Cum dicit. Fides tua. Tertio annūciādo magnā ſibi factā gr̄am ꝓſolat' p̄ vitā ſpūalē. Cū addit. te ſaluā fec.

Dixi primo q̄ in p̄. ſal. Catuator excitando animā ad dīnā cōfidentiā erigit eā p̄ ſpem. Cū dicit. Confide filia. acſi em̄ diceret aie fideli q̄ xp̄m curāde. pus oportz te ſperare.

veniam posse consequi. et tunc me decebit gratiam et veniam conferre. In me em̄ debet esse omnis spes vite eterne z fructus gr̄e Eccl. xxiij. Non g̃ p fidendū est tibi in aliq̄ bono creato aut tpali aut caduco. non in naturali. non in fortuito. sed tm̄ in me. qz oia pter me te saluare nō p̄t. Vñ cū omia exhauserit aīa q̄ habet in curationē sui nihil proficiet nisi ad xp̄m recurrat. Sicut patet in mliere q̄ multū p̄supserat in cura sui. nec tm̄ p fecit nisi cū ad xp̄m accessit. in q̄ est salus vita z resurrectio nr̄a. p quē saluati z liberati sum⁹. z iō in ipo sup oia est p fidēdū Circa qđ sciendū q⁹ hoīes ponūt p fidentiam diuersimode in diuersis. Quidā em̄ ponunt eā in bonis naturalib⁹. q̄dā in fortuitis. z quidaz in gratuitis. De p̄mis q̄ ponūt eam in bonis naturalib⁹. sunt illi q̄ ponūt totā suā delectationē in potētia. sapīa z pulchritudine. q̄ sūt bona naturalia. Sed ista p fidētia est oīno friuola. inutil. infructuosa z vana. De potētia p̄z. Nā q̄dā sunt per se potētes. z hi p fidūt in p̄pria potētia. Quidā potentib⁹ adherētes. z hi cōfidūt in potentia aliena. Sz talis potētia ē friuola et q̄si nulla. Nā oīs potētia q̄ nō est a seipa. sz fluit ab alia ē oīno nulla. nisi q̄ntuz dat illi potētia p̄ma. Nulla ē em̄ p̄tus arboris nisi q̄ntū suscipit a radice. Et nulla ē virt⁹ mēbri cuiuslibet aīalis si i ea ñ influat p̄t⁹ cordis. Et breuit nulla ē virt⁹ posterior nisi i eam influat virt⁹ p̄ior. Cū g̃ dīna potētia sit oīm potentiaz p̄ma z sūma. p̄z q⁹ nulla est potētia būana sine ea. z semp frustra nititur. nisi ab ipa adiuuet. Vñ qđ pfuit potentia iulio cesari. q̄ a romanis p̄ditorie fuit interfect⁹. Quid Neroni. q̄ ignominio/se a romanis fuit expulsus. Quid Alexandro q̄ veneno ab amicis ē interempt⁹. Quid Nabuchodonosor. q̄ a filio suo in tricētas partes fuit dissect⁹. Quid Balthasar. q̄ cū p̄cubinis i cōuiuio fuit occisus. Quid holoferni. q̄ ab vna femīa Judith fuit decapitat⁹. Quid Ciro qui a regina Thamaris fuit decollat⁹. Et quid me necesse ē referre oēs. cū liquide cōstat potentiā nō esse nisi a deo Roma. xiij. Et iō p̄z in Ps. Nolite cōfidere in p̄ncipib⁹. i filijs hoīm i quib⁹ nō ē salus. Et ite. Bonū est sperare in dño q̄s sperare in p̄ncipib⁹. Vñ qui p fidūt in tali potētia q̄ se iuuare nō p̄t. sil'es sunt illis q̄ innituntur sup baculū arūdineū. qui cū innitente cadit. z manū sibi pforat. z illi qui p filum stuppe vult se de maīa rupe deorsum mittere. Propter qđ p̄z Viere. xvij. Maledictus hō qui p fidit in hoīe. z qui p̄t carnē brachiū suū. Ñ dicit carnē. qz caro est res fragil'. nisi teneat beneficio ossium. Et certe ad exp̄ientiā vidim⁹ q⁹ q̄ in sua potentia multū cōfidētes alijs iuuiabant. nr̄is tp̄ib⁹ ceciderūt cū castris munitiōib⁹ fortalicijs z pl'is. Al'ij sunt q̄ p fidunt in sua sapiētia. Et hi sil'r friuole cōfidūt. Nā omis sapīa a dño deo est. vt p̄z Eccl. j. Ergo nulla ē ab hoīe licet bñ aliq̄ sit p hoīem vt per instrumētū. Anīa em̄ būana naturaliter est sicut tabula rasa in q̄ nihil ē depictuz. Vñ si nō h̄ret doctorē ēet sicut brutū. Null⁹ autē doctor p̄t aliq̄d docere nisi b̄eat a deo qui mētes hoīm illuminat z sitatē oñdit. Nā licet homi p̄creatū est lumē natural' ingenij z intellectus. vt dicit in Ps. Signatuz est sup nos lumē vult⁹ tui dñe. illud tm̄ lumen lucere nō p̄t nisi illumine⁹ a lumīe increato diuine sapiētie. vt dicit Grego. sup Ezechiel'. Omelia. ix. partis p̄me. Nā frustra doctor exterī⁹ illuminat si deus interi⁹ nō illuminat. vt dicit Grego. in Omelia super illud. Si quis diligit me. Unde Beda super illud. Nemo venit ad me nisi pater meus traxerit eū. Et si homīes ab homīb⁹ audiunt. tm̄ qđ intelligunt intus da' int⁹ reuelatur. Ille g̃ veraciter solus sapientiam docet qui in celo cathedram tenet. vt dicit Grego. in li. de magisterio. Hinc dicit saluator. Ne vocemini plures mgri. Un⁹ est magister vr̄. Patet ergo q⁹ ania d⁹ potius ad deū recurrere p sapiētia. a quo est omis sapiētia. Et si em̄ ab homīe doceā. illum tamen petat vt aperiat cor ad intellectū qui z doctori dedit vt doceat. Nō ergo quis confidat in p̄pria aut alienā sapientiā sine deo. quia omis talis est ceca Roma. ij. Confidis te ducē cecorū esse et lumen eorū qui i tenebris sunt. Talis fuit sapiētia philosophorū. qui eam a se b̄re arbitrantes. reprobati sunt a deo. et obscuratuz est insipiens cor eorū. vt dicit Bernar. sup Cantica sermone. xxij. Et Policrat⁹ libro. ij. c. iij. De his verificatur illud. Perdam sapientiam sapientiū. et prudentiā prudentium reprobabo. Et quod domin⁹ dixit. sic z fecit. Nā plures eorum p̄propter sapientiā pierūt. nec p̄desse sibi ipis p sapiam potuerunt. Quid

em̃ pfuit Socrati sapia. ꝓpter quã veneno pire ē coact⁹. Quid Senece pfuit sapia. ꝓpter quã mort̃ suppliciũ eligere ē cõpulsus Quid Catboni pfuit sapia. q̃ dũ cesar̃ po restati inuidit. se ꝓpria manu occidit. Quid homero. q̃ dũ paruã nauta⁹ q̃stionẽ solue re nõ valeret de pedicul⁹. verecũdia tact⁹ se p̃cipitauit ī mare. Quid Aristotili. q̃ dũ p/ fundũ mar̃ penetrare rõne nõ posset. fun/ do mar̃ se iniecit Ecce sapia aialis z diabo lica. q̃ nisi ad mortẽ pducere ꝑt. Alij ꝙz ꝓfi dũt in corꝑis pulchritudie. de q̃b⁹ dr Ezę/ chiel. xvj. in pſona hierl'm. Dñs fiducia in pulchritudie tua fornicata es. Sz fallax z vana ē pulchritudo. vt dr Prouer. xl. Et ve re fallax. qz ꝓpter eã multi pierũt. Fallax ē. qz nõ diu durat sicut fenũ z flos agri. q̃ mõ floret sed orto sole aresc̃it. Vñ Jaco. j. Or/ tus ē sol z exiccatũ est fenũ. et flos ei⁹ deci/ dit. z decor vult⁹ ei⁹ deperijt. Et ꝟ videm⁹ sepi⁹ q̃ pulchritudo taliũ modica febricu/ la aut pustulis subito deturpat. aut egritu dine diuturna denigrat. z sic pulchritudo defor̃at ¶ ℟ ¶ De scõo quõ q̃dã ꝓfidũt de bonis fortune. vt diuites z auari. q̃ cõfi dũt in multitudie pecuniar̃. de q̃b⁹ in ꝑs. Qui ꝓfidũt in ꝟtute sua. i. in fortitudine z in multitudie diuitiar̃ suar̃ gl'iant. Sz ta lis ꝓfidẽtia ē etiã fallax. qz tales peũt ꝓpter diuitias in q̃b⁹ fidũt. Vñ Baruch. iij. q̃rit dñs eos dicẽs. Vbi sũt ꝓncipes gentiuz q̃ dñant sup bestias z ī auib⁹ celi ludũt. Qui argentũ thesaurizãt z aurũ in q̃ ꝓfidũt ho mines. z nõ ē finis acq̃sitiõis eor̃. q. d. vbi sunt ergo apud me nõ sunt. Vñ sequit. Ex/ terminati sunt z ad iferos descẽderũt. z alij in locũ eor̃ surrexerũt Et iõ ꝙgrunt dãna ti hodie dicẽtes illud Sap̃. v. Quid nob⁹ p fuit supbia aut diuitiarũ iactãtia. certe ni/ hil. Legit̃ q⁹ in India sũt tante formice si/ cut canes. q̃ aur̃ tãta auiditate custodiũt. q⁹ ꝓxi⁹ se ꝑmitterẽt occidere ꝫ aur̃ ꝑderẽt. z tñ aurũ nõ comedũt. Sic auar⁹ custodit aurũ. z tñ nullã interdũ vtilitatẽ ex eo cõse quit̃. sic̃ scriptũ est Eccs. v. Qui amat diui tias fructum nõ capiet ab eis ¶ De tertio quõ q̃dã ꝓfidũt in dei bõitate. Et isti cõfi/ dũt in donis dei gruit̃. De q̃ ꝓfidẽtia dicit Piere. xvij. Beat⁹ vir q̃ ꝓfidit in dom̃o. et erit dñs fiducia ei⁹. Est tũ mag̃ dfa in ℟. qz q̃dã cõfidũt ī dei bonitate. Quidã ī donis dei gruitis. cadẽ dona sibi appropriantes. Et isti sunt de nũero istor̃ q̃ cõfidebãt i se tanq̃z iusti Lu. xviij. Alij vo sunt qui dona ipis diuinit⁹ collata nõ sibi sz deo appropri ant. Sed isti tñ in dño ꝓfidũt. De q̃z nu/ mero erat ille q̃ dicebat. In dño confido. quõ dicit̃ aie mee. Et iterz. Qui cõfidũt in dño sicut mons syon. nõ cõmouebit̃ ī eter/ nũ. Ac si diceret. Qui ꝓfidũt in potẽtia cõ/ mouebunt̃. qz nõ ē tanta potẽtia q̃ non de/ struat̃. Vñ petra durissima a gutta mĩa destruit̃. Juxta illud. Gutta cauat lapidez nõ vi sed sepe cadẽdo. Ferrũ licet sit durũ. molli tñ rubigine destruit̃. Cet⁹ magn⁹ pi scis ē. z tñ sepe a cocodrillo vinc̃t. Elephas ab vnicorne in ventre pfodit̃. Cocodrill⁹ a quadã parua auicula q̃ p os ei⁹ intrat vẽ trem. dirũpit̃. Sz q̃d discurro ꝑ bruta. cũ in rõnalib⁹ meli⁹ ista patẽt. Nã samson licz inuictissim⁹. a femĩa tñ victus est. Job bñ di xit pocta. Nihil adeo validũ q̃d nõ q̃q̃z te/ rat̃. Hoc z ī valido sepe videre potes. Si/ militer q̃ ꝓfidũt in sapia ꝓpria cõmouebũt̃ Naz vt Salomon sapiẽtissim⁹ decep⁹ est amore mulier̃. Et dauid spũs ꝓphete bñs capt⁹ ē amore bersabee. Sil'r q̃ ꝓfiduntin diuitijs cõmouebunt̃. sic̃ ꝑz de diuite epu lone Lu. xvi. Sil'r de pulchritudie. sic̃ Ab solon. de q. ij. Reg. xiiij. Solus ℟ q̃ ꝓfidit ī dño bñdicit̃. Unde Isa. lvij. dr. Qui habue rit fiduciã in dño hereditabit montẽ scm̃ eius. Et tantũ de ꝑmo. ¶ L ¶

Dixi secũdo q⁹ in v. pre. salua tor recõmẽdan/ do mulier̃ beniuolentiã laudat eã ꝑ fidez. Cũ dicit. Fides tua. ac si em̃ diceret. Sic credidisti fiat tibi. Quia enĩ me credidisti deũ q̃ possum ī firmũ curare. iõ sis a passiõe tua salua. Pro q̃ sciẽdũ q⁹ fides multa bona facit hoi. Prio enĩ est aie vinificatiua. mũ/ dane abũdantie ꝓẽptiua. z miraculor̃ im petratiua. De ꝑmo quõ fides ē aie vinifica tiua. ꝑz Abacuc. ij. z Heb. x. vbi dr. Justꝰ au tẽ me⁹ ex fide viuit. Expõit Hor. Viuit in pñti vita gre. z ī futuro vita glie. Et sequit. Q⁹ si subtraxerit se a fide. nõ placebit anie sue. qz sine fide ipossibile ē placere deo. De ꝫ. ꝑ. z Abacuc. ij. Qui icredul⁹ est nõ erit recta aia ei⁹ in illo. Et ex ℟ ꝑz q̃ntũ hõ dr custodire z seruare in se fidem illibatam et illesam ex quo tota vita eius pendet in ea. Unde si animalia laborant pro ista vita tẽ porali. multo magis homo. ꝑ vita spũali aie

sue. Dicũt naturales q̃ apes z formice fugiunt loca putrida z q̃rũt odorifera ne moriant. Falco licet sit q̃ntũcũq; famelic⁹. tñ oĩa putrida fugit. Aquila in nido lapidem p̃closum filijs ponit. ne a serpente mortificent. Et ita oĩa mortẽ fugiũt. z vitaz cõseruant. Sic etiã deberet hõ vitã anie ꝓcurare. q̃ est fides sua. ¶ Sed dicꝰ quõ fides vnificat aĩam. ex q̃ caritas dr esse vita hoĩs. j. Joh. iiij. In hoc scim⁹ q̃m translati sum⁹ de morte ad vitã. q̃m diligim⁹ fratres. Ad q̃d rñdeo ꝑm Hozrã ad Hebre. x. in fine. q̃ dicloq̃r de fide informata caritate. vñ dicitur. j. Lor. xiij. Si habuero oẽm fidẽ. caritatem aũt nõ habeam nihil mihi ꝓdest. ¶ Sed adhuc diceres. Quõ fides viuificat. Ad q̃d rñdeo. q̃ ex q̃ fides habet culpã effugare z aĩam ab ea purgare Act. xv. Fide purificans corda eoz. q̃ habet z gratiaz ꝓferre. q̃ est vita aie. z p ꝓñs viuificare. Est aũt fides ꝑm Apl̃m ad Heb. xj. suba rerũ sperandarũ. argumẽtũ nõ apparentiũ. Exponesic. Fides est suba rez sperandarũ. i. causa subsistendi in nob res sperãdas. s. bona futura. z hoc vel ĩ futuro. q̃ faciet in nobis subsistere res sperandas p apertã visionẽ. vel in p̃nti. q̃ iam facit eas in nob subsistere p spem z expectationez. Vnde glosa Hath. i. dicit q̃ fides generat spem. sicut abraam ysaac. Et est etiã fides argumentũ. i. pbatio siue mõstratio q̃dã rez nõ apparẽtiũ. Vñ q̃ ita antiq̃ crediderũt ꝓcludim⁹. q̃ ita est. vel ex q̃ dicit ita fides nr̃a. q̃ ita est Dec Hozra. Licet ego plani⁹ dixi z breuius. ¶ D ¶ Scdo fides est hũane abũdantie ꝓtẽptiua. Nihil em̃ sic ꝓtẽnit oĩa mundi ꝓspera sic̃ fides ꝛa. Quõ em̃ q̃s nõ ꝓtẽneret oĩa tpalia. tã modica. tã vana. q̃ absq; hac ꝛatiõe crederet se accepturũ bona etna. q̃ sũt sũma z ifinita. vñ dic̃ Hiero. q̃ q̃rerã fidẽ de deo hz non q̃rit in his miserijs fieri dines. Istud hñ attẽdebãt pres antiq̃ qui fidẽ hñtes de etnis noluerũt h hr̃e manentẽ ciuitatẽ in terr̃. vt dr Heb. xiij. Sic̃ ptz de abraam de q̃ vt dicit apl's Heb. xj. q̃ obediuit deo. s. p̃cipienti sibi exire de tra sue cognatiõis. Hen. xij. q̃ fuit terra chaldeoz. in locũ quẽ acceptur⁹ erat in hereditatẽ. i. in terrã chanaan. sicut hr̃ Hen. xv. Semini tuo dabo terram banc. Et sequit̃. Fide demorat⁹ est in terra aliena habitãdo ĩ casulis. i. in domib⁹ paruis z nõ pallacijs. et ꝓpter q̃d. subdit̃. scz ꝓpter pmissionez. vñ dr. Expectabat em̃ ciuitatẽ. s. celestẽ hñtẽ fundamenta. i. stabilẽ z firmã ppetuitatez. cui⁹ ꝺditor z artifex ẽ deus. Dec ibi ꝑm Hozrã Ecce q̃nta fides in abraam fuit p quã spreta tpali patria expectabat eternã? Hoc etiã fecerũt z alij patres noui testamẽti. sic̃ apl̃i z alij. qui relictis omib⁹ secuti sunt xp̃m. vt ptz in multis locis euãgelij. ¶ Tertio fides est miraculoz impetratiua. Dicit aũt miraculũ q̃d est supra rõnem z supra naturam. Et quia fides est supra rationẽ. eo q̃ oporet captiuari intellectum in obsequium fidei. vt dicit Apl̃us. Et supra naturã. q̃ est opus potẽtie infinite. Natura aũt hz potẽtiã finitã. ideo merito impetrat fides miracula. Vñ saluator Mar. vlti. mittẽs discipulos ad p̃dicandũ ait. Signa autẽ eos q̃ crediderint. hec sequent̃. In noĩe meo demonia eĩciẽt rẽ. Istud ptz nõ solũ de scis noui testamẽti. sed etiã veteris. de q̃b⁹ Hebreo. xj. dicit̃. Fide trãsierũt filij ysrael mare rubrum. Hozra. q̃ credebant deo. p̃mittenti. vnde ibant p mare tanq̃ p aridã terram Exodi. xiiij. Abacuc. iij. Eliã fecisti in mari equis tuis. Vere magna fides. sicco pede transire mare. Similiter fide muri iericho corruerũt. vt patet Josue. vj. i. oẽs muri simul ruerũt. in q̃ fuit maius miraculum. ꝑm Hozraz. vñ vnusq̃sq; est ingressus locũ contra quẽ stabat. Hystoria Josue. vj dicit. q̃ p̃ceperat dñs vt septẽ diebus circuirent filij ysrael ciuitatẽ cum archa domini z tubis sacerdotalib⁹. quotidie semel et in octaua die septies. In septima autẽ circuitiõe clangẽtib⁹ tubis z vniuerso ꝑplo clamante. muri corruerũt. z nõ ꝓpter eoz̃ clamorẽ. sed ꝓpter eoz fidẽ. Ecce magnũ miraculũ. Dilr Raab meretrix. q̃ credidit terrã iericho iudeis tradendã. ꝓpter istã fidez saluata est. vt dr Josue. ij. z vt dicit Hozra. Apl's ponit exẽplũ de meretrice. q. d. Erubescite. ex q̃ fides ĩ meretrice efficaciorẽ q̃z in vobis. Nõ solũ aũt hõnsum ẽ in p̃ribus veteris testamẽti ante obtentã terrã p̃missionis. sed etiã post obtentã. Hã Gedeon ĩ paucis vicit Madianitas Judicum. vij. Et hoc fecit per fidẽ. q̃ solũ accepat signũ roris ĩ vellere. Similit̃ Barach credens ꝓphetisse delbore ad p̃ceptuz dñi deuicit Jabin regem syrie Judicũ. iiij. Et samson multiplr philisteos deuicit Judic̃. xiiij. z xvj

Judei ruffi

Similiter Jepte p fidem ām̃onitas supe rauit Judicū .xj. Et dauid goliam .j. Reg. xvij. qz dixit. Tu venis ad me cū hasta z ci peo. Ego aut̃ in noīe dn̄i vn̄ p̃cludit apl's q̃ sancti p fidem vicerūt regna. Nec soluz sancti sed etiā gentiles. Sicut legit̄ de Alexandro magno in scolastica hist̃oria. ad cuius p̃ces dn̄s inclusit iudeos ruffos ī montibꝫ. z eos montibꝫ hincinde circūdedit vt exire vsq̃ ad tpa antixp̃i non possint. Ecce fides quāta opatur nō soluz in catholicis. sed etiaz paganis. Quia & ista fides fuit in ista muliere. Jdeo dn̄s eam ꝓpter fidē suā curauit. Et tantū de secundo. ¶ Ē ¶

¶ Dixi tertio q̃ in vbis p̃missis saluator annūciā/ do magnā gratiā ipi anie factā. eam ꝓsolatur p restitutionē salutis seu sanitatis spiritualis. Cū dicit. te saluā fecit. acsi em̃ dicere t. Ecce nullo genere medicoꝝ curari poteras. Ecce vnica fides te saluā fecit. O q̃ iocundū z p̃ciosuz donū salutis. Pro quo sciendū q̃ tripliciter saluat hoīem. Sum⁹ em̃ infirmi. z ideo indigem⁹ salute corporali. Sumus naufragi. z ideo indigem⁹ salute spirituali. Sumus clausi z pegrini. et ī indigem⁹ salute celesti. De p̃mo dr Eccl'i. xxx. Nō est census sup censum salutꝭ corporis. z nō est oblectamentū sup cordis gaudiuz. Hac salute saluat dn̄s tam bonos q̃ malos. qñ alleuiat eos a corporali infirmitate. Ps̄. Homines z iumēta saluabis dn̄e. Saluat aūt ista salute triplicit. qz z ab infirmitate corporꝭ quo ad se.ij. Habac.j. Populus qui est hierosolymis z in iudea bis q̃ sunt p egyptū iudeis salutē z sanitatem. Et Jaco.v. Oro fidei saluabit infirmū. vn̄ sequit. Orate p inuicē vt saluemini. Itē quo ad deū Jsa.xxxiij. Dn̄e miserere nr̄i. te em̃ expectam⁹. Esto brachiū nr̄m in mane. z salus nr̄a in tpe tribulatiōis. Ps̄. Iste paup clamauit z dn̄s exaudiuit eū. et ex oīb⁹ tribulatiōib⁹ eⁱ⁹ saluauit eū. Itē ab hostiū p̃secutiōe. q̃ ad p̃ximū. Hiere.xv. Dabo te pl'o huic in murū ereum fortem. z bellabūt aduersum te. et nō p̃ualebūt. qz ego tecum sum vt saluem te z seruē te. dicit dn̄s. Ista salute saluauit dn̄s istā mulierē in corpore. vt esset sana q̃ ad se in corpore. z quo ad deū ne tribularet infirmitate. et q̃ ad p̃ximū. ne obp̃robriuz pateret. ꝓpter fluxum sanguinis ab hoīe. Scōa salus est spiritualis. de qua Eccl. xxx. Salus aīe in scītate iusticie. Hac saluat dn̄s solos sanctos. Ps̄. Salus aūt iustoꝝ a deo ē. Saluat aūt ista salute triplices homines. Pro humiles. iuxta illud Ps̄. Tu pl'm humilē saluū facies. Et ad Philip̃. Saluatorē expectam⁹ dn̄m nr̄m ihesum xp̃m. Scō saluat paupes. iuxta illud Ps̄. Saluos faci et filios pauperū. Tertio saluat sperātes in se. iuxta illud Ps̄. Saluabit eos q̃ sperauerūt in eo Eccl. xxxiij. Spes illoꝝ in saluantem illos. z oculi dn̄i in diligētes se. Tertia est salus celestꝭ Jsa.xlv. Saluat⁹ est in deo salute eterna. Hac saluat de⁹ solos bonos Jsa.xlvj. Dabo in syon salutē. z in israel gloriā meā. Hac saluat remouēdo penit⁹ culpā .j. Reg.xj. Cras em̃ erit vobis salus cū incaluerit sol. Sol calid⁹ omnes immūdicicias siccat. Tunc aūt calidiss im⁹ est cū est in meridie Cantic̃.j. Indica mihi vbi pascas vbi cubes ī meridie. Hoc autē erit in gloria eterna. vbi erit feruētissimus amoꝝ hoīs ad deū. qz tūc erit caminus in hierusalē caritatis q̃ mō est ignicul⁹ paru⁹. Juxta illud Jsa.xxxj. Ignis est in syon. sed camin⁹ in hierlin. Tunc erit salus a deo p̃fecta. qz remouebit nō solū culpam. sed etiā omnē miseriā Jsa.lx. Pro eo q̃ fuisti derelicta. ponā te in superbiā seculoꝝ. et scies qz ego dn̄s saluans te. z redēptor tuus fortis Jacob. Tunc etiā erit salus insup a deo p̃fectissima. qz remota culpa z miseria dabit securitatē z fiduciā de salutꝭ eternitate Hiere.xxxij. z xxxiij. In diebus illis saluabit Juda. z israel habitabit p̃fidēter. Et Joh. xvj. Gaudiū vr̄m nemo tollet a vobis. Quā salutē nobis concedat auctor salutis qui viuit z regnat in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Finiunt sermones venerabilis magistri Nicolai blony decretoꝝ doctoris de tpe impressi Argētine Anno dn̄i. M.cccc. xciij. Finiti in die sancte Cecilie virginis z martyris.

Sermones Nicolai de Blony de sanctis.

Tabula

Incipit tabula Alphabetica sup sermones de sanctis venerabilis magistri Nicolai Blony.

a Adam utrum habuerit angelū custodē. f. xliiij. c
Adultera an plus peccet adultero. sermone. xxxv. b
Agnus tria significat. ser. xiiij. f.
Ambitionis ad honores magna detestatio. ser. xxxvi. in pn.
Amor anime quis sit bonus vel malus. sermone. xxxvij. b c.
Angeli q̄re dicant piscatores. ser. j. d
Angel' q̄re sit seruiēdū. ser. xliij. in pn.
Angeli semper vident faciem patris celestis. ser. xliij. a
Angeli sunt a nobis honorādi ꝓpter quinq;. ser. xliij. b.
Angeli nob seruiūt ꝓpter tria. ibidē. c
Utrū xp̄s habuerit ꝓriū angelū.
Angeli debēt a nob honorari ꝓpt' ser. ibidē
Angelice custodie sūt tredecim effect⁹
Anna cōmendat a ser. ser. xiiij. e
Anne nobilitas attēdit ex trib⁹. f. xxxvij. a
Anne imortalitas oñdit triplicit. ibidē.
Anne ꝑciositas ꝓbat ex trib⁹. ibidem
Anne ꝓdunt quadruplicit. ser. xxxvij. c
Apostolorū cōmendatio ponit. ser. ij. p totū. z ser. xxxiij. p totū.
Apl̄os paupes elegit xp̄s. q̄rez. f. xxxiij. b
Apl̄i cōmendant a trib⁹. ser. xl. a
Apostoli consolabant a xp̄o dupliciter. sermone. xlv. in pn.
Arguuntur ser genera hominū ex ſtutib⁹ anne. ser. xiij. e

b Beatitudo capitur ānt uplicit. ser. xlvi. in pn.
Beatitudines octo explicātur. sermone. xlvi. in pn.
Euangeliū de octo beatitudinib⁹ exponit sermo. xlvi. p totū.
Beata vita perficitur quinq; processibus. sermo. xviij. b. c. d.
Benignitas q̄drupler xp̄i ad mariā magdalenā ostendit. ser. xxxv. d
Bonū inchoare z malo fine cōcludere q̄d aliud est q̄s mōstruosas res efficere. f. xl. a
In bono incepto q̄ttuor genera hoīm nō ꝑseuerāt sz fugiūt ab acie belli. ibidē

c Carnaliū detestatio ponit. ser. j. a
Castellum est triplex. ser. xxxix. in principio. z postea.
Cautela est duplex. ser. xiiij. f.
Cognoscere seipm facit quadruplicit fructum in hoīe. ser. xlviij. b
Columba q̄d significet. ser. xiiij. f
In columba duo sunt. ibidem.
Coniugatus dupliciter potest esse melior virgine. ser. xv. b
Cōiugiū ꝓcellit ꝟginitas in trib⁹. ibidē.
Coniugalis castitas utrū par sit ꝓtinentie virginali. ser. xv. a
Cōscientie malicia detestat. ser. xiij. b
Conscientia quō debeat purgari. ibidē. c
Consideratio sui facit in homine quadruplicē fructū. ser. xlviij. b
Constantia est triplex. ser. l. c
Cōtemplari debem⁹ tria. ser. xix. g
Conuersatio exterior quare dicatur honesta. ser. xiij. b
Corrigere qui vult aliuz. prius debet ipse peccato carere. ser. xxj. b
Crucis lignum ꝓpter tria dicit benedictū. sermo. xxvij. b
Crux est triplex. ibidē. c
Crucis ill⁹ cornua q̄d significent. ibidē
Crux q̄re dicat exaltata. ser. lj. in pn.
Crux est q̄drupliciter exaltata. ibidē
Crucis q̄ttuor cornua q̄d significēt. f. lj. a
Titulus crucis q̄ttuor ꝓtinet. ser. xlij. b
Cruciat nos duplex passio. ser. lj. a

d David fuit dupliciter vnctus. ser. xiij. c.
Desperationis ser sūt species. sermone. xliij. c.
Contra oēs species desperatiōis habem⁹ exempla miscōie. ibidem.
Dij quadrūplices colunt a nob. ser. j. a
Deū quō mūdus nō cognouit. ser. ix. a
Deus req̄rit tria a nobis. ser. xviij. d
Deus ostendit tria circa creationē cuiusli bet hominis. ser. xxxij. a
Deus utrū possit odiri. ser. xlv. b.
Deus multa signa dilectionis ostendit generi humano. ser. viij. a
Dilectionis maximū signum ad hominez quod fuerit. ibidē.
Dilectionis christi ad Jobannem quattu/

Tabula

or fuerunt cause. ser. xi. a
Dilectionis xpi ad iohannem sex fuerunt signa. ibidē. b
Dilectio est triplex.
Dilectio mūdial' nō ē va ꝓpter tria. ibidē. c
Dilectio social' sepe nō ē vera ꝓpter tria
Diligend⁹ est xps tripl'r. ser. xi. d
Diligēs pl⁹ z min⁹ dilect⁹ vtrum sit melior
Dilectio apud nos se hz dupl'r ser. xi. e.
Utr xps pl⁹ dilexerit petrū vel iohem
Dilectio petri z iohis ad xpm q̄l' fuerit. ibi.
Dilectiōis ardent' tria sūt signa. f. xxxv. d.
Dilectio dei cōis ad oēs q̄ sit. ser. xli. a
Diligere deum quosdā specialiter quomō dicatur. ibidē.
Dignitatib⁹ ānexa sūt tria vicia. f. xxxvi. b.
Diuitie nō sunt male si rect⁹ ordo i eis obseruet z stat pfectōez eē cū diuitijs. f. ij. a.
In diuitijs ē triplex ordo rect⁹. z quō quis debeat se hr̄e in diuitijs. ibidē.
Non dz bō acq̄rere auare diuitias nec succedere in auare acquisitis. ser. ij. a
In diuitijs non debet spes poni nec finis constitui. ibidē
Diuitijs debet hō vti. id est ad sui z aliorū vtilitatem. ser. ij. a
Diuites nō ordēnat apl's. sed dat eis certā regulā vtendi eis. ser. ij. a
Difficile est tenere diuitias z nō teneri inimis amore ear. ibidē
Doctor pconia ponunt. ser. xli. a
Doctores eccl'ie quō cognoscant. ibidē. b
Doctores quō illuminēt eccl'iam. ibidē
Donū dei maximū q̄d sit. ser. viij. a
Ducis cuiusdam carthaginensis gesta ponuntur. ser. ij. a.

Caetatis dete
c statio ponit. ser. ij. a.
Ecce demōstrat tria. ibidem
Edificiorū triplex materia. ser. xxxij. c
Elyzabeth sancta cōmendatur a duobus. ser. xlix. in ꝑn.
Elyzabeth plura ꝓconia ponuntur. ser/mone. xlix. p totū.
Elongari debem⁹ a trib⁹. ser. xx. b. c. d
Epilensia quid sit. ser. ij. a
Ephialtes quid sit. ibidem
Episcopatus dignitas z excellentia ponitur. ser. iij. in princi.
Episcopū talē repire est difficile q̄ sic ꝑest dignitate ita z sanctitate. ibidē.

Multi defectus contingūt in electiōe plato⁹um. ibidem.
Eucharistie pceptio est perfectio omnium virtutum. ser. xxviij. a
Quomodo in eucharistia efficiamur participes xpi. ibidem
Eucharistia ār̄e non datur laicis sub vtraq; specie. ser. xxviij. b. c
Multipliciter ꝓbat nō esse necessariū cōicare sub vtraq; specie. ibidē. b
Eucharistie vtilitates q̄ sint. ser. xxviij. c
Eucharistiam digne sumens tria conseq̄tur. ser. xlviij. c
Exaltari volēs q̄d facere debeat. f. xvij. b
Exaltamur tripliciter. ser. xvij. b. c. d
Excusatiōes male z friuole malor⁹ hominū ponunt. ser. xliij. b
Exemplū bonū q̄d debeat hr̄e. ser. j. b
Excercere nos debem⁹ in trib⁹. ser. xx. b

Fideles sunt tri
f plices. sermone. j. d
Ad vex fidelē sex req̄runt. f. vi. c
Fidei quare potissime debeatur beatitudo. ibidem. b
Fredere q̄ sunt fidei z nō videre ē merito/riū laudabile z gl'iosuz ꝓpter tria. ibidē
Fidei male sunt triplices hoīes. f. xxxj. b
Per fidē q̄tuor acq̄runt. ser. vj. in ꝑn.
Filij dei fūt hoīes tripliciter. ser. ix. d

Generatio est tri
g plex. sermone. vij. a.
Generatio ē q̄druplex. f. viij. b
Gloria est duplex. ser. xxx. c
Gratia z deus faciunt quinq; in nobis. sermone. xviij. p totū.
Utrū homo sit certus esse in gr̄a vl' in peccato. ser. iij. b.
Hr̄e signa in homie sunt octo. ibidē
Gratiarū actio insinuatur nobis multipliciter. sermone. xxxij. b
Nihil melius possum⁹ dicere ꝙ deo gr̄as. ibidem.
Guloſi z intēperati arguunt. ser. j. a

Homo accepit tri
h plicē dignitatē i creatiōe. f. xxij. b.
Homo ꝓdidit tria in lapsu. ibiō.
Tria sunt reparata in homie. ibidē.
Homo ꝓpter q̄nq; defect⁹ indiget angelorū custodia. sermo. xlv. b.

Quō ad honores veniendū sit.f.xxxvj.a.
Olim victori romano triplex honor ⁊ tri/plex vituperiū impendebat.ibidē
Honorabit xp̄s suos victores q̄druplr.ib.
Honores mutant aliquādo a virtute in vicium.ser.xxxvi.b
Honores hominem infatuant.ꝓpt quattuor rationes.ibidem.
Honores apli fugiebant.ꝓpter tria.ibidē
Honoribus ⁊ dignitatibus sunt tria vicia annexa.ibidem.
Honor est triplex.ser.xxxvi.c
Honor maximus q̄s sit quē possum⁹ exhibere sanctis.ser.l.in pn.
Humiles veri pauci sunt.ser.iiij.a
Humilitatem erga deum rarū est in xp̄ianos inuenire.ibidē.
Humilitas cōmendat a q̄ttuor.ser.xxxj.a.
Humilitas augmētat gr̄am.ibidē.
Hūilitas ꝓseruat gr̄az.ꝓpt q̄ttuor.ibidē
Hūilitas glorificat.ꝓpter tria.ibidē.
Hūilitas debet esse in tribꝰ.ser.xlj.a

INcarnatus christus quare sit in illo tempe⁊ non p̄cedenti.ser.j.g.⁊ ser.viij.a
Incarnationis potissima causa que fuerit sermone.j.in pn.
Incarnatus non est pater sed filius ꝓpter septem rōnes.ser.viij.b.
Tres sunt cause quare boies nō potuerūt mereri incarnationē.ser.viij.a
Incarnatio ē op⁹ mirabile.ꝓpt tria.f.viij.b
Sex mirabilia contigerunt in incarnatione.ibidem.
Incarnatio est opus desiderabile.imitabile ⁊ mirabile.ser.viij.c
Circa incarnationem omnia fuerunt bumillima.ibidem
In incarnatione maxime relucet bonitas diuina.ser.ix.in pn.
Tria sunt homi collata p incarnationē.
Incarnatio abstulit tres defect⁹ boim.
Triplex est causa incarnatiōis ser.ix.a.
Triplex est vtilitas incarnatiōis.
Quid sit dictū.ꝙ vbū caro factū est. ibidē.b
Propter q̄ttuor causas euāgelista tm̄ ponit carnē ⁊ nō aiam.ser.ix.c
Conflictus quattuor virtutuz circa incarnationē.ser.xxij.a
Circa incarnationē plures bereses.f.ix.c
Inuitatoriū cantat in ferialiꝰ diebus ab vno.in festo a pluribꝰ.ser.j.a.
Per inuitatorium quale sit festum cognoscitur.ibidem.
Qualia inuitatoria cantet deus.diabolus ⁊ caro.ibidem.
Johannes baptista cōmendatur per tria. sermone.xxx.in pn.
Triplex est testimoniū de sancta ꝯceptione iohis baptiste.ser.xxx.a
Impositio nois illi⁹ ⁊ miraculi.ibidē.
Que ⁊ q̄lia testimonia ⁊ q̄ testes sint de p̄fectionib⁹ iohis baptiste.ser.xxx.b
Quō iohes baptista fuerit magnus.maior maximus.ser.xxx.p totū.
Quot status colligant ⁊ ꝙueniāt in iohanne baptista.ser.xxx.c
Johannes euāgelista quare nō successerit xp̄o sicut petrus.ser.xj.c
Judex terribil⁹ est xp̄s ꝓpter tria.ser.iij.c
Qualis quis inuētus est in morte. talis inueniet in die iudicij.ser.iij.in pn.
Judicij timor incutit hoi ex multis.ser.iij.c.
Judiciū vniuersale dz timeri.ꝓpt tria.ibid.
Judex xp̄s est inflexibilis infugibilis ⁊ infallibilis.ibidem.
Xp̄s in primo aduentu nō accepit p̄s iudicandi sed miserēdi.ibidē.
Just⁹ q̄d debeat ꝓsiderare. ser.xlviij.i pn.
Justi ꝓsideratio dz eē tripartita.ibidē.a.
Justificatio q̄d requirat.ser.xvi.c
Justificant nos tria.ibidem.

KAtherine sancte p̄conia ponūt.ser.l.p totū.
In quibus debeamus imitari beatā Katherinā.ser.l.p totū.

LEo quot modis accipit.ser.xxv.in pn.
Leo quid significet.ibidem.
Leo habet sex ꝓprietates.ser.xxv.a
Leonē debem⁹ imitari in ser.ibidē.
Lethargia q̄d sit ⁊ q̄d significet.ser.iij.a
Lex sumit tripliciter.ser.xlv.b
Liber est triplex.ser.xlij.a.b.c
In libro creature tria sūt scpta.ser.xlij.a
Liber creature ⁊ est vtilis ad duo.
Que sint scpta in libro scpture. ibidē
Quō ꝓscientie liber sit scriptus.
Decem p̄parationes debēt fieri in pgamino libri ꝓscientie.ibidem.
In libro conscientie duo sūt consideran-

Tabula

da.sermone.xlij.a
Liber primus est triplex.ibidē.
Liber scūs est triplex.ibidem.b
Liber vite dr xps ꝗttuor rōibꝫ.ibidē.
Liber ꝑginal' est mltipliciē scriptus.
Libertas est bonū impciabile.qr. Non bñ ptoto libertas vendit auro.ser.xxxiij.e.
Luna quid significet.ser.v.a
Luna nominat tripliciter.ibidē.
Luna recipit pulchritudinē a sole.ibidē.b
Luna tria facit in inferioribꝫ.ser.v.c
Lutana quid sit.sermo.j.d
Lux triplex illumiat eccliaz.ser.xlj.b
Luxuria quō subijciat hoiem.ser.xij.a.

Mansuet⁹ quis sit. sermone.xlvj.d.

Mare dd significet.ser.xxiij.b.
Quid sit mare.ibidem.
Mare habet ꝗttuor ꝓprietates.ibidē.
Marie sepultura fuit honorifica ex quattuor.sermone.xxxix.c.
Maria excellit omēs sanctos quadrupliciter.ibidem.
Maria est duplicit sctificata.ser.xlij.c
Maria est liber.ibidem.
Marie pconia ponunt.ser.v.in pn.
Maria significat p lunā.ibidē p totū.
Xps excedit beatā ꝑginē triplr.ibidē.a
Utrum beata virgo sit concepta in peccato originali.ser.v.a
Quare beata virgo dicat luna vel lumina remin⁹ vel regina celi.ser.v.a
Maria habuit triplicē gradū pulchritudinis a sole xpo.sermo.v.b.
Maria fecit tria in nobis beneficio gratie sue.sermone.v.c
Quare beata virgo purificari voluerit cū nō indiguerit.ser.xiij.a
Puritas beate virginis fuit excellentissima.ibidem.
Maria quid significet.ser.xiij.d
Marie conueniunt octo ꝓprietates solis.sermone.xxj.a
Quomodo fomes peccati extinct⁹ fuerit i beata virgine.ibidem.
Duplicit adiuuamur p btām ꝑginē.ibidē.
Maria fuit libera a triplici ve.ser.xxiij.a.
Maria debuit salutari noua salutatione et quadruplici causa.ser.xxij.a
Maria interpretatur mare.et quare.sermone.xxij.b.

Maria dr gra plena ꝓpter tria.ser.xxiij.c
Marie fides fuit magna. maior t maria. sermo.xxxj.b
Marie virtutes enumerant.ibidē.
Quō t quare beata ꝑgo fuit naturalis mr xpi t oim fideliū p gram.ser.xxxj.c
Maria est gratiosa peccatoribus quadrupliciter.ser.xxxi.c.
Maria fuit tribulata triplicit.ibidē.
Maria fuit bñdicta a tribus.ibidē.d
Maria fuit in corpore benedicta quadrupliciter.ibidem.
Maria fuit in anima benedicta quadrupliciter.ibidem.
Maria fuit iterum benedicta quadrupliciter.ibidem.
Marie excellentia supra omnes sctōs declaratur.ser.xxxij.in pn.b.
Maria tenet ꝓcipuum gradum in puritate.sermo.xxxij.b
Quare t in quibus beata virgo comparetur soli.ibidem.
Quomodo beata virgo fuerit magna i sanctificatione.ser.xxxij.c
Duplex est sanctificatio beate ꝑginis.ibidem.
Maria fuit maior ceteris sanctis triplicter.ibidem.
Quare festum visitationis beate virginis celebretur.ibidem.
Qualis honor sit beate virgini exhibitus in assumptione.ser.xxxviij.a
Utrū sufficiat lingua ad laudādū beatā ꝑginē.ser.xxxviij.a.b.t ser.xxxix.in pn.
Maria significatur p castellum ꝓpter tria. ser.xxxviij.b.t ser.xxxix.a
Modus assumptionis t mortis beate ꝑginis.sermone.xxxviij.c
Maria cōparat lune ꝓpter tria.ser.xxxix.a.
Maria cōparat tribꝫ creaturꝝ subcelestibꝫ.
Maria cōparat pluuie ꝓpter tria. ibidē.
Maria cōparat ser creaturꝝ terrestribꝫ.
Status beate marie magdalene fuit triplex.ser.xxxv.in pn.
Maria magdalena fuit exposita ad peccādū ꝓpter ꝗttuor rōnes.ser.xxxv.a
Maria magdalena prudētissime ordinauit pniam suā ꝓpter ser.ser.xxxv.c.
Maria magdalena fuit dotata quattuor gratijs post ꝯuersionē.ibidē.d
Quadruplex fuit benignitas xpi ad btām mariā magdalenā.ibidem.

Quattuor sunt signa dilectiõis ad beatam mariã magdalenã. ser. xxxv. d
Matthe⁹ secut⁹ est xp̃m triplicit. f. xliij. a
Vocatio beati matthei fuit mirabil' ex tribus. ibidem.
Mens bois est castellũ xp̃i. f. xxxix. b
Circa mentem humanaz tria debent fieri. sermo. ibidem. c
Merces multiplex sanctorũz describitur. sermo. xl. c.
Nullus fecit ante xp̃m tot miracula sicut ipe. qõ ꝓbat p tria. ser. xlv. b
Misericordia est triplex. ser. xlvi. e
Nuid dat cuilibet miscõie. ibidẽ
Nissionis apl'orũ ad p̃dicandũ dignitas z prerogatiua ponit. ser. xxxiij. a
Nitis quis sit. ser. xlvi. d
Nitib⁹ sex dantur. ibidẽ.
Nũdus capit multiplicit. f. xlv. in p̃n.
Nundus odit sctõs triplicit. ibidẽ. a
Tria sunt incerta circa mortẽ. ser. iij. b
Nuliebr⁹ sex⁹ est natural'r fragil'. f. xxxv. a
Nũdatio triplex ī lege veti fuit. f. xlvi. f
Nortamur ad mũdiciã ex trib⁹. ibidẽ
Nũdi corde tria bona ꝓsequunt. f. xlvi. f.
Predicatio apostolor⁹ valuit ꝓtra tria mala mundi. ser. xxxiij. c

Natiuitas est triplex. ser. x. in p̃n.
Natiuitas gr̃e est cõmendabilis duplicit̃er. ibidem.
Natiuitas humana habet multas conditiones. ibidem.
Natiuitas spũalis est triplex. ibidẽ
Nauis est triplex. ser. j. d
Nauis significat eccleſiã. ibidẽ
Negligẽtes arguunt ex ꝓuersione z obedientia apl'or⁹ andree z petri. f. ij. d
Negligentes sedent vel iacent nõ sequũtur iesum. ibidem
Negociari circa q̃ debem⁹. ser. xix. a
Nicolaus sctũs cõmẽdat ab humilitate fidelitate z sagacitate. ser. iiij. in p̃n.
Quante humilitatis fuerit beatus Nicolaus. ibidem. a
Utrum deus sit nomiabilis a nobis. sermone. xij. in p̃n.
Nuod sit nomen dei. ibidem.
Nomis iesu q̃nta sit dignitas. ser. xij. a
Nomẽ nouũ q̃re voluit xp̃s bze. ibidẽ. b
Noia noua assumunt ex triplici cã. ibidez.
Nomen iesus est amabile.
Nomen iesus tria facit.
Nue z q̃t sunt vtilitates nob⁹ iesu. ibidẽ. c.
Nuãte potentie sit ℔ nomẽ iesus.
Nomẽ iesus ẽ a nob⁹ septuplicit tractãdũ.
Noib⁹ q̃nq; describit xp̃s. ibidẽ. c
Nundine sunt septuplices. ser. xix. b.
Nũdinas q̃s visitare debem⁹. ibidẽ p totũ

Obedientia christianor⁹ q̃lis eẽ debeat. f. ij. b
Obediẽtie forma ẽ statũ obedi/
Obediẽtia fideliũ dz eẽ pmpta. ibi. (re. ibi.
Obsequiũ est deo gratuz cũ exhibet cũ reuerentia. ser. iiij. a
Oculi cum manibus deflectũtur ad septez sermo. xlvij. p totũ.
Odire deũ nll'a creatura p̃t. quõ℔ intelligat cũ iudei dicunt deũ odire. ser. xlv. b
Offerentiũ q̃ttuor sunt genera. ser. xij. b.
Officia quadrupliciter consequunt homines. ser. xxxiij. a
Opa penitẽtie sunt q̃nq;. ser. xv. e
In omnibus operib⁹ nostris duo sunt vitanda. ser. xxiij. b
Opib⁹ nr̃is duo dant virtutẽ. ser. l. c
Oratio quid sit. ser. xxiij. c
Orationis tres sunt species. ibidẽ

Panis est triplex. sermone. xlviij. c
Passiones religiosorũz versant in tribus. sermo. lj. a
Passus est xp̃s tripliciter. ibidem
Patientie debetur regnũ celorũ ꝓ quattuor. ser. xlvj. g
Ad patiendũ hortat dñs ex trib⁹. ibidẽ
Pauptas est triplex. ser. xlvi. b
Pauptas bona vel mala q̃ sit. ibidẽ
Paupib⁹ octo bona dant. ibidẽ
Pauptatis p̃coniũ ponit. ser. ij. in p̃n.
Pauptas consulit z quõ. ser. ij. a
Pauptas debet sumi ꝓpter tria. ibidẽ
Pauptati specialit debet bitudo. f. xxx. a
Relinquẽtib⁹ oia plura ꝓmissa sunt. ibidẽ.
Paupertas religiosorũ qualis esse debeat. sermone. xx. c
Pax est multiplex. ser. xiij. c.
Pacẽ multiplicẽ fecit xp̃s. ibidẽ.
Peccata onerant tripliciter. ser. j. b
In penitentia sunt tria ꝓiũcta. f. xxiij. a
Perfecti relinquũt oia ꝓpter tria. f. xliij. b.

Tabula

Perfectio in quibꝫ consistat ꝛ a quo incipiat. sermone. ij. a
Quid ꝓtineat ad ꝓfectū. ibidem.
Perfectoꝝ decor ꝓsistit in tribꝫ. ibidē
Perseuerantie necessitas ostenditur. sermone. xl. in ꝑn.
Perseuerātia apl'oꝝ cōmēdaf. ser. xl. a
Quattuoꝝ genera hominuꝫ non ꝓseuerāt. Ibidem.
Petꝛ⁹ scūs exa'taf⁹ fuit tripl'r. ser. xvij. a.
Quare tripler festum de sancto Petro celebratur. ibidē
Petꝛ⁹ cōmendaf a tribꝫ. ser. xxx. a
Petꝛ⁹ habuit fidem triplicē. ibidē
Quid xp̄s intēderit cū dixit petro ter. Petre amas me. ser. xxx. a
Philippus ꝛ iacobus sunt viri ꝓpter q̄druplicem causam. ser. xxvi. a
Philippus ꝛ Jacobus habent q̄ttuoꝝ laudabilia. ibidem
Philippus ꝛ Jacobus vsi sunt triplici sapiencia in doctrina sua. ser. xxvi. a
Philippus ꝛ Jacobus habuerunt patientiam tripliciter. ibidē.
Quare christꝫ elegit predicatoꝛes pauperes ꝛē. ser. xxxiij. b
Annūciatio euāgelij ꝑ p̄dicationē apl'oꝝ fuit miraculosa. ibidē.
Pluuia habet tres ꝓprietates ꝓpter q̄s cōparaf marie. ser. xxxix. a
Prelatus q̄ fidelis esse debeat. ser. iij. i ꝑncipio. ꝛ xli. a
Premiū est duplex. ser. xxxij. f
Preparare quō se debeant omnes fideles ad xp̄m. ser. xv. d
Presumptuosoꝝ detestatio ponif. ser. ij. b.
Presumere faciūt hoiem sex. ser. vi. a.
Proficientes sustinent triplices temptationes. ser. xlix. b
Proficientiū decor ꝓsistit i tribꝫ. f. xlix. a
Princeps vel rex cōmēdatur a tribus. ser. xxvij. in ꝑn.
Quid sit prudentia. ser. iiij. c
Prudētia in xp̄o est q̄druplex. ibidē.
Pulchritudo coꝛporalis est periculosa ꝓpter tria. ser. xxxv. a
Delectari in pulchritudine ꝓpria vel aliena est dānosum. ser. xxxv. b
Purgatio erit triplex. ser. xiij. b. c
Que requisierit lex purificationis in veteri lege. ser. xiij. f

Rationis oꝛdo est tripleꝛ. sermo. ij. a
Religiōis necessaria q̄ sint. f. xx. b
Relinquenda sunt tria. ser. ij. a
Relinquēda sunt oīa duplicif. ibidē.
Reges tres quō fuerunt moti ad adoꝛandum xp̄m. ser. xiij. in ꝑn.
Rex mystice q̄s dicaf. ser. xiij. a
De tribꝫ regibꝫ tria dicunf. ser. xiij. a. b. c.
Regna sunt q̄ttuoꝝ. ser. xiij. b
Regni celestis duodecim conditiones exprimunf. ser. xl. c

Sancti premiabū tur in quattuoꝝ. ser. xl. c.
Saluti quattuoꝝ sunt necessaria. sermo. vj. in ꝑn.
Scandalum quare non sit dandū. sermone. xliij. in ꝑn.
Scandalū est duplex. ibidem. a
Utrū oīe scandalū sit pcm̄. ibidē.
Scandalū vnde dicaf. ibidē.
De vitatione scandali euangelium. quod legif in festo sancti michaelis diffuse exponitur. ser. xliij. in ꝑn.
Seruoꝝ fidelitas erga dños dicif esse in pluribꝫ. sed maxime in tribꝫ. ser. xli. a
Seruus est septuplex. ser. iij. a.
Seruire debem⁹ deo ꝓpter tria. ibidē
Seru⁹ est tripleꝛ. ꝛ q̄d sit q̄libꝫ. ser. xli. a
Seru⁹ bon⁹ cōmēdaf a tribꝫ. ibidē
Seruitiū dei vtrū sit meritoriuꝫ. ꝛ ibi soluunf quinq; dubia. ser. xliij. b
Simeon tripl'r fuit iust⁹. ser. xiij. b
Sobꝛietas quid sit. ser. iij. a. ꝛ ser. xvi. a
Sobꝛius vsus in quo consistit circa temporalia. ser. xvi. b
In quoꝛ ꝛ quibus debeamus tenere vsuꝫ sobꝛium. ibidem
Sobꝛietas cōsistit in triplici exercitio. sermone. l. b
Solis ꝓprietates sunt octo. ser. xxi. a
Sol tria significat. ser. xli. b
Solitudo est duplex. ser. xx. d.
In somno accidunt tres male passiones. sermone. iij. a
Sponsa xp̄i duo req̄rit. ser. l. a
In statu spūali ē tripleꝛ oꝛdo. ser. iij. b. c
Tripleꝛ status oꝛnatur triplici oꝛnamento. ser. xlix. a.
Status sunt tres in eccl'ia. ser. xiij. b. c

Stella z differẽtia est multiplex. ser. v. a
Per stellas significant sancti. ibidẽ
Stella ds fides ꝓpter octo rones. ser. xiij. d
Quomodo z quibus superbia hominem subũciat. sermo. xiij. a.

Temptatio trib9 comparatur. ser. j. b
Temptatio comparatur aque quintupliciter. ibidem.
Temptatio cõpak igni z oneri triplr. ibidẽ
Quõ deus temptet homies. ser. xl. b
Deꝰ ꝓmittit nos tẽptari ꝓpter tria. ser. xl. b.
Testimõios reasita z ꝺditiões. f. xxxiij. b
Thome dubitatio de resurrectione profi/cit nobis dupliciter. ser. vj. a

Ve est triplex. ser mone. xxiij. a.
Uerbũ ꝗre dicak filꝰ dei. f. ix. a
Si deꝰ pater desineret generare verbum. tota mundi machina desineret esse. ibidẽ
Que fuerit nccitas generatõis ꝙbi. ibidẽ
Uigilia est triplex. ser. xxiij. b
Uigilãdũ nob ẽ ꝑcipue ꝓpter tria. ser. iij. a
Uirginitas quid sit. ser. xiij. b.
Uirginitaꝫ maꝯialez formale ꝙd sit. f. xv. b
Uirginiby ꝙb debeak aureola. ibidẽ.
Uirginitas vtrũ repari possit. ibidẽ. c
Uirginum ornatus consistit in triplici vir tute. ibidem.
Uirginũ ꝙtutes ꝙ fuãt ꝙgitatẽ. f. xxxiij. e
Uirtutes sunt duplices. ser. xiij. d
Uita bona duo requirit. ser. xl. a
Uocat deꝰ aliꝙs tripliciter. ser. j. b.
Uolũtatis ꝓꝛie detestatio ponit. ser. ij. a
Uoluntatũ sex effectꝰ ponunt. ser. xxxvij. b
In voluptatiby est duplex defectꝰ. ibidẽ
Uotũ est meliꝰ nõ voto. ser. xxxiij. d
Ẽ est necessaria obligatio voti i statu vir ginali. vt sine ea meritũ ꝺsequi nõ possit vir ginitas. eo ꝙ votũ ꝑficit meritũ virginale. Ibidem.
Uouet hõ aliꝙd deo. nõ ꝙ ꝺs a nob certifi cari indigeat. sed ad vtilitatẽ nostrã. inẽn/tum voluntatẽ nostrã vonẽdo. ĩmobiliter firmamꝰ ad illud ꝙõ expedit facere. ibidẽ.
Unctus fuit dauid tripliciter. ser. xiij. e.
Ungit iustus tripliciter. ibidẽ.

Xps elegit humiles discipulos z quare. f. j. in ꝓn.
In natiuitate xpi quinq signa contigerũt sermone. vij. c.
Xpm inuenire poterimꝰ ꝙ tria. ser. viij. c.
Triplices homines excludunk a solẽnita/te xpi. ibidẽ.
Xps tria opabak in a duentu. ibidem
Xps vtiliter natus est ꝓpter multa. ser/mone. x. in ꝓin.
Xpm ãrẽtibꝰ tria dicunk. f. xiij. az ꝙ totũ
Xpm ãrentes tria debẽt hꝫc. ser. xiij. c. d
Xpi opa ãttuoꝝ ꝺditões bñt. ser. xviij. c.
Xps cõmẽdak a tribꝰ. ser. xxviij. in ꝓn.
Xps cõparak soli ꝓpter ãnq. ser. xlj. b
Xps sol obscurak tripliciter. ibidem.
Xpm sequunk ãntuplices. ser. xliij. b
Xpm sequuntur homines ꝓpter diuersas causas. ibidem.
Xps redemit mundũ ꝙ sapientiã z bonita tẽ z nõ ꝙ potentiã. quare ℞. ser. j. in ꝓn.
Deꝰ ille redimẽdi fuit ꝺgruissimus. ser mone. vij. a
Xpm sequi debemꝰ. ser. j. b
Xpi sequela ꝺz esse triplex. ser. ij. b
Xpm sequunk diuersi diuersimode. ibidez.
Xpm sequentes consequuntur hic tria. z futuro tria. ser. ij. c
Xps quare dicak ꝓmogenitꝰ. ser. xij. c.

De sancto Andrea

Incipiūt sermones de sanct⁹ venerabilis magistri Nicolai de Blony. decretoꝝ doctoris. capellani epi/scopi Bosnoniensis.

De sancto Andrea Sermo I.

Uenite post me faciā vos fieri pi/scatores hominum. Math. iiij. Quoniā vt ait magnū lumen eccl'ie beatissim⁹ Au/gustin⁹ i q̄dā omelia sup Johem. z etiā in g'o. super ep'lam. j. ad Thimot. Nulla alia causa veniendi xp̄m in hūc mūdū fuit nisi pcōres saluos facere. Hā vt ait Ambrosi. sup Lucā. Ille iust⁹ venit ad nos pcōres. vt ex pctōribus faceret iustos. Pius venit ad impios. vt nos faceret pios. Humilis ad supbos. vt ex supbis faceret hūiles. Ex q̄bꝫ patere pōt magna dei erga gen⁹ huma/nū miseratio. q̄ p salute ips⁹ dignat⁹ est ad terras descēdere. z lapsos in imis ad sum/ma reducere. Uerū q; vnigenit⁹ dei fil⁹. z si humanū gen⁹ potuit ad viā salut⁹ z veri/tatis reuocare p potentiā in q̄ equal' est do/pī. voluit tñ ꝑ facere per sapientiā. vt tan/to mirabilioꝝ in homib⁹ appareret benigni/tas z excellētissima bonitas tanti redēpto/ris. quo p aliquā creaturā mysteriū opera/ret salutis. Quo factū est vt ipe veniens in mūdū. q̄sdaz de hoib⁹ simplicib⁹ z idiot⁹ in/suā vocare dignat⁹ est familiaritatez. q̄les fuerūt sancti apostoli scz petr⁹ z andreas. quos de captura piscīū in capturaz hoim vocauit. Unꝝ dicit Crisо. sup Math. q̄ inꝯ cetera q̄ mūdus de xp̄o mirabaꝯ fuit vnuz hoc. q̄ totū mundū p tam paucos idiotas cōuertit. Et vere mirabilis sapia filij dei in hoc apparuit. q̄ ex paucissimis imperitissi/mis z abiectissimis multiplicata sūt. nobi/litata sunt et sublimata sunt copiosissima agmina. clarissima ingenia. dulcissima elo/quia doctoꝝ acutoꝝ z facundoꝝ. Inquit Aug⁹. ep'la. ij. ad volusianū. Hoc autē oc/culto dei iudicio z abscondito consilio dei actū est vt piscatores illiterati mitterētur ad p̄dicandū. ne fides credentiū ſruti hu/mane z eloquētie sed doctrine dei deputa/rer. Ita dic̄ Hiero. sup Math. libro. j. tra/ctans ꝓbū nr̄i thematis quō xp̄s vocando ap'los dicit. Uenite post me faciā vos fie/ri piscatores hoim. Aue maria. In q̄bꝫ verbis tria describunt. Primo em describit xp̄i inuitatio. q̄ ap'los ad se vocauit. Cum dr. Uenite. Scdo describit inuitatois rō. quā in se xp̄s demonstrauit. Cū dicit. post me. Tertio adiūgit veniētiū ad xp̄m z imi/tantiū magna remuneratio. cū subdit. Fa/ciam vos fieri piscatores hoim.

Dixi primo q̄ in ꝓbis p̄missis describit chri/sti inuitatio. q̄ ap'los ad se vocauit. Cū dr. Uenite. Pro q̄ sciendū q̄ vt videmus ad sensum q̄n bō intrat eccl'iā vt audiat ma/tutinas de aliq̄ sctō. statim p inuitatoꝝ pōt cognoscere in q̄nta veneratiōe sctūs il/le habeat ibidē. Quia in ferialib⁹ diebus sufficit tñ vn⁹ ad cantādū inuitatoriū. sz in festo tāto plures q̄nto solēnius est festū. Moralit' int' nos multi dī colunt vt dicit ap'l's j. Coꝝ. viij. mūdus. caro. demon. z de/us gl'iosus. Uideamus ergo q̄s istoꝝ plu/res habeat in suo choro ad cantādū inui/tatoriū. z inueniem⁹ q̄ de⁹ habet paucissi/mos. oēs aūt alij hūt i maxima copia. Si em volum⁹ videre. certe multos mūd⁹ ba/bet. Hā senes z iuuenes z pueri a cunabul' extracti statim alliciunt statim inuitant et animant ad colēdū mūdū. Iste vt fiat mer/cator. ille vt fiat miles. alius vt fiat diues. z sic de alijs. Ita q̄ in mūdo vnus alterꝫ inꝯ/tans dicit. Uenite fruamur bonis Hab. ij. Unō Isido. de sūmo bono dic̄. q̄ valde difficile est homi in mūdo cōuersanti cum mūdanis q̄n eis adhereat. z ita a vicijs ma/neat illibat⁹. in q̄bꝫ z si nō cito implicat' ali/q̄ tñ attrahit. nec diu pōt esse secur⁹ q̄ pe/riculo fuerit ꝓxim⁹. Quot sunt q̄ diebꝫ istꝫ inuitāt homies ad mūdi ꝓemptū. ad ꝓ/pria ac se p suis peccat⁹ totalit' relinquēdū. Certe vel nulli vl' pauci. imo tant⁹ strepit⁹ est mūdi. q̄ illi q̄ dicūt inuitatoriū xp̄i vix i aliq̄ pōt audiri. Diabolus etiā p suos ma/licioſos inuitat ad subuertendū multos. Unū malicioſi hoies q̄ bonis inuident. can/tant illud Hiere. xviij. Uenite cogitemus ꝓtra iustū cogitatiōes. p̄curiam⁹ eū lingua z nō attendam⁹ ad vniuersos sm̄ones ei⁹. Percutere hoiem lingua ē p̄cludere sibivi/am rūdendi. vt nihil possit dicere p seipso.

vel pcutere hominē lingua potest esse falsum cōspirare z testificari cōtra hominem. Diabolus etiā cantat inuitatoriū supbie z ambitionis. Iuxta illud. Uenite faciam⁹ nobis ciuitatē z turrim cui⁹ cacumen ptingat ad celū. z celebremus nomē nostrum. Benef. ri. Notāter dicūt faciam⁹ nobis ciuitatē vt innuāt q cū labore puenit ad ambitionē. Omnes em ambitiosi in maximis laboribus sunt p honoribus sequēdis. intantum q si tertiā partē laboris facerēt pter deū maximi meriti forent. Sudāt em. patiunt discrimina viarū. z defectū victualiū. mentiunt. adulant. simulant sanctitatē hn miliant. z sic semp sunt pauidi z attenti ne dicant quod displiceat. cunctos bonorār. cunctis obsequunt. assurgūt. amplexātur. applaudūt. blandiunt. inquit Jnno. lib. de vilitate humane ꝯditiōis. Ūñ de talibus verificat illud Ouidij in lib. de arte amandi. Et si nullus erit puluis tu excute nullum.

Caro etiā p suos cantat inuitatoriū voluptatis z ꝯcupiscētie. Iuxta illud Sap. ij. Uenite z fruamur bonis que sunt z vtamur creatura tanq̄ in iuuentute celeriter. Uino pcioso z vngēto nos impleam⁹. z nō pretereat nos flos tpis. Duo dicūt. scz preciositatē vini. z nimiā quātitatē. quia vino precioso impleam⁹ nos. Nō sufficit em gulosis z intemperatis bibere vinū qualecūq̄ sed pciosum. Nec bibere ad mensurā sz ad plenitudinē. cum tñ natura hūana modico sit ꝯtenta. vt dicit Boeci⁹. ij. de cōsola p sa. v. Et Ap'lus. j. Thimo. vi. Habētes alimenta z quibus tegamur his ꝯtenti simus. Addunt aūt. z vngento. p quod intelligūtur electuaria ad iocūde bibendū. vl' ad vngendū corpa z facies vt magis resplendeāt. Addunt. z non pretereat nos flos tpis. quin scz de singulis floribus nras delicias habeamus. Sequit ibidē. Coronem⁹ nos rosis scz lasciue ſm Rober. Hol. Sz certe postea coronabunt tribulatione. Unde Isa. xxv. Coronās coronabit te dñs tribulatione. Tūc dicēt reprobi illud Trenoꝝ. vlt. Defecit gaudiū cordis nri. ꝓpterea ē in luctū chorus nr. cecidit corona capitis nostri. ve nobis q peccauimus. Preter istos malos inuitatores. inuitator est optim⁹ christ⁹. q suis hic in euāgelio dicit. Uenite. Uenite etiā inquit filij audite me. timorē dñi docebo vos. Ps. xxxiij. Bonus inuitator z creator. qui incipit inuitare ad timorē. a q̄ incipit salus humana. Eo q̄ initiū sapiētie sit timor dñi Eccli. i. Uenite ergo passibus mētis audite me aure intelligētie z obediētie. timorē domini docebo vos. nō mūdi. non hominū. sed dñi q̄ est timor filialis. Hunc ergo christ⁹ docet vt bon⁹ magister Mat. x. Nolite timere eos q̄ occidunt corpus. et post hec nihil habēt qđ faciant. verūtamen ostendā vobis quē timeatis. Timete eum q̄ dū occiderit corpus habz potestatē mittere aīam in gehennaz. Uenite ergo non ad mundi vanitatē. sed ad celi claritatem. Uenite nō ad diaboli astucias z fallacias. sed ad dei iusticias. Nō ad carnis delicias sed ad eternas delicias. Nō si obediendū ē pape. impatori. regi. duci. aut cuicūq̄ dño qui inuitat ad cōuiuiū terrenū. vel sedi solacium. quāto magis huic dño regi regum immortali. tam potēti cui nullus pōt resistere. tam sapiēti cui nullus potest ꝓtradicere. aut cōtra eo se excusare. tam benigno q̄ nō potest aliq̄d incōgrui persuadere. Hoc ponderabāt isti apostoli Petrus z Andreas in christo. ideo statim relictis omnibus secuti sunt eū. vt dicit in fine euāgelij.

Dixi secūdo q̄m vobis pmissis subdit inuitationis ratio quā in se christ⁹ demōstrauit. Cū dicit. Post me. q̄si di. Nō pigeat vos sequi dominū. z itinerare viā p quā ego pus ambulaui. q̄ nō est seruus maior dño suo. Johis. xv. Ad hoc em (vt dicit Aug⁹. in libro de vera religione) omnia bona christ⁹ cōtempsit vt cōtemnenda monstraret. Et oia mala sustinuit. vt sustinēda paceret. Unde tota vita christi in terris quā gessit p bominē disciplina morum fuit. Ad hanc ergo inuitans apl'os z nos in apostolis dicit et hodie. Uenite post me. Magna em ratio est sequi christū. ex quo ipe precessit z viam fecit. faciendo q̄ docuit. vt dicit Actuū. i. Circa quod est sciendū. quia quosdā dominus ad se vocat. quosdā secū. quosdā post se. Ad se vocat incipiētes vel actiuos Secum vocat proficiētes siue cōtemplatiuos Post se vocat prelatos z pfectos. De pmo scilicet quādo vocat ad se dicit Math. xi. Uenite ad me omnes qui laboratis z onerati estis. z ego reficiā vos. Duo dicit. laboratis z onerati estis. Laborat enim peccator ex eo q̄ habet difficultatem ad bñ ope/

randū. cū sit vulneratꝰ z debilis imo semi/
uiuus in naturalibꝫ relictus post peccatū
primi parentꝭ. Unde Ps. Quoniā iniq/
tates mee supgresse sunt caput meuz et sicut
onus graue grauate sunt sup me. In Hver
su insinuaf nobis pcessus tēptatōis. Tria
autem sunt quibꝫ cōparaf temptatio scz a/
qua. ignis z onus. p que pōt apparere qua/
liter temptatio pcedat. Et primo psequif
de aqua. Cū dicit. Iniq/tates mee supgres/
se sunt caput meū. Qui eīm temptaf primo
q̄si intingit pedem in aquā vsq; ad talos. z
hoc cū malū cogitat. Scōo ad vmbilicum
descēdit. cū vsq; ad delectationē peruenit.
Tertio ad mediū colli cū de pcurādo pec/
cato in verba exit. Quarto ad nares z ocu/
los mergif. quādo nec fetoꝫ peccati sentif.
nec dei iudiciū formidaf. Quinto frons im/
mergitur. cū peccatuz manifeste facere vel
iterare nō cōfundif. Sexto aque caput su
pergrediunf cū multitudine peccatoꝝ in/
uoluitur. Secūdo ꝓparaf temptatio igni
q̄ primo mediocre stramen cōburit. Dein/
de ad trabes z tectū serpit. z accendit do/
mū. Et de domo in domū transit z succen/
dit totam ciuitatē. Eccli. xi. A scintilla vna
augetur ignis. Cōparaf etiā temptatio o/
neri. Primo eīm proūcit diabol⁹ q̄si vnam
palā terre ad tumulationē peccatorū. cum
vnā carnalē vel terrenā cogitationē immit/
tit. Secūdo humat. cū cogitationes immi/
tit z malaꝝ affectionū congeriē. Ad vltimū
lapidē obstinationis supponit p ꝯsuetudi/
nē Treno. iij. Lapsa est in lacum vita mea.
posuerūt lapidē sup me. hoc est ergo onus
graue. de quo dicit dñs. Uenite ad me om
nes q̄ laboratis z onerati estis. supple one/
re peccati. Triplicit onerāt peccata. vel qz
multa in numero. vel q̄a alte ascendūt i lo/
co. vel qz in fuitutē redigūt. Unde. j. Esdre
ix. Iniquitates nostre multiplicate sūt su/
per caput nostrū. z delicta nostra creuerūt
vsq; ad celuz. Unde Job. viij. Qui facit
peccatū. seruus est peccati. Quātūcūq; tñ
bis grauaf est homo. adhuc dicitur sibi a
christo. Uenite ad me omēs qui laboratis
z onerati estis. scz onere grauissimoꝝ pec/
catorū. Scōo vocat xp̄s quosdā secuz.
De quo Joh. j. vbi discipuli q̄sierunt a
xp̄o. Rabi. vbi habitas. q̄ dixit eis. Uenite
z videte. Uenerūt z viderūt vbi maneret.
z apud eū manserūt die illa. Taliter petijt
manere secū. id est. cū christo. ille sanctꝰ la/
tro dexter. q̄ dixit. Memēto mei dñe duz
veneris in regnū tuuz Luce. xxiij. Cui di/
ctū est. Amen dico tibi. hodie mecū eris in
paradiso. Istud ptinet ad ꝓficientes z cō/
templatiuos. qui requiescūt cuz xp̄o tanq̄
pueri in cubili. De quibꝫ dicit ille p̄ euan/
gelic⁹ Luce. xi. Amice ia pueri mei mecuz
sunt in cubili. Tertio vocat christꝰ quosdā
post se. vt platos z pfectos. de quibus hic.
Uenite post me. Sup quē locū post me di
cit Bernū. sup Cantica ꝑmone. xvi. Q̄ pau/
ci o dñe post te ire volunt. Volūt tecū frui
sed nō imitari. cōregnare cupiūt sed nō cō
pati. Et ibi inducit hist̄oriā de balaam pro
phera. q̄ optabat vt aīa eius moreref mor/
te iustoꝝ. Optabat sibi extrema iustoꝝ. sed
nō p̄sentia. Hic dic Bern. q̄ multi optant
hodie morte spūaliuz. etiā carnales existē
tes. quoꝝ tamē vitā abhorrent. Nō curāt
querere q̄ tamē desiderāt inuenire. cupien
tes cōsequi. sed nolūt sequi. Non tales fue
rūt isti apostoli quibꝫ christus aiebat. vos
estis q̄ pmansistis mecū in temptatiōibus
meis. Di eīm ꝑm Bernū. secuti sunt christū.
z pedibꝫ z affectibꝫ quibꝫ ipe fecit notas vi/
as vite. qui via veritas z vita est. dicēs eis.
Uenite post me. Inf istos aūt est differen/
tia. Nā primi q̄ vocanf ad xp̄m vt incipien
tes. veniūt p viam mandatoꝝ Math. xix.
Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Se
cundi q̄ vocanf cū christo vt pficientes z cō
templatiui veniūt p semitā consilioꝝ. qui/
bus dicif Math. xix. Si vis pfectus esse
vade z vende oīa. z da paupibꝫ z sequere
me. Tertij q̄ vocanf sequi xp̄m vt plati. ve/
niūt p compendiū ꝓtutis superogationis
Hebreo. xij. Curram⁹ ad ꝓpositū nobis cer
tamen. Prelati eīm debēt esse parati ad po
nendū aīas p subdit⁹ velocit. Un̄ Petr⁹
ad xp̄m dixit. Dñe. Jube me ire ad te sup
aquas Math. xiiij. Hoc ē dicere. paratus
sum z in morte z in carcere ire p ouibꝫ tuis
Talis fuit beatus Andreas. q̄ xp̄m pfecte
secut⁹ est. ita vt p eo z p suis fidelibꝫ eandē
morte crucis sic xp̄s pro eo subirer. in quo
magna gl'a dign⁹ est. Quia vt dicit. Gloria
magna est sequi dñm suū Ecci. xxiij. Et in
hoc vt dic Bern. sup Cant. ꝑmone. xxi. ex/
pressa est forma oīm platoꝝ. qui nō pōt me
lius sequi xp̄m q̄z vt teneāt normā vite sue
z morū et⁹ appḧendant disciplinā. vt z sic

abnegent semetipos ⁊ tollant crucem suaz ⁊ sequank christum.

Dixi tertio q̄ in ꝓbis ꝑmissis adiūgik venientiū ad xp̄m ⁊ imitantiuz eū magna remuneratio. Cū dicik. Faciam vos fieri piscatores hominū. Piscatores hoim sunt angeli. qui piscati sunt xp̄o lucrifaciētes anīas fideliū. vt ꝺr Math. xiij. Christo ascendēte in nauim cū discipulis fact⁹ est mot⁹ magn⁹ in mari. Ubi dicit glo. Mare significat p̄sens seculū. Ubi nauis est eccl̄ia. discipuli in naui fideles xp̄iani. hoc mare turbak periculis ⁊ temptatiōib⁹ tribulatiōis. Sunt aūt triplices fideles in ħ mari. scz peregrini. mercatores. ⁊ piscatores. Et fm ħ triplex est nauis in ħ mari. scz pegrinoz. mercatorū ⁊ piscatoz. Peregrini sunt penitentes. Quia fm Hiero. Penitētia est secūda tabula post naufragiū. Ad istā multi cōfugiunt sed pauci ad littus ꝓueniūt. q⁹ multi sunt vocati. pauci vero electi. Scōa nauis est mercatoz. hoim actiuoz. De qua Prouerb. vltimo ꝺr. Facta est q̄si nauis institoris. Glo. que acq̄rendis mercib⁹ sedule instat. Sed certe ista nauis cito submergik si nō habeat bonū vectorē. q⁹ cōsciētia hoim actiuorū in ħ seculo cito periclitak. si nō habeat bonū ductorē. informatorē. ꝓfultorē. predicatorē. ꝓfessorē. Tertia nauis ē piscatorū. Piscatores sunt p̄dicatores ⁊ sucessores apostoloz in verbo dei. q̄ piscatores capiūt pisces. i. anīas ab aq̄s voluptatū ⁊ diuitiarū hui⁹ seculi ad litt⁹ quietis ⁊ ꝓtēplationis. Hoc aūt fit triplicit fm q̄ piscatores tripliciter piscank pisces scz lutana seu gurgustio. hamo ⁊ rheti. Primo ergo piscā tur p̄dicatores anīas fidelium gurgustio. ⁊ hoc exēplo bone ꝓuersatiōis ⁊ exhibitōis. Lutana est sporta de pluribꝫ lignis facta repagulū intra aliā sportaz habens. Sic bonū exemplū de operib⁹ factū. habz sportulā ꝓscientie. vt q̄ō foris oñdit in vita. intus habeat in ꝓscientia. ne cū alijs predicet ipe reprob⁹ efficiak. ⁊ hoc est p̄miū piscatoz xp̄i vt ꝓus doceat ope. postea ꝙbo. Sic fecit xp̄s Act. j. Cepit ihesus facere postea docere. q⁹ multum docet bona vita. fm illud. Heli⁹ docet bona vita q̄z lra p̄dicationis. Scōo hamo ꝓfessiōis. q⁹ sic hamo tm̄ vn⁹ piscis deprehendik. sic in ꝓfessiōe tm̄ vn⁹ homo capik. Heu dñe q̄z pauci pisces sūt qui hamo capiunk. i. pure ꝓfitenk. ⁊ si p̄mias accipiūt tm̄ reiiciūt. ⁊ ideo extrahi nō p̄nt de aq̄s pct̄i Job. xl. An extrahere poterz leuiathan hamo. Petr⁹ hamo piscē extraxit i cui⁹ ore statere inuenit Math. xvij. Per statere in ore ꝓfessionez accipe. Multi pisces capiunk sed nō habēt statere in ore. q̄ō fit cū non pure ꝓfitenk. Tertio capiunk pisces anīaz ⁊ rheti p̄dicatiōis. q̄ multi simul capiunk Johis. xxi. Ascendit petr⁹ ⁊ traxit rhete plenū magnis piscib⁹. Rethe istud p̄dicatōis sepe rumpik tūc q̄n p̄dicatio post recessum nō curak. De aplis piscātib⁹ scribik. q⁹ nō est ruptū rhete eoz post resurrectionē dñi. q̄ō tm̄ ante resurrectionez legik fuisse ruptuz Luce. v. Per quod signak. q̄ cū pl⁹ surgit a vicijs ad virtutes nō rūpitur rhete. Et cū p̄dicator vinit sic docet. fortificak rhete. Cū aūt pl⁹ nō curat precepta p̄dicatiōis. ⁊ p̄dicator non addit nec apponit virgaz correctionis. nec resurgere facit negligētes. rumpik rhete ⁊ frustratur fruct⁹ p̄dicationis. Quia igik beat⁹ Petr⁹ ⁊ andreas fuerūt boni p̄dicatores quorū rhete nō est ruptū. ideo multa ceperūt. multa dico milia anīaz xp̄ifideliū. p quoz conuersione multa pmia reportauerunt. Sic eē dic̄ Christo. predicator ꝙbi dei habebit multiplicia gaudia. Juxta illud. Sup oia bona sua ꝓstituet eum. Math. xxiiij. Quia fm lr̄am. nō vt alij sed p̄ ceteris alijs habebit eterna gaudia. tum p̄ sua bona vita. tū p̄ gregis custodia. j. Thimo. v. Qui bene p̄sunt pbr̄i duplici honore digni habeank. Et sic fm Christo. ex p̄fijs vir̄ habebūt aureā. ex subditoz acq̄sitiōe aureolā. Primū q⁹ bñ vixerunt. Scōm q⁹ alios bñ vivere docuerūt. O q̄z bona remuneratio piscatorū q̄ ⁊ hic honorank a fidelib⁹. ⁊ in futuro a xp̄o premiank eternis gaudijs. Ad q̄ nos ꝓducat eternus pater.

De sctō Andrea. II. Sermo II.

Electis omnibus secuti sunt eum Math. iij. Licet ad cōmēdationē sctē pauptatis possit sufficere q⁹ hoiem replet virtutib⁹. Hā vt dic̄ Lassiodo. sup. Ps. ci. Pauper christi egēt in sec'o. sz sūt locupletes ex deo. vicijs vacui. sz virtutib⁹ pleni. despecti hoib⁹. acceptabiles deo. tū sup oia pauptas sancta reddik cōmēdabil'. ex eo q⁹ ita locuples

est. q ea ditius nihil inueniri põt. Sic dicit Aug⁹. in libro de ẏbis apli ſmõe. xxviij. Tam locuples est pauptas q celum emit. Quibꝫ em thesauris ꝓferri possit qõ pauperi videm⁹ indultũ. Ut ad regnũ celoꝝ veniret diues possessione sua obtinere nõ potuit. nunc obtinet vt p ꝓtemptũ pueniat Hec ille. Exã patebit q pauptas est via eductrix ad celũ. vt dicit Criso. sup epl'am ad Hebreos ſmõe. xviij. Hoc attẽdentes isti apli scz Petr⁹ t andreas. sapienẽ p xpo omnia relinquẽtes secuti sunt eũ vt tanto pfectius pueniãt in celũ. vt dicũt ẏba nri thematis. In quibꝫ tria tãguntur ex qbꝫ isti apostoli cõmendant. Primo nãq reddunt cõmendabiles ex volũtaria pauptate Lũ ör. Relictis oĩibꝫ. Scõo ex pfecte obediẽtie promptitudine. qz secuti sũt. Tertio ex xpi ꝓformitate. Cum dicit. eum.

¶ At dixi primo q in ẏbis premissis reddũtur isti apli cõmendabiles et volũtaria pauptate quã p xpo assumpserũt. Multũ cõmendabiles sunt q sua libenter pauperibꝫ xpi largiũtur. Quia talibꝫ ör. Date t dabit vobis. scilicet regnũ celoꝝ. Luc. vi. Et in Ps. ör. Beatus q intelligit sup egenuz t pauperem. sed multo cõmẽdabiliores sunt apli. q omĩa simul p xpo reliquũt. Vñ dic Aug⁹. in libro de eccliastic⁹ dogmatibꝫ. Bonũ est facultates cũ dispensatiõe pauperibꝫ erogare. scz melius est p̃ intentiõe sequendi dñm insimul donare. t absolutũ a sollicitudie egere cuz xpo. Hec ille. Sũt aũt nobis tria relinqnda que scri apli reliquunt. scz pctã. mundũ t seipsos. Primũ ergo relinquẽdũ est pctm qz nemo recte incedit q portat illud. Unde Prouerb. xxviij. Qui abscõdit scelera sua nõ dirigẽt. i. nõ recta via ducẽt. Merito ãt relinquẽda sunt pctã. qz sunt q̃si res furtiua. que relinqnda est t p̃uidenda a se. ne cũ eis homo capiat t in inferno suspendatur Vñ ps. ꝓsalit. Proiciam⁹ a nob iugũ ipoꝝ. s. peccatoꝝ. Et ratio. qz iniqtates sue capiũt impiũ. vt ör Prouer. v. Job Ezechiel ꝓsulit di. Proiecite a vobis pctã vra. t non erit vobis iniqtas vra in ruinaz. Ezechiel xviij. Horant ps. t Ezechiel dicũt. p̃iecite. id est. pcul a vob iacite. Qõ fit q̃ hõ nõ solũ vitat pctã sed etiã occasionẽ t circũstantiã peccati. Vñ nõ pcul iacit pctm q ui post ꝓfessionẽ suã iterũ cõuersat plone cuz qua peccauit. Uel locũ aptũ t cõgruũ pctõ aut alias suspectũ nõ vitat vel nõ fugit temp⁹ oportunũ. Scõo relinquẽd⁹ est mũd⁹. eo modo q̃ xpus dicit Joh. xvi. Iterũ relinq mundũ t vado ad p̃em. Nõ dico munda/ nã habitatiõnẽ scz mũdanã possessionẽ. Vñ apli t si habitauerũt in mũdo. nõ tñ voluerũt hr̃e possessiões mũdi Hath. xix. Ecce nos reliquimus oĩa. Duobꝫ aũt modis scz relinquẽda omĩa. Primo relinquẽda sunt q̃ ad possessionẽ. vt nihil homo velit hr̃e de possessione mũdi. t hoc est pfectoꝝ t vero/rũ apl'oꝝ. Nã vt dicit Piero. in q̃dam epl'a. Apostolicũ est fastigiũ pfectioꝝ ẏtutũ oĩa simul vendere t paupibꝫ erogare. t sic expedirũ cũ xpo ad celestia volare. Tales fuerũt apli. qa audacter xpo dicebãt. Ecce nos reliquim⁹ omĩa t secuti sum⁹ te. Sup q̃ dicit Piero. Grandis fiducia. petrus piscator erat. diues nõ fuerat. cibos manu t arte q̃rebat. t tñ let⁹ t ꝓsidens dicit. Reliquimus omĩa. Omĩa relinqt q̃ voluntatẽ habendi deserit. Ideo dic Piero. q apli reliquerunt totũ mũdũ. nõ q̃ntũ ad diuitias qbꝫ caruerũt. sed q̃ntũ ad voluntatẽ. qz hr̃e eas noluerunt. Hinc dic Grego. Omel. vi. Multũ reliquit q̃ sibi nihil retinuit. Multũ reliquerũt petr⁹ t andreas qñ desideria habendi reliquerunt. Multũ dimiserũt q̃ cum re possessa etiã ꝓcupiscẽtijs renũciauerũt. A sequẽtibꝫ aũt xpm tãta dimissa sunt q̃ntã a ñ sequẽtibꝫ ꝓcupisci potuerũt ¶ Scõo relinquẽda sunt oĩa. t si nõ q̃ ad possessionẽ tñ saltem q̃ ad amorẽ. Vñ dic Hugo. q sunt nõnulli in mũdo q̃ rebꝫ abundãt. sunt tñ pauperes spũ. Et hec ẽm ipsuz. Est aurea pauptas. qa licet affluant diuitie. tñ corda nõ apponũt. Et Grego. in omel. dic de talibus. Si nihil in hoc mũdo amãdo possederitis. etiã possidendo cũcta relinquitis. Ex bis infero q pauptas stat cũ diuitijs. qa diues possessionibꝫ. sed humil. nõ superbus. nõ auar⁹ põt esse spũ paup. vt dic Aug⁹. sup illud Ps. Simul in vnum diues t paup. Et quo sequit q possessio diuitiarũ ẽm se nõ est illicita. Quia dicit Ambro. sup Lucã. q diuitie sunt bonis adiuuamenta ẏtutis. Cũ em homies ex possessis rebꝫ subsidia egentibꝫ minist̃ãt. in bonis q̃ faciunt sacrificiũ deo offerũt. Inquit Grego. in q̃dam Omel. sup Ezechielẽ. Scõo ex verbꝫ infero q stat boiem esse pfectũ cũ diuitijs

Istud habek in btō Thoma. iij. libro ȝtra gentiles ca. cxxv. Quia nec fidē nec spē nec caritatē excludūt ꝓpter quod ōr Ecc. xxvi. Beat⁹ dives q̄ inuēt⁹ est sine macula. z qui post aur nō abijt. nec sperauit in thesaurꝫ pecunie. Unū Abraam q̄ fuit satꝫ dives dictū est a deo. Ambula cor̄ me z esto pfect⁹ Heñ. xvij. Sic dauid legit fuisse dives rex z tñ de se dicit. Custodi me dñe qm̄ sanct⁹ sum. Et de⁹ de ipo dicit. Inueni dauid virū fm cor meū q̄ facit oēs volūtates meas Nō tm̄ ad solū pfectū ptinet scz facere volūtatē ꝑceptoꝝ z ꝯsilioꝝ. Hic in nouo testamēto legunt diuites fuisse scī epi Grego. Aug⁹. Ambro. De q̄b⁹ tñ nulli⁹ dubitare debet q̄n fuerūt sanctissimi. Nō sunt g̃ diuitie male si rōnis ordo in eis obseruet. Ordo aūt rōnis ē triplex. Primo q̄ bō eas iuste possideat ne acq̄rat auare vel ne succedat in diuitijs auare acq̄sitis. Scō q̄ in eis finis nō ꝯstituat nec spes ponat. Tertio q̄ eis debito mō vtat. ad suā videlicet z ad alioꝝ vtilitatē. Unū apl⁹ diuites non ꝯdemnat. sed eis certā regulā vtēdi diuitias ꝑscribit dicēs. j. Thimo. vi. Diuitib⁹ p̄cipe nō sublime sapere nec sperare i incerto diuitiaꝝ. bene agere. facile tribuere. cōicare z thesaurizare sibi fundamētū bonuꝫ in futurū. Sed h̄ occurrit dubium. Ex q̄ em̄ pōt q̄s sanctificari z esse pfect⁹ cū diuitijs. quare g̃ apl̄i oīa reliq̄rūt. z hodie aliqui relictis ꝓprijs monasteria intrāt. Et q̄re xp̄s ꝯsulit suis discipul' dicēs. Nisi q̄s renūciauerit oīb⁹ q̄ possidet nō p̄t me⁹ esse discipulus Lu. xiiij. Et Matth. xix. Si vis pfectus esse. vade z vende oīa q̄ habes et da paupib⁹. z veni z seq̄re me. Ad q̄ rñdeo. Q̄ licet q̄s possit esse pfect⁹ z sanct⁹ cū diuitijs p fidē z opa caritatꝫ. Quia in h̄ consistit p̄ncipaliter pfectio. vt dicit Lyra super Matth. xix. tñ ista pfectio in pauptate inchoat. z ideo pauptas suadet z cōsulitur p xp̄m. Unū Lyra exponit illā lr̄az. Si vis pfectus esse. i. ascēdere ad statū pfectiōis supra cōmunē statū saluti necessariū. vade cōtemnēdo tpalia z vende q̄ habes. z da paupib⁹ ꝓpter deū. Ex p̄missis ꝑz q̄ dom⁹ suadet pauptatē ꝓpter facilitatē implēdi ea q̄ dei sunt. z q̄ ad caritatē ptinēt. et q̄ venenum caritatꝫ est cupiditas. iō suadet ꝓtem ptus diuitiaꝝ. non q̄ cū eis sit impossibile sed q̄ difficile. Unū Matth. xix. nō dixit saluator impossibile est diuitē intrare i regnū celoꝝ. sed dixit difficile. Unō dicit Lyra. q̄ h̄ ideo dicit. q̄ difficile ē tenere diuitias. z ñ teneri nimis amore earꝫ. Scdz Aug. ad paulinū. Sicut patuit de illo adolescente q̄ audito cōsilio xp̄i de volūtaria pauptate abijt tristis. De q̄ dicit Lyra sup Lucam. Q̄ amore possessionū impedit⁹ fuit a statu pfectionis. Et sup Matth. idē Lyra dicit. q̄ ideo tristꝫ abijt. q̄ nimis amabat possessiones terrenas. z tō nō potuit ad pfectionē ascēdere. Patet igit̄ q̄ possessio diuitiarū solū dissuadet vt est impedimētū pfectionis. z pauptas vt est p̄ncipiū pfectiōis cōsulit. Unū dimissio tpaliū p volūtariā paupertatē tria supaddit sup possessionē diuitiarū bene dispensatoꝝ. Hā primo facē bominē q̄dā libertate gaudere. p h̄ q̄ est solutus a solicitudīe. z nullo aduersitatꝫ coartatur terrore. vt dicē Grego. xxx. lib. moral'. Scō q̄ facit hoīem in certamīe temptationū ꝓtra diabolū. carnē z mundū fortiorē. Hā vt dicit Grego. in omel'. Nudus est diabol⁹. q̄ nihil possidet hic. Nudi ergo z nos debem⁹ esse a possessionib⁹ q̄ cū eo pugnam⁹. Hā cū vestit⁹ cū nudo pugnat an⁹ deijcit fm eū. Tertio q̄ in triumpho facit hoīem fortiorē. Nam fm Grego. Quibus relinquit illic pfecto culmē iudiciarie ptātis obtinebit. De q̄ dicit. Qui relictis oīa sedebitis sup sedes xc. Tertio relinq̄re homo debz seipm̄. i. ꝓpriā voluntatē. vñ Matthei. xiij. ōr. Si q̄s vult venire post me abneget semetipm̄. Gozra. i. ꝓpriū sensum. ꝓpriā voluntatē. Unū abneget. i. abiectus neget se in omib⁹ quoꝝ ipe est causa. q̄ vl' vana sunt vel mala. Vel abneget semetipm̄. nō tm̄ sua z suos sed suū intellectū. suuꝫ affectū. suū sensum. Intellectuꝫ rōnis. Affectū volūtatꝫ. Sensuꝫ carnis. Primuꝫ abnegat p fidē. scōm p caritatē. tertiū p spem Sed Chrisō. ponit pulchꝝ exēpluꝫ de ista abnegatiōe. Sic em̄ aliq̄s abnegat aliū. si vidēs ipm̄ afflictū. si ligatū. si egrotū. si bostib⁹ infestatū nō iuuat. ita nōvult xp̄s nos cor⁹ nr̄m agnoscere si cōburat. si flagellat ꝫ abnegare. Scz d. Quid ē ꝓpria voluntas hois. Rñdeo q̄ illa q̄ est ꝫ volūtatē dei vl' sui superꝫ. Cū ei aliq̄s vult q̄d de⁹ velle phibet. nullū hz auctorē sue voluntatꝫ nisi semetipm̄. z tō ōr ꝓpria volūtas hois. Que semꝑ mala ē. q̄ deo subiecta nō est. Si em̄

deo subiecta esset ꝓpria nō eēt. Et q̄ nullꝰ debz ꝓpriā voluntatē hīe nisi deꝰ. cuius voluntas nulli ē subiecta. Propt̄ q̄ nō est hō sub celo q̄ licite possit esse sue volūtatꝭ. Cū ois aīa sublimioribꝫ ptātibꝫ debeat eē subdita. z maxime diuine voluntati. Et ℔ est abnegare seipm. i. obedientē esse deo p oia vel suo supiori in bis q̄ ad deū ptinēt. ℭ ℔

Dixi secūdo q̄ in ver. p. apostoli isti reddunt cōmēdabiles ex obediētie pmptitudie. Cū dz secuti sunt. z pmittit cōtinuo. i. statī vel mox. vel sine pcrastinatiōe. sine mora. sine excusatiōe. Duo g̃ hic dicunt. Prio secuti. scdo q̄ ꝯtinuo. Talis dz esse obedientia xpianoꝝ vt statim pareāt. z exequant q̄ eis ꝓcipiunt. In ℔ ergo ꝑmo q̄ secuti sūt arguunt multi negligētes. q̄ sedent vl̄ iacēt. Itē ex ℔ arguunt ꝓsumptores q̄ nō sequunt. sz ꝓpeunt arripiētes. z aggrediētes difficilia ꝑ ꝓpꝛias viribꝫ. q̄ nō nisi cū gra diuīa essent attemptāda. Non sic fecit paul⁹ q̄ dixit ℭ gra dei sum id q̄ sum. Itē arguunt ambitiosi q̄ currūt nō sequunt. Currunt em̄ ℔ modo. frequētāt curias. gīrāt puincias. ptrāseunt regna. trāsfretant maria vt honores ꝓsequant. Itē arguunt recidiuātes qui retrocedūt. Negligētibꝫ dz Matth. xx. Quid statis ℔ tota die ociosi. Presumētibꝫ dicit Matth. xvi. Vade post me sathanas. Ambitiosis dz ad Heb. v. Nemo assumat sibi honorē. sed q̄ vocat̄ a deo. Recidiuātibꝫ dz ii. Pe. ij. Melꝰ ē viaz veritatꝭ nō agnoscere q̄ post agnitā retroire. Et Luce. ix. Nemo mittēs manū ad aratrū z respiciens retro apt⁹ est regno dei. Unō vtor loth q̄ retrospexit ad sodomā. versa ē in statuam salis. Scdo in ℔ q̄ dz cōtinuo. innuit obediētie forma. Debz em̄ esse seqla fideliū ꝓmpta ꝑ subitā execūtionē mādatoꝝ Ecci. v. Ne tardes ꝓuerti ad dñm. z ne differas de die in die. Itē eiusdez. xxxi. In oīb opib⁹ esto velox. z oīs infirmitas. s. culpe. nō occurret tibi. Scdo dz esse seqla libera ꝑ tpalē abrenunciationē. Unū ℔ dz. ꝯtinuo relictꝭ rbetib⁹. Doc ē ꝓtra cupidos q̄ in aḡs marꝭ bꝰ auari seculi rbeti cupiditatꝭ piscant̄ ranas ℔ est diuitias terrenas. z lutosas Job. xviij. Immisit in rbete pedē suū. i. affectū. z i maculis eꝰ ambulat. q. d. Diues q̄ vult piscari diuitias oportet q̄ mittat affectū cupiditatis i rbete auaricie q̄ a paulo vocat̄ laqueus. cū dicit. Qui volūt diuites fieri in temptatiōes incidūt. z in laqueuꝫ diaboli. Tertio seqla fideliū dz esse ꝓfecta ꝑ mortꝭ ꝓformatōnē. Unū dic̄ Saluator. Si quis vult venire pꝰ me tollat crucē suā Matth. xvi. Exponit Hozra. p mortificatiōnē sui. vl̄ ꝑ cōpassionē ꝓximi. vl̄ ꝑ sustinētiā martyrij. si necesse fuerit. ℔ est vt sit paratꝰ i aīa sustinere ignominiā crucꝭ. bene g̃ obediuit beatꝰ andreas xp̄o. q̄ ꝓmpte secutꝰ est eū. q̄ libere secutꝰ dimissis rbetib⁹. q̄ dure secutꝰ vsq; ad crucē. Unde ipe dic̄ Job. xviij Vestigia eiꝰ. s. xp̄i secutꝰ est pes meꝰ. O q̄ multi hodie vir sequunt. z obedūt ꝓceptis ecclie. imo castigati. z excōicati vix faciūt q̄ debēt. Alij. z si sequunt statī. z exequūt quemādant. nō tū dimittūt impedimēta q̄ eis sunt ꝓhibita. s. rbetia. circūstantias pcōz. ꝑ q̄ postea a diabolo cōphēdunt. Nā multi agūt ꝓniam eis iniūctā. sz nō abstinēt a cōuersatione ꝑsonaꝝ illicita q̄ eis est ꝑ ꝓfessorē inhibita. Alij. z si statum parēt. z dimittūt omia impedimēta eis inhibita. non tū aggrediunt difficilia. z ardua. Cōtra ℔ crucē subierūt petrꝰ. z andreas. q̄ est ignominiosissima iut genera mortꝭ. Debet g̃ penitēs pmptū affectū. z libez exhibere ad oīa difficilia. alias nō vere peniteret nec ꝓritꝰ esset de pctis nec sic ꝓfecte cuz andrea sequeret christum.

Dixi tertio in ꝗ. p. q̄ apli redduntur cōmendabiles a xp̄i ꝓformitate. Cū dz. eū. scz xp̄m. Nihil em̄ ꝓdesset aplis reliquisse oia si secuti fuissent aliū q̄z xp̄m. Et iō dimissio tpalium nō cōmendat̄ nisi i rōne siue cōparatōe ad hūc fīnē vt xp̄m possent expedite seq̄. Q̄ g̃ dz relictꝭ oīb⁹ secuti sunt eū. sensus ē ac si diceret. ꝓpt̄ xp̄m seq̄ndū reliq̄rūt oia. vt xp̄m lucrifacerēt. Talis fuit ille apl's q̄ dicebat. Oia arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciā Q̄ multi multa dimiserūt. sic̄ diogenes. socrates. z alij phi. tū nō sunt cōmēdati sicut isti. q̄ nō ꝑ deo. sz ꝑ vana gl'ia seculi hꝰ talia dimiserūt. Unū Hiero. in epl'a q̄dā dicit Socrates thebanꝰ. hō q̄dē ditissimꝰ cum arbenas ad philozophandum ꝓgeret magnū pondꝰ auri. iecit in mare. q̄ nō putauit se posse simul ⁊tutes. z diuitias possidere. Abite inq̄t male cupiditates. ego vos mergā ne mergar a vob. Hoc autē vt dicit Hiero. ipe fecit gra vane laudis. Et ℔ ar-

guit multos diuites ꝙ sua dāt paupib⁹.sed qz ipi ex ꝺ supbiūt aīam pdūt. De qbꝫ Aug⁹.dic. Quid pdest dispgēdo dare paupib⁹ z pauperē fieri.cū aīa misera supbioꝛ efficitur diuitias ꝓtēnēdo qꝫ fuerat possidēdo. Et iō dic Berñ.q ille sapient oīa relinqt ꝙ pīo ꝓsequēdo qui est sup omia dimittit. ¶ Hz forte diceres. Quid magni ē cōsecꝙ xpm vt p eo oīa dimittant. Rñ.tibi. Certe nil eo pciosi⁹.nil vtili⁹ tam ī pñti qꝫ in futuro. Qui em hz xpm ꝺ p gram. z eum sequit imitādo dicta z facta sua.tria ꝓsequit hic.z tria i futuro. In pñti siqdem pmo ꝓsequit mentꝫ illustrationē.qz ipe ē sol illuminās intellectū.vt intelligam⁹ volūtatē dei Jo. viij. Qui sequit me nō ambulat ī tenebris. sed hēbit lucez vite. Scdo qz talis euadet spūalē turbationē. Vñ ipe dic saluatoꝛ In mūdo pssurā hēbitꝫ.in me aūt pacē habebitꝫ. xvj. Ego nō sum turbat⁹ te pastoꝛē seqns. Tertio qz tal' ꝓsequit familiarē dilectionē a xpo ꝓuocat.xv. Qui sequit iusticiā diligitur ab eo. In futuro āt ꝓsequet tria.s.iudicia.viā.ptātē Math.xix. Vos ꝙ secuti estꝫ me sedebitꝫ zc. Scdo ꝓsequit tal' ad regnū celoꝝ introductōez. Tertio ꝓseqt xpi ꝓformationē in gl'a Joh.xij. Qui mihi mīstrat me sequat.z vbi ego sum illic z mīster meus erit. Propt ḡ ista bona i xpo z cū xpo ꝓuenietia boni viri sequūt xpm tāqꝫ lucē.tāqꝫ tutoꝛē.tanqꝫ amicū z dilectoꝛē in pñti.tanqꝫ aptū remuneratoꝛē i futo. Sic isti duo apli ꝙ hodie ꝓ eo q secuti sūt eū in pñti gra secuti sūt eū i futo in gl'a. Ad quā nos zc.

¶ De sancto Nicolao. I.

Sermo ¶ III.

¶ Vigilate qz nescitis qua hora dñs vr venturꝰ est. Math xxiij. Sic dicit Augꝰ in epla ad dioscoꝛ. Qualēcūqꝫ quēlibz inuenerit su⁹ nouissim⁹ dies.in ꝺ cū sil'r cōprehendet nouissim⁹ dies mōi.qm qlis hō in die vltia vite sue inuenit.tal'in die nouissimo iudicabit. Vñ fm ipm vigilare dz oīs xpian⁹.ne cū imparatū inueniat dñs aduēt⁹. Volens igit dñs nr suo impio nos eē paratos voluit occultari diē exit⁹ nr̄i ad hoc vtiqꝫ fm Aug⁹.in qdā epla.vt diligēt⁹ custodiam⁹ oēs dies nr̄os. Nā cū sero parantur remedia.mortꝫ imīnet picula. Vñ Platonis snia fuit.oēm sapientū vitā meditationē esse mortꝫ.vt inqt Hiero.in qdā epla ad Eliodoꝛū. Quia ḡ nescim⁹ qꝫ hora dñs nr̄ veniat sp vigilandū nob est vt qñ veniet paratos nos sp inueniat. Saluatoꝛ ḡ nr̄.vt inqt Augu.in li.de vita xpiana.scies horā illā aduent⁹ sui incertā āmonēs nos air. Vigilate qz nescitꝫ.vbi sup. In qbꝫ verbis saluatoꝛ nr̄ monet ad tria. Primo ad iugem mentꝫ in deū eleuatiōez.ibi. Vigilate. Scdo ad incertā vite nr̄e resolutionez. Cū dic.qz nescitis qꝫ hora. Tertio ad expectādū terribilē redēptoris nr̄i visitationē. Cū dꝛ.dñs vester venturus est. ¶ a

¶ Dixi primo qꝫ in ꝺ.p. admōet nos saluatoꝛ ad iugē mentꝫ in deū eleuatōez.cū dic. Vigilate. Vigilare aūt fm Greg.nō ē aliud nisi in ꝺo lumie oc'os mētis tenere. Vñ bñ vigilat ꝙ oc'os mētis.s.intellectū z affectū i salutaribꝫ ꝓsiderādis.intelligēdis.apprēdis z ꝓseqndis expōit. Vigilate ḡ. Vigilandū aūt nob est ꝓcipue ꝓpt tria. Prio ꝓpt bostilitatē crudel' rebelliōis. Scdo ꝓpt vilitatez fidel' admīstratōis. Tertio ꝓpt debilitatez terrestrꝫ nr̄e habitatōis. Quātū ad primū vigilare dēm⁹ ꝓpter bostilitatē crudelis rebellionis. Videm⁹ nāqꝫ qī bello boies ñ pñt somno secure vacare. Nos āt sum⁹ pti nuo in multꝫ bellis. Vñ in ps.dꝛ. Cōclauerūt me inimici mei tota die.qm m'ti bellantes aduersuꝫ me. ḡ nccē hēm⁹ vigilare. Grues sic dicūt nacales int se vigilias diuidūt. Et ille ꝙ vigilare dz. lapidē tenet in pedib⁹.vt si ille dormiat.lapis cadēs alios excitet z seipm. Si auis insensata. q vigilare nō tenet sic sibi puidet ꝺ somnū corpis. multo magꝫ ꝺ somnū pcī cautelā ꝓuidaz hr̄e debē⁹.s.Pe.v. Frēs sobꝛij estote z vigilate.qz aduersar⁹ vr diabol⁹ circuit sic leo rugiēs q̄rēs quē deuoꝛet. Et bñ adūgens pmittit sobrietatē vigilie. Nā ebrietatē sequitur necessario mult⁹ somnus. Sobrietas autē ꝺ intelligit modestia z rpantia in oīb actib⁹ nr̄is vt ñ excedam⁹ pl⁹ debito. Naz ꝓtus ꝓsistit i medio.vt dꝛ pmo Ethic. Est aūt ꝺ isto aduersario nr̄o diabolo sic de duce qdā Cartaginēsi.de q Jul⁹ sex⁹ in li.ij. ca.s. Iste dux habuit bellū ꝺ qsdā de affrica q Cartaginēsib⁹ rebellabāt. Fuerūt aūt isti de affrica auidi nimis ad bibēdū vinū. Nō intelligēs dux vsus est ꝺ eos tali cautela. Accepit multa dolia vini.z miscuit cū

vino succū cuiusdā herbe q̄ vocat mādragora. q̄ q̄dē herba mirabilit est somnifera. sic docet Aristo. in li. j. de somno t vigilia. Facit em̄ ita hoīes p̄funde dormire q̄ fiunt insensibiles. Et iō solet dari hoīb⁹ q̄ se p̄ter aliquā infirmitatē secandi p̄ curatiōe eo⁹. vt possint sine dolore secari. Dolia ät vini sic infecti dimisit iste p̄nceps i tētoriis suis. t fugit. tentoria derelinq̄ns. Affrici ät gaudētes tentoria inuadūt. Et inuenientes victualia cū vino i babūdātia. comedūt t bibūt de isto vino p̄fecto. Et statim oīes sic oppressi sūt somno q̄ nullo mō se iuuare poterāt. Hec explorans dux p̄dict⁹. de nocte rediit t cecidit sup eos t miseros sic voluit trucidauit. Ista cautela moraliter sic intelligit. Dux cartaginenſ ꝺ affricos ē diabol⁹ p̄ta homies. Vinū äppe qō letificat. significat leticiā vl lasciuiā secularē. Istā leticiā siue iocūditatē mūdi diabol⁹ sic cōmiscuit succo mādragore. i. dilectiōe luxurie q̄ oēs ex eo biberūt. t sūt q̄i insensibiles. Mandragora em̄ ē herba hīs formā masculi t femie. t oīa lineamēta humani generis. t ꝺ p̄ferre fecūditatē m̄lieribus. sic ptz ꝺ Rachel Genē. xxx. Et iō mādragora voluptatē carnis designat. Quia g̃ tota mūdana iocūditas inter hoīes his diebus diabolo p̄curante q̄ nos cautelose debellat. de succo voluptatis est infecta. Ideo hoīes vitiosi dormiūt in peccatis. t ad correctiōes p̄latoꝝ t p̄dicatiōes doctoꝝ reperiunt insensibiles. vt dicat q̄libet eoꝝ illud Proverb. xxiij. Verberauerūt me sz nō dolui. traxerunt me et ego nō sensi. Hō sic nos carissimi. Sed sic ꝺ. ij. Corinth. vi. In oīnib⁹ exhibeamus nos sic dei ministros. in vigiliis. i iciunijs. in caritate nō ficta. Sic patet p̄ma causa

2 Scda causa vigilādi est vtilitas fidel⁹ administrationis. Sum⁹ em̄ sic fui vigilantes de nocte t expectātes aduentū dñi sui de nuptijs redeūtis. Nuptie sunt in celo i effabilis gaudij de saeroscta vnione deitatis infinite ad naturā hūanā. De his nuptijs dñs nr̄ venturus est in die iudicij discensur⁹ ad totū mundū. Et iō ꝺ hic. Vigilate. Et Lu. xij. Et vos simles hoīb⁹ exp̄ectantib⁹ dñm suū q̄n reuertat a nuptijs. vt cū venerit t pulsauerit p̄festim aperiant ei. Et licet oīes vigilare debeāt. tñ maxime p̄lati. quoꝝ cure anie sunt cōmisse. In cuius signū cū xp̄s discipulos dormientes inuenisset. specialit⁹ ceteris increpauit petrū dicens. Simon dormis. Sic non potuisti vna hora vigilare mecū. q. d. Hō miror de ceteris sz de te. q̄ nō solū p̄ te. sz p̄ alijs vigilare debes. Tertia cā vigilādi ē debilitas terrestris nr̄e habitatōnis. Nō q̄ iaceret in domo ruinosa ex oī p̄te debili. t sil cū B sciret q̄ aliqs exterit⁹ cōtinue foderet muros ad eā occidēdum. nō daret se somno si esset p̄udēs. sed solert vigilaret. Dom⁹ aīe est corp⁹ luteū t terreū Job. iij. Qui habitāt dom⁹ luteas. ꝺsumēt velut a tinea. Fossor est mors q̄ indefesse nititr̄ p̄fodere domum nr̄am vt furet aīam cū pctis si possit. vl cū penis debitis p̄ pctō. Et iō ꝺ hic. Si sciret p̄familias q̄ hora fur venīret vigilaret vtiq; t nō sineret p̄fodi domū suā. Sz timēdum est q̄ de nob⁹ sit sic de puerīs recenter natis. Dicit em̄ Aristo. p̄mo de vigilia t somno. q̄ pueri q̄n pariunt dormiunt. t habēt oculos clausos p̄ter ꝺsuetudinē dormiēdi in mre. Sic ē de multis q̄ in ipis tamdiu inualuit ꝺsuetudo dormiēdi i negligētia. pigritia. desidia t accidia q̄ euigilare nō possūt. Sed cauendum est a tribꝰ malis passionibus que accidūt in somno. sic dicit Aristo. libro. ij. de somno t vigilia. q̄ sunt epilensia ephialtes t letargia. Epilensia est quedā passio cerebri facies hoiem cadere subitoꝝ ex inopinato. Ephialtes est passio in somno faciens homini apparere q̄ aliqs oppr̄imit t nititur eum suffocare. Unde illis qui habent hanc passionem videt cōmuniter q̄ vna vetula incubat super eos t eos nititur suffocare. Letargia est quedā infirmitas compellens homines dormire et dormiendo mori. Moraliter iste tres passiones tria generalia vicia signant quibus involuit totus mūd⁹. Superbi nanq; t ambitiosi q̄ ad gradus t honores nitunt ascēdere epilentici sunt. quia supbia casum habet. Unde Claudian⁹ de pe. di. iij. Q̄ g̃ in glo. dicit. maligni tollunt in altum vt lapsu grauiori ruant. Lubrici t luxuriosi pariuntur ephialtem. quia vetula illa que est caro corrupta p̄ peccatū superuenit t dominatur eis t opp̄imit eos ne resurgāt. Auari vero sunt quasi letargici. id est. obliuiosi q̄ ꝯnto plura bona eis de⁹ dat. tāto magis obliuiscunt tā sui q̄ dei. Un̄ glo. sup illud p̄s. Deus de⁹ meus. ad te de luce vigilo. dic. Ad deū vigilat q̄ vere dei memor ē. Ad de

um dormit q̄ deū obliuiscit. Nō sic vos ca rissimi. Sed sic̄ ap'lus dicit. s. ad Thes. v. Nō dormiam⁹ sicut ⁊ ceteri. sed vigilemus ⁊ sobrij simus. ℭ B C

ℭ Dixi secūdo q̄ in p. p̄ āmone/ mur ad incertaz vite nr̄e resolutionē. Cū dr. qz nescitz q̄ ho ra. Tria autez sunt nob abscōdita. q̄ in hac vita positi nullo mō p ingeniū hūanuz aut p aliquā sciam certitudinaliť possum⁹ in/ uestigare aut scire. quoz sciam dñs vo'uit nos vtiliter triplicit ignorare. Primo ne/ scim⁹ vtrū amore an odio digni sum⁹. Se cūdo nescim⁹ qñ aut quō de hac vita exibi mus. Tertio nescim⁹ qñ cozā districto iu/ dice in iudicio vltimo ⁊ finali apparebim⁹. De primo dr Eccl's. ix. Nescit hō an odio vel amore dign⁹ sit. sed oia in futurū reser/ uanť incerta. Nescit igit quis finaliť dign⁹ sit odio vel amore. licz fm p̄tem iusticiam bene p̄t sciri ex manifestz p̄cīs. Quia dic ap'lus. q⁹ manifesta sunt opa carnis. q̄ sunt fornicatio homicidiū. ebrietas. ire. rixe. in/ uidie. Et sequit. qñ q̄ talia agunt digni sūt morte. Cū sic bene agētes ex manifestz o/ peribz iudicam⁹ dignos amore. sic ex mal' manifestz iudicam⁹ dignos odio. Sed cū finaliť ignoram⁹ q̄liter vnusq̄sq; finē sunz ꝓcluder. cū semp videamus mutationē in vtriscz. qz quidā de malo resurgunt ad bo/ nū. ⁊ boni de bono cadūt ad maluz. Ergo dr. ū. Reg. xi. Dubi⁹ est event⁹ belli. ⁊ nunc hunc. nunc illū occidit gladi⁹? Solus ḡ deus talia nouit. Sz nobis sunt abscōsa ab oculis nr̄is vt dr Eccl. xi. Mirabilia opa altissimi soli⁹. ⁊ gl'iosa ⁊ abscōsa. Et eiusdez xxi. Plūma illi⁹ opa sunt i abscōsis. ℭ Sz di. q̄s. Nōne q̄libz hō vel ē in gr̄a vl' in pec cato. Si i gr̄a dign⁹ est amore. Si in p̄cō dign⁹ est odio. ⁊ sic de q̄libz hoīe scit. Rn/ deo q⁹ h̄ vez est. de q̄libet hoīe scit h̄ in ge/ nerali. sed de nullo i speciali p̄t h̄ sciri. Sz adhuc diceres. Cū ad Rom. viij. dr. Spi/ ritus sc̄ūs reddit testimonium spūi nr̄o q⁹ filij dei sumus. Si igitur filij dei sumus. igitur digni amore. Item apostolus dicit ibidē. Quis nos separabit a caritate x̄pi. ḡ ip̄e scivit q⁹ esset dign⁹ amore. qz se sciuit in caritate. Itē. nihil est certi⁹ homi q̄z sua fi/ des. Si igit hō est in fide formata. ip̄e scit se dignū amore. si nō. igit scit se dignū odio Itē q̄libet scit de seipo vtrū ip̄e dimitteret oīa ꝓpt deū aut nō. Si scit. igit scit se amo re dignū. si nō. igit dign⁹ est odio. Item q̄s p̄t scire de se dū est in p̄cō mortali aut cū ꝓponit peccare mortaliť. igit p̄t scire si est odio dign⁹. Ad ista ē dicēdū breuiť q⁹ nul/ lus p̄t scire an sit dign⁹ amore diuīe p̄destī natiōis an odio p̄sciētie ei⁹. qz vt dr Rom. ix. Anteqūz nati eēnt illi frēs Esau ⁊ Iacob. dictū est de eis. Iacob dilexi. Esau autem odio habui. Hoc ḡ solus deus scit. Scdo dicendū q⁹ p̄siderādo merita nr̄a nō possu mus certā ⁊ determinatā noticiā de h̄ hr̄e an ꝓpter illa opa ⁊ merita nr̄a digni sumus amore vl' odio. tñ bene possum⁹ cōiectura/ lem noticiā de hoc hr̄e p aliqua signa. ℭ Et ꝑmo an odio dignus est hō p̄t existimare ex octo signis. Primus est. p̄sper successus ꝓtinuus in tpalibz. q̄ fm Ambro. est signuz damnatiōis Job. xxi. ducūt in bonis dies suos. ⁊ in puncto ad inferna descendūt. Et Chrisť de pe. di. iij. ca. Quid ergo. dic. Qñ p̄speritatē hz malus. malū capitz sui ē. Cū em̄ p illis pauc̄z bonis retributionē h acci pit. illic iam plen⁹ puniet. Scōm est p̄spe ritas in p̄cīs. h̄ est. q⁹ talis hz p̄speritatem ad peccandū. qñ vult. ⁊ q̄d vult p̄t imple/ re p̄ sua voluntate. Si vult inebriari. ad/ est sibi pot⁹ sufficiēs. Si vult fornicari hz opoztunitatē sine oīm impedimēto. ⁊ sic de alijs. Tertiū signū qz nihil se sentit pati. et si patit tñ impatienť. Quartuz recidiuatio frequēs ⁊ resumptio p̄cōz post p̄fessionē. Sicut ille q̄ recidiuat in eandē infirmita/ tem. signū est q⁹ morietť Quintū ē incurabi litas sc̄ture. sicut nolle audire vl' obsequi dictz euāgelicz ⁊ sc̄ōz doctoz Johis. viij. Qui ex deo ē v̄ba dei audit. Et sequit. ꝓte rea vos nō auditis. qz ex deo nō estz. Sex tū ingratitudo de bñficijs acceptz. l' qñ pu/ tat ea suis meritz data. Septimū nō cessa/ tio a p̄cō seu ꝓtinuatio p̄cī. h̄ em̄ signū est q⁹ talis caret custodia dei. Octauū est. ꝓria volūtas. qñ oia vult h̄re ad placitū voluñ/ tatem. nō vult corrigi sed ad nutū blandi/ ri Eccl. xxi. Qui odit correctionē vestigiuz est p̄cōris. Hec oia sequit odiū bonoz. qñ talis odit q̄libz cōmunē bonū. etiaz qui nūq̄z lesit. ⁊ nulli bonitati acq̄escit nisi iuit⁹ t fict⁹ ex apparētia būana. Hoc fuit signū ab initio oiz dānatoz. Sic cayn q̄ odiuit abel iustū. ergo occidit eū. Et esau iacob. ⁊ his/ mael ysaac. ⁊ iudas chr̄istū. Unde reprobi

dicit illud Sapie. ñ. Circūueniam⁹ iustū. qñ p̄rarius est opib⁹ nr̄is. Grauis est nobis etiā ad videndū. Ex aduerso autez sunt alia signa salut⁹. P̄rio volūtaria paupertas aut i affectu aut in effectu. vt qñ diues multū sibi ab vsu vict⁹ subtrahit z more pauperuz viuit Math. v. Beati pauperes spū zc. Vult em̄ de⁹ vt paupes simus. Nā ipe solus paupta tē amauit in seipo. z i matre sua. z in aplis. Jta paup fuit q̄ nat⁹ vilibus pānis inuolut⁹. paup nat⁹. in paupta te vixit. hospitiū. p̄riū non habuit. pauper mortuus zc. Scōm humilitas in actib⁹ ȳ/rutū. cum q̄s multa facit. p deo. nihil tamē existimat se fecisse. dicens se ſ̄uū inutilem. Luce. xvij. Tertiū est impedimētū in nob. vt cū q̄s tempe temptatiōis impedit ne p/ficiat qō intendit. vt dr Ozee. ij. Sepiā vi/am tuā spinis. Quartū est p̄tinuus profe/ctus in bonis. cū q̄s semp desiderat pfice/re. Pſ. Jbūt de ⁊tute in ⁊tutē. Quintuz ē patientia in aduersis. vt si q̄s ea que patit. iuste se pati arbitrat. Jxta illud. Merito hec patimur. q̄a peccauim⁹. Sextū est obedientia ȳbi dei. cū q̄s nititᵉ implere q̄ audit in ſmone z delectat in audiēdo. Septimū est reuerētia ad sacerdotes. Signū est em̄ reuerentie ad dōm q̄ eⁱ⁹ ministri honorā/tur. Octauū ē gaudiū de bono p̄rimi. Perfecta em̄ caritas p̄gaudet veritati. Verū licet ex his possit hō existimatione recipe an sit in odio vl' gr̄a. tm̄ semp dz timere. quia. ſ. Corinth. xiij. dr. Nihil mihi p̄sc⁹ sum. sed nō in ħ iustificat⁹ sum. Licet g̃ homo sciat se amore dignū. q̄m eū coz eⁱ⁹ nō repħēdit. vt dr. j. Jobis. ix. Tm̄ timendū est. q̄a dōs scit cogitatiōes hoim. q̄m vane sunt. Vnde time etiā ex quo oēs iustitie nr̄e sūt sicut pann⁹ menstruate Jsa. lxiij. Vñ dic Gre/go. xxix. moral'. Qx ideo hō debet timere. qz si recta se agere intelligit. sub districto tm̄ examine q̄ tendit ignorat. Unde infero ex his. q licet hō iuste agat. nō tm̄ cert⁹ esse pōt q̄ amore dign⁹ sit. etiā si pseuerat i iusticia sua. qz Prouerb. xx. dr. Quis hoim intelligere pōt viā suā. qi diceret. nullus. igit nullus gloriet de iusticia sua. nec alios despe/ret de malicia sua. qz erunt nouissimi p̄mi. z ecōuerso. Math. xx. Et ista est causa q̄re sustinem⁹ multos malos. qz nō desperam⁹ de eis. Jsta est etiaz causa q̄re de⁹ voluit ħ nobis esse incertū. vt null⁹ de bonis op⁹ extollat nec de peccat⁹ desperet. Nā iudas apparebat bon⁹. z finaliter dānat⁹ est. latro malus z finaliᵗ saluat⁹ est. Hoc est g̃ p̄mū quod de⁹ voluit nobis esse occultū. Secūdo nescim⁹ q̄m aut quō de hac vita exibimus Eccēs. ix. Nescit homo finē suū. sed sicut pisces capiunt hamo. z aues cōprehendunt laqueo. sic hoies capiunt in tpe malo sc̄z mort⁹. qz homo credēs se viuere rapit mortē. i. tpe malo sc̄z mort⁹ vl' cuiuscūq; aduersitat⁹ Job. iij. Viro cui abscondita ē via z circūdedit eū deus tenebris. Sunt aut̄ tria incerta circa mortez sc̄z temp⁹. q̄a nescimus an in estate vel in hieme. in die vl' in nocte. mane vel sero. Locus q̄z nescim⁹ an in domo vel in campo. an in patria vel extra. Unde Seneca ep'la. xvij. Nesci quo te loco mors expectat tu quoq; in oīm loco eā expecta. Tertio q̄litas. quia nescim⁹ quo moriemur an igne vel aqua an ferro an subito vel successiue vel casu vel naturali morte Sed diceres. de⁹ vult oīs homines saluos fieri. igit̄ deberet eis notificare finē suum. vt melⁱ⁹ se p̄pararent ad finem coz̄ū. ergo male. qz abscondit ħ. Unde ꝓpheta petit. Notū fac mihi dñe finē meū. Psal. xxxviij. Rūdeo sm Grego. xij. moraliuz tractans illud Job. xv. Cunctis diebus suis impi⁹ superbit. z numer⁹ annoz̄ū eⁱ⁹ incertus est. Ubi dicit. Ad hoc em̄ conditor latere voluit nobis finē nostrū. vt dum sumus incerti quādo moriamur. semper ad mortē parati ad finē inueniri debeamus. Hec ille. Hō ergo putandū est deuz male in hoc fecisse q̄ diē illū. i. nouissimū nob occultat. qz g̃ hoc nos a mult⁹ malis p̄seruat a q̄bus nos incerta hora mort⁹ p̄seruat. et semp p̄parari facit z in bonis exerceri operib⁹. Tertio nescim⁹ q̄m coz̄ā districto iudice in nouissimo die astabim⁹. Vñ Mat. xxiij. De die aūt illa nemo scit neq; angeli dei in celo. Illā aūt diē voluit esse incertaz vt sm Grego. habeat semp suspecta. z nos ad eam semp p̄paremus.

Dixi tertio q̄ in ȳbis p̄missis admonemur ad p̄siderandū terribilē xp̄i visitationē Cū dr. dōs vr̄ venturᵘ⁹ est. Certe t̄ribile ȳbū pct̄oribus. p̄tra q̄s de⁹ rex celi z t̄re venturᵘ⁹ est ad dānandū eos. licet sit solatiosum bonis q̄ dōs eoz̄ū venturᵘ⁹ est ad p̄miādū eos. Unde time g̃ debēt timere pct̄ores audientes. q̄a

dñs eoꝝ ad iudiciū ventur⁹ est ad eos. vel i morte cuiuslibꝫ specialr. vl i nouissimo die generaliter ad oēs. Et ꝟpter tres causas q̄ erūt in xp̄o tanꝫ iudice seuerissimo ⁊ iustissimo. Erit em̄ iste dñs sic iudex infleri/bilis. Scōo infugibil'. Tertio infallibilis. Et ideo aduent⁹ ei⁹ ad iudiciū erit trem̄/dus. Primo erit inflexibil'. qz nullus pote rit ei⁹ flectere iusticiā. Juxta illud ps̄. Justus es dñe ⁊ rectū iudiciū tuū. Et iterum. Cognoui dñe qz equitas iudicia tua. Tanta aūt erit iusticia eius q̄ etiā iusticias iudi cabit. Juxta illud ps̄. Cū accepero temp⁹ ego iusticias iudicabo. Ps̄. lxxiiij. dicit Jn nocē. q̄ in p̄mo aduentu xp̄s nō accepit tē/pus iudicādi sed miserēdi. de q̄ ꝛ. Temp⁹ miserēdi aduenit. ij. Corinth. vi. Ecce nūc temp⁹ acceptabile. Sed cū dic̄ q̄ iusticias iudicabit. terribile ꝟbū. qz nō solū peccata iudicabit. sed etiā bona opera examinabit. Malach. iij. Colabit filios leui. Colabit. id est. examīabit districtus iudex. Dec Jn nocen. Scōo erit iudex infugibilis. qz nullus poterit effugere suā vindictā. Ūñ Ps̄. Dixi iniq̄s nolite loq̄ aduersus deuz iniq̄tatē. Quia neq̄ ab oriēte neq̄ ab occi/dente neq̄ a desertꝫ montib⁹. q̄m deus iu/dex est dic̄ Jnnocen. Nō erit loc⁹ fugiendi Jō. qz de⁹ vbiq̄ est. Ps̄. Quo ibo a spiri tu tuo ⁊ q̄ a facie tua fugiā. Si ascēdero in celū tu illic es. si descēdero ad ifernū ades. Si sumpsero pēnas meas diluculo. ⁊ ha/bitauero ī extremis marꝫ. Etem̄ illuc ma/nus tua deducet me. Ūñ dic̄ Grego. Fu/giendi via deest. qz ille iudicabit q̄ vbiq̄ ē. Ecce dñs cuius ptās est infugibil'. Tertio erit iste dñs vt iudex infallibil'. Nō em̄ est sapīa creata q̄ falli p̄t vel corrūpi p̄cio vel fauore vel timore. Jn ipo em̄ sunt oēs the sauri sapīe ⁊ sciētie absconditi. ⁊ ipe nouit abscondita cordis nr̄i. qz omīa nuda ⁊ ap/ta sunt ei. Ad Hebre. iiij. Jdeo decipi non p̄t. qz sibi nihil occultari p̄t. Nō igit falle tur Aristotil' silogismis. vel Platonis de/monstratiōib⁹ ⁊ pbatiōib⁹. nō Socratꝫ ar gumētis. vl legistaꝝ allegationib⁹. nō iuri/starū rōnib⁹. sed faciet iudiciū in iusticia et iudicio. ⁊ omīa in veritate iudicabit. Nos igit carissimi tanti dñi aduētū studeamus bonis opib⁹ p̄uenire. ⁊ vt ei⁹ iusticiā tam di strictā valeam⁹ euadere. laborem⁹ nunc in ei⁹ gr̄a existētes. p posse p̄sciētias nr̄as p̄pa rare vt tunc possim⁹ in oīb⁹ pfecti stare ī re gno celoꝝ. Ad quod nos pducat pater ⁊ fi lius ⁊ spūssanct⁹. Amen.

De sancto Nicolao. II. Sermo. IIII

Seruus fidelis et prudens Math. xxiiij. Sicut di cit Ambro. in suo libro pastorali Nihil in h̄ seculo excellenti⁹ sacerdotib⁹. ni hil sublimi⁹ epis repiri p̄t. Nec imerito. qz vt dicit idē. Honor ⁊ sublimitas episcopal' nullis poterit cōparatiōib⁹ adeq̄ri. Et po/nendo exēplū dicit. Si regū fulgori cōpa/res ⁊ p̄ncipū diademati. longe erit inferi⁹ q̄s si plumbi metalla ad auri fulgorē cōpa/res. Et dans hui⁹ rōnē dicit. qz p̄ncipes ⁊ reges h⁹ secli colla submittūt genib⁹ sacer/dotū. ⁊ deosculata coꝝ veste se credūt com muniri. Dec ille. Nuia vt dicit Ambrosi⁹. Magna sublimitas mḡnā dz hīe cautelā. Honor grādis grādiori debz sollicitudie circūuelari. qz cui plus credit magꝫ ab eo exigit. Hinc ē q̄ difficile est inuenire talem episcopū. qui sic p̄eest dignitate ita p̄est et sanctitate Et iō merito p̄t hodie queri de talib⁹. quis esset talis p̄lat⁹ qui esset seruus fidelis ⁊ prudēs sicut fuit beat⁹ Nicolaus. Nec mireť q̄s me hodie ita de talib⁹ quere re. Si em̄ saluator q̄siuit inter familiā suā quā ipe ante mūdi cōstitutionē elegerat vt essent sancti ⁊ imaculati in ꝺspectu ei⁹ in ca ritate. de quib⁹ ipe dicit. Ego vos elegi de mūdo. q̄nto magis hodie p̄t queri. q̄s sit seruus fidelis ⁊ prudens. quādo nūc multi eligunt seipos p impressionē vl ingestionē p̄riā vl amicoꝝ potentiā. ⁊ q̄n assumunt si bi dignitates p̄pria temeritate. nō vocati tā q̄m aaron. De quib⁹ merito queriť. q̄s sit ser uus fidelis ⁊ prudens. qualis fuit beatus Nicolaus. qui spūsancto fuit electus. Et si cut dignitate. sic morū sc̄itate sedi episco/pali p̄sedit. De quo digne verbum nr̄i the matis p̄ponitur q̄ ipe est seruus fidelis ⁊ pru dens. In quib⁹ verbis tria tanguntť a qui/bus beat⁹ Nicolaus merito cōmendatur. Primo em̄ cōmendať ab humilitate. Cuz dicit. Seruus Secundo a fidelitate. Cū dicit. fidelis. Tertio a sagacitate. Cū dicit. prudens. Que tria licet in omnibus. hoc est. in quolibet fideli debent esse. tamē ma/xime in prelato. Per primum enim debet habere se recte quo ad deuz. p scōm iuste q̄

ad primū. p tertiū scē q ad seipm. ¶ A

Dixi primo q in verbis pre/missis cōmēdat beat⁹ Nicolaus ab humilitate. cū dicit. ser nuus. Seruus em nomē subiectiōis est. z sic humilitat⁹. Ūñ Eph. vi. Serui obedi te dñis. Et. i. Pe. ij. Serui subditi estote ī oñi timore dñis. nō tm bonis sed etiā di scolis. Ecce humilitas. Quia raruz est int̄ xp̄ianos inuenire humilitatē erga deum. Igit̄ merito querit̄. Quisputas est fuus. rarius aūt int̄ prelatos. Igit̄ magis q̄rit̄ int̄ eos. Quisputas ē fuus. Sunt autē multi plices serui. sed nullus eoz est fuus dei ni si vnicus. Prim⁹ fuus inscius. ignar⁹. in/doctus. De quo Luce. xij. Qui aūt non co gnouerit voluntatē dñi vapulabit paucis plagis. Ecce ignorātia licz excusat a tanto. tamē non a toto. Multi sunt hodie qui di cunt. vtinā sciuissem ℞ fuisse peccatū. nō fe cissem illud. sed ignorani. Sed certe audi ant tales. ḡa ignorans ignorabit̄. Quō em excusat̄ p ignorantiā qui q̄rere noluit. scire ptempsit. ꝓsulere sapientē nō curauit. ūno quod deteri⁹ est vbi potuit vitauit ram in p̄dicatione q̄s in ꝓfessione. Scūs fuus ē sciens voluntatē dei. sed inobediēs. De q̄ Luce. xij. dicit̄. Seru⁹ sciens voluntatem dñi z nō faciens eā vapulabit mult̄ plag̃. Iste significat oñes malos xp̄ianos q̄ au diunt multa in p̄dicatione. sed nolūt obe/dire. ideo vapulabūt multis plagis. ḡa p/fundius ardebūt in supplicijs. Unde legit̄ de scō Machario. q̄ inuēit caput cuiusdā pagani in heremo. a quo cū q̄reret an aliq̄ gentes essent pfundius in inferno q̄s ania athile pagani. Rñdit q̄ sic. Et cū quereret. Que. Rñdit. Christianoz malorū q̄ sciunt z nō faciunt. Tertius fuus est piger. De q̄ Math. xxv. Seruū inutilē mittite in tene bras exteriores. Et hoc dictū est illi seruo q̄ de talento sibi credito a dño nihil lucra/tus est. Attendāt diuites nihil facientes de ipis. Attendāt docti qui non p̄dicāt. At/tendant fortes q̄ deo seruire negligūt. Et fuste dānatus est. qz nō est lucratus qui tm pecuniā dñi restituit. q̄d fiet de illis qui nō solū nō lucrant̄ sed etiā totū cōsumūt z ni/hil restituūt deo sed dissipāt. sicut mal⁹ vil/licus. Luce. xvi. Quart⁹ fuus voluptuo/sus. Luce. xij. z Math. xviij. Si dixerit in corde suo malus fuus. morā facit dñs me us. manducet aūt z bibat z incipiat ꝓfuos suos pcutere. veniet dñs eius die qua non sperat. z hora qua nō credit. z diuidet eu a se z a suis angelis. partē q eius ponet cū hypocritis. i. cū demonib⁹. Iste significat voluptuosos xp̄ianos. q̄ se asserūt ee chri/stianos. sed in delicijs more paganorū vi/uunt frangētes ieiunia. imo etiā nō seruan tes festa feriā. Sed certe Prouerb. xix. di cit. Nō decent stultū delicie. Et hoc ideo. qz nō est fuus maior domio suo. ex̄ chri/stus temperat⁹ fuit. quare xp̄ian⁹ vult esse delicios⁹. Quint⁹ seruus nequā. De quo Math. xviij. Serue nequā oñe debitū dimisi tibi quoniā rogasti me. Iste signifi/cat iracūdos crudeles xp̄ianos q̄ nolūt ci/to dimittere iniurias p̄mis. Sed quid dicit̄ de isto seruo. Iratus dñs eius tradi dit eū tortoribus q̄adusq; redderet vniuer/sum debitū. Sextus fuus indeceter fui/ens. sicut ille qui vult fuire duobꝰ ptrarijs De quo Math. vi. Nō potestis deo fuire z māmone. Ni sunt christiani q̄ miscēt bo/nis mala. ieiunāt z inebriant̄. dant elemo/synam sed cōmittunt vsurā. siles cocodril/lo q̄ occidit hominē z plorat sup illū. Se/ptimus fuus ē humilis z timid⁹ seu timo ratus. De q̄ dicit Ap̄lus Hebreo. vi. Ser ui obedite dñis carnalibꝰ cum timore z tre more in simplicitate cordis sicut xp̄s. Non ad oculū fuientes q̄si homib⁹ placētes. sed vt fui xp̄i facientes voluntatē dei ex anio bo no. cum bona volūtate seruientes sicut do/mino z nō sicut hominib⁹. Ecce quō p̄ece/perit apostol⁹ fuire dñis tempalib⁹. z mul/to magis deo oīpotenti. Inter omēs tū istas p̄ditōes. p̄cipalis ē timor z tremor. Unde in Ps. ij. Seruite dño in timore et exultate ei cū tremore. Scimus em qz ti/mor humiliat. Unde q̄ fuit ex timore reue rentie humiliat̄ veracit̄. Et tunc est gratus deo seruitiū quādo cū reuerentia exhibet̄. vt dicit Hozra sup ep̄la scōa ad Thimo. i. ca. Et in ℞ deficiūt supbi. qz nō fuiūt re/uerent̄. vt p̄z in lucifero. Et qz angelis nō pepercit. quomō superbis. vt dicit Petrus in canonica sua. Sed notanter dicit cum timore z tremore vt excludat negligentiaz z p̄sumptōnē. Qui em timet nihil negligit Et qui tremit non p̄sumit. Quando em homo timet vermem conscientie qui erit in inferno. et ignem corporalem gehen/

ne. de quib⁹ Isaie vltimo. tūc incipiet cum timore et tremore seruire deo. Sed forte dī. quare debem⁹ seruire deo. Rñdeo q⁹ tribus de causis. videlicet q⁹ iustū est. q⁹ honestum est q⁹ vtile est. Justū est vt seruiamus ei. q⁹ nos fecit. q⁹ nobis seruiuit. quia nos emit. Nos fecit. Ps. Scitote q̄niam dom⁹ ipe est deus. ipe fecit nos. Et q̄nto dignius nos creauit. tāto deuotius debemus ei seruire. Seruiuit omnib⁹ nobis p totū temp⁹ vite suc. z operat⁹ est salutez in medio terre Isaie. xlij. Seruire me fecistis in peccat⁹ vestris. Et quanto indign⁹ fuit istud seruitiū cōparatuz suc dignitati. scz curare infirmitates z immūdicias nostras. tanto deuot⁹ debz esse seruitiū. Preterea emit nos prima Corinth. vi. Empti estis pcio magno. Quāto pciosiori precio nos emit. tanto deuot⁹ debem⁹ ei seruire. j. Petri. i. Nō corruptibilib⁹ auro z argento empti estis. Secūda causa seruiēdi deo est. q⁹ est honestū seruire tanto dño. Gregorius. Cui seruire regnare est. cui⁹ seruitiū quāto subiectius z humil⁹ fuerit tanto est magnificentius. et p⁹sequens sūma libertas est. Eccli. xxiij. Gloria magna ē sequi dominū suū. Tertia causa q⁹ vtile est. Jobis. xij. Volo p⁹ vt vbi ego sum illic et minister me⁹ erit. Ecce quāta vtilitas seruiendi deo oīnib⁹ generaliter. sed specialit̄ platis z episcopis. quib⁹ specialis merces reseruat⁹. vt dicit Chrisost. Et ideo ip̄i debent deuot⁹ seruire christo. exemplo sancti Nicolai. q̄ in oīnib⁹ se exhibuit vt ministrū christi seruiēdo deo in timore humilitatis. que virt⁹ magis cōmendat prelatuz q̄z alie ꝑtutes. Quia dicit Grego. vij. libro moral⁹. Subtilissima res viuēdi est culmē tenere. gloriā rep̄mere. Esse quidē in potētia. sed nescire potentē se. Et Bernū. in quadā epistola dicat. In alto posito nō alte sapere. difficile est z oīno inusitatū. sed q̄nto magis inusitatū tāto gloriosius. Hec ille. Hoc bene ponderauit beat⁹ Nicolaus Qui vt de eo legit semp humilē xp̄i seruuz se pfessus est. Depbensus eīm a cōcine suo. cuius filiab⁹ piecit massam auri. z interrogatus q̄s esset. Rñdit. nicolaus seru⁹ christi. Et circa electionē depbensus p quēdaz sanctū episcopū. interrogat⁹ q̄s esset. Respondit. nicolaus seru⁹ xp̄i. Bonus fuus qui sic dño seruiuit cuz timore, z exultauit ei cū tremore. Unde hodie gaudet corona tus gloria z honore.

¶ B ¶

Diri secūdo q⁹ in verbis pre missis cōmēdatur beat⁹ Nicolaus a fidelitate. Luz dicit. z fidelis. Fidelitas aūt serui ad dominū i multis consistit. Sicut habet. xxij. q. v. De forma. Et plura ponit Hostien. in summa sua titulo ō feodis. Quid sit fidelitas. que bis versib⁹ cōtinent. Incolume facile tutū q̄z possibile honestuz. Utile consiliū fidus dabis auxiliūq̄z. Qui sic exponunt. Prio eīm requirit in seruo q⁹ intēdat incolumitatem dñi. hoc est. ne illud q̄ō facit sit in damnum dñi. sicut venenū. infirmitas. mors z oīes corpis lesiones. Moraliter. Seru⁹ xp̄i tūc est fidelis q̄n oīnia nocumēta aīarū z corpoz a fidelib⁹ xp̄i pcurat amoueri. Nā christ⁹ oīnia que fuerūt suis pauperib⁹ facta sibi reputabit impensa Math. xxv. Quod vni ex minimis meis fecist⁹ mihi fecistis. Deōo q⁹ pcuret ita bonum domini sui ne faciat illud difficile q̄ō potuit esse facile. Moralit. deo multū facile est. cōuertere peccatorē q̄n vult peccator. q̄n aut̄ non vult. difficile multū est. Nā dicit Aug⁹. Facilius est deo creare celū z terrā. q̄z pctōrez ꝺtra velle suū reducere ad viā vitat⁹. Qui eīm disponit hominē aliquē ad p̄uersionez ad deū, pcurat facilitatē deo p̄uertēdi ip̄m q̄ō fit p doctrinā z exemplū. Unde Ezech. xxxiij. Et Jaco. v. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab erroze vie sue saluabit aiam suam. Econtra vero dicit. Qui scandalizauerit vnū ex pusillis istis. expedit ei vt suspendat⁹ in collo ei⁹ mola asinaria et demergat⁹ in pfundū maris Math. xviij. Tertio debet obseruare diligēter cōsiliū dñi sui ne i aliquo, pdat cōsiliū quod posset nocere castris. villis vel ciuitatib⁹ suis. in quib⁹ ipse posuit tuitionē suam. Ciuitas xp̄i eccia militans est. De q̄ Math. v. Non potest ciuitas abscondi. Hanc ciuitatē prodit q̄ indignis z hereticis reuelat secreta fidei. cum dom⁹ dicat. Nolite p̄jcere margaritas ante porcos. In signū huius saluator a pilato interrogatus. non respōdit ei quicq̄z. ita vt miraret⁹ p̄ses vehemēter Joh. xviij. Quarto seru⁹ intēdere debet q⁹ non faciat dño ipossibile q̄ō dño al⁹ ē possibile. Sic moralit. licz oīa do sūt possibilia Lu. j. Nō erit ipossibile apud deū oē ꝺbū. tū q̄dāmō

deo videt impossibile illud quod salua iu/
stitia non potest facere. vt peccatorē impa/
tum peccatis saluare. Et ideo qui p̄dicaret
pc̄oribus semp de misericordia et nunq̄
de iustitia. faceret deo de possibili impos/
sibile. Quinto dz ꝙus fidelis intēdere q̄
nō faciat ꝯ bonū domi honestū. Honestas
aūt dñi ꝓsistit in vtore sua. in filijs suis. in
affinibus suis. p̄ꝙs fama dñi augef. Vtor
dei est glia ei⁹. De q̄ ipe dic̄. Gloriā meā al/
teri nō dabo. Un Luce. j. cantabāt angeli
gloriā deo. Et apl's. Soli deo honor z glo
ria. Filij dei sunt oēs fideles q̄ credunt in
noie eius Joh. j. Dedit eis p̄tātem filios
dei fieri. Affines sunt q̄ faciūt volūtatē ei⁹
Juxta illud. Qui fecerit voluntatē patris
mei q̄ in celis est. ipe meus p̄ soror z frater
est z mr̄. Qui ergo aliq̄d facit qō est in de/
trimentū glie dei vel impedimētū xp̄i fide
liū. reputa nocet eis in corpalibꝫ vel in spi/
ritualibꝫ. ipe violat fidelitatē. Sexto dz ser
uus fidelis intēdere q̄ nō faciat contra bo
nū dñi vtile. Utilitas dei est salus nr̄a. nō
q̄ ipe ea indigeat. sed q̄ nos indigemus ea.
quā qui impedit infidel' est ꝙus. vt sūt be
retici z alij qui salutē inficiūt aīaꝝ. Septi/
mo dz seruus fidelis intēdere vt det ꝓsili/
um salubre dño. Et licz deus nō indigeat
ꝓsilio nr̄o. vt dicit Rom. xi. Aut q̄s ꝓsilia/
tus ei⁹ fuit. tñ hoc sibi reputabit factum
qō fuerit suis impēsum. Qui g̃ nō solū ad
pcepta sed etiam ꝓsilia inducit alios. vt ad
seruandā virginitatē. paupatē. obedienti
am. ille est fidel'. Sicut paul⁹ q̄ dicebat de
se. De ꝛginibꝫ p̄ceptū dñi nō habeo. ꝓsiliū
aūt do tanq̄ miscōiam ꝓsecut⁹ a dō. vt sim
fidelis. Revera talis fidel' seru⁹ fuit beatus
Nicolaus q̄ omia q̄ ad laudem z honorē z
gloriā dei ptinent in mēbris xp̄i z suis fide
libꝫ pcurauit. ideo de ipo dicit q̄ fuit ꝙus
fidelis.

Dixi tertio q̄ in ꝛbis p̄re. cō/
mendat btūs Ni/
colaus a prudētie sagacitate. Cū dr. z pru/
dens. Est aūt prudētia. vt dic̄ Tullius. ij.
rethorice. memoria p̄teritoꝝ. intentio p̄sen
tiū. z pu. sio futuroꝝ. Et istā prudentiā dz
hre seruus xp̄i. vt memoret p̄cia peccata.
z cognoscat dei bñficia. z puideat dei iudi
cia. Est aūt q̄druplex prudētia xp̄i ꝙus ne
cessaria. scz legaliū statutoꝝ. tpaliū thesau/
roꝝ. p̄sonaliū meritoꝝ. regaliū. rñsorum.
Primā prudentiā tenent facere reges. ꝑn/
cipes. prelati. iusticiarij. ꝓsiliarij. z ministri.
vt videlicet leges iuste instituant. q̄ cōmu/
nes tam diuitibꝫ q̄s paupibꝫ oñdant. Dec
aūt prudētia dz esse de thesauro sacre scri/
ptur. Lex em̄ q̄ obuiat sacre scripture. nul
lius dz esse momēti. Sicut dr in Canone
di. x. Nō licet. Et rō. q̄ dū mensura celest̄
dispositionis excedit causat in cōtumelia
disponētis. De thesauro igit sacre scriptu/
re dz sumi prudētia legaliū p̄ceptoꝝ z sta/
tutoꝝ. sine quibꝫ impossibile est pacē habe
re int' homies. Onias em̄ videbat. q̄ sine
legali prudentia esset impossibile pacez re/
bus dari. vt dic̄. ij. Macha. iij. Secū da
prudētia est tpaliū thesauroꝝ. Hanc habe
re tenent ecclesiastici plati. p paupibꝫ susté/
tādis. Ipi em̄ sunt spūales ministri qui de
ipius p̄monio familiā eius tenent exhi/
bere z sustentare. Un Bern. ad Eugeniuz
lib. iij. c. vij. dicit. Res pauper paupibus
nō dare ē sacrilegiū cōmittere. Tertia pru
dentia est p̄sonaliū meritoꝝ. ad quā oēs
obligant. De q̄ Rom. xij. Nolite ee prudē
tes apud vosmetipos. Nulli malū p malo
reddētes. puidentes bona nō tm̄ cora deo
sed etiā cora oīibꝫ hoibꝫ. Bona dic̄ vt ele/
mosynas z pia opera. de quibꝫ videndū est
in exemplo mercatoruz. Trāsferamus er/
go bona temp̄alia nostra p alios de nundi
nis p̄sentis vite ad statum glorie. Sic em̄
nobis saluator eundo in celū dixit. Nego/
ciamini dū venio Luce. xix. Factus ee q̄
sentiens se spoliandū veniente de nundi/
nis in via non committeret ad cambium.
Quarta prudentia est regaliū respōsoꝝ.
Et hanc tenent quilibꝫ p seipo facere in iu/
dicio. Juxta illud Deutero. xxxij. Utinaz
saperet z intelligerent ac nouissima puide/
rent. Nouissima sunt mors. peccata. celū. z
ihenna. de quibꝫ homo in p̄senti debet p/
uidere quid respōdeat ad interrogata. Un
de Job. ix. dicit. Quantus sum ego vt re/
spondeā ei. Bene iste puidebat se de futu/
ro. Sic z beat⁹ Nicolaus fecit qui fuit fi/
delis z prudens seruus. q̄a statuta legalia
iuxta formā legis diuine regulauit. Nam
quos sentētia iudicis innocētes plecti de/
creuerat. iuxta sanctiones leges legales ipe
accurrēs reuocauit. Scdo prudēs fuit. q̄
reg̃ eterni thesauros paupibꝫ fideliter dispē
sauit. vtz i legēda eius. Tertio prudēs fuit

qz multa bona merita sibi p tpalibꝫ cōpa/rauit. Quarto prudēs. qz ita vixit vt in die nouissimo ad introgata dei audacit rñ de/ret. Juxta illud. In mēoria eterna erit iu/stus. ab auditiōe mala nō timebit. Mala auditio. Ite maledicti in ignē eternū. Bo/na vero. Venite bñdicti pris mei percipite regnū vob ab initio creatuꝫ. Ad qō nos p/ducat pz z filꝰ z spūsctus. Amen.

De ꝯceptione beate Marie virginis Sermo V.

Pulchra ut luna p terribilis vt castroꝝ acies ordi/nata. Cant. vi. ca. Sicut dic Aug⁹. in quodā smōe. Adest nob dilectissimi dies beate marie ꝑginis dedicat⁹. z iō gau deat terra nra tante ꝑgini debitū obsequꝫ exhibendo. Hec em ē flos campi. de q ortū est pciosum liliū ꝟ ualliū. p cuꝰ partum mutat natura ꝓthoplastoꝝ q delet culpa. Hec ille. Ex q ptz q festū marie q̄dlibꝫ de bet esse maxime reputatiōis apud christifi deles vltra ceteros sctos. pser tim cū p eaz magis eā p sancti cuiuscūqꝫ meritū nobis gra inuēta est apud deū. vt dic Hilbertus Carnotbenf eps in smone. Un Ansel. in ꝓtemplatiōibꝫ suis dicit eā aulā vniuersa/lis ꝓpiciatiōis. z generalē causam recōcilia tionis. vas z templū vite z salutis vniuer/sorū. Et qz vt dicunt iura. Qd cōmune est oīb ab oīb dz approbari. z p ꝑs vene rari z celebrari. ideo festiuitas tāte ꝑginis merito est apprēda venerāda z cūctis secu lis pdicanda. Maxime aut illa festiuitas q magni beneficij sibi a deo exhibiti est me moria. cuiusmodi est festū sanctificationis seu ꝯceptiōis. qd hodie agit a christifideli/bus. In q eccl'ia cū christifidelibꝫ virginez gl'iosam pdicat. deuote z humilit. dicēs eā pulchrā vt lunā in sanctificatione sua sub verbis thematis. Pulchra vt luna. In q/bus ꝑbis beata virgo triplicit cōmēdat ꝓ/pter tria ꝑgini marie appropriata. Primo modo cōparat lune. rōne nois qō habz ex impositōne. Scdo cōparat lune. rōne pul chritudinis quaz hz ex solis irradiatione. Tertio cōparat lune rōne fructis quā exhi bet in recepti luminis diffusione.

Dixi primo q virgo gloriosa commēdat ex verbis ꝓmissis ex cōparatione lune. rōne nois ipi⁹ lune. Appellat aūtez luna triplici noīe. Dicit em lumiare min⁹ Ben. i. Fecit deus lumiare minus vt esset nocti Ecci. xliij. Luminare min⁹ qō minuit. Scdo dr luna regina celi. Un Hiere. xliij. Sacrifi cem⁹ regine celi. Tertio appellat luna vas castroꝝ Ecci. xliij. Vas castroꝝ in excelsis in firmamēto celi resplendens. In ꝓmo si gnificat meritū ꝓfecte humilitatis. Sicut em luna est minor corpe oīb stellis celi ex/cepta illa q est soli ꝟicta. s. mercurio. Ita btā virgo oīb sanctis humilior. excepta humana natura vnita soli diuinitati. Jō q̄nto pl⁹ habuit de humilitate in ētra post xp̄m. tanto plus de felicitate hz i celis post eum. Si aut volum⁹ cōparare corp⁹ lune ad solē. z tūc exp̄ssior erit figura pītis solē nitatis. Nā sicut luna est inferior loco z di/gnitate. Ita virgo btā inferior est i sua cō/ceptione filij dei ꝯceptione. natiuitate z oi bus alijs. Et iō supposito isto q nō sit cōce/pta in originali pcō. vt q̄daz pie credūt. tm adhuc nō equiparat nec assimilat xp̄o in oi bus. Dicit em Ptolome⁹ in Almagesti p/positione. xviij. Q sol excedit lunā q̄dra/gesies octies. Sic xp̄s excedit ꝑgine ma/trē suā sua ꝯceptione z natiuitate. Ille em de virgine ꝯcept⁹. ista de ꝟiuge. Scdo qz ille de spūsctō. hec de viro. Tertio qz sctifi/catio xp̄i in ꝯceptiōe fuit plenior q̄ marie. eo q ab instanti ꝯceptiōis fuit aīa xp̄i btā. nō tm sic marie. Et iō patz illoꝝ preuiasse duricies q timent vel nolūt ꝯcedere illam ꝯceptā sine originali pcō. timētes eaz per oīa assimilari xp̄o. ac p hoc metuētes of/fendere maiestatē singularē xp̄i si eā sibi in ꝯceptiōe assimilent videant z audiant. ad/huc dato q sic esset ꝯcepta. nō tm p omnia silis esset xp̄o. sic supra dictū est. eo q xp̄us respectu ipi⁹ se hz vt sol ad lunā. q maxime distāt a se inuicē maiori tate loco z dignita te. In scdo noīe insinuat preconium regie maiestatis z dignitatis. Sicut em luna p⁹ solem tenet ꝟucipatū in celo ethereo. ita z btā virgo post xp̄m dominatū possidet in celo empireo. Un ipa signat in regina Ne ster. Cui rex ꝯcessit medietatem regni sui. Regnū dei in duob ꝟsistit. in iusticia z mi sericordia. Justiciā reseruat sibi. Juxta il/lud. Mihi vindictā z ego retribuaz. Sed miscdiam ꝯcessit dispensandā mri sue. Un dicit Bern. q maria oīb miscdie sinū ape/

rit.nec est q̃ se a gr̃a eius abscõdat. In ter/
nio nomie insinuat officiũ sedule pietatis.
Luna eñ dum noctis tenebras illuminat
deseruit existẽtib in castr̃. Sic maria pu/
gnãtib ĩ certamie viciox ꝺ ꝺyabolũ. Et iõ
ꝺr in thẽate. Pulcra vt lũa terribilis vt ca
stroꝝ acies ordiata. Nulla stella magꝭ vtil
castroꝝ custodie q̃s lũa.qr ĩ luce eꝰ facilioꝝ
est custodia.defensio z pugna ĩ nocte. Sic
nullus scrũs ita ẽ ꝓpicꝰ hoibꝫ ad pugnãdũ
ꝺ ꝺyabolũ.z ad ꝓuidendũ eꝰ ĩsidias sic̃ pa/
trociniũ hꝰ ꝗgis. Et ideo sic lũa spẽal'r ꝓest
nocti.sic btã ꝗgo defensioni pcrõꝝ in tene
bris ignorãtie errãtiũ. Vñ Ben̄.j.ꝺr. Fec̃
deꝰ lumiare maiꝰ vt ꝓesset ꝺiei.z luminare
minꝰ vt ꝓesset nocti.z stellas fecit z posuit ĩ
firmamẽto. Lumẽ maiꝰ q̃ꝺ ꝓest ꝺiei gr̃e est
rps. ꝺ ẽ verꝰ sol iusticie ozꝰ timẽtibꝫ deum
Mediu iste sol lucet ꝓ gr̃am suã tãdiu est di
es salut̃. Roꝝ.xiij. Hoꝝ ꝓcessit dies ãt ap/
propinquit. Ecce nũc tps acceptabile.ecce
nũc dies salut̃. Lumiare minꝰ q̃ꝺ ꝓest no/
cti pcrõꝝ ꝗgo btã ẽ.q̃ ꝓ ꝓpassionẽ z miseri/
cordiã suã plꝰ adiuuat pcrõres q̃s ceteri scti
Vñ ipa bz singl'are dominiũ sup̃ mare.q̃s/
tũ ad augmẽtũ eꝰ.vt ꝺr.j.metheroꝝ. Sic
ꝗgo bz poreſtatẽ augẽdi ꝓcritõem z deuo/
tionẽ in amaritudie pcrõꝝ. In ꝓpatõe aũt
Marie alij scti dicũt stelle. Et ideo addit.
z stellas posuit ĩ firmamẽto. Sic eñ stelle
habẽt multiplicẽ distinctõem z multiplicẽ
effectũ.sic z scti. Alie ei sunt alijs clariores
Alie alijs viciniores. Alie alijs altiores.
Alie alijs velociores. Alie alijs efficacio/
res. Vñ apl's j. Coꝝ.xv. dicit. Q̃ stella dif/
fert a stella in claritate. Sic ẽ de sanctis re
spectu dei.q̃ q̃ꝺ sunt clariores ĩ cognitõe
diuinitatis z viciniores deo. Alij altiores
speculãdo et videndo deũ. Alij velociores
ad iuuandũ nos. Alij efficaciores in exhi/
bendo nob bñficia. Sũt z alie stelle q̃ sunt
fixe in firmamẽto.z mouẽt cũ eo. Et signi/
ficant angelos.q̃ sp mouent ad motuꝫ vo/
luntat̃ diuine. Alie p̃cedũt mane solem vt
stella matutina. vt fuerunt ꝓphe ꝓnuncian
tes xpi natiuitatẽ. Eccl̃.l. Quasi stella ma/
tutina in medio nebule. Alie ꝺiuncte soli.
vt patriarche.qui p opa misericorꝺie fuer̃t
ꝺiuicti deo. Alie currunt ꝓtra firmamentũ
Et significant apostolos qui currunt p do
ctrinã ꝓtra mundũ istum ne ruat. Daniel'.
xij. Qui ad iusticiã erudiunt multos.qua/
si stelle in perpetuas eternitates. Alie se/
quunt solem.vt est vesperus. Et significat
martires.qui per martiriũ passionẽ secuti
sunt xp̃m. Job.xxiij. Vestigia eius secut̃
est pes meus. Et saluatoꝝ. Tollat crucem
suã z sequat̃ me. Alie dicunt erratice.quia
mõ istã.modo illã tenent viã. Et significãt
ꝓfessores qui diuersis vijs meruerunt me
rita eterna. Nam q̃ꝺam in vita heremitica
quidã in claustrali. quidaꝫ in statu laycali.
quidã in sacerdotali.quidã ieiunijs.quidã
oratonib. Unde Baruth.iij. Stelle de/
derunt lumẽ in custodijs suis. Alie sũt ita
alte q̃ obumbrate sole vix vident. Et signi
ficant virgines q̃ altum habent meritum
et obumbrant a sole xp̃o vt vix videantur.
quia vident ab hominib nullius esse me/
riti.cum nõ faciant fructũ ventris. Jurta
illud. Maledicta sterilis. Alie sunt stelle q̃
non recedũt a stella maris. sicut currus q̃
vocat̃ maioꝝ vrsa.z significant viduas.que
licet ꝗgines nõ sint tamen sunt caste.et ad/
herent beate virgini quantũ possunt p de/
uotõem spẽalem ad eam. Unde Philipẽ.
ij. Inter quos lucetis sicut lumiaria ꝗbuꝫ
vite ꝓtinentes.id est.verbũ dei vita implẽ/
tes. Alie sunt q̃ faciũt viã p mediũ celi lu/
cidã ꝓpter multitudinẽ nimiã.et ꝺr via lac/
tea seu galaxia. Et significant cõiugatas q̃
multe sunt. Unde Eccl̃.xlij. Species celi
gl'a stellaꝝ.mundũ illuminans in excelsis.
Istud ꝓmisit ꝺns Abrahe Ben̄.xv. Su/
spice celũ z numera stellas si potes.sic erit
semen tuũ. Sicꝫ patꝫ ꝓmũ ꝓncipale. in q̃
dictũ fuit q̃ Maria recte comparat̃ lune
ꝓpter nominis impositõem. Sicut eñ au
diuim̃ christ̃ ꝺr verus sol iusticie. sancti
ꝗgo tam in ꝑsenti q̃s in futuro dicunt stelle.
Restat ergo vt Maria inter deuꝫ z hoies
sicut inter solẽ z stellas tenet ꝓportẽ lune
quo ad nos eius virtutẽ. Et tantũ de isto.

¶ B ¶

Dixi secundo q̃ beata ꝗgo comparatur lune ratione pulchritudinis quã habet et solis irradiatiõe. Sicut aũt dicunt astro/
nomi.luna recipit a sole sub triplici gradu pulcritudinẽ. Siquidem pulcra est in ꝓn/
cipio q̃n est nona. In medio pulcrioꝝ quã
do est plena. pulcerrima in termio quãdo
est soli coniũcta.licet nobis tunc non appa/
reat. Tunc eñ magis ꝑfundit luce q̃s ante

vt probat per astronomos. Sic btā ỹgo habuit triplicē gradū pulcritudis sue a sole xpo. Fuit em̄ pulcra ī ingressu sue cōceptionis. qñ aīa eius ingressa est corp⁹ Tūc em̄ fuit quasi noua luna. p donū gr̄e sctificatōis illustrata. q̄ ipam em̄ dauit a macula originali. Vñ miratur de ea Salomon Canti. vj. Que est ista q̄ pgredit q̄si aurora ꝓsurgens. pulcra vt luna. Item fuit pulcrior in pcessu. velut luna plena in diebus suis p donū gr̄e fecundant̄. tūc em̄ fuit mūdata a fomite carnalis ꝓcupiscētie. Sicut em̄ luna pulcrior in plenilunio ē q̄ꝫ ī nouilunio qñ ex nulla pte est vacua luce. Sic et btā ỹgo in conceptōne filij dei pulcrior fuit. qñ nulla sui pte vacua s̄ plena diuinitate fuit. Vñ dictū est ei. Aue gr̄a plena. S̄ pulcerrima fuit postea in egressu velut soli ꝓiūcta p donū gl̄e eleuātis z btificāt̄. Sicut em̄ luna in ꝓiūctiōe sui cū sole est clarissima. vtputa radijs solaribꝫ illustrata magis. licet nob nō appareat. qz tūc hz lucē inaccessibilē. Ita beata ỹgo qñ in assumptione sua fuit eleuata et soli inaccessibili iustitie xpo associata.

Dixi tertio q⁹ ỹgo gloriosa cō paratur lune rōne virtut̄ quā exhibet in recepti lumis diffusione. Luna em̄ lumine suo tria facit ſm phos in inferioribꝫ. Replet em̄ conchilia humidū augmētando. Attrahit maria fetidum humorē de pfundo extrahēdo. Tēperat adusta de nocte aera. ardorē solis reprimendo. Hec sunt tria beneficia q̄ erant valde necessaria habitātibꝫ nobis in regione vmbre mort̄. q̄bꝫ ad solaciū est cōcessa. Siquidē pctōres vacui erant gr̄a. et ideo indigebant repletione. Ponderosi culpa. ideo indigebant eleuatione z de pfūdo laci extractione. Adusti iusticia diuina. z ideo indigebant diuine iusticie temperātia per xpiciationē. Hec tria facit btā ỹgo in nob lumine z būficio sue gr̄e. Primo em̄ replet conchilia. i. corda nr̄a grām nob impetrando. Vñ de ipa dicit angelus Luce primo. Inuenisti grām apud dñm. Nec dubium q̄n nobis eam dicak inuenisse. licz ipa sola plena gr̄a dicak extitisse. ac p ꝫ non sibi sed nobis acquisisse. Ideo ipa cōpat se aqueductui Eccī. xxiiij. Ego q̄si aqueduct⁹ exiui. O q̄ꝫ optimā aquā gr̄e xpinauit nobis ista ỹgo. Certe talē aquā q̄ biberit non sitiet in eternū Joh. iiij. S̄ nūq̄d eā nob in parcitate vel penuria xpinat. Certe nō. s̄ ī maxima copia. Unde ipa de se dicit. Trāsite ad me oēs q̄ ꝓcupiscit̄ me. z a generatōibꝫ meis adimplemini. Non dicit bibatis. sed adimplemini. ad copiaz z abundantiam z saturitatē z plenitudinē. Nec mīz. Nō est em̄ gr̄a istius ỹgis sic alioz sctōz. q̄bꝫ deus dedit ad eoz sufficientiā. sicut ꝺr de beato Stephano q⁹ erat plenus gr̄a. q̄d vtiq̄ fuit ad sufficientiā. Sed isti data est gr̄a ad plenitudinē. Vñ ꝺr Gratia plena. Sic em̄ dic̄ Ambro. li. ij. de ỹginitate. Virgo Maria nullo genere fructū caruit cui angel⁹ plenitudinē nūciabat. Et cōcludit Bern̄. super Missus est. q⁹ de plenitudine eius accipiunt vniuersi. Eger curationē. Tristis cōsolatiōem. Peccatoz veniā. Justus gratiam. et sic de alijs. Omnibꝫ em̄ omnia facta est. et de plenitudine ei⁹ recipiūt vniuersi. Sc̄o maria eleuat z attrahit vaporem fetidū. i. culpā extrahendo. Vñ in Cantic̄ clamat pctōr ad eam dicēs Trahe me post te. Tractus aūt iste nō fuit inuit⁹ aut molestus. s̄ valde suauis z dulcis. Vñ sic mī attrahit puer vt post eā currat. ostendēdo sibi pomū vel blādiendo manibꝫ. Sic hec virgo ostensione exemploz suoz attrahit ad se. Unde in cantic̄. Curremꝰ in odorē vngētoz tuoz. O doz vngentoz sūt exempla ỹtutū in hac ỹgie. q̄bꝫ illecti pctōres plus q̄ꝫ exēplis alioz sctōz currūt p viā mādatoz z semitā ꝓlioz ad xpm. Tertio hec ỹgo est recōciliatrix int̄ deū et pctōres. Unde. sic nemo venit ad pr̄z nisi p filiū. vt dicit salvatoz. ita nēo ad filiū nisi p matrē. Et sicut nemo est aptior ad mitigandū irā pr̄is cōtra filios degeneres seuientem nisi mī⁹ ira nemo sctōz ē aptior ad intercedendū pro nobis ad deū sic ista ỹgo. q̄ cū deo pr̄e meruit hr̄e eūdē filiū. cui nō est phas vt ei de⁹ pr̄ aliq̄d neget ex q̄ pr̄ ei voluit dare vnigenitū filiū et dilectissimū. Vñ apl⁹. Pōne cū illo donauit nob oīa. Sil⁹ filius nō poterit negare q̄cq̄ matri. a q̄ recepit omnia q̄ habet ſm sanctā humanitatem a matre. Sic nec spūssanctus poterit ei q̄cq̄ negare qui in eam supueniens plenitudinē donoz illi nō dubitatur contulisse. Ad eam⁹ ergo cum fiducia thronū gratie vt gratiaz cōsequamur per eam. z post hoc gloriam. Ad quā nos ꝓducat pr̄ z fi. et. ss. Amen.

De sancto Thoma
Sermo. VI.

Quia uidisti me Thoma credidisti. Beati q̄ non viderūt et crediderūt. Johā. xx. Inter cetera homini necessaria ad salutē quatuor videnť necessaria ꝛ p̄cipua esse. scz vt homo sit grat⁹ de būficijs dn̄inis. Ingratitudo em̄ est vētus vrens siccās fontē pietatis. vt dicit Bern̄. Scōo vt sit seru⁹ dei vtilis. ne sit ire ꝛ pene dign⁹ Mat. xxv. Seruū inutilē mittite in tenebras. Vnd̄ Prouer. xiij. Accept⁹ est regi minister itelligens. Tertio vt sit nō solū seruus vtilis sz etiā prudēs. ne sit q̄i gubernator sopit⁹ in medio maris amisso clauo Prouer. xxiij Quarto vt sit seru⁹ nō solū vtilis ꝛ prudēs sz etiā fidelis. ne scz sibi vsurpet dominiū. vel alteri q̄z debeat reddat fuitiuz Mach. xxv. Euge fue bone et fidelis. Ista q̄tuor acq̄rūť marie p fidē. p quā hō p̄mo cognoscit a q̄ quid habet. q̄d accepit. ꝛ vñ accepit quia a deo oīnia. Quid em̄ habes q̄d non accepisti q. d. ap̄lus. nihil. Et p hoc hō redditur grat⁹ deo. Scōo p fidem cognoscit hō sub q̄ dño est. ꝛ sic se sentit seruum ꝓpter aliq̄ vtilitatē h̄ positū. scz ad laudādū deū. et operandū salutē ꝓpriā. Tertio p fidē cognoscit quo in h̄ mūdo p̄uersandū est. quid ꝓtemnendū. q̄d apprehendū. q̄ tendendum. quid amandū. Ecce p̄udentia. Quarto p fidem homo cognoscit cui seruiendum est ꝛ cui totū dominiū attribuendū. ꝛ q̄ nulli alteri q̄z deo seruiendū est. Juxta illō ap̄li. Soli deo honor et gl'a in secula. Cum igitur tot ꝛ tanta ex fide puenīūt merito fides videť homini esse necessaria ad salutē. ad quā vel p quā ꝛ non aliā virtutē beatitudo p̄seqūť eterna. de q̄ dicit ꝙbū nr̄i themat̄is. Beati q̄ nō viderūt ꝛ crediderūt. In quib⁹ ꝙbis tria tāguntť. Primo Thome dubitatio. q̄ resurrectiōez xp̄i credere noluit nisi eū corpaliter videret. cum dr. Quia vidisti me Thoma credidisti. Scōo describit fidei remuneratio. cū dr. Beati q̄ nō viderunt Tertio subiūgit fidelitū cōmendatio. cū dr Et crediderunt.

Dixi primo q̄ in ꝙbis p̄missis describit thome dubitatio. cū dr. Quia vidisti me Thoma credidisti. Circa q̄d sciendū q̄ dicit Bre. in omelia sup locū istū. Din⁹ nob⁹ maria scz magdalēa. pfuit q̄ cito credidit q̄z thomas q̄ diu dubitauit. Profuit aūt nobis btūs Thomas p suā dubitatiōez ad duo. scz ad timorē diuinū. sp̄ p̄ oculis habendū. et erigenduz spem in deū. Dubitatio em̄ sua ad h̄ in eccl'a in anno bis referť. semel in octaua pasce. scōo h. nō vtiq̄ ꝓpter aliud q̄z ꝓpter timorē nobis p̄sumptuosis ꝛ assecuratis de nr̄is opib⁹ incutiēdū. Et quo em̄ tam sanctus ap̄lus cecidit de fidelitate in errorem q̄d fiet de nobis. Scōo ad h̄ referť sua dubitatio. ne hō desperet de venia suor⁹ malor⁹ cōmissor⁹. sz portꝰ erigat ad spem de dī pietate q̄ sicut post lapsum suscepit clementer Thomā. ita suscipiet ꝛ nos pctōres q̄cūq̄ genere pcti infectos. Videam⁹ igitur de vtroq̄ scz de p̄sumptuositate ꝓpescēda ꝛ spe erigēda. Nos em̄ h̄ debem⁹ esse i medio inter vtrūq̄ intuēdo Thomā. Et h̄ est q̄d dr Prouerb. iiij. Dirige semitas pedib⁹ tuis. et oēs vie tue stabilienť. Ne declines ad dexterā neq̄ ad sinistrā. Dextera est p̄sumptio. Sinistra est desperatio. Unde Thomas p dubitatiōez cecidit ne tu p̄sumas. p confessionē fidei surrexit ne tu desperes. Vide q̄ p̄mo dī Thome lapsū ꝛ habebis p̄sumptōis remediū. Et p isto sciendū q̄ sex sunt q̄ faciūt hoiez p̄sumere ꝛ securitate torpere. Primū naīa fortis. vt in his q̄ non ml'tū a tēptatiōib⁹ inq̄etāť. Hz quo securus erit q̄s nr̄m cū videt viros fortes cecidisse Dauid em̄ cū leonib⁹ lusit. vrsū ꝛ leonē interfecit. Goliā p̄stravit. gigantē sola funda ꝛ lapide interfecit. et q̄d p̄ē Dauid decez milia occidit. vt testať etiā de eo inimicus su⁹ Saul. ꝛ tū vni⁹ femine pulcritudie illectus cecidit in adulteriū. Sampson mille viros cū mādibula occidit. ꝛ trigita viros p̄cussit. portas ciuitatis gaze abstulit. colūnas dom⁹ inimicor⁹ suor⁹ ꝙquassauit. et tū p̄nicā femina deuic⁹ē. Et ecce h thomas vir fortis cecidit. quo g̃ mulier diē se securā. cū videt viros fortes cecidisse. Quid faciet hō fragil'. cū videt angelū fortissimū exptē calamitatis cecidisse Job. iij. Ecce q̄ fuiunt ei nō sūt stabiles. ꝛ angel' suis reperit p̄uitatem. Timendū ē g̃ nob⁹ i fuitio dei. iuxta illō Eccl̄i. ij. Fili accedēs ad fuitutē dei sta in timore. ꝛ p̄para aīaz tuā ad temptatiōez. Scōm q̄d nos p̄sumere facit est societas bona. Et hāc tēptāt q̄dā i claustris. in colle-

gūs. in cōmunitatibꝫ. in vniuersitatibꝫ. sciēs qz q cū sapiētibꝫ gradiē sapiēs erit. Pro uerb. xiij. Et Eccl. xxxvij. Cū viro sctō assi du⁹ esto. z disces ab eo sapiam. Vñ in ps. Cū sctō sctūs eris. Hz certe nec psumēdū ibi. qz ecce thomas in societate apostolica cecidit. q̄z ꝓgregatōe nlla adhuc in mūdo erat sanctior. Nō ē g̃ ꝓfidēdū ō societate. qz dña dic̄ Lu. xvij. Erūt duo i lecto. vn⁹ assu met ad gr̃az. alt̄ ad ir̃ā. vn⁹ ad gl̃az. alter ad iehēnā. Ptz de Petro z iuda. et de latrone dextro z sinistro. z Nicolao z Stephano.

3 Tertiū q̄d nos p̄sumere facit ē ipa securi/ tas. Pac hoies torpēt i claustrꝭ. i muris. i cauernis. i hemo. z i spelūcꝭ. Hz certe hec p̄sūptio ḣ tollit. qz thomas i ciuitate sctissi ma. qz in ir̃'m cecidit. Adā i paradiso. Ange/ lus i celo. X̄ps temptat in deserto. Vñ dicit Hre. de Loth. q̄ i ipa puersa ciuitate iust⁹ fuit. i mōte ꝙ peccauit. Vnde dic̄ Cryſ. sl. dist. Multi. Q̄ nō loc⁹ sctificat hoiez ſz hō locū. Quartū q̄d nos p̄sumere facit. ē scīa seu sapia. Pac torpēt scientifici. Sed ecce thomas erudit⁹ a xpo z maxim⁹ theolog⁹. de via ꝟitatꝭ spēal'r istruct⁹ Joh. xiiij. Nesci m⁹ q̄ vadis. z quo viā possum⁹ scire. Dic̄ ei ihs. Ego sū via. Ecce salomō sapiētissim⁹. Dauid spū ꝓphetie plen⁹. Vñ glo. sup illō Eccl. vij. Nō te iustifices añ deū. Nulla p/ sūptio periculosior q̄z de ꝓpa iusticia aut scīa supbire. Et rō. qz mlt̄o pl'a i infinitum scit dyabol⁹ ad decipiēdū hoiez. vt ō. xvj. q. ij.

4 Uisis. Quintū q̄d nos facē p̄sumere est vo lūtas feruida. q̄ bō sciens icipit q̄nq̄z torpe re. vt di. Bern̄. in floribꝫ li. viij. c. lvj. Per ḣ em̄ icipit societatē deserere z negligēs fieri. p̄sumēs vl' numis credēs expto vel habito affectui. Hz certe thomas ille feruidus q̄ dixit Joh. xj. Eam⁹ z nos z moriamur cuz illo. nūc fact⁹ ē incredul⁹ Sil'r petr⁹ q̄ dixit Parat⁹ sū i carcerē z i mortē ire. ecce ter ne gauit. Propt̄ q̄d Bern̄. ꝙsulit Eugenio pa pe. Noli numis credere affectui tuo q̄ nūc est. Nihil tā fixū aīo q̄d neglectu atq̄z tpe ñ aboleſcat. Hec ille. Sextū q̄d nos p̄sume/ re facē est diuīa familiaritas. sicē faciūt ꝑtē/ platiui habētes reuelatiōes z p̄gustatiōes

5 spūs. Hz ecce thomas vn⁹ ex. xij. nō ō. lxx. sed vn⁹ de maioribꝫ familiaribꝫ xpi cecidit. Unū ad Hebr. vj. ō. Impossibile ē eos q̄ semel sūt illumiati gustauerē etiā donū ce/ leste. z ptcipes facti sūt spūsscti. gustauerē nihilomin⁹ bonū dei ꝟbū. ꝟturesq̄z scī ven turi. z plapsi sūt. rursus renouari ad pniz rursū crucifigētes filiū dei in semetipis et ostentui habētes. Nō em̄ de facili de alto cadit. i. de gr̃a i pctm̄. p se aūt resurgere est difficile. Et rō. Nā q̄ grad⁹ altior eo casus ḡuior z redit⁹ difficilior. Dis āt attētis ō. Eccl. v. De xpiciatu pctōz noli eē sine me/ tu. Et. j. Pe. j. In timore icolat⁹ vīi tpe con uersami. Hz ne q̄s desperet ō cōmisso in/ tueat etiā thomā. intueat etiaz alios scōs.

6 Si em̄ cecidisti p adulteriū. Ecce Dauid. si p homicidiū. ecce idē ō. si p pīuriū. ecce Petr⁹. si p vanitates scī. ecce magdalēa. si p pcussionē xpifidelīū. ecce paul⁹. si p auari cia. ecce Zache⁹. ecce Dathe⁹. si p latroci/ niū. ecce latro crucifix⁹ dext. si p heresim et errorē. ecce Thomas. Tot fideiussores po nit de⁹ q̄t penitentes.

B

Dixi secundo

q̄ in ꝟ. p. de/ scribit fidei remuneratio. cū ō. Bti q̄ nō videt. Circa q̄d sciendū q̄ lz ceteri ꝟtutibꝫ debeāt bītu/ do. sicē p3 Mat. v. tū excellēt⁹ z pncipalius bītudo debeāt fidei. ex q̄ pcedit tota effica/ cia opm nr̄oz. Nam iust⁹ ex fide viuit. vt ō. ad Heb. x. Et iō ḣ ō. Bti q̄ nō videt. Nā lz bti oculi fuerē q̄ videt būanitatē eteri⁹ z crediderē diuinitatē iteri⁹. vt ō. Luc. j. sūm spāl'r bti dicūt q̄rtūq̄z ñ videt z crediderē Unū sciēdū q̄ credē z nō vidē ē valde gl'osū. meritoriū z laude dignū ex triby caus. Nā gl'osuz ē pncipi si simplici ꝟbo ei⁹ credatur sine cautōe pigris vl' iuramti. vl' fideiussoz Ignominiosū ꝟo ē ei econuerso. Displicet etiā cuilibz viro nore fame z bonitatꝭ z suf ficiēt⁹ facultatꝭ si simplici ꝟbo ei⁹ nō credat q̄nto magis displicz regi gl'e. q̄ nec falli nec fall'e p̄t. si nō credat ꝟbis ei⁹ sine cautōe re/ rū quā q̄rūt gētiles. vel sigz quā q̄runt iu/ dei. j. Coz. j. Judei sig̃ q̄rūt. greci sapiam. Joō ꝫ illos ō. Mat. xij. z. xvj. capitul'. Ge neratio mala z adultera signū q̄rit. Et eiusd̄ cap. xvij. ō. O gñatio mala z puersa vsq̄ q̄ patiar vos. Scdo nō videre z credē ē me/ ritoriū valde. ex eo qz bō cū assentit deo in his q̄ nō sūt sensui manifesta nec p se nota

intellectui nec violētia necessarie ꝓbatiōis ostensa. Illa libera assensio est meritoria. Assensio vero q̄ hō assentit manifestis sensui vel ꝓ se notis intellectui vl' notorie ꝓbatis meritū ñ hz. qz q̄ coacta ē illa assensio. Ūñ glosa ꝓ illō ad Hebre. xi. Fiduciā hñtes i introitu scōz. dicit. Fides nō hz meritū cui hūana rō ꝓbet experimētū. Et idē hēt i oml'. hodierne festiuitatis. Hwilhelm⁹ de lata petra exponit. hūana rō. i. hūan⁹ sensus. Tertio credē z nō videē ē valde laude dignum. Sicē nō ē ꝑtuosū videē lucidū Sic nec credere q̄d manifeste ꝓbabile ē. Sed laude dignū ē credē do in illis q̄ sensus vel rō vident dissuadere. sic Abraha q̄ ꝑ spem in spem credidit. vt dr' Roz. iiij. Cū g̃ credere z nō videre sit gl'osus mod⁹ cogscēdi deū. ergo ꝑ meritori⁹ z laude dign⁹. certe meritoriū sūt q̄ nō viderī z crediderūt.

¶ Dixi tertio q̄ in ꝑ. p. tāgit credentiū i xp̃m ꝓmēdatio. cū dr. Et credideri. Ad hoc āt q̄ quis mereat esse credēs i xp̃m z fidel' xp̃i pl'a requirit. Primo em̃ requirit simplicitas. scdo vinacitas. tertio magnitudo. quarto feruor. quinto integritas. sexto stabilitas. Hec sunt q̄ facit vez fidelē xp̃i. De ꝓmo em̃ quo i fide debeat esse simplicitas dr' Prouerb. x. Qui ambulat simplr' in his q̄ sūt fidei. ambulat ꝑfidēter. Tūc āt est simplicitas cū hō ñ. ꝑpt aliq̄ argumēta credit. sz ꝑpt hoc q̄ assentit p̄me vitari. et ita credit esse simpl'r vez q̄cq̄d de⁹ ꝓcepit vel q̄d ei de deo dr'. aut ab eo p̄cipit. Ūñ Amb. dicit. Auffer argumēta vbi fides q̄rit. Piscatoribꝫ credit. nō ꝓbis. Ad hāc simplicitatē monemur Exo. xx. Si altare lapideū feceris mihi. nō edifices illō de sectis lapidibꝫ. Si em̃ leuaueris cultr⁹ tuus sup eo polluet. Exponit Hwilhelm⁹. i. non ꝓferas ingeniū tuū auctoritati sacre scꝑture i his q̄ fidei sūt. Et est hoc nostrates qui nō assentiūt alicui vitati. donec eis ꝓbationibꝫ z rōnibꝫ euidētissimis demonstretur. Scdo in fide requirit vinacitas. q̄d tunc fit cū hō opat bona. Sic ei ille q̄ amicū amat volūtari⁹ ē ad credendū de eo bona. mala ꝯo de eo credē nō vult. Ita amor dei in ꝯo fideli xp̃iano. oia bona credēs placere deo opat. z oia mala credēs displicere ei. ñ opatur. sz fugit illa. Ūñ dr. j. Coz. xiij. Caritas oia credit. Dr' āt fides viua q̄ opat ꝑ dilectionē. ꝑ eo q̄ sic mot⁹ ē signū vite in aīali. ita opatio ē signū caritatis i fide. qz caritas nō ꝑt esse ociosa. vt dic Gre. Et ido Bern. dicit fidē sine opibꝫ esse cadauer exanie. q̄d nec se nec alios mouere ꝑt ad bñ opandū. Et ꝑmissis ꝑz q̄ fides sine opibꝫ nō est fides xp̃ianoz sz demonū. Ūñ Jacobi. ij. dr' Demōes credūt z ꝑtremiscūt. ymo dico q̄ est peior fide demonū. qz demones credūt iudicē. z ꝑtremiscūt cora ei⁹ iusticia. hoies āt nō cogscūt eū saluatorē z bñfactorez. vt dicit Aug⁹. in glo. ibidē. Hinc dicit Aug⁹. sup illud ad Tytū j. Cōfitēnt se nosse deū factis āt negant. Nolite inq̄t securi esse de fide. adiūgite recte fidei recta opa vt xp̃m ꝑfiteamini ꝓbis z factis. Qui em̃ ꝑfitetur xp̃m ꝓbis z nō factis fides taliū ꝑpe ē fidei demoniorum. ymo fides xp̃ianoz q̄ deū non timent inferior est fide demoniorum. q̄ contremiscūt. Nec ille. Ex q̄ infero q̄ fides taliuz est in augmēto culpe ꝑ ꝓñs z pene. qz sicut cognitio aggrauat culpā. ita ignorātia attenuat ipam. Cū g̃ q̄s nouit de deo plura. certe plus puniet si ꝑm ea nō fecerit Lu. xij. Seru⁹ sciēs voluntatē dñi z non faciens vapulabit plagis multis. Tertio in fide requirit magnitudo. vt sc̃z homo magna de deo sentiat. sic Centurio Matth. viij. Dic ꝓbo z sanabit puer me⁹. Itē vt ꝑ deo omnia ꝓtēnat. Hebre. xi. Fide Moyses grandis fact⁹ negauit se filiū filie Pharaonis. Item vt in aduersis de deo ꝓfidat Mat. xiiij. Modice fidei q̄re dubitasti. Item vt retributorem bonoz suoz longanimiter expectet. Principes em̃ longam credentiam requirūt Isa. xxviij. Qui crediderit non festinet. Prouer. xx. Hereditas ad quā festinat in ꝓncipio. in nouissimo benedictione carebit. Eccli. xx. Hodie feneratur quis et cras repetit. odibilis est homo huiusmodi Quarto in fide requiritur feruor. Math. xvij. Si habueritis fidē sicut granū sinapis dicetis monti huic. trāsi hinc z transibit. z nihil impossibile erit vob. Glosa dic q̄ ido grano sinapis cōparat fidē. qz est in pectore feruens. z licet vile et paruū videat tamē attritum ostendit ꝓtutē suā. Sic fides nostra q̄ in ꝑsperitatibꝫ non apparet. in tribulationibꝫ z pssuris attrita ꝓtutem ostendit miraculoz. si fuerit oño feruida in homine fideli. Quinto in fide requirit integritas. vt omēs articuli credant explicite vel implicite. vt habet de summa trinitate et fide

catholica.ca. Firmiter. Sexto in fide reꝙ/
rik stabilitas. vtvicz hō facile nō relinquat
fidē suā. Thobie.ij. Vitam illam expecta/
mus quā dē daturus est his.q̄ fidem suaz
nūcz mutant ab eo. Unde valde reꝓbensi
biles sunt q̄ videntes aliquē hereticū ma/
gne abstinentie vel hūilitatz exteriozis. cre
dunt ꝓpter ħ q̄ sit sane fidei. z relinquūt fi/
dem suā in qua longo tpe viterūt z paren/
tes sui moztui sunt. Contra tales ōz Eccī
xix. Qui cito credit leuis est coꝛde. Nos er
go frēs kr̄i studeam⁹ vt fidem sanā habea
mus z habitā custodiam⁹. vt tandem ocu/
lo ad oculum quod credim⁹ videre merea/
mur dominū nostrū ihesum xp̄m. Qō no/
bis, rē.

De natiuitate Chzisti. I.
Sermo. VII

Peperit filium suū p̄
mogenitū Luce.ij. In ꝙbis istis
tria describuntur. Primo modus
dei in mūdo apparentis z in mundū veniē
tis. q̄ virgo eū mūdo oñdit. cū ōz. Peperit
Secūdo describitur persone dignitas ex
virgine nascentis. cum ōz. filiū suū. Tertio
subiungit virginis pariētis integritas. ꝙa
primogenitum.

De primo scz de modo apparē
tis xp̄i huic mundo
tangit cū ōz. Peperit. tria sunt videnda ħ.
Primo q̄re nō p aliū modū q̄ istū de⁹ vo
luit mūdo apparere. scz p partum virginis
Scōo q̄re nō aliter q̄ p partū ꝛgis. Ter/
tio q̄lis iste fuit partus. aut quō possibilis.
De ꝓmo q̄re nō p aliū modū deus voluit
huic mūdo apparere. Est sciendū q̄ licz ali
ter deus potuisset hoīem reparare. nullus
tamen modus fuit ita congru⁹ sic⁹ modus
incarnationis q̄ erat ꝓueniens reparatiōi
et repabili z reparatori. Nam sicut de⁹ oīa
fecerat potenter sapienter z benigniter. ita
debuit repare potētia sapīa z benignitate.
Potentia ḡ apparuit in ꝓiūctiōe summe di
stantiū in vnā ꝑsonā. sapīa in ꝓiūctiōe ꝓmi
scz ꝙbi dei. z vltimi scz hūane nate beniuo
lētia. in ꝓiūctiōe scz serui z dñi. Et ita fuit
ꝓgruū z ꝓueniēs deū incarnari q̄ntū ad re
paratōem. Scōo q̄ntū ad reparatorē fuit
ꝓueniēs. qz cū ex pcō ꝓmi hois hō cecidis/
set a potētia sapīa z beniuolētia. in infirmi
tatē ignorantiā z malignitatē. fact⁹ fuit car
nalis aīalis z sensualis. z sic inept⁹ ad ꝙ ita
tem cognoscendā. frutē imitandā. bonita/
tem diligendā. decuit vt ħ fieret p deū. in q̄
hec tria pfecte sunt. potentia sapīa z boni/
tas. Tertio q̄ ad reparabile ꝓgruū fuit. ꝙa
hō nō pfecte potuit reparari nisi recupass
mentis innocentiā z suā excellentiā qua so
li deo suberat. hoc autē nō potuit fieri nisi
p deū q̄ cū sit excellentissim⁹. sua humilita/
te potuit ħ facere. z nō aliter. quia hūilitas
cuiuscūcz hois nō fuit ad ħ sufficiēs vt cō
pensarek supbie ꝓmi pentis. p quaz pdidit
excellentiā. Et ideo quantū ad reparabile
scz ad hoiez ꝓueniens fuit deū incarnari.
z per ꝓsequens per partū venire in mun/
dum. Nam si aliter recuperasset magis p
violentiam q̄ iusticiam videretur fecisse.

De secūdo quare nō aliter q̄ p partum
ꝛginis. Rūdeo q̄ ħ ꝓpter pfectōez vniuer/
si. Nam triplex fuit generatio i mūdo. Pri
ma sine pīe z matre. vt Ade. Scōa de pīe
sine matre. vt Eue. Tertia de pīe et matre.
vt nr̄a. Quarta aūt nondū fuit. scz ex mre
sine pīe. Et ideo ne q̄s putasset deū istā vl/
timā facere nō posse ad ostendendum op⁹
sue potentie voluit xp̄m incarnari de ꝛgie.
vt essz genit⁹ ex mre sine pīe in terris. Unū
ad Gal'. iiij. Misit deus filiū suū natū ex
muliere. scz sola. Et ista est illa q̄rta genera
tio Abzahe ꝓmissa. p quā erat ad gratiam
redeundū. Heū. xv. De tertio quō ille par/
tus fuit possibilis. Rūdeo q̄ valde possibi
lis. Nam et si de⁹ potuisset de lapidibꝫ su/
scitare filios Abzahe Luc̄. iij. multo magz
potuit ꝓducere hominem de homine solo
Scōo nō solū fuit possibile deo sz etiā cō/
ueniēs. Sic em̄ Eua creata fuit de viro si
ne femina. ita filꝰ dei debuit creari de femi
na sine viro. Itē possibile fuit ħ facere deo
q̄d ꝓcessit nate. Hā silia videm⁹ i natalibꝫ.
Sol ei intrat p vitꝛ. ignicul⁹ p cristallum.
flos p herbā. ꝙbū p aurē. cogitatio p coz. in
tuit⁹ p oculū. ignis p rubū Exo. iij. Ad ma
iorē ꝓfusionē iudeoꝛ inq̄rēdū ē quō virga
aaron arida flozuit. Hūc. xvij. Aut vellus
gedeonis maduit Judic̄. vj. Aut p portā
clausā ezechiel' ꝓnceps trās̄it. Ezech. xliij.
Aut quō mustela oze cōcipit et aure parit.
Vultur z apis ꝛmis sine cōmixtōe mascu
li generat. Si ḡ creaturis ħ de⁹ ꝓcessit. mul
to magz filio suo ħ tribuit. Unde canim⁹.
Talis decet part⁹ deū.

Dixi secundo quo in ꝓbis premissis de scribit ꝑsone ex ꝟgie nascēt̄ dignitas. quia filiū suū. ymo etiā filiū dei. Sic em̄ dictuz est ꝟgini ꝑ angelū. Nō em̄ nasceť ex te sct̄m vocabit filiꝰ dei. Conuenit āt magꝭ filio dei incarnari q̄s ꝑi vel spūisct̄o. Primo. qz magis ꝺuenit filiū supplicari ꝑi q̄s alia ꝑsonā Scō. qz ꝑmi pentes i filiū peccauerť. eiꝰ sapientiā ꝺcupiscēdo. Tertio. qz filiꝰ dei est medians int̄ ꝑrem et spm̄sanctū. iō debuit e mediatoꝛ nr̄ Nullū ei decet magꝭ reducere boiez ad ꝺformitatē dei ꝑis q̄s illū qui est ꝟgis filiꝰ. Et iō nullum magis decuit. Quarto. quia ꝺueniēti mittit q̄ est ab alio q̄s q̄ a nullo. Et ideo ꝑ nō est missus. spūs āt sanctꝰ nō debuit mitti. qz ꝺueniētius est vt filiꝰ dei esset filiꝰ in celo z in terra. ne deꝰ putaret̄ hāe duos filios. Quinto vt ostenderet deꝰ ꝑ q̄ nihil esset ita carū q̄d nollet dare nobis. ex quo vnigenitum dedit nobis. Unde Joh. iij. Sic deus dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. Sexto. vt digna fieret z superfluēs recōpēsatio deo. nō solum equalis pct̄o sz etiā maioꝛ in infinitū. Septimo. vt accēderet hūanū desideriū ad se diligendū. Et em̄ filiꝰ dei ex magna charitate incarnatꝰ est ad ꝟ vt accēderet corda nr̄a. Juxta illō Ignē veni mittere in terrā. Et qz deꝰ ꝑ totā dilectōz posuit in filio. iō vt ostendat̄ hō inexcusabil̄ a dilectōe dei. ecce deꝰ misit eū portātē ignē q̄si infinitū q̄ sufficiēs est accēdere totū mūdū. Sic āt fuit xp̄s verꝰ filius dei. ita z filiꝰ virginis. Et iō dicit ꝟ. Emitte filiū suū. i. ex ipa Maria genitū. nō solū localiť vt Arrius finxit. Unū i symbolo. Natꝰ ex Maria ꝟgine. i. ex materia ꝟgis solꝰ. Ex q̄ ꝑz. qz tota materiā ꝑ corpe scz xp̄i formādo mīstrauit. q̄d nō faciūt alie mulieres. Unū ipse ꝑt filio suo impare. cū ab ea habeat omia ꝑm carnē. ℣ Sz di. cū dicim⁹ q xp̄s est ꝺceptꝰ de spūsct̄o. quo est q̄ de sola ꝟgie. Math. j. Inuēta est i vtero hns ꝺ spūsct̄o. Et Lu. j. Spūsct̄us supueniet i te R̄ñsio. vex ē. nō m̄ de suba spūsct̄i. sz bene opatiōe spūsancti formatū est corpꝰ xp̄i. Quia spūsct̄o operāte diuisa ē q̄dā porcio carnis purissima in ꝟgie ab alia carne pꝰ ꝺceptōz xp̄i. Et ita ibi notat̄ de spūsct̄o cām efficiētē nō materialē. Hoc āt iō attribuiť spūisct̄o spēaliť. licz etiā tota trinitas operata sit ad ꝺceptōez xp̄i. qz charitas q̄ attribuiť spūisancto fecit deum incarnari. Unde spūssanctus nō potest dici pater xp̄i.

Dixi tertio q in ꝟ. ꝑ. describit ꝟgis parientꝭ integritas. cū ꝺr primogenitū. Pro q̄ sciēduz q fuerť q̄dā hetici q dicebāt Mariā alios filios habuisse post xp̄m. iō qz h ꝺr pmogenitū. Ad h̄ rñdet q xp̄s ꝺr pmogenitus ꝑ abnegatōez ꝑoris z posterioris sil̄. Non q̄ dixit pmogenitū q post eū fuissent alij. sz qz voluit mariē ꝑbere testimoniū ꝟgini de tpe ante ptū De q̄ magꝭ potuerat dubitari Unū ꝺr pmogenitꝰ ante quē nullꝰ z pꝰ quem nullus. Uel pmogenitꝰ qz a ꝑe genitꝰ ab eterno Isa. liij. Generatōem eiꝰ q̄s enarrabit. Uel qz ipe fuit ꝑmꝰ sine pct̄o. j. Petri. ij Qui pct̄m nō fecit. Uel qz nouo mō genitꝰ Hiere. xxxj. Nouū creauit dñs sup terram femia circūdabit viz. Est āt sciendū q i natiuitate istiꝰ pmogeniti multa mira z inaudita facta fuit. z ideo ꝺr pmogenitꝰ. q̄ nō bñs secundū in talibꝰ. Primo. qz ꝟgo ꝺcepit eū. pfecte corpe z aīa. Scōo. qz mr̄ z ꝟgo fuit. Tertio. qz deū z boiez genuit. Quarto. q̄a sine doloze genuit. Apparuerūt āt tūc alia in celo z in terra q̄lia nūq̄s fuerunt. Primo in celo. qz apparueŕt angeli in magna luce z in multitudie matia Luc. ij. Subito facta ē mlt̄itudo milicie celest̄. Et h̄ fuit i signū ptāt̄ xp̄i nati. q̄ hēbat mīstros angelos Luc. xxij. Possum rogare ꝑrem z exhibebit mihi pl⁹ q̄s duodeci legiōes angeloꝛ. Et etiā i signū q xp̄s venit illumiare mundū vel tenebras mūdi. Scōo i aere apparueŕt tres soles qui tunc paulatim in vnum conuenerunt. Ibi etiam apparuit quasi circulus aureus circa solem. Ad designandum q in Christo conuenerunt caro et deitas. Tertio apparuit Octauiano impatoꝛi pulcra domina cū puero. in signum q imperium romanoꝛ debuit cessare z dari christo. Quarto. qz templū pacis rome coꝛruit. de quo fuit ꝓpheratū ꝑ quandā deam q staret q̄usq̄s ꝟgo pareret. in signuz destructionis ydolatrie. Quito q oēs sodomite eadē nocte moꝛtuiť sūt. i signū puritatꝭ natiuitatis xp̄i. Sexta. qz rome fuit taberna in q̄ milites emeriti reficiebanť. de qua fluxit fons olei in tyberim. in signum pietatis et misericordie. que debuit omnibus copiose fluere. ꝛc.

De natiuitate Christi. II
Sermo. VIII

Inuenietis infantem pannis inuolutū z positum in ꝓsepio. Luce. ij. Si ꝓsiderare debite vellem⁹ frēs oīa opa diuina in seipsis. eaqz rōnis oculo subtilius intueri absq; dubio inuenirem⁹ nō solum ea facta nobis vtiliter sz etiā mirabiliter. Dicit em̄ Aug⁹. q; subducta z amota vtilitate reruz creatarū homo facile inuenit mirabilē virtutē diuinā in ipis. Et q̄ ptz q; sic̄ in creaturis ita in ꝑtib⁹ xpis inueniunt mirabilia tempa et momenta. Inter q̄ multū mirabile est tps diei natiuitatis xpi. de q̄ dr. Hec dies quaz fecit dñs. Sup q̄ dicit Cassiodor⁹. q; licet dñs deus cunctos dies creauit. singulariter tū hanc fecisse dr q; p xpi dñi natiuitate fact⁹ est in q̄ merito exultare z letari cōuenit. qm̄ in eo dyabolus vim pdidit z mundus salutem accepit. Hec ille. In signum cuius angeli hodie huius diei dignitatem declarātes plura noua et seculis inaudita fecisse legunt. Nam ꝓmo in multa societate apparuerūt. Secundo dulciter cantauerunt. Tertio noua desideria attulerunt. Quarto nos de salutis nre reparatōe certificauerūt. dicentes pastoribus. Inuenietis infantem pannis inuolutū. In q̄bus verbis tria tangunt. Primo angelus certificat genus humanū de expectatiōe desiderabili. cū dicit. Inuenietis. Scdo ꝓponit et peribet deū hūanatū in vestitu z habitu mirabili. q; inueniet⁹ infantē pannis inuolutū z̄c. Tertio assecurat de loco determiato et humili. quia positum in ꝓsepio.

De primo sciendum

q; licet multa desiderabilia fuerunt generi hūano ab initio lapsus sui ꝓposita Juxta illud ps. Q̄z multiplicite tibi caro mea. Nā fm diuersitatē defectuū diuersimode desiderabant ꝓsolari. Sic em̄ dicit Aug⁹. ibi dē. Nō fm diuersos defectus corpis z aīe diuersimode desiderabat ꝓsolari. tñ inter oīa desiderabilia maⁱ fuit incarnatio xpi. q̄ habita oīa pariter cū illa generi hūano venerūt. Un̄ illud Bap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Et ideo sancti patres licet multis ꝓsolationib⁹ diuinis consolabant z visitabant. tamen in comparatione natiuitatis christi oīa pro nichilo reputabantur. Juxta illud Job. ix. Dies mei velociores fuerūt cursore. fugierunt z non viderūt bonū. Quod Greg. tractans nono libro Moraliū dicit. Q̄t licet q̄ creauit deus oīa bona sunt Deū. j. tamen ille q̄ creauit hec ꝓncipale et summū bonum est. qui cum habeā omnia alia pro nihilo habētur. Ex quib⁹ infero q; natiuitas xpi ē donum maxime charitatis et pietatis diuine Jstud pz qz ꝓtinet oīa bona secū. in cuius compatōe cetera bona p nihilo reputant. vt dictū est. Et q̄ ꝓseq̄nter infero q; lz de⁹ magna et multa signa dilectōnis erga hominē liberaliter ostendit. q̄ em̄ nob dedit filiū quo nō oīa secum donauit. Nulludi tñ tantā grām exhibuit sicut in natiuitate filij sui. Jstud ptz p B. quia alibi creaturas i ꝓsolatione dabat. que in se finite ꝓsolationis sunt. hodie aūt dedit donū q̄ maⁱ cogitari nō ꝑt. Hinc ē q; apl's appellat nimiā caritatē Eph. ij. Propt nimiā ināt charitatē q̄ dilexit nos z̄c. Scdo ꝓncipalit infero q; lz mlta dona data sint sctis ꝑib⁹ ab inicio mūdi in veteri testamto. tū istō ē maius q̄d datū est in nova lege xpianis. Jstud pz qz illi habuerūt tm̄ ꝓmissa. nos autem exhibita. Illi in spe. nos i re. Un̄ Aūe. xxiij. dixit Balaam. Videbo eum sed nō modo Et saluator Luce. x. Multi reges et ꝓphete voluerūt h̄ videre et non viderūt. Ex q̄ infero q; hoīes huius xpis plus obligant deo ad seruiendū q̄s illi veteris legis. Pater B. quia deū z creatorē suum habent in carne ꝓpria. et sic familiar⁹. Un̄ tenentur corpora corp plus z magis in sanctitate z iusticia ꝓfuare q̄s illi. In signū h⁹ oēs sodomite nocte natiuitatis xpi subito perierūt. Ad significandū fm Augu. q; de⁹ voluit humanā naturam de cetero in magna honestate ꝓfuare. O si dictū fuisset antiq̄s. Inuenietis infantē. Quantū putas fuissent gaudisi. si eis dictū fuisset tm̄ expecta h̄ modicū. Isa. xxviij. Nobis autē dr. Querite z inuenietis Et in h̄ apparet magna xpianor grā q; deū habent q̄dāmodo ad planū. Quia dr Math. vij. et Lu. xj. Qui q̄rit inuenit z pulsanti aperiet. Sz dicerc⁹. Un̄ est q; sctī prēs nō potuer̄t mereri incarnationez xpi. Rñdeo fm Tho. sup. iij. sniaz. dist. iij. q. ij. ar. j. ex tribus. Primo, quia meritum

in hoīe nō se extēdit ad totā nāam hūanā sed incarnatio ē medicamētū tot⁹ generis hūani. ꝙ nō potuit ab aliq̄ hoīe puro mere ri. Scōo qz incarnatio q̄dāmodo est ꝑncipiū merendi. igit nō ꝑt cadere sub merito. qz oia merita habēt efficaciā a xp̄o. Tertio qz meritū hūanū nō extēdit se vltra ꝓditionē hūanaz. q̄ in ℔ ꝓsistit. vt aliq̄s mereat aliquā diuine bonitatz ꝑticipatōez sz q⁹ tota plenitudo deitatz habitet in hoīe. ℔ excedit ꝓditōez hūanā z oīm meritū hūanum. ꝙ nullo mō ꝑt cadere sub merito. Ex q̄ ꝑtz q⁹ incarnatio est opus soli⁹ miscōie z grē diuine. Vñ ad Tyt⁹. Apparuit grā saluatoz nr̄i. non ex op̄ibz iusticie q̄ fecim⁹ nē. Unde Thomas sup. iij. dist. j. q. j. Decuit vt xp̄us nō ꝑus incarnarek q̄ eo tpe q̄ factū ē. Prīmo. vt defectū suū agnouisset ꝑmo i cognitione. z ℔ tpe legz nare. Scōo in ꝑtute. z ℔ tpe legz scpte. Unde ista duo fuerāt q̄si ꝑparatio ad incarnatiōem.

¶ B ¶

Dixi secundo q⁹ in ꝑbis ꝑte missis angel⁹ ꝓponit deū hūanatū in habitu mirabili. qz ꝑinfantē pānis inuolutū. Uere magnū et mirabile op⁹ incarnatōis diuīe tā ex ꝑte generātz q̄ geniti. q̄ etiā ex ꝑte modi generādi. Prīmo ex ꝑte generātz. Hā mirabile fuit q⁹ mulier sine viro ꝓcepit. q⁹ ꝓcipiēs ꝑgomāsit. q⁹ in ꝑtu clausa ꝑmānsit. q⁹ pariendo dolorē nō sensit. z q⁹ mr̄ z filia sit fuit. Hec est porta quā vidit Ez echiel ꝑpetuo clausam. quam nemo ꝑtrānsiuit nisi solus deus. Scōo ex ꝑte geniti. qz vt dic̄ Hern̄. Eternū. antiquū. z nouū iūcta sūt. Eternū qz ꝑsona filij. Antiquū qz caro ab Adam. Et nouū qz aīa. Itē ꝓiūcta sūt mirabilit⁹ de⁹ z hō. mr̄ z ꝑgo. fides z cor hūanū ibi summa maiestas hūanata humiliata est. virtus infirmata. immēsitas breuiata. sapiētia mutata facta z eternitas iniciata. Vñ Isa. ix. dr̄. Uocabit⁹ admirabilis de⁹ fortz. Tertio ex ꝑte modi generādi. Eius em̄ ꝑtus fuit supra naturā. qz ꝑgo ꝓcepit. Sup rōnez. q̄a deū genuit. Sup hūanā ꝓditōz. qz sine dolore ꝓcepit z pepit. Sup ꝓsuetudinē. qz de spūsctō ꝓcepit. z sic q̄rtū modū mirabilē ꝑducēdi hoīez oñdit. Prim⁹ ei fuit sine viro z femia vt Adā. Scōs de viro sine femia. vt Eua. Tertius ex viro z femia. vt cōiter. Quart⁹ de femia sine viro vt xp̄s. Quo ad ℔ dic̄ Tho. in q̄dlibeto. qz natiuitas xp̄i est de ꝑfectōe accidētali mūdi. qz iste mod⁹ nō dū fuit ꝑducēdi hoiez. Ex his infero q⁹ in natiuitate christi plura q̄z alibi in aliquo opere xp̄i ꝓcurrunt mirabilia z vtilia. Prīmo qz de⁹ absc̄ōdit⁹ a sc̄o fuit visibil⁹ mōdo. Ad q̄d significādū nat⁹ ē i domo agra sine hostio. Vñ dictū ē Inuenietz. q̄d tū ꝑus nō fuit Isa. xlv. Uere tu es de⁹ absc̄ōdit⁹ Job xxxvj. Ecce de⁹ magn⁹ vincēs sciaz nostrā. Scōm mirabile. qz de⁹ alt⁹ inclinat⁹ ē z reposit⁹ in ꝑsepio. Vñ pz q⁹ facile ꝑuenit. ꝑs. Inclina celos tuos z descēde. Tertiū mirabile. qz de⁹ magn⁹ fact⁹ est pu⁹ vt laudari possit a nob. ꝑs. Magn⁹ dñs z laudabilis nimis. Quartū mirabile. qz de⁹ fortz sic ab hoīe inuoluit⁹. vt secure ad eū accedam⁹ tāq̄ ligatuz manib⁹ z pedib⁹. Prius dicebat ꝓpha. A fortitudie man⁹ tue ego defeci. hodie ℔o dr̄. Uenite ad me oēs. Quintū mirabile. qz de⁹ nimis facūd⁹ cui ñ potuit hō rñdere vnū ꝑ mille fact⁹ ē q̄ mut⁹. Vñ dr̄. Inuenietz infantē. q̄i ñ fantē. ꝓpone g̃ ꝯ eū q̄d vis z nō rñdebit tibi. Sextū mirabile. qz de⁹ iracūd⁹ fact⁹ ē māsuet⁹. Prī⁹ dicebat in ꝑs. Quis nouit ꝑtātē ire tue. hodie dr̄ Mat. xj. Discite a me qz mitz sū. Ex his infero q⁹ natiuitas xp̄i ē op⁹ mirabile non tm̄ sūme curiositatz sz etiā vtilitatz. patz qz oīa q̄ ibi facta sunt ad nr̄ām vtilitatē facta sunt. vt supra.

¶ L ¶

Dixi tertio q⁹ in ꝑ. p. angel⁹ assecurat homiez de loco determinato z hūili natiuitatz xp̄i. cū dr̄ Positū i ꝑsepio. Magna hūilitas inter duo aīalia iacere. in duro ꝑsepio. in domo cōmuni. q̄ oia voluit facere ad ostendēduz suā humilitatem. z ad ꝓtemnendam seculi superbiā z vanitatem. Sicut em̄ ꝑmus homo amisit honorez diuitias et delicias ꝑ viam per quam nunquā potuit acquirere. quia honorez per superbiam. diuitias per auariciam. delicias per luxuriam voluit adipisci. Ita econtra christus venit in mūdum triplici via cōtraria. scz ꝑ pauptatis cōtra mūdū. hūilitatz ꝯ dyabolū. asperitatis ꝯ carnē. Propter q̄d de eo dr̄ Hebr. v. Ex iniciauit nob viā nouā. Ex q̄ infero finaliter q⁹ natiuitas xp̄i fuit opus desiderabile expectantib⁹. sicut deductum est in primo membro. Secūdo infero q⁹ non solum est opus desiderabile expectantibus. sed etiā mirabile ꝓtēplātib⁹. Patet ex scōo mēbro.

Tertio infero q̄ nō solū est desiderabile et mirabile. sed etiā insup est opus imitabile proficere volentib̄. Nam datū est in exemplum omnib̄ statib̄. Unde q̄ volūt mundum p̄emnere. bonores abīcere. carnem subīcere xp̄m intueant. Omnia enim circa eū sunt humilima. Nam ad p̄fusionem superbie nr̄e voluit nasci ex modica gente. in modica ciuitate. ex paupcula matre. in vili tugurio. in pannis rudibus. in duro p̄sepio. in cōmuni diuersorio. Unde Aug⁹. dicit q̄ exā homies diuitias appetebant. ideo paup esse voluit. honorib̄ inhiabant. rex noluit fieri. mala oīa fugiebant. ideo omnia mala sustinuit. Ex his patet q̄ volens esse particeps gaudij p̄ntis tria debet habere p̄cipua quib̄ poterit xp̄m inuenire. Primo vt sit paruus z humilis in sua reputatōe. Hoc significat infans inuentus. Scōo vt sit paup z p̄mptor secularis vanitatis. Hoc significat inuolutio pannor. Tertio q̄ sit vite tempate z p deo patiens aspera. Hoc significat in p̄sepio positus. Ex quo patet q̄ triplices hoies excludunt a p̄senti solēnitate. Primo superbi et inflati ō se p̄sumētes. Scōo diuites auari insatiabiles de pecunijs cogitātes. Tertio delicati z luxurioſi voluptatib̄ vacantes. Que tria nos abīcientes fructib̄ p̄dictis insistamus. quatenus xp̄m hodie natū inuenire mereamur. zc.

De natiuitate Christi. III

Sermo. IX

Verbū caro factū est. Joh. j. Si p̄siderem⁹ fratres charissimi p̄sentis solēnitatis beneficia nobis a deo exhibita. nō solum ad gratiarū actiones p tantis beneficijs assurgere. sed etiā tam miram q̄ mirabilē bonitatē nobis misericorditer ostēsam admirari atq̄ stupere p̄uenit. Uiro nāq̄ mō sed gratioso pietatis affectu tota sancta trinitas incarnatōez filij dei eterni p̄bi ordinauit p q̄d bonitatē suā immēsam nob cōmunicauit et ab eterno mortis interitu q̄ fuim⁹ addicti tā sapiēter q̄ clemēter p̄fuauit z liberauit. sicut lan⁹ deducit Bern⁹. i li. ō amore dei. ca. xij. dicēs in hec p̄ba. Cū bonitas diuina multis infinitis bonis abundaret. z offerret ea omnib̄. nec esset q̄ reciperet vel sciret recipe vel doceret recipe. nec q̄ illuc posset ascendere vbi dona hec distribuīt qui huc posset deferre. Opus ēm erat mediatore inter nos et deū. p quē nostra bona opera appropinquarent deo. z bona dei nobis. Iniuit ergo cōsiliū tota trinitas. cōsilium illud de quo p̄pha dicit. Consiliū antiquū verū fiat. Uidebat quippe deus quantū ad hominē oīa cōfusa. oīa turbata. nichil stare in loco suo. nibil p̄cedere ordine suo. Uidebat hominem in regione dissimilitudinis tam longe vt p se nec posset nec sciret redire. Angelus ēm p̄sumebat similitudinē dei dicēs. Ponam sedem meā ad aquilonem z ero similis altissimo. Homo similiter deus esse voluit cui p̄sua sum erat esse sicut dij. Ergo ne inquit de⁹ filius me⁹ splēdor glorie mee z figura substantie mee in ipa mei similitudine tot habebit et pares z socios. Precipitat⁹ ē vterq̄ tam homo q̄ angelus. Uidens ymago dei filius angelū z hominē q̄ facti erant ad ymaginez (non tū q̄ ipa ymago dei essent) p inordinatū ymaginis z similitudinis ei⁹ appetitū periſſe. heu inquit sola miseria careret inuidia. sed subueniendū est ei cui subuenire nō phibet iusticia. Exhibeo igit̄ me homini hominē despectū et nouissimū virorū. virū dolor. z scientē infirmitatē. et vt zelet et immittat in me humilitatē per quā pueniat ad gloriā. Hec Bern⁹. Ex quibus verbis colligitur breuiter q̄ incarnatio p̄bi hodie facta nobis. maxime grām pietatis ostendit in eo q̄ dictū est. Cum homo ex se nō haberet recuperatiōis remedium. dei filius homo factus. eius ruine compatiens ipm reconciliauit. Unde p̄pter h̄ p̄bus illō diuīe mētis a seculo absconditū nobis factū est caro visibilis vt mediū ille faceret inter deū z hoiez more boni mediatoris et p̄sonam induit z actu factus est hō. Circa materiā sermonis de generatiōe verbi diuini insistentes. triplicē p̄sideratiōem obſuabim⁹ xp̄ifidelib̄. p futurā. altiorē docto ribus religiōsis. Hō alta sapiētes sz hūilib̄ p̄sentiētes. ne q̄d absit rāq̄ temerarij p̄scrutatores oppr̄imamur a gl'ia. Generatōz illā diuini p̄bi in nāa diuīa q̄s enarrabit. Nā z si licz scire q⁹ dei filius de deo p̄ze nat⁹ sit non tū licet scire modū quo nat⁹ sit. Credi p̄t illa generatio. inq̄ri non p̄t. Inq̄t Ambrosi⁹ in li. 5 gentiles. Ad tpalē igit̄ generatiōz p̄bi dī hodie factā p̄tēres. als venētes

primo videam⁹ generatōis hui⁹ ꝟbi neces sitatē. Scō ex generatōe collatā vtilitatē Tertio generatōis modū z ꝗlitatē p scrip turā significatā. Quia describit tria euan geliū hodiernū. Nam necessitatē ostendit cum dicit. Erat lux ꝛa zc. Utilitatem cum dicit. In ꝓpria venit. Modum et qualita tem. cum subdit. Et verbū caro factū est.

Circa primū sciendū

q verbū diuinū intelligit ꝯgrue filius dei primo. quia sicut verbū de solo corde p cedit. et p ipm sapientia cordis innotescit. sic p filiū dei patris claritas declaratur. scz potentia sapientia z bonitas. Sed di ceres. tamen hoc etiaz spūssanct⁹ facit. Re spondeo q licet in se loquit totā essentiam patris. quia etiā illa tria sunt in eo. non ta men in se alloquit ꝓprietatē patris qua pro ducit aliū ex se. Et ideo nō ꝺr (sicut nec et⁹ pductio) generatio. sicut pductio filij. Uñ in patre est omnis veritat⁹ ꝯceptio. in filio platio. in spūsancto auditio. Juxta illud Johānis. xvj. Non em̄ loquet a seipo. sed quecūq audiet loquet. Et ħ est verum de locutione interiori. quia exterior fit etiaz p operationez spūssancti. Scō qñ aliquis cessat dicere verbū. vox eius euanescit z de sinit esse. Ita si pater cessaret generare ver bū suū. desineret tota vniuersitatis machi na que p ipm subsistit. et est quasi vox eius Dixit em̄ z facta sunt. ſm Bre. z Thomā. Unde ad Hebre. j. Portans omnia verbo ꝟtutis sue. Uñ substantia totius creature est eterna generatio verbi. Sz diceres. cū ꝟbū eternaliter generet a ꝑe. q̄re mūd⁹ nō ē ab eterno. Rñdeo q nō oportz ħ ꝓcedi. q; licz possit esse ꝟbū nr̄m sine ħ q̄d sequat opus. cū nō ꝑt esse opus ȧn ꝑceſſat ꝟbū in corde. Ita etiaz filius dei potuit generari ab eterno sine pductōe mūdi. sz mūd⁹ nō po tuit pduci sine ꝟbo dei. Tertio sicut verbū nr̄m nullius est cognitōis sine voce. ita de us nō esset a nob cognit⁹ nisi p illā sapien tiā filij sui illustraret. z ad cognitiōem eius duceret. Uñ ipe dicit se mgr̄m Joban. xiij. Vos vocatis me magister. Istis ꝓmissis videamus de necessitate generatiōis hui⁹ ꝟbi. Et reuera magna necessitas fuit sue ge neratōis. Totus em̄ mūdus iste fuit tene brosus ꝙuersitate. z defectibꝫ ac ignorātia plen⁹. ita q humanū gen⁹ non cognoscebat deū. Isa. j. Cognouit bos possessorē suum israel autem me non cognouit. Secundo non cognoscebat homo statū suū. ij. Cor. vltimo. An nō cognoscitis vos metipsos. quia ihc̄s in vobis est. nisi forte repro bi estis. Secundo nō cognoscebat immi nens periculū. Luce. xix. Si cognouisses z tu. Uenit ergo filius dei per incarnatōz suā z illuminauit abscondita tenebraꝝ ha rum. ita q homo iam cognoscit creatorem suū. z eū melius ac feruētius diligit q̄ p⁹. Sicut dicit Thomas contra gentiles li bro. iij. Unde ap̄lus ad Ephes. quinto. Eratis aliquādo tenebre. nunc autem lux in dño. Et. ij. Cor. iij. Nos vero oēs re uelata facie gloriā domini speculantes in eandē ymaginē transformamur. Secūdo homo cognoscit statum suū. Unde post in carnationē christi homines multum pen sant nobilitatē conditiōis sue et cōtamina re erubescunt. Sicut dicit Augustin⁹ de se ipo. Postq̄ intelleri me sanguine christi re demptū noluī membra mea venalia exhi bere. Tertio cognoscit homo imminēs pe riculū. Sic em̄ ab ipo dictū est. quia mali ibunt in supplicii eternū. Math. xxv. Istā ergo necessitatē incarnatōnis x̄pi tangens euangelista dicit. Erat lux vera que illumi nat omnē hominē venientē in hūc mūdū. Sed diceres. Hōne adhuc multi sunt in tenebris ignorantie ꝑfidie z ꝙuersitatis quomodo ergo illuminat omnē hominem Respondit Chrys. in omelia hodierna. q quantū est in x̄po illuminat omnē hominē quia nulli deest. ymo vult oēs homines saluos fieri z ad agnitionē suam venire. vt dicit. j. Thimo. ij. sed multi ponunt obicez peccati ne illuminent. Sicut patet exēplū de fenestra que si apperitur illuminat do mus. Non est tū culpa solis si nō illumiat p clausaz fenestrā. Unde illud intelligitur ſm Augu. in lib. Enchiridion de volūtate antecedente et non cōsequente. Sicut po nit etiam Lyra exemplū de iudice ciuitat⁹. qui oēs vult saluos esse in vita cor. q̄n tum in ipo est saluo ordine iusticie. Propt̄ quod euangelista bū dicit. ostendens istū defectū cognitōis. In mundo erat. z mun dus p ipm fact⁹ est. z mūdus eū nō cogno uit. Quasi diceret. iste defect⁹ nō ē ab essen tia ꝟbi. q in mūdo erat p essentiā potentiā

z ꝑsentiã nec ex inuisibilitate sua. quia fecit op⁹ suũ ita euidẽs ꝙ euidẽtia sua creatorẽ declararet. Sap. xiij. A magnitudie creature poſſet creator intueri. Roꝛ. Inuisibilia dei cõ. Quo ad ꝟ dicit Joh. j. Et mũd⁹ p ipm̃ fact⁹ ẽ. scz vt in ipo lux manifestaretur sicẽ artificiũ i artificiato. Vñ aũt sit defect⁹ cognitõis hmõi subdit. mũdus eũ nõ cognouit. Nõ intelligiꝫ duobꝫ modis. scz ꝓmo fm naturaz. qz licet hõ sciat ꝓdicta auxilia nõ hũana ꝑtute impendi. tñ hõ deficiens est in se ab hac cognitione scz a q̃ huiusmodi auxiliũ impendaꝫ. Job. xxxvj. Unusq̃sqꝫ intueꝫ eũ ꝑcul. Scõm etiã culpã nõ cognouit eũ mũdus. i. amatores mũdi inordinati. Quia fm Augu. amor mũdi mꝫie retrahit a cognitõe dei. eo ꝙ fm Jacobum in canonica. inimicũ dei ꝓstituit. Ex q̃ infero ꝙ falsa est locutio mũdanoꝝ hoĩm inordinate amantiũ q̃scũqꝫ creaꝫas. dicentiũ se cognoscere deũ. Patet qz fm Thomã sup Job Qui nõ diligit deũ non ꝓt eũ cognoscere. j. Lor. ij. Animalis hõ nõ ꝑcipit que dei sunt. ¶ Ex his oĩbꝫ scõo infero triplicẽ fuisse cãm incarnatiõis ꝟbi dei. Prima est hũane naꝫe puersitas. q̃ ex sua malicia iam obtenebꝛata erat viciꝝ z ignorãtie obscuritate. Vñ qz tenebꝛe hãc lucẽ nõ poterant ꝓphẽdere venit i carnẽ de⁹. vt tenebꝛe possent lucere. i. ad cognitõez eius pertingere Isa. ix. Populus q̃ habitabat in tenebꝛis vidit lucẽ magnã. Scõo ꝓter insufficientiã ꝓphetici testimonij. Uenerãt eñ ꝓphete venerat Johãnes. sz sufficiẽter illuminare nõ poterãt. qz non erat ille lux. Vñ necesse erat vt post ꝓphetaꝝ vaticiniũ. post Jobis aduentũ lux ipa veniret. z sui cognitionez mũdo traderet. Hoc est q̃d dicit apostol⁹ Hebꝛe. j. Multipharie mltisqꝫ modis olĩ de⁹ loquẽs ꝓtribꝫ in ꝓphet̃. nouissime diebꝫ istis locut⁹ est nob in filio. Tertio ꝓpt̃ creaturaꝝ defectũ. Nam create erãt insufficiẽtes ducere in cognitiõem creatoꝛis. Unde mundus p ipm̃ factus est. et mundus eum non cognouit. Et ideo necesse fuit vt ipse creator p carnem in mundum veniret et se ipm̃ notũ faceret. Et hodie verificaꝫ illud quod dicit apostolus. i. Lor. j. Nam quia in dei sapientia nõ cognouit mũdus p sapientiã deũ. placuit deo p stultitiã ꝓdicationis saluos facere credentes.

¶ B.

Dixi secundo ꝙ in verbis ꝓmissis euãgelista beaꝫ Johannes describit generationis ꝟbi diuini vtilitatẽ. in eo q̃d dicit In p ꝓpria venit. z sui eũ non receperũt. Quotq̃ aũt receperunt eũ dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credũt in nomĩe eius Ecce vtilitas cõsecuta ex incarnatõe verbi diuini. In qua attendam⁹ magnã dei liberalitatem. quia ampliorẽ fecit solutionem q̃z faceret ꝓmissionẽ. Nam ꝓmissio facta fuit solũ suis. i. Iudeis Isa. xxxiij. Domin⁹ legifer noster. sed solutio nõ solum fuit suis facta. sed quotq̃t receperũt eum. i. omnibꝫ in eum credentibus. Romanoꝝ. xv. Dico ꝓm ministꝝ fuisse circũcisionis ad implẽdas ꝓmissiones patrũ. gentes autez super misericordia honorare deum. quia misericordie sunt recepte. Unde Actuũ. x. dicit. Q̃ in nationes gra xpi diffusa est. quia nõ solum liberis sed etiã seruis. non solũ masculis sed etiã feminis. Col. iij. In christo ihu non est masculus nec femina. Ponit autẽ fructũ hui⁹ generationis. quia dedit eis potestatẽ filios dei fieri. Ecce fructus magnitudo. qz p ꝟ homines fiunt filij dei Hal. iiij. Misit de⁹ filium suũ natũ ex muliere. factum zc. vt adoptõem filioꝝ recipe-remus. ¶ Circa quod nota ꝙ hoies fiunt triplicit̃ filij dei fm triplicẽ assimilatõem ad deũ. Primo eñ p infusionẽ gre dei qui cũqꝫ habet grãm gratũ facientẽ efficiꝫ filꝰ dei. Roꝛ. viij. Accepistis spm̃ in q̃ clamamus abba pater. ad Hal. iiij. Oñ est filij dei misit de⁹ filiũ suũ. Scõo assimilaꝫ deo p opez pfectõem. Unũ quicũqꝫ opaꝫ opera iusticie est filius dei Math. v. Diligite inimicos et bene facite his vt filij ꝑis vestri sitis. Tertio assimilaꝫ deo ꝓpter gl̃e adeptionẽ. et quantũ ad animã p lumen glorie. j. Joban. iij. Cum apparuerit similes ei erimus. et quantũ ad corpus Philippẽn. iij. Reformabit corpus humilitatis nostre.

¶ Sed diceres. qũo hoc est verũ. Si eñ dedit de⁹ hominibꝫ hanc potestatez filios dei fieri. ergo in potestate nostra est habere grãm infusionis p quaz sumus filij dei. Ad quod respondeꝫ fm Thomã. Q̃ in datione gratie requiriꝫ in adultis consensus liberi arbitrij ad iustificationẽ. Unõ quia hoc est in potestate hominis vt ꝓsentiat vl̃ nõ ꝓsentiat. p ꝟ dedit ei potestatẽ. scz suscipi-

piendi grām se pparando. de⁹ aūt pncipaliter dat grām infundēdo z hoīb⁹ ponēdo. Sic em ille q facit lib⁹ z p̄oit homini ad legendū o⁹ dare ptātē ad legendū. ita fecit xp̄us p quē gr̄a facta est. vt o⁹ Joh. j. Quia op⁹ est salutē i medio terre. dedit nob⁹ potestatē filios dei fieri. p gr̄e susceptōz. Bz q⁹ ß nō sufficit cū etiā libe⁹ arbitriū idiget ad ß vt mouear ad gr̄e susceptōz auxilio gr̄e diuine nō q̄dem habitual' sz mouētis. Treñ. vlt. Cōuerte nos dñe z conuertemur Et hec motio vocat vocatio interio⁹ Ro⁹. viij. Quos vocauit. scz in castigādo ad p̄sentiendū gr̄e. hos iustificauit grām infundēdo. Quia ⁊o p hāc grām hō h⁹ prātem cōseruādi se in diuina filiatōe. j. Joh. vltimo Omīs q̄ nat⁹ est ex deo nō peccat. sed generatio dei q̄ generamur ī filios dei ꝓseruat eū. Hic g̃ dedit nob⁹ filios dei fieri p grāz gratū facientē p op⁹ pfectōem. z p glorie adeptōem. z ß pparādo mouēdo z ꝓseruādo grām. Scōa vtilitas incarnationis fuit redemptio nr̄a. Nam sic̄ dicit Aug⁹. in smone natiuitat⁹. Adam nisi cecidiss z xp̄s ad nos nō venisset. Cui ꝓsonat illud apl'i. Fidelis smo q⁹ xp̄s ih̄s venit in hūc mundū pctōres saluos facere. Sup quo dicit Aug⁹. Nulla causa veniendi xp̄m nisi peccatores salvos facere. Tolle morbos. tolle vulnera. z nulla erit causa medicine. Et Luce. xix. o⁹. Venit em filius homis quere z saluū facere q̄d perierat. Ex quo sequit q si Adam nō peccasset xp̄s non venisset. quantū ad illū finē. vt p mortē redemptōz faceret. Nat⁹ tñ fuisset ꝑpter pfectōem vniuersi. q̄ in ß ꝓsistit vt finis ꝓiungat⁹ suo ꝓncipio. nature nāq̄ pfectio fuit finis incarnationis. Tertia causa z vtilitas incarnatiōis fuit pfectio beatitudis eterne. Nā nō solū habem⁹ p eam redemptōez a pena inferni. sz pfectōem abundantiorē beatitudinis. Juxta illud. Ego veni vt vitā habeant et abundanti⁹ habeant. Unde dicitur. Apud dñm misc̄dia. z copiosa apud eū redemptio. Si em xp̄s nō fuisset incarnat⁹. aut homo nō peccasset. aut p aliū redēpt⁹ fuisset. humana natura in statu glorie defecisset a quadā magna gloria. quā habet p incarnatōez xp̄i. scz a visione humanitatis xp̄i. p quā oīs sensus nostri exteriores reficient. Juxta illud Joh. x. Ingredientur z egredient. supple. electi. z pascua inuenient. Sc̄m Augu. q̄ntū ad gaudiū corporis. id est. et corpe xp̄i. z gaudiū aie ex diuinitate xp̄i. Unde Aug⁹. in libro Cur qñ z quo de⁹ homo. ca. iiij. dicit. Deniq̄s genus Ade nō mediocriter gaudebit. q⁹ p tali culpa felici p̄mo⁹ parentū talē p̄meruit h⁹e redemptionē. q⁹ multa maiora z cariora contulit hominib⁹ ēs p Adam si nō peccasset conscituri essent. Quippe Adam solūmodo angelis coequādus erat nō pficiendus. Bz modo gr̄a redemptōis caro nr̄a sup angelos eleuata est. Nam diuinitati vnita. sicut deus et dñs dominat⁹ angelis z hominib⁹ Adhuc aliquid maius per ipsum sperantes ēs p Adam p̄mū habuiss⁹. scz familiarius diuinitatis dulcedinē gustare. quia caro illa vnita est cū diuitate. quā sancti habebunt eternaliter pñtez. Hec Augustin⁹

Dixi tertio

q̄ in ꝟbis p̄missis thematis describit euāgelista generatōis xp̄i modū z qualitatem dicēs. Verbū caro factū est. i. de⁹ fact⁹ est homo. Circa q̄d sciendū q⁹ ß quidā male intelligēres sumpserūt occasionē erroris. dicentes. Verbū ita caro factū est. ac si ipz vel aliquid eius sit in carnē ꝓuersum. sicut cum farina fit panis. aer ignis. Et hic fuit Eutices q̄ posuit cōmixtionē naturarū in xp̄o. dicens in eo tm̄ fuisse dei z non hois naturā. Sed ß est falsissimū z stultissimū. q⁹ exp̄ vt dicit h̄ euangelista. Verbuz erat deus. Deus aut̄ est immutabilis. vt dicit Malachie. iij. Ego deus z nō mutor. Uñ nullo mō p̄t esse q̄ in aliā naturā ꝓuertat. Est g̃ sensus. Verbū caro factū est. i. ꝟbuz carnem assumpsit. non q⁹ ipm ꝟbū caro sit. sic̄ si dicim⁹. homo factus est albus. nō q⁹ ipe sit ipa albedo. sed q⁹ albedinē assūpsit. Assumpsit aūt nō solū carnez. sz etiā carnē animatā. licet ß nō exp̄mat. Unde Arrius dixit ipm assumpsisse carnē sine aīa. dicēs diuinitatē esse loco aīe. q̄d tñ falsum est. q⁹ xp̄s solus fatet⁹ se h⁹e animaz Matth. xxvj Tristis est aīa mea. Item. Cepit tedere et mestus esse. Que sunt passiones aīe. Item q⁹ diuinitas nō p̄t esse forma. sicut nec angelus vniri corpi p modū forme. cum fm suā naturā a corpe sit separat⁹. Item si nō assumpsisset carnē animatā. nec p ꝓsequēs carnē veram. quia caro sine anima non est caro nisi equiuoce. quia dicit cadauer po/

tius ꝙ caro. Nec assumpsit aliã aiaz ꝙ bũa nã. sicut Apollinaris finxit dicẽs. tm aiaz sensitiuã z nõ rõnalem assumpsisse. quia si sic. tunc nõ reparasset animã rõnalẽ exã eã nõ assumpsit. qz ad ħ bũanã naturam assumpsit vt eam repararet. z sic null9 fruct9 ex incarnatõe eius ꝓueniss̃et. ¶ Sed dicere s. quare ħ nõ determinat euãgelista solũ de carne faciẽs mentionẽ. Rñdeo ꝓpt̃ ꝙtuor. Primo ꝓpter manicheos q̃ dicũt xp̃m carnẽ fantasticã assumpsisse z non veram. dicentes nõ decuisse eum assumere veram carnẽ tãꝯ dyaboli creaturã. Et ideo euangelista facit de carne mentionẽ. Secundo ad demonstrandũ erga nos dei magnitudinẽ pietatis z benignitatis. Si em̃ magnũ pietatis signũ fuisset si deus assumpsisset animã rõnalem tãꝯ magꝭ ꝓformem diuinitati. multo maioris pietatis est signuz assumere carnẽ. q̃ oñino elongata est a simplicitate deitatis. q̃d est inestimabile signũ pietatis. ſm quod dicit apl's. j. ad Thimo. iij. Magnũ pietatis sacramentũ quod manifestatũ est in carne. Tertio ad demõstrãdum veritatẽ et singularitatem vnionis in xp̃o. Aliꝭ em̃ hominib9 sanctis vnit̃ deus quantũ ad animã solũ. sicut dicitur Sap̃. vij. Per nationes in animas sanctas se trãsfert. Amicos dei et ꝓphetas constituit. Sz q̃ verbũ dei vniretur carni. hoc est singulare in xp̃o. ſm illud Psalmi. Singulariter sum ego Job. xxviij. Non adequabitur ei gnrũ. Quarto ad insinuandam congruitatẽ humane reparatõis. Homo em̃ p carnem infirmabat̃. Et ideo euangelista volens aduentũ verbi congruũ esse reparationi nostre. mentionẽ specialiter de carne fecit vt ostenderet q̃ caro infirma p carnẽ verbi reparata fuit. Et hoc est quod apostolus dicit Romanoz. viij. Nam q̃d ip̃ossibile erat legi in qua infirmabat̃ p carnem deus filiũ suũ mittens in similitudinẽ carnis peccati. de peccato damnauit peccatũ. Et his omnib9 patet iste articulus fidei. q̃ dei filius vniuit sibi naturã humanam. id est. carnẽ et animã rationalem. ex quib9 cõstat vnũ suppositũ et vna ꝑsona. sicut ex anima et coꝛpoze factus est vn9 homo. Ita q̃ mox vt caro illa ope spũssancti sanctificata z a reliqua carne separata fuit. verbũ deo cũ aia vniret. Sed tñ mẽbroz illius dñici coꝛpis distinctio. in ip̃o momẽto cõceptionis et vnionis dei et hominis adeo erat parua vt bũano visui vix posset subiici. Dicit̃ tñ quadraginta pfecta est z notabilis effecta. ſm Augu. sup illud Joban. ij. Quadraginta sex annis edificatũ est ħ templũ. Hoc et mgr̃ in. iij. sñiaz. distinc. iij. notat. zc.

De natiuitate Christi. IIII Sermo. X

Nat9 est nobis sal/

n uator mũdi. Luce. ij. Cum natiuitas xp̃i p angelum pastoribꝰ sit anũciata. nemo dubitet q̃ ip̃a sit in oculis hominũ mirabilioꝛ ceteris. et prestantioꝛ vniuersis. eo q̃ angeli nõ cõsueuerant solita z cõsueta ac ſm cursum nature cõtingẽtia. sed rara z insolita ac supza cursum nature occurrentia nũciare. Ideo apparet q̃ natiuitas xp̃i multum est mirabilis. ¶ A

¶ Legim9 em̃ triplicẽ natiuitatẽ. Prima natiuitas est vituperabilis. z est natiuitas humana. que est vilis et immũda. z p cõsequẽs miserabilis. Ideo Job. xv. dr. Quis est homo qui immaculat9 appareat nat9 de muliere. Sap̃. vij. In ventre matris mee figuratus sum caro. decem mensiũ tempe coagulatus sum in sanguine. Itẽ obnoxia ẽ peccato. Ephe. ij. Nascimur filij ire. Glo. In hac ira nascitur oñis homo. Item penalis et miserrima. Job. xiiij. Homo nat9 de muliere. Item ꝓcupiscentia fomitis inflãmata. Jacobi. iij. Inflãmat roram natiuitatis nostre. Item tenebris ignorantie inuolura. Job. iij. Pereat dies illa in qua natus sum. Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Jesus vidit hominẽ a natiuitate cecũ. Item transitoria et infructuosa. Sapientie. v. Quid nobis profuit superbia Secũda est cõmendabilis natiuitas gratie. et ratione cause z rõne effectus. Causa est fides. ratio in effectu. j. Joh. v. Omnis q̃ credit qm̃ ibs est xp̃us ex deo natus est. Joh. j. Dedit eis potestatem. zc. qui ex deo nati sunt. Charitas vero in affectu. Oñis qui diligit frẽm suũ ex deo est. j. Johã. iiij. Item iusticia operũ in effectu. j. Joban. ij. Oñis qui facit iusticiam ex deo natus est Effectus huius natiuitatis spũ. alis est triplex. Primo peccatum fugat. j. Joban. iij. Omnis qui natus est ex deo non peccat. Item vincit mundũ. j. Joh. v. Oñe quod

et deo natũ est vincit mundũ. Item ducit ad regnũ. Joh.iij. Nisi qs renatus fuerit. Ecõtrario nativitas culpe facit cecum ad eligendũ Joh.ix. Quis peccavit ꝟ cec⁹ aut parentes ei⁹. Indignũ ad docendũ. Joh. ix. In peccatis natus es totus.z tu doces nos. Infirmũ ad bene operandũ. Joh.iij. Quod natum est ex carne caro est. Tertia nativitas est mirabilis.z est nativitas divina.z ꝟ,pter multa.quia ibi nascit caro sine macula. In quo puritas Math.j. Quod in ea natũ est. Jõ dr iustũ Hiere.xxxiij. Et Isa.lxij. Donec egrediat vt splendor iust⁹ eius. Item puer de puella. In q̃ novitas. Luce.j. Qm̃ virũ nõ cognosco. Isaie .vij. Ecce ꝟgo concipiet. Hiere. xlviij. Porta hec clausa erit. Item de⁹ de femina In q̃ humilitas. Ps. Homo nat⁹ est in ea. Isaie nono Paruulus nat⁹ est nobis. Math.ij. Ubi est q̃ natus est rex. Item fruct⁹ de virgula. In q̃ vtilitas. Luce.ij. Annũcio vobis ga nat⁹ est vc. Vere vtiliter nat⁹. Primo ga in exemplũ humilitatis. Unde.paruul⁹ nat⁹ Isa.ix. Item in testimoniũ ꝟitatꝭ. Johannis.xviij. Ego in ꝟ nat⁹ sum vc. Itẽ i signũ dilectõis Luce.j. Per viscera misericordie. Ruth.iij. De nuru tua nat⁹ est q̃ te diliget. Item in fedus reconciliatõis.j. Paral. xxij. Filius q̃ nascet tibi erit vir quietissimus. Un̄ in nativitate ei⁹ cantabãt angeli Gl'ia in excelsis deo. Et in terra pax hominib⁹. Item in officiũ salutꝭ Math.j. Cũ natus esset ihs.i.saluator. Propt ꝟ Eccl̃i. xlix.dr. Nemo nat⁹ est in terra q̃lis Enoch.i.xp̃us. ꝟpter puritatẽ.novitatẽ.humilitatẽ.z vtilitatẽ. Ergo frẽs k̃mi nativitatẽ hodie ĩ memoria ferentes mereamur puritate z bũitate pvenire vbi ipe iam vivit z regnat in secula seculor. Amen.

De sancto Johãne euangelista.

Sermo.XI

Hic est discipul⁹ b

Ule quẽ diligebat ihs xp̃s. Joh. xxij. Hic videndũ est de ser. Primo q̃ fuit h⁹ dilectiõis causa. Scdo q̃ fuerũt signa. Tertio qũo hec dilectio fuit ꝟfa. Quarto de differentia dilectiõis Petri et Johannis ad xp̃m. Quinto de differentia dilectiõis xp̃i ad Petrũ z ad Johannem. Sexto q̃ fuit differentia inter signa xp̃i ad Petrum et Johannem.

A

De primo dicit Thomas sup̃ iij.dist.xxxj. Q̃ qtuor fuerũt cause dilectõis xp̃i ad Johannẽ. Prima puritas incorruptõis.qr xp̃s similem diligit Eccl̃i. xiij. Omne aial sil'e diligit. Cũ sit splendor gl'ie dei. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mũdiciã Sap̃. vj. Incorruptio ꝓximũ deo facit. Nec mirũ. quia volatilia ad sibi sil'ia ꝓveniũt Eccl̃i. xxvij. Pulcra volatilia xp̃s. Maria. Johãnes. Cristus assimilabat se pellicano.vt patet ĩ ps. Similis fact⁹ sum pellicano. Et Johannes aquile. Maria apt̃ ꝓpter ꝧginitatẽ partus Eccl̃i. xj. Brevis in volatilib⁹ apis. Itẽ Johãnes aq̃le. Un̄ Ezech.primo. Quartũ aial sil'e aquile Apoc. iij. Scda causa accelerata ꝓversio. Ipe em̄ inter ap'los citius ꝓversus est.qr ꝓma vocatiõe q̃d est õo gratum Treñ.iij. Bonũ est viro cũ portaverit iugũ ab adolescẽtia sua. Et excellit Petrũ in quatuor. Primo qr citius ꝓversus est. quia vnica vocatõe. Petrus aũt p Andreã z p xp̃m. Scdo qr de maiori genere.scz regali z sacerdotali. Tertio qr in etate floꝛida.qñ difficillimũ est bene viuere. Quarto bona maiora reliquit. Bona fortune.scilz nauem.rethe.et nature scz parentes.quod nõ legit̃ de Petro. Tertia causa frequens dilectio ipius ad xp̃m. Ideo feruẽter fuit dilectus.j. Joh.iij. Non quasi nos dilexerim⁹ deũ.sz qr ipe por dilexit nos Prouer. viij. Ego diligentes me diligo. Non q̃ dilectio nr̃a sit causa dilectionis divine. sed est meritũ q̃ xp̃s plus vel spẽaliter diligit. Seneca. Si vis amari ama. Quarta causa.futura in matris filiũ adoptio. Pater ei plus illũ filiũ diligit quẽ successorem suũ cognoscit. Fecit aũt xp̃s iohannẽ frẽz suũ successorẽ.custodẽ z thesaurariũ suũ dicẽs Joh.xix. Ecce filius tuus.ecce mater tua. Petro ꝓmisit eccl'am Math.xvj. Super hanc petrã vc. Patri animã Johã.xix. In man⁹ vc. Johanni matrẽ. Johan.xix. Ecce mater. O dignissim⁹ thesaur⁹ mater xp̃i. Vere z magna fiducia petendus ẽ iste ap'lus q̃ etiã matrem christi in cura habet.

B C

De secundo Que fuerũt huius dilectionis signa. Et sunt sex. Primũ revelatio secretorum. Revelavit em̄ sibi de nativitate et aduentu antixp̃i. De ꝓsumatõe scl'i. Ostendit

sibi futurā gl'az in sua trāsfiguratiōe Mat rhei.xvij. Et alijs exclusis resuscitatiōi in/terfuit Marci.v. Scōm signū in honoz exhibitiōe. Magnū em̄ signū amoris dei est. si aliquē facit ꝓpheta. euangelistam. apo stolū. martirē. ꝗginē. ꝓfessorē. doctorē suū. Ista oīa ꝓcurrūt in isto apl'o. Tertiū sig nū in familiaritatis ostēsione. in h̄ q supza pect⁹ suū eū collocauit. Xp̄s quidez diligit omnes general'r seruātes p̄cepta. Joh.xv. Vos amici estz. tm̄ diligit dilectōe speciali eius secreta sciētes. Joh.xv. Vos aūt dixi amicos. Sz dilectiōe singulari Johānem q̄si deiformē z intimū z p̄cordialē. Quartū signū ī donoz largitate. Magna dona de dit xp̄s alijs. sz maximū iohanni. qz matrē suā. Ecce mater tua. Non dixit. nepos tu/us. sed filius. Non dixit domina. vel ma/tertera. sz mater. Quintū signū in ꝓseruati one diligēti ab oīi lesione. qz a p̄cō moz/tali. a corruptōne carnis. qz eum a nuptijs eduxit z a dolore mortz. vt dicit Jeronim⁹. et a putrefactōe ꝑseruauit. qz corp⁹ nūc vi/uit in gl'a. Sextū signū in speciali z ꝑsona li visione. O si magnū signū dilectōis ostē dit ei de⁹ ad quē mittit vnū angelū vel plu res. ꝑz q iohanni ꝓo maius ostēdit quē p/sonaliter cū angelis visitauit dicēs. Veni dilecte mi. xp̄s est z̄.

Tertio uidendū

q hec di lectio fu/it ꝓa. Est aūt triplex dilectio. mūdialis. so/cialis. z special'. Mūdialis inter voluptuo sos. q̄ nō est ꝓa. qz se odiūt q̄ diligūt iniq̄ta tē. Scōo qz fraudulēter incedūt. Jere.ix. Omnis amic⁹ fraudulēter incedet. Tertio qz ad malū diligunt. ꝑs. Zelaui sup̄ iniq̄s pacē peccatoz vidēs. Socialis dilectio se pe nō est ꝓa. qz sept⁹ diligūt z cito p⁹ nō diligūt. Scōo qz tpe aduersitatz diligere desi nūt. Tertio qz tm̄ vinos diligūt. Sed nō sic xp̄s q̄ diligēres se diligit. z oīm tpe dili/git z post mortē. Sap̄.iij. Justoz aīe ī ma/nu dei sunt. Et ideo ista dilectio dr̄ socialis Spēalis. qz xp̄s diligit suos ī vita z p̄reci pue Johannē quē secū sp̄ habuit. In mor te qz xp̄us ad eū venit. post mortē qz eū ad suū ꝓuiuū introduxit. Nec mirū. qz iobā/nes sic xp̄m dilexit. Dilexit em̄ xp̄m in vita quia oīa reliquit. In morte qz sub cruce stetit. Post mortem quia in sepulcro quies/uit.

Quarto uidendū est

de differētia dilectiōis Petri z Johannis ad xp̄m. Pro q̄ sciendū q xp̄s ē diligēdus dulciter fortiter z sapiēter. Petr⁹ dilexit for titer ꝓstāter et sapiēter. qz in mortē z in car cerē. ꝓpter ip̄m ire fuit par⁹. z p eo crucez su/stinuit. Johānes dulciter. qz in q⁹ sinu recu/buit. Uterq; sapiēter. qz nullis dyabolicz tēptationib⁹ ꝓsensit. nec vllis voluptatib⁹ mūdi ab ei⁹ amore abstrahi potuit. Petr⁹ dilexit xp̄m in mēbris. Johānes in p̄sona Petrus dilexit q̄ntū ad ꝑmptitudinem et feruorē. Johannes quantū ad familiarita tem.

Quinto uidendū est

de differētia dilectōis xp̄i ad Petr̄ z ad Jo hannē. Videt em̄ q magz dilexit Johānē q̄z Petrū. vt ex euāgelijs p̄z. z tm̄ Petrus vi detur plus dilexisse xp̄m. Un̄ Joh. vltimo Symon Johānis diligz me plus his. Di cit Aug⁹. q Petr⁹ plus dilexit xp̄m. Est tm̄ h̄ questio duplex. Prima q̄re dn̄s plus di/lexit Johannē cū tm̄ Petrus plus dilexerit xp̄m. Scōa. q̄s eorū melioz sit. Utr̄ q̄ mi nus diligit z plus diligit. an q̄ magz diligi tur z min⁹ diligit. Ad qd̄ rn̄det Augu⁹. Q melioz est q̄ plus diligit xp̄m. licet min⁹ di/ligat. felicioz tm̄ est q̄ plus diligit a xp̄o. et ip̄e minus eū diligit. Est tm̄ sciendū q dile ctio apud nos h̄z se dupl'r. Vel q̄ntū ad ex terioza signa. vl' q̄ntū ad animū. Exterioz ꝓsistit in ostēsione familiaritatz. in bn̄ficio/rū exhibitōne. interioz in p̄cordiali amore Xp̄us q̄ plus dilexit Johannē q̄ntū ad fa/miliaritatz ostensionē. sz Petr̄ q̄ntū ad be/neficioz exhibitōz. Quia Petro ip̄i eccl'az cōmendauit z claues. p̄incipez apl'oz fecit. Sed vtrūq; ad intimū amorem. qz ambo erāt eq̄lis meriti apd deū. Petr⁹ āt damia/ni videt p̄ferre in multz scm̄ Johēz petro dicēs. Petro cōmissa ē eccl'ia mr̄ xp̄ianoz. Johāni mr̄ xp̄i. Petro regnū in q̄ habitat sctoz societas. Johāni celū. Petr⁹ factus eccl'e fundamentū. Johes cōstruxit eccl'ie edificiū. Petr⁹ maioza miracla effecit. Jo/hānes ꝓtulit altioza misteria. Sed di. ctā ira dicz. q̄re nō est factus xp̄i succesſor sic̄ Petr⁹. Rn̄deo ꝓpter q̄tuoz. Primo quia fuit iuuenis. Un̄ non debuit p̄fici senibus Scōo qz ꝓsanguine⁹ marie. q̄ ne put arct

psuccessionē sanguīs dari ꝓncipat⁹ eccl'ie. ꝑferr extranē⁹. Tertio qꝛ fuit sufficiēt bti/ficat⁹. al's dotat⁹. bñficiat⁹. ex ꝓmissiōe matris xpi. Quarto qꝛ fuit vir marie ꝓtēplationis. Prelatio āt distrahit a ꝓtēplatōe.

Sexto uidendum est

q̄ sit differētia inē sīḡ dilectōis xpi ad petꝝ z iohannē. Ubi notādū q̄ sīc de⁹ diuersos sctōs pdestinat ad diuersos ḡd⁹ gl'e sic z diuersa merita p diuersos ḡd⁹ gr̄e puideꝛ. et hic ē q̄ sūma dei pfectio cū nō possit p eandē creaturaz sufficiēt oñdi. p gr̄as ⁊tutes et naturales pfectōes oīm rez potissime āt p ⁊tutes z merita scōz pfectiō oñdit. Reḡrit ḡ diuersitas effectuū ad diuinaz pfectiōez oñdēdā. Cū āt illi duo apli fuerint duo ꝓncipalia exercitia ī eccl'a. lz sint diuersa. scz vita actiua z ꝓtēplatiua. z p oēs diuersa ꝓmia. seḡt q̄ merito distincta sīḡ dilectionis xps oñderit. vtpute sīḡ suauitatꝫ Johanni p quēvita brā signat. z sīḡ austeritatꝫ petro p quē status h⁹ vite z stat⁹ meriti optime fcat Martiriū ḡ z cura pastoral' Petrū decet. Johannē ꝯo suauitas ꝓtemplatōis z pseuatio ab ignominiosa z crudeli morte. Hāc ei dictū ē. Sic eū volo manere. Nos ergo imitātes ei⁹ facta. sequētes eū. in exēplo castitatis. possidebim⁹ vitā eternā. Ad quam nos pducat pz z filius z spūssctūs. Amen.

¶ In die Circūcisionis.
Sermo. XII

Vocatū est nomen

Vei⁹ ihs. Lu. ij. Quis dei filius fm imēsitatē sue diuīe ēentie deo pzi manēs coeq̄l' sit inoīabil' z ineffabil'. ita vt a nob ad plenū nec effari seu eloq̄ ꝑbis hūanis possit. vt dicit Dyo nisi⁹ li. de di. noib. ca. vij. Uñ Eccl'i. xviij. ōz. Uirtutē magnitudinis ei⁹ q̄s enarrabit. Et Job. xxvj. Hō ei hūano sensu loq̄ndū ē de deo. de ꝓse. di. ij. In xpo. Et h̄ nomē dei a xpha ōz Adonay qꝛ ineffabil'. Exo. vj. Et admirabile. Judi. xiij. Tamē ipe filius dei fm formā hūane substantie in q̄ nob apparuit sil'is pie exist noīabilis. Hoc āt ex mag̃ miscōia sua nob videt ꝓcessum. q̄d antiq̄s ꝓbis fuerat iuste denegatū. Juxta illud Lu. x. Multi reges z ꝓphe voluerūt hec videre q̄ vos videt̄ et nō vidēr. et audire q̄ audist̄ z nō audier. Sic igit illis salus fuit tm̄ ꝓmissa. sz nob exhibita. ita nomen filij ōi p quē nr̄a salus facta est ꝓpus eis in vmbra ꝓmissuz. nobis aūt ꝓsentialiter ostensum. Hinc est q̄ angelus Marie nūciās ꝓceptōz filij dei. nūciauit pariter z ꝓpositiōez noīs salutiferi. vt ōz Math. j. et Luc. j. Hinc et ipi parentes xpi ex legis obseruātia circūcidētes puerū vocauerūt nomē eius ihm. vt dicit ꝑba nostri thematꝫ. Uocatū est iḡt nomen eius ihs. Circa istud nomē sanctissimū tria sūt ꝓsiderāda. Primo q̄nti honoris z excellentie sit istud nomē. Scōo q̄nti amoris z beniuolētie sit istud nomē. Tertio q̄nti valoris z oīpotētie sit istud nomē. Et certe si volum⁹ aut debem⁹ ad ista tria respōdere. Istud dignissimū nom̄ ē sūmi honorꝫ z excellētie. summe dilectōis z beniuolētie. sūme fortitudis z potētie. Quantū ad honoris excellentiā mirabiliter reuerend⁹. quia istud nomē est supꝫ oīe nomē. Philippē. ij. Quantū ad amoris beniuolētiā est ardenter diligendū in ps. Aspice in me z miserere mei. fm iudiciū diligentiū nomen tuum. Quantū ad valoris oīpotentiā est ꝓfidēter inuocandū Joel'. ij. Et oīs q̄ inuocauerit nomē dñi saluus erit. Idem Romanoꝝ. x. habetur

¶ A

Dixi primo

q̄ circa ꝓpositiones h⁹ salutiferi noīs ꝓsiderandū est q̄nti honoris z excellētie sit istud nomē. Ubi querit̄ q̄nta sit eius honoris dignitas z excellētia. Respondet̄. Reuera fuit tanti honorꝫ z excellētie q̄ ne iḡt certe eloq̄ hūanis ꝑbis. Est em̄ supꝫ omne nomē vt dicit apl'us. Et q̄s rogo maioꝝ honoꝝ. aut excellētia dignioꝝ excogitari ꝑt q̄s hoīez dici deū et veraciter esse. Nocaūt est h̄ nomē ihs. q̄d donauit de⁹ ꝑ dño nr̄o ihu xpo filio suo. z h̄ donatōne p grām fm hūanā naturā. vt exponit Aug⁹. Uñ donauit nomē illi. s. homini xpo p grām vnionis nō adoptōis. nomē q̄d est supꝫ oīe nomē. h̄ nomē. s. de⁹. vt scz ille q̄ est hō dicat deus Sic exponit Hozra sup. j. epl'az. ad Phil'. ij. Que etiā excellētia maioꝝ ꝑt inueniri q̄z q̄ ei incuruet oīe genu. celestiū terrestriū z infernoꝝ. i. angeloꝝ hoīm z demoniū Uñ fm canones statuit. vt oīs audito h̄ noīe ihs in eccl'a flectāt genua. z inclinēt capita sua. Nō ꝓchdoloꝝ a multꝫ ꝓlatꝫ eccl'iaꝝ. sic z alijs ī q̄b lucꝝ aīaꝝ ꝓsistit negligit. Et p isto sciendū q̄ xps voluit sibi nouū nomen

imponi iuxta illud ꝓphete. Vocabitur tibi nom̃ nouũ qđ os dñi noiauit. Isa. lxij. Cuius rõ est. Solent eis em̃ boies noua nomina assumere triplici rõne. Quidã rõne adepte dignitat̃. Quidã rõne celande veritatis. Et quidã rõne patrate ꝓbitatis. Rõne adepte dignitat̃ omis ꝑsona q̃ creatur in papã eligit sibi nomẽ suũ nouũ. Et nomen tale qđ virtutẽ bonitatẽ z modestiã rep̃sentat. Quasi di. q̃liter cũq; fuerã sub tẽporibꝫ retroact̃ rigidus vel iniustus negligẽs aut seuer⁹. ero deinceps pietate modestus z rect⁹ ꝑtute. Ex rõne celãde ꝑitat̃ solent nõnulli noua noia sibi assumere. z maxime tales q̃ intrãt regnũ in q̃ dominãtur inimici eoꝝ. tũc solẽt tales statũ suũ celare. z se extraneo noie noiare ne coꝝ ꝓditio aliis innotescat. Tertio rõne patrate ꝓbitat̃. Sicut Paul⁹ torquat⁹. Iste em̃ fuit quidam roman⁹. et dicebat lucius Paulius quẽ cũ quidã gallic⁹ ad singulare certamẽ ꝓuocasset. cũ eo aggressus ipm occidit. Et torquẽ auream quã in collo gestabat aufe/rens sibi imposuit. Aq̃ facto nomen torq̃ ti tam sibi q̃ posteris ꝓcũiuit. Sic etiã ꝓpter auctam magnifice romanã rempublicam Octauian⁹ dicebat august⁹. Propter istas tres rõnes decuit xp̃m dei filiũ nouiter incarnatũ sibi assumere nomẽ nouũ. Primo nãq; creat⁹ fuit tãq; aplic⁹ siue summ⁹ pontifex. z caput eccl'e ſm̃ humanitatẽ Ephe. j. Ipm dedit caput sup omnẽ eccl'am que est corpus eius. Ad Hebre. iij. dr. Considerate aplm̃ z pontificẽ ꝓfessiõis nostre iesum. Fuit autẽ multũ rigidus ante in nata diuinitatis. qr tũc erat de⁹ vltionũ dñs. in ꝟ aũt noie Jesus voluit future sue clemẽtie designare modestiaz. vt de cetero dicat deus misericordiaꝝ z totius consolatiõis Scdo qr ipe intrauit in mũdũ istũ coꝛporaliter. in q̃ erant demones q̃ grauiter sibi inimicabant. Voluit g̃ se ab eis occultare ne deꝓhenderet. vt latere posset ꝓncipes et potestates tenebraꝝ harũ. Tertio ratione patrate ꝓbitatis. quã fecit sanguine ꝓprio redimendo genus humanũ. Unde statim effuso sanguine modico in circũcisione qui fuit q̃si pign⁹ z arra cõplete redemptõis future impositũ sibi fuit istud nomen nouũ Jesus. qđ est nomẽ honoris z maxime excellẽtie. Et quo nomine xp̃us dñs gloriosus est in toto orbe terraꝝ. et ꝟ merito. Hã sicut dicit Volgoth sup libꝝ Sapiẽtie cap̃. ij. Fama hominis dupliciter diuulgatur ad multos. Primo p altitudinẽ magnorum statuũ. Scdo p magnitudinẽ bonorum operꝝ. Propter ꝓmũ reges z ꝓncipes et omnes generaliter potentes magis sunt noti q̃s alie ꝑsone ꝓuate. Propter secundũ legimus apud veteres q ꝑsone q̃ mira et magna fecerunt et multũ vtilia reipublice. nõ solum in memoria diuturna fuerũt sed sicut dij veterati fuut et dij nominati sunt Unde liber dictus est bachus. id est. deus vini. quia ꝓmũ vinũ colere docuit. Et minerua dicta dea. quia oleum inuenit. Sic̃ dicit Augustin⁹ libro. xviij. de ciuitate dei. cap̃lo. ix. Isto modo dei filius z rõne magni status debuit diuulgari in toto orbe. quia de⁹ verus erat p naturã. et potẽs z diues in omnes. z rõne magnoꝝ operꝝ. qr magna et mirabilia fecit in celo et in terra z in mari. Sicut patet ex discursu euangelij. Unde Matth̃. viij. Qualis est hic. quia venti et mari obediũt ei. Et Johannis. iij. dixit Nicodem⁹. Nemo potest hec signa facere que tu facis. Hoc ꝑfectus est Johannes baptista coꝝ discipulis suis Johan. j. dicens. Qui de celo venit super omnes est. Ecce nomen honorabile et excellens est. quia super omnes ſm̃ apostolum.

B

Dixi secundo q̃ circa ꝓpositionẽ huius salutiferi nomis considerandũ est q̃nti sit amoris z beniuolentie. Et certe in ꝟ nomine quicq̃d est. totũ est pietatis z clementie. totũ est desiderabile. totũ amabile. Unde Isa. xxvj. dr. Nomen tuũ et memoriale tuum in desiderio anime mee. Et quomodo nõ ẽ desiderabile quod omnib⁹ est salutifer. et vtile. Non est em̃ aliud nomen sub celo datũ hominibꝫ ĩ quo oporteat nos saluos fieri. Hinc ꝓphera dicit. Vocabitur nomẽ eius emanuel. quod est. nobiscũ deus. q̃d vtiq; pietatẽ insinuat. vt dicit Berñ. super cantica sermone. xv. Hinc est q ꝓpter vbiq; diffusum amorẽ xp̃i ad homines dicit spõsa in canticis. Oleum effusum nomen tuũ ideo adolescentule dilexerũt te nimis. Lãtico. ꝓmo. Quod Bernhardus exponẽs dicit. Nomen ih̃u amabile oleo comparat ꝓpter tria. Oleum em̃ lucet. pascit. et vngit. et fouet ignem. nutrit carnẽ. lenit dolorem

In die circumcisionis

Est z vltimo lux cibus et medicina. que tria sunt valde desiderabilia cuilibet homini. Hec autem tria facit nomen christi. quia lucet predicatū in sermone. Pascit recogitatum in affectione. Lenit et vngit in inuocatione. Ista tria facile est videre. Nam vnde tanta et tam subita fidei lux in toto orbe nisi de predicato nomine Jesu. Nonne in nominis hui⁹ luce vocauit nos in admirabile lumen suum. sicut dicit apostolus. Fuistis enim aliquādo tenebre. nūc autez lux in domino. Hoc deniqz nomen portabat Paulus coram regibz et gentibz et illuminabat patriā. Actuū. ix. Unde ipse clamabat adesse lucem dicens. Nox precessit dies autē appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebrarū et induamur arma lucis. Hec solū lux huius nominis mentes illuminat. sed etiam corpore. quia multos etiā cecos corporaliter illumiauit. Sicut de ceco nato Johānis. ix. Non solū autez est lux. sed etiā cibus est hoc nomen. Totiens em̄ cōfortatur homo quotiens de eo recordatur. Nichil em̄ ita mentem cogitātis de bono impinguat. nichil ita exercitatos reparat sensus. virtutes roborat. vegetat mores bonos atqz honestos et castas fouet affectiones. Unde dicit Bernhard⁹ Aridus est omnis cibus si non isto oleo infunditur. Insipidus si non isto sale conditur. Si scribas. non sapit michi nisi ibi legero Jesum. Si disputas aut conferas. non sapit michi nisi sonuerit mihi Jesus. Jesus mel in ore. in aure melos. in corde iubilus. Non solū autem est cibus sed etiā medicina. Dicit enim Bernhardus. Tristatur enim aliquis vestrum. veniat in cor eius Jesus. et inde saliat in os. et inde exortum nominis lumen. nubilum anime defugit. redit serenuz. Labitur quis in crimen. currit insuper ad laqueum mortis desperando. nunc si inuocet nomen vite. confestim respirabit ad vitam. Induratur ḝs corde. torpet et languet accidia. siccatur lacrimis. continue omnia defugiunt. et fons lachrimarum erumpit. Palpitat quis. trepidat in periculis. inuocet nomen virtutis statim fiduciam prestat. depellit metum. Estuat quis in dubijs. fluctuat animo. statim inuocato isto nomine emicat certitudo. et generaliter omni deficienti ad inuocationem huius nominis adest fortitudo. Nichil enim ita ire impetum cohibet. superbie tumorem sedat. sanat liuoris vulnus. restringit fluxum luxurie. extinguit libidinis flammā. sitim temperat auaricie. et totius dedecoris fugat prurigineꝫ. Ista enim vt dicit Bernhardus omnia effugātur. cum homo proponit ante oculos mentis hominē Jesum mitem. humilem. benignum. sobriū. castum. misericordem. et omni bonitate et honestate conspicuuꝫ. inquit Bernhardus vbi supra. Propter tot z tantas vtilitates corporales z spirituales sancti martires apostoli et confessores virgines z vidue dilexerūt desiderio toto istud nomen. Paulus multum dilexit istud nomen. quingētis vicibus ipsum in suis epistolis nominauit. decollatusqz ipm̄ ter nominauit. Hoc dilexit ardēter sctūs Ignacius martir. qui inter tormenta coram paganis incessanter clamauit Jesus christ⁹. Cunqz quereretur quare totiens eum nominaret. Respondit q̄ intantū sit hoc nomen radicatum in corde suo q̄ nullis tormentis inde possit eradicari. Quod et factuz est. Nam occiso eo cor eius diuiserūt. inscriptum in singlis partibus inuenerūt aureis litteris Jesus christus. Hoc nomē dulcorauit apostolorū passionem z tormēta diuersa. De quibus dicitur. q̄ ibāt gaudentes a conspectu concilij. quoniaz digni habiti sunt pro nomine Jesu cōtumelias pati. Actuū. q̄nto. Unde Bernhard⁹ sup cantica sermone. xvj. in fine exclamādo dicit. O nomen p̄suaue et predulce. O nomē predarum et preexcelsum et superexaltatum in secula seculorum. Hec ille.

Dixi tertio

q̄ circa impositionem huius nominis considerandū est quanti sit valoris et omnipotētie. Tanti aūt fortitudinis z potentie est istud nomē. q̄ nichil nociuū. nihil dyabolicum. nichil fantasticū potest resistere. si digne cōtra demones proferat. Unde dicitur Marci vltimo. In nomie meo demonia eijcient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. et si quid mortiferū biberint non eos nocebit. Legitur de quodaz gentili. Q̄ anteqz fuisset ad fidem nostram cōuersus. demones eū frequenter corpaliter ꝑberabāt. Iste āt ad ꝓsiliū cuiusdā sctī viri in q̄tuor angul' lecti sui fecit b̄ nomen

sctm̃ inscribi. Petitiones ãt q̃tiẽs camerã i/ trauerſt. stãtes a remotꝭ diterſt. Discedite a ihu. ſz ad lectũ nullatenꝰ appꝛopinq̃re po/ tuerſt. Ille ꝓuersus de nouo scꝑsit ꝟ nomẽ ihs. z ad quandã lanceã apẽdit. Quotiẽs ãt ad eũ accedere volebãt. totiẽs lanceã il/ lã eis obiecit Et sic ab eis fuit liberatꝰ Vñ de ipo ꝟificaꝫ illꝺ Jobel'. ũ. Qis q̃ inuoca/ uerit nomẽ dñi saluꝰ erit. Virtute etiaz hꝰ nois btus Dyonisiꝰ fuit cõuersus. Nã sic̃ refert mgr̃ hĩstoriaz sup actꝰ apl'oz. Cum ꝑaulꝰ disputaret athenis cũ Dyonisio. oc currit eis in via cecꝰ. Ad quẽ dyonisiꝰ. Si diteris huic ceco vt videat in noĩe ihu xpi. ego statim credã. Sz ne vtarꝭ magicꝭ ꝟbis ego tibi hãc ꝟboz formã pscribã. Cui pau lus. Ut ois tollaꝫ suspitio. meliꝰ est vt tu il lis ꝟbis vtarꝭ. Qꝺ cũ feciſſz Dyonisiꝰ. subi to illumiaꝫ est cecꝰ. Quo viso ipe fuit ꝓuer sus. Et ꝑmissis pz q̃ istud nomẽ bñdictũ multipliciter est a nob tractandũ. ꝑimo eĩ est ardẽter diligendũ ꝓpt̃ suã vtilitatez. Res eĩ vtil' diligit̃. Et q̃d vtilꝰ salute ĩ ꝟ noĩe. Vñ Lu. j. Vocabis nomẽ eꝰ ihm. q̃d interptaꝫ saluator. Math. j. Scõo ẽ iugit̃ meditandũ ꝓpt̃ delectabilitatẽ. in oĩi eĩ ope delectabili ẽ meditandũ. Quid delec/ tabiliꝰ gl'a nois ꝟ Dañ. iij. Gloriosũ nomẽ eꝰ in scl'a Tertio ẽ freq̃nter recitãdũ ꝓpt̃ va lozẽ. Quid validꝰ q̃s refugiũ ꝑouer. xviij Turris fortissima nomen dñi. Quarto est audacter ꝑdicãdũ ꝓpt̃ ꝟitatẽ. in ꝑs. Narra bo nomẽ tuũ fratribꝫ meis. Quid eiꝰ q̃s esse. Ego sũ q̃ sũ. Exo. iij. Quinto est ꝑfi dẽter inuocãdũ ꝓpt̃ necessitatẽ. Qis ei q̃ in/ uocauerit nom̃ dñi saluꝰ erit. Ro. x. Sexto est mirabiliť verendũ ꝓpt̃ maiestatẽ. Res eĩ magna solet tũeri. Ad Philip. ij. In noĩe ihu oĩe genu flectaꝫ celestiũ terrestriũ z ĩ/ fernoz. Quid aũt maiꝰ oĩipotẽti. Oĩipo tẽs nomẽ eiꝰ. Exo. xv. Septimo ẽ patiẽter expectandũ ꝓpt̃ sanitatẽ Spes eĩ ẽ de bo no fuko. Ps. Expectabo nomẽ tuũ q̃m bo nũ est. Quid ãt meliꝰ ſũmo bono q̃d ẽ xps. Qꝺ bonũ nos ꝓsecq̃ facere dignet̃ idẽ dñs nr̃ ihs xps. cuiꝰ nomẽ bñdictũ in secula se/ culoz. Amen.

¶ De tribus regibus.

¶ Sermo. XIII

Qui est qui natus est rex iudeoz. Math. ij. Sic dicit Oꝛige. sup libꝝ nũeroz oml'. xiij. z xv. Be nus triũ magoz q̃ bodie xpm adoꝛauerũt in gtibꝫ oriẽtꝭ z i terra Mesopotamie ferť vigere. Qui desciꝑta hũtes apꝺ se oĩa q̃ ꝑ pbetauerat balaã. etiã ꝟ habuerť scriptum q̃ oriet̃ stella ex iacob. z exurget hꝺ de isrl'. Hec scꝑta habebãt magi apꝺ semetipsos. Et iꝺ q̃n natꝰ est ihs agnouerť stellã z itel/ lexerũt adipleri ꝓphetaz magꝭ ipi q̃s ꝑ lus isrl' q̃ sctoz ꝓphetaz audire ꝟba ꝓtempsit. Illi ĝ ex bis tm̃ q̃ Balaã reliq̃rat agnosce/ tes adesse tps. venerť et requisierť. Ubi est q̃ natus est rex iudeoz. Circa istã inq̃sitoz sctissimã. tria nobis occurrũt ꝓsideranda. ꝑimo q̃ sũt q̃ xpm debẽt q̃rere vt inueni ant. q̃ tres reges. Scõo quo debẽt q̃rere. q̃ bis ꝟbis. Ubi ẽ q̃ natꝰ est. Tertio sub q̃ conditiõe christum debent requirere. quia sub specie magnifica. ibi. rex iudeozum.

¶ A

¶ Dixi primo q̃ circa istam in/ quisitoz sanctis/ simã. ꝑimo ꝓsiderandũ ẽ q̃ sũt q̃ xpm de/ bẽt q̃rere vt inueniãt. q̃ tres reges. sic̃oz ĩ ꝓncipio euãgelij. Et p isto sciẽdũ q̃ de que rẽtibꝫ xpm tria dicũť. ꝑmo q̃ erãt magni statꝰ z dignitatꝭ excellẽtꝭ. q̃ magi. Scõo q̃ erãt numeri cõpetentꝭ. q̃ tres. Tertio q̃a venerũt ex ꝑte loci eminẽtis. q̃ ab oriente. Sic spũal'r volẽtes q̃rere xpm vt eũ inue/ niãt ꝑ grãm. debẽt esse ꝑmo magni status z dignitatꝭ excellẽtꝭ. vt reges. Tũc aũt dicať xpianꝰ rex q̃n regnum peccati de corpe suo depulit. z regnũ iusticie pauit in membris suis. De talibꝫ regibꝫ dicit Petrꝰ j. Pet. ij. Vos estis genꝰ electũ regale sacerdotium Quod verbũ dicit Oꝛigeñ. sup libꝝ nũeꝝ oml'. xiij. de oĩibꝫ credẽtibꝫ itelligi esse pla tum. Spẽaliter tñ illi reges dicũť in eccl'ia qui ea q̃ docẽt alios ipi faciũt. Iurta illud Math. v. Qui ãt fecerit z docuerit ꝟ mag/ nus vocabiť in regno celoz. Doce ẽ dicere. Dic erit rex in eccl'a militãti. Nã q̃d est esse regem nisi magnũ in regno. vt dicit Oꝛige. vbi supra. Omes ergo qui alios regũt re/ ges dicunť Generaliter tñ reges dicuntur oĩes fideles q̃s dũ deꝰ regit et sensus mẽ/ tis illuminat. spũs coꝝ regnũ cum iusticia tenet. Si autẽ sapiẽtia carnis dñať sensui nostro. tunc oĩia turbanť. nec amplius re ges dici possumus. inquit Oꝛige. sup libꝝ Exod. omelia. iij. Et ꝓpter hoc saluatoꝛ

docuit nos insistenter petere in oratõe dominica vt adueniat in nobis regnum suũ. Hoc est. vt sicut huic sec'o ante seruimꝰ ita donante gratia xpi seruiamꝰ sibi. et ipo largiente in virtutib regnemꝰ. Hic exponit Henricꝰ de vmaria in tractatu de oratione dñica. Licet aũt oẽ viciũ mentem hominis in seruitutẽ subijciat. z de rege iustice faciat obnoxiũ seruũ iniusticie. eo ꝙ ꝙ̃ seruit pctõ seruꝰ est peccati. Joban. viij. tamen tria vicia maxime subijciũt z in seruitutẽ redigunt hominis libertatẽ. scilz superbia auaricia z luxuria. Nam supbia ita subijcit hominez ꝙ eũ facit seruũ dyaboli Sicut scriptũ est. Ipe est eñ rex sup oẽs filios supbie. Job. xli. O vilis seruitus esse sub tali tanto ꝙz tyranno qui non dabit requiẽ die ac nocte. Hiere. xvi. Et in cuiꝰ regno nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. vt dicit Job. x. Cui horrori nihil potest sup terrã cõparari Sapientie. j. Non est inferoꝝ regnũ in terra. Holgoth. id est. in superficie terre. sed circa centrum. Auaricia etiã subijcit hominẽ ꝙ eum facit subditũ idoli muti surdi z ceci. Nam auaricia ſm aplm nõ est aliud nisi idolorũ seruitus Colos. iij. Dicit autẽ Henricus de vmaria ꝙ licet ꝙ̃libet pctm̃ mortale contrariat regno dei z sanctificatiõi diuini nominis in nobis et etiã diuine volũtati. specialiter tamẽ auaricia cõtrariat regno dei ꝓter inclinationẽ affectꝰ ad ipa terrena. ꝙ̃d ih cõtingit in alijs vicijs. Tertio luxuria ita subijcit hoiez ꝙ eũ facit seruũ animalis bruti. Unde Sap. ix. dr ꝙ corpꝰ ꝙ̃d corrũpitur isto vicio. aggrauat aiaz z deprimit. vt de hoie fiat pecus. Juxta illud ps. Homo cũ in honore esset nõ intellexit. cõparatus est iumentis insipientibꝫ z silis factꝰ est illis. Quod vtiqz fit p luxuriaz. Nõ asserit etiã Aristo. scribens ad Alexandrũ. z alludit verbis beati Petri. ij. Pet. ij. dicentis. Sus lota in volutabro luti. Joel primo Cõputruerũt iumenta in stercore suo. Ecce ꝗ̃s vilis seruitꝰ que tanto vilior quanto magis voluntaria. vt dicit Seneca epistola. xl. Et ꝑmissis infero tria. Primo ꝙ volens esse verꝰ rex in regno militantꝫ ecclesie debet deo ꝑmo subesse in omnib vt a deo regatur. Nam dicit Augustinꝰ sup Johannẽ. Qui vult vt seruiat sibi caro sua. debet ipe seruire deo in anima sua. eo ꝙ ſm ipm debz homo regi a deo vt possit regere. Secũdo infero ꝙ volens esse verus rex mistícus. vt dictũ est. debet ipe p rationẽ sensualitati p oẽnia imperare Rom. vj. Non regnet pctm̃ in vestro mortali corpe. Nõ dixit. nõ sit. sz nõ regnet. Unde Aug. sup Johannẽ dicit. Qñ tũc recte gubernata dom? est vbi vir imperat. femia obtẽperat. virũ itelligit rõem. femiñ sensualitatẽ. Hinc Prosper in sententijs suis dicit. Nõ caret regia ptate qui corpi suo nouit rõnabiliter imperare. Uere dominatoꝝ est terre ꝙ carnẽ suã regit legibus disciplíne. Tertio infero ꝙ licz oĩa vicia studiose sint vitanda. ꝑcipue tñ illa tria scz superbia. auaricia. z luxuria. eo ꝙ ista regiũ statũ marie deformãt in homie z subijciũt eum seruituti turpissime. Hinc dicit Grego. xxv. li. Moral. Qñ sancti viri reges vocañ. quia prelati cũctis motib carnis. modo luxurie appetitũ infrenãt. modo estũ auaricie tempant. modo vanã gloriã declinant. Hec ille. Tales ḡ reges digni sũt ꝛre xpm̃ z ꝑsequẽs inuenire. et talib promittit regnũ decoris. Sap. v. Accipiẽt in ꝙt regnũ decoꝛ. z diadema speciei. Regnũ decoꝛ dr ſm Holgoth tũc qñ aia btã pfectũ regnũ obtinebit sup corpꝰ gl'osuz clarũ z subtile. agile z impassibile. tũc erit anime gl'osuz regere corpꝰ suũ. ꝙ̃d tñ mõ est valde tediosũ Et idõ regnũ aie sup corpꝰ erit tũc tpis ꝛgnũ ꝺcoꝛ. qñ aia hũana pfcẽ erit subiecta volũtati dei z corpꝰ volũtati aie. Hec ille. ¶ B ¶ Secõ de istꝫ regib dr ꝙ erant tres. et sic numeri ꝓpetentꝫ. De qb dicitur in ps. lxxj. Ubi enumerãs eos ps. dic. Reges tharsis z insule munera offerẽt. reges arabũ z saba dona adducent. ¶ Sed diqũo tu dicis tres reges fuisse. cũ ego audio qtuor extitisse. scz reges tharsis. reges insule. reges arabũ. et reges saba. Ad qd rñdeo ꝙ ꝗ̃ ꝓmo ad ly̆z itelligẽdo refert ad ꝗ̃ isti tres reges fuerũt vnusq̃sqz de speciali regione. q̃ regiones particulares ꝓsistebant in vno magno generali regno. Quod dicebaꝫ Saba. Unde Isaie. lx. dr. Qñ licz vnusq̃sqz habeat ꝓpriũ regnũ. tñ oẽs de sabaveniũt. Et ita sũt tria regũ spẽalia. vnum ãt oĩb generale z cõmune vt sic sint q̃tuor simul. Dicit aũt Innocencꝰ sup ps. lxxj. Qñ p hos quatuor tanguñ quatuor genera offerentiũ. Tharsis enim interpretatur explorãs gaudiũ vel dissipans speculum.

Et significat ꝓtēplatiuos .q̄ explorāt eterna gaudia. ꝛ qñq̄ dissipāt speculū .vt iam nō videant in enigmate ꝛ p speculū .sz facie ad faciem.sic Jacob Gen.xxxij. Vidi dñm facie ad faciez.ꝛ salua facta est anima mea. Insule reges sunt actiui homies.q̄ fluctibus et vnda.i.temptatiōib⁹ circumdātur. nec tamē mouent. Et isti sunt viriles.sicut illi q̄ existentes de genere nobili licet incidant in aliquas oppressiones .nō tamē suā nobilitatē in aliquo ꝑmittunt decolorare. Un Eccs.x.dr de talib⁹. Si spūs ptātē habēt ascēderit sup te.ne dimiseris locū tuum. Reges arabū interp̄tant humiles vel occidentales vel callidi. Et significāt incipiētes.q̄ humiliter recipiūt occasum suū. et insidiari incipiūt celo. Sicut ait Saluator Matth.xj. Q regnū celoꝝ vim patitur.ꝛ violenti rapiunt illud. Dū aūt omes debēt venire de saba .que interp̄tat captiua vel ꝙuersio. Et significat omes de omnib⁹ statib⁹ ꝑdictz. Omes em̄ isti offerunt munera. Cōtemplatiui munus deuotiōis Actiui mun⁹ aliene salutis q̄ntū ad ꝓdicatores. vel mun⁹ elemosynaꝝ q̄ntū ad alios Incipiētes offerūt seipos. Sed quia ista oīa nihil valerēt si nō ex charitatz feruore ꝓcederent. ideo dictū est q̄ oēs isti reges de saba veniūt .que interp̄tat incendium. Sicut em̄ ait apl'us.ij. Cor.xj. Si līguis hominū loquar ꝛ angelorū . (ꝛ cetera q̄ ibi enumerat) faciam. nihil sum . et nihil mihi ꝓdest. Si ergo incipiētes si actiui ꝛ ꝓficiētes siue ꝓtemplatiui aliq̄d deo offerūt omnia debēt facere in charitatz feruore. Juxta illud apl'i. Siue bibitis siue comeditis siue quicq̄ aliud facitz omnia in laudē dei facite.j.Cor.x. ¶ L ¶ Tertio dicitur de istis regib⁹ q̄ veniūt ab oriente .ꝛ sic describunt ex pte loci eminētis. Istud bene conuenit ꝓphetie in ps.lxxj. vbi Dauid scribēs de xp̄o dicit. Orietur in diebꝫ eius iusticia ꝛ abundātia pacis.donec auferatur luna. Hoc impletū est tūc.qm̄ vt dicit Innocēcius ibidē. ipe xp̄s qui ort⁹ est de virgīe est iusticia ꝛ veritas. Ps. Veritas de terra orta est.i.xp̄s de beata ꝑgine Maria. Et iusticia de celo ꝓspexit. vt sz iusticiam daret .j.Cor.j. Qui fact⁹ est nobis sapiētia et iusticia sanctificatio ꝛ redemptio. Justicia ei semp est in celo ꝛ etiā in inferno . In terra aūt est iniusticia .q̄ ꝑcipue ante aduētū xp̄i terrā occupauerat. Unde ꝙquerebat Isa. lix. Conuersū est retrorsum iudiciū.ꝛ iusticia longe stetit. Corruit in plateis veritas. ꝛ equitas nō potuit ingredi. Sz ingrediebat cū xp̄o q̄ est iusticia etiā ꝓfecta . Unde dr Matth.iij. Sic decet nos implere oēm iusticiā. Ista autē iusticia venit cū pace. q̄ xp̄s reformat pacē inter hominē ꝛ boiem. Isa.ij. Cōflabūt gladios suos i vomeres. Item inter hominē ꝛ angelū. Un ipo nato cantauerūt angeli Gl'a in excelsis deo. et in terra pax hominib⁹. Itē inter boiem ꝛ deū.q̄ ipe de⁹ est in xp̄o mundū reconciliās sibi.ij. Cor.v. Itē fecit pacē inter spm̄ ꝛ carnē. In se in re.in nobis aūt i spe. Ipe em̄ se solus potuit dicere. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū viuū.q̄ in illo nūq̄ erat rebellio carnis ad spm̄. Ista aūt beneficia aduent⁹ sui dicit ps. nō esse trāsitoria sed eterna Ideo dicit.donec auferatur luna. Isa.xxx. Erit lux lune sicut lux solis ꝛc. Ideo Isa.lx.dr. Non crit tibi amplius sol ad lucendū.i.nō indigebis ei⁹ obsecꝺo. Eccī.xvij. Quid lucidius sole.ꝛ h deficiet. sz q̄ ad istud obsequiū .nō q̄ ad suā essentiā. Uel auferet ad tps in die iudicij. scōm q̄d dr Matth.xxiiij. Sol obscurabit.ꝛ luna nō dabit lumen suū. Ex p̄missis infero q̄ volētes istū regem xp̄m querere.tria debent hīe. Primo iusticiā q̄ ad deū Isa.lv. Justicia oriat simul. Que ꝙsistit in hoc.vt deo debitū honorē reddam⁹. Scdo pacē q̄ ad primū. Zach.viij. Veritatē ꝛ iudiciū pacis iudicate in portis vr̄is. Tertio conteptū tpaliū q̄ ad seip̄m.q̄ p lunā itelligunt Eo q̄ sic luna crescūt ꝛ decrescūt. Et cum assunt pacē auferūt ꝛ iusticiā. Eccs.v. Saturitas diuitiz nō sinit eū dormire. Jo.xvj. In mūdo ꝓssurā habebitz ꝛc. Sic igit ptz q̄les debēt esse bū q̄ veniunt ad inquirendum xp̄m ¶ D ¶

¶ Dixi secundo q̄ circa istam inq̄sitōez sanctissimā ꝓsiderādū ē quo debēt q̄rere xp̄m bū q̄ querūt eū. Dicit aūt h de ist⁹ magis q̄ querebāt his ꝙbis. Ubi est qui nat⁹ ē rex iudeoꝝ. vidim⁹ em̄ stellā ei⁹ in oriēte. Modus ergo querendi est dupler. Unus quo ad personā. alius quo ad signum. De primo dicunt. vbi est qui natus est. de secūdo Vidim⁹ em̄ stellam eius in oriente.ꝛ venim⁹. Ubi sciēdū q̄ xp̄s i corde hois exist⁹

p grāz. Scipit p affectū. nascit p effectū. enu trit p pfectū. vt dicē Hug. li. ō archamistica Qui ergo querit xpm p grāz. nō solum de bet affici ad bonum vt illud ꝯcupiscat. sed etiam vt illud concupitū ⁊ affectū seu desi deratum bono opere pficiat. Sed nec hoc pdesset si homo in his nō proficeret ⁊ per seueraret. Ideo oīa tria simul sunt necessaria. Bene quesiuit christum ille qui dice bat in psal. Ecce concupiui mandata tua. Et iterū. Concupiuit ania mea desidera re iustificationes tuas in omni tēpe. Sed melius idem qui ꝯcupiuit hoc animo per fecit opere dicens. Ad oīa mandata tua dirigebar. id est. recta via ibā. Optime aūt queliuit qui orando dixit. Perfice gressus meos in semitis tuis. Non ergo magnum est querere vbi christus conceptus est. sed vbi natus quia nō sufficit cōcipere bonuz in animo nisi perficiat in opere. Secun dus modus querendi christuz est quo ad signū. Unde dicit hic. Vidim⁹ enī stellam eius in oriente. Stella ista fidem signifi cat. Nec enī isti reges venissent ꝓpter stellā si non habuissent fidez in illū quē designa bat ⁊ ostendebat stella. Aliud ergo crede bant. aliud videbant. Videbant enīm stel lam. sed credebant deū inuenire duce stel la. Et hec est probatissima fides ſm Bern hardū sup cantica sermone. lxxvj. cum vi delicet credit quod nō videtur Stella hec designat fidem per quā quilibet nostrū de bet inuenire christū. Isti enī reges se ha bere magnā fidem in hoc declarauerunt. quia paruum puerū quasi regem venerati sunt. inquit Origenes super librum nume ror. Omelia. xiij. Et ob hoc ei magna mu nera obtulerūt. Unde dicūt. Vidim⁹ stel lam eius ⁊ venim⁹ cum muneribz adorare eum. Ad significandū quia sine muneribz bonorū operū inanis est fides nostra. Ja cobi. ij. Unde Bernhardus sup cantica sermone. xxv. in ꝓncipio dicit. Ex sine bo nis operibz fides est mortua oblatio.

Bene aūt fides per stellam istorū regum significatur. ratione multiplici. Lux enim in stella ꝑmo de celo imminet. Baruth. iij. Stelle dederunt lumen suū. Ps. Emitte lucem tuā et veritatem tuā. Sic fides nō nisi a solo deo datur. j. Cor. xij. Alteri fi des in eodē spiritu. Secundo quia tene bras fugat. Unde Job. xxix. Ad lumē ei⁹ ambulabā in tenebris Johan. viij. Ambu late dum lucē habetis. Sic fides tenebras erroris effugat. Pro uerbior. xv. Per fidē et misericordiā purgantur peccata. ij. Co rinthior. iiij. Deus qui dixit de tenebris lumen splendescere. Tertio quia aerē pu rificat. vnde et morbos alleuiat. Isa. lvij. Erumpet quasi mane lumen tuum. ⁊ sani tas tua citius orietur. Sic fides mentem purificat. Actuum. xv. Fide purificās cor da eorum. Quarto terrenascentia vegetat et viuificat. Job. xxvij. Frumentum desi derat nubes. et nubes spargunt lumē suū scz ad viuificandū. Sic fides animā iusti viuificat. Abacuck. ij. Justus ex fide viuit. Quinto quia visum delectat. Ecclesiastes xj. Dulce lumen et delectabile oculis vide re solem. Sic fides visum spūalem dele ctat. j. Petri. j. Credentes exultabitis. Sexto non apparentia vt colores manife stat. iij. Regum. iij. Diligentius intuēs cla ra luce deprehendi non esse meū. Johan nis. xij. Ambulate dum lucem habetis. Sic fides non apparentia manifestat. He breor. xj. Fides est substantia speranda rum rerū. argumentū non apparentium. Septimo quia calorē generat. Job. xxv viij. Per quam viā spargitur lux et diuidi tur estus super terrā. Ideo Zacharie vlti mo dicitur. Non erit in die illa lux. sz gelu et frigus. Sic fides generat charitatē fer uidam. Unde Matth. j. Abraham genuit Isaac. Glosa. Fides spem. Spes charita tē. Octauo qz ad videndū adiuuat. Vñ in ps. Ignē. s. fecit vt luceret eis p noctē. Sic fides ad intelligēdū iuuat. Isa. vij. Nisi cre deritis nō itelligetis. Hec ḡ duo necessaria sūt oib⁹ q̄rētib⁹ xpm. s. fides i affectu. ⁊ opa tio boni i effectu. q̄ qui habuerit recte dice re poterit. Ubi ē q̄ nat⁹ est rex iudeor. vidi m⁹ enī stellā ei⁹ in oriēte.

Dixi tertio q̄ circa istā inq̄siti onē scrūssimā ꝓsidē randū est sub q̄ ꝓditōe q̄rēd⁹ est xp̄s. quia sub specie magnifica. q̄d notat cū dr. Rex iudeor. Circa q̄d notandū q̄ saluator ān q̄ noib⁹ h̄ describit. Dr puer. et dur. xp̄us. ihus. et rex. Exhibet aūt se nobis puer in remissione peccator. Pueri enī facles sūt ad remittendū. Ducem in temptatiōe imi micor. Xp̄m in vnctōe donor. Regē i coro natiōe ꝑmior. Jhm in salute bor omniū.

O ꝙ facilis est saluator ad remittendum q̃ ō se p̃phaz dixit. Quacūq; hora peccator ingemuerit oīm iniq̃tatū suaꝝ nō recordabor. Ezech. xviij. et eiusdē. xxxiij. Si dixero impio morte morieris. et egerit pniam. oīa pcā q̃ peccauit nō imputabūt ei Istud p̃z in latrone Luce. xxiij. Qualis ār dux ē saluator de q̃ Exodi. xv. ōr. Dux fuisti in misericordia tua pp̃lo tuo quez redemisti. Non dicit. in iusticia. q; non ex opib; iusticie que fecimus nos. sed ſm suā miscōiam saluos nos fecit. ad Tyt̄ū. iij. Ut iste dux adiuuat suos cōtra hostes totū est ex misericordia nō ex iusticia. Et vere vbi iste p̃cedit exercitum nō est timor aliquis aduersarior. In ps. Non timebo mala qm̃ tu mecuz es. Et iterꝝ. Dñs p̃rector vite mee a quo trepidabo. q. d. a nullo. Si em̃ deꝰ p nob; q̃s ꝓtra nos. Rom. viij. Matth. xiij. Ego sum nolite timere. Possunt g̃ aduersarij nr̃i dicere videntes se nō posse ꝓtra nos aliq̃d facere illud. ij. Paralipo. xiij. Ergo in exercitu vestro dux deꝰ est. Saluator ōr etiam christꝰ q̃ interp̃tat vnctus. Unde in ps. Unxit te deus deꝰ tuus oleo leticie p̃ cōsortib; tuis. Isa. lxj. Spūs dñi super me. eo q̃ vnxerit me. Est aūt ita abunde vnctus q̃ de eius vnctione tota vngit̃ et nūc eccl̃a. Ungētuz em̃ q̃d est in capite xp̃i descendit in barbā Aaron. i. p̃elatorꝝ. et etiā vsq; ad ozam vestimenti cuiuslibet fidelis xp̃iani. Omnes em̃ de plenitudine eius accepim⁹. Johā. j. Notandū q̃ ōr de Dauid q̃ ter fuit vnctꝰ. Primo in domo patris sui. j. Regum. xvj. Secundo in hebron super Judam tm̃. ij. Regū. ij. Tertio in hebron sup oēs tribꝰ israel. ij. Regū. v. Ita vir iustꝰ p̃mo vngit̃ a dño. q̃m adhuc ei existenti in domo patris sui dyaboli. sine ī peccato mortali dat gratiam gratis datam dicēs illud in ps. Obliuiscere domū patris tui. Scōo inungit̃ in hebron. q̃d interp̃tat ꝓiugiū. Oñ em̃ datur ei gr̃a gratū faciens. tūc fit ꝓiugiū inter deū et animā Ozee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Et sicut Dauid post hāc vnctionē multas tribulatōes passus est a filio suo z rebelliones. sic vir iustꝰ post hec patit̃ magna mala a mūdo dyabolo z a carne p̃pria Ecc̃i. ij. Accedens ad seruitutē dei sta in iusticia z in timore z p̃para aiaz tuā ad tēptationē. Tertio vngitur in hebron. q̃d interp̃tatur alitervisio sempiterna. Quando in regno celoꝝ tradet ei stola anime. z quādo tradet ei stola corp̃is. tunc dabit ei gaudium. p luctu. palliuz laudis. p spū meroris. Isaie. lxj. Iste etiaz vnctiones significant alias tres. Nam p̃mo vngit̃ vir iustus in berhleem. i. in corde q̃m datur ei gr̃a contritionis. p peccatis. Scōo in hebron super Judam. q̃m datur ei gr̃a ꝓtritiōis p̃fitēdi peccata. Tertio sup omnes tribus. cū dat ei gr̃a sanctificatiōis sup oīa mēbra corporis. Rom. vj. Sicut exhibuistꝭ corpa vestra seruire neq̃tie. nūc exhibete fuire iusticie. Ad hec tria significanda vngit̃ ter homo. scz in baptismo. in p̃firmatōe. z in egritudine. Ultimo saluator ōr rex. De quo in ps. Deus iudiciū tuū regi da. Innocenᵗ⁹. id est. da iudiciariam p̃tātem xp̃o. qui est rex. Unde Apoc. j. ōr. Princeps regum terre. Et eiusdez. xix. In vestimento z in femore suo scriptum habebat. Rex regū z dñs dominantiū. Per vestimentū significat humanitas. Per femur diuitas. Femur em̃ est p̃ncipiū generatiōis. Et ipe ſm q̃d deꝰ est totius bonitatis fons. Et ſm vtrāqꝫ naturā rex est. Unde Hiere. xxiij. Regnabit rex z faciet iudiciū z iusticiā. Nō solū autē iste rex iudicat sed etiā regit. Un̄ ips. xxij. ōr. Regit me z nihil mihi deerit. Sz optimus rex sub q̃ nihil indigentie. nihil molestie accidit. Regit vt dux viatorē ne deuiet vt lux ī tenebrꝫ ambulantem ne erorbitet. vt pastor gregem ne a lupis pereat. Regit etiā vt nauem remus inter p̃cellas ne submergat. exercitum regit vt sessor equū. regit peccatorez vt manu ducens cecū. et ita multipliciter secūdum multiplices nostre infirmitatis defectus. ita vt nihil desit nobis sub eius regimine. Unde Luce. xxij. ōr. Quando misi vos sine sacculo. nūquid aliquid vobis defuit. Responderunt apostoli. Non. Uere nichil deest illi qui habet christum qui est omnia in omnibus. j. Corinth. xv. Nos ergo sequentes ducem istū benignissimū per stellam fidei et dare cognitionis. offeramus ei hodie aurum pure dilectionis sicut regi magno. Mirram contritionis amare vt puero. Thus deuote orationis. vt Christo sacerdoti magno vt sic offerentes ei in p̃senti. mereamur tandem ab eo in celo remunerari. Quod nobis p̃stare dignetur pater et filius et spiritussanctus. Amen.

In die purificationis Marie.
Sermo XIIII.

Impleti sunt dies purgationis marie. Luc ii. Si considerem⁹ frēs excellētissimū hui⁹ diei mysteriuz. absqz dubio tanto deuoti⁹ solennitatē eius celebrabim⁹ q̄nto maioribꝫ muneribꝫ diuīe pietatis videbim⁹ decoratū. Dicit em̄ Ambro. in ꝓmone festiuitatis pn̄tis q̄ tantis muneribꝫ diuia pietas die hanc illustrauit. vt om̄is etas. omis seruus. om̄is cōditio hoim̄ inde cōsoletur. Hodie em̄ iuxta legis p̄ceptuz pactis a natiuitate xp̄i. xl. dieby. in tēplo est a parentibꝫ idē dn̄s nr̄ihs xp̄s deo p̄ri ꝓsentat⁹. Hodie a bto Symeone suscept⁹. patri cū sacris muneribꝫ est oblat⁹. Hodie redemptionē isrl' expectantibꝫ ab eodē symeone z anna publice est p̄dicatus. Et sequit. O q̄s piū spectaculū. Stat hic virgo z mr̄. nō cuiuscūqz sed dei. Suscipit h̄ parulus ꝟginis fili⁹. cui⁹ diuinitatē non capit mūdus. Occurrūt hincinde xp̄he. xphe tarqz de puero vtercꝫ sexus. offerk oblatio ꝓ puero. nō tn̄ que delicta emūdet sz que sacrāmēta declaret. Hec Ambro. Ex quibus ptz q̄ sunt hui⁹ diei gaudia. q̄ p̄sentis solēnitatis oblatio. que nr̄e salutis mysteria. Om̄ nō solū in laudez eximie virginis pn̄s celebrak solennitas. sed etiā ad bonorē filij sui. imo filij dei q̄ hodie oblat⁹ est p nobis deo patri recensek memoria. De cuius oblatione z mr̄is sue benedicte purgatione dicik in ꝟbis thematis. Impleti sūt dies purgatiōis marie. Circa ist⁹ festi solennitatē tria sunt ꝓsideranda. Primo cōsiderandū est de gl'iose marie purificatione. Scōo de xp̄i pn̄tatione. Tertio de munerū ꝓpio oblatione. Ut sic non tm̄ dicak in ꝟbis p̄missis. Impleti sunt dies purgationis marie. ad marie purgationē post partū. sed ad pn̄tandū deo p̄ri vnigenitū eius. z offerendū munera p̄ii eterno sic fieri solebat post partum. Ad hec itaqz tria impleti sunt dies purgationis marie.

Dixi primo q̄ circa pn̄tez solennitatē cōsiderandū est ꝓmo de gl'iose marie ꝟginis purificatione. Est aūt sciendu⁹ q̄ sm̄ latinos hec dies ꝟ purificatio marie ideo. q̄ ꝟgo gloriosa iuxta legis p̄ceptū voluit purificari post partū. xl. die. licet ipa nō indiguerit tali purificatione. Fecit tn̄ hoc ad nr̄az informationē. Nā lex solū obligabat mulieres ꝓcipientes et semine viri ad purificationē post partū. Constat aūt q̄ hec virgo cōcepit sine semine Isa. vij. Ecce ꝟgo cōcipiet. Non g̃ tenebak purificari. Cū non fuerit ꝓtaminata. Omia em̄ mūda mūdis. Et q̄ mūdus est nō indiget lauari. p ꝓsequens nec purgari. Jobis. xv. Fuit aūt puritas ꝟginis hui⁹ excellentissima triplici exēplo. Naz ipa fuit in vtero mr̄is sue ab originali pcō mundata vel pot⁹ p̄seruata vt q̄dā pie sentiunt. Vn̄ rōne mundatōis a peccato originali fuit sic̄ lux splēdidissima. z p cō sequēs iterato purgari nō debuit. Sapie vij. Nihil inquinatū incurrit in illā. Scōo exemplo speculi. Nā de ipa ꝺr Sapie. vij. Q̄ nō solū est candor lucis eterne. sz etiaz speculū sine macula. Doc̄ dicere. q̄ nō solum fuit mūda ab originali pcō. sed etiam ab actuali veniali q̄z mortali. Nō solum em̄ fuit sanctificata in mr̄e. sed etiā cū fieri debuit dei mr̄. q̄ tunc fuit multo copiosi⁹ sanctificata. ita q̄ spūssanc⁹ in eā descendens. illā ab om̄i pcō immunē custodiuit. vt dic̄ Bern̄. in ep'la ad Lugdunēses. Per ꝑmaz sanctificationē fomes remāsit in ea q̄ntuz ad essentiā. Impediebak aūt p grām sctificantē. ne in pcm̄ inclinaret aut a bono retraheret. Cōtingit em̄ hūc ligari aliq̄n ne in actū exire posset. vt scientiā p ebrietatez. Sed in scōa sanctificatiōe fomes essentialiter subtract⁹ est. Immunitatē ergo peccati ꝓsecuta est nō p grām confirmantē. sed p ligationē fomitis q̄ ad sctificationē z p custodiā diuine puidentie. sine qua etiā fomite om̄i extincto peccare potuisset. ꝑter liberū arbitriū. vt dic̄ beat⁹ Thomas. Exponens illud Canticoz. Ecce tu pulchra es. Unde de hac pcī immunitate glo. exponēs illud Hā plena dicit. O dn̄a mūdi angelica salutatiōe digna. miraculose maternitatis electione exaltata. licz vas gr̃e dicta sis Scriptū est em̄ Aue gr̃a plena dn̄s tecuz. Gratiā tu inuenisti dū tanta pulchritudie plenissime innocētie splenduisti. Tu em̄ sola es amicta sole. nullis trāsgressionis tenebris obscuraris. Nec glo. Tertio puritas hui⁹ virginis nō indigens purificatione. Declarak exemplo fontis purissimi. De quo Zacharie. xiij. dicit. Erit fons patens

domui iuda. Et ista puritas referri potest ad pctm̃ veniale. quo virgo beata caruit eo q̃ dicit Augustinus. tractãs illud. j. Johis ij. Si dixerimus q̃niã pctm̃ non habem⁹. nosmetipos seducim⁹. Si omes scti quererẽ k an fuissent sine peccato saltẽ veniali. nihil aliud dicerẽt. nisi verbũ premissuz. Si dixerimus ꝛc. Cum ergo de pctis mẽtionem facio. nullã volo de virgine habere memoriã. Hec Aug⁹. Ex quo ptz q̃ etiã veniali caruit. In signũ etiã huj⁹ matrimonio iungi noluit. Constat ãt q̃ actus matrimonialis si fuerit cã prolis fit sine pctõ. Si causa vitãde fornicationis fit tunc cũ veniali. Ne ergo veniale cõmitteret elegerat esse sine matrimoniali cõiugio. Et licet angelus sibi ꝓmitteret filiũ dei ex ea nasciturũ. ꝛ ipam matrẽ eius futurã. eligebat tñ magis esse virgo q̃s tanti dñi ꝛ filij dei mater. Unde Grego. exponens illud. Ecce tu pulchra es. introducens verbũ illud. q̃niã virũ ñ cognosco. sic ait. Quid pulchriꝰ aut purius castitate hujꝰ ꝑginis. que ne virginalis castitaꝛ pulchritudinem amitteret. maluit ꝑgo ꝓmanere sine tali filio. q̃s mulier fieri ꝛ mr̃ filij dei. Peniq̃ qz se sibi recipiens totũ cõmisit ei qui fabricatoꝛ ẽ mundi. ꝛ mr̃ facta est diuino miraculo. ꝛ ꝑgo ꝓmansit in voto. Hec ille. ¶ Dicq̃ ptz quõ hec virgo ab oĩ pctõ oꝛigiali ꝛ actuali tã veniali q̃s mortali fuit sufficiẽter ꝓ spiritus sanctũ purgata. Et ideo de cetero non debuit purgari. ꝑtim q̃ spũ sancto cõcepit. ꝛ virgo post partũ inuiolata ꝓmãsit. Non ergo tenebaꝛ ad purificationẽ. Voluit tamẽ purgari ex triplici cã. Primo vt mysteriũ natiuitatis christi occultaret diabolo. qõ maiozi modo fuerat reuelãdũ. scz in die passionis. Sciebat em̃ illud Thobie. xij. Quia sacramẽtũ regis absc̃dere honoꝛificũ est. Per q̃d informat nos vt omia suo tempoze faciam⁹. ꝛ sic instruit temperãtiã in moꝛibꝰ. Hã temp⁹ tacendi. temp⁹ loquẽdi. temp⁹ laboꝛis. temp⁹ requiei Eccẽs. iij. Secõ voluit purificari ad ostendẽdũ virtutem humilitaꝛ. Sic em̃ cõsulit sapiens Eccl̃i. iij. Quanto em̃ maioꝛ es. hũilia te in oĩbꝰ. Idẽ. xxxij. ca. Esto in illis q̃i vnus ex illis. Tertio ad coꝛrigẽdũ nr̃e superbie ꝓuitatẽ imo ꝓteruitatẽ. Si em̃ hec purificari voluit q̃ sine pctõ fuit. quãto magis nos purificari debem⁹. ꝛ illa q̃ ꝓ pctõꝝ mystica purgatiõe institute sunt assumere debem⁹ qui pctis pleni sumus. Unde Grego. sup Ezechielẽ. Omel. viij. dic. Pensandũ est nobis si sine flagello hinc non exiit q̃ sine pctõ fuit scz christ⁹. q̃ntis nos flagellis digni sum⁹ qui peccat⁹ pleni sum⁹. Exemplo em̃ hujꝰ ꝑginis necesse habem⁹ purgari spũaliter in mẽtibꝰ nr̃is. ¶ Et qz triplex est stat⁹ fideliũ in ecc̃lia christi. ideo triplex erit purgatio. Isti tres stat⁹ sunt incipientiũ. ꝓficientiũ ꝛ ꝑfectoꝝ. Incipientes purgant cõscientiã. proficientes oꝛdinant eã. ꝛ perfecti vsq̃ in finem confirmãt. Primo ergo incipientes debent purgare domũ cõscientie ab immũdicia pcti. dicentes ad dominũ illud. Ps. Coꝛ mũdũ crea in me deus. Est autẽ ꝓsuetudo apud nos. q̃ ancilla mundaturꝰ domũ prius colligit soꝛdes. deinde eĩcit eas. Sic incipiens debet prius peccatũ ꝓmeditare ꝛ colligere in mente anteq̃s eĩciat illud in ꝓfessiõe. Unde Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi oĩs annos meos. in amaritudine anie mee. scz ꝑ contritionẽ. Ex quo ptz q̃ cõfessio nr̃a debet esse deliberata. Isto facto debet incipiens pala lingue eĩcere soꝛdes conscientie extra domũ coꝛdis per ostium oꝛis. Sed certe quedã domus sunt ita ꝓfunde ita obscure q̃ vix possunt mundari. Juxta illud Hieremie. Profundũ est coꝛ homis et inscrutabile. Quis cognoscet illud. Quantã em̃ diligentiã ponũt ad absc̃dendũ. tantam debent ponere ad mundãduz. Sunt alia coꝛda pinguia. q̃ licet appareãt exteriꝰ purgata. intus tamẽ remanent maculata. ꝛ neglecte vt hypocritarũ qui oĩa exteriꝛa volũt habere pulchra ꝛ speciosa in cõuersatione. intus aũt sunt pleni oĩ spurcicia. Mat. xxiij. Illud arguit nostros curiosos qui volũt habere pulchrã caligam. sed non aniñã. Tunicã non mentẽ. Jopulam nõ conscientiã. Calceũ strictũ. sed conscientiã largam. Mi scisciteꝛ k in coꝛde inhoneſta. exteriꝰ vero speciosa. vt dicat Ambrosius. Multũ autẽ fatui sunt. Quia ꝓ Augusti. in quodã ꝓmone ꝓferũt coꝛporalia spiritualibꝰ. Similes sunt isti pictoribus qui foꝛmãt exterius imagines pulchras. sed coꝛ virale non possunt eis dare. Sic isti oĩa extra depingũt. coꝛ autez in se moꝛtificant. Sed audiãt q̃ dicit primi Reguz. xvi. Quia deus intuet coꝛ. Homo

autem ea q̄ foris sunt. ¶ Sed diceret aliq̄s. tñ exterior pulchritudo suadet p Apostolū. j. Corinth. xiiij. vbi dicit. Omia ī vobis fiāt honeste z fm ordinē. Ad quod respōdeo fm Thomā. scōa scōe. q. xlij. arti. j. Q̄ cōuersatio exterior dicit honesta. inq̄ntum est demōstratiua interioris rectitudinis. Et pter hoc radicaliter cōsistit in interiori electione. q̄ interior electio innotescit alīs p exteriores actus. Unde honestas in exteriori cōuersatione. significatiue tñ consistit. id est. est signū interioris honestatis. Ex quo infero q̄ pulchritudo exterior in vestitu z apparatu quocūq̄ in homine vitioso est potꝰ hypocrisis q̄ honestas. Patet q̄ in talib⁹ non cōcordat signum cū signato. Et per ꝓseqūns talis homo ē fraudulentus z fallax. Et hoc est quod saluator dicit de quinq̄ fatuis ꝟginib⁹. que lampadas habuerunt exterius pulchras. sed oleo deuotionis interius z caritatis caruerunt Math. xxv. Quisq̄s ergo vult purgare domū mentis sue incipiat ab interiori radice cordis sui. omnē turpitudinē mentis sue mundādo. Juxta illud Jsaie. xiij. Perdam Babylonis nomen z reliquias z germen z progeniē. Ecce tangit radicē peccati q̄ est cogitatio. ex qua germinant oīa mala. Math. xv. Ex corde em̄ exeunt cogitationes male. Hinc Johānes baptista dic. q̄ securis ad radicē non ad ramos ponenda est. Postq̄ autē nostrū cor fuerit mundatum ab interiori sorde. z tunc lauanduz est z aspergendū aqua lachrymarū ad abstergēdū puluerem. Et hoc ē aq̄ lachrymarū ex cōritionis dolore procedentiuz. De qua dicit Jeremi. ij. Laua a malicia cor tuum. Sic lauabat Psalmista. dicens de se. Lauabo per singulas noctes lectū meum. lachrymis meis stratum meū rigabo. Jsto facto eiciendi sunt pulueres aq̄ conspersi. z hoc p confessionē totalem. vt nihil in angulis conscientie lateat vl̄ nullā circūstantiā obmittat. De penitētia dist. v. Consideret. ¶ Secūdus status fidelium est proficientiū. Et hi purgata conscientia debent cā ornare floribus z graminib⁹ bonorum operū z exemplorū. ṗmi Regū. vij. Preparate corda vestra domino. z ornate ea. Non sicut pigra ancilla. q̄ super immūdicias z pulueres ponit herbas. Et significat illos q̄ in mortali peccato. aliq̄ de genere bonorū operū faciunt. Et hi sunt fatui. quia infundūt vinum bonorū operuz in vasa vetera acetosa z corrupta z infecta. contra consiliū saluatoris dicētis. Nemo mittit vinum nouum in vtres veteres. ¶ Tertius status fideliū est pfectorū. quorum est purgatā z ornatā domū custodire. z conseruare pulchritudinē eius vsq̄ in finem. Sicut cōsulit sapiens Prouerb. iiij. Omni custodia custodi cor tuū. Quod fit cū homo in accepta gr̄a perseuerat stabiliter. nō cedendo quibuscūq̄ aduersitatib⁹. Non sicut quidā q̄ sicut ventilegiū al's ventilabrū mouent. nunc ad hunc ventū. nūc ad illum. Uolentes nunc hoc. nūc illud. et cedentes pſecutioni etiā minutissime. īmo trepidātes timore vbi nō erat timor. Dic dicit beat⁹ Ambrosius libro secūdo de officijs. Q̄ nō mediocris virtus animi ē fortitudo. que sola defendit ornamentuz virtutum omniū. z custodit iudicia. z aduersum oīa vicia manet inuicta. Ex premissis patet q̄ circa purgationez conscientie nō omnes virtutes equaliter se habent. Haz quedā istam purgationē inchoant in incipientib⁹. vt fides z penitētia. Actuū. xv. Fide purificans corda eoruz. ṗma Corinth. v. Expurgate vetus fermentū. Alie sunt q̄ ornāt conscientiaz in pficientib⁹. vt opera bona. z p̄sertim opera pietatis. que sunt q̄si quidā rami oliuarū ornantes domum conscientie. vt habet Jeremie. xi. Oliuaz vberem. pulchram. fructiferā z speciosam vocauit dominꝰ nomen tuum. Psalmista. Ego autē sicut oliua fructifera z̄. ¶ Et si diceres. quomō proficientes purgant ex quo iam fuerūt purgati. Respōdeo eo modo quo christꝰ dicit Johānis. xv. Omnez palmitē in me ferentē fructuz purgabit vt fructū plus afferat. Non em̄ dicit purgari talis. quia nō est purgat⁹ a malo. sed vt plꝰ in bono proficiat. Nam nisi continue proficeret. deficeret. z sic indigeret ṗstina purgatione. Dicit ergo continue purgari quia quotidie in bono proficit. Unde Thobie xij. dicit. Elemosyna a morte liberat. et ipa est que purgat peccata. Luce. xi. Date elemosynam z omia munda sunt vobis. Alie autē sunt virtutes que oīa ista conseruāt in pfectis. vt est pseuerātia z constantia q̄ntum ad finalem consummationē que etiaz dicit purgatio. Juxta illud Malachie. iij.

Ipe ẽ ſi ignis conflans purgabit filios leui. ¶ Sed diceres iterũ. quomõ pfecti ſũt purgandi. cũ ſint in ſummo ſtatu vie. Reſpondeo q̃ licz ſint in ſummo ſtatu vie. nõ tamẽ ſunt in vltimo gradu illi⁹ ſtatus. ideo mereri poſſunt. Vnde dicit Apocal'. Qui ſctus eſt. ſanctificet adhuc. Medius em homo eſt viator poteſt creſcere in merito. De hereticis in Clemen. Ad noſtrũ. cõtra begardorũ errorem. Vnde angeli dicuntur purgari. vt dicit Dionyſius de celeſti ierarchia.

¶ Dixi ſecũdo q̃ in verbis premiſſis conſiderandũ eſt de chriſti preſentatione. Ad hoc enim impleti ſunt dies purgatõnis marie vt pſentaret xpm filiũ dei deo patri in templo. Circa quod tria ſunt cõſiderãda. Primo a quo pſentat. Secũdo vbi. Tertio a quibꝫ pſentatus ſuſcipit. De primo patet. quia a parentibꝫ ſcz a maria matre eius vera. z Joſeph patre putatiuo. Locus autez pſentationis erat templũ in hieruſalez. in quo ſuſcept⁹ eſt a Symeone z Anna, pphetiſſa. ¶ Moraliter. Maria pſentãs xpm ſignificat ſtatũ omniũ vere penitentiuz. qz Maria interp̃tatur amara. Et ptinet ad penitentes q̃ dicũt de ſe. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Iſaie. xxxviij. Ipi enim faciũt luctum vnigeniti planctũ amarum Hieremie. vi. Tales ergo ſic penitentes digni ſunt pſentare xpm per gratiã abeis ſuſceptũ. Secundo Joſeph ſignificat bona opera facientes z cõtinuãtes. Interpretatꝫ enim creſcens. Vnde de iuſtis dicitur Proverb. iiij. Juſtorũ ſemita quaſi lux ſplendens pcedit. z creſcit vſqꝫ ad pfectum diem. Suſcipit etiam chriſt⁹ a duabus p̃ſonis. Sicut a duabꝫ pſentatur. ſcz a Symeone z Anna. Symeon fuit grandeuus z ſenex. De quo dicit Ambroſius. q̃ optabat ardentiſſimo deſiderio videre xpm. p̃miſſuz diutius a deo p prophetas. Unde in oratonibꝫ ſuis dicebat quotidie. O qñ veniet. quãdo naſcetur. quãdo videbo ipm puras durabo tanto tempore. puras oculi iſti videbunt per quẽ oculi cordis reuelabuntur. Et accepit reſponſuz q̃ non guſtaret mortem donec videret chriſtũ domini. Quẽ cum virgo pſentaſſet q̃drageſimo die a natiuitate ſua. ipe accepit eum in vlnas ſuas benedicens deũ, atqꝫ dicẽs. Nunc dimittis ſeruum tuũ domie in pace. Iſte Symeon ſignificat iuſtos. timoratos z pſeuerantes. Dicit enim de ipo q̃ erat iuſtus et timoratus expectãs conſolationez iſrael. Juſticia enim attendit in homie quolibet in hoc q̃ reddatur vnicuiqꝫ quod ſuuz eſt. ſm Macrobiũ. Qua habita habent omnes virtutes. eo q̃ iuſticia eſt virtus generalis vt ſic conſiderata. Quiſqꝫ ergo gratiã ſuſcipere cupit a deo reddat z timorez. Hec eſt enim pma pars iuſtitie. qua homo habet bene ſe ad deũ vt eum timeat. Unde de Symeone dicit q̃ erat timorat⁹. Quãtum autẽ timor iſte apud deũ valeat. dicit in Pſalmo. Beneplacitũ eſt domio ſuper timentes eum. ¶ Sed diceres. quomõ beneplacitũ eſt domino ſup timentes eum. cũ timor non ſit virtus ſed paſſio. pter quam nec laudamur nec vituperamur. ſcõo de anima. z iij. Ethicor. vbi dicit q̃ timor eſt paſſio naturalis. Nam inueniunt qui nihil timent neqꝫ terremotũ ne. q̃ inundationes. z p conſequẽs nec deum. Et tamẽ non laudantur. Hic ecõuerſo. qui quẽlibꝫ timẽt. ergo z deum. Rñdeo qõ hic loquit nõ loq̃tur de timore naturalis paſſionis ſed affectuoſe pietatis. z talis eſt ſemper cũ amore dei. Unde omis timor ex amore procedit. eo q̃ nullus timet niſi contrariuz eius quod amat. vt dicit Thomas ſcõa ſcõe. q. xxv. articu. ij. Multo magis ergo q̃ amat z timet deum nil negligit. Et iſte vocatur timor ordinat⁹. De quo dicit. Beati omnes q̃ timent dominũ. Iſto timore timuit Symeon. in quo vt dicit ſpiritusſanctus erat. qui eſt amor. Unde Symeon timebat deum vt patrez ne offenderet anteqꝫ videret chriſtũ domini. z amabat timendo. vt viſu chriſtum ſemp amare poſſet. O ſi Symeon iuſtus in quo ſpũſſanct⁹ erat ſic fuit timoratus q̃ z reſponſum acceperat a deo. vbi erit peccator. vnde illi ſecuritas. Si ei iuſtus vix ſaluabitur. vbi peccator erit. Juſtus etiã erat Symeon erga deum. qz gratiarũ actiones reddebat deo pro omnibꝫ. Unde de eo legit̃ q̃ gratias agebat benedicens deum. Secundo iuſtus erat Symeon iſte erga proximuz. vnde de eo dicit q̃ expectabat conſolationẽ iſrael. Ideo dicit Ambroſius in ſmone hodierno. Bene dicit Symeon iuſtus. quia non ſuam ſed populi totius conſolationẽ per aduentuz

christi expectabat z requirebat. Tertio iustus erat Symeon erga seipm. quia pacez z requiē sibi postulabat. dicens. Nunc dimittis seruum tuū domine. Pulchra oratio in qua petit dimitti a seruitute in libertatem. Sic optabat Apostol⁹ dicens. Infelix ego homo. q̄s me liberabit de corpe mortis hui⁹. O si symeon optabat dimitti de hac vita. qui tamē consolationē expectam obtinuit. quid nos faciem⁹ quos hic miserie premunt. nec tamen ad deū ire aut clamare vt de his liberemur cōpellunt. O si Apostol⁹ in quo gratia dei nunq̄z vacua fuit petebat dissolui z dimitti de carcere vite hui⁹ vt esset cum christo. quāta est nostra malicia qui pleni peccatis z vinculis hui⁹ mundi irretiti non clamam⁹ dimitti. Deteriores certe sumus scrophis aut lupis. que dep̄hensa clamant in laqueo. Nos autem sumus quotidie in laqueo. iuxta illud Laqueū parauerunt pedib⁹ meis. Et iterum. Funes peccatorū cōplexi sunt me. et tamē non clamamus ad deū p̄o liberatione. In eo autē q̄ iste Symeon erat expectans nec deficiens sed pseuerans. notat constantes z pseuerantes vsq̄z ad mortem. Iuxta illud Apoca. ij. Esto fidelis vsq̄z ad mortē. Sed querit vtrū in oī ꝑtute necessaria sit pseuerantia. ita q̄ sine ea nulla sit virtus. Resp̄ndeo ꝑm scīm Thomā. ij. ij. q. cxxxvij. articu. j. Q̄ quedā sunt virtutes que habent finē suum determinatum. qui est termin⁹ virtuosi operis. sicut q̄ miles pseuerat vsq̄z ad finē certaminis. Alie sunt virtutes quarū actus nō habent finē determinatū sed per totū tempus vite durare debent. sicut fidei spei z caritatis. que respiciunt vltimū finem tot⁹ vite humane. Dicendū est ergo q̄ respectu harū virtutū vltimarū necessaria est pseuerantia. q̄z act⁹ earū vt virtuosi sint requirunt actū perseuerantie vsq̄z ad finem vite. Et sic respondet Augustin⁹ vbi supra. In illis autē virtutib⁹ quarū actus durant vsq̄z ad finē determinatū virtuosi operis. non requirit⁹ q̄ perseuerantia sit vsq̄z ad mortem. Et ideo saluator dixit Math. xxiiij. Qui autē perseuerauerit vsq̄z in finez hic saluus erit. nō dicit vsq̄z ad mortem. ¶ Secunda ꝑsona christū suscipiens fuit Anna ꝓphetissa. que cōmendat a sex virtutib⁹ cōuenientibus omnib⁹ viduis z virginib⁹. ¶ Primo ergo cōmendatur a castitate. quia post mortē viri vixit in castitate septuaginta annis. Talis fuit Judith. de qua dicitur Judith. xv. cap̄lo. Confortatū est cor tuuz. eo q̄ castitatem amaueris. z post virū tuū alium nescieris. Secūdo cōmendatur a sancti loci frequentatione. quia dicit⁹ q̄ nō discedebat de templo. id est. statutis horis visitabat templū. s. Regū. i. Ascendebat vir ille statutis diebus vt adoraret z sacrificaret deo. Tertio cōmendatur de oziis mundicia. Quia sicut dicit⁹ Luce. ij. Loquebat⁹ de illo scz christo. Quarto cōmendatur de parcitate cibi. quia erat insistens ieunijs. sicut z Judith. Judith. viij. omnib⁹ diebus vite ꝑeter sabbatū. Quinto cōmendatur de orationū instantia. Sicut dicit⁹ Luc. ij. Q̄ insistebat Anna orationibus obsecrationib⁹. Sexto cōmendatur de finali perseuerantia. Quia dicit⁹ Luce. ij. Q̄ erat seruiens die ac nocte. Talis ergo debet esse qui vult hodie christo obuiare z eum deuote suscipere. Per primū arguuntur lasciue puelle z vidue. que statim post mortē virorum nubunt. quod vtiq̄z est signū inconti-nentie. ꝑm Dieronymū i Apologetico suo licet in se non sit peccatū. vt de secūdis nuptijs. Super illa. et ca. Cum scōm. Quia mulier mortuo viro soluta ē a lege viri sui. Per secundū arguuntur desides raro templum visitantes. De quib⁹ dicitur Aggei. i. Nunquid tempus vobis est vt habitetis in domib⁹ laqueatis. z domus ista deserta. Per tertiū arguuntur turpia loquētes in ecclesia. que tamē est dom⁹ orationis Luce. xix. Per quartū arguuntur delicati z voluptuosi. De quibus dicit⁹. Vidua in deliciis viuens mortua est. Per quintū arguuntur indeuoti raro orātes. Cum dicitur. Oportet semper orare. Luce. xviij. Per sextum arguuntur deficientes z pusillanimes qui antez ad metā proueniunt deficiunt. vt dicit Gregor⁹ ꝑmo libro moraliuz. Cū tamen dicat apostol⁹. Non coronabit⁹ nisi qui legitime certauerit. Et iteruz. Sic inquit currite vt comp̄hendatis.

¶ F ¶

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missis considerandus est de munerū p̄o christo oblatione. quib⁹ virgo gloriosa voluit redimere dilectissimū filium dominū nostrū Jesum christū.

Est autē sciendum q̄ lex purificationis requirebat vt quelibet mulier ex viro concipiens. quadragesimo die a partu in templū cum puero suo veniret. Et si quidē diues foret. agnuz anniculum offerret. z columbam aut turturem p̄ peccato. Si autem pauper. extunc duos turtures et duos pullos columbarū. Leuitici. xij. capl'o. Quis autē virgo ad huiusmodi oblationem non teneretur. sicut nec ad purificationem. tamē voluit banc oblationem facere. Non autē elegit oblationem diuitū sed pauperuz. Primo p̄pter paupertatem. Secūdo p̄pter hoc. quia verum agnuz offerebat deo patri. Tertio p̄pter misticam significationē. Per hoc enim significabatur q̄ qui non potest offerre agnū innocentie. currat ad lachrymas z gemitus penitentie. ¶ Per ista tria significat triplex oblatio mistica. quā debent babere fideles z offerre. Agnus significat tria. Primo puritatem incorruptionis. Vnde Exodi. xij dicit. Q̄ erit agnus sine macula. Et Leuitici p̄mo dicit. Q̄ debuit esse agnus masculus sine macula. Sic homo fidelis debet esse sine macula que maculet corpus vl'animā. De quo dicit Salomoni. Dedisti maculam in gloria tua. Nec dubiū quin loquitur de macula luxurie. per quā fuit ipe resolutus. Secūdo agnus iste significat bumilitatē conuersationis. Vnde dicit ibidē z anniculus. id est. parnus z bumilis. non magnus agn⁹. Tales enim acceptat dominus qui paruuli sunt reputatione sua. primi Regū. xv. Nōne cum paruulus esses in oculis tuis. caput in tribubꝫ fact⁹ es Matthei. xi. Reuelasti ea paruul'. Tertio agnus iste designat māsuetudinē. Isaie. liij. Quasi agnus mansuetus coz̄ tondente se. Debet ergo quilibz fidelis esse bumilis ad deum. mansuetus ad proximuz. immaculat⁹ ad corpus p̄prium. Certe diues est in christo qui talem se offert. Secunda oblatio q̄ fuit pauperū sunt duo pulli columbaruz. Et designant geminā castitatem corporis z anime. Similiter duplicē simplicitatem. scz intentionis et operis. Vnde saluator. Estote prudentes sicut serpentes. z simplices sicut columbe Matth. x. Dicunt naturales q̄ in columba duo sunt. scz simplicitas. z cū hoc cautela. Sic in quolibet fideli debet esse primo simplicitas, que est duplex. scz intentionis z conuersationis. Intentio nostra nō debet esse duplex sed simplex. Sapie. i. In simplicitate cordis querite illū. Ue em duplici corde Eccl. ij. Unde Ambrosi⁹ dicit. Q̄ intentio tua opi tno nomen imponit. Matth. vi. Si oculus tuus. i. intentio fuerit simplex. totū corp⁹. scilicet operis. erit lucidū totum. i. meritoriū. Item operatio nostra debet esse simplex. Prouerbioz. xi. Voluntas ei⁹ in bis qui simpliciter ambulant. id est. operant. Prouerbioz. x. Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. Secundo in columba est cautela. Quarū vna vocatur prenoscens. Altera p̄cauens. Isti sunt duo oculi ponse comparati oculis columbarū Cantico. rū. iiij. Prima oculus sinister. Secūda oculus dexter. De bis oculis dicit Prouerbioz. i. Frustra iacitur rbete ante oculos pennatoz. id est virtuosoruz. qui sunt pennati. qui z mala p̄cognoscunt. z p̄cognita cauent z vitant. De bis oculis Apocal. iiij. Quattuor animalia plena oculis ante z retro. Ante p̄o prouisione premiū. z retro ad cautelā ex timore supplicij. Cautela prenoscens in columba est. quia p̄uidet vmbraz accipitris in aqua. Et ideo residet iuxta aquas. Cautela fugiens est. quia fugit ad fenestram suā vt euadat accipitres. Sz rex Naas non desiderabat a filijs isrl' nisi oculos eorū dextros. quia diabolus nō multum curat causam prenoscentē cautelam. sed plurimū odit z psequit cautelam precauentem. vt dicit Thomas super illud. Oculi tui columbarū. Tertia oblatio que fuit pauperū est par turturū. In turture sūt tria que debent esse in qualibet fideli anima. Primo verecundia. Unde dicit Cantico rū p̄mo. Pulchre sunt gene tue sic turturis. Dicit glosa interlinearis. In genis notatur pudoris signū. Ista verecūdia in hoc attendit in anima. vt castitatem p̄misse fidei nulla bereticorū doctrina corrumpat. vt dicit glosa ordinaria. Secundo in turture notat inflexibilis constantia. que tanta p̄oris mariti memoria tenet vt nullatenus posterioris possit recipere consortium. Ista constantia attendit in anima in hoc. vt nullum preter christū amatorē admittat. Tertio in turture notat misericordia ordiata. quia sicut turtur gemit p̄ morte comparis sui. sic iustus gemit p̄ suis et-

aliorū peccatis. vt dicit glosa super ista verba. sicut turturis. Quem gemitū pro incolatu psentis vite. pro malis pene z culpe. nobis prestet pius dominꝰ noster iesus christus. vt ipo pstante. gemitus noster z tristicia nostra vertatur in gaudiū. Tunc cōplebitur in nobis vaticiniū Isaie. xxi. dicentis. Omnē gemitū eiꝰ cessare feci. Et eiusdem. xxxv. Et ambulabūt qui liberati fuerint z redempti a domino. conuertent z venient in syon cū laude. z leticia sempiterna sup capita eorum. Gaudiū z leticiam obtinebunt. z fugiet dolor z gemitus. Amen.

De sancta Agatha z Dorothea.
Sermo XV.

Sponsus uenit q parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias Matth. xxv. Quia iuxta sanctū Gregoriuz in quadam Omelia. licet quilibet homo cū illis habiturus sit mercedē in choris angelorū in futura gloria quorū officium viriliter hꝫ gessit in via. Tamen virgines non solum habiture sunt in electis dei z angelis gloriam cōmunē. sed etiam supra anglos erūt specialiter quodāmodo remunerate. Sic dicens. Supergreditur inquit virginitas conditionem humane nature. per quā homines angelis dei similant. Ecce premiuz Et sequitur. Maior tamen est victoria virginum qꝫ angelorū. Angeli enim sine carne viuunt. virgines in carne triumphant. Hec ille. Cū ergo virgines nō solū equantur angelis. sed etiā in aliquo excedunt angelos. Quid mirū si digne a christo reputantur intromitti ad nuptias. De quibꝰ dicitur in verbis thematis. quia sponsus venit. z que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. In verbis premissis thematꝫ tanguntur tria. que sacratū virginum statum specialiter cōmendant. Primo enī describitur earum dignitas ex parte christi eas adamātis specialiter Cum dicit. Venit sponsus. Secūdo describitur ex parte iparuꝫ ornatus speciositas quantū ad meritum. quod est glorioſum Cū dicitur. que parate erant. Tertio describit premiū ipārum iocunditas Cum dicit. intrauerūt cū eo ad nuptias.

A

Dixi primo q in verbis premissis describit primo sanctarū virginum dignitas ex parte christi specialiter eas adamantis Cum dicitur. Venit sponsus. Certe magna dignitas habere talem sponsum christū. De quo dicitur. Ipe tanqꝫ sponsus procedēs de thalamo suo. Quante autē pulchritudinis in speciositate. in diuitijs. z in omni copia dulcedinis eterne sponsus iste sit dicit in Psalmo. Speciosus forma p filijs hominū. Ecce pulchritudo. De diuitijs eiꝰ dicitur. Gloria z diuitie in domo eius. Et iterū. Longitudo dierū in dextra eius. z in sinistra eius diuitie z gloria. Econuerso etiā talis debet esse virgo que cupit esse sponsa christi. vt primo sit pulchra. De cuius pulchritudine loquitur Canticoꝝ. ij. Salomon. Pulchre sunt inquit gene tue sicut turturis. In genis notatur verecundia. In turture solitudo. Que duo in virgine requiruntur. vt scilicet sit verecunda z solitaria. Et de verecunda dicit Genesis. xxiij. de rebecca. Ecce inquit egrediebatur habēs ydriaz in scapula sua. puella decora nimis virgoqꝫ pulcherrima z icognita viro. Que postea cum iret ad virum suum Isaac cooperuit caput suum pallio. Ista verecundia debet apparere in virginibꝰ. in velamine humili. in habitu decenti. in incessu z in omni gestu in quibꝰ se debēt habere deuote z regulariter. Unde dicit Augusti. in libro ad sacras virgines. Dominica virgo sine ornatu capitis sui in habitu communi nec oculis elatis aut leuis sed crinibus ad terram cū vultu depositō procedat. Et causam huius subdit. Ideo videlicet ne viles ex se inducat mores. que z si nō pereat. causa tamen alijs perditionis existat. Hec ille

De secūdo scilicet solitudine dicit idem Augustinꝰ vbi supra. Dominica virgo inquit publicos debet vitare conspectus. et platearū frequentiam deuitare. atqꝫ in domo posita operi lanifico insistere vel lectioni diuine. Hec ille. Ecce dicit solitudinem virgini necessariaz. non tamen ociosaz sed laboriosam. quia cū opere lanifico. Et hoc est q rebecca portabat ydriam in scapula sua. que significat laborez. Secūdo ad hanc sponsam requirit vt sit diues et gloriosa in diuitijs. Unde de ea dicitur. Pro-

nerbioꝝ vltimo. Multe filie regū congregauerunt diuitias. tu sola supgressa es vniuersas. Quia licet status coniugalis ꝛ vidualis. virtutes congregant quantuꝝ ad premiū essentiale. tamen virginitas supergreditur omēs quo ad premiū accidentale. scz aureole. Unde dicit Thomas. Q̄ licet Abraam suo tempe equatur Johanni in castitate. hoc solū est quo ad premiuꝝ essentiale. non autē accidentale. quod est aureola. Et sic intelligit Augustinus in libro de bono coniugali. q̄ castitas Johannis non prefertur cōiugio Abrae. vt dic̄ Thomas. scda scōe. q. clij. ar. iij. ¶ B ¶ Ex his respondeo ad questionē quia querit. vtruꝝ continentia cōiugalis possit esse par castitati virginali. Et breuiter respondeo loq̄ndo de premio essentiali q̄ sic. Immo dico cū beato Thoma. Q̄ licet virginitas melior sit q̄ continentia coniugalis. Potest tamen cōiugatus melior esse q̄ virgo dupliciratione. Primo quidē ex parte ipius castitatis. si scz ille qui est ꝯiugatus hēat animum magis paratū ad virginitatem seruandaꝝ si oporteret q̄ ille qui i actu est virgo Unde Augustin⁹ instruit virginē in libro de bono coniugali. vt dicat. Ego non sum melior q̄ Abraam. sꝫ melior est castitas virginalis q̄ castitas nuptiarū. Et rationem post subdit. Nō enim nunc ago melius illi egissent si tunc agenduꝝ esset. Secūdo ḋa forte ille qui non est virgo habet aliquā excellentiorem virtutē. Unde Augustin⁹ dicit in libro de virginitate. Unde scit virgo se prelatā cōiugate. Certe nō scit. quia virgo q̄uis sollicita sit que sūt domini. tamē necesse est vt timeat ne forte ꝓter aliquam sibi incognitā infirmitatē non sit matura martyrio. illa vero mulier cui se prescribit. iam posset bibere calicem dominice passionis ¶ In quo autē precellit virginitas cōiugium. Dicendū est. q̄ in tribus ſm Thomam. Primo quia est bonuꝝ diuinū. qō est potius bono humano. In signū huⁱ⁹ christus elegit matrē virginem. vt dicit Hieronymus. Et Apostol⁹ consulit virginitatez ſ. Corinth. vij. Secūdo quia bonū est anime. quod prefertur bono corporis. Tertio quia est bonum vite contemplatiue. q̄ prefertur vite actiue. Ex quo infert Thomas Q̄ indubitanter virginitas p̄ferenda est continentie coniugali. ¶ Sed hic est dubium an quelibet virgo habeat istaꝝ excellentiam. scz premium aureole. Ad quod respondeo q̄ non. Sed solum virgo deo dedicata. vt dicit Augustin⁹ in libro de virginitate. Hec nos inquit de virginibus predicamus q̄ virgines sunt. sed q̄ deo dedicate pia continentia virgines sunt. Ex quo infert Thomas scda scōe. q. clij. Q̄ propositum seruandi integritatē illud facit virginem formaliter. cū sit eius formale. Integritas autē corporis est materiale. quaꝝ nos habemus a natura. Ex quo sequitur q̄ solū ille virgines habebunt aureolā virginum que proposituꝫ habuerunt virginitatem perpetue seruandi. Quis hoc propositū interruptū fuerit. integritate tamē carnis manente. Qūmodo in fine sue vite inueniatur ad premiū propositum rediisse. quia virginitas mentis quantū scilicet ad solum propositū violatum reparari potest. Non autē virginitas carnis ſm Thomaꝝ in cōpendio libro. vij. ca. penulē ¶ Sed diceres quid de illis que decesserunt sic. cuꝝ proposito nubendi. Respondeo ſm Thomam. vbi supra. in cōpendio. Q̄ nō est dubium quin habiturę sunt speciale gaudiuꝝ de corporis incorruptione sed non essentiale gaudium. Sicut etiā innocentes ḋo gaudent q̄ innocentes a peccato fuerunt. q̄uis opportunitatez peccandi non habuerunt. Ex his patet q̄ multuꝝ valet votū in genere castitatis. Nā vt hic videmus virgines non habent nec habebunt aureolaꝝ nisi ex firmo ꝓposito seruandi castitatē perpetuam. quod est formale ei⁹. Unde potest responderi ad questionez. an melius sit ex voto vel voluntate seruare castitatez. Respondeo q̄ meli⁹ est ex voto triplici de causa. ſm Thomā scda scōe. q. viij. ar. vij. Primo qz est actus latrie. quia est quedā pmissio deo facta in obsequiū ꝛ in cultuꝝ suum. Secūdo qz qui vouet magꝭ se ḋo subijcit. non solū quantū ad actū sed etiā quantuꝝ ad potestatē vt non posset de cetero aliud facere. Sicut dans arborem cum pomis plus faceret q̄s dando pomuꝝ sine arbore. vt dicit Anselm⁹ de similitudinib⁹. Tertio quia ꝓ votū firmatur in bonū. Facere aūt aliquid ex deuotione firmata in bonū pti̇net ad pfectionē virtutis. ij. Et hic qz. sicut etiā peccare mēte obstinata aggrauat peccatum.

De sancta Agatha uel dorothea

Dixi secūdo q̄ describit̄ sanctarū ꝟginū meritum. qđ est ex parte ipāz ornat⁹ speciositas. cū dicit̄. Que parate erāt. Circa qđ restant duo videnda. Primo de ornatu ꝟginum. Scđo de ornatu generalit̄ omniū fidelium animaz. qualiter se ꝓparare debēt erga istum sponsum. Quantū autē ad primum dicendū est. q̄ ornat⁹ iste quo merentur virgines sancte in p̄senti consistit in triplici virtute. Primo scz in mūdicia castitatis. Scđo in pulchritudine humilitatis. Tertio in professione pauptatis. De mundicia castitatis dicit̄ Eccl. ij. Qui timent dominū ꝓparabunt corda sua. z in conspectu eius suscitabunt anias suas. Ecce quō castitas includit in se timorē. qui ꝓparat corda virginū. p custodia castitatis. que debet esse in corde. Duo ergo hic dicit de ꝟginibus. Primo q̄ debent esse timorate. Secundo q̄ debent ꝓparare corda z anias suscitare. ad significandū q̄ timendū est virginibꝫ ne amittant virginitatē quā reparare non p̄nt. xxxij. q. v. Si paulus. De hac enim dicit̄ q̄ virgo cecidit nō adiciet vt resurgat. Unde dicit Hieronym⁹ in epl̄a ad Eustochiū. Q cum deus omia possit. non potest virginem suscitare post ruinā. Valet quidē liberare de pena. sed non valet coronare corruptam. scz vt virginez. Sed diceres. tamē deus exoculato potest visuz reddere. ergo virgini virginitatez restituere. Quidā dicunt q̄ hoc intelligit̄ sic. q̄ deus non potest facere quin factū sit factum. sed omne deperditum potest restituere. Sz tunc idem essz de exoculato. Et ideo dicēdum est q̄ hoc non refertur ad carnis corrupte restitutionē. sed ad virginalis palme retributionem. Et dicit glosa. Nō potest. id est. non ꝓgruit eius potentie vt aureola coronet corruptas. Hoc em̄ esset ꝓtra iusticiā. Et iō illud nō p̄t esse. Et Tho. ū. ij. q. cliij. ar. iij. ponit exemplū pulchrū de ß dicens. Sicut illi magnifico q̄ ꝓsūpsit opes suas z diuitias. p pniam nō restituunt̄ diuitie. Similiter ille q̄ peccando virginitatem amisit. p penitentiā non recuperat virginitatis ꝓpositum. Unde ipe dicit q̄ licet natura virginitatis scz corpis integritas possit reparari miraculose in virgine. Non tamen hoc potest reparari q̄ expertus voluptatem veneream fuerit non expertus.

Scēdo ornat⁹ virginalis ꝓsistit in mansuetudine humilitatis virginee. vt etiā parata sit ad tormenta ire, ꝓter eius seruationem. dicens illud p̄s. Ego aūt in flagella parat⁹ sum. Unde dicit Augustin⁹ in libro ad sacras ꝟgines. q̄ ꝟgo dñica in pauptate spūs xp̄o accepta dz q̄diu viterit pmanere. D De scđo ornatu. s. generali oim xp̄ifideliū aiaz q̄lit̄ se parare debēt. est sciendū q̄ oēs fideles debēt se pare vt puelle in ornatu vult⁹ z corpis. vt. s. faciē z corpus decent̄ ornēt. Scđo vt familia ad cibū corpalē lauās man⁹ suas. Tertio vt milites ad pugnā instantem. De ꝑmo ornatu q̄ dz esse i vultu z vestitu dr in p̄s. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato. Vestit⁹ deaurat⁹ sūt opa clarissime caritatis q̄bꝫ ornat̄ aia q̄libz in vultu. Prio vbi ē imago dei. z deinde i ceteris mēbris. q̄ sunt mēbra. ss. Hāc vestē ñ hñs hō ejcit̄ extra nuptias Mat. xxij. De scđo ornatu. Familia ad cibū accedēdo se lauat. ita aia accedēs ad nuptias z ad refectionē etnā lauat man⁹. i. opa. pedes id ē. affectiones. Un Isa. Lauamini z mundi estote. Qđ alibi exp̄sit ꝓpha di. Laua a malicia cor tuū. Un p̄s. q̄rit. Quis ascēdet ad nuptias celestes Et rñdet Innocēs manibus. i. opibꝫ. Ecce lotio manuum Joh. xiij Qui lot⁹ est nō indiget nisi vt pedes lauet Sz prochdolor ꝺ multis dr hodie. Man⁹ vre plene sūt sanguie. Tertio anie fideles debent se parare vt milites ad pugnaz instantem. Tota enī vita hominis est vt militia super terram. In qua quidem pugna habemus multos aduersarios et fortissimos. Deutero. xx. Unicuiq; grauis aduersitas z pugna. nūc occulta. q̄ insidiat̄ vt leo in spelunca sua inimicus. nunc manifesta. quia manifesta sunt opera carnis que sunt fornicatio. immundicia. auaricia. z insuper quia quotidiana est pugna z rara victoria. dicit Aug⁹. de singularitate clericorū. et in libro de agone christiano. E

Dixi tertio q̄ i verbis premissis describitur sanctarum virginū celestis premij gloriosa iocunditas. Cū dicitur. Intrauerūt cum eo ad nuptias. Tria describunt̄ quantuz ad iocunditatem istaruz nuptiarum. Primo quia sponso occurrerunt. Secundo quia ad sponsum se preparauerūt. Tertio quia cum eo intrauerūt. Isto modo specialiter

nos debemus primo preparare ad bonuz opus. Et quia bona opera maxime consistunt in partibus penitētie. que sunt ąnqz. scilicet contritio. confessio. afflictio. oratio. z erogatio. Ideo dicit de istis quinqz virginibus q habuerunt quinqz lampades. in quibus habebant oleū caritatis. sine quo nihil deo placet. vt dicit Gregoriꝰ in quadam Omelia sper Johannē. Secundo debemus ei obuiare per desideriuz deuotionis. Dicit autem Ecclesiastici. xv. q homines stulti non apprehendunt illum scilicet sponsum celestem. sed homines sensati obuiabunt illi. Quis autem stultior illo q̄ sine deuotione putat peruenire ad conspectum tanti regis. coram quo angeli contremiscunt. Certe vt videmus stulti repelluntur ab aula regū. vt dicit Hester. iiij. Non decet saccō indutum aulam intrare regis Asueri. Tertio debemus intrare per contemplationis gustū. hic per fidem z tandē per apertam visionem z fruitionem dulcedinis diuīe. Unde Psalmista hortatur nos hic ad primū. Intrate in conspectu eius in exultatione. Nuptie autem iste eternales significate sunt per nuptias agni Apocal'. xix. Beati inquit qui ad cenam nuptiaruz agni vocati sunt. Et bene iocunditas nuptijs celestib⁹ comparat. Sicut enī in nuptijs fit ornatus vestiū solennū. Sic i gloria patrie celestꝭ erit claritudo nostroꝝ corpoꝝ. Ad Philip. iij. Reformabit corpus humilitatis nostre configuratū corpi claritatis sue. Ideo dicit christus ad animaz. Uestiui te discoloribus. z calciaui te iacincto z cinxi te bisso. z indui te subtilib⁹. z ornaui te ornamento Ezechiel. xvi. Secūdo quia ibi erunt delicatissima fercula. Ecci. xxiiij. Spiritꝰ meus super mel dulcis. z hereditas mea super mel z fauum. Tūc enim dicet christus suis Cantico. v. Comedite amici. et bibite. et inebriamini charissimi. Sz de quo tunc inebriabimur. Certe ab vbertate domus eius z torrente voluptatis eius. vt fm multitudinem dolorum in corde electoꝝ consolatōnes dei letificēt animas eoꝝ. Hoc est quod ait saluator de se. q̄ p̄cinget se z transiens ministrabit illis Luce. xij. z Luce. xxij. O q̄s beatꝰ qui manducat panem in regno dei. Luce. xiij. Tertio quia ibi erit suauis instrumentoꝝ melodia Thobie. xiij. Per vicos eius cantabitur alleluia. id est. laudabit deus in sanctis suis ineffabiliter. Hoc admirās Ber. dicit. Unde tibi o aīa mea. vnde tibi tam ineffabilis gloria. vt eius sponsa merearis esse in quē angeli desiderāt p̄spicere. Quid retribues domino p omnib⁹ que retribuit tibi. vt sis sacre mense regis conuiua. socia deniqz thalami. vt introducat te rex in cubiculū suū. Ad quod nos p̄ducere dignetur pater z filius z spūssanctus. Amen.

¶ Hi sequentes sermones vsq̄ ad sermonem de corpe x̄pi exclusiue sunt ex Socco

De sancta Dorothea. Sermo XVI.

Virgo cogitat que domini sunt z quō placeat deo vt sit sancta corpore z spiritu. j. Corinth. vij. In verbis p̄positis tria tangit apostol⁹. scz statū excellentē. actū competentē. z finem congruentē. Primū ibi. Virgo. Virginitas enim omni statu excellentioꝝ est. Secōm ibi. cogitat. In quo tangit actū tali statui competētē. Uirgines em̄ que a maritali debito z a curꝭ seculi sunt per omia solute debēt merito cogitare que dei sunt. Cōiugate enim et vinculo maritali cōpellunt cogitare vt virꝭ suis placeant. Sic virgines deo dicate debent deo intendere z quomō placeāt sponso suo. Tertiū ibi. vt sit sancta corpe et spiritu. In hoc tangit finem congruentē. Ad hunc enim finem oēs sacre virgines. cogitationes. locutiones z opatiōes suas debent dirigere. vt sint sancte. quarū spōsus sanctꝰ est. A quo z nullatenus in thoꝝ maritalem assumunt nisi z ipe sint sancte. Ad hoc studuit gloriosa virgo z martyr dorothea. sicut probat eius vita z miraculoꝝ euidētia. que deus per eā operat z̄pter eā exhibet. z exhibebit clarificans eā toti mūdo. vt ex hoc innotesceret quanta deuotione studuit vt corpore et spiritu eēt sancta. Quam ideo deus posuit nobis in exēpluz vt qui dñm Jesum qui exultauit vt gigas ad currendū viaz imitari non possumus. puellā teneam⁹ z delicatā imitemur. ¶ A

¶ Quō aūt ipam in sctitate sua imitari de

beam⁹ vt z nos similiter sim⁹ sancti. docet nos beatus Bernard⁹. dicens. Tria sunt que faciunt hominē sanctuz. victus sobrius. actus iustus. et sensus pius. In quib⁹ tribus plena consistit perfectio. ¶ Est autē ſm q̄ diffiniunt doctores sobrietas moderatus vsus temporaliuz circa solam necessitatem restrictus. Cuius obseruātia licet difficilis videat his qui in carne ambulant. facilis tamē est illis qui spiritualia bona gustauerunt. qui parua bona respectu maiorū et meliorum pro nihilo reputant. Quod expresse ostendit Gregori⁹. dicens. Dulce est esse in humanis rebus. sed ei qui adhuc nihil nouit de celestibus. Quia q̄nto minus eterna intelligit. tanto delectabilius in temporalib⁹ requiescit. Sic qui tā cordis ore gustauit que sit illa dulcedo celestiuz bonorū. quāto illud dulce est quod intus habet. tanto ei in amaritudinē vertitur omne quod foris sustinet. Et ideo facile est ei. imo delectabile vt foris propt deū. sobriū victū bēat qui dulciter intus pascitur. Ut ergo spiritussancti p̄sentia consolationes consequi valeam⁹. qui talem habet in nos transfundere dulcedinē. necesse est vt per sobrium victū carnis consolationibus funditus renunciem⁹. Quia nullatenus iste cum istis miscenť. De quo Bernū. Si animus habet vnde delectetur extrinsecus. sine delicijs manet intus. vt ergo interiora nostra in deo proficiāt. omnia exteriora de genere consolationū temporaliuz z carnaliū per victum sobrium amputemus. z sola necessitas ab omni supfluitate in omni vsu temporaliū sit restricta. Ex quibus verbis colligimus. q̄ non solū sobrium victū vocamus moderatam cibi et potus sumptionē. sed omnium rerum ad vsum nostrū pertinentium restrictionem. In quibus omnib⁹ sobrietatē tenemus si eis moderate vtimur. Quod non soluz expedit religiosis. sed omni christiano profi cit ad salutem. Quia sicut per gulaz primi parentis et nos de illis paradisi gaudijs sumus expulsi. Sicut ait Gregorius. Sic per parsimoniā z sobrietatem recte viuendo nos regredi oportet. vt fiat nobiscuz sicut de tribus magis dicitur Math. ij. Per aliam viaz reuersi sunt in regionem suam. Et ideo sicut diligimus patriā a qua cecidimus per gulā in omnib⁹ vtendis victuz sobrium habeam⁹ vt ad eam reuertamur. Omnis autē sobrius vsus consistit in temporaliū moderata fruitione. in exteriorum sensuum disciplinata gubernatione. in interiorū motuum cauta z vigilanti cohibitione. ¶ B ¶ Primo dixi. Sobrietas circa vsum temporaliū stat in eo q̄ in omnib⁹ quib⁹ vti oportet tm̄ ad vitam conseruandam vtamur. vt est cibus. potus. sumptus. vestes z similia. z omnē superfluitatem ex omnib⁹ his amputemus. Et hec sobrietas pauptas volūtaria vocat. de q̄ dicit pro/ uerbioz. xiij. Est pauper cū tamen in multis sit diuitijs. De hac etiam sobrietate dicit Bernard⁹. Felix ſm temp⁹ viator qui suorum beneficiorū curam sine qua transire non posset. in obsequiū suum scit conuertere z vti ad vtilitatē. ¶ Secūdo sobrium vsum debemus tenere in vsu sensibiliū z sensuum. vt omnes sensus corporis a rebus vanis et nociuis cohibeam⁹ et ad sola necessaria ordinem⁹. Sicut fecē Job. qui dicit. Pepigi fedus cū oculis meis. ne cogitarem de virgine. vt dicit Job. xxxi. c. z sic de alijs sensib⁹. Unde Bernard⁹. Habeat homo dei sensus suos exteriores nō duces sed seruientes. vt dicat huic. vade. et vadit. z alio. veni. z venit. z seruo suo. fac h̄ et facit absq̄ contradictione. Et subdit. q̄ magnus est qui vsum sensuum suorū nouit expendere in suam salutem z vtilitatez. z omnes in obsequiū christi scit conuertere z ordinare. Et talis optime sibi credendus est in quacūq̄ multitudine conuersetur. ¶ Tertio sobriū vsum teneam⁹ in vsu motuum interiorū. omēs motus illicitos in suis principijs cohibentes. hoc em̄ maxime placet deo. Quod pulchre figuratuz legimus. j. Regū. xxix. ca. Ubi dixerūt philistei ad regem suū. Quomō hic melius poterit placare dominuz suum. q̄ in capitib⁹ nostris. Sic demones p̄flantes intra nos motus illicitos dicere possunt quomō q̄s placare potest melius dominuz suum q̄ si principijs taliū motuuz resistat. Quod cū quis facit. facilius potest eos euadere. Et hoc vtiq̄ stat in potestate nostra Gene. iiij. Subter te erit appetitus tuus. z tu dominaberis illius. Quod exponēs Bernard⁹ dicit. Potest quidem diabolus excitare in nob tēptatōis motū. sz in nob ē si volum⁹ dare p̄sensuz. Hēo ei in h̄ certamīe deūciet

inuitus. De hoc triplici vsu dicē postillator sup illud ·Prouer. Mlr gratiosa iucit glaz Merito laudanda est mulier que res domesticas ad vtilitatem familiā ad honestatem. z seipam ad morū honestatem bene regit. Sicania deuota est gloriosa viro suo. id est. deo que p̄dicta tria sub decenti moderamine bñ regit ordinat z disponit. Hā per hoc q̄ dicit res domesticas tangit rerum fruitionez. p hoc q̄ addit familiā tangit sensuum gubernationem. p hoc vero q̄ concludit. seipam. tangit interiorū motuū cohibitionem. ¶ ¶ Secundū quod iuxta Bernardū nos iustificat vel sanctificat est iustus actus. Tunc autē actus nostri iustificant nos. cū circa proximos nostros iuste agamus. Ut ergo actus nros proximis exhibendos virtute iusticie informemus. inspiciendū est illud glorioſuz exemplar quod est de⁹. vt ſm formā quam nobis ipe in seipo z in proximo agendo p̄posuit. nostros actus vt iusti fiant ordine/mus. Dei em filius in carne veniens. se totum z omnia que habebat. hoc est res corpus z animā pro nobis posuit. De reb⁹ dicitur Hieremie. xij. Reliqui domū meam. dimisi hereditatem meā. Et Apostolus. ij. Corinthioz. viij. Scitis quoniā propter vos egenus fact⁹ est cum diues esset. vt eius inopia diuites esseris. De corpe dicit Isa. l. Corpus meum dedi percutientibus z̄c. De anima iteruz dicit Hieremie. xij. Dedi dilectam animā meam in manus inimicorum meoꝝ. Dis ergo tribus taliter vt dictum est pro nobis posit⁹ dicat Exodi. xxv. Inspice z fac ſm exēplar quod tibi in monte monstratum est. id est. in christo. Et Josue. ij. Quomō ego feci misericordiaz vobiscum. z vos faciatis. Si ergo act⁹ nostros iustificare volumus debem⁹ z nos res corpus z animā pro fratrib⁹ ponere. De reb⁹ dicit. j. Johis. iij. Qui habuerit substantiā huius mundi. z viderit fratrē suum necessitatem patientem z clauserit viscera sua ab eo. quomō caritas dei manet in eo. De corpore vero ponendo. habemus exemplum in christo. Qui factus est. p nobis obediēs deo patri vsq̄ ad mortem. De anima dicit iterum. j. Johānis. iij. Sicut ille animā suam posuit pro nobis. ita z nos debem⁹ animas ponere p fratrib⁹ nostris. Incipientes ergo ab vltimo. hoc est. ab anima. eo q̄ ab illa tanq̄ a radice cetera ortuz habent. Nemo em̄ res vel corpus pro proximo ponit. nisi per caritatem prius ponat animaz suam. ¶ Primo ergo si iustificari cupim⁹. actus nostros ad exemplar christi ponamus. p proximo animas nostras nō vt deus qui in cruce moriens. p nobis animam suā dedit. sed sic ponamus vt quod salubre est anime hoc proximo exhibeam⁹. Et hoc fit cū eum ex omni corde veraciter diligimus. vt videlicet ſm regulas legis naturalis ei nolimus quod nobis fieri minime cupimus. Et quod nobis fieri volimus ei similiter faciam⁹. Et iste est facillimus modus ponēdi animā pro fratrib⁹. Ad quod saluator condescendēs infirmitati nostre hortatur nos Johis. xiij. dicēs. Hoc est p̄ceptum meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Nam oīa que deus. p nobis posuit z exhibuit. caritas eum vrgebat. quam si solā haberemus facillime imo gaudenter res z corpus z animā pro fratrib⁹ ponere/mus. ¶ Secūdo si actus nostros iustificari volumus ad exemplar christi. ponam⁹ pro fratrib⁹ nostris corpus nostrū. Quod si sicut christ⁹ in mortē dare non possum⁹. saltem oīes actus de corpore possibiles vt sunt verba consolatiōis. actionis. exhortationis. de malo reprehensionis. deuote orationis. benigne conuersationis ipis exhibeamus. z quecūq̄ alia fideli exhibitione corporis eis exhibere possumus facia/mus. taliter agentes vt omniū motes benigna caritate portemus. vt de quolibz nostro verificari poterit illud. ij. Machabeorū. xv. Hic est fratrū amator z populi isra/el. hic est qui multū orat pro populo z̄c.

¶ Tertio si iustificari cupimus. actus nostros ad exemplū christi ponamus. res nostras per opera misericordie proximo impartiamur. Que subuentio tāto ē deo acceptior q̄nto res impartiēde iust⁹ habentur laboriosius acquirunt. tenuius possident. Quod in scriptura ostēdit euidēt. Quia munus Abel ex iusta acquisitione oblatū. Aqua Dauid ex laborioso itinere z periculoso deo libata. Et minuta vidue ex tenui possessiōe sacrificata. deo fuerūt adeo grata z accepta. vt in sacra scriptura eternaliter sint memorie cōmendata. Nec reruz penuria quenq̄ poterit excusare. q⁹ ab vnoquoq̄ hoc requirit quod habet Thob. iij

¶ In festo kathedre s. Petri

Si multū tibi fuerit habundāter tribue. Si exiguū hoc impartire. ℞ si nihil aliud habem⁹ saltem potū aque frigide exhibeamus. pro q̄ merces a domino est promissa. ℞ si z illud nō fuerit. saltem affectū bone volūtatis exhibere nō negligam⁹. Quia sic dicit Gregor⁹. Cor z nō substantiā pensat deus. nec attendit quantū sed ex quanto offeratur. nec vnq̄ manus vacua erit a munere si archa cordis repleta fuerit bona voluntate. ¶ D ¶ Tertiū principale quod fm Bernardū nos sanctificat est pius sensus. Pium autē sensum dicimus internam deuotionem que deo aspirāte tantum innalescit vt in ea dei p̄sentia feliciter sentiatur. Cū enim fm Bernardū sit cultus dei. z maxime talis cultus qui agitur ī affectu. hic vtiq̄ cultus intantū proficit. vt deus in eo sua mirabilia operet. Justo ergo nomine pius sensus dicit. pius ex pietate diuina. sensus a sentiendo. per hoc intenditur q̄ ille cultus in aīma sentiat. Et hec videlicet deuotio licet in nostra potestate minime sit nec inbeatur quasi ex nobis ipis per pium sensum sanctificari. possumus tamē aliquid per hanc gratiam mereri vt ab ea tanq̄ ab infimo incipientes. tandem aliquādo ad hanc gratiā veniam⁹. Sunt autē tres gradus per quos in hāc gratiam ascendimus. scilicz per purum intellectum. operis effectum. z diuinum affectum. Si hec tria in deū ordinamus hāc gratiā consequemur. Primo ergo exercea/mus nos ad deū per intellectum. ipm p iugem memoriā ad deum erigentes. vt videlicet sine intermissione deum cogitem⁹. hoc enim omnes possumus. nec est aliquis qui se de hoc valeat excusare. Et ideo hoc firmissime est mandatū Deutero. vii. Cauete vnq̄ obliuiscaris dñi dei tui. Et Thobie. iiij. Omnib⁹ diebus vite tue in mente habeto deū. Et Prouerbior. iij. In omnibus vijs tuis cogita illū. Et Psalmista. Adhereat lingua mea faucibus meis. si non memi nero tui. Et sic cogitatio ab infimis relevetur. eo q̄ terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem. Iterū releuetur si iterū defluat ad terrena. Et sic nostra cogitatio debet esse apud deum cōtinua. Nō faciebat Job. qui dicebat. Ad deum stillat oculus meus. Intellectū oculū suum vocans. quē ad deū stillare dixit. eo q̄ nō continue sed p̄ intercisa tempora ad deum erexerit. z sic nos debemus similiter facere. Secūdo exerceamus nos in deo per operis effectum. vt operari incipiam⁹ omnia que Jesus christ⁹ in sua cōuersatione nobis posuit facienda. Ad hoc em̄ indult homine vt ipm pro viribus imitemur ex eo provocati. Ad hoc dicit Luce. xvij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū. q̄si diceret. Sicut ego descendēs a patre z veniens in mundū non nisi p labores z sudores dolorosq̄. patrem cōdisponente ad eum redeo. sic ego disponā vobis. vt si post me ad eū venire cupitis. eisdem vestigijs incedatis. non declinādo ad dexteram neq̄ ad sinistrā. Jn q̄ si fideliter agim⁹ nihil de contingentibus omittētes. z in p̄ merebimur vt nobis cōmunicet suā diuinitatē. Ut sicut amara sui homīs imitādo bibimus. sic etiā sue diuinitatis dulcia degustemus. Tertio exerceam⁹ nos in diuino affectu quā ex dei p̄sentia inflari diuim⁹ cōsequimur. Et ideo vt verius dicam⁹. nō ex nostro exercitio sed ex dei beneficio tanq̄ principiū predictorū accipiam⁹ illud donum. Talis diuin⁹ affectus operat in nobis ardentē dilectionem. sapiētie illustrationem. spūssancti nobilissimam consolationem. z multa similia. q̄ nemo ad dignū veraciter poterit explicare nisi domio Jesu xp̄o operante. Hanc gratiā cōferat nobis pater z filius z spūssanct⁹. Amen.

¶ In festo Kathedre scti Petri
Sermo XVII.

¶ Exaltent eum in ecclesia plebis z in kathedra seniorū laudent eum. Psā. cvj. Dicit beat⁹ Gregor⁹. Quāto electi z dilecti dei amplius diligunt. tanto in tritura psecutionis durius conterent. Sed quia beat⁹ petrus in celesti patria vt catholice z religiose credit in multis est p̄ ceteros sublimatus. ideo oportuit vt in hac vita duros etiam sustineret cruciatus. ¶ A ¶ Propter quod sciendū. Anteq̄ perueniret ad celestis patrie exaltationem. tribus vicibus z modis super terras legitur exaltatus. Fuit enim exaltatus Primo p electionem. Secundo per operationem. Tertio per passionē. ¶ Primo dico beatus petrus a fidelibus christi z ab ecclesia

sancta in Antiochia ad pontificalem digni
tatem exaltatus fuit. ipm per kathedralez
honorem in summū pontificem z pastorez
eligentes. z sup vniuersaz ecclesiā statuen/
tes. Quod tm non solū factum est a fidelibū
electione. sed dei iā dudum preordinatiōe.
Haz in eo q dixit ei. Petre amas me. pasce
oues meas Johis. xxi. in hoc ipm sup ec/
clesiā pontificez ordinauit. Ter dominus
hec verba repetijt. dans ei in eisdez verbis
pontificatus dignitatē. z ligādi z soluendi.
aperiendi celū z claudendi auctoritatez. vt
patet Math. xvi. Etiā in hac trina replica
tione verborū. Petre amas me domin⁹ in
tendebat q Petr⁹ cū oīb⁹ suis sequacib⁹
populū sibi subiectum triplicit deberet pa
scere. q̄i dī. Si diligis me pasce verbo. pa/
sce exemplo. et pasce ozone. In quib⁹ verb
pastorū conscientia strictissime cōuenit. De
quo Bernard⁹. Dignū quippe est vt qui la/
na z lacte pascunt ab ouibus. ipi predictis
trib⁹ similiter oues pascāt. Et qui nō fece/
rint audiāt quid cōtra eos dominus dicit
Ezechiel. xxxiij. Ue pastoribus q̄ pascebant
semetipos. Nonne oues a pastoribus pascū/
tur. lac comedebatis z lanis cooperiebami/
ni zc. Et subdit. Pascebāt pastores semet/
ipos. z gregem meū nō pascebāt. Ecce ego
ipe super pastores. requirā gregem meum
de manu eorū zc. In his verbis pastores
ad fidelissimam custodiā pascēdi oues ad/
monentur. Quia vt dicit Sapie. vi. Du/
rissimū iudiciū fiet his q̄ presunt. ¶ Secū
do beat⁹ Petrus exaltat⁹ est p operationē
Luz em tam fideles q̄m infideles vidissent
q̄ tātis miraculis in suis operatōnib⁹ cho
ruscaret. vocabāt eum nō hominē sed deū.
dicētes Actu. xiij. Dij similes facti homi/
nib⁹ descenderūt ad nos. Quoz errorē in
profundū humilitatis se pternens corre/
xit dicēs. Quid nos intuemini q̄si ppria v/
tute aut potestate fecerim⁹ hunc ambula/
re. De⁹ Abraam. deus ysaac. deus Jacob
deus patrū nostrorū glorificauit filiuz su/
um iesum. Actū. iij. q. d. non nos exaltare.
sed dn̄m in his operib⁹. q̄ppter vos mirabi
lia opat. Intantū ergo Petr⁹ extitit exal/
tatus z insignit⁹ pdigijs z miris opib⁹ ma
gnificat⁹. vt in plateis ponerent infirmos
in lectulis z grabatis. vt veniēte Petro sal/
tem vmbra eius obumbraret quēq̄ illorū.
z sanarent a languoribus suis. ¶ Tertio
beatus Petr⁹ exaltat⁹ est in passione. Luz
a psecutoribus leuat⁹ a terra suspendit in
cruce pedib⁹ sursum z capite demisso i ter/
ram p passionē crucis finiens vitaz in no/
mine Jesu christi. Et ideo sciendū ꝓpter
has tres exaltationes quib⁹ super terram
meruit exaltari. etiā sponsa christi ecclesia
sctā triplex de eo festuz instituit celebrare.
volens vicē reddere sue triplici exaltatiōi.
Hā ꝓpter primā exaltationē. scz electionis
p̄sens festū instituit. Propter secūdā exalta
tionē scz opationis int̄ que nō minimū fu/
it eius mirabilis ab angelo de carcere libe
ratio celebrat festiuitas que vocat Petri
ad vincula. Propter tertiā exaltationē scz
passionis etiā festum speciale solennit cele
bratur. Das exaltatōes intuens Bern̄. di
cit. Considerās q Petrū man⁹ oīpoten
tis regni celestis clauib⁹ inuestit sup quem
fundat ecclesia. cui ptās ligādi z soluendi
tradit. qui celos claudit z aperit. quod che
rubin z seraphin habere nō legit. vehemē/
ter admiror. Et subiūgit. Consummatus
honor z dignitas gloriosa hominē in terr̄
positū. in celis imperare. z in terra sup an/
gelorū choros iudiciarie potestatis habe/
re virtutē. Assistunt angeli. p̄sident. imperi
um expectātes. z administrationē spiritus
sibi ministerio sortiunt. sed ligādi atq̄ sol/
uendi nullus eorū excipit potestatē. Adest
Petrus z ad eius imperiū vniuersitas or/
bis soluit z ligat. Et p̄cedit sentētia Petri
sn̄iam saluatoris. Quia nō quod christ⁹ li/
gat petrus liget. Sed quod Petrus ligat
christus ligat. z iudicia eius cōfirmat om/
nipotens. Et sciendū q hec triplex exalta/
tio ex triplici radice sumpsit exordium. scz
ex christi institutione priori. cognitione il/
luminatiori z charitate feruentiori. De pri
mo dico. Petrus exaltat⁹ fuit p electionez
ex christi institutione p̄ns. Hoc audiēs ec/
clesia q xp̄us in terris Petrū summū pon
tificem instituit in his verbis. Simon di/
ligis me plus his. pasce oues me. eandem
institutionem p suā electionē pducere vo/
luit ad effectum. ¶ Secūdo exaltatus fu
it p operationē ꝓpter cognitionem illumi/
natiorem. Unde cū saluator quereret a di
scipulis de sua cognitōe Math. xvi. dicēs
Quē dicunt homies esse filiū hois. Rūdit
Pe. tāq̄ p oīb⁹ illumiatior. Tu es xp̄s filius
dei viui. Qui dñs. Btūs es simon bariona

¶ In festo Cathedre s. Petri

q; caro ⁊ sanguis ñ reuelauit tibi. q. di. hāc cognitionem nō habes nisi ex infuso lumine veritatis. Et vt deus hanc assertionem probaret esse verissimā. vtpote super quaz tāq; super fundamentū edificaret eccl'iaz. merito debuit ꝑetrū ꝓe ceteris honorare. ⁊ tanq; sectatorē ꝓfundissime veritatis signis mirabilib; in suis operib; exaltare. Tertio exaltat⁹ fuit in passione ꝑ caritatē feruentiozem. vt sicut ipe deuz ꝓe ceteris plus dilexit. dicente domīo. Diligis me plꝰ his. sic etiā eum debuit in passione ꝓtimꝰ imitari. Omēs em̄ martyres qui digni inuenti sunt ꝑ nomie Jesu cōtumeliam pati ⁊ passionis subire tozmentū. ex radice caritatis veracit acceperūt. Quis em̄ dura tā gaudēter possit subire tozmenta si non ad hec patiētia inclinaret ⁊ violētia caritatis. Hinc Aug. Quomō coꝛruptibilis puluis ꝓ tā immania tozmēta duraret. nisi i eo christus habitaret. ⁊ hoc ꝑ affectū dilectionis. De ꝓma exaltatiōe dicit ꝑs. Exaltaui electū de plebe mea. De secūda similiter Dextera dñi fecit virtutē. dextera dñi exaltauit me. Per dexteraz miracula intellige que solus deꝰ in sanctis suis operat. De terna dꝛ Ecci. xlvi. Exaltauit eū de terra. Et hec de exaltatiōe huiꝰ gloziosi ꝓncipis dicta sufficiāt. ¶ B ¶ Nunc dicēduz est. q̄ bus exercitijs etiā nos exaltari debeam⁹. vt sic electa exaltatiōe premioꝝ nō terreat exercitatio laborū. Si ergo huiꝰ ꝓncipis exaltationē tāq; fimbriā tāgentes cōsequi cupimus oportet nos ꝑ predictos modos trāsire ⁊ induere exercitijs eozūdez. Incipientes ab electione ⁊ ab illa ad operatiōnē ⁊ passionē iusto ozdine adiuuāte gr̄a veniamus. ¶ Primo ergo cupiētes exaltari hic ꝑ vite meritū ⁊ in patria ꝑ glozie p̄miū incipiam⁹ ab electione. qō tunc facimus si per grām spūsancti intrinsecus cōpuncti incipim⁹ inspicere vitā nostrā. bonū ⁊ malum. celū ⁊ terrā. celestē iocunditatē. infernī calamitatē. momentaneā delectationē. ⁊ eternā dānationem. mētis nostre oculos intrātes. ⁊ inter ista deliberato cōsilio discurrentes. ipa ꝓout sunt iusta ponderatione ꝓsiderātes. quid inter ista potissimuz sit eligendū acutissime consideremꝰ. Ponderemus inquā vtrū ꝓpter momentaneaz delectationē mereri expediat eternā damnationē. Et vtrū ꝓpter terrena bona expediat carere celestib;. cū futura bona sint ꝑsentib; in infinitū meliora ⁊ omib; ꝑstantioza. Hec dubiū si bene sine dissimulatione vtrobiq; inspicim⁹. quin deū cū suis bonis eligamus. ⁊ mundu; cum indignatiōe magna vt ꝓtrariū respuam⁹. iurātes ⁊ stātuentes custodire iudicia iusticie ei⁹. Qō statim vt factū fuerit eligit nos deus. trāsferens nos de seruis diaboli ⁊ facit nos filios dei. Et ex hoc nō sumus modicū exaltati. Dicitq; nobis deus illud Deutero. xxvi. Dominū deu; tuum hodie elegisti vt sit tibi deus ⁊ ambules in vijs ei⁹. Et elegit te hodie domin⁹ vt sis ei popul⁹ peculiaris. ⁊ faciet te excelsiozez cunctis gentib; quas creauit in laudem et gloziam suam. An non sumus vehementer multum nimis exaltati cuz de seruis diaboli adoptamur in filios dei. Quid enim ignominiosius diabolo. Quid gloziosius deo nisi q̄ adhuc nescio quid ignominiosius sonat esse seruum diaboli. q̄; dñm esse celi. Omis ei serui dñis sūt inferiozes. Et ois dñs inq̄ntū talis supioꝛ est suo suo. Nō ꝺꝛ Jobis vij. Omis q̄ facit pctm̄ seruus est pcti. imo pctm̄ ex hoīe facit diabolū. iuxta illud Jo. vi. Nōne ego vos elegi. ⁊ vn⁹ ex vobis diabol⁹ est. Ecce q̄nta ignominia tē. Et sic ꝑ q̄ ex nr̄a electiōe q̄ deū eligim⁹ exaltamur vehement. ¶ L ¶ Scdo exaltamur ꝑ operationē. cū iā filij dei facti ⁊ spū filioꝝ dei ispirati auide currim⁹ viā dei. Nō tūc velocit ⁊ fideliter facim⁹ si oia opa nr̄a deo exhibēda omi conatu facim⁹ cōem statū exceden tes opeꝝ alioꝝ. nō ꝓtenti cōib; obsequijs. sed q̄ntū vires suppetūt cū discreto excessu singlaria faciā⁹. vt dicere possit vn⁹ q̄sq; illō Eccs. ij. Magnificaui opa mea. Excessus aūt discret⁹ reputet ex duob;. scz ex multitudine ⁊ conamie. h̄ est. vt multa faciā⁹ bona opa ⁊ eadē cū conamīe. Hūc conatum opeꝝ tādiu ꝓtinuātes q̄usq; ō excessu operū ꝓueniam⁹ in excessuz mētis. Hūc excessum docet Bern̄. di. Bonū est hoī sua obsequia ad cumulū dare. Verbi gr̄a. Sufficit ad salutē molestiā sufferre patienter. sz cumulus ē etiā in feruoꝛe deuotiōis ⁊ spirit⁹ eas amplecti libent̄. Sufficit ad salutē superflua non req̄rere. sed nec ꝓpter ipa si desunt murmurare. Sed cumul⁹ est exultare ⁊ libēter q̄rere quō ali⁹ habeat. magꝭ ipe penuriā patiat̄. Sufficit q̄dem ad salutez

si nec impatiētia nec fraude aliqua ad illud qō desideras velis inuitum animū prelati tui inclinare Sed cumulus est etiā fugere ea z oblata respuere in quib⁹ voluntatē tuam senseris oblectare. ¶ Tertio exaltamur p passionē. cū nos q̄busdā exercitijs passiōi equivalētib⁹ strēnue exercem⁹. Haz cū p̄ priorū meritor⁹ exercitia scī homies ad p̄templatiōis gratiā admittunt. tūc abomi specie terrene ꝛ solatiōis se elongāt. vt bonis celestib⁹ habundāti⁹ pfruant. Quibus vtcunq; gustatis. cuz moze suo se subtraxerint fit amaritudo amarissima impatienti desiderio z languere incipiunt vehemēter. Cū em̄ ad carnales delectatiōes redire libeat nec liceat. ambob⁹ carētes z tanq̄ inter celū z terrā suspēsi amarissime cruciant. Et tales cruciat⁹ equivalēt passioni De hac passione dicit Job. vij. Suspēdium elegit anīa mea. z mortez ossa mea. Nō exponēs Brego. di. Quid p animā nisi mētis intentio. quid per ossa nisi carnis fortitudo designat. Nīe aūt qō suspendit. pro culdubio ab ūnis eleuat. Anīa vero suspēdium elegit vt ossa moriant. Quia dū mentis intētio ad alta se subleuat omnē i se carnis fortitudinē necat. Sancti em̄ viri certissime sciunt qz hīc requiē in hac vita nequaq̄ possunt. Et idcirco suspendiuz eligunt. qz terrena desideria deserētes ad alta animū tollūt. Suspensi aūt ossib⁹ suis mortē inferūt. q̄ amoze supne patrie virtutū studijs accincti q̄ prius fortes in mūdo fuerāt suspensi occidunt. De hoc martyrio etiā dic̄ Brego. Cū gr̄a p̄templatiōis celeri⁹ nō subuenit fit obseratū celū eneuz z terra ferrea. Et cū relicta sibi hūani cordis duricia ad votū exaudiri nō merek. anxietas desiderātis negari sibi existimat q̄d differtur. Nescio an ipaz iebennā experiri ad temp⁹ horribili⁹ penalius ve dicatur. q̄z p⁹ spūalis studij gustatā suauitatez exire denuo ad illecebras z molestias carnis. Tales g̃ crucifixi z si nō ferro sanguinem fundāt. petri tñ corpali martyrio adequank.

¶ De sancto Mathia.

Sermo XVIII.

Dns cecidit super Mathiā. Actuū. j. Salomon ex p̄sona dei dic̄. Beatus homo q audit me z q vigilat ad fores meas quotidie. z obseruat ad postes ostij mei. In quib⁹ v̄bis subtilissime describit dī cōmonitio q̄ sortē sue cōmonitionis sup nos proīcit vt quisq; audiat vigilet et obseruet. Qui em̄ has tres custodes ad ostiū cordis sui posuerit. scz audientiā. vigilātiā z obseruantiā. q̄ntūcunq; furtiue venerit nō potuerit ignorare. De hac diligēti custodia dicit Bern̄. Veniēs ad nos nō facile obseruatur vnde veniat aut q̄ vadat. ac istud sortē sine dāno salutis. licet q̄n veniat aut q̄n vadat. illud plane piculosissime q̄nq; ignoretur. Cū aūt hec tria vt sup̄. nō obseruātur sic vt nec absentē desideres nec p̄ntez glorifices. ideo recedit vt auidi⁹ querak. q̄ non adesse rescitur. z dignāter ad h̄ redit vt p̄solek rē. Hinc est q̄ qui sortē dei vocātis p̄tēpserit. iō dānādus est. qz nec p̄nti⁹ eius nec absentiā ei⁹ curauerit. p̄pter qō tales cenā dñi nō gustabunt. auertet se ab illis tāq̄ reprobatis. z p̄uertens se ad electos. sortē sue vocationis sup eos proīcit. q̄ pulsantez audiūt z intromittūt. Hicq; p̄ingit vt vno eodēq; modo dulcissimo monēte. alij indurent vt pereāt. alij emendent vt saluent. sicut de sole vno z eodē alie res mollescunt vt cera. alie indurescunt vt lutū. Si g̃ iā pulsans a reprobis nō audit. dicet eis. Āmē dico vobis. nescio vos. Intromissus āt ab electis statim in medio ē terre salut⁹ z incipit operi salutē hoīs. i. dat grām suā ei quē inhabitat. Ex gr̄a em̄ adiuuāte z p̄sensu se inclinā te pficit salus. Juxta illud Apoca. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. Si q̄s mihi aperuerit introibo ad eū. z cenabo cum eo. Ubi duo rāgunt. scz gr̄a pulsans z p̄sensus aperiēs. Intrat qz intromissus. sz eq̄lit nō inhabitat. Legit em̄ in euāgelio q̄ aliq̄n occulte. aliq̄n manifeste erat in tēplo. Sic occulte inhabitat nos p fidē. Cū aūt hō bonis opib⁹ z v̄rtutib⁹ fuerit exercitat⁹ in corde suo p vehementē ignē caritatis. Tunc iā nō solum sicut puer pānis inuolut⁹ p fidem iacet in p̄sepio cordis nostri. Sed q̄i denudat⁹ habetur manifeste in cruce p caritatez affect⁹ incensi. Intromissus g̃ p p̄sensus inclinationē animā nostrā pficiēdo in nob q̄nq; passibus tāq̄ q̄nq; pfectib⁹ nos p̄mouet vsq; ad pfectū pficiens vitā nostrā. Primo p̄sciētiā purificat. penitētiā infundēdo. Secūdo mentē fortificat resistentiā p̄ferendo Tertio bona opera multiplicat. nobiscuz

efficaciter opando. Quarto virtutes edificat. aiam coronādo. Quinto nos sctificat siue pfectificat deuotionē nostraz diuinit⁹ aspirādo. Et his pfectiby pficit vita beata.

¶ Primo dico q⁹ scientiaz purificat a fedis peccatis. pniam infundendo. eo q⁹ nulla ꝓueniētia siue cōmāsio pōt esse lucis ad tenebras. diuine maiestatis z nre iniq̄tatis. Statim ḡ vt ingressus fuerit p radios sue diuinitatis impingit in tenebras. et dissoluit z dissipat in momēto z in ictu oculi quicūd inuenerit feditatis. Nō sic cōtingit. Nā ad lumen sue pūtie nō pōt ania mala q̄ cōmisit ignorare. sed statim vt cognita fuerint displicēt vehemēter. q̄ aūt displicēt penitet cōmisisse. Sic ex dei pūtia surgit anie cognitio. z ex cognitiōe ꝓcedit displicentia. z ex illa pnia. Quā. vt ait Crisō. seqūtur pcōz remissio. Nō em̄ se poterit ꝓtinere illa benigna dulcedo z dulcis benignitas q̄ est in viscerib⁹ miscōie dei nri cum ex corde nos penitere et dolere cognoscit q̄n ad gemitū nrm. offensam i se cōmissam miserico:dit indulgebit. Sed q̄d pdest penitere de culpa si non dat anie grā ꝓtinendi. Laui pedes meos ait sponsa in Canticis. quō iter inq̄nabo illos. ¶ Idcirco secūdo dei pūtia mentē fortificat. resistētiaz ꝓferendo. Hodicū em̄ pdest ꝓma grā. scz remissio pcōz. si nō subrogāt virtus z grā ꝓtinēdi. fieret em̄ sine dubio error nouissimus peior ꝓrio:. z recidiuāti p̄m aliq̄d pei⁹ fieret q̄s iacenti. Sed quia hec grā excpte a nobis est. vt videlicet occasionē recidiuādi nobis subtrahamꝰ. Jō ꝓsulit nob ecēs. x. Si spūs ptātē bētis ascēderit sup te. locū tuū ne dimiseris. ac si di. Si valida tēptatio inuaserit te. tūc ne ꝓsenseris. eligēs magis vti q⁹ mori. Efficacior aūt z cautior resistentia est. vt cuilibet impugnatiōi in ꝓncipio resistam⁹. vt vicia impugnātia dicere possint illud. j. Re. xxix. Quō meli⁹ poterit placare dōm suū q̄s in capitib⁹ nris. Quia vicia in modū serpentū se habent. q̄ vbicūq̄ caput inferunt facillime sequit totū corpus. Ergo principijs obsta. Quia valde fedum z indecēs est cora deo si quis p grām emūdatus a peccat⁹ ad lutū redeat iterum spurcicijs pcī se deformās. Tales em̄ imū dissimis feris cōparant. scz cani q̄ redit ad vomitū. z sui lote in volutabro luti. vt patet. Prouerb. xxvi. z. ij. Petri. ij. cap. Ideo Bernard⁹. Si dixerit mihi iesus. Dimittunt tibi peccata tua. z ego peccare nō desino. Quid pderit exui tunicā si reinduo. q̄i diceret. nō pdest sed plus nocet. Denicq̄ q̄ me saluuz fecit ipm mihi dixisse recordor. Ecce sanus factus es. iam noli peccare ne deteri⁹ tibi cōtingat. ¶ Tertio inhabitās in corde nostro bona nra m⁹tiplicat nobis cooperādo. Nā si soli ipa faceremus nihil nobis pderunt ad salutē. sed valor z acceptabilitas eorū ex operante spū estimatur. Spirit⁹ em̄ sanct⁹ grata facit ea deo patri z formatipa ad exemplar operū dñi nostri Jesu christi. Opera autē xpi quinq̄s signis pfectissime cōprobant. In quib⁹ q̄ntū ipm imitabimur. tanto deo magis erunt accepta. Habebāt autē opa christi difficultatē. promptā voluntatē. feruentē caritatē. pseuerantem longanimitatē. Et faciens omnia nō ad suā sed ad nostrā vtilitatē. De p̄mo q⁹ opa christi habebāt difficultatē dicitur Marci. xiiij. Cepit iesus pauere z tedere. z mest⁹ esse. Et dixit. Tristis ē aia mea vsq̄ ad mortē. Et Luce. xxij. dicit. Factus in agonia plixius orabat. et fact⁹ est sudor eius tanq̄s gutte sanguinis decurrentis in terrā. Nō reuera ex difficultate ꝓcepte mortis fuit. z ex imaginatiōe crudelissime passionis. Secūdo cū promptissima volūtate fecit opa sua Luce. xxij. Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscum. Ad Hebreos. xij. Per patientiā curram⁹ ad ꝓpositum nobis certamē aspicientes in auctorem fidei z ꝓsummatorē Jesum q̄ ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucē ꝓfusione ꝓempta. Tertio ex feruēti caritate fecit opera sua Johis. xv. Maiorē caritatez nemo habet vt animā suā ponat quis p amicis suis. q̄i dixit. quā z ego etiā p inimicis pono zc. Quarto ex pseueranti longanimitate christ⁹ fecit opera sua. Quia viu⁹ de cruce non descendit. sed constans pmansit vsq̄ emitteret spiritū. Quinto in omib⁹ his nō quesiuit quod sibi vtile esset. sed q⁹ nobis omnib⁹ cederet ad salutē. Vis quinq̄s modis christ⁹ iesus existens in hoc mūdo opera sua pfecit nobis in exemplū. Si ergo volumus facere opera deo accepta debemus facere opa difficilia. volūtaria z feruida. et cum constanti pseuerātia. et in his omnib⁹ non nostrā vtilitatē sed dei gloriā querere debem⁹. z sic efficaciter operemur

Quarto deus inhabitãs in nobis vlterius pgredit plantans et edificans in nobis virtutes. Nihil em̃ oĩa pdicta placerent deo si non essent ſtrutib adornata. Sicut dicit Bern̄. Dei qui virtutuz dñs est. nequaq̃ cordis nr̄i thalamū ingredit. si nō fuerit lectulus cordis ſrutib adornatus. Et subdit. Quantūcunq̃ te affligas. q̃ntumcūq̃ te crucies. nō sui copiā tibi tribuit nisi fueris virtutib adornat⁹. Debemus g̃ esse ornati. pcipue tribꝰ ſrutib theologicis. scz fide. spe z caritate. tandē etiaz iudicio. miscōia z iusticia. de quo Michee vj. Indicabo tibi o homo q̃d sit bonum. et quid dñs requirat a te. Utiq̃ facere iudiciū z diligere miscōiam. z sollicitū ambulare cū deo tuo. Primū exhibenduz est nob. Scōm. primo. Tertiuz deo. Primo ergo instaurem⁹ iudiciū pctra nosmetipos de oĩbus cogitationib. affectionib. locutiōib. z opationib malis nos subtilissime diiudicantes. nec aliq̃ istorū nos transeat q̃ nō discutiaf z diiudicet. Et si q̃d inuentuz fuerit q̃ nō liceat deceat vel expediat puniatur. z in reliquū corrigat. Tale iudiciū supra modū placet deo z pparat locū deo. Ps̄. Justicia z iudiciū pparatio sedis eius Illud aūt iudiciū nō nisi ꝓpter nos a nob exigit. Quia si nosmetipos diiudicarem⁹. nō vtiq̃ iudicaremur dicit Apl's. Secundo habeamus miscōiam ad primos. bona eorū opa magnificātes z mala fideliter excusantes. Hinc Bern̄. Caue fue dei alienę ꝓuersatiōis esse aut curiosus explorator aut temerari⁹ iudex. z si pperā rem cōprehendis cōmisisse. nec sic proximū iudices. magis aūt excusa intentionē. si op⁹ excusare nō potes. puta ignorantiā. puta occasionē. puta subreptionē. Q si oēm oĩno dissimulatōnē rei certitudo recusat. dicito nihilomin⁹ apud te. Nimis vehemēs fuit ista temptatio. q̃d de me illa fecisset si accepisset in me potestatē. Tertio ambulandū est sollicite cū deo q̃ tanta sollicitudīe nos z oĩa opa nostra intuet vt etiā dinumeret gressus nr̄os Job. xiij. Tu q̃dez gressus meos dinumerasti. sed parce pctis meis. Oĩm ergo cautela et oĩmi diligētia eius debem⁹ cauere dispicentiā zc. Et Quinto de⁹ habitās in nobis omnē vitaz nostrā sanctificat. interiora nr̄a diuinitus inspirando. Q̃ ꝓtingit cū p ꝓiora exercitia bene humiliati dispositi z pparati sentimus in nob flagrantē ignē caritatis. q̃ videlicet ignis ex habūdanti copia oĩm gratiarū copiosas bñdictiones secū affert. ita q̃ implef in nob illud ex psona dei. Genes xxv. Modicū habuisti anteq̃ veniret ad te nūc aut̄ bñdixit tibi de⁹ ad introitū meū. Et licet de⁹ aduentu suo varijs bñdictionib nos repler. maxime tñ bñdictione triplici. scz mutatiōis. augmētatiōis z bñdictionis. Primo affert secū benedictionem mutatiōis. mutās maledictionē veter⁹ hominis in bñdictōnē. Nā anteq̃ veniret dom⁹ ad nos illi subiacuim⁹ maledictioni. de q̃ dicit in Ps̄. Maledicti q̃ declinant a mādatis tuis. Et iterū Eccl. xxv. Maledictus q̃ seruit indignis se. Et q̃ seruiuim⁹ mancipio corpis nr̄i. q̃ reuera indign⁹ z ignobil⁹ est q̃s nos. z p ꝓsequēs seruiuim⁹ diabolo z pctō. de q̃ dicit Job. viij. Qui facit pctm̄ serv⁹ est peccati. Et sic ex his oĩbus fuim⁹ maledicti. z hec maledictio mutata est in bñdictōem. ex cui⁹ virtute oĩa in nob cooperant in bonuz. Secōo portat secū benedictōem augmētatiōis cumulās sup nos meritaꝝ impleat in nob illud Genes. i. Bñdixit illis ds. z ait. Crescite z multiplicamini. Ac si bñdicēs dicat. Crescite. scz in meritis. z replete terraz corpis vestri ſrutib merita cumulātes. Tertio benedicit nos bñdictione sanctitat⁹ vel sanctificationis. q̃ ex ei⁹ benedictiōe intus z extra pomia sanctificamur. Unī Ps̄. Hic accipiet benedictionē a dño. z miscōiam a deo salutari suo. Et hanc nob prestet zc.

De sancto Gregorio. Sermo XIX.

Negociamini dū venio. Scribit Luce. xix. z legitur ad bonorē beati Gregorij i festo hodierno. Ipse em̄ est inter sūmos negociatores fidelis z prudēs negociator. Qui non solum in tempe suo. h̄ est. in vita sua. verbo z exemplo negocia dñi fideliter pegit. sed vsq̃ ad finē seculi vel ad diez novissimū scriptis suis dulcissimis aurū z lapides pciosos ad edificationē eccl̄ie nō cessat cōportare. ita q̃ de eo verificari poterit illud Zacha. xiij. Nō erit vltra mercator i domo dñi. scz sil'is illi Et eccl. xliij. Non ē inuētus sil'is illi. scz in doctrina veritatis.

Ipe fuit qui merito audire meruit a domino illud Math. xxv. Euge serue bone z fidelis. qz in pauca fuisti fidelis. supra multa te ꝓstituam ꝛē. Hec de laude eius breuiter dicta sunt. ¶ Nunc ꝓuertam⁹ negociū ad nosmetipos. eo q etiā nob dictuz est verbū ꝓpositum. Negociamini dum venio. Negociemur g in spū interioris hominis. eo q illa negociatio melioz est negociatione auri z argenti. Prouerb. iij. Illa loca apta sūt ad lucrādū. vbi nō lōge ab inuicē sunt loca forensia z multe nundine z vicine eo q mercatores sua mercimonia ad eadē loca vicina facilit possunt trāsportare. Volētes igit mercari z negociari qō ineternū expedit. ingrediamur iteriora nra colligātes sarciunculas nras. i. intellectū z affectū mentalit discurrētes ad loca vicina. que et si longe alicui distare videnť. vtpote celū z infern⁹. spū tamē ꝓxima sunt z mēte velociter omia ꝑcurrere possumus. sine q̄is obstaculo retardāte. Nuia in imagine velociter currit hō. z in ictu oculi ptrāsit omia loca. Primo g collectis sarciuncul' nris. scilicet intellectu z affectu. curram⁹ introrsum ad nūdinas. Primo ad negociatiōes pctōrū. Scōo ad nūdinas defectuū nroz. Tertio ad ꝓsideratōnē beneficioz. Quarto ad nundinas penaz infernaliū. Quito ad forū regni celoz. Sexto ad vanitates mundanoz. Septimo negociemur aliq̄d apō deū deoz. Primo negociemur circa materiā pctōrū nroz ponderātes z mensurātes z numerātes multitudinē z magnitudinē pctōrum. in his nūdinis tādiu nos exercētes q̄uscz lucremur merces omib⁹ mōi diuitijs meliozes. qō est pnia salutaris. Naz in ponderib⁹ z mēsuris dak z accipiť aliq̄d. Sic z nos ꝑ pondere pctōrū accipiam⁹ penitentiā fm qualitatē z q̄ntitatē pctōrum. Et hec cōmutatio erit nobis melioz z vtilioz q̄z omēs diuitie huj⁹ mūdi. Et h̄ est primū lucrū qō in h̄ foro lucramur. sine q̄ nullum lucrū in reliq̄s ꝓseq̄mur. Q si h̄ lucrū scz pniam iteꝛ ad aliq̄d lucrādū (sicut prudentes mercatores faciūt) exponim⁹. tunc ꝓseq̄mur iteꝛ illo thesauro meliorē. scz remissionē oīm pctōrū. Hoc em ꝓsequēs est vt dicit Crisť. Qcito hō dat pniam ꝑ peccatis suis. cācito etiā accipit pctoꝛ suoꝛ remissionē. Hinc Bern. Adverā cognitionē pctoꝛ imediate sequit pnia sine vllo intervallo. Nā qui vere cognoscit malū quod ex pctō incurrit. a pnia se nullomodo ꝓtinere pōt. Multo min⁹ deus cui⁹ ꝓriū est misereri semp z parcere a remissiōe se ꝓtinet cū viderit pniam veraz esse. Hoc g lucro magno ꝓsecuto ad alias nūdinas ꝑeremus. ¶ Secūdo g curramus ad nūdinas defectuū nostroꝛ. Hec em mercatio imediate sequit ad p̄dicta. Homo em sentiēs se p alleuiationē ꝓscientie. z attestationē spiritussci remissiōis grām ꝓsecutū. mira deuotione accingit se ad grās offerēdas. Ez ecce assunt q̄ nos impediūt. vicz defect⁹ nostri z reliquie pctōrū. inquietantes nos. vt ad grās referēdas caput erigere nō valeamus. z tunc primū incipit apparere negociū nostri difficultas. Cum em ex ꝓma grā crescit volūtas vt ꝓmpta sit ad faciendū qō nouit placitū esse deo. Et ipi defectus adhuc crudi ex vulneribꝫ nouiter sanatis impediūt nouā voluntatē. dolor sup dolorez causať. z antietas multa nimis. lugēs plus defectus q̄z priusipa pctā. Un Bern. Benignus de⁹ nō ꝑmittit electū suū in principio plus letari q̄z debet. Ne forte ex nimia spe adepte gre sequereť elatio z mētis dissolutio. Et sic remanet aliq̄lis difficultas vt pctā ꝓterita plus innotescāt. In h̄ ergo foro si saltem in his nūdinis fidelit intenti fuerim⁹. mercabimur lucrū bonū z vtile qō nō mediocriter nitescit in thesauris spūalibus. scz humilitatē q̄ ꝑ ceteris ꝓtutibus multū deo placet. z q̄ sup omēs mūdi diuitias facit homīes ditiores. Et homīes sic gratos reddit deo q dic ꝑ Isaiā ꝓphetam. Ad quē respiciā nisi ad humilē z quietum z trementē sermones meos zē. ¶ Diligatis ergo aliquātulū defectibus nostris. tertio discurram⁹ ad nundinas beneficiorū nostroꝛ a deo receptoꝛū. ruminātes in cordib⁹ nostris que z qualia z quāta beneficia nobis dedit. z inueniem⁹ q̄z indebita miseratio. q̄z gratuita dignatio. q̄z stupenda dulcedo sit que inclinat deū vt misereatur nostri. Quis em est iste benefactoꝛ. re uera deus. cui⁹ magnitudinis nō est finis. qui bonoꝛ nostroꝛ nō indiget sufficies sibi. z tamē coꝛ suuz dulciter posuit sup nos miseros z indignos. ac si ex gratia nrī dependeret oīe bonum suū. Qualia autez z quanta beneficia nobis ꝓtulit deus sciendum q̄ contulit nobis optima que habuit

Omia eīm sub pedib⁹ homini subiecit ⁊ celestia ⁊ terrestria. Optimū thesaurū suum celū aperuit. ⁊ de celis ad terrā descendit. ⁊ seipm homini ꝓtulit. Ex his g nundinis mercabimur nobilissimaz ⁊ pciosissimam margaritā. scz caritatē. que superat ⁊ excedit omne aurū ⁊ argentū. que est virt⁹ nobilissima. Et nihil hoiem plus inclinat ad diligenduz sicut beneficia creatoris. De q̄ Augustin⁹. Ad dei dilectionē in nobis excitandā nutriendā ⁊ augmentandaz nihil ita valet sicut beneficiorū eius diligens et frequēs ꝓsideratio. ¶ D ¶ Quarto ergo ingrediendū est regionē dissimilitudinis. scz mundū istū. ⁊ vide q̄ frequētes sunt ibi nundine quāte germinēt bonitates. vade ⁊ p̄ forenses tumult⁹. ⁊ bincinde decertantes circūspice. Et quātū colligo in tribꝰ rebus oīnis voluptas consistit. Alq̄ eīm diuitijs. Alij carnis delicijs. Alij glorie innitūtur. De diuitijs dicit Bernard⁹. Curr̄ ad Indiā ⁊ ethiopiā. citius ptrāsis maria nauigando q̄si totū orbem vt diuitias ꝓgreges. fugis patriā. ignoras filios. diuellerȳ ab vtore. omnē rectitudinē oblitus querȳ vt acquiras. acq̄ris vt p̄das. perdis vt doleas. Et hoc de diuitijs. Audi breuiter de bonorib⁹. Dominū te ꝓstituerūt. ⁊ data est tibi facultas vt miser sis ⁊ amplius nō q̄escas. Nunq̄d in honore sine tribulatione ⁊ dolore. in sublimitate sine vanitate esse q̄s poterit. Si ergo q̄rȳ gloriā oīnib⁹ inuidie semina p̄buisti. Idem iudicium est de carnis delicijs. nam cū breuis sit voluptas. ⁊ ipa infectā fetidāq̄ ⁊ infelicē relinquit memoriā. Lotemne igit̄ hec omnia. Et sic de bis nūdinis lucraberis mūdi ꝓtemptuz. q̄ plus tibi ꝓfert vtilitatis q̄ vniuersa mūdi machina. ¶ E ¶ Quinto pge ad nundinas infernales. quas iterū describit Ber. sic dicēs. Est alia regio dura. loc⁹ afflictionis. terra obliuionis. terra miseriarū. terra turbinis ⁊ caliginis. terra maledictiōis ⁊ mortis. in q̄ nullus ordo sed sempitern⁹ horror inhabitat. Ibi fetor intolerabilis. ibi pcurientes mallei resonāt incessanter. Ibi ꝓfuse tenebre. tumultuantiū densitates. Ibi ꝓfusio peccatoz. horribiles facies demonū. Ibi fletus ⁊ stridor dentiū. Ibi penaruz diuersitas. acerbitas ⁊ eternitas. Per has tumultuātes nūdinas lucramur odium peccati. dicētes in cordib⁹ nostris. Melius est nobis carere p̄sentibus voluptatib⁹ q̄ eternis subiacere cruciatib⁹. ido ipas declinamus viuētes. ne moriendo in p̄fundū inferni descēdamus. ¶ F ¶ Sexto currendū est ad nūdinas regni celorū ad regionē glorioſaz voluptuosam et gaudiosaz. Ibi vniti erim⁹ glorioſi nimis. oīnes reges ⁊ regine. Ibi tot sunt gaudia quot sunt angeli ⁊ sancti ibi ꝓgregati. Unde Bernard⁹. Si haberes aliquez quē sicut teipm amares. ⁊ de ei⁹ bono sicut de p̄prio gauderes. ⁊ tu cū ipo in summo solacio esses. vtiq̄ gaudiū duplicatū haberes. Si vero duos vel tres aut plures tibi pares in amore possideres. ⁊ eos simili felicitate ꝓspicuos cerneres. nūquid p̄ illorū numero tibi multiplicantur gaudia. vtiq̄. Quomō ergo modus illius gaudij ab aliquo homīe penetrari potest. vbi vltra mille milia ⁊ decies centena milia. imo innumerabiles sunt ⁊ oīnes eadē beatitudine perfruunt. nec aliquis eorū est q̄ nō tīm de alterius bono gaudeat sicut de ꝓprio. Sic vnicuiq̄ electorū de cuiuscūq̄ alterius coelestī gloria speciale ē gaudiū. quāta ergo ibi poterit esse iocūditas. nō sufficit penetrare aut cape mens humana in hac valle miseriarum. Ibi etiaz est maxima voluptas Unde Psalmista. Inebriabūtur ab vbertate domus tue. de torrente enim voluptatis tue potabis eos. Justo autē nomie torrentis celestes delicie nūcupant. quia torrentes ex multis riuulis ꝓfluentibus faciunt inundationez. Sic celestes delicie ex deo ⁊ angelis ac sanctis hominib⁹ in nos influunt. ita q̄ penitus q̄si inebriamur delicijs ⁊c. Hec ergo si fideliter pspecta fuerint lucrank in nobis glorioſum lucrum ⁊ vtile. videlicet desideriū supnorū. quo adepto nihil amplius libet itueri. Exemplo Apostoli q̄ dicit. Cupio dissolui ⁊ esse cum christo. ¶ G ¶ Septimo currenduz est ad nundinas glorioſas oīnibus meliores quas deus possidet in seipo. De quo ⁊ si nihil dignū dici poterit. eo q̄ lucē inhabitat inaccessibilē. ⁊ eius scientia exuperat omnez sensum. Aliquid tamē de bis que sub ipso sunt balbuciendo loquamur. Unde Ber. Anima spiritusancto afflata per figuras quasdam deū videt que ab ipa diuina essentia sunt. sed ad veritatez essentie in hac vita nō pertingit. De bis ergo que sub ipo

sunt tria ꝙ templemur z ꝙ templādo rumi/
nemus. videlicet iudiciorū profunditatez.
dulcedinis bonitatem. z maiestatis subli/
mitatem. In quorū ꝓtemplatiōe si tantuz
proficimus vt affectus noster habeat z fm
ea diuinit⁹ afflet̄ur z afficiet̄. tria lucra inde
reportabim⁹ oīb⁹ diuitijs mūdi meliora
scz pauorem. dulcorē et stupores. ita vt sin
gula ō singul'illis surgāt. ꝑ pauor de iudici
orū profunditate. dulcor ō dulcedinis bo
nitate. z stupor de maiestatis sublimitate
ꝙ templādo reportat̄. In prima ꝙ templati
one sterit scīs Dauid. q̄ dicit in ꝑs. Iu/
dicia tua abissus multa. O quāto pauore
sterit Ap'lus. cū tremēs z pauēs dicit Ro/
manor. xi. O altitudo diuitiarū sapiētie z
scientie dei q̄s imcōprehensibilia sunt iudi
cia eius zc. In secūda similiter sterit ꝑsal.
quādo dixit. O q̄s magna multitudo dulce
dinis tue zc. Et Sapie. vij. O q̄s bonus et
suauis est dñe spirit⁹ tuus. De tertio dicit
Bernard⁹. Precipua z maxima cōtēplatio
est āmiratio maiestatis. Hec requirit cor
purgatū z a vicijs liberū atq; virtutib⁹ or/
natum. vt se facile possit ad supna eleuare.
ac interdū p aliquas mozulas stupore z ex/
tasi in suspensum teneat admirantem. De
quo etiā Gregor⁹ dicit. Tunc dei maxime
miramur maiestatē cū in cōtemplatiōe ei⁹
obstupescendo obmutescim⁹. plus musita
re cupientes q̄s verbis exprimere valeam⁹.
nō inuenientes verba ydonea ad tam subli/
mia exprimenda. Egente hoc in nobis do
mino iesu zc.

De sancto Benedicto.
Sermo CXX.

Ecce elongaui
fugiens z mansi in solitudie
ꝑs. liij. Hodie nobis oīni/
bus vita beati p̄ris sancti Benedicti ꝓpo/
nitur ad exemplū. De eo enim dicit Bern̄.
Benedict⁹ ille pater p doctrinaz suam in/
struit nos z dirigit gressus nostros in viaz
pacis. z p vitaz suam scām roborat nos et
animat. vt magis accēdamur ad agenda
que docuit. cū certi simus eū alia nō docu/
isse q̄s ip̄emet opere adimpleuit. Huiu⁹
ergo sermo ei⁹ z efficax exemplū. Lupiens
ergo vite sue nos facere sequaces dicit de
seipo verba thematis. Ecce elongaui fugi
ens z mansi in solitudine. In quib⁹ duo tā
git. scz vite sue demonstrationē. z demōstra
te vite pfectionē. Primū ibi. Ecce. Scōm
ibi. elongaui fugiēs z mansi. Scōm adhuc
in tria diuidit̄. Primo tangit suā separati/
onem. ibi. fugiens. Scōo suā elongationē
ibi. elongaui. Tertio horū duorum vsq; in
finem continuationem. ibi. mansi in soli/
tudine. In primo dicit se a seculo separa/
tum. In secūdo inde valde elongatum. In
tertio hoc duplex bonū vsq; in finem cōti/
nuatū. A Quo ad primū ergo prin/
cipale dicit. Ecce. Per q̄ aduerbiū demon
strandi vitam suā nobis demōstrat. ac si di
cat illud Judicū. vij. Nō me videritis face/
re oīes facite. Ubi latius sciendum p hoc
aduerbiū ecce tria genera rerū demōstran
tur. scilicet. Magnalia. mirabilia z vtilia.
Magnalia sicut ptz in Zacharia ꝓpheta.
Ecce rex tuus venit. Rex inquā iste ō quo
Apocal'xix. dicit. Ipe est rex regū z domi/
nus dñantiū. Mirabilia. vt patet Isa. vij.
Ecce virgo ꝯcipiet z pariet filiū z vocabit
nomen ei⁹ emanuel. Quid isto mirabilius
Utilia vt ptz Apocal'xxj. Ecce noua facio
oīa. Quid vtili⁹ q̄s q̄ a deo in statū glori/
osum innouamur. Hec oīnia in gl'ioso pa
tre sancto Benedicto p hoc aduerbiū ecce
demonstrant̄. Fuit em̄ magnus i vite san
ctitate. mirabilis in miraculorū multitudi
ne. vtilis in doctrine veritate. De primo di
cit Bernard⁹. O abba. z abbas. ve mihi si
tam longe fuero a te Benedicte in futuro.
cū a tue sanctitatis vestigijs longe reperi/
or esse in p̄senti. Ecce necesse est eū esse ma
gnū. quē tam magn⁹. scz scīs Bernardus
asserit supra se multo esse maiorez. Renera
magnus. q; per eū tam veteris q̄s noui te/
stamēti miracula scōrum domin⁹ operat⁹
est. Que em̄ dñs in singulis exhibuit in eo
pene oīnia renouauit. De quo Bernard⁹.
Mira sunt z multū stupenda q̄ de miracu
lis beati patris colligo. Haz in aqua ex pe/
tra pducta. moysen. In ferro quod ex pro
fundo aque redijt. Heliseum. In cozuina
obedientia. Heliam. In luctu mortis ini/
mici. Dauid. In aque itinere. Petrum vi/
deo. z sic multor⁹ sanctorū patrū mirabilia
z virtutes in ipo specialiter ppendo. Con/
grue ergo pater ille sanct⁹ p hoc aduerbiū
ecce demonstrat̄. quia magn⁹ fuit in vita. z
mirabilis in virtutib⁹. nobisq; vtilis ex sua
doctrina. intercessiōe z moribus. Bene ergo

ad nostrā imitationez nobis demōstratur p hoc aduerbiū ecce ꝛc. ¶ Hūc ergo ipsius vitam pcurramus. Sequit. Elongaui fugiens ⁊ māsi in solitudine. In quib⁹ triavt premisimus tangunt. p que venerabil' pater exhaurit tota vitam suaz. scz separationem. elongationē. ⁊ solitudinis demōstrationem. Primū ibi. fugiens. Scōm ibi. elongaui. Tertiū ibi. mansi in solitudine.

¶ Dicat ergo vir dei. Ego prius ante oīa me separaui a domo ꝓris a fratrib⁹ ⁊ diuitijs ꝛc. Hanc separationē narrat Gregorius taliter esse factā. Cum multos ire pabrupta viciorū cerneret. eum quē quasi i ingressu mūdi posuerat pedem retraxit. ne si quid de sciēta mundi attingeret. ipe postmodū in immane ꝯcipiciū tot⁹ iret. Subiungit Gregori⁹. Despectis itaq; litterarū studijs. relicta domo ⁊ rebus. soli deo placere desiderās. sancte cōuersationis habitum quesiuit. Nō tamē ista relictione contentus. amplius cepit se localiter procul a domo patris elongare. De quo iterū Gregori⁹. Benedict⁹ puer plus appetens mundi mala perpeti ꝙ vite hui⁹ laudib⁹ honorari. plus laboribꝫ fatigari ꝙ fauoribꝫ extolli. nutricē suam occulte fugiens deserti loci secessum petijt. et in artissimo se specu tradidit. ⁊ trib⁹ annis excepto romano monacho hominib⁹ incognit⁹ mansit. ¶ B ¶ Sequit secūdū principale. Et mansi i solitudine. Licet em̄ corpore cū hominib⁹ conuersaret. semp tamē in spiritu solitudinez cum ꝺo pagebat. Vñ Bernard⁹. Solus es in quacūq; hominū frequētia si non cōmunia cogitas. si nō affectas pñtia. sed soluz deū cogitas. Hoc fecit sctūs pater. Reuertamur ergo nūc ad nos ⁊ disponamus domui nostre q; moriemur. ꝓformem⁹ vitam nostrā glorioso patri. Si em̄ nos delectant ei⁹ premia etiā nō deterreant ipius merita. Imitemur eū precipue in trib⁹ exercitijs. Primo separemur. secūdo elongemur. tertio i solitudie demoremur. ¶ Primo separemur ab oīib⁹ que nō sunt de⁹. ⁊ que nō ꝓpe deū poterint retineri. Hec autē oīa in triplici differētia ꝓtinentur. De quib⁹ phus in sua rethorica dicit. Homo possidet triplex bonū. scz exteriorū rerū. corporis ⁊ aīe. In his trib⁹ habitibus oīe qđ possidē haberi poterit. Bonū autem rerū offerim⁹ deo p votum volūtarie pauptatis. Bonū corpis p votū castitatis. Et bonū aīe per votuz obediētie proprie volūtatis. Et q; ad religiōes ptinet q; tendāt ad statum pfectiōis. Ad statū autē pfectōnis cuiuslibet religiōis ptinet pauptas castitas ⁊ obediētia. q̄ sunt substātialia religiōis. Et ideo ad quēlibet religiosuz reḡrturvt ad hec tria se ꝓstrīgat. Cū em̄ religio dicta est vt nos p ipam in deuz religemur. necesse est vt a ꝓdict⁹ denudemur. vt sic denudati nudū xp̄m seq̄mur. De his trib⁹ dicit Grego. sup Ezech. de holocausto. Luz q̄s oīe qđ habet. oīe qđ sapit. oīe qđ videt. oīipotēti deo vouerit. holocaustū offert. Qđ quidē ptinet ad eos q̄ se totū deo offerunt. Per votū ergo hoz̄ triū ab oīi quod nō est de⁹ nos penit⁹ separam⁹. Horū aūt trium oblationū sctūs pater a dei filio didicit offerre. q̄ p nobis deo p̄i obtulit res. corp⁹ ⁊ aniam. De primis duob⁹ scz reb⁹ ⁊ ania dicit Hiere. xij. Reliqui domū meā ꝛc. dedi dilectā aniam meā. De tertio dicit Isa. l. Corp⁹ meū dedi percutentib⁹ ꝛc. Et sic dicit Luce. viij. Nisi q̄s renunciauerit oīib⁹ que possidet nō pōt meus esse discipulus. Et iterū Mat. xvi. ⁊ Luc. ix. Qui vult venire post me abneget semetipm ꝛc. vbi dicit Grego. Aliq̄n monet nos dñs vt nra relinq̄mus. aliq̄n nosmetipos. Sed fortasse nō est homini laboriosum relinq̄re sua. sed valde difficile est relinquere semetipm. non tamen sufficit relinquere nostra nisi etiā relinquam⁹ ⁊ nos ¶ Sed dicere⁹. Si nosipos relinquere debemus q̄ ibimus extra nos vel quo vadit q̄ se deserit. Rnd̄et. Aliud sum⁹ p naturā conditi. ⁊ aliud p peccatū lapsi. aliud qđ facimus. aliud quod facti sum⁹. Relinquam⁹ nosipos quales nos peccādo fecim⁹. ⁊ maneamus nosmetipi quales p gratiā facti sum⁹. Ecce q̄ supbus fuerit si ad xp̄m cōuersus humilis fuerit. semetipm relinq̄t. ⁊ sic de alijs. Sic ḡ p hec tria nos ab oīb⁹ sepam⁹. ¶ L ¶ Scōo cupientes sctm̄ ꝓsem. B. imitari tā separati ab oīb⁹ eisdez nos clōgem⁹. Qđ ꝓtingit itez trib⁹ modis. scz p defectū fruitionis. vt q̄ ꝓter deū oīa q̄ ad ꝓsentē dimisim⁹. nō aliquē vsum vl fruitionē supfluum refuem⁹. Sunt aliq̄ religiosi licet deo oīa ꝓmiserūt relinquēdo. vsum tm̄ ⁊ fruitionē relictoz̄ iterū resumūt. quoz̄ relicto apud deū p nihilo reputat. imo meli⁹ esset

nō relinquere q̄ sic relicta resumere. Melius em̄ est nō vouere q̄ postvotū nō solvere. De talib⁹ dicit ꝑs. Collocauit illic. s. in religione esurientes. ipi aūt sc̄z de religione fecerūt ciuitatē habitatiōis. z semīauerunt agros z plantauerūt vineas. z fecerūt fructū natuitat̄. ℟ est tantā copiā fruēdi bonis q̄ntā ante ingressū religionis habuerūt. Sed ne deuot⁹ laqueū inīciam⁹. estimantes ex iā dictis q̄ vsq̄ ad rugitū ventris debeāt esurire. Sciendū est oīa regularia in refectiōib⁹ ad solā necessitatē ordinant. Unde si de eisdē non debent sumere q̄ntū necesse est nō pñt in dei fruitio sustentari. q⁹ saccus vacuus stare nō poterit sed cogit iacere. ℟ solūmodo p̄cauētes. vt sicut plus in deserto nō flagrent desiderio carniū. nec apperāt delicata. z taliter agētes bene ab his que reliq̄rant se elongāt. Sicut de reb⁹ sic etiā de corpe deo tenemur. q̄ illo nunq̄ ad libitū nr̄m vtamur. sed semp vt viuam⁹ ei cui semel nos dedicauimus. a q̄ empti sum⁹ p̄cio magno. sc̄z p̄cioso sanguine suo. vt glorificem⁹ z portem⁹ eū i corpe nr̄o. Non vtiq̄ nr̄o. sed duplici iure suo. s. creationis z redēptionis. Hoc idē dicim⁹ de aīa quā sil'r deo p volūtariā obedientiā dedim⁹ nūq̄ resumam⁹. vicz vt videamur facere, ꝓriā voluntatē. ne de his trib⁹ illud Bernardi improperiū incurram⁹. Quid iterū vos intromittit⁹ de vobisipis q̄ vos tanta deliberatione dño obtulistis. Talit ergo vnusq̄sq̄ viuat vt possit dicere illud ꝑs. Fact⁹ sum tanq̄ vas pditū. q⁹ nec i rebus nec in corpe nec in volūtate aliq̄d faciamus, ꝓter nosipos. sed sic exinaniti corresponde⁹ ei de q̄ ap'lus Phil'. Exinaniuit semetipm formā fui accipiēs, ꝓter nos vt nos offerret deo. Et sic ab his q̄ ꝑmo reliquim⁹ sum⁹ veraciter elōgati. Scō elongemus nos p desideriū affectionis. tādiu nos a pdictis elongantes q̄usq̄ oīa intantum deueniūt defectū vt veraciter dicere possimus cū apostolo. Omia arbitrat⁹ sui vt stercora. tādiu hec agentes quousq̄ omnia veniūt in ꝓtemptū. adeo vt siquid eor⁹ que reliquim⁹ p obedientiaz ꝓtingit resumere. hoc plus grauet. plus cruciet q̄ ꝑ⁹ relinquere grauabamur. nunc pl⁹ delectet carere q̄ prius grauabat relinquere. Unde cū ad hoc ventū fuerit vt non solū reliqua habere nō libeat, sed ad solam eor⁹ memoriam in contemptū z despectū veniant. tunc p defectum affectus plus q̄ prius sumus elongati. ¶ Tertio elongamur a predictis p affectū deuotionis. Quod contingit cū in die domini in tempe beneplaciti eius visitati z illuminati gustam⁹ eius dulcedinē. qua gustata desipit omis caro. intantū vt non solū derelicta arbitremur vt stercora. sed vt ita dixerim, ꝓpter ipm crucifixum dicere possum⁹ cum apostolo. Mihi mūdus crucifixus est z ego mūdo. Unde Bernard⁹. Dulce est esse in hūanis rebus ei qui de celestib⁹ nihil nouit. Sed si quis ore cordis gustat que sit illa dulcedo celestium bonoruz. quāto illud dulce est quod intus habz in tantā amaritudinē vertitur omne quod foris sustinet. Et iterum dicit Bernard⁹. Aīa que didicit dulcedinē diuine p̄sentie degustare. nescio an vel ipsaz sebennā experiri ad temp⁹ horribilius penalius ve dicat q̄ spūalis studij gustantez suauitatem exire z ad desideria carnis conuerti. Hec ille. Sed heu pauci ad talē elongationem pueniūt Si quis tamen illac puenerit. nō sue virtuti sed diuine gratie ℟ asscribat. nec se securū estimet sz timeat zē.

¶ Sequit̄. Tertiū principale. z manſi in solitudine. vbi sciendū duplex est solitudo. sc̄z corporalis z spiritualis. In corporali solitudine sanct⁹ ille pater trib⁹ annis ꝑmansit in quadā spelunca. homib⁹ absconditus z soli deo cognit⁹. Spiritual' solitudo est. cū homo ab interiori tumultu temporaliū se abstrahit vt in solo deo absconda. Un Greg. Solitudo est a secreto cordis terrenor⁹ desiderior⁹ expulsio. In hac solitudine māsit ad divina cōtemplāda. Et vt deus humilem inueniret. a terrenis tumultibus seipm exhibuit alienum. Si ergo in hoc exercitio sicut z in alijs sanctum patrem volumus imitari. necesse est vt et nos corpora nostra includam⁹. sensus colligam⁹. collectos in deū suspendamus. De his dicit Ezech. iij. Ingredere z includere in medio domus tue. z ibi loquar ad te. In hoc q̄ dicit ingredere. tangit corporis quietationē. In hoc autē q̄ subiūgit in medio dom⁹ tue. tangit sensuū collectionem. In hoc aūt q̄ ꝑcludit ibi loq̄r ad te tangit collectorum sensuū eleuatiōem. q̄ nequaq̄ efficacit̄ eleuant̄ nisi p dinā allocutōez. In his trib⁹ cū fecerit homo q̄ potest. deus

animā visitabit.et visitādo potentias illustrabit lumine vultus sui. dans ineffabili modo se nobis.z nos sibi.in quo deo vniti fruimur bonis q̄ ipe deus possidet i seipo. Ad quod nos perducat pater z filius z spiritussanctus. Amen.

De Annunciatione Marie. I.

Sermo XXI.

In sole posuit tabernaculū suum. Psalmo. xviij. Bernard⁹. Attendite ad hāc similitudinē in qua nulla in rebus mūdi potest esse sublimior. Nihil em̄ spūssanct⁹ invisibilib⁹ naturis excellent⁹ inuenire potuit. cui ꝟginis excellentiā cōpararet. Jō dicit. In sole posuit tabernaculū suuz. In verbis ergo p̄missis sub methaphora solis hec gloriosa festivitas declarat. In quibus tria p ordinez declarant. videlicz gloriose ꝟginis excellentissima commēdatio. filij dei dignissima sceptio.z omniū nostr vtilissima p̄motio. Primū ibi In sole. Secūdū ibi posuit. Tertiū ibi. tabernaculum suū. A primo igit nomīe solis ꝓponitur nobis gl'iose virginis excellētissima cōmendatio. quā in p̄rietatib⁹ solis lucidissime cognoscem⁹. Nō em̄ solis nomīe vocaretur nisi q3 p̄rietates ei⁹ sibi cōuenientissime possent adaptari. Est ergo sciendu3 q̄ sol habet octo p̄rietates que spūaliter intellecte ꝟueniunt ꝟgini gl'iose. Habz enim sol in substātia puritatē. in splendore claritatem. in situ sublimitatē. in motu ꝯtinuitatem. in influentia fecūditatē. ad oīa cōmunitatē. in excellentia singularitatem. in eclipsi videt habere dolozis calamitatem. Hec oīa spūaliter intellecta gl'iose virginis statui applicant. Primo dico q̄ sol habet in se puritatē. z tantā q̄ int oīa corporalia nil potest puri⁹ inueniri. adeo etiaz q̄ omniū hominū visus ex puritate ei⁹ offendit. Quis em̄ apertis oculis pleno intuitu sine lesione solē potest intueri. Certe null⁹ Hec p̄rietas gl'iose ꝟgini optime cōuenit que p̄ oīb⁹ puris creaturis tā angelicis q̄ humanis excellentē habet puritatē. quam nulla creatura plena cognitiōe sufficienter poterit intueri. Vñ Anselm⁹. E a puritate nitebat q̄ maioz sub deo intelligi nequit. Omēs em̄ tā angelici spūs q̄ humani admirādo clamare poterāt i eius assumptōe illud Canticoz. Que est ista que ascēdit de deserto. scz i tanta puritate quaz nō solum nullus hominū sz null⁹ etiā nostrū ad plenum cognoscere poterit. Hinc Bernard⁹ Quis vnq̄ solē istū materialē pleno intuitu apertis oculis potuit intueri. Sic nullus marie puritatē aliqua cognitiōe scire poterit z videre. Secūdo sol in splēdore habet claritatē per quā lucet z plucet oēm superiorē z inferiorē regionē. ita vt oīa celestia lumīaria in cōparatiōe sui splendoz nō luceant. imo penit⁹ nihil videātur. quia stelle z luna que in nocte lucēt. ex supercelenti claritate solis i die nō solum nō lucēt sed penitus occultant. Sic beata ꝟgo maria omnē creaturā lucētez tam excellenter supemicat vt i eius cōparatiōe etiaz omēs sancti angeli quasi nō sint. aut quasi extincti videātur. Et licet i eius cōparatiōe nihil esse vl'etiā apparere oīis creatura videat. tamē nō modicuz ex eius fulgore illustrat z ex eius p̄sentia tota celest⁹ curia z vniuersa ei⁹ militia clari⁹ incādescit. Hinc Ber. Sicut oēs stelle pit'z luna splēdore suum habēt a sole nec tamen i eius pūtia lucent. sic omēs sancti lucidi⁹ lucent ex ei⁹ p̄sentia z tamē in cōparatiōe eius q̄si nō lucēt latent. Vnde cōtingit hoc mirabile vt i eius pūtia magis lucēat. z tamē nimis latere videant. Sicut super oīa lumīaria celi sol suo lumīe micat z chozuscat. Sic ꝟgo beata sanctitate sup omēs sanctos lucet zc.

Tertio sol i situ habet sublimitatem vt etiā ex nimis remota altitudine paru⁹ appareat. cū tamē sit maioz terra. Sic beata virgo Maria tam in terra p vite meritu3 q̄s in celo per p̄mium super omēs puras creaturas in altissimo est locata. Ubi scādum fm statum vie merita in tribus consistunt. scilicet in gratijs. virtutibus. z deotionib⁹. In quib⁹ oīibus suprema z altissima attingebat. Supremū in gratijs ē omnem gratiā habundātissime possidere. z sic de alijs. De hac habundātia ipa gloziatur Eccl'i. xxiij. dicens. Ego in altissimis habito. In omnibus ergo altissimis gratiarum. virtutum et deotionis cōtinue morabatur zc. Quarto sol habet in motu continuitatem. nunq̄ enim ad momentuz vel ad ictum oculi requiescit. sed cursuz suum cōtinuat incessanter. Sic bt̄a ꝟgo maria semp fuit in motu actionis meritorie.

Quicqd eñ agebat hoc cū tanta disciplina z reuerētia faciebat q̄ in omnib⁹ suprema cumulabat. Si eñ alij sancti in infinitū inferiores ad talē statum pmouēte gratia puenerūt. vt oñia quecūq; facerēt cederent eis in meritū. Multo magis sine oñi ambiguo credendū est q̄ de omni vita sua nihil ei vacuū ptransibat. nā in comedēdo. bibendo aut dormiēdo sine quib⁹ hūana natura durare non poterit incessanter auxit suū meritū. Quia de oñib⁹ his nihil aliud sumpsit q̄ qđ sola ei⁹ necessitas requirebat. Hec autē ꝓtinuitas merēdi augebatur ex ꝓtinua exercitatiōe sensuū exteriorū aliorū membroꝝ corpis in deo. Similiter ex interiorū viriū suspensione ꝓtinua puta mentis z spūs. rōnis. memorie z voluntatis. Nō licet nobis sit impossibile. et p ꝓsequens de ea vir credibile. tñ quia beata virgo in se nullū habuit retractiuū. eo q̄ fomes peccati hēipue p ꝓceptionē filij totaliter in ea sublat⁹ est z extinctus. Jō suprema merita cumulabat. Nā si p corpis teneritatē aliqđ de exercitio oportuit relaxari. hoc ipm tamen ita virtuose agebat vt etiā p virtutē discretionis q̄ mater est omnium virtutū. suprema merita reportaret. Quinto sol habet in influētia fecunditatē. nihil eñ est sub sole quod sine solis influentia valeat fecundare. z sine ei⁹ virtute de se fructū gignere. Sic de ea dicit Bernar. Maria velut alterū solē induit sibi. z quē admodū ille sup bonos z malos indifferēter oritur z in oñib⁹ sine differētia fecundat. Sic ipa beata virgo nō discernit merita singulorū. sed oñib⁹ exorabilē oībus; clementissima; se prebet. omniū deniq; necessitatib⁹ amplissimo aīo miseretur et affectu. ita q̄ nullus bō proficere pōt neq; pficeret ineternū nisi q̄ p virginem merendi fecunditatē assequi⁹ a deo. Opa eñ nostra nō nisi p eam ad deū gueniunt. Dupliciter autē p eius auxiliū adiuuamur. Primo q̄ ipa p nos opat. Scōo q̄ opa nr̄a ei⁹ manib⁹ deo ꝓsentantur. Est g̃ ꝓuenientissima similitudo vt sicut sol est pr̄ omniū nascentiū. Sic virgo sancta mr̄ est oīm saluātium. Cū eñ in ea sunt omnes gr̄e z virtutes. quicqd igit de eisdē bonis ꝓsequmur totum a ꝑgine gloriosa redūdat. ꝓpter qđ omnes electi dicunt ei⁹ filij. Quorū oīm sicut Jesus dicit eius ꝓmogenit⁹. Sic z ipi scōo genit⁹ p gr̄am ipius. Sexto sol habet ad oñia cōmunitatē. splendorē eñ suum tam bonis q̄; malis cōmunicat. spargens eum tam ad loca feda q̄; mūda. Sic beata ꝑgo oñi creature se cōmunicat. singulis ꝓ sua capacitate se tribuēs. Nō insinuare curauit sponsa in Cantic⁹ dicēs. Ego flos campi. Sicut eñ flos campi oñib⁹ exponit et nulli claudit. Sic beata ꝑgo nulli se denegat sed cōmunicat se vniuersis. Nec solus nulli se denegat. sed qđ plus est oñib⁹ se offert. Juxta illud Eccī. xxiij. Uenite ad me oēs q̄ ꝓcupiscitis me. Hinc Bern̄. Maria oñibus oñia facta est. z de plenitudie eius accipiunt vniuersi. Captiuus redemptionē. eger curationē. tristis ꝓsolationez. peccator veniā. iustus gratiā. angeli leticiā. denique tota trinitas sumit gloriā. Filius ex ea sumpsit carnis substantiā. vt non sit qui se abscondat a calore ei⁹. Merito ad mariam respiciūt z recurrūt vniuersi. tam q̄ habitant in celo. q̄; etiaz qui sunt in purgatorio. Et q̄ nos ꝓcesserunt. Et nos q̄ sumus z q̄ nos sequunt. z nati natorū. z qui nascūtur ab illis. Illi q̄ sunt in celo vt refarciantur. z q̄ sunt in purgatorio vt liberent. et q̄ ꝓcesserunt. vt ꝓbete fideles inueniant. z q̄ sequunt vt gratiā ꝓsequant. Merito g̃ ad te respiciūt oculi oñis creature. q̄ p te de te z in te benigna man⁹ oñipotentis q̄dd ordinauit recreauit. Septimo sol in excellentia habz singularitatē. Et B̄ in interpratione nomis declarat. Sol eñ dicit q̄ solus lucens. eo q̄ parem aut similē nō habz sup terrā. Et sic Maria. Unde Bern̄. Et si in aliquib⁹ aliq̄ cōmunicet ꝑgini. vnū tamen est in q̄ nec primā similē visa est nec habere sequentē. gaudiū matris babēs cū ꝑginitatis honore. Optimā ergo partē elegit in q̄ ei nō cōmunicat alien⁹. Si eñ bona est fecūditas ꝓiugalis. melior vtiq; fecunditas ꝑginalis. Nā si adijcias. Cui⁹ mater est. Eius vtiq; quē etiā angelica lingua nō sufficit dignis extollere laudibus. Mater nō cuiuscūq; nec de quacūq; plebe. sed dei. Duplex nouitas duplex stupor. Sed digne prorsus z aptissime. Quia ꝓueniēs est virginem non alium nisi deum z hominem gignere. Neq; deum decuit alter partus. Octauo sol in eclipsi videtur habere doloris calamitatem. Sic sol iste. id est. beata virgo Maria in passione filij dei eclipt

satus est. sufferens vim dolor̄ iuxta ꝓphetiam symeonis di. Et tuā ip̄ius aiam ptransibit gladi⁹. Bern̄. Ille nāq; sermo filij Ecce filius tu⁹. plus q̄ gladi⁹ fuit in cor de virginis. aiam ptransiens. z ptingens vsq; ad diuisionē spūs z aie. O qual' mutatio. Johannes tibi. p iesu tradit. seru⁹. p dño. discipulus. p mgro. fili⁹ zebedei. p filio dei. Ex bis z silibus ꝓprietatib⁹ solis beata ꝥgo nomine solis nuncupat. In quē solem deus posuit tabernaculū suū. i. xp̄m. qui ideo tabernaculū dei dr. qr in eo plenitudo diuinitatis corpaliter inhabitauit. Bern̄. Jure sola maria ꝓhibet amicta sole q̄ ꝓfundissima diuie sapiētie vltra q̄s credi possit penetrabat abissum. vt q̄ntū sine ꝓsonali vnione creature ꝓdittio patet. luci illi inaccessibili videat immersa. Jp̄a em̄ meruit valde efficaciter circūagi z opari vndiq;. z circūfundi vndiq;. z tanq̄ ipo diuino igne concludi. Agente hoc in ea. ss. qui in trinitate pfecta viuit z regnat. Amen.

De Annunciatione. II. Sermo XXII.

O Jesbon̄ nuncij est.. si tacuerim⁹ sceler̄ arguemur iiij. Regū. vij. In verbis ꝓpositis intelligim⁹ bui⁹ diei festiuitatē. festiuitatis hist̄oriacā veritatē. nostrā vtilitatē. z p̄dicatoris ad annūciandū necessitatē. Primus ibi. dies. scd̄m ibi. nuncij. tertium ibi. bon̄. quartū ibi. si tacuerim⁹. Primū expositiōe nō indiget. qr in manib⁹ est bui⁹ diei festiuitas. Et ideo deuote videndū est de scdo mēbro. vicz de bono nuncio q̄ i hac die marie mr̄i. z p ꝓsequens toti mūdo nūciatur. Ut autē auditorū mētes auidi⁹ excitemus. ad maiorē etiā intelligentiā necesse est aliq̄ dicere p exordio. Dicit deuot⁹ ille ꝥginis amator beat⁹ Bern̄. Videre videor mihi pmū boiem q̄tuor ꝥtutib⁹ in exordio creationis sue esse amictū. scz pace. misericordia. veritate z iusticia. de quib⁹ ps̄. Misericordia z ꝥitas obuiauerūt sibi. iusticia z pax oscul̄ate sunt. In bis q̄tuor ꝥtutib⁹ est salus nr̄e integritas. bas em̄ accepit de⁹ de corde suo z eisdē ꝓmos parētes vestiuit iuxta illud Eccl̄. Deus fm se vestiuit boiem. z dedit ei potestatē eor̄ que sūt sup terrā. Primo dedit eis pacē pfectā vt nec intus eēt nec extra aliq̄d qđ eos posset aliq̄liter pturbare vel ad aliquā inq̄etudinē puocare. vt nec int⁹ esset pugna nec foris timor. nec caro cōcupiscēret aduersus spm̄. nec spūs aduersus carnē Et post hāc ꝥtutem dedit homini veritatez z instruxit eū z docuit quid ei esset faciendū ꝛc. Cum dixit ei. De omi ligno paradisi comedes. de ligno autē sciētie boni z mali caue ne comedes. Tertio dedit eis iusticiā cū cōminabat eis penā. dicēs. Quacūq; die comederitis. morte moriemini. Quarto exhibuit misc̄diam cū post transgressionē de⁹ morose ambulauit in paradiso. dans locū penitētie z occasionē venie interrogando. Adam vbi es tu. Et qr sponte dimisit homo pacē z misc̄diam. dans man⁹ iniq̄tatibus z peccatis. Ambo p̄uaricantes mandatum dn̄i pomū vetitū gustauerūt. Et sic relicta pace statim inuenerūt aliā legem in mēbr̄is eor̄ repugnantē legi dei. Ideo due virtutes he scz misc̄dia z pax redierūt in cor dei z recesserūt ab eis. Sed relique due scz veritas z iusticia remanētes cum ipis. cos z omnē posteritatē eor̄ sine omi misericordia q̄dāmodo affligebāt. Hinc est q̄ deus plus q̄ p quinq; milia annor̄ nunq; de hac pctō mitigari z placari potuit sed ad ꝓsationē veritatis z iusticie totū mundū deleuit. paucis exceptis. Multa etiā milia hominū p̄ vno peccato videlicet p murmure p̄ostrauit. seuiens z indignans homini sicut leo. His ergo sic duab⁹ virtutib⁹. salicet veritate z iusticia hominib⁹ nō parcentibus interim non cessabat pax nec dabat misc̄dia silentiū in corde dei. sed pio susurrio paterna postulātes viscera deo dulciter suggerebāt. di. Nunq̄d in eternū p̄oijci et deus. aut non apponat vt cōplacciat sit adhuc. Nunq̄d obliuiscet misereri deus. aut ꝓtinebit in ira sua misericordias suas. Et q̄nis multū diuq; pater misericordiarū visus sit dissimulare. vt interim satisfaceret zelo iusticie z veritati. non tamen infructuosa fuit supplicantiū importunitas. sed exaudita est i tempore opportuno. Forte enim interpellantibus dicitur tale dedisse responsum. Usq;quo preces vestre. Debitor sum. et fortitudinibus vestris quas videtis accinctas ad faciendum vindictam in nationibus scilicet Justicie et veritati. Veniant z super hoc ꝓbo pariē ꝓferamus

Festinant ergo legati celestes. et vt vide/
runt miseriam hominum ⁊ crudelem pla/
gam. vt prophęta loquitur. Angeli pacis
amare flebunt. Qui enim fidelius que ad
pacem sunt querunt q̄s angeli pacis. Sa/
ne ex deliberatione quoniam citata ascen/
dit veritas ad statutam diem. ascēdit vsq̄
ad nubes. necdū plane lucida sed obscura
⁊ obnubilata zelo indignatōis. Factūq̄ vt
implerēt illud. Ps̄. Dñe i celo misc̄ia tua.
⁊ veritas tua vsq̄ ad nubes. Medi⁹ aūt pz
luminū residebat ⁊ vtraq̄ p ꝑte sua qđ ha
bebat allegabat. ⁊ qđ vtili⁹ poterat loq̄bat
Quisputas illi colloq̄o meruit itereſſe. ⁊ in
dicabit nobis qđ audiuit. ⁊ inenarrabilia
forte enarrabit nobis q̄ nō licet hoi loqui.
Sed misc̄ia videt interfuisse hmōi ꝓtro/
uersie. q̄ dixit. Eger miseratiōe creatura ra
tionalis. q̄ misera facta est ⁊ miserabilis. et
nūc venit tps miserēdi ei⁹. Et ecōtra veritas
ait. Oportet inq̄t impleri ꝑmonē quē locu
tus est dñs. vt tot⁹ moriat hō. necesse ē adi
tū oīmib⁹ (q̄ die pomū vetitū gustauit in p̄/
uaricatione) regni celestis p̄cludi. Ecōtra
ait misc̄ia. Et qđ me genuisti eit⁹ peritu
rā. Scit em̄ veritas qm̄ misc̄ia tua perijt
⁊ nulla ē si non aliq̄n miserearis. Sic̄ illa
ecōuerso loq̄bat. Quis em̄ nesciat q̄ si p̄di
ctam p̄uaricatiōis sniaz mort̄ euaserit ho/
mo. perit nec pmanebit in ecnū veritas tua
dñe. Et ecce vn⁹ de cherubin ad regē salo/
monē suggerit esse mittendū. Qm̄ filio da
tū est oīe iudiciū. In eius q̄ iudicio ⁊ i cō/
spectu suo p̄dicte ꝑtutes sc̄z misc̄ia ⁊ veri
tas obuiauerūt sibi. Eadē q̄ sup̄dicta sunt
ꝑba repetētes. Fateor aūt ait ꝑitas. zeluz
bonū hz misc̄ia. sed vtrinā ꝑm sciam. Hūc
āt qđ. Preuaricatori iudicat pl⁹ q̄s sibi par
cendū. Ac tu ꝑitas inq̄t misc̄ia. nulli par
cis. sed tāta indignatōe seuis in p̄uaricato
rē vt inuoluas pariē ⁊ sororē. Quid mali me
rui. Si q̄ habes aduersuz me dicito mihi.
Sin aūt. qđ me pseq̄ris. Brādis ꝓtrover/
sia frēs ⁊ nimiz intricata nimiū discepta/
tio rē. Cūq̄ ꝑitas adūceret in ipmq̄ iudi
cē partē sue iuriā retorq̄ri. d. Lauēdū esse
oino ne irritū fieret ꝑbū p̄is. ne ꝑmo viu⁹
⁊ efficax q̄libet occasiōe euacuaret. Ait pax
Parcite queso. parcite ꝑbis hmōi. Hō decz
vos hmōi altricatio ꝑbor. ꝑtutū est in bo/
nesta ꝓtentio. Porro iudex inclinauit se et
digito scribebat in terra. Erāt aūtē verba
scripture q̄ pax ipa legebat in auriby oīum
di. Perit veritas nisi adā moriat. Perit iu
sticia nisi sequat misc̄ia. fiat g̃ mors bona
⁊ habz vtraq̄ qđ petit. Omnes obstupue/
rūt in ꝑbo sapie ⁊ forma cōpositiōis pter
atq̄ iudicij. Siquidē manifestū fuit nullā
eis occasionē querimonie remanere si fie/
ri posset q̄ vtraq̄ petebat vt ⁊ moreretur ⁊
veniā ꝓsequeret. Sed quō id fieri inquiūt
Mors crudelissima ⁊ amarissima bōa fie/
ri qua rōne poterit. At ille. Mors pctōrū
pessima. sed p̄ciosa. si fuerit vite ianua aper
ta. ⁊ porte glie patebunt. Sed quomō fiet
istud inquiūt. At ille. Si q̄s ex caritate mo
riat qui nihil dz morti. ⁊ cui⁹ mors p̄cio/
or erit in bono q̄s oīm hominū q̄ fuerūt sūt
⁊ erunt mors pōt fieri in malo. Bonus vi/
sus est ꝑmo ⁊ fidelis ⁊ omi acceptiōe dign⁹
Sed vbi ille innocēs poterit iueniri q̄ mo
ri velit nō ex debito nec ex malo merito sed
ex beneplacito suo. Circuit veritas orbez
terrarū. ⁊ nemo mūdus a sorde nec infans
cui⁹ est vni⁹ diei vita sup terrā. Sed ⁊ mi/
sericordia celū oīe plustrat. Et in angelis
quoq̄ (ne diverim p̄autratē) sed minorez
inuenit caritatē. Nec angeli posse sufficere
p omnib⁹ cū sint similiter creatura. Rede/
unt ergo ad ꝓstitutū diem veritas ⁊ miseri
cordia anxie plurimū nō inuento qđ desi/
derabant. Tūc seorsum pax cōsolans eas.
Vos inq̄t nescitis quicq̄s nec cogitatis. nō
est qui faciat bonū. nō est vsq̄ ad vnū. Qui
ꝓsilium dat ferat auxiliū. Intellexit rex qđ
loquerēt. ⁊ ait. Penitet me fecisse hominē.
Pena inquit me tenet. mihi incūbit vt pax
ait sustinere penā. ⁊ penitentiā agere. p ho/
mine quē creaui. Tūc ergo dixit. Ecce ve/
nio. Non poterit em̄ hic calix transire mi
bibam illuz. Et accersito gabriele. prorin⁹
inquit. vade dic filie syon. Ecce rex tu⁹ ve/
nit tibi. Festinauit ille ⁊ ait. Adorna thala
mū tuum syon ⁊ suscipe regē christū. Por/
ro veniente rege misericordia ⁊ veritas ob
uiauerunt sibi. scriptura attestāte. iusticia
⁊ pax osculate sunt rē. ¶ B ¶ Sequitur
tertiū cum dicāt boni. In quo hui⁹ annun
ciationis vtilitas designat. Propter quod
sciendū. In prima creatiōe accepit homo
triplicē dignitatē. scilicet naturalē excellen
tiā. in eo q̄ oīa nr̄a interiora ⁊ exteriora sur
sum ad deū erāt erecta vt sine labore ⁊ sine
oī impugnatione deū posset⁹ ꝓtēplari. ita q̄

ab hac excellētia hūbūl foris impediret. nec intus retardaret. Unde Bern. Rectū dominus rectū fecit hominē vt omia q̄ eēnt in homie recto ordine erigerent se in deuz. Secūdo accepit mētis innocentiā. qz sine oīi peccato creati sum⁹. Ad imaginē q̄ppe dei qui peccatū non habuit fact⁹ est homo Ex cui⁹ psona dicit Ps. Ego autē in innocentia mea ingressus sum. redime me z miserere mei. Tertio homo stetit in mag̃ dei amicicia. Cū enim oīs dilectio z amicicia sup similitudine fundat. inxta illud Eccli.xiij. Oīe anial diligit simile sibi. Non ergo potuit de⁹ nō diligere hominē quem ad imaginē z similitudinez suā creauerat. Ab omnib⁹ his dignitatib⁹ cecidit hō cum gustauit vetitū pomū puaricando mandatuz dei. Et nos in eo cecidim⁹ vniuersi. Et cecidim⁹ ī triplicē miseriā. Ab excellētia cecidimus in ignorantiā. Ab innocentia ad culpe miseriā. Ab amicicia dei in inimicicia. Et quib⁹ trib⁹ nimis abhomīabiles facti sumus. Propter q̄d de hoīe sic lapso dicit in Ps. Homo cū in honore esset non intellexit. Ecce dignitas in q̄ stetit. sequit. cōparat⁹ est iumētis insipiēnt⁹ z silis fact⁹ est illis. Ecce miseriā in quā incidit. ita etiā q̄ insultādo possunt dicere homi bestie terre. Ecce adā q̄i vn⁹ ex nobis fact⁹ est. Hec aūt tria scz excellentiā. innocētiā z amicicia recuperam⁹. ex dei z hoīs in ꝑginis vtero vnione. Maxima em̄ dignitas hoīs ē deum hr̃e hoiem z frem nr̃m. Un̄ ex hac excellentia aliq̄n puenim⁹ ad infinite dignio rem excellentiā in celo. vbi limpidi⁹ z imediatius q̄ adā deū z hoiem ꝺtemplamur. Un̄ cū dn̄s iohem cōmēdasset baptistā. d. Inter natos mulier⁹ nō surrexit maior iohāne bap. subiūxit. Qui aūt ē minim⁹ in regno celor⁹. maior ē illo. Ex h̄ ptz. q̄ minim⁹ in regno celor⁹ dignioꝛi excellētia decoꝛek q̄ adā habuit. Licet em̄ adā in magna stetit excellētia. peccare tn̄ poterat qō i regno celor⁹ nullus pōt. Secōo innocētiā recuperam⁹ p dn̄icā passionē. Ipe em̄ vt ait Isa. pctā nr̃a ptulit sup lignū. Et apl's Rom. vj Liberati a pctō serui deo habet⁊ fructū vestrū in sctificationē. finē vero vitā eternā. Tertio recuperam⁹ amicicia p sanguis effusionē. Sic em̄ dicit apl's. Cū em̄ inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ deo p mortez filij ei⁹. Sic dicere possum⁹ q̄ recuperauimus excellentiā p incarnatiōis vnionē. scōo innocētiā p eius passionē. tertio amicicia per ei⁹ resurrectōnē. vt tādē excellēti⁹ valeam⁹ puenire ad eternā glorificationē. ¶ Hec tur q̄rtū ꝓncipale. Si tacueri⁹ sceler⁊ arguemur. In q̄ pdicatoꝛ⁊ ad ānūciādū necessitas declarat. Qui ei scie z eloq̄ntie grāz ad ānūciādū ꝟbū dei accipiūt a dn̄o. quissime arguunt⁊ si eā vicz grām. ad lucrū aīaz non posuerit. Un̄ Isa. Ue mihi qz tacui. Cōsiderauit em̄ q̄ talentū ad pdicādū accepat. z ideo doluit se tacuisse. pter q̄ talib⁹ negligentib⁹ dicit Lu. xix. Serue nequā q̄re nō dedisti pecuniā meā ad vsurā. z ego veniens cū vsura recepissem eā. Hinc z apl's j. Coꝛ. ix. Ue mihi si nō euāgelizauero. q̄m dispensatio credita est mihi. igit⁊ cē.

¶ De annunciatione Marie. III.

Sermo XXIII.

Ave maria gratia plena cē Lu. j. In ꝟbis positis z alijs ꝺpēdētib⁹ angelice salutatiōi ꝟgo maria ex multis mirifice cōmēdat. Primo cōmēdat a purissime vite innocētia. ibi. Aue. Secōo a ꝟtutū copiosissima sufficiētia. ibi. maria. Tertio a gr̃a rū plenissima supefluentia. ibi. gr̃a plena. Quarto a dignissima dei pn̄tia. ibi. dn̄s tecū. Quinto a stat⁹ sui excellētissima reuerentia. ibi. bn̄ dicta tu. Sexto a fruct⁹ sui vtilissima magnificētia. ibi. z b. f. v. t. Hec q̄ pconia laudis p ordinē pseq̄ntes ¶ A ¶ Primo dicim⁹ q̄ ꝟgo bn̄dicta cōmēdat⁊ laudat p h̄ q̄ est Aue a purissima vite innocētia. Hec salutatio q̄ ꝟgini attribuit⁊ tāto gl'iosioꝛ est q̄nto ī scꝑtura rarioꝛ inuenit⁊. nulli eni vnq̄ poterat veracit⁊ applicari. Quis eni sine vea mūdi exordio ē inuct⁹. Nec ifans cui⁹ est vni⁹ diei vita sup terrā. Dicit em̄ Aue q̄i sine ve. i. sine culpa. Justo q̄ ordine sibi debeb⁊ aue. qz sola hec ꝟgo fuit imunis ab oi macula. Et sola hec dictio z noua salutatio huic ꝟgini debuit reſuari. Est aūt tripler ve a quo fuit libera btā ꝟgo. s. ve culpe originalis. ve culpe venialis. z ve culpe mortalis. ¶ De primo ve oꝛ. Vere. xv. Ue mihi mr̃ mea. vt q̄d me genuisti virū rixe. virum discordie. Rixas em̄ z discordias q̄b⁹ caro cōcupiscit aduersus spm̃ ab originali pctō ꝺtrahim⁹ q̄ in nobis rarissime ꝓpescuntur De scōo ve oꝛ. Ue nobis qz peccauimus.

Hoc em̃ de veniali congrue dici potest. qa cõmuni modo oĩes tali ve inuoluti sum⁹ De tertio ve dicit Ozee. vij. Ue eis qui recesserunt a me. Et iteruz Ozee. ix. Ue eis cũ recessero ab eis. Quod de mortalibꝫ peccatis oportet itelligi. Quia nec deus a nobis nec nos a deo recedim⁹ nisi cũ culpam cõmittim⁹ mortaliũ peccatoꝝ. De omnibꝫ his dicit Apocal'. viij. Ue ve habitãtibꝫ in terra. Hec fuit vox angeli de hominꝫ oppressa. vt ptz ibidẽ. Pro lucidiori itellectu sciendũ Sicut p̃dictimus tria sunt genera peccatoꝝ. scz originale. veniale et mortale. Et sicut ex dei gra nullũ bonũ manet irremuneratũ. sic ex dei iusticia nullũ malũ remanet impunitũ. ideo p̃dictis tribꝫ triplex ve dat vel debet triplex pena. Originali ei peccato debet pena damni. nõ sensus. Pec cato vero veniali debet purgatoriuz p̃ cui⁹ ignem anie purgent Sed pcõ mortali debetur infern⁹. nõ vt ibi veniẽtes purgẽtur sed vt ibi eternaliter crucient. Cũ ergo beata virgo nullũ p̃dictoꝝ habuit. ideo adiudicabat ei angel⁹ q̃ merito esset ab omni ve pueniente de pcõ penit⁹ aliena. z digne attulit ei in salutatiõis sue exordio Aue.

¶ Ubi sciendũ. Merito beata ẏgo nouo salutationis genere debuit salutari q̃ttuor de cãis. s. ꝓpt veteris culpe transgressionẽ. noue ẏginitatis adinuentionẽ. ꝓpter nouã conceptionẽ z nouã parturitionez. Prima causa noue salutatiõis. i. Cur noua salutatione debuit salutari fuit hec. qz culpa eue in gratiã. maledictio in beneficiũ. totumq̃ pondus mali in bonũ fuit in maria mutatũ. Et in signũ hui⁹ gratie nomẽ puaricantis mulierꝭ trãsuersum z trãsmutatuz fuit. Cũ em̃ vocaretur puaricatrix eua. reparatrix debuit salutari. aue. i. sine ve. qz illa intulit ve. ista abstulit oĩe ve. ¶ Secũda causa fuit noue virtutis scz ꝓpetue ẏginitatis inuentio. Licet em̃ multe ẏgines essent ante eam. Nulla tamẽ ante eã pmanẽde virgitatis ꝓpositũ habuit. Unde Bernard⁹. O beata virgo q̃s te docuit aut que pagina instruxit vt ẏginitate dño sic placeres. Dicũt eius p̃cones q̃ ẏginitatis sue votũ emiserat hac cũ conditiõe interposita. si diuie beneplacitũ foret volũtati. ꝓpter quod angelo saluranti respõdit humiliter. Quomõ fiet istud. q̃m virũ nõ cognosco. i. cognoscere ꝓpono. Ante em̃ eã nemo votũ virginitatis emiserat. Et ideo ꝓpter hanc nouaz z deo gratã inuentionẽ noua salutatione ab angelo salutat. ¶ Tertia causa noue salutationis fuit noua z inaudita cõceptio. Cõcepit enim ẏgo nõ ex virili semine sed mystico spiramine. In quo nec primã similez visa est nec habere sequentẽ. Et ꝓpter h̃ angelus inquit virgini. dicẽs. Spũssanct⁹ superueniet in te. z ẏtus altissimi obumbrabit tibi. scz cuius virtute ẏgo cõcipies z virgo post cõceptũ pmanebis zc. ¶ Quarta causa est nouus z inaudit⁹ z oĩ stupore z admiratione dign⁹ partus. Nõ em̃ virgo peperit quẽlibet de plebe aut magnũ principem hui⁹ mũdi. sed deũ verũ mũdi huius creatorẽ. De hac nouitate z ineffabili stupore dicit Bernard⁹. Si adũcias alijs eius excellentiꝭ cui⁹ mater est. Que iã poterit lingua etiã si angelorũ sit. dignis extollere laudibꝫ virginẽ matrẽ nõ cuiuscũq̃ sed dei zc. Ex his ergo q̃ttuor nouitatibꝫ ẏgo gloriosa nouo salutatiõis genere meruit salutari. ¶ B ¶ Sequit in themate. Maria. In quo notat scõm p̃cipale. scz quo commendat a virtutũ copiosissima sufficientia Nõ ex interp̃tatione eiusdẽ nomis euidentius declarat. Maria em̃ interp̃tat mare. Hunc autẽ mare sex habet ꝓprietates q̃ spiritualiter intellecte bene marie pueniunt. Scribit em̃ in libro de natura rerũ q̃ mare est collectio omniũ aquaꝝ tam dulciũ q̃ salsarũ caput z hospitiũ omniũ fluuiorum. subsidiũ in necessitatibꝫ. refugiũ in periculis. iter agentiũ cõpendiũ. laborantiuz lucrũ. ¶ In maris ꝓpietatibꝫ omniũ ẏtuz cumulus accipit. Q autẽ dicit dulciũ z salsarũ. innuit q̃ nõ solum ẏtues dulciter afficientes habuit. sed etiã dure affligentes. z ideo. ꝓpter compassionez amaritudinis p quã materno affectu omniũ hominũ miserꝭ cõpatiebat dicit salsarũ. Si em̃ paul⁹ multuz inferior ea dicere potuit. Quis infirmat z ego nõ infirmor. q̃nto magis maria ex vniuersitate oĩm virtutũ. Unde Ansel⁹ exponẽs illud Eccl. l. Vas auri solidũ ornatũ oĩ lapide pciosõ dicit. Maria est vas auri ꝓpter diuinitatis ptinentiaz z status eminentiã. solidũ ꝓpter oĩm malorũ resistentiã. ornatũ oĩ lapide pciosõ p̃ter omniũ virtutũ affluẽtiã. Nõ z pulchre nob exponit Beñ. i. vbi dicit. Cõgregẽtur aque oĩes q̃ sub celo sunt in locũ vnum.

Sequit. Cōgregatiōes aūt aquaꝝ vocauit maria. Ac si in eisdē ꝓbis silent innuat. vbicūq; ꝫ in q̄cūq; loco videritꝭ ꝯgregationē oīm aq̄rū. i. virtutū oīm collectionē. ipa est mr̄ nr̄a maria. Scdo in ꝓdicta marꝭ descriptiōe subiūgit caput ꝫ hospitiū. Caput p aquaꝝ effluentiā. hospitiū p aq̄rū refluētiā. Que duo breuiter tangunt. Eccs. i. Ad mare vñ exūt flumia. ⁊ntū ad caput. iteruꝫ reuertunt. s. quātū ad hospitiū. Sic beata ꝯgo est caput oīum grāꝝ. a qua q̄q̄d boni cōseq̄mur nobis fluit. Hinc Bern̄. Nihil nos deꝰ hr̄e voluit qđ ꝑ manꝰ marie ñ trāsit. Eramꝰ oēs filij ire ꝫ indigni vt a deo aliq̄d recipem⁹. datū est ḡ marie q̄q̄d salutis q̄q̄d gr̄e accipim⁹ vt ꝑ illā obtineam⁹. qm̄ nec scipm nobis dare voluit nisi ꝑ eam. Est etiā mare nō solū caput sed etiā hospitiū. ꝑ quod instruimur q̄ oīa flumia gr̄arū ab ipo deo accepta. ꝑ grāꝝactionē in ipam refundere debem⁹ vt iteꝝ vberi⁹ refluant. Tertio mare est subsidiuꝫ in necessitatib⁹. subuenit vniuersis. ⁊ qđ singul' necessariū est submistrat stans in publico. clamās ad nos oēs. Venite ad me o. q̄ ꝯcupiscitis. ⁊ a generatiōibꝫ meis adimplemini. Bern̄. Maria sinū pietatꝭ apit vniuersis. ⁊ de plenitudine eⁱ⁹ accipiūt vniuersi. Captiu⁹ redemptionē. eger curationē. tristꝭ ꝯsolationem. pctōr veniā. iust⁹ grāꝫ. angel⁹ leticiā. filius dei carnis substantiā. denicꝫ tota trinitas gloriā. Quarto mare ē cōpendiū itineratium. Longissima em̄ via sup mare velocit transit. Sic btā virgo est cōpendiū nr̄m q̄ in ℔ mari magno itineram⁹ felicit ⁊ subito trāsire poterim⁹. Nā ꝑ ipam tales grās in breui tpis spacio obtinere possum⁹ q̄s alias ꝑ longissima tpis spacia vix ꝯsequ valeamus. Hinc Bern̄. Aduocatā nr̄am p̄misit pr̄ miscōie q̄ tanꝫ iudicꝭ mr̄ supplicit ⁊ fideliter nr̄e salutis negocia ꝓtractabit. nec pati repulsaꝫ possum⁹ vbi añ filium mr̄em. ⁊ mr̄em añ p̄em cū filio habem⁹. Filꝰ ante p̄em oñdit vulnera. mr̄ ante filiū pectus ⁊ vbera. nec pōt esse repulsa vbi tot sunt caritatis insignia. ¶ Sequit tertiū p̄ncipale. s. gr̄a ple. in q̄ grāꝫtāgit plenissima superefluētia. Qđ exponens Bern̄. dic. In actib⁹ apl'oꝝ legim⁹ stephanū plenū gratia ⁊ apl'os repletos fuisse spū sctō. Sz longe dissilit a maria. Quia nec ille plen⁹ đo vt in eo habitaret plenitudo deitatꝭ sic in maria. Nec illi cōceperāt de spūsctō sicut maria. ḡ marie nūciat ab angelo gr̄a plena. Nec ād plenitudo grāꝝ in tribꝰ cognoscit. s. in multitudine. magnitudie ⁊ latitudie gr̄aꝝ. ꝑ modico q̄ pleitudo gr̄e q̄ marie ab āglo nūciat ꝯsistit in multitudie grāꝝ. Habuit em̄ oēs grās ⁊ oīa que rōnē gr̄e sortiunt. Ec cli. xxiiij. In me oīs gr̄a vie ⁊ vitatis. Dicro. Ceteꝝ scīs ꝑ partes. sed marie totū se plenitudo gr̄e insudit. Scdo gr̄a plena đr ꝓpter grāꝝ magnitudinē. Non em̄ exiles siue paruas grās habuit. sed ī maxima ꝫtute habuit vniuersas. Hinc Bern̄. Hō decuit ꝙginez hr̄e cōmunes als quas grās. q̄ summū ⁊ maximū gestabat in vtero. sed q̄đ supremū q̄q̄d maximū in gratiis cē poterat hoc hēbat. Tertio gr̄a plena dicit ꝑ pter grāꝝ latitudinē. Tanta em̄ suplucrata est grām vt eā in celū ⁊ in infernū extenderet ⁊ in terrā. De quo Bern̄. super illud opatus est salutē in medio terre. dicit. id ē. in vtero ꝙginis q̄ bene mediū dicit. Ad illam em̄ sicut ad mediū respiciūt. ⁊ qui in celo habitant ⁊ q̄ in inferno. ⁊ q̄ nos p̄cesserunt. ⁊ nos q̄ sum⁹ ⁊ q̄ nos sequunt rē. Ili q̄ sunt in celo vt restaurent. q̄ sūt in inferno vt inde eripiant. q̄ nos p̄cesserūt vt ꝓhe fideles inueniant. Et q̄ nos sequunt ⁊ nos qui sum⁹. oīb⁹ nobis se mediatricē exhibet sua superefluenti ⁊ copiosa imēsitate grārū. Alia hic ꝑtermittunt.

¶ De sancto Ambrosio.

Sermo XXIIII.

Videte vigilate orate. Marci. xiij. In his ꝙbis sapia dei p̄is būane pfectionis sūma inclusit. Ait em̄. Videte vigilate ⁊ orate. Per ꝙbū em̄ videte a malis reuocamur. ꝑ scām. s. vigilate bona opamur. ꝑ tertiū. s. orate ad plenā pfectionē sctificamur. Qui aūt a mal' purgat sive revocat. ⁊ bona opat ⁊ sctificat. hic vir pfectus est. Et qꝛ egregi⁹ iste doctor btūs Ambrosi⁹ ꝫtutem istoꝝ ꝙboꝝ pfecte in se habuit. iō placuit ad gl'am eⁱ⁹ de his facere ſmonē. A

Dixi pauo q̄p ꝙbū videte a malo reuocamur. Videre em̄ idē est qđ cōgscere sive intelligere. Usitato em̄ mō loquēdi alicuⁱ⁹ ſmonis đr. Vides ℔. i. intelligis. Qđ etiā Bern̄. asserit sic. d. Ille q̄ videt oīa beatur nos

vt postpositis oculis corpalibꝫ mētis lumine videam⁹. Illis q̄dē oculis de q̄bꝫ p Salomonē dr. Oculi sapientis in capite eius. i. xp̄o. qui ē caput nr̄m. qui cū corpalibꝫ oculis videri nō possit. cōseqūns est vt hec intelligāt dictū de oculis cordis. In hoc ergo vbi virture tria intelligam⁹ q̄ sequunt ad inuicez. q̄ que a malis oībꝫ purgamur. scz pctōz cognitionē. ꝓtritionē et remissionē. Dicit g̃ nobis de⁹. videte oculis cordis introrsum. p/lustrate ꝓscīam et videte mala q̄ fecistis. q̄ nemo mūd⁹ a sorde nec infans cuius ē vnius diei vita sup terrā. Et inuenim⁹ infinita crimina pctōz. si tm̄ oculos cordis dirigam⁹ in directū. Nō facere monemur p hieremiam Iere. xxxi. vbi dr. Statue tibi speculā. pone tibi amaritudies. et dirige cor tuū in viā rectā in q̄ ambulasti. Si em̄ ꝓpha ꝓphārū dicere potuit. Circūdederūt me mala q̄ rū nō est numer⁹. Et ali⁹. Peccaui sup numerū arene mar. q̄d nos miseri dicere possum⁹ qui peccauim⁹ sup oēm estimationē. Nō pctm̄ inē oīa genera pctōz esse potuit qđ nō aliq̄n aut affectu aut opis effectu cōmisim⁹. Quia q̄nto ꝓpinquiores et vicinio/res sum⁹ deo. tanto plura cogscim⁹ et vide/mus. de q̄ Greg. Scti viri q̄ apud deū magis ꝓficiunt. eo subtili⁹ indignos se depbē dunt. Et q̄nto primius luca fiunt tāto q̄/quid culpabile in se latebat inueniūt. Hinc est qđ dr. Ezech. viij. Adhuc ꝓuersus videbis abhomiatiōes maiores his. Quanto veri⁹ ad deū ꝓuertimur tāto maiores abhomiatiōes videm⁹. Et q̄ oīe malū veraciter cognitū displicet. et q̄nto veri⁹ cogscit tanto magis displicet. et sic displicētia causat dolorē. p quē oīa genera pctōz ꝓteruntur. Hinc est qđ dr. iij. Reg. xix. Spūs domini grādis et fortis subuertēs petras añ dñz sed nō in spū dñs. q. d. licet i tali displicentia et ꝓtritiōe veracit̄ sit de⁹ pñs. tñ q̄ dulcis est dñs. et amara ꝓtritio. iō dñs nō sentitur Et Isa. xli. Triturabis mōtes et cōminues colles. ventilabis eos. et ventus tollet et turbo dispget eos. Per mōtes et colles pcā pua et magna figurat. Et sequit i pdicto loco. Et exultabis in dño. Nec em̄ duo pdicta. s. cognitio et ꝓtritio certū signū sunt remissionis pctōz. Nunq̄z em̄ penitens gaudet sed luget donec ꝓcipiat veniā pctōz. Et sic tūc gauderet exultat in dño. Ista em̄ tria simul sūt cōmixta. s. cognitio, ꝓtritio et remissio. q̄ cū peccasse nos cognoscim⁹ merito statim cōpungimur. et in eo momēto q̄ ista duo sil̄ facim⁹ etiā remissionē accipim⁹ Et sic sūt sibi nuicē ꝓiūcta. Hinc est qđ dr de Dauid. ij. Reg. xij. Qui cū diceret. peccaui. Statim subiūxit ꝓpha natban. trāstulit dñs pctm̄ tuū Trist. Sine oī interuallo lacrime penitēt⁹ et remissio sil̄ sunt. Hāūt ē vere rū q̄ntū ad culpā siue offensaz dei quā statim remittit de⁹ sine dilatione. Oportet tñ nihilomin⁹ boīez p multa distrahi ante q̄z pctm̄ penit⁹ destruat⁹ p penā. Seqūtur scōm ꝓncipale. s. Vigilate. In q̄ verbo post mali purgationez hortamur ad boni opatōnē. Hoc em̄ vbo de⁹ seperstus ē i scriptura. hortās discipl'os et nos i illis. vt sup statū nr̄m sollicite vigilem⁹ Mat. xxv. Vigilate itaq̄z qz nescit⁹ diē neq̄z horā. et in pluribꝫ alīs locis euāgelij. vt puta Luce. xij. cc. Sunt aūt tres vigilie oīno necessarie. q̄s Greg. vbis breuibꝫ tāgit d. Vigilat q̄ fuat opando qđ credit. Vigilat q̄ a se torpores et negligētie tenebras repellit. Vigilat qui ad aspectū xp̄i hz mētis oculos aptos. In ꝓma vigilia Bre. ꝓponit fructuosaz bonoz opez q̄ntitatē. In scōa q̄litatē. In tcia scitatē. q̄ tria si nr̄is opibꝫ adūcim⁹ vtilit̄ vigilam⁹. Primo g̃ vigilem⁹ sup oīa opa nostra. ea nr̄e fidei cōmēsurātes. vt vicz oīne qđ credim⁹ ope adimpleam⁹. Cū em̄ iuxta apl'm Heb. xi. Impossibile sit sine fide placere deo. Necesse ē vt fidē quā de⁹ a nobis exigit bonis opibꝫ informem⁹. Quia vt dr Ja. ij. Sic corp⁹ sine spū mortuū est. sic fides sine opibꝫ. Vñ Bre. Fidei nr̄e veritatē in vite nr̄e ꝓsideratione debem⁹ agnoscere Tūc em̄ re fideles sum⁹. si qđ vbis ꝓmittimus. opibꝫ adipleam⁹. Hinc Bernū. Vigilem⁹ sup oīa opa nr̄a. vt oīa q̄ ꝑcepta sūt faciam⁹. et q̄ phibita sunt obmittam⁹. Nam si vnū eoz q̄ phibita sūt faciam⁹ opa nr̄a nō sūt plena. nec sup gregē opez nr̄oz diligēt vigilam⁹. de q̄ Ja. ij. Qui tota legez ipleuit offendit āt in vno. fact⁹ ē oīm re⁹. Sic ptz quō vigilare dēm⁹ sup oīa opa nr̄a. Scōo vigilem⁹ sup opez nr̄oz q̄litatē. vt sic in ꝓma vigilia vigilam⁹ q⁹ opa nr̄a sint multa. sic i scōa vigilem⁹ vt sint bona. Erūt āt bona. si oēm negligētiā et torporē ab eisdez repellam⁹. Hinc ij. Paral'. xix. Sit timor domini vobiscū. et cū diligentia cuncta facite. tunc aūt agim⁹ cū timore dñi cūcta cum ea

fid eliter z cor de pfecto facim⁹. Cui ꝯsonat apl's Coll'. iij. Quodcūq facitꝫ. ex aio ope/ramini sic dño z nō hoib⁹. sciētes q⁹ a dño accipietis retributionē hereditatꝫ. De his duob⁹ sil'ōr Deut. xvi. Juste qō iustuꝫ est exeq̄ris. Et Bre. dicit. Duo sunt q̄ necesse est vt in bonis opib⁹ formidem⁹. s. desidiaz fraus. Desidia p torporē nascit. Fraus vl' seipm q̄rit vl' nulla aut pauca opat. Fraus vt dicit Bre. in nr̄is opib⁹ trib⁹ modis cō/mittit. Cū aut gra humani cordis aut fa/uoris amor aut res exteriores desiderant Solus ḡ ille in ope fraudez nō facit q̄ nec ad corpales res nec ad laudis ꝯba nec ad hūani iudicij grām in bonis suis opib⁹ an/helat. Dec ḡ pdicta duo. s. fraus z desidia. in oīb⁹ nr̄is opib⁹ abhomīabilia sūt apud deū. Jurta illud Diere. xlviij. Maledict⁹ q̄ facit op⁹ dñi fraudulent z desidiose. Hic est q⁹ sctūs Job dic eiusdē. ix. ca. Uerebar oīa opa mea sciēs q⁹ nō parceres delinq̄/ti. q. d. licet ea apte ꝯsidero. q̄d tm̄ in his la/tet penit⁹ ignoro. igit⁹ zc. Tertio vigilandū est p opez nr̄oz sanctitatē. Que tūc veraci/ter sanctificant. cū dñs p occultā inspirati/onē illabit⁹ cordib⁹ nr̄is. z ipa opa nobiscū opant. Tūc ex eo q⁹ ipe sctūs est. erunt etiaz opa nr̄a sctā. Leuit. xxi. Ego sctūs sum qui scrifico vos. Et iō ante oia z sup omīa vigi/landū est q̄n de⁹ veniat aut recedat. Quia oīe bonū nr̄m ex eⁱ⁹ accessu ad corda nr̄a pmouet. z ecōtra. Idcirco vigilare debem⁹ cū venerit z pulsauerit vt ꝯfestim apiamus ei Lu. xij. Beati serui illi q̄s cū venerit z iue/nerit eos vigilātes. Prouer. viij. Btūs hō q̄ audit me z vigilat ad fozes meas q̄tidie. z obseruat ad postes ostij mei Luc. xij. Vos sil'es hoib⁹ expectātib⁹ dñm suū q̄n reuer/tat⁹ a nuptijs. vt cū venerit z pulsauerit cō/festim apiant ei. Uigilare nihil aliud est q̄ diligētissime obseruare in nos mor⁹ affe/ctuū nr̄oz. q̄ ex dei pūtia alterant⁹ z variant⁹ ad diuersa genera grāz. nunc em̄ pmimur ad hūilitatē. nūc accendimur ad caritatez. nūc illumiamur ad alīq̄ mysteria cognoscēda Et sic varijs modis afficimur sm̄ q⁹ spūs/sctūs nos cognouerit idigere z nos digna/tur pmouere. Et iō valde attēte obseruāde sūt vie ei⁹. Un̄ sctūs Job eiusdē. iij. Qua/si furtiue susceptit auris mea venas susur/rū ei⁹. Nō exponēs Greg. dic. Quasi furti/ue venas susurrū sui agit nob⁹ de⁹. cum no/bis latent⁹ insinuat q̄b⁹ modis ad nr̄e intel/ligētie aurē venit. Uenit em̄ aliq̄n ad nos amore. aliq̄n timore. Cōpūgit aliq̄n pūtia sui ipi⁹ desiderium nr̄m in diligēdo. Aliq̄n erigit mētes nr̄as ad eterna. vt postmodum tpalia vilescāt. Aliq̄n nob⁹ nr̄a mala aperit z ad h̄ nos instruit vt de alienis mal'etiam doleam⁹. Aliq̄n aliena mala nr̄is obturib⁹ obijcit. z cōpūctos nos mirabilit⁹ a nostra p̄sumptione nos corrigit. Uenas itaq̄ susur/rij diuini audire furtiue ē dine inspiratio/nis modos occulte suscipere z tenere. Late/ter q̄ppe ad h̄ venit ad nos vt i ei⁹ pūtia p/moueamur Et iterꝫ ad h̄ recedere se sil'et vt iterꝫ auidi⁹ req̄rat⁹. cogētes eū atq̄ dicētes Mane nobiscū dñe Lu. xxiiij. Et h̄ est q̄d dicit Bern̄. Nū de⁹ ad nos veniat aut quo vadit aliq̄n piculose ignorat⁹. Cum em̄ gre/sue dona circa nos dispēsat spūsctūs vigi/lant⁹ aduerte ne aut ingrat⁹ aut tepid⁹ exi/stas. nā cū aliq̄n copiose pfundat aliq̄n gra/tiā subtrahat si ille vicissitudines vigilan/tissime nō obseruant. in hoc genus miserie incides. sic vt nec pūtem glorifices nec ab/sentē desideres. Nempe quidē ad hoc rece/dit vt auidius teneat. z si abesse ꝯtingat de/siderabili⁹ querat⁹. Cū aūt abesse nescitur quō requiret zc. Uigilat ḡ vt dicit Grego. q̄ ad aspectū veri lumis oculos mētis aper/tos tenet. Ista est nobilissima vigilia inter oēs. q̄ cito pducit boiem ad pfectū. ¶ Sequit tertiū ꝑncipale scz Orare. per quod vt dixi nos z opera nostra ad plenaz pfectionē sanctificamur. Sicut em̄ p actū videndi purgamur. z p actum vigilandi ad bonū incitamur. sic p actum orandi sancti/ficamur. Dicit em̄ ipsa veritas Joh⁹. xj. Uerba que ego locut⁹ sum spiritus z vita sunt. Quāto crebrius ruminant⁹. tanto ex eis homies verius sanctificant⁹. j. Thimo. iiij. Sanctificat⁹ homo p verbū dei z oratio/nem. Est autē differēna inter sanctitatez scōe vigilie z istam. Quia illa est operū. ista vero orationū. z vtriusq̄ exercitiū facit af/fectiones sanctas. z p ꝯsequens boies san/ctos. dicente Bern̄. Affectio sancta fac̄ bo/mines sanctos. De his duab⁹ sanctificatio/nib⁹ dicit Apocal'. xxij. Qui sanctus est san/ctificetur adhuc. q. d. Qui sanct⁹ est secūda sanctificatione. sanctificet⁹ adhuc. s. per ter/tiam sanctificationē. Sunt autē triplices species orationis p ceteris sanctioꝛes. que

et triplici genere deuotionis dño offerun
tur. scz filialis. sponsalis z diuinalis. Filia
lis ozo est quã filij offerunt deo vt pzi. quã
tunc effundim⁹ cũ p potiora z pfectiora ex
ercitia sublato timore pcozũ z horrore iu
diciozũ dei. ex dulci affectu diu ozam⁹ stan
tes in eo affectu corã deo ipm dulciter amã
tes z fiducialiter ozãtes. de pzis affectu ni
hil oino hesitãtes. sicut filius añ pzem rep
sentãtes speciẽ naturalis filij q̃ semp dulci
ter z fiducialiter ozauit Joh. xi. Ego scio q̃a
semp me audis. Hinc est qõ dicit apostol⁹
Gal. iiij. Quõ autẽ estis filij dei misit deus
spm filij sui in corda vza clamãtem Abba
pr̃. Dulcissimum est nomẽ pzis in ore filij.
Si eñ spũ qui a pze procedit in filiũ. oza
mus deũ. suspirãtes ad patriã. quõ pater
banc ozonem repellere põt z eã nõ accepta
re. nequaq̃. Hãc ozonẽ docuit nos Mat.
vi. saluator nr̃ di. Sic orabitis. Pr̃ nr̃ qui
es in celis zc. Ecce a paterno nomie docet
orationẽ inchoare. Sc̃a ozo dicit sponsa
lis. Huc ozo ex tali affectu amoris deo of
fertur q̃i casta sponsa sponso suo. que non
diligit aliud nec querit aliud nec desiderat
nisi spõsum. nã siue eã corripiat. siue duruz
se exhibeat. siue etiã pcutiat. siue q̃cũq̃ mo
do indignatiõis oculo ipam respiciat. dili
git eũ vt sponsum suũ. Sic ozo sponsalis
orat deum nõ pter grãm impetrãdam vel
q̃dcũq̃ aliud. sed orat deũ pter ipm soluz.
dicendo cũ Pš. Quid eñ mihi est in celo.
ta te q̃d volui sup terrã. Et subdit. Deꝰ cor
dis mei z pars mea deus ineternũ. In hac
ozone ania suspensa incipit languere z pre
impatienti desiderio estuare. In h̃ affectu
dicit sponsa in Cantic⁹. Stipate me flori
bus. fulcite me malis. q⁹ amore lãgueo. Et
iterũ interpellãs omnẽ celi militiã. d. Nun
ciate dilecto meo q⁹ amore langueo. Unꝺ
Berñ. Subtractio rei amate est augmẽta
tio desiderij. quo necesse est affici mentem
amãtis vehemẽter eo absente. Frustra ei
nisi fallor. fit vt languentis anie q̃s tentet
lenire dolorẽ quẽ intus gerit et vulnere a
moris nisi solus amator. Ad hunc affectũ
currunt oĩes ozones que perũt se dei p
sentia consolari. Tertia ozo est z dicit divi
nalis. que de pleno, pmptuario omniũ gra
tiarũ ex fruitiõe diuine pñtie dño exhibe
tur. p quã z oĩes sancti inebriañt. Juxta
illud Pš. Inebriabunt ab vbertate dom⁹
tue. z torrente voluptatis tue potabis eos
Pre nimia delectatiõis dulcedine detrun
cate ozones vel potius eructuate dño eua
porãt vl' deficiũt in ozone. nesciẽtes ipi q̃d
loquunt. Tam in figura q̃s in scriptura de
uotis homiby hoc legimus euenisse. In fi
gura legit hoc. i. Reg. i. de Anna mre Sa
muelis. vbi dicit de ea. Mouebant labia
eius z vox penitus non audiebat. Estima
uit ergo heli sacerdos eam temulentã. z di
xit ei. Usq̃quo ebria eris. Digere paulisp
vinũ quo mades. Que rñdit. Nequaq̃ do
mine mi. Vinũ enim z omne qõ inebriare
potest nõ bibi. sed effudi aiam meã in cõ
spectu domini zc. Similiter i scriptura ta
les ozones inuenim⁹. De quo Bernardus
sup illud Canticoz. Dilect⁹ meus mihi z
ego illi. dicit iter cetera. Ad quid loquitur
sponsa mihi. ad nihil aliud nisi q⁹ mirabili
ter delectata. nec omino tacere potuit. nec
tamen qõ habuit exprimere potuit. Fla
grans eñ amor. pfertim diuin⁹ cum se co
hibere non pualet. nõ attendit quo ordine
qua ve lege verboz̃ ebuliat. interduz nec
verba exquirunt nec voces. sed solis suspi
riis est ptentus. Inde est q⁹ qui hmõi san
cto amore flagrat nõ considerat quid. qua
liter z quãdo loquat. sed quicq̃d in mentẽ
venerit ptingenti modo z casualiter enun
ciat siue eructuat. Ad quã eructuationẽ in
pñti. z in futuro ad plenã repletionẽ nos p
ducat iesus christus zc.

De sancto Marco. Sermo XXV.

Similis factus est leoni in operibus suis. s.
Machab. iij. Sanct⁹ pheta Ezechiel in veteri testamẽto. Et Johã
nes in Apocal'. beatũ Marcũ sub figura
leonis. cũ aliis euãgelistis puiderunt. nec
immerito. Quia p vivificũ suũ euangeliũ
virtute mirifica dei eccl'iam edificauit. Cu
ius vita glorioſa. sicut in passionali legitur
z crebra miracula attestant ipm merito p
leonem figurandũ. Ad nostrã ergo etiam
eruditionẽ hec verba reflectamus. aliquid
eligentes quod ad laudez dei z huius san
ci. z mores nostros edificet. Nã vt ait Au
gustin⁹. nullus maior deo z omniby sancz
bonor poterit exhiberi q̃s q⁹ eos p nostris

viribꝫ imitemur. de eorū vita ⁊ doctrina in nostris cordibꝫ aliquid attrahētes ꝑ quod eis assimilari ad eorū ꝓsortium ꝙueniam⁹. Quia igit beat⁹ Marcus ex similitudine leonis ad tantā vitam ⁊ sanctitatē est ꝓmotus. vt eius memoria in ecclīa babeat in ꝑpetuum. Intueamur ⁊ nos hunc leonē vt eius ꝓprietatibꝫ ⁊ actibꝫ nostrā vitam similiter emendem⁹. De leone autē tria per ordinem trāscurramus. Primū de leonis diuersa acceptione. Scōm de leonis hic intenti electione. Tertiuꝫ de ꝓprietate leonis ad iustū hominē applicatiōe. Primo dicam⁹ de leonis diuersa acceptione. De q̄ Grego. q⁹ natura vniuscuiusq; rei ex diuersis cōponit. Ideo in sacro eloquio licite ꝑ eam diuersa designātur. Nō idem in leone exemplificat dicēs. Ecce leo qui habet virtutē ex natura ⁊ seuiciā. Ex virtute significat deum ⁊ iustū hominē. qui virtutē habꝫ ex gratia. Ex seuicia autē significat diabolum. Q̄ autē leo deum iustū hominē ⁊ diabolum significet euident legim⁹ in scriptura. De deo Apocal. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. radix dauid. Christus nat⁹ ex semine dauid describit quē deus pater rugitu diuine fortitudinis suscitauit a mortuis. sicut catuli leonis rugitu ei⁹ viuificant. De diabolo dicit. ſ. Petri. v. Circuit q̄i leo rugiens. De homie iusto dicit Prouer. xxviij. Justus q̄i leo cōfidens absq; terrore erit. Nō exponens Grego. dicit. Qui sua spontanea mortificatiōe ꝓtra oīa aduersa fortitudinez securitatꝫ habet. leo merito nuncupat ⁊c. Scōo dicendū est de leonis hic intenti electiōe. Obmittētes g̃ primuꝫ ⁊ scōm leonez. eo q̄ primi leonis fortitudo inattingibilis est. Et scōi ex seuicia ⁊ malicia est abbominabilis. de tertio leone. ſ. de homie iusto ꝓseqūmur. Tertio ꝓncipaliter dicendū est de ꝓprietate leonis. ad iustuꝫ hominē hmōi applicādo. Ubi sciendū sicut legim⁹ in libro de naturis rerum leo sex habet ꝓprietates.

Prīo ꝓsuevit vestigia sua cauda delere.
Scōo rugitu suo catulos suscitare.
Tertio bestias ī circuitu suo captiuare.
Quarto dorsum suū cauda ꝓberare.
Quinto ꝓsuevit venatoribꝫ obuiare.
Sexto ꝓsuevit dormiens vigilare.

Primo dico q⁹ leo cōsuevit vestigia sua cauda delere ne sua itinera depꝫhendātur. Quid ꝙ vestigia nisi oīa tpalia. q̄ sunt vestigia verorū ⁊ eternoꝝ bonorū. Vestigiuꝫ em nō est id cui⁹ est vestigiū sed similitudo eius. Sil'r cauda eius finis ei⁹ cui⁹ est cauda. Si g̃ in mentē venit delectatio temporaliū bonorū. que sunt diuitie. honores et voluptates. cogitem⁹ ad quē finem nos ꝓtrabant. ſ. ad infernū. Nō ergo attendam⁹ ad ea que apparēt. sed ad ea q̄ ptrabūt. Vt ergo oīa tpalia a nr̄is affectibꝫ penit⁹ excludamus ne ꝓtra deū diligāt. sed ꝑ cōsiderationem verorū bonorū tanq; ꝑ caudā deleant. aduertam⁹ illud Dan. xvi. Quid pdest homini si vniuersus mūdū lucret⁹ ⁊c. Glosa. nō pdest. sed nocet. Deletis ergo vestigijs ꝑ caudam finalis ꝓsideratiōis scōo imitemur ipm in rugitu. ꝙ quē catulos suos mortuos natos ad vitā suscitat. Sic ⁊ nos oīes affectus nr̄os pariter ⁊ animā nostrā que ꝓpter ꝓdicta tpalia quibꝫ adhesimus mortificauimus. ꝙ rugitū fortissime pēitētie ad vitā meritoriā suscitem⁹. lugentes ⁊ validissimo clamore rugientes anime nr̄e detrimentū. quod ex malo vsu tpaliū incurrim⁹. vt dicere possim⁹ cū sancto Job. Tanq; inundantꝫ aque sic rugit⁹ meus ⁊c. Nō exponēs Grego. dicit. Bñ electi mentis sue oculis iudicia diuia anteponunt. dū ab occulta supra se sentētia trepidant. dū ex vna parte culpas. ⁊ ex aduersa districtū dei iudiciū cogitant. Ex quibꝫ in cis vie quedā aquaꝝ colliguntꝫ vnde merorīs rugit⁹ defluit. Dunc rugitū etiā dauid habuit qui dicit in Ps. Rugiebā a gemitu cordis mei. ⁊c. Hꝫ quid pdest cōmissa penitendo diluere nisi cuꝫ summa diligentia etiā futura caueam⁹. Inanis nāq; est penitentia quā sequens culpa coinquinat. Idcirco tertio imitemur leonē in tertia ei⁹ ꝓprietate. q⁹ bestias in suo circuitu nouit captiuare. sic em̄ in naturis rerū legit de leone. Cū vrgente fame predā vult capere. horribilem rugitū emittit. ad cuius sonitū omnia animalia stant territa ⁊ stupefacta. ⁊ dictum suū audiūt cū tremore. Et tūc cursu suo circuit animalia ⁊ non audent transgredi cursum illū. Sic ⁊ nos q⁹ per rugitū ꝓfunde penitētie nos suscitem⁹. demū cum summa diligētia circueam⁹ nr̄as bestias. i. motus bestiales. statuētes eis terminū regularis disciplīe quaꝝ nullatenꝰ audeant trāsgredi ne iterū peccātes faciam⁹ nr̄a no

nissima pctora pr̃ioribꝫ statuẽtes tales ter/
minũ vt solos sensus moueant z neq̃q̃ ad
pr̃sensum gueniãt. Quia vt dic̃ Greg. Tũc
nulla nocebit aduersitas si nll̃a dñe inid/
tas. Sed qz vt dicit idem. Nõ pdest mala
nõ facere nisi q̃s studeat bonis opib⁹ insu/
dare. Ideo q̃rto imitemur leonẽ qui tem/
pore cõmotiõis dorsum pcutit cauda sua.
Quid p dorsum nisi laborẽ viribꝫ cõmẽsu/
ratũ. Quid p caudã nisi finẽ debem⁹ acci/
pere. Dorsum g̃ cauda pcutim⁹ si pr̃sideran
tes q̃ nõ diu psistim⁹. z ex hac cõsideratiõe
cõmoti dorso nr̃o imponim⁹ quicquid bo
ni operis portare possum⁹. Juxta illõ Ec/
cles. ix. Quodcũq̃ facere põt man⁹ tua. in/
stanter opare. qz nec opus nec ratio nec sa/
pientia nec scia erũt apud inferos q̃ tu pe
ras. Ecce laborẽ z finis pr̃sideratiõe inu/
it. Et apl's Heb. xij. Per patiẽtiã curram⁹
ad pr̃positũ nobis certamẽ aspiciẽtes in au/
ctorem fidei z pr̃summatorẽ ihm. q̃ pr̃posito
sibi gaudio sustinuit crucẽ pr̃fusiõe pr̃epta.
z subdit ibidẽ. Recogitate eũ qui talẽ susti
nuit a pctoribꝫ aduersus semetipm pr̃radi
ctionẽ vt nõ fatigemini animis vr̃is defici
entes. q. d. Recogitate eũ q̃ pro vobis labora
re non cessauit quousq̃ omnib⁹ cõpletis di/
xit in cruce. pr̃summatũ est. Et sic p caudaz
etiã possum⁹ recipe pseuerantiã. p dorsum
oparionẽ. Jubemur g̃ in lege caput offerre
in sacrificijs cũ cauda. i. opus bonũ cũ pse/
uerantia. Si vero ex negligẽtia aliq̃d sur/
repserit vt nõ omi tpe fm q̃ possum⁹ opere
mur. tũc cauda. i. fortissima disciplina dor/
sum nr̃m tangam⁹. ne benign⁹ domin⁹ qui
pmotionẽ nr̃am desiderat. tanq̃ suos in/
utiles flagell' suis nos castiget. Que tũ fla/
gella qualiter suscipiank z suscepte offeran
tur. leo iterũ nos docebit. Quinto in natu
ris reruz legit̃ de leone q̃ cum senserit se a
venatoribꝫ persequi gl'iosum valde se repu
tat. z vibrans caput z fremens animo. gau
dens pparat se ad bellũ. nec tunc silvas re
petit ne fugere videak̃. Sed in apto cam
po se recipit vt a psequẽtibꝫ videak̃. z sic fa
cilior sit pr̃gressus. Sic z nos cũ senserim⁹
nos tribulari p̃ nobis p maxima gl'a repu
tem⁹. z eisdẽ gaudẽtes cũ desiderio occur/
ramus. Exẽplo bti Andree q̃ dixit. O bo
na crux diu desiderata z iã pr̃cupiscẽti anio
pparata secur⁹ z gaudẽs venio ad te. Dec
ẽñ est via p quã deo placere debem⁹. Jux
ta illud Judith. viij. Dẽs q̃ tibi placuerũt
ab initio. p varias tribulatiões trãsierũt. Et
de thobia legit̃. Quia accept⁹ eras dõ nec̃e
erat vt tẽptatio pbaret te. Idcirco dr̃ Jac.
j. Omẽ gaudiũ existimate frẽs cũ in varias
tẽptatiões inciderit̃. Et merito qz vt dicit
apl's. ij. Cor. iiij. Nõ in pñti mometaneũ ẽ
z leue tribulatiõis nr̃e. sup modũ in sublí/
mitate eternũ gl'e pond⁹ opabit̃ in nobis.
Nec sunt pr̃digne passiões h⁹ tpis ad futu/
ram gl'iam. Ro. viij. Dextro de leone legi/
mus q̃ aptis ocul' q̃ vigilãdo dormit. Et
q̃ sil' vigilat z dormitat. p qđ̃ informamur
q̃ si post bonoz opez lassationẽ. z p⁹ fatiga
tionẽ tribulationũ cõsolari cupim⁹. tũc in/
terne pr̃eplatiõi studiosissime nos demus
Quã si in nobis instaurari cupim⁹ primuz
postpositis actionũ tumultib⁹ introrsũ in/
gredíamur. z collectis affectib⁹ de cũct̃ lo
cis sursuz oía interiora ad deũ erigam⁹. z i
ipm nos suspẽdam⁹. Q̃ si fidelit̃ agim⁹ cõ
descendit nobis de⁹ z pr̃parat nob⁹ d̃ sua dul
cedine aliquid. p qđ̃ inebriati omniũ bono
rũ z tribulationũ que vnq̃ pr̃sentim⁹ merce
dem copiosam meremur. Nõ bene figura
tum legimus de Moyse Exo. xxxiiij. Qui
cũ ascenderet ad dñm in mõtez synai. dñs
descendit ad eũ. Per mõtem nr̃a pr̃templa
tio intelligitur. Tunq̃ nos ascendimus vt
ad ea que vltra infirmitatez nr̃am sunt vi/
dendo subleuemur. In hunc mõtem dñs
descendit vt aliquid de se ad gustandũ ani
me exhibet. Nõ q̃ntũlibet paruz sir. om/
niũ tamen laborum pariter z tribulatiõnũ
nr̃arum plenũ accipimus refrigeriũ z sup/
habundantẽ cõsolatiõem. Et h̃ pmisit do/
minus Isaie. lx. dicẽs. Tunc videbis z af/
flues. z mirabitur et dilatabitur cor tuum
quãdo cõuersa fuerit ad te multitudo ma/
ris. id est omniũ gratiarũ. De hac vigilia z
dormitatione dicit spõsa in Cantic̃. Ego
dormio et cor meum vigilat. Quod expo/
nens Bernard⁹ dicit. Foris dormio. sed
intus cor vigilat. quia duz exteriora quasi
non sentio. interiora suauiter apprehendo.
dum p exteriores sensus ab huius vite tu
multibus sopio. viuacius interna apprehẽ
do. Tunc enim verba dei mens viuacius
penetrat. cum admittere curarũ secularium
tumultus recusat. Ideo feliciter quiescit
hic in gratia z tibi in gloria. Quod nob⁹ pre/
stare dignetur pater z̃.

De sanctis Philippo z Jacobo.
Sermo XXVI.

Isti sunt viri mi

sericordie Eccī. xliiij. In verbis ꝓpositis gl̄iosi isti ꝓncipes a duplici virtute cōmendant scz a virili strēnuitate. z a clementi pietate. Primus ibi. Isti sunt viri. scōm ibi. misc̄ōie. Primū exhibēt sibi. scōm nobis. Nec em̄ est gl̄iosa iusticia vt vnusq̄sq; sit strēnuus sibi z alijs benignus. Ubi sciendū gl̄iosi isti ꝓncipes scz Philippus z iacobus ceteri apostoli ꝓpter excellētē vite sanctitatē z ꝓpter innūeras gratias quas p̄ ceteris tanq̄s fundatores ecclesie a dño acceperūt. sunt vocati viri misericordie. et etiam aliq̄ ꝓncipes. vt in ꝑs. Principes populoꝝ cc. Et aliq̄ angeli. qz p eos angelorū exercitia exercent. quorū ē nunciare voluntatē diuinā. Aliq̄ dij vt in ꝑs. Dij fortes terre vehemēter elevati sūt Dicti ergo sunt.

Primo viri ꝓpter vite sc̄itatē z strēnuitatē. Scdo ꝓncipes ꝓpter ꝑturū sublimitatem. Tertio ag̃li ꝓpter puritatē z nūciatorū ꝑfectē. Quarto dij ꝓpter miraculoꝝ celebritatē.

Dixi primo q̄ ꝑm the/ ma ꝓpositus sanc/ti apostoli dicunt viri misericordie. quoꝝ virilem ꝓstantiā Bernard⁹ declarat dicēs Sancti apl̄i gl̄iosi in vita sua. habebant in ꝓuersatione ꝓstantiā. in p̄dicatione sapientiā z in passiōe patientiā In his tribꝰ clare ptz eorū strēnuitas. Primo dico q̄ habebāt in ꝓuersatiōe ꝓstantiā. In oīmi ꝓuersatione sua nihil penit⁹ admittētes in q̄ deus possent offendere. aut ꝓpriā ꝓsciētiā maculare. sensus exteriores ab oīmi illicito cōtinentes. Hec autē vniuersitas ꝓtinentie in triplici genere ꝓsistebat. Continebāt enim a mūdi diuitijs. eligentes nudā paupertatē. A carnis delicijs. assumētes purā castitatē A diaboli astucijs. abnegātes ꝓsensuz seu ꝓpriā voluntatē. In his tribꝰ ab oīmi se proprio denudabāt. plene z pfecte res corpus z animā resignātes. Et in boꝝ triū oppositis deo strēnue seruientes. Primo dico ꝓtinebāt se a mūdi diuitijs. eligētes extremam paupertatē. respicientes in auctorē fidei iesum. Qui paup fuit in ingressu in ꝓgressu z in egressu. natus in diuersorio. reclinatus in p̄sepio Luce. ij. In paupertate vixit vltimo in cruce nudus pependit. in alieno panno inuoluit. z in alieno sepulchro sepelitur. Nō ꝓsiderātes sancti apl̄i in pfundā etiā valde se pauptatē amore suo dimerserunt. In quorū oīmi ꝑsona dicit Apl̄us ſ. Corinth. iij. Esurim⁹ z sitim⁹ z nudi sumus z instabiles. tanq̄ purgamētū huius mūdi facti sum⁹ oīmi peripsima vsq; adhuc. Scdo cōtinebant se a carnis delicijs respuentes omnē voluptatē. de quibꝰ iterū apl̄us. ij. Corinth. x. In carne ambulātes nō ſm carnē militam⁹. q. d. licet in carne viuimus. nō tamē viuim⁹ ſm carnē. Et alibi Roma. viij. Non ſm carnē ambulam⁹ sed ſm spiritū. Tertio cōtinebant se a diaboli astucijs siue a cordis vicijs negātes ꝓpriaz voluntatē. de quo iterū apl̄us Roma. xiij. Nemo sibi ꝑ̄i viuit z nemo sibi morit. i. sue voluntati. Siue em̄ viuim⁹ dño viuimus. siue morimur dño morimur. Et his ergo tribꝰ. scz rebus. corpore z spiritu se viriliter ꝓtinebant vt in nullo istorū deum offenderent. Sed in istorū trium oppositis. scilicz paupertate. castitate z dei volūtate deo firmiter adherebant. Et sic in conuersatione sua habebāt ꝓstantiā. ab oīmibꝰ malis seꝑseruantes. Secūdo habebāt in p̄dicatiōe sapientiā p̄ quā ꝓstanter p̄dicabant. doctrinam suā signis z prodigijs ꝓfirmātes. Triplici autē sapiētia vsi sunt in doctrina sua. predicabant em̄ sine errore. sine terrore. et doctrinā suā impleuerūt opere z labore.

Primo sine errore oīmes pfidias hereticas prauitates destruētes. Hā p spm̄ sanctum quē acceperunt docti sunt omnē veritatē Johis. xvi. Spūssanct⁹ docebit vos omnē veritatē. Hanc autē veritatē predicabant pure ꝓpter deum non ꝓpter suiipsi⁹ ostentationē. nec propter turpis lucri acq̄sitionem. neq; propter adulationē vel aliā quācunq; causam que posset curuare intētionem eorū. De quo apl̄us. ſ. Thessal. ij. Fiduciā habuim⁹ in deo loqui euāgeliū dei in multa solicitudīe. Exhortatio enim nostra nō est de errore neq; de imundicia. neq; in dolo. sed sic ꝓbati sum⁹ a deo vt crederet nobis euangeliū ita loquimur. nō q̄si hoibꝰ placētes sed deo qui ꝓbat corda. Et subdit. Neq; em̄ aliq̄n fuim⁹ i fmōe adulationis. neq; i occasiōe auaricie. de⁹ test̄ est. nec querētes ab hominibꝰ gloriā. Nec ibi. Scdo habebant sapiam sine terrore. Hā

De sanctis Philippo et Jacobo

ꝓpter verbū dei ⁊ salutē hominū vitā ⁊ cor/
pora exposuerūt. Hanc audaciā sūpserūt
a dño q̄ dixit eis Lu.xij. ne terreamī ab his
qui occidunt corp⁹. ⁊ post hec nō bñt ap̄li⁹
q̄d faciāt. Timete euz qui postq̄z occiderit
hz ptātē mittere in iehennā. Et ħ ꝟstanter
fecerūt. qz ꝓpter nullā ptātē necq̄z tyrānidez
a ꝟbo dei cessauerūt. sed cū magna ꝟstātia
impterriti loq̄bant Actu.v. Oportet obe/
dire deo magis q̄z hoīb⁹. Tertio hēbant ta
lem sapiam. q̄ q̄cq̄d ꝟbo docuerūt. xp̄m ie/
sum imitātes opere ⁊ labore adimplebant
Act.i. legit de xp̄o. Cepit iesus facere ⁊ do
cere. primū facere. postea docere. Sic bea
tus Jacob⁹ hortat in sua Canonica. Ēsto
te factores ꝟbi ⁊ nō auditores tm̄. fallētes
vosmetipos. Nulli dubiuz q̄n pr⁹ fecit q̄d
monuit. Un̄ ap̄l's paul⁹ Roma.xv. Nō em̄
audeo aliq̄d loqui eoz q̄ per me non efficit
xp̄s. iudicās nō vere quidē p̄dicare eū qui
p̄dicat ⁊ nō facit. Quia q̄cq̄d verbo p̄dicat
citius destruit si ope nō implet. qđ tñ ē dif/
ficillimū. Jō veris p̄dicatorib⁹ q̄ verbis p̄/
dicāt ⁊ exēplis debeť aureola ꝓpter operis
difficultatē. Tertio gl'iosi isti p̄ncipes viri/
lē ꝟstantiā in ħ exhibebāt q⁹ in passiōe ha/
bebāt patiētiā nec murmurantes nec q̄ri/
monias exhibētes. sed tacita ꝟscia q̄cquid
eis irrogatū fuerat sufferēteſ. Et ħ fecerūt
ꝓpter tria. scz vt mgr̄o suo se ꝟformarēt. vt
ꝑimis suis exēpla patiētie relinq̄rēt. ⁊ vt
p̄mia inde cumularēt. Primū. ꝓpter deum.
scōm. ꝓpter. primū. tertiū. ꝓpter scip̄m. Prio
dico q⁹ patiētiā in suis passiōib⁹ hēbāt vt se
mgr̄o suo iesu xp̄o ꝟformarēt. Sic em̄ p̄di
xerat eis ihs Math.x. Nō sit discipul⁹ su
per mgr̄m. Suus sup dñm suū. Et Johis
xv. Si me pſecuti sunt ⁊ vos pſequēť. Ad
hanc ꝟformitatez monuit nos ap̄l's Heb.
xij. di. Per patiētiā curram⁹ ad ꝓpositū no
bis certamē aspiciētes in auctorem fidei ⁊
ꝟsummatorē ihm̄ q̄ ꝓposito sibi gaudio su/
stinuit crucē ꝟfusiōe ꝟrēpta Et subdit. Re
cogitate eū q̄ talem sustinuit a pctōrib⁹ ad/
uersus semetipm̄ ꝟtradictionē. vt nō fati/
gemini animis vr̄is deficiētes. s. p impati/
entiā. Nō ⁊ fecerūt. Nā in oi pssura eorū ⁊
angustia ad formā ⁊ exēplar a mgr̄o eis tra
dito recurrerūt. Sic em̄ dixit eis mgr̄ Jo
han.xiij. Exemplū dedi vob vt quēadmo/
dū ego feci ita ⁊ vos faciatis. Scō patī/
entiā habebāt. vt posteriz exemplū patiētie
relinquerent. sic ⁊ ipi a mgr̄o suo acceperūt
hanc formā. ⁊ eā in posteros trāsfuderunt.
Sic legit de sctō thobia Thob.ij. Hanc
temptationē ꝑmisit de⁹ euenire illi. vt ⁊ po
steris dare. exemplū patiētie. sicut ⁊ sancti
Job Hec ibi. Tertio patiētiā exhibebant
sancti ap̄li in suis passionib⁹ vt p̄mia cumu
larēt. Nemo em̄. vt ait ap̄l's. coronabit nisi
legitime certauerit. Legitime aūt certat q̄
passioni patiētiā supaddit. Et ħ est magis
meriti. Un̄ ap̄l's. ij. Cor. iiij. Nō in ꝑsenti
momentaneū ē ⁊ leue tribulatiōis nr̄e. sup̄
modū in sublimitate eternū gl'e pond⁹ opa/
bit in nob. Et sic ptz ꝑmū mēbrum quō isti
duo p̄ncipes viri sūt. qz virtūte vixerūt. Di/
cunť etiā p̄ncipes angli ⁊ dñ. vt ptz ī fmo/
ne ap̄l'oz petri ⁊ pauli h⁹ positiōis zc.

Sequit scōm p̄ncipale. s. quō dicunť vi
ri miscōie. in q̄ cōmēdať a clemēti bonita/
te. Extiterūt em̄ circa seipos durit strēnui
⁊ circa nos dicunť misericordes. Hec ē re/
ligiosa iusticia vt q̄s sit sibi dur⁹ ⁊ alīs re/
missus. q̄z uis ī multz religiosis ꝟtrariū iue
niať. vicz vt sibiipis sint remissi ⁊ alīs du/
ri. Dicunť aūt viri miscōie. vt ait Bern̄. qz
miscōiaz a do sūt ꝟsecuti. ⁊ nullis eoz meri
tis ꝑexistētib⁹ a deo sūt p̄uēti Job.xv. Nō
vos me elegistz sz ego elegi vos. ⁊ posui vt
eatis ⁊ fructuz afferatz. ⁊ fruct⁹ vr̄ maneat.
Nō exponēs Bre. di. Posui ad aq̄rendā ⁊
augendā grām. plātaui in vineā. vt eatz vo
lendo. ⁊ fructū afferatz opando. Haz velle
aliq̄d facere mēte ire ē. Un̄ p oīb⁹ nob dicit
ap̄lus Ty.iij. Nō ex op̄ib⁹ iusticie q̄ fecim⁹
nos sz fm̄ suam miscōiaz saluos nos fecit.
Scōo dicti sūt viri miscōie qz mia pleni.
Nō in vita eoz ⁊ actib⁹ clari⁹ inuenť quō
discipuli currebāt. quō seipos ipendebant
⁊ quō oīb⁹ mīam desiderātib⁹ clementiā ex
hibebāt. Tertio dicti sūt viri mīe. qz misē/
ricordiť nob a deo donati sūt. vt videntes
eoz lapsuz ⁊ postea ad apicē tāte scītatz p/
motos neq̄q̄z p nr̄is crimib⁹ desper⁹. Hic
Greg. Sacra scptura narrat nob sctōz ge
sta vt ad eoz imitationē corda ꝑmoueat ī/
firmoz. Dūcz victoriā illoz scāz cōmemo
rat ꝟtra vicioz plia debilia corda nr̄a ꝟfir/
mat. Et nōnūq̄z nō tm̄ eoz ꝟtutes sz casus
innotescit. vt ⁊ victoriā sortiri videam⁹ q̄d
imitari. ⁊ in lapsis q̄d vincere debeam⁹ Nō
nobis p̄stare dignet zc.

De inuentione sancte crucis.

Sermo XXVII.

Benedictū lignū

Benedictū lignū p quod fit iusticia Sapie. xiiij Dicit glosa. lignū p qđ fit iusticia nō est aliud nisi crux xpi. Nullū em̄ aliud lignū ydoneū fuit ad faciēdū iusticiā nisi illud. Hui⁹ g̃ rei occasione circa ꝑba thematis tria p ordinē ꝓseqūmur scz de hui⁹ ligni bñdictione. de ei⁹ distinctiōe. z iusticie exhibitiōe. Primo dicēdū est de huius ligni bñdictione. i. cur ℔ lignū dicat bedictū. Ubi sciendū q̄ in veteri test̄ ꝓpter triplicē causaz bendictionē legim⁹ exoptataz scz ꝓpter liberationē. semis multiplicationē. celi gl̃ificationē. ꝓpter has cās etiā reuerendū crucis lignuz merito ꝺr benedictum. Primo dico scīa Judith legit bñdicta propter ꝓpli liberationē. de q̄ Judith. xiij. Benedixit te de⁹ in ꝑtute sua. q̄ p te ad nihilū redegit imicos nr̄os. z infra ibidē. Tu gl̃a hierl̃m. tu letitia isrl̃. tu honorificētia ppli tui. q̄ fecisti viriliter z ꝓfortatū est cor tuum. iō benedicta eris ineternū Judith. xv. Sz q̄ fuit causa hui⁹ bñdictiōis. nō alia nisi populi liberatio. Scōo legit bñdict⁹ fil⁹ thobie ꝓpter semis multiplicationē. Thob. ix. Rabelus cognat⁹ thobie veniēs ad nuptias filij thobie bñdixit deū z dixit. Benedicat te dñs de⁹ isrl̃. q̄ fil⁹ es optimi viri et iusti z deū timētis z elemosynas facientis. Et dicat bñdictio sup vxorē tuā z sup parētes vr̄os vt videat̄ filios vr̄os z filios filioz vr̄oz vsq̄ in tertiā z q̄rtā generatiōem Et sit semē vr̄m bñdictuz a deo isrl̃ qui regnat in secl̃a secl̃oz. Tertio legim⁹ Jacob patriarchā a ꝑe suo ysaac bñdictuz. q̄ sibi possessionē celi adoptauit Gen̄. xxviij. Deus op̄s bñdicat tibi z det tibi bñdictiones abrae vt possideas terraz ꝑegrinatiōis tue quā pollicit⁹ est auo tuo. His trib⁹ benedictiōib⁹ bñdixit iacob filio suo ioseph in terra egypti Gen̄. xlix. Omp̄s de⁹ bñdicat te bñdictionib⁹ celi. Ecce benedictio celestis bñdictionib⁹ abissi iacētis deorsum. In ℔ innuit bñdictionē liberatiōis. z bñdictiōib⁹ vberū z vuluc. in ℔ tangit bñdictionē seminis. His g̃ trib⁹ bñdictionib⁹ in vna bñdictione simul ꝓfluentib⁹ venerādū crucis lignū merito ꝺr benedictū. Hā p eum sum⁹ ab inferno liberati. meritis z gr̃a multiplicati z ad celū reuocati. Et ideo ex ꝓfundo corde cū oī reuerētia ꝓstrati dicam⁹ oēs Benedictū lignū p qđ fit iusticia. ℟ Scōo dicendū est de hui⁹ ligni ab alijs distinctione. Hoc em̄ lignū crucis ab alijs specificat. Est em̄ lignū ꝑuaricatiōis. cui⁹ ligni fructū primi parētes gustātes ꝑuaricati sunt mandatū dei. Est etiā lignū crucis ab his specificatū maledictiōis. de q̄ dicit Deutero. xxi. Maledict⁹ a ꝺo ē q̄ pendet i ligno. in quo scelerati ꝓ suis sceleribus suspendunt. A quib⁹ lignis benedictū lignū nostrū. p hoc additū scz p quod fit iusticia specificat. Tertio g̃ lignū crucis ꝺr bñdictū q̄ p ipm̄ sum⁹ liberati. i eo q̄ xp̄s ibi cōplenta passiōe crucis descēdit ad limbū z p sue p̄sentie illustratiōez liberauit p̄es nr̄os. et nos silr̄. vt illuc nisi voluerim⁹ mimerenie m⁹. De q̄ Greg. Ecce nos q̄ redēptoris nr̄i gr̃a liberati sum⁹. ℔ ex celestis munerꝭ gr̃a bēm⁹. vt cū a carnis nr̄e habitatiōe subtrahimur. mox ad celestꝭ gl̃e ꝓmia ꝓducamur Quia dū redēptor nr̄ claustra ifernipenetrat⁹ intraret. electorū exinde aīas eduxit z nos illac ire nō patit. Sed q̄ ante xpi aduētuz in hūc mōm venerāt q̄ntūcūq̄ de ꝑtute iusticie h̄ent. ex corpib⁹ educti i sinū celestꝭ patrie nullo mō recipi poterāt. Sic iacob ꝓtriarcha andiēs filiū a bestijs devoratū. dixit Gen̄. xxxvij. Descēdā ad filiū meum lugēs in ifernū. i. limbū. Quātūcūq̄ ei boies scī erāt i limbo detinebant donec p̄ bñficiū passiōis xpi liberarent. Scōo lignū crucis bñdictū ꝺr. q̄ p illud sobole ꝑtu grā z meritoz sum⁹ p oīa ditati. Haz merita xpi z scōz oīm i ꝑtute passiōis crucis xpi vnita z coadunata ꝓticipam⁹ z p oīa eis cōicam⁹. Sic i figura legit dixisse Jacob ad laban Gen̄. xxx. Modicū habuisti añ̄ venirē ad te. s. p beneficiū passiōis. nūc aūt dives fact⁹ es. z bñdixit tibi de⁹ ad introitū meū. Sicz apl̃s dic. j. Cor. i. Brās ago ꝺo meo p oīb⁹ vobis. q̄m divites facti est⁹ in illo. s. vt q̄ in ꝓpijs meritis defecim⁹ ex ipsius meritis ditemur. Tertio ꝺr bñdictū ꝓpter celestis ianue aptionē. Quia p crucis lignuz apta est ianua celestis regni. Qđ pulcbre figuratū legim⁹ Num. xxxv. Exules z pfugiañ mortē pontificis nullo mō in vrbes reuerti poterant sed remanebant i vrbibus refugij donec sacerdos magn⁹ qui oleo vnctus fuerat mozeretur. Hinc et dominus p̄ps. Singulariter sum ego donec tran/

scam. Quia null⁹ ãntũ cunct⁹ sctũs intrare potuit q̃ usq; in ligno crucis p̃ mortẽ christi debitũ esset solutũ. ¶ Expedit⁹ p̃mis duob⁹ venio ad tertiũ principale. Pro cui⁹ determinatiõe sciendũ ℞ in passione dñi fuit triplex crux scz mali latronis. z bni latronis. z crux xp̃i. Et he tres cruces significãt triplex martyriũ. De p̃ma eñ cruce descendit⁹ ad infernũ. De scõa ad celum. De tertia ad plẽitudinez oĩm bonor̃. Hec aut̃ triplex crux vsq; in finẽ seculi hz martyres suos. Oportet hoiem velit nolit ĩ aliqua illaz cruce pendere z martyriũ suũ cõplere. Mali eñ hoies pendẽt in cruce mali latronis. de qua z ip̃i transeũt cũ malo latrone in infernũ. Boni aũt pendent in cruce boni latronis. z cũ eo p̃ueniũt ad regnũ celeste. Perfectivero q̃ pfecte imitant⁹ dñm nõ declinãtes ad dexterã neq; ad sinistraz cũ christo pendent in sua cruce trãseuntes de ip̃a ad supna p̃mia pfectorũ. Eligat g̃ nunc hõ in qua cruce cupiat suũ martyriũ adimplere. q̃a nemo declinare poterit q̃n vnũ istorũ martyrior̃ patiat⁹. Hã ad labores z passiones ex p̃uaricatione p̃ma additi sum⁹ vt nemo ex omnib⁹ hominib⁹ valeat his effugere. sine passionib⁹ nemo inueniri poterit sup̃ terrã. Eligat g̃ homo salubriorem crucẽ a qua tandẽ felicit⁹ summat⁹ passionib⁹ hui⁹ seculi ibit ad vitã z viuat cũ domino ĩeternũ declinãs crucẽ mali latronis in q̃ filij huius seculi crucianꝯ. z õ pena huius cruciat⁹ transeũt ad eternã dãnationez. ¶ Nunc has tres cruces p̃curram⁹ vt videam⁹ qui in q̃ cruce pendeãt. z q̃s q̃libet in sua cruce sufferat cruciatus. Est p̃ima crux mali latronis z cum eo omniũ peccatorũ q̃ cruciant⁹ z fatigant⁹ vt ea sibi attrahant q̃ in hoc seculo ꝯcupiscunt. quor̃ alij inbiant honorib⁹. alij diuitijs. alij voluptatib⁹. q̃ vt frequẽter diuersis afflictiõib⁹ conterunt⁹ Ecci. xj. Hõ est ei bene q̃ assidu⁹ est in malis. Reuera nõ bene. sed male. Bern. Sunt q̃ labores sustinent sed non est illis pars in dño. Vigilãt raptores circa noctẽ ferro vestiti vt p̃dã rapiãt. Vigilat fur vt domũ pfodiat. Vigilat luxuriosus vt suaz adimpleat voluptatẽ. Sed hi oĩes longe sunt a labore z dolore quẽ dñs ꝯsiderat et approbat. Hi de laboribus suis trãseunt ad ꝑpetuos cruciatus. Habet autez hec crux pctõrum vt filior̃ hui⁹ seculi ad modũ crucis q̃tuor cornua q̃ eos sic affligũt vt nũq; penit⁹ requiescãt. Superior eñ pars crucis est superbia. qua laborãt vt alijs dñent⁹. Inferior pars est luxuria. qua laborãt vt voluptate ꝑfruant⁹. Dextr̃ cornu est auaricia qua laborãt vt diuitie acq̃rant⁹. Sinistruz cornu est inuidia. q̃ inuidẽdo bonis alior̃ cruciant⁹. Ex his q̃tuor infectiõib⁹ torq̃nt⁹ vt nunq; requiescãt. De q̃b⁹ dicit Isa. lvij. Impij q̃si mare feruẽs. qõ quiescere nõ potest. Vel posset dici q̃ crux petr̃ ex q̃tuor timoribus cõstat. Semp eñ sunt in timore grauissimo cõstituti. Hã superior pars crucis est timor mortis. Inferior est timor inferni. Dexterũ cornu est vel sunt pctã insequntia vl accusantia. Sinistrũ seuerũ est z durũ dei iudiciũ. Et quib⁹ q̃tuor ꝑfluentib⁹ in ꝓscientiã supra modũ torquẽt ip̃az. Jdcirco ꝓuer. xxix. Sive irascat⁹ sive rideat. s. impi⁹. nõ inuẽiet requiẽ Job. xv. Sonit⁹ terror⁹ sp̃i auribus illi⁹. Jõ hac cruce dimissa cũ bono latrõe cruci pnĩe ꝓfigamur. Hã de illa oĩ certo certi⁹ aut ad purgatorium aut ad celũ ascendem⁹. Est g̃ scõa crux boni latronis figurãs vitã penitentiũ. Et hz etiã q̃tuor cornua sic̃ p̃ma. Superior p̃s hui⁹ crucis est satisfactio de offensa deitat⁹. cui oĩa includim⁹ q̃ ad placãdũ deũ possiu⁹ exhibere. sic̃ est ꝓtritio. ꝓfessio z satisfactio. dolor. gemit⁹. luct⁹. affectiões devotionis q̃ de superiori p̃te rõnis et corde dolenti videnꝯ procedere. Hec inquã oĩa in vnũ ꝓgesta sursuz ad supplicãdũ z placãdũ deũ cuapotata p̃ superiori p̃te crucis accipim⁹. Scõa pars crucis inferior in q̃ pedes de tra elevati duro clauo ꝓfigunt⁹. est abdicatio oĩs ꝓsolatõis trene. Per pedes eñ affectiões accipim⁹. q̃s de tra leuam⁹ z cruci p̃ clauũ affigim⁹. cũ easdẽ affectiões ab oi trena cõsolatiõe sepam⁹ p̃ clauũ dini timoris. crucis xp̃i z passiõi ei⁹ ꝓfigimur nihil aliud cogitãtes nisi xp̃m z hũc crucifixuz. Tertia p̃s b⁹ crucis est cornu dextr̃. cui etiã dextra manus ꝓfigit⁹. p̃ quã manũ q̃ pmpta ẽ ad largiẽdũ. ignoscibilitas (q̃ est ꝟtus int̃ alias ꝟtutes largissima) intelligit⁹. Hec eñ ẽ ꝟtus vt dic̃ Crisꝯ. q̃ marie hoiem assil⁹at deo. qui nõ solũ suis crucifixorib⁹ indulsit. sz etiã p̃ eis ad p̃em interc̃ssit. d. Pr̃ ignosce illis. qz nesciũt q̃d faciũt. p̃ter q̃ de hac ꝟtute sep⁹ i sc̃ptura admonemur. Hũq; eñ deũ offensum placabim⁹ nisi z nr̃is offensoribus

ig̃scam⁹. Vnde ē qđ dr Eccl. xxviij. Relinq̃ proximo tuo nocenti tibi et tūc deprecanti tibi peccata soluentur. Qui em̄ in hominē similē sibi nō habet miscōiam, p peccīs suis q̃s exorabit p delict⁹ illi⁹. q.d. Null⁹ nec si bi dimittent. Sic z ipa diuia ꝑitas Mat. vj. Si dimiserit⁹ homib⁹ pcā. dimittet et vobis pr̄ vr̄ celestis delicta vīa. Q si vos nō dimiserit⁹ homib⁹ nec pr̄ vester celestis dimittet vobis pcā vīa. Quarta ps istius crucis est cornu sinistrū p quod ablata⁹ re rū restitutio designat. Quia vt dic̄ Aug⁹. Pcm̄ nō dimittit nisi ablatū restituat Et hoc nō solū intelligendū est de reb⁹ sz etiaz de fama z honore z oīm̄ bono homīs inde bite ablata. Quia tales oīno cor̄ dom̄o maledicti sunt nisi restituāt ꝛc. ¶ Tertia crux dr crux xp̄i. Sed talis ablata est z ni mis sublimis. z magni sunt p oīa q̃ pen dunt in ea. Ideo vsq̄ ad festū exaltationis crucis de hac cruce refuem⁹. Ibi materia cōperit festo ꝛc.

¶ De hac cruce ſmo pulcher habet in ser monib⁹ hui⁹ positiōis sc̄z Socci de sanct⁹ circa festū exaltatiōis sancte crucis vide si placet. Quere infra post sermonem. l. ibi scripsi eum.

¶ De corpore christi.
Sermo XXVIII.

Qui manducat meā carnē z bibit meum sanguinē in me manet z ego i eo. Johīs. vj. Tria sunt ex q̃b⁹ solet cōmenda ri rex vel princeps terren⁹. Primū est potē tia. qz principat⁹ nō est nisi quedā ciuil' po testas. Jō dicit Salomon Prouerb. xiij. In multitudine pl'i dignitas reg⁹. z i pau citate plebis ignominia ꝓncipis. Scōm ē clementia. qz prās sine clemētia vertit rex principem in tyrannū. Jō dicebat Arthar xerses rex magn⁹ Hester. xiij. Cū gentib⁹ mult⁹ impassem. z vniuersuz orbem mee di tioni subiugassem. nequaq̃ volui magnitu dine abuti potētie. sed clemētia z bonitate gubernare subiectos. Un̄. iij. Reg. xij. z. ij. Paralip. x. Si placuer⁹ ꝓlo huic z lenier⁹ eos ꝑbis clemētib⁹ seruient tibi oīm̄ tem pore Prouer. xx. Roborat clemētia thron⁹ regis. Tertiū est magnificētia. Magnificē tia em̄ est virt⁹ solis ꝓncipib⁹ ꝓueniēs. Jō dicit Hester. i. Q Assuerus rex fecit cenam magnā cūctis principib⁹. In qua fuit mini strantiū habundātia. vinū quoq̃ magnifi centia regia dignū apponebat. Et quia do min⁹ noster iesus xp̄s est princeps regū ter re. vt dicit Apocal. i. Idcirco pōt ab ꝫ tri plici pconio cōmendari. z singulariter i sa cramēto diuinissime eucharistie. In q̃ pri mo oñdit suā oīpotentiā. quia nō mino ris ꝑtutis est mundū de nihilo creare q̃m to tam substantiā panis subito in corp⁹ suuz incorruptibile conuertere. Jō dicit Psal. Memoriā fecit mirabiliū suorum christ⁹ in hoc sacramēto. Opera em̄ mira bilia declarāt diuinaz potentiā. Pro quib⁹ ꝓpheta dicit. Cōfitebor tibi quia terribili ter magnificatus es mirabilia opera tua z anima mea cognoscet nimis. Secūdo xp̄s ostendit ibi clementiā suā. Quia torum se metip̄m dedit tam dignis q̃m indignis. Et ideo sequit. misericors z miserator dom⁹ nus. De qua clemētia dicit ꝓpheta in Psal. Suauis dom⁹ vniuersis. z miserationes eius sup oīa opera eius. Tertio christus ostendit ibi suā magnificētiā. Quia ibi sta tuit dari vnū ferculuz quod habet in se pl⁹ de p̄ciositate q̃m suum totū regnū. Jō Ps̄. extollens magnificentiā diuinā dicit. Oculi omnū in te sperāt dom̄e. z tu das escaz illis in tempe oportuno. Et quia oportu na manus in ꝓncipe designat magnificen tiā. Jō dicit. Aperis tu manuz tuam. z im ples oīe aīal benedictiōe. Tantā igitur saluatoris nostri potentiā. tantā clementi am. tantāq̃ magnificentiā ꝓsiderans ma ter sancta ecclesia erga se ex maxima christi dilectione z caritate ostensaz. Merito hoc dignissimū sacramentū tanto deuot⁹ tan to celebrius venerari censuit. quāto maio ra ex eodem sibi beneficia pcessisse consp icit. Quorū quidem beneficiorū illud ꝓci puum videt. q̃ hoc venerabile sacramentū facit in nobis manere deum z nos in deo. Hinc saluator loquēs de pfectione huius sacramenti dicit in verbis ꝓpositis. Qui mā ducat meam carnē z bibit meū sanguinem in me manet z ego in eo. Loco vbi supra.

¶ Circa materiaz p̄sentis sermonis tri plex potest occurrere dubitatio. Pria du bitatio est quare christus instituēs hoc sa cramentū voluit nos participes esse eius/

dem p sacramētalē manducationē. Scōa quare cū xp̄s istud sacramentū istituit sub duplici specie. eccl'ia romana nō tradit illō laycis nisi sub vna. Tertia que et quāta sit vultras hui⁹ sacramenti vltra alia sacramēta. Ista tria tanguntᵏ hic in verbis ꝓpositis Nam sacramētalis ꝓceptio tangitᵏ. cum dr Qui manducat. Sub duplici specie institutio tangitᵏ. cū dr. meā carnē z sanguinem meū. Utilitatis fructus et effectus salutaris consecutio. cū dr. In me manet et ego in eo.

¶ A

¶Dixi primo q tangitᵏ h̄ sacramēralis ꝓceptio hui⁹ dignissimi sacramenti. cū dr. Qui mānducat. Et quo occurrit illa ꝓncipalis dubitatio. quare xp̄s instituēs istud sacramētum voluit nos ꝓcipes esse ciusdē p sacramentalē manducationē. Ad istud autē dubiū respondet btūs Thomas in quodam sermone dicens. Q xp̄us instituēs h̄ sacramentū voluit nos ꝓcipes esse ipi⁹ p sacramentalē manducatōem. ad faciendū per h̄ memoriā quadruplicis sui maximi beneficij. scz sue passionis. sue ꝓciatōis. sue dilectionis. et sue vnionis. ¶ De ꝓmo scilz de passione dicit ipe Luce. xxij. Hoc facite in meā cōmemoratiōem. Que verba repetit apl'us in epl'a hodierna. j. Cor. xj. vbi expresse dicit. Quotienscūq māducabitᵉ panem hūc z calicē dñi bibetis mortē dñi annūciabitᵉ. Semper quidē in memoria debet esse passio xp̄i Iuxta illud Trenor. iij Recordare pauptatis mee absinthij et felis. Unde Bre li. iij. dyalogor dicit. Hec nanq victima ab eterno interitu animas soluit que nobis illā morte vnigeniti reparat. qui licet surgēs a mortuis iam nō moritur. mors illi vltra nō dominabitᵏ. tamen in seipso immortaliter atq incorruptibiliter viuēs. p nobis iterū in h̄ misterio sacre oblatōnis immolatᵏ. Et post pauca. Hinc ergo pensem⁹ quale sit p nobis illud sacrificiū quod p oblatōem nostrā vnigeniti filij passionē semp imitatᵏ. Hec ille. Bernardus autē. Memoria passiōis xp̄i habetur in h̄ sacramento si ad memoriā reuocetur. qūo fiat panis ō grano triturato. mola cōtrito. in clibano cocto. Granū xp̄s est Johannis. xij. Nisi granū frumenti. Istō granū triturarū est in flagellatiōe. Joban. xix. Tunc apprehendit cū pilat⁹ et flagellauit. Contrit⁹ in mola crucis. Figūra ō Samsone quē philistijm excecātes molere fecerunt. Sic iudei nisi excecati fuissent. mola crucis nō attriuissent xp̄m Isa. liij. Attritus est ꝓpter scelera nostra. Diffusus quoq est panis iste in clibanū sepulcri. q ad corpus. inferni quo ad animā. Ecce memoria le passionis. q̄d totiens recolitᵏ q̄tiēs istud sacramentū manducatᵏ. ¶ De secundo scz de memoria ꝓpiationis diuine dr Leuitici. ij. Q sacerdos tollet pugillū plenū sumile z olei ac totū thus. z ponet in memoriale super altare. Hoc est memoriale ꝓpiationis. Per oblatōem sup altare ꝓpiatio fit maxime p altaris sacramentū. fm Grego. Est autē sciendū q in xp̄o sunt tres substātie. scz corpus. anima. et deitas. Per similam ergo caro xp̄i significatᵏ ꝓpter carentiā furfuris. In simila ergo corpis xp̄i mūdicia. In oleo autē anime sue gratia. In thure ꝑo diuinitas. cui latria z honor debeᵗ. que in thure ostenditᵏ. Iuxta illud Catho. nis. Thure deū placa. Per hanc ergo similam habem⁹ ꝓpiatiōem contra culpam.

¶ De tertio scz de memoria sue dilectōnis dr Ozee. xiij. Diligā eos spontanee. Ubi enumerans sue dilectōis beneficia. Inter alia h̄ subiūgit. Uiuent tritico. memoriale eius sicut vinū libani. Pro memoriali g di lectionis habes triticū corpis xp̄i. et vinū sanguinis eius. Dilectio aūt dei q̄ nobis i h̄ sacramento ostenditᵏ euidēter significatᵏ ij. Regū. xij. Ubi tria de ouicula pauperis narrantᵏ. Q paup eam emerat. q de pane z calice suo nutriuerat. q in sinu illius dormiebat. Pauper iste est xp̄us. ij. Cor. viij. Propter nos egenus factᵘ est. Ouicula huius paupis est fidelis anima. Luē. xv. Inueni ouē quā pdideram. Magna ergo dilectio xp̄i q hec ouis ꝓcio sanguinis christi emitur. j. Cor. vj. Empti estᵗ ꝓcio magno. Item pabulo corpis nutritᵏ Dan. xvj. Angelor esca nutriuisti pl'um tuū. Item sinu misericordie sue foueᵏ. vt randē in sinū gl'e recipiantᵏ. Luce. xvj. Mortuᵘ est mendicᵘ et portatᵘ in sinū abrahe. ¶ De quarto scz de memoria sue vnionis dr in ps. Memoriam fecit mirabiliū suor misericors z miserator dñs escam dedit timentibꝰ se. Sic eñ magna est vnio escarū ad sumentes. q̄a carni et sanguini vniunᵏ. sic nos vnimur mirabiliter esce corpis xp̄i. Unde Augu-

stino dictū est in libro Confess. Liby sum grandiū. Et sequit. Nec tu me mutabis in te. sed tu mutaberis in me. Ex his omnib⁹ infero q̄ ꝓceptio bu⁹ sacramēti est pfectio omniū virtutuꝫ in nobis. Igit̄ merito est frequentandū. Et ꝑmo ad fidē catholicaꝫ extollendā. qz cum virtus sit de bono z de difficili. q̄nto est difficilioꝛ tanto ē laudabilioꝛ. Et qz istud sacramentū est arduuꝫ ad credendū. ideo dignificat fidē credentis. z eius meritū exaltat. Ideo ꝺꝛ misteriū fidei id est. habēs secretā z occultā intelligentiā tenendā p fidē. qz aliud videt. aliud sub visis esse firmiter credit. Scōo ad spem de futuro ꝓfirmādā. qz spes ꝓmissi boni maxime ꝓfirmat p arram. Istud aūt sacramētū est pign⁹ z arra future beatitudinis quā expectam⁹. Unde non solū est signū remorativū sed etiā ꝓnosticū. ſm Dyonisiū in libꝛo de ecclesiastica hierarchia. Tertio ad charitatē in nobis incendendā. qz naturaliter q̄libet inclinat ad diligendū se diligentes. Et ideo xp̄s vt maxīe nos incitaret ad charitatē in h̄ sacramēto suā maximam dilectioneꝫ in nobis voluit ostendere. In q̄ nō sua sꝫ seipm nobis dedit. Cū istud sacramentū est q̄d matꝛie eccl'aꝫ tenet ī sanctitate z puritate. sic̄ dicit Dyonisi⁹ de ecclesiastica hierarchia. Sicq; ptꝫ ex his solutio ꝑme dubitatiōis. q̄ fuit Cur xp̄s instituēs h̄ sacramentū voluit nos esse ꝓticipes ip̄i⁹ p sacramentale ꝓceptōꝫ. q̄ est manducatio. Cm̄ vt audistis h̄ exigebat q̄druplex memoriale magni beneficij hūano generi impensi. scꝫ. passionis. ꝓpiatiōis. dilectiōis. et vnionis. Insuꝑ requirebat h̄ipm pfectio triplicis virtutis ꝓncipalis. s. fidei. spei. z charitatis. que per hoc sacramentū perficiuntur.

¶ Dixi secundo q̄ in verbis ꝑmissis tāgitur bu⁹ sacramēti sub duplici specie institutio. cum ꝺꝛ. Hec̄ carnē z meū sanguinē. Et q̄ occurrit illa scōa dubitatio. Cū xp̄s istud sacramentū instituit sub duplici specie. cur eccl'ia romana nō tradit illō laycis nisi sub specie vnica. Circa cui⁹ dubitationis solutionē etiā illud est considerandum Q cū xp̄s h̄ asserat eē carnē suā z sanguiez suū. q̄re sub ꝓpꝛijs specieb⁹ carnis z sāguis nō potius sumit̄ q̄ sub alienis scꝫ panis z vini. Istud igit̄ est ꝑmo soluendū. Assignatur autē triplex efficax ratio ad h̄ quare xp̄s sumit̄ sub specie ꝓpꝛia ꝫ aliena. Prima ē vt fides habeat meritū dum aliud credit interius. aliud cernit exterius. Unde Johā. xx. dictū est Thome. Beati q̄ nō viderūt et crediderūt. Nam ſm Greg. ibidem Fides nō habet meritū cui humana ratio prebet experimentū. Scōo ideo ne horreret animus q̄d cerneret oculus. ꝺ ꝑse. di. ij. Quid sit. Horret nāq; anim⁹ carnē crudā comedere. quod bestiaꝛ ꝓpꝛiū esse videt. Tertio ad ridiculū paganoꝛ euitandū. de ꝑse. dis. ij. Utrū. Nam merito nobis insultare posset q̄ deū carnalē h̄ntes totiēs ipm vorare mus. His ꝑmissis veniam⁹ ad ꝓpositā dubitationeꝫ soluendā. Pro cuius solutione ponā istā catholicaꝫ ꝓclusionē. Cōmunio eukaristie sub vtraq; specie. panis scꝫ et vini. nō est necessaria toti ꝓp'o credentiū simpliciter et absolute ad salutē. licet xp̄us de vtraq; specie in verbis istis faciat mentionem. Istam cōclusionē ꝓbo. Primo p legem diuinā. Secundo p consuetudineꝫ et ꝓpꝛiatim ecclesie ꝑmitiue. Tertio p sacra cōcilia. Quarto p dicta sanctoꝛ doctoꝛ in lege dei veraciter se fundantiū. Et ꝑmo ꝓbatur hoc p legem diuinā tam noui q̄z veteris testamenti. Nam in lege noua xp̄s loquens de h̄ sacramento q̄ndecim vicibus vel forte pluribꝫ fecit mentionē de h̄ sacramento. De pane quidē z de manducatione tm̄ vndecim vicib⁹. De manducatione ꝺꝛo carnis et bibitiōe sanguinis quater. De vino vero in toto ꝓcessu non fecit mentionē. vt patet Joh. vj. per totū. ad ostendendum vtiq; manifeste q̄ sumere sub altera specie tm̄. scꝫ sub specie panis sufficit ad salutem. Et q̄ sub specie panis continet̄ vera caro christi z verus sanguis ip̄i⁹. Unde inquit. Operamini cibū qui nō perit. sꝫ q̄ permanet in vitā eternam. quē filius hominis dabit vobis. Hunc em̄ pater signauit deus. Ecce primū testimoniū. in quo nullam facit mentionē de potu. Et dicit cibū permanere z sufficere in vitā eternam. Itē ibidem Non Moyses dedit vobis panez de celo verū. Non dicit. et sanguinē. Ecce secūm testimoniū. Item ibidem. Panis enim dei est qui de celo descēdit. et dat vitā mundo Ecce tertiū testimonium. Item. Ego sum panis vite. qui venit ad me non esuriet. z q̄ credit in me nō sitiet vnq̄. Item h̄ in euan

gelio. Ego sum panis viu⁹ qui de celo de/ scendi. Item ibidem Dic est panis de celo descendēs. vt si quis de ipo manducauerit nō moriat. Item septimo. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Si q̄s māduca/ uerit ex ꝟ pane viuet in eternū. Item octa/ uo. Panis quē ego dabo caro mea est pro mundi vita. Item nono. Amen amē dico vobis. Nisi manducaueritis carnē filij ho minis. z biberitis eius sanguinē nō habe/ bitis vitā in vobis. Ubi ꝑmo incipit face/ re mentionē de bibitione sanguinis. nullā tamen de specie vini mentionē facit. Item decimo. Qui manducat meā carnem et bi bit meū sanguinē habet vitam eternā. Itē vndecimo. Caro mea vere est cibus et san/ guis meus vere est potus. Item duodeci/ mo in verbis nostri thematis. Qui mādu cat meā carnem z bibit meū sanguinem in me manet. In quib⁹ solum quatuor locis fit mentio de potatione sanguinis. et nul/ lo modo de potatione vini. Cum igitur sub specie panis contineat totus christus z integer. patet q̄ q̄ sumit sub vna specie su mit vtrūq;. scz carnem z sanguinē. z implet dñi mandatū illud. Nisi manducaueritis. dato etiā q̄ de sacramentali sumptiōe in/ telligeret. Istud patet ex eo. quia xp̄s cōclu dendo post oīa sua dicta de hoc sacramē to finaliter dicit. Qui manducat hūc panē viuet i eternū. Cum ergo sub specie panis istud sacramentū ꝓferat vitā eternā. Igit sufficit fidelib⁹ laycis sub vna specie ad sa/ lutē. z p ꝓsequens taliter suscipiēs implet ꝓceptum xp̄i quod ꝺr de carne z sanguine.

Et potest ex his sic ꝓcludi heretico Aut em̄ tot⁹ xp̄s est z integer sub specie panis. aut nō. Si nō. tūc falsū dicit Ego sum pa nis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Ex q̄ em̄ nō est to tus qūo est viu⁹. Si aūt est totus z viuus Igit est cū sanguine. cum sāguis est sedes anime. q̄ est vita corpis. Si igit totus cuz sanguine. igit qui sumit corp⁹ sub specie pa nis simul sumit z sanguinē. Secō idē pro batur p illud q̄ cum xp̄s docuit discip'los orare. p necessarijs ad salutē. inqt. Sic ora bitis Pater noster. ꝛc. Panem nostrū sup/ substantialē da nobis hodie. Mathei. vj. Luce. xj. Quod vtiq; de ꝟ sacramento ex/ ponit ꝑm Jeronimū. Cipzianū. et Nicola um de lyra. Unde petendo ꝟ sacramentū petim⁹ oīa alia. quia oīa alia ordinant ad ip̄m. Qui ideo ꝺr quotidian⁹. q̄ quoti/ die sumit p ministros eccl'e. p se z p tota cō munitate. Nec Lyra. Nulla aūt alia men/ tio fit ibidē de specie vini. Tertio idē pro/ batur p illud quod in veteri testamento fi/ guratū est de hoc sacramento. Et ꝑmo de Melchisedech q̄ in figura xp̄i panē z vinū obtulit Geñ. xiiij. Ad Hebre. vij. Illud āt fuit in figura sicut z cetera. j. Lozr. x. Oīa in figura ꝓtingebant illis. Non legit autē Melchisedech sic dedisse pl'o. sed per se/ met tm̄ sic obtulisse more sacerdoꝝ. Quar to idem ꝓbatur de agno paschali. Ubi solū ꝓcipit⁹ esus agni nō cū alīq̄ bibitione vini. Agnus aūt est figura h⁹ sacramenti. cū de xp̄o dictū est Ecce agnus dei. ecce q̄ tollit peccata mūdi. Joh. j. Quinto idem ꝓba tur de manna q̄d datur ꝑpl'o israel. sine ali/ qua bibitione vini vel aque. Et tm̄ habuit p se oīm delectamentū suauitatis Sapiē tie. xvj. Sexto idem ꝓbatur p illud Leui/ tici. j. vbi ꝺr q̄ sacerdos sumens sanguinez offerat ꝓ peccato sacerdotis. vel etiā toti us multitudinis. z aspergat quasi velū san ctuarij. et eodē modo ponat sup cornu al/ taris residuū fundendo sup basim altaris olocausti. Et. xvij. ibidē ꝺr. Sanguinē de/ di vobis vt sup altare in eo expietis p ani/ mabus vr̄is Ecce quicq̄d de sacrificio san guinis fuit in veteri testamēto. totū referr ad sacerdotē z nō ad pl'm. In cui⁹ signum soli sacerdotes vtebant libaminib⁹. i. bis sacrificijs que fiebant ex fluida materia. scz oleo z vino. Septimo idē patet ꝺ Abrahā q̄ venientib⁹ ad se angelis fecit cōmiscere tria sata farine z panē fieri. nulla mentione facta de vino. Geñ. xviij. Octauo idem ꝓz de comestione Helye. q̄ comedit panē sub/ cinericiū. z ciphū aque bibit. nō aūt vini. in q̄ sacramentū sanguinis xp̄i cōficit. Nono hoc idē patet ex ꝓxati xp̄i z apl'oꝝ. Nam nō legit xp̄s aliquē laycū sub vtraq; specie ꝓte ter solos apl'os duodecim communicasse. quos tūc z sacerdotes ordinauit. vt patet Joh. xiij. Marci. xiiij. et Luce. xxij. Et ta/ men si ista cōmunio fuisset ꝺ necessitate sa/ lutis. vtiq; nō ꝑtermisisset matrē suā cha/ rissimaz et alios minores. lxxij. discipulos de q̄b⁹ nulla fit mentio tanq̄ laycis. Decio patet ꝟ ex plurib⁹ cōiunct⁹ p xp̄m factis. int q̄b⁹ nunq̄ legit xp̄m aliquē potasse. vt dici tur Math. xiiij. z Joh. vj. de q̄nq; panib⁹.

Et itez Marci.vij.de septē panib⁹. Unde
z post resurrectiōez cū duob⁹ discipulis in
Emaus solū panē legitur fregisse. Lu.vlti
mo. Et tñ ille panis figurabat corpus xpi.
fm Augustinū in libro de cōcordia euan/
gelistaz.fm Bedam. Theophilū.z oīes
alios. Item Joh.vltio. Christus post re/
surrectōnem apparens discipulis comedit
cū illis tñ piscem assum z fauū mellis. De
q̄ dicit Innocenc⁹ Gregoriꝰ z Augustin⁹.
Q̄ piscis assus xps est passus. Undecimo
hoc exp̄esse patet ex p̄xi apl̄oz in p̄miti/
ua eccl̄a Actuū.ij. Ubi dr. q̄ oīes fideles
erant p̄seuerantes in doctrina apl̄orum et
fractione panis. Et magister in scolastica
historia exponit.i.eukaristie.vbi nulla mē/
tio fit de vino. Hec apl̄us ita p̄cepit facien
dū.sed narrat p xp̄m ita factum. Item nul
lus apostolus legit hoc dogmatisasse vni/
uersaliter p̄eter q̄m Paulus solis Corin/
thijs.apud quos erat talis ꝺsuetudo. Hec
apl̄us ita p̄cepit faciendum.sed narrat per
xp̄m ita factū. Quos quia abutebant isto
sacramento in sumendo sanguinē in mul/
ta materia.reprehēdit dicens.alius autem
ebrius est.tñ si fuisset ꝫ necessitatē q̄libz apl̄s
ꝫ in verbis docuisset.z scpt̄z reliq̄sset. Duo/
decimo ꝫ patz ex p̄xi multoz sanctorū q̄
in infirmitate positi solū sub vna specie cō
municabant.p modū laycoz licet etiā fuis/
sent sacerdotes.sicut patet de beato Jero
nimo. De quo scribit Eusebius in epl̄a ad
Augustinū. Simili modo btūs Ambrosi
us legit cōmunicasse de manib⁹ beati Ho
norati vercellensis epi. Idem legit fecisse
beatus Benedictus. Idem legitur fecisse
btūs Agapitus papa.qui quendā claudū
sub vna specie cōmunicās fertur perfecte
curasse. Idem narrat wilhelmus in suo sa
cramentali Hugonē de sancto victore do
ctorē maximū in extremis fecisse. Tredeci/
mo ꝫ idem p̄obat̄ p canonē Isidori ex li/
bro concilioz q̄ in sexta synodo Constan/
tinopolitana dicit. Extra sanguinē.i.excep
to sanguine cerimonias i eccl̄esijs celebra/
mus.q.d.laycalē cōmunionē q̄ est ex statu/
to z p̄cepto eccl̄e introducta q̄si quedā ceri
monie sine sanguine damus. Et sequit̄ de cō
munione sacerdotali. Ita quippe accedam⁹
ad b̄n̄dictōes archanas z scificamur p̄ti/
cipes effecti tam sancte carnis q̄m p̄ciosi sā/
guinis xp̄i. Hec ille. Hoc idē ostendit con/
ciliū.xij.toletanū.q̄d narrat multos infir/
mos reiecisse eukaristiā q̄ datur sine hau/
stu dñici calicis.cū al's multi infirmi nō pos
sent quicq̄m deglutire p̄ter siccitatem oris.
Idēq̄ p̄z ex concilio Remensi. de ꝺse.dist.
.ij. Peruenit. Ubi declarat̄ q̄ sufficit dare
eukaristiā infirmis sine vino. Idem dicit
concilium wormacien.q̄d p̄cipit h̄re patam
hostiā ad cōmunicandū infirmū.nulla mē
tione facta de vino. vt de ꝺse.di.ij. Presby
ter. Et hec vocat̄ sepius laica cōmunicatō.
vt.l.di. Si eps. Et.lv.dist. Si euāgelista.
vbi dr q̄ eps vel p̄b⁹ p̄ter crimē capitale p
ip̄m cōmissum deposit⁹ laicalē cōmunionē
tñ accipiat q̄diu viterit. Idē habet ex cō/
cilio Bardinensi p duo decreta. Ubi sil⁹
laycalē cōmunionem vocat sub vna specie
scz corp⁹ xp̄i.fm abbatē. Scōm Innocen
cium.i.viaticū. Scōm Hostien.i.panis be/
nedict⁹ vel corp⁹ xp̄i. Idem Joh.andree i
nouella.de electione. Osius. Idem patet ꝺ
ꝺse.dist.ij. In trib⁹. Ubi p̄cepit clemēs pa/
pa p̄b⁹ reliquias fragmētoz corpis dñi/
ci custodire.nulla mentione facta de vino.
De cui⁹ tñ custodia si fuisset in vsu.maioz
cautela fieri debuisset. Unde dic Archid⁹.
de ꝺse.di.ij. Pb⁹. Q̄ nō p̄cipit seruari san/
guinē.quia opus esset nimia cautela in eo
seruandi. Et sequit. Hec est opus.quia vbi
est corp⁹ ibi est sanguis. Item sta synod⁹
Romana cui p̄sedit Leo papa.de ꝺse.dist.
ij. In q̄b⁹ dicit. Idem est corpus de quo di
ctū est. Caro mea ꝺre est cib⁹ z sanguis me⁹
ꝺre est potus. Sequit ibidē. Corp⁹ xp̄i edi/
mus vt vite eterne possim⁹ esse participes.
Ecce q̄ō illa copulata corpi soli attribuit
cōciliū.vt innuat q̄ sufficit sumere sub alte
ra specie. Quis aūt nisi fatu⁹ audeat cōtrā
dicere tantis ꝺcilijs.quoz est saluberrima
auctoritas.z q̄b⁹ eccl̄e negocia terminant.
vt dicit Aug⁹.ad Januariū.et h̄re.xx.di.
Canones.dicit. Q̄ sicut q̄tuor libros euā
gelij sic q̄tuor concilia suscipere z venerari
debem⁹. Decimoq̄rto ꝫ idem p̄bat̄ ex anti
quissima consuetudine eccl̄e. Hūt em̄ fere
ducenti z plures anni ex q̄ doctores catho
lici scribentes de ꝫ sacramēto nihil faciūt
de p̄ceptione vini in calice.ymo a tāto tēpe
semp astruunt scriptis z exemplis non esse
necessariā sumptionē sanguinis xp̄i in cali
ce.ip̄is laycis p̄sonis. Unde indubitanter
tenendū est q̄ nūq̄m fuit in eccl̄a de vniuer/

sali ꝓsuetudine eccl'e. Sed ꝼm variū exemplum xp̄i in cena varia fuit ꝓsuetudo i diuersis eccles'iis. Cum g̃ generalis ꝓsuetudo iam a tot annis sic obtinuit. nō licz eā i mutare. eo q̄ maximā vim hz legz. vt dicit Thomas. scōa scōe. q. iij. ar. ij. Et iō dicit Aug⁹. ad Cassulanū. q̄ ꝓtēptores ꝓsuetudinis eccl'ie vniuersalis. sic ꝓtēptores legz puniēdi sunt. xj. dist. De his. Turpis em̃ pars est q̄ toti nō ꝓgruit vniuerso. viij. dis. Quo iure. Ex his infero q̄ sentiēs contra ꝓsuetudinē eccl'e vniuersalis in sacramētz heretic⁹ est cēsendus. Patz ꝑ btm̃ Thomā scōa scōa. q. xcij. vbi dicit. Sic em̃ falsari⁹ esset q̄ aliqua ꝓponeret ex pte alicui⁹. q̄ non essent sibi cōmissa. Ira vicū falsitatz incurrit q̄ ex pte eccl'e cultum exhibet diuinū cōtra diuinā auctoritatē ab eccl'a consuetam. Quindecimo ꝫ ptz idem ꝑ scōs doctores antiquissimos. Nam Ambros⁹ in libro de sacramētz. z in libro de paradiso dicit. Ista esca quā accepistz. iste panis viu⁹ q̄ de celo descēdit vite eterne subaz admistrat. Et q̄ cūq; hūc panē māducauerit viuet i eternū. Quia corp⁹ xp̄i est. de ꝯse. dist. ij. Reuera. z ca. Omnia. z ca. In illo. z ca. Non iste. et ca. Ante bñdictionē. In q̄bꝫ oīb⁹ habet q̄ sumptio eukaristie sine sanguie sufficit ꝑ se ad salutē sub specie panis. Itē Aug⁹. i epistola ad Myrcanū. Xp̄s panis est de q̄ qui māducat viuet in eternū. de ꝯse. di. ij. Xp̄s. Idem in sermone de ꝓbis dñi habet. z habetur in glosa. s. Lor. xj. Et sup̄ ps. xxxij. Ubi semp̄ solū facit mentionez de pane. et nihil de potu. Idem Hylari⁹ in multz locz de trinitate. de ꝯse. di. ij. Si nō sunt. Et ca. In xpo pater. Item Jeronim⁹ exponēs illa ꝓba. Nisi manducaueritis carnē filij hominis z biberitz eius sanguinē. dicit. intelligendū est de manducatōe spūali. que ē incorporatio fidelis aie ꝑ grām. ꝑ quā incorporat tangz mēbra corpi xp̄i mystico. Item magn⁹ Innocenc⁹ de officio misse dicit. q̄ vbi nō posset inueniri vinū ꝑt licite alterū sine altero ꝓsecrari. g̃ nō est necessitatz absolute. Itē doctor Alexāder de halis i q̄rta pte sūme sue dicit. q̄ xp̄s sumit integre sub vtraq; specie. g̃ licz sumere sub alta specie tm̃. sic̃ fit a layc̃z vbiq;. Nēs aūt canōes in ꝓtrariū allegati ꝑ hereticos. intelligūt de ꝓficiēte pbro. q̄ sub vtraq; specie dz sumere. Et idem dicit sup̄ Johannē.

Si q̄s aūt querit quare ita eccl'a ꝓsuetudinē dispensare layc̃z sub vna specie. Rñdeo q̄ ꝫ fit ꝓpter plura. Primo ꝓpter piculū infidelitatis. q̄d si posset mētib⁹ fideliū ingere re si semp̄ in specieb⁹ panis z vini daretur. Possent em̃ simplices credere z intelligere q̄ sub altera specie nō esset tot⁹ xp̄s sed tm̃ sub vtraq;. Itē ꝓpter piculū effusionis. q̄d de facili cōmitti posset in multitudine pp̄li. Item ꝓpter piculū corruptōis. q̄d facile in estate ꝓtingeret in regionib⁹ calidis. Item ꝓpter periculū q̄d posset ꝓtingere in portā do ad infirmū. Idez tenet Albert⁹ magn⁹ in tractatu de officio misse. q̄ etiā ponit Q̄ in regionib⁹ carētib⁹ vino posset dispēsari etiā cū sacerdotib⁹ vt sine vino ꝓficerēt solū in pane ꝫ sacramentum. Idē btūs Thomas in. iij. ꝑte summe sue. q. lxxx. ar. vij. dic̃. Q̄ duo ꝓsiderant circa vsum h⁹ sacramēti. Unū est ex pte ip̄i⁹ sacramēti. aliud ex parte sumentiū. Ex pte sacramēti ꝓuenit q̄ vtrūq; sumat. q̄ de vtroq; ꝓsistit pfectio sacramēti. Et ideo q̄ ad sacerdotem ptinet ꝫ sacramentū ꝓsecrare z pficere. nullo mō dz corpus xp̄i sumere sine sanguie. Ex pte autez sumentiū requirit summa reuerētia z cautela. ne aliq̄d accidat q̄d ꝓgat in iniuriam tanti sacramenti. q̄d ꝑcipue posset accidere in sumptōe sanguis. q̄ quidē si incaute sumeret de facili posset effundi. Et q̄ crescēte multitudine pp̄li xp̄iani. in qua sūt senes z iuuenes z pueri. quoz q̄dā nō sunt tante discretōis vt cautelā debitā circa h⁹ sacramēti vsum adhiberēt. Ideo ꝓuide ordinatū est vt populis sanguis sumēdus nō detz solū a sacerdotib⁹ sumat. Nec ille. Idez dicit sup̄ Johannē in postilla. Et ibidem Nicola⁹ de lyra sil'r. Si g̃ querat heretic⁹ quare sacerdotib⁹ sic licet z nō layc̃z. Respō det q̄ ꝫ est ꝓpter pfectōem sacramenti quā soli sacerdotes z nō layci debēt pagere. vt dicit Thomas super. iij. sn̄iaz. distinc. xj. Sc̃do ꝫ fit ꝓpter piculū effusionis. Quia facilius vna gutta sāguinis laberet cū vna particula corpis xp̄i. sm̃ ip̄m. Idem ponit Bonauentura dist. xj. q̄rti sn̄iaz. dicens. Q̄ q̄ntum ad efficaciā hui⁹ sacramēti sufficit sub altera specie. sed q̄ntum ad significantiā non sufficit. Et ideo solus sacerdos qui significat passionē xp̄i in hoc sacramento solus sub vtraq; specie sumit. Populus aūt qui efficaciā z vtilitatez gr̃e querit sub

altera tm̃ recipit.cum sub altera tota gratia xp̃i cõtineat. Hec sententialiter ibidem. Idem Petr⁹ de Tharenthasia.dist.xj.q̃rti sniaz. Richardus de media villa. Petrus de palude patriarcha Hierolimitan⁹. Similiter Scot⁹ subtilis doctor. Thomas de Argentina.q⁹ q̃ntum ad rem significatã sub altera specie datur vtrũq; licet nõ quo ad speciẽ significatã. Dicit etiã ibidẽ q⁹ sacerdos cõficiens sub vtraq; specie.ideo sacrit.vt significet q⁹ rpe passionis xp̃i fuit sanguis separatus a corpore p effusionez. Et idem Hugo postillator totius biblie. Similiter quidã doctor Anglicus q̃ dr fisca/re sup q̃rto sniaz.dist.xj.dicit. addẽs vltra p̃dicta hanc rõem.q⁹ sicut in veteri testamẽto õ sacrificijs z oblationib⁹ sumebãt oẽs offerentes. sed de libaminib⁹ q̃ p̃sistebant in materia liquida soli sacerdotes. Ita circa ħ sacramentum pl̃us debet sumere tm̃ speciẽ panis solidã.sacerdotes aũt speciez vini liquidã. Ex his potest patere q⁹ verbũ nostri thematis de carne z sanguine xp̃i.intelligendũ est de spũali mãducatõe z bibitõe que est incorporatio corpis xp̃i p grãm z charitatẽ. Et ħ ostendit istud verbũ quod seq/tur. In me manet z ego in eo.vt dicit Augustin⁹ sup Johannẽ. Omelia.xxix. vbi ipe dicit.q⁹ si ħ intelligeret de manducatiõe sacramentali tunc falsum est.quia mlti manducant sacramenta z tamen nõ manent in deo.nec deus in eis. Igitur sm ipm intelligitur de spũali.put etiã dicit Thomas ĩ postilla. Christus ergo ħ intelligit cibum z potum societatẽ sanctorz.corpis et membrorz suorz.id est sancta eccl'ia in predestinatis et vocatis z sanctis z glorificatis z iustificatis z fidelib⁹ eius. Et quia p alteram speciem sufficienter incorporatur homo corpori xp̃i mystico. Ideo sufficit sumptio alterius speciei. Et tantum de secundo.

¶ D ¶

¶ Dixi tertio Qm̃ verbis premissis tãgitur huius sacramenti vtilitatis fructus et effect⁹ salutaris consecutio.cum dr In me manet et ego in eo. In quo denotatur vtilitas h⁹ sacramenti vltra alia omnia sacramenta. Pro quo sciendũ q⁹ sm Thomã super illud Johannis.vj. Ego sum panis viuus Hoc sacramentũ est dominice passionis rememoratiuũ. Et continet in se christum passum. Unde quicquid est effect⁹ dominice passionis ad nos.totũ etiã est effect⁹ huius sacramenti. Nichil em̃ aliud est hoc sacramentũ q̃ applicatio passionis ad nos. Non enim decebat christũ sm suaz presentiam semper nobiscũ esse.et ideo hãc voluit supplere per hoc sacramentũ. Unde manifestum est q⁹ destructio mortis quã xp̃us morte sua destruxit.et reparatio vite quaz christ⁹ reparauit resurgendo est effect⁹ huius sacramenti. Et quia vita quã confert nõ est solum vita vnius hominis.sed quãtum in se est vita totius mundi. ad quã sufficiens est mors christi.j. Johãnis.ij. Ipse est ꝓpiciatio pro peccatis nostris.et non solum nostris sed etiã totius mũdi. Et sequitur. Alia sacramenta habent singulares effectus sicut in baptismo solus baptisatus suscipit gratiã. Sed in ymolatione huius sacramenti est vniuersalis effectus.q⁹ non solum sacerdos consequit effectum.ꝫ etiã illi pro quib⁹ orat.et ecclesia tota tam viuorum q̃ mortuorũ. Cuius ratio est.quia in ipso continet causa omniũ sacramentorũ. scilz Christus. Hec Thomas. Ille autem est principalis effectus huius sacramenti. quia incorporat hominẽ christo. Unde dicitur in verbis nostri thematis In me manet et ego in eo. Et per cõsequens qui coniungitur mihi.habet vitã eternaz. Manet autẽ in nobis christus dupliciter. scilicz in intellectu per fidem.in affectu per charitatem.que informat fidem.j. Johannis.iiij. Qui manet in me in deo manet et deus in eo. Qui ergo sic credit christum vt in eum tendat.habet christum in affectu et intellectu.ergo qui sic credit per fidem informatam charitate in christum vt tendat in ipsum per charitatẽ.spiritualiter manducat christũ.et talis habet christũ in se manentẽ Et quia christus diligẽtes se transformat in se.eo q⁹ sm Dyonisiuz.Amor est vis vnitiua transformans amantẽ in amatũ. Ideo quicunq; sic diligit christũ manducãdo eũ spũaliter manet in christo. Unde Augustinus exponẽs illud Johãnis.xv. Qui manet in me.hic fert fructum multum. dicit. Manemus in christo credendo obediendo perseuerando. Manet in nobis christus illuminando.subueniendo.perseuerantiam dando. Maxime autem hec mansio fit per perceptionẽ sacramentorũ.et pre

eipue huius sacramēti eucharistie. vt hic dicitur. Utilitas autē ex hac mansione reciproca christi in nobis. et nostra in christo. est multiplex. Prima purgatio omniū peccatorū. Unde Johannis. xv. Omnem palmitem ferentē fructū purgabit vt fructum plus afferat. Secūda diuina associatio. Unde Johānis. xv. Qui manet in me et ego in illo. Magna vtilitas ex sociatione diuina. Quid ēm deesse poterit illi qui secum habet deū. Venerunt ēm omnia bona cum illa. Sapientie. vij. Unde Ecclesiastes. iij. Ue soli scilicet sine deo. Dicit Seneca. Nullus vir sine deo bonus potest esse. Tertia est fructificatio bonoz operum. Unde Johannis. xv. Qui manet in me. hic fert fructum multū. scilicet cordis per sanctas cogitationes et meditatōnes. oris per confessionem et gratiarumactiones. operis per penitentie satisfactionem. Quarta impetratio petitorum. Unde Johannis. xv. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint. quodcūqz volueritis petetis et fiat vobis. Maneamus ergo in christo per huius sacramenti gratiā vt secum tandem manere possimus in celo per gloriam. Ad quam nos perducat pater et filius et spūsanctus. Amen.

De sancto Johanne baptista Sermo. XXIX

Quis putas puer iste erit. Luce primo. Quoniam vt ait Gregoriꝰ in libro quarto dyalogorū. licet in regno celorum vna sit beatitudo electoruz quam illic percipiunt. diuspartamen est retributionis qualitas. quoniam premia diuersa consequunt. Nec immerito. Dicit ēm Origenes in libro Moraliuz. Q sicut in hac vita est discretio operuz. in alia quoqz vita erit proculdubio discretio dignitatum. vt quo hic alius alium superat in labore. illic alius aliū transcendit in retributiōe. Nec ille. Cum itaqz beatus Johannes baptista omnes mortales natos ex muliere merito transcenderit. iuxta illud. Inter natos mulierum nō surrexit maior Johanne baptista. Merito in p̄mio omnes preire et excedere debuit. Ipe ēm fuit famosissimus preco christi missus ad nunciandū eius aduentū. Johānis primo. Fuit homo missus a deo cui nomē. cē. Ipse ēm fuit christi precursor ad iter preparandum. Malachie. iij. Ecce ego mitto angelum meū ante faciez tuam. Quod ad litteram intelligitur de Johanne. vt patet Luce. vij. Ipse predicator ad conuertēdū. Ipse nuncius ad hospitiū preparandum Luce primo. Ipse preibit ante illum. Ipse vox veritatis. Isaie. xl. Ego vox clamātis in deserto. Ipse propheta futura et secreta reuelando. Etiam dico vobis plus q̄s propheta. Ipse lucerna ardens in diuina dilectione. Ipse lucens in cōuersatiōe. Johannis ānto. Ipse erat lucerna lucens et ardens. Si igitur talis et tanta gr̄a Johannis. qualis erit gl̄a. Si tale est meritū quale p̄miū. Si ẏa ē Pauli sciēcia q̄ i celo vidit vnicuiqz merito coronā congruā esse dandā. put ipe ait. Unusqsqz p̄priā mercedem recipiet ꝛm suū laborē. Et si vera est sicut est immobilis xp̄i remuneratoꝛs omniū veritas qua dicit. in domo patris sui mansiones multas esse. Nonnūqz propter aliud q̄s p̄pter diuersitatez meritoꝛ. Certe Johānis corona ceteroꝛ coronis electoꝛ maioꝛ est. Quo maioꝛ inter natos mulieꝛ nō surrexit. ꝛ cui veritas que coronas distribuit tm̄ testimoniū ꝓhibuit. merito ergo admirātes natōes de eo diterūt. Quis putas puer iste erit. In q̄b ꝓbis triplicem beati Johānis excellētiā ꝓsidero meritoꝛ. ꝛm triplicē interrogatōez. q̄ de eius sanctitate moueri pt. vt sic querenti de eo Quis putas puer este erit. Respondeam⁹ q̄ Johannes. s. est magnus in ingressu vite nāe maioꝛ in pcessu vite gr̄e. maxim⁹ i vita gl̄e. ꝛm hoc triplex est testimoniū trium testiuz ad hanc interrogationē respondentiū. scz humanū. angelicū. et diuinum. quoꝛ testimoniū est verū. Quia quod viderūt testantur. Joh. iij.

Dixi primo q̄ in verbis pre missis ōnotatur excellentia beati Johannis in ingressu vite nature. Nam ipsius conceptio fuit sctā. natiuitas leta. impositio nois miraculosa. Si ergo queris q̄s fuerit vir iste Johannes in conceptōe. Rñdet tibi angelus Luce. j. Q in pceptōe ab oīi labe est purgat⁹. Quia ex vtero matrꝭ sue spūsctō replet⁹ Ecce pceptiōis sctitas. Cui⁹ sctitas apparuit.

Primo ex gaudio in vtero matris q̄ cepit gaudere ad p̄sentiā saluatoris. Hā ſm Augu. fuit in eo accelerat⁹ vſus rōnis. Vnde ſm Lyrā Luce.j. quidā doctor grec⁹ dicit Reclusus ventre miles agnouit dñm ac regem oriturū. vētris regimine nō obstāte mystica visione inspexit. nō palpebris. sed spū Scō testimoniū sue sanctitatis apparuit qz in eodē vtero cepit ꝓphetare. Prophetauit em̄ p os matris. Vnde dicit Crysosto. In eo q̄ Elizabeth cognouit xp̄m ꝓceptū in vtero v̄ginis. vt dr Luce.j. eodem etiaz spūsancto Elizabeth nomē ei⁹ sciuit. quod a marito muto scire nō potuit. vt ibidē dr. Tertiū testimoniū sue sctitatz in ꝓceptiōe apparuit in ꝑ q̄ ꝓtra naturā ex senib⁹ pentibus z sterili matre ꝓcept⁹ ē. Vñ q̄d natura nō potuit gra sctitatz effecit. Ex q̄ patz ſm Lyrā q̄ eius ꝓceptio fuit aliq̄ mō miracl'osa. Quia nō fuit p naturā tm̄. sz etiā p naturā statim gra diuia adiutā. qz ambob⁹ parentib⁹ obstabat senect⁹. sz matri cū ꝑ sterilitas. Scō eius natiuitas fuit leta. Leticiā aūt eius p̄dixit angel⁹ Luce.j. dicens Erit tibi gaudiū s. in mēte interi⁹. z exteri⁹ exultatio. Dicit em̄ exultatio q̄si extra saltatio. Et ꝑ est ꝓprie tūc q̄n gaudiū est tm̄ interius q̄d nō potest bene ꝓtineri q̄n apparet exterius. Erat aūt gaudium triplici p̄sone. Primo p̄ri. qz ipo nato apertū est os Zacharie z ꝓphetauit dicēs. Benedict⁹ dñs deus israel. Vnde sic in ꝓceptiōe matrē fecit ꝓphetare. sic in natiuitate fecit patrē ꝓphetare. Scō erat matri Elizabeth. q̄a p hāc natiuitatē liberata fuit ab opprobrio et maledictōe sterilitatz. Dic ipsa de se ait. Quia sic fecit mihi dñs in diebz q̄bz respexit aufferre opprobriū meū inter homines Luc.j. Tertio gaudiū erat oīnib⁹ cognatz eius. q̄ audientes q̄m magnificauit dominus miscōiaz suā in Elizabeth. Magnaz em̄ miscōiaz ei fecit aufferendo sterilitatis opprobriū. z dando ei tantū ac talem filiū. sic nūciatū mirabiliē. z ꝓceptū supnaturaliē. z ꝓgratulabant ei. Nec solū cognati sz etiā multi extranei gaudebāt de natiuitate ei⁹. vt dr Lu.j. Multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Nō ad hrām etiā hodie videm⁹ cōpletū. Quia dies sue festiuitatz nō solū festiuatur a xp̄ianis sed etiā a sarracenis. vt dicit Lyra. Vñ in honorē ei⁹ semp tenēt lāpadē vt dicit q̄dam doctor. Tertio impositio nominis ei⁹ fuit miraculosa. qz cū cognati circūcidētes puer vellēt ei imponere nomen p̄ris. scz Zacharias. mater spūsācto docta a nullo hoīm informata contradixit. dicēs. Nequaq̄. sed vocabit Johānes. q̄d tandē pater scriptura approbauit. Et sic p̄ et mr̄ ꝓcordauerūt in impositione nois ꝓtra cōsuetudinē solitā. qua solebant parētes ipo/nere nomen patris in circūcisione. Johannes interpretat gra. Et merito sibi tale nomen imponit. qz ipe xp̄m manifestauit. per quā veritas et gra facta est. vt dr Johan j. Magna g̃ toti mūdo ex Johanne pfluxit gra. qm̄ p̄m⁹ viam gre p̄dicauit. z tandē auctorem gre demonstrauit. Et si quer⁹ quā gram p̄dicauit. Audi illud eius preconiuz grātie. Quod habet Matth. iij. Penitentiam agite appropinquabit vobis regnum celorū. id est. gratia qua itur ad regnum celorum.

Dixi secundo q̄ in verbis p̄missis notatur q̄ beatus Johannes fuit maior in processu sc̄z z in vita gratie. Nam vita eius ab infantia sua vsq̄ ad mortem eius multum erat dura et excellens quodammodo sup̄ humanā facultatē. Statū aūt sue sanctitatz in pgressu vite gre triplex fidele approbat testimoniū. Vñ ad questionē q̄ q̄rit̄ quis est Johānes in vita gre. Primo rñdet pater Zacharias spū ꝓphetico. Et tu puer ꝓpha altissimi vocaberis. Prophetā āt nō quilibet sz ꝓphaz vtrim⁹. Et sic ꝓphetis dignior z nobilior ē. qz finis dignior et nobilior est ordinatz in finē. Vñ dr ō eo. Lex z ꝓphete vsq̄ ad Johannē. Luce.xvj. Non qz lex z ꝓphetie tūc cessauerint. sz quia tunc pfectio euangelica p̄dicari incepit. que iducit ad ꝓemptū temporaliū ꝓter amorem spūalium et celestiū tanq̄ propter manifestum bonū expedientius consequendū Et quia hoc est difficile z quasi contra naturā vt q̄s ꝓtemnat temporalia. ideo christ⁹ dicit. Q̄ tales bonoz temporaliū ꝓt bona eterna ꝓtēptores sunt violēter rapiētes celum. Quia quasi quandā violentiā eis cōtra naturā inferunt. vt dicit Lyra. Fuit aūt beatus Johannes eximi⁹ ꝓphetaz. qz q̄ p̄dixit verbo monstrauit digito. Scō pater ei⁹ dicit eum p̄cursorem. cum addit. Preibis em̄ ante faciem domini parare vias eius. Quod etiam angelus nunciauit dicens.

Ipse p̄bit ante illuꝫ in ꝟtute ꝛ spū Helye. parare dño plebē pfectā. vbi describit eum filiꝫ Helye. Primo ꝓpt̄ similitudinez vite. qz vterqꝫ vixit in austeritate victꝰ et vestit⁹. Austeritatiꝫ victus fuit marie. eo q̄ vt dicit Math. iij. Esca eius erat locusta. Que fm Hyrā ꝛ Horrā sunt animalia pua volantia p modū salt⁹ ꝛ reperiunt in deserto iudee. et frita cum oleo sunt cibi paupeꝝ. ꝛ mel silue stre. Hoc mel reperiebat in truncis arboꝝ. Ibidē dicit tñ ꝛ Horra ꝛ Hyra. q̄ ibi fuerūt arbores habētes lata folia ꝛ rotūda lactei coloris. ꝛ mellei saporis q̄ naꝛa fragilia manibus ꝓterunt ꝛ edunt. ꝛ habēt saporē q̄si mellis. talib⁹ vescebat sc̄us Johannes Et ista fuit eius austeritas q̄ntū ad cibū. Austeritas potus patet Luce. j. vbi dr. Vinū et sicerā nō bibet. i. quēcūqꝫ potū inebriatiuū fm Hyram. Erat autez nazare⁹. i. ꝓsecrat⁹ dño p totā vitam suā. ideo ab oīi inebriatione abstinuit. Sicut nazarei in veteri lege tpe sep̄atōis. vt habet Nūeri. vj. capitl'o. Dicit em Hugutio. q̄ nazare⁹ idem ē q̄d sanct⁹ vel mūdus. Nazare⁹ em̄ dicebat qui sanctā comā nutriebat ꝛ nihil ꝓfanatū recipiebat. abstinens se a vino ꝛ sicera. que mentez ab integra sanitate puertit. Unde sicera est oīis potatio q̄ extra vinū inebriat. cuius nomē licet hebreū sit. tñ latinū sonat. pro eo q̄ succo frumēti vel pomoꝝ pficitur. aut palmaꝝ succus in liquorē extorq̄tur. Dec ille. Et sic ceruisia nr̄a media pōt dici sicera. Austeritas vestit⁹ eius patet. q̄a habuit vestē de pilis camelorū factā. vt dicitur Math. iij. Et zonā pelliceā circa lumbos de pelle cruda ꝛ pilosa. Unū recte compabat Helye. De q̄. iiij. Reg. j. Vir pilosus et zona pellicea accinct⁹ renib⁹. et p talē austeritatē vite parabat Johānes viam dño in cordib⁹ fideliū. Hā vt dr Math. iij. Tūc id est. visa tali vita in sanctitate eribat tota hierosoluma. i. pl'us de irl'm. ꝛ oīis iudea id est. multi. ꝛ baptisabant in iordane. cōfitentes peccata sua. Ubi dicit Lyra. q̄ iste baptism⁹ Johānis ad ℞ erat ordinat⁹ quasi quedam p̄paratio ꝛ p̄figuratio baptismi ip̄i⁹ xp̄i de primo venturi. Tertio pater ei⁹ dicit eū doctorē salutis. Unde addit. Ad dādā sciaz salutiꝫ plebi ei⁹. i. missus es ad p̄dicandū salutē fiendā p xp̄m. p quā sciam parabat etiā dño plebē pfectam. scz p euāgelij susceptionē. Unde de eo potest dici illud q̄d dicit dñs p ꝓphām. Filie syon exultate ꝛ letamini in dño deo vr̄o. quia dedit vobis doctorē iusticie Joel'. ij. Sc̄m testimoniū de sanctitate vite gratie sue est iudaici populi. At hoc tripl'r. Primo per ℞ q̄ ꝓpter eius sanctitatē vite ꝛ fame celebritatē iudei ip̄m xp̄m credebāt. Unū miserūt ad eū ab hierosolimis vt interrogarent eū Tu q̄s es Joh. j. vt habet. Quā credulitatem ver⁹ amator veritatis hūiliter refellit. Non sum inq̄t ego xp̄s. Non sum ꝓpheta. scz ille quē putatis. Sc̄o ℞ idē pz p ℞. q̄a sine miraculis est accept⁹. Cum em̄ videretur quasi nouū cultū ꝛ statū p̄dicare et inducere. ꝛ nullū miraculū ad ℞ pbandū induceret. necesse fuit vt eius vita tāte sanctitatiꝫ esset et insuspicabil' vt null⁹ inde dubitare possz. Tertio qz licet xp̄s fuerit marie sctitatiꝫ ꝛ vite ꝛpatissime ꝛ austerissime. iudei tñ ꝓpata vite austeritate ex triuslz. pferebāt Johannē xp̄o. Unū ꝛ dixer̄t. Quare nos et discipuli Joh⁹ ieiunam⁹. tui aūt discipuli nō. Hec solū invita sed etiā post mortē ip̄i⁹ ꝓpter cōpatōem sanctitatiꝫ vite xp̄m assimilabāt iohāni. Unū ꝛ herodes dicebat. Quē ego decollaui Johannē ip̄e surrexit a mortuis. ꝛ virtutes opanꝰ in eo. Per ℞ xp̄s credebāt Joh⁹ eo q̄ sc̄us Joh⁹ fuit mire sanctitatiꝫ. Tertiū testimoniū ō sctitate vite sue gr̄e est euāgelistaꝝ ꝓphaꝝ ꝛ saluatoris. Testimoniū euāgelistaꝝ ē fidelissimū. Testimoniū ꝓphaꝝ ē firmissimū. Testimoniū saluatoris ē excellētissimū. De ꝓmo scz ō testimonio euāgelistaꝝ ē sciēdū q̄ oēs q̄tuor euāgeliste ꝓfitēt⁹ ei⁹ sctitatē. Hā Math⁹ describit eū vt ypocritaꝝ reph̄ēsorē Mat. iij. vbi reph̄endēs phariseos dixit. Progenies viperaꝝ q̄s ōmōstrabit vob⁹ fugere a vētura ira. Est naꝛa vipe fm Cryſ. Cū morsu det ad aquā fugit. scz si aquā nō ineit morietꝰ. Et ē a forꝫ picta ꝛ int⁹ venenosa. Dic isti ad Joh⁹ baptismū currebāt p⁹fectā mortifera aliq̄n vt cōmodū assequerent. vt piculū mortiꝫ solum euaderent. tamē a foris erat pulcri. intus aūt veneno pleni. Sc̄o Marcus describit eū tanq̄ penitentie p̄dicatorem. Marci. j. vbi dr. Erat Johānes in deserto p̄dicans baptismū penitentie. Hoc ē. q̄ p̄dicabat baptismū dandū p xp̄m in primo venturū. vt dicit Lyra. Tertio Lucas describit eū tāq̄ salubrē ꝓsultorē. Nam cuilibet statui ꝓsuluit salubriter. vt patet Luce. iij.

Nam turbis ꝓsuluit. Qui habet duas tunicas. det vnā nō habenti. Ubi ꝓsulit oīb⁹ quibuscūq; supfluūt vestimēta. cōsiderata ꝓuenienti necessitate status ꝑsone ꝺm lirā vt dent talia supflua. Item publicanis et collectoribꝫ censuum q̄ solent esse ꝓni ad plus colligendū q̄ sit eis mandatū. et q̄d est amplius eis remanet. cōsuluit. ne plus q̄ est eis mandatū exigant. Item militibꝫ. ne aliquē ꝓcutiant. scz oppꝛimendo pauperes et eos despiciendo. necz calūniādo. scz ne imponerent falsum crimen diuitibus z potentibꝫ vt occasionē torquēdi bona eoꝝ haberent. quia p aliā viā a talibꝫ bona capere nō possunt. sed ait. cōtenti estote stipēdijs vestris. que dabunt eis ab imperatore. p laboꝛe militie quē debent sustinere in defensione patrie. Nam ꝺm Lyrā reddit⁹ q̄s habent multi milites p boies sibi subditos habent loco stipendioꝝ. z ideo debēt esse cōtenti. Quarto Johannes describit eū tanq̄ supne lucis p̄cursoꝛem. Joban. j. vbi ꝺz. Fuit homo missus a deo. cui nomē erat Johannes. Hic venit in testimoniuz vt testimonium ꝓhiberet de lumine. Fuit autē ista missio ꝺm Lyrā. nō solū p internā missionē sed etiā p exp̄ssam dei missionez z opatōez exterioꝛē. lz modus h⁹ opatōis nō sit script⁹. Un idem Johānes dicit de se Joh. j. Qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit. Sup quē videris spm̄ descendentē ꝛc. Ecce nobilissimū esse testē supni luminis. i. filij dei. Secūdo testimonium ꝓpheraꝝ fuit firmissimū. Nam Isaias sanctificatus in vtero dicit Isa. xl. Uox clamātis in deserto. Xp̄s em̄ clamauit quasi verbū dei patris. p Johannē tanq̄ p vocem. Quia sicut vox verbū p̄cedit. sic Johānes p̄cucurrerat saluatoꝛez. Scdo Jeremias dicit eū ꝓpheta datū gentibꝫ q̄ntū ad exemplarē ꝓuersatōem Jere. j. Prophetā in gētibꝫ dedi te. Tertio Malachias dicit eum angelū, ꝓter puritatē z officij nobilitatem Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meum ante faciē tuā. Et idē xp̄s allegat Mat. xj. et Luc. vij. Quarto accedit testimoniū xp̄i. qui dicit eū omniū maioꝛē inter natos mulierum.

¶ Dixi tertio q̄ beat⁹ Johānes fuit matim⁹ in vita glozie citra xp̄m z eius matrē vt pie creditē. Est aūt duplex gl'ia in vita eterna. vna cōmunis. z alia singular⁹ p̄mij eterni. Prima vocat p̄miū substantiale. Scda vocat p̄miū accidētale. Prima compat coꝛone auree Scda aureole. Cōsiderando igit⁹ in bto Johanne p̄miū essentiale habet coꝛonā sextuplicē scz stat⁹ nate angelice. status innocētie. stat⁹ p̄triarchalis. stat⁹ p̄tificalis stat⁹ regalis. z stat⁹ ꝓpheralis. Et isti sūt sex stat⁹ q̄ p̄cesserūt xp̄m. Habet etiā coꝛonam statuū q̄ sequūt xp̄m. scz apl'oꝝ. martirum. ꝓfessoꝝ. doctoꝝ. virginū. z religiosoꝝ. Et sic habz coꝛonā duodecim stellaꝝ. Quo ad p̄mā coꝛonam auree ꝺz in p̄s. Coꝛona aurea sup caput ei⁹. Sz ad scdam. scz coꝛonā aureole ꝺz. Posuisti dñe sup caput eius coꝛonā de lapide p̄cioso. Un nō solū posita est coꝛona sz etiā ꝛe magna coꝛona. q̄a magna est gl'a eius in salutari tuo. gloriam et magnū decoꝛē imponēs sup eū. Unde de ipo potest dici illud. Nm̄ p̄uenisti eū in benedictionibꝫ dulcedinis. posuisti i ca. ei⁹ ꝛc. Nō em̄ vna bn̄dictōe bn̄dict⁹ est aut p̄uentus sed pluribꝫ. Nam magna fuit p̄uentio in amotione culpe Eccī. xxxix. Benedictio illi⁹ q̄si fluui⁹ inundabit. q̄ scz lauet sordes Unde bn̄ dicit. p̄uenisti. scilz ab imunitate pcti ante oꝛtū in mundū abluisti. quo nos oēs fedamur. z q̄si maledictiōe p̄uenimur. Est tamē differētia inter ip̄m z xp̄m. Quia xp̄s etiā ante ꝓceptōez fuit p̄uent⁹ ab imunitate peccati. sz Johannes post ꝓceptōez ante tm̄ natiuitatē suā. Scdo p̄ uentus est in collatione gr̄e Deū. xxvij. Det tibi deus de roze celi z de pinguedine terre abundātiā. Sed q; parū fuit dare donū gratie nisi etiā daret donū p quod ꝓseruaret grām. Ideo p̄uenit eū in ꝓseruatōe gr̄e Deutro. xxxiij. Benedictio illius qui apparuit i rubo veniat super caput Joseph. Sed quia parum esset conseruare gratiam equaliter cum ceteris nisi etiā multiplicaretur eadez gratia. ideo p̄uenit eum in benedictione multiplicando gratiam Hebreoꝝ xxxo. Terra sepe venientez super se bibens imbꝛem et germinans herbaz opoꝛtunā illis a quibꝫ colitur accipit bn̄dictōez a deo. Jō p̄s. Benedictōez dabit legislatoꝛ. ibūt de ꝛtute in ꝛtutē. Sed quia ista omnia p nihilo valerent si deesset largitas glozie. Ideo deus beato Johanni maioꝛem contulit bis omnibꝫ benedictōnibꝫ. scz in gl'e largitione Eccī. xj. Benedictio dei in mercedē

iusti festinat. Hec sūt benedictiões de tre quas vocat merito benedictiões dulcedinis. Sinistre amaritudinis sunt que consistūt in collatiõe dignitatū ꝛ diuitiaꝝ. Habet aūt sanctus Johānes excellētissimam coronā aureole inter ceteros sanctos. eo ꝙ simul collectas habet tres aureolas. scilicz virginū. martirū. ꝛ doctoꝝ. Virginū quia fuit carnis sue exterius mortificator. vt pz ex vite austeritate superius deducta. Secundo doctoꝝ. quia fuit p̄dicator tam iudeorū q̄ gentiliū. Quia romanis militib⁹ qui tunc erant gentiles apud Herodem ꝛ Pilatū formam viuendi p̄dicauit. ꝛ diuersos status informauit vt superius dictū ē. Tertio martirū. quia intrepide caput gladio submisit. Ideoq; magna est glia eius i salutari tuo deus ꝛc.

De sanctis Petro et Paulo
Sermo. XXX

Beatus es simon

b petre. Matth. xvj. Si iuxta apostolus laus et honor debet omni credenti in xp̄m. vt dr Roꝝ. ij. Quanto magis laus ꝛ honor debet illis q̄ nō solum ipi crediderūt in xp̄m veraciter. sed etiā plurimos ad credendū in xp̄m induxerūt. Talibusmodi fuerūt isti duo sancti apostoli Petrus ꝛ Paulus. quoꝝ hodie solennia celebramus. qui inter apostolos p̄matum obtinēt. ideo quia maiora p fide xp̄i pertulerunt certamina. Merito igit beatus Petrus meruit a xp̄o audire inter ceteros verba thematis nostri. Beatus es symon Petre. In quib⁹ verbis btūs Petrus excellētissime reddit commendabilis ex eius singulari dignitate. Non em̄ a creatura sed a creatore recepit testimoniū. Christ⁹ em̄ nouit in homie quid sit. Unde dicit Joh. Et ideo quia nouit corda ꝛ renes ꝛ abscōdita cordis scrutat. falli ꝛ decipi nō pt. Cū ergo Petro dr. Beat⁹ es symon Petre. cōmendat Petrū nō p ceteris singulariter sz p re ceteris excellēter. Tripliciter igitur cōmendatur in verbis nostri thematis ꝓpter tres causas. ex quib⁹ merito dici potest beatus. Primo nāq; redditur cōmendabilis et venerabilis tanq̄ oīa p christo relinquens cum dicitur. Beat⁹ es. Secūdo redditur cōmendabilis et venerabilis tanq̄ christum fideliter confitēs. cum dicit Symon. Symon em̄ interpretat confitens. Tertio redditur cōmendabilis et venerabilis tanq̄ christū ardenter diligens. cū dicit. Petre. Petrus em̄ interp̄tatur cognoscens vel diligens.

Dixi primo ꝙ beat⁹ Petrus redditur cōmendabilis ꝛ venerabilis tanq̄ oīa p christo relinquēs. cum dicit. Beatus es. Circa quod sciendū. q̄ licet ceteris statib⁹ debeat beatitudo. tū p̄cipue pauperi voluntarie. Unde licet beati sūt misericordes. qr operib⁹ misericordie insistētes multa p deo dr miserūt. Iuxta illud. Dispersit dedit pauperib⁹. De quib⁹ dr. Beat⁹ qui intelligit sup egenum ꝛ pauperē. Multo tū beatior est q̄ oīa simul p xp̄o reliquit. vt christus expeditius sequerē. Secūdo infero ꝙ relinquentes p xp̄o ꝓpria in beatitudine glie ꝓpinquiores xp̄o erūt. et q̄dāmodo ceteris digniores apparebūt. Istud patet p illud Matth. xix. Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me. in regeneratiõe cū sederit filius hois in sede maiestatis sue. sedebitis ꝛ vos sup sedes iudicātes duodecim tribus isrl. Ibi apparet ꝙ eis p̄mittit ista duo. s. iuxta se sessionē. cū dr. Cū sederit filius hois sedebitis et vos. Secūdo iudiciariā ptātē p approbatiõez cū dr. Judicātes duodecim tribus. Unū Job xxxvj. Judiciū pauperib⁹ tribuit. Cū g̃ btūs petr⁹ p xp̄o oīa reliq̄rit vt dr Mat. iiij. nec solū reliq̄t volūtarie sz etiā p̄mptissime ꝛ facilime. Hā vt ibidē dr. ꝙ mox vt voces dñi audiuit relictis oib⁹ cū fratre Andrea secutus est xp̄m. ꝓpter q̄d appellat⁹ est Symon id est. obediens. Certe magna obedientia. Nihil em̄ dixit. inducias nullas petijt. impossibilitatē non allegauit. Unde admirat Grego⁹. omelia sup Matheū dicens. Ad vnius iussionis vocē Petrus et Andreas relictis omnib⁹ secuti sunt xp̄m. Nulla eoz adhuc miracula facere viderāt. nihil ab eo de p̄mio eterne retributiõis audierant. ꝛ tñ ad vnū dñi p̄ceptū ℔ q̄d possidere videbant obliti sunt. Ex q̄ ibidē Grego. statim nostrā arguit inaduertentiā et negligentiā dicens. Quanta nos miracula ei⁹ vidim⁹. q̄t flagellis affligimur. q̄ntis minarū aspe/ritatib⁹ deterremur. ꝛ tū vocante sequi contemnim⁹. Et post pauca. Quid igit in eius iudicio dicturi sum⁹. qui ab amore mundi nec p̄ceptis nec verberibus deterremur.

Sed quereres quid Petr⁹ magni pro xpo reliquit. q̃ nihil̃ pter rethe z naue ba/buit. Ad q̃d rñdeo ſm Hre. In hac re magis ꝑsiderat affect⁹ q̃z cenſus. Multū em̃ reliq̃t q̃ totū deſideriū babendi finaliē re/liquit. Unde ſi Petro poſtea fuiſſet impiū romanū oblatū. ſi oēs diuitie gēmaz indie Auri arabie. aut hyſpanie. Delicie Troie. Alexandri honores. Salomonis gloria. aut quecūq̃z maiora hoz excogitari poſſēt Petr⁹ omnia rēnuiſſet de cetero ꝓ chriſto. vt dicit ſocius su⁹ Paulus. Omnia arbitra/tus ſum vt ſtercora vt xpm lucrifaciā. Nec mirū. Sciebant em̃ quia leuius currit ad portum nauis vacua q̃z onerata. Sic leo dū venatores ipm agitātes ſentit ventrez cibis euacuat. Sic ſymea dum agitatur a venatoribꝫ licet filios multū diligat quos ſecū portat niſi eos a ſe reiecerit. faciliter ī manus venator⁹ incidit. Sic ceruus duz ſe grauari pinguedine ſentit latebras que/rit z paſtum fugit vt macer expeditius fu/giat. Sic fecerunt iſti apl'i. q̃ ſcientes xpm nō poſſe aliter melius ſequi. nec beatitudi nem ꝓſeq̃ q̃z ꝓ exoneratiōem diuitiaz om/nia reliquerūt. Unde dicat de ipis Bern̄. Beate Petre nō ad inſipientiā tibi omia reliquiſti. Sciebas ei q̃ ſequi nō poteras oneratus. Qui em̃ oner⁹ vix ꝓ terraz va/dit. q̃uo in celū aſcēdere poterit? Sz di. Dñe iſta ſunt dura. Nam ſic oportet nos eſſe monachos. et ꝓ oñs nullus eſt verus xpian⁹ q̃ nō omia ꝓ xpo reliquit. Ad quod ego rñdeo. Conſtat bñ xpianū eſſe cū diui tijs. Unde ſi q̃s nō poteſt dimittere realiter dimittat ſaltim affectualiter. Dimittat er/go pctm̃ q̃ aia maculat. Dimittāt ſeclares vanitates. q̃bꝫ ad vana ptrahunt. Dimit/tant ꝓpriam voluntatē qua in ſupbiam ele/uantur. Dimittāt ꝓcupiſcentiā auaricie. q̃ ſemp ad cōgregandū illicite diuitias iniu/ſtas impulſant. Unde Johānes in cano/nica ſua. Non dicit. Nolite babere ea q̃ in mūdo ſunt. ſz nolite ꝓcupiſcere. Omne em̃ q̃d eſt in mūdo. aut eſt ꝓcupiſcētia carnis. aut ꝓcupiſcentia oculoz̄. aut ſupbia vite. Nec Dauid dixit. Diuicie ſi affluant noli/te eas recipe. Sz dixit. nolite coz apponere Nec apl'us dixit. j. Thimo. vj. Diuitibꝫ p̃ci pe omia dimittere. Sz dixit. p̃cipe eis nō ſublime ſapere. nec ſperare ī incerto diuitiaz bene agere. facile tribuere.

Dixi ſecundo q̃ beatus pe trus reddit cōmendabilis et venerabilis tanq̃z xpm fi deliter cōfitens. cū dr. Symon. Symon em̃ interptat ꝓfitens. Petrus autē confeſ/ſus eſt xpm verū dei filiū. Nam alijs dicē/tibꝫ eū eſſe helyam. alijs Jeremiā. alijs Jo hannē baptiſtā. alijs vnū ex ꝓphet⁹. Rñdit Petrus. Tu es xpus filius dei viui. Sup cuius ꝓfessionē xps fundauit eccl'az ſuam Sicut h dr. Sup hāc petrā edificabo ec/leſiā meā. i. ſup hanc fidē confeſſionis tue. Propter quā fidem etiā meruit a xpo bea tificari. Nam ei dictū eſt verbum themat⁹. Beat⁹ es Symon bariona. q̃r caro et ſan guis nō reuelauit tibi. Habuit autē iſtam fidē tripl'r. Primo in corde. Corde em̃ cre ditur ad iuſticiā. Rom. x. Scdo habuit eā in ore. quia ore ꝓfeſſus eam ad ſalutē ſuaz et alioz. Tertio habuit eam in ore. quia ꝓ fide mortē ſubijt ſub Nerone imperatore. Et talis fides eſt pfecta. Alioq̃n fides in corde ſine oris ꝓfeſſione dum opus eſt. et ſine operibꝫ ē mortua. vt dr. j. Jacobi. Nā demones ſic credunt z ꝓtremiſcunt. Certe multi ſunt hodie de q̃bꝫ dicit apl'us. Con/fitent⁹ ſe noſſe deum. factis autem negant.

Sūt aūt triplices hoies inter chriſtia/nos male fidei. Primi ſunt q̃ credūt corde tm̃. Et ſunt illi q̃ omnibꝫ aſſentiūt quecun q̃z p̃dicant. ſed tm̃ nō faciūt iuxta illa q̃ in p̃ dicatiōe fidei audiūt. Iſta fides eſt demo/nū. q̃ etiā inuiti oīi veritati aſſentiunt. vt dicit Jacob⁹. Alij ſunt q̃ corde credunt et ore ꝓfitent tm̃. ſed nūq̃z ſe ad opa extēdūt. Sicut illi q̃ de fide multa dicūt predicant inſtruūt. ſz opa fidei ꝓtraria agunt vt ypo/crite. De q̃bꝫ ſaluator dicit. Populus h me labijs honorat. coz aūt eoz̄ longe eſt a me. id eſt. operatio ex corde pcedēs. Tertij sūt q̃ nec corde nec ore credūt nec ꝓfitent. ymo q̃d deteri⁹ eſt. ꝓtrariū z ipi credūt z alijs p̃ dicant. ſicut heretici. Et iſti ſunt peſſimi. Iſti ergo nō merent beatitudinē ſed penā eternā. Juxta illud. Qui ꝑo nō crediderit ꝓdemnabit. Marci vltio. Ultra iſtos ſūt alij q̃ credūt corde et deuotiōe. z ore ꝓfitē/tur fidem tpe oportuno ſe offerente. et ali/os a ſe docent z inſtruūt ad edificationem et cū h operant ſm ea q̃ docent. Et iſti ſūt veri beati Petri imitatores. De q̃bꝫ Mat. v. dicit xps. Qui aūt ſic fecerit z docuerit h

magnus vocat in regno celoꝝ. Et vere nō solum in futuro sed etiā magnus in p̄senti est qui sic credit. Et hoc quantū ad plura etiā in p̄senti. Nam p̄mo magnus est apud deū. Quia per talē fidem obtinet remissionem peccatoꝝ. Per talē eīm fidē remittuntur peccata. Secundo magnus est. Quia talis meret demonioꝝ expulsionē. Marci vltimo. Signa autez eos qui crediderint hec sequent. Et sequit. In nomīe meo demonia eīciēt. Tertio talis fides meretur optatoꝝ consecutionē. Iuxta illud Mar. xj. Omnia quecūqz orantes petitis credite quia accipietis. et euenient vobis. Et Jacobi. j. Postulet in fide nihil hesitans. Istud patet de Alexandro magno. quia licet paganus. tamen quia credidit potentie dei. ad ip̄i⁹ petitionē de⁹ p̄clusit filios captiuitatz decem tribuū inter mōtes caspios qui ibi detinebant. p̄ter ydolatriā per eos cōmissam. Unde Josephꝰ ait. Deus quid facturus est p̄ fidelibꝫ suis. si tantū fecit p̄ infidelibꝫ. Idem patet de regulo. Johan. iiij. Ad cuius fidē xp̄s sanauit filium suū. Idem de Centurione. cui p̄ sola fide puer sanatus est. Matth. viij. Ultimo fides cōfert beatitudinē t eternā benedictionez. Joh. xx. Beati qui nō viderūt et crediderunt. Ubi Grego. dicit q̄ in hac sententia sumus nos signati qui eū quem carne nō vidimus mente tenem⁹.

¶ L ¶

Dixi tertio q̄ in verbis p̄missꝫ beatus Petrꝰ redidit cōmendabilis tanꝯz xp̄m ardenter diligens. cum ōr. Petre. Petrus eīm dicitur agnoscens vel diligens vel firmꝰ. Ipe eīm xp̄i diuinitatē ceterꝫ clarius agnouit. agnitam dilexit. et in eius dilectione postea firmior extitit. et p̄ consequēs tres status in se expressit. scz incipientiū. proficientiū. t perfectoꝝ. De ip̄ius autē dilectiōe qua arden/ter xp̄m dilexit habet Joh. xxj. vbi dicitur q̄ xp̄s eum ter interrogauit an eum diligeret. Et ip̄e respondit ter dicēs. Tu scis q̄ amo te. Cui xp̄s cōmendando vniuersalē ecclesiā dixit Pasce oues meas. Bene ergo querit ab eo. Symon diligis me pl⁹ bis. Quasi expresse diceret. Ille q̄ eligit ad officiū p̄lationis debet deū diligere p̄ ceteris Quia s̄m Greg. tm̄ debet p̄cedere actionē populi vita p̄sulis. quantū distat a gregevita pastoris. Et ideo videt q̄ ille q̄ aliquem eligit ad tale officiū tenet semp eligere melioꝛē. Non tm̄ intelligat melioꝛ. i. litteratioꝛ vel astuciοꝛ. sed ille q̄ omnibꝫ ꝺditionibꝫ p̄satis melioꝛ est tali officio ad honoꝛem dei t eccl'e vtilitatē s̄m iudiciū eligēris. Aliter aūt si eligens aut p̄mouēs nō attendit ad honoꝛē dei. et ecclesie vtilitatē nō videt diuinū iudiciū euadere. Et sic cū dilect⁹ sufficit eligere. Q aūt s̄m iura ꝺꝛ de elec. c. Cū nobis olim. et. c. Cum dilect⁹. sufficit eligere sufficientē. Hoc est s̄m iudiciū humanū per q̄d talis nō est puniēd⁹. cū s̄m veritatē aliqua mala p̄mittant humano iudicio incorrecta p̄ter maiora mala vitāda. q̄ tm̄ diuino iudicio sunt corrigēda. s̄m quod dic̄ Aug⁹. li. j. de libero arbitrio. Sed quid dicit Petrus xp̄o. audiamus attentius. Dicit eīm. Tu scis dñe quia amo te. Nō dicit s̄m Lyrā. plus q̄ alij. sed absolute respondit. quia exp̄tus p̄prie facultatz in xp̄i negatiōne nō fuit ausus vltra se efferre in xp̄i dilectione. sed vitatē t ardoꝛē sue dilectōis posuit in iudicio xp̄i q̄ secreta cordiū scrutat. Unde sequit. Et ꝓtristat⁹ Petrus. quia xp̄s dixit ei tertio. Amas me. Non est intelligendū q̄ esset ꝓtristat⁹ ex indignatiōe cōtra xp̄m. qꝛ ter repetiuit querendo eū. non accḗscendo ꝓbo p̄mo ip̄i⁹ Petri. sz fuit turbatus. eo q̄ sciebat eū scire etiā oīa fuka p̄ter q̄d timuit ex tali replicatiōe q̄ christ⁹ vellet sibi p̄dicere aliquē casum suū futurū sicut p̄us fuit factū. Mat. xxvj. Mar. xiiij. et Lu. xxij. Ubi p̄dixit ei negatoz futuram. Et ideo merito turbat⁹ Petr⁹. p̄ter q̄d dixit ei. Dñe tu scis oīa. quia amo te. Quasi diceret. Tu scis oīa p̄tia et futura. et iō nūc scis qꝛ diligo te. Sed q̄d michi sit futurū nescio. sed tu scis. Et quo patet q̄ dilectio Petri fuit magna maiοꝛ et maxima vltra alios ap'los erga xp̄m. saltē p̄ tunc cū eum quesiuit. Nam Petrus iam tunc erat paratus t disposit⁹ p̄ xp̄o oīa ꝓtemnere Et iste est p̄im⁹ gradus dilectōis. quando p̄ amico bona nostra nō p̄deram⁹. Tanticoꝛ vltimo. Si dederit homo p̄ dilectione omnē substantiā suā quasi nichil despiciet eam. Fuit etiā dispositus tūc relinquere omnē affectū carnalē amicoꝝ filioꝝ vxoris t parentū p̄ xp̄o. Et iste est maiοꝛ grad⁹ dilectionis. Matth. xix. Omnis qui reliquerit vxorem vel filios aut patrē aut matrez

Fuit etiā paratus tūc ponere animā p̄o

christo. Et iste est maxim⁹ gradus dilectionis. Joh.xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet nisi vt animā suā ponat ꝙs pro amicis suis. Insuper fuit tūc paratus ponere vitam ꝓpriam. Non solum pro persona christi inquantū occurreret eum iteruz mori sed etiā p eius quolibet mimo fideli. Et iste fuit intēsissim⁹ gradus dilectionis ꝓpter ꝙd tp̄us cōmisit sibi ecclesiā. quia in eo cōsiderauit maximū zelū quē habuit ad subditos xp̄i. sicut patet in eo ꝙ vt dicitur Math.xviij. quesiuit quotiens dimitteret fratri in se peccanti.z de Johanne. ꝙd esset de eo futurū Joh.vltio. Et ip̄m sepius de dispositiōe ecclie z suoz fideliū interrogauit. Et ꝙd omnib⁹ patet ꝙ xp̄s multū sibi ponderat animas fideliū exquo ita studio se curam ip̄az Petro cōmisit. Nec mirum p̄cioso em̄ sanguine eas redemit. quia per mortē redemit. Unde dicit Joh.x. Scōo ex hoc habet ꝙ cura animaz nō nisi diligētibus deū debet cōmitti. Unde nō est dictuz petro. diligas oues. sed me. vt significaret quia mercenari⁹ est qui oues ꝓpter lanā tēporalis cōmodi diligit z nō honorem dei in eis querit. vt dicitur Joh.x. Tertio ex hoc habet ꝙ curā animaz suscipiens debet habere dilectionē dei z maiorē ceteris. scz vt diligat cordis affectiōe z opis exhibitione. Et quia hoc tertiū graue est. ideo merito contristat⁹ est Petrus in tertia interrogatione. Quia igitur beatus Petrus hec tria habuit. ideo in dilectōe dei maior fuit Et p cōsequens in gloria celesti sup alios maior extitit. Ad quod nos pducat. tē.

De visitatiōe beate Marie ꝟgis. I Sermo. XXXI.

Benedicta tu inter mulieres. Luce p̄mo. Licet virgo gloriosa mater dñi nostri ihu xp̄i omniū gratiaruz copia sit repleta. eo ꝙ sic eam angelus salutauit. Aue inquit gra plena. Luce.j. Et ipsa de se dicit Eccl.xxiij. In me omis gratia vite z veritatis. Tamē de nulla virtute redd̄it sic cōmendabilis sicut de virtute humilitatis. Unde ip̄a quasi oblita omniū virtutū z gratiaz de se dic. Respexit humilitatē ancille sue. Non mir. quia nō est vita securior et tutior pueniendi ad regnū celoz ꝓter humilitatē p quā et non aliā ip̄e xp̄s z mater sua. ymo oēs sancti maiores et minores ad regnū celoz peruenerūt. Nam de christo dicitur. Humiliauit semetip̄m formaz serui accipiens. De alijs sanctis dicit Isaie.xl. Oīs vallis exaltabit̄. quo ad maiores sanctos. et oīs collis humiliabit̄. quo ad minores. Licet autē p̄ncipiū huius vie sit multū infimū. tamen finis eius est summū. Nam finis eius in p̄senti est gratia. Juxta illō Jacobi.iij. Humilib⁹ dat gratiā z in fuko gloriam. Juxta illud Job.xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Cum igitur virgo gloriosa fuerit summe humilis. eo ꝙ facta regina celoz z domina angeloz z dominū se ancillam appellauerit. Luce.j. merito ad sūmā bñdictionē peruenit. Hoc āt ꝙ se ancillā humilē nominauit verbo. sicut dixit sic fecit z opere cōpleuit tunc vicz quando Elizabeth cognatā suam visitauit vt ei seruiret in partu. Hōm Bernhardū. Vere magna humilitas Marie q̄ habēs tā p̄ciosum thesaurū totius mundi. vnigenitū vicz dei filiū. creatorē celi et terre. non dedignatur fatigari ad eius seruū Johannē in vtero Elizabeth conceptū. Hanc hūilitatem Elizabeth cōsiderans in Maria conticere nō valuit. sed quasi admirando damauit dicens. Unde mihi hoc vt veniat mater dñi mei ad me. Et qua quidē humilitate quid ꝓsequeret. ꝓsequenter dixit. Beata que credidisti. qm̄ ꝑficient in te que dicta sunt tibi a dño. z eris benedicta inter mulieres. vt dicūt verba nostri thematis. Circa verba nostri thematis tria sunt considerāda. ex quib⁹ redd̄it virgo intemerata multum cōmendabilis z gloriosa. z hoc ſm triplicem eius in euāgelio p̄senti excellentissimā virtutem. Vocat em̄ humilis a seip̄a. ab Elizabeth fidelis z credula. et ab eadem mirabiliter ꝓclamatur genitrix fecunda Ac per hoc ex his omnib⁹ redditur digne cōmendabilis tanq̄s inter mulieres benedicta. Primū tangit de se dicens. Respexit humilitatē. Hōm Elizabeth dicēs Beata q̄ credidisti. Tertiū cū addit Unde michi hoc vt veniat mater domini mei ad me.

Dixi primo ꝙ virgo btā reddit̄ cōmendabilis ex virtute humilitatis. Circa ꝙd sciēduz ꝙ virtus humilitat̄ inter oēs ꝟtutes

reddit cōmendabilis et quattuor. Primo ꝓpter gratie impletionē. Secūdo ꝓpter implete augmentationē Tertio ꝓpter augmētate ꝓseruationē. Et quarto ꝓpter cōseruatevel ꝓfirmate glorificationē. Primo nāq; humilitas meret gratie impletionē. iuxta illud ps. Qui emittis fontes in conuallibꝫ id est. grām tuā prestas humilibꝫ. inter mediū montiū ptransibūt aque. Duo mōtes sunt due species superbie. Quarū vna nascitur ex re tempali. alia ex re spuali. Inter istos duos mōtes est vallis hūilitatis nō delinās ad aliquā spēm supbie. Et in isto scz medio ptrāsibūt aque grar. Secūdo hūilitas replete gre meret augmētatōz Et ħ potest ostendi p tria exempla. Primo p exemplū pupille. quia ām Greg. quāto pupilla est nigrior z minor. tanto est lucidior Sic z homo quāto est despectior coraz se ipso. tanto est maior corā deo Cantico. j. Nigra sum sed formosa. Nigra sum in reputatione mei. z ideo formosa in cōspectu dei. Quo ad ħ compar humilitas lapidi pcioso calcedonio q̄ est pallidus. nec lucet in domo inter parietes inclusus. sz in aere et in radijs solaribꝫ posit⁹. Sic hūilitas pallescit repuratiōe sui. quia gloriam nō petit ab hominibꝫ. Nec lucet inter parietes presentis corruptibilitatis. iuxta illud. Nunc filij dei sum⁹. sed nondū apparet q̄d erimus Sz dū venerit ad pspectū veri solis post q̄s dissoluent parietes corpis mortal' tunc apparebit pulcritudo z claritas h⁹ lapidis. Scōm exemplū patet p exemplū candele. q̄ quāto plus inclinat tāto plus inflāmat. Sic z homo quanto plus inclinat per humilitatē tāto plus inflāmat in dei caritate. q̄ corda fideliū ita accendunt ita q̄ fere sunt in amorē puersa. sicut ferrū pfectuz in ignē totū est ignis. Cāti. v. Amore lāgueo. Et sicut cera i igne q̄ tota fit liq̄da z ignea Cantico. v. Anima mea liq̄facta est. Et sicut homo vulnerat⁹ q̄ totā intentiōem ad vim sui doloris puertit. Unde dicit ibidē. Vulnerata charitate ego sum Et sicut aer illuminat⁹ q̄ tot⁹ in radios lucis puertitur Tertiū exemplū patz p exemplū aque. que q̄nto plus descēdit tāto plus ascēdit. Vñ Aug⁹. Descendite vt ascendat⁊ ad deū. Descendistis em̄ ptra eū ascendendo. Tertio hūilitas meret gre augmētate pseruatōem Et ħ ostendit p tria exempla. Unū exēplū est cineris. Sicut em̄ cinis pseruat ignem sic hūilitas pseruat grām spūssancti. Unde Eccī. x. Quid supbis terra z cinis. Et sicut cinis ignē sic hūilitas pfuabat Abraham in gra dicēte Gen. xviij. Loquar ad dñm. q. d. non. cū sim cinis z puluis. Scōo pz ħ p exemplū arboris. Rami em̄ arboris qui sunt in imo sunt securi positi. sed q̄ sunt in altū leuati sepe frangunt a violentia venti Ideo lucifer corruit qr in supmo stare voluit. Isa. xiiij. Similis ero altissimo. Tertio patet p exemplū pulueris. Virtutes ei sine hūilitate sunt sicut pulueres. sed cum hūilitate sunt sic firma terra et solida. Unde Greg. Qui sine hūilitate virtutes cōgregat quasi qui pulueremꝫ ptra ventum portat. Quarto meret hūilitas gre pseruate glorificationē. Et ħ ostendit Aug⁹. p tria exēpla. Primo p exemplū turris dicēs. Cogitas magnā fabricā pstruere celsitudinis ō fundamēto cogita hūilitatis. Qui em̄ vult turrim pstruere p quā ascēdat ad celestem celsitudinē. ponat. p fundamēto hūilitatē. Istud fundamentū ponebat apl's dicēs. j. Cor. iij. Dei edificatio est⁊ vt sapiēs architectus fundamentū posui. Scōo p exēplū arboris. Unde dicit. Arborem attēdite. figit radicē in hūili vertice tendit ad celuz. Si sine radice auras petit ruina est nō ēremē tū. Qui igit facit siue figit radicē i hūilitate faciet fructū altissimū in celesti hereditate. iiij. Reg. xix. Quicūq; relict⁹ fuerit i domo inda mittet radices suas deorsum z faciet fructū sursū. Tertio p exemplū etatis. Unde dicit ibidē Aug⁹. Si magn⁹ vis esse incipe a mimo. Homo em̄ pmo est paru⁹. et postmodū p etatem crescit z fit magnus Ideo. j. Reg. xv. dr. Nōne cū paruus esses in oculis tuis caput in tribubꝫ factus es. Hoc saluator p exemplū ostēdit. Nam statuēs parulū dixit. Quicūq; hūiliauerit se sicut paruulus iste. ħ maior est in regno celor. Math. xviij. Quia igit beata ꝑgo pfecta hūilitatē habuit. ideo meruit fieri mater xpi. Dicit em̄ Bern⁹. q̄ beata ꝑgo z si ex ꝑginitate placuit. tamē ex hūilitate pcepit. Quantūcūq; em̄ fuisz ꝑgo si humilis non fuisset. deū nō pcepisset. Unde quia ex humilitate pcepit. ideo hūilitas quodāmodo dicit mater xpi.

B

Dixi secundo q̄ ꝑgo gl'osa reddit cōmē

dabilis ex fide p fecta credulitaſ. Qđ testatur Elizabeth dicens. Beata q̄ credidisti. Circa ħ sciendū q̄ sic būilitas merek beatitudinem. vt ipa dicit in Cātico. Ecce em̄ ex ħc brām me dicēt oēs generatiões. Ita fides merek beatitudinē. Juxta illd. Brī q̄ nō videret et crediderī. Joh. xx. Fuit aūt fides in ꝟgine brā pfecta. pfectior. et pfectissima. Perfecta. q̄ fuit opib⁹ ꝟiuncta. Perfectior. q̄ charitati annexa. Perfectissima. q̄ fuit pseverans et firma. Primo fuit eius fides pfecta. q̄ fuit opib⁹ ꝟiūcta. Opa enim ꝟtutū cardinaliū. vt fortitudinis. tpantie. prudētie. et iusticie. in ea pfecte fuerūt. Hā p fortitudinē restitit dyabolo. p tpantiā carni et appetitui inordinato. Per prudentiaz mūdo. Per iusticiā regulate vixit cū primo Ideo et ista fides ē pfecta. Alioq̄n sine operib⁹ bz ociositatē. Et ista est fides malorū xpianor. Jacobi. ij. Fides sine bonis operib⁹ mortua est. Scdo adhuc habuit fidez pfectiorē. j. Cor. xiij. Si habuero omnez fidē ita vt montes trāsferā. charitatē autez nō habeā. nihil michi pdest. Ista est fides demonū q̄ sunt extra statū merendi nec vlterius charitatē possunt hre. De quor fide dr Jacobi. ij. Tu credis q̄ vn⁹ est deus et bñ facis. et demones credūt et ꝟtremiscūt O q̄s mlti mlta mira de se iactāt clarissimā fidē se hre asserentes Sed q̄a sine charitate dei et primi. i. non intendūt p ħ primorū edificationē aut dei bonorē. ideo audient in iudicio. Discedite a me maledicti. q̄ nū q̄s vos noui. Math. xxv. Quid g̃ dicunt q̄ dam hesitātes de fide cātholica et aplica. q̄ est sub obedientia ecclie romane. Ecce heretici faciūt miracula. Ecce subijciūt ipor ditioni orbē terraz. Ecce nullus pt eis resistere. si non esset eor fides recta nūq̄ de⁹ eis adesset ꝟtra suos xpianos veros. Nū q̄d nō defendit eos de manib⁹ eor. Quib⁹ ego rndeo. q̄ ħ de⁹ pmittit iusto et tm occulto iudicio. Primo em̄ Amb⁹. xviij. q. v. Remittūt. ꝛc. ad puniēdū pcā hoīm fidelium Un̄ dicit ibid̄. Q̄ sic duob⁹ modis remittunt pcā. scz p orōez vel p pdicatōz. ħ est p ꝟbū dei. et p ꝟfessionē sacerdoti factā. Ita etiā duob⁹ modis puniunt. scz p iudices q̄ ptāte ad temp⁹ ytunt. Et p xp̄os alienos iussu dei excitatos. Sic sepe legim⁹ q̄ xpē diuine maiestaſ offensam subiect⁹ ē pl̄us iudeor. Un̄ dicit ibidē. q̄ aliq̄n pcā puniuntur p nesciētes. sic p Sēnacherib et per Antiochū et Tytū et Vespasianū. et alios reges gentiliū p q̄s iudei erant puniti. Et hij sunt q̄si instrumentū diuine iusticie. xpē q̄d compank serre vel securi Isa. x. Que sūt instrumēta insensibilia. q̄ gloriari non pōt si cū eis man⁹ artificis aliq̄d faciat. Similiter est de hereticis. Non em̄ possunt gloriari dicentes. Quia de⁹ est nobiscū. quia p nos talia facit. Aliq̄n ꝟo pcā punit p scientes. sic p iudeos puniuit amorreos. q̄z terrā iudei receperūt et possederūt ipis expulsis de spāli mandato dei. quo dictū est Abrahe Hēn. xij. Semini tuo dabo terrā hanc. q. d. tibi nō dabo. sed semini tuo. Cuius ratio sequit. Hondū em̄ sunt ꝟsūmata peccata amorreor. que tunc intelliguntur ꝟmo fuisse ꝟsummata cū israel exijt de egypto. Et quotiens hoc fit tūc est iustū bellū et noxius sanguis sine culpa effundit. Aliquādo ꝟo excitant mali ad puniendū peccata malor. i. in signum eor qui sunt futuri boni. vt tandez p bonos correctores ipi quoq̄ puniant. Sicut in libro Judicum de Jabin rege Chananeor. et de Madianitis legit Judicū. iij. Q̄ pter ydolatriaz populi suscitauit eos dñs deus isrl vt affligerent et terrā eor occuparent. Cum aut̄ pl̄us dei sub manib⁹ eorū diutius afflict⁹ peccatū suū recognosceret et p penitentiaz sibi deū placaret. Et ex pcepto dī Barach comitatus Delboram pphetissam yrorē Lapidoth. Jabin regē Chanaueor et Sizarā ducē exercitus sui ꝟtriuit. Et Gedeon zebee destruxit et Salmana. Unde et reges Madianitaz et Oreb et Zeb duces eorū morti tradidit. Item pz p hist̄oriā d̄ Juda duce israel ptra tribū Beniamin Judicū. xx. Qui pstrati fuerūt pter eor pcā. q̄z voluerūt vlcisci pctm̄ adulterij leuite eorū in Gabaa factū. existentes ipi pctōres. tertio tm̄ post q̄s egerūt pniaz de⁹ dedit eis victoriā. Et ex ħ dicit Hre. Q̄ q̄ vult aliū corrigere pus debet ipe pctō carere. Ex his igitur pz si nō essent pcā in xpianis hereticī nō pualerent eis. Unde Achior loquens ad Holoferne Judith. vj. dixit. Huc g̃ mi dñe pquire si est aliq̄ iniq̄tas eor in conspectu dei eor ascendam⁹ ad illos. q̄m̄ tradēs tradet illos tibi deus eor. Si aūt non est offensio pl̄i huius corāz domino deo suo non poterim⁹ resistere illis. Hec ibi. Hinc

dicit Leuitici.xxvij. Si in pceptis meis ambulaueritis pseqmini inimicos vros et corruet cora vob. Si g volūt catholici potiri victoria de hereticis habeant secū deū.exēplo Abrahe.Dauid.Josue.z aliox. Tertio fides Marie fuit pfectissima. Primo.quia pseueras z firma ptra fidē dubitantium p pusillanimitatē. ūde dr. Modice fidei qre dubitasti. Math.xiiij.et Luc.viij. Ad tps credūt.sz in tpe temptatiōis recedūt. Non sic Maria q tpe passionis xpi omnib dubitātib z fugientib firma pmānsit in fide. Jōde ea potest dici illud Math.xv. O mulier magna est fides tua. ꝓpter ꝺd beata es que credidisti.

Dixi tertio q ꝺ ꝼgo gloriosa redditur cōmendabilis et virtute materne fecūditatis. vnde ei dicit Unde mihi ℔ vt veniat mater dñi mei ad me. Circa ꝺd sciendū q virgo gloriosa est mater xpi p naturā.z omniū fideliū p grāz z misericordiā. Et ex ℔ est summe bñdicta inter mulieres.quia nulli mulieri est ℔ collatū vt sit mater dei p naturā.z mater totius generis hūani p grām. Licet em Eua fuit mater generis hūani.nō tn p grām.sz p naturā z culpā. Et ideo fuit mr maledicta nō bñdicta. Tria igit sunt ꝓsiderāda. Primo quō ꝼgo gloriosa fuit mr xpi. Secōo quō mater nra. Tertio quō bñdicta inter mulieres. De ꝑmo sciendū q ꝼgo gl'osa fuit vera mater z studiosa mr z pia mr. Vera mater fuit qz materiā carnis sibi dedit.z cōsumptē locū in vtero tribuit. Dic ipa de se ait Qui creauit me requeuit in tabernaculo meo. Eccli.xxiiij. Et cū ℔ ei ꝓueniēs nutrimentū exhibuit. Ista em faciūt ea veram matrem. Un in pona xpi dr Bap. vij. In vētre matris figurat sum caro. Secundo fuit mr solicita circa xpm ipm educando. ipm ab inimicis ꝓfugando.ipm i templū ducendo.z circa ipm oia opa misericordie exercendo. Na ipm nouē mēsib hospitauit. carne vestiuit.i cruce positū visitauit.z ad sepulcrū deduxit.ꝛc. Tertio fuit pia mr erga eū.qa nūqz alicui duro ꝼbo eū corripuit.sz pie hortabat Joh ij. Fili vinū nō habēt. Et Lu. ij. Fili ꝺd fecisti nob sic. Hec mirū q tā pia fuit.qz in ea fons pietatis nouē mensib hospitauit. De scōo quō ipa sit mr nra.mater misericordie z grē. Sciendū q Maria est gratiosa pctoribus. Primo.qz est mediatrix inter deū z hoīes. Sic aurora inter diē z noctē ps. Facta est nox.in ipa ptransibūt omnes bestie silue. Nā em peccatox est i tenebris peccatox.tūc bestie infernales ptranseunt cor suū z pascunt oblectamētis viciox.sed cuz apparet aurora.i.gratiosa mr Maria. tūc fugiūt ad latibula infernalia z abscondunt. Un seqr. Orit sol z ꝓgregati sunt z in cubilib suis collocabūt. Et tūc ꝑmo bō exibit ad opationē suā.qz tūc bō abilis fit ad bn opandū qn ad inuocatōez Marie demones recedūt. Scōo est mater gratiosa.qz est semp auxiliari parata z ꝑqua. Un compar lune q sic ceteri stellis est ꝑre vicinior.sic Maria ceteris scīs est ꝑpinqor Et sic luna bz efficaciā sup mare. sic maria sup amaricatos pctores qs dulcit ꝓsolar. Un ipa dic Eccli.xxiiij. Trāsite ad me oēs q ꝺcupiscitis me z a generationib meis implemini. Et seqr. Spūs me sup mel dulcis.q sz amaritudinem vestrā dulcorabo. Tertio est mr gratiosa qz est adiutrix communissima sic sol oīb lucet. Mat.v. Et sic sol bz tres planetas sup se z tres infra se. z ipe est in medio. Sic Maria bz tres psonas diuinas sup se.z tres status saluādorū infra.sz ꝼginū.ꝓtinentiū.z ꝺiugatorū. Quarto est mr gratiosa qz est ꝑtectrix ordinatissima. Un dr. Terribilis vt castrox acies ordinata. Et ꝑe terribilis demonib qsi hostib. Un demones timēt nomē suū vel salutatōem ei sic baculū vel virgā verberantē.eo q ipa est ꝼga ex israel orta: Numeri.xxiiij. Sine g grauemur a dyabolo. sicut Theophilus.siue a carne.vt Maria egyptiaca.que appellauit ad misericordiam dei p clementiā Marie. Et Aug. dicit. Peccatox iusticia dei sententiat appellet ad misericordiā Marie z ꝓseqr misericordes sic pī eox misericors est Luce.vj. Tamen Marie misericordia est maior. Est em misericordia ei excedens.congrua.z potens. Excedens in ℔ quia nō est respectu vnius certe pone aut patrie aut regni sed omnib diffundit. Et in hoc excedit sanctos alios. quib in certis casib est concessum auxilium misericordie sue impendere. Ut sancto Nicolao in periculis aquarū. Sancto Anthonio in periculo ignis.z sic de alijs. Sed ista in omnibus. Unde clamam ad eam. In oīni tribulatione et angustia nostra.succurre nob

pfissima ꝙgo Maria. Est etiam ei⁹ miscdia cōgrua. qz tūc cū est magz necessaria adest. Juxta illud Eccī. xxxv. Speciosa miseri/cordia in tpe tribulatiōis. Unde compat lune plene. q̄ lucet p totā noctē tribulatōis nō tm in pncipio. aut in medio. aut in fine Sunt em alīq̄ sancti q̄ iuuant tribulatos nō in pncipio. sz aliqñ pmittūt eos tribulari in pncipio z medio. sz tm iuuāt in fine. Sicut legīt de btō Jeronimo. q̄ in fine tribulatiōis Siluanū epm in Nazareth adiuuit cū decapitari debuit. Sz ꝙgo gl'iosa ē sicut luna plena. q̄ lucet in pncipio tribulationis dando pstantiā. in medio dando p/seuerātiā. in fine dando coronā. Hec mirū q̄ sic tribulatos adiuuat cū ipa etiam fuit tribulata tripl'r. Primo fugiēdo i egyptū. Scōo pdendo filiū in festo. Tertio videndo filiū crucifixuz in patibulo crucis. Est etiā eius misericordia patens. eo q̄ oīnib⁹ patet. Nā q̄dam sancti claudūt suas misericordias indignis. sed ista offert indignis z de indignis dignos facit. Unde cōpat se oliue nō clause in orto. sz aperte in campo. Eccī. xxiiij. Ego quasi oliua speciosa in cāpis. ad quā quilibet scz potest accedere. Et Canticoz vocat se flozem campi z liliū cōuallīū. i. depressoz. Unde ipa dat faciliter. quia apertā manū semp tenet. largiter. q̄ntūcunq̄ ꝙs potest optare. plenā manuz porrigit. qz gra plena. Et vniuersaliť dat. quia oīnib⁹ indifferenter. Unde nō est q̄ se abscondat a calore eius. De q̄ dicit Bernī. De plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi. Eger curationē. Tristis ꝙsolationem. Peccatoz veniam. Justus gratiam. Angelus leticiam. Filius humanitatē. Et tota trinitas gloziā. Propter igiť tam excellentes prerogatiuas būlitatis credulitatis fecunditatis ꝙgo gloriosa dicīť inter mulieres benedicta. ¶ D ¶ Pro quo sciendū q̄ virgo gloriosa fuit benedicta a trib⁹. Primo ab angelo salutante. Luce pmo. Secūdo ab Elizabeth exclamante z ꝙphetante. vt hic. Tertio a deo ipam confirmāte verificauit ecclesiaz. Benedicta tu filia a dño. Judith xiij. Benedicta es tu filia a dño deo excelso pre oīnib⁹ mulieribus sup terrā. Et in hac triplici differētia designat q̄ oīs naīa itellectualis siue homo. siue angelus. siue de⁹. in laude ꝙginis delectaī z quodāmodo benedicīť. Prima benedictio fuit ad manifestandū ipsius excellentiā quā habuit i corpore. Secūda ad eam quā habuit in mēte Tertia ad eam quā habuit in vtroq̄z. Uñ Elizabeth est substantia corporea. Angel⁹ substantia incorporea. et de⁹ vtriusq̄z conditor. Habuit igitur in natura corporea quadruplicē benedictiōis excellentiā sup omnes mulieres. Omis em mulier concipit corrupta. lactat ptaminata. parit anxiata. moritur postmodū incinerata. Ista est maledictio data Eue Heñ. iij. Et multiplicabo erūnas tuas. Econtra virgo gloriosa concepit sine corruptiōe. lactauit sine cōtaminatione. peperit sine lesione. obīt sine incineratione. De conceptione dicīť Eccī xxvij. Ecce odor filij mei sicī odor agripleni. cui benedixit dom⁹. Sicut em odor ab odorifero procedit sine corruptione. sic filius dei de virgine sine ventris Marie corruptiōe. Unde ipe dicit Ecclesiastici. xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatez odoris. Secūdo fuit benedicta in anima quadruplici benedictiōe super oīnes mulieres. Mulier em est seducibilis ad credēdum. leuis ad loquendū. facilis ad irascēdum. et grauis ad indulgendū. et debilis ad patiendum. De seductiōe patet Heneē iij. vbi Eua dixit. Serpēs decepit me. De lenitate in locutiōe dicit ap'lus. Mulierē in eccl'a loquī nō pmitto. scz ꝓpter lenitatez De facilitate ire Eccī. xxv. Non est ira sup iram mulierz. De debilitate pacientie dicīť Prouer. xltio. Mulierē fortē ꝙs inueniet. Sz ecōtra virgo gloriosa se habuit. Fuit em pnuncia fidei nr̄e in pclara cognitione Magnam certe fidē habuit cū se credidit habiturā prolē z nō pditurā pudorē. Cognoscebat se ꝙginē būilem. z tū credebat se ad tam incōprehēsibile mysteriū electā. Et qz a virgine pcessit auctor fidei et tot⁹ generz būani. ideo tam btā ōz q̄ de⁹ benedictionē oīnīū gentiū dedit illi Eccī. xliij. Contra secundū fuit magistra eccl'e. inverbi xpi conseruatiōe. Luce ij. Maria cōseruabat oīa ꝙba hec. que apostolis postea reuelauit. Contra tertiū fuit regina misericordie in defectuū nostroz compassione et in tristicia. ita vt de ea dicaī illud pmi. Regum. xxv. Benedict⁹ deus israel qui misit te in occursum meū. z bñdictū eloquz tuū. z bñdicta tu q̄. phibuisti me ne irem ad sanguinē. Sūt ꝙba dei patris ad ꝙginē spūa/

liter intellecta. Contra quartũ fuit cõstantissima in pacientia ⁊ fortitudine in filij sui passione. Unde Joh. xix. 02. Stabat iuxta crucẽ Maria mater ihu. scz apostolis recedentib⁹. Et licet doloris gladius animã eius totiens ptrãsiuit quotiens vidit filiũ vulnerari. nihilomin⁹ fortiter stetit. Unde potest dici de ea illud Ruth. iij. Benedicta tu filia a dño q̃ priorez misericordiã posterioze supasti. Prior misericordia fuit. quia dedit carnẽ filie dei vt fieret pciũ nostre redemptiõis. Posterior q̃ spũs eius transfigebat gladio passionis. vnde stabat sub cruce. nõ cecidit. quia mori nõ potuit p̃ fortitudine. Tertio fuit benedicta in vtroq3. scz in corpe ⁊ anima. Et hoc habet quadruplici benedictione sup oẽs mulieres. Legimus siquidẽ mulierẽ pmo esse originẽ culpe. quia a muliere factum est iniciũ peccati Eccĩ. xxv. Scõo seminariũ concupiscẽtie. Eccs. vij. Inueni amariorẽ morte mulierẽ. Tertio plenã malicie. Eccĩ. xxv. Breuis omnis malicia sup maliciã mulieris. Et q̃r to subiectũ ignominie. Unde in Esdre. j. dicit. Lex Moisi subiectas facit mulieres Istos quatuor defect⁹ destruxit virgo gloriosa sua benedictiõe. Nam contra primũ scz originalẽ culpã fuit in vtero sanctificata. Unde Aggei. ij. dicit. Nũquid lignum oliue nõ floruit ex die ista benedicta. q̃si divitiq3. Statim em̃ post eius conceptõez fuit purgata ab originali peccato et sic floruit sanctificatione. Unde de ea potest dici. Dñe puenisti eam in benedictionib⁹. Secundo fuit benedicta extra vtez in salutatione angelica. et sic ab oĩ cõcupiscentia purgata. Unde ps. Benedixisti dñe terrã tuam. Hec est terra que fluebat lac ⁊ mel. Lac fluxit quãdo corp⁹ lacteũ ⁊ purissimũ dedit xpo. Mel de celo descendit quando diuinitus de celo descendẽs fuit humanitati vnita. Et tunc auersa est captiuitas. q̃r lex membroz. id est. fomes cõcupiscentie. quo captiuamur in peccatũ. in ẏgine fuit destructa. Tertio fuit benedicta in filij dei inhabitatiõe. Quando em̃ fili⁹ dei nouem mẽsib⁹ inhabitauit vtez ẏginis. tũc multo pfecti⁹ q̃s pus est sctificata. vt dicit sanctus Thomas. Sic em̃ pz q̃ m⁹to pl⁹ vas icorporat sibi saporẽ vini q̃ est vinũ lõgo tpe in eo q̃s q̃ solũ pfundit vino. sic ẏgo gl'osa sepius pfusa gra ĩ sũmo est sctificata. Unde pt dici de ea illud Hebre. vj. Terra supuenientẽ sepe bibẽs ymbrẽ et germinãs herbam oportunã illis a q̃b colit accipit bñdictionẽ. Tũc em̃ ẏgo in vtroq3 hodie fuit bñdicta singulariter. ita vt ei⁹ cultores ab ea replent bñdictiõe. Quarto fuit bñdicta in corpe ⁊ aia q̃ fuit super oẽs angelos exaltata. Juxta illud Judith. Bñdixerũt Judith oẽs vna voce dicẽtes. Tu gloria irl'm. tu letitia isrl'. tu honorificẽtia plebis nr̃e q̃ fecisti viriliter. ⁊ ꝓfortatũ ẽ cor tuũ. eo q̃ castitatẽ amauers. Et seq̃t. Jo bñdicta ers in sc̃lm. Tũ igit⁹ de⁹ dedit bñdictez oĩm gẽtiũ ẏgini gl'ose. ideo ad eã oẽs currãt idigẽtes ⁊ deficiẽtes ⁊ miseri. Si q̃s ãrit amicã pulcrã h̃ est tota pulcra Canti. j. Si q̃s obscurat tenebris pctõz. h̃ est sol illuminans q̃ electa vt sol. idẽ. ⁊ pulcra vt luna. Si q̃s pulsat tẽptatõib⁹. hec ẽ lapis ꝓterẽs statuã Nabuchodonosor. Daniel. iij. Si q̃s debilis. ipa ẽ ois armatura fortiũ Can. iiij Si q̃s fluctuat cogitatõib⁹. hec est nauis. Prouer. vlc. Si q̃s errat. h̃ ẽ via patẽs et porta in celũ. Si q̃s fordidat. h̃ est fõs patẽs in ablutõz. Zach. xiij. Si q̃s sitit. hec ẽ put⁹ aq̃z viuentiũ. Cãt. iiij. Si q̃s esurit hec ẽ granariũ de q̃ granũ frumti processit Joh. xij. Hãc sequẽs nõ deuiabis. ipaz cogitãs nõ errabis. ipa duce nõ fatigaberis. ipa tenẽte nõ rues. ipa ptegẽte nõ metues. ipa ꝓpicia pges ad grãm ⁊ tandẽ ad gloriã. Ad quã nos pducat. zc̃.

De visitatiõe beate Marie ẏgis. II

Sermo. XXXII

Fecit michi dominus magn̄. Lu. j. Et si oĩm sctõz venerãda sint oĩb⁹ studijs merita. p̃cipue tñ gl'ose ẏgis dei genitricis Marie sp toto mẽtis affectu est celebrãda festiuitas. Nã vt dicit Aug⁹. in ser. j. de ei⁹ assumptõe. Unusq̃sq3 sctõz spẽalib⁹ q̃busq3 locis certoz auxilioz suffragia ꝓtulit hec ẏgo beatissima ⁊ singularis ẏgo ⁊ mater. vniuerso mũdo p pctm̃ lapso. generaliter salutẽ inuenit. Dec ille. Propter q̃d vt ait idẽ aug⁹. in ẽmõe. v. vbi sup̃. Et si oĩm sctõz memorie sint mirabiles. nichil tñ ita mirabile in gl'a sic Marie merita. Nã Abel ꝓpe sacrificiũ 3o placuisse narrat. Enoch ꝓpe placẽtiã trãslat⁹ memorat. Melchisedech sicut hõ dei pdicat. Noe ꝓpter iusticiã laudatur,

Abraham Isaac ꝑter fidem memorãtur. Jacob ꝑter luctamen beatificat. Joseph ꝑter castimoniã honorat. Job ꝑ pacientiã ꝓdicat. ⁊ sic de aliis. Sed nullus talis in mũdo. qualis Maria dei genitrix. Quẽ em̃ oẽs illi in enigmate viderũt. ista incarnatũ in vtero portauit. Dec ille. Quis igitur ei⁹ explicare poterit magnalia. Quis valebit enarrare tot tantaq; bñficia. q̃b eã de⁹ visitauit oriens ex alto. Quis laudare digne poterit tot ꝓrogatiuas q̃b eã de⁹ vltra ceteros sctõs decorauit. Certe nullus Cũ dicat Aug⁹. in ſmone ꝓmo de ei⁹ natiuitate. Nullus abundans ſmo in laude ei⁹ inuenit ydone⁹. de qua mediator dei ⁊ hominũ cognosc̃t incarnatus. Impar est illi oĩe lingue bũane ꝓconiũ. Que de ſtemerate carnis sue visceribꝫ nob cibum ꝓtulit aiaz. Qualr nãq; vt ait idẽ. festiuitatẽ eius digne celebrare valet infirmitas hominuz q̃ gaudiũ meruit portare angeloz. Qualiẽ eam poterit laudare mortaliũ hoĩm trãsitoriũ ꝑbũ q̃ de se genuit ꝑbũ q̃d manet in eternũ. Que lingua ĩ eius laude inuenitur ydonea. q̃ illũ genuit. quẽ oia bñdicũt. ⁊ cũ tremore obediũt elemẽta. Et subdit idem. Nam dũ cuiuslibꝫ martiris fortia facta extollere cupim⁹ dũ ꝓtutũ ei⁹ insignia ad redẽptoris nostri gl'az ꝓdicam⁹. Nam ⁊ licz ad ꝓcogitandũ tardior sensus nõ ſpediat. tñ ad loquendũ balbuciens lingua nõ supperit. ꝑbi tñ copiã ipe⁹ rei materia submini strat. Cũ ꝛo beatissime genetricꝫ laudẽ scribere volum⁹ qz noua mãdata ꝓtrectanda suscipim⁹ nulla inuenim⁹ verba vt ad hec digne exꝑmẽda sufficere valeam⁹ Tollit ei facultatẽ ſmonis materia simplex. Dec ille Uer licet ſm Aug. i ſmõe q̃nto de ei⁹ assũ ptiõe ad tãte laudis ꝓmenda ꝓconia nostrũ totũ ingeniũ ⁊ imperita lingua nõ sufficiat. Eo q̃ nec pitissimoz ꝓhoz possꝫ sufficere loquacitas. vrget tñ nr̃i ad eam inflãmata charitas. Nec mirz q̃ hec ꝑgo sctissima suis laudibꝫ bũane vocꝫ inopia exsuperat qñ ⁊ ipaz bũani generꝫ excellẽtibꝫ meritis trãscendit naturã. Nihilominus tñ nõ oĩno ab ei⁹ ẽ laude cessandũ aut retricendũ. qz ⁊ si min⁹ sufficit sensus inopia ad effectũ sufficiẽs tñ apud deũ est deuote mẽtꝫ affectus. Hec ambigendum q̃n valeat hec de se loquẽti. sapientie ꝓbere eloquiũ ignitum q̃ totius sapiẽtie plenitudinẽ castissimo pozz tauit in vtero. nec dicas valet quidez sz nõ vult. Nũo em̃ negabit efficaciã ꝑbi tribuere q̃ verbuz ꝑ q̃d facta sunt oĩa ꝑgineis viscerib⁹ gestauit incorꝓatũ. Dec ille. Ut igitur aliq̃d de ea audire valeam⁹ ipaz deuotis mentibꝫ accedam⁹ salutãtes eam voce pia ꝑ illud angelicũ Aue maria. In quibꝫ ꝑbis gloriosa ꝑgo Maria tanꝫ humilis⁊ deuota recolẽs sibi a deo ꝓstita bñficia toti mũdo ea ꝓnũciat ⁊ ꝓponit valde excellentissima ⁊ admiranda. dicens voce amena. Quia fecit mihi magna dñs. Ubi tria insinuat circa se mirabiliter facta. Primo nãq; ꝓponit ⁊ ꝓfitet dei potentiam eam in esse ꝑducentẽ virtualiter. cũ dicit. Fecit dom⁹ Secõ subiũgit ⁊ ꝓfitet humilẽ erga deuz reuerentiã. eam dignã ad talia reddentem singulariter. cum addit. mihi. Tertio annectit et ꝓfitet donoz magnificentiã eam replentẽ liberaliter. cum infert. Magna.

A

Dixi primo q̃ in verbis premissis ꝑgo beata ꝓponit ⁊ ꝓfitet dei potentiã eam in esse ꝑducentẽ virtualiter. cũ dicit. Fecit dom⁹ Et in hoc virgo beata gratam se exhibet ꝑ munere sue creationis. Quod beneficiũ est cõmune omnibus hominib⁹ gratꝫ prestitum. Unde quia multi obliti sunt diuinorum beneficiorũ. et maxime dignitatis creatõnis sue. nullas agentes gratias deo tanꝫ ingrati et maluoli. De quibꝫ Deuteronomij. xxxij. Deum qui te genuit dereliquisti. et oblitus es dei creatoris tui. Et talibus insultando ꝓpheta ibidem dicit. Nũ quid non ipe est pater tuus qui fecit te. creauit te. ⁊ possedit te. Volens ergo beata virgo esse grata de hoc beneficio cõmuni creationis. dicit. Fecit dominus. scz me producendo in esse nature et gratie. Unde in ꝑsona eius dicit Job. Et me sicut te creauit deus. Hoc est contra miserabilez dyaboli superbiã qui ingratus huius beneficij. nõ sicut creaturã sed creatorem suũ ꝑpsius prezsumpsit efferre. In cuius ꝑsona ꝺz Ezechielis. xxix. Ego creaui memetipsum. Econtra virgo gloriosa dicit de se. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo Ecclesiastici. xxiij. In quo virgo benedicta laudat dei potentiã. ꝑ quã virtualiter est ꝓducta. dicẽs. Fecit dñs. Quia null⁹ potuit me ꝑducere nisi ille q̃ est fortꝫ et potẽs dom⁹.

De uisitatõe beate Marie

Circa ꝗd sciendũ ꝙ deꝰ circa cuiuslibet hominis creatõez tria oñdit. scz potentiã. sapientiã. z bonitatẽ. Potentiã in ℔ ꝙ animaz de nihilo creauit. z corpꝰ de terra alterius corpis. ꝙ tñ nullã habẽt ꝓportionẽ seu similitudinẽ ad inuicẽ. Scõo oñdit sapientiã in ℔ ꝙ mirabiliter z prudẽter singla membra ordinauit. in nũero. põdere. z mensura cuilibet suũ officiũ deputando. z vnũ ꝙdꝫ in alteriꝰ subsidiũ ordinãdo. oiaꝫ simul in ministeriũ totiꝰ corpis disponẽdo. Tertio ostendit bonitatẽ suã in ℔ ꝙ creauit hoiez tanꝫ dñm ꝑesse oñibꝫ creaturis. ℘s. Omnia subiecisti. Beñ. ij. Ut ꝓesit piscibꝫ maris z bestijs terre. Que omnia mouere debent bominẽ ad laudandũ deũ. z grãs agẽdum sibi. Jsta eñ sic a deo data sunt. sic et possunt auferri. Juxta illud ℘ap̃. vij. In manu eius sumꝰ nos. Exp̃it Holgoth. i. nra substãtia. Daniel. v. Deũ qui habet flatum in manu sua et oñes vias tuas nõ glorificasti Est ꝫ ꝓma materia seu causa regratiandi deo beneficiũ creatiõis ꝙ nos fecit. Sed ne parum videat ingratis. attendant adhuc maiora beneficia. scz redẽptionis. expectatiõis ad penitentiã. iustificationis ꝑ grãm. ꝓseruatiõis in bono. ꝑmiationis in celo. z generaliter attendat quis vnde illi ꝓfluit misericordia et grã. Nam si sapiens est. certe nõ aliunde datur sapientia nisi a deo Eccĩ. j. Oñis sapientia a domino deo est. Et Jacobi. j. Si quis indiget sapia postulet eã a deo. Jp̃e em ẽ dñs sapientiaz. vt dicit Anna. j. Re. j. Scz z si diues est. certe nõ aliũde diuitie nisi ab ipo. qui vt ait apl̃us. est rex regũ dues ĩ oẽs. ℘s. Bl̃a z diuitie in domo eius. Et sic ipe dicit ð se ꝑ Salomonẽ. Mecũ inꝺt sũt diuitie. Denicꝫ si ꝗs potẽs est z fortis. Nõne ab illo ꝙ fortiꝰ z potens est. De ꝙ ps. dicit. Dñs fortitudo mea. Et ꝗd necesse ẽ vagari ꝑ multos cũ nõ sit mimũ bonũ ꝗd possit hõ aliunde cogitare ꝙꝫ ab illo de ꝙ ðr. Oñe datũ optimũ z oñe donũ ꝓfectũ desursũ ẽ descẽdẽs a ꝑe luminũ. Jaco. j. Jp̃e em ẽ fons z origo oĩm nraꝫ opationũ. eo ꝙ nõ sumꝰ sufficiẽtes cogitare aliꝗd a nob ꝙsi ex nob. sed sufficiẽtia nra ex deo est. ij. Cor. iij. Hinc ẽ ꝙ Salomon vocat deũ mare bonitatũ nostraz. in quẽ nre mẽtes tanꝫ fluuij si continue volunt fluere ꝑ gratiarũ actionẽ debent refluere Eccs. j. Ad locũ vnde exeunt flumina reuertunt vt iteruz fluant. Unde Bern. sup canti. ser. xiij. dic. Origo fontiũ z fluminũ oĩm ẽ mare. virtutũ z sciaz ẽ ip̃s. Cõtinentia carnis. cordis industria. volũtatis rectitudo. casta ꝓsilia. iusta iudicia. scta desideria ex illo manãt. Si ꝗs claret ingenio. Si ꝗs niteat eloqõ. Si ꝗs moribꝫ placet. inde scie. inde sapiẽtie ſmo. Ad locuz ꝫ vnde exeũt flumia reuertũt grãz actiõe. vt iterz fluãt. Sic dicit apl̃us Jn oñibꝫ grãs agẽtes. Quicꝗd sapie. ꝗcꝗd ꝑtutis re hñc cõfidis. dei ꝑtuti z dei sapie õputa. s. xp̃o. Si quidem flumis aq̃ si stare cepit ꝓputrescet. Sic plane grãz cessat decursus vbi recursus nõ fuerit. Nullo mõ eñ augeꝫ grã ĩ ingrato. scz etiã ꝗd accepit ei vertit in ꝓniciez Nec Bern. Et ido Hermes termegistꝰ ĩ li. suo ð nata deoz. ꝑsus finẽ dicit. ꝙ summe incensiones deo sunt cũ grãe agunt deo ab hoibꝫ. Et Augꝰ. ad Marcellã dic. ꝙ nihil melius possumꝰ dicere ꝙꝫ deo grãs agere. Nõ tunc fit qñ dona dei cogitamꝰ z ipm õ eis bonorumꝰ. Talis fuit ꝑgo brã ꝙ diuña bñficia recogitans z ipm ꝑ os ꝑgineũ honorans. dicit. Fecit dñs. q. d. Ego nihil a memetipa me hñc recognosco. qz non ipsa me feci. scz ipe fecit me. pducẽdo tã gl̃osaz õ stirpe regia. tã speciosã z formosã inꝰ filias irl̃m. tã ꝑtuosã z gratiosam vt oẽs ad me ꝑ grã ꝓfluãt obtinẽda. Et ista ꝑe nõ meis meritꝫ scz sua grã fecit. Jõ hunc laudo. hũc glorifico. quia tam potenter et excellenter me fecit producendo. decorando et extollẽdo.

B

Dixi secundo ꝙ in verbis ꝑmissis ꝑgo gloriosa subiũgit z ꝓsitẽ humilẽ erga deũ reuerentiã. eã dignã ad talia reddẽtẽ singuraliter. cũ dicit. Mihi. Ac si eñ diceret z si pl̃a bñficia oñibꝫ vniuersaliter a deo ꝑstita sint z facta. michi tñ singulariter ſpealiꝫ z approbate quedã fecit dñs. Jdeo merito ei ago grãs ſpealiter. Quia fecit mihi specialiter. Circa ꝗd sciendũ. ꝙ ꝑgo beata fuit bñ disposita. z singulariter vltra ceteros mortales ꝑparata a deo vt esset dignũ vas receptiõis scrõz bñficiorz tãtorz. Et ℔ ſpeãliter ꝓpter tres ꝑtutes. scz puritatem. humilitatem. z fortitudinem. Fuit enim purior alijs ꝑ virginitatis mundiciã. Absconsior siue secretior ceteris. ꝑ hũilitatẽ ꝓceptum. Securior ceterꝫ. ꝑ fortitudinis ꝓstantiaz.

Ideo merito dicere pt singl'ariter p ceteras Et fecit mihi dñs. Mihi inq̃ puriori. mihi bñ iliori. mihi ꝓstatiori. Primo q̃ fuit purior alijs p ginitatis mūdicia. Alie siq̃dem mulieres habēt mūdicia ꝓ iugali vl' vidua li. q̃ nō modo est pura sz corrupta z pmixta. Sed hz hec ꝑgo Maria ginalē puritatē. q̃ simpl'r est pura. Hec eam hz equalē alijs ginibꝫ sz excellēti' oīibꝫ virginibꝫ. Ipa em est regina ginitatis. alie oēs sūt pedisseque. Nam ipa pma vouit deo virginitatē sine pcedenti cuiusq̃ exemplo. Alie ꝓ exemplo eius vouēt eam. Ideo de ipsa dr. Offerent regi gines post eā. Vñ ipsa est fons z origo ac mediū tot' ginitatis. De qua dr Josue. x. Stent sol i medio celi. Celū dr eccla Juxta illud Hat. xiij. Simile est regnū celoꝝ. Mediū est ꝑgo gl'osa q̃ semp mediū ꝑtuosus in oīibꝫ tenuit ab extremis viciorꝝ declinās. De q̃ medio dr in ps. De' in medio eius nō cōmouebitur In ℔ ergo medio ginitatis ꝑtutis gl'osa ꝑgo corpe stetit q̃ est sol puritatis virginal'. puritas siquidem ginalis. btē ginis fuit ad similitudinē solis. Sic em sol cū est in medio celi circa festū viti. vbi tūc fit i maxima eleuatōe marie adurit inferiora z exsiccat etiā marias hūiditates. Ita castitas ginalis in btā gine sic fuit maria. spūsctō eleuata sup carnalē ꝓcupiscētiā ipius vt eā totaliter extingueret. eo q̃ in ea fomes nō solū fuit restrict' vt in alijs ginibꝫ p grām cōmunē. sz etiā fuit totaliter extinct' pser'tim in ꝓceptiōe filij dei z eius gestatōne in vtero p grām singularē. In cui' q̃ puritatis opatione alie gines sūt sic stelle. q̃ lumen suū recipiunt ab ea sicut a sole. Sicut em sol nūq̃ pt totaliter obscurari. z si eclipsat nō diu obscurat sz statim purgat. Ita castitas b' ginis nūq̃ potuit obscurari actuali pcō. nec etiā peccato originali obscurari quod tamen de alijs virginibꝫ nō potest dici. Unde de ℔ potest dici illud Job. iij. Obscurent stelle caligine eius. Expecter lucez z nō videat. nec ortū surgēt' auroze. Stelle itelligunt omnes sancti. qui obscurati fuerunt caligine peccati originalis. Sed lux id est. beata virgo dicit nō vidisse caligine quia nō stetit in peccato originali. ymo antequā nasceret mundata est Et sic dicit nō vidisse etiā surgentis ortū auroze. quia nō concepta est. id est. orta seu nata in peccato originali. Et ideo merito dicit ipsa gloria omniū virginum. Eccī. xliij. Species celi gloria stellarū. Et Sapiētie. vij. Speciosior sole. scz materiali. z sup omnē dispositionē stellaꝝ. Ex his patet q̃ virgo gloriosa in sua puritate ꝑcipuū tenet gradū Jux ta illud Ambro. li. iij. de virginitate. Quid nobilius dei matre. Quid splendidius ea quā splendor elegit. Quid casti' ea q̃ corp' sine corpis ꝓtamiatōe generauit. Hec ille. Vere optimus sol gloriosa virgo que nobis tot beneficia prestauit omnibꝫ. vt non sit qui se abscondat a caloze eius. Fugat em nebulā z nubem. i. ignorantie nostre celitatē per splendorem lucis glorie filij sui. quia lucē mundo genauit Johānis. viij. Ego sum lux mūdi. Siquidē totus mundus operiebat tenebris densissimis ignorantie. Figura Exodi. xix. Nubes densissima cepit operire montem. Et Ezechiel. idem patet de visione mistica. Misit ergo deus solem istum quē fecit oriri sup bonos ad eoꝝ ꝓfuatōez. z sup malos ad eoꝝ ꝓuersionē Math. v. Sol etiā iste prestat decorē z pulcritudinē oīb' reb'. scz viris et mulieribꝫ. oēs illuminat p ipm. nō solum boies in mūdo sz etiā angeli in celo z pctōres in inferno. Unde Bern. In te ꝑgo oculi omniū respiciūt. z qui in mūdo sunt vt saluent. z qui in inferno vt eruant. z q̃ in celo vt letificent. Unde de ea potest exponi illud Eccī. xliij. Sol illuminans p oīa respexit. Et quē respexit Certe sic dr Judith xv. Tu letitia israel. tu honorificētia populi nr̄i. Israel dicit illos q̃ iam vident dñm in celo. qui de ei' ꝑsentia gaudent. Gaudēt em angeli gaudētes et laudātes bñdicunt dñm. Honorificentia ꝑpli nr̄i. dicit ꝑpli nobiscū habitāt' in terra. q̃z omniū ipa ē gaudiū. Secdo ꝑgo btā fuit secretior ceter' per bñilitat' ꝓceptū Omia em opa sua abscondebat mundo. De q̃ exponit illud Judith viij. Fecerat sibi Judith cubiculū i q̃ clam cū puellis suis morabat. Per q̃d significatur q̃ maria intra cubiculū cordis sui cuz puell'. i. ꝑtutibꝫ diuersis morabat. omnēva ne glorie fugiens pompā. Propter q̃d ipa de sola humilitate gloriando hodie dicit. Respexit dñs humilitatem ancille. Luce. j. Ubi dicit Lyra. q̃ virgo beata licet ex omnibꝫ virtutibꝫ fuit disposita ad ꝓceptōz dei maxime tñ ex bñilitate. Unde dicit Bern.

De uisitatõe beate Marie

Fateor quia Marie virginitas sine humilitate nihil placuisset deo. sez quantũ ad cõceptionẽ filij dei quia si ex virginitate placuit. tamen ex humilitate concepit. Magna humilitas post Babylonis legationez de conceptione filij dei dicere se ancillam. Magna humilitas ire ad Elizabeth z seruire sibi circa partũ. Magna humilitas cũ tanto thesauro filio dei quẽ gestabat in vtero visitare seruz Johannem. Tertio virgo beata fuit securior ceteris p fortitudinis constantiã. Unde in. ij. Esdre. iiij. ca. O viri nõne fortes sunt mulieres. sed certe fortior est omniũ beata virgo. de qua dicitur. Fortitudo z decor indumentũ eius Proverb. vltimo. Et ibidem. Accinxit fortitudine lũbos suos. Vere magna fortitudo per quã quodãmodo deus vinctus est et de seuero factꝰ est pius. Figura ad hoc fuit ipsa regia Hester. que iram regis Asueri contra iudeos mitigauit et eum ꝓpiciũ reddidit. vt dicit Hester. Sic Abygail irã regis Dauid contra Nabal virũ suũ muneribꝰ placauit. Magna fortitudo p quaz vinctus est dyabolus. Heñ. Ipsa conteret caput tuũ. Hec est enim illa virga de qua Isaie. xxv. dicit. Pauebit assur virga percussus. Virgo beata dicit virga. sicut idez ait Isaie. xj. Egredietꝫ virga de radice yesse Assur interpretat sublimis. et significat dyabolum superbũ. Nunc ergo sublimẽ percussit ista virgo beata p filij sui passionem sicut christus. Tertio fortis fuit ꝑtra mundum cuius oẽs pompas honores diuitias z delicias calcauit. Nam sic dicit Ambrosius libro. iij. de virginitate. Ipsa non in incerto diuitiaꝝ spem posuit. sed in solo deo. Diuitie siquidẽ eius sunt eiꝰ virtutes. delicie. spũales consolationes. honor vero gloria solius dei.

Dixi tertio q beata virgo pfitetur donoz magnificentiã eam replentẽ liberaliter. cum dz Magna. Siquidẽ magna dona data fũt virgini gloriose in sua sanctificatiõe. sz maiora in filij dei conceptiõe. Ex quibus donis magna in beatitudine ꝑdicatur. Sicut ipa de se dicit. Ecce eĩ ex hoc beatam me dicent omnes generatiões. De primo quomodo magna fuit in sua sanctificatione dicit Holgoth sup librum sapientie. xiij. Xchristꝰ matrẽ suã sic solidauit virtutibꝰ z gratijs sic affixit q nũqz deflucre potuit in aliquod peccatũ. Fuit eĩ sic sanctificata in vtero q emũdata ab originali peccato. et in ea fomes ligatus. sic q nunqz eam ad peccandũ impegit. Et hec fuit ꝑma sanctificatio in vtero matris sue. Sed secunda fuit in conceptiõe filij qñ fomes fuit ablatus totaliter fm essentiã. z gratia supaddita que flexibilitatẽ liberi arbitrij determiauit ad bonũ. sic q extunc nullo modo potuit in malũ flecti. Unde tunc cõfirmata fuit sicut in via fieri potuit. Hec ille. Propter ergo ista dona sibi diuinitꝰ collata merito de se dicit virgo gloriosa. Fecit michi dñs magna. Vere magna. Nam pulcrã esse totaliter z sine macula magnũ quid est. et soli sponse dei singulariter cõuenit cui sponsus dicit illud Canticoz. iiij. Tota pulcra es amica mea z macula nõ est in te. De ipa etiã dicit q̃d modo spũssanctꝰ p Salomonẽ dicit Sap. vij. Candor est lucis eterne. et speculũ sine macula dei maiestatis. Ex quibꝰ breuiter infero q virgo beata maior fuit ceteris sanctis tripliciter. Primo quidẽ maior fuit ceteris in gra. sicut angelus attestat ei dicens. Luce. j. Aue inquit gra plena. Vere plena. Quia nos de eius plenitudine recipimꝰ. Un dicit Bernũ. Tristis cõsolationẽ. Eger medicationẽ. Peccator veniã. Justus grãz. Angelus leticiã. Et quo rogo nõ plena in quã auctor totius gratie se totũ infudit. Cum igit dicit quia sibi dominꝰ fecit magna que de ipsa sic parua creatura in naturalibꝰ fecit tam magnã in gra. ita vt de ea posset dici illõ Hester. x. Fons paruus creuit i fluuiũ maximũ z in aquas plurimas redũdauit z in lucẽ solẽqz puersus est. Fons paruus fuit ꝑgo beata fm naturã ꝓpriã. sed creuit in fluuium miscõie maximũ. qñ spũssanctus descendit in ipaz Et in lucẽ solẽqz puersus est qñ dei filiꝰ per carnẽ assumptã factus est filius virginis. Ecce audis ꝑginem gloriosam. fontem. lucem z solẽ. Fons inquã est. sine q̃ necesse ẽ arescere peccatorem. Lux sine qua necesse est errare viatorem. Sol est sine quo necesse est infrigidari in dilectione. Si ergo sitis et estuas ardore concupiscentie. hec est fons patens in refrigeriũ. Si erras i via moz. hec est lux dirigens in viã pacis eẽne Si deniqz gelicidio peccatoruz constringeris. hec est sol calefaciẽs in dei dilectõe.

Secūdo maior fuit ceteris sanctis Maria. Quia lucidior ceteris sanctis per exemplum vite. Illa enī sola sufficit omnibus ad exemplar z ad modū viuendi. Unō dicit Ambrosi⁹. iij. de virginitate. Talis fuit Maria vt eius vnius vita omniū disciplina sit. In ipsa nanq; sunt posita exempla viuendi z tanq; in exemplū exemplarie magisteria expressa sunt pbitatis. Ibi quisq; inuenit congrue quid fugere ād tenere debeat. Hec ille. Magna igitur virgo fuit in hoc q; sola omnib; sufficit ad exempla virtutū. Omnes enī virtutes in ea pariter cōfluxerunt. et quod ceteris sanctis p partes est distributū. totū in Maria est cōgregatum. Tertio fuit virgo gloriosa maior ceteris. quia efficacior z utilior ceteris sanctis quo ad necessitatū suffragia. eo q generalē habet efficaciā omniū auxilior in quibuscūq; necessitatib⁹. Unde Bernhardus in quodā sermone dicit. Si criminū immanitate turbar⁹. Si cōscientie feditate cōfusus. Si iudicij horrore perterrit⁹. Si baratro desperatiōis absorpt⁹ fueris Mariam cogita. Mariam inuoca. Non recedat ab ore tuo nec a corde tuo. Dum ipsam recogitās nō erras. ipsam rogans nō desperas. ipsam sequēs nō deuias. ipsa tenente nō corruis. ipsa ꝓtegente nō metuis. ipsa duce nō fatigaris. Hec ille. Oportet ergo vt dicit idem. vniuersos christicolas inter fluctus hui⁹ seculi nauigantes attendere hanc maris stellā. Nam ab ea auersus necesse est vt pereat. Et ad eam reuersus impossibile est q; pereat. Ipsa enī omnib; omnia facta est. Hm Bernhardū. Sapientib; et insipientib; omnib; misericors die sinum aperit. vt de plenitudine ei⁹ capiāt vniuersi. Captiuus redemptiōem. Eger curationem. Tristis consolationē. Peccator veniam. Justus gratiā. Angelus leticiā. deniq; tota trinitas gloriā. Ad quam nos perducat pater z filius et spūssanctus. Amen.

C D C

Notandum q; festū visitationis Marie agit ad significandū et deuote cōtemplandum qualiter de⁹ visitat animā. Unde per Elizabeth significat anima humana. Interpretat enī dei mei saturitas. Quod vtiq; fit p grām. p quā anima esuriēs replet bonis. Per Mariā significat gratia diuina que illuminat tenebras culparū nostrarū. Juxta illud Ephes. v. Fuistis aliquando tenebre. nūc autem lux in dño. vt filij lucis ambulate. Unde Romanor. xiij. apostol⁹ idē grām appellat diē dicēs. Nox precessit dies aūt appropinquabit. Et seq;. Abūcia mus ergo opera tenebrar z induamur arma lucis. Visitat igit Maria Elizabeth cū gra visitat animā esurientē et sitientem iusticiā. Circa ād sciendū q; de⁹ visitat animā multipliciter. Primo eam redimendo. Juxta illud Luce. j. Visitauit nos oriens ex alto. Et eiusdē. viij. Visitauit deus plebem suā. Et ista est mirabilis visitatio. de qua ammirādo ꝓpheta ps. viij. dicit. Quid est homo q; memor es eius. aut filius hominis quoniā visitas eum. Quod exponit Innocēti. iij. Quid est homo. i. cū miser et vilis. fragilis. breuis. putridus. imbecillis vanus. et dyaboli seru⁹. q; memor es eius filiū incarnādo. Quia ante incarnationem videbat oblitus homis. ps. Usq;quo domine obliuisceris me i finē. Aut filius hominis qm visitas eū. sicut medic⁹ egrotum Figura Gen. xxxvij. Jacob misit Joseph de hebron in Sichen vt visitaret frēs suos Et inuenit eos in Dothaym. quod interpretat defect⁹. Et significat hunc mundū. in quo est omnis defectus. Secūdo visitauit miserādo p beneficia eidē Genes. xxj. Visitauit dñs Saram sicut promiserat. Tertio visitauit iustificando. Ps. Visita nos in salutari tuo. Quarto inspirādo ꝓphetiā. Eccl. xlix. Ossa illius visitata sunt. z post mortē ꝓphetauerūt. Quinto ꝓbādo Job. vij. Visitas eū diluculo. Sexto consolando Ezechielis. xxxiij. Requirā oues meas z visitabo eas. Septimo reuelādo p somniū. Eccl. xxxiij. Nisi ab altissimo fuerit emissa visitatio. Octauo cōseruādo in bono. Job. x. Visitatio tua custodiuit spiritū meū. Nono corrigendo. Ps. Visitabo in virga iniquitates eor. i. in leui flagello. Decimo liberādo. Jere. xx. Visita me z erue me. Judicū. iij. Orabāt dñm vt visitaret pl'm suū. Undecimo tpaliter vlciscēdo. Isa. x. Quid facietis in die visitatōnis z calamitatis de longe veniētis. Duodecimo iudicando. j. Petri. v. Humiliami sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempe visitatōis. Tredecimo eternaliter dānādo Isa. xxxiij. Post multos dies visitabūtur.

Ad quid agatur festum Visitationis Marie

Elizabeth quid interpretatur

Quid significatur per Mariam

Et.xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro et grādi et forti sup leuiathan etc.

De sancta Margaretha.
Sermo.XXXIII

Simile est regnu celoꝝ thesauro abscōdito in agro. Math.xiij. Sic dicit btus Augꝰ. in li.de scta viduitate. Bona ē pudicicia cōiugal'.melioꝝ ꝓtinētia vidual'.sz optia castitas ꝛginal'. In signū hꝰ licet xps sub mrimonio voluerit ꝓcipi.et a vidua Anna ꝑdicari et laudari.tm nō nisi de ꝛgie voluit nasci.et in ꝛgie corpal'r elegit morari. Nō aduertēs btus Ambro.in li.de offic.dic. Quāta est ꝛginitas gra q meruit a xpo eligi.vt esset corpale dei tēplū in q habitauit corporaliter plenitudo diuinitas.nam ꝛgo genuit mūdi salutē.vitā pepit ꝛgo vniuersoꝝ. Dec ille. Nag igit est laus et honoꝝ ꝛginū q meruerūt familiarꝰ ceteꝛs cū deo hre cōsortiū. Un de eis dꝛ Apoc.xiij. Sequunt agnū qcūqꝝ ierit. Est em ista familia specialis xpi. Nā sic dicit Jeronimꝰ ad eustochiū epl'a.xliij. Ut filꝰ dei ingressus est mundū noua familiā instituit.vt q ab angel'adoratur in celis hret angelos in terꝛs. scz ꝛgines Est igit hec vita portꝰ angelica qz humana Un dicit Ambro.in li.de ꝛginitate. Quis negat hāc vitā fluxisse de celo quā nō de facili inuenimꝰ in terꝛs nisi postqz in hec treni corpis mēbra descēdit. Hz et de Helia.de Johāne baptista.de Maria sorore moysi et de ꝛginibꝫ qs legimꝰ in tēplo deputatas Dec oīa in figura ꝓtingebāt ill' vt essent indicia futuroꝝ. Figura in paucꝛs veritas in pluribꝫ. Dec ille. Propt igit tantā sublimitatē et excellentiā merito ꝛginitas compat thesauro ꝑcioso.sic loqt euāgeliū. Sile est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro.etc. In qbꝫ ꝛbis cōmēdat ꝛginitas oim generaliter.sed spēaliter btē Margarethe cuꝰ festū hodie agimꝰ ex triplici ꝓrogatiua et assimilatiōe accipit. Habet em thesaurꝰ virginitatꝛ incōparabilē dignitatē.delectabilez amenitatē.et inestimabilē vtilitatem. Nihil em thesauro in rebꝫ et possessionibꝫ ꝑciosiꝰ et dignꝰ.eo q est ex rebꝫ excellētissimis et ꝑciosissimis scz auro argēto lapidibꝫ ꝑciosꝫ etc. Nihil etiā eo delectabiliꝰ et amenius.qa dulce est oculis auꝛ.ameni sūt ad videduz et tractandū lapides et margarite. Nichil insup thesauro vtiliꝰ.qꝛ ad oīa valet. Nutrit em et sustētat vitam.redimit a morte.et memoriā facit durabilē post mortem. Est igit thesauꝰ ꝛginalis ꝓmo ꝑciosus et incōparabilis dignitate.delectabil' amenitate. et inestimabilis vtilitate.

Dixi primo q thesauꝰ virginalis castitatꝛ est ꝑciosus et incōpabil' dignitate. Patet autē dignitas ꝛginitatꝛ ex q tuoꝛ. scz ex arduitate seu difficultate facili.ex nata supnaturali ex hūilitate illustri.et ex mortalitate immortali. De ꝓmo scz de arduitate seu difficultate facili patet. Castitas em ꝛgial'ē res multū excelsa et difficil' ex vna pte.et tm est facilis ex alia. Difficile nāqz est in carne ꝛ legē carnis viuere.sic difficile esset in regno Polonie ꝛ legē regꝛ Polonie viuere. Docautez faciūt ꝛgines. Un dicit Ambro.in libro ꝺ viduis. Supgredit ꝛginitas ꝓditōz hūane nature.q quā boies angelis assimilant Et ex ꝫ dicit Ambro. Q maioꝝ est victoria ꝛginū qz angelorū. Angeli em sine carne viuunt.ꝛgines ꝛo in carne triumphāt. Apl'us. Si ꝛm carnez vixeritꝛ morieminī. Dec ille. Ex alleꝝo pte est facilis.qꝛ facilꝰ se ꝓtinent ꝛgines qz vidue aut coꝛrupte ꝓ ut deducit Augꝰ. ꝓtra Julianū in libro.xv Cuius rō est ꝛm ipm. Quia qnto magꝛ casta esse voluerit.tāto amplꝰ un supanda cōcupiscentia laboꝛabit. Eo magꝛ videlicz si ei scz ꝓcupiscentie et voluptati maioꝛes curas ꝓsuetudo dedit. Propter quod apl'us .i. Coꝛ.vij. De virginibꝫ ꝓceptū dñi nō habeo. ꝓsiliū aūt do. Et seqt. Si nupserit virgo non peccabit.tribulationē tamē carnis habebūt huiusmodi. Tribulatiōem inqz. nō solū filijs necessaria,puidendo. sed etiā difficilius postea in viduitate ꝓtinēdo. Et Jeronimꝰ i epl'a.lxxix. dicit. Difficilioꝛ cōtinētia viduaꝝ minoꝛē habebit mercedez.

Sed diceres. Exq virtꝰ est circa difficile et bonū.g videt q difficilioꝛ ꝓtinentia sit magꝛ meritoria.et p ꝓsequēs vidue debent hīe maiꝰ ꝓmiuz qz ꝛgines. Rndeo. Q non oīe difficiliꝰ bonū est magꝛ meritoriū .sed tm illud qd est difficilius ex genere operis vt ieiuniū est magis meritoꝛū ex se qz elemosyna.non tm ex ꝫ si fuerit difficilius ipsi agenti ex natali cōplexione.et vt difficilius est ieiunare colerico qz flegmatico. Talis aūt difficultas q fit ex causa natali ñ auget

meritū ſz diminuit. Sic auar⁹ difficilius dat vnū denariū q̄z larg⁹ centū. ſd i auaro eſt vituperabile. i largo laudabile. Quicq̄d tñ dicat Jeronim⁹ ſimpl'r loq̄ndo. pugna ꝑginū eſt difficilior q̄z viduaꝝ. Nā ꝛz verū ſit q̄ recordatio exprē voluptat⁹ maioris ſit difficultat⁹ in viduis. Prout etiaꝫ dicit phūs in li. de aialibꝫ. tñ in ꝑginibꝫ ymagiatio inexperte laſciuie cū iſt⁹ tribꝫ circūſtantijs. q̄ ſunt deſideriū expiendi de curioſitate. exiſtimatio maioris delectatōis q̄ ſit in reiveritate. z ignorātia incōmodoꝝ et turpitudinis ꝓcomitāt⁹. faciūt maiorē pugnā. z p ꝓſequēs maiorē difficultatē. Hcōo pz ꝑginal' caſtitat⁹ dignitas ex naka ſupnakali Virginitat⁹ em̄ obſeruatio aliq̄d hz naturale. aliq̄d ſupnakale. Habet inq̄ naturale qm̄ in actu carnis ſine q̄ ꝑginitas nō ſoluitur rō obruit ex immoderātia delectatiōis ſenſibil'. z h̄ eſt innakale q̄ rō oīmino ſuccūbat z ſenſualitas dominet. Et quia puerſitas h⁹ ordinis inuenit in oīi actu carnis. ideo ois act⁹ carnis h⁹ aliq̄d hz innakale. Actus em̄ carnis nō ꝑt exerceri niſi ratio deſiciat ab arce ſua. Tertio pz ꝑginal' caſtitatis dignitas ex hūilitate illuſtri. quia q̄ñ aliq̄ illecebra illuſtris dicit. hoc eſt quātuz ad ſeculū ſolū. Sed q̄ñ remanēs in ꝑginitate nolens in mr̄imoniū duci ꝓpter ꝑpm humiliata dr quantū ad ſcīm. Hz hec humilitas eſt illuſtris. q̄ nulla corrupta penitus eſt liberata. i. de fuiture emiſſa. Sed oīmis incorrupta eſt illuſtris z liberata. Et ymo oīmis corrupta q̄tū cunq̄ eſt illuſtris q̄ntū ad ſcīm. ſemp eſt ſerua z illibera q̄ ad deū. Et econuerſo oīmis incorrupta ē humilis q̄tum ad ſcīm ſed illuſtris q̄ ad deum. Quarto patet ꝑginalis caſtitat⁹ dignitas ex mortalitate imortali. Omnia em̄ h⁹ mortalitat⁹ opera moriunt cum carne mortua. z cū ipa imperpetuū nō reſurgēt. Virginitas āt z ſi moriente carne ad temp⁹ moritur in carne. tñ ſuſcitabit eternalit' remanſura.

¶ B ¶

¶ Dixi ſecundo q̄ thēſaurus virginalis caſtitat⁹ eſt grat⁹ z delectabilis in amenitate. Que quidē amenitas ꝓſiſtit in q̄tuor. ſcz i humanitate angelica. in honeſtate verecūda. in memoria illibata. z in puritate ex puritate occaſionata. Primo itaq̄ amenitas iſta ꝓſiſtit in hūanitate angelica. q̄ angeli z ſi habūdant delectatiōibꝫ ſpūalibꝫ. tamē carent ſenſibilibꝫ. Igit' in ꝑginibꝫ eſt hūanitas angelica. q̄ ꝑgines carēt delectatiōibus ſenſibilibꝫ z habūdant ſpūalibꝫ. Et q̄ pz q̄ cū ꝓpriū ſit angelice nake nō poſſe carnales delectatōes expiri ſz ſpūales. z ꝑgines h̄ eos ſequunt'. neceſſe ē vt angeli amore naturali plus diligāt ꝑgines q̄z viduas vl' ꝓiugatas. Cuius rō eſt. q̄ oīe aial diligit ſibi ſile. z volatilia ſibi ſimilia querūt. Hecūdo ꝑginalis caſtitatis amenitas ꝓſiſtit i honeſtate verecunda. Nō pz ex eo. Exquo em̄ ꝑginitas eſt res honeſtiſſima. naturaliter debet verecūdari audire vel videre turpia. Legit' de beata walpurga. q̄ cū fuiſſet eius exequie in ſepultura ſui corpis. et quidā vir ex deuotione maria ipaim in feretro iacentē in facie oſculat⁹ eſt. ſtatim illa quaſi ſubridendo erubuit. In ſignum q̄ fuit virgo verecūdiſſima. Nō ſolū ꝑ virgo debz eſſe pudorata in animo. ſed etiā in oīmibꝫ ſenſibus exterioribꝫ z geſtu ꝓuerſationis. Hic em̄ dicit Valeri⁹ li. iiij. c. iij. Non ſolū man⁹ pecunie ſz etiam ocul⁹ libidinoſus aſpectu ꝓtinētes eſſe debēt. Et li. vj. c. j. dicit de quadā q̄ informauit filiā ſuā vt nō ſolū fuaret ꝑginitatē illibatā. ſz etiā nec oſcula ad virū q̄tūcunq̄ ſincera ꝓferat. Tertio hec amenitas ꝑginū ꝓſiſtit in memoria illibata. Virgines em̄ ex eo q̄ nō habent q̄ eas maculet in ꝓſcientia ſicut corruptas. ſemp habēt amenitatē z delectationē in memoria. cum eaꝝ cor nō titillet memoria alic⁹ turpitudinis. Et ideo dr. Secura mens. q̄i iuge cōuiuiū. Legit' de quadā ꝑgine q̄ mīt⁹ annis fuabat ꝑginitatē. Cū aūt fuiſſet corrupta ſtatim ꝓpter remorſū ꝓſcie tantā triſticiā incidit q̄ ſibīpſi diſplicens ſeipſam occidit. Quarto amenitas ꝑginalis caſtitatis conſiſtit i puritate ex puritate occaſionata. Nā ſi Adam nō peccaſſet (oīes em̄ homines forent in paradiſo) genuiſſ⁹ ſine feditate carnis z ardore libidinis. Hūc aūt ꝓtroq̄ mō generant' z cum feditate carnis z ardore libidinis. Nec aūt ꝓcupiſcētia in ꝑginibꝫ frenatur ꝑtute ꝓtinētie. Et ideo ꝑginitas que nō generat eſt mūdicia q̄ ſumpſit occaſionē ſue puritatis ex immūdicia coniugali. Nam virgines videntes q̄ non poſſunt generare ſine immūdicia corporis et cordis malunt nō generare q̄z ſedari.

¶ L ¶

Dixi tertio q̄ thesaur⁹ ꝟginalis castitatꝭ est fructuosus inestimabili vtilitate. Que quidez vtilitas ꝓsistit in q̄tuor. scz i sterilitate fecūda. in necessitate gratuita. in ꝑcio incōparabili. z in gl'a sui gloriari. De ꝓmo scz de sterilitate fecūda dicit Jeronim⁹ sup Ozee. ij. loquēs de fecūditate ꝟginitatꝭ dic̄. Conin giū terrā. ꝟginitas celū replet. Hō est g̃ putandū ꝟgines esse inutiles in eccl'a militāti. sicut heretici bussite estimāt. dicētes statū monialiū esse inutilē. ꝓter infecunditatē. cū multo copiosius et fecūdius repleāt celū q̄s cōiugate. Propter q̄d Isa. lvj. dicit. Non dicat eunuch⁹. ecce ego lignū aridu⁹ q. d. nō estimet q̄s ꝟgines sine fructu. q̄a et si sunt sine fructu ventris. sunt tn̄ cū fructu mētis. Et notāter dicit ꝓpha de ligno. Hā ꝟgines nō sunt ligna sz lapides viui. quib⁹ edificat irl'm celestis. Apoca. Preciosi oēs muri eius z turres irl'm gēmis edificabūt. Triplex materia currit in edificijs. Nam quedā edificia sunt de glebo⁹a siue de argilla. vt sūt dom⁹ paupez. Quedā ō lignis. vt sunt dom⁹ nobiliū. Et quedā de lapidibus duris z q̄dratis. vt sunt dom⁹ ꝓncipū. Prima edificia min⁹ ꝑciosa. quia caduca. Secūa solidio⁹a. Tertia ꝑpetua. Sic est ō istis trib⁹ statib⁹. Hā cōiugiū est sic̄ argilla terrea ꝑpē solicitudinē corꝓalē z terrenā. j. Cor. vij. Tribulatiōes carnis habebunt hmōi. z ideo nō sunt ꝑciosa. q⁹ dat eis mercēs tricesima. Viduе sūt velut ligna arida q̄ ad edificādū sunt apta. Fuerūt em̄ q̄nq̄ viridia in ꝓiugio q̄n germiabāt. plem z fructū vētris. sz iam aruerūt ꝑ ꝓtinentiā abstinentes a corꝓalib⁹. z fructificātes i spūalib⁹. Virgines aūt sunt lapides ꝑpetui z q̄drati. i. quadruplici ꝟtute cardinali ornati scz tpantia. ꝓudētia. foꝛtitudine. z iusticia. Sūt etiā politi z dolati varijs tribulatiōnib⁹ z tēptationib⁹. De scōo scz de necessitate gratuita ꝓ. q⁹ q̄ ꝟginitatē ꝓfuare volūt in duplici se necessitate ꝓstituūt. scz mortificatōis pnīe. abstinēdo a delicijs z voluptatib⁹. z obligatōis votiue. Que em̄ ꝟginitatē ꝟuare voluerit de necessitate ḃz mortificare mēbra. ieiunijs. vigilijs. fugiēdo etiā oīa spectacula vanitatū in q̄b⁹ ꝑt esse periculū castitatꝭ. Nam iuxta Bern̄. perit castitas in delicijs. Refert Valeri⁹ li. ij. ca. j. Q̄ vini vsus romanis femis ignot⁹ fuit olim ne scz in aliquod dedec⁹ plaberēt. Hinc ōz Eccī. xxvj. Mulier ebꝛiosa ira magna. et ꝓtumelia z turpitudo eius nō teget. Recitat Seneca epl'a. xcix. q⁹ marti⁹ quidā medicus dixit q⁹ femīe naturaliter nō debent pati podogram. nec etiā fluxū capilloꝝ. q̄d tn̄ hodie videm⁹. q⁹ eodē modo patiunt vt viri vtrūq⁹ defectū. Cuius rō est fm Senecā. quia equaliter viuūt sicut viri. et ira nō mutata est natura. sed vita. q⁹ nō min⁹ vigilant. nō min⁹ potant q̄s viri. ymo potu ꝓuocant viros. Et seq̄t. Beneficiuz sexus suis vicijs ꝑdiderunt. et q⁹ femīa eruerī. morbis virilib⁹ implicite sunt. Per ḃ patz respōsio ad questionē q̄ querit. quare pauci sunt hodie ꝟginitatē ꝟuantes illibatam. Et est ḃrevis responsio. Quia viuūt delicate et voluptuose. Certe vidi aliq̄n in monasterijs monialiū cū essem ꝑdicato⁹ earū ꝑpe. nōnullas ꝟgines sic delicate viuentes vt si filie regū essent satis esset tātis delicijs effluere. Sed q̄d accidit inde. ꝑdurerūt quidem gradientia sup terrā. Vera est cuiusdā ꝑbi qui ōz Comicus snīa q̄ dixit. Sine cerere et bacho friget ven⁹. Nō etiā verū dictū recitat Jeronim⁹ epl'a. xc. Nam ventrē distentū mero z cibo sequit volup⁹ tas membroꝝ impudicoꝝ. put ait Jero⁹. epl'a. xxxvij. Q̄ metellus vroꝛē fuste interemit. ꝑ eo q⁹ vinū bibisset. Nec mirū. quia vt ait idem. Quecunq̄ femina vini vsum immoderate appetit. oīb⁹ virtutib⁹ ianuam claudit z vicijs aperit.

De necessitate obligationis votiue q̄ntum in ḃ statu sit necessaria. patz. z tantum est necessaria obligatio voti in statu virginali. vt sine ea meritū ꝓsequi non possit virginitas. eo q⁹ votū ꝑficit meritū virginale. Unde fm Bonauenturā. Si duo facient idem gen⁹ operis. z vnus faciet ex simplici ꝓposito. alter ex voto. magꝭ meretur ille qui facit ex voto. Propter q̄d dicit Thomas scōa scōe. q. viij. ar. iij. Q̄ melius est idem opus ex voto q̄s sine voto. triplici de causa. Primo. q⁹ vouere est act⁹ latrie. cum sit ꝑmissio deo facta. Et iste actus est ꝑcipuus inter ꝟtutes morales. Unde Augustinus in libro ō ꝟginitate dicit. Nec virginitas quia ꝟginitas. sed quia deo dedicata ē honoraḳ quā vouet et seruat ꝓtinentia pietatis. Scōo quia ille qui vouet aliquid et facit. plus deo se subijcit q̄s ille q̄ facit solum.

Subicit em̃ se nõ solũ ad actũ. sz etiã ẽntũ ad prãtẽ. qz de ceto nõ pt aliud facere. Sic̃ plus daret homini q̃ daret ei arbozẽ cum fructibꝫ q̃s q̃ daret ei fructꝰ. Tertio quia p votũ volũtas imobilit firmat in bono. Facere aũt aliq̃d ex volũtate in bonũ. ptinet ad pfectõez ꝑtus. vt pz p phm. ij. Ethicoz. Sicut etiã peccare mẽte obstinata aggrauat pctm̃. z dz peccatum in spiritũ sanctuz.

¶ Si q̃ queris. Quare hõ vouet aliquid deo. cũ deꝰ nõ indiget certificari a nob. Respõdeo sm̃ Aug. Q talis pmissio nõ cadit in eius vtilitatem qui a nobis certificari non indiget. sed ad vtilitatẽ nostrã inẽntũ voluntatẽ nostrã vouẽdo immobilit firmamus ad illõ q̃d expedit facere. ¶ E ¶

¶ De tertio scz qũo ꝑginitatis castitas ꝓsistit in precio incõparabili paret. Quia cũ sm̃ Poetam Libertas nõ bene p toto vendit auro. Et sm̃ leges hũanas libertas est bonũ impreciabile. virginitas aũt est libertas spiritꝰ. j. Coz. vij. Ut sit sctã corpe z spũ. qz cogitat tm̃ q̃ dñi sunt. z h facit mltũ expedite. multum libere. qz est sine solicitudine corpis z mũdi. Et ideo h libertas seruiẽdi deo non est appreciabilis aliq̃ pcio. Vnd Eccli. xxvj. dz. Nõ est digna ois põderatio aie ꝓtinẽtis. Nõ exponit Thomas. Q nec fecunditas carnis nec aliq̃d corpale bonũ est cõparandum ꝓtinẽtie. q̃ inter bona aie cõputatur. Propter q̃d Augꝰ. in li. de ꝑginitate. Hortãter dicit. aie ꝓtinẽtis. nõ corpis ꝓtinẽtis. quia castitas corpis sine castitate mẽtis est sicut spica sine grano. Bursa sine argento. Nux sine nucleo. Lampas sine oleo. Cista foris alba intus spurcicia plena. Sepulcz pulcrũ. intus fetidũ. Pomũ foris rubeũ. itus acidũ. In q̃b oĩbꝫ modicꝰ est valoz. Sic est in ꝑginib solum corpe z nõ mẽte castis. Nam tales nullũ habẽt pmiũ in celo. put euangeliũ dicit. Soli em̃ mũdo corde deũ videbũt. Istũ thesauz ita pciosũ cuius hõ nescit pciũ. multũ solicite deberet custodire ꝑgo p duas custodias. scz p humilitatẽ z pudiciciã. Nam hũlitas abscõdit eũ. ne a furibꝫ p vanã gla subtrahat. Vñ Greg. in omel. Depdari desiderat q̃ talẽ thesauz in via publice portat. Pudicicia aũt defendit eũ a manibꝫ latronũ. Nã sic in viris necessaria est, puidẽtia. sic in feminis pudicicia. p quã femie ꝓseruãt in honestate fame z odoze opinionis bone. Hoc autẽ nomen pudicicia a pudoze venit. in q̃ verecundia significat. sm̃ Thomam sctã sctẽ. q. clj. Et attendit, ꝓprie circa signa venerea. sicut sũt aspectꝰ. oscula. tactꝰ. z sic de aliꝭ. Quantuz aũt antique femine fuert solicite suare pudicicia ponit Valerius dicẽs. Q quedaz maluerũt pdere vitã q̃s pudicicia. Sic narrat de quadã. q̃ cum esset in mari p hostes z pdones capta. ne sibi auferrẽt pudicicia se in mare ꝓiecit. Sil̃r de Lucrecia q̃ dã violẽter fuit oppressa a sexto Tarquinij regis sugbi filio. gladio se occidit. Sil̃r narrat de quodã q̃ filiaz suã videns solicitari p Apium claudiũ ꝓncipem. eam occidit. maluit filie sue esse iteremptoz q̃s corrupte pz. Hoc tñ bodie nõ dz seruari. sic dicit Augꝰ in li. j. de ciuitate dei. vt p tuenda vita corporali vl̃ etiã p verecũdia amisse pudicicie ꝑgo se occidat. Sed potius debet sustinere violentiã nõ consentiendo voluntate libidini. quia pudicicia est res animi. virginitas est res corporis. et ea integra pmanẽte in animo. nõ potest ista violenter de corpore aufferri. vt dicit beat Augustinꝰ ad Julianũ libro. viij. Q autem Ambrosius vocat illas mulieres sanctas que per conseruationẽ castitatis sue submerserunt se ipsas. Sane quilibet intelligat. quia non ideo sancte quia se occiderunt. sed alio modo. quia voluit eas deus se occidere. forte em̃ aliud eis spiritus sanctus inspirauit.

¶ Cum g̃ thesaurus iste impciabilis sit. vt ait Jeronimꝰ. diligenter custodiat eũ virgo bis virtutib. Debent em̃ esse tacita silẽcio vt ait idem. Sit sermo eius prudens. nec tam eloquẽtia pciosus q̃s pudore. Similiter nõ sit vaga nec discurrens sz clausa exemplo btẽ ꝑginis. quã clausã angelꝰ inuenit Luẽ. j. Sit cũ honestz matronis. Sit cõpetẽtib horis orõni intẽta. vt dicit Jeroꝰ. epla. xlviij. Sit operosa manib. discat lanã facere. tenere colũ. rotare fusũ. stamina pollice ducere. fugiat virorꝫ aspectũ z collo quia. exemplo illiꝰ de q̃ narrat in libro qui dz paradisus. Que ꝓeo q̃ quidã inuenis fuit de eiꝰ pulcritudie scandalisatꝰ p decem annos intra q̃ddã sepulcz sedebat donec fuit mortua. vt eius vultũ nemo poterat videre. Et interrogata cur h faceret. Rñdit. Malui me in sepulcro reclinare q̃s nocere aie ad silitudinẽ dei facte. De alia etiã nar

rat Jeronim⁹ epl'a .xlij. Quā cum visitare vellet btūs Martin⁹. illa p fenestraz misit exteriū seu donū dicēs. Ora p me qz a viro nō sum visitata.

De quarto

Nūo ꝟginitaz castitas ꝓsistit in p̄mio excellenti z gl'a singulari. patet p illud Apoca. xiij. vbi dr. Nemo poterat dicere canticū nouū nisi centū quadragintaq̄tuor milia. q̄ empti sunt de terra. Hij sunt q̄ cū mulieribꝫ nō sūt coinquinati. Istud canticū est leticia spūalis z grāz actio de incorruptione ꝟginalis custodie. Habēt āt virgines singularē triplicē p̄rogatiuā beatitudinis z felicitaz vltra alios stat⁹ scz in vita in morte z post mortez. In vita qz vitā angelorꝫ ducūt et libere pcurrūt oīb⁹ celuz. q̄d alij viri facere possunt. In morte etiam sunt beatiores ceteris. Quia specialiter a xp̄o z ꝟgine gl'osa visitant z ab eis i celum ꝓducunt. Sic narrat Jero⁹. de Tharsila q̄ expirans ait circūstantib⁹. Cedite cedite qz ihs venit. Post mortē āt habēt gl'az singularē z excellētissimā in genere castitatis. Quia trāscendit gl'a eoz castitatē vidualē et ꝓiugalē. vt dicit Thomas. Hō aūt singulariter habēt excellētissimā gl'az qz martyres q̄ ad vehemēt⁹ inberendū vltimo fini postponūt ꝓpriā vitā. Et religiosi ꝓpriā voluntatē viuētes in monasteriꝭ pferuntur eis q̄ solū postponūt vētr̄ voluptates. De hac gl'a dicit Isidor⁹ li. ij. de sū. bono. cap. xxxix. ꝟgines feliciores in vita eterna sunt alijs. qz sūt sil'es angelis dei. q̄ nec nubent nec nubēt. Ūn tūc verificabit illd Apoca. xxj. Eadez est mēsura hoīs q̄z angeli. ymo habēt vltra angelos aureole p̄miū q̄d erit gaudiū spēale de castitate mēt̄z z de integritate corpis q̄d angeli nō habēt. Unde Salomon. Felix sterilis z incoinq̄nata. Hō exponit Robert⁹ holgoth i. felix ē illa in q̄ est sterilitas plīs cū mūdicia corpis. Ūn vult dicere. q⁹ felix est illa q̄ bz mēt̄z et corpis integritatē. Sed qz ista est merces cōmunis quā habēt ꝟgines ꝓiugate z vidue. Jō ne q̄s putet solū eis dari istā mercedem cum alijs. statim subdit. Dabit illi scz virgini. fidei donū electū. in vita eterna. in ꝓtēplatōe diuinitaz q̄ fidei succedit. z oīb⁹ fidelib⁹ p̄mittit Apocal. Esto fidelis vsq̄z ad mortē z dabo tibi coronā vite. z nō solū ꝟ. sz dabitur eis sors in templo acceptissima. Nō exponit Holgoth. i. dabit eis i celo aureola singularz p̄rogatiue ꝟginitaz. q̄ ē cōditio nobilissima z acceptissima i celo. qz est ꝓditio xp̄i z matris sue. Dicit aureola diminutiue. q̄si parua corona. Duplex em̄ p̄miū est btōz. Unū essentiale cōmune oīm scōz z vocat aurea corona. Aliud accidētale q̄d debet opi excellēt̄z victorie. z vocat aureola. i. pua corona addita sup aureā. Hoc est p̄miū accidētale supadditū essentiali. Ūn tale p̄miū erit q̄si q̄dā decor in corpib⁹ virginū. Et q̄ decore habebūt ꝟgines in mente gaudiū spēale. lerātes de ꝟ q⁹ p xp̄o corpus martirio exposuerūt. Et in doctorib⁹ p̄dicatorib⁹ plaz actualiter p̄dicātib⁹. et in oīb⁹ sacerdotib⁹ fideliter z catholice p̄dicātib⁹ erit spēalis decor de ꝓseruis cōuersis p xp̄m. Cū igit ꝟgo scta Margaretha fuit ꝟgo z martir bz duplicē aureolā ꝺ thesauro dei in q̄ sunt noua z vetera sibi hodie data. Ad quā nos dignet etiā pducere sua intercessione vt cū ea possim⁹ de p̄dicta aurea sine fine gaudere. Amen.

De diuisione apostolorum.
Sermo. XXXIIII

Sit illos p̄redicare regnū dei. Lu. ix. Matth. x. Marc. vj. Sic ait apl's Roz. ij. Gl'a z honor. i. incorruptio scz memorie in scl'o. dat oīm credēti in deū. Quanto magz digni sunt honore z gl'a illi q̄ nō solū p̄ncipaliter crediderūt. sed etiā ad credendū vniuersū orbē sua p̄dicatōe induxerūt. q̄les fuerūt ipi scti apli. Qua de causa hodie p mūdū diuisi sūt vt ad fidē xp̄i gētes inuitarēt. Multū igit honorādi sunt q⁹ tā cito tam pmpte crediderūt. Nor em̄ vt vocati sunt a xp̄o nullis adhuc miracul'is ab eo visis statī crediderūt. Magz aūt honorādi sunt ab eo q⁹ xp̄m tā leti tam alacres tā expediti secuti sunt. z relictz oīb⁹ p̄rijs sibi adheserūt. Nā vidim⁹ q⁹ ad vni⁹ iussionis vocē Petrus et Andreas relictz oīb⁹ secuti sūt redēptorez. vt dicit Bre. in omelia. Bz pmatie sūt honorādi. qz nos ad xp̄m adduxerūt p̄dicatōe ipoz. Et ido ꝓpha in ps. cxxxviij. ait. eorum celsitudinē attendēs. Nimis honorati sūt amici tui de⁹. Ubi dicit Hozra. q⁹ honorauit eos xp̄us in eo q⁹ nō p patriarchas aut ꝓphetas sed p seipm eos vocauit. Matth. vij. Uenite post me. Magis āt honorauit

q̄ eos in familiaritatem et amiciciā recepit specialem. Johānis.xv. Jam nō dicā vos seruos sed amicos. Similiter dando eis potestatē vt ejicerent demonia ⁊ miracula faciendi. Sed maxime honorauit eos q̄ eis p̄ncipatum ecclesie contulit. vnde eos p̄ncipes mundi fecit. Juxta illud p̄s. Constitues eos p̄ncipes sup omnē terram. Et premittit. Pro patribus tuis nati sunt tibi filij. Quod exponit Jnnocencius .iij. Pro patrib⁹. id est. patriarchis ⁊ prophetis nati sunt tibi filij. spūali generatiōe scilicet apostoli ⁊ p̄dicatores. Et alij qui conuersi sunt per eor̄ p̄dicationē quos ecclesia genuit ⁊ multos ex his in sede patrum constituit. Unde sequit. Constitues eos principes super omnē terrā. id est. nō in vno loco tm̄. sed super omnem terrā. Et que inde vtilitas sequat subditur. Memores erūt nominis tui dñe. id est. nomen tuum predicantes ip̄m in memoria habentes etiaz alijs in memoriā adducent. in generatione ⁊ generatiōez iudeor̄ ⁊ gentium. quia vtriq̄ populo p̄dicauerunt apostoli. Quia igitur per p̄dicationem ip̄or̄ sumus ad fidez christi cōuersi ⁊ adducti. quod alīs nō fuisset si non fuissent per mundum diuisi. ideo dies diuisionis apostolorū debet esse nobis celebratiua in memoriā tanti beneficij nobis ex ea collati. Hec em̄ est dies in qua missi sunt nobis predicare regnū dei. Non solū iudeis vt prius. quib⁹ dictū erat. In viā gentium ne abieritis. Matth.x. Sed nunc dictū est eis. Ite in mundū vniuersū ⁊ predicate euāgelīū omni creature. Marci vltimo. Isti ergo sūt p̄mi nuncij nr̄e salutis. Isti sunt precones glorioſi diuine gratie gentibus destinate. Nam per eos nō sicut olim antiquis patrib⁹ bona terrena p̄missa sūt. Juxta illud Isa.j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. sed potius celestia gaudia nūciantur vobis. Quia hodie filius dei misit illos predicare regnū dei. In quibus verbis tria circa missionem apostolorū tanguntur. Primo quidem describitur missio ipsorū auctentica ex mittentis auctoritate scilz dei. Quia nō ipsi se temerarie ingesserūt. aut ip̄resserunt. aut vsurpauerūt predicationis officium. sed ille qui habet potestatem vniuerse carnis misit. Secundo missio eor̄ redditur digna ⁊ congrua ex mittendorū qualitate. Quia tales fuerunt qui merito dignierant reddere testimoniū christo. Ergo subditur. illos et non alios. Tertio missio eorū redditur efficax et fructuosa. ex multiplici vtilitate. Quia predicauerūt nō alīquid vanū aut transitorium sed stabile firmū et perpetuū. quia regnū dei. Unde additur. predicare.

Dixi primo q̄ missio apostolorum reddit̄ auctentica ex mittentis auctoritate. scilicz dei. Quia nō seipos miserūt. sed filius dei quē deus pater misit querere et saluum facere quod perierat. Luce.xix. misit eos. Juxta illud Johannis.xx. Sicut misit me pater et ego mitto vos. Circa quod sciendum q̄ nullus debet sibi vsurpare p̄pria temeritate officium aut dignitatē tam spiritualem q̄ secularem. sed debet a deo ⁊ eius ecclesia expectare electionem sue missionis. Unde saluator apostolos instruens ait. Rogate dominū messis vt mittat operarios i messem suā. quod est a deo postulandā esse auctoritatē et a se presumendū nō esse. Sūt autē homines cōstituendi in eorū officijs quadrupliciter ſm Johannez gallensem. Primo quidē ex diuina ordinatione. Secundo ex ecclesie collatione. Tertio ex paterna et legitima successione. Quarto ex cōmunis populi electione. Sic enim legim⁹ de antiquis dignitates assumentes. Nam de diuina ordinatione prefectus fuit Dauid. primi Regum. xvj. Unde et Moyses orauit vt deus prouideret hominez super multitudinē populi qui possit exire ⁊ intrare ante eos. Secūdo constituunt homies in officijs eor̄ ab ecclesia. que habens diuinam auctoritatē confert et distribuit officia iuxta gradus suos. Sicut et Moyses accepta auctoritate a deo. vocauit Josue et dixit ei. vt introduceret populum in terram promissionis. Deuteronomij. xxxi Et ministerio Samuelis vnxit deus Dauid in regem. q̄uis ipsum per se elegerat. significans per ecclesiā esse approbandum quē deus elegit per seipsum. Tertio ex paterna successione ponunt quidā in officijs sicut Salomon super throno Dauid patris sui. Unde deus promisit cuilibet regi recte gubernanti populū suū q̄ filius succedat ei i regnū Deuteronomij. xvij. Quādo ergo deficit heres et legittimus succes/

sor in aliquo officio. timendum est ne sit ex culpa parentū. Quarto homines ponunt in officijs vnanimi populi electione. sicut de multis romanis imperatoribꝫ legimus. Prout narrat Ualerius in libro quarto. cap. iij. Narrat etiā Solinus libro vndecimo. cap. iiij. de quibusdam habitantibus quandam insulam. q in electione regis illius insule non nobilitas preualet sed suffragia meritorum. Populus enim eligit spectatum moribus et inueterata clementia. etiam omino grauem. Sic de Romanis recitat Ualerius maxim⁹. vbi dicit. Q ab aratro sepius recipiebantur in consolatū. Sicut fuit factū de Attilio. Qui cum seminasset agrum receptus fuit in imperatorē. et maxime contra hostes prosperabatur. Similiter narrat de Quincio cremato. de quo etiā narrat Augustin⁹. Cum vir quatuor iugera agri haberet vt ea suis manibus coleret ab aratro fuit in maximū consulem receptus. Ratio autem harum electionū fuit fm Ualerium profectus patrie Quez vnusquisqꝫ omisso proprio curabat augere. Quicunqꝫ igitur aliter q̄ aliq̄ predictorū modorū ponitur in aliquo officio dignitate vel domo. certe non est verus dominus aut prelatus. sed fur aut latro. Johannis decimo. Istud em̄ est quadruplex hostium per quod debet ingredi quilibet ad legitime p̄ncipandū i pl'o Taliter fuit ō apl'is. qui non se ingesserunt propria auctoritate sed potestate diuina. Juxta illud saluatoris. Ego vos elegi et posui vos vt eatis et fructū afferatis. ꝛc. Unde apostol⁹ Nemo sibi honorē assumat. sed qui vocatur a deo ranq̄ Aaron. Licet omes dicti quattuor modi missiōis alicuius sint multum cōmendabiles. iste tamen qui fit a deo immediate est multo excellentior ꝛ certior Eo q licet ecclesia habeat potestatem eligendi aut etiam cōmunitas pl'i. aut paterna successio. tamē illi omes possunt errare in eoꝝ electionibꝫ cū ecclesia missitans fallitur ꝛ fallit. vt ōr ō senten. excō. c. A nobis. Deus autē qui scrutat corda ꝛ renes falli non potest. Et ideo quēcūq̄ elegerit necesse est vt dignus sit. Hinc est q licz Petrus cum apostolis habuit plenitudinē potestatis eligendi alium apl'um in locum Jude. noluerūt tñ ꝟ facere sine familiari spiritus sancti p̄silio. ne errarēt vt boies. Unde et dixerunt Actuū. j. Dñe q̄ nosti corda oīm ostende ex his duobꝫ quē elegeris. quia errare nō potes qui nosti corda. nos errare possum⁹ qui solū exteriorez apparentiā que sepe decipit videm⁹. Sed diceres. tamē ip̄s elegit indignū. scz Judam. quomodo ergo dicis q de⁹ errare nō potest. cum tamē ip̄e dicat. Hōne duodecim elegi vos. ꝛ vn⁹ ex vobis dyabolus est. Joh. vj. Respōdeo q licet xp̄s Judam elegit fm p̄sentē iusticiam. nō tamen fm eternā p̄destinatōez. Nec p hoc dicit christus ignorasse Jude maliciā. q eum elegit quasi nesciens cū fore indignum. sed p hoc potius docuit nos tolerare malum inter bonos. Sicut ip̄e tolerauit eum sciens eius maliciaz. Nec per ꝟ datur exemplū ecclesie militanti eligere scienter indignū. quia hoc esset ponere scandalum in ecclesia. quod dominus prohibꝫ Math. xviij. ymo facit abscidi ꝛ p̄icere pedem ꝛ manū scandalizantem. ꝛ multo fortius oculum qui est prelatus in ecclesia spiritualis vl' secularis. Ꝟz potius datur exemplū subditis obediendi malis prelatis cum exigentibꝫ peccatis pl'i fuerint diuia p̄missione dati super pl'um. Facit em̄ de⁹ quandoqꝫ hominē regnare ypocritam p̄p̄ peccata populi. vt dicit Job. xxxiiij. Sup quo dicit Gregorius. xxv. Moraliū. Qui malū patitur rectorem. eū quē patitur nō accuset. qa nimirū sui fuit meriti. puersi rectoris subiacere ditioni. Culpā ꝑ p̄uā magis accuset opis. q̄ iniusticiā gubernantꝫ. Unde dñs p̄phām ait Dabo tibi regez in furore meo Ozee. xiij. Quod dabo tibi scz ob meritoꝝ tuoꝝ prauitatē. Hec dic̄ Ozeas. et ponitur in Canone. vj. q. j. Ex merito plebis nōnunq̄ epi deprauant. q̄tin⁹ pcli ui⁹ cadant qui sequunt. Quis aūt in oīb officijs et dignitatibꝫ necessaria sit institutio legittima ab ecclesia catholica. tū maxime in officio predicatorꝫ necessaria est missio autētica ipsius ecclesie. ne sub pretextu pietatis veritatem ecclesie impugnent.

B.

Dixi secundo q̄ missio apostoloꝝ redditur digna ꝛ p̄grua ex mittendoꝝ qualitate Quia tales fuerūt q̄ merito digni erāt reddere testimoniū xp̄o. Et quo ad ꝟ ōr. Dic̄ sit eos. Quales aūt fuerūt p̄mittit i euāgelio. Sine ꝑga. sine pera. sine pane. sine pe-

cunia. sine duab⁹ tunicis. De iure secl'ari sic est q⁹ in testimonio ꝓcipuū ꝺd requiritur ē fortuna. scz bonoꝝ tpaliū copia. Vñ q̄ntū hō hz i bonis tm̄ etiā sibi credit. iuxta illō. Quantū ꝺsq̄ sua nūmoꝝ tenet i archa. tm̄ hz z fidei. Ecōtrario ꝯo xp̄s pauperes apostolos voluit testificari misteriū redēptōis nr̄e. ꝓpt̄ ꝺd misit eos sine oīm bonoꝝ hui⁹ seculi abundātia vt eis non ꝓpter diuitias sz ꝓpter virtutē xp̄i habitantē in eis credere tur. Jn q̄ xp̄s magnā z mirabilē sue ꝯtutis potentiā ostendit. dū ꝑ pauperes z ignaros rudes ac indoctos z paucos viros tantaz mūdi potentiaz strauit. Voluit dñs ꝓmos fūdatores eligere sapiētes potētes aut nobiles h⁹ scl'i ſm Aug. sup̄ ps. Ne fides cuā gelij z ꝯt⁹ fidei ad opa q̄ fiēda erant ascribe renť eoꝝ sapiētie vel potētie aut nobilitati sz sibi ꝟ reseruauit. Quia sua sapia potentia z nobilitate nos redemit. Non ḡ elegit sapiētes aut nobiles. ne meritz suis dicerēt se esse electos. Vñ Greg. dicit. q⁹ relictis sapiētib⁹ insipiētes. relictis fortib⁹ debiles. relictis diuitib⁹ pauperes elegit. et ꝑdicatores infirmos abiectosq̄ ꝺq̄ potentes ꝺsq̄ colligerēt. Cui⁹ rōnez subdēs ait. Ad ꝑdicandū nāq̄ tales venire debebāt q̄ de laude ꝓpria nihil habebāt. vt tāto solius ꝯitaz cognoscerēť esse ꝺd agerēt q̄ntuz z apte cernerēť. q⁹ ad ꝟ agendum ydonei ꝑ se non fuissent. Propter ꝺd Chrysostom⁹ exclamans dic. O brōs piscatores q̄s iter tot doctores legis z scribas. inter tot seculi sapiētes et ad diuine ꝑdicatōis officiū z ad grām apostolat⁹ ꝓmos xp̄us elegit. et digna dño nostro atq̄ ꝟueniens predicationi eius fuit talis electio. vt in ꝑdicatione sui nois tanto maioris laudis admiratio nosceret. q̄nto cuz mūdi infimi z hūles ꝑdicassent q̄ nō ꝑ sapientiā mundi ceperāt. sz ꝑ simplicitatez fidei ꝑdicatōez de errore mortis humanuz genus liberarēt. Non ḡ nobiles mūdi aut diuites elegit. ne suspecta esset ꝑdicatio. nō sapiētes seculi. q⁹ sapientiā mūdi psuasisse hūano generi crederenť. sz elegit pastores illitteratos imperitos indoctos. vt aperta esset gr̄a saluatoris. humiles quidē seculo etiam in ipo artis officio. sed preciosos fidei ac deuote mentis obsequio. ignobiles seculo. sed nobiles Christo. despectos terre. sed acceptissimos celo. pauperes mūdo. sz diuites deo. Dec Chrysostom⁹. Ex quib⁹ ego infero q⁹ publicatio et annūciatio mysterij nr̄e redemptōis ꝑ apl'oꝝ ꝑdicatiōem fuit multū miraculosa. vt patz ex eo q⁹ fuit ꝓtra legez seculi. ſm quā nō nisi potentib⁹ diuitib⁹ aut nobilib⁹ creditur. Juxta illud Diues locutus est et oēs tacuerūt. et ꝟbuz illius vsq̄ ad nubes perducent. Vñ Thomas contra gentiles libro ꝓmo. c. vj. dicit. Diuine sapientie secreta ipa diuina sapientia que oīa plenissime nouit dignata est hominib⁹ reuelare que sui presentia et doctrine z sapiētie veritatē ostendit ꝟuenientib⁹ argumentis. dum ad ꝓfirmādū ea que naturalē cognitionē siue rōnem excedunt opera visibiliter ostendit que totius nature superant facultatē. videlicet in mirabili curatione languoꝝ. mortuoꝝ suscitatione. celestiū coꝛpoꝝ mirabili immutatione. et quod est mirabilius humanaꝝ mentiū inspiratione. vt ydiote z simplices dono spūs sancti repleri summā sapientiā z facūdiam in instanti consequerentur. Dec ille. Fuerūt autē apostoli cōgrui testes et nuncij mysterioꝝ xp̄i. eo q⁹ habebant oēs cōditiones in testimonijs requisitas. Que ſm Jsidoꝝ sunt natura. conditio. vita. Natura vt sit vir nō femina. Unde licet femina in quibusdā testimonijs admittat. sicut in symonia. cap'o. Per tuas. Secūda conditio vt ꝺditiōis libere sit nō seruilis. ꝺa fu⁹ metu domini solet facilīter a veritate abduci. licet in crimine symonie admittat contra dominū. vt dicit extra de symonia. cap. Per tuas. Tertia cōditio est vita honesta. Nam infamis non admittitur. ij. q. vij. Testes. de testib⁹ cogendis. ca. Preterea. Propter ista prelati ecclesie qui vel sunt effeminati. libidinose viuendo. vel seruilis conditionis. mūdo z māmone seruiendo. vel lesi in bono opinione publice delinquendo. Sed apostoli fuerūt viriles ꝓpter cordis constantiā. Quia Actuū. iij. dicit. Virtute magna reddebāt apostoli testimoniū resurrectionis. Fuerūt liberi z sine timore per veritatis abundantiā. Unde dicebant flagellati. Magis oportet deo obedire ꝙ hominib⁹. Fuerūt insup famosi et bone opinionis ꝑ sanctitatis vitam. Nam eoꝝ vita erat que dā lux illuminans lōge lateq⁹ et redolens. Juxta illud Matth. v. Sic luceat lux vestra coꝝ hominib⁹. Et ideo fuerūt cōgrui testes mysterioꝝ dei.

De sancta Maria magdalena

Dixi tertio q in xpo pmissis apl'oz missio reddit efficax et fructuosa ex multiplici vtilitate. Quia misit eos predicare verbū dei. Circa quod sciendū q ante xpi aduentū z pdicationē ipsius ac suoz apl'oz mūdus iste fuit triplici defectu infectus. Primo em erat obsessus p dyaboli cam tyrannidē z potentiā. Scō tenebrosus et obscurus p cecitatis ignorantiam. Tertio fuit paup et inops p bonoz celestium defectum z carentiā. De pmo pz. Nam dyabolus possidebat mundū sicut tyrānus ciuitatē. Ad cuius nutum omnia fiebāt in mūdo. Sm quā necesse fuit viuere vnūquēq; sm legem carnis. Sm quā viuebāt luxuriosi. legem cupiditatis. Sm quā viuebant auari. et legem elationis. Sm quā viuebāt superbi. z sic de alijs. Quicquid erat in mūdo aut erat cōcupiscentia carnis aut cōcupiscentia oculoz. aut superbia vite. i. Joh. ij. Unō totus mūdus in maligno erat positus. vt idem dicit. Veniēs igit xps eiecit istū tyrannū nō p potentiā sz p sapientiaz. Juxta illud. Prudentia sua pcussit superbū Job. xxvi. z suos apostolos docuit. vt nō viribus. nō potentia. non violentia. sed arte spūssancti z prudentia verbi diuini eū eicerent. sicut et fecerūt. Nam plures vno verbo pdicationis vno die cōuertit q; dyabolus p multos annos auertit. De petro em dr. q ad pdicationē eius cōuersa sunt tria milia vno die. Secūdo fuit mundus tenebrosus z obscurus p cecitatis ignorantiaz z ideo xps misit apl'os quasi solis radios. quasi rosa suauitatis odorem sui diffūdēs et quasi ignis scintillas suas dispersit. In quibus xpi potentia cognita est sicut in radijs solis lux solis sentitur. inquit Cryso. sup Matth. Propter hoc em vt dicit Leo papa in quodam sermone. Christus igne spūssancti apl'os suos perfudit. vt ipi postmodū vniuersū mūdū tanq; duodecim solis radij ac lampades veritatis illuminarēt z ista fuit magna vtilitas ex pdicatōe apl'oz. Tertio fuit mūd' paup z inops p bonoz celestiū defectū z carentiā. Et ideo apostoli missi sunt hodie pdicare regni celestis bonoz habundantiā. qz regnū dei dr in q est ois copia bonoz. ps. Gl'a z diuitie i domo eius. Sap. v. Accipiēt sancti regnū decoz z diadema speciei. Bene dicit. decoris. Sm Robertū Holgoth ibidē. Nūc ē regnū timoris z in inferno est regnū horroris. in celo aūt regnū decoris. Ubi sm Aug. vita est vitalis. vita bta. vita secura. vita trāq;lla. vita pulcra. vita munda. vita casta. vita ignara mortis. nescia tristicie. vita sine labe corruptionis z sine perturbatione. vita tot' elegantie z dignitatis plenissima. Ubi non est aduersarius impugnās. vbi nulla pax illecebra. vbi est amor pfectus. z nullus timor. vbi dies eternus. et vnus omniū spiritus. videbim' deū facie ad faciē. et mānā celeste cernitur. et hoc vite cibo mens sine defectu saciat. Hoc ergo regnū pdicabant apostoli nūciantes eius appropinquatiōez Unde Matth. iij. dr. dicit eis xps pdicate z appropinquabit vobis regnū celoz. Ad q̄d nos pducat rex regum z dominus dominantium z̄c.

De sancta Maria magdalena
Sermo. XXXV

Ece mulier. Luce vij. Quis oīa opa diuine potētie fuerint multū mirabilia intantuz q magnitudinē ei' potētic q̄ potēter ō nibilo cūcta pduxit. hō nō sufficiat cognscere ad plenū. iuxta illō Terribilis mag. es mirab. opa tua dñe. ps. cxxxviij. Licz etiā opa diuine sapie sint mltū mirabilia. eo q sat; mirabiliter cūcta disposuit z regit. (Dia em i sapiētia fecit) sz tñ homib' inscrutabilit. Roz. xj. O altitudo diuitiaz sapie z scientie dei q̄ incōprehēsibilia sūt iudicia ei'. Hominī tñ est mirabilis deus in bonitate sua quā pcōtribus hoīb' tpe gre ostēdit z exhibz habundāter. Unde licet suauis sit dñs in vniuersis. et miseratōes sup oīa opa eius. nullibi tñ melius relucet sue pietat; z misericordie mltitudo z magnitudo q̄z i conversiōe pcōris. Magna siquidē misericordia dei apparet i hoc q de filijs dyaboli facit filios dei. de filijs tenebraz filios lucis. Eratis aliq̄n inq̄t apl'us tenebre. nūc aūt lux in dño. Magna misericordia dei diffusa ē hodie i mūdo per quā quasi gratis saluat hoīes peccatores. Unde ps. Pro nihilo saluos faciēs illos. Olim ante christi aduētū magnis ieiunijs. orōib'. elemosynis. holocaustis. et victimis boū z arietū. pcā vix redimebāt q etiā a deo sepius refutabant z reijciebāt. Juxta illud Jeremie. Cum ieiunauerint

nō erudiā oꝛōes eoꝝ. z si obtulerint holocausta nō suscipiā. Et Isa. Cōtempsi sanguinē vitulorꝝ z carnes arietū z hircoꝝ. et cū psentauerit coꝛā me q̄s recipiet ea a vobis. Si eleuauerit manꝰ vr̄as ad me auertā vultū meū a vob. Et pꝰ pauca. Huc autē postq̄ pr̄ miscoiaꝝ misit miscoie filiū suū ī mundū q̄rere z salnū facere q̄d pierat. Lucr. iam nō imppetuū irascet. neq̄ imperpetuū cōminabit. Si tñ iratꝰ fuerit miscoie recoꝛdabit. Unō facile flectit ad miscoiaꝝ. Hec em̄ holocausta p pctō postulat aut victimas. sz spm̄ ꝛtribulatū cōtriti coꝛdis et būliati. Jam ḡ clamat toti mūdo. Misericoꝛdiā volo z nō sacrificiū. Matth. ix. Jā cogitatōes pacis z nō afflictōis. Un̄ ipe dic Jeremie. xxix. Et ꝑe cogitat pacē z nō afflictionē. Ideoq̄ his p̄rogatiuis diuie misericoꝛdie ꝑsideratꝰ. Circa istā b̄dictā mulierē eccl̄a recitat ꝓbū ꝓpositū. oīmi admiratione dignissimū dicens. Ecce mulier. In q̄bꝰ ꝓbis describit btē Marie magdalene statꝰ ꝛ ꝓditio sub triplici ꝑsideratōe. Un̄ si ꝑsiderem⁹ eiꝰ statū vicijs culpabilē deformatū in q̄ auersa a deo fuinit scl̄o. ꝑe ō ea p̄t dici cum stupoꝛe mirabili. Ecce mulier. Scōo si p̄deram⁹ eiꝰ statū laudabilē virtutibꝰ oꝛnatū in q̄ auersa a secl̄o penituit p̄o pctō. ꝑe de ea p̄t dici cuꝫ stupoꝛe mirabili. Ecce mulier. Tertio si pēsem⁹ eius statum cōmendabilē gratijs decoratū in q̄ ꝓiicta ꝛpo ꝑfecit in magno merito. ꝑe poterim⁹ ō ea dicere cū stupoꝛe mirabili. Ecce mulier.

A

Dixi primo si ꝑsiderem⁹ beate Marie magdalene statū culpabilē vicijs deformatum in q̄ auersa a deo fuinit scl̄o. ꝑe de ea p̄t dici cū stupoꝛe mirabili. Ecce mulier. Est āt mulieb̄ris sexꝰ naꝝaliter fragil. ꝛ p ꝑns facile seducibil p dyabolū. Hic pꝛs Hen. iū. Ubi cū dns q̄reret ab Eua. cur peccasset. Rndit. serpēs me decepit. Et ꝓpt̄ h apl's dicit. q̄ mulier seducta est ꝛ nō vir. Et ō quilibet faciliter seducibilis oꝛ esse femina vel mulier a mollicie resistētie. Un̄ de quolibꝫ molli z resoluto ꝑsueuim⁹ dicere. Ecce mulier. Intantū em̄ in isto sexu difficile est inuenire fortē ꝑcupiscētiaꝝ naꝝaliū resistentiā vt Salomon admirādo dicit. Mulierem fortē q̄s inueniet. q. d. difficiliter. ꝓuerb. vltio. Et q̄ pꝛ q̄ mulier est naturalit fragilis ꝛ ita debilis ad resistēdū passiōibꝰ ꝛ ꝑcupiscētijs. Maria igit magdalena. q̄a mulier fuit ideo ad peccandū ꝓna fuit.

Hūt aūt q̄tuoꝛ rōnes ꝛ cause ꝓp̄ quas exposita fuit ad peccandū. Prima pulcritudo coꝛpis. q̄ oꝛ multū fuisse pulcra ꝛ foꝛmosa. Scōo opulētia tpalis. q̄ fuit multuꝫ locuples. Tertio securitas libertatis. q̄ fuit domina. Quarto vanitas mētis. q̄ fuit a laboꝛibꝰ licitis ociosa. Prima igit causa inclinās ad peccandū fuit pulcritudo coꝛpalis. De q̄ Prouer. vlti. Fallax gl'a ꝛ vana ē pulcritudo. Et ꝑe est vana. q̄ oīs gl'a eius quasi flos feni. Isa. xl. Propter q̄d sapiēs compat mulierez ꝛ fatuā scrophe habenti annulū aureū in naribꝰ suis q̄ē toties fedat quotiens intingit in lutū fetidū. nō attenta p̄ciositate fulgoꝛis eius. De q̄ Proꝛuerb. xi. oꝛ Circulus aureus in naribꝰ suis mulier pulcra ꝛ fatua. Notanter aūt dicit mulier pulcra ꝛ fatua Quando pulcra est mulier ꝛ sapiens. non est periculū. quia sapienter seruat Sicut patet de Judith et Hester. quia licet pulcre essent. non tamen abutebanꝫ pulcritudine earū. Similiter quando est mulier turpis et fatua non est periculū. quia nemo eam solicitat. sed quādo est pulcra ꝛ fatua tunc est periculū. Hā quia est pulcra ideo solicitatur a multis. q̄ est fatua ideo nescit se custodire. Propter q̄d tali pulcritudini fatue maledicit Job. v Vidi stultum firma radice et maledixi pulcritudini eius. Et quibus patet q̄ pulcritudo coꝛporalis est multum periculosa et multum damnosa. Primo est periculosa. quia est bonum defectiuū. et bonū infectiuum. et bonum deceptiuum. Est inq̄ bonum defectiuum. quia continue fugit. continue perditur et diminuitur. Unde Boecius in de conso. libꝛo. iij. ꝓsa. viij. Q foꝛme nitoꝛ rapidus est et vernaliū floꝛū mutabilitate fugacioꝛ. Et subdit. Q mulier nimio coꝛporis bono dum sciatis quecunq̄ miramini triduane febris igniculo posse dissolui. Secundo modo pulcritudo est bonum infectiuū. Raro enim cōiungit pulcritudo et prudentia. Unde autoꝛ libꝛi de varietate carnis ad Johannez dicit. Tria sunt seminū genera que in electo iuuentutis agro absq̄ concomitantibus zyzanijs rarissime ꝛescunt. elegātia pulcritudinis. vigoꝛ foꝛtitudinis. suauitas vocis.

De sancta Maria magdalena

Pulcritudo em̄ in iuuene aliena ꝓdaz libidinis aut ꝑdonē efficit castitatē. Fortitudo ãt etiã audaciaz ingerit. Audacia ꝙo ad iniurias cōmittēdas ipellit. Ad ꝙo q̄ vocis amenitate ꝓmineꝝ. lasciua modestis ludicra ꝓficuis. z iocosa serijs anteponūt. Un̄ Helinãd⁹ dicit. sic̄ narrat Uincentius lib. iij. Difficile inuenīt aliqs leuis vocis et grauis vite. q̄ntū vocis leuitas gaudiuz et inbilū tm̄ vite grauitas planctū desiderat. Et subdit. Uidi infinitos tã viros q̄m̄ feminas tanto vite peioris q̄nto voc̄ melioris Est g̃ bonū infectiuū. qz est magni mali occasio. Et ideo ꝺr Eccli. ix. Auerte faciē tuaz a muliere compta. z ne circūspicias speciē alienã. Propt̄ spēz em̄ mulier⁹ m'ti pierūt et ex h̄ ꝙcupiscētia quasi ignis exardescit. Tertio pulcritudo corpalis est bonū deceptiuū. qz erigit hoīez in supbiã aliquotiēs. z sic ꝑ formã carnis ꝑdit gr̃az mēt⁹. In cuius figura legim⁹ Math. xiiij. q⁹ Herodes in ꝙuiuio suo celebrans diē natal' sui tulit occidi Johannē baptistã. Herodes interp̄at gloriãs in pellibo. Et significat hoīes de pulcritudie pellis carnalis gloriãtes. q̄ tota est in pellibo siue in supficie et nō in ꝑfundo. Un̄ Boecius in de ꝙso. Si igitur linceis oculis vterenī vt visus corū queq̄ obstãtia penetraret. nōne itrospect⁹ viscerib⁹ illō alcibiadis corp⁹ supficie pulcerrimū turpissimū videret. Ergo te pulcrū videri nō tua natura s̄z oculoꝝ spectantiū reddit infirmitas. Nō g̃ gloriãs in pelle sue pulcritudis celebrat suū natalē diē. dū inuanū gloriat de bono tã vano. q̄d nō opando s̄z nascēdo recepit Et iste statim occidit Johannē baptistã. i. gr̃az ꝑp̄t vanã gl'az. Unō ꝑz q⁹ pulcritudo est bonū deceptiuū. iuxta illō Daniel'. xiij. Spēs. i. pulcritudo decepit te. Ex h̄ ꝑz q⁹ si q̄s delectat̄ in pulcritudine create sistens in ea vt in fine. h̄ est. nō referens hmōi delectatōz nec ordinans in deū peccat mortaliter. Patet. qz vt sic delectando in creat̄a finaliter auertit̄ a creatore. z ꝑ ꝙsequēs q̄dāmodo videt sibi ꝓstituere deū alienū seu ydolum. z ꝑ ꝙsequens est ydolatra. Unde Robert⁹ ho'goth sup libz̄ Sapientiē. xiiij. Fornicatores delectãtes in specie z ornatu mulier̄ appellat ydolatras. Cui ꝙcordat illud Sap. xiiij. Inuiciū fornicationis est exquisitio ydolorum. Unde licet creature facte sint ꝓcipaliter ad honorē dei z ad ꝓfectū hoīm. tñ ꝑ abusū puertunt in odiū dei. vt deus ꝓpter illas i odio habeat. z hoīes decipiant z perdant. Et h̄ est q̄d ꝺr Sap. xiiij. Creature dei in odium facte sunt. et in temptatōem aīe hominū z in muscipulã pedib⁹ insipientium. Et his ꝙcludo q⁹ damnosum est delectari in pulcritudine tam ꝓpria q̄m̄ aliena. De ꝓpria patebit sicut refert Ouidius Methamorphoseos libro. iij. Q⁹ Narcissus puer quidã fuit tante speciei q⁹ statim natus ãb hominib⁹ amabat. Parentes igit̄ sui ammirantes suã pulcritudinez consuluerunt quendã vatem si iste puer attingeret terminos sue senectutis. et si esset etatis longe. Respondit ille. Diu inquit viuet si semet ipsum nō nouerit. Postq̄m igitur fuit adultus ille iuuenis tantã cōcepit de suo decore superbiã q⁹ omniū tam iuuenū q̄m̄ puellaz contempsit amorē Fatigat⁹ aũt quadã die de venatione venit ad quendã fontem dulcissimū causa sitis sedande. Et dū biberet. ymaginē sue facici vidit in aqua. miratur speciē sue ymaginis. cōsiderat frontem. crines. os. genas. et oculos. et amore ymaginis captus alloquitur eam. extendit brachia vt eam apprehendat. offert osculū. et ymago videtur reddere sibi. ridet puer z ille corridet sibi. lacrimatur et ille cōplorat Sic igitur exardescens in amore suiipsi⁹ languens defecit. et in florem sui nominis est cōuersus. Ecce damnū irrecuperabile. Scō de pulcritudine aliena est dānosuz delectari. sic̄ ꝑz de duob⁹ ꝓbis q̄ delectari in pulcritudine Susanne. eam concupierūt. ob q̄d fuerūt lapidati Daniel'. xiij. quibus ꝑ Danielez dicebat Semē Chanaan et nō Juda spēs decepit te. Sic Holofernes delectat⁹ sandaliꝝ Judith occidit. Judith. xvj. Sic Dauid capt⁹ ē i specie Bersabee. ij. Re. xj. Uera est g̃ sñia illi⁹ qui dixit. Propt̄ spēz mulier̄ m'ti pierūt. Ex h̄ ei cō cupiscētia quasi ignis exardescet. ¶ B ¶ Scōa occasio peti in muliere q̄ fuit etiã in magdalena ē opulētia z habūdātia tpaliū copiosa. Fuit em̄ m'tū diues. Un̄ hūit castra opida z villas plīmas. z ex h̄ potuit esse voluptuosa z delicioſa q̄ sunt fomenta peti. Ps. Prodiit q̄si ex adipe iniq̄tas eoz. Et Hugo ō sct̄o victore dic̄. Qui carnem suam indiscrete affligit carnē suam occidit Qui ꝙo immoderate nutrit, hostem nutrit

Sic ḡ nutriēda ē caro vt seruiat dō. sic dō māda ne supbiat. Tertia occasio pcti q̄ fuit in Magdalena fuit securitas libtatis qz fuit sui dña z nullū timebat. Un̄ glo. su per illud. s. Pe. ij. Abstinete a carnalib⁹ desi derijs dicit. Solet libertas vite remissio/ ris titillantiū tollerare pricula. Istud patz de vxore Pbutifari ꝓcuratorz Pharaōis q̄ inuēta oportunitate cū marit⁹ su⁹ absens esset de domo sua. z ipa sub nullo essz regi/ mine aut custodia. iniectz oculis ī Joseph apprehēdit eū p laciniā vestimēti. cogēs eū ad peccandū secū Geñ. xxxix. Jō dic̄ Sa/ lomon Eccl̄i. xxvj. docēs custodire femīas In filia nō aduertēte se. firma custodiā ne inuēta occasiōe abutat̄ se. Et bñ dic̄ firma custodiā. Quia eñ mulier est magz fragili or. iō magz custodiēda a viro. Propter q̄d leges plures custodias mulieribꝫ adhibēt q̄z viris ſm Aug. in li. de. x. cordis. timorez scz dei. custodiā viri. verecundiā mētz. z cō fusionē boīm. z terror legū publicarū. In quibus multe sunt pene contra eas posite

Et bñ pz respōsio ad q̄stionē q̄ queritur. Utr̄z in pcō adulterij plus peccat mulier q̄z vir. Et dicendum ſm Ro. hol. Q̄ cuius dōme q̄d nō lz feminis. eq̄ non liceat viris. xxxij. q. v. pcepit. Et idē recitat mgr̄ in. iij. sniaz. dist. xxv. c ij. Xp̄iana religio adulte/ riū in vtroq̄z sexu pari ꝓditōe ꝓdemnat. cū ceterz paribꝫ vtroz plus peccat. Un̄ lz q̄ntū ad bonū fidei quā equaliter ſuare tenent sibi mutuo. equaliter peccant. quia equali/ ter obligāt. cū q̄ntū ad bonuz plis pl⁹ pec/ cat mulier. qz causat incertitudinez plis. et sic dupliciter peccat. Licet ḡ eq̄liter peccēt z ad eq̄lia iudicānt. nō tñ ex eq̄libꝫ causis. Sic duo fures q̄z vn⁹ duplo peior est alio ad eq̄lē penā suspēdij iudicāt. Sic etiā vir z mulier in actu adulterij eq̄liē penā diuoꝛ tij incurrūt. lz mulier grauj⁹ peccet. Et di/ co notāter ī actu adulterij. qz in actu fozni catōis vir magz peccat q̄z mulier. ceterz pa/ ribꝫ. vt dicit scr̄us Thomas. Cui⁹ rō ē. qa plus bz de bono rōnis. mulier plus bz de materia tēptatōis. qz est magz fragilis. Et idē tenet Petr⁹ de tarantbasio sup. iij. sen/ tentiaz. Propter q̄d dic̄ Aug⁹. in li. d adul terinis ꝓiugꝫ. z ponit̄ in Canone. xxxij. q. vj. Indignant. vbi dz. Indignāt mariti si audiāt adulteros viros pēdere silēs adul teris femīs penas. cū tāto grauj⁹ eos puni ri oportet. p adulterio q̄nto magz ad eos p tinet z ꝓtute z exemplo regere femīas. De bent ḡ viri esse custodes femiaz. z p bonuz exemplū pudicicie. p̄rie eas ꝓfirmare i ca/ stitate. Non solū āt debēt esse custodes fe/ minaz. sz etiā filioꝛ z filiaz. Quarta oc/ casio pcti in Magdalena fuit vanitas mē tis. qz fuit a laboꝛibꝫ licitz ociosa. Unde dz Eccl̄i. xxxiij. Multa mala docuit ociositas Un̄ ocia sunt q̄ arma dyaboli ad miseras aias capiēdas. vt dicit Innocē. ō renūcia/ tione. ca. Nisi cū pdez. Patet h̄ in Dauid q̄ q̄diu occupat⁹ fuit bellis cast⁹ fuit. q̄cito ocio vacauit adulteriū ꝑpetrauit. Ptz etiā de Salomone. Qui q̄diu templū edifica/ uit nō peccauit. sz ꝓsūmato tēplo ydolatra uit. Unde dicit Jsidoꝛ. Ocio dediꝛos cito luxuria surripit. vacantē cito ꝓoccupat car nis libido. vnde quē ociosū inuēit Quia igit Magdalena ita fuit ex his causis resoluta z in vita dissoluta atq̄z ad peccandū exposi ta recte de ea dici tūc potuit. Ecce mulier scz muliebꝛiter z molliter viuēs.

Dixi secundo si pōderem⁹ Marie ma/ gdalene statū laudabilē ꝑ utibꝫ oznatū i q̄ auersa a scl̄o penituit p pcō. ꝑ poterim⁹ ō ea cū stupoꝛe dicere. Ecce mulier. Stat⁹ si q̄dē ꝓuersiōis ei⁹ fuit mlt̄ū prudētissime oz dinat⁹ Un̄ cū mulieribꝫ nō sit ꝓnata sapia nisi eam discāt a maritis. eo q̄ dz Sap̄. ij. Mulieres eoz insensate. ista tñ sapientissi me statū culpe in statū pnie cōmutauit. iō ꝑ dici q̄si quoddaz miraculū inter mulie/ res. p isto statu. Non ꝓ est mirabile. si mu lieres sunt sapientes vt faciāt mala. sz mlt̄ū mirabile est si sciūt facere bona. cū set⁹ ille sit naturaliter fragil. z sit seducibil. ad ma/ lū. ad bonū ꝓ difficile mobilis. Quia ꝓ fr⁹ est circa difficile. iō cū Magdalena sic sapienter fuit ad bonū ꝓuersa. ꝓ mirabilis est z ī oculis nr̄is stupoꝛosa. Fuit itaq̄z mu lier sagacissima adveniā impetrandā. eo q̄ sagaciter īchoauit z termīauit. Inchoauit em̄ sagacit̄ in h̄. qz celeriē penituit. Nam q̄z cito coḡuit x̄pm esse pcōz remissoꝛē. culpa rū indultoꝛē. gr̄e collatoꝛē. mox ad eum cu currit. nō ꝓcrastinauit. nō distulit. Contra nr̄os pcōres q̄ singul⁹ dieb⁹ bñtes ad ma/ nū sacerdotes z ꝓfessoꝛes. z eos vidētes in eccl̄a quasi singulis doꝛis. non accedūt ad ꝓfessionem. sed differūt ad quadragesimā.

De sancta Maria magdalena

Cōtra q̄s dr Eccī.xvij. Ne demoreris in erroꝛe impioꝝ. Et Eccī.v. Ne tardes cōuerti ad dñm. z ne differas de die in die. Cuj rō est. qz vuln⁹ q̄d nō cito curat fit incurabile Vñ Bre. Pctm̄ q̄d p pniam nō delet mor suo pōdere in aliud trahit. Scdo sapiēs negociū suū ꝓtinuauit. qz attulit alabastrū vngenti. noluit apparere in ꝓspectu dñi vacua. z ideo cū vngento venit. q̄d forte ad p priū coꝛp⁹ ꝓfecerat vngenduz. Et ist̄ fuit signū pietatis z deuotōis qua būit ad xp̄m. Tertio sapiēter ꝓtinuauit negociū suū. qa stetit retro. in q̄ apparuit timoꝛosa z verecūda p pctō. nō audēs in faciē xp̄i ītēdere. qa cū ps. xlviij. dicit Vultū tuū ōpcabūt dñe oēs diuites plebis. Ego aūt paup sum et dolēs. indignissima z infelicissima oīm mulieꝝ. q̄ nō sum digna videre altitudinē celi p multitudine iniq̄tatis mee. qz irritauī irā tuā z malū coꝛā te feci. Donec em̄ auertaris faciē tuā a pctis meis nō audeo videre faciē tuā iratam mihi. Redde igit̄ mihi leticiam salutaris tui z spūsancto ꝓfirma me. et extūc veniā z apparebo ante faciē tuā. Optima ꝓditio i pctōre q̄n timet post pctm̄. Vñ ps q⁹ hodie hoīes ideo diu moꝛāt in pctis qz nō ꝓponūt ante oculos diuie vindicte sc̄ueritatē. Quarto sapiēter ꝓtinuauit negociū suū sapiētia. qz accessit ad pedes xp̄i et stetit iuxta pedes xp̄i. sec⁹ q̄s stant pctōres. qz miscōia q̄si dexter. z iusticia q̄si sinister pes est Qui g̃ vult bñ penitere sec⁹ vtrūq; stet cū magdalena. q̄ licet iusticiā timuit. tm̄ in miscōia sperauit. Sic dr ve penitēs facere timēdo iusticiā diuinā. q̄ etiā minima ponderat vt peniteat et districte exigat vt peccatoꝛ soluat ad nouissimū q̄drantē. Debet etiaz sperare de miscōia. qz et si iust⁹ est tm̄ misericoꝛs z ꝓpic⁹ est z pstans sup malicia. Johel.ij. Vñ pctōr dicat cū ps. Scio qz iust⁹ es dñe et rectū iudiciū tuū. cū fuo tuo fac fm miscōiaz tuā. Dz certe mlti faciūt ꝓtrariū. Quidā em̄ stāt tm̄ iuxta vnuz pedē sinistr. scz attēdēdo tm̄ seueritatē iusticie. z ex h̄ veniūt ad desperatōz. Sic stetit Judas q̄ laqueo se suspēdit. Quidā aūt stāt tm̄ sec⁹ dextr pedē. scz attēdēdo tm̄ magnitudinē miscōie. z hūj veniūt i psūptōz. Et hūj sepi⁹ decē sumētes sibi exēpla diuie miscōie in antiq̄s sctis ostēsa. z vix vnū diuine iusticie. licenti⁹ z psuptuosius peccant q̄s alij. Quidā em̄ assumūt eis in exemplu Dauid peccatoꝛez. vt adulteri z homicide. Quidā Matthēū z Zacheū. vt auari vsurarij. Quidā Petrū vt pfidi et piuri. Quidā latronē tarde ꝓfitētē. vt obstinati. Quidā ꝙ Magdalenā. vt luxurioſi. Quidaz Paulū. vt xp̄ianoꝝ turbatoꝛes scl'ares. discētes. tm̄ de⁹ fecit cū illis miscōiam q̄re mecū nō faceret. Facia vt illi. et deus miserebitur mei sicut et illis misertus est. Nō est em̄ deus hodie alteri⁹ ꝓditiōis vel nature q̄s tūc fuit illis Sed o infelix hō. vt q̄d tibi laqueū paras z foueā in quā cadēs non resurgas. Non em̄ vt dicit Aug⁹. super ps. deus tibi ꝓposuit istos scd̄os in exemplum peccandi. Sed si ceciderīs dedit tibi eos i exemplū resurgendi. vt quēadmodum illi de pctō p penitentiā resurrexerūt. ita z tu resurgas. Quid ergo vis cadere cum Dauid z nō resurgere cū Dauid. Ista fuit excusatio impatoris Theodosij. qui post homicidiū multoꝝ innocentū ad excusandū multiplex pctm̄ suū dicebat. Dauid pctōr erat z homicida. et tm̄ sanct⁹ est. Sed audiuit a beato Ambroſio sibi dici. Si secutus es Dauid in peccato. sequaris et in penitētia. Quinto ꝓtinuauit sapiēter negociū sue penitentie. qz fuit dolorosa p pctō. Signum doloꝛis maxim fuit excessiua et copiosissima effusio lacrimaꝝ. Et in h̄ maxime h̄ mulier apparet mirabil'. qz q̄i ꝓtra naturā effudit tantā lacrimaꝝ copiā. vt q̄si de fonte riuos emittēs pedes xp̄i sufficienter riguit z a soꝛdib⁹ puluer⁹ q̄b⁹ squalebāt xp̄i vestigia abundantissime ablueret. Ostēdit etiā in h̄ Magdalena pudoꝛē hūiliratis. q̄ non caput sed pedes lacrimis riguit. reddens se indignā tāgere sctm̄ dei ꝛticē. quē vuꝛerat de⁹ p soꝛtib⁹ ei⁹. Et iste est ꝑm⁹ gradus ꝓuersionis pctōꝝ. a q̄ necesse hz pctōr incipere. Vñ Aug⁹. dicit. Nemo currit ad remissionē pctōꝝ nisi q̄ displicet sibi. nisi q̄ se ꝓfitet pctōrem. Et nemo se ꝓfitet pctōrem nisi humiliando se deo. Sexto sapiēter cōtinuauit negociū sue pnie. qz fuit operata multiplr. Nam p q̄ mēbra peccauit p ea satisfecit. Nam oꝛe supba locuta fuerat. ideo osculabat pedes. Capillis superbiuit. ideo capillis tersit. Oculis illicita aspexit. ideo riguit lacrimis. Ungento vnterat faciez z coꝛpus suum ideo pedes christi vnxit vngento. Et tm̄ de secundo.

Dixi tertio Si pensem⁹ beate magdalene statum cōmendabilē gratijs et donis decoratum. in q̄ ꝓiuncta xp̄o ꝑfuit in magno merito. vere de ea dicere poterim⁹ cum stupore mirabili. Ecce mulier. Fuit autē status huius sanctissime femie decoratus post remissionem peccatoꝝ diuersis gratijs et donis. ita vt vere possit admirari tantus confluxus gratiaꝝ in eadem. vt de ea dicat admiratiue Ecce mulier. Ecce inḡs mulier ardentissima ad diligendu3. deuotissima ad contemplandū. clementissima ad mīstrandum. fidelissima ad pseuerandum. De primo qūo fuit ardentissima ad diligendum. patet ex testimonio christi dicentis. Dimissa sunt ei peccata multa. quoniā dilexit multum. Sunt autē tria signa dilectionis. per que ds ꝓbatur aliquem feruenter z ardenter diligere. Primū est fortis adhesio. Secundū ꝓmptoꝝ bonoꝝ dimissio. Tertiū assidua de eo locutio. Que tria perfecte fuerūt in hac muliere sanctissima. z ideo magnu3 dilectionis habuit donum. De ꝓmo patz. Nam quanto quis fortius adheret amico in tribulationib⁹ tanto magis eum diligit Unde Eccī. vj. dr de imꝑfecto amico. Est quidam socius mense. sed nō ꝑmanebit in die necessitatis. Hec autē sancta xp̄o fortiter adhesit. quia in nullo statu ab eo discessit. Adhesit em̄ predicanti. morienti. in sepulcro iacenti. Adhesit predicanti. q3 semper sedebat secus pedes dñi. audiens verbū illius. Adhesit morienti. quia alijs discedentib⁹ domū ipa stabat sub cruce. Adhesit sepulcro. Johā. xx. Maria stabat foris ad monumentū plorans. Secundum signū dilectiōis est ꝑ amico multa facere et expedire Cantico. viij. Si dederit homo omnē substantiā suā ꝑ dilectiōe q̄i nihil despiciet eam. Unde amātes ꝑ nihilo reputāt subam tpalem rōne amoris. Ista autez multa expendit in amore xp̄i. quia tricētis denarijs emit vngenta. Tertiū signū magne dilectionis est de eo quē diligit loq̄ frequenter. Unde sup illud Romanoꝝ. viij. Quis nos separabit a charitate xp̄i. dicit Chrys. Hic amantiū mos est. vt amorem suum silentio tegere nō valeant. sz amicis et caris suis ostendāt z ꝑdant. z flāmas suas intra pect⁹ suū cohibere nō possint. enarrāt frequēt⁹ vt ipa assiduitate narrādi solaciū sui amoris recipiāt z refrigeria immensi ardoris assumāt. Hoc aūt apparet in magdalena. cui⁹ oīa ꝙba q̄ dixit aut erāt de euāgelio. aut fuerunt cum xp̄o. aut de xp̄o. Secūdo fuit hec mulier altissima ad ꝓplandū. qz cū soroz eius Martha insisteret actiue vite. ista insistebat ꝓplationi. q̄a illa satagebat circa coquinā. ista sedebat in ꝑdicatiōe. Hec mīz est qz magnitudo dilectionis inducit celsitudinē ꝓplatōis. Tertio fuit hec mulier clemētissima ad mīstrandū. sequebat em̄ xp̄m mīstrando ei de facultatibus suis. ꝑut habet Marci. xv. Et ipsa vltra omes alias ante passionē corꝑus xp̄i recreauit z refocillauit vngento Mat. xxvj. Prevenit vngere corꝑ⁹ meū. Quarto fuit fidelissima ad pseuerandū qz fugientibus apl'is ipa cū matre xp̄i a cruce non recessit. z vltra oēs in die resurrectiōis sepulcrum xp̄i frequētabat plorans. vt dr Johan. xx. Et qz filius dei Prouer. viij. dicit. Ego diligētes me diligo. Idcirco versa vice euangelista ostendit quadruplicē benignitatez xp̄i ad istā mulierē. Primo em̄ liberalit donauit z remisit pctā dicendo Remittuntur tibi pctā. Istam aūt remissionē nō solū intelligūt doctores q̄ntū ad culpā. sed etiam q̄ntum ad penā. Ita q⁹ si statim mortua fuisset ꝓfectim sine purgatorio ad lūbū descendisset. vbi tunc erant sancti. Cuius rō est. qz cū ois culpa sufficiēter remittit ꝑ cōfessionē z ꝓtritōez. Et ipa sufficiēter fuerit ꝓtrita z xp̄o q̄ intuet oīa mētaliter cōfessa. sequit⁹ q⁹ nō solū ei tūc dimisit pctā. sz etiaz salutē eternā donauit. Secō excusauit eā apud Symonē phariseū. q̄ eam accusabat de pctō publico luxurie. Unde cū Symō dixit. Hic si esset ꝓpha sciret vtiq3 q̄ et qualis est mulier q̄ tangit eum. qz peccatrix ē. Hz ꝓfectim xp̄s ꝓtexit eam dicens excusando. Dimissa sunt ei pctā multa. qz dilexit multum. Et xp̄s neglecta ꝓpria iniuria defendit iniuriā Magdalene. qz ipe tacentibus suis pro eis pugnat. Tertio defendit eam a Juda z apl'is q̄b⁹ causantib⁹ de prodigalitate. q̄d effudisset inuanū alabastz vngenti. Xp̄s respōdit. Sinite eam. bonū opus opata est in me. Marci. xiiij. quā cū ei xp̄s dilectionē exhibuit indicibiliter ꝓsolat⁹ est eam. Et ꝫ multis modis. Primo pctā eius parcendo. Nam statim eam inspexit. nec ꝑdidit. ne erubesceret. q̄d tamē Martha nō

Turbis signis quis cognoscitur aliquē feruenter diligere

fecit. quã statim vt ei⁹ fimbriã tetigit publi cauit dicẽs. Quis me tetigit. Scõo de ve nia certificãdo eã dixit. Remittũt tibi pec/ cata. tangi ab ea se pmittẽdo Job. xx. Ma ria. Mira res Dza tetigit archã figuralez t pcussus est. q̃ tamen legitimo vtebat ꝓiu gio. Meretrix tãgit dñm arche vez deũ et hoiez. t pmittit. Hz h in figura ꝓtingebãt nob. vt dek spes pctõrib⁹ de venia. Tertio ei p⁹ resurrectionẽ ꝓncipal⁹ apparẽdo. Ap/ paruit primo Marie magdalene. Quarto quia ei angelicũ officiũ cõmisit qñ ei dixit. Vade ad frẽs meos t dic eis. Ascendo ad prẽm. Uñ ipa gauisa. gaudia dulcꝫ resurre ctionis t pconia sue ascẽsionis apl'is annũ ciauit. Propt̃ q̃d vocat apl'oz apostola. i. nũciatrix apl'oz missa in bonis ad apl'os. Apl'us enim interp̃tat missus. Quartum dilectionis signũ exhibuit ei xp̃s. eã in bo no pfectissime ꝓfirmãdo. cũ dixit. Vade in pace. q. d. sis pacifica in ꝓscia. vt ampli⁹ nõ pturberis a culpa. Habuit igit pacẽ. i. trã/ quillitatẽ. qz oĩb⁹ vicijs pfecte subiugatis. caro obedivit rõni. ratio ꝯo deo. Et ita p hãc pacẽ pcõz puenit ad pacez eternitatis. Ad quã nos pducat dñs. tẽ.

De sancto Jacobo.
Sermo. XXXVI.

Scitis quid pe/ natis. Math. xx. et Marci. x. Si iuxta saluatoris sniaz. oĩs q̃ vult puenire ad sublimitatem celestꝫ gl'e necesse hz pus hũiliari h̃ i terrꝫ. eo q̃ nõ nisi q̃ hũi liat h̃ in terrꝫ exaltabitur in celis. Lu. xviij. et. xviij. Et Job. xxij. Qui humiliatus fue/ rit erit in gl'a. Et Prouer. xxix. Hũiles spũ suscipiet gl'a. Reuera stultissim⁹ẽ q̃ p aliam viã q̃s hũiliatꝫ t tribulatõis pñtꝫ illuc vult accedere. t sine labore pmiũ capere oĩ iusti cia repugnãte. Dicit eĩ Hre. in q̃dã omel. sup Lucã q̃ ad magꝫ pmia nõ puenit nisi p magnos labores. nec cozonabit nisi qui le gitime certauerit. sic ait apl's. Uñ stult⁹ est miles q̃ cingi vult auro. t nũq̃s pugnabit i cãpo. cũ dicat poeta. Vile dec⁹ q̃d nõ erexit pm⁹ labor. Flõ eĩ venit ad sũmaz pacẽ nisi q̃ magno strepitu cum inimicis pugnat. in quit glosa quedã sup p̃s. ix. Hinc dicit Pe trus damian⁹ in fmõe de vno martire. De licat⁹ est miles q̃ pus vult vincere anteq̃s di/ micare incipit. Qui vult sine pugna victo/ riam aut sine victoria anhelat ad palmam Struk⁹ agricola q̃ vult turgẽtes autumni botros ꝺ vite suauiter carpe t negligit ꝓpa ginũ surculos laboriose plãtare. Cupit i/ plere frugib⁹ horreũ nõ curat excolere ex/ horescentẽ vep̃ribus agrũ. Quocirca subdit idẽ. q⁹ nob expedit angustã laboris viã ar/ ripe cũ sctis in h̃ scl'o. si postmodũ volum⁹ ad eoz latitudinẽ gaudij̃ puenire. Qui eĩ dicit se in xp̃o manere dz sicẽ xp̃s t ipse am bulare. Proculdubio ãt a vestigijs xp̃i ex/ orbitat q̃ angustã viã fugiẽs latã viã calcat Per mltas eĩ tribulatõs oportet nos i/ trare in regnũ celoz. In q̃b⁹ ꝑbis breuiter redarguit hũana ambitio indigne hono/ res appetẽs. qz talib⁹ qui indigne honores ambiũt ꝺr a deo. Nescitꝫ q̃d petatꝫ. Nec im merito. Si eĩ pensem⁹ ardua t alta ꝓbi/ tatꝫ merita q̃b⁹ ad honorẽ veniẽdũ est. Si ꝓsiderem⁹ t picula cũ q̃b⁹ in honore viuen dũ est. Et si põderem⁹ mutue obligatõis debita q̃b⁹ et honore vnicuiq̃ q̃d suum est reddendũ est. Certe ꝓpt̃ hmõi ardua meri/ ta. ꝓpt̃ dãna t picula. t ꝓpt̃ obligatõis debi/ ta. vere ꝺr oĩb⁹ ambientib⁹ honorez. Ne/ scitis q̃d petatis.

Dixi primo q̃ si pensemus ar/ dua t alta ꝓbita/ tis merita q̃b⁹ ad honorẽ veniendũ est me rito audire merebimur. Nescitꝫ q̃d petatis Sicẽ eĩ dicit Aresto. iiij. ethicoz. Nullus p̃rau⁹ digni⁹ est honore. qz ꝟtutis pmiuz est honor. Et q̃ ipe ꝓcludit q⁹ ad honorem ve niendũ est p ꝟtutẽ. q̃d vtiq̃ ẽ difficile et ar/ duũ. qz ꝟtus est circa difficile. Ethicorum. Recto igit ordie ꝟtuato nõ p honorẽ ad vir tutẽ. sed ꝟtute ad honorẽ veniendũ ẽ. Jux/ ta illud Aug. li. v. de ciuitate dei. Hl'az t ho norẽ nõ dz seq̃ ꝟtus. sz ipe honor dz sequi ꝟtutẽ. In cui⁹ signũ narrat Aug. in li. v. de ciuitate dei. Romani antiq̃⁹ virtutem et honorẽ sicut duos deos colebãt q̃b⁹ duas edes siue duo tẽpla ꝓstruxerãt. sic ad se in/ uicẽ ordinata t ꝓiuncta. q⁹ nullus posset in/ trare templũ honoris nisi ꝑius tẽplũ virtu tis trãsiret. ad significandũ q⁹ nemo apud eos honorẽ reportasset nisi eũ p ꝟtuꝫ. pbi/ tatem meruisset. Et ideo dicit Aresto. iiij. Ethicoz. c. ij. Q⁹ fm veritatẽ solus bonus honorandus est. Unde Romanoz ij. ꝺr. Honor t pax oĩ operanti bonũ. Huius au tem honor debeat virtuti sicut premium

nūhōmin⁹ honor frequēter derogat ꝑtuti
dū mentē honorati in supbiā nitūt eleuare
Et ido ad ūstā pestem rōnabilit cuitandaz
legim⁹ q victoribz triūphantibz romā re/
deuntibz triplex honor impendebat. z tri/
plex iniuria inferebat. Hic dic Joh. gall.
Prim⁹ honor fuit q victori pl'us obuiauit
cū iubilo et letitia. Scōus q oēs captiui
sequebāt currū eius ligatz manib⁹ post ter
gum. Tertius q victor idut⁹ tunica iouis
sedebat in curru quē trabebāt ꝙtuor equi
albi. z ducebat vsqz ad capitoliū seu ad pre
torīū. Juxta illud poete Quidñ. Tū ꝙtuo/
or niueis ibis equis. Ne tñ tātis honoribz
sublimat⁹ obliuiscerēt sui triplicē molestiā
sustinere debuit illa die. Prima erat q po/
nebat cū eo vna psona vilis ꝯditionis in
curru. vt daret spes cuilibet ꝙntūlibz fue/
rit vilis ꝯditōis puenīēdi ad talē honorez
si p. pbitatem z ꝑtutē se dignificare vellet.
Scōa molestia erat q illa die licebat cuili
bet dicere asperrima opprobria quecūqz in
victorē. Un Julio cesari reuertēti p⁹ mul/
tas victorias fuerūt grauissime iniurie di
cte. nulla penit⁹ vltione sequēte. Et de H tā
git Isīd. ethi. li. q primo ducebant p exer/
citum. Scōo p senatum. Tertio p populū
Ille aūt ferebat in quadriga. colore rubeo
vestiebat. palma aurea z laurea corona co/
ronabat. et sceptro sup quod scribebat aḋ/
la ornabat. Si g tanta dabant virtuosis
et victoriosis apud gentiles. illis quos p
virtute voluert honorare. ꝙnto magꝭ ꝝs
honorabit suos victorēs. Quos ꝓmo ve/
het ī curru angelico ministerio preparato.
Juxta illud ps. Currus dei decē milibus
multiplex. milia letantiū. Certe magna gl'a
erit iusto deduci nō ꝙtuor equis albis tm
sz mille milīū angelis. Sicut patet de La
zaro Luc. xvi. Qui licet cū fuisset in terris
nō būit vnū asellū q portaret sz iacebat ad
ianuā diuitis. vt ꝛ ibidē. z tñ post mortem
ab angelis susceptus. deduct⁹ est cū hono/
re in sinū Abrahe. Scōo ꝝs honorabit
suos victores colore ruffo q est color igne⁹
Et significat pfectionē charitatis. q in san
ctis in celo multū augebitur. Juxta illud.
Ignis est in syon et caminus eius in irl'm.
Tunc eīm videbūt et affluent mirabunt et
dilatabunt in charitate. vt dicant illō Can
ticor. Dilectus meus candidus z rubicū/
dus. Tertio ꝝs honorabit suos victores
cum palma in signum triumphi et victorie
Unde Apocal'. vij. dicit Johannes se vi/
disse turbam magnā quā nemo dinumera
re poterat. stantes ante throнū dei amicti
stolis albis. z palme in manib⁹ eor. Quar
to christ⁹ coronabit suos victores corona
laurea. Est autem laurus arbor nobilissi/
ma z semper virens tam ī hyeme q̄ in esta/
te. vt dicit magister li. vij. de ꝓprietatib⁹ re/
rum. et Isidor⁹. Et hec sola arbor creditur
a vulgo nō fulminari. Unde cesar Tybe/
rius. celo tonante lauruz in capite solitus
erat ferre contra fulminū ict⁹. Justus aūt
non solū sicut laurus sed etiā florebit sicut
lilium. Scōo christus dabit suis sceptrū
quod est virga regalis. in signum q omnia
equissime direxerūt. Ps. Virga directōis
virga regni tui. Super qua virga sedebit
aquila. id est. christus solus qui erit mercēs
et consolatio eor sempiterna. et cui⁹ visio/
ne victores premiabuntur Joh. xvij. Hec
ē vita eterna vt cognoscant te patrez z quē
misisti ihesum christum.

Dixi secundo

¶ B ¶ q si consideremus dam
na z pericula cum quib⁹ in honore viuēduz
est nō imerito ꝛ omnib⁹ honorē ambien/
tib⁹. Nescitis quid petatis. Magna siqui/
dem sunt pericula z damna in honoribus
eo q pueruntmores. et quoniā in aliam
formā transmutant Juxta illud. Plurima
cum soleant hominū corrumpere mores.
Unde dicit Innocenc⁹ quartus. Q̄ ho/
nores mutant mores z aufert intellectuz
multis rationib⁹. Prima est. q nimis oc/
cupant homines. Gregor⁹. Quos multi/
plex actio occupat a semetipsis alienos esse
demonstrant. Unde in ꝑsu dicit. Pluri⁹
intentus vir est ad singula sensus. Secun
da ratio est. quia inde oritur tumor super/
bie que excecat mentem. Gregor⁹ Tumor
mentis obstaculū veritatis. Job. xx. Ope/
ruit faciē eius crassitudo. Tertia. propter
assistentium adulationē. Ps. Laudat pec
cator in desideriis anime sue. Quarta est.
quia honor facit homines obdormire. id
est negligere salutem. Eccl. xxxij. Som/
nia extollunt imprudentes. Ps. Dormita/
verunt oēs qui ascenderūt equos. Sed
ve dormienti in equo. Nam equo flectente
vel labente ipe caput frāgit. Quinta ratio.
quia inebriat quodāmodo vt q nō vtatur

pfecte rõne. Ps. Ascendunt vsq; ad celos. scz p bonores. z descendũt vsq; ad abyssos scz per peccata. Et sequit. Turbati sunt et mori sunt sicut ebrius. et omnis sapientia eoz deuorata est. Quia sapientes sũt vt faciant mala. bona autẽ facere nesciũt. Sexta. quia infatuat. Eccl. xxxiij. Quasi q̃ apprehendit vmbrã z psequitur ventum. sic et qui attendit ad visa mendacia. Propter hoc dicit Ps. Q̃ homo positus in honore non intellexit. scilz ſm Innocenciũ. qualis fuit. qualis est. qualis futurus est. comparatus est iumentis insipientibꝫ. Et ꝫ multis rationibus. Primo. quia homo in honore positus inclinat se ad terrena. Iñ ps. Oculos suos statuerũt declinare in terrã. Secundo. quia tm̃ que carnis sunt querunt. Philippẽ. iij. Quorum deus venter est. Romanoz. viij. Qui enim ſm carnem viuũt que carnis sunt sapiũt. Tertio. quia vnus alium indiscrete impetit. Ezechielis xxxiij. Lateribus et humeris impingebatis. et cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora donec dispergerentur foras. id est. pauperes et debiles oppreimebatis per ininstam rapinam. Quarto. sessorem nõ discernit. Ecclesiastici. xxxij. Equs emissarius sic z amicꝰ subsannator. sub omni suprasedente hinnit. Hoc est dicere. q̃ honorati et potentes suis superioribus rebellant z contradicũt. Et ideo Agellꝰ poeta dicit leges similes esse aranearum telis. que paruas muscas capiunt. a magnis autem animalibꝫ rumpũtur. Unde Jeremias cõqueritur illud caplo ãnto dicẽs. Ua dam ad optimates. z ecce hij simul confregerũt iugum. ruperunt vincula. Propter has conditiones tam turpes. tam malas. q̃ etiaz periculosas z damnosas multi nõ solum catholici sed etiam gentiles refutabant honores. Et primo ideo. quia considerabant honores dignitatem esse fantasticam. i. transitoriã. Juxta illud Ps. Vidi impiũ superaltatũ z elevatuz sicut cedros libani. Et transiui. et ecce non erat. quesiui eum z non est inuentus locus eius. Psal. xxxvj. Quod exponit Innocentius quartus dicẽs. Vidi impium superexaltatum. id est. vltra q̃ debuit. et super illud exaltatum honoribus et elevatum superbia. nõ parum. sed sicut cedros libani. id est. sicut cedri sunt excelsiores alijs arboribꝫ. z precipue cedri ex libano. Ita ipse impius omnibus se supraponit in corde suo. Et sequitur. Transiui. scz ad contemplãda eterna. Et ecce quasi in euidenti z in proximo vidi q̃ non erat. id est. q̃ sua dignitas nulla erat z suũ esse non esse erat. quia socius eiꝰ qui non est. scz dyaboli. Unde Gregorius Cum eterna retributio cogitatur presens gloria q̃ sit nulla cognoscitur. Secundo antiqui sprezuerunt honoris dignitatem. quia considerabant eam esse timore. solicitudine. z anxietate plenam. Undus em̃ continue cõmouet gentem contra gentem. et regnum contra regnũ. vt dicit saluator Matthei. xxj. Ubi z si oĩbus. tamẽ plus honoratis timendũ est. quia rami in sũmo positi plus a vento quassantur iuxta illud poete. Perflãt altissima venti. Unde sicut probat Boeciꝰ in de conso. Philosophie. Istud regnũ honoris est regnum timoris Narrat Macrobius de somno Scipionis libro ꝑmo de Dyonisio tyranno. q̃ cũ quidam eũ miles beatum diceret. Ille volens vitam suã miseram esse ostendere. facto solenni conuiuio illum militem in loco suo ad mensam locauit. et enaginatum gladium super caput sedentis tenuissimo filo appendit. Cum autem ille miles nec comedere nec consolari potuisset. videns sibi mortez imminere ex gladij appensione. Dixit illi Dyonisius. Talis est vita mea. scilicet in continuo timore. quã tu beatam estimas. Quomodo enim felix esse poterit qui timere non cessat Idem narrat Tulius. v. questionũ. Et ideo dicit apostolus. Q̃ qui preest in honore preest in solicitudine. Romanoz. xij. E. propter hoc christus dicit fugisse dum eũ regez turba facere voluisset vt dicitur Johãnis. vj. docens nos fugere mũdanas dignitates. Unde dicit Cryso. ibidem in omelia. xiij. Q̃ cum quidam nobilis triumphatoz romanus dicꝰ Tytus triumphasset de bello quo p romanis hostes debellauerat. subito respexit in aquaz. z vidit faciem suã quasi cornutã. Estimãs autẽ se delusum in aqua. manum ad caput apposuit et cornua ĩ fronte inuenit. Quod bene poterat esse operatione sathane. qui gentilibꝫ illudebat. z eos ad seruiendũ sibi tũc p temporalia alliciebat. Iste ergo consuluit quendã. pphetam. quid hoc significaret. Et informatus fuit. q̃ si ipse Romam

intraret rex et imperator fieret. quia hoc a consulibus romanis iam diffinitum erat. Unde metrice sibi dicit. Tu modo rumpe moras portasq; intrare potentes. At prospera sic fata iubet. vbe receptus. Rex eris z sceptro tutus potieris perhenni. Quod ille audiens statim cum indignatione a ciuitate recessit. Nec eam perpetuis temporibus voluit intrare ne rex fieret. Unde et si omnibus timendū est. magis tamen i dignitatibus constitutis. Quia vt ait Tullius libro secūdo de offic. Qui se metui volunt a quibusdā necesse est vt eosdem metuant ipi. Et ponit exemplum de dyonisio tyranno. qui tm timuit q etiam capillos barbe sue ab aliquo radi permittere nō p̄sumpsit. sed ardenti carbone sibi sol9 adurebat capillos. Similiter recitat Tullius de Alexandro frigio. qui non audebat intrare cubiculum donec vnus familiaris cum gladio euaginato precederet. Qui cistas vxoris sue scrutaretur ne aliquod ferrum absconditum ad eum occidendum. Et tamen ab ea finaliter fuit occisus propter pelicatus seu concubinatus suspitionem.

Tertio fugiebant honoris dignitatem cōsiderantes eam vicijs implicatam. Nam sicut dicit Gregorius. deus potentes abijcit. quia eoipso quo quis p̄eminet ceteris cogitatione propria intumescit. Sunt ergo tria vicia annexa dignitatibus. Primo superbia. Quia vt ait Gregorius vbi sup. Humana mens plurimum extollitur etiā cum potentia nulla fulcitur. quanto magis se in altum erigit cū se potestas adiungit. Secūdo dignitatibus annexa est cupiditas. Quia enim multis indiget. omnia cupiunt. oīa concupiscūt. vt dicit Seneca de Alexandro. Qui vastabat furor eum ex cupidine aliena vastandi. Et Valerius. q cum Anexaritus ex precepto Domoreti infinita virorū fortium acta laudabilia coram Alexandro narrasset. Respondit. Heu me q̄ ne viro quidez adhuc sim potitus. Tertio dignitatibus annexa est luxuria. Quia prodūt quasi ex adipe iniquitas eorum. vt dicitur in psalmo. Patet in rege Dauid et Salomone et Herone. et in alijs multis. Similiter legitur de sancto Gregorio et Amonio. qui cum in episcopum eligi deberet aurem sibi sinistraz obtruncat vt inabilis ad hoc fieret. Tunc hoc nō obstante nichilominus ad cathedraz traheretur. linguam voluit mordere. Quod vidēs episcopus Dorotheus et alij episcopi dimiserunt cum in pace. Tot igitur tantisq; periculis et honoribus attente consideratis. recte potest dicere honorem ambientibus. Nescitis quid petatis. Sicut em̄ dicit Seneca. Honor est res tumida. vana. ventosa nullum habens terminum. Et ideo si q̄s eam petat a deo vel ab homine recte ei potest dici. Nescitis quid petatis.

¶ Dixi tertio q̄ si consideremus mutue obligationis debita q̄bus ex honore vnicuiq; quod suū est. reddendum est. Certe nobis diceretur honorem petentibus. Nescitis quid petatis. Cum enim honor nō sit in honorato sed in honorante. vt dicit philosophus p̄mo Ethicor. Certe nō solum honoratus. vt iam dictum est. sed etiā honorans est in magno et difficilimo statu. quia multis obligatur quod suum est. Juxta illud apostoli. Cui honorem honorem. cui vectigal vectigal. Unde dicit Thomas. Q sicut in alijs rebus et humanis negocijs opus est iusticia distributiua etiā in honoribus. sicut dicit Robertus Holgoth. debem9 honores inuicem cōmunicare. Est autez triplex honor. scz honor subiectionis z obedientie. honor supportationis z beneficentie. honor affectionis z benivolentie. Primus honor debetur prelatis z principib9. Dicit em̄ Arestotiles quinto Ethicorum. Q quilibet tenetur ei dare mercedem qui pro se laborauit. Ad hec. x. Dign9 est mercēnarius mercede sua. Sed princeps laborat pro tota multitudine. igitur danda est merces ei a tota multitudine. Hec autē merces tota honor est et gloria. Et cui ista non sufficiūt tyrānus est et nō princeps. j. Petri. ij. Deum timete. regem honorificate. Et concordat apostolus. j. Thimo. q̄nto. Qui bene presunt pb̄i duplici honore digni habeantur. Glosa. vt scz eis obediatur z necessaria ministrent. Secundus honor est supportationis z beneficentie. Qui maxime debetur parentib9. Deuteronomij. x. Honora patrem tuū z matrem tuā. Deuteronomij. xxvij. Maledictus qui nō honorat patrē suū z matrem suā. Econtrario Benedict9 q̄ honorat parētes suos. Istud

patet de Jacob q̄ meruit benedictōez a patre. quia eū honorauit. offerendo ei cibum iuxta eius voluntatē. Genes. xxvij. Cōtraria tamen faciūt hodie filij parentibus nō offerendo eis cibū z ꝓmittentes mendicare eosdem. cū tamē ipi mendicātes deberēt eos nutrire. Sicut narratur de ciconijs. que parentes suos senes nutriūt. Tertius honor est affectionis et beniuolentie. q̄ debetur hominibus. s. Petri. ij. Omnes honorate. fraternitatem diligite. Vbi interlinearis dicit. vnumquēq; ad hoc teneri pro posse suo. Et Romanoz. xij. Honore inuicem preuenientes. nō alta sapientes. sz humilibus consentientes. Vnde et christus magis honorauit illos q̄ plus p eo ꝓtuose meruerunt. Hic fecit beatus Jacob qui viriliter cum fratre respondit ꝯpo. Possumus bibere calicem tuū. id est. passionem tuam pati. Et ideo meruerūt sedere a dextris suis. sicut mater petijt. Isto mō etiam si nos volumus consequi sedem regni celestis. necesse prius bibemus poculū amarum. scilicet tribulationē vite presentis. et hoc in memoriā nostri saluatoz. quia semper in tribulatione dat aliquā consolationem. Ps. In tribulatōe dilatasti michi. Et iterum. Cum ipo sum in tribulatiōe zc.

De sancto Jacobo. Laurēcio
Sermo. XXXVII

Qui amat aiam̄ q suā pdet eā. Johā. xij. Om̄ vt ait Aug⁹. in li. de vera religiōe. Et supplaz ad Roma. c. xiij. Vita būana q̄ fructu corpis delectata negligit deuz inclinat ad nichilū. z est ista neq̄cia derestabil'. Hoc pacto āt vita carnal' z terena efficit. z ob hoc etiā caro z terra noiat. Et q̄diu ē ita rgnū dei nō possidebit z eripit ei q̄d amat. Jurta illō Jo. xij. Qui āat aiaz suā i hac mū. p. eā. Volto magis aīa diligēs terena. Amat ei q̄d z min⁹ est q̄z vita. Et post pauca subdit. Qui talis aīa trahit ad penas. qz diligēdo inferioza i egestate voluptatū suaz. z i doloribus pō iferos ordinat. Dec Aug⁹. Et q̄bverbis clare pz q̄ sit piculosus amor pūtz scīi et carnaliū voluptatū. q̄ aiaz ordinat ad i/feros z ad ppetuā egestatē pducunt. Nuappē dei filius volēs nos retrahe ab hac inordinato aīe nre amore ne pdam⁹ eā final'r. venit in mundū. salutiferā offerēs doctrinaz qua ꝓsulit dicēs in ꝟbis ꝓpositis. Qui amat aiaz suā pdet eā. In q̄bus ꝟbis āmonemur ne aiaz nraz amore inordinato pdam⁹ z finaliter amittam⁹. Qd tūc faciem⁹. si aīe nobilitatē amoris illiciti infructuositatē. z finalis tribulatiōis penalitatem attēdam⁹. Nā ꝓpter nobilitatē aie nō est ipa aīa voluptate carnali deturpāda. ꝓpter amoris carnalis infructuositatē nō est voluptas appetenda. et ꝓpter pene finalis acerbitatez omnino est voluptas fugienda.

A

Dixi primo q̄ admonemur i ꝟbis p̄missis ne aiaz nostrā pdam⁹. Qd tūc fiet si aīe nobilitatē diligēter attēdam⁹. Nobilitas anie attēdit ex trib⁹. scilz ex ope creatōis. ope recreatiōis. z mercede retributōnis. Ex ope creatiōis ꝓmo. q̄ creata est ad ymaginez z ad similitudinem dei Gen. ꝓmo. Et in ps. Signatū est sup nos lumen vult⁹ tui dne. In q̄ aūt maxime dignitas z nobilitas aīe nre attendit q̄ est immortal'. Vñ in q̄dām̄ assimilat deo in perpetuitate. Q̄ āt sit immortalis triplicit ostendit. Primo phica auctoritate. Scōo catholica p̄dicatōe. Tertio miracl'oz approbatōe. Primū pz p̄ Platonē de aīa. Q̄ aīa būana est immortal'. z p̄m hoc si vicerit passiones vel ab eis victa fuerit p̄miabit vel puniet post mortē. Et q̄ q̄si ꝓcordat cū euāgelio p̄ūti. i q̄ ōr. Qui amat aiaz. scz seq̄ndo suas passiōes. pdet eā post mortē. Qui aūt odit. vincēdo eas. custodit eā in vitā eternā. Scōo immortalitas anie ostendit catholica p̄dicatōe. q̄ triplicit̄ q̄ ostendit. Primo ex diuina bonitate. q̄ vult suos amicos sibi ꝓuincere. put q̄ iustum est viij. Ethicoz. Vñ Loz. xv. Si i hac vita tm̄ sperātes sum⁹. miserabiliores sum⁹ oibus hominib⁹. Scōo ex diuia eqtate qua reddendū est vnicuiq; q̄d suū est. Vñ cum q̄ bonis nō reddit bonū. necesse ē ponere aliā vitā in q̄ q̄ reddat. Tertio pz ex diuia veritate que nullū fallit. sed sicut ꝓmisit bonis p̄mia. ita malis supplicia. Necesse ē est ponere aliam vitam in qua hoc implebitur. Ex quibus patz anime immortalitas. Tertio immortalitas anime ostendit miraculorum approbatione. Sicut patet de multis animabus tam damnatorū q̄z beatorum. que post mortem multis apparuerunt. Prout sufficienter approbat beatus

Gregorius in libro Dyalogoꝝ.et alij sancti. Et specialiter hoc habetur in euangelio.vbi christus dicit diuitem ī anima cruciatum in inferno.et Lazarum letantez in sinu Abrahe. Secundo patet nobilitas ymo dignitas ꝛ preciositas anime humane ex opere recreationis. Que preciositas ex tribus inducitur.videlicet ex eius dolorosa amissione.ex eius diligenti inquisitione.et ex eius charissima redemptione. Primo ex eius dolorosa amissione. Sapiens enim nō dolet de amissione rei parue. Christus autē sapiētia dei patris plus dolorem monstrauit de amissione paucarum animarū ꝙ̄ si totum aurū Arabie perdidisset. Nam multa talenta auri suo tempore perdita sunt. ciuitates combuste ꝛ destructe.pro quibus christus legitur nullatenus fleuisse. Sed certe de perditiōe paucarū animarū in hierusalē legimus eū fleuisse. vt dicitur Luce.xix. vbi dicit glosa. Plangit reprobos qui etiā nesciebant cur plangebant.sed exultabant in rebus pessimis. Multum ergo dilexit christꝰ animas Secūdo idem patet ex eius diligenti inq̄sitione. Sapiens eīm non multuꝫ curat si perdit aliquid vile. Sed christus in tēporibus remissionis quesiuit animā trigintā annis laboriose in paupertate vili. Narrant fabule. Q Orphe⁹ vxorē suā quesiuit vndiq̄.nec eam inuenit donec pro ea descēderet ad infernum. Sic christus animam intantū diligit ꝙ pro ea moriens descendit in infernum. Unde Ps. Domine eduxisti ab inferno animā meam. Tertio idem patet ex eius cara redemptione. pro qua redemptione videns totum mundū nō sufficere dedit seipsum.j. Corinthioꝝ.vj. Empti estis precio magno. Signum autē preciositatiſ anime.est custodia solius dei. Reges non custodiunt vilia sed preciosissima in thesauris suis. Sic christus commisit alia alijs sed solus custodit animas. Ps. Custodit dominꝰ animas sanctorū suorū. Et Sapientie.iij. Justorū anime in manu dei sunt. Tertio patet nobilitas anime ex mercede retributionis. Nulli eīm creature dat tantam mercedē sicut anime humane.cui seipm reseruat in mercedem. Genesis.xv. Ego protector tuꝰ.et merces tua magna nimis. Sol.luna.stelle.celum.terra.aqua.aer.ꝛ cetere creature seruiunt deo a principio creatōnis mundi vsq̄ ad finez seculi.nec tamen illud premiū habere possunt.scz visionem claram dei. Que tamen interdū datur anime pro laboreynius bore. Sicut patz de latrone.cui statim dictū est. Hodie mecum eris in paradiso. In ℔ quod mirabilius est. quodāmodo maior merces anime in celo datur extēsiue ꝙ̄ angelis. Quia angeli habent gloriā sue beatitudinis ex intuitione deitatis sicut spūs. Homo vero habebit et visionem deitatis sancte trinitatis.ſm animā.et visionē gloriosissime humanitatis in christo ſm corpus. Et ita quodāmodo pluribus modis gaudebit in suo premio. Ex his igitur patet ꝙ̄ pudorosum ꝙ̄ ignominiosum est cōtaminare animā in amore terrenorū.et secularīū voluptatū. Anima eīm apta est talis fieri. quale est illud quod amat. scōm Hugonē. Ideoq̄ si diligit voluptatez carnis ꝛ vanitatem seculi fit vilis ꝛ abiecta.sicut sus lota in volutabro luti Et certe hoc non est diligere animā sed eam persequi et odire. Juxta illud psal. Qui diligit iniquitatem odit animā suā. Et tīm de primo.

B

Dixi secundo ꝙ ammonemur in ℔bis premissis ne animā nostrā per illicitū amorem perdamus. Quod tunc fiet si carnalis amoris infructuositatē attendam⁹ Est eīm amor illicitꝰ aie ad seipaz quādo sibi in nullo delectabili parcit.a nulla voluptate abstinet.oīa q̄ carnis sunt facit. Talis fuit Salomon q̄ de se dicit. Non negaui anime mee q̄n oīm voluptate frueret. Sed ℔ reprobat apostolus dicens. Carnis curā ne feceritis in desideriꝭ. Et itez. Si ſm carnem viveritis moriemini. Qui autez vult animā suā saluare debet eam abstrahere a voluptate carnis. Hec eā quo ad ℔ amare.sed potius debet odire ꝛ quasi perdere. ne animā perdat in futuro. Non potest autem melius homo euelli ab huiusmodi illicito amore anime sue nisi cognoscat quale sit illud.aut ꝙ̄ vile sit quod amat. Debet ḡ attendere infructuositatem illiciti amoris quē habet ad voluptates ꝛ delectationes. ceteraſq̄ vanitates huius seculi. Unō ſm Robertum Holgoth ostenditur qualiter homines voluptuosi multipliciter affligūtur.scilicet per falsitatē in intellectu.per vo

luptatem in affectu. z vanitatem in effectu ponit aũt ser effectus. Primo. qz sunt defraudati in falsis estimatiõibꝫ. Scõo fatigati in vanis occupatõibꝫ. Tertio vilificati in abominatõibꝫ. Quarto effemĩati i delectationibꝫ. Quinto damnificati in ꝓpagatiõibꝫ. Sexto ꝓuicti i suis adinuentiõibꝫ. Prima ḡ eoz pena est q decipiunt z a veritate elõgant in suis iudicijs. Hec ẽ eĩ magna miseria. qz naturaliter hõ appetit non falli etiã q̃ diligit alios fallere. Ipi aũt voluptuosi apetũt ea ꝑ que fallunt. z decipiũtur finaliter. scz diuitias z honores et voluptates. q̃ oĩa sunt q̃i equꝰ fallax ad salutẽ Equꝰ eĩ imprꝛuise cadit sub homĩe. ita q̃ freq̃nter hõ frangit collũ ad terrã vel submergit in aqua. Ita diuitie delicie z honores ẽ̃ptũcũq; ꝓmittãt fixe stare. subito deij ciũt. Scõa pena in ꝑsenti est q fatigantur in vanis occupatiõibꝫ. Vanũ est q̃d nõ assequi finẽ ad quẽ ordinat ad fructum aliquẽ ꝓcipiendũ. Quia ḡ homĩes amantes vitam istã bestialem laborant ꝑ voluptatibꝫ in bellis. in pace. in terra. in mari. in nocte. die. z tñ nullũ bonũ fructũ ꝓcipiũt. ideo subdit ibidem Sap̃. iij. Labores eoz sine fructu. Nõ est ḡ fructus pñtis voluptatis nisi labor et afflictio spũs Eccs. j. Et ideo damnati hĩ cõfitentur z dicunt in inferno. Lassati sumꝰ in via iniquitatis et pditionis. Sap̃. v. Sicut fructꝰ immaturi. si comedãtur generãt vmes. Isto mõ voluptates ꝑsentes si ante tps future gl'e comedãt generabũt vermem remorsiõis ꝓscie in ventre anime. Unde Sap̃. iiij. dr. Fructus eorũ inutiles z acerbi ad manducandũ. Tertia pena taliũ est q vilificant in abominationibus. Magna miseria est homini q̃ opera sua sunt ita vilia. ita mõstruosa. ita repugnantia rõni q̃ homo nõ potest ea manifeste defendere nec excusare. Et certe quicunq; diligũt aĩas sic ad voluptatẽ faciunt talia opa que cõmuni rõni repugnãt et abominabilia deo fiunt et angelis eiꝰ. Hec humane interdũ cogitationi cõgruunt sed repugnant. Unde a ciuitate taliũ et cõsortio deus qui oĩes creaturas inhabitat quodãmodo videt elongari. Quarta pena est q effeminant in delectationibꝫ. Homines voluptuosi priuant mulieres sensu. z a mulieribꝫ sensu priuant. Canis amens z rabidus vbicũq; hominẽ momorderit. facit cũ amentẽ. Eodem modo mulier fatua facit virũ rabidum. Et adolescens fatuus mulierem facit insensatam. Et cum mulieres sunt insensate tunc viri fiũt effemĩati. ymo inanimati. Prouerb. xj. Mulier viri pciosam animã capit. Quãdo vero est sine gratia in anima efficit insensatus. Unde damnati confitent se fuisse insensatos dicentes Sapiẽtie. v. Nos insensati vitam illorum estimabamꝰ insaniã. Unde dicit Eccĩ. xix. Mulieres faciunt apostatare sapientes. id est. a ratione z a fide discedere. Quia exquo mulieres seu vxores taliũ sunt insensate et viri impij. necessario fiũt filij eoz imitatores ipsoz. Jurta illud. Sequit pręz proles sua. Quinta pena istoz est. q damnificantur in ꝓpagationibꝫ. Unde subditur. et nequissimi filij eoz. i. puersis informatõibꝫ corrupti z exẽplis patz damnati. Et ĩ hoc est magnũ damnũ parentibꝫ. qz postea mala ples insurgit in parẽtes. Sexta pena eorũ est. q reprobant in suis adinuentionibꝫ Et hãc subdit. cum dicit. Maledicta creatura eoz. i. opa ꝑ eos adinuenta. Tales ei multa adinueniunt in oĩi genere nequicie tã luxurie tã iniusticie. q̃ pñt dici creata illoz. Uñ sic oĩa creata dei est bñdicta eo q oĩa est bona. Sup aũt oĩa attendẽdũ est hmõi amatoribꝫ inordinatꝫ triplex defectus in voluptatibꝫ. scz brevitas duratõis q̃ exiguũ tps eoz. Sap̃. ij. Et Sapientie ij. Nõ infirmꝰ z exigui tpis. Scõo penalitas grauis afflictõis. qz nõ solũ ẽ exiguũ sz etiã cũ tedio illud tps Sap̃. ij. Job. x. Tedet aĩmã meã vite mee. Tertio. labilitas ꝓtinue mutatiõis Eccĩ. xviij. A mane vsq; ad vesperã immutabit tẽpꝰ. Uñ patebit ex istis tribꝫ fatuitas mũdanoz hoim pśumentiũ de longitudine voluptatis. nõ obstante brevitate. diligentiũ amaritudinem nõ attenta penalitate differentium morũ.

Dixi tertio q̃ ammonemur in vrebis ꝓmissis ne aĩmã nostrã ꝑ illicitũ amorẽ perdamus. Quod tunc fiet si amoris carnalis et illiciti nõ solũ infructuositatẽ in pñti sed etiam penalitatẽ grauẽ in futuro attẽdam. Istõ ãt denotat in ꝟbo thẽatꝫ finali. Cũ dr. pdet eã. Grauis pẽa. qz pditiõis etne. Tales ei voluptuosi inordinato amore aĩas diligẽtes ꝓprias cũctis videntibꝫ precipitabũtur

ab eterno iudice terribiliter apparēte. vt dicit Job. xl. Vñ Sap. iiij. de his dr. Erūt p̄ h.i. post hāc vitā. fm Rupertū decedentes sine honore. z in ꝓtumelia inf mortuos in perpetuū. Qm̄ disrūpet illos inflatos sine voce z cōmouebit illos a fūdamēt̄ et vsq; ad sup̄mū desolabūt. z erūt gemētes. Et sequit finalis ꝯclusio. z memoria eoꝝ pibit. Ecce eterna pditio vbi nulla mēoria. Vñ damnati dicunt hodie. Quid ꝓfuit nobis supbia aut diuitiaꝝ iactātia q̄d ꝓtulit nob Et est facilis respōsio. Certe nichil ꝓfuit s̄z magʒ obfuit. qz pditōez induxit. Circa q̄d sciendū q̄ ō numero puersoꝝ aliq̄ animaz suā pdūt. aliq̄ vendūt. aliq̄ impignorāt. aliqui ꝓ nihilo dāt. Vendūt cupidi ꝓ diuitiis hoꝝ vite exponūt se rapinis z furt̄ piurijs. z falsis mercātijs. symonijs. Ecc̄i. x. Nihil ē iniquiꝰ q̄m amare pecuniā. hic em̄ z anima suā venalē habet. Secdo sunt aliq̄ q̄ animas suas pdūt. Et tales sunt ociosi negligēter. timētes z accidiosi ad opus bonū nō curā tes. nisi q̄ vna dies vadat et alia succedat. Ecc̄i. xx. Est q̄ pdet aiaz suā p̄ confusione. Unde p̄s. cuz quereret. Quis ascendet in montē dñi. aut q̄s stabit in loco sancto eiꝰ. Rñdet ibidē Innocēs manibꝫ q̄ nō accepit in vano animā suā. dicit Innocenciꝰ. Illō est ꝓtra ociosos z negligētes. Tertio sunt quidā q̄ aiaz impignorāt Ille em̄ q̄ impignorat rem nō intēdit alienare dominiū p̄petue sed tm̄ ad tps alienat. scilz ad vsum. Sic faciūt istis vanis hominibꝫ demōes quasi coꝝ feneratores z vsurarij dāt ad tēpus eis q̄si mutuo q̄cq̄d volūt dignitates voluptates diuitias. tandē senescūt. fiunt debiles. soluere nō p̄nt. qz vitam ꝓsuetā dimittere nequeūt. z sic finaliter pignꝰ. i. aiaz pdūt. licet illud q̄n impignorare incipiunt pdere nō ꝓponūt. Et tm̄ sciendū q̄ duo genera aiās suas ipignorant s̄z diuersimode Quia aliq̄ vicioſe. p voluptatibꝫ hui⁹ vite. sicut fuit factū Theophilo q̄ vt haberet diuitias in ℔ mūdo ꝓmisit suo tpe demonibꝫ aiaz. Alij ipignorāt ꝓtuose. vt sunt prelati z curati q̄ aias suas obligāt ꝓ aiabꝫ suoꝝ subditoꝝ. Quoꝝ vnicuiq; dr illō. iij. Re. xx Custodi vitā tuā. q̄ si lapsus fuerit erit aia tua ꝓ aia illius. Quarto sunt aliq̄ qui aias suas dant p̄ nihilo. Hij sunt inuidi iracūdi. Nam cupidus recipit diuitias. lubricꝰ voluptates. superbꝰ et ambiciosus honores. gulosus cibum. Sed isti miseri nichil recipiunt delectabile. s̄z amaritudinē z dolorē. Et ideo aiaz suā gratis dant dyabolo De quoꝝ quolibet verificat illō Judicū. ix Anima mea in manibus meis semper. Hos igit attēdētes tot pericula z damna. tam p̄sentia q̄m futura amantibꝫ animas suas inordinato et illicito seculi amore. amorē nostrū potius ab istis externis bonis z infimis. ad p̄mum bonū z summū ꝓuertam⁹ diligētes animas nostras ꝓpter illud summū ꝓsequendum. z odientes z ꝓtemnētes desideriaꝝ carnalium appetitum. Qui ꝓ eas in se extinguit cum beato Laurencio eternaliter gaudebit. z̄c.

De assumptione Marie. I Sermo. XXXVIII

Que est ista que ascendit de deserto delicijs affluēs. Cantic. viij. Verba ista q̄ ꝓpositi ostendunt magnū bonorē z magnam laudem huius virginis que hodie est assumpta super omnes choros angelorum Sed quid ego de laude et honore huius virginis loquar. id est. possum loqui. cū. id est. exquo angeli in celo existentes laudem ipsius nequeunt enarrare. Quid ego cum sim peccator loquar de sanctitate huiꝰ virginis que super omnes sanctos est. Quid de puritate cum sim ego pollutus labijs. Et dicit scriptura Ecclesiastici. xx. Non ē speciosa laus in ore peccatoris. Et quid ō ista loquar cuius laudem si linguas angelicas haberem non enarrarē. cum etiam si oīa membra in linguas verterent. adhuc minutissimā laudem huius virginis tam sancte tam munde tam pulcre nō posset explicare. Cū etiā btūs Jeronimus doctor tā eximiꝰ sacra scptura illumiat⁹. spūsancto repletꝰ. noluit loq̄ de scritate hoꝰ ℟gis dicēs sic. Si audeam meditari de scritate hoꝰ ℟gis deficiā. Si loq̄ nō ꝓficiā. Ipsa sanctissima est purissima z btissima. Quid ego hō peccator tenebris ignorātie inuolutus loquar de ea. Et ipa est altior celis. clarior sole. latior terra. stellis purior. abysso pfundior. Quis autem nō sim dignus nec meditari nec loqui de sanctitate huius virginis. Nihilominꝰ tm̄ in gra ipi⁹ sperans. quā ipa non tm̄ bonis sed et peccatoribus semper ostendit. dicam de ea istud verbum. Nec

est ista que ascendit. Sed prius q̄s incipiā ipsam salutemus. Que est ista q̄ ascen. zc.

¶ Filius hodierna die volens matrē suā honorare facit ꝑm cursum mundi. Vñ mos est in mūdo. cum q̄s pegrinus incognitus venit in aliā puinciam et ab aliquo i hospicium recipitur et bene tractaꝫ nunq̄s huius bonitatis potest obliuisci. sed eandem bonitatez libenter faceret suo hospiti cū pegrinando ad illū hospitiū puenit. Et xp̄s volens pegrinari de sede sue maiestatis misit angelū Gabrielem ad Mariā an vellet eū in hospitiū suscipere. Qui ingressus ad eam dixit. Aue maria gr̄a plena dominus tecū. zc. q̄ diceret. Tu es plena gr̄a quia dñs oīm vult in domo tua tecum manere. sis plena gr̄a. quia rex regum vult ad te venire. Audiens ꝟ beatissima virgo q̄ a tam remotis partib⁹ tam magn⁹ rex pegrinando in hūc mundū apud eam petit hospitiū. z vult cū ea manere. expansis manibus et erectis oculis in celū dixit. Ecce ancilla dñi. Ecce ego serua minutissima domini. Si dignatur iste rex. iste dñs apud me manere. z ego eum libenter suscipiam. fiat mihi ꝑm verbū tuū. Et filius dei altissimi ꝛceptus est in vtero eius de spūsancto ver⁹ deus z hō. Et q̄ ergo tam benigne eū hec ꝟgo in suū hospitiū suscepit. qūo tante bonitatis xp̄s potuit obliuisci vt suā matrē non honorare in regno suo. Et ideo ꝟ dicit. Que est ista. zc. In istꝫ ꝟbis dicit ipsius sanctitatē maximā. Quia sancta ꝑus q̄s nata. Et ideo dicit de ea xp̄s. Tota pulcra es amica mea z macula nō est in te. Canti. iiij. Tota pulchra es z i corpe z in anima et in corde. qz nullum pctm̄ habuit. Et ideo dic̄ z macula non est in te vlla. Et ideo ōr pulcra vt luna. electa vt sol. Canticoruz. vj. Et ideo vocat eam rex regū dicens. Surge ꝑ pera amica mea. Eiusdem. ij. Veni vt mecum regnes. qz ego sum rex. tu aūt regina. ego dñs. tu ꝟo dña. z ob hoc veni vt mecuz domineris Et ob ꝟ dominus in celo dicit Transite ad me omēs q̄ memoramini mei qz ego vestri nunq̄s obliuiscar. Et ita eam ille memorabat. De quo dicit Vincentius Q̄ fuit quidā vir q̄ dum videbat ymaginē beate virginis Marie semp dicebat Aue Maria. vsq̄ ad finem. Factū est aūt dum quadā vice in suo habitaculo quiesceret venit ad eū virgo cū maximo splēdore dicēs Pax tibi eterna. Qui cū nimio panore cecidit in terram dicēs Surge fili mi surge z respice. Ecce ego mater oīs misericordie Ecce ego cōsolatio peccatoꝝ omniū. Ecce ego regina celoꝝ. et domina angeloꝝ. quā tu sepius salutasti. et ergo semp eternaz salutem habebis. Et dico tibi pete a me q̄d vis. At ille. O sanctissima ꝟgo quid aliud petam nisi cuz es regina vt etiā regnē. Illa ait. Post triduū regnabis. Appropinquāte autē post triduū hora mortis venit maria cum luce nimia z dixit. Transite ad me omnes qui cōcupiscitis me z inuenietis etnā ꝑsolationē. Unde Aug⁹. Et quis est q̄ potest ipius maximā misericordiaz enarrare cum ipa ꝑ paruo seruitio multaz mercedē dat. Et ideo ōr Hāa plena. Plena est gratia. quia toti mundo grām ostendit q̄n peperit deū q̄ mundū redemit. Et ido admirans scriptura clamat hic dicens. Que est ista que ascēdit de deserto. id est. de isto mūdo vt regnet cum suo dilectissimo filio. z vt nobis omnib⁹ suā gratiā ostenderet. Que est ista cuius dies hodiernus est ita nobilis. Que est ista per quā tristicia versa est in leticiam. Que fortitudinē semper angeloꝝ recipit. Que fregit potestatem dyabolicaz Que mortem mutauit in vitā. Que est eleuata super omnes celos hodie. Que est de qua angeli in celo letantur. Que ita pulcra vt dicit christ⁹ de ea. Tota pulcra es amica mea. cuius pulchritudinē sol et luna mirantur. Et vt dicit Jeronimus. Q̄ fuit ita pulcra. q⁹ non fuit homo pulcrior in mundo. Et hoc audiens quidam heremita sanctus cum quo angelus loquebatur. Et dicebat ei. Q̄ quicūq̄s ipsam intuetur in maiorem deuotionē accenderetur. Et factum est anno septimo post ascensionem christi. Venit ergo ad montem syon vbi Maria mansit. videnscz eam pre nimio gaudio stare non potuit. sed cadens in terram dixit. Aliud regnum celoꝝ nō desideraui nisi vt eam continue inspicere possem. Et ido hic ōr. Que est ista que ascendit de deserto Et ob ꝟ dicit Anselmus. Festinate ad tā pulcram virginem in qua inuenietz omnē delectationē. omne gaudiū. et omnē consolationē. Salutate ipam sepe et deuoto cor de dicentes. Aue Maria. Quia q̄ties illa salutatio ōr toties gaudiū eius renouat et demon repellitur. sicut patet Benef. iij.

Hinc alludit illud Mantuani in 2° Partheneros ita de bta virgine loquens. Cuius ad aspectū (quanqᵭ in sede ore Omne deinde mortale) tamē simul correpta libido Omnis & extincto semp remisit igne quemit. Ac si ferment gelidos in dorida vores Lalla dios sup ralte diffuderis imbres Ler imbres pallados intellegimo olen olnia em pallad sanata est ga ea meisse & p duxisse dicun

Admirat scptura de eius mag gl'a quã accepit hodie dicens. Que est ista. ꝛc. Quia xps volẽs suã genitricem honorare misit duodecim exercit' celestes ꝛ vltio sol' aduenit sic audiet'. Primo misit p ea nouẽ choros angelor. i. angelos de nouẽ choris. Misit p̃iarchas. misit ꝓphas. cõfessores. martires. ꝟgines. apl'os. Et ꝟ figuratũ est ij. Re. vj. vbi legit. Q cũ Dauid reduxisset archã in castra filior isrl'. tunc vociferatus est oĩs ppl'us. ꝛ cum magno gaudio in ir'm archã deduxerũt. Per istã archã in q̃ erat totũ solaciũ iudeor. intelligit btã ꝟgo in q̃ est solacium oĩm xpianor. Quã hodie Dauid. i. xps deduxit ad celestẽ ir'm cũ magno gaudio. ꝛ vociferat' ẽ ppl'us. i. scti angeli dicẽs. Que est ista. ꝛc. Et g̃ Gregor' dicẽ. Qua gl'ia in celis ista ꝟgo colit. Que dño celi p̃buit hospitiũ sui sctissimi corpis. Et ideo Luc. x. ca. de ea dr in hodierno euangelio Intrauit ihs in q̃dã castellũ. Bern. O bnus vẽter Marie q̃ circũdedit illũ quẽ celi et terra cõprehẽdere nõ potuer't. O venerabilis hũilitas qua tu filiũ de celo euocasti O ꝟsolatiũ toti mũdo ꝟbũ marie qñ dixit. Ecce ancilla dñi Quia postq̃ dixit ꝟ et addidit. Fiat michi ſm ꝟbũ tuũ. statim filius dei in eam tanq̃ in aliq̃d castellũ intrauit. Illud castellũ significat btã̃ virginez Mariã̃ ꝓpter tria. Primo. qr ad castellum requirit firmꝰ murus. Sic beata ꝟgo habuit firmũ murũ pfecte fidei Sic de ipsa testat euangeliũ. Beata es q̃ credidisti qñ pficient in te que dicta sunt tibi a domino. Luce. j. Nam si Abrahã in scriptura commendat. eo q̃ credidit deo. multo magis cõmendanda est ꝟgo Maria. que tpe passionis xpi sola in fide pmansit. Scõo ad castellũ requirit turris q̃ decorat muꝛ. Sic in beata Maria fuit turris castitatis. que oẽs ꝟtutes decorabat tanq̃ turris murũ. Tertio ad castellũ requirit fossatũ. p quez phibet accessus ad turrim ꝛ ad muꝛ. Tale fossatũ hũilitat' habuit ꝟgo btã maria. sicut sola testat dicẽs. Respexit hũilitatem ancille sue. ecce em̃ ex hoc btãm me dicẽt omnes generationes. Juxta illud. Viderunt te filie syon et beatissimã pdicauerũt te. et regine laudauerunt te cum angelis dicentes. Que est ista. ꝛc. Tam sancta. tam pulcra. quia sanctior angelis. sanctior ꝓphetis sanctior apl'is. sup omnes solo filio eius excepto ipa est sanctior. Et ideo sup oĩes in celis est exaltata. sicut hodiernũ testat euã geliũ. Maria optimã partẽ elegit que nõ auferet' ab ea. Obtinet partẽ in dextra sui dilectissimi filiꝰ ybi iam regnãs orat p nob' vt nobis dñs ihs xps oĩa peccata dimittat. Sed quis posset enarrare q̃lis est ista ps quã ipa elegit. Quis em̃ possit gl'az marie excogitare quã ipa habet cũ filio in cel'. Ipa em̃ est celũ. qr in ea deꝰ habitat. Ipa ẽ sedes dei. qr in ea req̃scit. Et ob ꝟ vocauit eã filius su' dñs nr̃ ihs xps. Veni in ortuz meũ sororꝛ mea sponsa mea. Ecce dic̃ sororꝛ ꝓpter ꝓfor mirate. Sicut em̃ filius fuit virgo sic et mater ꝟgo semp pmãsit. Dicit em̃ Veni amica mea ꝛ sponsa. ꝓpt' nimiã dilectionẽ. Quia ipa diligit. et ecõuerso. Et vocat eã in ortũ. qr ipa etiã vocabat eũ dicens Veniat dilect' me' in ortũ suum. Nõ dicit meũ. qr omĩno se ꝓtulerat diuie voluntati. Canti. vj. Omnia poma noua ꝛ vet'a fuaui tibi dilecte mi. Veniat in ortũ vt comedat fruct' pomoꝛ suoꝛ. Et quẽadmodũ beata ꝟgo vocauit xpm in ortũ. ita xpus vocauit eã in ortũ dicẽs. Veni in ortũ mea. ꝛc. sic invita eius audietis.

Sequitur uita.

Sic legitur de sanctissima assumptõe Marie Q qñ p' ascensionẽ xpi apl'is ꝓpter p̃dicationẽ dispersis btã ꝟgo iuxta montẽ syon in domo sua morabat. et quotidie loca filij sui sc̃z beatissime captionis flagellationis passionis sepulcri ꝛ ascensionis visitabat. Tandẽ quadam vice cũ maximo desiderio fuisset accẽsa vt post filiũ de seculo hoc citius trãsmigraret mor cepit tedere et flere Tunc angelus apparuit ei dicẽs. Aue beata a filio tuo dño nr̃o ihu xpo. cui oĩe genu flectat cele/stiũ terrestriũ ꝛ infernorũ. Ecce palmã de paradiso attuli tibi regina celor. quã ante feretrũ portare iubebis cum die tertia assumeris. Nam filius cũ gaudio te expectat Cui Maria. Si inueni gratiam apud te erinde tunc tria rogo. Primo vt oẽs apostoli congregent vt eos ante mortẽ meã videam. et ipsi me sepeliant. Secũdo vt demones non videam in exspiratione. Tertio vt filius meus p̃o anima mea veniat. Cui angelus dixit. O mater misericordie omnia q̃ postulasti obtinebis. His dictis angelus cũ multo lumine celos ascendit.

¶palma aūt illa nimia claritate splendebat ⁊ erat viridis. Folia aūt sicut stella matutina fulgebāt. Factū est aūt dum Johēs in Epheso ꝓdicaret celum subito intonuit ⁊ nubes cādida ipm sustulit ⁊ in momēto oculi ante ianuā marie collocauit. ꝑcutiēsq hostiū introiuit. ⁊ virgo ꝙginē salutauit reuerenter. Quē maria videns obstupuit. ⁊ p gaudio lacrimas cōtinere nō potuit. sz voce flebili dixit ei. Fili iohes memor esto ꝙborū christi q̄ me tibi in mrem ⁊ te mihi in filiū in cruce pendēs cōmēdauit dicēs. Ecce mulier fili⁹ tuus. et sic de alijs. Ecce enī me vocat ⁊ ego cōmitto me tibi. Audiui ei iudeos ꝓsiliū inijsse dicētes. Expectemus viri frēs donec illa q̄ iesum portauit moriatur. Corp⁹ eius ꝓtinuo rapiam⁹ atq; igne cōburem⁹. Tu igit hanc palmā facies portari ante feretrū cū corpus meū portabis ad sepulchrū. Ego aūt tertia die ascendaz in celū. Tūc dixit iohes. O vtinā hic eēnt oēs apli fratres mei carissimi vt decentes tibi possemus parare obsequias. Hoc aūt illo dicente oēs apli de locis in q̄bꝫ p dicabāt a nubibꝫ rapiūt. ⁊ añ ianuā marie collocant. Et videtes ibidē esse se insimul collectos mirabant dicētes. Que nā causa esset ꝓpter quā nos hic dñs oēs ꝓgregauit. Johes ad eos exiens dīam de h̄ seculo migrare ꝓdixit. ⁊ addidit dicēs. Videte fratres cū obierit ne q̄s defleat eam. Ne h̄ ꝓpl⁹ videns dicat. Ecce isti resurrectiōez ꝓdicant ⁊ mortē timēt. Cū aūt beata virgo oēs apl̄os vidisset. deū bñdixit i medio corū. Tertia vero hora noctis iesus venit cū angelor⁹ choris. pīarchis. martyribus ꝓfessoribꝫ. virginibꝫ ⁊ veniēs dixit. Veni electa mea ⁊ ponā in te thronū meū. At illa. ¶paratū cor meū deus paratū cor meum. Tūc oēs q̄ aderāt angeli ⁊ oēs scī clamauerūt dicētes. Hec est illa q̄ nesciuit delictū thori. Ipa de seipa dicit. Beatā me dicent oēs generatiōes. Quia fecit mihi magna q̄ potens est. ⁊ scīm nomē ei⁹. Tūc xp̄s dixit. Veni sponsa mea carissima veni coronaberis. Tūc illa. Ecce venio dilectissime fili. Quia scriptū est de me vt facerē voluntatem tuā deus. Quia exultauit spiritꝰ meus in deo salutari meo. His dict⁊ expirauit ⁊ animā in man⁹ filij cōmendauit. Dixitq; apl̄is domin⁹. Corp⁹ virginis matr⁊ mee in valle Josaphat deferte. ⁊ in sepulchro nouo quod ibi inuenietis locate. ⁊ me ibidem triduo donec ad vos redeam expectate. ¶Statimq; eā circūdederūt flores rosarū scz martyres. ⁊ lilia cōuallium. i. angeli ꝓfessores ⁊ virgines. Leperūtq; angli clamare post eā dicētes. Virgo prudentissima quo ꝓgrederis q̄si aurora valde rutilans filia syon tota formosa. pulchra vt luna. electa vt sol. Tunc ꝓcentū angelor⁹ ascendentium audientes cetus q̄ remanserūt admirati ꝓcite obuiā ꝓcessert. Videtesq; regē suū femine animā in vinis ꝓijs baiulāte. illā q̄q; sup ipm innitam obstupefacti clamare ceperūt. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens innita sup dilectū suum. Quibꝫ alij dixerūt. Ista est speciosa inē filias hierl̄m sicut vidistis eā plenaz caritate. Dicq; in celū gaudens ascēdit. ⁊ a dextr⁊ filij sui thronū gl̄ie suscepit. Viderūt aūt apli eius animā ita candidā vt nulla lingua posset effari. Tunc corpus reuerēter ceperūt ⁊ sup feretrū posuerūt. Dixitq; iohannes petro. Tu petre hanc palmā ante feretrū portabis. q⁊ te dñs nobis ꝓtulit. Tūc petrus. Tibi portare ꝓuenit. q⁊ a domino ego es electus. ⁊ ergo dignū ē vt virgo ante virginē portet. Tu insup in pectore dñi recubuisti. tu q̄ portare debes hanc palmā ante virginē. Ego aūt portabo corpus sanctissimū. Tūc paulus accedens dixit. Et ego q̄ sum minim⁹ vestrū nec dign⁹ sum vocari apl̄us volo tecū portare. Eleuantesq; petr⁹ ⁊ paulus feretrū cū sanctissimo corpore ceperūt cantare dicētes. Exijt israel ex egypto all̄a. Tunc ⁊ angeli affuerunt q̄ dulciter cantauerūt. Excitati autez oēs ad tam dulcē cantū de hierusalē etierunt. ⁊ qui essent diligent⁊ scisitant. Tunc vnus dixit. Maria illaz discipuli iesu efferunt mortuā. Circa illā hanc quā auditis cōcinunt melodiā. Tunc ad arma oēs cucurrerūt. ⁊ se mutuo hortabant. dicētes. Venite occidam⁹ oēs apl̄os. ⁊ corpus illud quod illū seductorē portauit cōburamus. ¶princeps aūt sacerdotū hoc audiēs obstupuit ⁊ ira repletus ait. Ecce tabernaculum illius q̄ nos ꝓturbauit qualē gloriam nunc accipit. Et hoc dicēs cucurrit ⁊ man⁹ in feretrum misit volens euertere vt corpus caderet. Tunc man⁹ eius ambe subito aruerunt. ⁊ ad feretrū adheserūt. ¶Preni mio itaq; dolore cepit lamētabiliter eiulare.

l

Reliquus autē ꝑlus pcussus est cecitate. Tunc ille ꝓnceps sacerdotū cepit clamare voce magna dicēs. Sancte petre adiuua me. Cui petr⁹ ait. In obsequio nr̄e dom̄i/ne sum⁹ impediti.iō curatiōi tue intende/re nō possum⁹.sed in dn̄m iesum xp̄m cre/de quē ista portauit z san⁹ eris. Cui rn̄dit. Credo in dn̄m iesum xp̄m. credo ip̄m esse verū filiū dei.z hanc sctissimā m̄rem ei⁹ esse virginē purā. Statimq; a feretro ei⁹ ma/nus sunt solute. Sz tn̄ in brachijs adhuc ariditas remāserat z dolor vehemēs. Tūc dixit petr⁹. Osculare feretrū z dic. Credo in dn̄m iesum xp̄m.quē ista in vtero porta/uit z peperit z post partū virgo permansit. Quod cū dixit statim vt ꝓus fact⁹ est san⁹. Tunc dixit ei petr⁹. Accipe hanc palmaz de manu fratr̄ nostri Johis z pone illam sup populū excecatū.z quicūq; voluerit cre dere in christū recipiet visum.qui autez nō credet nō videbit ineternū. Portātes autē apostoli corp⁹ Marie in nouo monumen to posuerunt. z iuxta illud vt dn̄s iusserat vsq; in triduū ꝓsederūt. Veniēs autez Je sus cū multitudine angelorū ip̄os saluta/uit dicēs. Pax vobis carissimi. Qui respō/derūt. Gloria tibi dn̄e qui facis mirabilia magna solus. Et dixit eis. Quid gr̄e z ho noris videt vobis vt mee nūc ꝓferam geni trici. At illi.iustū videt z ꝓuenit vt sicut tu deuicta morte iā regnas in secula. sic tu re susc̄ites corp⁹ m̄ris z a dextris tuis collo/ces ineternū. Tunc michael archangel⁹ cō tinuo animā marie p̄n̄tauit. Tunc dn̄s ie/sus christ⁹ locutus est dicens. Surge dile ctissima m̄r mea.surge ꝓxima mea. sur/ge colūba mea.statimq; ad corp⁹ accessit z de tumulo corp⁹ mor. pcessit gloriosum. Sicq; christ⁹ cū sua genitrice ad altitudi/nem celestē pcessit ip̄os angelor̄ multitu/dine comitāte. Cū autē ad p̄imū chorum venissent angeli āmirantes ei⁹ pulchritudi nem dixerūt adinuicē. Que est ista q̄ ascen/dit p desertū sicut virgula fumi ex aromati bus mirre z thuris. Et iterū. Que est ista q̄ ꝓgredit.quasi aurora ꝓsurgēs.tota for/mosa.z pulchra vt luna.electa vt sol. Chri/stus rn̄dens dixit. Ista est speciosa inter fi lias hierusalē sicut vidist̄ eam plenā cari/tate. Et dixit ad eā. Tota pulchra es ami/ca mea z macula nō est in tevlla. Et audien tes angeli dixerūt. Specie tua z pulchritu dine tua intende ꝓspere pcede z regna. q̄si di. O maria ascende superi⁹. Quia non su/mus digni vt maneas nobiscū. Et sic pces serunt ad secūdū chorū. Cumq; pueniss̄ent ad secundum chorum dixerunt angeli. Jā byems transijt.imber abijt z recessit.flores apparuerūt in terra nostra. Et dn̄s ad an/gelos dicēs. Sicut liliū inter spinas sica/mica mea inter filias hierusalē. Et dixit ad mariā. Vel z lac sub lingua tua. odor ve/stimentorū tuor sicut odor thuris. Et di/xit maria. Ego flos campi.z liliū cōvalliuz Vocat se florem campi.q; quicqd crescit i campo nō custodit. Sic Maria est oīb⁹ peccatorib⁹ cōmūis z oīb⁹ est parata nul li occulta. Et dixit. Quicūq; eam inuocat sicut adhuc in fine audietis. Tunc angeli ad mariā. O Maria non sumus digni vt nobiscū maneas. Ascende superi⁹. Tūc ad tertiū chorum pcessit. In tertio choro an/geli dixerunt ad mariā. Sup salutē z om/nem pulchritudinē dilecta es a dn̄o. z regi na celorū digna es vocari. Gaudent chori ange'orū ꝓsortes z ꝓcives tui. Tunc iesus ad Mariā. Letent celi z exultet terra an/te faciē dn̄i qm̄ vēit. Et iterū dixit dn̄s ad angelos. Inueni quā diligit anīa mea. nec dimittam eā. introducā eam in tabernacu lum p̄tis mei. Tunc angeli ad Mariam. Specie tua z pulchritudine tua. vt supra. In quarto choro angeli dixerūt ad mariā Tu dn̄aris potestati marī. Et dn̄s ad an/gelos. A solis ortu vsq; ad occasum ē lau/dabile nomē eius. Tunc maria rn̄dit. Da bo in syon salutē z in hierusalē gl'iam meā. Angeli ad Mariā. Specie tua z pulchri/tudine tua zc. In ānto choro angeli dixe/runt. Surgite vigilem⁹. venite adorem⁹. q; ipa dn̄a est sctā corona sanctarū omniū. Dn̄s ad angelos. Hodie morte quā femia intulit.femina fugauit. Et dixit ad mariā. Tui sūt celi z tua est terra. Et maria. Trā/site ad me oēs q̄ ꝓcupiscitis me. Tūc an/geli ad mariā. Specie tua z pulchritu. zc. In sexto choro angeli ad mariā dixerunt. Multe filie regū ꝓgregauerunt diuitias. tu sola supgressa es vniuersas. Et domin⁹ ad mariā. Hec est q̄ nesciuit thorū in deli/cto. Et dixit ad eam. Veni dilecta mea. in/trā cubiculū sponsi tui. z p q̄buscūq; ores salui fiant. Tunc maria. Hecū sunt diui tie glie z opes. Angeli ad Mariā. Specie

tua ꝛ pul. ꝛc. In septimo choro angeli ad Mariã dixerũt. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Dñs ad angelos. Uiderũt eã filie syon ꝛ beatissimã te ꝓdicauerũt ꝛ regine laudauerũt eam. Tunc dñs ad eã. Tu lux oriens in nazareth. tu gl'a in hierl'm. Tu letitia in israel. tu decus mũdi. Tunc angeli ad mariã. Specie tua ꝛc. In octauo choro angeli ad Mariã dixerũt. Audi filia et vide. ꝙ ꝛ ocupuit rex speciẽ tuã. Dñs ad angelos. Quesiui mihi eã assumere sponsaꝫ ꝛ effectus sum amator forme illi⁹. Et dixit ad eam. Veni colũba mea. veni spõsa mea dilectissima veni amica mea. Maria respõdit. Et in hierl'm pras mea. Et iteruꝫ. Tal' est dilectus me⁹. et ipe est amic⁹ meus filie hierl'm. Tunc tot⁹ chorus celestꝭ venit ad eam cantãdo gaudendo ꝛ dicendo. O maria tu es virgo virginũ. ꝛ quõ est hoc ꝙ nec primã simile visa es nec habere sequentez. Maria rñdit. Quid admiramini. Diuinum mysteriũ est quod cernitis. Tũc omnis multitudo celestis clamauit ad eaz dicens. O maria tu es templũ diuinitatꝭ Tu es balsam⁹ suauitatis. speculuz puritatis. cristallus caritatꝭ. liliũ castitatis. rosa candiditatis. foliũ hũilitatis. radix omniũ ⁊ tutum. gl'a ꝛ bonor omniũ mulierz. margaritha virginũ. stella sacerdotũ. rosa martyrum. dña apostolorz. regina angelorz. Tũc Maria rñdit. Hec requies mea in seculũ seculi. hic habitabo qm elegi eã. Tũc dñs coronauit eã corona ꝑpetua. vbi iã sedens ad dexterã filij sui semp orat ꝓ nobis. Et ꝙ cunqꝫ inuocat eã semp inuenit ⁊ solationẽ.

¶ De ista multa sunt exempla q̃ causa breuitatis omittam. Nihilomin⁹ tñ ad nostrã meliorationẽ vnum exempluz aut duo dicam. ¶ Primũ. Quidã cleric⁹ virgini Marie deuotus dũ scolas frequẽtabat. consueueratq; statim mane sacro ymaginez beate Marie visitare priusq; scolas ingrederet ꝛ ibi semp vnum Aue maria exorauit. Hic cũ nimio labore egrotaꝫ ex pauore nimio cepit ꝑturbari. Cui virgo apparens dixit. Cur fili tantũ times ꝙ toties me salutasti. esto nunc sanus in aiã. ꝛ veni mecuz vt eternaliter gaudeas. Et statim expiranit. ꝛ angeli eius animaz visibiliter susceperunt beate virgini cõmendata. Ecce videmus quomõ adiutrix est omnib⁹ inuocãtib⁹ eam. Innocem⁹ ergo eã ꝛ libenter salutem⁹ vt nobis parare dignet gaudiũ inter angelos in celo vbi sola gaudet. Ad quod gaudiuz deus trinus ꝛ vn⁹ pater sue genitricis dignetur nos perducere vt secũ regnem⁹ in secula seculorz. Amen.

¶ De assumptione Marie. II.

Sermo XXXIX.

Ntrauit ihesus in quoddam castellũ. Luce. x. Sicut dicit mgr̃ in libro de causis. Causa prima q̃ est deus supior omni narratione. a qua omes lingue deficiũt ꝓpter eius excellentiã singularem. que nec sensu nec intellectu nec imaginatione valet attingi. Cũ autẽ beatissima virgo mr̃ christi benedicta tanta ꝓximitate deo ꝓiungat. tanta dignitate extollitur. tanta familiaritate vnitur. vt ꝓ se eius mater vt nec lingue nec rerũ similitudines nec scripture nec pictura eius dignitatẽ sufficiẽter enarrare valeant. eo ꝙ nõ solũ ꝓpter diuinitatis participationẽ sed etiã ꝓpter quandã mirabilez ꝛ nobilem elationẽ supgredit creaturas vniuersas. in ꝟ videlicet ꝙ ipa cũ deo ꝑe vnũ meruit habere filiũ. ideoqꝫ scti q̃uis multa de ea ꝓdicauerint. scripserint. docuerit. tamẽ insufficiẽtes se dixerũt. Unde Hieronim⁹ in sermone hodierno. Quicqd hũanis põt dici verbis min⁹ est laude celi. Quia diuinis ꝛ angelicis est excellentꝭ ꝓdicata ꝛ laudata preconijs a ꝓphetis quidẽ ꝓnunciata a ꝓtriarchis figuris ꝛ enigmatib⁹ ꝓsignata. ꝛ ab euãgelistis exhibita ꝛ mõstrata. ab angelo venerabiliter ꝛ officiosissime salutata. Hec ille. Sicut igit ineffabilis fuit susceptio christi in vterũ virginis. sic ineffabil' ꝛ inenarrabilis est susceptio mr̃is christi i ciuitatem supne felicitatis. Dicit Bernard⁹ in ꝟmone q̃ incipit. Uirgo gl'iosa. Uerũtñ licet ad plenũ enarrare non possit tante dignitatis excellentia. tãte felicitatis copia. ꝛ tante beatitudinis ad quam hodie susceptа est habundãtia. nõ ideo tamẽ debz ab ipius silere laudib⁹ humana lingua. Cũ dicit Bernard⁹ in ꝟmone hodierno. Temp⁹ est loquẽdi nõ solũ homini sed omi carni. cũ assumit verbi mater incarnati in celuz. nec cessare debet a laudib⁹ ei⁹ hũana mortalitas cũ homis sola natura supra ĩmortales spirit⁹ exaltat in ꝟgine. Nec ille. Nõ vt facilius assequmur ipam ꝟginẽ gloriosaz

l 2

humiliter et deuote accedam⁹. salutantes ipaz ozone angelica Aue maria. Intrauit ieſus in quoddā caſtellum. vbi ſupra. quia ſm Bern. in ſermone ſecūdo ꝓſentis feſtiuitatis. Totius mūdi huius ampla lataq; vaſtitas reſpectu celeſtis habitatiōis nō eſt niſi quoddā caſtellū. Jō ad ſignificāduz ħ cū ſaluatoz de illa ingenti patria z ineffabili regione ingreſſus eſt ozbē terre ꝺz itroire caſtellū. Non ſolū aūt caſtellū ſed etiā in angustū ꝟginalis vteri diuerſoziū introiuit. in qō mulier quedā ſuſcepit eū quaſi in domū ſuā. Felix mulier ſm Bern. que iā nō explozatozes biericho ſed poti⁹ ipm fortiſſimū explozatozē ſuſcipe meruit Felix nāq; mulier cui⁹ dom⁹ ſaluatoze ſuſcepto inuenta eſt mūda quidē ſed plena nō vacās. qz gra plena ſicut eā angelus ſalutauit. Ad qd aūt ſic eſt ſalutata niſi vt ſpūſſctūs ſemper impleuit eā. Ex quib⁹ ꝟbis apparet q̄re iſta verba hodie in tanto feſto legunt niſi ad recōmendationez vteri ꝟginalis q̄ p eo q̄ chriſtū dignat⁹ fuit ſuſcipe coꝛpaliter in ꝓſona. z ſpūaliter in fide. z ob hoc q̄i quoddam caſtellū meruit nomiari in q̄ dei fili⁹ taz coꝛpaliter q̄z ſpūaliť habitauit. Jdeoq; hodie ab eodē ſuſcipiť i ciuitatē gl'oſaz tā coꝛpaliť ſcz i coꝛpe. q̄z ſpūaliť ſcz in aīa. Un̄ merito hodie dici de eo ſingulariť poterit q̄ hec virgo ad alta celoꝛ velut in ciuitatez dei gl'oſam intrare meruit. qz olim ieſus in ei⁹ vterū velut quoddā caſtellū digniſſimū intrauit. ¶ Jn quib⁹ ꝟbis deſcribiť ſingularis ꝓrogatiua dignitaſ z excellētie virginis gl'oſe. ex eo q̄ xp̄m dei filiū in ſuo vtero boſpitare meruit dū in eā velut i quoddam gratū boſpiciū intrare voluit. Circa qō ꝓſiderare debem⁹ triplicē dei habitatiōne velut q̄ddā tripleꝛ caſtellū xp̄i filij dei ſuſceptiuū. Eſt em̄ caſtellum coꝛpale z alleꝛgoꝛicū in qō dei filius ſemel intrare dignatus eſt. Eſt caſtellū moꝛale z myſticuz in q̄ filius dei ſepe intrare dignat⁹ eſt. Eſt tertio caſtellū anagogicum ſeu celeſte z ſempiternū ad qō dei fili⁹ virginē gl'oſam aſſumere hodie dignatus eſt. ¶ A

Dixi primo q̄ in ꝟbis premiſſis ꝓſiderare debemus ꝑmo quoddā caſtellū coꝛpale z alleꝛgoꝛicū. in q̄ dei fili⁹ ſemel habitare dignat⁹ eſt. Pꝛo quo ſciendū q̄ dei fili⁹ deſcendēs de celo in vterū virginis Marie ꝓgrue dicitur deſcendere in caſtellum coꝛpale z alleꝛgoꝛicū. Jn coꝛpale quidē qz coꝛpaliť in ea habitare dignat⁹ eſt nouē menſib⁹. Sz q̄a vterus ꝟginis nō fuit caſtellū fabꝛicatū ex lignis z lapidib⁹ materialib⁹. Jō hec intelligenda ſunt ſm q̄ndā ſilitudinē. z p conſequēs ſz q̄ndā allegoꝛiā. Nā ſz illud qō dicē euāgeliū ſit factū ſm hyſtoꝛiā coꝛpaliť. hoc tn̄ nō intendiť a xp̄o ꝑncipaliť. ſed qz ipe ingreſſus ei⁹ in vterū ꝟginis ſignificabat ingreſſum ſpūalē in mentē hois. ſō allegoꝛice ingreſſus in illud caſtellū ſignificabat aliud ſcz ꝓfirmationez in bono. Ex quib⁹ ꝓtz q̄ ꝟgo gl'oſa eſt aptū boſpitiū filij dei. ideo ad cōmendationē hui⁹ ꝟginis gl'oſe videū eſt q̄ hec virgo cōparať diuerſis creaturis ꝓter diuerſas grās z vera dona ſibi a deo ad ſuā z nrām vtilitatē collata. Cōparať quidē creaturſ ſupioꝛib⁹. i. celeſtib⁹. medijs. i. ſubceleſtib⁹. inferioꝛib⁹. i. terreſtrib⁹. Supioꝛib⁹ ꝓter excellētiā dignitaſ. qz ſola eſt ſupgreſſa vniuerſas. vt ꝺz Prouerb. vlti. Medijs ꝓter grām recōciliatōis. q̄a ipa ē mediatrix dei z hoīm. Inferioꝛib⁹ ꝓpter pfunditatē būilitaſ. qz ipa ſe ancillaz humilē aſſerit Lu. j. ¶ Primo itaq; cōparať creaturſ ſupioꝛib⁹. i. celeſtib⁹ vt ſoli. lune z ſtellis. Et ꝑmo ſoli. qz ſicut ſol illuminat obſcuritates. ſic ipa aufert oēs hereſes mūdi z illumiat coꝛda nra. ſicut canit eccleſia. Gaude maria ꝟgo cūctas hereſes ſola interemiſti. Et etiā qz ſicut ſol ferť ſup lunā. ſic ipa ſup tpalia. Un̄ Apoc. xij ꝺz. Apparuit ſignū magnū in celo mulier amicta ſole. id eſt. maria habēs ꝓpietates ſolis. z luna ſub pedib⁹ eius. Sicut exponit Innocē. Itez ſicut ſol nunq; deficit. ſic ſola ꝟgo ſteteꝛit in fide in paſſiōe. Un̄ Canti. vij. Statura tua ſcz q̄ in iuſticia z fide imobiliť ſteteriſti aſſimilata ē palme q̄ viroꝝ foliozū nūq; amittit. ſic nec tu fidei virtutē. Item ꝺz ſol. qz ſicut ſol illumiat mūdū. ita ꝟgo maria illumiat eccl'iam. Scō o cōparať lune ꝓter tria ꝟgini appꝛopꝛiata. Pꝛio rōne nois qō hz ex impoſitiōe. Scō rōne pulchꝛitudinis quā hz ex ſol' irradiatiōe. Tertio rōne ſtructis quā hz in recepti lumis diffuſione. De ꝑmo ſcz de nois impoſitiōe ꝓtz: Nā triplici noīe appellať. Diciť em̄ lumiare min⁹. z ħ reſpectu maioꝛis ſcz xp̄i q̄ eſt ſol iuſticie Jn ꝑmo noīe ſignificať meritū ꝓfecte humilitatis. Sicut em̄ luna minoꝛ eſt coꝛpe

oīb⁹ stellis celi. excepta illa sola q̄ est coniuncta soli scz mercurio. Ita btā ꝟgo oīb⁹ sanctis ē humiliōr. excepta hūana natura vnita soli .i. diuinitati in xp̄o Jō q̄nto plus habuit de humilitate in ēra post xp̄m. tāto plus de felicitate in cel' post eū. In scō⁹ nomine insinuat ꝓconiū regie dignitat⁹ Sic em̄ luna post solē tenet ꝓncipatū in celo ethereo. ita z btā virgo possidet post xp̄m in celo empireo. Unī iōa figurat i hester Hester. v. Cui rex ꝓcessit dimidium regni. Regnum dei ꝓsistit in duob⁹ in iustitia z misericordia. Justiciā sibi reſuauit. iō dic' Mihi vindictā z ego retribuā. Deut. xxxij. Sz misc̄oiaz ꝓcessit dispensandā sue mr̄i. Unī dicit Bern̄. Ꝙ oīb⁹ misc̄oie sinū aperit. In tertio nosse insinuat officiū sedule pietatis. Luna em̄ dū noct⁹ tenebras illuminat deseruit existētib⁹ in castris vt videāt z possint se custodire ab impugnatiōib⁹ aduersarioꝝ z defendere. Sic btā ꝟgo existētib⁹ in certamīe viciorꝝ ꝺtra diabolu⁹ iō in Cantic⁹ dr. Pulchra vt luna. terribil' vt castrorꝝ acies ordinata. De scō quō dr luna rōne pulchritudinis. ptz. q⁹ sicut luna recipit triplicē pulchritudinē a sole. fm quam pulchra est in ꝓncipio. q̄n ē noua. Pulchra dr in medio. q̄n est plena. Pulcherrima in termio q̄n est soli ꝺiuncta. licet nob⁹ tūc nō appareat. tunc em̄ magis pfundit luce q̄s añ. vt pbāt astronomi. Sic btā virgo triplicē graduz habuit pulchritudinis a sole iustic̄ie. Fuit em̄ pulchra in ingressu velut nouna luna p donū gr̄e scītat⁹ q̄ ipam mundauit a pcō originali. Unō de ea dr. Que est ista q̄ pgredit pulchra vt luna. Pulchrior fuit in ingressu velut luna plenain diebus suis Eccī. Et h̄ p donū gr̄e fecūd antis. Tūc em̄ fuit mūdata a fomite carnali. Sic em̄ luna pulchrior ē in plenilunio q̄s in nouilunio q̄n ex nulla parte ē vacua. Sic z beata virgo in cōceptiōe filij sui pulcrior fuit q̄n ex nulla pte erat vacua sed plena diuinitate. Unā dictū est ei Aue gr̄a plena. Sed pulcherrima fuit in egressu velut sibi ꝺiuncta p donū gr̄e eleuātis. Sic em̄ luna in ꝺiūctione sui cū sole ē clarissima. vtpote radijs solaribꝫ illustrata. licet nob⁹ nō appareat. quia tūc lucē habitat inaccessibilez. ita z btā ꝟgo maria q̄n in assumptiōe eleuata ē soli iustic̄ie associata. De tertio quō maria dr luna rōne ꝟrutis quā hz in recepti lumīs diffusione. ptz. luna nāq⁹ lumīe suo tria facit ꝟ phos i inferioribꝫ. replet em̄ conchilia humidū augmentando. attrahit mar⁹ feridū de pfundo humorē extrahēdo. tēperat de nocte aera ardorē solis rep̄mēdo. Hec aūt tria sunc valde necessaria habitātib⁹ in regione vmbre mort⁹ q̄b⁹ maria ad solaciū ē ꝓcessa ¶ Scō⁹ maria cōparat medijs creaturis z subcelestib⁹. z h̄ specialit̄ trib⁹. s. aurore. nubi. pluuie seu rori. Primo aurore. Est aūt aurora lumē solis diffusuz in aere oriente sole. q̄n nec est in celo nec in ēra. sed in aere medio. Cuius tres sunt ꝓprietates. Primo em̄ q̄n rubet z rutilat aurora tunc fundunt pluuie ad ēras. sic maria si fuerit p nos ad rubedinē excitata fundit imbrez grāz. Unī Orosi⁹ sup Canti. Candor es ꝟgo maria p̄clare maiestat⁹ dei imbrē .i. grāz fundēdo in scītatē z pfectiōis plenitudiez his q̄ ad te ꝺfugiūt. Scō⁹ aurora fugat vl' alleuiat morbos febriū in languidis. vt dicit Halie⁹. sic virgo btā mitigat vniuersas tribulatiōes nrāz miseriaz. Tertio ptz q⁹ in aurora oriente ros descēdit z nubes ascendit sic ad virginē gl'iosam si nubes mētis nr̄e ascēdet p deuotionē. statim ros cōsolatiōis descēdet p irrigatōnē. Scō⁹ maria cōparat nubi z h̄ ꝓpter tria. Est em̄ nubes leuis q̄ntū ad motū. sublimis ad situz. vtilis ad effectū. Leuis fuit ꝟgo q̄ntuz ad culpe incorruptionē. Pctm̄ em̄ ē graue pōdus. Dē. Sic onus gue q̄uate sunt super me. Scō⁹ sublimis ad sitū. q⁹ p vite ꝺuersationē eleuata ē z plata vniuersis. Tertio ꝟgo est vtilis ad effectū p gr̄e impetratōez. Isa. xiij. Creauit dn̄s sup oēm locū mōtis syon. z vbi inuocat⁹ est nubē p die .i. ꝟginē in refrigeriū temptatōis. ¶ Tertio maria cōparat pluuie ꝓpter tria. q⁹ fm cōmētatorē in lib. de impssionib⁹ aeris. Instāte pluuia q̄dā fumigatio mor elicit extra mōtes sic aduenīēte gr̄a btē virginis eleuat in nobis fum⁹ deuotiōis De hac pluuia in Ps. Pluuiā voluntariā segregabis de⁹ hereditati tue. Scō⁹ q⁹ pluuia q̄nto altⁿ eleuat tanto dulci⁹ descēdit. vt dicit mgr. ti. lib. de ꝓprietatib⁹ rer. Sic q⁹ maria altissime est eleuata. iō q̄n descēdit ad nrām ꝺsolatiōez dulcissime mentē nrām cōsolat. Unī Eccī. xxiiij. Spūs me⁹ sup mel dulcis. Tertio q⁹ pluuia herbas recreat. z flores reparat. q̄s ardor solis inclinauerat z arefecerat. sic

l 3

(confer Maria cū Magdalena. Magdalena exemplū Christi sequitur Maria vero in verbo suo C. Ꝓ offeria gra maria ꝓmat Ihū ꝓ q⁹ Magdalena seruit C.)

patz de roze nocturno q̄ herbas arefactas de die recreat de nocte. sic maria est⁹ tem/ ptationū q̄bz adurimur gr̄a sue ſrutis i no bis recreat z refocillat. Uñ ip̄a facit fozna/ cem. i. temptationē diaboli ardētissimā q̄i ventū rozis flantē. ¶ Tertio maria cōpa/ rat creaturʒ inferioribz z terrestribz. scz ar/ boribz floribz z hitatiōibz inc arbozes. Cō/ parat p̄mo cedro ꝓpter ſrutē quā hz ⁊ ser/ pentes ipos fugādo. Et significat ſrutē fi dei in maria. q̄ fugauit oēs errozes z here/ ses in fide. Uñ de se dic̄ Eccl. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum. Secōo cipz̄esso p altiſ simā pauptatē. Uñ ibidē. Quasi cipſſus in mōte sion. Tertio palme ꝓpt̄ lōganimitatē spei. qz palma ñ nisi cētenaria fr̄dit fructū Uñ ibidez dz. Quasi palma exaltata sum. Quarto oliue ꝓpter miscōiam z pietatem. Quīto platano ꝓpt̄ special̄ gr̄e babūdātez bonozē. Ibidē. Quasi platan⁹ iuxta aquā. Sexto viti. ꝓpter celestiʒ botri. i. xp̄i genera tionē. Ibidē. Quasi vitis fructificaui. Cō parat etiā aromatic̄ spēb⁹ Balsamo aurez special̄. r. ꝓpt̄ hūilitatē. q̄ est arboz hūil̄ z par/ ua. duoz. tm̄ cubitoz. z ē viri silis i stipite. i foliis aūt silis rute. Uñ dic̄ Ysi. li. xlvbimo.

¶ Dixi secūdo q̄ est aliud ¶ B castellū qō chri/ stus intrare sepi⁹ solit⁹ est. Istud castelluz est mens būana z ꝓscia boīs. q̄ licet sit ciui tas delectabil̄ cū est ſrutib⁹ ornata z intan tū speciosa vt deū quē celi celoz cape nō po terāt in se recipe mereat z q̄dāmō cōphen dat. tm̄ qz vnicū z singularē hospitē scz deū infinitū hospitat̄. iō in ei⁹ cōpatiōe dz dimi nutiue castellū. eo q̄ aduersario. s. diabolo locū habitatōis nō reliq̄t. iuxta illud. Lo angustatū est stratū. Breue em̄ pallū dz eē dilectiōis z caritatiʒ q̄ vtrūq; s. deū z diabo lū opire nō posset. Debz aūt istud castellū p̄mo fundari z edificari. scōo mūdari. ter/ tio custodiri. De p̄mo scz de fundamēto h⁹ castri dz p Greg⁹. in q̄dā omel̄. Q̄ q̄ aliquid edificat p̄mo fundamentū dz mittere in p/ fundū. p qō significat humilitas. q̄ est q̄ la pis p̄m⁹. Deinde caritas q̄i scōus. De qua apl's. In caritate radicati z fundati. sequū tur deinde ſrutes alie. s. fides q̄ ponit ad fundamētū ꝓscie. qz ē suba sperādaz rerū. Inde sequit̄ spes q̄ tā alti⁹ supza terrā eri/ go ad celestia. Deinde locant ſrutum lapi dis cardinaliū. s. tgantia. p̄udētia. fortitu do z iusticia. Deinde alie ſrutes morales. Deinde opa pietatiʒ. Talis aūt edificatio dz esse in mōte eminētis ꝓuersationis. Fi gura Ezech. xl. vbi sup̄ montē excelsum ni mis vidit Ezechiel ciuitatem. ita vicz vt ad talē ꝓsciam nō accedat pulvis cupiditatiʒ. feroz carnalis voluptatiʒ. aut vent⁹ vanita/ tis. Uñ de tali castello dz. Fundamēta ei⁹ in mōtib⁹ sctis Hz certe ecōuersio mlti fun dāt castra sua in locʒ aquosis z bassis. qō ē multū piculosuz. Hā castz sitū in monte ca rente aq̄s nō de facili expugnat̄ ab hostib⁹ ꝓpter aq̄rū penuriā. sine q̄bz exercit⁹ nō pōt subsistere diu in loco. Sed vbi sūt aq̄ plu/ rimū ab vna vel duab⁹ ptib⁹ est in piculo. z multoforti⁹ si ē vbiq; aq̄ circūdatū. Sic ē de hoīb⁹ delicatis z voluptuosis. q̄rū ꝓsci/ entia est in piculo. qz semp hz in se z iuxta se aquas deliriaz. quib⁹ diabol⁹ ꝓtra eos ar matur. z iō istas aq̄s facit dñs p ꝓphas ef/ fundere dicēs. Effunde sicut aquā coz tuū Multū ḡ voluptates z carnales ꝓcupisce/ tie impediūt ist⁹ castri fundationē. Post/ q̄ aūt fuerit istud castellū fundatū z edifi/ catū dz statim necessario mūdari a feroz⁹ ne cozrūpāt inhabitātes. Secoba q̄ mūda tur h castellū ꝓscie ſm Bern⁹. in Omelia p/ sentis euāgeliū est ꝓfessio. Que q̄dē mūda/ tio dz esse diligēs nō in medio tm̄ castelli. nō in vno angulo sed circūquaq;. Iuxta il lud qō dicit spōsa Cant. iij. Surgā. s. p cō tritionē. z circuibo ciuitatē. p vicos z plate as. Glosa ordinaria. i. torā ꝓsciam ne aliq̄s angulus pateat diabolo. Debz etiā hō cir cuire exempla sctoz. Uñ. Patiētiā Job au distis. z finē dñi vidistis. premia iustoz⁹ quib⁹ dicit̄. Uincēti dabo mānā. supplicia malor. De q̄bz Job. Trāsibūt ab aq̄s ni/ uiū ad calorē nimiū. Postq̄z aūt sic funda/ tū z edificatū sit. mūdatū z purgatū fuerit castellū ꝓscie. necessaria ē ipi⁹ diligēs custo dia. Iuxta illud Prouer. Oīmi custodia cu stodi coz tuū. q̄m ab ipo ꝓceditvita tua Et bñ dicit. oī custodia. i. ab oīb⁹ ptib⁹. Nō em̄ est posit⁹ in medio inimicoz. Sic z si op⁹ ē nob⁹ occupari exterioribz. statim tm̄ redea/ mus ad interioza ꝓscie enecem⁹ mlieres. i. molles affect⁹ z desideria carnalia. z tm̄ vi/ ri refuenk. i. viriles cogitatiões. mutantur nuncij ad dñm castri vt defendat eos z suc currat illis. qō fit p oz̄onē ad dñm. Ps. Ad dñm cuz tribularer clamaui. Q̄ si alia de/

sunt auxilia z remedia defensionū ꝓtra hostes. denē pecunie, denē munera. vestimēta z queuis ꝑciosa vt inimic⁹ abscedat. Sic si nō sufficiat auxiliū ieiunioꝝ z oꝛonū denē elemosyne. z fiāt opa pietatis in ꝟ castello q/ bus vincamur hostes ꝓscientie. L

Dixi tertio q̄ est tertiū castellum anagogicuz et celeste seu sempiternū ad qō dei filiꝰ virginem gl'iosam mr̄em eiꝰ benedictā assumere dignat⁹ est. De q̄ quidē castello ꝺr ꝓphetam. Gl'iosa dicta sunt de te ciuitas dei. Et certe gl'iosa. Quia ciuitas illa est aurū mūdū Apoc. xxi. Dicit ēn castellū diminutiue. nō q⁹ in ea sit aliq̄ diminutio gaudiꝰ. sed sicꝺr ex amoris affectu q̄ cōsueuim⁹ res dilectas diminutiue vocare. sic vocat mr̄ filiuz adultū filiolū. Est g̃ ciuitas hec in semaxima z speciosa Juxta illud. O israel q̄s magest dom⁹ tua z ingens loc⁹ possessiōis tue. Est inquā ciuitas illa nobilit̄ situata. q⁹ in aeris amenitate. Ubi ꝓ diē sol nō vret. neq̄ luna ꝓ noctez. Est nobilioꝝ q⁹ nobilit̄ fabricata q⁹ structura muri eiꝰ ex lapide ias pide. Et platee eiꝰ sternunt auro mōꝺo Apoc xxi. Est tertio nobilioꝝ z speciosioꝝ q⁹ nobilissime inhabitata. Ciues ēn illi⁹ oēs sunt reges z ꝓncipes. Ibi ēn reges ꝓgregati sūt ꝓuenerūt i vnū. vt ꝺr in ps̄. Et iterꝝ. Principes ꝓpl'oꝝ ꝓgregati sunt cū deo Abraam Int̄ q̄s virgo gl'iosa sedet excellēnꝰ. viczvt impatrix z regina. Ūn de se dic. Sedeo vt regina z vidua nō sum. z luctum nō video. Excellit igit̄ ego gl'iosa oēs cōiter z vniuersaliter z singl'os singl'arit̄ tā angl'os q̄s sanctos. Prio angl'os. q⁹ ipis oīb⁹ est in locoꝝ dignitate sublimioꝝ plata. Ūn Hiero. in ℔mone hodierno. In regni solio sublimata pꝰ xp̄m ꝓma resedit. Et pꝰ pauca. Tantam z talē virginem ꝓuenit vltra angelicā q̄dām̄ dignitatē q̄ntum ꝓhas est laudib⁹ dignissime efferri q̄ est ꝓ xp̄i grām sup choros angeloꝝ exaltata. Scōo excellit oīs angl'os z scōs. q⁹ licet in q̄libz scō deus ꝓ gl'iam i celo habiter. in ꝟgine tñ gl'iosa excellenꝰ. quā sibi q̄dām̄ tꝛonū singularē elegit. sic ipe ad eā dixit. Veni dilecta mea z ponā in te tꝛonū meum. Tertio excellit oēs scōs in ꝟ. q⁹ ad eiꝰ exeq̄as multo plures angeli occurrerūt q̄s alicui⁹ scti. z vniuerse curie celoꝝ letabanꝰ. vt dicit Hiero. in ℔mo. hodier, Nulli dubiū est oēm illā celestē hierl'm tūc exultasse ieffabili gaudio. Quarto in ꝟ excellit oīes scōs. q⁹ credit q⁹ saluator ipe ꝓsonaliter ꝓ se tot⁹ festiuus occurrit. z cū gaudio mr̄em secū in tꝛono collocauit. vt dicit Hiero. Illa aūt ꝓcessio fuit multū mirabilis. Quia in ea primo fuerunt oīes apl'i. qui oēs sepulture iter/fuerunt. Scōo q⁹ oīs angeli occurrerūt Tertio chorus martyrū. ꝟginū. ꝓfessoꝝ. qui iā fuerunt in celo. Quarto q⁹ aīa marie innixa fuit supra filiū suū ipaz bainlantem. vt dicūt angeli āmirātes Canti. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens z innixa sup dilectū suū. Quis aūt sit hodie ad tantā dignitatē z sublimitatē elevata. nihilomin⁹ nō est eleuata in superbiam vt nr̄i obliuiscat. Licz eīn honores mutent mores in peius. mater tñ xp̄i ex honore sibi hodie collato nō est mutata i peius sed melius. q⁹ in mr̄em miscōie z tot⁹ ꝺsolationis. Queram⁹ ergo grām ꝓ mariā vt ꝓ grām eius tandem venire possimus ad gloriā eius. Quā nobis ꝓstare dignet⁹ zc.

De sancto Bartholomeo. Sermo XL. De sco Bartholomeo

Vos estis qui permansistis mecū in temptatiōib⁹ meis. z ego dispono vob⁹ sicut disposuit mihi pr̄ me⁹ regnuz vt edatis z bibatis sup mēsam meā in regno meo Luce xxij. Quia vt ait Job. vij. ca. Militia ē vita hois sup terrā. eo q⁹ hō sp est i ꝓtinuo ꝓflictu cū aduersarijs. Juxta illud qō canit ecclesia. In cursu tot fantasmatū turbat⁹ cor dis sabbatū vix hora vl' dimidia fit i celo. i. in aīa iusti vl' in eccl'ia militāti. silentiū. i. q/es vel pax ab impugnatione hostiū. Caro eīn militat cū exercitu suaz temptationuz ꝓtra hominē. Temptat eīn domuz cordis modo cōburere igne luxurie. mō sundere aquā ingluuiei. Mūd⁹ etiā certat cū exercitu tribulatiōnū. mō terret supplicijs. mō ligat negocijs. mō trahit ꝓsperijs. Ūn Job dic. Penam militat ꝺ me. Bil'r diabol⁹ militat cū exercitu viciorum. mō ꝓmittit sublimia vt noceat ꝓ superbiā. mō suggerit ōlectābilia vt subijciat ꝓ luxuriā vt. j. pe. ij. Carnalia de sideria militāt adūs⁹ aīaz. ſz q⁹ tal' militia nihil valet si nō fuerit ad finē ꝓsū mata. iuxta illud Grego. ꝓmo li. moral. Incassū bo

10. c 17.

cap 21

l 4

nũ agit si ante terminũ vite deserat. Quia frustra velociter currit q̃ priusq̃ ad metaz venerit deficit. iõ de se apl's dicit. ij. Thim. iiij. Bonũ certamẽ certaui. cursuz ꝯsumaui. Nõ dicit cepi. sed ꝯsumaui. Et q̃ ptz q̃ in pugna pseuerãtia ẽ necessaria. iuxta illõ Eccl. iiij. Vsq̃z ad mortem certa. p iusticia. Hinc Apoc. ij. dr. Esto fidel' vsq̃z ad mortem z dabo tibi coronã vite. Hinc ait apl's Nõ coronabit nisi qui legitime certauerit. Vñ Berñ. in epl'a. xx. dic. Absq̃ pseuerãtia nec q̃ pugnat victoriã nec palmã victor ꝯsequit. Nutrit ẽ ad meritũ. mediatrix ad premiũ. soror patiẽtie. ꝯstãtie filia. amica pacꝭ. amicicieq̃ mod⁹. vnanimitatꝭ vinculũ. scientie ꝓpugnaculũ. Tolle pseuerãtiã nec obsequiũ mercedẽ hz. nec bñficium grãm. nec laudẽ fortitudo. Hec sola est cui eternitas reddit. dicẽte dño. Qui pseuerauerit vsq̃z ad finẽ hic saluꝰ erit. Dec Berñ. Quia igit gl'iosi apl'i de q̃z numero fuit insignis beatus. A. cuꝰ festa hodie celebramꝰ ꝯstans z pseuerãs rõo rãq̃z bonꝰ miles xpi z agonista pclarissimꝰ. Jõ a dño cũ ceteris cõmendari meruit in ẽbis thematꝭ. Vos estis q̃ pmansistis mecũ. In q̃bꝫ ẽbis tria tangunt. Primo nãq̃z cõmẽdant apl'i a pseuerãti tolerãtia Cũ dr. Vos estꝭ q̃ pmansistis. Secõo a tẽptationũ expientia Cũ addit. in tẽptationibꝫ meis. Tertio describit eoz merced/dis z pmij etna leticia. Cũ subiũgitur. Et ego dispono vobis regnum. ¶ A ¶

¶ Dixi primo q̃ primo cõmẽdantur apl'i a pseuerãti tolerãtia Cũ dr. Vos estis q̃ pmansistis. Pro q̃ sciendũ q̃ fm Berñ. in q̃daz fmone Ad bonã vitaz cuiuslibet duo requrunt. scz mala pati z bona facere. z sic pseuerare vsq̃z ad mortẽ. Et ideo nõ sufficit homini bona agere vl' mala pati nisi pseuerauerit in bis Vñ Aug⁹. in fmone. vij. ad heremitas tractans illud apl'i. Nõ põt coronari nisi qui ī campo certamis legitime certauerit. dicit. Nõ põt coronari nisi q̃ in cãpo certat finaliter. z si certat vsq̃z ī finẽ certet legitime. Vnde tales merito coronant. Nõ est igit magnũ. fm ipm. incipe qđ bonũ est sed ꝯsumare. hoc solũ pfectũ est. Multi magna aggrediunt sed deficiũt ī via. Multi exierũt ad debitũ. sed pauci puenerũt ad trã. pmissiõis. Quapter idẽ hortat di. Non redeat nos incipe magna nec fastidiat nos firmit' tenere inchoata. sciẽtes q̃ pseuerãtia dat meritum. Nã ad bonũ ꝓpositũ incitat. currentẽ coronat. pugnãtẽ ducit ad brauiũ. ꝺducit cunctos ad portũ. Et pauc⁹ interpositꝭ oñdes q̃liter diabol⁹ hoi aduersat vt eũ destruat dicit. Attẽdite frẽs. q̃ aliq̃n diabol⁹ suos dei irritat z ꝺducit ad bonũ vt de bono ꝙuius deũciat ī malũ Cõtra hũc insultũ diabolicũ sola valet pseuerantia vt bono fine bona ꝺcludãt inicia. Nec pmũ medio. nec mediũ vltimo ꝓtradicat. Bonũ eñ incohare z malo fine ꝺcludere. q̃d aliud ẽ q̃z monstruosas res ꝓficere. Illa eñ actio ẽ q̃ chimera q̃ iniciũ hz a rõne. sed finẽ a sensualitate. Cũ eñ sic agit hũano capiti ceruicem equinã pictor inducit Quidã eñ hñt inicium bonoꝝ opeꝝ q̃rũ vita monstrũ mirabile est q̃i si hois caput ꝑcideres. z caput eq̃ insereres. z hoz hoim mediũ vt hnt gulositatis z auaricie descẽdit in ventrẽ z ad vltimũ in rapacitate oio lupi pedes ostẽdit. Dec Aug⁹. Vñ talis est sic ille qui post alq̃ntã cedẽ hostiũ z ꝺflictũ aduersariꝰ terga vertit. De quo dr. Heli⁹ fuit viã veritatis nõ agnoscere q̃z post agnitam retroire. Hz heu q̃d de nr̃is xpianis dicem⁹ q̃ non solũ p⁹ aggressum certamẽ cũ aduersariꝰ reiiciũt. sed ab acie ipa fugiũt z reuertunt. ¶ Hũt aũt q̃tuor genera hoim q̃ nõ pseuerãt sed fugiũt ab acie belli q̃ pulchre describunt in lege veteri. Primi sunt q̃ nouit duxerũt vxores. Nos eñ rangz timidos z nõdũ voluptate carnali satiatos. iussit pontifex redire. Et significat oẽs fornicatores q̃ multũ sunt timidi aggredi belluz pñe ꝺ diabolũ in asperitate vite. z iõ a diabolo vt freq̃nt⁹ ceteꝛ, pternunt iuxta illud Thobie. Ostendã tibi in q̃s hz ptãtẽ demõ. Hi nãq̃z q̃ ꝺtugiũ ita suscipiũt vt deũ a se z sua mente excludãt z sue libidini ita vacent sicut equus z mul⁹. Jn signũ huiꝰ tradidit apostol⁹ corinthiũ fornicatorẽ diabolo. j. Cor. v. Scõi sunt q̃ non pseuerãt in bello. illi q̃ nouam plantant vineam. Cuꝰ rõ. Nã exq̃ nondũ gustauerũt vinum letificans de ea. certe tempore belli fugient z reuertentur ad eam vt de labore suo gustent. Isti sunt seculares q̃ bibunt vinuz leticie secularis. Sed aduerte q̃d contigit Holoferni vino potato. Absciso nãq̃z capite a sctã Judith relictus est sicut truncus in lecto. Tertij sunt qui edificãt nouaz domũ. Cuꝰ ratio.

Nam ex quo multa impendūt in edificiuz. dolentes de impensis. ne alius eis vtatur. fugiunt ad edificiū inchoatuz. Et isti sunt milites nouas exactiones habētes. mercatores nouas vsuras. Isti male edificant. Unde dicit de eis Zophonie. Edificabūt domos z nō habitabūt in eis. Et certe sic est. Quia iuxta psalmistā. Relinquēt alienis domos suas z diuitias. ¶ Quarti sunt formidolosi. Et significāt accidiosos z pusillanimes. q trepidauerūt timore vbi non erat timor. Sed ecōuerso erat de sctis apostolis q z vxores sponsas reliquerāt z vineas z agros z domos. vt dicit petr⁹ pro omnib⁹ Math. xi. Ecce nos reliquim⁹ oīa. Et ideo erāt animosi z fortes. audaces. constātes in bello Hebreoz. xi. Fortes facti sunt in bello. Un nō mirū q pseuerauerūt cū christo in suis temptatōnib⁹. eo q omni tempe diligit q amic⁹ est. Propter qō saluatoz cōmendās eorū pstantiā. merito dicit. Vos estis q pmansistis mecū in tpe tribulationis. Ubi tria de eis dicit pconia laude digna. Primo eīm q̄si eos p ceteros agnoscendoz denotādo dicit specialit. Vos estis s. Pe. ij. Vos estis gen⁹ electū. Scōo fidelitatē eius declarādo subditis. Qui pmansistis. Tertio se significrū cozp ostēdit. Luz adiungit. Mecū pugnādo ptra vicia. pseuerando in amicicia. z ideo merito mecuz eritis in glia. Eccl. xxij. In tpe tribulatōis illius pmane illi fidelis. vt z in bonis illius coberes sis. ¶ B

Dixi secūdo q cōmendantur apli a temptationū experiētia. Cū dicit. In tēptatōib⁹ meis. Apli nāq z ceteri martyres ludibria experti sunt q̄ntū ad pfusionē. z ꝟbera q̄ntū ad dolorē. insup z vincula z carceres. Lapidati sunt. secti sunt. tēptati scz pmissiōib⁹ anteq occiderentur. Et qz tentatoribus nō acquiescerūt. in occisiōe gladij mortui sunt vt dicit ad Heb. xi. De fuerūt gues ad qs xp̄s vocat suos. Quia ipe ptulit. z qz etiaz p eī honore deferēdo apli eas ptulerunt Math. v. Beati eritis cū maledixerint vobis hoies mentiētes. pter me Circa qō sciendū q licet xp̄s nō sit temptator alicuius vt eū seducat vl vt experiat de homie q̄ntū valeat. cū est temptator in bono. vt ꝟtutem pseuerātie alicui⁹ homis ceteris manifester z oñdat. Sic eīm temptauit Abraaz Gen. xxij. Un Jaco. j. dr. Nemo cū temptatur. scz ab interiori temptatiōe. fm interlineare dicat q a deo temptat. qz nemo a do temptat. qz hoc est pprium diaboli. Un ibidē Deus temptauit exercēdo nō seducendo. Un nō temptat inducēdo ad malū. sed exercendo z hortādo ad meritū. ¶ Pro q sciendū q de⁹ electos suos pmittit temptari pter tria. videlicet ad exercendū. pbitatem nre nature. Ad retundēdū nre censure seu superbie vanitatē. ad pmerendū vite eterne felicitatē. Primo pmittit nos temptari ad exercendū nre nature pbitatē. Quia cū habeam⁹ vsum liberi arbitrij p grām informati si volum⁹ possum⁹ facere opa virtutū z viciorū. Si rex dedisset arma z equuz nobilissimū alicui militi. z ille probe z viriliter in bello se p regis amore z honore exponeret. rex nō immerito eū acceptaret. Christ⁹ dedit nobis arma liberi arbitrij cū eq corporis nri. z sunt q̄si silia arma dei. quia ad imaginē z silitudinē fecit hominē. Et apl's. Induite vos armatura dei vt possitis resistere aduersus insidias diaboli. Igit nisi p honore regis nri viriliter nos exponam⁹ nos decipim⁹. Job. vij. Temptatio est vita homis sup terraz. Alia lra hz militia. Sic tēptauit de⁹ amicos suos. Un Thob. xij. dr. Quia acceptꝰ eras do. necesse fuit vt deus tēptaret te scz p exercitiū ꝟtutū. Costātinus volēs pbare q essent de el⁹ familia fideles xp̄iani dedit oīb⁹ libez arbitrium. vt quē vellent ritū religiōis fuarēt. tandē induxit vt q essent sui fideles remanerēt secū ad sacrificandū dīs. Qui g voluerūt exierūt de pallacio. vbi illi qui erāt veri xp̄iani nolentes sacrificare cū impatore exiuerūt. Illi aūt adulatores remāserūt. sz ipe tanq̄s prudens hō illos adulatores de pallacio eiecit dicens. Exquo fuistis infideles deo vro recedētes ab eo. multo magis eritis mihi in tpe necessitatis z ita illos veros xp̄ianos accepit in grām z honorauit. Sic xp̄s pbat suos q veracit sibi adherēt. z qui nō. ¶ B in tpe tēptatiōis. Un Eccl. ij. dicit. Fili pparа aiam tuā ad tēptatōem. Scōo de⁹ pmittit nos turbari et temptari ad retūdēdū nre cēsure seu supbie vanitatē. Aliqui eīm tēptaremur. certe ppe defectū cognitionis nre z expientie de nobilipis supbiremus. Et ideo deus clemēter pmittit sctos suos de sua carne temptari. Sicut pz de

paulo. ij. Corinth. xij. Ne magnitudo reue
lationū extollat me dat⁹ est mihi stimulus
carnis. ¶ Tertio de⁹ pmittit nos tēptari
ad pmerendū vite eterne felicitatē Jaco. j.
Beat⁹ vir q̄ suffert temptationē. qz cū pba
tus fuerit rc̄. Et q̄uis diabol⁹ omes tem/
ptat. aduersus tñ electos z plaros maxime
exardescit. Vñ z fm Hiero. defalcato iuda
diabolus ad exteribrandos ap̄los expetijt
ptātem Luce. xxij. Simon ecce sathanas
expetijt vt cribraret vos sicut triticū. Ex/
ponit Lyra. i. studiose q̄siuit p̄ temptatio/
nes subuertere vos. quia multū nititur ad
subuersionē sanctoz. Illos pulsare negli/
git. quos q̄si iure quieto possidere sentit se.
vt dicit Grego. Vt cribraret. i. temptatio/
nib⁹ impulsu cōcuteret sic triticū. i. sicut in
tali p̄cussione remanet palea z transit fari/
na sic iudas remāsit diabolo ad penā. Alij
vero discipuli transierūt ad gloriā. ¶ L

¶ Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis/
sis describit scōz
apostoloz̄ mercedis z p̄mij eterna leti/
cia. Vñ dicit. Et ego dispono vobis regnū
Nec mirū q̄ apostol⁹ z eoz̄ imitatoribus da
bis regnum celoz̄. Et quo em̄ hic regna/
bant sup corpus p̄riū z vicerunt p fidez re
gna mūdi z diaboli. merito dandū est eis
regnū ꝑpetuū. z ita dabit eis r̄gnū p regno
Sed certe multū dissimile. qz acapient re
gnū decoris z ꝑsolationis p regno mero/
ris z desolationis. De q̄ Sapie. v. dr. Acci/
pient sancti regnū decoris z diadema spe
cei. q̄nia dextera sua teget illos. z brachio
sancto suo defendet illos. Scōm Rober/
tū Holgot q̄tuor dicit de eis. Prio q̄ do
minabunt in honore. Scōo qz coronabū
tur cū decore. Tertio qz cōseruabunt sub
vno tutore. Quarto qz defensabunt ab oī
timore. De hoc regno in Ps. Gloriā regni
tui dicent. Qđ ostendit Math. xi. Regnū
celoz̄ vim patitur z violenti rapiūt illud.
Nullus em̄ nisi fortis in bello z pugnator
strēnuus cū antiq̄ serpente gloriā illius re
gni possidebit. Vñ ponit Bern. Et ponit
auctoritas sua in suo libello qui dr flores
bernardi. libro. ix. c. xl. Q̄tuor genera re
gnū celoz̄ possidebūt. Quidā em̄ rapiunt
illud. Alij mercant. Alij furant. Alij ad il/
lud cōpellunt. Rapiūt qui relinquūt oīa
z sequant̄ x̄pm vt ap̄li. Dūt alij inferioris
gradus a quib⁹ metunt carnalia dū semi/
nant spūalia. z dicunt mercatores. Aliqui
nōnulla bona occulte faciūt. z illi furari di
cunt q̄ laudē humanā vitātes. solo diuino
testimonio sunt ꝑtenti. Di aūt q̄ cōpellunt
sunt pauꝑes necessario. q̄s hic ignis pau
tatis ꝑbat deo dispēsante. ne in futuro iu/
dicij ignis dānabilit̄ puniat De q̄b⁹ dr. Cō
pelle intrare. Cōpellunt em̄ diuersis neces
sitatib⁹ affligi. Dec Bern. Circa q̄s scien/
dū q̄ merces scoz̄ ap̄loz̄ describit h̄ in lra
a multiplici pfectiōe. sicut patuit in postilla
tione euāgelij. Cū q̄ntūcūq̄ describat. nō
pōt ad plenū describi nec enarrari. Juxta
illud. Q cul⁹ nō vidit. nec aur̄ audiuit. nec
in coz̄ hois ascēdit q̄nta ꝑparauit dñs diligē
tib⁹ se. Isa. lxiij. Vñ Ps. exclamat di. Q̄
magna m̄titudo dulcedinis tue dñe. q. d.
enarrari nō pōt. De q̄ loquēs Aug⁹. di. O
tu vita quā ꝑparauit de⁹ his q̄ diligūt eu.
O tu felicissima vita z btā gl'ia z regnū ve/
re beatū carēs morte. Cui nulla tpa succe/
dūt p vnū vbi ꝑtinuus sine nocte nescit ha
bere tp̄s vbi victoz̄ miles illis hymnidicq̄
angeloz̄ chorīs sociat⁹. cantāt deo sine ces/
satione canticū de canticq̄ syon ꝑpetua am
plectente caput coz̄ona. Sed qz istud re/
gnū in euāgelio plus z ꝑncipalit̄ cōmēdat
a refectiōe dulcedīs celestq̄ regni. Jō cōue
nient pōt cuilibz brō attribui illa bñdictio
quā dedit ysaac filio suo iacob. Hcñ. xxvij.
In qua dr. Det tibi de⁹ de roze celi. z d̄ pin
guedine terre habūdātiā frumēti rc̄. Ubi
exprimunt. xij. ꝑditiōes regni celestq̄. Prio
in roze notat refrigeriū z ꝑtectio ꝑtra estū
tribulatiōis. Ps. Trāsiuim⁹ p ignē z aquā
z eduxisti nos in refrigeriū. Scōo in pin/
guedine terre notat stabilitas z firmitas i
bono. Quia inf elementa firmior est terra.
Vñ Ps. Qui fundasti terrā sup stabilita/
tē suā Eccs. i. Generatio ꝑterit z generatio
aduenit. terra aūt in eternū stat. Tertio i fru
mēto notat oīs defect⁹ suppletio z amotio.
Apoc. vij. Non esurient neq̄ sitient amplius. Quarto in vino notat oblīuio oīm mi/
seriarū. Prouerb. Date sicerā merentib⁹ z
vinū his q̄ amaro sunt animo. Bibāt z obli/
uiscant egestatis sue z doloz̄ sui nō recoz/
dabuntur amplius Isaie. lxv. Oblīuioni
tradite sunt angustie priores. Quinto in
oleo notatur gaudium ineffabile. Psalm⁹.
Ut exhilaret faciē in oleo Isaie. xxxv. Le/
ticia sempiterna sup capita coz̄. gaudium

Quatuor genera regni celoz̄ possidebunt

z letiã obtinebunt. z fugiet dolor z gemi/
tus. Sexto subiungit. Fuient tibi populi.
Per quod notat q omnis creatura seruiet
voluntati eor. Math. xxv. Euge serue bo
ne qz i pauco fuisti fidelis tē. Septimo di
cit. Adorent te trib. p quod significat ho/
nor quē habebunt Sapiē. v. Ecce quō cō
putati sunt int filios dei z inter sctōs sors
illorū est. Ps. Gloria z honore tē. Octauo
dicit. Esto domin⁹ fratrū tuorū. In quo
significat participatio bonor omniū. Si/
cut em lucente sole oīes participāt de lu/
mine sine diminutiōe z p iudicio alicuius.
Ita qlibet sanct⁹ participabit de gaudio
alter⁹. Psal. Particeps ego sum omniū ti/
mentiū te. Nono dicit. Et incuruent ante
te filij mris tue. p quod icelligit omniū re/
rū dominiū. Psalm⁹. Omia subiecisti sub
pedib⁹ eor. Decimo dicit. Qui maledixe/
rit tibi sit ille maledictus. In q notat vin/
dicta inimicor Apoc. vi. Usq quo nō vin/
dicas saguinē nostrū. Et rūsum ē eis. Su
stinete modicū temp⁹ donec impleatur nu
mer⁹ fratrū vestrorū. q interficiēdi sunt si/
cut z illi. Undecimo dic. Qui bñdixerit ti
bi sit ille benedict⁹. p quod notat remune/
ratio amicorū Math. x. Qui potū dederit
vni ex minimis meis calicez aque nō p det
mercedem suā. Duodecimo in osculo ysa/
ac. vbi significat cōiunctio christi z eccle sie
ppetua cū sanct⁹ ei⁹. Quia sicut nulla ē diui/
sio inter osculātes. ita nulla erit diuisio int
christū z ecclesiā. Hoc est osculum sponse
Cantico. i. Osculet me osculo oris sui.
De sunt duodecim stelle q erunt in corona
capitis cuiuslibet aīe spōse xpi que pseue
rauit in temptatiōib⁹ suis. iō delectatur in
p solationib⁹ suis. Un ad eū xps pōt dice/
re hodie. Fili tu semp mecū es. in psperis
z aduersis. Et ideo oīa mea tua sunt. Hoc
etiaz promittit nobis z hodie xps si fuerim⁹
boni milites ei⁹. dicēs illud Apocal. Vin/
centi dabo sedere mecū i throno meo. Ve
re magna z mirabilis societas sedere duos
in vno throno. Qui q vult esse cum xpo in
throno sit secū in crucis patibulo vt dicat il
lud apli ad Gal. ii. Christo p fixus sum cru
ci. qō fit p actionē penitētie. Sed certe de
multis p querit p illud Isa. lxiii. Torcular
calcaui solus. z de gētib⁹ nō est vir mecum.
Scō fit in abiectione z humilitate cōtra
mundū Job. xv. Vos testimoniū phibe
bitis qz ab initio mecū estis. Tertio fit se/
cum in vigilia ptra diabolū qui q̄rit quem
deuorat. i. Pe. v. Sed de multis p querit
xps illud Math. xxvi. Una hora nō potu
istis vigilare mecū. Talis q qui sic erit cum
xpo in labore. erit etiā secū in etno honore
Juxta p missum suum Job. xli. Ubi ego
sum illic z minister me⁹ erit. Ad quē bono/
rem ipe nos p ducat Jesus xps cū pre z fi/
lio z spūsancto. Amen.

De sancto Augustino. De sco Augustino
Sermo XLI.

Vos estis lux mū
di. Math. v. Oīs natura homi/
nis in tantuz fuit p pctm viciata
vt nō solū erraret. malū p bono. falsuz p
vero. iniquū p iusto eligendo. Juxta illud
Isa. v. Ue q dicit⁹ malū bonū. z bonū ma/
lum. ponētes tenebras lucē. z lucem tene/
bras. sed etiā ipa in seipa p siderata sub pre
uaricatione q dām⁹ p uersa fuit i tenebras
Istud figuratuz est in tenebris egypti qs
dñs fecit ita densas et grossas p pter pecca/
tū egyptior vt palpari potuissent. vt habe
tur Exo. x. Per qō significat tenebre ceci
tatis būane. q ita fuerunt grosse vt homo
eas palpare posset. i. pcipere z cognoscere. nō
solū rōne intelligēdo sed etiā sensib⁹ exteri
oribus pcipiēdo. Un aūt iste tenebre fuerūt
bū exp̄mit Salomon Sap. ii. di. Excecа
uit eos malicia eorū. q. d. Malicia subtra/
xit solē iusticie hoīb⁹ ne eos illūiaret. Dine
reprobi dicūt Sap. v. Errauim⁹ a via veri
tatis. z iusticie lumē nō luxit nob. z sol intel
ligētie nō est ort⁹ nobis. Propt qō scī cla/
mabāt ad deū dicētes. Emitte lucē tuaz z
veritatē tuā. Jō puidit saluator ō scis do/
ctorib⁹ z p dicatorib⁹ q in locū apl⁹or succe/
dentes illumiarēt bis q in tenebris sedēt
ad dirigendū pedes eor in viā pacis. Lu. i.
Per qs dñs sedēs i excels⁹ mōm illumiat.
vt ōr Ecc. xlii. Di em sunt q obscura p phe
tarū dicta. p̄riarchar inuoluta enigmata z
xpi mysteria nobis in lucē aptā deduxerūt
Juxta illud Ps. Declaratio sermonū tuor
illuminat. z intellectū dat parvulis. Iraqz
nō immerito p ter eor claritatis refulgen/
tiā dici pōt de eis. Vos estis lux mū di. In
quib⁹ p bis tria sunt p sideranda q̄ stellū z di
gnitatē sanctor doctor z plator attollunt
z dignificāt. Primo nāqz reddunt cōmen/

dabiles ꝓpter specialis p̄rogatiue excellentiā. Lū dr. Vos estis. Scōo reddunt cōmendabiles ꝓpter lucis diffusionē z refulgentiā. Cum dr. lux. Tertio reddunt cōmendabiles ꝓpter vanitatis secularis effugatiuā maliciā. Cum dicit. mundi. ¶ A ¶

¶ Dixi primo q̄ status scōrum doctorū in eccl'ia xp̄i reddit primo cōmendabilis ꝓpter specialis p̄rogatiue excellentiā. Magne q̄dez p̄rogatiue est stat⁹ iste q̄ in eccl'ia est. Quia scōm locū tenet post apl'os. rl. di. Ante oīa. Circa q̄ sciendū q̄ licet de⁹ ad oēs fideles habeat magnā dilectionē. eo q̄ oēs se diligentes diligit. vt dr. ꝓuerb. viij. Tū ad illos maiorē videt habere dilectionē. q̄ nō solum eū ꝓ seipos diligūt. sed etiam ad ei⁹ amorē alios trahunt. vt dicit Grego. in quadā Omelia. Ille in amore dei maior ē. qui ad eius amorē plures trahit. Q̄ si ille multū diligit a deo q̄ sermones ei⁹ seruat. q̄nto magis ille est a deo diligēdus. qui nō solū seruat in se faciēda. sed alios ad faciendū incitat diuina p̄cepta informādo. ꝓpter q̄d saluator in p̄ti euāgelio ꝓcludit. Q̄ ipe est magn⁹ in regno celoꝝ qui facit z alios facere docuit. Talib⁹ igit scz facientibus z facere docentib⁹ merito p̄ ceteros xp̄s potest dicere verbū thematis p̄incipale. s. Vos estis fui mei fidelissimi. milites strēnuissimi. z amici carissimi. ¶ Dico p̄mo q̄ saluator merito p̄t dicere facientib⁹ z docentib⁹. Vos estis serui mei fidelissimi. Fidelitas autē prelatorū z sanctorū doctorū describit Matth. xxv. in parabolis de fuis tribus. quoꝝ vnus accepit quinq talenta z operat⁹ est in eis. z lucrat⁹ est alia quinq. Alius vero accepit duo. z lucratus est alia duo. Tertius vero vnū. z quia nō est operatus in eo. nihil lucrat⁹ est. ꝓpter q̄d damnatus est a domino. Primus seruus accepit quinq talēta. scz bonū nature. bonū gratie bonū scientie. bonū potētie. bonū opulētie seu t̄palis substantie. Scōus accepit duo. scz bonū nature. z aliud q̄dcūq ex p̄dictis. Tertius accepit vnū scz bonū nature cōmune oīb⁹. Ille igit qui accepat q̄nq operat⁹ est in eis p exercitiū exteriorīs opis z lucrat⁹ est alia q̄nq p fructuz edificatiōis in p̄mis. Similit qui duo talēta accepe rat. lucrat⁹ est alia duo. scz quia z in se operat⁹ est merendo sibi vitā eternā. z ꝓximū edificando p informationē z exēpli ostēsionem. Tertius vero q̄ vnū acceperat absc̄ondit talentū in terra. Quia fm Grego. Acceptū ingeniuz terrenis actib⁹ implicauit z nō lucrū spirituale q̄siuit. Unde dicit Absc̄ondit pecuniā dñi sui. scz sine edificatione p̄mi ea vsus est. Sed q̄d de eis sequtur. Veniens dñs dicit p̄mo z scōo. Euge serue bone z fidelis. q̄ in pauca fuisti fidelis. supra multa te ꝓstituā. vbi cōmēdat seruum a tribus. q̄ debent esse in q̄libet prelato p̄dicatore z doctore. ¶ Primo hūilitas in hoc q̄ dicit eū seruū. Debet em̄ p̄lat⁹ z predicator reputare se seruū inutilē. Juxta illud. Lū feceritis oīa q̄ p̄cepta sunt vob. dicite. Fui inutiles sum⁹. fecim⁹ q̄d debuimus. Ipe em̄ est fuus euāgelic⁹ quē misit domin⁹ vocare ad nuptias Matth. xxij. Et ad cenā magnā Luce. xiiij. Et est operari⁹ nō dñs in vinea dñi Matth. xxi. Unde Petrus āmonēs tales dicit. nō q̄i dñantes in clero. In trib⁹ aūt debet esse hūilitas. Primo subdēdo se in opinione minoriby sicut xp̄s dicens. Ego in medio vr̄m sum sicut q̄ ministrat. Secūdo in honoꝝ exhibitione p lucris. iuxta illud. Cum honorē honorem. Et iterū. Honore inuicē p̄uenientes. Tertio in subiiciendo maioribus. s. Petri. ij. Subiecti estote oīi humane creature p̄pter deū. Debēt autē seruire ministrando in tempalib⁹ z corpalib⁹ et spūalib⁹ bonis. vt sic em̄ Apl'm. ij. Corinth. vi. In omnib⁹ exhibeat se ministrū. De scōo cōmēdat eum dñs de eius p̄bitate. Lū dicit. Bone. Bonus fuus est qui dū dispensat bona domini sui. scz ad vtilitatē z ad lucrū domini sui. Tertio cōmendat eū a fideli dispensatiōe. Lū dicit. z fidelis. Per primū se habuit fideliter ad ꝓximū. Per scōm ꝓuident ad seip̄m. Per tertiū humilit quo ad deū. Bene patet in quo ad p̄imū fideliter. tūc ait est fidelis fuus q̄n oīa facit ad gloriaz et honorē dñi sui dilatanduz. nihil sibi p̄ gloria vendicando. Et hoc debet p̄uidere maxime p̄latus p̄dicator z doctor. nihil sibi attribuendo honoris vel gl'ie. sed totuz deo. Unde saluator in euāgelio p̄ti. Sic luceat lux vestra coꝝ hominib⁹ vt videāt opera vestra bona. z glorificēt p̄rem vestrū qui in celis est. Scōo fidelitas fui apparet q̄n p̄cauet dānum dñi sui Matth. xxiij. Quis putas est fuus fidelis z p̄udens. Tertio

fidelitas serui apparet qñ a vero dño nun/
qꝫ recedit in piculo. ꝓs. Nec recessit a deo
salutari suo. Sed qz ista oīa modicū va/
lerent si deesset discretio. ideo in suo fide/
li debet prudētia esse. Sed pauci sunt pru
dentes serui dei q̄ tempa ꝛ ogrua obseruēt.
ꝛ modū docendi rectū teneāt. cū prochdo
lor plures hodie p̄dicent vana ꝛ subtilia. vt
periti ꝛ docti videant ꝛ nō vt subditi edifi
centur. Isti p̄dicāt seipos ꝛ nō christum.
Quo ꝛ tra dicit ꝓs. Annūciaui iusticiā tu
am in eccīa magna. Tuā dicit ꝛ nō suā quā
phibet saluator Math. v. Attendite ne iu
sticiā vestrā faciatis coram hominib. ideoqz qz
ista erant in sanctꝝ primitiuis doctoribꝫ et
platis ꝛ p̄dicatoribꝫ. Sic fuit Hierony/
mus. Augustinꝰ. Ambrosius ⁊c. Qui serui
erāt q̄ humiles. Nō patet. qz oēs fere in
statu humili. scz claustrali (vbi pauptas la
bor ꝛ ꝓtemptus omniū) fuerūt. Ideo eis
merito dicit p̄ ceteris singularit. Vos estꝭ
scz serui boni ꝛ fideles q̄s posuerāt eatis
ꝛ fructū afferatis. ꝛ fructus vester maneat.
De scōo patet q̄ xp̄s potest dicere sanctis
doctoribꝫ platis ꝛ p̄dicatoribꝫ. Vos estis.
Quia fuerūt milites strēnuissimi. Habet
autez christꝰ triplices milites ꝑm triplices
hostes. Nā virgines militāt cōtra carnem.
Martyres ꝓtra mundū. Doctores vero
ꝛ p̄dicatores cōtra diabolū. quē de cordib
fugant subditorum. Jō dicit aplus exhor
tando. Labora sicut bonꝰ miles christi. p̄/
dica verbū. insta oportune. Ideo vere qui
cūqz sic militāt vt a se ꝛ suis subditis diabo
lum repellant. vere eis pōt dici. Vos estis
milites strēnui. Tales autē fuerunt sancti
doctores. quoꝝ vita pariter ꝛ doctrina ex/
pugnatꝰ est diabolꝰ cū suis erroribꝫ ꝛ here
sibꝫ multiplicibꝫ que tempibꝫ eoꝝ pullulaue
rūt. Sicut ptz de heresi Manicheoꝝ. Ar/
rianorū. donatistaꝝ. ꝛ sic de aliis. Que tpe
beati Augustini viguerūt. quas ipe viriliꝫ
expugnauit. Et vocāt eum malleū hereticoꝝ.
ꝓpter eoꝝ fortē ꝛ animosaz militiā. De ter
tio scz q̄ christꝰ vere pōt dicere singularit
sanctis doctoribꝫ. Vos estis scz p̄ ceteris
amici carissimi. Et hoc ꝓpter tria q̄ debent
esse in veris amicis. Primo ꝓpter volūtariaz
ꝓformitatē ꝛ cordiū vnitatē. Quia ꝧa ami/
cicia debet velle ꝛ nolle idē causare in ami/
cis. Sic erat de sanctꝭ doctoribꝫ q̄ adherē
tes deo vnū erant cū eo. Secūdo erāt ami
ci dei ꝓpter secretorū reuelatōnē. Quia oīa
secreta sua xp̄s eis reuelauit q̄ sunt neces/
saria ad salutē. vt sunt archana trinitatꝭ be
nedicte. gaudia celi q̄ sint iocūda pena in/
ferni q̄ sit acerba. Vñ Johis. xv. Quecūqz
audiui a p̄re meo nota feci vobis. qz spiri/
tussanctꝰ sumptꝰ in corda eoꝝ oīa reuela
bat. ideo facile dictabāt. Tertio erāt amici
dei. qz pro eo oīa relinq̄bant. qō est signū
vere amicicie. Erāt eīm in pauptate volun/
taria. qz claustrales. sicut ptz de oīb. iō
potest dici vere. Vos estis singularit p̄ ce/
teris. qz rara est auis in arabia esse seruuz
fidelissimū. militē strēnuissimū. ꝛ amicū sin
cerissimum.

B

Dixi secūdo q̄ in verbis pre
missis statꝰ pre/
latorū. doctorū ꝛ p̄dicatoꝝ sanctoꝝ reddit
cōmendabilis ꝓpter lucꝭ diffusionē ꝛ refulꝭ/
gentiā. Cū dicit Lux. Ipi eīm erant lucer/
ne posite sup candelabra in eccīa dei. in q̄
bus ꝓphetie ꝑmones ꝛ scripture posite mū
dū istum caliginosuz illuminabāt tamdiu
q̄usqz lucesceret dies. scz diuine cognitiōis
ꝛ lucifer oriretur vere claritatis. ſ. Pe. j. Et
vide q̄niā necessaria sunt hec lumiaria. q̄a
quousqz lucescat dies. i. clarus intellectus
nr̄ vel ipe lucifer christꝰ oriaꝰ in cordibꝫ no
stris ꝑm glosam ordinariā. Ex q̄ patet q̄ si
ne claritate doctrine sctōrū doctoꝝ nō pos
sumus habere verā cognitionē ꝛ pfectā di
uinorū preceptorū ꝛ fidei credendoꝝ. Tri/
ca quod sciendū q̄ in eccīa militāti triplex
est lux vera illuminās eccīam. Prima lux
solaris ꝛ vera ē doctrina xp̄i. Qui de se ait
Johis. viij. Ego sum lux mūdi. De quo so
le Malachie. iiij. dicit. Oriet̄ vobis timē/
tibus nomē meū sol iusticie. Cōparat autē
p̄mo soli xp̄s. qz sicut sol est fons luminis ꝛ
causa caloris ꝛ vite corpalis in istis inferio
ribꝫ. vt dicit. ij. phisicoꝝ. ita ꝛ christꝰ est cau
sa leticie. et vita gr̄e in omnibꝫ hoibꝫ Eccī.
xxiij. In me oīs gr̄a vite ꝛ veritatis. Se/
cūdo sicut sol indifferent illumiat pulchra
ꝛ feda. ita xp̄s tam iustos q̄s pctōres illumi
nat Eccī. xlvij. Sol illuminās p omnia re/
spexit Math. v. Facit solē suū oriri sup iu
stos ꝛ iniustos. Sed gr̄e nō omēs calefa
ciūt iste sol. Ratio est. qz sicut sol qñ p̄ojcit
radios sup niuem vel glaciē ꝛ nō liquescūt
illa tūc est signuz aliqō q̄ planeta impedit
virtutez solis. Sic qñ christꝰ calefacit coꝝ

m

bomis reducēdo ad memoriā ei⁹ beneficium creatiōis. redemptiōis. ⁊ alia multa. et cor bomis nō pterit. signū est obsessionis diaboli. q̄ infrigidat cor ei⁹ Diere. vi. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā. sic frigidam facit maliciā suā dñator sup regiones cordis. Ubi g̃ nō est diabolica obstinatio in corde. ibi facilit iste sol calefacit. ste petrū ⁊ magdalenā ⁊ zacheū ⁊ mattheū. q̄ sic fuerūt liquefacti. Tertio sic sol si fuerit ō mane rubeus. signū est tēpestatis future. Si aūt rubet in sero signū est serenitatis in crastino Matb. xvi. Facto vespe dicit⁹. serenū erit. rubicundū est em celuz. Et mane. hodie erit tempestas. Rutilat em triste celuz. Hic circa xp̃m accidit. Nā in ortu natiuitatis sue. qñ circūcisus est sanguinē rubeū amisit. ⁊ post h̄ secuta ē tempestas sue fuge in egyptū. Quarto sic sol nō pōt videri oculis in tota sua rota nisi in nube. ita xp̃s i diuinitate sua nō potuit a nobis videri nisi i hūanitate Ezechiel. xxxij. Bolem nube tegam. Quinto sic sol radio intromisso i domū q̄ntūcunq; videat pura oñdit eā habere pulueres. que tñ nō vident nisi in radio. sic dom⁹ nr̃e ꝓscientie si fuerit illuminata doctrina xp̃i. certe apparebit imūda. q̄ nob apparet mūda. Juxta illud. Nō altū est hominib⁹. stultitia ē apud deū. Tria autē obscurāt nobis istū solem. s. terra nubes ⁊ luna. Terra mūdialis cupiditas. nubes tpalis vanitas. ⁊ luna corpalis voluptas. Ecce auaricia. supbia ⁊ luxuria. Sed certe licet multi obscurāt istū solē. veniet tñ tempus qñ eū obscurare nō poterūt. q̄n oīnib⁹ clare appareat. ij. Machabeo. i. Temp⁹ affuit q̄ sol refulsit qui prius erat in nubilo. Sicut aūt sol cū est in meridie tūc optime exurit. nō sic aūt in mane. qñ habet ante se multos vapores ⁊ nebulas. nec in vespere qñ iā occidit. Sic ꝑlatus ⁊ q̄libet ꝑfamilias bene arguit ⁊ corrigit virilit ⁊ erudit efficaciter qñ habet magnū calorē caritatis in se. Qñ vero ipe obscurat nebula pcti. ⁊ vaporib⁹ supbie. male arguit. vel qñ occidit. inclinādo se ad terrena p auariciaz. nō efficaciter arguit. Quia ei dr̃ Luc. iij. Medice cura teipm. Unō talis sol plus ponit in scandalū subditis q̄z in pfectū. Un̄ Greg⁹. in Omelia quadā. Puto frēs carissimi magnus ꝑiudiciū nō tolerat q̄z a sacerdotib⁹ deus dū eos q̄s ad aliorū correctionē posuit de se dare exempla pauitatis cernit qñ ipi peccamus q̄ alior pctā phibere debemus Item sic sole eclipsato null⁹ splendor pōt apparere in inferioribus. ita male viuēte prelato fides in subditis nō feruet sed torpet. caritas nō feruet sed torpet. opus nō lucz sed fetet. Nō solū aūt debz esse ꝑdicator ⁊ ꝑlatus vt lux solis sed etiā vt lux lune. que tunc pulchrior est qñ est plena. qr tunc magis lucet p noctē. Sic plat⁹ ⁊ ꝑdicator nō debet esse defectuosus in aliq̄ virtute ne in vna edificet ⁊ in alia destruat. Debet g̃ br̃e plenitudinē virtutū vt luceat p totā noctez sc̃z tam pspitatis q̄z aduersitatis. vt dicat de eo. Quasi luna plena i diebus suis. sic ipe refulgeat in templo dei Et sic luna nō bz a se lucem sed a sole. sic ꝑdicator oēm doctrinam nō habz sibi sz xp̃o attribuere. Quia dicit petr⁹. ij. Pe. i. Spūsc̃o inspirati locuti sunt sancti. Nihil g̃ predicet de suo sensu qđ a xp̃o nō accepit. Et sic luna sepi⁹ recurrit ad solē p lucis reparatione. sic predicator debet sepi⁹ p oīones currere ad xp̃m. vt detur sibi gr̃a ꝑdicatiōis. Nec solū etiā debet habere lucē lune sed etiā stellaz. Stella ei aliā naturaz habet in sua q̄ntitate q̄z luna. Quia habet q̄ntitatē clarā. luna aūt obscuram sed illuminatā lumine solis. ⁊ cū h̄ habet q̄ntitatē paruā. sic predicator ⁊ doctor debet esse clar⁹ in ꝓscia ⁊ honest⁹ in fama. Quia dic̃ Augustin⁹. Nobis necessaria est ꝓscientia nostra. primis vero fama. Breuiter ergo recolligendo ꝑlatus debz esse lux generalis. que habet in se tria. sc̃z quia generat calorez. p qđ significat caritas. Sic habuit Aug⁹. qui de se dicit in libro ꝓfessionū. Sagittaueras dñe cor meum sagitta acuta sc̃z caritatis. Scđo lux generat splēdorem. p quod significat lucida doctrina. que fuit in Augustino. Quia ceterz lucidius doctrinā scripturaz exposuit. Un̄ canitur de eo. Que obscura pri⁹ erant nob plana fecisti. Tertio lux generat candorē. p qđ significat castitas ⁊ mūdicia. que tanta fuit in Augustino. q̄ etiā minima flebat q̄ab alīs p nihilo reputabant. De tali prelato merito poterit dici illud Zacharie. iij. Vidi ⁊ ecce candelabrum aureum totū. Erat autem candelabrum luminosum per sapientiam. aureum p iusticiaīn. totum per pfectam ⁊ consumatam vitam rectaz ⁊ bonā.

Dixi tertio q̄ in ꝟbis premissis status doctoꝝ prelatoꝝ. p̄dicatoꝝ reddit cōmēdabilis. p̄pter vanitatē secularis effugatā maliciā. cū dr. mūdi. Quāto em̄ maiores sunt tenebre tanto maior est cōmēdatio lucis. Vñ min⁹ de die q̄s de nocte apparet lucis dignitas. Nox est p̄ntis sec̄li vita. Vñ glosa super. ij. Pe. j. Quasi lucerne lucenti i caliginoso loco dicit in hui⁹ seculi nocte plena temptationib⁹ z viciis z erroribus vbi difficile inuenitur quisq̄s qui nō offendat Cōtra q̄ necessaria est hec lucerna scz sctē p̄dicatōnis. Hec glosa ordinaria. Exquo igit mūd⁹ est nox certe necessaria est lucerna sapie oīmib⁹ inhabitātib⁹ eū. Videant g̈ qui debēt alios illuminare in hac nocte vt diligāt lumē sapientie Sap. vi. Diligite sapiam q̄ p̄stis pl'is qz alias tam duces q̄s sequētes cadēt Debet igit predicator in mūdo tanq̄s in tenebris lucere z illumīare tenebras pctoꝝ. z p̄sertim triplicis pcī. scz supbie. auaricie. z luxurie. Nā oīe qđ est in mūdo aut ē cōcupiscentia carnalis. aut concupiscētia oculorū. aut supbia vite. i. Johis. ij. Et ita totus mūdus in maligno posit⁹ est. i. Johis vlti. Ab istis g̈ tribus debz p̄dicator retrahere homīes cū iohe dicēte. Filioli nolite diligere muudū. neq̄ ea q̄ in mūdo sunt. qm̄ si q̄s diligit mūdū nō ē caritas p̄tis i eo. i. Johānis. ij. Sed di. forte q̄s p̄dicatoribus sicut sepe dicūt moderni mūdani. q̄ in mundo sunt fecit de⁹. i. celū z terrā mare solem z lunā stellas oīa ornamēta celoꝝ. Que sē ornamenta maris oīa repētia. vt pisces que terre animalia arbores volatilia. Ista sunt in mūdo. de⁹ illa fecit. Quare g̈ nō debeo amare illa q̄ sunt in mūdo. Rn̄det huic fatuitati Aug⁹. Ymelia. iij. sup Cantica di. Licet ista oīa bona sunt. sed q̄nto ille pulchrior est q̄ ista formauit. Est g̈ ista suggestio diaboli. qz dicunt seculares. Quare ista fecit de⁹ nisi vt bene nobis sit z ita inebriant istis tpalib⁹ z peunt z obliuiscuntur creatorē suū. Et dū nō tpanter sed cupide vtunt creatis. creatorē temnit. De talibus dicit apl's. Coluerūt z fuierunt creaturis potius q̄s creatori q̄ est benedict⁹ in secula. Nō te. phibet amare ista sed anio diligere ad salutē z beatitudinē. i. vt in eis sit beat⁹ Sed z approbare z laudare omēs decet suum creatorē. Perpendite frēs si spōsus faceret sponse sue annulū. z illa acceptū ānulū plus diligeret q̄s sponsum qui fecit ānulum. nōne in ip⁹ doni paruipensiōe nō ceresceret vera amatrix sponsi. sed adultera aīa deprehenderet. qm̄ hoc amaret q̄d dedit sponsus pl⁹ q̄s sponsum. Tamen si diceret. sufficit mihi ānulus iste. iā illius faciē nolo videre q̄lis est. q̄s nō detestaret hāc amentiam. q̄s nō adulterū homīem cōuinceret. Amas aurū. p viro. amas annulū. p sponso Si hoc est in te vt ames annulū. p sponso z nolis videre spōsū tuū adultera es. Ad hoc tibi arrā dedit. ad h̄ vtiq̄s arraz dat nō vt tibi impignoret arrā illā sed vt te sibi amore colligat. nō vt te a se auertat spōsus. vt in arra sua ipe amet. Quia ergo dedit tibi deus ista oīa. ideo ama illuz qui fecit. plus est qđ vult tibi dare. i. seipm q̄ ista fecit. Si aūt hec amaueris q̄nis illa de⁹ fecerit z neglexeris creatorē z amauer̄ mundū adultera es. Mūdus em̄ appellat nō solum ista fabrica quā deus fecit celū z terrā mare visibilia z inuisibilia. sed habitatores mūdi vocant mūdus. Et post pauca. Omnes em̄ dilectores mūdi ideo dicunt mundus. qz dilectiōe inhabitāt mundū. sicut celū inhabitāt illi quoꝝ sursuz est cor z ambulant carne in terra. Omnes em̄ dilectores mūdi mundus vocant. Ip̄i nō habent nisi ista tria. Desideriū carnis. desiderium oculoꝝ. z ambitionē seculi. Desiderāt māducare. bibere. ꝯcūbere. vti voluptatib⁹ ist̄ Nunq̄d nō est in istis mūdus. aut q̄ dicit Nolite ista diligere. hoc dicit. Nō māducetis aut nō bibatis aut filios non procreetis. Non h̄ dicit. sed vt fiat modus p̄ter creatorē. nō vt vos illiciāt ista dilectōe ne ad fruendū hoc ametis qđ ad vtendū habere debetis z ꝟsus finez ꝯcludendo dicit. Si fuerit in te dilectio mūdi non ibi erit dilectio dei. Hec Augustin⁹. Ex istis pt̄z error illorū qui dicūt. Si de⁹ me pmitteret hic esse imortalē in voluptatib⁹ seculi. vt haberem oīa ad placitū sine dolore sine infirmitate sine cura sine labore z tristicia sufficeret mihi p regno celoꝝ. O fatuitas fatuitatū. qz stultius nihil est. Certe puto hanc cogitationē eē de pfundo ꝟsilio diaboli. Quid em̄ pdessent ista si creator ineternū non videret in specie facie ad faciē sicuti est. Grauis igit error iste grauis blasphemia. creaturā creatori pferre. Istos debz arguere p.

m z

dicator diuin⁹ istas tenebras illuminare ⁊ fugare detestando supbiam. Quia de⁹ superbis resistit Jacobi.iiii.arguendo auariciam que est idolorū fuitus. ⁊ profundendo luxuriā q̄ est bruto⁹ p̄ietas. vt dicit Aristotiles i epla ad Alexandrū. Nō cū fecerit erit vera lux in xpo iesu dño nro p secla. A.

De natiuitate beate Marie.

Sermo XLII.

Liber generationis Jesu xpi. Matth.i. Quoniā vt ait Petr⁹ damiani in ꝑmone hodierne festiuitat⁊. Natiuitas beatissime ⁊ intemerate dei genitric⁊ merito ꝓcipuu⁊ singulare ꝓbet hoibꝫ gaudiū que tot⁹ extitit hūane salutis exordiū. Sicut em̄ omnipotēs de⁹ ineffabili puidētie sue intuitu anteq̄ fieret hō. hoiem periturū diabolica machinatione puidit. sic etiā redēptōis humane ꝓsiliū ante secla immēse pietatis sue visceribꝫ habuit. Et nō solū q̄liter redimeret ordinē ⁊ modū in pfundissime sapiētie sue rōne ꝓstituit. Verū etiā q̄n redimeret certū tpis articulum pfiniuit. Sicut ḡ impossibile erat vt hūani generis redēptio fieret nisi dei fili⁹ de virgie nasceret. ita etiā fuerat necessariū vt virgo ex qua ꝑbū caro fieret nasceret. Oportebat q̄ppe pus edificare domū in quā descendēs celest⁊ rex hre dignaret hospitiu⁊. Illa videlic⁊ de qua p Salomonē dr. Sapia edificauit sibi domū. Dec ille. Ex q̄bꝫ verbis ptz hui⁹ festiuitatis celebritas ⁊ dignitas. q̄ tanto est dignior ceteris. q̄nto illa cui⁹ ortus in ea recolitur p̄celsior ē vniuersis. Ista em̄ est p̄cipua festiuitas. in qua ꝑm Hubertinū i sermone hodierno. angelor⁊ ois exultat milicia. in qua p̄iarchar⁊ cōplentur veridica ⁊ abdita mysteria. in q̄ ꝑbetar⁊ panduñ vaticinia. In qua etiā gentiliū referant ꝓnūcia scripta. In q̄ oritur sponsa sine exēplo deo ꝓiuncta. De cui⁹ materia orief lumen in tenebris ad extergēdas vetes⁊ piaculor⁊ tenebras. Dec est inq̄t dies in q̄ ꝓlucida stella ūmo lumē maris. ℏ est. huius mūdi. illuxit. Dec est bonorāda diei letitia. i qua iuxta diuini roris infusiōe⁊ adornaf omis huius mūdi qualitas ꝑparaf vas virgineū diuinis carismatibꝫ ac micantibꝫ margaritis ineffabiliter ornatū. Dec ille. Merito igit vt dicit Fulbert⁹ inter omēs sctōs memoria beate ꝟginis frequēti⁹ agif atq̄ festiuius que maiorē grām apud deū creditur inuenisse. Dec ille. Exultem⁹ itaq̄ carissimi in hac die in q̄ vt dicit Petr⁹ damiani. Dū beatissime ꝟginis veneramur ortum. cunctor⁊ etiā noui testamēti festiuitatū celebram⁹ initiū. Exultem⁹ inquit in hac die p̄cipua totis visceribꝫ in dño delectemur. Que em̄ cūctis solennitatibꝫ antiq̄or ē tempore. nequaq̄ debet esse dignitate posterior. Dec ille. Sed q̄ pacto ei⁹ festiuitatē digne celebrare valet infirmitas hoīm q̄ gaudium meruit parere angelor⁊. Qualiter vt dicit Aug⁹. in ꝑmone hodierno eam laudare poterit mortaliū hoīm transitoriū ꝟbuz que de se illud ꝓtulit verbū q̄ manet in eternū. Que lingua in ei⁹ laude inueniſ idonea. que illū genuit cui omīa bñdicūt et cū tremore obediūt elemēta. Nā dū cuiuslibꝫ martyris fortia facta extollere cupim⁹ dū virtutū eius insignia recolim⁹ redemptoris nr̄i gl'iam p̄dicam⁹. etiā si ad cogitandū tardior⁊ sensus impediat. vel ad loquendū balbuciens lingua nō superat. verborū tm̄ copia ipius rei materiā submīstrat. Cū vero beatissime dei genitricis laudē scribere aut dicere volum⁹. Quia noua ⁊ inaudita sunt q̄ tractāda suscepim⁹. nulla inuenim⁹ ꝟba vt ad hec digne exꝑmenda sufficere valeam⁹. Dec Aug⁹. Verū licet nr̄is viribus insufficiētes sim⁹ vt ei⁹ solennia digne recolam⁹ agnita tm̄ nr̄i conat⁹ inefficacia. vt dicit Beda in ꝑmone hodierno. ei⁹ postulanda sunt suffragia. ei⁹ implorāda pietat⁊ viscera. vt p eius sctissima merita nob diuina repropicietur clemētia. Sedulis igit⁹ exposcam⁹ eam p̄cibꝫ vt illa suo interuētu efficiat possibile q̄ sctā eccl'ia ō ei⁹ gaudeat natiuitate. Nō vt ꝓsequamur p impetranda spūssancti grā ad eā recurram⁹. salutātes eam voce pia Aue maria ⁊c. In ꝟbis autē ꝓpositis describif natiuitas gl'iose ꝟginis Marie p quandā silitudinariā cōparationē p quā liber cōparaf. Circa c⁹ ꝓsideratiōe⁊ triplex libri simūlitudo occurrit. Est enī liber naturalis ⁊ ꝓnate creaturar⁊ ꝓductionis. Est liber supnaturalis ⁊ gratuite creaturar⁊ reparatiōis. Et est liber virginalis ⁊ materne sanctificationis.

A

Dixi primo q̄ ꝑmus liber est naturalis ⁊ cōnate creaturar⁊ ꝓductionis. Et hic liber cōp

bendit tres libros in se. scz creature. scptu/re z ꝓscie. Prim⁹ liber scz creature non est aliud nisi descriptio oim creaturaꝝ in mũ do. Celũ em̃ z tra sunt q̃i q̃dã pellis i qua descpta sunt opa creatoꝛ. Iuxta illud ps. Extẽdens celũ sicut pellẽ. In isto ãt libro scripta sunt tria. scz credẽda. faciẽda z fugi enda. Primo ibi scpta sunt credẽda. vt po/tentia q̃ apparet in magnitudie z mlitudi ne ac varietate creature. Sapia filũ in gu bernatiõe dispositiõe z regimie suo oim vi uentiũ. Et bonitas spũsci. q̃ apparet ĩ tam bona vtili z delectabili creature pulchritu dine. Per hec em̃ tria creatoꝛ cognoscitur Roma. j. Invisibilia dei p ea q̃ facta sũt in/tellecta ꝓspiciunt. sempiterna q̃z ei⁹ virtus z diuinitas. Hcõ in ꝫ libro scpta sunt fa cienda. z renouatio. cõicatio z ordo. Nam oẽs creature renouant suis tpib⁹. sic appa ret in aialib⁹ auib⁹ z arboꝛib⁹. p qõ infoꝛ mãt hoiem vt deposita vetustate culpe q̃m traxerat ab adã renoueꝝ in spũ sue mẽtis. Ephes. v. Induẽtes nouũ hoiem q̃ fm de um creat⁹ est. In cõicãdo etiã docẽt hoiem libertatẽ z mutuã subuentionẽ. Sicut em̃ oẽs creature cõicãt se alteri ad vsuz. vt her ba aiali. z aial homi. z musca aranee. z ara nea passeri. Sic hõ oia sua dz alteri cõica/re subueniẽdo necessitati ꝓximi. Iuxta il/lud apli. invicẽ supoꝛtantes z invicẽ diligẽ tes. In ordine etiã docent hoiem rectitudi nẽ vite. Sic em̃ oia fuant cursum suũ z or dinẽ eis inditũ a natura. qz oia ordinate p cedunt. nec vnũ alteri⁹ turbat officiũ sz p/priũ exercet. Sic hõ deberet ordiate face/re. Iuxta illud apli. Oĩia fm ordinẽ fiant in vobis. Tertio in ꝫ libro scpta sunt fugi enda. scz mala z ctraria. Nã oĩe aial ĩ mũ do salutẽ tueri laboꝛat. vitãq; ꝓfuare cona tur. Et ob ꝫ oĩs res suo ctrario sp resistit. Sicut aqua igni. z caliduz frigido. z frigi dum calido. Sic hõ debz fugere pctm̃ qõ ipm coꝛrũpit in vita gre. Ps. Coꝛrupti sũt z abhoiabiles facti sunt. Vnde Ecci. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm̃. De cui⁹ li bri vtilitate dic Isa. xxix. ca. Erit visio oim scz creaturaꝝ sicut ꝫba libri. Oia em̃ q̃ sũt in mũdo plena sũt doctrina. dũmõ hõ vel/let ab eis doceri. Et ꝓpter ꝫ arboꝛes. folia hñt ad moduz lingue ãnũciãtes deũ. aues cantãtes ad laudẽ ei⁹ incitant hoiem. z ois spũs laudãs dom̃ mouet eũ ad laudandũ

Sed mu'tꝫ iste liber signat⁹ est. q̃ q̃ pueri pulchritudinẽ ei⁹ ãmirãtes nihil in eo sci/unt legere. accipiẽtes solas lr̃as. p sentẽtiꝫ signa. p signatꝫ. picturas. p reb⁹. vmbrã pro veritate. Cũ tñ de⁹ ista opat⁹ est ad hoc vt oñderet qualẽ erga nos hr̃et dilectionẽ. vt nos ab amoꝛe mõi huius ad amoꝛẽ suũ re uocaret. Ex his igit ꝓz q⁹ liber creaturaꝝ est vtilis ad duo. Prio ad cognitionẽ ꝓpriã z dei. qz a magnitudie specieꝝ z creature ha rũ cogscibilit⁹ creatoꝛ poterit videri Sap. xiij. Et ita de⁹ potuit cognosci a ꝓpheꝫ et a paganis. Scdo ad informationẽ hois ill' tribꝰ modis. vt dictũ est. Ex q̃ infero q⁹ in/excusabilis est hõ si deũ nõ laudat nec dili git. p tantꝫ beneficiũ. ¶ Scds liber parti/alis ꝓcent⁹ sub isto magno volumie mõi ẽ liber sacre scpture. De q̃ Baruth. iij. Hic est liber mãdatoꝛ dei. q̃ vtilis ẽ ad plura ij Thim̃. iij. Oĩis scpt̃a diuinit⁹ inspira ta vtil' est ad docẽdũ. s. ignaros. ad arguen dũ rebelles. ad coꝛripiendũ pctoꝛes. ad e/rudiendũ iustos. In ꝫ libro scribunt decẽ pcepta ad faciendũ cerimonialia. i. figura/tiua ad credẽdũ. iudicialia ad timẽdũ. De his ꝺ Deut. vi. Hec sunt pcepta z cerimo nie atq; iudicia q̃ mãdauit deus nr̃. Docet etiã q̃d fugiendũ. qz pctã. q̃d appetendum. qz pmia. Jõ aũt iste liber numerat⁹ cũ libro nature z ꝓtinet sub eo. qz lex pcepta in isto libro data ẽ ad coꝛrectionẽ legꝫ nature. vel qz supplenit ista lex qõ legi nature ꝺerat. vl' qz lex nature in aliq̃z coꝛdib⁹ q̃ntũ ad aliq̃ coꝛrupta erat. intantũ vt estimarẽt bona q̃ naturaliť sũt mala. z talis coꝛruptio coꝛre/ctione indigebat. ¶ Tertiꝰ liber partialis ꝓcent⁹ sub isto volumie magno mõi ẽ liber ꝓscie cuiusliber hois. De q̃ Daniel. vij. Li bri apti sunt z iudiciũ sedit. z iudicati sunt mortui ex his q̃ scpta sunt ĩ libris fm opa eoꝝ. Et Apoc. xx. Apti sunt libri. z alius li/ber q̃ ẽ vite apt⁹ ẽ. Jõ ãt iste liber ptinet ad illũ mgnũ libꝝ nature. qz naĺť vnicuiq; ꝓscia dictat quid faciẽdũ. q̃d respuendum. Roma. ij. Ipi sibi sunt lex q̃ oñdunt opus legis scriptũ in coꝛdib⁹ suis. testimonium reddente illis ꝓscia illoꝝ. Circa istũ libruz duo sunt ꝓsideranda. Primũ est quõ iste li/ber scribit⁹ z cõponit⁹. Secdo quõ viciať. De ꝓmo dicit Jnno. tractans illud Ps. xliij. Lingua mea calam⁹ scribe velocit⁹ scriben tis. Ex sic ad libꝝ requirit⁹ pgamenum. ita

cor hominis in q̄ spūssctūs scribit ē q̄si pgamenū Hiere.xxxi. Scribā legē meā in cor de eor. Prouer.vij. Scribā eā in tabulis cordis eor. Hoc pgamenū debz sic aptari Primo dz separi a carne p abrenunciationē carnaliū desideriorū. Rom̄.viij. Qui in carne sunt deo placere nō p̄nt Ecci.xlvij. Surrexit nathan pphā q̄si adeps sepatus a carne. Scō debz poni in pfectu p cōtritionē z dolorē Hiere.xxxi. Pone tibi amaritudines. dirige cor tuū in viā rectā. Tertio debz depilari p confessionē Ezech.v. Sume tibi gladiū acutū radentē pilos. z trahe p caput tuū z barbā tuā. z assumes tibi staterā ponderis. z diuides eos. Sume scz spontanee gladiū scz pfessiōis. q̄ diabolus interficit. radentem pilos. i. spūalia pctā. z duces p caput. i. p mentē pfitēdo malas cogitationes. in qbo apparet fortitudo hominis ad malū sicē in barba apparet virilitas. Debet etiā sumi statera vt iusto iudicio pōderent. z debēt diuidi vt fiteat hō pcā etiā ñ ope ppetrata sz volūtate facta. Quarto dz extendere in latū p caritatē. z in longū p futurā expectationē De pmo.ij. Cor. vi. Cor nr̄m intantū dilatatū est. De scō Phil.ij. Quinto debz desiccari ab būore carnalis delectatiōis p ardorē dilectiōis Ecci.xliij. Sol ih meridiano exurēs mōtes. Sexto debet radi p satisfactionē. Ps. Paratū cor meū de⁹. Septimo dz pmutari p mansuetudinem Jaco.j. In māsuetudie suscipite insitū vbū qđ pōt saluare aīas vras. Octauo dz regulari p exemplor scōr psiderationē Isa.xxxix. Sol descēdit in horologio achaz p decez lineas. Sol. i. cognitio dei p has regulas descēdit. Nono sup ipm scribit p tenacē memorie impssionē. Ecci.xxi. Cor fatui q̄si vas pfractū. z oēm sapientiaz nō tenebit. Decimo corrigit p discussionē. Ps. Justicia z iudiciū correctio sedis tue. De tali libro pōt dicere spūssctūs illud ps. xxxix. In capite libri scriptū est de me. fm Innocē. i. in recta pscia. q̄ dz liber. Sz multi viciāt istū librū. z p scptura dei scripturā scribūt diaboli. Aduertam⁹ g̃ qđ scribam⁹ dū liber nr̄ est i manib⁹ nr̄is. vt qđ falsum ē corrigam⁹ dū possum⁹ p miscdiam. Sed hec est pditio oculi q̄ optime videt alia a se que ex directo sibi opponunt. sz semetipm nullomō pōt videre nisi speculo repūtāte sibi. ita est de nob q̄ alior defectus optime notam⁹. prios vo nō videmus. nisi forte p speculū. h̄ est p correctōnē alicui⁹ scti. i. Corinth.xiij. Videm⁹ nunc p speculū. Et talem quemlibet arguit saluator Matth.vij. Quid vides festucā in oculo frīs tui. trabē aūt in oculo tuo nō psideras. Hypocrita. eijce pmū trabē de oculo tuo. z tūc videbis vt eijcias festucā de oculo frīs tui. Reuera eīm creature difficillimū est cognoscere seipm. Hō eīm sol⁹ oculus q̄ extrinsec⁹ habētur inspiciēs. seipm nō valet intueri. sz etiā mens ipa sat̄ acuta aliena delicta pcēplās tardior est erga suor cognitionē viciorum. Et ideo signanter dr vnicuiq̄ nostr illud Hieremie.ij. Vide q̄m amarum z malum est reliquisse te deum tuum. Et tantum de pmo.

B

Dixi secūdo q̄ scōs liber est supnaturalē et gratuite reparatiōis. z hic ē liber gr̄e q̄ est xps. qui pfert grām. qz lex p moysen data ē. gr̄a aūt p iesum xp̄m Joh.j. Et h̄ cōtinet tres libros. scz libr vite z pdestinatiōis eterne. z libr vite exēplaris imitatiōis. z libr̄ vite pātis iusticie. De pmo libro scz pdestinationis eterne dr Luc.x. Gaudete q̄m nomina vr̄a scripta sunt i cel̄. In isto libro scpti sūt tm̄ boni. Quia mali de ipo finaliter delebūtur. licet se estimēt in eo scriptos. Juxta illud. Deleant de libro viuentiū. Vnde dic̄ Aug⁹. q̄ iste liber est ndticia dei. qz pdestinauit ad vitā quos prescīuit pformes fieri imaginis filij sui. Hō ergo est intelligēdus q̄ aliq̄d in hoc libro scribat z postea deleat Sed ita accipiēdū est. deleant de libro viuentiū. scz fm spem eor qui purāt se in illo scriptos. Vñ Tho. dicit in. j. sniar. q̄ pdestinatio psistit in destinatiōe alicui⁹ in finē hic p grām. z in futuro p gl̄iam. Et ideo dicit. Quēadmodū in libris scribit aliq̄d ad succurrendū memorie. ita dei noticia memoriter z firmit tenet quos predestinauit. Et sicut scriptura est signū eor que fieda sunt. ita noticia dei est signū apud ipm eor q̄ sunt saluādi. Nullus itaq̄ delet de hoc libro vite q̄ ibi semel script⁹ est. Hā fm Aug. deus certissima scia tenet eos q̄s pdestinauit ante pstitutionē mōi regnaturos cū filio suo i vita eterna. In q̄ qdem libro mali nō scribunt. sed post⁹ delent. nō vt iā scpti postea deleant. sed qz hi q̄ nunq̄s ibi erant scripti abolent. Spec ille. Scōus liber sub

isto ꝓtent⁹ est liber vite ꝑñt⁹ iusticie. in quo scribunt boni ⁊ mali. Juxta illō. In libro tuo oēs scribent. Horra exponit. i. tā ꝓfecti q̄ imꝓfecti. sic in archa noe nō solū aues sz etiā iumēta saluata sunt. Sed talit scripti sept⁹ delent. Isido. li. i. Multos credendū est posse pire in die iudicij ex eis q̄ nūc ele/cti vident ⁊ scti. De q̄b⁹ ꝓpha ait. Vocabit dñs iudiciū ⁊ ignē ⁊ vocabit abissū ⁊ multā ⁊ comedet partē dom⁹. Pars q̄ppe domus deuorabit. q⁹ etiā illos in inferno absorbe bit. q̄ nūc se esse in ꝑceptis celestib⁹ gl'iant. De q̄b⁹ dñs dic. Multi dicēt mihi in die illa. Dñe. nonne in noīe tuo ꝓpheta uim⁹ tē. Et ꝓfitebor illis qm̄ nunq̄ vos noui. Dec ille. ¶ Sed d. q̄re q̄ mō scripti sunt i libro ꝑñtis iusticie q̄ est liber de q̄ ad ꝑñs scribū tur bona ⁊ mala cuiuslib⁹ q̄ in futuro redu cent ad memoriā. Scōm Aug⁹. finalit nō oēs saluabunt. cū tñ dicat xp̄s ad patrem Joh. v. Oñe qđ dat mihi pr̄ nō pdā ex eo Si q̄ nō pdet. quō multi fideles q̄ mō sunt xp̄iani pdent. Rñdeo ꝑm Lyrā sup Jobez ca. v. Q̄ illi q̄ dati sunt xp̄o nō solū ꝑm pre/sentē iusticiā. sed etiā ꝑm eternā ꝑdestinati onē nō pdent ab eo. Quia si tales ceciderit finalit tñ resurgēt. Unō Jobis. xvij. dicit xp̄s. Cū essem cū eis ego eos. ⁊ nemo pe/riit nisi fil⁹ pditiōis. scz iudas. Ꝟ nō fuit ex defectu custodie xp̄i sz ex malicia sua. Dec ille. Tertius liber sub isto ꝓtent⁹ est lib ex/emplar sz imitatiōis. Et ꝺr xp̄s liber vite q̄t tuor rōmb⁹. ꝑm Horā sup eplam ad Phil. iij. Primo q⁹ liber vitēs. Ulius em̄ ē ser mo dei. Hebreo. iiij. Apoc. xxi. Non intra/bunt in eā nisi q̄ scripti sunt in libro vite ⁊ agni. Scōo q⁹ est liber viuentiū Apoc. xx. Qui nō est inuētus script⁹ in libro vite mis sus est in stagnū ignis. Tertio q⁹ est liber vinificans Baruth. iiij. Dic est liber man/datorū. Quarto q⁹ est liber viuendi Apo cal'. xx. Ulius liber apert⁹ est q̄ est vite. Pro prie ergo xp̄s est liber vite. quia in xp̄o om nia viuunt Actu. xvij. In ipo viuim⁹ mo/uemur ⁊ sum⁹ Jobis. xiij. Ego sum via ve ritas ⁊ vita. Est ergo vita omniū. q⁹ in ipo de ipo ꝑ ipm ⁊ ꝑter ipm viuunt. ꝑm Hor/ram. Insup q⁹ exemplo xp̄i viuunt. sicut vi ta ꝓfecti homis dicit vita christi. q⁹ similis est christo Gal'. ij. Uiuo ego iam non ego. viuit aut̄ in me christus. Dic est lib gran/dis. de quo Jsaie dicit vnicuiq⁹ nr̄m. Da/me tibi librum grandē. Grandis dicit. q̄a oīa beneficia que nobis dare potuit de⁹ pater in eo scripta sunt. Que autez scripta sunt breuiter explanātur in titulo suo. Je/sus nazaren⁹ rex iudeoz. vbi exempla imi/tanda ꝓponunt. Primo em̄ dicit iesus q̄ interpretat saluator. Ecce remissio pcōrū Matth. i. Ipe em̄ saluū faciet populu⁹ suū a peccatis eorū. Si ergo saluat a pcīs. igi tur salutē ab eo humiliter postulem⁹ ⁊ que ramus. Scōo dicit nazarenus. q̄ inter/pretat floridus. vt nos similit virtutib⁹ flo reamus. vt flores nr̄i sint flores fruct⁹ bo/noris ⁊ bonestat⁹. Tertio dicit rex a regen do. vt nos regere doceat actus nr̄os ⁊ ope ra nostra. sensus. corda ⁊ corpa nr̄a Apoc. v. Fecit nos deo nostro regnū. Quarto di cit iudeoz. i. ꝓfitentiū. i. qui eū p fidē confi/tent dñm suum. ⁊ q̄ humiliter ꝓfitet pecca/ta sua. Ps. Bonū est ꝓfiteri dño Iste liber script⁹ est intus ⁊ foris. Int⁹ donis ⁊ gra/tijs ⁊ ſrutib⁹. Foris vulneribus in corpore. Sup raposū⁹ aūt ē pulpito crucis. q⁹ null⁹ in ipo ꝓmittit legere nisi q̄ carnē crucifixit cū vicijs ⁊ ocupiscētijs. Sic ieo legit Apo stolus q̄ dixit. Christo confixus sum cruci Et q̄ infero q⁹ nullus bñ vtit isto libro ni/si q̄ querit salutē. floret in ſrutib⁹. regit affe ctus ⁊ ꝓfitetur fidem eius. ¶ L

¶ Dixi tertio q̄ est tertius liber ſginalis ⁊ mater/ne scīficatōis. Et h̄ lib ē ꝓncipiū generati onis ihu xp̄i q̄ ē ſgo gl'osa mr̄ sua bñdicta. de q̄ verificat illud qđ ipa de se ait Ecci. xx iij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris Et sequit. Dec oīa lib vite Est aūt liber h̄ multipl'r script⁹ digito spūssci. Jō multi/plex ē lib iste. Est em̄ mirabilit script⁹ i sui ꝓceptiōe. ⁊ in mūdū egressiōe. mirabil⁹ in ꝓuersatione. ⁊ multo mirabil⁹ in filij cōce/ptiōe. Quo ad ꝑmū ē lib scūs. Quo ad se/cūdū lib sanctior. Quo ad tertiū scissim⁹. De ꝑmo scz de ei⁹ scitate ꝓceptōis ⁊ sctita tis ptz. q⁹ i ꝓceptiōe sua ⁊ natiuitate sua ab originali pcō fuit mūdata seu purgata ⁊ p ꝓseq̄ns scīficata. Fuit aūt ei⁹ scīficatio ex cellentior ceteris scīficatiōib⁹ alior⁹ scōr. Scōm Tbo. iij. li. di. iij. Sanctificatio est triplex. ⁊ oēs excellit scīficatio marie. Da ria in scīficatiōe ei⁹ altior fuit ceter⁹. q̄a in scīficatiōe que fit p legez cōem. originalis quidē tollit culpa. sed manet fomes ꝑm q̄ō

est inclinās ad pctm̄ mortale z veniale. Sz in sanctificatiõe in vtero nõ manet fomes fm qõ est inclinans ad mortale. sed manet inclinatio fomit̄ ad veniale. vt ī Hieremia z Jobe baptista q̄ pctm̄ actuale habuerũt nõ aũt mortale sed veniale. Sed in beata ꝑgine inclinatio fomitis oīno fuit ablata ad vtrũq̄. Et qõ plus est gr̄a sctificatiõis nõ tm̄ repssit mot⁹ illicitos in ipa sed etiaz in alijs efficaciã habuit. vt q̄uis esset pulchra tm̄ nõ posset ꝯcupisci carnaliter nec ꝯcupiscere carnaliter. Fuit g̃ et⁹ prima hec sanctificatio in vtero mr̄is sue ꝑ quam fuit ab originali purgata z fomes ligat⁹. sic q̄ nunq̄ eã ad peccãdũ impegit. Sed scõa scptura quã scripsit spũssctũs in ℔ libro fuit adhuc multo excellẽtior z mirabilior. z hec fuit in eius vite ꝯuersatiõne. q̄ multiplicibus ꝟtutũ generib⁹ fuit ornata. De q̄ dicit Ambro. li. ij. de ꝟginitate in hec ꝟba. Sit nob⁹ ingt tanq̄ in imagine descripta maria ex q̄ velut speculo refulget species castitatis et forma ꝟtutis. Hinc sumat̄ exẽpla viuẽdi vbi tanq̄ in exẽplari magisteria exp̃ssa sũt pbitatis q̄d corrigere q̄d fugere q̄d tenere debeat̄ oñdit. Et sequit. Prim⁹ discẽdi ardor est nobilitas mgr̄i. Quid nobilius dei mr̃e q̄d splendidi⁹ ea quã splendor elegit. q̄d castius ea q̄ corpus sine corpis cõtagione generat. De ceter̄ aũt ꝟtutib⁹ marie q̄d loquar. Virgo erat nõ solũ corpe sed etiaz mente q̄ nullo doli ambitu sincerũ adulteraret affectũ. Lector de hũilis. ꝟbo ḡuis. animo prudens. loquẽdi parcior. legendi studiosior. Nõ in incerto diuitiaz sed in christo spem ponens. intenta operi. verecunda fmonie. cui⁹ erat ꝓpositum nõ hoīem sz deum q̄rere. nullũ ledere sed oīb⁹ bene velle. oñib⁹ assurgere. maior⁹ib⁹ natu assurgere. eq̃lib⁹ nõ inuidere. fugere iactãtiã. rõnẽ sequi. amare virtutẽ. Oñ ista vultu lesit parẽtes. q̃n dissensit a ꝓpinq̄s. q̃n fastidiuit humilẽ. q̃n derisit debilẽ. q̃n vitauit inopem. eos solos cet⁹ virorũ solita inuisere q̄s misericordia nõ erubescit. Nec q̄s ꝓterit verecundia. nihil torũ in oculis. nihil in ꝟbis procax. nihil in actu inuerecundũ. Nõ gestus fractior. Nõ incessus insolẽtior. Non vox petulãtior. sed talis fuit vt ipa corpor̄ species simulacrũ fieret mẽtis z figura pbitatis. ¶ Tertia scriptura fuit hui⁹ libri excellentissima. q̄ spũssctũs scripsit in conceptione filij dei ꝑ quã fuit fomes ablat⁹ fm essentiã z gr̄a supaddita que flexibilitatez liberi arbitrij determinat ad bonuz. q̄ ex tunc nullomõ ad malũ potuit flecti. Unde tunc ꝯfirmata fuit sicut in via potuit fieri z ita sanctificata q̄ deinceps peccare non potuit. In prima scrificatione fuit scrificata quo ad psonã. In scõa q̄ ad materiã primam plis. Et ista aũt scrificatione cõceptionis xp̃i post q̄s eã filius dei inhabitare nouẽ mensib⁹ dignat⁹ est fuit adhuc mirabil⁹ desc̃pta gr̄az ꝓgatiuis. q̄ ꝑ hãc omnes dispositões fomitis erãt sublate. sicut q̄n cura⁹ morb⁹ adhuc remanent reliquie curãde. Et cũ ℔ de directo ad diuina vt ex ℔ licitis vsib⁹ z mr̃imonialib⁹ eã aptari eẽt impossibile. Unõ tunc vt dicit Thomas. Nõ solũ mens sed etiã corpus eius resplenduit summa puritate. Per primã ergo excellebat omẽs baptizatos. Per scõam excellebat puritatẽ ade quã habuit ante peccatũ. Per tertiã ꝯfirmationẽ angelos excellebat. q̃n illi nec crescere pñt in ꝑmio substãtiali sic nec decrescere. sed btã virgo potuit crescere ī merito z nõ decrescere. Hec Thomas.

¶ De sancto Mattheo euãgelista.

Sermo XLIII.

Sequere me. Matthei. ix. Marci. ij. Luce. v. Johis viij. Licet multa ac varia argumẽta diuĩe miscõie z ꝓpiciatiõis erga gen⁹ humanũ tã in creatur̄ supioribus q̄m mediis q̄s etiã inferioribus possint apparere diligent⁹ ꝑscrutãti. Hã facit solẽ suũ oriri nõ solũz sup bonos sz etiã sup malos. z pluit sup iustos z iniustos Math. v. Ecce portat seu tolerat in ẽra electos suos z reprobos. de q̄ z pascit oẽs indifferent̄. Juxta illud. Ꝑer̄ tu manũ tuã z iples oīe aīal bñdictiõe. Quia tñ hec oīa dine pietatis indicia assiduitate nimia viluerũt vt pctõrẽ ad sperãdã veniã vix mouere pñt. hinc est q⁹ fil⁹ dei veniẽs ī hũc mõm vt pctõrib⁹ pfectã fiduciã remissiõis pctõr̃ oñderet. cũ pctõrib⁹ mistico⁹ dit conuersari dignat⁹ est. ipos̄q̄ ad sequendũ se vocare dignat⁹ est. Sicut ꝓz in isto beato ap̃lo quez dñs videns auaricie questib⁹ inhiare vocauit dicẽs. Sequere me. De tribus videndũ est. Primo de vocatiõe christi pñssima. cuz dicit. Sequere. Scõo de

sequēdi exemplaritate cū dicit. me. Tertio de ꝓsolatione pctōr. oīm. cū dr singularit. Sequre me. ¶ A In hbis istis maxima ꝓsolatio dat pctōribꝫ qꝫ xps nō abūcit sed ad se vocat. dicēs vnicuiqꝫ. Sequere. sicut dixit huic apl'o. Nanqꝫ nō pōt esse pctōris desperatio qñ audit sic dñm deū diligēter dicentē. Sequere me. Nō em̄ ait discede a me fili inīquitatis. vel fuge a me sed sequere me. qī diceret. Et si errasti sic ouis q̄ perijt. ego tū ad hoc descendi vt more pī pastoris reducā te. s. Pe. ij. Conuersi estis ad pastorez aiarꝫ vestrarꝫ. Et Johis. x. Ego sum pastor bon⁹. z certe bon⁹ z supbonus qui se posuit nō solū ductorē sed etiā viam ad patriaz a qua aberrauim⁹ Johis. xiij. Ego sum via veritas z vita. Hoc ḡ attendens beat⁹ Matthe⁹ secut⁹ est xpm. Et ꝑ triplicit. Primo celerit. qz ad vn⁹ iussiōis vocē. qz mox vt vocat⁹ est. stat im secut⁹ est. nulla signa. nulla miracula facientē vidēs. Ecōuerso dr de reprobis Johis. iiij. Nisi signa z pdigia videritis nō credetis. Secūdo ꝓgruent. qz xpm pauperm paup secutus est. Nā relictis oīmibꝫ scz se suos z sua. vt dicit Luc. v. Tertio facilit. qz absqꝫ aliq̄ pmissione. Ista aūt vocatio fuit mirabilis ex trib⁹. Primo ex parte vocatiōis. qz nōdū destiterat a malis. z tū vocatus est ꝑ xpm. Nō ideo factū est vt daret spes desperatis quos xps vocat etiā licet indignos. s. Luc. i. Vocat ea q̄ non sunt tanqꝫ ea que sunt. i. Johis. iij. In ꝫ est caritas dei nō q̄si nos dilexerim⁹ deū. scz qm̄ ipe prior dilexit nos. Unde ꝓpheta dicit. Misericordia eius p̄uenit me. Nequaqꝫ em̄ alias mens nr̄a ad bonū aliq̄n surgeret. Nā licet appetit⁹ naturaliter sit inclinat⁹ ad bonū. eo q̄ oīa bonū appetunt. ꝓmo Ethicorū. z maxime bō cui naturalit est inserta boni pfecti cupiditas ſm Boe. in de ꝓsola. Tū necessaria est grā dei monens z pmouēs ad bonū z puersionem ad deū. Un̄ Henric⁹ de vrmaria dic̄. Q licet oīa anie virtutū quedā semia sint cōplantata. tū nisi hec miseratiōe diuīa fuerint excitata ad incrementū pfectiōis non poterūt puenire. Quia nec q̄ plantat est aliq̄d nec q̄ rigat. sed q̄ incrementū dat deus. Nec ille. Nec aūt diuīa miseratio semp in prompto est. Juxta illud Apoc. iij. Ego sto ad ostiū z pulso. Ex q̄ ptz detestabil' error vicentiū. Si de⁹ vellet essem bonus. O fatuitas z blasphemia. Nōne habes apl'm. i. Thessa. iij. dicentez. Hec est voluntas dei sanctificatio vr̄a. Et iterū. Vult oīes homines saluos fieri. i. Thimo. ij. Nō est ḡ aliq̄d in deo sed in nr̄o corpe z desidia qui vt nolum⁹ grām recipe vel receptā nolumus ꝓseruare. Un̄ q̄ ḡs est malus sibi non deo imputet. Q aūt bonus deo nō sibi imputet. qz ab ipo oīe bonū Jacobi. i. z nullus malū. Jbidē. Sc̄o fuit vocatio ista mirabilis ex parte vocati. qz sine miraculo aliq̄ secut⁹ est. Sed q̄d mirū. cū vt dic̄ Hiero. Fulgor quidā erat et⁹ oculis z facie exibat. qui pctōres ad se trahebat sic̄ magnes ferrū. Tertio vocatio ista fuit mirabilis. quia xps cū obligatū ad rōnē alienā vocat cum p̄iudicio alteri⁹ scz dñi a q̄ theoloneū tenebat. qō facere vt videt nō debuit. Cū dicat idē Saluator. Vade ꝓmo reconciliari fratri tuo Math. v. Sed pōt dici q̄ dño oīm hoc facere licuit. Cui non est qui dicat. cur ita facis. Ipe em̄ nō tenebat mior dño ad rōnē. q̄a dño oīm vocabat Act. v. Obedire mag⁹ oportet deo q̄ hoīb⁹. ¶ B Dixi secūdo scz de exemplaritate sequendi videam⁹. Exemplū aūt pfectōis in se xps voluit oīdere. nō in alio q̄ in se. Jō addit me q̄. d. Inspice z fac ſm exemplar in me tibi mōstratū Exo. xxv. Deq̄ segre. nō mūdū q̄ est deceptuosus. Nō carnē q̄ corruptibil' est. sed me veracē. Nō diabolū q̄ crudelis ē sed me veracē in pmissiōe. veraciorē i retributiōe. veracissimum z pūissimū in ecna cōsolatione. Circa qō sciēdū q⁹ diuersi diuersimode xpm sequūt. Nā q̄dā oīno n̄ sequūtur xpm. q̄dā sequūt scz impulsi. q̄dā sequūt z si nō impulsi. tū attracti. q̄dā sequunt z si nō attracti sz expediti. alacres z leti sponta nei z volūtarij. z bi se pfecti. Talis fuit aūt iste apl's Primi q̄ oīno nolūt seq̄ xpm. sunt homies vani z mūdani et dissoluti. q̄ potꝫ eligunt ꝓcupiscentias suas sequi. q̄ videntur eis valde facules. leues. delectabiles. vt sunt illi q̄ intendūt vanitatib⁹ secl'i. quib⁹ vi dēt facile oīe difficillimū. oīe falsum vez. oīe prauū optimuz. Sed veri isti dicēt in fine illud Sapiētie. v. Ambulauim⁹ vias difficiles. Lassati sumus in via iniquitatis Et vere difficiles. qz ꝓsumūt patrimonia z corpa. insup z anias ꝑpetuis penis exponūt. O cecus amor. O fatuitas cordis. O

insensatio mētis q̄ dicit bono malū & malo bonū Isa.v. Sed vñ est q̄ tales sequūt libentī ista vana q̄ xp̄m. Rñdeo ꝑ ē exalsa opione talīū puersoꝝ. Nā tales inueniūt multas occasiões ꝓpter q̄s excusari posset de fuitio dei. Dicūt em̄ ꝓmo dura esse diuina p̄cepta. sic & illi Jobis.vi. Durus ē hic sermo. & q̄s intelliget eū. Hoc faciūt oēs fatui dicētes. Nunq̄d oēs debemus esse monachi vt ita sctē viuere debeam⁹. imo ꝑ est falsum. sed sufficit nob⁹ via cōis. Et sic obſuare decē p̄cepta sufficit. ad ſam ſuem⁹ ea. Sed vere nō. Nā xp̄ianis dr. Nisi habū dauerit iustitia vr̄a pl⁹ q̄ phariseoꝝ & scribarū nō intrabitis in regnū celoꝝ Math. v. Nō ergo sufficit xp̄iano nō adorare idolum. sed nec amare quācūq̄ creaturā ꝓter deū. Nō sufficit abstinere a ꝓiurio sz oportet abstinere etiā ab oīi ocioso ꝙbo. Non solū nō laborare die festo. sed nec etiā ociari. ingurgitari vl̄ ludos exercere aut iocos choreas ducere. & cantilenas lasciuas cantare. nō solū honorare parētes carnales. sz etiā ꝓfessores. ꝓdicatores ꝑl̄ byteros & omnes p̄res spūales. Nō solū nō mechari. sed nec illicito aspectu videre mulierē ad ꝓcupiscendū. nō solū nō occidere. sz nec irasci. Nō solū nō falsum testimoniū ferre. sz nec veritatē reticere. & sic de alīs p̄ceptis spūaliter implēdis. Scdo dicunt tales. Ad q̄d fuiendū est deo cū videm⁹ pot⁹ malis melius esse q̄s bonis. Ps. Zelaui sup iniquos pacē pctōrū videns. Sed falsa ē excusatio q̄ idē Ps. dicit. Nunq̄d vidi iustū derelictū Et mali etiā qui florēt cito decident. Psal. Transiui & ecce nō erat. nec inuent⁹ est loc⁹ Tertio dicūt tales. Ad q̄d fuiendū ē deo. cū suos nō iuuat sed tribulatiōib⁹ exponit Abacuc. j. Taces ꝓculcāte impio iustiorē se. Sed certe in Ps. dr. Adiutor in tribulationib⁹ in opportunitate. i. tpe opportuno. Et aplus. Fidelis de⁹ est q̄ nō patiet̄ vos temptari supra illud quod potestis. sed faciet cū ꝓemptatiõe ꝓuentū vt possitis sustinere. Quarto dicūt tales. Ad q̄d fuiendū est deo. cū semp ipe suos afflgit Job. xxx. Mutat⁹ es mihi in crudelem. Sed certe Apoc. iij. dicit. Ego q̄s amo castigo. Heb. xij. dr. Flagellat oēm filium quem recipit. Quito dicūt tales. Quare sequēd⁹ est xp̄s cū suos ñ videt remūerare. Vñ Malach. iij. dicit. Dixistis van⁹ est q̄ seruit deo. & q̄ emolumentū habem⁹. q̄ fuiuim⁹ ci. vel q̄ p̄cepta eius custodiuim⁹. Sed certe dicit Heñ. xv. Ego ꝓtector tu⁹ fuz & merces tua magna nimis. Nō est ꝑ excusatio nō sequēdi xp̄m oīib⁹ talib⁹. Scdi sunt & si xp̄m sequunt. tñ coacti & cōpulsi. Impellunt autē tripliciter. Primo timore ifern⁹. Scdo pudore būano. Tertio pauptate mōi. Multi sunt q̄ si nescirent penas inferni nō curarent de p̄mijs celi. Multi q̄ si hoies nō vererent deū nō reuererent. Multi q̄ si eēnt diuites nunq̄ recordarent dei. q̄ tñ in paupertate cogunt ad deū suspirare. Et hoc ē q̄d dicit Lu. xiij. Ex quosdā dñs iussit ad cenā cōpelli. Nō fit p defect⁹ tribulatiões. & angustias. infirmitates. dānatiões. periculā rerū. p mortē amicoꝝ. Vñ Bre. Dala que nos hic premūt ad deū ire cōpellūt. Tertij sunt q̄ sequunt xp̄m attracti. De q̄bus in Ps. Confitebit tibi cū bene feceris illi. Isti sunt sīles muscis q̄ sequunt mel. & lupis qui sequunt cadauer. & formicis q̄ sequunt frumēta. Sic isti fuiūt deo vt cōsequant delicias. diuitias & honores. Talis fuit ille q̄ dixit. Dgr̄ sequar te q̄cunq̄ ieris. Cui xp̄us rñdit. Vulpes foueas habent. Quarti sunt q̄ sequunt xp̄m onerati sic diuites & auari. q̄ grauant labore in acq̄rēdo timore in fuādo. dolore in pdendo Eccs. j. Vidi cūcta sub sole. & ecce nihil aliud nisi labor & afflictio spūs. Oīs isti imp̄fecte sequunt xp̄m. Jō q̄nti sunt q̄ pfecte q̄ volūtarie nō coacti nō attracti vl̄ allecti ꝛrenis. sed eternis. nō onerati corruptibilib⁹ sz expediti in oīb⁹ sequunt solū xp̄m q̄rētes sibi soli placere. Intēdētes vt eū solū invitā & in moribꝫ ꝓuersatōe imitātes Tales fuerūt aplī q̄ videtes xp̄m respuisse oīa secli bona ꝛipi sil̄r respuerūt. Et hec ē pfecta sequela xp̄i. q̄ ꝓsistit i volūtaria pauptate. Sūt aūt tres rōnes q̄re scti & pfecti xp̄iani oīa relinquūt. p xp̄o. Prio q̄ xp̄s cū diues cēt fact⁹ ē p nob⁹ paup. ij. Cor. viij. Dimisi hereditatē & domuz meam ꝓpter te. Scdo vt xp̄m expeditius sequerentur. & industrius cū hoste pugnarēt. Sicut em̄ onerat⁹ sarcina nō pōt cito currere. sic nec diues i viriutib⁹ pficere. Vñ Math. xix. Facili⁹ est camelū ꝛc. & sic pugnās tonsus & rasus nō habet q̄ ab hoste rapiat. Sic & relinquens oīa Piere. vij. Tonde capillū & proīce. Vñ xp̄s Jobis. xiij. Venit ꝓnceps mun-

di huiꝰ z in me nō habet quicq̄. Tertio vt semp parati starēt qñ a domino vocarent. Matth. xxiiij. Vos estote parati. Diuites nō sunt parati ad mortē. qz habēt facere testamenta. reddere debita. puidere familie vxori. filijs z timere ne relinq̄nt aliēis. Nō solū in morte. sed z in vita diuites nō sunt parati. qz semp sunt turbati labore z dolore z insup reliquerūt oīa vt solū xp̄m eis monstrarēt sufficere. Aug⁹. Animis cupidꝰ est cui nō sufficit xp̄s.

Dixi tertio scz de ꝓsolatōe peccatorū oīm. quibꝰ xp̄s dicit singulariter. seq̄re me. Nusq̄ legimus ista verba dixisse iustꝰ sed pctōribus. ideo maxima ꝓsolatio debet esse desperatꝰ q̄ z si offenderūt deū. tamē eis dicit. sequere me. z nō auerteris a me. Quia eccl̄ia magis celebrat festa sanctoꝝ p pniam saluatorū q̄ p innocentiā. Nā z abel erat iustꝰ vt saluator testat Matth. xxiij. Et Job simplex z rectꝰ cui nō fuit similis in terra Job j. Et enoch vir pfectus in generatione sua cū deo ambulauit. z Abraam iustꝰ z pfectꝰ etiā coram deo ambulauit. q̄ etiā credidit do z reputatū est ei ad iusticiā in sempiternū. Ideo in ventre mris a deo dilectꝰ Hieremias. Isaias in vtero sctificati. Dauid vir fm cor dei inuentꝰ et oleo sctō dei vnctus. Salomon in oīi sapia doctissimꝰ. sed z in nouo testamēto multi sanctoꝝ p innocentiā vite saluati. vt Alexius. Anthoniꝰ. Zacharius. ceteriq̄ heremite. quoꝝ tm festa ecclesia raro et sub simplici celebritate celebrat. imo de quibusdā nullā facit memoriam. alios gra saluatoris p pniam multiplicat. replicat frequēt⁹ q̄uertendo recidiuātes. Sicut de petro sic de matthēo. sic de multis alīs. Ad quid aūt aliud. q̄ ad dandū fiduciā venie de pctis hominū. Cū non est aliqua spes desperatiōis q̄ nō extingnitur a magnitudine diuīe misericōie iā in sanctis ostensa. Sūt aūt sex species desperationis. Nā quidā desperāt ꝓpter multitudines pctoꝝ. sicut Cayn Gen. iiij. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. Scōs ꝓpter magnitudinē pctōrum Prouerb. xviij. Peccator cū in pfundū venerit pctoꝝ contemnet. Tertio ꝓpter turpitudinē pctōrum. qz quidā potꝰ desperāt q̄ turpe ꝓficeantur sacerdoti. Quarto ꝓpter diuturnitatē peccatoꝝ. Qñ enī q̄s stetit in pctō vsq̄ ad mortē nō habet vbi speret veniam. s. Job is. v. Est pctm̄ ad mortē. non dico vt q̄s roget p eo. Quinto ꝓpter magnitudines pctoꝝ. qz dicit apud se. qz rupisti pniaz factus es ingratus. z ita ꝓ vno sicut ꝓ oīb⁹ dānaberis. Jacobi. ij. Qui offendit in vno factꝰ est omnium reus. Sexto ꝓpter infamiā pctoꝝ. exq̄ publicū est eorum pctm̄. Dicunt enī tales. Quid ꝓdest mihi pnia cū semp infectꝰ ero apud homines. Contra istas oēs desperatōes habemꝰ exēpla miscōie. Nā si desperasti ꝓpter pctī magnitudinē. habes petrū q̄ negauit fidē. qđ ē maximū pctm̄. z tm̄ dñs respexit eū Matth. xxvi. Si desperasti ꝓpter multitudinē pctoꝝ. habes magdalenā q̄ habebat septē demonia. Ūñ ei dictū est. Dimissa sunt ei pcta multa Luce. vij. Si desperasti ꝓpter turpitudinē pctoꝝ. habes deꝑhensam mulierē in adulterio. Ūñ ei dictum est. Vade amplius noli peccare. Si desperasti ꝓpter pctoꝝ diuturnitatē. habes latronē q̄ vsq̄ ad mortē in pctō pdurauit. z tm̄ meruit audire. Hodie mecū eris in paradiso. Si desperasti ꝓpter pctoꝝ magnitudines. habes pmissum xp̄i dicētis. Nō dico tibi septies. sed septuagesies septies. Si desperasti ꝓpter pctoꝝ infamiā. habes matthēū publicanū. z tm̄ dictū est ei. Sequere me. Nos igit tantā miscōiaz dei sup nos liberaliter effusam sentientes tāto fiduciali⁹ spez venie habeam⁹ vt tandē gliaz ꝓsequamur. Ad quā z.

De sancto Michaele.
Sermo XLIIII.

Accesserunt ad ea sum discipuli eius. dicentes. Quis putas maior est in regno celorū. Matth. xviij. Quis fm Aug⁹. in lib. solilo quioꝝ ca. vij. in fine. Nō a dño deo beneficia innumera imeritꝰ recepit de fonte misericordie sue. q̄ copiose in sua creatiōe hausit. in ß videlicet q̄ nō vnꝰ ex inanimatis. nō vnꝰ ex brutis irrōnalibusq̄ creaturis sic creatus sit. sitr cū eū nō fecerit stipulā vl ignē vel piscē nō serpentē vel aliqđ ex brutis aīalibus. nō lapidē vel lignū. nō ex eoꝝ genere q̄ tm̄ habēt esse. vel ex eoꝝ q̄ tm̄ esse pñt z crescere. nec ex eoꝝ genere q̄ tm̄ esse pñt crescere z sentire. cū ipe hoiem sup hec oīa faciat. et voluit cum hoc eum optimum esse quia rationali differentia eū decorauit. ita vt eum paulomin⁹ parē crearet ab angelis

in hoc q cognoscendi diuinā maiestatē dedit potestatē cū illis tñ paulomin⁹ addidit qz illi ipius felicē noticiā iam habēt p speciē. homo vero p speculum z in enigmate. Illi plene. homo ex parte. tñ multo decoratior homo in ℔ apparet z eminet vniuersis q̄d ām modo quoq; pstantior angelis videt esse cū ipos angelos ad sui custodiā z seruicū hēat deputatos. Vñ i ℔ vt ait ibidē Aug⁹. diuine dilectiōis imensitas erga hoiez apparuit cū eum ad suā imaginez creasset. qō nō fecit angelis. z cū hoc oīnib⁹ creaturis p posuisset. Insup fecit angelos suos spirit⁹ quib⁹ mādauit custodire hoiez in oīnibus vijs suis. Vñ hi sunt custodes hierl'm. id est. hoim ptinentiū ad celestē hierl'm. Qui custodiūt vigiliā noctis sup gregez hoim. Ne qñ diabol⁹ vt leo rapiat aīas eoz qui semp q̄rit quē deuoret. Hi sūt ciues supne hierl'm q̄ sursum est mr nra. in ministeriuz missi, pter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. vt eos līberarēt ab inimicis suis. cōfortarēt ptra temptatiōes z oīones filioz ante conspectū diuine maiestatis offerrēt. Non em̄ inuident sz pti⁹ pmouēt ꝯciues suos p qs sue ruine scissuras restaurari expectāt. Jō q̄ magna cura z vigilāti studio assistūt nobis oīnib⁹ horis locis mometis succurrentes z puidentes necessitatib⁹ nris ipos qs nunc habem⁹ vite nre custodes in via meritorū nostrorū ante ꝯspectū diuie maiestatis habere mereamur. sicq; cum eis videre mereamur facie pris nri q̄ est in celis Vbi thema in fine euāgelij. Nō quidē euāgeliū inductū est hodie in eccl'ia legendum, pter solā particulā in fine ipius positā sz angeli eoz semp vident faciē pris mei q̄ est in celis Math. xviij. Euangeliū aūt p se continet exhortatōnē ad humilitatē factā a xpo discipulis. Ubi pmo ponit discipulorū q̄stio. z ꝯsequēter dñi rnsio. Dicit itaq; pmo q̄ntum ad questionē discipulorū querentiū qs esset maior in regno celoz. Vñ aūt hoc accidit dicit Beda. qz ex illa discipulorū assumptione in montez Math. xvij. Videbant em̄ in hoc alijs pferri q̄ admittebantur ad secreta eis reuelāda p xpm. vel etiaz ex hoc occasio q̄rendi surrexit qz audierāt petro claues regni celoz fuisse collatas ex quo suspicant eū fieri debere magnū in regno celoz. Hieronym⁹ tñ in Omelia assignat rationē fuisse ex eo sumptā querendi. qz discipuli vt modicū supra dict. viderāt dñm p se z petro dare tributū. ex quo tunc maior videbat esse eis. Et q̄ ad hoc dicit i textu. In illa hora accesserūt ad iesum. sic discipuli ad mgr̄m veritat⁹. sicut subditi ad iudicem equitat⁹. sicut familiares ad dñm maiestatis disceptnosti vt ꝯcordarent. Dñs. Accedite ad eū z illuminamini. Quid aūt quererēt subdit cū dict. qz dicebāt. Quisputas est vna dictio posita fm Huguitionem cū syllabica additiōe. z pnunciat. correptiōe mediā. Quisputas. s. in festo Johānis baptiste ē maior in regno celoz. i. in collegio iustoz. vel merito in eccl'ia militāte vl' premio in eccl'ia triūphante. Ecce q̄s optima questio. qz querūt de maioritate regni celoz z nō terreni. Cōtra modernos apostolos quib⁹ cura est tñ pesse z non pdesse. Quis aūt hec sit certā questio discipulorū. tñ qz nō recto zelo pcedebat cū primatum desiderarēt anteq; ministeriū. ideo dñs volens eis soluere questionē p dictā adducit plures rōnes et exemplares et vt nō solū ꝟbis videret arguere adducit res in mediū nō sicut verbosi zophiste q̄ nomib⁹ p rebus tñmodo vtunt Elenco. j. Jō subdit. Et advocans iesus paruulū ad se. paruulū tam etate q̄ humilitate. Hic paruul⁹ credit esse beat⁹ Marcialis q̄ postea fuit epūs lemonicensis. z statuit eū in medio vt equaliter omnib⁹ esset exemplar. Notanda sunt plura in ℔ facto. qz sc̄z habet ꝟsationē cū paruulo. ibi. advocans. Simile em̄ notat sibi sil'e. Et fm Senecā. Paruuli vocant illos cū quib⁹ ludere ꝟsueuerūt. Sc̄do familiaritatē vnde statuit eū. Habet em̄ priū humilitas vt ne cadat metuat. qz si laquei diaboli tensi sunt supius inclinat caput. et si infra sunt puidet cū semp in ymis gradiat. Tertio ptectione. qz in medio. q̄ em̄ in medio tutior est. z nos si humilitatē fuamus omniū virtutū custodiā z ptectionē habemus. sine qua nulla virtutū poterit in suo robore ꝟseruari. Ex his verbis patet sc̄z q̄ humilitas est via ad regnū celoz p quam z nō aliā dñs introiuit patriā. z ꝟsequenter alios introduxit. ad Hebre. x. Habemus itaq; frēs fiduciā in introitu sanctoz i sanguine xpi q̄ iniciauit nobis viā nouā p velamen. i. carnē suā. Via vetus est supbia. q̄ pmus angelus de celo z Adā de paradiso

Expositio Euāgelij

exularunt. ꝗsi ergo arguat ꝙ regnū celorū solū dat humilib⁹. Iuxta illud Prouerbi. xvij. Humilē spū suscipiet gl'ia. nisi ḡ vos id est. si nō fueritis sic paruuli. ꝗ ꝑm Crisо. ⁊ Hiero. sup Math. de illat' malis nō ira/scunt. nō p illatis verberib⁹ vlciscunt. nō de honore gaudent. nec primatū appetūt. non p diuitijs anhelant acq̄rendo. sed māsueti sunt humiles ⁊ purissimi. Jō maxima ca pacitas eis erit in gl'ia Jaco. iiij. Humilib⁹ aūt dat grām. Premiabilis virt⁹ est humi/litas in ꝓrio subiecto ⁊ in alieno. Jō sub/dit. Et ꝙ suscep̄erit vnū paruulū talez mee innocentie imitatorē nō gr̄a cuiuscūq; sed in noīe meo. i. ꝓpter amorē noīs mei seu ad mei nomīs ꝓuocationē me suscipit eq̄alē ter. Quia quicq̄d vni ex minimis meis fe/cistis mihi fecistis Math. xxv. ⁊ Math. x. Qui vos recipit me recipit. Et ꝙ econtra scandalizauerit vnū de pusillis istis. vbi po/nit dehortationē ad malū apponēdo penā nocentib⁹ paruulis. ⁊ dicit. Qui aūt scāda lizauerit scz dicto vel facto minus recto fit occasio ruine. i. pcti mortalis dando occa/sionē. vnū. ergo multo mag⁹ plures de pu/sillis istis. i. infimis vel infirmis. Qui em̄ scandalizat⁹ pusillus dicit ꝑm Hiero. Naz pfecti licet scandalizari possint. nō tamē de facili. Et hinc ōr Prouerb. xij. Non contri stabit iustum quicq̄d ei⁹ acciderit. Q̄ꝫ quis scandalū generaliter sit malū tamē magis fideliū. Et ideo addit. Qui in me credunt. Magis em̄ vitandū est scandalū fideliuz q̄ꝫ infideliū. Sequit. Expedit ei vt suspen datur mola azinaria in collo eius ⁊ demer gatur in ꝓfundū maris. Ecce pena scanda lizantis pusillū. Expedit ei. i. vtilius esset ei si in sua innocentate pmanens sustineret grauissimā penā que fuit in terra palestino rū submersio in mari cuz magno lapide in collo appenso quē asini in molendino ver/tebant. ꝙ sic mortē eternā euitaret. vel sic de nocentib⁹ exponat idem. Melius esset ei penā p culpa cōmissa pati hic q̄ꝫ in futu/ro eternis refuari cruciatib⁹. vt exp̄it Be da. Ꝯ Raban⁹ qui subtil⁹ ꝟ pensauit sic exponit de pena eterna sic. Melius. i. minus malū esset alicui. Qui em̄ peccat in habitu religioso multos ledit exemplo. Et q̄ꝫ quis hec pena sit ꝓtra oēs generalit. tū specia/liter est ꝓtra oēs ap̄los. qui q̄m mittendi erant ad docendum pusillos ⁊ ignaros. ne de facili eos scandalizarent exhortantur. Hic em̄ ipi vbi pficere debuissent obfuis/sent. nisi p̄custoditi fuissent. Quantū autez noceat scandalū plati hic aduertat q̄libet. q̄ sunt velut lectio viua subditorū. in q̄ q̄c/quid legunt ad sue opatōnis trabūt exem plū. Unde Grego. xviij. libro moralium. Quod legūt in vita nostra subditi siue bo/num siue malum nobis imputabit siue ad penam siue ad premiū. Ite Greg. in pasto rali. Lectio viua est vita iustorū. Sic scan daloſa vita prelatorū est damnatio subdi/torū. Ue mūdo ab scandalis. id est. pecca toribus mūdanis p scandalis q̄ non cauent. Sed q⁹ christo possent obijci. Hi ve ēven turū p scandalis mūdo. cur ergo pater⁹ ea fieri. cū sint aliorū impedimēta salut⁹. Dos set ipe respōdere sicut dicit qō sequit. Ne/cesse est vt veniāt scandala. Non inquā ne/cesse est vt dicat simplicē necessitatez sine q̄ nō potest esse. sed necesse. i. expediens est vt veniant scandala ad alior⁹ probationē. Ta li em̄ necessitate necesse est fieri hereses. ꝓ/ma Corinth. xi. vt qui ꝓbati sunt manifesti fiant in vobis Ue aut̄ illi p quē scandalū venit. q̄ꝫ di. licet sit vtile scandalum venire tamē q⁹ hoc nō est ex intentione scandali/zantiū quorū nō est meliorare sed corrum/pere. ⁊ ideo ꝓpter talē finem quē intendit ꝙ libet talis ve illi. Nec possunt excusari qō necesse est euenire. cū necessitas illa solū re spiciat simplicem euentū scandalorū nō ra dicem ex qua scandala ꝓcedunt sed mali/cia que nō ex necessitate sed libertate arbi trij ꝓcedit. Et ideo totū imputat⁹ libero ar bitrio. Ideo ꝓsequēter domin⁹ ponit cau telas circa huiusmodi scandala. dicēs. Bo num est ei tē. Leo papa sanct⁹ istud ad lit/teraz impleuit. Cū enim in eccl'ia maioris Marie in pascha celebraret⁹ ⁊ fideles com municaret. Et quedā matrona manuz ei⁹ osculata fuisset in eū vehemens temptatio irruit ⁊ eadē die manū se scandalizantē oc/culte amputauit ⁊ a se reiecit quaz sibi po/stea beata virgo restituit. Si aut̄ manus tua. Ubi tria ponunt que scandalū facere possunt. Aut em̄ quis scandalizat⁹ p adiu/torium. ⁊ sic dicit de manu. aut p seruiciuz. ⁊ sic dicit de pede. aut per consiliuz. ⁊ sic de oculo ¶ De primo dicit Si manus tua. i. adiutor tuus. ꝑm Rabanuz. quantūcunq; vtilis. vel pes tuus. id est. discurs⁹ vel ser/

Leo papa sibi manū amputauit

uitor in tuos vsus. vel man⁹ tua. i. amicus in opandis. vl' pes amic⁹ in supportandis. scandalizet. i. ledat te p exemplū malū. maxime vt dic̃ Raban⁹ in cā anie. abscide eū. i. affectū ipm rūpendo. z pjice abs te societatem ei⁹ deuitādo. vel si sit subdit⁹. abscide excōicando. z projice euitādo. aliqñ tolerādo. Sed si sit plat⁹ abscide eū tolerando z pjice euitādo. Sunt qs castigare ñ possumus. Unū dic̃ Aug⁹. Alias aūt vitādi sunt qrum corruptione alū inficiunt. Et conseqūeter subdit duplicē rōnē qre nō sunt facienda scādala. Primo ꝓpter ꝓsecutionem eccne gl'e. Et h dic̃. Bonū est tibi ad vitā ingredi debilē. sine pnicioso adiutore vel socio. vl' claudū sine pnicioso sustētatore vel amico q intelligit p manū. qz duas manus vl' duos pedes hñtem. i. qz cū istis mitti in ignē eternū. Si oculus tu⁹. Glosa. i. pulsor in ꝓsiliis vel dilect⁹ sicut ocul⁹ scandalizat. i. in errorē vult ducere. erue eū separādo volūtate. z projice abs te societate. Bonū est ei tibi cū vno oculo. i. simplici veritate in vitā intrare. qz duos oculos hñtez. i. cū malis ꝓsiliarijs mitti in iehēnā. Et h est q dicit Crisc. pm h dixisse nō de membris corpis. sed de amicis z ꝓsiliarijs qs in ordine nr̃or vti spūaliū membror vt speciales habem⁹. Hi aūt necessario vitādi sunt. z si nō semp corpe. semp tñ si scandala sūt opa eorū sunt detestāda. Aliter tñ Gozra exponit dicēs. Si autē man⁹ tua. i. opa tua aut mercatio aut aduocatio vel hmōi. aut pes tuus. i. affectio tua. z imaginatio carnalis z terrena scandalizat te dādo occasionē peccandi. erue eū nō mēbrū sed affectū. Ne faciat corruere z projice abs te qntū ad affectum. Bonū est tibi debilē. i. impotentem z tardū ad mala. ij. Reg. ix. Filius Jonathe tardus erat. vel debilē intra-e ad vitā eternā qz qi duas man⁹ hñtem. i. diuitias terrenas sic iniq acqsitas hñtem mitti in iehennā. Sil'r de oculo. Hel⁹ cum parua doctrina ire in regnū qz cū multis lris i infernū. Ut aūt sciam⁹ qliter z qñ pcti scandali rei sumus z qñ nō ¶ A Circa omnia pmissa qr valde difficile est cauere qn in nris factis scandala faciam⁹. ido ꝓpter hāc difficultatē notanduz vt scandala euitare possem⁹. ex quo apli qi pfecti ira solicite ammonent z pmuniunt ne cadant. a qrū nos pfectione sum⁹ alieni q scandalū ē duplex, scz actiuū z passiuū. Scandalū aūt est dictum vel factū alicui⁹ pbens alteri occasionem ruine. Cōtingit vero fieri dictū vel factum alicui⁹ esse occasionē peccādi dupliciter. Primo modo p se. qñ aliqs p se malo facto vel modo intendit aliū ad peccatū inducere. vel etiā si ipe boc nō intēdit. tamē factū est tale qō de sui rōne habet vt sit inductiuū ad peccandū. puta q⁹ aliqs publice faciat peccatū qō habet similitudinē peccati. z boc vocat scandalū actiuū. Sed passiuum qñ pter actionē opantis z pter ꝓditionem opis aliqs male dispositus inducit ad peccandū. Puta cum quis inuidet bonis aliorū. Et ille q facit nō dat occasionem ruine. sed ille sumit occasionē scandali passiue semp est pctm̃. Dicit Thomas q scandalū passiuū impfector nō semper est pctm̃ mortale. sed aliqñ excusans a gre nū qz in toto sicut z actiuū. Potest tñ scandalum patientis esse sine pcto agentis. Item in eodē dicit arti. vij. Nullus debz que sūt necessitatz obmittere pter scandalū vitandū ¶ Videte ne. Postqz aūt docuit vitare scandalū. hic ꝓsequnter docet vitare cōtemptū. Videte. i. vigilant attendite ne ꝓtemnatis vnū corde vel ope. vnū inquā ex pusillis. sm Origc. id est q nouiter nati sūt in xpo. quia h est qi radix scandali. Dico em̃ vobis. z sumit hic rōnez a minori. q. d. Dico vob. qz angeli eorz scz pusillorū semp vident faciē patris mei. Ecce felicitas Et est talis rō. Qđ nō ꝓtemnit a maiori nō est cōtemnendū a minori. sed paruuli nō cōtemnunt a maioribz z beatz scz angel' g nec ab homibz miseris sunt ꝓtemnēdi. Hoc dic̃. Angeli eorz. i. custodes. Ecce dignitas i cōditione. In cel'. Ecce sublimitas in habitatione. Semp videt faciē p̃is mei. Ecce felicitas in visione dei. vident inquā faciem id est imediate assistūt deo. z certissime cognoscūt deū q in celis est vt glorificator. licet vbiqz sit vt gubernator. Et est rō talis. Ex q angeli custodes aliū semp assistūt coram deo. igit timendū ne scandalū aut contemptū deo nunciēt. Sed circa h notādū. Ex q dicunt sp videre faciē dei. quō ē qñ recedunt ad nos aut mittunt in ministeriuz nr̃m. nunqd et videre dñm interi eos dicimus. Ad h breuit btūs Grego. tractans illud Job. Nunqd ē numer⁹ militū ei⁹ lib. xxiij. mora, sic ait, Quis aliud ē assistere a

Simplex scandalū actiuz vt passiuū

aliud ministrare. Assistunt ille ꝑculdubio ptātes q̄ ad quedā hoīb⁹ ꝓnunciāda nō exeunt. Ministrāt vero q̄ ad explēda officia nuncioꝝ veniūt. sed ipa q̄z ꝓtemplatiōe ab intimis nō recedūt. Hec Gregorius ¶ Bn Būt igitur a nobis bonorādi z venerādi tacꝫ benefactores. tanꝫ nr̄i custodes. tanꝫ nr̄e salutꝫ dispensatores q̄ int̄ nos z deū discurrunt portātes salutez nr̄am. Un̄ ipi nobis dati sunt ꝓpter q̄nꝫ defect⁹ in nob. Primo em̄ nos sumus debiles. ipi fortes. Dō em̄ p pcm̄ debilitatus est. Trenoꝝ. i. z ps̄. xxx. Infirmata ē in pauptate vt⁹ mea Angeli aūt fortes sunt. q̄z vn⁹ angelus vna nocte pcussit in castrꝫ assyrioꝝ. clxxxv. milia. sic dr̄ Isa. xxxvij. Et iō ipi p̄nt pugnare p nob ꝓtra diabolū. nō quidē plio corpali sed spūali. Q̄ dic̄ beat⁹ Grego. Angelicos spūs recte dei milites dicim⁹. q̄z decertare eos ꝫ aereas ptātes nō igram⁹. Ꝫ tn̄ certamina nō labore sz impio pagūt. q̄z q̄cq̄d agendo ꝓtra īmūdos spūs appetūt ex aditorio cuncta regētis p̄nt. Scō nos sum⁹ insipiētes. ipi aūt sapiētes. In pugna vero nos docēt vt n̄ decipiamur. Un̄ ipi sunt q̄i ligatores armoꝝ circa hastiludentez q̄ docent cū q̄ debeat obūcere. Per hūc enī modū fctm̄ est vt dño volente mlta nunciarēt Jobi z alīs q̄ multa retulerunt sc̄is p̄ūb⁹ de psecutiōe diaboli z antixp̄i i fine tp̄m. q̄ ꝓscripta sunt ad cautelā nr̄am vt dic̄ Gre. Tertio q̄z sum⁹ mali. ipi boni. iō ꝑ nob p̄nt orare. Hā de nob scriptū est Om̄s peccauerunt z egent gratia dei. Quarto nos sum⁹ turbati z tristes cum tribulatiōes cordis nr̄i mltiplicate sunt. Ipi aūt leti. eo q̄ leticia sempit̄na sup capita ip̄oꝝ. Iō p̄nt nos facilit̄ ꝓsolari. sic̄ bn̄ patuit in petro quē tribulatū de carcere angel⁹ deduxit Actu. xij. De carcere eī nr̄i corpis nos educit i fine mortis. Quito q̄z sum⁹ nos a deo elongati ipi ꝓpinqui. Iō nos p̄nt illuc adducere. cū sciāt vias regni celestꝫ. De nob eī dictuz est. Ecce elongaui fugiēs. De ipis āt dictū est. q̄ stant corā deo. Un̄ z Thob. xij. dixit angel⁹. Ego sum raphael vn⁹ ex septē qui stam⁹ ante dom̄. Et ḣ xp̄s dic̄ q̄ sp̄ stantes vidēt faciē p̄is eī in celo. Un̄ Gre. i ome. Et faciē ḡ p̄is sp̄ vidēt etiā cū ad nos veniunt. q̄z z si ad nos speciali p̄ncia exierint tn̄ secū vn̄ recesserunt p internā ꝓtēplatiōnē ꝑsistunt. neq̄z sic a dina visiōe foras exierint vt interne ꝓtēplatiōis gaudijs p̄uenk. Hec Gre ¶ Sed d. erq̄ deū angeli continue vidēt q̄re petr⁹ dixit. In quē desiderāt angeli ꝑspicere. si aūt nō ꝓtinue. falsuz erit qđ hic dr̄. Ad hec Ysido. li. i. de sūmo bono ca. i. sic rn̄dit. q̄ vtrūq̄ veracit̄ credim⁹ quia deū angeli vidēt z videre desiderāt. z hn̄t z hīe desiderāt. z amant z amare nituntk. Si em̄ sic videre desiderāt vt effectu desiderij nō ꝑfruank. desiderīū ℏ necessitatē hz. Necessitas aūt ista ipis penalis ē. Et ab b. angelis oīs pena longe ē. q̄z nunq̄ pena z beatitudo ꝓueniunt simul. Rursum si eos dr̄ visione satiari videm⁹. satietas ista fastidiū hr̄e solet. z si illos visione dei q̄ desiderāt fastidire nō posse certū est. Quid ḡ est nisi miro mō simulq̄ vtrūq̄ credam⁹. q̄z desiderāt z satiank. z desiderāt sine labore z sine fastidio. Ne em̄ sit necessitas in desiderio desiderātes satiank. Et iterū ne sit in satietate fastidium satiati desiderāt. Vidēt igit̄ angeli saciē p̄is ꝑ satietatē. q̄z satietas ista fastidium nescit. Angeli desiderāt in eū. ꝑspicere semp ¶ Lc ¶ Angeli em̄ fuiunt nob ꝓpter tria. Primo, ꝓpter eoꝝ ruine reparatiōnē. Scō, ꝓpter eoꝝ meriti accumulationē. qđ augek eis vsq̄ ad dīē indicij. Tertio ꝑ, pter amoris erga nos demōstrationē. Habet ḡ hō angelos ad sui custodiam deputatos ab egressu de vtero m̄ris. vt dic̄ Tho. in p̄ma ꝑte. q. cxiij. nō solū bon⁹ sz etiā malus. Hā fm eundē ibidē. q. iij. in fine. Dic̄ pfecti sic z infideles hn̄t angelos custodes. z etiā antixp̄s. q̄z sicut nō p̄uak iteriori auxilio naturalis rōnis ita etiā nō p̄uak auxilio toti nature humane diuinit⁹ ꝓcesso. scz custodia angeloꝝ. ꝑ quā z si nō mereк ēn̄tum ad ℏ vitā eternaz. i. bonis opib⁹. mereк z iuuak tn̄ ēntuz ad ℏ q̄ ab aliquib⁹ malis retrahik. qđ z sibijp̄i z alīs nocere posset. Hā ipi demones arcenk ꝑ bonos angelos ne noceāt ēntuz volent. Hec ille Thomas vbi supra. Item dic̄. Christ⁹ non habuit ꝑ p̄rium angelū custodē. q̄z immediate regulabak a verbo dei. z fm aiam erat cōp̄hēsor. sed rōne passibilis q̄litatis erat viator. z fm hoc nō debebak ei angelus tanꝫ custos. tanꝫ supior. sed angel⁹ minister tāꝫ inferior Hath. iij. Accesserūt angeli z ministrabant ei. Item Adam habuit angelū quia licz erat in statu innocentie. q̄z nō patiebak periculū ab interiori. q̄z interi⁹ erat

ossia ordinata. iminebat tñi ei periculū ab exteriori, ꝓter insidias demonū. z sic indigebat angelo. Rñdet Tho. i. pte. q. cxiij. arti. ij. qꝫ singuli angeli singulis hoibꝫ deputant ꝑ custodiā ¶ Itē nota angeli a nobis honorādi sunt. quia post deuꝫ nobiliores. Dionisi⁹ de diuinis noibꝫ dicꝫ quod sunt imago dei ꝑ speculū purū clarissimū incōtaminatū. Scōo qz nr̄i custodes vt supꝫ habes Hic etiā ptz de raphaele custodiēte thobiam ꝺra demonē Thob. vij. Tertio nr̄i cōsolatores Luc. xxij. Apparuit illi angelus. Quarto qz sunt nr̄i a somno pcti excitatores Act. xij. Percussoꝫ latere petri. Quinto elemosynarū z ozonū oblatores Thob. xij. Nñ orabas tu z nur⁹ zc. Ad istud valet qꝺ dicit in comēto Calcidij sup platonem ad ozosiū papā. Utinā em̄ de⁹ iuxta angelū sit. angelus iuxta hoiem nūcians deo p̄ces nr̄as. z iterū hoibꝫ dei volūtatē z ad nos opem ei⁹ ferendo. Testis hui⁹ beneficij est tota gr̄a. Septo qz sunt nobiscū diuine maiestat̄ collaudatores Isa. vi. Hō cessant dicere sctūs. ¶ Effect⁹ angelice custodie. Prim⁹ impedimēta boni z occasiones peccādi remouere Exodi. Mittā angelū p̄cursorē q̄ ejciet Jebuzeū. Scōs est passiones mitigare. Daniel. Angel⁹ dñi descēdit in fornacē. Tert⁹ est ꝺra hostes visibiles adiuuare. iiij. Regū. Helizeus vidit castra angelor̄. Quart⁹ ozones nr̄as z elemosynas deo p̄tare z ozare pro nobis Thobie. xij. Quint⁹ viā oñdere. Thobie. Ego sanū ꝑducā z reducā. Sext⁹ est i agēdis docere. Zacharie. vi. Qui instruxit eū de q̄tuor q̄drigis. Septimus seipm̄ z alia secreta reuelare. Thobie. xij. Ego sum Raphael vn⁹ de septez qui astam⁹ coram deo. Ocau⁹ a pctis excitare Act. xij. Percussoꝫ latere petri excitauit eū. Non⁹ ad feruorē excitare. iij. Reg. xix. Grādis em̄ tibi via restat. surge. Decim⁹ est ꝺsolari. Fortꝫ aio esto. Undecim⁹ de pctō increpare Judic. Dixit dñs ppl'o israel. Cur hꝫ fecistis. Duodecim⁹ ptātes cōtrarias deo arcere ne tm̄ valeant q̄ntū volūt Thobie. Ubi angel⁹ ligauit asmodeū. Ultim⁹ aīas hoim in regnū dei ꝑducere. Exēplū ꝺ epo forseo. Ulde in prima postilla. Angel⁹ michael inter pretat̄ quis vt deus. qz stantes angeli michaeli adherentes. lucifero dixerūt. Quis es tu. qz vis esse vt deus. Et est de ordine principatuuꝫ. Et attribuunt ei q̄tuor. scz esse prepositū paradisi. i. ecclesie. sicut olim fuit princeps synagoge. Item deferre aīmas in paradisum. Itē pugnare cū diabolo. Item venire in aduentuꝫ populo dei. Item scandalū aliq̄n dicit̄ tristicia Roma. xiiij. Ne ponatis scandalū fratrib⁹ vestris. Itē ruina pedū Matth. xv. Pharisei scandalizati sunt. Glosa. scandaluꝫ est offendiculū. Item ꝺrariū Matth. xvi. Scandalū es mihi. Itez scandalizatio Marci. viij. Tollet de regno oīa scandala. Itē actio in pena. Exodi. x. Nouousqꝫ patiemur scandala hec. Itē actio culpe. Luce z Matth. Ue illi ꝑ quē scandalū venit. Itez offendiculū fidei Malachie. ij. zc.

¶ Simonis z Jude.
Sermo XLV.

Hec mando vobis vt diligat̄ inuicē Joh. xv. Quia apl̄i sancti mittēdi erāt in mundū ad colligendū dispersa z coadunandū diuisa. arqꝫ iuxta verbū dñi ad faciendū vnū ouile fidei sub vno pastore xp̄o. ꝓter quod z ipi habebāt psonaliter vniri p se. Quod quidē debuit fieri ꝑ dilectionē que est vinculū pfectionis. Quō em̄ alios ad vnitatē caritatis reducere pñt si ipi i se dissentirent. Ulñ dñs parabolizando ꝺ regno in seipō diuiso dixit ipm̄ nō esse Matthei. xi. Cū ergo isti duo glorioſi apl̄i quorū inclita solēnitas hodie in eccl'ia ex causa triumphalis victorie recolit̄ fuere nō inferiores ceteris in p̄dicatione euāgelij mittendi. z ipsi lingua sua veluti claue patefacturi erant viā z auditū gentibus z iudeis Quid restabat nisi qꝺ primū dilectiōis z caritatis haberēt solidū fundamentū. Nam ſm Aug⁹. Ipa dilectio quedā res fortis et solida est z virt⁹ firma. in qua si nō sumus nihil ꝓsunt cetere. z ꝓsequēs nec predicatio euāgelica. nec quecūqꝫ annūciatio veritatis q̄ntūcūqꝫ melliflua. Si ei linguis hominū loquar. inquit apl'us. z angelorū. caritatem autē nō habeā zc. Et seq̄t. Nihil mihi ꝓdest. i. Corinth. xiij. ſm Augusti. Si sit sola caritas que non inueniat quid distribuat pauperib⁹ diligat solū caritatez z potum aque frigide det. tm̄ illi reputabit quantū ille zacheus qui dimidiū patrimonij donauit pauperib⁹. Hec Aug⁹. Ex quo

patet fm Aug⁹. q̄ ad opera salutaria z pre
sertim ad annūciandū euangelicā doctri
nā caritatis donū est diligenti⁹ amplecten
dū quā hi scti āmonēt apli erga primū ob
seruare sub ꝟbis thematis. Hec mādo vo
bis. q. d. Omia q̄ dico sunt inducentia vos
ad dilectionez dei z primi. ſ. Joh. iiij. Hoc
mandatū habem⁹ a deo vt qui diligit deū
diligat z proximū. eo q̄ fm Grego. Proba
tio dilectiōis est exhibitio opis. Nequidez
necesse est amatores mūdi ꝓperi a mundo.
cū necesse sit vt eos oderit q̄s cernit nō ama
re qđ diligit. Cū ergo apli erant psequēdi
a mundo dñs voluit eos āmonere ad for
titer patiendū ꝓ eodem. Et ꝓmo eos cōso
lat ex tribulationib⁹ ꝓpꝛijs vt videntes ca
put xp̄m a mūdo tribulatū nō formidarēt
pro ipo similia pati. Scōo cōsolat eos ex
causis tribulationē talem inducētib⁹ q̄ fu
it psequentiū odiū ꝓpter discōuenientiam
operū eoz cū operib⁹ mūdi. Quantum ad
primū dicē ꝓsolando eos. Si mūdus vos
odit scitote qm̄ me priorez vobis odio ha
buit. i. futurū est vt mūdus vos odio habe
at z manifestabit odiū suum psequēdo vos
vt exponit hic Thomas. Et ne terreank q̄
soli passuri hoc essent. addit. Scitote q̄nia
me priorē vobis odio habuit Joh. vij. Nō
potest vos odire mūdus. me autē odio hz.
Et ideo hec fm Thomā est grādis conso
latio iust⁹ ad fortit sustinendū psecutores.
Hebre. xij. Recogitate eū qui talē sustinuit
a pcōrib⁹ aduersus semetipm̄ ꝓtradictio
nē. Et. j. Pe. ij. Christ⁹ passus est ꝓ nobis.
vobis relinquēs exemplū vt seq̄mini vesti
gia eius. tanq̄z caput membra. Ūñ subdit.
Non est discipul⁹ sup mgrm. Iniquus eēt
discipulus q̄ mgr̄o patiente z ipe pati recu
saret. Ūñ Grego. in Omel. Adhereāt capi
ti membra. vt qđ caput patiebat ꝓius nō
recusent mēbra pati. Et vt eos ad letius su
stinenda mala induceret ꝓponit eis causaz
odij mūdani. dicēs. Si de mundo essetis.
mūdus qđ suuz erat diligeret ¶ Circa qđ
primo sciendū q̄ nomīe mūdi q̄ñq̄z intelli
git fm Grego. in Omel. ecclia iustoz. Jux
ta illud. ij. Corinth. v. Deus erat in christo
mundū reconcilians sibi. Et sic etiaz legit
ibi. Non em̄ venit filius hom̄is vt iudicet
mundū sed vt saluet mūdus ꝓ eum. Qñq̄z
autē mūdus accipit ꝓ amatoribus mundi. ꝓ
ma Johis. v. Totus mundus in maligno
posit⁹ est. i. in malo igne. Sic ergo fm Gre
gorij z Thomā. totus mūdus mūdum o
dit. iniquus recōciliatū. damnat⁹ saluatuz.
inquinat⁹ mundatū. Et sic ꝓsequent⁹ neces
se est vt vos odiat qui non estis de mundo
damnato. sed pot⁹ estis electi de mundo ꝓ
grām vt nō sitis de illo mūdo. ex quo pue
nit causa odij q̄ est dissimilitudo. Nam fm
Thomā in glo. ibidez. In amore amicicie
similitudo est cā amicicie. Nō em̄ diligim⁹
aliquez nisi sim⁹ vnum cū eo. Necesse ergo
fuerunt apli exosi mūdo. Quia vo de mun
do nō estis. Et hic ponit manifestā causaz
quare apli odio habebank. q̄ est dissimilitu
do. Dicē ergo. Quia vero de mūdo nō estis
Glo. Thome. scz ꝓ eleuationē mētis q̄uis
sitis ꝓ origine. Johis. viij. Vos de deorsuz
estis. z hoc quidē q̄ eleuati estis a mundo.
Et ꝫ addit eis fm Greg. Ne quis gloriet̄ i
suis actib⁹. Sed q̄ gloriat̄ in dño gloriet̄.
Et ꝓterea q̄ de mundo nō estis odit vos
mūdus. id est. mūdi amatores vt eis dissi
miles. Prouer. xxix. Abominant iusti impi
os ¶ Potest autē triplex rō assignari
quare mūdus odit sctōs. Prima est diuer
sitas q̄ scz mundus est in morte. sed sancti
sunt in statu vite. i. Johis. iij. Nolite mira
ri si odit vos mūdus. Nos scim⁹ q̄m trās
lati sumus de morte in vitā. Ideo impij di
cunt Sapīe. ij. Grauis est nobis ad viden
dū. scz sanct⁹ homo. Unde nota q̄ iudei p
secuti sunt christū rōnibus occultis ꝓt in
uidiam potestatis. quia erat docens sic po
testatē habens Math. vij. Et einsdē. xxvij
Sciebat pilatus q̄ ꝓ inuidiā tē. Scōo p
pter abominationē veritatis. quia arguit
eos. Item ꝓpter odiuz bonitatis Johis. x.
Multa bona opera operat⁹ sum vob. Itē
rōnibus manifestis blasphemiaz ei impo
nendo Johis. x. De bono opere non lapi
damus te. Itez ꝓpter timorē future aduer
sitatis. Johis. xi. Si dimittim⁹ eum. Se
cunda est displicentia correctiōis. Nā san
cti viri verbis z factis rephendūt malos.
Et ideo odit eos mūdus Johis vij. De
autē odit mūdus dixit iesus. quia testimo
niū phibeo de illo. Tertia est inigtas emu
lationis. q̄ mali inuident viris sanctis cū
eos vident crescere z multiplicari in sancti
tate z bonitate. Sicut egyptij vidētes cre
scere filios israel habebāt eos odio z ꝓ seq̄
bank. sicut ptz de Joseph. Videntes frēs

Joseph q̄ a p̄e cunctis frībus plus amarē odorant illū. Consequent̄ ꝓpositis istis duabus causis odij declarat easdē. Et p̄imo humana exempla ponēdo inuit diuersitatē gradus sui ad discipulos. Scōo ponit ꝯsolatiōem. scōa. ibi. hec omnia. Quantū ad p̄imam dicit. Memētote sermonis mei quē ego dixi vobis. scz Joh. xiij. Non est seruus maior dño suo. q. d. Cū vos sitz serui z ego dñs nō debet vob esse indignū si patiemini ea que ego passus sum z patior. imo debetis vobis reputari ad magnā gl'iam Eccl. iij. Gl'ia magna est sequi dñm. Math. v. Sufficit discipulo si sit sic magister ei⁹. Et si me p̄secuti sunt z vos p̄seqūtur. Si sermōem meū seruauerint z vestz seruabūt. Ponit hic ꝯsolatiōem q̄ sumit ex causa odij. dicēs. Hec omia scz q̄ vos p̄sequent q̄ vos odio habebūt. q̄ sermonē vestrū cohibebunt. faciēt vobis ꝓpter nomen meū. nō q̄ ipm ament. sed quia odiūt. Ecōuerso autē vos patimini ꝓpter nomē meum. q̄ ipm amatis nihil duri refugiētes ꝓpter nomen meum. fm beatum Gregoriū. Nō vestruz sed meum Tanta ergo miseratiores qui ꝓpter h̄ uomen ista patiuntur. Et hec omia isti faciūt q̄ nesciūt eum q̄ misit me. Hoc ad ꝓpositū hic adducit ista Thomas. Ex q̄ apli hic z electi eleuati erant supmodū quantū erāt effecti participes diuinitatis z cōiuncti deo. Ideoq̄ q̄ hoc iudei nō cognoscebant. q̄ nō habebant verā dei cognitiōem scz p verā fidem votū z amorē Sicut eis dixit Johis. viij. Si me sciretis scz p̄fecta cognitiōe que cōsistit in fide p̄ficiente intellectū z caritate ꝯiūgente deo affectū. Hiere. x. Jn h̄ glorieť q̄ gloriať me scire. Et ex q̄ sic nō cognoscebant deuz. z p ꝯsequens nō cognoscebāt amicos eius scz apl'os. q̄s si cognouissent esse amicos dei. nō fuissent p̄secuti. Et h̄ est q̄ dicit Greg. Odient vos ꝓpter nomē meū. i. me in vob odio habebūt. me in vobis p̄sequent. z sermonē meū. q̄ meus est. ideo nō seruabunt Si nō venissem z locut⁹ eis fuissez. Adducitur hic rō p christuz ne iudei excusarētur cū christ⁹ manifestauit eis suū aduentū p̄sonalem. Et h̄ tam p doctrinā q̄s p miracula. Dicit g̃. q̄ ea que facient vobis sunt eis inexcusabilia. q̄ si nō venissem p incarnationem meā z locut⁹ eis fuissem scz p̄sonaliter docendo. pctm̄ nō haberēt, nō q̄ nō haberent q̄dcunq̄ pctm̄. Cū dicať Roma. iij. Omēs peccauerūt z̄c. Sed loquiť de peccato infidelitatis scz q̄ nō credūt in christū. q̄ō anthonomastice pctm̄ dicit. q̄ isto existente nullū aliud dimittiť. cū nullū peccatū dimittať nisi p fidem christi p quē est iusticia. Et sic est sensus. Peccatuz nō haberent. i. nō imputaret eis q̄ in me nō credūt. Et p̄imo q̄ fides est ex auditu. Ex quo dicto christi p̄z q̄ similis est rōnibz alijs ad q̄s p̄dicatio diuini verbi peruenire non potuit. Unde nō imputať eis ad ꝯdemnationē infidelitatis pctm̄. sed p̄uato beneficio fidei ꝓpter actualia eoruz z originalia damnanť. z sic ip̄i qui eū nō viderūt nec audierunt z eius fidez nō nouerūt. ex hoc nō damnanť. sed illi q̄ audientes eū recipe noluerūt. Et de talibz dicit Isa. viij. Erit vobis in lapidē offensiōis Luce. ij. Posit⁹ est hic in ruinā. Illi itaq̄ qui excusatiōis suffragiū habēt nō iudicabunť p pctō infidelitatis. Isti aūt qui eo carent p eo damnabūtur. Jō subdit. Nunc autē ex q̄ eis apparui z locut⁹ sum p̄sonaliter. excusatiōem nō habent scz p ignorantiā de pctō suo. Rom. i. Ut iā sint inexcusabiles. q̄ cū cognouissēt deum nō sicut deū glorificauerūt. De quo pctō fm Greg⁹. in Omel'. nisi q̄ nō crediderunt in x̄pm filiuz dei q̄ eis ante p̄missus z multis in lege figuratiōibz demōstrat⁹ est. Et q̄i hec omia inania essent ita sumpserūt eum z nō crediderunt in x̄pm. Et q̄ nō potuissent excusari etiā p ignorantiaz. p̄z. q̄a cognouerunt eū Math. xxi. Hic ē heres. Venite occidamus eū. sed cognouerūt eū esse christū in lege. nō autē esse deuz. Quia si hoc cognouissent nunq̄z regē gl'ie crucifixissent. Nō est ergo ignorātia ad excusationem. q̄ nō ex ignorantia hoc fecerūt sz ex alia radice. scz ex odio z certa malicia. vt dicit Thomas. Et vt h̄ sic sit est p̄mēter expositū p christū dicentē. Qui me odit z patrem meū odit. q. d. Nō ignorātia sed odiū q̄ habuerūt ad me est eis pctm̄. z h̄ q̄a redundat in odiū p̄is. Cū em̄ p̄ z fil⁹ vnū sint in eterna bonitate z veritate. Et omis cognitio alicui⁹ sit p veritatem q̄ est in ipo. Quicūq̄z diligit p̄rem diligit z filiū. Et q̄cunq̄z filiū diligit z sp̄m̄ sctm̄ sil'r. Un̄ q̄cunq̄z odit filiū odit z p̄rez. Et h̄ est q̄ ait Greg. in omel'. Qui diligit filiū diligit z p̄rem q̄ vna est dilectio p̄is z filij sic vna natu-

ra. Jta q̄ odit filiū odit ꝛ ꝑrem. Utiq; eīm qui odit veritatē necesse est ꝛ a q̄ vitas nata est oderit. (B) Sed hic beat⁹ Thomas mouet questionem. Primo quō iudei dicunt deū odire. cū tamen nulla creatura deū odire possit. Ad q̄ ipe rūdet. q̄ deum inq̄ntū ipe est de⁹ nullus odire pōt. Cū deus sit ꝑma essentia bonitatis. que ꝑm se est diligibilis. impossibile est q̄ ꝑm se ab aliq̄ odiat. Unde hec cā est quare impossibile ē q̄ aliq̄s malus deū videat. Impossibile ē eīm deū videri ab aliq̄ quin diligat. Qui aūt tē diligit deū bonus est. Unō hec sunt impossibilia scz q̄ aliq̄s deū videat ꝛ sit mal⁹. Potest tn̄ q̄s deū odio habere ꝑm aliquid aliud. scz vt q̄ amat voluptatē ꝓsequit odit deum. Jtē querendū est quō iudei potuerūt deū odire cū nunq̄s eū cognouerint. cū nullus odio possit habere q̄d ignorat. Judei aūt ignorabant ꝑrem. Nā beat⁹ Johānes dicit eodē loco. Nescīunt eū q̄ me misit. Rūdit Thomas cū Augu. q̄ aliq̄s pōt aliquē odio habere vel diligere quē nunq̄s vidit nec ꝑm veritatē cognoscit sed ex fama bene de eo vl' male sermocināte. Sed hoc pōt fieri duplicit. Uno mō q̄ habeat odio vel diligat ꝑm eius ipam psonaz vel ꝑm illud q̄d de eo narrat. Sicut si audio eē furem aliquē odio eū absq; hoc. q̄ ipaz eius psonā cognoscam vel odiam. Sed q̄ odimus cōmuniter omnē furē. si ego cū furez esse nescirē. haberez eum odio nec scirē me eum odire. Judei aūt habuerūt odio christum ꝛ veritatē quā ꝓdicabat. Un̄ cū ipa veritas quā christ⁹ ꝓdicabat esset in voluntate dei ꝑris. ꝛ opera q̄ christ⁹ faciebat. similiter ꝛ ꝑr̄ faceret. habebāt odio patrez etiā licet ipi nescirent illa esse in voluntate ꝑris. Sed que sunt illa opera p̄ christū facta que nemo alius fecerat. Cōstat eīm christū mortuos suscitasse. Sed hec etiaz fecit helias. Cōstat eīm eum sup mare ambulasse. Sed ꝛ hec Moyses fecit. q̄ mare diuisit. Cōstat eum solē obscurasse. sed hec Josue fecit qui soli impauit vt retrograderet. Non est intelligendū de quibuscūq; miraculis factis in eis in cōspectu eorū. vt dicit Aug⁹. Sed de factis in eis. ī psonis eorum. Nullus eīm tantū fecit sicut christ⁹ in curatione infirmoruz ꝛ in alīs ꝓpter tria. Primo ꝓpter facti magnitudinē. quia mortuum quadriduanū suscitauit. natū cecum illuminauit. q̄d a seculo nō est auditū. Johannis ix. Secūdo ꝓpter multitudinez. q̄ omes quotquot male habebant curabat. Matth. xiij. q̄d nullus fecit. Tertio ꝓpter excellentē modū. quia alij faciebant inuocando ostendentes se nō ꝓpria virtute facere. sed christ⁹ faciebat imperādo quasi ꝓpria virture. Sicut patet quoniā diuersimode faciebant ille ꝛ isti ꝛ longe incōparabiliter mirabilius ille q̄s illi. quē quidez iudei videntes multuz incusank de pctō infidelitatis. eo q̄ ei ꝓpter talia credere noluerunt. qui tamē excusarenk si ꝓmissa i eis nō fuissent pacta. Sed cū dicit. nemo venit ad eū nisi attractus. quomō isti potuerunt venire cum nō cogerenk. Et ideo dicendū est q̄ christ⁹ attraxit eos nō soluz visibilibus signis ꝛ verbis sed etiā inuisibilibus instigando interius corda. Est ergo sensus illius. Si opa nō fecissem in eis nō solum visibilia sed etiā inuisibilia que nullus alius fecit peccatū nō haberent. Et exprobrans eis dñs ostēdens etiā vnde peccatū infidelitatis eorū ꝓcesserat ait. Nunc aūt viderūt scz opa q̄ i eis facta sunt. ꝛ oderunt ꝛ me ꝛ ꝑrem meuz. Prouer. i. Et eo q̄ exosam habuerint disciplinā. Et ꝑ est vt ait Greg⁹. di. Sunt nōnulli in eccl'ia q̄ nō solum bona nō faciūt sed etiā ꝓsequunk. Et q̄ ipi facere negligūt etiā in alīs detestank. Non pctīs nō ex infirmitate aut ignorantia. sz ex solo studio malicie ꝓpetrak. Et q̄ntū ad ꝑ subdit q̄ ꝑ nō fecerūt ex infirmitate sz ex malicia. vt impleat sermo q̄ in lege eorū script⁹ est. q̄ odio habuerūt me gratis. Lex q̄q; accipit p tota lege q̄ ordinak ad obseruātiā mandatoz vt hic. Q̄q; solū p lege moysi Luce vlti. Oportebat implere oia q̄ scripta sunt in ꝓphetis ꝛ lege moysi ꝛ psalmis. Tertio sumit put solū distinguit ꝓtra ꝓphetas. ꝛ tūc pentbateucus nō numerak cū ꝓphis. Et q̄ vt impleat fmo q̄ in lege eoz script⁹ est ꝛ i psalmis. q̄ odio habuerūt me gratis. nō ꝓpter cōmodū ꝓsequēdū vl' incōmodū vitanduz. ꝓpter q̄ bō aliq̄d odit. q̄ oia in xpo nō fuerūt imo dabat eis occasionē amoris sanās ꝛ docēs eos Actu. x. Pertransiens benefaciēdo Hiere. xviij. Rūq̄d redditur ꝑ bono malum.

De omnibus sanctis.
Sermo XLVI.

Sermo XLVI

Vadens iesus turbas ascendit in montē. Mat. v. Luce. vi. Egregius sctē mīis ecclesie antistes leo scz papa in ꝑmone pñtis festiuitatis ad dñice plebis turbas in honore sanctorū hodie ad eorū ecclesias congregatas. sic de hac festiuitate nō sine ingēti gaudio loq̄ exorsus est. dicēs. Hodie dilectissimi omniū sanctoꝝ sub vna solennitatis letitia celebram⁹ festiuitatē quos terra editos. ꝓciosus xpi sanguis gratuita pietate ad celestia euocauit. quorū societate celū exultat. quorū patrocinijs terra letat triūphis. ecclia sancta coronat. Quoꝝ cōfessio quantū in passione fortior. tāto clarior est in honore. qz dum creuit pugna creuit z pugnantiū gloria z martyrū triūphis multiplici passionū genere adornat. ꝑ quē grauiora tormēta ppessa sunt grauiora fuere data z ꝑmia. duz mater catholica eccl'ia p totum orbē longe lateq̄ diffusa. in ipso capite suo xpo iesu edocta ꝓtumelias crucis z mortē nō timere magis aut̄ magisq̄ roborata est exꝑsecutione nō resistendo sz ꝑseuerando. O vera mr̄ beata eccl'ia quaz sic honor diuīe dignatiōis illumiauit. quā glorioso⁹ martyrū sanguis exornat. quaz inuiolate ꝓfessionis candida ꝑginitas induit floribꝫ cui nec rosa nec lilia desūt. Certe carissimi vt nūc singuli ad vtroslibet honores amplissimā accipiam⁹ dignitatē z adipiscamur vel de virginitate candidas vel de passione purpuratas aggrediamur ꝑtutē. reuertamur ad ciuitatē in qua assc̄ripti sumus. z ciues decreti. Non em̄ sum⁹ hospites z aduene. sed sum⁹ ciues sanctoꝝ z domestici dei. z bi similit̄ quoꝝ hodie recolimus festiuitatē. Consideremꝰ itaq̄ matrē illius felicitatē inquātū possibile est. Et em̄ vere nullus sermo cōꝓhendere sufficit. Dicit̄ de ea q̄ ibi aufugiet dolor z tristicia z gemit⁹. Quid hac vita beati⁹ vbi non est pauꝑtatis metus. nō egritudinis imbecillitas. nemo ledit̄. nemo irascit̄. nemo inuidet. nulla cupiditas. nullum exardescit ibi desiderium. nulli⁹ honoris pulsat aut ꝑtis ambitio. Sed q̄d sup̄ hec omia. Nōne maximū est ꝓsortiū angelorū z archangelorū. ceteriq̄ thronis z dñationibꝫ. ꝓncipatibꝫ z ꝑtātibꝫ omniū celestiū supnoꝝ virtutum cōtubernijs ꝑfrui. z intueri agmina sctoꝝ plus splendidis sideribꝫ micātia. ꝓphetarū fide fulgentia. ꝑpetuaꝝ spe letātia. apl'orū sublimitate in duodecim tribꝫ isrl'iudicantia. martyrū purpureis coronis victorie lucentia. ꝑginū quoq̄ candētia serta in spicere gestātia. De rege aut̄ hoꝝ qui medio residet dicere vox nll'a sufficiet. Fugit em̄ omnē sermonē atq̄ omnē sensum humane ꝓtis excedit. De cui⁹ illumiatione eius illa pulchritudo. illa virt⁹. illa gloria. illa magnificētia. illa maiestas habūdans testionū ꝓhibet. Ultra em̄ oīm scoꝝ gl'az ē inestimabilē adipisci ꝓhennitatē. z in ꝓspectu z in splendore ei⁹ maiestatis irradiari. Nec ille. Sed q̄s ad hos supnoꝝ ciuium ascendere poterit stat⁹. q̄s ad inhabitandū tante beatitudinis patriā vocari dign⁹ existit. q̄s ad fruēdū desideratissimo oīum saluatoris z dñi nr̄i vultu dign⁹ esse meretur. nisi is q̄ calcatis hui⁹ mūdi delectationibꝫ spretis blandimētis z oblectatiōibꝫ z oīmi spurcicia tota mente diuine se disponit vacare ꝓtemplatōni. toto cordis affectu renūciauit sec'o. totoq̄ desiderio virtutū se mācipauit studio. Et em̄ Rabanuꝫ in ꝑmone festiuitatis pñtis. nō aliter q̄z oꝛonibꝫ insistentes. ieiunijs adherētes. vigilias sacras amantes. elemosynas secrātes. pauperes recreantes. nudos vestiētes. infirmos visitātes. in tribulationibꝫ gaudētes. in ꝓbis calumnie vl' ꝓtumelie patiētes. in augmento sue ꝓfessiōis hūiles z̄. Audi q̄d dñs in ꝓsenti euāgelio de acq̄sitiōe hmōi gaudioꝝ eternoꝝ z ꝓsortio adipiscendo dicat nisi q̄ tales būficat q̄ ꝑ eo pauꝑtatē. cōtumelias. tribulatōes aut q̄uis ꝑsecutionū genera sustineat. De q̄bꝫ loquit̄. Bti erit⁹. In q̄ q̄dez euāge. describit̄ meritū z ꝑmiū oīm scoꝝ cū deo regnātiū aut adhuc regnare volentiū. Et ꝓio apl'oꝝ. ibi. Bti pauꝑes spū. q̄m ipoꝝ ē reg. ce. Scdo ꝓphetaꝝ. ibi. Bti mites q̄m ipi possidebūt terrā. Tertio penitētiū. ibi. Bti q̄ lugēt. q̄m ipi ꝓsolabunt. Quarto ꝓfessoꝝ misericordiū. ibi. Bti misericordes q̄m miaz ꝓseqūt. Quito ꝑginū mōi cordis ibi. Bti mōo corde. q̄m ipi deū vi. Sexto pontificū. Bti pacifici. q̄m ipi filij dei vocabūt. Septio ꝑsecutoꝝ patiētiū martiꝝ. q̄m ipoꝝ ē reg. ce. Octauo doctoꝝ z ꝑdicatoꝝ maledictoꝝ patiētiū. q̄m merces ve. copi. ei in cel' Circa ꝓmū diē sic. Uidēs ie. tur. q̄d q̄ defectū ē q̄ electi. xꝝ. q̄s apl'os nomiauit

ascendit in montē eos dē doctur⁹ vt sic familiarius discipl'os doceret a turb̄ segregat⁹. Videns g̃ turbas. fm interliniarē. Et fugiens eas vt solus discipul'is loq̃ret. Ascēdit in montē scz thabor. fm Hiero. Qui mos est in galilea. duplici rōne. Primo vt ip̄lerētur ꝓphetia de ip̄o Isa. xl. Sup montez ex celsuz ascēde tu q̃ euāgelizas syon. Scdo vt significaret altitudinē v̄trutū necessariā esse p̄dicanti. Si em̄ in tra ē anim⁹ p̄dicatoris frustra loquit̄ lingua de cel'. vt dicit Crisō. In altitudie v̄trutū dz ꝓsistere q̃ docet iustitiā z q̃ audit in valle. Nemo em̄ p̄t in valle stare z de mōte loq̃. q̃ audit nō p̄sumat vt loquat̄. sz audiat xp̄m vt discipulus mg̃r fm. Uel tertio fm Bedam vt significet ista q̃ dat hic maiora p̄cepta ee iustic̄ie. q̃ q̃ minora erāt iudeis data sūt quos tiore alligari oportebat. maiora v̄o ip̄l'o quē caritate iā liberauerat. Et cū sedisset vt mg̃r auten tic⁹ z p̄lat⁹. Unū Beda. Sedens docet. qō ad dignitatē magisteriū p̄tiet. Isa. xlviii. Ego dn̄s de⁹ tuus docēs te vtilia. Uocatz me mg̃r. z bn̄ dicit̄ Joh. xiii. Sedet vt discere doceat. imo laborātes ḡerat. Uenite ad me oēs q̃ laboratz. Accesserūt ad euz discipuli ei⁹. tanq̃ noti. tanq̃ familiares dilecti. tanq̃ specialit̄ vocati. Prius em̄ erāt remoti ab eo. sz postq̃ vocati sunt i ap̄latū ꝓinqui facti sūt. Et aperiens os suū docebat eos. Quid g̃ docuit subdit̄. Btī paupes spū. Bern̄. Diligent attende q̃ nō simplicit̄ paupes noīat. ꝓter plebeos paupes necessitate miserabili nō volūtate laudabili. Spero eq̃dē p̄futurā eis apud dīne bonitatz miscōiam hāc ip̄am affrictōis miseriam. Scio tn̄ b̄ in loco dn̄m de hmōi nō fuisse locutū. sed de his q̃ p̄nt dicere cū ꝓpha. Uolūtarie sacrificabo tibi. Nec volūtaria quidē paupras ois laudē apud deū habet. Fā z p̄bi oīa sua reliq̃sse dicunt̄. vt expediti mūdialib⁹ curz studio vanitatis liberius possent vacare. Et tō dictū est spū. i. in spirituali volūtate z intentiōe spūali z desiderio scz ꝓter solū bn̄placitū dei z aiaz salutem. Unū glo. sup illud. Uendite q̃ possidetis z date elemosynā Lu. xii. dicit. Ut oīmibus vīis semel p deo sp̄erz postea opemini manib⁹ vīis vnde viuatz. Quid autē docuit. subdit̄ ¶ A) Beati paupes spū. Cū mentio sit circa quālibz istaz btitudinūm de beatitudie p̄mo necesse ē distinguere b nomē beatitudo in q̃ sensu capiat̄ hic. Accipitur aūt beatitudo qñqz p. p̄speritate rpali. Et hec fm vulgares ꝓsistit in bonis rpalib⁹ z honorib⁹ Juxta illud. Beatū dixerūt ip̄l'm cui hec sunt Isa. iii. Populi me⁹ q̃ te beatū dicunt. ipi te decipiunt. De b̄ Aug⁹. sup p̄s. iiii. tractans illud. Ut q̃d diligatz vanitatē. sic dicit. Beati esse de infimis. sola veritas facit beatos. ex qua vera sūt omnia. Nam vanitas est vanitatuz z oīa vanitas. Quid habet hō amplius de labore suo quo ip̄e laborat sub sole. vt quid g̃ tempoaliū rerū detineri. vt q̃d tanq̃ p̄miū extrema sequi que est vanitas z mendacium. Cupitis em̄ p̄manere nobiscū que omnia transeunt velut vmbra. Nec Aug⁹. Scdo beatitudo est gratū faciens. q̃ facit animā dignā eterna beatitudine. De qua in p̄s. Beatus vir cui⁹ est auxiliuz abs te. Qđ est ꝓra illos q̃ in multitudine v̄trutis sue confidunt. cum tn̄ nō in fortitudine rē. Unde Augu. sup illo. Qm̄ dn̄ fortes terre. dicit. Homo quisq̃z a deo p̄sumere debet z inde sperare auxiliū. nō de se. Non em̄ terra pluit sibi aut lucet sibi. Quō aūt de celo terra pluuiā aut lucē recipit. sic homo de deo debet miscōiam z veritatē expectare. Tertio beatitudo strictius capta est ip̄e habit⁹ p. cedens ad p̄miū p modū meriti. sic quelibet virtus formata z quodlibet donū spiritus sancti z fruct⁹ potest dici beatitudo. Et huiusmodi beatitudines p̄nt esse plures. fm pluralitatē virtutū. Sicut est illa virt⁹ fm quā quis maloz ꝓsortio nō acquiescit. fm illud. Beati qui audiunt verbum dei. Quarto beatitudo ꝓprie magis sumpta est actus siue p̄fectio anime purgate immediate ad beatitudinez. Et isto modo hic dicit̄ de beatitudine. Per has em̄ octo beatitudines p̄ficit̄ homo. z p ip̄a potest z competenter z immediate suscipe beatitudinem. Quinto autē beatitudo est que ꝓsistit i statu omniū bonoz aggregatiōe p̄fecta. Et hec erit in patria ad quam quia non puenitur nisi per quartā beatitudinem. Et ideo de ip̄a per ordinē videamus. ¶ Beati paupes spiritu. Ubi p̄mo describit beatitudinem quantū ad meritū. Scdo ad p̄miū Ibi. qm̄ ip̄oz est regnū celoz. Dicit g̃. Beati paupes. s. nō qualescūq̃z sed spūsctō scz voluntate p devotionē gr̃e vt excludat̄ cōtentio. coactio. falsa intētio. ¶ B) Est au

tē triplex pauptas. scz volūtaria z laudabilis. Et hec est paupex xpi. Qua q̄dē pauptate erāt paupes apli xpi. q̄ oīa reliq̄runt z secuti sunt deū. Et hec ē cū maximo merito. Vñ z alij qui hñt facultates. volūtatez tñ nō apponūt ad eas. paupes xpi sūt. Vñ Aug⁹. sup illud Ps̄. In vnū diues z paup Vbi dicit. Habeat aliq̄s multas pecunias. si in eis nō extollit paup est. Si q̄s aūt nō habeat aliq̄d z inde inflatur. int oēs reprobos reputat eū dñs. Duo ad hoc sunt necessaria bene āministrare p deo z vtilitate familie. De hmōi aūt gaudere nō dolere expedit. Beat⁹ em̄ est q̄ paup est spū. Non aūt qui de eox ablatione dolet. sed q̄i deposito onere gaudet. Alia est pauptas necessaria. q̄ est tolerabil. z hec est paupex mūdi. qz paupes illi sē qui habūdātia rerū carent mundanox. nō tñ pfecte abdicarunt voluntatē reb⁹. Et hec ē sine merito. Et intellige de illis qui valido corpe mēdicant. Cōtra q̄s est lex. C. de mēdicāt⁹ validis. Tertia pauptas est simulatoria. z est detestabilis. cū sit paupex diaboli hypocritax. Et hec est cū demerito. De qua loquit Augusti. supra Ps̄. lxxi. tractans illud. Judicare pplm tuū in iudicio. Sunt quidā pauperes q̄ facili⁹ oīa sua paupib⁹ distribuunt q̄z ipi paupes dei fiāt. Inflati em̄ sūt iactātia qua putant esse sibi tribuendū. Nā gre dei est q̄ bū viuūt q̄ntūcūq̄z facere opa videant. De suo q̄pe sic se hre putant z gloriantur q̄i nō accepint. diuites sui nō pauperes sui. nō paupes dei. habūdātes sibi. nō egentes deo. Sicut ait apl's. Si distribuero oīa mea z tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā. caritatē aūt nō habeā. nihil mihi p̄dest. Et ideo tales nō ptinēt ad paupes dī nec talib⁹ dr hic. Beati paupes spū. sed p̄mis q̄ sunt paupes volūtate. Cōtra tertiū pauperē simplici z recta intentiōe carentē. Cōtra scdam pauptatē q̄ falsam hz intentionē. Beati q̄ paupes spū. i. nō inflati. nō de se p̄fidentes. sed timorosi solā iusticiaz dei p̄siderātes. Cōgrue autē britudo dz attribui paupib⁹ volūtarijs p̄pter xpm. Ipe em̄ facit agiles z disponit q̄dāmō ad facili⁹ sequendū xpm. Vñ z apli pus nō poterant dicere xpo sum⁹ secuti te nisi reliq̄m⁹ oīa. Matth. xviij. Fecit etiā agiles ad intrandū portā angustā. eos q̄ pter timorē diuitiarū intrare nō pñt. Ibidē dr. Facili⁹ est camelū Par. x. Facit etiā eos sufficiētes ad emendū regnū celox. Qui em̄ reliq̄rit domū ꝛc. centuplū accipiet z vitā eternam possidebit. vt ibidē dr. Et q̄ ad hoc subdit. Nam ipox est regnuz celox. Glosa. i. spes q̄ beatos facit. Ecce bene rñdet meritū premio. Ipi em̄ paupes h timorosi. Vnō vulgares paupes p̄sueuerūt timorosi vocari. Et tō securitas eis reddit in p̄mio cū dr. Ipox est iure speciali regnū celorum. Ipi em̄ habuerūt coniunctā abiectionē ad humilitatē. Et ideo ipi habēt regnū. Scdo h habuerūt indigentiā z pauptatē tpalium. Ideo ip̄is reddit copiosi⁹ q̄z ceteri regnū celox. Si ergo taliū est regnuz celox. cur diuites p̄sumūt de se z nō comparāt apud hmōi paupes. cū illox sit regnū ce. vēdere iuxta illud Lu. xvi. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis. vt cū defeceritz recipiāt vos in eterna tabernacula. Unde nota q̄ octo bona dant paupib⁹. Primo qz deus eos adiuuat. Ps̄. Adiuuit pauperē de inopia. Scdo p̄cat eis. Ps̄. Parcet paupi z inopi. Tertio qz exaudit. Ps̄. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. Quarto memor ē cox. Ps̄. Nō in finē obliuiscar. Quito solicit⁹ est eorū. Ps̄. Ego mēdic⁹ z paup sum. dñs solicit⁹ est mei. Matth. Quid soliciti estis. Sexto qz dat eis ad possidēdū regnū Lu. xvi. Facite vob amicos. Septio qz honorat eos. Ps̄. Honorabile nomē eox coraz illo. Ptz i lazaro quē angli deuleri. Octauo qz eos iudices alioruz facit Matth. xix. Sedebitis sup sedes duodecī iudicātes tē Vñ Tho. Q̄ vnicuiq̄z licz viuere de eo q̄ suū ē vl' q̄ sibi debitū. Et tō religiosi z clerici q̄z monasterijs vl' eccl'ijs ex magnificētia p̄ncipū vl' q̄rūcūq̄z fideliū sūt facultates collate ex q̄b⁹ sustentant pñt de eis viuere licite absq̄ h q̄ manib⁹ laborāt. z tñ certuz est eos de elemosynis viuere. Itē dic in solutiōe argumēti q̄nti. q̄ cū appet necitas vl' vtilitas p̄pe quā religiosus eleosynis viuit. nō scādalizent infirmi sz maleficox scādalū est p̄temnēdū Matth. xv. Itez dic argumēto. ij. q. i h q̄ religiosi mēdicāt supbiā vincūt p actū abiectōis p̄iūctū pauptati Si āt q̄s ex cupiditate mēdicaret. dānabile esset. Sic etiā necessitate vl' vtilitate illi q̄ intendūt bonū aliq̄d facere pñt mēdicare. sic studentes. scolares. sic z religiosi. ¶ D (Beati mites qm̄ ipi possidebūt trā. Cōgrue post

pauptatē btificank ꝛ mites cōsequnt. Quia eñ paup multꝫ lassat iniurijs. Jō nccē ē q̄ sit mitꝫ ꝛ māsuet⁹. Mitis q̄ aliquē nō offendat. Mansuet⁹ vt malos se offendētes tolerer. Et ōr māsuet⁹ q̄i manu assuet⁹. qz talꝫ nō reddit malū p malo. Ulñ pś. Māsueti aūt hereditabūt terrā triplicē. scz quaz gerūt. scz corpis. quā q̄runt scz paradīt. ꝛ q̄m calcant vt elementarē. De q̄ in pś. Portio mea sit in tra vinētiū. Hec tra fuit p̄missa p̄iarche abrae Geñ. xij. Terra quā transibit pes tuus tua erit ꝛc. Pes intelligit affectus. q̄ quidē ptrāsibit terrā paradīsi cū p ei⁹ ptēplationē mentꝫ affectu in ea discurrebat. Ecce iā ptz q̄ regnū celoꝝ dat pauperibꝫ mitibꝫ terrā. Quid dabit supbis nisi infern⁹. vt dic̄ Beda. Māsuetudo placet deo Ecci. j. Cōplacet illi fides ꝛ mansuetudo. Scdo in curā a deo suscipit. Pś. Suscipiens māsuetos dñs. Tertio dat ei grā Prouer. iij. Ipe deludet irrisores. ꝛ māsuetis dabit grām. Quarto ꝑparat ad intelligētiā verbi dei Ecci. v. Esto māsuet⁹ ad audiendū ꝓbū dei vt intelligas. Pś. Docebit mites vias suas. Quito ipetrat p ozonē Judith. ix. Humiliū tibi sp placuit ozo ꝛ māsuetoꝝ. Sexto in fine bz eternā retributionē. vt h. Bti mites. ptz de moyse q̄ fuit mitissim⁹ boim. Unde loq̄bat ei de⁹ facie ad faciē ꝛ vlciscebat iniurias ei⁹ specialiter. s. sozorē moysi lepza. p murmure ꝺ ipm. Jacob q̄z esau volenti eū interficere Geñ. xxxij. q̄ntā mansuetudinē oñdit cū dixit. Placabo eū muneribꝰ ¶ Beati q̄ lugēt. qm̄ ipi ꝓsolabunt. Hec btitudo bñ sequit̄ p̄mas duas. Hā post ꝓemptū mūdi. post quietē mentꝫ cū hō iam secur⁹ in se ꝛ in alijs confidēdo se fixerit nihil inueniet nisi flebile ¶ Et iō luget. qđ ptinet ad penitētes. q̄ lugere debēt ante acta mala si ꝓsolari volūt. Et huic ꝓsonat expositio lre Dozre q̄ dic̄. Beati q̄ lugent. scz tam. p̄pria q̄z aliena. Primo eñ p. p̄p̄ꝝ est lugendū. Pś. Quasi lugens ꝛ ꝓtristat⁹ sic būliabar. Scdo p peccatis alienis Reg. xxi. Tu luges saul cum ego piecerim eū Hiere. xi. Planctū vnigeniti fac tibi amaꝝ. Tertio p incolatu miserie p̄ntis Eccs. vij. Uelꝰ est ire ad domū luctus q̄z ad domū ꝓuiuū. Quarto p piculo in dubio pene ecne. Job. xiij. Siue nobiles fuerint filij ei⁹ siue ignobiles. nō intelliget. i. opa siue bona siue mala sint. ¶ Laro eñ ei⁹ dū viuit dolebit. ꝛ aia illi⁹ sup semetipo lugebit. Quinto. p dilectiōe glorie. Isa. vlti. Letamini cum hierlim ꝛ exultate oēs q̄ diligitis eā. Gaudete cū ea gaudio vniuersi q̄ lugebatis sup eā. Conuertā luctuz eoꝝ in gaudiū. ꝛ ꝓsolaboꝝ eos et btificabo a dolore suo. Itē luctus de ptimoꝝ bonorū salute. maloꝝ de ꝺēnatione ꝺuertit in gaudiū. Pś. Facti sum⁹ sicut ꝓsolati. Itē ꝓsolabunt de evasione pene ecne ꝛ future. Sic ꝓsolatus est Joseph frēs suos Geñ. xlv. Luc. xvi. Uic gaudet. tu vero cruciaris. Item ꝓsolabunt in gl̄e adeptiōe. Isa. vlti. Ego ꝓsolaboꝝ vos ꝛ ꝓsolabimini. Luget eñ pecōr ꝓter duo. eo q̄ bonū qđ oportuit nō fecit. ꝛ malū qđ nō oportuit fec̄. Hinc est q̄ dñs p moysen duos turtures vel pullos columbaꝝ offerri fecit. vnū p pcō. ꝛ alterū. p holocausto. Unū offerim⁹ cū p culpa gemitū dam⁹. De altero holocaustū faciem⁹ cū p eo qđ bonū neglexim⁹ doloꝛ ignem ardem⁹. Hicq̄ fit multitudinē doloꝝ ī corde meo erūt ꝓsolatōes. Ulñ sec̄ q̄ q̄ verā caritatē hūt dolēt ꝛ gemūt qz hūt qđ amant. Adducit glo. sup illud pś. Sagitte tue infixe sūt mihi. tāq̄ vulnerata caritate ego suz. Amabat eñ in q̄t quez nōdū tenebat. dolebat q̄i nōdum hēbat. ḡ si dolebat vulnerata erat. Hz ꝫ vuln⁹ ad verā sanitatē capiebat. Qui ꝫ vulnere nō erit vulneratus. ad verā caritatē ñ poterit puēire. Dec Aug⁹. ¶ Bti q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusticiā. qm̄ ipi saturabunt. Quia cū aliq̄s ꝑmo mūdana ptēpsit. mozes ꝺo māsuetudie retit. atq̄ sufficiēt luxit. nccē hz esurire. Jō ꝺueniēter ponit q̄rta btitudo q̄ p⁹ ereptionē animi p illas tres. pura vicz pauptatez a diuitijs. p māsuetudinē ab iurijs. p luctū dolēdo a pcīs. demū ipm aīm ad celestia appetēda erigit. Nō facit esuries iusticie. Et bñ ōr esuries. In pūti eñ pfectā iusticiam nō possum⁹ bze. sz esurire possum⁹. Uere ḡ bti q̄ sic esuriūt iusticiā qm̄ saturabūt. Hāc iusticiā q̄rebāt ꝛ sitiebāt. ꝙbe desiderātes adueniū dñi vt fideles inuenirent. Ulñ vnus eoꝝ dixit. Utinā disrūperes celū ꝛ descenderes. Isa. lxiij. Magna esuries q̄ ad saturitatem suā celū non cameram postulat rumpi. Sed hi saturati sunt q̄ dño incarnato viderūt gloriā eius q̄i vnigeniti Jo. hānis. j. Unde tūc esurientes p̄es implebit bonis. Luce. i. Sicut locut⁹ est ad pa-

tres nostros. scz pphetas. Saturati autez sunt sed ex pte q quandā plibationē. sed p/fectius saturabunt et plenī cū apparuerit gloria eius qz tunc totꝰ homo remunera/bitur. Sic pmo dicet. Repleti sumꝰ mise/ricordia tua. exultauimꝰ z letati sumꝰ oīn/bus diebꝫ nr̄is. i. Regū. ij. Famelici saturati sunt. Ecce fui mei comedent z vos esuri etis. Hieronymꝰ in glo. Quare misero data est lux Job. iij. ca. Miserꝫ lux datꝫ qñ bu ius mundi gaudijs non participando se in hac peregrinatione miseros agnoscunt. claritatem transitorie prosperitatꝫ magni/pendendo. In amaritudine anime quip/pe omēs sunt electi. qz vel flendo rēnunt que dereliquerūt. vel graui se merore affi/ciunt. qz longe a facie ꝺditoris piecti non/dū fruunt eternis diuitijs. Vita q̄ppe ama ricatis datur. cū huiusmōi gl'ia tristibꝫ ge/mitibꝫ tribuit. Desiderāt quippe se mortifi care z penitꝰ ab oīni gloria tempali extin/guere. Sed occultis iudicijs vel pesse i re gimine. vel occupari in multꝫ regū bonori bus. i. vite rectitudine in se z in alijs cōpel/lunt. Et qō dei timore tolerāt z intus ē de sideriū pietatis z foris expellūt ministeriū cordis. Ne ꝺtra dei dispositionē. z sic mul/tis pfunt. z q̄ se impfectos vident p humili tatem amplꝰ surgūt. z quo desideriꝫ dese runt ipa tarditate ad cundē delocant. Nec ille ¶ Beati misericordes. qm̄ ipi miseri/cordiā ꝺsequent. Quia em̄ dz ꝙ miscdia z veritas. i. iusticia obuiauerūt sibi. z habent se tanq̄ sorores vterine. quaꝝ vna sine alia claudicat. Misericordia ei sine iusticia de/clinat ad remissionē. Justicia vero sine mi/sericordia declinat ad crudelitatē. Unꝰ glo sa. Justicie lumen est miscdia. Fiat aūt mi sericordia triplicit. scz in se Eccl. xxx. Mi/serere anie tue placens deo z ptine z cōgre/ga cor tuū in sanctitate. Scda fraterna ad primū p beneficentiā Luce. x. Videns sa/maritan⁹ vulneratū alligauit vulnera ei⁹. Tertia filialis ad deum. Miseremini mei miseremini mei Job. xix. Prima ꝺsequit misericordiā in remissione oīnis iniquitatꝫ culpe. Scda ꝺsequitur miscdiam in diminu tione pene z intercessorū multiplicatione. Prouer. xxv. Tertia ꝺsequit miam i ade/ptione gl'e. Prouerb. xiij. Qui miset pau/peri benedicet z benedict⁹ erit. Hanc mise ricordiā habuerūt ꝺfessores. quoꝝ ꝺncipa tum tenens Nicolaus pīmoniū suum in opus misericordie gr̄a releuande inopie z fugiendi stupri erogauit. Miscdia. put est virtus ē dolor aliene miserie. sed fm ꝙ dis plicet alicui malū alteri⁹. est donū spūssanc/ti. Sed pietas prout homo exhiber cul/tum dei ex filiali affectu z expedite subue/nit oīnib⁹ miseris p loco z tempe ꝺstitutis. ¶ Beati mūdo corde. qm̄ ipi deū videbūt Postq̄ anim⁹ informat precedentiū habi/tuū gradibꝫ extunc adhuc restat purgan/dus animꝰ vt in vno mandatoꝝ nō offen/dat. ne sit omniū reus. sed sit sicut domus sine palea auaricie. sicut speculū sine macu la luxurie. sicut aer sine nube supbie. sic ar/gentuz sine rubigine accidie. sic pellis sine pi⁹guedie gule. Quid ār ē ee mūdo corde. nisi simplex hr̄e cor vt dic̄ Beda. Sic̄ alibi scriptū est. In simplicitate cordis q̄rite il/lū. Sicut em̄ lumen h̄ non pōt videri nisi oculis mūdis. ita nec deꝰ videri pt nisi mū dū sit illud p qō videri debet. Unꝰ fm Hie ronymū. Mūdi corde q̄s nō arguit cōsci/entia petōrū. Unꝰ dic̄. Corde nō supficiet hypocrite fallaces Hath. xxiij. Ue vobis pharisei q̄ mundatꝫ deforis. intꝰ autez estꝫ pleni rapina. Nec beatitudo est scr̄ꝫ ꝙ gi/nū q̄ p ceterꝫ puriꝰ deū videbūt. Illarū di/co q̄ sunt ꝙgines mōi cordis. non solū cor porꝫ mōi. Virgo enī casta corpe z nō mēte nullū bz pmiū in retributiōe. Quid em̄ p/dest a carnalib⁹ amplexib⁹ abstinere z mali gnaꝝ cogitatōnū stupro i corde coinq̄na/ri. q. d. nihil. ¶ Fc Unꝰ triplex bonū ꝺse/q̄nt ꝙgines mōi corde. Primo qz videt de um puriꝰ ceterꝫ p affectū dilectōis. Proū. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā ꝓpt grām labioꝝ suoꝝ hēbit sibi amicū regē. Scdo p affectū solicitudis Job. viij. Si mūdꝰ z rectꝰ incesserꝫ. statim euigilabit ad te. Ter tio p affectū brītudis. z h̄ p grām in pūti fa miliarꝰ. Unꝰ Bernū. Fma ꝺfessionez si op/tas mūdationē. Pā. Cōfessio z pulchritu do i ꝺspectu ei⁹ rc̄. Fuit aūt in veteri lege triplex mūdatio. Pria p aquaz expiatōis. Num. xix. Per hanc significat scrificatio i baptismo. Scda p sanguinez. Aplus Dia pene p sāg. mūdāt. Per hāc significat pnia q̄ est in carnis mortificatiōe. Tertia p vn/ctionē q̄ sola vasa z sacerdotes vngebant. Per hāc significat gr̄e infusio. Deficiens q̄ a pma uccesse habz recurrere ad secūdā. Et

trib⁹ hortamur ad mũdiciã. Prio scptura. Leuitī. Sci estote qm̃ ego sãct⁹ sũ Scõ reiectõe creake. Hã mare reicit mortuos. vi nũ feces Tertio õtestatõe imũdicie. q̃ yma ginẽ lignẽã. s. dei miaz deturpet ita vt itelligibilit appareat z renacit adhereat. vt pz in Lucifero zc ¶ Bti pacifici. qm̃ ipi filij dei vocabũt. Qm̃ g̃ in sabbato sexte etatz plenius dabit par habẽti btitudines pdictas ideo post mundã cordis volũtatẽ. Primo ponit pconũ pacifici. qz pax bone volũtati mittit. Luc. ij. Jõo de pacificis bene dr. filij dei vocabũt. qz cum deo gaudẽtes. Et Hath. ix. Nunqd pñr filij spõsi lugere ẽz diu spõsus ẽ cũ illis. Scõo qz deo sil'es. s. Job. iij. Rmi nũc filij dei sum⁹ et nõdum appnit nob q̃d erim⁹. Scim⁹ qm̃ cũ appariuerit sil'es ei erim⁹ Tertio qz hedes Roz. viij. Si aũt filij dei etiã heredes Hãc beatitudinẽ põtifices habẽt q̃ pacẽ faciũt ĩ populo. Jutta illõ. Talis decebat vt essz nobis põtifex q̃ inter deũ z pctõres z int̃ ipos met boies pacẽ reformaret. Sicut et pm⁹ pontifex rps fecit. Qui vult habere paccz pmũ bñ vinat. qz nõ est pax ipijs. Quia nõ pt esse pacific⁹ q̃ cũ deo bellũ gerit. Scõo vt volũtatẽ suã deo pformet. Tertio vt cõtenat terrena. qz si vult ea seq̃ nõ potest esse par. Unã. Beda in omil'. Bti pacifici. zc. In pace pfectio est vbi nihil repugnat. Et iõo filij dei pacifici. qm̃ in eis nihil resistit deo. Pacifici autem in semetipsis sunt qui omnes animi sui motus cõtemnẽtes sumunt regnũ dei. Dis cõuenit illud poeticũ. Par amorem nutrit. retinet concordia pacem. Par reprimit litem. cõcordes nectit eadez Lis pacẽ metuit. refugit discordia pacem. Odia par pellit. ipm par nutrit amorem.

¶ Beati q̃ psecutionẽ patiunt. ppt iusticiã. qm̃ ipoz est regnũ celoz. Postqz posite sũt beatitudies quaz pmiũ est aurea. Consequẽter ponit btitudo cui⁹ pmiũ est aureola. qz eius meritũ ꝓsistit in pfectiõe passionis. Ponit g̃ pmo sniam generalẽ. Scõo spẽalem ꝓuertẽs ad apl'os fmonẽ illũ ibi. Bti eritis cũ maledixerit vob. zc. Ponunt aũt circa ꝓncipiũ ꝓtraria q̃ faciũt martirẽ. scz pena in passione. causa in iusticia. pseuerantia in remuneratõe. Dicit g̃. Beati q̃ patiunt psecutõez ppter iusticiã. Glosa. nõ ppt scelera. vt malefici. heretici. latrões. s. Pe. iij. Nemo vestrũ patiat vt fur aut malefi/cus. sed ppter iusticiã. scz defendendam. vt sancti martires. quoz est regnũ celoz. ẽtũ ad aureolã. qz statim euolãt in celũ. Unde Beda in omel'. Beati q̃ psecutionẽ patiũt ppter iusticiã. nõ ppter iniqtatẽ. seu ppt rpiane vnitatz diuisionẽ. Unã Isidoz⁹. Nõ ois q̃ patit ꝓbra iust⁹ est. Sz si innocẽs ꝓ veritate patit. ille tãtũmodo iust⁹ putat. Aliud est pati tribulatõem aut penã aut molestiã aut supplicij ppter maleficia vel ppter iusticiam. Considera vbi sis. quid egeris. vide quare patiaris. vide qz ius z iniuria cõtraria sunt. Jus em̃ est q̃d iustuz est. Necz em̃ oim̃e q̃d ius dr ius est. Nõ si aliq̃s cõcedat ius iniquũ. nec ius dicendũ ẽ sz iniusticia ẽ Unã ꝓsidera q̃d veri fecerz. q̃d ꝓ patiaris. Si ius feciſti z iniuriam paterz iustus es. Quare ista dixi frẽs. vt se nõ ettollãt hetici qñ aliq̃d forte patiuntur ex iussionib⁹ pncipũ terrenoz nec se numerẽt inter eos q̃ iniuriã accipiũt z dicant. Ecce. Ps. consolat me. Lego aliud et euãgelio. Beati q̃ psecutionẽ patiunt ppt iusticiã. Notãter dr. ppter iusticiã. vt insinuet multos pati sed nõ ppt iusticiã. Unã Aug⁹. sup ps. illo Adducent regi ỽgines in tẽplũ. ps. xliij. dicit. Sunt em̃ q̃dã ỽgines sz extra tẽpluz. vt hetice sãcti moniales. sũt quidẽ ỽgines sz q̃d pderit eis nisi in tẽplũ regz adducant. Templũ regz in vnitate est. templũ regz nõ est ruinosum nõ discissum nõ diuisũ. qz regnũ dei est iũctura lapidũ regnantiũ z viuentiũ. q̃ ẽ caritas. z sic coḡsẽt q̃ pcisi sũt z veniãt ad vnitatem. subdit etiã sup alium passum. Nemo g̃ dicat psecutionẽ patior. nõ vẽtilet penam sz ꝓbet causam. Si cãm nõ ꝓbauerit ãnumerek cũ impijs. Et merito dicit Aug⁹. talles nũerari cũ ipijs in pena etna q̃ ĩ ꝓsortõ iniqz passi sũt. eos ãt annumerari in vita etna q̃ passi sũt ex ꝓsortio bonoz penã tẽporalẽ. Lauẽdũ ẽ igit nob vt h cũ scis virz vnitatẽ caritatz teneam⁹ si volum⁹ pati cũ illis ppter iusticiã. Unã fm Isid. Tenẽda est nob cũ scis virz vnitas caritatz. Et qnto se vnusq̃sqz subtrahit mũdo tãto op⁹ est vt se associet bonoz ꝓsortio h ĩ paciẽtia vt associet eis in pmũ gl'a Est ãt sciendũ q̃ regnũ celoz debeꝫ pacientie ppter q̃uoz. Primo iure sociali. Apoc. j. Particeps in tribulatiõe z regno. ij. Thio. ij. Si sustinebim⁹ et ꝓregnabim⁹ Scõo iure pugnatoz. Mat. v. Regnum celoz vim patit. Isti em̃ digni

sunt regno q̄ pati fortiter p iusticia nō me/ruūt. Jure beredū. Luc. xxij. Vos estis q̄ p mānsistis mecū in tribulatōib⁹. Et ego dispono vob sic dispposuit mihi p̄ me⁹ regnum. Datur ār h idē p̄miū pauptati z pacientie. qz pauptas est cōpos martirij. Utrobiq; em̄ oportet vincere mundū q̄ ad delectabilia mūdi Uel ōr qz nō est idē p̄miū. quia ibi auree h aureole. Uel illis p̄mittit regnum celor ad diuitias. istis ad dominiū. qz tunc martires dominabunt psecutor suor. p̄s. Dominabūt eor iusti i matutino Sap. v. Stabūt iusti i magna ꝓstātia aduersus eos q̄ se angustiauer. Et sm q̄sdā. h nō ē occasiua btitudo sz p̄cedentiū illumiatio. vt sit p̄ma referēda ad alias. Seq̄t. Btī estis cuz maledixerit vob. Hic psuadet dñs spēalez psuasionē p̄ter illā generalē sniaz. Ubi dic. Btī estis ꝛc. Persuadet ār eā a trib⁹. Primo q̄ debēt eos incitare ad ardēter patiendū p xp̄o. Primo ex passionis causa. cū dic. p̄ me. Secūdo ex p̄mio. cū subdit. gaudete. Tertio ex alior exēplo. cū subdit. sic em̄ p/secuti sunt ꝓphas. Et est extra euāgeliū. q̄d nō p̄sequor ꝓpter plitatē. Quantū ad p̄mū notandū est. q̄ iniq̄ psequūt bonos ꝥ/bis z factis. Dupliciter ār boies maledicūt. qz vel p̄ntes. sic est maledictio. vl absentes sic est detractio. In medio ār ponit psecutionē in sctōs. q̄ notās ordinē rei cōsuete. Primo em̄ maledicūt p̄ntib⁹. Secōo fugāt ō loco ad locū. Tertio detrahūt absentib⁹ Et h est q̄d dic Btī estis mō in spe sz tādez in re. cum maledixerint vob. scz innocētib⁹ boies. vt sonet in vicū. scz carnales et infideles. maledixerint inq̄t sm Glo. i. ex odio i faciē ꝓtumelias dixerit z psecuti scz vim inferētes. Unde Apoc. vj. Uidi subt⁹ altare ōi aīas interfector ꝓpter ꝓbū dei. Ex h patet h spēal̄r ptinere ad predicatores. Unde dñs ꝓq̄rit de psecutorib⁹ predicator illud Job dicēs. Quasi capicio tunice succinxerit me. Tunice quipe capiciū circūdat collum induēs. Collū ꝓo si stringit voc⁹ vsus et vitalis flat⁹ necat. Sancta q̄ eccl'a reprobi q̄si capicio tunice ꝓstringūt. qz in ea psecutionib⁹ suis vitā fidei z ꝓdicatōis vocē extinguere conant. Hoc quipe conari psecutores ei⁹ specialiter solent vt ab ea añ omnia verbū ꝓdicatōnis tollant. Unde et hij q̄ sancte fidei primordijs resistebant. cesis aplis denūciabant dicentes. Precipiendo p̄cepim⁹ vobis ne doceretis in nole isto. et replestis ir'm doctrina vra. Corp⁹ q̄ eccl'e q̄ capicio tunice cinxerat. quia ꝓtris ꝓdicatoribus velut eius collū ꝓmentes preclude/re nitebant iter lucis. Sed qz electi quiq; psecutionis tpe q̄ potiores sunt pot⁹ mori q̄ tacere maluerunt. xx. libro Moralium. Gaudete in illa die. Ecce premium allicias ad patiendum. Et hoc dupliciter. Primo spei. quia gaudete in illa die. Secundo rei quoniā merces vestra. Gaudete ergo interius corde. exultate exterius corpore. id est ꝓpter exemplū exterius gaudium ostendite corpore. Uel dicit duplex. scz auree et aureole. Uel propter duplicem stolam corporis et anime. Gaudete ergo sicut mercatores lucrose mercis. Actuū q̄nto. Ibāt apostoli gaudentes a conspectu concilij. cē. q̄a eorum corona fuit iuxta meritum copiosa ex affluentia super condignū. in celis diffusa vltra terminū. Genesis. xv. Ego sū merces tua magna nimis. Redditur itaq; eis merces tanq; laboratoribus. Matth. xx. Voca operarios et redde eis mercedem. Corona tanq; preliantibus. j. Corinthiorū. ix. Illi quidem vt corruptibilem coronam accipiant. nos aut̄ incorruptā. Fructus tanq; seminatorib⁹ sm triplicem statum. centesimū sexagesimum et tricesimuz. ad Gall'. vj. Qui seminat in spiritu. de spiritu et metet. Regnum tanq; beredibus. Jacobi. ij. Nōne deus elegit pauperes ex hoc seculo. diuites in fide. z beredes regni. Sciendū autem q̄ sm Bedam p hec omnia specialiter septem vicia excludit. cū dicit. Beati pauperes. auariciaz excludit. per Beati mites. irā excludit et indignatiōez. quia lugent. seculi leticiā. que morte operatur repellit. quia esurient. gulam. siue omnium deliciarum cupiditatē per ieiunium retundit. Beati misericordes. Superbiā humili compatiendo deiicit. Mundo corde. Fornicationē et omnē corporis inquinamentū fortiter extorquet. Beati pacifici qui vanam gloriam pacis dilectione humiliant. Qui persecutionem patiunt. accidiam omnē discurrendi amore abiciunt. Quib⁹ officijs sm eundē magnope curādū est resistere z ab eis pctōr sordib⁹ purgare q̄ vult ad vitā puenire. Ad quā nos perducat pater z filius z spūssanctus. Amen.

Hij sermones q̄ sequūt sūt ex Socco.

De sancto Martino
Sermo. XLVII

OCulis ac manib⁹ in celū semp intētus. Hec sūt verba eccl'e de vita t sctitate s. Martini. Dicit Gregor⁹. Sanctor⁹ exēpla animos audientiū accendunt vt videant q̄ ab eis fortia facta sunt. et valde sibi indignēt pariter t būlient p eo q̄ talia nō operant. Verba g̃ ꝓposita maximā sctitatē h⁹ gl'iosi ꝓncipis insinuāt. Erigam⁹ ad h̄ caput nr̄m t imitemur eū q̄tū possum⁹. Hācta mr̄ ecclesia cōmēdat sctm̄ Martinū i ꝓbis ꝓpositis q̄ oculis t manib⁹ in celū semp fuit intētus. Per oculos deuotōz t intētiōez accipim⁹. p man⁹ ꝓo opatōem. Deyno oculor⁹ in cāticis. Vulnerasti cor meū soror mea sponsa in vno oculor⁹ tuor⁹. scz denotionis. De alio oculo dr Math. vj. Si oculꝰ tuus simplex ē totū cor⁹ lucidū erit. Ab oculo em̄ intentōis opa nr̄a tenebrosa vl lumino sa iudicant. Q̄ aūt p man⁹ opatio designatur. declarat Gre. di. Quid p man⁹ nisi operatio designat. Est g̃ sensus ꝓpositi thēatr̄. Beat⁹ Martin⁹ cū deuotōe in celo ꝓsabat. t cū h̄ p intentionē oīa sua opa in deū ordinauit. vt nihil ꝓpter se aut ꝓpē hoies. sz solū ꝓpter deū faceret. Exposit⁹ igit ꝓbis thēatr̄ videam⁹ qūo sctm̄ virū imitari debeamus. Si em̄ gl'ie et⁹ ꝓncipes fieri cupim⁹. viaz p quā venit ad gl'iaz nō recusem⁹. Sz ḡa nēo repēte fit sūm⁹. studeam⁹ g̃ ab inferioribus ad superiora duce gr̃a oculos nr̄os sil'r i celū erigere. Debem⁹ igit ꝓmo oculos nr̄os cū manib⁹. i. deuotōem t intentōez t oēz operationē retro nos reflect'e. scōo ante nos p spicere. tertio infra nos deflectere. q̄rto intra nos includere. q̄nto ad dextr̄ t sinistr̄ statuere. t sexto in celū cū sctō Martino erigere. vltimo tandē q̄ntū possum⁹ dēm⁹ eos ipi deo infigere. ¶ Primo dico q̄ oculos nr̄os debem⁹ post tergū sup mala q̄ cōmisimus reflectere. deuotōnez ꝓfunde pnīe cū recta intentiōe t opatione satisfactōis dño offerendo. sic agentes vt pura deuotiōe peniteam⁹. ꝓsiderātes intimo timore et dolore que. qualia et quāta cōmisim⁹. Ita vt si fieri possit singulis pctis. singulas deuotiones t opationes recta intentione tribuamus. Sic fecit Jeremias cū peccata populi deplorāret di. Diuisiōes aquar⁹ deduxerūt oculi mei. Quod exponēs Gregor⁹ di. Diuidim⁹ quippe aquas. et ex oculis lacrimas deducim⁹. cū singulis pctis disperti/tas lacrimas tribuim⁹. Sic legim⁹ de sctō Dauid in ps. Exit⁹ aquar⁹ deduxer̄t oculi mei. q⁹ nō custodierūt legē tuā. Hūc ergo respectū tamdiu teneam⁹ quousq̄ ī nobis verificari poterit illō Isa. xlviij. Deleui vt nubem iniq̄tates tuas. t quasi nebulā pcā tua. Sed q̄a nō sufficit remissio peccatorū nisi detur nobis etiā gr̃a ꝓtinendi. Scōo oc'os cū manib⁹ ante nos ī die iudiciū dirigam⁹. cogitantes q̄s districte ꝓ singulis t maxime post remissionē iteratis a deo iudice iudicabimur. Quia oīa in numero pondere et mēsura nos exsoluere oportet. Ecc̄s vltio. De oī errato adducet te dom̄in⁹ ad iudiciū. Nō si apertis oculis videre⁹ pcā cū summa diligētia caueremus. Quis em̄ mētis inops a iudeo mutuaret obulum vt p eo in breui marcam redderet auri. Aut q̄s ꝓ delectatione momentanea penā longissimam t grauissimā sustineret. Sic erit in futuro dei iudicio. Cum ergo vic̄ijs et iam dimissis peccatis iter⁹ impugnamur. sensus nr̄os fortiter teneam⁹. dirigentes oculos cum manib⁹ ante nos ad dei iudicium. atq̄ dicentes illud Hebr. x. Horrendū est incidere in manus dei viuētis. Q̄ et si iter⁹ peccanti. iter⁹ detur gr̃a penitendi. multo tm̄ facilius caueret q̄s emendaret. Oportet em̄ hominē p multa trahi anteq̄ pctm̄ penitus destruat. Propt̄ q̄d dicat Ambros⁹. Facilius inueni q̄ seruauerit innocentiaz q̄s qui verā atq̄ dignam egit penitentiā. Tanta em̄ mala homo incurrit p pctm̄ vt raro vnq̄ ad plenū emendetur. Quod figuratū legim⁹. j. Machab. iiij. vbi dr. Licet templū post ꝓmā destructionem fuerit reparatū nūq̄ tamen ad decorem ꝓstinū fuit reformatus. Verū quia post peccator⁹ cessationē t cor⁹ emendationem iam inter amicos dei incipim⁹ cōputari. Ideo necesse est vt in signū et⁹ amicicie incipiam⁹ a domino tāq̄ filij charissimi flagellari. Sic em̄ dixerat angelus Thobie. Quia acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio ꝓbaret te zc̄. Ut ergo flagella dī cū pacientia sufferam⁹. Tertio oculos cū manib⁹ infra nos in infernū cū multa solicitudine dirigam⁹, vt si amara videant fla/

gella dñi cogitem⁹. melius est vt hic castige
mur in iudicio miscōie q̄z i inferno depute
mur ꝑpetuo igni. Cogitātes illud Judith
viij. Omēs q̄ tēptatōes nō suscepērūt cū ti
more dñi extermiati sunt. Nō g̃ vlciscamur
nos ꝓ his q̄ patimur. reputātes ipa supplī
cia minora esse ꝑctis nr̄is. q̄si serui dñi cor
ripimur ad emendatōez z nō ad pditiōem.
Hec ibi. Et Job. vj. Qui timet pruinā ca
det sup eū nix. Cū g̃ flagellamur a dño. di
rigam⁹ oculos nr̄os cuz manib⁹ infra nos
ad penas inferni. dicētes cū gaudio. melī⁹
est h̄ purgari q̄z ibi eternal'r cruciari. Sed
q̄ hostis hūani gener⁹ dyabol⁹ vidēs nos
ꝓ pcōz remissionē z ꝓ coz cessatōz pariter
q̄z ꝓ dei flagellatōz. nō solū erutos z libera
tos a sua prāte. sz etiā lōge ab eo alienatos
acrius incipit nos infestare. instaurans ꝑ
nos ruinā ꝓ delectabilia h⁹ mūdi. ꝓ q̄ tāq̄z
ꝓ machinas fortissime nos impugnat. imit
tēs in nos tales z sil'es intoxicatas imissio
nes z sagittas dicēs nob. Quid faci⁹. vis tu
pñtē vitā pdere piter z futurā. z sic de alijs
Quarto g̃ oc'os cū manib⁹ circa totū mū
dum cū suis apēdicijs inspiciam⁹. Caute
estimātes q⁹ oia q̄ in mūdo sūt nō bita. pfi
ciūt z bita nocēt. q⁹ ꝓ ea dei amicicīā pdi
mus. iuxta illō Ja. iij. Qui vult esse amic⁹
mūdi. inimic⁹ dei ꝓstituit. Inimicos aūt ei⁹
pcutiet i posteriora eoz. z opprobriū sempi
ternū dabit eis. vt dic̄ ps. Spretz aūt eis
xp̄c deū m'tū pficiūt. q⁹ ꝓ eis oīe bonū p
mittit. dño dicēte. Mat. xix. Oīs q̄ reliq̄rit
domū vl frēs aut sorores aut pr̄ez aut ma
trē. zē. centuplū accipiet z vitā eternā possi
debit. O felix cōmutatio relinq̄re mala z ac
ipere bona. De oīb⁹ his in mūdo dicit
diuia sapia. Vidi cuncta q̄ sub sole sunt. et
ecce vniuersa vanitas. Sz q̄d ꝓ his bō ac
cipit. Accipit deū in q̄ sunt oia bona. Et Iz
hac ꝓsideratiōe hō luce clari⁹ videat. oīa
q̄ mūdi sūt penit⁹ ꝓtēnēda tāq̄z viliaz inuti
lia z pnicosa. iteriorz tū affect⁹ difficilīe dis
trahit ab eisdē. Jōo oculi cū manib⁹. i. de
uotio z intentio z ois nr̄a opatio intra nos
est dirigēda. vt interioz nr̄ hō ab hac visco
sa z feculēta fortī⁹ abstrahat. Quinto ergo
oculos cū manib⁹ intra nos dirigam⁹. dili
gēter ꝓsiderātes vbi interiora nostra iacēt
vbi sordidant. z inueniem⁹ q⁹ etiā malis ex
pulsis. adhuc reliq̄az viciositas m'tū erit.
Dicit enī Bern̄. huiusmodi pestes viciorū
vsq̄z in vltima solitudine solitariū psequūt
et nisi ꝑtinaci studio expurgati liniri pñt et
quocūq̄z cōponat se anim⁹ erit. z in q̄cunq̄z
solitudine secretū silentiū cordis esse non
patit. cui q̄ maiorē inesse ꝓsuetudinis vsū.
eo nequior z rebellior inuenitur. Ergo in
trorsus hō igrediēs potētias aie et malo
ꝓsuetudis vsu depuatas. z ad h̄ terrena ap
petēda pessime inclinatas. rōnem q̄ data ē
homini vt deū cognoscat inuenit obtene
brata. voluntatē q̄ est homini data vt in co
gnito z amato dulciter reqescceret inuenit
instabilē z inq̄etā. Erigat g̃ rōem ad deum
vt eū sp cogitet. corrigat volūtatē vt solum
deū cognitū amet. Cōpescat memoriā vt i
deo discat aliq̄n stabiliri. vñ potentie talit
vt dictū ē repate cito recupant ꝓ mō amo
ris quē h̄nt ad deū quecunq̄z auersi a dño
pdiderūt. Uez q⁹ vt dictū est hec potentie a
terrenis difficulter auellunt nisi ostendat
eis aliq̄d meli⁹ q̄ se vertāt. z cui ꝓmouente
gr̄a inhereāt. Jdcirco erigēdi sūt oculi nr̄i
cū manib⁹ ad diuia. Bern̄. Justū est vt q̄s
pñtia nō delectāt. ꝑsto sit eis mēoria futu
roz. vt q̄ de rep affluētia despiciūt ꝓsolari.
recordatio illos delectet etnitat⁹. Quia ne
quaq̄z sine delectatiōe esse poterūt. vt dicit
Bern̄. Anima sine delectatiōe esse non pt.
Aut em̄ delectat in infimis z caret supmis
aut in supmis z infima ꝓtemnit. Hexto g̃
erigam⁹ oculos nostros cū manib⁹ ad su
perna. conuersatiōnē nostrā habētes in ce
lo. vbi hereditas nr̄a est a lōge. ibi erigam⁹
oculos nostros Dic̄ monemur Isa. lx. Le
ua in circuitu oculos tuos z vide. Et Ben̄.
xv. ca. Uide in directū ad orientē z occidē
tem ad aquilonē z meridiē. omnē terrā quā
ꝓspicis dabo tibi. Quod reuera cogitatuz
solū posset corda nr̄a durissima inflāmare
q⁹ nos viles ⁊miculi tam gl'osaz hereditā
tē in eternū z oim bonoz abundantiā de
bem⁹ possidere. In hac g̃ pegrinatōe i cor
pore ꝓstituti. cogitatōe z auiditate dēm⁹ in
illa eterna patria ꝓtinue quersari. iuxta il
lud apl'i Col. iij. Que sursum sunt querite.
q̄ sursū sunt sapite. vbi xp̃s est i dextera dei
sedēs. Bern̄. Circuite z vos dulcissimi ani
mo sedes supnas. z multas q̄ in domo pa
tris sunt mansiōes būiliter ꝓemplantes
erigentes corda vr̄a ad thronū dei et agni
supplicātes pcelsis cordib⁹ angelorum. pa
triarchaz. apl'oz martiz. et ⁊ginū choros

admirantes. z ꝙntū ꝑualet infirmitas cor/dis talib⁹ cogitātes inteſſe cē. Septio ad/huc alti⁹ ſancti erigūt viſū ſuū. ꝛtēplatōem ſuā ꝙtū hūane fragilitati poſſibile ē i ipm deū dirigētes. Ad ꝙd faciendū z ſi interdū admittāt. rariſſime tū fit. Et ꝑ ipm ad pū/ctū accidit vir⁹ ſctiſſimis z pfectiſſimis. nec tñ adhuc i viſionē diuie eſſētie ꝓtingūt. iux/ta illō Joh. j. Deū nēo vidit vnq̄. Nequaq̄ tñ ve. teſt. ꝓfēs q̄ referūt deū ſe vidiſſe ma/le dicūt. vt Jacob Gen. xxxij. Vidi dñm fa/cie ad faciē. z ſalua facta eſt aīa mea. z Job xlij. Auditu auris audiui te. nūc aūt ocul⁹ me⁹ videt te. Et Iſaias. vj. Vidi dñm ſedē/tē ſup ſoliū excelſū. Hāc ꝛtroverſiā Greg⁹ declarat ꝑ diſtinctōz di. Quid ē q̄ ꝓfēs ve/ter⁹ teſtamti deū ſe vidiſſe teſtati ſunt. cum tñ Joh. dicat Deū nēo vidit vnq̄. niſi ꝑ q̄ patenter datur intelligi. q⁹ q̄diu ꝑ morta/liter viuitur videri ꝑ quaſdam ymagines de⁹ ꝑt. ſz ꝑ im naturā ſue ſpeciei videri nō ꝑt. Anima em̄ aſſlata ꝑ grāz ſpūſſcti ꝑ figuras q̄ſdā deū vider. ſz ad ipaz vim eſſentie non ꝓtingit. Hinc Bern. Quicūd dei viſiōe fi/delib⁹ impartit. ſpeculū ē z enigma tm̄ di/ſtās a futura vita q̄tū a vitate fides. tēpus ab eternitate. z adhuc breuiē z raptim ſan/cris ꝓcedit q̄ ꝑ modū ſtille q̄d modicitatē ſignificat. Iſta tñ viſiōe ſcti dei q̄tuz ſinit hūana fragilitas in ꝑ ſc̄o fideliter inſiſtāt. et deum in ſe z in effectib⁹ ſuis videre ſata/gāt. donec ipo fauente ꝑ grām veniant ad gl'az. Iſti exercitio inſiſtebat ſctūs Martinus iugiter. de q̄ thema ꝓpoſitū. vt ſ.

De ſancta Eliſabeth. I Sermo. XLVIII

Conſiderauit ſemi/tas dom⁹ ſue z panē ociosa nō co/medit. ꝓuer. vlt. Iſta ꝑba aſſu/mūt ad laudē z gl'az ſcte Eliſabeth. In q̄b⁹ ei⁹ pfectio a duob⁹ cōmendat. Primo a ſue mēt⁹ diſcuſſiōe ſtudioſa. ibi. Conſiderauit ſe/mitas dom⁹ ſue. i. mot⁹ interiores mēt⁹ ſue. Scōo ab ei⁹ opatiōe ꝛtuoſa. ibi. et panem ociosa nō comedit. Circa ꝓmū ſciendum q̄ quilibet bō iuſt⁹ diligēter dz ꝓſiderare oēs ſemitas. i. oēs cogitatōes z affectōes mētis ſue. ne in eis aliq̄d erūpat q̄d oculos diui/ne maieſtatis offendat. Ad hāc ꝓſideratōz inducit Hugo di. Diligēter attende q̄ntū ꝑficis vel q̄ntū deficis. qualis ſis i moribꝫ z qualis in affectionib⁹. Redi ꝑ ad cor tuū. z diligēter z ſubtiliter diſcute teip̄m. Conſi/dera q̄d agis. quo vinis. z q̄ tendis. Et cū totū interioris z exterioris hois ſtatum et habitū q̄ntū poſſibile eſt plene cognouer⁹ nō ſolū q̄lis ſis. ſed etiā qualis eſſe debeas tunc de cognitiōe tui poteris ſubleuari ad ꝓtemplatōem dei. Precipuū em̄ z ꝓncipa/le ſpeculū ad videndū deū eſt anim⁹ intues teip̄m. Iſtā ꝓſideratiōez z diſcuſſionē men/tis beata Eliſabeth quotidie freq̄ntabat Fecit em̄ ſicut Seneca refert de ſuo ocio. Qui cū oī die ſe ad nocturnā quietez re/cepiſſet interrogauit animū ſuū. Quid bo mi hodie pegiſti. q̄d mali hodie pfeciſti. cui vicio reſtiſiſti. qua ꝓte in virtutib⁹ ꝓfeciſti.

A Poteſt ār dici q̄ hec ꝓſideratio dz eſſe triplicita. Primo q̄ homo cōſideret defect⁹ ſuos preteritos vt corrigan̄t. Nō bñ docz Bern. di. Cōſideret ania maculas ſuas vt inde doleat. dolens lugeat. lugens deo pla/ceat. et ſibi placens audiat. Ecce tu pulcra es amica mea. ecce tu pulcra z macula non eſt in te. Iſtud verbū ꝓpriſſime competit beate Eliſabeth. cuius pulcritudo bis in/ſinuat. quia nō ſolum fuit pulcra interiori mentis affectu. ſz etiā in interiori cōuerſa/tione. Ita q̄ exempla ſancte ꝓuerſationis z edificatōis oīb⁹ eam intuentib⁹ reliq̄t. Scōo homo ꝓſideret affectiōes ſuas pre/ſentes vt dirigan̄t. Ad quod iterꝫ hortatur Bern. di. A te tua ꝓſideratio incipiat nec te neglecto in alia te extendas. Quid enim ꝓdeſt ſi noueris oēs vires herbaꝝ. curſus ſideꝝ. cē. ſed te neſcieris. Eris ſil'is edifica/ti ſine fundamēto. ruinā em̄ facis nō ſtru/cturā. Nam quicūd ꝓſtruxeris extra teip/ſum. ꝑ vt ipe dicit erit tanq̄ puluis q̄ aven/to diſſipatur. Et ſubdit. Non ſolum autez ꝓſideratio tua a te incipiat ſz etiā in te fini/atur. vt quicūd ꝓſiderationi tue ſe offerat q̄d ad tuā ſalutē non ꝓtinet ꝑ noueris re/ſpuendū. Tertio homo ꝓſideret defectus futuros in q̄s. ꝓpria infirmitate labi poſſet. vt caueant. Aug⁹. Magis cogitare debet homo quid ſibi deſit q̄ q̄d ſibi aſſit. Quod habes caue ne perdas. Quod non habes conare vt aſſequaris. Semp cogitare de/bes q̄ ſis minor in meritis et non maior. Si em̄ cogitas q̄tum alium ꝓceſſiſti time elatione. Si cogitas q̄ntū tibi deeſt inge/

miſce. et cū ingemiſcis a delicto curaris. et cū būiliaris ꝓficis. ¶ B ¶ Et nota dicit Eryſ. q̄ cōſideratio ſui parit homini quadriptitū fructū. Primo cauſat būilitatem ſui. Unū Greg. Magne būilitatis radio ſua opa illuſtrat q̄ alioꝝ bona ſubtiliter penſat Tamdiu em̄ pcā ſua q̄ noſſe et flere debet ignorat q̄diu alioꝝ defectꝰ curioſe cōſiderat. Scō inducit charitatē xpi. Ex hoc em̄ q̄ ꝓximā fragilitatē agnoſcit neceſſitati ꝓximi libēter ſubuenit. Tertio inducit ꝓtemptū mūdi. qz ex ꝓſideratōe ꝓprie nobilitatis et ex magnitudine celeſtis premij ad q̄d homo factus eſt. omnia tranſitoria velut ſtercora arbitrat. Quarto inducit amoꝝ dei quia dū bō ꝓſiderat q̄ deꝰ eū tanti pcij eſtimauit q̄ ꝓpio incarnari et mori voluit. in amore diuino merito inardeſcit. Et hoc q̄ ad ꝑmum. ¶ L ¶ Dixi ſecundo q̄ beata Eliſabeth commendat ab eꝰ ſtruoſa opatione cū ſequit. et panem ociosa nō comedit. Eſt aūt triplex panis ſcz materialis doctrinal et ſacramtal. Et quēlibz illoꝝ btā Eliſabeth ociosa nō cōedit. Et hoc ex codē capło colligit in ꝑbis epłe vbi dr. Queſiuit lanā et linū. et opata eſt ꝓſilio manuū ſuaꝝ. ſcz veſtiendo pauperes. et puidēdo de coꝝ indigentijs. Etiā p linū q̄d p multas occupatiōes ad candorē deducit pñt intelligi opa pnie puta vigilie. orōnes. et abſtinētie. q̄bꝫ caro mortificat et mens ad candorē puritatis deducit. In iſtis oībꝫ fuit btā Eliſabeth multum ſollicita et fortis. vt idem ſapiēs declarat dicēs. Manū ſuā miſit ad fortia. i. ꝑdictis opibꝫ fortiter inſiſtebat. Et digiti eiꝰ. id eſt affectiones et cogitatiōes apprehendēt fuſum. ſcilz vt de lana et lino fila faceret. et veſtes texeret q̄bꝫ pauperes coꝛpaliter veſtiret. et etiā mentē ſpūaliter adornaret Nam btā Eliſabeth de lana agni. i. de exemplis et vita xpi. de lino interne puritatis ſibi veſtem texuit. de q̄ ibidē dr. Fortitudo et decoꝛ indumentū eiꝰ. Hz hoc notabiliter aduertēdū eſt. q̄ ānto mulier eſt fortior et ſedet altius tanto filum trahit longius. Sic mēs beate Eliſabeth ānto magis a terrenis eleuabatur tanto limpidius diuinā veritatē cōtemplabat et feruentius amore diuino accendebat. Scō panem doctrinalem nō comedit ociose ſed potius operoſe. quia veritatē vite quā audiendo didicit vel meditando per boni operis exercitiū et boni exempli euidentiaꝫ euidenter oſtendit. Dehoc congrue poteſt intelligi quod ſcribit ibidē Sindonē fecit et vendidit. et cingulum tradidit chananeo. Per ſindonē que de ſubtilibus filis contexit poteſt intelligi aggregatio bonoꝝ exemploꝝ et ſacroꝝ verboꝝ vel opeꝝ quibꝫ beata Eliſabeth cōfecit panem. mentē confortantem. quo ſeipſam et alios reficiebat. Predictā aūt ſindonē vēdidit. quia per bona opera eternā mercedem mercata eſt. Et cingulū tradidit chananeo. Chananeus interpretatur ꝓuerſus. et ſignificantur illi q̄ per eius exempla ad bonum ſtatum ſunt cōuerſi. Illis tradidit cingulū continentie. quo mens retrahitur a noxijs cogitationibꝫ carnalis cōcupiſcētie. Et cingulum iuſticie quo affectus ab inordinato amore retrahitur. et ſic de alijs Tertio beata Eliſabeth panem ſacramentalem etiā nō comedit ocioſe. ſed virtuoſe et operoſe. quia ad ſacramentū euchariſtie non cum tepiditate et deſidia acceſſit. ſicut proch dolor multi faciunt. ſed ad eius perceptionē ſe cum magno feruore charitatis cum ſumma deuotōne et mentis puritate ſtudioſe preparauit. Et ideo per hoc triplicē fructuꝫ percepit. qui ſolet dono diuini muneris digne cōmunicantibꝫ euenire. Hoc em̄ ſacramentū accedentē confortat in virtuoſa operatione. mentē ſublenat in diuina contemplatione. coꝛ accendit in celeſtiū bonoꝝ deſideratione. Et iſta tria figurantur per hoc q̄ Helyas i fortitudine panis cinericei quo monitu angeli in deſerto degustato. quadraginta diebꝫ et nocteꝫ ambulauit vſq̄ ad montez domini. Tunc em̄ homo in fortitudine cibi illius ambulat. quādo virtute huius ſacramenti in bonis actibꝫ laborare non ceſſat. Tūc aūt mens ad montem dei oreb perducit. quādo mēs per contemplationez ad celeſtia deſideria virtute huius ſacramenti ſublenat. Et dr ſtetit in oſtio tē. Tunc aūt ſtat in oſtio ſpe lunce quādo per feruidū amoris deſiderium vult liberari a nexibꝫ coꝛporis et feruenter appetit puenire ad regnum eterne beatitudinis.

De ſancta Eliſabeth. II

Sermo. XLIX.

Fortitudo et decoꝛ indumentū eius. et ridebit in die

nouissimo. Proverb. vltimo. In his ꝑbis beata Elisabeth a duobꝫ cōmendat. Primo ab vbertate sue virtuose perfectionis quā habuit in via. ibi. Fortitudo et decor indumentū eius. Secundo a sublimitate vite gloriose quaz nunc possidet in patria. ibi. et ridebit in die nouissimo. ¶ A ¶ Circa ꝓmum est sciendū q vbertas sue virtuose perfectionis cōuenienter designatur per fortitudinē z decorem indumenti. quia perfectō virtuosa qua mens ornatur consistit in fortitudine amoris et in decore oīs virtutis. In tali autez ornatu refulget triplex decor. scz incipientiū. proficientium. et perfectorum. Incipientiū consistit in innocentie recuperatione. Proficientiū in virtuali augmēto et progressione. Sed perfectorū in perfecta christi imitatione. Primo ergo decor incipientiū consistit in innocentie recuperatione. Nec autez recuperatur per penitentiā. que sm Augu. peccata diluit. et angelice felicitatis consortes facit. Nec solū penitentia recuperat innocentiā sed quādoqz etiā per penitentiā resurgit homo ad maiorē grām. vt dicit Ambrosius de sancto Petro. Fidelior factus est Petrus postꝫ fidem se perdidisse defleuit. qz sic maiorē gratiam reperit ꝙ amisit. Qualiter autē agenda sit penitentia docet Ambrosius in libro de Joseph dicēs. Qui penitentiā agit paratus debet esse ad opprobria perferēda et ad iniurias subeundas. nec cōmoueri si quis ei peccati sui crimen obiicit. De quo z Bernhardus dicit. Ad agendā penitentiā nulla austeritas te deterreat. quia nō sunt cōdigne passiones huius tempis ad preteritā culpā que inde remittit. nō ad presentis consolatōis gratiam que inde immittit. nō ad futurā gloriam que inde promittit. Et talem penitētiam beata Elisabeth cōtinuauit. et sic decorem perfecte innocentie consecuta fuit. Quod patet per hoc. Nam ꝑfecta innocentia vt dicit Origenes tres habet pedissequas. Prima est fama celebris z illesa que nascitur ex detestatione peccati. Unde Origen. Ad recuperādā famā lesam nihil adeo efficax puto ꝙ illō perfecte horrere per quod maxime cōtingit famā maculari. Per hoc enim fit regressio ad bonum. zc. Secunda pedissequa est secura et suauis conscientia que etiaz nascitur ex dolore peccati. Unde Origen. Quāto magis pars sensitiua pro peccato cōmisso in se vim doloris excipit. tanto iocundius in se ratio tota dulcescit. Sicut ergo semp ꝑsumit seua perturbata ꝓscientia. sic econtra secura mens est quasi iuge conuiuiū. Ex hoc etiā patet q vbi ē innocentia ibi necessario est suauis ꝓscia. Tertia pedissequa est pudica verecūdia. Unde Origen. Impudice verecūdie tanꝫ pessime prolis pestilētie mater est consuetudo peccandi. Quod enim frequēter male cōmittitur eo credit cōmitti decentius ꝙ frequētius. Sed sancte innocētie se sociat nobilis verecundia. in qua p totam innocentis faciem fit rubra ꝑfusio de peccato alieno. Et hāc pedissequā gignit in nobis pudor cōfessionis. Propter istum ergo decorem innocētie beata Elisabeth z quelibet mēs deuota fit amabilis diuine maiestati iuxta illud ps. Et concupiscet rex decorem tuū. Secūdo beata Elisabeth fuit indura decore proficientiū qui cōsistit etiā in tribus vicz in forti tēptationū lucratione. In continuo ꝓficiendi desiderio sine interruptione. Et in feruido bonorū operū exercitatione. De ꝓmo sciendū q ipsi ꝓficientes precipue sustinent triplices temptatiōes. Primo vagarum cogitationū. quibus ipis aduersarius peccata preterita ad memoriam reducit. Secūdo titillationez inordinati amoris. quia hostis antiquus per nihil aliud plus impedit progressum virtutis ꝙ ꝑ immissionē inordinati amoris. Tertio patiunt diffidentiā virtuose continuationis. quia timent q in rigore incepto perseuerare nō possint. Et his tribus temptatōnibꝫ beata Elisabeth vigorose restitit. quia ipa ꝑsentiā domini iugiter cōcupiuit. et mens eius diuino amore perfecte succensa fuit. iugēqz pseuerantiā in bono virtutis tenuit. Ipsa figuratur per Judith de qua legitur q triplici ornatu vsa fuit contra Holofernem. Ipsa nāqz discriminauit crinē capitis sui z posuit mitraz super caput suū et accepit sandalia in pedibus. z annulos in digitis suis. Judith. x. Per mitrā intelligitur animi stabilitas qua vage cogitationes ꝓhibentur sicut pueri per mitrā cōstringuntur. Per sandalia in pedib⁹ significat sincerus affectus diuini amoris. qui prohibet amorem adulterinū. Per annulū qui portatur in signum constantie ad sponsam de-

signat fiducia z mentis robur in bono con/
cepto pseuerādi. zc. Secūdo desideriū pfi
ciendi in ℔ attendit q homo feruido cona
tu semp ad meliora nititur. nihil reputās ea q̄
iam habet respectu eorum. exemplo apli
q̄ dicit. Que retro sunt obliuiscēs. ad ante/
riora me extendēs zc. Unde dicit Cassiodo
rus. Ibi bonus incidit in deficiēdi piculum
vbi pficiendi deponit appetitū. Ideo Au/
gustin⁹. Sūma pfectio xp̄iane religionis
est vt q̄ntumcūq; homo in hac vita pficiat
semp sibi putet superesse q̄d querat. Hoc aūt
feruidū desiderium habuit btā Elisabeth
Nō ite⁊ figurat p Judith de qua vbi sup
legit q̄ habuit sandalia in pedib⁹. Sanda
lia sunt inferius clausa ne pes terrā contin
gat. z supius aperta. z significāt affectū pfi
cientis. q̄ debet esse inferius clausus ne at/
tendat ad ea q̄ bene gessit. Sed aperi⁹ su/
perius q̄ntū ad pficiendi desideriū. De ta/
li pcessu virtuali dr Cantico⁊. vij. Quā pul/
cri sunt gressus tui in calciamentis tuis fi/
lia pncipis. Filia pncipis est anima diuina
ymagine insignita. cui⁹ gressus in pgressu
virtutis sunt pulcri z diuinis oculis grati
Sed dicunt fieri in calciamentis. i. affectib⁹
virtutū decore ornatis. Tertio attenditur
desideriū pficiendi in exercitio virtuos⁊
op⁊. Hoc aūt exercitiū nō est vniforme. sz
variat fm varios status z ꝯditiones hoīm.
z fm varietatem donor⁊ que ds a deo rece
pit. Nam ille q̄ accepit a deo q̄nq; talenta.
id est. q̄nq; dona gratuita tenet se exercita/
re in oīb⁹. Et de ipis donis z⁊ lucris
tenet deo reddere rōnem. Ad quod nō te/
netur ille q̄ solū duo talenta acceperat. zc.
vt patet Mat. xxv. Beata ergo Elisabeth
fm omnē suā virtutē oīm tempe in bonis
actib⁹ se exercitauit. Tertio btā Elisabeth
fuit induta decore pfectorū. Qui consistit i
pfecta xp̄i imitatione pmo. Sicut em̄ xp̄s
p perfectā paupertatē oīb⁹ renunciauit.
Sic tales imitātes. xp̄m in ℔ sunt in statu
pfector⁊. Dicit nāq; saluator Luc. xiij. Si
si q̄s renūciauerit oīb⁹ q̄ possidet non pt
meus esse discipulus. In ℔ exemplo beata
Elisabeth xp̄m secuta est. q⁊ pt xp̄m oīm/
bus diuitijs z honorib⁹ renūciauit. Scōo
consistit in suipsi⁹ pfecta derelictiōe. Nō em̄
pfect⁹ etiā dr seipm derelīq̄re. s. q̄ntū ad pri
am ꝯplacentiā z amorē naturalē quē hz ad se
ipm. ita q̄ hō nec seipm diligat nec etiaz in
illis actib⁹ virtuosis q̄s de⁹ in ipo operat aliq̄s
cōplacentiā habeat pter se. sz pter honorē
dei. In ℔ actu etiā btā Elisabeth secuta fu
it. q⁊ pure oīes actiones suas in dei hono
rē ordinauit. Tertio consistit in mētis ad deū
pfecta subleuatiōe. Hic em̄ mens xp̄i fuit i
pfecta vnione ad deū iugiter sublimata. sic
tales debēt h̄e ꝯtinuū desideriū ad deum
q̄ntū sinit eos hūana fragilitas. Debēt em̄
sape ea que sursū sunt. z nō ea q̄ sunt super
terram. Et p ℔ recte nō sibi viuunt sed deo
De ℔ decore dr Job. xxvj. Spūs dni ornā
uit celos. Nam sic celi ꝯtinue manēt circa
terrā. z tm̄ terrā nūq; tangūt nec ꝯtingunt.
sic iste mētes licet ꝑsenā circa carnē q̄ntū ad
inhabitationē z nature sustentatiōes. carnē
tm̄ z terrena nō ꝯtingūt p ꝑsensum z delec/
tationē. Et ℔ fit pter eor⁊ mentalē abstra/
ctionē. Sic em̄ abstrahunt et sublimāt vt
iam nō in terra sed in celo quersari videāt.
Hanc sublimationē etiā habuit btā Elisa
beth. ita q̄ dicere posset cū apl'o. Nra quer
satio in celis est. Et sic pt⁊ vbertas sue pfe/
ctionis quā habuit in via. Scōo describi
tur q̄ntū ad sublimitatē gl'e retributionis
quā nūc possidet in patria. cū subdit. et ri/
debit in die nouissimo. s. q̄n de⁹ pfectā retri
butionē dabit vnicuiq; fm opa sua bōa vl̄
mala. ibi cum electis dei retributōs accipiet
Et tale acq̄sinit sibi btā Elisabeth p fortī/
tudinem pacientie. p opa miseric⁊die z iusticie.
Ipa em̄ diuina pcepta fideliter obseruabat
z seipaz in opib⁹ miseric⁊die iugiter exercebat.
ita q⁊ de ea legit hodie in epl'a. Accinxit for
titudine lumbos suos. z roborauit brachi
um suū. s. seipam in opib⁹ pacientie. miseri/
cordie z iusticie viriliter z fortiter exercen/
do. Et ideo merito gaudebit z ridebit i die
nouissimo. zc. s. q̄n dicet saluator. Uenite be
nedicti. zc.

De sancta Katherina Sermo. L.

Hec est uirgo sapi
ens quā dns vigilantem inuenit
Hec sunt ꝟba eccl'e q̄ legūt ō vna
gine in matutinali officio. Et bñ ꝟueniūt
beate Katherine atq; in eius laudib⁹ assu/
munt. In ipis nāq; a triplici progatiua cō
mendat. sc⁊ a carnis incorruptōe. anie illu/
stratōe. z op⁊ circūspectōne. Primum ibi.

Hec est ꝛgo. Scõm ibi. sapiẽs. Tertiũ ibi. quã dñs vigilantem inuenit. Primũ patet manifeste in eius legenda. Cũ em̃ Maxen eius alloqueret eã di. Nõ te q̃i famulã hãc cupim⁹. sz vt regina ꝓpotẽs ⁊ ꝑelecta in reg̃ meo eris. Ipa rñdit. Attende ⁊ tu rex ⁊ di/ scerne. Quid magꝭ eligere debeã. aut potẽ tẽ. eternũ. gloriosũ. ⁊ decorũ. vel infirmum. mortalẽ. ignobilẽ. ⁊ deformẽ. Ibi fatebat se dei filio i ꝑpetua ꝙginitate esse desp̃sata De scõo scz alie illustratõe iterꝫ dr in legen/ da sua. Cũ em̃ cũ oratoribꝫ disputaret ipa eos apertis rõnibꝫ sapiẽter supauit. Stu/ pefacti em̃ q̃d responderẽt. prim⁹ aliud q̃ꝫ in x̃pm credere nõ habuerũt. Unde vnus ex eis sic dixit. Hec puella in q̃ spũsctũs loq̃t sic nos in ãmiratõem ꝓstituit. vt nõ solũ ꝺ x̃pm quẽ ꝑdicat nihil loq̃ possim⁹. sz nisi p/ babiliores ratões de dijs q̃s vsq; huc co luim⁹ dare poterꝭ. oẽs ad x̃pm ꝙuertimur. Ecce q̃ntã illustratõez sapie de⁹ ei ꝓtulit. p quã patẽter etiã sapiẽtissimos oratores cõ uicit. De tertio vicz de opm circũspectione fil'r ibidẽ legit. Cũ rex grauissimis tormẽ/ tis ei minaret. Rñdit. q̃cunq; tormẽta excogitare poteris mihi exhibere nõ differas. qz corp⁹ ⁊ aiam̃ meã ⁊ oia mea illi offerre desidero. q̃ se totũ michi dedit. Ecce q̃ꝫ cir/ cũspecta hec virgo extitit q̃ se ad vicissitudi nẽ dño obligauit. Et tm̃ de ei⁹ ꝓmẽdatõne iuxta thematꝭ ꝙba dicta sufficiant. Nũc er/ go sermo ad nr̃az edificatõz retorquẽd⁹ ẽ. Qui hãc ꝙginẽ voluerit honorare. ipaz stu deãt imitari. Maxim⁹ em̃ bonor est quem sctis exhibere possum⁹ vt ipos ꝑ viribꝫ no stris imitari studeam⁹. ¶ A) Cupientes ergo cum hac virgine meritis sanctificari. et cum ea in celo eternaliter glorificari. pri mo studeam⁹ habere loco virginitat̃ ĩ cor pore continentiã ⁊ sobrietatem. secũdo in anima sapientiã ⁊ puritatem. tertio in ope/ ribus constantiã ⁊ continuitatem. Primo dico habeam⁹ in corpore ꝓtinentiaz nichil penitus admittentes quod sinceritatem fi dei per quã ꝺo in baptismo copulati sum⁹ corrũpat. sed fideliter adherentes ei conti neam⁹ nos ab omnibꝫ q̃ eandem adhesionez inter nos ⁊ deum violare possint. Augusti nus. Sicut corpus violatũ corrumpit vir ginitatẽ. sic violatio fidei corrumpit mẽtis integritatem. Et subdit. Virginitas car/ nis corpus est intactum. et virginitas men tis fides incorrupta. Quãdiu ergo serua/ mus deo fidei veritatem ihi fideliter adhe rentes. tamdiu mentis integritatem quaz pro virginitate accepimus custodimus. Quod si eam violamus peccatis nos pro/ sternentes per penitentiã ⁊ satisfactionem nos reparemus ⁊ in posterum simulia ca/ ueamus. Et sic nobis iterũ eadem ꝓtinen tia pro virginitate computat̃. ⁊ si non quã/ tum ad aureolam tamen quantũ ad meri/ tum. Non em̃ solũ abstinentiã a carnis ille cebra. sed omniũ delectabiliũ carentiã con tinentiã nominam⁹. Hũq̃ꝫ in spũali studio potest quis ꝑficere nisi carnalibꝫ delectati/ onibꝫ que sine peccato mortali admitti nõ possunt ex integro renũciet penitus ꝓter deũ. Iterꝫ de religiosis dicit Job. xxiij. Lapides excauãt aque. Per lapides qui duri sunt ⁊ insensibiles religiosi debent intelli/ gi qui debent esse duri ⁊ firmi ad resisten/ dum omnibꝫ malis. ⁊ insensibiles ad oĩa impugnatiões carnaliũ voluptatum. Sz heu hos excauant aque consolationũ de/ lectabiliuz vl' carnaliũ. Hij em̃ proch dolor plus tam in vestibus q̃ꝫ in cibis ⁊ alijs vo luptatibus delectãtur q̃ꝫ seculares. Et iõo etiam plus intus consolationibꝫ diuinis euacuantur. Ab his ergo carnalibus vo/ luptatibꝫ debem⁹ ꝓtinere si volum⁹ integri tatem fidei seruare. ¶ B ¶ Nec solum ha/ benda est continentia in corpore sed etiam sobrietas que in triplici exercitio custodit. Primo in necessarioz moderata fruitione vt sola necessitate ꝓtenti nihil superfluitatis penit⁹ admittam⁹. Omnes em̃ res corpales dñs creauit vt nostre necessitati subueniãt nõ superfluitati seruiãt. Unde quotiẽs super/ fluis vtimur primos nostros q̃ carent ne/ cessarijs spoliam⁹. Hinc Grego. Bti viri ĩ oĩe quod agunt studiosissime vigilant ne q̃d ab eis plus necessitatis sue infirmitas q̃ꝫ sibi debet exigat. ne sub necessitatis pal/ lio viciũ in eis voluptaꝭ succrescat. Debet ḡ a nobis queri in victu ⁊ vestitu non sup/ fluitas aut voluptas. sed sola necessitas. Secundo sobrietas custodienda est in ex teriorũ sensuũ gubernatione. semp em̃ re/ frenandi sunt ab illicitꝭ ne hauriant illici/ ta que introrsum recepta noxia subministrãt Ecclesiastici. ix. Virginez ne conspicias ne forte scandalizeris in decore eius. Quia quod nõ licet concupisci non licet intueri.

Bern. Habeat homo dei sensus suos nō duces sed sibi seruientes. habeat familiā suam sic ordinatā. vt cum dicat vni veni z veniat. et alio. vade z vadit. et seruo suo. fac ħ et facit. Tertio sobrietas custodienda est i morū humili exhibitione. vt homines videntes conuersationē nostrā ꝓpter exteriora hominis decentiā edificent. Ad ħ hortatur nos saluator Mathei. v. Sic luceat lux vestra coram hominibꝫ vt videant opera vestra bona. zc. Et apl'us. Prouidentes bona nō tm̄ coram deo sed etiā coram omnibus hominibꝫ Est autē differentia inter continentiā z sobrietatem. quia continētia consistit in abstinētia malorꝫ. Sobrietas vero in moderata fruitione bonorꝫ. Chrysostom⁹. Mens sobria passiones cohibet. sensus gubernat. sermones regit. totū hominē sub regula discipline componit. Secundo in anima habeam⁹ sapientiā et puritatem. que duo summe necessaria sūt ad salutez. De sapientia dicit Ambro. Sicut mundus indiget splendore solis. sic anim⁹ splendore indiget sapiētie. Ideo ꝓmo habeamus sapientiā nō huius mūdi. que cōtumelioſa est. nec carnis. que est impudica. Sapientia em̄ huius mundi stultitia est apud deū. et que carnis est sapientia inimica est deo. Sed eam sapientiā habeamus de qua dicit Jacobꝫ in sua canonica. Ja. j. Que a domino desursum impetrat. Que em̄ apl'um ꝓmo pudica est. ꝑra impudicitiam carnis. Et est secūdo pacifica. contra contumeliā mūdi. Per illā g̃ sapientiam q̃ de sursum est omnia nobis sapiunt que dei sunt. Inueniſti sapientiaz si ꝑterite vite peccata defleas. ꝓsentia paruipendas. si futurā vitam toto desiderio cōcupiſcas. Et hoc est sapere singula put sunt. Hac sapiētia si anima illustrata fuerit. mala non admittit. bona facere nō negligit. Mala aūt nō admittere z bona nō negligere summa sapientia est. z summa felicitas huius vite. Secūdo in anima nostra habeam⁹ puritatem. Ipa em̄ puritas cōsequens est ad sapiētiam. In illam nanqꝫ vt dicit Sapiētie. j. nihil intrat coinquinatū. Nullā em̄ penit⁹ sapientia impuritatē admittit. Hanc autē puritatez si in nobis plantare cupim⁹ duo sunt necessaria. vicz vt peccatum summa diligentia caueam⁹. et si aliquid in nobis irrepſerit cum penitentia statim exhauriam⁹ Deutro. xj. Cauete ne forte decipiatur cor vestrum z recedatis a domino deo vestro Et Thobie. iiij. Caue ne vnq̃ consentias peccato Et Job. xxxvj. Caue ne declies ad iniquitatē. Quod si cauere cupim⁹ sciēduz est q̃ tres sunt riui per quos oīs iniquitas in ꝓscientiā nostrā tanq̃ in sentinā nauis confluit. scz cogitatiōes. locutiones. et operatiōes. Et hū riui sunt cum oī diligentia obstruendi. quod monemur facere .iiij. Regum. iij. vbi dicitur. Cunctos fontes aquarꝫ obturabitis. Si q̃d autem irrepſerit p qualescūq̃ negligentias non sinat introrsum vllatenus demorari. Leviti. xvj In hac die ab omnibꝫ peccatis vīs mundabimini. Glo. in hac die. s. qua peccamus Ratio. quia peccator nec vn⁹ dici vel horę certitudinē habet penitendi. licet deus aliquando cōcedit sibi longū spaciū tēporis. tm̄ de ħ nullo modo certus est. Grego. Qui penitenti veniā spopondit. diē crastinuz ei nō ꝓmisit. Hec autē duo tamdiu continuemus quousq̃ remissionē cōsequamur. vel quousq̃ testet nobis conscientia nr̃a puritatem. vel etiā quod certius est quousq̃ spiritussanctus nobis inspirat remissionem omniū peccatorꝫ. Testimoniū em̄ ꝓscientie dat quidē fiduciam. nullā tm̄ certitudinem Juxta illud apl'i. j. Corinth. iiij. Nihil mihi ꝓscius sum. sed in ħ nō iustificatus sum Qui em̄ iudicat me deus est. q. d. licet conscientia mihi testet remissionē peccatorum nullā tm̄ ex ħ ꝓmittit certitudinē. quia sol⁹ deus habet veraciter iudicare. Potest em̄ de⁹ videre pctā mea q̃ ego nō video. Idcir co spūsctūs dat certitudinē q̃ ē spūs veritat⁹ z docet oīez ꝓitatē. Bern. Spūsctūs certissima signa imꝑmit q̃ remissionē oīm pctorꝫ ꝓsecuti sum⁹. Tertio hēam⁹ i ope cōstantiā z ꝓtinuitatē. Hec duo oīmbꝫ opibꝫ nr̃is dāt ꝑfectē efficaciā z valorē. q̃ sine his oīa sūt nulli⁹ meriti. zc. z ꝑfectes quecunq̃. Un̄ saluator Matth. x. Qui pseuerauerit vsq̃ i fi. ħ sal. erit. Est āt triplex ꝓfectio. scz deuotōis. opatōis. z tribulatōnis. In q̃bꝫ ꝑfectio dinoscit z i singul' tribꝫ istis mutat nomē. Nā ꝓfectio vt ē deuotōis vocā⁹ ꝓfidentiā. put autē est opationis est magnificentia quasi magna faciens. Quando ꝙo est tribulatōis tunc deuoti homines magnā fiduciā ad deū hntes audēt magis petere z petita fiducial'r sine hesitatione sperare.

Et merito. qz dicit Bern̄. Quantū pdē fiducie i deū ponim⁹. tantū a deo accipimus. Mag̃ em̄ fides mag̃ merek. Magna aut̄ sancti z deuoti audent. qz magni sūt. et sic q̄ audēt obtinēt. Scōa ꝓstātia ē opatiōis p quā audacter audem⁹ aggredi difficilia. ardua z laboriosa opa exercere. De hac cō/stātia dr Prouerbior. Cogitatio robusti semp est in abundantia. z piger sp ī egestate est. Dan⁹ em̄ fortiū diuitias parāt semp. Tūc g̃ ꝓstantiā opatiōis ꝓsequmur si in dei opib⁹ assuefacti grauia z laboriosa aggredi nō ptimescim⁹. Hinc est q̄d dr Job. xxxix. In arduis ponet nidū suū. i. nidū ꝓuersatiōis in arduis opatiōib⁹. Opemur ergo z nos ardua z difficilia imitantes dn̄m nr̄m ih̄m. cuius opa etiā valde difficilia fuerūt. Tertia ꝓstantia ꝓsistit in impterrita sufferentia tribulationū. Patienter ꝙ z libenter atq; intrepide sufferam⁹ qualescūq; tribulationes. siue sint passiones innate. q̄s ex corruptione nature sufferim⁹. p q̄s tāq; p machinas demones nos impugnāt. siue sint passiones illate. siue affectate. i. siue dn̄s nos misericorditer affligat. siue p nosipos nos affligim⁹. In q̄b⁹ omib⁹ si deo placere cupim⁹ dēm⁹ esse impterriti. Scōo habeamus nō solū in ope ꝓstantiā sz etiā ꝓtinuitatē. vt sic p ꝓstantiaz facim⁹ opa fortia. sic faciam⁹ p ꝓtinuitatē mlta. Eccs. ix. Quodcūq; facere pt man⁹ tua instāter opare. q̄a nec opus nec rō nec sapia nec scia erūt apō inferos q̄ tu pperas. Et infra Eccs. xi. Mane semia semen tuū. z vespe nō cesset man⁹ tua zc. Bern̄. Seruū dei nec dies neq; hora inueniat ociosū sz sp vel ī exercitij labore vel pficiēdi studio vel i experiēda dulcedie vel fruēdi gaudio. Ad q̄d exercitiū nos p/ducat q̄ viuit et regnat.

¶ Subsermo ptinēs ad antecedentē materiā de inuentiōe sancte crucis. z potit predicari in festo exaltationis.

Sermo. LI

Exaltau lignū hu

mile. Ezech. xvij. Ubi nota pl'es sūt cause q̄b⁹ venerandū crucis lignū dr exaltatū. Primo dr exaltatū ꝓpt̄ cōtactū mēbror⁹ xpi z sanguis et⁹ aspersionē. Et ꝟ est q̄d canit eccl'a. Arbor decora z fulgida. ornata regis purpura. Et in legenda sancti Andree legit eū dixisse. Salue crux q̄ in corpe xpi dedicata es. z ex mēbris eius tāq; margaritis ornata. Et iterum. O bona crux q̄ pulcritudinē et decorē ex mēbris xpi accepisti zc. Scōo exaltata est fidelium veneratōe. q̄ em̄ ꝓus fuit ignominiosa. nūc fidelius veneratōe facta est gl'iosa. q̄ ꝓus fuit dedecoris z horroris. nūc ē honoris z decoris. Un̄ ꝓus pendētes in ligno erāt maledicti. nūc aūt imitātes xpm dicūt bn̄dicti. Sic dixit dn̄s Andreas. Ann̄q; dn̄s ascēderet ad te. timorē terrenū habuisti. nūt āt amorē celestē obtines z p voto suscipieris. Tertio exaltata est in miracl'or⁹ opatōe. sic legit apte tam in crucis inuentōne q̄s etiā in eius exaltatōe. Et q̄ntū ad ꝟ ex pte crucis venerāde ꝟificari poterit illud ps. Exaltabor in gētib⁹ z exaltabor in terra. zc. Quarto exaltata est in hostiū corpaliū z spūaliū supatiōe. Chrys. Crucē dyabol⁹ vt ensem timet in quo quasi letale vuln⁹ suscepit. zc. Audiuistis supra de triplici cruce. Audiuistis de cruce latronis mali et boni. Restat dicere hodie de cruce xpi in q̄ secū pendēt pfecti. Dicit nāq; Greg. Quāto pfectiores sūt hoies tāto inueniūt q̄d duri⁹ portāt. Et causa ē. qz parua passio pfectos nō mouet. vt g̃ eor⁹ passio mordeat necesse ē vt in pfi/ciēt⁹ pficiat. z ī magnis etiā hoib⁹ passio fiat magna. Un̄ Ezech. j. dr ī figura. Cum eleuabāt aīalia eleuabāt pariter z rote. Quid p aīalia nisi electi. q̄d p rotas nisi tribulatō. Quāto g̃ ampli⁹ electi eleuant ad pfectiōez vite. tāto z rote. i. tribulatōes sequūt hoies q̄ntūcūq; pfecerit. ¶ A ¶ Spūalis ergo crux ista figurata per crucem christi in qua pendent electi. ex quatuor etiā constat cor/nibus ad modū crucis christi. Pars inferior ꝓstat ex omniū terrenor⁹ elongatione. Pars sinistra ex diuersar⁹ tribulatōnū pressione. Pars dextera in difficiliū et arduor⁹ operatione. Et superior pars in celestium contemplatione. Primo dico q̄ inferior pars hui⁹ crucis ꝓstat ex terrenor⁹ elongatōe. vt vicz tam opis effectū q̄s z animū maxime a terrenis occupationib⁹ eleuemus. Qui em̄ cruci affigit ambob⁹ pedibus (p quos affectū et effectum accipim⁹) a terra longius siue altius eleuatur. Sic necesse est qui cū xpo crucifigi desiderant nihil ō terrenis affectu z effectu ꝓtigāt. Et ꝟ est q̄d dr Isa. lj. Eleuare eleuare irl'm. i.

fidelis aīa Bis ōz eleuare ꝓpter affectū ꝛ effectū. Sic ōz Jere. xv. Si seꝑaueris ꝓciosum a vili q̄ os meū eris. Quid ꝑ ꝓciosuz nisi aīa. q̄d ꝑ vile nisi quecꝫ terrena accipimus. De q̄ Aug⁹. Nihil vil⁹ terra ōz. eo q̄ tam vilitate cēꝫ vitate inferior est oīb⁹ elemētis. ꝛ ideo affectū ꝛ effectū a terra eleuem⁹. ꝛ nihil occupatōis ꝛ ꝓsolatōis nisi q̄ntū req̄rit necessitas vel obediētie iusserit auctoritas habeam⁹. Et erim⁹ q̄si os dei scz vt ita familiarz nob fiat freq̄nter nos visitās sic nos sum⁹ familiares ozi nr̄o. Q̄ si aliq̄ mō et necessitate nr̄a aut ꝓcipiētz auctoritate ī terrenis ꝓsari oportet. ꝫ tm̄ ita agēdū est vt sp intētio nr̄a in deum ordinet. vt vicz illa nō ꝓpter lucrū nec ꝓpter delectatōez sz pure ꝓpter deū faciam⁹. Sic em̄ dicit Greg⁹. Ea q̄ nob necessaria sunt sic nob fluant et terr⁹. q̄ten⁹ a supne delectatōis studio aīaz nostrā nō inflectāt nec luctum nob interne pegrinatōis tpent. ꝫ tamdiu agētes q̄usq̄ adiuti ꝑ grām oīa veniāt in ꝓptū. Et nota in hac terrenoꝝ alienatōe vel abstractione duplex passio nos cruciat. Una ī ꝓncipio. alia in fine. Passio ꝓncipij ē conat⁹ abstrahēdi. q̄ vriq̄ cruciat aīalez boiez cum a ꝓsuetz ꝓcipit abstinere. Scōa passio nos cruciās tunc nos afficit cū conatu bois et auxilio gr̄e adiuuātz ita veniūt oīa ī ꝓtemptū. vt nihil delectet boiez nisi de⁹ sz oīa mū di sint penalia. Et sic in ꝓncipio cruciabat boiez alienatō. sic tūc cruciat ad eadē ī cliatio. In ꝫ cruciatu stetit apl's q̄ dic Gal. vi. Mihi mūdus crucifix⁹ est. ꝛc. q. d. q̄ mūdus bz ꝑ delicijs ego habeo ꝓ supplicijs Scōm coznu scz dextꝝ ꝓsistit in difficiliū ꝛ arduoꝝ opatiōe. vt sp exercitem⁹ nos in his q̄ nobis maxie sunt ꝓria difficilia ꝛ penalia. Talib⁹ em̄ laboriosis ꝛ duris opib⁹ exhauriam⁹ sanguinē nr̄m ꝛ offeram⁹ ip̄m deo. sicut ip̄e ꝑ nob sanguinē suum fudit. De talib⁹ ōz. iij. Re. iij. Effundunt sanguinem belli in pace. Sanguinē em̄ belli fundere est ꝑ sanguinē ꝑsecutoꝝ martiriū sustinere. Sanguinē āt belli in pace effundē ē corꝑali afflictōe sanguinē attenuare. Dic Bern̄. Vere martirij gen⁹ est in quotidiana corꝑis afflictōe. illa nimirū q̄ cedūt mēbra ferro. meroze. horroze quidem intus sed diuturnitate molestius. Sic em̄ infirmis et pusillis corde necesse est. vt q̄ semel pene non sufficiant. mitiori et diuturniori martirio sanguinē fundant. De his duris et asperis laboribus monuit dom⁹ Luce. xiij. Contendite intrare ꝑ angustā portam. Valde em̄ angusta est via illa ꝛ fortissima indiget ꝓtentione. Tertiū cornu crucis. scz sinistꝝ cōsistit in aduersoꝝ perpessione. qm̄ cū quis configi voluerit cum xp̄o in cruce statim aderunt aduersa Juxta illō Eccl. ij. Accedens ad fuitutē dei sta ī timore. ꝛ ad temptatōem ꝓpara animam tuā. Quis em̄ vnq̄ affixus cruci requiē habuit. ij. Thymo. iij. Omnes q̄ pie volūt viuere in xp̄o ꝑsecutionē patient. Sed si cōpatimur ꝛ ꝓregnabim⁹. eodem apl'o attestante. Q̄ si diceret q̄s. Libenter me cruci xp̄i affigerem. sed nō est q̄ me cruciet. Ad quez ego. Ne timeas nec soliciteris. Fidelis em̄ deus qui si quē volūtarium inuenit nō sine temptatione ꝓmittit. sed ꝓuidebit sibi de victima holocausti. Armabit em̄ deus ꝓtra te omnē creaturā. quia celū et terra et oīa que in eis sunt cōmouebunt aduersum te. ymo q̄d mirabilius est teipm cōtra teipsum. Juxta illud Luce. xix. Venient dies in te ꝛ circumdabūt te inimici tui vndiq̄ et coangustabunt te. ꝛc. Q̄ si benign⁹ deus voluerit hanc crucem clementius exercere in te. perfice tu et age per temetipm acriozibus verberib⁹ vigilijs ꝛ disciplinis ac castigationibus temetipsum crucifige. Dignum quippe est vt qui cōfigit se christo duris suis vulneribus se conformet. Sunt autē tria quib⁹ nos configimur Jesu christo. scz per rerū subtractionē in tenuissima paupertate. vel per corꝑalem afflictionē in durissima infirmitate. vel per spiritualem tribulationē cordis et anime in ꝑfundissima anxietate. In his em̄ tribus versantur omnes religiosoꝝ passiones. quia non habemus aliud in quibus affligatur homo nisi res corpus et anima. Et sic omnino oīs tribulatio in his tribus est inclusa. In quibus si salubriter pati volumus ꝓformem⁹ nos domino nr̄o ihu xp̄o. Qui passus est innocenter silenter ꝛ amanter. Primo innocenter. De sua innocentia Pilatus qui eū iudicauit testimoniū perhibuit dicens. Ego nullam causam in eo inuenio. ſ. Pe. ij. Peccatū non fecit nec inuēt⁹ est dolus in ore ei⁹. Scōo silēter. Vñ ꝓpha Jsaias. liij. Tanq̄ ouis ad occisionē ductus est. ꝛ nō aperuit os suū. Et iterum.

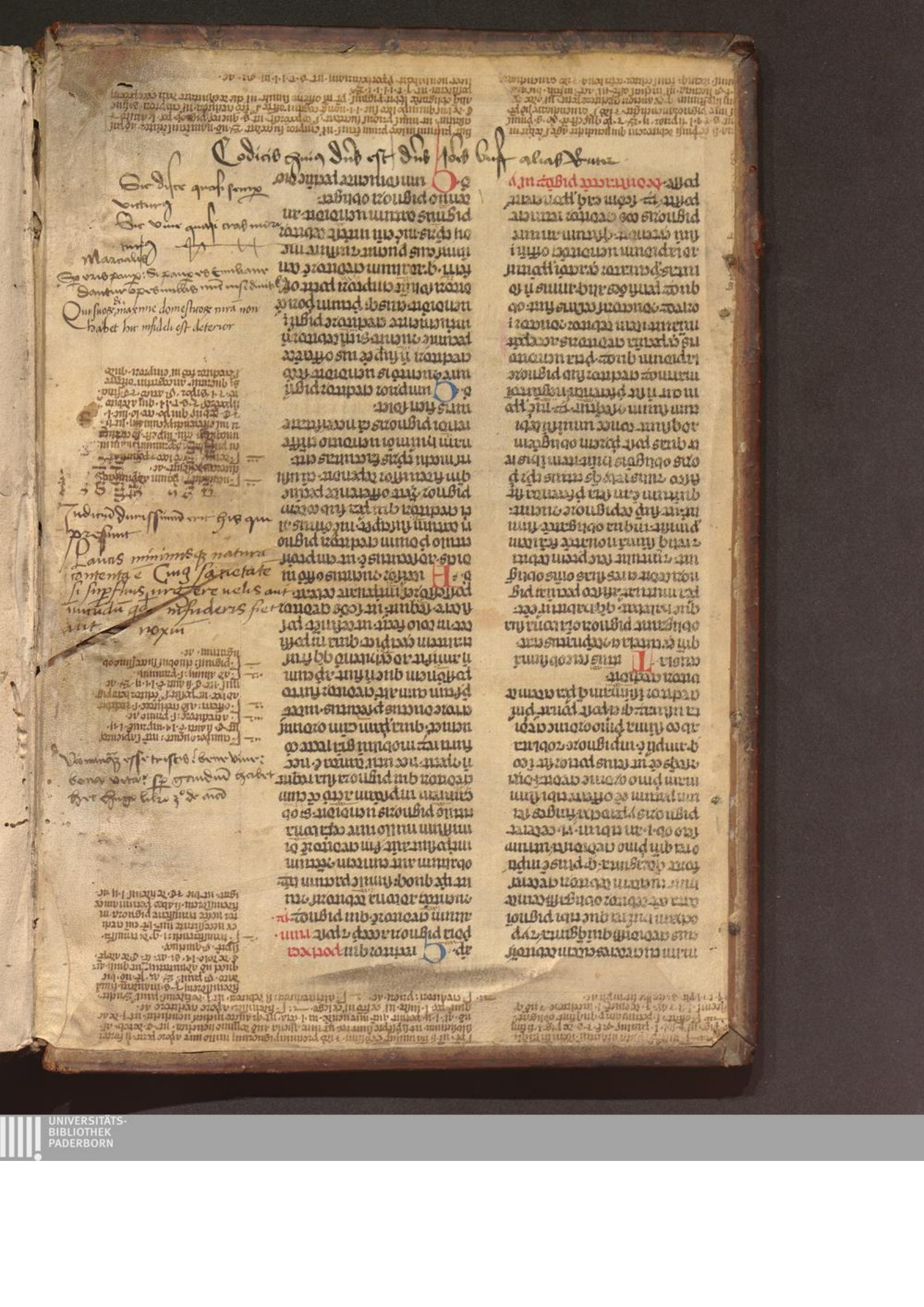
Quasi agn⁹ coꝝ tondente se obmutescet. Tertio amāter. reuera qz etiam in durissimis suis passionib⁹ nō se vindicauit nec verbum vnicū querele emisit. sz p crucifixoribus suis deū prēm exorauit dicēs. Pater ignosce illis ꝛc. Ibi dicūt q ex ꝥrute charitatis illoꝝ oꝛōis multi ad deū de crucifixoribus sunt cōuersi. Qui g cū dño se cupiunt crucifigere se debent oī possibilitate domino sua crucifixione ꝓformare. scz vt passiones suas sufferāt innocēter silenter ꝛ amāter. Primo innocenter. j. Pe. ij. Hec est em̄ gr̄a si ꝓpter dei ꝓscientiā sustinet quis tristicias patiens iniuste. Et subdit. Que est ei gr̄a si peccātes ꝛ colaphisati sufferīs. q. d. nulla. In hoc em̄ vocati estis qz ꝛ xp̄s passus est p nobis. vobis relinquēs exemplum vt sequamini vestigia eius. scz innocenter patiendo sicut ꝛ ipse. Secūdo silenter. vt q̄cquid nobis de oppꝛobꝛijs. cōumelijs. humiliatiōib⁹. de penis vel de quibuslibz malis irrogatum fuerit tacita ꝓscia amplectamur. nisi scandala tollendo breuiter dicere velim⁹. Non sum mihi de tali malo ꝓscius Sic esti de sanctis martiribz canitur. Leduntˢ gladijs more bidentiū. i. ouium. non murmur resonat. nō querimonia. sed coꝛde tacito bene ꝓscia mens ꝓseruat patientiam. Tertio amanter sufferam⁹ sicut xp̄us. de quo. j. Pe. ij. Qui cum malediceret non maledicebat. cum pateret non cōminabat. Sic ꝛ nos ꝓtra maledictoꝛes nr̄os odiuz nō feram⁹. sed diligam⁹ eos vt ꝓmotoꝛes nr̄os ꝛ bñfactoꝛes. ꝓsiderantes h q nobis coꝛonas fabricant ad salutez. Sic legitur de sancto Dauid. ij. Regum. xvj. Cum semei fugiētē Dauid malediceret mittens ꝓtra eū lapides. dicens eū virū sanguinū. virum belial. dixit Abisai filius Saruie. Quare maledicit caīs h morituꝛ dño meo regi. Vadam ego ꝛ amputabo caput eius. Et ait rex Dauid. Quid mihi ꝛ vobis filij Saruie. dimittite eum vt maledicat mihi iurta ꝓceptū domini si forte respiciat dominus afflictionē meā. ꝛ reddat michi bonum ꝓ maledictione hac. Qui ergo voluerit cum domino crucifigi debet ei per quez sibi oppꝛobꝛij. contumelie. maledicti. aut cuiuslibet iniurie aliq̄d irrogatum fuerit iniurtā caritatiue dimittere. et eum amicabiliter amplecti dicēdo sibi. Benedictus tu a domino qui offers mihi misericoꝛdiaz ꝛ grām domini mei ihu christi. Quod in forma dominice passionis apertissime edocemur. qui expansis manib⁹ voluit crucifigi vt si quispiaz de suis crucifixoribus vellet grām. statim amplexans eum reciperet dilectū. vt glorificetur ab eo cū eū fuerit amplexatus. Eleuabit certe dom⁹ signuz in nationibus procul. amplexabit ꝛ non erit qui eruat. Tunc dilectus poterit dicere ad Christum illud Canticoꝝ. iij. Tenui eum. nec dimittam donec introducat me in eterna tabernacula. Ad que introducat nos dominus noster Jesus christus. qui sine fine viuit et regnat. per omnia secula seculoꝝ. Amen.

Finiunt sermones

magistri Nicolai Blony decretoꝝ doctoꝛis Capellani episcopi Posnoniensis. de tempe et sanctis. Conscripti ab eodez Anno domini. M. cccc. xxxviij. vt videtur capi ex sermone. cxiij. circa medium membri ꝑmi eiusdem sermonis. Impressi Argentine Anno domini. M. cccc. xcv.

Omne quod fit eminet plus meroꝛibz gaudiū
p gaudijs gaudet ꝛz d. ſtm

Societ. Jesu Paderborna
ex donatione D. Sebastiani Sigulten. a° 1598.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN